

prix. 6 # 19 L.

13

<36620083530011

S

<36620083530011

Bayer. Staatsbibliothek

4° Med. gen. 60

N° 3239

Medicina. Lexica. 22.

Handwritten text in a cursive script, likely a library stamp or ownership mark, is visible at the top of the page.

LEXICON
MEDICUM
CASTELLI.

une science qui consiste pour le moins autant dans ses termes
que dans ses principes a besoin d'un dictionnaire, la médecine
en dans ce cas; comme elle couvre ses mystères sous des termes
de langue savante et même barbare, il s'en suit qu'un bon
vocabulaire lui en paraît nécessaire; ceux de l'art estiment
beaucoup celui-ci.

LEXICON
MEDICUM
BARTHOLOMÆI CASTELLI

CURA ET STUDIO

JACOBI PANCRATII BRUNONIS

purgatum & auctum.

ACCESSERUNT

Huic novæ editioni Eruditissimi Viri

JOANNIS RHODII

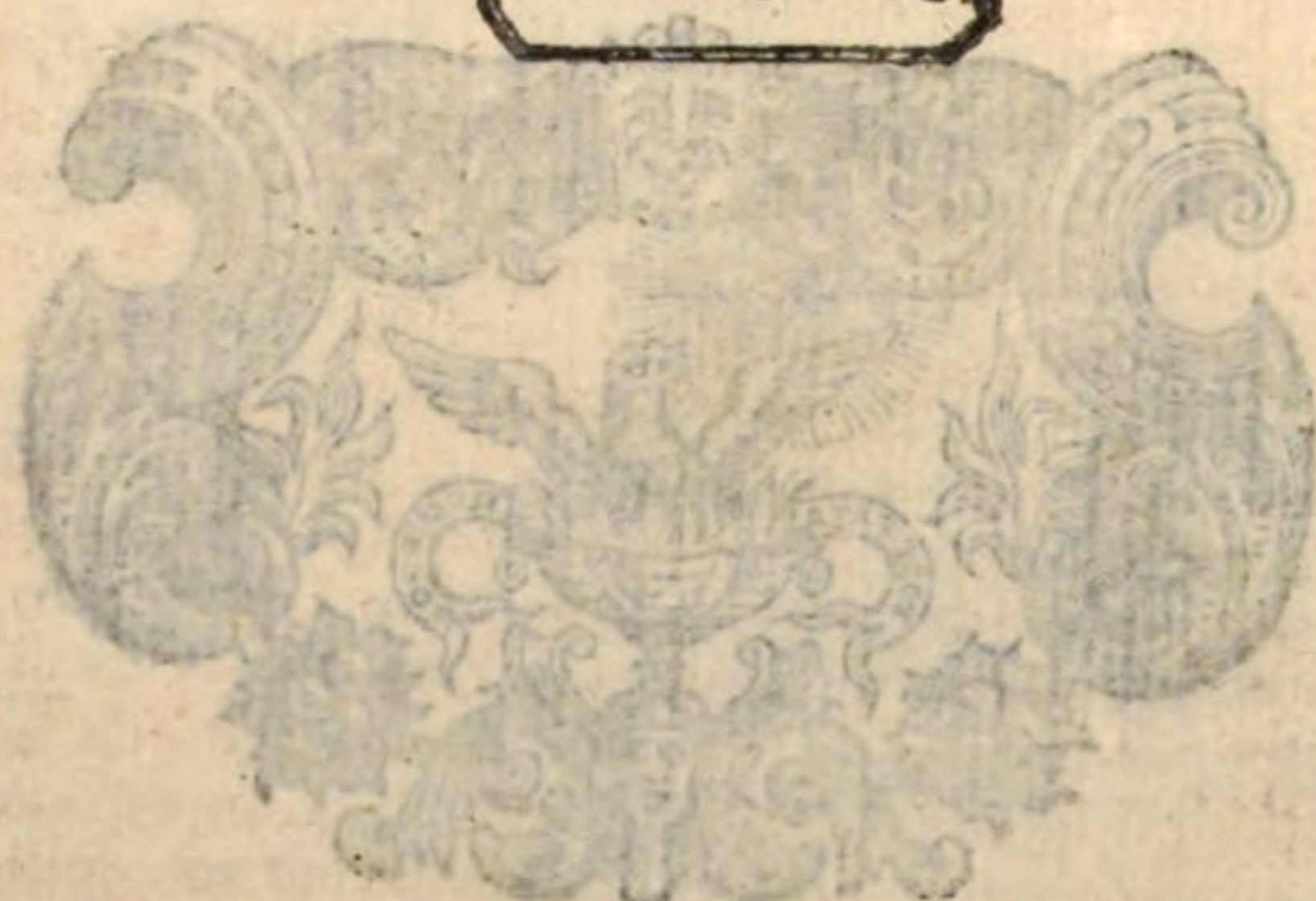
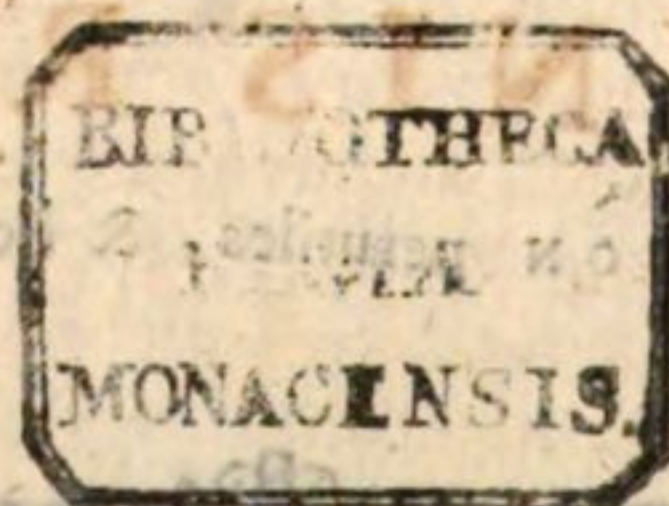
In CASTELLI LEXICON perutiles, & hoc signo † notatæ Additiones.

PATAVII M. DCC. XXI.

Ex Typographia Seminarii apud Joannem Manfrè

SUPERIORUM PERMISSU.

PATAVI M DCC XXI

Ex Typographia Seminarii apud Joannem Martinum
Superiori in PATAVI

AD LECTOREM PRÆFATIO.

UAM feliciter, Divina aspirante Gratia, labor noster difficilissimus conscribendi Lexicon Medicum consummatius sub nomine *Castelli Renovati* cesserit, ex his Sole meridiano clarius enitescit, quod non solum Viri in Germania, exterisque locis celeberrimi, deque re Medica optime meriti, gratulationibus prosequi non fuerint dedignati, sed etiam quod insignis Exemplarium, sumtibus Bibliopolæ Norimbergensis, Præstantissimi Domini JOHANNIS DANIELIS TAUBERI, prima Editione Typis expressorum, copia Eiusdem Opera, & Studio intra breve temporis spatium vendita sit, & distracta. Quod ipsum de secunda Editione sollicitum permovit, ut me instantissime rogaret, quo curiosa recensione, & novo Vocabulorum augmento eam exornarem. Profecto tantum abest, ut hætenus me temporis, aut laboris pœnituerit, ut potius DEO OPTIMO MAXIMO gratias habeam, referamque immortales, quod vires corporis, animique concesserit benignissime, quo opus illud haud levis momenti perficere, & bono publico sic litare potuerim. Etenim Ars quoque Medica nunc inter reliquas scientias, Theologiam, & Jurisprudentiam, quæ jam dudum egregiis Vocum Thesauris fuerant exornatæ, caput extollere potest, simile memoriæ adminiculum, & eruditionis veræ subsidium, quo antehac non sine magno eorum, qui Artem illam excolere sibi proposuerunt, incommodo caruerat, consecuta. Equidem Clarissimi quondam Viri, inter quos Anutium Foesium, Johannem Gorraëm, Bartholomæum Castellum, e Medicis Hippocratico-Galenicis, & e Chemiatri Martinum Rulandum, Gerardum Dornæum, Leonardum Turneiserum, Guilielmum Jonstonum, cum laude nominasse sufficiat, in vocabulis Græcis, Latinis, & Spagyricis explicandis magnam impenderant operam; minime tamen quicquam illorum encomio derogabit, etiamsi laborem Eorundem mancum, hodieque insufficientem *ἀνεπὶ* judicaverimus. Quot, quæso, accesserunt intra paucorum annorum periodos Nomina in singulis Medicinæ partibus noviter excogitata, quæ illi vel penitus ignorarunt, vel diversam significationem non attenderunt? Quid? quod egometipse expertus reapse veritatem sententiæ, a Pergameno principe Lib. 2. de Comp. Medic. secund. loca, Cap. 1. propositæ; *Difficile est, hominem existentem non peccare in multis, vel penitus ignorando, vel male judicando, vel negligentius conscribendo*, hætenus quamplurima collegerim Vocabula partim in priori Editione prorsus omissa, partim in novissimis Authoribus, quorum scripta legendi facultas mihi per alias occupationes concessa fuit, reperta, ut eo minus detrectare potuerim iteratam, & cum insigni quamplurimorum Vocabulorum augmento exornatam recensionem, præsertim cum denuo me instigaverint Viri celebratissimi, e quibus recentissimum *ιατρικὴ* D. D. GEORGII FRANCI, in Illustri Heidelbergensi Univers. Prof. P. Vicecancellarii, aliquot S. R. I. Elector. & Principp. Archiatri, Acad. S. R. I. Curiosor. & Italiæ Recuperat. Collegæ, Fautoris, & Amici exoptatissimi, producere sufficiat Testimonium, non ita pridem cum Encomii quidem excessu, quod lubentissime tamen declino, tenuitatis meæ haud immemor, præscribentis: *Vel publico nomine Tibi exsolvo gratias pro eruditissimo illo tuo Lexico*

A D L E C T O R E M

Medico, quo utilior liber, ut verum ingenue fatear, lucem hætenus non aspexit; qui omnium non solum Tironum, sed & Magistrorum teratur manibus, quod ipsum quoque effecit, ut Exemplarium raritas desiderium novæ editionis, & forte etiam auctioris pariat. Ex Te ergo liceat resciscere, an proxime novam Ejusdem speremus editionem, cui felicissimam adprecor Lucinam, &c. Accipies igitur, Lector candide, Lexicon Medicum, priore multis modis instructius, & curatius, nec propterea ægre feras, aut nobis succenseas, quod prior Editio, quam tibi comparasti, reddatur supervacanea; siquidem nullus dubito, quin fructus, quem ex usu illius per hoc quadriennium percepisti, satis superque exiguos illos sumtus compensarit. Interea gratitudinis, & honoris ergo haud plane mihi reticenda est gratissima opera Viri Ampliss. & Excell. Dn. Danielis Guilielmi Molleri, in hoc Lyceo Norico Histor. & Metaphys. Profess. Publ. celeberrimi, Dn. Collegæ, & Affinis honoratissimi, qui ex uberrimo locorum Communium Gazophylacio suo hanc Editionem quampluribus vocabulis locupletando mihi profuit. Porro quoque admonendus es, L. Amice, me editiones Authorum, quorum folia, vel paginas allegavi, novissimas, si earum copia mihi facta fuit, adhibuisse. Ita loca Hippocratis adducta sunt juxta editionem solertissimi Johannis Antonidis van der Linden Lugduni Batavor. 1665. ut numerus major, & minor fuerint observati, exceptis illis libris, quos Galenus Commentariis illustravit, quorum textus eo citavi ordine, qui in Græca Galeni editione Basiliensi in fol. 1538. extat. Ita & Avicennæ editionem ultimam in folio, nec non Libavii, Hildani, Schroderi, Bartholini, aliorumque, in specie Theatri Chymici sex Volumina Argentorati Annis 1659. 1660. 1661. Typis vulgatas secutus sum. Abbreviationes allegatorum ex Authoribus locorum initialibus saltem literis factas ut intelligas, uno veluti obtutu exhibeo.

Ex Hippocrat.

A. L. & Aq. h. e.

L. I. H.

R. V. I. A.

M. Mul.

De Aere, Locis, & Aquis.

Locis in Homine.

Ratione victus in acutis.

Morbis Mulierum.

P R A E F A T I O

Ex Galeno.

U. P.
L. A.
Al. Fac.
S. F.
M. M.
C. M. S. L.

C. M. P. G.

C. 1, 2, 3, &c

De Usu Partium.

Locis Affectis.

Alimentorum Facultatibus.

Simplicium Facultatibus.

Methodo Medendi.

Compositione Medicamentorum secundum Loca.

Compositione Medicamentorum per genera.

Commentum 1. 2. vel 3. in aliquem Librum Hippocratis.

Ex Aristotele.

H. A.
P. A.

De Historia Animalium.

Partibus Animalium.

Ex Plinio.

H. N.

Historia Naturalis.

Ex Vesalio, & Spigelio.

H. C. F.

De Humani Corporis Fabrica.

Ex Libavio.

S. A. Ch.

Syntagma Arcanorum Chymicorum.

Ex Rolfinkio.

O. & M. M. Sp.

Ordo, & Methodus Medicinæ Specialis.

CH. I. A. F. R.

Chimia in Artis formam redacta.

Ex Lindeno.

S. M.

Selecta Medica.

Ex Francisco de le Boe Sylvio.

Pr. M.
TH. CH.

Praxis Medica.

Theatrum Chymicum.

Ex

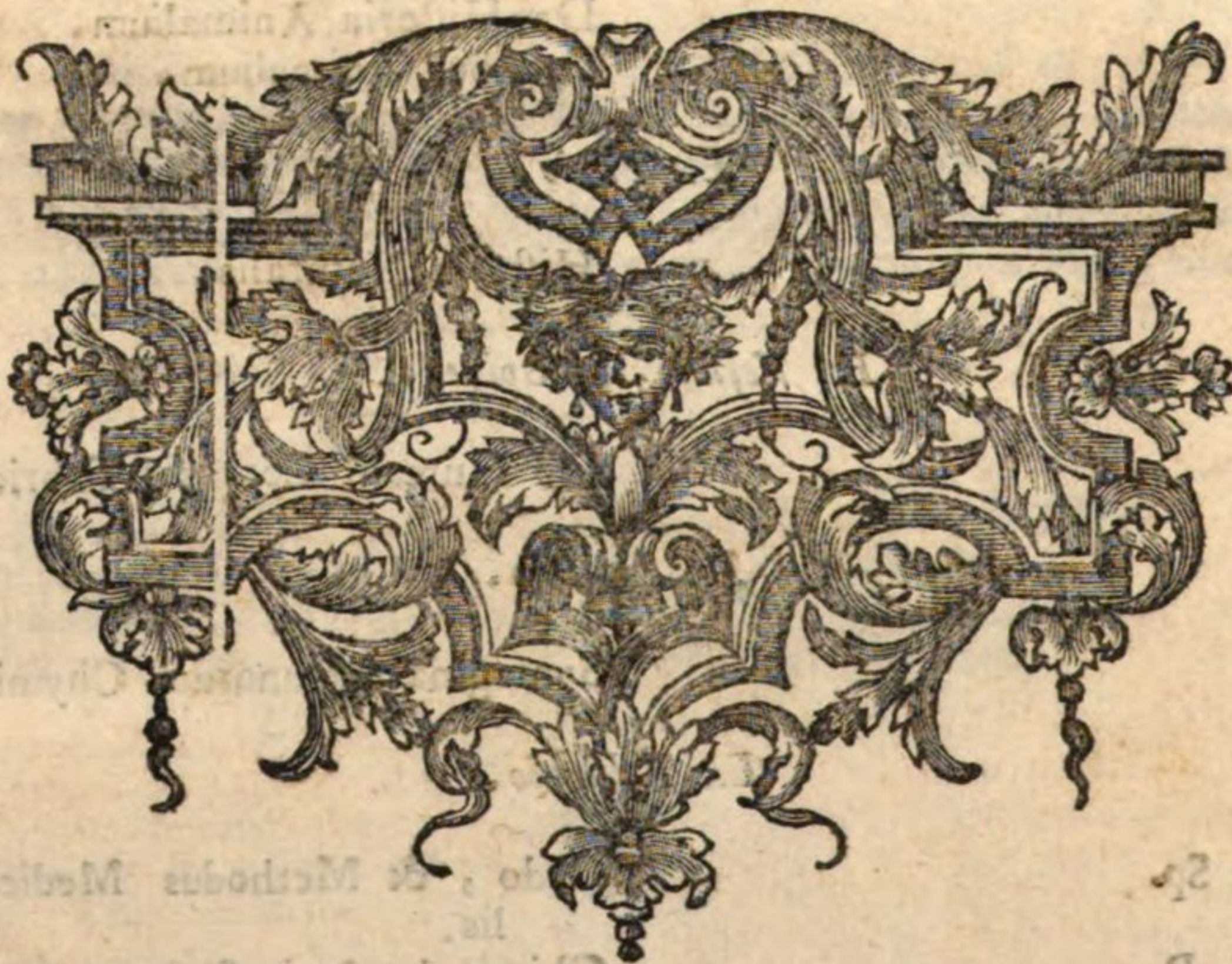
AD LECTOREM PRÆFATIO.

Ex Dogmatibus Medicina Generalis a me editis:

P. C. D. P.

Pars, Caput, Dogma, Pagina.

Atque hæc sufficiant. Tuarum erit partium, Candide Lector, erratis, si quæ deprehendes, benevole ignoscere, pro labitu emendare, conatibus nostris favere, & cuncta dextre interpretari, Vale.

A & Ω.

LEXICON MEDICUM.

NB. Vocabula, quæ Asterisco * notata sunt, saltem in Castelli Lexico
occurrunt, reliqua omnia noviter nunc accesserunt.

A

α, INTER LITERAS OMNIUM primam esse, pueris notissimum. In Sacro N. Testamenti Codice attribui Deo Salvatori nostro, omnibus Christianis perspectum est, & esse debet. Quam significationem Raymundus Lullius transtulit etiam in suam

Practicam, applicando ad instrumentum memorativum, uti patet ex Theatr. Chym. Vol. IV. p. 137. Vocatur hæc littera Græcis *Alpha*, cui opponitur *Omega*. Utraque littera exponitur mystice; illa de principio vitæ restitutæ longæ loco perpetuæ: Hæc de vitæ fine a Gerh. Dorneo in Philosophia Chymica Theatr. Ch. Vol. I. p. 469. *A* & *Ab* etiam in principio nominum Medicorum occurrens negationem aliquam importare docuit Zacchias Quæst. Medico-Legal. Lib. 1. Tit. 2. quæst. 10. num. 16. quemadmodum & Græcum α particulam *σποπνικὴν*, h. e. privativam, vel negativam esse Grammaticis constat, & multa in hoc Lexico seqq. nomina satis superque confirmabunt.

AABAM vocatur a Chymicis quibusdam *Plumbum*. Rulandus in Lexic. Chym.

* ABAPTISTON, ἀβᾶτιστον, scil. *Trepanum* (usitatus, quam *Abaptista*, subintelligendo *Terebella*) vide infra *Terebella*.

ABASIR, i. e. *Spodium*, Muller in Lex. M.

ABALIENATUS idem, quod *Corruptus*. Usurpatur de parte totaliter destructa, & sui remotionem postulante apud Scribon. Larg. ex recen-

sione Jaoh. Rhodii compos. vel num. 227. Dicitur & de sensuum internorum, & externorum corruptione n. 180. Quemadmodum & *Alienari* simpliciter sumitur pro *corrumpi*, apud Cels. l. 5. c. 26. l. 7. c. 16. l. 8. cap. 10. Scrib. n. 20. Vide Rhodii Lexic. Scribon.

ABARNAHAS terminus Spagyricus, præsertim in negotio transmutationis metallorum, denotans *Lunam plenam Magnesia*, vel ipsam *Magnesiam*, & vocatur *Aharnahas perfectum*: item *Orum rufum*; in Senioris Zabith filii Hamullis Chymia Th. Ch. Vol. V. p. 205. seq. & 449.

ABARTAMEN, id est, *Plumbum*. Ruland. in Lex.

* ABARTICULATIO, ἀνάρθρωσις, idem, quod *Dearticulatio*, Gr. ἀρθρῶσις, i. e. ea naturalis ossium per articulationem conjunctio, quæ evidentem motum habet, ad differentiam *Coarticulationis*, Gr. συνάρθρωσις dictæ, qua indicatur ea ossium naturalis commissio, quæ exiguum, obscurumque, aliquando nullum motum præ se fert, ex Gal. com. 2. in Hipp. de artic. t. 8. Jung. Foef. in Oec. Hipp. p. 69.

ABAS, idem, quod *Tinea*, Arab. Saphathum, testimonio P. Sorbait Med. Pract. tr. 6. c. 14. in princ. p. 757. quamvis auctoritatem omiserit.

ABBREVIATIO, Gr. ἐπὶχρησις, vel βραχυλογία, quid communiter significet, ex aliis Lexicis quoque constat. Hujusmodi *abbreviations* in scriptura Medicis esse usitatissimas, patet ex eorum scriptis, præsertim e formulis remediorum. Dicitur & *abbreviatura*. Legatur de his Joh. Theod. Schenk. de præscr. medic. form. p. m. 84. Alias *abbreviatio* quoque usurpatur Spagyricæ de processu quodam

A

dam breviori, v. g. *Philosophia Adrop* a Guidone a Monte in descriptione illius. Th. Ch. Vol. VI. p. 557. 568. Jung. Libav. in Apoc. Hermet. part. post. T. II. oper. p. 348.

ABDITUS pro *inditus*, vel *absconditus* accipitur apud Scrib. Larg. n. 132. *abditum* vesica, pro vesicae inclusum.

* ABDOMEN, ab *abdendo*, communiter idem est, quod *Imus venter*, Gr. γαστήρ, præsertim Arist. l. 1. hist. an. c. 13. vocatur, qui superius quidem cartilagine ensiformi, ad latera costis spuris, interius septo transverso, inferius autem ossibus pubis circumscribitur, ac dividitur in partem supremam, quam in specie *ἐπὶ γαστρί*, *Epigastrium* nominant, cujus latera sub costis spuris, & cartilagineis *Hypocondria* dicuntur: in partem mediam, quæ est *Regio umbilicalis*, & *ὀμφαλὸν*, Hipp. 2. aph. 35. cujus latera *Ilia* appellantur: & in partem infimam, seu *Hypogastrium*, *ὑπογάστρον*, Hipp. *ἡσπον* d. l. cujus latera *Inguina*, Gr. βεβῶνες vocantur; Ejus vero pars pilosa, αἰδοῖα τεχνώσας, *Pubes* nominatur. Damnavit vocabulum *Abdomen* Casp. Bauhin. in Th. Anat. l. 1. c. 1. sed absque addita ratione, more videlicet judicis, haud dubie respiciens ad loca Plinii l. 2. hist. nat. c. 37. & l. 8. cap. 51. ubi vocab. hoc scrophis, & suisbus adjudicavit. Consentit Spiegel. l. 1. de H. C. F. c. 5. Verum nihilominus defendi posse auctoritate Celsi l. 4. cap. 1. fin. recte judicavit Joh. Ant. Vander Linden, Med. Physiolog. l. 2. c. 4. art. 1. §. 1. p. 38. quem ibidem de hoc vocabulo prolixius disserentem legere, si libet, licet. Strictius quoque aliquando *Abdomen* sumi posse, vel pro parte anteriori imi ventris, vel pro communibus, & propriis membrorum ad stabulum nutritionis, & officinam procreationis spectantium integumentis, vel pro Hypogastrio, & sumine, nolumus præfracte impugnare.

* ABDUCTIO, ἀπαγωγή, vel ἀπόκλασμα idem, quod *Abruptio*, est *fractura species*, quæ prope articulum per totam ossium crassitudinem fit, ita ut a sese plurimum distent. Quales fracturæ a recentioribus καυμηδὸν *caulatum* factæ fracturæ nuncupantur, teste Gal. com. 3. in Hipp. de iis, quæ in medicat. fiunt. t. 31. Jung. Foef. Oec. p. 67. *Abducere* etiam pro *bibere* sumptum legitur ap. Scrib. n. 122. notante Rhodio in Lex. Scribon. Alias Musculi *Abductores*, vel *Abducentes* vocantur in Anatomicis, qui a corpore, vel parte vicina, membrum, vel partem semovent. v. g. *Abductores* manuum, digitorum, pedum, &c. vide Barthol. & alios. His opponuntur *Adductores*, vel *Adducentes*, qui admovent.

ABEBÆOS, ἀβέβαιος, Lat. *infirmus*, debilis, *inconstans* dicitur apud Hipp. de signis 2. aph. 370 adde Dieterich. Jatrei Hipp. n. 1.

ABESAMUM est *Lutum Rotæ*. Rul. & Gulielm. Johnf. in Lex. Ch.

ABESTUS, idem, quod *Albestus*, de quo inferius. Videtur Lectio mendosa. Rul. d. loc. Dicitur & *Albesten* ibid.

ABESUM, id est, *Calx viva*. Rul. & Joh. in Lex. Ch.

ABEVACUATIO, ἀποκένωσις, h. e. partialis evacuationio. Vide *Cenosis*.

ABICUM, idem, quod *Cooperatorium*. Rul. & Johnf. d. l.

ABIT, vel ABOIT, id est, *Cerussa*, Rul.

ABLACTATIO, ἀπογαλακτισμός vocatur, cum fetus a lacte materno depellitur, legitur ap. Hipp. de dentitione, ed. Lind. H. 11. vid. Foef. p. 72.

* ABLATIO, ἀφαίρεσις, triplicem in Medicina habet significationem: prima est Hipp. quando in lib. de flat. III. 13. definit per additionem, & *ablationem*: additionem eorum, quæ deficiunt: *ablationem* horum, quæ excedunt, & hæc omnes evacuationum, & remotionum species complectitur. In specie tamen usurpavit de subtractione victus 1. aph. 19. de sanguinis e venis remotione, 7. aph. 54. Coac. t. 360. Jung. Foef. d. l. p. 110. Dieter. Jatrein. 133. Altera est Gal. l. de morb. temp. c. 6. ubi significat *tempus remissionis* post paroxysmum, sive ad integritatem veniat, sive non. Vocatur & *Intervallum*. Vide *Dialeisma*. Tertia est Chymica, denotatque *abstractiōnem* per partem superiorem, variisque modis perficitur. In siccis, quæ lenius adherent, deterfio fieri potest per pedem leporinum, vel similia, quædam penna, cultellis auferimus: quædam detergimus adstricto panno, vel scopis, iisque fetaceis, ferreis, ligneis, &c. Rul. & Johnf. in Lex. Est & significatio ἀφαίρεσως peculiaris ap. Hipp. de dec. orn. V. 12. & *rapinam* notat, sed est extra pomœria artis Medicæ.

* ABLUENTIA vocantur medicamenta, quæ & *abstergentia*, ῥύποντες, καὶ ἀποπλυνόντες dicuntur, quæ succum mordicationem facientem, præsertim in intestinis, leniendo secum educunt, & mordicationis fiunt medela, Gal. l. 2. de Simfac. c. 12. Hæc *adstringentibus* opponuntur l. 1. d. t. c. 37. *Abstergentia*, vel *Detergentia* duorum alias sunt generum: Alia detergunt sordes, quæ saltem sunt in superficie, & hæc proprie *Abluentia* dicuntur: alia, quæ etiam sordes in materia impactas detergunt, quæ rectius *Detergentia* vocantur. Fallop. de Med. purg. simpl. cap. 10. Tom. I. Oper. p. 55.

ABLUTIO, ἀπόλυσις, καὶ λουσις, alia est *externa*, quæ fit in balneis, sive totius corporis, sive certorum saltem membrorum: alia *interna*, ad quam Veteres magnam copiam feri lactis propinare soliti sunt, cujus meminit Gal. de sal. diæt. t. 18. alia est *Chymica*, quæ est exalatio crebris

bris infusionibus res imundas *abluens*, & ad puritatem reducens. Estq; vel Imbibitio, vel Cohobatio, Rul. & Joh. in Lex. In negotio transmutationis metallorum, quæ & qualis dicatur *ablutio*, legatur in Oper. Miner. Joh. Isaacci c. 26. Th. Ch. Vol. 3. p. 435. quamvis adeo obscure, ut vix queas intelligere, quid velit. Paulo aliter in Rosario abbreviato ibid. p. 654. *Abluere* est inhumare, destillare, & calcinare. Jung. & David Lagnæi Harmon. Chym. Vol. IV. p. 749. seqq. & 764. Pertinet quoque huc *Ablutio Latonis* ænigmatica, & fit per Lac Virginis, h. e. per Mercurium Philosophorum resolutum, seu reductum, qui & Azoth dicitur, & aqua permanens. Libav. Synt. Arcan. Ch. l. 7. c. 8.

ABNELECTEN, id est, *Alumen*. Dicitur & *Asfor*, Rul. in Lex. Ch.

ABOIT, vide *Abit*, i. e. *Cernissa*. Dicitur & *alkarat*. V. idem.

* ABOLITIO *pulsus*, ἀσφυξία. vide *Asphyxia*. *Pulsus*.

ABOMASUM, Barth. *abomasus* λωύσερον, vide *Enystron*.

ABOMINATIO, ἀποπτία, idem significat, quod *Fastidium ciborum*, & differt ab *Inappetentia*: illud vocabulum usurpavit P. M. de Caldera Tom. II. Oper. p. 105. D. Jung. Joh. Anglicus Ros. Angl. p. m. 328.

* ABORTUS, Abortus, indiscriminatim accipiuntur, quamvis ex Nonnio Marcello differentiam aliquam ponat Dieterich. in Jatr. n. 202. *Abortum* dicens foetus corruptelam, quæ fit in primis mensibus. *Abortum* vero, quæ prope tempus. Casp. Barthius Advers. l. 37. c. 15. vix Latinum esse vocab. *Abortus* judicat. Et cui bono hæc ἀπολογίαι, Gr. dicitur, ἀμβλωσις, ἐκτρωσις, φθορά, δόποφθορά, ἀλφθορά, ἐμβολή, ἐξάμβλωσις. Est vero nihil aliud, quam foetus imperfecti, vel immaturi exclusio a causis internis, vel externis violentis inducta. Plerasque *abortus* causas enumeravit Gal. c. 2. in l. 3. Epid. t. 8. Medicamenta *abortum* promoventia Græcis dicuntur ἀμβλωπικά, φθόρα, ἐμβόλη, δόποφθόρα. An licitum sit talibus uti medicamentis ad provocandum abortum propter aliquem casum, aut vitæ periculum, prolixè ventilavit Casp. Rejes Camp. Elys. quæst. 51. Jungatur & Dieterich. d. l.

* ABRASIO, ἔρυσμα τῶν μεμβρανῶν, est superficialis quædam partium membranarum exulceratio, ita ut quædam secedant ramenta, quemadmodum in specie *abrasionis* in intestinis meminit, ejusque noxam exponit Gal. c. 3. de rat. vict. in ac. t. 33.

* ABRASUM, δόσιον, vide *apofyrma*.

ABRIC, id est, *Sulphur*. Dicitur & *Kibit*, *Kibat*. Rul. & Johas.

* ABRUPTIO, vide *abductio*.

* ABSCENDENTIA, sive quæ abscesserunt, & ἀπέρσειν vocat Hipp. omnia, quæ, cum corpus secundum naturam sese habeat, vel unita aliis partibus sunt, vel congrua: cum præter naturam affectum est, unionem, vel contactum non amplius servant. Ita Hipp. ossa in ulceribus annuis, & chronicis abscedere dixit 6. aph. 45. Huc pertinent etiam *Expansa*, de quibus suo loco Gal. c. 2. de iis, quæ in medic. t. 25.

* ABSCISSIO, ἀπέσχις, inter alias significationes hanc quoque recipit, quod denotet contiguitatis, vel contiguitatis solutionem, quæ fieri solet plerumque in Crisi imperfecta a materia morbifica ad aliam partem vergente, & collecta. Quo pertinent aphor. 31. 32. 74. sect. 4. & 2. prognost. t. 34. 65. Alias vocabulum *abscessio* latius quoque acceptum legitur apud eundem Hip. & Gal. quatenus denotat transitum unius febris in aliam, l. 1. Epid. sect. 2. t. 21. vel omnis generis evacuationes morbis acutis supervenientes, l. 6. Epid. l. 3. t. 39. & l. 1. Epid. l. 2. t. 8. ubi Gal. in com. cum additione appellat ἀπέσχιον κατ' ἔκρυν, *abscessionem cum effluxu*. Plura vide apud Dieterich. Jatr. n. 93. quamvis in eo mihi videatur hallucinatus, dum in Galenum censoria virgula usus est, ideo, quod vocabulo *abscessionis* plane inusitatam, & Hipp. menti adversam significationem attribuerit, c. 4. de R. V. I. A. t. 68. quasi perfectam crisin *apostasim*: *Metastasis* vero imperfectam d. tex. notaret, quod tamen ex ipso commentario evinci nequit. Quin potius mihi videtur Gal. ibid. demonstrare distinctos solutionis modos in morbis acutis contingentes, videlicet 1. per evacuationem manifestam, quæ est crisis perfecta. 2. per *abscessum* ad partem ignobilior, seu imperfectam crisin. 3. per *metastasin* sive transmutationem in morbum lentum, sive chronicum, minus tamen periculosum, qui successive, causa peccante per loca convenientia educta, solvitur.

* ABCESSUS, ἀπόστημα, præter illas significationes, quas cum *Abscessionis* vocabulo communes habet, ut plurimum denotat tumorem præter naturam, cujus materia collecta, vel ob caloris vitalis debilitatem, degenerat in pus, aut in saniem; aut certo quodam *folliculo* & membrana inclusa, vel speciem pultis; ut in *atheromate*: vel mellis, ut in *meliceride*: vel sevi, ut in *steatomate*, præ se fert. Hinc distinctio inter *abscessus sine*, & *cum folliculo* introducta fuit. Interdum etiam in *abscessibus* reperiuntur carbones, testæ, amurca, lutum, lapides, & aliæ id genus corporum proprietates, quæ omnes toto genere sunt præter naturam. Hier. Fabr. ab Aquapend. de Oper. Chir. p. m. 142. Edit. Patav.

* ABSCISSIO, ἀποκοπή, quadruplicem habet signifi-

gnificationem. I. *Exitum morbi*, qui citra declinationem terminatur vel propter ægrotantium imbecillitatem, vel propter causæ morbificæ vehementiam, & ferociam: quando supra vires existit, quod lethaliū morborum est proprium. Gal. l. de tot. morb. temp. c. 1. & 5. II. Significat *speciem fracturæ ossis*, quæ & ἀποθραύσις vocatur, cum ossis pars abscinditur, & detrahitur; vel resectæ alicujus partis mollioris, nervi videlicet, aut tenuis particulæ genæ, aut præputii, ex 6. aph. 19. & 7. aph. 29. Vocatur & ἀγκυρόν. Jung. Foef. Oec. p. 74. III. Dicitur *abscissio* de vocis obscuritate & interceptione, apud Dios. l. 2. c. 146. unde & Cels. vocem *abscissam*, vel suppressam vocavit Scrib. Larg. n. 72. 100. Adde Rhod. in Lex. Scrib. Dicitur & *vocis amputatio* apud Cæl. Aurel. l. 2. de morb. chron. c. 6. IV. *abscissionis* vox etiam sumitur pro *Operatione Chirurgica*, qua pars quædam corrupta, vel alia materia vitiosa instrumento secante rescinditur, apud Hildan. in Centuriis Observationum, aliosque Auctores.

ABSCONSIO, idem, quod *Sinus*, Gr. κόλπῳ, Latine etiam *Caverna* dicitur, quamvis nonnulli dicant *absconsionem* esse, quod penetrat sub cutem, & separatur ab eo cutis: *Cavernam* illud, quod concavat, inflectiturque sub cute, & dilatatur in ea. Illam Græci in specie dicunt ἐκκώδη, *lacernosum sinum*, attritæ videlicet vesti, laceratæque similem. Hanc vero ὑπόνομα, *cuniculosum*. Ingrassius in Avic. de Tum. p. n. Tract. 2. c. 1. p. m. 81.

ABSORBEO, ἀνκρίνω. Vide *Anapimona*, *Absorbentia*, ἀνκρήνοντα, dicuntur medicamenta, quæ siccitate sua terrestri salia acris, & acida in humoribus corporis humani hærentia imbibunt, unde & *Imbibentia* vocantur. An vero recte Aperiensibus annumerentur, uti fecit Dn. D. Valdschmid Instit. l. 5. c. 16. §. 12. aliis ventiliandum relinquimus, nobis per accidens talia dicenda esse videntur.

ABSTEMIUS proprie significat illum, qui vino abstinet, unde Gr. ἀσόν. An vero etiam lata significatio, quam Blancardus in Lexico suo ipsi tribuit, quod is, qui cibis, & potu a Medico interdictis se abstinet, auctoritate nitatur, nobis non constat.

* ABSTERGENTIA, vide *Abluentia*. Recentiores e Cartesianis principiis vim *abstergentem* in asperis, duriusculis, pectinatis, & scopalibus particulis sordes abradendo auferentibus consistere volunt.

ABSTINENTIA, ἀσπίς, νηστεία, dicitur plerunque de cibo, & potu, estque debita alimentorum intermissio, & carentia, quæ duplex esse potest: alia omnimoda, & totalis, quæ Gr. etiam λιμοκτονοίη dicitur Gal. c. 4. de R. V. l. A. t. 6. alia *particularis*, quo pertinent *viæ tenuissimæ*, & *tenuis*, quan-

do æger non nisi quod oportet assumit. Cels. l. 2. c. 16. Rolink Ord. & Med. Medic. Comm. l. 14. sect. 1. c. 6. Dogm. nostra Medicinæ General. part. V. c. 2. dogm. 10. Scrib. Larg. n. 6. Rhod. in Lex. Dicitur & *abstinentia* generaliter de omni re. Scrib. n. 52. & 122.

ABSTRACTIVUS, vel *abstractivus* nonnullis hodiernis Chymicis vocatur Spiritus e vegetabilibus paratus, quatenus opponitur Spiritibus per fermentationem productis. Et locum habet in illis plantis, quæ multo abundant sale volatili. Ita Spiritus Cocleariæ *abstractivus* melior est eo, qui per fermentationem paratur. Legitur vero hoc vocabulum apud Dan. Ludovici Pharmac. dissert. 1. p. 457.

* ABVACUATIO, ἀποκένωσις, denotat *largiorem evacuationem* corpori plus æquo plethorico cacochymico convenientem, quando præsertim palindromia materiæ peccantis urget, ex Gal. art. parv. c. 96. vertente ita Græcum vocabul. Nicol. Leonicensi. Alias Latinum est inusitatum.

ABUNDANTIA, Abundans, περισσότης, περισσός, vide *Perissos*, *Perissosis*. Significatio etiam ex aliis Lexicis jam nota esse debet.

ABUSUS, κατὰ χρίσιν, quid significet aliunde etiam notum est. *Abusus* rerum non naturalium, ut & Medicamentorum, Chirurgicarumque operationum sunt causæ procatarricticæ morborum. Vide passim Institut. Med.

ABYSSUS, ἄβυσσος, proprie significat infinitam aquarum congeriem, quæ fundum non habet. Tropice vero etiam pro materia prima accipitur a Guil. Menens. tract. Aurei velleris l. 1. c. 7. in Th. Ch. Vol. V. p. 274. Est & terminus Paracelsistarum mysticus, quo denotatur proximum receptaculum seminalis materiæ cavum, solidum, ut plurimum humidum, quia & femina sunt spiritalia, & humida, propter quæ omnia sunt facta. Libav. in Exam. Philosophor. vivent. Tom. IV. p. 139.

ACADEMIA quid significet, aliunde debet constare; Locum videlicet publicum docentium, & discientium Artes nobiliores, & Scientias: *Academia* vero Paracelsi dicitur *universa Natura*, per quam DEUS sese cernendum præbet tam potentem, tamque sapientem, modo queramus eum. Dornæus de Genealog. mineral. c. 7. in Th. Ch. Vol. I. p. 576.

ACÆRIA, ἀκαρία, aceros, ἀκαρόν, significat *importunitatem*, & *intempestivum*. Vide *Importunitas*.

ACAH est aqua aluminis, dicitur & achah; item Feseol. Rul. in Lex.

ACID, est acetum, vel acetosum. Rul. & Johns. in Lex. Ch.

ACALAI, id est, sal. Dicitur & Alex. li. dem.

ACA

ACALCUM, id est, *Stannum*, Jupiter. Mull. L. M.

* **ACAMATOS**, ἀκάματος, media est omnium membrorum figura, quasi sine fatigatione dixeris, eaque optima. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 1. Occurrit & ap. Hipp. c. 1. de fract. t. 16. ubi mendose nonnulli ἀκαμῆτος legerunt, animadvertente Foef. Oec. p. 15.

ACANOR, Furnus Philosophorum. Mull. L. M.

* **ACANTHA**, ἀκανθα, generaliter significat spinam qualemcumque: pressius si sumatur, animalium quorundam, ut Echinorum piscium notat aculeos. Hinc piscis quidam Galeus ad differentiam aliorum Galeorum vocatur acanthias, ἀκανθίας, aculeatus, spinosus, a duobus aculeis, quos in dorso habet. Rondel. l. 13. de pisc. c. 2. de Galeo vero vide infra in GA. In specie vero acantha etiam dicitur Spina dors, seu potius vertebrarum dors, si processus in id facti, ut violentiam extrinsecus incidentium, & medullæ damnum parantium retundant. Gal. l. 12. de U. P. c. 15. Junge Comm. Casp. Hofm. adh. l. n. 921. Dicitur alias ῥάχης, vide infra Rachis. Derivatio Blancardi ab ἀκὴ, & ἀκάνθη commentitia, & inepta videtur. Cum ἀκάνθη jam sit verbum compositum, in nomine vero acantha ne vestigium quidem verbi ῥάχης observare licet.

ACANTHABOLOS, ἀκανθάβολος, dicitur Æginet. l. 6. c. 32. instrumentum Chirurgicum pro extrahendis spiculis, spinis piscium, turundis, pilis, &c. quod Celsus *Volsellam* dixit l. 7. c. 30. Ejus delineatio habetur apud Scultetum Arm. Chir. Tab. II. Fig. I. Recurvum quoque aliud acanthaboli nomen ad faucium Chirurgiam commodum exhibet idem ex Aquapend. Tab. X. Fig. I.

ACANTHIS, ἀκανθίς, vide *Carduelis*.

ACARDIOS, ἀκάρδιος, q. d. Lat. *Secors*, *Excors*, qui ignavus, timidus, imbecillisque est; quemadmodum Cor reassumere dicuntur ii, qui ad rem fortem obeundam excitantur. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

ACARI, est animalculum minimum, quod juxta Arist. in cera gignitur. Alii vero tribuunt hoc nomen *Pediculis* sub cute, & cuticula latitantibus, qui *Cirrones*, vel *Cyrones* vulgo dicuntur. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 4. Nic. Piso de morb. cogn. & cur. l. 1. c. 4.

ACARNAN, ἀκαρνάν, ἄκαρνος, ἄκαρνα, *Acarne* est piscis *Orpho* similis ratione carnis: colore vero differt, cum sit albus, squamis argenteis. Carne est candidissima, facile concoquitur, distribuitur, & bonum succum gignit. Rondel. l. 1. de pisc. c. 20. Aldrov. l. 2. h. tit. c. 10.

ACATALEPSIA, ἀκατάληψία, incertitudinem in cognoscendo significat: Ejus contrarium κατάληψις. Gal. lib. de sect. c. 5.

ACC

5

ACATASTATOS, ἀκατάστατος, dicitur *Inconstans*, usurpaturque de febribus apud Hipp. quæ nihil certi neque in periodis, neque in urinis retinent, sed semper variant 4. de R. V. I. A. t. 52. De horrore Coac. t. 584. De urina l. 1. prorrh. com. 1. t. 31. Coac. t. 198. De tempore l. de Humor. VI. 15. De morb. in gen. 3. aph. 8. Junge Foef. Oec. p. 15. Dieter. n. 26.

ACATHARSIA, ἀκαθαρσία, impuritatem humorum non purgatorum, sordes, & illuviem significat apud Hipp. l. 3. de morb. II. 2. & III. 3. c. 3. de fract. t. 33. adde Foef. d. l. p. 14.

ACAZDIR, id est, *Stannum*. Dicitur & *Alkain*, *Alomba*. Rul. & Johnf. d. l.

ACCATEM, **ACCATUM**, id est, *Aurichalcum*, Rul. Johnf. in Lex.

* **ACCESSIO**, παροξυσμός, est deterius tempus totius in morbis intermittentibus periodi. Frequentius autem apud Latinos in usu est vocabulum *Paroxysmus*, de quo suo loco. Dicitur & *Exacerbatio*. *Accessio* quoque idem ac ἐπισημασία, scil. proprium in febribus intermittentibus invasionis febrilis specificæ symptoma. Vide Rh. in Lex. Scrib. *Accessio* Græce ἀρχή, καὶ ἐπισημασία dicitur primi paroxysmi εἰσβολή, vel *invasio*, seu tempus illud indivisibile, quo humor morbum faciens, vel fovens moveri incipit. Jonst. Synt. Med. P. II. l. 1. tit. 1. c. 2.

ACCIB, id est, *Plumbum*. Rul. & Johnf.

* **ACCIDENS**, συμβεβηκός, in genere notat omne id, quod substantiæ opponitur. Specialiter vero in medicina sumitur pro omni eo, quicquid corporis dispositionem necessario sequitur, sive illud secundum, sive præter naturam fuerit. Aliquando vero, & quidem recte, strictius si accipitur, ea, quæ sanorum dispositionem consequuntur, *Accidentia* vocantur. Gal. lib. 1. Meth. med. c. 9. Unde licet Interpretes Latini etiam de rebus p. n. usi sint vocabulo *accidentis*, in græco tamen textu nunquam occurrit vocab. σύμπτωμα. Non *accidentia* vero Gr. ἀποσυμβεβηκότα vocant recentiores Medici ea, quæ non existunt, quamvis existere possent, ut dolore vacare, & hujusmodi. Gal. c. 1. in prognost. Hipp. t. 27.

ACCIPITER, ἄεραξ, vocabulum haud expers æquivocationis. Vel enim significat genus *Avis rapacis*, voracis, acuto visu prædita, de cujus variis speciebus, usuque in Medicina legatur Ulyss. Aldrov. l. 4. Ornitholog. & l. 5. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. p. 313. Vel significat piscem, ut est ap. Athen. l. 7. c. 38. & l. 8. c. 9. qui etiam *Milvus* dicitur, de quo Rondelet. l. 10. de pisc. c. 8. Aldr. h. t. l. 2. c. 5. Vel in Chirurgicis ita vocatur *fascia*, vel deligationis species naso destinata, vel cum duabus, vel tribus fasciis. Gal. de fasc. n. 46. 47. & 53. Reliquæ significationes, videlicet, quod

quod vir quidam illustris, qui primus Cereri templum posuisse fertur ex Antonio Liberali in Metamorph. *Accipitris* nomen habuerit, & quod species tormentorum bellicorum, quæ hodieque vernacule *Musket*, Ital. *Mischetti* appellantur, *Accipitris* quoque nomine venerint, non sunt huius loci.

* ACCOMMODATUS, οἰκείον, dicitur de eo, quod in unoquoque corporis membro, & figura, & colore, & magnitudine optime sese habet. Gal. c. 1. de fract. t. 2. Dieter. n. 605.

* ACCRETIO. Vide *Augmentatio*.

ACCUBITUS dicitur, quando aliquis cum alio in uno lecto concumbit, absque tamen congressu venereo. Et de hoc disputat Joh. Bapt. de Lanzveerde in Hist. molarum uteri, an virgo, vel vidua solo *accubi* u concipere possit, c. 21. p. 181.

ACCURATORIA vocatur Lullio Synopsis, vel Epitome de Lapide Philosophico, in Th. Ch. Vol. III. p. 72.

ACCUSATIO idem, quod *Indicatio*, quatenus denunciare videtur Medico, quid sibi faciendum sit juxta Methodum medicinalem. Mich. Gavaleserius de Indic. cur. c. 4. p. m. 50.

ACEDIA, ἀκηδία, incuriam, neglectionem significat, ἀκῆδον, cura. Quid vero significet ap. Hipp. l. de gland. VIII. 11. non adeo evidenter liquet. Interpretes reddiderunt per magnum tædium, & molestiam. Foef. legit. ἀκιδία, p. 15.

ACEPHALOS, ἀκέφαλος, proprie significat monstrum sine capite, sive capite carens; Quod vero naturaliter populi tales fuerint, aut hodieque sint, de quibus ap. Plin. l. 5. H. N. c. 8. & alios, merito hodieque pro fabula habetur Jung. Zachæ qu. Med. Legal. l. 7. Tit. 1. q. 1. n. 35. De monstris vero *Acephalis* Observationes collectas lege etiam apud Bonett. Medic. Septentrional. Collat. l. 1. f. 2. c. 1. p. 15. seqq.

ACERATOS, ἀκέραιος, h. e. incorruptus, sincerus, purus. Usurpatur de humore apud Hipp. l. de Affect. XLVI. 6. Dicitur & ἀκέραιος, ἀκέραιος, i. e. incorruptibilis. Foef. p. 16.

* ACERBUS, στυφρός. Vide *Stryphnos*.

ACERIDES, ἀκέρειδες (male ἀγνέρειδες, monente Foef. p. 16. C. Hofm. in notis ἀγνέρειδους ad Gal. 3. de iis q. in med. t. 14.) vocarunt *Emplastra*, quæ carent cera. Tale etiam legitur ap. Gal. 4. d. C. M. P. G. c. 4. fin. Talis est compositio decantarissima, quæ *Emplastrum Norimbergense*, & *Irusingerianum* ab authore vocatur.

ACEROSUS, idem quod *Furfuraceus*, πιδύειος, Epitheton panis vilissimi, qui omnium minime nutrit. Dicitur & *Canicaceus* a canicis, sive fursure farinaceo. Jonston. Synt. Medic. p. 45.

ACESIS, ἄκσις, idem, quod ἄκσις, medelam, curationem significat. Hipp. de præcept. l. 3. VI. 10.

Verbum ἀνέσθω, mederi, sanare, quod legitur 1. de fract. t. 34. Hinc & ἄνσις, sanabilis vocatur, quo aliquoties usus Hipp. ut & opposito ἀνύσις, incurabilis, 3. de artic. t. 103. Foef. d. l. ἄνσις, quoque dicitur Medicis species *Chryso-collæ factitia* ex pueri urina, quæ medicinæ usibus inservit. Gorr. in defin. ex Plin. l. 33. c. 5.

ACESTORIS, ἀκιστορὶς dicitur *Medicatrix*. Hipp. l. de flat. l. 8. & contracte ἀκιστορὶς pro *obstetrice* ponitur l. de Carn. in fin.

* ACETABULUM, κοτύλη, κοτυληδών, variis gaudet significationibus. I. & quidem generalius denotat *offis cavitationem* alterius offis caput profundius excipientem. Gal. de ossib. in procem. Specialius vero applicatur cavitati, quæ est in extrema cervicis scapulæ parte, caput brachii excipiens. Gal. c. 1. de artic. t. 21. Gr. ὀμοκοτύλῳ, h. e. *humeri acetabulum* dici testatur Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 52. Huic in inferioribus respondet sinus profundior offis coxæ, qui femoris caput globosum excipit, itidem specialissime *Acetabulum*, vel *Coryle* dictus a Ruffo l. 3. de partib. c. 5. Mundinus in Anat. *pyxidem* appellavit, Papias *vertebram*, quia in ea caput femoris vertitur. Linden. d. l. §. 107. II. *Acetabula* *Coryledones*, κοτυληδόνες ab Anatom. veteribus, & recentioribus carneæ moli, vel glandulosæ, quæ in homine *placenta uterina*, vel *Hepatis uterini* nomine venit, unanimiter attributa sunt. Quid vero proprie in illa carneæ mole vocabulum *Acetabula* denotet, nondum satis liquet. Ex Hipp. 5. aph. 45. nihil certi determinari posse videtur, num ipsam totam placentam, an vero vasorum umbilicalium insertionem in illam voluerit intellectam? Gal. in l. de dissect. matric. c. 10. & aliis in locis statuit *Acetabula* esse vasorum, quæ ad matrices perveniunt, orificia in uteri cavitationem hiantia, quamvis in humano genere potius *Acetabulares eminentias* qualdam (κοτυληδονεῖδης ἐξοχὰς) saltem adesse statuatur, quales etiam recto intestino in hæmorrhoidibus esse solent. Reliquas veterum sententias collegit Hier. Fabr. ab Aquapend. de form. fœt. cap. 5. Jung. Foef. Oec. p. 350. seq. Dieterich. Jatr. n. 472. Ex recentioribus Harveus in Additamentis Exercitationum de generat. anim. tit. de *Acetabulis* dixit, esse cellulas plurimas exiguæ capacitatis, per carnosam substantiam dispersas, atque albumine, sive materia mucilaginea refertas, magnitudine spongiæ majoris loculamenta non excedentes, inque singulas earum totidem vasorum umbilicalium ramulos tenuissimos profunde penetrare, & in iis alimentum fœtui recondi. An quoque in humano genere *Acetabula* vere occurrant, & olim, & hodieque in controversiam venit, ita, ut ex utraque parte celebres Anatomici, & Medici steterint, & adhuc

huc stent, quam litem nostram facere nec loci hujus est, nec instituti concedit ratio. *Acetabulum*, κοτύλη, ὀξύβαλον, ἰμβρίδιον quoque mensuram pharmaceuticam liquidorum significat: verum & hic de quantitatis certa determinatione discrepantes Authorum sententias videre licet ap. Linden. Select. Med. Exerc. XVI. § 100. sequ. IV. *Acetabulum* & *Cotyledon* de plantis quoque quibusdam dici ex Dioscoride, & Fuchsio testatur Bauhin. Pinac. l. 7. f. 8. & 6. p. m. 285. 287. Vide plura de vocabulo κοτύλη, & κοτυληδόνες apud Foef. Oec. p. 350. seq.

ACETOSA est nomen plantæ notissimæ ap. Botanicos. Deinde nonnullis Chymicis vocabulum hoc tribuitur cum adjectivo *Esurina* Spiritui Veneris, ut legitur in Morley Collect. Chym. Feidenf. c. 497.

ACETUM, ὄξος, dicitur proprie liquor aciditate terrestriori, ac fixiori imprægnatus. Schr. Pharmacop. Medico-Chym. l. 4. cl. 2. n. 368. Fr. Hofm. in clavi ad Schroder. h. l. De hujus natura, & viribus prolixè differuit Gal. l. 1. de simpl. fac. c. 17. seqq. Dioscorid. l. 5. c. 21. Jul. Alexand. l. 18. Salubr. c. 8. Bruyerin de re cibaria l. 10. c. 3. Generationem, vel confectionem *aceti* ex recentioribus egregie descripsit etiam Thomas VVilif. de ferment. c. 7. Martin. Kerger. h. t. f. 1. c. 10. p. 96. seqq. Ex novissimis Nobilif. D. D. Jon. Bohn. Lipsiens. Prof. Pub. celeberrimus in Dissert. Chymico-Physic. IX. §. 26. seqq. statuens fieri *Acetum* mediante fermentatione peculiari, non quidem destruyente sulphureas particulas, sed potius involvente, & tartareas salinas acidas magis magisque recludente, & in fluorem cogente; unde & *Acetum* Tartarus liquidus, & Tartarus rursus *Acetum* solidum & siccum recte dici possit. Jung. & Nob. D. D. VVedelius Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 1. c. 6. *Acetum portatile* dicitur Tartarus albus ablutus siccatus, & decies in aceto acerrimo infusus, cujus processus videatur in Collect. Ch. Leidenf. Christ. Love Morley c. 6. p. 3. In Chymicis *Acetum* etiam de variis rebus prædicatur. *Acetum Philosophorum* dicitur aqua Mercurialis, quam alias Lac Virginis appellant, quo metallo solvi perhibent. Sine hoc nihil solvitur, nihil destillatur, nihil fermentatur. Circa materiam, ex qua fiat, discrepant Authores. Alii cum Theophrasto Vitriolum: alii testudines marinas per sublimationem, & destillationem: alii aquam pluvialem supra Antimonium putrefactam: alii mel, & salem Tartari esse dixerunt. Rul. & Johnf. in Lexic. Schroder. d. l. l. 2. c. 5. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Compositi magis *Aceti* Philosophorum salibus acidis Sulphuris, & Aluminis aucti descriptionem tradidit Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 13. p. 137. Alii mercurium ipsum posuerunt,

qui & *Acetum acerrimum*, & fortissimum aliquoties appellatur a Dav. Lagneo Harmon. Chym. in c. 1. Th. Ch. Vol. IV. p. 719. 721. 725. & c. *Acetum Chymicorum metallicum* fieri ex rore Majali, vel hydromelite addito stibio loco fermenti notavit Libavius Syntagm. Arc. Chym. l. 6. c. 8. & l. 7. c. 22. Descriptionem etiam *Aceti* omnia solventis ex Isaaco tradidit l. 8. c. 9. Ex hac varietate descriptionum an certum effectum sperare, aut promittere licebit? Mihi sane non videtur. *Acetum radicale* est *acetum* destillatum ex sua radice, vel matrice: Dicitur etiam Aqua solvens Dorn. Rul. & Johnf. Vel *Acetum radicum* nonnullis est liquor ille acerrimus *Aceti*, qui abstracto phlegmate in fundo restat. Fit ex Crystallis fixum *Aceti* destillando per retortam cum cohobis: vel *acetum* vini bonum impone in retortam, destilla lento igne phlegma, refunde hoc capiti mortuo sæpius, & digere in fumo, tandem destilla; Et primo quod erit seorsim, cape, quod posterius igni fortissimo prolicitum prodit, est *acetum radicum*. Rul. & Johnf. in Lexic. *Acetum amineum* est album. Johnf. *Acetorum* in Pharmaceuticis usualium, qua simplicium, qua compositorum, historiam, & catalogum vide in Dispensatoriis Norimbergensi, Augustano, Londinensi, aliisque, necnon in Schrod. lib. 2. c. 37. Jac. le Mort. Pharmac. Medico. Physica c. 20. p. m. 146. seqq. *Acetum Esurinum* Zvvolveri est spiritus Veneris e crystallis viridis æris paratus, de cujus examine legatur idem Ch. Med. Phys. c. 17. p. 214. Verbum *Acetare* legitur apud Apulejum de medic. herbar. cap. 3. quod exposuit Gabr. Humelberg. in acredinem verti, qualis est in *Aceto*. Item significat commovere, agitare, comm. ad ill. loc. p. 49.

ACHATES, ἄχατης, dicitur gemma, quæ ex fluvio Siciliæ ejusdem nominis, in quo primum reperta fuit, nomen adepta, coloribus, & rerum imaginibus, quas ab ipsa natura formatas præsentat, valde varians. Ejus virtutes dicuntur esse, venenis resistere, præsertim viperino, sitim sedare, visui prodesse, reddere facundum, & disertum. Plura de *Achatis* historia, & variis speciebus legantur apud Andr. Chioccum in Musæo Calceol. sect. III. p. 246. seq. pluribus.

ACHEIR, ἄχρη. Vide *Demarus*.

ACHILLEUS, ἄχιλλεύς, ἄχιλλεύς, epitheton denotans magnum, plenum, & optimum. Desumptum ab *Achille* quodam, qui agricola Babronius fuisse dicitur. Legitur apud Hipp. l. 3. de morb. XXX. 4. & XXXI. 4. & apud Theophr. hist. pl. l. 8. c. 10. de caus. plant. l. 3. c. 26. & 27. vide & Foef. Oec. p. 114.

* ACHLYS, ἄχλυσ, vel significat aeris caliginem

nem & turbationem; cuius crassamentum est medium inter nebulam, & nubem, crassius nebula, & nube tenuius. Gal. c. 2. in 1. prorrh. Hipp. t. 11. Vel in specie ita dicitur *oculorum caligo* quædam, & obtenebratio, ex levi, & superficiali exulceratione nata, nigrum pupillæ occupans. Gal. in def. Medic. & Ætio l. 3. tetrab. 2. c. 25. In qua significatione acceptum legitur & ap. Hipp. l. 2. prorrh. XXIX. 33. Dicitur & ἀχλὺδες ὁφθαλμῶν. Coac. t. 218. cui opponitur ἡ καθαρότης, puritas oculorum, t. 217. Ægri quoque ἀχλὺδες, caliginosi vocantur, quorum oculi tenebris, & caligine obducuntur. Coac. t. 35. Venti quoque talē caliginem inferentes vocantur ἀχλὺδες 3. aph. 5. Metaphorice etiam ἀχλὺς, sive caligo utero attributa legitur l. 2. de morb. mul. LVII. 1. Confer ad Foef. p. 115. Dieter. n. 144. Linden. Sel. Med. Ex. IV. §. 92.

ACHMADIUM, *Achimadium*, corruptum ex Arabico *Achman*, vel *Achiman*, vocabulum denotans *Antimonium*. Fallop. tr. de metall. & fossil. c. 29. p. T. I. Op. p. m. 332.

ACHNE, ἀχνη significat *liniei ramentum*, aut *lanuginem* derafam, ex qua penicilli, & turundæ vulnerariæ, aut concepta linamenta fieri solent. In qua significatione aliquoties legitur ap. Hipp. in Mochlico statim in principio 2. de artic. t. 45. l. 1. de morb. mul. XXXV. 3. l. 2. h. t. LXI. 17. II. tribuitur hoc nomen ἀχνη sordibus oculi instar lanuginis inarescentibus l. 6. Epid. f. 1. t. 23. Unde & ἀχνηδες ὀμματα, i. e. lanuginosus oculus vocatur Coac. t. 225. quamvis alii ἀχλὺδες legant. III. dicitur etiam de tenui aquarum, & maris aspergine, vel spuma l. de intern. aff. 1. 21. Adde Foef. d. l.

* ACHORES, ἀχῶρες vocantur *manantia ulcera cutis* in capite, & genis infantum plurimis, ac minimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus tenuis, & glutinosa effluit sanies. Huic morbo affinis est *Favus*, & *Cerion*, de quibus infra suis literis. Vide Gal. lib. 1. de comp. med. sec. loc. c. 8. Jung. Sennert. med. pr. l. V. part. 1. cap. 32. Generantur *Achores* ex salso, nitrosoque succo cum portionibus glutinosis misto, quem pituitam falsam vocavit Paulus Barbette Chirurg. Part. III. l. 3. c. 2. Videatur & Foef. p. 116. seq. Vocatur & ab aliis *Crusta Lactea*, *Lactumen*, *Tinea*, præsertim si *Achores* diutius durant, & tardius ad curationem disponuntur. Vide *Tinea*. VValther. in Sylv. Med. p. 14. & p. 789. ubi plures Authores collegit, quibus ex novissimis jungi poterit Junken Chym. Exp. Cur. Part. II. l. f. c. 2. p. 810. seq.

ACHORISTOS, ἀχώριστος, h. e. *inseparabilis*. Dicitur de accidentibus, symptomatibus, & signis, quæ dispositionem secundum, vel præter naturam semper comitantur. Ita mollities humidi, du-

rities sicci dicuntur *inseparabilia*. Gal. l. 2. de temp. c. 4. Ita actionum integritas est sanitatis accidens *inseparabile*. Dolor lateris punctorius symptoma inflammationis pleuræ, quæ alias pleuritis vocatur, *inseparabile*, &c.

* ACHROI, ἀχρῶοι, fere iidem, qui λεῖψαμοι, dicuntur *decolores* homines, pallidi, & sanguine defecti, ap. Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 115. cuius textus notatu digni expositionem dedimus in Remoris, ac Impedimentis Purgationis Ex IV. & V. in specie vero horum vocabulorum explicationem legere licet Ex IV. 29 30. Causæ huius coloris defectus possunt esse variæ, cum quidam *exangues* esse possint, & decolores a natiuitate; quidam vi morbi; alii ob nimiam evacuationem prægressam.

ACHIRON, ἀχυρον, *paleam*, *festucam*, præsertim frumentorum significat. Hipp. I. Progn. t. 123. de nat. mul. XXIX. 163. 166. Sed & exterius putamen in semine cucumeris ita vocatur l. 2. de diet. XIV. 17. Hinc ἀχυρώδης ἄρτος, panis acerosus vocatur, qui plurimas habet *paleas* admixtas, vel solis *paleis* constat. Foef. p. 116. & ἀχύρωσις dicitur ratio commiscendi *paleas* cum *argilla*, aliove luto, ab hirundinibus nidum ita conficientibus excogitata. Aldrov. l. 17. Ornith. c. 16.

* ACIA, τὸ ῥάμμα, vocatur *filum* per foramen acutrajectum, quo vel partes corporis dissectas inter se committere, vel caput fasciæ subjectis partibus assuere consuevimus. Gal. c. 2. de iis q. in med. f. t. 7. Quid vero *nodus* sit, quære infra. Adde Foef. p. 550.

ACICYS, ἀκικυς vocatur *infirmus*, debilis, cui *ικίς*, h. e. *robur* ad motionem non inest. Legitur ap. Hipp. l. 4. de morb. XVI. 28. Junge Foef. p. 16.

* ACIDA Bilis, vide *Bilis Acria*, & *Melancholia*.

* ACIDA Pituita. Vide *Pituita*.

ACIDNOS, ἀκιδνός, quasi ἀκινός, idem, quod ἀκικυς, *infirmum*, virium alacritate privatum significat apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXVII. 3. de nat. puer. XXXVII. 5. præcept. VII. 14. Junge Foef. d. l.

ACIDULÆ [Græcum Latino respondens apud veteres non occurrit: Comprehendi tamen debent sub iis aquis, quas Hipp. l. de A. Loc. & Aq. vocat ἡ πογέα ὕδαρ, item ἀλυνά, & Gal. l. 1. art. cur de Glauc. c. 9. & alibi ἡ ὕδαρ ἀλμύδῃ, νιφώδῃ, θάλασσῃ, marinas, nitrosas, sulphureas &c.] sunt aq. medicatæ metallicæ actu frigidæ (ad differentiam *Thermarum*, de quibus infra in lit. T.) acidi magis vel minus saporis, mineralibus plerunque ferri, vitrioli, nitri, aluminis, quandoque etiam auri essentiis in terræ abyssu imprægnatæ. Duo igitur iis insunt: Mineralis substantia, ceu pars potior: & Phlegmatis liquor, seu aqua substantiæ minerali vehiculum præbens. Schrod. Pharm. Med. Chym. l. 3. c. 3. Essentiam mineralium consistere in

in subtilissimis mineralium variorum particulis, & spiritibus ex actione, & reactione in Martem, vel pugnam ortis, quæ causâ etiam, quod acidulæ sint potandæ ex ipso vivifico fonte, vel scaturiginē ipsa, recte docet Fr. Hofm. in clav. adh. Scrod. loc. p. 144. Dividuntur in *Naturales*, quas Gal. appellat *αὐτοφύη*, sponte natas l. 1. de S. F. c. 17. Hipp. v. l. 6. Epid. f. 4. t. 19. ὕδρ' & ἀτεχνέες, quas arte carentes; & *Artificiales* sive artificiosas, τεχνικῶς κηρύσσονται. Gal. comm. ad d. l. Hipp. Schrod. d. l. c. 17. Fr. Hofm. in clav. adh. l. l. Historiam, & Catalogum variarum *Acidularum* videre licet apud Tabernamontan. in suo vernaculo libro *Thesaurus Aquarum* inscripto, ut & Joh. Vveker Antidotar. Spec. l. 1. f. 3. ubi sub nomine *Balnearum* & internas acidulas complectitur. Ex recentioribus Arcanum *Acidularum* proderet tentavit Petr. Giurius, ut extat in Actis Erud. Lips. 1682.

ACIDUS, ὀξύς, quid significet sensibus magis perspectum est, quam ut verbis exprimi commode possit. Ejus tamen hodieque in medicina frequentior applicatio tricas peperit non paucas. Quas ut breviter pro instituti ratione expediamus, *Acidum* accipitur vel de qualitate quadam gustatili, qua præternaturali in humoribus, alimentis, medicamentis occurrente; cujus virtus juxta Galenum quidem consistit in hoc, quod mordicet absque calefactione, & vis fermentandi quoque insit, l. 1. de S. F. c. 37. item, quod natum sit incidere, extenuare, dividere, fæctuque liberare, perpurgare citra excalefactionem, l. 5. c. 26. Enimvero insufficientis hæc est enumeratio. Hinc recentiores recte quoque *Acido* cuidam tribuerunt vim congelandi, coagulandi, figendi, incassandi, obstruendi, fermentationem cohibendi, & ita frigus totius corporis, pallorem, & infirmitatem efficiendi, quatenus nimirum *Acidum aliud* in fixis, vitriolaceis, aluminosis portionibus; *aliud* vero in nitrosis, volatilibus consistit. Vel ex principiis Philosophiæ Cartesianæ *Acidorum* particulæ, modo gladiolis, modo novaculis, modo acubus, & aculeis, modo etiam cuneolis assimilantur, unde & *Antacida* varia esse debent. Dolæus Encyclopæd. Med. l. 1. c. 3. §. 19. p. 53. Vel sumitur pro principio quodam salino constitutivo, & substantiali omnium corporum naturalium, ita ut una cum altero, quod *Alkali* appellant, ad constitutionem rerum naturalium in initiis earum, tum in mixti partibus concurrere nonnulli modernorum docuerint, quæ sententia etiam tantum invenit applausum, ut in multorum scriptis Medicis nil nisi *Acidum* & *Alkali* ferme legatur: Imo non modo naturalium rerum, sed & præternaturalium, morborum puta, causarumque morbificarum originem ex illis duobus deducere non veriti sint. Qua de

causâ etiam palmaria Medicinæ objectâ, & Architectonica Naturæ instrumenta appellata fuerint. Enimvero quantis commentum hoc ingeniosum adhuc scateat tenebris obscurissimis, evidentiis contra quandoque contradictionibus, cuilibet, cujus animus novitatis vanæ cupidine non præoccupatus, & occæcatus fuerit, legenti recentiorum, videlicet Takeni, Syvalbe, Davidis de Beke, Barneri, aliorumque scripta nullo negotio patebit: ita ut idem judicium, quod Gal. quondam de Chrysippi scriptis tulit, de his quoque ferre salva veritate liceat: Oportet ter, & quater multo cum otio, studioque, & diligentia non mediocri perlegere, atque ita demum credere, id in illis reperiri, quod in proverbio est, cum ajunt: Nihil apprehende, & fortiter tene: Adeo ænigmata sunt mirabili quadam obscuritate perplexa, l. 3. de Hipp. & Plat. Decr. c. 4. Quid? quod jam insufficientiam horum principiorum agnoverit, & fassus sit D. D. Joannes Bohnius in Epistola ad D. Langelotum publice edita. An *Aciditas* naturalis in fermento ventriculi chylicante, & succo pancreatico occurrat, etiam hodieque in dubium vocatur. Enimvero nostri non est instituti, controversias has ventilare, aut dirimere. Igitur de *Acido* ἄλ' ὅτι σπασθῆς.

* *ACINESIA*, ἀκίνησις, Lat. *Immobilitas*, generaliter quid significet, notius est, quam ut opus sit proluxa expositione; videlicet *Motus privationem*, vel motum localem abolitum. Specialiter vero Gal. ita dicitur *media illa quies*, quæ systolen, & diastolen pulsus intercedit. l. 1. de diff. puls. c. 7. Vocatur & ἡσυχία, ἡρεμία, i. e. *Quies*.

* *ACINOSA tunica*, eadem, quæ *Uvea*, ῥυγοδής, Vide *Oculus Rhagoides*. Dicitur & *Aciniformis* apud Ingrassiam comm. in Avic. de Tumor. p. n. p. m. 292.

* *ACINUS*, σταφυλή, ῥάξ. Vide *Staphyle*, *Cion*.

Acis, ἀκίς, vocatur *cuspis* teli, vel sagittæ, & pertinet inter causas vulnerum. Unde aliquoties legitur apud Hipp. l. 5. Epid. XX. 2. 4. 5. XXI. 6. Junge Foef. p. 17.

* *ACMASTICOS*, ἀκμαστικός, epitheton febris, quæ & *Homotenus*, ὁμοίτην & dicitur, *Synochi species*, quæ similem servando effervescentiam continuam ad finem usque terminatur. *Epacmaistica* vero ἐπακμαστικός συνόχ' appellatur, quando continuo crescendo procedit: E contra *Paracmaistica* febris, quæ decrescendo movetur, ex Gal. l. 9. meth. med. c. 4.

* *ACME*, ἀκμή, proprie significat juxta Etymologici Auctorem *summam ferri aciem*, quasi ab ἤκη, *acies*, quod ab ἤκω, *venio*, descendit, quia omnia penetrat. Igitur ἀκμή, dicitur, & pleonasmō litteræ μ ἀκμή. Verum hæc significatio non est hujus

hujus loci. Ab hac tamen dependet altera generalior translatitia, quando summum uniuscujusque rei vigorem, & incrementum denotat. Vigor enim dicitur, quasi vis agendi, & Vigentes, quasi vi agentes, virtute pleni. Hinc vigor corporis, Vigor ætatis sæpe legitur ap. Auctores. Est vero Vigor ætatis nihil aliud, quam *stata ætas* Scaligero in Poetic. media inter juventutem, & senectutem, in qua promptitudo ad actiones, motusque, & robur corporis vigent. Gal. l. 1. de san. tu. c. 2. Leonicens reddidit *Constitutam*, alii *Constantem*, alii *Subsistentem* vocarunt. Inde translatum vocabulum ad alia omnia summam perfectionem adepta, quin & ad ipsos morbos. Sic enim tertium morborum tempus *ἀκμὴ*, *statum*, *vigorem* appellant, in quo summum habent impetum, & causa eorum *viget*, floretque vis mali. Ita enim per *ἀνθεῖν* *florere* eleganti metaphora quoque expressit Hipp. *statum morbi*, vel *vigorem* l. 2. Epid. l. 1. n. 24. Videtis Linden. Sel. Med. Ex. XII. §. 83. seqq. De voce vero *ἀκμή* consule etiam Foef. p. 17. Dieter. Jatr. n. 29.

ACNE, *ἀκνὴ*. Vide *Jonthos*.

ACO, AQUO, *σάραχος*, *Sarachus*, *Sarachinus* piscis est ap. Epirotas, & Insubres frequens, nec non in lacu Comensi, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 58. Inter cibos sat probos rite præparatus commendatur ibidem.

ACOE, *ἀκοή*. Vide *Auditus*.

ACOELOS, *ἀκόηλος*, q. d. *Deventris*, h. e. ita extenuatus, ut ventre quis carere videatur. Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

ACOLASTOS, *ἀκόλαστος*, Ethicum potius, quam Medicum, significans *perulantem*, *lascivum*. In qua significatione & de moribus sumitur ab Hipp. l. 4. Epid. VII. 7. Adde Foef. d. l.

ACONE, *ἀκόνη*, *cos*, *pila*, vel *mortarium*. Legitur ap. Hipp. in utraque significatione, 4. de R. V. I. A. t. 123. & l. de visu III. 7. Foef. d. l. Vide *Cos*.

ACONION, *ἀκόνιον*, Lat. *Cosicula*, Diminutivum *Cotis*. Dicitur & de medicamento Ophthalmico, in quo medicamenta dura, & solidiora, gemmæ multæ, atque ebum ad cotem atteruntur, ne oculum lædere queat. Gorr.

ACONTIAS, *ἀκοντίας*, Vide *Cenchrias*.

ACOPON, *ἀκοπον*, dicitur omne id in genere, quod *lassitudinem*, *κόπον*, tollit. In qua significatione usus Hipp. 2. aph. 48. Vide Dieter. Jatr. n. 30. In specie translatum vocabulum ad *medicamenta Topica*, quæ illitu blando lassitudinem ex multo, vehementique motu corporis, & laboribus obortam tollere valent. Tandem usus paulatim nomen hoc extendit etiam ad alia medicamenta lassitudini tollendæ non dicata, similem saltem Linimenti, vel Olei consistentiam habentia. Gal. l. 9. de C. MP. G. c. 11. seqq. Jung. Foef. d. l. & p. 18. Gorr. in defin.

* ACOR, *ἄκωρος*, communiter idem est, quod *Aciditas*. In specie tamen Gal. ita dicitur species *corruptionis acidæ alimentorum* in ventriculo, unde acidi ructus proveniunt, juxta Gal. l. 5. de U. P. c. 4. Sunt vero alimenta illa corruptelæ acidæ obnoxia frigidiora, magisque pituitosa, l. 3. de sympt. caus. c. 1. Ceterum *Acori* in ventriculo naturali multum tribuisse Helmontium, patet ex tr. Pleura furens, n. 14. id quod intelligendum de fermento ventriculi acidiusculo, si rite se habuerint. Vide Rolfin. Ord. & Meth. Med. Spec. l. 2. f. 2. c. 14. 15. quamvis & hodieque sint, qui *acorem* fermenti pernegent, & inter non Entia referre non dubitent.

ACORDINA, i. e. *Tutia Inda*. Rul. in Lex.

ACORIA, *ἀκορία*, emphaticum hoc vocabulum legitur in Aurea sententia Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 20. *ἀσκήσεως ὑγείης*, (vel juxta Foef. *ὑγίης*) *ἀκορίαν* *σοφῆς*, *ἀοκύνῃ πόνων*, h. e. *Exercitatio sanitatis*, vel sana est, vesci citra satietatem, & impigras, vel alacritas ad labores. Et hic verus est sensus, atque genuinus. Quare mirandum, quod accuratissimus alias Interpres Hippocraticorum vocabulorum Foef. in Oec. p. 18. quemadmodum & Henr. Steph. in Thesauro vocabulum hoc vertent per *insatiabilem* edendi cupiditatem, & inexplabile ciborum desiderium. Quid dictu absurdius, quam hoc, quod excessus cupiditatis ciborum nunquam non vitiosus, cum Bulimo, & Appetentia canina coincidens faciat ad exercitationem, vel conservationem sanitatis? Sic bonus sæpe dormitat Homerus.

ACOS, *ἄκος*, idem quod *ἀκῆσις*, i. e. *auxilium*, *medela*. Huic opponitur *ἄχος*, *nocumentum*, *exilium*. Vide *Accessus*.

ACOSMIA, *ἀκοσμία*, Gal. dicitur in specie *inordinatio*, vel *ἀτάξια* dierum criticorum in febribus, quemadmodum *κόσμος* eorum ordinem significat. Gal. c. 3. in prog. Hipp. t. 7. Alias & Calvi dicebantur *ἀκοσμοί*, teste Polluce l. 2. quia sublatis capillis humani capitis tota pulchritudo flaccescit. Keuchen. ad Samonic. p. 118.

ACRAPALOS, *ἀκράπαλος*, i. e. *crapulam prohibens*, & impediens. Diosc. l. 1. c. 35. Gorr. Vide *Crapale*.

ACRAI, vox Arabica denotans *titillationem genitalium* in utroque sexu, frequentius in muliebri, cum tensione spasmodica vasorum spermaticorum, & inflatione ventris, nec non sudore frigido. Dicitur & *Arafcon*, *Arsatum*, *Brachuna*. Species Satyriaseos esse creditur ab Interpretibus. Avic. lib. 3. fen. 21. tract. 1. c. 5. & 6.

ACRASIA, *ἀκρασία*, ap. Hipp. significat *incontinentiam* circa cibum, potum, & rem genitalem, imo & circa cæteras res non naturales l. de humor. III. 119. & alibi. Dicitur alias & *ἀκολασία*, Gal.

Gal. l. 5. de san. tu. c. 1. fin. In quibusdam locis ἀκρωσία quoque denotat debilitatem partis, & impotentiam, & ita coincidit cum vocab. ἀκρωσία, de quo paulo post. Ita in Coac. t. 164. l. de int. aff. xxxv. 7. l. 4. Epid. VI. 5. & alibi. Vide Foef. p. 10.

ACRATIA, ἀκράτεια, impotentiam, debilitatem, & inefficacitatem significat ap. Hipp. Prorrh. l. 1. f. 3. t. 60 Coac. t. 477. 5. aph. 16. & passim sæpius, quæ loca collegit Foef. d. l. ibi, & adjectivum ἀκράτης pro debili accipitur, & impotente 3. aph. 12. 7. aph. 40. Aliquando v. sumitur excessive utrumque, & coincidit cum ἀκρωσία, incontinentia, quando cupiditas affectuum vincit hominem, ita ut a concupiscentia sola trahatur, sequente illam, tanquam ancilla, ratione. Gal. l. 4. de Hip. & Plat. decr. c. 2. Vide Dieter. n. 31.

ACRATISMA, ἀκράτισμα, ἀκρατισμός, est species jentaculi veterum Græcorum, quando solo pane in mero macerato vesciebantur, de quo lege Lang. l. 1. ep. 55. & Linden. S. M. Ex. IX. 5. 65. qui ex Dorotheo doct. 18. βυκκίακρον, buccam mero intinctam appellari scripsit.

ACRATOS, ἀκράτος, i. e. merus, sincerus, non mixtus. Vide Merus.

ACREA, ἀκρεα, ἀκρελέα, idem, quod ἀκρωτήρια. Vide Acroteria. Legitur apud Hipp. 1. Prorrh. f. 2. t. 8. l. 1. Epid. com. 3. t. 28. & 75. l. de homid. us. IV. 13. V. 2. &c. Vide Foef. p. 21. seq.

ACRESPERON, ἀκρέσπερον, summam vesperam significat, h. e. incipientem apud Hipp. l. 7. Epid. XIV. 10. Foef. p. 22.

ACRIBES, ἀκρίβης, exquisitum, accuratum, exactum significat, ἀκρίβεια, exactam, accuratamque rationem. Utrumque legitur aliquoties ap. Hipp. v. g. de aere usurpatur l. de morb. sacr. XVII. 12. de feb. 4. aph. 59. de diæt. 1. aph. 5. de remediis 1. aph. 6. Legitur & ap. Gal. l. 1. ad Glauc. c. 8. l. 14. M. M. c. 3. Confer. ad Foef. p. 22. Dieterich. n. 34.

ACRIMONIA, ACRE, ἀκρίμωτης, ἀκρίμω. Vide Drimys.

ACRIS, ἀκρίς, proprie & stricte summitatem montis, vel cacumen significat. Per translationem etiam de prominentia ossium accipitur apud Hipp. 1. de artic. t. 63. Foef. d. l. Deinde significat etiam Locustam, de quo infra in Locusta.

* ACRISIA, ἀκρίσια, apud Hipp. sumitur duplici sensu: vel quatenus significat nullam crisin, aut nullum morbi iudicium futurum, vel malam crisin, Gal. c. 2. in l. 1. Epid. t. 46. quamvis accurate loquendo posterior significatio sit incongrua, & potius ab illa phrasi abstinendum esset, quandoquidem mala crisis cum naturæ robore non potest consistere, quod tamen ad Crisis formalem rationem requiritur. Vide Crisis.

ACRITOS, ἀκρίτος, duo significat. 1. Temerarium, absque solutione critica, & præter rationem. In qua legitur apud Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 36. lib. 1. Prorrh. f. 3. t. 10. &c. II. significat Concretum, congelatum v. g. ita sumitur de gelu, exponente ita Foef. p. 23.

ACROASIS, ἀκρόασις, idem, quod ἀκοή, auditionem vel actum audiendi significat. Hipp. in Præcep. IX. 25. & jurejurand. l. 18.

ACROBYSTHIA, ἀκροβυστία. Vide Acroposthia.

ACROCHIR, ἀκρόχρ, vel ἀκρόχειρον, dicitur ab Hipp. & Gal. summa, & extrema manus, cujus termini sunt ulna cum radio, & extremi digitorum apices. Dividitur in tres partes minores: Carpum seu Brachiale, Metacarpum s. Postbrachiale, & Digitos. C. Hofm. in argum. ad Gal. l. 1. & 2. de U. P. n. 14. Fallop. expos. de Ossib. c. 27. Tom. 1. Oper. p. m. 521.

ACROCHIREISIS, ACROCHIRISMOS, ἀκροχείρισις, ἀκροχείρισμός, ἀκροχείρις, dicitur species luctæ, vel exercitationis, quando duo summis manibus inter se colluctantur, & sese raptant citra reliqui corporis congressum. Meminit hujus luctæ Hipp. l. 2. de diæt. XLII. 17. l. 3. xxiii. 7. xxvi. 32. Gal. l. 2. de san. tu. c. 7. & l. 5. c. 3. Vide & Foef. l. Lang. l. 1. Ep. 52.

ACROCHLIARON, ἀκροχλίαρων, h. e. ἀκρὸς χλῖαρων, summe tepidum, quod est medium exquisite inter frigidum, & calidum, significat, ap. Hipp. 3. de V. R. I. A. t. 29. Vide Gal. comm. ad h. l.

* ACROCHORDON, ἀκροχορδὸν, est genus verrucarum dolens pensile, & foras prominens, exilique veluti pediculo, ceu basi innitens, ad differentiam μυρμηκίων, vel verrucarum sessilium, de quibus infra suo loco. Sunt v. Acrochordones vitiosi multi succi nutriticii ad exteriora, & cutim repentis soboles, ex Gal. 3. aph. 16. Aetius, & Celsus (l. 5. c. 28.) describunt, quod sint Verrucæ duriores sub cute asperiores, callosæ, & plerumque teretes, cuti concolores, infra tenues, ad cutim latiores, raro tamen magnitudinem fabæ excedentes, juniores maxime infestantes, sic dictæ, vel quod vertice suo similes sint resectæ cordæ secundum extremitatem, vel quod in imo adeo angustæ sint, ut pendere videantur. Ex ejusmodi verruca nomen Q. Fabio Maximo factum, ut Verrucosus diceretur, teste Plutarcho in ejus Vita, & ex veteri inscriptione:

Q. FABIVS MAXV. VERRUCOSVS.

Meminit quoque Q. Serenus Sammonicus c. Verrucis tollendis.

Interdum existit turpi verrucæ papilla.

Hinc quondam Fabio verum cognomen adhaesit.

Ad quem locum vid. Keuchen. in not. pag. 294.

Adde & Foef. Oec. p. 25. Dieter. n. 38.

ACRO-

ACROCHORISMUS, ἀκροχορισμός, dicitur festiva saltatio, & refertur inter exercitia corporis, crurum, manuum, & brachiorum propria. Andr. Baccius de Therm. l. 7. c. 7. m. 449.

ACROCOLIA, ἀκροκόλια, dicuntur apud Hipp. & Arist. *extremities membrorum*, nec non edulia ex illis parata, videlicet aures, pedes, rostra. Loca illius sunt, l. 3. de diet. xx. 14. xxv. 12. xxvi. 1. 29. l. 2. de morb. mul. LIV. 25. Hujus v. est l. 23. probl. 40. Budæus quoque addit χορδαίς, καὶ χόλικας intestina & exta. Celso, & Gazæ vertuntur *trunculi*. Talia hodieque ad Gelatinas parandas in re cibaria accipi solent. Cur Erotianus hanc vocem expositione minime egentem judicaverit, ceu nimis notam, non video. Confer ad Foef. p. 23.

ACRODRYA, ἀκρόδρυς, vocantur in genere omnes arborei fructus, qui alias ὀπωρῶν, Lat. *Pomorum* nomine veniunt; in specie v. ii, qui in ambitu putamen habent lignosum, eoque concluduntur, ut sunt Juglandes, Avellanæ, Castanæ &c. & *Nucum* καρύων appellatione comprehenduntur. Hipp. generalius saltem accepisse videtur de nat. pueri II. 12. & de humor. II. 25. Hinc recte etiam negavit C. Hofm. vocabulum hoc significare certum fructum l. 3. var. Lect. cap. 24. Ἀπὸς n. vetustissimis *arbor* est. Idem com. ad Gal. LL. de U. P. n. 1132. Junge Foef. d. l.

ACROLENION, ἀκρολήσιον, idem quod *Olecranon*, de quo suo loco C. Hofm. d. l. ad Gal. de U. P. n. 94.

* ACROMION, ἀκρόμιον, est *summus Humerus*, humerive pars summa exterior, & prominens, brachioque hærens. Insuper ea est compactio, qua os scapulæ a spina tenue inchoatum, paulatimque plenius effectum ad *Acromii* locum pervenit, ibique brachio connectitur. Alii præter hæc ambo, quæ conjunguntur, tertium os esse inquirunt, quod in hominibus solum deprehenditur, idque *Cataclida*, κατακλιδα, & *Acromion* appellari existimant a Gal. de offib. c. 14. & l. 13. de U. P. c. 10. quamvis C. Hofm. ad h. l. 104. doceat, Galenum duo hæc vocabula distinxisse, & κατακλιδα os parvum scapulæ cartilagosum significare, ἀκρόμιον vero *summum humerum*.

ACROMPHALION, ἀκρομφάλιον, sic dicitur *pars media umbilici*, de quo infra suo loco.

ACROPATHOS, ἀκρόπαθος dicitur de morbo, qui summam corporis partem aliquam afficit. Usurpatur ab Hipp. de uteri orificio affecto l. de superfæt. XIV. 10. de Cancro occulto l. 2. Prorr. XII. 9. Junge Foef. Oec. p. 24.

ACROPIS, ἀκρόπισ (alii ἀκροαπὶς, vel ἀκρωπὶς) est epitheton *Linguae*, quæ sua ipsius extrema formare nequit, h. e. propter motus difficultatem *inarticulata*, Gal. in expof. voc. Hipp. quamvis Foef. in Oec. p. 24. ex ipsis textibus Hipp. l. 7. Epid. XXIII. 21. XXVI. 7. XLII. 49. potius ad

ægrum ipsum pertinere hoc epitheton existimet, id quod minime certum est, cum Hipp. haud infrequens sit, ipsa nomina affectuum abstracta cum epithetis ægrorum concretis permiscere.

ACROPLOA, ἀκρόπλοα, apud Hipp. dicuntur, quæ in summo extant, velut in superficie innatantia, lib. I. de morb. X. 66. adde Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foef. p. 24.

ACROPOSTHIA, ἀκροποσθία, vel ἀκροπόσθιον, dicitur *Præputium*, aut summa, vel extrema *Præputii* pars glandem penis integens. Idem fere ergo, quod πόσθη. Hæc præputari, & refecari solet adhuc Judæis, & Turcis. Legitur hoc vocabulum apud Hipp. 6. aph. 19. Coac. t. 504. l. 4. de morb. XXIX. 8. Adde Foef. p. 24. Gorr. in Def. Dieterich. n. 35.

ACROPSILON, ἀκρόψιλον, vocatur *membrum in extremitate nudum*, & legitur apud Hipp. de pu- dendo in extrema parte denudato, l. 4. Epid. XX. 6. Vide Foef. p. 25.

ACROS, ἄκρος, proprie significat *summum*, *extremum*. Ita dicitur de naso ἀκρῆς, Hipp. l. 6. Epid. f. 1. t. 3. alias uno vocabulo ἀκροεῖσιον. Usurpatur & de statu corporis, qui ad summum bonitatis pervenit, 1. aph. 3. de ætate 3. aph. 18. Per translationem vero etiam id, quod *optimum* est, significat: v. g. Unguentum Irinum ἄκρον, i. e. *optimum*, apud Diosc. l. 1. c. 67. Hipp. l. 2. de mor. mul. XXIX. 4. Confer ad Foef. p. 23. Dieter. n. 36. Derivatio Blancardi ad ἀκρεῖς est inepta, cum hoc ceu verbum frequentativum derivetur juxta regulas Etymologiæ a nomine primitivo ἄκρος.

ACROSAPES, ἀκροσαπὲς apud Hipp. l. de alim. IV. 1. de cibo dicitur, qui in juvenibus *leviter putrescens*, in senibus vero perfecte, & ad summum transmutabilis est, & offerendus. In quem locum tamen recte animadvertisse videtur Valesius in comm. p. m. 243. hoc Epitheton significare *concoctum facile*, & modum hunc loquendi fluxisse a quodam Medicorum dogmate, quamvis falso, concoctionem ciborum putrescentia quadam perfici. Nam sæpe ex falso dogmate nomina fluunt, quæ ab Auctoribus retinentur, etiam si in illo dogmate non acquiescant.

ACROTHERIA, ἀκρωτήρια, alias ἀκρεα, ἀκρῆα, dicuntur Hipp. *extremæ corporis partes*, videlicet caput, manus, & pedes. Horum refrigerationem in morbis acutis exitiosam esse ob flammæ vitalis, vel sanguinis coagulationem, vel nimiam conflagrationem prægressam, docet Hipp. 7. aph. 1. & 26. legitur & 2. de R. V. I. A. t. 44. f. 3. t. 33. f. t. 4. 16. 26. Adde Fal. in comm. ad illa loca, & Junge Foef. p. 25. Dieter. n. 37.

ACROTHERIASMOS, ἀκρωτηριασμός, vocatur *extremarum corporis partium*, videl. *mannum*, & *pedum*

dum vel putrescentium, vel quorum ossa perierunt, per ferram *resectio*; cuius modum accuratum vide apud Aquapend. in Oper. Chirurgic. & Hildan in tract. de Gangræna, & Sphacelo. Vocabulum vero Græcum sic descripsit Gorr. in definitionibus absque adducta auctoritate, ubi illud extet.

ACROTHOREX, ἀκροθώρηξ, vocatur ille, qui *leviter vino inebriatus* est, & opponitur ab Aristotele τῷ μεθυστῇ σφόδρα, valde ebrio, lib. 3. probl. 2.

ACSUO est *Corallium rubrum*. Rul. & Johnf. in Lex.

ACTIN, ACTIS, ἀκτὴν, ἀκτὶς, vide *Radius*.

ACTINOBOLISMUS, ἀκτινοβολισμός, ἀκτινοβολία, vide *Diradiatio*. Jung. Vvillis An. Brut. Part. 1. cap. 15.

* ACTIO, ἐνέργεια, πᾶσις, idem, quod *Functio*, *Operatio*. Quandoque late sumitur, quandoque stricte. In lata significatione complectitur & activos motus, vel *actiones activas*, ἐνεργείας δραστηκῆς, vel περὶ κινήσεως, quæ sunt motus agentis, sive motus activi partium organicarum, ver. gr. Manus *actio* est apprehensio: Pedis, ambulatio, &c. & *passivas*, παθητικῆς, quales sunt sensuum, quæ fiunt recipiendo species sensibiles. Ita oculi *actio* dicitur Visio: Auris, auditus. Sed & *utilitas*, & *usus* partium quarundam comprehenduntur, dum quædam membrorum organicorum partes ministrant agentibus, quasi stando in succenturiis, v. g. ut Oculus videat, non est satis, illum bene habere, sed & opus est ciliis, superciliis, palpebris, &c. ut loquitur C. Hofm. in Gal. de Us. P. n. 955. In stricta vero significatione, quamvis in Medicina minus frequenti, veri motus partium organicarum saltem *actionum* nomine veniunt. Sunt vero in genere nihil aliud, quam *accidentia sanitatis*, & *morborum prima*, quæ dispositionem, vel facultatem corporis humani, ejusque membrorum secundum, & præter naturam sese habentem immediate consequuntur, dividunturque in tres Classes; *Naturales*, *Vitales*, & *Animales*: secundum Mœbium in *Vitales*, *Animales*, & *Genitales*, quarum omnium quædam sunt *Nobiliores*, quædam *Ignobiliores*: aliæ *Publicæ*, aliæ *Privatæ*. Omnino igitur ab *Operibus*, quæ ἔργα, vel ἐνεργήματα dicuntur, probe sunt distinguenda, utpote quæ secundam accidentium, & symptomatum classem constituunt, contra opinionem Gal. lib. 1. Meth. medic. cap. 5. ubi dixit, nihil referre, sive opus, sive *Actionem* inter loquendum dixeris. De *Actionum* differentiis vide plura in Institutionibus. Divisio in *Animalem*, quæ a cerebro, & *Naturalem*, quæ a cerebello dependet, insufficiens est, & inepte a Blancardo proposita.

ACTIVUS, δραστηκός. Vide *Drasticus*.

ACTUATIO, Lat. dicitur de rebus, præcipue medicamentis, potentia talibus, quæ, ut operentur actu, opus habent mutatione a calore nostro, vel temperamento vitali. Est igitur *Actuatio* illud *mutationis momentum*, τὸ μεταβολῆς ἀφορμή, a calore nostro vitali dependens, cuius beneficio virtus medicamentosa elicitur, & humoribus vitalibus, atque spiritibus nostri corporis applicatur, & ita in actum deducitur. Vide Gal. l. 2. de Temper. c. 4. Ut enim *activa* sint, id a nobis accipiunt d. l. c. 1. Jungatur Disputatio nostra de Purgat. modo, ac viis ad alv. th. 14. & Dogmata Medic. Gener. P. VI. c. 2. dogm. 2. p. 686. seqq.

* Actus, ἐνέργεια, opponitur δυνάμει, *potentia*, hinc & in Medicina remedium *actum*, vel τὸ κἄτ' ἐνέργειαν contradistinguitur ab illo, quod est potestate tale, τὸ δυνάμει, Gal. l. 1. de Simplic. fac. cap. 6. Illius cognitio facilis est, quia in sensus incurrit, & tactu percipitur, ignem esse calidum, v. g. & glaciem frigidam, lib. 2. de Temper. cap. 2. Est & *actum tale* perfectius eo, quod potentia tale, quia hoc nondum tale est, sed potest saltem tale esse. Illud vero jam præsens ipsa energia. Dicitur autem *Tale actum*, ver. gr. calidum, frigidum, humidum, siccum, &c. vel quod summam habet ejusmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, vel ad cognati generis mediocre aliquid, vel ad unum quodlibet a nobis est collatum, l. 3. d. tit. c. 1. Breviter. Res est in se magis perspicua, quam ut opus sit verbis. *Actus activorum* sunt in patiente disposito, id est forma agit secundum materiæ dispositionem, scribit Dav. Lagneus in Harmon. Chym. Theat. Vol. IV. p. 750.

ACUITIO, vel verbum *Acuere*, ὀξύω, usurpatur tropice haud raro de medicamentis, quæ aliis natura debilioribus adduntur, ut stimulum his addant, & eorum vim medicamentosam adaugeant. Ita purgantibus mitioribus quandoque addi solent in minori dosi purgantia fortiora, v. g. pilulæ, & pulveres purgantes *acui* solent grani aliquot diagrydii, troch. alhandal. Extr. helleb. nigri. Sic Spiritu salis *acuitur* succus citri, & Spiritu Nitri *acuitur* Acetum ad Solutionem. Schroder. l. 1. c. 13. Hofm. clav. ad h. l. Modum *acuendi* aquam Mercurialem Philosophicam satis obscure propositum, vide in Christophori Parisiensis Elucidarii l. 1. c. 3. in Th. Chymic. Vol. VI. p. 231.

ACUREB, notat *Vitrum*. Rul. & Johnf.

ACUS, βελόνη, ῥαφίς, quid sit, ex aliis jam *Definitionariis* constat. Pertinet vero inter instrumenta Chirurgica, & varium obtinet usum. In specie vero *acus interpunctoria*, qua utuntur in *sus-*
fusio-

fusionibus, five cataractis in oculo removendis, Galeno dicitur *ἀκνέτερον*, Com. 1. de his q in med. f. t. 6. Græcum vocabulum *ἄκνις* legitur ap. Hipp. l. 2. de morb. LXIV. 11. Apud Gal. etiam extat *ἄκνιον*, *Acicula*, notante Foesio in Oec. p. 551. Varias *Acus* Chirurgicas exhibet Scultet. Armam. Chirurg. Part. 1. Tab. VII. IIX. XIV. & XVII. Cæterum nomen hoc & locum invenit in Anatomicis, dum acuti illi processus prope mammillares, vel potius appendiculæ in osse petroso vocantur a Fallopio *Acus ossæ*, in observ. Anat. Tom. I. Oper. p. 364. vide *Graphioides*. Ad Docimasticen metallicam pertinent etiam *Acus exploratoriæ* dictæ, quæ sunt exiles latiusculæ Virgulæ metallicæ, quæ Lapidum Lydio affricatæ testantur de puritate metallorum, & monetarum, vulgo *Streich Nadeln*. De his lege D. Ol. Borrich. Docimast. metall. §. 18. Porro *Acus* etiam est nomen piscis duorum generum, Aristot. & Oppiani, uterque tamen ad alimenta minus commodus, quia fere exsuccus; de quibus vide Rondelet. l. 8. c. 3. & 4. Aldr. l. 1. de Pisc. c. 22. seq. Hujus anatomen ab Ol. Borrich. communicatam vide in Aët. Hafn. Vol. II. obs. 48. p. 149. seq.

ACUSIOS, *ἀκυσίος*, i. e. *invitus*. Opponitur *ἐκυσίος*, *spontaneo*. Extat & Partic. *ἀκυσσας* ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. XLII. 10.

ACUSTICUS, *ἀκυστικός*, i. e. *ad auditum pertinet*, auditorius, ita nervus *Acusticus*, medicamenta *Acustica*, i. e. auditum juvantia.

ACUSTRO, idem, quod *Nitrum*, Rul. & Johnf.

* *ACUTUS*, *ἄκνυς*, quid proprie significet, aliunde notum esse debet, ac potest. In Medicina vero in genere notat omne id, quod celeriter, & cum violentia, aut periculo movetur; & dicitur cum de rebus non naturalibus, tum præternaturalibus. Ita *Acute exercitationes* ap. Gal. l. 5. de san. tu. c. 2. *ἅ γυμνάσια ἄκνυς* sunt, quorum celeres sunt motus, Synonyma τοῖς σφοδροῖς vehementibus. Frequentius vero prædicatur *Acutum* de morbis. Suntque *Acuti morbi* *ἅ ὀξέα νοσήματα*, in genere magni, qui ob sui magnitudinem, & symptomatum vehementiam celeriter ad vigorem properant, & cum ægri periculo tempora sua percurrunt. Galen. 2. aph. 23. Magnitudo morbi, & symptomatum vehementia a causæ internæ motu, & aëritate vehementiori dependet, mutationem inferens magnam, vel ad salutem, vel ad interitum. Hinc nullæ certæ de illis institui possunt prædictiones, Hipp. 2. aph. 19. Dividuntur communiter in tres classes: (1.) videlicet in morbos *Peracutos*, *νοσήματα περὶ ὀξέα*, qui intra septem dies communiter terminantur, ubi tamen nonnulli λεπτολόγοις rursus distinguunt *Perperacutos* a *Peracutis*: per illos intelligentes *Acutissimos*, *ἰξίπικτα*, qui etiam primis quatuor

diebus ad terminum properant, & exemplum habetur in Hipp. l. 3. Epid. l. 3. t. 77. ægr. 6. (2.) in *Acutos simpliciter*, *ὀξέα ἀπλῶς νοσήματα*, qui plerumque quatuordecim diebus judicantur. Et (3.) in *Acutos ex decidentia*, *ἅ ὀξέα ἐκ μετεκτάσεως*, qui quandoque ad quadragesimum usque diem extenduntur. Plura vide ap. Gal. l. 2. de diebus Crit. cap. 12. Nobis sufficit monuisse causam, ob quam non possit firmus aliquis limes, aut terminus poni morborum *acutorum*, consistere in varietate causarum externarum causam morificam, ejusque motum vel promoventium, vel remorantium. Gal. com. 3. progn. t. 25. *Acutos morbos*, & præsertim *febiles* maximam partem continuos esse docet. Idem l. 2. de cris. c. 12. *Febris acuta* etiam simpliciter *ὀξὺς* vocatur absque additione πυρετός, ap. Hipp. l. 4. Epid. XIII. 19. Plura de hoc vocabulo vide etiam ap. Foes. Oec. p. 453. seqq. Dieterich. Jatr. n. 621.

ADAL, est terminus Paracelsicus, quo indicatur substantia, vel virtus substantialis plantarum, quando purum ab impuro jam est separatum, in qua virtute dependent gradus diversi facultatum operativarum in corpus humanum. Ejus meminit in fragm. de re herb. l. 1. §. de Incarnativ.

ADAM, proprium nomen primi hominis a Deo creati. In Chymiam vero translatus ænigmatice notat *Lapidem Philosophicum*, item *Mercurium Philosoph.* qui suam *Evam* occultam in corpore suo gestet. Hinc vocatur etiam *Adam Philosophicus*. Dornæus de transmut. metall. cap. 6. 8. & 9. *Lapis* quoque dicitur *Adamicus* ibid. in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 508. 509. 520.

ADAMAS, *ἀδάμας*, refertur inter lapides pretiosissimos, & gemmas maximæ æstimationis, & multorum nummorum: Crystallum & cognationis vinculo, & generationis modo pene imitatur. Videatur de hoc Chiocc. Mus. Calc. f. 3. p. 202. seqq. ubi simul fabulosam illam sententiam Plinii de invincibili ejus duritie, & soliditate, ita ut omnem vim ignis, & ferri eludere dicatur, refutatam reperies. Apud Gal. etiam dicitur *ἀπαθής*, *impatibilis*, vel omnis affectionis, & passionis expertus, l. 1. de san. tu. c. 4. & multum terræ habere l. 9. de S. Fac. *Adamas* ex Lunæ cælo, & ejus terra fieri legitur in Theatr. Chym. Vol. I. p. 317. Aliter ejus generatio describitur in Vol. IV. p. 427. quando vapor naturæ per se sublimatur sine accessu pinguedinis sulphuris, & venit ad locum aquæ puræ salis, fiunt *Adamantes*, & hoc in locis frigidissimis, ad quæ non potest pervenire pinguedo illa. An *Adamas* venenis intus sumptis recte annumeretur, ventilavit Sennert, M. Pr. l. 3. p. 3. f. 2. c. 7. qu. 2. & l.

& l. 6. p. 6. c. 6. *Adamas* factitius ex hyacintho, sapphiro, legitur apud Liban. S. A. Ch. l. 6. c. 4. Alia compositio proponitur a Lullo in Tr. Animæ transmutatio, quod fiat ex natura argenti terminati in naturam lapidificam. Th. Chym. d. l. p. 189.

ADAMITA, ADAMITUM Paracelso vocatur durissimum in albo. Sunt durissimi albi lapides, & *Adamita* est lapis proprie, qui in vesica reperitur, l. 1. de Tart. tr. 1. c. 1. *Adamitum* est proprie Lithiasis. Id. in Fragm. ad h. l.

ADARCE, ADARCION, ADARCUS, ἀδάρκη, ἀδάρκιον, ἀδάρκης, secundum substantiam est veluti spuma concreta aquæ salis, concretescens ad arundines, & stipulas. Acerrimum est, calidissimumque, & propterea deleterium, & impossibile, ut intra corpus sumatur. Foris vero impositum permisceri solet aliis mitioribus, quæ vim ejus retundant, & ita cum fructu adhibetur, teste Gal. l. 11. de S. Fac. h. tit. Rul. & Johnf. in Lex. Chym. dicunt, esse carnem marinam secundum nonnullos, & præcipue in Cappadocia, & Galatia nasci. Indiacum nativum veluti in arundinibus Indiæ sponte nasci, vel ut sal Indicum in Canna. Est vero *Adarce* similis colore flori lapidis Asi, & in forma melli halcyonio, & aliquando cavo proxima, ut possit videri lacustre quasi halcyonium. Et quia pendet arundinibus, *Pericalamitum*, & *Calamochium* quondam dicebatur. Hodie, nisi fallor, *Balla marinum* vocant. Ita videmus Medicos uti his ridiculis, sæpius contemptis nobilioribus: nonnunquam etiam res ita obscuris vocant vocabulis, ut Oedipo ipso foret opus. Hactenus Rul. & Johnf. De *Adarcii* viribus docet quoque Dioscor. l. 5. c. 137. Et jung. Chioccus, qui etiam *Alcyoniis* adjunxit Mus. Calc. sect. 1. p. 24.

ADARIGO, notat *Auripigmentum*, ut & *Adarneck*. Rul. & Johnf. in Lex.

ADARTICULATIO, ἀρθρώδης. Vide *Arthrodia*. Ingrass. Latinum vocabulum applicat Græco, προσάρθρωσις, quod idem est cum ἀρθρώσις. Comm. in Gal. l. de ossib. p. 26. Vide *Diarrhosis*.

ADAXOMÆ, ἀδᾶξομαι, idem, quod ὀδᾶξομαι, pungor, lancinor, prurio, mordeor. Extat ap. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXI. 4. LXIV. 10. Jung. Foef. p. 4.

ADDEPHAGIA, ἀδδηφαγία, vel ἀδδηφαγία, voracitas dicitur, præsertim pueris familiaris, dum panis esu largiori capiuntur, quam potissimam causam lumbricorum, vel vermium esse censet C. Hofm. l. 3. Apol. pro Gal. c. 213. I. & quidem ex Gal. c. 7. in 6. Epid. t. 7.

ADDITAMENTUM, ἐπιφύσις, idem, quod Appendix. Vide *Epiphysis*. *Additamentum* necatum vocari processum Ulnæ, sive ossis cubiti inferioris

ris test. Vesal. de H. C. F. l. 1. circa fin. p. 208.

ADDITIO, πρόσθεσις, idem, quod *Apposito*, *Adjunctio*, est alterum in Medicinæ definitione Hippocratica membrum, oppositum τῇ ἀφαιρέσει, quando ea, quæ deficiunt, mediante arte restituantur. Hoc vero pro diversis scopis quam plurimis multifariam quoque perficitur, quam varietatem nunc exponere non est hujus loci. Est & *Additio*, vel *Apposito* opus naturæ ad nutritionem necessarium, quando portiones succi nutritii parti nutriendæ, vel toti corpori offeruntur, ut incrementum capiat, sive id fiat per arteriarum extremitates, sive per nervorum fibrosas divisiones. Hic enim inter se discrepant Auctores recentiores. Nobis prior hætenus visa est verisimilior sententia.

ADDUCTIO, ἀδύγωγη, vide *Attractio*, *Paragoge*. *Adductores* qui dicantur Musculi, vide *Adductio*.

ADEC est *Lac Acetosum*. Rul. & Johnf. in Lex. Chym.

ADECH Paracelso vocatur spiritus hominis vitalis, & internus, auctor operationum, vel functionum intrinsecarum, l. 2. Chirurg. magnæ c. 13. Hunc spiritum quoque infici in peste, & mediante hoc pestem fieri Epidemicam contagiosam, docuit l. 1. de apostem. tract. 3. c. 7. Dorn. Ruland. & Johnf. paulo aliter descriperunt: *Adech* est interior homo noster, & invisibilis, singulorum exemplaria præfigurans in animo nostro, quæ postea exterior homo manibus suis imitatur, & effingit. Quid hoc aliud, quam Actus Ratiocinationis, sive Animæ Rationalis actus secundi?

* ADEENTES. Vide *Phagedæna*.

ADEHEMEST; id est, *Lamina*. Dicitur & *Ajonec*, *Albohonic*. Rul. & Johnf.

ADELOS, ἀδύλος, dicitur Latine *Insensibilis*; non evidens. Potissimum usurpatur de *Transpiratione*, quæ fit per poros cutaneos absque sudore evidente, dum vapores, & fuligines insensibiliter exhalant, & avolant. Vide *Diaphnæ*. Ἀδύλα πρόσχυμα dicuntur ab Empiricis, quæ sensibus quidem usurpari, & cognosci possunt, sed nondum tamen apparuerunt. Gorr. ex Gal. l. de sectis.

ADELPHIXIA, ADELPHIXIS, ἀδελφίξια, ἀδέλφισις, Latine *Fraternitas*, *Fratratio*, vocatur Hipp. *communio*, consensus, & cognatio partium, aliarumque rerum cum in statu secundum, tum præter naturam. Hipp. c. 3. de art. t. 100. Etenim ἀδελφίξια eidem dicitur summa familiaritate cum alio gaudere. Quo verbo etiam aliquoties usus, v. g. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 4. XXXIX. 14. c. 3. de fract. t. 35. *Adjectivum* quoque ἀδελφεία dicitur de morbis consimilibus, prioribus l. 1. de morb. mul. LXII. 1. ubi

ubi alii ἀδελφὰ legunt, quod & l. 2. Epid. sect. III. 125. occurrit. Vide Foef. P. 5.

ADEMONIA, ἀδμονία, angorem, & anxietatem animi significat. Et adjectivum ἀδήμων, anxium graviterque mœstum; Quod legitur ap. Hipp. lib. 1. Epid. sect. 2. t. 75. & Participium ἀδμονέων, l. de virg. morb. II. 26. Vide Foef. d. l.

* ADEN, ἀδή. Vide Glandula.

ADENOIDES, ἀδονοειδής, Epitheton *Paraſtatarum*, ſive corporis glanduloſi ad veſicæ fundum ſiti, in quod vaſa deferentia inferuntur. Vide *Paraſtata*, *Proſtata*.

ADENOSUS *Absceſſus* vocatur Tuberculum crudum, durum, atque omnino contumax diſcuſſu, ſoboles limoſi, pituitoſique ſanguinis, glandulam mentiens etiam circa loca glandularum expertia enatam. De his legatur M. Aur. Sever. l. de noviff. obſ. abſceſſ. c. 5.

* ADEPS, εἶαρ. Dicitur & *Sevum*, *Sebum*, & *Axungia*, ἀξγγία, vel ἀξγγιον, (ita legitur apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 3. Vide Lind. S. M. Ex. IIX. §. 76.) diſſert a *pinguedine*, quod ille craſſior ſit, in animalibuſque totam naturam magis terreſtrem habentibus proveniens, velut in humidioribus pinguedo. *Adeps* quoque non tam facile igni appoſitus liquatur, & funditur, fuſus v. celerrime coit, & congeliatur, multoque apparet *pinguedine* durior. Quod ſi v. voles, omnem oleoſam, & pinguem in animantibus ſubſtantiam *Adipem* appellato, ut plerique Medici. Sed & *Pinguedinem* totum hoc genus appellare tibi licet, verbis Gal. l. 11. de S. Fac. Ita quoque pro Synonymis habet P. Barbetta Chirurg. P. III. L. 1. c. 3. nec alii recentiorum diſtinctionem aliquam obſervarunt. Uſus etiam cum *Pinguedine* eſt communis. Vel n. ad caloris conſervationem, & augmentationem, vel ad partium emolli-tionem, vaſorum diſtributionem, motus facilitatem, alioſque ſimiles uſus facit. Utrumque & *Adipem*, & *Pinguedinem* partibus organicis ſimplicioribus ſecundariis annumerare, veritati magis conſonum videtur, quam Humoribus, aut Excrementis, utilibus licet, associare. Rul. & Johnſ. in appendic. Lex. Chym. ita *Adipem* deſcripſerunt, quod ſit pinguedo coagulata, vel condensata, quam conſiſtentiam habet a ſalinis portionibus. Etenim ſi deſtilletur adeps, deſtillatione partes ſulphureæ adſcendunt, & remanent in fundo portiones ſalinæ, unde liquor ille poſt deſtillationem non amplius coagulatur, & *Oleum Adipis* dicitur.

ADEPTUS, terminus Paracelſo, & Helmontio familiariffimus, quo notatur ſingularis quædam a Deo donata, & conceſſa cognitio. Ita *Adepti* vocantur, quorum rector etiam Spiritus Dei eſt,

quique ſibi aliquam peculiarem compararunt ſcientiam, præſertim per artem *Caballæ*. Helmont. de magn. vuln. cur. n. 129. Unde & *Adepta Scientia*, vel *Sophia* κατ' ἐξοχὴν dicitur *Magia Naturalis*, & *Ars Cabaliſtica*, de qua infra in *Cabala*. Talem quoque ſpecialem ſententiam urget Helmont. in Medico, & *Adeptum mendendi* appellat, quem opponit Galenicæ, & *Paganæ ſcientiæ Medicæ*, atque peculiare donum Dei habetur nobilius, & ſuperius, quam quod e cognitione præexiſtente ſenſuum formatur in intellectu, imo quod nec proprie doceri, vel demonſtrari poteſt. Plura vide in præf. tract. de Lithiaſi. *Adeptæ Sophiæ* meminit Paracelſ. l. 1. de peſte cum addit, *Adeptæ Philoſophiæ* l. 2. Chir. magn. t. 3. c. 1. *Adepti* etiam *Chymiæ* dicuntur, qui omnem laborem in Arcano univerſali acquirendo impendunt, & in hanc metam adſpirant. Verum modo iterum ad illos non quadraret ſupra adductum proverbium ap. Galen. Nihil apprehende, & fortiter tene.

ADHÆRENTIA, ἀδρόφους. Vide *Proſphysis*.

ADIACHYTOS, ἀδιχυτος, i. e. minime diſfluens, aut diſfuſus. Uſurpatur tropice de iis, qui veſtitu, & cultu ſunt frugali, minimeque diſſoluto. Hipp. l. de dec. ornatu II. 18. Junge Foef. d. l.

ADIAPHOROS, ἀδιόφορος. Vide *Indifferens*.

* ADIAPNEUSTIA, ἀδιανευſτία, h. e. impedita perſpiratio Gal. l. 11. M. M. c. 10. Eſt cauſa primaria februm, quando nimirum fuliginosa, & vaporosa effluvia per habitum corporis, & poros cutaneos exhalare nequeunt, ſed regurgitantia ad maſſam ſanguineam conſuſione ſua inſignes perturbationes in ſanguine produ-cunt, & ſubinde copioſius congeſta, & ſubactionem reſpuentia turgelcentiam, & febriles efferveſcentias pariunt. Vide Thom. Villis de febric. c. 1. §. dum ſanguis. Confer etiam ad Rolſink. O. & M. M. Spec. l. 2. f. 3. c. 33.

ADIAPOTOS, ἀδιόπτωτος, nomen eſt Medicamenti Colici, cujus deſcriptio habetur apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 4. & nomen hoc ideo accepiſſe videtur, quod ad omnem inflammationem efficax ſit. Gorr.

ADIARRHOEA, ἀδιάρροια, dicitur eorum, quæ excerni deberent, omnimoda retentio, ac inhibito. Erotian. in Onomaſtic. Hipp. pag. m. 18. b.

ADIB, eſt nomen animalis, cujus Hepar commendatur ab Avicenna in omni Hepatis imbecillitate, l. 3. fen. 14 tr. 1. c. 18. fin. Intestinum, & Stercus in Colica d. l. fen. 16. tr. 4. c. 14. Sira-bioſum fuerit illud animal, de ejus morſu, & cura agitur l. 4. fen. 6. tr. 4. c. 5. Vide verb. Lupus.

ADIBAT, i. e. *Mercurius*. Rul. & Johnſ.

Adie-

ADIECTIO, ADIUNCTIO, προσάγωγη. Idem quod πρόσθεσις, *Additio*, opponiturque ab Hipp. τῇ ἀφαιρέσει, *ablationi*, de Insomn. V. 11. & alibi. Plura loca, ubi verbo προσάγωγη usus Hipp. collegit Foef. Oec. p. 532.

ADIPSON, ἀδύψον, in genere omne id dicitur, quod sitim abigit, vel arcet, qualia describuntur a Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Alias speciale Græcis fuisse epitheton *ptisanæ* hordeacæ testatur Lang. l. 1. ep. 57. ita & Hipp. hoc titulo exornavit *ptisanam*, & *oxymel* in l. de R. V. I. A. f. 1. t. 18. & f. 3. t. 20. Vide Foef. p. 5. Gorr. in def.

ADIUVANTIA, συνεργητικά, dicuntur Medicamenta, quæ naturæ, & calori vitali succurrunt ministerialiter, & instrumentaliter. Fallop. de tum. p. n. c. 17. Tom. I. Oper. p. 635.

ADIUTORIUM, idem quod humerus, brachium, os habens unicum. Ita vocatur a Joh. Anglico Ros. Angl. p. 1060. c. de dislocatione *adjutorii*. Legitur & in Vesalii de H. C. F. p. m. 207. Describitur vero claris verbis ab Albucasi. Adjutorium est os illud, quod est inter cubitum usque ad caput spatulæ, l. 3. Meth. Med. c. 11. p. m. 206.

ADYLISTOS, ἀδύλιστος, vocatur vinum non defacatum, vel per saccum non colatum. Id quod fieri solet in vinis conditis ad saporem, vel in aliis ad reprimendam eorum vehementiam. Gorr. p. 6.

ADMIRATIO, θαύμα, quid significet, aliunde notum est. Hanc passionum omnium post Voluptatem, & dolorem primam statuit Charletonus, quando novi insolitiye cujusvis species sensum percellit, Ex. Pathol. IIX. §. 23. Alias hoc vocabulo usus quoque est Jostreus de Jostreus, inscribens libellum suum de erroribus variis, qui committuntur circa usum Vesicantium, Curcubitarum. V. S. nis, purgationis, & vitæ, *Admirationes Medicas*.

ADMISURAB, Terram significat.

* **ADNATA**, vel *Agnata*, ἀμπροσθεν, vocatur Tunica oculi prima ordine, crassior, & validior, superficie plana, colore candido, (unde & *Alba tunica* dicitur, & *Album oculi*) oculum tum ossibus, tum palpebris conjungens, inque suo thalamo stabiliens, quare & officio suo *Conjunctiva* vocatur. Hanc tunicam, quamvis non habeat vasa conspicua in bene habentibus, ophthalmiæ h. e. inflammationis oculorum constituere subiectum, communi Doctorum consensu constat. Ulteriore hujus tunicæ descriptionem vide in Anatomicis. Vide *Agnata*.

ADOLESCENS. *Adolescentia*. Vide *Juvenis*. μεράκιον. *Adolescentia* media est inter pubertatem ætatem, & vigorem consistentem, cujus temperies calida, & humida est saluberrima, &

veris temperaturæ correspondens. Petr. Mich. de Calderia Tom. II. Oper. p. 218. A.

ADOS, est aqua, in qua ferrum candens restinguitur. Rul. & Johnf. in Lex.

ADPLUMBATUM, idem, quod *feruminatum*, legitur apud Scrib. n. 271.

ADRAM, id est, *Sal gemma*. Idem.

ADRASTEIA, ἀδράστεια, epitheton Deæ apud Ethnicos *Nemesis* dictæ, juxta Strab. l. 13. Geograph. ab *Adrasto* Rege, qui primus huic Deæ templum erexit, appellatæ. Hujus Deæ Legem neminem effugere posse, dixit Gal. l. 6. de U. P. c. 12. Est v. Lex illius nihil aliud, quam vis, & potentia vindicandi ab adversariis veritatis lumen, & splendorem, præsertim in determinandis rerum causis, ut cogantur tandem palam dare. Frequentissime pariter ad illam provocavit contra Gal. C. Hofm. in scriptis suis. Plura de hac Dea videantur in Adagiis Erasmi Chiliad. II. cent. 6. adag. 38. & d. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 374.

ADROP, est terminus Spagyricus, denotans vel illud ipsum corpus, aut *plumbum*, e quo elici debet *Mercurius* pro lapide Philosophico, in qua significatione sumitur a Ripley in Axiomatibus Philosophicis, quæ extant in Th. Ch. Vol. II. p. 114. & in Epistola Anonymi de principiis Art. Hermet. in Th. Ch. Vol. IV. p. 474. vel notat ipsum *Lapidem Philosophicum*. Lagneus in Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. pag. 626. quia & *Saturnus*, vel *Plumbum* dicitur. Rul. in Lex.

ADSAMAR, significat *Lotium*, vel *Urinam*. Rul. & Johnf. in Lex.

ADSELLARE, verbum antiquum, denotans *exonerationem alvi*, sive excretionem quotidianam. *Sellæ* n. *familie*, vel *familiaricæ* vocabantur a rei rusticæ scriptoribus loca illa ad secesum necessaria, teste Keuch. in not. ad Samon. p. 197.

ADSTANTES, παρόντες, dicuntur Hippocr. ii, qui ægris præsto sunt ministrando, curamque gerendo, ex Hippocr. i. aphor. 1. Jung. Dieter. n. 655.

ADSTRICTIO, σύψις, habetur pro effectu frigiditatis, Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia, vim habet glutinandi opera crassæ terrenæque frigiditatis, l. 7. d. tit. §. Centaur. minus. Dicitur & *Constipatio*. Gorr. ita describit: Quod si qualitas gustatilis, quæ a frigido vincente perficitur in crassa, & terrena substantia. Itaque propria facultate contrahit, & densat meatus, refrigerat, & repercutit; per accidens a calore excitat, & auget, conducitque ad concoctionem. Enimvero non solum ad ea, quæ gustu percipiuntur, refertur hæc qualitas: Verum tribuitur & aliis rebus in passiva significatione. Ita

ALVI adstrictio, Pororum cutis, &c.

* ADSTRINGENS, σίφων, est, cujus substantia est crassarum partium, παχυμερής, terrena, & frigida, habens vim siccandi, humores depascendi, partesque roborandi. Gal. l. 5. de S. F. c. 14. quamvis recentiores salinis *styracis*, & ponticis portionibus, uno verbo, fixis illam describant, quæ sub terrestribus optime intelligi, & comprehendere queunt. Conveniunt in plerisque cum *Acerbis*, & *Austeris*, de quibus supra. Celeberrimus D. D. Bohn. *Adstringentium* potentiam in terrestreitate pontica, h. e. acore particulis terreis determinate combinato consistere scripsit Differt. Chymico-Phys. XI. §. 16.

ADULTERATIO, δόλωσις, δολισμός, in Pharmaceuticis significat medicamentorum fraudulentam corruptionem, sub specie genuina. De quibus plura occurrunt apud Schroder. Rolsink. & alios rerum Pharmaceuticarum scriptores: *Adulterari* ap. Diosc. Gr. per δολίζεσθαι exprimitur frequentissime. Catalogum *Adulterinorum simplicium* collegit J. D. Horstius in part. I. Dispens. Pharmac. Univers. lib. 4. cap. 17. p. LXXV. seqq.

ADULTERIUM, *Adulterinus* quid proprie significet, constare debet ex aliis Lexicis, cum non sit hujus loci. Paracelsus vero plane abusive, & tropice transtulit hoc vocabulum ad ventriculi vitium, quando corpus, aut saltem ventriculus nimium obruitur assumptis, ob inordinatam animæ brutalis appetentiam, quia supponit animam illam sensitivam esse instar maris, & corpus instar fœminæ, & mutuum illud commercium se se habere ad instar conjugii. Paramiri l. 2. c. 8. & tr. de Alvi fluxu. §. Causa. Alias *Adulterina* dicuntur medicamenta spuria, & supposititia, quæ vel ratione substantiæ, vel ratione facultatis, vel ratione utriusque videntur habere speciem bonitatis, accuratius v. examinata falsa, & vitiosa deprehenduntur, docente Schenk. de comp. & præscr. medic. formul. p. m. 93.

ADUSTIO, idem quod *Combustio*, de quo inferius. *Adurere* os dixit de Ephemero Scribon. n. 193. *Adustio* Spagyrica dicitur, quando commiscetur, aut *aduritur*, aut corrumpitur humiditas substantialis rei. Th. Chym. Vol. IV. p. 669.

ADYNAMIA, αδυναμία, Lat. *Impotentia*. Hoc vocabulum meo quidem iudicio optimum, & accuratissimum inter omnia alia genus constituit in definitione morbi, non modo ex mente Aristotelis in Categoriis, quod ægri dicantur, qui habent impotentiam naturalem, scilicet ad functiones necessarias; sed etiam ex suffragio ipsius Gal. de diff. morb. c. 2. dicentis, quod sanitas non operatione, sed potius per potentiam sit definienda, quoniam & dormientes, aut alio-

quin in tenebris, & otio degentes, aut sæpe discumbentes neque ulla parte corporis movemur, neque alium rei extrinsecæ sensum habemus, nihilominus tamen sani sumus. Igitur cum sanitatis contrarium sit morbus, deberet & hic potius per αδυναμίαν, *impotentiam*, definiri, quam per aliud genus, quamvis Gal. ipse non fecerit. Et frustra sibi metuit C. Hofm. Apol. pro Gal. lib. 3. cap. 8. A. B. objici posse, hoc vocabulum esse nudum nomen. Quin ne peti debet: Veræ enim indicationes non a morbo, sed a causâ petendæ sunt; quemadmodum nec a sanitate, sed a causis ejus indicationes conservatoriæ desumuntur. Junge Dogm. nostr. P. II. cap. 2. D. 2. pag. 113. Vide *Impotentia*.

ADYNAMON, αδύναμον, vini factitii genus est. In musti sextarios viginti additur aquæ dimidium. Fervet, donec excoquatur aquæ mensura. Datur ægris, quibus vini noxa timetur. Est enim *invalidum*, unde illi nomen. Diosc. parrem musti, & aquæ mensuram miscet, & lento igni leniter decoquit, donec aqua tota consumatur; cumque refrixerit, id in picatum dolium fundit. Hæc Gorr.

ADYNATOS, αδύνατος, duplicem habet significationem. Vel enim notat *impossibile*, sive quod fieri non potest, vide *Impossibilis*: Vel significat *Impotentem*, h. e. viribus fractum, ad actiones obeundas imbecillem. In qua usus Hipp. lib. 1. prorrh. c. 2. t. 3. Coac. t. 53. & 175. Adde Foef. Oec. p. 6.

ÆAZO, αἰάζω, idem, quod θρηνέω, h. e. *lamentor*, lugeo, gemo. Erot. in Onom. & Foef. p. 8.

ÆDOEA, αἰδοῖα, Lat. *Pudenda*, h. e. *partes genitales* utriusque sexus vocantur, Hipp. 3. aph. 21. & 5. aph. 22. Jung. Dieter. n. 14.

ÆDES, αἰδής, h. e. *insuavis*, *injucundus*, ingratus. Usurpatur de alimentis palato non acceptis, sed saltem comparative, Hipp. 2. aph. 38. Idem quoque de medicamentis intelligi potest, Dieter. n. 10.

ÆGAGROPILUS, αἰγαγοπίλος, ab Ægagros, *Rupicapra*, & πῖλος, *pila*, vel *globulus*, ex flocculis laneis confectus est in ventriculo primo, aut secundo *Rupicaprarum* occurrens, massa quædam frequentius oblonga, rarius rotunda, duplici substantia consistens, quam interior aut fibras radicum, aut filamenta, & cauliculos plantarum succo concreto, & exsiccatione in pulverem subtilem facessente compacta refert; exterior coriaceam cutim, interdum tamen lignosum corticem quendam, rarissime crustam lapideam æmulatur, coloris ut plurimum cinericii, aut nigri, magnitudinis varix, quæ manum tamen in pugnum contractum vix unquam excedat,

cedat, ex alimentis vegetabilibus, & mineralibus, familiaribus copiosius assumptis per fermentum ventriculi facultatem coagulativa infectum genita, in se quidem præternaturalis, ratione tamen efficacæ, quam experientia hætenus confirmavit, salutaris, & variis in affectibus singularis, cum emolumento sæpius a Medicis exhibita in certa dosi. Vulgo *Gemseutigel*. Hujus accuratam descriptionem, virtutumque variarum commendationem ex professo publicavit Georgius Hieronymus Velschius, Doctor Medicus Augustanus, dissert. de *Ægagropilis*; quæ lectu haud indigna, modo mortuo non insultasset leoni, & Θεωπέπον C. Hofm. non adeo temere perstrinxisset, quod alio loco, & tempore severius animadvertere constituissem, nisi & mors illius me a proposito revocasset. Meminit quoque ex Velchio Rolsink. *Ægagropilorum* Ord. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. c. 1. fin.

ÆGER, ÆGROTUS, νοσῆρς, νοσῶδης, quid significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Breviter, qui laborat morbo. Dicitur & *Insalubris*. De quo inferius.

ÆGEIRINON, αἰγείριον, nomen Unguenti, quod Lat. *Populeum*, vel *Populneum* vocatur, ab αἰγέρπος, populus. Describitur ab Æginet. l. 7. c. 19. Gorr.

ÆGIAS, αἰγίς, [perperam a Foef. αἰγίς, p. 8. positum, quod aliam habet significationem] apud Hippocr. significat concretionem albicantem pupillæ oculi inhærescentem, aciei caliginem offundentem, eamque obscurantem, si-ve ex crassiore excrementitio humore enata fuerit, si-ve ex ulcere relicta cicatriculæ subalbicans fuerit. Coac. t. 218. l. 2. Prorrh. XXIX. 33.

ÆGIDION, αἰγίδιον est nomen Collyrii, quo fluxiones commode sisti possunt, quod genus στυπνὸν appellant. Descriptio habetur apud Aetium, citante Gorr.

* ÆGILOPS, si-ve ANCHILOPS, αἰγίλωψ, ἀγχίλωψ, quamvis quidam Medicorum differentiam inter hæc duo vocabula constituent, quod *Anchilops* sit tumor in magno oculi angulo nondum ruptus; *Ægilops* vero jam ruptum tumorem significet, [quod capræ huic vitio peculiariter obnoxia ferantur.] Dicitur & *Fistula lacrymalis*, quia ulcus ex tuberculo rupto facillime sinuosum evadit, & in fistulam abit, quam aliquando alius sequitur affectus, ῥύξ, *Rhyas* dictus, quando caruncula in angulo oculi absumitur. Sufficiat nunc, hanc distinctionem ab Auctoribus non semper observari, nec quoad causas, & gerendi modum multum inter se differre. Hinc Gal. l. Introduct. seu Medicus c. 15. descripsit omnes dictos affectus complexus: *Ægilops*, vel *Angilops* est abscessus quidam ad angulum ocu-

li, qui naribus propior est, pus continens, quod erumpens aut os exedit, aut ad angulum, aut usque ad nares destillat. Jungatur l. 5. de C. M. S. L. c. 2. Causa cum aliis ulceribus est communis humor, nimirum acris, salsus, lixiviosus, septicus, & corrosivus. Hinc facile in fistulam abit, præsertim si ulcus neglectum fuerit. Est affectio ægre curabilis, propter corporum tenuitatem, subjecto osse corrupto, juxta Aet. l. 7. cap. 87. nihilominus feliciter se quoque absque cauterio actuali curasse testatur Hil. Cent. V. Obs. 22.

ÆGLIA, αἰγλία, vel αἰγλίη, ap. Gorr. idem quod αἰγίς.

ÆGOPROSOPON, αἰγοπρόσωπον, idem quod αἰγίδιον, nomen Collyrii. Corr.

ÆGYPTION, αἰγύπτιον, dicitur Unguentum album oleosum, quod & μῦρδῆσιον appellatum est, compositum ex liliis, & aromatibus. Meminit aliquoties Hipp. in lib. de Nat. mul. quæ loca collegit Foef. p. 9. quæ huc transferre non est operæ pretium. Vocatur & ἔλαιον, oleum ob consistentiam oleosam. Galenus existimat vocari quoque Malabathrinum, Susinum, Liliaceum. Ægyptium quoque est epitheton lini, aut filii, quo spongiam involvit Hipp. quo firmo, & durior sit in Polypi curatione, l. 2. de Morb. XXXII. 9. item corii, vel alutæ, ceu mollioris, & validioris ad parandas spiras, 3. de fractur. t. 29. Ita aluminis lib. de Ulcer. X. 3. 4. XII. 11.

ÆIDES, αἰδής, h. e. indecorus, deformis. Legitur ap. Hipp. 2. aph. 54. Huic opponitur ἀιδής, formosus, decorus. Jungatur Dieter. Jatr. n. 9.

ÆIGLEUCES, αἰγυλῆες, dicitur genus vini dulcis, quasi semper mustum, quod paratur musto in dolia, vel cados condito, & statim in aquam merso, donec bruma transeat, ut musto consuetudo quædam fiat algendi. Solus namque fervor musti facit ex hoc vinum. Gorr.

ÆIPATHEJA, αἰπυθεΐα, dicitur passio vel affectio perpetuo durans, nec remissionem habens.

ÆOLASTHAE, αἰολᾶσθαι, significat errare, vagari, instar venti, & legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIIX. 20. Adde Foef. p. 13.

ÆOLIPYLAE, αἰολέπυλαι, vocantur ex commento Paræi vasa illa ænea quæ punctum, vel foramen habent angustissimum, quo aqua infunditur, & ad ignem collocata, ignis actione aquam in aerem cum magno impetu emittunt. Par. l. 10. Chir. in Apol. II. ad Carol. IV. Regem Gall. post præfat.

ÆON, αἰὼν sumitur apud Hipp. pro tota hominis vita, & ætate, l. περὶ αἰῶνος, & 2. de fract. t. 21. Foef. p. 14. qui etiam ex Erotiano monstrat αἰὼν significare medullam spinalem, apud Hipp. l. 7.

l. 7. Epid. LII. 8. verum Linden. ibid. *νεκρωσε* posuit.

ÆONESIS, *αιώνισις*, h. e. *Perfusio*, *Aspergio*. Verbum etiam *αιώνω* significat *perfundo*. Nomen vero legitur apud Hipp. de humid. usu l. 7. Vide Erotian. in Onomast. p. m. 15.

ÆORA, *αιώρα*, significat *gestationem*, & in specie *pensilem* apud Aet. Tetrab. l. 1. 3. c. 6. allegante Foef. Tales *pensiles gestationes* ab Atheniensibus introductæ tempore Bacchanalium. Verbum *αιωρεῖσθαι*, & *απαιωρεῖσθαι* etiam denotat *atolli*, *suspendi*, & legitur apud Hipp. l. 2. de fract. t. 56. l. 3. t. 77. & activum *αιωρέειν*, l. 1. de morb. mul. XCIII. 20. Plura vide apud Foef. p. 14.

ÆPOS, *αιπος*, *locum acclivem*, arduum significat apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 11. L. 13. XLIX. 4. de int. aff. XLVII. 15. quamvis Linden. vel *ηπος*, vel *εσπερίων* posuit, excepto unico loco l. 7. Epid. LII. 8. ubi retinuit *αιπος*. Confer ad Foef. p. 13.

† ÆQUALITAS COLLECTIVA, pulsus. Herc. Sax. de pulsibus.

* ÆQUALE, *τὸ ἰσχυρὸν, ὁμοειδές, ἴσον*, de rebus naturalibus, secundum, & præternaturalibus prædicare solet Gal. c. 2. in progn. t. 21. Denotat vero non solum rerum saltem numero, vel etiam specie differentium convenientiam ratione quantitatis, sed etiam ratione qualitatis. E. G. *Æquale temperamentum*, *ισότης τῆς κρᾶσεως*, quando vel nullus excessus caloris vitalis, aut alterius qualitatis in corpore humano ejusque membris observatur; vel quando excessus caloris, aut frigoris, humiditatis, aut siccitatis simplex, vel compositus adest quidem in latitudine sanitatis, ille tamen semper eandem servat indolem. Item *Æqualis Pulsus*, *ὁμοειδὲς σφυγμὸς* dicitur, cum omnes ictus eundem inter se servant ordinem, & portionem, ita ut secundus respondeat primo, tertius secundo, & sic deinceps. Gal. l. 6. de diff. puls. c. 10. *Æqualis urina*, *ἴσον ὁμοειδές*, vocatur, quæ, quoties mingitur, eandem præ se fert semper speciem, ratione coloris, consistentiæ, & contentorum. Sic & de reliquis excrementis, v. g. *Æquale pus*, est proprietas puris laudabilis, *τὸ πύον ὁμοειδές*, l. prognost. t. 42. De rebus præternaturalibus quoque usurpatur, quando *Æqualis morbus* dicitur, qui perpetuo sibi constat, & *æquales* habet motus, & symptomata semper similia. Gal. c. 2. aph. 23. Sed & de diversis specie rebus sumitur *Æqualitas*. Ita *vinum æquale æquali aqua mixtum*, h. e. tantum vini, quantum aquæ, & vice versa continens; Gr. *οἶνος ἴσος*, vel uno verbo *ἰσοκρατής* dicitur Hipp. 7. aph. 56. l. 2. de morb. XXXIIX. 6. *Æqualis inæqualitas* in pulsu, *ὁμοιὴ ἀνομοιότης* vocatur, quando pristi-

nām naturam quidem immutantes, five magnitudine, five qualitate *æqualia*, vel *inæqualia* capiunt incrementa: nam quatenus *æqualitatem* commutant, vocantur *æquales*; sed quatenus *æqualem* semper mutationem assequuntur, *æqualiter* dicuntur mutari, ex Gal. l. 2. de diff. puls. c. 11.

ÆQUE, *Æquis portionibus*, ponderibus, &c. Vide *Ana*.

* AER, *αἴρ*, quid proprie sit, e Physicis addiscendum est. Dorneus in Physica Genesi, & Physica Trismegisti dicit, *Aerem* nil aliud esse, quam aquam vi caloris, vel Spiritus Domini in creatione resolutam. Th. Ch. Vol. I. p. 355. 373. unde & Masculus Hermaphroditus vocatur, participans de natura ignis, & aquæ, d. l. p. 490. & mediator habetur inter ignem, & aquam a Seniore Zadith de Chymia Vol. V. p. 203. Dicitur & ibidem res vivificans, imo vita cujusque rei. Suntque *aer*, & ignis elementa agentia, in Platonis Libro Quartorum l. 4. in Th. Ch. Vol. V. p. 170. *Aer* tanquam magnum recipiens hujus Macrocosmi considerari potest, in quo omnis generis semina, & spiritus mundi tanquam in proprio domicilio hospitare solent. Jac. le Mort. Med. Chym. Phys. c. 9. p. 89. Jung. Rob. Boyle Suspicionibus de latentibus quibusdam aeris qualitatibus. Cæterum in Medicina consideratur potissimum ut res non naturalis summe necessaria, & causa sanitatis, morborumque procatactica, pro ejusdem usu, vel abusu, cum per inspirationem, tum ambiendo, corpus nostrum afficiens. Ab Hippocr. describitur, quod sit spiritus corpora nostra ambiens, iisque circumfusus, omnium, quæ corpori accidunt, auctor & dominus, utpote cujus in naturalia corrumpendi, & conservandi vis est maxima, l. de Flatib. IV. 8. 9. Eius varias quoque constitutiones, & *μεταβολάς*, five mutationes tradidit l. de Aer. Loc. & Aq. quæ omnes a Medico probe attendendæ, & perspicendæ sunt, monente Gal. c. 8. in l. 6. Epid. & c. 2. de Humor. t. 29. Quo fine etiam legi meretur Charletoni Exercit. Patholog. V. & X. 9. 33. seqq. Inquiri etiam possunt loca varia de *Aere* in Dolæi Encyclopædia Medica, quæ monstrabit Index, & laud. D. D. Bohu. Diff. Medico-Physica IV. per totum, item annexa ejusdem Dissert. de Aeris in hæc sublunaria influxu. A Chymicis quoque *Aer* diversimode accipitur. Libav. scripsit, *Aerem* Chymicorum non esse instar Elementaris resolutum, sed in forma magis fixa oleiformem cum citrinitate, S. Arc. Chym. l. 7. c. 35. & esse organon, seu machinam omnium, per quam fiunt omnia, ex Hermete Ægyptio notavit idem in Exam. Philos. f. 36. De *Aere* Chymico videatur etiam

etiam Becherus in Oedipo Chym. tit. 4. §. 4. Ænigmatice quoque *Aer* appellatur *Lapis Philosophicus* in Harmonia Chymica Th. Ch. Vol. IV. p. 725. seqq.

ÆRDADI, sunt spiritus corporei in aere degentes. Dorn. in Diction. Paracels.

ÆREOLUM, χαλκός. Vide *Chalcus*.

ÆRYSIPELAS, plane vitiose sæpius legitur pro *Erysipelas* in Tom. I. Oper. Petri Mich. de Calderia.

† ÆROPHOBÆ. Aeris timor generaliter phreneticis adscribitur. Cælius Aurel. acut. morb. l. 3. c. 12.

AEROMELI, αἰρόμελι, i. e. *mel aerem*: Epitheton mellis, quod ex *aeris rore* factum est, unde mel roscidum, Drosomeli dicitur Aldrov. de insect. l. 1. c. 2. Apes quoque αἰθερίαι νέκταρ εἰργαζόμεναι, ætherei nectaris opifices dicebantur a Poetis Græcis, vel quod faucibus, & organis respirationis medeatur, teste Dioscoride. Vide & not. Keuch. ad Samonic. p. 147.

* AEROSIS, αἰρώσις, est sanguinis attenuatio, & in halitus resolutio, pro spirituum vitalium continuatione, & flammæ vitalis pabulo, ex Gal. l. 11. meth. med. c. 2. Hujus subtiliationis, & quasi rarefactionis pro nutrienda flammula vitali causam statuit Charlton. d. l. §. 3. *acrem* in pulmones inspirando attractum consimili prorsus modo, quo per folles insufflato aere flamma in lignis promptius accenditur. Quod paradoxon prolixius deductum in Oecon. anim. Ex. IIX. num adeo firmis nitatur rationibus, ut assensum mereatur, ventilavimus in Dogmat. nost. p. 583.

AEREUS, αἰήριος, ἡρέιος, dicitur de omni, quod participat de aeris natura, vel quoad substantiam, vel quoad efficaciam. De illis statuit Fallop. *Aerica* conspissari quidem posse, sed non congelari, tr. de metall. & fossil. c. 11. Tom. I. Oper. p. 301.

ÆRUGINOSA BILIS, ἰώδης χολή. Vide *Bilis*.

ÆRUGO, ῥός, (quæ vox Græca etiam aliorum metallorum rubiginem significat,) *Viride aeris*, est *rubigo aeris*, vel cupri gustantibus *acrem* qualitatem offerens, digerendi, depascendi, & corrodendi non teneram modo, sed & duriorum carnem, vim habens. Gal. l. 9. de S. Fac. Estque vel nativa, vel factitia. De utraque legatur Diosc. l. 5. c. 91. 92. Rul. & Johnf. in Lex. Ch. Schrod. Pharm. l. 3. c. 12. Sed & Latinum *Ærugo* aliis adjungitur metallis. Ita *Ærugo ferri*, & plumbi legitur apud Fallop. tr. de comp. med. c. 11. Tom. I. Op. p. 149.

ÆRUMNA, est ægritudo animi cum labore conjuncta. Fernel. Phys. l. 6. c. 12.

Æs, χαλκός, idem, quod *Cuprum*, est metallum ignobilius, durius plumbo, mollius fer-

ro, constans portionibus sulphureis, mercurialibus, & salinis, quamvis hoc negare velit Frid. Hofm. Clav. ad Schrod. d. l. Enimvero non video, quid obstat, quominus salinas etiam concurrere portiones quis credat, præsertim si vera est hypothesis Villisii, & aliorum, quod sal rebus, & corporibus naturalibus compactiorem soliditatem, nec non pondus, & durationem largiatur, de Ferment. c. 2. & 3. Cur *Cyprium æs* vocetur, vide Joh. Rhod. ad Scribon. n. 16. Appellatur & *Philosophicum*, de cujus viribus vide Th. Ch. Vol. I. p. 631. A Chymicis *Æs Veneris* nomine exornatur. Species varias *aeris* recenset Rul. in Lex. Ch. v. g. *Purum*, sive *nativum rubrum*, ab omnibus aliis metallis liberum: *Æs*, quod excoquitur ex pyrite, h. e. *marchasita*, item ex aliis speciebus, ex nonnullis terræ generibus, luteis, & purpureis, *chrysocolia*, & *cœruleo* etiam, unde & varia a coloribus Epitheta obtinuit, *Rubrum*, *Flavum*, *Cœruleum*, *Nigrum*. Item *æs caldarium*, abstractum, residuum. *Æs ustum*, sive *crematum* fit ex æreis clavibus compositis cum sulphure, & sale, aut etiam alumine in vase fictili. Diosc. l. 5. c. 42. Gal. vocat *κεκαυμένον χαλκόν*, & habet vim adstringendi, & cicatricem inducendi, præsertim si lotum fuerit, l. 9. de S. Fac. & alibi. *Squama aeris*, λεπίς τῆς χαλκῆς ejusdem est virtutis. *Ænis flos*, χαλκή ἀνθός dicuntur *squamae ex ære fusio*, & in alias fornaces translato, flatu crebriore excussæ, ut docuit Plin. l. 34. H. N. c. 1. Hippocrati simpliciter ἀνθός dicitur de morb. lib. 2. XXXIII. 21. seqq. adde Rhod. not. ad Scribon. n. 34. Non esse confundendum cum *Chalcantho* monet idem n. 31. *Panes ærei* dicitur massa *aeris* in fornacibus per fusionem cocta, & parata. *Æs* etiam generalius accipitur quandoque denotans quamcunque mineram metallicam, quæ in fodinis reperitur, vulgo *Erb*, item illud metallum mixtum, e quo monetæ cuduntur, Rul. in Spagyricis, *Æs Hermetis* vocatur corpus illud imperfectum in magisterio Lapid. Philosoph. nondum præparatum, sicut est initio. Dicitur alias *Pulvis Solis*, *Caput corvi*, *Terra citrinata*, *Continens*, & *Contentum*, *Plumbum nostrum*, *Leo viridis*, &c. Confer ad Lagnei Harmon. Chym. in Th. Ch. Vol. IV. pag. 7. 8. seqq. Imo ibidem ipse *Lapis Philosophicus æs* vocatur, p. 727.

ÆSCHOS, αἰσχός, *deformitatem* significat, præsertim corporis, vel membri cujusdam. Legitur apud Hipp. l. de artic. t. 64. Causam *deformitatis* monstratæ Paracels. statuit esse deficientem naturam in disgregatione debita massæ seminalis post conceptionem, l. 3. de morb. invisib. *Deformitatis* in facie mentio fit apud Scrib. n. 184.

ÆSCHROMYTHĒO, αἰσχρομυθεῖω, i. e. turpia, & obscena loquor. De Deliris usurpavit Hipp. lib. 3. Epid. agr. XI. post stat. pest. & l. 4. VII. 8. Gal. c. 1. Prorrh. t. 27. Vide Foef. p. 14.

ÆSCHROPIEO, αἰσχροποιεῖω, significat turpia facio, sive artes turpiter dehonesto. Hippoc. de arte in principio.

† ÆSTATES, Plin. l. 28. c. 12. vitia cutis ab adustione Solis. Mercur. de Decorat. c. 8.

ÆSTAS, ἡρόσ, dicitur pars anni calidior, & siccior ut plurimum, quando Solis radii vertici nostro propiores vim suam potentius exerunt. Si autem veri similis fuerit, sudores multos expectandos esse, docet Hipp. 3. aph. 6. Æstatis morbos recenset idem 3. aph. 13. & 21. In specie meminit quartanarum febrium æstivarum 2 aph. 23. Quod purgatio per vomitum instituenda sit æstate, docet 4. aph. 4. verum neque perpetuum esse, recte monet Valles. in ann. neque etiam rationes sat gravis sunt momenti. Æstas quoque Hipp. dicitur ἡρὸς ὥρε, 4. de R. V. l. A. t. 1. Vide Foef. p. 268. Dieter. n. 390. Legi quoque merentur, quæ de æstatis origine, & naturali constitutione egregie differuit Linden. Ex. XI. §. 196. seqq. Ænigmatice quoque æstas refertur inter nomina Lapidis Philosoph. Vol. IV. Th. Chym. p. 727.

ÆSTHESIS, Æstheterion, Æstheticos, Æsthetos, αἰσθησις, αἰσθητήριον, αἰσθητικός, αἰσθητής. Vide infra Sensus, Sensorium, Sensificus, Sensibilis.

ÆSTPHARA, est incineratio carnis, vel substantiæ corporis. Dorn. in Diction. Parac.

ÆSTUARIUM, vocatur instrumentum, in quo longurius ab igne candens concluditur, & ita applicatur partibus nimia frigiditate languentibus. Paræus l. 25. Chr. c. 13. Aliud quoque æstuarium sudatorium totum hominem excipiens descripsit Palmarius de morb. contag. l. 1. c. 17. p. m. 37.

ÆSTUATIO, καῶσις, idem quod Ardor, vel Exæstatio, quam excitat materia quædam ignea, vel acris: estque effectus Effervescentiæ, vel Accensionis. Ita æstatio sequi dicitur usum purgantium fortiorum 2 Fillop. de med. simpl. purg. c. 3. Tom. I. Oper. p. m. 23.

ÆSTUS, καῶμα, idem, quod Ardor, Ustio. Extenditur ad quoslibet fervores, sive sint externi a Sole, pharmaco, igne, sive interni a febribus, & inflammationibus, in quâ significatione legitur apud Hipp. 4. aph. 64. & 7. aphor. 13. quamvis hunc locum Gal. generalius exposuerit, per æstus intelligens & febres, & aeris fervores, & cauteria, & escharas, in comm. In priori significatione sumptum occurrit l. 3. Episcet. III. t. 6. Hinc æstas æstiosa dicitur, & l. de sal. diet. t. 4. æstati hic tribuitur effectus, quod

faciat æstiosa corpora, & squalida, καυμάδι, & αἰσχυρά. Jung. Foef. Oec. p. 329. Diet. Jatr. n. 452. Lind. Ex. XI. §. 183. 189.

ÆTAS, ἡλικία, refertur inter res naturales, ad sanitatis, & morborum generationem symbolam suam conferentes. Est vero ætas nihil aliud, quam aliqua vitæ periodus, & spatium mobile, quo hominis temperamentum vitale evidentem subit mutationem. Et hæc ratio est, quod, quemadmodum sanitas variat secundum ætatem differentias; (unde ætatem ab ætate distinguere oportet, ex l. 6. Epid. f. 8. t. 29.) sic etiam diversis in ætatibus diversi quoque oriuntur morbi, & cuique ætati sui sint morbi familiares, quorum catalogum sigillatim recenset Hippocr. 3. aph. a 21. ad 31. Junge Diet. n. 375.

ÆTHALE, αἰθάλη, & αἰθαλό, vide Fuligo. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CXXIX. 10. & Gal. l. 3. de præf. ex puls. c. 7. Adde Foef. pag. 9.

ÆTHER, αἰθήρ, late dicitur cælum, vel dium supra aeris regionem infimam existens, nubibus inclusis, ut patet ex Hippoc. l. 6. Epid. f. 4. t. 19. Strictè vero cælum serenum supra aerem, & nubes expansum significat. Gal. Comm. ad h. l. Hodieque a nonnullis Æther habetur pro principio quodam universali constitutivo corporum naturalium, quod intime sese insinuat in atomos materiales, & ab ejus majori, minorive copia, & potentia vires corporum naturalium deducere conantur, nimium quantum hoc commento subimet ipsi blandientes, & placentes; nec fortassis aliud per hoc intelligendum, quam Spiritus mundi.

ÆTHES, αἰθες, Lat. insolens, inconsuetum, usurpatur de sputo 1. Prorrh. comm. 3. t. 30. quamvis Foef. existimet, legendum esse αἰθες, ex loco parallelo Coac. t. 350. Vide Foef. pag. 7.

ÆTHNA, dicitur ignis subterraneus, invisibilis, sulphureus, vel potius bituminosus, qui lapides sub montibus adurit in carbones Gagatæ per similes, resina, & bitumine quodam modo plenos, ut carbonum ex ligno vice nonnulli populi utantur. Alias Montem Siciliæ Ignivomum proprie Æthnam vocari ex Geographis constat. Ita & spiritus ignei, & meteora ignea, hominis igne flagrantis, vel alius rei forma parentiæ Æthnici dicuntur. Dorn. Rul. & Joh. in Dict. & Lex. Ch.

ÆTHOLICES, αἰθολίνες, aliis αἰθαλίνες, dicuntur pustulæ in superficie corporis ortæ fervidæ, ab αἰθα, uro. Eror. in Onom. Meminit earum Hipp. de humid. us. X. 5. ubi Latinus Interpretes in Edit. Linden. expressit per Dorthiones, sive Furunculos. Adde Foef. p. 10.

ÆTHYA, αἶθρα. Vide *Mergus*.

ÆTITES, αἰτίτης, vocatur lapis quidam inter minus pretiosos pertinet, alio, dum quatitur, intra se, ac velut in utero prægnans lapide, qui *Collimus* dicitur, coloris vel albicantis, vel gal-læ similis, vel subrutili, vel nigricantis. Diffe-rentias hujus lege sis apud Schroder. Pharm. l. 3. c. 8. n. 1. *Aquila* dicitur lapis, quia in aquilæ nido reperiri creditur, ad promovendum partum, Aldrov. l. 1. Ornith. c. 1. De viribus alias partum promovendi, vel etiam cohibendi, pro diver-sitate applicationis, si vel brachio sinistro, vel coxæ alligatur, aut imponitur, legatur Diosco-rid. l. 1. c. 161. & Gulielm. Menens Aurei Vel-leris l. 2. c. 1. in Th. Ch. Vol. III. p. 387. quem usum etiam fabulosum judicavit Dan. Ludovic. Dissert. 1. Pharmac. p. 789. De mira vero facul-tate fures deprehendendi, si quis pane conditum offerat, cujus etiam meminit Dioscorides, recte judicat Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. loc. quod sapiat fabulam. quid? si adderemus ex Chiocco Mus. Calc. f. 3. p. 322. vel præstigias, aut su-perstitiosum quid a pio Christiano omnino a-lienum, & propterea respuendum.

ÆTIA, αἰτία, αἴτιον. Vide *Causa*.

ÆTHIOLOGIA, αἰτιολογία, vocatur quibusdam Medicinæ pars, *Pathologica*, in qua non solum Causæ morborum, sed & morbi ipsi, & sym-ptomata pertractantur. Gal. l. Introduct. c. 7. Verum de hoc vocabulo vide meam ὑπόμνησιν in Dogmat. P. II. c. 1. d. 1. p. 106.

ÆTOMA, αἰτώμα, significat supremam partem domus, triangulari forma in altum sublatam, & culmen ædium. Legitur apud Hipp. 3. de artic. t. 23. Gal. in comm. adh. l. Jung. Aldrov. d. l. Foef. p. 6. Dicitur alias & δέτος, vinclum testis, Lat. *Testudinatum*.

* **AFFECTIO**, **AFFECTUS**, πάθος, πάθημα, ab effi-ciendo dictum, de multis effertur rebus, sed in Medicina recessus in statum p. n. qualescun-que illi fuerint, *Affectus*, sive *Affectiones* ut plurimum nuncupantur. Gal. l. de cur. rat. per S. M. cap. 3. quamvis in Græco vocabulum πάθος habeatur comm. 1. in Hipp. de iis, quæ in med. t. 1. l. 3. de L. Aff. c. 4. Nonnulli pro majori subtilitate vocab. *Affectus* ad dispositio-nem morbosam, quæ est in fieri, vel ἐν ᾧ ἔσται, referunt. Vocabulum vero *Morbus* ad factam, firmam, & stabilem impotentiam naturalem, quæ est in ἔσται. Gal. l. de diff. sumpt. c. 1. & l. 1. de L. A. c. 2. E contrario sunt ex recentioribus, qui *Affectionem*, & verbum *Afficere*, *Affici* etiam rebus secundum naturam, videlicet Sani-tati, Causis, & Accidentibus ejusdem appli-care non dubitarunt: siquidem *Afficere* nihil a-liud est, quam in aliud corpus agere, illudque alterare, & *Affici* idem, quod ab alio pati, &

mutari. Præter has significationes non infre-quens quoque est acceptio vocabuli *Affectus* pro motibus, & *perturbationibus*, vel passionibus animi, quibus non modo profundius anima nostra affici, & veluti concuti videtur, quoties eas patitur, sed & quarum magna vis est affi-ciendi, & mutandi sanguinem, & spiritus, & per has totum corpus, ut non immerito inter causas potentiores procatarcticas sanitatis, & morborum referri soleant, ac debeant. De quibus legi merentur, quæ scripsit Charlton. ex IIX. Patholog. & Th. Villis tract. Anim. br. p. 1. c. 8.

* **AFFECTUS** *Implicatus*, *Magnus*. Vide *Im-plicatus*, *Magnus*.

* **AFFECTUS** *Præcordialis*, *Melancholicus*, *Fla-sulentus*, *Mirachialis*. Vide *Hypochondria*, *Me-lancholia*.

AFFENICUM est *Anima*. Rul. & Johnf. in Lex.

AFFEOS, pro *Aphros*, ἀφρός, idest, *Spuma*. Idem.

AFFIDRA, h. e. *Cerussa*. Idem.

AFFION, idem, quod *Opium*. Dicitur & *Of-fium*. Est & nomen Electuarii ab Indis Orienta-libus in Bantam parati ad excitandam ferociam, ut & stimulum Venereum, propter *Opium*, quod ingreditur, ita dicti. Ex Joh. Jac. Sahr. Itiner. Ind. Orient. notarunt Naturæ curiosi Ephem. A. II. Obs. 59.

AFFLATUS, ἀππνοία, vel *Adflatus*, dicitur quando aura, vel vapor aliud corpus cum vio-lentia quadam veluti percellit. Ita de serpen-tibus dicitur apud Scrib. n. 165. Item de Ven-to. Rhod. in Lex. Scribon.

AFFLICTIO, dicitur ægritudo animi, cum ve-xatione corporis conjuncta. Fernel. Physiol. l. 6. cap. 12.

AFFODIAS, aliis *Asudius*, *Afrodinus*, epitheton Serpentis, vel plane ejusdem cum *Hæmorrhoo*, vel maxime similis, & occurrit apud Ardyonum de Venen. l. 6. c. 8. Vide Aldrov. Histor. Serp. & Drac. l. 1. c. 5.

AFFORMAS, i. e. *Pitrum*. Rul. & Johnf.

* **AFFUSIO**, ἀφύσχυσις, quid significet, no-tum est, videlicet liquoris alicujus in aliam rem infusionem. Aliquando vero concretive sumitur, & respondet Græco ἀπρέγχυμα. Vide *Parenchyma*. Gal. Introd. c. 9. Interdum etiam pro *Suffusione*, sive *Cataracta oculi* acci-pitur, uti videre est apud Forest. l. XI. Obs. 30. Schol.

AFRA, avis. Vide *Struthiocamelus*.

AFROB, est *Plumbum nostrum*, corpus immu-num. Rul. & Johnf. in Lex.

AGALLOCHUM, ἀγάλλοχον, idem, quod *Li-gnum Aloes*, ζυδαλόη, est lignum exoticum pre-tiosum, ex Arabia, atque India advectum, sal-tem

rem in frustis, & quidem raro magnis punctis, & venis variegatis maculatum, ponderosum, amarum, suaveolens, si accendatur, adstringens. De cuius viribus, & usu vide apud Dioscor. l. 1. c. 21. Scroder. l. 4. cl. 1. n. 13. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. qui adhuc dubitat, num *Agal-locum* veterum idem sit cum *Ligno Aloes* Officinarum.

AGAPE, ἀγάπη, communiter significat *Amorem*, Delectationem. Vide *Amor*. Specialiter vero etiam cibationis quædam species hoc nomine appellata fuit, v. g. *Merenda*, & *Vesperna*. Fr. Bonamic. de Alim. l. 3. c. 40.

AGAR, *Calcem* significat. John. in Lex.

AGARICUM, ἄγχεκιν, dicitur fungus albus, erumpo laris adnatus. Estque duplex, Mas, & Fœmina. Dioscorid. incertus ex aliorum sententia scribit, esse radicem silphii similem, non tamen densam, sed rariorem l. 3. c. 1. De *Agarici* historia, viribus, & usu vide Dioscorid. d. l. Scroder. l. 4. cl. 3. n. 403. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Rolsink. de purgantib. f. 1. a. 1. c. 1. Freitag. Auror. Med. l. 2. c. 28.

* AGATHON, ἀγαθόν, communiter *Bonum* significat, h. e. præstans commodum, utile. Et in hac generali significatione *Bona*, quæ in rerum natura continentur, alia animi sunt, alia corporis, alia fortunæ, sive externa, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest, ex verbis Gal. orat. suas. ad artes cap. 6. In strictiore significatione vero apud Hippocr. ἀγαθόν denotare *firmum*, stabile, certum, ac *perpetuum*, testatur idem Gal. cap. 2. de fract. t. 31. Jung. Foef. p. 1. Dieter. n. 2.

AGELÆOS, ἀγελῆος, idem, quod ἀγορεύς, epitheton *panis*, qui gregarius, vilior, forensis *venalitiis*, *Cibarius* Lat. vocatur. Gorr.

* AGERASIA, ἀγηρασία, h. e. *Infenescencia*. Gal. l. de Marcor. c. 2. & *Ageros*, ἀγρῶς, homo dicitur, qui *senii est expertus*. Ibid.

AGER, ἄγρῶς, quid proprie significet, pueri a Vocabulariis norunt. Tropice *Ager mineralium* vocatur *Aqua* a Dorneo Genealog. mineral. c. 3. in Th. Ch. Vol. I. p. 571. *Ager Chymicus triplex recensetur* a Nicol. Flamello in Annot. d. l. p. 778.

AGERATUS lapis, ἀγρῶτος, dicitur species lapidis vilioris, quo coriarii olim uti sunt, & suttores calceamenta expoliverunt, facultatis mixtæ, adstringentis, & digerentis. Meminit ejus aliquoties Gal. l. 9. de S. F. l. 6. de C. M. S. I. c. 3. & c.

AGENS, *Agere*, ἄγειν, ἐνεργεῖν, quid communiter significet, ex aliis constat Lexicis. Idem quod *Operari*, *Efficere*. Dicitur de eo, quod motum ex seipso habet. Opponitur τῷ παθῖ,

παύχην, quod motum obtinet ex alio, Gal. l. 1. de L. Aff. c. 3. Ita medicamenta dicuntur *agere* in corpus nostrum, ad differentiam *Alimentorum*, quæ magis *pati*, quam *agere* creduntur. Gal. l. 3. de Temp. c. 4. Inter *agens*, & *patiens* justa debet esse proportio, Th. Chym. Vol. IV. p. 387.

AGES, ἄγες, idem, quod ἀγοσῆς, *volam manus* significat. Gorr. ex Hesychio.

AGEUSTIA, ἀγαστία, significat *jejunium*, quando aliquis nihil gustat de cibo, vel potu, quamvis non occurrit nobis in lectione Medicorum Græcorum. Videantur vero Lexicographi Græci.

* AGGLUTINATIO, duplicem habet significationem; unam propriam, & idem significat, quod *Glutinatio*, κόλλησις, ἐπικόλλησις, προσκόλλησις, quando corpus unum alteri per *glutinum* jungitur; alteram impropriam, quando beneficio succi nutritii fit *Appositio*, vel *Additio* novæ carnis, v. g. in ulcere, Gal. l. 3. M. M. c. 10. Hinc *Agglutinans* medicamentum προσκόλλημα, κολλητικόν, dicitur, quod ad ulceris sanationem requiritur, & debet esse siccan, vel adstringens, lib. 5. cap. 1. Vide *Additio*.

AGGREGATUM hodiernis Physicis, & Chymicis usitatissimum est epitheton Corporis ex minimis, vel homogeneis, h. e. ejusdem speciei, vel heterogeneis, seu diversarum specierum corpusculis constans, & unum quantum contiguitate coagmentatum, non habito respectu ad quale, aut essentiale illarum atomorum, sive molecularum. Differt a *Mixto*, quod immediate ex principiis materialibus constat, adeo firmiter per contiguitatem conjunctis, ut vel difficillime, vel prorsus non separari queant. A *Composito*, quod mixtis componitur, & facilius dissolvi potest.

AGITATIO, vide *Vibratio*. *Agitatio* humorum per purgantia producta non sufficit ad purgationis effectum. Fallop. tr. de purg. simpl. cap. 3. Tom I. Oper. p. m. 15. *Agitationes*, quæ manibus, baculis, vasorum commotiones sunt, ad solutiones concretorum magnopere necessarias, & experientia confirmat, & recte notavit D. D. Bohn. Dissert. Chymico-Phys. 1. §. 25.

AGLOSSOSTOMOGRAPHIA, ἀγλωσσομογραφία, h. e. descriptio oris sine lingua, quod perfecte loquitur: Titulus est libri a Jac. Rolando de Bellegad scripti, & in Lat. versi a Car. Reigero. Eph. Nat. Cur. Ann. 3. Junge Bonettum Med. Sept. l. 2. f. 18. c. 23. p. 460.

AGME, ἄγμῆ, & ἄγμῃ. Vide *Fractura*.

* AGNATA, vel *Adnata*, ἐπιδυόμενα dicuntur Gal. duplicia: Quædam plane familiaria propriaque conspiciuntur, tum plantarum, tum anima-

animalium naturis : ut Lana , Pili , Cornua : Item ova , foetus , fructus arborum quodammodo huc referri possunt : quædam non omnino talia , ut viscum , fungi , & similia , si qua diversæ plane naturæ alii corpori vegetabili , vel animanti adnascuntur . Gal. l. 11. de S. Fac. §. Ovorum facultas .

AGNATA Tunica . Vide Adnata .

AGNINA , scil. membrana , dicitur Amnios tunica , teste Barthol. l. 1. An. c. 36. p. 301.

AGNOEA , ἀγνοία . Vide Ignorantia .

AGNUS , Vide Ovis .

AGO , ἄγω , i. e. Duco , pro Educo . Hipp. 1. aph. 21. 23. 4. aph. 2. & 4. Vide Dieter. n. 6. Scrib. n. 133. 188.

AGOGÉ , ἀγωγή , duplicem habet significationem , generalem , & specialem . Secundum illam denotat ordinem , viam , rationem , & ductum , totum rei statum , & tenorem , vitæ rationem , ac institutum . Ita de morbi tenore usurpatur ab Hipp. l. 7. Epid. LVI. 16. Pro curandi regula sumitur a Gal. l. 2. de cur. rat. ad Glauc. cap. 3. Secundum hanc vero denotat aeris statum , vel καὶ ἔσασιν , ut l. 1. Epid. f. 1. tr. 8. Junge Foef. Oec. pag. 3.

AGON , ἄγων , vide Certamen . Alias Agon , ἄγων significat summum vitæ periculum . Unde verbum Agonizare , & Ægri agonizantes dicuntur , qui exsuperante jam morbo , & natura prostrata animam efflaturi de proximo sunt . Jureconsultis vocantur Constituti , aut positi in extremis , Labo- rantes in extremis . Vide Zacch. qu. Medico-Leg. l. 2. tit. 1. q. 19. n. 6.

AGONIA , ἀγώνια , sterilitatem in utroque sexu significat . Verum vocab. hoc minus usitatum , quamvis ἀγώνια adjectivum , sterilis , etiam reperiatur . Vide Gonimos .

* AGONIA , ἀγώνια , Angorem significat , & verbum ἀγωνίζω , juxta Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 5. ad finem , affectum animi compositum ex ira , & timore ; illa quidem sanguinem , & spiritum foras agente , & fundente , hoc v. utrumque ad vitæ principium , & interiora , cum refrigeratione eorum , quæ in summo corpore sunt , reducente , & contrahente . Derivatur ab ἄγων , certamen , Lucta . Unde & ἀγωνία , certamen quandoque significat . Vide Henr. Stephan. in Thes. Græco-Lat. Vide & infra Angor . Hoc vocabulum Agonia ulterius declaravit Helmont. tr. de Ideis morbos . n. 9. dicens : Agoniam non esse colluctationem solius spei , & timoris , sed etiam iræ , & dissimulationis , spei , & iræ ; odii , & timoris ; spei , & tristitiæ , &c. Ad summam Agonia significat in genere Colluctationem diversorum affectuum animi inter se contrariorum . Jung. Leonh. Fuchsi comm. ad Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 8. p. m. 124. b. ubi egregie

vocabulum hoc explicavit per trepidationem ante certamen ex ira , & metu mixtam . Iræ motus a spe victoriæ dependet . Metus ex timore , ne ab adversario vincatur .

AGONISTICE , ἀγωνιστικῶς , certatorie . Adverbium occurrit ap. Gal. l. de marasmo c. 8. & dicitur de usu aquæ frigidissimæ largiori in statu febris erysipelaceæ acutioris , ita ut aqua certare debeat adversus sanguinis fervorem acriorem . Potest enim commode aliis remediis potentioribus applicari .

AGONISTICON , ἀγωνιστικόν , vocatur aqua frigidissima apud Ægin. l. 2. c. 30. citante Gorræo in def.

AGONOS , ἄγονος , sterilis , cui opponitur γένιμος , fecundus . Vide Gonimos .

AGORÆOS , ἀγοραῖος , forensis , venalis ; Epitheton panis vilioris : idem , quod ἀγελαιός , significans , de quo paulo superius .

AGOSTUS , ἀγόςτης , vocabulum hoc Poetis magis , quam Medicis usitatum significat extremam manum anteriorem , sive volam , sive manum cum ulna , & radio , quia ulnis , & brachiis , manibusque simul complectimur aliquid , & ad nos adducimus . Gorr. in def. p. 3. Vide Ages .

AGRESTA , ὀμφάκιον , Omphacium , dicitur succus ex uvis immaturis , quæ Gr. ὀμφακες vocantur , expressus , colatus , inque doliis repositus , & vase clauso asservatus . Schred. l. 4. c. 2. pag. 201. Hinc paratur syrupus de Agresta Offic. Notetur ob saporis similitudinem Oleum ex olivis immaturis expressum Omphacinum dici .

AGRESTEN , dicitur Tartarus acidus lapillatus . Procedit enim omnis acetositas ex salibus de minera vitriolata . Fragm. ad tr. 5. de Tartaro .

AGRESTIS , ἄγριος , primum in genere dicitur de omni vegetabili , quod sponte absque cultura in campis , pratis , & sylvis enascitur , & ita opponitur τῇ ἡμέρῃ , h. e. hortensi , domestico per culturam enato , apud Gal. 6. 7. & 8. de Simpl. fac. Deinde etiam prædicatur de morbis quibusdam gravioribus , & vehementioribus , & significat Ferum , ut ἄγριος λεχλὺς , h. e. Agrestis lichen , id est , fera impetigo l. 6. de C. M. S. G. c. 2. in fin. & Gorr. scabiei quandam speciem , ἀγρίον , i. e. feram , appellari dicit , quæ cito serpit , & exulcerationem concitat , certoque anni tempore revertitur , asperior omnibus aliis , & curatu difficilior . Imo & de hominum indole , moribusque usurpatur τὸ ἄγριον , feritas , apud Hipp. l. de A. L. & Aq. LIII. 11.

AGRIPPÆ , quasi Ægrippæ , ab ægro partu dicuntur , quorum in nascendo non caput , sed pedes primi exierunt , & inter partus difficiles hic

merito refertur, imprimis, si brachia sursum porrigant supra caput, ubi plerumque foetus vita periclitatur in angustiis, dum diutius in medio ventre, sive pectore sub axillis constri-ctus subsistere cogitur. Dicit volunt Etymologi ab *agritudine ex pedibus*. Vide Gell. l. 16. N. A. c. 16. & Non. c. 19. *Agrippini partus* observatio quoque habetur apud Joh. Nic. Binninger. Cent. 2. Obs. 53. p. 59.

AGROECOPYRRHONEIOS, ἀγροκοπυρρῶνιος, dicitur Philosophus Pyrrhoni, agrestis, h. e. adeo rudis, crudus, & crassus ex Scepticorum numero, ut ne suos quidem affectus agnoscere fateatur. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 2. adde Foef. p. 3.

AGROPHON, ἀγροφον, idem, quod ὄρειον, montanum. Gal. in Exeg. voc. Hipp. notante Foef. d. 1.

AGRUMINA, Cephæ, porrum, &c. Capi. pract. l. 3. c. 2.

* AGRYPNIA, ἀγρυπνία. Vide *Vigilia*, *Pervigilium*.

AGRYPNOCOMA, ἀγρυπνόκομα, idem, quod *Coma vigil*, notante Blancardo in Lex. qua vero auctoritate nixus sit, inquirere nolumus.

AGYION, ἀγῖον, exposuit Gal. per imbecille, debile. Usus hoc vocabulo Hipp. l. 1. de morb. mul. XLII. 8. de Embryonibus. Alias significat *mutilum*, membris carens, præcipue manibus, & pedibus. Hesychius expressit per ἀνδρον. Derivatur ab α privativo, & γῖον, *membrum*. Quæ significatio cur non ad illum quoque locum Hippocratis applicari possit, aut debeat, non video rationem. Sane ipse contextus hoc videtur velle, quando Princeps ibidem recenset quasdam causas abortus præmaturi, antequam plenarie formatus adhuc fuerit.

AGYRTÆ, ἀγύρται, olim, teste Plat. l. 2. de Rep. dicebantur illi *Circulatores*, harioles, & *præstigiatores*, qui ante januas divitum stipem petitori oppidatim quæstus causa oberrabant, & divina quadam virtute, carnibus, & sacrificiorum mysteriis se morbos infligere, inflictos quoque curare, & si quid sceleris a divitibus, aut eorum proavis esset commissum, id magica sacrificiorum celebritate, suffimentorumque odore expiare, eorumque inimicos tam fontes, quam infantes carminibus oblādere posse gloriabantur. Lang. l. 1. ep. 33. & l. 3. ep. 6. Verum hodieque *Agyrtæ* vocantur omnes Pseudo-Medici, & circumforanei, qui congregata, coactaque multitudine pharmaca aliqua ostentant, eaque prædicantes divendunt, misere simplici populo imponentes, ut est ap. Henr. Steph. in Indice Thesauri sui celeberrimi, voce ἀγύρτης, Italis *Cerletani*, *Mountainbanchi* vocati, testatur C. Hof. tom. ad Gal. LI. de U. P. num. 1017. Horum

hodieque tanta solet esse farrago, ut merito deploranda sit conditio Artis Medicæ in se ἐμφυεσάτης, & singularis Doni a Deo hominibus concessi, quod a tot flagellis conspurcetur. Ex omnibus enim vitæ stationibus, etiam desperatissimi quique, quorum profligatissima vita est, in campos Medicinæ audacissime insiliunt, &

Fingunt se Medicos, quivis Idiota, Sacerdos, Judæus, Monachus, Histrio, Rasor, Anus, Miles, Mercator, Cerdo, Nutrix, & Arator. Et Ambubajarum collegia, Pharmacopole, Rastricola, Molitor, Ustor, Agaso, Faber. quin etiam, (proh DEVM immortalem!) ipse Carnifex. O deplorandam Magistratuum lenitatem, qua impune de corio humano ludere concessum, qua datur ita temere sævire in humana viscera! O inexcusabilem dissimulationem, & conniventiam Superiorum: Pax!

AHIUS, i. e. *Sal fossile*. Rul. & Johnf.

AHUSAL, est *Arsenicum, Sulphur*. Iid.

AIDRIS, αἰδρῖς, *inscium*, ignarum significat, cui opponitur ἰδρῖς, *gnarus*, sciens, peritus, a verbo ἴσκειν, scio. Hipp. in Ep. 2. ad Damaget. n. 340. Democrit. ad Hipp. de nat. Hom. n. 3. Vide Foef. Oec. p. 9.

AIO, αἶω, significat apud Hipp. *audio*, percipio, & legitur l. 2. de morb. II. 18.

* AIPATHIA, ἀπάθεια, h. e. *perpetua patibilitas*, ut ἀπάθεια, *Impatibilitas*. Hanc statuere in Medicina absurdum esse judicat Gal. vel quisquis Auctor fuerit Artis Medicinæ. c. 8. & cum eo C. Hofm. in Apolog. pro Gal. l. 3. c. 10. D. & c. 11. F. ne confundantur duæ partes Medicinæ principes, Conservativa, & Curativa. Alibi tamen sano sensu eam quoque admitti posse, & quidem sub parte ὑγίης, existimat hic Instit. Med. l. 4. c. 1. §. 5. Dum enim quotidiano victu refarcire opus habet, quod ob substantiæ fluxum singulis diebus decedit, profecto curat lapsum parvum. Quid? quod si totum hominem a nativitate morbum vere dixisse Democritum in epistol. ad Hipp. statuunt eruditi, an non hoc modo locum inveniat *Apathia*?

AISSE, αἶσσω, i. e. *irruo*, *prorumpo*, ut & αἰσσομαι, quod idem significat. Utroque usus Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 4. & LXV. 6. Vide Foef. Oec. p. 14.

ALTRUAD, Arab. idem, quod *Antimonium*, Fallop. tr. de met. & fossil. c. 29. Tom. I. Oper. p. 332.

AKIBOT, significat *Sulph.* Rul. & Johnf. in Lex.

AKON, *cotem*, significat, de quo suo loco Rul.

* ALA, æquivocum est vocabulum. Quid com-

communiter significet, ex aliis notum est Dictionariis, videlicet geminum instrumentum ad volandum volatilibus proprie competens. Gr. πέρυξ, πέρυγιον. Vide *Pteryx*, *Pterygion*. In Anatomicis vocabulum *Ala* variis corporis partibus attribuitur. Ita locus sub humero concavus multis glandulis, & exterius pilis scatens, oppositus loco superhumerali, sive epomidi dicitur *Ala*, Gr. μυχάλη, μυχάλις, Latine etiam *Axilla* nuncupatur. Hipp. 2. de artic. t. 66. Gal. in comm. ad h. l. Hipp. de glandul. II. 20. 21. Est ad recipiendos humores opportunus locus, ubi etiam quandoque fœtor oritur, fœtor *alarum* dictus, Gr. δυσώδης μυχάλαι, com. 2. de hum. t. 1. Porro *Alæ* etiam dicuntur de naso, suntque tenuja, cartilagineaque corpuscula utrique nasi lateri a parte inferiori adnata, quæ etiam *Pinnæ* appellari solent, Gr. πτερυγία. Ita & partes auris utriusque exteriores capiti annexæ *Alæ* appellantur, πτερυγίμαξα, Gal. Introd. c. 10. *Pulmones* quoque ab Hipp. Coac. t. 400. in tres *Alas* πτέρυγες dividuntur, supremam, mediam, & infernam, quæ alias Lobi appellari solent. In sinu muliebri sub labiis delitescentes carunculæ geminæ rimam constituentes *Alæ* vocantur Anatomicis, πτερυγία, ἢ πτερυγίμαξα, Rolsiuk. de par. genit. P. II. cap. 38.

ALABANDICUS lapis, ἀλαβανδινὸς λίθος, & ἀλαβάνδιον, est lapis subniger, & flavus, pellucens, quasi segmentis quibusdam, aut fissuris discriminatus. Ad purpuram magis inclinare dicit G. Agricola l. 1. de nat. fossil. pag. m. 172. Hinc etiam *Carbunculus Alabandicus* appellatur a Chiocco in Mus. Calceol. f. 3. p. 389. Idem refert hunc lapidem inter illos, qui in arduas fornaces conjecti fluunt, & liquecunt. Hinc speciem vitri dixit Fallop. de met. & fossil. c. 6. Tom. I. p. 279. Nascitur in Caria ad *Alabandam*, & in ea Milet. Agricola l. 5. pag. 273. ex Plin. l. 36. c. 8. Tritus pilos nigros efficere dicitur. Gorr. in def.

ALABARI. *Plumbum* significat. Rul. in Lex.

ALABASTRITES, ἀλαβαστρίτης, vel *Alabastrum*, dicitur lapis candidus notissimus, ab Agricola inter marmora relatus, l. 7. de nat. fossil. Cui tamen dicam scripsit C. Hofm. Paralip. Offic. c. 72. quia est non minus fragilis, quam ulla terra figulina. Unde *Marmor incoctum*, vel imperfectum saltem dici posset, juxta Scroder. Pharm. l. 3. c. 8. Fr. Hofm. clav. ad h. l. tres constituit *Alabastrum* species, unam candicantem, alteram cum maculis nigris, & tertiam in rufo candicantem, quæ propterea a Dioscorid. l. 5. c. 153. *Onyx* appellata fuit. Huic usito, & cum resina, & pice excepto virtus discutiendi durities, stomachi dolores levandi, gingivas reprimendi

cum cerato ab eodem tribuitur. Junge Chioc. Musc. Calc. f. 3. p. 390. seqq. Unguentum de *Alabaastro* in Officinis est usitatissimum, in dolore capitis tollendo commendatum. De *Alabaastro glaciali* legatur Imperatus l. 24. Hist. Nat. c. 13. 14. ἀλάβαστρον quoque secundum Gorræi descriptionem est vasculum ex levi, & lubrica materia efformatum, servandis odoribus maxime conveniens, quod ut plurimum ex solidissimo, & frigidissimo lapide conficeretur. Id quia propter lævorem suum non facile potest teneri manibus, sed dilaberetur, hoc nomen sortitum est ab α περιπνεῖ, & λαβεῖν, capere. Gorr. in def. *Alabastrum* quoque vocantur quinque folia viridia, e quibus flores rosarum exsurgunt, quorum duo barbata, duo vero veluti imberbia sunt, Tabernamont. l. 3. Stirp. Hist. c. 100.

ALACAR, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALACUOTH dicitur Arab. ille, qui in coitu Venero simul excernit alvum, ob resolutionem spirituum, Avic. l. 3. fen. 20. tr. 1. c. 40.

ADAFI, i. e. *Sal Alkali*.

ALAFORT, idem significat. Rul. & Johnf. in Lex.

ALAFREG, est species *Cerussæ*. Rul. & Johnf.

ALAHABAR, h. e. *Plumbum*. Rul. Johnf. vero scripsit, significare *Calcem*.

ALAHATIB, id est, *Lapis rubens*. Rul.

ALAIA, ἀλαία, i. e. *cæca*, & *inconspicua*. Epitheton Tabis, quæ orta est, quando in medullam fluxio facta fuit, Hipp. l. de loco in hom. XIX. 8. ubi quidem in Gr. ἀλῆ habetur, nihilominus in versione Latina legitur *occulsa*, ac *inconspicua*. Recte igitur animadvertit Foes. reponendum ἀλαία, quia ἀλαίον, vel ἀλαός dicitur *cæcus*, qui inaniter aliquid investigat, aut gradiendo oberrat, uti Hesychius explicavit. Vide Foes. p. 26.

ALAMANDINA, refertur inter gemmas, vel lapides, & dicitur fieri ex cælo, & terra Martis, a Ger. Dorneo de Gemm. structura in Th. Ch. Vol. I. p. 487. Haud dubie vero intelligendus lapis *Alabandinus*.

ALANFUTA, Epitheton *Venæ*, quæ olim secta fuit contra fœtorem oris, sita intra mentum, & labium inferius. Avic. lib. 1. fen. 4. doct. 5. cap. 20.

ALARIS, sive *Aliformis*, πτερυγοδής, dicitur de diversis partibus. Vide *Aliformis*.

ALASTAR, i. e. *Æsustum*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALASALET, i. e. *Armoniacum*. Ibidem.

ALASTOR, ἀλάτωρ, dicitur homo facinorosus, maleficus, exitiosus, perniciosus, apud Hipp. lib. de morbo sac. IV. 14. Plura de hoc vocabulo vide ap. Foes. d. l. p. 6.

ALASTROB, juxta Ruland. *plumbum*, secundum

dum Johnf. vero *calcem* significat.

ALATHAR, dicitur *minerale*, inter *atramenta* pertinens, & generatur ex majoribus granis atramenti, & accipit vim ferream, eritque rubrum, aut croceum, quemadmodum describitur ab Avic. de conglutinatione Lapidum, in Th. Ch. Vol. IV. p. 885. seqq.

ALATUS, *πτερυγῶδης*, dicitur apud Hipp. de his quibus scapulæ retro prominent, & extant, veluti alæ avium, estque signum tabis periculosum, ob vitiosam thoracis conformationem angustam, l. 3. Epid. comm. 3. t. 70. Adde Gal. in comm. ad h. l. item ad l. 1. Epid. comm. 1. tr. 18. & lib. 6. epid. cap. 3. t. 13. item lib. 2. de Temp. cap. 6. & lib. de caus. morb. cap. 7. Aretæum lib. 1. cap. 8. Vide & Foef. Oec. pag. 540. seqq. Porro processus quoque duo ossis cuneiformis in capite, sive sphenoidis vocantur *Alati*, Gal. l. de ossib. c. 1.

ALAUDA, *κόρυς, κόρυς, κόρυδαλῖς, κόρυδαλῶς*, vocatur avicula notissima, duplicis generis, *cristata*, & non *cristata*. Illa quoque dicitur *Galerita*. Utriusque usus est commendatus in cibis, & medicina. Ejus descriptionem prolixiorum cum usu lege apud Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 10. seqq. In colicis doloribus laudari, testatur Keuchen. ad Seren. p. 211. *Alauda* quoque appellatur piscis quidam saxatilis, duplicis pariter generis, *Cristata*, & non *Cristata*, carnis substantiæ *Galeritæ* similis, cibus nullius fere pretii; de qua videatur Rondelet. l. 6. de pisc. c. 21. 22. & Aldrov. l. 1. de pisc. in fin.

ALAUZAT, id est, *Sal nitrum*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALAZON, *ἀλαζών*, ostentatorem, & jactatorem significat in Ethicis, qui se simulat probum, & multiscium. Legitur vero apud Hipp. l. de morb. sac. II. 3. & derivativum *ἀλαζονικόν*, hoc est, quod jactationem præferat. l. de Medico. IV. 9. Vide Foef. p. 26.

* ALBA, *Piuita*. Vide *Leucophlegmatia*.

ALBA Terra, dicitur *Lapis Philosophicus*, id est, compositum ex Mercurio, & Sulphure. Th. Ch. Vol. IV. p. 721. 727. 729. 749.

* ALBA *Vitiligo*. Vide *Vitiligo*.

ALABARDA, est nomen Arabicum *ossiculi sesamoides*, primo pollicis articulo ad metatarsi ossis caput oppositum *majusculi*, (ad differentiam secundi secundo pollicis articulo substrati,) forma & magnitudine pisi majoris decorticati, &c. Barthol. Anat. libell. 4. c. ult.

ALBAGIAZI, Arab. dicitur *Ossis sacrum*, teste Fallop. Expos. de ossib. c. 22. Tom. I. p. 515.

ALBANUM, i. e. *Sal urinae*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBARA, idem, quod *Leuce*, *Morphea*, *Vitiligo*. Vvalth. Sylv. Med. p. 1059. seqq.

ALBARAS, est *Arsenicum*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBATIO, idem, quod *Albificatio*, terminus est Spagyricus, pertinens ad transmutationem metallorum, præsertim Cupri in Argentum. Vocatur & *Elixir ad Lunam*, *Tinctura ad Lunam*: item *Atincar*. Formulas plures videre licet apud Paracels. in Manuali primo, & apud alios. B. Rolink. vanitatibus his nullam tribuit fidem, l. 6. Chymia c. 13. Dicitur & *Dealbatio*, Rul. & Johnf. descripserunt *Albationem*, quod sit destructio corporis per cinesationem, sive combustio in cineres. Vide & Libav. S. Ch. Arc. l. 4. c. 15. 16. In negotio Lapidis Philosophici Aqua spiritualis secunda vocatur *Albificatio*, vel *Dealbatio*, cui opponitur *Rubificatio*, de quibus obscuritatibus ænigmaticis legi poterit Senior de Chymia, in Th. Chym. Vol. V. pag. 201. seqq.

ALBEDO, in Spagyricis de lapide Philosoph. dicitur, quando, cum Mercurius dealbatur, fit Sulphur album Philosophicum incombustibile, continens in se venenum. Quod splendore marmoris est simile, quod invidi *Ethelia* vocant, & Auripigmentum, & Tincturam, quia solum sulphur est, dealbat. Laurent. Ventura de Lapid. Philos. c. 27. in Th. Ch. Vol. II. p. 292. Idem ergo est, quod *Albatio*. Plura de *Albedine* inquirantur etiam in reliquorum dicti Theatri Voluminum indicibus.

ALBERIK, id est, *Album Aeris*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBI, i. e. *Sublimati*. Idem.

ALBIFICATIO. Vide *Albatio*.

† Albindacaron, Troch. Hedieroi voce græca ab Arabibus corrupta. Trincavel. de Cur. morb. pract. l. 4. c. 8.

ALBOR, *ἀλκός*, idem, quod *Albedo*, quid in genere significet, notum est. In specie dicitur de *Albumine*, de quo p. p. *Albor* quoque vocatur *Urina*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBORA, significat apud Paracelsum *mixtam scabiei malignæ speciem*, ex tribus, *Morphea*, *Serpigine*, & *Lepra*, l. de ulcerib. c. 42.

ALBOT, notat *Crucibulum*. Rul. & Johnf.

ALBOTAR, est *Cerussa*. Dicitur & *Albulhar*, item *Alfitas*. Rul. & Johnf.

ALBOTIM, *Albotai*, *Albotra*, *Alhuben*, *Altilibat*, sunt Synonyma, *Terebinthinam* significantia. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBOTH, species morbi, quæ Græce *Τέρμινθος* dicitur. Vide *Terminthos*.

* Albugineus, *humor oculi*, Latino-Barbara appellatio. Vide *Aqueus humor*. *Albuginea* quoque dicitur *Testium tunica*, immediate eorum substantiam ambiens, a colore albo, ceu nervea crassa, & valida. Barthol. Anat. l. 1. c. 22. Alii ad innominatam oculorum *tunicam* hoc Epitheton applicant, uti fecit Blancard. in Lex. Med.

* AL

* **ALBUGO**, ἀλβύμη, est affectus oculorum, & quidem corneæ eorum tunicæ, quando macula quædam alba in illa, ex condensatione humoris impacti, vel propter cicatricem vulneris, ulcerisve, vel propter visciditatem crudam ipsius humoris, oritur, visum quodammodo lædens. Differt a *Nubecula*, νεφέλαι, vel ὀμίχλη, dura crassitie, Æginet. l. 3. c. 22. Generaliter utraque species *Cicatricum* ἑλῶν nomine comprehenditur. Senn. M. Pr. l. 1. p. 3. f. 2. c. 16.

ALBULA, æquivocum est. *Albula*, ἄλβυλα, vocantur Aquæ aluminosæ, mirum in modum adstringentes, & vulneribus medentes. Gal. l. 8. M. Med. c. 2. quin & Rhetix mons nivibus jugiter obsitus, hoc nomine *Albula* indigitatur. Est & Epitheton Tiberis, fluvii Italix, ex Appennino monte Romam fluentis. *Albula* etiam maculam in oculis significat, & ita idem est, quod *Albugo*, apud Ingrassiam, & Paracelsum, Manual. II. Piscis quoque aliquis vocatur *Albula*, in Lacu Tigurino, inter cibos bonos laudatus, de quo legatur Aldrovand. l. 5. de Pisc. c. 53. seqq.

ALBUM, ἄλβον, de variis dicitur rebus. In Officinis cum Epitheto *Græcum* dicitur de *Stercore Canino*, cujus præparationem tradidit Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 28. fin. aliam in Alchym. Pharmac. P. II. c. 11. in Tom. II. Oper. in Anatomicis *Album oculi* vocatur *Tunica Adnata*; de qua superius. In Physicis etiam idem est, quod *Albumen*, de quo mox. In Chymicis *Album* notat *Cerussam*, vel simpliciter, vel cum epitheto *Hispanicum*, notante Fallop. de metall. seu fossil. c. 28. Tom. I. p. 330. *Album* sumitur pro *Albatione*, *Albedine*, hoc est *Tinctura Transmutatoria* metallorum. Paracels. Manual. I. *Album*, vel *Candidum* quoque tribuitur, tanquam epitheton, variis compositionibus medicamentorum, v. gr. *Unguentum album sine*, & cum *Camphora*, *Emplastrum Album coctum*. Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 14. Usurpatur quoque de *Menstruis Albis*, Hipp. t. 4. Epid. 132. Vide *Albus*.

ALBUMEN, ἄλβύμη, ἄλβον, dicitur humor, vel liquor in ovo lentus, vitellum undique cingens, & ambiens. Vocatur Anaxagoræ ὀρνίθος γάλα, hoc est, *Lac avis*, Latine *Album ovi*. *Albor*, Scribon. n. 54. 26. Rhod. in Lex. Scrib. *Ovi candidum*, *Albugo*, *Albumenium*. Crassitie variat, dum ad obtusam ovi, acutamque partem liquidius, in aliis crassius visitur. De ejus historia vide Harveum de Gen. Anim. Ex XII. & LX. Usus illius in foro Medico magis externus, ad paranda collyria, & anacollemata, quia habet vim refrigerandi, agglutinandi, & adstringendi, quam internus; quamvis Hippocrates febricitantibus exhibuerit *Albumina* 3. vel 4.

ad refrigerandum, & egerendum. Hippocr. l. 3. de morb. XXX. 12. Vide Schr. Pharm. l. 5. p. 319.

† **ALBURNUM**, ligni pars exterior, cortici vicinior, mollior, & albidior. Dodon. pempt. l. 1. c. 1. Hist. stirp.

ALBURNUS, ἀλβύρνος, nomen pisciculi vilioris æstimationis, carne molli, & parum pingui præditi, de quo videatur Aldrov. l. 5. de pisc. c. 37.

ALBUS, ἄλβος, præter notissimam coloris candidi significationem, piscem denotat apud Salvianum, qui Gesnero *Capito Lacustris* dicitur, dura carne, & difficilis coctionis, ut ita omnium piscium ferme sit vilissimus. Aldrov. d. l. c. 55.

ALCAHEST. Vide *Alkahest*.

ALCALI. Vide *Alkali*.

ALCAOL, est *Lac acetosum*, vel *Mercurius*. Rul. & Johnf.

ALCAR, ἄλκαρ, idem, quod βοήθημα, h. e. *auxilium*, remedium. Gal. in Exeg. voc. Hip. Vide Foef. p. 30.

ALCE, ἄλκη, rectius fortassis, quam *Alces*, *Equicervus* aliis, est animal quadrupes bisulcum, ad cervi, quo tamen major est, naturam accedens, timidum, comitiali morbo obnoxium, adversus illum tamen morbum singulare præbens remedium. Etenim *Ungula* illius præprimis dextri pedis posterioris, creditur specifica virtute adversus Epilepsiam præcavendo, & curando, interne exhibita, & externe amuleti instar suspensa conducere. Quamvis Dudichius in epist. ad Monav. apud Scholtz. epist. 49. fabulosum dixerit illud ὄρεϊμα. Lectu non indigna est epistola. Sane plurima sunt vana adhuc in Medicina remedia, quæ tamen experientia putantur esse confirmata. Verum experientia vah! quam σφαλερῇ, teste Hipp. l. 1. aph. 1. De *Alcis* historia, & usu legatur Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 32. Schr. l. 5. cl. 1. n. 1. Hofm. in Clav. ad h. l. ἄλκη quoque *auxilium* significare, unde ἀνάλκας, quod non juvat, scribit Erotian. Onom. p. 14. f.

ALCEBRIS, *vivum* est *Sulphur*. Ruland. & Johnf.

ALCEDO, ἀλκύν. Vide *Halcyonia*.

ALCARIT, est *Argentum vivum*. Johnf. Lex. Chym. l. 2.

ALHAZONON, est *Lutum rotæ fabrorum*. Rul.

ALCHEMIA, idem, quod *Chymia*, de quo vocabulo infra in CH.

ALCHIEN, est nomen rei, & rebus proprium multorum nominum, & rei, quam Græci vocant χαρμυχική, scil. præparatio, & vocant illam Medici naturam discretam, præparativam omnium ciborum, & est res, quæ virtute

tute sua attrahit generationem, & corruptionem, & per eam est augmentum. Ita describitur in l. 3. Quartorum Platonis. Th. Ch. Vol. V. p. 182.

ALCHITRUM, est *oleum juniperi*, *pix liquida*: Significat etiam *Arsenicum præparatum* ad abludendum. Rul. & Johnf.

ALCHYMIA. Vide *Chymia*.

ALCHYTRAN, appellatur *fax destillationis*. Dicitur & *Alkyran*. Rul. & Johnf. *Alchytran*, apud Mesuem est simplex quoddam medicamentum ad dentes dolentes, cavos, & verminosos, Chymici sic vocant salis speciem, videturque vox illa a Græco *χῦμα*, olla, descendere, ut sit alumen catinorum, sive Sal in ollis fusus, aut ex illis fusoriis extractus. Alii aliter component. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 39.

ALCIMAD, notat *Antimonium*, sicut & *Alcofod*, alii *Alcofol*. Rul. & Johnf. Dorn.

ALCOB, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALCOHOL, *Alchool*, *Alcool*, *Alkol*, *Alcol*, vox est Arabica, de cujus derivatione, & significatione vide Rolsink. Ch. l. 4. f. 8. in quam tamen animadvertere non dubitavit D. D. Vvedel. Pharm. Acroam. l. 1. f. 1. c. 3. p. 16. 17. aliam substituens derivationem. Duo diversissima denotat; primum pulverem tenuissimum, ac pollinis farinæ tenuissimæ instar, fere impalpabilem; deinde spiritum vini reiteratis destillationibus rectificatissimum, ut accensus totus consumatur, nec fæces, aut phlegma relinquat. Libav. Schroder. Rolsink. Ruland. Johnf. & alii. Quamvis recentiores adhuc Chymiatræ ad quosvis spiritus subtilissimos, & rectificatissimos applicaverint. Vide & D. D. Vvedel. Ph. J. A. F. R. lib. 1. sect. 1. cap. 1. pag. 7. & Acroam. l. 1. f. 1. c. 3. p. 16. Hæc duo tamen diversa significata in hoc conveniunt, quod ambo sint tenuissimarum partium. Paracelsi lib. 2. de Tartar. tr. 3. cap. 5. in Schol. ut ita *Alcool* sit purior substantia rei separata ab impuritate sua. Rul. Modus parandi dicitur *Alcoholisatio*. Producta *Alcoholisatio*.

ALCOFOL, est *Antimonium*. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

ALCOL, etiam est *Acetum*. Rul. & Johnf.

ALCOLA, idem est, quod *Aphtha*, apud Avic. l. 1. fen. 2. d. 3. c. 3. Vide *Aphtha*. *Alcola* Paracelsi dicitur Tartarus urinæ, id est excrementum, cujus signum est *Alcool*, id est Tartarus resolutus in minutas partes, in sal resolutus, & fit multipliciter. Aliquando enim exeunt cum urina granula alba, aliquando videtur in urina usnea, aliquando pruina. Hinc *Alcola* triplex forma. 1. Resoluta, eaque vel alba, vel rubra. 2. Arenosa, alba, & rubra. 3. Mucilaginosa, vel viscosa. Ab *Alcola* Urina di-

citur *Alcolita*. Paracelsi. de Urin. jud. l. 1. tr. 2. c. 1. 2. 3.

ALCONE, est *Aurichalcum*. Rul. & Johnf.

ALCOR, est *Æs ustum*, veluti grana. Rul. & Johnf.

ALCORE, significat *Lapidem* quendam, habentem folia similia argento. Idem.

ALCUBA, est *Bisyrum crudum*. Idem. Dicitur & *Alumbair*.

ALCUBRID, vel *Alcur*, idem est, quod *Sulphur*. Dicitur & *Aluzar*. Idem.

ALCYONIA. Vide *Halcyonia*.

ALDABARAM, vocantur a Joh. Van. Horne Microcosm. §. 59. duo officula sub pollice pedis posita, & minori fabæ quadantenus similia. Circa quod nomen plura ex Rioloano annotata reperies in Nobiliss. D. D. Joh. Mauritiï Hoffmanni Collegæ, & Affinis nostri honoratissimi Annotationibus ad h. l. p. 249.

ALECHARIT, notat *Mercurium*. Ruland. & Johnf.

ALECHIL, i. e. *Tripes*. Rul. & Johnf.

ALECTORIUS, *ἀλεκτόριος*, vel *ἀλεκτορίς*, lapis dicitur, qui in ventriculis, aut hepate galli gallinacei quandoque reperitur; & habet ut plurimum figuram lupini, magnitudinem ejusdem, aut fabæ, colorem vel in cinereo candidum, vel fuscum, sed dilutum, interdum crystallina specie est, sed coloris obscuri, fibræque interdum habet rubras. Gorr. Rul. & Johnf. in Lex. Agricola de nat. fossil. l. 6. & prolixius Chioccus Mus. Calceol. f. 3. p. 343. seqq. Guil. Menens Vur. Vell. l. 2. c. 1. in Th. Ch. Vol. V. pag. 388.

ALEIMMA, *ἀλειμμα*. Vide *Linimentum*. Dicitur & *ἀλφφα*, item *ἀλειφρ*, de quibus mox.

ALEION, *ἀλειον*, epitheton *aquæ*, significans conferto imbre collectam aquam, *ἀλειον* enim confertum notat. Gorr.

ALEIPHA, *ἀλφφα*, idem, quod *ἐλαιον*, *oleum*, *adeps*, aut *Linimentum*. Frequens Hippocratis dictio, v. gr. l. 2. de Morb. XXVI. 14. l. 1. de Morb. mul. c. 39. CXXI. 6. & alibi sæpius. Plura vide apud Foef. p. 27.

ALEMA, ALETON, *ἀλημα*, *ἀλητον*. Vide *Farina*, idem, quod *ἀλδρον*. Foef. p. 29.

ALEMBIC, notat *Mercurium*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALEMBICUS, dicitur vas illud ad destillationem usitatissimum, quod & *Galea*, *Pileus*, *Capitellum* dicitur, & imponitur vasis inferioribus, & cucurbitis, ad recipiendos vapores, estque duplex, alius *Rostratus*, alius *Cæcus*. Ille dimittit vapores humidos per rostrum, vel canalem in vas recipiens: hic vero sublimationibus inservit, estque etiam in vertice aliquando perforatus, hu-

mores adscendentes emittens. Libav. Prax. Alchym. in princ. Rul. & Johnf. in Lex. Jungat. e novissimis D. D. Vvedelii Pharm. Acrom. l. 1. f. 5. c. 1. p. 201. Hoc improbavit Morley in Collect. Ch. Leidenf. proleg. c. 2. statuens, *Alembicum* potius esse nomen Cucurbitæ vasis angusti colli, & fundi capacioris. Num vero Chymicorum priorum celeberrimorum consentientium sententias adeo libere liceat reiicere, & ob quam rationem id fiat, nolumus ventilare.

ALEMBROTH, est species *Salis factitii*, qui vocatur *Clavis Artis Chymicæ*, qua corpora, si ea referantur, sunt apta ad transmutationem. Dicitur & interdum *Sal fusionis*, aut *Sal fixationis*. Varios parandi modos vide apud Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 38. Vocatur & *Elebros*, diciturque habere naturam halonitri, & aluminis, & extrahi in Cypro ex peculiari terra, in monte Olympo, forma, & colore sanguinis concreti, &c. Ibid. in annotationibus. *Alembroth* est *Sal Mercurii*, vel *Sal Philosophorum*, & *Artis*. *Alembroth defæcatum* est *Sal Tartari*, & magisterium magistrorum. Dorn. in Dict. Rul. & Johnf. in Lex. Ch. *Alembroth* dicitur esse vocab. Chaldaic. quod significat Clavem Artis. In tractatulo incerti Auctoris Mer fugi, dum bibit. Th. Ch. Vol. IV. p. 975.

ALENON, ἄλνον, epitheton olei amygdalarum, ut scribit Aet. l. 7. c. 69. citante Gorræo.

ALEORE, ἄλεωρη, munimentum, præsidium, solatium significat, & legitur in Hipp. Præc. VI. 19. Vide Foef. Oec. p. 29.

ALEOS, ἄλεος, & ἄλσος, substantivum quoque nonnullis videtur, significans calorem. Et huc referunt locum Hipp. l. 1. de morb. mul. XIV. 6. 8. Unde ἄλεός, vel ἄλεος, calidus, & verbum ἄλεάζειν, calefacere. Vide Foef. pag. 27.

ALES, ἄλες, frequenter apud Hipp. occurrit, pro ἄλες, confertum, coacervatum significans. Ita excrementa ἄλέα, coacervata leguntur, l. 4. Epid. XXIX. 10. l. 7. XVII. 8. menstrua l. 1. de mor. mul. XXXVII. 12. l. de Sterilib. III. 10. uteri ἄλέες, d. l. XXXVII. 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foef. p. 28. 29.

ALES, est *Sal compositum*. Rul. & Johnf.

ALEVRON, ἄλδρον, farinam significat, ab ἄλῆω, Hipp. l. de nat. mul. CI. 4. & l. 2. de morb. mul. LXXII. 2. 3. Unde ἄλδρότης cribrum farinaeum. Vide Cresera.

ALEXANDRINUM, ἄλεξανδρίν, scil. ἐμπλαστος, sive *Emplastrum* viride, ad extrahendum, cuius descriptio habetur apud Cels. l. 5. cap. 19. Gorr.

ALEXANTH, i. e. *Flor æris*, item *Altingar*. Rul. & Johnf.

ALEXASTHÆ, ἄλεξασθῆ, significat auxilium fer-

re, juvare. Hipp. de sal. diet. t. 4. Foef. p. 28.

* **ALEXIPHARMACA**, *Alexiteria*, ἀλεξιφάρμακα, ἀλεξιτῆραι, præter rationem, & necessitatem a nonnullis distinguuntur, quasi illa dicantur medicamenta venenis lethalibus resistentia; hæc vero medicamenta venenatarum bestiarum morbos sanantia, ex Gal. l. 5. de S. Fac. c. 18. aut quod cum Gorr. illa interna, hæc externa significant. Ludunt etiam, qui ἀλεξίδηραι scribunt. Commentum quoque est ridiculum apud Blancardum, quando discriminis inter hæc duo vocabula rationem deducere a diversa compositione, & verbum τηρέω, conservo, obtrudere non veretur, cum illa terminatio Græca τήρεος in multis aliis Græcis nominibus occurrat, & mere sit patronymica, nullam compositionis speciem constituens. Neque enim bestiarum servari debent, aut iis auxilium ferri, quod tamen emphasis vocabuli per ὁ scripti intenderet. Paucis: Sunt Synonyma hæc duo vocabula. Notant vero medicamenta *Alexipharmaca* duplicata: *Generalia*, & *Specialia*. Illa, quæ omnibus venenis resistunt, cor, quin potius sanguinem sufficienter roborando, ut resistent portionibus malignis, & venenosis, expellendo, subigendo, vincendo; hæc, quæ specialiter huic, vel illi, vel isti veneno resistere creduntur. Occulta utraque agere qualitate hætenus iudicatum. Enimvero cum hodieque venenorum vis, & efficacia magis innotuerit, quorum quædam sanguinem, & liquorem nervosum, flammam vitalem, & spiritus animales nimis fundendo, liquando, dissipando; quædam illos repente coagulando, putrefaciendo; quædam vero mixto operantur modo: hinc facile ex natura indicantium, & indicatorum colligere licet, quod *Alexipharmaca* alia nimis colliquationi, & fusioni resistere debeant, figendo, præcipitando, & ad æquabilem mixtionem, & motum reducendo, cuius efficaciarum singulare exemplum de Pommo Citrio legi poterit apud Fr. Hofm. in Clav. Schrod. lib. 4. p. 444. seq. alia vero spiritusascensionem, & volatilisationem sanguinis, & spirituum resolvendo, attenuando, & coagulationi, vel congelationi, nec non putredini resistendo, promoveant; alia vero mixta ex utraque facultate operandi ratione, mixtis etiam venenis opponantur. Jungantur Dogmata nostra Med. Gen. P. VI. c. 2. p. 715. In quibus vero particulis materialibus non solum, sed & in quo principio formali activo singulorum *Alexipharmacorum* virtus specifica consistat, hoc omnino occultum est, & manet, non minus, quam aliorum medicamentorum.

ALEXIPYRETOS, ἀλεξιπύρετος, dicitur de remediis contra febres, sive febrifugis dictis. Scrib. Larg. n. 93. quamvis Rhod. in notis arguat, potius

rius legendum esse *ληξιπύρετος* ὑπὸ τῆς λήγειν τὰς πυρετὸς, quod *finiat febres*. Quali vero non ambo vocabula, ceu Synonyma, tolerari possent, cum nil obstat.

ALEXIR, dicitur *medicina Chymice preparata*. Rul. & Johnf.

ALENITERIUM, ἀλεξιτήριον. Vide *Alexipharmacum*.

ALEZARAM, est *Lotura plumbi*. Idem.

ALFACTA, dicitur *Destillatio*. Idem.

ALFADIDAM, h. e. *Scoria Auri, Ferri, Cupri*: item *Cuprum ustum*. Idem.

ALFATIDE, est *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALFOL, idem significat. Idem.

ALFUSA, significat *Turiam*. Idem.

† ALGARIA, & *Sederva Serapionis*, est *sucus herbae frigidus*, & *adstringens*, ut *Acaria*.

ALGALIA, Avicennae, *Zibethum*: Petrus Castellus l. 23. c. 10.

ALGALI, est *Nitrum*. Rul. & Johnf.

ALGAMET, significat *Carbones*. Idem.

ALGEMA, ALGOS, ἄλγος, ἄλγος, & *dolorem*, & *morbum*, quem *dolor* comitatur, significat. Hipp. 4. aph. 11. aph. 6. 7. & alibi passim. Jung. Foef. Oec. p. 27. Dieter. Jatr. n. 39. Vide *Dolor*.

ALGERIE, est *Calx*. Rul. & Johnf.

ALGEROTH, est *Mercurius vitæ*, Johnf. Schr. l. 3. c. 18. In Morleii Collect. Chym. Leid. c. 57. proc. 3. & 4. dicitur *Pulvis Algoreth*, item *Succinum Antimonii*.

ALGOS, ἄλγος. Vide *Algema*.

ALIANI, sunt *Spagyri palpitantes*. Dorn. in Dict. Par.

† ALICA, ab alendo dicta, non Halica, ut vulgo, factitia, & naturalis: pariter Chondrus.

† ALICA, est species Zeae simplicis, quam spel-tam vocant. Chondrus far. ex utroque fiebat alica veterum. Nicol. Leonicus in Bononimo, seu Dialogo de alica, fol. 48. vide Saxon. pract. 1. c. 22. Hodie loco ipsius usurpatur farina. Mas-sar. de feb. c. 7.

ALICA, χόνδρος, etiam cum adspiratione, *Halica*, (quod vocabulum in genere *Granum* significat) quid proprie sit, an res factitia, an nativa aliqua seminis species, non adeo planum est. Gal. l. 1. de Al. Fac. cap. 6. ex tritici genere esse scripsit. Plin. l. 18. H. N. c. 17. & c. 11. sibi met-ipsi non constat. In priori enim loco claris verbis annumerat frumentis vernis, quæ sunt, *Milium*, *Panicum*, *Lens*, *Cicer*, *Alica*. In posteriore vero factitium quid e Zea statuit, cuius parandi modum etiam ibidem tradit. Nobis placet posterior sententia, quod factitium quid sit *Alica*, persuadente hoc ipso Principe Coo, l. de Affect. XI. L. 7. ubi alicam, & ptisanam jun-

xit, & inter sorbitiones fortiores retulit. Ac videntur χόνδρος, & πικρὸν generalia fuisse apud veteres omnium frugum siccarum, decorticatarum, & in grumos tularum nomina. Num vero modus ille parandi, quem e Constantino Cæsare tradidit Gorræus, & ex hoc Henr. Stephan. in Thesauro, quod Zea in aqua fervente macerata, expressa, & gypso, arenaque candidissima permiscetur, & iterum cribro cernitur, sanitati humanæ conveniens sit, merito dubitatur, ob gyphi vim noxiam. Dicitur Latine etiam *Far*; quamvis Hor. Aug. l. 6. Epist. & Conf. Medic. ep. 2. Tom. I. p. m. 54. multum inter se differre *Far*, & *Alicam* scripserit. Foef. χόνδρος, sive *Alicam* descripsit, quod ex Zea decorticata, & in grana plura contusa leguminis loco cum jusculis coctum editur, celeberrimum, & valde tritum in omnibus morbis apud antiquos alimentum. Quæ descriptio valde convenit cum usitatissimo nostro pultis genere.

† ALICES, maculae, quæ præcedunt Variolas. Campolong. de Variolis c. 32.

ALICORNU, Cornu, i. e. *Unicornu*. Legitur ap. Fallop. de metall. seu fossil. c. 38. p. Tom. I. Op. p. 353.

ALIENATIO mentis. Vide *Delirium*.

* ALIENUM, ἀλλότριον, dicitur, cuius præsentia naturæ nostræ incommodat. Estque duplex, quantitate tale, vel qualitate. In specie *Alienæ caliditatis*, θερμότητος ἀλλοτρίης, ex Aristot. Gal. l. 2. de diff. febr. c. 9. meminit, describens, quod sit externa, non insita, neque familiaris unicuique, in quo existit. Talis naturæ esse calorem febrilem, præsertim in febribus putridis dictis, licet substantia ab insito non differat, testatur C. Hofm. de febb. aliquoties. *Alienum* pro corrupto sumitur ap. Scrib. n. 201. Cels. l. 7. c. 16.

ALIFORMIS, περιγωδής, epitheton processuum binorum Ossis Cuneiformis ad palati latera occurrentium, a similitudine alarum vesperilionum. Barthol. Anat. libell. 4. c. 8. p. 818. ita & par musculorum maxillæ inferioris *Alare*, vel *Aliforme* dicitur apud eundem l. 3. Anat. c. 11. p. 536. quod Vesalius Temporalis musculi partem esse existimavit.

ALIGULUS, denotat Confectionem. Rul.

ALIMA, est species *Arenæ* in Aurifodinis, e qua plumbum fit. Rul.

ALIMENTUM, ἰσφὴ, varias habet significaciones, quarum quædam propriæ sunt. Ex illis latissima est, quando sumitur pro omnico, quod ad alendum corpus quacumque ratione necessarium est. Et ita coincidit cum vocabulis, *Victus*, *Dietæ*, complectiturque cultum corporis, vestitum, habitationem, & similia. Strictior est, quan-

quando significat rem cibariam, vel cibos, potusque, & ita amictui contradistinguitur. Ita accipitur 4. aph. 24. Horum naturam consistere in τῷ *Vinci*, quemadmodum Medicamenti in τῷ *Vincere*, cum grano salis accipiendum est, cum & alimenta virtute polleant operandi, & suo modo vincendi, sicuti medicamenta aliquid partidebent a nostro calore. *Alimentorum* optimorum determinatio est impossibilis. Referuntur enim ad varia individua. Vide C. Hofm. l. 5. Inst. Med. c. 5. §. 4. seqq. Dogm. nostra Med. Gen. P. V. c. 2. d. 2. p. 596. seqq. *Strictissima* significationes sunt, quando de chylo, succo nutritio, ipsis corporis partibus appropriando, & assimilando, imo & de sanguine ipso, sumitur *Alimentum*, ἄλνις. Confer, si placet, ad Foef. p. 625. Diet. n. 841. 845. Linden. Ex. XIII. §. 105. seqq. Latine dicitur & *Nutritum*, de quo etiam infra in NU.

† ALINDACARON, Troch. Hedieroi voce græca ab Arabibus corrupta. Trincavel. de Cura mor. pract. l. 4. c. 8.

ALINDESIS, ἀλίνδης, αλινδής, fuit corporis exercitatio, quando oleo delibuti sese in pulvere volutabant. Hipp. l. 2. de diet. XLII. 15. l. 3. X. 1. XXVI. 35. l. de Insomn. VI. 11. Unde & loca, ubi equi se volutare solent, ἀλινδρῶν dicta sunt, ex Scholiaste Aristoph. in Ranis. Leg. Lang. l. 1. ep. 32. adde & Foef. Oec. p. 30.

ALINTHISAR, idem, quod *Ura procidentia*. Vvalther. Sylv. Med. p. 1611.

ALIOCAB, est *Sal ammoniacum*. Dicitur & *Alemzadar*. Dorn. Rul. & Johnf.

ALIPAENOS, ἀλίπανος, ἀλίπαντος, ab α privativo, & λιπαίνειν, pinguescere, dicta sunt de iis, quæ pinguedinis sunt expertia, & sicca medicamenta externa. unde & Gal. l. 1. de C.M.P.G. c. 15. ἀλίπῃ vocavit, quæ cruentis protinus vulneribus imponuntur, ad reprimendam inflammationem, & accelerandam conglutinationem, ex Celsi l. 5. c. 19. Opponuntur Emplastris λιπαροῖς, quæ pingua recipiunt, unde & idem Celsus *Lenia* appellavit. Vide Lang. l. 1. ep. 77.

ALIPILI dicebantur Balneatorum ministri, alarum pilos vossella evellentes. Ant. Fumonell. de Baln. p. p. princip.

ALIPTA, αιδότελης, ille olim dicebatur, qui *athletas* ungebat. Unde & locus ille, ubi hoc faciebat, *Alipterium* vocabatur, teste Lang. l. 1. ep. 51. Meminit *Aliptarum* Gal. com. 1. de art. t. 62.

ALISTELES, *Alizeles*, dicitur *Sal Armoniacum*. Rul.

ALITURA, ἄλνις, idem, *Nutritio*. Vide infra suo loco. Blancard. in Lex. apud Gellium occurrit.

ALKAES, est *subtilis pulvis althochos*. Rul. in Lex.

ALKÆST, *Alcahest*, vocabulum Arabicum, vel barbarum, de cuius origine, & significatione nihil certi constat. Dicitur, *Quasi Alkali est*. Significat vel *Sal universale*, quod trium regnorum, Mineralis, Vegetabilis, Animalis, climata pervadit, centra specierum Macrocosmi referat, singularique prærogativa, violata omni reactionis lege, dum agit, immutabile manet, vitalis naturæ, ac specifica dos, uti satis quidem speciose, (modo in rei veritate existeret tale Sal) descripsit Rolfink. Chym. in art. f. red. l. 5. f. 1. art. 2. c. 2. Vel notat Mercurium peculiariter præparatum in medicinam hepatis ad custodiendum illud ab hydrope, & omnibus ejus speciebus, quæ ex hepate veniunt, ut descripsit ex Paracels. 2. de virib. membror. princip. c. 6. Johnf. in Lex. Chym. l. 1. ubi plura legi possunt, quemadmodum & apud Helmont. tr. Potestas medicam. & alibi, qui etiam loco Mercurii Tartari salem volatilem admittit, in tract. de febr. alibi vero veram liquoris *Alcahest* præparationem occultam permansuram usque ad mundi confusionem docet, ceu a Deo reservatam, de Lithias. c. 8. n. 2. Hujus liquoris subtilissimi, & spirituosissimi vires esse, extrahere sulphur etiam ex mineralibus, vult Polemann. Mysterii Sulphuris Philosoph. t. 11. in Th. Ch. Vol. VI. p. 650. imo esse universale solvens, perenne, & immutabile, quod reducit omne corpus visibile in liquorem sui concreti, servata seminum potestate, forma essentiali, & nativa integra; quemadmodum liquorem hunc definivit ex Paracelsi, & Helmont. sententia Fr. Hofm. in Clav. ad Schroder. pag. 3. quamvis & hic alibi, videlicet p. 82. dubitaverit, an in rerum natura unquam fuerit talis liquor, & *Menstruum universale* solvens, aut artificio ullo possit parari, ob distinctam liquidorum, & solidorum corporum naturam. Unde & Schroder. l. 2. c. 57. satius duxit, de eo tacuisse, quam aliquid incerti tradidisse, &c. Relinquamus igitur ridentes has vanitates, & αὐτῶν figmenta, tantis involuta tenebris ab auctoribus, ut nihil de eo litteris consignatum occurrat ea intentione, quo intelligatur, sed ut non intelligatur, verbis laud. Rolfink. d. 12 Mitiozem ὁμιλῶσι D. D. Vvedelii vide in ejus Pharmac. p. 31. De triplici vero *Alcahest*, vegetabili, animali, & minerali, legi poterit Cnæfeli in Ephemerid. Nat. Curios. Decis. I. Ann. VI. in Appendice. *Alcahest* Glauberi nihil aliud esse, quam Alkali ex calcinatione Tartari, & Nitri emergens, & per deliquium solutum, scripsit D. D. Bohn. Diss. Chymico-Phys. VI. §. 26. Marggravius vero putat, Liquorem Nitri fixi esse *Alcahest* Glauberi Morley Collect. Chym. Leid. cap. 299. Spiritus Veneris quoque

que dicitur *Alcahest* Zvvolvero . Id. d. l. cap. 497.

ALKAFIAL, est *Antimonium* . Rul. & Jonsf. in Lex.

ALKALE, id est, oleum gallinæ . Rul.

ALKALI, *Alcali*, terminus Spagyricus novus, denotans hodieque alterum commentitium principium universale salinum rerum omnium naturalium, & præternaturalium, oppositum *Acido*, principio superius descripto, volatile, & fixum, lixiviosum, urinosum, ab *Acido* actionem accipiens, & tamen vicissim illud actuans, & quæ sunt aliæ proprietates ab amatoribus horum commentorum attributæ, quæ in Tachenio, Bechero, Barnero, aliisque legi poterunt. Nos adhuc acquiescimus in *Ætæo* supra de *Acido* data, salva dissentientium auctoritate. Ruland. vocat principium Chymicorum symbolicum. In specie tamen *Alcali* quoque dicit, esse *Vitriolum fossile* seu *fusile*. Aliis quoque generalius significat *Lapillum salis* modo ex calcibus reverberatis post humorem extractum, & denuo post absumentum humorem coagulatum. Per similitudinem vero saltem *Alcali* nomine veniunt, quando res integræ calcinantur, & denuo ad consistentiam reducuntur, ut sunt *Magisteria Margaritarum*, *Coralliorum* &c. Rul. & Jonsf. in Lex. Vide etiam de *Alcalibus* Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 15. l. 8. c. 38. *Alkali*, & *Sal Alkali* vocatur in processu lapidis philosophici opus illud, quod provenit ex denigratione secunda, & alio nomine *Mercurius extractus de Cambar* vocatur. Lagn. Harm. Chym. in Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 739. & Senior de Chymia Vol. V. pag. 207. Alias omnium prima significatio vocabuli *Alkali* fuit hæc, quando sal paratus fuit ex *Herba Kali* dicta per combustionem, quod fuit *Alkali Arabum*, cui respondet *Alkali Syriacum*, & *Saracenicum*, de quibus omnibus legi poterit Libav. d. l. Hinc & Corpora naturalia, in quibus particulæ *Salis alcali* prævalent, *Alcalina*, vel *Alcalica* frequenter dicuntur apud recentiores.

ALKALIA, i. e. *Vas*. Rul. & Jonsf.

ALKALID, i. e. *Æs ustum*. Id.

ALKANT, vel est *Mercurius*, vel species *Azamenti*. Rul.

ALKANTUM, est *Æs ustum*, vel species *aromatica*, vel secundum quosdam *Arsenicum*. Rul.

ALKARA, i. e. *Cucurbita*. Rul.

ALKARANUM, i. e. *Duenec viride*. Ruland. & Jonsf.

ALKASA, i. e. *Albat*, *Alkazal*, idem. Id.

ALKERMES, *Alchermes*. Vide *Confectio*.

ALKIAN, dicitur spiritus nutriendus, & regens hominem, per quem fit conversio nutrimenti,

& generatio animalis, & per ipsum consistit homo, & est substantia permixtibilis omnium horum; ita describitur in Quartor. Platon. l. 3. Th. Ch. Vol. V. p. 135. Dari etiam *Alkion* terræ legitur l. 4. p. 170.

ALKIBRIC, *Alchibrich*, est *Sulphur vivum*, idem quod *Kibric*, vel *Chibric*, de quo infer. Rul. & Jonsf. *Sulphur incombustibile* vocatur in Th. Ch. Vol. V. p. 492.

ALKIN, id est, *Cinis Clavellatus*. Ruland. & Jonsf.

ALKIN, est *fumus*, vel notat *Carbones*. Id.

ALKITRAM, est *pix liquida*. Id.

ALKOEL, est *plumbum exquisitum de minera*. Alii dicunt, quod sit *Lapis Lazuli*. Alii vero, quod sit *Antimonium*. Rul. & Jonsf.

ALKOL, idem, quod *Alcohol*.

ALKOSOR, i. e. *Camphora*. Rul. & Jonsf.

ALKI, *plumbi*, est *materia dulcis ex plumbo*. Idem.

ALKYMIA, *pulvis* est de *Basilisco*. Id.

ALLABROT, est quoddam genus *salis confectum*. Rul. & Jonsf.

* ALLANTOIDES, *ἀλλαντοειδής*, q. d. *Farciminalis*, dicitur membrana foetum involvens, farcimini similis, in brutis, præsertim ruminantibus, saltem occurrens, & truncum corporis circumdans, urinæque colligendæ præcipue dicata, Gal. l. de dissect. vulv. c. 10. Homines, & canes, & feles, & id genus alia utrinque dentata destitui, docet Hier. Fabr. ab Aquapend. de form. foetus c. 3. Hanc etiam in humano corpore dari Needham tueri voluit Disp. de format. foet. c. 3. Harvejus negat, re diversam esse membranam a *Chorio*, sed a Veteribus eandem membranam modo *Chorion* a vasorum copia, modo a figura *allantoidem* appellari. Exerc. de gen. anim. addit. 4.

ALIARÆUS, terminus Spagyricus in negotio lapidis Philosophici, denotans *Æs Philosophicum*, quod etiam *Æs album*, *aqua Mercurii*, aliisque infinitis nominibus appellatur. Vvillhelm. Tencenensis tr. *Lilium e spinis evulsus*. c. 2. in Th. Ch. Vol. 4. p. 889.

ALLIGATURA, pro *Ligatura*, vel *Deligatione* ponitur in Scribon. n. 209. & *Alligatus*, pro *Deligatus*, n. 80. & 109.

ALLOCHOOS, *ἀλλοχόος*, *alienus*, *aliena loquens*. Dicitur de iis, qui deliri nec mente, nec verbis sibi constant. Hipp. l. 2. Epid. f. II. 90. quamvis in Græco textu Linden. *σαλλοχόοι* posuerit; in Latino vero *aliena loquentes*, retinuerit, cum tamen *σαλλοχόοι*, *salivatores* potius significet.

ALLOCHROEO, *ἀλλοχροέω*, i. e. *colorem mutare*, alium atque alium colorem induo. Legitur apud Hipp. l. de int. Aff. XXXIIX. 4. Foef. p. 31.

ALLO-

ALLODESMIA, ἀλλοδημία, peregrinationem significat, apud Hipp. l. de int. aff. LI. 32. quamvis videatur mendum, & legendum potius ἀλλοδημία, Foef. Oec. p. 30.

ALLOEOSIS, ἀλλοίωσις, & Alleoticos, ἀλλοιωτικός. Vide Alteratio, & Alterantia.

ALLOEOTROPEO, ἀλλοιοτροπή, significat varie immutor. Hipp. d. l. XL. 4. Foef. d. l.

ALLOGNOEO, ἀλλογνοέω, idem quod ἀναφρονέω, deliro. Gal. in Ex. voc. Hipp.

ALMA, id est, Aqua. Rul. & Johnf.

ALMABRI, dicitur Lapis Ambrae similis. Ruland.

ALMAGER, idem, quod Synopida. De quo inferius. Rul.

ALMAGRA, est Bolum rubrum, Laton, terra rubra, & lapis ipse, vel idem est Almagra, quod lotum, vel lotio. Rul. Johnf. Legitur & de Sulphure albo in negotio Lapid. Phil. Th. Chym. Vol. IV. p. 729.

ALMAKANDA, Almakist, id est Lithargyrium. Rul. & Johnf.

ALMARIAB, Almarchaz, etiam Lithargyrium. Idem.

ALMARCAT, id est scoria auri. Idem.

ALMARGEN, Armalgor, id est Corallium. Idem.

ALMARKASITA, i. e. Mercurius. Id.

ALMARTAK, id est Lithargyrinus cinis. Idem.

ALMATATICA, i. e. Metallum Cupri. Rul. & Johnf.

ALMECHASITE, i. e. Cuprum. Id.

ALMELILETU, Avicennae dicitur calor quidam p. n. febrili remissior, qui etiam post febre remanere potest, de quo vocabulo prolixius differuit P. M. de Calderia Tom. I. Oper. p. 138.

ALMENE, i. e. Sal lucidum, vel gemmae. Rul. & Johnf.

ALMETAT, i. e. Scoria auri. Rul.

ALMISADIR, i. e. Sal armoniacus preparatus, Amisadir. Rul.

ALMIZADIR, est viride aeris. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Tribuitur & hoc nomen in processu Lapid. Philos. Aquae Philosophorum, sive Mercuriali, quae & albumen ovi, aqua marina, &c. vocatur. Anonym. l. 3. de Chemia in Th. Ch. Vol. V. p. 437.

ALNEC, i. e. Stannum. Rul. & Johnf. Dicitur & Allenec.

ALOE, ἄλν, primario nomen est plantae crassioribus foliis constantis, & perpetuo virentis, cujus descriptionem petas e Botanicis. Ex illa planta paratur succus inspissatus inter purgantia mitiora pertinens, cujus historiam, & species cum usu, & viribus vide apud Diosc.

l. 3. c. 25. Gal. l. 6. de S. F. §. Aloe. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 5. Schrop. l. 4. cl. 4. n. 442. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Rolfink. de purgant. f. r. a. 2.

ALOEDARIUM, ἀλοηδάριον, est medicina ad ventrem solvendum aloen recipiens, nec eam quidem solam, sed plurimis aliis medicamentis admistam. Ejusmodi compositiones multas descripsit Aet. & Oribas. & Philagr. l. 3. c. 101. & seqq. citante Gorr. Est hoc nomen a recentioribus Medicis usurpatum. Ita Reimund. Mindererus tractatum suum Aloedarii nomine insignivit.

ALOFEL, i. e. pannus, quo vas operitur. Rul. & Johnf. in Lex.

ALOGOTROPHIA, ἀλογοτροφία, vocatur ea vitiosa partis alicujus nutritio, quae conjuncta est cum illius figura vitiata, ita in Rachitide; si ossa vertebrarum dorsi ab altera parte plenius alantur in infantibus, necesse est ea incurvari, quod fieri per alogotrophiam docet Charltonus Exerc. X. Pathol. §. 42. p. m. 200.

ALOHAR, Alohoc, id est Argentum vivum. Idem.

* ALOPECIA, ἀλωπεία, capillorum defluviū est, propter vitiatos humores, sic appellata, quod vulpibus frequenter accidat, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in qua locus affectus apparet scaber, colore prorsus exanguis, de rem. fac. par. c. 7. quamvis ibidem mutationem capillorum in alium colorem potius esse statuatur Alopeciam. Celsus Aream vocat l. 6. c. 4. Evenit autem pilis hoc vitii genus, eadem fere cum stirpibus ratione, quae corrumpuntur, intereuntque interdum penuria nutrientis ipsas succi, interdum immutatione hujus in alienum contrarium d. l. Sola figura differt ab Ophiassi, non generatione, nec solutione. Utriusque causa est succus nutritius pilorum vel deficiens, vel vitiosus, acris, malignus, & postulat eandem sui remotionem, aut correctionem.

ALOPEX, ἀλώπηξ, vide Vulpes. Musculos Psoas etiam a quibusdam dici ἀλώπηκες scribit Vesal. de H. C. F. l. 2. c. 38. & Fallop. in Observ. Anat. Tom. I. p. 390.

ALOSA, ὀρέα, φεία, Clupea, piscis marinus est, ad ostia tamen fluviorum pinguior & melior, alias inter cibos mediocriter bonos pertinens. Aldrov. l. 4. de pisc. c. 4. J. Alexan. lib. 14. Sal. cap. 10, Bruyerin. de re cibar. l. 22. c. 19.

ALOS, Alosanthi, pro Halos, & Halosanthos, dicitur Sal, & Flos salis. Ruland. & Johnf. in Lex.

ALPHITIDON, ἀλπιτῶν, scil. κέπεγμυ, dicitur fractura, quando os in multas tenues particulas farinae instar comminuitur, qua similitudine ei nomen inditum est. Potest & vocari farina

Vinatim fractum os. Gal. l. c. 1. de fract. t. 50. Dicitur & *καρυδόν*, *fractura instar nucis fracta*. Gorr.

ALPHITON, *ἄλφιτον*, *Polenta* dicitur, & in genere significat quamlibet *farinam*; Hipp. tamen restrinxit ad *hordei tosti*, sive *fricti farinam*, l. 2. de diet. VIII. 24. quamvis ex aliis locis constet, illum quoque frumentorum granis applicasse, v. gr. *triticeæ polentæ lib. 1. de morb. mul. CXII. 3. l. 2. VI. 19. lib. de nat. mul. XLV. 6. item ervi, lentiumque torrefactarum ἄλφιτῶν* leguntur, l. de int. aff. XXV. 37. Vide Foes. p. 34.

* ALPHUS, *ἄλφος*, Lat. *Vitiligo*, vel generaliter accipitur pro *macula cutanea subaspera*, sive *alba*, & *Leuce* dicitur, non tamen continua, sed veluti guttulæ quædam dispersæ apparent; sive *nigra*, quam Cels. l. 5. c. 28. *Melanem* vocat: vel *strictæ*, quando solum *albam maculam* denotat, ut est apud Cels. d. l. Unde Festus *ἄλφον*, quasi *Album* dictum vult. *Alphos* ex humorum vitiositate maligna, quæ in cute est, oriri, quemadmodum & de *Lepra* planum est, docet Gal. com. 3. de humor. Nimirum portiones sanguinis impuri, aquei, aut atrabiliarii, maligne corrupti ferossæ, vel lymphaticæ, diversimode corruptæ, congelatæ, acescentes, sub cute stagnantes hujusmodi maculas gignere poterunt.

ALRAMUTI, i. e. *Cineritium*. Rul.

AERATICA est, quando *vulva mulieris non est perforata*, aut est *foramen parvum*, & quidem vel *naturaliter*, vel *accidentaliter*. Albucas. l. 2. de M. M. c. 72. p. m. n. 9. Vide *Areti*.

AESAMACH, vel *Aesemach* est Arabibus *foramen in osse petroso*, ut notavit ex Jacobo de Partibus, & Andrea Bellunenfi Æmil. Parisian. l. 11. de Subtilit. Exerc. 1. c. 1. p. 449.

ALSECH, i. e. *Alumen Jameni*, vel *pulmosan*. Rul. & Johnf.

ALSELAT, i. e. *Æs ustum*.

ALTAMBUS, i. e. *Lapis rubens*, scil. sanguis venarum hominum. Rul.

ALTANUS, nomen venti Meridionalis, vel partim e meridiana, partim occidentali plaga spirantis. Rul.

ALTARIS, id est, *Argentum vivum*. Dicitur & *Antaris*. Rul. Johnf.

ALTERANS, *ἁλουργκός*, epitheton virtutis medicamentosæ, quando remedia, vel auxilia absque manifesta evacuatione, aut etiam augmentatione mutationem aliquam evidentem in humoribus, spiritibus, & partibus solidis inducunt. Qui ad qualitates primas dictas vulgo, caliditatem puta, frigiditatem, humiditatem, & siccitatem restringunt vim alterantem, præter necessitatem limites alterantium restrin-

gunt. Jungesii Dogmata nostra M. G. P. VI. c. 2. d. 8. p. 706. seqq. ubi etiam Catalogum *Alterantium* reperies.

ALTERATIO, *ἁλουργκός*, varias habet significationes. Generaliter denotat *qualitatum mutationem*, h. e. in aliam naturam, & a præsentī diversam transitionem; in qua significatione etiam Evacuationes, & Adjectiones comprehenduntur. Linden. S. M. Vx. XIII. §. 335. seqq. *Alterationem* triplicem constituit haud male Fallop. Unam, quæ plane non lædit, v. gr. si cutis alicui nigrescit: *Alteram*, quæ toto genere est præter naturam, & læsionem infert: *Tertiam*, quæ medio se habet modo, & vel ad statum sec. nat. vel p. n. referri potest, pro majori, vel minori excessu. Tr. de Tum. p. n. c. 3. Tom. I. 620. *Strictæ* vero significat mutationem qualitatum contradistinctam ab Evacuatione, & Appositione, quemadmodum p. a. de *Alterantibus* dictum est. Magis adhuc *stricta* est significatio, quando per *alterationem* mutatio præsentis qualitatis in contrarium accipitur, Gal. l. 2. de Tem. c. 2. *Strictissime* sumitur, quando significat alimenti concoctionem, vel quæ fit in ventriculo, l. 3. de sympt. caus. c. 2. vel quæ fit in toto corpore, usque dum in similitudinem partis, quæ nutritur, transmutatur, l. 8. de C. M. S. L. c. 6. *Alterari* quoque, *ἁλουργκός*, ab Hipp. dictum est de partibus solidis, videlicet musculis, 2. de artic. t. 21. Jung. Foes. p. 30. Ad *strictissimam* quoque videtur referri posse *Alteratio Spagyrica*, quæ est unius in alterum per similitudinem conversio, estque duplex: alia per se, quæ iterum duobus modis fit: uno, prout formæ in cælum, & istud in formas alterantur: altera, quando formæ, & cælum ita simpliciter convertuntur, ut in tertium numerum iterato converti queant, scilicet in medicinam perfectam, & plus: Alia per accidens, quando ex imperfectis projectione fiunt medicina perfecta transmutatione, Dornæus in tract. Artific. supernatural. c. 5. in Th. Chym. Vol. I. p. 288. Idem in Philos. Chymic. d. l. p. 420. 436. Specialiter mutatio argenti vivi in calcem, vel in aurum, vel in argentum, absque mixture, ita & auri in calcem, calcis rursus in aurum, &c. vocatur *Alteratio*, Tract. de triplici auri, & argent. præp. Vol. IV. p. 383. Nullam *alterationem* absque particularum concreti motu, & translocatione, hinc secretionem, ac adaptationem concipere licere, rectissime scripsisse videtur Celeb. D. D. Bohn. Diss. Chym. Phys. 1. §. 2.

ALTEY plumbi, est *materia dulcis ex plumbo*. Rul. & Johnf.

ALTHENOMÆ, *ἁλθαίνωμα*, idem quod *ἁλθαίνωμαι*, *languis fio*, curor. Legitur apud Hipp. l. 2.

l. 2. de morb. XXXII. 22. XXXIV. 9. adde Foef. p. 29.

ALTHANACHA, i. e. *Surpimentum*, *Alernet*, *Albimec*, idem Rul. & Johnf. in Lex.

ALTHEXIS, quibusdam *Althaxis*, ἄλθεξις, ἄλθεξις, *sanationem*, medelam significat, a verbo ἄλθεῖν, *sanare*, mederi, aut etiam ἄλθεῖσθαι. Nomine usus est Hipp. 2. de artic. t. 37. ubi quædam exemplaria habent ἄλθεξις, & 2. de fract. t. 12. in quo loco & verbum compositum ξυκαλθαῖσθαι, h. e. *una sanatio*, occurrit. Verbum ἄλθεῖσθαι legitur l. 2. de morb. XXXIV. 28. 34. Foef. p. 30.

ALTIMAR, est *æsustum*. Rul. & Johnf.

ALTIMIO, est *fax plumbi*. Id.

ALTINCAR, dicitur species salis *factitii*, ad purganda fundendaque metalla, cujus præparationem diversam vide apud Libav. S. Ch. Arc. l. 8. c. 38.

ALTINGAT, est *flos æris*, vel *viride æris*. Rul. & Johnf.

ALTINURAUM, est *vitriolum*. Id.

ALTOLIZOIM, vocatur apud Helmont. *Lutum Paracelsi* (de quo infra suo loco) optime contusum, calcinatum, & usque in olei formam bullitum, quod *Fel terræ* etiam vocatur, quia est *Sal amarum*. Sonat vero altho oli *gesotten*, h. e. *totum conversum in oleum*, per ebullitionem. Quæ Luti eminentissima præparatio paucis mortalium sub brevi hoc syrmate innotuit hætenus. Helm. de lithias. c. 7. n. 22.

ALTRIX, idem, quod *Nutrix*, vel *Nutritiva* dicitur facultas. Gr. θρεπτική δύναμις. Appellatur alias *Anima vegetativa*, & Platoni dicitur *Appetrix*. Gal. comm. 5. in 6. Epid. t. 5.

* ALTUS, ὑψηλός, quid proprie significet, aliunde notum est. Tropice dicitur de somno nimio, v. gr. *Altus somnus*, *Altus sopor*, apud Seren. Samonic. Vide Keuch. in not. pag. 282. seqq.

ALUDEL, vel *Alutel* vocatur *Vitrum sublimatorium*. Rul. & Johnf. Meminit etiam Paracels. l. 6. de mort. rer. nat. Parari potest etiam fictile. *Aludel* est capitellum duplicatum, imo & quadruplicatum. Morley Collect. Chym. Leiden. proleg. c. 2.

ALUDIT, i. e. *Mercurius*. Id.

ALVEARIUM, vocatur Cavitas illa juxta meatum auditorium, ubi sordes flavæ, & amaræ, quæ Cerumen vocantur, gignuntur. Bartholin. l. 3. Anat. c. 9.

ALUECH, est *Fovis*, h. e. *stanni corpus purum*. Id.

* ALVEOLI. Vide *Bothria*, *Phatnia*.

ALVEUS tropice vocatur Pequeto uterque Ramus lacteus tumidior a Receptaculo chyli proveniens, sub diaphragmate, cum epitheto *Am-*

pullascens. Barthol. libell. I. Anat. c. 3. append. 2. p. 615.

ALUFIR, est *rubedo*. Id.

ALUMBOTI, i. e. *plumbumustum*. Id.

ALUMEN, συνημία, a vehementer adstringendo ita dictum, Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. est *salugo terræ naturæ Saturninæ*, constans ex acido spiritu, & sale terrestri. Fr. Hofm. Clav. Schrod. l. 3. c. 24. §. 58. Junge Doxoscopiam Physicam Jungii cap. de *Alumine*. Gal. numerat seqq. species: *Scissile*, vel *Fissile*, σχιστόν, *Rotundum*, στρογγύλον, & *Humidum*, sive *liquidum*, ὑγρόν, l. 9. de S. Fac. Schrod. vero quinque genera officinalia proponit: *Rupeum*, seu *Glaciale*, *Plumosum*, sive *lapidem Amiantum*, *Scissile*, *Saccharium*, sive *Zuccarinum*, ex rupeo mediante albumine ovi, & aqua rosaceæ paratum: *Catinum*, quamvis hoc proprie non sit *alumen*, sed Sal ex cineribus lignorum quorundam extractum. Vim habet adstringendi, & exsiccandi potentem. Dicitur etiam omnia vegetabilia præcipitare. Morley Collect. Chym. Leid. c. 90. Rulandus vero multo plures recenset species, & differentias aluminis, quas omnes huc adducere, non videtur operæ pretium. Mentio quoque sæpe fit *Aluminis* in Voluminibus Theatri Chymici, præsertim *Aluminis Jameni*, cujus præparatio proponitur Vol. III. p. 95. Est vero *alumen scissum*, Rul. A Chymicis notatur caractere litteræ O. *Alumenustum*, συνημία πεπωρωμένη, Chirurgis notissimum, usitatissimumque in excrescentiis vulnerum absumendis. Laudat & Hipp. l. 6. Epid. l. 4. t. 6. *Aluminis Chalcididis*, *Ægyptii*, & *Melini* etiam meminit idem alibi, quæ loca vide apud Foef. Oec. p. 592. Plura quoque de *Alumine* legantur in Ferrante Imperato Hist. Nat. l. 13. c. 19. seqq.

ALUMBUR, i. e. *Luna*. Rul. & Johnf.

ALUNSEL, i. e. *stilla*. Id.

ALUSAR, est *Manna*. Id. ut & Dorn.

† ALUSA, pilulæ bechicæ Neapoli. Altimar. c. 47. ex amylo, tragacant, amygdal. dulcibus, seu oleo ipsarum, & saccharo. Id. c. 43.

ALUSEN, i. e. *Sulphurata*. Id.

ALUSIA, ἀλυσία, h. e. *Illotio*, sive *Lotionis defectus*. Gal. 2. aph. 50.

ALUTA, σκυτόν, in genere omne *corium* significat, juxta Helychium. Unde & opifices, qui id præparant, *Alutarii* vocantur. In foro Medico vocatur *Aluta* illud *Corium*, quo utuntur Medici, & Chirurgi ad Emplastra illinenda. Ejus exterior pars durior, & densior, interior vero mollior, quæ Hippocrati *Caro alutæ* dicitur, 2. de artic. t. 29. vide Gal. in com. Scr. n. 81. Rhod. in not. ad h. l. de Græco vocab. σκυτόν, vide Foef. Oec. p. 175. seqq.

ALVUS, ἡ κάτω κοιλία, dicitur *venter inferior*, per quem fecum, & excrementorum crassiorum naturalis fit excretio. Hæc interdum in latitudine sanitatis, & in statu præternaturali excedit, interdum etiam deficit. Illa dicitur *Alvus liquida*, κοιλία ὑγρή, in qua liquida deijciuntur. Gal. c. 2. in prorrh. t. 3. Huic opponitur *Alvus dura*, σκληρὰ κοιλία, 3. aph. 25. quando pauca, eaque indurata, Gr. σκύβαλα dicta excernuntur. *Alvus fluida*, vel *fluxa*, citatior, vel cita, κοιλία ὑγροτέρα, quando liquidæ dejectiones sunt frequentiores: quo pertinent *Lienteria*, *Diarrhæa*, *Alvus adstricta*, ἑποχῆσις, quando excessive sistitur, & restat, nimiumque retinentur excrementa, cap. 1. in li. 1. Epid. t. 75.

ALYCE, ἀλύκη, *Alysis*, ἄλυσις, ἀλυσμός, ἄλυσις, idem significant. Derivatur a verbo ἀλύζειν, ἀλυκτέειν, angi, *anxietate vexari*. Nomina igitur illa denotant *anxietatem*, & corporis inquietudinem propter anxietatem, cum a fervente, & corpus inæquabiliter commovente materia primis in venis vellicatur stomachus, adeoque natura exagitur, ut præsentem rerum statum fastidiat, subindeque corporis figuram mutet, membraque dissolute admodum dispergat, Foef. in not. ad Hipp. l. Epid. p. 1056. seqq. Oec. p. 33. Dieter. Jatr. n. 44. Inter recentiores egregie *Anxietatum* cordis, & præcordiorum descripsit generationem Franc. de le Boe Sylvius Pr. Med. l. 1. c. 34. §. 87. *Anxietas* cordis, & præcordiorum partim mali focus abdomen, partesque in tenue intestinum sese exonerantes, ac in primis pancreas, partim mali fomitem manifestat. Humorem non tantum acidum, qui dolores lancinantes, rodentesve, aut perterrantes parit, sed insuper glutinosum, qui partibus omnibus firmiter adhærens ab iisdem recedit lentius, ac difficiliter, ac proinde urget pertinacius: quin a Bile oppressa in halitus, flatuque viscosos, lentosque diductus notatam auget *anxietatem*.

ALYPIAS, est purgans bilis atræ, & species Turbith. Fallop. lib. de purg. simpl. cap. 25. Tom. I. pag. 100. quamvis idem notaverit apud Gal. medicamentum ἄλυπος esse saltem leniter subducens, sive minorativum, d. l. c. 16. pag. 62.

ALZEGI, i. e. *Atramentum*. Rul. & Johnf.

ALZEMAFOR, i. e. *Cinabrium*. Iid.

ALZILAT, est *pondus trium granorum*. Iid.

ALZIMAR, est *Virile*. Rul.

ALZOFAR, i. e. *es istum*. Rul. & Johnf.

AMALDYN, ἀμαλδύνω, & ἀμαλδυνώμαι, significat *corrumpo*, deleo, aboleo, & corrumpo. Activum legitur apud Hipp. l. de nat. puer. IX. 16. Passivum lib. de genit. III. 1. l. 1. de morb. mul-

XV. 13. XII. 4. lib. 1. LXXII. 8. Vide Foef. pag. 35.

AMALGAMA, *Amalgamatio*, est *calcinarior*, vel *impastatio metallorum*, facta per *hydrargyrum*, sive *argentum vivum*. Rul. in Lex. Chym. Joh. Schrod. l. 1. c. 3. & Frid. Hofm. in clav. ad h. l. Rolfink. Ch. l. 2. c. 3. D. D. Bohn Diff. Chym. Phys. §. 11. seq. D. D. Vvedel. Ph. J. A. F. R. l. 1. §. 4. c. 5. p. 52 Hujus laboris quoque sæpe mentio fit in Th. Ch. Voluminibus pene omnibus. Fallop. dicitur *Amalgama* esse quoque *Mixtura Aquarum fontium* (an leg. fortium) cum metallis, tr. de Morb. Gall. c. 26. t. 1. p. 731. *Amalgama* dici quasi *Hamalgama*, juxta *Palmarium*, ab ἄμα, *simul*, & ἄλγειν, *dolere*, vel γαμεῖν, *nubere*, vel μαλάττειν, *mollire*, testatur Libav. de Igne nat. c. 30. Dividitur in vulgare *Auri cum argento vivo vulgari*; & *Philosophicum cum Mercurio Philosophorum*. Ibid. *Amalgamationem* appellare non dubitavit Schroder. d. l. p. 27. unde & Lagneus, *Amalgama* in genere dixit *Mollificationem*, in Harm. Chym. in Th. Ch. Vol. IV. p. 729.

AMANDINUS lapis, est *gemma coloris varii*. Extinguit omnia venena, & reprimit; quare non est *gemma contemnenda*: de qua consule Albertum. Rul. in Lex.

† **AMARACUS**, *Majorana tenuifolia*. Crato. Epist. p. 354.

AMARACINON, ἀμαράκινον, vocatur *Unguentum præstantissimum*, paratum ex oleo, & aromaticis variis, ita dictum ab *amaraco*, ἀμαράκη, quod idem est ac σόμφυλον, vulgo *Majorana*. Descriptio habetur apud Dioscor. l. 1. cap. 68. Gorr.

* **AMARUM**, πικρὸν, dicitur *secund.* Gal. l. 4. de S. Fac. c. 19. 22. & aliquoties alibi, quod calidam habet facultatem, & siccam, & cineri est simile. Generari quoque credit omnia *Amara* ex calefactis dulcibus, sive a calore ingenito, sive ab igne, quod tamen non videtur veritati consonum. Secundum recentiores *Amari* natura consistit in salinis portionibus lixiviosis, & alcalicis, per sulphureas, vel oleosas determinatis, & modo saltem affectionis aliquo ab *Acri* differt, Pechlin. de purg. c. 16. Villis de ferment. c. 2. *Amarum* oriri ex mistura spirituosarum, sulphurearum, & salinarum portionum existimat, id quod de quibusdam, non vero de omnibus *amaris* concedi poterit.

AMARYGAE, ἀμαρυγὰι, hoc nomine quidam oculos, quidam vero *supercilia* intelligunt. Gorr.

AMATORIA febris. Vide *Chlorosis*.

AMATORIA veneficia. Vide *Philtorum*.

* **AMAYROSIS**, ἀμαύρωσις (qs. d. *Obscuritas*) *Obscuratio*, est totius lucis in oculo impedi-

pedimentum, acutis morbis accidens, quæ est inbecillis facultatis animalis indicium, Gal. c. 2. in l. 1. prorrh. t. 11. Clarius *Amarrosus* est, cum oculi lux extinguatur defectu spirituum. Spiritu non influente cessat calor quoque. Hujus defectu necessario frigent, & rigent oculi. Linden. Ex. IV. §. 92. Nullum vero manifestum in oculo apparet vitium, sed pupilla integra, & plane pura conspicitur. Differt ab ἀμφλωπία, solo gradu minore, Gorr. Hipp. aliquoties meminit ἀμαύρωσις, v. g. c. 3. l. 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. & 483. Plura loca vide apud Foef. Oec. p. 36.

AMAUsum, alias *Smaltum*, vulgo Schmalblas, est vitrum fusorium ob facilem liquefactionem. Usurpatur etiam ad picturas annulis, & insignibus inurendas. Unde *Encaustum* appellatur. Alias quoque *Terra Saracenica* nuncupatur, Joh. Isaac. de operib. miner. l. c. 89. & seqq. qui metallica potissimum vitra per *amausa* intelligit, in Th. Ch. Vol. III. Clarius *Amausa* describuntur a Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21. Variis coloribus prædita esse *Amausa*, pro varietate materiæ, ex qua fiunt, prolixè ibid. videre est.

AMAZONIOS, ἀμαζόνιος, epitheton *pastilli*, vel *trochisci*, cujus descriptio videatur ap. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Gorr. Facit ad stomachi subversiones, & vomitus.

AMBE, ἄμβη, *crepido*, lignum aliquod supra gradum scalæ Hippocraticæ, ad repositionem brachii in cavitatem alligandum. Gal. cap. 1. de artic. t. 14. 19. Ejus descriptionem, & delineationem tradidit etiam Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig. 1. & 2. Quin & in genere superciliosam eminentiam, quæ est in ora alicujus, vel ambitu, significat, unde & ad ossa per similitudinem refertur ab Hippocr. 4. de artic. t. 64. Vide Foef. Oec. pag. 37.

AMBAR, ἄμβαρ, *Ambarum*, communiter *Ambra*, ἄμβρ, *Ambraca* Fallop. est odoramenti genus, de quo varix sunt sententiæ. Alii tradunt, in maris profundo, veluti fungum, concrecere, & procellis in litus ejici, aut devorari a pisce quodam, in cujus corpore postea reperitur. Alii putant, ipsum e fontibus quibusdam scaturire, bituminis modo, aut sulphuris. Tria ejus produntur genera, fulvum, subalbidum, atrum. Calefacit, & siccat cerebrum, & olfactum roborat; senibus, & natura frigidis opem mirifice præstat. Hæc Gorr. Scroderus posteriori sententiæ accedens dixit, esse bituminis genus, ex fontibus, & alveis maris ad littus eructatum, & duplex statuit; unum *Ambra Grisea* vocatur valde odorata; alterum *Citrinum*, quod *Succinum* constituit,

Sperma Ceti quoque *Ambra subalbida* nomine quandoque venire, docet l. 3. Pharm. cap. 29. Junge Hofm. in cl. ad h. l. item C. Hofm. Paralip. Off. c. 54. 65. D. Justum Klobium in Acad. Vvittebergeni octodecim opiniones de *Ambra grysea* recensuisse, & tandem eam, quamvis hæsitandum, amplexum esse, quæ statuit, eam esse *Merdam Avis Indicæ* in Madagascar, *Ashibobuch* dictæ, (licet & alteri faverit, quæ tradit, *Merdam* esse *Balcenarum* quarundam *Trompæ* dictarum) legitur in Actis Philosophicis Oldenburgii Angli Anni 1667. Mens. Octobr.

AMBIDEXTER, ἀμφόδεξις, dicitur is, qui sinistra, perinde ut dextra, utitur. Hæc felicitas denegatur mulieribus ab Hipp. 7. aph. 43. ob caloris nativi infirmitatem, videl. ὡς ἐν τῷ πέλῳ. Vide Foef. p. 42. Diet. Jatr. n. 50. Alias & ferrum utrinque incidens *Ambidextrum* ab Euripide dictum esse, testatur Gal. in comm. ad h. l.

* AMBLOSIS, *Ambloma*, *Amblotica* medicamenta, ἀμβλωσις, ἀμβλωμα, ἀμβλωπικία. Vide *Abortus*.

AMBLYOPIA, ἀμβλωπία, ἀμβλωγμός, ἀμβλωσμός, idem fere quod ἀμαύρωσις, hoc est *Hebetudo oculorum*. Vide *Amarrosus*. Perperam a Matth. Sylvatico, ob ignorantiam Græcæ linguæ, mutatum in *Ampliopeam*, aut *Ampliospiam*. Dieter. n. 48.

* AMBON, ἄμβων, est margo, labrum, sive supercilium cotylarum, & cavitatum in dearticulatione, Gal. l. 2. de U. P. c. 17. Item *crepido*, & ita idem, quod ἄμβη, *Ambe*, c. 1. de art. t. 19. Adde Foef. p. 37.

AMBRA. Vide *Ambar*.

AMBROSIA, ἀμβροσία, est epitheton quoddam splendidum nonnullarum Compositionum Alexipharmacarum, sive Theriacalium, idem significans, quod *Athanasia*, ἀθανασία, veluti immortalitatem promovens. Meminit illius Gal. l. 4. de L. A. c. 8. Ita & in specie Philippi Macedonis Antidotus ad venena, omniumque venenosorum ictus, & internos corporis morbos dicta fuit *Athanasia*, l. 2. de Antid. c. 8. Sunt vero omnes calefacientes, & exiccantes, lib. 8. M. M. c. 7. *Ambrosia* est etiam nomen plantæ, apud Diosc. l. 3. c. 129. & Gal. l. 6. de S. F. h. t. & tribuitur diversis, v. g. Tanaceto, Abrotano, Artemisiæ, Botryi, de quo vide Bauhin. in Pinace. Abraham Frambesarius integrum libellum medicum scripsit, vocans *Ambrosiopæam*, qui statim ab initio *Ambrosiam* definivit, quod sit pura medicamenti essentia, naturæ cœlestis æmula, spiritus instar e corporea concretionem, relicto crassamento elementari, extracta, tantæque elaborata industria, ut exigua mole plurimum

polleat, citraque fastidium, & citra noxam exhiberi queat. Divisit quoque in Universalem, & Particularem, &c.

AMBULATIO, βῆδισις, est actio utriusque cruris, quæ ab homine fit, altero quidem in terra firmato, altero vero circumlato, & ita perficitur per firmationem, & motum. Illius instrumenta sunt pedes; hujus autem totum Crus: Gal. l. 3. de U. P. c. 5. Ejus consideratio in statu sec. & præ. nat. Medico necessaria est, & utilis. *Ambulatoria instrumenta* quoque vocantur *Pedes*, βῆδισινδ' ἐργαυα, d. l. c. 8.

* AMBUSTA, *Ambustiones*, πυρίπυστα, κατὰ πυρίπυστα, idem, quod *Combusta*. *Combustiones* sunt, quæ igne, vel ardente aqua comburuntur, ita ut bullas aliquando excitent, Gal. l. 9. & 11. de S. F. Constat autem, si quis in aqua ferventi ustus fuerit, hunc etiam affectum πυρίπυστον, (non *Piricaustum*, ut recte correxit C. Hofm.) i. e. *ambustum* igne nominari, l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Vide etiam Keuchen. in not. ad Samon. p. 254.

AMEIBO, ἀμείβω, significat apud Hipp. *mutuo*, permuto, l. de iis, q. in med. f. t. 17. & l. 6. Epid. f. 5. t. 19. ubi quidam μεταμείβει legunt, Foes. p. 38.

Amenenos, ἀμεινωτός, denotat, *debile*, *infirmitas*, ab α, & μέν, *robur*, Hipp. l. 2. prorrh. XXXVI. 13. & l. 1. de morb. mul. XIV. 12. Foes. d. l.

* AMENTIA, ἀνοία, idem, quod *Mentis alienatio*, *emotio*, *aberratio*. Dicitur & *Dementia*, estque delirii species, ratiocinatricis functionis veluti paralyxis, & abolitio, Gal. lib. de diff. sympt. cap. 3. Cujus causam veram determinare difficillimum est, si nullus morbus corporis concurrerit, ideo quod mentis humanæ naturam, & affectiones minus exploratas habeamus, ita ut unicuique cum Cicerone l. Tuscul. roganti, Ubi, aut qualis est Mens? Ubi tua, aut qualis? potesne dicere? respondere cum Lactantio l. de opif. c. 16. liceat: Mentis rationem incomprehensibilem esse quis nesciat, nisi qui omnino illam non habet, cum ipsa Mens quo loco sit, aut cujusmodi, nesciatur? Jung. Carlton. Ex. Path. VIII. §. 3. Vide *Delirium*.

AMENTUM. Vide *Ancyle*. *Amentum* etiam dicitur *Alumen scissum*. Rul. in Lex.

† AMERINA, i. e. vitex. Ruy. l. 7. c. 46.

AMETHODICUM, ἀμεθοδικόν, dicitur, quod sine methodo, & ratione certa fit, aut proponitur, ut solent Empirici. Blancard. in Lexic. quamvis non constet, cujus auctoritate hoc vocabulum posuerit.

AMEPHYSTA, ἀμείφυστα, dicuntur in genere *medicamenta*, quæ ab ebrietate præservant, Galen.

l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Hinc etiam dictus *Ame-thyustus lapis*, ἀμέθυστος, gemma, vel lapis pretiosus, coloris violacei, aut vini subrubri, vel nigri aqua diluti, cujus quidem nobilioris patria est India; villiorum vero Arabia, Ægyptus, Galatia &c. quin & Bohemia. Non immerito vero virtus hæc ebrietati resistendi in hoc lapide fictitia habetur a Plutarcho, item veneficiis, malisque cogitationibus. Confer ad Chiocc. Mus. Calc. f. III. p. 189. seqq. Rul. in Lex. Ch.

* AMETRIA, ἀμετρία, Lat. *Immoderantia*, *Immoderatio*, in genere est a justa temperie recessus. Gal. l. 4. M. M. c. 4. opponitur symmetriæ. Hoc vocabulum verum genus logicum constituere in definitione morbi C. Hofm. in Animadvers. ad Montan. c. 1. §. 8. censet, definiens morbum, quod sit ἀμετρία temperamenti, organizationis, & unitatis. Enimvero cum hoc genus non respiciat ad effectum immediatum morborum, videlicet Actiones læsas, mihi non videtur adeo accuratum, sed potius retinendum esse genus ἀδυναμία, sive *Impotentiam agendi*.

AMIA, ἀμία, piscis nomen est in mari, fluviis, & stagnis degentis, commodumque præbentis sui generis cibum, si rite paratus fuerit, de quo vide Aldrov. l. 3. de pisc. c. 20.

AMIANUS, ἀμίαντος (perperam a nonnullis per th, vel θ scribitur) lapis est in Cypro natus, alumini scissili similis, e quo elaborato, utpote flexili, telas spectaculi gratia texunt, quæ ignibus injectæ ardent quidem, sed flammis invictæ splendidiore exeunt. Diosc. l. 5. c. 156. Dicitur alias *Alumen plumosum*, item lapis *Asbestus*, ἄσβεστος. Differt ab Alumine scissili, quod hoc sit combustibile. De hoc Lapide vide Schrod. l. 3. c. 8. Hofm. in clav. ad h. l. Dorn. Rul. Johns. in Lex. Chiocc. Mus. Calc. f. III. pag. 286. seqq. Mentio quoque telarum paratarum a Venetis fit in Th. Ch. Vol. V. p. 391. Perperam vero illud linum, vel *Lapidem Asbestum* hodieque reperiri negarunt Monardes, & Amatus, ut recte ostendit ex Joh. Brabo, Mizaldo, Langio l. 1. ep. 66. & Ul. Adrov. Casp. Reies Camp. Elys. qu. 25. n. 2. & 11. Vocatur & *Salamander*, & *Salamandra*. Dorn. Rul.

* AMICULUM. Vide *Amnios*.

AMIDUM, pro *Amilum*, vel *Amylum*, est albibissima farina concreta in panes ad Solem, Dor. Rul. & Johns. in Lex.

AMINÆUS, ἀμίνεος, epitheton vini, & vitis, ab *Aminæo* dictum, quod Italiæ oppidum in Campania. Duplex habetur apud Galen. l. 12. M. M. c. 4. videlicet *Aminæum Neapolitanum*, & *Aminæum Siculum*. Est & *Aminæum* factitium ap. Constantin. Cæsar. l. de Agricult. 8. cap. 21. notan-

notante Gorr. Adde Keuchen. not. ad Sam. p. 204. seqq.

* AMMA. Vide *Hamma*. In Gr. enim est aspiratum ἀμμη, ab ἀπω.

AMMION, ἀμμιον. Vide *Minium*.

AMMOCHOSIA, ἀμμοχώρα, vocatur remedii genus exsiccando corpori idoneum, eo super arenam decumbente, & arena superingesta. Oportet autem calientissimam esse, & marinam, si ejus copia haberi possit. Fluviatilis enim humectantior est. Est autem & Sal ad eam rem efficacior, quam arena. Oribas. l. 10. 2. 8. Collect. med. notante Gorr. p. 29.

AMMODITES, *Ammodytes*, idem quod *Psammodytes*, ἀμμοδίτης, ψαμμοδίτης, nomen est serpentis grandioris in arena latentis, cujus descriptionem cum ejus veneno, & adversus hoc remediis, videas apud Aldrov. l. 1. de serpent. & drac. c. 3.

AMMONIACUM, ἀμμωνιακόν, dicitur 1. de succo, vel *Gummi quodam* ferulæ in Libya nascentis, cujus duo habentur genera: Unum purius, ligni, & arenarum expers, maxime coloratum, thuris simile, minutis glebis constans, odore castorei, gustu amaro, quod & θραυστόν, sive θραύσμη vocatur, quasi *frustum*, aut friatura: Alterum impurius, & lapidosius, quod φύρμη, quasi *commixtionem* appellant. De Gummi Ammoniaco vide Gorr. p. 29. C. Hofm. in Officin. l. 2. c. 10. Schr. l. 4. cl. 2. n. 369. Rolsink. qui inter purgantia retulit, tr. de purgant. f. 1. art. 3. Deinde dicitur de *Sal*. Vide *Sal*.

AMMONION, ἀμμώνιον, dicitur *Collyrium*, maximæ commoditatis in multis oculorum morbis, quod & alio nomine ὑγείδιον appellatur. Refertur ab Aetio l. 7. inter τὰ νάρδινα, & τὰ θεοδέπια, collyria, notante Gorr. d. l.

AMMONIS cornu, vocatur lapis coloris cinerei, omni armatura vacuus, & ita nodosus, quasi juncturis cohæreat, arietis cornu tam forma, quam colore referens. Rul. in Lex. ubi varias *Ammonitis* species recenset.

AMNA, Paracelso dicitur *Aqua*, quæ currit per calces, & ubi terra est alba, sicut est in Anglia, l. 1. de Tart. tr. 5. c. 2. in Schol.

* AMNIO, *Amnion*, ἀμνιον, ἀμνιον, in neutro usurpavit Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 7. §. 17. apud Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 7. & de foet. form. c. 2. legitur ἀμνιός, (quod tamen correxit sua manu C. Hofm. in Græca Basil. edit.) est membrana interior foetum involvens, sive interius foetus involucrum, unde & *Amiculum* appellatur, quod foetum *amiciat*, & obvolvatur. Membrana hæc liquorem illum aqueum, cui foetus quasi innatat, non a sudore foetus, multo minus ab urina, sed a colliquamento aqueo, partim seminali a conceptione redundante,

partim fucci nutritii relicto proveniente continet. Videatur Harvejus de gener. animal. in append. tit. de Membran. Barthol. l. 1. An. cap. 36. Jung. laud. supra D. D. Hofm. Jun. Diss. in Horne Microcosm. p. 293. Vocabuli Etymologiam, & veram significationem se juxta cum ignorantissimis nescire, ingenue fatetur C. Hofm. com. in lib. 15. de U. P. num. 1067. & ex hoc Linden. dict. l.

AMNIS *alcalifatus*, est aqua ducta per calces terrarum, ex qua desumptum est *Alkali*. Dorn. Rul. & Johnf.

* AMOLYNTON, ἀμόλυπτον, Coelius Aurelian. vertit, quod attrectatum manibus nihil a se inquinamenti dimittit, l. 2. de morb. cur. cap. 37. Hinc *Amolynta* dicuntur non inquinantia medicamenta, similia his, quæ proprie *Epithemata* dicuntur, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11. ubi ad *Acopa* referuntur, de quibus supra dictum.

AMONGABRIEL, i. e. *Cinabrium*. Dorn. Rul. Johnf.

AMOR, ἔρως, quid in genere significet, aliunde cognitum esse debet. Strictius vero in Medicina plerumque sumitur de *Amore conjugali*, vel *libidinoso*, & refertur inter causas procacitatis sanitatis, & morborum, quatenus vel moderatus, licitus, & honestus, vel immoderatus, illicitus, & turpis fuerit; siquidem est vehementior quædam animi passio, & perturbatio, in qua spiritus vitales, & animales fervidiores redduntur, Charlt. Ex. Pathol. VIII. §. 26. Vuillis An. Brut. P. 1. c. 9. Ad immoderatos, & illicitos potissimum spectat *Affectus Eroticus* dictus, de quo integram epistolam scripsit Lang. l. 1. ep. 24. quandoque cum delirio conjunctus, præsertim in sexu foeminino, unde & *Amor insanus* appellatur, de quo videatur Sennert. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 10. Ob *Amorem* filius regis ab Erasistrato deprehensus legitur ap. Gal. c. 1. in prognost. t. 4. Aliud exemplum legitur de foemina quadam in lib. de iis, qui morbum simulant.

AMORGE, ἀμώργη. Vide *Amurca*.

AMPELIS, ἀμπέλιν, avis nomen est, quæ & *Garrulus Bohemicus* dicitur, cujus descriptionem vide ap. Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 18. Hujus caro inter cibos gratissimos, & ipsi Turdo etiam præferenda refertur.

AMPELITIS, ἀμπελίτις. Vide *Pharmacitis*, Epitheton *Terræ bituminosa*. Gorr. p. 30.

AMPHARISTEOS, ἀμφαρίστεος. Vide *Amphidexios*.

* AMPHEMERINUS, ἀμφημερινός, scil. πνεύμας, Lat. *Febris quotidiana*. Vide *Febris Quotidiana*.

* AMPHIBLESTROIDES, ἀμφιβλεστροειδής. Vide *Retiformis*.

AMPHIBRANCHIA, ἀμφιβράγχια, *Tonsillæ*. Hippocrati dicuntur & *partes vicinæ*. l. de int. aff. LX. 6. & l. de dieb. crit. V. 10. Vide Foef. p. 41.

AMPHICATHEZOMÆ, ἀμφικαθέζομαι, i. e. *Circumfideo*. Verbum exprimens modum *Infessus* in Semicupium, ut Decoctum circumcirca partes irriget, & mulier prorsus immergatur. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXX. 10.

AMPHICAUSTIS, ἀμφίκαυσις, duplicem habere dicitur significationem. 1. notat *montanum hordeum*, quod & εὔσρα dicitur. Deinde *puerum muliebre*, teste Eustathio. Gorr. p. 32.

AMPHIDEXIOS, ἀμφιδέξις. Vide *Ambidexter*. Alias e contrario aliquis etiam dici potest ἀμφαίσερος, *ambilævus*, & per metaphoram de homine infauſto usurpari quiret.

AMPHIDION, *Amphideon*, ἀμφίδιον, ἀμφίδεον, proprie significat *armillam muliebrem*, qua vel collum, vel brachia circumdantur. Per metaphoram vero Hippocr. hoc nomine indigitavit summam uteri osculi extremitatem rotundam, vel oram. l. 1. de morb. mul. LXXXIII. 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foef. p. 42. Gal. in Exag. voc. Hipp. quod vero Blancard. in Lex. posuerat ἐλκεδὺς ἐπανάστασις, in illo loco non occurrit.

AMPHIMETRION, ἀμφιμήτριον, est epitheton signorum affectus matricis significantium, q. d. circa matricem. Legitur apud Hipp. l. 5. Epid. sect. 8. t. 38. ubi in edit. Linden. occurrit Latina versio, *Circa mensem*. Foef. d. l.

AMPHIPNEUMA, ἀμφίπνευμα, h. e. *circumcircaurgens spiratio*, & est species, & symptoma magnæ difficultatis in respirando, cujus meminit Hipp. l. 4. Epid. XXIV. 17. Foef. p. 43.

AMPHIPOLOS, ἀμφίπολος, significat *pedissequam* vel *ministram*, quæ heram circumstat, ap. Hipp. l. 5. Epid. XII. 15. Foef. d. l.

AMPHISBÆNA, ἀμφίσβαινα, nomen serpentis æqualis ubique crassitie, ita ut duo capita in extremitate utraque habere videatur, quamvis Aldrov. illud revera defendat, qui prolixius descripsit, & usum ejus varium Medicum monstravit, l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 10.

* AMPHISMILA, ἀμφισμίλη (perperam *Amphismela*, quia in Græco est Jota) ab ἀμφί, *utrinque*, & σμίλη, *scalpellus, cultellus*, idem, quod μαχαίρον est, *culter Anatomicus*, utrinque acie præditus ad sectionem, cujus inter alia instrumenta meminit Gal. l. 1. Anat. adm. cap. 10. Castell.

AMPHISPHALSIS, ἀμφίσφαλις, dicitur *circumactio, circumductio, oberratio*. Usus Hippocr. de cruris circumductione, ut in sedem suam revertatur. 4. de articul. t. 47. Foef. p. 43.

AMPHITANE, idem quod *Chrysocolla*. Fallop. tr. de metall. seu fossil. c. 31. Tom. I. p. 334.

AMPHODONTA, ἀμφოდόντα, dicuntur animalia, quæ in utraque maxilla dentes habent, *utrinque dentata*. Hippocr. 1. de artic. t. 28. Foef. d. l.

AMPHORA, ἀμφορεύς, αὐφορέα, fuit mensura certa liquidorum apud veteres, & quidem duplex: *Italica* continens libras LXXII. Galen. de pond. & mensur. c. 4. & *Attica*, quæ capaxior, utpote quæ præterea *urnam* contineret, h. e. dimidiam circiter *amphoram*. Hæc in specie dicta Atticis μετρητός. Gorr. p. 32.

AMPLEXATIO, sive *Bastatio*, mystice, vel Spagyricè dicitur, quando *Mercurius Philosophorum*, ceu *mulier candida*, juncta fermento aureo, quod est *maritus ruber*, sustinet motum, & agitationem, & fit frequens reflexio halituum super corpus in fundo. Libav. Tom. II. Op. pag. 395.

AMPOtis, ἀμῶπις, proprie significat *æstus marini reciprocationem*, aut aquæ marinæ recessum a littore, quasi mare eam recedentem rebibere, & absorbere videatur. Per translationem vero Hipp. usurpavit de *Humorum recessu*, & recurſu ad interiores partes, & ita fere coincidit cum *Palindromia*. l. de Hum. statim in princ. Gal. c. 3. aph. 2. l. 4. de San. tu. c. 10. fin. Vide etiam Foef. p. 40. Dieter. n. 226.

AMPULLA, ἀμπίδα, πομφόλυξ, quid proprie significet, notum est. Per translationem *Ampullas* vocavit Paræus prima delineamenta trium viscerum, cordis, hepatis, & cerebri post conceptionem. l. 23. Chirurg. c. 9. In Chymicis *Ampullæ* vocantur vasa ampliora, ut Cucurbita, Pellicanus &c. Morley in Collect. Chym. Leid. proleg. c. 2.

AMPULLASCENS. Vide *Alveus*.

AMPUTATIO. Vide *Sectio*. Valde κατὰ χρῆσιν, & licenter usum esse de virtute medicamento Tryphera dicti Scrib. n. 230. testatur Rhod. in Lex.

* AMULETA, ἀμύμητα, ἀμύμητα appellantur, quod de collo suspendantur, aut alicui corporis parti alligentur. Gal. l. 1. de rem. fac. par. c. 1. fin. & sunt medicamenta, quæ occulta quadam virtute, & mira efficacia nos latente aliquid in corpore præstare creduntur. Helmon. *amuleta*, & *periapira* appensa agere credit vi influentia partim citra evaporationem illorum, partim cum ἀπορρόις, quæ etiam sensim viribus minuuntur. Dividit etiam in *Ossea*, *Cornea*, *Animalia*, *Plantas*, *Lapidea*, *Salina*, *Transparentia*, & *Opaca*. tr. Post. medicam. n. 61. Circa omnium illorum usum multum vanitatis, quin & multum superstitionis concurrere, quotidiana testatur experientia, unde recte

Æ Gal. vocavit ἀλογα, irrationabilia, absurda, rejiciens tanquam fabulas aniles hujusmodi manganijs, l. 6. de S. Fac. in procem. quamvis aliqua fortassis sint, quæ naturalibus, & non plane occultis viribus operantur, propterea non prorsus rejicienda. Videatur Dieter. Jatr. n. 683. Amuleta quoque in peste proposuit Hild. Epist. 96.

AMURCA, ἀμύργη, dicitur *sedimentum*, vel *recrementum olivarum expressarum, fax olei*, Hipp. 7. aph. 45. (Gal. in comm. ad h. l.) de Ulceribus IX. 6. 7. Ejus usus commendatus in ulceribus. Calefacit enim, & exiccat in gradu secundo, secundum Gal. 6. de S. Fac. Vide Foef. p. 39. Gorr. p. 29. & seqq. Amurcam quoque appellavit Renum succenturiatorum Humorem, credens, se scapham scapham appellare D. Joh. Jas. Harder. in Pœon. & Pythagor. Ex Anatomico - Medic. II p. 12.

AMYCHE, ἀμύχη, est *superficiaria*, & levior *continui solutio*, vel *præternaturalis*, vel *artificialis*. In illa significatione legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXXV. 7. quæ in Coac. t. 444. dicuntur ἀμύχῳδεα ἐξανθίσματα, *superficiaria efflorescentia cum ulcusculis*. In hac usus est Gal. de incisuris per scarificationem l. 2. de curat. ad Glauc. c. 7. Vide Foef. p. 41.

AMYDROS, ἀμύδρος, significat *obscurum*, & vix conspicuum. Legitur apud Hippocr. de astris usurpantem, lib. de Insomn. IIX. 5. Foef. dist. l.

AMYGDALAE. Vide *Tonsillæ*. Botanica significatio non est hujus loci.

AMYGDALATUM, lac artificiale, sive Emulsio ex Amygdalis, aliisque seminibus albicantibus lege artis parata, Blancard. in Lex.

AMYLUM, ἄμυλον, ἀμύλιον, Hipp. lib. 2. de morb. mul. LXXVI. dicitur, quod *sine mola fiat*, ut testatur Diosc. l. v. c. 123. Foef. pag. 42. Fit. a. ex tritico, & filigine, estque cum cibus, tum medicamentum. Gal. l. 1. de al. fac. c. 8. & l. 5. de S. Fac. c. 34. alibique Amyla in genere quoque dicuntur *Fæculæ Chymicorum*. Libav. S. Arc. Ch. l. 2. c. 1. & 21.

AMYON, ἄμυον, dicitur membrum *emusculatum*; h. e. ita extenuatum, ut musculorum delineationes non habeat sensui satis apparentes. Hipp. 3. de artic. t. 81. ubi jungitur ἄσαρκον, *carnis expers*. Foef. d. l.

AMYTHAONIS medicamentum, ἀμύθῳν φάρμακον, vocatur compositio quædam vel ad Emplastra, vel ad Malagmata pertinens, valens ad præcordiorum tensionem, articulos contractos, convulsosque. Digerit enim, discutit, & extrahit. Describitur apud Ægin. l. 4. c. 32. Gorr. p. 31.

AN, dicitur pater Sulphur. Anfir, filius

Mercurius: Anfirario, Spiritus, Sal. Rul. & Johni.

ANA, ἀνά, est terminus Pharmaceuticus, quo utuntur Medici, *æqualitatem mensuræ*, vel *ponderis designaturi*. Hipp. l. 1. de morb. mul. C. l. 44. quamvis Lind. omiserit. Foef. Oec. p. 43. Imo *Anatica proportio æqualitatem infert*. Libav. T. II. p. 343. Ana quoque in secretis mysteriis Mekubalim *Mentem* denotat, cui innatæ primæ notiones, in cujus medio sedere dicunt *Angelum*, quem vocant *Anim*, qui rei veritatem indicat. Unde & Ana nomen Idoli, & aliis *Anani* Divinatio. Hinc quoque *Ananisa-pia*, vox magica, significans dæmonem divinatorem, quem sic occulte invocant, ut ferentis, & ægrotantis misereatur. Vide Keuch. in not. ad Seren. p. 60.

ANABASIS, ἀνάβασις, *Ascensus*, vel *ascensio*, idem est, quod *augmentum*, vel *incrementum morbi totius*, sive particularis paroxysmi. Gal. l. de morb. tempor. c. 2. l. 1. de Cris. c. 3. Hinc *Anabatica febris*, ἀνάβασιν πύρετος, est febris continua, quæ & *Eracmaistica* dicitur, de qua supra in *Acme*.

ANABETTO, ἀναβήτω. Vide *Extusio*.

ANABLEPO, ἀναβλέπω, significat apud Hipp. visum prius amissum recipio. l. 7. Epid. XXV. 10. Foef. p. 46.

ANABLYO, ἀναβλύω, h. e. *ebullio*, effervesco. Hipp. l. de morb. sacr. IIX. 18. & l. 1. de morb. mul. CIV. 13. Foef. d. l.

ANABOLE, ἀναβολή, significat *rejectionem materiæ per superiora*, idem quod ἀναγωγή. Vide *Anagoge*. Gal. Vomitus vocat ἀναβολήν, l. 8. de C. M. S. L. c. 3.

ANABROCHISMOS, ἀναβροχισμός, non ἀναβρογχισμός, uti quidem legitur apud Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 12. siquidem ἀβρόχῳ, i. e. laqueus derivari debet. Significat enim *Illaqueationem*, estque nihil aliud quam pilorum in palpebris oculum infestantium [qui affectus τερχίσις, vel τερχωσις dicitur] per Chirurgiam ablatio. Ægin. l. 6. c. 13. Vide Foef. d. l.

* ANABROSIS, ἀνάβρωσις, quæ & ἀλέβρωσις dicitur, est *solutio* continuitatis ex erosione ab humoribus mordacibus introducta. Gal. l. 5. de L. A. c. 5. & l. 4. M. M. c. 1.

ANACAR, ἀνάκαρ, significat apud Hipp. in partem superiorem, εἰς τὸ ἀνω μέρος, uti ὀπίκκαρ, in partem inferiorem. Gorr. Foef. & Gal. expos. voc. Hipp. quamvis locum Hipp. nullus horum citaverit.

ANACATHARSIS, ἀνακάθαρσις, *purgationem per sputa* in specie significare ap. Hipp. 5. aph. 8. testatur Gal. in com. ad h. l. confirmat Dieter. n. 56. quamvis Blancardus late exposuerit per omne medicamentum per superiora purgans, v. gr. Vom-

Vomitorium, Sternutatorium, Masticatorium &c. qua auctoritate ipse videat.

ANACESTOS, ἀνάκεσος, i. e. incurabilis. Foef. p. 47.

ANACHMUS, est spiritus incorporeus. Dorn. in Dict. Paracels.

ANACHREMPIS, ἀνάχρεσις dicitur Lat. Excreatio, sive per sreatum sputi rejectio. Hipp. Coac. t. 24. 244. 320. & alibi. Idem est, quod ἀπέρχρεσις. Foef. p. 56. 57.

ANACINEMA, ἀνκίνημα, significat commotionem corporis, quæ inter exercitationes ponitur ab Hipp. l. 2. de Diætâ. XLII. 5.

ANACLASIS, ἀνάκλασις, vocatur articuli reflexio, cum recurvatur, & retorquetur in exteriorem partem, ut de interna manus extensione scripsit Hipp. l. de fract. t. 11. Plura apud Foef. p. 47.

ANACLISIS, ἀνάκλισις, dicitur decubitus aegrorum. Hipp. de dec. orn. XI. 1. ἀνὰ κλισίῳ vero vocatur ea pars fellæ, in quam dorso recumbimus, l. de artic. t. 22. Foef. d. l.

ANACOCHE, ἀνακωχή, ἀνακώχσις, dicitur inhibitio, retentio, mora, retardatio, a verbo ἀνακωχέω, inhibeo, remoror, quo aliquoties usus Hipp. l. de artic. l. 30. & c. 2. t. 47. l. de Corde IIX. 15. Vide Erot. in Onomast. p. 18. f. Foef. p. 48.

* ANACOLLEMA, ἀνακόλλημα dicitur medicamentum, quod in affectionibus oculorum fronti imponitur, & veluti agglutinatur ad restringendum fluxiones. Gal. de rem. fac. parab. c. 10. & l. 11. de S. Fac. 5. Ovor. fac. l. 6. de C. M. S. G. c. 8. Pertinet ad Frontalia. Morell. de form. rem. l. 2. f. 2. c. 1.

ANACOMIDE, ἀνακομιδή, dicitur refectio, recreatio aegri ex morbo. Coac. t. 220. 235. & l. de Aff. XXXIIX. 9. Nam verbum ἀνακομίζην, significat ægrum reficere. l. 2. de morb. XV. 14. 26. XXI. 17. l. de fract. t. 48. Dicitur etiam simpliciter κομιδὴ, & κομίζην, l. de Affect. XLV. 13. l. 13. & κομισιὺς, reficiens, dict. l. l. 1. Foef. p. 47.

ANACONCHIZO, ἀνακονχίζω, idem, quod ἀνακωχέω, inhibeo. Hippocr. Mochlico. l. 4. Foef. d. l.

ANACONCHOLISMOS, ἀνακονχολισμός, Vide Gargarysmus.

ANACTESIS, ἀνάκτησις, est virium restauratio, & reparatio, idem quod ἀνάλυσις, Hipp. l. de vet. med. IX. 6. Foef. p. 48.

ANACUPHISMA, ἀνακυσίτις, corporis allevationem, & sublevationem significat, quæ pertinet inter corporis exercitationes. Hipp. l. 1. de diæt. XLII. 9. Foef. d. l.

ANACYCAO, ἀνακυκάω, i. e. perfundo, admisceo, subigo. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb.

mul. XLIX. 37. LXII. 10. LXXXIIX. 11. Foef. d. l.

ANACYCLEON, ἀνακυκλέων, i. e. Circulator, idem quod Αgyria. Hipp. l. de dec. orn. I. 21. Foef. d. l.

ANACYPTO, ἀνακύπτω, i. e. sursum tendo, ad superiora feror. Hipp. l. 5. Epid. XX. 9.

ANACYRIOSIS, ἀνακυρίωσις, denotat gravitatem, & auctoritatem Medici, quam habere debet ap. ægros. Hipp. IX. 9. Foef. d. l.

* ANADIPLOSIS, ἀναδίπλωσις, est paroxysmorum reduplicatio. Gal. de Typis c. 4. Dicitur & Epanadiplosis, ἐπαναδίπλωσις, a fermenti febrilis copia, & heterogeneitate dependens; fit hoc symptoma in semitertiana. Gorr. p. 32.

† ANADOSIS, distributio chyli ad jecur. Diadolis, distributio sanguinis in universum corpus. Asellius de Venis lact. c. 22.

* ANADOSIS, ἀνάδοσις, est nutrimenti per vasa distributio, quod idem est ac digestio. Differre dicitur a ἀνάδοσις, quod hæc sit traditio, vel porrectio nutrimenti in singula invisibilium meatuum, vasorum, extimarumque partium substantiam intimam. Gal. l. 2. de fac. nat. c. 6. Verbum etiam ἀναδίδωμι significat distribuo, & usurpatur ab Hippocr. de doloribus, l. 1. prorrhet. c. 3. t. 26. & l. 4. Epid. XIX. 21. Foef. pag. 45.

ANADROME, ἀναδρομή apud Hipp. est doloris recursus ex inferioribus ad superiora. l. 1. prorr. II. t. 35. 51. Coac. t. 308. 314. 316. Foef. d. l.

ANAEDES, ἀναίδης, impudens. Hinc Adverb. ἀναίδῆς, impudenter; ab Hipp. vero per translationem sumptum pro affatim, copiose de aqua in asperam arteriam irruente, l. de Corde III. 1. Foef. d. l.

ANÆNOMAE, ἀναίνωμος, i. e. renuo, respuo. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XXXIV. 4. Foef. p. 46. Erot. in Onom. p. 27. f.

ANÆSTHESIA, ἀναῖσθησις, i. e. Sensus privatio. Vide Siapor.

ANAGARGALICTA, ἀναγαργάληκτα. Anagargarismum, ἀναγαργάριστοι. Vide Gargarismus.

ANAGNOSIS, ἀνάγνωσις, non modo communiter Lektionem significat, ut patet ex Hipp. præc. X. 10. Vide Lectio, sed etiam persuasionem denotare quidam volunt, quemadmodum & verbum ἀναγνώσκην ita plerique Interpretes vertunt apud Hipp. l. de artic. t. 3. Vide Foef. Oec. p. 45.

ANAGOGE, ἀναγωγή, est reductio, recessus humorum. In specie per superiora excretionem significat apud Hipp. Coac. t. 334. Apud Diosc. l. 2. parabil. c. 30. & Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. significat ἀναγωγή rejectionem sanguinis, ἐξ ἀναγωγῆς, significat repetitis vicibus, sicut fit respiratio. Linden. S. M. Ex. V. §. 49.

ANAGRAPHE, ἀναγραφὴ, dicitur *medicamentorum præscriptio*, vulgo *Recepta*. Harum copiam in promptu habere debet Medicus ex præcepto Hippocr. l. de dec. orn. VIII. 18. Foef. p. 45.

ANAISSE, ἀνίσσω, h. e. *resilio*, irrumpo, sursum cum impetu feror, sæpe usus Hipp. de morborum *recursu*, ut s. 3. Progn. t. 1. Coac. t. 299. l. de morb. fac. I. 14. l. de int. aff. LI. 23. l. de virg. morb. II. 8. &c. Vide Foef. p. 46.

ANALCES, ἀνάλκῃς, dicitur *imbecillum*, eviratum, viribus destitutum, ab α, & ἀλκή, *robur*, Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXIX. 6. Foef. p. 49.

ANALDES, ἀνάλδης, i. e. *non capiens*, aut *afficiens incrementum*, *insalubris*. Hipp. d. l. XXXVII. 11. Foef. d. l.

ANALENTIA, est terminus Paracelsicus fictus, speciem Epilepsiæ denotans, quemadmodum & *Catalentia*, & *Epilentia*, tract. 2. de morbo. ament. c. 1.

ANALEPSIA, vocatur Epilepsia, quæ provenit a Stomacho, quasi læso a conversiva ad caput, uti vult Joh. Anglic. Ros. Angl. p. 35. Verum hodieque non est in usu.

ANALEPSIS, ἀνάληψις, dicitur *reversio*, *renutritio*, Gal. de marc. c. 9. idem quod ἀνακομιδὴ, vel ἀνάθρεψις. Hinc *Analeptica*, ἀναλεπτικὴ dicitur pars Dieteticæ, sive victus ratio, quasi *Refectricem* dicas, & debetur his, qui convalescunt ex morbo. Gal. l. 5. de san. tu. c. 4. ad Thrasylbul. c. 30. *Analepsis*, ἀνάληψις, etiam dicitur de modo appendendi membrum fractum, præsertim manum per mitellam. Hipp. 2. de iis q. in med. t. 33. Foef. p. 49.

ANALGESIA, ἀνάλγησία, significat *indolentiam*, sive defectum doloris, tum in statu sec. nat. tum in præternaturali, propter partis ἀνασθησίν, & stuporem.

ANALMYRON, ἀνάλμυρον, *insulsum* significat, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foef. p. 50. Gorr.

* ANALOGISMUS, ἀναλογισμός, est comparatio causarum morbidarum, præsidiorumque juvantium per similitudines, Gal. de opt. sect. ad Trasyb. c. 11. sive *Analogismus* est ratio, quæ ab evidenti auspicatur, rei obscuræ faciens cognitionem, c. 1. Progn. t. 6. (quamvis in Græco textu non habeatur) Dogmaticorum propria, quemadmodum *Epilogismus* Empyricorum, ceu communis ratio, & omnium assensu conspecta. *Analogismus* etiam ab indicatione vera dogmatica exclusum vult Gald. d. l. sed male, nostro quidem iudicio. Videantur nostra Dogmata Med. Gen. P. IV. c. 1. d. 3. p. 459. seqq. Medicina Rationalis, sive Dogmatica etiam vocatur ἀναλογιστική, & Medici Dogmatici, ἀναλογιστικοί. Gal. l. de sect. ad tyron. c. 1. fin.

ANALOSIS, ἀνάλωσις, *consumptio*, *imminutio*, idem, quod μείωσις. Dicitur de cerebro apud Hipp. l. 6. Epid. s. 3. t. 1. a verbo ἀνάλισκον, *consumere*, quo usus idem 1. aph. 14. & lib. de vet. med. XIX. 17. 31.

ANALTHES, ἀνάλθῃς, *incurabile* significat Hipp. 4. de artic. t. 26. Foef. p. 49.

ANALTOS, ἀνάλτος, h. e. *insulsus*, sine sale. De cibariis frequenter usurpavit Hippocr. l. 2. de morb. LII. 14. LIII. 36. lib. de nat. mul. XXXII. 20. lib. 2. de morb. mul. XXI. 12. item de sputo, lib. 1. de morb. mul. XXV. 4. Vide Foef. p. 50.

ANALYSIS, ἀνάλυσις, est alicujus corporis in sua principia *resolutio*. Huc pertinet Anatomica partium corporis humani demonstratio, ut & pertractatio alicujus argumenti, vel materiæ fundamentalis, & secundum omnes ejus partes instituta.

ANAMIX, ἀναμίξ, adverb. significans *permixtum*, *promiscue*, legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 4. quamvis Linden. legat ἀναμίξης, Foef. d. l.

ANAMNESIS, ἀνάμνησις, Lat. *Recordatio*, *Reminiscencia*, Gal. l. de plenitud. c. 9. Hinc & *Anamnesticæ*, ἀναμνηστικαὶ signa quædam dicuntur ad Diagnostica pertinentia, quæ præteritum statum sive secundum, sive præter naturam in memoriam revocant. Vocantur alias *Rememorativa*. Vide Dogm. nostr. Med. Gen. P. III. c. 1. d. 6. p. 303.

+ ANAMNITIS, Reminiscencia, memoria, recordatio, admonitio, commemoratio.

ANANCE, ἀνάγκη, Lat. *Necessitas* dicitur, *Coactio*. Hinc verbum ἀναγκάζω, *cogo*, *necessitate* impello, & ἀναγκαστικός, *necessarius*, descendunt. Omnibus his vocabulis usus est Hipp. v. g. 1. aph. 8. 19. 3. aph. 11. 6. aph. 50. & 58. Vide Dieterich. num. 51. seqq. Quod vero in specie etiam ἀνάγκη violentam operationem Chirurgicam, præsertim extensionem, aut impulsivam in luxatis, & fractis membris Hipp. significet, uti vult Gal. c. 2. de fract. t. 42. & alibi, non mihi videtur vero simile, quia saltem illa significatio ex connexionem, & applicationem expressa ad materiam talem resultat. Vide *Necessitas*. Α'ναγκαστικός, *necessarius*, dicitur vel de rebus, quæ æternitatem, sive perpetuitatem a natura nactæ sunt, ut ita fiant, & ordinem ex necessitate habent, quibus opponuntur *Res Contingentes*, & opinione nitentes, & ἔνδοξα: vel de rebus seriis ad commodam vivendi rationem apprime facientibus, ex Coac. t. 98. Vide Foef. p. 44.

ANANDRIES, ἀνανδρίας, dicitur *Eviratus*, *Effeminatus*, quales sunt castrati. Hipp. l. de A. L. & Aq.

& Aq. XLIX. 4. quamvis Linden. cum Mercuriali legat *ἀνάγης*. Dicuntur & *ἀνάνδρως*, quod vocabulum proprie significat *feminam virum non expertam*, l. 1. de morb. mul. XIII. 19. Foef. p. 40.

ANAPALIN, *ἀνὰ πάλιν*, h. e. ex adversa parte, e contrario: opponitur τῇ κατ' ἴξιν, sive e directo. Hipp. 1. prorrh. III. t. 33. Gal. in comm. ad h. l. & c. 1. progn. t. 32. t. aph. 21.

ANAPALINDROMEO, *ἀναπάλινδρομέω*, significat *Recurro*, & quidem *per oppositum*. Dicitur de fascia, quæ circumvoluta ad eum locum recurrit, ubi prior defuit. Hippocr. 1. de fract. t. 30. Foef. dict. 1.

ANAPAUSIS, *ἀνάπαυσις*, *otium*, *remissionem*, quietem significat. Hipp. 4. aph. 13. de nat. hum. II. t. 1. lib. de Medico IV. 23. Unde & verbum *ἀναπαύομαι*, *requiesco*, *cesso*, quod legitur 2. de R. V. I. A. t. 50. & f. 4. t. 44. Vide Foef. dict. 1. Dieter. n. 59. Vide *Requies*.

ANAPETIA, *ἀναπητία*, significat *expansionem meatuum*, quæ obturationi eorundem opponitur. Occurrit apud Gal. 1. de morb. diff. c. 5. ad quem locum vide Leonh. Fuchf. Comment. p. m. 22. b.

ANAPHALANTIASIS, *ἀναφαλαντίασις*, dicitur de *fluxu pilorum* in superciliis, sive *φελαικρότης* in *Capite*. Gaza *salitium* vocat, sed tantisper, inquit, dum melius vocabulum invenerit. Gorr. p. 35.

ANAPHONESIS, *ἀναφωνήσις*. Lat. *Vociferatio*, Vide *Clamor*. Est vehementior exclamatio petus, & vocis organa exercens, inque iis calorem nativum excitans, corporis solidas partes corroborans, excrementa attenuans, & repurgans. Plura exercitationis commoda vide apud Gorr. p. 35.

ANAPHORA, *ἀναφορά*, significat apud Hippocr. *gratiam*, vel *meritum*, quod alicui debetur, l. de arte V. 13. Deinde etiam notat *rejectionem materiae per os*, Foef. Oec. p. 56. Ita & *ἀναφοραὶ* dicuntur οἱ αἵμοπτοιχοί, qui sanguinem ex infernis partibus per os rejiciunt. Gorr. Ita & verbum *ἀναφέρω*, habet diversas significationes. Vel enim sumitur pro *perferre*, *tolerare*, l. 4. de mor. XVII. 9. XX. 30. XXI. 3. XXIII. 38. Vel notat *resistere sanitati*, 2. aph. 43. & lib. 4. de morb. XXVII. 50. Vide Dieter. n. 63. Vel significat *vehementer spirare*, aut *respirare*, l. 2. prorrh. XX. 2. Jung. Foef. p. 55. seqq.

ANAPHORYSSO, *ἀναφορύσσω*, idem, quod *φορύω*, *φορύω*, *pinso*, *subigo* ad modum farinae. Hipp. 1. de morb. mul. LXIII. 29. LXXXII. 6. & l. 2. LXXXV. 19.

ANAPHRODISIA, *ἀναφροδισία*, dicitur impotentia Venerea, sive ineptitudo ad congressus conjugales, & legitur apud Bonett. Medic. Sept.

l. 3. f. 33. c. 7. p. 876.

ANAPHRON, *ἀναφρον*, h. e. *sine spuma*. Hipp. 1. de humor. III. 2. Foef. p. 16.

ANAPHYRAO, *ἀναφυράω*, significat *subigo*, *commisceo*. Hipp. 1. 2. de morb. mul. XLVII. 19. 24. Foef. d. 1.

ANAPINOMAE, *ἀναπίνωμαι*, *absorberi*, *exugui* significat. Hippocr. 2. de artic. t. 25. Foef. p. 51.

ANAPLASIS, *ἀνάπλασις*, dicitur Hipp. *confirmatio*, *membrum fracti restitutio*, *compositio*, & *reparatio*, ita ut fracturae extrema sese mutuo contingant, & partes e directo statuuntur. Est idem quod *ἀλγώλασις*, uti patet ex 3. de iis q. in med. f. t. 19. & 32. Vide Foef. d. 1.

* ANAPLEROSIS, *ἀναπλήρωσις*, in genere significat *Repletionem*. Alias specialiter ita dicitur pars Chirurgiae, quæ restituuntur deficientia. Idem significat, quod *πρόθεσις*, *appositio*. Barbett. Chirurg. P. 1. c. 1. Hinc & *ἀναπληρωτικά* dicuntur medicamenta, quæ alta vulnera carne complent, cicatrices incrassant, & limpidant. Gal. de dynamid.

ANAPLEUSIS, *ἀνάπλευσις*, dicitur *fluctuatio*, *innatatio*, & usurpatur de osse corrupto ab Hipp. Coac. t. 239. quando os pure corruptum separatur, ut *fluctuet*, *sideretur*, & decidat. In specie quoque de dentibus corruptis exundantibus, & deciduis legitur l. 4. Epid. IX. 1. De squamula ossis corrupti apud Aegin. l. 6. c. 107. dicitur verbum *ἀναπλεῖν*, *resolvi*, & *emergere*. Foef. dict. 1.

ANAPNEUSIS, *ἀνάπνευσις*, *Anapnoe*, *ἀναπνοή*. Vide *Respiratio*.

ANAPSYXIS, *ἀνάψυξις*, est *Refrigeratio*. Hipp. 3. de fract. t. 8. Usus est etiam aliquando verbo *ἀναψύχειν*, *refrigerare*, v. g. d. l. t. 5. l. 14. & c. Foef. p. 57.

ANAPTYO, *ἀναπτύω*, significat *Expuo* materiam e partibus inferioribus sursum retractam per os. Hipp. Coac. t. 389. 390. Progn. II. t. 43. Foef. p. 52.

ANAPTYSSOMAE, *ἀναπτύσσομαι*, i. e. *explicor*, *expandor*, *extendor*. Legitur apud Hipp. 1. de int. aff. LI. 5. 16. l. de dieb. crit. III. 4. & IV. 1. Foef. d. 1.

ANAKISTESIS, *ἀνακίεσις*, significat *abstinentiam a prandio*, l. de Insomn. IV. 13. & XIV. 11. vide *Impransus*. Foef. p. 52.

ANARMA, *ἀναρμα*, idem quod *Ατομί*, *ἄτομοι*, corpuscula minutissima simplicissima, q. d. *impactibilia*. Gal. fragm. de subst. fac. nat.

ANARRHEGNYMAE, *ἀναρρήγνυμαι*, i. e. *disfrangor*, *diffringor*. Hipp. 2. de fract. t. 22. & ulcera *ἀναρρήγνυμῶς* dicuntur, quæ præpropere cicatrice obducta rursus recrudescunt. Coac. r. 430. l. 1. de morb. XIX. 6. Dicitur etiam *ἀναρρῆ*

ἀνάσσει alias d. l. XII. 10. 11. Foef. d. l.

ANARRHINON, ἀνάρρινον, i. e. per nares rediens; q. d. ἀνὰ ῥινῶν, Gorr. p. 34. Foef. d. l. alii explicant per cutem.

ANARRHOPIA, ἀνάρροπία, dicitur humorum versus superiora inclinatio, & latio, quemadmodum e contrario κατάρροπία eorundem versus inferiora impetum, & inclinationem significat. Utamque observandam Medico Inculcat Hipp. l. de humor. l. 21. Ad intestina quoque revoluta applicat Linden. Ex. IV. §. 100. Foef. p. 321.

ANARTHROS, ἀνάρθρως, dicitur homo crassus, carnosus, articulis non apparentibus, h. e. informis præ crassitie. Hippoc. l. A. L. & Aq. LVII. 5. Alibi dicuntur ἀσπασχέες, q. supercrassi. d. l. XXXIIX. 3. Foef. p. 52.

ANAS, νῆσσα, ἴψα, νῆτα, quid significet jam pueris e Dictionariis notum est; nimirum avem quandam aquaticam palmipedem. Sunt vero *Anates* vel *domestici*, vel *Feri*. Reliquas differentias, nomina, proprietates quis enumeret? Ut ex quamplurimis aliquot saltem nomina referamus, Boscas, Querquedula, Penelops, *Anas* Glaucia, Circia, Capella, Amarillus, Branda, Fusca, Muscaria, &c. Huc pertinere videntur & omnes *Mergi* species, de quibus una cum usu in cibis, & medicina explicatis vide Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 24. seqq. Cum victu gaudeant impuro, sordidoque præsertim *Domestici*, carnem habent pravæ concoctionis; *Ferinae* fortassis meliorem. An vero delectus partium sit habendus, juxta distichon Martialis:

*Tota quidem ponatur Anas, sed pectore tantum,
Et cervice sapit, cætera redde coquo.*

non immerito in dubium vocari potest cum C. Hofm. l. 5. Instit. Med. cap. 20. §. 7. quia totum corpus uno gaudet sanguine, succoque nutritio, ut ita partes posticæ æque bonæ sint, si bonitas toti quædam insit. Jung. & Renat. Moræus ad Schol. Salernit. c. 64. p. m. 620 seq. Bruyerin. de re cibari. l. 15. c. 31. Deodat. Penth. Hyg. l. 1. c. 36. Jonston. Synt. Med. l. 1. Tit. 1. c. 2. art. 3. punct. 3. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 45.

ANASARCA, ἀνασάρκα, vel divisum, τὸ ἀνὰ σάρκα, quæ & *Catasarca*, *Hypofarcidium*, & *Epifarcidium* dicitur. Hydropis species est prima, & mitissima, in qua humidi substantia tenuis copiosa, & cruditates in tota inferiore thoracis regione acervantur, habitusque totus pituitæ plenus redditur. Gal. com. 4. de R. V. I. A. t. III. Diciturque *Anasarca*, & *Aqua inter cutem*, vel *intercus*, quod per carnem ille humor pituitosus crudus fluat. l. defin. Med. Vocatur etiam *Leucophlegmatia*, pro quo Gipp. utitur disjunctis vocibus, λευκὸν φλάγμα, 7. aph. 29 quique ea corripuntur, una voce ab eodem λευκοφλεγμ-

ταῖτες dicuntur. Coac. t. 248. Describi poterit ex veris Artis principiis, quod sit intumescencia in toto corporis habitu notabilis, & vestigium impressi digiti retinens, cum languore, pallore, respiratione difficili, aliisque symptomatibus cachexiam comitantibus, proveniens a succi nutritii, & lymphæ aquosa impuritate excedente, & stagnante, sanguinis, & flammæ vitalis deficientem spirituositatem simul conjunctam habente. Hinc apposite satis jam olim Serenus Samonicus in carmine appellavit *Lymphaticum errorem*. Keuch. not. ad eund. pag. 193.

ANASECOO, ἀνασηκόω, i. e. rependo per æquipondium, ἀ σήκωμα. Communiter significat resarcire, & addere, quod deficit. Legitur ap. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 33. Foef. p. 52.

ANASPESIS, ἀνάσπασις, i. e. *Retractio*. In specie de ventriculo dicitur, apud Hipp. l. de ver. med. XX. 11. quamvis Foef. legi malit ἀνάπασιν, Oec. p. 52. Enimvero nulla cogit necessitas permutandi, cum sensus sit clarus: ventriculum scil. adhuc a priori fermentatione ferventem indigere majori retractione, scil. a novis alimentis, & quiete. Quod si enim ἀνάπασις legatur, non video, quomodo excusari possit ταυτολογία, Hippocrati minime familiaris.

ANASPONGIZO, ἀνασπογγίζω, significat *spongia abstergere*, emundare. Hipp. l. de Ulcer. IV. 12. Sed & *lanæ illinere* medicamentum aliquoties denotat. v. g. l. de nat. mul. XXV. 6. l. 1. de mor. mul. CXVII. 4. & sæpius alibi Foef. d. l.

ANASSYTOS, ἀνάσσυτος, i. e. *sursum impulsus*, diciturque de Aere, ἀ σύομαι, vel potius σάομαι, agitor, impellor. l. 2. de morb. mul. XVI. 11. Foef. p. 53.

ANASTASIS, ἀνάστασις, in specie significat apud Hipp. *exsurrectionem*, cum æger ad egerendum surgit. Coac. t. 616. 620. 621. l. 3. Epid. ægr. 3. & alibi. Alias verbum ipsum ἀναστῆναι, vel ἀνίστασθαι, usurpatur de in statu reconvalescentiæ constitutis, 4. aph. 32. Vide Foef. d. l. Dieterich. n. 7.

ANASTELLO, ἀνατέλλω, & ἀνατέλλομαι, h. e. *retraho*, diduco. Hipp. de vuln. c. XIX. 4.

* ANASTOCHEIOSIS, ἀναστοχεῖωσις, q. d. *Reelementatio*, seu *Resolutio in elementa*, est colliquatio, seu resolutio, aut dissolutio aliquando totius corporis substantiæ, aliquando succorum, qui in venis sunt duntaxat. Quod autem ex ea colliquatione provenit, alias ad ventrem confluit, alias ad urinas, alias ad sudores pellitur. Gal. l. 3. de sympt. caus. c. 2. ἀναστοχεῖωσιν, ἀνάλυσιν, ἢ συνίτηξιν, idem æstimare videtur, Castell. Vide *Colliquatio*.

* ANASTOMOSIS, ἀναστόμωσις, h. e. *Osculorum aperiio*, duas potissimum habet significationes: 1. De-

1. Denotat osculi, vel extremitatis in vena, vel arteria apertionem, ex qua sequitur sanguinis profluvium, uti in hæmorrhagia narium, menstruo fluxu, & hæmorrhoidibus; aliquando vero a pulmonibus, & e ventriculo hoc modo sanguis rejicitur. Hujus causas tres proposuit Gal. l. 5. M. M. c. 2. vasis inbecillitatem, sanguinis copiam, & denique ejusdem acrimoniam corrosivam. Est ergo species solutionis continui, quamvis & in statu sec. naturam locum habeat, ut dictum de menstruis, & hæmorrhoidibus. Differt a ἀναπιδόσθ, sive transudatione, quod in hac tanta vasorum apertio nondum sit, sed saltem tunicarum rarefactio cum sanguinis tenuitate, Ibid. Secundum hanc significationem appellantur *Anastomotica*, ἀναστομωτικά, medicamenta, quæ ora vasorum aperiendi vim habent, calida scil. acria, & quodammodo mordacia, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 14. quod vero etiam addiderit, debere esse crassarum partium, non videtur veritati consonum; quin potius contrarium locum haberet, ut esse debeant tenuium partium. Hippocrati tale medicamentum dicitur ἀναστομωτικόν, l. de nat. mul. CV. 24 Latine quoque *Deobstruens* dici solet. Verum num quid obstat, quominus hæc significatio etiam ad alia vasorum genera præter sanguinea transferri, & applicari queat, v. g. ad Vasa lymphatica, ductus salivales, quorum etiam in catarrhosis, & reumaticis affectionibus, hydrope, & aliis similibus fieri solet ἀναστόμωσις, & apertio? Ego non video. Obiter notetur, vocabulum ἀναστομωτικόν ab Hipp. plane accipi in contraria significatione, ita ut denotet *restri-ctiorem, arctiorem* uterum, de quo prædicatur, l. 1. de morb. mul. l. 17. vide Foes. p. 53. II. *Anastomosis* significat mutuam venarum, & arteriarum connexionem, veluti *Exosculationem*, vel *Inosculationem*, unde & *Osculatio* verti posset; de quo integro capite egit Gal. l. 6. de U. P. c. 17. quamvis in assignando usu rem acu, quod dicitur, non tetigerit, neque ejus Commentator C. Hofmannus ὁ μακροῦς. Est vero notissima utilitas, ut sanguinis motus reciprocus, & circulatio eo expeditior fieri possit per totum corpus, de qua suo loco plura dicenda. De variis vasorum Anastomosis vide apud Barthol. Anatom. sua & loca quærantur in Indice; quamvis hodieque sint, qui venarum, & arteriarum *Anastomoses* ausint negare. Ita Blancardus somnium vigilantium appellare non est veritus, ob rationem quod hypothesis hæc circulationis legi vim inferret. Enimvero non sufficit dixisse, sed & probare hanc rationem debuisset. Sane, posito saltem, non concessio, si in tenuioribus utriusque generis vasis fieret mutua ἀναστόμωσις, ut sanguis ex Arteriis promptius

transire posset ad venas, hoc non inferret vim Circulationi, quin potius hanc juvaret.

† ANATES, morbus ani, seu podicis, ex Festo, & glossis Balbi Jan. Laurenbergius in Antiquario.

* ANATASIS, ἀνάστασις, est tentio ad loca superna per translationem, Gal. in defin. Med. cui opponitur κατὰστασις, de quo infra in *Catastasis*. Alias verbum ἀνατείνεσθαι, contentis esse viribus, firmis, & integris, aut contra obniti, & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est, ex Hipp. l. 2. prorrh. XI. 7.

ANATHERMAENOMAE, ἀναθερμαίνεσθαι, i. e. Recalesco, revocor ad calorem. Usurpavit Hippoc. sæpe de membris externis antea refrigeratis, v. g. l. 1. Epid. f. 2. t. 5. l. 3. ægr. 12. l. 1. prorrh. f. 2. t. 31. 32. aliquando etiam de febrili recalescentia, v. g. prognost. S. II. t. 63. Coac. t. 35. Vide Foes. p. 45.

ANATHLASIS, ἀνάθλασις, idem quod ἐκθλίψις, elisio, expressio. Erot. in Onom. pag. m. 21. b. Foes. d. l.

ANATHREPSIS, ἀνάθρεψις, i. e. *Renutritio, refectio*, qua corpus restauratur, & cutis per extenuationem largior corrigitur. Hipp. l. Epid. f. III. Verbum ἀνατρέφωμαι, dicitur de victu reconvalescentium. Hipp. de vet. med. XXIII. 21. Dieter. n. 55.

ANATHYMIASIS, ἀναθυμίασις. Vide *Evaporatio*.

* ANATOME, *Anatomia*, ἀνατομή, est humani corporis, ut & brutorum, abditarumque ejus partium artificiosa dissectio, & speculatio, ut sensibus, quæ in iis delitescant, patefiat, pleniorque, & facilius earundem instituat curatio. Gal. def. med. Hujus studium maximum jam olim apud veteres fuisse non modo Medicos, sed etiam Philosophos, testatur idem l. 2. Anat. adm. c. 1. Hujusmodi exercitia vocantur ἀνατομικὰ ἐγχειρήματα, & qui exercent, *Anatomici*, ἀνατομικοί, dicuntur d. t. l. 1. c. 5. Dupliciter instituitur, in mortuis, qua brutis, qua hominibus: & in vivis brutis tantum. Homines enim minime vivos esse dissectandos recte judicat idem l. 2. de Temper. c. 6. Meo quidem judicio *Anatomia* ad Physicam potius, quam Medicinam pertinere videtur, siquidem corporis naturalem constitutionem investigat. Jung. Barthol. in procem. Anatom. Porro vocabulum hoc Chymici quoque in suum rapuerunt forum, eam appellantes *Anatomiam Spagyricam*, Dorneus tract. vit. brevis in Th. Chym. Vol. I. p. 460. *Anatomia Effata* quid significet, Vide *Effatum*. Apud Rul. *Anatomia Effata* dicitur parens morborum, in Lex. ut & Johnf.

ANATRESIS, ἀνάτρησις, perforatio dicitur, idem quod τρήσις, sumiturque pro Trepanatione a Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

ANATRIBE, ἀνατριβή, idem quod ἀνάτριψις. Legitur ap. Moschion. de morb. mul. c. 135.

* ANATRIPSIS, ἀνάτριψις, idem quod τριψις, quamvis illud usitatus sit apud veteres, quam hoc, significat *Frictionem* non solum eam, quæ ab inferiori parte sursum procedit, sed etiam quamcunque, Gal. cap. 3. de iis q. in med. f. t. 25.

ANATRON, 1. sumitur pro *felle vitri*, quod nihil aliud est, quam spuma materiæ, ex qua vitrum fieri debet. 2. Pro *terra Saracenica*, cuius sunt tres species, Nigra, Rubra, Cœrulea. 3. Pro *exerescencia alba, ac lapidea*, quæ in petris crescit, in modum Usnæ albæ, a quibusdam Sal Nitrum vocata. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Schroder. Pharm. l. 2. c. 79. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 92. *Sal Anatron* est mistura salina ad fusionem, & purgationem metallorum excogitata, cuius descriptionem vide apud Schroder. dict. l. Meminit cum contemptu D. Ludovici Pharm. diff. 1. p. 440. Dicitur & *Anathron*, & *Anatrum*. Item.

ANATON, *Anatron*, i. e. *Baurac*. Dorn.

ANATRIS, vel *Antaris*, est *Mercurius*. Rul. Johnf.

ANATROPE, ἀνατροπή, dicitur *stomachi subversio*, aut dissolutio, cum in vomitiones effunditur, & breviter inappetentia, nauseabunda affectio, ita ut interdum vomitiones contingant, Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 1. Vulgo etiam Vernacula dicitur: *Der Magen kehrt sich um*. Alias verbum ἀνατρέψω, in genere significat *subvertere*, distribuere, apud Hippocr. 4. de artic. t. 35. Foef. p. 54.

ANAUDIA, ἀναυδία, idem quod ἀφασία, *vo-cis privatio*, & ἀναυδος, *motus*, idem, qui ἀφωνος, ab α, & αὐδή, vox. Hip. Coac. t. 34. & 359. l. 3. Epid. ægr. 3. p. stat. pest. Foef. d. l.

ANCHA, idem, quod *Coxa*, legitur apud Avic. l. 4. fen. 1. c. 24. seqq. Aliquoties etiam occurrit apud Forest. l. 6. Obs. Chirurg. 49. in Schol. & l. 8. Obs. 7. Schol.

* ANCHILOPS. Vide *Ægilops*.

* ANCHYLE. Vide *Ancyle*.

* ANCI, Gr. γκλιάνκωνες, an a similitudine γκλῶν, *mustelatum*, an alia causa ita dicantur, viderint illi, qui diligenter talia inquirere solent. Gal. c. 1. de artic. t. 10. Sunt vero ii, quibus ex luxatione brachii, vel ex capitis humeri prolapsu in alam brachium brevius redditur, 3. de artic. t. 88. Foef. p. 132.

ANCISTRON, ἀγκίστρον. Vide *Hamus*, idem quod ἀγκιστρὴν, apud Hipp.

ANCON, ἀγκών, *cubiti gibbus*, eminentia, aut

cubiti flexura, vel gibbi medium, cui innitimur: diciturque ἀγκών, alterum majus, & acutissimum osium cubiti, quod & *Olecranon*, ὠλέκρον, h. e. *ulnæ verticem*, & *Cubitum* vocant Attici, verbis Gal. l. 2. de U. P. c. 2. Vide *Brachium*.

ANCORA, i. e. *Calx*. Rul. & Johnf. in Lex.

* ANCORALIS *processus*. Vide *Coracoides*.

ANCOZA, i. e. *Lacca*. Rul. & Johnf.

ANCTERES, ἀγκτήρες, dicuntur *Fibulae*, quibus vulnerum labia longius distita conjunguntur, quæ operatio propterea ἀγκτηρασμός, *Infibulatio* dicitur, teste Gorr. Lang. l. 1. ep. 77. Gal. l. 3. M. M. c. ult. Vices sustinent *Suinae*. Parantur ex Emplastris fortissime adhærentibus. In specie etiam ita dicta fuit, quando histrionibus, & comædis per præputium trajiciebatur Fibula. Rol-fink. de partib. genit. P. I. c. 50.

ANCUBITUS, dictus olim fuit affectus oculorum, quando in illis quasi arenæ, & parvæ petrae esse videntur. Alias & Petrificatio vocabatur. Joh. Anglic. Ros. Angl. p. 860.

* ANCYLE, ἀγκύλη, denotat in specie *articulorum contractionem*, artuum motus difficiles, & ligationem, h. e. obstrictos articulos, Gal. l. 8. de C. M. P. G. c. 6. Celsus per contractos recenti cicatrice articulos vertit l. 5. c. 18. Provenit ab humoribus infarctis, quorum interventu musculorum tendo non obsequitur, idque potissimum in poplite, cubito, & digitis contingit. Hipp. hac voce usus junxit articulis induratis, l. de Humid. us. XI. Dicitur & Æginetæ ἀγκύλωσις, a verbo ἀγκυλᾶν, Lang. l. 1. ep. 82. Rhod. ad Scribon. n. 255. Huic affectui opponitur τὸ ὀρθόκωλον, de quo vide infra *Orthocolon*. Vide Foef. p. 1. Cum additione etiam de aliis partium motibus localibus impeditis dici solet, de quibus vocabulis mox.

ANCYLIDOTON, ἀγκυλιδωτὸν, significat *ansulatum*, vel ansulam habens. Gorr. p. 2.

* ANCYLOBLEPHARON, ἀγκυλοβλέφαρον, vitium est in oculis, in quo palpebræ vel inter se, vel cum alba, aut nigra oculi parte concresecunt, aut coherant. In causa est ulcus negligenter, & imperite curatum: Sanescendo enim quod diduci debuit, & potuit, conglutinatur, ἀγκύλωσις τῆ βλεφάρου dicitur Aetio, qui & πρόσφυσιν τῆ βλεφάρου id vitii appellavit, l. 7. c. 66. ubi ejus curationem persequitur. E Recentioribus videatur Aquap. oper. Chir. c. h. t. Meliorem, & minus dolorificum curandi modum observavit Hild. Cent. 6. O. 7. Junge Scultet. Armam. Chir. P. I. Tab. XXX. fig. 7.

ANCYLOGLOSSUM, ἀγκυλόγλωσσον, est *vitium linguae*, aut congenitum membranis inferioribus, quæ linguam vinciunt, duriusculis, & brevioribus a natura productis, aut adnatum, i. e. acci-

dentarium, cum ulcus sub lingua cicatricem duriorum contraxit. Dicitur hoc malum etiam *Ancylion*, ἀγκύλιον, Aegin. l. 6. c. 29. Coniunctum est cum difficultate loquendi summa. Modum curandi Chirurgicum docet Aquap. d. l. tit. Linguae Chirurgia. Non semper esse praesertim in infantibus recens natis necessariam illam ligamenti solutionem, & experientia confirmat, & testatur historia ap. Hildan. Cent. 1. obs. 28. quam grave periculum ex temeraria, & plane non necessaria illa solutione secutum fuerit. Junge Barthol. l. 3. Anat. c. 13. Ephem. Nat. Cur. Ann. III. p. 576.

ANCYLOMELE, ἀγκυλομήλη, (mendose ἀγκυρομήλη) dicitur *specillum hamatum*, quo Medici vulnera pertentant. Gal. in Exp. voc. Hippocr. Gorr. p. 2.

ANCYLOTOMUS, ἀγκυλότομος, *cultellus* dicitur, vel *scalpellum*, quo membranae illae linguam contrahentes, & vincientes rescinduntur. Quamvis & in genere accipiatur pro *cultello aciem incurvam habente* ab Aegin. d. l. c. 30.

ANCYRA, ἀγκύρα. Vide *Uncus*. Hoc nomine quoque apud Epicharmum venire pudendum hominis, scribit Hesychius, teste Gorr. p. 3.

ANCYROIDES, ἀγκυροειδής. Vide *Coracoides*.

ANCYROMELE, ἀγκυρομήλη, rectius ἀγκυλαμήλη. Vide *Ancylomele*. *Hamus*.

† ANDACOOH, Solenander consil. 8. sect. 4.

ANDARAC, i. e. *Auripigmentum Rubrum*. Rul. Johnf.

ANDAS, dicitur *Resolutio Salis*, vel *Sal resolutum*. Parac. de ulc. apostem. &c. l. 1. c. 1.

ANDENA, est *chalybs* ex regionibus Orientalibus advecta, quae liquefcit igne, haud secus, atque aliud quoque metallum, fundique se permittit in formas. Rul. & Johnf.

ANDRANATOME, vel *Androtome*, ἀνδραντομή, ἀνδροτομή dicitur *dissectio corporis humani*; & utrumque habetur in M. Aur. Severini Zootome Democrit. l. 1. c. 1. p. 36. & l. 2. c. 1. p. 91. seqq.

ANDRAPODOCAPELOS, ἀνδραποδοκάπηλος. Vide *Mango*.

ANDREIOS, ἀνδρείος, h. e. *virilis*, *generosus*. Tribuitur metaphorice etiam vino robusto, & potenti. Erot. in Onom. p. 21. & 83. Foef. pag. 57. Quidam etiam scribunt ἀνδρῆος. Est autem vinum generosum, quod aquae multum fert, & admittit. Lind. Ex. X. §. 111.

ANDRIA, dicitur *Mulier Hermaphroditica*, sexus virilis genitalibus etiam praedita, de qua legatur observatio ap. Bonett. Med. Septentr. l. 3. f. 32. c. 4. p. 859. seqq.

ANDROGOETEO, ἀνδρογοιτέω, idem quod ἀνδρομοι, (de quo p. p.) i. e. *cum viro concumbo*. Legitur apud Moschion. de morbo mul. cap. 160.

quamvis ἀρσενοκοίτης (quod idem est cum ἀνδροκοίτης) alias in Sacro codice nefandum concubitus maris cum mare significet, I. Cor. VI. 9.

ANDROGENIA, ἀνδρογένεια apud Hipp. dicitur generis successio per viros, aut virilis sexus *propagatio*, Foef. Oec. p. 57.

ANDROGYNI, ἀνδρόγυνοι, dicuntur *virii effeminati*, quando semen mulieris masculam naturam habens praevaluit in conceptione semini viri foemineo, ex mente Hipp. l. 1. de diat. XXI. 26. Opponuntur ibi τοῖς ἀνδρείοις, *virilibus*. Hoc nomine quoque appellantur *Hermaphroditi*, de quibus suo loco.

ANDRONION, ἀνδρώνιον, nomen est *Pastilli ab Androne Medico compositi*, qui refertur inter vehementia medicamenta contra Carbunculum ab Aegin. l. 4. c. 25. item ad Herpetem, c. 20. Vide Gorr. p. 36.

ANDROTOME, ἀνδροτομή. Vide *Andranatome*.

ANDRUMAE, ἀνδρῆμα, Hipp. significat *viro conjungi*, concumbere, τῷ ἀνδρὶ ξυνουικῆσαι, uti exponitur l. de virg. morb. III. 36. ubi & tales ἀνδρῆμαται, viro cohabitantes, vocantur. Alias & ἀνδρωθῆναι, *virilem aetatem attingere*, 3. de art. t. 104. Foef. p. 57. Opponitur τῷ ἀννδρωθῆναι, h. e. *virum non esse expertam*. Unde ἀννδρῆοι dicuntur *feminae virum non expertae*. Vide supra *Anandries*.

ANEPOS, ἀνῆψ. Vide *Impuber*.

ANECAS, ἀνεκᾶς, adverbium, significans *sursum*. Hipp. l. de morbo mul. II. 4. l. 2. XXXVII. 12. Foef. p. 58.

ANECESTOS, ἀνῆκεστος, idem, quod ἀθεράπευτος, ἀνυπομένητος, *incurabilis*, *intolerabilis*. Hip. 3. de artic. t. 103. & 2. de R. V. I. A. t. 40. Foef. p. 59.

ANECHO, ἀνέχω, i. e. *promineo*, *emineo*, *intumesco*. Usus Hipp. de haemorrhoidibus *tumentibus*, l. 5. Epid. X. 14. Foef. d. l.

ANECRYETOS, ἀνεκρύετος, i. e. *non suppurabilis*. Vide *Ecryisco*.

ANEILEMA, ἀνείλεσις, ἀνείλημα, ἀνείλσις, *involutionem*, & in specie torminum, & flatuum in intestinis *involutionem* significat. Hipp. de vet. med. XL. l. 3. Ep. f. 3. t. 55. Derivatur a verbo ἀνείλειν, *sursum volvi*, *revolvi*, quod legitur Prognost. f. 2. t. 24. Foef. p. 57.

ANELEOS, ἀνῆλεως, adverb. significans *Timide*, *invite*, *citra affectum*. Hipp. l. de affect. XXXIIX. 13. Foef. p. 59.

ANEMIUS, ἀνέμιος, epitheton *Furni*. Vide *Furnus*.

ANEMOS, ἀνέμος. Vide *Ventus*.

ANENCEPHALOS, ἀνεγκεφάλος, *Excerebratus*, i. e. *tropice amens*, *stolidus*. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4. quamvis & propria significatio appli-

applicari possit Monstris sine cerebro natis, qualiū Observationes collegit Bonet. Med. Septentr. l. 1. f. 2. c. 8. p. 29. seqq.

ANENIOS, ἀνένιος, qui sine mœrore est, aut tristitia, ἄνενος, illæsus. Foef. Oec. p. 58. Quod vero ibidem statuit, δυσχένιος, idem significare tum ἀνένιος, non videtur cum aliis testimoniis concordare; tum δυσχένιος, significet vel valde anxium, & qui levi de causa mœrorem concipit; vel qui difficulter habenis contineri potest, i. e. Effrænem, ab ἡνία, habena. Vide Henr. Steph. in Thes.

ANEPICRITOS, ἀνεπίκριτος, dicitur de eo, quod neque sensu, neque intellectu judicari potest, qualis est dissensio, & concertatio Empiricorum. Gal. de sect. c. 5. Vide Acatalepsia. Foef. p. 58.

ANER, ἀνὴρ. Vide Vir.

ANERECTOS, ἀνέρεκτος, ἀνέρεκτος, ἀνέρεκτος, h. e. non fesus aut fractus mola, vel pistillo. De farina, aut pane ex farina minus pura, nec cribro, vel incerniculo parata, aut a furfuribus secreta dicitur, apud Hipp. l. de affect. XIV. 13. Foef. d. l.

ANESIS, ἀνέσις, h. e. Remissio. Vide Dialeisma. Legitur apud Gal. de temp. tot. morb. c. 8. Vide & Aetium Tetrab. 2. l. 1. c. 9. & 10. allegante Foef. p. 59.

* ANEURYSMA, ἀνέυρσμα, dicitur Arteria dilatatio, quæ fit sinu in arteria ex vulnere facto, quod nec mature obductum, conglutinatum, aut carne contextum fuit. Gal. de Tum. p. n. c. 11. Clarius sic describi potest: Aneurysma est tumor p. n. continuo pulsans, digitis facile cedens, at iterum illico sese extendens, ab arteriarum interioris tunicæ ruptura, & exterioris dilatatione. Barbetie Chir. P. II. l. 1. c. 16. De hujus exemplis, & curandiratione videtis Hildan. Cent. III. O. 42. seqq. tit. & Th. Bartholini historiam Aneurysmatis dissecti, cum epist. Joannis van Horne ejusdem argumenti, aliosque recentiores.

ANFAKA, i. e. Coagulum. Rul. & Johnf. in Lex.

ANGEIOLOGIA, ἀγγειολογία, rectius fortassis, Angeitomia, ἀγγειοτομία, cum prioris etymii nulla videatur adesse sufficiens ratio, est vasorum in temporibus, vel fronte dissectio artificiosa, cujus modum descripsit Aegin. l. 6. c. 5. & ex hoc Gorr. p. 2.

ANGEION, ἀγγεῖον. Vide Vas.

ANGELICUS pulvis, Epitheton est hyperbolicum nimis jactuose, & minus vere attributum Mercurio vitæ apud Schroder. Ph. l. 3. c. 15. Nominis hujus defensionem videtis apud Libav. Synt. Ch. Arc. l. 4. c. 17. An fortassis eo sensu intelligendum, quo eundem Mercurium vitæ, scilicet æternæ, ubi Angelorum societate perpetua frui

licet, appellasse Hildan. in epist. ad D. Mich. Doringium, testatur Sennert. Instit. l. 5. p. 3. f. 3. c. 18. & ex hoc Casp. Hofm. in præfat. ad Officina-

lia.

ANGI, dicuntur Bubones, seu tumores in inguinibus. Fallop. de morb. Gall. c. 90. Tom. I. p. 738.

* ANGINA, ab Angendo, quod angat guttur. Gr. σπασγχι, vel πωσγχι, quod posterius Hippoc. magis est familiare, phlegmone, vel inflammatio aliis extra collum, ut partes tumescant, aliis intra tonsillas, ut simul partes quoque afficiantur respirationis, & ægraspiratio sequatur. Gal. in defin. med. aliter: Angina est angustia faucium, cum spirationis, & deglutinationis difficultate, aliisque symptomatibus, proveniens ab inflammatione faucium, & laryngis legitima, vel spuria. Quod vero Medici recentiores post Hipp. singulis Anginæ speciebus, & differentiis certa imposuerint nomina, videlicet Synanchen, σπασγχι, appellant, cum interni faucium, hoc est loci, ubi simul conveniunt gutturis gulæque extrema, muscoli inflammati sunt: deinde Cynanchen, πωσγχι, quando interni gutturis muscoli inflammantur, ita ut æger instar anhelosi canis linguam exerat: tertio Paracynanchen, παρασπασγχι, quando exteriores faucium muscoli inflammationem patiuntur. Denique Paracynanchen, παρασπασγχι, cum externi gutturis muscoli inflammatione laborant, quemadmodum ex Aegin. l. 3. c. 27. recenset Gorr. p. 253. & ex parte etiam sequitur Barbetie Chirurg. d. l. c. 18. videtur plane supervacanea esse ἀνεύρσματος, ita ut Gal. recte dixisse videatur de iis, l. 4. de loc. aff. cap. 3. tum primum homines res ipsas neglexerunt, quum nimio studio nomina quærere inciperent. Auctores, qui hunc affectum pertractarunt, veteres, & recentiores vide apud Vvalther. Sylv. med. p. 55. seqq.

ANGLICUS sudor, h. e. Febris sudatoria Epidemica, ὑδροπύρετος, dicitur quædam species febris pestilentialis colliquativæ, cum multis sudoribus, aliisque symptomatibus malignitatem magnam significantibus, a massæ sanguineæ per contagiosa fusoria effluvia (quæ in sale volatili subacido consistere credit Franc. de le Boe Sylvius P. M. l. 1. c. 58. §. 17. & in specie in succum Pancreaticum magis volatilem, quam æcrem refert, c. 30. §. 40. & 114) nimia colliquatione, & dissolutione proveniens. Plura de hac febre legantur apud Sennert. de Febr. l. 4. c. 15.

* ANGOR, ἀγωνία, ἀδημονία, est nativi caloris contractio, & in centrum retractio, ad quam sequitur ejusdem cordis dolor, palpitatio, & tristitia, pessimumque est signum, si in principio acutarum febrium advenerit, Gal. comm. 1. de hum.

hum. & com. 2. in l. 1. Epid. t. 75. l. 4. de differ. puls. c. 3. Obiter mirandum, quod neutrum voc. Græcum satis emphaticum exposuerit Foef. vel Gorr. quamvis utriusque ἀπειβειν eleganter diduxerit Henr. Steph. in Thesauro.

ANGOS, ἄγγος, idem quod ἄγγειον, significat in genere *Vas*, & conceptaculum humorum. Inspecie tamen Hipp. accepisse pro *Utero*, l. 6. Epid. f. V. t. 17. quamvis insolenter existimat Gal. in com. Rationem hujus expositionis dedit Prosp. Martianus in Annot. ad Hippoc. d. l. p. 352. Dixit *Vas*, ut indicaret humores morbosum uterum afficientes in ejus cavitate consistere, non per ejus tunicas exteriores dispersos. Hi enim non ita mammis communicantur, quemadmodum illi, qui in cavitate consistunt. Enimvero mihi neque ratio adducta satis liquida, neque veris Anatomicis principiis conformis videtur.

ANGUILLA, ἔγχελυς, piscis est fluviatilis notus, olim inter delicatissimos apud priscos habitus, hodieque mensis divitum opiparis saltem apponitur. Usus quoque ejus in medicina laudatur in dolore aurium, alopecia, hæmorrhoidibus, præsertim pinguedinis. Plura vide apud Aldr. l. 4. de pis. c. 14. Schroder. l. 5. c. 3. n. 72. Bruyer de re cibarij. l. 19. c. 39.

ANGUIS, ὄφεις, in genere significat *Serpentem*. In specie vero accipitur pro serpente non venenato, qualis est *Anguis Æsculapii*, *Pareas*, παρῆας, dicto, de quo legatur Aldrov. l. 1. hist. serp. & drac. c. 16.

* ANGULUS, κανθός, *Canthus*, dicitur de oculis, estque oculi pars communis superioris, & inferioris palpebræ, vel est extremum utriusque palpebræ connexum. Habet autem uterque oculus angulum duplicem, unum majorem, juxta nares, sub quo *Caruncula lacrymalis*, ἐγκανθίς propterea dicta, delitescit; alterum minorem juxta tempora, παρωπίς, *Hirquus*, Polluci l. 2. c. 4. dictum, Gal. l. Introd. c. 10. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 88. quamvis *Hirquus* etiam pro utroque angulo sumatur. *Angulus operis* vocatur *Lapis Philosophorum* apud Lagneum in Harm. Ch. Vol. IV. p. 719.

ANGUSTIA, ἄνγυστιο, στενοχωρία, pertinet ad differentias essentielles, vel species morborum organicorum in vasis, & meatibus, quando p. n. coarctantur, & angustiores redduntur, cujus iterum variæ habentur species subalternæ, v. g. *Obstructio*, *Subsidentia*, *Coalescentia*, *Compressio*, de quibus singulis suo loco, Gal. l. de diff. morb. c. 7.

* ANHELITUS, *Anhelosis*, vide *Asma*. *Orthopnea*. A Chymicis *Anhelitus* sumitur pro fumo, aliis pro fumo equino. Rul. in Lex.

† ANICETUM, idem quod Anisum, Renod.

de mat. med. pharm.

† ANI Cerasia, mariscæ, Joan. Thomas Minad. Disput. 4.

ANICETON, ἀνικητόν, est Epitheton Emplastri, quod ad Critonem auctorem refertur. Describitur a Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. sic dictum, quasi *inexsuperabile*, & in curatione Achorum nunquam fallens. Ita & inter Collyria liquida d. l. l. 4. c. 7. legitur formula quædam, *Anicetus Aster dicta*, Gorr. p. 38.

ANIDROSIS, ἀνιδρωσις, i. e. *sudoris nullitas*, vel *privatio*. Hipp. l. 7. Ep. LI. 11. Hinc & Febris, quæ *sine sudore*, & crisi in longum tempus protrahitur, propter exagitatam a purgantibus naturam, dicitur ἀνιδρῶς, καὶ ἀκραιτέρῳ, 4. de R. V. l. A. t. 44. Adverbium ἀνιδρωτῇ, i. e. *sine sudore*, aliquoties usurpavit etiam Hipp. l. 1. prorrh. com. 2. t. 27. c. 3. t. 30. Coac. t. 297. 299. Foef. p. 62.

* ANIMA, ψυχή, subintellige *Humana*, *Medica*, quatenus *Anima* significat principium illud activum, & proximum *Anima* in prima significatione sumptæ instrumentum, cujus beneficio membra corporis vivunt, sentiunt, moventur, & omnes in vita actiones edunt. Hanc intellexit Hip. quando l. 6. Epid. f. V. t. 5. hominis *Animam* perpetuo fieri, vel nasci usque ad mortem dixit. Ideo vero nascitur, quia perpetuo moritur. Finis namque ab origine pendet. Est enim ignis, a quo in existendo, & operando dependet, natura fluxa, & caduca, & alimenti eapropter indiga perpetui, pluris, aut paucioris, prout vel ætas, vel anni tempestas, vel alia quæcunque λόγῳ τῆς ἐξωθεν externa necessitas postulaverit, quemadmodum egregie locum hunc explicavit Linden. S. M. Ex. XV. §. 39. Hanc intellexisse Gal. nullum est dubium, quando scripsit, quod *Anima* aut temperamentum sit activarum qualitatum, aut illud, quod temperamento alteratur, & organo velut in operando utitur. l. 3. de L. A. c. 7. Ad summam: *Anima hæc est Calor, Spiritus, Aura, Ignis, Flamma vitalis, Biolychnium, Natura*, vel quocunque tandem nomine appellare libuerit. Ea potissimum in & cum sanguine, (quam Virg. propterea *purpuream Animam* haud inepte dixit) suam habet existentiam, & perennitatem: unde Gal. ipsum *sanguinem* appellare *Calidum nativum* non est veritus, l. adv. Lycumi c. 7. In hac significatione vocavit Villis *Animam Brutalem*, quia hac ratione non differt ab *anima Brutorum*, d. l. in Tropica significatione a Chymicis, & Spagyricis *Anima* accipitur in genere pro omni simplici perse volatili, potestatem habente secum rapiendi corpus, ac deferendi ab igne, Dion. Zacharius in Theat. Chym. Vol. I. pag. 740, Inspecie medi-

elementa simplicia artificiose per resolutionem ; & extractionem exaltata *animarum* nomine exornantur, v.g. *Anima Aloes*, *Rhabbarbari*, *Veneris* &c. apud D. D. Vvedelium, & alios. In opere Lapidis Philosophici *Anima* notat aquam *Mercurialem Philosophicam*, Vol. III. p. 26. Vol. IV. p. 75. 721. seqq. imo etiam *Lapis Phil. Anima* nomine appellatur, p. 728. seqq. Vide etiam in Vol. V. Indice, Rul. in Lex. Specialissime *Anima Saturni* dicitur *Altec*, vel *dulcedo Plumbi* suavissima, quæ aceto extrahitur, Dorn. Rul. & Johns. Modo describitur in Proc. Paracelsi, qui habetur in Th. Ch. Vol. III. p. 363. *Anima Catholica Mundi* dicitur *Spiritus universalis* rerum cum substantia humida, ætherea, & quintessentificata vestitus, & conjunctus, a Joh. Collesione in Idea perfecta Phil. Herm. Th. Ch. Vol. VI. p. 147.

ANIMAL, ζῷον, dicitur, quod præter vitam, & facultatem vegetativam, sensu quoque, & motu locali gaudet. *Animalium* naturam exponere quamvis ad Medicum proprie non spectet, neque etiam subiectum Medicinæ constituent; (quod Plempius in Fundam. suis voluit) quatenus tamen ad materiam Medicam spectant vel Diætericam, vel Pharmaceuticam, eatenus ad objectum Medicinæ referri haud immerito debent. *Animal* veluti *parvum mundum* esse, veteres naturæ periti dixerunt, teste Gal. l. 3. de U. P. c. 10. fin. Simpliciter positum plerumque contradistinguitur ab Homine. Dicitur alias *Brutum*, *Bestia*, *Bestiola* pro *Insecto* sumitur, Rhod. in Lex. Scrib. *Animalia* sunt terrestria, aquatilia, quadrupedia, bipeda, volatilia, insecta &c. *Animal* quoque mystice, & Spagyricè vocatur *Lapis Philos.* & quidem *nobilissimum*, ad exemplum majoris mundi, & minoris, scil. Hominis, factum, Libav. Apoc. Herm. P. prior c. 21. Lagn. in Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

* *ANIMALIS Facultas*, vel *Virtus*. Vide *Facultas*.

* *ANIMALIS Motus*. Vide *Motus*.

* *ANIMALIS Spiritus*. Vid. *Spiritus*.

ANIMATIO, est vocab. Ænigmaticum Alchymistarum, in negotio transmutationis metallorum, quando terra alba foliata est fermentanda cum aqua sulph. philosophica, vel cœlesti; Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 8. *Animatus Mercurius* dicitur, quando per perfecti metalli conjunctionem ad certam speciem est perductus, de quo legi poterit idem Apoc. Hermet. P. prior. c. 10. Talis Mercurius ad opus lapidis Philosophici requiritur a Spagyricis.

ANIMELLÆ dicuntur glandulæ sub aurium radicibus, & universo spatio inferiori maxilla circumscripto contentæ, vasorum distributio-

nibus præfectæ, quæ & lacticia appellantur; Vesal. l. 6. de H. C. F. c. 5. p. m. 22.

* *ANIMI*, & *Animæ deliquium*. Vide *Lipothymia*, *Syncope*.

* *ANIMI pathemata*. Vide *Affectus*.

ANIMUS, νῦς, νόος, θυμός, γνώμη, δόξα, idem quod *Mens*, aliquando sumitur late pro *Anima* in genere, & ita de Brutis quoque dicitur apud Gal. l. 6. Anat. adm. c. 1. quod omnia animalia habeant corpus *animi* moribus, & facultatibus conforme, quamvis in Græco legatur ψυχή. Usitatus vero stricte significat vim, ac virtutem *animæ* humanæ ratiocinativam, dijudicativam, & cognoscentem. Egregie differentiam *Animi*, & *Animæ* proposuit Linden. Ex. XIII. §. 475. seq. ex Nonio, & aliis Grammaticis, quamvis *Animam* in posteriori significatione accepisse videatur, dicens: *Animus*, & *Anima* hoc distant: *Animus* est, quo sapimus: *Anima*, qua vivimus. Sapimus *animo*: fruimur *anima*. Sine *animo* *anima* est debilis. Medicis *Anima* vitalis est: *Animus* animalis est &c. Vide *Mens*.

ANISCALPTOR, vocatur Musculus Latissimus, qui totum fere dorsum tegit cum suo compari. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 561.

ANISOS, ἀνιστός. Vide *Inæqualis*.

ANISOTACHYS, ἀνισόταχος, epitheton pulsus *inæqualis cum celeritate conjuncti*. Gorr. p. 38.

ANNETESTES, dicuntur Paracelsi scoptice *Medici Galenici*, ceu ignorantes, cæcutientes in rerum principiis, & causis investigandis, Fragm. de morb. Gallic.

ANNORA, est *Calx ovorum*, vel *Calx viva*, Rul. & Johns. in Lex.

* *ANNOTATIO*, ἀποσημασία, dicitur ipsum principium paroxysmi febris, quando solent ægri horrere, refrigerari, oscitare, pandiculare, dormire, & alia quædam his similia pati. Gal. 2. aph. 1. Dicitur & εἰσβολὴ παροξυσμοῦ. Verum est & alia *Annotatio*, vel *Epifemasia* Hæcticarum febrium propria, quando ægri una, vel altera hora post assumptum cibum calorem, & pulsum celeritatem, magnitudinemque intendi sentiunt, absque tamen horrore, refrigeratione, aut alio antedictorum symptomatum: hinc ἀποσημασία ἀδελπιῶ, *Annotatio incompressa* dicitur, l. de diff. febr. c. 9.

ANNUITIO, dicitur apud Plin. motus capitis in partem anteriorem. Vide *Rennus*.

ANNULUS, δακτυλίδιον, κερκίς quid proprie dicatur, ex aliis Lexicis notum est. Eorum quoque varium esse usum in Medicina, experientia testatur. In specie *Annuli purgatorii* e Saturni vitro parati meminit Quercet. de Med. Hermet. def.

def. c. 9. & ex hoc Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 20. De *Annulis Superstitiosis* contra Colicam, & Epilepsiam ex Marcell & Tralliano lege Keuch. in not. ad Seren. p. 66. seqq. *Annulos Chirurgicos* ad confirmandum oculum, & scalpellum occultantem delineatos vide apud Scultet. Arm. Chirurg. P. 1. Tab. VIII. fig. 5. T. XIV. fig. 14. & T. XXXVI. fig. 1. *Annulum aureum* ore detentum extrahere e corpore argentum vivum scribit Joh. Zechius de morb. Gall. c. 19. p. m. 58. *Annularis digitus* dicitur minimus in manu. *Annularis*, vel *Annuliformis Cartilago*, *κεκροδής*, quæ sit, Vide *Cricoides*.

ANNUS, ἔτος, ὀνιωτός, quid significet, notum est. Hunc communiter trecentis, & sexaginta quinque diebus, & quarta diei parte insuper constare dicunt, quamvis Hipparchus adhuc quingentesimam septuagesimam sextam diei partem addiderit, quæ subtilitas est supervacanea, Gal. princ. com. de septim. partu. *Anni tempora*, Gr. ὅρα τῶ ἔτους, aliquando simpliciter ὅρα, aliquando ἡμέραι dicuntur. Veteres olim duo saltem constituisse, *Æstatem* nimirum, & *Hyemem*, demonstrat ex Theophrasto Lind. Ex. XI. §. 196. Recentiores vero in quatuor diviserunt, addendo illis duobus adhuc alia, *Ver*, & *Autumnus*, de quibus omnibus suo loco. *Anni tempora*, eorumque vicissitudines variis morborum mutationibus ansam dare, docet Hipp. sect. 3. aph. Hinc eorum temporum temperies, & mutationes probe sunt observandæ. *Anni tempora constantia*, καθεσῶτες ἡμέραι dicuntur, quando tempestive fiunt, morbosque stabiles, & boni iudicii promittunt; quæ vero sunt *inconstantia*, ἀκαθίστατοι, instabiles, & difficilis iudicii, patet ex 3. aph. 8. *Annus Philosophicus* est *Mensis vulgaris*, Dorn. & Rul. *Annus Amadæus* est vita longa, Dorn. *Anni unius opus* vocatur *Lapis Philosophicus*, quia in annum huius operis potest fieri perfectio, nempe de grosso in subtile, de fixo volatile, Lang. in Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 771. seqq.

ANO, ἄνω, significat *Sursum*, & opponitur τῷ κάτω, *Deorsum*. Jungitur sæpe apud Hipp. & alio cum nomine κοιλία, *venter*, & denotat os ventriculi, & oesophagum, 4. aph. 4. inferior vero intestina. Ipsa quoque purgantia quædam dicuntur ἄνω, quæ sunt vomitoria, quædam κάτω, quæ per alvum educunt, l. 5. Epid. II. 6. Jung. Linden. Ex. XIII. §. 357. seqq. Diet. Jatr. n. 70. Dicitur & aliquando ἄνωθεν, quamvis hoc sit temporis, & loci adverbium, 7. aph. 32. Vide & Foef. p. 65. 66.

ANOCHYROS, ἀνωχυρός, i. e. non munitus, ab α, & ἔχυρος, vel ὄχυρος, munitus, firmatus. Legitur apud Hipp. l. de A. L. & Aq. LIX. 1. Foef. d. l.

ANODIA, ἀνοδία, iter invium significat tropice, Hipp. l. Præcept. II. 8. pro inepta, & incongrua discendi ratione, cui opponitur ἀοδίη, ἢ ἀοδὴς τέχνη, *ars pervia*, & facilis, l. de decor. IV. 10. Foef. p. 62.

ANODMOS, ἀνοδμος, inodorus. Usurpavit de jure laudabili Hipp. Coac. t. 206. Dicitur & ἀνοσμος, t. 172. & opponitur δυσωδής, *foetidum*. Foef. d. l.

ANODUS, id est, quod ex nutrimento separatur a renibus, Dorn. Rul. & Johns. in Lex. cui opponitur Calx, quod est superfluum, i. e. urina, Parac. l. 1. de Tart. t. 3. c. 2. in annot. Græce ἀνόδος significat *edentulum*, de quo infra in lit. E.

* ANODYNA, ἀνώδυνα, *medicamenta* dicuntur *dolorem lenientia*, & *sedantia*. Suntque duorum generum. Quædam proprie talia vocantur, & revera dolores mitigant, unde & παρηγορητικά, *Paregorica* appellantur, quæ sunt temperata, nostroque calori maxime convenientia, Gal. l. de S. F. c. 19. Quædam vero improprie talia sunt, veluti si quisquam hominem mortuum ἀνώδυον appellet, i. e. doloris expertem, d. l. Suntque ea, quæ refrigerando, & stupefaciendo doloris sensum tollunt, alias *Narcotica* quoque dicta, ex l. 2. ad Glauc. c. 6. qualia sunt Opiata, Gorr. p. 40. 41.

ANODYNIA, ἀνώδυνη, idem, quod ἀπονία, ἀνοχλησία, & significat *indolentiam*, doloris absentiam, molestiæ vacationem, Gal. com. 2. in l. 1. Epid. t. 46. & l. 6. in 6. Epid. t. 5.

† ANODYNUM minerale, i. e. Sal prunellæ, Phil. Hecsthet. Observ. Med. Dec. 1. c. 6.

ANOEA, ἀνοια. Vide *Amentia*.

ANOMALIA, ἀνωμαλία, in genere *Inæqualitatem* significat. Ita αἰνώμαλός σφυγμός, *inæqualis pulsus* dicitur. In specie vero *Anomalia* est sensus humoris pauci, & minime acris per corporis habitum ante febrem leviter moti, estque symptoma ante accessionem febrilem exorians, sicut rigor, & horror. Pertinet ergo ad *Episemasiam*, ἐπισμησάσιν, sive *Annosationem*, Gorræus pag. 41. Refertur etiam a Gal. inter signa mensium suppressorum, lib. 6. de L. A. cap. 5. *Anomalus abscessus*, qui & *Muliformis* eidem vocatur, M. Aurel. Severino dicitur, qui continet præter humorem etiam substantiam aliquam solidam p. n. & propterea natura talium abscessuum inter alienam, & animatam media. De his integrum librum dictus Auctor inseruit libro de Abscessibus, h. tit.

* ANOMOEOMERES, ἀνομοιομερές, *Diffimilare* dicitur, quod ex similaribus partibus est conflatum, Gal. l. 7. M. M. c. 6. Vocantur & ἑτερογενή, Gorr. p. 39. Perperam vero in Medicina pro

pro Organicis tantum habentur *Dissimilares* partes, cum omnes etiam *Similares* alias dictæ, Os, Fibra, Nervus, Vena Arteria, considerari debeant, quatenus sunt *Organicæ*, h. e. facultatem habent agendi, vel usum præstandi, in qua Sanitatis formalis ratio consistit. Vide Dogm. Med. Gen. P. I. c. 2. Dogm. 6. p. 27. seqq.

ANOMOEOS, ἀνόμοιος, *Dissimilis*. Dicitur & *Heterogenus*. Usurpatur ab Hipp. de humoribus præter naturam, & vitiosis, qui vel sursum, vel deorsum removeri debent, quo scil. vergeant. l. 6. Epid. sect. II. t. 9. Foef. p. 62. Aliquando & pro ἀνιστός, *Inæqualis*, ponitur.

ANONTAGIUS, Lapis est Philosophicus, Donum Dei, sulphur fixum a natura. Dorn. in Dict. Rul. Jonf. in Lex.

ANONYMUS, ἀνώνυμος, i. e. nomine carens. Fuit quondam epitheton secundæ cartilaginis in gutture, quæ tamen postea nomen accepit *Cricoides*, κρικαίδης dicta, vel *Annuliformis*, de quo vocabulo paulo superius. Vocavit vero inter alios *Anonymon* Theophil. Protospartarius de H. C. F. l. 3. c. 5. p. m. 178.

* ANOREXIA, ἀνορεξία, i. e. *Inappetentia*, ciborum fastidium, cum stomachus intemperie affectus, aut humorum redundantia gravatus cibos refugit, Ægin. l. 3. c. 37. Fermentum enim ventriculi destructum est. Idem significare videtur, quod *Asitia*, vel *Apositia*, ἀσιτία, ἢ ἀποσιτία, i. e. *abstinentia a cibo*, juxta Gal. 4. aph. 19. quamvis alibi inter ἀσιτίας, & ἀποσιτίας distinguat c. 1. in l. 1. Epid. t. 29. Α'νορεξία duplicis sunt generis: Quidam enim simul atque dapes libarunt, veluti satiati protinus abstinere, Græci propterea ἀψίκατοι dicti. Hos olim *Tadulos* Latini appellabant. Alii vero sunt, qui nihil omnino appetunt. Gal. l. 1. de caus. sympt. cap. 7. Hinc per ἀνορεξίαν ab Ægin. h. e. fastidium describitur, d. l. Linden. Ex. XIV. §. 63. Plures de ἀνορεξία, vel *Inappetentia* auctores vide apud Vvalther. Sylv. Med. p. 103. seqq. ubi *Appetitum dejectum* vocat.

ANORGISMENON, ἀνοργισμένον, significat apud Hipp. *remollitum*, Gal. in Exeg. voc. Hippocr. Gorr. p. 39.

ANOSIA, ἀνοσία, i. e. morbi carentia, diciturque de actu sanis, estque alter finis particularis Medicinæ, ne sani in morbos incidant, uti patet ex elegantissimo loco Hipp. l. 2. prorrh. quem citavit Dieter. n. 449.

ANOTASIER, est *Sal Ammoniacum*, Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

ANSER, χλῖς, inter aves majores aquaticas palmipedes est notissima. Ejus historiam, differentias, & usum in cibis, atque medicina vide, si curæ est, apud Aldrov. l. 19. Ornith. c. 17. seqq.

Bruverin de re cibari. l. 15. c. 29. Claud. Deodat. l. 1. c. 36. Renat. Moræum ad Schol. Salern. c. 65. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 46. *Anseres* e ligno in mare projecto nasci, Claki dictos, legitur apud Menens. Aurei Veller. l. 1. c. 12. in Th. Ch. Vol. V. p. 331.

ANTACHATES, ἀνταχάτης, est succinum, vel lapis alterius coloris bituminosus, qui cum uritur, myrrham redolet, ut scribit G. Agricola, allegante Gorr. p. 39.

ANTACIDA dicuntur remedia, quæ acidis humoribus, & particulis resistunt, proque horum varietate etiam varia esse debent. Legitur apud Dolæum Encyclopæd. l. 1. c. 3. §. 19. p. 55. Græce etiam dici possent ἀντοξικά.

ANTAGONISTA, ἀνταγωνιστής, epitheton musculorum aliis contrariorum, v. gr. Abductor, & Adductor Brachii sunt *antagonistæ*. Barthol. Anat. l. 1. c. 5. p. 41.

ANTAL, est lotio pura. Ruland. & Johnf. in Lex.

ANTALI. Vide *Entali*.

ANTAPODOSIS, ἀνταπόδοσις, legitur apud Hipp. l. aph. 12. (quamvis Gal. ibidem legerit ἀντιδόσις) denotatque statam periodorum febrilium reciprocationem, vel repetitionem, & vicissitudinem. Dieter. n. 68.

* ANTECEDENS, ἀντεγεννημένη, scil. *caussa*. Vide *Causa*. *Antecedentia* alias signa Laur. Bellino dicuntur, quæ quemlibet morbum antecedunt, in opere novissime edito p. 247. seqq.

ANTECHO, ἀντέχω, vel ἀντέχομαι, i. e. *resisto*, *renitor*. Legitur de ventre reluctantem, ut medicamentis moveri non possit. Hipp. l. 2. Epid. II. 16. VIII. 11. Foef. p. 63.

ANTEMBALLOMENOS, ἀντεμβαλλόμενος. Vide *Substituens*.

ANTEMBASIS, ἀντέμβασις, significat Gal. mutuum insertionem, sive *mutuum ingressum*, l. de Ossib. in proœm. ubi verbum ἀντεμβαίνω occurrit, ad quem locum nomen quoque verbale exposuit Ingrassias comm. p. 42.

ANTEMETICA, ἀντεμετικά, vocantur remedia vomitum præternaturalem compescencia. Occurrit apud Villis Pharm. Rat. Part. 1. sect. 2. cap. 3.

ANTENDEIXIS, ἀντένδεξις, i. e. *Contraindicatio*, sive *Contradictio* indicationum, quando aliquid occurrit in homine, quod primariæ indicationi refragatur, & contrariatur. Gal. l. 9. M. M. c. 17. Hocque dicitur *contraindicans*, ἀντενδεκνόμενος, de opt. sect. c. 22.

ANTENEASMUS, vel *Anteneasmus*, idem, quod *Emhustasmus*, species Maniæ periculossimum, dum irritantur tanquam maniaci, & in se manus violentas injiciunt. Hi subito corripiuntur cum saltatione manuum, & pedum. Videtur

detur igitur cōincidere cum Chorea S. Viti La-
sciva, & Irata. P. Zacchias Quæst. Medico-Leg.
lib. 2. tit. 1. q. 18. n. 31. seqq. ex Garioponto l.
1. c. 11.

ANTEPILEPTICOS, ἀντεπιληπτικός, dicitur de
virtute medicamentosa Epilepsiæ, & motibus
convulsivis resistente, & pessima a recentiori-
bus Medicis usurpatur. Vide *Anti*.

ANTEPRIMA, *materia* vocatur apud Paracels.
Tinctura, quæ materiam corporis primam tin-
gere, & mutare vel secundum, vel p. naturam
potest, l. 3. Chirurg. magn. c. 11.

ANTERA, pro *Anthera*, apud Dorn. in Diction.
Vide *Anthera*.

ANTEREISIS, ἀντέρεσις, *renitentiam* significat,
obluetationem, vel obnixam firmitatem, qualis
ossibus tribuitur apud Hippoc. 3. de artic. t. 58.
Foef. d. l.

ANTERIT, i. e. *Mercurius*; Rul. & Johnf. in
Lex.

ANTEROS, ἀντέρος, idem qui ἀμέδους lapis
dicitur, Gorr. p. 39. Vide *Amethystus*.

ANTHELIX, ἀνθέλιξ, dicitur *pars auriculæ ex-
ternæ*, *Helici* opposita, anfractuosa, & infe-
rior, ad confinia temporum sita, introrsum sur-
sumque imbricata, Linden. Med. Phys. l. 2. c.
11. §. 4.

ANTHELMINTHICA, ἀνθελμινθικά, vocantur me-
dicamenta contra vermes, quæ interimendo, suf-
focando, liquando, destruendo operantur, Bo-
nett. Mercur. Compital. l. 10. p. 458.

ANTHERA, ἀνθήρα, vocabulum æquivocum est.
1. Dicitur de *medicamentis aridis*, ex metallicis
præprimis compositis, colorem floridum haben-
tibus, ac prærubrum. Meminit harum compo-
sitionum Gal. l. 4. & 5. de C. M. S. L. Cels. l. 6.
c. 11. Apud Æginet. l. 7. c. 13. etiam ἀνθῆρον le-
gitur, & in fœmin. ἀνθήρα, l. 3. c. 79. In omni-
bus illis compositionibus Sandaracham inve-
nies. 2. In Botanicis *Anthera* significat me-
dium illud croceum, & rubrum in quibusdam
floribus, v. g. liliis, croco, &c. 3. Hinc &
Crocus Chymicos congrue dici posse *Anthe-
ra mineralia*, voluit Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 20.
Paracelso vero Extractio de Hyacinthis, *Anthe-
ra* appellatur, de Isterit. c. 2. Dorn. Rul. Johnf.
Alias ἀνθῆρον Hipp. in genere dicitur *floridum*,
prærubrum, & sanguineum, v. g. homines
ἀνθήροι, id est, *floridi*, l. 1. prorrh. f. II. t. 56.
Coac. 162. Corpus ἀνθῆρον, l. 6. Epid. f. III.
t. 3. Sputa ἀνθήρα, d. l. f. IV. t. 4. & l. 2. Epid.
f. III. t. 17. l. 4. de R. V. I. A. t. 72. &c. Foef. p.
60.

ANTHEREON, ἀνθέρων, dicitur *Mentum*, pars
faciei, in qua barba nascitur, exponente He-
sych. Confirmare videtur hanc significationem
locus Hipp. l. 5. Epid. XXIV. 7. & l. de Venis

XCVI. Vide Foef. pag. 61.

ANTHIA, ἀνθία, dicitur Piscis quoddam genus,
uti constat ex Oppian. Aristotel. Rondelet. l. 6.
c. 11. seqq. Aldrov. l. 1. de pisc. c. 19. Incertum
vero est determinare, qui ex illis recte descri-
pserit, cum minime inter se convenient. In
summo olim pretio fuisse, patet ex epithetis,
quod θεῖοι, i. e. *Divini*, ceu summo honore di-
gui, appellati fuerint. Usus quoque in Medi-
cina, v. g. fellis contra exanthemata, adipis
contra tumores, & abscessus &c. notavit e Kira-
nide Aldrov. d. l.

ANTHINES, *Anthinos*, ἀνθινός, ἀνθινός epitheton
vini, & olei. Vinum ita dicitur, οἶνον ἀνθινός,
quod *floribus conditum*, & bene odoratum, five
fragrantius redditur, uti exponit Gal. in Ex. voc.
Hipp. vide Foef. p. 60. seqq. Oleum vero ἀνθινόν,
vocatur *Liliaceum*, vel *Susinum*, quod & μύρον,
Unguentum appellatur, Hipp. l. 1. de morb.
mul. CXIIX. 29. seqq. Mixture quoque illa, quæ
Cyceon, κυκεὼν vocatur, ἀνθινὴ dicitur, l. de
int. aff. XIII. 47. Vide *Cyceon*.

† ANTHORA Antiqua, Venenum. Christ. Ba-
ravalus de peste, intelligit forte Napellum cum
Avicenna.

ANTHONOR, idem, quod *Anthanon*, de quo
infra, Rul.

ANTHOS, ἀνθος, Latine *Flos* dicitur: & tri-
buitur non solum plantis, estque ultimum, &
perfectum plantæ productum ex subtilissimis con-
cretis particulis constans, uti florum Anato-
men speciose satis descripsit Junken. Chym.
Exp. Cur. P. 1. f. 3. c. 5. p. 189. seqq. quamvis ad-
huc in dubio relinquamus, an omnium planta-
rum flores sulphuris sint particulæ appropriatæ;
verum etiam mineralibus. Ita ἀνθος, *aris flo-
rem*, notat Hipp. l. 2. de morb. XXXIII. 21.
XXXIV. 8. 33. Strictissime vero ἀνθος, *rosma-
rinum*, vel *flores Rosmarini* significat. In Chy-
micis *quintam essentiam*, five *Elixir auri*, item
medicinam extractam ex perlis notat Parac. l. 3.
de vit. long. c. 1. de Gradib. & Compos. in Scho-
liis, Rul. & Johnf. *Anthos Philosophorum* dici
modum transmutandi metallum aliquem, qui
fit per Vitriolum, vult Libav. S. A. Ch. l. 7. c.
7. Vide infra *Flos*.

ANTHOSMIAS, ἀνθοσμίας, dicitur *vinum odora-
tum*, flagrans, *floridum*, purum, nobilissi-
mum. *Flos* enim vini idem est, quod *vinum egre-
gium*, & purum, uti constat ex Plauti Cistell.
act. 2. sc. 2. Differt ab *Anthino*, quod hoc sit vi-
num medicatum, ab herbis odoratis fragrantiam
acquirens, illud vero ab uvis nativam fragran-
tiam obtineat. Videtis Linden. Ex. X. §. 130.
seqq. Aliter exposuit *Anthosmiam* Lang. l. 1. ep.
27. scil. quod sit vinum aqua maris quinquage-
sima parte musto addita mistum, ex Athenæo
l. 1.

I. I. Dipnosoph. Vide Foef. p. 61.

ANTHRACIA, ἀνθράκιν, dicitur congeries prunarum, sive carbonum accensorum, apud Hipp. l. de nat. mul. LVII. & l. i. de morb. mul. CI. 28. Menles quoque muliebres adusti, nigri, carbonibus similes eidem appellantur ἀνθράκιδες ὀνυμύια, l. i. de morb. mul. XXIV. 11. Foef. p. 62.

ANTHRACITES, ἀνθράκίτης, Vide Schistus Lapis.

ANTHRACOSIS, ἀνθράκωσις, in specie carbunculum, vel in oculi bulbo, vel in palpebra occurrentem denotat, apud Æginet. l. 3. c. 22.

ANTRAX, ἀνθράξ, proprie carbonem accensum, hoc est prunam significat, uti patet ex 5. aph. 11. Junge Dieterich. n. 66. Per translationem in Pathologicis Anthrax vocatur Carbunculus, Tumor p. n. inflammatorius ex sanguine nimis adulto, & crassiore partem, in qua colligitur, depascente obortus. Vide & Gal. 6. aph. 45. Apud Serenum etiam Carbo vocatur. Adde Keuchen. in not. ad h. l. p. 241. seqq. Dicitur alias & Latine Ignis Persicus. Vide Barbette, Chirurg. P. II. c. 12. Auctores de Anthrace, vel Carbunculo vide apud Vvalther. Sylv. Medic. p. 302. seqq. Dicitur etiam de lapide pretioso, qui Carbunculus vocatur, de quo infra. Vide Carbunculus. Adde Th. Ch. Vol. IV. p. 796.

ANTHROPE, ἀνθρώπη, vel ἀνθρωποίνη, dicitur Cuius humana, apud Herodot. notante Vesalio l. 2. de C. H. F. c. 5. princ.

ANTHROPOS, ἀνθρώπος. Vide Homo.

ANTHYPNOTICA, ἀνθυπνωτικά, vocari possunt medicamenta somnum abigentia.

ANTHYSTERICA, vult etiam appellari medicamenta contra Passionem Hystericam, Blancard. in Lex. sed an in quodam Auctore Græco legitur, an vero ipse hæc nomina finxerit, de eo non constat.

† ANTHOPHYLLI, apud Andr. Cæsalpin. Cario-phylli aromatici. G. Bauhin. Pin. lib. 11. sect. 3.

T ANTIAGRI, Tonsillarum tumor Ulpiano. Riolan. Enchrid. Anatom. l. 4. c. 7.

† ANTIDOTUM, acrius Catarticum, non semper enim locum in venenis habet. Isac. Casaubonus in Spartianum.

ANTIMONIUM, Hispanis Alcohol. Anton. Ne-bressensis Quinquagen. c. 44.

ANTI, ἀντί, præpositio e Grammaticis nota, significans Contra, adversus. Sæpe conjungitur in Medicina aliis nominibus, aut verbis ad exprimendam virtutem remedii alicujus specificam adversus hunc, vel illum affectum, v. g. Antiepileptica, Antemetica, Antinephritica, quamvis & haud raro omittatur, & nihilominus significatio curatoria intelligatur, v. g.

Medicamenta Colica, Nephritica. Arthritica, &c.

* ANTIADDES, ἀντιάδες. Vide Tonsillæ. Alias Antiades dicuntur Tonsillæ inflammatae. Nicol. Piso de morb. cogn. & cur. l. 2. c. 2.

ANTIBALLOMENOS, ἀντιβαλλόμενος, idem quod ἀντεμβαλλόμενος. Vide Substituus.

ANTICADMIÆ, est tertium genus Cadmiæ fossilis, quod & Pseudocadmiæ dicitur. Appellatur vero Anticadmiæ, non quod Cadmiæ opponatur, sed quod substituatur in hujus locum. Fallop. tr. de metall. & fossil. c. 12. Tom. I. Oper. p. m. 307.

ANTICAR, i. e. Borax. Dorn. Ruland. & Johnf. in Lex.

* ATICARDIUM, ἀντικάρδιον, sic dicitur cavum illud, quod est sub pectore, carneum molleque ad os ventris pertingens. Vocatur etiam σφύγη. Rufus vero cavitatem eam pectoris, quæ est ad claviculas, tradidit ab Homero dici λακκνίλω; a Medicis vero ἀντικάρδιον, & σφύγι, Gorr. p. 39. Dicitur & scrodriculus cordis.

* ANTICHEIR, ἀντίχειρ, est magnus digitus manus, qui & Pollex, & Promanus dicitur. Gal. l. de musc. dissect. c. 22. & l. i. de U. P. c. 22. Ita vero dictus, quod appositis sibi quatuor digitis æqualem habeat usum, vel quod locum totius manus tutari possit. C. Hofm. in com. ad hunc Gal. l. n. 63. Hipp. δάκτυλον μέγαν, digitum magnum appellavit, c. 1. de iis, q. in med. f. r. 21. Est vero digitus primus a carpo, sive brachiali incipiens, eique per diarthrosin insertus, reliquis quatuor digitis multo inferior, & illis non recta, sed ex obliquo appositus. Per hunc manus actiones omnes habet firmiores. Tantum enim roboris præbet, quantum reliqui digiti simul sumpti. Hinc & a pollendo Pollicem Latini appellavere. Gorrh. p. 40.

* ANTICIPANS, προληπτικός, & Anticipatio, τὸ προλαμβάνειν dicitur de morbis, quorum paroxysmorum ordines, vel periodi statim ab initio aliquid futuri temporis accipitur, Gal. l. 1. de cris. c. 3. vel qui cum diversis horis semper accedat, & remittat, prævenit quidem continuo, citiusque horas absolvit. Ita & Menstrua Anticipata opponuntur Postpositis. Vide Postpositio. E contrario qui tardat, & serius absolvit periodum, Hystereticos, ὑστερητικούς, sive posterius veniens, vel subsequens, & Tardatio illa, vel Subsecutio, τὸ ὑστερίζειν, nuncupatur, Castell.

* ANTICNEMION, ἀντικνήμιον, dicitur Gal. 2. de fract. t. 34. media, & carne vacua Tibiæ pars a summo deorsum in longitudinem protensa, in gracilibus conspicua. Prima Tibia, aut anterior vocatur, quod crassiori, & insigniori

Tibia parti opponatur . Foef. p. 63. Latine *Ocrea*, quamvis hanc versionem nonnulli impro-
bent.

ANTICONTOSIS, ἀντικόντως, apud Hipp. est *venixus conti*, aut qui conto, vel scipione fit, cum videl. loco cruris baculo corpus fulcitur, 3. de artic. t. 76. 103. Adde Foef. p. 64.

ANTIDIDOMÆ, ἀντιδίδουαι, h. e. ex *adverso respondeo*, diciturque de signis morbo ex adver-
so respondentibus . Hipp. Coac. 145. Foef. p. 63.

ANTIDINICA, ἀντιδινικά, dici possunt *medica-
menta contra vertiginem*, Blancard. in Lexic. An vero in Græco quodam scriptore Medico
hoc vocab. occurrat, certo affirmare non possumus.

ANTIDOTARIUM, ἀντιδοτάριον, i. e. *Dispensato-
rium*, de quo vocab. infra suo loco.

ANTIDOTUS, ἀντίδοτος, Fœminin. Latinum
apud Gal. l. 17. c. 16. & in neutro *Antidotum* sc.
medicamentum est, quod non extrinsecus im-
positum, sed intus assumptum, malignas, cœ-
cas, & latentes corporis affectiones sanat. Gal.
l. 1. de Antidot. c. 1. Verum mos est junioribus
Medicis, *Antidotos* appellare non modo quæ ad-
versus mortifera medicamenta, quæque ad mor-
sus, ictusve venenosos exhibent; sed etiam quæ
contra malas corporis affectiones, præsertim
diutinas, l. 2. c. 16. Vide *Alexipharmaca*. *Anti-
dotus* quoque mystice appellatur *Lapis Philosoph.*
ap. Lagneum, in Harmon. Chym. Th. Ch. Vol.
IV. p. 727. seqq.

ANTIFEBRILE. Vide *Febri-fuga*.

ANTIFIDES, dicitur *calx metallorum*. Rul. in
Lex. Ch.

ANTILEPSIS, ἀντίληψις, *apprehensio*, ap. Hipp.
significat modum deligationis, videlicet vin-
culorum in partem contrariam, aut sanam in-
volutionem, aut appensionem, aut veluti occu-
pationem quandam, ut deligatæ partes firmitus
contineantur; ut in humeri deligatione, quan-
do fit per alteram alam vinculi circumductio,
aut inguine laborante, ea, quæ fit ad alterum
ingen, 2. de iis, q. in Med. f. t. 16. Foef.
Oec. 64. Alias Lat. *Apprehensio* sumitur pro
Indicatione, quatenus Medicus id apprehendit,
quod est utile ad finem suum obtinendum. Mich.
Gavassetius l. de Indicac. curat. c. 4. pag. m. 50.
51.

ANTILOBIIUM, ἀντιλόβιον, ἢ ἀντιλοβίς, dicitur
pars illa exigua in auricula, quæ infimæ parti,
quem Lobum appellant, superposita est. Ruf-
fus scribit, *Antilobia*, vel *Oblobium* dici He-
licis extremum subbreve. Lind. Med. Phys. l. 2.
c. 11. §. 4.

ANTILOGIA, ἀντιλογία. Vide *Contradi-
ctio*.

ANTIMONIUM, idem quod *Suibium*, σιμύρις,
σίβρις, est minerale ad metallinam naturam proxime
accedens, e Sulphure, Mercurio crudo,
cum portionibus terrestribus, & paucis salinis
mistis constans. Ejus historiam, & vires de-
scriptas vide passim in Auctoribus, v. g. in Th.
Ch. Vol. I. p. 563. ubi duplex statuitur a Dorn.
nigrum, & *album*, quod *Magnesia* dicitur, l.
de Transmut. metall. c. 24. can. 5. Item pag.
616. seqq. plurib. Libav. S. A. Chym. l. 7. c. 22.
Apoc. Herm. Part. prior. c. 13. & alibi. Schro-
der. Pharmac. l. 3. c. 17. Fr. Hofm. in Clav. ad
h. l. quietiam tantas huic minerali tribuit lau-
des, ut sit quasi fons, & scaturigo præstantis-
simorum medicamentorum, & Cornu Amal-
theæ salutarium remediorum. Contra in C.
Hofm. Paralip. Officin. c. 90. reperies decretum
totius Collegii Parisiensis contra *Suibii* usum A.
1566. publicatum, statuens, esse deleterium,
nec posse quavis præparatione emendari, ut
intro citra molestissimam noxam possit assu-
mi. An fortassis utrinque peccatum est in judi-
cando cum in excessu, tum in defectu? Sane
perdifficile est, & periculosa res alex, arbi-
trium facere. Ænigmatice a Spagyricis *Anti-
monium* vocatur *Lupus*, *Proteus*, *Radix Metal-
lorum*, *Saturnus Philosophorum*, *Magnesia Sa-
turni*; & exprimitur hoc caractere ♂ *Marca-
sita plumbea* dicitur *Antimonium Philosopho-
rum*, Th. Chym. Vol. VI. pag. 475. Ipse quo-
que *Lapis Philosoph.* vocatur *Antimonium* in
Lagnei Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV.
p. 427.

ANTINEPHRITICA, ἀντινεφριτικά, *medicamenta
contra morbos renum*. Blanc. in Lex.

ANTIPATHES, ἀντιπαθές, est species *Corallini ni-
gri*, secundum Diosc. l. 5. c. 140. arboris figura
magisque ramosi, & vices easdem cum *Corallio*
habentis. Adstringit enim, & refrigerat medio-
criter. Georg. Agricola scribit, non aliud vi-
deri, quam *Hematiten nigrum*, l. 4. fossil. pag.
249. & l. 5. p. 254.

ANTIPATHIA, ἀντιπαθία, dicitur species *qua-
litate occultæ*, opposita *Sympathia*, quando in-
ter duas res vel odium aliquod naturale occur-
rit, vel una alteram fere inexplicabili ratione
afficit, eamque remove, aut destruere anni-
titur. Ita Gal. l. 11. de S. F. §. Coria vetera, de
iis combustis scriptum esse a quibusdam tradit,
quod attritiones sanent ex *antipathia* quadam.
Enimvero licet nec *sympathiam*, nec *antipa-
thiam* omnem negare velimus, aut possimus,
nec tamen hoc quoque dissimulabimus, quod
multa vana, absurda, & falsa in enumeratione
exemplorum ad utramque illam qualitatem con-
currere solent; quemadmodum hoc etiam pu-
blice contra Digbæi Dissertationem de Pulvere
Sym-

Sympathetico ad oculum demonstravimus, *Sympathia*, & *Antipathia* rationem omnem haud inepte deduci posse e corpusculorum attractione, vel effluviis occurfantium diversorum motibus, & configurationibus variis gaudentium, vel mutua cohaesione, & combinatione, vel reciproca attractione, & repulsionem existimat Charlton. Ex. X. Parthol. §. 33. Enimvero Joh. Marcus Marci vult adhuc efficacius intercedere principium vitale, videlicet vel *Archeum*, & ejus vim conservativam, quæ transit in alterius corpus, vel ideam aliquam hostilem, aut necantem, aut corrumpentem, quæ recipitur in alterius sphaeram radiosam, ex effluviis maximam partem constantem, Phil. Veter. rest. Part. V. sect. 1. subsect. 3. & sect. 3. subsect. 1. Enimvero mihi videtur in totius hujus argumenti explicatione frequentior fallacia petitionis ejus, quod est in principio, committi, dum obscurum per æque obscurum, incertum per incertius demonstratur. Effectus *Antipathia* recenset etiam Rolsink. O. & M. M. Spec. 1. 2. f. 3. 199.

ANDIPERISTASIS, ἀντιπερίστασις dicitur *Circumobfistentia*, sive caloris, aut frigoris compressio & coarctatio, ob contrariam circumfusi corporis qualitatem. Ita Theophrast. 1. de Igne rationem, cur in hyeme corpora robustiora sint, & facilius alimenta concoquant, ponit in collecto calore potentiori per *anti-peristasin*. Hæc etiam causa est inflammationum internarum hyemali tempore familiarium, v. g. pleuritidis, peripneumonix &c. 3. aph. 23. Dicitur vero ἀντιπερίστασις emphatice; ἀντί, quia contrarium; περί, quia cohibens; στασις, quia immotum, scil. frigus, cujus obsessione ignis unitur, unione roboratur, roboratus incalescit. Vide Dietrich. Jatr. n. 448. & Linden. Ex. X. §. 115.

ANTIPHARMACUM, ἀντιφάρμακον, dicitur *medicamentum contra venena*, & ita idem, quod *Antilepharmacum*. Diosc. Blanc. in Lex.

ANTIPHYSICA, ἀντιφυσικά. Vide *Carminativa*.

ANTIPOEEO, ἀντιποιέω, Hipp. significat *resistere malo*, juvare, 2. de artic. t. 42. Vide Foef. Oec. p. 64.

ANTIPRAXIA, ἀντιπραξία, significat functionum, & temperamentorum in diversis morbis contrarietatem, quam veteres excogitarunt ad declarandam in effectibus hypochondriacis symptomatum concurrentium varietatem sæpe contrariam, v. g. Hepatis intemperies calida, & Stomachi frigida etiam in vulgus pene notæ communiter incusantur. Quam licet nonnulli ex recentioribus inficiari non vereantur, inter quos & B. Etmullerus, ideo quod sanguis debito circulo distributus proportionaliter cale-

faciat & stomachum, & hepar, adeoque debitam crasin obtineat: insufficiens tamen hæc ratio nobis videtur, siquidem, non obstante illa proportionali convenientia temperamentorum in singulis organis, nihilominus sano sensu aliqua etiam contrarietas statui, & defendi poterit. Ut taceamus, videri nobis illos confundere statum sec. nat. cum statu pr. nat. ita ut licet concederetur, non dari ἀντιπραξίαν in illo, non statim liceret inferre, quod nec in statu præternaturali occurrat.

ANTIQUARIUM vocatur Practicis quibusdam recentioribus medicamentum *specificum contra febrem quartanam*, quale est Riverii. Ita & *Antiquarium Peruvianum* dicta fuit *China China*, de quo suo loco. Meminit & *Essentia antiquaria* D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 3. f. 2. c. 8.

ANTIQUUS, πηλὸς, idem quod *Vetus*. *Antiqui morbi*, i. e. *inveterati*.

ANTIRROPE, ἀντιρρόπη, ἢ ἀντιρρόπιη, significat in contrariam partem propensionem, vel inclinationem, & usurpat Hipp. de nare inclinata mediante habena in contrarium retrahenda, 2. de art. t. 46. Foef. d. 1.

ANTISECOSIS, ἀντισήκωσις, dicitur *æqualis repensio*, aut ad æquilibrium reductio, *adequatio*, idem quod ἀντιστάθμησις, a verbo ἀντιστήκωσαι, quo utitur Hipp. in figurata quidem significatione, pro reficere, & cibum deperditum reponere, aut rependere, 2. de R. V. I. A. t. 28. Foef. d. 1. Itali ἀντισήκωσιν vocant *Bilancia*, quem terminum transtulerunt Arithmetici, & Mercatores in forum suum frequentissime. Latinum *Compensatio* quoque respondet ἀντιστάθμησιν.

* *ANTISPASIS*, ἀντίσπασις, *Revulsio*, *Retractio*, dicitur humoris fluentis in contrariam partem retractio, & averfio. Hujus species sunt quatuor pro positionum differentiis. Nam *Revulsio* fit aut ab inferiori parte ad superiorem, aut a dextera ad sinistram, aut ab anteriori ad posteriorem, aut ab interiori ad externam. Gal. 1. de hirundin. revuls. &c. c. 3. quamvis l. 5. M. M. c. 3. tres tantum enumeret. Meminit Hipp. quoque *revulsionis*, l. 6. Epid. f. 2. t. 8. Foef. d. 1. & p. 65. Gor. p. 40. An, & quomodo hæc fieri possit per Venæ sectionem, stante Circulationis sanguinis principio indubitato, sane difficillimum est explicatu. Nobis sufficere videtur, quod aliquando natura defectum sanguinis e parte læsæ opposita detracti resarcire cogatur e parte læsa, vel affecta. *Antispasmon*, ἀντισπασμικόν, appellatur in genere auxilium in diversa revelans. Gal. l. 13. M. M. c. 11.

ANTISPODA, ἀντίσποδα, dicuntur medicamenta, quæ eadem cum τῷ σποδίῳ, quod & σποδὸς dicitur, facultate pollent, ita ut in *spodii penuria*

nuria in ejus locum substitui possint; quorum meminit Diosc. l. 5. c. de pompholyge, cujus species *Spodium* est. Gorr. d. l.

ANTISTATHMESIS, ἀντιστάθμις. Vide *Antise-*
cosis.

ANTISTERIGMA, ἀντιστήριγμα, apud Hipp. dicitur *Fulcrum*, quo aliquid obfirmatur, & fulcitur, 1. de artic. t. 74. Derivatur a verbo ἀντιστήριζεν, obniti, obfirmari, quod legitur apud eund. c. 3. de art. t. 103. & 4. h. t. 58. Vide Foef. p. 65.

ANTISTERNON, ἀντίστρονον, i. e. *Dorsum*, de quo suo loco. Gorr. d. l.

* ANTITASIS, ἀντίτασις, cum ossa, quæ dissident, ad hoc ut e directo admoveantur, prius retrorsum trahuntur. Hæc ad oppositum tractio, ἀντίτασις dicitur Gal. l. 6. M. M. c. 5.

ANTITHENAR, ἀντίθεναρ, vocatur a Riolano Musculus adducens pollicem tertius, teste Bartholin. l. 4. An. c. 9 p. 577. quemadmodum & alter adducens Musculus *Hypothenar* eidem dicitur.

ANTITRAGUS, ἀντίτροχος, est pars crassior *Anthelice* opposita *Trago*, uti descripsit Ruffus. Quid vero *Anthelix* sit, & *Tragus*, vide suo loco. Gorr. d. l. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 11. §. 4.

ANTITYPOS, ἀντίτυπος. Vide *Renifus*.

ANTRUM cum epitheto *Buccinosum* vocatur *Cochlea auris*, teste Barthol. libell. 4. An. c. 6. fin.

ANTYLION, ἀντύλιον, nomen est *malagmatis* valde adstringentis, cujus descriptio habetur apud Aegin. l. 7. Gorr. d. l.

* ANUS, ἀρχός, δακτύλιον, ἔδρα, κύστρος, idem quod *Podex*, *Culus*, dicitur inferior corporis pars, in qua est recti intestini extremum, per quod excrementa reddantur. Gal. l. 5. de U. P. c. 14. Hujus exterior pars musculo Sphinctere donata *Anulus*, δακτύλιος, dicitur l. Introduct. c. 10. Ani partes crassiores musculosæ vocantur *Nates*. Sumitur & ἀρχός pro toto intestino recto, ex 5. aphor. 59. Vide Foef. pag. 98. Dieterich. num. 111. *Anus* in genere foemina mulierem vetulam significat. Vide *Graec.*

ANXIETAS. Vide *Alyce*. *Angor*.

ANYDRIA, ἀνυδρία, calum siccum, & squallidum significat, uno verbo *Sudum*. Hipp. l. 2. Epid. f. l. 6. l. 1. Epid. f. l. 7. Hinc & Adjectivum ἀνυδρὺς, i. e. siccum, *squallidum*, de diversis anni temporibus prædicatur, v. g. de vere, & æstate, l. 2. Ep. f. III. de autumno 3. aph. 14. Vide Foef. pag. 65. Dieter. Jat. n. 69.

ANYPERBLETOS, ἀνυπερβλητός, i. e. *insuperabilis*, incoctilis. Legitur de carne bubula apud Hipp. de R. V. l. A. t. 98. Foef. d. l.

ANYTEUTHYNOS, ἀνυτεθύνος, dicitur de eo quod rationi reddendæ non est obnoxium. Sunt autem illa in arte, quæ sensibus sunt obvia, & minime examinanda. Hipp. Præcept. VI. 8. Foef. d. l.

ANYSTOS, ἀνυστός, significat *expeditum sermone*, promptum verbis, quod etiam Medicum decet. Hipp. de dec. orn. II. 31.

AOCHLESIA, ἀόχλησις. Vide *Anodynia*.

AOCNIA, ἀοκνία, *impigritas*, vel *sedulitas*. Hanc in laboribus commendavit ad sanitatis exercitium proficuum Hipp. l. 6. Epid. f. IV. t. 20.

AONCON, ἀογκον, dicitur *carens tumore*, & in superlativo ἀογκότατον, quo usus est Hipp. de corpore valde gracili, minimeque tumente, f. 2. de nat. hum. t. 4. Quidam etiam exponunt per solidissimum, ut externæ aeris injuriæ minus sit expositum. Foef. p. 66.

AORGESIA, ἀοργησις, ἀόργητος, *Ira vacuitas*, Lat. & *Lentitudo* dicitur, oppositus affectus iracundiæ, quando quis nescit irasci. Mart. Akakia in Gal. art. parv. p. 118.

AORNOS, ἀορνός, dicitur locus *carens avibus*, ob exhalationes malignas præsertim e lacubus, avibus advolantibus necem adferentes: Qualis fuit in Campania circa lacum rotundum *Averni* nomine indigitatum. Talis locus *Aornus* etiam in Epiro, qui pestilenti exhalatione insignis, nec ipse sinit volucres cælo frui libero, sed exanimatas deficit. Plura vide de his locis apud G. Agricol. de re metall. pag. m. 147. 148.

AORTA, ἀορτή, epitheton *Arteriæ Magnæ*. Vide *Arteria*; quamvis apud Hipp. vocabulum ἀορταί, *Aortæ*, potius de bronchiis asperæ arteriæ, & ramis per pulmonum lobos dispersis summi videatur, uti patet ex lib. de loc. in hom. XXVII. 14. Vide Foef. d. l. & p. 67.

AORTRA, ἀορτρα, ἀορτρά, ἀορτρῶν, dicitur suspensa utrinque pulmonis pars, quam Linden. etiam per *Articulam* vertit, l. 2. de morb. III. 1. Coac. t. 400. Apud Diosc. etiam legi ἀορτρεῖς scribit Foef. d. l. Ad summum, notante eodem ex Gal. circa horum vocabulorum lectionem ὁ πᾶν τὸ σαφές ἐστι.

APAEOREOMAE, ἀπαερόμαι. Vide *Æora*.

APAGMA, ἀπαγμα. Vide *Abductio*. Strictius exposuit Gal. hoc vocab. l. 6. M. M. c. quod sit appellatio Medicorum propria vulgo inusitata, quoties ossis finis, qua parte cum alio maxime committitur, abruptus est. Foef. d. l.

APALLAGE, ἀπαλλάγη, in genere quidem omnem *mutationem*, in specie vero apud Hippoc. liberationem a morbo significat, 2. aph. 45. a verbo ἀπαλλάττω, *mitto*, de quo vid. Dieter. n. 74. & Foef. Oec. pag. 68. qui multis locis ex Hippoc. demonstrat, significare quoque hoc

hoc verbum evacuare cum emolitione.

APANCHOMENOS, ἀπαγχόμενος, qui strangulatus, qui suspendio suffocatus est, occurrit apud Hipp. l. 2. aph. 43.

APANTESIS, vel *Apantoma*, ἀπάντησις, ἀπάντωμα, obviam itionem, & id, quod alteri occurrit, significat, Hipp. l. de dec. hab. V. 11. & IX. 14. quamvis alii legant ἀπαντήματα. Intelligit vero per *Apantesin* officium Medici, quo mature consulit emendare in futurum errores commissos, & docere unumquemque, quid sui muneris sit apud ægrum, quid fieri de tempore in tempus debeat, quid non fieri, egregie exponente hoc Linden. S. M. Exerc. II. §. 26.

* APANTHISMUS, ἀπανθισμός, est subtilissima linea, quæ ægre videri potest, quasi exolefcentem lineolam diceret, cui simillimæ sunt venarum quædam propagines, florum aranæ, aut capillorum modo angustæ, & extensæ, quæ *venæ capillares* dicuntur. Gal. de ven. & arter. dissect. c. 8.

APANTHROPIA, ἀπανθρωπία, significat hominum aversionem, & solitudinem, referturque inter symptomata melancholiæ, & signum habetur malum Leucophlegmaticorum, Coac. t. 482.

APANTICRY, ἀπαντικρύ, significat *palam*, evidenter, manifeste. Hipp. 3. de fract. t. 34.

APARACHYTUM, scil. vinum, ἀπαράχυτον οἶνος, est vinum meracissimum, originale scil. vinum, cui marina aqua non est admixta. Gal. l. 4. de C. M. S. G. c. 7. & l. 12. M. M. c. 4. Erant autem huiusmodi vina generosa; Ignobilibus vero, aut imbecillis vinis marina immiscebatur, indeque τετραλαχάτωρον οἶνον, vel τετραλάττον, vel τετραλαχίας dicebatur. Celsus modo *falsum* simpliciter vocat, l. 1. c. 6. modo *falsum Græcum*, lib. 3. cap. 24. & alibi. Græcorum enim inventum erat, vinorum sola ignobilia condientium mari; quomodo? docet Diosc. l. 5. c. 27. itemque Columella l. 12. c. 25. quare? docet Plutarch. quæst. nat. X. Species salis septem recenset Plin. l. 14. H. N. c. 8. *Aparachyton* etiam dicebatur ἀθάλακτον, h. e. maris expertus, cum Horat. 2. Sat. 8. v. 15. Hæc ex Linden. S. M. Exerc. X. §. 63.

APARASCEVASIA, ἀπαράσκασις, dicitur, cum quæ necessaria sunt ad balneum, sunt imparata, neque rite suppetunt. Hipp. c. 3. de R. V. I. A. t. 44.

APAREGORETOS, ἀπαρηγόρητος, dicitur de eo, quod nullius est solatii, nullum affert commodum. Hipp. de dec. orn. IV. 8.

APARTES, ἀπαρτής, *suspensus*, separatus, penilis. Usurpatur de naso ab Hipp. 2. de art. 47. Foef. p. 69.

APARTHROSIS, ἀπαρθρωσις. Vide *Articulatio*.

APARTI, ἀπαρτί, ἀπαρτίως, adverbium est Hippocraticum, significans *integre*, *exquisite*, *exacte*, 2. de R. V. I. A. t. 43. & 1. aph. 20. Foef. d. l.

APARTISIS, ἀπάρτισις, *compagem*, & *connexionem perfectam*, integritatem, & *perfectiorem* significat. Usurpatur de Nervis ab Hipp. 1. de art. t. 25. Foef. p. 70.

APARYO, ἀπαρύω, id est *detraho*, *exhaurio*. Hippoc. l. de intern. aff. X. 20. 21. 22. Foef. d. l.

APATE, ἀπάτη, *deceptionem*, *fallaciam* significat. Hipp. l. 6. Ep. f. V. t. 13. Hinc ἀπατεῶν dicitur *Impostor*, quod legitur 3. de art. t. 20. Verbum habetur ἀπατάω, *decipio*, & compositum idem significans ἐξαπατάω, quod occurrit l. de ver. med. III. 18. Foef. d. l.

APATHIA, ἀπάθεια, significat *affectuum p. n. defectum*.

APAUDAO, ἀπαυδάω, proprie, & stricte significat, *loquendi facultate destituor*. In latiori vero significatione omnem virium defectionem, imbecillitatem, (quam plerunque & vocis defectus comitatur) denotare solet, uti patet ex Hipp. 1. aph. 9. l. de Gland. X. 12. l. Præcept. IIX. 7. l. 1. de morb. mul. c. 28. Quin & de morbo deficiente usurpatur l. 2. Epid. f. I. 31. Hinc descendit *Compositum* προαυδάω, quod significat, vel antea viribus deficio, vel antea voce destituor. Hipp. l. 1. prorr. f. 1. t. 8. Vide Foef. d. l.

APAUROSCOMÆ, ἀπαυρίσκομαι, h. e. *consumor*. Legitur apud Hipp. l. 4. de morb. XXX. 9. Foef. d. l.

APECHEMA, ἀπήχημα, dicitur quasi, ut in echo fit, responsio quædam, est a contraria ictus parte facta calvariæ fractura, vel fissio, de qua etiam Celsus l. 8. c. 4. Negavit vero eam contingere P. Ægin. l. 6. c. 90. In medio reliquit Marcell. Vergil. com. ad Dioscor. l. 4. c. 24. ex quo hæc depromimus. Æginetæ subscribit Gorr. quia os calvariæ futuras habet, quæ teste Gal. l. 9. de U. P. c. 17. impediunt, ne ictus una in parte acceptus alteram, quæ ultra futuram est, violet, sed noxa terminetur ad ipsam futuram. Provocavit vero ad experientiam multis observationibus confirmatam Job a Meckren Obs. Medico-Chirurg. c. 1. p. 20. 21. Lat. dicitur *Contrafissura*; Hanc ab Hipp. vocari ξυμφορὰν, *calamitatem*, l. de vuln. c. XVIII. 2. credidit Scult. Arm. Chir. p. 1. Tab. XXIX. post. fig. 10. §. 21.

APEIROS, ἀπειρος, duplicem habet significationem. 1. notat *infinitem*, a πέρας, terminus. Vide *Infinitem*. 2. *Inexpertum*, a πείρα, *experientia*. Vide *Imperitia*.

APETHEVMENA, ἀπεθευμένα, dicuntur Hipp. ea, in quibus æger Medici præceptis minime se præstat morigerum. l. 2. prorrh. VII. 1. Hinc & huiusmodi ægri dici possunt ἀπεθεύοντες, immo- rigeri. Foef. p. 71.

APELLA, ἀπόδερμα. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 7. de C. M. P. G. c. 6. dicitur, cui præputium ex morbo, vel sectione deficit, aut ita contractum est, ut glandem amplius tegere nequeat. Romani etiam *Recutitum* vocant. *Apella* propterea epitheton Judæorum ob circumcisionem esse solet. Morbus vero retracti præputii alias *Paraphimosis* vocatur.

APEMPOLESIS, ἀποπόλησις. Occurrit hæc vox apud Hipp. l. de dec. hab. V. 15. Refertur ibi inter virtutes, & decora Medici. Foefius in Oec. exposuit per venditionem, nundinationem, jungens cum purgationibus, q. d. nundinatio, ac venditio medicamentorum ad purgandum necessariorum, quorum scientiam habere debet. Hanc versionem videtur confirmare Henr. Steph. in Thes. Gr. Verum an nundinatio hæc ad τὸ πρῆπον Medici pertinet? Minime. Magis igitur mihi placet versio Hier. Mercurialis, plane contrariam significationem tribuentis, scilicet. quod notet Alienitatem a mercimoniis. Hunc secutus Linden. in edit. Hipp. noviss. quamvis in S. M. Ex. II. §. 30. seqq. limitaverit, nisi æger ipse urgeat, metu ne non detentus mercede, velut hamo, Medicus se deserat, vel curationem protrahendo quæstum ex morbi longitudine faciat uberiores. Alias pacisci cum ægrotis præjudicat honestati, atque utilitati.

APENES, ἀπηνές, significat *immitte*, injucundum, quod cum sumitur, molestiam quandam exhibet, uti exponit Gal. com. 1. de R. V. I. A. t. 18. Huic opponitur τὸ προσηνές, *mite*, suave, jucundum. Graviter vero hallucinatus est Gorræus, qui in def. plane invertit utriusque significationes.

* **APEPSIA**, ἀπεψία, in genere *Cruditatem* significat, de quo infra. In specie vero est Symptoma ventriculi, & denotat abolitam ejus Chylificationem, ob defectum, vel vitium fermenti, aut temperamenti vitalis, h. e. intemperiem frigidam, & humidam.

* **APEPTON**, ἀπεπτον. Vide *Crudum*. *Apeptaphymata*, ἀπεπτα φύματα solitus est Hippocr. nominare *cruda tubercula*, seu tumores p. n. nervosa corpora vertebrae ipsis, atque spinali medullæ insita extendentes, causam nempe gibborum effectricem, teste Galen. 4. de L. A. 3.

APER, ἀπερ, (quæ vox Græca multos Scriptores in errorem duxit, ut verterint Latine per *Caper*, recte notante Ul. Aldrov. l. 1. de quadr. bisule. c. 37. quamvis ex contextu evidentissi-

me pateat, non esse ipsius Aldrovandi scriptum, sed alterius continuantis opera illius, cum Aldrovandum ibidem cum laude allegaverit) primo, & proprie significat *Verrem*, live suam *sylvestrem* utriusque sexus: imo & *Porcellum sylvestrem* complecti potest. Ejus usus non solum in cibo notissimus, & in deliciis magnatum, unde & *Aprugna* caro suillæ domesticæ præfertur, Deodat. Panth. Hyg. l. 1. c. 33. sed & in medicina habetur. De utroque vide Aldr. d. l. Bruyerin. de re cib. l. 13. c. 3. Schroder. l. 5. cl. 5. num. 3. Secundario, & per similitudinem quandam *Aper* etiam *Piscem* quandam *marinum* denotat, cujus descriptionem vide apud Rondelet. l. 5. de pisc. c. 27. Aldrovand. l. 3. h. t. c. 12. quem etiam male verterunt nonnulli per *Caprum*, quemadmodum & καπίσκος, dici debet *Porcellus marinus*. Rondel. d. l. c. 26. Delineatum etiam hunc piscem exhibet Paræus l. 24. Chir. c. 21.

APEREVGOMÆ, ἀπερὲγομαι, significat *eructor*, vel eructando aliquid ejicio: item *averfor*, apud Hipp. l. 2. de morb. LIIX. 8. Foef. p. 71.

* **APERIENTIA**, ἀναστομωτική. Vide *Anastomosis*.

* **APERISTATON**, ἀπερίστατον, est epitheton ulceris, quod non est magnum, nec ulli graviore noxæ conjunctum. Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 1. h. e. quod nec vitiosi humoris influxu impetitur, nec solidum, nec inflammatum est, nec in circumposita carne intemperiem ullam habet. Sic dicitur ἀπὲρ τὸ πρῶτον, quæ apud Græcos afflictionem, periculum, & cladem significat, Gorr.

APERITTOS, ἀπέριττος, epitheton est ciborum, qui *minimum habent excrementi*, quales sunt carnes sylvestrium animalium, & eorum, quæ siccioribus locis victitant. Opposita sunt τοῖς περιττωμακτικοῖς. Gorr. p. 42.

APERTUS, pro Exulcerato sumitur, ut *aperta strumæ*, ap. Scrib. Larg. n. 81. Vide Rhod. in not. & Lex. Scrib.

APETHYSMENOS, ἀπεθυσμένος, h. e. *directus*. Ita Græcis vocatur *Intestinum Rectum*, postremum ex crassis, per quod alvi fæces rejiciuntur. Gorr. p. 42.

APHÆRESIS, ἀφαίρεσις, duo significat: in genere omnem *ablationem* in Medicina necessariam, ceu alteram in ejus definitione Hipp. partem oppositam τῇ προσέσει, additioni. Medici enim officium palmarium hoc quoque est, removere ea, quæ removenda sunt. In specie vero est pars Chirurgiæ, quæ aufert ea, quæ sunt superflua. Hanc Barbette appellavit ἀφαίρεσις. Hipp. quoque hoc vocab. usus de sanguinis largis detractionibus noxiis. Coac. t. 360.

APHANISMOS, ἀφανισμός, Lat. *Evanescentia*, dicitur a verbo ἀφαιρίζω, quod significat deleo, eximo. Hipp. l. de hæmorrh. V. 9. VI. 2. & passivum ἀφανίζομαι, *dispareo*, *evanesco*, quod frequentius occurrit, v. g. f. 2. prognost. t. 68. f. 3. t. 19. l. 1. f. 2. prorrh. t. 1. f. 3. t. 5. l. 1. sect. 1. t. 10. f. 2. t. 38. 67. plura loca vide apud Foef. p. 110.

APHASSOMENOS, ἀφασμένος, h. e. *contrectatus*, digitis confricatus. Hipp. l. 2. de morb. XXX. 9. XXXVII. 2. l. de nat. mul. VII. 5. in quo loco legit Lind. ἐσφαόση, fortassis majoris ἀνεβείας gratia. Foef. d. l.

APHEBRIOK, i. e. *Sulphur*. Rul. in Lex.

APHEIDEO, ἀφείδω, i. e. *audacter aliquid perago*, nihil parco. Hipp. 2. de artic. t. 46. Foef. p. 111.

APHELIA, ἀφέλεια, dicitur simplicitas docendi, faciendique medicinam, Methodicæ sectæ propria. Gal. l. 4. M. M. c. 4.

APHELICESTEROS, ἀφελικέστερος, dicitur *provecioris ætatis homo*, qui florentem ætatem jam exegit. Hipp. l. 7. Epid. tr. 1.

APHEPSEMA, ἀπέψημα, i. e. *Decoctum*. Legitur in Remediis Græcis Marchion. l. de mor. mul. annexis c. 4.

APHESIS, ἀφεςις, vel significat morbi *remissionem*, *solutionem*, & *liberationem*, ut Hipp. Coac. t. 575. vel sumitur de emissionibus sagittarum, l. de artic. c. 1. t. 11. vel denotat membrorum quorundam, vel omnium totius corporis exsolutionem, & languorem. l. 3. Epid. f. 3. t. 37.

† Α'φαιρεσία, in qua non solum animæ facultatibus, sed anima ipsa privatur animal. Senert. Pract. l. 1. part. 3. c. 30.

APHICNEOMAE, ἀφικνέομαι, significat *devenio*, *pervenio*. Inde ἀφικνύμεν, quod legitur l. aph. 4. Dieter. n. 136.

APHIEMI, ἀφίημι, i. e. *remitto*, *tollo*, *dimo-veo*. Hipp. 2. prorrh. XLIII. 4. 4. aph. 30. 5. aph. 13. Foef. p. 112. Dieter. n. 137.

APHISTHEMI, ἀφίστημι. Vide *Apostasis*. *Αποσθεμα*.

APHLEGMANTOS, ἀφλέγμαντος, i. e. *pituita carens*. Est nota boni puris apud Hipp. l. 2. prorrh. XII. 2. Coac. t. 402.

APHODOS, ἀφός, reliquiarum alimenti *excretionem*, *stercus* significat. Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 24. Gal. in com. ad h. l. Dicitur alias ἀποπάτημα, item ἀφόδασις, Lat. *Secessus*. Verbum ἀφόδαζεν, *ventrem exonerare* significat, l. 7. epid. IX. 5. l. de fistul. IV. 6. Latine *Adsellare*, de quo verbo supra ex Keuch. in not. ad Samonic. p. 197. Α'φόδαμα etiam *stercus* significat, & ἀφόδατρίδιον, *Latrinam*. Α'φόδιον, idem, quod ἀφός. Et hoc Nicander in Theriaca, &

Alexipharm. mutavit in ἀφόδιον, interserendo lit. p. metri causa. Vide Foef. p. 112. Linden. Ex. XIII. §. 251.

* APHONIA, ἀφωνία, i. e. *vocis carentia*, *privatio*, seu *defectio*, *Obmutescencia*, quæ ægris solet accidere, læsis duntaxat iis, quæ voci efformandæ subserviunt instrumentis, vel etiam iis, quæ respirationi deputavit natura, vel ob recentem quandam exsolutionem, & afflictionem virtutis. Gal. c. 4. de R. V. l. A. t. 23. Per exuperantiam etiam hoc vocabulum epilepsiam, apoplexiam, catalepsin, syncopen, aliosque id genus affectus complectitur, teste Holler. in Hippocr. Coac. Vid. Dieterich. Jatr. num. 143. & Foef. in Oec. τὸ ἀφωνον duobus modis accipi, & pro privatione vocis, & pro ejusdem depravatione, docet Galen. lib. 4. de Hippocr. & Plat. decr. cap. 4. Lat. *Invocale* vocatur.

APHORETOS, ἀφόρητος, h. e. *intolerabilis*, *vehemens*. Tribuitur febribus apud Hipp. l. de Crisib. IX. 11. item avaritiæ, Ep. ad S. P. Q. Abderit. n. 20. Alibi dicitur ἀφερτος, l. 1. de morb. mul. LXIV. 16. ubi inepte redditur in Lat. per *sterilis*, Foef. d. l.

APHORISMUS, ἀφορισμός, est oratio, quæ omnes rei proprietates brevissimis verbis circumscribit. Gal. c. 1. aph. qui & definitiones appellat aphorismos, c. 3. de his, quæ in med. t. 32.

APHORME, ἀφορμή, dicitur *Occasio*, *causæ externa*, & *manifesta*, ex qua aliquid fit. Vocatur & πρόφασις. Usurpatur præcipue de causis procatarteticis morborum. Hipp. l. de int. aff. LIV. 2. l. 2. Epid. f. I. 79. l. 6. com. 3. t. 14. 16. 19. 25. Foef. d. l.

APHRIZO, ἀφρίζω, idem quod ἀφραίω, *spumo*, *spumam reddo*. Hipp. l. 7. de morb. mul. XVI. 4. XLIV. l. 4. de morb. XXV. 23. Foef. p. 113.

APHRODES, ἀφρώδης, *spumofus*, vel *spumeus*. Usurpatur cum de sanguine, tum de excrementis. Hipp. Coac. t. 450. 607. aph. 30. Foef. d. l. Dieter. n. 142.

APHRODISIA, Aphrodisiasmus, ἀφροδίσια, ἀφροδισιασμός, res venerea, usus Veneris, coitus viri cum fœmina. Hipp. 6. aph. 39. Ejus nimius, & illicitus usus, quin & deficiens licitus morbis gravissimis ansam præbet. Hinc in specie Epilepsia dicitur Aphrodisiastica. Casp. Reies Camp. Elys. quæst. 46. n. 18. Aphrodisia quoque dicitur *Ætas Venerea*. Rul. & Johns. in Lex. Aphrodisiacum vocatur medicamentum Veneris æstrum excitans, quemadmodum extinguentia Antaphrodisiaca dici possunt.

APHRODITARIUM, ἀφροδιταριον, nomen est aridi medicamenti, quod constat thure, squama æris,

æris, malo Punico, cerussa, amylo, pari pondere inter se mixtis, apud P. Æginet. l. 4. c. 40. Hoc nomine quoque appellatur Collyrium quoddam a Gal. l. 4. de C. M. S. L. Gorr. p. 65.

APHROGALA, ἀφρόγαλα, lac spumosum, sive tantopere agitatum, ut totum in spumam versum sit. Remedium adversus calidam intemperiem ventriculi commendatum a Gal. lib. 7. M. M. cap. 4. Videtur etiam hoc nomine appellari posse *Flos lactis* vulgo dictus, vulgo *Milchtraum*, vel in Norrico *Rern*, quem *Capitactum* vocasse Alex. Petronium l. 3. de Victu Rom. c. 19. notavit J. H. Velschius ad Marcell. Cuman. Obs. 23. in Sylloge Cur. & Obs. M. Cent. 1. p. m. 52.

APHROLITRUM, ἀφρόλιθρον, *Aphronitrum*, ἀφρόνιτρον, h. e. spuma nitri. Quamvis C. Hofm. Officin. Paralip. c. 63. *Litron*, & *Nitron* dialecto saltem differre statuatur; est tamen magna inter utrumque dictum medicamentum differentia apud Gal. quam tradit lib. 9. de sim. fac. §. *Aphrolitrum*, in hoc potissimum consistens, quod illud sit farinæ simile, hoc vero congelatum, & coactum. Illud mediam habet facultatem inter *Aphronitrum*, & *salem*: huic sola inest vis detergendi, vel digerendi. Gorr. p. 65.

APHRONITRUM, *flos petrae*, vel *parietis*, res est levissima, globosa, & friabilis, spumosa, mordens, coloris pene purpurei, & hæc optima. Nasitur in muris, & petris. Quodammodo virtus similis est *Sali adusto*. Rul. in Lex. *Aphronitrum* quoque nonnulli vocant spumam salisam massæ vitrorum liquatæ innatantem. Libav. Apoc. Herm. pr. c. 17.

APHRONTISTEO, ἀφροντισέω, significat negligo. Hipp. Præcep. VI. 27. X §. Foef. d. l.

APHROS, ἀφρός. Vide *Spuma*.

APHROSELENOS, ἀφροσελένιος, lapis est, quem aliqui *Seleniten* appellant, quod imaginem Lunæ repræsentet, velut in speculo. Unde & *Specularium* dicitur, Gr. *σπεκλέριον*, quamvis C. Hof. in Paralip. c. 75. subscribere nolit. Contrarium autem defendit Chioc. Mus. Casceolar. f. 3. p. 283. seqq. Nostrum non est, hanc dirimere item.

APHROSYNE, ἀφροσυνη, i. e. *Amentia*, *Delirium*, idem quod *ἀνοια*. Legitur apud Nic. Pison. de cogn. & cur. morb. l. 1. c. 15.

* APHTHA, ἀφθα, de ulceribus superficialibus oris cum interni, tum externi dicitur. Sunt enim *Aphthæ* ulcera oris superficiem occupantia cum molesto caloris p. n. sensu conjuncta, vel a sero sanguinis chyloso aciori salino, & ichoroso, vel a lacte similiter corrupto provenientia. Unde pueros lactentes præcipue infestare solent. Gal. 3. in 3. Epid. t. 12. & Hipp. inter

morbos infantiles recensuit, 3. aph. 24. Aliquando aliis quoque corporis partibus exulceratis verbum ἀφθα, attribui legimus apud eundem, v. g. de pudendis muliebribus, l. de nat. mul. LVI. 1. LXXX. 1. l. 1. de morb. mul. LVII. 1. Huc pertinet etiam *Coac. t. 529.* ubi ἀφθώδεις *ρεύματα* de gravidis leguntur, item de fistula pulmonum, sive aspera arteria, l. 2. de morb. XLIX. 2. & Gal. testiculos ἀφθώνους curandos docet, l. 9. de C. M. S. L. c. 8. ubi vitiose legitur in Gr. ἀφθόνους. Jung. Dieterich. n. 135.

APHTHARTOS, ἀφθαρτος, dicitur *Incorruptibilis*, quod de corporibus mixtis, & præsertim quæ ex arteriis, venis, nervis, & carne constant, prædicari non posse docet Gal. l. 14. de U. P. c. 2.

APHYA, *Αρνα*, ἀφύα, dicitur pisciculus minutus, cujus varias species, & descriptiones vide ap. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 28. seqq. Flatulentum gignere succum testatur idem ibid. Hinc ἀφωδεις, epitheton coloris, denotans exalbidum, *Aphyam*, vel *Arnam* piscem referentem. Hipp. l. 2. de morb. mul. III. 2. IX. 7. Occurrit ap. eundem & verbum ἀφύω, *exalbesco*, l. de int. Affect. XLIII. 8. Foef. p. 113.

APHYSOS, ἀφυσος, i. e. *Expers flatuum*, non faciens flatum. Gorr. p. 66.

APIONTA, ἀπιόντα, dicuntur *Excreta*, *Secedentia*, quæ egeruntur. Usurpatur de semine virili. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 12. Alias & alvi egestionem quoque ita vocantur, l. 4. Epid. XXV. 6. quamvis & generaliter de aliis excrementis dici possit, v. g. de sudore, l. 6. Ep. f. VII. t. 21. Ita & verbum ἀπιέναι, *abire*, *secerni*, significat, l. 2. de morb. mul. XXVII. 6. 7. Vide Foef. p. 71.

APIS, μέλισσα, μέλιττα, est animalculum insectum notissimum, mellificum, cujus prolixam descriptionem cum usu vide, si curæ est, apud Aldrov. de Insect. c. f. ubi tradit, Cumanæ regionis incolæ *apibus* vesci. Usus in medicina hic maxime laudari solet, quod sicca & contrita, aut etiam combusta pilorum generationem promoveant. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 94.

APITES, ἀπίτης, epitheton vini ex pyris facti. Gorr. p. 43.

APLESTIA, ἀπλησία, dicitur *Insatiabilitas*, vitium animi pessimum, cui opponitur ἀγάρη, *contentum esse sua sorte*, Gal. l. de dign. & cur. an. morb. c. 9.

APLEVROS, ἀπλερος, q. d. *Decostis*, i. e. *Costis carens*. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decret. c. 4.

APNEUSTI, ἀπνευστι, adverbium, significans *sine respiratione*, vel uno spiritu aliquid perficere, v. g. bibere uno haustu. Hipp. de int. aff. XIII. 23. Foef. p. 72.

* APNOEA,

* APNOEA, ἀπνοία, i. e. defectus spirandi; Gal. l. 2. M. M. c. 2. unde & ἀπνοία ἀναπνοή, eadem dicitur l. 1. de diffic. respir. c. 8. h. e. respiratio spiritu privata, non quod in totum abolita sit, neque enim manere posset vita, sed quod adeo parva, rara, & tarda, ut periisse videatur; qualis apnœa in uteri strangulatu, apoplexia, syncope, & lethargo accidit, ideo quod instrumentorum respirationi destinatorum resolutionem, ob defectum influentium spirituum, spirandi quoque privatio consequatur. Junge-
lis Fr. de le Boe Syvium Pr. Med. lib. 1. cap. 34. §. 13.

APNUS, ἄπνους, epitheton respirationis adeo parvæ, & tardæ, ut plane spiritus periisse videatur.

APOBAENON, ἀποβαῖνον. Vide *Eventus*.

APOBAMMA, ἀπόβρυμα, *Intinctus*, ab ἀποβάπτω, leniter intingo: Idem quod *Embamma*. Meminit illius Cardanus l. 5. de subtil. rer. quod vulgus Medicorum liquorem, in quo aureos nummos, vel catenas ignitas extinxerunt, aut coxerunt, ad confirmationem spirituum, & membrorum principalium, *Aprobamma* vocaverit. Penotus de med. Ch. in Th. Ch. Vol. I. p. 626.

APOBRASMA, ἀποβράσμα. Vide *Spuma*. Alias verbum ἀποβράσσειν, legitur apud Hipp. de seminis fervidi ejaculatione, l. de nat. puer. XLV. 4.

* APOBREGMA, ἀπόβρεγμα, *Dilutum*. Vide *Infra Dilutum*.

APOCAPNISMOS, ἀποκαπνισμός. Vide *Fumigatio*.

APORCATEREON, ἀποκαρτερέων dicitur qui inedia se consumit, & fame, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 17. Foef. p. 73.

APOCATASTASIS, ἀποκατάστασις, dicitur a verbo ἀποκαθίσταειν, significat *restitutionem in integrum*, *subsidentiam*, *cessionem*, pro subjecti, de quo dicitur, *conditione*. Quando de urinis prædicatur, earum subsidentiam, & restitutionem in integrum exprimit Hipp. l. 7. Ep. LV. 20. ad quem locum vid. Lind. Ex. XVI. §. 241. seqq. Item de lingua prius inarticulata iterum restituta, Hipp. d. l. XXVI. 11. De morbis, & tumoribus subsidentibus, & evanescentibus, idem 6. aph. 49. Jung. Foef. Oec. p. 73. Dieter. Jatr. n. 81.

APOCATHARSIS, ἀποκαθάρσις, in genere idem est quod *Expurgatio*. Hinc apud Thucyd. l. 2. ἀποκαθάρσις χολῆς, bilis expurgationes, sive per vomitum, sive per secessum, leguntur in peste Athenis memorabili.

APOCAVLIZOMAE, ἀποκαυλίζομαι, i. e. in transversum frangor, unde & fractura dicitur καυλίζομαι, *caulatio*. Vide *Carleton*. Verbo usus est

aliquoties Hipp. 1. de artic. t. 63. c. 63. c. 2. t. 52. 28. Foef. d. l.

APOCENOSIS, ἀποκένωσις. Vide *Cenosis*.

APOCERIGMA, ἀποκήρυγμα, significat *denunciationem*, quæ aëgris fit in morbis, sive id, quod aëgris debet revelari, & indicari, apud Hipp. II. prorrh. XL. 8.

APOCHOREON, ἀποχωρέον, idem est, quod *excrementum* in genere, sive quod e corpore excernitur. Et verbum ἀποχωρέειν significat *excernere*, & dicitur de excreationibus. Hipp. 4. aph. 47. item de alvo, & urina, 7. aph. 69. Idem est, quod ἀφχωρέειν, ἐκκρίνειν, ἀποκρίνειν, & similia.

APOCHREMPSIS, ἀπόχρεμψις, ap. Hipp. d. l. & Coac. t. 242. *excreationem spiritui* significat, & *Apochremma*, ἀπόχρεμμα, *spiritum*, l. de loc. in hom. XXIX. 15. a verbo ἀποχρέμπτειν, *excreare*, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 27.

APOCHYLISMA, ἀποχύλισμα, significat *succum extractum*, & *inspissatum ex vegetabilibus*, & respondet termino officinali Rob. de quo inferius suo loco. Lat. etiam *Succago* dicitur.

* APOCHYMA, ἀπόχυμα. Vide *Zorissa*.

* APOCLASMA, ἀπόκλησμα, idem quod *Apagmata*. Vide *Abductio*. Dicitur & ἀποκατακλισμάρον, ap. Hipp. l. de fract.

APOCLEISIS, ἀπόκλησις, *Exclusionem* significat, & *ciborum fastidium*, estque idem quod ἀπίτια. Hipp. l. 7. Ep. XLIX. 16. a verbo ἀποκλείεσθαι, *excludi*, *aversari*, *fastidire*, l. 2. de diet. XXVI. 3. 6. l. de int. aff. l. 96. Foef. p. 74.

APOCONCHIZO, ἀποκογχίζω, hoc est *in concham testamve repono*, concha excipio. Gorr. pag. 44.

* APOCOPE, ἀποκοπή. Vide *Abscissio*.

APOCRISIS, ἀπόκρισις, idem quod ἐκκρίσις, *expulsionem*, *excrementum* significat, & quicquid e corpore velut redundans educitur. Hinc *Apocritica facultas*, ἀποκριτική δύναμις, ap. Gal. l. de fac. natur. legitur, h. e. *expultrix*, *secretrix*, qua singulæ partes supervacua remonent, vel excernunt. Alias quoque ap. Hipp. *Apocritica morboſa*, eleganter dicitur de effluviis aeris contagiosis, sive de morboſa quadam qualitate per exhalationem aeri impressa, alias *Miasma dicta*, l. de nat. hum. c. 2. t. 4. quæ causa sit morborum Epidemicorum pestilentialium, Vide *Charleton*. Ex. X. Pathol. §. 34. seqq. Vide *Contagium*.

* APOCRUSTICON, ἀποκρυστικόν, dicitur *medicamentum repellendi virtutem habens*, & *adstringentem*. Gal. 11. M. M. 15. Rolf. Ord. ac Meth. Med. spec. lib. 4. sect. 1. cap. 15. Estque de natura frigidorum. Gal. lib. 6. C. M. S. L. cap. 1.

APOCYESIS, ἀποκύησις, *partum* significat. Le-
gitur

gitur apud Gal. l. 1. de caus. morb. cap. 7. Jung. Euch. comm. ad h. l. p. m. 50. b.

* **APODACRYTICA**, ἀποδακρυπτικά, dicuntur medicamenta lacrymas moventia, & iterum supprimentia. Possent uno verbo dici *Delacrymativa*. Nam & Columella, & Plinius delacrymare ea significatione dicunt. Meminit illorum Gal. l. 4. de M. C. S. L. c. 1.

APODEIXIS, ἀποδείξις, *Demonstratio*. Vide infra.

APODYTERIUM, ἀποδυτήριον, est conclave ante balnei ingressum situm, in quo balneaturi vestes exuebant. Lang l. 1. Ep. 51. ubi & *Conizetium* dicitur. Vocatur & *Spoliarium* apud Prosp. Alpin. de Medic. Ægyptior. l. 3. c. 16. p. m. 106 a.

APOEUM, ἄποιον, in genere significat expers omnis qualitatis, quæ sensu deprehendi potest, insipidum, quod neque adstrictionem, neque acrimoniam, aut aliam insignem facultatem obtinet, qualis inter humiditas substantias commendatur Aqua, & inter siccas Amylum. Gal. l. 1. de Alim. fac. c. 8. Vide *Insipidus*.

APOGALACTISMUS, ἀπογαλακτισμός. Vide *Ab-lactatio*.

APOGEVOMÆ, ἀπογεύομαι, significat *degusto*, Hipp. l. 1. Ep. II. 12. Foef. p. 72.

APOGINOMÆ, ἀπογίνομαι, significat *decedo, absum*. Usurpatur de morbis. Hipp. de morb. sacr. III. 15. ubi verbum oppositum προσπίπτειν jungitur, i. e. accedere. De sanguine effluente etiam dicitur, l. 5. Ep. I. 10. Aliquando etiam denotat mori, ap. Hipp. d. l. XX. 14. XXIX. 3. l. 1. de morb. mul. XLII. 6. Et ita opponitur γίνομαι, nascor, fio, l. de septim. part. X. 4. Aliquando idem significat, quod devenire, vel progressu temporis fieri, l. 4. Ep. IV. 2. 19.

APOGLAUCOSIS, ἀπογλαύκωσις. Vide *Glaucoma*.

APOGONA, ἡ ἀπόγονος, dicuntur *vitalia facunda*, foetus vitalis. Hipp. l. 2. Ep. f. III. 113. & l. 6. f. VIII. 6. Foef. p. 72.

APOLAYSIS, ἀπόλαυσις, *fructio*, usumfructum, commodum significat. Verbum notum ἀπολαύω, fruor, Hipp. lib. de vet. med. XX. 3. 15. Nomen apud Gal. occurrit l. 3. de fac. nat. cap. 6.

APOLEPSIS, ἀπόληψις, crebro usurpatur Hipp. & *interceptionem*, cohibitionem, & retentionem significat. Dicitur vel de urinis aliquoties f. 4. de R. V. I. A. t. 14. c. 2. in r. prorrh. t. 16. & c. 3. t. 28 & alibi: vel de alvo, (quæ & alias ἀπολελημμένη κοιλία eidem vocatur, sive ἀπὸ λημμένη) Coac. t. 603. vel de venis, quando nimium opplentur, ita ut extinctionis caloris nativi periculum imminet, de R. V. I. A. f. 4. t. 23. Qua de causa etiam spirituum interce-

ptiones sunt, d. l. 1. 21. 26. Tandem etiam de morbo prædicatur, l. 2. Ep. f. 6. t. 16. Legitur etiam aliquando ἀπόληψις, pro ἀπώληψις, uti ἀνάληψις, pro ἀνάληψις, de Humid. us. XI. 5. Vide plura apud Foef. in Oec. p. 75. seqq. Vocatur etiam quandoque κατὰ λήψιν, ἢ ἐγὼ κατὰ λήψιν. Vide *Interceptio*.

APOLEXIS, ἀπόληξις, est ætas a vigore recedens, & propius ad vitæ terminum accedens, prima senectus, apud Hipp. in præcept. XI. 11. Opponitur enim eidem ἀκμή ἢλικίης, vigor ætatis.

APOLINOSIS, ἀπολίνωσις, dicitur Æginetæ curandi ratio fistulas per limbum crudum. Vide infra *Omolinos*.

APOLOGIA, ἀπολογία, *defensionem* significat, Galen. lib. 5. de sanit. tuend. cap. 1. Alias Latinum *defendere* etiam pro *arcere*, aut *præcavere* accipitur, uti ostendit Keuch. de Seren. p. 34 seqq.

APOLYSIS, ἀπόλυσις, significat *solutionem*, liberationem, exclusionem, pro diversitate rerum, de quibus dicitur, v. de foetus exclusione, l. 5. Ep. VI. 9. item secundinarum, lib. 2. prorrh. XXX. 18. de morbi solutione, Coac. t. 384. seqq. denique de ligamentorum, & fasciarum resolutione, c. 2. de fract. t. 15. Junges Foef. Oec. p. 77.

APOMAGMA, ἀπόμαγμα, *absterforium*, exterforium sordibus, & excrementis detergendis idoneum significat, Hipp. de Medic. III. 4.

APOMATHEMA, ἀπομάθημα, dicitur oblivio ejus rei, quam antea didicimus: uno verbo, *De-discere*. Hipp. 3. de fract. t. 8.

* **APOMELI**, ἀπόμελις, est species decocti parati ex melle, vel favis cum aceto commistis, & tantisper decoctis, quoad utrorumque qualitates inter se uniantur, & aceti vis retundatur. Dicitur alias ὀξύγλυκον, ἢ ὀξύγλυκός, Gal. 3. de fract. t. 49. Medium locum habere inter mulsam, & oxymel, ejusdemque plurimum in Peloponneso fuisse usum, scribit Gal. l. 8. M. M. c. 4. Præditum est vi extergendi alvum, & urinam movendi; calidioribus tamen, & biliosis naturis adversum, & inconveniens.

APOMYLENAS, ἀπομυλινάς, dicitur *protendens labra compressum*. Gal. in Ex. voc. Hipp. Gorr. p. 45.

APONENOEMENOS, ἀπονενονημένος, i. e. *animo averso*, vel ob nimium fastidium, vel propter delirium. Hipp. l. 3. Ep. post stat. pestil. ægrot. 2. vel juxta Gal. l. 3. t. 73.

* **APONEVROSIS**, ἀπονέωσις, quasi *proneratio*, vel *deneratio*, ita dicitur extremitas musculorum, quæ alias τένων, tendo appellatur. Gal. l. 6. M. M. c. 4. Sunt vero duplicis generis *Aponevroses*: Quædam sunt carnosiores, σαρκαδεις,

αὐδῆς, quædam nervosiores, ἰσχυρῶδης, c. 2. de art. t. 6.

APONIA, ἀπονία, idem quod *Anodynia*. De quo vide supra. Gorr. p. 45.

APONITROSÆ, ἀπονιτρώσαι, est ulcus nitro aspergere, & perfricare. Hipp. l. de ulcer. XII. 12.

APOPALLESIS, *Apopalsis*, ἀποπαλῆσις, ἀπὸ παλῆσις, expulsiōnem, extrusionem, evibrationem significat, apud Hipp. a verbo ἀποπαλῆσαι, quamvis circa hoc magna subit difficultas, quæ videatur apud Foef. p. 78.

APOPARTHENEVOMÆ, ἀποπαρθενόμει, i. e. virginitate privor, devirginor, Hipp. l. de A. L. & Aq. XLII. 4.

APOPATEMA, ἀποπάτημα, *Apopatesis*, ἀποπάτησις. Vide *Aphodas*. *Apopatos* ἀπόπατος, locum ad secessum denotare etiam monstrat Linden. Ex. XIII. 252.

APOPEDAO, ἀποπεδάω, significat exilio, & usurpatur ab Hipp. de articulis luxatis, atque loco naturali elapsis. 3. de artic. t. 48. & 155. velf. 4. t. 1. Foef. p. 79.

APOPHEVGO, ἀποφάγω, i. e. liberor a malo. a morbo evado. Hipp. l. 1. de morb. mul. XLI. 8. XLII. 12. L. 2. l. de nat. mul. LII. 1. LXXI. Foef. p. 86.

* APOPHLEGMATISMUS, ἀποφλεγματισμός, est medicamentum pollens facultate pituitam, vel lympham eliciendi e capite, perque os excernendi, Gal. de san. tu. 10. Offertur vel forma *Gargarismi*, vel *Masticatorii*, vel *Unguenti*, rectius *Eclegmatis*. Schrod. Offic. Pharm. l. 1. c. 3. Formulas vide ap. Rolfink. O. ac Meth. l. 6. f. 4. c. 3. & apud alios.

APOPHRASSO, ἀποφράσσω, significat obstruo, obstruo, diciturque de mensibus suppressis. Hip. l. 1. de morb. mul. l. 19. Foef. d. l.

* APOPHTHORA, ἀποφθορά, ἀποφθείρω, abortio. Vide *Abortus*.

† Α'ποφυάς, appendix. Unde ἀποφυάδες, adnata, i. e. adnascentes ramuli ramis majoribus, appendicum agnatio, soboles laterales, surculi, rami, exortus, germina, Arist. ἀποφυάδας τῶν ἐντέρων, vocat intestinorum appendices, quæ & ἐκφυάδες dicuntur.

† Α'πόφυσις, appendix, surculus, ramus alio subnascente.

APOPHYAS, ἀποφύας, est appendix, vel adnatum, ramus, ac surculus. De venis utitur Hipp. l. de venis XVII. 8. Paulo post vero appellat ἀποφυάδας, XXVI. 6.

* APOPHYSIS, ἀπόφυσις, est extranea ossis pars, instar tuberculi prominens, seu adnata appendix. Gal. l. de Ossib. in proæm. Latine etiam *Processus* dicitur. Differt ab ἐκφύσει, quod hæc sit adnatum quid, & contiguum;

illa vero ipsius ossis continuata portio. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. *Apophytes* etiam dicuntur Hip. excrescentiæ carneæ tantum in massa carneæ, & foetu foeminino apparentes, quasi processus, ac exortus membrorum, & protuberantiæ, non vero certæ, & exactæ distinctiones, quales in foetibus masculis observari dicit, l. de septim. part. VIII. 22. 23.

APOPIESMA, ἀποπίεσμα, est expressio humorum, quæ fit ex deligationibus, in vulnere, aut fracturis. Hipp. c. 3. de fract. t. 31.

APOPLANAO, ἀποπλανῶ, significat errabunde abducere, usurpavit de venis Hipp. l. de venis XXVI. 4.

APOPLECTA vocatur vena jugularis interna, ad asperæ arteriæ latus ascendens. Barthol. Anat. libell. 1. cap. 6. Hanc male ab antiquis Soporalem dictam esse vult Blancard. in Lexic. Verum si Arteriæ Carotidis nomen non improbatur, non video stringentem rationem, ob quam adeo male factum sit, si & vena *Apoplecta*, cujus ramus cum arteriæ Carotidis ramo fertur, eodem quoque nomine appellatur.

* APOPLEXIA, ἀποπληξία, quod sit ablatio sensus, & motus in toto corpore, seu vehemens, & repentina totius corporis resolutio, ac stupor, ex Gal. l. 3. de L. A. c. 10. & cap. 2. aphor. 43. nullum amplius est dubium. Verum quænam hujus affectus vera sit causa, adeo incertum est e veterum, & recentiorum monumentis determinare, ut quo aliquis se velit deflectere, reperiatur trabs in omnibus, sicut in proverbio dicitur. Nihilominus veritati maxime consentanea nobis videntur, & philiatris propterea commendanda, quæ de hujus affectus causis, & generatione tradidit Vvillis tr. de Anima Brut. Part. II. cap. 8. ut & Sylvius Prax. Med. lib. 2. Prax. Med. cap. 21. Dicitur & Latinis *Syderatio*. Apud Hippocr. *Apoplexiæ* vocabulum aliquando ad certa saltem corporis membra refertur, lib. 2. Proorrh. XXIII. 9. in specie ad linguam, & brachium, Coac. t. 359. ad dextrum, aut sinistrum latus, t. 477. quæ species alias *Paraplegiæ*, ἀπαπληγίας, aut ἡμιπληγίας nomine venire solet. Foef. Oec. pag. 79.

* APOPLECTICÆ venæ. Vide *Jugulares venæ*.

APOPNIxis, ἀπόπνιξις, idem, quod πνιχμός, suffocatio, præfocatio. Legitur apud Moschion cum epitheto τῆς μήτρας, i. e. uteri, vel matricis, de morb. mul. c. 127.

APOPSOPHEO, ἀποψοπέω, significat crepitum ventris emittere. Hipp. l. 6. Epid. sect. 3. t. 19.

APOPSYCHIA, ἀποψυχία, idem, quod ἀψυχία, Gal.

Gal. c. 3. in 1. prorrh. t. 20. summum animi deliquium.

APOPTOSIS, ἀπόπλισις, est vinculorum relaxatio, & remissio secundum Erotianum, & ita coincidit cum ἀπλῦσις, de quo superius.

APOPYTIZO, ἀπυπίζω, i. e. expuo. Hipp. l. 7. Ep. XV. 34. Foef. p. 80.

APOREGO, ἀπορέγω, significat porrigo, præbeo. De manu usus Hipp. 1. de fract. t. 4. Foef. dict. l.

APORIA, ἀπορία. Vide *Angor*, *Alyce*.

APORRHAIDES, ἀπορράιδες, dicuntur *murices aculeati*, sive *conchylia*. Aldrov. l. 3. de Test. c. 14.

APORRHIPSIS, ἀπορρίψις, rejectionem significat, v. g. vestimentorum, uti faciunt ægri æstuant, aut delirantes. Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 44.

APORRHOEA, ἀπορροία, defluxus, vel influxus, idem quod *Contagium*, *Miasma*, *Effluvium*, *Apocrisis* morbosa. Vide *Apocrisis*, *Contagium*, *Effluvium*. Dicitur & ἀπορρόη, defluxum, v. g. ἀπορρόη τῶν τριχῶν, defluxum capillorum, quod legitur in Moschion. remediis Græcis, vel de morb. mul. annexis n. 2. Vide *Alopecia*, *Calvities*.

APOS, rectius *Apus*, ἄπας, dicitur species avis *Hirundini* similis, majoris tamen, plurimum volantis, ob pedes brevissimos ad rependum potius, quam insistendum factos. Licet Germani, & Belgæ ab *Apodum* in cibis usu abhorreant, non tamen ingratas esse vult Aldr. l. 17. Ornith.

APOSCEMMA, vel *Aposcepsis*, ἀπόσκημμα, ἢ ἀπόσκηψις, vocatur *decubitus humorum*, cum qui prius unum membrum infestabant humores, eo relicto, ad alterum transeunt. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Propterea & ipsi morborum transitus, & transmutationes ita dicuntur apud Hipp. 6. aph. 56. Gal. quoque appellantur ἀποσκήμματα, corporis excrementa, quæ in alvum deponuntur, totumque corpus, aut etiam partem quandam veluti humoribus in eam decumbentibus exonerant, c. 2. prognost. t. 13.

* APOSCERNISMUS, ἀποσκηπτισμός, est species una fracturæ cranii, vel etiam alterius ossis, cum ipsum velut a latere finditur, perinde ac si ascia ligni fragmenti abscindatur: siquidem σκέπηριον, asciam significat. Fit telo levi, & acuto. Gorr.

APOSCHASIS, ἀποσχασμός, ἀποσχασίς, scarificationem significat, & levem cutis incisuram. Videtur & venæ sectionem significare, ex l. 5. Ep. XXVI. 12. XXVII. 1. & l. 7. XXXIV. 15. XXXV. 2.

APOSIGESIS, ἀποσίγησις, reticentia dicitur,

Hipp. l. de dec. orn. II. 26. ubi videtur responsio arguta, & præmeditata innui.

* APOSITIA, ἀποσιτία, ciborum fastidium. Vide *Anorexia*; quamvis ab hac differre videatur, ita ut *Anorexia*, quæ & *Asitia* dicitur, sit inappetentia; *Apositia* vero fastidium. Gal. cap. 1. in 1. Epid. t. 29. Multi enim non appetunt, qui tamen nec fastidiunt. Linden. S. M. Ex. XIII. §. 79. Dicuntur hinc ἀπόσιτοι, Gal. dict. l.

APOSITICOS, ἀποσιπνὴς, dicitur ap. Hipp. de iis, quæ fastidium cibi, & inappetentiam faciunt, notante Gorr. p. 46. ex Gal. Ex. voc. Hipp. Adde Foef. p. 80. 81.

APOSMILENO, ἀποσμιλαίνω, (Erot. & Foef. existimant, legendum potius esse ἀποσμιλαίνω, significat in acutum ducor, aut incurvor. Hipp. usurpavit de maxilla incurvata, 2. de art. t. 31. Foef. d. l.

AOSPARASSO, ἀποσπαράσσω, idest *avello lacerando*. At *Aposparthazo*, ἀποσπαρθάζω, denotat *palpio*, vibro. Illud retinuit Linden. hoc vero Foef. & alii in loco Hipp. l. 2. de morb. X. 9.

AOSPASMA, ἀπόσπασμα, Lat. *Divulsum*, dicitur omnis solutio continui, quæ partibus organicis accidit. Gal. de constit. art. c. 6. de diff. morb. c. 11. in specie dicitur de ligamentis divulsis, l. 4. M. M. c. 1. & c. 3. de iis, quæ in medic. t. 31. *Apospasmata* etiam vocavit Recrementa, vel Producta Metallica, qualia sunt Tutia, Melantheria, Misy, Sory, & similia. D. Ludovici disfert. 1. Pharm. p. 538. quamvis mendose legatur ibi *Apospasmata*.

AOSPHACELISIS, ἀποσφακέλισις, Hipp. dicitur sideratio, vel mortificatio carnis, quæ fit in vulneribus, & fracturis, a fortiori, quam par erat, ligatura, 4. de art. t. 35.

AOSPHAGE, ἀποσφαγή, denotat *maculationem*, jugulationem, apud Hipp. l. de vet. med. XL. 24.

AOSPHAGMA, ἀπόσφαγμα, exponitur Gal. apud Hipp. fœculenta colatura, aut excolamentum, quod & *Hyposphagma* dicitur. Intelligi autem potest sanguis, qui supposito vase pecudi jugulata defluit, & excipitur, ac in cibum varia conditura formatur, teste Plinio l. 27. H. N. c. 14.

AOSPHINXIS, ἀπόσφιγξις, est *constrictio*, quando pars fasciis constringitur, Hipp. 2. de iis, quæ in med. t. 28. c. 4. de art. t. 35. f. 2. de fract. t. 19.

AOSPONGISMUS, ἀποσπογγισμός, est *spongiæ* vel *siccæ*, vel aqua perfusæ admotio, vel ad detergendas sordes, vel ad sedandos dolores, pruritus, vel ad spiritus refocillandos, Gorr. p. 46.

APOSTAGMA, *Apostalagma*, ἀπὸσταγμα, ἀποσταγμα, dicitur id mustum, quod priusquam unæ calcentur, destillat. Ob dulcedinis prærogativam singularem vocatur etiam γλαῦκος, aliis *Protropum*, Linden. Ex. X. §. 206. 207.

APOSTASIS, ἀπόστασις, idem est quod *Abscessus*, de cuius vocabuli variis significationibus superius actum. Specialiter fracturam ossis denotat, cum fragmentum aliquod ab ossæ discedit, Hipp. 3. de fract. t. 17. & 20. Dicitur & quædam ἀπίστασις κατ' ἐκρῆν, ἢ κατ' ἐκρῶν, cum morbus excretionem quadam, aut per effluxum solvitur, ad differentiam ἀποστάσεως in alios morbos, quæ alias *Metastasis* appellatur. Junges Foes. Oec. p. 83. 84. Græcos etiam *recessus* qualitatum ab halitu temperato vocasse ἀποστάσις, scribit Fallop. tr. de purg. simpl. c. 4. Tom I. p. 136. Ita morbi dicuntur *recessus* a naturali constitutione; Magnitudo morbi est major *recessus*. Hor. Aug. Tom. III. Ep. & Conf. medic. l. 6. p. m. 232.

APOSTAXIS. Vide *Staxis*.

* **APOSTEMA**, ἀπὸστημα. Vide *Abscessus*.

APOSTERIGMA, ἀποστήριγμα, est fulcrum & stabilimentum, quod sine deligatione affectæ parti, ad eam stabiliendam, apponitur, quaecunque fuerit, sive superdetur, sive substernatur, veluti caput pulvinis, lanis etiam, & pannis mollibus firmatur. Gal. com. 3. de iis, quæ in medic. t. 36. Aliam quoque significationem huic vocabulo competere, ita ut infixum, & inhaerentem morbum, vel *oppilationem* denotet, probari posse videtur ex Hipp. l. de flatib. XIV. 1. nisi lectio suspecta & mendosa fuerit, uti existimat Foes. Oec. p. 84. Nihilominus hanc significationem admittit, & confirmat Lind. Ex. IV. §. 15. 16. Verbum ἀποστηρίζω, i. e. *fulcio*, firmo, legitur l. 2. prorrh. XXIII. 13.

APOSTRACOSOSTEON, ἀποσπικτός ὄστέον, dicitur os ita exiccatum, & exangue, ut in testam mutatum sit. Hipp. de vuln. c. XXIII. 6.

APOSTROPHE, ἀποστροφή, *aversationem*, & fastidium ciborum significat, apud P. Aegin. l. 3. c. 7. Vid. Lind. Ex. XIV. §. 63.

APOSYMBEBECOTA, ἀποσυμβεβηκότα, dicuntur signa, quæ alias ἔχ' ὑπάρχοντα vocantur, quasi *non existentia*, qualia sunt ἀνελγία, i. e. doloris absentiam, & privationem denotare videntur. Gal. com. 1. in progn. Hipp. t. 27. Jung. Dogm. nostra med. gen. p. 300.

APOSYRINGUMÆ, ἀποσυριγγύμαι, significat in fistulam degenerare, vel excavari. Hipp. l. de loc. in hom. XX. 4. & l. de venis XXVI. 9.

* **APOSYRMA**, ἀπόσυρμα, dicitur desquamatio cutis, aut *abrasio*. Est solutionis continui species, abrasa scil. cute. Hipp. l. de hum. usu V. 20. *Aposyrmata* igitur Græci vocant, quod Latini *Abra-*

sa; suntque exulcerationes superficiariæ, quæ cutem habent suspensam. Gal. l. 1. de C. M. S. G. c. 13. Scrib. Larg. n. 215. Rhod. in Lex. Scribon. Exponitur alias quoque locus desquamatus, & frustulum in ulceribus a partis ulceratæ substantia abrasum.

APOTANYO, ἀποτάνω, significat *protendo*, extendendo. Hipp. 2. de fract. t. 2.

† **APOTELESMA**, affectus sive exitus passionum, Cælius Aurel. chron. l. 2. c. 12.

APOTELMATIZO, ἀποτελματίζω, dicitur e luto, vel cæno eruo, sordes & feces repurgo. Hipp. usurpavit tropice de veritate pura dicenda, l. de dec. orn. II. 36. Linden. reddidit audeo, confido.

* **APOTHERAPIA**, ἀποθεραπεία, in genere notare potest *curationem absolutam*, sive ad finem perductam, a verb. ἀποθεραπείσθαι, quod usurpasse videtur in hac significatione Hipp. Præcept. IV. 28. Apud Gal. vero *Apothe rapia* significat partim finem perfectæ exercitationis, & postremam partem, quando adhiberi solet vel frictio, vel unctio, vel balneum, ad lassitudinem tollendam: partim pro ipsa specie quadam exercitationis, quando inter ipsam spiritus fit cohibitio, aut frictio, aut motus tardiores, & mediocres cum frequenti interposita quiete, uti constat ex Gal. 3. de san. tu. cap. 2. seqq. Ea pars quoque Medicinæ, quæ hoc docet, *Apothe rapentica*, ἀποθεραπειτική, propterea dicitur.

* **APOTHERMUM**, ἀπόθερμον, dicitur condimentum quoddam acre, cuiusmodi est, quod ex sinapi, oleo, & aceto, vel aceto solo fit. Galen. lib. de atten. diæt. cap. 11. Obiter quoque monendum, minus recte quosdam ex Gal. lib. 1. de alim. fac. cap. 13. statuere, quod *Apothe rimum*, Sapa, Siræon, & Hepsēma synonyma sunt, cum ex ipso textu nunquam hoc evinci possit.

APOTHESIS, ἀπόθεσις, Hipp. est fracti membri, & deligati *debita repositio*, & collocatio, ut eo situ contineatur, l. 2. de iis, quæ in med. t. 26. Verbum ἀποθέσθαι, significat & *deponere*, i. e. *removere*. Gal. 3. de Hipp. & Plat. decr. cap. 5. quod Lat. *depono* sæpius occurrit ap. Scrib. n. 45. 207. 210. & c. Vide Rhod. Lex. Scrib.

APOTHLIMMA, ἀπόθλιμμα, interdum expressæ alicujus rei recrementum, interdum etiam ipsum succum ab aliqua re expressum significat, teste Gorr. p. 44.

APOTHRAYSIS, ἀπόθρῳσις, est detractio partis ossis disrupta superficie, sic ut quod aufertur, supernatet. Dicitur etiam *Apocope*.

APOTIMAO, ἀποτιμάω, significat *magni aestimare*. Hipp. 2. de artic. t. 46.

APOTOCOS, ἀπότοκος, dicitur *germen abortivum*.

um. Usurpatur tropice de morbis veluti *abortivis*, Hipp. 3. de art. t. 54. Foef. p. 86.

ΑΠΟΤΡΟΜΑ, ἀποτρέμμα, h. e. *revertor*, *avertor*. Hipp. de suppuratione imminente, sed inhibita usurpavit, l. 4. Epid. XVI. 18. Foef. d. l.

ΑΠΟΤΡΟΠΕΟΣ, ἀποτροπῆος, dicitur vel de *Diis genilium averruncatoribus*, *Vesjovibus*; vel de *sacrificiis*, quæ illis facta sunt. Hipp. lib. de Insomn. XI. 7. Possunt & *Anuleta* sic vocari. Foef. d. l.

ΑΠΟΤΥΧΙΑ, ἀποτυχία. Vide *Calamitas*. *Erratum*.

ΑΡΟΧΗ, & *Aroxera*, ἀροχή, & ἀροχίρα, dicuntur Hipp. *partes acuminatae*, vel quæ in extremitate tenuantur, & præ siccitate in acutum tendunt. Quidam ἀροχίρα legunt, d. l. t. 2. Vide Foef. p. 73.

ΑΡΟΖΕΜΑ, ἀροζήμα. Vide infra *Decothum*.

ΑΡΟΖΕΟ, ἀροζέω, h. e. *deserveo*, *deserveo*, idem quod fermentatione perficior, purificor. De musto, oleo crudo, aliisque liquoribus crudis dicitur. Scrib. n. 269. Rhod. in Lex. Scrib.

ΑΡΟΖΕΥΓΝΥΜΙ, ἀροζεύγνυμι, significat *removere*, *aufero*; proprie *sejingo*. Idem est quod ἀφαιρέω, cui opponitur τὸ προσθῆναι, *addere*. Legitur apud Hipp. l. de loc. in hom. XX. 13. Foef. p. 72.

ΑΡΟΖΥΜΟΣ, ἀροζύμος, i. e. *fermentatus*, sive per fermentationem intumescens. Usurpavit Hipp. de ventre l. 2. prorrh. XXXI. 10. quamvis Linden. ἀροζύμος posuerit. Videantur Annotationes Foef. ad h. l. in oper. Hipp. p. 105. F. & Oec. p. 73.

APPARATUS, ἀπαραστάς, vocatur Chirurgis instrumentorum necessariorum expedita repositio, & collocatio, ut omnia prompta sint manibus Chirurgi, & ministrorum, quæ plurimum confert ad citam, tutam, & jucundam curandirationem. Quod vocabulum aliquoties occurrit in Sculteti Arm. Chir. quæ loca ex Indice primo haberi possunt.

APPENDIX, Græc. ἐπιφύσις. Vide *Epiphyss*.

APPENSIO, ἀπένσις. Vide *Analepsis*.

* APPETITUS, *Appetentia*, ὁρεξίς, ὁρμή, alias etiam ἐπιθυμία dicitur. (Hino ἐπιθυμητικὴ δύναμις, *facultas appetitiva* veterum excogitata, cujus sedem in hepate, in quo spiritus naturalis gigneretur, esse finxerunt. Verum hodieque hujus opinionis absurditas ex Anatomicis principiis satis superque inclaruit, quod in hepate nullus peculiaris generetur spiritus, sed solum organum sit sanguinis depuratorium. Vel late sumitur pro omni naturali in-

clinatione qua animatorum, qua inanimatorum ad sui conservationem; quæ significatio Philosophica magis, quam Medica est; vel strictè pro desiderio ad alimenta, cibum, & potum percepto in ventriculo ab humore fermentali orto. D. Moeb. l. i. Epit. Instit. Med. c. 7. Vel fortasse clarius ita describi posset, quod sit perceptio, vel commotio animæ sensitivæ ad cibum, & potum, proveniens a spirituum animalium intensione per fermenti in ventriculo partim aciditatem, partim falsedinem acrem majorem, & liberiores excitata. Quidni enim & illud desiderium ad actiones animales referri posset, ac deberet, cum revera sentiat quisque se desiderare alimenta? Sensus autem ad functiones animales pertinet. Potest igitur & Actio Naturalis ratione causæ stimulantis, quæ acor est fermenti, dici, & animalis respectu perceptionis, quæ fit per spiritus animales animæ sensitivæ emissarios. Ejus sunt duæ species, *Fames*, & *Sitis*; de quibus suo loco.

APPETITUS *caninus*, ὁρεξίς κυνῶδης (Dekers in not. ad Barbette Pr. Med. l. 4. c. 1. lit. g. κυνορεξίαν appellat) est species nimiae famis, vehementisque comedendi desiderium, quo & plurima edunt, & maxime gravati assumpta fere inalterata paulo post revomunt. Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 7. l. 6. de L. A. c. 3. Provenit vero a fermento ventriculi corrupto, nimiumque acido, ipsum orificium ventriculi vellicante, & spiritus animales ibidem præsentis irritante, deinde a copia etiam ipsum ventriculum ad contractionem stimulantem, ut vel evomat, vel citius ad intestina crudum chylum dejiciat, & ita alvi profluvium sequatur coeliacum, sive lientericum, Gal. d. l. Junges Sylv. pr. med. l. r. c. 2. & alios, præsertim Sennert. P. M. l. 3. p. 1. s. 2. c. 4. Differt a *Bulimo*, quod in hoc vomitus, aut alvi fluxus non concurrat, sed periculum Lipothymiae urgeat. Dicitur aliquando etiam *Phagadena*, teste Gal. 3. in 6. Epid. t. 37. *Appetentia Canina* dicitur etiam de *Pica*, sive *Appetitu depravato*. Vide Dispp. Medicar. Basileens. Decad. II. Dispp. VII.

APPETITUS *deperditio*, *amissio*, *carentia*. Vide *Anorexia*.

APPETITUS *depravatus*. Vide *Pica*.

APPLICATIO, ἐφαρμογή, προσοικείωσις, dicitur plerumque illa artificis, vel Medici, vel Chirurgi actio, quando remedia interna, vel externa ægro manu sua imponit, injicit, & ita corpori communicat: ut *Applicatio Clysteris*, *Emplastris*, &c.

* APPPOSITIO, quæ & *Adjunctio*, *Additio*, & *Prosthesis*, πρόσθεσις, dicitur. Vide *Additio*.

APPREHENSIO, & *Apprehensorium*. Vide *Antilepsis*. *Apprehensio* etiam aliquando sumitur pro *Catalepsi*, sive *Catocha*, P. Zacchias quæst. Medico-Legal. l. 2. t. 1. q. 15. n. 9. 10.

APPROPRIATIO, *προποικεία*, est actio caloris nativi, vel flammæ vitalis, qua humores, & spiritus corpori, ejusque partibus solidis ita uniuntur, ut functiones sibi proprias edere, & perficere valeant. Imo flamma vitalis semetipsam una cum sanguine sese appropriat, & insinuat. Alias & *Appropriata* dicuntur Medicamenta, quæ certæ parti corporis destinata creduntur. Hæc qua ratione, salvis veris Artis principiis, præsertim vero cum sanguinis motu circulari, defendi queant, vide in nostris dogm. med. gen. P. VI. c. 2. d. 12. p. 171.

† A^πρ^ωκ^ιτ^ο, impotens. Trin. l. 11. cap. 26.

APRACTA, *ἀπρακτὰ*, cognominantur Genitalia membra ignava, & ad generationem inepta, vel impotentia. Nicol. Piso de M. C. & C. lib. 3. c. 47.

* APSYCHIA, *ἀψυχία*, i. e. animi deliquium, defectio. Idem quod *Lipopsychia*. Occurrit apud Hipp. l. 2. de morb. V. 4. s. 4. de R. V. I. A. t. 58. 61. 62. c. 3, in 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. l. de mor. mul. LXXXIX. 21. A^πψυ^χτ^ο, *inanimatus*, Gal. l. 1. de temp. c. 8.

APSINTHATUM, *ἀψίνθικον*, fuit genus potionis ad ventriculum accommodatæ, cujus aliquot formulæ leguntur apud Aet. lib. 3. cap. 69. 70. 71. &c. haud dubie ita dictum, quod magna ex parte *absinthio*, quod Gr. *ἀψίνθιον* dicitur, constaret. Unde & *ἀψίνθικος οἶνος*, *vinum absinthites* dicitur hodieque notissimum. Gorr. p. 68.

APSIRRHOON, *ἀψίρρουν*, *retrosum fluens*, apud Hipp. teste Gorr. p. 68.

APTISTOS, *ἀπίστος*, non decorticatus, de granis non decorticatis dicitur, v. gr. tritico, apud Hipp. de vet. med. XXIII. 19. *πίστεν* enim est corticem tundendo detrahare, vulgo *Rnaven*, Foef. p. 87. 88.

APTYSTOS, *ἀπυστος*, *sputo carens*: est epitheton pleuritidis, aut peripneumonix periculosis, in qua nihil expuitur. Coac. t. 381. l. 1. de morb. XXV. 1. & l. 3. XX. 1. Causa est fervor sanguinis acrior cum siccitate conjunctus. Foef. d. l.

APYREXIA, *ἀπυρεξία*, dicitur febris intermissio, & cessatio, sive de intermittentibus indicibus sc. intercalaribus, ubi in paroxysmo omnis materia febrilis est diffusa, donec nova ad plenitudinem congeratur, sive de continuis etiam, quando curatione rite instituta sequitur vera, & totalis febris cessatio, & vacui-

tas: Celso *Integritas* dicitur. Gorr. p. 48.

APYROMELE, *ἀπυρομήλη*, *ἀπυρλωμήλη*, dicitur *specillum non habens nucleum*. Vocatur alias *μηλωπίς*, *specillum auricularium*. Gal. in Ex. dict. Hip. Foef. d. l.

APYRON, *ἀπύρον*, quod ignem non experitum est. In specie dicitur de Sulphure vivo apud Diosc. l. 5. c. 124. quem locum magna sane audacia pro confirmando lapidis Philosophici figmento adductum reperies in Th. Ch. Vol. I. de verit. & antiq. Chym. c. 1. p. 16.

† AQUA, i. e. serum, differt ab humore melancholico. Prosp. Mart. in Hipp.

† AQUA TETTUCIANA in Agro Pistoriensis, aqua B. Virginis Veronensium. Capiv. prax. lib. 3. c. 17.

† AQUA LACTIS, serum. Ant. Beniv. de abdit. morb. causis.

† AQUÆ INDOMITÆ, Veteribus quæ solem habent aversum, non fluentes ad ortum. Mercat. de Indic. med.

† AQUA INTERCUS, hydropum morbus, quasi inter cutem. Non. Marcell.

AQUA, ὕδωρ, quid proprie significet, notissimum est, estque principium corporum naturalium materiale, unde & *omniseminaria* dicitur. Jung. ex novissimis D. D. Bohnii diss. Chymic. Phys. V. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. cap. 7. pag. 51. seqq. D. Helbig. in suo introitu in Phycam veram, & inadditam, ubi persuasum habuit, *Chaos* in prima creatione fuisse aquam quandam viscosam, quæ per divinum motum postea in subtilem, mediam, & crassam, h. e. Aerem, Aquam, & Terram fuit separata. In Medicina consideratur, quatenus est res non naturalis, quæ in potum, aut alium usum alimentosum, vel medicamentosum cedit homini, & ita causa fit procataretica sanitatis, & morborum. Ejus igitur differentias, & facultates probe perfectas habere Medici plurimum interest, quando quædam puræ, quædam lutulentæ, quædam salæ, quædam aluminosæ, quædam palustres, quædam aeris, aut alterius rei naturam imitantur. Inter omnes vero optima censetur, quæ *ἀραιός*, expers omnis qualitatis & quoad gustum, & quoad odoratum, Gal. com. 3. de hum. t. 3. De aquis mineralibus, vel metallicis vid. *Acidule*, & *Therma*. Porro vocab. *Aqua*, Græce ὕδωρ, quandoque apud Hipp. ponitur pro decocto, v. gr. aqua hordei, 4. de R. V. I. A. 1. 71. aqua malvæ, l. 1. de morb. mul. XLIII. 37. LIV. 2. XCIII. 24. aqua mercurialis, l. 7. Epid. XXXI. 23. XLVI. 9. &c. A recentioribus vero de aquis destillatis potius, qua simplicibus, qua compositis, usurpari solet. Usur-

patur etiam vocab. ὕδωρ, *aqua*; aliquando pro sero, quod in sanguine supernatat, aut ejusdem vehiculum constituit, I. de genitura V. 5. Dicitur vero alibi ὕδωρ, l. 4. de morb. alias Ichor. An & *Lympha* hic subintelligenda? Vide Foef. Oec. p. 633. Chymicis *Aqua* dicitur mater, radix, & ager omnium mineralium. Dorn. in Genealog. mineral. c. 2. seqq. Th. Ch. Vol. I. p. 571. Alias *Aqua Philosophorum* iisdem dicitur humidum radicale, seu *aqua* primordialis corporum, quæ triplex existit, Animalis, Vegetabilis, Mineralis, adæquata ad recipiendas formas sulphurum in regno suo, vita, & mors rerum. In regno minerali *Aqua incombustibilis*, cælestis, spiritualis vocatur. Vide Becheri Oedip. Ch. Tit. IV. §. 5. In specie quoque a nonnullis *Mercurius* dicitur *Aqua Philosophorum*, lucens, aucta, congregationis, cæli, vel cælestina, frigida, lubrica, mortis, viscosa, viva, vitæ, sicca. Vid. Rul. & Johnf. Th. Ch. Volumina omnia, & quære in Ind. Sal alkali, *Aqua alkali*, & *Aqua* duorum fratrum cum sorore. Id. Acetum etiam, & omnis liquor corrosivus *Aqua* corrodens vocatur, vel *Aqua solvens*. *Aque fortes* dicuntur etiam Corrosivæ, causticæ, stygiæ, quæ pro diversitate scoporum salibus mineralibus acrioribus, & corrosivis certa proportionem commixtis violento igne destillantur; quo pertinet *Aqua Regia*, solutioni Auri destinata; item *Aqua Gradatoria*, quæ ad gradandum Tincturas adhibetur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 31. *Aqua ingressiva* dicitur, quæ pertinet ad transmutationem metallorum, quæque cogit ingredi Rubinum Philosophicum in argentum fixum, ut aureo tingat. Id. d. t. l. 7. c. 10. *Aque descensoriæ*, quæ per descensum destillantur, l. 9. c. 37. *Aqua Æsculapii*, quæ ex aceto paratur, & est dulcis liquor aceti, participans naturam Jovis, & Veneris, d. l. c. 28. quamvis, teste Sala Anat. Antim. part. I. c. 1. p. 328. hoc nomine veniat *aqua* ex plumbeo vase destillata, quam Zapata commendat ad epilepsiam, notante D. D. Vvedelio Ph. I. R. F. R. l. 2. f. 1. c. 3. p. 67. *Aqua alma*, & cælestis est vinum rectificatum, ut cæli quodammodo naturam, & similitudinem inducat, multis peractis revolutionibus. *Aqua facum vini* est ea, quæ fit ex calce facum vini super marmor dissoluta, ad modum olei Tartari. *Aqua permanens* dicitur ea, quæ fit ex duobus perfectissimis metallis, Sole, & Luna, & est ipse Mercurius Philosophorum. Dicitur & *Aqua virginea viscosa*. *Aqua Saturnia* est, quæ naturam retinet primorum trium, ut sunt *aque*

Thermarum a natura dictorum naturaliter medicatæ, per quæ transeunt. *Aqua Alregi* est *aqua calcis*. *Aqua Cerebri*, i. e. *Aqua Tartari*. *Aqua Elsabon*, vel *Holsobon*, *Salmatina* dicitur *Aqua salis communis*. *Aqua lilii* est Auripigmentum. *Aqua nitri* est sal Alkali, vel *Aqua fortis*. *Aqua pugilum* dicitur *Aqua Regia*, sive Regis balneum minerale. Morley Coll. Chym. Leid. c. 64. *Aqua rubicunda*, *Aqua megi*, legi, i. e. *Aqua vitrioli*. *Aqua vitri* est vitrum aqua solutum. Rul. & Johnf. Lex. *Aqua Saffranica* quid sit, vide apud Lagn. Harm. Ch. c. 12. Th. Ch. Vol. IV. p. 780.

* *AQUA inter cutem, intercus*. Vide *Hydrops*.

AQUA mulsa, μεσλίηρατον. Vide *Hydromel*.

AQUÆDUCTUS, ὑδροχόος, proprie significat canales, & fistulas, per quas aquæ vel de scaturigine, & fonte, vel ex rivis ad alia loca commode feruntur. Tales plerumque lignei hodieque parantur, aliquando & ex metallis fiunt, quamvis Langius plumbeos *aquæductus* merito improbet, l. 1. Ep. 44. circa fin. Tropice Fallop. *aquæductum* vocavit canalem quendam osseum in osse petroso ad auditum spectante, qui alias *Meatus cæcus*, (quod tamen epitheton reiicit dictus Auctor in Obs. Anat. Tom. I. Oper. p. m. 366. & 406.) aliis *Cochlearis*, vel *Capreolaris* dicitur, & describitur etiam a Barthol. libell. 4. An. c. 6. p. 724.

* *AQUALICULUS*, ὀμώστον, ὀμώστον, qui & *Pubes* nonnullis dicitur, est ea trunci pars, in quam Thorax finitur, ubi & masculorum pudenda constituta sunt, quin & fœminarum ad femoris utriusque exortum, ut sub hoc occultentur. Galen. Introduct. cap. 16. Vide *Hypogastrium*.

AQUARIUS, i. e. ferrum. Rul. & Johnf.

AQUASTER, Parac. visio quædam est, representans rem aliquam, quæ res ipsa non est, l. 1. de vit. long. c. 3. Rul. & Johnf. in Lex.

AQUATILE, *Aquaticum*, ἐνὺδρον, de animalibus dicitur, quæ in aquis vivunt, generantur, aut degunt. Gal. l. 3. de A. F. c. 24.

AQUATIAS, & superlat. *Aquatissimum*, a Scrib. Larg. n. 42. 26. Rhod. in Lex. Scrib.

AQUATUM, ὑδαρές. Vide *Aqueum*, idem quod dilutum. Usurpatur & in comparativo.

AQUEUM medicamentum, ὑδατίνον φάρμακον, dicebatur olim, quod ad oculorum affectus adhibebatur. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 19. Dicitur alias *Collyrium liquidum*. *Aqueæ* etiam dicuntur simplicia, malva, blitum, atriplex, &c. de attenuant. dixt. c. 2.

AQUEUS humor oculi, *Albugineus*, rectius *Albumineus*, quia albumini ovi respondet, ὑγρὸν ὕδα-

ὑδαρδής, Gal. l. 1. de caus. sympt. c. 2. *ὑδαρδής*. Aet. l. 7. c. 1. est materia fluida, paulo tamen crassior, quam aqua, angustis illis, quæ intra corneam prominentem, & tunicam araneam, ciliareque ligamentum relinquitur, comprehensa, humoremque crystallinum antèrius alluens, specierum visivarum refractionem usque ad pupillam continuans, vicinas partes ab exiccatione defendens, aliosque usus ad visionem necessarios præstans, de quibus legantur Anatomici, & inter hos Aquapend. de Visione cap. 5. Plem. Ophthalmogr. l. d. c. 16.

AQUILA, *ἄετις*, proprie & communiter significavit avem majorem, & Reginam inter volatilia, cujus descriptionem, species, & usum vide apud Aldrov. l. 1. & 2. Ornitholog. Ejus Anatome ab Olao Borrichio facta, & descripta legitur in Actis Hafniens. Vol. I. Obs. 2. p. 6. seqq. & musculorum hujus historia a Nic. Stenone communicata Vol. II. Obs. 127. p. 320. Tropice, & ænigmatice in Chemia varia significat. Inter alia potissimum denotat *Mercurium Philosophorum*, vel *metallorum*, i. e. metallum in primam sui materiam redactum, uti patet ex Rul. & Joh. in Lex. Sumitur & pro Sale Ammoniaco. Hofm. Clav. Schrod. p. 4. Ita *Aquila alba* dicitur, quod ex Sale Ammoniaco, & communi sublimato paratur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 39. nec non in confectio- ne lapidis Philos. spirituale, & Crystallinum sublimatum, cujus gluten est vera *Aqua Mercurialis*; Apoc. Herm. Part. post. c. 2. *Aquila Lacryma* appellatur liquor ex dicto Sale modo volatili, modo fixo concinnatus. S. A. Ch. l. 4. c. 18. *Aquila celestis* admirandarum virtutum, & panacea omnibus morbis profligandis apta, (si Diis placet) ex Mercurio essentificato paratur, l. 6. c. 19. *Aquila nigra* dicitur Spiritus Cadmiæ venenatæ, quem Cobaltum dicunt, quam nonnulli credunt esse materiam Mercurii Philosophorum, l. 7. c. 18. *Aquila Veneris* est, quæ fit ex Croco facto ex æruginè in reverberio, vel cæmento, junctoque Sale ammoniaco septies sublimato, l. 3. c. 8. Sic & plures aliæ appellationes apud eundem occurrunt, v. g. *Aquila Rubra*, *Salutifera*, *Vitriolata*, *Expansa*, *Fixa*, *Hematina*, *Præcipitata*, *Volans*, &c. quæ ibi videantur. *Aquila volans per aerem*, & *Buso* gradiens per terram, quale sit magisterium, vide in Rosar. abbreviat. Tract. 4. Th. Chym. Vol. III. p. 679. Lapis quoque Philosophic. hoc nomine venit apud Lagn. Har. Chym. Vol. IV. pag. 727. *Aquila* quoque piscem marinum denotat in cænosis locis degentem, monstrosum, & palato ingratum; quin & plebi exosum, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 3. de pisc. c. 48.

AQUILO. Vide *Boreas*.

* AQUOSA *urina*, & *Cruda* dicitur. Vide *Urina*.

* AQUOSUS *hydrops* Vide *Ascites*.

AQUULA. Vide *Hydatis*.

ARA *parva*, *βυμός μικρός*, dicebatur species fasciæ quædam, & delegationis elegantioris Sostrato tributæ, apud Gal. de fasciis n. 96.

ARABICUS *lapis*, *ἀραβικὸς λίθος*, est marmor album in Arabia repertum, maculoso ebori simile: unde *Gemma Arabica*, quæ, ut Plin. scribit l. 37. H. N. 1. 10. ebori simillima est, & hoc videretur, nisi abnueret duritia, Georg. Agric. l. 7. de nat. fossil. p. m. 310. Elephantis similis, desiccantis, abstergentisque facultatis est. Gal. 9. de Sim. Fac. §. h. t. Hinc tritus illitu hæmorrhoides exiccat, cinisque ejus dentifricio optimus est. Gorr. in def. p. 48. Videtur proxime accedere ad naturam Alabastri. Plin. l. 36. c. 8.

ARACHNE, *ἀράχνη*. Vide *Aranea*.

ARACHNOIDES, *ἀραχνοειδής*. Vide *Aranea tunica*.

ARADOS, *ἀραδός*, Hippocrati significat *perturbationem humorum*, quæ fit ab inordinata, & tumultuaria perturbatione colliquativa; qualis v. g. oritur in ventriculo ex diversis facultate cibariis, l. de R. V. l. A. t. 18. & f. 4. t. 94. item ex purgantibus etiam mitioribus, l. 4. de morb. XXXI. 4. ad quem locum vide Disp. nostram. de Remor. & Imped. Purgant., §. 34. seqq. Extenditur etiam ad perturbationem, quæ in quavis corporis parte sentitur, de cap. vuln. XXII. 1. Habetur pro effectu calidi excedentis. Jung. Foef. Oec. p. 88.

* ARÆON, *Ἀραῖον*, *ἀραιον*, *ἀραιωτικόν*. Vide *Rarum*, *Rarefaciens*.

ARÆOSYNCRITOS, *ἀραιόσυνκρητος*, dicitur homo rara corporis mistura, & compage præditus. Gal. l. 6. de san. tu. c. 6.

ARANEA, vel *Aranæus*, *ἀράχνης*, *ἀράχνη*, *φιλάνγγιον*, (quamvis in fæminino potius *tela aranei* significet) est insectum venenatum, puncturis suis nocens, cujus prolixiorè descriptionem legere licet ap. Aldrov. de Insect. l. 5. c. 12. Veneni naturam, & Symptomata descrips. Sennert. l. 6. M. Pr. Part. 8. c. 24. Verum non solum in Medicina consideratur ut noxium quid morsu suo, contra quem cum admiratione prædicat Trifolium Gal. de Ther. ad Pison. c. 4. sed etiam ut utile medicamentum, quatenus pulsibus, & temporibus applicatum febriles paroxysmos arcerè dicitur, (hinc est laudatissimum Emplastrum antifebrile Strobelbergeri) aut amuleti instar appensum, iæterum curare creditur. In specie Tela aranei vulneraria habetur, & inflammationes sedans. Gal. l. XI. de Sim. Fac. Schrod.

Scroder. l. 5. Phar. c. 4. §. 98. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Ova quoque *araneorum* unguento Nardino mista contra dolorem dentium ab Archigene commendata leguntur, apud Gal. l. 5. de C. M. S. I. c. 9. Quæ de lapide *Araneorum* vulgo perhibentur, merito inter fabulas, & nugas referuntur a D. Simone Pauli, Quadripart. cl. 2. Succus e telis *araneorum* combustis commendatur ad verrucas, callos, &c. Libav. Synt. Ch. T. 1. l. 8. cap. 12.

* *ARANEAE tunica*, vel *Arenosa*, ἀραχνωδὴς, est oculi tunica propria, quæ cum retina perfectam sphaeram efficit, investiens humorem crystallinum sc. antequam ad modum telæ araneæ subtilis, ne impediatur lumen ad humores. Gal. de Anat. vivor. Linden. in Physiol. Med. l. 2. c. 10. art. 7. etiam Vitream tunicam a Ruffo *Araneosam* appellari, ostendit e verbis l. 2. c. 3.

* *ARANEOSUS pulsus*, ἀραχνωδὴς σφυγμὸς, legitur apud Gal. in def. med. qui adeo parvus, velut brevi auræ agitato moveatur. Et ἀραχνωδὴς ὕδωρ, *arenosa* urina, legitur apud Hipp. Coac. t. 582.

ARBOR DIANÆ, sive Philosophica, dicitur modus ille Crystallisationis, quando aqua fortis Mercurio, & argento incorporata, in aquam effusa, in fruticem quasi se explicat, frondes, folia, fructus, &c. exhibentem, estque nihil aliud, quam fluor Nitri metallo, & mercurio accrescens. D. D. Bohn. Diff. Chym. Phys. II. §. 6.

ARBOR maris, est *corallum*, quod fruticis instar in mari crescat, vegetetque. Dorm. in Dict. Parac. Rul. & Johnf.

ARBOR viæ, cujus meminit Helmont. peculiari tractatu, h. t. & intelligit tale remedium, cujus beneficio vita prorogari posset, vires lapsas recreando, detinendoque vitam aliquouſque a fluxu, & tale credit præbere Cedrum, ejusque lignum, cujus præparandi modum ibidem monstrat. Nos permittimus suo quæque abundare sensu.

ARBORES, est *cutis planæ defectio* morbosa, neque ulla est in principio exulceratio, sed in processu temporis. Idem quod *Morphea*. Rul. & Johnf. in Lev.

ARBYLA, ἀρβύλα, dicitur Hipp. genus calceorum, quod exacte pedes integros usque ad malleolos constringit, & munit. Hinc etiam πηλοπατίδες, quasi *luticalcæ*, quod iis aptissime lutum calcari queat. Meminit horum calceorum, 4. de artic. t. 13. Lat. *Perones*, vel *socci* etiam dicuntur, Foef. Oec. p. 89.

ARCA Arcanorum dicitur *Mercurius Philosophorum*, in qua duo, tria, quatuor latent, idque agente artifice cum naturæ rerum dispositione. Liba. S. A. Ch. l. 7. c. 27.

ARCANUM, (Gr. dici potest ἀπόρρητον, ἀπόκρυφον, μυστήριον) est genus remedii, cujus modus præparandi singularis, vel efficacia abstrusior relinquitur, ne vileſcat. Paracelsus descripsit, quod sit principale aliquod medium, quod per experientiam investigari debet, de Therm. Piper. c. 4. Hujusmodi *Arcanis* excogitandis, & fingendis nimiam hodieque adhuc impendunt operam Chymiatræ, plus tribuentes experientiæ fallaci licet, quam rationi demonstrativæ. Retissime vero Capiavaccius verum artis Medicinæ *Arcanum* dixit Indicationem. Vide Dogm. nostra P. IV. c. 1. d. 3. De *Arcanis* Paracelsi legatur Helmont. tr. h. t. Alia *arcana*, vel *Secreta* detecta videsis apud Libav. Schrod. Rolf. & in Th. Ch. Voluminibus pene omnibus, & loca quære in Indice. *Arcanum* est res secreta, incorporalis, atque immortalis, quæ ab homine cognosci non potest, nisi per experientiam. Est enim virtus cujusque rei, quæ millesies plus operatur, quam res ipsa. *Arcanum materiale* est Extractum specificum, materiæ corporis vicinior. Cum autem materia corporum mixtorum sit ex duplici elemento, Humido scil. & Sicco: (Aer enim, & Ignis formalia potius sunt, & efficientem habent rationem;) itaque & hoc *Arcanum* æmulans ipsorum conditionem est duplex: *Aqua stillatitia*, & *Coagulum specificum*. *Arcanum specificum* est Extractum naturæ interioris, cujusque speciei substantiam referens proprius, ut in illa agnosci queat. Itaque & ea industria elaborandum est, ne crasis substantialis pereat. Inde enim & specificum dicitur, & dissentit ab *Essentia quinta*, quæ propter summam subtilitatem, nobilitatemque videtur pene a sua specie ad æthereorum classem defecisse. At *Arcanum specificum* mixtorum substantiam, formamque, & differentiam specificam ex corpore penetrati productum exhibet propinquius: Estque duplex: Unum *formalius* est, & vocatur *Astrale*: alterum *materialius*. Hæc Dorn. Ruland. & Johnf. Hodieque duo medicamenta præcipue hoc nomine specioso exornata usum retinuerunt, videlicet *Arcanum duplicatum Mynsichti*, & *Arcanum corallinum*; quamvis prius rite præparatum multo sit securioris usus posteriori, modo inter alia & cautela observetur, a D. D. Vvedelio inculcata Pharm. I. A. R. lib. 1. f. 4. c. 4 pag. 51.

ARCEO, ἀρκέω, sufficio, vel potius impersonaliter, ἀρκέει, satis est, *sufficit*, aliis confert. Apud Hipp. occurrit sæpius, 2. de art. t. 43. f. 3. l. 52. 53. l. 1. de morb. IV. 14.

ARCHÆUS, ἀρχαῖος, vetus, antiquus, pristinus. Vel dicitur de tota Medicina veteri, Hipp. integrum scripsit librum περὶ ἀρχαίων ἰατρικῆς: Vel de naturali statu, qui fuit ante morbum,

l. 1. de morb. XXXIII. 5. l. de Steril. XXIV. 20. Vel in specie de situ, vel sede naturali alicujus membri, vel ossis, l. de art. t. 62. f. 2. t. 46. f. 4. t. 45. & 67. c. 3. de fract. t. 63. *Archeus* etiam scribitur pro *Archeus*, de quo p. p. Rul.

ARCHALTES (Rul. *Archates*) est Paracelso terræ fundamentum, sive columna, quod a suis consortibus sustentari non videatur, sed ab alio Magnali, & arcano Dei videlicet, hoc ipsum *Archaltem* vocat Dorn. in Dict. Par. Rul. & Johnf. in Lex.

ARCHE, ἀρχή. Vide *Principium*. *Initium*.

ARGHEGONOS, ἀρχήγονος. Vide *Primigenius*.

ARCHENDA, dicitur pulvis paratus ex foliis Ligustri Ægyptii, Alcanna, vel Elharme Ægyptii dicti, quo pedes post balneum implastrabant illi populi, & mire commendabatur contra nimiam humiditatem, & fetorem, imbecillitatemque pedum vi adstrictoria, & roborante. Prosp. Alpin. l. 3. de medic. Ægypt. l. 3. c. 18. p. m. 113. b.

ARCHEUS, vocabulum est Helmontio frequentissimum, denotans vel causam efficientem internam totius mundi, unde Universalis *Archeus* influus eidem dicitur, tr. *Archeus* faber. §. 8. Fortassis est Anima Mundi, aut Æther, aut Spiritus æthereus modernorum: vel Particularem singulorum corporum naturalium, præsertim animatorum. Hic secundum illius hypothesein constat ex connexionem vitalis auræ, velut materiæ, cum imagine seminali, quæ est interior nucleus spiritualis, fecunditatem seminis continens, §. 4. Hic est generationis faber, ac rector, seipsum vestiens corporali amictu. Præses etiam manet, curator, rectorque internus finium in obitum usque §. 6. & 7. An non hæc plane coincidunt cum δυνάμει πλαστικῇ, sive virtute plastica Philosophorum veterum Græcorum? Confer, si placet, ad C. Hofm. de gener. hom. l. 3. c. 1. Quomodo Joh. Marc. *Archeum* descripsit ab Helmontio in quibusdam recedens, in Philos. V. Rest. p. 4. sect. 2. subsect. 2. non videntur vere realia, sed potius abstractivi mentis conceptus, & notiones parum usus obtinentes in arte nostra. Ab hoc *Archeo* corrupto per varias Ideas *archales* dictas provenire quam plurimos morbos, propterea etiam ab illo *Archeales* dictos, demonstrare conatur tr. de Ideis morbofis, & morbis *Archealibus* Dorn. Rul. & Johnf. ita descriperunt: *Archeus* est fumus exaltatus, & invisibilis spiritus, qui separatur a corporibus, exaltatur & ascendit: occulta naturæ virtus, generalis omnibus, artifex, & Medicus. Item Archiatros, supremus naturæ Medicus, qui rei cuique suum *Archeum* peculiarem, & morbo cuilibet occulte

per Aerem distribuit. Item *Archeus* primus in natura vis est occultissima, res omnes producens ex Iliaste, divina virtute nimirum suffulta duntaxat. Vel *Archeus* species invisibilis est, oberrans, & se a corporibus separans, Medici vis, atque virtus naturæ. Dicitur & Mineralium dispensator a Dorneo Geneal. min. c. 8. in Th. Ch. Vol. I. p. 576.

ARCHIATER, ἀρχίατρος, in duplici significatione sumitur. Primo pro Principis alicujus, aut Imperatoris, Regis, &c. Medico, quam acceptionem defendit Hier. Mercurial. l. 4. V. L. c. 1. Deinde pro primario inter Medicos alicujus Collegii, qualis esse solet, qui vel Decani officio fungitur, vel Senior vocatur. Et hanc significationem præ priori tuetur C. Hofm. l. 5. V. L. cap. 27. quamvis hodieque sint, qui affectent hunc titulum secundum utramque significationem, sibi metipsis arroganter attribuentes. Comes *Archiatrorum* olim dicebatur, cui delegata fuit potestas arbitrandi in arte egregia, & cæterorum *Archiatrorum*, vel Collegarum dirimendi conflictus, C. Hofm. d. l. *Archiaters* etiam mystice dicitur *Archeus*, de quo p. a.

ARCHIDOXIS, hoc vocabulo inscribitur Scriptum quoddam Paracelsi Chymicum, quod magicum appellat Libav. in Exam. Philosoph. nov.

ARCHIMAGIA, Chymica dicitur ars, conficiendi aurum, vel argentum, quæ meretur titulum *Artis supernaturalis*, & *Metaphysicæ*, apud Menens tr. Aurei Veller. l. 1. c. 4. in Th. Ch. Vol. V. p. 255.

ARCHIMIA differt ab *Alchimia*, diciturque in specie ars transmutationis metallorum imperfectiorum in perfectiora, Libav. Alchym. Phar. præfat. T. II. Oper. p. 22.

ARCHOS, ἀρχός. Vide *Anus*.

ARCOS, est Æs ustum, Aycophes, Azaphora, Rul. in Lex.

ARCTATIO, ζυμ-, vel συμπύκνσις, idem quod *Constipatio*. In specie de intestinis dicitur ex inflammatione constipatis. Confer ad Linden. Ex. IV. §. 25. Est species *angustationis* meatuum, de qua supra. *Arctata* pars quoque dicitur per Chirurgiam, v. g. fibulas, conjuncta. Scrib. Ear. n. 206.

ARCTOS, ἀρκτος. Vide *Ursa*.

ARCUALIA OSSA dicuntur aliis *Ossa syncipitis*, aliis *Ossa Temporum*, notante Barthol. An. libell. 4. c. 6. d. 707. 718. *Arcualis* futura, i. e. Coronalis.

ARCVATIO, vocatur a quibusdam *Gibbositas anterior*, quando accidit cum communitate ossium *Cassæ*, i. e. *Sterni*. Avic. l. 4. fen. 21. tr. 2. c. 12.

* ARCVATUS morbus, *Arquatus*. Vide *Icterus*.

ARDAS, *Ardalos*, ἀρδαλός, ἀρδαλός, *sordes*, inquinamentum, idem quod ῥύπον, ἢ μολυσμός, a verbo ἀρδαλῶσαι, *inquinare*, quo usus Hipp. l. de nat. mul. LXII. 6. l. 1. de morb. mul. XXXVI. 4.

ARDEA, ἐρωδιός, est species Avis aquaticæ fissipedis, cuius descriptionem, differentias, usum in cibis, & medicina legere licet apud Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 8. seqq. Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 66. Schr. l. 5. cl. 2. n. 47. aliosq. Pisciculenti aliquid subdolere gustatu, scribit Jul. Alexandr. l. 13. sal. c. 4.

* ARDENS febris. Vide Febris.

ARDENTIA sunt, quæ in cibum, & potum non assumpta sunt unctionibus obnoxia natura propria, ut ista, Carabe Terebinthina, Gagates, & similia. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

ARDO, ἀρδω, significat Irrigo, Adaquo. Legitur ap. Hipp. l. de L. I. H. II. 4. VI. 7. XIV. 11. XVII. 14. l. de Carnibus, vel principiis XII. 5. l. 2. de diet. XXXII. 11. 17. l. de Cord. V. 13. Vide Foef. Oec. p. 91.

ARDOR, καύμα. Vide Aestus, Ardor stomachi, vel Ventriculi, est species Cardialgiæ, quando ardens dolor in ventriculo, ejusque orificio sinistro, & gula percipitur a particularum biliosarum cum acido-acribus effervescentia, fibras, & nervosas partes lancinante: Gr. καύσωνν τὸ σμάχου dici scribit Senn. Med. Pr. l. 3. P. 1. f. 2. c. 16.

ARDOR urinae. Vide Dysuria.

ARDOSIA, Anglis vocatur lapis quidam commodus ad tegendas domos, de cujus varietate, & utilitate cum sumptuum computatione legi possunt speculationes Sam. Colepres in Oldenburg. Act. Philosoph. Ann. 1669. Mense Augusto.

AREA, dicitur massa fodinarum, sive locus, ubi metalla effodiuntur. Rul. in Lex. in foro Medico Pathologico species est Alopeciae. Vide supra Alopecia.

AREFACTIO, ξύρσις, idem quod Exiccatio fortior, estque species quædam præparationis medicamentorum humiditate quadam scatentium, ut in pollinem, vel pulverem redigi queant. Ita Coagulum Hinnuli cervi arefacere iussit in loco, ubi neque Sol, neque Luna accedere poterit, Scrib. Larg. com. 13. Vide n. 60. 92. 123. 127. Rhod. in Lex. Scrib.

AREMAROS, idem quod Cinabris, vel Cinabrium. Rul. in Lex.

ARENA, Arenula, ἄμμος, ἄμμιον, alias sabulum, antiquis Harena, est materia sicca, minutissimis granulis constans varii coloris, rubra, flava, candicans e portionibus salinis lixiviosis, & fœculentiis Tartareis invicem coagulatis genita, quandoque materiam calculi renum,

vel vesicæ præbens, quandoque etiam statim e sero pertranseunte abluta, & excreata: unde Urina arenosa, ἄμμιονδες ὕρον appellatur, & tales ægri arenosi, vel arenulosi, Hor. Aug. l. 12. Epist. & Conf. Med. ep. 1. Vide Thom. Villis Exerc. de Urin. c. 5. Fr. Sylvius l. 1. Pr. Med. c. 55. S. 44. generationis arenarum causam in læsas a frigore externo glandulas conglobatas, & longum in dorso decubitus refert. Verum præstitisset, si rem clarius exposuisset. Arenas rubras signum esse doloris nephritici constat ex Hipp. 6. Epid. f. 1. t. 6. etiam calculi vesicæ, ex 4. aphor. 79. Confer ad Dieterich. Jatr. num. 939. Arena species recenset Rul. in Lex. quales sunt, Vilis, Fossilis, Candida, Metallica, Sabulum, Rubra, Cinera, &c.

ARENAMEN, est Bolus Armenus. Rul. Johnf. Dicitur & Arenarmei.

ARENATIO, idem quod Saburratio, est remedium externum simile pene Illutationi, ægrotantibus maxime utile, quando calentissima arena a mari, vel deficiente illa e fluvio corpori ægrotantis confertim superingeritur, loci recubitu assidue permutato. Andr. Baccius de Therm. l. 2. c. 17. p. m. 118.

ARES, vocabulum est a Paracelso fictum, quo exprimi, aut denotari debet occultus dispensator in tribus principiis, unde singula constant, qui rebus omnibus formam, & substantiam cuique suam peculiariter disponit, ut propriam, & non alienam induant naturam. Notanda igitur inter hæc tria pulcherrime ordinata divinitus in natura differentia, ut pro scholarum consuetudine loquar. Iliastes est generis generalissimi substantia, consistens in prima rerum omnium universali materia. Hanc in tria genera primum disponit, videlicet in Sulphur, Mercurium, & Sal: primus naturæ dispensator Archeus, indeque res producit omnes in proxima sua genera. Tandem accedit Ares, alter naturæ dispensator, ex generibus formas produciens, & species in individua. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Distinguitur Ares Paracelsi in Archeicum, quod Naturale, & Chymicum, quod Artificiale. Huc pertinet & Melosinicum, transmutationis principium, quod & Salamandrina essentia dicitur, quale lapidi Philosophorum attribuitur, l. 3. de vit. long. cap. 12. & l. 4. cap. 6. De Ares vide etiam ap. eund. l. 2. de Gradib. sive Thessal. secund. c. 2. Ares, ἄρης, alias Græce Martem significat. Vide Mars.

ARETE, ἀρετή, virtus, idem quod vigor: de corporis vigore usurpat Hipp. l. 2. prorrh. XXIII. 10. Vide Virtus.

AREAR, i. e. Arsenicum. Dicitur & Arsaq. Rul. & Johnf.

† ARGENTUM FUGITIVUM, Rondel. pag. de Fucis. idem quod Mercurius.

* ARGEMON, *Argema*, ἀργεμον, ἢ ἀργεμα dicitur ulcusculum oculi, quod in iridis circulo nascitur, partem quidem aliquam candidi, partem etiam nigri comprehendens. Id extra quidem iridem rubicundum, intra vero candidum apparet. Per ipsum tunica uniformis aliquando procidit, si profundius, sordidiusque evaserit; quo vitio qui laborant, ἐπαργέμενος vocat Gal. Vide Foef. Oec. p. 90.

ARGENTI Spuma, vel flos, ἀργύρεα ἄνθος dicitur, quo utitur Hipp. ad uteri ulcera cum vino, & aqua subluenda, l. de nat. mul. XXIX. 146. Argenti spuma alias dicitur *Lithargyrum*, de quo infra.

ARGENTUM, ἀργυρος, ἄργυρον, est metallum nobile, candidum, auro tamen imperfectius. Schr. l. 3. Pharm. c. 10. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. A Chymicis *Luna* dicitur, hocque signo ☾ indigitatur. De hujus specifica virtute cephalica corroborandi cerebrum, spiritus animales reficiendo, & irradiando, præstat judicium nostrum suspendere, quam gravissimæ huic controversiæ inter celeberrimos Medicos agitatae sese implicare; præsertim cum ipsi peritissimi Chymiatræ dubitent, an possibilis vera solutio *Auri*, & *Argentæ*, ita ut a calore nostro actuali, & in usum converti queat. De *Argento foliato* idem locum habet judicium, quod de *Auri foliis*, sive laminis, de quo infra V. *Aurum*. *Argentum metallum* proximum post aurum, album albedine pura, mundum, durum, sonans; cujus tinctura alba est, ex *Argento vivo* puro fere fixo, claro, albo, & tali de sulphure mundo, fixo, albo, claro, quod cecidit super substantiam argenti vivi, deficit ei pauca fixatio, color, & pondus. Est quasi filia naturæ proponentis aurum, coeunte argento vivo, & sulphure albo, non urente. Habetur triplex: 1. *Fossile purum*, sine opificio fornacum, & plerunque parumper saxi adhærescens: 2. *Rude fossile*, varii coloris, Rubri, Plumbei, Nigri, Purpurei, Cinerei, Rufi: & 3. *Artificiale*, quod excoquitur ex Metallis, & Mineralibus; de quibus, & pluribus aliis huc pertinentibus prolixius egit Rul. in Lex. Ch. Inquiri etiam possunt Indices Volum. VI. Th. Ch. ubi multa reperies de *Argento*, quæ omnia huc inferere instituti non permittit ratio. *Argentæ incrementum* dicitur *Scoria*, ἑλκυσμα Gr. Vide *Helcysma*. Chymici multa jactitarunt de *Tinctura Lunæ*, vel *Argentæ cœrulea*, sed eam alii cautiore suspectam reddiderunt, imo D. Olaus Borrichius negare non dubitavit *Argentum purissimum* præbere cœruleam tincturam, quemadmodum legitur in Act. Hafn. Volum. I. Obs.

68. pag. 129.

ARGENTUM Vivum. Vide *Hydrargyros*.

ARGES, *Argas*, ἀργης, ἀργῆς, Dorn. est nomen serpentis, qualis juveni cuidam in os ingressus legitur, mortem cum convulsionibus inferens, apud Hipp. lib. 5. Epid. XXXI. 6. 7. seqq.

ARGILLA, ἀργίλα, terra est candida, unde & *Creta figularis* dicitur, friabilis, & pinguitudinis expers, l. 9. de Sim. Fac. Accipitur vero quandoque latius varii coloris species comprehendens, ut nigram, luteam, pumiceam, purpuream, viridem, cœruleam, cineritiam. G. Agricola in Dialogo, qui dicitur Bermannus, p. 452. Confer ad C. Hofm. Paralip. c. 43. & Imper. H. N. l. 2. c. 1. Adhibetur *argilla* ad perlutationem, quod Scrib. Larg. exprimit per circumdata ex *argilla*, n. 76. & 122. *Argillarum* varia genera recenset Rul. in Lex.

ARGISTATA, id est increata. Ruland. & Johns.

ARGOS, ἀργός, inelaboratum, crudum significat, aut nondum præparatum. Legitur de tritico apud Hipp. de vet. med. XXII. 8. Significat & ignavum, otiosum; unde ἀργία, quasi ἀεργία, otium, desidium, pigritia, quæ etiam noxia, & causa morborum. lib. 5. de san. tu. cap. 11.

* ARGYRITIS terra, ἀργυρίτης γῆ, quæ ex argenti metallis sumpta pluribus parvis terræ particulis plures parvas argenti mistas habet particulas. Gal. d. l. Est etiam *Argyritis* species quædam *Lithargyri*, sive spumæ argenti, sic dicta vel a materia, quod ex argento, hoc est mistura plumbi, & argenti fieret, ut scribit Plin. l. 33. II. N. c. 6. vel a candore tantum, quod instar argenti candida esset, ut ait Dioscorid. l. 5. c. 102. etiam si forte argenti nihil haberet; siquidem eam, quæ ex argento conficeretur, Galabritin appellari tradit. Potest enim illi color albus citra argenti admixtionem artificiosa coctura conciliari. Gorr. in def. Vide *Lithargyros*.

ARGYROGONIA, ἀργυρογονία, dicitur a Gastone Clavone semen *Argentificum*, ex argento prius soluto perfecte concoctum, seu Tinctura *Argentifica* candidi coloris, sicut *Chrysogonia*, semen *Aurificum*, de quo suo loco. Vide Apolog. *Argyropœæ* in Th. Ch. Vol. II. p. 24. Junge & Vol. IV. p. 388.

ARGYROPOËA, ἀργυροποιία, est ipsa ars, quæ docet modum conficiendi argentum e metallis, & mineralibus imperfectioribus, non tam illa, quæ in argentifodinis exercetur, quam hæc, quam jactitant Spagyriciope vel Lapidis Philosophici, vel Mercurii Philosophorum, vel illius seminis *Argentifici*, de quo p. a. Videantur etiam

etiam loca ibidem e Th. Ch. allegata: An fortassis rectius hæc dici posset ἀργυροφθόρα, sive ars argentum, quod iam ante in promptu fuerat, vana spe lucri destruendi, dilapidandique? Ita quidem censuisse videtur Rolf. Ch. l. I. c. 10.

ARGYROS, ἀργυρῶς. Vide *Argentum*.

ARGYROTROPHEMA, ἀργυροτρόφημα, species est edulii e lacte confecti, ad temperationem caloris, & squalloris in corpore, ut est ap. Gal. l. de succ. bon. & vit. c. 13.

ARICYMON, ἀρικύμων, dicitur foemina, quæ cito concipit, & imprægnatur, foecunda. Hipp. de superfoet. X. 10. 11. l. de sterilib. XI. 13. Dicitur & alibi ἀρικύμων, l. de A. L. & Aq. VIII. 13.

ARIDITAS corporis. Vide *Marasmus*. Dicitur & *Ariditas* summorum pilorum lanuginosa superficies, pulvere conspersis adsimilis, Gr. ξηρότης, Gal. def. med. *Ariditas* quoque lingue est symptoma superveniens febrium, cum halitus e sanguine in pulmones delato per asperam arteriam effusi eandem exsiccant. Fr. Sylv. P. M. l. I. c. 30. §. 60.

ARIDUM, ξηρόν, κερκλέον, καὶ ξηρόν, idem quod *siccum*, de quo infra suo loco. De cute *arida*, cum quadam duritie, §. aph. 71.

ARIDURA, est corporis, vel membrorum omnimoda consumptio, vel sideratio, ut vocant Dorn. Rul. & Johns. Idem quod *Febris Hæctica*, Doleus Encyclop. l. 4. c. 4.

ARIES, αἰεὶς, valde est æquivocum vocabulum; proprie vero notat *Ovem marem*. Vide *Ovis*. Æquivocationem expedit Aldrov. lib. 1. de quadr. bisulc. cap. 8. Quo pertinet significatio *Cerevisiæ Uratislaviensis*, *Aries* dicta, teste Cratone, Consil. Medic. 169. apud Laur. Scholz.

ARIGEOS, ἀεργέως, id est *citra rigorem*, sine rigore. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 23. Foef. pag. 92.

ARILLA, γίγυρτον. Vide *Gigarton*.

ARIOBARZANIOS, ἀριοβαρζάνιος, nomen est Emplastri apud P. Ægin. parotidas induratas emollientis, l. 3. c. 23. & l. 7. c. 17.

ARIS, αἰς, instrumentum fabrilis, aut scobinam fabri significat. Meminit ejus Hipp. 1. de art. t. 61. Vide Foef. Oec. p. 93.

ARISTON, αἰσιν, prandium, & verbum αἰσιν, prandere, significat, quo sæpius utitur Hipp. de vet. med. Veteres prandium alio tempore, & quidem commodiori instituisse, hora nimirum tertia ab ortu Solis, demonstrat Lang. l. 1. Epid. 35. *Ariston magnum*, & *parvum* vocantur medicamenta composita contra phthisin, dolorem ventris, febres mixtas. Avic. lib. 5. summ. l. tr. 1.

ARISTOPHANEION, ἀριστοφάνειον, nomen est Emplastri emollientis, quod constat picis libris quatuor, apochymatis libris duabus, ceræ libra una, opopanacis uncia una, aceti hemina, Gorr. p. 51.

ARITHMOS, ἀριθμός, Lat. *Numerus* dicitur. Vide *Numerum*. Hipp. vero differentiam *numericam*, vel *individualement*, qua morbus a morbo discrepat, per hoc vocabulum determinavit, 1. de R. V. I. A. t. 8. Vide Foef. d. l.

ARLADA, *Arladar*, est Realgar adustum, vel calcinatum. Laudatur a Paracelso in ulceribus malignis, l. de ulc. c. 2.

ARLES *crudum*, sunt guttulæ cadentes in Junio, & quidem sæpe noctu. Paracel. de grad. & comp. l. 4. c. 6. cum Scholiis. Dorn. in Dict. Par.

ARMARIUM Unguentum. Vide *Hoplochrisma*.

* ARMATURA, *Conceptus*. Arab. *Abger*. Vide *Amnios*.

ARME, ἄρμη, a verbo ἄρω, apto, significat vel in genere commissuram, coalitum, & corporis compagem, uti vult Erotianus: vel in specie futuram, quales occurrunt in capite, sicut exposuit Gal. Legitur vero apud Hipp. l. de venis XVII. 10. quamvis Lind. ἄρμωνίαν retinuerit. Foef. in Oec. p. 94.

ARMENA *Bolus*. Vide *Bolus*.

ARMENIUS lapis, ἄρμενι λίθος, est lapis maculis viridibus, cæruleis, subnigris relucens, sicuti *Lapis Lazuli*, a quo non differt, nisi sola maturitate: *Lazuli* enim maturior. Uterque autem in unis iisdem scaptensulis reperitur. Dicitur *Armenius*, quod olim ex Armenia ad nos translatus fuerit, hodie tamen & in Germania producitur, videlicet in Comitatu Tirolensi, ut & in Lygiis ad Goldbergam. Tribuitur utrique vis purgatrix melancholiæ, & confortativa, sive cardiaca. Legantur Scrod. lib. 3. cap. 8. & 4. & Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Differentiam aliquam inter utrumque constituit Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 4. pag. 467. seqq. Usus ad purgandum suspectum merito facit C. Hofm. Paralip. Offic. cap. 75. Canicula Armeniæ ænigmatice dicitur de materia vel Mercuriali, vel sulphurea ad Lapid. pertinente, apud Lagn. Harm. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. p. 762.

ARMENOS, ἄρμενος, dicitur *commodus*, *congruus*, *conveniens*. Imprimis vero ἄρμενος significat apud Hipp. ad Chirurgi usum *accommodata instrumenta*, aliaque necessaria, imo omnia, quæ ad agendum sunt commoda, lib. de iis, q. in med. f. t. 6. Gal. in comm. ad h. l. Foef. p. 93. Ita etiam quæ balneo parando necessaria sunt, vocantur ἄρμενος, 3. de R. V. I. A. t. 44.

ARMILLA manus membranosa dicitur apud P. Barbette Chirurg. lib. 5. c. 1. ligamentum illud circulare, tendines multiplices universæ manus circulo aliquo comprehendens in regione carpi, in varia alia facile divisibile. Ideo Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. a. 12. §. 83. duplex constituit: unum carpi succingens, revera unicum, sed latum, robustumque, simul omnes tendines flexantium musculorum continens: alterum, quod est in dorso carpi, ex sex inter se connexis, & singulis annulis instar obvolutis circa extendentium tendines.

ARMONIACUM. Vide *Sal*.

† *ARMORACIA*, Radicula sylvestris. Dodon. pempt. 5. l. 3. c. 6.

ARMUTHEUS lapis, corrupta voce dicitur a Nicheplo Medico *Armenius lapis*, teste Aetio l. 2. Sermon. c. 47. & ex hoc Fallop. tr. de Metall. seu fossil. c. 37. T. I. p. 337.

ARNACIS, ἀρνίς, dicitur pellis agnina cum lana, & villis. Usurpat Hipp. l. de superfoet. XXIV. 3. item tegumentum laneum, quod eruribus circumdatur, lib. 1. de morb. mulier. LXXXIV. 16.

† *ARCHIATER*, Principis Medicus, vel qui ceteros anteiret sapientiæ fama, vel jurisdictione, aut Principis favore; seu verius Medicorum princeps, quod nomen Neronis ætate in vectum Andromachus apud Gal. & Erotianum obtinuit solus: post M. Aur. Antonini temporibus plures in Collegium aggregati Comites archiattrorum appellati. Marsil. Cagnatus Variar. observ. l. 2. cap. 15.

† *ARBOR PYRAMEA*, Quint. seren. cap. 28. Morus, sub qua Pyramus adolescens memphiticus Thisbes amore flagrans semet interfecit, auctore Ovid. 4. Metamorphos. Hamelberg in e. l.

AROHOT, id est *Argentum vivum*. Ruland. in Lex.

AROMA, ἄρωμα, est medicamentum grati, penetrantisque odoris, & spirituosæ naturæ, humoribus, & spiritibus activitatem, & motum inducens, incidens, attenuans, aperiens, discutiens. Talia sunt non solum fructus, aut semina, sed etiam radices, cortices, & flores, succi, vel gummi, quorum Catalogum vide apud Schrod. Pharm. l. 2. c. 8. imo integræ plantæ, vel herbæ aromaticæ propterea dictæ, quas allegat Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. cap. 2. §. 40. & XXXIV. §. 95. Ex his quæ præparantur composita, ut sunt Infusa, Extracta, Olea, & alia, *Aromatica* dicuntur. Gorr. p. 57. In specie etiam vocab. *Aroma* quandoque accipi pro *Myrrha*, demonstrat Lind. S. M. Ex. X. §. 125. seqq. *Crocum* etiam κατ' ἐξοχήν *Aroma Philosophorum* appellari, testis est Fr. Hofm. Clav. Schrod. pag.

459. quod nomen etiam *Aroph Paracelsi* (de quo p. p.) obtinet.

AROMATITIS, ἀρωματισμός, est gemma ex bitumine conflata in lapidis modum, quæ myrrham colore, & odore refert, unde & nomen reperit. In Arabia creditur gigni, & in Ægypto circa Pisas, Reginis frequentata, Gorr. def.

AROPH Paracelsi, dicuntur vel flores elegantissime Chymice per sublimationem præparati ex lapide Hæmatite cum salis Ammoniaci æquis portionibus, quibus magna virtus in quartana, Plica Polonica, & morbo hypochondriaco tribuitur, Fr. Hofm. Clav. Schrod. p. 179. Vel dicitur de Croco cum pane vino madefacto, inque vase clauso posito per aliquot dies in fimum equinum, & tandem destillato, ex Helmont de Lihiast c. 7. n. 14. c. 8. n. 23. *Aroph* etiam meminit Paracelsus, liquorem esse statuens per destillationem paratum, vimque habere renum operationem delendi, dicens l. 2. de vir. membr. cap. 10. *Aroph* etiam dicitur *Mandragora*. Dorn. Rul. & John. in Lex. *Aroph* nonnulli recentiores exponunt, quod sit vocabulum technicum Paracelsi, denotans medicamentum, quod calculum humanum frangendi vim habet. Hoc alii admirati sequaces putarunt denotare, & explicare illud *Aroma Philosophorum*. Etmull. in MM. SS. Chym. Vide *Aroma*.

ARQUATA, est nomen avis cujusdam, quæ & *Numenius*, νημενίος, dicitur, a mense Junio. Ejus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. l. 20. Ornith. c. 21.

* *ARQUATUS morbus*. Vide *Icterus*.

ARRHABON, ἀρράβων, i. e. *futuris carens*. Dicitur de Cranio, & legitur apud D. Melch. Sebizium Ex. Med. p. m. 132. ubi causa Cephalgiæ incurabilis habetur.

ARRHEN, vel *Arsen*, ἀρρήν, ἀρτην. Vide *Mas*.

ARRHOEA, ἀρροία, ἀρροίη, fluxionem suppressam significat, ac proprie de mensium suppressione dicitur. Hipp. l. de loc. in hom. sub fin. quamvis in editione Lindenii non occurrant ea, quæ de morbis mulierum leguntur in editione Foesii p. 423. seqq. Perperam mihi videtur scribi ἀρροίη, vel ἀρροία, in quibusdam exemplaribus. Vide Foes. in Occ. p. 95.

ARRHOSTIA, ἀρρώστια, ἀρρώστης, infirmitas, imbecillitas. Sæpe sumitur pro Morbo, ut 2. aph. 31. & 3. aph. 5. Alias etiam ad mentis imbecillitatem notandam solet adhiberi.

ARRHYTHMUS, ἀρρυθμος. Vide *Arythmus*.

ARS, τέχνη, verum est genus Medicinæ, quicquid nonnulli Arabum secuti placita regerant. Jung. Dieter. num. 829. Nobis sufficit ἰατρική τέχνη

¶ *Deis* Piccarti in Philos. Altdorff. Disp. XXXI. th. 46. Denominatio (scil. disciplinarum, vel habituum mentis) a fine petenda est ultimo, ut docet Philos. Quæcunque igitur terminantur operatione, sunt artes: quorum terminus est sola cognitio, scientiarum nomine venire debent. Imo *αὐτὸ ἐξ ὧν* vocab. hoc Medicinam significat, 1. aph. 1. Cum vero artes aliæ sint determinatæ, *ὁρισμέναι*, quæ præsuppositis omnibus requisitis semper fine suo potiri possunt: aliæ sint *μηδὲ ὁρισμέναι*, non determinatæ, alias Conjecturales, *σοχαστικὰ* dictæ, sciendum Medicinam ad posteriorem classem pertinere, non ratione præceptorum, sed ratione finis, qui non semper attingi potest. Gal. de opt. sect. ad Thrasyb. c. 4. juxta tritissimum Ovid.

Non est in Medico, semper relevetur ut æger, &c. Nihilominus sub se plures habet artes determinatas instrumentales, & sano sensu Mechanicas, ut sunt, *Ars* Gymnastica, Coquinaria, Pharmaceutica, Chymica, & aliæ. Medicina etiam nunquam non ex præceptis rite per exercitationem applicatis finem suum assequi annitur. Et ut hoc eo commodius fiat, duobus veluti cruribus, vel instrumentis, vel quomodocunque appellasse libet, utitur, in universalibus Theorematis Methodo, in particularibus Exercitatione, tanquam qui iter aliquod ingredi student, utroque invicem utuntur crure: qui altero claudus est, uno duntaxat utitur, & longo spatio, & sæpe errans viam peragit, verbis Gal. lib. 9. M. M. c. 6. *Ars* transmutationis Metallorum dicitur *Ars* Hermetica, item Philosophica, vel Philosophorum, Libav. Chym. Jung. Lind. Ex. V. §. 12. An *Ars* dominetur naturæ, an contra? in utramque partem ventilari solet tropice. Enimvero præstat posteriori opinioni adstipulari. Licet enim videatur, *Artem* operibus Naturæ perfici, nihilominus illa nihil præstare posset, nisi obiectum, & subjectum suum haberet ex, & in natura. Vide Th. Chym. Vol. II. & VI. & quære in Indice.

ARSACUM. Vide *Acras*.

ARSALTOS, idem quod *Asphaltos*. Ruland. in Lex.

ARSATUM. Vide *Acras*.

ARSENICUM, *ἀρσενικόν*, Fernel. *Arrenicum* e Gal. Gr. *ἀρσενικόν*, perperam vero, & corrupte Archemicum, notante Libav. Defens. Syntagm. A. 2. Not. 53. est succus mineralis, pinguis, inflammabilis, insigni sua corrosiva qualitate deleteria vitæ nostræ infestus; propterea jure merito inter venena strictè dicta referendus. Equidem Fr. Hofm. Clav. ad Schrod. lib. 3. c. 27. limitare conatur, duplicia constituens venena, alia, quæ omnibus, & semper no-

cent: alia, quæ interdum quidem nocent, & interimunt, interdum tamen, & secundum artem adhibita in usum medicum venire possunt, quibus posterioribus *Arsenicum* annumerat. Verum non est nostri nunc instituti, distinctionem illam venenorum examinare. Nobis sufficit, communiter a Doctoribus venenis potentioribus annumerari *Arsenicum*, & quæ simili facultate corrosiva, summaque acrimonia operantur, propterea *Arsenicalia* dici. Vide Thom. Vvillis de febr. c. 12. Congener est *Sandarachæ*. Dicitur & communi nomine *Auripigmentum*, quamvis in hoc differant, quod *Arsenicum* strictè dictum coloris albi sit tantum factitium quid per sublimationem ex *Auripigmenti* scobe, & sale anaticæ, id est æquali quantitate mixtis confectum, quod & *Auripigmentum cristallinum* dicitur: *Auripigmentum* vero, & *Sandaracha* sint nativæ; hoc rubri, vel sublutei coloris, illud citrini; quamvis & *Sandaracha* detur factitia ex *Auripigmento*. De *Arsenici* preparationibus ad usum medicum legantur Schroder. & Fr. Hofm. d. 1. *Arsenicum* non esse commodum ad Spagyricum Metallorum transmutationis laborem, docet Dorn. de Genealog. mineral. c. 18. in Theat. Chym. Vol. I. pag. 585. seqq. Hinc & a Laur. Ventura negatur, quod sit materia lapidis Philosophici, tr. de Lap. Philos. c. 8. Vol. II. Theat. Chym. p. 138. quamvis a Lagneo in Arm. Chym. ipse Lap. Philos. vocetur *Arsenicum*. Vol. IV. pag. 327.

ARTABA, *ἀρτάβη*, est mensuræ aridorum species Ægyptia, habens modios quinque, alia tres, Gorr. septem. Hodieque est inusitata. Galen. de pond. & mens. c. 5.

ARTEMISIA, *ἀρτεμισία*, præter hoc quod sit nomen Herbaræ notissimæ, est quoque terminus Paracelsi, per quem vel *Ars* Chymica ipsa, vel medicamentum quoddam vomitivum Chymicum denotatur, quod vocab. severissime perstrinxit contra Scheunemannum Libav. in Defens. Synt. Tom. III. Oper. p. 38.

ARTEMISION, *ἀρτεμισιον*, nomen est mensis apud Macedones solum, in cujus initium incidit æquinoctium vernum. Gal. c. 1. in l. 1. Epid. l. 1.

ARTENNA, nomen avis aquaticæ palmipedis, quæ & *Diomedea* dicitur, quod in insulis Diomedæis, quæ hodie *Tremii* vocantur, saltem reperiatur, cujus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldr. l. 19. Ornithol. c. 3.

ARTEMONIUM, *ἀρτεμώνιον*, est nomen Collyrii, quo Gal. scribit Bassum sodalem suum usum fuisse ad multa oculorum vitia. Describ. l. 4. de C. M. S. I. c. 7.

* ARTERIA, *ἀρτηρία*, est vocabulum æquivocum,

vum, cum de aspero, & lævi canali, sive vase accipi soleat. Olim veteres tantum illos canales duriores, qui pulmonem ingrediuntur, a recentioribus *Asperæ arteriæ* nomine appellatos, *Arterias* dixisse, testatur Gal. lib. 6. de Hipp. & Plat. de cr. c. 9. unde & medicamenta illa, quæ ad vocis læsionem, asperæque arteriæ vitia usurpari solita fuere, *Arteriaca*, ἀρτηριακά, vocabantur, l. 7. de C. M. S. L. c. 1. seqq. Jung. C. Hofm. Instit. Med. l. 2. c. 13. §. 2. Et videtur vocabulum *Arteriæ* primario quoque illi vasi, vel Canali aspero competere, vi Etymologiæ, quando *Arteria* dicitur quasi ἀρτηρία. Verum postmodum a recentioribus vocab. *Arteriæ* potius ad vasa sanguinea pulsantia translatum fuit, ita ut hæc hodie etiam simpliciter *Arteriæ* dici soleant. Canalis vero cartilagineus, & durior ad pulmonem excurrent, cum additione *Aspera arteria*, semper vocatur. Quod si tamen generali quadam descriptione utraque vasa aspera, & lævia complecti placuerit, hæc dari poterit; *Arteria* est pars similis secundi generis, (vel rectius organica, simplicior) teres, fistulosa, vel aerem, vel sanguinem continens. De singulis nunc seorsim.

* *ARTERIA aspera*, ἀρτηρία βραχεία, ab inæquali interna superficie sic appellata, βρόγχος, fistula vel canna pulmonum, est canalis rotundus semper patulus, ex faucibus per collum in pulmonis lobos excurrent, & per hoc in plures ramos divisus, aerem cum pro sanguinis ventilatione, & attemperatione inspiratione admittens, tum pro vocis, & sermonis efformatione, fuliginumque exclusione reddens; Dividitur commodissime in *Truncum*, ceu portionem indivisam, quæ fauces inter, & pulmonem interjacet, antè & ad latera cartilagineis annulis semicircularibus distinctis constantem, posterius vero, ubi gulæ adjacet, membranosa; & *Ramos*, qui communiter *Bronchia*, βρόγχια, appellantur. Trunci caput, & principium *Larynx*, λάρυγξ, vocatur, vocis formationi, & expressioni præprimis dicatum, quinque cartilaginibus insignioribus præditum, ut sunt *Scutiformis*, θυροειδής, *Annularis*, κυκλοειδής, duæ *Gutturales*, sive gutturnales, ἀρτοειδοειδής, quæ simul junctæ rimulam, quæ *Glottis*, γλωττις, dicitur, efformant, cui quinta propterea *Epiglottis*, ἐπιγλωττις dicta, operculum quoddam præbet. Alias *Truncus asperæ arteriæ* specialiter *Bronchus*, βρόγχος, appellari solet. Quando in pulmonem sese insinuat, dividitur in propagines majores minoresve, ceu ramos, quæ *Bronchia*, βρόγχια, dicuntur, partim cartilagineæ, partim alias crassioris membranaceæ substantiæ. Gal. l. 4. de L. A. c. 8. annulos illos

litteram G referre scripsit, quæ bronchia ramæ arteriæ, & venæ pulmonalis fidelissime comitantur. Plura legantur in Anatomicorum veterum, & recentiorum Scriptis.

ARTERIA asperæ sectio, vel *perforatio*. Vide *Laryngotomia*.

* *ARTERIA*, ἀρτηρία, ad differentiam prioris *Lævis*, λεία, dicenda. Galen. 7. de Us. P. cap. 8. 9. & alibi est vas pulsans, αγγεῖον σφύζον, sive vas membranaceum, ortum habens a corde, teres, & cavum, duplicique compactum tunica, vel secundum alios plures sanguinem cum spiritu vitali a corde per impulsu excipiens, & ad alias corporis partes deferens. Differt a *Vena* crassitie, pulsatione, & usu. *Arteria* crassior, vena tenuior, & simplicior. *Arteria* pulsat. Vena non pulsat. *Arteria* sanguinem exportat a corde ad partes. Vena reportat. *Arteriarum* in corpore distincte occurrentium binæ species sunt, *Pulmonalis*, & *Aorta*, sive *Magna*.

* *ARTERIA Pulmonalis*, ἀρτηρία πνευμονική, ἡ πνευμονική, quam ex falsa quadam hypothese veteres *Venam Arteriosam*, φλέβα ἀρτηριώδη, appellarunt, existimantes, solas venas a dextro, solas vero arterias a sinistro dependere cordis ventriculo. Galen. 7. admin. Anat. 4. est vas membranaceum pulsans, ejusdem compagis cum *Arteria magna*, duplicique tunica constans, sanguinem e cordis dextro ventriculo, dum sese coarctat, excipiens, & per amplum pulmonum parenchyma distribuens: unde etiam statim ab exortu in dextrum, sinistramque truncum, vel ramum ad dextram, sinistramque pulmonis partem excurrentes dividitur.

ARTERIA Magna, *Aorta*, *Maxima*, *Crassa*, μεγάλη ἀορτή, μεγάλη, παχέα, est vas membranaceum, amplum, crassum, sanguinem spiritu vitali turgidum e cordis sinistro ventriculo coarctato cum impulsu excipiens, eundemque per totum corpus, mediantibus trunci ramis, ac propaginibus, deferens. Hinc mox ab exortu suo propter exsiccationem nonnunquam plane rigido, ac cartilagineo, valvulis tribus Lunaribus adversus sanguinis regurgitationem munito, postquam binas propagines coronarias dictas ad peripheriam cordis, & pericardium dimisit, in duos truncos insignes, *Ascendentem*, & *Descendentem*, dividitur.

ARTERIAE Aortæ truncus ascendens, τὸ μέρος ἀρτηρίας ἀνω φερόμενον, lib. 26. de U. P. c. 10. iijugulum, mediastino, thymoquo suffultus, dividitur partim in ἀπρόσδε, ramos *Subclavios*, quorum propagines sunt: *Intercostalis superior*, *Mammaria interna* (a qua *Mediastina*)

Vertebris, Cervicalis muscula, item Axillaris, Scapularis interna, & externa, Thoracica inferior, & ad brachium ubi pervenit, Brachia, Radia, Cubita. Partim etiam juxta Subclavios exsurgunt Carotides, ad aurium radices excurrentes, quæ iterum in Externam, & Internam distinguuntur, omnibus capitis continentibus, & contentis partibus propagines suas largientes. *Arteria truncus descendens*, τὸ μέγαν καὶ τὸ φερόμενον, d. l. etiam quamplurimos de se dimittit ramos, & propagines, sive ἀρτηρίας Galeno dictas, suntque ex his potiores, & quidem antequam ad os sacrum in ramos insignes geminos distrahatur, a trunco prodeunt *Arteriæ Intercostales inferiores*, binæ *Phrenicæ*, *Celiacæ*, quæ in duos ramos dividitur, *Hepatica*, & *Splenica* dictos, quorum surculi sunt, *Hepaticæ* quidem *Pylorica*, *Cystica gemella*, *Epiploica dextra*, *Intestinalis*, & *Gastroepiploica dextra*; *Splenicæ* vero propagines, antequam lienem ingreditur, *Gastrica Coronaria*, *Epiploica sinistra*, *Gastroepiploica sinistra*, & *Vas breve arteriosum*. Porro e trunco prodeunt *Mesenteria superior*, & *inferior*, *Emulgentes*, *Spermaticæ*, *Lumbales*. Tandem e trunco bifurcato fiunt *Iliacæ* duæ, quarum utraque in *externam*, & *internam* distinguitur. Hujus propagines sunt *Glutea*, *Hypogastrica*, *Hæmorrhoidalis externa*, & in nondum natis *Arteriæ Umbilicales*; in natis vero coalescentes ligamenti indolem præ se ferunt. Illius vero *Epigastrica*, *Pudenda*, postea extra abdomen progressa *Crunalis*, eaque vel *Externa*, vel *Interna Muscula*, item *Ischiatica*, *Tibialis*, & sic ad extremum pedem usque pergens. Hæc omnia Anatomica potius oculari demonstratione, quam e scriptis addisci poterunt. Nihilominus jungere libet veterum, & recentiorum Anatomicorum monumenta prolixius hæc declarantia, cum nostri non sit instituti, perfectam tradere Anatomie doctrinam.

* *ARTERIACA*, ἀρτηριακή, scil. ἀντίδοτος. Vide *Arteria*.

ARTERIOTOMIA, ἀρτηριότομία, est species Chirurgicæ operationis, videlicet artificiosa, & in gratiam sanitatis instituta, per phlebotomum facta incisione arteriæ cujusdam. Olim periculosissima habita ob periculum aneurysmatis, (de quo supra) præsertim si in brachio institueretur, ita ut jam tempore Galeni quidam Medicorum negaverint fieri posse arteriam vulneratam, quæ ad manum est, coire, partim experientia, partim ratione structuræ fere cartilagineæ nixi. Galenus tamen contrarium evicit observatione quadam propria in juvene agresti, cui loco venæ arteria fuit secta, feli-

citer tamen a Gal. per deligationem, & vulneraria præfidia curata, l. 5. M. M. c. 7. Hodieque etiam tantum periculi non subesse creditur, modo industria in deligando adhibeatur, & tales eligantur arteriæ, quibus os quoddam subjiatur. Hinc in cubito data opera nemo facile suadere audebit. Controversiam hanc prolixè ventilavit B. Rolink. Ord. & Meth. Comm. l. 4. f. 3. per totum. Modum incidendi, & delectum arteriarum tradidit P. Barb. Chir. P. III. l. 1. c. 9. Hujus tamen operationis inutilitatem pariter, ac periculum denuo ante oculos ponere non dubitavit D. Craen. in Lum. Rat. Medico novissime edito, sive Praxi Reformata, c. 1. p. 9. cui & nos lubentes volentes assentimur.

ARTETISCOS, *Artetiscus*, dicitur, qui membri alicujus defectum patitur. Dorn. Rul. & Jonhs. in Lex.

ARTHOLCUM, est oleum rubrum ex radicibus herbarum una cum pane simul in fimo digestis arte tractum. Idem. Rectius igitur scriberetur *Artoicum*, ab ἄρτος, videlicet deducendum, id est panis. Ruland. vocat & *Pannoniam*.

ARTHRITIS, *Arthritica*, *Arthetica*, Articularis morbus, vel dolor, ἀρθριτις, ἀρθρων νόσος est artuum vitium, sive articuli tumor dolorificus, quem fluxio in eum decumbens excitavit. Gal. l. 6. M. M. c. 20. unde & ægri *Arthritici* dicuntur. Potiores species sunt *Chiragra*, quando articulos manus infestat; *Podagra*, quando pedum; *Gonagra*, quando genu; *Ischias*, quando coxam, vel coxendicem occupat, l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Martianus tamen quartam quoque addidit ex Hippocr. in Not. ad eundem p. 215. quæ κατὰ μύτην nomine venit, & sunt articulorum dolores diuturni non admodum vehementes, quorum materia a prædominio pituitosa est. Hæc species Scythiis quondam familiaris, &c. Ex recentioribus fundamentis accuratior hæc dari potest descriptio: *Arthritis* est dolor exquisitus circa partes nervosas articulorum cum vel sine inflammatione, & tumore, proveniens a solutione continui per particulas salinas diversi generis, sibi que valde contrarias acidas fluidas succi nervosi, & lixiviosas, tartareasque succi nutritii cum sanguine arterioso delati mixtas, & effervescentes facta. Clarissime, εἰς τὸν ἄλγος, morbi hujus naturam e causis suis, & curationem descripsit Thom. Villis tract. de Animal. Brut. P. II. c. 14. Dividitur in *calidam*, & *frigida*, quæ etiam *Nodosa* dicitur, pro prærogativa vel acidarum, fluidarum, aut fixarum majori. *Arthritis Scorbutica vaga* est species peculiaris *Arthritidis*, majorem & malignam, h. e. cum

cum gravioribus Symptomatibus, vires vitales aggravantibus, stipatam causæ heterogenæ mixtæ vitiositatem præsupponens, de qua leg. Idem tr. de Scorbut. c. 5.

* ARTHRODIA, ἀρθρωδία, est species *Diarthrosis*, vel *Dearticulationis*, quando articuli cavum leve superficialium, & capitulum etiam depressum concurrunt. Gal. l. de ossib. in princ. Talis est in occipitis osse, & vertebra prima colli. P. Barbette d. l. cap. 3. Lindenius vocari posse dixit *Adarticulationem*. Opponitur illi *Enarthrosis*, ἐνάρθρωσις, cum sinus os excipiens magnus, processus ossis excipiendi insignis, qualis est femoris cum acetabulo ischii. Ibid.

ARTHRON, ἄρθρον, *Articulus*.

ARTHROSIS, ἀρθρωσις, *Articulationem* in genere significat. Unde & adject. ἀρθρωδής, adverb. ἀρθρωδῶς descendunt, quæ leguntur apud Gal. l. de ossib. in princ.

* ARTICULUS, *Articulatio, Articulamentum*, Scrib. Larg. n. 206. 214. 263. ἄρθρον, συνάδεσις κατ' ἄρθρον, est naturalis ossium diversorum Syntaxis, vel compositio: differt a *Symphysi*, συμφύσει, quæ est ossium naturalis unio, vel coalitio. Dividitur in *Diarthrosin*, ἀνάρθρωσιν, *Dearticulationem*, quæ est articulo laxior, & ossium structura, quorum motus est evidens, (Vid. supra *Abarticulatio*) in *Synarthrosin*, συνάρθρωσιν, quæ est articulatio strictior, seu ossium motum manifestum non habentium compositio; & in *Ginglymum*, γίγγλυμον, (juxta C. Hofm. γίγγλυσµὲν) cum os unum excipit suo sinu processum alterius, & contra os alterum suo sinu processum prioris; qualis est in osse femoris, & tibia, in humero, & ulna, Gal. & Barbett. d. l. quorum ille *Articulum* in genere clarius etiam alibi descripsit hoc modo. *Articulus* est, cum duo ossa ita invicem coeunt, ut alterum quidem ipsorum sit, quod movetur, alterum velut sedes quædam ei, quod movetur, & firmamentum, ut in ostiorum cardinibus apparet, unde moventi cavitas, (quæ *Cotyle*, κοτύλη, id est *Acetabulum*, & *Glene*, γλῆνη, sive *pupilla* dicitur) & ei quod movetur, convexitas, *Caput*, & *Condylus*, κεφαλὴ, & κόνδυλος appellata, inest, l. 1. de mor. muscul. c. 9.

* ARTICULARIS morbus, passio, affectio. Vide *Arthritis*.

ARTIFEX, δημιουργός, Hipp. Gr. τεχνίτης, Gal. quid in genere significet, omnibus notum est. Restrigitur vero haud raro ad Medicum, qui artem Medicam per experientiam confirmatam callet. Unde Gal. *Artificem fieri*, Gr. τεχνωδῆναι, dicitur l. 2. de Cris. c. 9. Specialiter quoque dicitur de Chymicis, & Spagyricis, in Th. Chym. aliquoties.

ARTISCUS, ἄρτισκος, in genere *Trochiscum* significat, a panis exigui figura. Specialiter vero, & κατ' ἐξοχὴν, *Artisci* dicuntur ii, qui e viperæ carnibus cum pane mistis, coctisque præparantur ad Theriacæ compositionem, unde & *Theriaci*, θηριακοί, appellantur. Modum præparandi monstravit Galen. t. 11. de S. F. 6. Caro viperæ. Nostro etiam adhuc seculo magnis impensis Venetias allati fuere pro confectioe Theriacæ. Verum vanitatem horum Trochiscorum egregie aperuit, & solide demonstravit Joh. Zuvolf. in Pharmac. Ang. Animadvers. XII. pag. m. 209. seqq. in fol. unde & hodieque Alcohol, vel Pulvis viperarum substituitur in Theriacæ compositione.

ARTIOS, ἄρτιος, significat id quod *perfectum, integrum*, omnibus numeris absolutum, illæsum, æquale, aptum est, apud Hipp. Ita ἄρτίως κεκεµένον, perfecte judicata 1. aph. 20. leguntur, de vertebra inter se æqualibus, & apte coherentibus, 3. de artic. 29. In specie dies pares dicuntur ἄρτιοι, in quibus difficiles sunt crises, & opponuntur imparibus, quæ dicuntur ἀσυντάκτοι. Vid. 3. in 3. Epid. t. 13. 14. Foef. pag. 95.

ARTISTOMON, ἀρτίσμον, significat *undique planum, & æquale*; in specie de telis usurpavit Hippocr. lib. de cap. vuln. XIV. 3. Alioqui etiam ἀρτίσμον dicitur is, qui verba integre profert, non mutila, aut truncata. Foef. d. l.

ARTIPHYES, ἀρτιφύης, dicitur de numero pari, perfecto, & integro Critico, qualis est juxta Hippocr. decimus quartus, & quadragesimus secundus dies, lib. de septimestri. VII. 8. 9. 10.

ARTIPOCHROS, ἀρτίπωχος, dicitur *color subpallidus, & subluteus*, Hipp. l. de intern. aff. XXXVI. 13. Foef. d. l.

ARTIZOOS, ἀρτίζωος, de pueris, qui brevis sunt vitæ, ob molestiam, quam passi sunt in partu difficiliore, ut in genitalibus diu hæserint, l. de superfoet. VII. 5.

ARTOCREAS, ἀρτίκρεας. Vide *Passetum*.

ARTOS, ἄρτος. Vide *Panis*.

* ARTOMELI, ἀρτίμελι, fuit species Cataplasmatum ex pane, & melle parati, extrinsecus impositi præsertim præcordiis, cujus meminit Gal. l. 10. M. M. c. 6. l. 11. c. 15. l. 13. c. 15. Male igitur per Jusculum vertit Castellus, fortassis loca Galeni non recte inspiciens.

* ARTUS, τὰ ἄκρα, extremæ sunt, & compositissimæ corporis partes, Manus, & Pedes. Eorum cognitionem necessariam commendat Galen. l. 3. administrat. cap. 1. Van. Horne descripsit quod sint membra e trunco expor-

recta in Microcosmo §. 75. ad quem locum vide D. D. Hoffmanni Dissertat. Anatom. pag. 233.

ARTYMA, ἄρτυμα, i. e. Condimentum. Vide infra suo loco.

ARYSTER, ἄρυστις, est vas aliquod cavum ad hauriendum; velut cyathus, cotyla, aut calix. Usus Hipp. l. de genit. VIII. 29.

* ARYTENOIDES, ἀρυταινοειδής, q. d. gutturnalis, epitheton est cartilaginum duarum Laryngis ab *Arytana*, quod gutturnium, aut infundibulum significat. Galen. de vocal. instr. dissect. cap. 4. lib. 7. de U. P. cap. 11. Ab hac Cartilagine Musculi eandem constringentes dicuntur *Arytenoidei*, de quibus vide Barthol. l. 2. Anat. c. 11. p. 442. Vide *Arteria aspera*.

ARYTHMUS, vel *Arrhythmus*, ἄρρυθμος, ἢ ἄρρυθμος, pulsus ille, qui nullum rhythmum, ordinem, aut proportionem observat, non vero plane abolitum pulsum significat, cui opponitur ῥυθμος, rhythmum certum observans; dicitur & κατὰ ῥυθμόν. *Arrhythmici* pulsus species numerantur tres. *Pararrhythmus*, quando vicinæ ætatis rhythmum observat: *Heterorhythmus*, qui plane alterius ætatis ordinem servat: *Ecrhythmus*, qui nullius ætatis rhythmum retinet. Galen. lib. de differ. puls. cap. 9.

As, vel *Assarium*, ἀσάριον μνᾶ, accipitur 1. de toto, quod dividitur in duodecim partes, quæ dicuntur uncix. 2. est species ponderis habens drachmas duas, Gal. l. de pond. & mens. ex l. Cleopatrx de munditiis.

ASA, vel *Assa*, homonymon est: (I.) Dicitur hoc nomine duplex gummi, suaveolens unum, quod *Benzoin* appellatur: Alterum foetidum, quod *Asa fatida* vocatur. De utroque vide Schroder. l. 4. cl. n. 372. & 377. (II.) *Asa* vocatur a Basilio Valentino *remedium Universale* ad omnes morbos externos etiam desperatissimos probatum, (si Diis placet) cui respondet *Phalaja*, ceu *Universale* ad omnes morbos internos commendatum; utrumque tamen eandem materiam præsupponens, tr. de arcanis mundi. (III.) *Asa* denique *fatida* quoque ænigmatice a Spagyricis dicitur *Mercurius*, ab odore, quem habet, quando recenter de absurdo corpore suo extractus est. Guido Magn. de Monte tr. de Adrop. Philos. in T. VI. Th. Ch. p. 548.

ASABON, i. e. *Sapo*. Rul. & Johnf.

ASAGEN, i. e. *Sanguis Draconis*. Ibid.

ASAGI, i. e. *Vitriolum*, vel *Atramentum Rubrum*. Azep. Idem Ibid.

ASAMAZ, i. e. *Vitriolum*. Ibid.

ASASTUS, ἄσαστος. Vide *Calcarinus lapis*, *Calx*.

ASAPES, ἀσάπης, & adverb. ἀσάπῃ, idem quod ἀπέπλον, *crudum*, non perfecte coctum, aut elaboratum. Adverbialiter de sputo utitur Hipp. in pleuritide l. de R. V. l. A. t. 33. Dicitur alias ἀσηπτον, *non putrefactum*, ex veterum hypothese erronea coctionem, & putrefactionem confundentium.

ASAPHATUM, est *Serpigo*, vel *Impetigo*, aut intercutanea scabies in poris generata, vermiculorum instar. Si comprimatur cutis, prodeunt fila oblonga nigro capite. Dorn. Rul. & Johnf.

ASAPHIA, ἀσάφεια, est *vocis obscuritas*, vel propter vocem efformantium organorum, & nervosi generis vitium, vel propter mentis læsionem. 2. in 1. prorrh. t. 3. Ἀσάφεις, ægri dicuntur Hippocr. qui obscure loquuntur, nec clare differunt. Coac. t. 175. item ἀσάφης lingua, 7. Epid. XII. 12. 14. & LIII. 15. Dicitur & ἀσάφωδης πρὸς ῥησιν, 1. in 1. prorrh. t. 33.

ASARCON, ἄσκαρον, stricte significat *Excarne*, five destitutum omni carne. Verum ap. Arist. l. 2. de P. A. c. 10. comparative saltem accipi de capite, quod cum medio, & infimo ventre corporis humani comparatum parum carnis habeat, docet Melch. Sebiz. Ex. Med. p. m. 153. seqq.

ASRESTUS, ἄσβεστος, *inextinctus*, dicitur de calce viva, vel cruda, v. g. κονία, vel πίπνος ἄσβεστος. Gorraeus. Vide & *Amianthus*.

ASCALABOTES, ἀσκαλαβώτης, item καλώτης, est genus lacertæ, cujus meminit Gal. XI. de Sim. Fac. §. Draco marin. Et l. de Theriac. ad Pis. c. 9. dicitur *Stellio*. Hujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 1. de quadr. digit. ovip. c. 10.

ASCARDAMYCTES, ἀσκαρδαμύκτης, dicitur, qui *inconnivenibus oculis fixis*, & immotis intuetur, 2. Ep. l. 6. t. 4. Σκαρδαμύπτειν enim *niſtare*, & connivere significat.

* ASCARIDES, ἀσκαρίδες. Vide *Helminthes* apud Aldrovand. l. 1. de quadr. digit. ovip. cap. 10.

ASCELES, ἀσκηλῆς, *decrus*, qui caret cruribus. Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. dec. c. 4.

ASCENDENTIA signa dicuntur, vel *Astra firmamenti cœli*, & præcipue *siderei Spiritus*. Dorn. in Diſt. Par.

* ASCENSUS morbi, idem quod *Augmentum*, de quo vide infra suo loco. *Ascensus* quoque, vel *Ascensio* accipitur de modo quodam sublimationis, & destillationis Chymicæ. Cui opponitur *Descensio*. Libav. & alii. Vide *Destillatio*.

ASCESIS, ἀσκησις. Vide *Exercitatio*.

ASCE-

ASCETES, ἀσκητής, idem significat, quod *Athleta*. Attici enim *Athletas*, ἀσκητής, h. e. exercitatores vocant, teste Foef. Oecon. pag. 104.

ASCHEMON, ἀσχημον, deforme significat. Hinc in comparativo Hipp. usurpavit ἀσχημονέστερον κέλετο, crus deformius vocans, 3. de art. t. 103.

* ASCIA, σκέπαρνος, ἢ σκέπαρνον, proprie denotat instrumentum fabrilis, quod *Securis* etiam vocatur, quæ in summitate incurvata est. Unde ad vinculi, & deligationis simplicis genus transfertur, quæ parum a recto declinat, in obliquum tamen nondum vergit insigniter, Gal. 3. de fract. t. 40. de iis, quæ in Medic. t. 2. Hujusmodi deligatio dicitur Hipp. σκέπαρνον δὲ ὄντα facta d. l. de fract. Jung. Foef. p. 571. Hoc Vinculi genus egregie delineavit, usumque monstravit Scultet. Arm. Chir. P. 1. Tab. LIV. fig. 3. seqq.

* ASCITES, ἀσκίτης, Paracelso vitiose *Ascites*, hydropis species est, velut *hydrops utricularius* dicta, in qua in membrana abdominis interiore, Græcis peritonæo dicta, aut potius inter peritonæum, & omentum humor serosus veluti in utre quodam continetur, cum paucissimo spiritu, unde eam vocat Hippocr. *aquosum hydropem*. Præcipua ejus causa frigiditas est, Galen. 4. aphor. 11. Accuratus ita describi poterit; *Ascites* est intumescencia ventris inferioris, sive abdominis, ut & crurum, aliquando & scroti, genitaliumque, cum multis aliis gravioribus Symptomatibus, a collectione, & extravasatione serosarum, & lymphaticarum portionum, accrescentium, propter vitium, præsertim obstructionem organorum colatoriorum, renum, glandularum, hepatis, & pancreatis inducta proveniens. Jung. P. Barbette Pr. Med. lib. 4. cap. 4. & Fr. Sylv. l. 1. Pr. M. c. 17. §. 8. 9. seqq. cap. 39. §. 2.

ASCLEPIOS, ἀσκληπιός, nomen est Smegmatis aridi, quod descriptum legitur apud P. Ægin. l. 7. c. 13. item Trochisci, apud Aet. l. 14. & Gal. l. 3. de C. M. S. G. c. 13. item Collyrii, ex Scrib. apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. quod *Athenippum* etiam dicitur.

ASCLITES, perperam usurpatur pro *Ascites*, ap. Avic. l. 3. fen. 14. t. 4. c. 15.

ASCOS, ἀσκός, utriculum, vel *utrem* scorreum, seu coriaceum significat. Unde aliquando additur epitheton σκύπιντο. Ejus usus etiam olim fuit ad affectam partem fovendam, quando implebatur materia aliqua, aqua nimirum calida, vel oleo, uti videre est apud Hipp. l. 2. de morb. XII. 18. 30. XIV. 13. l. 7. Epid. XXV. 12. & 4. de R. V. I. A. t. 83. *Utre* etiam flatibus re-

pleto, distento, & supposito usus est ad spinæ directionem, & articuli luxari repositionem, 3. de art. t. 50. & c. 4. t. 61. Videtur Foef. p. 104. & Utris.

ASE, ἄση, emphaticum est vocabulum, in quo unico includitur πόνος πλὺς, multus labor, ut Aretæus loquitur. Primum & communiter significat *fastidium*, ex 5. aph. 61. quod fastidium etiam de pica gravidarum intellectum vult Dieter. in Jat. n. 113. item Coac. t. 142. l. 1. Epid. ægr. XI. deinde *anxietatem* circa Cor, aut Stomachum, l. 7. Epid. IX. 6. Hinc febres appellantur ἀσάδες, 4. de R. V. I. A. t. 47. denique *consilii inopiam*, anxietatem, & ita idem cum ἀλυσμός, de quo supra. Ad summam ἄση implaciditatem, insignem molestiam corporis exprimit. Hinc & ἀσχηρόν, ἀσάδες, molestum, noxium significat, 2. de fract. t. 75. f. 3. t. 46. f. 1. de art. t. 65. f. 2. t. 40. 49. prorrh. f. 2. t. 28.

ASEB, dicitur *Alumen*. Rul. & Johnf.

ASED, i. e. *Leo*. Rul. & Johnf.

ASEDENIGI, i. e. *Hæmatites*. Iid.

ASEGEN, i. e. *Sanguis Draconis*. Dicitur & *Asrogen*. Iid.

ASELLUS, ὄνισκος, vocabulum est πολύσημον in Medicina, quemadmodum & *Asinus* ὄνος. Præter vulgatissimam enim illam significationem, quando quadrupes animal illud contemptum, & despectum, sarcinis tamen portantis, aliisque negotiis multis utilissimum, (cujus laudes Cl. Heinſius quondam fusissime est prosecutus;) quin imo in re Medica multa remedia offerens, videlicet lac, lienem, renes, testes, penem, ungulas, urinam, sterces, de quibus videatur Aldrov. l. 1. de quadrup. cap. 2. p. m. 343. seqq. significat quoque piscem, nec tamen unum eundemque, sed varium, de qua significatione adis prolixè differentem Linden. Ex. XI. §. 20. seqq. de *Asellis* vide Rondelet. l. 9. de pisc. c. 9. & Aldrov. l. 3. de pisc. cap. 1. seqq. Comparantur piscibus saxatilibus bonitate nutrimenti a Gal. l. 8. M. M. c. 2. Porro significat & insectum sive animal multipes (unde a Latinis *Millepedis*, vel *Millepedæ*, item *Cutionis*, aut *Procellionis* nomine, Gr. καβαρὶς, indigitatur, vide Linden. Ex. X. Sel. Med. §. 21. Junge Aldrov. l. 5. de insect. c. 13.) in aquariis vasis, & sterquiliniis enascens, quod ad digitorum contactum in orbem se contrahit. Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1. Tandem & *Axes* ipsos *Asinos* appellare consuevit Hipp. & parvos axes *Asellos*, quos etiam *Suculas* vocant, 2. de fract. t. 48. f. 3. t. 40. f. 3. de artic. t. 25. & f. 4. t. 51. Junge Foef. pag. 455.

ASEMOS, ἄσημος, dicitur de iis, quæ ci-

tra evidentem significationem, præsertim criticam, & præter rationem contingunt; aut quæ levioris sunt momenti, & nullam effatu dignam significationem præse ferunt. Ita ἀσημα πινδύματα, spirationem exiguam, obscuram, ac velut interceptam, nullamque fere sui significationem edentem denotant. lib. 8. Epid. s. 7. t. 13. juxta Valles. dolores lateris in febribus tenuiores, ἀσημα ἀλγύματα, Coac. t. 491. *Asema*, ἀσημα κρείσσις est, quæcunque a nullo dierum indicantium fuit indicata; unde *sine signo* dicitur, Gal. l. 3. de Cris. c. 10. Adverb. ἀσημαως, eandem cum adjectivo habere significationem apud Hipp. Videatur Foef. p. 100. seqq.

ASENEC, i. e. *Sol. Rul. & Johnf.*

ASEPH, h. e. *Alumen scissum. Id.*

ASEPTON, ἀσηπτον. Vide *Asapes*.

ASILUS, *Oestrus, Tabanus*, οἰστρον, μύωψ, insectum est, in ore habens aculeum, binis penis volans. Descripsit Aldrov. l. 3. de insect. c. 4. In specie *Asilum* dici illud insectum, quod boves lacestat, vult Plin. l. 31. c. 2. H. N. Idem ex Magorum commentis tradit, vermiculos, e quibus *Asili* fiunt, antequam pennæ germinent, contra febres alligari, l. 30. c. 11.

ASINES, & *Asineos* (adverb.) ἀσινέες, ἀσινέως, innoxium, & sine noxa significat, a verbo σίνω, noceo, cum α privativo. Hinc Hipp. rupturæ pectinis ἀσινέες dicuntur, l. 2. Ep. s. I. 70. c. 1. in 1. Ep. t. 10.

ASINGAR, i. e. *Viride aeris*. Dicitur & *Asurgar*, *Asmiar*, *Asigi*. Rul. & Johnf.

* ASINUS, ἄσινος. Vide *Asellus*.

ASIRACHUS, ἀσπραχος, dicitur species locustæ, quæ & ὄνις, *Asinus*, dicitur Dioscoridi lib. 2. c. 57. Confirmat virtutem adversus scorpionum ictus Gal. lib. XI. de Sim. Fac. s. Draconarum.

* ASITIA, ἀσιτία. Vide *Anorexia*, *Apositia*, *Inedia*.

ASIUS lapis. Vide *Assius*.

ASMAGA, dicitur permixtio, vel commixtio quorundam metallorum ad invicem. Rul. & Johnf. in Lex.

ASODES, ἀσώδης. Vide *Asē*.

ASOPER, i. e. *Fuligo*. Rul. & Johnf.

ASPALTUM, pro *Asphaltum*. Rul. & Johnf.

† ASPARAGE REGII. Merc. de Ind. l. 1. c. 9.

† ASPASIA, medicamentum locos muliebres constringens, descriptum a Capivac. Prax. li. 4. c. 4. fit ex sola lana, infuso gallar. immatur. imbuta.

* ASPERA Arteria. Vide *Arteria aspera*.

* ASPERSIO, πρόσχυσμα, ραντισμός, ραντίς, & ρανίς, ράντισμα, potissima est applicatio aliqujus materiæ Medicæ vel liquidæ, vel pulverulentæ superficialia, & rara, seu minutatim fa-

cta. Scrib. Larg. n. 46. 207. & alibi. Vide Rhod. in Lex. Scrib. Hinc & talia medicamenta, quæ asperguntur, Gr. συμψασμα, Lat. *Aspergines* vocari vult Blancard. in Lex. quamvis nos nullo libi legerimus.

* ASPERUM, *Asprum*, per syncopen, Scribon. Larg. n. 180. Vide Rhod. in Lex. ἄσχυ, *Asperitas*, *Aspritudo*. Scribon. Larg. num. 21. 22. & alibi, ἄσχυτης, dicitur de superficie partis, vel membri inæquali. Omne asperum est inæquale, non viceversa, Gal. cap. 3. de iis quæ in med. t. 11. Oritur vel ab adstrictione, & nimia siccitate, vel ab acrimonia, l. de ptisana, cap. 5. Est species differentiarum morborum organicorum essentialis in superficie, cui opponitur *Levitas*, λείότης. In specie *Asperæ palpebræ*, ἄσχεα βλέφαρα, dicuntur, cum eversæ sanguinolentiores apparent, & magis asperæ, carnosæque, & fici acinis similes. Galen. lib. introd. cap. 15.

ASPHALEJA, ἀσφάλεια, securitatem, firmitatem denotat, & ἀσφαλές, tutum, *securum*, firmum, 5. aph. 22. & 2. aph. 15. Gal. l. 12. de U. P. C. 6. Jul. Alex. not. ad h. l. Dicitur quasi τὸ μὴ σφάλλειν, ἢ σφαλόμενον, expers lapsus. Vide Diet. Jatr. n. 120. 121.

ASPHALTITIS, ἀσφαλτίτις, dicitur prima lumborum vertebra, quæ & a renibus νεφρίτις, Gorr. Linden. Med. Physiol. lib. 2. cap. 14. & 34.

* ASPHALTUM. Vide *Bitumen*.

* ASPHYXIA, ἀσφυξία, i. e. pulsus privatio, sive defectio, cum non percipitur nostro tactui motus, atque hoc per totum animal accidit, ut nulla usquam arteria moveri videatur, quod tamen si ad veritatem exigas, in corpus vivum nunquam cadit; ad nostrum tamen tactum frequenter reperitur. Gal. l. 1. de præf. ex puls. c. 2. quam Hipp. vocat spirituum interceptiones, πνέματων ἀποληψίας ἀνὰ τὰς φλέβας, 3. de R. V. I. A. t. 26. (Vide supra *Apolesis*.) Est immediatus comes gravioris animi deliquii, quod pro lubitu *Lipopsychia*, aut *Syncope*, quin & *Asphyxia* dici poterit. Causa immediata Pulsus deficientis est in sanguine naturali effervescencia, & rarefactione circa cor destituto, ut propterea cor non satis expandatur, contrahaturque, & sanguis insufficienter in Arterias effundatur. Fr. Sylv. Pr. Med. l. 1. cap. 34. præsertim s. 43. *Ασφυκτοι* dicuntur pulsus privati, & in quibus motus nullus sub sensum cadit in ulla corporis parte cujuscunque arteriæ, lib. 1. de diff. puls. cap. 3.

ASPIS, ἄσπις, idem quod *serpens*, sed venenato suo morsu perniciosissimus. Ejus tres species constituit Gal. l. de Theriac. ad Pison c. 8. quarum prima dicitur *Cherssea*, altera *Chelidonia*,

donia, tertia *Ptyas*, quæ perniciosissima. Si-
quidem, perinde ac si tunc ratione prædita fo-
ret, æstimata intervalli distantia, collum eous-
que extendit, & celeriter hominibus inspuat
venenum. Hac specie ferunt Reginam Cleo-
patram sibi citra suspicionem repente mortem
confecisse, cum Imperator Augustus eam
vivam captam vellet in triumphum Romæ du-
cere. P. Ægin. l. 5. c. 19. Plura de *Aspide* in ge-
nere, & ejus pluribus speciebus vide apud Al-
drov. lib. de serp. & drac. cap. 7. Nihilominus
ex his perniciosissimis serpentum generibus o-
lim Emplastrum confectum fuit δι' ἀσπίδος di-
ctum, discutiens valentissime strumas, aliasque
durities, ad dolores arthriticos pariter utile,
teste Æt. l. 15.

* ASPREDO, ἄσπρεδος, est affectus palpe-
brarum, diciturque durities, & asperitas in-
æqualis, quæ intra palpebras oritur. Gal. def.
medic.

† ASSA ODORATA, Benzoin. Capivac. de fe-
br. cap. 37.

ASSALA, i. e. *Nux moscata*. Dorn. Rul. &
Johf.

ASSALIA, vermes sunt intra asseres crescen-
tes. Dicuntur etiam *Cossi*, *Teredines*, *Termes*,
Thripes, *Xylophagi*, ξυλοφάγοι. Dorn. Ruland.
Asalliarum meminit Paracels. l. 2. de morb. Gal.
pustulis, & sumpt. c. 6. in icteritia commen-
dans. Verum suspicari quis posset, non tam
Teredines, aut *Cossos* intelligi debere, quam
Asellos, sive *Millepedes* in locis humidis cre-
scentes, de quibus paulo superius. Hos enim
valde in ictero commendari, e Dioscoride, &
Gal. constat.

ASSANGI, dicitur *Pulvis* decidens de parie-
tibus salis. Vocatur & *Asanirgi*. Ruland. in
Lex.

ASSATIO, ἄσπις, est species coctionis ci-
borum artificialis, quæ fit ab extrinseco, &
alieno calore fortiori, & exiccante. Species,
seu modi *Assationis* plures sunt. Vel enim igni
admoventur ea, quæ assari debent; vel in
aliquo vase reponuntur, cui subjicitur ignis,
affuso aliquo, sed insufficiente, aut plane nul-
lo humore. Illuc pertinent etiam *Frixa*, quæ
propterea *Assorum* sunt species. Huc referre
licebit *Tostionem*, τάσιν. Arist. l. 4. Meteor.
c. 3. Renats Morcau. ad Schol. Salernit. c. 7. p.
138. *Assata*, & *frixa* siccius dare corpori ali-
mentum, docet Gal. l. 3. de alim. fac. c. 2. Gr.
dicuntur illa ὀπία, hæc τηγανιστά. *Ovorum as-*
sorum meminit Scrib. Larg. n. 221. *Assare* quoque
Spagyricæ est, vel rem desiccare, & in tali
statu ponere, ut possit in pulverem sibi compe-
rentem redigi; vel aliquando idem est, quod
congelare. Th. Ch. Vol. III. p. 39. Quæ intus,

forisque tota ignescunt, perperam *assari* di-
cuntur a Scheunemanno, judice Libav. in de-
fensione Syntagm. Act. 1. c. 12. *Assare* quoque
allegorice dicitur *septimum Regimen*, quod est
Lunæ, h. e. calefacere, & componere per 25.
dies, & hoc regimen dicitur *Argenti*, in Alle-
goriis super Turbam Philos. divinæ. 1. in Th.
Chym. Vol. V. p. 58. *Assatio* etiam in Magisterio
Lap. Phil. dicitur suavis, & modesta desicca-
tio corporum dissolutorum, & a menstruis
suis separatorum, exiccans sub finem corpus
exiguo igne, quæ desiccatio suavis calcinatio
est. Christ. Paris. Elucid. l. 3. c. 8. Th. Ch. Vol.
VI. p. 264.

ASSATURA, dicitur animal, vel caro assa, qua-
les si statim post remotionem ab igne coope-
riuntur, & panno involvuntur, *Assaturas suf-*
focatas vocavit Santes Ardoynus, & inter Ve-
nena retulit, noxam, & curationem proponens,
l. 4. de Venen. c. 9.

ASSERVATIO, idem quod *Conservatio*, dicitur
in Pharmaceuticis simplicium collectorum in
debitis vasis, & locis ad usum necessaria repo-
sitis, ut semper in promptu sint. Jac. le Mor.
Pharm. Med. Phys. c. 7. D. Schenk. Synt. Comp.
& præscr. med. form. p. m. 89.

* ASSIDENS, signum, συνεδράζον, quod *mox ap-*
parens dicitur, quod plerumque morbo accidit,
ut in febre ardente lingua aspera sicca, sitis, vi-
gilæ. Differt tamen a *Pathognomonico*, quod
hoc sit plane inseparabile, illud non item. Gal. 3.
in 3. Epid. 34. Exemplum sit morbus lateralis,
in quo acuta febris, spirandi difficultas, tussis,
pungens dolor lateris sunt pathognomonica,
scil. collective sumpta; quod autem dolor ad
hypochondrium, vel ad claviculam perve-
niat, aut quod facilius in latus patiens, quam
in alterum æger decumbat, *Assidentia* signa
sunt, c. 1. aph. 12.

ASSIDUUS, usurpatur a Fernelio pro *Conti-*
nuus. Ita *Febres Assiduas* vocavit, easque in-
termittentibus opposuit, Method. cur. febr. c.
6. ferme ad finem.

ASSIMILATIO, ἐξομοίωσις, ὁμοίωσις, dicitur
Nutritionis supplementum, quando id, quod
nutrit, alteratur, & ei, quod nutritur, simi-
le fit. Gal. 3. de fac. nat. 1. Porro ut hæc fiat,
Agglutinatio, sive *Adherentia*, πρόσφυσις, præ-
cedat oportet, quemadmodum & hanc *Ap-*
positio, πρόσθεσις, l. 1. de F. N. c. 11. Nomine a
Nutritione dissidet, re autem non dissidet, l. 3.
de Caus. Symp. c. 2. Perficit hanc functionem
non secus, ac reliquas Naturales dictas Ani-
ma, sive Vis Plastica, sive calidum innatum,
& flammula vitalis, quæ in medicina non dif-
ferunt. Charlton. Oecon. anim. Exerc. 1. §. 1.
seqq.

Assis, vel idem est, quod *Opium*, *Meconion*: vel est *pulvis ex Cannabis foliis* paratus, cuius cum aqua misti bolos quinque aut plures castanæ magnitudine Ægyptii devorant, a quibus per horam homines quasi ebrii facti amentias suas produnt, & in ecstasi manentes visionibus desideratis oblectantur. Pr. Alpin. de Medic. Ægypti. l. 4. c. 1. p. 121. b.

* ASSISTENTES, sive *Assites glandulosi*. Vide *Parastata*.

ASSIUS lapis, ἄσιος λίθος, (perperam per simplex s) ab *Assio*, urbe Troadis, quæ est regio minoris Asiæ, Hellesponto adjacens, alias minor Phrygia dicta, appellatus est lapis tophaceus mollis, friabilis, & latus, vim habens sine morfu carnes molliores colliquandi; præsertim vero hac virtute prævalet *Assie petræ* flos dictus, qui innascitur farinæ tenuissimæ, qualis molarum parietibus adhærere visitur. Gal. l. 9. de Sim. Fac. Dioscor. l. 3. c. 142. ubi per simplex S. scriptum legitur, ad locum generaliore, Asiæ minorem, fortassis respectu habito. Plin. l. 2. c. 96. & l. 36. c. 17. *Sarcophagum* appellat ideo, quod in eo condita cadavera intra 40. dies una cum ossibus, solis dentibus exceptis, consumantur. Reliquas illius virtutes collegit Chioccus Mus. Calc. f. 3. p. 349. seqq.

ASSOS, i. e. *Alumen*. Rul.

ASSUETUDO. Vide *Consuetudo*.

ASSUMPTIO, πρόσληψις, προσφορά, dicitur de omni materia, alimento, & medicamento, quod per os corpori communicatur, quæ *Assumptia*, & προσφέρουσα appellantur; quamvis & Aer inter illa quoque referatur. Vide Jonston. Synt. Med. l. 1. Tit. 1. c. 1.

ASTACUS, ἄστακος. Vide *Cancer*.

ASTAKILLOS, a Paracelso dicitur Ulcus gangrenosum, malignum, serpens ad tibias pedum a sale mercuriali in sanguine occurrente. Dicitur eidem quoque *Araneus*, vel *Ulcus Aranei*, l. de ulc. c. 18.

ASTARZOF, Unguentum vocatur, vel linimentum, quod recipit Lithargyrium Sperniolam cum succis Sedi majoris, & Nymphææ. Vel etiam ita dicitur Mixtura ex aqua rosarum, & Camphora, apud Paracels. d. l. c. 38.

ASTEOS, ἄστος, probum, laudabilem significat Hipp. & opponitur τῷ φλείῳ, ἢ βλαβερῷ, vitioso, & noxio, l. de Helleborism. 12. de Alim. IIX. 14. X. 9. 10. Coac. t. 218. Vide Foef. Oec. pag. 104. & Jung. Ex. nostr. II. de re mor. purg. §. 13.

ASTERGES, ἄσσεργής, denotat durum, compactum, severum, & opponitur laxo, sive molli, blando. Hipp. Gland. XI. 14. quamvis Foef. d. l. aliud vocab. substituere velit magis

accommodum, nimirum ἄσσερον. Ego sane non video tantam immutandi necessitatem. De ligno crudeliore legitur ἄσσεργέσσον, 2. de fract. t. 64. quamvis & illum locum mutatum velit Foef. d. l.

ASTER, ἄστηρ, *Astrum*, ἄστρον. Vide *Stella*.

ASTER Samius. Vide *Terra Samia*.

ASTER Thalassius, ἄστηρ θαλάσσιος, Vide *Stella Marina*, dicitur Zoophyton quoddam marinum. Vide *Stella*. Commendavit Hipp. cum brassica, & vino odorato ad uteri ascensum dictum, & ad dolores hystericos, l. de nat. mul. XXIX. 85. l. 2. de morb. mul. LXXIX. 7. Vide Foef. p. 105. Alias & *Aster* nomen est medicamenti ab Adromaco excogitati adversus destillationes, & dolores varios. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

ASTERIAS, ἄστερις, ἄστρον, ἄστέτης, ἄστροβολον. Vide *Astroites*. Est gemma fossilis, admodum dura, dimidiati globi figura, stellarum, quæ radios jaciunt nigros, plenissima, ex quo nomen videtur accepisse. Nascitur in India, & Carmania. Qui colore candido est, præferatur cœruleo, *Ceraunia* dicto. Habetur pro periapto adversus nexos maternos infantum. Erasmi. Francisc. P. II. Hort. Indic. p. 1218. *Asterias* etiam idem quod *Accipiter*. Aldrov. l. 5. Orn. cap. 1.

ASTHENES, ἀσθενής, vocatur infirmus, imbecillis, debilis, ab α privativo, & σθένος, robur. Legitur apud Hippocr. lib. de vet. med. XXI. 6. 7. ubi hæc differentia notanda venit, quod ἀσθενής dicatur, qui nondum actu ægrotat, sed debilem habet naturam; ἀσθενέων vero, qui actu languet. Usurpatur quoque de cibis, & alimentis, lib. 6. Epid. sect. IV. t. 16. & sect. V. t. 20. cap. de R. V. I. A. t. 30. quæ scilicet non multum præbent nutrimenti, qualis est Prisana. Apud Galen. quoque substantivum ἀσθένεια, infirmitas, debilitas occurrit, comm. ad l. ult. Vide Foef. pag. 101. Dieter. n. 115.

* ASTHMA, ἄσθμα, i. e. *Anhelatio*, creber, & molestus anhelitus, affectus est, in quo propter angustiam organorum respirationis, & bronchiorum oppilationem apparet, summe moveri usque ad operta scoptula, & scapulas, thoracem, etiam citra febrem, motu celeri, ac denso, ut etiam in iis, qui velociter cucurrerunt, quique respirando pinnas narium movent, quas inspirando contrahunt, expirando dilatant. Gal. c. 2. in 3. Epid. t. 4. Accuratus ita definiri posset: *Asthma* est difficilis respiratio, frequens, densa, cum sibilo, vel sono, quandoque & tussi, proveniens ab insigni angustatione, vel obturatione bronchiorum pulmonis

nis intrinsecus, vel extrinsecus facta. Causæ enim variæ hunc affectum producere valent, v. g. Pituita viscida, Flatus, & Halitus, Aquosa collectio, sive Hydrops, pulmonis Tubercula. Gravissima *Asthmatis* species est, quod Vvillis inter morbos convulsivos refert, & *Asthma convulsivum cum Tussi* appellat, de morb. convuls. c. 12. scorbuticis interdum familiare, unde & *Asthma scorbuticum* appellare licet. Confer etiam ad Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 22. §. 22. & P. Barb. Pr. Med. l. 4. c. 3. aliosque. Vitiose etiam dictum legitur *Asma* apud Joh. Baverium de Imola in Consil. 8. & 32.

* ASTITES. Vide *Parastata*.

ASTOMOS, ἄσμου, dicitur, qui caret ore, & creditum fuit olim, fuisse gentem quandam toto corpore hirtam, & vestiri in India frondium lanugine, sine ore, halitu tantum viventem, & odore, ut ex Plinio refertur a Menens Aurei Veller. l. 1. c. 10. in Th. Ch. Vol. V. pag. 302. Verum Olearius, & alii Itinerariorum scriptores fallaciam hanc detexerunt.

ASTRABES, ἀστράβης, quod minime torquetur, indistortum significat, apud Hipp. 2. de art. t. 19. & in Mochlic. VII. 5.

* ASTRAGALUS, ἀστράγαλος, ἄστρα, item τέτραπος, *Talus*, vulgo *Os balliste*, *Quatrio*, est primum inter ossa tarsi, & principalissimum eorum, quæ ad pedes movendos pertinent, in circumferentias quasdam desinens, magnum quidem & maximis supernis ossibus dearticulatum, in medio tibiæ, & calcanei locatum. Gal. l. 3. de U. P. c. 6. & 8. de oss. c. 22. Clarior: est os quasi cubicæ figuræ irregularis, ad pedis, tibiæque articulationem comparatum. Superius enim per ginglymum Tibiæ conjungitur; ad latera utrinque malleolo comprehenditur, ligamentis validis copulatum; anterieus capitulo rotundo sinui ossis scaphoidis adaptatur; inferius partim protuberat, partim mediante profundo sinu cum calcaneo ligamentis cartilagineis connectitur. Barthol. libell. 4. An. c. 21. In medicina præ aliis commendantur *Astragali Leporum*, & *Porcorum*: Illorum quidem contra epilepsiam, difficultatem partus, colicam, & calculum: Horum vero ad fracturas ossium, capitis, & colli dolores, teste Schrod. Pharm. lib. 5. cl. 1. n. XXIV. & XXXIV.

ASTRAPE, ἀστραπή, coruscatio, fulgur. Refertur inter causas procatacticas epilepsiæ a Gal. de pu. epil. c. 2.

ASTRION, ἄστριον, idem quod *Astragalus*, sive *Talus*. Ingrass. com. in Gal. l. de ossib. p. 164.

ASTROBLES, ἀστροβλῆς, ἀστροβλήτης, idem quod ἀποπληκτικός, *sideratus*, *Aproplecticus*. Gorr. pag. 60.

ASTROBOLISMUS, ἀστροβολισμός, idem quod *Sphacelus*, de quo infra, quamvis proprie de plantis, quæ sub canicula pereunt, quasi siedere percussæ, dicatur. Matth. Flacius l. 2. de vit. & mort. c. 24. p. m. 96.

ASTROITES, idem quod *Asterias*, lapis maculis plurimis stellarum formam habentibus notatus, globi dimidiati figuram habens. Estque duplex: Unus, ubi maculæ stellatæ sunt dispersæ: Alter, in quo visuntur ita compactæ, ut erucis similes sint maculæ. *Astroites* varios, majores, minores, magis, vel minus concinne radiatos exhibet Joh. Bauhin. in description. Font. & Baln. Bollenf. l. 4. p. m. 31. Ex Astroite etiam parabantur globuli, quibus numerare solent preces Pontificii. Rul. in Lex.

ASTROLOGIA, ἀστρολογία, vocatur scientia, vel *Ars divinandi ex Astris*, eorum vario positu, aliisque attributis, quam nonnulli adeo credunt esse necessariam Medico, ut propterea stellarum ortus, occasus, phases varias inter causas morborum, & sanitatis referre non dubitaverint. Enimvero licet Astrorum influxum, vel efficaciam in aerem, & corpora sublunaria, quin & in ipsum hominem nolumus præfracte ire inficias, quia tamen plurimum vanitatis, & superstitionis subest in *Astrologia judiciaria*, quemadmodum egregie hætenus hoc aperuit Clariss. Dn. Sturmius, alique ex recentioribus Astronomis, absque peritiæ suæ detrimento, & jactura hac scientiæ carere omnino poterit Medicus. Vanitatem præfagiendi, & noxam e themate genethliaco quoque notavit Rolsink. O. & M. M. lib. 4. f. 1. cap. 9.

ASTRUM, ἄστρον, idem quod ἄστρον, *Stella*, *sidus caeleste*. Vide *Stella*. Tropice *Astrum* apud Chymicos quoque dicitur virtus, & potentia rerum ex præparationibus acquisita, ut *Sulphuris Astrum* ejus est accensio, qua vertitur in oleum præstantissimum. Item *Astrum Salis* est ejus in aquam, vel oleum resolutio, quæ pariter majores vires induit. *Mercurii Astrum* est ejus sublimatio, qua miram acquirit vim, & potentiam naturali sua majorem, & subtiliorem. Dicitur alias *Alcol*, *Quinta Essentia*, *Extractum*, *Sperma*, &c. Dorn. Rul. & Johnf. *Astrum Solis*, vel *Auri*, *Lunæ*, &c. legitur apud Dorn. de Transm. metall. c. 13. Th. Chym. Vol. I. p. 534. *Astrum* exigue est ardens ignis instar, & vehementis impressionis. Dorn. in Dict. Parac.

ASTUR, idem quod *Accipiter*, *Asterias*. Aldrov. l. 5. Ornith. c. 1.

ASUB, i. e. *Galaxia*. Rul. & Johnf.

ASUBEDEGRI, h. e. lapis scindens alios lapides. Ild. ASU-

ASUBIC, i. e. Lapis Lazuli. Iid.

ASULI, i. e. *Atramentum*, fuligo. Iid.

ASYMPHOROS, ἀσύμφορος, significat non *incommodum*, sive non *damnosum*, apud Hipp. l. 1. de diæt. XXXVI. 6. Vide *Conferens*.

ASYMPHYTON, ἀσύμφυτον, id quod non est *continuum*, significat: Epitheton partium dissimilari-um, apud Hipp. l. de arte XVII. 8. Paucis, Pars ab aliis distincta, & separata ita dicitur. Foef. p. 105.

ASYMPTOTON, ἀσύμπτωτον, significat id, quod non concidit, neque compressum est; veluti συμπίπτειν dicitur, quod prius tumefactum concidit, & contrahitur. Hipp. l. de humor. III. 17. 52. Gal. l. 1. de art. cur. ad Glauc. c. 8.

ASYNETHES, ἀσυνήθης, *inconversus*, *insuetus*, *insolens*, dicitur; & opponitur τῇ συνήθει. Usurpatur de rebus non naturalibus ab Hipp. 2. aph. 49. 50. Jung. Dieter. n. 119.

ATAC, i. e. *Talcum*, vel *Nitrum*. Rul. & Johnf.

ATACTOS, ἀτάκτος. Vide *Ataxia*.

ATANOR, i. e. *Olla perforata*. Iid.

ATAXIA, & *Acosmia*, ἀταξία, & ἀκοσμία, in genere privationem, vel defectum ordinis decentis significant. Ut enim κόσμος, i. e. decentis constitutionis proprium est ἔξις, ordo, & ob eam rem appellaverunt mortales universum hoc *Cosmon*, argumento ordinis; Ita *Acosmias*, i. e. indecentis constitutionis proprium est *Ataxia*, ordinis carentia, ex Gal. c. 3. Prog. Hinc quæ sine ordine contingunt, ἀτάκτως, & πεπληγμένως fieri dicuntur. Hipp. in f. Epid. t. 25. & 33. In specie vero *Ataxia*, & *Acosmia* est ordinis nullitas circa dies criticos, & circa paroxysmos, d. l. & l. 3. Epid. ægr. 9. post stat. pestil. Pulsus quoque dicitur ἀτάκτος, *inordinatus*, qui nullum magnitudinis, celeritatis, aut æqualitatis ordinem observat; cui opponitur ordinatus, contrario modo sese habens. Et febris *erratica* dicitur ἀτάκτος, vel ἀτυπος, quæ nullum servat typum, vel ordinem in periodis, Galen. l. de Typis cap. 4.

ATAXMIR, dicitur cura oculi, quæ adhibetur, quando pili præter naturam in palpebris oculi sub pilis naturalibus excrescunt, & ipsi nocent oculo, cuius curæ quatuor modos tradidit Albuc. l. 2. M. M. c. 11. 12. p. 96. seqq.

ATEBRAS, dicitur *uncus equinus*, vel *vas sublimatorium*. Rul. in Lex.

ATECHNIA, ἀτεχνία, Hippocrati dicitur *artis experta*, in quo nihil recti, neque pravi quicquam inest. l. de art. VII. 5. alias specialiore significationem ἀτέχνη, i. e. *amoribus non conciliati*, videtis apud Linden. S. M. Ex. IX. 6. 22. Unde & *Atechnia* idem, quod *Agonia*, Lat.

Sterilitas, teste Fel. Platero l. 2. Prax. c. 19. Tom. I. p. m. 660.

ATENES, ἀτενές, fixum, *immutum*, rigidum, intentum dicitur, v. g. de Oculo 3. prorrh. c. 32. Coac. t. 351. l. 5. Epid. XXXV. 13. & lib. 7. XVII. 24. Et verbum ἀτενίζειν significat *fixis aliquem intueri oculis*, non solum ap. Hipp. d. l. 7. XV. 31. sed & aliquoties in Nov. Test.

ATER *succus*. Vide *Melancholia*. Ater idem quod *Niger*, μέλας.

ATERAMNIA, ἀτεραμνία, ἀτεραμνότης, *crudelitatem*, & in coquendo *pervicaciam* significat, ex Hipp. l. de A. L. & Aq. VII. 5. ubi duritiei, σκληρότητι, conjungitur. Unde *Aterama* dicuntur, quasi *indomita*, ea cibaria, quæ concoqui non possunt, neque in coctura intumescunt, veluti semina quædam cerealia. Gal. l. de succ. bon. & mal. cap. 5. Per metaphoram ad animum *indomitum*, ingenium *refractarium*, & morum *asperitatem*, & *inhumanitatem* refertur, ex Hippocr. de præcept. IV. 25. De ventre quoque, & intestinis *siccioribus*, & *durioribus* legitur, d. l. de A. L. & Aq. V. 4. Vide Foef. p. 105. seqq.

ATERES, ἀτερής, *noxium*, lædentem, Hip. denotat, d. l. LV. 14. quamvis Hesychius exponat per ἀνὰ πόντον, qui nec precibus, nec laboribus frangi potest. Foef. p. 6.

ATHANASIA, ἀθανασία, est epitheton quorundam Antidotorum, satis quidem jactuosum, Gal. de C. M. S. L. c. 7. & alibi. Vide Gorr. p. 8. Calidæ, & siccæ esse temperiei illa medicamenta, dicit l. 8. M. M. c. 7. Idem est quod *Ambrosia*, quasi immortalitatem tribuens, de quo supra. Occurrit & in Dispens. Aug. compositio Nicolai *Athanasia magna* dicta, in dysenteria, & hæmorrhagiis variis commendata. Dubitari tamen posset, an calida, & sicca tenuium partium ingredientia quantitate, & virtute reliquis prævalentia effectum illum promittere queant; & mirum, quod Zuvolferus non monuerit.

ATHANOR, est nomen Furni Chymici, sive Philosophici compositi, cujus prolixam descriptionem legere licet apud Mart. Rul. Lexic. Chym. & Libav. in Apoc. Hermet. Meminit Rolsink. Chymix l. 2. c. 17. Vocatur & *Uterus Spagyricus*, vel *Chymicus*, & describitur a Dorneo de Transmut. metall. c. 3. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 503. seqq. *Athanor* habetur fornax *sublimationis*, in Quart. lib. 4. Platon. d. l. Vol. V. p. 180. & applicatur ad *Bonum Honricum* ab Orthelio in Epil. & Recapit. in Nov. Lum. Sendivog. Vol. VI. p. 457. *Athanor* Arabibus idem est, quod *Furnus*. Hodieque autem hoc nomine veniunt *Furni turriti* D. D. Vædel. Ph. I. A. F. R. l. I. f. 5. c. 2.

ATHELXIS, ἀθελξις, *suctionem*, vel *attractionem* significat, quæ suctione, vel mulgendo fit, a verbo ἀθελγῶμαι, quo usus Hipp. lib. de Hum. L. 31. & composit. ἐξελθελγῶμαι, *exugo*, *emulgeo*, 2. de iis, q. in med. f. t. 27. Vide Foef. p. 7.

ATHENA, ἀθηνᾶ, dicitur Emplastrum laudatum ab Asclepiade, & descriptum ab Oribas. Aetio, & Aegineta l. 7. c. 17. allegante Gorr. p. 8. Refertur vero inter ἐμμοτα ab Aegin. l. 4. cap. 40. fin.

ATHENATORIUM, dicitur coopertorium spissum vitreum super cucurbitam, habens collum gracile, & spissum, quod intrat cucurbitam, non exterius eam ambire debet. Usus ejus ad sublimationem, Th. Ch. Vol. III. p. 33.

ATHENIPPUM, *Athenippium*, ἀθηνίππιον, est epitheton Collyrii ab Auctore *Athenippo*, Scribon. Larg. n. 26. 27. & Rhod. in not. ad h. l. Gorr. pag. 8.

ATHER, ἀθήρ, quod in hordeo aculeatum est significat, & per translationem teli cuspidem aculeatam. Hipp. l. 3. de morb. XXX. 4. & l. 5. Epid. XXI. 6. Foef. p. 7.

ATHERA, ἀθήρα, est *pulticula liquidior*, & *sorbilis* ex Tritico Zeave molitis, inque tenuissimum pollinem redactis confecta, infantibus conveniens. Diosc. l. 2. c. 114.

ATHERINA, ἀθερίνη, ἀνθερίνη, dicitur *pisciculus* multis spinis intra carnem refertus, alias boni succi, & digestionis cibum præbens. Describitur ab Aldrov. l. 2. de pisc. c. 36.

* **ATHEROMA**, ἀθήρωμα, rectius ἀθήρωμα, est species Abscessus cum folliculo, in quo aliquid pulti simile continetur, peculiari tunica inclusum. Vide *Abscessus*, & Gal. l. 2. M. M. c. 42. p. Barbette Chir. P. II. l. 1. c. 9. & alios.

* **ATHLETICUS**, vel *Athletarum habitus*, ἀθλητικὴ ἀγέδωσις, dicitur illa bona corporis constitutio, quæ ad summum quidem bonitatis pervenit, sed cum summo periculo conjuncta est subitæ mutationis in deterius, ex 1. aph. 3. propter nimiam scil. corporis repletionem. Dum enim exercitiis augent calorem *Athletæ*, ob id multis frui possunt alimentis. Gal. com. ad h. l. Hinc *Athletas* dictos non injuria quis dixerit generoso nomine notari, vel a certamine, & præmio, vel a summa miseria: siquidem nullum genus miserius est *Athletis*, quod ad bonam valetudinem attinet. Exhort. ad art. l. c. 6. Dieter. n. 11.

ATHLIPTOS, ἀθλιπτός, dicitur *incomprehensa invasio febrilis*, de his febribus, quæ statim initio accessionum pulsum in magnitudinem, & celeritatem mutant, nec fit prius tardus, aut parvus, ideo quod eam inæqualitatem, quæ initiis febrium fere sentitur, non perci-

piant, veluti neque frigus, neque rigorem; neque stomachi vellicationem, neque compressionem, quæ fit initiis accessionum, sanguine quasi a tota superficie externa recedente, & ad viscera confluente: unde & pulsus inæquales tunc fiunt, & parvi, & tardi, & languidi, Gal. l. 3. de præf. ex puls. c. 7. Foef. Oec. pag. 8.

ATHLON, ἄθλον. Vide *Certamen*.

ATHORECTUS, ἀθώρηκτος, dicitur apud Hipp. qui non est ebrius. l. de steril. XI. 16. & de superf. XI. 1. Foef. p. 8.

ATHREO, ἀθρέω, significat *perpendo*, *considero*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. Foef. pag. 8.

ATHRIX, ἀθριξ, *depilis*, idem quod *μυδαρός*. Legitur apud Gal. l. de C. M. S. L. c. 4.

ATHROESMA, ἀθροισμα, in specie *cumulum* observationum denotat; Empiricæ sectæ familiarem, ut est apud Gorr. in def. a verbo ἀθροίζω.

ATHROEZO, ἀθροίζω, significat *congrego*, *cumulo*. Usus Hipp. 5. aph. 63. Dieter. Jatr. n. 12.

* **ATHROON**, ἀθρόον, *confertum*, *coacervatum*, *densum*, & in se collectum significat. Foef. p. 8. ex Gal. 7. aph. 35. Coac. t. 359. seqq. 609. l. 3. Epid. agr. 4. post stat. pestil. & alibi. Hinc & ἀθρόως, *cumulatim*, *confertim* denotat, 2. aph. 18. & inter proprietates solutionis continui dolorosæ refertur. Gal. l. de Sympt. caus. c. 6. Dieter. n. 13.

ATHYMIA, ἀθυμία, dicitur *animi abjectio*, *desperatio*, *consternatio*, *tristitia*, apud Hipp. Coac. t. 4. & 482. l. 5. Epid. XXXII. 15. & l. 7. XLVII. 1. Et ἀθυμῶ significat *eum, qui animo est abjecto*, *tristi*, *desperato*, l. 3. Epid. agr. 2. post stat. pestil. Foef. p. 8.

ATINCAR, vel *Atinkar*, i. e. *borax de petra*, *Baurath*. Rul. & Jonhs. in Lex.

ATLAS, ἄτλας, ἀτλάντιον, vocatur ultima colli vertebra, dorso scil. proxima, sic dicta, tum quod reliquas colli vertebrae sustineat, tum quod ferendis oneribus potissimum laboret. Gorr. & Linden. in Med. Physiol. l. 2. c. 13. §. 17. Alii vero nomen hoc primæ attribuerunt colli vertebrae, inter quos & P. Barbette Chirurg. P. III. l. 1. c. 3. & Horne in Microcosmo §. 31. ad quem locum vide D. D. Hofmani Dissert. An. p. 119.

ATMOSPHERA, ἀτμόσφαιρα, dicitur aer corporum naturalium peripheriam saltem contingens, atque ambiens. D. D. Bohn. Dissert. Chym. Phys. IV. §. 2. Sub quo aere comprehenduntur simul illa effluvia, quæ e corporibus naturalibus quæ animatis, quæ inanimatis expirare, & procedere hactenus observarunt Naturæ scrutato-

res, præsertim Rob. Boyle. Videantur ejusdem Exercitationes de *Atmosphæris* corporum consistentium.

ATMUS, ἀτμός. Vide *Halitus*, *Vapor*.

ATOCOS, ἀτοκος, Galeno dicitur *sterilis*, non quidem fœmina, quæ ad conceptum minus est idonea, sed quæ vidua est, & viri congressu, ac rebus venereis abstinet. c. 6. in 6. Ep. t. 18. Α'τόκιον, quoque dicitur medicamentum, quod concipiendi facultatem adimit, sec. Gor. def.

ATOLMIA, ἀτομία. Vide *Eutolmia*.

ATOMUS, ἄτομος, est corpusculum individuum *insectile*, juxta Epicuri, Leucippi; Democriti, & Asclepiadis hypothesein, principium omnium corporum naturalium universale, teste Gal. l. 2. de fac. nat. l. 1. c. 14. l. 2. c. 7. de Theriac. ad Pison. c. 11. supposuerunt autem illi auctores, illa corpora esse impatibilia, vel infrangibilia, ut Epicurus; vel indivisibilia, ut Leucippus. Uno verbo: Corpora qualitatis expertia, quorum nullum aut alterari, aut sentire aptum natum est, Gal. l. 1. de Elem. c. 2. *Atomi* Democriti dicuntur aquosus vapor, fumus, aut aqua resoluta, a Crassio Chortalasseo dicto in tract. *Arca Arcani Cabala Chemica*, Vol. VI. Thes. Ch. p. 376. Hæc opinio de *Atomis* olim quidem improbata, hodie insignem invenit applausum, & multorum recentissimorum Philosophorum, Medicorumque suffragium. Neque Medicis vitio fortassis verti potest, si acquiescere veliat in principiis corporeis. An vero Philosophi, quæ tales, idem facere queant, non est hujus loci ventilare.

ATONIA, ἀτονία, idem quod ἀρρώστια, ἀδυναμία, *imbecillitas*, infirmitas corporis. Methodicorum olim fuisse terminum, testatur Gal. 4. M. M. 4. Vinum quoque natura infirmum, vel tenuius, ἀπρον dici, vult Linden. Ex. V. §. 63. Strictè ἀπρον vocari quoque *vitiū Stomachi*, quod cum siccitate, & ardore ejus, & in irrequiebili, ut ita dicam, vel inextinguibili siti consistit, ab eo quod exsiccat omnem stomachi humorem, voluit Scribon. Larg. n. 105. Verum Rhod. in Not. ad h. l. potius ex Marcello ἐγκαυσιν dici debere hunc effectum censet, & propterea non admittendam esse Scribonii lectionem statuit, quamvis ἀτονία, sive languor, aut laxitas sequatur.

ATODOS, ἄτοπος, *absurdum*, significat, *inconveniens*, malum, de lacrymis voluntariis, & involuntariis legitur apud Hipp. 4. aph. §. 2. Jung. Dieter. n. 124.

* ATRA bilis. Vide *Bilis*. *Melancholia*.

ATRACHELUS, ἀτράχηλος, dicitur homo valde brevi cervice, aut collo præditus, apud Gal. l. 1. de dif. puls. c. 9. Alias in nullo Lexico occur-

rit, quantum ego scio. Huic opponitur *μυχο-ῥέχιλος*, longo collo præditus. Significat & *Decollatum*. Gal. lib. 4. de Hipp. & Plat. decr. cap. 4.

ATRACTUS, ἄτρακτος, proprie *fusum ad lanificium aptum* significat, ut & *sagittæ lignum*; & ita extra forum Medicum spectat. Meminit tamen ejus Hipp. l. de Visu II. 2. & l. 1. Epid. XII. 15. 6.

ATRAMENTUM, μέλαν, varias habet significationes. Communiter denotat *scriptorium*, vel *librarium*, τὸ μέλαν γραφικόν. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. vel *fuligineum*, & *pietorium*, quæ non sunt hujus loci; vel significat in Medicina plerunque *Chalcanthum*, sive *Vitriolum*, & dicitur *Atramentum sutorium*, χάλκανθον. Vide suo locum *Vitriolum*. Confer ad Lex. Chym. Rul. sub vocab. *Atramentum*, & Joh. Rhod. in Lex. Scrib. Mystice quoque, vel Ænigmatice tribuitur hoc nomen lapidi Philosophico a Lagneo in Harmon. Chym. Thes. Chym. Vol. IV. p. 77.

† Α'ῤῥητοι, quibus coaluit uteri meatus. Gal. de causis Symp. l. 6. c. 4.

ATRECES, ἀτρεκές, & adv. ἀτρεκέως, non una significatione sumitur apud Hipp. Interdum significat *exactum*, curiosum, perfectum accuratum, l. de Ætate (qui in plerisque appendix est de Carnib.) XXII. 3. 6. l. de vet. med. XXI. 10. 18. in Mochlico, XXI. 10. & XXV. 8. interdum *vere*, vel *revera*. Hinc vocab. ἀτρεκείη, pro *veritate* etiam ponitur de nat. pueri XXXV. 11. quamvis non videam, quid obstat, quominus etiam per accuratum verti possit: interdum *penitus*, *ex toto*, prorsus, ut l. de art. t. 63. Plura vide ap. Foes. p. 106. seqq.

ATREMAS, *Atremeas*, *Atremes*, *Atremeon*, ἀτρέμας, ἀτρεμέας, ἀτρεμής, ἀτρεμέων, a verbo ἀτρεμέειν, *quiescere*, *immutum esse* (quod legitur apud Hipp. 1. aphor. 3.) significat *intrepide habentem*, *quietum* (unde & ἀτρεμία, idem quod ἡσυχία, *quies*, juxta Hesych.) ut patet ex l. 5. Epid. XXIV. 6. reperitur l. 7. Epid. XVIII. 9. 2. de iis, quæ in med. t. 15. & 2. de fract. t. 77. Vide Foes. Oec. p. 107. 109. & Diet. n. 115.

ATRETI, *Imperforati*, ἄτρητοι, dicuntur in utroque sexu, quibus anus, aut genitalia perforata non sunt, sive id ex natura fuerit, sive morbo acciderit, carne, vel membrana supercrescente, & meatum obstruente. Gal. 3. de sympt. caus. 4. Arab. dicitur *Alratia*. Vide supra. Ad quam classē morborum referendū sint *Imperforati* dicti, dubitatur. Casp. Hofm. in Instit. l. 3. c. 141. morbis in situ annumerat, quemadmodum & Apolog. pro Gal. l. 3. c. 226. Montanus vero ad morbum meatuum, sive viarum

rum refert, teste eodem Hofm. d. l. c. 104. A. Verum salvo aliorum iudicio existimo, constituere peculiarem speciem, ac tertiæ differentię essentialē, morborum solutioni nimirum continui oppositam, & ita eo potius referendam. Hoc certum est, ad morbos in situ minus recte referri. Vid. Dogm. nostr. P. II. c. 4. d. 8. & Chirurg. Oper. Fabric. de Aquap. de glan- de non perforata, hymene non perforate, & ano non perforato, p. m. 84. 94. 100. edit. Patav. Ultimi exemplum a nativitate vidi ante quamplures annos in vico Neila dicto Narisco- rum, qui filiolus perfecte *Atretus* in ano paulo post obiit.

ATRICES, vocantur tubercula parva circa a- num, quæ interdum recedunt, & tempore re- deunt, saltem in principio. Annumerantur Con- dylomatibus, & Fico a Valesco de Tarant. Phi- lon. Pharmac. l. 4. c. 35. p. m. 516.

ATRICI, dicuntur vulnera occulta in extre- mitate intestini recti nascentia, ita tamen ut aliquando concavitas horum non ita tangat in- testinum, ut perforet ipsum. Isaac. l. 9. Theo- ricæ c. 32.

ATROPHIA, ἀτροφία, i. e. nutritionis defectus, quando ex nutrimento fructus non percipitur, Gal. 2. M. M. 7. uno verbo *Macies*, *Tabes*, *Con- tabescentia*; quamvis hæc duo vocabula distin- guat Franc. Sylvius l. 5. P. M. c. 37. §. 6. in quo capite ex professo de *Atrophia* solide tractat, *Maciem* dicens, si sola pinguedo absumitur, nec æque restituitur; *Tabem* vero, si caro si- mul minuitur. Est igitur in genere *Atrophia* im- minuta nutritio, quam corpus, vel ejusdem certa membra naturaliter quidem absumtis por- tionibus quibusdam nutritiis, nullis vero in earum locum succedentibus, perpeti cogun- tur. Videatur Celsus l. 3. c. 22. Est igitur du- plex, Universalis totius corporis, & Particula- ris in determinatis tantum partibus, Artubus præsertim. Causæ possunt esse variæ, internæ, vel externæ, quæ in eo omnes conveniunt, quod vel impediunt succi nutritii proventum sufficientem, vel ejusdem debitam distributio- nem. An a fascino inferri possit *Atrophia* pueris, legat. Sennert. Med. Pr. l. 6. p. 9. c. 1. & Roder. a Castro Med. Polit. l. 4. c. 1. *Atrophiam* a vermi- culis dorsalibus etiam in dubium vocat Fr. Hof. in M. M. l. 1. c. 19. Singularis quoque species est *Atrophia in oculo*, cum ex longa imbecillitate, vel alia quadam latente causa oculus paululum quasi propulsus, deinde cavatus ad radicem cum dolore minor evadit, obscureque, aut ni- hil omnino videt. Gal. l. Introd. c. 15.

ATTÆ dicuntur Festo, qui ob crurum, vel pedum vitium plantis insistentes terram attin- gunt magis, quam ambulant.

ATTAGAR, i. e. *Lapis*. Rul. Johnf.

ATTAGEN, ἀταγήν, & ἀταγήν, Fœmin. *At- tagena*, avis nota inter delicias cibarias, vul- go *Daselhun*, cujus descriptionem, & usum in cibis, atque medicina leges apud Aldrov. l. 13. Ornith. cap. 10. Bruyerin. de re cibar. lib. 15. cap. 38.

ATTALUS, ἀτταλος. *Attalicum*, ἀτταλικόν, epitheta sunt quarundam formularum medica- menti, ap. Gal. in lib. de compos. med. sec. loc. & genera, hodieque minus usitata, sed obso-leta. Vide Gorr.

* ATTELABAS. Vide *Locusta*.

ATTENUANS, λεπύτων, dicitur de cibis, & de medicamentis, quæ acri, & calida facultate prædita crassos succos attenuant, colliquant, incidunt, & resolvunt. Gal. 14. M. M. 15. Ho- dieque dicuntur portionibus salinis, nitrosis, li- xiviosis, alcalicis, volatilibus, vel evectis ope- rari.

ATTENUATIO, λεπυτμός, λεπύτης, idem quod *Extenuatio*, dicitur totius molis collapsus, vel subsistentia, ejusque signum est cutis laxitas. Hippocr. 3. in 5. Epid. t. 29. & Galen. in comm. Coincidit cum *Atrophia*, de qua p. a. Junge 4. aphor. 23. Dicitur & *Gracilitas*, quæ corporis est exilitas, quam a macie quidem distinguit: Illam naturalem, hanc præternaturalem tenui- tatem, quæ Græce ἰσχύτης dicitur, statuens Linden. Exerc. XIV. §. 23. 24. Sumitur & Mechanice pro *Comminutione*, D. D. Bohn. Dissert. Chym. Phys. VII. §. 4. Vide *Comminu- tio*. In Opere Spagyrico conjugii massæ Solis, & Lunæ *Attenuatio* dicitur secunda Clavis, quoniam rigiditas corpori inest, & flexibili- tas, & inquinatio. Theatr. Chym. Vol. V. pag. 452.

ATTICUS, ἀττικός, epitheton mellis optimi, ut & Cera, sive Propoleos, apud Scribon. Larg. passim.

ATTILUS, dicitur *piscis fluvialilis*, Pado flu- mini proprius, cartilagineus, Sturioni magna ex parte respondens, cujus caro mollis, & flu- xa, palatoque minus jucunda. Aldrovand. l. 5. de pisc. c. 1.

ATTINCAR *Veneris*, formula est Tincturæ ad Lunam, apud Paracels. Manual. 1. Vide *Alba- tio*.

ATTINGAT, i. e. *flos aris*. Rul. Johnf.

ATTINGIR, i. e. *Capsula terrea*. Id.

ATTONDERE. Vide *Tondere*. Scribon. Larg. n. 10.

* ATTONITUS *morbis*, idem quod *Apoplexia*, de quo vocab. vide supra.

* ATTRACTIO, ὀλκῆ, in genere dicitur ea spe- cies motus localis, quando res quædam ex al- lio loco mediante vi quadam motrice alterius tra-

trahentis movetur, ut huic propius adjungatur. Dividi potest in manifestam, quæ etiam proprie talis est, quando trahens principium externum in sensus incurrit una cum modo tractionis; estque vel naturalis, vel artificialis. Ita manu res attrahimus; aut labiis infantes illiciunt lac e papilla, quæ attractionis species *suctio*, ἐκμύζησις, dicitur: Ita, quando ore attrahimus inspirando aerem, specialiter *Epispasmus*, ἐπισπασμός, Hipp. vocatur 5. in 6. Ep. t. 32. Sic instrumentis etiam variis perfici solet attractio artificiosa. Et in *Occultam*, & *intrinsecam*, veluti impropriam, quæ etiam vel corpori, & partibus attribuitur, qua de causa *Attrahitrix*, ἐλκτική δύναμις, facultas, vel virtus excogitata fuit, cujus beneficio singulæ partes sibi peculiare succos nutritionis gratia appetere, & attrahere valent. Gal. 5. de L. A. 1. Vel etiam medicamentis, præsertim purgantibus, aliisque rebus, magneti, succino, &c. Verum posteriorem hanc in universum, occultam scilicet & intrinsecam recentiores rejiciunt, ceu commentitiam, & plane metaphoricam, ex aliis principiis evidentioribus rem ipsam declarantes. In specie purgantium vim attrahtricem nos quoque impugnavimus disp. de purgat. mod. ac viis ad alv. & Joh. Nic. Pechlin. tr. de purg. Reliqua Philosophis ventilanda, & dirimenda relinquimus.

ATTRACTIVUM, Parac. dicitur, quod natura præstat, de Therm. Piper. c. 4. Item *Attractiva* dicuntur medicamenta, quæ vim ad se trahendi habent, ex similibus etiam *attractivis* composita. Dorn. Rul. & Johnf.

ATTRACTORIUS, idem quod *Attractivus*, ἐπισπαστικός. Vide *Epispasticos*.

ATTRAHENS, ἐπισπαστικός, ἐλκτικός. Vide *Attrahitrix*, *Epispasticus*.

† **ATTRITA**, dicuntur Plinio Intertrigines. Mercur. de morb. puer. l. 1. c. 1.

ATTRITIO, ἐκθλίψις, πῦξις, dicitur solutio continui superficialia cuticulæ, & cutis a compressione oborta, ita v. g. ex itinere pedes, aut femora atteruntur. Gal. lib. 11. de S. Fac. 5. Coria vetera, & l. 1. de C. M. S. G. cap. 5. *Attritio* quoque est species *Cardialgie*, quando ventriculus ab assumpto cibo, antequam excernitur, exæstians atteri videtur, cum angustia, & compressione anhelitus, ut statim præforari videatur. Sennert. Med. Pract. l. 3. P. I. f. 2. c. 15. Usurpatur etiam *Attritionis* vox a modernis Physicis, & Chymicis Physiologice in declarando fermentationis negotio, ubi partes ab intestino motu agitatae, præcipue crassiores, salinae, & terreae sese atterunt, & comminuunt, quemadmodum passim in eorum scriptis legitur.

ATUREB, i. e. *Vitrum Azazeze*. Rul.

ATYPOS, ἄτυπος, idem quod ἄτακτος, erraticus, epitheton morborum inordinato modo invadentium. Gal. de Typis c. 4.

AVANSIS, ἀνσος, a verbo ἀνείναι, exsiccari, arefieri, in genere *exsiccationem* significat. Hinc etiam verbum ἀνθραίναι, de uteris præ labore exsiccatis usurpavit Hipp. l. 1. de morb. mul. 5. Specialiter tamen substantivum ad senium plantarum refertur, ut idem sit, quod γῆρας, senium in animalibus. Fit enim utrumque ab immodica siccitate. Gal. l. 1. de san. tu. 2.

AVANTE, ἀντή, aliis ἀντή, minus recte, ἀνψή, specialiter Hipp. morbus siccatorius dicitur, descriptus l. 2. de morb. LXIV. 1. cujus causa a fermenti in ventriculo aciditate valde volatili, & flatulenta, necnon succi pancreatici consimili vitiositate deducenda videtur.

AUCHEN, ὠχλὺν, i. e. *Cervix*, *Collum*, de quo suo loco.

AUCHMUS, ὠχμός, i. e. *squalor*, immoderatam siccitatem denotat. Frequenti in usu apud Hipp. præsertim de anni temporum siccioris conditione, v. g. in l. 2. Epid. t. 4. de hyeme; in genere de omnibus anni temporibus, 3. aph. 7. & 15. Hinc adjectivum ὠχμυρόν, *squalidum*, de æstate, d. l. aphor. 13. de hyeme, aph. 11. Opponitur ἐπομβρον, ἐπομβραία pluviarum copia, d. l. Vide Dieterich. num. 132. Alias Joh. Martinus Profess. quondam Regius Parisiens. in prælectionibus suis ad Hipp. l. de A. L. & Aq. exposuit vocab. ὠχμός etiam de moderata siccitate australi, & boreali p. m. 17. 18.

AUCTIO, *Augmentatio*, αὐξήσις, idem quod *Accretio*, proprie dicitur species illa nutritionis, quando corpora & partes, accedentibus de novo portionibus iis, e quibus antea constabant, virtute flammæ vitalis assimilatis, secundum omnes dimensiones augentur, accrescunt usque ad naturæ determinatam quantitatem, Charlton. Oec. An. Ex. 1. §. 1. Quæ vero extenduntur, nec tamen rescinduntur, speciem falsæ *augmentationis* præ se ferunt. Gal. l. 1. de nat. fac. c. 7. Hinc τὰ αὐξανόμενα, quæ augentur, plurimum habere calidi nativi, & propterea plurimum indigere alimento dicuntur 1. aph. 14. Imo proprie *Accretio*, vel *Auctio* fit, quando in mixto quædam res heterogeneæ accrescunt, aut agglutinantur, estque citra assimilationem. Fallopius *auctionem* propriam dixit, quæ fit a principio intrinseco; impropriam vero, quæ ab externo, tr. de metall. sive fossil. c. 8. Tom. I. p. 286. De *Accretione* duplici vid. Becheri Oed. Chym. Tit. 6. §. 1.

AUDACIA, τόλμη. Vide *Tolme*.

AUDE, αὐδή. Vide *Vox*.

* AUDITORIUS *meatus*, πόντος ἀκουστικός, est rotundum foramen, quod ad aures pertinens non solum usque ad cerebri membranam pertingit, sed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipsum a cerebro descendit. Gal. l. 6. M. M. c. 6. quod & *cæcum foramen* dicitur, τυφλὸν ῥήμα, l. de nerv. diff. c. 6. Anterior claudit Tympanum, sive membrana tympani, interius complectitur ossicula tympani, Malleum, Incudem, Stapedem, ipsas cavitates anfractuosas, Labyrinthum, & Cochleam. Vide *Aures*.

AUDITUS, ἀκοή, est actio animalis externa, qua species sonora, mediante aere externo, ad auriculæ antrum exterius, deinde ad aerem insitum, & in antrum interius, labyrinthum, & cochleam delatæ, a nervo auditorio ibidem implantato excipiuntur, & a spiritu animali percipiuntur. Vide *Anatomicos*, & ex recentioribus Th. Villis de anim. brut. p. 1. c. 14. D. Du Verney Anatom. Paris. celeberrimi tr. de *auditus* organi structura, usu, & effectibus, cuius etiam mentio fit in Act. Erud. Lips. 1683. Gunth. Christ. Schelhammeri Prof. in Acad. Julia librum de *Auditu*.

AUDITUS *gravitas, difficultas*, δυσηκοία, βρυχοία. Vide *Surditas*.

AVERSIO, ἀποτροπή, Gal. idem, quod *Revulsio*. Vide *Anispassis*. Gal. 2. in 6. Epid. t. 29. & 5. aph. 68. Verum admittit latiore significationem, dum *Aversio* in genere notat auxilium evertens motum materiæ morbificæ ad partem aliquam inconvenientem, cuius species sunt revulsio, Derivatio, Repulsio. Albertin. Botton. l. 1. de morb. mul. c. 28. *Aversio* quoque idem, quod *nausea*. Hinc *aversus* ab omni esca stomachus legitur apud Scrib. Larg. n. 186. *Aversionem uteri* vocavit Mercatus ejus motum ad varias partes factum, (quamvis fictitium potius, quam revera ita se habentem) & prolixius de hoc argumento egit l. 2. de mul. aff. c. 12. p. m. 221. seqq.

AVES, ὄρνιθες, pertinent ad classem rerum non naturalium in Medicina, quatenus vel alimentum, vel etiam medicamentum præbent hominibus. Eo sunt salubriores, quo sicciori præ aliis animalibus præditæ sunt temperamento, utpote aridioribus cibis gaudentes, paucosque potu utentes. Gal. 4. in 6. Epid. t. 26. l. 3. de alim. fac. c. 9. Specialiter *Avis Medica* dicitur *Pavo*, ob insignem ejus vivacitatem, ut & utilitatem in Medicina, teste Schrod. Pharm. l. V. cl. II. 1. n. 65. *Aves Cypriæ*, vel *Avicula Cypriæ* dicuntur illæ *Candela odorata* pro fumo ex massa Trochiscorum paratæ, quæ & *Baculi* a forma oblonga dicuntur, quemadmodum paratur *Cera Hispanica* vulgo dicta, varii colo-

ris, ad obfignandas literas usitatissima. Quæ Chymicis dicantur *Aves Hermeticæ*, & quid sit *Avis*, quæ noctu volat sine alis, vid. ap. Dorn. de transm. metall. c. 11. in Th. Ch. Vol. I. p. 725. Vol. IV. pag. 355. Libav. Tom. II. p. 333. De duabus *Avibus Hermeticis* videatur Senior de Chymia in Th. Ch. Vol. V. p. 206. 208. Rationem huius appellationis hanc dedit Rul. quia in altum volat *as Hermetis*, & tamen iterum in terram propter nutrimenta descendit; unde nutrix omnium est *Terra*. In Lex. Alchim. *Avicula Hermeticæ* sunt sal universale juxta Sendivogium ex ore colligendum. Ephem. Nat. Curios. Dec. I. Ann. III. p. 452.

AUGITES, αὐγίτης, est nomen gemmæ viride pallentis, vilioris Topazio, quæ & *Callais*, vel *Calais* alio nomine dicitur. Plin. l. 37. c. 8. & Agric. l. 6. fossil. p. m. 292.

AUGMENTATIO. Vide *Augmentio*.

AUGMENTUM, αὐξήσις, ὁπώδωσις, ἀνέβησις, idem est quod *Ascensus*, *Incrementum*, seu Synonyma secundum tempus morborum denotantia, juxta Gal. lib. 1. de Cris. cap. 3. quando dispositio p. n. magis magisque sese per symptomata interiora, aut frequentiora exerit, specialiter in febribus, quando calor febrilis una cum aliis symptomatibus ingravescit, l. 2. de diff. febr. c. 11. si cruor nimis effervescent, cum pulsu forti, & vehementi; si vigilæ, phrenitis, aut dolor capitis immaniter urgeant. Villis de febr. cap. 11. Dicitur & ἐπαύμα, & morbis in augmento ἐπαυμάζειν, Dieter. n. 29.

AUGURISTA, dicitur superstitionis artifex, qui suam artem in speculis, crystallis, & in a- quis exercet, præcipue in volucrum cantu, volatuque, ut ex eis præfagiat; aliorum etiam ritus ob eandem causam observat. Dorn. in Dict. Par.

AULOS, αὐλός, & diminut. αὐλίσκος. Vide *Fistula*.

AURA, πνοή, idem quod *Exhalatio aerea*, spiritus, Vapor. Imprimis vero nonnulli modernorum hoc vocabulo delectantur, quibus scrupulum movet terminus *Flammæ* ad exprimendum principium vitale sanguineum, sive Calidum nativum, secuti Helmontium, qui integrum tractatum conscripsit, & inscripsit, *Aura vitalis*. Verum res omni caret difficultate. Alio enim respectu flamma, alio vero spiritus, *Aura Vitalis*, & alio rursus aliter appellari potest.

AURANCUM, vel *Aurantum*, i. e. *Testa ovorum*. Rul. & Johnf.

AURARIC, i. e. *Mercurius*, idem quod *Azoth*. Id.

AURATA, *Orata*, χρύσοφρος, ἱερὸς ἰχθύς, piscis

piscis facer, ἰωνικόν, *piscis litoralis* nomen est, qui teste Athenæo l. 7 omnium suavissimus, palatoque gratissimus olim habebatur. Vide Aldrov. l. 2. de pisc. c. 17. Bruyerin. l. 10. de re cib. c. 1. J. Alex. l. 14. Sal. c. 10.

* **AURES**, ὠτὶς, dicuntur auditus instrumentum. Gal. de diff. instr. odor. c. 2. & quia frons ad tempora porrigitur, in ipsius terminis sitæ sunt. Dividitur *Auris* in *Externam*, & *Internam*. Illa dicitur *Auricula*, τὸ ὠτίον, (vide Joh. Rhod. in Lex. Scrib.) & gaudet membrana admodum sensili, a parte etiam postica Glandulis nonnullis Parotides dictis. (Unde & inflammatio circa illas glandulas, vel abscessus eodem nomine indigitatur) *Auriculæ* pars superior potissimum *Ala* dicitur, πρὸς ὕψος, Ruffo, quamvis & toti auri externæ hoc nomen tribuatur; inferior *Lobus*, λοβός. Partes minutiores *Alarum* sunt quoad ambitum *Helix*, i. e. *Anfractus*, & superior, posteriorque tortuosa, & introrsum imbricata portio, cuius finem ἀντιλοβίδας dixerunt, & *Xyster*, ξυστήρ. Huic opposita interior protuberantia *Anthelix*, ἀντέλιξ, quasi obanfractus dicta. Cavitas auris externæ interior *Scapha* appellatur, σκάφη, item *Concha*, Conchula, κογχίον. Conchæ opposita eminentia juxta temporis fines *Tragus*, τράγος, & altera huic adversa ἀντίτραγος, *Antitragus*, dicuntur. Ad hanc aurem nimirum internam concurrunt seqq. partes. *Os petrosum*, λίθοειδές ὄστρον, in quo quinque foramina, quorum primum *Meatus auditorius*, πρὸς τῆς ἀκοῆς ἢ ἀκουσικὸς dicitur. Hipp. l. de Glandul. σκολιὸς πόρος, καὶ σφῆς, & tres cavitates insigniores, *Concha*, κόγχη, *Cochlea*, & *Labyrinthus*: *Tympanum*, membrana satis valida in extremitate circulo osseo munita; *Tria officula*, *Malleus*, *Incus*, & *Stapes*, quibus nonnulli addunt quartum, quod *Cochlear* appellavit Lind. *Physiol. Med.* l. 2. c. 12. §. 26. Vasa sanguinea, Nervus auditorius, & muscoli. Quæ omnia prolixius descripta reperire licet in scriptis Anatomicorum, & in specie in H. F. ab Aquap. tr. de aure auditus organo, Barthol. l. 3. Anatom. cap. 9.

* **AURES cordis**, vel *Auriculæ*, τὰ ὠτὰ τῆς καρδίας, Hipp. ἑσπερ., l. de cord. t. XI. 2. sunt duo sinus minores membranosiore, quam cor, concavi, in utraque cordis baseos parte sinistra collocatæ, ad similitudinem aurium. Gal. lib. 7. de Adm. Anat. c. 9. & 6. de U. P. c. 15. quarum dextra excipit sanguinem e principio trunci venæ cavæ, & coarctata exprimit in ventriculum cordis dextrum: Sinistra vero e principio venæ pulmonalis (alias Art. Venosa dictæ) recipiens per Systolen offert ventriculo cordis sinistro, teste Harvey, primo circulationis sanguinis

vel inventore, vel restauratore, Ex. de motu cordis, & sang. confirmantibus quoque hoc ple-risque omnibus recentioribus Anatomicis.

AUREUM vellus, dicuntur scripta Chemiæ de auro, & argento, & libri in velleribus conscripti. Robert. Vallenensis de verit. & antiquit. art. Chemicæ, in Thes. Chym. Vol. I. p. 10. ex Svida, quamvis in hoc de velleribus nihil reperire in Gr. potuerim, ἐν τοῖς πύλαις, in veteribus. Hoc nomine quoque Guil. Menens scriptum suum indigitavit in Th. Ch. Vol. V.

AUREUS ramus, etiam significat *Chrysopæam*, sive artificium aurum faciendi, Ibid. pag. 18. *Aureus* est quoque nomen ponderis, idem significans, quod solidus, i. e. Drachma una cum dimidia, Joh. Anglic. Ros. Angl. p. m. 885.

AURICHALCUM, idem quod *Orichalcum*, vocatur Æs illud factitium flavum, colorem auri præ se ferens. Unde & tropice, vel mystice *Hypocrysin* significat. Vide Blas. Vigenarium tr. de Igne, & Sale c. 47. in Th. Ch. Vol. VI. p. 76. Paratur vero ex Cupro mixtura lapidis calaminaris fuso, quamvis colorem auro similem intensius acquirat, adjecta Marcasita argentea, & parva quantitate Tutie cum cupro fusis, Jac. le Mort, Metallurg. contr. p. 271.

AURICOLLA, quasi *Auri gluten*, quid significet, Vide in Turba Philos. serm. 24. Th. Ch. Vol. V. p. 20.

AURICULA. Vide *Auris*. *Aures*. Tropice etiam funguli illi frutici Sambuci adnati vulgo *Dolumdersd mamlein*, *Auriculæ Judæ* vocantur, quæ appellatio ad Botánicos pertinet.

AURICULARIUS, ὠπικός, epitheton Medici. Gal. ad Thrasymb. c. 24.

AURIGA, dicitur species fasciæ, ad latera deliganda, cuius descriptio videatur apud Gal. de fasciis, num. 10. In Anatomicis Lobus quartus Hepatis olim dictus etiam *Auriga*. Vide *Focus*.

* **AURIGO**, *Aurugo*, Scrib. L. n. 110. & *Auruginosus*. Vide *Icterus*.

AURIPIGMENTUM. Vide *Arsenicum*.

AURISCALPIUM, ὠτογλυφίς, instrumentum auribus purgandis destinatum, & aliis usibus ad aures curandas accommodatum. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

AURIUM abscessus. Vide *Parotis*.

AURIUM affectiones, sive morbi, τὰ ἐν τοῖς ὠσὶ πάθη, varii occurrunt, de quorum curatione legatur etiam Gal. l. 3. de C. M. S. L.

AURIUM dolor. Vide *Otalgia*.

AURIUM igneus fervor. Vide *Pyrosis*.

AURIUM inflammatio, φλεγμονὴ ἐν ὠσὶ, ex natura Inflammationum in genere intelligitur.

AURIUM sonitus, tinnitus. Vide *Tinnitus*.

AURIUM sordes. Vide *Cerumen*.

AURIUM *speculum*, vel *specillum*. Vide *Speculum*.

AURIUM *vermes*, *σφάλμας ἐν ὧσι*. Vide *Vermis*.

AURIUM *ulcus*, *Aures exulceratae*, *ἔλκος ἐν ὧσι*, ex natura ulceris innotescunt.

AURORA *surgens*, ænigmatica est locutio Spagyricorum, qua indicant Lapidis Philosophici virtutem multiplicativam, quemadmodum unum frumenti granum multum fert fructum. Th. Ch. Vol. I. p. 169.

AURUM, χρυσός, est metallorum omnium nobilissimum, solidissimum, colore flavum, ex principiis digestis, adeoque fixis compactum, potissimum Sulphure, & Mercurio. Dicitur *Rex Metallorum*, & *Solis* nomine, atque caractere O a Chymicis insignitus. Num vero tanta sit vis, & efficacia in corpus humanum, vel potius sanguinem & spiritus Medica, non est hujus loci prolixè ventilare. Videantur, quæ supra de *Argento* dicta sunt. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. De *Auri* historia legatur Schrod. l. 3. c. 9. & Fr. Hofm. in Cl. ad ill. loc. Rolf. Disp. de *Auro*, & Ord. ac M. comm. l. 13. c. 4. Plura de *Auro* invenies in omnibus sex Voluminibus Th. Chym. quæ loca quæras in Indice. Cæterum apud Chymicos seu veros, seu Sophisticos, & impostores non unum habetur *Aurum*, sed varium. Est *Aurum vulgi*, quod & *Naturale*, diciturque per essentiam. Est aliud *Philosophicum*, quod in Opere Magni Mysterii, seu Lapidis Physicorum (qui & ipse *Aurum Philosophorum* dicitur) crebro occurrit. Aliud appellant *Medicum*; aliud *Magicum*, & *Cabalisticum*. Sed & *Aurum Musicum* invenimus, & *Aurum vitæ*, & *Sophisticum*. Est *volatile*, & *fixum*. Est *Diaphoreticum*, verba sunt Libavii S. A. Chym. l. 2. c. 11. De *Auro potabili* (quod fortassis citra injuriam *potabile* dixit Crollius) cui libet tempus terere lectione nugarum, vel jactationum, adeat varia Chymicorum scripta. Judicium vero de his, & similibus *Aureis Medicinis* non ineptum legat apud Libav. Apocalypf. Hermet. Part. prior. c. 19. *Aurum Horizontale* est *Mercurius* factus *Diaphoreticus dulcis*, ut mel, & instar *Auri* fixus. Helmont. tr. de Lith. c. 8. n. 4. Vide *Horizontale*.

AUSTER, νότος, Notus, ventus ita dicitur meridionalis, calidus, & humidus, morborum feracissimus, uti patet ex 3. aph. 5. Rationem reddidit Gal. 2. in 1. Ep. t. 62. quia facit dissolvere corpora, humoresque fundere, adeoque putrefacere simul, præsertim ubi cum largioribus conjunctus sit imbribus. Temporis anni dispositio, in quo *Auster* ventus frequentius flat, *Nautica*, νότιος, vel *Australis*, *Austrina* dicitur. Vide Dieter. Jatr. 578. 579.

AUSTERUS, αἰσθητός, *Auster*, Scrib. Larg. n. 188. dicitur de eo, quod terrestris est naturæ, cum salinis tartareis permixtæ, vim habens adstringendi, ab *Acerbo* sola intensione diversum. Gal. l. 1. de Sim. Fac. c. 37. Ex hypothesebus Cartesianæ Philosophiæ *Austerrum* consistere creditur in particulis obtusangulis, hebetiori ferræ adsimilantibus. Dolæus Encycloped. l. 11. c. 11. §. 11. p. 165. Habere etiam *Austera* vim calculos producenti, quatenus glutinositatem, & tenacitatem rerum fluidarum inferunt, ostendit Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 55. §. 50. Eorum utilitatem tradit c. 13. §. 32. 47. 48. & alibi.

AUSTROMANTIA, alia est quædam superstitio excogitata ex ventorum observationibus, ut quum Astra ventorum in summam, ultra consuetudinem, vehementiam erumpunt: Inde futuri præsagium homines otiosi magis, quam curiosi pronunciant. Dorn. in Dict. Parac.

AUTARCIA, αὐτάρκεια, est animi tranquillitas, qua quis sua sorte contentus est, & opponitur τῇ ἀπολησίᾳ. Gal. de dign. ac curan. morb. c. 9. Vide *Aplestia*.

AUTETES, αὐτέτης. Vide *Autites*.

AUTHADES, αὐθάδης, arrogantem, & superbum significat, qui præ se cæteros despicit: Vitium ingens in Medic. l. 26. Dicitur & ἰδιογνώμων, *contumax*.

AUTHEMERON, αὐθήμερον, αὐθημερόν, i. e. eo ipso die, apud Hipp. 4. aphor. 10. Dieter. n. 126. Hinc & medicamentum dicitur *Autheameron*, quod eo die, quo adhibitum est, medetur, ac juvat; cujus generis duo habentur apud Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. ad lienis affectus. Dicitur & αὐθωρόν, Gorr.

AUTHORITAS, αξιοπιστία, de Authoribus Medicis dicitur, quibus secure fides haberi potest, iis nimirum, qui non ob inanem gloriam, neque ex dogmatum amore compulsi, neque altercandi studio irritati aliquid scribunt, judicio Galeni de opt. sect. ad Thrasyb. cap. 14. τίς ἐστὶν ἀπόσι.

AUTITES, αὐτίτης, nonnulli αὐτέτης, epitheton est vini, vel quod *hornum* dicitur, i. e. hujus anni, quo bibitur, quasi αὐτοεπίτης, uti exponitur locus Hippocr. lib. 3. de morb. XV. 33. vel quod est *sincrum*, non dilutum aqua, αὐθόχυτον, quam significationem urget Linden. Sel. M. Ex. VII. §. 24. Vide Foef. Oec. pag. 109.

AUTOCINETOS, αὐτοκίνητος, αὐτόδρομος, dicitur de eo, quod per se movetur, apud Hipp. l. de hebdomad. allegante Foef. d. l.

AUTOLITHOTOMUS, (rectius fortassis *Hautolithotomus*, aut ad imitationem vocis Terentianæ *Heavtontimorumenos*, *Heavtolithotomus*) vocatur

catur ille, qui sibimetipſi calculum ſeſſione ex-
emit, quæ hiſtoria admiratione digna commu-
nicata a D. D. Reifelio legitur in Ephemer. Nat.
Cur. Decad. I. Ann. III. Obſ. 192.

AUTOMATOS, αὐτόματος, & αὐτομάτως, de-
notat ſpontaneum, ſponte, ultro, non alterius
adminiculo, 1. aph. 2. 4 aph. 21. 6. aph. 5. Cur
Dieter. triplicem conſtituerit ſignificationem
Jatr. n. 130. non video neceſſitatem. Vid. &
Linden. Ex. 15. § 136. Frequenter etiam hodie-
que uſurpatur de Horologiis, aliſque machi-
nis, quarum partes ita diſpoſitæ ſunt, ut ſe in-
vicem moveant.

* AUTOPSIA, αὐτοψία, vocabulum erat olim
Empiricæ ſectæ proprium, quo ſignificabant
memoriam eorum, quæ frequenter, & eo-
dem modo viſa eſſent. Verum & hodieque ad
Medicinam Dogmaticam, vel Rationalem
ſumme neceſſaria eſt *Autopſia*, ſeu eorum ob-
ſervatio, & memoria, quæ proprio intuitu
unusquiſque inſpexit. Gal. de partib. art. medic.
cap. 2. Sane per *Autopſiam*, ſive ocularem de-
monſtrationem acceſſerunt hoc ſeculo quam-
plura inventa Anatomica, artem Medicam il-
luſtrantia, quibus carendum fuit veteribus,
non ſine gravi detrimento. E recentioribus quo-
que hanc *Autopſie Medicæ* (quæ non ſolum
per uſum, ſed & per reliquos ſenſus externos
obſervata comprehendit) neceſſitatem, & uti-
litatem egregia oratione h. tit. demonſtravit ce-
leberrimus D. Paulus Ammannus Profeſſor Li-
pſienſis.

* AUTOPYROS, αὐτόπυρος, ἢ αὐτοπυρεſτης, eſt
epitheton panis, qui & *Syncomiſtus*, συγκομι-
ſτος dicitur, quando totum triticum, nulla
detraſta ſiliginea parte, ſed furfure ſolum ſe-
creto, in panificium cedit, ſic ut inter furfura-
ceum, & ſimilagineum medius ſit. Hic qua-
lem ex natura habet farinam triticum, talem
etiam ſervat. Gal. 1. 2. ad Glauc. c. 7. Celfus 1. 2.
c. 18. deſcripſit, cui nihil ademptum eſt, ita
ut e farina paucis etiam furfuribus, & utricu-
lis confuſa paretur, exponente Guil. Pantino,
in comment. ad h. l. p. m. 285. Vocatur *Panis*
domeſticus, *ſecundarius*, *cibarius*, *confuſaneus*,
Jonſt. Synt. Med. pag. 45. Vide Rhod. in Lexic.
Scribon.

AUTUMNUS, φθινόπωρον, dicitur anni tempus
tertium poſt æſtatem, Arcturo oriente inci-
piens, & Vergiliarum occaſu deſinens, in quo
humores, & ſpiritus poſt præcedentem æſtum in-
cipiunt defectionem pati. Hinc morborum fera-
ciſſimus dicitur.

Autumnusque gravis, Libitinae queſtus acerbae.
Horat. 1. 2. Sat. 6. v. 19. *Autumno* morbi in genere
acutiſſimi, & pernicioſiſſimi familiares ſunt,
in primis vero phthiſis, vel tabes, ex 3. aph. 9.

& 10. Catalogum morborum *Autumnalium* vi-
de d. l. aph. 22. Quid myſtice *Autumnus* dica-
tur in opere *Lapidis Philoſophici*, videatur in
Magiſtr. Ortulani Practic. Alchimic. & Mag.
Valentini opere præclaro, quæ extant in Th.
Ch. Vol. IV. pag. 917. 943. Imo etiam ipſe *La-
pis Phil.* dicitur *Autumnus*, ap. Lagn. Harm.
Chym. d. l. p. 727.

AUVER, i. e. *Aqua pura, vel levis.* Ruland.
in Lex.

* AVULSUM, *Avulſio.* Vide *Apopſpasma*.

AUXESIS, αὐξήσις, verbum αὐξέειν. Vide *Aug-
mentatio*, & *Augmentum*.

AUXILIATIO, *Auxilium*, βοήθημα, βοήθεια,
idem quod *Remedium*, de quo infra ſuo loco.
Scrib. Larg. n. 67. 106.

AXEA commiſſura, Ἰσχοῦδης. Vide *Trochoi-
des*.

AXILLARIS vena, ἡ ἀξὶ τῆς μαχαλῆς φερομένη
φλέψ, quæ per axillam percurrens major hu-
merali per totum brachium in ramos ſcinditur
duos, ſuperiorem, inferiorem, externum, in-
ternum: Ille vena hepatica: hic ſubalaris, ba-
ſilica, & vena cubiti interna appellatur, Gal. 1. 3.
de adm. anat. c. 5. Eſt ergo *Axillaris vena* ſobo-
les inſignior venæ ſubclaviæ thoracis cavitate
egreſſæ. Ita & *Arteria Axillaris* dicitur ſubcla-
via thoracem egreſſa, Anat. Barthol. libell. 2. c.
2. p. 652.

AXIOLOGOS, ἀξιόλογος, id eſt *effatus dignus*.
Tribuitur etiam abſceſſui ab Hippocr. Coac. t.
150.

* AXIOMA, ἀξίωμα, vocatur propoſitio in-
demonſtrabilis, apud Gal. lib. 1. Met. Med. c. 4.
Illorum duo numerat in arte Medica Salviuſ
Sclanus, ceu univerſaliſſimas propoſitiones,
ſcilicet quod ea, quæ ſunt præter naturam,
debent amoveri, & ſic per contraria; & quod
ea, quæ ſunt ſec. nat. debent conſervari, & ſic
per ſimilia. Comment. in 1. aphor. 16. pag. m.
249.

AXIOPISTIA, ἀξιopiſία. Vide *Authoritas*.

AXIRNACH dicitur adeps, qui generatur in
tunicis palpebræ ſuperioris, & plurimum qui-
dem accidit pueris. Albuc. 1. 2. M. M. c. 10. p.
m. 55.

AXON, ἄξων. Vide *Epistrophens*.

* AXUNGIA, ἀξέγγιον, ἀξέγγια, ἄξέγγιον.
Dioſcor. 1. 3. c. 104. ἕαρ, 1. 2. c. 87. ab axium un-
ctione ita dicta, teſte Iſidoro Hiſpal. 1. 20. Orig.
2. ſpecialiter quidem adipem ſuillum invetera-
tum denotat, juxta Gal. 1. 7. de C. M. S. G. cap. 4.
Uſu tamen receptum, quod in genere ſevum
vetus, ἕαρ χρόνιον, *Axungia* quoque dicatur,
d. l. 7. c. 5.

AXUNGIA de *mumia*, quæ interdum etiam
Mumia de medullis ſcripta reperitur, eſt me-
dulla

deilla offium. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

AYCOPHOS, i. e. *Æs ustum*. Rul. & Johnf.

AZAA, i. e. *Magra*, *Terra rubra*. Iid.

AZAGOR, h. e. *Viride æris*.

AZAMAR, *vermilionem*, vel *minium* significat. Rul. in Lex.

AZAMO, i. e. *Color Indus*. Rul. & Johnf.

AZANEC, i. e. *Armoniacus*. Iid.

AZARNET, dicitur *Auripigmentum*. Iid.

AZCI, i. e. *Atramentum*. Iid.

AZEG, i. e. *Atramentum viride*. Iid.

AZEDEGRIN, dicitur *Lapis hematites*. Iid.

AZEF, h. e. *Alumen scissum*. Iid.

AZEG, h. e. *Vitriolum*. Iid.

AZEGI, h. e. *Aqua atramenti*. Iid.

AZEM, i. e. *Butyrum coctum*. Iid.

AZEMASOR, i. e. *Minium*, vel *Cinabrium*. Rul. & Johnf.

AZENSALI, dicitur *lapis quidam niger*, qui in auro reperitur. Est etiam *muscus* in petris crescens. Rul. in Lex.

AZIMAR, id est *flos æris*, vel *æs ustum*. Idem.

AZIUS, dicitur *Lapis*, super quem sal crescit. Idem.

AZOB, dicitur *Alumen Saccharinum*. Idem.

AZOC, *Azock*, *Azoth*, barbara sunt vocabula Paracelsica, quibus insignitur *Mercurius*, præsertim *Philosophorum*, h. e. *argentum vivum*, ex quovis corpore metallico tractum, *Mercurius corporeus*. Rul. Lex. Chym. B Rolf. Non ens. Alias Parac. *Azoth* quoque appellabatur medicina universalis, ex *Mercurio*, *Sole*, & *Luna* parata rerum speciem omnem exuta, & intensissimam induta vim, atque centalem quandam virtutem generalissimam, reliquas omnes medicinas in se concludens, non aliter, quam primæ reliquas omnes substantias, exclusis accidentibus. Hanc in ensis pomo conclusam, quocunque locorum jerit, gestasse secum perhibetur, Idem. De Eliæ Johannis Hesling. *Azoth* legatur Fr. Hofm. ad Schrod. l. 3. c. 5. §. 22. p. 286. Audacius exprobravit ejus usum Junken. Ch. Experim. Part. I. s. 5. c. 1. Vide *Lapis Philosophorum*. Junge Th. Chym. Vol. IV. p. 401. 409. 523. 727. 729. &c. *Azoth* idem est, quod *Liquor sublimati Mercurii*, sive *argenti vivi*, (id est vulgaris *hydrargyri vitriolo*, & *sale juncti*, & in sublime acti) qui etiam vocatur *Aqua permanentis*, *Crystallus Philosophorum*, *Luna Physica*, & quocunque alio nomine mystico appellari solet. Libav. S. Ch. Arc. l. 3. c. 14. Adde Th. Ch. d. l. p. 901. B. Etmuller. in quinque classes disposuit significationes vocabuli *Azoth*, docens (1.) notare *Mercurium metallicum* ex perfecto metallo resuscitatum. (2.) *Mercurium Philosophorum duplicatum*, sive *Rebis Sulphure Sola-*

ri, & *Mercurio Universalis* constans, de quo illud vulgare circumfertur: *Ignis, & Azoth sufficient*. (3.) Juxta nonnullorum sententiam remedium summum ex *Mercurio*, *Sole*, & *Luna* paratum. (4.) *Mercurium fixatum* in igne, non destructibilem, qui proximus est gradus ad *Lapidem Philosophorum*, qualem fuisse suum *Azoth* falso olim Heslingius affirmavit, cum saltem fuerit vehemens *Emetico-Catharticum Mercuriale*. (5.) Summam illam *Medicinam universalem*, & *Panaceam Paracelsi* in capulo ensis gestatam, ab omni particulari destinatione separatam, & vim omnium rerum in se concentratam habentem. An vero hæc ex naturalibus viribus mediante artificio ita exaltatis tale fuerit catholicum remedium, citra suspicionem *Magiæ Dæmoniacæ*, aliis peritioribus dijudicandum permittimus. Legitur & descriptio *Azoth* compositi apud Fumanell. de Pestis curatione, cap. 24. & *Azoth* Auri factit. in Morely Collect. Chym. Leidens. cap. 81.

AZRAGAR, id est *viride æris*. Ruland. & Johnf.

AZUB, dicitur *Alumen*. Iid.

AZUBO, dicitur *vas Chymicum*. Iid.

AZUC, h. e. *corallus rubeus*. Iid.

AZUMEN, i. e. *pondus baccatum*. Iid.

AZURIC, h. e. *vitriolum rubrum*. Iid.

AZURIUM, dicitur massa quædam dura Chymica, facta ex duabus partibus *Mercurii*, tertia parte *Sulphuris*, & quarta *Salis Ammoniaci*. Albert. Magni Chymia, in Th. Chym. Vol. II. p. 437.

AZYGES, ἀζυγές, dicitur quoque *os Cuneiforme*. Gorr. Vide *Sphenoides*.

* AZYGOS, ἀζυγος, id est *sine pari*, dicitur Vena quædam, quæ est propago venæ cavæ ex trunci superioris parte dextra, plerunque inter quartam, & quintam costarum radicem enata, juxta dorsi vertebra descendit, spatiisque intercostalibus, præsertim octo inferioribus, ramos largitur, tandemque inter acuta diaphragmatis principia duplici extremo terminatur. *Sine pari* dicitur, non quod nullæ respondeant arteriæ intercostales, quod voluit C. Hofman. c. in Gal. l. 16. de U. P. num. 1114. sed quod parem e sinistra venæ cavæ parte natura non formaverit propaginem; quamvis interdum naturam, ommissa etiam dextra ἀζυγος, ex ramis subclaviis prope mammarias binas venæ sine pari æmulas propagines, quemadmodum in brutis ruminantibus ramos intercostales, & lumbales emittentes produxisse, Experientia rerum magistra Anatomicos docuerit. Quod Galenus semper sub corde exortam venam *Azygon* observaverit, lib. 5. de L. A. cap. 2. no-

stro vero seculo propter thoracis brevitatem supra cor, & pericardium exoriatur, ad quintam plerunque thoracis vertebam, quemadmodum Gorr. & Castellus scripserunt, nugæ sunt, cum ipse Gal. quoque illam supra cor originem aliquoties confessus sit, demonstrante Bauhino l. 2. Theatr. c. 18. in notis. Quemadmodum & hoc principio circulationis sanguinis repugnat, quod per hujus venæ ramulorum orificia aperta materia pleuritica effundatur, cum affluxus per venas nullus fiat ad partes, sed per arterias.

AZYMAR, id est *Vermilio*. Ruland. in Lexic.

* AZYMUS, ἄζυμος, id est *fermenti expers*, Rhod. in Lex. Scribon. In specie de pane non fermentato dicitur, qui nemini prorsus est accommodus. Galen. lib. 1. de alim. fac. cap. 2. Verum cum ex hodiernis principiis innotuerit *Fermentationis* etiam humorum, præsertim sanguinis, necessitas pariter, & utilitas, ejusdem defectum quoque per *Azymian* exprimere quidni liceret; cum & Plato in *Timæo* carnem quandam ὄζυμον appellare non dubitaverit?

B

BABUICARIOS, βαβυζικάριος, idem quod ἐφιάλτις, Lat. *Incubus*, a βαβάζω, inarticulate loquor. Vide *Ephialtes*.

BACAR, idem quod *pondus*. Ruland. in Lex. Chym.

BACCA, κόκκος, hac voce appellantur fructus malis minores, qui conjunctivi quidem crescunt, sed quam acini dispersius rariusque, v. g. Lauri, Olivæ, aliaque ejusmodi.

BACCHUS, βάκχος, præter vulgarem significationem, qua Deastrum Gentilium vini præfidem notat, nomen est quoque piscis cujusdam. Vide *Mugil*.

BACULUS. Vide *Aves*. *Bacillus* etiam dicitur instrumentum, cui spongiæ alligantur, apud Hildan. l. de ichor. & melic. c. 29. Dicuntur & *Baculi*, & *Bacilli ferrei*, variæ formæ. Rul. in L. Ch. uncinati, fucula inclusi, &c.

BADISIS, βάδισις, incessus, vel *Ambulatio* dicitur, estque actio crurum. Galen. l. 1. M. M. cap. 6.

BAOS, βαῖς, *paucus*, idem quod ὀλίγος, Hipp. in Lege. Vide Foef. Oec. p. 128.

BAIAC, id est *Cerussa*. Ruland. & Johnf. in Lex.

BALÆNA, perperam *Balena*, βάλανα, piscis est grandior, ex *Cetaceorum* genere, multo sanguine calente præditus. Gal. l. 6. de U. p. c. 9. fistulam in capite pro aeris attractione, & a-

quarum ejectione habens, & in hoc differens a pisce *Musculus* dicto. Carnem habet duram, & excrementitiam, propterea cum acrioribus condimentis debet comedi. Gal. lib. 3. de A. F. cap. 31. Videatur & de *Balena vera*, & vulgo dicta Rondel. de pisc. lib. 16. cap. 11. 12. seqq. Aldrov. l. 1. de Cet. cap. 2. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 3.

BALANDINA, dicitur *lapis factitijs*, compositus ex argento vivo ferri, & est coloris rubei valde, & resplendet ratione sulphuris decocta, &c. Lull. de animæ transmut. in Th. Ch. Vol. IV. p. 190.

BALANUS, βάλανος. Vide *Glans*.

BALASIUS, aliis *Ballasius*, lapis vel gemma est, purpureo, seu roseo colore rutilans, & flammescens, a nonnullis *Placidus* dictus. Est tertia species *Carbunculorum* in Calceol. Mus. f. 3. p. 237. Pluries etiam compertum est, quod exterior pars unius lapidis repræsentet *Ballasium*, interior Carbunculum, & ex hoc dicitur, *Ballasium* esse domum Carbunculi. Ejus virtus esse dicitur, quod varias cogitationes, ac luxuriam auferat, ac reprimat; conciliet amicorum discordias, & sanitatem corpori humano inducat; in specie tritus, & potus cum aqua oculorum infirmitatibus medeatur, & hepatis doloribus subveniat. Quod vero domus, viridaria, aut vineæ, si hoc lapide quatuor angulis tangantur, a fulgure, tempestatibus, & a vermibus immunes reddantur, non tam mirum dicendum, quam nugatorium. Rul. in Lex. Chym.

BALBES, βαλβίς, significat cavitatem oblongam cum repagulo, juxta Foef. in Oecon. pag. 118. Unde βαλβιτώδες legitur apud Hippocr. in Mochlico, vel juxta Linden. de ossium nat. IV. 8. de parte brachii versus cubiti gibbum extrema, quæ excipit veluti in sinum processum cubiti, quod dicitur κορώνη, sive cornix, cum manus est extensa. Alias etiam significat Hesychio locum, in quo equestre exercitium tractari solet, quod non est hujus loci.

BALBUTIES, βαυλίτης, βαυλισμός, ψευδότης, ψευδισμός, est vitium vocis humanæ, vel sermonis, proveniens a linguæ affectu vel conato, vel adscito. In genere significat omne impedimentum linguæ; in specie vero vel hæitationem, quando alii in loquendo nunc subsistunt, nunc sermonem præcipitant, quod Græce etiam dicitur βαπαιζέειν, vulgo *Stottern*, *Stamlen*, id quod a linguæ nimia immobilitate, & ligamentorum ejus laxitate deducendum esse credit C. Hofmann. lib. 3. Inst. cap. 138. §. 1. vel ineptitudinem exprimendi literas quasdam, præsertim caninam R. cujus caus-

causam in siccitatem ligamentorum linguæ, & hujus brevitatem refert idem; quamvis mihi non videatur rem acutetigisse, cum in expressione lit. R. lingua potius retrahatur, & attollatur versus palatum, non vero ad dentes extendatur, quod vitium etiam *Blasitas*, & *Bläsa lingua* appellatur, vulgo *Bispeln*: vel quando pleno ore loquuntur, *Balatrones*, & *Bambaliones* dicti, vulgo *als mann sie Bren im Maul hatten*, vel uno vocab. *Bren Maul*, cujus causa in laxitate, & humiditate nimia linguæ, & ligamentorum consistere videtur. Hinc etiam diarrhæis facile capi, docet Hipp. 6. aph. 32. Jung Dieter n. 837. C. Hofm. d. 1.

BALITISTERA, i. e. *Terra rubra*, Ruland. & Johnf.

* *BALLISTÆOS*. Vide *Astragalus*.

BALNEUM, *Balneæ*, λουτρὸν, βυλανεϊον, *Balineum*. Scrib. Larg. n. 214. Vide Rhod. Lexic. Scrib. est res non naturalis externa, & remedium corpori potissimum lavando, detergendo, quin & ad sudationem deputatum. Cum simpliciter dicitur, *Balneum aquæ dulcis* intelligendum est. Tempore Hippocratis in Græcia non adeo frequenti fuisse in usu, testatur Gal. 3. de R. V. I. A. t. 44. c. 2 de iis, quæ in med. t. 32. At apud Romanos nimia luxuries in apparatu *Balneorum* fuerat, de qua legatur Lang l. 1. Ep. 50 Jung Gorr in def. Dividi solet in *Naturalia*, & *Artificialia*. De illis vide *Thermæ*. Hæc iterum in *Calida*, & *Frigida*. *Balneorum* utilitas amplissima in omnis fere generis morbis, maxima vero redundat in corpora tabida, nisi alia quædam fontica impedimenta obstiterint. Plura videantur apud Dieter. Jatr. n. 508. *Laconicum* dictum vaporosum potius est, & *Sudatorium*, vel *Æstuarium* rectius, quam λουτρὸν, aut *Balneum* dicendum. De hoc Rolfink. Ord. ac Meth. l. 6. f. 1. c. 10 De hujus apparatu veteri leges Rhodii notas ad Scrib. Larg. num. 60. De *Balneis voluptuosis*, v. g. Darii videatur etiam Henricus de Rochas, tract. de Aq. sulphuris, c. 1. in Th. Chym. Vol. VI p. 728. Præter hanc significationem, *Balneum* quoque significat instrumentum, vel Furnum distillationibus præprimis destinatum, eumque geminum: unum dictum *Maria*, vel *Maris*: alterum *Roris*, vel *Vaporis*. Illud est, quando res dissolvenda in conveniente vase aquæ calidæ in suo aheni contentæ imponitur, & ita operatio distillatoria perficitur. Cui quodammodo respondet *Balneum siccum* dictum, quando capella arena, cineribus, aut limatura Martis repleta est. Hoc vero vocatur, quando vas rem dissolvendam continens, vel etiam res ipsa dissolvenda aquam non contingit, sed saltem a vapore ascendente dissolutio fit, Dorn. in Dict. Rul. &

Johnf. in Lex. Vvker Ant. Gen. l. 3 cap. 39 40. Vide *Furnus*, *Destillatio*. Est & *Balneum arenae*, cujus usus est ad mundationem Argenti vivi factam per elevationem, & mentio ejus fit in August. Phathei Arte, & Theoria transmutationis metall. Part. II c. 3. in Th. Chym. Vol. II pag. 532. Aqua regia etiam dicitur *Balneum Minerale Regis*, sive Aqua pugilum. Morl Coll. Ch. Leid. c. 64

BALSAMATIO, in specie sumitur pro *Conditura cadaverum*, Gr. σμυρισμός. Vide *Conditura*.

BALSAMOSACCHARUM, est medicamentum compositum recentiorum, fere conveniens cum *Elæosaccharis*, quamvis hodieque minus usitatum. Meminit vero ejus D. D. Vvedell. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 1. c. 4 p. 246.

BALSAMUS, *Balsamum*, βάλταμον, varias obtinet significationes, proprias, & tropicas. I. Strictissime, & κατ' ἐξοχήν dicitur de succo arboris alicujus in Arabia, præsertim ad metropolim Mecham, Judæa, Palæstina cultæ, Arab. *Balleffam*, vel *Balsam* dictæ, qui succus etiam *Opobalsamum* dicitur. Huic vicina, & viribus affinia sunt *Balsamum Tolutanum*, & *Indicum*, omnia nativa, de quibus legatur prolixius Schrl. Pharm. l. 4. cl. 2. n. 373 seqq. Jung. Hofm. in c. ad h. l. & celeb. D. Joh. G. Volcameri tractatus, dictis: *Examen*, & sinceritas *Opobalsami*: & B. Rolfink. Ord. ac Meth. Spec. l. XI. f. 1. c. 6 seqq. Jung & Rhod. ad Scrib. n. 33. & Chiocc. Mus. Calceol. f. V. p. 637. seqq. Haud dubie & Gal. horum aliquod intellexit l. 6. de Sim. Fac. II. significat medicamenta artificialia valde suaveolentia, & penetrantia, spirituosam virtute prædita, interni, & externi usus, liquidiora, quæ recte quoque *Balsamelaæ* dici possunt: aliquando etiam destillata, & solidiora, instar crassioris unguenti parata, quorum varias formulas passim in Medicorum libris Practicis reperire licet. *Balsamorum artificialium* significationem egregie explicavit Celeb. D. D. Vvedell. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 1. c. 7. Ad improprias, & tropicas significationes referre libet. III. quando *Balsami* nomen tribuitur a Chymicis *Salibus fufis*, & *liquatis*. V. G. *Balsamus Salis Gemmæ*, Tartari (huc pertinet *Balsamus Samech* Paracelsi, cujus descriptio habetur in Morl Coll. Chym. Leid. c. 469) Saturni, &c. IV. Tralatitia etiam est, quando de humoribus, & spiritibus in corpore humano occurrentibus dicitur, v. g. portio sanguinis glutinosa, sive fibrosa calore fusa, *Balsamus naturalis*, teste Lind Sel. M. Ex XI. § 30 Dorn. Rul. & Johnf. significationes *Balsami* ita exposuerunt: *Balsamum* est substantia corporum a putredine conservans. *Balsamus* alias a nonnullis scribitur. Est *internus*, & *externus*. *Internus* in

in humano corpore temperatissima quædam est substantia, non amara, non dulcis, non acerbæ, neque sal minerale, sed sal liquoris, quod a putrefactione validissime præservat humana corpora. Dicitur etiam *Naturæ corporis gluten* temperatissimum. Brevius sic definitur: Est salis interioris liquor, suum a corruptione corpus tutissime præservans naturaliter. *Externus* vero *Terebinthina* vocatur a Paracelso, nullam ignis violentiam passa, sed digesta. Item, est omne, quod celeriter sanat, a Germanico sermone ad Chirurgiam adaptatum nomen, duabus dictionibus *baidjamen*, id est *celeriter conjunctum* (Ridicula sane derivatio.) Dicitur etiam oleum ex omni corpore destillatum, & ad summum gradum puritatis adductum. *Balsamus de mumiis* est *Balsamus de carne tractus*. *Balsamus Elementorum* externus est *Liquor Mercurii externi*, alias *Mumia elementorum* externorum, & proprie rerum firmamentalis essentia, quam etiam nonnulli quintam vocant. *Balsamum corporis Hermetici* dicitur habere singularem harmoniam cum corpore humano, in Aphor. Basilianis Th. Chym. Vol. IV. p. 329. *Balsamus Philosophorum* est Aurum potabile, ibid. p. 788. Valde quoque improprie V. accipitur, quando aqua officinalis usitatissima gravidis pro foetu corroborando *Balsamus Embryonum* appellari consuevit. Denique VI. nobis impropriissima videtur significatio, quando de humore corporis nostri excrementitio, puta Bile flava, prædicatur, quod hæc sit sanguinis *Balsamus* verus, Ger. L. Claf. Medic. gener. Part. I. l. 2. sect. 2. subsect. 1. c. 2. cui opinioni paradoxæ alii quoque moderni Doctores subscripserunt, nondum vero satis confirmantur.

BALUX, item *Chrysamos*, vel rectius *Chrysamos*, χρυσάμιος, dicebatur olim Hispanis, & Latinis *Arena aurea*, e qua aurum conficiebatur, ex Plin. H. N. l. 13. c. 4. Th. Ch. Vol. II. p. 360. t. Mirandul. de Auro l. 3. c. 1.

BAMAHEMI, sunt curriculi supernaturalium. Dorn. in Dist.

BAMMA, βάμμα, idem quod *Embamma*, de quo inferius suo loco.

BANAUSIA, βαναυσία, apud Hipp. sumitur pro fordida, & illiberali, nec non quæstiosa professione, vel arte, l. de dec. orn. l. 20. De circulatoribus, & circumforaneis commode intelligi poterit.

BANGE, sive **BENGE**, est remedium in forma pulveris, vel massæ in India Orientali apud Indostanos regni Magni Mogol incolas usitatum pro scopo Venerem stimulandi, & paratum ex Cannabis foliis, & semine, quod si verum sit, Cannabis non erit Anti-Venerem. Confer ad

Olearii Itinerarium. Meminit & hujus *Itinerarii* D. Ludov. Pharm. diff. I. p. 7. 20.

BAOBAB *Bahobab*, fructum proprie denotat, quo Æthiopes ad extinguendam sitim utuntur, teste Prosp. Alpino de Plant. Ægypt. c. 17. Fructui vero illi similem lapidem descripsit quoque A. Chioccus Musc. Calc. sect. III. p. 414. appellans *Baobab lapideum*.

BAPTISTERIUM, βαπτιστήριον, idem quod *Colymbethra*, vel *Dexamene*, de quibus vocabulis infra suis locis. Andr. Bacc. de Therm. l. 7. c. 8. p. m. 450.

BAPTUS, βαπτός, est species lapidis bituminosi, mollis, odore excellentis. A *Tinctura* nomen accepit. Sunt enim, qui existiment, *Anchusæ* radicem intinctam fuisse. Agric. de nat. fossil. l. 4. p. m. 246.

BARACH panis, id est *Nitrum salis*. Rul. & Johnf.

BARAC. Vide *Albaras*.

BARATHRUM, βάρητρον, dicitur *Antrum*. Vide *Charonium*.

BARBA, πώγων, est pars viri secundaria, pilosa, & ad genas, eo jam perfecto, in mento proveniens. Una enim ex iis, quæ ὑπεργενήματα, h. e. *postgenita partes* appellantur, quales sunt dentes, & pili. Oritur vero ab humoribus nutritiis calidioribus, & siccioribus. Dividitur *Barba* in superiorem, quæ sub naribus in superiori progerminat, & μύσταξ, *Mystax*, vel προπωγώνιον, & ὑπέρημιον vocatur; & inferiorem, quæ πένπη, vel ὑπώγιον dicitur. Prima lanugo erumpens Græcis dicitur χῆς, Gorr. in def. voc. πώγων, pag. 399. Ad provocandos pilos in *Barba* eadem conferre medicamenta, quæ in alopecia curanda commendantur, testatur Galen. cap. in 6. Epid. t. 4. *Barbam* singulare ornamentum esse virorum, & venerabundos facere, docet idem l. 11. de U. P. c. 14. ad quem loc. vide C. Hofm. in comm. num. 825. seqq.

BARBARUM, *Barbara*, Scrib. Larg. n. 207. βάρβαρον, est epitheton Emplastri glutinantis, ad vulnera cruenta, & sanguinem fundentia, (unde & Emplastra hæc, & vulnera ipsa ἐνσυχæ appellantur) bitumen recipientis, & ita siccioris, ut videre est ap. Gal. l. 4. de C. M. S. G. c. 22. Jung. Rhod. ad Scrib. l. c.

BARBUS, μωδός, *Mystus*, dicitur piscis quidam vulgo etiam notus, in fluviis potius, quam lacubus occurrens, a quibusdam, v.g. Cardano, & Platina, inter cibos nullius pretii relatus; ab aliis vero, ut Gesnero, & Salviano, cibis concoctu facilibus, & boni succi annumeratus. Ova ejus vim habere venenatam, & quidem colliquativam, testantur observationes apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 16. ubi plura de hoc pisce. Adde

Adde Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 7. Bruyerin de cib. l. 22. c. 18.

BARDADIA, i. e. libra. Rul. & Johnf.

BARNABUS, *Barnaas*, sal petrae urinarium, urina salis petrae, item Acetum acerrimum. Rul. & Johnf.

BAROMETRUM, vel *Parascopium*, vocatur modernis Naturae scrutatoribus instrumentum aliquod, in quo, mediante Mercurio infuso, aeris pondus, & pressio secundum minutissimas variationes observari, & ostendi potest, quale Rob. Boyle, Hockius, Cl. Dn. Sturmius, & alii descripserunt. His jungi poterit succincta de iis relatio in Aëtis Philos. Oldenb. de Anno 1665. in Februar.

BARONES, vocantur vermiculi in pinnis nati, quibus compressis illi exeunt. Vocantur & *Nepones*. Joh. Anglic. Ros. Angl. p. 885.

BAROS, βάρος, onus. *Barys*, βρύς, *Gravis*, sunt vocabula notissima in quotidiano usu. In Medicina tamen denotat molestiam, & speciem lassitudinis, praecipue in artubus, v. g. in genubus, apud Hipp. 4. aph. 20. item de capite, Gal. l. de odor. instr. c. 4. De foetu quoque cum multo mucore referto ad abortum proclivi legitur 5. aph. 45. Vid. Diet. num. 146. 148. & infra.

BARURAC, est *Vitrum*. Rul.

* BARYCOIA, βαρυκοία, *Obauditio*, *Obaudit*, imbecillitas est auditus. Dicitur & *δυσηκοία*. Vide *Surditas*.

BASALTES, βασάλτης, est lapis multangularis, colore ferri, durissimus, ut non facile secari, aut vulnerari possit. Gorr. p. 72.

BASANISMUS, βασανισμός, ἢ βάσανος, a verbo βασανίζω, *explorare*, probare, diligenter considerare, significat examinationem, investigationem, probationem, apud Galen. lib. 3. de Tem. cap. 6. Verbo vero usus est Hippocr. lib. de hum. usu, lib. 23. Commodissime vero usurpatur de medicamentis, aut remediis, de quorum virtute nondum constiterit, sed noviter investigantur. Dicitur & βάσανος a quibusdam *cotricula* illa, in qua aurum, & argentum attritum colore, tanquam trutina, examinatur, *Lapis Lydius*, vulgo *Drobierstein*. De hoc vocab. vide plura apud Libav. in Defen. Syntagm. Aët. 2. not. 37. Dicitur & ars probandi metallâ *Docimastice*, de quo vocab. vide suo loco.

BASANITES, i. e. lapis mortariorum medicinalium: item lapis, ex quo fiunt cotes ferrei coloris, & duritiei. Jos. Laurent. Amalth. Onom. p. 108.

BASCANON, βασκανόν, *Fascinum*. Vide *Fascinum*.

BASIATIO. Vide *Amplexatio*.

* BASELARE Os. Vide *Cuneiforme os*.

BASILEON, βασίλειον, est *collyrium σμηπικόν*, ad principia suffusionum, omnem visus hebetudinem, & cicatrices efficax, apud Aet. l. 7. cl. tante Gorr. d. l.

* BASILICA *Vrna*. Vide *Axillaris*.

BASILICUM, βασιλικόν, praeter significationem Botanicam, quam in Pinace Bauhini, aliisque herbariis invenire licet, epitheron est Emplastrum Officinale, quod alias *Tetrapharmacum* dicitur, a quatuor simplicibus, e quibus paratur. Occurrunt & hujus nominis emplastra apud Cels. l. 5. c. 19. & Scrib. Larg. teste Gorr. in def.

BASILIDION, βασιλίδιον, est *Collyrium*, ἴσχυρον diversum a superiori. Describ. a Gall. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad fin. Corr. d. l.

BASILISCUS, βασιλισκος, dicitur esse serpens venenatissimus, parum flavus, tres in capite eminentias habens, qui tantummodo conspectus, & quando sibilat, auditus, videntes se, & audientes necare, imo, si animal quoddam illum etiam mortuum attingit, statim mori fertur, ut est apud Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. Forest. l. 39. obs. 1. in Schol. Plura de *Basilisco* vide apud Aldrov. l. 2. de serp. & drac. c. 2. Senn. Med. Pr. l. 6. p. 8. c. 12. *Basilisci* nomine duo animalium genera venire dicit, serpentem, & avem ex ovo galli gallinacei natam; & illum in rerum natura esse veneno potentissimo praeditum. Plura legantur de *Basilisco* in Ephemerid. Naturae Curiosorum Anni Tertii Obs. 128. & 190. *Basiliscus* Mystice dicitur Alchymistis *Mercurius Philosophorum sublimatus*, Libav. in Syntagm. Julius vero peculiarem lapidem spagyricè confectum *Basiliscum* vocavit, qui Mercurium occidit, & in perfectum argentum absque igne congelat, & figit. Guido de Monte tr. de Adrop. Phil. in Th. Cym. Vol. VI. pag. 563. Alias & ipse Lapis Philosophicus *Basiliscus* vocatur, apud Lagneum in Harm. Chym. Vol. IV. pag. 727. Imo fuerunt, qui materiam lapidis Philos. statuerint esse pulverem animalis *Basilisci*, uti patet ex Vol. III. pag. 150.

BASIOGLOSSI, βασιογλωσσοί, vocantur duo muscoli ab osse hyoide, vel hypsiloide oborti, & in medium linguae desinentes, unde *Parypsiloideum* vocantur. De quibus vide Barth. lib. 3. Anat. c. 13. p. 550.

* BASIS, βάσις, in genere *fundamentum* significat; in specie dicitur de latiore parte cordis, & superiori, cui ad latera binæ auriculæ adhærent: appellantur & κεφαλή, *caput*, vertex, Gal. l. 6. de U. P. c. 7. cui opponitur inferior, & angustior, apex, aut *micro dicta*, κορυφή, ἢ πύγμα, 2. de medicamentorum compositione.

sitorum potiori parte, sive illo medicamento simplici, uno vel pluribus, quæ reliqua vel quantitate, vel viribus superant, unde compositum plerunque denominationem sortitur. 3 apud Hipp. quoque *plantam pedum* significat, l. de artic. f. 3. t. 103.

BASIUM, βάσιον, idem quod *Osculum*; allegorice significat Tincturam extemporaneam Martis, & Veneris, sive Chalybis, & Cupri, a Clossæo excogitatam, apud Schrod. Ph. l. 3. c. 11.

* **BATHMIS**, βάθμις, βάθμος, dicitur sedes, basis, sinus, & recessus ossis, in quem alterum os inseritur, v. g. de cubiti cavitate sigmatoide, in quam ima brachii pars cardinis modo immittitur. Hipp. l. de fract. t. 10 *Bathmoides* etiam vocantur sinus, ac cavitates in brachiis utrinque singulæ, in quas extendentibus totam manum, & flectentibus cubiti ipsius processus, *Corona* dicti, ingrediuntur. Gal. l. 2. de U. P. c. 15.

BATHRUM, βάθρον, βάθρον, sed, subsellium, ac fundamentum significat. In specie *Scamnum Chirurgicum*, luxatis partibus restituendis valde idoneum denotat, cujus descriptionem, & iconem videre licet ex Oribasio de Machinam apud Gorr. Vocatur *Scamnum Hippocraticum*, βάθρον ἰπποκράτειον. Gal. l. de artic. in proem. Clarius adhuc descripsit, modumque utendi egregie monstravit Scultet. *Atm Chirurg Part. I Tab. XXIII. fig. 5. & Tab. XLVI. XI VII. & L* Metaphorice etiam tribuitur Aeri, quod Lunæ sit sedes, apud Hipp. l. de flatib. V. 22.

BATHYS, βάθυσ, fuit olim epitheton Casei prestantissimi, & optimi, qui Romæ apud divites in deliciis habebatur. Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 17.

BATIA, idem quod *Retorta*, sive *Cucurbita*, colli recurvi. Morley Collect. Chym. Leidens. prolegom. c. 2.

BATITURA. Vide *Battitura*.

BATOS, βάτος, idem quod βάτις, piscis genus denotat, *Rajæ* nomine Latinis veniens, a βάτος, quod Rubum spinosum significat. Aculeos enim habent *Rajæ* leves, ἁδοβάτοι quidem in sola cauda extrema, asperæ vero multo plures. Rondelet. lib. 12. de pisc. cap. 2. seqq. Aldrov. l. 3. de pisc. c. 48. seqq. Linguam *Rajæ* usurpavit Hipp. in pectore ad mensium redundantiâ, & lib. de nat. mul. LXVIII. 3. 4. *Monstrosa Rajæ* asperæ basilisci ad instar iconem videre licet in Mus. Calceol. f. 1. p. 91. ubi simul elegans morale de his piscibus ex Olao Magno reperies.

BATRACHITES, βατραχίτης, est lapis, vel gemma ignobilior, bullæ instar, altera parte

quodammodo cava, altera convexa, cujus tres species traduntur: prima ranæ colore, ex qua nomen habet: secunda eboris: tertia, quæ e nigro rubet. Agricol. lib. 6. de nat. foss. pag. 305. Differt a vero *Buffonite* lapide, qui in capitibus buffonum reperitur, uti hoc prolixè autoritatibus non spernendis, aut irridendis demonstravit Andr. Chioccus Mus. Calceol. sect. 3. pag. 363. seqq. Hic dicitur etiam *Crapaudino* a Gallico *Crapaul*, quod *Buffonem* significat. Author laudatus hunc os potius esse statuit, quale etiam in capite Cyprini piscis invenitur. Est igitur *Batrachites* minerale; *Buffonites* vero ab animali desumptus. Sunt tamen alii non vilioris autoritatis Doctores, qui posteriorem negant, quos citat etiam Fr. Hofm. Clav. Schroder lib. 5. cap. 1. § 7. num. 646. Nostrarum non est partium, controversiam hanc dirimere.

BATRACHUS, βατραχός. Vide *Rana*, *Ranula*.

BATTITURA, i. e. *squama*, v. g. *Battitura æris*, metallorum. Gr. λεπίς, Arab. Babel. Ruland & Johnf. in Lex.

BAUL, i. e. *Urina*. Iid.

BAURAC, Arab. i. e. *Nitrum*, de quo infra. In genere etiam quodlibet genus falsuginis *Baurac* dicitur. Rul.

BAYDA, i. e. *Vas*, super quod destillatur. Iidem.

BDALSIS, βδάλσις, *multum*, vel suctionem significat. Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 7.

BDELLA, βδέλλα. Vide *Hirudo*.

BDELLIUM, βδέλλιον, significat & gummi, & arborem, unde colligitur, de qua vide Botanicos. De illo vero legatur Schrod. l. 4. clav. 2. n. 376. Jung. Hofm.

BDELIOS, βδέλλιος, *factorem extinctæ lucernæ*, item *crepitum ventris* significat. Jos. Laur. Am. Onom. p. 110. Lex. Græco-Lat. Budæi, aliorumque.

BDELYGMIA, βδελυγμία, βδελυγία, a verbo βδελύσσειν i. e. fastidire, abominari, significat *molestum fastidium*, & *nauseam*, præcipue ciborum, apud Hipp. l. de int. aff. XXIX. 12. βδελυγμὴν etiam foetorem abominabilem, & nauseabundum denotat, l. de fistulis l. 3. Jung. Foel. Oec. p. 120.

BEBÆOS, βέβαιος, *firmus*. Vide *Constans*.

* **BECHICA** *medicamenta*, βηχικά, ea dicuntur, quæ tussim sedant. Βηξ enim tussis est Galen. l. 1. de Sim. Fac. c. 1. Suntque duplicia: alia tussim promovent, & sunt tenuium partium: alia sedant incrassando, l. 5. c. 20. Dicuntur alias *Pneumonica*, vel *Thoracica*, quorum Catalogum passim in Pharmaceuticis scriptis reperies.

BECOS, βέκος, hoc vocabulo Phryges panem olim appellasse, testatur Gal. l. 2. de diff. puls. c. 5.

BEGMA, βήγμα (quidam scribunt & legunt cum ρ, βρήγμα, absque ratione sufficienti) non tam tussim, quam sputum, quod tussi rejicitur, notat, uti constat ex Hipp. l. 2. de morb. XLIV. 8.

BELENITES, *Belemnites*, ἀπὸ τοῦ βέλους, ἢ βελέμους, telo vel sagitta, cujus figuram quodammodo refert: est lapisteres, pyramidalis, varii coloris refertus, & prodesse dicitur contra calculum, icteritiam, & fluxus ventris; & specialiter commendatur in febribus intermittentibus, quod habeat vim fermenti febrilis præcipitantem. Dicitur alias *Lapis Lyncis*, vel *Lyncurius* veterum, quod crediderint ex urina lyncis, sive lupi cervarii coagulata generari, quod tamen potius pro figmento habendum videtur. Dictus etiam est *Dactylus Idaeus*, a figura digiti, & monte Ida Insulæ Cretæ, ubi olim reperiebatur; at hodieque in Borussia, Pomerania, &c. occurrit. Plura apud Schrod. l. 3 c. 8. n. 12. & Hofm. in cl. ad ill. loc. p. 182.

BELEMNOIDES, vel *Beloïdes processus*. Vide *Graphioides*.

BELESON, i. e. *Balsamus*. Rul. & Johnf.

BELLARIA, βέλλαρια, ἴτελα, τραγήματα, ἐπιδόρυπα, in genere dicuntur omnia, quæ in secunda mensa apponi solent; in specie tamen a Galen. pro placentis mellitis sumpta fuisse, patet ex l. de bon. & mal. succ. c. 14 & l. 1 de S. F. tit. Papav. Jung. Lang. l. 1 Ep. 56.

BELLICUSI, vel *Bellirici marini*, sunt species Conchyliorum, sive Cochlearum marinarum, umbilicali figura constantes, vel candido colore, cum maculis flavis conspersis, vel flavo, cum nigricantibus lineis ad imaginem cochleæ circumductis præditæ. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 57.

BELLOCLUSUS, quasi *Beli oculus*, est gemma, oculi effigiem quodammodo exprimens, olim apud Assyrios ad superstitiones grata, a signatura vero affectibus oculi prodesse credita. Agric. l. 6. Fossil. & Chioc. f. 3 c. 379. seqq. Osvv. Crollius designatur.

BELONE, βελόνη, i. e. *Acus*. Vide supra.

BELONIDES, βελονοειδής, i. e. *Acus formam habens*. Vide *Graphioides*. *Acus*.

BELOS, βέλος. Vide *Sagitta*.

BELULCUM, βελυλκόν, quasi τὸ βέλος ἔλκον, dicitur instrumentum Chirurgicum telis extrahendis accommodatum, variæ figuræ, de quo videatur Ambros. Paræus l. 10 Chirurg. cap. 18. Seqq. H. Fab. ab Aquap. de Oper. Chir. p. m. 150. ed. Patav. in fol.

† BELZOIN, nostrarum officinarum, est succus Cyrenaicus, sive Laserpitii Cardanus.

BENAT NOCTIS. Vide *Planta*.

BENEDICTUM, est epitheton *Lenientium* pharmacorum, ab Arabum interpretibus introductum, præsertim quondam Hælidæus de Paduanis in tract. suo de purgantibus MS. frequentius hoc termino de Rhabarbaro, similisque notæ mitioribus usus est. Jung. Rolfink. O. & M. Spec. Comm. l. 5 f. 1. c. 6. Ita in dispensatoriis notissimum est *Electuarium Lenitivum*, quod vocatur *Benedicta Laxativa*. Ita Rulandus *Aquam* vocavit *Benedictam* infusum suum Vomitorium, de quo apud Schrod. l. 3 c. 17. Alias & ipse Lapis Philosophorum vocatur *Aqua Benedicta*, item *Lapis Benedictus*, a Lagn. in Harm. Chym. in Th. Ch. Vol. p. 719.

BENEFACIO, ἐφορμίζω, λυπτελῶ, verbum hoc frequentissime occurrit apud Scrib. Larg. Hinc & in Epilogo, vel Peroratione vocat omnes, quas edidit Compositiones, *Benefacientes*. Legitur & apud eundem, *Facit bene*, n. 129. 213. *Melius* n. 131. *optime facit*, n. 112 h. e. prodest, convenit, conducit, &c. quamvis C. Barth. Adv. l. 1. c. 14 parum putet Latinum.

* BENEOLENTIA, δυνάμη scil. remedia, medicamenta, sunt species odoratorum, quæ δυνάμη in genere dicuntur, respondet proportionem quadam iis, quæ linguæ sunt dulcia: Opponuntur *Graveolentia*, δυσάμη. Gal. l. 4. de S. F. c. 22. Illorum effluvia a corporibus aeri ambientipermissa, ac deinde per narium inspirationem in Cerebrum delata familiaria sunt spiritui animali, & Cerebri naturæ. Horum vero sunt adversa, & ingrata.

BENIGNUS, ἀνθής, quasi *boni moris*, est terminus differentiae morborum accidentalis a causæ morbificæ conditione desumptæ, quando morbus habet symptomata naturæ suæ congrua, & mitiora, propter causæ morbificæ qualitatem non nimis a statu naturali recedentem; Huic opponitur *Malignus*, κακότης, sive mali moris, quando symptomata non respondent morbi naturæ, sed vehementiora sunt, aut plura, cum virium majori prostratione. Eleganter *malignitatem* sobolem latentis alicubi Cacochymiae pravæ appellavit Linden. S. M. Ex. IIX. §. 57.

BENZOIN. Vide *Asa*. De olei Benzoini præparatione, & viribus, & in specie quod de Mercurio participet, quia cuprum dealbat, & aurum confirmat, lege Vigenarii Tract. de Igne, & Sale, c. 35. in Th. Ch. Vol. VI p. 49. De floribus Benzoes scrupulum D. D. Bohnii, an phthificis convenient? vide in ejusdem Diss. Chym. Phys. XI. §. 6. 7.

BERCOS, id est *Rotundum*. Ruland. in Lex.

† BERENI SECTUM, *Artemisia*. Santes Ardoynus l. 8. c. 11

* BERENICIUM, *βενίχιον*, est epitheton *Nitri*, apud Gal. l. 6. de D.M.S.L. c. 1. l. 3. de C. M.S.G. c. 2. & alibi. Valet maxime ad vulnera nervorum.

BERIBERI, est nomen morbi apud Indos, *Paralyfis species*, dum veluti nictando genibus, ac elevando crura, tanquam oves, ingrediuntur, de quo plura vide apud Jac. Bontium, Meth. Med. c. 1. *Beriberi Spurius* descripsit, & historiam illius prolixè proposuit ex Bartholino Bonett. Medic. Septentrion. l. 1. f. 17. c. 27. pag. 180.

BERILLISTICA, est ars in ejusmodi specillis, quæ *Berilli* dicuntur, visiones observandi. Dorn. Rul. & Johnf.

BERILLUS, dicitur speculum ex crystallo superstitiose consecratum ab auguristis. Id.

BERNA, h. e. *Vas vitriatum*. Birmina. Rul. & Johnf.

BERRIONIS, i. e. *Colophonis*, Gummi Juniperi. Alias *Vernix*. Rul.

BERS, dicitur Electuarium, quo Ægyptii utebantur ad deliramenta incitanda, cujus descriptio extat apud Prosp. Alpin. l. 4. de med. Ægypt. c. 122. 2.

† BERULA, Latinis *Anagallis aquatica*, a Gallis *Berle* Dodon. hist. plant.

BERYLLUS, *βήρυλλος*, lapis, vel gemma est pellucida, colore viridi, sed diluto; ita ut duos colores sibi inesse, unum viridem, alterum pallentem, tradiderint, imo octo genera ex varietate colorum ex mente aliorum recenset Gorr. In sacris Literis tanta fuit habitus æstimatione, ut octavum poneretur fundamentum cœlestis Hierosolymæ. Chymici docent, *Berylli* structuram constare ex Lunæ, & Jovis cœlis æqualibus cum terra Lunæ, Th. Chym. Vol. I. p. 487. Aliter Lullius de transm. metall. in Vol. IV. p. 191. De ejus viribus Medicis traditur, valere contra vitia hepatis, suspiria, æructationes, oculorum fluxiones, contusiones, &c. Hodieq; tamen ejus nulla fit mentio. Chioc. in Mus. Calc. f. 3. q. 221.

BERYTION, *βήρυτιον*, est nomen medicamenti Ophthalmici, sive Collyrii, quo *Berytius* quidam ad maximas epiphoras usus est, & describitur a Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. est *Pastilli* nomen ad dysentericos perutilis. l. 9. c. 5. Gorr. p. 74

BES, item *Bessis*, Gr. *δυσωρίξ*, est nomen ponderis continentis duos Assis trientes, h. e. uncias octo. Vulgo *Marca*. Legitur apud Celsum.

BESACHAR, *Fungus* dicitur. Dorn. Rul. & Johnf.

BESONNA, in specie vocatur *Muscarum fungus*. Id.

BESSANEM, vocatur rubedo externa similis rubedini ejus, in quo incipit lepra, quæ apparet super faciem, & super extremitates, & proprie in hyeme, & frigore. Avic. l. 4. fen. 7. t. 2. cap. 8.

BESTIA, *Bestiola*. Vide *Animal*. *Bestiola* etiam in specie dicitur *Aranea minima* in leguminibus nata solifuga, de cujus noxa, & cura legatur Ardoyn. de Venen. l. 8. c. 18.

BEX, *βήξ*, id est *Tussis*, de qua inferius suo loco.

BEYA. Vide *Gabricus*.

† BEZOAR MINERALE, terra quædam medicata Pedemontana. Hercules Saxonia, de plica cap. 67.

† BEZAR, a Bezaar voce Persica, quæ *Alexipharmacum* significat. Franc. Pona de Ani. Bez. cap. 6.

BEZAAR, *Bezoar*, *Bezehard*, *Pa-Zahar*, vi etymi in genere idem esse posset quod *Antidotus*, vel *Alexiterium*; liquidem apud Persas *Pa* contra, *Zahar* vero venenum significare traditur. Hinc etiam a Medicis derivativum *Bezoarticum* usurpatur non solum de medicamentis, quæ lapis *Bezoar* ingreditur; sed & frequentius de aliis, quæ insigni, imo etiam meliori, quam ille, pollent venena, & malignitates expellendi virtute, suntq; vel simplicia, vel composita, utraq; ex Vegetabilium, & Animalium etiam classibus desumpta, v. g. ex Vegetabilibus simplicibus *Radix Anthoræ*, vel *Contrayervæ* primas tenere creditur. Ex Animalibus *Cervi Cornu*, & *Os de corde cervi*, nec non *Unicornu prærogativæ* palmam ferme sibi adsciverunt. E compositis *Tinctura Bezoartica* D.D. Michaelis hodieque celebratissima esse solet, nec immerito ob ingredientia alexiteria præstantissima, cujus descriptionem exposuit peculiari libello. Ita Chymiatræ plurimum etiam attribuunt *Bezoarticis* suis mineralibus varii generis, *Solari*, *Lunari*, *Foviali*, &c. circa quorum tamen usum, an ratione securitatis cum aliis *Alexipharmacis* Vegetabilium, vel Animalium jure possint certare, nemini vitio vertendum, si dubitet. Specialiter tamen, & proprie *Bezaar*, vel *Bezoar* de lapide quodam duplicis sortis accipitur, *Orientali*, & *Occidentali*. *Orientalis* est lapis in *Capricervæ* orientalis Indicæ, vel Persicæ visceribus, præsertim ventriculis, aliisque cavitatibus internis concretus, & repertus, figura rotunda, ovali, fessili, variante, intus paululum cava, utpote meditullio paleam, pilos, vel simile

simile quid continente, superficie levi, & splendente, colore plerunque atro virente, aut dilutius virente cinericio, pallescente, magnitudine, & pondere etiam valde variante, substantia e laminis veluti ceparum sese invicem incumbentibus compacta; virtute insigni alexipharmaca, cordiali, & diaphoretica commendatus. *Occidentalis* vero est lapis in Capricornia Occidentali Peruviana repertus, eodem modo, ut prior, concretus, magnitudine vero illo major, plerunque superficie etiam scabra, colore vario, albicante, nigricante, obscure virente (qui optimus habetur) viribus alexipharmacis, & diaphoreticis Orientali quodammodo cedens; de quibus cum integri tractatus, & Disquisitiones publice prostant, Lectorem ad illa scripta remittimus. Jungantur iis, quæ occurrunt ap. Scroder. l. 5. cl. 1. n. 12. & Fr. Hofm. cl. d. 1. Lapis *Bezoar falsitius* naturalem repræsentans, quomodo parari possit ex Magisterio, sive Zacca Herbarum Alexipharmacarum, vide ex Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 15. p. 198. Secundario, & veluti *κρυπτικὸς* nomen hoc etiam tribuitur aliquando lapidibus in Damis, sive Capris montanis repertis, ut *Bezoar Germanicum* appellantur, quamvis non sint proprie lapides, sed pilæ; unde *Ægagropilæ*, vel *Ægagropili* dicuntur, de quibus supra. Tandem *Lacrymas Cervorum* coagulatas, & in lapideam duritiem veluti concretas, veteres nonnullos *Bezehardi* nominasse, & pro antidoto efficacissimo habuisse contra quodvis venenum, testatur Lang. l. 2. Ep. 24. Vocatur & Moschus ex oculis Cervi. Legatur & Joh. G. Agricola Cervologia Germ. p. 2. c. 4.

BEZAR, vel *Besar*, lapis viridis dicitur. Dorn. Rul. & Johnf.

BIA, *Biaum*, βία, βίαιον. Vide *Violentia*. *Violentum*.

BIARCHETUNSIM, i. e. *Cerufa*. Rul.

BIBERE, *πίνδν*, est ore potulenta haurire, & sorbere. Linden. S.M. Ex. XIII. §. 356. Vide *Potus*.

BIBITORIUS MUSCULUS, in Anatomia vocatur ille oculi musculus, introrsum versus nasum oculum movens. Barthol. l. 3. Anatom. c. 9. p. 513.

BIBLOS, *Biblion*, βιβλος, βιβλίον. Vide *Liber*.

BICEPS, *δικέφαλος*, Epitheton monstrorum duo capita obtinentium, quorum varias observationes ex aliis collegit Bonnettus Medic. Septentrion. lib. 2. f. 2. c. 2. p. 18. seqq. *Biceps* quoque vocatur Musculus Cubiti flexor primus. Barthol. l. 4. Anat. c. 8. p. 571. quemadmodum & Tibiæ flectens eodem nomine appellatur, d. l. c. 12. p. 580.

BICHICHIAE, Epitheton Pilularum, vel potius *Throchiscorum Arteriacorum*, ex succo liquiritiæ, saccharo, amylo, tragacanth. & amygdalis excorticatis, cum mucilag. sem. cydon. paratorum, ap. Rhafen. l. 9. c. 55. vertente Galentio de S. Sophia fol. m. 42. a.

BICONGIUS, i. e. *duo congii*, sive mensura duodecim sextarios continens. Vide *Chus*.

BICORNE os. Vide *Hyoides*.

BILADEN, i. e. *Chalybs*.

BILINGUIS, *δίγλωσσος*, quod tropice significet hominem versutum, simulatorem, cui candor omnis deficit, ex aliis scriptoribus Politicis novimus. *Bilinguem* etiam dici hominem duarum linguarum peritum, ostendimus infra in voce *Diglossos*. Proprie vero etiam significat hominem duas linguas in ore habentem, qualem observationem a Joh. Dolæo notavit Bonnett. Med. Septentr. l. 5. f. 25. c. 1. p. 301.

* BILIS, *χολή*. *Fel*. Non est nostrarum partium, omnia nunc commenta veterum, & recentiorum de *Bile* hic proponere, & ventilare, sed saltem terminum Medico sensu exponere. Hinc sufficere facile potest, communi Doctorum consensu certum esse, quod simpliciter sumtum vocab. *bilis* denotet *Naturalem*, *Flavam*, Gr. *ξανθή* dictam, quæ in Hepatis vasis, vel poris Cholorochis, & Vesicula fellea naturaliter inveniri, & ab utrisque per communem ductum ad Intestinum Duodenum excerni solet. Est igitur *bilis* Excernendum naturale, sive liquor excrementitius, ex sanguinis salino-sulphureis ob longiorem moram effæctis redditis portionibus, paucoque sero dilutis constans, a massa sanguinis in glanduloso hepatis parenchymate secretus, ad dicta vasa, & receptacula collectus, & excretus. Usus huius in intestino Duodeno est indubitatus, Chyli e ventriculo immediate huc translatis segregabilitatem, & dissolutionem in utiles, & feculentas portiones una cum succo pancreatico, seu contrariæ facultatis, mediante aliqua fermentationis lucta, promovere. Quæ circa alias quoque utilitates veteres, & novi Authores tradiderunt: item an denuo cum chylo ad sanguinem quædam *bilis* portiones loco novi fermenti, & balsami vitalis redeant? an vero statim e vesicula fellea per certas arteriolas ad sanguinem refundatur, uti conjectatus est Fr. de le Boe Sylv. Disp. Med. VI. & quæ sunt alia, aliis, & alibi ventilanda relinquimus. Porro *bilis præternaturalis*, & *visiosa* fit per varios corruptionis modos, & varia sortitur epitheta, vel a colore, vel a consistentia, vel ab alia circumstantia petita, quæ paucis annexere lubet. Ita quædam dicitur *bilis pallida*, *ωχρά*, vel *χλωρά*, quæ ad naturalem proxime accedens, vel

vel a serosis. aut aquosis portionibus copiosis-
ribus diluentibus, (unde & *Aquosa*, & *humida*, ὑδατώδης, ἢ ὑγρὴ, appellatur) vel a minori
aculeo lixivioso præditis salinis calorem obtinet
remissioem, huic contraria est *Rubra*, ἐρυθρὰ,
subrubra, ὑποερυθρὰ, *rufa*, vel ignei coloris,
πυρρὴ (quæ saltem sunt gradus differentię)
quæ majoris lixiviositatis indicium præbent,
& particularum salinarum combustarum, vel
nimium assarum copiam præsupponunt; qua-
les etiam particulæ coagulatæ intense rubentes
haud raro cum urina excerni, & ad matulam
affigi firmiter solent, teste Villis de Urin. c. 5.
§. Usitatum. *Vitellina*, λευκιδώδης, hoc est
ovorum crudorum vitellis colore, & consi-
stentia similis, ex assumptis alimentis per bi-
liositas regurgitantes ex intestino in ventricu-
lum portiones corruptas admixtas depravatis
nata, & mediante vomitu innotescens. Sic &
Porracea, πορροδής, ἢ πορρωδής, mixta est ex
chylosis, & biliosis (an & succi pancreatici
vitiosi?) portionibus heterogeneis corruptis,
vitriolaceis conflata, & per vomitum in sen-
sus incurrens. Porro quoque *bilis Glasstea*, sive
glastum colore cæsius referens, ἰσατώδης, *Æru-
ginea*, (*noxa*) ἰώδης, *Cærulea*, κυανίνη, ἢ κυ-
ανίζουσα, *Obscura*, aut *Fusca*, ὀφθαλμώδης ἢ φασκὴ mix-
ta, & heterogeneæ sunt *Bilis* species, gradu
corruptionis, & colorum variantes, quæ li-
quoris biliosi, succique pancreatici concu-
rentem vitiosam effervescentiam, & corruptio-
nem præsupponunt, uti hoc innuit rectissime
Sylv. l. 1. c. 30. §. 112. & c. 46. §. 37. Equo Au-
thore alia quædam *bilis p. n.* epitheta addere li-
bet, ut sunt, *bilis Heterogenea*, quæ constat
diversis partibus, aliis acrioribus, aliis obtu-
sioribus, l. 1. c. 48. §. 6. *Copiosa*, & simul *A-
crior*, cujus causas recenset cap. 18 §. 11 huic-
que contraria *Pauca*, & *iners*, §. 12 *Spirituosa*,
& *Volatilis*, quam credit esse causam veram I-
cteri, c. 46. §. 41. seqq. & *Ructuum nidoroso-
rum*, c. 7. §. 21 *Vomitoriarumque febrium*, c.
30 §. 112 *Pinguior*, & *Oleosa*, seu causa Fasti-
dii ciborum, c. 2. §. 8 *Ardentisque totius cor-
poris*, vel intestinorum, vel lumborum dolo-
ris, c. 11. §. 18 & c. 14. §. 16 *Fluida*, vel *Fluxi-
lis* aut *Turgens*, author Cholerae, & *Diarr-
hœæ*, qualem etiam per purgantia fortiora gi-
gni, & expelli constat, c. 7 §. 46. *Glutinosa*,
& *spissa*, huicque affinis *Calculosa*, causa ob-
structionis, præsertim meatuum biliariorum, c.
45. & 46. Plura si cui legere placet de *Bilis* natu-
ra, generatione, varietate, & usu, ille præter
Hipp. & Gal. monumenta, aliorumque vete-
rum scripta, ex recentioribus legat Franc.
Glissonii Anatomiam hepatis, & Marcelli Mal-
pighii Ex. de Hepate, c. 5. seqq. aliosque, Per

biles in plurali & *Flavam*, & *Atram* simul in-
telligi, ostendit Joh. Rhodius in Not. ad Scribon.
Larg. n. 136 *Bilis* Anatomiam Chymicam, h. e.
Medicamenta e *bile* parata vide in Morley Col-
lect. Chym. Leideni c. 96. 97.

BILIS atra, μέλαινα χολή (vide *Melancholia*)
denotat apud Gal. humorem melancholicum,
l. 7. aph. 32. c. 1. de nat. hum. t. 27. & c. 5. in 6.
Ept. 14 Cum autem æque obscurum sit ap. il-
lum, & reliquos omnes antiquiores, quid pro-
prie sit humor Melancholicus sive naturalis, si-
ve præternaturalis, declarari hoc debet ex re-
centioribus hypothesibus Physiologicis Patho-
logiæ rite applicatis, secundum quas *bilis atra*
nihil aliud est, quam humor excrementitius,
acidus, in pancreate naturaliter collectus, &
ad intestinum duodenum secretus, (qui simpli-
citer *Melancholia* dici commode potest) præter-
naturaliter se habens, præsertim nimia acidita-
te corrosiva, & exulcerativa peccans. Vid.
Not. nostr. ad Jessen Judic. de S. V. S. M. pag.
161. Quamvis & *bilis flava* per mixturam hujus
acidi p. n. pancreatici liquoris corruptam, in
atram bilem degenerare possit, teste Fr. Sylv. l.
1. Pr. Med. c. 46 §. 37. imo ipsum Sanguinem,
& Spirituum animalium liquorem, si in eum re-
gurgitaverit, ille nimium acidus liquor *Atra-
biliarium* facere queat, unde gravissimorum
morborum Ictus provenit. *Atra bilis* quoque
mystice appellatur *Nigredo illa* prima in præ-
paratione *Mercurii Philosophorum*, & *Lapidis
Philosophici*, quam offert in prima operatione,
de qua ap. Libav. T. II. Oper. in Apoc. Herm.
Part. post. in procem.

BINSICA, hoc nomine Rabbinii vocant ægri-
tudinem mentalem, & in specie *Atrophiam or-
gani phantasiae*, teste Helmont, tr. Venatio scient.
n. 51. & de magnet. vul. cur. §. 148.

BINARIUS, est *numerus mysticus*, seu potius
commentitius Spagyricorum Philosophorum,
statuiturque duplex: *Naturalis*, qui est ortus a
DEO per divisionem corporum superiorum ab
inferioribus in prima creatione: *Binarius con-
tra naturam* est id, quod est nedum naturæ,
sed DEO primum inimicissimum, radix morbo-
rum omnium, & interitus. Vol. I. Th. Ch. p.
42.

BIOLYCHNIUM, βιολύχνιον, idem quod *Flam-
ma vitalis*, sive *Calor natus*, de quo infra:
Epitheton Charltono, aliisque recentioribus
non infrequens. Alias vocabulum hoc accipi-
tur de singulari quodam secreto ex sanguine hu-
mano parato, uti videre est apud Beguin. Tyr.
l. 3. c. 1. in notis Glukradii, ubi simul mentio
fit Joannis Ernesti Burggravii, qui integrum
libellum de hujusmodi *Biolychnio* conscripsit,
& edidit.

Bios, βίος, βιωτός, βιωτή, dupliciter sumitur. 1. frequentius pro *Vita*, ejusque curriculum. 2. rarius pro *Victu*, h. e. alimentorum usu ad vitam necessario. Vide suo loco *Vita*, *Victus*.

BIOCHANATI, βιοχάνητοι, dicuntur Foresto l. 1. Obs. 1. in Schol. 2. qui violenta morte perierunt. Verum non videtur vocab. a bonis auctoribus approbatum.

† BIPULA, est Vermis apud Arist. l. 5. hist. anim. c. 29. interprete Gaza. Mercur. de morb. puer. l. 3. c. 7.

BIRA. Vide *Cerevisia*.

BISCOCTUS, δίεφθός, διαυγής, potissimum dicitur de pane iterato cocto, quem & ἐξοπτον, h. e. valde assatum, dici existimat Linden. Ex. XVI. §. 139. seqq. Jung. locus Hipp. de Int. Aff. XXIX. 16. Habet vim desiccandi, & cum filigineus est, neque nimium tostus, minus omnium excrementi relinquit, Renat. Moreau ad Schol. Salernit. c. 17. p. 263.

BISMUTHUM, Bisemutum, Marchasita, vulgo *Mismuth*, est recrementum metallicum in generatione metalli alicujus ex portione quadam ad generationem metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans durum, ac fragile mutatum. Schrod. l. 3. Ph. M. cap. 18. Verum Olaus Vvormius Musæi c. 8. ad sui generis metallum refert, licet aliquando argentum in se contineat. Libav. quoque inter metalla referre non dubitavit. Defens. Syntagm. A. 2. N. 53. Est vel solidius, sectionemque admittit, vel interdum laxius, instar Galenæ. Datur & *Marchasita aurea*, vulgo *Boid Roist*. *Plumbum* etiam scriptorium a nonnullis ad *Bismuthi* speciem refertur. Hofm. in Cl. Schrod. d. l. p. 329. Viribus recremento Plumbi respondet; usu quamvis rarissimus, & nonnisi externus. *Bisemutum* appellavit levissimum, pallidissimum, & vilissimum plumbum. Rul. in Lex.

BITHNIMALCA, idem quod *Gasteranax*, (de quo sua in litera) hoc est peculiare principium activum in ventriculo residens, functionum chylicationis, & distributionis, segregationisque excrementorum præses, quod nomen finxit Dolæus in Encyclopæd. Med. l. 3. c. 1. 3. & 4.

BITRINATI, i. e. vitro obductum. Rul.

BITHYNOS, βιθυνός, duo significat medicamenta: 1. est nomen Emplastri ad hydropem efficacis, cujus descriptio habetur ap. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. deinde *Pastillus* dicitur *Bithynus*, l. 1. de C. M. P. G. c. 11. Gorr. p. 75.

* BITUMEN, ασφαλτος, ασφαλτὸν, generaliter sumptum denotat omnem terræ pinguedinem tenacissimam, facile urentem. Hinc Langius *Bitumen* ignis fomentum in montibus illis

ignivomis esse dixit, ita ut ab aqua magis accendatur, l. 2. Ep. 52. & sub se comprehendit varias species, quas videre est apud Schr. d. l. c. 29. Specialiter vero denotat succum pinguem aquis marinis, aliisque stagnantibus marinæ non dissimilibus, & optimum est mari mortuo, (quod propterea *Lacus Asphaltites* dicitur) veluti spuma innatans, postea vero resiccatum ad litora pice sicca durius efficitur, tenacissimumque redditur. Optimæ notæ habetur, si ponderosum, validum odorem vibrans, purpureoque ad atrum vergente colore præditum sit. Ejus virtus est cum moderata calefactione exsiccatoria, & glutinatoria. Gal. l. 11. de S. F. Schrod. l. 3. c. 32. Hofm. in Clav. alique plures. Gorr. in def. aliter distinguit *Bitumen*, ασφαλτον, in *Liquidum*, & *Fossile*. Illud, quod instar olei sit propter pinguitudinem, postmodo tamen vel sponte, vel coctione inspissatur. Meminit illius Scrib. Larg. n. 52. ad inunctionem narium. Dicitur & *Zacynthium*, (perperam *Saguntinum*, cum in agro *Saguntino* non deprehendatur) ζακυνθία ασφαλτος, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. Vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 208. quemadmodum siccum *Judaicum* quoque vocatur. Hoc vero siccum e terra eruitur, lapidum, aut carbonum modo, nigrum, splendensque picis instar, & ab aliis *Gagatis*, aut *Fossilis Carbonis*, aut *Petræ* nomine venit. Vide *Lithanthrax*. *Bitumen* etiam tribuitur a Paracelso excremento urinæ *Alcola* dicto, (de quo supra) quod ipse Tartarum mucilaginosum etiam appellat in Fragment. Medic. ad lib. 1. de Tart. cap. 9. & alibi. Dornæus descripsit *Bitumen*, quod sit sulphurea terra, in Diction. item Rul. in Lex. qui multa genera etiam proposuit: *Liquidum* oleo simile, *Petroleum*. *Odoratum Saxonicum*, tetrum, *camphoræ nativæ*: nigrum crassum *Fossile carbonibus simile*. *Bitumen perversum* est liquor incertus, &c.

BIVENTER, διγαστρικός. Vide *Digastricus*.

BLABE, βλάβη, noxam, læsionem significat, a verbo βλάπτειν, nocere; cui opponitur ωφέλεια, prodesse. Hipp. lib. de Alim. III. 3. seqq. Eidem quoque σίνα dici ab Jonico σίναν, & noxia βλαβδία, ἢ σινόμπα, docet Galen. c. 3. R. V. I. A. t. 14.

BLACCIE, apud Rhazen dicuntur *Morbilli*, notante Ingrassia comm. in Avic. l. de Tum. p. n. p. 194. 195.

BLACHMAL, est materia liquefactione plurimum una metallorum confusa in sulphur injecta. Johnf. in Lex. Chym.

BLACTARA, i. e. *Cerussa*, vel *Blancheta*. Rul. in Lex.

* BLÆSUS, Blæsus, βλαστός, βλαυστός, vitium aliquod in figura membrorum corporis, præ-

præsertim externorum significat. Frequentius de cruribus extrorsum distortis usurpari solet. Alias Latinis *Valgi* dicuntur. Gal. de caus. mor. l. 7. c. 3. de iis, quæ in Med. sunt t. 31. Jung. M. A. Severin. de gibb. valg. & var. P. II. cap. 2. Quibus opponuntur *ρῶιβοι*, vel *ρῶιβοι*, *ρῶινοι*, *Vari*, quibus crura introrsum vertuntur; quamvis C. Hofm. mendum subesse existimet, & invertendam esse utriusque significationem doceat, l. 3. Inst. c. 59. §. 1. & l. 3. Apolog. pro Gal. c. 59. Utinam vero rationem addidisset, cum Auctores, & Lexicographi non consentiant in illam significationum inversionem. An incertitudo significationis fortassis inde oborta est, quod utrumque vitium in cruribus semper concurrat? Dum enim genua extrorsum vergunt, pedes extremi coeunt; quod si vero hi diducuntur extrorsum, genua coarctantur. *Blastias* etiam dicitur de illo, cui lingua impedita est, ut literam aliquam exprimere non possit. Vide supra *Balbuties*.

BLANCA mulierum, *Blanca*, *Cerussa*. Rul. in Lex.

BLANDUS, *ἄς*, *ῥὺς*, idem quod *Mitis*. Est epitheton plerunque Ignis, a Pharmacopœis, & Chymistis receptum, ad differentiam Ignis fortioris. Ita in negotio lapidis Philosophici requiritur *Blandus Ignis*, & æqualis, ita ut nec invalescat, nec debilitetur, a Ventura apud Lagneum in Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 767.

BLAS, terminus est Helmontianus novus, & significat in genere motum localem, & alterativum Astrorum, a quorum utroque oriuntur temporum mutationes, tempestates, atque vicissitudines. Unde *Blas motivum stellarum* ab illo describitur, quod sit virtus pulsiva ratione itineris per loca, & secundum aspectus. *Blas vero alterativum stellarum* in productione caloris, atque frigoris consistit, idque præcipue cum ventorum mutationibus. Passivas vero qualitates, puta humiditatem, & siccitatem, ad nos astra transferre nequeunt, cum ex sese non habeant. Porro ad imitationem illius in Brutis quoque, & Hominibus *Blas* occurrere docet, idque duplex, *Naturale*, & *Voluntarium*. Illud dicitur, quod quodlibet viscus ad typum sui Astri format; hinc & *Astrale* dicitur: Hoc vero, quod voluntate animalium ad motum localem dirigitur, & nullo modo connexum est lationi supernæ, hoc est absque caloribus *Blas*, & motore immobili naturali seipsum movet, in tr. *Blas Meteoron*, & *Blas Humanum*. Quis vero non rideat has novitates?

BLASTEMA, *βλάστημα*, *βλάστησις*, germinationem, germen significat in genere, a verbo

βλαστάνειν, propullulare, germinare, & occurrit illud quatuor in locis, (notante Foef. in Oec. pag. 122.) apud Hippoc. v. g. de Humor. l. 35. lib. 4. Epid. XXIV. 8. & lib. 6. Epid. sect. 2. l. 10. de Ulc. V. 3. Quamvis vero obscurum sit, qualia germina p. n. in illis locis intellexerit, nobis tamen videtur, potius exponendum esse per eruptionem alicujus materiæ sive pustulosæ, sive crustosæ, sive fungosæ, aut alterius consistentiæ. Et ita alter locus in Epid. cujus expositio apud Galen. non occurrit, erit perspicuus, quod tumores glandularum sint signum eruptionum cutanearum, id quod experientia testatur, præsertim in pueris, & puelis, v. gr. pone aures, maxillas, ad collum tumores significare scabiosam exulcerationem præsentem, vel futuram. Hinc Vvallesii commentum ad illum locum plane *ἄκυρον*, & improprium nobis videtur. Vide etiam infra *Germen*.

BLATTA, est vocabulum valde æquivocum, præcipue vero duas habet significationes. 1. denotat Insecti genus, & ita respondet Græcum *σίλφη*, *Silphe*, vel etiam *πλάφη*, quæ significatio iterum tribui solet variis insectis, vel vermiculis, de quibus omnibus legatur Ulyss. Aldrovand. l. 4. de Insectis c. 9. edit. Bonon. p. m. 499. seqq. ubi etiam exponit *σίλφας ἄνδρ. πῆσαν*, & *βδεύσας*, i. e. *Blattas* sine alis, & foetentes, quarum ex Archigene meminit Gal. l. 3. de C. M. S. l. c. 1. & l. 5. c. 9. ad affectus aurium, & dentium. 2. denotat Testaceorum species, vel potius opercula Conchyliorum, si oblonga fuerint; si rotunda, Buccinorum, & Purpurarum habentur, quamvis indiscriminatum, sed perperam a Pharmacopolis, & Aromatariis vendi soleant. Dicitur cum epitheto *Blatta Byzantia*, *βλάττιον*, vel *βλάττιον βυζάντιον*, item *ὄνυξ*, Diosc. l. 2. c. 12. *Unguis odoratus*, non quod suaviter oleat, sed quod odor sit gravior, castoreum æmulans. De his legantur Rondel. l. 2. de Testac. c. 15. Aldrovand. l. 3. de Testac. pag. m. 294. seqq. item pag. 346. Schroder. Ph. lib. 5. cl. 3. num. 74. *Ungui odorato* tribuitur interne sumpto virtus alvum laxandi, lienem emolliendi. Externe suffitus contra epilepsiam, & suffocationem uteri commendatur; in reliquis cum aliis concharum testis viribus respondens.

BLECHRUS, *βληχρός*, significat *Debilis*, *Lenis*, & est epitheton usitatum morborum, præsertim febrium, apud Hipp. 5. aph. 64. lib. 5. Epid. XXII. 24. XXXVI. c. 2. & passim alibi; de quibus locis vid. Foef. p. 123. Dieter. Jatr. n. 156.

BLEMA, *βλήμα*. Vide *Intritus*.

* BLENNA, *Blenna*, sive *Mucus*, *βλέννα*, *μύξα*, *εἶν*

est humor excrementitius crassior, concoctus, per palatum, & nares defluens, minusque acris, & mordax, propterea & crassior pituita ab Hipp. vocatur. Gal. l. de tot. morb. temp. c. 3. & lib. 2. de sem. c. 6. βλένν, & βλέν, frigidus, humidusque est succus, quem omnes homines phlegma vocant, ut scribit Gal. l. 2. de fac. nat. c. 9. Vide *Phlegma*. Dicitur & Hipp. βλένν, l. 2. de mor. XII. 6. Unde & derivativa βλεννώδης vel βλεννώδης, vel de ipsas excretis mucosus legitur, l. 4. Epid. in princ. vel de hominibus, in specie mulieribus, l. de Carn. vel de ætate XXI. 8. Foef. d. l.

BLENNUS, βλένν, βλίν, βλινός, Svidæ βλίων, est piscis litoralis, nullius pene pretii, quod vel ex nomine *mucum* denotante constare potest, cum carnem habeat mollem, excrementitiam, insipidam, & ita ingratam. Ejus descriptionem vide apud Aldrov. lib. 2. de pisc. c. 26.

BLEPHARIDES, βλεφαρίδες. Vide *Cilia*.

BLEPHARON, βλέφαρον. Vide *Palpebra*.

BLEPHAROXYSTUM, βλεφαρόξυστον, est instrumentum Chirurgicum radendis, vellendis, concinnandisque palpebris aptum, in *Trachomate*, sive asperitudine callosa palpebrarum interiorum, quæ & τύλωσις vocatur, P. Ægin. l. 3. c. 22. Gorr. in def. p. 76.

BLESTRISMUS, βληστισμός, Hippocrati incontinentem corporis *jactationem*, & inquietudinem significat, qua corpus perpetuo exagitur, aut incontinenter disicitur. Dicitur alias quoque βληστισμός, l. 1. de Epid. ægr. 2. Provenit a sanguinis nimia, & tumultuaria effervescencia in febribus acutis. Verbum quoque βληστίζει, Hipp. in usu fuit, idem significans, scil. *jactare seipsum*, lib. 1. de morb. VII. 17. De phreneticis Aretæus usurpat βληστίζεσθαι, h. e. *jactari*. Foef. p. 122.

BLETUS, βλητός, βλητός dicitur, cujus latus propter internam malignam inflammationem, v. g. pleuritidem, peripneumoniam, præsertim mox post obitum, lividum, aut maculosum, tanquam ex ictu, aut plaga, conspicitur. Hipp. Coac. t. 400. l. 1. de R. V. I. A. t. 35. De fœtu quoque in utero hac ratione extincto legitur l. 1. de M. M. CX. 8. ubi in seqq. exponitur per πελιδνός, lividum.

BLICARE, i. e. *præsil præparatum*. Ruland. in Lex.

BLINCTA, i. e. *Terra rubra*. Id.

BLITYRI, βλίτυροι, est vocabulum fictitium, plane nihil significans, proverbii loco a Galeo usurpatum cum altero *Scindapsus*, σκινδαψός ad irridendam nimiam fingendorum novorum terminorum vanitatem, l. 3. de diff. puls. c. 4. & l. 2. MM. c. 7.

BLUMATI, terreum est vas vitreum. Johnst. in Lex.

† BOA, Morbus papularum Plinio lib. 24. cap. 8. hodie morbus Gallicus apud Hisp. Delecamp. in hunc locum. Plinio lib. 16. cap. 11. tumor crurum ex labore viæ collectus. Lurembergius in Antiquario. Rei rusticæ Scriptoribus boum, notante Julio Scaligero in festo.

BOA, βόα, βόη, Plinio dicuntur papulæ rubentes cutaneæ, vulgo *Dibblatterlein*, sive pustulæ ichorose, l. 24. H. N. c. 9. & lib. 26. cap. 11. quamvis & nomen sit serpentum maximorum in Italia, ita ut aliquando solidus infans in ventre occisæ Boæ fuerit repertus, apud eundem, l. 8. c. 14. Jung. Aldrov. l. 1. de serp. & dr. c. 19. Vide *Papula*. *Pustula*.

BOAX. Vide *Boops*.

BOCHETUM, dicitur *Decoctum secundarium* ex ligno sancto, salsapariglia, china, & aliis sudoriferis paratum. Blas. Med. Univ. p. 79.

BOCIA, dicitur vas vitreum firmiter clausum, ventre rotundum, collo oblongum, & strictum ad mensuram dimidii pedis, vel circa. Dicitur alias & *Ovum*, *Sublimatorium*, *Urinate*, *Cucurbita*. Lagn. in Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 769. Hanc frigida non licet attingere manu in labore Chymico, ne rumpatur. Greverius in Secret. Vol. III. p. 719.

BODAGI, i. e. *aliud vas*. Rul.

BODID, i. e. *Ovum*. Id.

BOE, βοή. Vide *Clamor*.

* BOETHEMA, βοήθημα, *Auxilium*, *Remedium*. Vide *Remedium*.

BOF, i. e. *Calx viva*. Rul.

BOLBIDEON, *Bolbition*, βολβίδιον, βολβίπρον, dicitur parvus polypus, vel sepiola parva, ap. Hipp. lib. 2. de morb. mul. XXV. 6. & XXIX. 34. Foef. d. l. Gorr. p. 76.

BOLBITON, βόλβιτον, *stercus bubulum* in specie apud Hipp. significat, cujus usum ad fotum, & suffitum in affectibus uterinis commendavit, l. de nat. mul. II. 17. XXIX. 173. 174. l. 1. de morb. mul. LXXXV. 13. CXXIII. 13. lib. 2. LXXIV. 31. Foef. p. 124.

BOLCHON, βολχόν appellant quidam *Bdellium*, teste Diosc. l. 1. c. 80. Gorr. p. 76.

BOLESIS, dicuntur *Corallia*. Rul.

BOLISMUS, mendose pro *Bulimus* legitur ap. Avic. l. 3. fen. 13. t. c. 14. 16.

BOLUS, ἡ βῶλ, dupliciter sumi solet, generaliter, & specialiter. Generaliter idem est ac *Gleba*, sive terra pinguis, & limosa: quamvis per metaphoram & aliis rebus aptari possit, v. g. *Glebæ nivis*, *Glebæ thuris*, *Glebæ casei*. Vid. Rhod. Lex. Scrib. p. 388. Specialiter vero 1. significat terræ quoddam genus ex pallido

lido rubrum, lentore pingui præditum, in levorem calcis affuso humore promptissime solubile, ac assumptum butyri instar liquefcere visum vaporibus Martial. imprimis imprægnatum, Schr. l. 3. c. 2. Præ reliquis laudatur *Bolus Armena*, ἡ ἐκ τῆς Ἀρμενίας βώλη, Gal. l. 9. de S. Fac. 8. Terra Samia in fin. quæ scil. ex Armenia, & finitimis locis affertur; quamvis non rejiciendæ sint aliorum quoque locorum, in quibus fodiuntur *Boli*: v. g. *Toccaviensis*, quam Armenia non inferiorem commendavit Joh. Crato Consil. 79. apud Scholz. item epist. 123. 130. *Orientalem* ab Armenia distinguit idem, epist. 107. ceu ex Cappadocia Constantinopolin allatam *Vittebergicam* approbat Schrod. d. loc. & F. Hofm. in cl. ad illum locum. Ex quo etiam constat, dari *Bolos* alius coloris, videlicet *Albos* ex Hetruria, *Cinereos* e Fionia, & *Boringia Danicæ Insula*, item *Norvegicos*. *Bolis*, præsertim *Armenia*, tribuitur præter vim exiccantem, adstringentem, consolidantem, roborantem, etiam virtus alexipharmaca in ipsa peste salutaris. Ejus tamen usum suspectum reddere conatus est Langius l. 1. epist. 18. *Bolus* dicitur *lunum*, quod minerale nullum in se habet. Dorn. Rul. & Johnf. *Boletus* idem significat. Deinde *Bolus* significat certam medicamenti formam, mellis fere consistentia paulo crassiore conglomeratam tanta quantitate, quantam bucca fere capere potest. Dividitur in *Purgantem*, *Diaphoreticum*, *Alterantem*, & *Roborantem*. In Officinis pro usu nulli extant, sed ex præscriptione Medici statim parantur. Petr. Morell. de formul. rem. l. 1. s. 2. c. 1. Schrod. l. 2. c. 42. Parantur ex Electuariis, pulpis, confervis, pulveribus, in consistentiam deglutibilem redactis. Spagyricis quoque *Bolus* dicitur *Coagulum specificum*, quod est essentielle Chymicum, ut sit essentia quædam liberata ab impuris, & alienitatibus per coagulationis, quam necessario antecedit solutio, modum segregata constitutaque; quomodo solent *Boli* eluti in specie fieri, sit ut eis consistentia, & forma homogenea, qualis est bolaris, novumque etiam tabulis id, quod ad essentiam parum interest. Rul. in Lex.

BOMBAX, *Gossypium*, Cotta, Cotonum, ζύλον, primo denotat plantam ipsam exoticam in Syria, & Cypro copiosam, ferentem semina multa lanugine involuta instar nucis crinitæ inclusa: secundo ipsa quoque *Lanugo* hoc nomine vocatur. Seminis usus in phthisicis, & asthmaticis laudatur: *Lanuginis* rarior internus, frequentissimus externus. Schrod. l. 4. clav. 1. num. 56.

BOMBUS, βόμβος, est murmur, vel strepitus resonans ex flatibus, qui in amplitudinem effunduntur, & evolvuntur ex locorum angu-

stis. Si hujusmodi sonus in auribus percipitur in acutis morbis, lethale habetur signum ab Hipp. Coac. t. 135. In intestinis crassiss fieri a portionibus chylosi in flatibus resolutis, docet Gal. 3. de sympt. caus. c. 2. unde & sonori crepitus quandoque excernuntur.

BOMBYLIUS, βομβύλιος, & βομβυλίδες, est genus poculi, vel vasculi cum angustiore orificio, a resonando ita dictum, cujus meminit Hipp. l. 3. de morb. XXIV. 62. quamvis cum epitheto ἀρυσόμυς, latioris. Verum mendosum esse locum, & substituendum σονεσόμυς, ingeniose demonstravit Foef. in Oecon. p. 125. Jung. Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 32.

BOMBYX, βόμβυξ, ut & βομβύλιος, est vermis lanificus, sericum texens, oriturque tum sponte, tum ex ovis. Ejus historiam admirandam prolixè reperies apud Ulyss. Aldrov. l. 2. de Insect. c. 6. p. m. 278. multisque seqq. Jungatur ex recentioribus dissertatio Epistolica de *Bombyce* Marc. Malpighii Regiæ Societati Anglicæ dicata, de quo etiam videantur Acta Philosophica Oldemburgii An. 1669. Mens. Jul. Querantur & alia de hoc insecto loca ibidem in Indice. Papiliones bombycis κατ' ἐξοχὴν *Bombylii* dicuntur, teste eodem. Usurpantur in Medicina Integri, Sericum cum textura, & Folliculi, teste Schroder. lib. 5. clav. 4. num. 97. Verum non est flocci faciendæ animadversio Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 703. Dicitur & *Bombyx sylvestris*, e genere erucarum viridium simili metamorphosi cum *Bombyce* domestico mutabilium, de cujus usu in Medicina nihil adhuc constat.

BONATI, i. e. *vitreati*. Rul. in Lex.

BONUM, ἀγαθόν, καλόν, notissimum quidem, & communissimum est vocabulum, & in genere significat, quod quis aut eligere, aut agere, aut cui confidere potest ac debet, ex Gal. l. 7. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. Sumitur vero vel absolute, & per se, vel comparative, & secundum quid, respectu personarum, vel alterius alicujus rei. *Bona per se*, & absolute, quæ in rerum natura continentur, alia animi, alia corporis, alia exteriora sunt, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest. Gal. Orat. suasor. ad artes, c. 6. *Respective bonum* dicitur, vel ut signum, vel ut signatum. Sub utroque respectu *Bonum* aliquando etiam complectitur minus malum, c. 20. in 6. Ep. t. 38. *Bonum* etiam pro certo, stabili, vero, & perpetuo positum est, c. 2. de fract. t. 31. Plura huc facientia videsis ap. Diet. Jatr. p. 2.

BOOPS, Boax, Box, βώξ, βόαξ, βόηξ, est nomen piscis litoralis, qui inter cibos concoctu facilis refertur, ita ut etiam agris apponatur. Vide Aldrov. l. 2. de pisc. c. 41. Bruyerin. l. 20. c. 9.

BORACO ; vocatur etiam *Capistrum auri* ?
Rul.

BORADES, i. e. *Limatura*. Id.

BORAX, *Borax*, factitium quod sit, & Nitri veluti species, unde & nomine suo proxime accedit ad Arabic. *Baurac*, h. e. *Nitrum*, extra dubium est. Ex qua vero materia præparetur, & quo modo, incertum adhuc habetur. Venetiis confici ex cremato quodam lapide candido, & fissili, quem *Boracem crudum* vocant, & *Kentin Nitrum nativum scissile*, docet C. Hofm. in Paralipom. Offic. c. 55. Consentit in hoc Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. l. 2. c. 79. quod ex minera quadam conficiatur, sed modum nobis esse adhuc ignotum fatetur. At Paracelsus *Boracem* optimum fieri vult ex Aluminis, Salis Armeniaci, & Tartari calcinati æquis portionibus in aqua bullientibus, & in Alkali coctis, in Appendic. Chirurg. oper. Manuali l. Ch. Schrod. vero d. l. prolixiorē formulam tradit, addendo dictis mineralibus Nitrum, Sal commune, Gummi Arabic. & Mastichen, & aquæ loco substituit Urinam. Quam compositionem ceu inutilem rejecit Fr. Hofm. dicto loc. Quoad vires commendatur *Borax Venet.* in difficili partu, retentis secundinis, & menstruis. Verum illum effectum in dubium vocare conatus est C. Hofm. dict. l. Vocatur & *Asin Karnatura-le*. Rul.

BORBORODES, *Βορβορώδες*, cœnosum, cœnum referens, lutulentum significat, nimirum a *Βορβορος*, cœnum, fimus. Usurpatur ab Hipp. de pure fœtido, 7. aph. 44. 2. progn. t. 70. Coac. t. 409. de Urina fœtente, Gal. comm. 4. aph. 69. de odoribus cœnosis, Hippocr. de hum. VI. 7.

* **BORBORYGMUS**, *Βορβορύγμος*, est sonus, vel murmur in crassis intestinis factum a flatu, qui neque multus sit, sed cum humiditate quadam moderata ad alvum movetur. Gal. lib. 3. de symptom. caus. c. 2. & 4. aph. 73. Linden. S. M. Ex. VI. §. 69. Differt a *Bombo*, quod hic sit siccior flatus, cum majori sono prodiens. Frequenti quoque in usu est apud Hippocr. verbum compositum *Βορβορύζει*, *Βορβορύζειν*, & *Βορβορίζει*, de ventre, & intestinis, dict. aph. & 4. de R. V. l. A. t. 64. f. 3. Prorrh. t. 16. Coac. t. 62.

BOREAS, *Βορρᾶς*, *Βορέας*, *Βορρᾶς*, Aquilo, est ventus quidam e quatuor Cardinalibus, qui a Septentrione spirat, frigidus, & siccus, Gal. l. 1. de Temp. c. 2. unde & ab Ovid. l. 1. Trist. cl. 2. v. 27. gelidus *Boreas* dicitur. In temporum, & corporis mutationibus potentissimus, propterea Medico maxime considerandus. Opponitur austro, 3. aph. 5. Quæ aeris tempestas *Βορρᾶς*, scil. *καὶ ὁ ἄνεμος* dicitur, frigida,

& sicca. Quod vero l. 2. de diæt. V. *Boream* frigidum, & humidum statuerit Hippoc. ex alio principio id asseruit, videlicet omnes ventos habere naturam humectandi tum vegetabilium, tum animalium corpora, quia necesse est omnes ventos spirare a nive, glacie, fluminibus, stagnis, terra humecta, &c. ibid. IV. 2. Cæteris paribus alias *Borealis*, vel *Aquilonaris* constitutio commodior, & salubrior habetur plantis, & hominibus quam *Austrina*. Hipp. de A. L. & Aq. & ex hoc Renatus Moreau in Schol. Sal. Membr. 7. p. 88.

BORITIS, dicitur lapis Philosophorum, qui Sapientum æs liquefacit, & velut aqua fluxibilis vertit. Turba Philosoph. serm. 22. in Theat. Chym. Vol. V. pag. 19. & ex hoc Ruland. in Lex.

BORROS, *Βορρός*, dicitur vocax, edax, v. gr. de Aqua, & Vigilia, 6. Epid. sect. 3. t. 20. In fœmin. *Βορρᾶς*, cibum, alimentum significat, lib. 1. de morb. mul. XXXVII. 3. Et homines, qui multum possunt comedere, dicuntur *ἀνδρες βορροί*, ut Asiatici. Gal. in comm. ad l. Epid.

BOS, *Βῆς*, dicitur animal vulgo notissimum, quadrupes, plerunque bicornis, bisulcum, ruminans, laboribus agrestibus, victui, & Medicinæ valde accommodum. Vocabulum hoc aliquando generaliter accipitur de utroque sexu; aliquando specialiter de solo Masculo, qui & *Taurus* dicitur, quemadmodum fœmina *Vacca*, ἡ βῆς. Integram *Bovis* historiam prolixissime lege sis apud Ulyss. Aldrov. l. 1. de quadruped. bisulc. c. 1. *Bos* siccior est temperamento, quam sus. Hinc carnes *bubulæ* alimentum corpori suggerunt non mediocri, neque dissipatu facile, sanguinemque gignunt aliis æquo crassiorem: propterea melancholicis frequentior harum usus noxius habetur. Gal. l. 3. de Al. Fac. cap. 2. Plura de carnis *Bubulæ* dotibus vide apud Linden. Ex. XIII. §. 505. seqq. l. Alex. lib. 11. Salubr. c. 9. Bruyerin. de re cib. lib. 13. cap. 4. *Bobus* aliquando cornua deficere, videl. in Scythia, ideo quod præ frigore regionis cornua non enasci queant, testatur Hippoc. l. de A. L. & Aq. XLIV. 6. 7. Quæ de *Bove* in usum Medicum cedere possunt, videantur apud Scrod. l. 5. cl. 1. n. 5. & Fr. Hofm. clav. ad h. l. pag. 643. *Boves* quoque dicuntur pisces cartilaginei quidam, & *Rajæ* species, inter cibos non postremæ bonitatis pertinentes, cum carne sint molliore, quam reliquæ *Rajæ*. De iis vide Aldrov. l. 3. de pisc. c. 52. Vitulus etiam marinus *Bovis* nomine venit, teste eodem l. 1. de Cet. c. 10.

BOSA, Ægyptiis dicta fuit massa parata ex farina lolacea, seminibus canabis, & aqua, ejusdem

dem virtus inebriativæ, qua Affis, de quo vocab. vid. supra. Pr. Alpin. l. 4. de medic. Ægyp. c. 2. p. 121. b.

BOSCADES, *Βοσκάδες*, est epitheton columbarum, quæ in turribus nidum collocant, quas in agris extruere nonnulli solent. Vocantur a quibusdam *agrestes*, ad differentiam domesticarum, *ἡς κατοιικίδων*, Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 10. fin. *Βοσκὰς* quoque dicitur picis ficioris quoddam genus, quod visci instar lentum est. Gorræus.

BOTAMUM, i. e. *plumbum lotum*. Rul.

BOTANE, *Βότάν*. Vide *Herba*.

BOTANICON, *Βοτάνικόν*, est nomen Emplastri, quod describitur ab Æginet. l. 7. c. 17. & meminit etiam ejus l. 4. c. 22. Gorr. p. 76

* BOTHOR. Vide *Exanthema*. *Bothor*, idem quod *Apostema navium*, apud Vvalther. Sylv. Med. p. 183. *Bothor* triplicem apud Arabes habere significationem, latam unam pro omni tumore, strictam pro tumore cum solutione continui, strictissimam pro parvis tumoribus, scribit Fallop. de tum. p. n. c. 2. Tom. I. p. 619.

* BOTHRION, *Βόθριον*, *foreola*, (1.) significat alveolum, & cavitatem cujusque dentis, quemadmodum Phatuion Ossa, quibus continentur dentes. Gal. de ossib. c. 5. fin. (2.) *Bothrion* dicitur ulcus cavum corneæ tunice in oculo, parvum, angustum, puncturis rotundis simile, ulcusculove altius. Gal. Introduct. cap. 5. Ita quoque descripsit P. Æginet. l. 3. c. 22. addens etiam purum. Verum quod Interpres Latinus Joh. Guinterius Andernacus in versione non solum mutaverit vocab. in *Botryon*, sed etiam, ut fucum suæ versionis faceret, addiderit, ob uvæ similitudinem ita appellari, non respondet Gr. textui, in quo expresse legitur *Βόθριον*. Ita quoque deceptus Forellus lib. XI. Obs. 17. in Schol. Differentiam ab aliis oculi ulceribus ibidem reperire licet. Causa eadem, & generationis modus, cum aliis ulceribus communis est. Vide Senn. M. Pr. l. 1. p. 3. f. 2. c. 18. Capi. dicitur *Fossula Pract.* lib. 1. cap. 33. Vide infra *Fossula*.

BOTIN, *Butino*, est *Terebinthina*, item *Balsamus Terebinthinæ*, quando certo suo tempore colligitur secundum hanc influentiam balsamicam. Rul. in L. Ch. Meminit *Botin destillati* ad extrahendum florem æris Theoph. Parac. lib. 10. Chir.

BOTIUM. Vide *Bronchocele*.

BOTOOTHINUM, terminus Paracelsicus obscurus, quem exponit per florem morbi. Unde *Podagram* vocavit *Locustam gummatam Botothinam*, l. 2. de podagr. J. Necromantia.

BOTRYITES, *Βοτρίτις*, *Βοτρυίτις*, species *Cadmia ustæ*, uvæ speciem referens, quæ in editiori

parte fornacum, in quibus uritur, colligitur. Nam quæ in inferioribus reperitur, *Placitis*, *πλακίτις*, vocatur. Gorr. dict. l. Quamvis Schrod. lib. 3. cap. 19. aliter distinguat, in *Botritin*, quæ in media parte fornacis; *Placitin*, quæ in editiore; & *Ostracitin*, quæ in infima. Uter rectius distinxerit, fortassis inquirere supervacuum, cum viribus vix, ac ne vix quidem discrepent.

BORUS, *Boria*, *Botus barbatus*, est vas Chymicum, quod dicitur alias Cucurbita, de quo infra: Item vas super vas: Vas fusorium, vel Descensorium, Crucibulum, Junco, factum ad fundendum. Vide *Bocia*.

† BOVILLÆ priscis medicis, Morbilli nostris. Raym. Vinarius de peste l. 3.

BOVINA AFFECTIO, vocatur *Vermis* inter cutem, & carnem perambulans, & illam perforans, quod in plurimis bobus utriusque sexus observatur, ut ex Alsaharavio notavit Vvalther. Sylv. Med. p. 928.

BOXUS, dicitur *viscus* in arbore nascens, qualis est viscus quercinus. Dorn. in Dict.

† BRABYLA, Athen. l. 2. pruna sylvestria, Nicol. Locutia miscell. epiphill. l. 9. c. 12.

BRABYLA, *ἡ βράβυλα*, dicuntur *pruna*, & quidem magna dulcia, atrocærulea, vulgo *Damascena*, & *Hungarica*, & referuntur inter ea, quæ exiguum alimentum præbent corpori, malique succi, apud Gal. l. 2. de Al. Fac. cap. 38. Succus tamen coctus etiam refertur inter stomatica medicamenta, lib. 6. de C. M. S. L. cap. 1.

BRACHERIUM, dicitur vinculum, & subligaculum Chirurgorum, quo utuntur in curandis, & deligandis herniis, de quo vide H. Fabr. ab Aquap. de Oper. Chir. c. de intestin. Hernia. Ambr. Paræum. l. 7. Chir. cap. 15. P. Barbett. Scultet. Armam. Chir. Part. I. Tab. XXXIIX. figura 3. & 5. & Tab. XXXIX. figura 9.

BRACHIEUS dicitur Musculus flexor Cubiti, sub bicipite latens, cujus ulterior descriptio petatur ex Anatomicis, speciatim Barthol. l. 4. c. 8. p. 571.

* BRACHIALE. Vide *Carpus*.

BRACHIUM, *ὁ βραχίον*, vel sumitur late pro omni eo, quod a summo humero ad extremam usque manum protenditur, totus scilicet ille ossium ductus, *Humeri radii*, atque *Ulnæ*, cum suis musculis circumpositis, & ipsa ossa vestientibus, vas, & communibus integumentis, Gal. comm. 2. de fract. in princ. Linden. Exerc. XIII. §. 412. Reald. Columb. lib. 4. Anatom. cap. 23. quamvis ibidem de ossibus ipsi solum sermo sit: Vel strictè, (quæ significatio Medicis propria esse debet) pro illa parte manus late accepta,

præ, quæ scapulis annexa est, cuius termini sunt inferne articulus, qui in curvatura cubiti est, quem *Anconam*, sive *cubitum*, cui innitimur, vocamus; Superne autem *humeri articulus*. Galen. lib. 2. de motu musculi. cap. 2. & lib. de inæq. intemp. cap. 2. Jungantur aliorum Anatomicorum scripta. Quod vero Lind. dict. 1. & in Phys. lib. 2. cap. 14. art. 10. *Brachium* acceperit pro illa parte, quæ inter Cubitum, & extremam manum interiacet, Ulna, & Radio constans, an non dici poterit, quod fuerit hallucinatus? Sane loca Galeni, quibus nititur, obscuriora sunt, quam ut hoc probent. Aliquando adhuc strictius accipitur pro totius *Brachii* parte, quæ inter duas juncturas Humeri, & Cubiti intercedit, cap. 1. de artic. t. 4. *Brachium* fastidium Chirurgicum delineatum vide apud Paræum Chirurg. lib. 22. cap. 12.

BRACHUNA, idem quod *Acrai*. Vide *Acrai*.

* BRACHYCHRONIUS, *Βραχυχρόνιος*, idem quod *Brevis*, de morbo dicitur, qui brevi tempore finitur. Gal. in def. med.

BRACHYPNOEA, *Βραχύνπνοια*, frequentius significat *brevem*, & simul ex longis intervallis factam *spirationem*, ex Galen. lib. 3. de diff. resp. cap. 8. Hinc & *Brachypneus*, ὁ *Βραχύπνοος*, ἢ *Βραχύπνευς* dicitur, Latine *brevispirus*, qui & rarus, & parvum spiritum trahit, cap. 3. in 3. Epid. t. 84. idque malum dependet ab imminente sanguinis perfrigeratione, & flammæ vitalis extinctione. Interdum tamen etiam *Βραχύπνευς* saltem de brevem spiritum trahente absque raritate intelligi debet. Hippocr. lib. 2. Epidem. sect. 3. num. 70. & 6. Epidem. sect. 2. t. 19. Vide Foes. Oec. pag. 127.

BRACHYPOTÆ, *Βραχυπόται*, ἢ *Βραχύποτοι*, dicuntur, qui parum ex longo intervallo bibunt. Gal. 3. in 3. Epidem. t. 74. quamvis hoc nomine venire statuat eos quoque, qui rarius quidem, sed paulo copiosius bibunt, lib. 1. de diff. respir. cap. 12. Vide iterum Foes. d. 1.

BRACHYS, *Βραχύς*. Vide *Brevis*.

BRACIUM, alii *Brachium*, i. e. *Cuprum*. Rul. Vide *Æs*.

BRACTEA, *ἑλκισμα*, *ἐλατμός*, *πέπλον*, idem quod *Lamina*, Solea, e variis metallis parata, diversis usibus medicis, præsertim Chirurgicis destinata: vulgo *ein Blech*. Rul. in Lex.

* BRADYPEPSIA, *Βραδυπέψια*, est tardior, imbecilla, & imperfecta cibi concoctio, & ita symptoma actionis diminutæ ventriculi non nisi tardius alimenta concoquentis, ex Gal. de diff. sympt. cap. 4. Ægre vero, & plus justo

longiori tempore fit chylicatio vel culpa alimentorum, vel culpa fermenti: Alimentorum vitio accidit, si vel quantitate nimia, vel qualitate vitiosa fermentationi debitæ resistētia ingeruntur: Fermenti culpa contingit, quando vel deficit, vel iners est, veluti pinguis, viscidus, aquosus. Franc. Sylv. lib. 1. Pr. Medic. cap. 7. §. 9. seqq. An vero omnem immutatam chylicationem necessario comiteatur alimentorum excretio minus, quam decebat, immutata, unde nihil, vel parum nutrimenti, roborisque ab assumptis alimentis accedit ægro, quemadmodum idem descripsit §. 3. merito in dubium vocari potest. Verum hæc disceptatio excedit instituti nostri limites.

BRADYS, *Βραδύς*, Vide *Tardus*.

* BRANCHUS, *Βράγχος*, est species catarrhi fauces, guttur, & asperam arteriam afficientis. Gal. 1. 5. de san. tu. c. 8. & 1. 3. de sympt. causis. Latin. *Rancedo*, *Rancitas*, vocis asperitas, antiquis *Ravis*, ex Plauti Pœnulo A. 3. Sc. 5. & Captiv. prolog. Causam ejus vide in *Catarrhus*. *Branchi*, vel *Branchæ* etiam vocantur tumores glandulosi in faucibus, qui amygdalas duas quasi præ se ferunt, unde difficilis fit excretio, & anxiosa spiritus attractio. Rul. 1. 2. M. M. c. 16.

BRANTA, sive *Bernicla*, est species *Anglici Anseris*, & *Scotici*, de quo multa fabulati sunt, quod vel ex arboribus nascatur, a caudice, & ramis dependens; vel ex putridis lignis generetur, cujus descriptionem exhibet Aldrov. 1. 19. Ornith. c. 23. Caro ejus vulgari Anseri insuavior est, nec a divitibus expetitur.

BRARICIA, i. e. *Vitrum*. Rul.

BRASE, i. e. *Carbones*. Id.

BRASIUM. Vide *Byne*.

BRASSIDELICA *Ars*, dicitur ab Herba *Brassidella*, vel *Brassatella*, quæ alio nomine vocatur *Ophioglossum*. Lanceola est species curationis vulnerariæ, apud Paracelsum, lib. 2. de vit. long. c. 14. per appositionem dictæ herbæ super vulnus retens. Possunt & alia imponi. v. gr. *Perficaria*, *Telephium*, *Cortex Juglandis arboris*, &c. Libav. Apocal. Herm. P. prior. cap. 22.

* BREGMA, *Βρέγμα*, *Βρέγμα*, & *Βρεχμός*, dicitur pars capitis media, & anterior, supra frontem sita, & a lateribus ad tempora usque protensa. Hæc an recte dicatur *Sinciput*, nolumus litem nostram facere. Si placet, legas de hujus vocis obscuræ derivatione C. Hof. lib. 2. Inst. c. 59. §. 2. Linden. Physiol. lib. 2. c. 8. §. 16. Constat *Bregma* duobus ossibus prope modum quadratis, quorum unum dextrum, alterum sinistrum est. Ambo autem parte qui-

dem posteriore lateribus suturæ lambdoidis, anteriore vero sutura coronali, a lateribus *παραμύματα*, sive futuris *λεπιδωδέσι*, superiori denique ea sutura terminantur, quæ utrique communis est, & secundum longitudinem capitis recta procedit, (quam *ὀβιδιαίαν* nominant, h. e. *Sagittalem*) Constant, ut reliqua fere omnia cranii ossa, duabus squamis, inter quas valde fistulosa, raraque apparent; nisi quæ temporum ossibus conjunguntur, ubi tenuissima quidem sunt, sed solida, & minime fistulosa. Nec frustra quidem hæc ossa natura machinata est, quod toto vitæ decursu tenuia, & halitiosa cerebri excrementa maxime per Synciput diffiliari oportebat. Est enim cerebrum ea cranii parte, quam reliquis copiosius. Sunt qui *ὁπὲρ βρέχον*, *humectare*, madefacere, dictum putent, quod hæc pars capitis humidissima, molliissimaque sit, præsertim infantibus fere membranacea, ut videri possit *βεβρέχθαι*, hoc est *madefacta esse*. Ex quo forte etiam obstetrices partem eam *fontem capitis* appellant. Huic parti, quia Sutura dictæ, Coronalis, & Sagittalis, ibi concurrunt, & transitum facilem concedunt, Embrochæ, sive stillicidia commode adhibentur, sed & in phthificis fonticuli inuri solent. Gorr. Jung. Scultet. Arm. Chir. P. I. Tab. XXVI. fig. 2. seqq. Meminit *Bregmatis* Hipp. de Cap. vuln. III. 1. & 5. *Bregma* etiam aliquando pro *Begma* scribi, Gr. *βρήγμα*. Vide supra *Begma*.

BRENTHUS, *Βρένθος*, est species *Anatis*, vel *Mergi*, Bæotis inter delicias habita. Aldrov. l. 19. Ornith. c. 10.

BREPHOS, *τὸ βρέφος*, significat *infantem*. An *ἄβρεφω*, mutato *τ* in *β*, an vero a *φρέβω*, per metathesim *ε*, & *ρ*, derivari debeat, Philologi disputent.

BREVIS, *Βραχύς*, diversimode prædicatur apud Hippoc. 1. aph. 1. de vita nostra; cujus expositionem prolixiorē vide apud Diet. num. 163. Jactantia est, si qui contra illud verissimum dictum artem brevem, & vitam longam pollicentur. 2. de pulsu a Galen. de pulsu ad tyr. cap. 2. quamvis fortassis absque aliqua utilitate in Medicina. 3. de morbis, eorumque temporibus qua universalibus, qua particularibus. Dicuntur *βραχυχρόνιον*, hoc est *brevi tempore durantes*, ad oppositionem *ἡμικρονίων*, id est *Chronicorum*. 4. de doctrinæ genere. Hanc brevitatem cum perspicuitate vix, ac ne vix quidem conjunctam esse, aliquoties urfit Gal. v. g. c. 1. de iis, quæ in Med. f. t. 5. 15. lib. 5. de san. tu. cap. 1. aph. 8. & alibi. *Brevis* quoque est epitheton cujusdam Musculi cubitum extendentis, apud Barthol. l. 4. An. c. 8. p. 572.

BREXANTES, *Βρέξαντες*, epitheton ranarum parvarum viridium, apud Gal. l. 10. de Sim. Fac. ubi vanitatem detexit illius remedii, sanguinis nimirum dictarum ranarum, in prohibenda generatione pilorum: haud dubie vero ita dictæ a sono, & voce illarum, de qua ap. Aristoph. in ranis.

BRITHOS, *τὸ βείθος*, *pondus*, *gravitas*, *moles* dicitur. Hippoc. lib. 1. de morb. mul. X. 11. LXXVII. 10. LXXXVII. 28. in Ep. ad Damaget. 252. a verbo *βείθω*, quod est *pondere gravare*, incumbere, l. 1. de morb. mul. XIII. 12. & l. de flat. XVII. 3.

BROCHOS, *Βρόχος*, significat *laqueum*. Vide *Laqueus*.

BROCHTHUS, *Βρέχθος*, i. e. *Gula*, idem quod *Bronchus*. Lund. Phys. l. 2. c. 6. §. 199. Significat & poculi genus, aut lagenulam, Hipp. 2. de morb. LXVII. 6. & LXXII. 5. Foef. in Oec. p. 128.

BROCHUS, *Βρόχος*, dicitur, cui superius labrum prominet, cui vitium est contrarium Mento, cui mentum extat. Aliter descripsit antiquissimus author Franc. Mar. Grapaldus de part. ædium fol. 128. *Brachi* Latine dicuntur, qui sunt ore producto, dentibus prominentibus, Gr. *προσδόντες*. Alias & *Brunci*. Non confundendi vero cum *Broncis*, aut *Bronchis*, qui gutturis vitio laborant, *Gutturosi* Ulpiano dicti. l. qui clav. §. 2. ff. de ædil. ed. quamvis Nonius Gramm. l. 1. 102. aliter descriperit. *Bronci* sunt producto ore, & dentibus prominentibus; quem falsitatis arguit Linden. Ex. XI. §. 40. quem vide.

BRODIUM, est terminus Pharmaceuticus, idem significans quod *Fusculum*, sive liquorem aliquem, in quo alia res, sive medicamentum solidum vel asservatur, vel diluitur: ita dicuntur *Brodiū* Salis communis, Salsuginis ex olivis, Salis Armoniaci in Theatr. Chym. Vol. I. Tr. de Medic. Chym. p. 607. seqq.

BROMA, *τὸ βρώμα*, *cibum*, *edulium*, esculentum significat, ad differentiam *τῆς πόματος*, quod potum. Galen. lib. 1. de alim. fac. cap. 1. & cap. 4. de R. V. I. A. t. 89. ubi per *ἔδασμα* exprimit; in specie vero solidum cibum, qui, uti commolitione indigeret, ita & negotium exhibere calori nostro posset, ingeniose demonstrat Linden. ex. XIII. §. 290.

BROMION, *Βρέμιον*, nomen est Emplastri, aut Malagmatis, *Ἀσπί*, apud P. Æginet. l. 7. c. 19. & Aet. l. 15. Gorr. p. 80.

BROMUS, *Βρόμος*, alii *Βρώμος*, scribunt, *Avenam* significat apud Gal. & alios.

* BRONCHIA, βρόγχιαι, dicuntur rami asperæ arteriæ. Vide *Arteria aspera*.

* BRONCHOCELE, βρογχοκήλη, i. e. *Hernia gutturalis*, *Struma*, χοίρης, dicitur tumor magnus, durus, rotundus, in aspera arteria oriens, sive ad fauces. Gal. l. 2. de C.M.S.G.c. 17. & l. 6. c. 14. Dicitur & *Scrophula*, a scrophis, quibus hic morbus est familiaris. Lang. l. 3. ep. 4. Huc pertinet & *Natta*, vel *Natta*, quæ, ut scribit Guido, est excrescentia magna carnea, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem formæ, & magnitudinis, cujusmodi sunt Melopepon, & Cucurbita. Tales tumores diversa sortiuntur nomina, pro formæ, & membri, in quo est, varietate. Forest. l. 3. Chirurg. Obs. 7. Schol. Dicitur & *Botium*, vel *Bocium*, Goffum, quamvis hoc vocab. latius extendat ad quasvis excrescentias carneas, etiam verrucas, nodos, condylomata, imprimis ad illas excrescentias, quæ oriuntur in foeminis ex suppressis mensibus; in viris ex hæmorrhoidibus. Paracels. l. 8. de natur. & cura morbi Gallic. c. 1. l. de ulcerib. c. 30. Videtur etiam referri posse ad Abscessus cum folliculo. Siquidem aliquando in bronchocele caro hebes, aliquando humor aliquis melli, adipi, pulvi, aquæve similis includitur. Forest. d. l. Causa eadem, quæ aliorum scirrhorum tumorum in glandulis, & circa glandulas, nimirum Lympha excrementitia viscosior, vel alia congelativa, aut nimium coagulativa vitiositate peccans, ibidemque stagnans. Atque ita veterum pituitam cum melancholia mixtam exponendam esse arbitramur. De curatione *Strumarum* per solum contactum mira narrantur de Regibus Angliæ, & Galliæ. Quod tangere soleant, aut soliti sint, certum est. An vero curatæ fuerint illo contactu, credat, qui volet. Nobis videtur cum Diet. Jatr. n. 724. μη αὐτὰ λέγον.

BRONCHOTOMIA, βρογχοτομία, eadem operatio Chirurgica, quæ & Laryngotomia dicitur, de quo vocabulo inferius suo loco.

† BRONCHOTOMIA, quæ Laryngotomia vulgo. Renatus Moreau in Epist. ad Thom. Bartholin. quæ accessit ejusdem lib. de Angina Epidemia.

* BRONCHUS, βρόγχιον, βρόγχι, βρογχίον. Vide *Arteria aspera*.

BRONTE, βροντή, Tonitru.

BROTOS, βρωτός, i. e. *mortalis*, epitheton hominis est, mortalitatem ejus exprimens. Sumitur ergo pro ipso homine, v. g. aph. 12. Vocabulum alias Poetis magis, quam aliis Scriptoribus usitatum.

BRUCHUS, Vide *Eruca*. *Bruchum* vomitu rejectum, in frusto carnis, ad parvæ pilæ ma-

gnitudinem, velut in siliqua reclusum notavit Forest. l. 18. Obs. 19. Schol.

BRUMA, idem quod *Hyems*, præsertim ejus portio circa Solstitium, quando dies est brevissima: a *Brumo*, i. e. Baccho, ita dictum esse, vult Jos. Scaliger: Gr. βροχμα ἡμέρα.

BRUSMAR, terminus Spagyricus, significans *Argentum*, vel *Lunam*, quemadmodum *Soloma Solem*, vel *Aurum*, in Opere Petri Silento, quod extat in Th. Ch. Vol. IV. p. 986.

BRUMATI terreum, i. e. *Vas vitreatum*. Rul.

BRUNUS, Ignis sacer, S. Antonii, idem quod *Erysipelas*. Idem.

BRUTA, est vis quædam influentiæ cœlestis, quæ per animalia bruta rationalibus manifestatur, ut Chelidonia per hirundinem, per ciconiam Clysteris usus. Rul. in Lex.

BRUTUS, est epitheton Picis, quæ pinguisima, & resinosissima. Plin. l. 15. H. N. cap. 7. teste Rhod. ad Scrib. n. 210.

BRUTOBON, nomen Unguenti cujusdam Græci brutum, & barbarum, notante J. H. Velechio ad Marcell. Cuman. Obs. XI. in Sylloge cur. & Obs. Med. Cent. I. p. 40. 42. q. uamvis non constet, quale sit Unguentum.

BRUTUM, βρογμοι, est epitheton animalium ratione carentium, idem significans, quod irrationale. Gal. orat. suasor. ad artic. c. 1. Dicuntur & eidem βρογμοι, 4. de R. V. l. A. t. 1. *Brutorum* Cor vocatur Lapis Philos. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

BRYCHIOS, βρύχιος, dicitur *profundus*, submersus, idem quod ὑποβρύχιος. Hipp. de venis XXIV. 3.

BRYGMUS, βρυγμός, est *dentium* inter se collisorum *stridor*, ac strepitus. Species quædam motus convulsivi maxillæ inferioris, proveniens ab effluviis nitrosis, acribus, & vellicantibus, & ad explosionem spiritus animales in illis musculis, & nervosis partibus irritantibus. Confer ad Villis Pathol. Cereb. P. I. c. 4. p. m. 54. 55. Infantibus, & pueris familiaris, præsertim verminosis. Sæpe etiam comes rigoris febrilis esse solet *stridor dentium*, ex Hipp. l. de nat. mul. XXX. 15. XXXI. 15. l. 2. de morb. XLII. 3. l. r. de nat. mul. LXXXVI. 17. LXXXIX. 4. l. 3. XLV. 56. Verbum quoque est βρύχιν, & βρύχιν, Hipp. usitatissimum, quod significat, *dentibus stridere*. Loca, si placet, vide in Oec. Foef. p. 129.

BRYON, βρύον, alias σπλάγχιον, significat *Muscum* molliorem arborum, præsertim quercuum corticibus adnascens, quem canos arborum villos Plinius appellat, l. 12. H. N. c. 23. Hipp. ad uteri fustitus adhibuit, l. de nat. mul. XXIX. 169. & 181. l. 2. de morb. mul. LXXXII. 9. In specie βρύον θαλάσσιον notat *Algam*, sive *muscum*.

Iscum marinum, quem ad uteros inflammatione laborantes adhibuit Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIII. 4. Hinc etiam adjectivum derivatur *Bryades*, *βρυάδες*, quod de vinculo molliusculo, & algæ ritu cedente usurpatur, ulceribus circumdando, & opponitur adeo duro, ut premat. Gal. l. 3. M. M. c. 4.

BRYTIA, *βρύτια*, dicuntur uvarum partes solidæ, quæ musto expresso supersunt, quemadmodum *σέμφυλα*, olivarum reliquiæ post olei expressionem. Gal. l. 2. de Alim. Fac. c. 9.

BRYTON, *βρύτον*, est potionis genus ex hordeo, quod Arist. *πίνον* vocavit. Eo qui temulenti fiunt, non in omnem partem, inquit, corruunt, ut ceteri, sed retrorsum duntaxat, & supini. Alii dicunt ex obriza fieri; alii vero etiam ex milio. Gorr. in def.

BUBALUS, *Buffelus*, *βέβυλος*, est animal quadrupes, ex boum ferorum genere, bovi simile, sed majus, altiusque, corpore valde crasso, cute durissima, membris macilentis. Carnes ejus in cibis nec boni saporis, nec commodæ ad nutrimentum. Ex ungulis, & cornibus annuli facti laudantur adversus nervorum spasmos, & contracturas. Vide Aldr. lib. 1. de quadr. Bisulc. cap. 6. De *Bubalo* veterum c. 5.

BUBASTICUM, *βυβαστικόν*, epitheton ulceris, quod est præhumidum, & pueris maxime in superficie oritur, notante Gorr. p. 77. ex Aetio l. 4. c. 21. Rationem hujus appellationis reddere non licet.

* *BUBO*, *βυβών*, significat partem, & morbum. *Partem*, quæ alias dicitur Inguen, locus ille ad latera pubis, ubi femur, & coxendix coeunt, Dieter. num. 159. Barthol. 1. Anatom. in procem. Cum vero in illo loco *Glandulæ* plures sitæ sint, & illæ aliquando *Bubonum* nomine venire solent. *Morbum*, si illæ glandulæ tumore afficiuntur, vel inflammatorio, vel erysipelaceo, vel scirrhuso, *Bubones* κατ' ἐξοχὴν appellantur. De inflammatione benigna, vel maligna erysipelacea loquitur Hip. 4. aph. 55. Causa horum tumorum cum aliarum partium similibus communis, nisi quod glandulæ ad humiditates abundantes qualescunque vitiosas magis sint dispositæ, & opportuna. Galen. lib. 13. M. M. cap. 5. ubi simul *bubonum* vocab. glandularum etiam in collo, capite, & secus aures tumoribus attribuit. *Bubo* dividitur in benignum, & malignum, hicque rursus in Venereum, & Pestilentialem. P. Barbet. Chirurg. P. II. lib. 1. cap. 11. *Bubo* quoque nomen est avis cujusdam, alias *Noctua* dictæ, cujus descriptionem vide ap. Aldrov. l. 8. Ornith. c. 2. De hac varia descripta sunt remedia. Verum pleraque vana, & inutilia, superstitiosa, aut

superflua, rectissime judicat idem d. l. p. m. 518 ed. Bonon.

* *BUBONOCELE*, *βυβονοκήλη*, *Hernia*, seu *ramex inguinalis*, est species tumoris ad inguina mollioris, vel durioris, pro diversitate causæ continentis, quæ vel pars corporis, videl. portio peritonæi plus nimis dilatati, vulnerati, aut rupti, aut omenti, aut intestinorum subsidens esse potest, ita tamen ut in inguine subsistat, nec descendat in scrotum. P. Aegin. l. 3. c. 53. Gal. l. de Tum. p. n. cap. 16 vel collectio, & stagnatio excrementitiæ humiditatis ad glandulas; & ita ejus natura, & generationis modus ex descriptione *Bronchoceles* facile intelligi poterit.

BUBULA, sine adjectione, *Caro*, h. e. caro bovis, apud Scrib. Larg. n. 188. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

BUCCA, ὁ γνάθος, ab Anatomicis ea pars appellatur, quæ utrique maxillæ subjecta est. Gal. c. 2. de art. t. 3. & inflari potest. Barth. l. 4. An. c. 11. Sumitur etiam pro ipso ore. Prolixiorem descriptionem vide in prælim. Anat. Piccolominei p. 313.

BUCCACRATON, *βυκκάκρατον*, dicebatur *buccæa*, vel *buccella* illa panis vino intincta, mane loco jentaculi olim sumpta, de quo vide Lind. Ex. IX. §. 65. Cur vero insalubre dixerit hoc jentaculum, non licet harrari.

BUCCATUM, id est, *Vitreatum*, Ruland. & Johnf.

† *BUCCÆA*, Lat. Bolus, Renod. Pharm. lib. 5. cap. 13.

BUCCÆA, *Buccella*, *βύκκη*, *ψωμὸς*, Græco-barbare significat frustum aliquod majus, minusve, quod una vice aliquis potest ore comprehendere, & devorare. Paracelsus etiam *Buccellam* appellat excrescentiam carneam Polypi in naso, qui existimat, esse portionem carnis buccarum aberrantem, & naso sese insinuantem, lib. de Ulcer. c. 20. Verbum quoque *Buccellare* significat *Cibare*, *Frustillare*. Rul. & Johnf.

BUCCELATON, *βυκκέλατον*, est medicamentum in panis formam concinnatum, purgandi vim habens. Latine dici potest *Buccella purgatoria*. Paratur ex Scammonio præparato cum suis corrigentibus, indito in fermentum, in artiscos formato, inque clibano cocto, juxta Aet. lib. 3. c. 100. P. Aegin. vero in forma electuarii solidioris cum melle (vel placenta mellitæ, cum tostionem præceperit) paravit, l. 7. c. 5. ex scammonio tosto, cum seminibus apii, piperis, anisi, fœniculi.

BUCCINA, *Κήρυξ*, *Buccinum*, est species quædam animalium *ὀστρακοδέρμων*, quorum totius corporis integumentum testæ, aut lapidi palam est

est simile. Gal. 3. de Al. Fac. c. 33. sive testaceorum turbinatorum *Purpura* affine, variae formae, cujus prolixioris descriptionem, & differentias, usum quoque in cibis, & medicina reperire licet apud Ul. Aldrov. l. 3. de Testac. c. 6. & Chiocc. in Mus. Calceol. f. 1. p. 49. Dicitur & *Murex*, quamvis generalius hoc sit vocabulum, *Purpuram* quoque complectens. *Testam buccinorum*, *Purpurarumque* durissimam esse, & ideo ustam adhiberi debere, qua ratione vim desiccandi obtineat, scribit Gal. l. 11. de Sim. Fac. §. de *Buccinis*, & *Purpuris*, & l. 1. de C. M. S. G. c. 16. fin.

BUCCINATOR, vocatur Musculus mole sua buccas constituens, rotundus, in Tubicinibus maxime conspicuus, de quo plura apud Barthol. l. 3. An. c. 11. p. m. 533.

BUCCULA, dicitur carnosus sub mento pars. Barthol. d. l. p. 532.

BUCELLATIO, vocatur modus sistendi sanguinem imponendo lineamentum super venam, vel arteriam, uti scribit ex Avic. Fallop. de Vuln. partic. c. 10. Tom. II. Op. p. 208.

BUCERAS, *Buceros*, βύνδαξ, βύνερος, dicitur foenum graecum, ejusque semen, ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. 24. Vocatur & *Telis*, Gr. τήλις.

† **BUELON**, verriculum, quo utuntur qui calculum extrahunt. Sanct. Barolitanus de Calc. vesic. c. 10.

BUFO, μύζω, est animal ob venenositatem suam abominabile, deterrimum, & notissimum, ad *Ranarum* speciem accedens. Estque vel terrestris, qui notior, vel palustris, minus vulgatus. Ejus usus Medicus internus in pulvere siccato licet hodieque in dubium vocari nec possit, nec debeat, utpote observationibus fide dignis satis superque confirmatus, uti videre est ap. d. Schr. Ph. l. 5. cl. 1. n. 7. & Fr. Hofm. in cl. ad h. l. cum tamen natura nimium quantum animal hoc abhorreat, annon melius foret, abstinere ab ejus usu interno, praesertim cum aliorum graviorum medicamentorum copia minime destituamur, prudentiorum judicio relinquo. Quid? quod externus quoque usus ei, cui applicatur, si innotuerit, horrorem & metum incutere haud dubie soleat. De singulari amuleto adversus pestem vide Helmont. tr. Tumulus pestis, tit. Zenexon. Plura apud Fr. Hofm. d. l. *Bufo* Spagyricis etiam dicitur *Lapis Philosophicus*, a Lagneo Harm. Chym. Theat. Chym. Vol. IV. pag. 727. Quid sit *Bufo grossius de lacte*, timet ipse ariolare ex eodem d. I. pag. 759. *Bufo Philosophorum* vocatur in extractione animae Mercurii metallorum, quando spiritus est fixatus in sua terra sulphurea, estque venenum pessimum, quia siccitas

sua est sufficiens ad convertendum proprium suum Mercurium metallicum, & naturalem in Sulphur purum, in Appendice Elucidarii Christ. Parisiens. Theat. Chym. Vol. VI. pag. 275.

BUFONITES lapis, *Bufonius lapis*, *Crapaudina*, *Chelonites*. Vide *Batrachites*. Hofm. ad Schr. d. l. p. 646. fabulas, & nugas sapere existimat, quod lapis hic in bufonibus reperiatur. De virtute ejus insigni virus omne eliciendi, & inflationes a venenatis bestiis illatas discutiendi, solo saltem contactu, & attritu blando, testatur Aldr. l. 4. de Insect. c. 3. p. m. 469. l. 5. c. 12. p. m. 620.

† **BUGANTIAE PERNIONES**. Mercat. lib. 1. cap. 12.

BULEUMA, βύλαμα. Vide *Consilium*.

* **BULIMUS**, βύλιμος, vehemens, frequentior, & nimium aucta fames, est symptoma p. n. aucti appetitus ciborum, etiam cum animi deliquio, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo acidioris orificium ventriculi vellitantibus, & pungentibus. P. Barbette lib. 4. Prax. c. 1. cum not. Dekeri, Franc. Sylvius l. 1. Pr. c. 2. §. 5. Qui cum Galeno causam in refrigeratione oris ventriculi, & indigentia quaerunt, ex l. 1. de caus. sympt. c. 7. operam perdunt. Dicitur & a nonnullis βύλιμα, item βύπνυα, magna esuries, *Furcilla*. Vide Linden Sel Med. Ex. XIII. §. 58. seqq. Differt ab *Appetentia canina*, quod in hac vomitiones sequantur ex nimia ingluvie; in *Bulimo* non item, sed animi deliquium sit hujus comes, & symptoma proprium, atque inseparabile, uti Lind. d. l. §. 74. testatur.

BULLA, πομβόλυξ, dicitur flatus inclusus humido circum extenso. Ita enim generari scripsit Gal. c. 7. aph. 34. Adde Dieter. n. 708. *Bullae* fiunt circumtenso humore spiritui flatuoso, & solet hoc magis accidere, quando humor aliquid tenacitatis habet; tunc *Bullae* quoque magis stabiles, & difficulter solubiles esse solent. Est ergo *Bulla* soboles flatuum, cum superficialia viscositate majori, minorive, per agitationem, & conquassationem oborta. De hujus generatione, & differentiis plura lege sis in notis ad Jossenii Judic. de S. V. S. M. p. 150. seqq. Quid *Bullae* in urinis significant, indicat Hipp. 7. aph. 34. quamvis alii etiam ad alios morbos flatulentos hoc signum extendant, Dieter. n. 708. Paracels. de urin. judic. t. 2. cap. 3. *Bullae* dicuntur etiam pustulae, cum oculis obortae, tum ex combustionem in aliis quoque partibus excitatae. Gal. l. 6. & 9. de Sim. Fac.

BULLIMENTA, vocantur ab Augustino Pantheo quando vasa aurea, vel argentea eluuntur, &

exterguntur convenienti quodam liquore, ut fiant nitidiora. Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 24.

BUPEINA. Vide *Bulimus*.

BUPRESTIS, *βύρπης*, est animal insectum quoddam, cantharidi & specie, & visibus ad simile. Gal. l. 11. de S. Fac. §. h. t. Dicitur a *βύρ* particula intensiva, vel a *βύς*, bos, quod animal bobus imprimis exitiosum sit, teste Plin. l. 22. c. 22. quod nominis indicium urget Joh. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 190. quamvis & equis pariter noxium notaverit P. Veget. Art. Vel. l. 3. c. 78. & *πίμπροδος*, inflammare, & inflare. Integram *Buprestis* historiam vide apud Uliss. Aldrov. lib. 4. de insect. cap. 6. Dicitur etiam quibusdam Græcis *βυδάκη*, a valde mordendo. Venenum ejus acre, nitrosum, imo causticum, & corrosivum est. Quod si quis *buprestem* biberit, antidota tradidit Scribon. Larg. num. 190. & Gal. lib. 2. de Antid. c. 7. Nihilominus *Buprestes* ad utilitatem quoque medicam fuisse olim adhibitas, v. g. ad uteros inflandos, & purgandos, testatur Hipp. l. 1. de morb. mul. cap. 25. 42. & quidem sine aliis, pedibus, & capite, l. de nat. mul. XIX. 90. Et Dioscor. l. 2. c. 66. ad carcinomata, lepram, & impetiginem curandas aliis admistas fuisse confirmat.

BUR, terminus Helmontianus, significans succum mineralem, in quem aqua in terra frascens aliquando transit, juxta species per directionem seminum electas, quemadmodum *Loffos* dicitur liquor seminalis; ex aqua frasciente ad plantarum generationem faciens, tr. Elementa n. 13. *Bur* prima mineralium soboles dicitur, tr. Aqua n. 7.

BURAC, est omne genus salis. Alii vero distinguunt, ut *Baurac*, *Denequat*; *Borago*, *Borax*, *Uritat*, *Angar*. Rul.

BURDO, *Burdus*, vocatur *Hinnulus equi*, vel *muli*; cujus posterioris testiculi, & jecur qualem vim habeant medicam, docet Aldrov. l. 1. de quadr. c. 5. fin.

BURINA, i. e. *pix*. Rul.

BURIS, vocatur *Hernia scirrhusa*, ex lapideitate apostematis duri genita. Avic. l. 3. fen. 2. t. 1. cap. 3.

* **BURSA testium**. Vide *Scrotum*.

BURSALIS, vocatur Musculus femoris obturator internus, ob similitudinem quandam cum marsupio. Barthol. l. 4. An. c. 11. p. 520.

BUTEO, *βυτίων*, *τελερχης*, est species *Accipitris*, cujus descriptionem vide in Aldr. lib. 5. Ornith. c. 7. Hujus singularis usus est in cibis, cum carnem obtineat optimam, & teneram, ut & in medicina, quando testiculi cum melle cocti, & oblati laudantur ad arcendam conjugalem infirmitatem, p. 372, ed. Bonon.

BUTIGĀ, est inflatio totius faciei, quæ & *Gutta rosa*, vel *rubea* vocatur. Rul.

BUTBLER, nomen est hominis, qui lapidem mirabilis efficaciam habuit, de quo integrum tractatum scripsit Helmontius inscriptum *Butler*. Fuit natione Hybernus, Homo magna quondam in æstimatione apud Jacobum Angliæ Regem, qui mira præstitisse lapide suo ibid. legitur in curatione morborum gravissimorum citissima, in Chrysopœja, sive auri ex plumbo, & hydrargyro confectioe excellens. Credat, qui volet. Plura de illo, & ejus obitu violento vide apud Fr. Hofmann. in clav. Schroder. lib. 2. cap. 65. pag. 89. seqq. An hujusmodi *Panacea Butleriana*, quæ solo intinctu magnæ olei copiarum vires suas communicet, & multiplicet, & sola etiam inunctione, vel unius, alteriusve guttulæ propinatione tam miros effectus præstet, naturalibus viribus excogitari, & operari possit, ego valde dubito. An prorsus vana erit suspicio de præstigiis? Judicium B. Bolinkii de *Butleriana* hac universali medicina legito in Ord. ac Meth. Med. Spec. Comm. lib. XIII. cap. 5. necnon in Marci Marci Philos. vet. rest. Part. IV. f. 1. subf. 6. Vide *Panacea*. Descriptio Lapidis *Butleri* occurrit in Morley Collect. Chym. Leid. cap. 375.

BUTYRUM, *βύτυρον*, & in masculino *Butyrus*, *βύτυρος*, perinde enim esse docet Gal. l. 10. S. Fac. & l. 7. de C. M. S. L. c. 1. dicitur (1.) ipsa lactis substantia, & pars ejus pinguis, ab ipso multa agitatione, & conquassatione secreta. Etenim *Butyrum* fit ex eo, quod in lacte pinguisimum est. Gal. d. l. de S. F. Unde etiam nonnullis oleum ex lacte appellatur. Paratur copiosissimum e lacte bubulo, (hinc & nominis originem habere ex Joh. Petro Harluno notavit J. Rhod. in Lex. Scrib. t. Butyrum) quamvis omnino ex ovillo, & caprillo lacte parari possit, teste Plin. l. 28. c. 6. nec video, cur Gal. d. l. hoc mirum visum fuerit. Quin & ex humano lacte parari posse, norunt lactantes mulierculæ, abundantia ejus gaudentes; quo *Butyro* nihil præstantius contra phthisin esse dixit Fr. Hofm. cl. Schrod. p. 662. *Butyrum* olim Romanis non multum fuisse in usu, vult C. Bartholin. in Advers. l. 53. c. 14. Limitavit vero Rhod. hoc intelligendum esse de florente Republ. Not. ad Scrib. n. 43. quem huc porro referas. Scythas olim ex equino lacte *Butyrum* parasse, testatur Lipp. l. 4. de morb. XXV. 22. seqq. ubi simul modus parandi traditur: locus sane lectu dignus, & jucundus. Jung. Linden. Exer. XVI. §. 10. seqq. multis; quem modum Plin. d. l. paucioribus verbis comprehendit. Quod fiat hyeme calefacto lacte, æstate expresso tantum, in longis vasis crebro jactatu angusto foramine spiritum conci-

Concipientibus sub ipso ore, res est per se notissima; quemadmodum & ejus vires, & usus internus, & externus omni carent difficultate. Scilicet molliendi facultate præditum est, vimque habet olei. Dioscor. l. 2. c. 81. Singularem vim venenis resistendi oleositate sua, & acrimoniam illorum infringendi valide deprædicat Forest. lib. 30. Obs. 8. in Schol. (2.) A Chymicis hoc vocabulum translaturum ad liquores oleosos ex mineralibus paratos; v. g. ex Antimonio, & Mercurio simul destillatis paratur *Butyrum Antimonii* dictum, de quo Rolfink. Chym. lib. 3. sect. 1. art. 4. cap. 12. & alii. Libav. vocat etiam *Butyrum Sublimati*, Syntag. Chym. t. 1. lib. 3. cap. 14. Ita & Magisterium Saturni, sive Plumbi dicitur *Butyrum*, a dulcedine, & consistentia. Rolfink. d. l. lib. 5. sect. 2. cap. 32. Rul. in Lex. *Butyrum Arsenici* ad cancrios commendatum a Paracelsis, de cujus tamen periculo vide Libav. Synt. Chym. t. 1. lib. 7. c. 26. *Butyrum scissile* Crollii vide in Chym. & ap. Libav. t. 2. Alch. Pharm. c. 36. Poterius quoque singulare *Butyrum margaritarum* antihecticum finxit, teste eodem Rolfink. d. l. cap. 41. (3.) pharmacopœi etiam compositionibus usitatoribus Unguentorum Potabilium, Rubri, & Viridis *Butyri* titulum attribuerunt, vulgo *Vote und grüne Butter*, cum basis sit *Butyrum*. Vide Dispensatoria.

BYNE, βύνη, dicitur hordeum maceratum, germinans, ac una cum lingulis tostum, uti recte descripsit Aet. l. 30. c. 29. Vocatur & *Brasium*, vulgo *Malta*, vel *Maltum*, Germ. *Malb*. Ex hac cocta cum aqua, & lupulo condita fit potus ille notissimus, *Cerevisia*, sive *Bira*. Perspicuam magis descriptionem, & declarationem vide apud Th. Villis de Ferm. c. 7.

BYRETHRUM. Occurrit hoc vocabulum apud Forest. l. X. Obs. 132. schol. & denotat speciem alicujus sacculi capitalis, vel pileoli medicati, sive cucuphæ ex speciebus cephalicis paratæ. Verum nullam hujus appellationis invenire licet rationem, aut ansam, aut etiam authoritatem. Neque enim in Græco, aut Latino tale vocab. occurrit. An fortassis Author voluit appellare *Barettum*, a Gallico *Barette*, vel *Berettum* ab Ital. *Berette*, quorum utrumque pileolum, vel capitium significat?

BYRSA, βύρσα, id est *Corium*. Vide infra *Corium*.

BYSAUCHEN, βυσάυχην, dicitur proprie, qui humeros attollens cervicem contrahit. Usurpatur etiam de iis, qui morbo sariginitate cervicis laborant, & obstipa cervice incedunt, teste Keuch. in notis ad Seren. p. 150.

BYSMA, βύσμα, a βύω, quod significat *oppleo*, *obsturo*, dicitur *obsturamentum*, vel *Episto-*

miu in vasis, quale de doliis oleariis sumtum, & cum sordibus officinæ fallonum, & fructu, sive semine serpentis mistum igni multo accenso injectum ad suffitum hystericum ordinavit Hipp. l. 2. de morb. mul. VII. 7. Qui vero ibidem *amurcam* infusam, (ceu ad exulcerationes sedis, & genitalium utriusque sexus utilem, teste Diosc. l. 1. c. 134.) per hoc vocab. intelligunt, nulla ratione niti videntur. Huc pertinet & adverb. βύζω, Hipp. non infrequens, significans *acervatim*, cumulate, dense, v. g. de mensibus largiter cum impetu prorumpentibus, l. de nat. mul. VI. 3. & l. de morb. mul. XIV. 5. Eidem quoque vestis probe contexta, densa, & plena dicitur *βύμα βεβυσμύον*, dict. l. II. 3. 6. cui opponitur τὸ μέλας κόν, *rarum*, *laxum*, *molle*.

Byssus, βύσσος, est lini genus tenuissimum, & nobilissimum, nascens in India, & Ægypto, ex quo olim pretiosissimæ vestes conficiebantur. Gorr. Unde *Byssinus*, βύσσινος. Qui *Byssum* per colorem purpuræ exponunt, eos recte carpit Henr. Steph. in Lex. ex Luc. XVI. Aristoph. Scholiast. *Byssum* exponit per pudendum muliebri. Dicitur & βύττος.

BYTHOS, βύθος, *profundum*, *altum*, imum gurgitem significat. Usurpatur ab Hippoc. de fundo ventriculi, ad quem gula cibos transmittit, in Epist. item de profunditate maris, ibid. & tropice de *supina ignorantia*, in Præc. VI. 1. & de extrema perniciæ rursus in Epistol.

C

CAB, Aurum significare, vult Mart. Rul. in Lex. Ch.

CABALATAR, i. e. *Sal nitrum*. Rul. Dicitur alias *Cabulator*, de quo p. p.

CABEBI, *Cabeh*, i. e. *squama ferri*. Rul. & Johnf. in Lex.

CABELIAVUS, dicitur Belgis species *Aselli* piscis, vel *Lucii*, de quo plura vide apud J. Ant. Linden. Sel. Med. Ex. XI. §. 81. seqq.

CABULATOR, i. e. *Sal nitrum*. Mich. Toxites, & Johnf. in Lex.

CACABULUM, notat locum ad secessum, & alvum exonerandam. Acon. in Lex. Med. citante Jos. Laur. in Amalth. Onom.

CACABUS, κάκκας, κάκκας, κάκκας, idem quod *olla*, vel *lebes*, aut *sartago*, in qua aliquid coquitur. Meminit illius sæpius Scrib. Larg. Jungat. Joh. Rhod. in Lex. Scribon. Sunt *Cacabi* vel fictiles, vel ænei. Rul. & Johnf. describunt, quod sit vas continens choreas tres, vulgo *Cine Dafanne* oder *Bessel*.

CACANGELIA, κακαγγελία, idem quod καπορήμοσιον, maledicentia, procacitas. Legitur apud Hippocr. lib. de Arte in princ. quamvis legatur ibid. κακαγγελία. Vide Foef. Oec. p. 301.

CACAOTETI, sive Lapis Corvinus Indiae, qui calefactus tonitruu edere dicitur, apud Borell. hist. & Observ. Cent. 2. O. 38.

CACATIO, ἀποχέτης, idem quod Aphodos. Vide supra. Cacator, quod scabiosus fiat natibus mediante tostura excrementorum, hoc per magnetismum fieri, persuadere cupit Helm. de magn. vuln. cur. num. 21. Sed rectius praestigiiis annumerari debet. Inter febrium species numeratur quoque Cacateria a Fr. Sylv. Pr. Med. lib. 1. cap. 30. §. 113. 181. juxta suam hypothesein, dependens a bile minus volatili, sed magis acri, & ad notatum succi pancreatici accessum acriori adhuc reddita ipsa intestina mordente, & ad contentorum propulsionem irritante.

CACATORIA FEBRIS, dicitur Sylvio febris quaedam intermittens, cum alvi defectione copiosa, & quandoque torminosa, aegros valde affligens, quae & Defectoria, aut Cathartica vocari potest. Sylv. l. 1. Pr. M. l. 1. c. 30 §. 39.

CACEDARIUM Tartarum, est materia peccans in corpore humano, generata a separationibus facultate segregativa, non succedente mox expulsiua. Rul. & Johnf. in Lex. Ch.

CACHEXIA, καχεξία, dicitur malus corporis habitus, & opponitur τῇ ἀεξία, hoc est bono corporis habitui, per Habitum, ἔξιν, intelligendo externam, & in sensus, praesertim visum, & tactum, incurrentem corporis κατωσύναν, sive constitutionem, secundum quam aliquis carnosus, vel gracilis, duro, vel molli, denso, vel raro, bene, vel male colorato corpore praeditus esse dicitur. Dieter. in Jatr. num. 454. Extenditur etiam a quibusdam ad Maciem, Tabem, vel Atrophiam, monstrante hoc Linden S. M. Ex. XIII. §. 61. 197. quando scil. intumescencia imprimis crurum jam concurrerit, cujus singulare, & rarum exemplum legi potest apud Rolsink. Ord. ac Meth. Commen. lib. XIV. f. 1. cap. 5. Est alias vera Cachymia soboles, & plerunque hydropis prodromus, & nutritionis depravationem complectitur. Causa a laud. Rolsink adducta, Sal scil. resolutum, d. l. l. II. f. 3. cap. 11. est nimis generalis. Definitio Jonstoni in Syntagn. Pr. P. III. l. 5. Tit. 6. c. 2. a. 2. ita potest, ac debet suppleri: Cachexia est universi corporis in tumidam, & male coloratam mollitionem diffusio, proveniens a succi nutritii chylosi diversimoda vitiositate, sanguinis quoque varii generis corruptionem supponente. Jung. Fr.

Sylv. Pr. M. l. 1. c. 39. Barbet. Chir. P. III. l. 1. c. 14. peculiarem quidem causam, videl. obstructionem vasorum lymphaticorum videtur statuere. Sed & haec succi nutritii, & sanguinis vitiositatem praesupponit. Cachecticus, καχεκτικός, dicitur, qui cachexia laborat. Galen. de cur. rat. per S. M. c. 19.

CACHIMIA, Vide Cachymia.

CACHLEX, κάχληξ, est lapillus, vel calculus, praesertim qui in aquis, & maris litoribus reperitur, teste Svida, qui etiam speciem aliquam animalculi ejusdem hoc nomine venire dicit. Lapillos illos, qui κάχληνες dicuntur, ignitos, & in sero lactis extincto imbueret hoc vi adstrictoria contra dysenteriam utili, testatur Gal. l. 10. de S. F. §. Serum lactis.

CACHRYS, κάχρως, (Gorræus rectius scribi vult κάγχρως, Chanchrys, κάγχρυ, & κάχρυ significat semen rorismarini, apud Dioscor. l. 3. cap. 87. imo ipsam etiam Rosmarinum, sive Libanotidem, ex Hippoc. de nat. mul. XXIX. 75. Dicitur & germinatio arborum quarundam, videlicet quercus, abietis, piceae, juglandis, &c. sive verna, sive autumnalis, veluti κάρυα, & rudimentum κάχρως. Theoph. lib. 3. Histor. Plant. cap. 7. 3. significat Hordeum tostum in furno, ut facilius commoli, & in farinam redigi possit. Svida, & Gorr. in def. Meminit hujus vocab. fortassis in hac significatione Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 6. dicens, nihil habere virtutis emollientis, sed digerentis. In hac quoque significatione Hipp. accepit, de nat. mul. XXIX. 69. lib. 2. de morb. LXV. 14. & l. 3. XXX. 13. Vide Foef. in Oecon. pag. 294. De hoc vocabulo etiam legatur Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 70.

CACHIMIA, Chachimia, Kakimia, terminus est Paracelsicus, quo denotatur corpus metallicum imperfectum, vel immatura metalli minera, quod non est salinum, neque metallum, sed pene metallicum, cum primam materiam metallicam habeat, & ex primis tribus metallicis ducat originem. Cachymiae dividi possunt in Sulphurea, ut Marchasita, Chiseta, Cobleta. 2. in Mercurialia, ut Arsenicalia, Auripigmentalia, &c. 3. in Salina, ut omnia Talcica. Ger. Dorn. genelag. mineral. c. 20. in Th. Ch. Vol. I p. 587. Allegoricam, & enigmaticam Cachymiarum applicationem vide, si placet tempus terere, passim in scriptis Paracelsi, praecipue in Paramiro. Cachymiarum vitam consistere in spiritu Mercuriali tingente; contra mortificari per sublimationem sale, & vitriolo, dixit l. 4. & 5. de vit. rer. natur. Joh. 30 species Kachimiarum hodieque reperiri cognitae jactitat, quas tamen enumerare non vult, fortassis nec potest.

CACIA, *ferrea*, i. e. *Cochlear ferreum*. Rul. & Johnf. in Lex.

CACOALEXITERIUM, *κακοαλεξιτήριον*, idem quod *Alexiterium*, h. e. remedium, quod præfens virus expellit. Utitur Helmont. tr. de peste §. præservatio.

CACGCHORI, *κακόχοροι* i. e. *pravo calore præditi* sc. in facie. Differunt ab *ἀγρείς* sive decoloribus. Gal. comm. de R.V.I.A. t. 118. Joh. Martinus prælect. in Hipp. de A. L. & Aq. t. 27. p. m. 46. Jung. Marcell. ad Diosc. l. 3.

CACOCNEMOS, *κακόκνημος*, i. e. *malis furis præditus*; alii per *macilentum* exponunt. Ital. di cattive garate. Jos. Laur. Amalth. Onom.

* CACOCHYMIA, *κακοχυμία*, est vitium Humorum vitalium, præcipue Massæ sanguineæ, qualitate p. n. afficiens, & proveniens a collectione portionum heterogenearum, & vitiosarum corpori alendo ineptarum, vel unius, vel varii generis. Pro varietate degenerationis ad hujus, vel alius excrementi indolem, quatuor sunt *Cacochymia* species: Biliosa, sive Cholerica, Pituitosa, sive Phlegmatica, Atrabilia, sive Melancholica, & Serosa, quamvis duæ posteriores fortassis conjungi possent. Dividi etiam potest, ac debet in Benignam, & Malignam, quæ posterior & Putrida recte dicitur a Linden. Ex. XVI. §. 242. ejusque fructus est Dysenteria, §. 170. De *Cacochymia* plura vide in Dogm. nostris Part. II. cap. 7. d. 9. In specie a Galeno quoque *κακοχυμία* ad cibum mali succi restricta fuit, lib. de bon. & mal. succi cibus, qui alias dicitur eidem τροφή κακόχυμος, cui opponitur ἀχυμία, & ἰσφὴ ἀχυμῶς.

CACODÆMONUM *Magia*, i. e. *præstigiola*, *diabolica*, opponitur *Magiæ Naturali*, & veræ, seu damnata, & ab homine Christiano abominanda. Penotus de med. Chym. in Vol. I. Th. Ch. p. 665.

CACODES, *κακώδης*, significat *meleolens*, & dicitur de Vomitu. Hipp. Coac. t. 556, & l. de superfæt. XIII. 6. Foef. p. 302.

* CACOETHES, *κακοήθης*. Vide *Malignus*, & *Cacoethia*, *κακοήθεια*. Vide *Malignitas*. In specie *Cacoethe ulcera*, *κακοήθῃ ἔλκη* dicuntur, quæ omnibus rite decenterque factis nihilominus non sanantur, Gal. 4. M.M. 5. scil. propter materiæ affluentis putrescentem acrimoniam.

CACONIA, *κακονία*, vitiose pro *κακονία*, *Canonia*, de quo postea.

CACOPATHIA, *κακοπαθία*, i. e. *passio mala*, afflictio. Hipp. de vet. med. XXXIIX. 13.

* CACOPHONIA, *κακοφωνία*, dici potest in genere *vitiosa vox*, cujus species sunt, v. g. ἀφωσία, δυσφωνία, ex Gal. de diff. sympt. c. 3.

CACOPHRASTUS, epitheton Theopr. Parag-

celso attributum, ut quidem ipse queritur, & malevolis; quamvis semetipsum quoque ita appellaverit in præfat. ad tr. Paragranum. Sane obscœnum, quo utitur in scriptis, & sordidum dicendi genus, hoc titulo haud indignum illum esse, demonstrare satis superque videtur.

CACOREMA, *κακόρημα*, rectius *κόρημα*. Vide *Corema*.

CACORRHEMOSYNE, *κακορρημοσύνη*. Vide *Cacangelia*.

CACORRHYTHMUS, *κακόρρυθμος*, idem quod *ἀρρυθμος*. Vide *Arythmus*.

CACOS, *κακός*, *malum* significat. Usitatissimum Hipp. in præfagiendo. Opponitur τῷ ἀγαθῷ, 2. aph. 33. An semper vero idem significet, quod *leshale*, merito Gal. dubitavit, & nos cum illo. Jung. Dieter. Jatr. n. 427. Foef. p. 301.

CACOSINON, *Cacosinoteron*, *Cacosinotaton*, *κακόςινον*, *κακοσινώτρων*, *κακοσινώτατον*, idem quod *nocens*, *nocentius*, vel *nocentissimum*. Hip. t. de fract. t. 63. Vide Foef. p. 302. & Gorr. pag. 205.

CACOSIS, *κάκωσις*, *mala dispositio*, vitium, a verbo *κακῶσθαι*, quod significat male habere, male affici. Κάκωσις τῷ σώματι, *vitium corporis*, legitur apud Hipp. de inter. aff. Φωνὰ κακῶμενον, voces vitiatæ, Epid. l. 10 & 32.

CACOSITIA, *κακοσιτία*, *fastidium ciborum*, & *κακόςιτος*, qui fastidit cibos. Jos. Laur. Amalth. On. p. 128.

* CACOSPXYXIA, *κακοσφυξία*, *vitiosum pulsus* in genere significat. Gal. de diff. symptom. cap. 4.

CACOSTOMACHUS, *κακόςτομαχος*, dicitur de alimentis, quæ vel stomachus respuit, vel eundem offendunt. Opposita sunt τῇ ἀστόμαχῃ, stomacho grata. Gorr. in defin. Jonst. System. P. I. l. 1. c. 2. art. 1.

CACOSTOMOS, *κακόςτομος*, i. e. qui mali oris est. Jos. Laur. d. l. Ital. di mala bocca.

CACOTHANATAO, *κακοθανάτω*, significat *miseræ mortis pericula subeo*, sive miserabiliter morti me trado. Jul. Alex. not. in Gal. l. 3. de L. Aff. cap. 6.

CACOTHYMIA, *κακοθυμία*, *vitium animi* est, improbis, & imperitis commune, in his emendabilius, in illis malignius. Linden. S. M. Ex. II. §. 29.

CACOTROPEIN, *κακοτροπεῖν*, est *maligne*, sive *perverse agere*, moribus esse perversis. Hipp. lib. 1. de morb. mul. LXV. 6. Jung. Foef. pag. 302.

CACOTROPHIA, *κακοτροφία*, in genere *vitiosam nutritionem* significat. Gal. de diff. sympt. cap. 4.

CACUMEN, ἀκρον, *Summum*. Vide *Acron*.

CADAVER, νεκρον, quid proprie significet, etiam pueris in triviis notum est, scil. vel animal, vel hominem vita destitutum, sive mortuum. Ejusmodi *Cadavera* olim ad exercendas operationes Anatomicas adhibita fuisse, testatur Gal. in Libris de Administrat. Anatom. in specie I. 2. princ. *Cadaverum* cruentationem, cujus rationem Helmont. in Spiritus mumiales, vel insitos refert, de magnet. vuln. cur. num. 113. & quod aquis submersa maneant, non est hujus loci examinare. *Cadaveris* humani cujusdam raram fragilitatem statim post obitum leges in Ephemer. Nat. Cur. Tom. III. Obs. 127. *Cadaverum* condituram antiquam, & hodiernam vide apud Rolsink. de Purgant. f. 1. art. 2. c. 43. & 44. & ex novissimis Morley Collect. Chym. Leid. c. 100. *Cadaveris* humani phthisi correpti manum maculas infantiles ad contactum tollere, asserit Helmont. tr. Deniens Idæa n. 46. *Cadaver* humanum esse frigidius glacie, vult idem, tr. Ort. imag. morb. n. 15. Ejus foetorem stomachum subvertere, testatur tr. Custos errans n. 46. *Cadaveris* humani vermes a semine monstruoso gigni, voluit Parac. l. 2. Paragaph. 3. *Cadaver* quoque appellat in oppositionem Spiritus, vel Tincturæ, de caduco matric. §. 3.

CADMEA, καδμεία, a *Cadmo* Agenoris Phœnicum Regis filio, qui Thebas in Bœotia condidit, unde & Arx Thebana *Cadmea* dicitur. Inde obortum proverbium: *Cadmea victoria*, καδμεία νίκη, quo usus est Gal. l. 1. de diff. respir. c. 2. in victoria inutilis & victori minime gloriosa.

CADMIA, καδμεία, aliis *Climia*, *Chlimia*, duplex dicitur: *Nativa*, quæ iterum gemina: Metallica, quæ Cobaltum, & metalli expers, quæ lapis calaminaris est. *Factitia* varia, Berytis, Capnitis, Calamitis, Ostracitis, Placitis, in quarum differentias inquirere, cum C. Hofm. Paralip. offic. c. 94. A supervacuum arbitramur. Vid. Schrod. l. 3. Pharm. c. 19. & Fr. Hofm. in cl. ad ill. loc. Galenus quoque utriusque speciei meminit, nativæ quidem satis obscure l. 9. de S. F. §. Molybdæna: factitiæ vero ibid. §. *Cadmia*. Pluribus etiam descripsit Rul. in Lex. Ch. De hac, & ejus vi venenata legi etiam potest Obs. 78. Tom. II. Ephemer. Natur. Curios. Quod, & quomodo æstingere possit, lege in Vogel. tr. de Lap. Phys. condit. c. 7. Vol. III. Th. Ch.

CADUCUS, simpliciter, & cum adjectione *Morbis*. Vide *Epilepsia*.

CADUS, καδος, est nomen vasis vinarii, & certæ quoque mensuræ, videlicet amphorarum octoginta. Amphora vero libris octo,

vel unciiis nonaginta sex æstimatur. Linden. S. M. Ex. X. §. 140. Dicitur & μετρητής, Gorr. p. 292.

CÆCILIA. Vide *Cæcilia*.

CÆLATURA, *Cælatura*, fortassis a κοίλῳ, *cavus*, γλυφῇ, est artificium sculpendi, vel pingendi cælo, scalpri, adamante, aliisque instrumentis, ligna, lapides, metalla; de quo artificio legatur Libav. Syntagm. Arc. T. I. l. c. 23.

CAEMENTATIO, *Camentum*, *Cæmentum*, *Cimentum*, & *Cimentatio*, legitur apud Gerard. Dorn. de transm. metall. c. 20. in Th. Chym. Vol. I. p. 548. seqq. Per simplex e, & per æ legitur in Rul. & Johas. Lex. Præter vulgarem, & genuinam significationem ad architectos pertinentem, quæ denotat lapides sectos, & materiam ad ædificia cæsam, Gr. χάλιξ, habet in Chymia aliam quoque peculiarem significationem. His enim ita dicitur corrosio sicca, quæ corpus aliquod metallicum cum salibus corrodentibus, quæ etiam *Cæmentum* dicuntur, stratificatum calcinatur. Solum aurum, & argentum sustinent *Cæmentationis* violentiam, ceterum ultimum supplicium, nec mutantur in calcem, sed saltem consumtis reliquis metallis imperfectis admixtis, puriora evadunt, Rolf. in Ch. l. 2. c. 3. Jung. Schr. Ph. l. 3. c. 8. pag. 362. seqq. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 4. cap. 6. Pharm. Acroam. l. 1. f. 4. c. 6. D. D. Bohn. diff. Phys. Chym. XII. par. 22. *Cæmentationem* speciem calcinationis dixit Parac. l. 7. de resusciter. nat. *Cementorum* varias species peculiari libro collegit idem. In genere quoque *Cementare* usurpari pro stratificare, h. e. alternas res quasdam ponere, vult Rul. d. l. *Cæmentum* pro luto, quibus vitra, & alembici ocluduntur, accepit Helmont. tr. Complex. atque Mist. Elem. figm. n. 47.

CAEO, καίω, uro. Vide *Cauma*, *Causis*.

* CAEROS, καρὸς, occasio est, & opportunitas rei cujuslibet agendæ, quomodo ap. Hipp. l. aph. I. καρὸς ὕψους dicitur, quod Medicomaxime considerandum; cujus prudentiæ, & pietatis est officium, in omnes occasiones temporis habere oculum paratum, esse oculatum ad quamvis arripiendam occasionem, præsertim ubi in acie res, atque cito solet momentum occasionis præterire. Unde καρὸς dicitur, cui opponitur ἀκαρὸς ἰατρὸς, Dieter. Jatr. n. 425. Dicuntur & morbi tempora Galeno καρῶν, quorum quatuor numerantur, quæ universalis totius morbi, quæ particularia singularum periodorum in intermittentibus, de quibus singulis suo loco. A substantivo καρὸς descendit καίριος, quod præter suam receptam, & generalem significationem, quæ *Opportunum* notat, apud Hipp.

Hipp. in specie periculo, morti *opportunitum*, h. e. lethale significat, v. g. de vulneribus, quæ certissimam, & celerrimam mortem adferunt, de artic. sect. 2. t. 10. Gal. 3. in prorrh. t. 29. & in genere de morbis periculosis, & lethalibus, Hippoc. l. 1. de morb. IV. 1. 9. 10. 11. Phrasin Homericam ex Iliad. 9. v. 48. & 326. ideoque veteribus usurpatum demonstravit Foef. in Oec. p. 300.

CÆSAR, *Cæsareus*, *Cæso*, Gr. ὑψοτομοτομία, de partu, vel fœtu ex utero matris sive mortuæ, sive vivæ sectione uteri, & abdominis extracto dicitur, de quo legatur integer tract. Franc. Rousseti de partu Cæsareo, & Sennert. Med. Pr. l. 4. P. 2. f. 6. c. 8.

CÆSIUS. Vide *Glaucoma*, *Glaucofis*, *Glaucos*.

CAFA, *Caf*, *Casur*. Vide *Camphora*. Rul. & Johnf.

CAGARET, Vide *Mena*. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 71.

CAGASTRUM, vocatur a Paracelso semen morbificum non connatum, vel hæreditarium, sed adscititium ex corruptione, ad differentiam *Iliastri*. Suntque morbi *Cagastri*, Pleuritis, Pestis, Febris, &c. tr. Labyrinth. Med. CXI.

CAHOS, pro *Chaos*, de quo infra. Johnf.

CAL, est *Arsenicum Citrinum*. Significat & *Acetum*. Rul. Johnf.

CALAE, *Calaem*, *Calaemum*, est species *Stanni Indici*, quod ignis examini subiectum transmutatur in speciem cerussæ, qualis fit ex plumbo, & stanno nostrato. Libav. Alchym. transmutat. Defens. contra Guibert. in. T. III. p. 183. De ejusdem transmutatione in argentum per cæmentationem legatur idem, Syntagm. Arc. Ch. l. 7. c. 10. & 16.

CALAMEDON, καλαμηδόν, epitheton differentie alicujus fracturæ, quæ etiam dicitur εἰς ὄνυχ, quando fit secundum partem aliquam recta, in extremo autem Lunata. Gorræus in Def. quamvis Joh. Siglic. in quad. Disp. de Fract. hanc ab illa distinguat, & fracturam χιδακηδόν, hoc est *assulatum*, sive instar ligni fissi factam cum καλαμηδόν coincidere statuat.

† CALAMI MEDULLA DULCIS, *Cassia Hieronym.* Mont. præf. P. I. l. 2. c. 8.

CALAMINARIS, *Calamina*. Rul. Johnf. *Cadmia lapidosa*, metalli expers est lapis, qui reperitur in metallorum fodinis, fossilis, subflavus, non admodum durus, luteum, dum accenditur, fumum eructans, cujus usus externus siccans, & adstringens esse solet. A Glauhero naturæ Aluminaris, ab aliis vero Martialis habetur, quælibet acida & humida absorbens,

indeque ulceribus curandis valde proficius. Ee ejus Magisterium merito suspectum habetur a Fr. Hofm. in clav. ad Schrod. l. 3. c. 8. quamvis Paracels. crudum quoque intus adhibuerit, lib. 2. de Tart. t. 3. c. 3. & tr. 2. de morb. ex Tartaro, c. 2. de externo usu, l. de præparat. 1. Ejus usus etiam est ad faciendum Orichalcum, dum cupro colorem illum aureum tribuit. *Lapidis calamitaris* igniti, & in aquis ophthalmicis extincti in gratiam collyrii meminit Libav. Alchym. Ph. cap. 10.

CALAMITAS, δαποτομία, pro infelici, & damnofo eventu sumitur, v. g. de purgantium δαποτομία. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 11. Scrib. L. n. 231.

CALAMITIS, καλαμίτις, est differentia *Cadmie factitiæ*, dicta ita a figura calami, quam a pertica ferrea, cui, dum æs fustum ea agitur, adhærescit, acquirit. Schrod. l. 3. cap. 19. Agricola quoque *Calamiten* appellat stirpem lapideam in mari natam, a forma calami sic dictam l. 4. fossil. in fin.

CALAMUS, κάλαμος, præter significationem botanicam, qua *Arundinem*, ejusque varias species denotat, quæ non est hujus loci, tribuitur etiam pennæ, qua scribimus, cujus parandi modum vide apud Gal. l. 9. de admin. Anat. cap. 5. Olim fiebat ex arundine, teste Rhod. ad Scrib. n. 10.

CALANDRA, *Chalandra*, κάλανδρα, dicitur volucris ex *Alandarum* genere, estque alauda maxima, cujus caro inter cibos laudatissimi succi refertur. Aldrov. l. 18. Ornith. c. 13.

CALATIÆ, dicuntur homines lascivi, & impudentes, a *Caleo*, juxta Johoson. in Lexic. lib. 2.

CALBEUM. Vide *Galbeum*.

CALCADIS, *Calcadinum*, dicitur *Vitriolum album*, aliis *Sal alkali*. Rul. & Johnf.

* CALCANEUS, *Calcaneum*, *Calx*, os *Calcis*, Gr. πῆρνα, maximum, & principalissimum est os pedis, ad firmationem pertinens, quod Astragalo subest. Gal. l. 3. de U. P. c. 7. & lib. de Ossib. c. 24. In hoc os chorda totius corporis maxima, & robustissima, hoc est tendo communis trium musculorum pedis, (quamvis C. Hofm. comm. ad Gal. l. 3. de U. P. n. 151. quatuor musculorum existimat esse tendinem, Plantarem etiam addens) inseritur. Barthol. Anat. l. 4. c. 21.

CALCANTHOS, *Calcanthum*, pro *Chalcanthum*, Rul.

CALCAR, idem quod *Calcaneum*.

CALCARIUS *Lapis*, est saxum, unde *Calx* paratur. Schrod. l. 3. c. 8. Habetur ineptus ad vitrum, propter Sal acidum. Helmont. de Lith. c. 3. n. 7.

CALCEAMENTUM. Vide *Calceus*.

CALCEDONIUS, vulgo *Cacedonius*, (an *Carchedonius* Agricola, quem speciem Carbunculi dixit in lib. de metall.) est lapis inter pretiosos infimus, variis coloribus, lucidis, & opacis constans, striatus, purior tamen, & præstantior marmore. Paracels. tr. Cælum Philos. fere sub fin. & l. 4. Philos. c. 6. Ignis per attritionem elicitur, tr. de Podagr. Dicitur etiam de Tartaro, & calculo morbifico, lib. 1. de Tart. t. 1. cap. 2.

CALCENA, *Calcenon*, *Calcenonia*, *Calcinonia*, dicitur minera Tartarea morbosa, sive Calx tartarea. Parac. d. l. l. 2. c. 1.

CALCETUS, idem quod *Calcenonius*, vel *Calcenos*. Sanguinem *calcetum* dixit Parac. l. 2. de Tart. t. 3. i. e. sanguinem Tartareis portionibus scatentem.

CALCEUS, *Calceamentum*, ὑπόδημα, ὑπόδημα, (quorum vocab. expositionem mirum omisisse Foesium, & Gorraum) quid significet, etiam pueris notum est. *Calceorum* tamen commodam formam, & præparationem Medico quoque scitu necessariam esse, patet ex Hippoc. 4. de artic. t. 12. seqq. & Galen. in comm. ad h. l. *Calceamentorum* clavis transfixorum, ὑποδημάτων ἡλοιοποιημένων meminit lib. 10. de C. M. S. L. c. 1. De *calceis* veterum vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 161. ubi & minora *calceamenta* dicuntur *calceoli*. Ibid. duplicis *calcei* mentio fit. *Calceorum Indicorum* virilium, & muliebrium ex cocto corio ad unguem concinatorum, admirabili artificio affabrefactorum meminit Chioccus Mus. *Calceol.* sect. VI. cap. 714.

CALCIDICUM, dicitur medicamentum ex Arsenico. Rul. & Johnf.

CALCIERAGA, epitheton Scolopendrii, apud Scrib. L. n. 150. Adde Rhod. ad h. l. Idem quod *Saxifraga*.

CALCIGRADUS, περὶ βᾶτης, dicitur qui calci fortius insistit inter ambulandum, quam anteriori pedis parti. Hippoc. sect. 3. de artic. t. 11.

CALCINATIO, (annon Græce dici posset πύρωσις, uti etiam existimat Rul. in Lex. a verbo transitivo τετινύμαι, quod a πύρος, calx) in genere significat speciem transmutationis corporum, sive dissolutionis, ἀφαιρέσεως, unde Parac. primus gradus transmutationis dicitur s. 7. de natur. rer. id quod olim potissimum de ea transmutatione intelligebatur, quæ per ignem fit. Ita enim descripsit *calcinationem* Theod. ab Hogelande, quod sit rei per ignem pulverisatio, ex privatione suæ humiditatis partes consolidantis. Th. Ch. Vol. I. p. 184. Et ita *Incineratio* maxime huc spectat. Verum post-

modo Chymici alios etiam modos excogitarunt *calcinationis*, vel per Sal, vel per Sulphur, vel per Aquam fortem, vel per Fuliginem Mercurii, vel per Argentum vivum. Parac. l. 5. de nat. rer. Hinc Schrod. l. 1. c. 14. & l. 2. c. 63. ita in ordinem redegit *calcinationem*, distinguens in eam, quæ fit per Ignem, & eam, quæ per Corrosionem. Illa subdividitur in Incinerationem, & Reverberationem, quo & Extinctio rei ignitæ pertinet. Hæc per Corrosionem complectitur Amalgamationem, Præcipitationem, Vaporisationem, (quæ in specie etiam Philosophica dicitur, v. g. de Cornu Cervi philosophice calcinato, Rhod. ad Scrib. n. 122. quamvis & reliquæ corrosionis species hoc epitheto exornari soleant) Fumigationem, & Cæmentationem. Referri quoque huc debet Illinitio liquoris corrosivi; de quibus omnibus in suis locis. Jung. Rolfink. l. 2. Chymicæ cap. 4. Novissime *Calcinationis* rationem, & differentias perspicue, & accurate proposuit Celebb. D. Bohnius Diff. Chymico-Phys. XII. per totum D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. s. 4. c. 1. Jung. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 18. p. 223. seqq. *Detonationem* quoque per nitrum, vulgo *derbusfen*, esse nihil aliud, quam philosophicam, sive Chymicam *calcinationem*, serio urget Libav. defens. contra Scheunem. II. Not. 46. Idem in *calcinatione* non perire vires nativas metallorum, & gemmarum, sed potius illam esse clavem ad interiores latebras, qua seris apertis protrahuntur, fiuntque actuosæ naturæ, contra Riolanum acriter propugnat Syntagm. Arc. Ch. l. 5. c. 17. Ita nec in *calcinatione* corporis fieri diminutionem, imo potius multiplicationem, voluit Querc. Resp. ad Aubert. Th. Ch. Vol. II. & alibi. Sic & Rob. Boyle e suis experimentis detecta penetrabilitate vitri a ponderabilibus partibus ignis, elici posse putavit confectarium illud: In *calcinatione* per ignem facta non perdi particulas humiditas, aliasque fugaces metallorum, sed saltem dissolvi, quia ex hujusmodi calcibus rursus iterum fieri poterit Metallum solidum malleabile, d. l. Coroll. 3. Talia per Chymicam *calcinationem* præparata dicuntur *Calcinata*, vel *Calces*. Vide *Calx*. In specie quoque *Calcinatum majus* vocatur omne id, quod arte Spagyrica dulce factum est, quod ex propria sua natura non erat, ut Mercurius dulcis, Saccharum Saturni. *Calcinatum vero minus* dicitur omne id, quod a natura dulce est, & citissime curat, v. g. Saccharum, Manna, Tereb. &c.

CALCOIDEA OSSICULA, vocantur a Fallopio tria Ossicula Tarsi, quæ & *Cuneiformia* dicuntur, teste Bartholin. libell. 4. Anatom. cap. 21. p. 756.

CALCULIFRAGUS, λιθοθρυπτικός, epitheton Pulveris, apud Morley Collect. Chym. Leidenf. c. 108.

* **CALCULUS**, *Calculosus morbus*, λιθίασις, λιθίς, λιθία (λιθία in specie dici possent arenulae illae ad calculi generationem concurrentes, vel ejus prodromi, vel recrementa, Dieter. in Jatr. n. 503.) *Calculositas* in genere dicitur de omni materia dura, concreta, excrementitia, & toto genere praeternaturali, qualem non solum in renibus, & vesica, sed etiam in aliis corporis humani membris, & cavitatibus productam esse, observationes medicorum testantur, quarum Auctores plerosque citavit J. C. Dieter. in Jatr. d. l. & D. Joh. Lechel. in Disp. Inaug. h. tit. quibus addi possunt Observationes variae in Ephem. Nat. Curios. Tom. 1. 2. 3. &c. In specie, & strictius, quin & frequentius accipitur saltem de calculo Renum, & Vesicae. Hujus causas, praesertim Materiam, & Efficientem, passim a Medicis antiquis, & recentioribus exercitam prolixius ventilare, an scilicet spiritus, an principium quoddam lapidificum? an Paracelsi Tartarus, vel Tartarum? an Dulech Helmontii? an pituita Galeni, & ejus sectatorum? an calor nimius, an vero frigus ad ejus concretionem concurrat? non est hujus loci, vel instituti; sed sufficiat hanc saltem definitionem adjecisse: *Calculus* in genere est symptoma excernendi p. n. retenti, videlicet materiae excrementitiae durae, magis, vel minus concretae, compactae, & condensatae, genitae ex portionibus excrementitiis salinis, nimirum fixis, & terrestribus, intervenientibus quandoque lentis etiam, & viscidis massae sanguineae heterogeneae, & portionibus activis sufficientibus destitutae, compagem facile deferentibus, in diversis locis collectis, & subsistentibus, beneficioque caloris successive concretis, coagulatis, & lapidum fictilium, sive testarum instar induratis. Pro hujus descriptionis meliori intellectu confer ad Th. Villis Exerc. de ferment. cap. 2. & 12. & de Urin. cap. 5. Materiam Calculi mucaginosam excretam statim ab aere externo in Calculum flavum riguisse, legitur in Act. Hafn. Vol. 3. Obs. 70.

CALDARIUM, a *Caldus*, pro *Calidus*, significat ahenum, in quo quid fervescit. Blancardus in Lex. scribit, *Caldarium* denotare Balneum Laconicum.

CALDERIAE Balneae, fuerunt Thermæ Italicae prope Ferrariam, ad urinæ difficultatem utiles. Forest. l. 26. Obs. 1. in Schol.

CALDUS, a, um, pro *Calidus*, θερμός, frequenti in usu apud Scribon. Larg. v. g. *Caldus* pitisanæ cremor, n. 184. *Calda* farina, n. 179.

podagra, n. 158. &c. *Caldum* vinum, n. 179. oleum, n. 198. &c. *Calda* aqua, Rob. Keuch. not. ad Seren. p. 205.

CALEFACIENS, θερμαίνων, καλεστικός, idem quod *Calidus*, θερμός, θερμαντικός, scilicet effective, dicitur de omni materia Medica, quæ vim habet corporis nostri calorem vitalem fovendi, adaugendi, portionesque inflammabiles, & activas multiplicandi, vel actuandi. Estque vel actu, ενεργεία, vel potestate talis, δύναμις. Gal. l. 2. de S. F. c. 3. Jung. Dieter. n. 388. Græce etiam ενεργητικός dicitur Hipp. 5. aph. 19. Consistere hæc efficacia creditur secundum hodierna principia in plurimo motu particularum subtilium, spirituofo salinarum, & auræ ætheræ, sive materiae subtilis, quæ occurrentes aliis corporibus iis majorem motum conciliare queunt. Jac. le Mort. Pharm. Medic. Phys. c. 8. p. 30.

CALEFACTUM. Vide *Calefcens*.

CALENTURE, nomen morbi cujusdam peregrini, quo navigantes versus Indiam Occidentalem infestantur, dum Tropicum appropinquant, & consistit in depravata imaginatione, cum pulsu debili, æquali, lento, absque febre, & calore excedente, de quo legatur Bonettus Med. Sept. l. 1. f. 6. c. 2. p. 83. item Acta Philos. Oldenburg. Ann. 1668. M. Junio ex Observ. D. Stubbes.

CALENUM, epitheton vini alicujus, apud Athenæum lib. 1. cap. 21. cujus quidem origo obscura valde est, & an idem cum *Careno*, vel *Caræno*, teste Linden. Sel. Med. Exerc. X. §. 24.

* **CALESCERE**, & *Calefactum* esse, θερμαίνεσθαι, & τὸ τεθερμαίνεσθαι, *Calefcens*, & *Calefactum*, τὸ θερμαινόμενον, καὶ τὸ ἐκτεθερμασμένον, quomodo differant, monstravit Gal. exemplo ferventis aquæ in frigidum lebetem infusæ, & ferventis lebetis frigidam aquam excipientis. Illic aqua calefacta est, & lebes calefit, juxta typum febrium putridarum. Hic lebes calefactus est, & aqua calefit, ad morem febrium hecticarum, l. 1. de diff. febr. c. 1. In eo autem conveniunt *Calefcens*, & *Calefactum*, quod utrumque consistat in receptione portionum ignearum, & inflammabilium, a quibus subjectum illud, quod recipit, temperiem illam calidam in minori, majorive excessu acquirit, & obtinet.

CALIDARIUM, vocatur Celso pars Balnei Veterum, quod Græci πυρετρίον, aut ὑπόκλυστρον vocarunt. Vide infra *Hypocaustum*. Confer ad Cels. lib. 1. cap. 4. & adde Guil. Pantini notas ad h. l.

* **CALIDUM**, *Calor*, θερμόν, θερμότης, passim ab Auctoribus antiquis, & recentioribus, Philo-

Philosophis, & Medicis : illis quidem vel Peripateticis, vel Democriteis, Cartesianis, & Gassendicis : his vero vel Hippocraticis, vel Paracelsicis, aut Spagyricis diversimode accipitur, & exponitur, quorum omnium opiniones colligere, excederet Lexici nostri scopum. Libet saltem potiores significationes brevissimis, quantum fieri potest, describere. *Calidum*, & *Calor* autem accipitur dupliciter, substantialiter, sive qualitative. Gal. comm. 1. aph. 14. In illa dicitur de *Calido nativo*, quod Hipp. d. aph. $\theta\sigma\mu\acute{o}\nu \epsilon\mu\phi\upsilon\tau\omicron\nu$ dixit, & 6. Ep. f. 1. 9. $\psi\upsilon\chi\lambda\acute{\iota}$, animam hominis. Hodieque dicitur *Flamma*, *Spiritus*, *Aura*, *Calor vitalis*, *Anima Medica*, *Archeus* particularis hominis. Estque proximus animæ incorporeæ humanæ socius, vehiculum, & instrumentum, quo mediante anima fit, & recte dicitur Actus corporis organici, omnium coctionum, & actionum in corpore opifex. Gignitur ($\phi\upsilon\epsilon\tau\alpha\iota$) a portionibus sulphureis exaltatis, & spirituosus, uno verbo, activis, & vegetativis, primum una cum semine parentum in generatione communicatis, postea in sanguine continua homogenearum particularum, & ex assumptis rite chylicatis, & sanguificatis, beneficio fermentationis elicitarum elaboratione, successione, & assimilatione continuatis, una cum sanguine perpetuo usque ad extremum vitæ terminum per totum corpus, & ad omnes ejus partes diffluens, & influens. Hinc patet, quid sit sentiendum de distinctione illa inter *Calidum Insitum*, & *Influens*. Nimirum ratione primæ saltem originis in generatione dici poterit Insitum, quia communi conceptus massæ inseritur; mox vero, dum formatur fœtus, & formatus est, fit influens. Ut ita non differant realiter, sed duntaxat considerandi modo. An porro in omnibus Animalibus hoc *Calidum* substantiale sit reapse diversum ab Anima ipsa, non est hujus loci ventilare, sed pertinet ad Physicam. In homine hoc videtur verosimile, quod *Calidum nativum* materialiter consideratum, quatenus consistit in portionibus sanguinis sulphureis, volatilibus, & spirituosus, sive igneis, & aereis, sit elementaris naturæ. Formaliter vero, sive ratione sui principii substantialis specifici, quo contradistinguitur ab aliis animalibus, quod in homine indubitanter immateriale est, Animæ videlicet humanæ, consideratum, est Supraelementaris naturæ, & $\theta\epsilon\acute{o}\tau\epsilon\omicron\varsigma$ π. Accidentaliter, sive Qualitative iterum dupliciter accipitur, vel ut Efficiens, vel ut Effectus. De illa significatione vide p. a. *Calefaciens*, cui addi poterit distinctio inter *Calefaciens*, & *Calidum* secundum, & præter naturam. Illud pertinet ad Causas sanitatis internas, & ex-

ternas : Hoc ad causas morborum. *Calidum* ut effectus idem est, quod *calefscens*, & *calefactum*, de quibus etiam p. a. dictum. Et hoc etiam cum in statu secundum, tum præter naturam occurrit. Illuc pertinent Temperamenta *Calida*, Simplex, & Composita; huc morbi omnes *Calidi* simplices, & compositi, sive intemperies *calida*, item *calida*, & *Humida* a plethora p. n. *calida*, & sicca a bilioso sanguine dependentes. De utraque significatione *calidi*, ut Efficiens, & ut Effectus, porro hæc quoque notanda distinctio, quod aliud sit per se, aliud per accidens. Per se *calidum* efficiens dicitur, quod propriis, insitisque viribus proxime, nulliusque interventu id præstat: ita Vinum, & Aromata per se calefaciunt. Per accidens vero *calidum* efficiens est, quod non propriis viribus, sed alterius interventu operatur: v. g. quando aer frigidus constipando spiracula cutis, fervidos halitus foras prorupturos intro repellens in causa est, ut sanguis febrili effervescentia turgescat. *Calidum* vero, ut effectus per se, & per accidens, dicitur, quod a causa *calida* vel per se, vel per accidens producit. Vide Charleton. Exerc. Pathol. 4. §. 10. Ad *Accidentalem calorem* quoque referendus *calor artificialis*, qui ad artificis nutum accendi, dirigi, & administrari potest; cujus usus in Medicina amplissimus, v. g. in Diætetica, Pharmaceutica, Chymica, & in Chirurgicis operationibus quibusdam. Estque duplex, *alius simplex*, *alius mistus*. Simplex est, qui uni duntaxat operationi, sive illa sit digestionis, sive separationis, inservit. *Calor naturalis* est quando radii Solares vel per se materiam sibi applicatam excoquunt, vel in speculo concavo collecti rei applicantur. Hujus ignis usus est apud Artifices. Possunt enim hoc dissolvere, & calcinare. Imo nonnulli illum in Lapidis Philosophici præparationem adhibendum esse autumant; quam opinionem suis Auctoribus relinquentes, eum tamen non negligendum esse censemus. *Calor cinerum* est, quando partes fixiores per cineres eliciuntur. Hic medius est inter Balnei, & Arenæ calorem. Proinde illius ope non modo subtiliores, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes substantiæ propelluntur, sed etiam colores, & fixiores partes eliciuntur. *Calor fimi* est, quando vase in fimo posito, materiamque continente, digestio fit. Hic *Calor* multi usus est apud artifices in infundendis, digerendis, & putrefaciendis rebus. Adhibetur interdum fimus equinus, in quo vas sepelitur. Aliquando vas ligneum fœno, vel stramine impletum, cui vapor e fervente aqua applicatur, fimi in locum adhibetur. *Calor digerens* est, quo materia dissolvenda digeritur, id quod

id quod aut Athanore, aut Fimo perficitur. *Calor foris* est, quando igne interiori, & auctiori res separantur. Estque impeditus, aut liber. *Calor impeditus* est, quando ignis a materia, vel vase, ne illud proxime tangat, aut alio vase impeditur. Estque arenæ, vel Scobis. *Calor arenæ* medius est inter cinerem, & scobis ferri, estque quando vas materiam continens in catino arenario arena circumdatum substantiam fixiorem, quam cineres propellere nequibant, protrudit. Ubi advertendum est, arenam subtilem non adeo violentum calorem præbere, quam grossam. *Calor scobis*, aut *scoria ferri* superiore intensior, & aperto vicinior est, quando ex scobe, vel scoria ferri res propelluntur. *Calor liber* est, qui proxime materiam, aut vas materiam continens tangit. Hoc calore proliciuntur, quæ contumacius liquorem emittunt, sive id fiat ob siccitatem, & paucitatem, sive quod ob viscositatem, & homogeneitatem ille terreis partibus pertinacius adhæreat. Taceo, quod calcinationi, fusioni, & aliis operationibus inserviat. Estque *carbonum*, vel *Flammæ calor*, quando calor prunarum flagrantium materiam, vel vas proxime tangit. Hujus usus est in infusionibus, cæmentationibus, probationibus, calcinationibus, & dissolutionibus. *Calor flammæ* est, quando adhibito conveniente alimento, flammæ materiam attingunt. Hic calor vocatur Ignis vivus, quo reverberantur, & calcinantur omnium metallorum corpora, nec non spiritus tandem propelluntur. *Calor vesicæ levis* est, quo ex materia vesicæ impositæ, applicato alembico, substantia humida prolicitur. Hæc ex Rul. & Johnf. Lex. De caloris varietatibus in Chymia plura quære, si libet, in Th.Ch. v. g. Volum. I. p. 179. 702. In specie in Opere Lapidis Philos. Vol. IV. p. 66. 404. 726. seqq. Vol. V. p. 489. & alibi.

CALIENDRA, vocantur congeries artificiosæ capillorum, quibus caput hodieque tegi solet, ne frigore externo tam facile id lædatur. Gallice *les perruques* vocant, quem terminum & Germani retinent. Latino vero *caliendra* usus est Dolæus Encyclopæd. lib. I. cap. 14. §. 12. p. 219.

CALIETA, *Caliette*, Paracelso dicuntur funguli flavi in fruticibus juniperorum occurrentes, l. de Icteric. c. 2. Rul. & Johnf. in Lex.

CALIGO. Vide *Achlys*, item *Amarroffis*.

CALIX, ἡ κάλυξ, est species vasis, ex quo potus hauriri solet. Varro l. 5. de Ling. Latin. existimat, *calicem* dictum, quod calidum eo veteres biberent, notante Thod. ad Scrib. L. n. 122. De *calicum* incrustatione videatur idem p. 135. Parantur vero *calices* ex variâ materia, ligno,

argilla, metallo, &c. In specie *calicum* cereorum, κελίκων κυρήγων meminit Gal. com. 4. de R.V.I.A. t. 5. *Calices* multos, magnosque exicare, etiam suo tempore frequens fuisse, conqueritur idem l. 1. M. M. c. 1. *Calices* etiam dicuntur oculi, sive gemmæ florum prodromi: ut oculi populi arboris; vel *calix* est folliculus, quo flos primum, mox seminis foetus clauditur. Schrod. l. 1. Pharm. c. 2. Huc pertinet Gr. κάλυξ apud Gorr. in def.

CALLÆON, κάλλαιον, barba galli gallinacæ. Vide *Palear*.

CALLARIAS, καλλιείας, est genus piscis marini, sed quale, adhuc fere incertum. Aldr. l. 3. de pisc. c. 2. putat, esse *Asellum minorem*, Belgarum *Schelfisch*, cui consentit hæsitanter Rond. l. 9. de pisc. c. 15. *Mustelam vulgarem* appellans. Uterque etiam ab Oppiano in Halievt. *Clariam* contracte appellari credidit. Verum hanc opinionem utranque, ceu erroneam rejicit I. A. Lind. Ex. XI. §. 28. seqq. statuens, *callariam* esse piscem maris Euboici ad vada occurrentem, quod ibi plurimum nutrimenti reperiat; minime vero e genere *Asellorum* esse.

CALLENA, species est *salis petrae*. Paracels. Schol. in lib. de gradibus, Ruland. & Johnf. in Lex.

CALLIBLEPHARON, καλλιβλέφαρον, dicitur medicamentum palpebris exornandis accommodum. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 6. Cum vero pluribus modis palpebræ deformari possint, patet, non unum esse genus ἡ καλλιβλεφάρων. potissimum vero pollent virtute mediocriter desiccante, & absumente humiditates vitiosas. Unde & facultas hæc καλλιβλέφαρος δυνάμεις dicitur, Gal. l. 7. de S. F. §. Fuligo. Tali virtute quoque pollet *Sal Armeniacum*, l. 9. Vid. Gorr. in def. p. 206.

† **CALICHAPA**, vera Spina alba. Rondel. Meth. Cur. l. 2. c. 23. p. 473.

* **CALLICREAS**, καλίκρεας. Vide *Pancreas*.

CALLIONYMUS, καλλιώνυμος, καλίχθυσ, est nomen piscis marini, qui etiam *Uranoscopus*, ὑρανιοσκοπος dicitur, ab oculis supra caput a natura collocatis, quibus recta cælum intuetur; ob quam prærogativam etiam nomen *Callionymi* accepit, non ob formæ pulchritudinem, quæ ipsi nulla est, cum potius aspectu sit ingratus, ac deformis. Habet præ aliis piscibus fel copiosius, quod commendatur in Collyriis ad oculorum, & aurium affectus, a Gal. l. 10. de S. F. §. Chole. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. & l. 4. cap. 4. Vide de hoc pisce Arist. l. 2. H. A. c. 15. Rond. l. 10. de pisc. c. 23. Aler. l. 2. de pisc. c. 51. qui etiam nomen hoc alii pisci Romano, *Fiatola* dicto, tribui dicit, d. l. c. 24. Rob. Keuchen. ad Seren. in proleg. p. 93. Hippocrates quoque ejusdem aliquo-

aliquoties meminit, inter siccissimos referens, l. 2. de diæt. XIX. 4. & propterea ægris concedit, v. gr. Levcephlematicis, l. de Int. affect. XXIII. 22. in splenico morbo, XXXIII. 39. in morbis crassis, n. LII. 26. Foef. p. 302.

CALLONE, καλλονή, dicitur Hipp. vitæ decor, honestas, & ornamentum, l. de dec. habit. l. 8. Foef. d. l.

CALLOPISMUS, καλλωπισμός, ornatum aliquem externum significat visui gratum. Hipp. de Medico III. 2. IV. 11.

CALLOS, κάλλος. Vide Pulchritudo.

CALLOSITAS, callus, τύλωση, τύλωμα, τύλος, πῶρος, in genere dicitur de omni duritie cutanea, carnea, & ossea, qua naturali, qua præternaturali. Frequentius tamen de callo circa oras fracturæ genito, de cujus generationis modo vide Gal. com. 1. de fract. 1. 31. & H. F. ab Aquapend. l. 4. Pentat. c. 6. Calli, πῶροι, quoque dicuntur nodi illi in morbis articularibus, de quorum generationis modo videatur Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. & l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Specialiter vero callositas, & callus dicitur, Gr. τύμος, & τύλωσις, durities palpebrarum in oculis. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Scrib. Larg. n. 36. seqq. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. f. 2. c. 3. proveniens a succo acido Tartareo, sive coagulativo. De calli in fistulis generatione legatur H. F. ab Aquapend. l. 3. Pentateuch. c. 11. Calli in matrice meminit Forestus, l. 28. Obs. 45. Schol. De callo in plantis, digitisque manuum, & pedum, quo & clavis pertinet, Gr. ἥλος, videatur idem l. 4. Chirurg. Obs. 12. Schol. Gal. vocavit callosas excrecentias, l. 3. de C. M. P. G. c. 9. Paracelsus vero in Chirurg. tr. de ulcer. c. 59. & 60. aliter plane accipit, callum dicens apostema, vel ulcus, quod oritur a succo nutritio acriori, & Arsenicali pruritum vehementem excitante. Interdum etiam malignitatem luis Gallicæ subesse testatur idem l. 7. de Gallic. pustulis, &c. c. 5. Tandem singularis in statu corporis naturali occurrit calli, vel callositatis significatio, dum portio quædam in cerebro, ejusque parte interiori, medulla dicta, dicitur corpus callosum, quia substantia est aliquantum durior instar calli, τυκώδης πως. Gal. l. 9. Anat. admin. cap. 3. ubi duabus extuberantiis anterioribus ventriculi, vel sinus cerebri incumbere videntur. Th. Barthol. l. 3. Anat. c. 6. Th. Villis. Anat. Cereb. cap. 10. n. 5. Malpigh. de Cer.

CALONIA, καλονία, est epitheton Myrrhæ, ap. Hipp. de nat. mul. VI. 11.

CALOPEDIUM, καλοπάδιον, forma illa lignea, qua utuntur, varia, ad conficiendos calceos futores. Gal. proverbialiter usus in egregia sententia l. 5. de San. t. c. 12. Sicut impossibile est

futoribus unico uti calopodio ad omnes homines: ita & Medicis unica vitæ, vel victus specie conducente.

* CALOR. Vide Calidum.

CALOS, καλός, καλῶς. Vide Bonus.

* CALVA, Calvaria, κράνιον, Latine cranium, dicitur Os capitis, c. 1. de ossib. quod quasi κράνιος, sive galea cerebrum contineat. Gal. 8. de U. P. 8. pars capitis ossea, & capillata exterius, cujus partes externæ sunt Synciput, Occiput, Vertex, Tempora, quas investiant pili cum communibus corporis integumentis. Constituitur calvaria in adultis octo ossibus, uno frontis, duobus syncipitis, uno occipitis, duobus temporum, & duobus communibus cum maxilla superiore, nempe cuneiformi, & spongioso. Th. Barthol. Anat. l. 2. proœm. & l. 4. c. 4. Crassitudo illi magna est, ut validum sit, non tamen solida, sed cavernosa, transmittendis excrementis idonea.

* CALVATA, φαλκκρά, appellat Hipp. Ferramenta, quæ rotunditatem quandam levem habent in extremis partibus; cujusmodi sunt specillorum capitula, & quæ Nucleata, πύρνα appellantur, & Spatularia, σπατουρίλαι. Oblonga vero his contraria nuncupant προμήκη, quorum extrema minime sunt rotunda, sed mucronata, ad suffusionem, & cataraactam punctione tollendam accommodata instrumenta quodammodo familia. Gal. comm. 1. de art. t. 43.

* CALVITIES, calvitium, φαλκκρωσις, φαλκκρωμα, μαδάρωσις, μάδισις, μαδάρτης, est defectus capillorum, potissimum in syncipite. Differre quidem dicit Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. ab Alopecia, Area, Ophiasis, & Tinea, quod hæ species ab humoris nutritii vitio proveniant; Calvities vero propter humoris defectum. Enimvero an hæc differentia semper observetur, merito dubitandum. Causas calvities enumerat Barthol. Anat. l. 3. c. 1. & in specie nimiam Venerem, ex Aristotele Lang. l. 2. Epid. Calvi dicuntur φαλκκροί, Hipp. 6. aph. 34. Dividi possunt in Naturæ, & ex morbo tales. Fr. Valles. de sacr. Philos. c. 9. Jung. Dieter. n. 883. seqq. Foef. Oec. p. 650.

CALUMENON, καλέμνον, καλεόμνον, hoc est vocatum, vel nominatum, aut, quod appellatur, & καλεῖσθαι, vocari, Hipp. adjicere solitus est, interdum quidem, si appellatio Græcis omnibus nullo pacto usitata fuit, interdum vero, si abrogata, & interdum, si artificiosum quiddam demonstrat. Gal. c. 2. de R. V. l. A. t. 24.

CALUMNIA, ἐπὶ ῥήξ, λοιδορία, contumelia. Has quomodo perferre homo debeat, egregie docet Gal. de dignos. & cur. animi morb. cap. 3.

Σοὶ ταυτ' ἔτο φιλοσόφημα κρτερὲν ἐπηρεάζομεν :
Hoc fit sapientiæ studium , æquo animo ferre
calumnias.

* *CALX*, ἡ πῖλινος, Gorræo etiam κοίνα, variis gaudet significationibus. 1. Communiter denotat materiam illam candidam, interdum & alius coloris, quæ paratur ex lapide Calcario, vi ignis in furno, vel clibano cremato, cæmentariis opificibus notissima. Similis quoque fit ex ossibus piscium magnorum, ut & ex testis buccinorum, & ostrearum crematis, teste Dioscorid. lib. 5. cap. 133. Vocatur hæc posterior *Calx peregrinorum*, Theophr. Par. Manual. l. item *Calx manica alba*. Rul. & Johnf. in Lex. Est vero duplex *calx viva*, πῖλινος ἄσβεστος, & simpliciter ἄσβεστος, cui post usum nullam affusa est aqua, & extincta, σβεσθεῖσα, vel ἐσβεσμένη, quæ affusa aqua veluti in pulvem abit. Illius vis est ignea, mordens, escharotica; imo ejus ignis abditus aliquando actualem ignem videtur superare. Oleo facilime permiscetur; aquam vero odit. Hujus vis per aquam est fere extincta, quamvis crustam nihilominus efficiat. Galen. l. 9. de S. Fac. §. πῖλινος. Circa usum medicum occurrit apud eundem duplex, *Calx lota*, & *illota*, πεπλυμένη, καὶ ἄπλυτος, lib. 3. de C. M. S. G. cap. 2. Illa introducta fuit ad sal lixiviosum, quo abundare creditur, eluendum. Imo Sal duplex inesse, lixiviale, & acidum, docet Helmont. de Febr. cap. 9. num. 25. Verum Fr. Hofmann. in clav. Schroder. lib. 3. cap. 8. negat, & propterea ceu ineptam, & supervacaneam illam lotionem rejicit, quod Chymicis ventilandum relinquimus. 2. In Chymica significatione *calx* dicitur pulvis quilibet, per ablationem superflue humiditatis in partes tenuissimas, & veluti impalpabiles comminutus. Rul. & Johnf. in Lex. & ita idem est, quod *calcinitum*, de quo supra vid. *calcinatio*. Huc pertinent *calces* omnis generis Metallorum, & Mineralium, de quibus legatur Libav. Syntag. Arc. Ch. l. 5. & Alchym. Pharm. c. 9. & ex novissimis D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 1. cap. 9. Specialiter *calx viva Philosophorum* vocatur, quæ ex argento vivo paratur, d. l. Synt. cap. 12. Vocatur & *Minerva Alchemica*, de qua in Lulii clav. cap. 2. seqq. Th. Chym. Vol. III. pag. 297. seqq. *Calx Saturni* dicitur Cerussa cum aceto destillato rectificata calcinata, aut in Sole, M. Joh. Isaac Oper. miner. c. 42. d. l. p. 347. Huc quoque referri debent aliæ appellationes, v. g. *calx permanens*, i. e. incremabilis materia. *Calx lignorum*, quæ est cinis eorum, quæ in vitrum, aut aliam materiam converti nequit, Ruland. 3. *Calx* quoque Paracelso dicitur excrementum Urinæ, quia spiritum calcis habet,

& distinguitur ab *Anodo*, de quo supra vide lib. 1. de Tart. tr. 3. cap. 2. *Calces* terræ eidem quoque sunt Terræ bolares, vel argillaceæ, ut Creta, d. l. Tr. c. 5. c. 2. not. 4. Materia in articulis Podagricorum concreta *calx* vocatur a Paracelso, & aliis. 5. Denique *calx* in muscul. genere idem est, quod *calcaneus*, πῖλινος, de quo paulo superius. Hinc & totius pedis posterior pars *calx* dicitur. Galen. Introduct. cap. 10.

CALYPTER, καλυπτῆρ, dicitur *operculum*, & in specie carneum, quod hæmorrhoides tegit. Hippoc. l. de hæmorrhoid. III. 13. Foef. pag. 303.

† *CALZEOARIA*, Viola arborescens, ab inventore Calceol.

CAMARA, καμάρα, in genere *cameram*, fornicem, aut testudinem significat. Lind. Sel. M. Ex. V. §. 10. Unde & cerebri pars convexa per cavitatem cranii καμάρειον, & ψαλιδωδές, fornicata dici potest. Gal. l. 8. de U. P. c. 11. Vid. Hofm. comm. ad h. l. In specie vero *camera*, vel καμάρα dicitur locus ad auriculæ cavum cameratus, sive aditus ad foramen, cujus pars superior ἄσπερος, *Astacus*, & quod subest *Areola*, πρότον, vocatur. Lind. Phys. Med. l. 2. c. 11. a. 1. §. 4.

* *CAMAROSIS*, *camaroma*, καμάρωσις, καμάρωμα, præter architectonicam significationem, qua *concamerationem* denotat, apud Medicos ita dicitur ossis fractura, cum ex alterutra refractum parte similem *cameræ* figuram acceperit. Gal. def. Med. unde recentiorum nonnulli vehementissimas fracturas vocant *camaromata*, quæ partem intermediam exaltatam habent. Εγγισώματι vero dicuntur, quæ in medio sui membranæ innituntur. Gal. l. 6. M. M. cap. 6. Juxta P. Æginetam l. 6. c. 90. fractura cranii in specie, seu calvariæ ita dicitur, in qua os fractum *cameræ* modo utrinque extollitur. Gorr. in def. pag. 206. Recentiores Latine *camerationem* vocarunt, describentes, quod sit species fracturæ cranii, sive divisio hujus, in qua pars affecta *cameræ* modo exaltata relinquitur, ac intro a sanis fracturæ partibus ossa magis recedunt, membranisque cerebri innituntur, quas contactu suo premunt, uti descripta legitur in Observ. Medico-chirurgicis Latine redditis Jobi a Meckeren Chirurgi Amstelodamensis c. 1. p. 12.

CAMATOS, κάματος. Vide *Labor*.

CAMBAR, est terminus Spagyricus, cujus descriptionem, & explicationem non minus obscuram vide in Turb. Philos. serm. 44. & 50. Ridelam derivationem a *canna*, i. e. ignis, & *bar filius*, in Anonymi Ch. l. 2. in Th. Ch. Vol. V. p. 34. 37. 484.

CAMBIL, dicitur *Terra rubra*. Rul.

† CAMBIUM, in assimilatione, vox barbara; Matamoros de feb. l. 3. tr. 2. disp. 6.

CAMBIUM, olim dicebatur humor nutritius, qui ex sanguine originem trahens ita coctus, præparatus, & parti nutriendæ appropriatus est, ut proxime in substantiam partis deperditæ transeat, & cum illa naturam suam *cambiat*, mutetque. Sennert. Inst. Med. l. 1. c. 9. Arabum est commentum, cujus nulla certitudo, aut necessitas, uti recte judicat Ger. Blasius Med. Gen. l. 2. s. 2. subsect. 1. c. 3.

CAMBUCA, item *Cambucca membrata*, dicitur species bubonis, vel tumoris ulcerosi ad inguina, vel juxta genitalia ex vase spermatico. Paracels. de ulcer. cap. 24. libell. Theoric. cap. 4. de ulcer. Ruland. in Lexic. Est signum luis Gallicæ.

CAMELOPARDALIS, vel barbare *Camelopardalus*, καμηλοπάρδαλις, non ita dicitur, quod a Pardo, & Camelo simul generetur, sed a magnitudine corporis *Camelus*, a variis maculis *Pardus*, cujus descriptionem tradit ex variis Auctoribus Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 35. Fuit cibus populo Judaico olim interdictus, Deuter. XIV.

CAMELOS, κάμηλος, Jon. κάμμηρος, quia κάμπτει τὰς μηρῆς, femora curvat, proprie significat animal quadrupes vastum, in dorso vel unum, vel binos habens gibbos, ruminans, cornibus carens. Gal. lib. 6. de admin. Anatom. cap. 3. Vescitur ligneo, & spinoso alimento. Valde vero delectatur Junci odorati, sive Schœnanthi flore, & summitatibus in Arabia secus vias frequentissime crescentibus, unde & vulgo *Camelben* dicitur. Galen. lib. 1. de Antid. cap. 14. in cibis usus non adeo frequens, imo Judaico populo d. l. prohibitus. Caro est pessimi succi, & concoctu difficillima, uti equorum, & asinorum domesticorum: unde ea solum homines animo, & corpore asinini, ac camelini vescuntur. Galen. lib. 3. de Alim. Fac. cap. 5. In Medicina cerebrum *Cameli* siccatum, & ex aceto bibitum epilepticos curare dicitur, apud Gal. l. de Theria. ad Pis. cap. 9. Fel ex melepotum idem efficere, & in angina conferre; Caudam arefactam alvum solvere; feras e cauda contortas, & alligatas sinistro brachio quartanis mederi, testatur Plin. lib. 28. cap. 8. Jungatur Aldrovand. lib. 1. de quadrup. b. s. cap. 34.

CAMERATIO. Vide *Cammarosis*.

CAMET, *Cames*, i. e. *Argentum*. Ruland. & Johnf.

CAMINUS, κάμινος, quid significet, notissimum est, scil. tam fornacem, quam locum, per quem fumus transit. Vide *Fornax*, *Furnus*.

Apud Rul. in Lex. Chym. *Camini* significat Campanam.

* CAMISIA *fetus*. Vide *Chorion*.

CAMMARUS, κάμματος, κάμματος, *Gammatus*. Vide *Cancer*.

CAMNO, κάμνω, verbum, significat *Laboro*; Ægroto, ex Hippocr. VII. 65. Dieter. Jatr. n. 430.

CAMPANA, κώδων, quid vulgo significet, aliunde notum est, videlicet instrumentum sonorum, mediante mobili malleo pensili ad utrumque latus intus quatiente, sonum edens. Vulgo *cloca*, vel *Glogga*. Vide Georg. Chladni Inventar. Templor. cap. 3. art. 1. p. 325. seqq. In Chymicis vero *campanæ* dicuntur receptacula illa, quibus pro parando spiritu Sulphuris acido Gas hujus concentratum, & in aquosam tenuem materiam collectum excipitur. D. D. Vvedel. Pharm. Acroam. l. 1. s. 5. c. 1. pag. 201. Unde Spiritus Sulphuris per *campanam* appellatur.

* CAMPE, κάμψη, significat *flexuram*, flexionem, a κάμπω, flecto, cujus meminit Galen. lib. XI. de Us. Par. cap. 11. quando respirationis principium non e directo opponitur arteriæ, sed facit ambagem, & deflexionem. Vid. C. Hofmann. comm. de Us. Par. num. 518. Dicitur & hoc nomine *Poples*, quia flectitur, qui alias proprio nomine ἰγνὺς appellatur, Gorr. *Flexio cruris*, κάμψη, cap. 3. de artic. t. 113.

CAMPORA, *Caphur*, *Casur*, *Capur*, *Camphura*, κάψα, non est species bituminis, uti Georg. Agricola, Cardanus, Cæsalpinus, &c. statuerunt, sed est lacryma resinosa, sive gummi resinorum proceræ cujusdam arboris peregrinæ, e cujus medulla per rimas exsudat; estque duplex: vel granulata, absque artificio collecta: vel in panes orbiculares coacta: singulari artificio, organorum peculiarium beneficio. De hac prolixius legatur Gothofr. Mœb. Anatom. *camphoræ*. Schrod. l. 4. Pharm. Med. Chym. clav. 2. num. 378. Fr. Hofm. in cl. ad d. l. Junken. Chym. Exper. Part. I. s. 3. c. 11. p. m. 239. De Elixiris *camphoræ* præparatione, virtuteque anodyna Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 15. p. 188. seqq. C. Hofm. Paralip. Officin. c. 63 in medio reliquit, nihil determinans, an vegetabile, an vero minerale sit *camphora*. Legatur etiam Erasmi. Francisci Hort. Indic. Part. I. p. 708. qui Linschotti, A. Costa, & aliorum scriptura compilavit.

CAMPTER, κάμπτω, in genere *flexuram*, vel *incurvationem* denotat; specialiter vero metam curvorum, quam præfixam habent, significat. In qua significatione usus est per comparisonem in descriptione nervorum sexti paris recurrentium, natura

natura quasi in *Μαύλῳ*, h. e. germinato, & reciproco cursu concurrente, l. 7. U. P. c. 14. quam metam alibi in eadem comparatione *νύσταν* appellavit, l. 16 c. 4. Vide C. Hofm. comm. ad prior. loc. n. 481.

CAMPTON, *καμπτόν*, flexile dicitur, cui opponitur τὸ ἄθωπτόν, quando ex curvo fit rectum. Gorr.

* CAMPYLON, *καμπύλον*, a verbo *καμπύλλειν* (non *καμπύλλω*) quod significat incurvari, flecti, & idem est quod *κάμπυλος*, dicitur tortuose incurvatum, flexum. Crebro adjectivum illud usurpavit Hipp. de palpebra inversa, & retorta, 1. prognost. t. 12. Gal. l. 10. de U. P. c. 9. qui affectus alias dictus *καμπυλότης βλεφαρίδων*, palpebrarum recurvatio; item *καμπύλασις*, nec non *ἰκλῶσις*, Coac. t. 218. Jung. C. Hofm. comm. ad Galen. LL. de U. P. num. 746. Item de Ossibus brachii, costarum, 1. de artic. t. 4. lib. Mochlic. IX. 13. f. 3. de artic. t. 38. Verbo vero *καμπύλλεσθαι*, id est incurvari, flecti, usus d. loc. t. 113. Vide Foef. Oec. p. 304.

CANABIL. Vide *Eretria*.

CANADELLA. Vide *Chanadella*.

CANALIS, *σωλήν*, in genere significat instrumentum aliquod rotundum, cavum, oblongum, per quod materia fluida descendere potest, ac solet. Et in hac significatione a Medicis omnis generis vasa, arteriæ, venæ, nervi frequentissime canales, alias Ductus quoque dicti, nuncupantur. In specie *Canalis* urinarii meminit Barthol. Anat. l. 1. c. 32. Imo, teste Gorræo, ob similitudinem ab Anatomicis medium quoque foramen, quo omnes cervicis vertebræ perviæ sunt, & spinalis medulla a cerebro descendit, *σωλήν*, *Canalis* dicitur, & alio quoque nomine *ἰσὰ στέγῃ*, quasi *sacram fistulam* dicas, aut *magnam*. In specie vero, ob formæ similitudinem, *Canalis* denotat instrumentum Chirurgicum, concavum, & oblongum, in quod membrum fractum, crus, aut femur imponitur, & continetur, apud Hippoc. 3. de iis, quæ in med. t. 18. Galen. comm. 3. d. loc. t. 36. Æginet. lib. 6. cap. 106. Cels. lib. 8. c. 10. & alios. Paratur vel ex ligno, vel materia fictili, imo etiam ex stramine cum linteo parari solet, vulgo *ein Erdglein*. Quales varii monstrantur a Sculteto Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIII. Potest etiam ad alia instrumenta Chymica applicari hoc vocabulum, quæ concava sunt, & siphonum vices præstant, & ita pro *Cannula* accipi. Dicitur & in diminut. *canaliculus*, vel *canalicula*, *σωληνάριον*, Rul. *Canalisculus*.

CANCELLUS, vel est diminutivum *cancræ*, & dicitur Græce *καρκίνιον*, & in plur. *καρκινάδες*, Aet. l. 2. c. 139. Vide *Cancer*. Vel denotat por-

tam, aut valvam ex multis assulis, vel ferreis portionibus decussatim conjunctis paratam, vulgo *ein Bister*, Gr. *κινκλῖς*, a *κλέω*, claudio. Rul. in Lex.

† CANCER INFILTRATUS, qui Costis adhæret, Adr. Spigel. in præl. prior.

* CANCER, *καρκίνος*, est valde æquivocum vocabulum. Præter illas significationes, quæ non sunt hujus loci, v. g. quando certum sidus in Zodiaco, vel genus quoddam calceamenti, apud Hesych. & Polluc. vel versus retrogradus denotat: in Medicina quadruplicem obtinet significationem. 1. *Cancer* dicitur, vel in genere omne animal crustatum, exangue. Plin. l. 9. c. 30. vel in specie denotat duo eorum præcipua genera, *cancros marinos*, & *fluviales*, qui posteriores potissimum & *Astaci*, *Cammaræ*, *Gammari*, *ἄστικοι*, *κάμμοι*, Gr. vocari solent; priores vero *κατ' ἐξοχὴν Cancræ* dicuntur. Jung. C. Hofm. comm. de U. P. n. 539. aliquando etiam *Carabi*, *κάραβοι*. Aldrov. lib. 2. de crust. c. 2. Huc quoque pertinent *Cancellorum*, *καρκινίων* species, quorum omnium descriptiones, & differentias huc afferre, nimis prolixum foret. Videantur vero apud Aldrov. lib. 2. de crust. & Rondelet. l. 18. Quod attinet adeorum usum in cibis, de iis omnibus dixisse sufficiat cum Jonstono Syntagm. l. 1. Tit. 1. cap. 2. art. 6. duræ esse carnis, & difficilis concoctionis, sed firmi, si vincatur, alimenti. Cauto igitur opus esse iis, qui commendant in atrophiam, phthisi, hæctica, ne citius, quam par est, extinguant igniculum superstitem. Imo suspectam esse illam magnificam horum commentationem, rectissime monet C. Hofm. Inst. l. 5. c. 22. §. 12. Reliquus usus in Medicina internus, & externus videatur apud Schrod. l. 5. cl. 3. n. 75. Hofm. in cl. ad d. l. Jung. Gal. lib. 9. de C. M. S. L. c. 3. de Theriac. ad Pis. cap. 9. lib. 2. de antidot. c. 15. & alibi. 2. *Cancer* appellatur ob aliquam similitudinem cum forma *cancræ*, præsertim in mammillis foeminarum, teste Galen. lib. 2. ad Glauc. cap. 10. tumor quidam præter naturam, fusci, & lividi coloris, in quo venulæ quædam exaltatæ primo occultæ, (& *Cancrum latentem* vocant *κρυπτόν καρκίνον*, Hipp. 6. aph. 35. Gal. de atr. bil. cap. 4) deinde manifestæ a crasso, & nigriore sanguine fæci vini assimilæ sunt. Gal. 11. M. M. 9. quæ si exulcerentur, faciunt *Cancrum exulceratum*, *καρκίνον μετ' ἐλκώσεως*. Gal. 4 aph. 24. Circa hujus affectus gravissimi causam magnæ occurrunt difficultates, & dissidia apud Authores. Plerique ab atra bile deducunt. Paracels. de ulcer. cap. 3. & in Fragment. in Colcothare, vel Realgare Microcosmico causam ponit. Helmont. a sale alcalico corrosivo deducit. Schol. Hum.

Hum. pass. dec. c. 1. n. 32. Joh. Vvalæus salem, & terram in corpore abundantem concretam, a quibus serum est segregatum, statuit causam, Med. Pr. l. 2. c. 25. Nobis placet subscribere primæ opinioni, per atram bilem intelligendo toto genere præternaturalem, coagulativam, & tandem depascentem, sive exulcerantem, supra ad vocab. *Bilis Atræ* descriptam. Unde retinemus hanc descriptionem. *Cancer* est tumor rotundus, lividus, aut subniger, venis circumcirca turgidis, & repletis, cum, vel sine exulceratione, a bile atra diversimode corrupta stagnante exortus. Qui cum Paracelso d. l. & de Podagr. ad solas mammas fœminarum, & scapulas virorum restringunt *cancrum*, nimis arctos ejus statuunt cancellos. Græce etiam dicitur *καρκίνωμα*, *Carcinoma*, quod vocab. Gorraus ad affectum corneæ tunice in oculo, si adhuc undique venæ sanguine plenæ, & liventes concurrunt, vult a Græcis sæpe restringi. Confunditur haud raro etiam *Cancer* cum Gangræna, notante Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. num. 62. & 114. item cum Herpete, Efthiomeno, cum ulceribus malignis, lib. 2. *Canceri* cura per *cancrum* vivum laudatur a Paracels. lib. Principior. de myster. verm. *Cancer albus* quod dicatur Gallis recrementum quoddam album cretaceum, oris internas partes, linguamque totam infantum sæpe occupans, & nisi mature detergatur, exulcerans, scribit Paræus lib. 23. Chirurg. cap. 17. & haud dubie intelligit *Aphthas*. Os jugale quoque *καρκίνω* nomine venire apud Pollucem, testis est Aldr. d. l. & Gorraus, forsan quia ita committuntur extremitates, uti chelæ, vel forcipes cancrorum inter se coeunt. 4. Denique Fasciæ quandam speciem *cancrum*, *καρκινον* dici, quæ capiti convenit, & in plures partes Cancrorum pedes referentes scissa est, videre est apud Gal. de Fasciis.

CANCHRYS, *Canchry*. Vide *Cachrys*, *Cachry*.

CANCINPERICON, i. e. *Calidus finus equi*. Rul. in Lex.

CANCRENA, idem quod *Gangræna*, vocab. Parac. frequens; quamvis & Lang. usus sit l. 1. ep. 12.

CANDELA, *λύχνος*, *κηρὸς*, quid significet, etiam pueris notum est, nimirum fila per oblongum compacta cera, vel sevo liquefacto obducta, ut accensa conclavia illuminent: quamvis & aliquando usum Medicum habeant, applicando in meatus affectos. Hujusmodi *candelarum* flammæ non male comparatur anima Medica, sive sensitiva, aut principium vitale ab Helmont. de Lithias. c. 9. n. 35. *Candelarum* fumum abortum promovere, passim Practici

veteres, & recentiores scriptis testati sunt. Deinde ob formæ oblongæ similitudinem, & quod accendantur, *candelæ* quoque fumales ex massa Trochiscorum paratæ nomen obtinuerunt, de quibus vide Vveker. Antidot. spec. lib. 2. f. 48. Schrod. lib. 2. cap. 86. Dicuntur & *Aves Cypriæ*, & *Bacilli*, de quibus supra. *Candelæ* quoque inter Chirurgica instrumenta referuntur. Ita *cereas candelas* exhibet depictas ad *carunculas* in meatu urinario Scult. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XVII. fig. 12. & *candelam uterinam*, Tab. XXII. fig. 4.

CANDIDUS, *Candor*, proprie idem est, quod *Albus*, *Albedo*, de quo supra. Tropice etiam ad animum sincerum applicatur frequentissime. *Candidare* dicitur quartum regimen, & tribuitur Soli in Th. Ch. Vol. 5. p. 49.

CANDIDATUM, dicitur confectio saccharo candidato facta, absque additione amyli, & motivatione recipiens formam angularem, & crystallinam. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 2. c. 2. pag. 106.

CANEON, *Canion*, *κάνιον*, *κάνειον*, *κυνέον*, *κυνίον*, apud Hipp. pro ollæ operculo ponitur, per quod appposito calamo, & arundine suffitus in uterum deferebatur, lib. 1. de morb. mul. XXVI. 1. 2. & l. 2. XXIV. 22. seqq. Alias *canistrum*, aut cistam significat. Vide Foef. Oec. p. 304.

CANFORA, idem quod *Camphora*. Rul.

CANICACEUS, *πύρεος*, idem quod *Furfuraceus*, *Acerosus*. Vide *Acerosus*. *Furfur*.

CANICULA, *κυνίδιον*, diminutivum *Canis*, item *Catellus*, tot significationibus gaudens, quot vocab. *canis* accipitur. Vide *Canis*.

CANICULARIS, dicitur de tempore, in quo *canicula*, sive *Sirius*, *σείρα*, stella illa fulgida primæ magnitudinis in sidere, *Canis major*, *κύων*, vocato (ad differentiam *Canis minoris*, *πρόκύων* dicti, qui ortum *Canis majoris* solet præcedere) cum sole heliaticè oritur; qui dies dicuntur *caniculares*, vulgo *Dunds Zæ*, quo tempore magni æstus, & ardores esse solent, *κυνόκαιου* dicti propterea a Plin. Valer. l. 3. c. 14. quorum causa falso, temereque in stellam illam refertur, cum a Sole solo dependeat, uti rectissime hoc demonstravit Linden. S. M. Ex. XI. §. 167. seqq. Dies illos ineptos esse ad purgantium usum, constat ex Hippoc. 4. aph. 5. & tempus illud generationi lumbricorum favere, vult Parac. tr. de lumbric.

CANINUS, *κυνικός*, denominat. a *Cane*, dicitur de omnino, quod vel participat de natura canis, vel cum cane aliquam habet convenientiam. In illa significatione, ceu propria, omnia membra canis *canina* appellari possunt. Ita *canina pellis* (quamvis incertum sit, num de

canis terrestri, an marino sit intelligendum) commendatur adversus podagram duplici calcæo indita, apud Scrib. Larg. n. 161. Vide Rhod. ad h. l. Huc pertinent & *caninum* stercus, *canini* pediculi, &c. nec non *canina* membrana, sive tunica foetum catellorum involvens, referta vasis cum funiculo ad mesenterium pergentibus, Th. Barthol. Anat. lib. 1. cap. 36. fin. In Tropica vero significatione accipitur de *Ap-petentia canina*, Gr. ὀρεξις κυνάδης dicta, de qua supra in lit. A. item de *Dentibus caninis* Græcis vocatis κυνόδοντες, & sunt duo utrinque mandibulæ inferiori, & superiori inhaerentes, inter Incisivos, & Molares, qui *canum* dentibus quam simillimi sunt, inferiori basi lati, parte superna acuti, ut si quid propter duritiem ab incisivis dentibus minui minus potuit, id frangant. Gal. lib. de Ossib. cap. 5. Ita per similitudinem dicitur κυνόδεσμον, vinculum illud, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, alias *Frænum* dictum. Græci etiam κύνη appellant, Latini *Canem*, aut *caninum* vinculum dicere possunt. Gorr. Pertinet & huc *Spasmus cynicus*, sive *caninus*, σπασμὸς κυνικός, species convulsionis particularis, musculorum maxillarium, per quam os, nasus, oculus, atque adeo dimidia faciei pars in obliquum torquetur; item κυνάνθρωπις, qui affectus idem cum Lycanthropia. Ut taceamus alias denominationes plantarum de *Canis*, de quibus consulantur Botanici, & Gorr. p. 256.

CANIS, κύων, est homonymum valde vocabulum. Præter Astronomicam significationem, de qua p. a. in voc. *Canicularis*, & Anatomicam, de qua in voce *Caninus* dictum fuit, duo denotat animalia, in quibus multa occurrunt diversa, seu corporis spectes formam, seu animi mores, Terrestre scil. & Aquaticum, sive marinum. Illud est cicur, hominisque amans; hoc insidiosum, & ferum: Illud quadrupes; hoc non: illud latrabile; hoc ad latrandum minus habile. Gal. l. 2. M. M. c. 7. Utrumque in Medicina perspectum esse debet, propter usum, & noxam. *Canis terrestris*, & domestici usus olim etiam fuit in cibis, teste Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 2. ubi dicit, canes juvenes, sive catulos, ac pingues, & potissimum cum fuerint castrati, ap. quasdam gentes frequentissime comedi. Verum noster orbis in epulas non admittit, Bruyerin. de re cibar. l. 13. c. 37. In Medicina quis sit *Canis* quadrupedis usus, videri potest ap. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 8. & Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Prolixior autem *Canis terrestris* in genere, & secundum species descriptionem, deque ejus usu in cibis, & medicina, ut & ad alia quævis, invenies apud Aldrov. l. 3. de quadr. digit. vivip. c. 1.

seqq. Extra usum Medicum *canis* virtus, bonitasque est, ad venationem, & tutelam quidem quam animosissimum, ad domesticas quam mitissimum esse. Gal. l. 1. de Temper. c. 6. Noxa gravissima, sive venenum ejus consistit in morfu, si rabiosus fuerit, quod communicatur per particulas salivales dentibus adherentes, quamvis & aliis modis citra morsum communicari queat, & soleat. Videatur Senn. l. 6. p. 8. c. 30. Med. Pr. ubi etiam symptomata, & signa enumerantur, inter quæ Hydrophobia, sive metus aquarum ferme palmarium, & quod mors postea sequitur, occurrit. Cuncta vero testantur, illius veneni naturam non tam esse volatilem, furiosam, & arsenicalis naturæ, quam lentam, coagulativam, vel congelativam, & putrefactivam. Confirmat hoc Gal. c. 3. in 3. Ep. t. 72. ubi appellat venenum hoc, τὸ τῆς κυνὸς ἰόν, & affectos illo λυσοδόνητες. Quod vero l. 6. de L. A. c. 5. solum *Canem* rabie affici, nec ullum aliud animalium, hoc experientia, & auctoritatibus aliorum repugnare videtur. De lupo rabioso rusticum lethaliter lædente mihi perspecta est historia. Remedia evporista vide l. 3. de med. facile par. In specie Antidotum Apul. Celsi laudatur apud Scrib. Larg. n. 171. Confer infra *Rabies*, *Hydrophobia*. De *canis marino*, qui *Cetaceis* ob magnitudinem annumeratur, & *Galeorum*, *Mustelorumque* species est, *Carcharias*, καρχαρίως γαλεὸς etiam dictus, ob dentium acutissimorum copiam, videatur Ul. Aldrov. l. 3. de pisc. c. 32. seqq. Usus ejus in cibis ob carnis soliditatem a Rondeletio lib. 13. cap. 5. commendatur, a Galeno vero lib. 3. de Al. Fac. cap. 31. improbatur. In Medicina ad Dentium affectus potissimum laudari, dentitionemque infantum promoveri suspensos *canis* piscis dentes, d. Aldrov. loco videre est. Noxa ejus consistit in hoc, quod urinatoribus insidietur, & cum his luctetur. Plin. l. 4. H. N. c. 46. Utriusque animalis, terrestris, & marini dantur & species minores, quæ *Canicula*, *Catuli*, *Catelli*, κυνίδες nomine veniunt. *Canis* Coraceni, & *Catula* Armeniæ Hieroglyphicam significationem, in negotio Lapidis Philosophici præparandi, vide sis Th. Chym. Vol. III. pag. 38. tr. de Alchym. incert. auth. c. 41. & Vol. IV. p. 736. & 762. *Canum magicorum*, & diabolicorum meminit Libav. tr. de horrib. impiet. mag. f. 9. *Canis* quoque in Anatomicis dicitur frenum illud, quo ligatur præputium cum glande penis in parte inferna. Vocatur & *Filellum*, Fallop. tr. de decoratione, c. 9. Tom. II. Oper. pag. 339.

* CANITIES, *Canitia*, Rhod. in Lexic. Scrib. πολιότης, πολίωσις, ἢ πολία, & in plural. αἱ πολιαί, scil. ῥίχες, est pilorum in album com-

mutatio, vel ordinaria in senectute, vel extraordinaria ante legitimam ætatem, vel etiam a morbo. Hanc saltem descripsit Gal. in def. med. *Canitie* causam vide sis apud Hipp. de natur. puer. XIX. 4. seqq. Alias veteres putarunt, fieri *canitiem* a siccitate, quemadmodum arborum folia ex siccitate albescent. Sed hos refutat Arist. l. 5. de gen. an. c. 5. & l. 10. probl. 36. putredinem potius *canitie* causam dicens. Subscripsit Th. Barthol. Anat. l. 3. cap. 1. hoc etiam phenomenon addens, quod qui tecto capite incedunt, citius canescant, nec tamen ita exsiccantur, quam qui nudum caput aeri exponunt; deinde quidam ab ortu statim canescant, quod non a siccitate. Verum neutra sententia rem nobis videtur acu tetigisse. Non prior, quia experientia testatur esse *canos*, qui corpore succi pleno præditi sunt. Quomodo igitur *canities* esset a siccitate? Nec posterior, quia eadem experientia teste *cani* sunt nihilominus vegeti, & incolumes, qui vigor cum putredine humorum consistere nequit. An igitur causa potius in peculiari succi nutritii dispositione salina, & terrestri quaerenda, & ponenda erit?

CANNA, *κάλυμνος*, variis pollet significationibus. 1. denotat *arundinem*, *κάλυμνος*, vallarem, & vulgarem, *φρυγμίτις*. Gal. l. 7. de S. Fac. h. t. *Cassia fistula*, illud inter Cholagoga celebratum, etiam *Canna* dicitur, Schrod. l. 4. cl. 3. n. 416. 3. In Anatomicis Ossa tibiæ dicuntur *Cannæ*, majus quidem *κτ' ἐξοχλὴ* Tibia dictum, *Canna major*, scil. *Focile majus*; & *Fibula*, sive *minus*, *Canna minor*. Barthol. Anat. lib. 4. cap. 21. Ita & *Canna* accipitur sæpius pro *Aspera Arteria*, sive Broncho, & Bronchiis, apud Avic. lib. 3. fen. 10. tr. 1. cap. 1. & alibi. 4. Instrumentum quoddam Chirurgicum *Canna* vocatur, & idem est quod *Siphunculus*. Ruland. in Lexic. Ita *cannam* argenteam in cranium perforatum epileptici infingendam esse, ut vapores epileptici exhalent, suadet Paracels. Paragraphor. lib. 3. cap. 4. §. 1. Diminutivum quoque *cannula* frequenti est in usu apud Chirurgos, quales diversos monstrat Sculterus in Armat. suo Chirurgico, & quaeri possunt in Indice primo.

CANON, *κανὼν*, *regulam*, *normam*, ad quam res aliqua conficitur, significat. In Medicina *canonem* idem esse quod Methodum medicinalem, videtur constare e Paracelso, quando opponit *Canones Medicorum* arcanis, sive remediis secretis, d. l. & propterea *canonicam curam*, sive curam regularem non in omnibus morbis locum habere, statuit de caducis par. 4. *Canonicum* remedium eidem sunt purgationes, syrupi, Confortantia, d. l. *Canonis* etiam meminit l. 2. de Podagr. De canonibus metallorum

septem vid. Dorn. de transm. metall. cap. 24. Th. Ch. Vol. I. p. 558.

CANONIA, *κνονίαι*, perperam *κκνονίαι* dicuntur, qui ventre sunt substricto, non prominente, aut prominulo, sed veluti ad regulam directo. Hipp. l. de A. L. & Aq. L. V. 9. Dicuntur & *Proceri* Zuingero. His opponuntur *σαρκώδεσς*, carnosi, crassi. Foef. Oec. p. 304.

CANTACON, est *Crocus hortulanus*. Ruland. in Lex.

CANTARELLI, vocantur vermes quidam, qui in vernacula lingua vocantur *Vermes Majales*, qui in oleo macerati oleum eadem cum scorpionum oleo virtute imbuere dicuntur. Horst. l. 8. Obs. & Ep. Med. obs. 8. T. II. Op. p. 409. Referuntur inter *Scarabæos*, & in specie *Unctuosus* cognominantur, quia ab attractu liquorem unctuosum acrem, fortiterque olentem emittunt, qui liquor vomitum, secessum, & urinam movere dicitur a Glaubero, cum tamen per se urinam moveat. Borellus Cent. 4. Obs. 27. Meminit & cum animadversione D. Ludovici Diss. Ph. p. 417.

CANTERIUM, aliis *Cantherius*, *σπατήρ*, *κυντέριον*, Gorr. *trabem* significat, quæ ab una columna ad aliam pertingit, qua ulus ad repositionem humeri Hipp. l. 1. de art. t. 20. Vid. com. Gal. ad h. l.

CANTHARIDES, *κυνταρίδες*, *Musca Hispanica*, sunt animalia insecta, volatilia, quorum variae quidem species describuntur ab Aldrov. lib. 4. de Insect. cap. 4. In eo tamen convenire debent, quod aureum, & splendentem colorem habent. Quæ in Medicina receptæ sunt, producuntur ex genere quodam vermiculorum *Erucae* similium, natorum ex humore foliis arborum nonnullarum, v. g. Populi, Fraxini, &c. adhærente. Præstantiores autem habentur, quæ in frumento, aut pratis reperiuntur, versicolores, & luteas in alis transversas lineas habent, corpore oblongo, crassæ recentes, uti descripsit Schrod. in Pharm. lib. 5. cl. 4. num. 98. Quod vim habeant causticam, & quidem essentialiter, uti loquitur Parac. lib. de renov. & restaur. corrosivam, & vesicatoriam, jam omnibus pene innotuit. Unde usus externus earum receptissimus in parandis vesicatoriis. At intra corpus sumptæ olim pro veneno habitæ fuerunt, teste Gal. l. 2. de antid. c. 7. quod peculiariter vesicam exulcerare creditum fuerit, l. 1. de C. M. P. G. c. 1. unde & varia apud eundem legi possunt alexiteria. Jung. Scrib. Larg. n. 189. Rhod. in not. ad h. l. Ex recentioribus tamen sunt, qui usum quoque internum defendere satagunt, nixi auctoritate Hipp. qui hydropticis propinasse legitur, 4. de R. V. l. A. t. 122. & Ictericis lib. de intern. affect. XXXIX. 20. in-

inter quos recentiores est Joh. Lang. l. 1. ep. 47. Th. Barthol. cent. 5. Hist. 82. citante Fr. Hofm. in cl. 2. ad d. Schrod. loc. Jung. Ephemer. Nat. Cur. T. I. Obs. 133. Enimvero quid cogit nos ad suspecta, & cum tanto periculo conjuncta confugere, cum in tanta medicamentorum farragine securiora abundant? Oportet Medicum quam maxime intendere utilitatem ægrotantium; sin minus, ut certe eos non lædat, juxta aureum præceptum Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 40. Laudandus ergo hoc in casu Paracels. qui l. 2. de Tart. t. 3. c. 5. in not. *Cantharides* quidem ceu diureticum fortissimum in calculo adhiberi testatur, sed non esse laudabile medicamentum censet, quia corrosivum. Neque etiam intrinsecus in balneo approbat, l. 1. de Tart. tr. 3. c. 2. in not.

CANTHARUS, *κάνθαρος*, varia significat, quorum aliqua non sunt hujus loci, v. g. Poculi genus, tum olim Bacchi proprium, tum hodieque etiam usitatum, Navis apud Arist. portus Atheniensis, signum cœleste in Aquario, Malleus, quo fores pulsantur, apud Plaut. de quibus omnibus videatur Aldrov. lib. 4. de Insect. cap. 3. Quædam vero huc quoque spectant. 1. quando denotat Piscem quendam sive litoralem, sive pelagium, qui & *Scarabeus* a nonnullis dicitur, cujus usus quondam in cibis fuit, quamvis non adeo commodus ob carnem nimis mollem, & præhumidam, si Ovidio credimus, & Rondeletio. Videatur de hoc pisce Aldr. l. 2. de Pisc. c. 20. Deinde significat Insectorum varias species, quæ Latine *Scarabæi* dicuntur, de quibus omnibus idem legatur dicto de Insectis loco. Ex his specialiter in usum venit Medicum *Scarabæus cornutus*, sive *Cervus volans*, *Scarabæolus*, vulgo *Schoter*, Gr. *κάραβος*, ut & *Pilularius*, sive stercorearius, Gr. *κροχιδών*, Rob Raffer, de quorum usu Medico præter Aldrov. d. l. legi potest Schr. l. 5. cl. 4. n. 114.

* CANTHUS, *κάνθος*. Vide *Angulus*.

CANTUM, *Cantium*, *κάντων*, *κάντιον*, vocabulum esse Græcorum mediæ sæculi, seu a puritate veteris elegantiae recedentium, vult e Salmasio, & Meursii Glossario ostendere Lind. Sel. Med. Exerc. X. §. 16. & significare *angulosum*, atque esse epitheton sacchari crystallisati, & propterea animadvertit in eos, qui *Saccharum candum* scribunt, cum debet *cantium*, vel *cantium* scribi. Enimvero stante hac significatione, quod Angulosum denotet, cur non potius *cantium*, vel *cantium* scribendum esset, cum *κάνθος* per θ angulum significet, non vocabulum *κάντος*, quod verbum nusquam in Lexicis occurrit.

CANUTUM, i. e. *Calamus*, vel *Canna*. Dicitur & *Caninum*. Rul. in Lex.

CANZE, vasis genus. Id.

CAPELLA, significat in Chymicis vernaculo potius idiomate, quam Latino vas fictile, in quo arena continetur, cui vasa cum materia destillanda immittuntur. Dicitur alias *Catinus arenarius*. Vel etiam vasculum aliquod ex ossibus calcinatis, vel simili materia confectum, in quo separatio metallorum puriorum ab impuris instituitur. Vide infra *Cupella*.

CAPER, *κάρυον*. Vide *Hircus*, *Capra*. Quando vero piscis quidam *Caper* vocatur, illud factum esse vel ex ignorantia, vel ex confusione Græcæ Linguae cum Latina, sciendum, cum potius dici debuisset *Aper*, cum Græcum *κάρυον* non caprum, sed *Aprum* significet. Vide *Aper*.

CAPETUS, *κάρπτος*, dicitur *fossula*, *scrobs*, *fovea*. Sumitur apud Hippocratem de foraminibus imperviis, quæ in medio scamno Chirurgico excavantur, quorum usus est ad vestes firmandos, s. 4. de art. tr. 52. & 58. Jung. Gal. in com. ad ill. loc. & Foef. in Oec. p. 305. Vide *Bathron*.

CAPILACTEUM, *ἀφρόγυλλ*. Vide *Aphrogala*.

CAPILLAMENTUM, *τείχων*, *τείχωνάπρον*, proprie significat omne pilosum, villosumque in brutis, & hominibus tegmen, quemadmodum *πέρων*, pennosum in avibus. Et ita idem est, quod *Capillitium*. Tropice vero *capillamenta* sunt etiam filamenta illa tenuia, in florum medietate surgentia. Schr. l. 1. c. 2.

* CAPILLARIS, *τείχων*, *τείχωνάπρον*, dicitur de omni eo, quicquid pili speciem refert. In specie vero de venis extremis, quæ *capillares* dicuntur. Vide *Apanthismus*.

CAPILLATIO. Vide *Trichismus*.

CAPILLITIUM, naturaliter idem, quod *Capillamentum*. Præter naturalem vero significationem vide infra in voc. *Trichiasis*.

CAPILLORUM *desfluvium*. Vide *Alopecia*.

CAPILLUS, *τρίξ*, specialiter pilos capitis significat, quos inter congenitos refert Th. Barthol. lib. 3. Anat. cap. 1. Idem quoque copiosissimos *capillos* eidem tribuit, quia homo præ cæteris animalibus cerebrum habet maximum. *Capillos* in lepra cadere, legitur apud Paracels. Schol. in lib. Paragraphor. Sumitur & aliquando late pro *Pilis*, sive *Crinibus* in genere. *Capilli* nomen quoque refertur inter Nomina Lapidis Philos. a Lagneo in Harm. Chym. Vol. IV. p. 727.

CAPILLUS, i. e. *Lapis Rebis*. Rul. & Johnf.

* CAPISTRATIO. Vide *Phimosi*.

CAPISTRUM, *φίμης*, *φίμω*, *κνήδος*, quid proprie significet, e triviis notum, nec hujus loci. Per similitudinem dicitur de quibusdam fasciis Chirurgicarum capiti applicandarum.

speciebus, apud Gal. de Fasciis. *Capistrum* auri dicitur *Borax*. Rul. in Lex.

CAPITATUS, α, um, κεφαλωτός, quod formam rotundam capitis similem habet. Est epitheton in plantis frequens, v. g. *Brassica capitata*, *Thymbra cephalote*, vel *capitata*. Keuch. ad Seren. p. 176.

CAPITELLUM, est aqua saponis, Johnf. in Lex. vel Lixivium, Libav. Apoc. Herm. part. pr. c. 2. Paræus Chirurg. l. 25. c. 32. Fallop. de Cauteriis c. 5. Tom. I. p. 537. An Paracelsus hanc quoque intellexerit, quando tr. *don Farb Suchten* de Tinctoriis scripsit, quod si *Capitella* sapientum Alkali usurpent, colores pannorum eluantur, qui alias sola aqua elui nequeunt, nolo determinare.

CAPITILUVIUM, i. e. *Lotio capitis*, eaque vel roborans, vel mundificans. Legitur apud D. D. Vvedel. Pharmac. Acroam. l. 2. f. 3. cap. 7. p. 351.

CAPITIS Dolor. Vide *Cephalalgia*.

* CAPITIS VENA. Vide *Cephalicus*.

CAPITO, καπίτων, cognomentum Artemidori Medici, qui Hipp. scripta edidit, cujus aliquoties meminit Gal. com. 1. de nat. hum. t. 1. de his, quæ in med. in procem. c. 1. de hum. t. 24. alibique sapius. *Capito* etiam est epitheton quorundam piscium fluviatilium, v. g. *Squali veterum*, item *Orphi Germanorum*, quorum usus est in cibis, de quibus videatur Aldrov. l. 5. de pisc. c. 17. seqq. Appellative idem est, quod μικροκέφαλος. Vide infra.

CAPITULUM, idem quod *Caput minus*, sive processus, aut protuberantia ossis minor ab alio osse excepta. Cui respondet Græcum κόνδυλος. Vide *Caput*.

CAPNELÆUM, καπνέλαιον, est species Resinæ, quæ sponte fluit, Gr. ωπέρρυτον, ἢ πωτόρυτον dicta, calidior, tenuior, liquidisque omnibus resinis liquidior; ut ad oleum fere accedat, quæ igni exposita multum emittit fumum; unde nominis in Cilicia impositi ratio patet. Dicitur & *Piseis flos*, Gr. πείσαινον. Gal. c. 6. in 6. Ep. l. 5. Adde l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 3. de C. M. P. G. c. 1. Foef. in Oec. p. 305.

CAPNIAS, καπνίας, vel est species Jaspidis, uti ex Aetio testatur Gorr. qui valde turbido colore est, vel etiam species Vitis partim albas, partim nigras uvas ferentis, uti ajunt Theophr. l. 5. de caus. plant. c. 3. & ex hoc Linden. Ex. X. S. M. §. 9.

CAPNISTON, καπνιστόν, scil. έλαιον, epitheton olei, quod per aromata ignem concipientia, fumo suo ipsis subiectum, suffumigatur, & vim aromaticam, fragrantemque acquirit; cujus conficiendi rationem docuit Aetius lib. 1. teste Gorr. Quomodo vero differat a καπνελάϊον,

ex collatione descriptionum facile erit intellectu.

CAPNITIS, καπνίτης. Vide *Cadmia*.

CAPNUS, καπνός. Vide *Fumus*. Est & epitheton plantæ, de quo legantur Botanici.

CAPO. Vide *Capus*.

CAPRA, αἴξ, καρχιν, Cretenfibus *Capella*, & ejus mas, sive dux, *Hircus*, ῥάχος, per errorem, vel Latinismum etiam καπρός, item *Caper*, (quod vocab. Varro *hirco castrato* competere docet) animalia sunt notissima, quadrupedia, bisulca, ruminantia, cornigera, quorum descriptionem prolixior petere licet ex Aldrov. l. 1. de anim. quadrup. bisulc. c. 9. Usus eorum in cibis, & medicina, de quibus, & in specie de usu alimentario, præter dictum Auctorem, videatur Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 2. Bruyerin. l. 13. c. 16. seqq. Jonston. Synt. Part. I. l. 1. tit. 1. c. art. 4. punct. 1. p. m. 68. De usu vero medico iterum passim Galenus; succincte vero Schrod. l. 5. cl. 1. n. 9. & in hunc Fr. Hofm. in cl. de *Lactis caprini* natur. Vide *Lac*. Quod ex utrisque *capra*, & *hirco* gignitur, tenellum adhuc vocatur *Hædus*, ἀπαλίσ, & ἱερφός, qui vere nascitur; χίμωρος, qui in hyeme. *Hædorum* carnem nonnulli adeo in deliciis habent, ut continuo tempore, quo in promptu haberi possunt, iis vesci absque nausea soleant. An non vero de natura vel hircinæ, vel caprinæ participet vitiosa, merito in dubium vocatur. Consultantur dicti Auctores. *Capra alpina*, Vide *Rupicapra*.

CAPREA. Vide *Capreolus*, *Rupicapra*.

* CAPREOLARIS, sive *Hederarius anfractus*, κισσοειδής, ἑλικοειδής, est arteriarum, & venarum spermaticarum ad utrumque testiculum descendentium non recto itinere, sed instar capreoli, aut hederæ variis modis involutarum connexus. Gal. l. 1. de sem. c. 12. Vocantur & *vasa præparantia*, corpus varicosum, pampiniforme, pyramidale, quia ex angusto principio in latior basin sese explicat. Vide Th. Barth. Anat. l. 1. c. 21. Hunc plexum comitari quoque vasa Lymphatica, per αὐτοψύχην Anatomicam certissime constat.

CAPREOLUS, item *Caprens*, foemina *Caprea*, δορκάς, δόρξ, δόρκος, animal bisulcum sylvestre, aspectu elegans, cornua exigua alens, alacre, cursu velocissimum, pellem maculosam habens, cujus caro inter delicias mensarum referri solet, nec immerito, ob carnis concoctu facilis, gratique saporis bonitatem; imo etiam febricitantibus concessa. Rolsink. Ord. ac Meth. com. l. 14. f. 1. c. 17. Usus medicus legatur ap. Schr. d. l. n. 13. & Hofm. d. l. Descriptio habetur in Aldr. l. 1. de quadr. bis. c. 16. Quod si *Capreolus* in Anatomicis *Helicem*, sive

ambitum auris exteriorem ob tortuositatem significet, docet Barthol. l. 3. c. 9.

† CAPRIMULGA . i. e. Vipera magna non venenata. Fallop. c. 18.

CAPRICERVA (an posset Gr. dici *καρχήρυξ*) nomen est animalis diversi, & Indiæ orientalis, & Indiæ occidentalis, unde duplex *Bezoar* desumi solet. Vide *Bezoar*. Ob formæ cum *Capra*, & *Cervo* similitudinem ita dicitur. Vid. Schrod. d. l. n. 25. 16. Hofm. ad eund. Aldr. etiam dicitur *Hircus Bezoarticus*, vel *Capra Bezoartica*, d. l. c. 21.

CAPRICORNUS, id est *Plumbum*. Ruland. in Lex.

* CAPRIZANS, *δορκαδίζων*, est epitheton Herophilianum pulsus irregularis, & inæqualis, quando motum arteria interpellat velut, & interrupt, ita ut motus a quiete alter celerior primo, & vehementior sit, per similitudinem, quam cum capris habet, quæ eo modo videntur salire, quasi geminum quendam motum facientes. Gal. l. 1. diff. puls. c. 29.

* CAPSA, *capsula*, *capsella*, Plin. *κάψα*, *καψάκιον*, *κιβωτός*, Diosc. l. 3. c. 26. *κιβώτιον γλωσσόκομον*, in genere, & propria significatione thecam, receptaculum, loculamentum, in quo edulia, vestes, & res quævis asservari possunt, significat. In specie *capsa* dicitur Johnsono, & Rulando, cujus fundum est filis ferreis contextum. Quid *Glossocomon* in Chirurgicis significet, vide suo loco lit. G. Capsula pro instrumento Chirurgico ad fonticulum inurendum a Casserio Placentino inventa videatur apud Aquapend. & Scultetum Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. 1. fig. 10. Per metaphoram etiam quædam partes corporis *capsula* dicuntur, v. g. Pericardium dicitur *capsula cordis*. Paracels. l. 1. de virib. membr. c. 3. & tr. 1. de morb. ament. c. 4. & tr. de hydrop. cui respondet Gr. *σοφιστικός*, *culeus*, vel vagina, apud Hipp. l. de cord. III. 7. Glandulæ illæ Renibus adjacentes Casserio *Renes succenturiati* a Parth. dictæ *capsula atrabilia*, Anat. l. 1. c. 18. p. 18. seqq. Vesiculas quoque seminales *Capsulas* dici in extremo vasorum deferentium semen asservantes, constat ex eodem l. 1. c. 23. pag. 230. Adest etiam in Hepate *capsula communis*, vel *Vagina Portæ*, indicio Glissonii, quæ membrana ex peritonæo, sed crassior, atque carnosior, Portæ truncum, ubi hepar intrat, & Porum biliarium involvens roboris ergo, & ut Portam in transferendo sanguine juvet, hepatis tunicæ circumcirca continuatur, & ad Portæ normam divaricatur, ad ultima usque capillaria cum illa divisa. Verbo: Peritonæi est tunica, qua portæ vena indigebat, quia arteriæ munus obit, verbis ejusdem, d. l. c. 14. ubi legi plura poterunt.

CAPITIOSUS, *σοφιστικός*. Vide *Sophisticus*.

CAPUT, *capo*, *ἀλεξήριον*, *κτομή*, hoc est *gallus castratus*, cui testiculi sunt exempti. De hujus usu in cibo, & in medicina legantur Aldrov. l. 5. Ornithol. c. 17. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 2. Bruyer. de cib. l. 15. c. 20. An nimia illa saginatio corpori nostro adeo proficua esse possit, non sine causa dubitatur, cum pinguedo superflua, & fere excrementitia magis noceat, quam prosit. De *Aqua caponis* destillata vid. Dispensatoria: Sed & in hanc animadvertit Zvvolf.

* CAPUT, *κεφαλή*, poet. *τὸ κῆρ*, *κάρλιον*, diversimode sumitur 1. in Physicis, vel Anatomicis, & quidem proprie *caput* dicitur suprema corporis pars, quam nonnulli *Ventrem superior* m, vel *immum* dicunt, collo terminatur, & partes Animales strictè dicta continet. Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. cap. 8. totum illud, quod collo suprapositum est, *Caput* esse dixit. Totum osseum, pro tutiori munimento Animæ sensitivæ (addo & rationalis) domicilium præcipuum. Hinc & *membrum divinum*, & *mansiō partis Divinæ*, nimirum *animæ*, vocatur, Quartor. Plat. l. 4. Th. Ch. Vol. V. p. 155. Dividitur in *Calvariā*, & *Vultum*, vel juxta alios *Partem capillatā*, quæ *calva* dicitur, & non *capillatā*, quæ *Facies* nuncupatur. Th. Barthol. l. 3. Anat. in princ. Linden. Phil. Med. l. 2. c. 8. art. 2. Deinde per similitudinem aliis quoque partibus attribuitur. Ita *caput cordis*, *κεφαλή καρδίας* dicitur, estque ampla, & orbicularis superna ejus pars, quæ alias *Basis* vocatur. Gal. l. 6. de U. P. c. 7. Et *caput ossis* est extrema tenuis processus ossium pars crassior, & orbiculata, l. de ossib. in procem. Imo omne id, quod in ossium extremis rotundum est, & crassius, & Gorr. in def. 2. Tropice ad metallurgiam, & fodinas translatus esse vocabulum *caput*, patet ex Rulandi Lex. ubi legitur *caput arcæ*. *Caput fodinarum*, & *caput fodinarum adversum*. Item, *caput follis*, *caput pili*, quo metalla cruda contunduntur, *caput canalis*, sive capsula brevis patens. 3. In Chymicorum ore frequentissimum est *caput mortuum*, id est terra mortua, vel fæx, Johns. Vel clarius describitur, quod sit residua illa materia crassa, & sicca, quæ in destillationibus, præcipue mineralium, remanet. Communissime autem remanentiam Vitrioli notat, Schr. l. 1. c. 3. quamvis & Libav. meminerit *capitis mortui* de sublimato, Synt. Arch. Ch. l. 7. c. 27. fin. 4 Denique ænigmatice quoque, & hieroglyphyce ab Hermeticis usurpatur *caput*. Ita *caput corvi* dicitur *Mercurius Philosophorum* in vitro Hermetice obli gnato occlusus, vi ignis lenioris coagulatus, & fixatus, ut instar terræ nigræ in fundo maneat. Libav. d. l. c. 13.

c. 13. nec non Apoc. Herm. part. poster. adde Th. Ch. Vol. IV. p. 718. 727. 745. 753. Ita & *Draconi* illi Mystico, quo nomine etiam Mercurius insignitur, *caput*, & *cauda* tribuuntur, apud eund. de ign. nat. 31. Jung. ejusd. Exam. Philos. vivent. sec. descr. Hartm. f. 33. *Caput*, & *cauda* principium, & finis dicuntur alicujus operis, Anonym. l. 3. de Chym. in Th. Chym. Vol. V. p. 462.

* *CAPUTPURGIA*, per licentiam Medicam dicuntur medicamenta omnia, quæ capitis purgandi gratia applicantur, sive naribus indantur, & dicuntur *Errhina*, ἐρρινᾶ, sive ori, ut colluendo, vel mandendo per sputum caput purgent, & vocantur ἀποφλεγμωπίζοντα, vel *Apophlegmatismi*. Gal. 5. de S. F. 20. De utrisque vid. suis locis. B. Rolsink. tres ordines constituit *caputpurgiorum*, addendo dictis duobus *Sternuatoria*, sive πτερμικά, Ord. ac Meth. l. 6. f. 4. c. 1. quamvis hæc quoque sub Errhinis generaliter sumtis comprehendi possint. Meminit & *caputpurgiorum* Forest. l. XI. obs. 2. in Schol. Legitur & aliquoties in Avicennæ scriptis, ubi & caput mundificantia Topica, sive externa complectitur, verb. grat. lib. 5. sum. 2. tract. 1. & alibi.

CARABE. Vide *Succinum*, quamvis Paracels. ad alia quoque transtulerit. Ita vitellum ovi in *caraben* mutari a Sole, legitur lib. de Tart. morb. cap. 9. *Carabe* ex Asphalto, lib. 7. Paragraph. §. 4.

CARABUS, κάρβος, valde ambigua est significationis. Interdum enim pro insecto in lignis aridis nato sumitur, & pertinet ad *Scarabeos*. Vide *Cantharus*. Vel pro *Locusta marina*, vel etiam pro *cammaris*, vel *Astacis*, teste Aldrovand. lib. 2. de crustac. cap. 2. Vide *Cancer*.

CARACOSMOS, dicitur *Oxygala* equinum nonnihil ad cæruleum vergens. Magnatibus Tartaris in deliciis est, cujus parandi modum ex Gul. Rubrici Itinerario Tartariæ monstrat Lind. S. M. Ex. XVI. §. 127.

CARANNA, vocatur Resina, vel Gummi potius arboris exoticæ, estque viribus Tacahamacæ similis. Schr. l. 3. cl. 2. n. 380. Jung. Fr. Hofm. in cl. ad h. l.

CARBASUS, scem. plur. neutr. *Carbasa*, κάρβας, ἀρμύρον, lintheum tenue significat; vel etiam fila e lino subtili, quibus utuntur Chirurghi ad excipiendos pulveres, vel unguenta, & applicandum parti affectæ, vel etiam ad exiccandam superfluum in ulcerosis locis humiditatem. Scrib. L. n. 227. An quodammodo illi respondet corruptum nomen vernaculum Chirurgastrorum nostrorum, *Rorbeo* oder *Rurbo*? Alii aliter pronunciant.

CARBO, vide *Anthrax*, *carbones calii* dicuntur Stellæ. Rul. in Lex. *Carbo Petrae*. Vide *Bitumen*. *Carbones* quoque ad usum Medicum transferri, patet ex titutionibus e ligno tilia paratis, quorum usus ad sanguinis grumos laudatur. Alii contra epilepsiam commendant. *Carbo*, qui sub *Artemisia* reperitur, habetur etiam secretum contra epilepsiam. De hoc vid. Dekers in not. ad Barb. Prax. Med. l. 2. c. 1. lit. n. Alias *carbonum* usum in Pyrotechniæ operationibus variis summe necessarium, ignique aperto lignorum præferendum, cum delectu illorum, egregie monstravit etiam D. D. Bohn. Diss. Ch. Phys. III. §. 22. *Carbo* quoque dicitur *Lapis Philosophicus* a Lagneo Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727. Et in specie ejus *nigredo* dicitur *carbo montis*, p. 739. & Senior de Chymia. Vol. V. p. 207.

CARBOANTHES, est titulus libri, vel operis Paracelsici, in quo Transmutationes declaravit in forma, & esse. Valent. de Rhetiis. Vid. T. 6. Oper. Paracels.

CARBON, Paracelso dicitur *stercus humanum*, teste Schr. l. 5. cl. 1. n. 23.

* *CARBUNCULUS*, ἀνθράξ, vel significat tumorem illum igneum, & malignum, qui dicitur *Anthrax*, aut *carbo*, de quo supra in *Anthrax*, vel significat gemmam pretiosam rutilantem, rubentemque, (unde & *Rubinus* dicitur) cujus rubedo est instar sanguinis, Lacæ Indicæ, aut coloris coccei, & *Pyropus* vocatur. Nobiliores in insula Zeilan nascuntur, ubi etiam Rex illius Insulæ possidet jure hæreditario *carbunculum* inæstimabilis pretii, palmæ transversæ magnitudine, triumque digitorum latiorum crassitiem habentem, splendoris ignei, uti ex Paulo Veneto notavit Erasmi. Francisc. Par. 2. Hort. Indici p. 1229. Plures species *carbunculi* recenset Rul. in Lex. Chym. Confer etiam Mus. Calc. Chiocciis. p. 234. seqq. Ejus virtutes medicas videtis apud Schroder. lib. 3. cap. 5. *Granatos* quoque præsertim orientales, & *Hyacinthos* sub *carbunculis* comprehendi, testatur Idem ibid.

CARCAROS, κάρχαρος. Vide *Querquera*.

CARCER, φυλακή, εἶρη, quid significet, nemo non novit. Cur vero in forum Medicum produxerim, ansam dedit Paracelsus, qui non consideravit *carcerem*, veluti locum plectendis fontibus destinatum, obscurum, a conversatione separatum; sed tanquam remedium ad coercendos motus & corporis, & animi vagos, & libidinosos idoneum, v. g. in curandis Chorreis p. n. qualis dicitur S. Viti, & revera non absque plausibiliratione, tr. 2. de morb. ament. c. 3.

CARCHARIAS, κάρχαρις. Vide *canis*. Jung. Lind. Ex. XI. §. 67. seqq.

* **CARCHARODONTA**, κερχαραδόντα, dicuntur animalia, quæ acutis, & serratis sunt dentibus, Gal. l. 8. de U. P. c. 2. ut sunt inter quadrupedia Ursus, Leo; inter pisces Galeus, sive Canis marinus, propterea *carcharias* dictus. Vid. Lind. d. l. & jung. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 685. 773. 802.

CARCHEDONIUS, vocatur lapis quidam pretiosus, vel Gemma, & dicitur generari igne divino Luna plena, Menens Aur. Vell. l. 2. Th. Ch. Vol. V. p. 390.

CARCHESIUM, κερχέσιον, Foef. rectius *carchesia* Latine dici vult, significat extrema mali nautici foramina, quæ rudentes excipiunt. Hinc κάλος κερχέσιος, *rudens* dicitur, Gal. 3. de artic. t. 25. Oribasio κερχέσιος βρόχος, *laqueus carchesius*. l. de laqueis. Usus Chirurgicum hujusmodi laqueorum, & erecti adinstar mali ligni vid. d. l. apud Hipp. & Galen. *Carchesium* etiam poculum aliquod significare, non est hujus loci. Jung. Foef. in Oec. p. 311. & Gorr.

* **CARCINOMA**, κερκίνωμα. Vide *Cancer*. Malignitatem in hoc malo demonstrat Rhod. ad Scrib. L. n. 102.

* **CARCINOS**, κερκίνος, vel κέρκινος, idem quod *cancer*.

CARCINUSTHÆ, κερκινύσθαι, significat *implacis* crinibus esse, vel fibrillis. Usurpatur etiam de radicibus *crinitis*. Rob. Keuchen. not. ad Seren. p. 48.

CARDEMELEUM, κερδαμήλεον, nomen medicamenti alicujus, cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 7.

CARDAMYSSO, κερδαμύσσω. Vide *Scardamyssein*.

* **CARDIA**, κερδία, de duabus partibus principalibus dicitur: 1. de corde. 2. de orificio ventriculi sinistro, quod alias *Stomachus* dicitur, propter affinitatem maximam, quæ est illi cum corde, & mutuum consensum. Galen. lib. 2. de Hippoc. & Platon. decret. cap. 8. & 4. aphor. 75. Adifis Erotian. in κερδιώσσειν, Foef. in Oecon. pag. 305. Nimirum nulla sunt nullius etiam membri, quæ pari vehementi, æque cito, æque subito, æque graviter in consensum trahunt cor hominis, verbis Linden. Ex. XIII. §. 132. An vero propterea sedes animæ, & totus radicalis in *stomacho* recte ponatur ab Helmont. tr. Sedes animæ, non est hujus loci ventilare.

* **CARDIACA**, scil. medicamenta, κερδακία, dicuntur *cordialia*, quæ cordi tam intus data, quam extrinsecus applicata conveniunt. Jonst. Synt. Med. Part. II. l. 4. tit. 4. c. 4. Rectius autem ita describi poterunt. *Cardiaca* dicuntur, quæ sanguinis distributionem e corde, flammæque

vitalis continuationem debitam quovis modo promovent, & facilitant, idque vel attenuando, & debitam spiritualescentiam excitando, vel nimiam effervescentiam, & colliquationem cohibendo, & dissipationem spirituum infrigendo. Hinc alia calida, alia frigida dicuntur. Egregie horum naturam exposuit Th. Vill. Pharm. Rat. f. 6. c. 1. Catalogum utrorumque vide passim apud Practicos. Sufficiat allegasse Jonst. d. l. Rolink. Ord. ac Meth. comm. l. 8. f. 2. c. 1. seqq.

* **CARDIACA passio**, *cardiacus morbus*, *cardialgia*, *cardiognus*, κερδακήν άλγιστος, *cardiaca*, & *Stomachica exolutio*, εκλυσις κερδακήν, ἢ σωμαχική, ὁδυνη τῆς κερδίας, plerumque habentur, & haberi possunt pro Synonymis, licet fortassis quidam aliquam differentiam vel ratione graduum commenti sint, vel etiam ratione subjecti, quando κερδιωγμὸν ad palpitationem cordis retulerunt. Gorr. in def. Lind. S. M. Exer. XIII. §. 133. seqq. Hoc inficiari nolo, κερδιωγμὸν majorem affectus vehementiam tacite exprimere. Describi vero in genere poterit, quod sit vehementissimus, & tantum non intolerabilis dolor stomachi, sive orificii ventriculi sinistri, vel superioris vulgo, quamvis perperam dicti, ut & præcordiorum in genere, cum gravissimis quandoque aliis symptomatibus, palpitatione cordis, animi deliquio, nausea, & vomendi conatu vehementiori, immoderato sudore particulari thoracis, cervicis, capitis, cruribus vero, & pedibus siccioribus, necnon & febre inordinaria, sive symptomata, (quales propterea *cardiacas* appellavit Sylv. l. 1. Pr. cap. 30. §. 28. 102.) proveniens a solutione continui, vel per succos acerrimos, sive nimium acidos, sive per halitus, vel auram acidam, acrioremque vellicando, lancinando, mordendo facta. Causas vero externas omnes ad dispositionem succi pancreatici, & biliaris præternaturalem huc concurrentes prolixius huc recensere, excederet limites instituti nostri. Vid. Gal. 3. aphor. 65. Introduct. c. 13. ex recentioribus Sennert. Med. Pr. l. 3. P. I. f. 2. c. 15. De *cardialgia* ex assumtis hirundinibus vid. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 199. seqq. Qui hujusmodi graviore morbo laborant, *cardiaci*, κερδακνοί, dicuntur Gorr.

CARDIMELECH, terminus fictitius Dolæi, quo exprimere voluit particulæ quoddam principium activum residens in corde, destinatum functionibus vitalibus vulgo dictis, Respirationi, & sanguinis per corpus distributioni, de quo videatur d. Auth. Encyclop. l. 2. ubi sæpius occurrit, quæ loca quæri possunt in Indice. An vero figmentis his terminorum novum lumen accedat Arti nostræ, aliis judicandum relinquitur.

mus. Nobis videntur multo clariores termini, Spiritus vitalis, calidum nativum, flamma vitalis, & similes.

CARDINAMENTUM, γιγγυμοφδές, appellat Hipp. inferiorem partem brachii, qua cum cubito dearticulatum est, propterea quod cardines concavas partes quasdam, quasdam eminentes habeant, quarum illæ prominentias admittunt, hæ vero cavitates ingrediuntur. Gal. c. de fract. t. 10. Fallop. vocat *Cardinatam commissuram*, in Ind. ad Tom. I. Oper. quæ explicatur in Obs. Anat. p. 359.

* CARDIOGMUS. Vid. *cardiaca passio*.

CARDO, γίγλυμος. Vide *Ginglymus*. Quid vero Parac. per vocem *cardo* intellexerit l. 7. de pustul. ulcer. aliisque malis Gall. c. 6. non licet harrari.

CARDONIUM, est vinum herbis medicatum, ita ut mustum recens iis affundatur, & defæcatio subsequatur. Modum parandi vide apud Parac. de ulcerib. cap. 56. Adde Ruland. & Johns. in Lex.

CARDUELIS, *Acanthis*, ἀκανθίς, est avicula nobis notissima, elegans, cantuque suavi commendata, cujus descriptionem, & species vide apud Aldrovand. l. 18. Ornith. c. 3. Cibus quidem non ineptum, sed exiguum præbet earum caro. Plus voce, quam patina hominem delectare, recte dixit Platina. Adde Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 49. Stercus illarum, aut etiam aqua, de qua biberunt, in Epilepsia infantili a vulgo aliquando laudatur, quemadmodum & aliarum. Sed eventus non respondet expectationi. Præstat abstinere ab hujusmodi sordibus.

CAREBARIA, καρβερία, species doloris, vel molestia capitis, veluti gravitas quædam capitis. Hipp. 5. aph. 22. Gal. in comm. Austrinam tempestatem, & odora menta gignere hanc capitis gravitatem, testatur idem 3. aph. 17. & 5. aph. 28.

CARENA, est vigesima quarta pars guttæ. Rul. & Johns.

CARENUM, κάρηνον. Vide *caput*. Gal. 5. aph. 6.

CARICA, interdum *caryca*, ἰχὰς qf. ἰχναῖς, *ficus* arboris fructum in sole vel furno exiccatum proprie significat. Aliis *ficus passa* dicuntur. Interdum tamen & de recenti fructu sumitur vocabulum. Inter cibos boni, & mali succi referuntur *carica* pro diversa temperie ventriculi recipientis, a Gal. l. de bon. & mal. succ. cib. c. 8. ubi tamen & earum virtus alexipharmaca laudatur. Vid. Bruyerin. de re cib. l. 11. c. 38.

CARICUM, καρίκον, dicitur medicamentum quoddam catharticum, sordida ulcera deter-

gens, & carnes exedens, recipitque acria calida, helleborum nigrum, sandaracham, æris squamam, plumbum ustum, sulphur, auripigmentum, & cantharides; quæ omnia oleo cedrino miscentur, & subiguntur ad formam linimenti, & medic. liquidi. Hipp. de ulc. XI. 7. seqq.

CARIDES, καρίδες, Squillæ, species Cancrorum. Gal. l. 3. de alim. fac. c. 34. Aldrov. de crustac. l. 2. c. 9.

CARIES, τρηδών, est morbus solutæ unitatis, in partibus duris, ossibus videl. cum deperditione substantiæ, a materia acri, & corrosiva proveniens. Hipp. l. 2. de morb. VII. 1. Respondet igitur ulceri, quod est in partibus molli-bus. Dogm. nostr. P. 2. c. 5. dogm. 8. Gal. de caus. morb. c. ult. *Caries* pudendorum quæ dicitur, Vide *Caroli*.

CARINA, ῥόμις, proprie unam navis partem significat. Metaphorice etiam dicitur de spina dorsi, ap. Gal. l. 12. de U. P. c. 11. Jung. C. Hofm. comm. ad h. l. n. 905.

CARIUM terræ, i. e. *gluten*. Rul.

CARMEN, ἐπῶν, ἐπωδὴ, quid significet, aliunde jam notum esse debet. Cæterum in superstitione Medicina *Carmina* fuisse ad sanandum usitata, ita quidem ut aliquando his majorem vim attribuerint, quam solutis verbis, testatur Keuch. ad Seren. in prolegom. pag. 65. seqq.

CARMINATIVA, scil. medicamenta, ἐκνπικὰ, ἀλγὲς ἐκνπικὰ, per metaphoram a *carminando*, sive lanas pectendo, & discerpendo dicuntur, quæ flatus, & vapores in corpore molestos sua vi attenuante, & diaphoretica discutiunt, & per insensibilem transpirationem resolvunt. Proprie *Flatus discutiencia*. Gr. ἀντρυπικὰ, Rolf. Ord. ac Meth. C. lib. 6. sect. 4. cap. 1. Sunt calida, & sale volatili, aut spirituosius portio-nibus scatentia; quamvis flatus non semper hujusmodi calidis curari possint, aut debeant, de quo alibi. Helmont. quoque ridet illa remedia, insanum decretum appellans, tr. de Flatib. n. 17. *Carminativa* curæ quoque meminit Paracels. in lapillis intestinorum, lib. 2. de Tart. tract. 1. cap. 4.

CARMOT, vocatur *Materia Lapidis Philosophici*, apud Lagn. Harm. Ch. Vol. IV. p. 719.

CARNICULÀ legitur apud Fallop. Expos. de off. c. 12. & ponitur pro *caruncula*, in specie de illa, quæ dentibus circumfusa, diciturque *gluten dentium*.

CARNIFEX SPAGYRICUS dicitur *Vulcanus*, sive Ignis in negotio I. ap. Philos. Fr. Basil. Valent. de Lap. Phil. Germ. p. 12.

CARNIFORMIS *abscessus*, dicitur, qui coactioris, firmiorisque est substantiæ, ostracosa prædi-tus

tus duritie, subjectæ particulæ affinis, tubere haud multum elato, sed lato, expansoque membranis plerunque fibris, filisve intertextus; plurimum ad musculos, qua se ad articulos appellant, oriri suetus. Differt a Sarcomate. M. A. Severin. de novis. obs. abscess. c. 2.

CARNEOLUS, *carneus, carneolus*. Vide *Sardius lapis*.

CARNIVORUS, *σαρκοφάγος*. Vide *Sarcophagus*.

* CARNOsa cutis. Vide *Panniculus carnosus*.

* CARO, *σὰρξ, κρέας*, vocatur proprie tantum ea, quæ in musculo est, reliquarum partium nullam homines *carne*m vocant, præterquam pauci admodum. Sed quæ in visceribus, seu jecore, renibus, liene, pulmone visuntur *carnes*, eas *parenchymata*, *παρεγχύματα*, (quasi effusiones dixeris) Græci vocant. Quæ in intestinis, ventriculo, stomacho, & utero sunt, sine nomine relinquunt. Galen. lib. 10. Meth. Med. cap. 11. *Parenchymata* autem eas partes vocant, non *carnes*, propterea quod ex venis effusus sanguis circum vasa omnis concrecat, lib. 11. de Sim. Fac. Hæc Castellus. Enimvero cum nec Hippocrates, nec Galenus hanc strictam significationem semper observaverit, libet rem clarius, & distinctius proponere. *Caro* in genere est Medicis, quicquid ex sanguine partium fibris, aut vasis circumfuso concrevit mollius, aut durius, a calore stipatum, prout comparatur vel ad compaginandas, firmandasque fibras vice glutinis, vel ad replenda spatia. Vel sic potest describi: *Caro* est pars solida quantitate, situ, connectione, figura varia, calida, & moderate humida, mollis, rara, ad albedinem, vel rubedinem vergens, ad id ut corpulentiam roburque adferat, & ad motum partium conferat, aut humorum segregationi, vasorum tutelæ, similibusque usibus inserviat. Ger. Blas. l. 2. Med. Gen. sect. 1. subsect. 1. cap. 2. Eam ex diversæ materiæ particulis concretam, plus tamen alcalinis, & dulcibus constantem, quam acidis in separatione vero Chymica offerre phlegma copiosum, sal volatile, oleum, & sal fixum, demonstravit J. Helfr. Junken. Chym. Experim. Part. 1. s. 2. c. 4. p. 110. seqq. Dividi potest in *proprie dictam*, & *improprie dictam*. Per *illam* intelligitur ea, quæ musculorum fibris, sive fibratis potius tendinibus obnascitur, simplex, mollis, & rubicunda. Dicitur uno verbo *Musculosa*. Hinc & Hipp. *σάρκινος*, idem est quod *musculi*, teste Gal. c. 1. de fract. tr. 12. & com. 2. t. 68. *Improprie dicta* subdividitur in *Parenchymata*, & *Propriam* cuilibet parti. Ad illa pertinent Hepar, Lien, Pulmo, quamvis

hodieque recentiorum quidam negent, esse *parenchymata*, idest affusiones sanguinis veluti concreti; sed potius vel glandulas esse statuunt, vel membranarum congeries in cellulas, & concamerationes, de quibus vid. Malpighii Exercitationes de Hepate, Liene, &c. *Cor*dis *caro* non recte dicitur *parenchyma*, cum sit revera musculosa, quicquid alii regerant. Propria est vel *Membranosa*, vel cujusque partis membranosa carnosae substantia, ut in oesophago, ventriculo, intestinis, utero, vesica, vel *Glandulosa*. Vide *Glandula*. An huc quoque Cerebri substantia referenda cum Malpighio? Jung. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 16. a. 20. §. 321. seqq. Barth. Anat. procem. edit. noviss. pag. 5. Qui Ossium quoque substantiam *carne*m vocant, nixi auctoritate Galeni, XI. Meth. Med. 1. (quamvis *καὶ πρὸς* non dixerit) mihi videntur vocabulo valde abuti. In Præternaturali statu excrescentiæ *carneæ*, *caro* excrescens, luxurians, eminens, Scrib. num. 227. mentitur solum *carne*m, & æquivoce talis dicitur. In Phytologia etiam per tropum substantiæ illæ molliores fructuum succulentorum *carnes* appellari solent: verb. grat. *Caro* cydoniorum, citri, cassiæ, prunorum, &c. Schrod. lib. 1. cap. 2.

CAROENUM, quibusdam *carneum*, *κάρπειον*, dicitur, quod caput, τὸ κάρπ, aggravet, est vinum decoctum, ita ut tertia pars absumta sit, duæ tantum remaneant. Gorr. Plura vide apud Lind. Ex. X. §. 19. seqq. Keuchen. ad Seren. p. 216. seqq.

CAROLI, vocantur pustulæ in membro virili Veneræ, quæ & *caries pudendorum* dicuntur. Marcell. Cuman. Obs. 20. apud J. H. Velsch. in Syll. cur. & Obs. Med. Cent. p. m. 48. & Obs. 37. pag. 77.

CAROTICUS, *καρωπικός*, dicitur de eo, quod caput vehementius afficit, v. g. de vino generoso vehementer inebriante. Linden. d. l. §. 111.

* CAROS, *carus, κάρος*, sive *Sopor*, est deperditio sensus, & motus in toto animalis corpore, illæsa manente spirandi facultate, læsa autem anteriore cerebri parte, & temporum musculis: (sed tamen & medius ventriculus sæpe consentit; Sequitur inde somnus profundus, oculis perpetuo clausis: Nec tamen ita perit sensus, quin, si pungantur, sentiant, non tamen propterea vel loquuntur, vel oculos aperiunt) si vero spirationem adeo vehementer opprimat, ut quis vel magno conatu vix spirare possit, eorum exemplo, qui per gravem somnum stertere solent, Apoplexia tunc affectio nominatur, cui Paralysis sæpissime succedit. Hæc ex Gal. l. 4. de L. A. c. 2. l. 13. M. M.

c. 21. & c. 2. in 1. prorrh. t. 29. olim Castellus : Enimvero cum hodieque non satient animum Philiatrī discendi cupidum, affectum hunc paulo accuratius describere libet. *Carus* Veterini species est, affectio soporosa, Lethargo major, Apoplexia paulo minor, huic tamen valde affinis, ut in ipsam non raro transeat, cum respiratione tamen adhuc paulo liberiori, a prohibita per portiones impuras serosas, vel alia ratione heterogeneas spirituum animalium e medulla cerebri versus corticem expansione proveniens. Jung. Th. Villis de Anim. Brut. P. II. c. 4.

CAROSIS, κάρωσις, id est *Separatio*, sive *Somnolentia* Moschion. de morbor. mul. cap. 134.

* CAROTIDES, κερώπιδες, ἢ κερωπικὰ ἀρτηρία, sunt duæ illæ arteriæ, quæ ab arteria magna e sinistro cordis ventriculo emergentes recta ad caput feruntur, omnibus, quæ sunt supra Cor, partibus distributæ. Gal. l. 15. de U. P. c. 12. & l. 1. de Hipp. & Pl. Decr. c. 7. sed has non recte carotidas, sive *Soporarias* dici censendum est, sed obtinent saltem nomen ex communi Medicorum, & Philosophorum post Hipp. opinione credentium, Soporis sedem esse has arterias. Vide *Arteriæ aortæ Truncus ascendens*. Jungat. Barth. Anat. l. 2. c. 4.

† CARPESIMUM, Gal. de quo Mercurialis de Comp. med. l. 2. c. 9. Vide Matthiol. in Dioscor. & Bauhin. in Phytopinace. Item Dodon. hist. simp. Pempt. 6. l. 1. c. 4.

CARPHALEON, κερφαλέον, *aridum*, *siccum*, significat Hipp. 6. Epid. s. 6. t. 29. & 5. aph. 71. ut & alibi de cute sicca usurpavit. Jung. Foes. Oec. p. 311.

CARPUS, κάρπος, *paleam*, *festucam* significat. Diosc. lib. 5. cap. 85. Hinc verbum κερφολογεῖν, & Hippoc. ἀποκερφολογεῖν, *festucas*, & *paleas* agere, quod est phreniticorum symptoma. Dicitur & κροκιδίζειν, sect. 1. progn. t. 23.

CARPIO, *Carpinus*, κύπρινος, *Cyprinus*, ἀσπιδωτός, est nomen piscis nobis notissimi in lacubus frequentis, in fluviis vero delicatioris. De usu in cibis, & medicina vide partim apud Aldrovand. l. 5. de pisc. cap. 40. partim apud Schrod. l. 5. el. 3. num. 75. Est & alius piscis *carpio* dictus, qui in solo lacu Benaco capitur, delicatior, de quo etiam Aldrovand. dict. loc. cap. 50.

CARPOS, κερπός. Vide *Fructus*.

CARPUS, κερπός, aliis *Brachiale*. Arab. *Rasfeta*, est pars manus, qua cubito per articulum conjungitur: Vel quod utrinque inter manum, & brachium intercedit, utramque inter se aptans, id dicitur *carpus*. Quot ossiculis

constet, dissentiunt Anatomici, dum quidam septem, quidam octo numerant. Non multum referet, utri parti calculum quis adjecerit. Linden. Med. Physiol. lib. 2. cap. 14. art. 12. §. 81. seqq.

CARSIA, i. e. aquæ salis. Rul. & Johnf.

CARTA, κάρτα, apud Hipp. significat *valde*, admodum. 3. de R. V. in Ac. tr. 26. & 42. Jung. Gal. in comm.

* CARTILAGO, χόνδρος, est particula simplex in animalis corpore, quæ aliarum quidem omnium est durissima, toto autem osse est mollior. Galen. lib. 7. de Us. Part. cap. 3. Quamvis autem diversa sit ab osse *cartilago*, sæpe tamen ætatis spatio in os degenerat, imo vero nulla fere sunt ossa, quæ ante cartilagine non fuerint. Ossâ namque omnia, & dentes, genis adhuc conclusi infantibus *cartilago* sunt, quæ tandem in ossa duratur, uti *cartilagine*, quæ inter sterni ossa continentur. Hactenus Castellus. Dividi possunt *cartilagine*; 1. in illas, quæ aliis connascuntur ossibus, eademque connectunt, vel absque alio medio, ut in ossibus pubis, & sterni, vel interjectu communium ligamentorum, ut in connexionem per διάρθρωσιν; & in has, quæ per se constituunt partes, de quibus p. p. 2. in duriores, quæ osseæ evadunt cum tempore, & in molliores, articulos colligantes, & ligamentorum naturam fere referentes, unde χονδροσυνδεσµός vocant. Barthol. Anat. libell. 4. c. 2. Inter specialiores *cartilagine* sunt præcipuæ seqq.

* CARTILAGO *ensiformis*, χόνδρος, ξιφοειδής, Gal. l. 6. de U. P. c. 3. & l. de artic. & ven. dissect. c. 5. *cartilago mucronata*, quæ est extrema ora medii ossis pectoris, quæ est propter os ventriculi, cui alligatur. Aliqui sunt, qui totam pectoralis ossis figuram, (non eam tantum quæ in imo ejus est) quia gladii similitudinem repræsentat, *ensiformem cartilaginem* dicant esse. Gal. lib. de Ossib. cap. 13. Jung. Barth. d. I. cap. 18.

* CARTILAGO *innominata*, Gal. recentioribus vero *Annularis*, κερκοειδής, dicta, quæ est secunda laryngis *cartilago*, in internis partibus, quæ œsophagus est, positionem habens, Galen. lib. 7. de Us. Part. cap. 11. & est intrusa cartilagini Thyroidi. Est instar annuli Turcici, quo pollicem muniunt in emittendis sagittis. Basis est reliquarum *cartilaginum* asperæ arteriæ. Barthol. lib. 2. Anatom. cap. 11.

* CARTILAGO *scutiformis*, θυροειδής, χόνδρος, perperam θυροειδής, recte notante Linden. Medic. Physiol. lib. 2. cap. 13. art. 15. §. 94. male a Castello *Peltalia*. Peltæ enim rotundæ erant, cum

tum figura hujus cartilaginis sit quadrilatera, ut Scuta. Ejus gibbositas apparet in gutture, ac *Adami pomum* appellatur, quia vulgo persuasum, in Adami faucibus pomi fatalis partem ex pœna Divina remansisse, & ad posteros translata. In medio distinguitur linea, unde duplicem alii constituere, cum revera duplex rarissime inveniatur. Divulsam in medio observavit in Studio a nimio cantu Barthol. d. l. ubi plura ad ejus perfectam descriptionem pertinentia reperies. Præter has, quas Castellus olim adduxit, dantur adhuc aliæ peculiare *Cartilagine*s considerandæ, & quidem in ipsa quoque larynge; Videlicet: *Bina Cartilagine*s, ἀρτυροειδείς, *Gutturiformes*, sive *Arytænoideæ*, quia in una parte conjunctæ instar gutturnii rimam pro modulanda voce, *Glossis*, γλωττίς, dictam efformant. Item *Epiglottis*, ἐπιγλωττίς, *Cartilago*, quæ rimam illam claudit, & regit, ne ex cibo, vel potu in tracheam cum periculo suffocationis quædam incidant, sed commode in gulam abire queant. Reliquæ *cartilagine*s asperæ arteriæ *semicirculares*, & *sigmoideæ*, σιγμοειδείς, non libet inter peculiare referre. Nec *Narium* quoque *Cartilagine*s quinque, quarum duæ supremæ nasi ossibus adhærent, tertia septum constituit, sive interstitium inter duo nasi foramina, reliquæ vero duæ pinnas constituunt, per membranosa ligamenta colligatæ, commode inter peculiare referri non possunt, cum ad nasi constitutionem faciant. De his videatur Barthol. d. l. 3. Anat. c. 10. *Cartilaginum* in genere præcipuus usus est duplex: Unus, ut partes quasdam leves, ac politas ad motus promptitudinem efficiant, in articulis scilicet: Alter, ut violentiæ foris occurrentium mediocriter cedant. *Cartilaginis* enim substantia maxime idonea est ad tegendum, & defendendum partes subjectas. Non enim potest comminui, & frangi, ut dura, & friabilia, neque incidi, & contundi, ut mollia, & carnosæ. Hæc Castell. Verum nec alii usus excludendi sunt, ut, Connexionem facere ossium, quæ dicitur συγχρόνως: Partes prominentes, vel etiam curvas formare, ut in aspera arteria, larynge: Cavitates explere, Operculi operam præstare, Fulcrum præbere, de quibus Barthol. libell. 4. c. 2. *Cartilago* quoque de spinis piscium dicitur, specialiter vero, & κατ' ἐξοχήν, *Cartilaginei pisces* dicuntur, qui spinam dorsæ cartilagineam, intus medullam habentem, obtinent, Græcis propterea χοιδράκωνδοι dicti, aliis & σελάχη, vel σελαχάδων. Suntque duum generum: Plani, ut sunt Raja, Pastinaca, & his similes: & Longi, atque Rotundi, v. gr. Galeæ, de quibus legatur Aldrovand. l. 3. de pisc. c. 31.

CARUNCULA, σαρξίον, accipitur vel in statu secundum, vel præter naturam. In illo dicitur de *carunculis* in utroque oculi Cantho, vel Angulo occurrentibus, quarum illa, quæ in majori, sive interno existit, *Lacrymalis*, in externo vero *Innominata* est, Barthol. l. 3. Anat. c. 8. *Caruncula* quoque appellantur *cuticulares Alæ*, sive *Nymphæ* in sinu muliebri, teste eodem l. 1. c. 35. quo etiam *caruncula myrtiformes* spectant, d. l. c. 33. In renibus *caruncula papillares* minus coloratæ instar glandularum, reliqua carne duriores occurrunt, de quibus idem d. l. c. 17. *Carnosam* quoque illam particulam in summo ore pendentem, quam alias *Columellam*, aut *Uvam*, vel *Uvulam* vocant, a Gal. *carunculam* appellari constat ex l. 6. de C. M. S. L. c. 3. in princ. Præternaturaliter usurpatur hoc vocab. (1.) de portiunculis, quæ in dysenteria excernuntur, quas Hipp. *carnes*, σάρκες, vocavit, 4. aph. 26. (2.) de *carunculis* capillaribus cum urina a renibus excretis, 4. aph. 76. quia affectus etiam dicitur *Trichiæsis*, τριχίωσις. Ita & Celsus lib. 6. cap. 8. *carunculas* quasdam in naribus nasci, scripsit, Polypum etiam per *carunculam* definivit. Ita & aliæ *Excrecentiæ carneæ caruncularum* nomine venire possunt, quamvis Hipp. σαρκοφυταί, 3. de fract. tr. 45. aliis σαρκοειδής, aut σαρκώματα dicantur.

* **CARUS**. Vide *Caros*.

CARYCA, quibusdam pro *Carica*. Est & denominativum haud dubie ab urbe quadam Peloponnesi *Carya*. Unde *caryca lingua*, καρύχη, Gr. confusa valde, & absurda dicta Gal. l. 1. de diff. puls. c. 2. *Carica*, καρύχη, fuit olim peculiare bellarium, edulium, condimentum, embamma, Lydorum primum inventum, paratum ex sanguine, & aliis ἡδύσμασι, id est aromatibus, & suavis condituris. Hinc & omne *conditum*, quod jus lapidum facere, & infuscare posset, Lydiæ *caricæ* adinstar, *carycam* appellare liceat. Hesychius etiam descripsit, quod sit jus supervacuum, sive ambitiosum. Plura vide de hac re apud Lind S. M. Ex. X. §. 37. seqq. Lang. l. 1. ep. 58.

CARYCEIA, καρυκείη, idem quod *Carya*. Gal. l. 4. de san. tu. c. 5.

CARYCOIDES, καρυκοειδής, dicitur Hipp. excrementum colorem subcruentum instar *Carycæ* condimenti illius ex sanguine parati præ se ferens, 4. Epid. XIV. 10. Plura apud Foës. Oec. p. 310.

CARYDON, καρυδόν. Vide *Alphitidon*.

CARYON, κάρυον. Vide *Νηκ*.

CARYOPHYLLUM, καρυόφυλλον, nomen & floris, & aromatis, & arboris. Nullius horum expositio est hujus loci.

CARYOTI, καρυωτοί, scil. βάλατοι, nomen *da-tylorum*, sive fructuum *palmæ* optimorum, qui in Syria, & Palæstina crescunt. Gal. lib. 2. de A. F. c. 26.

CASA, Gr. καλύβη, οἰκισκός, οἰκίσκη, οἰκίδιον, tugurium, vel vile domicilium significat, qualia sunt metalli fossorum circa fodinas. Rul. in Lex.

CASEUS, τυρὸς, quid sit, omnibus notum est. Lac coagulatum, & glaciatum, per præcipitationis modum. Usus ejus in diæta, & medicina varius. Cum in *caseis* singulatim permagna sit differentia, tum pro animalium natura, tum pro præparandi modis, & præterea ipsorum ætate, non licet hic eam exponere varietatem. Consulantur Authores, utpote Gal. l. 3. de A. F. c. 17. & l. 10. de S. F. c. 17. & l. 10. Th. Villis de ferment. cap. 11. Bruyerin. Moræus, C. Hofm. Jonston. alii. An commune vitium sit omnium *caseorum*, succum habere vitiosum, & crassum, uti d. l. scriptum reliquit Gal. ulterius ventilandum relinquitur. Pro negativa facit Hipp. de vet. medic. XXXVII. 9. seqq. & de affect. XLIX. 11. Usum medicum etiam videlicet apud Scribon. Larg. n. 158. adversus podagram. *Casium* describit Paracels. lib. 1. de Tart. tract. 5. cap. 2. quod sit Tartarus alabastrinus, & incurabilis, viscus inexpulsivus. Imo hoc vocabulum tropice ad ipsos morbos renum applicuit, *casium*, vel *lac segregatum*, aut *caseatum* ægritudinibus renum annumerans, in Fragment. & Scholiis ad d. l. de Tartaro. Verum rem ipsam magis obscurat illis terminis, quam ut declaret. *Casus præparatus* Rulando, & Johnf. dicitur resistens viscosa, manens in fundo lactis ex caseo fluentis, in Lex.

CASIA, κασία, plerumque *Cassia*, κασία, duplicem potissimum obtinet significationem, quarum neutra quidem proprie huc pertinet, sed ad Botanicam. Paucis tamen indicasse sufficiat. (1.) Significat aroma quoddam, quæ & *Cassia lignea*, *Xylocassia* dicitur, ad Cinamomi fere naturam accedens; de qua videatur Gal. de S. F. lib. 7. & alibi. (2.) Purgans quoddam cholagogum, quod *cassia fistula*, siliquosa, solutiva, κασία σύριγγος dicitur. Hæc veteribus Græcis fuit ignota. Licet enim Gal. etiam aliquoties in lib. de Antid. & de C. M. S. L. mentionem fecerit *Cassie fistulæ*, semper tamen intelligit illam Aromaticam, quæ etiam fistulosa videtur. De solutiva videatur Rolsink. de purgant. f. 3. art. 2. c. 1. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 416.

CASSA, barbaris dicitur *Thorax*, Fallop. expos. de ossib. c. 18. Tom. I. p. 508.

CASSALE vulnus, i. e. vulnus pectoris. Legi-

tur apud Marcell. Cuman. Observ. 65. apud D. Vesc. in Syllog. cur. & observ. Medic. Cent. I. p. m. 73. 74. Derivatur ab Arabico *cas*, i. e. peccatus.

CASSATUM, est sanguis in venis invalidus, & emortuus, grumosus, sanguinis bonum transitum, & motum obstruens. Paracels. l. 7. Archidox. 6. de Specifico Diaphoretico, & ex hoc Rul. & Johnf. in Lex.

CASSIA, κασία. Vide *Casia*.

CASSIA MELLIS, dicitur species *Cassie* extractæ pro Clysteribus, quam compositionem ingreditur Mel, ut conservetur, in cujus tamen præparatione fraudem Pharmacopœorum detexit Joh. Anton. Loddetus Dialog. de impostur. nonnull. Pharmacopœorum, addito declarationi fraudum, & errorum apud Pharmacopœos commissorum Liffeti Benancii opera Bartholini Latinitati donatæ, pag. 149.

CASSITEROS, κασίτηρος. Vide *Stannum*.

CASSOVARIUS, nomen avis exoticæ, nobis incognitæ, quam ingluvie carere legitur in Nehem. Grevv. Anglicæ Societatis Regalis Collegæ Inchoata Anatome comparativa ventriculorum, & intestinorum, cujus mentio fit in Actis Erudit. Lips. Anno 1682. pag. 60.

CASSUS. Vide *Laparus*.

CASTALTICUM, corrupte, pro *Catastalticum*, κασταλτικόν, idem est, quod repressorium, stipticum. Diet. Jatr. n. 408.

CASTELLUM, idem quod *Lacusculus*, λακκιδιον. Ruland. & Johnf. *Castellum Urinæ* quid dicatur Paræo, vide apud eund. lib. 22. Chir. c. 9.

CASTIGATUS, α, um, (Gr. dici posset σωφρονιστός) dicitur de Mammillis, & Papillis apud Q. Serenum. Si *castigatas* studium est servare papillas &c. quid vero sint *castigatae mammae*, exposuit Hieron. Mercurial. lib. 5. Var. Lect. c. 3.

CASTITAS, σωφροσύνη, ἀγονία, proprie continentiam circa res Venereas significat. Hinc *casti sua natura* dicuntur σωφρονικοὶ φύσιν, qui etiam a libidinosis cogitationibus abstinent. Galen. lib. 6. de Loc. Aff. cap. ultim. *Castitatis* sedem veram in renibus esse magis, quam in testiculis, voluit Paracels. lib. 2. de virib. membr. cap. 10. quam opinionem denuo propugnare voluerunt Joach. Oelhasius, Dan. Sennert. & Casp. Hofmann. verum absque successu, cum pugnare videatur cum principiis Anatomicis, quibus constat, renibus nihil esse commercii cum reliquis partibus genitalibus.

CASTOR, κάστωρ, *Fiber*, animal est amphibium, aqua, & terra ambiens, vivens piscibus, & fructibus arborum. Ejus descriptionem vid. apud Aldrov. lib. 2. de quadruped. digit. vivipar. cap. 12. ubi etiam ejus usum in cibis, & medicina exponit. & in Ephemerid. Natur. Curios. Ann. II. Obs. 251. Anatomiam ejus descriptionem etiam legere licet in Actis Philosophicis Oldenburgii Anni 1669. Mens. Julio. Jungatur Schrod. lib. 5. cl. 1. num. 14. Ob convenientiam cum hoc animali maximæ pernecitatis in pisces grassandi avis quædam species, videl. Mergus cirratus major, Bellonio dicitur etiam *Castor*, vel *Fiber*, ut est ap. eund. Aldrovand. Ornith. lib. 18. cap. 62. Urinæ quoque lactæ excretionem *Castoris* nomine venire, ex Drauvviz. de Scorbut. cap. 9. videatur in Ephemerid. Natur. Curios. Ann. I. Obs. 89.

CASTORIUM, καστέριον, καστέριον, sunt testiculi *Castoris* quadrupedis excisi, purgati, & exiccati, virtutis valde attenuantis, discutientis, nervos, nervosæque partes roborantis, spiritusque animales excitantis, multique in Medicina usus. Adulterari solent gummi Ammoniaci, quod cum *Castoris* sanguine subactum veticulis inditur, exiccaturque. Schroder. d. l. In hunc animadvertit Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. negando *Castorium* esse testiculos, qui adeo parvi sunt, ut gallorum gallinaceorum testiculos vix superent, sed potius esse tumores, seu crumenæ inguinis vestitæ pellicula satis crassa, quibus parva semper annexa est, impleta liquore oleagineo, & cineroso, semper liquido manente, cum in illis crassior contineatur, qui potest exicari ad pulverisandum. Confirmatur hæc sententia plurimis autoritatibus in Ephem. Nat. Cur. d. l. De *Castori* viribus videatur & Gal. l. XI. de Simpl. Fac. Diosc. 1. 2. cap. 26. Pontici *Castoris* vires diversas esse ab Hispanico, ex Strabone ostendit Rhod. ad Scrib. n. 175.

CASTRATUS, ἀνδρὶς, ἀνδρὶς, dicitur, cui testiculi sunt exsecti; & ita vis genitalis ablata. *Castratio*, quæ Gr. ἀνδρὶς, ἐκτομή, ἐρχοτομία dicitur, in brutis utriusque sexus adhibetur, teste Galen. l. 1. de semin. cap. 15. *Castratum* animal semper fœminæ redditur simile, aut his, quæ sunt ætatis minoris. Idem l. 10. de S. F. §. Bolis, & l. 11. §. pinguedo, & adeps. Caro etiam *castratorum* suavior, & præstantior eidem habetur, lib. de sem. c. 15. & lib. 2. de A. F. cap. 2. Quomodo vero mutatio corporum ratione temperamenti vitalis, morum, habitus corporis a *castratione* dependeat, non est adeo in aprico. Videatur de hac questione Barthol. lib. 1. Anat. cap. 22. An *castratio*

hominum excusari, & defendi possit, necne, meam nolo facere litem. In maniaco adhibuit Sam. Formius apud River. in observ. commun. In summe libidinoso detrectavit Balth. Timæus a Guldenkleel. 3. cas. 52. *Castratio* etiam sumitur pro *Herniotomia*, & *Castratores* sunt *Herniotomi* vulgares, in qua significatione hoc vocabulo usus Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXXIX. simul improbens, quod in omni Hernia testiculos eximant, in sola Sarcocoele saltem hoc admittens. Per metaphoram quoque medicamentorum fortiorum, & malignorum, præsertim purgantium electivorum correctio dicitur *castratio* apud Helmont. tr. Pharmacop. ac Dispens. modern. n. 49. Jung. Ex. nostr. 1. de Remor. Purg. §. 38. Item farina crassior, καίμυρον, dicitur *Castrata*. Vide Crimmon. Dieter. n. 478.

CASTRENSIS, Militaris, στρατιωτικός, στρατιωτικός, est epitheton etiam morborum quorundam contagiosorum, & Epidemicorum, præsertim febrium, quarum meminit Helm. de Febr. cap. 10. num. 7. Endemicas appellans, non adeo incongrue, in quibus non tam effervescentia caloris, quam maligna cruditas ex victu, & rerum non naturalium usu pravo collecta peccare, & urgere solet. Pestilentibus annumeravit, & satis perspicue descripsit Thom. Villis de Febr. cap. 14. nec non peculi. tract. Joh. Valent. Villius Medicus Danus.

* **CASUS**, in Latino valde æquivocum est. Vel enim idem est, quod *Symptoma*, σύμπτωμα. Galen. de opt. sect. ad Thrasyb. cap. 13. & 1. aph. 12. aliisque in locis. Vide *Symptoma*. Vel idem est, quod *Fortuitum*, & opponitur Arti, vel Providentiæ. Gr. dicitur τύχη, vel τύχης ἔργον. Gal. l. 11. de U. P. cap. 7. de sub. figur. Empir. cap. 12. Interdum & Græc. dicitur αὐτοματον. Hipp. de Arte IX. 5. seqq. & Galen. cap. 1. in prognost. Hippoc. t. 4. id est *spontaneum*, quod sine ulla deliberatione, aut consultatione contingit. Vel idem est, quod *Lapsus*, πῶσις, vel κατὰ πῶσις, verb. gr. ex alto, lib. 1. M. M. cap. 2. Vel idem est, quod *morbus præsens*: in qua significatione sumit Paracels. lib. 1. Paragr. cap. 1. §. 4. & 5. Vel denique idem, quod *Historia morbi* integra, Observatio Empirica. Unde frequentissime dici solet; *Casus* Medicinales v. gr. laudati Timæi a Guldenkleel, pro: Observationes Medicæ Practicæ. Collegium *Casuale*, hoc est in quo tractantur, & exponuntur speciales Morborum singularium historiarum. Vide *Historia*.

CATA, κατὰ. Vide *Secundum*.

CATABALLO, καταβάλλω, significat *dejicio*, demit-

demitto, prosterno. In qua significatione sumit Hipp. l. de nat. hum. t. 2.

CATABASIS, κατὰ βασις, descensus, a verbo κατὰβαίνω, descendo, cui opponitur ἀναβαίνω, ascendo. Verbum legitur apud Hipp. 6. aphor. 22.

CATABIBAZO, καταβιβάζω, emphaticum verbum humorum deorsum factam exclusionem, & deturbationem exprimens, apud Hippoc. 3. in 1. prorrh. t. 51.

CATABLACEVO, καταβλάκω, significat ignavum esse, desidem, negligentem in actionibus, & præsertim in curando, apud Hipp. 3. de artic. t. 83. idem quod κατακνέω, quod legitur in Mochlic. XI. 7. Descendit a voce βλακ, βλάξ, quod nomen est piscis nullius plane utilitatis, aut pretii.

CATABLEMA, κατὰβλημα, significat, quod iniicitur, aut applicatur, in specie fimbriam, vel ligamentum, quod parti iniicitur ad deligationem constringendam. Hippoc. 2. de artic. t. 31. Aegin. dicitur ὑπὸ βλημα, aliis δὲ βλημα. Foef. in Oec. p. 312.

CATABRONCHIZO, Catabrochithizo, κατὰβρογχιζω, κατὰβροχθίζω, utrumque significat deglutio, a βρόγχο, & βρέχθω, gula, guttur. Hipp. Coac. t. 636. & t. 62.

CATACAVMA, κατὰκῶμα. Vide Ambusta. Hippocr. Coac. tract. 158. interdum simpliciter, Καῦμα, καῶμα. Jung. Linden. Exerc. XI. §. 189.

CATACECLIMENOS, κατὰκεκλιμένος, dicitur qui propter morbi vehementiam, & virium imbecillitatem decumbit. Hipp. 2. prorrh. t. 39. quamvis alii κατὰκεκλασμένος, fractos viribus, legant. Idem est quod κατὰκλινής, κλινητής, κλινωπετής, Clinicus, & opponitur τῷ ὀρθοστάδι. Foef. Oec. p. 314.

CATACECRAMENOS, κατὰκεκρημένος, de fractura dicitur, quæ dependet, aut suspensa est. Hipp. 3. de fract. t. 74.

CATACERASTICOS, κατακρηστικός, idem quod ἐπικρηστικός. Vide Epicerasticos.

CATACERMATIZOMENOS, κατακρηματίζομαι, a verbo κατακρηματίζεσθαι, quod proprie significat in minutulos nummos dividi, a κέρμα, numulus, minutæ æris. Sed & in genere dirimi in minutissimas partes denotat. Usurpat Hippocr. de calore febrili, qui in totum corpus distrahitur, 4. de R. V. I. A. t. 39.

CATACHEO, καταχέω. Vide Catachysis.

CATACHLIDAO, καταχλιδάω, vel καταχλιδέω, uti videtur conjugari apud Hipp. in præcept. VI. 8. significat deliciis nimium indulgere, luxu disfluere. Idem quod καταξυφάν.

CATACHLOOS, κατὰχλοος, significat valde vivens. Dicitur v. gr. de excrementis biliosis corruptis, 7. Epid. XI. 27. quamvis plerique legant κατὰχολον, quæ lectio non arridet.

CATACHRESIS, κατὰχρησις. Vide Abusus.

CATACHYSIS, κατὰχυσις, effusionem, perfusionem significat, a verbo καταχέω, perfundo. Ita de frigida aquæ perfusione usus Hipp. 5. aph. 21. & 7. aph. 42. de aqua calida, Dieter. Jatr. n. 447. 448.

CATACLASIS, κατὰκλασις, perfractiōem, perversionem in genere significat. Inspecie frequenter de oculi perversione, cum palpebræ pervertuntur. Idque alterius musculorum oculos claudentium convulsionem indicat. Hippocr. 6. Epid. sect. 1. t. 31. ubi etiam t. 30. de membrorum perfractiōibus legitur. Vide Cam-pylon.

* CATACLEIS, κατακλείς, dicitur os cartilaginofum, imo Cartilago in commissura omoplate, vel Scapulæ cum clavi sita. Reperiri in solis hominibus, testatur Gal. l. de ossibus cap. 14. Confer l. 13. de U. P. c. 11. Alibi prima Thoracis costa parva dicitur, & quasi Subclavium. Gal. de dissect. musc. c. 12. Vide C. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. n. 103. & not. ad l. cit. de ossib. quirecte reprehendit, quod κατακλείς etiam ἀπρώμιον dicatur.

CATACLINES, κατακλινής, lecto affixus. Vide Cataceclimenos.

CATACLISIS, κατὰκλισις, inclinationem, declinationem, incurvationem, & item decubitum denotat, v. g. κατὰκλισις ἡμικύκλιος, incurvatio semicircularis, uti est in Græca lit. C. juxta veteres. Vid. Hofm. d. l. n. 385. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 4.

† CATACLYSMI, vehementiores aquarum illusiones, vulgo Medicor. Irrigationes. Cælius Aurel. Chronic. l. 1. c. 16.

CATACLYSMA, κατὰκλυσμα. Hipp. de sal. diet. t. 15. Vide Clyster.

CATACORES, κατακορές, abundans, superfluum significat. Addit rei, cui jungitur, in specie bili, intensionem. Usurpatur adjectivè, & adverbialiter. Quando simpliciter ponitur, nihilominus bilis ad excessum restringendum esse, vult Foef. in Oec. pag. 315. v. g. apud Hipp. Coac. t. 612. & 608. id quod & interpretes observarunt. Hinc & κατακορές φάρμακον, significat bilem meracam, largius evacuans medicamentum, apud Hippoc. l. 5. Epid. VIII. 10. 14. Dicitur & adverb. κατακορέως, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 13. Vide Gal. in comm. ad h. l. Jung. & Linden. Ex. IV. §. 77.

CATACREMNAME, κατακρήνημα, significat, dependeo, & usurpatur ab Hippoc. de gurgulione

ne inflammato, & intumescendo, l. 2. de mor. X. 3. Descendit a κρημνός, præcipitium.

CATACRUO, κατακρῦω, proprie depellere significat. Apud Hipp. vero diffindere, & profundius perundere, & discindere denotat, l. de Ulc. XV. 4. & l. de Medico VII. 1. 3.

CATADARTHEO, καταδαρθέω, verbum proprie significans dormire, a δαρθάνω, dormire, quamvis Scholiastes Aristoph. a δέρμα, pellis, cum Etymologo deducens restringat significationem, dicendo, idem esse, atque in pellibus dormire. Usus Hipp. l. 5. Ep. XVII. 1. & l. 3. de diæt. XVI. 15.

CATADECHOMÆ, καταδέχομαι, sumo, suscipio. Usurpavit Hipp. de alimento, lib. 7. Epid. XXII. 8.

CATA DICEN, κατὰ δίκην, id est jure merito, æque, ut par est. Frequenti in usu apud Hipp. v. g. l. de cord. III. 10. l. 1. de mor. mul. LXXXVII. 14. lib. de vuln. cap. V. 3. Foef. in Oec. pag. 313.

CATADULOO, καταδύλω, proprie significat in servitutem redigo. Metaphorice vero spiritus frango, animum subigo. Hipp. 2. de fract. t. 61.

CATAEGIZO, καταγίζω, significat cum impetu deorsum irruo, delabor, ab αἶσσω, irruo. De ventis, & procellæ impetu proprie dicitur. Unde & καταγίς procellam significat. Metaphorice de doloribus, & morbis cum impetu irruentibus sæpe usus est Hipp. l. 3. de morb. VII. 25. XXIV. 57. l. 2. de morb. mul. LXXXVII. 2. l. 7. Epid. XII. 16. Foef. d. l. Præcipue de morbi statu accipitur, teste Linden. Ex. XII. §. 81. 87.

CATÆONESIS, καταόνησις, id est irrigatio, perfusio, fit humore aliquo in partem aliquam effuso. Quo quidem remedii genere utimur, cum aliqua de causa balneo excludimur. Differt ab Embroche, δὲ τῆς ἐμβροχῆς, quando post illam lanam, aut linteum superponimus, quod post embrocham non fit. Gorr. in def.

CATAGLISCHRÆNO, καταγλισχραίνω, verbum significans viscosum efficio. Hippoc. 1. de R. V. I. A. t. 33. & sect. 3. t. 10. Galen. in comm. ad h. l.

CATAGLYPHE, καταγλυφή, sculpturam excavatam significat in Chirurgicis. Hipp. 4. de art. t. 53. & Mochlic. XXIII. 8. 10.

* CATAGMA, κατάγμα. Vide Fractura.

* CATAGMATICUS, καταγματικός, dicitur de remediis ad fracturarum curationem necessariis, v. g. Deligatio catagmatica, κατάγματική ἐπιδέσις. Galen. lib. 1. de C. M. P. G. cap. 4. Item Emplastrum catagmaticum, quæ in fracturis cranii specialiter dicuntur cephalica, κεφαλικὰ, habentque abstergendi, digerendi, & siccan-

di potestatem, quibus plerique & paululum ex adstringentibus admiscant, lib. 1. h. tit. c. 16.

CATAGOGE, καταγωγή, ductus, sedes, loci, vel partis alicujus circumscriptio, vel regio dicitur Hipp. l. 7. Epid. III. 14. veluti si quis umbilicum contrectans manus toti ventris regioni admoveat. Foef. d. l.

CATAGYIOO, καταγυῖω, proprie significat membra debilio, a γυῖον, membrum. Usurpatur de nimia virium imbecillitate, & enervatione. Hip. 3. de R. V. I. A. t. 17. & lib. 2. de morb. mul. LVI. 15. de Gland. VIII. 11.

CATALEMMMA, κατάλημμα. Vide Comprehensamentum.

CATALENTIA, fictus est a Paracel. terminus, speciem Epilepsiæ significans, quemadmodum & Analentia, & Epilentia, de morb. ament. t. 2. c. 1. & l. 3. Paragraph. c. 1. §. 1.

* CATALEPSIS, catalepsia, Lang. l. 1. ep. 25. est deperditio sensus visus, apertis palpebris, servata tamen secundum naturam spiratione, in qua posteriora cerebri potissimum, & nervorum exortus intemperie frigida, & sicca afficiuntur. Gal. l. 4. de L. A. 2. licet alibi catalepsin dicat esse spiritus cohibitionem, de musc. dissect. c. 26. & alibi dicat, catalepsin fieri refrigerata prima parte sensitiva, id est cerebro ipso: quæ refrigeratio cum fortis fuerit, mista humiditati facit lethargicas passiones, cum siccitate vero eas, quæ a Græcis κατάληψις dicuntur, Lat. Interceptiones (aliis Deprehensiones) 2. aph. 3. in comm. Gal. Eundem effectum vocant κατόχνη, catochen, & qui eo laborant, catochos, κατόχος, l. 4. de caus. puls. cap. 16. Hæc Castellus. Clarius ut explicetur terminus catalepsis, κατάληψις, accipitur late, & stricte. Late, & quidem rarius, & pro omni interceptione, v. gr. Sanguinis in vasis, Hipp. l. de Med. VII. 8. quæ alibi δόληψις eidem dicitur, vel Apolepsis, ἐγκατάληψις. Sensuum, Aurelian. l. 2. acut. c. 5. Spirituum, Gal. l. 2. de san. tu. 12. & l. 3. c. 2. Cutis constrictio, dum ita digitis apprehenditur, ut candens feramentum recte, & sine noxa immittatur. Hipp. 1. de artic. t. 50. De interceptione urinæ, & sanguinis legitur 2. Epid. f. 3. num. 75. quam t. 6. f. 2. num. 35. ἐγκατάληψιν vocavit. Ad hanc latam significationem quoque pertinet, quando illa deligandi ratio, ubi vinculum aliquod articulis oblatis superinjicitur, ad ea, quæ oblata sunt, comprehendenda, & continenda, aut extremitas vinculi, quod ultimo superinjectum reliquas obvolutiones firmiter continet, catalepsis, κατάληψις dicuntur. Hipp. 2. de iis, quæ in Med. t. 15. & t. 17. 18. Stricte sumitur pro affectu soporoso, quem nonnulli

eundem cum *Comate Vigili* esse statuunt. Lang. d. l. Alii veronegant, ut Dieterich. Jatr. n. 863. quod si Galeni descriptio supra d. l. locum habuerit, non video, quæ sit inter utrumque differentia, vide *Coma*. Tandem & *Tropica* superest significatio, quando κατὰ λήψιν denotat veram, firmam, & indubitatam rei alicuius perceptionem, & cognitionem. Galen. de sectis cap. 6. & de opt. secta in princ. cui opponitur ἀκατὰ λήψιν. In specie tribuitur loco generis *Indicationi comprehensio* in definitione, de qua prolixius vide Mich. Gavalet. l. de Indic. curat. c. 2. seqq. Dicitur & *Apprehensio*, de quo supra.

* *CATALOTICA*, κατὰ λαπκῶ, medicamenta sunt quæ cicatrices grossas æquant, & limpidant. Gal. l. de Dynamid. Ana κατὰ λακῶ, vel ἀλκῶ, vero.

CATALYSIS, κατὰ λυσις, significat dissolutionem, vel resolutionem, v. gr. artuum. Hipp. l. 4. Epid. XXIX. 31. Quod dicantur οἱ κατελυόμενοι apud Hipp. 2. aph. 43. illi, qui jam jam morituri sunt, & in procinctu mortis, unanimis quidem Interpretum est consensus. Jung. Dieter. n. 438. Enimvero si per ἀπαγχονισμὸς proprie strangulati laqueo, aut manu veniunt intelligendi, nihil obstat, quominus etiam dissoluti exponi possint de detractō laqueo, aut manu resoluta cum Celso l. 2. c. 8. fin. qui vocat *Detractos ex suspendio*.

CATAMANTHANO, κατὰ μανθάνω, addisco, confidero. Hipp. 6. aph. 5.

CATAMARANOMÆ, κατὰ μαράνομαι, emarcesco. Dicitur de tumoribus, qui detumescunt, subsidunt, & desinunt. Hippoc. 2. prorrh. XI. 33.

CATAMASSASTHÆ, κατὰ μασάζω, dentibus contrere, commanducare significat. Usus est Hipp. de Epileptica, quæ linguam dentibus contrivit, & devoravit, l. 5. Epid. XXII. 10. repetitur l. 7. XXXVII. 10.

CATAMATTEVOMENOS, κατὰ ματτέω, contremans. Vide *Matteo*, vel *Matos*.

CATAMENIA, κατὰ μῆνα. Vide *Menstruum*.

CATAMOLYNTHIS, κατὰ μολύνω, remissum, debilitatum, sensim languidum significat, a μώλος, vel μώλος, ignavus, hebes, indoctus. Gal. c. 4. prorrh. Hipp. t. 77. de tuberculis ad aurem usus est.

CATAMYOS, κατὰ μύω, niēto, oculis conniveo, claudendo significat. Legitur apud Hipp. 7. Epid. XLI. 24. Per syncopen etiam καμμήω aliquando dicitur.

CATANESIMUMÆ, κατὰ ναισιμύω, non κατὰ ναισιμύω, significat consumor, ab ἀναισιμύω, vel αἰσιμύω, expensas facio. Hipp. de glandul. II. 8. quamvis alii etiam exponant per reflector,

ab ἀναισιμύω, resumum fieri. Foef. Oec. pag. 319.

CATANANCAZO, κατὰ νανκαζω, per vim cogo, compello, depello. Usurpatur in operatione Chirurgica, quando id, quod loco suo excidit, vi adhibita restitui, & reponi debet. Hipp. 1. de artic. 1. 15. 20. 21. 62. 65. 69. & sect. 3. t. 49. & in Mochlico IX. 16 XI. 12. XV. 5. &c. Legitur & simpliciter ἀνανκαζω, 2. de fractur. t. 10.

CATANIPHTHIS, κατὰ νιφθεῖς, elotus, extersus, a verbo καπνίζω, pro καπνίπω, perluo, perfundo. Participio usus est Hippoc. de diarrhœa per lac decoctum elota, quæ sponte desinit, 2. prorrh. XXXII. 2. Verbo vero de vulnusculis circa tumores factis aceto eluendis ad grumum tollendum, lib. de ulcerib. XV. 6. XVII. 3.

CATANIZO, κατὰ νίζω. Vide *Cataniphthis*.

CATANOEO, κατὰ νοέω, valeo sensuum integritate, intelligentia, idem quod κατὰ φρονέω. Hippoc. lib. 5. Epidem. XVII. 6. Jung. Foef. d. l.

CATANTIA, κατὰ ντή, declivitatem, deorsum inclinationem significat, ab ἀνέω, vel ἄνω, occorro. Hippoc. 2. de iis, quæ in med. t. 29. Hinc & κατάντη, declivia denotat, sect. 2. h. t. II.

CATANTIS, κατάντης, declivis. Vide *Catan-tia*.

CATANTLEMA, κατάντλημα, significat lotionem per infusionem aquæ factam; idem fere, quod ἐπάντλημα, vel ἐπάντλησις. Legitur apud Mosch. de morb. mul. c. 50. Vide *Epanilepsis*.

CATAPASMA, κατὰ πασμα, dicitur medicamentum aridum, ex sicco medicamentorum pulvere conflatum, ad extergendum, repurgandum, discutiendum cuti aspersum. Aegin. l. 7. c. 13. Dicitur & κατὰ πασά φάρμακον. Gorr. in def. quamvis & generaliter omne, quo aliquod corpus conspergitur, significet. Dicitur & σύμπασμα, vel ἀσπασμα, vel ἐμπασμα, ἐπιπασόν. Gorr.

CATAPASMUS, κατὰ πασμός, dicitur Aureliano specialiter post humeros, atque colla devexo ductu mitis, & lenis defricatio, aut levis deductio, l. 1. de pass. trad. c. 5. Foef. d. l.

CATAPASTUM, κατὰ πασόν. Vide *Catapasma*.

CATAPAVOMÆ, κατὰ παύωμαι, significat evanesco, cesso. Gal. 1. prorrh. t. c. 35. unde κατὰ παύσις finem, requiem denotat; & tumores subsidentes κατὰ παύωμιν vocantur.

CATAPELTES, κατὰ πέλτης. Vide *catapultæ*.

CATAPERUS, κατὰ πήρ, mutilus. Vide *Pero-*

* CATAPHORA, κατὰ φέρω, est affectio veterno-
sa, gravis in soporem delatio. Gal. 3. prorrh. t.
1. qua ægris sopori gravi simile quid accidit,
fiuntque tum omnis sensus, tum vocis exper-
tes, l. 1. de dieb. crit. c. 4. Nihil differt a coma-
te, licet Gal. voluerit. Vide Coma.

CATAPHRACTA, κατὰ φράκω, nomen fasciæ,
sive ligaturæ thoracis, a similitudine Thoracis
Romani, quem cataphractam dicunt. Gal. de
fasciis n. 70. seqq. Ejus figuram exhibet cum usu
Sculptetus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXXVI.
fig. 7.

CATAPHRONEO, κατὰ φρονέω. Vide Catanoëo.
Sumitur & in malam partem, significans conte-
mpno. Hinc κατὰ φρόνητον, quod facile contemni-
tur. Gal. l. 2. de C.M.P. G. c. 10.

CATAPINO, κατὰ πίνω, devoro, deglutio. Vide
Cataposis.

* CATAPLASMA, κατὰ πλάσσω, est medicamen-
tum externum, sive topicum, variæ pro di-
versitate ingredientium virtutis, & diversi u-
sus, estque compositio mollis, pulti similis, ex
aliquo farinæ genere, floribus, & aliquo hu-
mido, sive unctioso parata. Gal. l. 3. de C. M.
P. G. ac. 2. Quæ crassiora, siccioraque sunt, Em-
plastr, & Cerata; quæ liquidiora, συγχέαιμα-
τα, & Unguenta appellantur. Gorr. Castell.
Cataplasma, i. e. superpositum medicamentum.
Scrib. Larg. n. 158. Jung. Schrod. lib. 2. cap. 44.
Morellus, l. 2. de form. remed. f. 1. c. 13. alii-
que plures.

CATAPLEXIS, κατὰ πλῆξις, id est stupor, stu-
pefactio, v. gr. oculorum. Hippoc. lib. 7. E-
pid. XXX. 8. quæ alias oculus stupefactus, ὀφ-
θαλμὸς κατὰ πλῆξιν eidem vocatur, 5. Epid. XXI.
22.

CATAPOSIS, κατὰ ποσις, deglutitio, est prom-
ta cibi, potus, medicamentorum per gulam de-
scensio. Gal. l. 7. de U. P. c. 16. Verbum etiam
κατὰ πίνω, deglutire, significat, Hipp. 4. aph.
35. Unde κατὰ πόπον, catapodium, medicamen-
tum, quod deglutiri debeat, Pilula. Dieter.
n. 441. Modum deglutitionis vide apud Anato-
micos, præsertim Barth. l. 2. Anat. c. 12. Vide
Deglutitio.

* CATAPOTIUM, κατὰ ποτόν, ἢ κατὰ πόπον. Vi-
de Cataposis, & Pilula.

CATAPSYXIS, κατὰ ψύξις, idem quod ψείψυ-
ξις, refrigeratio magna corporis, & membro-
rum dicitur, cum refrigerationis sensus cum
dolore sentitur, absque cutis, & superficie in-
æquali motu. Gal. de rigor. trem. &c. Præser-
tim vero apud Hipp. de extremarum partium
frigore, ceu malo signo in febribus usurpatur,
f. 1. prorrh. t. 26. 30. f. 3. prorrh. t. 61. 72. Coac.
t. 243. c. 587. 647. & f. 4. de R. V. I. A. t. 27. l. 7. Epid.
III. 20. LIII. 4. Hujusmodi refrigerationis caus-

sam constituunt portiones vitiosæ, vel crudæ,
vel congelativæ, vel coagulativæ malignæ, quæ
spiritus vitales obtundunt, & continuationem
flammæ vitalis impediunt. Vocatur & infrigida-
tio, Perfrictio.

* CATAPTOsis, κατὰ πτωσις, morbus non est,
sed Symptoma Epilepticorum, & Apoplecti-
corum, attonitam in terram concidentiam, vel
casum significans, Gal. l. de tot. morb. temp. c. 4. 5.
Significat quoque in genere Decidentiam, & qui-
dem vel proprie, quæ est motus alicujus mem-
bri organici præter voluntatem deorsum ver-
gens, proveniens ex paralyti, & relaxatione
p. n. musculorum, ac tendinum, neque indiget
musculo agente, de qua Gal. l. 1. de motu musc.
c. 7. Fere idem quod κατὰ ῥόπια, de qua p. p.
Vel tropice dicta, ubi denotat statum Neu-
trum sanorum, quando ad morbosam aliquam
dispositionem inclinant. Vid. Dogm. nostr. Præ-
lim. p. 9.

CATAPULTA, κατὰ πέλτης, est tormentum bel-
licum, quo lapides, vel sagittæ jaciebantur;
quaratione & Tychon læsus legitur, apud Hip-
poc. l. 5. Epid. XXXIV. 2. Vide Valles. ad h. l.
t. 93.

* CATARACTA, Catarrhacta, aliis Catharracta,
sed vitiose κατὰ ῥακτα, & κατὰ ῥάκτες; ca-
tarrhactes, proprie significat loca petrosa, per
quæ aquæ cum impetu decidunt. Unde & nu-
bes pluvias largiores, & cum impetu profun-
dentes dicuntur catarrhactæ cœli apertæ, quas
Helmontius Aeris fundos statuit, proprioque
nomine Peroledos vocat, item Valvas Cœli, tr.
Gas aquæ n. 24. 25. Catarracta etiam dicuntur
hac ratione obices, quibus aquæ cursus tem-
perantur, & sustinentur. Frequentes in Hol-
landia, ubi vocantur Belgice Sluissen. Ita &
Fores pendulæ intra portas murorum adversus
irruptionem hostium ex ligno, ferrove, quæ di-
mitti, & attolli pro voluntate custodis possunt,
hoc nomine veniunt. Plura vide apud Aldrov.
lib. 19. Ornith. cap. 11. ubi etiam catarracta spe-
cies avis aquaticæ rapacis Mergis annueran-
dæ dicitur. In foro Medico per similitudinem
ad affectus oculi translatus hoc vocabulum,
catarracta, qui alias Suffusio, Hypochyma, ὑπό-
χυμα, ὑπέχυσις, vulgo Staar, dicitur, est-
que notante Castello juxta Gal. pituita inter-
uveam, & crystallinum humorem coagulata,
prohibens spiritum visibilem ab oculo exire,
& intrare, l. de ocul. part. 4. cap. 12 vel Suffusio
est, cum cernendi facultas deperditur, appa-
rente, sive non apparente in oculis malo ali-
quo, & aut propria affectione molestatis, aut
oris ventriculi, aut cerebri ex cognitione, &
consensu iisdem afflictis, lib. 4. de L. A. c. 2.
quam vocant Græci ὑπέχυμα, lib. 10. de U. P.

c. 1. Helmontius *catarrhas* oriri dicit, si latex, vel digestionum vitia reperiatur, vel aliena secum eodeferat, tr. Retenta, p. m. 362. ed. Lugdun. De hoc affectu vid. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. f. 2. c. 28. & alios.

CATARRHEUMA, κατάρρημα, defluxio. Lang. l. 2. ep. 16. Vide *Catarrhus*.

CATARRHEXIS, κατάρρηξις, a verbo κατάρρησθαι, effundi, perrumpere, significat effusionem, eruptionem, v. g. alvi. Hipp. Coac. t. 240. l. 4. Epid. XLIX. 6. Verbo quoque ipso sæpius usus est idem, v. g. de alvo, l. prorrh. 31. f. 2. t. 58. f. 3. t. 47. & alibi; item de tumoribus, l. 6. Epid. f. 8. t. 37. Coac. t. 623. de mammis, & aliis membris fluidioribus factis, de nat. puer. XLIII. 16. 18. & l. 1. de morb. mul. l. 5. 5. 6. Vide Foef. p. 320.

CATARRHECTICUS, κατάρρηκτικός, dicitur de eo, quod penetrat, perrumpit; v. g. de vino tenuium partium, quod vim habet diureticam. 3. de R. V. I. A. t. 6. de Oxymelite, t. 31. de Peplio, f. 2. t. 11.

CATARRHOECUS, κατάρρηκος, sumitur active, & passive. Active significat, destillationes efficiens. Hipp. 5. aph. 24. passive de morbis etiam a destillatione ortis dicitur. Dieter. num. 444.

CATARRHOPIA, κατάρρηπία, significat declivitatem, inclinationem deorsum, quemadmodum εὐκατάρρηπία, relevationem sursum. Vide *Anarrhopia*. Adjectivum κατάρρηπος, de variis dici potest rebus, significans deorsum vergens, declinans, declivis, deorsum propendens, v. g. l. 6. Ep. f. 2. t. 39. de flatib. f. 1. t. 13. de morbo remittente, l. de hum. III. 81. 99.

CATARRHYSIS, κατάρρησις, defluxionem, i. e. declinationem deorsum significat. Vide *Hyporrhysis*. Hipp. 1. de iis, quæ in med. t. 10. Gal. in comm.

CATARRHUS, κατάρρηος, ἢ κατάρρης, & κατάρρη, Lat. *Destillatio*, seu defluxus, a verbo κατάρρῆω, defluo, est multorum humorum delatio ex cerebro per palati foramina, & nares, quæ in exitu una cum flatu exeunte strepitum quendam faciunt. Gal. defi. Nascitur ejusmodi *destillatio* a cerebri intemperie frigida, & humida, & ab omnibus, quæ replent caput. Hæc Castellus: sed insufficienter, & confuse. Oportet ergo rem distinctius exponere. *Catarrhus* generaliter denotat omnem fluxum, aut delapsum materiæ peccantis a quacunque parte, & ad quamcunque fluat partem, & in hac significatione comprehendit omnem *Rheumaticam affectionem*, vel *Rheumatismum*, Gr. ῥέον. In qua significatione etiam dicitur κατάρρημα, Larg. l. 2. ep. 16. Specialiter significat vitiosæ materiæ in capite, vitio aut proprio, aut ad-

scititio, ut causarum internarum, & externalium, collectæ, præter naturam ex illo in partes subjacentes defluxum. Hujus tot species constitui possunt, quot partes, ad quas materia descendit. Hipp. l. de loc. in hom. XLIX. septem fluxiones e capite numerat, in oculos, in nares, in aures, in thoracem, in ventrem inferiorem, in spinalem medullam, in vertebrae, & musculos lumborum, & coxam. Verum hodieque tres præcipue, seu evidentiores, retinentur sub hoc nomine *catarrhi*: prima, quæ ad nares, dicitur *coryza*, κέρυζα, cujus meminit Hipp. 2. aph. 40. Secunda, quæ ad fauces, & vocatur *Branchus*, βράγχος, *Raucedo*, non βρόγχος, Hipp. d. l. Tertia ad pectus, & appellatur in specie *Catarrhus*, juxta versiculos notissimos:

Si fluit ad pectus, dicatur Rheuma Catarrhus,

Ad fauces Branchus, ad nares esto Coryza.

Aliquando *Destillatio* hujusmodi fit cum insigni ebullitione sanguinis febrili, quæ febres propterea dicuntur *Catarrhales*, quas ad Intermitteutes refert Fr. de le Boe Sylvius l. 1. P. M. c. 30. §. 35. & quarum causa sunt humores in capite collecti, in paroxysmo soluti, & ad defluxum commoti, §. 109. præprimis vero Lympham vitiatam, seu causam, & glandulas in cerebro existentes, seu subjectum accusat, c. 27. §. 29. Hujusmodi febres quandoque Epidemicas, & malignas esse, testantur Observationes Thom. Villis de Febr. c. 17. Varietas insignis est *catarrhorum* cum ratione qualitatis materiæ vitiosæ, dum alius calidus, frigidus, acris, salsus, acidus, pituitosus, mixtus dici potest, 4. de R. V. I. A. t. 30. Gal. in comm. In specie pituitosorum *catarrhorum* ortum ab alimentis viscidis, & aere frigido deducit Sylv. c. 13. §. 14. tum ratione ætatis juvenilis, senilis, qui frequentior, Hipp. 3. aph. 31. Ratione etiam modi defluxionis, siue motus causæ peccantis differunt *catarrhi*, cum vel lente delabatur materia, vel cum impetu ruit. Huc pertinet *Catarrhus suffocativus*, πνιγνός ἢ κατάρρη. συντόμως δυνάμεις, diaph. 12. estque humoris excrementitii præceps a capite ad organa respirationis defluxio, & ipsum quandoque cor, cum difficillima respiratione, & suffocationis metu. Sylv. c. 22. §. 11. Atque hæc de *catarrho* sufficiant. Plura peti possunt ex Practicis, & e prolixissimo opere Schneideri de *catarrho*. Legi etiam a Philiatris poterit P. Barbette Prax. c. 4. cum not. Dekeri. Imprimis etiam jungatur Diet. Jatr. n. 445. *catarrhos*, seu extra naturam, & medicam considerationem, relegari quidem vult Helmont. de lithias. cap. 1. & in peculiari tractatu inscripto, *Catarrhi deliramenta*. Sed non est hujus loci, illius Novatoris importuni nugæ ventila-

lare, licet invenerit hodieque quosdam adstipulantes.

CATARTISMUS, κατάρτισμος, κατηρτισμός, est translatio ossium a sede p. n. ad naturalem, apud Æginet. l. 9. in multis capp. Verbum κατάρτισω, in debitum repono locum, Metaphorice significat Reconciliationem.

CATASARCA, κατασάρκα. Vide Anasarca.

CATASBENNYSTHÆ, κατὰσβένυσθαι, significat exingui, sedari, dicitur de tuberculis, ad aures absque suppuratione, & dolore rursus discussis, & evanescentibus. Hippoc. l. 1. Epid. f. 1. t. 10.

CATASCEVE, κατὰσκηδὴ, Gal. dicitur absoluta, & perfectissima corporis exercitatio, quam per immodicos in certaminibus labores etiam totum diem aliquando continuatos, præparato jam ad eam corpore, obeunt athletæ, l. 3. de fan. tu. c. 2. Foef. p. 322. Significat quoque structuram organicam corporis humani concinnam. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 31.

CATA SCHESIN, κατὰσχέσιν. Vide Schesis.

CATASEISIS, κατὰσσις, concussionem, vel potius extensionem, sive distentionem significat. Hipp. de art. t. 51.

CATASILLENO, κατὰσιλλῆνω, idem quod σιλλῆνω, ludibrio habeo, dicitur, & scommate extipio, a σῖλλος, quod est poema illusorium, sive scommata. Unde Sillographi sunt Satyrici, ap. Gell. Verbum illud usurpavit Hipp. in præcept. VII. 11.

CATASPAO, κατὰσπᾶω, deorsum duco, detraho. Hippocr. aliquoties de menstruis provocandis, l. 1. de morb. mul. XXIV. 5. 6. C. 1. CVI. 5. CXXII. 1. de mammis carnosiss, & grandioribus, l. 6. Epid. f. 3. t. 21. ubi opponitur ἀνασπᾶω, retrahi, quod de mammis gracilibus dicitur.

CATASTALTICUS, κατὰσταλτικός, barbare ex ignorantia Græcæ Linguae Castalticus, idem quod repressorius, stipticus, vim adstringendi habens. Dicitur & simpliciter Stalticus σταλτικός. Diet. Jatr. n. 408.

* CATASTASIS, κατὰστασις, vox Hippocrat. familiarissima, in genere constitutionem, habitudinem, statum, conditionem alicujus rei significat. Κατὰστασις Gal. est forma, & idea alicujus rei. Holler. not. in 3. aph. 15. Frequenter de constitutione anni temporum, & aeris, qui & cælum vulgo dicitur, usurpavit Hipp. v. g. 1. Epid. f. 1. t. 9. & 37. t. 60. 63. & alibi sæpius, si nude, & simpliciter positum est. De morborum etiam forma, & conditione, 1. aph. 12. 1. Epid. f. 3. t. 10. 3. Epid. f. 3. c. 34 Prognost. f. 3. t. 7. & sæpius. Gal. l. 1. de cris. c. 4. De coloris, & totius corporis externo habitu, 2. pror.

VII. 5. Sed & collocationem, & restitutionem ossis, vel membri in pristinum locum significat. Hipp. f. 3. de fract. t. 38. Vide Diet. n. 446. Foef. p. 322. seqq.

CATASTEMA, κατὰστημα, est veluti fulcimentum, & innixus, a verbo καταστέλλω, sistere, reprimere, moderari. Hipp. l. 1. de morb. mul. XLVIII. 4.

CATASTOLE, κατὰστολή, est modestia in vestitu, seu modestus habitus. Hipp. de orn. V. 7. VII. 16. IX. 7.

CATASTORESTHYNÆ, κατὰστορεσθύναι, proprie significat prostratum esse, humi dejectum. Tropice dicitur de humoribus evictis, sedatis, & ad excretionem dispositis. Hippoc. de vet. Med. XXXIV. 22.

CATATASIS, κατὰτάσις, est ad inferna loca corporum tractio, quæ obitur partim organis tentoriis e regione oppositis, partim transmutatione in contrarium, nempe transmissis per rotulas principiis, quæ tentionem moliantur, ac superius annexis. Opposita huic est Anataxis, ἀνάτασις, quæ est tentio ad loca superna per traductionem. Gal. in defin. ἀνατέλλειν, contentis esse viribus, firmis, & integris, aut contra obniti, & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est. Hæc Castellus. Quamvis & nomen κατὰτάσις, & verbum κατὰτέλλειν, vel κατὰτέλλω, non solum de tentione, sed & de omni repositione, aut collocatione membri apud Hipp. accipiat, teste Erotiano, Onomastic. cum not. Barthol. Eustachii fol. m. 64. 65. ita ut idem significet, quod κατὰτίσις. Jung. Foef. pag. 324.

CATATILAO, κατὰτίλλω, significat conspurcare, inquinare. Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 124. ubi de linteo, cui pingua illini debent, ad applicandum usurpatur. Dicitur & ἐγκατὰτίλλω, aut ἐγκατὰτίλλω, aliis ἐγκατελεῖν, l. 2. de mor. mul. LXXXIV. 4.

CATATRECHO, κατὰτρέχω, i. e. procurro, insulto. C. Hofm. de U. P. n. 1166.

CATATRIPSIS, κατὰτριψις, dicitur attritio instrumentorum, cum nimia siccitate functionum organa languida, exoluta, & infirma evadunt, translatione sumpta a vestibis, aut vasis, quæ longo usu atteruntur, & exiccantur. Hipp. 6. Epid. f. 3. t. 1.

CATAVDESIS, κατὰῦδσις, vociferationem significat, apud Hipp. in Præcept. XI. II. 3. quæ molestiam affert. Dicitur alias φωνασκήν, Aret. Foef. p. 325.

CATAXA, κάταξα, sericum crudum, dicitur Actio, & Actuarius, i. e. lanificium bombycis, antequam colorem, vel cortinas experiatur. Gorr. p. 214.

CATAXIS, κατάξις, fractio. Gorr. ibid. Inusitatum, nec occurrit in Henr. Steph. Thesaur. Sed verbum κατὰξαι, frangere, legitur apud Platon. Euripid.

CATECHESIS, κατήχησις, dicitur instructio Medici, quæ fit viva voce ad adstantes, vel ægros. Hipp. in præcept. X. 10.

CATECHOMENOS, κατεχόμενος. Vide Cateche.

CATECHU, nomen Terræ Japonicæ, quæ est genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac si situm contraxisset, sapore austeriusculum, masticando liquefscens, & subdulcem post se saporem relinquens. Usus creditur esse in catarrhis exiccandis, capiteque roborando. Schr. l. 3. in fin. Nonnulli ex recentioribus statuunt esse artificiale quid paratum ex Terra quadam Victriolacea, & Glycyrrhiza, quamvis de modo præparandi nondum certo constet.

CATEILUMENOS, κατελόμενος, introsum convolutum significat. Hipp. usurpavit de ructu, Coac. t. 432. item de voce implicata, retenta, & quasi involuta, φωνὰ κατελόμεναι, 3. Epid. l. 3. t. 32.

CATELLUS. Vide Canis.

CATENA, σφαῖρα, ἄλυσις, quid significet, omnibus notum est. Pertinet in foro Medico ad instrumenta Chirurgica. Oribas. de machin. c. 4. Rul. in Lex. Paracelsus quoque meminit Catene cujusdam mysticæ in corpore humano, quam vocat Gratiam Dei, tract. 1. de pestilit. item Vinculum illud Balsamicum, quo ununtur quinque spiritus corpus regentes. Fr. 2. h. t. Catena Homerî aurea, dicitur Cabala. Vigen. de Igne, & Sale, c. 26. in Th. Chym. Vol. VI. p. 31.

CATEPEDANOS, κατηπεδανός. Vide Epedanos.

CATERPHES, κατηφής, subrissem, demissum significat. Hippoc. utitur de vultu. Coac. t. 388. de oculis, 7. Epidem. XV. 31. & XXII. 11.

CATERGASTICOS, κατεργαστικός, conficiens, opprimens, exercens. Hipp. de taciturna animi abiectione. Coac. t. 482. Verbum est κατεργάξω. Foef. p. 326.

CATERTEMENON, κατηρτημένον, concinnum, compositum significat, a κατερπίζω. Dicitur de sermone apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 41. Unde & κατηρτισμός. Vide Catartismus.

CATHAMON, κάθαμον, clementum significat, ex Eurip. Linden. Ex. XIII. §. 449.

CATHÆRESIS, καθάρσις, differt a καθάρσει, licet ab uno verbo καθάρω descendant, & significat detractionem, aut subtractionem, & extenuationem corporis absque purgatione, aut

sanguinis missione, v. g. quæ fit nimio motu, & exercitiis. Hipp. 6. Epid. l. 3. t. 2. Vid. Gal. in com. quamvis Lat. Detractio non semper ita stricte sumatur, sed etiam late pro Evacuatione per alvum, vomitum, os, &c. Scrib. L. n. 6. 9. 100. 135. 136. Detractio etiam est imminutio, vel demitio. Ita detracto pondere, Id. n. 97. Vid. Rhod. in Lex. Scrib. p. 373.

* CATHÆRETICOS, καθαρπητός, etiam a verbo καθάρω, quatenus significat consumo, absumo, depascor. Differt igitur a καθαρπητός, purgans; & est epitheton medicamentorum, quæ carnem excrescentem imminuunt, depascunt, & ad statum naturalem deducunt. Gal. l. 5. de S. F. c. 2. Gradu minori differunt a Causticis, sive Septicis, aut Escharoticis; & per accidens cicatricem inducere dicuntur, cum non sint ejusdem cum Epuloticis naturæ, v. g. Asiæ petræ flos, Æs ustum, d. l. c. 15. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 30. Eorum facultas consistit in salinis acrioribus, lixiviosis, & alcalicis valde eVectis particulis.

CATHAMMIZO, καθαρμιζω, significat in arena me occulto, quod dicitur de quibusdam piscibus, Asello, Passere, &c. ex Arist. l. 9. H. A. c. 37. Lind. Ex. XI. §. 206.

CATHARIOTES, καθαριώτης, munditiem, puritatem significat, quæ Medicum decet. Hippocr. lib. de dec. orn. V. 12. idem quod καθαρότης.

CATHARMA, κάθαρχμα, purgamentum, excrementum, quod in purgatione reiicitur, & expurgatur. Hipp. l. 5. Epid. XIX. 2.

CATHARMOS, καθαρμός, duo significat, (1.) purgationem, & ita coincidit cum vocab. καθάρσις. Hipp. l. 2. de morb. mul. XX. 21. (2.) expiationem, sive curationem per expiamenta vana, & magica, quæ significatio Hippoc. est frequentior, v. g. l. de morb. sacr. II. 7. II. 10. 14. &c.

CATHAROS, καθαρός, purus, depurgatus, mundus. Dicitur & καθάριος. Usurpatur non solum de corpore, ejusque membris, v. g. Alvus pura, 7. aph. 67. vel juxta Gal. 64. Contra dicuntur corpora μὴ καθάραι, non pura, 2. aph. 10. sed etiam de excrementis, verb. gr. de urina, 1. Epidem. sect. 1. t. 33. & de facibus alvi, de R. V. I. A. t. 57. Coac. t. ult. Puritas quoque vasorum commendatur pro ægris, 4. in 6. Epid. 1. 8.

CATHARODES, καθαρῶδες, de oculis, 5. Epid. XXXV. 13. recte a Landeno pro mendo habetur substituente καθάρει. Ex. IV. §. 92.

CATHARSIS, καθάρσις, purgatio. Vide Purgatio, Menstruum.

* CATHARTICUS, καθαρπητός, purgans, purgatorius. Vide Purgans.

CATHEAUTONPERAS, καὶ εἰς πῆρας, nomen Mensis apud Macedones tantum, in cuius principium incidit Solstitium brumale, Gal. c. 1. in 1. Epid. t. 1.

CATHECTICE, καθεκτική, sc. δυνάμεις, retentrix facultas. Vide Retentio.

CATHELIN, καθελεῖν, a verbo καθάρειν, idem quod καλίζω, castigo. Vide Colazo. Gal. 3. de R. V. I. A. t. 30.

* CATHEMERINOS, καθημερινός, idem quod αἰρημερινός, quotidianus. Epitheton febris. Vide Quotidiana. Gal. 2. de diff. febr. c. 7.

CATHESTECOS, καθεστηκός, καθέσας, constans, consistens. Usurpatur ab Hipp. de ætate, 1. aph. 13. de anni tempore, aph. 8. Est autem constans, quod vel suam naturam servat, & non immutatur, vel quando ad summum pervenit, & nunc incipit declinare. Vide Cathistemi, & Catastasis. Est & Diætæ accuratæ, & ad unguem observatæ epitheton apud Plutarch. in præcept. ὑγιεινῶς. Jung. Dieter. num. 421. 422. Foef. p. 297.

CATHETER, καθετήρ, Catheterus, Lang. 1. 2. ep. 19. est fistula, cannulave urinaria, cuius extremum aliquo linimento, aut oleo illinimus, & ad removendam urinæ suppressionem virgæ immittimus. Gal. ad Thrasylbul. c. 23. Sive est instrumentum Chirurgicum cavum, & altera parte recurvum, quo urina retenta elicitur, & vesicæ vitia probantur, ὅπῃ ἔστι καθίσθαι, i. e. ab immittendo, sive infundendo, quod eo instrumento injici solent, quæ injicere expediat. Gal. 1. 5. M. M. c. 5. & 7. Cæterum καθετήρ ab Hipp. non pro eo instrumento usurpari voluit Gal. in expos. voc. Hipp. sed pro linimento torto, quod intra ulcera inditur, 1. 2. de mor. mul. XLVI. 8. 9. Verum legitur ibidem καθετηρία, i. e. ad similitudinem catheteris facto pennicillo lineo. Foef. d. 1. Helmont. pro suo adversus Gal. & ejus sectatores æstro rejicit, ceu atrox, atque cruentum, & alium cathetera commodiorem se invenisse gloriatur ex corio, vel aluta, de Lithias. c. 6. n. 34. verum experientia confirmat etiam usum catheteris e metallo facti innocuum, nec cruentum. Figuram cum usu vide apud Scult. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XVII. fig. 7. & Tab. XL. fig. 6.

* CATHETERISMUS, καθετηρισμός, est administrationis Chirurgicæ ratio, quæ injicimus per catheterem in vesicam id, quod ad ejus curationem convenit, vel eximimus id, quod urinam impedit, ne urina reddatur, sive concretus intus sit sanguis, sive calculus, sive aliud quippiam, recto siphone immisso, quem Græci καθετήρ vocant. Cast. Æginet. lib. 6. cap. 59.

CATHIDRYSIS, καθίδρυσις, in pristinum locum

repositio partis. Vide Catastasis. Verbum καθιδρύσκειν, reponere, legitur apud Hippoc. prorrh. XXIX. 23. 28.

CATHIMIA, Cathmia, dicitur 1. vena mineralis subterranea, e qua effoditur aurum, & argentum, juxta quosdam metalliflores. 2. id, quod crescit in fornacibus auri, vel argenti. 3. aurum. 4. argenti spuma. 5. fumus adherens partibus, dum æsustum fit. Cathimia affidia, i. e. Cadmia argenti secundum colorem lithargyrii, i. e. plumbi usti, Cathimia, i. e. auri, æris, argentine spuma. Dicitur & Cathmia ferri. Rul. in Lex. Chym.

CATHINNYMÆ, καθίννυμαι, significat desideo, infideo, idem quod καθίζουμαι. Hipp. 1. 2. de morb. mul. XLIX. 13. LIII. 2. LXI. 23. XCI. 4. f. 1. de fract. t. 17. quamvis vitiose ibidem legatur καθίννυσθαι.

CATHISTAMÆ, cathistemi, καθίσταμαι, καθίστημι, multiplicem, & variam habet significationem apud Hipp. Interdum consistere significat, ac veluti firmari, 1. 6. Epid. XXVII. 30. 1. 4. Ep. XXIII. 1. Interdum in proprium locum repono. Vide Catastasis. Gal. c. 3. de fract. t. 38. Interdum significat corpus præparo, compono ad aliquod negotium, v. g. ad purgationem, 1. 2. de morb. mul. XXIV. 17. ad totam curationem. 2. prorrh. XX. 6. in integrum restituo, εἰς τὸ αὐτὸ, d. 1. XLII. 8. Coac. t. 163. Interdum subsideo, detumesco, v. g. de tumoribus, & tuberculis, 1. Epid. f. 2. t. 81. 1. 7. XXIII. 3. De urinis subsidentibus sæpissime, 1. 1. Epid. f. 1. t. 26. f. 2. t. 31. & alibi. Vide Foef. p. 298. seqq. Linden. Ex XV. 1. §. 247. Interdum sedari in passivo, v. g. de phthisi, 1. 5. Epid.

CATHIZESTHÆ, καθίζεσθαι, idem quod καθίννυσθαι, & καθιδρύσθαι, desiderare, in pristinam sedem collocare. Hippocr. 2. de fract. t. 58.

CATHODOS, καθόδος, descensum significat. Usurpat de dispositione menstrui sanguinis ad excretionem in virginibus nubilibus, & maturis viro, 1. 1. de morb. virgin. 11. 2. & miror, quod Foef. pag. 300. per regressum, & reversionem exposuerit, nulla urgente ratione, aut necessitate.

CATHOLCEUS, καθολικός, appellatur fascia oblonga, quæ capitis totum vinculum, quod κεφαλαιόπεσος dicitur, continet, & prohibet, ne ipsum vinculum diducatur. Gal. de fasciis. Gorr.

* CATHOLICUS, καθολικός, id est universalis: item Panacea, epitheton est quorundam medicamentorum, quæ evacuantium, qua alterantium, hyperbolicum, quasi ad omnia utilium. Vide Panacea. Ita in dispensatoriis notum est Extractum Catholicum, ubi idem signi-

gnificat, quod *Panchymagogum*, h. e. omnes humores evacuans. Tale etiam tradidit Querc. in Pharm. test. Inter alterantia quondam hoc titulo exornavit famosus ille Francisc. Josephus Burrhus *Ceram* suam *Catholicam*. Impri- mis vero Chymici Hermophili, & Stibiophili hoc epitheto abutuntur. Huc pertinent Fr. Ba- filii *Asa*, & *Phalaja*, Paracelsi *Tinctura Physi- corum*, quam *Catholicum Physicorum* propterea appellavit Tr. Tinct. Phys. c. 7. Similes *Panaceæ*, si Diis placet, ex sublimato leguntur apud Lib. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 30. ex oleo Antimonii, & Mercurii conjunctim l. 8. c. 22. Quid vero hic sentiat de *Medicina Universali*, quod scil. sit no- men sine re, id. T. II. Oper. p. 171. Consentit Rolf. in Chym.

CATHYGRANO, καθυγραίνω, humectare, ma- defacere significat, & quidem de alvo. Usur- patur ab Hippocr. 4. aph. 27. Coac. t. 19. 153. 281.

CATHYGROS, καθυγρόω, excessive humidum significat. Legitur de utero, vel matrice, apud Hipp. 5. aph. 62. Vide Diet. n. 423.

CATHYLOMANEO, καθυλομανέω, significat pro- prie frondibus, & foliis abundare, & luxuriare, idque de arboribus, quæ supervacuis frondi- bus luxuriando sylvescunt, dicitur. Transla- tum vero ab Hipp. ad mulieres, quarum natu- ra sæpe ita luxuriat, mature resecanda, in ep. ad Dionys.

CATIAS, καπίς, dicitur *Scalper*, vel *Scalpel- lus excisorius*, ad excindendum foetum mor- tuum, apud Aegin. l. 6. c. 74. Foes. vult dedu- ctum a καθιέναι, immittere, pag. 327. Verum annon commodius derivaretur ab ἰάπειν, mit- to, vel ἰάειν, telum, cum præposit. κατ, quæ deorsum, vel in significat?

CATILLANO, καπιλλάνω, distorqueo, significat. Gal. 3. in 3. Epid. t. 32. unde κατελίσσεται φωνή, vo- ces distortæ. Vide *Cateilumenos*.

CATINUS, Catillus, Græce κύβλιον, κύβλι- διον, καροψίς, in genere significat *paropsidem*, in qua cibi apponuntur. Denotat etiam ali- quando ollam, vel *trullam*. Apud Rul. & Joh. occurrunt *Catinus arenarius*, vel *Capella*, vel *cinereus*, h. e. vas terreum in modum pilei rotundi, cum margine trium, vel quatuor di- gitorum, ex terra tenaci factum: item *catinus* vel *catillus æreus ferreus*.

CATISCON, κατίσων, continens, dicitur scilicet *alvum*, cui opponitur ὁ βραχὺ καθαρ- ρόμος, qui celeriter purgatur, 6. Epid. sect. 8. 1. 33.

CAT' IXIN, κατ' ἰξιν. Vide *Ixis*.

CATMA, limatura auri dicitur. Ruland. & Johnf.

CATO, κάτω, in genere significat *infra*, deor-

sum. Specialiter vero apud Hipp. denotat ven- trem inferiorem, sive *alvum*, quæ alias dicitur ἡ κάτω κοιλία, 4. Epid. XX. 16. Unde & purga- tiones per alvum dicuntur κάτω, quibus oppo- nuntur ἄνω, per vomitum, 2. aphor. 6. seqq. Jungatur Dieter. n. 451. Linden. Ex. IX. §. 12. quamvis alibi & ἄνω κοιλίην significare velit ven- triculum ipsum, & κάτω, in specie intesti- num colum, in loco Hipp. 3. de morb. XV. 2. Vid. Linden. d. l. §. 26. & Ex. VII. §. 69. an vel adeo certa sit hæc conjectura, alii videant. Quid e- nim obstat, quominus per τὸ κάτω omnia intesti- na, & præsertim crassa, intelligantur?

CATOBLECTA animalia, dicuntur odorifero Zi- bethi unguine turgida, apud Lang. l. 1. Epist. 63. Vide *Zibetum*.

* CATOCHE, qui & *Catochus*, κατοχή, κά- τοχος, vigilans sopor est. Gal. l. 3. de L. A. c. 5. estque solius cerebri affectus, veluti & per to- tum corpus convulsiones c. 3. in 1. prorrh. t. 69. Aliter: est in somnum, sed sine somno, & febre, propensio, per quam & oculi manent aperti, & servatur secundum naturam spira- tio. Eo qui detinentur, κάτοχοι, & κατεχόμε- νοι dicti sunt. Habent autem tensos, apertosque oculos, non ut Comatosi, & Cataphorici, clausos. In his siquidem humiditas affectionis causa est nervorum firmitatem, roburque dissol-vens; in illis propter siccitatem tensio oritur. Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 56. Hæc Castellus. Vide *Catalepsis*. Est quoque *Catochus*, κάτοχος, fa- scia longior, & quæ in orbem faciei, & capiti circumdatur, ut operculum comprehendat, l. de fasc. Alias & generaliter κατεχόμενα dicun- tur, quæ retinentur, v. g. urinæ, apud Hipp. 1. prorrh. l. 2. t. 25.

CATOCITES, (haud dubie a κατέχω, deti- neo, vel κάτοχος, perperam igitur apud Rul- & Johnf. *Cathochites* scriptum occurrit) κατο- χίτης, Corsicæ lapis est, cæteris major, mi- rabilis, si vera traduntur, impositam manum, veluti gummi, retinens. Plin. l. 37. H. N. c. 10. Veluti magnes ferrum, sagda lignum, gaga- tes, & succinum paleas attrahunt, & reti- nent: sic *Catocites* carnes, & manus retinet innato gummi, seu glutino lentissimo. Rul- in Lex.

CATOCIDIUS, κατοκίδις, h. e. familiaris, domesticus, paratu facilis. Usurpatur ab Hipp. de extensionibus corporis promptis, & expedi- tis, vide artic. t. 62.

CATOMISMUS, κατομισμός, subhumeralio, a verbo κατομίζω, subhumero, humerum sup- pono, vel in humerum sustollo, est in hume- ros sublatio, & restituendi articulum alterius humeri in pristinum locum modus, apud Hip- 1. de art. t. 13.

CATOPIN, κάτοπιν, significat *retro*, *pone*, post. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXVI. 30. & lib. 2. XXXIII. 22.

CATOPTER, κατοπίης. Vide *Speculum*. *Dio-pira*.

CATORCHITES, κατορχίτης. Vide *Sycites*.

* CATOTERICA, κατωτερικά, dicuntur medicamenta *dejectoria*, quæ & ὑπὸ λήπτει vocantur, quibus renes, vesicæ, & gibba hepatis, cum multo vitioso succo sunt referta, expurgantur. Gal. 7. M. M. 13. Uno verbo, Purgantia per alvum, Hipp. 5. Epid. X. 15. Lind. Ex. VI. §. 69. Ex. XII. §. 49. 52.

CATOXYS, κάτοξυς, *peracutus*, dicitur de morbo acuto in comparativo, vel superlativo gradu, qui celerius, & majori cum periculo movetur, quam acutus simpliciter, & in quo statim symptomata summa sunt omnia. Hipp. 1. aph. 7. Vide com. Gal. ad h. l. Foef. p. 327. Dieter. n. 450.

CATULASTER, βάπους, est ætatis nomen, significatque juveniculum adolescentem, magnum puerum, qui ea ætate est, qua catulire incipit, hoc est ostendere se velle maritali, ut Varro interpretatur l. 2. de re rustic. c. 9. Lind. Ex. XIII. §. 63. seqq.

CATUS, Felis, ἄλφις, γαλεότης, animal est notissimum, libidinosum, visu acutum, qua *Domesticus*, qua *Sylvestris*, sive ferox. Utriusque descriptionem vide apud Aldrovan. lib. 3. de quadrup. digit. vivipar. cap. 10. seqq. Olim & hodie a quibusdam populis carnem illius puta domestici in cibum venisse testantur Bruyerinus lib. 13. de re cibar. cap. 36. & Jonston. Syntag. Med. Hygien. lib. 1. cap. 2. art. 4. punct. 2. verum nos abhorremus. Quem usum Medicum præbeant, legatur apud Schroder. lib. 5. clav. 1. num. 15. & Hofmann. in clav. ad hunc locum, ubi etiam mentio fit *cati* cujusdam peregrini *Zibethini*, *Civetta* dicta. Rhod. ad Scrib. num. 38. qui in Indiis, & Regno Peruanico magna copia reperitur, qui liquorem fragrantissimum concretum excrementitium inter testiculos collectum in utriculis offert; qui dicitur Officin. *Zibethum*. Plura d. l. legantur. Jungatur & Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. cap. 22.

CAVATUS, κοιλωδής, a verbo *Cavo*, pro *Excavatus*. Usus est de scalprio medicinali Scrib. Larg. n. 53.

* CAVA vena. Vide *Vena*.

CAUCALOIDES, καυκαλοειδής, est epitheton *Mollæ*, sive patellæ, quam per periphrasin appellavit καυκαλοειδής ὄστρον, i. e. *caucali flori simile* Os, Moschion de morb. mul. c. 91.

* CAUDA, κόκκυξ, ὄστρον, κέρκυρα, quid communiter significet, omnibus notum est. In Ana-

tomicis dicitur extremitas spinæ, vel potius ossis sacri, quæ & *cuculus*, ὀσπύγιον, vel ὀσπύγιον dicitur, item *Os coccygis*, ex tribus, vel quatuor ossibus, & duabus cartilaginibus constans, quamvis aliquando excreverit etiam in hominibus, quemadmodum & in brutis quam pluribus ordinarie, ut numerus ossium, & cartilaginum haud dubie major fuerit, notante Barthol. libell. 4. de Ossib. t. 104. Carnes *caudarum* in brutis duriores, & crudiores esse, statuit Gal. de bon. & mal. succ. cib. c. 6. Porro etiam *Clitoris*, vel *Mentula muliebris*, præsertim si præternaturali magnitudine peccaverit, *caudæ* nomine venit, teste Vvalthero Sylv. med. p. 1936. seqq. Spagyrici ænigmatice *Caudam Draconis*, (quo nomine alias Astrologis venit intersectio Viæ Lunæ, & Viæ Solis in Zodiaco alterutra) vocant in præparatione Lapidis Philosophici duo spermata, aut Aquam Mercurialem. Th. Ch. Vol. III. p. 26. 29. de Alchym. incert. auth. c. 27. & 31. Lagneus Harm. Chym. cap. 8. Vol. IV. pag. 766. Plura vide ap. Libav. tr. de Igne natur. cap. 31. & in Apocal. Hermet. proem. & in Exam. Philosoph. vivent. sect. 31. Paracels. in microcosmo quoque *Caudam Draconis* mysticam latere, quemadmodum & alia phenomena Astralia, docet tr. Paragrah. tr. 2. de Astron. *Cauda vulpis rubicunda* etiam dicitur *Minio ex plumbo*. Rul. in Lex.

CAUDATIO, vocatur Blasio Med. Univ. p. m. 334. prolongatio Clitoridis, quam etiam *caudæ* nomine exprimi p. a. diximus.

CAVERNA, ἄλφον, idem quod *cavitas*, *Fovea*. Accipitur aliquando de partibus naturalibus. Unde & os supra nasi radicem occurrens, *cribriforme*, ἡμμοειδές, dictum, *cavernosum*, πολύρητον dicitur, Gal. l. 8. de U. P. c. 7. & *Penis coles* Latinis vocatur *cavernosus nervus*, qui Gr. συεγγῶδες νεῦρον, i. in 6. Epid. t. 2. aliquando de præternaturali constitutione. Ita de dentibus exesis *cavernam* usurpavit Scribon. Larg. n. 95.

CAVICULA, sive *Cavilla*, idem quod *Malleolus* pedis, sive *Rossetta*, & occurrit ap. Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 57. Vide *Rossetta*.

CAVILLATIO, σόφισμα, ἄωάτη, παρεγχείρησις, est ratio subdola, similitudinem quandam cum veris rationibus habens, quam quis, mendacii sibi conscius licet, vincendi tamen causa profert. Sane prægnans vitium, & quo vix aliud Medicum dedecet magis. Gal. lib. 9. de Hippoc. & Plat. decr. cap. 7. Linden. Ex. X. §. 266.

CAVITAS, κοιλότης, τὸ κοῖλον, quid in genere significet, neminem Latina, vel Græca callentem latere potest. In Physiologicis, & Patho-

logicis constituit speciem aliquam organicæ conformationis vel integræ, vel vitiatæ. Unde morbi in *cavitatibus* dicuntur καὶ κοιλοτήτων, de diff. morb. c. 15. Vid. & Gal. de ossib. c. 12. & c. 3. de artic. c. 7. Quod vocab. Græc. κοιλία, etiam significat aliquando omnem cavitatem, uti vult Erotianus, & Dieterich. n. 468. nondum mihi possum persuadere cum Foef. p. 345. Sane nulla necessitas urget aph. 20. §. 6. ita generaliter exponere.

* CAULEDON, *Caulatim*, καυληδὼν, hoc est *caulis in morem facta fractura*, est species fracti ossis, quæ fit per transversum, in qua fracti ossis partes ita a se dissident, ut e directo non jaceant. Gal. l. 6. M. M. c. 5. P. Ægineta auctor est, τὸ καυληδὼν καὶ γὰρ dici etiam ῥατφαλιδὼν, & σκυηδὼν, a similitudine fractæ radiculæ, & cucumeris.

CAULIAS, καυλίας, est epitheton Laseric, sive liquoris ex caule silphii, plantæ illius Syriacæ, præsertim Cyrenaicæ collectus, quemadmodum ille, qui ex radice incisa colligitur, Rhizias, ῥιζίας, dicebatur. Lang. lib. 1. epist. 62. qui suavem odorem, & fragrantem ei tribuit, quod quomodo cum Asa foetida, quæ succus Silphii, vel Laseric Syriaci dicitur apud Schroder. lib. 4. clav. 2. num. 172. ingratißimum, & insuetis vix tolerandum odorem spirante quadret, non video. An fortassis Langius Ironice exponendus? quamvis & Indiarum incolis Javanis, ac Malaiis gratissimum sit odorem, & suavissimum condimentum, teste Jac. Bontio de Medic. Indor. & Fr. Hofmanno in clav. ad dict. Schrod. loc.

* CAULIS, καυλός, significat (1.) *caulem*, sive scapum plantarum. Gal. lib. 2. de Al. Fac. cap. 70. & in specie κατ' ἐξοχὴν, *caulem* laseric: vel silphii, apud Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 34. (2.) *Penem*, sive membrum virile, Gal. lib. 14. de U. P. cap. 12. unde & fortassis Latinum *Coles*. (3.) *Collum uteri*, sinum muliebrem, veluti vaginam penis, C. Hofm. de U. P. n. 963. ex Arist. lib. H. A. c. 2. quamvis Linden. haud inepte conjectandum proponat, annon potius αὐλὶς ibi legendum sit? Medic. Physiol. l. 2. c. 7. art. 14. §. 130.

CAULOTON, καυλωτ, quod in *caulem* excrefcit. Epitheton Betæ. Linden. Exerc. XVI. §. 171.

CAUMA, καῦμα, ardor, æstus. Vide *Æstus*. *Catatagma*.

CAUNIACE, καυνηκῆ, epitheton medicamenti externi, apud Galen. l. 2. de C. M. P. G. c. 1.

CAURUS, λακρόνους, est nomen venti, & quidem *Austri*, si siccior, & frigidior fuerit.

Galen. 3. in 3. Epidem. tract. 3.

* CAUSA, *Causa*, αἰτία, αἰτίον, in Medicina tantum pro efficiente accipi solet cum sanitatis, tum morborum. Ejus differentias varias vide in Dogm. nostr. P. 1. c. 15. P. 11. cap. 7. Charlton. Ex. Pathol. IV. Rolink. O. & M. com. l. 2. f. 3. c. 2. & alios, præsertim Institutionistas. Gal. *causam morbi* in genere descripsit per id, quo præsentē afficimur, & quo sublato statim cessat affectus, l. 1. de L. A. c. 2. aut quod ei, qui fit, morbo aliquam generationis partem tribuit. Receptissima divisio est in *Procatarticas*, προκαταρκτικές, *Antecedentem*, προηγουμένην, & *proximam*, sive *continentem*, quam cum morbo confundit Linden. Ex. VIII. §. 69. 71. Vocabul. *causæ* aliquando pro ipso vitio accipi, testatur Rhod. ad Scribon. Larg. n. 228. Unde & verbale *causatio* noxam denotat, ibid. *Causarum* divisionem perperam cavillatur Paracels. Paragran. Tr. 2. de Astron. item tract. de Podagra, unicam substituens *causam*, *Magicam Anastromiam*, tr. de morb. caduc. Nugæ.

CAUSIS, καῦσις. Vide *Ustio*.

CAUSODES, καυσώδης, Vide *Causus*. Qui *febrem ardentem*, καυσώδη πυρετ, a *Causo* distinguunt, præter necessitatem λεπτολογῶσι.

CAUSOMA, καῦσμα, idem quod καῦμα, πύρεσις, *ardor*, inflammatio. Gorr.

* CAUSTICUS, καυστικός, *urens*, vel *vim urendi habens*, vel dicitur de medicamentis, quæ vehementer calida sunt, & consistentia crassa, quæque ignis instar corpus colliquant, & sæpe escharas, hoc est crustas, ritu cauterii, scil. actualis, efficiunt, Galen. lib. 5. de Simp. Pac. cap. 15. quocirca & ἐγκαρωπικά appellantur. Eorum materia sunt, Lixivium, Calx viva, Auripigmentum, Sandaracha, Chalcitis, & id genus alia, quæ multis salinis accerrimis, lixiviosis, fixis tamen abundant. Quomodo *caustica* operentur in corpus vivum, & mortuum, vid. apud Helment. tract. Ignor. hosp. morb. n. 76. 77. & tr. Potest. medicam. n. 60. Vel dicitur de affectione corporis urente, quæ resultat ex febre ardente, Hipp. 1. prorrh. sect. 2. t. 36. Item de causis externis, quarum virtus est, morbum & acutum, & periculosum, & velocis judicationis reddere, t. 60. Vid. Gal. ad h. l.

* CAUSUS, καῦσος, aliis est καῦσων, quod & Paracels. retinuit, lib. 10. Paragr. par. 3. & Linden. Ex. XVII. par. 198. i. e. *febris ardens*, quæ est species febris continuæ acutæ, cum æstu vehementiori, aliisque symptomatibus, insigniorem sanguinis phlogosin, & incendium arguentibus, proveniens a sanguinis sulphureis portionibus abundantis per causas externas indu-

ducta effervescencia, accensione, & caloris intensissimi per totum corpus diffusionem, nisi summa malignitas adfuerit, in quo casu extrema frigere solent, ex 4. aph. 48. Linden. Exerc. VIII. §. 47. Vocantur hæc febres & πυρετοὶ καυ-
σώδεις, 4. aphor. 54. Paracels. nomine etiam *Flammula* comprehendit in *Fragm. Medic.* Plura de hac febre, hocque nomine καυσὶς apud Hippoc. 4. de R. V. I. A. t. 1. seqq. Foef. in *Oec.* p. 329. Dieter. n. 453. Hofmann. de febr. c. 52. (ubi rationem quoque reddit veræ pronuntiationis per *cau*, non per *cau*, quam de verbo ad verbum excerpfit, quemadmodum alia quoque bene multa, Francisc. Pienf. de febr. tract. spec. cap. 6. pag. m. 79.) Th. Villis de febb. cap. 11. qui meo quidem conto si rem metiri liceret, optime hanc doctrinam exposuisse mihi videtur. *Causus* quoque est epitheton Viperæ, vel serpentis marini, magnitudine cubitali, qui alias & *Dipsas*, item *Prester* vocatur, uti descripsit ex Aetio Forest. l. 30. Obs. 12. in Schol.

CAUTELE, *Cautio*, ἀλάβειν, προφυλακὴ, usitatum Medicis est vocabulum, quando ad evitandam aliquam graviores noxam, aut errorem aliquid præcipitur, aut manifestatur, aut prohibetur. Gal. de subfig. Epir. c. 1. Forest. l. 2. Obs. 10. & 21. in Scholiis, Heurn. passim in not. ad aphor. Hipp. Hujusmodi *Cauteles*, & *Cautiones* plures reperies etiam in Not. Rhodii ad Scrib. Larg. Videatur saltem Index posterior Rhodii h. t. Et Lud. Septalius *Animadversiones*, & *Cautiones Medicas* edidit, quas etiam Joh. Rhodius notis illustravit. In specie *Cautele* Ruell. & Johns. dicitur in arte Spagyrica habitu comparata quædam industria, qua facilius obeunt suas operationes, ac perficiunt artis hujus professores.

† CAUTERIUM FRIGIDUM. Ægin. l. 4. c. 7. non est potentiale, nisi ratione eorum, quæ in igne rutilant, ut putat Holler. de mater. Chir. c. 6.

CAUTERIUM, *Causter*, καυτήρ, καυτήριον, est quod urendi vim habet. Usurpatur tam pro medicamento, quod potestate urit, quam pro ferro candente, cujus usus plerunque necessarius est vel ad sistendum sanguinis profluvium, undecunque manaverit, vel ad intercipiendas defluxiones, vel ad ossa cariota, & maligna ulcera. Id ferrum καυτήρ Hipp. appellavit. (l. de hæmorrhoid. V. 2. quod perperam in edit. Linden. per *Clysterem* in Latin. versum est.) Erat autem, ut scribit Gal. in Exeg. voc. Hipp. æreus calamus perforatus in fundo, per quem parvum ferrum adurens demissum adurebat. Hæc Castellus ex Gorr. Clarius: *Cauterium* duplex est: Aliud dicitur *Actuale*, aliud *Potentiale*. Illud fit igne, vel materia quadam ignita, quæ

varia esse potest, inter quas tamen ferrum candens reliquis palmam præripit usus frequentia. Figura vero, forma, & magnitudo hujusmodi ferramentorum variat pro diversitate partis applicandæ, de quibus consulantur Chirurgiæ Doctores, præsertim Hier. Fabr. ab Aquapend. in *Operat. Chirurg.* & M. Aurel. Severinus in *Chirurg. sua efficaci*, Petrus Paulus Magnus, Chirurgus quondam Romanus in eleganti tractatu Italico de *Cauteriis*, Scultet. *Arm. Chir.* Tab. LV. alique plures. Hoc fit medicamentis Causticis, sive vim colliquandi partes solidas molliores habentibus, quorum etiam formulæ varix extant, lapidis, olei, spiritus, butyri, lixivii, inter quas tamen lapis corrosivus ex lixivio paratus facile primas tenet. Jungat. Paræus l. 25. c. 32. ubi quædam *Cauteria potentia* vocat *Serica*, vel *Holoserica*, vel quod sine dolore operentur, vel quod carius emerit Auctor a quodam Chymista. Rul. & Johns. hanc divisionem ita proposuerunt. *Cauterium*, *Kautin*, est instrumentum Chirurgorum, quo aperiunt cutem, & carnes exustionibus in putridis, & ulceribus obnoxiiis locis. Est etiam medicamentum simplex corrosivum, quo cutis absque dolore fricatur. Plura de *Cauteriis* vide apud Fallop. tr. de *Cauteriis*, Tom. I. Oper. p. 534. seqq. Peculiaris noxæ, & detrimenti ex cauterio sub genu ante purgationem facto, ita ut locus cauterisatus canerosus factus sit, meminit Lanfrancus Tract. 3. doct. 3. c. 18. Rolsink. O. ac M. comm. l. 4. sect. 5. part. 1. seqq. Scrib. Larg. hujusmodi *Medicamenta Caustica*, & *Escharotica* vocavit *Quasi Cauterium*, n. 114. 240. Utrum præferendum sit, num *actuale*, an *potentiale*? non est hujus loci dirimere. Peculiaris *Cauterii potentialis* meminit Libavius parati ex affusa aqua forti, vel spiritu sulphuris in liquorem ferri, Syntagm. l. 6. c. 1. Aliud produxit lib. 8. cap. 38. Helmontii investiva gravis in *cauteria* irrita transeat, de Lithias. cap. 15. num. 12.

CAVUS, κα, um, κοίλον, λη, λον, *Concavus*, dicitur de omni eo, quod *cavitatem* aliquam habet, sive naturalem, sive præternaturalem. In specie vero κοίλα, aliis κῶλα, h. e. *Cava*, dicuntur ex oculorum *cavitates*, quæ in palpebris, qua superioribus, qua inferioribus (quæ tamen quandoque specialiter ὑπόκοιλα, quasi subcava dicuntur) occurrunt, in morbis vero chronicis, & a cruditate obortis, ut cachexiis, diuturnis hæmorrhoidibus, longis mulierum profluviiis, & inchoantibus ophthalmiis, intumescere per flatulentiam quandam solent, qui tumor per verbum Gr. κοιλοιδίαν indigitatur. Meminit hujus quoque tumoris Hipp. 2. de morb. XLV. 7. Sunt & qui *cava*, & κοίλα, inter-

interpretantur oculorum *cavitates*, & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen *κινδοί* dicuntur. *Κοῖλον* quoque vocari, siue *cavum* illam in ima pedis planta *cavitatem*, quæ suspensis tarsi ossibus efficitur, post calcem, quam *πεδίον*, & *planum pedis* sequitur, quod *σηθὸς ποδὸς*, id est *pectus pedis* dicitur, constat ex Hippocr. lib. 5. Epidem. XXI. 3. & Gal. cap. 3. de artic. tr. 92. Jung. Foef. Oec. p. 343. seqq.

CEASMA, *κέασμα*, *fissura*, fragmentum, a verbo *κεῖω*, *findo*, *divido*, quod legitur ap. Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXXIV. 10. XLIII. 4.

† CEBI GALLINÆ, epar torrefactum. Paul. Bagell. de morb. pueror.

CEBUS, *κῆβος*, *Cephus*, *κῆφος*, animal est e simiarum genere, caudam habens, & ancipiti natura partim hominem, partim quadrupedem bestiam imitatur. Aristot. lib. 2. H. A. cap. 9. Dicitur *Cercopithecus*, de quo plura legantur apud Aldrovand. lib. 2. de quadr. vivip. digit. cap. 6. Musculos temporales exiles, & debiles ei tribuit, similes homini, & lyncei, Gal. l. 11. de U. P. c. 2. *Cercopithecus* Indici inusitatae formæ Anatomen descriptam vide in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 36. p. 67. seqq. & alterius Vol. II. Obs. 9 p. 13.

CECHYNOS, *κεχυνὸς*, *hians*, dicitur de brutis, & hominibus, os apertum habentibus, siue ore *hiantibus*. Imprimis tribuitur pisci Asello tale os, uti videre est apud Linden. Ex. XI. §. 61.

CECIS, *κεκίς*. Vide *Cicis*.

CECYPHALOS, & *Cecryphalon*, *κεκρύφαλος*, & τὸ κεκρύφαλον, *Reticulum* dicitur, quo mulierum crines continentur, & religantur. Dicitur & *κεφαλοδέσμιον*, item *προκύφωτον*. Meminit Hipp. de Steril. XI. 6. 8. & de Superfæt. X. 6. 8. Ob similitudinem quoque *Reticulum*, *κεκρύφαλος*, dicitur quadrupedum ruminantium una maxilla dentatorum ventriculus peculiaris, qui omasum præcedit. Arist. l. 2. de H. A. c. 17. Barth. l. 1. An. c. 9.

* CEDMA, *κέδμα*, diuturna dicitur ad articulos defluxio, præcipue in coxendicem. Hipp. l. 6. Epid. l. 5. c. 22. Gal. in comm. Prosp. Mart. *κέδματα*, quartam speciem Arthritidis constituit. Vide *Arthritis*. Quibusdam vero ea quoque, quæ partes genitales occupat, *κέδμα* vocatur, Foef. in Oec. p. 331. Keuchen. ad Seren. p. 280. Usus est hac voce etiam Hipp. aliis in locis, v. g. l. de A. L. l. LII. 1. lib. de Loc. in Hom. XIX. 1. 3. l. 1. de morb. III. 11. & l. 7. Ep. LVII. 12.

CEDELAUM, *κεδρέλαιον*, *oleum Cedri*. Vide *Cedria*.

† CEDRIA, vulgo Kotranum, vulgo Gallotum, Gal. Refina, lacryma, pix. Pet. Bello-nius de medicato Cadavere conservando, l. 3. cap. 1.

CEDRIA, *Cedrium*, *Cedrinum*, *κέδρα*, *κέδρων*, *κέδρωνον*, plerunque indifferenter accipiuntur, cum pro oleo, quod e Cedro nascitur, tum pro pice, vel *resina Cedri*, e magna Cedro, quæ *κεδρελάτη* vocatur, emanans, quæ nihil aliud est, quam cruda *Cedri lachryma*. Illud habetur liquidius, hæc solidior. *Cedri* meminit Hipp. l. 2. de nat. mul. XXIX. 81. & 141. l. 1. de morb. mulier. CXI. 13. Jung. Foef. dict. loc. *Cedrinum* pro *Cedria* etiam accipi, patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. collato cum l. 2. c. 1. *Cedria* quoque mentionem fecit Scribon. Larg. num. 58. & 267. ad quæ loca vide notas Rhod. *Cedria*, Gummi *Cedri*. Rul. in Lex. *Cedrinus* etiam dicitur de morbis; sed quinam illi sint, non exponit. l. 1. Paramir. de orig. morb. ex trib. primis subst. c. 6.

CEDUE, idem quod *Aer*. Rul. in Lex.

CEDURINI, legitur apud Paracels. de vit. long. l. 5. c. 5. quamvis non certo constet, quid hoc vocabulo velit intellectum.

CEIMELION, *κεμήλιον*, est pretiosa supellex recondita, aut opes reconditæ. Usus Hippoc. metaphorice de imperitia dicens, quod sit malus thesaurus, & *κακὸν κεμήλιον*, malæ opes reconditæ, in Lege III. 6.

CEIMENON, *κέιμενον*, quod reponitur. Dicitur de urina, quæ in matula reponitur ad iudicium, ut subsideat. Hipp. l. 1. Ep. ægr. 2. & 4. & 5. l. 3. ægr. 2. Aliquando tamen & de faucibus non inflammatis usus est, *φάρυγξ & φλεγμονή*, *κεμήν* & *κεμήν*, quomodo id exponi debeat, non adeo certo constat. Mihi videtur potius de *uvula*, siue columella commode posse intelligi, quæ subsidet, etiam si non fuerit inflammata. Vallesius in com. ad h. l. nimir. l. 2. Ep. f. 2. t. 28. metaphorice exponit pro faucibus afflictis, compressis, male habentibus. Cum interpretes in multos, & varios sensus abeant, quemlibet suo abundare sensu permittimus.

CEIRIÆ, *κέρια*, *lembrici laci*. Gal. l. 4. M. M. c. 17. Vide *Helminthes*.

* CELE, *κήλη*, id est, *Hernia*, ramex. Vernacule per *Rupturam* exprimitur. Vide *Hernia*.

CELEFOLI, est materia mucilaginosæ de stel-lis, & ingreditur compositionem Spermioli Parac. de ulc. & apost. c. 5. quamvis in ventriculo eodem libro legatur *Cerefoli*.

* CELER, *κεχὺς*, dicitur, qui brevi tempore motum suum perficit, v. g. Pulsus *celer*. Gal. lib. 2. de dign. puls. c. 1. aut cum brevi tempore arteria distenditur, lib. 1. de diff. puls. cap. 7.

Medicamentum celeres affectus habens, Scrib. Larg. num. 28. *Celeris* perfusio, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50. quamvis Gal. in comm. existimet, ibi potius *πυκνὸν*, frequentem, intelligi, cum sæpe *celer* cum frequente confundatur. Enimvero frequentia præsupponit *celeritatem*. *Celeres* excretiones, 2. aph. 18. Adde Dieter. num. 816.

CELERITAS, *ἑλότης*, Galen. lib. 2. de dign. puls. cap. 1. Est proprietas motus, 1. 3. de diff. resp. cap. 3. Cui opponitur *βραδύτης*, tarditas. Infinita *celeritas*, Scribon. num. 221. Dicitur & *Velocitas*.

CELERITER, *ἑλότης*, *ἑλῶ*, *ἐν ἑλῶ*, cito. Jungitur cum adverb. *αἰσρόως*. Hipp. 2. aph. 18. Jung. Dieter. n. 816. Cito, vel *celeriter* sanescere, legitur 1. 1. de morb. mul. XCII. 14. & *celeriter* curam adhibere, ibid. 15. Ulcera cito putrescere, cito augeri, ibid. 16. *Celeriter*, & cito sumptum excreare, 2. prognost. t. 43. Cito, & *celeriter* mori, lib. 3. de morb. IV. 11. Jung. Foef. p. 612. *Celerius* etiam pro *celeriter*, Scrib. n. 46. 1c6. *Celerrime* n. 128.

CELIS, *κηλὶς*, i. e. *Macula*, idem quod *σπίλον*. Vide *Macula*.

CELLÆ, vocabantur partes Balnei, testudinis instructæ, & concameratæ, cum ad sudationem, tum ad lavacrum destinatæ. Fumanell. de Baln. in princ.

CELLO, *κῆλλω*, i. e. *moveo*. Linden. Ex. XI. §. 38.

CELLULÆ, vocantur in Intestino colo spatia illa, & cavitates, in quibus stercorea aliquandiu morantur, quarum descriptionem, & delineationem vide apud Barthol. Anat. 1. 1. cap. 11. p. 91. 94.

CELONEUM, *κηλῶνιον*, instrumentum est mechanicum, quod sursum, deorsumque tollitur, more oscilli, & alternis hinc inde suspicit, & despicit. Turneb. 6. Advers. 18. Hujus similitudinem quandam habent, ideoque idem nomen occuparunt instrumenta illa hodie architectis usitata, quibus lapides, & alia tollunt, motu rotæ, quam unus, & alter bajulus calcando circumagat. Habent enim superius quasi collum quoddam oblongum; verum quod non est mobile, ut in illis veterum *κηλῶνεϊσις*, qualia fere sunt in puteis villaticis. Talia instrumenta dicuntur alias *Grues*, *Ciconiæ*, *Tollones*, vel *Tollenones*. Meminit hujus vocabuli Gal. 1. 7. de U. P. c. 7. Jungatur C. Hofmann. in comm. n. 250.

CELOTOMIA, *κηλοτομία*, id est *Herniæ sectio*. Legitur in Ephem. Nat. Curios. Dec. II. Ann. III. Obs. 95.

CELSA, musculus vitæ, pulsus per singulas partes corporis oberrans, *Das Serq.* Rulan. in

Lex. Sed Paracelsus inter affectus cutaneos refert, annumerans *Testudinibus*, 1. de ulcer. & apostem. cap. 31. & provenire a sale accidentali coagulato. Est flatus, vel vapor, vel spiritus quidam spurius, & sylvestris, sub corporis integumentis delitescens, & exitum motu suo quaerens.

CEMENTATIO, *Cementum*. Vide *Cementatio*.

CENCHRAMIS, *κεγχραμὶς*, *granum in sicu* dicitur, vel carica, quod milii granum & magnitudine, & colore, & figura referat. Usus Hipp. 1. de nat. mul. C. V. 12. Gal. 1. 1. de S. F. tit. *Mespilum*.

* **CENCHRIAS**, *κεγχρίας*, (a *κύνχη*, quod *milium* significat) vel est epitheton *Herpetis*, qui propterea *Herpes miliaris* dicitur. Gal. 1. 14. M. M. c. 17. Vide *Herpes*. Vel epitheton est *serpentis*, qui & *Cenchrites*, & *Cenchrius* dicitur, & *Acontias*, *ἀκοντιάς*; estque magnitudine duorum cubitorum, figura crassa in tenuem abeunte, colore viridi, maxime juxta alvum, ut milium colore referat, unde nominis ratio. De ejus natura, & morfu, & nocumentis vide Aetium 1. 13. c. 27. Aegin. 1. 5. c. 18. qui *κέγχρεον* vocat, Forest. lib. 30. Observ. 12. Schol. Aldrov. 1. 1. de serp. & drac. c. 12. & 13. Vide *Faculus*. Mentionem quoque facit *Cenchritarum avium*, ex Oppiano Aldrov. 1. 19. Ornithol. c. 18. & inter anseres feros refert, qui laqueis, & retibus capiuntur.

CENCHRIS, *κέγχρης*. Vide *Tinnunculus*.

CENEANGIA, *κενεαγγαίη*, proprie, & primum *vasorum inanitionem* significat, atque ob id *astitia*, id est ciborum abstinentia, *κενεαγγαίη*, id est *vasorum inanitio* sæpius dicitur, tanquam nomine generis etiam in specie homines uti consueverint. Gal. 2. de R. V. I. A. t. 47. Hæc Castell. Cæterum *κενεαγγία*, vel *κενεαγγαίη*, in genere *vasorum exinanitionem* significat, quæ fit ob evacuationem, siue ea sit sensui manifesta, siue occulta. Et in hac significatione sæpe usus est Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 19. 21. f. 2. t. 47. 1. 3. de morb. II. 22. & 1. 1. de morb. mul. XIV. 6. Quod vero in specie etiam significet purgationem artificialem, in 1. aph. 2. quod vult Valles. in comm. & subscribit Dieter. num. 455. nullam plane video rationem. Quin potius existimo, sanguinis e vasis evacuationem primario spontaneam, consequenter tamen & artificialem illo vocab. intelligi, quemadmodum hoc in Disp. ad hunc aph. demonstravimus. Adjectivum quoque *κενεαγγινός* legitur apud Hipp. 1. de Humid. Us. V. 11. & 1. prorrh. f. 2. t. 5. Verbum *κενεαγγέω* occurrit 1. 1. de morb. mul. XVI. 4. f. 3. de artic. 56. & f. 4. t. 41. Jung. Foef. p. 332.

CENEURIUM, κενέβριον, κενέβριον, significat carnem morticinam, κρέας νεκρομαζόν, ἢ θνητῶν. Erotian. ex Hipp. quamvis Foësius in hoc invenire haud potuerit. Vid. Oecon. pag. 332. seqq.

* **CENEON**, κενών, significat vel totam illam alvi cavitatem, quæ a costis ad ossa illi subrenditur, vel laterum mollitudines, & inanitates, quæ præcordiis subsunt, in quibus mesenterium, & tenuia intestina continentur. Vocatur & λαπαίον, λαγών, item Ile, Iliæ, Gal. comm. 2. progn. t. 1. & c. 2. de iis, quæ in medic. 7. 16. Hippoc. Coac. t. 452. & alibi sæpius, quæ loca vidè apud Foëf. Oecon. p. 333. Κενών, id est ile, locum eum vocat Hipp. qui inter Iliorum ossa, & costas spurias intercedit, propterea quod κενός, id est vacuus, & cassus ossibus est, quasi cassum dixeris. Gal. c. 3. de artic. t. 74. Locus etiam, ubi umbilicus infantum est, κενών dicitur. Mosch. de morb. mul. c. 41.

CENEOS, κενός, idem quod κενός, vacuus, inanis. Vide Cenos.

CENIGDAM, Cenigotam, item Ceniplam, Cenipolam, instrumentum notat Chirurgicum, quo cranium aperitur in Epilepsia. Paracels. lib. 3. Paragraph. cap. 4. §. 1. Johnf. in Lex.

CENIOTEMIUM, est remedium purgans in morbo Gallico, apud Paracels. l. 2. de vit. long. c. 3. sed quale sit, non expressit. Dolæus vero scripsit esse Mercurium specificè ad Luem Veneream præparatum. Encyclopæd. l. 3. c. 15. §. 9. p. 663.

CENOS, κενός, Jon. κενός, id est, vacuus, inanis; item γανυς. Hipp. 7. aph. 24. & 2. de iis, quæ in Med. t. 9. ubi vid. com. Gal. Opponitur plenus, πλήρης, Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6. Quid sint κενὰ χῶρα πνεύμονος, vacua loca pulmonum, vide apud C. Hofm. de U. P. n. 456. Κενόν etiam spatium significat in capite, 7. aph. 51. Vide Vacuus.

CENOSIS, κένωσις, a κενόω, vacuatio, evacuatio, exinanitio, dicitur generaliter, si quid vel naturæ sponte, vel arte Medici ex toto corpore, vel aliqua parte detrahatur, & expellitur. Quod si totalis, vel universalis fuerit, simpliciter κένωσις vocatur. Si vero portio saltem aliqua subtrahatur, δότικένωσις, abevacuatio appellatur. Opponitur repletio, πλησμονή, 2. aph. 22. Meminit quoque aph. 8. item 1. aph. 3. 4. aph. 41. & c. Jung. Dieter. num. 458. Varias evacuationis species vide propriis suis nominibus, & locis.

CENTAURUS, κένταυρος, significat monstrum, superiore parte quidem hominem, inferiore parte equum referens. Hoc fabulosum esse, &

per rerum naturam fieri non potuisse, demonstrat Gal. l. 3. de U. P. c. 1. ubi vide C. Hofmann. n. 114. 119. 122.

CENTO, κέντων, vestem e variis panniculis contextam pauperculorum significat. Meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 14. de vase probe panniculis investiendo, & circumcommuniendo.

CENTOTAUROS, κεντόταυρος, idem quod Centaurus, Hofm. n. 118. d. 1.

CENTRATIO, legitur apud Paracels. lib. 4. Chirurgic. de ulcerib. cap. 3. & intelligitur principii salini mutatio in corrosivam, & exulcerantem qualitatem. Unde & Centrum salis dicitur principium ulcerum, ibid. & c. seq.

CENTRIUM, κέντριον, epitheton Emplastri cujusdam, a verbo κεντρίν, pungere. Ut ita huic respondeat Germanicum Stich-Dflaster. Meminit hujus Galen. lib. 1. de C. M. P. G. cap. 10.

CENTRINA, κεντρίνη, piscis aculeatus, a κεντρίν, pungere, cujus descriptionem, species, usum in cibis, & medicina vide sis apud Aldr. l. 3. de pisc. c. 41.

CENTRUM, κέντρον, proprie vocatur circuli medium punctum. Gal. l. 10. de U. P. cap. 12. Enimvero frequentissimo quoque in usu hujus vocabuli impropria, tropica, & ænigmatica acceptio apud Paracelsum, ejusque sectatores veteres, & recentiores est, dum per centrum denotatur sedes principalis, radix, fundamentum, & principium alicujus rei; & huic notitiæ tantum tribuunt, ut veræ scientiæ abyssum in ea ponant; & quicunque veri puncti, & centri rationem cognoscit, nihil in rerum natura unquam ipsum latere possit, cujus non perfectam habeat scientiam, verbis Crollii in Basil. Chym. Ita Centrum universi ipsis dicitur DEUS, Centrum omnium creaturarum homo. Centrum vitæ Cor, & spiritus animalis cerebrum. Paracels. Tab. V. Theoricæ. Centrum mulieris matrix, Paramir. lib. 4. de orig. morb. matric. Centrum carnis in dorso. Schol. in LL. de Tartaro. Describit vero etiam centrum medietatem duorum membrorum, ibid. Ita centrum spinæ dorsi est media duarum vertebrarum junctura. Imo cuilibet morbo suum est centrum, sua centratio, Paragran. tr. 2. de Astron. Hoc morborum centrum, & locum exacte cognoscere, hoc opus, hic labor est, l. de Icteric. c. 2. Centrum morborum dissolutorum dicitur Stomachus, l. 1. Paragraph. cap. 1. §. 1. Centrum colicæ Intestina, Schol. in LL. de Tart. Centrum terre dicitur Spagyricis locus vacuus, ubi nihil quiescere potest. Leschus de Lapid. Philos. tr. 2. Th. Chym. Vol. IV. pag. 423. Be quis omnes nugas colligeret? Centrum ovi dicitur vitellus, apud Rul. in Lex. Plura videantur

tur in Th. Chym. Vol. I. v. g. pag. 266. 391. 358. 467. 484. Meminit etiam *centri* sapius Joh. Joach. Becherus in sua Metallurgia tit. 57. At Andr. Libav. hanc parabolicam, & mysticam *centri* significationem graviter perstrinxit in Exam. Philos. vivent. Hartman. s. 6. *Centrum* illius sapientiae Severinianae, & Paracelsicae esse Chaos errorum, stultitiae Peripheriam, Labyrinthum impietatum, abominationum, mendaciorum, & s. 38. *Centratum vinum correctum* legitur etiam apud Parac. tr. de Colica, sed quale sit, non exponit.

CENTUMCELSIS, Thermæ quondam celebres in Tuscia Italiae. Vide Joh. Rhod. ad Scrib. L. n. 146.

* CEPHALAEA, κεφαλαία, cerebri, & membranarum ejus symptoma, est Capitis diuturnus dolor, difficulter solubilis, qui a prava occasione vehementes habet accessiones, ita ut neque voces, aut motum tolerare possit infirmus, sed tranquillitatem, obscurum cubiculum quærat, ob doloris vehementiam, cum nonnulli veluti malleo se percuti, alii caput sibi contundi, distendique sentiant, non paucis ad oculorum radices dolor extendatur, (quod signum est cerebri membranas affectas esse. Nam quandoque in Pericranio tantum est, qui in superficie solum hæret dolor) suis intermissionibus circumacti, non secus ac qui *cephalalgia* laborant. Sed in *Cephalaea* affecta partes redduntur multo debiliores, quam in *cephalalgia*. Gal. l. 3. de I. A. cap. 9. & l. 2. de C. M. S. L. cap. 2. Brevius ex Aretei lib. 1. de chron. aff. 2. ita describitur, quod sit Capitis dolor inveteratus, ægre cedens, contumax, & pertinax. Jung. Dieter. num. 459. & Foef. in Oecon. p. 335. Differt a *cephalalgia*, ut magis, & minus. Thomas Vvillis de Anim. Brutor. Part. 2. cap. 1. appellat *Dolorem capitis habitualem*, quemadmodum *cephalalgiam* Accidentalem, vel *Occasionalem*. Causam vero *cephalææ* peculiarem geminam esse recte statuit, unam partis affectæ, hoc est fibrarum nervearum ad membranas, tendines, carnes musculosas, aliaque corpora sensilia pertinentium, vel malam conformationem, vel debilitatem, alteram materiæ morbificæ, sanguinis, feri, succi nutritii, liquoris nervosi, vitiose dispositorum promptam, ac facilem congestionem; quæ omnia prolixius deducta dict. loc. repeties.

* CEPHALALGIA, κεφαλαλγία, quibusdam, (sed fortassis vitiose) *cephalargia*, vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 99. quamvis Phavorinus defendat, vid. Rhod. in not. pag. 162. Accipitur quandoque late, & generaliter pro omni capitis dolore; aliquando strictè pro dolore ca-

pitis, qui nec diuturnus est, nec cum magna capitis imbecillitate conjunctus, sed qualis a crapula, a sole, a labore, aut febribus excitari solet. Galen. lib. 2. C. M. S. L. cap. 1. & 2. Meminit Hippocr. 3. aphor. 13. inter morbos æstatem siccam, & autumnum pluviosum sequentes. Et hæc species non præsupponit aliquam præviam partium capitis pravam dispositionem; sed saltem a causa occasionali humores, & spiritus vitiosam acquirunt dispositionem, & ita fibras dictas earum continuitatem diversimode solvendo afficiunt, doloremque gignunt. Vid. Thom. Vvillis dict. l. Jungantur alii Practicorum libri. Capite dolentes dicuntur κεφαλαλγιοι, Hippocr. 1. prorrh. sect. 2. tract. 56. Apud Scribon. num. 206. etiam κεφαλαλγία de diuturno capitis dolore exponitur.

CEPHALE, κεφαλή, id est Caput. Vide Caput.

* CEPHALICUS, κεφαλικός, dicitur de omni eo, quod ad caput, ejusque partes pertinet. Ita *cephalica vena*, κεφαλική φλέψ, dicitur ramus superior venæ Axillaris, sive Humeralis, quia in capitis affectibus secari solet ab antiquis, & Chirurgis recentioribus sive imperitis, sive superstitiosis, quamvis nulla peculiaris præ aliis venis cum capite sit communio. Barthol. Anat. libell. 1. cap. 7. Ita *cephalica medicamenta*, κεφαλικὰ φάρμακα, dicuntur, quæ specifica quadam virtute, & idiosyncrasia capiti prodesse creduntur. Jonston. Syntag. lib. 4. Therapeut. Tit. 4. cap. 1. art. 1. & 2. Vel ita describi possunt, quæ nervos respiciunt confortandos, qualia omnia particulis subtilioribus prædita acrium spicula mitigant, & sine impedimento in ipsos spiritus animales penetrant. Suntque ut plurimum volatilia: nam fixiora per accidens talia saltem dicuntur. J. H. Junken. Chym. Exper. Part. II. sect. 1. cap. 7. Specialiter vero, & strictè *cephalica Emplastra* vocantur, quæ capitis fracturis usque ad crassiæ meningis duplicaturam pertingentibus destinata sunt, quorum virtus est, ut ossium squamam sursum attrahant, & in pristinum locum revocent, & fragmenta tum ex capite, tum ex aliis corporis ossibus educant. Nonnulli communi genere hæc etiam vocant *Catagmatica*, proprie vero nuncupata *cephalica fortiora* sunt. Siquidem ex alto superficiem extimam non ossa modo, sed his multo quoque magis humorem aliquem crassum, & viscosum, vel omnino depravatum, sua caliditate attrahunt. Castell. ex Gal l. 2. de C. M. P. G. c. 18. Ant. Sarracen. in not. ad Dioscor. p. m. 61. Scrib. num. 201. Horum materiam vide etiam lib. 3. M. M. cap. 2. *Cephalica* quoque accipitur pro *cephalal-*

phalalgia a Parac. l. 2. de Tartar. tr. 3. cap. 4. in explic.

CEPHALINE κεφαλίνη, vocatur juxta Gorræum ea linguæ pars, quæ est ad fauces, quam & γεῖον plerique nuncupant, quod in ea gustus putetur esse acutior. Enimvero mendum mihi videtur subesse, cum nec Barthol. nec C. Hofm. nec Lindenius hujus nominis in descriptione Linguæ partium meminerint, accurati alias Græcorum terminorum indagatores. Quid? quod nec ratio hujus appellationis ulla sese offerat.

CEPHALOIDES, κεφαλοειδής, significat *capitis formam habens*, non vero capite præditum, uti Gorræus iterum perperam exposuit. Ita Papaver, Pœonia, & aliæ herbæ secundum signaturas plantarum Crollianas κεφαλοειδής dici possunt.

CEPHALOTOS, κεφαλωτός. Vide *Capitatus*.

CEPHALOS, κεφάλω, non est idem, quod *Capito*, quamvis ita Latine reddi possit; sed in specie est Epitheton quorundam piscium *Mugilæ* dictorum, non tam quod capite sint grandiore, sed quod caput in metu abscondant, totos ita occultari credentes. Aldrov. lib. 4. de pisc. c. 6. Gal. l. 3. A. F. c. 25.

† **CEREA**, vel *Cera*, sordes atrium, ex Math. de Grand. in IX. Rhaf.

† **CERA VIRGINEA**, Scrib. Larg. Vulgo propolis Holler. de Mat. Chir. in Præfat.

CERA, κηρός, quid sit, notum est, nimirum nihil aliud, quam Favi, ex quibus mel est expressum. Aldrovand. lib. 1. de insect. cap. 3. ubi prolixam de *cera* historiam, & usum varium reperies. Vel est expressorum favorum recrementum, uti Gorr. descripsit. Unde & iisdem cum melle particulis constare, sed flexilibus ramis tenacius sibi implicatis, & multo crassioribus, nec spicula sua facile exerentibus scribit Junk. Chym. Exp. P. I. sect. 2. cap. 9. Medium quodammodo tenet calefacientium, refrigerantium, humectantium, siccantium, ita tamen ut ad caliditatem inclinet. Partium quadantenus est crassarum, & emplasticarum. Ideoque digerit, maturat, &c. Gal. l. 7. de S. Fac. §. h. t. Dioscor. lib. 105. Schrod. lib. 5. cl. 4. num. 94. *Ceræ* resolutionem Chymico-Physicam vide in Junken. Chym. Med. Phys. P. 1. sect. 2. cap. 9. pag. 139. seqq. Adeo usitata officinis est, ut vix emplastrum reperias, cujus non exhibeat consistentiam. Hinc *cera* materies Emplastrorum dicitur, Gal. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 2. *Cera Virginea*, quid sit, Vide *Propolis*. Curationem ridiculam Choreæ S. Viti ex iracundia, quam Vitistam dixit, per *ceream* imaginem, vide apud Parac. de morb. ament. tr. 2. cap. 3. *Ceram Ponticam* optimam olim ha-

bitam fuisse, constat ex Galen. dict. l. & passim aliquoties, nec non ex Scrib. Larg. num. 86. ubi vid. not. Rhod. Hoc certum est, quod habeat, pro favorum viribus, ex quibus exprimitur, varias facultates. An *flava* semper sit præferenda *albæ* per insolationem, uti vult Fr. Hofm. in clav. Schrod. ad dict. l. dubitatur, quia aliquando saltem corpus, & materiem alicujus mixti præbere debet, non vero virtutem aliquam, vel efficaciam. *Ceræ chymicæ* quæ sint, vide apud Rolfink. Chymicæ lib. 5. sect. 14. cap. 4. *Cera sacra*, idem quod *Virginea*, Rhod. ad Scribon. Larg. num. 84. *Cera tracta*, Κηρός ῥακτός, quid significet, vide apud Keuchen. ad Seren. pag. 101. scilicet *cera* tractatione dealbata. A Sereno dicitur *cera coacta*.

* **CERÆAE**, κηραῖαι, dicuntur ex mulieres, quarum uterus propriis ex morbis, tum qui in processibus, & cornibus consistunt, tum qui in collo, aut fundo, vel aliquando plura, quam prius, vel aliquando pauciora, aut nulla, vel mala excernit menstrua, Gal. 3. de sym. caus. c. 4. (quamvis in Græco textu vocab. hoc non extet) sed potius ipsa cornua uteri, uti recte Horr. & Linden. in Phys. Med. docent. Vocantur alias & κληκίται, cirri, Gal. l. de dissect. vulv. c. 3.

CERAGO, κηραγωγέ, est alimentum, quo apes vescuntur mellificantes. Arist. l. 9. H. A. c. 40. Aldrov. d. l. c. 1.

CERAMICE, *Ceramitis*, κηραμική, κηραμίτις, scil. γῆ, significat *terram figulinam*, argillam, apud Hipp. l. 1. de morb. XII. 13. l. 3. 1. 18. de int. affect. IIX. 10.

CERAMIUM, *Ceraminum*, est nomen mensuræ liquidæ, quæ Latinis *Amphora* dicitur, vel *Cadus*, continens in Italia Choas 8. Notabatur olim κρη, Galen. l. de pond. & mens. c. 2. & 3.

CERAMOS, κέραμο, fictile, tegula. Gal. l. de temp. c. 6.

CERANITES, κηρανίτις, (quamvis in Gr. Basil. legatur κηραντό, fortassis mendose) epitheton Pastilli multiplicis usus, apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 12. circa fin.

CERANTHEMUS, κηράνθεμο, epitheton apum glutinis, apud Aldrovand. dict. loc. l. p. 84.

CERAS, κέρας. Vide *Cornu*.

CERASIATUM, est nomen medicamenti purgantis, ex succo cerasorum, & pomorum dulcium purgato, cum essentia Mercuriata paratum, apud Libav. Syntag. Arc. Chymic. lib. 8. cap. 12.

CERASMA, κέρασμα, a verbo κράσσειν, vinum aqua miscere. Lang. lib. 1. epist. 29. significat aquæ

aqua mixturam, qua aquæ frigiditatem calidiorē addita frangimus, uti vult Gal. in comm. ad de R. V. I. A. notante Gorr.

CERASOPHOROS, κερσοφόρος, i. e. *Cornutus*. Vide *Corniger*.

CERASTES, κέρσης, κέρσης, nomen est serpentis, vel viperæ, ita dictæ ab eminentiis alias binis, alias quaternis, & juxta Solinum, Plinium, & Arabes, quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præ se ferunt. Sarac. in not. ad Dioscor. p. 136. & 137. a. Meminit & Galen. ex poemate Andromachi de Theriac. ad Pis. cap. 6. Est vero longitudine cubitali, ad summum duorum cubitorum. Corpus ei colore arenosum, juxta caudam desquamatum, morsu nocentissimum, contra quod virus vide remedia apud Diosc. Theria. c. 16. Aet. lib. 13. c. 28. Jung. Forest. l. 20. Obs. 12. Schol. imprimis Aldrov. l. 1. de serp. & drac. cap. 4.

CERATIO, κήρησις, κατηκήρησις, ἐγκήρησις, *inceratio*, denotat actum, quo aliquid cera involvimus. Chymici utuntur hac voce de magisterio Lapidis, Rolfink. Chym. l. c. 2. Rulandus vero ex Gebero definit, esse mollicationem rei duræ, vel succi non fusibilis ad liquefactionem. Dicitur autem hic modus *ceratio*, quod medicinam Philosophicam instar ceræ igni admotæ facile liquefcentem reddat. Quando enim Philosophi (Spagyrici) argentum vivum in aurum, aut argentum convertere volunt, necesse est, ut habeant medicinam fluentem, quæ subito ante fugam ejus in profundo illi adhæreat, ipsique per minima jungatur, & illud inspisset, atque sua fixatione in igne conservet, quousque adveniat illi majoris ignis tolerantia, ejus humiditatem consumentis, & convertat illud per hoc artificium in momento in solificum, & humificum verum, secundum illud, ad quod medicina fuerit præparata. Fit autem *ceratio*, quando corpus siccum, & durum suo humore, reiterata frequenti imbibitione, perfunditur. Hæc Ruland. & ex hoc Johnf. *Cerare* quoque iisdem dicitur incorporare, vel miscere. *Ceratio* fit, quando continuo calore fluida fit, ac mollis materia. Gerar. Dorn. de transmut. metall. c. 8. fin. Th. Chym. Vol. I. p. 380. *Cerantur* corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo, vel *cerando*. Melior *inceratio* fit cum Azoth vivo, i. e. Mercurio, & gutta saponis. Richard. Anglic. Rosar. min. c. 12. Jung. Alb. Magn. Alch. in Th. Chym. Vol. II. pag. 412. 442. & Vol. III. pag. 76. seqq. & 370. Vol. IV. pag. 408. 749. 741. 771. 857. lib. de lapid. phys. condit. cap. 1. Ad summam, *ceratio* est species Fusionis, vel Colliquationis.

CERATITES, κερπίτης, est *Unicornus fossile*. Vide *Monoceros*.

CERATIUM, κέρσιον, primo denotat *Siliquam* fructum arboris ejusdem nominis, quæ & *Ceratonia* dicitur. Hanc pravi succi edulium appellat, lignosum, ac concoctu difficile, Gal. l. 2. de Alim. Fac. c. 33. Quæ significatio non est hujus loci. Secundo est nomen ponderis antiqui minoris, continens *grana quatuor*. Dicitur & *Karat*. Alii dicunt, habere duos æreos cum duabus tertiis particulis. Gal. de pond. & ment. c. 3.

CERATOGLOSSI, κερτόγλωσσοι, vocantur bini Musculi linguam recta deorsum versus interiora moventes, si simul agunt, si vero alteruter, ad latus alterutrum flectens, de quibus vide Barthol. l. 2. Anat. c. 13. p. 550.

* CERATOIDES, κερτοειδής, *Cornea*, seu *corniformis* tunica, vel membrana oculi secunda est, a dura meninge orta, (tunicam choroidem complectens) crassa admodum, sed parte ejus media tenuissima, & densissima, splendida, ad splendorem recipiendum, & transmittendum, cornibus admodum extenuatis similis; unde eam a cornu similitudine *Ceratoidem*, *Corneam*, & *corniformem* appellant, Gal. l. 10. de U. P. c. 3. Jungatur Barthol. Anat. l. 3. c. 8. p. m. 515.

* CERATOMALAGMA, κηρωτομάλαγμα, non differt a *cerato*. Vide *Ceratum*. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11.

CERATUM, vel *Cerotum*, κηρωτόν, vel κηρωτή, item *Ceratomalagma*. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11. est medicamentum Topicum, vel externum, consistentia medium inter Unguentum, & Emplastrum. Foef. pag. 337. Nomen a *cera* habet. Vocant & *ceroneum*. Fiebat olim ex oleo, & *cera* tantum. Cæterum confundunt cum unguento sæpius; proprie tamen medicamentum est consistentia medium inter Unguentum, & Emplastrum, illo durius; hoc mollius. Horum compositionem videsis apud Schrod. l. 2. f. 1. c. 10. aliosque. Veteribus non fuisse unam *cerati* consistentiam, aut temperaturam, sed aliud quandoque spissum, aliud tenerum, demonstrat Joh. Rhod. ad Scribon. L. num. 81.

CERAUNIUS, κεραινός, dicitur vulgo *lapis fulminens Dunnerstein cuneus fulminis*, quia communi etiam modernorum Physicorum, & Cartesianorum consensu creditur cadere de nubibus cum tonitru, & esse nihil aliud, quam corpus solidissimum, genitum in magno fulmine ex diutina exhalationis valde terrestris, & densæ inclusione, quæ cum invehitur in nubem frigidam, & aquosam, ab humore circumfuso conglobatur, & conglutinatur, hujus-

modique massam, & mixturam facit, & ab igne sulfureo in solidissimum corpus lapideum induratur. Varia quoque forma, & coloribus variis exornatus visitur, prout variæ, ac diversæ sunt exhalationes terrestres, & metallicæ ab inferioribus ad superiores partes exhalantes. Plura de hoc lapide vid. apud Andr. Chiocc. in Mus. Calceol. f. 3. p. 305. seqq. Rul. & Johnf. in Lex. Dicitur provocare dulces somnos, valere contra fulmina, & ad prælia, & causas vincendas; qua fide, alii videant.

CERAVNOCHRYSOS, κερωνόχρυς, est Aurum fulminans, vel sclopetans. Rolfink. Ch. l. 5. f. 2. c. 27.

CERAVNOS, κερωνός. Vide Fulmen.

CERBERUS, κέρβερος, præter propriam Canis infernalis Ethnicorum tricipitis significationem, in foro Chymico denotat triplicem Mercurium ex sale, hydrargyro, & calcantho. Libav. Synt. Arc Chym. lib. 7. cap. 10. Cerberus quoque *iriceps* vocatur medicamentum purgans famosissimum, ex Diagrydio sulphurato, Antimonio diaphoretico, & Cremore Tartari paratum, a D. D. Vvedelio magnopere laudatum, quamvis loco scamonii sulphurati refinam illius sumendam esse, ceu magis efficacem, suaserit. Ph. L. A. F. R. l. 2. f. 4. cap. 2. p. 168.

CERCHNALEON, κρχναλέον. Vide Cerchnos.

* CERCHNOS, κέρχνος, κέρχνον, κέρχνω, κέρχω, exaspero, raucum sonum edo, item κρχμός, est asperitas quædam faucium, & raucus sonus gutturis, cum exiguo ad tussendum conatu, ita ut sicut vomitum nausea, ita tussim hoc symptoma præcedat, ex Gal. l. 2. de caus. sympt. c. 4. & 5. Causa ex natura catarrhi, & tussis petenda. Imprimis alimenta κρχνάδες accusantur ab Hipp. 3. de artic. t. 61. qualia sunt pingua, acida, & acria. Κρχναλέον, vel κρχναλέον dicitur etiam sonus creperus, & raucus in faucibus, l. 7. Epid. VII. 3. & XI. 7. ubi υποκρχναλέον legitur. it. XII. 6. tussis rauca βήξ κρχναλή.

* CERCIS, κρχίς, Radius, duas obtinet potissimum significationes: (1.) denotat Os cubiti, vel Brachii superius, quod & brevius, & minus statuitur, quod cum altero osse, Ulna, ὠλένη, Gr. dicto, Brachium constituit: ita ut Radius ulnam inferius, hæc illum superius excipiat. Vid. C. Hofm. de U. P. n. 92. Lind. Med. Phybol. l. 2. c. 14. & 74. seqq. Barthol. Anat. libell. 4. c. 20. (2.) instrumentum, quo medicamentum teritur, & movetur, veluti rudicula, aut pistillum. Galen. l. 3. de C. M. S. L. cap. 3. Dicitur alias & ῥιβήδιον, atque ὕψος, item δοιδύξ, quod etiam cochleare significat. Jung. Foef. p. 334.

CERCOPES, κέρκωπες, dicuntur *versuti*, & notæ fraudulentæ homines, ut satis indicat pro-verb. κρχώπων ἀγορὰ, cercorum forum, vel cētus. Meminit Galen. in lib. de prænot. c. 9. ubi pro impostoribus, & veteratoribus sumit, aut vili hominum genere, qui publice rerum emendarum, aut dividendarum quæstum, ac magonium fecerunt, & in Suburra circum meretricum cellas, aut fornices federunt. Sic enim συβέρτες κρχώπων dixit pro impostoribus, qui in Suburra erant, ubi tamen βηβέρτες vitiose legitur in omnibus Græcis exemplaribus. Foef. d. l.

CERCOPITHECUS. Vide Cebus.

CERCOSIS, κέρκωσις, Cauda, item Mentula muliebris, Nympha, Gr. Κύων, a quibusdam Tentigo, virga, Symptoma turpitudinis vocatur, estque morbus muliebris auctæ magnitudinis in clitoride, sive carnosâ illa & spongiosa substantia in sinus muliebris parte media superius delitescente occurrens, a nimio portionum spirituosarum per frequentem contractionem, attritionemve inducto affluxu oborta. Senn. l. 4. M. Pr. P. I. f. 1. c. 2. cujus circumcisionem tradit Ægin. l. 6. c. 7.

CERDAC, i. e. Mercurius. Rul. in Lex.

* CEREALIS, δημήτειος, epitheton seminum quorundam, quæ inter frumentacea gustamenta, σιτηρὰ γάρματα referuntur, ut sunt lens, faba, lupinum, cicercula, panicum, milium, pisum, fœnum græcum, avena, titha, cicera, & quæcunque id genus alia. Dicuntur alias pleraque & Legumina χερδοπα, & ὀσπρία, quia manibus carpuntur, l. de attenuant. vict. cap. 6. ex his panis non fit, nisi summa necessitate, l. 1. de Alim. Fac. cap. 16. Horum quædam, dum coquuntur, non intumescunt, propterea ἀτέρματα dicta, de bon. & mal. succ. cib. 5. Vide Asteramnia. Jung. de cerealibus Rolfink. O. M. Com. Gen. l. 2. f. 3. c. 69.

* CEREBELLUM, ὀπίσθιον, ἐγκέφαλος, ἐγκήριον, παρεγκεφαλῆς, posterior est cerebri pars ex multis, & parvis corporibus coagmentata. Gal. l. 9. An. oper. c. 2. Totum namque Cerebrum in duo divisum est, anterius, & posterius, sed supernis tantum partibus. Nam sua basi continuum est, non sibi modo, sed spinali etiam medullæ, & per hanc cerebello. Durius autem, siccusque est reliquo cerebro: quod quo ulterius procedit, eo siccus evadit. Colore quoque diversum est. Nam cum reliquum candidum sit, cerebellum velut ustione quadam subflavum est, & plenum animali spiritu, quem nervis duris a spinali medulla prodeuntibus impertit. Hæc Castell. Accuratiorem cerebelli descriptionem pete sis ex Barth. Anat. l. 3. cap. 5. Th. Vydli Anat. cerebr. c. 15. 16. & sequ. ubi peculiar-

culiarem hypothesin de spiritibus cerebelli proponit.

CEREBELLAURINA, a colore cerebri dicitur Paracelso Schol. in lib. de urin. l. 2. c. 1. nimirum non penitus lactea, & secum semper portat spumam albam, quæ superficiei circulari adhæret; & ex his judicandos esse cerebri morbos arbitratur.

* **CEREBRUM**, ἐγκέφαλος, (nam nominatur ita, quod ἐν τῇ κεφαλῇ, h. e. in capite situm habet) animæ rationalis est domicilium, nervorum, & sensus omnis, motusque voluntarii principium, substantia nervis simillimum, nisi quod mollius. Nam id illi conveniebat, ut quod sensus quidem omnes recipit, omnesque imaginationes, atque mentis motiones complectitur. Gal. l. 9. M. M. & l. 8. de U. P. cap. 4. Substantia ipsius glandularis est alba, veluti e spuma quadam concreta, & humida, libr. definit. Anterior cerebri pars duplex quoque statuitur, dextra, & sinistra; duosque sinus, seu ventres habet, dextrum, & sinistrum, qui a corpore calloso, quod πύλωδες dicitur, dirimuntur. Hi posteriore sui parte in tertium sinum mediocrem sub psalloide concurrunt, a quo meatus est longus πῆς γλαυτίσ, i. e. *nasibus* (ita enim ob similitudinem quandam vocant) subditus, qui in sinum alium quartum omnium postremum, minimumque inter cerebelli basin, spinalemque medullam situm, incidit. Hæc Castellus. Enimvero hodieque multo accuratorem, & clariorem cerebri descriptionem reperire licet apud Barthol. d. l. c. 3. seqq. Th. Villis in Anat. Cerebri capp. prioribus. Malpigh. Ex. Epist. de cerebro. Car. Fracasset. ep. Responsor. ad Malpigh. de cerebro, ut alios paulo vetustiores taceamus. C. Hofm. Linden. multoque plures. A Paracelso, & ejus affectis cerebrum dicitur Luna Microcosmica, de Pestilit. tr. 2. & 4. & remedia cerebri per Lunam dirigi creduntur, Paragran. t. 3. Idem quoque cerebrum dividit in Cerebrum Macrocosmi, vel Archei, & Microcosmi, tr. de trib. essent. Morbos quoque aliis alias partibus competentes cerebro quoque adjudicat, ut lepram, tabem, icteritiam, & similes alios, uti passim in scriptis ejus videre licet. Mystice, & Spagyricè cerebrum significat Aquam, & cerebrum arietis, aquam albuminis ovi. Cerebrum bovis, i. e. Tartarum combustum, Rul. in Lex. & Johnf. Cerebrum aliquando pro capite sumi, constat ex Marcel. Seren. & Keuch. ad eund. in not. p. 91. Cerebrum etiam vocatur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

CEREFATIO, dicitur operatio Spagyrica, quæ fit dissolutione, & congelatione, in Allegoriis sapient. distinct. 1. in Th. Chym.

Vol. V. pag. 78.

* **CERELÆUM**, κηρέλαιον, compositio est ex cera, & oleo, apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 2. Alias hoc nomine quoque venire potest Oleum ceræ, cujus descriptionem vide apud Rolsink. Ch. l. 3. f. 2. art. 2. c. 2. quod & Butyrum ceræ appellat, & κηρέλαιον.

CEREMONIA, caerimonia, τελετή, θρησκεία, ritus, & ambages varias circa rem, aut actionem aliquam notare, notum est. Has in Medicina merito suspectas esse, & præstigias, aut vanitatem sapere, ipse fatetur Paracelsus, penitus rejiciens, & damnans, vocans ceremonias Nigromanticas, Christianis illicitas, & prohibitatas, l. 9. de sign. rer. natur. & tr. de philos. ocul. §. de Conjuratationibus.

CEREVISIA, mendose cervisia, ζύθος, Bira, est potus nobis, aliisque Septentrionalibus populis notissimus, ex hordeo ut plurimum, ut ex tritico, rarius (qui etiam nocentior) ex avena, aliove frumenti genere paratus, decoctus cum aqua, & lupulo conditus. Cujus præparandi modum ex Malto, vel brasio, vel byne, egregie descripsit Th. Villis de ferment. cap. 7. Eiusdem fermentationem monstrat Mart. Kerger. de ferment. c. 2. c. 5. Differentias plures succincte tradidit Jonston. System. Part. Hygi. l. c. tit. 1. c. 3. art. 3. Cervisiæ fuisse vetustissimum usum, constat ex Athen. l. 1. & 10. a quo etiam vocatur vinum ex hordeo, οἶνος ἐκ τῶν κριθῶν, οἶνος κριθίνος, item ex Herodot. Theophrasto, Epigramm. Græc. Jung. C. Barthol. l. XI. Advers. c. 32. Linden. S. M. Ex. VI. § 9. C. Hofm. Instit. l. 5. c. 27. Rolsink. O. ac M. com. l. 14. f. c. 1. 25. Kerger. d. l. f. 3. c. 2. Inter causas morbificas refertur ab eodem Rolsink. d. l. l. 2. f. 3. c. 8. Viscositate ei tribuit piper, vel butyro corrigendam Paracels. l. 1. de Vart. tr. 2. c. 1. in not. Ansam dat morbis Tartareis, tr. 1. de Morb. ex Tart. c. 2. In specie acida est causa colicæ, tr. de Colic. Ab aciditate præservativum singulare commendat oleum Caryophyllorum, aut oleum caryophyllatæ, lib. 3. de conserv. rer. natur. in fin. Integrum alias tractatum de cervisia paucis ab hinc annis edidit D. Meibomius, qui videatur. Cervisiam mense Martio coctam diutius servari, & augeri tam in bonitate, quam jucunditate, utilegitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 664. tr. de Medic. Chym. tit. de hydromelite, fortassis magis opinione, quam veritate nititur. Certe hic locorum fallit. Helmont. appellat periphrastice cervisiam lumen, liquamen, aut consummatum jus granorum, tr. Imago ferm. in prægn. n. 2. Vide etiam Zythos.

CERIFICATIO, dicitur gradus tertius in processu Gebri Arabis, qui legitur in Th. Chym. Vol. IV. p. 38.

* CERION, κηρίον, *Favus*, proprie significat opus illud Apum artificiosissimum, cellulis angulosis succo melleo plenis distinctum, & exornatum, de quo videatur Aldrov. l. 1. de Insect. c. 1. Hujus decoctum in aqua maceratum saepe propinat Hipp. de febre, lib. 2. de morb. XLI. 21. LII. 34. LVI. 19. lib. 3. XXX. 1. Tropicæ vero per similitudinem κηρίον, *Favus*, quoque dicitur ulcus multis foraminibus pervium, ex quibus melli similis humor excernitur. Gal. defin. Med. Quod in capite frequentius occurrat, movit haud dubie Galenum, & alios, ut capitis affectibus annumeraverint. Gal. l. de tum. p. n. c. 15. l. 1. de C. M. S. L. cap. 18. Differt ab *Achore*, foraminum magnitudine, quæ in *Achore* minor est. Aetius l. 2. tetrab. c. 67. etiam vult, appellari *Melicerida*. Sed *Meliceris* proprie est abscessus species cum folliculo, de quo suo loco. *Cerium* etiam in musculosis partibus, in articulis, & plantis pedum oritur: Sæpe etiam sextam colli vertebra occupat, & aliquando etiam costas invadit. Meminit hujusmodi ulcerum & Hippocr. lib. 2. prorrh. XIIIX. 4. Causa haud dubie in portionibus salino-sulphureis cum pituita mixtis, & excrementitiis alcalicis collectis, & corruptis ponenda erit. P. Barbette *Porriginem*, *Achores*, & *Favum* confundit, in Chirurg. P. 3. l. 2. cap. 1.

CERITUS, *Cerritus*, item *Cereritus*, μανιόρμης, κρεμμυκῆς, παρέμφρακτῆς, δημητερόληπτος, idem significat, quod *Delirus*, *Maniacus*, furiosus. Tres enim præfides furoris erant apud antiquos, Ceres, Luna, Bacchus, inde *Ceriti*, *Lunatici*, *Bacchi*. Et ex Nonio *ceriti*, & *laryati* male sani, aut *Cereris* ira, & *larvarum* incursione animo vexati. Meminit hujus vocabuli P. Seren. in carm. med. t. Phrenesi, & cap. purg. ad quem locum vide not. Rob. Keuchen. p. 115.

CERNO, κρῖνω, *asperum sibilum edo*. Unde κρῖνωδες, idem quod κρῖνωδες, *asperitas faucium*. Vide *Cerchnos*.

CERNO, ὀράω, βλέπω, idem quod *video*, deinde significat cribro trajicere, *cribrare*. Ita apud Apul. *cernere cribro*, legitur. Scrib. Larg. n. 110. & Rhod. in Indic. primo Gr. κοσκινίζω, σινιάζω. Vide *Cribrum*.

CERNUA, ὀρφὸς, *Orphus*, nomen piscis, sed qualis certo intelligi debeat, obscurum. Alium enim vult Gal. 3. de Al. Fac. c. 31. qui inter duræ carnis pisces refert: Alium Arist. Athenæus, Bellonius. Vid. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 11. & 36. l. 5. c. 34.

CEROMA, κήρωμα, significat unguentum ex cera oleo subacta, quo inungebantur Palæstræ. Unde *ceromaticus*, qui *ceromate* inunctus,

apud Juvenal. Et *ceromatico* fert inceteria collo, Sat. 3. ad quem locum Th. Farnabius notavit, *ceroma* ex oleo, cera, & pulvere fieri. Apud Hipp. pro unguento, aut *cerato* in genere sumitur, 4. de R. V. I. A. t. 78. Vide Foef. pag. 337.

CEROPISSOS, κηρόπισσος, *medicamentum ex cera, & pice constans*, aut nomen emplastri, vel cerati ex cera, & pice confecti, quo splenium illini jubet Hipp. aperta frontis cute, l. 2. de morb. XIIIX. 12.

CERTAMEN, ἀγὼν, ἀθλον, quid sit, notum est. Eatenus vero ad forum Medicum spectat, quatenus priscorum seculis ad Gymnasticam, vel Athleticam pertinuit, dum vir operarius naturalia munia exequens, vere bono habitu præditus, in certamen descendens non lucta modo, sed & cursu cum aliis certavit, aut jaculo, aut arcu, aut disco. Gal. ad Thrasybul. c. 33. Vide *Athleticus*.

CERTATOR, ἀθλητής. Vide *Athleticus*.

CERTATORIE, ἀγωνιστικῶς. Vide *Agonistice*.

CERVICALIS, dicitur de *Arteria*, & *Vena*, apud Barthol. libell. 1. Anat. c. 6. p. 638. & l. 2. c. 2. p. 652.

* CERVIX, ὠχλὺς, ἐράχνη, δέρη, est æquivocum. Aliquando accipitur late, & idem est quod *collum*, pars scil. intermedia inter thoracem, & caput. Hippoc. f. 3. prognost. t. 16. Galen. in comm. Barthol. Anat. lib. 8. cap. 13. vocat appendicem ad medium ventrem. Constat septem vertebri intra cavitatem spinalem medullam a cerebro continuatam excipientibus, de quibus, ut & reliquis partibus, qua exterioribus, qua interioribus, videantur Anatomici. In hac significatione dicitur *cervix rigida*, apud Scribon. Larg. num. 225. & *valida cervice* præditi, κρηττάτοι, Hippocr. 6. Epidem. sect. 1. t. 3. Aliquando stricte pro parte posteriore *collis*. Barthol. d. 1. Aliquando metaphorice. Ita *cervix Uteri* Collum dicitur, canalis, sive meatus oblongus, situs inter orificium interius, & exterius, instar vaginæ penem excipiens. Vide *Caulis*. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 7. art. 12. §. 114. Barth. l. 1. cap. 20. Ita & *offium processus*, vel ὀστέφυσεις, dicuntur *cervices*. Gal. l. de ossib. procem. Barth. libell. 4. c. 1. in fin.

CERVICULÆ, *spiritus est ossis de Corde Cervi* Ruland.

CERUMEN, ὠτὸς ῥύπον, κηψελίς, *aurium fordes*, *Marmorata*, est excrementum aurium naturale. Gal. l. 10. de simpl. fac. in fine, humor calidus, ficcus, quandoque humidus, consistens, subflavus, amarus, ex sero, bile, & pituita constans, in exteriori aurium meatu, partim a calore tenuia dissipante, partim ab ex-

externo frigore dissipationem inhibendo uniente collectus, inde instrumenti ope extrahendus, uti descripsit Ger. Blasius in Medic. General. Usus ejusdem Medicus externus in curandis paronychiis, a Gal. d. l. adductus, ut quod medeatur ictibus scorpionum, conglutinet vulnera, fissuras cutis, &c. ex Schrod. l. 5. cl. 1. n. 23. non improbat. At internus pro præsentissimo in colica remedio in potu si sumatur, ceu sordidus, minime nobis probatur, delicias has aliis relinquentibus.

CERUSIANA, περισσινῆ, epitheton medicamenti, quod a Philippo Trallianis fuit datum, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. cap. 5. in fin. contra phthificos, & suppuratos.

† CERUSA FACTITIA, Gersa Serpentariæ, Holler. de mat. Chir. l. 2. c. 5.

CERUSSA, *Cerusa* Palladio. Vid. Rhod. in Indic. prior. ad Scribon. *ψιμμίθιον*, *ψιμμούθιον*, Scribon. num. 184. fit e plumbo, & est ejus veluti ærugo, per calcinationem vaporosam. Modum videlicet apud Dioscor. lib. 5. cap. 103. & Schroder., lib. 3. cap. 12. Olim fuit laudatissima, quæ in Rhodo, Corintho, aut Lacedæmone parata. Est autem fere omnibus nota *cerussa*. Meminit ejus aliquoties Gal. & Scrib. Quando torretur, donec similis fiat Sandarachæ, dicitur *Scandix*. Lavatur etiam *cerussa* Cadmiæ modo. Dioscor. dict. l. Ruland. in Lexic. Paracels. *cerussam* plumbum mortuum appellat, de mort. rer. natur. lib. 5. Jungat. Libav. synt. arc. Chym. lib. 5. cap. 10. Tribuitur etiam artificialibus hoc vocabulum: verb. gr. *Cerussa* Antimonii, quæ est Antimonium Diaphoreticum, ex Regulo ejus paratum. Schrod. l. 3. c. 17.

CERUSSEA *urina*, dicitur apud Parac. quando est alba, ut *cerussa*, estque signum mortis, aut significat oppilationem hepatis, l. 2. de Urin. judic.

CERVUS, *Cerva*, ἐλάφος, ἄρρον, καὶ θήλυ, Animal utriusque sexus est notissimum, bisulcum, ferum, vel sylvestre, vivacissimum, certis temporibus salacissimum, præsertim Mas, qui cornutus est. Unde & *cervus*, quasi *κεραιός*, cornua gerens, dictus. Fœmina est ἀκέρως, nec habet cornua. Utriusque descriptionem plenioram reperies apud Aldrovand. lib. 1. de quadrup. bisulc. cap. 25. Usus imprimis maris non solum in victu, sed & in medicina frequentissimus, dum Cornua, Os de Corde Cervi, (quod tamen cum bubuli cordis osse sæpiissime permutatur) Genitale, Testiculi, Sanguis, Lacryma, Medulla, Sevum, Talus, Astragalus, Corium, Lapis, adhibentur, de quibus omnibus vide Aldrovand. d. l. & succincte apud Schrod. lib. 5. clav. 1. num. 17.

Hofmam. in clav. ad ill. loc. Joh. Georg. Agric. vernac. descriptionem cervi. Pertinet huc *Elaphographia*, hoc est cervi descriptio Physico-Medico-Chymica D. Joh. Andreæ Graba Collegæ Nat. Curios. cujus mentio quoque fit in Oldenburgii Actis Philosoph. Ann. 1668. Mens. Septembr. Sparsum etiam invenire licet apud Galen. aliquid de cervo, de carne, quod succum vitiosum generat, lib. 3. de Alim. Fac. c. 2. Et proximam asinorum carni esse dixit, de attenu. victu. cap. 8. de cornibus, lib. 3. de Simpl. Fac. t. cornua cervi: de Medulla, quod sit blandissimum medicamentum, de Theriac. ad Pison. cap. 9. & lib. 7. de C. M. P. G. cap. 16. inter Damocratis Acopa. Ita & apud Scrib. Larg. mentio fit *Hinnulei cervi*, num. 11. cujus coagulum laudatur contra epilepsiam. Cornuum, num. 122. lacrymarum, num. 163. de quibus in notis pag. 239. Rhod. ex Scaligero scribit, quod centesimo demum anno Cervis lacryma nascatur, summum ad venena sudoriferum, de cujus veritate merito dubitare quis posset. De osse cordis cervi legatur etiam apud Paracels. de morb. Tartar. c. 11. tr. de pestilit. *Cervus volans* dicitur *Scarabeus Cornutus*. Vide *Cantharus*.

CESSO. Vide *Eao*, *Pavo*.

CESTREUS, *κεστρέας*. Vide *Mugil*.

CETACEUS, *κητίδης*, epitheton animalium marinorum grandiorum, in quorum numero sunt Phocæ, Balenæ, Delphini, Libellæ, grandiores Thunni, &c. de quibus in summa dicendum, quod omnia ejusmodi habent carnem duram, pravi succi, & excrementitiam. Gal. l. 3. de A. F. c. 37. Plura de his vide ap. Aldr. l. 1. de cetis.

CETE, *Cetum*, κήτη, vel sumitur late pro omni pisce cetaceo, h. e. grandiore, qui etiam Latine dicuntur *Pistrices*. Vide *cetaceus*. Vel stricte aliquando *Balena*. Vide *Balena*. Aldrov. d. l. c. 2. Apud Parac. in Fragm. Med. *Cetum* dicitur Scabis arborum.

CEVIL, est terminus Paracelsicus, denotans induratum quandam substantiam in terra ad similitudinem calculi in homine, e terreo Tartaro indurato per spiritum urinæ, qui est in liquore terræ. Estque appropriatum remedium contra Lithiasin, quia sese invicem frangunt, & conterunt, Tr. 1. de morb. ex Tart. c. 4. Dicitur & *Ludus* eidem, & Helmont. tr. de Lithias. c. 8. n. 23.

CHÆTE, *χαίτη*, proprie *jubam* significat in quadrupedibus. Usurpatur tamen & de *casarie*, vel coma humana, præsertim de capillis, qui a parte posteriore secundum occiput prominent, ut & de pilis circa tempora oriundis. Gorr. p. 591.

CHALAO, χαλάω, remitto, relaxo. Frequens verbum apud Hipp. de remissione morbi, & symptomatum, v. g. l. 7. Epidem. II. 35. VII. 17. XXVII. 6. 28. XXXIX. 8. &c. Vide Foef. Oec. p. 673. Hinc descendit τὸ χαλαρόν, quod dicitur de intestino recto. Hipp. l. 3. de artic. t. 41. etiam de cute, 5. aph. 71.

CHALASIS, Chalasmus, χαλασις, χαλασμός, relaxatio, opponitur tensioni, ad eundem modum, quo duritati mollities. Estque remedium Lassitudinis tensionis. Hipp. 6. Epid. VII. 29. Gal. l. 3. de tu. san. c. 6.

* CHALASTICOS, χαλαστικός, relaxans, dicitur de medicamentis, quæ tensioni medentur. Gal. l. 5. de S. F. c. 11. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. Et licet tensio multis contingat modis, & ita non videatur una laxantium esse species, sed alia humectando laxent, alia calefaciendo, alia molliendo, alia vacuando, alia tumores p. n. purgando, alia aliud quippiam faciendo: Attamen si proprie universalem quandam Laxantium medicamentorum substantiam, & naturam constituere licet, ea certe erit ex genere modice calefacientium, adde & humectantium. Summa. Parum, vel nihil differre videntur ab Emollientibus, de quibus suo loco. Vid. Dog. nostr. P. 6. c. 1. dogm. 9.

* CHALAZA, Chalazion, Chalazosis, χαλαζα, χαλαζιον, χαλαζωσις, Grando, in foro Medico significat tuberculum grandini simile, & pellucidum in palpebris concretum, otiosi humoris in palpebris colluvies. Ægin. l. 6. c. 16. Gal. in defin. Est igitur vitium, quod oculos infestat, cujus causa est humor quidam lentus post congestionem concretus. Affinis affectus Crithæ, vel Hordeolo, vel Pothitis. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7. ut & similis Lithiasi in palpebris, unde conjunxit Sennert. in Pr. Med. l. 1. p. 3. sect. 2. cap. 4.

CHALBANE, χαλβάνη. Vide Galbanum.

CHALCANTHUM, χαλκανθόν. Vide Vitriolum.

CHALCEDONIUS, χαλκηδόνιον, est epitheton medicamenti contra purulentas, & inveteratas aurium affectiones. Galen. l. 3. de C. M. S. L. cap. i.

CHALCIDICA, χαλκιδίκη, est epitheton Lacertæ cujusdam, quæ etiam Seps, σήψ, σήψις, vocatur, cujus morsum tumor pellucidus sequitur, veluti nigrore in ambitu plagæ relucens. Verum eadem lacerta vino pota propriis moribus succurrere creditur. P. Æginet. lib. 7. lit. 5. in Seps, & Forest. l. 3. Obs. 12. in Schol.

CHALCITIS, χαλκίτις, est medicamentum, & crementum metallicum, colore æris, intercurrentibus oblongis venis, splendentibusque.

Nascitur in iisdem metallis, in quibus Sory, & Misy, mediumque inter ea non tantum loco, sed & consistentia, Sory scil. tenuius, & Misy crassius, nec non viribus. Habet vim adstringentem, & adurentem, uno verbo, Escharoticam. Dicitur & Stramentum rubrum, Pyrites ærosus. Speciem æris præ se fert, nativa, nunquam factitia. Alia est cruda, alia usta, & lota, cujus color cinereus est. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. fin. & alibi. Dioscor. l. 5. 115. Schroder. l. 3. cap. 18. Hofm. in clavi ad h. l. Celebre, & notum est in Officinis Emplastrum Diachalcitidos, quod & Diapalma vocatur, ex Gal. d. l. c. 4. Rul. Chalcitidem describit, quod sit lapis, unde æs coquitur. Unde & Lapis ærarius, Marchasita, Pyrites eidem vocatur. Deinde alteram quoque significationem addit, quod significat Alumen capillare, sive Schistum. Hinc & locum illum Hipp. l. de ulcer. XII. 11. ubi χαλκίτις συνηρη legitur, de Alumine exponendum esse volunt. Usurpavit etiam sæpius Scrib. Larg. in compositionibus, num. 37. 47. 2. 40. Vid. Rhod. in not. pag. 76.

CHALCEIUM, χαλκείον, æreum significat: Foef. reddidit officinam fabri. Rectius omnia instrumenta ex ære parata complectitur, ut sunt follis, fistula, vasa, athena, lebetes, olla, uti demonstrat C. Hofmann. in Gal. de U. P. n. 280.

CHALCOMA, χαλκωμα, idem quod χαλκείον, vas æreum significat. Hinc vasa Corinthiaca, χαλκώματα dicta, tum primum ex ære fieri ceperunt, cum Corintho a L. Mummius devastata incendio, simulacra ex omnifariis æris, argenti, & auri metallis conflata in unam massam confluxissent. Lang. l. 1. Epist. 29.

CHALCOS, χαλκός, Vide Æs. Per χαλκόν νόμωπα, apud Homer. Iliad. β, intelligi Noricum æs, sive Germanicum ex Alpibus Noricis, testatur C. Hofm. d. l. n. 44.

CHALCUS, χαλκός, areolum, est nomen ponderis Medici, & Attici. Est autem sexta pars oboli, & ita duodecima scrupuli. Pendet autem circiter grana duo, cum olim scrupulus 24. grana contineret, apud Fernel. Therapeut. l. 4. c. 6. legitur in Muscul. areolus.

CHALCUTE, idem quod Æsustum. Rul. & Johns.

CHALEPOS, χαλεπός, communiter difficilis, gravis significat. Enimvero, si quod aliud magnum est, & plenæ significationis epitheton apud suos, quod Latini idcirco multis reddunt, & æque magnis, sed sumtis semper e natura rei, cui opponitur. Par pari quippe nequeunt, verbis. Linden. Ex. XIII. §. 310. Etenim non nudam difficultatem denotat, sed difficultatem cum

cum periculo, aut damno conjunctam. Ita tota Medicina habetur difficilis, quia quæ in illa continentur, periculum conjunctum habent. Ita Crisis dicitur *difficilis*, 1. aph. 1. Ita sani tenuem victum *difficiliter* ferunt, 1. aph. 5. hoc est cum periculo, & detrimento. Junge 5. aph. 55. 1. 5. Epid. V. 96. &c. Vid. Dieter. num. 916.

CHALICRATON, χαλίκρατον, vinum mistum, vel aqua temperatum significat: χαλῖς enim, vel χαλῖξ, vinum ab antiquissimis Poetis dicebatur. Keuchen. ad Q. Seren. not. p. 203.

CHALINOS, χαλινός, proprie frenum significat. Apud Aurelian. vero, & Pollucem hoc nomine quoque venit angulus oris, & compago, vel pars buccarum circa labiorum confinia, quod sit instar freni, vel retinaculi oris. Blancard.

CALYBS. Vide Ferrum.

CHAMA, χήμη, Cheme, est nomen Conchæ marinæ capacioris, vel hiantis. Nam utraque significatio a verbo χῶ applicari potest. *Hiatulas* vertit Gaza, & Hofmann. ad Gal. de U. P. num. 539 *Chamarum* descriptionem, differentias, & usum in cibo vide apud Aldrov. 1. 3. de Testac. cap. 58. seqq. Gal. 1. de bon. & mal. suc. cib. cap. 4. *Chema*, vel *Cheme*, χήμη, est quoque nomen mensuræ apud Atticos duplicis. *Chema* major pendet drachmas tres, & vigesima pars est Cotyles: minor duas drachmas, & trigesima pars est Cotyles. Utitur Hippoc. lib. de morb. mul. CI. 17. CIIX. 20. Quamvis nihil certi de pondere *Chema* ex his locis constet. Unde verosimilius videtur, per Chemam non certum pondus, sed potius certam mensuram, quantum conchæ marinæ, *Chama* dictæ, mediocris testa capit, indicari, cujus certum pondus exprimi nequeat ob rerum diversam gravitatem, quemadmodum & hodie cochlearis capacitas incerto modo vulgo usurpatur, in rebus præsertim, ubi parum refert, plus, minusve paulo quisumat. Confer ad loca Gal. 5. de C. M. S. L. c. 7. & lib. 3. Foef. p. 677. seqq.

CHAMBAR, dicitur *Magnesia*. Rul. Vide suo loco.

CHAMÆLEON, χαμαιλέον, & nomen plantæ est, de qua consulantur Botanici, & nomen animalis ovipari, figura plane lacertam representantis, cujus descriptionem pleniorē vide sis apud Aristot. 1. 2. H. A. c. 11. & Aldrov. 1. 1. de quad. dig. ovip. c. 14. *Chamæleontis* cujusdam Ægyptiaci fortassis Anatomiam succinctam lege sis in Oldenburg. Actis Philosophicis de Ann. 1669. M. Julio, ubi absque litera h scriptum occurrit. Hujus fel una cum aliis commendatur contra trichiasin, sive pilos palpe-

brarum inutiles, apud Galen. 1. 4. de C. M. S. P. cap. 8.

CHAMÆZELUS, χαμαίζηλος, *humilis*: de loco usurpatur, *sedili*, apud Hipp. 3. de fract. t. 61. item de humero, vel potius Epomide, superiori humeri parte in humero avulso, s. 1. de artic. t. 62.

CHAMBROCH, denotat *Trifolium*, apud Helmont. in Indice.

CAMEUNIA, χαμουνία, *humī decubitus*, vel *humicubationem* significat, qua voce usus Gal. c. 3. aph. 29. & 30. Quod Foësius credit, idem esse, quod σκληροκοιτία, aut σκληροκοιτέειν, *duriter cubare*, durum cubile, cujus meminit Hippoc. de victu salubr. t. 12. vel 13. & Gal. in comm.

CHANDOTHEA, χανδόθω, adverb. significans, *hiatim*, *hianter*, item *affatim*, copiose. Usus Hipp. 1. de glandul. VIII. 7. quamvis in edit. Linden. legatur *ἐνδόθω*. Vid. Foef. pag. 674. qf. *Hians*, *Hiaculus*.

CHANNA, Channe, aliis, sed perperam *Can-na*, Gr. χάννα, χάννη, est nomen piscis marini, vel potius in locis saxosis degentis, *Perca* similis, tenera carne præditi, duriori tamen, quam perca, de quo videatur Aldrov. lib. 1. de pisc. cap. 10. Huic similis est alius *Canadella*, vel rectius *Chanadella* dictus, qui a Massiliensibus etiam *channa* vocatur, dict. 1. cap. 1.

CHAOMANTIA, est ars, qua præsagium sumitur ex aere. Rul. & Johns. quando sese astra aeris manifestant, & ventorum, quæ sunt signa *Chaomantica* Paracelsi. de signat. rer. nat. lib. 9. Species *Chaomantie* sunt Borealis, Australis, Zephyra, Eurona, Fulgurina, Tonitruata, Tempestatum, Flata, in Tab. ad Philos. sagacem.

CHAOS, χάος, terminus Paracelsicus denotans *Aerem*, Paragran. Tr. 2. de Astron. Comparatur albo ovi, & vitellus est sphaera inferior terræ. *Chaos* est elementum aeris, tr. de morb. Tartar. Sumitur & pro *Iliaste*, vel *Iliastro*, Rul. Huic simile finxit Idem *Chaos Microcosmi*, quamvis adeo obscure, ut nugas illas extricare, esset nihil aliud, quam tempus perdere. Vid. d. 1. & tr. de peste I. 3. *Chaos Microcosmi* est aer, qui dispersus per totum corpus causa est Epilepsiæ, ut spasmus feratur ex eodem, sicuti venti exteriores impetu quodam moventur in Schol. ad Paragraphor. 1. 3. c. 2. & aliis pluribus in locis. Spagyrici circa negotium lapidis Philosophici aliud adhuc *Chaos* finxerunt, describentes *Chaos Spagyricum*, quod sit formarum particularium, & materiarum suarum cum universali forma, suæque materia confusio. Vel est universale quid, omnia, quæ nos

nos operamur, in se concludens, a cuius ventre debet ingeniosus artifex elicere materiam suam, formam, cœlum, & elementa, ut ex istis medicinas conficiat, in Th. Chym. Vol. I. p. 286. & 418. tit. Philosoph. Chym. Vol. II. p. 91. Adde Vol. V. pag. 344. in Dialogo Ægidii de Vadis, cap. 4. Vocatur & *Chaos Magicum Hermetis*, quod contradistinguitur *Theologico Chao*. Libav. Exam. Philos. vivent. sect. 12. *Chaos minerale* vocatur lapis mineralis, qui aurum præparatum, corallia, margaritas reddat potabilia, dictus *Abyssinis Bistum*, Arnaldo *Chiffir* minerale, Syntagm. arc. Chym. l. 7. c. 8. ὁμηρίμια. *Chaos vicissitudinum* legitur apud Helmont. de Ideis morbos. num. 26. Ipse lapis Philos. quoque vocatur *Chaos*. Lang. Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 719. *Chaos Mercurii* quid dicatur Chymicis, vide in Morley Coll. Chym. Leid. c. 62. proc. 2. *Chaos mentale* vocatur species, & idæ sensibiles, seu memorativæ confuse subiecto, vel cerebro inexistentes, de qua significatione prolixius egit Joh. Marc. Philos. ver. rest. Part. III. sect. 6. pag. 270. seqq.

CHAOSDA, epitheton Paracelsicum *Pestis*, q. d. *Pestis Aerea*, in Fragm. medic.

CHAOVA, vocatur Decoctum Ægyptiis usitatum, ex seminibus *Bon* paratum fabas imitantibus, de cuius viribus legatur Prosp. Alpin. de Med. Ægypt. l. 4. c. 3. p. 122. b. seqq.

CHARA, χαρά. Vide *Gaudium*.

CHARABE, idem quod *Succinum*. Vide *Carabe*. Succus quoque Populi arboris *Charabo* dictus fuit P. Aponens. Conciliat. controvers. diff. 132.

CHARACTER, χαρακτήρ, *Sigillum*, duplicem potissimum habet significationem, propriam, & impropriam. Proprie *Characteres* sunt figuræ certæ ab artifice seu fingente, seu pingente excogitatæ, ut ex instituto, & consensu cum aliis pluribus, vel paucioribus aliquid significant. Hujusmodi *Characteres* sunt *Officinales*, quibus pondera, & mensura denotantur: v. g. Uncia ζ, drachm. 3, scrupulus, θ, libra, lib. &c. item *Chymici*, de quibus vide Schrod. in princ. Pharm. Medico-Chym. Libav. Exam. Phil. viv. f. 28. alios. Jungatur & Schenk. Synt. Comp. & cræs. med. form. p. m. 82. seqq. Huc etiam referri potest *Character* sub figura

triplicis pentagoni, qui in Græcas literas ὕψις resolvebatur, quod signum per somnium Antiocho Soteri regi ex Divina revelatione communicatum fuisse legitur, ut loco tesserae in vestibus militum intertextæ uteretur, quo facto etiam victoriam a Galatis reportavit. Lang. l. 1. ep. 34. ubi plura de

Characteribus. Quod vero tales *characteres* ὁμηρίμια, significantes, vel etiam alii ὁμηρίμια, h. e. nihil significantes, fortuito, & temerario ordine dispositæ, & exaratae figuræ medicam, & activam curandi morbos vim obtineant, eamque naturalem, uti quidem Paracelsus acriter defendere artem hanc *characteristicam* passim in scriptis conatur, persuadens, eos *characterismos* quidem non ex propria virtute, sed interveniente imaginatione nostra Astrali effectum illum præstare, illud solidis rationibus refutatum apud Senert. de cons. & diff. Ch. c. 18. Dieter. Jatr. n. 683. & Rob. Keuch. proleg. ad Q. Seren. Sammonic. reperies. Revera sunt, & manebunt tesserae diaboli, ad confirmationem pacti cum ipso sive impliciti, sive expliciti, & a Medico pio, bonoque artem suam sancte exercente fugiendæ. Vide *Sigillum*. Improprie *character*, vel *characterismus* significat hæreditariam quandam dispositionem, veluti jus gentilitium, quæ locum habet in multis morbis, præsertim Chronicis, & ad eorum causam antecedentem pertinet. Ita Epileptici nascuntur ex epilepticis, Arthritici ex arthriticis, Tabidi ex tabidis; &c. Rolf. Ord. ac Meth. comm. l. 1. f. 3. 33. Nec inepte de eodem scripsit Helmont. in tr. A sede animæ ad morbos: Quamvis etiam de statu naturali *character* dici possit, per quem v. g. homo alterum cognoscit. Ita facies corporis, & lineamenta ejus dicuntur *character*. *Character* etiam a compositione morborum, a conformatione lineamentorum, a figura, statura, habitu, incessu, voce suis cuique est, verbis Lind. Ex. IX. f. 19.

CHARADRA, χαραδρα, *torrentis alveum*, sulcum, ac *voraginem* significat, quam torrens rapido suo impetu efficit, & excavat, aut salebrosus, & confragosus locum. Unde verb. χαραδρῶ, deducitur, quod significat *excavo* in torrentis alveum, aut *cavernosum* reddo: & χαραδρῶσθαι, in passiva significatione, quo usus Hipp. l. de Flat. XVII. 11. Plura vide apud Foef. d. l.

CHARADRIUS, χαραδριος, nomen aviculæ, quæ & *Galgulus* dicitur, & *Hiaticula*, cujus descriptionem exhibet Ul. Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 67. de qua scribit Ælianus, quod eximio naturæ beneficio affecta sit, dum icterico morbo laborantes solo hujus aviculæ intuitu a morbo liberet, croceos bilis vapores, vel effluvia alliciendo. Ob id sub velamine vendebatur, ne licitator remedii particeps fieret, antequam emeret. Quamvis vero Joh. Langius videatur assensum præbere l. 2. ep. 36. rectius tamen Aldrov. nostro fecit iudicio, qui nugas vocavit.

CHARAXIS, *χάρξις*, orbitam significat, vel scrobes effossas, in quibus sudores defiguntur. *Χάρξις* enim sudorem notat. Proprie huc non pertinet. Meminit saltem Linden. Exerc. XI. §. 75.

CHARIEIS, *Chariesteros*, *Chariestatos*, *χαρίεις*, *χαριέστερος*, *χαριέστατος*, *Gratiosum* in positivo, comparativo, & superlativo gradu significat, estque epitheton Medici, non quidem eo sensu, quo Illustribus personis tribuitur; sed quatenus apud alios celebris, & acceptus habetur, & maiorem longe lateque sibi existimationem, atque laudem consecutus est; quod fit, quando artem suam theorematibus non fallacibus apprehendit, & usu, atque observatione sedula confirmavit. Ita enim Aglajam cum maiestate venerandam, Thaliā cum humanitate amabilem, Euphrosynem cum decore prudentem, illas *Gratias* dextra quasi praeferet, & dubium sine dubio faciet omnibus, magisne ob virtutem amandus, quam honorandus sit ob necessitatem, ut verba Lindeni nostra facere liceat. Ex. II. §. 15.

CHARIS, *χάρις*, gratiam significat, indulgentiam, & specialiter eam, qua aegro interdum gratificamur, aut eum exhilaramus, ejusque gratiam aucupamur, & nostra persuasione obsequentem nobis Medicis reddimus. Hujusmodi gratificationes recenset Hipp. l. 6. Ep. f. 4. t. 7. vel 8.

CHARME, vel *Charmis*, *χάρμη*, *χάρμης*, est epitheton cujusdam *Anidoti* veteris, cujus descriptio carminice legitur apud Gal. l. 1. de antid. c. 4. ab Authore *Charmide*, qui non integram libram mille Atticis drachmis vendidit, & gratis fere emptori dare existimavit.

CHARONIUS, *χαρώνειος*, est epitheton regionum, & fossarum, & antrorum subterraneorum. Paucis, denotat loca inaccessa praeputore, aut alioquin pestifera, a *Charonte* Stygio nauclero ita dicta, qualis erat Phrygiae regio, *Charonia* dicta, apud Strab. lib. 12. Meminit Gal. cap. 2. de nat. hum. t. 2. l. 7. de U. P. (ad quem locum vid. annot. C. Hofm. n. 464.) lib. 1. in 1. Epid. in proem. & exponit per *βυροδμῆα*, gravem odorem spirantia, lib. de util. resp. cap. 4. ita ut vel unica inspiratione homines moriantur, quasi acutissime strangulati. Aret. l. 1. c. 7. Jung. Foef. p. 675.

CHAROPOS, *χαρόπις*, colorem oculi gratum significat, qualis est caeli, & maris, uti *caesus*, aut *coeruleus*. De oculis usurpavit Hippocr. 2. Epidem. sect. V. 3. & sect. 6. num. 6. Linden. vertit oculos *rayos*, 3. Epid. f. 3. t. 70. ubi tamen certo non constat, an de oculis exponi debeat. Coelius Aurelian. etiam de urina tenui, & aquosa, & ita subalbida, ut coloraturae liqui-

dæ colorem fingat, usus est l. 5. Tard. pass. c. 3. Foef. d. l.

CHARTA, *χάρτης*, notissimum omnibus, quid hodieque sit, & unde paretur. Olim ex planta quadam *Papyrus* dicta, arundinibus cognata, parabatur, teste Dioscor. l. 8. cap. 115. Rhod. in not. ad Scribon. Larg. num. 114. quæ *Charta combusta*, vel cinis inter siccantia *ἀποξηρα* relata fuit. Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 5. & l. 9. de C. M. S. L. c. 5. & 7. & alibi. Num vero nostra *Charta combusta* substitui possit, ac debeat, *ἐμμελιν* mihi non vendicabo. Modum parandi *Chartam undulatam*, pictam, & *patronalem* oleo delibutam videtis apud Liban. Synt. Arc. Chym. l. 1. c. 21. Tropice *Charta Virginea* vocatur tunica *Amnios*, Barthol. lib. 1. Anat. c. 36. p. 301.

CHARTILAGO, pro *Carilago*.

CHASCO, *χάσσω*, significat *hiare*, & ore esse hiantem, & aperto, idem quod *χαίνω*. Hippocr. lib. 4. Epid. XXIX. 8. Usus etiam de utero post menstruas purgationes aperto, & hiascente, l. 2. Epid. III. 113. & l. 6. f. 8. t. 9. Jung. Dieter. n. 587. Os *hians* habetur pro signo stultitiae, & dicuntur hujusmodi stolidi *νεχλωότες*, Linden. Ex. XI. §. 61.

CHASME, *Chasmos*, *χάσμα*, *χασμός*, *hiatus*, *oscitatio*, dicitur a *χάσσω*, *hiare*, estque vel naturalis, aut in latitudine sanitatis occurrens, actus ipse *oscitandi*, hoc est explosio flatus, & discussio e musculis. Confer ad C. Hofmann. Inst. lib. 3. cap. 87. §. 9. cujus causa est flatus, vel vapor quidam in musculis contentus, ut scribit Gal. 7. aph. §. 6. quam causam etiam agnoscit Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 30. §. 82. & c. 34. §. 69. in hoc discrepans, (quod & mihi verosimile videtur) illos halitus flatulentos ad pulmones tendere, & ita excitare *oscitationem*, quamvis revera modus generationis sit satis obscurus in hoc quotidiano accidente. Helmont. ad os ventriculi stomachum reducit causam *Oscitationis*, de febb. cap. 9. §. 27. seqq. vel p. n. ubi quidem eadem causa, sed vel excessu, vel qualitate vitiosa peccans. An vero ad motus depravatos animales, & quasi convulsivos recte referatur, cum naturaliter quotidie fere fiat, dubitari posset. Ego litem meam non faciam. Esto levior depravatio. Assiduarum *oscitationum* medela est longa spiratio. Hippocr. lib. 2. Epid. f. III. 69. & l. 6. f. 2. num. 19. *Χασμοί*, etiam dicuntur hiatus cutis, & *fissurae* scalpello inductae, & loci scalpello exasperati, in quibus sanguinis grumi resistent. Hippocr. de Ulcer. XV. 6. Imo *Hiatus* quoque Anatomicis vocantur spatia illa, quae cutis relinquit in quibusdam corporis membris pro alimento, spiritu, luce, sono admittendis, emittendisque variis

superfluis . Johvan Horne Microc. §. 64. D. D. Hofm. Diff. An. ad h. l. p. 264.

CHAYLIODONTA, χαυλιοδόντι, dicuntur animalia, quibus dentes sunt exervi, ut Aper. Gal. l. 1. de U. P. c. 2.

CHAYNOS, χαυνός, laxus, fungosus, mollis, & digitis cedens. Epitheton tumorum, apud Hipp. 5. aph. 67. ubi opponuntur τὰ ἐνωμα, interiorum crudi tumores, & lib. 2. Epid. f. 3. n. 128. ubi opponuntur τὰ ἄνω νερόμυρα, sursum pascen-tes. Dicitur & de Ossibus, quæ rara, laxaque sunt, & facile callum faciunt, 1. de artic. t. 65. Per translationem vero, & improprie urina etiam χαυνόν ὕρον, laxa, & mollis vocatur, quæ nullo crasso, aut lento succo permista est, sed tenuis, & aquea conspicitur, l. 4. Epid. VI. 18. Foes. d. l. quamvis mihi videatur de Enzoremate ipso, ceu contento, & nubecula laxa illud dici, cui opponitur tenuis. Χαύνωσις ἢ μίξις h. e. laxitas uteri, legitur apud Mosch. de morb. mul. c. 139. quamvis interpretis quidam per las-itudinem reddiderit.

CHEDROSOS, χεδρόσος. Vide Cerealis, Le-gumen.

CHEIA, Chia, χεία, est epitheton calcea-menti, vel crepidarum. Χία κρηπίδες Hippo-crati dicuntur Chia crepidæ, ad pedis distortio-nem curandam accommodatæ, 4. de artic. t. 12.

CHEILOCACE, χειλοκάκη, sive Labrisulcium, vocatur affectus quidam in Anglia, & Hyber-nia familiaris, interdum Epidemius, infantibus præsertim molestus, sub quo labra admodum tumescunt, tumore duro, & nonnihil rubicun-do, sed nequaquam fervido, aut inflammato-rio, qui nunquam suppuretur, uti notavit ex Arn. Bootii de affectib. omiff. cap. 10. Theoph. Bonet. in Sepulchreto, vel Anatom. Pract. l. 1. f. 21. Obs. 18. p. 351. & Mercur. Compital. l. 10. p. 426.

CHEILON, χελών, Labeo. Vide Labeo.

CHEILOS, χείλος, labrum. Vide Labium.

CHEIMIUSA, χειμύσα, participium, cuius ta-men verbum non occurrit in Lexicis commo-dum. Haud dubie a χείμα, vel χέμων, hyems. Significat refrigeratam, rigentem, frigore con-densatam carnem. Legitur apud Hippoc. de loc. in hom. XLI. l. 6. Foes. quidem substanti-vum χέμιν, exponit, quod sit frigus, horror ex Gal. & inde χειμύσα deducit. Idem etiam fecit H. Steph. in Thesaur. Sed neuter autho-ritatem addidit, qua substantivi usus demon-strari posset.

CHEIMON, χέμων, hyems. Vide Hyems. Χέμων etiam frigus hybernium quandoque de-notat; unde χέμεινα, hyberna, lib. 4. Epid. III. 6.

CHEIR, χείρ, manus. Vide Manus.

CHEIRAPSIA, χείραψις, est manuum conta-ctus, & defricatio, quam scabiosi, & pruritu- tentati affectant. Coel. Aurelian. lib. 2. acutor. c. 18.

CHEIRI, Cheyri, Heyri, duo significat. 1. Leucoium luteum, vel Violam luteam petræam, cujus flores in Officinis Flores cheiri dicuntur, Schrod. l. 4. cl. 1. n. 93. Deinde apud Chymicos Argentum vivum denotat. Cum per adjectio-nem reperitur, ut flos cheiri ex argento, signi-ficat album Elixir: Vel ejus quintam essentiam, ut Flos Anthos, auri rubrum Elixir. Alii Aurum potabile esse volunt: alii Antimonium. Rul. & Johnf. in Lex. Aliter vero exposuit Libav. Synt. Arc. Ch. lib. 7. c. 7. Vocant, inquiens, Chelido-nium Philosophorum, vel cheiri, propter colo-rem aurum florum: sicut Anthos illum mo-dum, qui fit per Vitriolum, interdum Cheiri, & Chelidonium lapidem rubrum, ad quem su-munt Solem Philosophorum, seu Cinabari-num Mercurium, sed Anthos album, pro quo Vitriolatum capiunt: quanquam in utroque sit uterque. Hæc ille. An Parace. per liquorem cheiri in l. 2. de Tart. c. 3. de Peste intelligat Mercuria-lem, uti verosimile est, non certo constat. Alias Parac. cheiri Veneri tribuit, Anthos Mar-ti, l. 3. de vit. long. cap. 2. & ipsis longævitatis effectum adjudicat, l. 4. c. 1. Finxit etiam Cheiri Microcosmicum in homine, Labyrinth. Med. c. 4. Somnia.

CHEIRISMA, Cheirismus, χείρισμα, χείρισμός, est manuarum tractatio, cum Medicus circa par-tem affectam aliquid manibus operatur. Hipp. 1. de art. t. 65. l. 1. de iis, q. in med. t. 19 a verbo χείρῃ, & χείρῃσθαι, manibus aliquid tractare, quo etiam sæpe usus Hippoc. v. g. d. l. & 1. fract. 15. Foes. p. 676.

CHEIRIS, χείρῃς, chirithecæ, manicæ ex pellibus factam significat, manus involucrum usitatum, qualibus etiam opus aliquando in morbis externis manuum ad muniendum ab ex-ternis injuriis, fovendum, & refocillandum. Aliis pellis manicata, item Manicum, vel Ma-nicia dicuntur. Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 16. p. 55.

CHEIRIXIS, χείριξις, vel late sumitur pro Chi-rurgia ipsa, imo pro omni absolute rerum om-nium in ipsa curatione administratione, Gal. c. 1. de fract. t. 49. quamvis C. Hofm. corrigere ausus fuerit, substituens χείρισιν, a χείρῃ, quia littera ξ absque ratione Grammatica inserta es-se videtur. Dicitur & μετὰ χείριξις.

CHEIROMACTRON, χείρομακτρον, Mantile, si-ve linteum ad manus abstergendas. Talia in-combustibilia habuisse Carolum Cæsarem, ejus-que consiliarium, Comitem de Nassau, quæ in

in ignem coniecta, tandem a sordibus purgata illæsa eximerentur, refert Lang. l. i. ep. 66. num vero ex Salamandra, an vero ex lapide *Asbesto*, vel *Amianto* parata fuerint, (qui lapis etiam *Salamandra mineralis* dicitur,) ventilandum ibidem proponit.

CHELE, χηλή, etiam Latine *Chela*: 1. significat *ungulam bifurcam*, vel *forficem cancrorum*, five brachium denticulatis forcipibus. 2. instrumentum Chirurgicum, five *specillum bifurcum*, summa parte acie præditum, & incisum ungulæ instar, quod commendat Hipp. in curatione polypi, lib. 2. de morb. XXXIII. 18. XXXIV. 16. 18. quamvis in edit. Lindeni semper occurrat μήλη. Sunt etiam 3. χηλαὶ Ruffo Ephesio *ciliorum extrema* per somnum sese contingentia. Denique *Chela* dicuntur *fissuræ alarum*, *pedum*, *rudendi*, Polluci l. 4. c. 25. Vide Foef. p. 677.

CHELIDON, χηλιδών, *hirundinem* significat. Vide *Hirundo*. Cavum quoque quod flexu fit in brachio, olim fuisse vocatum χηλιδόν, *hirundinem*, demonstravit Lind. Phyl. l. 2. c. 14. §. 73. & Ex. XIII. Sel. Med. §. 414.

CHELIDONIUS, χηλιδόνος λίθος, lapis, vel gemmula est, quæ reperitur in ventriculis pul-
lorum hirundinum primo partu exclusorum, crescente luna dissectorum. Et quidem duo inveniuntur diversi coloris, unus niger, alter rufus, vel unus colore vario, alter simplici; magnitudine seminis lini, & ejusdem formæ, Diosc. l. 2. c. 60. Rul. & Johns. in Lex. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 17. Hofm. in clavi. Plura de hoc lapide, ejusque usu vario videantur apud Aldr. l. 17. Ornithol. cap. 6. Chioc. in Mus. Calceol. l. 3. p. 359. seqq. Dantur & lapides minerales, five fossiles, *Chelidonii* dicti, ex Melitensi insula, qui huic descriptioni conveniunt, quos incolæ oculos serpentum vocant petrificatos. An de serpente illo, qui *Chelidoni* vocatur, vel *Aspis chelidonia*? cujus meminit Gal. t. de Ther. ad Pis. c. 7. & Ægin. l. 5. c. 19. ex utroque Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. *chelidonia*, vel *chelidonium* de plantis dici, constare potest e Botaniciis. *Chelidonia* quoque Spagyricè accipi pro *Auro*, aut pro *Elixir auri*, vel argenti, Vide supra in *Cheiri*.

CHELMON, χελμών. Vide *Chilon*.

CHELOMA, χήλωμα, est rimæ in sagitta exculpta bifida, cui nervum ipsius arcus applicant inter jaculandum. Galen. in exeg. voc. Hipp.

CHELON, χελών. Vide *Chilon*.

CHELONE, χελώνη, *Testudo*, est instrumentum Chirurgicum, quod in organis ad id collatum est, ut corpora, quæ restituantur, paulatim, & minime concussa extendantur,

quemadmodum *testudines* animalia lento gradu procedunt. Hujusmodi *Testudines* variæ sunt figuræ, & varii usus, de quibus Oribasius in machinamentis. Aliæ cubitos, & spatham attollunt, aliæ nihil attollunt, sed saltem extendunt. *Testudo* quoque Chymicis dicitur argilla-ceum, in medio furni tegmen catinorum, dimidium cylindri segmentum referens, concavum, & parte inferiori hinc inde varie excisum, ut flammam eo liberiores admittat, &c. describente D. Olao Borrich. in tr. Docimast. Metall. §. 8. *Testudinatum testis* quid sit, Vide *Ætoma*. De *Testudine* animali, scutum in dorso gerente, marina, & terrestri, ejusdemque utilitate in victu, & medicina vide Aldrov. lib. de quadr. dig. ovip. c. 1. seqq. Bruyerin. de re cib. l. 22. cap. 171. Schr. l. 5. cl. 3. n. 90. & alios.

CHELONION, χελόνιον, pars gibba dorsi, quæ collo proxime subjacet, sic dicta a testudinis figura. Gorr.

CHELONITES. Vide *Bufo* nites. Rul. & Johns. e Plin. l. 37. c. 10. meminerunt *Chelonitis*, vel *Chelonitidis* gemmæ, quæ similis sit testudini-bus; interdum & alterius figuræ, nempe oblongæ, referentis aquaticam concham tornaticam. Interdum exacte referunt conchas marinas S. Jacobi dictas. Repertæ sunt in veteri Marchia ad Fluvios Tangrum, & Albim. De usu nihil addunt.

CHELYS, χέλυς, proprie *testudinem* denotat. Per translationem aliquando *pectus* significat. Hipp. l. de resect. l. 5. Hofman. com. de Us. Part. num. 338. Hinc verbum χελύπτειν, *tussiendo e pectore educere*, veluti *testudine*: item ἀναχελύσκειν. Hinc & descendit

CHELYSCION, χελύσκιον, vitiose χελίσκιον, quod significat *tussiculam*, & quidem siccam. Gal. Exeg. voc. Hipp. Foef. & Gorr.

CHEME, χήμη. Vide *Chama*.

CHEMIA, pro *Chymia*. Vide suo loco.

* CHEMOSIS, χήμωσις, (vitiose χύμωσις) est vitium oculorum, cum album oculi nigro supereminet, eoque sublimius evadit, adeo ut hiatus cujusdam similitudo appareat inter nigrum, & album. Gal. in defin. Ægin. l. 3. c. 21. quamvis & alibi rubram, carnosamque corneæ oculi tunicæ inflammationem χήμωσιν vocarit, l. de facil. parab. Utriusque causa haud dubie in portionum crudiorum nutritiarum una cum sanguine affluentium subsistentia consistit.

CHENALOPEX, χηναλώπηξ. Vide *Vulpan-fer*.

CHEON, χεών, *nivem* significat. Vide *Nix*.

CHEAMIS, χηραμῖς, epitheton *conchæ cavæ*, quam *Hiatulam* vocant. Vide *Chama*. Dicitur *χηραμῖς*, quod locum cavum, *antrum*, *saxum*

faxum cavum, *lustrum* denotat. Usurpavit aliquando Hipp. l. de morb. XIX. 66. 71. XXV. 77. & alibi sæpius, quæ loca collegit Foësius p. 678.

CHERIO, *Cherionius*. *Cherio* est nihil aliud, quam calor, aut frigiditas eorum, quæ corpus relinquit, & in naturam abit. Exemplum de Camphora. Hæc frigiditatem ex *Cherione* suo habet. Quare præsentissimum remedium est in Inflaturis. In substantia autem primarum suarum calida manet, quemadmodum Sulphur, & Spiritus Salis, una cum Mercuriali. Sic enim Gemmæ, & Herbæ. Præterea quicquid natura producit, suum *Cherionem* habet, h. e. Elementare accidens externum. Unde *Cherionia natura* dicitur, & morbis naturæ *cherionie* opponi debent *Cherionia* recepta, Paracels. l. 2. de grad. & compos. cap. 3. & 4. Contradistinguitur *Relollo*, quod intrinsecam naturam essentialem denotat. Hinc mortem non esse *Cherioniam*, sed *Relollaceam*, ibid. dixit. Johnf. ita descripsit: *Cherio* est externorum elementorum occulta accidentalis virtus, & non qualificata natura caliditatis, vel frigiditatis. Meminit & *Cherionie* qualitatis *Relollo* oppositæ Helmont. Paradox. 5. num. 19. Nobis videtur *Cherio* respondere Temperamento Elementari, *Relollen* Vitali, quamvis in eo non subscribamus, vires medicamentorum esse potius ab Elementari, quam Vitali.

CHERMES, *Kermes*, est nomen fructus notissimum *Cocci infectorii*, vel *Grani tinctorii*, vulgo *Scarlati*, unde famosissima *Confectio Alkermes Monspelienſium* paratur. Vid. Schroder. l. 4. s. 1. num. 93. & Fr. Hofman. in clav. ad h. l. Impugnavit vero hoc D. Martin. Bernardus a Bern. Reg. Maj. Polon. Archiater in Literis ad Dn. D. Sachs, negans idem esse *Chermes* cum *Cocco*, sed illud ex Illice, hoc vero ad radices Polygoni Polonici circa Thorunium copiose crescentis nasci, scripsit. Vid. Nat. Curios. Ephem. T. III. Obs. 104. & jungatur T. I. Obs. 8. D. Segeri.

CHERNIBION, *χέρνιβιον*, vas significat, in quo aqua ad manuum abluionem in sacrificiis recondebatur, Latin. *Vas aquiminale*, aut *aquimanile* dicitur, Gr. etiam *χέρνιβον*, ἢ *χέρνιψ*. Ab Hipp. vero accipitur pro *matula*, h. e. vase, in quod urina excipitur, l. 7. Epid. XLI. 7. Foësius p. 677.

CHERSA, idem quod *Fecula*, designat radicem in farinaceum pulverem comminutam, vel triam, quem laborem merito Zvvolverus in Animadversionibus ad Pharmac. August. improbat; quamvis alii adhuc defendere conentur. De *Chersis* legatur Rolf. Chymicæ l. 5. s. 3. Jung. Schr. l. 2. c. 59. & Fr. Hofm. cl. ad h. l.

CHERSÆA, *χέρσαία*, est epitheton *Aspidis* e tribus generibus, quorum meminit Gal. lib. de Theriac. ad Pis. c. 8. & Ægin. l. 5. c. 19. Dicitur quasi *Terrestris*.

CHERSYDRUS, *χέρσυδρος*, est nomen serpentis amphibii. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 6. In principio enim in aquosis degit locis, & *Hydra* appellatur ab ipsis aquis, h. e. *Natrix*. Postea vero siccos incolit locos, unde ex compositione locorum *Chersydri* nomen acquisivit. Aet. l. 13. c. 35. ex hoc Forest. lib. 30. Obsev. 12. Schol. Aldrov. l. 1. de serp. & drac. c. 17. *Hydrum*, vel *Natricem*, & *Chersydrum* pro uno, eodemque Serpente habet, ubi plenior ejus descriptionem, deque noxa, & usu invenire licet.

CHERUBIM, est virtus, & influentia cœlestis, dominatio, atque potestas super omnes dominationes, & potestates, a DEO procedens in terram, & super omnes homines. De hac divina gloria legitur amplissime apud Paracels. in expos. Ps. David. Johnf. in Lex.

† **CHESIS**, *χέσις*, effusio, diffusio seminis.

CHEYSIS, *χέσις*, h. e. *liquatio*, *fusio*, cui τὸ πᾶχος, *crassities* opponitur. Usus Hippoc. de lacrymarum tenuatione, l. 6. Epid. s. 8. t. 23. quamvis omnes Interpretes *χέσις* legant, & pro sapore accipiant, quam & Linden. retinuit. Placet tamen Foësii sententia in Oec. pa. 677.

CHEZANANCE, *χέζανανς*, sic dici potest omne remedium, quod necessitatem cacandi affert. Alias apud Æginet. l. 7. cap. 9. epitheton est Unguenti ex melle, & alumine parati, & cocti, quoad rubescat, quo sedes perungitur. Facile enim copiosa citra laborem subducit. Ætius quoque Emplastrum hoc nomine exornavit, quod umbilico impositum alvum movit. Gorr. p. 505.

CHIA TERRA, *χία γῆ*, dicitur gleba terræ, quæ in *Chio* Insula provenit, albicans, & pollens vi adstringendi, purgandi, extenuandi. Pulcherrimum est adversus ambusta remedium. Gal. l. 9. de S. F. S. Terra Samia.

CHIACUM, *χιακόν*, epitheton Collyrii, cujus materia vino *Chio*, h. e. austero, & aquæ marinæ experte lavigatur, & miscetur, quale proposuit *χιακόν κολλύριον* P. Æginet. l. 7. cap. 16. Et Ætius l. 7. varios Collyriorum modos tradit, teste Gorr.

CHIADUS, Paracelso idem quod *Furunculus*, *Dothien*.

CHIASMOS, *χιασμός*, denotat concursum duarum rerum, sub forma, aut figura crucis $\times$. Paucis, *χιασμός* est forma crucis. Idem & adverbium *χιαστί*, vel *χιασμός* significat. Ita

nervi optici utriusque oculi occurrunt *χιασμῶς*. Imo juxta Barthol. libell. 3. Anat. cap. 2. plane confunduntur, in qua unione frustra quærent identitatem speciei visibilis in utroque oculo, cum & utraque auris eandem simul, & semel percipiat speciem sonoram, nec tamen de nervis Acusticis talis unio notata sit. Latine etiam dicitur *χιασμῶς*, *figura decussata*, *Cruciata*, *Andreatæ*. Vid. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 684. 693. 694. 756.

CHIASTOS, *χιαστός*, *laquei* nomen apud Oribasium sic dicti, quod habenæ capita decussatim instar litteræ X invicem occurrant.

CHIAZO, *χιάζω*, h. e. *cancellos facio*, emendo aliquid factis *χιασμοῖς*, cancellis, *lituras facio per cancellos*. C. Hofm. d. l. n. 694.

CHIFFIR, *Chifir*, teste Libav. Synt. Arc. Ch. c. 8. dicitur in præparatione Lapidis Philosoph. *Lapis animalis*; quemadmodum mineralis vocatur *Chaos minerale*. Johns. vero dicit, *Chifir minerale* nonnullos interpretari, quod sit aurum. Verum se judicare ex præcedentibus, quod sit Sulphur generis metallici. Ad summam: Bæotica ænigmata.

CHILIODYNAMON, *χιλιοδύναμον*, epitheton *Polemonii* herbæ, q. d. *Mille virtutibus*, vel facultatibus *pollens*, h. e. ad quam multa utile, Gal. l. 8. de S. F. t. Polemonion.

CHILON, *Cheilon*, *χέιλον*, dicitur qui labiis præditus majoribus: uno verbo, *Labeo*. Ita inter pisces, qui *Capitones* dicuntur, quidam etiam appellantur *χελῶνες*, hoc est *Labeones*. Lind. Ex. XI. §. 38.

CHIMETHLON, aliis, sed fortassis mendose *Chymetlon*, Gr. *χήμεθλον*, aut *χίμεθλον*. Vide *Pernio*.

CHIMOLEA *laxa*, terminus est Parac. obscurus, & obscure explicitus. Dicit enim, significare pulverem, qui separatur de floribus salsarum mineralium, l. 2. de morb. Gall. c. 4.

CHIMUS, quid sit, apud Paracels. certo non constat. Hoc saltem dixit, quod *chimus*, *Realgar*, & *Aurum* sint una minera, & tamen quodlibet eorum habere diversam naturam, & virtutem. Ex consequentibus tamen hoc licet colligere, per *Chimum* intelligi debere fæcem minere, massam fæculentam, vulgo *Schlaßten*, l. 2. Chir. magn. c. 11.

CHINA, *Chinna*, *Cina*, *Cinna*, nomen est radicis exoticæ ex India, vel Orientali Chinæ regno, vel Occidentali Hispania nova, & Peru allatæ. Utriusque descriptio in Botanicis quærat, cum non sit nostri jam instituti. Hic saltem libuit inferere, quod hodieque ejusdem usus non solum in lue Venerea, sed & in omnibus pene morbis chronicis, ubi sanguinis lymphæ impuritate peccat, probatus innotue-

rit. Insigniter vero eam laudibus extulit Amac. Lusitan. cent. 2. cur. 31. Jung. Schrod. l. 4. cl. 1. n. 94. Hofm. in cl. ad h. l. & alii. Plane diversum est medicamentum, quod dicitur *china de china*, aut *china china*, *cina cina*, in Offic. estque species aromatis, Cinamomi formam referens, cujus usus contra febres, præsertim quartanas, nostris temporibus admodum frequens esse cepit, quamvis pene rursus exolescat. Thomæ Vvillif. dicitur *cortex Peruvianus*, de feb. c. 6. Plura qui desiderat, legat citatos authores a Fr. Hofm. d. l. n. 99. de Cinamomo pag. 443. alias Regni *china* Medicinam sub *Specimine Medicina Sinicæ* edidisse Andr. Cleyerum Archiatrum Societatis Indiæ, constat ex Actis Lipsiens. Ann. 1682.

CHINISCUS, pertinet ad machinamenta, de quibus legatur Oribas. de machinamentis, c. 4. ubi ita describit: *Chinisci*, cujusmodi sunt in lyra, excogitati sunt ad axes continendos. Ubi enim fibulæ non sint, quid poterit aliud utilius inveniri? Quod enim ad vim pertinet, usum habent fibularum. Decoris causa insculpta habent capita anserina. Statuuntur in organis phliæ, ut ab uno latere ad alterum penetrantes axes contineant, cujusmodi sunt in Scamno Hipp. & nostro. Hæc Oribas.

CHIOLI, idem quod *Furunculi*. Parac. l. 5. de Gall. ulc. apostem. & c. c. 6.

CHION, *χίων*. Vide *Nix*.

CHIRAGRA, *χείραγρα*, est species *Arthritidis*, quando manus infestat. Vide *Arthritis*.

CHIROMANTIA, *χίρομαντία*, stricte significat artem prædicendi, vel vaticinandi ex manibus, signaturis, & lineamentis. Latius tamen accipere videtur Parac. partem hanc Magiæ naturalis statuens, quæ docet in homine, brutis, & herbis signaturarum, & lineamentorum singularem utilitatem in Medicina, ita ut absque hac scientia non possit aliquis verus, & perfectus esse Medicus; quemadmodum hoc passim in scriptis suis urget, præsertim in tract. de Pestilente, l. 2. de morb. podagr. de Caducis Paragr. 3. & c. Unde & dividit in *chiromantiam* externam, & internam, d. l. Enimvero licet in generali significatione non rejicienda sit hæc scientia, considerans per externa phænomena in corporibus naturalibus occurrentiam internam horum constitutionem, si dextre, & vero consentaneis cum rationibus tractatur: Verum quod Paracelsus in pluribus fumos saltem vendat, hoc etiam inficias ire nec possumus, nec volumus.

CHIRON, *χείρων*, id est *deterior*, *pejor*. Frequens terminus Hippocrati, i. aphor. 3. sect. 2. aphor. 38. 53. 54. Videatur Dieter. n. 921.

CHIRONAX, Χειρώνας, opificem, operarium, qui manibus opus suum tractat, significat. Hipp. I. de R. V. I. A. t. 16. f. 2. t. 48. idem quod χερστέχνης, Artifex bonus, χερστέχνης ἀγαθός, l. de Cord. VI. 6. Ars, vel artificium manuum, χερστέχνης vocatur, 3. de artic. t. 86.

* CHIRONIUM, χειρόνιον, est epitheton ulceris maligni inveterati, ægre cicatricem ducentis, & quod oras habet duras, callosas, & tumentes. Gal. Idem quod Telephium, quale est Herpes exedens, Phagedana, Carbunculus, &c. l. 14. M. M. c. 17. 6 aph. 45. dictum est a Chirone, qui primus tale sanasse dicitur, lib. 2. M. M. c. 2.

CHIRONOMIA, Χειρονομία, est species exercitationis, vel motus manuum certa quadam lege, & arte factæ, vel manuum ad rhythmum motio, & inter corporis exercitationes reponitur. Hipp. l. 1. de Diat. XLIII. 2. & l. 3. XXVI. 33. Gal. l. 5. de tu. san. c. 3.

CHIROTECHNES, Χερστέχνης, proprie idem quod chironax, χερστέχνης, de quo superius. Accipitur tamen ab Hipp. pro Artifice. Unde & Medicus ab eo dicitur χερστέχνης, l. de vet. medic. XIII. 18.

CHIROTIBIA, Χερστέχνη, est exercitatio in arte, & Usus medicus. Idem quod τεχνη, vel τὸ τεχνωθῆναι Galeni. Usus Hippoc. in præcept. X. 18.

* CHIRURGIA, Chirurgus, Chirurgicus, Χειρουργία, Χειρουργός, Χειρουργικός. Est autem Chirurgia in genere nihil aliud, quam manualis operatio. Gal. l. 6. M. M. c. 6. Proprie est ea medicinæ pars, quæ manu medetur, l. 3. de C. M. P. G. c. 2. non tamen exclusis aliis remediis. Vid. Rhod. ad Septal. n. 200 p. 28. Vel accuratius: Est pars ministra medicinæ, quæ docet rectam operationum beneficio manus, & instrumentorum pro sanitate vel servanda, vel recuperanda administrationem. Vid. Dogm. Med. gen. nostr. Part. VII. Libav. in Med. Hipp. & Hermeticæ typo. Unde instrumenta vocantur chirurgica, & operationes chirurgicæ. Artifex chirurgus, cujus officium quintuplex est. Conjungere Separata, Separare Conjuncta, Removere Excedentia, Restituere Deficientia, & Corrigere Curvata. In omnibus iis tria sibi maxime proponere debet Chirurgus, tum ut cito curet, jucunde, & citra dolorem, tum ut maxime tuto. Ac rursus ut tuto curet, tria potissimum considerabit. Unum, primumque, ut absolutionem operis assequatur; alterum, ut, sicubi hanc non consequatur, saltem curandum, ne lædat; tertium, ut vitium non revertatur facile. Hæc enim qui præstiterit, merito optimus chirurgus censebitur. Gor. & Castell. Apud recentiores duæ adhuc pecu-

liares species chirurgiæ leguntur, quarum una dicitur Infusoria, qua medicamenta liquida in venas sanguineas artificiose injiciuntur: altera Transfusoria, qua sanguis ex animali vero, vel alio homine per canaliculos transfunditur. Vide Infusio, & Transfusio.

CHITON, Χιτών, tunicam significat. Vide Tunica.

CHIUM vinum, Χῖος οἶνος, quod in insula Chio colligitur. Molle est, ut scribit Diosc. l. 2. c. 10 aptum potui. Bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Hinc Scrib. Larg. ad Collyria usus, n. 26. & 36.

CHLÆNA, Χλαίνα, pallium, lanam, vel vestimentum, quod cæteris vestibus superimponitur, significat. Nova pallia vertit Erot. in Onomast. p. 123.

CHLEVASTES, Χλαστές, derisorum, subsannatorem significat, a χλασάω, derideo, quod a χλαίη, ludibrium. Linden. Ex. X. §. 268. seqq.

CHLIENESTHÆ, Χλιαίνεσθαι, incallescere, intepescere significat. Usus Hipp. l. 1. Epid. sect. 2. n. 12. & de febribus, Coac. t. 158. Scrib. n. 217.

CHLIAROS, Χλιαρός, tepidus, a præced. verbo χλιαίνεσθαι. Galen. vocat febres mitiores χλιαρός, & opponit acutis, quæ sunt fervidiores, 4. aph. 37. Est vero tepidum, medium inter calidum, & frigidum. Galen. lib. 1. M. M. cap. 7. Adde J. Alex. not. in Galen. l. 7. M. M. cap. 8.

CHLIASMA, Χλιάσμα, tepescentium dicitur, & in specie fons humidus, cui opponitur πνεύμας, fons siccus. Utriusque meminit Hipp. l. 1. de morb. mul. LIX. 15. & illius tantum f. 4 de R. V. I. A. t. 78. Vocat vero alibi θέρμασμα, f. 2. de R. V. I. A. t. 2.

CHLOE, Χλόη, Jon. Χλοή, herbam virentem notat, a χλός, χλῆς, viror, aut viriditas pallescens. Dicitur & χλωράσμα, Hipp. lib. 6. Epid. f. 2. t. II.

CHLORIAZO, Χλωρίζω, aut Χλωρίω, cum virore pallesco. Hippocr. lib. 4. Epid. XXI. 19.

* CHLOROS, χλωρός, Χλορός, contr. Χλωρός, ambiguae significationis, apud Hipp. & incertum, quemnam colorem proprie denotet? Modo namque ex virore pallescens, interdum pallidum, luteum, aut subpallidum denotat. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 22. & cap. 2. progn. t. 44. Vide Foef. p. 679. Oculi quoque dicuntur Χλωροί, h. e. lutei, signum sunt Icteri, Hippocr. l. 2. de morb. XXXV. 4. 30. Sed & in signis cacoehymix, & viscerum obstructions, si herbacei coloris, quos Plautus vocat herbeos oculos. Lind. Ex.

Ex. IX. §. 17. Est nomen piscis, qui *Gobio*, vel *Gubius* dicitur. Vide *Gobio*.

CHNUS, χνῆς, velut tomentum, aut lanarum rasuram, & rejectamentum significat; quo culcitra infarciuntur, quod ex tenera lana, & molli villo fit. Usus Hippoc. de splene aquoso laxo, l. 1. de morb. mulier. LXXXVII. 7. Alibi vult Foef. d. l. sonum, vel strepitum in faucibus denotare, ut l. de int. affect. XI. 16. quamvis & hoc in loco retinere possit primam significationem, dum fauces veluti *lanugine* repletæ sibilum edunt, tanquam per fistulam.

CHOA. Vide *Chus*.

CHOACUM, χοακὸν, nomen Emplastri, quod describitur a Celso, l. 5. c. 19. quamvis etiam legatur *coacum*.

* CHOANA, Χόανη, χόανον, χῶανη, χῶανον, proprie *infundibulum* significat, uti patet ex Hippoc. ubi gula describitur, tanquam *infundibulum*, per quod cibus, & potus in ventriculum infunditur, l. de cord. 1. 12. Alias & *choana*, χόανη, seu χόανον, a χέω, id est *fundo*, liquefacio, vas dicitur ex argilla, quo argentarii utuntur, & Chymici in fundendis, ac liquefaciendis metallis. Castellus. Vide *Infundibulum*. Per metaphoram & Cavitas in cerebro, quæ *Infundibulum* Latine dicitur, *choana*, χόανη, aut propter usum excipientem, & principium ejus amplius πύελος, Pelvis dicta, hoc nomine venit; estque nihil aliud, quam cavitas orbicularis, nonnumquam triangularis, facta ex pia matre, ubi cerebri basin succingit, unde & cerebri ventriculi investuntur. Th. Barthol. Anat. l. 3. c. 6. Jung. Gal. l. 9. de U. P. c. 3. C. Hofmann. in comm. ad h. l. n. 662.

CHOCOLATA, *chocolate*, item *Succolata*, est massa quædam solida, & exotica, vel in placentas, vel cylindros formata, saturate rubra, friabilis, sine odore, similis fere sanguini Draconis, cujus basis potissima est fructus Cacao dictus, Avellana Mexicana. De hac confectioe habes integrum libellum Anton. Colimeneri de Ledesma, Latine redditum a M. Aur. Severino, cura D. D. J. G. Volcameri editum. Jung. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 404. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

* CHOENICIS, Χοινίς, χοινίκιον, est nomen *Modioli*, vel terebellæ, ceu instrumenti Chirurgici ad perforandum, & reponendum cranium, cujus meminit Gal. l. 6. M. M. c. 6. Cels. l. 8. c. 3. Aegin. l. 6. c. 90.

CHOENIX, Χοίνιξ, est mensura Atticorum arida, continens cotylas tres, sive sextarium unum, & dimidium, sive duas libras mensurales cum quadrante. Signum fuit ☩. Gal. de pond. & mens. Gorr.

* CHOERAS, Χοίρας, *strumam* significat. Vide *Porcus*.

CHOEROS, Χοίρος, Vide *Porcus*.

* CHOLAGOGUS, Χολαγωγός, dicitur de medicamentis, quæ *bilem evacuant*, Gal. 4. aph. 2. qua simplicibus, qua compositis. Catalogum eorum tum apud alios, tum apud Jonston. Synt. Med. Part. II. l. 4. tit. 3. c. 2. art. 1. punct. 3. reperire licet; quamvis multa concurrant cum veris principiis minime concordantia.

CHOLAS, Χολάς, Lat. secundum Gazam *cholago*, omne cavum hypocondriorum, & *Ilium* dicitur, ex Aristot. l. 1. H. A. c. 13. vel quod hepatis, ceu bilis colatorium contineat; vel a cavitatem, quasi *κοιλίας*. Utitur & Homerus hac voce, Iliad. 8, vers. 527. ubi tamen pro *intestinis* potius sumitur.

CHOLE, Χολή, *bilem* significat. Vide *Bilis*.

* CHOLEDOCHOS, Χοληδόχος, i. e. *bilem continens*, aut recipiens. Epitheton commune & vesiculæ felle, & vasis Hepaticis, πύρος χοληδόχοι, unanimiter dictis, & vasi felleo communi ad intestinum duodenum excurrenti, uti patet ex Gal. l. 4. de U. P. c. 13. Vid. C. Hofm. in comm. n. 223.

CHOLEGON, Χοληγόν, (item χολήγον, idem quod *cholagogum*) Usus Hipp. lib. 1. de morb. XLIII. 15. In libro vero de L. I. H XXXIIX. 7. & XL. 10. vocavit χοληγαγόν. Vid. Foef. pag. 683.

* CHOLERA, Χολέρα, Foef. χολῆρα, quasi *biliaris*. Gal. 1. progn. t. 25. est acutus affectus cum vomitibus biliosis multis, alviq; defecationibus, suris quoque se contrahentibus, ac frigescentibus extremitatibus, fiuntque in his agris pulsus minores, & obscuriores, *Cholera* duplex est apud Hippoc. altera *humida*, in qua, ut omnes norunt, vehemens est excretio bilis supra, infraque erumpentis, intestina graviter torquentur, accedunt convulsiones, sæpe etiam crurum suræ contrahuntur. Alteram *siccam choleram* vocat Hippocr. ab eadem proveniente causa, ac circa eadem consistentem, (falsum hoc) at citra ventris fluxum, & vomitum. Gal. in defn. Hic morbus ex continua ciborum cruditate proveniens quibusdam accidit certis intervallis, omnemque corporis redundantiam educit, una cum vitiosis humoribus magnam quoque bonorum partem evacuans. Galen. l. 7. M. M. c. 11. Tantus est impetus, tantaque vis erumpentis humoris biliosi. Χολεραϊκοί, seu χολεραϊώτες dicuntur a Medicis *Cholera morbo laborantes*. Nomen habet non tam *χολή*, quam a *χολάς*, id est *intestinum*, per quod materia ex ventre excernitur. Hæc quondam Castellus de

hoc affectu. Quibus alia clariora, & accuratio-
ra annectemus. *Cholera* morbus rectius deri-
vatur a *χολή*, quam *ἀπὸ τῆς χολαΐδων*, uti vo-
luit Trallianus, Diet. n. 925. Est morbus acu-
tissimus, interdum omnibus aliis velocior, ita
ut sub uno die sæpe vitæ terminum fecerit.
Duplex est, juxta Hipp. *Humida*, & *sicca*, 4.
de R. V. I. A. t. 102. 103. quæ ab una causa pro-
venire minime possunt, cum in sicca venter
saltem infletur, & strepitus infint, & laterum,
lumborumque dolor urgeat, nihil autem per al-
vum secedat, sed adstringatur. In humida ve-
ro omnia pene contrario modo sese habent.
Humida causa ergo nulla alia est, quam humo-
rum excrementitiorum bilis, & succi pancrea-
tici simul peccantium propria acrimonia in in-
testinis tenuibus nimia effervescentia stimu-
lans, & motum intestinorum peristalticum con-
vellens, invertens, ipsumque etiam ventricu-
lum convellens. Sylv. l. 2. Prax. Med. cap. XI.
§. 12. & XV. §. 5. seqq. cui conjuncta est totius
massæ sanguineæ effervescentia tumultuaria, &
colliquativa. Unde non mirum, si tam cito
interimat ægrum. In *sicca* vero flatus siccio-
res, veluti per torrefactionem, a sanguine a-
criter excandescens, & combusto sicciori, &
insufficienti bilis secretionem, & succi pancreatici
nimia austeritate oborti peccans, quemadmo-
dum ex eodem d. l. & alibi patet. *Cholera* a
Paracelso sumitur pro ipsa *Bile*, passim in Scri-
ptis suis; quemadmodum & Æ. Lampridium ac-
cepisse, notavit Rhod. in Indic. prior. ad Scri-
bon.

* *CHOLERICUS*, *Χολερικός*, *biliosus*, duas di-
versas habet significationes. 1. enim accipitur
pro eo, quod naturam æmulator bilis excre-
mentitiæ, nondum tamen in eam penitus de-
generavit. Ita *cholericum* temperamentum in la-
titudine sanitatis, & intemperies *cholericæ* in
statu p. n. Sanguis *cholericus*, seu biliosus ad u-
trumque statum spectans, seu causa; in quo
portiones salinæ volatiles, & sulphureæ acres
prævalent, unde calor major, & sanguinis mo-
tus intrinsecus fortior observatur, nutritio vero
minor. Ita homines dicuntur *cholericæ*, vel *bi-
liosi*, tali sanguine, & temperamento, sive vel
p. n. præditi, uti passim ex veteribus, & recen-
tioribus constat. 2. accipitur pro iis, qui *cho-
lera* morbo laborant, uti dictum. Unde Hip.
χολερική πύρεξ vocavit, l. 5. Epid. XXVII. 6. 8.
XXIX. 16. & l. 7. XXXV. 4. XI. 8. Alibi etiam
χολεραΐδων dicuntur. Coac. 535.

CHOLOBAPHINON, *Χολοβάφινον*, est epitheton
æris auri colorem mentientis. Dicitur *as coro-
narium*. Libav. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 6.

CHOLOMA, *Χώλωμα*, *cholosis*, *Χώλωσις*, *Χω-
λαΐα τῆς σκέλης*. Gal. 6. aph. 60. vel communiter

omnem morbi distortionem, & depravationem
quoad motum significat. Gal. c. 4. de artic. t.
11. vel specialiter *claudicationem*, quando crus
vel longius fit, interius laxatum, vel brevius,
si foras luxatio fit, ex 6. aph. 60.

CHOLOS, *Χωλός*, *claudus*, etiam in lata, &
stricta significatione. Hinc & manus *clauda*,
χολή χεῖρ, dicitur. Hipp. 2. prorrh. l. 6.

* *CHONDROSYNDESMUS*, *Χρονδροσυνδεσμός*, i.
e. *cartilagineum ligamentum*. Galen. l. 1. de tem-
per. cap. 9. Hinc & *συνχόνδρωσις*, unio os-
sum cartilaginis interventu facta. Vide *cartila-
go*.

* *CHONDRUS*, *Χόνδρος*, Far. Vide *Alica*,
cartilago, ad priorem significationem per trans-
lationem pertinet & hæc, quando thuris mica,
seu granum *χόνδρος λιβάνης* dicitur, alias *Μαν-
να Thuris*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung.
Rhod. ad Scrib. n. 104. p. 172.

CHONE, *Χώνη*, idem quod *chona*. Vide su-
pra. Gal. l. 9. de Anat. oper. c. 1.

* *CHORA*, *Χώρα*, i. e. *Regio*, locus, in quo
homines degunt. Hujus accuratam notitiam
maxime esse necessariam ad conservandam, &
recuperandam sanitatem, patet ex Hipp. 1. aph.
2. & prolixius l. de A. L. & Aq. Jung. Diet. n.
936. *χώραι* etiam dicuntur cavitates oculorum
ceu *regiones*, quæ superciliis subjacent. Gal. l.
8. de U. P. c. 6. item *Spacium*, vel *Spatium*, h. e.
locum aliquem vacuum, Gal. l. de inæq. temp.
c. 2. & l. 10. M. M. c. 6. alibique.

* *CHORDA*, *corda*, *χορδή*, dupliciter accipi-
tur. Proprie pro *fidibus*, & nervis canoris ex-
tensis super instrumenta Musica. Gal. l. de trem-
palp. c. 3. & l. 3. de L. A. c. 6. sæpiusque alibi.
Per translationem, & improprie denotat *Ten-
dinem*, Gr. *τέγων*, dictum. Vide *Tendo*. Avic.
l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 1. Apud alios, præsertim Poe-
tas, *Intestina* quoque *χορδαί* dicta sunt, unde
chordapsi derivationem petunt. Parac. etiam per
chordas intellexit *pudenda*, unde *cuvam chorda-
rum* vocavit, l. 7. de orig. & cur. morb. Gallic.
c. 11. & l. 8. c. 3.

* *CHORDAPSUS*, *Χορδαψός*, idem quod *Ilens*,
Volulus. Vide *Eileos*.

CHOREA, *Χορεία*, communiter motionem pe-
dum, & corporis ad rhythmum, & legem Mu-
sicam denotat, quæ *Saltatio* dicitur, & ita in-
ter Exercitationes corporis indifferenter ad sa-
nitatem, & morbos referri potest. Specialiter
vero significat morbi convulsivi speciem, quæ
chorea S. Viti, a sacello S. Viti, quod est in fini-
bus Ulmensium, appellatur, malum affine *Ta-
rantulatis*, quando mulieres quotannis saltu cum
perturbatione mentis eousque sese nocte, dieque
exercent, donec ecstatarum instar corruant, qua
ratione restitutæ sibi videntur, ut parum, vel

vel nihil sentiant per integrum annum usque ad solstitium æstivum, circa diem S. Viti occurrens. Horst. in Epist. med. s. 6. de admir. convuls. Hujus affectus causam naturalem persuasurus Th. Villis in spiritus animales æstro quodam, ceu copula heterogenea explosiva excitari, ac effrænes evadere docet, de convuls. morb. c. 7. Enimvero an non illud æstrum, aut illa copula vel provenire potuerit a diabolicis præstigiis, vel ab his regi propter superstitionem concurrentem, alii quoque perpendant, & dijudicent. Paracels. *Chorem S. Viti* divisit in *Chorem Lascivam*, & *Iratam*, vel *Æstimativam*, Tr. 2. de morb. Ament. c. 3. ubi etiam curam utriusque tradit, illius quidem haud plane ineptam; hujus vero supersticiosam, aut vanam. Liquorem etiam Sapphiri peculiariter tollere hunc affectum, legitur apud eund. l. 2. de virib. membr. c. 4.

CHOREGIA, χορηγία, proprie significat officium Chirurghi, generaliter etiam notat erogationem sumptuum, contributionem; sed Gal. accipit pro redundantia materia ad morbi generationem facientis, l. de cur. rat. per S. M. cap. 19. Jung. Fuchf. comm. ad h. l. pag. m. 285. b. 286. a.

CHOREO, χορεύω, dupliciter ab Hipp. sumptum (1.) significat procedo, progredior, ὡρὲς βίην, ad virtutem, aut robur, s. 2. de nat. hum. t. 13. (2.) pro exeo, excernor, v. g. de Urina, 2. prorrh. XXXI. 15. Et ἡ χωρὸντι, quævis dicuntur excreta, 1. aph. 23. Jung. Dieter. n. 937. Lind. Ex. XIII. §. 248. seqq.

* CHORION, χορίον, quibusdam etiam χωρίον, est nomen membranæ foetum involventis exterioris, totum uterum replentis, cui Placenta adhæret uterina, ita dicta, quod multæ venæ, arteriæque sint in ipso tanquam in choro quodam congressæ, ac dispositæ; aut quod instar circuli foetum ambiat. Plenior descriptionem vide in Anatomicis, Hier. Fabric. ab Aquapend. de form. foetu, Harv. Ex. de gen. anim. in additament. h. tit. Bartholin. l. 1. Anat. c. 36. Qui per ω scribunt χωρίον, hanc dant rationem, quod hæc membrana foetus veluti sedes, & domicilium sit, vel quod una cum foetu χωρεῖ, exeat. Castell. Quod tamen improbat C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 1068.

* CHOROIDES, χοροειδής, dicitur de diversis membranis ob copiam vasculorum sanguineorum chorio membranæ in utero similibus. Ita Plexus choroidei, χοροειδῆ πλέγμυχα, ἢ συσπέρμυχα, sunt convolutiones membranarum cerebri, ex multis venis, & arteriis prope medium cerebri ventriculum constitutæ. Gal. l. 9. de Anat. Oper. c. 3. & l. 9. U. P. c. 7. Ipsa quoque tenuis

cerebri membrana, alias Pia mater dicta, vocatur χοροειδής, eo quod cerebri vasa non aliter sustineat, quam τὸ χορίον vasa ad foetum pertinentia complectitur, l. 8. de U. P. cap. 9. Sic & Oculi tunica Retiformis, vel ἀμφιβλεστροειδής, alias dicta etiam χοροειδής, humorem vitreum oculi ambiens vocatur. Gal. l. 10. de U. P. c. 2. Castell.

CHORUS, χορὸς, vel idem significat, quod χορεία, Chorea, saltationem, iripudium, vel cæcum, aut multitudinem hominum saltantium, & quidem manibus junctis facta corona, vel circulo. Vide C. Hofm. in comm. ad Gal. lib. de U. P. n. 790. Barthol. d. l.

CHREIA, χρεία, est vocabulum emphaticum, usum, officium, necessitatem alicujus rei exprimens. Gal. conscripsit Libros de Usu Partium, ὡς χρεία τῶν μορίων. C. Hofm. in comm. n. 8. Gorr. in def. p. 514.

CHREMA, χρέμα, quid in vita civili significet, non est hujus loci exponere. Ab Hippoc. vocabulum hoc sumitur pro omni re, & ita idem quod πρᾶγμα, Hipp. l. de A. L. & Aq. XII. 11. XVII. 7. XX. 6. Ita ventriculus dicitur χρέμα ἰσχυρόν, res valida, l. 4. de morb. XXXI. 13. & Pulmo ibidem rara, vel laxa res, 7. Videantur & loca alia, v. g. 4. de fract. t. 63. & in epist. ad Philopœmen. Adde Foef. pag. 684. seqq.

CHRESIMOS, Chrestos, χρήσιμος, χρησός, i. e. utilis, proficiuus, commodus. Ita de purgantibus, Hipp. 4. aph. 2. Molles tumores, χρεσοί, 5. aph. 67. & horror a sudore & χρεσός, non est proficiuus, 7. aph. 4. Et Eunuchi in specie ad generationem dicuntur & χρεσοί, inutiles, l. de genitur. III. 6.

CHRESMOLOGUS, χρησμολόγος, fatidicus, idem quod Μάντις, Vates, aut certe species vatis. Gal. cap. 1. de R. V. I. A. t. 16. a χρησμός, Oraculum.

CHRESTOMATHEIA, Χρησμομάθεια, significat Utilia, Excerpta, & explicationes selectiores in aliqua scientia. Ita B. C. Hofm. Annotationes, Scripta quædam Physiologica, & Pathologica nomine χρησμομαθειῶν exornavit, quæ Illustris Guido Patinus pluribus annis post obitum Authoris Lugduni Anno 1658. exprimendos curavit. De hoc vocab. vide laudati Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 2.

CHRISIS, κρίσις. Vide Inunctio.

CHRISTI manus, est epitheton sacchari depurati, cum aq. rosar. cocti, & in rotulas fusi, additis margaritis præparatis, vel omissis. Vide Dispensatoria. Lang. lib. 3. epist. 1. cap. 6.

CHRISTOS, χριστός, a χρίω, ungo, significat id, quod ungendo applicatur. Oñium φάρμακων

κα, præsertim externa, triplicis fuere fortis : Ε'πίπικσα, quæ vulneribus sanandis imponebantur : χρίσα, quibus telorum cuspides inficiebant : & πικσα, vel πογ, Hippocr. dicta, lib. de affect. XLIII. 1. Primi generis semper bona : quæ secundi, semper mala : quæ denique tertii, pro voluntate offerentis, aut bona, aut mala erant. Atque ita obtinuit apud eos, qui Medici non erant. Linden. Ex. XIII. §. 323.

CHROMA, χρώμα, duo significat : 1. Colorem, Hipp. 4. aph. 21. Coac. t. 125. & alibi. Dicitur & χροια, t. 608. Vide Color. 2. Corporis habitum exteriorem, sive cutem, lib. de Insomn. IV. 16. lib. 4. Epidem. XXII. 20. & lib. 5. XXIV. 18.

CHROMATISMUS, χρωματισμός, colorationem significat, sive modum naturalem, sive artificium colorem rebus certum conciliandi. Vide Libav. Synt. Arc. Chym. l. 6. cap. 23. seqq. Vide Coloratio.

CHROMIS, χρέμις, χρέμυς, nomen piscis litoralis, cujus usus in cibis, de quo legatur Aldrov. l. 2. de pisc. c. 14.

* CHRONICUS, Chronius, Polychronicus, χρονικός, χρόνιος, πολυχρόνιος, denotat diuturnum, & est epitheton morborum, qui tardius moventur. Ita 3. aph. 14. coryzæ chronica, Hemorrhoides chronica, 6. aph. 12. Et opponuntur Brevibus. Vide Brachychronius, & Brevis. Hunc terminum aliquoties retinuit Paracelsus.

CHRONIZO, χρονίζω, morari, cunctari, moram facere significat, Hipp. 4. aph. 10.

CHRONOS, χρόνος, significat Tempus. Vide Tempus.

CHROS, χρός, apud Jones corporis carnosam partem, & substantiam significat, in quo genere cutis, & muscoli sunt, membranæ, & viscera. Gal. de fract. t. 9. & l. 3. t. 6. Jun. Coa. t. 243. ubi superficiem corporis denotat. Foel. in Oec. p. 685.

CHRYSAMMOS, χρυσάμμος, h. e. aurea arena, quam Galenus terram χρυσήν vocavit, lib. 9. de S. F. in qua portiunculæ, aut frustula quædam auri parva reperiuntur, quæ negotio huic dediti beneficio ignis, & fornacum colliquando, aut fundendo extrahunt. De qua auri faciendi antiqua arte legatur Jo: Franc. Picī Mirandulæ de auro l. 3. c. 1. in Theatr. Chym. Vol. II. pag. 360. De huiusmodi glebis, & arenis auro puro turgidis plura legantur ex aliorum scientiis compilata in Erasmo Franc. Hort. Orient. & Occid. Ind. T. I. Part. II. p. m. 1116. seqq.

CHRYSE, χρυσή, nomen Emplastri, cruentis vulneribus accommodati, ex thure, alu-

mine scissil. colophon, resina, oleo, auripigmento, & oxelæo parati, apud Æginet. l. 7. c. 17.

* CHRYSITIS, χρυσίτις, idem quod chrysamos. Chrysis etiam dicitur Lithargyrium auri. Diosc. l. 5. c. 102.

CHRYSOBALANUS, χρυσοβάλανος, glans aurea, quid proprie denotet, non constat. Bauhinus tamen in Pinace existimat ex mente aliorum, Nuce[m] moscatam esse intelligendam. Occurrit apud Gal. l. 8. de C.M.S.L. c. 3.

CHRYSOCERAUNIUS, χρυσοκεράυνος. Vide Ceramniochrysos.

CHRYSOCHALCOS, χρυσοχάλκος, idem quod Aurichalcum. Rul. & Johns. Dicitur & Orichalcum.

CHRYSOCOLLA, χρυσοκόλλα, quasi gluten auri, est minerale coloris late viridis, Veneræ, salinæ, nitrosæ, & fusoriæ naturæ. Duplex est, Nativa, & factitia. Inter nativas Armeniaca primas, secundas Macedonica, tertias Cypria tenet. Quamvis & in Germania sint excellentes, in Silesia, nec non & in Hungaria, alibique. Est Borax natus. Et posset dici Chrysocolle viride scissile, sicut Aerugo æris viride rasile dicitur. Estque quasi species nitri. Plin. lib. 33. H. N. cap. 5. Factitia vel ex ipsa nativa depurata paratur, vel etiam ex urina infantum. De facultatibus Chrysocolle leniter escharotica, colliquativa, siccante vide Gal. l. 9. de S. F. in fin. Dioscor. l. 5. cap. 104. Jung. Rul. & Johns. in Lex. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. pag. 375. seqq. Borax etiam Chrysocolle Aurifabrorum vocatur a C. Hofmann. Paralip. Offic. c. 55.

CHRYSOGONIA, χρυσογονία, est semen aurificum, ex auro prius soluto perfectissime concoctum, seu Tinctura aurifica rubri coloris, admirabili tenuitate substantiæ prædita, cui a natura vis illa aurifica inest, quemadmodum in Argyrogonia vis argentifica. Videatur Gaston. Claveii Apolog. Chrysopœja, & Argyrop. Th. Ch. Vol. II.

CHRYSOLITHUS, χρυσόλιθος, est lapis pretiosus, vel gemma aurei coloris, (unde & nomen quasi Lapis aureus.) Duplex habetur: Vetus, qui Topazius modernorum : & Topazius veterum, qui Chrysolithus recentiorum gemmariorum. Duo sunt genera, Orientalis, & Europæus, quorum ille hunc & colore, & duritie superat. A signatura coloris judicatur naturæ esse, & virtutis Solaris, h. e. Cardiacæ, & Cephalicæ. Proinde creditur timores nocturnos, & melancholiam minuere, intellectum confortare, &c. Plura vide apud Ruland. in Lexic. Schroder. lib. 3. cap. 5. Fr. Hofman. in clav. ad hoc loc. Dicitur & Chrysopassus, Para-

Paracels. tr. Cœlum Philos. item *Etheus*, Rul. & Johns.

CHRYSMANES, χρυσμανής, dicitur, qui nimio auridefiderio ducitur, *auri insane* quasi cupidus, quales olim Hispanos fuisse in Indiis ex Itinerariis, & Historiis constat. De hoc vocabulo vide Linden. Ex. X. §. 208. Annon & Chrysopai hoc nomine venire possent?

CHRYSOPLYCIUS pulvis, dicitur, qui plumbo durtiem, argento vivo, & stanno difficilem liquationem dat, quam utramque qualitatem ferro adimit. Helmont. tr. Natura contr. nesc. n. 49.

CHRYSOPOEIA, χρυσοποιία, est pars Spagyricæ, vel Chymicæ, quæ monstrat artificium ex metallis imperfectioribus aurum verum conficiendi, beneficio Mercurii Philosophorum, ceu *Chrysogonias*, vel *Chrysopai* pulveris, uti vocat Helmont. tr. formar. ortus, n. 21. Vide *Argyropæja*. De utraque uti certum est, ad Medicinam proprie non pertinere, ita adhuc incertum, & valde dubium, an possibilis sit naturalibus viribus. Rolsink. licet fere penitus ad negativam inclinaverit, tamen difficillimam esse statuit, Chym. l. 6. c. 13. Qui vero de hac arte plura legere expetit, adeat Theat. Chym. & Andr. Libavii scripta Chymica. Nobis non licet omnia convasare.

CHRYSOS, χρυσός, Latine *Aurum* dicitur. Vide *Aurum*.

CHRYSULGA, epitheton *Aquæ Stygiæ*, quæ Regia dicitur, solvendo auro destinata. Rolsink. d. l. 1.3. §. 1. art. 4. cap. 14. Helmont. tr. Pharmac. ac Dispens. mod. num. 15. tr. Humor. pass. cap. 1. num. 78.

CHRYSON, χρυσόν, Lat. *Aurum*, nomen est vel Collyrii apud Aet. l. 7. ad incipientes suffusiones efficacis, vel Pessivalentis, ad inflammationes uteri, apud eund. l. 16. c. 83. Vid. Gorr. p. 515.

CHUS, χῦς, Choa, Congius, est mensura liquidorum apud Atticos, capiens sextarios sex, vel cotylas Atticas duodecim. Aut habet olei libras novem, vini decem, mellis tredecim, cum dimidia. Galen. de pond. & mensur. Lind. vini saltem tribuit libras octo, cum uncis quatuor, Ex. X. §. 227. Rhodius ad Scrib. Larg. num. 268. *congiunt* denas libras pendere scripsit, quod insculpta decussis manifestat.

CHYBUR, Chibur, denotat Sulphur. Hoc præparatum unice extollit Paracels. in affectibus pulmonum, ut nihil melius eo valeat. Vocat Balsamum pulmonis, & pectoris, neque majus arcanum in viribus rerum querendum. Parac. l. 2. de vir. membr. ext. n. 14. Jung. Johns. in Lex.

CHYLARION, χυλάριον, diminutive idem quod *Chylus*, χυλός, quæ vox in specie ptisanæ succum denotat; quasi *Succatiunculam* diceret. *Χυλάριον* legendum esse in Hippocr. lib. de int. affect. XL. 17. existimat Foef. Oecon. pag. 685. quamvis in edit. Linden. *χαράδριον* legatur.

CHYLIFICATIO, χύλωση, χυλοποίησις, vulgo *coctio prima*, est actio ventriculi propria, (quamvis non negari possit, initium accipere in ore, & supplementum in intestinis, præsertim tenuibus) qua assumpta alimenta per os, beneficio caloris nativi, sive flammæ vitalis appropriata, allaborante quoque viscerum adjacentium, præsertim hepatis calore, mediante succo quodam spirituosissimo acido, aut juxta nonnullos moderate acido falso, quod Fermentum dicitur ventriculi, fermentationis moderatæ modo in ejusmodi substantiam, quæ cremori, vel succo ptisanæ similis est, & proxime converti potest in sanguinem, transmutantur. Vid. Joh. Vallæi Epist. de motu Chyli, & sang. Dieter. Jatr. n. 157. & 117. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. num. 180. Th. Barthol. Anat. lib. 1. cap. 9. aliique ex recentioribus plures, præsertim Charlton. in Oecon. anim. Ex. II.

CHYLISMA, χύλισμα, a χυλίζω, *succum exprimo*, significat *succum expressum*. Diosc. l. 3. cap. 125. Unde hanc vocem ei authori propriam vocavit Rhod. in Indic. ad Scribon. prior. B. tamen Rolsink. etiam *Extractis* hoc nomen applicare non dubitavit. Unde extractum quoddam vocavit *Chylisma Catholicum*, & *Holagogum*, Chym. l. 4. §. 3. c. 12.

* CHYLUS, χυλός, generaliter *succum* significat, cum in animantibus, tum in plantis paululum incrassatum. Gal. l. 1. de S. F. c. 36. Ap. Hippocratem vero specialiter accipitur pro *succo ptisanæ*, & sorbitionem significat, quam Ptisanam colatam vocant, expressam hordei substantiam continentem, non cremorem, qui est aqua hordei expressa apud Latinos, non succus ipsius substantiæ hordei, cui tota, & integra ptisana, hoc est non colata opponitur, l. de R. V. I. A. t. 28. 41. 47. t. 5. Epid. X. 12. 16. l. 7. II. 421. V. 9. 20. & alibi sæpius, quæ loca videri possunt apud Foef. p. 686. Propter similitudinem cum hoc Ptisanæ succo specialissime etiam *chylus*, χυλός, dicitur succus ex assumptis cibis; nativi caloris, & fermenti in ventriculo contenti vi, per fermentationem (quam antea *Chylificationem* diximus) elaboratus, partim tenuioribus, partim crassioribus portionibus constans. Gal. l. de atr. bile, c. 3. & l. 4. de U. P. c. 3. Cur Lindenius scribere maluerit *chilus*, non video rationem. Vocat vero pul-

tem illam, quæ in ventriculo, ceu publica olla, coquitur quotidie, & præter cremorem, quem *χυμὸν*, vel succum appellat, habet etiam *scoriam*, seu recrementa ciborum, Exerc. XIII. 281. Quemadmodum vero indubitata veritatis, & in confesso est omnium, quod *chylus* sit materia sanguinis; ita per quas vias, quo motu, & an ad viscera quoque, præsertim hepar, & lienem, feratur pro sanguificatione, nondum inter Anatomicos prorsus expeditum est; quorum sententias adducere non admittit instituti ratio. Vid. Th. Barth. in Anat. d. l. & alibi.

CHYMIA, *Alchymia*, *Chemia*, *Chimia*, *χυμία*, *χημία*, *σπαγίρεια*, *Spagyrica*, (hæ scribendi varietates a diversa derivatione obortæ sunt, & adhuc salva Orthographia defendi possunt. Vid. Rolsink. l. 1. Chymia, c. 8. Lib. Synt. Arc. Chym. in pr.) generaliter artem, materiam quandam solidam liquandi, aut solvendi significat, Rul. in Lex. Specialiter vero tribus potissimum gaudet significationibus. 1. sumitur pro arte, quæ monstrat modos diversos medicamenta simplicia, vel composita concreta solvendi, aut soluta coagulandi, ut purum ab impuro separetur, & vis medicamentosa eorum exaltetur, aut promptior reddatur. Hæc definitio fere coincidit cum Rols. dict. l. cap. 11. 22. Et hæc *Chymia* est medica, paræque Pharmaceuticæ. Unde & Pharmacia selectior vocatur maritanda cum Galenica, D. D. Vvedell. in Ph. I. A. F. R. in præf. p. 4. Verum Medicinæ saltem ministra, aut serva, quam tamen hodieque multi non sine præiudicio Artis Medicæ, suæque dignitatis ultra τὸ πρέπον laudibus extollunt. 2. sumitur pro arte *μεταχυρική*, sive transmutandi metalla imperfectiora in perfectiora, Aurum, & Argentum, cuius duæ sunt partes, *Argyropæja*, & *Chrysopæja*, de quibus vide supra suo loco. Et in hac significatione sumpsit Joh. Fr. Picus Mirandula, l. 2. de Auro cap. 1. in Theatr. Ch. Volum. II. pag. 323. 3. accipitur pro arte, quæ occupata est in præparatione *Lapidis Philosophici*, sive per hunc intelligatur *Medicina Universalis*, per quam omnes morbos sanari posse alii persuadere conantur, sive illud semen *Chryso*, vel *Argyropæum*, quo mediante transmutatio fit metallorum in aurum, & argentum. Quamvis vero nunquam non omnes hæ *Alchymia* species suos habuerint amatores, quas nimio amore deperierunt, præsertim vero tantis encomiis exornarunt, ut Philosophiam veram, Sophiam adeptam etiam vocare non sint veriti. Videatur iterum Theatr. Chym. in singulorum Voluminum Indice. Sunt tamen qui de duarum posteriorum certitudine, veritate, amo-

ris hujus dignitate haud immerito dubitant, de quibus legi poterit Rolsink. dict. loc. cap. 9. & 10. cui etiam calculum nostrum addere eo minus dubitamus, quo magis persuasum nobis habemus, verissimum hætenus fuisse illud proverbium, cuius meminit Guido Pancirollus in nov. repert. part. post. tit. 7. Nunquam vidi Alchimistam divitem, cui respondere Italicum: Non ti fidare all' Alchimista povero, e Medico ammalato. Et omnino dolendum, quod Magnates quidam permittant, ab hujusmodi artificibus, (verius ut plurimum impostoribus) decipi, ut etiam ad dignitates varias evehere non vereantur. Artifices Chymia vocantur Chymici, Chymici, Chymiatræ, Alchymistæ, Spagyrici, Philosophi, Adepti, quæ duo epitheta fortassis vel hyperbolice, vel Ironice sunt accipienda.

CHYMOLEA. Vide *Kymolea*.

CHYMOSIS, vitiose, pro *chemosis*. Vide supra.

CHYMOSUM, dicitur Paracelso genus nutrimenti ex assumptis in Chylum mutati, & ita idem quod *chylus*, e quo aliquando & vermes *Ascarides* generantur, lib. 2. Paragr. §. 2.

* CHYMUS, *χυμός*, quamvis communi significato nihil aliud, quam succum, humorem præsertim coctione paulum incrassatum denotet, & ita a vocabulo *chylus*, *χυλός*, nihil differat; Quidam tamen qua veteres, qua recentiores, aliquam differentiam urgere solent. Ita Galen. l. 1. de Simpl. Fac. cap. 36. *χυμὸν*, vult significare *gustatoriam facultatem*, vel qualitatem, quam *Saporem* vocavit, qui est in plantis, & animalibus; *Chylum* vero succum incrassatum, in quo *Sapor* inest. Lindenius vero Ex. XIII. §. 282. ita differre scripsit, ut *Chymus* sit cremor, & portio *chyli* melior. Ruland. & Johns. vero plane contrarium innuerunt, docentes in Lex. *Chymum* esse massam, item faciem.

CHYSIS, *χύσις*. Vide *Fusio*.

CHYTLON, *χύτλον*, dicitur *inunctio*, quæ cum multa aqua, & oleo fit. Hinc verb. *χύτλαζω*, aqua, & oleo simul perfundor. Foef. p. 686. & verbum *χύτλασθαι*, quod significat, aqua, & oleo simul contuso, tritoque inungi, aut perfundi. Gal. l. 2. de S. F. cap. 25. Opponitur τῷ *χυτλαίφειν*.

CHYTRA, *χύτρα*, i. e. olla, vas fictile, in quo aliquid coquitur. Idem significat *χύτρα*, apud Hippocr. lib. 2. de morb. mul. XXIV. 21. seqq. *χύτρίδιον*, ollulam denotat, lib. de ulcer. XII. 2. *χύτρα πλατύσου*, ampli orificii olla, legitur apud Galen. lib. de C. M. P. G. cap. 12.

CIBARIUM, idem quod *cibus*. Vide *Cibus*. *Cibarius* panis, hoc est secundarius, in quo satis uber copia furfurum relicta est. Cels. lib. 12. cap. 18. C. Hofmann. Instit. Medic. lib. 5. c. 6. §. 4.

CIBATIO, *ἰσφὴ*, idem quod ciborum, vel alimentorum assumptio. Chymice vero *cibatio* significat *corporationem*. *Cibatio* vocatur nutritio materiæ siccæ nostræ. Ripheus in Axiom. Philosoph. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 115. Vel est subtilis ingrossatio, & crassi subtiliatio. Quercet. Respons. ad Aubert. ibid. p. 175.

CIBUS, *σῖτος*, *σῖσις*, varie sumitur: Late, stricte, strictius, & tropice, vel improprie. Late, pro omni alimento, quod per os assumitur, verb. gr. apud Hippocr. lib. 6. Epidem. sect. 4. t. ultim. Labores cibos præcedant. *Stricte*, pro solidioribus alimentis, & ita contradistinguitur *potui*, quæ acceptio est communissima, nec opus habet testimoniis. *Strictius*, quando significat frumentum, panem, & quæ ex frumentis parantur, frumentacea alimenta. Galen. cap. 1. de R. V. I. A. t. 18. Unde *σῖτην γὰρ ὀνόμαζοντες*, frumentacea *gustamenta*, ibid. in textu leguntur. *Tropice*, & improprie sumitur *cibus*, *σῖτος*, vel pro *massa chilosa*, ex assumtis alimentis in ventriculo elaborata, notante Lindeno ad Hippocr. lib. 5. Epid. II. 6. 7. seqq. Exerc. XIII. §. 185. vel *excrementis alvi indigestis*, & crudioribus, Hipp. d. l. & l. 4. XXIX. 5. Plura vid. in Foef. p. 568. *Ciborum* varietatem non semper esse noxiam, probari potest ex Scrib. L. num. 184. ubi vide Rhod. ad h. l.

CICADA, *τέτραξ*, est insectum *ἐγνέλαδος*, sonoram vocem edens, Gryllis simile, rore vivens; unde ore caret, & in pectore aculeatum quid habet, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiæ, nostratibus incognita. Hujus plenior descriptionem videtis apud Aldrov. l. 2. de insect. c. 13. Usus earum olim fuit non modo in cibis, sed & in medicina, præsertim contra colicos affectus, cum granis piperis imparibus, apud Gal. l. 11. de S. F.

CICATRIX, *ὕλη*, proprie notat cutem, quæ in ulcere a natura per medicamenta exiccantia, quæ & *cicatrisantia*, *ἐπιδρωπικὰ*, dicuntur, regeneratur. Hanc non esse veram cutem, sed cuti saltem simile, unanimiter Anatomici statuunt, & subscripsisse videtur Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 2. quod sit ex carne exusta, & quasi exsiccata. Particulatim *cicatrix oculi* dicitur *Albugo*. Vide supra suo loco. Gr. dicitur etiam *ὤπελν*, quamvis hoc vocab. aliquando etiam pro ipsis ulceribus sumi, monstret Foef. ex l. de artic. t. 44. & lib. de vuln. cap. XIX. 3.

At mihi potius labia vulneris, aut ulceris significari videntur. Paracels. vocem *cicatrix* etiam accepit pro affectibus cutaneis externis, ut sunt Morphea, Sirones, &c. Archidox. lib. 9. & de vit. long. lib. 2. cap. 11. *Cicatricula* etiam appellatur a quibusdam particula illa ovulis generationis adhærens, quæ a mare fecundata beneficio liquoris genitalis, vel virtualiter, vel materialiter mediantibus particulis subtilissimis, & spirituosissimis, (quæ etiam Spiritus plastici nomen merentur) principium sit formationis fœtus; in qua significatione descripsit D. D. Peierus in Ex. Anatomico-Medicis Pœonis, & Pythagoræ Epistolicis Ex. 19.

CICATRIZANS, *ἐπιδρωπικόν*. Vide *Epuloticum*.

CICCUS, *κίκκος*, est species cicadæ parvæ, & contemptibilis, teste Hesychio. Unde proverbium apud Linden. Ex. 5. §. 52. quamvis & *Ciccus* sit Anseris feri species, apud Aldrov. l. 19. Ornith. c. 10.

CICINDELA, *Lampyrus*, *λαμπυρίς*, *Noctiluca*, *Nitedula*, insectum est alatum, in tenebris ignis modo lucens. Vulgo *Vermiculus S. Johannis*, cujus splendoris causam in humorem diaphanum, quem in alvo continet, referunt. Ejus insecti descriptio legatur apud Aldrovand. lib. 4. de insect. cap. 8. De usu medico, quamvis raro, vide Schrod. l. 5. cl. 4. n. 100.

† **CICLA**, de qua passim in Clyster. Rondelet Barbar. & officinis Beta, notat Dodon.

CICONIA, *πελαργός*, potissimum duplicem habet significationem. (1.) Significat Avis speciem in vulgus notam, cauda, & alis nigris, in reliquis corporis partibus pennatis albam, rostro, & pedibus oblongis rubicundis, (quamvis & dorso nigram, ventre saltem albam dari in locis quibusdam desertis paludosis, ex Aldrovand. constet) de qua vide plura apud dictum Aldrovand. lib. 20. Ornith. cap. 1. Hujus avis usus quamvis in cibis hodieque nullus sit, haud dubie propter victus rationem suspectam, in Medicina tamen non carere utilitate, legatur præter dict. loc. apud Schr. lib. 5. clav. 2. num. 48. Imprimis contra pestem commendat Paracels. tract. 1. & 2. de pestilitate. Stercoris *ciconiarum* laudes contra epilepsiam suspectas haud incongrue reddidit Galen. lib. 12. de Simpl. Fac. §. Stercus anser. (2.) significat machinam, vel instrumentum mechanicum, quod & *Gruis* nomine venit, it. Tolleno. Dicitur Gr. *γάργειον*, *κηλόνειον*. Vide *Celoneum*.

* **CILIA**, *ἔρροι*, sunt extremæ palpebrarum partes, semicirculares, & veluti cartilagi-

gineæ, quæ in somno clausis oculis committuntur. Iis & pili semper fere eandem servantes magnitudinem infiguntur, qui etiam ab aliis *cilia* vocantur. Bartholin. lib. 3. Anatom. cap. 8. Hofmann. in comm. ad Gal. de U. P. n. 7, 7. 741.

CILIO, aliud vitium a *Cilone*, vel *Chilone*, & significat eum, cui perpetuum superius cilium plusquam cilleret, sive tremere perpetua agitatione. Quod se in foemina vidisse meminit Linden. d. l. & nos in alia similiter vidimus.

CILO, προκέφαλον, C. Hofmann. φoξoς, dicitur, cui frons est eminentior, ac dextra, sinistraque velut recisa videtur. Hinc oblongum, & compressum videtur caput. *Cilo* dictus, cui frons veluti cellit, & exurgit. Linden. Exerc. XI. §. 38. C. Hofm. ad Gal. de U. P. num. 694.

CIMEX, κόρις, est vermis, vel insectum parvum latiuscule compressum, & (præsertim domesticus, sive lectularius) morsu valde molestum, cuius descriptionem vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 2. Cæterum etsi sit animal abominandum, non tamen utilitate carere in Medicina, constat ex Gal. de S. F. l. 11. Schrod. lib. 5. cl. 4. num. 101. Cimices ex nostris excrementis nasci, ceu hospites, & vicinos nostræ miseriæ, dicit Helmont. tr. Imag. Ferm. imprægn. num. 9.

CIMENTATIO, idem quod *Cæmentatio*. Vide supra suo loco.

CIMOLIA terra, κιμώλια γῆ, est terra modice pinguis, rara, mollis, candida, aut in candido purpurea. Habet vim mistam refrigerandi, siccandi, & modice digerendi. Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia. Dicitur & *Cimolia creta*, a Scrib. Larg. n. 245. ab insula *Cimolo*, vulgo *Terra saponaria*. Hodie vel ignota, quæ tamen veteribus fuit familiaris; vel hac appellatione nostris temporibus non adfertur, notante Rhod. ad Scrib. d. l. p. 230. vel *Cretæ vulgari* nomen hoc competit.

CINABARIS. Vide *Cinnabaris*.

CINÆDUS, κίναδος, nomen aviculæ, cuius fel commendatur ad pilos circa oculos superfluos, a Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. *Cinædi* alias dicuntur turpiter viventes, ex Cælio ap. Lind. Ex. XI. §. 39.

CINCLESIS, Cinclisimos, κίγκλισις, κίγκλισμός, parvam motionem corporis significat. Latine dici posset *Crissatio*, *Crissatum*, a *Crissa* ave, quæ & *Motacilla* dicitur, Gr. κίγκλον, quæ caudam assidue motat, & agit, cuius aviculæ descriptionem vide apud Aldrovand. lib. 17. Ornith. cap. 22. seqq. quamvis & alias aves sub nomine *cincli*, *Motacilla* similes de-

scripserit l. 20. c. 56. De motione vero corporis parva confer ad Hippoc. l. de art. tr. 67. & l. 4. t. 46. & Gal. in comm. Foef. p. 337. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 107. Dicitur & κίγκλισις, a κίγκλισις, quod occurrit ap. Hipp. de art. t. 64.

CINDYNOS, κίνδυνος, periculum. Ap. Hipp. vero grave periculum vitæ notat, uti constat ex 5. aph. 12. & 34. Jung. Dieter. n. 462.

CINEFACTIO, idem quod *Cineratio*, vel *Incineratio*, aut *Calcinatio*. Est operatio, qua fiunt cineres. Estque duplex, occlusa, & aperta. Rul. in Lex.

CINEO, κινέω, moveo, cieo, significat. Verum in Medicina diversimode sumitur. Vel enim *Movere* dicitur de humoribus prius quiescentibus. Ita humores arthrici *moventur* ut plurimum vere, & autumno, 5. aphor. 55. Vel de turgescuntibus, & urgentibus, & ita includit *evacuationem*, 1. aph. 22. Vel significat omnem mutationem a Medico inductam, 2. aph. 29. & 1. aphor. 20. Vel etiam dicitur de corporis *motu locali*, 4. aph. 14. 15. Vel denique de præternaturali ossium *dimotione* κινέω accipitur, 2. de fract. t. 39. Jung. Dieter. n. 463. Foef. p. 338. Imo & morbus dicitur κινέμενος, i. e. qui *moveatur*, quique diversis horis semper accidit, ac remittit. Cui contrarii sunt affectus ἐσῶτες, iisdem horis subinde accedentes, & remittentes.

CINERARIUM, κονιστήριον, vocatur infima pars Furni Chymici, in quam decidunt cineres, ne ignem suffocent, habetque foramen, per quod cineres eximi possunt. Rolfink. Chym. I. A. F. R. l. 2. c. 17.

CINERATIO, τέφρωσις, idem quod *Cinefactio*, vel *calcinatio*. *Cineratio* quid sit in opere Lapidis Philos. vide Vol. IV. Th. Chym. p. 858. 930. 958. de quibus suo loco. vide *Incineratio*.

† CINERICIUM, Vestigium, quod transacta accessione manet in foco Putredinis. Bened. Metamor. de feb. put. l. 4. t. 2. disp. 4.

CINERITIUM, Cínirítium, est Cementum auri, vel argenti. A nonnullis *Regale* vocatur. Item significat & vas aurifabri, in quo aurum, & argentum calcinatur. Rul. in Lex. Est & modus colamenti per *cineritium*. Th. Ch. Vol. II. in fin. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. In Pathologia quoque *cineritium* dicitur illud, quod post humorum, aut alterius rei putredinem, (vel potius effervescentiam, & combustionem) remanet sub forma terrea, & crassa, nec potest in vapores, aut fuligines tenues mutari; desumpta similitudine a lignorum ustione, quæ secundum partes aliquas inflammabiles ignem, & fumum concipiunt, secundum alias minime,

me, sed in cineres mutantur. Petr. Michael. de Calderia in Avicenn. de febr. Tom. 1. Oper. p. 121.

CINEREUS, *cineraceus*, τεφροειδής, έντεφρο, τεφρώδης, de colore dicitur cineri simili, estque postremus color in negotio Lapidis Philosoph. teste Lagneo Harm. Chym. cap. 8. Vol. IV. Th. Chym. pag. 765. Specialiter est epitheton *collyrii*, quod & *Tephrium*, τέφρον, dicitur. Scribon. Larg. num. 26. 37. Rhod. in not. ad prior. loc. p. 65. ubi vocatur etiam *collyrium spodiaceum*.

CINESIS, κίνησις, motum significat. Vide *Motus*.

CINERULA, σποδίου. Vide *Spodium*.

CINETUS, idem quod *Diaphragma*, de quo suo loco. Vide Barth. l. 2. Anat. c. 3.

* CINGENS. Vide *Hyperocor*.

CINGULUM, ζώνη. Vide *Zona*.

CINIFICATUM, idem quod *Calcinatum*. Rul. & Johnf.

CINIFLONES, οί έν τούτοις σποδοίς θυμαίνοντες, est epitheton *Pseudo-Chymicorum*, vel *Chymicastroorum*, qui neque *Gas*, neque *Elas* habent artis, interim venditantes negotiosa inopia mirabile arcanissimi lapidis Philosophici mysterium, ambiguisque responsis promittentes essentiam Solis ex nescio quo puteo emergentem, qui *chrysofophi* dum alios auro Seraphico, & sanitate volunt ditare, ipsi paupertate, & scabie molestantur, tandemque pro auro cinerum favillas micantes in furno relinquunt, uti verbis non minus verissimis, quam elegantissimis descripsit Dieter. num. 829. Lang. lib. 1. Epist. Med. 52.

CINIS, τέφρα, σποδος, σποδίον, (quamvis hoc ad metallicos cineres restringi soleat, vide *Spodium*) sic appellantur non solum lignorum ustorum, sed & omnium aliarum rerum reliquiarum. Habet autem in se diversas particulas, & qualitates. Quaedam enim sunt terrenae, quaedam fuliginosae, tenuium partium, quae hodieque salinae, alkalicae, lixiviosae vocantur, & cum aqua in maceratione cineris una abeunt. Verum non est omnis cinis eadem facultate, & temperatura praeditus, sed varius, pro combustae materiae diversitate. Gal. l. 8. de S. F. Teph. Ita omnium animalium ustorum cinis est acris, & discussorius, alius magis, alius minus, l. 6. de C. M. S. L. c. 1. Cinis *sarmenitius*, τέφρα κληματική, olim in usu fuit, de cuius virtutibus vid. Dioscorid. lib. 5. 135. Gal. lib. 9. de C. M. S. L. cap. 8. Ruland. in Lex. Ch. Cinis *clavellatus* alias dicitur, qui ex faecibus vini post spiritus vini destillationem relictis, per combustionem, & elixivationem fit, quamvis & sub hoc nomine alia salia alkalica etiam

ex Isatide, ligno Querno, &c. subintelligantur. Schroder. lib. 4. cl. 2. num. 412. Hofmann. in clav. ad h. l. Proprie non esse cinerem, sed salem, a priori, & posteriori demonstravit celeb. D. D. Vvdell. Pharm. l. A. F. R. l. 2. sect. 1. cap. 9. pag. 95. Cinis *clavellatus*, id est *Alkali*. Dicitur & cinis *hederæ*. Ruland. & Johnf. in Lex. Cinis ex cinere est Aqua extracta. Cinis cineris est congelatum coagulans. Idem. Hoc nomine etiam venit ipse Lap. Philosoph. Lagn. Harm. Chym. Vol. IV. Theatr. Chym. p. 727. Paracels. cinerem in genere vocat *Sal*, de mor. Tartar. cap. 10. De cineribus vegetabilium vide Rolsink. Chym. lib. 5. sect. 7. cap. 11. ubi etiam de cineribus *clavellatis*. Cinerum quoque usus est in operationibus chymicis, verb. gr. in digestionem. Id. lib. 2. cap. 2. De singularibus quibusdam cineribus lege Libav Syntagm. Arcan. Chym. lib. 5. cap. 19. De cinere *Hermético* in praeparatione Lapidis Philosophici in Apoc. Hermet. parte postter. Helmont. statuit, cinerem humanum nihil continere terrae, tr. Terra, num. 10. Idem asserit, cinerem lignorum esse ex aqua, quia lignum totum ex aqua, tract. complex. atque miltion. figm. num. 36. Cinis in genere foemin. legitur saepe apud Scribon. Larg. num. 216. 228. 230. Videatur Rhod. in Indic.

CINNIOTLOTTUS, *cinnatus*, sunt termini a Paracelso ficti, denotantes interitum, mortem, corruptionem totalem corporum mineralium, Chirurg. l. 5. c. 7.

CINNABARIS, *cinnabaris*, *cinnabrium*, κιννάβαρις, quale proprie Minerale fuerit, non fuisse veteribus adeo perspectum, colligere licet e Dioscorid. lib. 5. cap. 109. & Galen. lib. 9. de Sim. Fac. Hinc factum, ut cum *Minio* confudisse videantur, animadvertente Sarracen. in not. ad Dioscorid. dict. loc. Hodieque certo certius est, duplicem esse *cinnabarim*, *Nativam*, & *Factitiam*. Illa est terra mineralis lapidescens, constans ex Sulphure, & Mercurio exquisite secum mixtis in materia terrestri instar lapidis compactis, & hospitantibus, interdum purior, interdum impurior reperta. Interdum etiam minera Solaris reperitur intermixta. Vid. Scrod. lib. 2. cap. 16. Fr. Hofman. in clav. ad hoc loc. ubi etiam quaestio illa solvitur, An *cinnabaris* cruda adhiberi possit? quamvis fortassis encomium videatur hyperbolicum. Ex novissimis etiam Dissertationem de *cinnabari nativa* ad normam Acad. Nat. Cur. scripsit D. Gabr. Clauderus Medicus Ducal. Sax. cujus mentio quoque fit in Act. Erud. Lips. 1684. *Cinnabaris nativa* quoque vocatur *Electrum minerale immaturum*, quod Helmontio *Metallus primus*, sive *masculus* vocatur. Vide *Metallus*.
Usus

Usum illius suspectum reddere ausus est D. Barthol. ob sulphur nigrum Arsenicale, uti patet ex Act. Hafn. Vol. 1. Obs. 41. p. 77. *Factitia* est, vel species Mercurii sublimati, Schroder. d. l. cap. 15. Hofmann. adh. l. vel cum additione *cinnabaris Antimonii*, ex floribus Antimonii cum aqua forti parata. Vid. eosdem l. 3. cap. 17. Si placet, poterit etiam legi Rul. & Johnf. in Lex. Plura de *Factitia* apud Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 24. *Cinabrium* vocatur etiam ipse Lapis Philos. Lagn. Harm. Ch. d. l. *Cinnabaris Antimonii* est nihil aliud, quam Mercurius sublimatus dulcis, sulphure, sive Tinctura Antimonii imprægnatus, & ita Cinnabari nativæ quoad usum postponenda D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. sect. 3. cap. 4. pa. 139. Quid Helmontio dicatur *cinnabaris*, Vide in tr. de Herb. Verb. & Lap. &c.

CINNAMOMUM, *Cinnamum*, Rhod. ad Scrib. Larg. in Ind. priori, *κιννάμωμον*, inter aromata præstantiora notissimum, summe tenuium partium, nec tamen summe calidum. Gal. lib. 7. de S. F. Verum cum sit cortex arboris cujusdam, Botanicis relinquimus. Hujus resolutionem Chymicam vide apud Junken. Chym. Med. Phys. P. I. sect. 3. cap. 1. pag. 154. seqq.

CINNUS, *κυνέων*, est miscella plurimarum rerum. In specie vero significat potionis genus ex multis liquoribus confectum. Hinc descendit verbum *concinnare*. Meminit hujus vocabuli Galen. l. 1. de A. F. c. 9. Vide Lind. Ex. X. §. 198. Vide *Cyceon*.

CINZILLA, est nomen Paracelsicum, denotans speciem *Herpetis excedentis* maligni, *Zona* alias dictam, quemadmodum ex descriptione colligere licet, Parac. de ulc. & apostema. c. 33. Vide *Zona*.

* CION, *κίων*. Vide *Columella*.

* CIONIS, *κίωνις*, idem quod *κίων*, *Columella*. Vide suo loco. Ita quoque dicitur affectus gurgulionis, vel *uvula*, quando ex fluxione majorem crassitiem obtinuit, & ita opponitur *ιμάδις*. Vide *Corrigia*.

† CIPARIUM, vulgo Civerium, edulia ex Carne Cuniculi concisa cum Zing. Cinam. bono, & omphacis. Franciscus Tornasius de peste.

CIRCA, *circum*, *περί*, quid significet, scil. partes vicinas, vid. apud Gal. 4. ap. 80. Diet. n. 669

CIRCINUS, *κίρκινος*, haud dubie a *κίρκος*, *circus*, instrumentum mechanicum, quo circulus describitur. Meminit Gal. l. de opt. docendi gen. Tropice etiam legitur *Circinus erroris*, in Theatr. Chym. Vol. I. tr. Vita brevis, p. 463. 467. &c.

* CIRCUITUS, *περίοδος*. Vide *Periodus*.

CIRCULARIS motus. Vide *Circulatio*.

CIRCULATIO, *circularis motus*, Gr. dici posset *περίοδος*, *περίδρομή*, fortassis etiam *κύκλωσις*, ἢ *περικύκλωσις*, frequentis usus est in Medicina. Accipitur vero (1.) Physice de motu sanguinis reciproco, qui geminus notatur: Quidam *Universalis*, quando sanguis omnis e sinistro ventriculo cordis in Arteriam Aortam, sive magnam per impulsum influit, & mediantibus hujus ramis, & surculis in totum corpus diffunditur, postea a Venæ Cavæ, & in abdomine Venæ etiam Portæ surculis, & ramis etiam in toto corpore distributis idem sanguis recipitur, & per illos ad truncum venæ cavæ deferitur, & ex hoc ad cor, in specie ad auriculam ejus dextram, & ex hac in ventriculum dextrum redit. Cujus *circuitus* primus inventor, & auctor præcipuus Guilielmus Harveus Anglicus, Medicus Regius, & in Collegio Medicorum Londinensi Anatomix, & Chirurgiæ Professor, qui peculiarem scripsit *Exercitationem Anatomicam de Motu cordis, & sanguinis in animalibus*. Hunc mox secutus est Herm. Conringius, libellum etiam de generatione, & motu sanguinis edens, Joh. Vvallæus, & paulo post quamplures alii. Vide Dieter. in Jatr. n. 15. Estque hodie adeo recepta, & sensuum fide, Anatomicaque experientia confirmata sententia, ut qui vellet eam præfracte negare, vel impugnare, ille adversus solem loqui videretur. Altera *Circulatio sanguinis particularis* est, quando e dextro cordis ventriculo exprimitur in Arteriam Pulmonalem, vulgo Venam Arteriosam dictam, per substantiam pulmonum distributa, e cujus ramis vicissim transit in Venam Pulmonalem, vulgo Arteria venosa dictam, ejusque ramos, qua mediante redit ad Cor, ejusque Auriculam sinistram, & ex hac in Ventriculum sinistrum. Quem motum etiam C. Hofm. agnovit, & admisit, licet alii impugnaverint. De hoc vide Bartholin. Anat. l. 2. cap. 9. quamvis in embryonibus, & recens quoque natis paulo aliter fiat, mediante peculiari canali, & foramine ovali, de qua *circulatione* vid. d. l. cap. 8. sub fin. Ita & *circulatio spirituum animalium* a nonnullis Physicis, & Medicis satis verosimiliter, v. gr. Henr. Regio, Rogerio, aliisque. Sic mentio fit tractatus cujusdam Religiosi Congregationis S. Mauri de hoc argumento in Act. Erud. Lips. 1684. Bartholin. vero in dubio reliquit hanc hypothesin, Anatom. Libell. 3. cap. 1. (2.) accipitur Chymice, vel Spagyricæ, estque exaltatio essentiarum per *circularem* in vase Hermetico, Pelicano, vel Geranio reductionem, & ab impuritatibus separationem, Rolfink. Chym. lib. 2. cap. 2. Paracels. dicit esse

esse speciem putrefactionis, l. 7. de transmut. rer. natur. De *circulatione* Chymica legatur etiam D. D. Bohn. Diff. Ch. Phys. XII. §. 18. & D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 3. c. 5. Quæ ita præparantur, appellantur *circulata*. Parac. Archid. l. 6. 8. & 9. & l. de renov. & restaur. Hinc legitur *circulatum majus*, & *minus*, *circulatum solvens*, apud Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 14. & c. 25. Idem meminit alius abstrusioris *circulationis*, & *circulati* circa negotium Lapidis Philosophici in Apocal. Herm. part. poster. Videatur Rul. in Lex. *Circulatum majus* vocatur quoque Paracelso *Siquor Alcahest*, sive *Menstruum universale*, quod & *Acetum Radicis* eidem appellatur, secundum modernorum Chymicorum sententiam. Peculiarem quoque physicum ignis elementaris *circularem* motum excogitavit Ger. Dorn. in l. de Nat. luce tr. 1. Physica Genesis die tertio. Vid. Vol. I. Th. Ch. *Aquæ circulare* meminit Paracels. l. 2. de vir. membr. cap. 3. *Aquæ vitæ circulatæ*, tr. 2. de membr. contract. cap. 3.

CIRCULATOR, *περιδότης*, idem quod *Agyrtæ*. Vide supra suo loco.

CIRCULATORIUM, vocatur vas illud, ubi infusus liquor ascendendo, & descendendo quasi in *circulo* rotatur. Usus ejus in subtiliationibus, exaltationibus, & *circulationibus* positus est. Varia hujus generis vasa a variis ingeniis sunt excogitata, ex quorum numero duo duntaxat magni momenti, & usus nobis placent, *Pelecanus*, & *Dietæ*. Rul. in Lex. Meminit *circulatorii* Paracels. tract. 2. de membr. contr. cap. 3.

CIRCULATUM. Vide *circulatio*.

CIRCULUS, *κύκλος*, est proprie figura, quæ a medio suo undique distat æqualiter. Vocatur vero medium *centrum*, Gal. l. 10. de U. P. cap. 12. Hujus figuræ encomium aliquoties attigit, uti loca notavit C. Hofm. in comm. ad Gal. l. de U. P. n. 641. ut & Paracels. Paragran. tr. 2. de Tart. morb. c. 1. & comm. in 1. aph. 1. Hippocr. Et apud priscos erat *circulus* in honore, propterea quod mundus sit sphaericus, ibid. Et *circulare corpus* plane undique sibi simile dicitur. Gal. l. 2. de caus. puls. c. 13. Applicatur porro ipsis partibus corporis. Ita Malæ ipsæ vocantur Hippoc. οἱ κύκλοι προσώπων, *circuli faciei*, l. 2. de morb. XLIX. 12. & *circuli oculorum*, ἡ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν, *circuli oculorum*, vel *orbes*, l. 7. Ep. VI. 3. *Circulos* septem in oculo exposuit Galen. l. 10. de U. P. c. 2. & 3. Ita & de urina dicitur, quod faciat in vitro aliquando *circulum*, & vocantur Hipp. urinæ *circulares*, d. l. 7. XLII. 39. *Circulus* quoque Chymicis dicitur instrumentum rotundum vitris abscindendis ex ferro factum. Perfringuntur autem hoc modo. *Circu-*

lus candefactus vitro apponitur, illudque tamdiu stringit, donec ferveat, & incalascet. Cumque adhuc fervet, frigida gutta immissa, aut frigidi halitus affluxu dissilit, atque dirumpitur. Rul. in Lex. *Circulus quadruplex* est species fasciæ, quæ dicitur *Plinius laqueus*. Gal. de fasc. Referuntur & *circuli* inter instrumenta Chirurgica, quales uterinos exhibet Scult. Arm. Chir. Part. 1. Tab. XXII. fig. 6. 7. & Tab. XLIII. fig. 5.

* CIRCUMCISIO, *circumsectio*, *περιτομή*, *πελαιρέσις*, olim fuit ritus sacer, & Sacramentum V. T. Judæis injunctum, ut præputii, quo glans membri virilis tegitur, portio abscinderetur, ex Gen. c. XVII. Hic mos & Turcis, Persisque hodieque adhuc receptus. Verum etiam inter affectus p. n. refertur a Gal. in defin. Medic. *Circumcisio*, quod sit ablatio cutis glandem contegentis. Et opponitur *περιφυμώσις*, quando glans tegi nequit præputio. Fœminis quoque aliquando necessariam esse *circumcisionem*, vel *circumsectionem* Clitoridis, aut Nympharum, constat ex Rolf. Ord. ac Meth. Generat. dicat. part. Part. 2. c. 38. & Th. Barthol. Anatom. l. 1. c. 34. Modum amputandi tradit Æginet. l. 6. c. 70. Ita & in viris, si præputium totum denigraverit, *circumcidendum* esse, docet d. l. c. 57.

CIRCUMFERENTIA, *περιφέρεια*, dicitur ambitus circuli, vel corporis rotundi, sive extremitas. Gal. l. 10. de U. P. c. 12.

CIRCUMFORANEUS, idem quod *circulator*, vel *Agyrtæ*. Vide *Agyrtæ*.

CIRCUMINDURO, *πεισκληρώω*, *obduro*. Verbum usurpavit Hipp. de frigore excessivo cutem obdurante, 5. aph. 20.

CIRCUMLITIO, *περίχρησις*, *περίχρησις*, rectius *περίχρησις*, Marcell. medicamentum *Parichristation* generaliter omne denotat, quod circa partem aliquam affectam undequaque illinitur. Strictè vero de medicamentis Ocularibus, quando palpebræ oculorum oblinuntur, ne quid intra oculum fluat, dicitur Scribon. Larg. n. 29. Rhod. in not. ad h. l. p. 68. Diosc. vocantur *ὀφθαλμικὰ περιχρίσας*, l. 2. c. 131.

* CIRCUMOSSALIS *membrana*, *circumossia*, *περιόσις*, *περίοσις*. Vide *Periostium*.

CIRCUMSEDEO, *ἀμφικυθίζομαι*. Vide *Amphicathezomæ*.

CIRCUMSTANTIA, *τὸ περιστατικόν*. Qua appellatione Medici comprehendere solent, quicquid ad Indicantis principalis neque essentiam, neque essentiae connexa pertinet. Hujus generis sunt in rebus vulgo naturalibus dictis Proprietas cum Hominis, tum Partis laborantis, Vires, Ætas, Sexus, Vitæ genus, & consuetudo. In præternaturalibus, Morborum tempora, Pa-

Paroxysmi, Numerus, & Symptomata. In non naturalibus denique Cœlum, & Solum. Hæc sunt, quæ rectum usum moderantur, seu, quomodo agendum, indicant, verbis doctissimis Linden. Ex. VIII. §. 69. Vid. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 2.

CIRCUMTEGO, περικαλύπτω, usurpatur ab Hipp. §. aph. 99. in experimento imprægnationis, dum infernas partes foeminae vestimentis probe circumtegi jubet, ut vapor, sive suffitus in sinum muliebrem immittatur. Diet. in Jatr. n. 673.

CIRCUVAGATIO, περισφελσις, Vide *Perisphal-*

CIRCUS, δῖωλον. Vide *Diavlus*.

CIRLUS. Vide *Lutca*.

CIRNAO, κερνάω, i. e. misceo, item ἀνακιννάω. Utroque usus Hipp. Illo l. 9. de morb. XXXV. 14. & l. 2. de morb. mul. VI. 22. Hoc vero lib. 2. de diæta XXXI. 16. & l. de int. aff. XLIX. 9.

CIRRHOS, κίρρος, est nomen coloris, præfertim in vino, & denotat *fulvum*, h. e. quod ex rufo, & igneo pallet. Gal. l. 4. de S. F. c. 23. Vocatur & *Gilvus*. Est autem medius color inter album, flavumque. Diosc. vero dicit vinum κίρρον esse medium inter album, & nigrum, quæ latior est acceptio, l. 5. c. 7.

* **CIRRUS**, πλεγκτή. Vide *cereæ*, & *Poly-*

* **CIRSOCELE**, κίρσακλήη, i. e. *Hernia varicosa*. Vide *Hernia*.

CIRSOS, κίρσος, *Varix*. Vide *Varix*.

CISSERIS, κίσσηρις, Attice κίττηρις, *pumex*. Vide *Pumex*.

CISSINUM, κίσσινον, nomen Emplastri ad nervorum vulnera etiam diuturna, ut & puncturas, cuius descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 17.

CISSYBIUM, κισσύβιον, poculum dicebatur Græcorum, ex ligno Hederæ confectum, quod duplici de causâ laudat Lang. l. 1. ep. 19. primum, quia hederæ vini temulentiam suo frigore arcere creditur; deinde, quod cauponum fraudes, qui vinum aqua miscent, detegat. Nam teste Catone de re rustic. c. 110. si vinum lymphatum in vas hederaceum effunditur, tum vinum per poros refudat, & effluit, aqua vero ob crassiorem vino substantiam remanet. Verum hodieque damnum ad emptorem saltem redundaret, si hæc pocula in usu essent.

CIST, vel alias *Kist*, est capacitas duarum mensurarum vini, vel sesquimensuræ, juxta locorum diversitatem, circiter libras quatuor continens. Rul. & Johns. in Lex.

CISTA, κίστη, κισίς, κίστις, dicitur *capsa*, vel *capsula*, in qua aliquid asservatur, præfer-

tim edulia, vestimenta, medicamenta. Occurrit in spuris, quæ adjecta sunt, l. de morb. mul. III. 16. Vide Foef. p. 339.

CISTERNA, ὑδροδοχεῖον, vel ὑδροδέντρον, Græc. dici posset, significat vas, vel receptaculum, in quo aqua colligitur, v. g. pluvialis, in defectu aquæ fluvialis, & fontanæ. Translata tamen hæc vox per Anatomen ad partes quasdam corporis. Ita quartus Venter cerebri, vel cerebelli proprius *cisterna* Arantio dictus, C. Hofmann. comm. ad Gal. de U. P. num. 631. 939. Ita D. Joh. Ferdin. Hertodius a Todenfeld, Medicus Brunnenfis Moraviæ Acad. Cur. haud incongrue concursum vasorum lacteorum in mammis lactantium, *cisternam mammariam* appellavit, Ephem. Nat. cur. An. l. Obs. 6.

CITHAROS, κίθαρς, κίθαρς, Hesych. idem quod *Thorax*. Usurpavit hanc dictionem Hipp. de loc. in hom. IIX. 10. XII. 3. 7. XXIV. 1. XXVI. 6. 9. XXIX. 19. &c. Foef. in Oecon. pag. 337. Dicitur & κίθαρις, Hofm. comm. de U. P. n. 338. Est & nomen piscis, apud Gal. 3. de Al. fac. c. 30. Descriptionem, & species vide apud Aldr. lib. 2. de pisc. c. 44.

CITO, ἔχῃ, ἔχῃς, ἔχῃ, bifariam accipitur: Vel quatenus respicit morbi principium, vel quatenus ipsam operationem, de qua dicitur. Ita creatio cito facta bona est in morbis pectoris, & thoracis, non solum ratione initii morborum, sed & si sputum prompte, & expedite excerni potest. Gal. 2. progn. t. 43. quamvis posterior mihi videatur frequentior esse acceptio. Vide 2. aph. 18. 36. plura alia loca, quæ collegit Foef. p. 612. Dicitur etiam cito, apud Scrib. Larg. n. 198. approbante Rhod. ad h. l. p. 284.

CITRINATIO, dicitur nihil aliud esse, quam completa digestio, in Corrector. Richard. Anglic. c. 12. Th. Chym. Vol. II. p. 396. Rul. & Joh. descriperunt per resuscitationem, vel resurrectionem.

CITRINULUS, citrinolus, citrinus, est lapis medius inter Crystallum, & Berillum. Dicitur etiam *Saxifragus*, Parac. l. 1. de præparat. & l. 2. de Tart. tr. c. 5. *Citrinulus* est Crystallus pallidus, Rul. Ex eo fit liquor in modum alkali contra calculum. Alias & *citrinus*, vel *citræus* dicitur de colore flavo pomum citrum æmulante, qualis color requiritur in urina sanorum, Vill. de urin. c. 2. Ita Parac. Icterus flavum vocavit *Ictericam citrinam*, l. de Ict. c. 1. Emplastrum quoque vulgaris notitiæ in officinis vocatur *citrinum* a colore. Et est nomen Malagmatis, apud P. Ægin. l. 7. c. 18.

CITRONES, occurrit in Paracels. Philos. ad Atheniens. l. 1. t. 14. ubi dicit: In segregatione aqua-

aquarum inter alia orta esse varia corpora, pisces, animalia carnea, corpora salina, & alia, corpora in mari occurrentia, ut Corallia, Trina, & citrones. Sed quid sint non exponit.

* CITTA, *cissa*, κίττα, vel κίττα, idem quod *Pica*, vel *Malacia*. Vide *Pica*. Fœminæ *pica* laborantes dicuntur κίττωσαι, Gal. 1. 5. de san. tu. cap. 9.

CIVETTA. Vide *Catus*.

CIVITAS, πόλις, quid significet, & pueris constat. *Civitatum* situm Medicus intueri, & perspectum habere debet, ut experimentis judicet, quæ ratione didicit. Gal. 1. quod opt. Medicus &c.

CLADOS, κλάδος, *ramum* ab arbore avulsum, aut *talum* significat, quæ implantatur. Usus Hipp. 1. de nat. pu. XXIV. 2. XXV. 7. 9. Derivativum κλαδάρης, *vibratilis*, vibrans instar rami teneri. Græcos quoque κλαδάρην vocasse lumbos fluctuantes ad lasciviam, qui motus alias exprimitur per *crissare*, testatur R. Xeuch. ad Seren. p. 184.

CLAMOR, βοή, a βοῶ, *clamo*, est vocis magnitudo, & sonus intensior. Gal. 4. in 6 Ep. 1. 5. 1. 4. de L. Aff. c. 8. Aliquando parit similem inflammationi affectum citra membranam faucium, & musculos, 1. 4. de L. Aff. cap. 6. qui affectus comparatur Lassitudini ulcerosæ, vel inflammatae, quæ manibus, cruribus, & lumbis accidit post nimium laborem. Scilicet portiones spirituosæ, & humidæ absumuntur, fibræ, membranæque exiccantur, & angustantur, 1. 8. de C. M. S. L. c. 1. Interdum *clamor* est symptoma morborum Tartareorum, ut Medicus debeat judicare ex *clamore* semper, quod Tartarus adest, quia urit, & pungit instar cultri. Paracels. 1. 2. de Tartar. tr. 1. cap. 2. in not. Interdum etiam debet esse aliquale remedium pro excitandis syncope, sive animi deliquio graviori correptis *clamor*, vel vociferatio, quemadmodum e Practicorum scriptis de Syncope constat.

CLANGOR, *clange*, κλαγγή, vocem sonoram significat, alias anserum & gruorum propriam. Unde κλαγγώδης φωνή, *clangorosa*, quæ fit etiam in homine ob resiccationem vocis destinatorum instrumentorum. Hipp. 1. prorrh. f. 1. tr. 17. & 19. f. 2. tr. 12. Denotat vero acutam vocem cum stridore. Frequentius quoque in aliis locis usus est, quæ collegit Foes. p. 339. seqq.

CLARETA, significat *albumen ovorum*, λάκωμα, λάκων & ὠσ. Rul. in Lex.

CLARETUM dicitur *vinum aromaticum infusione imprægnatum*, atque cum saccharo dulcoratum. Dicitur alias *vinum*, vel *Potus Hippocraticus*,

Schrod. 1. 1. c. 3. Modum componendi monstrat Petr. Morell. de form. remed. f. 1. cap. 6. Schenk. Syntag. comp. medic. cl. 2. f. 2. cap. 4. etiam ad *Moretum*, & *Mulsum*, sive *Hydromel* extendit. *Claretum*, vel *Vinum artificiale* duplex esse potest, *Alterans*, & *Purgans*. Utraque exempla vide apud Schrod. lib. 2. c. 63. Vveker. Antidot. spec. 1. 2. f. 6.

CLARIFICATIO, dicitur species, vel modus depurationis liquidorum, præsertim decoctorum, fitque diversimode: Vel per se, dum quod fæculentum est, subsidet, ut Succus Rosarum, & Limonum &c. Vel interveniente coctione a Sole, & igne, ut Succus Pomorum dulcium & acidorum, pro confectio Syrupi de Pomis Mesue; Vel addendo coctioni albumen ovi, aquam, v. g. quando *clarificatur* saccharum, aut mel, & despumatur. Aliquando acetum affunditur pro *clarificatione*. Interdum & per iteratam colaturam quidam liquores *clarificantur*. Vide Vveker. Antid. gen. 1. 3. c. 37. *Clarificationis* spiritualis corporum meminit Paracels. Paramir. lib. 2. cap. 8. & lib. 4. de morb. invisib. orig. ubi *glorificationem* vocat, describens, quod fiat per remotiorem virium naturalium. Hæc non sunt hujus loci.

CLARITAS, σαφής, plerumque de dictis, & verbis perspicuis, evidentibusque accipitur, cum maxima sit virtus dictionum *claritas*. Gal. 1. de Nat. fac. c. 1. licet plerique hominum, relictis *claris*, & notis, (Gr. ἡ σαφής, ἡ γνώριμα) delectentur potius ænigmatice dictis, τοῖς αἰνυγματοδῶς εἰρημύτοις, Gal. 2. in I. prorrh. 58. An non hoc etiam quadrat ad hodiernum morem, quando Acidum, & Alkali Ramenta, Moleculæ, Blas, Gas, Leffas, & id genus alia obtruduntur?

CLARUM, τὸ σαφές, λαμπρόν, præter illam significationem, de qua in præced. dictum est, denotat id, quod fit ex crystallo. Ruland. in Lex.

CLASIS, *clasma*, κλάσις, κλάσμα, a κλάω, *Frango*, *Fractiōnem*, *Fracturam* significat. Vide *Fractura*. Quamvis etiam de musculorum, vel potius tendinum distortionem, aut reflexione usurpetur, ubi fere irrita, & inanis est musculorum actio, notante Foes. p. 340.

CLAYDIACON, κλαυδιᾶκόν, nomen est *collyrii*, quod describitur a P. Æginet. 1. 7. c. 16.

CLAUDICATIO, *clauditas*, χάλωσις, χωλεία, χάλωμα. Vide *Choloma*.

CLAUDO, κλείω, κλείω, κλείω, quid vulgo significet, notum. Antiquis etiam usitatum *claudo*, ut est apud Scrib. Larg. & alios. Vid. Rhod. in Ind. prior. ad Scrib. p. 362. Specialiter in Medicina dicitur de oculis, quando per somnum

clau-

clauduntur; item de utero, Hipp. 5. aphor. § 1. Sed in Gr. legitur *μύειν*, *ξυμμύειν*, cui opponitur *τὸ χαίνειν*, *χάσκειν*. Sic & vulnus cicatrice *claudi* dicitur.

CLAVATIO, γόμφωσις. Vide *Gomphosis*.

CLAVELLATI cineres, qui dicantur, Vide *Cinis*.

* CLAVICULÆ, usitatus quam *Claves*, αἱ κλειδες, κληίδες, item κλεις, Gal. 8. Anat. admin. c. 1. Vocantur & *Furcula*. *Ligulae* dicuntur duo ossa sita transversim in pectoris summo sub collo, ita dicta, vel quod Thoracem claudant superius, quemadmodum septum transversum inferius, Gal. d. l. d. l. & instar *clavis* scapulam firment cum sterno; vel quod antiquas *ædium claves* referant, similes literæ s. Latinæ. Barth. Anat. libell. 4. c. 19. Jung. C. Hofm. comm. Gal. de U. P. 101. seqq.

† CLAVIS vesicæ, Catheter. Joan. Riolan. Enchirid. Anat. l. 2. c. 30. Consider. Med.

* CLAVIS, κλεις, κλειδίον, præter vulgarem significationem, accipitur 1. in Medicina pro *clavicula*, de qua antea: 2. accipitur tropice. Ita *Menstrua*, præsertim mineralium, h. e. corpora solventia vocantur *claves*, quia claustra mistorum aperiunt, & ad interiora viam parant, Libav. Alchym. Pharmac. c. 4. Imo omnis processus, monstrans secretiorem aliquam operationem, *clavis* nomine venit, Nicol. Flammell. in annot. ad Dion. Zacharii opusc. Vol. 1. Th. Ch. p. 781. vide & p. 293. 298. præsertim in negotio lapidis philosophici. Unde & *claves Philosophicæ* dicuntur, quarum duodecim Fratr. Basilii Valentini publice prostant. Et *Clavicula* Raimund. Lulii, cujus mentionem fecit Libav. in Apocal. Herm. part. post. Et passim huiusmodi *clavium* fit mentio in talibus scriptis Spagyricorum.

CLAUSTRUM, κλειῶρον, κλειῶρον, præter communem significationem, in Medicina denotat locum angustum sub tonsillis ad gutturis aditum, veluti gutturis *claustrum*. Hipp. lib. 2. de morb. XXII. 3. 14.

CLAUSURA, cum additione *Nigromantica*, dicitur Paracelso quarta species *Nigromantie*, quam ad Philosophiam sagacem refert, si quis poterit intra corpus absque externa læsione penetrare, & vel aliquid eximere, vel indere, Philos. sagac. l. 1. Verum absit a Christiano hæc Magia.

CLAYTHOMOS, κλαυθμός, id est *Fletus*. Vide infra. Dicitur & κλαυθμοεισμός, quod occurrit apud Moschion. de morb. mul. cap. 99. quemadmodum & verbum κλαυθμυρίζω, (de quo mox) sæpius apud eundem legitur, ibidem.

CLAYTHMYRIZO, κλαυθμυρίζω, κλαίω, fle-

re, ejulare significat cum anhelitu, & suspirio, uti solent pueri. Hippoc. s. 3. Progn. t. 34. per flere cum magna spiritus contentione exposuit Gal. Hinc κλαυθμώδεις ἀνγκυνοὶ, dicuntur luctuosæ, & ejulabundæ respirationes, quæ fiunt interrupto spiritu, aut cum sonitu gembundo, 6. aph. 54. Et vox acuta κλαυθμώδης in febribus malignis male legitur, Coac. t. 257. quamvis in prorrh. s. 2. t. 12. legatur κληγγώδης, (de qua paulo superius in *clangor*) quæ tamen non multum discrepant. Foef. p. 240. Dieter. n. 466.

* CLAVUS, γόμφω, ἦλος, proprie significat instrumentum aliquod vel ligneum, vel metallicum, acutum in uno extremo, in altero plerunque crassius, & rotundum, quo aliquid alteri corpori affigitur. Ad similitudinem huiusmodi *clavi* etiam parare curavit per artificem *clavum* ex auro capitatum, cujus in palatum exulceratum intrusi beneficio loquela penitus amissa artificiose recuperata fuit. Amat. Lusitat. cent. 6. cur. 14. Similem ex argento ad eundem, cum successu paratum confirmat Forest. l. 32. Obs. 13. *Clavi* usum Magicum, quod cordi equino infixus spiritum sagæ detineat, & nectat cum spiritu mumiali equi, excusare conatur, ceu medium licitum ad prodicionem sagarum, Helmont. de magn. vuln. cur. num. 171. Sed fallitur. Alium quoque superstitiosum *clavi* usum animadvertit Rhod. ad Scribon. n. 16. Per translationem *clavus* quoque significat verrucarum speciem, non tam tuberculum, quam impressionem callosam ad periositia usque penetrantem, præsertim ad digitos, & in plantis pedum ex calcei pressu, & intertrigine, acuto interdum dolore sponte ferientem; semper vero ingredienti molestam. Vulgo a forma *Oculus gallinaceus* dicitur, cujus causa consistit in succo nutritio crassiori, & salino adhærente periosio, & portionibus excrementitiis mixto. Rolf. causam horum *clavorum* dicit esse sal reverberatum, Ord. & Leth. comm. l. 2. s. 3. c. 11. *Clavus* quoque dicitur affectus quidam in oculo, videlicet callosus, i. e. albo oculi tuberculum, a figuræ similitudine ita dictum. Cels. l. 7. c. 7. cujus causa etiam in succi nutritii stagnatione, & conge-latione ponenda erit. *Clavus* etiam accipitur pro *Condylomatibus induratis matricis*, Avic. l. 3. fen. 21. tr. 4. c. 22.

CLEIDION, κλειδίον, vel est epitheton *Pastilli* magnopere adstringentis, & in dysenteria, hæmoptysi, cœliaca, &c. utilis, quales describuntur ap. Gal. l. 9. de C. M. P. L. c. 5. & Ægin. lib. 7. cap. 12. vel nomen *Epithematis* ejusdem cum pastillis facultatis, apud Aetium l. 9. Nominis vero ratio adstrictoriam virtutem exprimit,

primit, quasi *claudentem*. Κλῆδιον enim idem est, quod *Clavis*, vel *Clavicula*.

CLEIS, κλείς. Vide *Clavis*.

CLEISAGRA, κλεῖσαγρᾶ, (fortassis melius κλεῖδαγρᾶ) dici potest species Arthritidis jugulorum, sive claviculæ articulationem obfidentis. Paræus l. 17. Chir. c. 1.

CLEITHRON, κλεῖθρον. Vide *Clastrum*.

CLEIZO, κληίζω, aut κλήζω, i. e. *celebro*, publice commemoro cum laude. Hipp. 3. de artic. t. 20.

CLEPSYDRA, κλεψύδρᾳ, fuit olim vasculum ab antiquis excogitatum pro horologio, de cuius structura, & parandi modo prolixè script Gal. l. de cuiusque animi peccator. notitia, atque medela, cap. 5. Hinc translatus ad labores Chymicos, quibus *Clepsydra*, vel *Clepsydra* est subductio liquoris per vasis solidi subtus perforati foramen, quod *Oculus* dicitur. Ea res olim fiebat in horariis machinis. Unde nomen habet; quamquam non aqua tantum subducatur, sed & oleum, & fusiones mineralium. Ruland. & Johns. in Lexic. *Clepsydra* quoque dicitur instrumentum, per quod fieri potest suffitus in orificium matricis. Parac. l. de Icter. c. 3.

CLEPTO, κλέπτω, significat *furari*, clanculum subtrahere. Usus Hipp. de oculi splendore, & vivendi acie imminuta, de sal. diæt. t. 33. & l. 2. de morb. XII. 9. Per translationem etiam significat *animum fallere*, & iudicium subtrahere. Quo sensu accepit Idem l. 5. Epid. XIV. 3. quod alibi per συγκλέπτειν expressit, de cap. vuln. XV. 3. XVI. 2. quamvis in priori loco mendose legatur συμβλέπει, pro συγκλέπει, uti ex verborum connexionem, & sensu patet.

CLIBANUS, aliis *Cribanus*, κλίβανος, κρίβανος, significat *Testum*, sive *Furnum* minorem, sub, & in quo panes & alia edulia coqui possunt. Unde *Panis clibanites*, ἄρτος κλιβανίτης, κριβανίτης dicitur, qui distinguitur ab ἑπνίτη, in furno cocto. Gal. lib. 2. de A. F. cap. 2. Vide *Furnus*.

CLIDION, κλείδιον. Vide *Cleidion*.

CLIMA, κλίμα, in genere *Declivitatem* significat, a κλίνω, *inclino*. Receptior tamen est stricta significatio Geographica, quando significat spatium terræ, vel regionum duobus parallelis inclusum, tanto disjunctis interstitio, ut dies longissimus dimidia hora in uno longior, vel brevior sit, quam in altero. Vitruv. l. 1. c. 1. Et hanc *climatum* terræ diversitatem scitu necessariam rectissime dixit Paracelsus, quia diversam etiam curam morborum parit, & diætam in morbis instituendam variat, & salium species diversas facit, lib. de Tars.

morb. c. 2. l. 2. de podagr. & lib. de caduco matric. §. 8.

CLIMACION, κλιμάκιον, vel κλιμάκιον, ap. Hipp. significat *Scalam*. Hipp. 1. de artic. t. 17. Idem quod *climax*, κλίμαξ.

CLIMACTER, κλιμακτήρ, vel idem denotat quod κλιμάκιον, *scalæ gradum*, Hipp. d. l. t. 18. & 21. & f. 4. t. 59. vel per translationem significat annum scanfilem, & ita idem, quod *Climactericus* annus, κλιμακτηρικὸς. Tales anni sunt per certos gradus, vel certam distantiam, aut numerum septenarium, & nonarium distincti, & inter hos quadragesimus nonus, & sexagesimus tertius præ aliis notatu dignissimi habiti, quod in his insignes mutationes, & pericula vitæ metuenda sint, quemadmodum ex Plinio, Censorino, Gellio, & aliis constat. Invenirent etiam adhuc hodieque fidem inter Christianos, & eruditos. Enimvero salva auctoritate aliorum, cum nec numero ulla sit efficacia attribuenda, nec aliæ rationes prægnantes ex fundamentis Physicis adduci possint, non mihi videtur illis annis, præ aliis, peculiaris prærogativa concedenda esse. Observationes observationibus in contrarium facile refelli possunt. Quæ per analogismum huc applicari solent a diebus Criticis, sunt ἀποροδιόνητα. Crisis enim saltem locum habet in ægrotis, Anni Climacterici etiam ad sanos pertinent. Quid, quod nec Crises sint adeo certæ? Quicquid tandem horum sit, placet nobis sententia Rolsink. Ord. ac Meth. Gen. l. 4. f. 1. c. 8. Tutius esse, non aperire ægris annorum *climactericorum* periculum, cum imaginatio tantas turbas dare possit, ut fatum acceleret ante tempus. Et p. p. Ut in numeris fundamentum non habet, ita nec cursum suum absolvit vita ἐν τῇ θείῃ consistentes, & in natura.

CLIMAX, κλίμαξ. Vide *Scala*.

CLIMIA, *Chlimia*, idem quod *Cadmia*. Liban. Apoc. Herm. part. prior. *Climia Ereps* est *Cadmia Auripigmenti*. Ruland. & Johns. in Lex.

CLINE, κλίνη, *lectum* significat, a κλίνω, quod in illo recumbamus, vel reclinemus. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXXVII. 12. ubi tamen legitur κλίσινη, quod idem esse cum κλίνη vult Erotianus l. de nat. mul. IV. 8. l. de Steril. XXVII. 12. Vide *Lectus*.

CLINERES, κλινῆρες. Vide *Clinopetes*.

CLINICUS, κλινικός, dicitur vel de Medico, qui ægros lecto affixos invisit, & curat. Unde & illa Medicina *clinice* dicitur, apud Plin. l. 29. c. 1. de Hippocrate authore primo *clinices*, & Lang. l. 1. ep. 51. vel de ægro, qui lecto affixus est. Et ita idem, quod κλινοπετής. Plin. l. 25. cap. 5.

CLINODIA, dicuntur omnis generis gemmæ, & pretiosa, quæ ornatus gratia in auribus, collo, pectore, &c. gestantur. C. Hof. comm. de U. P. n. 423.

CLINOIDES, κλινωδής, *lecti formam habens*. Tres processus, vel apophyses ossis sphenoidis in capite dicuntur κλινωδείς, quod lectum repræsentent; quarum una postica superiorem; duæ vero anticæ inferiorem lecti partem referunt. Gorr. Ast revera quatuor sunt processus minores, qui *sellam Turcicam* dictam, vel Ehippium efformant. Vid. Barthol. Anat. libell. 4. c. 8. & Lind. Medic. Physiolog. cap. 8. § 89.

CLINOPALE, κλινοπάλη, *concubitus venerem in lecto, velut colluctationem, & palæstram* significat, ex Sveton. in vit. Domitiani, cap. 22. Hinc hebetiorem, & debiliorem Veneris usum *Clinopalem nudipedalem* dici posse, existimat Lang. l. 2. ep. 9. ubi & aliam significationem sacrorum Judaicorum nudipedalium ex Tertulliano, & Hieronymo adduxit, quæ non est hujus loci.

CLINOPETES, κλινοπέτης, *lecto affixus*. Dicitur & κλινήρης. Opponitur τῷ ὀρθοτάδεω, vel ὀρθοτάδιος, qui erecto corpore incedit. An vero hoc epitheton solum de sanis, & illud ægris proprium sit, vide δυνάμειν nostram in Dogm. Gen. p. 335.

CLISIA, κλισία, Hipp. idem est, quod κλίνη. Vide *Cline*: denotatque *lectum*, vel *sellam*, in qua reclivi cervice etiam recumbere possumus. Alias & *tabernaculum*, & *casam*, vel tugurium significare ex Lexicographis constat.

CLISMOS, κλισμός, idem significat, quod κλισία, vel κλίνη, *lectum*, aut *sellam recubiti- viam*. Hipp. l. 2. de morb. mul. XLI. 12.

CLISSUS, dicitur Paracels. lib. 4. tr. 1. cap. 2. virtus illa, vel vicissitudo occulta rerum, vadens, & rediens, unde primum exivit, oriens, & occidens. Ita omnes herbarum flores ad vesperam flaccescunt, mane iterum expanduntur. Et virtus radicis primum in caulem transit, & reliqua, quæ surgunt ex eis, tandem in eas revertitur, per autumnum ibidem delitescens, & per hyemem usque ad ver, & æstatem. Rul. & Johns. in Lex. Sumitur etiam pro *clyffo*, qui est opus Chymicum, de quo infra.

CLITORIS, κλητορίς. Reperitur & κλητορίς, item κλητορίς, & κλητορίς, *Mentula*, vel *penis muliebris*, ob similitudinem formæ cum virili, veteribus etiam *Nympha*. Est particula corporis solida in sexu fœminino sita in superiore parte media matricis, vel sinus muliebris, ubi concurrunt nymphae ante meatum urinarium instar penis parvuli interdum protu-

berans, substantia porosa, nervosaque constans, cujus accuratorem descriptionem videre, & legere licet in Anatomicis, præsertim Rolsink. Ord. ac Meth. Gen. dictar. part. Part. 2 cap. 42. Barthol. Anat. l. 1. cap. 34. De ejus usu lascivo jung. C. Hofm. in comm. de U. P. n. 1064.

CLOACA, ὄχετις, λώπκτος, significat *locum ad secessum*, vel alvi excrementa deponenda, cujus vicinitas aerem quoque inficere, & foetentem reddere potest. Gal. c. 1. in 3. Epid. t. 14.

CLONODES, κλονώδης, i. e. *vibratus*, epitheton pulsus vehementis, vel magni, & simul inæqualis etiam in una pulsatione: Coincidit ferme cum *convulsivo*. Est similis jaculorum, vel virgarum vibrationi. Gal. l. 2. de causis puls. c. 6. l. de diff. puls. c. 28. & alibi.

CLONOS, κλόνος, significat *motum*, qualis est tumultuantium, *inordinatum*. Idem, quod ζάραχη, θέρυβος. Per translationem *motus convulsivus Epilepticorum* dicitur κλόνος, aut *motus clonicus*, utipassim in Practicis hoc tit. videre est, præsertim apud Rolf. Meth. cogn. & cur. morb. cap. partic. Disp. VII. & in Epitom. meth. cogn. & cur. morb. corp. partic. l. 1. part. 1. c. 15. i. e. *Vibratio*.

CLUDO, *clusus*, idem quod *Claudo*, *Clausus*. Usurpatur a Scrib. L. n. 42. 97. Vide Rhod. Ind. prior. in ill.

* CLUNES, γλυτοί, πυγαί, idem quod *Nates*. Vide infra suo loco.

* CLYDON, κλύδων, *fluctuationem*, & flatulentiam significat. Estque symptoma actionis læsæ, scil. Chylificationis partim imminutæ, partim depravatæ, cujus causa vel in assumptorum alimentorum ineptitudine, si videlicet cibi, & potus flatuescunt, vel in fermenti chylificantis cruditate flatulenta, vel etiam in utroque vitio simul quaerenda. Meminit Gal. de diff. Sympt. c. 4.

† CLYMA, fax auri, vel argenti: Domin. Leonis l. 4. s. i. c. 24. p. 363.

CLYPEUS, ἄσπις, quid significet, notum est. Quid vero fuerit *clypeus balnei* apud Vitruv. l. 5. c. 10. in balneis veterum usitatus, paucos hæcenus affectos esse, testatur Rhod. ap. Scrib. Larg. p. 104. qui tamen ex Francisci Robortelli explicatione Ruderarum balnearum Pisanae urbis aliquo modo declarat, quod fuerit instrumentum æreum *clypei* instar rotundum, quo obstruebatur lumen illud in hæmisphærio magno balnearum, ad quos vapores, qui ascenderant, per alveolos communi concursu ferebantur, & exhibant. Hunc *clypeum* catena ferrea suspensum aut reducere, aut demittere potuerunt, ut pro hominum arbitrio, qui lavaban-

vabantur, caloris temperatura fieret, p. 112.

CLYSSIFORMIS *Destillatio* dicitur, quando per retortam tubulatam destillantur, quæ accendi, & detonari apta sunt. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 3. c. 3.

CLYSMA, κλύσμα. Vide *Clyster*. *Clysmatica* ars dicitur *Chirurgia infusoria*. Vide *Infusio*.

CLYSSUS, κλύσος, an a κλύζω, abluo, vel a κλύδω, fluctuatio, deduci debeat, ac possit, obscurum est. Est terminus technicus Chymicus, denotatque spiritus minerales compositos. Præsertim vero Antimonium basis *clyssi* statuitur. Triplex dicitur, Minoris, medii, & majoris apparatus, quorum omnium descriptionem vide apud Rolf. Chymicæ, l. 3. f. 2. art. 1. c. 24. Schrod. l. 3. cap. 17. ubi vocatur *Aqua Stimmi Sulphurea*. Hofm. in clavi ad illum locum. Aliter vero descripserunt *Clyssum* Rul. & ex hoc Johns. quod totam rei essentiam complecti potest. Quandoquidem abjectis impuritatibus, & fæcibus, quicquid est in ea essentialiale, ad unum redigitur compositum. Vel est extractio subtilitatis omnium plantæ partium, in unum esse commune coiens. Et duobus modis uniri potest, sive ut omnes e diversis partibus extractæ essentia conjungantur, incorporanturque, sive ut oleum sit in una cucurbita, in altera sal, in tertia liquor, atque ita unico alembico subiecto destillentur per communem canalem, & sic uniantur. Sed non ita facile hoc succedet. Non enim pariter ascendunt aquæ, & sales. Itaque in diversis oleis, & aquis id fieri possit. Hæc Ruland. Hinc & *clyssum* pro Synonymo *Quintæ Essentiæ* sumpsit Jacob. le Mort. Chym. Medico-Phys. cap. 15. pag. 192. *Clyssus* etiam in genere describitur, quod sit species Chymica, cum ejusdem rei species diversæ seorsim elaboratæ rursus conjunguntur: v. gr. cum Sal, Sulphur, & Spiritus seorsim extracta, v. gr. ex Carduo bened. & Tabaco, iterum conjunguntur. Morley. Proleg. Coll. Ch. Leid. c. 4.

† CLYSTER NOCTURNUS, qui nocte integra retinendus, sicubi refrigerandum impense. Rodericus a Castro de morb. mul. l. 1. c. 2.

* CLYSTER, *Clysterium*, κλύστρον, κλυστήριον, item *Clyisma*, *Clysmus*, κλύσμα, κλυσμός, & a modo applicationis ἐνέσμα, *Enema*, quasi *Iniectio*; quamvis Medici hujus temporis *Clysteris*, & *Enematis* Græcis vocibus in Latinitatem assumptis, quam Latinis malint uti. Bifariam accipitur, videlicet late, & stricte. Late significat quamvis abluionem, aut injectionem aliquam in partem quamlibet, ut sunt anus, uterus, vesica, penis, aures, sinus, & fistulosa ulcera. Est igitur *Clyster* medicamenti genus, quando liquidum intra partem aliquam

corporis injectur. Stricte vero denotat injectionem liquoris in anum, vel intestinum rectum, beneficio fistulæ alicujus, vel canalis, qui ἐλκισμα dicitur, teste Linden. Ex. IV. §. 101. Quæ sunt in uterum, vocantur κησυχύται; quæ in aurem, ὠτρυχύται; quæ in velicam, κησέτηρες, Gal. l. 5. Meth. Med. c. 7. Qui termini omnes etiam de instrumentis ibidem accipiuntur. Dividuntur *Clysteres* in Purgantes, & Alterantes. Alii addunt Corroborantes. An etiam dentur Nutrientes? non est hujus loci determinare. Sano sensu non videtur negandum. Modum componendi, & præparandi *Clysteres*, vel *Enemata* vid. apud Vveker. Antidot. gen. lib. 1. c. 16. Schrod. l. 2. c. 45. Morell. Meth. præscr. form. l. 2. f. 2. c. 14. & 15. Schenk. Syntagm. comp. & præscr. med. Part. spec. cl. 2. sect. 2. cap. 4. Multas vero horum formulas videtis apud Vveker. Antidot. spec. lib. 2. sect. 9. *Clysterum* fuisse usum nobilem apud veteres, demonstrat Linden. d. l. Scribon. Larg. etiam vocavit *Cluserem*, num. 179. propter mutuum veteribus U, & Y usum, notante Rhod. ad h. l.

CNACOS, *Cnecos*, κνηκός, κνηκός, significat colorem ex albo, & fulvo mistum. C. Hofman, Var. Lect. l. 2. c. 10.

CNAPHOS, κνάφος, & *cardium fullonum*, & *officinam fulloniam* denotare videtur. Unde κνάφος κάρφαρις, *sordes in officina fullonia*, Hipp. lib. 2. de morb. mul. VII. 7. Jung. Foef. p. 341.

CNEMA, κνήμα, rectius κνήσμα. Vide *Cnesma*.

* CNEME, κνήμη, *tibiam* significat. Vide *Tibia*.

CNEMODACTYLAOS, κνημοδακτύλαιος, est nomen Musculi digitos pedis extendentis, qui & *Longus* dicitur, a superiori tibia antè extorti, & quatuor distinctis tendinibus in quatuor digitos desinentis. Blas. Med. Un. p. m. 219.

CNESERA, κνησέρα. Vide *Cresera*.

CNESIS, κνήσις, idem quod κνήσμα, vel κνησμός, *puncturam*, *prurium*, vellicationem, morsum significat. Legitur de pectoris dolore punctorio, apud Hipp. Coac. t. 469. Jung. Foef. p. 342.

CNESMA, κνήσμα, *ramentum*, aut *rasuram*, quale post prurium, & scalpum sequi solet, significat. Aliis κνήμα legitur, fortassis mendose. Illo usus est Hippoc. de plumbi ramentis, de nat. pueri IX. 21.

CNESMOS, κνησμός, *prurium*, & *scalpium* significat. Posteriores confirmat significationem Gal. c. 5. in 6. Epid. t. 4. describens per impetum, & motionem per unguis effectam, quam

in prurientes partes animantia faciunt, idque a natura omnibus inest. Hinc *κνησμός*, *pruriginosus*, quod de pustulis latis negatur, 6. aph. 9. scil. ob humiditatem obtundentem salinam nitrosam acrimoniam. Est enim *κνησμός*, *pruritus*, dolorifica voluptas in cute excitata ab acri salso ichore tenui, sine exulceratione. Dicter n. 467.

CNESTER, *Cnestis*, *Cnestron*, *κνηστής*, *κνήσις*, *κνηστήριον*, contracte *κνήστιον*, *radulam*, aut instrumentum ferreum, quo aliquid raditur, aut cultrum, quo quid secamus, significat. Hinc *τροκανήσις* dicitur *cultet*, quo coqui caseum deradunt, aut dissecant. Vox *κνηστήρ* legitur apud Nicandr. in Ther. & Alexipharmac. Alias *κνήστιον* etiam nomen plantæ est, quæ alias *Cneonon*, aut *Thymelæa* dicitur. Sed hæc significatio non est hujus loci. Vide Foef. d. l.

CNICELÆON, *κνικέλαιον*, i. e. *oleum Cnicinum*. De hoc legatur Diosc. l. 1. c. 44.

CNIDELÆON, *κνιδέλαιον*, i. e. *oleum e grano Gnidio* expressum. Diosc. d. l. c. 43.

CNIDIOS, *κνίδιον*. Vide *Gnidius*.

CNIDOSIS, *κνίδωσις*, significat *pungentem pruritum*, aut *uredinem*, qualis ab urtica excitatur, quæ Gr. *κνίδη* dicitur. Usus Hipp. aliquoties, 2. prorrh. XXXVII. i. 3. XXXIIX. 6. XLVII. 10.

CNIPOTES, *κνιπότης*, dicitur *prurigo*, *pruritus*, cum *siccitate*. Usurpavit Hippoc. de *ξηροφθαλμία*, l. de loc. in hom. XXI. 8. scilicet ab effluviis, aut vaporibus, aut alcalicis exaltatis.

CNIPPOS, *κνιπός*, a *κνίζω*, quod per translationem etiam significat, *molestus sum*, scrupulum iniicio, stomachum facio, dicitur de fastidioso, qui attingere in mensa nihil eorum solet, quo populus utitur, quin & in omni deliciarum affluentia, nisi quid novum atque inexpectatum, & ad ambitionem, non ad utilitatem comparatum apponitur, consuetus electitia sectari, nihil invenit, quod ad palatum faciat: uno verbo, *Cupediis*. Linden. Ex. X. §. 82.

CNISMOS, *κνισμός*, idem quod *cnesmos*, *pruritus* significat. Gorr. p. 233.

CNISSA, *κνίσσα*. Vide *Nidor*.

CNYMA, *κνύμα*, vel *levem pruritus*, aut *molestam puncturam* significat, uti usurpavit Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 33. quamvis passim *κνύμα* legatur, de plumbeo pessulo in pudenda immisso æstum faciente, qui eximendus rursus, & aquæ frigidæ prius immergendus. Vel significat juxta Gal. in Exeg. voc. Hipp. vocem ad *levem* quendam strepitum, & sonum imitandum. Unde particip. *κνύζων*, qui *leviter suspirat*.

Hinc *κνύζων*, *querulus canum gannitus*, & *sonus* proprie dicitur. Foef. d. l.

Co, Cos, Coos, *κω*, *κως*, *κω*, nomen insulæ, & urbis in mari Ægæo mediterraneo sitæ, Patria Hippocratis, qui propterea *Cos* passim dicitur. Zona eadem gaudet cum Insula *Gnido*, exquisite temperata, juxta Gal. 3. aph. 14. Vinum *coum*, *κω* *οἶνον*, est quinta vini salis species, juxta Plin. l. 14. c. 8. cujus ex Italico vino faciendi modum artificialem scribit a Cato demonstratum fuisse, super omnia in Sole quadriennio maturandum præcipiente, de quo & Constantinus Cæsar Agricul. l. 8. c. 23. Aliqui, inquit, musti partes tres, & aquæ marinæ partem unam ad tertias coquunt. Alii Salis drachmas 12. defruti congiunt, musti congiunt unum, spicæ Celticæ drachm. 16. in vini albi mētreas duas admiscunt. Gorr. p. 259.

COACTILE, *πίλον*, *vestem*, vel *indumentum* significat ex *coactis lanis compactum*. Hinc *Coactilarius*, *πλόποιος*, qui *pileos* ex *coactis lanis* conficit. Joh. Rhod. ad Scrib. L. p. 230. quamvis C. Hofm. rectius generaliore tribuat significationem, pro omni eo sumens, qui facit *ἐμπίλια*, Lat. *Impilia*, *πληρὰ κτήματῶν*, h. e. omnis generis res ex lana compacta paratas. Unde Germanicum nostrum *Filb* esse videtur, com. ad Gal. de U. P. n. 883.

COACTIO, *Coactus*, *cogi*. Vide *Anance*. *Coactor*, idem quod *coactilarius*, teste Rhod. & Hofmann. dd. 11. Alias *coactio* quoque est nomen passionis in animalibus, ex qua varia ægritudinum genera nascuntur, ideo sic appellata, quod ab injuria, labore, & *coactione* contingat. Veget. in *Mulomedicina*, c. 37. 38. p. m. 32. 33.

COADIUVANS, *cooperans*, *συνίγει*, *coadjutrix*, sumitur in bonam, & malam partem. Illuc pertinet, quando Medici ad præceptum Hipp. debent esse *συνίγοι*, *cooperarii* naturæ. Huc pertinet, quando dicitur de *Causæ morbi* quadam specie, quæ sua virtute morbum efficere non potest, sed alteri auxiliatur: ut libido articulare morbum promovet, & sanguinis eruptionem remigatio. Gal. l. Introduct. cap. 8.

COADUNATIO, Rul. & Johnf. dicitur elaboratio, qua uniuntur disgregata, Gr. *ένωσις* dici potest. Appellatur nonnunquam speciei excellentioris nomine *coagulatio*. Unde extitit illud dogma, quod Chymicum artificium in solutione, & coagulatione consistat, quo tamen respicitur ad Lapidis Philosophici mysterium potius, (si Diis placet). Ita *coadunatio* est solutionis reductio in his, in quibus fieri potest. Ejus species sunt duæ, *Compositio*, & *Coagulatio*. Vide *Compressiva*.

COAGULATIO. Magna occurrit ambiguitas, & æquivocatio circa hoc vocabulum, ita ut fere Delio quis opus haberet natatore. Potissimum autem dupliciter accipitur, Late, & Stricte. Late æquipollet vocabulis *coadunatio*, *concretio*, *congelatio*, Gr. σύγκρισις, πήξις. Gel. l. 1. de Temper. fin. Rul. & Johnf. describunt *coagulationem* per comprehensionem, quando totum simul comprehensum, remissumque ad uniformem substantiam *coagulat*, aut coit. Et in hac significatione sæpissime etiam sumitur in scriptis Chymicis. Stricte vero dicitur, quando quibusdam segregatis reliquum concrevit. Vocatur *coagulatio* per segregationem. Hinc B. Rolf. dixit, *coagulationes* fiunt discussione humiditatis. Harumque duas species constituit, *Fixationem*, & *Præcipitationem*, de quibus suo loco, Chym. l. 2. c. 4. Jung. Vvill. de ferment. c. 12. *Coagulatio* est humoris in quacunque re externa, vel interna privatio. Jac. le Mort. Chym. Medic. Phys. cap. 5. pag. 30. Junken. *coagulationem* duplicem constituit Chymicam; unam calidam, quæ est rei liquidæ ad solidam massam per humiditatis mediante calore privationem reductio; alteram frigidam, quæ res in calido dissolutæ in frigido *coagulantur*. Chym. Med. Phys. P. 1. s. 1. c. 4. p. 72. Ad similitudinem artificialium operationum terminorum horum acceptio haud infrequens est in describenda sanguinis, & humorum aliorum præternaturali certa *concretione*, apud recentiores Medicos, præsertim Th. Vvillis de febribus malign. Sylvium in Prax. Medic. lib. 1. c. 17. §. 5. c. 20. §. 5. c. 30. §. 104. & sæpius alibi, quemadmodum & hujus in Indice videre licet.

COAGULUM, πητύα, ζύμιον, aliis, Diosc. Gal. Ægin. scribitur πητύα, sed mendose, recte notante Henr. Stephano in Thesauo, & substituente πητύα, (quæ tamen scriptura mihi etiam mendo non carere videtur, ob nullam derivandi rationem) a πύγνυμι, concrevere facio, vel, πήνω, Aristot. lib. 3. de Hist. Anim. cap. 21. πητύα proprie nihil aliud est, quam lactis, vel lactei liquoris in ventriculo animalium, quæ adhuc sugunt, concretio, & condensatio, Schr. lib. 2. c. 36. Vid. C. Hofmann. l. 2. Var. Lect. c. 28. Horum varia in Medicina usitata esse constat ex Gal. v. g. hinnuli, lib. 2. de Antidot. cap. 19. pulli cervini, c. 15. leporis, l. 9. de C. M. S. L. cap. 1. Jung. Ægin. lib. 7. voc. Pytia, Scrib. Larg. num. 188. 197. & ad h. l. Rhod. in not. ubi simul facultas omnis *coaguli* exprimitur, quod sit atris naturæ, & tenuis discutientisque; id quod & Galen. docuit l. 10. de S. F. Vid. & Diosc. l. 2. c. 86. Alias vulgarior usus *coaguli* consistit in præcipitando la-

te ad efformandos caseos, uti patet ex Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 17. & Th. Vvill. de ferment. cap. 11. Spagyrici quoque sibi finxerunt Ænigmatica, & Metaphysica (si Diis placet) *Coagula*: v. gr. Mercurius dicitur *coagulum*, h. e. Mercurius noster, vel Philosophorum in cælo metaphysico: *Coagulum coagulans*, Sulphur Philosophorum, prima materia. Unde aurum nostrum. Fermentum fermenti, spiritum *coagulans*, Sulphur *coagulans* Mercurium. Rul. & Johnf. Quis non rideat contradictiones? Basil. Valent. *coagulationem* denegat Mercurio, & tribuit Sali, tr. repetitionis de Lap. Philos. Transeant hæ nugæ. Præternaturaliter etiam quandoque *coagulum* dicitur de portionibus quibusdam vitiosis, maligne corruptis, humores, præsertim sanguinem, ad *coagulationem* cogentibus, uti apud Vvill. & alios videre licet.

COALESCENTIA, σύμφυσις, ζύμφυσις, ζυμψις, significat unionem, & compaginem duorum corporum antea disparatorum, ex argum. Hipp. 6. aph. 19. 24. 7. aph. 28. Stricte vero sæpius de ossium *coalitu*, & unione sumitur ab eodem, 2. de artic. t. 34. & s. 4. t. 63.

COALTERNÆ febres vocantur, quando duæ febres concurrunt in ægro, ita ut brevi a fine integro paroxysmi unius invadat alter paroxysmus alterius speciei. Laur. Bell. in Opusc. Med. tit. de febr. p. m. 253.

COARCTATIO, vocatur submersio pulsus, & parvitas in principio paroxysmi febrilis. Avic. l. 4. fen. 1. t. 2. c. 2.

* **COARTICULATIO**, συνάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

COBALTUM, est *cadmia nativa*, recrementum metallicum, vel minerale terreum, colore fere nigrum, argenti, vel æris particeps, Muscarum venenum. Schr. l. 3. c. 18. Jung. Fr. Hof. in clav. ad hunc l. ubi duplex esse dicit, aliud metalli expers, & lapidis speciem; aliud Metalliferax.

COBITES, κοβίτις, κωβίτις, ὀξύρυγχος, vel δακνίλος, dici posset. Nomen pisciculi in aquis fontanis, & rivis degentis, diversæ sortis: Cujus usus in cibis solet esse, vel vulgaris, vel in majori æstimatione, uti est *Cobitis*, *Barbatula*, *Fundulus*. Vid. Aldrov. l. 5. de pisc. c. 30. 31.

COCCALOS, κόκκλος, *nucem pineam* significat. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 60. Pertinet ad Botanicam.

COCCON, κόκκων, *granum mali punici* significat, nec etiam hujus est loci. Usus Hippocr. l. 1. de morb. mul. LXIII. 36. teste Foef. pag. 346. quamvis Lind. κωκων posuerit.

Coccus, κόκκος, *Granum* quodvis, aut *Baccam* denotat. Strictè vero ab Hipp. sumptum pro *cocco cnidio*, sive baccis laureolæ; quarum descriptio etiam huc non spectat. Vid. Hipp. d. l. de morb. mul. LXIII. 19. CXX. 27. CXXIII. 9. 26. &c. Quid *cocos Polonica* sit, Vid. Eph. Nat. Cur. A. III. Q. 104. De *Grano tinctorio*, κόκκος βαφικῆς, consulas etiam Herbariæ re-scriptores.

COCCYX, κόκκυξ. Vide *Cauda*, *Cuculus*.

COCHAB, nomen sideris cœlestis, quod operationem suam habere existimat in Cete, & Balenas, quando semina emittunt, Paracels. tr. 1. de pestil.

COCHLAX, κόχλαξ, *Silex*. Vid. infra *Silex*.

COCHIA, κόχικα, epitheton *Pilularum* officinalium utilitissimarum. Descriptio est Phasis l. 9. de Almanfor. Videntur ita dictæ a forma, quæ granum, vel baccam, κόκκος, repræsentat. An non & a κόχῳ derivari possent, quod humorem copiose defluentem significat?

COCHINELLA, vel *cochinilla*, est nomen insecti, vel vermiculi in baccis granorum Chermes geniti, tincturam elegantem Scarlatinam præbentis. Ejus quoque usus hodieque insignis est in Medicina. Jung. observationes de cochinilla, in Act. Philos. Oldenburgii Anno 1618. Mens. Octobr.

COCHLEA, κόχλος, κοχλίς, *Limax*, est nomen animalculi cujusdam testacei exanguis, terrestris, aquatici, & marini, cujus descriptionem, & species, ut & usum in cibis, inque medicina prolixè reperiunt apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 29. & seqq. qui & æquivocationem expedit. Rondelet. de Testac. l. 2. c. 26. Quoad usum, jungatur Schroder. lib. 3. cl. 1. n. 18. Bruyerin. lib. 13. de R. C. cap. 51. Olim Africanam in usu potissimum fuisse, non solum constat e Galen. aliquot in locis, sed & Scrib. Larg. num. 122. Cochleæ carnem, & mucum commendavit ad ani procidentiam Hipp. lib. de fistul. IV. 3. De saginandis cochleis, ut fiant salubriores, vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. p. 200. seqq. Tropice dicitur de cavitate quadam in *Aure*. Vide *Auris*. Barthol. Anat. Libell. 4. c. 6. Cochleæ quoque vocantur in machinis, quibus *Trochleæ* moventur. Oribas. de machin. cap. 4. & 5.

COCHLEARE, Cochlear, cochlearium, Parac. κοχλιάριον, quale sit instrumentum ad capiendos cibos liquidiores utilitissimum, & pueris liquet. Sumitur & pro mensura medica, estque vel majus, vel minus. Gal. de puer. epilept. sub fin. l. 7. M. M. c. 11. Significat & instrumentum ad elevandam uvulam relaxatam, l. 6. de C. M. S. L. c. 3. cujus figuram vide apud Aquap.

& Scultetum Arm. Chirurg. Part. I. Tab. IX. fig. 7. Cochlearis, quo calculi eximuntur, Tab. XVII. fig. 5. & cochlearis anserini, Tab. XVI. fig. 7. quæ in textu Spathula rostro anserino prædita dicitur. Tropice hoc etiam nomine exornavit, ab aliquali formæ similitudine, Officulum auditus quartum D. Lindenius, quod alias Orbiculare dicitur, notante Barthol. libell. IV. Anat. cap. 7. p. m. 714.

COCHLIA, κοχλίη. Vide *cochlea*.

COCHONE, κοχώνη, commissuram coxæ ad sedem denotat, teste Foef. p. 33 1. seqq. Usus Hip. lib. 1. de morb. mul. XLIX. 13. & l. 2. h. t. XXII. 7.

COCOMICUS, α, um, terminus Paracels. satis obscurus: videtur autem innuere aliquod flamen, vel sperma heterogeneum communicatum corpori, vel de cœlo, vele terra, cujus ratio dari non potest. Ita Podagræ generatio dicitur *cocomica*, Tr. de podagr. l. 2.

† COCTIO, Veteribus Empedocli, & Hipp. putrefactio. Mercurial. l. 1. Var. Lect. c. 1.

* COCTIO, πέψις, πέπαισις, πεπασμός, *concoctio*. In hujus vocabuli expositione plane nihil accurati præstitit Castellus. Ejus vocis varia acceptio debet applicari subjecto, de quo dicitur, diverso secundum suam indolem, & conditionem. In genere quidem omnis *coctio* nihil aliud esse videtur, quam Status maturationis, vel maturitatis, aut perfectionis in suo genere: sed quatuor potissimum ejus sunt species, secundum quadruplicia subjecta. Ita alia est *coctio Alimentorum*, alia *Humorum*, alia *Excrementorum*, alia denique *Morborum*, vel potius *causarum morbosarum*, *Alimentorum coctio* est vel Artificialis, vel Naturalis: Illa fit per calorem externum, ignem dissolventem compagem rerum coquendarum, emollientem, alterantem, & ad assumendum præparantem. Cujus iterum variae sunt differentiae ad Coquinariam pertinentes: *Elixatio*, *Assatio*, *Tostio*, &c. de quibus omnibus sigillatim suis in locis, & litteris initialibus. Hæc fit in ventriculo, diciturque *chylificatio*, de qua supra suo loco; alias *coctio prima* vocatur. *Humorum coctio* omnis fit beneficio caloris vitalis, vel Biolychnii: & sub se comprehendit *Sanguificationem*, quæ *coctio secunda* appellatur. *Lactis*, *Seminis*, *Succorum Nutritii*, & *Nervosi laborationem*, *Nutritionem*, quæ *coctio tertia* dici solet: de quibus omnibus suo loco. *Excrementorum coctio* consistit in perfecta segregatione portionum inutilium ab utilibus, & in utilium collectione ad loca convenientia, & cuilibet excremento a natura destinata. Huc pertinent *Urinæ coctio*, Galen. 1. de cris. cap. 27. *Alvi facum*, *Sudoris*, &c. *coctio*. Tandem

dem Morborum, sive causarum suarum *coctio*, quæ secundum nonnullos Gr. πεπασμὸς, aut πέπαισις stricte dicitur. Dieter. n. 668. est, quando materia vitiosa peccans morbifica disponitur beneficio flammæ vitalis vel ad expulsionem e corpore, vel ad remotionem in alia loca convenientiora, & ignobiliora, vel ita superatur, & subigitur, ut ad pristinam bonitatem humorum utilium reducat. Prosp. Mart. com. in Hipp. p. 347. Modus fere omnibus *coctionibus* communis est, & dicitur *Fermentatio*, de qua inferius suo loco. Habet & quælibet *coctio* sua certa organa, vel instrumenta, quibus perficitur. Tandem ut singulæ *coctiones* recte cognoscantur, & an perfectæ, vel imperfectæ, validæ, vel debiles sint, dignoscantur, sunt diversa *coctionum signa*: Imprimis vero *signa coctionis* materiæ morbificæ de convalescentia hominis, vel salute futura, sive per crisin, sive per lentam solutionem testantur, Gal. l. 1. de cris. c. 7. Hæc de vocab. *coctionis* hoc loco sufficiant.

COCUS. Vide *Coquus*.

CODESELLA, nomen Italic. significans *carbunculum pestilentem*, vel Anthracem, Forest. l. 6. Obs. 21. Schol.

CODEx, βιβλῶν, ἀντίγραφον, idem quod Liber. Metaphorice etiam mundus *codex* dicitur *Ναῦρα*, cujus tot folia, quot regiones. Parac. defens. 4.

CODIA, κωδεία, κωδία, κώδεις, significat *caput*, præsertim Papaveris. dicitur & *Scaphium*, κήφιον, Linden. S. M. Ex. X. §. 185.

CODON, κώδων. Vide *Campana*.

CONOSCELLÆ vocantur *Bubones*, sive Tumores inguinum, scribente Fallop. tr. de Morb. Gall. c. 10. Tom. I. p. 738.

COECILLIA, *cacula*, alii *Cæcilia*, τυφλίνα, ἢ τυφλαίνα, τυφλῶψ, nomen serpentis, cujus morsus, & venenum eadem cum *Amphisbana*, aut *Vipera* infert Symptomata, teste Foresto l. 2. obs. 12. Schol. Hujus descriptionem prolixior, & usum in Medicina vide apud Aldr. l. 1. de serp. & drac. c. 11.

COECITAS, alii *cacitas*, τυφλότης, τυφλωσις, est abolitio visus in oculis, a quacunque tandem causa oriatur. Senn. l. 1. M. Pr. p. 3. §. 2. c. 44. Ita *cacitates* sequi plerunque læsionem pupillæ, cum profusione aquei humoris, vult Gal. lib. 1. de sympt. caus. c. 2. quamvis rarissime etiam visus aliquando redeat, denuo collecto illo humore. *Cacitas*, quia privatio est, opponitur rebus, quæ existunt, sive entibus positivis, ab eodem l. de V. S. adv. Erasistratum, c. 9. *Cacitatem* magice induci posse, monstrat Parac. tr. 4. de pestil. c. 2.

* COECUS, τυφλός, dicitur, qui visu caret.

Per metaphoram vero quibusdam partibus corporis attribuitur, v. gr. *Intestinum* inter crassa primum dicitur *cæcum*, τυφλὸν ἔντρον. Ubi enim tenue intestinum desinit, illinc *cæcum* una cum *colo* incipit. Ita vero vocatur, quia in uno extremo impervium instat utriculi ileo, & colo adhæret. Ejus plenior historiam, & usum legito apud Barthol. l. 1. Anat. c. 10. Ita & foramen illud angustius, quod ex duobus foraminibus, quibus quinta nervorum conjugatio a cerebro excipitur, prope aures est collocatum, cui subditur Labyrinthus quidam, quem natura effecit, musculis temporalibus consulens, nervum eis durum simul, & labiis immittens, dicitur *cæcum*, τυφλὸν ἔφηκε, Galen. lib. 9. de U. P. cap. 13. non quod revera impervium sit, sed quod anfractuosum, & veteres seta, vel funiculo injecto exitum non reperirent, cum non sit recta perforatum. Gorr. p. 471. Et in Chymicis Alembicus *cæcus* vocatur, qui caret foramine, aut rostro. Rolfink. aliique.

COELESTINUS, epitheton Paracelsicum coloris, cæruleum exprimens colori cæli similem, vulgo *Timmelblau*. Talis circulus in urina foeminarum significare dicitur putrefactionem leprosam in matrice. Ita & bulla *cælestini* coloris in medio urinæ facta Lepre præsentis, & aliquando etiam Alopecie signum est, juxta Parac. l. 2. de urin. judic. c. 3.

COELESTIS, ἑράνιος, dicitur de omni, quod vel a Cælo dependet, vel cum eodem aliquod commercium habet. Ita Stellæ dicuntur substantiæ, vel corpora *Cælestia*, ἢ κατ' ἑράνιον, Gal. l. 2. de dieb. crit. c. 2. Ita nonnulli statuunt *colorem Cælestem*, qui siderum motu, & lumine omnia corpora concavo lunæ orbi subiecta penetrat, vivificat, & fecunda facit. Hic *Cælestia* cum terrenis ineffabili sympathia, & cognatione connectit, admirationeque dignos effectus producit, verbis Langii l. 1. ep. 13. Ita & Helmont. dixit, *naturam Cælestem*, & enormonticam rebus ipsis inesse, quæ tamen ad rhythmum superioris lationis sese concitet, ac moderetur, quandiu non refractaria haberi velit, l. de magnet. vuln. cur. num. 60. Jungantur, quæ mox ad vocab. *Cælum* proponuntur. Quidam etiam Morbos *Cælestes* fingere non veriti sunt. Libav. in defens. Syntagm. contra Scheun. II. 24.

* COELIA, κοιλία. Vide *Cavitas*, *Venter*.

COELIACA, κοιλιακή, i. e. *ventralis dispositio*. Communis morbus est ventriculo, & intestinis, in quo materiæ non mordaces egeruntur ob intestinorum imbecillitatem, quæ retinere contenta ne exiguo quidem tempore possunt, sed ea illico excernunt, perinde ac si grave onus

aliquod deponerent, haud secus quam in stranguaria, in qua ob acrimoniam, & vellicationem vesica jugiter, quicquid ad eam pervenerit, excernit, quod molem ipsius vel exiguam sustinere nequeat. Gal. l. 9. de L. A. cap. 2. Unde *κοιλιακοί* dicuntur, quibus excrementa lævia humentia, & semicocta alvo continenter fluida redduntur aliquanto, postquam assumpta fuerint, tempore. Causa hujus mali est assidua cibi corruptio, & cibus cacochymus; ad hæc frigiditas, aut vehemens ardor, aut plagæ ventri infligæ. Ex longis quoque morbis facile hic morbus contrahitur. Hucusque Castellus. Dicitur & *Lienteria*, quamvis nonnulli differentiam quandam inter *coeliacam passionem*, & *Lienteriam* quærant, quam tamen subtilitatem minime necessariam esse arbitror. Paucis: Est species alvi fluxus p. n. in quo cruda, & chylota, aut etiam plane non chylicata reiiciuntur, proveniens cum a fermenti in ventriculo aciditate volatili, tum succi pancreatici excedente aciditate, ad expulsionem tunicas incitante. Duas *coeliacæ affectus* constituit species Fr. Sylvius lib. 1. P. M. cap. 13. §. 3. & 4. *Passio ventriculosa* vocatur, ægri & *Ventriculosi*, qui subito universa deliciunt, apud Rhod. & Scrib. pag. 159. Aliquando & *Coiliaci* in libris antiquis inveniri, testatur Keuch. ad Q. Seren. p. 189. Alias & in Anatomicis *Arteria celiaca* vocatur, quæ multos ramos emittit ad ventriculum, inque duos ramos dividitur. Barthol. libell. An. c. 5. p. 655.

* *COELOMA*, *κοίλωμα*, dicitur ulcus in cornea oculi tunica latius Bothrio, rotundum, & minus profundum. P. Ægin. l. 3. c. 22. Galen. l. Introd. c. 55.

COELOS, *caelon*, *κοῖλον*, *κοῖλον*, *cavum* significat. Vide *Cavus*.

COELUM, *ἄρην*, *κοῖλον*. Multi etiam scribunt *Celum*. Est vocabulum valde homonymum, sive æquivocum. Vel enim 1. significat sedem, aut locum Beatorum in vita æterna, quæ significatio non est hujus loci, licet & omni vero Christiano Medico hoc incumbat, ut per veram salvificam fidem eo perveniat post mortem. Vel 2. significat locum siderum, vel stellarum fixarum, & planetarum. Horum scientiam Medico valde necessariam esse, nonnulli arbitrantur, Hipp. & Gal. auctoritates producentes, uti ex recentioribus Rolsink. in Ord. ac Meth. sua passim inculcat. Imprimis vero Paracelsus variis in locis *celi* operationem Medico scitu necessariam esse docuit, præsertim in Paragran. alter. Tr. 2. de Astronomia, quem postmodo ejusdem sectatores secuti sunt. Enimvero cum hæc scientia *celi*, & ejus virtutis in inferiora nondum adeo expeditis, &

infallibilibus nitatur principiis, neque sit in Medici potestate, illam operationem vel mutare, vel promovere, vel impedire, non video tantam necessitatem, qua Medicus teneatur ad illam notitiam comparandam. Vel 3. significat more vulgi *Aerem*, qui supra nos est, usque ad nubium regionem, uti quidem colligere est ex Hipp. 1. Ep. f. 3. t. 1. ubi manifeste *ἡ ἀέρη*, coelestia scilicet corpora, in Græco habetur. Alias licet sæpius apud Gal. edit. Lat. occurrat vocab. *Celi* status, in Græco tamen tantum vocabulum *καὶ ἄρας* reperitur, absque additione vel *celi*, vel aeris. Vel 4. significat tropice aliquas concavas partes corporis. Ita specialiter *κοῖλον*, *Celum* vocatur superioris palpebræ superficies, sicut *Hypocelum*, *ὑποκοῖλον*, pars inferior, quæ ei respondet, ex Ruffo, Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 10. §. 85. Sunt & qui *ἡ κοῖλη* oculorum interpretantur cavitates, quæ sub oculis, & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen *κοῖνὰ* dicuntur, quæ partes in pravo corporis habitu, crapula, cachexia, hydrope plerumque intumescunt. Foef. in Oecon. p. 443. Sic etiam dicitur *Celum*, *ἄρην*, vel *ἄρην*, palatum, ἡ ὑπὸ τῷ, apud Arist. l. 2. de part. anim. c. 17. in princ. Et Plinio *Celum* capitis Calvaria dicitur, dum cerebrum viscerum excelsissimum dixit, proximumque cælo capitis, l. 11. H. N. c. 37. Vel 5. varias Chymicas habet significationes. Ita apud Paracels. d. 1. *Celum Microcosmi*, vel hominis effinxit a prima natiuitate cuilibet individuo peculiare. Ita & Helmont. nos *Celum* intus gerere dixit, quod sese ad universalissimum Blas astrorum componit, tr. Astra necessit. non inclin. n. 17. *Celum* quoque significat Chymicis quintam essentiam, formas rerum essentielles. Libav. Alckym. Ph. cap. 18. *Celum Spagyricum* est suprema pars vasis Philosophici, Ruland. & Johnf. Denique 6. & quidem valde abusive, & mystice, imo phantastice, h. e. fiste, *Celum Philosophorum* significat *Lapidem Philosophorum*, medicinam Catholicam. Ruland. Videantur & Basilii Valentini scripta de rebus nat. & supernat. de lapid. Philos. & alii hujusmodi scriptores. De *Cælo Magico factitio*, ceu præstigiolo, item de *Cælo infero Hartmanni* præstat silere Christianum, judicio Libav. in Exam. Philos. nov. qui etiam rectissime contra Crollium *cælo* virtutem illam tribuendi hominibus omnem scientiam, & artem, ceu nugacem, vel impiam, reiicit.

COEMENTUM. Vide *Cementatio*.

COENA, *ἑσπέριον*, cibationem vespertinam significat. Quod vero tempus veteribus ordinarium fuerit, non facile definiveris. Plerumque tamen Sole occidente cœnasse, licet viri graves occu-

occupationum causam sæpe distulerint usque ad accensa lumina, testatur Linden. Exerc. XVI. §. 223. *Cenam* largiorem fuisse olim, quia parcius pransi sunt, constat etiam ex Gal. lib. 7. Meth. Med. cap. 6. Et revera nostræ sanitati plus conducere, si hodieque consuetudo illa servaretur. Jung. C. Hofmann. Instit. lib. 5. c. 28. & Dogm. nostr. Part. V. c. 2. Dogm. 8. Lang. lib. 1. ep. 55. quamvis hujus ratio, quod Luna ad cibariorum concoctiones multum conferat, non sit magni roboris, cum tempore novilunii bene concoquantur, & chylicentur alimenta. Prandium largius *cena* inter causas morborum retulit Rolf. Ord. ac Meth. com. 1. 2. f. 3. cap. 28. quamvis Lucianus Belus de Rocha contracta, (vel secundum alios Ant. Maria Bettus) in pecul. tractatu de cœna, & prandii portione, prandium largius defenderit contra Oddum. *Cœna secundaria*, Gr. dicitur *ὑπὸ δευτέρῳ*, quasi *Postcœnium*, apud nos in conviviiis nuptialibus frequens.

COENOLOGIA, *κοινολογία*, Consultatio, Collegiandi ratio, est Medicorum concilium, collocutio, ac communis consideratio, quæ fit pluribus Medicis convocatis ad cognitionem de morbo inquirendam, & in curatione mutuam operam præstandam. Hipp. in Præcept. VII. 4.

COENONIA, *κοινωνία*, communicatio. Vide infra.

COENOS, *κοινός*, communis. Dicitur & de partibus corporis, quæ pluribus destinatae sunt usibus, quales sunt Intestina, &c. Hofm. in Gal. de U. P. n. 248. 259. *Communia organa*, Arteriae, Venæ, Nervi, Gal. l. 16. de U. P. cap. 1. & de morbis *communibus* multis populis, qui & *πάγκοινοι*, *πάνδημοι* vocari solent. Quibus opponuntur *privati*, *σποράδες*, ἢ *σπορικοί*, Hof. Inst. l. 3. c. 6. §. 5. Ita leguntur *communes mentis conceptus*, *κοινὰ ἔννοιαι*, Gal. l. de plenit. cap. 8. *Communis sermo*, i. e. universalis, *κοινὸς λόγος*, c. 1. de R. V. I. A. t. 13.

COENOTES, *κοινότης*, dicitur de Hypothesibus Methodicæ sectæ, quæ *Communitates* dicuntur, quia sunt saltem universales quædam notiones, ex quibus indicationem remediorum omnem peti posse censuerunt ejus sectæ affectæ. Tres autem in universum statuerunt, Adstrictionem, Fluxionem, & Mixtum ex utroque. Vide *Methodicus*. Gal. l. 9. contra Julian. c. 5. & de opt. sect. ad Thrasyb. c. 32.

COENUM, *βόρβορος*, lutum, fimus. Vide *Borborodes*.

* COERULEUS, *κυανός*, vel *κύανος*, nomen coloris intermedii inter nigrum, & rubrum, qualis est Cæli sereni, Sapphiri, &c. In specie lapis Lazuli vocatur *cæruleus*, Rul. & Johns.

Cerulea tunica in oculo, *χίτων κυανός* vocatur, alias *Uvea* dicta, Rhagoides. Gal. l. 10. de U. P. c. 3. & 4. Ictericam quoque, & urinam *Ceruleam* dixit Paracels. l. 1. de icter.

COETE, *κοίτη*. Vid. *Cubile*.

COETONETES, *κοιτονητής*, *cubicularius*. Vide *Cubile*.

COGITATIO, *φροντίς*, *λογισμός*. Vide *Phrontis*. *Ossa cogitationis* quæ sint, vide *Arcualis*.

COGNATIO, *συγγένεια*, dicitur de similitudine, & *communione* mutata rerum, inter quas *ἀδελφότης*, fraternitas potissima habetur, ap. Gal. 3. de fract. t. 34. Vide *Adelphixia*.

† COGNIDIUM, Vinum ex Chio, & Guidio mistum, Mercur. Tom. 4. concil. 9.

COGNITIO, *γνώσις*, quid significet, notum est. Duplex datur quoque in Medicina; una externa, & perfunctoria, quæ facilior; & altera interna, & accurata, quæ difficilior. Gal. de dign. & cur. anim. morb. cap. 6. Quæ vero in *cogitationem* veniunt, aut sensu, aut ratione deprehenduntur, lib. an. sang. in arter. cap. 5. quamvis in textu Græco non occurrat. Quo plenior vero, & certior est nostra de rebus *cognitio*, tanto majore ipsis cum fiducia, atque securitate utimur. Linden. Exerc. XI. §. 6. *Cognitio mortalium* in specie Paracelso est pars *Nigromantix*, L. 1. Philos. sagacis. De *cognitione Adepta Philosophorum*, hoc est *Spagyricorum*, vide apud Ger. Dornæum Specul. Philos. cap. 3.

COGNOMEN, *ἐπωνυμία*, est nihil aliud, quam epitheton, sive *adjectivum* aliquod substantivo additum, v. g. homo finus, aliquis, cæsius. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 8.

COHIBITIO, *cohibeo*, *ἐποχή*, *ὑπόχρεσις*. Vide *Epischesis*.

COHITUS, *cohire*, *coheundi*, &c. passim legitur pro *coitu*, *coire*, &c. apud Albertin. Botton. de morb. mul. præsertim lib. 2. capp. prioribus.

COHOBATIO, est liquoris corporis sæpius affusi frequens abstractio, seu destillatio, & reiterata affusio, vel exaltationis virium gratia, vel etiam majoris fixationis causa. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Ger. Dorn. de transm. metall. c. 1. D. D. Bohnius Diff. Ch. Phys. XI. §. 27. Parac. tamen etiam de morborum duratione usus *Cohob* vocat, quando morbus remediis non facile cedit; unde & medicamenta secundum *cohob* danda, h. e. repetitis vicibus offerenda, l. 2. de Tart. Tr. 2. c. 5. & alibi.

COHOL, pro *Alcohol*, in specie dicitur de Collyriis siccis, sub forma pulveris tenuissimi præparatis. Avic. l. 5. summ. 2. tr. 2.

COHOS est, quicquid cutis in toto corpore concludit, veluti in circulo, allusione ad *Chaos* fa-

facta, quo jam in ordinem Divinitus redacto, & non ut prius, informi, cuncta creata comprehenduntur, ad minoris ordinati *cahos*, vel *cohos* utilitatem, ex Parac. l. de ulcerib. c. 9. Rul. & Johnf. in Lex. Chym.

* **COINCIDENTIA**, *ὑπερμπίσις*, q. d. *Intercidentia*, est, cum aliunde in aliud vas humor fuit: Gal. l. 7. de Admin. Anat. c. 16. & lib. de plenit. c. 6. Specialiter in oculo *coincidentia* est, ubi in meatum, porumve opticum, qui a basi cerebri veniens oculo videndi facultatem tribuit, humor, adaperto, vel rupto vase, incidit, obturatque eum, unde cum dolore visus offenditur, l. Introduct. c. 15. Pulsus quoque quidam dicitur *ὑπερμπίσις*, *coincidentis*, quando non expectato intervallo supervacuum aliquis sentitur. Opponitur deficienti, τῷ ἀγλειποντι, Gorr. p. 362.

* **COINDICANTIA**, *συνειδικνύμενα*, vocantur, quæ cum propriis cujusque morbi indicationibus in curatione conspirant, v. g. vires vitales, si-ve naturæ robur, ætas, regio, anni tempus, consuetudo, & id genus alia, quæ a propriis indicantibus indigitata præsidia veluti confirmant, & approbant. Gal. 13. M. M. 16. quamvis etiam ad methodum conservatricem applicari possent, si liberet; nam & in his illa attributa omnia attendi debent, & solent. Vid. Dogm. nostr. P. IV. c. 2. dogm. 4. p. 470. Comprehensio illa *coindicantium*, & *coindicatorum* dicitur *coindicatio*, *συνειδείξις*.

COITUS, *ἡγνεία*, Hipp. *συνισσασμὸς*, *συνδρασμὸς*, *συνισσις*, *concupitum* maris, & foeminae Venereum significat, partiumque genitalium communicationem, quam actionem prolixius describere non est operæ pretium, cum Rolf. & alii nihil intermiserint amplificationis in descriptione hujus, in Ord. ac Meth. Generationi dicat. part. Videantur, si placet, & alii Anatomici. Vide infra *Lagnēia*. *Coitio*, & *coire* etiam sumitur pro *coalitione*, aut *coalescere*. Gal. 3. Meth. Med. cap. 4. Item de unionē medicamentorum in unam massam, v. g. in coctione Emplastrorum, Scrib. Larg. n. 212. 213. & alibi sæpius.

* **COLA**, *κόλα*, dicuntur *Artus*. Vide supra suo loco.

COLAMENTUM, *ἀπὸ θήμης*, *ἀπὸ ἐκθήμης*, in Offic. *colatura* est liquefactæ rei a fæce suæ turbulentia separatione. Joh. Augustin. Pantheus in Voarchadumia portione 2. Vide Th. Chymic. Vol. II. in fin. p. 532.

COLATIO, *ἡθσις*, *ἡθισμὸς*, ab *ἵθω*, *colo*, est ipsa actio, qua liquida per colla varia transmittuntur ad separandas fæces. Est ergo similis *cribrationi*, quæ siccorum est; illa vero humidorum. Differentia *colationis* sunt variae:

Quædam calidissima, quædam tepida, quædam frigida colantur; quædam uno, alia duobus, alia tribus colis egent. Quædam per subsidentiam colantur. Vveker. Antid. gen. l. 3. c. 38. Joh. Aug. Pancheus d. l. tres modos *colationis* tradidit, per Manicam Hippocr. per cinerium, per Balneum Arenæ. Jung. D. D. Bohu. Diff. Ch. Phys. XV. § 2. seqq.

* **COLATORIUS**, Græce dici posset *ἡθηπικός*, quamvis non reperiatur usitatum, dicitur de quibusdam membris corporis, quorum usus est sanguinem ab excrementis purgare. V. g. Hepar est organum *colatorium* pro bile sequestranda, Renes pro sero, &c. Os quoque nasi dicitur *colatorium*. Os *colatorii* quoque dici *cuneiforme*, scribit Barthol. libell. 4. Anat. c. 8. p. 718. Vide *Ethmoides*.

COLAZO, *κολάζω*, proprie significat *punio*, *castigo*. Ac per metaphoram ab Hipp. & Gal. sumitur pro *refranare*, *temperare* violentiam alicujus rei, v. g. acetum melli mixtum in oxymelite dicitur biliosam mellis naturam castigare, vel temperare, refringere. Hipp. 3. de R. V. l. A. t. 30. Gal. in com. Ita diæta *κεκολλησμένη* legitur, h. e. *temperata*, ap. Lucian.

COLCITAN, subjectum Pythonissarum, pro excitandis tempestatibus. Paracels. de Podagra.

† **COLCODEA**, id est efficiens, siue dator formarum.

COLCOTHAR, proprie apud Paracels. dicitur *Vitriolum fixum*, de nat. rer. l. 7. de resuscit. rer. natur. quando videlicet phlegma a Vitriolo destillando abstrahitur, atque hoc toties, donec *colcothar* phlegma, siue aquam omnem imbibit, neque ulla amplius aqua destillaverit, licet igne urgeatur. Dicitur *serpens*, seu *lascerta viridis*, quæ propriam caudam devoravit. Communius tamen intelligitur *caput mortuum Vitrioli*, simplici modo citra cohobationem rubificatum, vel atramentum rubrum, seu citrinum. Ironice vocatur *Henricus rubeus*, in derisionem aliquorum eumentorum Chirurgorum, & circulatorum, qui hoc solo medicamento conabantur omnia ulcera, & vulnera curare, & huic unico remedio, tanquam sacrae anchoræ, innitebantur, (quemadmodum & hodie Balneatores, & Chirurgastri facere solent) perdentes potius ægros, quam servantes. Ruland. in Lex. Quamvis Helmont. nimium laudibus evehat in ulceribus, Tr. Scabies, & Ulcer. Scholar. num. 35. E *colcothare* verum fieri *Sulphur Vitrioli*, negat idem, tr. Duumvirat. num. 9. *Colcothar* vi medica ditissimum vocat, de Lithias. c. 8. n. 21. Frequentem ejus usum vide apud Parac. in libris Paragraph. & alibi.

COLEOS, *κωλεός*, exponitur a Gal. in Exeg. voc. Hipp. membrum in vulnere, quod recte exiri potest. Verum Foef. in Oec. p. 367. existimat, mendosam esse hanc expositionem; si-bique videtur *κωλεός* idem esse, quod *κωλεός* *κωλή*, aut *κωλή*, aut *κωλή*, quod significat vel pernam, aut petasionem, vel saltem petiolo, aut extremos pedes, ut apud Hippocr. 7. Epidem. XXXIII. 13.

COLERITIUM, *coloritium*, Johnf. est liquor compositus ex corrosivis metallorum inimicissimis materialibus, quo probatur Aurum ad Lydium lapidem affricatu, & cui nullum metallum, præter Aurum solum, resistere potest, unde cognoscitur e vestigio, si quod aliud aurum permixtum sit, hoc omne mox evanescit, mutato colore ea parte, qua *coloritium* illitum fuerit, cætera non madefacta colorem affricati auri servante. Putum vero, ac purum nihilo prorsus immutatur eo liquore. Rul. in Lex.

* COLES, *colis*, *κωλὶς*, penem, sive membrum virile, mentulam, virgulam significat. Vide *Carlos*. Est particula corporis insignis ad extremum collum vesicæ sita, qua mares feminæ exuperant. Gal. l. 6. de U. P. c. 8. Hujus descriptionem accuratam vide in Anatomicorum scriptis, præsertim apud Bartholin. Anat. lib. I. cap. 24.

* COLICA, *κωλική* *ἄλγος*, est morbus plenioris (i. e. crassioris) intestini diuturnus, in quo cruciatus intolerabiles, difficultates spirandi, sudores, perfriktionesque suboriuntur. Gal. in defin. Suntque *colicus*, & *Volvulus* intestinorum etiam inflammationes, quorum alter tenuioris intestini affectus est, alter plenioris. Quare dejectiones includuntur, & flatus intestinis involuti, eo quod exitum non habeant, dolores vehementes, & tormenta excitant, l. Introd. c. 13. & l. 2. de L. A. c. 5. Inde *colica medicamenta* sunt, quæ ad sedandum coli dolorem sunt comparata, quæ quidem etsi anodyna sunt, a communi tamen anodynorum forma differunt, quod quæ proprie *colica* appellantur, aromatis odoratis, ac urinam cientibus semini bus permiscantur. Et quanquam *colica* vocantur, non tamen ad *colicos* tantum, sed ad omnem dolorem in quacunque corporis parte factum sedandum admoventur; quo factum est, (inquit Gal. init. l. 6. de L. A.) ut Antidotos omnes dolorem sedantes Veteres *colicos* nuncupaverint, l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Vide *Narcotica*. Quamvis vero *κωλική* variis de causis oriri possit, sic tamen potissimum dicitur, quæ a frigido, crassoque, aut viscoso humore, aut flatuoso spiritu excitatur. Eum consequuntur nausea, & vomitus pituitosi, atque corrupti humoris multo graviores, & magis assidui,

quam per nephriticos affectus. Ad hæc excrementorum retentio, ut ne flatum quidem, neque etiam ructum possint emittere, adest. Sæpe etiam veluti circuire videtur dolor aut plurima loca occupare, & modo in hac, modo in illa parte vehementior fieri, cum nephritici dolores eodem in loco stabiles jugiter infestent. Difficile tamen est discrimen, adeo ut non modo plebeji, sed Medici quidem non semper discernant, omnesque eos dolores, sive Renes, sive Ureteres, sive Mesenterium, sive tenuia etiam intestina occupent, *κωλική* indifferenter appellent. Hæc *Castellus*. Quæ cum nec accurate, nec accommode satis in omnibus sese habeant, libet ex recentiorum principis quædam annectere. *Colica Passio* accipitur quandoque late pro omni Intestinorum dolore, quandoque stricte pro dolore intestini *coli*; quamvis Th. Villis utrumque neget, & potius partes quasvis abdominis, & viscera omnia totius ventris subjectum hujus morbi statuatur, Part. II. de An. Brut. c. 15. id quod in medio relinquimus. Alias in d. l. affectum hunc quod Ætiologiam, & Therapiam egregie expedivit. Jung. Lind. Ex. IV. VII. & VIII. ex quo constabit, apud Hippocratem non fuisse observatam differentiam inter *Colicam*, & *Iliacam passionem*. Sylv. Prax. Med. l. I. cap. 14. E quorum hypothesebus talem annectere libet descriptionem: *Cholica Passio*, vel *dolor Colicus* est præternaturaliter aucta licet varia perceptio tactus in intestinis, præsertim *Colo*, cum variis symptomatibus conjuncta, imprimis alvo ut plurimum vehementer adstricta, proveniens a solutione continui membranarum, & partium nervosarum in parte affecta per varias causas, videlicet intemperiem materialem a diverso humorum, & spirituum vitio dependentem, vel obstructionem graviolem oborta, & vehementer urgente. Hujus affectus primam originem aliquando latere in acido quodam acetoso crudeli, tormina tam in stomacho, quam in intestinis plerunque crudelia gignente, haud inepte statuit Helmont. tr. A sede anim. ad morbum. 10. Paracels. tot *Colica* species constituit, quot ventorum genera, & *Colica*, ventorumque, ac tempestatum eundem esse generationis modum dixit, in Paragran. Labyrinth. & alibi. *Colicam* quoque Zibethinam Moschatam, non ventosam, biliosam, vocari debere voluit Paragr. t. I. *Colica*, subintellige Antidotus, dicitur etiam medicamentum contra coli dolorem, apud Scrib. Larg. num. 120. seqq. Ruland. in Lex. *Colicam* descripsit per Tartarum resolutum in intestinis, morbumque fixum in colo intestino. Sed hæc descriptio iusto strictior est.

COLIPHUS, epitheton panis apud veteres, quo solo usi sunt in prandio absque alijs cibis, parato ex flore tritici filigineo, addito fermenti momento modice pisto, & in oblongam formam redacto, uti legitur apud Lang. lib. 1. ep. 55.

COLLA, κόλλα, *Gluten*, vel *glutinum* significat. Idque omne dicitur, quo sicca corpora secum uniuntur. *Colla libraria* ex simila, & gario habet virtutem emplasticam, & concoquendi vi prædita est, quibuscunque eam partibus illinas. Gal. 1. 8. de S. F. Aegin. 1. 7. c. 3. Alias ex variis rebus paratur. Præstantissimum est ex auribus taurorum, & genitalibus, fit & ex quibusvis pellibus inveteratis, & decoctis. Rhodiacam cæteris prætulit Diosc. 1. 3. cap. 101. Vocari solet vel ταυροκόλλα, vel ξυλοκόλλα. Auro *glutinum* est Santerna, ferro Argilla, æris massis Cadmia, laminis Alumen, Stannum ærammentis, stanno Argentum, marmor & plumbo Resina, &c. Gorr. p. 234.

COLLAPSUS corporis, ξύμπτωσις, 1. aph. 3. idem quod *contabescencia*, *concidentia*, *Imminutio*, μέρωνσις. Lind. Ex. XIII. §. 219. Dieter. n. 588. Vide *Symptosis*.

COLLATENNA, est nomen vulnerarii specifici, apud Parac. 1. 2. de vit. long. c. 14.

COLLATIO, idem quod *Comparatio*. Vide suo loco.

COLLATIVUS, Fest. *conlativus*, a verbo *collatere*, Gr. dici posset συμπληρωθεῖς, dicitur apud Plautum de ventre, propter Cachexiam hepaticam tumido, & magno, serosaque Cacochymia stagnante pleno Cappadocis lenonis, Curcul. Act. 2. sc. 1. de quo loco vide Linden. Ex. IX. Select. & de hoc vocab. §. 13. seqq.

* **COLLECTIO**, συλλογή, συσροφή, σύστασις, de variis usurpatur, v. g. de Medicamentis simplicibus, ubi quidam modi peculiare quandoque observari solent, uti legitur apud Schr. Pharm. lib. 1. cap. 27. quorum tamen aliquos merito, ceu figmenta, & phantasie somnia, rejicit Hofmann. in cl. ad h. 1. Dicitur etiam *Collectio* de humorum peccantium in aliquam partem confluxu, & coacervatione, unde Inflammationes, aliaque tumorum genera oriri solent. Rhod. ad Scrib. n. 206. Excell. Dn. D. Maur. Hoffmann. in Præd. Medic. Disp. 23. *Collectio* quoque significat modum quendam cognoscendi compositum, quando videlicet aliquid sensu, memoria, & ratione simul cognoscitur, quæ & *connumeratio*, & *consummatio*, συναριθμησις, καὶ συγκεφαλαιώσις dici solet, Gal. cap. 1. de iis q. in med. 1. 3. Pulsuum quoque *collectivam* inæqualitas legitur apud eundem 1. 1. de diff. puls. cap. 30. quæ ex inæqualitate plu-

rium pulsum est conflata, Gr. συστηματική, ἀνωμαλία.

COLLEGIUM, σωμαῖοι, significat societatem, aut cætum certum proborum, doctorumque virorum, Gal. advers. Jul. c. 1. Ita *Collegium Medicorum* & olim fuerunt, qui Medici Archiatri dicebantur, probante C. Hofm. 1. 5. Var. L. c. 27. Hinc & *collegiandi ratio*, idem significat, quod *consultatio Medica* inter plures Medicos, C. Hofm. Orat. Isagog. 2. p. 131. Capi. *Collegiandi* artem Medicam scripsit Oper. p. m. 931. seqq.

COLLESIS, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

* **COLLETICUS**, κολλητικός, h. e. facultatem habens glutinandi, & conjungendi diversas partes. Gal. lib. 5. de S. F. c. 2. Unde *colletica*, sive *Glutinatoria* medicamenta vocantur, quæ diversas partes in pristinam unitatem reducant: Ita P. Aeginet. lib. 7. c. 17. Emplastra κολλητικά vocat. Est autem *glutinantium* materia diversa, pro corporum varietate, quæ glutinari debent, v. g. quæ ex Argenti spuma, sive Lithargyro, Oleo, & Aceto præparantur, imbecillam, mollemque carnem glutinant: quæ Bitumine, Æruginè, Squama, Aloe, & Myrrha constant, robustam, & duram. Castell. & Gor. d. 1. Vide *Colla*.

COLLICIA, dicuntur lacrymalium punctorum in unum ductum in utroque latere concursus, humorem palpebrarum in narium cavas derivantes. Occurrit hoc vocabulum apud Nicol. Stenonem de Muscul. & Gland. p. m. 38.

* **COLLICULUM**, idem quod *Nympha*, νύμφη, caruncula membranosa in pudendo muliebri gemina, rimam, vel sinum tegens, quam etiam in Ægyptiis mulieribus circumcisam fuisse voluit Gal. Introd. c. 10.

COLLIGAMEN, *Colligamentum*, *Colligatio*, σπώδεσμος, idem quod *Ligamentum*, de quo vide infra.

COLLIGANTIA, est nota consensus alicujus morborum quoad locum vitiatum, unde & Morbi *Colligantia*, *Societatis*, aut *Connexionis* dicuntur. Blas. Medic. Univers. Fundam. pag. m. 21. Usus & jam olim Constantinus de Stomacho c. 3. in Oper. Isaaci annexo.

COLLIQUAMENTUM, in specie Harveo dicitur humor iste, & materia colliquata transparens, quæ paucis post conceptum diebus propria tunica tenuissima, atque orbiculari contenta, humoreque eo, in quo fetus postea natat, longe purior, in cujus medio fibræ sanguineæ, & punctum saliens (primum futuri fetus fundamentum) citra ullam præterea cujuslibet rei præsentiam clare discernuntur, estque prima pars genitalis. In ovo gallinaceo etiam Oculus ab eo vocatur,

atur, quemadmodum descripsit de generat. anim. Ex. LXIX. p. m. 445.

* COLLIQUATIO, item *Liquatio*, *Fusio*, τήξις, ἔκτλησις, συντήξις, ἀνάλυσις, diversimode accipitur pro diversitate subjecti, de quo dicitur. Vel enim dicitur de humoribus utilibus, præsertim sanguine, quando nimium attenuatur, & ejus fibrositas, aut naturalis glutinositas destruitur. Hanc etiam agnovit Gal. lib. 3. de sympt. causis. cap. 2. Unde *Febres Colliquativæ* nomen suum acquisiverunt, πυρετοὶ συντηκόντες, quia sanguis in illis propter igneas copiosas portiones accensas, & effervescentes nimium liquatur. C. Hofm. de febr. c. 55. Franc. Piens tr. Spec. de febr. cap. 6. n. 2. Qualem sanguinis, & reliquorum humorum *colliquationem* etiam produciunt Purgantia fortiora, & quædam Venena, uti constat ex nostr. Disp. I. Remor. Purg. 9. 29. seqq. Charlton. Exerc. X. Pathol. 9. 27. Villis de febr. cap. 12. qui duo per *Fusionem* expresseverunt, quod perinde est. Vel dicitur de ipso corpore, & ejus partibus non tam solidis, quam humidis, insinuatissimis, & appropriatis, pinguedine, nimis attenuatis, unde soliditas corporis imminuitur, & moles carnea contabescit, quæ alias *consumptio* Latinis dicitur. Hinc Hippocr. conjunxit τήκεσις, & φθίνειν, *colliquescere*, & *tabescere*, 5. Epidem. II. 10. ad quem locum vide Linden. Exerc. XIII. 9. 192. seqq. ubi egregie *colliquationis* naturam declaravit. Et in hac significatione frequentius occurrit apud Hippocr. & Galen. v. g. 2. aphor. 28. f. 3. de iis, quæ in medic. t. 32. &c. Vel dicitur de Excrementis, quæ propterea Lat. *Colliquamenta*, συντήξεις, dicuntur, quatenus veluti effectus sequuntur *Colliquationem* humorum, & corporis, 4. aph. 21. f. 4. de R. V. I. A. t. 112. cap. 2. in 1. Epid. t. 35. cap. 3. in 3. Epidem. t. 66. sect. 2. prognost. t. 35. Unde & veteres difficillime *colliquationem* ab *excretionem* distinguere potuerunt, teste Galen. de opt. sect. cap. 28. Imo in hac significatione *colliquatio* idem est, quod *Fluxio Methodicorum*, sive πύσις. Denique dicitur de artificiali, & præsertim Chymica rerum solidarum vi ignis liquefactione, quæ & *Fusio* appellatur. Rolsink. vocat *Liquefactionem*, estque duplex, *simplex*, & *probatoria*, Chym. I. 2. cap. 2. Imo Ruland. adhuc strictius descripsit, respiciens ad præpositionem Cum præfixam, quod sit plurium fusilium in igni ad unum compositum per igneam eliquationem conjunctio, in Lexic. Vide *Liquatio*.

COLLISIO, idem quod *contusio*, θλάσις, θλάσµα. Vide *Contusio*. Alii tamen discrimen faciunt inter *collisionem*, & *contusionem*, illam dicentes esse solutionem continui in osse factam;

hanc vero in carne. Petr. Martyr. Tronus de vulner. cap. fol. m. 64. b.

COLLIX, κόλλιξ, ἢ κόλιξ, *pastillum*, vel *trochiscum* significat. Hipp. I. 2. Epid. f. 6. n. 55. I. de inter. aff. XXV. 38. Ægin. I. 1. cap. 27. Vide Foef. Oec. p. 347. Est & panis rotundi genus, teste Cristoph.

† COLOBUS, pessi species. Roder. a Castro. Sch. in I. I. c. 5. de morb. mul.

COLLODIUM, legitur apud Paracels. lib. 2. de vit. lom. cap. 9. quid vero significet, non constat.

* COLLUM, κόλυν. Vide *Cervix*. *Collum uteri* rectius diceretur *Os uteri*, quia intus est, ubi uterus definit, quam exterior extremitas, quæ mulieris pudendis conjungitur, quæ potius *Colli uterini os* non sine ratione vocaretur. Gal. 5. aph. 46.

COLLURIO, est nomen avis rapacis, *Lanariorum* genus minus, inter Accipitres, vel Falcones minores referendum, cujus iterum sunt diversæ species, majores, & minores, de quibus vide Aldrov. I. 5. Ornith. c. 12. seqq.

COLLUTIO, γαργαλισμός. Vide *Gargarismus*.

COLLYMUS, *Collimus lapis*. Vide *Asites*.

* COLLYRIUM, *Collurium*, Salmasio ad Solin. κόλλυριον, κολλύριον, duabus gaudet significationibus, antiqua, & nova. Olim *Collyrium* denotavit medicamentum siccum, ad instar Glandis, vel Pessi, vel Turundæ, longum, rotundum, cohærensque ex succis, liquoribus, seminibus, fructibus, & metallicis compositum, quod in usum asservabatur. Eo vero utebantur intro penitus immisso in uterum, in anum, in aures, in nasum. Vid. Hippocr. lib. I. de morb. LXXX. 6. Galen. lib. 3. de C. M. S. L. cap. 13. Unde & vulgo *Glandes*, *Turundæ*, & *Globuli* dici solent. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 142. Hodieque vero de medicamentis Topicis, quæ oculis admoventur, accipi solet; licet & hæc stricta significatio veteribus usitata fuerit, uti constat e Scribon. num. 19. seqq. Rhod. in not. ad h. I. Suntque *collyria* duum genera. Quædam enim *liquida*, ὑγροκόλλυρα, quæ instillantur, aut guttatim instillantur: quædam *solida*, vel *sicca*, ξηροκόλλυρα, quæ barbara voce dicuntur *Sief*. Galen. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 5. Jungantur alii Scriptores, v. g. Vveker. Antidot. Gener. lib. 1. cap. 45. Special. lib. 2. sect. 41. Petr. Morell. in Method. formul. I. 2. sect. 2. c. 4. Schrod. I. 2. c. 86. Hofm. in clav.

* COLOBOMA, κολόβωμα, hoc est *mutilum*, five *curtum*. Gal. I. 2. Meth. Med. cap. 2. Dicitur de iis, quæ deficiunt, v. g. in labiis, narium alis, auribus, oculorum angulis, quarum glan-

glandularum defectus specialiter *Rheas*, *ρῆας* vocatur, de quo vocab. suo loco.

COLAOS, *κολοίος*. Vide *Graculus*.

* **COLON**, *κῶλον*, dicitur intestinum quintum in ordine a ventriculo, secundum autem in crassis, inter cæcum, & rectum medium. Gal. l. 6. admin. Anat. c. 9. quod excrementa ex distributione segregata suscipit, Introd. c. 11. Unde propter sui latitudinem ipsum solum quidam *ventrem inferiorem* appellarunt, 4. de R. V. l. A. 1. 112. Abscedit longissime a centro Mesenterii, quod non expediat, venas mesaraicas valde exugere ea, quæ continet, excrementa. *Cæco* autem, ut ait Gal. ad portionem respondet. Sicut enim cæcum valde extuberat, globosumque est, ita & *colon* tota sui longitudine multos habet medios globos, & veluti cellulas exiguas quidem, nec tamen tantas, quantas cæcum, (hoc enim totum veluti quidam venter est) sed ad portionem ejus, similitudinemque factas. In eo crassiores fæces diutius commorantur, donec excernendi tempus apparet. Itaque fit, ut sæpe ab his male afficiatur, variisque morbis tentetur, pro contenti excrementi qualitate. Hæc Castellus. Quamvis non in omnibus rem acu, quod dicitur, tetigerit, v. g. quod *colon* a mesenterii centro longissime distet, ratio hæc potius est, quod venæ lacteæ paucissimæ adsint, per quas chylus ad centrum illud exprimi, & diffuere posset, cum jam materia maximam partem sit excrementitia. Comparatio quoque cum *cæco* intestino non respondet Autopsiæ Anatomicæ, quam novimus, in adultis hominibus cæcum intestinum minime amplum esse, aut extuberare, sed musculum esse, & angustæ capacitatis. De *Intestini coli*, & *cæci* structura vid. Anatomicos, præsertim Barthol. l. 10. c. 10. *Colon* esse locum, vel sedem *colicæ*, etiam dixit Paracels. l. 2. de Tart. Tr. l. c. 5. & 6. in explic. *Colo infestari*, pro *colica* laborare, legitur apud Scrib. Larg. n. 122. ubi etiam sæpe occurrit *coli dolor*, pro *colica*.

COLOPHONIA, *κολοφώνια*, dicta est antiquis *resina pinea*, quod *Colophone* præcipua apportaretur. Nam & ex Gallia, & Tyrrenia deferbatur. Eadem quoque alio, & simplici nomine *φρυκτὴ* dicebatur. Erat autem omnium fere resinarum maxime parabilis, & in penuria Mastiche substituebatur. Præter hanc autem, quæ *φρυκτὴ* dicebatur, aliam fuisse *colophoniam*, chix mastichæ per similem, & molliens aliquid habentem, ut scribit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 3. Hæc Gorr. p. 236. Jung. Schr. l. 4. cl. 2. n. 381. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. *Colofonia* legitur sæpius apud Scrib. L. num. 137. seqq. ubi vide Rhod. in not. ad primum locum. *Colophoniam* ex Tere-

binthina fieri in fundo relictam, testatur & Paracels. tr. 4. de pestilit.

COLOR, *χρῶμα*, quid proprie sit, & an reale quid etiam in tenebris existens, an vero saltem modificatio lucis per reflexiones, & refractiones? Physicis dirimendum relinquimus. In foro Medico consideratur ut signum Physiologicum sanitatis, & Pathologicum, five morbosæ dispositionis in humoribus, corpore solido, & excrementis in rebus non naturalibus. Imo ad omnes partes ministras sese extendit, ut ita *colorum* differentias probe perpendere debeat Medicus, quemadmodum hoc pluribus testimoniis ex Hipp. Gal. & aliis confirmari posset. *Colores corporum* omnes a Sole dependere, dixit Parac. de pestil. tr. 1. *Colores* non designare fictos humores, sed imitari proprietates vitæ mediæ, atque spissitudines, inque materia esse opera Archei seminalis, vult Helm. tr. Schol. Humor. pass. decept. c. 1. n. 49. Emplastrum *coloris incerti* legitur apud Scrib. Larg. n. 214. De *coloribus Spagyricis*, & *Chymicis*, præsertim in negotio Lapidis Philosoph. plura loca quære in Th. Ch. Vol. I. indice, ut & Vol. III. IV. V.

COLORATIO, *Chromatismus*, *χρωματισμός*, *δυναμωσις*, coloris inductionem vel superficialiam, vel penetrantem significat. Ita veteres colorem unguentis conciliasse, constat ex Scribon. n. 228. 230. vide Rhod. ad h. l. Ita Oleum Rosaceum olim Anchusa tingebatur, Dioscor. autore lib. 1. c. 53. Rulandus seq. species *colorationis* descripsit: *Coloratio* per haustum liquoris ingredientis est frequens admodum modus per liquidam tincturam, quam res colorandæ potare seu combibere coguntur. Id fit pro natura earum diversa. Quæ & porosa sunt, macerantur in tinctura liquida, vel etiam concoquantur una, aut irrigantur, perfundunturque sæpius resiccationibus interpositis, donec color placeat. Ita tingunt vulgo vellera, linamenta serica, pannos, &c. *Coloratio* externa est, cum superficiebus duntaxat color exaltatur. Id fit variis modis, quibus aliter, atque aliter disponitur subjecti facies externa ad lumen diversimode terminandum, unde oritur color diversus, isque in eadem specie illustrior, & veluti interpollis, vel oblitterata priore, ad diversam nobilior. *Coloratio* per calorem solum est modus colorandi, cum e potentia in actum, seu ex occulto in manifestum color protrahitur, adhibito calore duntaxat alteratorio. Neque solum principali extractionis fine hoc fit, sed & inservit Tincturis arcanis. *Coloratio* per absolutionem est, cum fuscédines spirituales, aliæque sordes colorem obscurantes, mutantisque aquis acribus eluuntur, ita-

itaque color illustratur, exaltaturve. Prolixius de *Chromatistis*, vel *Colorationibus* egit Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 2. seqq. De *coloratione Tyria* videatur Turba Philos. serm. 14. in Th. Chym. Vol. V. Pag. 12.

COLORITUM, vide *Coleritium*. Est gradatio coloris per pastam acutam, quam *coleritium* etiam nominant. Itaque tingendi modus quidam est, metallis principaliter destinatus; nec valet, nisi in superficie. Non enim alte penetrare potest, propter corpulentiam, nisi diluatur liquore copioso pasta, atque ita commutetur in formam lixivii. Rul. Lex.

COLOSSINUS, *Colossenus*, κολόσσινος, est species, vel differentia coloris rubri, ita dicta a colore floris *Cyclaminis*, flos *colossinus* dicti, a *Colossis* urbe Troadis, non procul Laodicea, ubi herbae illius proventus copiosus, & lanæ eo colore imbutæ commendabantur. C. Hofm. Var. Lect. l. 2. c. 9.

COLOSTRUM, Ισφαλῖς, dicitur lac primum post partum. Deinde etiam a nonnullis tribuitur Emulsioni ex terebinthina cum vitello ovi paratæ, uti vult Blanchardus.

COLOTES, κολώτης, *Stellio*. Vide *Ascalabotes*. Hinc

COLOTOIDES, κωλωτοειδής, *stellionum*, seu lacertorum tunicis similis, id est variegatus, & variis quasi guttulis respersus. Dicitur de excrementis, apud Hippo. lib. 4. Epidem. XXIX. 10. quamvis apud Linden. aliter legatur, ὡς ἐν Α' βδέρουσι κωλώτη, εἰδέναι, &c. Enimvero Foef. in sua edit. probat omnia exemplaria habere vel κωλωτοειδέα, vel κωλωτοειδέα, quæ lectio & nobis verosimilior videtur.

COLPOS, κόλπος, *sinum* significat; quando in medio carnosarum partium humor cum sanguinis affluxu consistit, & putrescit, & sibi jam exitum paravit; in hac apertura, vel exulceratione differt ab abscessu. Gal. 3. de iis, q. in med. t. 27. cum longo tempore cum subiectis partibus cutis agglutinari nequit, huiusmodi affectum *Sinum* nominant. Id. lib. 2. ad Glauco. cap. 8. prim. & lib. de princ. de tum. p. n. cap. 4. Differt a *Fistula* partim flexuositate, partim callositate, quæ in Sinu non occurrunt. Dicitur & *Ulcus sinuosum*. In Anatomicis vero, & Physiologicis *Sinus* dicitur de certis partibus, v. g. *Collo uteri*, quod dicitur *Sinus muliebris*, vel *Sinus pudoris*, κόλπος γυναικῆος, ἢ αἰδοῖος. Linden. Med. Physiol. lib. 2. cap. 7. §. 129. seqq. Bartholin. Anatom. lib. 10. c. 30. Et cavitates, quas format reduplicatio meningis crassæ, sive duræ matris, *Sinus* vocantur, quamvis in Gr. κέλιος vocabul. nondum invenerim, sed Gal. vocat διπλώσας, l. 9. de U. P. c. 6. & κοιλίας, l. 9. admin. Anat. cap. 1.

quorum quatuor communiter numerantur; recentiores vero tres adhuc addiderunt, quos tamen in omni subiecto reperiri, negat Barthol. l. 3. c. 2.

COLUM, κίον, κίων, ὕλησις, est id, per quod liquida colantur, & transmittuntur ad separationem, vel depurationem. Græco nomine non differt a *Cribo*, sed Latino; quia *Cribrum* dicitur, per quod sicca trajiciuntur. Differentiæ *Colorum* sunt variae, cum quoad materiam, tum quoad formam, tum quoad alia accidentia. Materiam præbent carta bibula, linum, lana, cannabis, juncus, metalla. Oblongum lineum *colum*, pyramidis figura, vel laneum dicitur *Manica Hippocratis*. Calige. Ita *colum* novum, rarum, densum, detritum, simplex, duplex, &c. vocatur. Vide Vveker. Antid. gen. l. 3. c. 38. de *colo juncea*, id est sporta juncea, vel sparteavid. Scrib. Larg. n. 271. & Rhod. not. ad h. l. *Colum* etiam idem est, quod *colon*, scil. Intestinum.

COLUMBA, *Columbus*, κολομβά, est animal volatile notissimum, admodum fecundum, calidissimum, cerealibus vivens. Estque vel Domestica, vel Sylvestris. Huc pertinent *Palumbus*, & *Turtur*. Quorum omnium prolixam descriptionem, genera, differentias, usum in cibis, & medicina vide sis apud Aldrovand. l. 15. Ornithol. a c. 1. ad 10. Jul. Alexan. lib. 13. Sal. c. 3. Bruyerin. de reb. cibar. lib. 15. cap. 24. 25. 26. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. num. 49. Ejus Anatomica historia quoque ab Ol. Borrich, descripta occurrit in Actis Hafn. Vol. I. Obs. 96. p. 185. seqq. Mystice, & ænigmatice *Columba alba* quoque dicitur pulvis albus præcipitatus ex Antimon. Ungar. cum Aq. fort. commun. destill. & in aquam frigida minstillatus. Rolfinck. Chym. lib. 3. sect. 1. a. 4 c. 15. item plumbo inesse *Columbam albam*, quæ & *Sal metallorum* dicitur, docet Grasseus in Arca arcani, in Th. Chym. Vol. VI. pa. 214. & Medicamentum quoddam ex argento vivo sublimato, & Hydrargyro crudo paratum, quod olim *Panaceam Casaream*, vel *Theriacam Theriacarum* vocarunt. Quercetan. appellavit *lenem*, & *suavem columbam ex omnivoro dracone*, & *aquilam caelestem*, teste Libav. Apoc. Germ. part. prior. cap. 6. Quis non rideat hunc syncretismum Draconis, *Columbæ*, *Aquilæ*? Quid, quæso, est σύγκλωσσις συγκλωσθῆναι, si hoc non est?

* **COLUMELLA**, κίων, κίων, *Columna*, item *Gargareon*, *Gurgulio*, γαργυρεών, *Uva*, *Uvula*, *Staphyle*, σταφυλή, est caruncula membranosa, vel spongiosa, in fine palati a faucibus dependens, vocis instrumentum, quod hiant ore conspicitur. Gal. in def. Dicitur & *Ple-*
Etym.

Strum, πλῆκτος, i. e. vocis refractorium, l. 7. de U. P. c. 5. Ejus descriptionem vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. lib. 3. cap. 12. ubi negat ad vocis formationem facere, cum etiam hac parte penitus absumpta non tamen vox lædatur, quemadmodum & nos observavimus. Nic. Piso tamen existimat, vocab. *Columella* rectius tribui affectui inflammatorio *Gurgulianis*, quando longior, tenuiorque fit, ut columnæ modo extendatur, de M. C. & C. l. 2. c. 1. De morbis *Uvulae* vide apud Præcticos. Geminam vidit in Hugone Mauritio Gallo Dn. D. Mauritius Hofmannus Senior, notante hujus filio in Diff. Anat. pag. 52. in Act. Hanf. Vol. 3. Obs. 13. cum Schol. Ab Hippocrate etiam Pathologice dicitur morbus in pudendo muliebri, quando pars illa, quæ *Turbo*, & *Columella* figuræ cum uvula faucium similitudine dicitur, excrescit, l. de nat. mul. LXI. 2. 6. lib. 2. de morb. mul. XCII. 1. Jung. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 148.

* *COLUMNA*, κίον, idem quod *Columella*. Alias & pars carnosæ in medio nasi prominens labio vicina *columna* appellatur. Barth. l. 3. c. 10. ex Ruffo l. 1. c. 4. Gal. Introduct. c. 10. Linden. vocat dissepimentum inter utrumque nasi tubum, Med. Phys. l. 2. c. 12. §. 10. Latinis *Interseptum*. Alias quid proprie significet *Columna*, etiam pueris notum. De *columnis* in veterum balneis, *columnis miliaribus* lege Lang. lib. 1. ep. 40. Differentiam *columnæ*, & *Pilæ* attigit C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 495. Tropice quatuor *columnas* Medicinæ statuit Paracelsus, *Philosophiam*, *Astronomiam*, *Alchymiam*, & *cultum virtutum*, præf. in Paragr. In comm. vero ad aph. 1. Hipp. Virtutem omittit, & *Physicam* substituit.

COLYMBADES, κολυμβάδες, dicuntur Olivæ muria conditæ, inque ea innatantes. Condiendi rationem Constantinus Cæsar explicat, l. 9. c. 33. de agricult. Gorr. p. 237.

COLYMBÆNA, κολυμβαίνα, Lat. *Natatrix*, nomen Astaci, vel *Squillæ marinæ*, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. cap. 4. quamvis mihi videatur mendum subesse, cum nemo alius hujus nominis mentionem fecerit: hinc existimo legendum esse *Colybdæna*, κολυβδαίνα, juxta Heracleidem in Opsartytico, apud Athen. lib. 3. Vid. Aldrov. l. 2. de Crustat. c. 9. Alias *Colybdæna* significat *Metulam marinam*, speciem Urticæ Zoophytæ, apud eund. de Zoophytis, lib. 4. de Exanguibus, c. 1.

COLYMBETHRA, κολυμβήθρα. Vide *Dexamene*.

COLYMBUS, *Colymbas*, *Colymbis*, κέλυμπος, κολυμβάς, a natando, κολυβαίν, est nomen avium aquaticarum, (quasi dicas *Natatrix*, *U-*

rinatrix Avis, vulgo *Gucher*, *Zaucher*) suntque duum generum, Majores, & Minores. Quorum descriptionem, differentias, usum in cibis lege apud Aldrov. lib. 19. Ornithol. c. 51. seqq.

COMA, τείχωσις, κόμη, idem quod *Capillitium*. Vide *Crines*.

* *COMA*, κόμη, i. e. *Sopor*, sive propensio, & *delatio in somnum*, est, cum vigilare ægri nequeunt, non apertos habentes oculos, sed conniventes, & alto somno detinentur. Gal. com. 1. in 3. Epid. t. 7. Vide *Caros*. Hippocrates vero *Cataphoram*, κατὰφοράν, omnem ad somnum propensionem appellat. Est enim in somnum delatio, non valentibus infirmis vigilantium munia obire, sed cum palpebras claudere cupientibus, tum dormire sperantibus. Cum autem ægri clausis palpebris dormire nequeunt, sed plurimum vigilant, *Comæ ἀγρυπνώδες*, id est *Pervigil*, & non somniculosum vocat, comm. 1. in 1. prorrh. t. 1. Aliquando & apud Latinos *Marcor* pro *Comate* ponitur. Gal. 4. de san. tu. cap. 4. Marcere enim torpere significat, atque languore, & inertia teneri; unde Celsus de Lethargo dicit, *Marcor* est inexpugnabilis dormiendi necessitas, lib. 3. cap. 20. Hæc Castellus. Enimvero cum hæc non sufficiant, libet paulo accuratius affectum hunc declarare. Quoad vocab. κόμη, *Coma*, an a verbo κομίζω, i. e. crapulæ, & commensationibus indulgeo, derivandum sit, uti vult Gal. lib. de comate, cap. 1. Grammaticis relinquimus. Hoc nobis sufficiat, *Coma*, & *Cataphoram* esse pro Synonymis habenda, cum Gal. 1. in 1. prorrh. t. 32. & 1. in 3. Epid. t. 7. Dividitur a practicis in *Coma somnolentum*, & *Vigil*. Illud est desiderium dormiendi p. n. auctum cum ore hiante, proveniens a spiritibus animalibus per portiones vaporosas vel serosas impuras inquinatis, & ad fixationem pronis, intemperiem cerebri frigidam præsupponentibus. Vid. ex recentioribus Vvill. de An. Brut. Part. 2. cap. 4. Differt a Lethargo, quod *Comatosi* non sint obliviosi, sed facilius expergiscibiles. In Lethargo somnus, actu p. n. urgeat; qua ratione & a Caro discrepat. Hoc scil. *Coma Vigil* est proclivitas ad somnum continua, sed frustranea; plerunque febrili, phrenitidi, aut Lethargo superveniens, & proveniens a spirituum animalium portionibus impuris, narcoticis, & vaporosis crassioribus inquinatum, & ita debita activitate destitutum, per, & propter febrilem effervescentiam nimia agitatione, Vvill. d. l. c. 5.

COMBIBO, συμπίνω, metaphorice pro *imbibo* dicitur, quando medicamenta liquida a parte, cui applicantur, excipiuntur, & veluti

imbibuntur, ita ut illa huic sese insinuent. U-
surpatur a Scrib. L. n. 20. & 227.

COMBINATIO, idem quod *Concretio*, *compo-*
sitio, aut *coagulatio late sumta*, qua nimirum
quæ plura sunt, & separata, ita invicem ag-
glomerantur, ut ex iis unum contiguum, flu-
idum æque, ac solidum confletur corpus, ut pro-
lixius hoc vocabulum exposuit, & per exem-
pla illustravit Cl. D. D. Bohn. Diff. Ch. Phys. II.
per totum.

COMBINATIVA, sive *Combinatoria* Fermen-
tatio. Vide *Confermentatio*, & *Resolutivus*.
Alias in genere *Combinatoria ars Athan.* Kir-
cheri significat artificiosam scientiæ subjecto-
rum combinationem, in hoc præcipue con-
stantem, ut quibusvis subjectis datis, vel
propositis exhibeat, quoties, & quot modis
simul combinari, commutari, vel transponi
possint. De quo prolixo Opere vide Acta
Philosoph. Oldenburg. Anno 1669. Mensis De-
cemb.

COMBUSTIO, καύσις, idem quod *Ambustio*,
scil. *Ignitio*, corpora comburendo in calcem re-
digens. Rul. Rolf. Chym. l. 2. c. 3. Hinc & *com-*
burstum, καυθέν, cum ambusto (de quo supra)
coincidit. De *combustis* vide Gal. 9. de S. F. in
princ.

COMEDO, *comestio*, *comestum*, ἔδω, φάγω,
ἐδίω, ἐδάδην, ἐδιόμην, sunt termini notis-
simi, denotantes assumptionem alimentorum
solidorum, vel esculentorum, & ipsa *Esculen-*
ta, sive cibum. In Infinitivo dicitur & *com-*
esse, apud Scrib. Larg. num. 12. Substanti-
vum quoque *comedo*, Græce φάγω, in usu
est, idem significans, quod *Lurco*, scilicet
capacis gulæ hominem, & bonorum suorum
consumtorem, sive qui gulæ, ac ventri im-
modice deditus comedit omnem substantiam
suam; unde & a Latinis appellantur tales ho-
mines *Ventre*s. Linden. Exerc. XI. §. 128. *Co-*
medones etiam appellantur a quibusdam Medi-
cis Vermiculi illi in dorso infantum, & puero-
rum per poros cutaneos prominentes, cum sub-
sequente contabescentia, qui alias dicuntur *cri-*
nones, de quo vocabulo paulo inferius plura
videantur. *Comestibile*, idem quod *Cibus*, *Ali-*
mentum.

† COMES ARCHIATRORUM, apud Vindicia-
num, id est *Judex Disputationum inter Me-*
dicos, Talenton. Rer. reconditar. lib. 1. cap.
9.

COMES, nomen dignitatis, & prærogativæ.
Ita *Comes Archiattrorum* nominabatur olim u-
nus ex Archiattris, quem adhuc prioribus se-
culis *Archiattrum κατ' ἐξουσίαν* vocarunt, cui
delegata fuit potestas arbitrandi in arte, eo-
rumque distinguendi conflictus, quos judica-

re solus solebat affectus. C. Hofman. l. 5. Var.
Lect. cap. 27. Hier. Mercurial. lib. 4. Var. Lect.
cap. 1.

COMETA, κομήτης, dicitur quasi *Stella coma-*
ta. Non esse Metereon aereum, uti voluit
Aristoteles lib. 1. Meteor. cap. 7. clarissime
Astronomorum industria demonstravit. Sunt
vero *Cometæ*, nihil aliud, quam *Astra extra-*
ordinaria, instar *Planetarum*, situm suum in
Cælo varie mutantia, & coma quadam, seu
capillitio plerunque exornata, pro cuius va-
rio situ, & figura varia sortiuntur nomina,
(vid. Plin. lib. 11. cap. 25.) modo paucis-
simos dies, modo plures usque ad integrum
anni spatium durantia. Quorum descrip-
tionem succinctam vide sis in Clariss. Dn. Joh.
Christ. Sturnii, Math. & Phys. Prof. Pub. in
Univ. Altdorff. celeberrimi, Tabb. Astro-
nom. Part. Spec. Tab. X. & prolixius apud He-
velium in *Cometographia*. An vero frustra
credatur, (quod idem laudatus Author vult,) *Cometas*,
ut & novas *Stellas*, physice mala
quædam vel efficere, vel præsignificare, ad-
huc

Διχθὰ δέμοι κραδίη μέρονε φρεσὶν ὀρμαίνοντι,
ut cum Homero Iliad. 5 loqui liceat. Paracels.
Cometas per imaginationem animæ majoris mun-
di erroneam fieri existimat, & ita *χίρανα*, vel
Monstra mundi vocare non dubitat, Tract. 2.
de pestilit. cap. 1. Et ex hac hypothese *Pestem* vi-
cissim *Cometam Microcosmi* appellavit, Trac. 1.
d. tit.

COMEZ, est *gutta semis*. Rul. in Lex.

COMIDE, κομιδή. Vide *Educatio*.

COMISTE, κομισή, idem quod τροφή, *Cibus*,
alimentum, a verbo κομέω, κομίζω, curam
gero, alo, nutrio. Hesych. Hinc derivati-
vum κομπήκον, *nutriens*, apud Hippocr. lib.
de Affect. XLIX. 8. Vide Linden. Exerc. XVI. §.
173.

* COMITIALIS morbus, aliquando simpliciter
idem quod *Epilepsia*. Vid. infra lit. E. Ratio-
nem hujus appellationis duplicem tradunt In-
terpretes: Primum, quod olim concidente E-
pileptico *Comitia* interrompebantur, unde &
fonticus, & *sacer morbus* dictus fuit, ἰσὰ νόσος,
ἢ θεήλατος. Deinde, quod in *comitiis* eo cor-
repti maxime infestarentur, & detegerentur,
quam rationem etiam Medicorum filii maxime
amplexantur. Rhod. ad Scribon. Larg. num.
12. Rob. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 284.
seqq.

COMMAGENUM, κομμηγών, sæpe *Comage-*
num, epitheton Unguenti cujusdam, cujus
meminit Galen. l. 2. de C. M. S. L. cap. 1. quod
& *Syriacum* alias dicitur. Vocatum vero ita a
Comagene, *Syriæ* parte, ubi fiebat, & unde ap-
porta-

portabatur. Vim habuit calefaciendi, & relaxandi. Mentio quoque fit apud Gal. l. 3. de San. tu. c. 10. Unguenti *Commacini*, κομμυκίνης, cui pares vires tribuit, sed videtur mendosa esse lectio, & substitui debere *Commagenum*, quod facilis lapsus sit, quodque alibi nusquam *Commacinum* legatur, recte notante Gorræo in def. d. l.

COMMANDUCATIO, pro *Mistificatione* usurpatur aliquoties apud Scrib. L. n. 9. 53. 55. 104. 165. Aliis quoque dicitur *Manducare*, *Mandere*, *Commendere*. Rhod. in Lex. Scrib.

COMMEMORO, λέγω, idem quod *Dico*. Gal. l. de dign. & cur. an. morb. in pr. De maxime necessariis nihilo pejus est bis terve eadem *commemorare*.

COMMENTARIUS, ὑπόμνημα, explicationem alicujus loci, vel rei significat, si quid perspicuum desideraverit. Gal. c. 3. de artic. t. 44. Dicuntur & ὑποπνήματα, quæ unusquisque Studiosorum conficit sibi ex Authorum Lectione. *Commentarii*, seu libri ad memoriam studium confecti, *Adversaria* a quibusdam vocantur ex Cic. Ab aliis *Commentaria* significatu vocabuli hodie non ita trito, Hofm. comm. in Gal. l. de U. P. n. 869.

COMMENTATIO, ἐξηγήσις, explicatio, *explanatio*, scil. alicujus Scriptoris antiquioris, cujus conditiones vide apud Gal. 2. in 1. Epid. t. 46. fin. & 1. in 3. Epid. t. 4.

COMMERCIIUM, κοινωνία, *Communio*. Vide *Confluxio*.

COMMI, κόμμι. Vide *Gummi*. In Genitivo *Commis* sæpe usurpat Scrib. L. n. 23. 27. 28. 30. &c. Vide Rhod. Lex. Scribon. & not. ad num. 72.

COMMINTIO, θρίψις, λείωσις, Gal. lib. 11. de U. P. c. 8. σάωθις est, cum in minutissimas partes per collisionem rem aliquam redigimus. Dicitur potest & *Contritio*. Inservit ei nonnunquam rei exsiccatio, tostio, cribratio. Nam cum non omnia simul possint attenuari subtilissime, per angustum cribrum excutenda sunt subtilia, & opus cum crassioribus repetendum. Rul. & Joh. in Lex. Est vel Naturalis, vel Artificialis. Ad illam pertinet *Commintio*, quæ fit dentibus, præsertim molaribus. Gal. d. l. Hæc fit variis instrumentis, imprimis autem in mortario. Jung. Rhod. in Not. ad Scribon. n. 111. De *commintionis* significatione diversa accurate scripsit Celeb. Dn. D. Bohn. Diff. Chymico-Phys. VII. ubi & *Attenuatio* dicitur.

COMMISSURA, ζυμβολή. Vide *Junctura*, *Raphie*.

COMMISTIO, *Commixtio*, σύμμιξις, μίξις, κράσις, & ἐξένυσθαι, *permisceri*. Gal. l. 12. de

U. P. c. 3. cum res diversæ in unam veluti massam, vel acervum conjunguntur. Quod fieri non potest, ut per totum aliquid cum alio misceatur, nisi prius fuerit comminutum. Gal. d. l. Frequentissimum etiam in Pharmaceuticis vocabulum. Specialiter vero *Commistionis* species Chymicis ea est, cum corpori calcinando vel Sulphur, vel Vitriolum, vel Sal culinarium adduntur, iisque igni admotis, res ipsa in calcem redigitur, de qua specie vide plura ap. Rolf. Chym. l. 2. c. 3.

COMMODERATUS, ἀρμόδιος, epitheton sani corporis. Vide *Symmetria*.

COMMODUS, ἀρμόδιος. Vide *Armenos*, *Chresimos*.

COMMORIOR, ξυμφορῶσθαι, dicitur de morbis, qui ad mortem usque comitari solent hominem. Hipp. 2. aph. 39. 5. aph. 7. Jung. Diet. Jatr. n. 591.

COMMOTICA, κομμοτική, scil. ars, est pars Medicinæ a *Cosmetica* differens, quod circa fucum, & pulchritudinem, vel ornatum adscititium versetur: *Cosmetica* vero naturalem tueatur pulchritudinem. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 7. Unde & κομμοτικά medicamenta dicuntur pigmenta, & fucus, quibus mulieres suæ formæ lenocinantur, ut vitia naturæ artificio celent. Dicitur Lat. *Ars compatoria*, *fucatrix*, & κομμός, ornatus fictus, *fucus*, mangonium.

COMMOTIO, ὀχλήσις, ἐνόχλησις, ab ὀχλέω, & ἐνοχλέω, *commoveo*, molestam, & tumultuariam agitationem humorum, vel excrementorum, vel materiæ morbosæ significat. De *Commotione Tartari* legatur Paracels. lib. de morbo Tartar. cap. 12. Thom. Villis vocat *effervescentiam immodicam*, quam egregie in Vino declaravit Exerc. de ferment. c. 7. Potest & *fermentatio inordinata*, *tumultuaria* vocari. Vide *Arados*. Unde hoc vocabulum pro adæquato genere, & ratione formali febrium continuarum habuit Th. Sydenham Method. curand. febr. in princip.

COMMUNICANTES FEBRES dicuntur, quando in concursu duarum febrium in uno ægro, decedente paroxysmo unius, statim, & absque ulla mora sequitur paroxysmus alterius. Laur. Bell. in Opus. Med. tit. de febr. p. m. 553.

COMMUNICATIO, κοινωνία, dicitur de specie generationis morborum per consensum, quando materia morbifica vel per μεταπώσιν, hoc est *transmissionem* in alium locum, relicto priori, vel per ἐπὶ γένεσιν, h. e. per novam morbi generationem, superstiti adhuc priori, communicatur. Rolf. O. ac M. comm. l. 2. f. 3. c. 5.

* COMMUNIS, *Communitas*. Vide *Canos*, *Canotes*.

COMMUTATIO, ὑπαλλαγή, μεταβολή, idem quod *Mutatio*, de quo infra suo loco. Vide *Apalage*.

COMPACTIO, idem quod *Compages*. Quamvis Paracelsus etiam de ipsa corporis, & partium soliditate, quam congelationem etiam vocat, acceperit, quam a sale obtinere existimavit, *Paracelsus*. l. 2. c. 1.

* **COMPAGES**, *Compaginatio*, συμφορῆς, σύντημις, *Compago*, in genere sumitur pro structura, & organica densitate, & soliditate corporis, suorumque membrorum. In specie vero unionem, coalitionem, coherentiam significat, qua ossa inter se uniuntur. *Hipp.* 2. de art. 1. 34. f. 4. t. 31. Dicitur & Hippocrati συμφορῆς, 3. de fract. t. 63. Ita maxilla inferior ex duobus ossibus exacte compaginis constare dicitur, apud Galen. comm. ad dict. primum de artic. locum.

COMPARATIO, ἀνίστορις, dicitur, quando una res cum alia confertur, in quibus conveniat, aut discrepet. Oportet enim ea, quæ inter se comparantur, & in quibusdam dissidere, & in quibusdam convenire. *Gal.* lib. 1. de Al. Fac. cap. 2. Hujusmodi *Comparationum* Catalogum prolixum reperire licet apud eundem, quas consignavit Aloys. Mundella in Theatro, vel Indice Galenico, & Ant. Mus. Brassavol. in Indic. ad Gal. Effectus comparare, h. e. conferre, scil. medicamentorum, legitur apud *Scrib. Larg.* num. 38. *Comparanda* non debent tamen habere magnam inter se differentiam, monente Linden. Ex. XII. §. 6. ex Arist. 3. Top. 1. Legi etiam possunt in Theatro Chym. varix *Comparationes*, v. g. Mercurii cum conjugibus, Moraliū ad Chymica, Naturæ cum pictore. Enimvero probe notanda quoque animadversio, & cautela Libavii, quod *Comparatio* a simili non ponat essentiam, Exam. Philos. viv. p. 259.

COMPASSIO, συμπαθήσις, est communicatio affectus, vel affectio per consensum. *Hippoc.* in præcept. XIII. 1. Vide *Consensus*.

COMPENDIUM, βραχύλογος, διδασκαλία, ἐπιτομή, συνοψίς, succincta pertractatio dicitur, in qua res saltem per summas contrarietates proponuntur aphoristice, relictis intermediis, ceu ex extremis cognoscendis. *Galen.* lib. 2. de san. tu. cap. 4. Hæc discendi ratio licet non careat utilitate ad primam, & perfunctoriam cognitionem, insufficiens tamen est, neque Artificem facit peritum, uti ostendimus in Medic. Dogm. Præliminar. Dogm. I. pag. 3. Ita & Gal. *Compendiarium*, ἐπιτομον, experiundi viam, ceu fallacem, damnat lib. 2. de Temp. cap. 6. *Compendium* etiam pro utilitate, lucro, & quæstu accipi demonstravit *Johns.* Rhod. ad

Scrib. num. 22. & in Lex. *Scribon.*

COMPERTUS, idem quod *Experius*. Vide *Experimentum*. *Scrib.* n. 106.

COMPESCO, συνείργω, accipitur pro reprimo, exicco, absumo, v. gr. carnem luxuriantem in ulcere. *Scrib. Larg.* num. 42. 90. 239. 240. Rhod. in Lex.

COMPETENS, τὸ δέον. *Competenter*, δέοντως, dicitur de omni eo, quod ad rem facit, quodque conveniens. *Diet.* n. 179.

COMPLANO, ἀφαίρω, λείνω, significat apud *Hip.* 6. Epid. f. 2. t. 4. asperitatem per medicamina tollo. *Gal.* in comm.

COMPLETIO, πλήρωσις, dicitur de arteriis, spiritu a corde suppeditato repletis, ex mente Erasistrati. Hæc differre dicitur ab impletione, quod in contractione arteriarum non omnis spiritus evacuetur. Est ergo *Completio* saltem additio alicujus ad refarciendum defectum, *Gal.* 1. 4. de diff. puls. c. 17.

* **COMPLEXIO**, complexus, ἐμπλοκή, συμπλοκή, tripliciter accipitur. 1. pro diversarum rerum conjunctione, v. gr. morborum plurium complexione, unde & *Morbi complicati* dicuntur, *Dieter. Jatr.* num. 574. ubi ἐλλοσζαδωχίαν morborum vocat. Ita *febris complexio* est, quando duæ febres diversis temporibus invaserunt. *Confusio* vero, πρᾶσις, quando eodem tempore inceperunt, *Gal.* 1. 2. de diff. febr. cap. 8. Sic pulsum *complexio* dicitur de differentiis pulsum compositis, lib. 1. de caus. puls. cap. 11. Deinde etiam pro coitu, & conjunctione maris, & foeminæ. *Scrib. Larg.* num. 18. Denique *complexio* aliquando accipitur vulgariter pro temperamento, *Paracels.* passim, *Ruland.* & *Johns.* in Lexic. *Musouli complexi* qui dicantur, vide *Barthol.* 1. 4. Anat. c. 2. p. 566.

COMPOSITIO, συνθεσις, quid significet, pueris quoque notum est, scilicet diversorum conjunctionem, vel coadunationem, *Rulan.* Frequentissime dicitur de medicamentorum simplicium conjunctione. Unde *medicamenta composita*, συνθετὰ φάρμακα vocantur. *Compositum* omne naturam sapere simplicium componentium, demonstravit *Galen.* lib. 1. de Elem. 3. Hinc *compositurus* medicamenta simplicium naturam probe cognitam habere debet, lib. 1. de C. M. P. G. cap. 14. *Compositus morbus* est, qui opponitur simplici, & coincidit cum complicato, vel confuso, lib. de Typ. cap. 3. De *compositione Philosophica*, quæ fit per viam Lapidis Philosophorum, deque *Essentiis compositis* prolixè legatur *Libav.* Alchym. Pharm. cap. 32. alibique. Aliquando *compositio*, *compositum*, absque additione medicamenti, accipitur pro pharmaco composito, apud *Scribon.* Larg.

Larg. num. 5. 8. 10. 26. 200. 205. 253. & aliis in locis, de quibus vide in Rhodii Lexic. Scribon. & ejus notas, pag. 11. Et vocabulum *Synthesi* etiam sic acceptum legitur apud Q. Seren. cap. de lumbric. & tin. purg. vers. ult. pag. 19. ed. Keuchen. Vide not. Keuchen. ad hunc l. pag. 210.

COMPOTATIO, συμποσία, συμπόσιον, οἶνοφλυγία, est veluti concertatio cum oblectatione in potando, unde hujusmodi homines *Compotatores*, συμπέται, vocantur, Gal. de dignos. & cur. an. morb. c. 6.

COMPREHENSAMENTUM, κατέλημμα, dicitur de tertio interveniente vinculo in faciendo nodo. Gal. c. 2. de iis, quæ in medic. t. 7. contracte *comprehensio*. Scrib. n. 227.

COMPREHENSIO, κατέληψις, idem quod firma, & vera cognitio, quæ etiam vocari potest *comprehensiva imaginatio*, cui opponitur *Incomprehensibilitas*, ἀκατέληψία. Gal. l. de sect. ad eos, qui introd. c. 5. Hinc & *Comprehensibile*, κατέληπτον, coincidit cum *Cognoscibili*, τῷ γνωστῷ, l. de opt. doc. gener. in princ. Vide *Calepsis*.

COMPRESSA, vulgo vocantur a Chirurgis pulvilli, sive splenia, h. e. panni linei complicati, partibus leniter comprimendis accommodati. Blas. Med. Un. p. m. 72.

* COMPRESSIO, θλίψις, θλάσις, est modus, vel species angustationis cavitatum, canalium, aut pororum, facta ob externæ cujusdam rei violentiorem contactum. Ita *compressio pulsus*, θλίψις σφυγμῶ, apud Gorr. pag. 182. & *compressio stomachi*, quæ fit ex ciborum copia sola quantitate molestorum, Gal. Isag. in Pulsus, c. 10. fere in fin. Est igitur laterum cujusunque vasis, vel canalis, vel pori forinsecus facta adstrictio, differens ab obstructione, vel oppilatione, quod hæc sit meatuum angustatio ab interposito aliquo intus corpore, lib. 1. de sympt. caus. cap. 5. & de dist. morb. cap. 7. *Compressio musculorum* legitur apud Scrib. Larg. num. 84. *Compressionis* vocabulum minus accurate sumpsit Paracelsus, per *Compressiones Thoracis* intelligens omnes morbos Ventriculi, qui fiunt a Tartari vitio, l. 2. de Tart. tract. 1. c. 2. & alibi. Alias *compressio* idem est, quod *constrictio*. Dicitur & *Oppressio*.

COMPRESSIVA *Medicina*, dicitur Avicennæ medicamentum siccum, causans in membro siccitatem, & coadunationem ipsius ad seipsam, unde obturatur transitus, & meatus. Et ex fortitudine compressionis, & coadunationis partium membri ad invicem coguntur humiditates subtiles in ejus concavitatibus permanentes exprimi violenter ex motu ejus opposito. Avic. l. de virib. cord. tr. 2. c. 7.

COMPSEVOMENOS, κομψόμοσος, significat eum, qui ad ostentationem aliquid perficit cum industria, a verbo κομψόμοσος, venuste, & ostentationis gratia facere. Hinc & κομψεία, idem quod πανουργία, & κόμψαρχα, *facetia*, quæ dedecent Medicum. Galen. lib. 3. de san. tu. cap. 13. Linden. Ex. 8. 165. κομψὸς πανουργός, *vaframentum*, & *vafer*. Usus Hippocr. 4. de artic. t. 43. Vide Galen. in comm. Foef. Oec. p. 347.

COMPTORIA, κομμοτική, scil. ars. Vide *Commotice*.

* COMPUNCTIO, ὀρυκέντησις, est perforatio, quæ fit acu. Gal. l. 10. de U. P. c. 6. Vide *Paracentesis*, *Thlasis*.

* CONARIUM, κωνάριον, conoides corpus, sive *Turbinatum*, κωνοειδὲς σῶμα, *Glandula Pinealis*, est particula cerebri, veluti firmamentum quoddam, venis a magna vena cava propagatis adjacens. Gal. l. 9. de oper. Anatom. cap. 3. cujus substantia glandula est, figura autem *Cono* perquam similis; unde ei nomen quoque est impositum. Utilitatem autem eandem esse existimant aliqui, quæ ex Pyloro ventriculi; nam ut hunc confirmant esse glandulam, prohibereque ex ventriculo cibum, prius quam is coctus sit, in tenue intestinum transumi: ad eundem modum & hanc glandulam, *conarium*, in principio meatus ejus constitutam, qui spiritum ex medio ventriculo in Parencephalidis ventriculum transmittit, custodem quemdam esse ajunt, & velut Oeconomum non plures spiritus de sese emittentem, quam quantum spiritus mitti oportet. Gal. l. 8. de U. P. cap. 14. Jung. C. Hofm. comm. ad h. l. n. 648. Recentiorum sententiam de hac *Glandula* videas apud Barthol. Anat. l. 3. c. 6. Th. Vvilis Anat. Cerebr. c. 14. Vvarthon. de gland. c. 23. M. Malpigh. Ex. de cerebr.

CONATUS, πείρα, πειρασμός, ὁρμή, ἐπιχείρησις, significat actionis intensionem fere supra vires, & cum quadam violentia, Italis *Forza* vocatur. Rhod. in Lex. Scrib. v. g. *Conatus* in mendo difficilis doloris plenus in stranguria, Linden. S. M. Ex. XVI. 8. 32.

CONCALEO, *Concalesco*, *concalesco*, συνθερμαίνωμαι, significat calorem acquirere ab alia re calida, per contactum juncta. Scrib. Larg. n. 1. & 84.

* CONCAUSSA, συνάπτον, dicitur, quæ licet affectum sua vi producere valeat, generat tamen alteri coherens, ut lapis in vesica, & inflammatio. Nam ambæ urinæ suppressionis causæ sunt, etsi per se utraque illam generare possit. Gal. Introd. c. 8.

CONCAVATIO, idem quod *Arcuatio*, de quo superius.

CONCAVUS. Vide *Cavus*. In specie *conca-
vum metallicum ardens* vocatur speculum quod-
dam, omne genus metalli, ipsum etiam fer-
rum brevissimo temporis spatio fundens,
de quo videatur Relatio Parisiis missa in Actis
Philosophic. Oldenburgii, Anno 1669. in Ju-
lio.

CONCEDO, *ὀνδιδωμι*, idem quod *Remitto*.
Ita concedere inflammationem, tumorem, du-
ritiem, &c. dicitur Gal. c. 2. in progn. Hippoc.
c. 73.

CONCERTATIO, est terminus Chymicus, qua
vis medicamentosa sive spiritus, sive salis, sive
sulphuris in concreto quodam intrinsece coerce-
tur, & veluti centrum repellitur, v. g. in Mer-
curio sublimato, quod est concretum quoddam
sal extractum ex Mercurio vivo, & spiritu
salis, hic *Concentratus* observatur, unde formam
albam crystallinam repræsentat. Dicitur alias de
colore intrinsecus coercito, qui etiam *concen-
tratus* vocatur.

CONCENTUS, *ἀρμονία*. Vide *Harmonia*.

CONCEPTACULUM, *ἀγγεῖον*, idem quod *Vas*.
Vide *Angos*.

* **CONCEPTIO**, *κύησις*, est seminis compre-
hensio in uteris mulierum ad foetus generatio-
nem, ejusque retentio. Dieter. Jatr. num. 486.
Galenus dicit, esse motum contractionis uteri,
dum semen in se ipsum ejaculatum amplecti-
tur, ac veluti manu quadam avidissime, l. 1. de
sem. cap. 2. Inter recentiores nondum certo
constat, an *conceptio* in Utero fiat, an vero in
Tubis, quod suspicatur Bartholin. l. 1. Anatom.
cap. 27. An massa seminalis in masculo concu-
rat ad *conceptionem*: quod negat Guil. Har-
væus de gener. anim. & in specie appendic.
Exerc. de *conceptione*, quam tamen hypothesin
reprobavit Barthol. d. l. cap. 28. Nostrum jam
non est arbitria facere de his quæstionibus. *Con-
ceptio* Spagyrica in negotio lapidis Philosophi-
ci dicitur, quando materia candida, ceu mu-
lier mystica, sive Mercurius, & spiritus ru-
beus, ceu maritus, post fermentationem a ca-
lore externo inductam, (quæ *conjugium*, &
Amplexus vocantur) quiescunt in vitro Hermi-
tico. Libav. Apocal. Herm. part. poster. t. 2. p.
395.

CONCEPTUS, τὸ κύημα, est illa massa, ex qua
formatur foetus in utero. Vocatur & *Ovum*,
asserente Harvæo Ex I. de gen. an. qui omnia
animantia etiam vivipara, atque hominem adeo
ipsum ex ovo progigni, primosque eorum *con-
ceptus*, a quibus foetus fiunt, ova quædam
esse credidit, & hodieque suos invenit adstipu-
latores. Nos in medio relinquimus. Dicitur
& *conceptum*, apud Scrib. L. in epist. p. 3. c. Rhod.
Vide *Fœtus*.

CONCESSIO, *concessum*, *ὀνδεχόμενον*, id quod
licet, 1. aph. 7. Dieter. n. 288.

† **CONCHA** Staftæ, lixivium destillatum.

* **CONCHA**, *Conchula*, *κόγχη*, *κόγχιον*, va-
rias habet significationes. 1. notat animal *Te-
staceum* omne, sive levibus scil. testis asperis
præditum: aliquando tamen contradistingui-
tur a Purpuris, Cochleis, Ostreis Conchi-
liis, uti prolixè ostendit Aldrovand. lib. 3. de
anim. exanguib. cap. 1. De *concharum* virtute
Medica vide præter d. Author. & Sch. lib. 5. cl.
3. num. 78 Harum omnium succum ventrem
solvere testatur Galen. lib. 3. de S. F. cap. 15.
2. Significat apud Anatomicos cavitatem auri-
culæ, & auris externæ præcipuam partem,
inter Helicem, & Anthelicem. Barthol. lib. 3.
Anat. cap. 9. quamvis & *cochleam* post membra-
nam tympani occurrentem *concham* vocaverit,
libell. 4. cap. 6. 3. Veteres quoque, præsertim
Comicos pudendum muliebri *concham* vo-
casse, clare demonstravit Rolf. Ord. & Meth.
part. gener. dic. Part. 2. cap. 33. 4. *Concham* et-
iam vocari patellam in genu, vult Gorr. in def.
pag. 233. quamvis alii *conchum* dicant. 5. Di-
versa quoque vasorum, & mensurarum genera
denotat. Ita apud Hipp. mensuram significat,
Gr. *σκαφὶς*, dictam, quæ *conchæ* capacitatem
æquet, & mystra duo contineat, sive drach-
mas sex ponderis, l. de nat. mul. XXIX. 2 l. 1. de
morb. mul. CVI. 6. CIIX. 33. Vide *Cheme*, &
Foef. in Oec. p. 343. *Concha* quoque dicitur la-
brum, vel vas æneum, seu pelvis conforia,
Forest. lib. 6. Obs. 54. Item alveolus vitreus,
sive vas vitreum, in modum alvei formatum,
cum ore & manubrio, Rul. in Lex. De *conchis*
faxatilibus, sive lapideis vide A. 3. Ephem. Nat.
cur. obs. 70.

CONCHIS, *quasi concha*, dicitur faba cum val-
vulis, sive involucris cocta, demonstrante Rho-
dio ad Scrib. L. n. 233.

CONCHUS, *κόγχη*, vel idem est quod *con-
cha*, vel significat aliquando cranium. Cavi-
tates quoque oculorum *conchæ* dicuntur Pol-
luci. *Conchum* Græcorum fuisse vilem cibum,
& facilem paratu, vult Linden. Exerc. X. §.
74.

CONCHYLIS, *κόγχυλις*, *conchylium*, *κόγχυ-
λιον*, idem quod *Purpura*, Scribon. Larg. n. 191.
In specie vel eam denotat, quæ *Purpura*, *πορ-
φύρα*, dicitur, cujus descriptionem, species,
& usum vide apud Aldrov. d. l. cap. 5. Meminit
prioris vocabuli Rob. Keuchen. in not. ad Q.
Seren. pag. 252. 295. Vel *conchylium* alias accu-
rate loquendo differt a *Purpura*, *Buccino*, aliis-
que *conchis*, estque peculiaris oblonga species,
quam descriptam invenies apud d. Aldrov. l. c.
c. 15.

CONCIDENTIA, *ξύμπτωσης, σύμπτωσης*, idem quod *collapsus*, de quo supra. Cui opponitur *μετεωρισμός*, aut *ἐμπόσις εἰς ὄγκον*, crassities, & in molem maiorem elatio. Meminit τῆς ξυμπτώσεως Hipp. 1. aph. 3. Causa *concidentiae* corporis, & vasorum est nimia evacuatio, & repentina, Dieter. n. 588.

CONCINNITAS, *ἁρμονία*. Vide *Harmonia*. Alias *concinnae* ex diversis aliquod conficere significat. *Cinnus* autem est commistio plurimorum, & in specie potionis genus ex multis liquoribus confectum, ita dici solet teste Non. Marcello. Hinc & *vinum concinnatitum*, idem quod *Factitium*, *σκελετός οἶνος*. Vide Linden. S. M. Ex. X. §. 198.

CONCOAGULATIO, legitur in Robert. Boyle ex. de nat. determin. effluv. c. 2. edit. Lat. Genev. p. 22. 23 & denotat diversorum salium simul dissolutorum, & ad crystallisandum sepositorum concretio mixta, in crystallulos mixtam figuram obinentes.

CONCOCTIO, *πέψις, πεπυσμός*, idem quod *coctio*, de quo vocab. vide supr.

CONCORDIA, *concordantia, συμφωνία*, dicitur, quando plures authores in una aliqua re, vel materia consentiunt, quod optimum est historiae iudicium. Galen. de subsign. Empir. cap. 10. & nihil magis fide dignum, quam *concordia* suspitione carens, lib. de V. S. advers. Erasistratum cap. 5. Sumitur & a Paracelso pro *Harmonia*, & *concentu* tropico rerum, v. gr. Elementorum: quam tamen parabolicam *concordantiam* non incongrue reprobatur Libav. t. 4. de Philosophia Harmonica Magic. Fratr. Ros. cr. pag. 283. Dicitur & eidem *conformitas*.

CONCRETIO, *πῆξις, σύμπηξις*, est materiae liquidioris in massam solidiorem condensatio. Ferme coincidit cum *congelatione*, ut patet ex Villis de ferment. cap. 12. §. *Congelatio*. Ita de Gypso poto scribit Scrib. Larg. n. 182. quod in aliqua parte ventris concreseat id quod potum est, & tactu quasi saxum percipiatur. Hinc *concretile*, *πῆκτόν*, dicitur, quod condensari, & indurari potest. Gorr. p. 372. Lind. Ex. V. §. 117.

CONCUBITUS, *συνουσία*, idem quod *coitus*. Vide supra.

CONCUPISCENTIA, *ἐμπόρεια*, & *concupiscibilis facultas*, *ἐμπόρμητική δύναμις*, est vis animae sensitivae, qua desiderat, & expetit objecta talia, quae sibi conveniunt, v. gr. alimenta, & omnis generis voluptates. Hæc *cupiditas* consistit in spirituum animalium cujusque partis propriorum motu vegetiori, & expansione ampliori, juxta Villis de An. Brut. Part. 1. c. 9. Jung. Charleton. Ex. IIX. Patholog. §. 28. Dicitur

tur & Gr. *ὀργασμός*, *turgescencia*, nam qui turgent ab aliqua materia, titillantur, commoven- tur, & concitantur, unde & *concupiscere* a posteriori explicari potest, Diet. num. 624. *Concupiscencia* si excesserit, quomodo debeat corrigi, docet Rolf. O. & Med. comm. Galen. l. 14. f. 3. c. 8. haud dubie ex Gal. l. de cognosc. & cur. anim. morb. c. 6.

CONCURSUS, *συνδρομή*. Vide *Syndrome*.

CONCUSSIO, *τὸ ῥίγημα*, Gal. idem quod *Rigor*. Vide *Rigor*, item *catastasis*.

* **CONDENSATIO**, *πύκνωσις*, vel obstructio meatuum corporis facta a refrigerantibus, adstringentibus, siccantibus. *Condensatio* artificialis dicitur, & *Inspissatio*, de quo infra lit. I. Gorr. p. 395. Unde *condensantia medicamenta*, *πυκνωτικά φάρμακα*, omnia frigida sunt, quare poros cutis, & meatus in unoquoque corpore *condensant*, & contrahunt: ceterum instrumentum undique totum constringere nequeunt. Gal. l. 5. de S. F. c. 14. coincidunt ferme cum *Incrassantibus*, *πυκνωτικοῖς*.

CONDIMENTUM, *ἡδύσμα, ἄρτυμα*, dicitur, quicquid cibum reddit gratiorem, ita ut non per se sit edendo, ad suavitatem tamen alimentorum conferat. Gal. l. 1. de S. F. c. 16. præferim si fuerint acris, cap. 17. Inter *condimenta* Sal primas merito tenet, iudicio Scholæ Salernitanæ, vid. Renat. Moræum in eandem de conf. valet. cap. 7. 8. & 9. pag. 145. seqq. C. Hof. lib. 5. inst. cap. 13. &c. Alias *ἡδύσματα* dicuntur *Unguenta* ipsa, quibus ad suavitatem odoris *Aromata* adjuncta sunt; alii non unguenta, sed *Aromata* ipsa sic appellant, juxta locum Hipp. lib. 2. de morb. mul. XXXXI. 1. Imo in genere *ἡδύσματα* dici possunt, quæcunque rem aliquam jucundiorum reddunt, quemadmodum Gal. lib. 3. de A. F. cap. 11. pinguedinem, & adipem carniū *condimenta* esse dixit; & Plur. quietem laborum, *ἄρτυμα* eleganti metaphora vocavit.

CONDITIO, *κατάστασις, Constitutio*. Vide supra *catastasis*. Cui addi poterit *conditio* aegri scitu necessaria: de qua eleganter Lindenus. *Conditionis* notitia cum plurimum conferat ad notitiam causæ, Hipp. ipse hanc jubet interrogando protinus bene inquirere, Ex. VII. §. 24. Parac. per *conditionem* intelligit unam, & simplicem qualitatem, v. gr. caliditatem, frigiditatem, &c. quatenus opponitur *complexioni*, sive *Temperiei*, quæ in mixtione qualitatum consistit, Paramir. l. 1. c. 4.

CONDITOR, pen. brev. *δημιουργός*, idem quod *Creator*, *Opifex*, de Deo, & de Natura dicitur. Gal. l. 3. de U. P. c. 10. & alibi. *Conditor* etiam professionis dicitur Hipp. 2. Scrib. L. in ep. ad C. Jul. *Callistum*.

CONDITOR, pen. long. dicitur, qui rem aliquam artificiose præparat, ut vel asservari melius, vel gravior fieri possit, v. g. qui saccharo res palato gratiores reddit, Gr. ὁ ψαχτύτης, (cur non & simpliciter ἀρτύτης?) Ita & ἡ ἐπιχρῆτης in specie dicitur, qui sale carnes condit, & asservat. V. plura p. p. ad vocab. *conditura*.

CONDITUM, κοινδῖτον, ἀρτύτον, in genere significat omne id, quod artis opera gratum additum est, sive alimentum, sive medicamentum fuerit. Vid. Schrod. l. 2. c. 46. In specie variis cupediis compositis, qua alimentosis, solidis, & liquidis, qua medicamentosis tribuitur. Ita vinum aromatibus *conditum*, aliis Mulsum *conditum* vocabatur. Gal. de facile parabil. tit. de obstructione renum. Vide Foef. in Oec. p. 348. Anidem cum vino Hippocratico dicto, sive *clareto*, de quo supra? Ita quoque formula Medicamenti suavis consistens Electuariis, & conservis similis, ex variis, & suavibus parata *conditi* nomine venit. Dicitur & quibusdam *Opiata*. Morell. lib. 1. Meth. præscrib. form. rem. f. 2. cap. 4. Ita legitur *conditum* suave e pyris, & persicis paratum, ap. Claud. Deodatum Panth. Hygiast. l. 1. c. 29. Dicitur *conditum compositum* Vvekeri Antidot. gen. lib. 1. cap. 31.

CONDITURA, vel idem significat, quod *condimentum*, ἀρτύμα, materia illa, qua aliquid *conditur*, sal, saccharum, muria, aromata, &c. vel denotat modum condiendi, & artem, Gr. ἀρτύσις dictam, qua alimenta, vel medicamenta alioqui fastidiosa palato, & stomacho grata redduntur, aut etiam in longius temporis spatium integra asservantur. Vveker. Antidot. lib. 3. cap. 23. Translatum hoc quoque vocabulum ad corporum mortuorum præparationem, ne putredine tam facile pereant. De hac *conditura* Cadaverum lege sis Forest. lib. 29. Obs. 29. Rolfink. tr. de purgant. f. 1. art. 2. c. 43. seqq. ubi σμυρνησιμὴν vocat. Latine etiam dicitur *Balsamatio*. Sub quo titulo etiam D. Gabr. Clauderus tractatum conscripsit. Verum diversos modos Balsamationis cum veterum, tum Clauderi, & Bilsi ventilavit D. Tobias Andree, ut constat ex Actis Erudit. Lips. Anno 1683. Modum quoque *conditurae* vasorum, & viscerum exenteratorum peculiarem habuisse D. Bilsum, ex Anatomicorum scriptis hodieque constat.

CONDUCTOR, appellatur instrumentum Chirurgicum, Terebræ, qua casei explorari solent, non absimile, concavum, quod in Lithotomia post factam incisionem in sulcum catheteris immittitur, ut catheter eximi possit. Blas. Med. Un. p. m. 72. 341.

† CONDYSI veterum, Saponaria Trago, cap. 131. Averr. Helleborus albus. Lobelius.

* CONDYLOMA, κονδύλωμα, est carnis excrecentia callosa in digitis manuum, ac pedum, præsertim vero circa anum, & pudenda muliebria occurrens, sic dictum, quod promineat in modum articuli, quem κονδύλον appellant. Ideo vero præcipue in sede oritur, ruga aliqua corporum in ano reduplicatorum insurgente, ac præter naturam intumescente. Quum enim sinuosus sit anus, rugas coagmentatas habet; ubi vero amplius intumuerit, tunc fit *condyloma*. Et aliquando quidem citra inflammationem fit, & molle est: quandoque vero cum inflammatione, tumque durum est, & dolorificum. Hæc Gorr. p. 238. Castellus. Enimvero omnino etiam causam supponunt morbosam, portiones succi nutritii corruptas, & excrementitias mixtas, quandoque de malignitate Venerea, & Gallica participant. Parac. de nat. & orig. morb. Gall. l. 8. cap. 1. Ad *condylomata*, seu species, pertinent Thymus, & Ficus. Jonston. Synt. Med. Nosocomic. lib. 5. tit. 4. c. 1. Medicamenta topica adversus *condylomata* lege apud Scrib. L. n. 214. seqq. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. l. 2. de C. M. P. G. c. 10. & lib. 4. c. 13. Hemorrhoides quoque cæcæ, vel protuberantia venæ hæmorrhoidalis vocatur κονδύλωδης αἵμακπῆς, Hipp. de hæmorrh. III. 12. 13. item simpliciter κονδύλωσις, ut hæmorrhoids indicetur, quæ tuberosam habet eminentiam, & ab ea, quæ mori fructum refert, distinguatur. Foef. d. l.

* CONDYLLUS, κονδύλλος, i. e. *Tuberculum*, *Nodus*, dicitur gibbosa explanatio Radii, & Cubiti, quæ carpo dearticulatur; ob id etiam aliquando *capita* dicuntur, & *Apophyse*s, Gal. l. 2. de U. P. c. 2. Dicuntur & *Epiphyse*s, id est *Artuum capita*: ubi enim os medullam habet, ejus finibus utrinque caput instar operculi cujusdam ut plurimum vides adnasci, l. 10. de U. P. c. 18. Vide *Articulus*. Deinde & vocab. κονδύλλος significat præternaturalem protuberantiam in dentibus, apud Hippocr. l. 4. Epid. IX. 8. XVII. 8.

CONFECTIO, *confectum*, vel accipitur pro *subactione*. Ita *confectum* thus legitur, κατὰ φαρμακίον, aceto acerrimo, apud Gal. lib. 1. de C. M. S. L. cap. 1. Vel *confecta* dicuntur materia saccharo sicco obductæ, & seu rectorio quodam obductæ, quod artificium *confectionis* nomine venit, Vveker. l. 1. Antid. gen. c. 4. S. Schr. l. 2. c. 47. Quin & Tabulæ, Morsuli, Rotulæ, *confectiones solidæ* vocantur, Vveker. d. l. c. 42. Imo & Electuaria quædam confortantia, vel cardiaca, *confectionis* titulo insigniuntur, uti constat de decantatissima *confectione Alkermes*,

de qua videantur Dispensatoria, Schrod. Rolf. & alii. Huc pertinet *Confectio Humain* ad oculos, cujus descriptionem vide apud Rolf. O, ac M. l. 7. f. 2. c. 2.

CONFERENS, *συμφέρων*, a verbo *συμφέρω*, *συμφέρω*, confero, apud Hippocr. significat, quod utile est, & prodest, scilicet ad sanitatem. Estque unum criterium ex duobus, quo dignoscitur omnis indicati, vel remedii in methodo conservandi sanitatem, & medendi certitudo, & veritas; præprimis evacuationum Criticarum, & spontanearum, ex 1. aphor. 2. & 4. aphor. 47. Hinc & loca illa, per quæ hujusmodi evacuationes fieri solent, dicuntur *χωρίξ συμφέρων*, loca *conferentia*, id est lege naturæ commoda, 1. aphor. 21. Ita & de anni tempore accipitur, v. g. de autumno aquilonio, & sicco, 3. aph. 14. Huic opponitur *ἀσύμφορον*, inutile, damnosum.

CONFERMANTATIO, dicitur *Fermentatio combinativa*, live *combinatoria*, ad differentiam *Fermentationis Resolutivæ*, estque motus efficientis in materia principiorum ejus pro circumscriptione loci, temporis, & caloris conjunctivus, quemadmodum eam prolixius descripsit D. D. Stahl. in Disquis. eleganti de Sanguificat. c. 3.

CONFERTUS, *confertim*, *ἀδρόα*, *ἀδρόως*. Vide *Athroon*.

† CONFITA, i. e. sæx liquida styracis, Pharmacop. Londinensis.

CONFIDENTIA. Vide *Fiducia*. *Eutolmia*.

CONFIRMAMENTUM, dicitur astri corpus in homine, vel corpus sidereum, & astrale. Rul. & Johns. in Lex.

CONFIRMATIO, *ἰσχύρησις*, *Affirmatio*, & *confirmaturio*, *ἰσχυρείω*, ἢ *διισχυρείω*. Vide *Ischyresis*. Alias & *confirmare* idem est, quod *confortare*, reficere. Scribon. Larg. num. 104. 107. & de iis remediis, quæ dentes confirmant, num. 57. 59. 60. Græce dici posset *ἰδρύσασθαι*, fixam sedem acquirere, ex 4. aphor. 11. ubi de hydropo sicco dicitur, quomodo *confirmetur*.

CONFLUENTIA, terminus Paracelsicus significans *concordantiam*, & conjunctionem, vel confederationem microcosmi cum astris, morbi cum remediis, lib. 2. de podagr. morb.

CONFLUXILE, *σύρρην*. Galen. l. 1. M. M. cap. 2. Vide *Confluxio*.

CONFLUXIO, *σύρροια*, terminus est Hippocraticus, in loco notatu, & explicatu dignissimo de Aliment. IV. 24. *σύρροια μία*, *σύμπνοια μία*, *συμπάδεια πάντων*, *Confluxio una*, *conspiratio una*, *consentientia omnia*. Et mirum Foesium horum terminorum expositionem in

Oeconomia sua Hippocratica neglexisse. Quam certum vero est, per *confluxionem*, & *conspirationem* hoc in loco intelligi admirandum illum corporis humani, omniumque partium non tantum solidarum, sed & humorum, spirituumque vitalium, & animalium consensum, concordantiam, & mutuam operam; ut recte Galenus lib. 1. Meth. Med. cap. 6. totum corpus *conspirabile*, & *confluxile* idem esse, ac si dixisset Hippocr. omnes particulas mutuo a se affici: Ita qua ratione hoc in omnibus, ac singulis fiat, optandum esset, ut aliquis accurate, & ex veris principiis ostendere sibi proponeret. Dicitur & Latinis *commercium*, *consortium*, *κοινωνία*. Confer ad Galen. lib. 2. de caus. puls. cap. 12. lib. 3. de facult. natur. c. 13.

CONFOEDERATIO, Paracelso idem quod *confluentia*, *commercium*, *consensus*, tr. de Tabe 6. Contraria.

CONFORMATIO, *ἡγπλασις*, est secunda species, vel differentia essentialis, aut modus considerandi subjectum Medicinæ Hominem, quoad organicam structuram, vel soliditatem, & sub se comprehendit quatuor species, vel classes. 1. *Conformationem* stricte dictam, *ἡγπλασις*, quoad figuram, *ἡγµα*, quoad cavitates, & meatus, *κοιλίας*, ἢ *ώρυες*, & quoad superficiem, *ἐπιφάνειαν*. 2. *Magnitudinem*, *τὸ μέγεθος*. 3. *Situm*, vel *positum*, *θέσις*, ἢ *κοινωνία*. 4. *Numerum*, *τὸν ἀριθµόν*. Quæ conformatio, & ejus species, si præternaturaliter sese habuerint, dicuntur *Morbi malæ conformationis*, vel *Morbi Organici*. Videantur Institutionistæ, in specie Dogmata nostra P. I. c. 3. & P. II. c. 4.

CONFORMITAS. Vide *Concordantia*.

CONFORTANS, *confortativum*, Græce dici posset *κρηταωπικόν*, *βεβαιωπικόν*, aut *καρδιακόν*, quasi Cordiale, est terminus technicus, Pharmaceuticus, & Chymicus, diciturque de medicamentis, quæ corda hominum, atque naturam corroborant, ut virtus expulsiua ejus valeat accidentia noxia quævis excludere. Potissima totius Medicinæ methodus, in qua totus Spagyricus labor insudat, (utinam se res ita haberet!) Nam sibi metipso Natura Medicus esse debet. Homo, cui Medici nomen tribuitur, minister naturæ tantum, & servus veri Medici. Si quid ultra præsumat, temerarium esse Naturæ persecutorem, imo perditorem dicimus, quemadmodum terminum exposuit Ruland. in Lexic. & de verbo ad verbum ex illo Johnsonus. Clarius *confortantia*, vel *confortativa* describi possunt, quæ Humor, potissimum Sanguinis, & Liquoris nervosi, spirituositatem, vitalitatem, & activi-

tatem, in quibus potissimum Naturæ vigor consistit, ocyus promoveri valent. De vi confortativa Macrocosmica, & Microcosmica vide Parac. de trib. prim. Essent. c. 1. An vero in Auro talis sit vis confortativa cordialis, quemadmodum idem statuit, ut & in Smaragdo, non absque ratione hodieque in dubium vocatur. Quid? quod de Gemmis, & Coralliis, in quibus tamen evidentior adhuc vegetabilitas, non veriti sunt dubitare. Imprimis vero hanc materiam ventilaverunt Petrus Monavius, & Thomas Erasmus, quorum ille vim confortantem Auri, & Gemmarum defendit: Hic vero negavit. Legantur hac de re Epistolæ a Laur. Scholzio collectæ, ep. 208. 209. seqq. & 291. seqq.

CONFRICATRICES, *frictrices*, fœminæ valde libidinosæ dicuntur, Clitoride abutentes. Th. Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 34. Cur has non putaverit C. Hofmann. dici posse *ῥιβάδες*, comm. in Galen. de U. P. num. 1064. non video rationem. Licet enim Cœl. Aurelianus de morb. chron. lib. 4. cap. ult. *ῥιβάδες* vocaverit, quæ *ὀλίσβω* libidinem hanc exercuerunt; eadem tamen est ratio *ῥιβῆς* cum clitoride, nisi quis has vocare velit *συνῥιβάδες*, *Confrictrices*.

CONFRICATIO, dicitur in Pharmaceuticis species Trituræ, estque levis quædam attritio, per quam res facile pulverabiles digitorum friatu, aut solidioris corporis *confricatu* cito lævigantur, ut Amylum, Cerussa, quæ statim ut *confricantur*, pulverantur; sicque *confricatio*, & *Attritio* secundum magis, & minus tantum discrepare videntur, verbis J. D. Horstii Dispensat. Pharmac. Univers. Part. I. lib. 2. cap. 10. pag. XXVI. Alias *confrictio* etiam radicibus, & fructibus succulentis adhibetur, ad succum commodius exprimendum. Dom. D. Vvedel. Pharmac. Acroam. lib. 1. sect. 2. c. 6. pag. 51.

CONFUSÆ FEBRES, dicuntur Laur. Bellino, quando plures febres ejusdem, vel diversi generis eodem tempore affligunt ægrum, simul incipientes, & una desinentes, ita ut vix discerni possint, nihilominus servant singulæ naturam suam, neutraque illarum prævaleat. In Opusc. Medic. tit. de febr. p. m. 252.

CONFUSANEUS, *ἀντόπυρος*, epitheton panis domestici, & quotidiani. Vide *Autopyros*. Legitur apud Jonston. Synt. Med. p. 45.

* CONFUSIO, *κράσις*. Vide *Complexio*. Porro *confusio*, *σύγχυσις*, est commistio liquidorum, quæ per se fluere possunt. Itaque & consistentia tum partibus, tum toti aquea est, & fluida. Quæ enim eliquata sunt, posteaque *confunduntur*, ut pix, & cera, & resina, &c. principaliter sunt colliquationis, licet mini-

stret illis *confusio* obiter, cum & sine *confusione* possent congrederi. Ruland. & Johns. Alias *confusio* in malam partem accepta compositioni non æquipollet; cum talis *confusio* sit absque artificio, *ἀλόγως*, & *ἀμεθόδως*, Schenk. S. C. & Pr. Med. E. pag. m. 32. seqq. *Confusio* quoque inter affectus oculorum refertur, quando propter ruptionem tunicarum, quæ in profundo sunt, aliquando ex percussione, aliquando sponte obortam, humores oculi *confunduntur*, cum pupillæ alteratione, ut primo major appareat, tandem vero contabescat, & minor seipsa appareat. Galen. def. Med. Meminit quoque *confusionis* omnium Hipp. 6. Epid. s. 3. t. 1. vocans *ξύγχυσιν ὅλων*, qua nihil aliud innuitur, quam cruditarum collectio, & inde dependens vitiosa nutritio, dum excrementitia cum utilibus permixta sunt, cujus causa vel signum est alvi stupor, id est dejectio alvi deficiens, quemadmodum hunc locum recte exposuit Valles. in comm. Quid *confusa litera* significant, apud Scrib. Larg. n. 231. Philologis inquirendum relinquimus. Jung. Rhod. in not. ad h. l.

CONFUTATIO, *ἐλεγχῶ*, i. e. alicujus hypotheseos, vel sententiæ circa aliquam rem ex fundamentis veris, vel verosimilibus improbatio. Hæc in Medicina duplex est: Una quidem ex Anatome: Altera ex consequentia logica, vel rationali, ex notatu dignissimo loco Gal. l. 6. de U. P. c. 13.

* CONGELATIO, *πῆξις*, frequens in usu terminus Medicus, sed diversimode accipitur. Physice considerata *congelatio* coincidit cum *concretionem*. Vide *Concretio*. In foro Medico Pathologico *congelationes*, *πῆξεις*, omnes ægitudines dicuntur, quæ a causa frigida, & vehementibus algoribus ortum duxerunt. Galen. lib. de diff. morb. cap. 5. scilicet quando fit sanguinis, spirituumque p. n. fixatio. In specie *catalepsi*, & *Nervorum rigorem* sic vocant. Castell. Ita in peste *congelationem* sanguinis fieri vult Paracels. tr. 2. de pestilit. quamvis rectius *coagulatio* dicatur. Imo de dentibus *congelatio* dicta fuit, id est stupor, Joh. Anglic. Ros. Angl. pag. m. 929. In foro Pharmaceutico, & Chymico *congelatio* dicitur, quando Materia prius liquidior condensatur, & concrevit instar glaciei super aqua, Ruland. Ita & adeps *congelari* dicitur, apud Scrib. Larg. n. 271.

CONGELATI, etiam dicuntur *Ecstatici*, quibus nullum movetur membrum, præter spiritualia, sed sunt veluti rapti, & interdum existimant se vidisse, & audivisse Angelos, &c. Valesc. de Tarant. Phil. Pharm. l. 1. c. 22.

CONGENITUS, συγγενής. Vide Connatus.

CONGER, Congrus, γόγγρος, κέγχρος, est species serpentis marini, plane similis Anguillæ, unde & a nonnullis *Anguilla marina* dicitur, cujus descriptionem, & usum in cibo, ac medicina leges apud Aldr. l. 3. de pisc. c. 25. Gal. inter pisces duræ carnis refert, l. 3. de alim. fac. c. 31.

CONGESTIO, συμφορά, συμφέρσις, συναθροισμός, (an non & ἀλίη, vel συναλίη, a verb. ἀλίζω, & συναλίζω?) idem quod collectio: quamvis a nonnullis distinguatur ab hac, quod congestio fiat lente; Collectio vero cum impetu, & confertim. Jonston. Synt. Med. Nosocom. Special. l. 1. tit. 1. c. 1. Congerere medicamenta, legitur apud Scrib. n. 38. A. M. A. Sever. l. de abscess. per congest. describitur, quod sit lenta humoris in parte, quæ nutritur, inquinari, ac superflui coacervatio, cap. 8. ubi & abscessus hoc modo productos congestiles appellat.

CONGIUS. Vide Chus.

CONGLACIATIO, idem quod Coagulatio, vel congelatio. Legitur apud D. D. Bohn. Diff. Ch. Phys. III. §. 20.

* CONGLUTINATIO, κόλλησις, est species unionis adversus solutam unitatem in partibus carnis factam, quæ & coalitus, & σύμφυσις, dicitur, Gal. Art. Med. c. 90. quamvis hoc vocab. etiam de duris partibus sumatur. Vide coalescentia. Conglutinatio quoque est per glutinum compositio, manente natura conglutinatorum. Itaque & reductio hic est, seu restitutio in integrum. Glutinum autem pro natura cujusque varium est, & dicitur hic omne, quod visciditate tenaci conjungit alterum alteri, aut etiam coercet. Congluen, vel conglutinatum dicitur Parac. quod ex putrefactione in gluten coloratum descendit, & substantia propria utriusque corpori, substantialis scil. & vitalis, lib. 1. de Tart. c. 3. Rul. & Johnf. in Lex.

CONGRECO, ἀθροίζω, i. e. accumulo. Vide Athroexo.

CONGRUITAS, Parac. rectius congruentia, ἀρμοσία, ἀαρμοςία, idem quod Concordantia, Paracels. Paragran. t. 4. Hinc Adject. Congruum, idem quod conveniens, conferens, de quibus suis locis.

CONGRUS, γόγγρος. Vide Conger.

* CONIA, κονία, tria significat, Lixivium, calcem, cinerem. Ita Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4. Lixivium destillatum, κονίαν σακτυλὴν exponit. Ex reliquiis enim quorumlibet corporum ustorum ablutis lixivium fieri potest, præditum diversis facultatibus, pro ejus quod eluitur natura. Ejus enim, quod empyrevma, seu igneam naturam habet acerrimam, ipsum quoque acer-

rimum est, ejus, quod tale non est, etiam moderatius. Idem vero etiam simpliciter σακτὴν appellatur. Conia enim nihil aliud, quam ablutio cinerum est, t. 7. de S. Fac. §. Conia. Alias datur & κονία ἀσβέστη, Lixivium calcis. Quod si cineri calx addatur, id Lixivii genus πωτόςακτον appellatur, P. Ægineta author est l. 7. cap. 3. §. Conia q. d. quod primum destillaverit, & eluentibus potissimum medicinis accommodatur. Sunt & alia Lixiviorum genera, varias sortita appellationes ab artificibus, quibus illa inferviunt: ut πηλοποιητική, & σαπωνοποιική, quorum illud figulis, hoc vero saponariis in usu est, nisi quis malit paratum ex sapone lixivium intelligere. Ab hac κονίης significatione quoque dictæ sunt urinae lixivio similes, ἔρα κονιώδες, ap. Hipp. Coac. t. 682. quamvis aliis placuerit vertere per urinas pulverulentas, aut cineritias; nobis tamen prior versio magis arridet, quarum urinarum causam egregie, & solide exposuit Cl. Vvillis de urin. c. 4. De reliquis binis significationibus testimonia adeo certa non prostant, quemadmodum ex Henr. Steph. Thes. constare potest.

CONIEMA, κονίημα, dicitur parietis incrustatio, aut teetorium, ut opus albarium, quo parietes calce, aut gypso dealbati inducuntur, & usus Hipp. l. 7. Epid. X. 9. quamvis potius ib. ipsum parietem dealbatum significare videatur. Foef. Oec. p. 348.

* CONJECTURA, σοχασμός, dicitur rei cujusdam notitia, non simpliciter demonstrativa, & infallibilis, sed saltem probabilis. Cujus cognitionis cum iterum varii dentur gradus, dum alia magis fallax, & incerta, alia certior magis habeatur conjectura, in Medicina saltem ea locum habet, quæ artificiosa, μὴ τέχνης, ἢ σοχασμός τεχνικός dicitur, & quamproximo ad veritatem accedit. Gal. l. 1. de cris. c. 9. Et hac de causa refertur quoque Medicina inter artes conjecturales, vel conjectrices, σοχαστικός, l. Introduct. c. 5. quamvis l. de opt. sect. ad Thrasyb. cap. 4. non tam propter præcepta, quæ satis firma sunt, conjectricem dici velit, quam propter eventum, quod non semper sine suo potitur. Jung. C. Hofmann. Instit. lib. 1. cap. 1. §. 3. seqq. & Dogmat. Medic. Gen. Nostra proleg. pag. 4. Regnare vero videtur imprimis conjectura in parte Semiotica, quæ tamen ita est, & esse debet artificialis, ut ad scientiam, quoad, ait Erasius orat. de laud. Medicinæ, proprie accedat. Regnare etiam in determinandis medicamentorum, præsertim purgantium, dosibus. Scire sane convenit, & sapienti σοχασμῶ colligere, & dijudicare, quando, quanta, quænam, quomodo individuo cuivis apta, necessaria, congrua, utilia. Ar-

Artificiose autem conijcere viri est, qui vires omnium, quæ ad eam artem pertinent, didicerit, memoriæque mandaverit, & in artis operibus, diligentia adhibita, se exercuerit, verbis notatu dignis Dieter. Jatr. n. 2. Quod vero Dn. D. Ammannus in præf. parænes. ad discen-tes *conjecturalem* ita exposuerit, siquidem tota nostra cognitio tam circa Theoriam, quam circa Praxin meris, & nudis nititur conjecturis, & opinionibus, profecto *μέγα λίαν αἴτημα*, quod quomodo non cedat in opprobrium Artis, non intelligo.

CONIS, *κόνης*, *Pulvis*. Vide *Pediculus*.

CONISALOS, *κονισαλός*, Atticum vocab. significans terram in palæstris athletarum, & deambulantium pedibus conculcatam, sudoreque eorum, vel olei aspergine irrigatam, quæ fere eundem cum strigmentis usum in molliendis, & discutiendis bubonum, & lactantium uberum, & aliis tumoribus præstabat, uti constat ex Gal. l. 10. de S. F. §. Sudor. ubi & *πάτος* dicitur, i. e. via conculcata. Vide Lang. l. 1. ep. 51.

CONISTERIUM, *κονιστήριον*, idem quod *Apydyterium*, de quo supra. Lang. d. l. Significat & infimam partem furni Chymici, quæ Latinis *cinerarium* dicitur, de quo vocabulo supra.

CONJUGATIO, *conjugium*, *συζυγία*, *ζεύγος*, idem quod *copulatio*, *conjunctio* duarum rerum. 1. Dicitur de partibus numero duabus in corpore existentibus, quæ semper æqualiter a medio abesse volunt. Gal. lib. 15. de U. P. cap. 2. 2. De pulsibus, vide *conjugationes pulsuum* aliquot, l. 1. de cass. puls. c. 8. *Conjugium* dicitur copulatio maris, & fœminæ. Hæc significatio mystico, & Spagyrico sensu applicatur diversimode. Imo omnia consistere in *conjugio* duarum rerum, dixit Paracels. lib. de morbor. Tartar. cap. 22. In specie de *conjugio* Medici, & Medicinæ loquitur idem, comm. ad Hippocr. 1. aphor. 1. *Conjugium Divinum* dicitur, quod constat ex Mundo superiore, & inferiore. Theatr. Chym. Vol. 1. tr. Artificium supernaturale, c. 16 & c. 5. vocat *conjugium Metaphysicum*, Theatr. Chym. Vol. 1. pag. 188, & 318. Ita in conficiendo lapide Philosophico utriusque materiæ, & Mercurii, & Spiritus rubri conjunctorum, & vitro Hermetice inclusorum unio, & mutua amplexatio, vel congressus vocatur *conjugium*. Libav. Apocal. Hermet. part. poster. p. 395.

CONJUNCTIO, *συζυγία*, idem quod *conjugatio*. Ita de Astris dicuntur *conjunctiones*, quas Medico scitu necessarias esse, dixit Paracels. Paragran. Tract. 2. de Astronom. Vide *Astrum*. Interdum sumitur pro *compositione*, v. g. *Con-*

junctiones medicamentorum, Helmont. tr. Pharmacopolium, &c. Hæud raro etiam per *conjunctionem* intellexit Paracelsus convenientiam quandam inter morbum, & subiectum, v. g. *Conjunctio Pestis, & Hominis*, de Peste cum additionibus, lib. 1. It. de caduc. matricis, & alibi. *Conjunctio* quoque describitur, quod sit *copulatio* separatarum qualitatuum, vel adæquatio principiorum, cujus Synonymon est *connexio*, eique opponitur *solutio*; suntque duo principia arduæ scientiæ spagyricæ, licet plura alia sint principia. Ripheus in Axiom. Philos. in Th. Chym. Vol. 3. p. 113. 114. *Conjunctionem* etiam Spagyrici *fermentationem* dixere, M. Joh. Isaac. Op. Mineral. l. 1. c. 136. d. l. Vol. 3. p. 409. Et *Conjungere* est *imprægnare*, *dealbare*, & *rubificare*. Rosar. abbreviat. Tract. 2. d. l. p. 654. & Lagn. in Harm. Chym. Vol. IV. p. 751. seqq. De hac *conjunctio* videatur & Lulii Practica, c. 12. d. l. p. 144. & de *Conjunctio* Solis, & Lunæ, p. 340. Vide & Orthelii commentar. in nov. Lum. Sendivogii, cap. 11. Vol. VI. p. 426. seqq.

* CONJUNCTA *Causa*. Vide *Continens*, *Causa*.

CONJUNCTI quoque *morbi* dicuntur; & distinguuntur in *connexos*, & *consequentes*; quorum discrimen in hoc consistit, quod morbo morbus accedat in *connexis*, succedat in *consequentibus*. Nempe ibi prior *causæ* manet, duratque; hic abit, & cessat. Hoc per *μετέπλωσιν* fit, illud per *ἐπὶ πλῶσιν*. Linden. S. M. Ex. VI. §. 19. *Conjuncta morbi essentiæ* dicuntur, quæ quidem ab essentiâ ipsius sunt inseparabilia, ut Magnitudo, Motus, Mos. Distinguuntur ab *Adjunctis* morbi, quæ sunt *causæ*, & *Symptomata*; Hæc *consequentia*: Illa *antecedentia*. *Conjuncta* signa dicuntur, quæ sunt *Pathognomonica*, & una cum antecedentibus, & succedentibus morbi naturam aperiunt. *Conjuncta* vero, & *Adjuncta* uno nomine appellantur *connexa morbi*, *ἐπὶ πλωσιν*. Idem Exerc. IIX. §. 68.

CONJURATIO, *conjurator*, accipitur apud Paracelsum pro arte, & artifice curandi morbos per certas dejectiones, & præstigias diabolicas, quod Christiano prohibitum esse aliquoties urfit, v. g. lib. 9. de signatur. rer. natur. lib. principior. seu de mysteriis verm. cap. 6. tract. de surdit. §. cura lib. 1. Philos. sagac.

CONNATUS, *ἐγγένης*, *συγγένης*, *ἐγγεγονώς*, *congenitus*, dicitur Hippocrati de eo omni, quod homini competit a primâ nativitate; ejusque rationem esse docet, quod ab homine hæc omnia habente genitus sit, & deinde nutritus in homine hæc omnia habente, s. l. de nat. hum.

t. 27. In specie de nativa, vel *connata* dispositione, & propensione ad morbum aliquem; unde & morbi tales *connati* vocantur, & *Hæreditarii*, prorrh. 2. & l. 3. Epid. ægrot. 6. Ex eadem *cognitione*, qui tali morbo laborat, insolita phrasi eidem appellatur *συγγενής*, Prorrh. 2. Foef. p. 437.

CONNEXIO, *συνπλοκή*, idem quod *conjunctio*, *conjugatio*, *commercium*. Ita partes Medicinæ adeo *connexas* esse, & implicitas, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint, scripsit Scrib. Larg. num. 200. *Connexa*, & *connexi* Morbi quid sint, Vide *Conjuncta*.

CONNIVEO, *συναρδαμύσσω*, ἢ *καρδαμύσσω*, dicitur, quando quis oculorum palpebras cito claudit, & cito aperit: uno verbo quoque appellatur *Nictare*, vel *Nictari*, Gal. 5. in 6. Epid. t. 2. Foef. Oecon. pag. 569. Cui opponitur *ἀσυναρδαμύσσειν*. Vide *Ascardamyctes*. Vocatur & Græce *μύψ*, *ξυμμύειν*, cum oculi clauduntur ex somno per membranam illam, qua oculus quasi veste integitur. Ita & uterus dicitur *ξυμμύειν* a conceptu, Hippoc. 5. aph. 51. cum ejus os perangustum fit, uti explicavit Philotheus, & clauditur. Vide plura apud Dieter. num. 587. Abusiva vero est licentia, quando *Hæmorrhoides Apertæ* appellantur *conniventes*.

CONNUMERATIO, *συνμερίσμις*. Vide *collectio*. Est opus mentis, quæ plures res simul comprehendendo considerat. Galen. 1. de iis, quæ in medic. tr. 3. Dicitur & *consummatio*.

* CONNUTRITUS, *ξυντρέφω*, dicitur de morbis una nobiscum educatis, & longinquo tempore hominum corpora infestantibus, & quasi *connatis*. Hipp. 6. Epid. s. 5. t. 6. Gal. in comm. & l. de A. L. & Aq. XI. 3. Idem quoque significat, quod *οἰκέων*, *familiares*, accommodatum, *conveniēns*, 3. de fract. t. 23. & t. 44. Gal. in comm.

* CONOIDES corpus, *κωνοειδὲς σῶμα*. Vide *Conarium*.

CONOPS, *κόνωψ*. Vide *Culex*.

CONQUASSATIO, *συντριβή*, est species *contusionis*, qua humidiora concreta in mortario lapideo, aut vitreo, aut rudicula lignea contunduntur, donec per succulentiam propriam, aut affusum liquorem in pulviculam abeant, quam, etiam si mollior fuerit, *Pollinem* vocant. D. D. Bohn. Diss. Chym. Phys. VII. §. 27.

CONSCIENTIA, *συνείδησις*, est actus animæ rationalis, & ita homini proprius affectus, quando mens humana relinquens animam sensitivam, vel facultates animæ corporeas, sua

sponte ad se redit, vel propter occasionem expergefacta, & erroris sui conscia, contra hanc animam brutalem, sive corpoream insurgit, & colluctatur. Thom. Villis de anim. brut. P. 1. c. 7. Hujus quoque puritati studere debet Medicus.

CONSECRATIO, *καθιέρωσις*, & olim, & hodie in Medicinam translata fuit. Sed rectissime a Parac. damnata, & rejecta, tr. Philos. occulta, tit. de consecrationibus.

CONSENSUS, *συνπαράθεξις*, *συμφωνία*, *ὁμολογία*, usurpatur in statu secundum, & præter naturam. In illo idem est, quod *concordantia*, *commercium*, opera mutua. In hoc vero significat, quando ad aliquam partem morbo correptam aliæ etiam non temere, aut perfunctorie, sed graviter compati solent. Ita jecore affecto singultus succedit, compatiēte stomacho. Galen. 6. aphor. 16. Per *consensum* quoque dupliciter affici dicitur: uno modo cum aliquid transmittitur ad aliquam partem, ut puta fumosus vapor a ventriculo ad oculos: alio modo, quando impeditur communicatio illius, quod alteri deberet communicari. Galen. lib. 3. de Loc. Aff. cap. 4. & alibi. Charleton. addidit tertium modum, quando pars compatitur ob mutuam connexionem, vel operis societatem, Exerc. III. Pathologic. §. de rarioribus *consensibus* partium in statu p. n. Vide Ephemer. Natur. Cur. Ann. I. Obs. 20.

CONSEQUENS, *επόμενον*, *συμβεβηκός*, significat in foro Medico id, quod vel sanitatem, vel morbum sequitur. Et ita æquipollet vocabulo *Accidens*, & *Symptoma*. Gal. l. 1. MM. cap. 9. Vid. Dog. nostr. Part. 1. cap. 8. dogm. 1. Quid sint *Morbi consequentes*, vide p. a. in *conjuncta*.

CONSERVA, terminus est Pharmaceuticus, qui denotat flores, herbas, rarius radices, rarissime carnes, aut pulpas fructuum tenuissime incisas, vel tufas, & saccharo exacte mixtas. Vveker Antidot. gen. l. 1. c. 31. Hæc actio dicitur *conservatio*, Schr. l. 3. c. 48. Vid. & Schenk. Syntagm. comp. & præscr. Med. Part. spec. cl. 3. l. 2. c. 1.

CONSERVATIO, *φύλαξις*, dicitur de re in sua natura, & per proprium calorem sustentata, cui opponitur *corruptio*, quæ fit per immoderationes externas, videlicet caloris, aut frigoris excessus. Gal. l. 4. de S. F. cap. 14. Hinc non adeo a veritate declinavit Paracellus, Hominem in se habere *conservatorem*, & destructorem sanitatis, modo rem obscuris terminis non ita defecasset, Labyrint. Medic. cap. 7. *Conservatio*, & *conservantia* quoque usurpantur in Pharmaceuticis de simplicibus.

cibus quibusdam, quæ adduntur aliis, vel ad præcavendam eorum consumptionem, uti Magneti ferrum adiungitur, Camphoræ grana psylli, milii; vel ne corrumpantur; quo pertinent Sal, Saccharum, Mel, & alia Condimenta, quæ ratione *conservantur* Cappares, Cucumeres, Olivæ, Cydonia, &c. De *conservatione* huiusmodi medicamentorum legatur J. D. Horst. Part. I. Dispens. Pharm. Univ. l. 4. c. 12. p. LXXI.

CONSERVATIVUS, α, um, φυλακτικός, vel dicitur de parte Medicinæ principali, quæ sanitatem præsentem tuetur. Vocatur alias *Methodus conservandi sanitatem*, ὑγιεινή. Vid. Dogm. nostr. Part. IV. cap. 2. cui opponitur *Methodus medendi*, θεραπευτική. Vel tribuitur etiam causis, quæ dividuntur in *conservatrices*, & *Effectrices*, scilicet sanitatis, αἱ φυλακτικæ, & ποιητικæ τῆ ὑγείας, Galen. Art. Medic. cap. 48. *Conservantia* Physicorum, hoc est Spagyricorum, præsertim sunt medicamenta vitam, & corpus a corruptionibus præservantia. Talia potissimum ex iis rebus petenda, quæ longiorem vitam, ac temperatorem a natura nata sunt, qualia sunt vegetabilia, quæcunque semper virent, & longiori tempore perseverant: Inter mineralia, quæ mumialis essentiae liquoris multum habent: & inter metalla, quæ sunt ærugini minus obnoxia. Talia non sunt *conserva* rosar. violar. &c. quæ *conservatione* ipsamet indigent, ac mutantur a saccharo. Ruland. in Lex. Haud dubie huc referri deberet Arbor vitæ Helmont. nisi hæc ipsa hypothesis multis adhuc scateret dubiis, quin & ineptis collectionibus, quas nostri instituti ratio non admittit prolixius ventilare. Sufficiat, quod ab arbore longæva non liceat certi quid inferre ad hominis longævitatē. Quid enim de cervo, aliisque brutis dicendum maxime longævis, quæ tamen ad humanam vitam prorogandam nutrimenti loco vel minus, vel plane non conferunt? Sed manum de tabula.

CONSIDENTIA, ἀποκατάστασις. Vide *Apocatastasis*. Est & species angustationis cavitatum, vel meatuum, quando latera concidunt, Γραμμίζησις. Jul. Alex. not. ad Galen. de diff. morb. T. II. p. 297.

CONSIDERATIO, σκέψις, quid significet, notum est. Tres *considerationes*, quæ tamen potestate unum sunt, statuit Galenus: primam, de propriis, & communibus speculari: secundam, an similia, vel dissimilia sint ea, quæ inter se conferuntur, discernere: tertiam, quid idem, & quid diversum sit in rebus, considerare, l. de Hippocr.

& Platon. decret. cap. 5.

CONSILIUM, βέλδω, quid in genere significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Notetur saltem egregia gnome. *Consilium* sapientis unicum multorum manus superat. Inscitia v. semper per se mala, juncta armis adhuc peior est. Galen. orat. exhort. ad artes, fere sub finem. In Medicina *consilium* dicitur sententia illa, quam Medicus vel solus, vel cum aliis prius consultans de hominis statu, vel secundum naturam, vel præter naturam fert; & quid agendum sit, juxta indicationes utriusque methodi, præcipit, aut præscribit. Vide *Consultatio*.

* CONSISTENTIA, duplicem potissimum habet significationem Medicam. (1.) De ætate, vel morbo, quando usurpatur, Græc. dicitur ἀκμή, & ita idem significat, quod *Status*. Vide *Acme*, ex Galen. 2. de differ. febr. cap. 11. (2.) Usurpatur de humoribus, aliisque materiis, quæ utilibus, quæ inutilibus, & denotat eorum constitutionem, ratione tenuitatis, vel crassitudinis, soliditatis, aut corporeitatis. Ita de urinæ *consistentia* legitur apud Galen. lib. 9. Meth. Med. cap. 4. Græce dicitur σύστασις, quod vocabulum & recentiores retinuerunt, uti patet ex Cl. Thom. Vill. Exerc. de Urin. cap. 1. 3. 6. &c. quamvis Græcum vocab. σύστασις apud Hippocr. collectionem, aut concretionem, vel *coacervationem* alicujus materiæ denotet. Coac. t. 238. de morb. sacr. XVIII. 13. Verbum *Consisto* etiam aliquando sumitur pro *Existo* cum alia quadam re. Scribon. Larg. num. 19. 27. 90. 102. 160. &c.

CONSOLIDANS, idem quod *Sarcoticum*, aut *Epuloticum*. Ita Rul.

CONSOLIDATIVUM, *consolidatura*, medicamentum vulnera, & ulcera carnibus recentibus *explens*, & *cicatricem obducens*, ἐπελωπικόν, *incarnans*, σαρκοπικόν vocatur, de quibus suo loco. *Consolidare* quoque numeratur inter quatuor regimina lapidis Philosoph. ap. Lagn. in Harm. Chym. c. 6. Th. Ch. Vol. IV. p. 753. fin.

CONSOLOR, παρηγορέω. Vide *Parego-reo*.

CONSORTIUM, κοινωνία. Vide *communicatio*, *confluxio*. Tale *consortium* tribus modis fieri, scripsit Galen. 1. in 3. Epid. 4. vel propter viciniam, vel propter genus, vel propter familiaritatem operis.

CONSPERSIO, κατάρπασμα. Vide *Cataracta*.

CONSPICUUS, ἐμφανής, manifestus, *evidens*, dicitur de homine, qui sensu increfcere deprehenditur, quod fit a septimo ad decimum

num quartum annum. Hipp. I. de Carn. XIII. 13. deinde etiam de diebus quibusdam, qui futuræ criseos præbent indicium in morbis, unde Latinis *Indices* vocantur. Tales sunt cujusque septimanæ dies, quartus, ex 2. aph. 24. Vide Foef. p. 224. Dieter. n. 314.

CONSPIRABILE, *conspiratio*, ξύμπνευ, ξύμπνοια. Vide *Confluxio*.

CONSPUENDUS, καλῶς πυνθεῖν, dicitur de eo, qui sui emolumentum, & ornamenti nullam curam gerit. Gal. in orat. suavor. ad artes c. 5.

CONSTANS, ἀσθενής, βέβαιος, sumitur de bona constitutione corporis, & de morbosa. In illa dicitur a Metrodoro finis bonorum esse corporis *constans*, & firma constitutio, σαρκοῦς ἀσθενὲς καλῶς στήναι, apud Clement. Alexandr. In hac legitur apud Hippocr. 3. aphor. 8. de morbis *constantibus* boni moris, & æqualibus, item 2. Epid. s. 1. num. 20. Dieter. n. 361. Foef. p. 252.

CONSTANTIA, βεβαιότης, ἀσθενία, dicitur de corpore, & animo. De illo legitur apud Gal. cap. de nat. hum. t. 39. ubi firmitatem corporis ab humore melancholico dependere statuit, quemadmodum & comm. 2. de humor. De anima, vel mente occurrit apud Hipp. 1. de dec. orn. IX. 15.

CONSTELLATIO, est terminus Astrologicus, denotans certum consortium, & communionem Astrorum ratione luminis, vel influentiæ. Hunc terminum Spagyrici transtulerunt in suum forum, dum *Constellationem* dixerunt esse supernorum astrorum in inferna virium, & virtutum impressionem, & operationem, quæ conveniunt in concordantiam quandam naturalem. Et de hac sibi persuaserunt habere excellentissimam scientiam Physicam, quæ *Physiognomia signata* rerum naturalium in Sympathia superiorum ad inferiora dicitur, Rul. & Johnson. in Lexic. Urget hanc, ceu scitu valde necessariam Medico, Paracels. Paragran. tr. 2. de Astronomia. Enimvero cum res nondum adeo expedita sit de Influentiis, vel virtutibus Astrorum omnium in hæc inferiora, siquidem Physici, Mathematici, & Medici fuerunt, hodieque sunt, qui eas in dubium adhuc vocent, clarissimi: v. g. Th. Villis de febr. cap. 9. qui negat, Crises a Lunæ, siderumque influentiis dependere: & supra laud. Dn. Joh. Christ. Sturnius in Tab. suis Astro-nomic. (quamvis hæcenus nostrum addere calculum nondum libuerit) hinc patet, quam incerta hæc sit *Constellationum*, & *Concordantiæ* superiorum cum inferioribus scientia, nec adeo Medico scitu necessaria. Quid? quod Paracelsica illa doctrina sit mere fictitia, & ridicula. Tantum.

CONSTERNATIO, ἐκπληξίς. Vide *Eoplexis*.

CONSTIPATIO, σφύσις, idem quod *Adstrictio*. Vide supra suo loco. *Constipationem* a Tartaro deducere conatus est Paracels. passim in scriptis suis, præsertim vero in lib. de Tart.

* CONSTITUTIO, καλίστασις. Vide *Carastasis*.

CONSTRICATIO, vel idem est quod *Adstrictio*, σφύσις. Hæc per fundentia curatur. Ita verbum *constringere* sumitur a Scribon. Larg. num. 104. Ita & *constrictiva*, σπινκὰ, dicuntur Chirurgis medicamenta labia vulnerum comprimantia. Ruland. Vel dicitur de Motu cordis, quando coarctatur, ut sanguinem in arterias exprimat: Græc. συστολή. Vide *Cor. Systole*.

CONSTRUCTIO, idem quod *Generatio*, aut *Factio* alicujus rei, cui opponitur *Destructio*. Lombard. Margar. pretios. c. 16. in Th. Chym. Vol. V. p. 659.

CONSUETUDO, ἔθος, ἐθισμός, in Medicina significat vel rerum non naturalium usum per longum temporis spatium uno eodemque modo continuatum, quemadmodum hoc Hippocr. passim, & Galen. integro libello h. tit. & sparsim alibi hujus *Consuetudinis* efficaciam, necessitatem, & utilitatem inculcavit; quorum loca omnia si placet inquirere, consulatur Franc. Valleriola Loc. Comm. lib. 1. cap. 6. & Aloys. Mundellæ Theatr. Galenic. lit. C. vel ipsam corporis, & omnium suarum partium continentium, contentarum, & impetum facientium constitutionem eodem semper modo sese habentem, per, & propter consuetum rerum non naturalium usum. Dividitur in Bonam, & Pravam: Illa conservanda: hæc prudenter, & leniter corrigenda, mutandaque est. In genere *consuetudo* dicitur altera, & adventitia natura, ἐπικτητὸς φύσις, Galen. lib. 2. de mot. muscul. cap. 7. & cap. 3. in l. de iis, q. in Med. t. 20. Quid per *Consuetos*, & *Consuetas*, ἐθισμῶντες, συνήθεις, καὶ συνήθεις intelligendum sit, ex dictis facile constat. Videatur Hippocr. 2. aph. 49. 50. una cum Commentatoribus ad illa loca. In specie Dieter. num. 237. seqq. num. 801.

CONSULTATIO, συμβάλασις, significat illud officium Medici, quo quemadmodum nullum inter omnia Medicorum opera est illustrius, utpote quo solo a doctis Medicis indocti discernuntur; ita res ipsa facile testatum facit, in Medicina universa nihil quoque esse consultandi methodo difficilius. Est vero *Consultatio* nihil aliud, quam cum uno, vel pluribus aliis Medicis instituta consideratio status alicujus, sive secundum, sive præter naturam cum suis causis,

sis, & consequentibus, & rite facta utriusque Methodi conservativæ, aut curativæ per Indicationes, & remedia applicatio. Dicitur & *collegiandi officium*, a C. Hofmann. orat. Isag. 2. a me edita, p. 131. ubi plura de hoc argumento reperies. Legatur & Claudiani elegans libellus de ingressu ad infirmos. Inculcavit huius muneris necessitatem, & utilitatem ipse Hipp. de præcept. VII. 1. seqq. *Consultationes* olim vocabantur *Deliberationes*, *contentionesque*, apud Scr. Larg. in epist. ad Callistum princ. ad quem locum vide notas Joh. Rhodii, p. 15. Animæ quoque nostræ pars dicitur *consultans*, βελδόμενον μέρϑ, a Gal. de form. fœtus, c. 9. Estque hæc functio animæ rationalis propria, uti patet ex Th. Vvill. Tr. de An. Brut. Part. 1. c. 7. differtque ab appetente, vel concupiscente, quæ facultas, vel vis quoque est Animæ Brutorum, vel corporeæ, d. l. c. 9.

CONSUMMATIO, συγκεφαλαίωσις, idem quod *connumeratio*, de quo supra, i. e. in summam collectio. Gal. l. 1. de iis, q. in Med. t. 3. Alias *consummare* idem est, quod *perficere*. Ita Scrib. Larg. in Epist. ad C. Jul. Callist. p. 4. dicit: Per antiquos auctores *consummari*, i. e. perfici professionem. Vide plura loca in Lexic. Scribon. Rhodii.

CONSUMMATUM, est epitheton juris, sive brodii, vel liquidioris alimenti ad culinam potius pertinentis, quam Pharmacia, quod paratur ex carne, v. g. vitulorum, pullorum, caponum, perdicum, cancrorum, mollissime etiam cum ossibus contusis cocta, additis aliis simplicibus nutrientibus, confortantibus, alterantibus, etiam aromatibus, Gallic. *consomme*. Schenk. S. C. & Pr. M. F. p. 109. 118. Morell. de præscrib. formul. lib. 1. sect. 1. cap. 16.

CONSUMPTIO, σμύτηξις. Vide *colliquatio*. *Anafosis*. Causam *consumptionis* corporis dicit Paracelsus esse Sulphur, item Sal: Resistere vero Mercurium, tr. de trib. Essentiis, cap. 1. seqq. *Consumere* etiam de tempore, & cibis usurpatur. Scribon. Larg. num. 16. 17. 140. i. e. absumere, impendere. Vide Lexic. Scrib. Rhodii.

CONTABESCENTIA. Vide *Atrophia*, *Anafosis*, *Colliquatio*, *Consumptio*, *Marasmus*, *Phthisis*. Vid. Lin. Ex. IX. §. 51.

CONTACTUS, ψάσις, dicitur, quando duæ partes ita naturaliter conjunctæ sunt, ut sese contingant, cui opponitur *Abcessio*, ἀλέκσις, ἀπόσις. Gal. cap. 2. de iis, quæ in med. t. 25. Ita corpora, quæ cor attingunt, videlicet pulmo, pericardium, &c. dicuntur & ψάοντες τὸ καρδίαν, l. 3. de prælag. expuls. c. 4. fin. Verbum etiam ψάω, Hipp. non infrequens fuit,

v. g. 1. de fract. t. 17. f. 3. h. t. ult. 3. de artic. t. 47. l. 4. Epid. XX. 18.

CONTAGIO, *contagium*, ἀπόρρηξ, ἀπόστασις, Ciceroni olim l. 2. de Divinat. dicebatur ea vis, quæ a stella defluit, & in sublunaria influit. Lind. Ex. XI. §. 187. Hodieque vero plerunque, & potissimum per *contagium* intelligitur vis illa, vel activitas, qua affectus quispiam residens in uno corpore sui similem excitat in alio; & quidem vel immediate, & corporaliter per contactum, vel mediate, & ad distans. Th. Vvill. de febr. c. 12. Charlton. Ex. Pathol. X. §. 34. D. D. Maur. Hofm. de morb. contag. Disp. 1. seqq. Vide *Apocrisis*, *Aporrhæa*.

CONTEMPLABILIS, θεωρητός, dicitur de diebus *indicibus*, quarto, undecimo, & decimo septimo, ex quorum diligenti observatione intelligitur, quando, & qualis futura sit crisis. Hipp. 2. aph. 24. Vid. dieter. n. 391.

CONTEMPLATIO, θεωρησις, significat rei alicujus tractationem, & considerationem in mente, quæ si proluxa fuerit, brevibus verbis exprimi non potest. Gal. l. 5. de san. tu. c. 1. *Contemplari*, ἐπιβλέπειν, i. e. cognoscere, deliberare, scire, non dubitare, est Medico summe necessarium. Parac. comm. in 1. aph. 1. Vide & Dieter. n. 311.

CONTEMPTUS, κατεφρόνησις. Vide *Cataphronesis*.

CONTENSIO, idem quod *Tensio*, ἔσις. Vide *Tasis*.

* CONTENTA, ἰσχύματα, ἐνισχύματα, dicuntur ab Hippocr. 6. Epid. sect. 8. t. 19. humores in solidarum partium spatiis, vasis, & cavitatibus conclusi, qui tamen non hac tantum ratione contineri dicuntur, sed quod etiam ab ipsis solidis partibus regantur, & gubernentur. Quod enim ii gignantur, quodque usibus corporis inserviant, id habent a solidis partibus. Hæc quidem Gorr. p. 198. & Castellus. Enimvero hæc sententia repugnat veris hodiernis Artis principiis, quibus docemur, partes solidas potius ab humoribus vitalibus, & spiritibus suam obtinere activitatem, ut sint organicæ. Vide Dogm. nostr. P. I. cap. 2. dogm. 3. & 5. *Contenta* quoque dicuntur, quæ urinis sanorum, aut ægrorum præter aquosam substantiam insunt, Gr. πρρρησάματα. Suntque vel universalis, vel particularis, naturalis, aut præternaturalis. Vvill. de Urin. cap. 3. & 5. Dogmat. nostr. P. 3. cap. 4. d. 9. & 11. quamvis Paracels. *contentum* dixerit non illud, quod in urina, sed quod supra urinam est. Schol. in lib. de urin. c. 3.

CONTENTIO, τὸ ἀλέγεσθαι, ἔρις, idem quod *controversia*, *disputatio*, est discrepantia opinionum, quando unus alteri assensum denegat, & dissen-

dissentit. Hæc aliquando iusta est, aliquando condonanda. Gal. 1. 3. diff. puls. cap. 1. Olim etiam *Consultationes* Medicorum dictæ fuerunt *Contentiones*. Scribon. Larg. Epist. ad Callisth. in princ. *Contentionum* lis, disputatioque, Cels. procem. lib. 1. *Contendere* quoque ibid. & compos. 38. accipitur pro *Asseverare*, Rhob. in Lex. Scrib. *Contentio* quoque dicitur *σωτωνία*, de nervosis, & fibrosis partibus, per spiritus animales, aut vitales repletis, aut de stamine in textrina extenso per planas. Galen. lib. 1. de sem. cap. 15. In statu p. n. dicitur *ἔσις*, *σωτήσις*, *Contentio*, id est *Extensio*, cap. 1. in 1. Epid. t. 10. & 6. Epid. s. 1. t. 30. Opponitur huic *Relaxatio*, *ἀνέσις*.

* *CONTENTUS*, æquivocum apud Latinos est vocabulum. Vel enim sumitur pro eo, quod ab aliquo continetur. Lind. Exerc. XV. §. 71. Græce *ἰχόρμους*, *ἐνἰχόρμους*, *σωσεχόρμους*. Vide *Contenta*. Galen. lib. de plenitud. cap. 3. ubi & mentio fit *Contentricis facultatis*, *σωσεκτικῆς δυνάμεως*: vel sumitur pro eo, quod est *expansum*, Gr. *σωστεχόρμους*, cui opponitur *relaxatum*, *νεχαλαστέον*, 6. Epidem. sect. 1. t. 30. Galen. in comm. Vide *Contentio*. Per translationem etiam *Pulsus* hoc modo dicitur *contentus*, *ἀπυτος*, id est vehemens, qui cum renisu quodam pulsatur, lib. 3. de diff. puls. cap. 5. vel etiam significat *satiabilitatem*, quæ Gr. dicitur *ἀνἔρκεα*, & qui *contentus* sua sorte, *ἀνἔρκεα*, cui opponitur *ἀπλησία*, *insatiabilitas*. Gal. de dignos. & cur. animi morb. c. 9. in fin.

* *CONTINENS*, & huius vocabuli æquivocatio ex præcedente patescit, quando significat rem, quæ aliam recipit, fovet, & servat, Gr. dicitur *ἰχον*, *σωέχον*. Ita partes solidæ sunt *Continencia* respectu fluidarum. Et quædam causæ morbigicæ dicuntur *Continentes*, quæ semper morbum foveant. Imo Febres quædam dicuntur *Continentes*, *συνόχοι*, a *Continuis* distinctæ, quæ sine exacerbatione perdurant usque ad finem. Sylv. l. 1. Prax. cap. 29. §. 3. Deinde & *Continens* dicitur, qui suos affectus per rationis moderamen vincere potest, Gr. *ἐγκρατής*, cui opponitur *Incontinens*, *ἀκρατής*, qui est mancipium cupiditatum, & affectuum. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. cap. 2. Magis adhuc restrinxit significationem vocabuli *Continencia*, *ἐγκράτεια*, ad victum, Marsil. Cagnatus libellum suum de sanit. tuenda hoc tit. de *Continencia* inscribens. Hermetici tropicam quoque attribuunt variam significationem verbo *Continere*: v. g. sumitur pro *informare*, *vivificare*, *exaltare*, vel pro *cohibere*, & *inhibere*, ne avolet, aut efferatur; vel in *potentia habere* aliquid, ut postea in actum deducatur.

Libav. Apoc. Hermet. Part. post. T. 2. Oper. pag. 390. Rhases magnum suum opus multis libris constans inscripsit *Continens*. Fallop. tr. de pur. c. 15. Tom. I. p. 52.

CONTINGENS, τὸ ὀνδεχόμενον, dicitur vel de iis, quæ a voluntate, & arbitrio hominis pendent; vel de his rebus, quæ pendent a suis causis, & præviis dispositionibus in natura. Priorum non est determinata veritas quoad nos: Posteriora admittunt prædictiones veritatis, quæ micare possunt radiis, ex solerti dispositionum consideratione. Rolf. O. ac M. Genl. 3. f. 2. c. 3. Jung. Gal. de sublig. empir. in fin. Ita res non naturales quædam, ceu causæ, & media sanitatis, & morborum, possunt dici *Contingentes*, ut sunt Medicamenta, Operationes Chirurgicæ, in respectu ad sex reliquas, Aërem, Cibum, & Potum, &c. Charlton. Ex. IV. Pathol. 3. 5.

* *CONTINUITAS*, *Continuus*, *συνέχεια*, *συνεχής*, triplici gaudet significatione. (1.) In statu secundum naturam, de partium solidarum singularum integritate *continua*, sive *ὁνείσει* naturali, cui opponitur differentia essentialis tertia morborum. *Continuitas soluta*, vel *continuitatis solutio*, λύσις τῆς συνέχειας, cujus species vide apud Galen. lib. de diff. morb. cap. 11. & lib. 4. Meth. Med. cap. 1. Dieter. n. 437. (2.) In statu p. n. de morbis, & in specie de febribus, quædam dicuntur *Continuæ*, *συνεχεῖς*, quæ in totum non intermittunt, licet aliquando quædam remissio appareat, lib. 1. Epidem. sect. 3. t. 2. vide comm. Galen. in h. l. Recentiores vero *Continuas* iterum subdiviserunt in *Continentes*, *συνόχους*, de quibus p. a. vocab. *Continens*, & *Continuas* strictè dictas, *συνεχεῖς*, quæ etiam non quidem totaliter intermittunt, interim vel quotidie, aut tertio, aut quarto die, aliæ exacerbationem habent. Sylv. lib. 1. cap. 31. (3.) Sumitur pro indicatione medica contra solutam unitatem: v. g. ulceris indicatio dicitur vel unitio, vel agglutinatio, vel coitio, vel *Continuitas*, aut *Continuatio*, *συνέχεια*. Galen. lib. 3. Meth. Med. c. 10.

CONTORQUEO, ἐκτρέφω, accipitur ab Hipp. de verteb. colli intortis, 4. aphor. 35. *Contorsio* aliquando etiam idem est, quod *Ileus*, Volvulus, Chordapsus, seu *Miserere mei*. Ruh. & Johns. *Contorsio* quoque vocatur species dislocationis ossis incompletæ, in qua non exit totaliter, Avic. l. 3. fen. 4. t. 2. c. 1. Forest. lib. 9. Obs. Chirurg. Obs. 1. Schol. In specie *Contorsio*, est luxatio vertebrarum dorsi in latus aliquod, & ita species Gibbositatis. Avic. l. 3. fen. 21. t. 2. cap. 12.

* *CONTRACTIO*, συστολή, vocabulum est

homonymum. In statu naturali sumitur de Actione Musculorum propria. Galen. lib. 1. de mot. musc. cap. 9. Jung. Carleton. Oecon. ani. Exerc. XI. Nic. Sten. de Muscul. & Glandul. Anonym. de rat. mot. muscul. apud Vvillis Anat. Cerebr. aliosque Anatomicos. Qua significatione etiam de Corde dicitur, quando sanguinem e venis in ventriculos receptum in arterias, pulmonalem, & aortam, exprimit sese *contrahendo*, cui opponitur *Diastole*, *αλγασολή*, quæ non est vera distensio, sed saltem *relaxatio*, seu ad pristinam figuram regressus. Vide *Cor*. Vera autem *distensio* saltem in arteriis per systolen cordis magis oppletis locum habet, unde pulsus oritur. Vide *Pulsus*. 2. In statu præternaturali accipitur de partium solidarum abbreviatione, aut corrugatione, cum impotentia, viriumque, & actionum suarum destitutione. Galen. de opt. sect. ad Thras. cap. 51. Quæ membra dicuntur *Contracta*, *συνεσχυμένα*, Hippocr. 2. de iis, q. in medic. t. 32. quibus opponuntur *Diducta*, vel *Expansa*, *ἐκπεσχυμένα*. Et affectus hic tendinum, nervorumque proprius vulgo dicitur *Contractura*. Paracels. Theoric. fig. morbor. univers. Tab. 4. Ruland. Helmont. Sed. anim. num. 32. &c. cujus causa haud dubie in acido quodam spiritu, vel halitu nervosis partibus inimico ponenda, Gr. *ἀγκύλη*. Vide *Ankylosis*.

CONTRADICTION, *ἀντιλογία*, quando quis alterius sententiæ, & verbis κατ' ἀντίκρου, e directo sese opponit, eaque inficiatur. Fit vero non solum iuste, de quo Linden. Exerc. XII. §. 162. sed & haud raro falso, vel ex petulantia, dum inter homines dantur, qui semper *contradicere* audent, eaque vituperare, quæ nunquam didicere, vel cognovere, Gal. c. 3. in Hipp. l. de iis, q. in med. t. 32. Et adversus hos leges statuendas optavit l. adv. Jul. cap. 1.

CONTRAFISSURA, *ἀπὸ χημῶν*. Vide *Aspeche-ma*.

CONTRAHENS. Vide *Contractio*. *Contrahens* quoque in parte pharmaceutica dicitur medicamentum, *συνιόν*, Gr. quod coincidit cum *Condensante*, *συνωπνίζον*. Galen. lib. 5. de S. F. cap. 14.

* CONTRAINDICATIO, *ἀντιδείξις*, *Contraindicans*, *ἀντενδφνύμενον*. Vide *Antendeixis*.

CONTRALUNARIS, Græce verti posset *ἀντισελήνιος*, vel *ἀντισελήνιος*. Usus hoc vocabulo Dieter. de foeminis menstruæ immunditiæ tempore concipientibus. Jatr. num. 586.

CONTRARIUS, *ὀκνητός*, quid in genere significet, notissimum est. Ita & in foro. Me-

dico *Contrarium* dicitur de corporibus diversis. Ita Magnum parvo, Laxum denso, Plenum vacuo est *contrarium*. De qualitatibus, & potentiis: ita calidum frigido, humidum sicco, aperiens obstruente, & viceversa, *contrariatur*. Imprimis vero in Methodo medendi omne fert punctum, seu scopus universalissimus *Contraria contrariorum esse remedia*, & *ἐναντίος ἑστὶ ἐναντίων ὑπάρχειν ἰάματα*, quemadmodum hoc passim ex Hippocr. & Galen. scriptis liquet, de cuius axiomatis limitatione vide sis Dogm. nostr. P. 4. cap. 3. Dogm. 3. pag. 482. seqq. In stricta significatione *Contraria* dicuntur, quæ utrinque a medio æqualiter distant. Galen. cap. 5 in 6. Epid. t. 20. *Contraria* realiter in natura existere, negare ausus est Helmont. tr. *Natura Contrariorum nescia*. Verum an feliciter, & accurate hoc fecerit, non est huius loci ventilare. Accipitur & *Contrarium* de sententiarum repugnantia, & oppositione, & ita pene coincidit cum *Contradictione*, in qua acceptione rectissime dixit Libav. Alchymia transmutat. defens. 2. contra Guibert. Apolog. cap. 9. T. III. pag. 150. *Contrarii absurditas veritatem contrarii confirmat*. *Contrarius* quoque idem aliquando est, quod *Adversarius*, hostis. Ita Medicus *Contrarius* vocatur is, qui fas professionis egreditur, Diis, hominibusque invisus, apud Scribon. Larg. num. 199. edit. Rhod.

CONTRITIO, *σώτεμα*, *σώτερις*, *σώτερις*, idem quod simplex *Tritura*, *Tritus*, *Tritio*. *τριβή*, *τριμμός*, est species comminutionis rerum crassiorum, & solidiorum, vel simplicium, vel compositarum. Vvekerus Antidot. gen. l. 3. c. 6. vocat *Tussonem*, ubi vide plura Schenk. Syntagm. comp. & præser. med. p. m. 289. Dicitur & crassa Minerva *Pulverisatio*. Vide *Pulvis*. *Species*. Jung. Lexic. Rhodii Scribon. pag. 367. Aliquando, sed abusive, *Contritio* vocatur solutio corporum, quæ fit per corrosionem. Vide *Corrosio*. Ita incertus Author de Magni lapidis compos. c. 36. in Th. Ch. Vol. III. p. 36. *Contritionem Draconis* vocavit, quæ non fit super marmore, nec manibus hominum, sed est tantum aqua, quæ terit, & penetrat corpus, & draconem de natura sua propria, & virtute.

CONTROVERSIA, *τὸ ἀμφέροσθαι*, *ἐρις*. Vide *Contentio*.

† CONTURBATIO OCULORUM apud S. Largum est minor ophthalmia, quæ *ἑραξίς* dicitur Græc. Turn. l. 2. c. 6.

CONTURBATIO, *ἑραξίς*. Vide *Taraxis*. Legit. apud Joh. Steph. Paraphras. in Avic. l. 3. fen. 3. c. 6 p. 158.

CONTUS, *κόπτης*, dicitur instrumentum ob-

longum, quo naves reguntur, & promoventur; nec non varia ferrea instrumenta longa in metallifodinis necessaria, ver. gr. *Contus* fossorum, *Contus* tertius, *Contus* uncinatus, &c. Ru-land.

* **CONTUSIO**, θλάσις, θλάσμα, Jonice φλάσμα, vel dicitur de morbo, & specie solutionis continui, cum grave aliquid supra corpus incidit, ac id ipsum collidit, & continuitatem solvit, citra deperditionem manifestam substantiæ, aut externam rupturam, ubi plerunque in parte carnea cruor sub cute colligitur; & *sugillatio*, ενχύμωμα, sive effusio dicitur, quia venæ exiguæ sub cute rumpuntur. Galen. c. 3. de his, q. in med. t. 30. de tum. p. n. cap. 105. In specie quoque θλάσις, *Contusio* dicitur cranii, vel calvariæ recessus, & incurvatio a violenta illusione absque fractura; quale quid flanneis vasis, & plumbeis contingere videmus, si foris illidantur. Gal. in def. Medic. Jung. P. Aeginet. lib. 6. cap. 60. & Job. a Meekren. Obs. Chirurg. lib. 1. pag. 13. ed. Lat. Blasii. Res illa, quæ est causa *Contusionis*, dicitur *Contundens*, θλάων, corpus grave, ac durum, Meth. Med. 2. Membrum vero, vel pars affecta, *Contusum*, θλασθέν, ελγθλασθέν, lib. 1. de C. M. P. G. c. 4. item θλάσμα, Jonice φλάσμα. Jung. Lexic. Scribon. Rhodii, pag. 367. Vel dicitur de modo dividendi rem crassiores, & solidam in particulas minores: ita plerunque coincidit cum *Contusione*; quamvis hæc in minimas particulas dividat, *Contusio* etiam portiunculas crassiores complecti possit. Fit illa *Contusio* vel pistillo in mortario, vel alio instrumento graviori, quo res solida dissolvi potest. *Contusum* dicitur etiam jus confortativum, ad cuius præparationem, post coctionem carnosarum partium, ossa etiam contunduntur in mortario, ut succus exprimi possit. Est species juris consummati restaurantis, Blas. Medic. Univ. pag. m. 78.

CONVALESCENTIA, ανάληψις, ανάστασις εκ νόσου, est status ille hominis, in quo morbo prius defuncti, & debiles incipiunt resumere vires, & fieri rursus habiles ad obeunda munera intermissa, verbis Linden. Ex. XIII. §. 241. Tales dicuntur *Convalescentes*, ανάληπτικώς ἀγόμενοι, vel ἀναλαμβάνοντες εκ νόσου. Hos habere optimum, licet paucum sanguinem, unde re-nutritione, & attemperazione potius tractandos esse, quam evacuationibus, recte docuit P. M. de Calderia Tom. II. Oper. p. 35. A. & ars, quæ spectat ad eos, *Analeptica* dicta fuit, ἀναλεπτική, Gal. de constit. art. med. c. 20. quæ potissimum in dextra rerum sex non naturalium applicatione consistit. Statum *Convalescentiæ* quidam ad *Neutrum* referre non dubitant, quod

quidem per nos licet, quamvis citra necessitatem urgentem fiat. Vide Dogm. nostr. Prælim. p. 8. 9.

* **CONVENIENTIA**, *Conveniens*, duabus potissimum gaudet significationibus. 1. significat similitudinem quandam; & idem est, quod *Concordantia*, ὁμοιότης, ἀρμονία, Gal. de suffig. empir. 2. idem denotat, quod utile, *Congruum*, conferens, σύμφορον, ἀρμόζον, ὁρσῆκον, Diet. Jatr. n. 105. 589. 728. 929. Scrib. L. n. 97. 101. Vide *Chresimos*.

CONVERSATIO, ομιλία. Vide *Homilia*.

* **CONVEXUS**, κυρτός, κυρτός, significat protuberantiam, & *gibbum*, qua naturalem, quæ præternaturalem, & opponitur ei *Concavum*, ἡ κυρτή. Galen. 6. aphor. 46. Ita Hepatis pars exterior versus hypochondria spectans dicitur *Convexa*, *Gibba*, κυρτή, quemadmodum interior *Concava*, σιμή. Ruff. lib. 1. cap. 28. allegante Linden. Physiol. Med. lib. 2. cap. 5. §. 91. In statu p. n. *Gibbosi* in dorso ex vertebrarum situ mutato, & luxatione dicuntur *Convexi*, κυρτοί, alias κυροί, ὑβροί. Galen. d. 1. Hinc & Hypochondriorum tumores, & protuberantiæ κυρτώματα, i. e. *Convexitates*, sive *Gibbositates*, leguntur apud Hippocr. Prognostic. sect. 2. t. 25. Jung. Galen. comm. ad h. l. quo nomine & gravidarum venter protuberans venit, 2. prorrh. XXXV. 6. nec non a flatibus distenta alvus, l. 4. Epid. VII. 7. lien tumidus, & veluti *Convexus*, κυρτός σπλῆν, l. 2. Epid. sect. 2. n. 65. Vide Foel. p. 366.

CONVIVIVM, συμπόσιον, quid significet, notius est, quam ut indigeat verbis. Consideratur vero in Medicina, ut res non naturalis, medio se habens modo ad sanitatem vel conservandam, vel destruendam. Illo respectu *Convivium* est commilitonum homilia, alacritatis animi pabulum, amicitie philtum, & benevolentie parens. Imo, uno verbo, (juxta Aristarchi sententiam) *Convivium* sobrie institutum præsens animi, corporisque est pharmacum, describente Langio lib. 1. Epidem. 1. Adde lib. 3. epist. 6. Hoc vero respectu, quando scilicet abusus intervenit, pertinet ad causas procatarticas morborum, & in specie ad victum largiorem, & importunum. Fucum in faciebus *Convivantium* foeminarum detectum lege apud Gal. orat. suas. ad art. cap. 6.

CONVOLVULUS, ἑλ, est nomen insecti, vel vermiculi, qui se involvit pampino vitis. Dicitur & *Involvulus*, apud Plautum, & *Volvox*. Plura vide apud Linden. Sel. Med. Ex. V. §. 109. seqq. Descriptionem reperies apud Aldrov. lib. 4. de insect. cap. 4.

CONVUS, κῶν, 1. significat figuram, quæ a plu-

plurimis rectis lineis circuli extensis in unum punctum coeuntibus circumscribitur. Galen. l. 10. de U. P. c. 12. l. 3. de dign. puls. c. 2. Helm. tr. Formarum ortus, num. 49. Unde & corpus huiusmodi figuram habens *Conus* dicitur, i. e. inversus turbo, pyramis. 2. Significat *nucem* quandam, quam Hippocr. *κόκκλον*, recentiores *σπίλον* vocant, quam haud dubie etiam Galen. intellexit, inter edulia multi seminis referens, lib. 5. de S. F. cap. 23. *Picem liquidam* a nonnullis *κῶνον* appellatam fuisse, scripsit Diosc. lib. 1. cap. 94. Vid. Ant. Saraceni Scholia ad h. l. 3. *Conus fusorius* dicitur Vasis Chymici species, in quo aliquid funditur, five liquatur. Morley in Proleg. Collect. Ch. Leid. c. 2. fin.

* **CONVULSIO**, *σπασμός*. Cum omnes arbitrarii motus musculis obeantur, quando ad sua capita retracti, unaque particulam, cui inseruntur, simul attraxerint, si affectus aliquis p. n. in tensionem musculos ducens iisdem acciderit, hunc motus sequitur similis quidem naturali, sed citra voluntatem, & vocatur affectus *Convulsio*. Galen. lib. de Trem. palpit. &c. cap. 7. &c. Hæc, & plura alia Castellus. Quæ tamen vel nihil, vel parum ad rem faciunt. Libet ergo accuratius, & clarius exponere: *Convulsio*, *σπασμός*, interdum accipitur late, comprehendens omnes motus convulsivos, præsertim *Epilepsiam*, ut 3 aphor. 25. sect. 5. aphor. 23. 4. 70. & sect. 7. aphor. 18. & alibi. De *Epilepsia* vero vide infra suo loco. Interdum stricte vocatur *Convulsio*, vel in toto corpore, vel certo membro musculorum partium contractio permanens, & rigiditas durans, proveniens a spiritu naturali, five liquore nervoso, portionibus explosivis nitro-sulphureis inquinato, juxta Vvillis in Pathol. cerebri; vel a nimia fibrosarum partium repletionem, & distensione, juxta Sylv. Pr. Med. lib. 2. cap. 23. §. 9. seqq. Universalis tres sunt species, *Tetanus*, *τέτανος*, (quamvis & hoc vocab. generaliter pro omni Spasmo proprie dicto accipiat) quando totum corpus æqualiter rigidum, & immotum est: *ἐμπροσθέντος*, si corporis muscoli anteriores contrahuntur, & corpus versus anteriora convellitur, quo morbo laborasse mulierem, apud Luc. cap. XIII. existimat Dieter. num. 579. & *ἐποσθέντος*, quando corpus ad posteriora convellitur, & in dorsum, ac scapulas contorquetur. Particularis *Spasmi* species sunt in oculis, *Strabismus*, *σπασμός*, quando oculi vel sursum, vel deorsum, vel ad latera contorquentur. In ore: *Spasmus Cynicus*, *σπασμός κυνικός*, estque affectio musculorum maxillarium, per quam os, nasus etiam, labrum,

adeoque dimidia faciei pars in obliquum torquetur. Vocatur & *Oris tortura*, Galen. 4. Loc. Aff. 2. In mandibula, *τεσμός*, quando dentes invicem nobis cum sonitu concutuntur, quamvis hic affectus ad motus *Convulsivos* particulares potius pertineat. Datur tamen & vera *Convulsio* mandibulae inferioris, ita ut os occlusum permaneat: In pene *Satyriasis*, *στυρίσσις*, de quibus omnibus suo loco. Convulsiones interiorum partium leguntur apud Scribon. Larg. num. 165. Plura de vera *Spasmi* natura, & causis lege apud Cl. Vvillis de Morbis Convulsivis, cap. 1. 2. seqq. Datur & *Convulsio flatulenta*, vulgo *Cramphus*, ex flatulento spiritu musculos, & tendines replente, præcipue pedum, qui levi quandoque frictione sanantur. Lindel. lib. 3. Art. Med. cap. 8. Helm. de Lithias. cap. 9. n. 135.

* **CONVULSIVUS**, *σπασμώδης*, vel dicitur de affectibus *Convulsionem* quadantenus æmulantibus, ita tamen ut non revera spasmi sint, sed motus saltem *Convulsivi*, Galen. lib. 1. de prælag. ex puls. cap. 4. & cap. 3. in 1. prorrh. t. 99. Thom. Vvillis omnibus morbis generaliter attribuit, d. 1. Vel usurpatur de pulsu, qui alias *Vibratus*, *πλονώδης*, vocatur, in quo ad utrumque terminum tenditur arteria, quem convulsio sequi solet, Gr. *σπασμώδης σφυγμός*, Galen. lib. 2. de causis puls. cap. 12. & 1. de diff. puls. 28.

* **CONVULSUM**, *σπασμα*, dicitur species solutionis continui partium nervosarum, quales sunt fibræ, tendines, ligamenta, tunicae, citra rupturam. Hippocr. 5. aphor. 25. Galen. de art. medic. constit. cap. 6. lib. 2. Meth. Med. cap. 2. Spasmata quoque sumuntur pro contentionibus, ac concussionibus totius thoracis, quibus a facultate animali commovetur ad expectorandum, & repurgandum sputum. Aut contractiones corporis, & concussionem significant, quæ cum rigore fiunt, aut horrore initio pleuritidis, cum sanguis, & spiritus ad locum inflammatione tentatum feruntur, ex Hipp. Coac. t. 382. & 425. exponente ita Foess. Oec. p. 578.

COOPERARIUS, *Cooperans*. Vide *Coadjuvans*.

COOPERTIO, *περισολή*, tegumentum, *amiculum*, vel amiculum, quo corpus ab aeris injuria munitur, quod legitur apud Hippocr. l. de dec. ornat. IX. 8. Deducitur a verbo *περιεστέλλειν*, vel *περιεστέλλειν*, *Cooperire*, *tegere*, quo aliquoties usus Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 44. l. 2. Epid. sect. 2. n. 57. ed. Lind. l. 3. Epid. sect. 3. ægr. 3 & 15. Gal. l. 3. de diff. resp. cap. 11. Item de ventre, & utero foetum investiente, l. 1. de morb. mul. LI.

13. Legitur & de medicamento, quod denti imponitur, ut involvat, veluti emplastrum, apud Scrib. L. n. 56. Cartilago quoque *ἰσχυρὸς*, sive peltalis, aut Scutiformis dicitur *Cooperatoria* Castello.

COOPTATIO dicitur, quando res in destillatione fixantur, & præsertim si res fixandæ aquam in se contineant, uti Vitriolum, &c. Johnf. in Lex.

COORDINATIO, *συνῆξις*. Vide *Syntaxis*.

COOSTRUM, dicitur *intermedia pars diaphragmatis*. Rul. in Lex.

COPAIVÆ *Balsamus*, dicitur Exoticum quoddam oleum nativum densius, a loco natali, quemadmodum Peruvianus, Indicus, aliique. Meminit ejus aliquoties Jacobus le Mort. in Ch. Medico-Physica, præsertim cap. 16. Egregium in Gonorrhœa, ingreditur Elixir Antivenereum. Junge Morley Coll. Chym. Leidens. c. 137.

COPAL, est nomen *Resinæ* duriusculæ, admodum candidæ, vel ex albo flavescens, pellucidæ, suaveolentis, in massam redactæ, quæ asportatur ex India occidentali, sive nova Hispania, ubi ex vulnerata arbore guttatim stillat. Dicitur & *Pancopal*. Habet vires calefaciendi, humectandi, resolvendi. Vid. Schr. l. 4. cl. 2. n. 382.

* COPHOSIS, *κώφωσις*, Lat. *Surditas*, est abolitus, vel valde imminutus auditus, proveniens a deficiente spiritus animalis per nervum acusticum affluxu, & distributione, propter varios morbos internos, vel externos inducta. In specie *Surditatis* a Tympani relaxatione meminit Vvillis Anim. Brut. Part. 1. cap. 14. Alias duplex est, alia in fieri, quæ fugax est, & levis, qualis repente fit in febribus. Galen. 4. aph. 28. & 60. & 1. in 1. prorrh. t. 32. Alia habitualis, stabilis, & fixa, quæ a variis morbis internis provenire potest. Foef. Oecon. p. 370. Dieter. Jatr. num. 491. Alias duas species recenset Lind. Ex. IV. §. 79. *κωφὸς* etiam *mutus* significat. Vide *Mutus*; quia *muti* a nativitate plerumque *suri*. Ephem. N. C. Ann. I. Obs. 35. Schol.

COPIA, *πληθος*, *ἄδρότης*, idem quod *Multitudo*, *Abundantia*. Vide *Plethos*. *Haidros*.

COPISCUS, *κόπισκος*, est species *Thuris* in Arabia, & Smilo nascentis, quod Indico minus multo, & fulvius est. Diosc. huic secundum locum attribuit, l. 1. c. 81.

* COPOS, *κόπος*, *Lassitudo*, *Fatigatio*, dicitur talis affectio corporis, qua pleræque functiones animales ob debilitatem quandam succi nervosi præpedite, ac minus vegete ex-

ercentur. Hinc potentia loco motiva vacillat, & ita affecti otium, & secessum amant, corporis exercitia, labores devitant, pensa quævis ægre suscipiunt, eaque statim delassati remittunt, ut liceat, (quidni vero liceret?) verba de *lassitudine* scorbutica Cl. Thom. Vvillis de Scorbuto, cap. 4. sano sensu generalius accepta huc referre. Distinguitur *Lassitudo* in eam, quæ sanis etiam competit post corporis exercitia, & labores, propter dissipatos spiritus vitales, & animales prius novo pabulo refarciendos; & in hanc, quæ præternaturalis est, & morbos comitatur. Et hæc triplex esse dicitur, *Tensiva*, *Phlegmorosa*, & *Ulcerosa*. *Tensiva*, *τονώδης*, est, quando ob copiam sanguinis vasa distendentem, citra insignem impuritatem, musculosæ partes, & fibrosæ impediuntur, ne per spiritus animales expandi satis queant. Quæ species etiam ad latitudinem sanitatis pertinere videtur. *Phlegmonosa*, *φλεγμονώδης*, quæ & *Æstuosa* vocatur, est, quæ a plethora cum effervescencia conjuncta dependet, & non solum distendendo, sed & æstum inferendo membris musculosis, & nervosis afficit. Linden. Exerc. XIV. §. 86. 87. Dicitur & *ὀσσεονίπος*. Hæc vel iis ut plurimum contingit, qui validi licet, assueti tamen exercitationibus non sunt; vel acute febricitantes comitatur. Unde & tales febres *κοπώδεις*, ἢ *κοπιώδης* dicuntur Hippocrati 4. aph. 31. & 74. 6. Epidem. sect. 2. t. 24. Coac. t. 642. quamvis si jam malignitas quædam concurrerit, tertia species *Lassitudinis* p. n. potius intelligi debeat, quæ est *Ulcerosa*, *ἐλκώδης*, & hæc provenit ab impuritate sanguinis, & succi nervosi plerumque serosa, & salina, cum defectu spiritaliscentiæ, & activitatis debitæ conjuncta. Hæc si fuerit in iis, qui sunt in statu decidentis, hoc est nondum revera ægrotant, ad morbos tamen valde dispositi, dicitur *Lassitudo spontanea*, *κόπος αὐτόματος*, & significat morbos imminere. Hippocr. 2. aphor. 5. Quædam vero sequitur, & comitatur morbos jam præsentis: imprimis vero Scorbuti symptoma solet esse familiarissimum. Vvillis d. 1. & alii Authores, qui de scorbuto scripserunt. *Κίποι* aliquando etiam ipsum laborem vehementiorem significare existimat Foe. ex Hipp. 6. Epid. f. 1. t. 12. Oecon. p. 348. Enimvero non video tantam necessitatem, cum sensus etiam integer sit, si per *lassitudines* vertatur vocab. *κόποι*.

COPRIEMETOS, *κοπρίμετος*, i. e. *merdiovomus*, quando quis stercore vomitu per os rejicit in Ileio desperato. Usus hac voce Hipp. 2. Epid. f. 1. n. 71. edit. Lind.

COPROS, κόπρος, *stercus*, *finus*, *excrementum* alvi in prima coctione segregatum significat. Dicitur & Hippocr. κόπριον, κόπρα-
νον, Coac. t. 214. & 622. Consideratur vel ut res sec. natur. quatenus est consequens sanitatis, vel ut res non naturalis, quatenus esse potest causa procatactica sanitatis, & morborum; vel ut res p. n. tanquam symptoma, si excrementa videlicet corrupta morbum sequantur; vel ut medicamentum, quamvis sordidum, & merito quoad internum usum abrogandum. De facultatibus diversorum stercoreum vide Galen. l. 5. de S. F. cap. 17. & l. 10. tit. *Copros*.

COPTON, κοπτήν, κοπή, dicitur medicamentum ad *placentæ* formam contundendo redactum, sic dictum, quod non coqueretur, sed tunderetur. Meminit Æginet. l. 7. cap. 18. tanquam externum, & parti affectæ, stomacho, vel jecinori, imponendum. Interim & Gal. ad interna Arteriaca dicta, h. e. quæ contra tussim, & alia asperæ arteriæ vitia adhiberi possunt, retulit *Coptarium*, κοπτήριον, hoc est placentulam contra tussientes, l. 1. de C. M. S. l. cap. 2.

COPULA, dicitur Capiuaccio genus somni naturalis, & nil aliud denotat, quam immobilitatem partis sensitivæ, l. 1. Practic. cap. 18. p. m. 528. seqq.

* **COPULA**, σύνδεσμος, idem quod *Ligamentum*. Vide infra lit. L. *Copulatio*. Vide *Conjunctum*.

COQUUS, ὁ μάγειρος, minister Medici, Galen. lib. 2. de san. tu. cap. 11. qui proprie alimenta præparat ad victum quotidianum pro conservanda, aut recuperanda sanitate. Per metaphoram ad Pharmacopœum quoque refertur, dum & ipse *coquendo* quædam facit medicamenta. Imo & ventriculus dicitur *coquus* noster communis tropice; est enim coctionis officina, & instrumentum, non quidem propria facultate, sed beneficio fermenti, & adjacentium viscerum caloris vitalis. Vide *Chylificatio*. Dicitur & *cocus*, præsertim in plurali, *coci*, ad differentiam Infinitivi passivi *coqui*. Vid. not. Rhodii ad Scribon. Larg. n. 111.

* **COR**, καρδιά, dicitur ratione necessitatis & utilitatis principalissima pars solida organica corporis carnea, musculosa, constans duabus cavitatibus, quæ *Ventriculi* dicuntur, sinistro angustiori, dextro capaciore, per intermedium carneum septum multis scrobiculis, sed imperviis præditum distinctis, & duabus ad basin, sive partem latiore annexas appendiculis, quæ *Auriculae*, vel *aures cordis* vocantur, exterius membrana quadam veluti amiculo

munita, quæ *Pericardium* appellatur, e vena cava ad auriculam dextram sanguinem a toto corpore refluxum excipiens, abhinc in ventricululum dextrum assumens, inde per contractionem, & coarctationem in arteriam pulmonalem per substantiam pulmonis expellens, postea per venam pulmonalem refluente in auriculam sinistram, & ex hac in ventricululum sinistram recipiens, medianteque contractione cum contractione ventriculi dextri coincidente in aortam, sive arteriam magnam, per totum corpus distribuens. De *Cordis Structura* videantur Anatomici, & inter hos Lind. Medic. Physiolog. l. 2. c. 6. Barthol. Anat. l. 2. c. 8. Tropice *cor* quoque dicitur *Macrocosmi Sol*, & viceversa *cor* hominis, *Sol Microcosmi*, Paracel. de pestil. Tract. 1. & 2. alibique. Inter metalla *cor* dicitur *Aurum*, inter Elementa *Ignis*. Rul. in Lex.

CORACINE, σφραγίς, κορχίνη, σφραγίς, est nomen Pastilli, quem ex Asclepiade recitat Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 11.

CORACINUS, κορχίνος, nomen piscis, quæ fluviatilis, præsertim in flumine Nilo, quæ marini, cujus descriptionem, usumque in cibo, & medicina vide apud Ul. Aldrov. l. 1. de pisc. c. 15. Bruyer. de re cib. l. 19. c. 40. Differt a *Corvo*, vel *corace*, de quo mox. Dicitur & *Graculus*, Gal. 3. de A. F. c. 31.

CORACOBRACHIÆUS. Vide *Coracoides*.

* **CORACOIDES**, κορχοειδής, est epitheton processus acuti, exiguique in interiore parte ossis cervicis, & scapulæ, qui, cum anchoræ, vel cervini rostri similitudinem referat, *Ancyroides*, ἀγκυροειδής a nonnullis, *Caracoides* ab aliis nuncupatur; quandoquidem extrema ejus pars, uti Corniculæ rostrum, ad exteriora inclinatur. Galen. lib. de ossib. cap. 14. cap. 1. de artic. t. 2. De hujus ossis descriptione vide & Bartholin. libell. 4. Anatom. cap. 19. quæ & σφυροειδής dici, & per hunc processum, & cavitatem scapulæ cum brachio jungi testatur. Ab hoc processu, propter originem, & adhesionem, nomina quoque obtinuerunt Musculi *Caracoides*, vel *Coracobrachiæi*, & *Coracohyoidei*, de quibus vide eund. Anat. l. 4. c. 1. & l. 3. c. 12.

CORALLATUM, est nomen medicamenti apud Parac. cum epitheto *Diaphoreticum*, cujus descriptionem vide apud eund. l. 3. de morb. Gal. c. 25. & explicationem apud Libav. Apoc. Hermet. part. prior. c. 5.

CORALLINUM, epitheton *Arcani* cujusdam Paracelsici, quod alias dicitur *Mercurius sublimatus rubeus non corrosivus*, cujus descriptionem ex Crollii Basil. Chymic. repetiit Libav. Syntag. Arc. Chym. l. 7. cap. 29. fin. Liqueoris *Corallini* memi-

meminit Parac. l. 3. de vit. long. c. 12. *Arcanum corallinum*, quod ex essentia auri est, laudat idem Parac. adversus Podagram, l. 2. de vit. lon. c. 1. De triplici *Arcallino corallino* Paracelsi vide Libav. Apoc. Herm. p. prior. c. 5. Hujus *Arcani corallini* Paracelsi modum præparandi manifestare quoque voluit Helmont. de febr. c. 10. §. 10. 11. quod fieri debeat per abstractionem Liquoris Alcahest a Mercurio vulgo veniali. Enimvero cum æque obscurus sit liquor Alcahest, facile quis intelliget, & hoc Arcanum Paracelsicum esse revera arcanum, h. e. obscurum, & ita melius negligi, quam operosius inquiri, præsertim cum sit Mercuriale, cui temere non est fidendum.

CORALLIUM, *corallium*, *corallus*, *κοράλλιον*, *κόραλλος*, imo & *corallum*, quasi *τῇ κερῇ ἀλωτὸν*, i. e. *confusa*, & *præsectione capium*, Basad. Arab. an inter vegetabilia, an vero mineralia referri debeat, valde dubium est. Ex utraque parte militant Viri doctissimi. Gorieus per lapidem ex pingui succo in mari arboris in formam concretum descripsit. Schröderus quoque lib. 3. cap. 6. lapidibus pretiosis subjunxit; cui subscripsit Fr. Hofmann. in clav. vocans lapidem, seu saxeam in fruticis speciem concretionem. Helmont. t. Potestas medic. num. 62. etiam lapidibus annumeravit, quamvis tr. de Lith. cap. 1. num. 16. plantam lapideam dixerit. C. Hofm. vero l. 2. Officin. c. 153. §. 24. vegetabilibus annumerare non dubitavit, imitatus Ferdin. Imperatum, l. 27. hist. nat. cap. 2. dicentem: *Li coralli* sono numerati tra le piante, c' han vita nell' umore. Fruticem quoque marinum, & plantam vocavit Chiocchus in Mus. Calceol. f. 1. in princ. Nostrarum non est partium, item hanc dirimere; utpote quod in foro medico ignorare parum affert detrimenti, scire parum emolumenti: Quemadmodum & hunc scrupulum, An *corallia* in fundo maris mollia nascentur, & demum in aerem liberum producta indurentur in lapideam concretionem? De quo dubio videantur dicti Authores. Placet tamen Fr. Hofm. *διμύρεσις*, distinguendo inter illorum germinationem, & perfectionem: Quoad istam, mollia esse possunt: quoad hanc, dura quoque reperiuntur in profundo maris. De eorum generatione, differentiis, viribus, quas quidem Chymici pene incredibiles attribuunt, videantur modo laudati Authores, quibus jungantur Parac. passim in scriptis suis, Croll. in Basil. Chym. Ruland. in Lex. Johnf. &c. Jungatur & Junken. Chym. Med. Phys. P. I. sect. 4. cap. 8. pag. 309. De *corallis factitiis* vide etiam Parac. l. 7. de transmut. rer. natur. Meminit & Rul. d. l.

CORAX, *κόραξ*, *Corvus*, Lat. æquivocum est

nomen. (1.) significat avis rapacissimæ, & notissimæ genus, cujus descriptionem, & usum vide apud Aldrov. l. 11. Ornith. c. 1. adde Schr. l. 5. cl. 2. n. 51. (2.) est nomen *piscis* marini, corporis forma *Milvo* pisci similis, carne duriori præditi, non tamen contemnendi in cibis. De hoc vide Rond. l. 10. de pisc. c. 71. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 57. Historiam de *Corvis* albis in Vvett-ravia vide in Ephem. Nat. cur. Ann. III. Obs. 57. (3.) *morbis* quoque in oculo, qui *Ægilops* alias vocatur, Haliabbati dictus fuit *Corvus*, teste Manardo in Epist. (4.) *Corax*, nomen est etiam medicamenti, videlicet *Pastilli* perutilis ad putridorum ulcerum, præsertim pudendorum nomas, cujus descriptio bis habetur ap. Aet. l. 1. teste Gorr. p. 241. Taceo plures significationes huc plane non pertinentes, quas diligenter collegit Aldr. Ornith. d. l. §. *Æquivoca*.

CORDA, *Chorda*, *κορδή*. Vide *Chorda*.

† **CORDIS COMPRESSIO**, cartilaginis mucronatæ depressio mulierculis. Septalius de morb. mucronatæ cartil. c. 2.

† **CORDOLIUM**, *καρδιολύγιον*. Laurenbergius in Antiquario.

CORDINEMA, *κορδίνημα*, scribitur & *σκορδίνημα*, significat autem idem, quod *κρηβαρία*, (vide supra *carebaria*) i. e. *capitis gravitatem*, eo quod τὸ κάρη δίνεσθαι, caput in orbem vertatur, ita exponente Erotiano in Onomastico p. m. 58. quamvis Hipp. semper usus sit vocab. *σκορδίνημα*, pro *tensione membrorum*, & verbo *σκορδινᾶσθαι*, tendi, lib. 2. Epid. f. 3. n. 34. & lib. 6. Epidem. f. 5. t. 4. ubi legitur *σκορδινασμός*, *tensiones membrorum* cum oscitatione, & l. de superfoet. IX. 3.

* **CORDYLA**, *κορδύλη*, nomen piscis. Vide *Thunnus*.

CORE, *κόρη*, primum significat *puellam*, *virginem*, quæ nondum nupsit. Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 4. Coac. t. 549. Jung. C. Hofm. in Gal. de U. P. l. 7. n. 482. dicitur & eidem *ἡκάρως*, l. 6. Epid. f. 8. t. 28. deinde significat *Pupillam*, mediam iridis in oculo partem, per quam visus peragitur, sive minorem oculi circulum intra iridem comprehensum, per quem cernimus. Estque nihil aliud, quam tunica, quæ *παγοδής*, *Uvea*, dicitur, foramen, in eum usum a natura factum, ut per ipsum res visibiles humori crystallino, vel potius spiritui animali, & nervi optici expansioni retiformi facilius paterent. Barth. l. 3. Anat. c. 8. In hac significatione usus Hipp. 2. prorrh. XXIX. 16. 31. Vide Foef. Oec. p. 349.

COREMA, *κόρημα*, significat vel *purgamentum*, quod verrendo collectum est, vel ipsas quoque *Scopas*, quibus verritur. Gorr. in def. d. l. quamvis nullam addiderit auctoritatem.

Medi-

Medicamentâ quoque ad exterendam, & lavigandam cutim commoda, vocat P. Ægin. *κορυμνία*, l. 7. voce Osyris.

† CORIZIOLA. Rhaf. ad Almanf. Scammon. Monspeliensium. Vide de hujus Virtute Lud. Merc. in praxi. Polygonum in aquis nascens, Tabernæmon. in Iconibus.

CORIS, *κόρις*, i. e. *Cimex*. Vide supra.

CORIUM, *κόρυς*, *δέρις*, *δέρις*, *σύντος*, quid sit, etiam vulgo notum est, nimirum cortex, quo caro tegitur, quodque deglobi a carne potest. Lind. Ex. V. §. 42. *Coria* molliri pro oleum, dixit Galen. l. 2. de S. F. cap. 5. *Coria* vetera usta ad attritiones commoda esse, legitur l. 11. de S. F. De aliis *Corii* usibus variis vide Aldrov. l. 1. de quadruped. bis. c. 1. p. m. 334. seqq. ed. Bonon. Cortex quoque exterior granorum, & fructuum *Corium* dicitur, v. g. *Coria malorum*, Scribon. Larg. num. 111. mali granati, num. 234. unde contracte *Malicorium* dicitur in offic. Vide Rhod. in not. ad h. l. & in Lex. Scrib. Ervum sine *Corio*, Veger. l. 3. cap. 4. *Corium terræ*, legitur apud Rul. in Lex. *Coriaceum*, de animalibus legitur, *Βουπράδες*, ap. Gal. l. 3. de A. F. c. 41.

CORNELUS, *Carneolus*. Vide *Sardius lapis*.

CORNESTA, idem quod *Retorta*. Morley collect. Chym. Leidens. proleg. c. 2.

* CORNEUS, *κέρνυς*, *Corniformis*, Vide *Cervatoides*.

CORNICULA, vocatur instrumentum Chirurgicum parvum excavatum, quod majoribus membri aridi vasis adhibitum sine igne, & solo oris suctu per exile, & summum foramen nutrimentum potenter attrahit, teste Scult. Arn. Chirurg. Part. I. Tab. XII. fig. 7. ex Hildan. Obs. Chirurg. Cent. I. Observ. 80. & Tulp. lib. 3. Obs. 49.

CORNICULARIS *processus*. Vide *Ancyroides*.

CORNIGER, *κροσφόρος*, epitheton animalium, quibus cornua naturaliter accrescere solent capiti. Dicitur & *Cornutus*. Talibus animalibus plerunque decesse dentes superiores, notavit Gal. l. 6. de Anat. admin. c. 3.

CORNIX, *κορώνη*, *κύμβα*, *κρόνον*, est nomen avis rapacis corvini generis, cujus descriptionem, differentiam, & usum vide apud Aldr. Ornithol. l. 12. c. 2. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. n. 50. *Cornix* etiam de ossium processibus acutis dicitur, Gal. de ossib. in proem. l. 2. de U. P. cap. 14. Ita cubiti acutum processum vocavit *κορυμνίαν* Galen. cap. 2. in Hippocr. de artic. in proem. & Hippocr. sect. 2. de artic. t. 5. *κορυμνίαν* acutam apophysin maxillæ inferioris. Barthol. Anat. libell. 4. c. 11. p. 726. Horn. Microc. §. 12. D. D. Hofm. Diss. Anat. ad h. l. pag. 33 34. Vocantur autem ita hujusmodi acuti processus,

propter similitudinem rostri *Cornicis*. Foef. Oec. pag. 350.

* CORNU, *κέρνυς*, dicitur proprie de eminentiis illis instar ossium duris, & siccis, in quorundam animalium capitibus naturaliter productis, plerunque binis, rarius una, propriæ defensionis gratia, quæ tamen insignem etiam usum præstant in Medicina, quorum catalogum vide apud Schrod. l. 2. c. 25. Apud Scrib. Larg. n. 8. 60. 141. legitur *cornum*, *corni*, *cornorum*, & plura hujusmodi inflexionis, & declinationis exempla collegit ex aliis Rhodius in Lexic. Scrib. n. 67. Junge Robert. Keuchen. ad Seren. p. 144. & 209. Aliquando tamen, & præternaturaliter tales prominentiæ cum in brutis, tum in homine observatæ sunt. Vide Hildan. Cent. 1. Obs. 25. Ephemer. Nat. Curios. Tom. vel Ann. I. Obs. 30. & Nobiliss. D. D. Georg. Franci Exerc. de *Cornutis*. Jung. Bonetti Medic. Sept. l. 1. f. 3 c. 1. p. 43. seqq. Ita Pathologice *Cornua* quoque dicuntur additiones spissæ, singulariter nascentes super juncturas in extremitatibus, propter vehementiam operationis. Avicen. lib. 4. fen. 7. t. 3. cap. 14. Appellantur quoque *cornua*, *κέρνυς*, *κέρνυς*, uteri processus, vel prominentiæ ad latera fundi uterini utrinque occurrentia, ubi vasa deferentia inseruntur, quæ tamen magis in non gravidis, quam gravidis notari possunt. Spigel. de Hum. corp. fabr. lib. 8. c. 19. Aquapend. de form. fœtu. Barthol. lib. 1. Anat. cap. 29. Vide *Ceræ*. Castellus vocat *Aspices matricis*. In specie *cornu Cervi* in Chymicis est *alembici rostrum*. Est autem in medicinalibus apud Paracels. herba vulneraria, ob similitudinem foliorum ad ejusmodi *cornua* alludentem, naturaliter ex arte signata. Rul. & Joh. in Lex. *Cornu divortii* Spagyricis dicitur distractio duorum, vel potius trium principiorum essentialium, balsami vitæ sulphurei, salisque humidi diaphani, & Mercurii vitæ, sive humidi radicalis, illius quidem per unctionem; hujus vero per congelationem. Gerar. Dornæus tr. Phil. Chym. tr. 2. Vita brevis, in Th. Ch. Vol. I. p. 468.

CORNUMUSA, idem quod *Cornesta*, vel *Retorta*. Morley. d. l.

† CORNUSTIBIUM, a cornu, & Stibio, hoc est gutto Corneo, in quo reponitur Stibium. Ant. Nebrissenis quinquagen. c. 44.

COROLLA, *σεφάλη*. Vide *Corona*.

CORONA, sumitur diversimode. Primum proprie Gr. *σεφάλη*, *σέφανος*, pro sereto ex floribus, sive fasce florum per seriem comprehensorum. Hinc plethilis *Corona* dicebatur. Junge Mercurial. l. 3. Var. Lect. cap. 9. & Rhod. ad Scrib. Larg. num. 271. Galen. l. de caus. procat. cap. 1. Ad cuius similitudinem deinde per

metaphoram circulus varii coloris ab uvea tunica oculi dependens, *Corona* quoque dicitur, Gal. c. 1. in progn Hipp. t. 10. Spigel. l. 10. de H. C. F. c. 9. quæ alias *Iris* vocatur. Ita & circulus ille in radice, vel basi glandis in membro virili satis altam marginem habens, *Corona* appellatur, teste Rolf. M. ac Meth. part. genit. part. 1. c. 52. Barthol. l. 1. Anat. c. 24. De *Corona serpentina* ficta lege Libav. tract. Chym. de Igne naturæ, c. 42. Barth. Eustath. quoque *Coronas* vocavit eminentias ossium acutas, curvas, aut rotundas, Opusc. Anat. p. m. 187. 188. quamvis ad Gr. κορώνη vocabulum hæc significatio pertineat. Vide *Cornix*.

* *CORONARIUS*, κορωνιαῖος. Vide *Stephanieos*. *Os coronale* dici *Os frontis*, scribit Barth. libell. 5. Anat. c. 6. p. 706.

CORONE, κορώνη. Vide *Cornix*.

COROS, κόρος, *satietaem cum repletionem* significat, juxta Galen. cap. 4. de R. V. I. A. n. 57. quamvis & alibi per *novella germina* e ramis adnata vertatur vox κόροι, teste Foef. Oec. pag. 349.

CORPULENTIA, πάχος, παχυσμός, ἄσπαρξια, παχύτης. *Corpulentus*, *Corporatus*, ἄσπαρμος, ἄσώματος, παχὺς, ἄσπυς, ἄσπαρξ, ἄσπαρξ, opponitur maciei, & extenuationi corporis, & absumto, ἀσπεία, ἐλεπῆ, ἐκτετηκνύα, ἀσπεία, 2. aphor. 35. 44. lib. 3. aphor. 25. lib. 5. aphor. 46. sect. 2. progn. t. 19. Gal. l. 2. de temper. cap. 4. & de sal. diet. t. 12. Vide Diet. Jatr. n. 662. 663. 664. Dicitur & *Obesitas*, & *Obesus*.

CORPUS, σῶμα, χεῶς, quid in genere significet, ex Philosophicis perspectum esse debet, & potest; nimirum id, quod opponitur Spiritui, cujus est adaptatum subjectum. Schrod. d. l. 1. cap. 5. In Medicina vel de corpore humano, ceu subjecto artis accipitur, vel de objecto, causis, & mediis sanitatis, & morborum corporeis. Quamvis Ruland. & Jons. animam quoque appellaverint *Corpus invisibile*, siquidem tenet medium inter *Corpus visibile*, quæ de causa *Corpus* ea parte vocatur, & *invisibile* dicitur, quia participat de spiritu invisibili. Idem quoque *Corpora supercaelestia* descriperunt, quæ per mentem in imaginatione solum, & non per oculos carnos cognoscuntur. Suntque Spagyrorum subjecta mirabilium operum, si Diis placet. Chymicis Paracelsicis *Corpus* id omne dicitur, in quo virtutes rerum delitescunt, Jons. Hinc non dubitant etiam Morborum corpora comminisci. Paracels. tr. Paragran. tr. 2. Placet nobis annectere egregiam *Corporis* animalis, & ita etiam Humani, (quod est Artis Medicæ subjectum) descriptionem annectere, e Rob. Boyle eleganti li-

bello de *Corporum* animalium porositate Latine reddito. *Corpus* animalis non est rudis, & indigesta materiæ moles, sed ingeniosa plane machina, ad variarum operationum exercitium mirabiliter constructa, puta ad nutritionem, generationem, sensationem, variosque discrepantes locales motus, & propterea dissimilium, ac organicarum partium, (addere libet, imo & similiarium) varietatem perite, & varie constructam requires.

CORRADIATIO, idem quod *Concordantia*, *Constellatio*, *Collustratio*, figmentum Paracelsicum, & Hermeticum, nihil sani continens. Libav. de Philos. Hermet. mag. Fratr. Ros. Cruc. not. 10. T. 4. Oper. p. 283. 284.

CORRECTIO, διορθωσις, ἐπικνέρωσις, ὀρθωσις, vel dicitur de corpore, & ejus membris vel incurvatis, vel in situ p. n. existentibus, in pristinum situm naturalem restituendis. Gal. cap. 2. de iis, q. in medic. t. 25. cap. 3. hoc t. Hippocr. 2. de artic. t. 46. & sect. 4. t. 64. Vid. Dogm. Medic. Gener. Part. VII. cap. 1. Dogm. 4. Sumitur etiam pro curatione causarum morborum, a Galen. lib. de art. medic. constit. cap. 19. & opponitur *Conservationi*, lib. art. medic. 86. 87. *Correctiones* quoque fiunt in medicamentis, v. g. quando purgantibus validioribus adduntur quædam medicamenta illorum vehementiam infringentia, & flammæ vitalis continuationem conservantia, quæ propterea dicuntur *Corrigentia*: aut quando in præparatione fit separatio puri ab impuro, quem modum tantum *correctionis* titulo dignatus est Paracels. Paragran. tr. 3. & lib. 1. de defens. 3. Vid. & Libav. Alchim. Pharm. cap. 19. Vel accipitur de mente sive propria, sive alterius, quando ea in opinione perversa hærens reducitur veluti in viam, & emendatur; in qua significatione exposuit vocabulum ὀρθωσις per *Correctionem*, & quidem modestam, Linden. Exerc. II. §. 20. dum Medicus conatur ægro fugienda dissuadere, & persuadere sequenda, debita dextertate, ita tamen, ut si, urgente necessitate, oratio amarorem requirat, ratio amorem præferat.

CORRIGIA, ἱμάς, *lorum* proprie significat. Per translationem etiam usurpatur de tendinibus, & ligamentis, quæ Galen. Græce vocavit ἱμαντώδες, 1. progn. t. 7. Uvulæ, vel gurgulionis affectus, cum longior, siccior, & gracilior evaserit, dicitur ἱμάς, vel ἱμαντώσις, Aetio lib. 8 cap. 43. Differt δὲ κινίδος, quod in hac gurgulio non extenuatus, sed crassitiem ex fluxione maiorem adeptus sit. Gorraus p. 192.

CORRIPPIO, ἐπιλαμβάνω, idem quod *invado*. Vide *Epilambano*. Unde dicitur *correptus* morbo,

bo, malo, vel vitio. Scrib. L. n. 6. 16. 95. 99. 101. 171. ubi etiam *corruptio*, i. e. accessio, vel *invasio morbi* legitur.

CORROBORATIO, *corroborans*, ῥῶσις, ῥωπικός, ῥῶσις διδών τοῖς μορίοις, idem quod *confortatio*, *confortans*. Vide supra. Dicitur de illa efficacia, qua vires vitales partium, & corporis deficientes, vel imbecilliores restituuntur. Gal. 1. 2. ad Glauc. c. 19.

CORROSIO, ἀβρωσις, *erosio*, dicitur & ἀνάβρωσις. Vide *Anabrosis*. Præter illam significationem Pathologicam, magis adhuc recepta est Pharmaceutica, & Chymica, qua describitur *Corrosio*, quod sit calcinatio res coagulatas per corroderes spiritus in calcem reducens. Estque duplex, *Vaporosa*, vel *Immersiva*, quarum omnium species expositas vid. apud Rul. & Johnf. Accuratus adhuc *corrosionis* species exposuit Dn. D. Sohn. Diff. Chym. Phys. XII. §. 7. Media illa, & materix, quibus *corrosio* perficitur, dicuntur *corrosiva*, ἀβρωπικά, qualia etiam sunt Chirurgorum medicamenta, quæ superfluum carnem, & excrescentias depascunt, exedunt, & absumunt. Alias κατάρσις, κατάρσις, κατάρσις, κατάρσις. Vide *Catherica*. Ruland. & Johnf. *Corrosivum minus* Paracelsi quod dicatur, vide in Morley Collect. Chym. Leid. c. 147.

* **CORRUGATIO**, ῥίχνωσις, *rugositas*, dicitur de cute, quando propter extenuationem incidit, & in rugas contrahitur. Gal. 3. in 6. Ep. t. 29. aliis t. 21. Huic opponitur ἐκχέσις, *extensio* cutis cum resectione, ac repletionem. Foef. Oec. p. 554. Ita & Oculi Tabes nihil aliud est, quam *corrugatio* tunicarum, aut pupillæ. Gal. 1. 10. de U. P. c. 5.

CORRUPTIO, φθορά, ἀφθορά, quid in genere significet, e Phisicis sciri potest. Specialius quatuor modis viventia cuncta *corrumpi* posse, docet Galen. lib. de marasmo, cap. 1. ubi *corruptio*, & *marcor* pro Synonymis habentur. In Medicina restringitur *Corruptio* ad hominem, ei-que competentes partes continentes, contentas, & impetum facientes; nihilque aliud est, quam recessus a statu naturali ad naturæ contrarium. Suntque ejusdem varii gradus, quorum ultimus consistit in tanta everfione ad naturæ contrarium, ut non possit iterum ex naturæ coctione ad pristinam naturam redire. Galen. 2. aphor. 17. *Corruptum* quoque dicitur, quod alienum est a natura, indicatque sui remotionem, lib. 9. Meth. Med. cap. 10. fin. *Corruptio* etiam attribuitur rebus non naturalibus, præsertim alimentis. Hinc elegantissime Linden. Ex. V. §. 119. Sane *Corruptio*, inquit, ciborum multorumque, & multigenerum, neque consuetorum, ac alia super aliam cruditas per

se satis sunt ad ducendum hominem in certum vitæ discrimen. Quin & ob *Corruptiones* aeris, aquarumque causantur morbi, uti patet non solum ex Hipp. de A. L. & Aq. sed & ex Paracelsi. Labyrinth. Med. c. 11. quos morbos *cagastricos* vocat, a *cagastro*. Vide supra *Cagastrium*. *Corruptio* Chemistica nihil aliud est, quam totius a natura compositi suas in partes resolutio. Gerard. Dorn. Art. Chem. lib. 1. cap. 5. in Theat. Chym. Vol. I. pag. 198. Quid vero idem per *Rotam corruptionis* intelligat, tr. Artif. supernat. c. 6. 7. videtur p. 296. Quibusdam Spagyricis *Corruptio* significat terram nigram, quæ in operatione circa Lapidem Philosophor. incipit post sublimationem, & destillationem sublidere in aqua usque ad fundum vasis, alias *Fætidum menstruale* quoque dicta. M. Joh. Isaac. Oper. Miner. c. 26. in Th. Ch. Vol. III. p. 435. Vide etiam *Disruptio*.

CORRE, *Corse*, κέρρη, κόρη, κέρη, τον-
deo, significat *tempora*, vel *maxillas*, quæ tonderi solent, Horr. p. 24. Idem quod κρό-
φω.

CORSUFLE, est terminus Spagyricus, denotans compositionem quandam, quæ mutato nomine Ixir dicitur, de quo plura in Turba Philos. serm. 30. & 31. Th. Chym. Vol. V. pag. 24.

CORTEX, φλοιός, φλοός, φλῆς, *exterio-
rem crustam*, & tegmen, vel involucrum radicum,
arborum, fructuumque significat, quorum in
Officinis usitatorum catalogum vide ap. Schr.
l. 2. Pharm. c. 9. *Cortex extensus* signum est perfe-
ctæ maturitatis, non rugosus. Gal. 1. 2. de Ant.
c. 15. *Cortex* corium regens describitur a Lind.
Ex. V. §. 42. Vide *Corium*. *Cortex* ovi pro *Testa*
venuste legitur apud Q. Seren. Keuchen. in not.
ad illum p. 205. In Anatomicis quoque *Cortex*
dicitur exterior substantia cerebri cinerei colo-
ris, ad differentiam interioris candidioris, quæ
medullaris, & Callosum corpus dicitur, quem-
admodum passim in scriptis Anatomicis legere
est. Aliis vocatur *corticalis substantia cerebri*.
Cortex quoque in genere sequiore, vel fœmini-
no legitur apud Scrib. L. n. 60. quamvis Bar-
thius non satis Latinis addiderit. Vide Rhod.
in Lex. Scrib. p. 368. *Cortex æris* est *bracilum*,
vel *Bracium*, flos æris. *Cortex maris*, est *Ac-
tum Philosophicum*. Rul. John.

CORVINUS lapis, dicitur ille, qui calefactus
tonitru edere, & in India reperiri fertur, ab
Incolis *cocaote* vocatus, haud dubie propter
portiones sulphureo-nitrosas volatiles abundan-
tes. Borell. Cent. 2. Obs. 38. Fr. Hofm. Clav.
ad Schr. l. 3. §. 153.

CORUSCATIO, ἀσραπή. Vide *Astrape*.

CORVUS, κόραξ. Vide *Corax*.

CORYCUS, κόρυξ, legitur & κόρυς, significat *follem grandem*, vel *pilam majorem*, qua olim in *corycino* balnei edificio colluderent. Aliis describitur per *cistulam pannariam*, aut *vasculum*, utri, vel *folli simillimum*, ex pellibus confutum. Alii testantur fuisse *Lanceam*, aut *Naviculam*. Vid. Lang. l. 1. ep. 52. Prima significatio spectat ad exercitia corporis, dicitur *κορυκομαχία*, teste Galen. lib. 2. de sanit. tu. cap. 8. Junge Foef. pag. 349. Annon hodieque lusus pilæ majoris huc spectaret? quæ pila Gallice dicitur, & vernacule un ballon. Diminutivum est *κορυκίδιον*, *Corycidium*, quod fuit etiam concavum, ex pellibus, scutum, & involucrum, quod sagittantes sinistro apponebant, Lang. d. l. Hoc nomine quoque *pila* minor manuarum venire posset. Hoc vocab. κόρυξ non debet confundi cum *Corycus*, κόρυς, per ω, quod significat *specum*. Unde *Coryceus auscultator*. Vide Hofm. lib. 6. Var. Lect. c. 3.

CORYDOS, *Corydallus*, κόρυδος, κορύδαξ, id est *alauda*, *galerite*. Vide *Alauda*. P. Æginet. l. 7.

CORYMBOS, κόρυμβος, *baccam hederæ* significat. Sumitur & pro *mammis* a Q. Sereno Medic. cap. de *Mammis* sanandis. Vide Rob. Keuchen. not. p. 160.

CORYPHE, κορυφή, *primario verticem capitis* significat, qui est *media*, & *summa* inter *inciput*, & *occiput* pars, unde velut a centro *circulus*, *capillorum proventus incipere* videtur. Gal. l. Introd. c. 10. Dicitur etiam *σέφην*, (quo & Latini respexisse videntur, dum *verticem* dixerunt a *vertendo*, nimirum propter flexum capillorum, quod illic velut in gyrum vertantur; quam etiam ob causam quidam ex Gr. ἐλγυμέν, & πόλον τῆ πολεῖν, h. e. a *vertendo*, eandem partem appellarunt, *Castell.*) Aliis *linea illa*, qua *capilli alii ad dextram*, alii ad *sinistram vertuntur*, κορυφή vocatur. Unde & *δικόρυφοι*, i. e. *bivertices* vocantur, non ii quidem quibus os summum geminum est, sed illa potius *linea*, *discrimenque capillorum*. Secundario etiam aliis partibus attribuitur, v. g. *Principium Mesenterii*, quo *spinæ dorsi alligatum est*, vocatur κορυφή, i. e. *apex*, seu *principium Mesenterii*, a Gal. l. 16. de U. P. c. 10. Item appellatur alibi ἄρτηρα, *vinculum*, v. g. l. 6. de Admin. Anat. c. 6. & 4. in. 6. Epid. t. 7. Jung. C. Hofm. comm. in Gal. 4. de U. P. n. 216. Ita & *basis cordis*, veluti *operculum ventriculorum cordis*, dicitur κορυφή, teste eodem C. Hofm. d. l. n. 336.

* **CORYZA**, κόρυζα, est *species catarrhi*, in qua *materia peccans per nares secernitur*, Latinis *Gravedo*. Hipp. usus hoc vocabulo, &

derivativo κορυζώδης, 3. aph. 20. l. 6. Epid. t. 3. t. 32. & 1. 3. t. 6. Vide Foef. Oecon. p. 349. & supra *Catarrhus*.

Cos, κόσμη, est *lapis in quo cultri, & alia instrumenta secantia, aut pungentia terendo acui solent*. *Cos Medica* vero est *lapis*, in quo *tritura nonnullorum simplicium medicamentorum*, quæ *præparata* in *Officinis* dici solent, fieri solet. Meminit Galen. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 4. Alibi vocavit *cotem oculorum*, ἀκόνη ὀφθαλμικῇ, haud dubie vel quia *lapis* plerumque *cavitatem oculi* repræsentat; vel quia *Collyria lævigari in illo solent*. Galen. lib. 9. S. F. §. de Lapidibus. Dicitur alias *Porphyrites*, *lapis super quem alio lapide versatili fit lævigatio*, aspersa aliqua *aqua destillata* conveniente, ut fiat *instar pultis*. Vide Schroder. lib. 2. cap. 76. *Cotis Naxia* mentionem facit Gal. lib. 9. S. Fac. §. *Ostracites*. *Ceriscula*. Vide *Lydius*.

COSCINOS, κόσκινος, id est *cribrum*. Unde κοσκινίζω, *cerno*, *cribro*. Vide *Cerno*. *Cribrum*.

COSMETICA, κοσμητική, est *pars Medicinæ ministra ad Diæticam, & Pharmaceuticam perti-nens*, quæ *tradit modum per media*, (quæ etiam *Cosmetica* vocantur,) *naturalem servandi*, aut *restituendi pulchritudinem*. Vide *Decoratio*. Hæc quomodo differat a *Commoica*, Vide supra *Commetica*. Quamvis Rols. hanc differentiam non attenderit, sed *Cosmetica* remedia vocaverit etiam *fucos ad album, & rubrum*, Ord. ac Meth. Gen. l. 7. s. 2. c. 12. 13. *Cosmeticum Crollii*, ad *delendas maculas, & tollendam serpiginem*, vide etiam apud *Libav. Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 30*.

COSMETORGES, est *vocabulum a Dolæo effictum*, quo *explicare, & exprimere* voluit *Microcosmetora*, hoc est *animam sensitivam particulariter in cerebri globosa parte sedem suam habentem*, in *furorem actam, & ad iram commotam*, mediante *sanguine nimis effervescente, & scoriis sulphureis referto*, *Encyclopæd. lib. 1. cap. 2. §. 10. pag. 14*. Plura loca, ubi hujus vocabuli fit *mentio*, querantur in *Indice*.

COSMOS, κόσμος, variis gaudet significationibus. 1. denotat *Mundum universum*, quæ acceptio non est hujus loci. Vide *Mundus*. 2. apud *Hippocr.* significat *ordinem, & rerum seriem in genere, tum in specie circa crisin, & dies criticos*. Vide l. 2. de morb. mul. XLII. 13. XLIX. 42. s. 3. progn. t. 7. Hinc & κόσμοι, teste *Erot.* sunt ἀτάκτοι, *bene ordinati, & κοσμηταὶ dicebantur, qui præerant adolescentibus ad moderandos eorum mores*. Foef. Oecon. p. 350. Gorr.

COSMOGRAPHIA, *κοσμογραφία*, est proprie ars, & pars Matheseos, tradens descriptionem, constitutionem Orbis terrarum, & ejusdem partium. Hanc Medico scitu esse necessariam, urget Paracelsus non in eum finem, ut sciat, quales caligas induant incolae diversi, sed quibus morbis diversis infestentur, Defens. 4. Idem ex hypothese illa accepta, quod *Homo* dicatur *parvus Mundus*, duplicem constituit *Cosmographiam*, *Macrocosmi*, & *Microcosmi*, Labyrint. Med. cap. 4. per hanc intelligens partem Physiologicam Medicinæ, & Anatomiam, de morb. Tartar. c. 12. 18. & a libi sæpius.

† **COSSI**, Vermes in lignis cariosis. Heresbach. l. 2. de re rustica.

COSSUM, Paracelso dicitur exulceratio circa nares gravior, proveniens, ex mente illius, ex sulphure albo, & sale scisso Martiali, lib. de apostem. ulceribus, cap. 39. Aliquando etiam participat de malignitate Gallica, seu Venerea, lib. de ulcer. Gall. aliisque affectibus, lib. 3. cap. 5. Jungatur Marcell. Cuman. Obser. 84. apud J. H. Velsch. in Syllog. Curat. & Observ. Medicin. Cent. I. p. 81. *Coss.* etiam Italis, vel *Cox.* vocari Varos, & similes tumores parvos, & duros in faciei cute obortos, scribit Forest. lib. 5. Obs. Chirurg. Obs. 7.

COSSUS, *Σελψ*, *τερηδών*, est nomen vermculi e lignis nati, præsertim e robore, & quartum genus *teredinis*, cujus descriptionem, & usum medicum vide apud Ul. Aldrovand. lib. 6. de Insect. cap. 5. Legitur & aliquando in plural. *Cosses*, Ibid. Imprius vero farina illa *Teredinum* hodieque notissima est, & familiaris mulierculis nostris in exiccandis excoriationibus infantum. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 117.

* **COSTA**, *πλάρα*, & *πλάρον*, indifferenter sumitur. Quid significet, jam notum est. *Costæ* sunt ossa pectoris, quæ a collo toto ad illa usque ex anteriore parte ad utrumque latus protenduntur. Galen. lib. Introd. cap. 10. & 3. de artic. t. 37. Dividuntur in *legitimas*, & *spurias*. Utrarumque descriptionem prolixiorē pete sis ex Anatomicis veteribus, & recentioribus, & inter hos e Barthol. libell. 4. Anatom. cap. 17. *Costa extrema* est, non parva illa revera spuria, quæ ab illis discedit, & carnosæ parti diaphragmatis obducta est, sed ipsi proxima, cui manifestæ jam membrana tenuis intus subtenditur, continuata cum ea, quæ omnes costas subcingit, & alias *Pleura* vocatur. Galen. lib. 5. Anatom. adm. c. 3. fin. *Costa sartoria*, vocatur vulgo da gischbein, atque firmamentum Ceti manillæ fere osseum,

quo utuntur sartores ad firmanda vestimenta, præsertim in sexu foeminino. Usus in Medicina est largior, dum præbet largam mucaginem; & meminit illius Dan. Ludov. Dissert. I. Pharm. p. 314.

COTARONIUM, terminus est Paracelsicus, significans *liquorem*, in quem, veluti principium materiale, resolvi possunt corpora naturalia, quin & ipsa Elementa. Respondere videtur *Mercurio*, tr. Labyrint. Med. c. 3.

COTHON, *κώθων*, fuit poculi fictilis genus ampli, & capacis, quo se computando invitabant, quæ computandi ratio per verbum *κωθονίζεσθαι*, & *κωθονίσαι*, & substantivum *κωθονισμός* exprimebatur. Foef. Oecon. pag. 366. Forest. lib. 9. Obs. 28. in Schol. Casp. Hofm. in Gal. de U. P. n. 222. Apud Hippocr. vero in Epistola ad Cratevam, n. 23. significat *vas fictile*, in quo flores, folia, aut radices conduntur. Ita & Galen. vasculum fictile ad urendam cadmiam, *κώθων κρομμύων* vocavit, l. 4. de C. M. S. L. c. 6.

† **COTYLA SANGUINIS**, apud Gal. constat unciis duodecim circiter. Petrus Salius de Affectibus partic. 22.

COTIS, *κοτίς*, Hippocrati *Occiput*, & posteriorem capitis partem significat, lib. 2. de morb. XII. 43. & XX. 3. Vide Foef. pag. 350.

COTTABISMUS, *κοτταβισμός*, remedii nomen, cujus mentio fit a P. Aegineta in curatione *Cachexiæ*, lib. 3. cap. 47. Quale vero fuerit, non est facile dictu. Potest intelligi eo nomine *aquæ supersusio*, eo fere modo, quo veteres Athenienses in illo conviviali ludo, qui *κότταβος* dicebatur, facere solebant, ut Athenæus, & Svida scriptis suis prodiderunt. Potest & simpliciter accipi de *ablutione*, *deterfioneque* per *spongiam facta*, auctore Phavorino, qui in Lexico suo *κοτταβίζειν* per *δοποπογγίζειν* interpretatur. Hæc Goræus. Alii per *vomitum* explicant. Vide Henr. Stephan. Thesaur. Græc. in Indic. voc. *Κότταβος*.

COTURNIX, *χοινίον*, *ὄρνις*, *ὄρνυκη*, est nomen avis nulli non genti notæ, loca campestris amantis, inque segetibus mox maturis latitantis, & pulveri, cœnove sese obvolvantis, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 13. Ornith. cap. 22. Creditur innoxie helleboro vesci, Gal. lib. 2. de A. F. cap. 6. & hoc fieri propter convenientiam temperamentorum, l. 3. de Temper. cap. 4. & multos ex esu *coturnicum* distentionibus hypochondriorum correptos notavit idem, 5. in 6. Epid. t. 35. Jung. Schrod. lib. 5. cl. 2. n. 52.

* **COTYLE**, κοτύλη, *Cotyla*, *Coryledon*, idem quod *Acetabulum*. Vide supra suo loco.

COTYLIS, κοτύλις, h. e. *concauitas coxae*, vel *coxendicis*. Hipp. de off. nat. quamvis alii legant κοτύλη, Gorr.

COURAP, apud Indos in genere omnem *scabiem* significat. Κατ' ἐξοχὴν vero illam *Herpetis*, vel *Impetiginis* speciem molestissimam dictis populis *Endemicam*, quæ ut plurimum alias, faciem, pectus, inguina, imo aliquando totum corpus occupat, cum pruritu intolerabili, adeo ut ægri dies noctesque manus abstinere a scalpendo nequeant, sed statim istam voluptatem, quam ex unguium attritu homines sentiunt, acerba pœnitentia sequitur, ingens nempe dolor in crudis, & cuticula detectis partibus, quas ungues apernerunt, dum mordicans, ac nitrosus iste humor peccans partes nervosas vellicat, & inde interualla, vel indusia sine crustarum laceratione avelli nequeunt. Hujus causa consistit in ferro acerrimo, & corrosivo. Vide plura ap. Jacob. Bontium, Meth. Med. morb. Indiæ Or. c. 17.

* **COXA**, *Coxendix*, *Ischion*, ἰσχίον, Parac. passim *Schia*, magnum femoris ossis caput est, cujus cavitas *Acetabulum*, κοτύλη, vel κοτύληδὼν vocatur. Galen. lib. 2. de fract. t. 70. unde affectus articularis illius ossis *Ischias*, & *Coxendix* appellatur. Inde *Ischiadici*, & *Coxarii*, i. e. *Coxæ* morbo laborantes, l. 7. de C. M. P. G. c. 16. *Ischion*, ἰσχίον, etiam aliquando significat ligamentum ipsum, quo femur *Coxendicis acetabulo* colligatur; interdum vero ipsum articulum. Sed & *Ischia*, ἰσχία, dicuntur a quibusdam partes carnosæ ex utroque sacri ossis latere, quæ & σκαφία Græcis, a Latinis *Clunes* appellantur. Os autem *Coxendicis* est apophysis ossis sacri, ad *Coxendicis acetabulum* undique pertinens. Os enim sacrum, quæ parte femoris caput ei inseritur, *Ischion* vocatum est. Hæc Castellus. Enimvero videtur Os sacrum cum osse innominato confudisse; siquidem Os *Ischium* est pars Ossis innominati, non sacri, quod inter duo innominata interjacet cum vertebriis dorsi contiguum. Videantur *Anatomici*, in specie Barthol. libell. 4. de ossib. c. 15. & 16.

CRABATUS, κράβητος, vel κράββατος, Latine alias *Grabatus*, idem quod κλίνη, lectus. Vide *Cline*, *Lectus*. Duos κράββατους pro puerpera requiri, unum duriores, si in sella mulier parere nequit, alterum molliorem post partum, legitur apud Moschion. de morb. mul. cap. 48.

CRABRO, σφῆξ, est insecti vespis similis, sed

majoris nomen, cujus ictus potius inter causas morbificas, quam alius quidam usus inter remedia referri debet. Descriptionem vide ap. Aldr. l. de Insect. c. 7.

CRABE, κράδη, *ramum ficulneum* significat; Hipp. de superfoet. XXI. 5.

CRAPALE, κραπάλη, *Crapula*, significat omnem capitis noxam, quæ ex vino, vel alio potu generoso largius sumto fit. Hippoc. 5. aphor. 5. Galen. in comm. h. l. πρὸς τὸ κάρυνον πάλιν, a caput percellere. Qui differentiam inter *Crapulam*, & *Ebrietatem* fingunt, λογομαχῶσι, Foel. pag. 353. Dieter. num. 475. Inter causas vitam abbreviantes rectissime quoque *Crapulam* retulit Helmont. Tract. Mortis Occasiones; si scilicet vel frequentior fuerit, vel potus noxius. *Crapulam* privationis intellectus causam statuit Paracel. Tract. 1. de morb. ament. cap. 4. & hydropis tr. h. t. Quæ *Ebrietati*, vel *Crapulæ* resistunt remedia, dicuntur ἀκραίπληκ, ἀμείδυσκ, Diet. d. l. Inter quæ refert Dioscorides *Crocum*, l. 1. cap. 35.

CRÆNO, κράνω, duplicem habet significationem apud Hipp. Vel enim significat *desino*, ad finem pertingo, l. 3. de art. t. 33. vel denotat *perficio*, effectum reddo, l. de Virg. morb. II. 28. Foel. Oec. p. 353.

CRAMA, κράμα, *vinum dilutum*, & aqua temperatum significat. Celsus *dilutam potionem* vocat. Gorr.

CRAMBION, κράμβιον, decoctum *crambes*, vel *brassicæ* denotat, Hipp. l. 2. de morb. mulier. XIV. 12.

CRAMPUS, idem quod *spasmus statulentus*. Helmont. de Lithias. cap. 9. n. 135. Vide *Convulsio*.

* **CRANIUM**, κράνιον, quasi *parva Galea*, *calva*, *calvaria*, est os capitis crassum, rarum, rotundum, ossibus septem (alii plura numerant) compactum, futurisque veris tribus, Coronali, Lambdoide, & Sagittali distinctum, Cerebrum contingens, atque utramque meningem contingens, quod quasi κράνιον, id est *Galea*, cerebro adiaceat, sic dictum. Gal. l. 8. de U. P. c. 9. Accuratiorem descriptionem videre licet ap. *Anatomicos* recentiores, præsertim Barthol. libell. 4. Anat. c. 4. 5. & 9. T. Vvilli. Anat. Cerebri cap. 4. De usu *Cranii* Medico videatur Schr. l. 5. cl. 1. n. 23. inter partes corporis demortui quinta, Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. p. 675. seqq. Adde & Rhodium ad Scrib. L. n. 16.

CRANOCOLAPTES, κρανοκόλῳπτης, epitheton *Cranei* cujusdam, qui quartum genus constituit, ap. Aet. l. 13. c. 18. sublongi, viridis, stimulumque sub collo habentis, atque siquem irruat, loca circa caput

caput petentis . Junge Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. & Ul. Aldr. l. 5. de Insect. c. 12.

CRANTER, κρητήρ, a κραίνω, perficio, epitheton dentium malorum, qui omnium novissimi nascuntur. Idem quoque σωφρονισῆρες, ὀψίγονοι, sero nati appellantur, vulgo etiam *dentes sapientiae*, quod eo tempore nascuntur, quo homo incipit sapere, videlicet ut plurimum ab anno 18. ad 26. Gor. p. 245.

† CRAPULA, Plin. l. 16. c. 11. Resina lota, non sœx resinæ, ut quidam volunt. Marsilius Cagnatis Var. obs. l. 2. c. 1.

CRAPULA. Vide Crapale.

* CRASIS, κρᾶσις, *mixturam* in genere, usitatus vero *temperiem*, *temperamentum* apud Medicos significat. Quid vero proprie sit, non omnes accurate exposuerunt. Vulgares *Complexionem* vocant. Galenus prolixos de *Temperamentis* libros conscripsit. Verum multa ἀλλότρια inseruit. Generalior de *Temperamento* doctrina spectat ad Physicum. In foro Medico accipitur de *Temperamento vitali*, & actuali, quod quidem *Elementare* non excludit, sed subjective includit; estque nihil aliud, quam species, vel differentia essentialis sanitatis prima, seu facultas corporis humani, ejusque partium, functiones suas obeundi, proveniens a caloris vitalis in, & cum sanguine debita facta appropriatione, & continuatione. Plura vide in nostris Dogmat. Gener. Med. Part. 1. cap. 3. Huic respondet quoque *Facultas Medicamentorum*, quæ etiam nihil aliud est, quam *Temperamentum actuale* specificum, dependens a vitali principio essentiali, portiones Elementares informante, & exaltante. Ubi tamen notetur, effectum aliquando a *Temperamento Elementari* etiam provenire, qua tali, id quod per accidens fieri dicendum: v. g. quando Aloe, aut Rhabarb. siccant, & adstringunt. Hoc non tam a *Temperamento vitali*, & essentiali dependet, cujus virtute potus fermentationem augent, fundunt, liquant, quam a *Temperie* portionum terrearum, siccarum, quibus scatent, destructo, aut oppresso vitali *Temperamento*. Vide etiam Dogm. Med. Gen. P. 6. c. 2.

CRASSENNA, terminus Paracelsicus, significans portiones salinas, putrefactivas, & corrosivas, faciens ulcera, tumores diversæ formæ, libell. Theorico de ulc. c. 6.

* CRASSITIES, *Crassitudo*, *Crassus*, πάχος, παχύσμος, παχύτης, παχύς, est nomen notissimæ significationis. De his vocabulis vide Diet. num. 662. seqq. Linden. Exerc. X. §. 184. Attribuitur vero in Medicina diversis rebus, v. g. 1. Moli corporis, *Corpulentia*. Vide *Corpulentia*. 2. Membranis, ita membrana exte-

rior, & prima cerebrum investiens, quæ vulgo *Dura mater* vocatur, dicitur *Crassa meninx*, Galen. lib. 9. de admin. Anatom. cap. 1. παχὴς μῆνιγξ, ἢ σκληρά. 3. *Venis*, 1. de artic. § 3. φλέψ παχὴς. 4. *Pulsui*, estque *pulsus crassus*, qui & *turgidus* appellatur, & coincidit cum magno. Galen. lib. 1. de diff. puls. cap. 5. παχύς, ἢ ἄδρὺς, cui opponitur λεπὸς, ἢ ἰσχνός, tenuis, vel gracilis. 5. *Medicamentis*, quæ alias dicuntur *crassarum partium*, παχυμῆ, quæ non facile in tennes partes dissolvi possunt, quibus opponuntur & λεπτομῆ, *tenia*, sive tenuium partium. Gal. l. 1. de S. M. F. c. 3. & alibi. *Crassum emplastrum*, i. e. spissum, Scrib. L. num. 205. *Crasse* obtinere, n. 46. 228.

CRATEO, κρητέω, verbum hoc significat ap. Hippoc. vinco, supero, conicineo, & passivum κρητέομαι, vinci, superari, §. aphor. 45. l. 7. Epid. V. 22. l. 6. sect. 5. t. 37. Unde & κρητημένοι dicuntur deplorati, ægri, & a morbo victi, quibus deneganda medicina, lib. de art. IV. 6. quamvis etiam de alvo adstricta accipiat, teste Lind. Ex. IV. §. 99. Jung. Foef. pag. 353. Diet. n. 477.

CRATER, κρητήρ, communiter poculum amplius significat. Rulandus vero *Craterem* descripsit per abenum, quod inferius amplius, superius vero angustius est. Diminutivum est *Craterium*, κρητήριον. Foef. p. 353.

CRATERAUCHEN, κρητῆραυχον, ἢ κρηταυχον, hominem valida cervico præditum, robustum significat. Hippoc. 6. Epidem. f. 1. t. 3. Galen. in comm.

CRATICULA, ἐχάελον, φρύγετον, est instrumentum ex bacillis ferreis quadratis, & digitalis crassitudinis juxta se in acutum ita positum, ut semidigitale spatium intersit, factum focus conficiendis, carbonibus sustentandis, & cineribus dimittendis inserviens. Rul. & Johnf. Meminit ejus Vvillis tr. An. Brut. P. II. c. 9. pro foco sicco parando in paralyti.

CRATOS, κράτος, proprie *robur*, vim, & potentiam significat. Ita & κρητυσμός, *robur*, *firmitudinem ætatis* florentis, viresque denotat, apud Hippoc. 6. Epid. f. 8. t. 29. a verbo κρητύωμαι, *roborari*, firmari, solidescere, quo usus Hippoc. de ossibus coalescentibus post fracturam, l. de fract. t. 41. & l. 2. t. 6. Improprie etiam a nonnullis κράτος pars ea manus, quæ sub digitis est, & quidem interior magis, quam exterior, quia in interioribus totam Naturæ potentiam apprehendendi, & continendi posuit, dicitur. Gor. in def. p. 245. Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 85.

CRATYSMOS, *Cratynome*, κρητυσμός, κρητύωμαι, *robur*. Vide *Cratos*.

CRAUROS, κραιῖρος, i. e. *friabilis*. Dicitur & θραύσις, & θραύσιος, & ψαθύριος, & accipitur de omni eo, quod nec lentoris, nec pinguedinis quicquam habet. Gor. d. l. & Lind. S. M. Ex V. §. 41.

CREATIO, *Creatura*, *Creator*, κτίσις, κτίσ-
μα, κτίσις, ἢ κτίζων, δημιουργία, δημιουργός.
Horum vocabulorum propria, & stricta signifi-
catio non est huius loci, quatenus scilicet per
Creationem intelligitur ortus rerum naturalium
ex nihilo primævus, a Divina Omnipotentia,
& liberrima voluntate dependens. Vide Schr.
lib. 1. cap. 4. Quod si vero in latiore signifi-
catione accipiat pro omni affectione naturali,
& opere, contradistinctis artificialibus, coinci-
dit fere cum *Generatione*: & in hoc sensu Ga-
len. *Naturam* vocat δημιουργόν, quod Interpre-
tes exprefferunt per *Creatorem*. Et illius sum-
mam sapientiam in *Creatione* corporum natu-
ralium, præsertim vero nostra aliquoties depræ-
dicavit, in l. 1. de U. P. c. 18. lib. 9. de Hipp. &
Plat. decret. c. 8. & 9. & passim alibi. Verum
& hæc significatio potius Physica, quam Medi-
ca dicenda. In hac latiori acceptione quoque
verbo κτίζων, aut κτίσεως usus est Hipp. 3. de
art. t. 41.

* **CREBER**, πυκνός, πυκνός, *frequens*, cu-
jus interveniens quietis tempus est breve.
Galen. de pulsib. ad tyr. cap. 4. Dicitur de re-
spiratione πυκνὸν πνεῦμα, *crebra spiratio*. Et
fœmina apud Hippoc. lib. 6. Epidem. sect. 4.
tr. 4. πυκνοπνέουσα fuisse legitur; de pulsu,
Galen. d. l. & lib. 2. de dignosc. puls. cap. 1.
alibique de morbis, v. g. *Crebra* febris, πυ-
κνὸν πῦρ, lib. 2. de morb. mul. XIV. 4. quamvis
fortassis rectius per *densum* vertatur. *Crebra*
fluxio, πυκνὴ ροή, de glandul. IX. 19. Quod
vero Galen. d. l. de dignosc. puls. differentiam
aliquam inter celeritatem, & *crebritatem* vult
omnibus viribus comminisci, non videtur ne-
cessarium, sed mera inanis λεπτολογία. Alias
Græcum πυκνός aliquando & *densum*, &
durum denotat: v. g. alvi *durientis*, πυκνότης
κοιλίης, 6. Epid. f. 3. t. 1. venæ *condensata*, in-
durata, φλέβες πυκνωθεῖσαι, de salub. diet. t.
27. & carne *densa* præditi vocantur πυκνέσασ-
κοι, Ibid.

CREDO, πισδῶ, *fidem adhibeo*, *fido*. Ver-
bum notissimum. Usus est Hipp. 2. aph. 27. Vid.
Diet. n. 683. In genere quoque recte dixit Gal.
quod id, quod quisque maxime cupit, etiam
facillime credat, de præc. ad posthum. c. 10.
Vix credendi effectus simplicium laudantur a
Scrib. L. n. 19.

CREGYON, κρήγυν, *bonum*, *acceptum*, si-
gnificat idem quod ἀγαθόν. Usus Hipp. Coac.
t. 30.

CREMASIS, *Cremaismus*, κρέμασις, κρέμασ-
μός, *suspensio*, *appensio*. Legitur apud Hipp.
4. de artic. t. 52. 60. sect. 3. de artic. t. 56. De-
scendit a verbo κρεμάσαι, *suspendere*, quo et-
iam sæpe usus Hippocrat. 1. de artic. t. 14.
sect. 4. t. 43. 44. 64. &c. Foef. Oecon. pag. 353.
seqq.

* **CREMASTERES**, κρεμαστήρες, dicuntur mus-
culi duo, utrinque scil. unus, a quibus testes
sursum trahuntur. Eorum uterque gracilis, &
longus, & cum valis spermaticis a musculis
hypogastrii descendit ad ipsos testes, eos re-
levans. Contrariis carent musculis, qui con-
trarium motum efficiant. Nullus enim est, qui
testes ad inferiora revellat, quod satis sua gra-
vitate ima petant, ægris præsertim, & seni-
bus. Hæc Castellus. De his musculis vid. &
Barthol. l. 1. Anat. c. 22. p. 214. Similia duo cor-
pora musculosa etiam utero adesse, quæ κρεμα-
τήρες dici possint, existimat Gal. l. 14. de U. P.
cap. 11. fin. & l. 2. de semin. c. 5. C. Hofm. in
comm. n. 1038. *Cremaisteres* quoque denotant
petiolos, vel pedes uvarum, teste Lind. Ex. X.
§. 192.

CREMER, nomen morbi Hungarici fere En-
demii, quando nauseam ex cibo vario inordi-
nate sumpto, vel a potu nimio contrahunt,
& statim alio ulnam manus in parte domestica
fortiter fricant, hancque partem sibi dolere di-
cunt. Post usum alicujus Aquæ cordialis statim
evanescit. Ephem. Nat. Cur. Tom. vel Ann. II.
Obs. 28.

CREMNOS, κρημνός, duo significat apud Hip-
pocr. 1. *Labra pudendi muliebris*, & emin-
tias, sive alas, l. de loc. in homin. ed. Foef.
p. 423. vel lib. 2. de morb. mul. lib. 3. 5. juxta
Linden. 2. significat *labra ulcerum*, d. l. de Loc.
in hom. XLI. 2. edit. Linden. Jung. Foef. Oec. p.
354.

CREMOR, χυμός, item χυμός. Vide Chy-
lus, Chymus. Est enim *Cremer*, idem quod
Chymus. Galen. lib. 3. de nat. fac. cap. 4. *Cre-
mor ptisanæ*, χυλὸς πικράτης, est, ubi a deco-
ctione quis Ptisanam colaverit, deinde cre-
morem a decocti parte aquosa separaverit,
cap. 1. de R. V. l. A. t. 26. In Pharmaceuti-
cis quoque, & Chymicis vocabulum hoc fre-
quenti in usu est, ubi tamen notat potius for-
mam siccam pulveris. Ita notus est *Cremer*
Tartari, in Dispensatoriis, & apud Schrod.
lib. 4. clav. 2. num. 408. *Cremer* Crystalli, lib. 3.
cap. 8. num. 8. *Cremer* Silicis, d. l. n. 18. Talci,
num. 20. Saturni, l. 3. cap. 14. *Cremer*, vel Lac
Sulphuris, Libav. Alchym. Pharm. c. 36. Schr.
l. 3. c. 28.

CREPATURA, Paracelso dicitur *Hernia intesti-
nalis*. Prælect. Chr. in fin.

CREPIDO, ἀμβη, ἀμβώη. Vide *Ambo*, *Ambo*.

CREPINUM, Paracelso idem, quod *Tartarus*. *Crepinum introversum*, id est *Tartarus correctus*, l. 3. de morb. Gallico, cap. 30. Imo in l. 1. de orig. & generat. luis Veneræ hunc affectum *Crepinum* dicendum esse, a modo curandi statuit.

CREPITATIO. Vide *Decrepitatio*.

CREPITUS, φύσα, φύση, πέρθσις, περδή, *statum* per anum emissum cum sono significat. Siquidem alii sunt silentes, & sine strepitu, φύσαι σιγάδες. *Crepitus* vero vocantur φύσαι ὁσώδες, ἢ ὡν βρόμω, Hippo. 1. Epidem. sect. 3. t. 1. & 4. Epidem. XX. 13. lib. 1. prognost. sect. 2. t. 24. Generatio horum ex natura, & doctrina flatuum petenda. Esse a Sulphure immundo, & ardere, vel accendi posse, ridicule statuit Paracels. lib. 1. de Tart. t. 2. cap. 2. in not. *Crepitus lupi* est species fungi, Chirurgorum orbicularis vulgo *Bovista* dicti; adversus hæmorrhagias celebratissimi. Sch. lib. 4. clav. 2. num. 411. In specie *Crepitus ossium* vocatur Symptoma quoddam scorbuticum, rarius tamen superveniens, quando ossium capita ex membri, vel corporis quovis motu etiam leviori strepitum edunt ingentem, quasi nuda essent. Villis de Scrob. c. 9. *Crepitus tendinis* vocatur sonus tendinis in manu siti, cum digito premitur, a Joh. Muys Pr. Chir. Rat. Dec. 2. Obs. 5.

CREPUSCULUM, ἑσπέρα, ὀψιὴ ἄρα, est tempus vespere post Solis occasum, sic fortasse appellatum, quod res incertæ creperæ dicantur. Id quoque tempus noctis, an diei sit, incertum est. Lind. S. M. Ex. XVI. §. 221. seqq.

CRESCITIVA VIRTUS, dicitur species *Vegetativa*, aut *Nutritiva facultatis*, quæ in totius corporis diametris addit secundum proportionalitatem naturalem, quatenus ipsum ad finem augmenti perducatur per illud, quod ipsum ex nutriente ingreditur. Avic. t. 1. fen. 1. doct. 6. c. 1. Vocatur alias *Augmentativa Virtus*.

CRESCO, αὐξάνομαι, αὐξομαι, idem quod *Augeor*, incrementum capio. Vide *Auctio*. Quid per *Philosophiam Crescentium*, & *Fontium* intelligat Parac. legatur in *Labyrinth. Medic.* cap. 11.

CRESERA, κρησέρα; *Cribrum pollinarium* significat, quo farina expurgatur, & cribratur. Vocatur & ἀλαφρότης Polluci, l. 6. c. 11. Legitur & κρησέρα, l. 2. de morb. mul. XI. 32. Vide *Foef. Oec.* p. 354. 355.

† CRESSION, Nasturtium. Cod. hist. Plant. pempt.

CRETA CIMOLIA, ab insula Cimolia. Joann. Ruellius in *Nomenclatura rei Veterinariæ*.

CRETA, vel denotat insulam, patriam Andromachi, ἀρήτη dictam; unde κρης, *Cretensis* dicitur. Galen. lib. de Theriac. ad Pison. c. 1. quæ significatio non est hujus loci. Vel significat *Terræ* speciem notissimam, γλῶ κρηπάλω, candidam, quamvis Renodæus & virescentem, & nigricantem faciat, quæ tamen non sunt in usu. An Græce κρηπάλω γῆ dicenda? Vide *Cimolia*. De *Cretæ* vulgaris usu vid. Schr. lib. 3. c. 2. num. 3. De speciebus *Cretæ*, sive *Creticæ* terræ legatur & *Mercurial.* l. 3. Var. Lect. cap. 21. Ruland. & Johnson. seqq. differentias fecerunt: 1. *Creta* argentaria, in qua micæ argenteæ internitent: 2. rara, mollis: 3. dura: 4. lutea mollis *Vvaldenburgica*, quæ facillime lineas ducit: 5. tophacea: 6. in cinereo violacea dura: 7. cærulea, quæ effoditur in Thuringia prope oppidum Mogellam: quæ fabri in pingendis parietibus utuntur: 8. viridis dura: 9. subviridis: 10. nigra mollis: 11. nigra mollis, argenteis maculis nitens: 12. nigra dura: 13. fabrilis candida, ex qua Cataloni ad matronam parietes, & muros extruunt. Unde etiam Argieræ portus extructus dicitur. Ex tot speciebus colligere est, vocab. *Creta* generaliter accipi pro *Terra medicata*, & *bolari*: quam suspicionem confirmat Scribon. Larg. qui *Terram Samiam* aliquoties *Cretam* vocavit, num. 83. 86. 112. 189. Vide *Lexic. Scrib. Rhodii* pag. 368. *Creta sutoria*. Vide *Melanteria*. Præter usum medicamentosum *Cretæ*, de quo apud Schroder. d. 1. Mynsicht. *Armament. Medico-Chymic.* sect. 8. in fin. de *Morsulis diacretæ*, hodieque abusus *Cretæ* *Zythepsis* nostris est familiarissimus, quando cerevisiam tempore æstivo acedentem magna copia *Cretæ* vulgaris injecta emendare conatur, non sine dispendio sanitatis, quia redditur *Calcaria*, & acris alkalizata. Paracels. lib. 1. de Tart. Tr. 5. cap. 2. in explic. Quid? quod haud raro portionibus impuris scatere soleat *Creta*. Nihilo tamen minus cogimur sanitatis jacturam facere, & pati, pro lubitu illorum cerevisiæ coctorum, quando alio potus genere destituimur.

CRETUS, i. e. *Cribratus*, a *Cerno*, idem quod *Cribo*. Scrib. L. n. 70. 115. 122.

CRIBRATIO, Gr. dici posset κρητισμός, est species secretionis, qua solidiora in minores particulas redacta, aut etiam pulposa per cribrum trahuntur, ad separandum tenuiora a crassioribus. Du. D. Bohn. *Dissert. Chym. Phys.* XV. §. 2.

CRIBATORIUM *Cribrum*, κρητινόν κρησέρα, quid proprie sit, in vulgus notum est. Dicitur & quandoque *Colum*. ἡθμός. Pertinet ad instrumenta etiam *Dietetica*, *Pharmaceutica*, & *Chi-*

Chirurgica : Unde rectissime vocavit Galen. lib. 6. de C. M. S. L. cap. 2. *Cribrum Medicum*, *κοσκῖνον ἰατρικόν*. Actio ipsa dicitur *Cribrare*, *Percribrare*, *Cernere*. Vid. Lex. Scribon. Rhodii pag. 368. ejusdemque notas ad d. auth. n. 61. 75. Per translationem etiam *Cribrum* in Anatomicis usurpatur, v. g. *Os Ethmoides*, sive *Cribriforme*, *Cribrosum*, ad radicem nasi occurrens, cujus descriptionem vide apud Barth. libell. 4. cap. 8. & *Cribrum Renum*, quod a veteribus fictum esse, idem l. 1. Anatom. cap. 17.

CRICOARYTANOIDEI, dicuntur duo Musculi laryngem aperientes, de quibus legatur Barth. lib. 2. Anat. c. 11. p. 442.

* **CRICOIDES**, *κρικειδής*, epitheton Cartilaginis ad Laryngem pertinentis, ita dicta, quia annuli figuram imitatur, *Κρίκος* enim annulum, & circulum significat, uti constat ex Hippocr. libell. de Anatom. lib. 3. in Mochlie. XXV. 5. Dicitur & a quibusdam *Cymbularis*, *Coopertoria*, Castell. Cartilaginis descriptionem vide apud Barthol. Anatom. lib. 2. cap. 11. Aquapendens vocat *Innominatam*, cum tamen a Galeno, & Oribasio *Cricoides* jam appellata fuerit, Tract. de Larynge vocis organo part. 1. & 3. c. 5.

CRICOTHYROIDES, vocantur musculi, qui iudice Barth. rectius dicerentur *Thyrocricoides*. d. l. p. 439.

† **CRIDONES**, Vermiculi intercutanei, Host. epit. med. 6. 5.

CRITERA, linsens fasculis, Aret. lib. 1. cap. 7.

* **CRIMNON**, *κρίμνον*, dicitur farina crassior, castrata negligentius molita, & saltem per cribrum laxiora habens foramina trajecta. Dioscor. lib. 2. cap. 112. Galen. lib. 7. de S. F. 5. hoc tit. Meminit & aliquoties huius vocabuli Hippocrat. de potu agens, in quo farina crassior macerata fuit, lib. 2. de morb. XIV. 15. XXIX. 21. & saepius alibi. Aliquando vero usus est foeminino *κρίμνη*, etiam *polentam* crassiorem indicans, v. g. lib. de natur. mul. XXIX. 53. quamvis Linden. *κρίμνον* retineat. Derivatium etiam *κρίμνιδής*, *polentarius*, *farinaceus*, de sedimentis urinae crassioribus furfuraceis saepe usurpavit, 7. aph. 21. Prog. d. l. Coac. t. 263. 588. cruditatum excrementiarum, & corruptarum copiam in massa sanguinea indicantes. Jung. Boesl. Oec. p. 355. seqq. Diet. n. 478.

CRINALE, vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum, Ophthalmicum, cujus figuram cum usu exhibet Scult. Arm. Chir. P. I. Tab. IV. fig. 1. & Tab. XXXI. fig. 5.

CRINATUM, *κρινάτον*, epitheton *suffimenti*,

vel *Thymiamatis*, apud P. Aegin. l. 7. c. 12. h. e. *liliaceum*, a *κρίνον*, *lilium*.

CRINIS, *τέχης*, sing. *ῥέξ*, *Pilus*, quid significet satis constat. Sunt vero *Pili* partes corporis secundariae tenues, longae, siccae, ex cute erumpentes, a succi cujusdam pene excrementitio-nutritii sulphureo-salini crudi praesertim copia obortae. Variant autem ratione coloris propter variam sanguinis, succi nutritii constitutionem, & temperiem. Qui *Crinibus*, vel *Pilis* abundant, *pilosi*, *hirti*, *hirsuti*, *δαρῆς* vocantur, qui vero carent iis in locis, in quibus esse deberent, praesertim in capite, *Calvi* appellantur. *Pilos* quoque non carere medicamentosa virtute, vide apud Schrod. lib. 5. clav. 2. num. 23. Locus ubi *Pili* abundant, praesertim in capite, dicitur *Capillitium*, *τέχισμα*, *τέχισμα*. Gorr. in def. Signaturam *Crinium*, esse valde fallacem, recte iudicavit Parac. l. 9. de nat. rer.

CRINITUS, a, *um*, *κρινένεμος*, dicitur de plantis, quarum radices multis fibrillis, vel capillamentis ad latera dispersis per terram diffunduntur, instar pedum canerorum, apud Theoph. saepe. Vide Keuth. not. ad Seren. p. 148.

CRINOMENOS, *κρινόμενος*, id quod *iudicatur*. Vide *Crisis*.

CRINOMYRON, *κρινόμερον*, Unguentum *Liliaceum*, quod & *Aegyptium album*, & *Susinum* vocabatur, significat. Constabat lilio, & quibusdam aromatis. Gorr. p. 246.

CRINONES, vocantur nonnullis Practicis *Vermiculi cutanei*, qui & *Draconculi* aliis dicuntur, summum pruritus sub cuticula excitantes, & atrophiam, sive maciem corpori inferentes, haud dubie a succo nutritio vitioso, & coagulato provenientes, quorum capitula cineritii coloris e cute erumpunt, si inunctio facta fuit prius linimento ex farina triticea, & melle parato, hinc vel novacula abraduntur, vel crusta panis. Tim. a Guldenkleel. 5. cas. 23. Vide *Dracontion*.

CRIOGENES, *κριογής*, epitheton *Trochiscorum* ad expurgandum ulcera sordida, apud P. Aegin. l. 7. c. 12.

CRIMYXOS, *κρίμυξος*, vocatur proprie *mucosus in naribus abundans*, instar arietis. Tropice usurpatur de hominibus stupidis, & vacui cerebri. Gal. l. 6. Meth. Med. c. 3. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 1025.

* **CRISIMOS**, *Criticus*, *κρίσιμος*, *κρίσιμος*, vel de morbis, qui *iudicantur*, vel de diebus, in quibus *iudicari* solent, accipitur, apud Hipp. Gal. l. de dieb. judic. c. 3. & 3. progn. t. 1. Vide Diet. num. 4. 2. Foesl. p. 359. Frequentior tamen est posterior acceptio. Signa quoque *Crisima* fulsissime.

me reperies apud Gal. 1. aph. 12. & 1. 1. de cris. c. 3. 7. 8. & 14. l. 3. c. 4.

* CRISIS, κρίσις, *Judicium*, *Judicatio*. Quam certum vero, & expeditum est, vocabulum hoc frequentissime usurpatum in Medicina non denotare *Judicium* forense, vel *judicationem*; tam intricatum, multisque difficultatibus adhuc implicitum est, quid Hippocr. Gal. & alii veteres, recentioresque Medici per *Crisin* intellexerint, aut potius quænam sit hujus vocabuli genuina significatio; interdum enim *Crisis* dicitur subita morbi in melius, pejusve ad vitam, aut mortem mutatio: interdum ea, quæ antecedit *judicium*, humorum agitatio: Interdum integra totius morbi solutio: Interdum illa tantum morbi solutio, quæ ad bonum fit, nomine *Criseos* venit. Gal. lib. 1. de cris. c. 1. Quæ varietas sententiarum oborta esse videtur a neglecta consideratione comparationis inter *Judicium* Forense, & *Judicium* Medicum; quæ si probe attendatur, res mihi videtur expeditu faciliior, quænam significatio adæquata sit dicenda. Nimirum quemadmodum ad *Judicium* Forense ad minimum tria necessario requiruntur, *Judex*, *Reus*, & *Testimonia*: ita quoque in *Crisi* Medica res sese habere debet. Reo respondere *Ægrum*, nullum est dubium. Testibus, vel Testimoniis comparari posse attributa varia causarum, & subjecti probe examinata, & considerata, hoc etiam nemo facile inficias ibit. Quæritur saltem de *Judice* Medico, quis constitui debeat, ac possit? Sane *Æger*, vel *Morbus* non potest simul *Judicis*, & *Rei* partes sustinere. Ergo vel *Natura*, i. e. vigor flammæ, & temperamenti vitalis adhuc in *ægro* superstes, vel *Medicus* *Judicis* vices subire debent. Quia vero Medici opera saltem ministerialis est respectu naturæ, quæ dicitur ab Hipp. morborum medicatrix; igitur satis est, Naturæ *Judicis* Medici officium attribuisse. Quibus ita positis, facile quilibet rem hanc antea intricatam penitus considerans, neque quamvis mutationem ad vitam, vel mortem, in melius, vel deterius, recte dici *Crisin* videbit; quia mutatio, quæ fit in deterius, non fit virtute, aut vigore naturæ, sed potius vi morbi, & ita deficit *Judex* competens, quo deficiente, quis vellet dicere *Crisin*? neque humorum agitatio antecedens *Crisis* appellanda, quia adhuc sub *judice* lis hæret, an illa agitatio a viribus vitalibus, an vero a vehementia causæ morbificæ oborta sit? quemadmodum nec in foro inquisitio, & ventilatio actionum proprie dicitur *Judicium*, aut sententia, sed potius quando actio deciditur per *Judicem*. Relinquitur ergo, *Crisin* saltem dici adæquate, quando beneficio virium vitalium, h. e. naturæ,

& adhuc sufficientis vigoris humorum, & spirituum causæ morbificæ sit remotio, & *ægri* a morbo liberatio; id quod Gal. ipse fateri coactus est, 1. 3. de cris. c. 1. quod ea, quæ repente fit, per excellentiam *crisis* dicatur, & a natura, ea, quæ præter naturam sunt, superante, exquisite perficitur. Quam meam de *Crisi* significatione sententiam prolixius expositam reperies in Dogm. Med. Gen. P. III. c. 6. dogm. 8. seqq. Concidit ergo, stante hac sententia, distinctio inter *Crisin* bonam, & malam, cum mala nulla detur. Siquidem, *Judice* favente, h. e. naturæ robore sufficiente, in malum non potest fieri mutatio. Implicaret enim contradictionem manifestam. Distinctio vero in *Crisin* perfectam, & imperfectam suo statuto, quarum illa cum manifesta materię peccantis evacuatione, hæc cum remotione ad alium locum ignobiliorem conjuncta est. Quod si tamen aliis placuerit, retinere illas tricas, & ambiguitates, per nos illis liceat. Jungi vero possunt circa hoc vocabulum, Foef. Oecon. pag. 357. Dieter. num. 479. seqq. Præter hanc significationem *Crisis* etiam requiritur in Medico, h. e. *Judicium* exactum, & rectum de visis fieri, & auditis, de futuris prædicendis, de agendis juxta veram methodum. Quam difficile vero hoc sit, judicavit Hipp. statim ab initio 1. aph. 1. Prudentia igitur, & exercitatione opus esse, quis non intelligit? Adde Linden. Ex. V. §. 6.

CRISPATURA, κράσπεισις, proprie dicitur de pilis contortis, & legitur apud Gal. 1. 1. de C. M. S. L. c. 3. fere ad fin. Improperie nonnulli recentiores Medici usurpant de spasmodica contractione partium membranacearum, & fibrosarum. Ita sunt, qui uteri *crispaturam* accusant in calculo renum urgentem, quamvis fortassis non absque rationibus adhuc de ea dubitari possit, quod ulterius ventilare non est hujus loci.

CRISPELLA, est forma alimenti, vel medicamenti, quale exemplum contra hæmorrhoides commendatum tradidit Joh. Anglic. Ros. Angl. p. m. 167. seqq.

CRISSA avis, *Crissatum*, κρίχλος, κίχλις. Vide *Cinclismus*, *Crissare*, quid sit, Vide *Callos*.

CRISTA, λέφος, est prominentia illa mollis capitibus gallorum gallinaceorum superposita. Galen. 1. 2. de A. F. cap. 21. Ad hujus similitudinem, & processus acutus Ossis Cribriformis, & medius *Crista* galli dicitur, Barthol. libell. 4. c. 8. Pathologice quoque appellantur *Cristæ* illæ *Excrescentiæ carneæ*, fungosæ in ano pullulantes, obortæ ut plurimum ex fœdo concubitu, de quo tacere præstat, ad quarum radices

dictes plerunque fissuræ, live rhagades adfunt, Ital. *Cresle*. Meminit *Cristarum* Aquapend. in tract. de Oper. Chirurg. edit. Patav. pag. m. 202.

* **CRITHE**, κριθή, *Hordeum* significare, ex Botanicis constat. Diminutivum κριθίδιον, *Hordeolum* significans legitur pro decocto hordei, apud Hipp. de nat. mul. XLIX. 3. 4. Ad similitudinem *Hordei*, nomen quoque hoc tribuitur *Tuberculo* oblongo palpebræ cilio externa parte, qua pili sunt, adnascenti, a materiæ erudæ cum sanguine affluentis collectione oborto. Meminit huius Hippocr. l. 2. Epidem. f. 2. n. 10. Galen. defin. Med. & Introduct. cap. 16. ubi & κριθία, *præputiolum* vocatur, lib. 4. de C. M. S. L. c. 7. & 8. fin. *Æginct.* lib. 3. cap. 22. aliique.

CRITERIUM, κριτήριον, normam, & fundamentum, secundum quod iudicium aliquod instituitur, significat. Galen. lib. 1. de U. P. c. 8. Adde C. Hofmann. in Appendice Commentar. in qua Variæ Lectiones continentur, num. 2143.

* **CRITICUS**, κριτικός, idem quod κρίσιμος, scilicet *ad crisin faciens*, vel pertinens, vel ut causa, vel ut subjectum, vel ut signum. Vide *Crisimos*. Ceterum apud *Æginetam* *Criticon* est nomen medicamenti Topici contra stigmata, h. e. cutim punctatis maculis decoloratam laudati; fortassis ab Authore *Crisione*, cuius in eodem quoque loco meminerat, lib. 4. cap. 7.

CROCE, κρίκη, *tramam*, vel subtegmen significat: sed sumitur apud Hipp. pro *filo*, l. 2. de morb. XLIX. 11. Idem significare vocab. κροκίς, existimat Foef. p. 360. ex Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1.

CROCIDIZO, κροκιδίζω, idem fere quod κροφαλογέω, *floccos evello*, vel colligo. Vide *Carphos*, a κροκός, *floccus*.

CROCINUM, κρόκινον, nomen Collyrii, & unguenti, apud *Ægin.* l. 7. c. 16. & 20.

CROCODES, κροκώδης, epitheton pastilli, vel *Trochisci*, quasi *Crocus* dicti, ob magnam quantitatem *Croci*, quæ compositionem illam ingreditur. *Ægin.* l. 7. c. 12.

CROCODILEUS, κροκιδέλος, dicitur animal *Ægyptiacum* amphibium quadrupes, oviparum, cuius descriptionem, differentiam inter terrestrem, & aquaticum, vim venenosam per morsum, usum in cibis, & medicamentosum prolixius videre licet apud Ul. Aldrov. lib. 1. de quadr. dig. ovip. c. 15. Jungantur Observationes communicatæ per Doct. Stubbes in Act. Philos. Oldenburg. Ann. 1668. in Junio. Meminit aliquoties Gal. v. g. l. 5. de U. P. c. 2. quod solus *Crocodylus* non moveat inferiorem maxillam,

lib. 7. de C. M. P. G. cap. 13. quod adeps *Crocodyli* conditus sit odoramentis, lib. de Theriac. ad Pison. cap. 10. quod adeps *Crocodyli* ejus animalis morsum certo curet, lib. 10. de S. Fac. quod sanguis *Crocodyli* terrestris visum acueredatur, sed se noluisse experiri, & quod sterus huius inter Cosmetica retulerint muliereulæ deliciosæ, &c. *Crocodyli* terrestris sunt nihil aliud, quam *Scinci*; quorum usus est iratas uxores conciliare, & in Veneris conflictu victoriam reportare, verbis Lang. lib. 1. epist. 65. Horum sterus jucundo nidore pollens *Crocodylea* vocatur, & non modo contra epilepsiam ex aceto mulso bibitur, sed etiam est fucus egregius mulieribus, monstrante Rhodio ad Scribon. Larg. num. 14. *Crocodylum* solo anhelitu venenoso inficere, testatur Paracels. lib. 2. de peste cum addition. tr. 3. Idem etiam *Crocodylos* inter serpentes manifeste refert, l. princip. seu de myster. verm. c. 6.

CROCOMAGMA, κροκόμαγμα, est retrimentum *Crocini* unguenti, ita dictum, quod expressis unguenti *Crocini* odoramentis, & in formas digestis paretur. *Μάγμα* enim appellantur, quæ expressa aliqua materia relinquuntur crassa, fœculenta, & lignosa. Variæ vero sunt differentiæ *Crocomagmatis*, variique usus. Vid. Galen. lib. 2. de Antidot. cap. 5. lib. 2. de C. M. S. L. cap. 1. in fin. Dioscor. lib. 1. cap. 26. P. *Ægin.* l. 7. cap. 12. Scrib. L. n. 4. 30. 70. 299. Rhod. in not. ad n. 4. Adde Gorr. in def.

CROCOPHANTOS, κροκοφαντός, κροκοφαντίον, dicitur sacculus stupa contextus, cui *Crocus* inditur, cuius meminit Galen. lib. 7. de C. M. S. L. cap. 2.

† **CROCUS HORTULANUS**, est herba, cuius semen *Carthamum*. Matth. de grad. Part. 2. cap. 13.

CROCUS, *Crocum*, κρόκος, κρόκον. Utrumque in usu esse demonstravit Rhod. in Lex. Scrib. p. 368. Vel enim significat plantam bulbosam, flore purpureo autumnali, cuius stamina flammæ instar antheræ constituunt aroma notissimum *Crocum officinale*, ad cibos, & medicamenta commendatissimum, de quo vide Schr. l. 4. cl. r. n. 110. ut & veteres, novosque alios quam plurimos auctores. Rul. vocatur *Crocus* flos. Vel denotat calcem purpuream ad *crocenum* colorem vergentem, qui paratur ex Antimonio, vel Marte, vel Venere. Idem l. 1. cap. 3. lit. C. Libav. describit per magisterium minerale tingens, & per modum efflorescentiæ nascens, Synt. Arc. Ch. l. 5. cap. 20. ubi etiam putat, haud inepte dici posse *Antheram mineralem*. Species vero ex variis mineralibus, & metallis paratas recenset capp. seqq. *Crocum metallicum*.

metallorum est ille ipse, qui ex Antimonio paratur. Jung. Rolfink. Chym. l. 5. sect. 10. *Crocus*, vel *Crocum* etiam a Galeno dicitur de *Vitzello avi*, qui λέκωθας alias Gr. vocatur, l. 3. de facil. parab. Foef. Oec. p. 360. *Crocum Arabicum* vocatur etiam compositio quædam Spagyrica, satis obscure descripta, quæ & *Oleum Arabicum* dicitur, Arist. de perfecto Magisterio: Th. Ch. Vol. III. p. 116. Lapis Phil. vocatur *Crocus*, Vol. IV. p. 727.

CRONOS, χρόνος. Vide *Saturnus*.

CROTALISTRIA, idem quod *Ciconia*, apud Petron. c. 37. quod rostri collisu, seu crotalo sonum efficiat. Linden. Ex. X. §. 273. Vide *Ciconia*.

* *CROTAPHI*, κροτάφοι, *Tempora*, dicuntur ossa duo cranii, utrinque singula ad aures sita trilatera, parte superiore suturis λεπδοφδέσι, five squamosis, posteriore laterum τῆς λαμβδοφδέσ additamentis, anteriore sutura, quæ cranio, & ossi σφηνοειδῇ communis est, terminata. Sunt autem omnium cranii ossium infirmissima, tum quod tenuissima sint, tum quod pertusa meatu auditorio, & cavata, partim ad genæ supernæ diarthrosin, partim ad venæ jugularis ramos intus, & foris excipiendos. Non sunt vero simplicia, sed multiformia. Castell. & Gorr. p. 250. Dicuntur *Ossa Temporum*, quia vocab. *Tempora* etiam latius accipitur pro tota regione laterali inter oculos, & aures. Jung. Barth. l. 3. Anat. proæm. & libell. 4. cap. 6.

CROTAPHITÆ, κροτάφῖται, vocantur *Temporales* muscoli, quia *Temporum* cavitatem, & regionem occupant, ossaque *Temporum* regunt; Maxillam vero inferiorem movent, & sursum trahunt; atque ita os claudunt. Gal. l. de musc. dissect. c. 6. Barth. Anat. l. 3. c. 11.

CROTON, κρότων, *Ricinium* significat, & ad Botanicos pertinet. Vid. Hipp. l. 2. de morb. mul. 79. 11. Alias & Galenus κρότωνες apud Hipp. l. 2. de morb. 14. per *Bronchia* pulmonum exponit, Foef. p. 360. Meminit etiam κροτώνων Gal. l. 10. de S. Fac. §. De sanguine viridum ranarum, & insecta intelligit, quæ bovis, ovibus, & canibus (hinc & κυνορῖσαι, *Raiſtæ canum* vocantur) infesta, quorum historiam cum usu in medicina vide apud Aldrov. lib. 5. de insect. c. 5. & e Seren. c. 36. Keuchen. in not. ad h. l.

CROTONE, κροτών, *excrecentiam fungosam* in arboribus proprie significat, uti patet ex Theophrast. l. 1. de plant. c. 13. Dicitur alias γέγγρος, πένυον, *fungus*. Per translationem etiam *excrecentias*, & *tumores fungosos*, ad ossium panniculos obortos κροτώνες dici, testatur Lang. l. 4. ep. 42.

CRUCIATUS, πόνος λυπηρός, ἄλγος σφοδρότερον, *dolorem intensissimum* significat, & tantum non intolerabilem, quique animam in consensum pertractam conficiat mœrore, ac sæpe desperatione, qualis est dolor calculi, arthriticus, colicus, & præsertim *Cardiaca passio*, five *Cardiognus*. Linden. Exerc. XIII. §. 129. 130. & dolor hepatis in Cappadoce Hepatico, Exerc. §. 41. Jung. & Scrib. Larg. n. 90. 171. Respondet doloribus in *Cruciaris*, h. e. cruci affixis.

CRUCIBULUM, est vas fusorium ex terra igni contumacissima factum, acutiore basi, vel fundo, & tereti in ampliorem capacitatem forma triangulari, vel rotunda desinentem, pro fundendis, & liquandis metallis, & mineralibus formatum. Rul. & Johnf. Lex.

CRUCIUMVINUM dicebatur, quod in extremis offerri solitum est peccatoribus ad supplicium mortis deductis. Lind. Ex. X. §. 102.

CRUCUS, pro *Crocus*. Rul.

CRUDITAS, ὠρότης. *Crudus*, ὠρός, ἐνωμος, proprie de fructibus immaturis dicitur, deinde refertur ad cibos, humores, excrementa, morbos, quæ omnia si nondum acceperunt perfectam constitutionem in quolibet suo genere, *Cruda*, aut *Cruditates* dici possunt. Principium vero *Crudorum* humorum potissimum a ventriculi, ejusque fermenti imbecillitate dependet: unde & morbus ipse ἀπεψίας, vel δυσπεψίας, *Cruditatis* nomine exprimitur. Opponitur *Cruditati*, & *Crudis*, coctio, & cocta, πέψις, πέπανσις, πέπων. Vid. Foef. Oec. p. 692. Diet. n. 945. *Cruditates* genitricæ multorum morborum eleganter, & vere appellavit Lind. Ex. XIII. §. 149. *Crudus* etiam vocatur, qui *Cruditatibus* laborat. Cels. l. 2. c. 10. ubi dicit, *Crudo* non esse sanguinem mittendum: & Scrib. Larg. n. 122. in quo prohibet, ne *Crudus*, i. e. *Cruditates* in ventriculo habens sumat medicamentum.

CRUDIVORUS, ὠμοφάγος, dicitur de brutis, & hominibus barbaris carnes *crudas* devorantibus, de quibus recte dicit Aristot. l. 9. Histor. Anim. c. 1. quod talibus omnia sunt infesta, & ipsa aliis.

CRUENTUS, αἱματώδης, αἱμηρός, dicitur de humoribus, vel excrementis potius cruore, vel sanguine extravasato mistis, v. gr. de sputo *cruento*. Ægin. l. 3. c. 31. Hippocr. Coac. t. 390. expresse vocatur αἱματὶ ζυμωσπυγρῶν, *sanguine mistum*, de Urinis, Coac. t. 22. 272. 581. & alibi: de excrementis Hippoc. de nat. human. sect. 2. t. 10. l. 3. Epid. Unde & Dysenteria, αἱματηρὴ, *Cruenta* dicitur. Gal. 3. in 3. Epid. 70. & ad 5. aph. 65. De sudore *cruento* vide *Barricellum*, & alios.

CRUMA, κρούμα, significat *sonum*, qui ex pulsatis organis musicis percipitur, a κρούω, pulso. Usus Hipp. l. 1. de Diæt. XV. 16.

CRUNION, κρήνιον, nomen est medicamenti compositi, quod vim habet vehementem movendi urinam; quare sic dictum est a *torrentis*, Gr. κρήνός, similitudine. Legitur apud Aet. l. 12. Gorr.

CRUOR, apud Latinos ambigua gaudet significatione. Aliquando sumitur late pro *Sanguine*, & ita æquipollet Græco αἷμα. Vide *Sanguis*. Paracels. passim in scriptis. Ita enim aliquoties legitur apud Vvillis. Vel sumitur stricte, & quidem pro *Sanguine venoso*. Helmont. tr. Blas human. num. 21. seqq. vel pro *Sanguine extra vasa existente*, a κρούω. Perott. ad Mart. Scrib. Larg. num. 193. 196. Vel pro *ichore sanguineo*, Gal. de Urin. cap. 22. & lib. 3. de C. M. S. L. cap. 1. Gr. ἰχώρ. Vide *Ichor*. Vel etiam pro *Sanguine congelato*, Gr. θρόμβος αἷματος, uti passim in Authoribus legitur. Peculiarem descriptionem *Cruoris* legimus apud Paracels. l. 1. de Tart. tract. 1. c. 3. in notis. Viscus secundæ generationis est *Cruor*, qui descendit a salibus. Est enim *Cruor* sal egestum, i. e. rejectum, & separatum a primo sale. Verum hæc sunt Bœotica ænigmata.

CRURALIS, epitheton *Vena*, & *Arteriae* per crura, & pedes excurrentium, apud Bartholin. libell. 1. Anatom. cap. 9. pag. 644. & libell. 2. c. 6. p. 658.

CRUREUS, vocatur Musculus ossi cruris affixus, tibiam extendens, Barthol. l. 4. Anatom. cap. 12. p. 581.

* **CRUS**, σκέλος, in plur. *Crura*, σκέλη, dicuntur extremæ corporis partes, quæ thoracem, & imum ventrem prætergrediuntur, ut quicquid prominet ultra os sacrum, & carnosos musculos, ibi inferne usque ad pedes, id *Crura* dicantur. Dividit hæc Galen. in partes tres: εἰς μηρὸν τε, καὶ κνήμην, καὶ πόδα, femur, tibiam, & pedem. Gal. Introd. c. 10. & alibi. Suntque ambulationis instrumenta, l. 15. de U. P. cap. 8. (unde & a currendo vocab. deducitur per metathesin literarum) & incessus fundamenta, l. de parv. pilæ exerc. c. 2. fin. *Crus* brevius describitur a Dieterichio, quod sit pars organica corporis, a coxendice ad imum pedem protensa, Jatr. num. 774. Æquipollet *Pedi* Anatomice sumto. Lind. Ex. VII. §. 56. *Crus* contabescens per colliquationem, σκέλος τηκνύμενον, legitur apud Hipp. 9. aph. 60. Sumitur tamen & aliquando strictius pro parte pedis, quæ sub genu ac poplite utrinque est, uti hoc demonstrat ex Polluce l. 2. c. 4. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 12. §. 116. *Crura fasciata* descripta vide apud Paræum, l. 22. Chir. c. 13.

CRUSTA, vocabulum est πολύσημον. Vel sumitur de animalibus *Crustam* habentibus in ambitu corporis, sive *Cutim crustaceam*: & ita Gr. dicitur ὄστρακον, & Animalia *Crustacea*, *Crustacea*, ὄστρακώδερμα, μελλανόστρακον, Galen. de puer. epil. etiam dicuntur ὄστρακα, cap. 5. de quibus vide Aldrov. lib. 1. de Exanguibus *Crustatis*. De *Crustaceis* Offic. Schroder. lib. 2. cap. 27. Vel accipitur pro *Eschara*, Gr. ἐσχάρα, ἐφέλησις, quæ ulceribus veluti septum, vel sua sponte, vel arte pyroticorum, sive causticorum medicaminum usu adnascitur. Galen. lib. 5. Meth. Med. cap. 5. Scrib. Larg. num. 25. Rhod. in not. ad h. l. Talia media dicuntur *Escharotica*, ἐσχαρῶτικα, suntque duplicia, ignitum ferramentum, & medicamentum septicum, vel causticum, lib. 5. de S. F. cap. 15. Talia medicamenta abundant salinis acerrimis lixiviosis portionibus, uti patet ex lapide septico parato ex lixivio fortissimo. Legitur & apud Hippocr. ἐσχαρῶτικα καὶ μύκη, farinas, & pultes farinaceas, *Crustam* facientes in craticula coctas, l. 4. Epid. XXIII. 11. Vel sumitur pro *cunicula*, quæ liquoribus, aut etiam partibus solidis ex aliqua congelatione superficialia adnasci solet. Hanc Galen. vocat συκιδὶ ὀπώγονον, lib. 2. de Alim. Fac. cap. 23. Talis *Crusta* observatur quoque in sanguine extravasato, de qua videantur notæ nostræ ad Jessen. pag. 174. seqq. Vvillis. vocavit *Cremorem*, de febrib. cap. 1. Ita & in urinis conspicitur quandoque *Crusta* albicans in superficie concreescens, a particulis salis fluidi cum fixi portionibus combinatis. Idem lib. de Urin. cap. 5. *Crustam* quoque tribuit Gulæ Ventrículo, & intestinis in superficie interiori, Bartholin. lib. 1. cap. 9. & 10. quam *crustam villosam* vocat Vvillis Pharmac. Ration. Part. 1. sect. 1. cap. 2. & in parte postica, sive convexa glandulis numerosissimis annulatis confitam esse docet.

CRUSTULA, idem quod *Ecchymoma*, in oculo, h. e. sanguis, qui ad conjunctivam tunicam a suis descendit arteriis, cum ipsa crepuerint. Fit autem duobus modis, scil. ex oculi percussione, & fissura conjunctiva; vel ex apostemate in conjunctivæ, & non ex sui fissura. Isaac. l. 2. Viatici c. 3.

CRUSTUMINATUM, κρηστυμίναντον, genus dicitur potionis ex *Crustumii pyris* præparatum, cuius meminit Aet. l. 5. De illis vero pyris optimis vide Scrib. L. n. 104. & Rhod. in not. ad h. t. ut & in Lex. Scrib. p. 369.

CRUX, σταυρός, quid significet, notum est, & proprie ad Medicum non pertinet. Videatur Lipsii libellus de *Cruce*. De signatura *Crucis* hieroglyphica vid. Johannis Dee Londinensis Monas Hieroglyphica Theor. XVI. in Th. Chym. Vol.

Vol. II. pag. 197. seqq. Signaturas *Crucis*, vestimentis cœlitus impressas malum quid portendere, vult Paracels. Philos. lib. 2. cap. 8. l. Meteor. cap. 9. & lib. 2. de Meteoris, & de Meteoris ex Elemento Ignis, cap. 33. Legatur quoque, si placet, de forma *Crucis*, qualis fuerat, C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 694. Tropice etiam *crux cervi* vocatur a Venatoribus *Officulum de corde Cervi*, a figura, quam quodammodo refert, quod plurimum ad cordis affectus valere vana potius persuasio nobis videtur, quam experientia, multo minus ratione vera confirmata sententia.

CRYBDEN, κρύβδην, significat *clam*, latenter, occulte, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 12.

CRYPHINA, κρύφινε, κρύφιν, *animi sensa occulta* denotat. Hippocr. lib. 7. Epid. plane in fine; quamvis Linden. κρύφινε retinuerit, Foef. p. 360.

CRYMODES, κρυμώδης, est epitheton Febris continuæ, & ardentis accensæ ab erysipelate circa pulmonem existente, quemadmodum ex Aetio l. 5. c. 89. notavit Gorr. Derivatur a κρυμός, idem quod κρύος, *frigus*, *algor*, q. d. febris algida, vel frigida, scil. ratione partium externarum.

CRYOS, κρύος, *frigus*, *algor*, & *glacies*, & per metaphoram durities crustæ. Lind. Ex. V. §. 41.

CRYPTOS, κρυπτός, *occultum* significat vel latentem. Usurpavit Hipp. de Cancr. 6. aph. 38. Vide Diet. n. 483. Vide *Occultus*.

CRYSORCHIS, κρυσορχίς, est testiculi, aut *testiculorum occultatio*, vel recessio. Gal. in def. Med.

CRYSTALLISATIO, est operatio Chymica salibus & salinis concretis propria, quatenus post corporatam liquoris illa dissolventis quantitatem certam, corpuscula salina congregari rursus, & uniri incipiunt, donec vel sola, vel cum aliis metallicis, aut mineralibus combinata in diaphanam compagem diversæ, cuius tamen salis propriæ figuræ abeant. D. D. Bohn. Dissert. Ch. Phys. XIII. §. 23. seqq.

CRYSTALLUS, κρύσταλλος, communiter describitur, quod sit succus intra terram frigore concretus. Itaque ex marmorum, saxorumque canalibus effoditur, vel venis, fibrisque detectis, aliquando aratro excitatur, & torrentibus defertur. Sunt qui dicunt esse aquam cœlestem gelu vehementiori duratam. Gorr. p. 251. Imo Ruland. non dubitat glaciem esse, quia impatiens est caloris, nec reperitur alibi, quam ubi maxime hybernæ nives rigent. Hanc sententiam & Joh. Agricola de Metallicis, & Matthiolus, aliique defenderunt. Enimvero falsitatem hujus opinionis solidis rationibus, &

experimentis detexerunt Andr. Chiocc. in Mus. Calceol. f. 3. p. 193. seqq. Ferd. Imperatus l. 24. c. 3. seqq. & Fr. Hofm. in clav. ad Schrod. lib. 3. cap. 8. §. 133. Jungatur Scholion Nat. Curios. Eph. Ann. I. Obs. 73. Est igitur *Crystallus* revera corpus fossile, sive minerale lapidosum, & gemma peculiaris ex aqueo succo, sed cum tersa siccitate a frigore congelata, vel potius beneficio specificæ, & essentialis formæ lapidificæ (sive spiritum, sive semen petrosum dixeris, perinde erit) producta. De ejus virtutibus medicis vid. Ruland. Chioccum dict. l. Schrod. d. l. & alios. Summatim: Facultatis est refrigerantis, Præcipitatoris. Inde confert in omni alvi fluxu bilioso, dysentericis, cholericis, &c. *Crystallus* artificialiter sumptus Chymicis dicitur lapillus fragilis per congelationem factus. Congelatio autem ejusmodi fit humore aqueo secedente, & congelabili succo consistente in formam lapilli, quod sine calore evidenti etiam in cella fieri potest. Si tamen pars aquositatis divaporando dissipatur, opus procedit citius. Itaque & lixivium glaciei solent decoqui ad crassitiem sapalem, aut sedimento facto, quod innatat, depleri; reliquum congelat eo facilius. Hæc Rul. Lex. Huc pertinent *Crystalli* Nitri, Tartari, Solis, Martis, Mercurii, Veneris, Sulphuris, Vegetabilium, de quibus legantur Libav. in Syntagm. Arc. Chym. l. 1. c. 59. Alchym. Pharm. cap. 22. Schrod. in diversis locis, qui in Indice quæri possunt, Dispensatoria, aliorumque practico-rum scripta; nos oportet brevitati studere. *Crystallus* etiam pro ipsa glacie accipitur, haud dubie ex communi opinione, quamvis falsa supra tradita, apud Hippoc. 5. aph. 24. Dieter. num. 484. *Crystalli* quoque Pathologice vocantur Pustulæ per universum corpus dispersæ, lupini magnitudine, albæ, ac instar crystalli diaphanæ, quas cum Phlyctenis coincidere existimat Ingrassias comm. in Avicen. de Tum. p. n. p. m. 194. E recentioribus quoque hoc nomine usus D. Binniger. Obs. Med. Cent. 2. Obs. 94. p. 366.

* CRYSTALLINUS, κρυσταλλινός, vel dicitur de humore oculi in medio sito, duriusculo, non omnino rotundo, sed aliquantulum plano, pellucido, & puro, ceu medio visionis adæquato, & fere primario, cujus descriptionem, & usum vide in Anatomicorum scriptis, præsertim Barthol. Anat. l. 3. c. 8. dicitur hic humor etiam *Glacialis*. Vel usurpatur de membris corporis summe frigidis. Ita χείρως vocavit κρυσταλλινός *Crystallinas*, Hipp. l. 7. Ep. XV. 36. h. e. quasi congelatas.

CTEDONES, κτηδόνες, vocantur *Fibræ*. Vide infra *Fibræ*.

* CTEIS, κτεῖς, *pecten*, *pubes*, pili decoratus dicitur in hypogastrio juxta pudenda, ubi pili inhorrescunt. Hipp. 7. aph. 39. Alias proprie *pecten*, κτεῖς, dicitur instrumentum dentatum, quo capilli explicantur, Diet. n. 485. de quorum forma antiqua vide Lind. Ex. XI. §. 61. A quibusdam etiam κτένες dicuntur dentes quatuor primores acuti, vel Incisores, qui & διχαστῆρες, τομῆες, & γελασῖνοι dicti. Sunt etiam, qui κτένες vocant partem manus externam, τῇ δεξιᾷ, sive volæ oppositam, quam propterea alii ὀπισθένει, alii τροχάρπιον, alii δώρον appellant. Sunt & κτένες θαλάσσιοι, *Pectines marini*, Plinius *Pectunculor* vocat, suntque *Conchæ pectinatae* striatæ brivalves, quarum descriptio videatur apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 69. Castell. Gorr.

CTENOS, κτήν, *Jumentum*, *Pecus*. Hinc κτηνιατρική. Vide *Veterinaria*.

CTISIS, Cizio, κτίσις, κτίζω. Vide *Creatio*.

CUBARIS, κυβηρίς, species insecti, quod dicitur *Millepeda*. Vide *Asellus*.

CUBATIO, κυβηλισμός. Vide *Cataclisis*.

* CUBIEORMIS, κυβοειδής, est epitheton ossis, quod & *cubicum* dicitur; estque os, quod ab externis ossis partibus, pedis firmum in terra statuitur, externisque *Tarsi* partibus est locatum, & articulatur cavitati calcanei ad finem adjacenti. Galen. lib. 3. de U. P. cap. 6. Et hoc unicum os ex quatuor *Tarsi* ossibus solum nomine donatum est, cum reliqua tria careant nominibus. Est autem os hoc, ut reliqua *Tarsi* ossa, intus cavum, foris gibbum, cubo simile, quod latera sex habeat cubo communia, admodum inæqualia, & fere aspera. Castell. Jung. Barth. libel. 4. Anat. c. 11. Dicitur & *Ossifera*, Arab. *Grandinosum*, item πολύμορφον. Est etiam epitheton dorsi *auriculæ*, seu *conchæ* partis externæ versus caput, quæ aliis dicitur κυρτοειδής, *gibbiformis*. Lind. Med. Phys. lib. 2. c. 21. §. 4.

CUBIL, i. e. Terra rubra. Rul. Lex.

CUBILE, Cubiculum, κοίτη, quamvis hoc vocabulum lectum, & fulcrum, & omnia ad lectum pertinentia comprehendat, uti patet ex Hipp. 6. Ep. f. 4. t. 19. & f. 8. t. 27. f. 2. de R. V. l. A. t. 50. Hinc κοιτονητής, *cubicularium*, qui cubiculo præest, vocatur. Gal. l. de præcogn. c. 5. quem Atticisantes σωματοφύλακας vocant. Jung. Foef. Oec. p. 346.

* CUBITUS, κύβιτος, πῆχυς, est generaliter os, quod inter Humerum, & Carpum, quod *Brachiale* dicitur, situm est. Specialiter alterum saltem illius partis os grandius, quod alteri subest, Radius dicto, vocatur, Græc. Focile majus, πῆχυς, ἄλχορ. Vide *Ancon*,

ἄλκρονον. Specialissime processus quoque, & articulatio illa ulnæ, cui reclinati inniti solemus, *cubitus* appellatur, Græc. ἄλκρονον, κορώνη, κορωνόν. Vid. Foef. Oec. p. 360. seqq. & 505. seqq. Diet. num. 3. Hofm. in Gal. de U. P. num. 92. Vocabulo κύβιτος usus Hipp. l. de loc. in hom. XI. 11. Jung. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 72. seqq. Musculi quidem *Cubitus* flexentes, extendentes vocantur *cubitei*; Flexor quidem *internus*; Extensor, *externus*. Barth. l. 4. Anat. c. 9. p. 575. Est & πῆχυς, *cubitus*, mensuræ nomen, quæ verum intervalum dimetitur, estque extensio a cubito usque ad summum medium digitum pedis unius, & dimidii. Hipp. 1. de fract. t. 16. Ab hoc derivantur πηχυαῖος, *cubitalis*, 2. de fract. t. 3. Item ἡμιπηχυαῖος, *dicubitus*, τριπηχυς, *tridubitus*, ἑξαπηχυς, *sexidubitus*, duorum, trium, sex cubitorum scil. longus, sæpe ap. Authores occurrunt. Castell.

CUBUS, κύβος, significat vel corpus, vel figuram hexaedram, sex quadratis lateribus constantem, qualis est tesseræ. Galen. lib. 8. de Hipp. & Plat. de cr. c. 3. Unde corpora alia similem figuram habentia dicuntur κυβοειδῆς, *cubiformia*, vel *cubica*. Κύβος, *cubos* quoque a quibusdam dici spinæ vertebrae, & præsertim colli, vult Gorr. in defin.

CUCULATUM majus, dicitur *Aqua vita*, sive spiritus vini. Rul. Lex.

CUCULLARIS, dicitur Musculus, qui Galeno *Trapezius*, ἑρπείλιος, vocatur, scapulam movens vario modo, ob formam cucullum Monachorum referentem. Barth. l. 4. Anat. c. 3. p. 564.

CUCULLUS, πλῆς, πλεῖν, aliquando totam vestem, usitatus tamen tegmen saltem capitis denotat. Aldr. Ornith. l. 15. c. 17. Dicitur & *Cucullio*.

CUCULUS, κόκκυξ, æquivocum est. Significat enim vel avem notissimam, inter rapaces referendam, Accipitri similem, cujus descriptionem, & usum Medicum vide apud Aldr. d. l. & Schr. l. 5. cl. n. 53. Avem hanc sanguinem vomere, si alvi fluxus, vel dysenteria Epidemica homines invaserit, scripsit Parac. de pest. t. 1. Vel piscem, de quo legatur idem Aldrov. l. 2. de pisc. c. 4. Gal. 3. de A. F. c. 31. inter pisces carnis duræ refert. Vel Ossis Sacri extremitatem. Vide *Cauda*.

CUCURHA, nomen *Pileoli*, qui paratur ex sindone, vel luteo tenuiori, cum pulvere specierum cephalicarum cotone, vel gossypio excepto, & interpuncto, seu interpassato, ut vocant. Videatur Petr. Morelli l. 2. de method. præscr. remedi. form. f. 2. c. 3. Schr. l. 2. cap. 78. qui sacculis annumeravit.

* **CUCURBITA**, σίκυον, σίκυα, σίκυς, σίκυον, cucumis. Quid proprie sit, Botanicis relinquimus. A figuræ, vel formæ similitudine *cucurbitæ*, vel *cucurbitulæ* Medicis dicuntur vascula illa, quæ cuti cum flamma affigi solent, cum, vel sine scarificatione. Dicuntur & *Ventose*, præsertim Italici. Parantur e materia metallica, vel vitrea, vel cornea, Dieter. num. 772. Quæ sine scarificatione apponuntur, dicuntur *leves*, Galen. lib. 5. de L. A. c. 4. Hippocrates vocavit σίκυα, lib. de Medico, VI. 1. lib. 4. de morb. VI. 9. Dividuntur in magnas, & parvas, quæ *cucurbitulæ* vocantur. Magnæ meminit Hippocr. 5. aphor. 60. & Gal. lib. 2. ad Glancon. cap. 6. alibique. Vid. & Rhod. ad Scribon. Larg. num. 46. Chymicis *cucurbita* dicitur vas plerumque turbinatum, in cucurbitæ, vel pyri formam turgescens. Et alia fundo globoso prædita est, alia plano. Alia quoque aperta, cui alembicus imponi solet: alia cœca, quæ est vas, in quo dissolutiones salium, aliarumque rerum fiunt. Rulan. & Lex. & Johnf.

CUCURBITULA. Vide *Cucurbita*.

CULATUM, id est *Calcinarum*. Rulan. Johnf. in Lex.

CULBICIO, veteribus dictus fuit affectus stranguæ similis, vel potius ardoris urinæ species, Gallorum *chaude pisse*, ab inflammatione parastatarum mediante acri, & putrescente semine producta dependens. G. H. Velsch. in Sylloges cur. & Obs. Medic. Epistagmatis Obs. 67. pag. m. 42.

CULEUS, κύλεος, *sacculus coriaceus* significat. Est & nomen mensuræ liquoris omnium maximæ, qua Romani usi sunt. Continebat enim viginti amphoras, authore Plinio lib. 14. H. N. c. 4. Interdum tamen paulo plus, minusve continentia vasa *culei* quoque vocabantur. Gor. p. 244.

CULEX, κώνωψ, dicitur insectum bipenne, aculeum habens in ore, cujus prolixam descriptionem cum speciebus tradidit Aldrov. l. 3. de Insect. c. 5. Remedia pro necandis, & fugandis *culicibus* vide apud Gal. l. 3. de facul. parab. 69. & P. Ægin. l. 5. c. 1. Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. Maculæ in febribus malignis Epidemicis dicuntur Hip. κωνάπων ἀνὰ δὲ γυμναζα, *culicum* morsus, propter similitudinem, l. 2. Epid. s. 3. n. 21. l. 7. XXXIX. 2. Coac. t. 564. Hodieque dicuntur communiter *Petechiæ* febres *Petechiales*. Quis ergo dubitaret morbos hosce Hipp. tempore fuisse cognitos?

CULICULA, legitur hoc vocab. apud Parac. de pustul. Gallic. & clauditate, lib. 10. cap. 1. sed quid proprie intelligat, non certo constat.

CULTER, *Cultellus*, μάχαιρα, μάχαιρον, μάχαιρις, quid in genere significet, notum est, nimirum instrumentum, quo uti solemus ad disseccandum corpora solida, mollia, v. gr. carnes, membranas. *Culteri* usus varius in Medicina. In Anatomicis *culteri* excisórios vocavit Galen. *ἐκτομῆς*, lib. 7. Anat. adm. c. 12. incisórium vero *ἐκτομῆον*, lib. 8. cap. 6. *Cultrum* falcatum, & rasorium Chirurgicum depictum, & descriptum vide apud Sculter. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. II. fig. 2. & Tab. XX. fig. 2. De *cultero* Venatorio vide Rhod. ad Scrib. num. 13. *Cultelli* utrinque acuti meminit Rul. in Lex. *Cultellos* quatuor e chalybe, partim instar ferræ denotatos una cum aliis rebus, ligno, ferramentis, globis capillorum, &c. in ventriculo agricolæ cujusdam mortui repertos, recenset Lang. l. 1. Ep. 18. fin. *Culter* in Anatomicis tertius Lobus Hepatis vocatus fuit, ut est apud Theoph. Protospatarium, l. 2. de H. F. c. 11. Vide *Focus*.

CULTRIVORUS, μάχαιροφάγος, qui *cultrum* involuntarie deglutivit, cujus geminum exemplum de rustico Boruffo, & Bohemo vide allegatum apud Diet. Jatr. n. 468. & alia duo de Basileensi, & Kendingensi, apud Bonnet. Med. Sept. l. 3. s. 1. c. 16. seqq. p. 509. seqq.

CULUS, ἄρχος, ἔδρα, idem quod *Anus*. Vide *Anus*.

CUMANUS LAPIS, est species *Cadmia fossilis*, seu potius *Pseudo-cadmia*, prorsus ineptus. Fallop. tr. de metall. & fossil. cap. ix. Tom. I. Oper. p. 307.

CUMULATIM, ἀθροῦς. Vide *Athroon*, *Cumulanus*, *Cumulatum*. Vide apud Scrib. n. 122. 127. Rhod. in Lex. Scrib.

CUNA, cunæ, λίκνον, κοιτὴς, i. e. lectulus parvus pro infantibus, ita fabricatus pedibus, & spondis suis, ut ad utrumque latus facile moveri possit. Moschion. retinuit etiam in Græco κύνη, & plur. κύναι, de morb. mul. c. 24.

CUNEALIS, vocatur sutura cranii inter spurias relata, quæ a lateribus ossis cuneiformis, ubi ossi frontis committitur, in anteriori cranii parte transversim ad ossis ethmoidis angulos fertur, Blas. Med. Un. p. m. 104.

CUNCTATIO, μέλλημα, μέλλησις, dicitur mora illa noxia, & tarditas in applicatione membrorum, quam in acutis semper perniciosam recte dixit P. M. de Calderia Tom. I. Oper. pag. 64. B.

CUNEATIO, σφλῶσις, id est applicatio in formam *cunei*, κῆ σίφη. Legitur apud Scrib. n. 46. Vid. Rhod. ad h. l. & in Lex. Scribon. Proprie vero *cuneatio*, σφλῶσις, est *cuneo* adacto facta divisio, & fissio. Usus Hipp. 3. de fract. c. 40.

* CUNEIFORMIS, σφλωοειδής, epitheton ossis in media basi capitis, & cerebro instar basis substrati, ita ut omnia fere capitis, & maxillæ superioris ossa tangat, ὅθεν σφλωοειδής. Dicitur & *Os basilare*, *Os palati*. Gal. de ossib. cap. 1. scribit, apud veteres fuisse controversum, ad quam pertineat partem, quod a nonnullis inter cranii, ab aliis inter genæ superioris ossa numeretur, quia inter utrumque est medium: vicit tamen eorum opinio, qui id cranio tribuunt. Est igitur unum ex ossibus cranii, quod in capitis basi collocatum inter capitis, & genæ superioris ossa, velut σφύς, id est *cuneus* adigitur, atque immittitur. Sic dicitur a *cunei* forma, vel potius usu, quod omnibus suis paribus *cunei* modo se insinuet inter ossa capitis omnia, & prope omnia genæ supernæ. Nam os occipitis tangit λαμβδοειδής, atque ab eo distinguitur satura communi, deinde longo tractu attingit ossa temporalia, & supra hæc angulum bregmatis, &c. Hæc Castell. Videat. Barth. libell. 4. Anat. c. 8.

* CUNEUS, *Cuneolus*, σφύς, σφύλλος, σφύλλισκος, proprie dicitur de instrumento, quo ligna, & lapides in scissuras indito vi mallei finduntur. Pertinet vero etiam *cuneus* ad machinas Medicas, & paratur præsertim ad humeri caput in alam prolapsam, ac deinceps ad alios quoque usus. Orib. de machin. c. 4. Lintheamentum in *cunei* formam contortum, & inditum dicitur *cuneolus*, σφύλλισκος, Ægin. l. 6. c. 4. Interpretes reddidit, *obturamentum*.

CUNICULUS, κύνικλος, κύνικος, δασύπους, est animalculum lepori simile in Iberia frequens. Gal. l. 3. de A. F. c. 2. cuius descriptionem, & usum in cibis, atque in medicina vide apud Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 24. 25. Schr. l. 5. cl. 1. n. 19. *Cuniculus* quoque dicitur quilibet meatus subterraneus arte factus, v. g. in metalli fodinis. Unde ortum proverbium, *cuniculis* bellare, i. e. non aperta vi, sed dolis. Rul. in Lex.

* CUNNUS, i. e. *pudendum muliebre*, τὸ γυναικεῖον. Vide *Vulva*, Rolf. O. ac M. Gener. dicat. part. Part. 2. c. 32.

CUPEDIUS, κνιπός, *fastidiosus*. Vide *Cniphos*.

CUPELLA, *Copella*, *Capulla*, est carillus cinereus, utpote ex meris cineribus compactus, & lævore ossium, aut ex aliis rebus parato conspersus, ad aurum, & argentum poliendum, & depurandum, cum tenuibus plumbi bracteis involvitur, vasculo immittitur, & igni imponitur. Hac depuratio metallorum nobiliorum vocatur *cupellatio*, de qua legi potest satis perspicue Jacob. le Mort. Metallure, contract. sect. 2. p. m. 265, 266. Dicitur *Aurum de copella*. Vide-

tur hoc vasculum veteribus quoque notum esse ex cineritio majore, qui est focus argenti, & plumbi separandi, expressum exemplum parvum. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 1. c. 22. & lib. 7. cap. 24.

CUPEROSA, i. e. *Æsustum*. *Cuperosum* est vena mineralis cupri subterranea. Rul. in Lex. *Cuperosa* florida, est dilutum chalcanthosum, cuius descriptionem vide apud Libav. Synt. Arc. Ch. l. 8. c. 41. Fallopius scribit, *cuperosam* esse chalcantum purissimum, quod non habet admixtum æs, vel ferrum, tr. de Tum. p. n. c. 27. Tom. II. Oper. p. 303.

CUPHOS, κῆφος, dicitur *levis*, & describitur per suapte natura tendens ad superiorem locum. Si de alimentis prædicatur, consistentia debet esse rara, & nullo negotio penetrabilis calori, & proinde concoctu facilis, citoque transiens. Si de morbis, denotat eorum remissionem, & causæ motum minorem, uti 6. aph. 7. videre est. Vid. Dieter. Jatr. n. 474. Linden. Ex. V. §. 90. Hinc descendit verbum κῆφίζω, *levo*, *elevo*, proprie de onere. Metaphorice ad animum, & corpus, & ad morbos transfertur. Hipp. 2. aph. 17. Dieter. num. 473. Vide *Levis*.

CUPIDITAS, ἐπιθυμία, dicitur animi passio quædam, vel perceptio, affectus, aut pathema Amoris effectus, vel comes, qua anima disponitur ad expetendum in futurum res, quas ut sibi, vel corpori convenientes, voluptatemque parituras repræsentat. Fit hoc spiritus animales, ceu emissarios suos, diffundendo, vel expandendo, ut rei sensoria expetendæ speciem in se admittant. Potest hæc *cupiditas* rationalis, & irrationalis dici: Hoc, quia etiam brutis competit, quæ pariter desiderio ducuntur ad rem aliquam, commodi, vel voluptatis gratia, licet non intelligant, quod concupiscunt: Illud vero, quatenus in homine rationis regimine ducitur, aut duci debet, ut ita nulla contradictio metuenda, uti putavit Gal. adversus Chrysiptum, l. 4. de Hippocr. & Plat. Decr. c. 2. & 4. Jung. Cl. Th. Villis de An. Brut. Part. l. c. 9. & Charlto. 1. Ex. VIII. Pathol. §. 24. 28.

CUPRUM, χαλκός, idem quod *Æs*. Vide *Æs*.

CURA, apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim significat animi motum mixtum, Tristitiæ, & Desiderio respondentem, qua quis de re aliqua sollicitus est. Gr. dicitur ἐπιμέλεια, φροντίς, μελεδών, & μελεδώνη, μερίμνη, Vide *Merimne*, quod ultimum Hippoc. in usu habuit, v. g. l. 1. de morb. mul. LXI. 3. 13. l. de int. aff. VII. 42. Dicitur & μελεδή, l. 1. de morb. mul. XCII. 15. Hic animi motus, & exercitatio,

si moderatior fuerit, facit ad sanitatem, lib. 6. Epid. f. 5. t. 10. vel 11. Quod si vero nimia fuerit, magnus morbus idem dicitur, dum in melancholiam morbum degenerat, lib. 2. de morb. LXX. 1. Vel significat idem, quod *Medela*, *Sanatio*, Gr. ἰατρική, *curatio*, ἰασις. Vid. 1. aph. 6. Estque ea morbi sublatio, quæ jam facta est, non quæ adhuc fit. Galen. cap. 1. de R. V. I. A. t. 3. Duplex habetur: Una a natura: altera ab arte. Linden. Exerc. VII. §. 17. Morbi *curabilitas* a cognitione recta dependet, Exerc. VIII. §. 61. *Cura*, *Medicina*, *Curator*, *Medicus*, scripsit Rob. Keuchen. ad Seren. not. pag. 94. *Curatio* etiam aliquando ponitur pro purgatione, v. g. apud Scribon. Larg. num. 222. *Curatus* adeps suillus, id est *purgatus*. Vid. Rhod. not. ad h. l. & Lexic. Scribon. pag. 369.

CURA, *Cure*, κερή, κερή, Græcum vocab. Latinis significat tonsuram capillorum, quæ vel sanitatis, vel ornatus gratia institui solet. *Detonsi* Gr. κερήμενοι vocantur, Hipp. 6. Epid. f. 4. t. 9. Gal. in com. 4. ad h. l.

CURALIUM, κεράλιον, κεράλλιον, idem quod *Coralium*. Vide supra, Rob. Keuchen. not. ad Seren. p. 276.

* *CURATORIA*, *Curatrix*, ἰατρική, *Medicina* pars princeps dicitur, quæ tum factum morbum tollit, tum fieri occurrit; minime vero, (uti vult Castellus) imminet, aut futurum præcavet. Hæc enim est functio Conservatricis partis, ὑγιαίνης. Utitur vero *Curatoria* tribus partibus ministris, Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica. Videantur passim Institutionistæ.

CURCULIO, κίς, ζώξ, μίδα, est nomen insecti minimi, quod ex frumento nascitur, & quidem variae formæ, aliud e tritico, aliud ex hordeo, alia ex leguminibus, de quibus omnibus videatur Aldr. l. 2. de Insect. c. 9. Legitur & *Gurgulio*.

CURIOSITAS, sumitur & in bonam, & in malam partem. Illo respectu, idem est quod *diligentia*, *cura*, intentio animi ad rem recte perficiendam, Gr. ἐπιμέλεια, σπουδή. Rhod. in Lex. Scribon. Ita Hippocr. 2. prorrh. XV. 8. utitur de eo, qui *curiose* victum observat ad præcavendam arthritidem, ἐπιμελὴς τροφῆς. Hoc vero respectu, Græce dicitur περιέργια, περιήγησις, Gal. l. de V. S. adv. Erasistrat. c. 4. Estque inutilis, & supervacanea circa rem aliquam opera, & sollicitudo. Ita Galenus frequentem syllogismorum constructionem pessimam *curiositatem* dixit, l. 2. de Hippoc. & Plat. decr. c. 3.

CURMI, κέρμι, genus est potionis, *Zytho*, vel cerevisiæ nostræ æmulæ ex hordeo factæ,

cujus potu sæpe pro vino veteres usi sunt. Verum noxium humorem gignere, dolorem capitis, & nervorum vires resolvere dicitur, apud Diosc. l. 2. c. 110. Non videtur esse nomen Græcum, sed ejus gentis, in qua parabatur, Gor. p. 24.

CURSUS, δρόμος, quid significet, in trivio notum est. At in Medicina consideratur, ut actio crurum. Siquidem est ambulatio vehemens. C. Hofmann. ad Galen. de U. P. num. 177. Estque simul motus corporis vehementior, & ita res non naturalis ad sanitatis conservationem, vel destructionem, pro usu, vel abusu, faciens. Utilitatem monstrat Hipp. lib. 1. de Diæt. XXX. 10. XXXIV. 12. Noxam vero docet Gal. l. de parv. pilæ exercit. c. 33. Aliquando sumitur abusive pro fluxu. *Cursus* urinæ, Seren. de remed. §. Vesicæ, & calculo purg. Keuchen. in not. ad III. p. 215. *Cursus* menstruus, p. 227. seqq.

* *CURTUM*, κολόβωμα. Vide *Coloboma*, & *Ægin.* l. 6. c. 26.

CURVAMEN, κύρτωμα, ὕβωμα, extuberantiam, & gibbositatem, vel secundum, vel præter naturam denotat. Hipp. 1. progn. t. 25. Ita ventris tumor in prægnante dicitur κύρτωμα ἢ γαστρίς, 2. prorrh. XXXV. 6. de liene, lib. 1. Epidem. ægrot. I. In specie vero ὕβωμα vocari *curvamen* omne vertebrarum, patet ex Galen. c. 3. de artic. t. 53. Dicitur & *obstipitas*, σκολιωσις, d. l. t. 40.

* *CURVUS*, κυρτός, ὕβος, σκολιός, γαυσός, quid sit, ex præced. descriptione facile patet. Κυρτός legitur de ventriculo, apud Hippocr. l. 4. Epid. VII. 6. de liene, l. 2. f. 2. num. 65. ὕβος proprie de gibbosis in dorso dicitur, 4. aph. 46. Jung. Diæt. num. 848. Huic opponitur λορδός, Gal. in comm. ad h. l. σκολιός in compositousus ἰθυσκόλιος, 3. de artic. t. 40. & verbo σκολιαίνεσθαι, ad latus *incurvari*, t. 48. γαυσός, vel γαῦσος legitur 2. de fract. t. 69. & 4. de artic. t. 61. 64.

CUSCUTA, est proprie nomen plantæ herbis adnascentis intricatissime, quæ significatio non est hujus loci. Improprie Paracelso significat excrescentias in ossibus, vulgo *Überbein*, l. 7. de orig. caus. & cur. morb. Gallic. c. 11. & lib. 8. cap. 3.

CUSPIS, αἶχμη, ἄκρον, quid proprie significet, non est hujus loci, ceu notissimum. Per translationem dicitur Extremitas in pene, sive glans. Rolsink. Ord. ac Meth. part. gener. inferv. part. 1. cap. 47. & species quædam deligationis, sive fasciæ, n. 91. apud Gal. de fasciis.

CUSTODIA, φύλαξις, διαφύλαξις, προφύλαξις, idem significat quod *Conservatio*, *Præservatio*.

zio. *Custodes* pororum, φρεσποι, dicuntur musculi, Gal. l. 2. de mot. muscul. c. 4. & *custodiam* salutis facere, legitur apud Scrib. L. n. 84. Vide Rhod. Lex. Scrib. p. 370. Plane singulariter *custos* Helmontio significat muci productorem, si- ve potestatem muci electricam, Tr. *Custos errans*, s. n. 27. Quid *custos membranae*, Gr. *μυρρυ- γοφύλαξ*, dicatur in Chirurgicis, vide infra in voce *Meningophylax*.

CUTACEUS, δερμάδης, idem quod *Coriaceus*, βυρσάδης, Epitheton quorundam animalium concoctu difficiliorum. Gal. l. 3. de A. F. cap. 41.

CUTAMBULI, dicuntur vel vermiculi sub cuticula, aut super eam repentes, & titillantes, cum molestia; vel dolores vagi scorbutici instar talium vermiculorum discurrentium, cum magno cruciatu, & molestia ægrum infestantes, ab ichore tenuissimo volatili peculiari malignitate scorbutica inquinato provenientes. Vocantur & Veredarii vermes, vernac. *lauffende Baren*, D. Joh. Nic. Binniger. Obs. Med. Cent. 4. Obs. 42. pag. 418. Vide & *Sareni Varus*.

CUTEUS labor, Paracelso dicitur generatio Tartari quotidiana, i. e. usnea super usneam, vel quasi Tartarum super Tartarum, l. 1. de Tartar. t. 3. c. 3. Verum quis intelligit hæc ænigmata Bæotica?

CUTIO, a cutis duritie, idem quod *Millepeda*, *Asellus*, cubaris. Vide *Asellus*. Rhod. ad Scrib. L. n. 31. & Lind. Ex. XI. §. 21.

* *CUTICULA*, δερμάτις, δέρμα, cutis suprema, & veluti tegumentum cutis, aut operculum, est pars solida magis, similis, tenuis, exanguis, porosa, tegendæ cuti destinata. Barthol. l. 1. Anat. c. 1. negat esse partem corporis, sed an rationibus sufficientibus, dubito, quas ventilare non est hujus loci. Meminit δερμάτις aliquoties Hipp. v. g. de nat. pueri, XVII. 3. 7. 14. 18. XIX. 1. & alibi sæpius in eod. lib.

* *CUTICULARIS*, δερματώδης, epitheton membranae exterioris cerebrum investientis, vulgo *Dura mater* dictæ, apud Gal. l. 9. admin. Anat. cap. 1.

* *CUTIS*, δέρμα, est pars solida exterior, seu integumentum corporis commune, & tactus instrumentum; cujus descriptionem videre licet in Anatomicis, in specie apud Barthol. l. 1. Anat. c. 1.

CYAMUS, κύαμος, proprie *fabam* significat. Ob figuræ vero similitudinem etiam insectum illud *Millepeda*, quando sese contrahit, κύαμος vocatur, teste Rhod. ad Scrib. Larg. n. 39. Vide *Faba*.

CYANUS, κύανος. Vide *Caruleus*.

CYAR, κύαρ, *foramen in acu* significat, apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 123. & lib. 2. de morb. XXXII. 15. 17. Apud Pollucem v. lib. 2. κύαρ dicitur interius auris foramen. Lindenus vertit *curvedo*. Med. Physiol. lib. 2. cap. 11. §. 4.

CYATISCOS, κυάθισκος, dicitur specilli Chirurgici pars altera concava in parvi *cyathi* modum, qua aliquid vel extrahi, vel infundi potest. Gorr. Ægin. l. 6. c. 11.

CYATHUS, κύαθος, ita dicitur liquoris, & rei aridæ communis mensura apud Romanos, ligulas, siue cochlearia quatuor continens, eratque Sextarii pars duodecima. Apud Atticos vero etiam communis liquidorum, & aridorum mensura erat, sed capiens conchas duas, siue mystra quatuor, siue chemas quinque, siue sesquiunciam. Rhod. ex Hesychio etiam tribuit uncias duas, ad Scrib. n. 1. alibi vero n. 127. fescunciam, utipatet ex Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. l. de pond. & mens. c. 4. §. seqq. Ægin. l. 9. fin. Apud Rom. *cyathi* nota erat C. Apud Græcos vero X. Gor. p. 251. *Cyathorum cereorum*, κυάθων κεράων, quoque meminit Gal. de R. V. I. A. t. 42.

CYBITOS, κύβιτος. Vide *Cubitus*.

CYBIUM, κυβίον, dicitur *Pelamys*, seu piscis marinus grandior, qualis *Thunnus* est, in frustra cubica, vel quadrata divisus, ex Plin. l. 32. H. N. c. 11. Aldrov. l. 3. de pisc. cap. 18. An vero idem, aut quid significet *Cybius*, apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. in fin. certo non constat.

CYBOIDES, κυβοειδής. Vide *Cubiformis*.

CYBOS, κύβος. Vide *Cubus*.

† *CYCEON*, potio ex polenta, & vino. Vales. in Hipp. de Victu Acut.

CYCEON, κυκῶν, dicitur miscellanea portio alimenti, & potus rationem simul habens. Duplex videtur olim fuisse: Vilior cum aqua, & farina mixtus: Alter generosior, & delicatior cum vino, & variis farinis, melle etiam interdum, & caseo paratus, uti patet ex Hipp. l. 2. de diæt. IX. 1. 2. quamvis in posteriori significatione frequentius sumatur. Aliquoties ejus meminit Hippoc. v. g. de R. V. I. A. t. 40. lib. 2. de morb. XXXIX. 19. XLIX. 37. l. de nat. mul. XXXII. 21. lib. 1. de morb. mul. LXXXII. 7. lib. 6. Epid. sect. 6. t. 5. & alibi sæpius. Vide Foef. Oecon. pag. 362. Lang. l. 1. ep. 58. Lind. Exerc. X. §. 107. Dicitur & *Cinnus*. Vide supra. Descendit a verbo κυκᾶω, misceo, concinno, quod legitur apud Hipp. in epist. ad Damagetum, n. 295. quemadmodum & composita, κυκῶν, commisceo, lib. de int. aff. XII. 53. καὶ κυκᾶω, & προσκαὶ κυκᾶω, l. 3. de morb. XXX. 12.

CYCIMA, idem, quod *Lithargyrum*. Rul.

* CYCLISCUS, κύκλις, duplicem habet significationem. Primo significat idem, quod *Trochiscus*. Gal. l. 10. de S. F. §. Chole. Deinde denotat scalprum excisorium cavum, sic dictum, quod ima sui parte ad circuli figuram accedat, cujus usus fuit præcipue in fracturis capitis, quum illæ usque ad membranas pervenerunt. Veruntamen non absque periculo adhiberi potuit, cum quatiat immodice caput. Gal. l. 6. M. M. c. 6. Ægin. l. 6. c. 90.

† CYCLO CURARE, l. Methodo. Vide Phil. fab. Mauff. sati de Plutarchi scriptis, iudicium, & statu tridui ordine. Mercur. Var. Lect. lib. 6. cap. 11.

CYCLOPION, κυκλώπιον, idem quod *album oculi*, sive totum illud, quod in oculo albicat. Arist. l. 4. de H. A. c. 9. Gor. p. 253.

CYCLOPS, κύκλωψ, nomen quidem fabulosum Poetarum de nonnullis hominibus unum saltem oculum in, vel sub frontis medio habentibus, inter quos Polyphemus apud Homerum, & Virgilium jure refertur. Observationes tamen testantur, talia monstra aliquando in lucem producta fuisse, inter quæ notatu digna est observatio Borrichii de duobus, uno masculini, altero foemini sexus Parisiis a Chirurgo Tamponette ex utero extractis, quibus unus erat oculus rite confirmatus grandior cum duplici nervo optico, sub media fronte ad radicem nasi situs, quam legere licet apud Bonettum, Medic. Septentr. l. 1. §. 22. ep. 2. p. 22. qui desumit ex Act. Haf. Vol. 1. Obs. 93. p. 182. seqq.

CYCLOS, κύκλος. Vide *Circulus*.

CYCENARION, κυκνέριον, dicitur collyrium colore albo, ἄδνηκτον, citra morsum, ubi Amylum, terra Samia, & crassa Rhodica prævalent. Mentio fit hujus medicamenti apud Hal. l. Introduct. c. 14. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Ægin. l. 7. c. 16. ubi & *rubens cycnus* describitur. Dicitur enim cycnus, vel cygnus, κύκνος.

CYCENUS, κύκνος, *Cygnus*, *Olor*, est proprie nomen avis palmipedis aquaticæ, ad genus anserinum (cum quibus tamen in odio vivit) forma, victu, & ideo fortassis etiam facultatibus accedentis, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 19. Ornithol. c. 1. Schrod. l. 1. cl. c. n. 61. Improperie quid noter, Vide *Cycenarion*.

CYDAR, i. e. *Jupiter*. Rul.

CYDONIATUM, *Cydonatum*, κυδώνιατον, idem quod *diacydonites*, compositio ex malis cydoniis parata, additis aliis speciebus. P. Ægin. l. 7. c. 11.

* CYEMA, κύημα. Vide *Conceptus*, *Fœtus*.

CYGNUS, κύκνος. Vide *Cygnus*.

CYLICHNIS, *Cylichne*, κυλίχνης, κυλίχνη, κυλίκης, vitiose κυγίχνης, significat parvum calicem, aut pyxidem medicamentariam. Gal. Exeg. Dict. Hipp. Foef. Oec. p. 461.

CYLINDRUS, κύλινδρος. Vide *Magdalen*.

CYLLO, idem quod *κυλλός*. Vide *Cyllos*, i. e. *mutilus*. Lind. Ex. XI. §. 39.

* CYLLOS, κυλλός, *cyllostis*, κύλλωσις, in genere *claudum*, curvum, mancum, *mutilum* significat. Hipp. & Gal. tamen in specie κυλλοί dicuntur, quibus crura extrorsum sunt distorta, & intus sinuata, vel incurvata, l. 2. de art. t. 87. & l. 4. 1. 3. & alibi. De aure quoque legitur 2. de art. t. 53. Jung. Foef. Oec. p. 363.

* CYMA, κύμα, quasi κύμα, quo nomine veniunt teneriores cauliculi scaporum, quos videmus appetente vere in prima germinatione prorumpere. Latini non tantum *cymata* neutro genere dicunt, sed etiam foeminino *cymas*. Κύμα alias *fluctum*, *undam* significare, ex Lexicographis constat. Hinc descendit.

CYMATODES, κυματώδης, *undosus*, fluctuans: est epitheton *pulsus* inæqualis, præsupponentis impuritatem flatulentam, & serosam in sanguine, cum debilitata continuatione flammæ vitalis conjunctam. Tribuitur senibus a Vvalæo, Instit. Med. l. 2. c. 5. Lege Galen. l. 1. de diff. puls. c. 26.

† CYMATA, teneriores cauliculi (imbrastica) Joann. Ruellius in nomenclatura rei Veterinariæ.

* CYMBALARIS. Vide *Cricoides*.

CYMBIFORME, idem quod *Naviculare*, κυμβοειδές. Vide *Naviculare*.

* CYNANCHE, κυνάγχη. Vide *Angina*.

CYNANTHROPIA, κυνανθρωπία, est delirium melancholicum, in quo homines existimant se mutatos esse in canes, eorumque mores æmulantur. Laur. Bellin. de morb. capitis, &c. pag. m. 513.

* CYNICUS, κυνικός. Vide *Caninus*, *Convulsio*.

CYNIPHES, vel culices, vel *muscas* denotat. Helmont. credit, ea fuisse insecta, quæ Moses jussu Dei in Ægypto in plagam produxit, nec Magi poterant imitari, de Lithias. c. 1. num. 15. Jung. Aldrovand. lib. 3. de Insect. c. 1. &c.

CYNNABAR, idem quod *Cinabaris*. Rul.

CYNNIA, *Cymia*, *carora*, significat vas simile urinali. Rul.

CYNOCEPHALUS, κυνοκέφαλος, est nomen animalis simiæ quodammodo similis, capite vero canem representantis, cujus descriptionem vid. apud Aldr. l. 2. de quad. dig. vivip. c. 7. Meminit aliquoties Gal. l. 1. admin. Anat. c. 3. l. 11. de U. P. c. 2.

CYNODES, κυνώδης, *Caninus*. Vide *Caninus*.

CYNODESMION, κυνοδέσμιον, dicitur vinculum, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, id quod etiam κυνά, *canem*, appellarunt. Gorr. p. 254. Dicitur alias frenum, χαλινόν. Vide Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 7. §. 78.

* CYNODONTES, κυνοδόντες, *dentes canini*. Vide *Caninus*. Meminit eorum Hippocr. 3. aph. 25. Vulgo ab oculis *Ungensdne*, Dieter. n. 488.

CYNOLOPHOI, κυνόλοφοι, dicuntur eminentiæ, sive processus extantes in vertebra, quæ arcent occurrentia. Alex. Benedictus lib. 1. de hist. part. hum. corp. c. 6. p. m. 1185. & l. 5. cap. 24. p. 1265.

CYNORAISTÆ, κυνοραϊσταί. Vide *Croton*.

CYNOREXIA, κυνορεξία. Vide *Appetitus Caninus*.

CYON, κύων. Vide *Canis*, *Caninus*, *Canicularis*.

CYPHI, κύφει, est confectio quædam aromatica ad suffitum, qua quondam Ægyptii sacerdotes usi Dioscor. l. 1. c. 24. Concinnabatur olim ex sexdecim rebus, quas recenset Lind. S. M. Ex. X. §. 151. Sed postea etiam Antidotis addita. Unde tales compositiones, *Cyphoidea*, κυφοειδεῖς, dictæ sunt. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. P. Æginet. l. 7. c. 22. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 70. Hier. Mercurial. l. 3. Var. Lect. cap. 2. Dux potissimum species: una Solaris, & magna dicta, ex tribus rebus constans: altera Lunaris, ex 28. Ægin. d. l.

* CYPHOS, *Cyphosis*, *Cyphoma*, κύφωσις, κύφωμα, significant *gibbositatem*, *gibberositatem*, seu morbum malæ conformationis, consistentem in figura vitiata dorsi, ob vertebrarum situm versus exteriora mutatum, & luxationem plerunque a causis externis violentis inductam. Et licet Hippocr. *gibbositatem* quoque ab asthma, aut tussi fieri posse dixerit, aph. 46. rarum tamen hoc est, & causæ vehementia nihilominus respondet quoque externæ euidam violentiæ. Leguntur illa vocabula apud Hippocr. 3. de artic. t. 1. & seqq. & Gal. in comm. ad illos, ut & ad cit. aph. Dicitur & ὀπισθοκύφωσις, item κύρτωσις, & qui hoc affectu laborant, κυφοί, κυρτοί, *gibbosi* vocantur. Huic opponitur λόρδωσις, de qua suo loco. Jung. & M. A. Sever. l. de gibb. valg. & varis part. priori.

CYPRINUS, κυπρίνιον, nomen piseis aristulosis. Linden. Ex. XI. §. 230. Vide *Carpio*. Adde Schroder. lib. 5. clav. 3. num. 76. Est & epitheton Pulveris, qui usurpatur ad capillos cum naturales, tum artificialiter compactos (qui

Calientra apud Dolæum vocantur) a sordibus mundandos, siccandos, & exornandos, *cujus* aliqua etiam descriptio extat in Morley Coll. Chym. Leid. c. 153.

CYPRIMUM æs, i. e. *Cuprum*. Scribon. Larg. n. 16.

CYPSELE, *Cypselis*, κυψέλη, κυψελίς, idem est quod *Cerumen*, sive Aurium sordes. Vide *Cerumen*. Unde & κυψελόβυσσος nuncupantur, quæ sordium altitudine adobruta latent. Rob. Keuch. ad Q. Seren. p. 241.

CYRCANAO, κυρχανέω, significat *misceo*, *turbo*, *confundo*. Legitur apud Hipp. l. 1. de mor. mul. LXXXIII. 5.

CYREO, κυρέω, significat *contingo*, *evenio*, *incido*. Hipp. 4. de art. t. 36. ubi mendose in Gr. Gal. edit. Basil. legitur κηρήση. Dicitur & κύρω. Composita sunt κυρχυρέω, *Contingo*, quod legitur l. 1. de mor. XXIII. 5. προκυρέω, l. de præcept. VII. 11.

CYREBIA, κυρήβις, idem quod ἄχυρος. Vide *Achyron*. Legitur hæc vox apud Hippocr. lib. de nat. mulier. LIV. 5. lib. 2. de mor. mul. XLII. 3. LXXXI. Vide Foes. Oecon. pag. 365. 366. Scribitur & κυρήβις. Gorræus pag. 255.

CYRIACUS, κυριακός, epitheton est pastilli ad nomas, & putredines utilis. Appellatur & alio nomine *Asclepius*, ἀσκληπιός, Gorr. d. l.

CYRIOS, κύριος, quod in substantivo *Dominum* significet, notum, sed non est huius loci. Hippocrati adjective est epitheton dierum, qui in morbis certe aliquid indicant, & decernunt, & in quibus crises ratæ, firmæque sunt. Equipollet ergo diebus *Criticis* stricte dictis, κρισίμοις ἡμέραις. Occurrit autem l. 1. de mor. X. 12. XI. 8. XXII. 27. XXIV. 7. & in superlat. κυριώτατος, l. 1. de mor. mul. XXXIII. 9.

CYRENAICUS, κυρήναικός, est epitheton *Succi Laserpitium* veterum dicti. Scribon. Larg. num. 167. Rhod. in not. ad h. l. Meminit & Ægin. l. 7. cap. 3.

CYRENIA, *Crocotoma*, i. e. *sax olei*, & de *Croco*. Rul. Johnf.

CYRTOIDES, κυρτώδης, *gibbiformis*. Vide *Cubiformis*.

* CYRTOMA, *Cyrtosis*, κύρτωμα, κύρτωσις, idem, quod κύφωσις, *gibbositas*, Latine *Quassatio*. Vide *Cyphosis*, *Curtus*. Tumores hypochondriorum, κυρτώματα, vocavit Hipp. 2. progn. t. 25.

* CYSOS, *Cysaros*, κύσος, κύσαρος, *Anum*, podicem significat, & idem quod ἀρχός. Vide *Archus*, *Anus*. Occurrit apud Hipp. l. de nat. puer. IX. 16. Jung. Foes. Oec. p. 366.

CYSTICA *Arteriæ*, & *Venæ* dicuntur Anatomicis, non tam quæ ad vesicam urinariam, quam quæ ad fellis vesiculam excurrunt. Barth. libell. 2. Anat. c. 5. p. 655.

CYSTEOLITHOS, κυστέλιθος, idem quod *Lapis Spongiæ*, ab usu, & virtute calculum vesicæ frangendi ita dictus. Schr. l. 3. c. 8. num. 19. Verum an non majori jure ipse *Calculus vesicæ* hoc nomine venire posset?

CYSTICUS, κυστικός, *Vesicalis*, epitheton venarum gemellarum a trunco venæ portæ ad vesicam felleam occurrentium, de quibus videantur Anatomici.

* **CYSTIS**, κύστις, *vesicam* significat primario, & absque adjectione illam, quæ urinam excipit, & foras per intervalla excernit. Hipp. l. 4. aph. 77. seqq. & alibi. Hujus descriptionem pleniorē videlis in scriptis Anatomicis, in specie Th. Bartholin. l. 1. Anatom. c. 20. Deinde & secundo cum additione folliculus ille bilem flavam sub hepatis cava parte continens, κύστις χοληδόχος, *Vesica fellis* dicitur. Gal. l. 4. de U. P. c. 12. & alibi. Hujus historia videatur apud laud. Barthol. d. l. 1. c. 15. Cæterum dantur etiam *Vesicæ* minores in Anatomicis naturales, quales sunt *Vesiculæ seminales*, sive cellulae, de quibus vide eund. d. l. 1. cap. 22. Et si Malpighio credendum, ipsa substantia pulmonum tota *Vesicularis* est, pene infinitas *Vesiculas* orbiculares, & sinuosas ex tenuissimis, & levissimis membranis efformatas continens. Id. l. 2. c. 9. *Vesica parva* Græce dicitur κύστις, juxta Gal. in expos. voc. Hipp. Dari quoque *Vesicæ præternaturales*, v. g. *Hydatidas*, & alias, ex Practicis observationibus constare poterit. De hydrope *Vesicali* vide Eugalen. de Scorbut. n. 32. p. m. 153. seqq.

CYTHION, κύθιον, nomen est *collyrii*, quod a cinereo colore etiam τέφριον vocatur, & describitur a Corn. Cels. l. 6. c. 6. Gorr.

CYZICENUS, κυζικηνός, epitheton *Emplastris* facientis ad ulcera chronica, & nervos præciosos, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13.

A. D.

A. **H**Ac litera olim Symbolice quartanam febrem fuisse signatam, quæ litera aliis major est, patet ex Galen. 3. in 3. Epidem. t. 71.

DACNO, δάκνω, significat *mordeo*. De aquilone vento usurpatur, quod oculos *mordeat*. Hippoc. 3. aph. 17. Hinc descendit δακνώδης, *mordax*, quod usurpatur de frigido in ulceribus, 5. aph. 20. Jung Diet. Jatr. num. 172. 173.

Gorr. pag. 68. vertit per *mordacitatem*, & descripsit per tangibilem qualitatem, quæ in corpus subiens exasperat, & punctiois sensum inducit. Talis qualitas tribus saporibus inest, acido, amaro, & acri: Acido quidem, ut frigido simul, & subtili: Frigidum namque non nisi in rarioribus corporibus, qualia sunt vulnerata omnia, oculi, os, nares, & venter, *mordicat*. Amaro vero, & acri, ut calidis, *mordacitas* inest. Frigidum præstat condensando; calidum in duriora subiens dissolvendo, fundendo operatur. Dicitur & febris *mordax*, πυρετός δακνώδης, quæ manum Medici perpetim, & æqualiter acri calore afficit, & *mordet*; quales sunt biliosæ, cum omni tempore, tum præcipue in statu. Idem in def. De *mordacibus* humoribus agit Gal. l. de plenit. c. 8.

DACRYGELOS, δακρυγέλος, qui *lacrymatur videns*. Jos. Laurent. Amalth. Onom. pag. 237.

DACRYON, δάκρυον, significat *Lacrymam*, quæ proprie est liquor excrementitius, serosus, aut lymphaticus, ex oculorum glandulis prorumpens, occasione magnorum animi pathematum, doloris, tristitiæ, commiserationis, gaudii repentini, &c. spiritus animales, & sanguinem ita agitantium, & compellentium, ut portiones serosas, & lymphaticas largius ibidem deponant, & demittant. De *lacrymarum* natura, origine, & excretionē legantur Vvarthon. de Glandul. c. 26. Thom. Barthol. Anatom. l. 3. c. 8. Thom. Villis de An. Brut. Part. 1. cap. 15. Glandulæ oculorum etiam Anatomicis dicuntur *Lacrymales*, & viæ illæ, sive vasculæ, *Canaliculi Lacrymales*, *Puncta Lacrymalia*. Dividuntur *Lacrymæ* in naturales, & præternaturales. Illæ sunt, quas modo descripsimus. Hæ vero, quæ vel invitis nobis effluunt, involuntariæ dictæ, ἀκρόσις δάκρυα, quæ in febribus malum præbent signum. Hipp. 1. Epid. sect. 2. t. 80. Jung. 4. aph. 52. 1. prognost. t. 10. l. 4. Epid. XXVII. 12. & l. 6. sect. 1. t. 16. Vel sanguinæ, cum sanguinæ guttulæ lacrymarum instar ex oculis fluunt. Dieter. Jatr. num. 174. Improperie usurpatur de succis plantarum sponte promanantibus, & in resinam, vel gummi concretescentibus. Ita succus papyveri *Opium*, δάκρυον, *Lacryma* dicitur, Rhod. ad Scribon. num. 86. *Lacryma Thuris*, Æginet. lib. 7. cap. 3. Gummi Oleæ Æthiopicæ, Scribon. num. 252. succus lacteus ficuum, Keuchen. ad Seren. pag. 200. Vide Schroder. lib. 1. cap. 2. lit. L. Sordes quoque induratae in oculorum angulis in cervis repertæ, odoris gravis, & penetrantis, *Lacrymæ Cervi* vocantur, de quarum virtute medicamentosa vid. Schroder. lib. 5. clas. 1. num. 17. Dicitur con-

contra venena, & venenatos morbos Antidotum pretiosis regum thesauris antepponendum. Fr. Hofm. in cl. Schr. ad d. l. pag. 659. Vide & C. Reies Camp. El. q. 67.

DACRYODES, δακρυώδης, *Lacrymosus*. Dicitur improprie de ulcere humido, & sanioso, apud Hipp. 3. de fract. t. 7.

DACRYOPOEOS, δακρυποῖος, i. e. *Lacrymas irri-
tans*. Dicitur de quibusdam medicamentis acri-
bus, ut sunt Cypripedium, Raphanus marinus, &c. Jos. Laur. Am. On. p. 237.

DACTYLETHRA, & *Dactylithra*, δακτυλήθρα, δακτυλῖθρα, significat *Digitale*, quod ex diver-
sis rebus paratum digitis applicatur. De digi-
talibus purgantibus ex Oribas. Collect. Med.
lib. 8. cap. 6. legatur Rhod. ad Scribon. comp.
180.

* DACTYLIOS, δακτύλιος, *orbiculum, pastillum*
significat, apud Hipp. de nat. mul. CV. 24. Vi-
de Foef. Oec. p. 145.

DACTYLODOCHME, δακτυλοδόχμη, est mensura
quatuor digitorum transversorum, qua inter-
valla dimetitur. Dicitur & δοχμή, παλαστή, ἢ
δῶρον, Lat. *palmus*. Gorr. p. 99.

DACTYLOS, δάκτυλος, vel *fructum palmæ* de-
notat, quæ significatio Botanicis relinquitur:
vel significat *digitum*. Horum quinque sunt or-
dinarie in omni manu, & pede hominum. In
manibus peculiaribus nominibus gaudent. Pri-
mus, & ceteris oppositus crassior, *Pollex*, ἀν-
τίχρῃ, quasi *promanus* vocatur. Vide *Anti-
cheir*. Secundus *Index*, διχρῆς, item *Saluta-
ris*. Tertius *Medius*, μέσος, & longissimus.
Quartus, ὀψήμιος, quasi *medio proximus*,
alias *Annularis* dictus. Quintus minimus,
Auricularis, μικρός. In pedibus carent nomi-
bus propriis. Singuli terna ossa, internodia,
& articulationes habent. Consulatur Anato-
micorum scripta, v. g. Linden. Medic. Physiol.
l. 2. c. 14. §. 88. seqq. C. Hofm. Instit. l. 2. c. 104.
& in comm. ad Gal. LI. de U. P. n. 45. seqq.
Barth. & l. 5. & libell. 4. Anatom. *Dactyli marini*
dicuntur Balani ostreacei, inter dura saxa in
mari prope Anconam geniti, apud Aldrov. de
serp. & dracon. l. 2. c. 5. *Dactylus*, sive *digitus*
est minima quoque mensura, quibus rerum in-
tervalla dimetitur. Unde proverbialis locutio,
Digitus dies est, de qua vide Lind. Exerc. XVI.
§. 224. seqq.

DACTYLOTHECE, δακτυλοθήκη vocatur Paræo
instrumentum Chirurgicum ad erigendum pol-
licem, vel alium quemvis digitum alias semper
pendulum ex læsione. l. 22. Chir. c. 10.

DÆDALUS, vocatur *Mercurius*, Lang. Harm.
Ch. c. 1. Th. Ch. Vol. IV. p. 121.

DÆDION, δαιδίον, diminutivum, *tadulam* si-
gnificans. Vide *Das*.

† DÆMONIS STERCUS, Asphaltus. Jo. Tagaul.
l. 2. c. 4. Inst. Chir.

DÆMON, δαίμων, esse vocabulum μέσος, &
ambiguae significationis, in bonam, ac malam
partem, constat ex aliis Lexicographis, præser-
tim Henr. Stephani Thesauro Græco. Significat
vero Deum, Numen, vel Genium bonum, vel
malum, item Fortunam. In bona significatione
accepit haud dubie Gal. l. 10. de U. P. c. 12.
Vide C. Hofm. in comm. num. 761. In mala
vero comm. 1. in prognost. t. 4. Idem etiam
ipsam animam rationalem, *Dæmonem* nostrum
vocavit, lib. de Consuetud. cap. 4. Verum fre-
quentior hodieque in foro Medico acceptio ma-
la, quando sumitur pro *Diabolo*, qui & *Cacodæ-
mon* appellatur. In qua significatione legitur a-
pud Forest. l. 10. Obs. 19. Schol. lib. 30. Obs. 8.
Schol. Lang. in Epist. aliquoties apud Vvier.
Senn. & alios, ubi ejus præstigiæ in producen-
dis morbis, in decipiendis melancholicis, epi-
lepticis, &c. occurrunt. Rolli. Ord. ac Meth.
Med. Spec. l. 2. §. 3. c. 29. Tales morbi quoque,
& ægroti vocantur *dæmoniæ*. Huc pertinet *Dæ-
monium caninum*, vel *lupinum*, quo nomine et-
iam exprimuntur *Cynanthropia*, & *Lycanthropia*.
Dolæus Encyclopæd. l. 2. c. 4. §. 2. pag. 56. Chy-
mici abusive accipiunt in bonam partem. Ita
Crollius singulis elementis *Dæmones* inesse dixit,
teste Libav. in Exam. Phil. viv. sec. descr. Hartm.
p. 141.

DÆS, δαῖς, & per contractionem δαῖς, *tæ-
dam* significat, apud Hipp. & materiam *tæda-
riam*, l. 1. de morb. mul. X. 8. LXIII. 39. CIIIX.
31. l. de Steril. IIX. 26. XIII. 31. XIIX. 18. XXI.
2. Diminutivum quoque δαιδίον, *tadula*, legi-
tur apud eundem l. 1. de morb. mul. XXIIIX. 3.
XXIX. 5. & alibi. Vide Foef. Oec. p. 145.

DÆTIS, δαῖτις, *tædam magnam* denotat, Gal.
in Ex. quamvis Foef. potius *parvam* significare
velit, quia est diminutivum, d. l.

DALNI, nomen est insectorum e stercorebus
oriundorum incertum, patet ex Parac. l. 1. Phi-
los. ad Athen. t. 20.

DAMA. Vide *Rupicapra*.

DAMNUM, βλάβη, idem, quod *Noxa*, *Læsis*,
detrimentum. Vide *Blabe*.

DAMNOSUS, ἀσύμφορος, βλαβερός. Vide *Asym-
phoros*.

DAPHNELÆON, δαφνέλαον, i. e. *Oleum Lauri-
num*. Diosc. l. 1. c. 49.

DAPHNIA, δαφνία, vocatur Gemma comitia-
li morbo medens. Plin. l. 37. H. N. c. 10. Ansh.
Boet. hist. gemmar. pag. 555. a Lauri figura ita
dicta.

DARATOS, δάρκτος, idem quod ἄζυμος, qui
fermento caret. Epitheton panis, apud Nicand.
Vide Gorr. p. 55. Hesychio dicitur δαρός.

DARTADESTUS, epitheton obscurum ap. Parac. in Frag. Med. l. de Epid. c. 1.

* **DARSIS**, δάρσις, i. e. excoariatio, qua cutis a subjectis partibus scalpello deciditur, & separatur. Gal. l. 3. Anat. admin. c. 2. a verbo δέρω. Aliquoties usus etiam est phrasi hac καὶ δέρειν, separare partes ab aliis, Lyser. Cultr. Anatom. l. 1. c. 2. p. 22. 23. Meminit & Vesal. l. 2. de H. C. F. cap. 6.

DARTA, idem quod *fera Impetigo*. D. Bining. Obs. Med. Cent. 4. Obs. 89.

* **DARTUS**, δάρτυς, nomen est membranæ, vel involucri testes investientis, & quidem in viris communis, unde etiam ab aliis sub scroti nomine comprehenditur, & constat ex paniculo carnosio etiam tenuiori, quam alibi, venisque, & arteriis referto. Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 22. In fœminis vero propria est testium, & quidem unica, quia communibus carent. Gal. de dissect. matric. c. 9. Barthol. d. l. cap. 26.

DAS, δάς, idem quod δαίς. Vide *Das*.

* **DASYMMA**, δάσυμμα, oculi vitium, vel idem quod ἑλάχμμα, vel gradu minori differens. Vide *Trachoma*. Aet. lib. 7. Gorr. p. 100.

* **DASYPUS**, δασύπους, h. e. villosos pedes habens. Strictè *Cuniculum* significat; interdum & *Leporem*, de quibus suis locis. Legitur ap. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 9.

DASYS, δασύς, significat *densus*, *asper*, *pilosus*, *hirsutus*, vel *hirtus*, pro conditione rerum, de quibus prædicatur. Ita Hippocr. de lingua usurpat, δασύτης γλῶττι, *aspera*, propter siccitatem linguæ, 1. prorrh. sect. 1. t. 3. Coac. t. 234. De capillis usus, 6. aphor. 34. de palpebris *densis*, Galen. comm. ad prorrh. text. ubi & δασύσουρ legitur, qui *densam* habet vocem, δασύςδιν, qui *pilosum* habet pectus: de respiratione *densa*, Galen. c. 3. de fract. t. 61. de urina, 1. prorrh. f. 3. t. 3. Coac. t. 176. 583. 593. Epid. LIII. 8. lib. 7. Jung. Dieter. 175. Hinc δασύτης, vel δάσος, *asperitas*, *villositas*, *densitas*. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 724.

DAURA, Paracelso dicitur *Helleborus niger*. testimonio D. Ludov. Pharm. p. 139. Dicitur & nonnullis *Dura*.

DEACUMINATA, ἀπόκη. Vide *Apoxe*.

DEALBATIO, λεύκασμος, vel λεύκασις, vel pertinet ad Cosmeticam partem, v. g. quando dicitur *dealbatio* dentium, cicatricum, Forest. lib. 3. E. Obs. 4. 7. Vel pertinet ad Spagyricam. Ita *Dealbatio* dicitur tertium opus in regimine Lapidis Philosophici, a Laurent. Ventura in tr. de Lapid. Philosoph. cap. 27. totiusque operis initium, & firmamentum, c. 30. Jungatur Al-

chemia incerti Auctoris c. 36. & 41. & in Th. Ch. Vol. 3. p. 34. 38. seqq. Adde Vol. V. p. 201. seqq. & 477. *Dealbandi* quoque modos fucatos, quibus metalla tingi possunt, tradidit Paracels. in Manual.

DEAMBULATIO, περιπατήσις, proprie denotat motum corporis moderatiorem, & exercitationem leviolem. Tropice vero etiam de animo usurpatur. Ita cura vocatur animæ *deambulatio*, Hipp. 6. Epid. f. 5. t. 11.

DEARGENTATIO, ἀργύρωσις, dicitur Tinctura Metallorum ignobiliorum, v. g. Cupri in colorem argenteum, cuius modum sat perspicue tradidit Jacob. le Mort. Metallurg. contract. f. 2. p. m. 271.

* **DEARTICULATIO**, ἀρθρώσις. Vide *Abarticulatio*.

DEAURATIO, χρύσωσις, dicitur Tinctura fucata metallorum, monetarum, &c. in colorem aureum, quales aliquot tradidit Paracels. Manual. primo. Vide Jacob. le Mort. d. l.

DEBILIS, ἀβέβαιος, βληχρὸς, ἀδυνάτης. Vide *Abebaos*, *Blechros*, *Asthenes*. *Debilitatis* causa in flammæ vitalis sanguinæ impotentia consistit. Hinc *debiles* dicuntur μικρόσφυκτοι, parvo pulsu præditi, teste Linden. Exerc. X. §. 155. *Debilitatis* morbosæ universalis, vel particularis causas vide apud Helmont. tr. Ignotus hospes morbus, num. 74. dextre veris, & perspicuis principiis applicandas, & explicandas.

DEBUS, terminus Paracelsicus, remedium adversus iram, cuius meminit tract. Apocryph. de vulneribus, §. de Apocryphis vulnerabilis.

DECAMYRON, δεκάμυρον, nomen Malagmatis apud Oribas. sic dicti, quod ex decem aromatum generibus paretur. Refertur ab Aetio, & Aegin. l. 7. c. 18. ubi per Gr. νάρδε intelligi debet Unguentum Nardinum, recte notante Gorr. p. 11. Meminit Keuchen. ad Seren. not. p. 181.

DECANTATIO, κατέχυσις, idem quod *Defuco*, quando liquor aliquis a materia, quæ se præcipitavit, lente citra colationem, aut filtrationem defunditur, & passim in Auctoribus occurrit, ut non opus sit testimonia peculiaria apponere.

DECANUS, δεκανός, nomen officii, & dignitatis, diversæ significationis, pro varietate status vel Ecclesiastici, vel secularis, usitatum hodieque etiam in Universitatibus, ubi Præses in aliqua facultate *Decanus* vocari solet, estque dignitas ambulatoria. Olim in malam partem quoque fuisse usurpatum pro præstigiatoribus, constat ex Gal. l. 6. de S. F. mox a principio. Mentio fit quoque *Decani* cuiusdam, haud dubie

bie Ecclesiastici) qui centum, & octuaginta sex annos vixit, ejusque Epitaphium legitur ap. Penotum Medic. Chym. in Vol. 1. Th. Chym. p. 659.

DECATORTHOMA, δεκατίρθωμα, dici potest medicamentum compositum, quod ex decem simplicibus parari, & componi solet. Keuch. ad Seren. d. l. Coincidit fere cum δεικνύμενον.

DECENS, τὸ δέον. Vide Deon.

DECERNO, κερνώ, idem quod Judico. Vide Crisis.

DECIDENTIA, κατὰ πτώσις. Vide Cataptoxis.

DECIDUUS, dicitur de Uvula relaxata, aut procidente, quam Joh. Stephan. vocat deciduam Uvam, Paraphras. in Avicenn. l. 3. fen. 1. cap. 22. p. 232.

DECLARATIO, ἐρμηνεία, ἐξηγήσις, idem quod Explicatio. Interpretatio. Gal. 4. de diff. puls. cap. 2.

* DECLINATIO, ἀφαικμή, dicitur illud morbi tempus, vel universale, vel etiam paroxysmorum particulare, quando causa morbifica victas porrigit manus calori vitali, sive naturæ victrici, cum symptomatum remissione. Sequitur statum, vel vigorem morbi, & præsentē declinatione cessat periculum mortis. Et si quis moritur, non declinationis merito, sed erroris superadditi, novique morbi inde dependentis culpa moritur. Vid. Dogm. nostr. p. 424. Declinatio quoque dicitur ex Avicenna species dislocationis ossium, aut luxationis imperfectæ, quæ & Contortio, in qua os non totaliter exit e sua fede, vocatur. Forest. l. 9. Obs. Chir. Obs. 1. in Schol.

DECLIVIS, Declivitas, κατὰ ῥόω, κατὰ ῥέπον. Vide Catarrhopos.

† DECOQUERE AD PALMAM, i. e. ad quartas. Columella.

† DECOCTUM GRADATUM, in quo restant vires residuæ. Georg. Melich. in præcept. General. dispensator.

DECOCTIO, ἑψησις, ἀφεψίς, late idem est quod Coctio, de quo supra. Frequentius tamen Latinum usurpatur de coctione artificiali, vel culinaria, vel pharmaceutica. Stricte vero Decoctio, ἀφεψίς, denotat perfectam, & plenariam alicujus rei coctionem, ad differentiam coctionis inchoatæ, vel imperfectæ, quæ simpliciter Coctio dici potest. Medicorum Decoctiones fieri solent lento igne, clementer, & curtis ignibus. Keuch. ad Seren. p. 88. Jungat. Rhod. in Lex. Scrib. lit. D.

DECOCTUM, ἀποζύμμα, ἑψημα, ἀφεψημένον, in genere denotat omnem decoctionis effectum, sive materiam, quæ cocta est. Specialiter vero in Pharmaceuticis est forma medicamenti liquida, (barbare etiam Bradium dicta) con-

stans ex liquore viribus medicamentosis imprægnato, & interveniente debita secundum artem coctione. Differentias, & modum parandi Decocta artificiosum vide apud Vveker. Antid. gener. lib. 1. cap. 14. Special. lib. 2. sect. 7. Morell. lib. 1. Form. Rem. sect. 1. cap. 1. Schr. lib. 1. cap. 3. lit. D. l. 2. cap. 9. Hofm. in cl. ad h. l. aliosque plures. Helmon. Decocta suspecta reddere ausus est, quod non sint entia, qualia per destillationem prolificuntur, sed translationes entis in medium peregrinum, tr. Aditus præclusus ad condum, n. 9. & præsertim febricitantibus non competere, tr. de febr. c. 8. num. 3. Enimvero videtur adversus solem loqui. Quod vero Solenander in imbecillitate ventriculi Decoctorum Stomachicorum dictorum usum improbet, s. 5. p. m. 513. ob aqueam humiditatem nimis relaxantem, majorem præ se fert verisimilitudinem. Verum non est hujus loci pluribus hæc ventilare.

DECOLLATUS, ἀφ' ἀχλὺς. Vide Arachelus. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 194.

DECOLOR, Decoloratio, ἀχρὸς, ἀχροία. Vide Achro.

DECOMPOSITUM, vocabulum augens significationem compositi. In Physica Trismegisti hæc legitur descriptio, Th. Chym. Vol. 1. p. 374. Composita sunt ea, quæ patiuntur corruptionem, & componuntur. Decomposita vero sunt illa, quæ jam in compositione per corruptionem, & generationem convenerunt.

DECORATIO, κόσμος, Fallopio dicitur conservatio, vel restitutio pulchritudinis naturalis, vel in universo corpore, vel in parte per se, & ars hoc præstans eidem etiam vocatur decoratoria, tr. de Decoratione, c. 2. Tom. 3. p. 327. Vide Cosmetica.

DECORTICO, λείπω. Vide Lepis.

DECOSTIS, ἀπλωδρος. Vide Aplevros.

DECREMENTUM, ἀφαικμή, dicitur vel de ætate, quæ sequitur consistentem, & alia ætas decrescens vocatur; vel de morbo, ubi idem est, quod declinatio. Opponitur Incrementum, αὐξη. Legitur apud Paracel. Paramir. l. 1. c. 3. fin.

DECREPITATIO, vel etiam simpliciter Crepitatio, Gr. ψόφος, dicitur Strepitus ille, quem edunt salia vim ignis experta, aut igni injecta, ob portiones nitrosas adhærentes; ita etiam aquæ portiones oleosis admixtæ, & pinguius super igne crepitare solent. Legitur prius vocabulum apud D. Ludov. diss. I. Pharm. p. 434. Accuratus hanc operationem descripserunt celeberrimi Chymiatæ, D. D. Vvedelius Ph. 1. A. F. R. l. 1. f. 4. c. 3. p. 50. & D. D. Bohn. diss. Chym. Phys. XII, §. 6. Jung. Morley Coll. Chym. Leid. c. 370.

DECREPITUS, ἐσχάτο γέρον, πηρύλιξ, dicitur, qui ad senium extremum pervenit, & ad octuagesimum annum, vel paulo plus sese extendit. Ætas quoque dicitur *decrepita*, ἐσχάτον γῆρας, ὑπέρμερον, ἀκρότατον, Galen. cap. 2. aphor. 28. Jung. Dieterich. Jatr. num. 375.

* **DECRESCENS**, ἀσθενεστικός, dicitur de ætate. Vide *Decrementum*, & de morbo, & præsertim febre, quæ est species continua, vel continentis. Vide *Acmaistica*. Sylv. l. 1. Prax. c. 28. §. 4.

* **DECRETORIUS**, κρείσιμος, κρείπνός, idem quod *Indicatorius*. Vide *Crisimos*.

DECRUS, ἀσκελής. Vide *Asceles*.

DECUBITUS, vel de corpore dicitur, & idem est quod *Cubatio*, Græc. dicitur κατὰ κλίσιν, Vide *Cataclisis*. *Decubitus* ægrorum optimi, qui naturalibus similes sunt. Hippocr. in prognost. Rolf. O. ac M. Com. Spec. lib. 3. sect. 2. c. 16. Vel de humoribus de parte in aliam fluentibus, & vocatur ἀπόσκηψις, ἀπόσκημυξ. Vide *Aposcepsis*.

DECURSUS, ἀποδρομή, Græc. dici posset, plerumque durationem alicujus rei, vel temporis, vel morbi denotat. Quamvis & verbum *decurro* aliquando significet properare ad aliquid, v. g. ad medicamenta. Cels. l. 6. c. 8. Rhod. in Lex. Scrib. p. 371.

DECURTATUS, μείωρος, vel μυνερίζων, mendose μύωρος, est species debilis pulsus, & deficientis, quando perpetuo diminuitur, nec minui desistit, donec prorsus deficiat: quod si iterum redeat, & de integro augeatur, *decurtatus*, *reciprocus*, μείωρος πηλινδρομών vocatur. Galen. l. 1. de diff. puls. c. 11. Quod si in eo nulla servetur æqualitas, motuque ipso frequenter deficiat, *deficiens inæqualis* appellatur, μείωρος ἀνώμαλος, 2. de caus. puls. 11. Pulsus omnis *decurtatus* provenit ab imbecillitate facultatis pulsificæ, h. e. flammæ vitalis, deficiente continuatione, & activitate.

DECUSSIO, σχάσις. *Decussorium*, σχαστήριον, *Decutio*, σχάζω. Vide *Schazo*. *Decussorium*, instrumentum peculiare in cranio læso, cum supuratione ad piam matrem, vide apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig. 11. & Tab. XXIX. fig. 1. ut & apud Paræum l. 9. Chir. c. 21. Jung. Blas. Med. Un. p. m. 73.

DEDUCO, Græc. dici posset κατέγω, ἐξάγω, significat etiam *Evacuo*: v. gr. *Deducere per nares*, Scrib. Larg. num. 9. Rhod. in Lex. Scribon. d. l.

DEFECTIO, vel de viribus corporis dicitur, vel de animo. Vide *Eclipsis*, *Lipothymia*, *Syncope*. Alias & *Defectio* olim dictus fuit *Morbus Wienis*, quando deficit trahere ab hepate fæces

sanguinis, ex hypothese hodieque obsoleta, & Anatomicis principiis plane repugnante. Legitur vero apud Isaacum l. 9. Theor. c. 35.

DEFECTUS, ἐνδρα, ἐνδεές, ἐλλείψις, ἐλλίπες, significat absentiam, vel carentiam alicujus, quæ usu æstimatur. Galen. lib. 1. de caus. puls. cap. 11. Opponitur ei *superfluum*, πλεονέχον, & utrumque a natura alienum, lib. 1. de U. P. cap. 32.

DEFENSIO, ἀπολογία. Vide *Apologia*.

DEFENSIVUM, est vulgare Chirurgis epitheton quorundam Topicorum, quæ pertinent ad ἀποκρυσσικά, sive *repellentia*, verum saltem eorum proprie, quæ non ipsi parti affectæ, sed vicinæ applicantur, pro interceptione: unde & ἀγλαπηπικὰ, *intercipientia*, & effectus ἀγλαψις, *interceptio* vocatur. Rolf. Ord. ac M. Med. Spec. lib. 4. sect. 1. cap. 15. Paracelsus etiam ad interna transtulit, per *Defensivum* intelligens *confortativa*, & quæ symptomata graviora prohibent, quo pertinent *Gemmæ*, & *Spiritus Auri*, l. 2. de peste, c. 4. & 5. & in frag. de Peste.

DEFERENTIA VASA. Vide *Ejaculantia*.

DEFERVESCO, *Deferveo*, ἀποξέω. Vide *Apozeo*.

DEFICIO, ἐκλείπω, ἐπαυδάω, ἐμείπω, & de corpore, & de animo dicitur. Vide *Defectio*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 371. 372. In specie *pulsus deficiens*, ἐκλείπων dicitur, qui admoventi digitos videtur exolutus, & paulo post prorsus definit, ob defectum spirituositatis in sanguine. Gal. l. 2. de caus. puls. c. 3.

DEFINITIO, ὁρῶ, ἱερισμός, est oratio explicans essentiam rei. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 2. & seqq. alibique sæpius. Debet vero continere genus, differentias, subjectum, causam efficientem, si perfecta esse velit, d. l. Quæ talis *definitio* dicitur in acquirenda cognitione morbi, eadem dicitur indicatio in exequenda curatione, verbis elegantissimis Lind. Ex. IV. §. 19. De *definitionis* in medicina utilitate vide Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 2. c. 2. seqq. Interdum essentielles, interdum causales proponi solent, C. Hof. comm. de U. P. n. 409.

DEFIXUS. Vide *Devotatus*.

DEFLAGRATIO, ἐπιφλόγισµα. Vide *Epiphlogisma*.

DEFLOROR, ἀποπρηνδύομαι, idem quod *devirginor*, virginitatem depono. Vide *Apoparthenomæ*.

DEFLUVIUM Capillorum. Vide *Alopecia*. In genere *defluvium* respondet Græco ἀπορροή. Vide *Aporrhoe*.

DEFLUVIO, *Defluxus*, κατέρρυς, κατέρρο, ῥιζακτισμός, dicitur, quando materia peccans, vel una cum sanguine, vel liquore nervoso, aut

lymph a parte aliqua superiori transit ad aliam inferiorem, sive internam, sive externam. Vide *Catarrhysis*, *Catarrhus*, *Fluor*, *Rheumatismus*.

DEFORMITAS, *Deformis*, αἰσχρὸν, αἰεδής. Vide *Æschos*, *Aides*.

DEFRENS, *Defrensus*, ἀρρηξ, quasi fracta seges, vel *defrensa*. *Frendere* fabam, fruges, ἐπειναι, idem quod frangere. Inde *Nefrendes* pueri, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt. Rob. Keuchen. ad *Serenum* pag. 96.

DEFUTUM, ἐψημεν, σίραιον, dicebatur olim specialiter *Mustum ad dimidias coctum*, quemadmodum *Sapa*, mustum ad tertias coctum. Medix est facultatis, lenis, & citra acrimoniam extergentis. Ad condiendos cibos veteribus fuisse usitatissimum, demonstrat Linden. Ex. X. §. 19. 29. 36. seqq. 60. seqq. Potest tamen hoc vocabulum haud inepte aliis succis ad spissitudinem coctis attribui, qui alias Arabib. & in offic. *Robor* vocari solent. Gorr. Dieterich. etiam existimat Græce dici posse ἀπίζεμα, n. 734. fin.

DEFUNCTUS, θανάτῳ, τεθνηκώς, idem quod *Mortuus*.

DEGENERATIO, νωθρότης, νωθεία, dicitur, quando res quædam a pristina sua indole, & natura recedit, & mutatur in deteriore. Ita sanguis degenerare dicitur vel admistione rei extraneæ, vel impressione peregrina, vel demum errore indignati, vel advocati Archei, Helm. t. de feb. c. 11. n. 6.

* DEGLUTITIO, κατάρσις. Vide *Cataposis*. *De-glutitoris* insignis, qui frustra cultorum, catenarum, araneas, coria, lacertos, bufones, calculos, &c. sine damno deglutivit, & devoravit, historiam recenset D. Binning. Obs. Med. Cent. 5. qbs. 7. p. 492. seqq.

DEGMOS, δνγμός, in genere morsum significat, & in specie oris ventriculi, ab humorum, & fermenti acrimonia, & malignitate dependentem, apud Hipp. Coac. t. 636. Quomodo differat a δνγμός, vide Lind. Ex. XIII. §. 137.

DEI, δει, impersonale, significans *Decet*, *Oportet*, & monstrat necessitatem Medico in actionibus, præsertim in applicatione remedium Pharmaceuticorum, & Chirurgicorum. De cuius verbi emphasi vide Diet. n. 177. Inde τοῦ δέου, decorum, necessarium. Vide & *Oportet*.

DEICTICOS, δεικνύς, *Indicans*, *Index*. Vide *Index*.

DEIDIZOMAI, *Deidissomai*, δειδίζομαι, δειδίσκομαι, δειδίσταμαι, significat *metuo*, *timeo*, & usus est Hipp. l. 1. de morb. mul. XLI. 17.

* DEJECTIO, ἀποχώρα, ita solet Hipp. vo-

care in specie excrementa per alvum exeuntia, 7. aph. 64. & alibi; & quidem non tantum naturalia, verum etiam frequentius præternaturaliter se habentia. Sunt vero duplicia: Alia sincera, quæ unum tantum obtinent colorem: Alia permixta, & variegata; unde diversa quoque in prænot. Prognostic. Coac. textibus tradidit Hippocr. prognostica, & eventus boni, vel mali prælagia. Legitur & hoc vocab. apud Scrib. L. n. 90. 92. 142. & in diminutivo *Dejectionicula*, n. 52. Vocatur & ἀποχώρα τῆς νοσήσεως, apud Hipp. Coac. t. 601. ubi optimam *dejectionem* describit. In aliis vero textibus seq. malas addidit. Inquiratur in Indice Jonstoni ad Coac. Hipp. De prælagio ex *dejectionibus* legatur quoque Rolf. O. ac M. M. Spec. l. 3. sect. 2. cap. 19.

DEIECTORIUM, κατωτερόν. Vide *Catoterica*. Lind. Ex. XII. §. 47. 53.

DEILOS, δειλός, *timidum* significat, velut ad omne opus ob imbecillitatem *tædiosum*. Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 22. Foef. Oec. p. 146.

DEIMA, δειμα, notat *terrorem*, *metum*, *terriculamentum*, qualis est, qui a spectris incutitur. Hipp. l. de Virg. morb. l. 6.

DEINOS, δεινός, hoc est *gravis*, *terribilis* est epitheton exaggerans. Usurpat Hippocr. de febre l. 7. Epid. f. 1. t. 17. ubi Gal. & alii Interpretes *Hæticam* febrem intelligunt. Verum non video, quomodo hoc quadret cum addito epitheto τεμπεργώδης, h. e. *bullam*, aut *flatum referens*, inflatus. Sane *Hæticorum* corpora potius arida, & exsucca conspiciuntur. Videtur igitur potius malignæ febris lentæ ex summa cacochymia flatulenta obortæ species intelligenda hic esse. Fortassis non male dici posset *Febris Cachectica*.

DEINOSIS, δεινωσις, denotat *exaggerationem*, *amplificationem*. Legitur de superciliis distentis, & convulsione retractis, apud Hippoc. 2. de R. V. I. A. t. 44.

DEIPNON, δειπνον, significat *Cenam*. Vide *Cena*. Aliquando tamen, & late pro omni cibo, vel cibatione videtur sumi, v. g. 2. prorrh. XII. 4.

DEIRE, δειρῆ, *cervicem*, aut *collum* significat. Vide *Cervix*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIV. 15.

DEITAS, δειότης, quid proprie significet, scilicet *naturam Divinam*, ad Theologos pertinet. Rebus quoque creatis, & naturalibus *deitatem* inesse, & independentiam voluerunt quondam Ethnici. Sed *luridas deitates*, & *cæcitates* vocavit Helmont. tr. Promissa Authoris n. 15.

DELACREMATIVUS, δακρυματικός. Vide *Apo-dacrytica*.

DELAPSIÖ, ἐκπίωσις, idem quod *Prolapsus*. Vide *Deptosif*.

DELATIO, idem quod *Indicatio*, quatenus Medico ostendit, & repræsentat, sive per simile, sive per contrarium, quod apprehendere, & præstare debet pro fine suo obtinendo. Mich. Gavassetius l. de indic. curat. cap. 4. pag. m. 50.

DELECTATIO, ἡδονή, τὸ ἡδεσθαι, idem quod *Oblectatio*, *Voluptas*, est animæ perceptio, & passio, vel commotio excitata ab objectis externis, sub specie bonorum a sensibus externis perceptis, consistens in spirituum ceu animæ emissariorum expansione, & diffusionem. Huic opponitur *dolor*, de quo p. infra. De causis *delectationis*, & doloris legi quidem potest Gal. l. 1. de sympt. causis. c. 6. Lang. l. 1. ep. 41. Verum accuratius hanc materiam pertractarunt Charlt. Ex. VIII. Pathol. §. 31. seqq. & Th. Vill. de anim. brut. Part. I. c. 8.

DELESIS, δόλησις, significat *noxam*, detrimentum, idem quod *λάβωσις*, φθορά, Hipp. in Juramento II. 3.

DELETERIOS, δηλητήριος, significat *perniciosum*, summe noxium. Estque epitheton venenorum. Galenus describit *deleteria*, quæ nec ægris, nec sanis prosunt, l. 6. in 6. Epidem. t. 5. Idem etiam omnium purgantium naturam vocavit *deleteriam*, & naturæ nostræ adversam, c. 2. de R. V. I. A. t. 12. id quod de fortioribus, & electivis dictis intelligendum est. Vid. disp. 1. nostram de Remoris Purgationis.

DELICTUM, ἀμάρτημα, ἀμαρτία, ἀμαρτία, ἁμαρτωλία, idem quod *Error*, *Peccatum*. Qualis ab ægris, adstantibus, a Medico, committi solent. Unde & apud Hipp. & Gal. passim eorum fit mentio, v. g. 2. de R. V. I. A. t. 40. 48. l. 4. Epid. VI. 18. Gal. 2. in 1. prorrh. t. 14. Vid. Foef. Oec. p. 36. Diet. n. 46.

* **DELIGATIO**, *Deligatura*, ἐπίδεσις, est operatio Chirurgica, qua pars læsa, & soluta continuitate laborans fasciis debitis munitur, aut ad unionem promovetur. De hac passim Hipp. in l. quæ ad medicatr. pertinent. Item de fract. de vuln. ulc. de partic. Tres species *deligationis* recenset ex Avicenn. Aquapend. l. 2. Pentateuch. c. 5. Forest. l. 6. obs. 11. Schol. *Glutinatoriam*, seu incarnativam, *Retentivam*, & *Expulsivam*. Vide *Epidesis*.

DELIQUIUM, vel sumitur pro virium animi, & corporis jactura; & ita idem est quod *Lipothymia*, *Defectio*, *Syncope*, *Eclipsis*, de quibus suo loco: vel accipitur Chymice pro specie quadam *Ἀλγερίσεως*, sive *dissolutionis*, estque *Liquatio* per descensionem facta, quando corpora coagulata cellæ, aeri, puteo, aut alii frigido, & humido loco, super marmore, ta-

bula vitrea, vel in manicam Hipp. ut vocant, exposita, externæ humiditatis hisce corporibus sese adjungentis adjuvamine, in liquorem resolvuntur, & in subjectum vas defluunt, atque destillant. Resolvuntur autem in frigido potissimum pulveres calcinati, salia, & ejusmodi alia corpora salium naturam redolentia. Sed omnia, quæ in frigido resolvuntur, in calidioribus coagulantur. Et hoc est *deliquium* in aere, vel vaporosum. De hoc deliquio legatur etiam ex novissimis D. D. Vvedel. Pharm. I. A. F. R. l. 1. f. 2. c. 1. Aliud quoque est *deliquium*, *Embaptismum*, cum res in humorem demersa eoque continetur, donec deliquerit. Hoc fit dupliciter. Nam res aut vasculo contenta immergitur, ut ipsa humoris substantia non accedat, vel saltem tenuissimus sudor permeet, veluti cum in vase cereo, vel vesica bubula imponitur, & cum delicuit, extrahitur, quæ res, si humor est calidus, (quod fit plerumque) simulacrum balnei est; aut in ipsum humorem finitur diffundi, seu nude, seu lintea petia interveniente, qua simul segregantur sordes. Et hic quoque vel frigidus liquor est, quo pacto gummi, succi inspissati, ut saccharum, &c. solvi possunt; vel indiget calefactione, ut in manna, & similibus pinguedinem, succumque tenacem habentibus. Humor autem ille, qui est medium solutionis, talis esse debet, ut si eum segregatum cupimus, facile possit denuo separari, nec peregrinam qualitatem invehat soluto, nisi studio quærimus simul alterationem ejusmodi. Hæc Rul. & Johns. in Lex. Jung. & Rolf. Chymicæ l. 2. c. 2. Ad priorem modum pertinet liquor, vel Oleum Myrrhæ, apud Schr. l. 4. cl. n. 392. & oleum Tartari, p. d. d. l. num. 408.

DELIRAMENTUM, φλεδών, idem quod *Nuga*. Proverb. locutio.

* **DELIRIUM**, ὁρμηφροσύνη, ὁρμηκοπή, est generale nomen, denotans alienationem mentis, h. e. depravatam Imaginationem, & Ratiocinationem, uno verbo, Insaniam, dementiam, *desipientiam*, sine, & cum febre, comprehenditque varias species, Phrenitidem, Lethargum, Maniam, Melancholiam, Stupiditatem, quas omnes egregie declaravit, & descripsit Th. Vill. de An. brut. P. 2. c. 10. seqq. Generalis vero *delirii* ratio formalis in hoc consistit, quod spiritus animales aut nimis irritati, aut in confusionem acti huc illuc intra globosam cerebri substantiam inordinate, & tumultuose ferantur, & propterea incongrue animæ rationali phantasmata offerantur, & proinde intellectus, & voluntatis actus depravati sequantur. An interdum in *delirio* sola phantasia, vel imaginatio depravetur, salva

rationatione, & vicissim, an sola ratiocinatio, salva phantasia, lædi possit, uti Castell. ex Gal. l. de differ. sympt. c. 3. non est hujus loci ventilare. De *Delirio* vide Diet. Jatr. num. 649. 653. Vide etiam *Insania*. *Delirare*, est de *lira*, seu recto rationis recedere, & aberrare. *Liram* veteres vocabant fossam rectam, quæ contra agros tuendos ducebatur, & in quam uligo terræ decurrit. Lind. Exerc. XII. §. 169. Foef. Oecon. pag. 480. & alibi *Deliriorum* initium a somno deducere conatur Helm. tr. Demens Idea, n. 30. seqq. & tr. Jus Duumviratus, n. 30. & ita animæ sensitivæ attribuit, de Lith. num. 38.

DELICIAE, εὐφροσύνη, idem quod *Gaudium*, *Oblectatio*. Illas etiam vires corporis frangere, si immodicæ fuerint, testatur Galen. l. 3. de U. P. cap. 10.

DELOO, δηλώω, significat *indico*, *manifesto*, *testor*. Usus Hipp. l. aph. 12. & 2. aph. 17. Vid. Diet. n. 182. Hinc δηλον, manifestum, notum significat, & δηλωτικός, *Indicativus*, quo nomine indigitavit signa *diagnostica* communiter dicta Lind. Ex. IV. §. 51.

DELPHAX, δελφάξ, idem quod *Scrophæa*, five *Sus* fœmina, quod δελφύξ, i. e. *matrices porcellorum* conceptacula haberent, ita dicta. Unde & *porcelli* δελφάκια vocantur, Lang. lib. 1. ep. 61.

DELPHINUS, δελφίν, nomen piscis est ex *Cetaceorum* genere. Gal. l. 3. de Al. Fact. cap. 37. duræ carnis, ob nimiam pinguedinem lardo porcarum non cedentem, *Porcus marinus* dicti, cujus prolixam descriptionem cum usu in medicina vide apud Ul. Aldrov. lib. 1. de Cetis, cap. 7. Anatomem *Delphini* septentrionalium, five *Phocænæ* lege in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 20. *Delphines* quoque vocantur machinamenta dentata, quæ prohibent motum, id quod & unci faciunt. Orib. de mach. cap. 4.

DELPHUS, item *Edelphus*, terminus Parac. quo denotatur separatio aliqua de mineralibus, v. g. de Arsenico, tr. 2. de pestil. Repetit. lib. 2. de Tart. tr. 2. c. 3.

DELPHYS, δελφύς, *uterum* significat, Hippocrati lib. de Sterilib. XII. 8. idem quod μήτρα, ὑστέρα, hoc est totum genitale mulierum membrum, matrix, naturæ alvus, conceptorium, vulva, & si quæ sunt alia synonyma, quæ videantur apud Rolsink. Ord. ac Meth. part. gener. dic. Part. 2. c. IX. Linden. Medic. Physiol. lib. 2. cap. 7. §. 94. cujus descriptionem organicam, & partes descriptas habere licet in Anatomicis libris, præsertim apud Barth. l. 1. Anat. c. 28.

DELTICUS, terminus Paracelsicus impressio-

nem vitæ alienæ, ad prolongationem vitæ facientem denotans. Verum sunt φλεβόνοες. Legitur apud Parac. l. 1. de vit. long. c. 9.

* *DELTOIDES*, δελτοειδής, hoc est figuram literæ Græcæ Δ triangularem repræsentans, estque epitheton musculi humerum, vel superiorem brachii partem occupantis, carnosus, & triangularis, quem Nic. Steno in duodecim musculos distinxit inter se unitos. Plura de hoc musculo videantur apud Barthol. Anatom. l. 4. c. 2.

DEMADESCO, καθυγραίνω, βρέχομαι, hoc est probe madefio. Scrib. n. 73.

DEMANUS, ἀχρησ, qui manibus caret. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

DEMAS, δέμας, significat *Corpus*. Quare ita vocetur, videatur apud Macrob. in Scipion. somn. l. 11. citante Lind. Ex. XVI. §. 107.

DEMENTIA, ἀνοία, ἀδύνοια, idem quod *Amentia*, *Delirium*. Vide *Amentia*, *Delirium*. Helmont. quod sit vis soporifera errans, tr. de Retentis.

DEMERSIO, κατὰποντισμός, ponitur pro *submersione*, ab Helmont. de Lithias. cap. 9. num. 46.

DEMETRIOS, δημήτριος. Vide *Cerealis*.

DEMITTO, κατὰβάλλω, καθίημι, idem quod *Immitto*, *Iniicio*, unde κατὰβλημα. Vide *Catablema*. Verbum sæpius occurrit apud Scrib. L. num. 123. 130. 255. &c. Vide Rhod. in Lexic. Scrib.

DEMIURGIA, *Demiurgos*, δημιουργία, δημιουργός, *Creationem* & *Creatorem* significat, q. d. publicum opus, & publice operans. Imprimis vero generationi hoc competit, in qua significatione frequenter accipitur apud Galen. Latine quoque vocatur *Opifex*, *Opificium*. Vide *Creatio*, &c.

DEMONSTRATIO, ἀπίδειξις, est terminus potius Philosophicus, quam Medicus, significans probationem ex evidentibus, certis, & indubitatis, tum sensu, tum intellectu talibus desumptam. Gal. l. Meth. Med. c. 4. & 5. An tales etiam locum habeant in Medicina? ventilari solet, & sano quoque sensu affirmari potest, cum & ars Medica sua habeat propria, & confessa principia, quibus utitur. Pudeat ergo illos Medicos, qui in Artis ignominiam illa principia in dubium vocare, imo omni studio annihilare conantur.

DEMORSUS, idem quod *Morsus*, δήξις. Legitur apud Fuchf. comm. in Gal. lib. 1. de sympt. causf. c. 1. m. 100. b. Vide *Dacno*.

* *DEMOS*, æquivocum est vocabulum. Vel enim populum, cœtum multorum hominum significat, & ita in Gr. penultima circumflectitur, δήμος, quæ significatio huc non pertinet. Vel,

Vel, si in Græco ultima acuto accentu exprimitur, δημὸς, denotat pinguedinem, uti patet ex Epistola Democriti de natura hominis ad Hipp. n. 63. Vide Foef. Oec. p. 148.

DEMOTIVUS lapsus, i. e. repentina mors. Rul. & Johnf. in Lex.

DEMULGEO, παραγορέω, h. e. mitigo, lenio, Vide Paregoreo.

DEMUSCULATUM, ἄμυον. Vide Amyon.

DENARIUS, denarium pondo, in lat. versione apud Gal. l. 5. de C.M.P.G. c. 11. & alibi sumitur pro Drachma. Hinc & in Græco δρᾶχμα legitur. Idem pondus quoque denotari per donarium cruciatum in Scrib. existimo. Vide Lex. & Indic. Rhod. Scrib.

* DENERVATIO, ἀπονείρωσις, idem quod Tendo. Vide Aponervosis.

DENIGRATIO, μελασμός, μέλασμα, Hippocrati dicitur, quando vel pars a frigore externo nigrorem contrahit, 5. aphor. 17. & 20. Vide Dieterich. num. 529. Vel quando ex sanguine extra venas refuso pro contusionem, aut aliam causam externam nigrescit. Dicitur alias Sugillatio, ἐκχέμασμα, Hippoc. 2. de fract. t. 28. lib. de humid. us. IIX. 4. quæ denigratio sæpe principium putredinis gangrænosæ, aut potius sphacelosæ est, ibid. XI. 25. cap. 2. prognost. t. 9. lib. 2. prorrh. t. 7. Coac. t. 493. Videat. Foef. pag. 404. Dicitur & denigratio de artificialibus, apud Scribon. num. 208. & in Theatr. Chym. Vol. II. Alchymia incerti author. 32. seq. Denigratio quoque vocatur Spagyricis initium operis in Magisterio Lapidis Philos. estque materiæ, vel Elixiris prima dissolutio, fitque nigra, unde & Caput Corvi dicitur, & est signum solutionis. Vocatur etiam Acetum Philosoph. Lang. Harmon. Chym. c. 1. 6. & 11. Vol. IV. p. 725. 752. 775. item in Allegoriis sapientum distinct. 10. Vol. V. p. 74. Senior de Chymia ibid. p. 207. seqq.

DENODATIO, i. e. Dissolutio. Rul.

* DENS, ὀδὼν, ὀδὴς, Jon. propria, & notissima significatione denotat partes osseas in utraque maxilla occurrentes, certis alveolis, quæ βέδεαι dicuntur, infixas, quæ radices vocantur, & partim supra gingivas extantes. Infixio illa dicitur γέμψωσις, Clavatio. Non enim aliter hærent, quam clavi in parietibus. Dentes sunt triplicis ordinis: Primores in utraque maxilla quatuor: Incisores, τομῆες, & γελυσσοί, vocantur. Proxime iis adstantes acciti, & socii, Canini, & Oculares, κωμοδόντες. Hi frangunt. Reliqui latiores Molares, μύλοι, item κρατῆρες appellantur. Dentium descriptionem vide ap. Anatomicos, in specie Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 13. & 24. seqq. Dieter. n. 600. Bartholin. Anatom. libell. 4. c. 11. 13. Dentes arma hominum

dicuntur apud Keuchen. ad Seren. p. 289. Per metaphoram quoque Deus vocatur primario processus secundæ colli vertebræ, & per consequens tota illa vertebra, ob similitudinem, quam habet processus cum dente. Hipp. 1. 2. Ep. f. 2. n. 69. Vocatur & ὀδοντοειδής, h. e. Dentiformis, Gal. c. 2. in r. prorrh. t. 55. & l. 4. de L. Aff. c. 3. Vid. Foef. Oec. p. 443. Barthol. libell. 4. An. cap. 25. p. 735. Dicitur & πυρλωοειδής, nucleiformis.

DENSITAS, Densus, εἰσός. Vide Dasy, & πυκνότης, πυκνός, quæ leguntur apud Hipp. 5. aph. 63. 67. quamvis & crebritatem significet, si de pulsu, vel respiratione prædicatur, v. gr. l. 6. Ep. f. 4. t. 4. Vide Creber.

DENTAGRA, ὀδοντογάρφα, Forfex dentaria, vel forceps dentes extrahens, forceps dentium. Dicitur & Ψαλὶς, Lat. Dentiducum, Dentarpaga, Odontagogum. Rhod. ad Scrib. n. 53. Harum forficum species, & figuras varias vide apud Parræum, l. 16. c. 27.

DENTALIS Lapis, dicitur materia illa Tartarea, vel tophacea, quæ ex vitiosis portionibus coagulatis adhæret dentibus, & in lapideam fere duritiem consolidatur, apud Helm. tr. Alimenta Tartari insontia, n. 23.

DENTALIUM, Dentale, est species Conchylii, vel Conchula parva oblonga, exterius asperula, intus lævissima, tubuli modo concava, alteraque parte rimam habens canini dentis instar acuminatam. Schrod. l. 5. cl. 3. num. 79. ubi ab Entalio, quod Conchula cornu instar foris striata, intus lævis describitur, distinxit. Verum Aldrovand. haud dubie conjunxit, quinque differentias dentaliorum proponens, ubi secunda, & tertia Entalia repræsentant. Pertinent vero hæc Conchilia ad Purpuras, & Buccina, lib. 3. de Testac. cap. 5. Ingrediuntur Compositionem Ung. Citrini Offic.

DENTARIUS, ὀδοντικός, epitheton Medici, vel Chirurgi, qui ex professo artem dentes evellendi, & curandi exercet. Gal. ad Thrasylbul. c. 24. ubi & Ocularius, Auricularius, ὀφθαλμικός, καὶ ὠτικός legitur.

DENTARPAGA, Vide Dentarga.

† DENTES COLUMELLARES, Varroni, & Plin. qui alias Varroni Canini Uritæ. ad c. 7. l. 2. Varron. de re rustica.

DENTEX, σωμαδών, vel σωμόδης, nomen piscis ita dicti a dentium teretium, & qf. mutilorum æqualitate instar paxillorum, qui citharæ aptantur. Lind. Ex. XI. §. 77. Descriptionem vero, & usum in cibis laudabilem vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 12.

DENTIDUCUM, ὀδοντογωγόν. Vide Dentagra.

* DENTIFRICIUM, ὀδοντίξιμμη, dicitur medicamentum, quo utimur ad dentes confricandos, & a sordibus purgandos, quin & gingivarum circumscissarum, quando humore fuerint prægnantes, depurationem, & abstersionem. Horum formulas vide apud Galen. lib. 5. de C. M. S. L. caput ult. fere ad finem. Aveker. lib. 2. Antidot. Spec. sect. 47. Morell. l. 2. sect. 2. cap. 7. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 31. fin. Suntque non solum sicca in forma pulveris, sed & liquida. Schr. lib. 2. cap. 61. Parræus d. l. cap. 28.

* DENTIO, ὀδοντοφύω, aliis & μυλιάω, quod in specie de molarium proventu dici posset, h. e. dentes accipio, dicitur de pueris plerumque septimestribus, Hipp. 3. aph. 25. Foef. Oec. p. 443. Jung. Dieter. Jatr. n. 599. & Keuch. ad Seren. p. 206. Hinc *dentitio*, ὀδοντίασις, ὀδοντοφύα, significans ipsam dentium eruptionem, quæ plerumque cum dolore, & pruritu gingivarum fit, qui Græce dicuntur ὀδαξιμοὶς, & a solutione continui violenta, & urgente dependens.

DENTISCALPIUM, ὀδοντόγλυφον, dicitur instrumentum Chirurgicum, non solum quo dentes a sordibus purgantur (Vide *Odontoglyphon*) Sed etiam apud Scultet. id significat, quo gingivæ a dentibus separantur ad commodiorem evulsionem. Armam. Chirurg. Part. I. Tab. X. fig. 10.

DENUDATIO, γύμνωσις, dicitur de ossibus, quæ in fractura eminent. Gal. c. 4. de artic. t. 16. *Ossa denudata*, γυμνέμενα.

DEO, δέω, significat ligo, constringo, cui opponitur λύω, solvo, relaxo. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in medic. t. 25.

DEON, δέον, decorum, opportunum, quod decet, officium, a δεῖ, decet, oportet. Vide supra *Dei*. Galen. cap. 4. de artic. 50. & δέοντα urget Hipp. 1. aph. 1. non solum in Medico, sed & in ægro, & adstantibus. Jung. Dieter. n. 179.

DEOSTRUENS, ἀνατομιστικός, ἐμφαρακτικός, idem quod *Aperiens*, epitheton facultatis medicamentosæ. Vide *Anostomosis*.

* DEOPPILANTIA, *Deoppilativa* etiam dicuntur medicamenta *Aperientia*, *Deobstruentia*, Helm. t. Aditus præclus. ad cond. visc. n. 3.

DEORSUM, κάτω. Vide *Cato*. *Deorsum* nihil excerni, est signum Pathognomonicum Ileii, si cum aliis jungatur. Linden. Ex. IV. §. 64.

* DEPASCENS, νομάδης, est epitheton ulceris putredinosi, & proserpendo erodentis vicinas partes, quod proprio nomine *Phagedæna*, φεγάδαινα, & *Herpes exedens* dici solet. Galen. 6. aph. 45. Hipp. alias vocat hujusmodi ulcera

νομάς, 2. prorr. XXI. 2. l. de ulcer. XII. 11. Ægin. l. 4. c. 44. quamvis alias vocab. Νομή, *Nome*, etiam distributionem fasciarum, & involutionem pro deligandi ratione commodam significet, teste Gal. c. 2. de iis, q. in medic. t. 7. Vide Foef. Oec. p. 432.

DEPELLO, καὶ ἀναγκάζω, h. e. deorsum pello, deorsum cogo. Vide *Catannancazo*.

* DEPERDITIO, ἀποφθορὰ, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

DEPHLEGMATIO, idem quod *Rectificatio*, quæ competit Chymicis liquidis, præsertim spiritus, quando vel per cohobationem, vel alia ratione a phlegmate liberantur. Occurrit hic terminus passim in Chymicorum scriptis.

DEPILATIO, μάδισις, alii & μάδηςις, item ψίλωσις, id est *Glabrities*, pilorum defluvium. Hipp. l. 2. Epid. f. 1. num. 49. l. 3. f. 3. t. 25. l. 6. f. 6. t. 22.

DEPILATORIUM, ψίλωθρον, dicitur medicamentum, quod pilos corrumpit: estque triplicis generis: Quædam κατ' ἐξοχὴν ψίλωθρα vocantur; quædam crassiores pilos attenuant: alia vero penitus extirpant, quæ ultima sunt periculosi usus, ob vim corrosivam. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4.

DEPILIS, ἄδελξ, μακρὸς, περιμάδαρ, h. e. *pilis carens*. Vide *Aibrix*. Quamvis & μακρὸς, & περιμάδαρ prædicetur de ulceribus glabris, hoc est nimio humore diffluentibus, putridis, malignis, 6. aph. 4. & l. 6. Epid. f. 8. t. 2. & de urinæ sedimento lævi, & raro, lib. 7. Epid. XII. 6.

DEPLORATUS, ἀνέλπιστος, idem quod *desperatus*. Hippocr. describit per victum a morbo, κεκρητημένον ὑπὸ νοσημάτων, & talibus ægris vetat adhibere medicinam, l. de arte XIII. 1. XIV. 4. 5. Vide Forest. l. 2. Obs. 20. in Schol. sub fin. & Dogm. nostr. in proleg. p. 12.

DEPLUMATIO, Latine dici potest affectus palpebrarum oculi, Gr. πίλωσις vocatur, ubi cum tumore calloso palpebrarum pili quoque earundem decidunt, estque composita affectio ex Madarosi, & Sclerophthalmia, ex mente Aetii l. 7. c. 78. nec semper conjunctum habere pilorum defluvium, docet Ægin. notante Ingrass. com. in Avic. de tum. p. n. p. 360.

DEPORRIGO, ἀπρέγω. Vide *Aprorago*.

DEPONO, ἀποτίθημι. Vide *Apothesis*.

* DEPRENSIO, καὶ ἀληψις. Vide *Catalepsis*. Alias *Deprehensio* quoque pro *dignatione* accipitur, Scrib. n. 183. 184. Vide Rhod. in Lex.

DEPRESSIO, ἐσφλασις, idem significat, quod *Impressio*, *Introcessio*, scilicet *Cranii*. Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIX. §. 15. seqq. post fig. 10.

* DE-

* **DEPRESSUS**, ὑποκείμενος, *humilis*, epitheton capitis in osse, sive extremitatis in osse rotundæ, & orbiculatæ, quæ extremitas interdum oblonga, & depressa est, ὑποκείμενος, καὶ ὑποκείμενος, interdum in mucronem definit, & *Corone* vocatur. Gal. de ossib. in procem.

DEPSO, δέψω, *mollio*, subigo, significat, coriariorum more, quando coria macerant, & subigunt. Hipp. 2. de artic. t. 13. Gal. in comm. Ita de cera quoque dici testatur.

DEPURATIO, Græc. dici posset καθαίρεσις, *Mundatio*, sumitur a Chymicis pro exaltatione alicujus rei. Vid. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 95. in Ægidii de Vadis Dialogo cap. 8. & Vol. III. pag. 16. Rosar. abbreviati tract. 3. Lagn. Harm. Chym. cap. 5. in princ. Vol. IV. pag. 747. *Depuratoria Febris* vocatur Thom. Sydenham *Februm Intermittentium* Epidemicarum quædam species mitissima, in qua Natura ita omnia symptomata moderatur, ut materiam febrilem coctione præparatam certo suo tempore ad exitum disponat, vel per justam ἀφόρρῃσιν, vel per ἀπιδόρρῃσιν, sive transpirationem paulo liberaliorem, ita ut recte etiam *primaria Natura Febris* dici mereatur, quemadmodum descripsit eam Obser. Medic. de morb. acut. sect. 5. cap. 6. pag. m. 400.

DERAS, δέρας, *Aureum Vellus* proprie significat, de quo Poetæ finxerunt, Jasonem a Pelio patruo ex Thessalia cum Argonautis ablegatum, in Colchos ad afferendum δέρας ab ignivomis Draconibus custoditum navigasse, quod etiam Medæ astu acquisitum in Thessalam attulit. Quæ fabulâ applicari solet ad Chemiam, præsertim *Chrysopaiam*, ut ita δέρας significet librum, in quo ars conficiendi aurum ex metallis inferioribus, & crudis conscripta fuit. Lang. lib. 1. epist. 53. Theatr. Chym. Vol. I. pag. 19. Libav. T. III. pag. 211. 234. An fortassis in fabulositate quoque conveniunt? Vide *Vellus*.

DERBIA, vocatur a Chirurgis *Impetigo*. Fallop. tr. de Ulcerib. cap. 23. Tom. I. pag. 612. 613.

DERIS, δέρις, idem quod δέρμα, *cutis*, *corium*, *aluta*. Hipp. 2. de art. t. 8.

* **DERIVATIO**, παραχέτασις, ἐποχέτασις, dicitur in Medicina, quando humor aliquis evacuatione indigens, si per convenientem locum fieri nequit, artis auxilio evacuat per proxima, v. g. si per urinæ vias propter læsam vesicam, aut renes educi nequeat serosus humor, per alvum educendus. De sanguinis derivatione agens scripsit Gal. 3. Meth. Med. cap. 3.

Derivatio ad vicina loca fit, cum id, quod per os alvum vacuatur, per nares derivatur. Vid.

Rolf. O. ac Meth. Med. Sp. l. 4. f. 1. c. 15. *Derivationem* in febribus esse impertinentem, non adeo inepte scripsit Helm. de febr. c. 5. num. 40. In pleuritide etiam non semper attendenda, tr. pleura furens, n. 8. *Rivare* est per rivos ducere. *Derivare* est a rivis ad latera divertere. Castell. ex Oribas.

* **DERMA**, δέρμα, h. e. *Cutis*, item *Corium*. Vide suo loco.

DERMATODES, δερματώδης, epitheton crassioris, & exterioris membranæ cerebrum investientis, *Dura Mater* dictæ, quasi *Cutanea*, vel *Coriacea*. Gorr. p. 101.

DERSES, est occultus terræ fumus, seu vapor, ex quo nascitur omne lignum, & crescit, h. e. *succus arborum nutritius*. Rul. & Johnf. in Lexic. ex Paracels. lib. 3. Philos. ad Atheniens. text. 3.

DERTRON, δέρτρον, quid significet apud Hippocr. lib. 5. Epidem. XIII. 4. 7. non adeo certum est. Foef. in Oecon. pag. 147. existimat, vel *Omentum*, vel *Peritonæum* denotare. Sed Lind. vertit, ex Cornarii opinione, per *intestinum* tenue.

DESCENSIO, κατήβασις, *Descensus*, proprie dicitur de motu corporis, vel humoris moderiori, vel remissiori deorsum, cui opponitur ἀνέβασις, *ascensus*. Vide *Catabasis*. Dicitur & de ruptionibus deorsum factis, 6. aph. 22. Vel accipitur Chymice pro *destillatione per descensum*, estque calida, vel frigida. Illa est liquoris e corporibus elicivi caloris inverso vase destillatio. Et fit hoc modo: Accipito cucurbitam terream, eique dissolvendorum fragmenta imposito, eaque, ne inversa cucurbita decidant, nonnullis majoribus fragmentis, vel bacillis transverse juxta se positis tegito; his peractis, aliam cucurbitam, in qua parum aquæ sit, huic inversæ applicato, ita ut superior exacte cum inferioris orificio conveniat, sed inter utramque laminam aliquam satis fortem ferream instar lancis concavam, & perforatam collocari oportet, quæ decidentia fragmenta, ne in suppositum vas delabantur, detineat. Tandem optimo luto clausuras obfirmatas arefacito, vasque in fornacem suam ponito, & vas recipiens in arena, vel cineribus collocato, ut ab ignis violentia tutum eo facilius humorem *descendentem* recipiat. Dissolvuntur autem hac *descensione* omnis generis ligna, ossa, & alia, quorum liquor per gravitatem ascendere nequit. *Descensio* frigida est, quando liquor dissolutus in frigido descendit: Estque *Deliquium*, vel *Filtratio*. Ruland. & Johnf. in Lexic. Rolfink. Chymiz lib. 2. cap. 2. Denique *Descensio* sumitur abusive pro mutatione alicujus rei in deterius, v. gr. quan-

quando ex Auro fit Mercurius. Ruland.

DESCENSORIUM, dicitur fornax, vel *furnus Chymicus*, in quo fit destillatio per descensum. Ruland.

* DESICCATIO, *Deficcans*, ξήρυνσις, ξηραντικός, idem quod *Siccatio*, *Siccans*. Vide *Siccitas*, *Siccus*. *Deficcatio oculi*, est idem ac spasmus oculi. Gal. in lib. spurio de oculis, c. 13. *Deficcatio* quoque a Chymicis, licet improprie, ad *Calcinationes* refertur. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 3.

DESIDEO, ἐξενίσταμαι, h. e. *exurgo ad exonerandam alvum*. Occurrit aliquoties apud Hippocrat. lib. 1. Epidem. ægrot. 4. lib. 7. Epidem. IX. 4. & substantivum ἐξενίστασις, conatus ad *desidendum*, 2. prognost. t. 14. & Galen. cap. 1. in 1. Epidem. t. 25. dicit: Comes mordacitatis est assidue *desidere*. In hac significatione quoque usus Scrib. Larg. n. 227. Jung. Rhod. in Lex. Scr. Dicitur & Latinis *Adfellare*, de quo verbo supra suo loco.

DESIDERIUM, ὄρη, ὄρεξις, ὀρεστική, idem quod *Appetitus*, *Cupiditas*, de quibus supra.

DESIDIA, ἀργία, *ignavia*. Vide *Argus*. Dicitur & *desidies*, Rhod. in Lexic. Scribon. p. 377.

DESIPIENTIA, ἀφροσύνη, idem quod *Delirium*, cum ægri nihil rationi consentaneum dicunt, aut agunt. Galen. 7. aphor. 14. Vide *Delirium*.

DESME, δέσμη, *fascem*, sive *fasciculum* significat. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 155. Vide *Fasciculus*.

DESMIDION, δεσμίδιον, significat *Fasciculum*, seu diminutivum vocabuli δεσμός, *vinculum*. Sumitur pro *Manipulo*, ut est ap. Scrib. L. in Græco, vel, ut Cels. exponit, quantum manus complexu sumitur, unde & δεσμίδιον χειρὸς dicitur, Gorr. p. 102.

DESMOS, δεσμός, *vinculum*, *ligamentum*, *fascem*, vel *fasciam* significat. Usus Hipp. de fract. t. 60.

* DESPERATUS, ἀνέλπιτος, hoc est de quo non spes amplius superest. Vide *Deploratus*. Dicitur de morbis, & ægrotis morbo incurabili correptis, v. g. hydrope, 7. aph. 47. *Desperata ulcera*, ἀπεγνωσμένα ἔλκη quoque dicuntur, quorum curationem plerique aggressi non absolverunt, sed tanquam ab insanabilibus destiterunt. Gal. lib. 4. de C. M. P. G. cap. 5. Alias *Desperatio* significat ἀποείξις, sive *diffidentiam*, & ad Theologos potius pertinet, quamvis & morbi ex *Desperatione* provenire soleant, quorum meminit Paracels. in Fragment. Medic. ad Tom. I. referendis, cap. de *Desperatis morbis*; & de eorum cura agitur in Vol. I. Theatre

Chimici in tract. Penoti de medicam. Chymic. p. 628.

DESPUMATIO, Græce dici potest ἀπφρετισμός, vel ἐπαφρετισμός, dicitur spumæ detractio, cuius materia non solum est succus quidam concretus, lentus, & includens flatum; sed & simul sordes omnis levior a calore ignis expurgata, vel etiam gravior albuminibus coacta, & colligata. De hac actione Coquinaria, & Pharmaceutica vide Vvcker. Antid. Gen. lib. 3. cap. 36. *Despumatio* etiam per translationem vocatur in febribus intermittentibus materiæ febrilis jam subactæ, & quasi devictæ expulsio, seu separatio. Th. Sydenham. Meth. Cur. febr. p. m. 70.

DESQUAMATIO, *Desquamatum*, δέσσημα. Vide *Aposyrma*.

DESQUAMATORIUM, epitheton Trepani, quod & *Exfoliativum* dicitur, quo tantum ossis eximere licet, quantum videbitur. Paræus lib. 9. Chir. c. 5.

* DESTILLATIO, aliis *Diffillatio*, apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim sumitur Pathologice, & idem est quod *Catarrhus*, *Catarrhysis*, & *Defluxio*, *Rheuma*; de quibus suo loco dictum. Vel accipitur Pharmaceutice, aut Chymice, & est artificiosa prolectatio, vel extractio essentia medicamentosæ sub forma vaporis coagulata in formam liquoris, defertur per stillicidium, translata a vase materiæ in excipulum deorsum locatum. Quod itaque *destillandum* est, resolvable in consistentiam humidam esse necesse est, aut cum humore esse, sive is connatus sit, sive foris adjectus. Sunt autem talia maxime vaporosa, & quæ spiritus oleosos habent. Unde si *destillanda* per naturam non sunt talia, per artem eosunt deducenda. Et est inventa *destillatio* essentia extrahendæ gratia principaliter, quanquam & famuletur abstractionibus, depurationibus, & similibus. *Destillationis* tres numerantur species: Per *Ascensum*, cum antequam *destillet* essentia extracta, sublimatur specie aerea, debetque ea esse continua, ab initio ad finem, cum opere interrupto vix ascendat id, quod reliquum est: Per *Descensum*, vide p. 2. *Descensio*: Per *Inclinationem*, quæ fit vase materiæ continente inclinato, rostro deorsum vergente; cumque illud vas plerunque sit *Retorta* dictum, etiam hæc *Destillationis* species per *Retortam* opus nominatur. Quamvis & nonnunquam *Destillatio* per descensum dicatur, quod parva fiat elevatio, indeque maxime deorsum reflexio, vel quod spiritus maxime deorsum revocentur, & sine alembico in curvatura coagulati descendant. Hæc Ruland. & Johns. in Lexic. Adde Rolfink. Chymia L. 2. cap.

cap. 2. (qui etiam *Destillationis* alicujus naturalis mentionem fecit, qualis sit in generatione pluviae, sed hæc est extra forum Medicum.) Junge ex antiquioribus Matthiol. de ratione *destillandi* aquas ex plantis. Vveker. Antid. Gen. l. 2. c. 39. seqq. aliquot. De *destillatione Spagyrica* in specie circa negotium Lap. Philos. quære in Th. Chym. Indic. Vol. II. p. 311. 441. 451. seqq. Vol. III. p. 477. 435. 562. 733. Vol. IV. p. 749. Vol. VI. p. 271.

DESTRINGO, *ἀποψάω*, significat sudorem, & sudorulentas corporis sordes lacinia, aut incurvata fricanti manu, aut strigili detergere. Lang. l. 1. ep. 51.

DESTRUCTIO, Gr. *φθορὰ*, *ἀποφθορὰ*, idem quod Corruptio, Chymicis dicitur *dissolutio*, vel deperditio pristinae, & nativæ suæ formæ, vel consistentiæ, & mutatio in alienam. Vid. Parac. & Th. Chym. passim, v. g. Vol. I. p. 294. Talis *destructio* Spagyrica difficilior habetur labor, quam *constructio*. Lang. Harm. Ch. c. 6. & Alan. in Th. Ch. Vol. IV. p. 749. Vide etiam *corruptio*.

* DESUDATIO, *ἐφίδρωσις*. Vide *Ephidrosis*. Apud Avicennam *desudatio* notat sudationem largiorem, quam sequuntur interdum pustulae, tanquam sudoris faeces inobedienter ad exsudandum, unde & *hidroa*, *ἰδρὼν*, sudamina vocantur, perperam vero *ὕδρην*. Avic. l. 4. fen. 7. tr. 3. c. 8. l. grass. com. in Avic. l. de tum. p. n. p. 172. 183. 191. &c.

* DESURRECTIO, *ἐξανάστασις*; *Desurgo*, idem quod *desido*, vel *desideo*, h. e. secedo ad ponendam alvum. Vide p. a. *desideo*. Jungat. Scribon. num. 112. 140. 150. 142. Rhod. in not. ad 112. 140.

DETENTIO, aliquando significat idem quod *Catalepsis*, *Catoche*, de quibus vocabulis jam suo loco dictum est. Zacchias quaest. Medico-Legal. l. 2. Tit. 1. q. 15. n. 9. 10.

DETENTUS, *ἐχόμενος*, proprie, qui ab altero habetur, & ita in alterius potestate est, siue vi coactus, siue necessitate. Unde & Gal. exponit per *κατεχόμενος*, & *κραζόμενος*, 6. aphor. 16. Linden. Scl. Medic. Exerc. XII. §. 17. *Detenta* quoque dicuntur ea, quæ *Retenta*, quæ nostro commodo natura ad tempus moratur, Exerc. XV. §. 71. differunt a *contentis*, quod hæc in genere dicantur, quod ratione suæ liquiditatis, vel fluiditatis contineri habeant necesse.

DETERGENS, *ῥύπων*, idem quod *Abstergens*. Vide *Abluentia*. Jung. Gal. l. 8. Meth. M. cap. 4.

* DETERSORIUS, *ῥυτίξας*, idem quod *Abstersorius*. Gal. 1. de R. V. l. A. r. 18. *Detersorium* vocabatur Locus Balnei, in quo sudor detergebatur,

tur, & ungebantur unctione indigentes. Fumane. l. de Baln. mox a principio.

DETONATIO, est terminus Chymicus, quo indicatur operatio deflagrationis, & calcinationis per Nitrum in præparationibus Antimonialibus, de quibus vide Rolf. Schr. & alios, præsertim e recentioribus celeberrimos Chemiatros. D. D. Vved. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 4. c. 3. D. Bohn. Diff. Ch. Phys. XII. §. 20. &c. Prolixum vero de *Detonationis* effectu, qui est, per fustum Stibium penetrante, penitus liquare, attenuare, Mercuriale, Arsenicale, & Sulphureum recrementum in fumum vertere, purgare, & figere, vide apud Libav. defens. Synt. Ch. contr. Scheunem. II. not. 46.

DETONSUS, *κετόμηνος*, a *κείρω*, tondeo. Inde *κέρη*, tonsura. Vide *Cura*, Græc.

DETONS, *δετὼς*, *vinctum tecti*, idem quod *ἀέτωμα*, 3. de art. t. 23. Vide *Actoma*.

DETRACTIO, *καθαίρεσις*. Vide *Catharesis*.

DETRITIO, *ῥάκωσις*, est effectus scroti, scil. cutis in scroto multa, & nimia extensio. Gal. in defin. med. Aegin. l. 6. c. 67. In genere etiam *detritio* sumitur pro *tritura*. Scribon. Larg. n. 130.

DEVALGATUS, *βαβλαυστομήν*, dicitur, cujus ossa sunt valga. Opponitur *demancato*, *κεκομμήν*. Gal. cap. 2. de artic. t. 10. 11. Vide *Blasus*.

DEVENIO, *ἀφικνέομαι*. Vide *Aphicneome*.

DEVENTRIS, *ἀνοήλιος*, qui carere videtur ventre. Vide *Acælios*.

DEVIRGINO, *ἀποπαρθενόομαι*. Vide *Apoparthenome*. *Devirginatio* legitur in Scribon. n. 18. Barthol. 39. c. 19. Advers. putat, esse femellis proprium. Sed tamen & *Devirginare* puerum, dicit Varro apud Non. Marcel. de prop. serm. in Cornucopia Nic. Perotti p. m. 1473. lin. 27.

DEVORO, *καζυπίνω*, idem quod *Deglutio*. Tropice usurpatur de scientiis intra nos reconddendis. Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. cap. 8. proprie *devorare* est magna aviditate multum cibi ad se rapere, non mandere, vix gustare, adeoque ventriculum implere, ut oneri sit non tantum, verum etiam revomatur sæpe, verbis Lind. Ex. XIII. §. 301. 302. *Devorare* medicamentum, pastillos, mel, legitur apud Scrib. n. 87. 94. 116. 135. 155. 165. 198. Cels. l. 4. c. 4. In Chymicis *devoratio* quoque dicitur, quando Aurum depuratur Antimonio in igne fusionis. B. D. Et. muller. ad D. Ludov. Pharmac.

DEVOTATUS, idem quod *defixus*, & utroque nomine appellatur, qui maleficio, aut incantamento prohibitus est a Venereo congressu, & ligatus. Apul. de medic. herb. c. 7. n. 1. Humelberg. comm. ad h. l. p. 65.

* DEURENS, καύσων, idem quod *Cavfos*, *Febbris ardens*.

DEUSTIO, ἐγκύσις. Vide *Encavsis*. Gal. de inæq. intemp. c. 7.

DEUTERIA, δατερία, δατερία, *deuterias*, δατερίας, *deuterinar*, δατερία, Lind. Ex X. g. 198. Accipiuntur hæc vocabula pro vino secundario, viliori, *Lora* alias dicto, parato ex aqua vinatæ affuso illa macerante. Alias etiam Gr. ζύγα, Asiaticos σεμφυλίτην vocasse, author est Gal. l. 2. de A. F. c. 9. Vide *Lora*. Dioscor. l. 3. c. 13. etiam πόπριον appellari scripsit, Est potionis genus vile, & noxium, de cuius viribus Gal. & Diosc. d. l. Lang. l. 1. ep. 27. fin. ubi & *Thamna* dicuntur.

DEUTERION, τὸ δατέριον, idem & δατέρη, significat *secundinas*, vel *secundas*, ita dictas, quod secundo post fœtum natum loco ordinariæ, & naturaliter excludantur. Hipp. vocat & ὕσπερ, 5. aph. 49. τὸ ὕσπερ, 2. prorrh. XXX. 18. & l. 2. Epid. sect. V. 42. χόρμα, suntque nihil aliud, quam membranæ fœtum prius continentes, præsertim exterior *Chorion* dicta cum placenta Uterina. Nam interdum *Amnios*, ceu interior, cum fœtu ipso excluditur galeæ instar inhaerens. De his vide Harveii *Additamenta* ad Ex. de gener. animal. Barth. l. 1. Anat. c. 36. Diet. n. 876. Quæ p. n. retentæ in affectionem gravissimam coniiciunt fœminas. Unde remedia fere eadem, ac ad partum necessaria sunt adhibenda, de quibus ap. Hipp. Gal. & Practicos videre est.

DEUTEROPATHIA, δατέρωπάθεια, idem quod συμπαθήα. *Consensus*. Usurpatur de morbis per consensum primo, qui per πρωτοπάθειαν obortus esse dicitur, supervenientibus. Legitur & apud Helm. de Lith. c. 9. n. 54.

DEXAMENE, δεξαμένη, in genere *receptaculum* significat. Restrigitur vero ad receptaculum aquarum, sive *labrum*, aut *solum aquæ calidæ*, in quo qui lavantur, etiam innatare possunt. Dicitur alio nomine κολύμβηθρα, Galen. lib. 2. de Temp. cap. 2. & ἐμβασίς Gor. p. 101.

DEXIOS, δεξιός, h. e. *dexter*, duplicem habet significationem. Primo denotat illam corporis regionem, vel illud latus, in quo hepar situm suum obtinet. De hoc *dextro* corporis latere recepta est opinio veterum, quod *dextra* sint robustiora & calidiora *sinistris*, quod *mares* etiam magis in *dextro* uteri latere concipiantur, & generentur. Hippoc. 5. aph. 48. & quod arteriæ sint maiores *dextri* lateris *sinistris*, & quod morbi *dextri* lateris sint periculosiores. Enimvero videtur in plerisque esse mera imaginatio, & differentia ficticia. Imo dubitare quis etiam de rationibus Barthol. l. 4. Anat. c. 2.

posset, ob quas *dextram* manum agiliorem esse docuit *sinistra*. Enimvero non licet, nec libet hoc loco controversari. Vide C. Hofmanni. comm. in Galen. de U. P. num. 854. seqq. Deinde significat idem, quod *felix*, *congruus*, *conveniens*: v. g. *Dexter* usus rerum non naturalium dicitur, qui opponitur *sinistro*, vel *abusui*; quæ significatio est per translationem. In utraque significatione *dextro* opponitur *sinistrum*, τὸ ἀγασθόν. In circulo neque *dextrum*, neque *sinistrum* dari, neque in natura, non male scripsit Helm. de Lith. c. 9. n. 45.

DEXIS, δῆξις, *morsus*. Vide *Dacno*.

DEXIUMÆ, δεξιμαί, significat *comiter excipio aliquem*, ac veluti *dextra* prehensum deduco, aut *dextram* alicui porrigo. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. IX. 8.

DEXTANS, in Gr. δεικνύμενον, est nomen *pondoris unciarum decem*, tota libra divisa in duodecim uncias. Meminit Scrib. L. n. 203.

DEXTER, δεξιός. Vide *Dexios*.

DIA, δια, hæc præpositio in Medicina frequentissimi usus esse solet in appellationibus medicamentorum compositorum a basi, vel potiori simplici ingrediente desumptis, & significationem obtinet præpositionis *De*: v. g. *Diacodion*, *Diacodonion*, *Diaphenicon*, &c. quorum etiam aliqua suo ordine in seqq. exponuntur.

DIABEBOS, διαβεβός, *diductum*, *divaricatum*, & *disparatum* significat. Usurpavit Hip. de mel-leolis 4. de art. t. 22.

† DIABESASA, interdum ex ruta agresti. Dom. Leon. Art. Med. l. 2. c. 2.

* DIABETES, διαβήτης, est *Urinæ profluvium*, *Hydrops ad matulam*. *Hydrops matellæ* dipsacos, *diarrhæa in urina*, ὕδρῳ εἰς ἀμύδα, εἰς ὄρεα διαβήται, διψήκως, synonyma sunt, cum continuo, & extuberanter per urinam redditur id, quod bibitur, nihil plane immutatum. Gal. l. 6. de L. A. c. 3. & l. de diff. sympt. c. 6. Passio hæc talis est, qualis circa alvum *Lienteria*, & *Bulimos*, extinctio, ut diceret quispiam, utriusque virtutis, & retentricis, & alteratricis, lib. 1. de cris. cap. 12. Consentit quidem quodammodo vesica, & copia urinæ premitur, at nec ipse morbus, nec morbi causa est in vesica, sed in solis renibus. Est autem attrahendæ urinæ inexplibilis cupiditas, & ejus retinendæ impotentia. Attractionem tantam excitat vel calida, & sicca renum intemperies, vel humor biliosus acris, salsus, & renes assidue irritans, inque ipso renum corpore impactus, vel, ut ait Aretæus, morbus aliquis acutus in renes firmatus, & per crisin malignitatem suam in eos deponens, vel venenum aliquod deleterium, ex eorum genere, quæ vesi-

vesicam, & renes infestant, quale id est, quod a dipsade serpente funditur. Hæc enim omnia sitim ingentem movent, ob quam assidue æger bibit. Potum autem hunc avidè renes attrahunt, antequam etiam in ventriculo concoquatur, sed eum propter imbecillitatem non retinent, sed talem effundunt, qualis sumtus est, qua in re *diabetes* appetentiæ caninæ persimilis est, quam ὀρεξιν κυνῶδη vocant. Non vero id solum, quod bibitur, protinus crudum mingitur, sed humor etiam copiosus a renibus colliquato corpore trahitur; in eo-que *diabeten* proprie consistere, Aretæus arbitratur, definiens, esse σαρκῶν, καὶ μελέων ἐς ὕρον σύντηξιν, hoc est carniū, & membrorum in urinam colliquationem, ob quam & summa totius corporis macies est, & copiosior multo urina redditur, quam potus est. Quod si vel modico tempore a menjendo abstinerint, tument lumbi, testes, & ilia. Rarum id prorsus mali genus, & a Galeno bis tantum visum. Eo autem nomine appellatur, quod humor corporis nullo in loco consistat, sed subinde de loco in locum ἀγβαίνε, hoc est pertransit, non aliter quam aqua per siphonem, quem ἀγβήτην vocant Mechanici, ut scribit Colum. lib. 3. cap. 10. Latini nullum illi peculiare nomen dederunt. Hæc Goræus, & Castellus. Enimvero cum illud de Attractione vetus figmentum hodieque exoleverit, huius affectus analysin, & expositionem per causam veriore, & certiore nobis reliquit CL. Vvillis Pharm. Rat. Part. 1. sect. 4. cap. 3 statuens, causam proximam in sanguinis deliquio, sive nimia serositate colliquativa consistere, dum compages sanguinis nimis est laxata, & dissoluta. Paracelsus causam huius affectus ponit in sale resoluta, & scisso per ingressum acuti salis, lib. 2. de Tart. tract. 3. cap. 2. ubi plura legantur, & in fragment. ad Tom. III. referendis. Observationes de *Diabete* varias vide in Ephem. Natur. Cur. Ann. 2. Observ. 162. 167. 175. 198. & Ann. 3. Obser. 183.

DIABIBASCO, ἀγβιβάζω, pro ἀγβιβάζω ponitur, & significat *transcendo*, *traduco*, *transmitto*, apud Hipp. 1. de fract. t. 29.

DIABOLUS, ἀγβόλος, infensissimus ille animarum nostrarum, & corporum hostis, & adversarius. Dicitur *Dæmon*, *Cacodæmon*. Vide *Dæmon*. *Diabolus* metallorum etiam appellatur *Jupiter*, sive *Stannum* a Chymicis, ideo quod sociatum aliis metallis eadem irreducibilia, vel admodum difficulter reducibilia facit. D. Etmuller. ad Lud. Pharm.

* DIABOTANUM, ἀγβότανον, dicitur Emplastrum ex herbis confectum, cujus descriptio-

nem vide in Gal. 1. 6. de C. M. P. G. c. 2.

DIABORBORYZO, ἀγβορβορίζω, significat *murmuro*. Dicitur de hypochondriis, apud Hipp. 5. ap. 64. Vid. Dejet. n. 184. Lind. Ex. VI. §. 67. Vide *Borborygmus*.

DIABROSIS, ἀγβρωσις, idem quod ἀνάβρωσις. Vide *Anabrosis*, *erosio*, a re acri, & mordaci facta, sive internis, sive externis, igne, vel medicamentis, quæ propterea ἀγβρωπικὰ appellantur, media quodammodo inter ἐκφρακτικὰ, καὶ καυστικὰ, i. e. extergentia, & adurentia: Sunt enim extergentibus valentiora, & urentibus debiliora. Vide *Corrosio*.

DIACADMIAS, διακαδμίας, nomen Emplastri a *Cadmia*, seu basi ita dicti, apud Scrib. Larg. comp. 242. cui simile legitur apud Gal. lib. 2. de C. M. P. G. cap. 14. a Lucio usurpatum, interque Epulotica relatum.

DIACARCINON, ἀγκαρκινών, nomen Antidoti ex Cancris adversus morsum canis rabidi, quo & Æschriion optimo cum successu usus legitur apud Gal. 1. 11. de S. F. §. De cancris uctis Vid. Forest. 1. 10. Obs. 27. Schol.

DIACARYON, ἀγκαρύων, i. e. *Robnucum*. Gal. lib. 5. de C. M. S. L. cap. 2. Vide Dispensator August.

DIACELTATESSON, terminus Paracelsicus, ad curam febrium spectans, quo usus lib. 2. de vit. long. cap. 5. Videtur autem vomitum per Mercurium excitatum intelligere. In Rul. & Johnf. legitur, *Diateffadelton*, i. e. *Mercurius præcipitatus*. Alii volunt *Diaceltateffon* Paracelsi esse medicamentum Chymicum, quod præbet Mercurius vivus a liquore Alcahest solutus. Ast quia illo liquore sese carere hodieque fatentur Chymici, quare & hoc medicamentum manet in occulto, & fortassis citra Artis detrimentum.

DIACENES, ἀγκωνής, significat *frustra*, in vanum. Aliquoties legitur apud Hipp. 1. 7. Ep. V. 22. X. 42. XLI. 24.

DIACENOS, ἀγκενός, significat *Cavernosum*, fistulosum, non vero simpliciter vacuum. Dicitur de corporibus porosis, qualia sunt Spongia, & Pumex. Galen. 1. 4. de diff. puls. cap. 6.

DIACHALLASIS, ἀγχαλλασις, a verbo ἀγχαλλᾶν, significat in specie futura laxationem, & dissolutionem, apud Hipp. 1. de vuln. c. XV. §. 6. XVI. 1. 2. ubi & ῥήξις καὶ ῥάφην, ruptio circa futuram vocatur.

DIACHEIRISMOS, ἀγχεϊσμός, tractatio manuarum, quæ manibus perficitur. Dicitur de medicamentorum præparatione, apud Hipp. 1. 2. Ep. f. III. 41. A verbo ἀγχεϊσθῆναι, & ἀγχεϊσθῆναι, manibus aliquid tractare, quod occurrit 1. 2. de morb. mul. IV. 11.

DIACHEOMÆ, διαχέομαι, significat dissipari, discuti. Usurpavit Hippocr. de tuberculo, lib. 4. Epidem. XXVI. 3. Activum διαχέειν, discutere, legitur apud Dioscor. lib. 3. cap. 170.

DIACHOREMA, Diachoresis, διαχώρημα, διαχώρησις, a verbo διαχωρέω, generaliter significat omnis generis Excrementa, & Excretiones e corpore factas. Foef. Oecon. p. 162. Gorr. in defin. In specie vero Excrementa alvi, & Excretionem per alvum, 2. aph. 14. 18. f. 4. aph. 47. f. 5. aph. 64. Vide Dieterich. num. 200. seqq. Linden. Ex. XII. §. 253. seqq. Dicitur & Lat. Distributio.

DIACHORISIS, διαχώρισις, διαχωρισμός, significat separationem, & disjunctionem, a χωρίς, scorsim. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 129.

DIACHRYSU, διαχρυσός, nomen Emplastri ad fracturas, Aureum dicitur, apud Gal. supr. l. de Dynamidris §. Ad ossa fracta.

* DIACHYLON, διαχυλόν, Emplastrum dicitur ex succis compositum, emolliens, concoquens. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. Vide & Dispensatoria. Variæ ejus in illis occurrunt descriptiones.

DIACHYSIS, διάχυσις, dicitur Liquefactio, Fusio. Estque corporis sicci ad humidius alteratio, & permutatio. Contraria est τῇ πίξει, concretioni, vel coagulationi. Humiditas autem corporibus siccis inducitur, vel novo humore superinducto, vel resolutione partium aquearum, quæ antea in corpore latebant compressæ, & constipatæ; vel dissolutione partium terrestrium prius in unum coactarum. Ad primam speciem pertinet Elixatio, Maceratio. Ad secundam Fusio. Ad tertiam Chylificatio referri posset.

DIACHYTOS, διάχυτος, est epitheton vini, quod & ὑπόχυτος οἶνος vocatur, quod paratur uvis in Sole siccatis loco clauso per dies septem in cratibus totidem pedes a terra alte, noctibus a rore defensis, octavo die calcatis. Ita fieri optimi odoris, saporisque vinum, testatur ex Plin. lib. 14. cap. 9. Linden. Exerc. X. §. 118.

DIACINCLIZO, διακινκίζω. Vide Cinclismos.

DIACINEMA, διακίνημα, dicitur dimotio, cum ossa paulatim excefferunt, prolapsio parva ossium, apud Cels. l. 8. c. 14. Ολίονημα vero integra ossium prolapsio vocatur. Hipp. 3. de fract. t. 51. A verbo διακινέω, dimoveo, 2. de art. t. 13.

DIACLYSMA, διακλυσμα, significat specialiter colluvionem oris per liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur, & sub se

comprehendit Gargarismum, & Apophlegmatismum, Schr. l. 2. c. 61.

DIACNAEO, διακναίω, significat corrumpo, lancino, corrodo. Dicitur & διακναίω, Hipp. l. 1. de morb. X. 35. lib. 2. de morb. mul. XIII. 13. XV. 11. significat & defrico, Rhod. ad Scrib. n. 55.

DIACOCYLACON, διακοχλάκων, epitheton Latiss, in quo silices igniti extincti prius sunt. Hipp. vocat διαπεπυρωμένον, l. 7. Epidem. III. 4. Lind. Ex. XVI. §. 82.

DIACOCYMELON, διακοκκυμήλων. Vide Diaprunum.

* DIACODYON, διακωδύων, est confectio ex capitibus papaveris, cujus varias formulas veterum tradidit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2.

DIACOLCYNTHIS, διακολοκυνθίδων. Vide Hiera.

DIACOMIZO, διακομίζω, idem quod ἀνακομίζω, restauro, de quo vide supra Anacomide, Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 23.

DIACOMMA, διάκομμα, dissectum, discissum significat, etiam a διακόπτω, disseco. Hipp. 1. prorrh. XXV.

DIACONES, διακόνες, nomen Emplastri Critonis ex Cote parati, ap. Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

DIACOPE, διακοπή, discissionem, præcisionem, & dissectionem profundam significat, aph. Hipp. 7. aph. 24. l. de cap. vuln. VIII. 6. a verbo διακόπτω, quo frequentius usus idem 6. aph. 18. 19. 50. Coac. t. 503. Vid. Dieterich. num. 187. Foef. Oecon. p. 150. Sumitur pro omni magno, & profundo vulnere, Gal. comm. ad 6. aph. 18.

DIACOPRAEGIA, διακοπραγία, dicitur medicamentum Topicum e stercore caprino factum, teste Blancardo, quamvis nobis non licuerit in Græco auctore Medico invenire hoc vocabulum.

† DIACORALLIUM ALEXANDRI, non a Corallo, sed ab Anagallide appellatum, quia non adstringit, sed penetrat. Heurnius Meth. prax. l. 2. c. 15.

DIACORUM, διακορον, confectio ex Acoro, five Calamo aromatico a Mesue excogitata, cujus descriptionem, & commendationem Zvolferianam vide in Disp. August. Class. 14.

DIACRISIS, διάκρισις, idem quod κρίσις, in morbis humorum secretionem, vel excretionem, & judicationem denotat. Hippocr. lib. de genitur. V. 8. Verbum διακρίνω, excerno, secerno, occurrit in Coac. t. 137. & lib. 2. de morb. LXIX. 30. Opponitur τῷ συγχέειν, quod significat miscere. Gal. lib. 4. Meth. Med. cap. 4. Denotat etiam Chymicam solutionem. Vide Solutio.

DIACRITICE, *Διακριτική*, dicitur a quibusdam facultas *discretrix*, vel *secretrix*, quæ bonum a malo secernat, & dijudicet in morbis, & hanc quintam nonnulli statuunt quatuor ministris addendam. Gorr. p. 104. Enimvero exulenti in Medicina hæ abstractivæ subtilitates Philosophicæ.

† **DIACROCIVM**, electuarium de Ovo, Plater. de Curat. febrium pestilentialium Tom. 2. c. 2.

DIACROCIVM, *Διάκροκον*, nomen Collyrii sicci, quod *crocum* recipit, apud P. Ægin. l. 7. c. 16. Gorr. in def. p. 105.

DIACYDONIVM, *Διάκυδωνίον*, scil. *μήλων*, confectio Stomachica ex succo malorum *cydoniorum*, vel *codoneorum*, hodie adhuc usitatissimum, commendatum vero & olim a Gal. l. 6. de san. tu. c. 15. Jung. Dispensatoria, ubi & *diacydmiati laxativi* mentio fit.

DIADAPHNIDON, *Διάδαφνίδων*, nomen Emplastri, ad extrahendum, & pus movendum, a *baccis lauri* ingredientibus sic dicti, cujus descriptionem vide apud Cels. l. 5. c. 19.

DIADEMA, *Διάδημα*, generaliter quidem omnem *fasciam* denotat. Specialiter vero exprimit *fasciam capitis*, sive *redimiculum*; qualia commendantur in doloribus capitis, ubi suturarum relaxatio metuitur. Forest. l. 9. Obs. 53. Schol.

DIADEXIS, *Diadoche*, *Διάδεξις*, *Διάδοχη*, dicitur *humorum exceptio*, vel *successio*, vel de parte ad aliam partem transitus. Hippoc. 6. Epid. sect. 2. t. 28. & Aretæus lib. 2. de cur. morb. ac. Vide Foef. p. 149. Vocatur & *ἐκδεξις*, Gorr. p. 103.

DIADOSIS, *Διάδοσις*, communiter *distributionem* quidem significat, ut ita idem sit, quod *ἀνάδοσις*. Vide *Anadosis*. Gal. l. 2. de nat. fac. c. 6. Verum denotare quoque potest *remissionem*, aut *cessionem morbi*, a verbo *διαδίδωμι*, quod in hac significatione sumpsit Hippoc. 4. de R. V. I. A. t. 22.

DIÆRESIS, *διαίρεσις*, significat *divisionem*. A Galeno sumitur generaliter pro *solutione continui*, cujus quatuor constituit species, *vulnerationem*, *contusionem*, *erosionem*, *ruptionem*, l. 5. Meth. Med. c. 2. Jung. Diet. Jatr. n. 15. p. 118. Notat & *distinctionem* Gal. l. 9. de Hipp. & Pl. dec. c. 6.

* **DIÆTA**, *δίαιτα*, dicitur *victus ratio*, *vivendi modus*, ac *lex*, *certa victus institutio*, & *norma*, non in solo cibo, & potu consistens, verum in omnibus aliis rebus nonnaturalibus quotidianis, Aere, Otio, Exercitatione, Venere, Somno, Vigiliis, Repletionem, Inanitionem, Animi Affectibus. Galen. ad Thrasyl. cap. 35. 3. in 3. Epidem. t. 9. In *diæta* duo hæc potissimum sunt præcepta, in quibus tota

fere vertitur: integram sanitatem similibus conservandam: inclinatum autem, & in vitium ruentem prope modico contrariorum usu corrigendam esse. Disciplina, quæ hanc instituit, *Dietetica*, *διατητική* dicta est pars artis Medicæ ministra, tum quæ sanis ad imminentes morbos arcendos, tum quæ ægris ad præsentis profligandos debetur. Galen. lib. 11. Meth. Med. cap. 15. Castell. & Gorr. Jungar. Dieterich. num. 186. Linden. Exerc. XIII. §. 106. seqq. Rhod. ad Scribon. num. 122. Rolink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 14. sect. 1. cap. 1. seqq. Dogmat. Nostr. Medic. Gener. Part. IV. cap. 1. *Dieteticam* olim tempore Homeri minus fuisse excultam, refert Lang. lib. 1. epist. 51. Verum ex Jamblichio in vit. Pythagor. notavit Rhod. ad Scribon. in not. pag. 17. Pythagoreis in pretio fuisse maxime *dieteticam*, Pharmaciam minus probatam. In strictiori significatione pro solo victu sumit Helmont. tr. victus ratio, & sobrietatem statuit esse totius *dietæ* cardinem, num. 16. ubi simul *dietæ* remedia in curandis morbis infida dixit, & languida, num. 17. 18. verum ratione frivola. Non enim ideo victus ratio præscribitur in curatione commoda, ut præsens morbi causa per illam tollatur, sed & ut causæ futuræ proveniuntur inhibeatur. Hinc rectius scripsit Scribon. Larg. compos. num. 200. Implicitas Medicinæ partes inter se, & ita connexas esse constat, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint. Ex eo intelligitur, quod neque Chirurgia sine *dietetica*, neque hæc sine Chirurgia, id est sine ea parte, quæ medicamentorum utilium usum habet, perfici possint, sed aliæ ab aliis adjuventur, & quasi consummentur. Jung. Rhod. not. ad h. l. pag. 288. Strictissime *diæta* etiam significat *Decoctum diaphoreticum* ex ligno sancto, & similibus paratum, vel etiam additur epitheton, *Diæta sudorifica*, vel si purgantia addantur, *Diæta Sudorifico-Cathartica*. Blas. Medic. Univ. pag. 79.

DIÆTEMA, *διαίτημα*, idem quod *Diæta*, quamvis Gal. præter cibum, & potum reliquas res non naturales ita vocaverit, ad Thrasyl. cap. 28.

DIAGINOMÆ, *διαγίνομαι*, significat apud Hipp. *supersum*, vitam retineo, evado. Legitur l. 1. de morb. XXIV. 10. & l. 1. Epid. sect. 1. t. 19.

DIAGLAUCIVM, *Diaglaucium*, *Διάγλαυκίον*, est nomen collyrii ad incipientes lippitudines, & ophthalmias laudati a Scrib. L. compos. 22. ita dicti a *Glauco* succo herbæ, in Syria, & Parthia pronatæ. Ejus vero usum recentioribus exolevisse, recte animadvertit Victor Trincavell. de

de cur. part. l. c. 4. notante Rhod. ad d. Scrib. l. in notis p. 61.

* **DIAGNOSIS**, *Ἀγνῶσις*, *Dignotio*, est præsentium per signa cognitio, Galen. cap. 1. in prognost. t. 5. Rolfink. pro tota Pathologia sumptisse videtur, in Ord. ac Meth. lib. 2. sect. 1. c. 3. & sect. 2. cap. 1. seqq. Plerique omnes Institutionistæ ad morbos saltem restrinxerunt, sed perperam, cum & sanitatis præsentis per signa cognitio sit scitu necessaria. Vid. Dogm. nostr. Part. 3. cap. 1. Dogm. 2. & cap. 2. per totum. Signa, quæ hanc cognitionem promovent, dicuntur *Diagnostica*, *Ἀγνωστικά*, alias & *δηλωτικά*. Vide *Deloo*. Jung. Dieterich. num. 1. quamvis Linden. proprio ausu, & autoritate vocab. *Diagnostica* aliter acceperit pro *Pathognomonicis*, sive propriis, & demonstrativis signis, Ex. IV. §. 51. contra receptam omnium aliorum sententiam. Medicus quoque, qui per signa rem s. vel p. n. dignoscit, dici potest *διαγνωστικός*, vel *διαγνώμων*, *arbiter*, vel discernendi potens. Diet. d. l.

DIAGO, *Ἀγῶ*, vel significat vitam duco, *perago*, ut Hippocr. 3. aphor. 18. vel ad morbos refertur tempora sua *transigentes*, lib. 1. Epid. sect. 1. t. 20. Jung. Foef. pag. 148. Dieter. n. 183.

* **DIAGRYDIUM**. Vide *Scammonium*.

DIAISSO, *διίσσω*, significat cum impetu transeo, *percurro*. Frequenti in usu apud Hipp. Coac. t. 139. l. 1. de morb. XXI. 13. l. 1. de morb. mul. LIX. 8. l. 2. XXIV. 7. Dolor quoque *διίσσων πόνοι* dicitur, quia parte primario affecta celeriter transit cum impetu ad partes vicinas. Gal. l. 2. de L. A. c. c. 7.

DIALAMBANO, *διαλαμβάνω*, significat intermissionem sumo, vel *intervallum facio*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIII. 20.

DIALEGOMÆ, *διαλέγομαι*, Hippocrati significat sermonem profero articulatum, vel locutionem, quæ etiam signum præbet notandum in ægris, uti patet l. 3. Epid. f. 3. t. 38. & 73. lib. de Carnib. XIX. 1. 9. 12. l. 7. Epid. f. 7. t. 2. Coac. t. 228. lib. 1. prorrh. f. 3. t. 36. f. 4. de R. V. I. A. 2. 66.

* **DIALEIMMA**, *Ἀλειμμα*, *intermissio*, est illud *intervallum*, quo febris ad *infebricitationem*, Gr. *ἀπυρεξία* venit, antequam sequens annotatio adveniat. Gal. l. de morb. temp. c. 3. Dicitur quidem in specie in febribus *ἀπυρεξία*, in aliis vero morbis intermittentibus, ut Cephalæa, Epilepsia, Podagra, Calculo, simpliciter *Ἀλειμμα*, ὅτι τὸ διαλείπειν, hoc est ab *intermittendo*. Significat ergo apud Hippoc. *ἐλαττωμένη ἀνέστιν*, sinceram, & puram remissionem. Vide Gal. 4. aph. 43. Datur enim & in continuis quibusdam febribus quædam mutatio re-

missionem æmulans; sed non est pura, & *plenaria intermissio*. Accipitur & generaliter de *intervallis temporis*. Gal. l. de san. tu. c. 7. Vide *Intervallum*.

DIALEIPO, *διαλείπω*, *intermitto*. Frequens verbum Hippocr. de febribus *intermittentibus*, quæ dicuntur *πυρετοὶ διαλείποντες*, & quibus opponuntur *continuae*, sive *non intermittentes*, *μὴ διαλείποντες*. Utrarumque causam veram præ aliis exposuit Cl. Th. Villis de febrib. cap. 3. & cap. 7. Illarum consistit in succo nutritio heterogeneo sanguini permixto, & tandem ad efflorescentiam incitante. Harum ratio fundatur in intrinseca sanguinis ad effervescentiam ob copiam sulphuream, & spirituosarum portionum excessivam dispositione. Aliquando vero & *διαλείπειν* dicitur de febribus *continuis*, suas mutationes, & aliquales remissiones particulares periodicas habentibus, teste Gal. cap. 3. in 1. Epidem. t. 2. *Διαλείπειν*, etiam accipitur de ligaturæ *intermissione* in fractura cum ulcere, vel vulnere, ubi spatium relinquitur pro ulceris curatione. Hippocr. 3. de fract. t. 5. & 6. ubi *Ἀγλάφης*, aliis *Ἀγλήφης* legitur, hoc est, *intermissio deligationis*. Vide & Dieterich. de hoc verbo n. 189. Vide *Intermittens*.

DIALEPSIS, *Ἀγλήψης*. Vide *Interceptio*, & *Dialeipo*.

* **DIALOES**, *δι' ἀλόης*, dicitur de medicamentis *Aloen* basin habentibus. Ita *Hiera* officin. *Picra* vocatur *dialoes* a Galen. l. 6. de san. tuend. cap. 7. Ab Ægineta vero dicitur medicamentum in forma sicca topicum, alias *Cataplasma* dictum, ad ulcera curanda faciens, *Dialoes* lib. 7. cap. 13. ut & *Collyrium* quoddam, cap. 16.

DIALYSIS, *Ἀλύσις*, *dissolutionem* significat; & quidem de corpore, & ejus membris denotat *languorem*, & impotentiam suæ functionis propriæ, l. 4. Epidem. XXV. 6. cui opponitur *σύνθεσις*, *contentio corporis*, firmitas. Galen. 1. in 6. Epid. t. 18. Verbum quoque *διαλύω*, *dissolvere*, h. e. languidum reddo, ita accipitur ab Hipp. & præsertim de ventis dicitur, v. g. Austro, 3. aph. 17. unde & *νότοι διαλυτικοί*, Austri *dissolventes corpora* vocantur, d. f. aphor. 5. Diet. n. 189.

DIAMARENATUM, dicitur confectio ex cerasis acidis in pulpam redactis, & per cribrum trajectis, cum saccharo, ut & aromatibus parata, unde dividitur in *diamarenatum simplex*, & *compositum*, apud Schr. l. 4. cl. 1. n. 85. Meminit & hujus medicamenti, contra febrem biliosam commendans, sed parari scripsit ex acinis quibusdam crescentibus in Veenlandia, l. 5. Obl. 7. in Schol.

DIAMASTEMA, διαμάσημα. Vide *Masticatorium*.

DIAMENO, διαμῆμι, *permaneo*, duro, significat. Usurpavit Hipp. de morbis fixam sedem sibi parantibus, 2. aph. 27. 28. Diet. n. 190. Legitur & t. 6. Ep. f. 8. t. 50.

DIAMNES, vocatur Barbaris Medicis propria affectio vesicæ, in qua urina egreditur involuntarie, aut ignoratur ejus exitus; sicut in somno. Distinguitur igitur a diabete expresse a Joh. Anglico Ros. Anglia. Tom. 1. pa. 512. 516.

DIAMORON, διαμόρων, nomen medicamenti in offic. notissimi, sive *Rob ex Moris* parati, cujus varios parandi modos etiam Gal. tradidit lib. 6. de C. M. S. L. cap. 1. Videantur *Dispensatoria*.

DIAMOTOSIS, διαμέτωσις, idem quod μέτωσις, a μετός, lineamentum, quod vulnere inditur. Significat ergo *insertionem linteamentorum* in civitatem ulceris. Gorr. p. 106.

DIAMPERES, διαμπερές, διαμπερές, adverbium usitatum Hipp. & significat *per totum*, prorsus, 4. de fract. t. 76. l. 2. de morb. LX. 3. lib. de intern. aff. IX. 8. Usus est quoque adjectivo, διαπής, *penitus penetrans*, & transiens, de dolore, l. 2. de morb. mul. XVII. 3. Vide Foef. p. 153.

DIAMYDAO, διαμυδάω, significat *nimio humore marcesco*, & corrumpor. Hipp. de cap. vuln. XX. IX. 2.

DIANA, Chymicis ænigmatice dicitur *Argentum Philosophorum*, *Luna alba*, *Terra virgo*. Libav. Alchym. Pharm. c. 31. *Diana arbor* quæ dicatur, Vide *Arbor*.

DIANACATHIZO, διανακαθίζω, h. e. colloco ad sedendum. Hipp. l. 2. de morb. LXXIIX. 15.

DIANANCASMOS, διαναγκασμός, *coactionem*, & per vim alicujus membri restitutionem significat. Hipp. 3. de art. t. 49. ubi quidam διαναγκασμός legunt.

DIANAPAVO, διαναπαύω, significat *interquiesco*, per intervalla post motum vehementiorem quiete reficio. Hipp. 2. aph. 48. & de sal. diet. t. 26. Dieter. n. 191. idem quod ανάπαυσις. Vide *Anapavsis*.

DIANISTESMOS, διανίστημι, *gentaculum*, & quidem frugi, ita dictum a surgendo. Idem quod ἀκράπια. Lang. l. 1. ep. 55.

DIANOEA, διάνοια, significat *mentem*, *animum*, *rationandi facultatem*. In qua significatione legitur apud Hipp. 5. aph. 33. Coac. t. 448. & l. 7. Epid. l. 14. Vide *Animus*. Dieter. n. 192. Aliquando & προαίρεσις, *consilium* denotat *premeditatum*. Ita natura dicitur agere ἐν ἐν διανοίᾳ, *non ex premeditato*, l. 6. Epid. f. 5. & l. Foef. Oec. p. 153.

DIANOEMA, διανόημα, *cogitationem* significat, deque ægrorum imaginationibus, & perceptionibus animi Medico probe considerandis sumitur ab Hippoc. lib. 1. Epid. f. 3. t. 1. Vide *Imaginatio*.

DIANOEO, διανοεῖω, *morbum traho* cum varietate afflictionis significat, apud Hippoc. 1. prorrh. f. 3. t. 7. 26. 32. Foef. d. l.

DIANTÆOS, διανταῖος, significat *adversus*, ex adverso penetrans per totum, nullibi conjunctus. Dicitur de tendinibus, vel τόνεῖς nervosis vertebrarum, apud Hipp. 3. de artic. l. 31. item de habena cum duobus separatis loris, t. 49. de laqueo, cum binis appendicibus adversis in instrumento, quod dicitur γλωσσοκόμιον, Gal. l. 7. de U. P. c. 14.

DIANTLIZOMÆ, διαντλίζομαι, *valde laboro*, *tanquam in sentina haurienda*. Usus Hipp. in præcept. VI. 25.

† **DIAPASMA**, seu pulvis cicatrizans. Rod. a Castro de morb. mulier. lib. 1. ex myrrha censet Servius de odoribus p. 123. Hac voce usus Martialis l. 1. in quem locum Calderinus ex Plin. notat, esse unguentum ex siccis odoribus. Vide Gorr. definitiones medicas in A. & H. Adr. Jung. nomenclator. n. 320. Cornarius in lib. 8. cap. 1. de medicamentis secundum loca. Latinis Aspergo, apud Anonymum in Sylva medicamentorum, comp. c. 16. ad Fortunarum Scæcum myrhot. c. 2. & Petri La Sien Nepent. Hom. p. 69.

DIAPASMA, διαπάσμα, idem quod παπάσμα. Vide *Catapasma*.

* **DIAPÉDESIS**, διαπήδησις, Lat. q. d. *Persulfatio*, *Transsudatio*, est species viarum, vel meatuum relaxatorum, seu causa morborum in cavitatibus apertis, consistens in vasorum tunicis extenuatis, & rarefactis, ut serosæ sanguinis portiones transire possint. Galen. lib. 3. de causis symptom. cap. 2. Fit ergo ex tunica rarefacta, sanguine vero tenuato, unde transeolatur sanguis, & sudoris, aut roris more transmittitur, lib. 5. Meth. Med. cap. 2. Differt ab *Anastomosi*, in qua tum majorum vasorum ora aperiuntur, tum sanguis cum impetu, & copia prorumpit. Quod si contigerit aliqua διαπήδησις, apertis etiam vasorum osculis, vasa quidem omnino exigua sunt, ex quibus sanguis copiosus, & cum impetu emanare non potest.

DIAPEGMATA, διαπήγματα, διαπήγματα, dicuntur in Chirurgicis instrumentis veterum majoribus *intercolumnia*, sive partes transversariæ, ad crurum, laterumque compaginem firmandam. Gorr. 9. p. 107.

DIAPEPLEGMENOS, διαπεπληγμένος, significat *divaricatus*, *digressus*. Dicitur de cruribus,

bus, Hippocr. prognost. sect. 1. t. 18. Gorr. De huius vocabuli varia lectione vide C. Hofm. comm. in Galen. de U. P. num. 147. a verbo *διαπεκνῶ*, quod etiam denotat *divaricari*, vel cruribus diductis jacere. Galen. cap. 2. de fract. t. 70.

DIAPERÆOTHEIS, *διαπερασθεῖς*, *transmissus*, *transiens*. Dicitur ab Hipp. de murmure flatuoso. Coac. t. 282.

* DIAPHANES, *διαφανής*, proprie *pellucidus*, *lucidus*, *transparens* significat. Dicitur de urinis, Hippocr. 4. aphor. 72. Coac. t. 579. Dieterich. num. 199. de venis, lib. 6. Epidem. sect. 3. t. 22. de auribus præ siccitate pellucetibus, Coac. t. 192. Deinde denotat etiam valde candens, & *ignitum*, & usurpatur de cauteriis ferramentis ignitis, 1. de artic. t. 44. lib. de hæmorrhoid. 23. V. 4. unde & simpliciter *διαφανέα* dicuntur, lib. de Visu lib. 17. Ita de furni testis candefactis usurpatur lib. 2. de morb. XLIV. 17. A priori significatione *lapis* quoque *Specularis* dictus fuit *διαφανής*, quod vitro similis translucet. Unde & laminæ illius antiquitus vitri loco fenestris insertæ fuerunt, teste Galen. lib. 9. de Admin. Anatom. cap. 3. Ejus virtutem vero sine morfu exsiccantem, præsertim si ustus fuerit, laudat lib. 4. de C. M. P. G. cap. 1. Videatur & Chiocc. Mus. Calceolar. sect. 4. pag. 281. seqq. *Diaphanitatem* omnibus rebus inesse, dixit Parac. tr. de morb. color.

DIAPHERO, *διαφέρω*, verbum est *πρόσθησις*, & variæ significationis apud Medicos Græcos. Communiter enim denotat *discrepo*, *differo*, uti passim apud Hippocr. videre est, præsertim l. 1. de morb. XI. 50. 55. & alibi. Porro significat *duro*, 1. de intern. aff. XIII. 18. item *perfero*, *tolero*, ibid. & XLIII. 19. lib. 5. Epidem. VII. 15. Ulterius sumitur pro *transmittere* ad diversa loca materiam, delegare, 1. 4. de morb. VII. 12. Tandem etiam pro *confero* ponitur, & idem significat, quod *συμφέρω*, 5. aph. 22. Vid. Foef. Oec. p. 160.

DIAPHEUGO, *διαφύγω*, significat *effugio*, *evado*, *supero*. Hipp. 5. aph. 6. & 10. 7. aph. 50. Coac. t. 367. quamvis & in aliis simpliciter *φύγω*, posuerit, v. g. t. 379. 380. Dieter. Jat. n. 201.

DIAPHLYXIS, *ἀφλύξις*, notat *effusionem*, *perfusionem*, *humectationem*, a verbo *διαφλύω*, *perfunco*, *humecto*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foef. p. 761. Gorr. p. 109.

DIAPHOENICON, *ἀφ φοινίκων*, dicitur *medicamentum ex palmulis*, vel *dactylis*. Estque vel *internum*, *Confectio de dactylis*, apud Mesuen distinct. 3. de Electuariis fol. mihi 114. b. Vel *externum*, *Emplastrum Stomachicum*, *calidum*,

& *frigidum*, Mesue in Dispensat. August. Meminit & Emplastri *ἀφ φονίκων* Gal. l. 1. ad Glauc. c. 14.

DIAPHOENISSOMÆ, *διαφονίσσονται*, significat *rubeo*, aut colore puniceo inficior. Hippoc. Coac. t. 489.

DIAPHONIA, *διαφωνία*, significat *diffensionem*, *discordiam*, quam in Medicis abesse debere, monet Lang. ex Gal. l. 1. ep. 26. quia ignorantia suspicionem gignit.

DIAPHORA, *διαφορά*, *Differentia*, dicitur *notio*, qua in Medicina *sanitas*, vel *morb* ab alia *sanitate*, vel *morbo* discrepat. Dicitur interdum & *modi*, *species*. Dividuntur communiter in *Essentiales*, & *Accidentales*, quamvis perperam a plerisque Institutionistis antiquioribus ad *Morb* saltem relata fuerit hæc distinctio, cum & *sanitatis* dentur *differentiæ Essentiales*, & *Accidentales*. Vid. Dogmat. Nostr. Part. I. cap. 3. 4. Part. II. cap. 36. Rolsink. etiam excogitavit *divisionem Differentiarum*, desumptam a *ratione causæ formalis*, *materialis*, & *efficientis*, quam vide in Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 2. sect. 3. cap. 113. Generalior acceptio de *differentiis ætatum*, *corporum*, *regionum* cuilibet nota est, & patet ex verbo *διαφέρω*. Vide *Diaphero*.

DIAPHORESIS, *διαφύρησις*, in genere omnem *evacuationem*, quæ per *habitum corporis*, & *poros cutaneos* fieri potest, significat; non modo *insensibilem evaporationem*, quæ *ἀδελος διαφύρησις*, ἢ *διαπνοή*, *insensibilis transpiratio* vocatur, & *portiones vitiosas* sub specie *halitus* evacuat, Galen. lib. 11. Meth. Med. cap. 16. sed etiam quæ fit *per sudorem*, & *sensibiliter*; unde & *medicamenta sudorem moventia διαφύρητικὰ*, *diaphoretica* hodieque appellari solent. Rolsink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 9. sect. 1. cap. 1. Suntque duplicia: Alia, quæ per *rarefactionem*, & *spiritalascentiam* adauctam operantur, cum *Attenuantibus* convenientia: Alia, quæ *figendo*, *nimiam ebullitionem* compescendo agunt, cum *Præcipitantibus* coincidentia. De his medicamentis legatur Vvillis Pharm. Rat. P. I. sect. 5. c. 1. & 2.

DIAPHOROS, *ἀφφωρος*, præter communem significationem, qua denotat *differens*, *discrepans*, a *διαφέρω*, ab Hippocrate quoque accipitur pro eo, quod ad rem facit, quod *multum interest*, & *magni momenti est*, 1. de art. t. 70.

DIAPHRADES, *Diaphradeos*, *διαφραδέες*, *διαφραδέως*, aperte, *liquido*. Hipp. de loc. in hom. IV. 4.

* DIAPHRAGMA, *ἀφφραγμα*, *Septum transversum*

versum dicitur, quod Antiqui *φρένες* appellaverunt, quia, ut putant aliqui, eo inflammato, mens ægrotat, quamvis veritatem hujus asserti indubium vocaverit Villis tr. An. Brut. Part. Barth. c. 10. Dictum vero *diaphragma*, quod mediam, & infimam corporis regionem, h. e. thoracem, & abdomen, *διαφράττει*, h. e. dividit, quasi septum quoddam medium. Estque musculus rotundus, obliquus, in medio membranofus, vel nervosus, in circumferentia carnosus, palmarium respirationis organum; cujus prolixior descriptionem videre licet in scriptis Anatomicis, v. g. Barthol. l. 2. Anatom. c. 3. Porro vocabulum hoc *diaphragma* aliis tribuitur partibus, ob aliquam similitudinem, v. gr. Interstitio illi in faucibus ad gurgulionem, vel uvulam, Hippoc. l. 2. Epid. sect. 2. nu. 86. *Septo* in naribus, Gal. cap. 1. in 6. Epid. t. 4. *Septo laxo*, & rugoso, quo ventriculi cerebri distinguuntur, Barthol. l. 3. An. cap. 6. *Membrana tympani* in aure, Id. d. l. c. 9. Et *mediastinum* dicitur *διαφράττειν ὕμνῳ*, Gorr. in def. p. 109.

DIAPHRATTON, *διαφράττειν*. Vide *Diaphragma*.

DIAPHROS, *ἀφρός*, idem quod *ἀφρίζων*, *spumans*. Gal. in Exeg.

* DIAPHTHORA, *διαφθορά*, generaliter quidem omnem corruptionem significare solet. Specialiter vero apud Hippoc. notat *Abortum*, seu foetus corruptionem, & coincidit cum *φθορά*, vel *ἀποφθορά*. Vide *Abortus*. Occurrit hæc vox apud Hippoc. Coac. t. 515. 516. & lib. 1. de morb. mulier. X. 17. Ita & verbum *διαφθείρω*, significat *Abortio*, vel foetum corrumpo. Hipp. 5. aph. 53. l. 1. de morb. mulier. XXXVII. 2. XCIX. 9 l. 7. Epid. XXII. 4. XXXVII. Jung. Dieter. num. 202. *Corruptio* quoque ciborum in ventriculo dicitur *διαφθορά*, Gal. lib. 2. de L. A. cap. 1.

DIAPHYSIS, *ἀφύσις*, significat *interstitium*, intervallum, septum, discrimen, spatiorum intercapedinem. Hippoc. l. de arte XVII. 19. 2. de fract. t. 37. in Mochlici principio, vel juxta Lin. edit. de ossib. III. 6. 10. IV. in quibus tamen locis potius prominentiam aliquam, vel partem solidam processus modo prominentem significare arbitramur, cum Fallopio in Obs. Anatom. Tom. I Op. p. 362. *Paræus* *ἀφύσις* dici vult Ligamentum tertium, quo os tibiæ firmatur in articulo cum osse femoris. l. 5. Chir. c. 36. Dicitur & de *pediculo*, ex quo fructus arboris inhæret surculo, & dependet, l. de octim. part. IV. 12.

DIAPLASIS, *ἀπλασις*. Vide *Conformatio*. In specie vero ita dicitur a Chirurgis fracti ossis compositio ejusmodi, uti comminuti ossis

extrema se contingant, & omnes ejus partes sibi ex adverso collocentur, & in pristinam unitatem reducantur. Gal. 1. de fract. t. 1. Gorr. pag. 107. Verbum *ἀπλάττω*, & *ἀπλάττομαι*, & *conformare*, & partem in suum locum restituere significat. Gal. 2. de artic. t. 46. Foef. pag. 94.

DIAPLESMA, *ἀπλάσµα*, Dioscoridi unctio, vel fomentum toti corpori illitum, notante Scapula in Lex. quamvis locum Dioscoridis reperire non potuerimus.

DIAPLESSOMÆ, *ἀπλήσσομαι*, i. e. *Divaricor*: Vide *Diapleptomenos*.

DIAPLOCE, *ἀπλοκή*, dicitur *implicatio*, & sumitur pro succorum, qui ad alimentum idonei futuri sunt, miscella, ac permixtione. Hip. l. de Alim. III. 5.

† DIAPNE, *Μίστιο* involuntaria. San. Baroliti de ard. urinæ.

DIAPNOE, *ἀπνοή*, significat *perspirationem*, sive *transpirationem*, quando per corporis habitum, & poros cutaneos aer subit, & rursus expiratur una cum effluviis vaporosis, aut fuliginosis. Dicitur & *ἀδελος ἀπνοή*, *insensibilis perspiratio*, quod hi motus obscuri sint, & nativi caloris beneficio per occulta cutis spiracula tententur, cujus meminit Gal. 2. aph. 28. & in l. de sal. diet. t. 2. fin. *Diapneam* vocat Helmont. & diversam a sudore esse ostendit tr. Tumul. pestis, §. Præparata sedes.

DIAPOREMA, *ἀπόρημα*, idem quod *ἀπείρη*, *anxietatem*, æstuationem, & corporis iactationem inquietam significat: Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 44.

DIAPRESSOMÆ, *ἀπρήσσομαι*, Jon. pro *ἀπρόσσομαι*, significat *conficio*, perficio, exequor, perago. Frequenti in usu apud Hipp. l. 1. de dieta XXXI. 10. l. 2. IIX. 6. 21. l. de Insomniis l. 8. 11. l. de fistul. II. 15. In specie de actu Venereo sumitur, l. 2. prorrh. IIX. 16.

DIAPRUNUM, vel *Diaprunis*, *ἀγκοκκυνήλων*, nomen confectionis ex *Prunis*, vel Electuarii, & quidem vel simplicis alterantis, vel compositi laxantis, & solutivi. Vide dispensatoria Norimb. & August. *Diapruni solutivi* usum reprobatur, ceu deterioris commatis, Linden. Ex. XII. §. 128.

DIAPSYCHO, *ἀψύχω*, significat proprie *refrigerare*. Verum Linden. existimat, etiam aliquando denotare *Exsicco*, Exerc. V. §. 104. Enimvero mihi non videtur necessaria expositio coacta, & violenta in illo loco Athenæi, cum revera quoque cibi fortiores, quales sunt calidiores, per frequentiore coctionem refrigerentur, dissipatis portionibus calidis.

† DIAPTERNES, medicamentum ex perna, & caseo, Guil. Bud. de morb. artic. curandis.

DIAPTEROSIS, *Διαπέρωσις*, dicitur Erotiano in Onomast. p. 37. F. *Aurium repurgatio*, quod purgandis auribus interdum pennas adhibeamus, ut tibicines repurgandis tibiis. Alioqui *διαπέρωσις* notat alarum expansionem, & est idem quod *διαπύξις*. Verbum *διαπέρωσαι* etiam significat *alas expandere*, explicat Hip. 3. de R. V. I. A. t. 26. Foef. Oec. p. 155.

* DIAPYEMA, *Diapycsis*, *Diapyon*, *διαπύημα*, *διαπύσις*, *Διάπυσον*, *suppuratum*, & *suppurationem* significat, 7. aphor. 45. Prognost. sect. 1. t. 31. & 40. Verbum *διαπύσω*, *suppurare* notat, 4. aph. 82. & 5. aph. 47. Vide Dieterich. num. 163. 194. Unde & medicamenta *suppurantia*, *διαπυτικά* vocantur, suntque moderate calida, & humida, alias *Maturantia* dicta. Gorr. pag. 107. Verbum *διαπύσσω*, idem quod *ἐμπύσσω*, *suppuro*. Vide apud Gal. de tum. p. n. cap. 3.

DIARCEO, *διάρκω*, idem quod *βοηθῶ*, *succorro*, *auxilium fero*, *suppetias affero*, significat apud Erotian. in Onom. p. 38. d.

* DIARIUS, *ἐφήμερος*. Vide *Ephemerus*.

DIAROMATICUM, vocari potest medicamentum ex aromatibus compositum. Legitur apud D. D. Ludovici dissert. I. Pharmac. p. m. 56.

DIARRHAGE, *διάρρηξις*, *disruptionem* significat, usurpaturque de ossibus ad tempora ab Hip. Coac. t. 188.

DIARRHECTUS, *Διάρρηκτος*, i. e. *Disruptus*, a *διάρρηγνυμι*, *dirumpo*. Dicitur & Lat. *directus* de Liene, apud Plant. Curcul. a. 2. s. 1. de quo verbo vide Lind. Ex. IV. §. 71.

DIARRHEPO, *διάρρῆπω*, significat *divergo*, vel in utramque partem inclino. Dicitur de iis, qui ob cruris brevitatem, dum ambulant, in utramque partem inclinare, & propendere coguntur. Hipp. 3. de art. t. 94.

DIARRHODON, *Διάρρηδον*, medicamentum ex *Rosis* dictum, vel internum, vel externum. Inter notissima *Confectio*, vel species sunt species *diarrhodon* Abbatis, in disp. Nor. & Aug. Inter cetera plura occurrunt hoc nomine *Collyria*, apud Gal. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 7. Gorr. p. 108.

* DIARRHOEA, *Διάρρῳα*, *alvi profluvium*, in genere significat *præternaturale*. Galen. in def. & 1. progn. t. 28. Specialius vero denotat *alvi fluxum distinctum a dysenteria*, *Fluxu hepatico*, *Lienteria*, & aliis. Et potest describi, quod sit frequens, largior, & diuturna excretio fluidorum, serosorum, & biliosorum excrementorum, cum utilibus permixtorum, magis, vel minus acrium, cum vel sine febre, torminibus, proveniens a bile salina longius e vasis suis ad intestinum duodenum effusa,

cum succo pancreatico, massam chylosam e ventriculo exeuntem nimis colliquante, & ad excretionem intestina stimulante. Præter veteres authores Hipp. 3. de diæt. XII. 248. & Gal. videantur Dieter. n. 195. Linden. Ex. VII. §. 95. Th. Villis de febr. c. 10. & Pharmac. Rat. P. I. §. 3. c. 3. Fr. de le Boe Sylvius l. 1. Pr. Med. cap. 11. §. 7. c. 13. §. 5. 6. seqq. *Diarrhæa* in Urina. Vide *Diabetes*. *Διάρρῳα τῆς σπέρματος*, vocatur profluvium seminis præternaturale, quod alias *Gonorrhæa* dicitur. Moschion. de morb. mul. cap. 138.

* DIARTHROSIS, *Διάρθρωσις*, *Dearthulatio*, dicitur aliquando generatim omnis ossium compositio ad motum voluntarium comparata, Latine *Junctura*. Sed nonnunquam speciatim sumitur pro ea ossium commissura, quæ motum inter se evidentem habet. Gal. 2. de art. t. 9. Vide *Abarthulatio*. Jung. Foef. p. 156. C. Hofmann. in comm. ad Gal. de U. P. num. 658. Barthol. libell. 4. Anatom. c. 1. ubi tres species *διάρθρωσεως* constituit, *ἐνάρθρωσιν*, *ἀρθρωδία*, *γίγγλυμον*, de quibus suo loco. Vocatur & *ποσάθρωσις*.

DIASCHIS, *διασχίς*, *discissionem*, *divisionem* aliquam significat. Dicitur de vena divisa, apud Hipp. 3. de fract. t. 63.

DIASCHON, *διασχών*, *σχῶ*, *ὄν*, significat *penetrans*, *perrumpens*. Legitur de ossibus costarum fractis, quæ ad thoracis interioriorem cavitationem non penetrant. Hipp. 3. de art. t. 55. item de venis, l. de ven. XXVI. 2.

DIASCINCI, vel *Diascincæ*, *Διά σκίγγα*, epitheton *Antidoti Mithridatis*, Eupatoris, a basi *Scineo* ita dicti, qua usus esse Rex adversus venena, legitur apud Galen. lib. 2. de Antidot. cap. 9.

DIASCORDIUM, est usitatissima Antidotus in officinis, cujus Author primus fuit Hier. Fracastorius, & revera ipsis prolixioribus, & satis inconcinne compositis Antidotis aliis longe anteferenda. Descriptio occurrit in dispensatoriis, neque negligenda in illam animadversio Zvvolf. Sylvius tamen in minori dosi multo efficacioris descriptionem *Diascordii* excogitavit, & posteritati reliquit, quæ extat l. 1. Prax. c. 58. §. 22. seqq. ut & in Morleii Coll. Ch. Leid. c. 154.

DIASESAGMENOS, *διασεσχυμένος*, per totum *refertus* significat, a *διασάπω*, i. e. *confercio*, *impleo*, *refercio*. Dicitur de arteria valde repleta, seu causa pulsus pleni, apud Gal. l. 4. de dign. puls. c. 2. Idem quod *πλεός*, vel *πλεότερος*.

DIASETHO, *διασῆθω*, significat *cribro*, *incerno*. Unde *διασῆσαι*, *incernere*, quod legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXV. 4.

DIASMYR-

DIASMYRNON, vel *Diasmyrnes*, $\Delta\gamma\sigma\mu\acute{\upsilon}\rho\eta\varsigma$, $\Delta\gamma\sigma\mu\acute{\upsilon}\rho\eta\varsigma$, epitheton Collyriorum, quæ multum recipiunt $\sigma\mu\acute{\upsilon}\rho\eta\varsigma$, i.e. *myrrhæ*. Gal. l. 9. de S. F. §. Sang. columbæ, & l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Scrib. Larg. n. 26. ad quem locum vide Rhodii notas p. 65.

DIASPAO, $\Delta\iota\sigma\pi\alpha\omega$, significat *divello*, non *evello*, apud Gal. l. 1. de U. P. c. 7. notante C. Hofmann. in comm. n. 1143. $\Delta\iota\sigma\pi\alpha\omega\varsigma$ *disperfusionem* notat, vel *distractionem*, *divulsionem*. *Divulsio* inter causas morbificas relata est vera divisio, seu distractio, ac remotio a contactu, ejus sensus veluti undas in nervis facit, & flexiones fortiores, dependetque a stimulo divellente. Laur. Bellin. de sang. miss. in Opusculis p. m. 170.

* **DIASPERMATON**, $\Delta\gamma\sigma\pi\epsilon\rho\mu\acute{\alpha}\tau\omega\upsilon$, nomen medicamento Topici, vel *Malagmatis* ita dicti, quod *semina* recipiat, præsertim Fœnugræcum. Gal. l. 7. de C. M. P. G. t. 7. Meminit tamen idem alterius interni, uti videtur, remedii *diaspermaton* dicti, quod vim narcoticam obtinuit, quamvis descriptionem non addiderit, l. 1. M. M. c. 13.

DIASPHAGE, $\delta\iota\alpha\sigma\phi\alpha\chi\iota\varsigma$, $\Delta\iota\sigma\phi\alpha\gamma\eta$, $\Delta\iota\sigma\phi\alpha\chi\iota\varsigma$, proprie denotat *hiatum in muro interrupto*, aut *diruto*. Sumitur & tamen latius pro omni *interstitio*, aut *Separatione*. Usus Hipp. lib. de Loc. in hom. VIII. 5. & lib. 2. Epidem. sect. I. 69. *Fissura illa in Hepate*, ubi vena umbilicalis ingreditur, ab Herophilo dicta fuit $\delta\iota\sigma\phi\alpha\gamma\eta$, teste Galen. lib. 6. Adm. Anatom. c. 8. Vid. C. Hofmann. comm. in Galen. de U. P. num. 1077.

DIASPHYXIS, $\Delta\iota\sigma\phi\upsilon\chi\iota\varsigma$, significat *pulsationem* arteriarum, & ita idem quod $\sigma\phi\upsilon\gamma\mu\acute{o}\varsigma$, Hipp. l. de Alim. X. 15.

DIASIASIS, $\Delta\iota\sigma\iota\alpha\sigma\iota\varsigma$, in genere *distantiam*, *dimensionem*, *disparationem* significat. Numerantur vero tres *dimensiones*, vel $\Delta\iota\sigma\iota\alpha\sigma\iota\varsigma$, in *latum*, *longum*, & *profundum*. Galen. lib. de puls. ad tyron. cap. 2. Specialiter vero sumitur de *ossium diductione*, quæ vel per futuram, vel coalitionem mutuam juncta esse debent. Hippocr. 3. de fract. t. 63. Galen. cap. 2. de artic. t. 1. & in defin. Medic. Interdum dicitur $\Delta\iota\sigma\iota\alpha\sigma\iota\varsigma$, cap. 3. de iis, quæ in med. t. 31. Hoc vocab. $\Delta\iota\sigma\iota\alpha\sigma\iota\varsigma$ aliter tamen exponit in Exeg. dict. Hippocr. quod notet corporum ipsorum compositionem, vel compagem laxam lanis similem. Eadem vox Hippocr. sumi videtur pro intervallo, in quo Medicus ab ægro discessit, lib. de dec. orn. XII. 7. aut pro intervallo morbi, quo mutari solet. Vox vero $\Delta\iota\sigma\iota\alpha\sigma\iota\varsigma$ interdum *distensionem*, & *porrectionem* convulsivam significat. Hippocr. 4. de R. V. l. A. t. 26. Venarum *distensiones* vocat etiam

$\delta\iota\sigma\iota\alpha\sigma\iota\varsigma$, Aret. l. 2. acut. c. 2. Ventriculi $\Delta\iota\sigma\iota\alpha\sigma\iota\varsigma$ l. eod. c. 7. Aliquando idem notat, quod $\delta\iota\sigma\iota\alpha\sigma\iota\varsigma$, Galen. l. 4. de diff. puls. c. 8. 9. & 17. Isurg. Foef. Oec. 157. Vide *Interstitium*.

DIASTEMA, $\Delta\iota\sigma\tau\epsilon\mu\alpha$. Vide *Diastasis*, *Interstitium*.

* **DIASTOLE**, $\Delta\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\eta$, *Dilatationem*, & *Distensionem* significat, & diversis rebus tribuitur. Communiter dicitur de motu arteriæ, quando a cordis systole impulso sanguine distenditur, qui motus dicitur *Pulsus*. Vide *Contractio*. Deinde de Corde ipso dicitur. Est nihil aliud, quam reditus ad naturalem statum cum dilatatione, post præcedentem systolem, ventriculorum quidem cordis, ut sanguinem iterum ex auriculis expressum recipiant; auricularum vero, ut ex principiis Venarum Cavæ, & Pulmonalis admittant. Vvalæus de motu chyl. in Anatom. Barthol. edit. ult. pag. 785. seqq. Hanc *dilatationem* propterea motum cordis accidentarium vocavit, ejusque potius passionem, quam actionem Bartholin. l. 2. Anatom. cap. 6. pag. 371. In genere quoque $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\eta$ dicitur omnis *elevatio*, & *extensio in longum*, *latum*, & *altum*, cordis, cerebri, & membranarum, in sensum tactus cadens. Gal. in defin. $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\alpha\iota$ quoque vocantur Empiricis sermones, quibus proprium quid a communi distinguitur, alias $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\mu\alpha\iota$ dicti. Gal. c. 1. de R. V. l. A. num. 18. Vide Foef. d. l.

DIASTOLEYS, $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\epsilon\iota\varsigma$, idem quod $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\mu\alpha\tau\epsilon\iota\varsigma$. Foef. Oec. p. 413. seqq.

DIASTOMOTRIS, $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\mu\omega\tau\epsilon\iota\varsigma$, scil. $\mu\acute{\upsilon}\lambda\eta$, in masculino $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\lambda\epsilon\iota\varsigma$, generaliter omne instrumentum dilatatorium significat, qualia sunt *Speculum Oris*, *Ani*, *Uteri*, quorum effigies vide in Chirurgicis, Aquapendente, Paræo, Sculteto, & aliis. Specialiter vero de *Specillo*, quo Os clausum diducitur, accipi posset. Vid. Gal. in Exeg.

DIASTREMA, $\Delta\iota\sigma\tau\epsilon\rho\mu\alpha$, $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\rho\eta$, significat *perversionem*, *distortionem* membri, estque species luxationis, qua non ea modo, quæ juxta articulum sunt, nervosa, sed & ipse articulus leviter depravatur, suæque sede commovetur, vulgo *Berrendug*. Leguntur apud Hipp. l. 2. prorrh. XVI. 24. Coac. t. 221. Eadem notione & talia membra $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\rho\mu\alpha\tau\iota\varsigma$, 2. de iis, quæ in med. t. 73. a verbo $\delta\iota\sigma\tau\epsilon\rho\epsilon\phi\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, quod significat *distorqueri*, *perverti*, apud eund. 4. aph. 49. prognost. sect. 1. t. 10. Coac. t. 218. lib. 2. prorrh. XVI. 18. Vid. Dieterich. num. 197. *Distorsiones* in recens natis infantibus refert Fallop. ad luxationes, & prolixius eas exponit tract. de Luxation. cap. 15. Tom. II. pag. 87.

DIASTREPHOMÆ, διαστρέφωμαι. Vide *Diastremma*.

DIASULPHURIS, Epitheton Medicamentorum internorum, & externorum compositorum, a Mart. Rulando præsertim excogitatum, v. g. *Balsamum Diasulphuris*, sive Oleum, item *Emplastrum Diasulphuris* ejusdem. Utriusque sæpissime mentio fit in Curationibus illius Empiricis, v. g. Cent. I. Cur. 83. seqq. & alibi. Descriptiones quoque proponuntur a Morleo Coll. Chym. Leid. cap. 445. 446. an vero genuinæ ad mentem primi Authoris, nolumus determinare. Ita *Tincturam Diasulphuris* Jac. le Mort. tradidit, quæ legitur d. l. c. 439.

DIATASIS, διατάσις, id est *Distentio*, vel *Distensio*. Dicitur de membris in fractura, quando ab inferiore parte intenduntur, & a superiore continentur. Hipp. 3. de iis, quæ in med. t. 19. 22.

DIATECOLITHU, διατεκόλιθος, nomen medicamenti, vel Antidoti, ita dicti a lapide Judaico, Gr. τηκόλιθος, qui ingreditur, apud Æg. l. 7. c. 11.

DIATESSADELTON, dicitur *Mercurius præcipitatus*, a Rul. & Johnf. Vide *Diaceltateffon*.

* DIATESSARON, διατεσσαράων, epitheton medicamenti compositi ex quatuor simplicibus. Estque vel *Internum*, quod descripsit Ægin. l. 3. cap. 77. & in officinis *Theriaca diateffaron*, quæ ferme palmam præripit *Theriaceæ Andromachi*, ob maiorem simplicitatem. Vid. Animadv. Zuvolferi ad Disp. Aug. Vel *Externum Emplastrum*, quod videre est apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 14.

DIATETTIGON, διατετίγων, i. e. medicamentum ex Cicadis, Epitheton Antidoti nephriticæ, ap. Ægin. l. 7. c. 11.

DIATHESIS, διάθεσις, significat *dispositionem*, aut *constitutionem* alicujus corporis. Et Græcum, & Latinum vocab. usitatissimum est in Medicina, sed sub diversa notione. Receptissima est significatio, quæ denotat *facultatem*, & *affectionem*, vel sec. vel præter naturam; constituitque genus sanitatis, & morbi; de quo vid. Dogm. nostr. P. I. c. 2. dogm. 2. & P. II. c. 2. d. 2. Confer, si placet, ad C. Hofmann. Apol. pro Gal. l. 3. p. 1. f. 1. cap. 4. seqq. & animadv. in Montan. c. 1. & 2. Interdum late sumitur, complectens morbum, causam, & symptomata: interdum strictius, pro dispositione, vel constitutione morbosa, quæ est adhuc in fieri, vel in principio, nondum consummata, Gal. 4. in 6. Epid. t. 3. Huic opponitur *dispositio permanens*, l. de diff. sympt. c. 1. Sumitur etiam pro *exercentia*, vel *habitudine*, l. ad Thrasyb. c. 12. Complicatos quoque affectus a Græcis vocari *διαθέσεις*, testatur Lang. l. 1. ep. 4. *Diatheses*, &

Symptomata pro uno eodemque habuit Helmont. tract. ignot. hosp. morb. n. 66.

DIATHERMENO, διαθερμαίνω, idem quod *θερμαίνω*, *Calefacio*. Videtur tamen præpositio *δια* augere significationem, & *excalefactionem*, sive intensiorem calorem indigitare. Hipp. 7. aph. 51.

DIATHESMOS, διάθεσμος, notat *divisionem*. Erot. Onom. p. 35. a.

DIATRECHO, διατρέχω, *percurro*, pervenio cum celeriori motu. Hippocr. l. de intern. aff. XLII. 15.

DIATREPOMÆ, significat *commoveor*, perturbor, deterreor. Hipp. l. 5. Epid. XXX. 22.

DIATRETOS, διατρετός, i. e. *Perforatus*. Gal. de hamo usurpavit, l. 8. Anat. adm. c. 4.

DIATRIBO, διατρέβω, *terro tempus*, cunctor, moror, *protraho* significat. Hipp. l. de vuln. cap. XXVII. 2. Substantivum διατρίβη, *mora*, notat *conversationem*, vel *commorationem* cum alio, l. de Medico XI. 8.

* DIATRION *piperem*, τὸ διατρίων πιπέρων, nomen Specierum, vel Confectionis Stomachicæ, quæ recipit tria *Piperis genera*, longum, album, & nigrum. Gal. l. 4. de san. tu. c. 5. Vide *Dispensatoria*.

* DIATRITARIUS. Vide *Diatrite*.

* DIATRITE, *Diatritos*, διατρίτης, id est *triduana inedia*, unde *Diatritarii* dicebantur, qui eam præceperant, item *Theffalii*, ab autore Theffalo, Methodicæ sectæ chorago. Inventum fuit Empiricorum, consistens totum in victus ratione, quam ita instituebant in omnibus ægris, ut primum in quarto die ipsos cibarent, post in sexto, mox in octavo, deinde in decimo. Prima quidem cibatio post primam *diatriton*, deinde alternis diebus. Gal. 4. M. M. 4. Sed nugæ eas, & deliramenta multis in locis ridet.

DIAULODROMOS, διαυλόδρομος. Vide *Diaulos*.

DIAULOS, δίαυλος, significat *cursum reciprocum*, revertentem, ac recurrentem. Dicitur & *Circensis*, cum quis ad metam pervenisset, flectens eo rursus recurrebat, unde *cursum inceperat*. Pertinet ad exercitationes corporis, & motus concitiores, & meminit Hipp. l. 1. de diætâ XXXIV. 12. l. 2. XLI. 12. l. 3. IX. 9. XXIII. 5. Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & l. 16. c. 2. Qui tales cursus exercebant, vocabantur *διαυλόδρομοι*, aut dicebantur *διαυλόδρομεῖν*, *diaulon currere*, *cursum Circensem* peragere. Foef. Oec. p. 159. C. Hofmann. in comm. ad Gal. de U. P. p. 481.

DIAZOMA, διάζωμα, idem quod *διάφραγμα*, *septum transversum*. Vide *Diaphragma*. C. Hofm. d. l. n. 201. 238.

DIAZOSMA, *Διάζωμα*. Interpres Gal. vertit *cingulum*, rectius *munimentum*, *tegumentum*. Est alias vocabulum Architectonicum. Occurrit apud Gal. l. 8. de U. P. c. 12. Vid. C. Hofmann. d. l. n. 1179.

DIAZOSTER, *Διάζωστήρ*, sic a quibusdam peculiari nomine vocatur duodecima dorsi vertebra, a cinctu sic dicta, quod per eam partem cingimur. Gorr. p. 103.

DICÆOS, *δίκαμος*, variam, & multiplicem habet significationem, apud Hippoc. ut inquit Erot. Onom. p. 35. b. c. seqq. Interdum idem quod *ἄλογον*, h. e. rationi consentaneum, *equum*, l. de fract. t. 3. Interdum simile, & *equale*, Hipp. f. l. de art. t. 34. 3. de fract. t. 31. Interdum *iustum*, & utile, l. de art. t. 21. Vide Foef. Oec. p. 165.

DICENTETON, *δικέντητον*, nomen collyrii calidi, & acris ex ærugine, misy, succo pappaveris, & gummi parati, lacrymas moventis, quo Ægin. usus in *ἐκροσθελμιά*, l. 3. c. 23.

DICHALCON, *δίχαλκον*, pondus significat *duorum areolorum*, h. e. tertiam partem oboli, siquidem *obolus* ἑξ *χαλκῶς*, *sex areola* continet. Proinde male apud Ægin. l. 3. c. 29. in fin. scriptum est Elaterii *δίχαλκον ὃ ἐστὶν ἡμιοβόλιον*, cum *ἡμιοβόλιον* non duo, sed tria contineat areola, uti animadvertit Gorr. p. 113.

† **DICHALCOS**, i. e. Oboli dimidium, Ægin. l. 3. c. 29.

DICHASTERES, *διχαστῆρες*, epitheton dentium *Incisorum*, Gr. *τομῆς*. Vide *Dens*.

* **DICHOPHYIA**, *διχοφυΐα*, vitium est pilorum, quando finduntur, & bifurcantur. Gal. in def. Med. Causam vulgus dicit esse vermiculos in pilis natos.

DICHOTOMOS, *διχότομος*, significat in genere divisum quid in duas partes æquales. Stricte usurpat Gal. de Luna, quando est quadrang. l. 3. de dieb. critic. c. 2.

* **DICHROMOS**, *δίχρωμος*, significat *Bicolor*. In specie dicitur de quibusdam Emplastris, quæ & *Gilya* dicuntur, coloris ambigui. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 1. Ægin. l. 7. c. 17. Neque enim particularis alicujus medicamenti nomen est, sed multorum, quæ duplici colore prædita sunt. Horum colorem, aut rationem explicat Gal. l. 2. ad Glauc. c. 8. Quidam eadem quoque vocant *διπρόσωπα*, *diprosopa*, i. e. *bifacia*. Castell.

DICLEIS, *δικλείς*, epitheton *jannæ bifidæ*, binas valvas continentis, q. d. *biforis*. Hipp. l. de art. t. 23. Plura vide in Foef. p. 165.

DICO, λέγω. Vide *Dictio*, *Dictum*.

DICOCTA, *δίκοκτα*, dicebatur aqua calefacta prius, & postea nive refrigerata, teste Gal. l. 7. Meth. Med. c. 4.

DICRÆOS, *Dicrus*, *Dicranos*, *δίκρηος*, *δίκρης*, *δίκρηος*, quasi *δικάρεος*, *bifidus*, *bisulcus*, veluti duos vertices habens. Hipp. l. de loc. in hom. XIII. 3. 5. 6. 7. 8. l. de Ven. XXV. 10. (quamvis Lind. *Δικραίν* scripsit) Coac. t. 130. l. de dieb. judic. II. 7. l. 6. Ep. f. l. t. 11. Vide Foef. p. 166.

* **DICROTUS**, *δίκροτος*, id est *bis feriens*, vel *pulsans*. Dicitur de specie quadam Pulsus, quando diastole arteriæ non perfecte absolvi- tur, sed intercipitur, pro subductione, aut inhibiti spiritus vitalis quantitate; deinde repetitur, & absolvi- tur. Galen. de fin. Medic. Non vero propterea duo sunt pulsus, ut Archigenes voluit, sed est unus pulsus, cum arteria nondum perfecte fuit dilatata, sed ictus saltem interceptus, quemadmodum ex malleis incudem percutientibus, & postea resilientibus apparet. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 17. Causa hujus pulsus haud dubie consistit in impedita æquali spiritali ascensione sanguinis, & cordis systolem intercipientem, & dependente a portionibus excrementitiis, præsertim fuliginosis, & fumosis admixtis. Jung. lib. 2. de præfag. ex puls. c. 8.

DICRUS, *δίκρης*. Vide *Dicræos*.

DICTUM, *εἰρημύρον*, *γνώμη*, *dictio*, *λέξις*, quid significet, notum est. In Medicina non esse temere *dictionem* obscurandam, aut mutandam, monuit Gal. 3. meth. Med. 10.

DICTYOIDES, *δικτυοειδής*, id est *Retiformis*, *Reticularis*, epitheton implicationis, sive plexus, & contextus ramorum, & surculorum arteriæ carotidis ad basin cerebri, *Rete mirabile* alias dicti, cujus descriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anatom. cap. 6. Vvil. Anatom. cerebr. cap. 4. *Reticulare* quoque *corpus* ex observatione Malpighii vocatur commune integumentum cuticulæ subjacens, distinctum a cuticula, ad quod pupillæ nervæ proximum tactus organum desinunt. Hoc esse subjectum nigredinis, non cuticulam, præter Malpighium Exerc. de Tactus organo, a Pechlino confirmatum, asseruit D. D. Hofmann. diff. Anat. ad Horn. Microcosm. p. 265. Vide & supra *Choroides*, & infra *Rete*.

DIDACTOS, *διδάκτος*, a *διδάσκω*, proprie significat *doctum*. Apud Hipp. vero etiam denotat *exquisitum*, accuratum; diciturque de ornatu, l. dec. orn. II. 7.

DIDASCALIA, *διδασκαλία*. Vide *Institutio*.

DIDYMÆA, *διδυμαία*, est nomen *Malagmatis*, vel *Cataplasmatidis*, ad ischiadicos, & pleraque alia similia mala utilis, cujus descriptio habetur apud Galen. lib. 10. de C. M. S. L. cap. 2.

* DIDYMI, διδυμοί, hoc est *Gemini*, *Gemelli*, proprie dicuntur fratres uno partu editi. Hippocr. 5. aphor. 38. Porro eodem nomine quoque veniunt *Testes*, qua viriles, qua muliebres. Galen. lib. 14. de U. P. cap. 12. & 14. Rolsink. Ord. ac Meth. de Part. Gener. in serv. P. 1. cap. 4. & P. 2. cap. 2. Hos non esse glandulas, sed potius congeriem minutissimorum vasculorum feminalem materiam elaborantium, & suscipientium, observarunt Graf. Horne, & alii, quibus moderni Anatomici omnes adstipulantur. Glandulas tamen exiguas intertextas adesse, & rationibus, & autoritatibus comprobare ausus est D. D. Hofman. Jun. diss. Anat. ad Microc. Horn. pag. 171. Vide *Orchia*. Propter aliquam similitudinem tandem duæ protuberantiæ, & eminentiæ, in substantia cerebri occurrentes, supra, & ante conarium *didymia*, διδυμία vocantur, Latine *Testes*, quæ alias *Glandia*, γλάνδια, parvæ nates dictæ sunt, teste Gal. lib. 8. de U. P. c. 14. quamvis in recentioribus quatuor protuberantiæ numerentur, quarum duas majores *Nates*, γλάντια, minores vero *Testes*, sive διδυμία appellarunt. Vide Barth. l. 3. Anat. c. 6.

DIECBOLION, διεκβόλιον, idem quod εκβέλιον, medicamentum *fatum ejiciens*. Leg. in Hipp. l. n. de morb. mul. CXXIX. 1.

DIECHO, διέχω, quid proprie significet, in Hipp. loco, l. 5. Epid. XI. 12. non adeo planum est. Equidem plerique Interpretes per *penetrare* exponunt. Verum non videtur congrue dictum de vomitu, quod ægrum per sex menses penetraverit; quin mihi videtur, convenientius verti per *distinere*, h. e. Vomitus per sex menses ægrum distinuit.

DIELINNYO, διελινύω, significat quiesco, a labore cesso, otior, Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 50.

DIEMÆ, est vocab. Parac. notans peculiares spiritus, qui lapidibus insunt, & inhabitant, Philos. ad Athen. l. 1. t. 13.

DIEMI, δίμι, idem quod διαύω, *humecto*, *madefacio* significat. Hipp. d. l. t. 5.

DIRECTUS, διέρεκτος. Vide *Diarrhectus*.

DIERSÆ, διέρσαι, a verbo διαίρειν, significat *trajicere*, *transmittere*. Hippoc. 4. de artic. t. 48. 55.

* DIES, ήμέρα, apud Medicos non solum *lucem*, sed etiam *noctem* complectitur, non id tempus tantum, quo Sol supra terram fertur, appellantes diem, sed etiam tempora noctis illi adjacentia. Gal. l. 2. de crisib. c. 2. Dicitur alias *dies naturalis*, qui complectitur mensuram temporis 24. horarum. Dividuntur *dies* a Medicis in *faustos*, & *infaustos*; item in *dies Criticos*, *Indices*, & *Intercalares*. Diet. p. 376. Quando nocti opponitur, vocatur *dies civilis*.

Lind. Ex. XI. §. 169. *Dies naturalis* quatuor sua continet tempora, quæ quodammodo respondent quatuor anni temporibus. *Aurora* levi tempore vernat: *Meridies* Solis æstu incalescit: *Crepusculum* instar autumnii qualitates aeris evariat. Deinde *nox* altera hyems frigore torpet, quo pori corporis, ne calor naturalis diffletur, constringuntur. Lang. lib. 1. ep. 55. Jung. Hier. Mercurial. l. 3. V. L. c. 1. Horum quatuor temporum applicationem ænigmaticam ad Lapidem Philosophicum vide apud Lib. in Apocal. Hermet. part. poster. p. 405. Tom. II. Quod *dies* in masculino genere notet spatium duodecim horarum, juxta Grammaticos, uti notavit Rhod. in Lex. Scribon. non videtur universaliter verum.

DIESIS, δίσσις, *transmissionem*, *divisionem*, item *humectationem*, vel *madefactionem* notat, a δίμι, de quo p. a. Vide *Diemi*. Est alias vox Musicorum propria, & principium Musices elementorum significat, in quo sensu legitur apud Gal. l. 2. de diff. puls. c. 8. Jung. C. Hofm. l. 1. V. L. c. 19.

DIESTECOS, διστηκός, significat *disjunctum*, *disparatum*. Dicitur de ossibus, in Hipp. Coac. t. 187. item de urinis divulsis, 7. aph. 33. i. e. variantibus in colore, & substantia. Vide Diet. n. 209. Foef. Oec. p. 164.

† DIETA, Medicis totum illud tempus, quo de victu sudorifero utuntur ægri, quia exactam poscit victus rationem. Morellus doct. Monspelienfis in suis formulis.

DIETHICOS, διηθικός, hoc est, *percolatus*, a διηθείω, colo. Dicitur de vino, quod & vinum *saccatum* dicitur. Theophrast. lib. 6. de caus. plant. cap. 24. ubi saltem διηθικός τῷ οἴνῳ legitur. Vide Rhod. ad Scribon. num. 122. Vide infra *Saccatum*.

DIEXODOS, διέξοδος, idem quod ἐξοδος, in genere significat *exitum*, & *viam*, per quam aliquid excernitur, v. gr. in sternutatione, 7. aph. 51. in pituitæ collectione, 7. aph. 54. Jung. Diet. n. 208. de alvi excrementis, Progn. s. 2. t. 22. 1. de fractur. t. 46. Unde & *Nates*, vel *Anus*, dicuntur Aristoteli τὸ διέξοδικόν, quod excrementa per illam partem transeant, l. 1. hist. an. c. 13. notante C. Hofm. ad Gal. de U. P. num. 177. quamvis mendum ibi sit in numero, dum c. 161. pro 13. legitur.

DIFFERENTIA, διαφορά. Vide *Diaphora*.

* DIFFICILIS, *Difficultas*, χαλεπός, χαλεπότης. Vide *Chalepos*. Exprimitur etiam in compositis vocabulis *difficultas* per particulam δύς, v. gr. δύσχετος, *difficilis* judicatu, δύσχετος, *difficultas* intestinorum, δυσχεύς, *urinæ difficultas*, vel *ardor*, de quibus vide singulis suo loco. Jung. Lex. Scrib. Rhodii.

DIFFIDENTIA, ἀπιστία dicitur, quando æger nullam fiduciam ponit in Medico, aut quando Medicus de sanitate ægri desperat. Utraque est perniciofa. De illa vide Lind. Ex. II. §. 30. De hac egimus vocab. *Desperatio*. *Diffidere* propriis donis a natura concessis, est *diffidere* Deo. Parac. Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis cap. de Desperatis morbis.

DIFFINITIO, ἀνέκδοτος, idem quod *Definitio*. Occurrit sæpiissime in Petri Aponensis Conciliatore controversiarum, quæ loca videantur in ejus indice.

* **DIFFLATIO**, ἀγπνὸν, idem quod *Transpiratio*. Vide *Diapnoe*.

DIGASTRICUS, διγαστρικός, quasi *Biventer*, vocatur Musculus quidam maxillæ inferioris, ideo quod in medio tendinosus factus bis carnosus conspiciatur. Dicitur & *Graphoides* a processu styliformi, Barth. lib. 3. Anatom. c. 11. p. 536. Quamvis Lovver. de Corde c. 1. omnes musculos *Biventer* esse docuerit, notante, & approbante D. D. Hofmann. in Diss. Anat. ad Horn. Microcos. p. 252.

DIGERENS, *Digestivus*. Vide *Digestio*.

DIGESTIO, ἀνάδοσις, ἀγφέρσις. Vide *Anadosis*, *Diaphoresis*. Verum Latinum vocabulum varias habet significationes. In genere significat mutationem, & maturationem simplicem, qua in calore *digestorio* res concoquendæ disponuntur ad vim suam exerendam. Estque vel *Naturalis*, vel *Artificialis*. Illa fit in ventriculo, quando alimenta vi fermenti, & caloris vitalis concoquuntur, & præparantur, ut in chylum permutentur. Imo Helmontius sex in corpore *digestiones* numeravit, de quibus vide passim in scriptis suis, præsertim tr. Retenta: item Blas Human. num. 22. & alibi. Hæc iterum duplex: Alia respicit usum cum naturali quodammodo concurrentem, quatenus nimirum internus calor noster per medicamenta artificialia disponitur, & excitatur, ut humores *digerat*, & disponat ad segregationem inutilium ab utilibus. Talis *digestio* alias dicitur quoque *Præparatio* humorum, v. g. ante purgantium usum olim quoque usitatissima; unde & talia medicamenta *Digestiva*, vel *Præparantia* dici solent; quorum Catalogum vide apud Rolsink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 4. sect. 2. cap. 1. seqq. Talis *digestio* Chirurgis usitata, quando Topicis *digestivis*, alias *Maturantibus* dictis, materia stagnans, collecta, vel congesta disponitur beneficio caloris nostri æstuantis ad suppurationem, & secretionem. Alia est mere artificialis, & Chymica. Hanc in genere descripsit Ruland. *Digestio*, est operatio, vel gradus Chymicus, similis ventriculo, in quo, & per quem materia

coquitur in melius ad separationem puri ab impuro. Vel est subtiliatio μικροχρονική, res crudas in calore *digestivo* dissolvens. Estque vel *Putrefactio*, vel *Extractio*. Ger. Dornæus in tr. Artificium supernatural. cap. 5. quod habetur in Theatr. Chym. Volum. I. pag. 289. *Digestionem* descripsit per concepti seminis a semine fomentum, quo medio quidem oritur medicina perfecta, & plus quam perfecta. Eadem verba leguntur in Ejusd. tr. de Philos. Chymica, d. 1. pag. 421. Hæc artificialis *digestio* vel fit immediate in vitro, nonnunquam alembico cæco superimposito, nonnunquam in phiala, cui alia inverso modo apice tenus intruditur: mediate in balneo, arena, cineribus, equino fimo, vinaceis. Rolsink. Chym. in art. form. red. lib. 2. cap. 2. Ad mediatam pertinet *digestio* in *Athannore*, quando turri Athannoris ad summum usque impleta, ignem in foco accendimus, & ferrea spatula, vel registro pro nostro arbitrio ostiolum calorem ad Athannor transmittens dilatamus, ut intensior, aut remissior esse queat. Ruland. Hinc resultant *digestionis* gradus, mediantibus ignis, vel caloris gradibus productæ. De *digestionis* Chymicæ laudibus etiam hyperbolicis vide Libav. tr. Alchymia Pharmac. cap. 24. in Tom. II. Oper. pag. 185. & Epistolam Joel. Langelotti ad Naturæ Curiosos, quæ legitur Anno III. Ephemerid. Natur. Curios. Observ. 59.

DIGITALE, δακτυλήθη. Vide *Dactylethra*.

* **DIGITUS**, δάκτυλον. Vide *Dactylus*.

DIGLOTTOS, δίγλωττον, q. d. *bilinguis*. Olim ita dicebatur homo duarum linguarum peritus, quod miraculum habebatur. Gal. 1. 2. de diff. puls. c. 5. Vide *Bilinguis*.

* **DIGNOTIO**, ἀγγνωσις. Vide *Diagnosis*. Dicitur & τέκμηρις.

DIGRESSIO, πληχάς. Vide *Plechas*.

DIHÆMATON, ἀγφ αἱμάτων, nomen Antidoti adversus lethalia venena, & sagittæ vulnera, ita dicti, quod inter alia recipiat sanguinem anatis maris, & fœminæ, & anseris. Descriptionem vide apud Gal. 1. 2. de Antid. c. 8. fin. Ægin. 1. 7. c. 11.

DIHALON, ἀγφ ἁλῶν, dicitur Emplastrum ex salibus communi, & nitro paratum. Ægin. 1. 7. c. 17. Valet ad ulcera sordida.

DII, θεοί. Vide *DEUS*. De *Diis* tribus Hermetis, Deo, Mundo, & Homine Vide Lib. Tom. IV. Oper. p. 50. & 129.

DIIPETES, διιπετής, id est repente fluens, *defluens*. Epitheton genituræ, vel seminis prompte defluentis, ap. Hipp. 1. 1. de morb. mul. XXXIX. Vide Foef. Occ. p. 164.

DIISCHYRISO, διαχυρίζω, affirmo, assevero. Vide *Ischyresis*.

DILANIAN, accipitur pro *Corrosivo*, sive *Catheretico*; & legitur apud Forest. l. 30. Obser. 1. in Sch.

DILATATIO, ἀρυσμός, ἀνδρυσμός, διδρυσμός, a verbo ἀρύω, idem quod *Rarefactio*. Vel sumitur p. n. & dicitur de meatibus, & cavitatibus dilatatis; vel Pharmaceutice de affectu medicamento. Opponitur *Constrictioni*, στεγνώσις, πυκνώσει, Hipp. 6. Epid. sect. 2. t. 1. Porro *dilatatio* idem est, quod *diastole*, de quo supra. Verbum *dilatare* etiam aliquando sumitur pro *exendere*, praesertim manibus emollire, & tractare rem medicamentosam, ap. Scr. Larg. n. 50. 205. 210. 212.

DILATATORIUM, dicitur instrumentum Chirurgicum ad sensim deducendum os, & dentes notissimum, hodieque etiam Balneatoribus notissimum. Vide Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XII. fig. 5. & Tab. XXXII. fig. 7. Blas. Med. Un. p. 74. 341.

DILIGENTIA, σπουδή. Vide *Spude*.

DILUTUM, ἀπύβρεγμα, a *diluo*, quod est dissolvere aliquid liquore. Dicitur de formulis medicamentorum liquidis, v. g. *Diluta* purgantia. Libav. Alchym. Pharmac. cap. 38. Tom. II. pag. 220. *Dilutum* a Rulando stricte sumitur pro lixivio per cineres, vel terram facto. Verbum *diluo* frequenter occurrit in Scribonii compositionibus. Vid. in Lexic. Scribon. Rhodii.

DIMENSIO, διάστασις. Vide *Diastasis*. De Chymicorum *trina dimensione* vid. Ger. Dorn. art. Chemic. l. 1. c. 6. & Joh. Ang. Pantheum Art. & Theor. transmut. metall. Vol. II. Th. Chym. p. 476.

DIMIDIUM, ἡμισυ, quid significet, notum est. Frequenter illis additur in Medicina, quæ non perfectionem debitam acquisiverunt, aut in quibus aliquid deficit. Gal. 3. in 1. Epid. t. 5. Exprimitur vulgo per particulam *Semis*.

DIMINUTUM, μινύθημα. Vide *Minythemata*.

DIMITTO, ἀφαινώ, ἀφίημι, idem quod *remitto*, *desino*. Vid. Diet. n. 137. 188. Sumitur & pro *Emittere*, v. g. *dimittere* sanguinem, Rhod. in Lex. Scrib.

* **DIMOTIO**, ἀγκίνημα. Vide *Diacinema*.

DINOS, δῖνος, significat *Vertiginem*, & si tenebræ oculis obversantur, dicitur σκοτοδίνος, σκοτῆδινος, item ἱλιγγός. Vide *Ilingos*. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 42. Legitur vocab. δῖνος apud Hipp. l. de cap. vuln. XX. 4. Describi potest vero *Vertigo*, quod sit imaginatio depravata falsæ circumgyrationis objectorum, & sui ipsius, interdum cum visus obscuracione, casu, palpi-

tatione cordis, aliisque symptomatibus, proveniens a spirituum animalium vaporosorum, aut flatulentorum, tumultuariam sanguinis agitationem, similemque vitiositatem praesupponentium inordinata agitatione, & commotione. Vid. Vvillis Part. 2. de anima brut. cap. 7. Sylv. l. 5. P. M. c. 34. §. 74. aliique Practici. Parac. refert inter morbos caducos, Paragraph. l. 3. c. 1. §. 2. Causam ejus dicit esse virus rotans, Hel. tr. I. ignota actio regim. n. 25. *Dinos*, δῖνος, quoque est Erotiano Saltationis genus, sic fortasse dictum, quod in gyrum agatur. Onomast. p. 36. C. Jung. Foef. p. p. 166.

DINOTATIO, ἀγγνωσις, idem quod *diagnosis*. Vide *Diagnosis*.

DIOBOLON, διώβολον, est pondus duorum obolorum, sive scrupuli unius. Unde διωβολαῖος, *Diabolaris*. Dicitur de Pastillis talis ponderis, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. Vide Gorr. pag. 113. Vocatur & *Gramma*, γράμμα.

DIODOS, διόδος, transitus, via, idem quod *diéxodos*. Dicitur & διέδασις, Hipp. prorrh. l. 3. t. 35. l. de flatib. XIV. 2. l. 5. Epid. XXIX. 19. l. 7. XXXV. 9. Vide *Diexodos*.

DIOECESIS, διοίκησις, dispensationem significat. Gal. c. 1. de iis, q. in Med. t. 1.

DIOGMOS, διωγμός, fugam persecutoriam significat, Differt a δηγμός, quod morsum rotat. Vide *Cardiognmus*, & Linden. Exerc. XIII. §. 137.

DIOLISTHANO, διολισθαίνω, significat *elabor*, *dilabor*, *effugio*. Dicitur de rebus lubricis elabentibus. Hipp. 2. de art. t. 56.

DIOMEDEA avis, ita dicta ab insulis *Diomedis*, quæ hodie *Dremisi* vocantur, cujus descriptionem, & usum in cibo, & medicina vide apud Aldr. l. 16. Ornith. c. 3.

DION, δῖον, nomen mensis apud Macedones tantum; in cujus initium incidit æquinoctium autumnale. Galen. cap. 1. in 1. Epidem. t. 1.

DIONCOSIS, διόγκωσις, vocabulum est Methodicorum, significans ἀγέλησιν, sive distentionem, tumefactionem corporis, vel a fusione humorum, & inundatione, vel a collectione excrementorum factam. Gal. de opt. sect. c. 28. Huic opponitur ξύμπλωσις.

DIONYSIA, διονυσία, nomen Emplastri Heræ Cappadocis, quod mirabile habetur ad abscessus; item ad mammas, & inguina, vim habens trahendi, per latentes meatus discutiendi. Descriptionem vide apud Ægin. l. 4. c. 18. Aet. l. 15. Gorr. in def. p. 111. Meminit & Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 16. Est & nomen Hederæ, διονυσία, quod non est hujus loci.

* **DIONYSISCI**, διονυσίσκοι, dicuntur ossa eminentiæ, quæ prope tempora nascuntur.

Vocantur & κίρκα, Cornua, detorto a cornigeris animalibus nomine. Sic dicuntur a Baccho, quem Poetæ Cornutum finxerunt. Hæc Gorr. d. l. & Castellus. Sed mirum, quod alii Anatomici Græci non meminerint. Author definitionum medicarum inter affectus p. n. numerat.

DIONYSIUS, διόνυσος, est authoris nomen, cujus leguntur Collyria, & Emplastra, apud Celsum lib. 6. cap. 6. Scribon. Larg. cap. 212. Vel est nomen Lapidis, sive gemmæ nigræ, vel fuscæ, duræ, mixtæ, seu sparsæ rubentibus maculis, vel guttulis, quæ trita ex aqua saporem vini, & odorem facit. Inde resistere fertur ebrietati, quia resolvit, & expellit vapores, unde fit ebrietas. Gemma est pretiosa, de qua consule Plin. l. 37. c. 10. Solin. in polyhistor. c. 40. Albert. in suo lapidario, & alios. Hæc Rul.

DIONYSOS, διόνυσος, nomen Collyrii apud Aet. l. 7. & referri potest inter diasmyrna, & Chiacia. Nam & Myrrham continet, & vino Chio lævigatur. Non dissimilem ab eo compositionem habet Ægin. l. 7. c. 16. titulo Malabathrini collyrii, & Isothei, Gorr. d. l.

DIOPPOS, δίπος, (vitiose, notante Foef. p. 167. δίπος,) a διέπειν, regere, administrare, significat rectorem navis, vel gubernatorem, apud Hipp. l. 5. Epid. XXIX. 16. & l. 7. XX. 4.

DIOPTRA, διόπτρα, speculum. Ita dicuntur instrumenta ad sinum muliebrem, vel anum, vel alias cavitates dilatandas. Vocatur & κατόπτρ, κάτοπτρον. Quod ad sedem dilatandam usurpatur, appellatur διόπτρον, h. e. specillum, Æginet. l. 6. c. 78. Alias dioptra significat perspicillum, ad objecta distantia accuratius contemplanda. De Belgicis dioptris vide C. Hofm. in comm. in Gal. de U. P. num. 719. 727. Vide Dyoptra.

DIOPTRON, διόπτρον, idem quod lapis Specularis, alias diaphanes dictus. Vide Diaphanes. Keuch. ad Q. Seren. p. 166.

DIOPTRISMOS, διόπτρισμός, vocatur illa operatio Chirurgica, quæ applicat specilla, vel specula corporis sinibus dilatandis, ano, utero, ori, &c. Ægin. l. 3. c. 66.

DIORISMOS, διόρισμός. Vide Diastole, Limitatio.

DIORRHESIS, διόρρησις, serefcentiam notat, idem quod διάρρησις. Vide Diuresis; quamvis hoc vocab. potius excretionem seri per meatus urinarios significet, notante quoque C. Hofm. ad Foef. Oec. in M. S.

DIORTHOSIS, διόρθωσις, directionem, & correctionem significat, & quidem Chirurgicam membrorum fractorum, luxatorum, & a se-

de naturali dimotorum. Hipp. 4. de art. t. 64. l. 3. de iis, q. in medic. t. 2. a verbo διορθῆναι, corrigere, in pristinum locum redigere, quo usus idem, 2. de art. t. 46. ubi & διορθῶμαι pro διορθώσις legitur.

DIORYX, διώρυξ, fossam, canalem, & aqueductum significat. Hippocr. l. de A. L. & Aq. XXXVII. 8.

DIOSCUROS, διόσκυρος, idem quod Parotis, juxta nonnullos. Gal. in def. medic. Gorr. pag. 112.

DIOSPHYRON, διόσφυρον, alias διόσφυρον, apud Teophr. lib. 3. H. Pl. cap. 23. est fructus ceraso similis, relatus inter alimenta pauci nutrimenti, & pravi succi. Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 38.

* DIOSPOLITICON, διοσπολιτικόν, perperam in Castello diaspoliticum, est compositum medicamentum carminativum, cujus geminam descriptionem tradit Gal. 4. de san. tu. c. 5. Legatur & P. Ægin. l. 7. c. 11. ubi refert inter Antidotos, & vocatur diospolites, διοσπολίτης.

DIOTA, (an Dyota?) est vasculum, vel poculum, paratum ex ligno juniperino, laricino, betula, cinamomo, & caryophyllis, cum resina incrustatum. Rhod. ad Scr. n. 135.

DIPHROS, δίφρος, sellam significat, & usus Hipp. de sella perforata ad excipiendum suffitum, vel fomentum in sinum muliebrem, l. de Steril. XVI. 5. δίφρος καὶ ἀπλὸς, i. e. sella obstetricalis, ad partum necessaria, & commoda describitur a Mosch. de morb. mul. c. 46. 47.

DIPHRYGES, διφρυγές, est perfecti æris veluti fæx subsidens, & cohærens imæ fornacum parti, tanquam ustorum in foco lignorum cinis ablato ære visitur. Gorr. d. l. Schroder. d. l. 3. cap. 19. num. 2. describit, quod sit genus recrementi metallici, quod subsidet, dum æs in fornace fustum aqua frigida perfunditur. Rulandus vero distinxit Disphrygos in Nativum, & Factitium. Illud est, quod in Cypro gignitur, & extrahitur solum lutosum, ex luto cujusdam specus, & extractum Sole siccatur, mox circumpositis sarmentis uritur. Et ideo diaphryges vocatum est, quod a Sole, & a sarmentis uratur, torreatur, & arescat. Tale etiam Goslaræ in speluncis gignitur, colore flavum, & sarmentis quoque uritur, unde Biscoctum dicitur. Factitium est duplex: primum nihil aliud est, quam fæx æris perfecti: alterum vero est, quando Pyrites, ut calx, concrematur in camino, donec rubescat, ut Rubricæ. Vid. Diosc. lib. 5. c. 120. Plin. lib. 34. c. 13. Gal. l. 9. de S. F. 5. Diphryges, ut & alibi, vires ejusvalde extollit. Verum hodieque rarissimi est usus, dicente Schrodero. At Ruland. animadvertit hanc negligentiam, dicens, Proh do-

dolor: nulla jam Diphrygis est nota Chirurgis, imo neque habetur in Pharmacopolis, adeo res bonæ contemptæ jacent socordia. Utinam talia revocarent ad usum medicum nostri Physici! sed surdis narro fabulam.

DIPHATHERA, διφθέρα. Vide *Ifale*.

DIPLANGIUM, idem quod *diploma*. Rhod. ad Scrib. n. 73. Vide *Diploma*.

DIPLAO, διπλάω, h. e. *diffringo*, in fragmenta resolvo. Legatur ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. Cl. 4.

DIPLASIASMUS, διπλασιασμός, i. e. *duplicatio*, quæ est duorum musculorum, qui ab ipsa scapula excipiuntur, ad exteriora, posterioraque membrum circumagunt, quatenus ambo simul agentes brachii circumductionem efficiunt. Gal. l. de musc. dissect. c. 18.

DIPLOE, διπλωή, dicitur ossis calvariae *duplicata lamina*, & interior ejus pars rara, ac laxa, cavernosa, & mollissima, qua ossa inter se connectuntur. Hipp. l. de cap. vuln. 2. 3. XXIV. 3. Gal. l. 6. Meth. Med. c. 6. διπλωή quoque dicitur propria uteri tunica, veluti ex duabus tunicis compacta, pumicis instar foraminosa, de qua vide Rolf. O. ac M. de Part. gener. dicat. P. 2. c. 23.

DIPLOMA, δίπλωμα, idem quod διπλῆν ἄγγεϊον, *duplex vas*, Lat. etiam *diplangium* dicitur. Rhod. ad Scribon. Larg. num. 73. Conquere vero in *diplomate* nihil aliud est, quam aquam fervidam in magno quodam lebeate coniungere, ac postea vasculum, quod pharmacum coquendum in se habet, imponere, circa lebeatem vero præustas prunas, aut ligna accensa, fumum non edentia, succendere, & ita coquere. Galen. l. 7. de C. M. S. L. cap. 2. l. 4. de san. tu. cap. 8. Nec caret magna ratione ejusmodi coctio. Impedit enim, ne ignis violentia dissipentur eorum vires, quæ coquere volunt. Minus enim aqua fervens agit, quam vel ignis, vel calor siccus. In arte destillatoria *diplomati* respondet *Balneum Maris*, vel *Maria*. Vide *Balneum*.

* DIPLOOS, *Diplus*, διπλοός, διπλῆς, significat geminatus, *duplicatus*, duplex. Hippocr. lib. 1. Epidem. XLVI. & lib. de morb. sacro VI. 6.

† DIAPNE, Mictio involuntaria. Sanct. Baroitan. de ardore urinæ.

DIPNOOS, δίπνοος, *Bispirus*, dicitur de vulneribus penetrantibus, vel de foramine duobus veluti oculis prædito. Galen. in Exeg. dict. Hipp. Foef. p. 168.

* DIPROSOPOS, διπρόσωπος. Vide *Dichromos*.

DIPSA, δίψα, *sitim* significat, quæ est cupiditas animæ sensitivæ excitata in sinistro cum-

primis orificio ventriculi, tunicaque interna gulæ faucium, & ventriculi, confirmataque per motum aliquem spirituum, & sanguinis præcipue ab effluviis, & halitibus salis, muriaticis lixiviosis concurrentibus. Estque vel naturalis, quæ omnium prima nuper nati passio est. Sylvius lib. 1. Prax. Medic. cap. 1. §. 1. Vel præternaturalis, Aucta, Imminuta, Depravata, Abolita, de quibus omnibus d. l. Hippocr. lib. 6. Epidem. sect. 4. t. 23. meminit *Sitis* levioris, & superficialis, Jung. nostra disp. V. de Remor. Purg. th. 2. & seqq. Legatur & Dieterich. num. 210. quamvis ejus causam, nimirum calorem, & siccitatem, non approbemus. Helmont. sitim vocat præconem laticis vel deficientis, vel alieno vitio corrupto, tr. Latex humor, & Tussis n. 27. Plura vide in Indice.

* DIPSACOS, διψακός. Vide *Diabetes*. Est alias nomen plantæ, quæ & *Labrum Veneris*, & *Carduus fullonum* vocatur.

DIPSAS, διψάς, nomen est serpentis valde venenati, a cuius læsione ægri vehementissime æstuant, & sitiunt, & ut plurimum fatiscentes intereunt. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. Ejus descriptionem vide apud Ul. Aldrov. l. 1. Hist. serp. & drac. c. 8. Terra quoque arida dicitur διψάς, ibid.

DIPSODES, διψώδης, *suiculusus*, a δίψα, *sitis*. Vide Diet. n. 212. Hipp. mentionem facit, 4. aph. 54. & 5. aph. 64.

DIPYRENON, διπύρηνον, instrumentum Chirurgicum, quod *Specillum* vocatur, biceps, duo capita habens, veluti nucleos averfa sui parte, summaque sui cuspide, qua aliquando perforata erat, ut linum velut acus traheret. Meminit Gal. l. 2. de sem. c. 1. l. 9. de admin. Anatom. c. 1. Hipp. vocat μήλιν κασσιτερίνιν ὀπὴ ἀκρὰ τεξημερῶν, *Specillum stanneum* in extremo perforatum, l. de fistul. II. 14. Jung. Foef. Oec. d. l.

DIPYRITES, *Dipyros*, διπυρίτης, δίπυρος, epitheton panis *biscocti*, seu bis ignem experti, qualis panis nauticus esse solet. Meminit Hipp. l. de int. aff. XXIX. 16. Jung. Linden. Ex. XVI. §. 142.

DIRADIATIO, ἀκτινοβολισμός, apud Helmont. significat actum spiritus animalis momentaneum, quod defert animæ, vel voluntatis imperium, & nutum ad musculos, ceu organa motus voluntarii, tr. de Lithias. c. 9. num. 73. Dicitur & *Irradiatio*. Confirmat hanc sententiam Charlt. Oec. An. Ex. XI. §. 3.

DIRECTORIUS, idem quod *Dirigens*. Vide p. p.

DIRECTUS, ὀρθός, idem quod *rectus*, apud Scrib. n. 142.

DIRIGENS, vel *directorius*, dicitur de medicamentis simplicibus, quæ in compositione adduntur basi juvandi gratia, non quidem ad nutum Medici quod talia sint, sed quatenus vel vehiculum præbent, vel quod parti affectæ habeantur veluti appropriata. Schenk. syntag. comp. & præsc. gen. nostr. p. 750. seqq.

DIS, particula adaugens separationem, v. g. *discocta*, pro, coquendo dissoluta. De hac particula vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 375. Italica familiaris particula negationem, vel remotiorem aliquam significans in compositis vocabulis.

DISCRIPTIO, τίλμυ. Vide *Tilma*.

DISCESSUS, præter communem, & omnibus notam significationem, Chymicis peculiariter dicitur separatio unitorum, cum penitus unita caloris solventis potissimum efficacia separantur, disceduntque. Hoc perficitur expiratione, & solutione commistorum. *Discessus per expirationem* est, cum pars in spiritum attenuata discedit. Et *expiratio* tunc nominatur principaliter, cum in aerem liberum elevatur, dimittiturque. Quando enim excipitur, destillatio, vel sublimatio nuncupatur, quæ operationes nonnunquam pro *expiratione* famulantur. Est autem *Expiratio* in humidis, vapidisque, Rul. & Johns. Lex.

* **DISCISSIO**, διακοπή. Vide *Diacope*.

DISCOBOLOS, διακοβόλος, qui *discum* in sublime jaculatur. Comprehenditur sub *Athletis* in lata significatione. Diet. n. 11.

DISCOLORATIO, idem quod *Decoloratio*, ἀχρῶσις. Vide *Achroi*.

DISCOIDES, διασκοειδής, epitheton humoris crystallini, q. *Disciformis*, apud Aet. l. 7. c. 1. quia habet aliquam compressam rotunditatem, Gorr. d. 1.

DISCORDANTIA, *Discrepantia*, διαφωνία, opponitur *Concordantia*, vel *Concentui*, *Conformitati*, de qua supra, vide *Concordia*, ut ex oppositione facile innotescat.

DISCREPO, διαφέρω, idem quod *Differo*.

DISCRETIO, διορισμός. Vide *Diastole*. Gal. 3. M. M. c. 3.

* **DISCRETIVUS**, διαγνωστικός. Vide *Diagnosis*.

DISCRETORIUM, dicitur etiam *Septum transversum*, Barthol. l. 2. Anat. c. 3.

DISCRETA PURGATIO, Fallopio dicitur ea, quæ certum, & determinatum humorem evacuat, tr. de purg. simpl. cap. 1. Tom. I. Op. pag. 4.

DISCRIMEN, est apud Latinos ambiguae significationis. Vel enim idem est, quod *διαφορά*, differentia, de quo supra vide *Diaphora*. Vel significat periculum, damnum. Scribon.

n. 70. Vel etiam est nomen fasciæ, respondentis *Tholo* Glaucii. Gal. de fasciis, n. 11.

DISCRIMINATIO, διαφύσις. Vide *Diaphysis*.

DISCUNEATIO, σφλύνσις, est cuneo adacto divisio, vel divulsio. Dicitur & *Cuneatio*. Tale quid fit, quando ligna finduntur. Hipp. 3. de fract. t. 40. Gal. in comm. Jung. Foef. Oec. p. 605.

DISCUS, δίσκος, orbis ex ferro, ære, lapide, ligno, qui exercendi corporis causa in auras projiciebatur. Pertinet igitur ad exercitia corporis. Galen. lib. de parv. pilæ exercit. cap. 5. Vide *Discobolos*. Aliter exposuit Andr. Casalpin. dicens, *discum* fuisse apud antiquos lusorium instrumentum, quod qui longius projecisset, victor erat, hodie *Rullam* vocari, sive ligneam rotulam, quæ filo circumducta, & projecta longius rotundo plana transigit, l. 8. de Plantis, c. 76. p. m. 466. *Discus Solis* dicitur Chymicis *Argentum vivum ex auro*. Rul. Sed ab aliis refertur inter non entia, a Fallopio inter Chymistarum mendacia, tr. de Metall. f. fossil. c. 37. Tom. I. p. 345.

DISCUSIO, *Discuiens*, *Discussorius*, διαφύσις, διαφορητικός. Vide *Diaphoresis*. Verbum *Discutio* legitur etiam apud Scrib. n. 12. 44. 206. 214. & alibi.

DISEPHTHOS, δίσεφθος, *biscoctus*, idem quod *dipyrros*. Lang. l. 1. ep. 66. Proverb. κρέμβη δίσεφθος δύνκτο. De Brassica *δίσεφθω* vide & Gal. l. 1. de A. F. c. 1.

DISJUNCTUM, Gr. dici posset διάζυγος, διάζακτος, est epitheton morborum, apud Fernel. l. 1. Patholog. c. 10. Suntque *disjuncti morbi*, qui in distantibus, sejunctisque partibus consistunt, quarum nec functio, nec usus est communis, nec una alteri affectum confert, & impertitur. His opponuntur *conjuncti*, σύζυγοι, & subdividuntur in *connexos*, & *consequentes*, de quibus vide supra suis locis. Jung. Linden. Ex. VI. §. 19.

DISLOCATIO, idem quod *Luxatio*, scilicet egressus ossis e sede sua naturali, in qua fuit conjunctum. Avicenn. lib. 3. fen. 5. tr. 1. per totum. Forest. lib. 9. Observ. Chirurg. 1. in Schol.

DISPENSATIO, διοίκησις. Vide *Diaecesis*.

DISPENSATOR, διοικητής, ὑπὸ τῶν, proprie dicebatur, auctore Festo, qui æs pensans expendebat, non adnumerabat. Urbis Romæ quippe initio veteres gravi ære utebantur. Rhod. ad Scrib. n. 231. & in Lex. in Medicina vero accipitur pro Pharmacopœo, præsertim quando occupatus est in componendis medicamentis, ubi prius simplicia colligit, & ordinate collocat, dicitur *dispensare* in Officinis. Archæus

cheus quoque vocatur naturalis *dispensator* mineralium, a Gr. Dorn. in Geneal. Miner. c. 8. Vol. I. Ch. Th. p. 575.

DISPENSATORIUM, terminus est technicus, notans vel locum, & officinam, vel sæpius librum, in quo agitur de compositionibus medicamentorum. Gr. ἀντιδοχέιον fuisse dictum, demonstrat egregie Schenk. S. C. & P. M. F. pag. 359. Ita habemus in promptu *Dispensatorium* Norimbergense, Augustanum, Londinense, Romanum, &c. Helmontius eadem perstringens, & examinans ita dici vult a *dispensatione*, sive substitutione unius pro altero, tr. Pharmac. & dispens. modern. num. 24.

DISPERSIO, διάσπασις. Vide *Diapso*.

* **DISPERSUS** morbus, σποράς, vel σποραδικός. Vide *Sporadicus*.

DISPICIO, διαβλέπω. Vide *Epiblepo*.

DISPLICENTIA, δυσπρεσία, a δυσπρεσία, *displileo*, dicitur de hominibus jam ad statum p. n. vergentibus, melancholicis. Galen. lib. 8. Meth. Med. *Displicens* corpus apud Scribon. num. 188. exponit Rhodius per marcidum, vulgo melancholicum. Cælius Aurelian. lib. de morb. chron. cap. 4. dicit de Veneris usu, quod *displicere* facit sibi met corpus cum pallore, & quadam debilitate, vel mœstitudine.

DISPOSITIO, διάθεσις. Vide *Diathefis*. *Dispositio* materię consistit in particularum minimarum inter se ordinarum figura, ex principiis modernæ Philosophiæ. Linden. Exerc. X. §. 20. *Dispositio*, & *dispositum* Paracelso dicitur separatio per naturam ab Illech; inde fluit tempus resolvendi, scil. moriendi, rei per rem, materię per materiam, naturę per naturam, corporis per corpus, per species, per genera, per similes, unum post aliud, usque in consumptionem materię primę in ultimum Ens. de tart. l. 2. tr. 2. c. 3.

DISRUPTIO, dicitur species Puncturę vehementioris, & majoris, quando punctio pervenit ad carnem, & ita indiget regimine vulneris, regimine doloris. Avic. l. 4. fen. 4. t. 2. c. 9.

DISSECTIO, διατομή, ἀνατομή. Vide *Anatomie*, *Diaco*.

DISSENSIO, διαφωνία. Vide *Diaphonia*. *Dissentio*, quę in verbis cernitur, cum eadem sententia servatur, omittenda est; cum sensum immutat, non est plane contemneuda. Gal. c. 3. de humor. t. 29.

DISSEPTUM, i. e. *Diaphragma*, *Septum transversum*. Barth. l. 2. Anat. c. 3.

* **DISSIDENTIA**, διάσκησις, διάσκημα. Vide *Diaske*, idem quod *Disparatio*.

* **DISSIMILARIS**, ἀνομοιομήτης. Vide *Anomomeres*. Idem est quod *Instrumentalis*, ὀργανικός. Gal. de diff. morb. c. 3. quamvis, si accurate rem consideres, etiam *similares* corporis partes sint organicę, v. g. Vena, Arteria, Nervus, &c.

DISSIMILIS, ἀνόμοιος. *Dissimilitudo*, ἀνομιότης, quid significet, notum est. Ejus vero rationem quoque habendam esse in Medicina, præsertim quoad morbos, & symptomata, testantur Hipp. l. 5. Epid. f. 3. t. 20. f. 1. de iis, quę in med. t. 1. f. 3. aph. 3. & Gal. in comm. Causam *dissimilitudinis* creaturarum, ita ut nihil in rerum natura possit videri in omnibus, & per omnia simile cuipiam alteri, esse ignem multiplicem, qui pro diversitate subjecti, in quod influit, variatur, vult Ger. Dorneus in Transmut. metall. cap. 3. in Theatr. Chym. Vol. 1. pag. 503.

DISSIPO, σκεδάω, σκεδάωμι, idem quod *Dispergo*. Ita Gal. l. 9. M. M. c. 17. puerorum substantiam facillime *dissipari* propter humiditatem scripsit. Aliquando etiam idem est, quod *discutio*: v. g. *dissipare* suppurationem, vel inflationes. Scrib. n. 89. 263.

DISSOLOGISTOS, διαλογίσιμος, dicitur de eo, quod dupliciter efferri potest, vel duplicem admittit scripturam, apud Gal. c. 1. de iis, q. in med. in princ.

* **DISSOLUTIO**, διάλυσις. Vide *Dialysis*. Quod si animi defectum denotat, Græce etiam dicitur ἐκλυσις. Præter illam Pathologicam significationem, usitata quoque hæc dictio est Chymicis, estque prima species separationis, sive διαχωρίσεως. Rolsink. Chym. lib. 2. c. 2. *Dissolutio* mistioni opponitur, Gasto Claveus in Apolog. Chrysopœjæ, & Argyrop. Vol. II. Theat. Chym. pag. 28. 30. &c. & describitur ibidem, quod sit misti corporis partium essentialium, quę unicam formam constituebant, secretio in alias partes, manentibus in illis quibusdam sensibus accidentibus prioris materię, aut subjecti. Unamquamque rem *dissolvi* per rupturam vinculorum, quę eam stringunt, scripsit Helmont. tr. Tartarus in potu, num. 18. Talem *dissolutionem* mixti, præsertim aquarum Thermalium, egregie divisit Fallop. in *Naturalem*, quando portiones in ipso fluxu quædam segregantur, uti videre licet in Thermis Carolinis, ubi canalibus adhæret tophacea materia: & *Artificialem*, quę triplex est, per *Coctionem*, per *Evaporationem*, & per *Elambicationem*, tr. de Aq. Thermal. cap. 9. Tom. I. pag. 222. De divisione *dissolutionis* in *majorem*, & *minorem*, vide Th. Chym. Vol. 1. pa. 296. ubi & mystica, metaphysica, sed fortassis etiam ridicula definitio *dissolutionis* bis

Occurrit. *Dissolutio* dicitur cognitio, seu coitus masculi cum femina metaphysicus, & illius ab illo concipientis id ipsum, quod concipere debet. In Pharmaceuticis etiam *Dissolutio* vocatur, quando medicamenta simplicia, & composita diluuntur in humore quopiam idoneo ad consistentiam mediocrem, liquidiorum, aut crassiusculam, uti descripsit Joh. Dan. Horst. Part. I. disp. Pharmac. Univ. l. 2. c. 17. pag. XXX. An vero recte Trituræ speciem dixerit, dubitamus.

DISSOLUTUS morbus, vocatur dysenteria apud Vvalter. Sylv. Medic. p. 488.

DISTANTIA, dicitur aliquando pro *dimensione*. Vide *Dimensio*. Gr. *ἀστάσις*.

† **DISSECTOR**, Anatomicus. Vales in Hippo. de alim.

DISTEMPERANTIA, *δυσκρασία*. Vide *Dyscrasia*. *Distemperies*, idem quod *Intemperies*. Legitur apud Petr. Mich. de Calderia aliquoties.

* **DISTENTIO**, apud Latinos diversas obtinet significationes. Vel enim accipitur pro *dilatatione*, v.g. arteriarum in pulsu, uti Heraclides apud Gal. l. 4. de diff. puls. c. 10. & ita respondet Græco *διαστολή*, *ἀστάσις*, vel fortassis rectius *ἀστάσις*. Vide *Diastasis*, *Diastole*, *Diatasis*. Vel dicitur de corporis *distensione* in oscitatione, vel hiatu, Gal. l. 3. de diff. respir. c. 10. ubi in Gr. habetur *σχορδινόυμενοι*. Vel notat speciem convulsionis, quæ *τέτanos* vocatur. Vide *Convulsio*. Hipp. 4. aph. 57. Gal. in comm. & l. 3. de L. Aff. c. 10.

DISTICHIA, *Distichiasis*, *διτρίχια*, *διτρίχιασις*, item *διτρίχιασις*, est morbus in numero aucto pilorum palpebræ alterutrius, vel utriusque, dum alius sub ordine naturali ordo successit, partim a copia succi nutritii pilorum proprii, partim a cutis porositate pilorum proventui favente dependens. Gal. in def. med. Aeginet. l. 6. cap. 8. & 11. in quo ultimo mendose legitur *δυστρίχια*.

DISTILLATIO, pro *Destillatione* sæpe usurpatur.

DISTINCTIO, *διαίρεσις*, *διουρισμός*, idem quod *divisio*, scil. totius in partes, generis in species, universalis in particularia. Significatio est notissima. Res vero ipsa non caret usu in Medicina.

* **DISTORTIO**, *Distorsio*, *ἀστρεμμία*, *διαστροφή*. Vide *Diastrema*. Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 33. Oculi *distortio* specialiter dicitur *Strabismus*, item *ἰσχυρία*, de quibus vide suo loco.

DISTRACTIO, *ἀσπασίς*, describitur a Rulando quando partes *distrahuntur*, qualibet manente in sua homogenea. Itaque quasi divisio quædam hic fit diversorum antea coherentium, aut unitorum, citra respectum extractionis unius in

altero existentis, vel comprehensi. *Distractio* autem est duplex, *Separatio*, aut *Calcinatio*.

DISTRIBUTIO, apud Latinos diversimode accipitur. Si de humoribus nutritiis, respondet Græco *ἀνάδοσις*. Vide *Anadosis*. Si de excrementis, dicitur Græce *διαχώρησις*. Vide *Diachorema*. Aliquando etiam sumitur pro *distinctione*, vel *divisione*, apud Liban. defens. 2. Syntagm. Arc. Chym. contra Henn. Scheunem. not. 53.

DITRICHIASIS, *διτρίχιασις*, idem quod *διτρίχιασις*, est oculi morbus, cum pilis naturalibus alii subnascentes ipsum pungunt, fluoremque concitant. Gal. introd. c. 15. Vide *Distichia*. Gorr. p. 122.

DIVAPORATIO, *ἐξάτμισις*, dicitur in siccis, fumidis, vel halabilibus exhalatio. Nam Chymici spiritum tam humidum habent, quam siccum. *Divaporatio* instituitur in aliquo vase, veluti pro rei conditione, olla, sartagine, cucurbita, &c. Fitque gradibus caloris diversis. Ruland. & Johnf. in Lex. Chym.

DIVERGO, *διερρέπω*. Vide *Diarrheo*.

DIVERTALLUM, Paracelso dicitur, quicquid ex elementis generatur. Philos. ad Athen. lib. 2. text. 5. est generatio elementorum. Rul.

DIVES, *πλούσιος*, quis dicatur, omnibus notum est, scil. qui bonis fortunæ abundat. Verum Joh. Fr. Picus Mirandul. l. 3. de Auro, c. 4. ita descripsit: Is proprie *dives* est, qui religione imprimis imbutus Christi, deinde sincera pollet sanitate mentis, & corporis, demum auri, & argenti faciendi potestate præditus est. In Th. Ch. Vol. II. p. 116. 368. 369. Verum ubi est ille albus corvus?

DIVINATIO, *Divinatrix*, *πρόγνωσις*, *προγνωστική*. Vide *Prognosis*. Rulandus *divinationem* descripsit, quod sit incertum præsagium, vel prædictio a cognitione ex propria luce desumptis, ut cum dicitur: Hoc mihi mens mea, vel cor præsagii, vel animus meus angelus indicat. De *Divinationibus* licitis vide Lib. Tom. IV. Op. p. 32.

† **DIVINUM**, Hipp. Ambientis aeris constitutio. Jo. Bapt. Montanus Conf. post.

DIVINUM, *θεῖον*, apud Hippocr. variis gaudet significationibus. Ita dicitur principium illud, & primaria causa rerum humanarum, vel in hominibus, in specie sexus foemini, lib. de Natur. Muliebr. lib. 2. 11. Vel significat aliquid ita occultum, & incomprehensibile, cuius causam neque sensu, neque cogitatione assequi possis, l. de morb. sacr. l. 4. 6. 9. II. 5. Progn. l. 1. t. 4. Vide Gal. ad h. l. In specie a plerisque Interpretibus accipitur τὸ θεῖον, sive Divinum pro aeris constitutione peculiari, quæ magis pro-

proprietas totius substantiæ, quam primis suis qualitatibus nostra corpora offendat. Dicitur alias *ροσὰ δ' αὐτῆς*, Hipp. l. 2. de nat. hum. 1. 4. Confirmat Charlt. Ex. Pathol. X. §. 22. & nos in dogm. med. gen. p. 191. Jung. Foef. Oec. p. 267. *Divina passio* dicitur Arculano Amor insanus, teste Foresto l. 10. Observ. 29. in Schol. Alias Avicennæ & Iliscus vocatur. Vide *Iliscus*. De *Divino* in Chymia vid. Libav. de igne natur. c. 25. τὸ δεινὸν etiam significat *Sulphur*. Vide infra *Sulphur*.

DIVISIO, διαίρεσις, quotupliciter accipi possit, legatur apud Gal. l. 9. de Hipp. & Plat. de cr. in fin. De *divisione* Medicinæ specialis in Commentatoriam, & Consultatoriam vide Rolf. in O. ac M. M. sp. t. i. f. 1. c. 2. *Diviso* quoque dicitur de operatione Pharmaceutica, quando artifex v. g. massam pilularum *dividit* in globulos, vel alias particulas. Vid. Lex. Scrib. Rhodii p. 376.

DIVITIÆ, πλῆτος, quid significet, in triviis notum est. *Divitiarum* finis juxta naturam haud longius profertur, quam ut ne esuriamus, ne sitiamus, ne algeamus. Gal. l. quod opt. Medicus, &c. Hinc *divitiis* præstare non virtutis, sed fortunæ munus dixit, l. de cogn. & cur. an. morb. c. 9. Vide *Dives*.

DIUM, αἰθήρ. Vide *Æther*. Sub *Dio* exponere vocat *προσχωθεύειν*, Gal. l. 9. de C. M. S. L. cap. 2.

* **DIURESIS**, διάρρησις, proprie significat *excretionem urinæ*, vel feri per meatus urinarios: unde & virtus *διουρητική* medicamentorum, & medicamenta *diuretica*, διουρητικά φάρμακα, nomen habent, aut salinæ naturæ, aut actualiter humidæ tenuis, sive ferossæ. Hipp. de aff. XLIV. 37. l. 2. prorrh. XXXI. 7. Gorr. d. l. Confer ad Gal. l. 11. meth. med. c. 19. & l. 5. de Sim. Fac. c. 20. Catalogum horum medicamentorum vide passim in Practicis, præsertim Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 9. f. 4. Egrege etiam de his scripsit Junken. Chym. Med. Phys. P. II. f. 1. c. 4. P. 484. seqq. Foef. tamen in Oec. p. 167. existimat, vocab. διάρρησις, & verbum διουρεύειν, aliquando apud Hipp. sumi pro διάρρώσις, & διάρρῶσις, mutatione in serum, sive ferescentia, ferolum fieri, v. g. lib. de steril. III. 14. 15. l. 1. de morb. XXIX. 5. 8. L. 14.

* **DIUTURNUS**, χρονικός, μακροχρόνιος. Vide *Chronicus*. Dicitur & *diurnus*. Jung. Lexic. Scrib. Rhod. p. 376.

DIVULSIO, ἀγασσασ. Vide *Diaspao*. *Divulsio* urinæ est, cum hypostasis hinc inde est divulsa, & quasi hinc inde nebulosa. Paracels. l. 1. de Urin. judic. c. 2.

DIURNUS, ἡμερινός, dicitur de morbis, & præsertim de febribus, quarum paroxysmi acci-

dunt in die, ac opponuntur Nocturnis, *κατὰ εἴδη*. Petr. Mich. de Calderia, Tom. I. Oper. p. 305.

DIVUS, δῖος, θεῖος, θεσπέσιος, epitheton, quod viris claris, & Imperatoribus solet attribui, ut & Medicis. Ita Gal. *Divum Gaium* vocavit, l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Rhod. ad Scrib. p. 27.

DIYDROS, εἴδυρος, idem quod δῖυδρος, Hippocr. lib. de intern. affect. alii legunt δῖαυδρος.

DIYGROS, δῖυγρος, humidum, perhumectatum significat, vel dilutum. Hipp. l. de intern. aff. XXII. 7. XLVI. 3. & alias in eodem libro.

DIYLISMOS, δυνλισμός, liquationem, transcolationem, vel saccationem significat, a verbo δυνλίζω, *liquare*. Dicitur de vino *liquato*, οἶνος δυνλισμῶς. Plura vide apud Lind. S. M. Exerc. X. §. 219. seqq.

DNODUS, dicitur *Stella*, quæ habet *catractam*, arte sc. Paracels. fragm. de Anatom. Ocul.

DNOPHERON, δυοφῶν, caliginem, tenebrosum, atrum significat. Ita & δυοφῶδες, Hip. l. de morb. fac. XV. 6. 16.

DOCHME, δοχμή, palmum significat, sive mensuram apud Græcos, qua rerum dimetiuntur intervalla. Sic dicta est *ἀπὸ τῆς δέχσεως*. Constat ex quatuor digitis, subintellige transversis. Vide *Dactylodochme*, item *Palasse*.

DOCHMOS, δοχμός, δόχμιος, h. e. obliquus, recurvus. Usus Hipp. l. 2. de morb. mul. XXXVI. 1. Erot. Onom. p. 37. d.

DOCIMASTICE, dicitur ars, quæ modum tradit explorandi corpora præcipue fossilia, ut cognoscatur, quantum vel metalli, vel mineralis in iisdem delitescat. D. Ol. Borrich. in tr. h. tit. §. 1.

DOCOS, δοκός, trabem, vel lignum significat, quemadmodum & δοκίς, *trabeculam*, vel parvam trabem. Inter instrumenta Chirurgica ad curandas fracturas meminit Hipp. 2. de fract. t. 48.

DOCTILETUS, dicitur Paracelso quoddam remedium contra cancerum, tr. Labyrinth. Med. c. 10. In Indice quoque legitur *dactyletus*.

DOCTOR, Gr. διδάσκαλος, est notissimus honoris titulus, quemadmodum Viris Eruditis, & in aliis scientiis, atque facultatibus probe peritis, & exercitatis, ita & Artem Medicam rite callentibus publica Superiorum auctoritate, præviis Examinibus, & probationibus probe exantlatis, solemniter attributus; quamvis non omnibus æquo jure comperat, sed quandoque sint, qui titulo tali fruuntur citra omnem eru-

ditionis veræ meritum, quos *doctores* *semitrudos* haud inepte vocavit Lind. Ex. V. §. 12. Dicuntur autem Medici *doctores*, non quod necesse sit, ut doceant alios, sed quod tantam sibi Artis medicæ comparaverint scientiam, ut data occasione alios quoque docere possint. Lind. Ex. XI. §. 192. *Doctores* dicit, h. e. *Imperatores vitæ, & necis*, satis mehercule ambitiose, cum Hipp. vocaverit Ministros, *ὑπηρεῖς*. Nec male Libav. scripsit contra Scheunem. defens. 2. Tom. 3. p. 42. quod quilibet *Doctor* vi juramenti debet vera docere, & falsa redarguere in sua professione.

DOCTRINA, *διδασκαλία, παιδεία*, inter Medico necessaria refertur ab Hipp. Lege II. 8. Jung. Lind. Ex. I. §. 17. Dividitur in latam, vel *diffusam*, Gr. *διεξοδικῶς*, & *compendiariam*, *κατ' ἐμπειρίαν*. Illa quidem reddit perfectos artifices: interim tamen neque hæc tanquam inutilis rejicienda, cum summam totius rei brevibus complectatur. Gal. 3. de iis, q. in medic. t. 17. Quod vero sint, qui per compendiariam *doctrinam* non verentur artem nostram brevem, & vitam longam promittere, illi magnopere falluntur, & alios quoque fallunt, cum ad artificem peritum minime sufficiat methodus, aut doctrina compendiaria, sed requiratur longa circa particularia exercitatio, uti rectissime hoc passim inculcavit Gal.

* DODECADACTYLON, *δωδεκάδακτυλον*, nomen *Intestini*, inter tenuia primi, a longitudine *duodecim* digitorum transversorum sic appellati, Latine *duodenum* dicti. Helmont. tr. Septuplex digestio, n. 2. Cohæret mediante pyloro, sive orificio dextro ipsi ventriculo. Vid. Gal. l. 6. de Admin. Anatom. c. 9. Olim quidam non dignati sunt vocare intestinum, priusquam in anfractus, orbisque convolvatur, sed ipsum *ἐκφυσι*, *productionem*, *appendicem* appellarunt, cap. 12. Hodieque clarum insertionem duorum ductuum, Biliarii, & Pancreatici. Jung. Barthol. Anat. l. 1. c. 10. qui longitudinem 12. digitorum in *duodenum* vocavit.

DODECATHEON, *δωδεκάθεον*, epitheton *Antidoti* cujusdam ex duodecim simplicibus constantis, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

† DODRA, antiquis potionis genus ex novem speciebus confectum. Raymundus Mindererus Aloedarii c. 12.

DODRANS, *σπιθάμη*, nomen ponderis, & mensuræ in quantitate continua, & discreta usuratum, significans tres quartas partes totius, v. g. novem uncias, aut duodecim digit. Occurrit ap. Scrib. L. n. 42.

DOEDYX, *δοδύξ*, significat *Cochleare*. Significat & *Radium*, sive *Pistillum*, cum quo ali-

quid in mortario tunditur. Gorr. p. 114.

DOGGA, proprie nomine Arabico vocatur *Paravitium*, sive *Reduvia*, apud Avenzoar l. 8. Theor. c. 18. & l. 4. Pract. c. 7. allegante Ingrass. com. in Avic. l. de tum. p. n. p. 289.

DOGMA, *δόγμα*, in genere *sententiam*, vel opinionem de aliqua re, vel materia significat. C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. num. 53. Unde quædam *dogmata* sunt certa, quædam probabilia, quædam absurda, &c. Gal. lib. 8. de Hipp. & Plat. decret. c. 9. & alibi. Enimvero aliquando specialiter, & accurate *dogma* Medicum dicitur, quod nititur vera ratione, & experientia. Hinc & *Medicina dogmatica*, & *Medici dogmatici*, *δογματικοί*, item *δολιχὲς*, contradistinguuntur ab aliis sectis, Methodica, & Empirica, earundemque sectatoribus. Galen. de subfig. Empir. cap. 7. 8. & 9. & alibi, lib. de secta, de opt. sect. &c. Jung. Gorr. d. l. & alios.

DOLICHOS, *δολιχὸς*, interdum & *δολιχῶς*, triplicem habet significationem. I. notat legumen oblongis siliquis constans, quod aliis *Phaseolus*, aut *Lobus* dicitur. Gal. l. 1. de Al. Fac. cap. 28. Deinde significat *Cursum*, aut certum curriculi spatium duodecim, aut secundum alios viginti quatuor stadiorum, & ita *cursum* diu continuatum. Galen. l. 2. de san. tu. c. 10. fin. Junge C. Hofmann. comm. ad Galen. de U. P. n. 481. ubi & *δολιχάειν*, i. e. *dolichum currere*, & *δολιχόδρομοι* legitur. Denique adjectivum est, & significat *longum*, prolixum. Vid. Lexicographos.

DOLICHOLITHOS, *δολιχόλιθος*, hoc nomine appellavit D. Georg. Hier. Velschius lapidum genus ex Comitatu Tyrolensi ad se allatum, nigricans, phaseolos magnitudine, & figura accurate representans, attritione nonnihil odoratum. Eph. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 157.

DOLIUM, *πίθος*, quid significet, & pueri norunt. Varium quoque usum habent *dolia* in arte Medica, & Pharmaceutica. Præsertim vaporarii hydropicorum per *dolium* meminit Galen. l. de util. resp. cap. 4. *Dolia*, quæ musto, vel vino replentur, collocanda esse cum interstitio, ne inter sese vitia serpant, ex Plinio lib. 14. c. 21. notavit Lind. Ex. X. §. 184. *Doliolum* diminutivum est, Gr. *πιθήσκιον*. *Doliola* ex Tamarice parata splenetis proficua laudat Rhod. ad Scrib. c. 128. Parantur etiam ex larice, junipero, betula, &c.

DOLOR, *ἄλγος*, *ἄλγος*, *ὀδυνή*, *πόνος*, &c. in genere tristis est sensus, ut *Voluptas* blandus, vel suavis. Gal. l. 2. de L. A. c. 2. Unanimi quoque Medicorum consensu certum est, *Dolorem* non esse morbum, sed symptoma, & quidem *Actionem læsam*. Qualis vero actionis læsæ

laxa species sit, nondum expeditum est. Ple-
rique veteres, & recentiores statuunt, actio-
nem esse *depravatam*, & quidem actionem
Tactus. Nobis vero verisimilius videtur, esse
p. n. *Auctam*, uti demonstravimus in Dogm.
Nostr. Medic. Gen. num. 273. seqq. Alii referunt
ad Animi passiones, sive Affectus, v. g. Vvillis
de An. Brut. Part. I. cap. 9. & Charlton. Exerc.
Pathol. 8. Differentiæ doloris sunt multifariæ,
v. g. *Dolor* Gravativus, Densivus, Acutus,
Punctorius, Rarus, Levis, vel cum stupore
quodam Pulsativus, Ulcerosus, Pruriginosus,
Criticus, &c. Inter recentiores videatur &
Laurent. Bellin. in ejus Opusc. Medic. tr. de
morb. cap. pag. 568. seqq. Causa doloris pro-
xima consistit in solutione continui partium
nervolarum repente, & cum vehementia, sed
diversimode fiente, unde anima mediantibus
spiritibus animalibus persentiscit. Cæterum
quod vocab. *Dolor* etiam sumatur pro ipso mor-
bo, & parte affecta, patet ex Rhod. in Scrib.
in not. p. 16. & Rob. Keuch. ad Q. Seren. in not.
p. 116.

DOLUS, δόλος, δολοφροσύνη, significat *dece-
ptionem*, fallaciam, aut circumventionem.
Hunc Medico quandoque esse licitum, testatur
Rolfink. P. ac Meth. Med. Spec. I. 14. § 3. cap. 17.
& aliæ Observationes. Omnis vero *dolus ma-
lus* absit a Medico, ceu viro probo, cui supre-
ma lex est, Salus Ægri. Fallacias etiam Chi-
rurgicas quære apud Scult. Arm. Chir. in Indice
primo lit. F.

DOMESTICUS, οἰκεῖος, quid proprie signifi-
cet, huc non pertinet, & cuilibet notum est.
Per translationem in Medicina notat id, quod
alicujus naturæ est familiare, conveniens, ac-
commodum. Unde & morbi quidam dicun-
tur *domestici*, h. e. οἰκεῖοι, Hipp. 2. aphor. 34.
Vide Diet. n. 605. Ita & de muliere quadam sibi
familiari, vel *domestica* usurpat Hipp. de natur.
puer. IV. 9. Hoc quoque Epitheto exornatur
Syrupus de Spina Cervina in dispensatoriis, quan-
do *domesticus* vocatur, haud dubie ad commen-
dationem pro usu frequentiori, quamvis non
ubique sit in usu, ob nauseam, & segnitiam, ob
quas etiam exulare jussit Ludov. in Pharm. Diss. I.
d. 152. Alii vero ejus usum in infantibus valde
commendare non verentur.

DOMINATUS, δυνασεία, a δυνάστω, *Domi-
nor*, dominatum teneo, prædominor. Dici-
tur vel de tempestate, quæ vel in toto anno,
vel in certa ejus parte prævalet, & dominium
obtinet. Hipp. 3. aph. 5. Gal. vocavit κρατῆσαι
c. 3. in 3. Epid. t. 8. vel de humoribus præroga-
tivam præ aliis, & super alios habentibus, 6.
Epid. s. 5. t. 18. ubi προσκτεῖν legitur, quod vocab.
Gal. per dominatum exposuit, a verbo προσκτεῖν,

præesse. Vid. Dieterich. num. 214. Ita Aer di-
citur δυνάσας, dominus, dominans, prædo-
minans in omnibus symptomatibus. Hipp. I.
de flatib. IV. 9.

DOMITUS, supin. verbi *Domare*, accipitur
pro valde cocto, a Q. Sereno in hoc versu: *Ovum
valde teres domitum ferventibus undis*: Græce
κίχρηστος. Vide Keuchen. in not. ad illum,
p. 153.

DOMUS, Domicilium (veteribus Domicolium,
teste Keuchen. d. I. pag. 128.) Græce οἶκος,
quid significet, nemini non notissimum est.
Domorum vero quoque rationem esse habendam
Medico, exemplo reconvalescentium demon-
strat Galen. lib. 7. Meth. Med. cap. 6. Jung. I. 10.
cap. 8. & alibi. Ita inter causas morificas re-
fertur *Domus* recenter calce illita, a Galen. lib. 7.
de Us. Part. cap. 8. (ad quem locum adde C.
Hofmann. comment. num. 465.) comm. I. in I.
prorrh. t. 8. lib. de us. respir. cap. 4. &c. Quo-
modo *Domus* clotæ, vel clausæ virus pestilens
infringant, scripsit Helmont. in Tumul. pestis.
§. Præservatio. Cæterum vox *domus* per meta-
phoram cochlearum quoque testis, & spelun-
cis ferarum tribuitur, docente Keuchen. ad Se-
ren. p. 185.

DONO, ἐπιδωµι, sumitur interdum pro
Exhibeo, *Do*. Scribon. n. 13. quamvis Barthius
parum Latine dictum judicaverit, l. 49. advers.
cap. 26.

DONUM, δῶρον. Vide *Doron*. *Donum Veneris*
quid dicatur Chymicis, vide apud Libav. de-
fens. I. contra Scheunemann. Tom. III. Oper.
pa. 20.

DORCADIZON, δορκιδίζων. Vide *Capri-
zans*.

DORCAS, δορκάς. Vide *Capreolus*.

† **DOREA**, qui interdum, non noctu videt. Rhaf.
& Mer. de affect. ocul. c. 1.

† **DORIDUS HUMOR**, apud Q. Seren. l. aqua ma-
rina, prout apud Virgil. Ecl. X. Doris amara, G.
Barth. Adv. l. 18. c. 16.

DORIS, Doridos humor, significat aquam ma-
rinam, præsertim apud Poetas. Usus Q. Seren.
in Medicina metrica. Vide Keuch. in not. ad il-
lum p. 150. 271.

DORMIO. Vide *Somnus*. *Dormire* an aperto
ore conducat? Vide C. Hofm. in comm. ad Gal.
de U. P. n. 402. § 13.

DORON, δῶρον, significat *donum*, rem ali-
quam gratis ab altero acceptam. Ita ipsa quo-
que Medicina *Donum Dei* jure dicitur, & Me-
dicus a Siracide cap. 38. Ita Sanitas inter bona
temporalia præstantissimum *Dei Donum* lauda-
tur. Porro Græc. δῶρον, idem significat, quod
δοχμή, *palmus*: unde δίδωρον, τετραδωρον, πο-
τεδωρον, &c.

DORPESTOS, δὲρπης, aut δὲρπηςός, significat *cenam*, aut *cenæ tempus*, apud Hipp. l. 5. Epid. XI. 17. Jung. Foef. p. 169.

DORPOS, δὲρπος, idem quod δὲρπηςός, *cena*. Gorr. p. 114. quamvis Lang. l. 1. ep. 55. per *prandium* verterit, quod & *cenam* ἐνδὲρπιδος dici statuerit.

DORSALIS, ὠπισθία, dicitur de *Medulla spinali*, a Galen. 5. aphor. 65. Est etiam epitheton certæ speciei *Atrophiae*, quæ dicitur *Tabes dorsalis*, quæ libidinosis, & Veneri nimis deditis familiaris; in qua febris expertes bene quidem comedunt, nihilo tamen minus colliquantur, & marcescunt, conquerentes sibi videri ex superioribus partibus e capite veluti formicas in spinam prorepere; & una cum urinæ, alvique excretionem semen quoque liquidum copiose effluit, unde ad generationem postea fiunt inepti. Cujus causa sine dubio in succi nutritii, sanguinisque tenuioris vitio colliquativo, spiritus quoque animales irritante, consistere videtur.

* **DORSUM**, ὠστών, in plur. ὠστέα, dicitur posterior pars Thoracis, sive medii ventris a cervice usque ad septum transversum. Celsus vocab. ὠστών plerunque reddidit per scapulas, in text. Hipp. 2. prorrh. XXXVI. 14. 15. XLIV. 3. 6. aph. 22. Verum strictius, quam par est, recte animadvertente Foef. Oec. p. 436. Alii latius acceperunt *Dorsum*, dicentes totam posteriorem corporis partem ab occipite usque ad extremum coccygem, triginta quatuor vertebra compactam, uti Arist. l. 1. Hist. An. c. 15. Verum accuratius Anatomici lumbos, & os sacrum cum coccyge ad continentes imi Ventris, sive abdominis referunt; *Dorsum* vero posteriorem Thoracis partem constituunt. Barth. l. 2. Anat. in procem. Gr. dicitur μετέσφρεον, Gal. Introd. cap. 10.

DOSIS, δόσις, usitatissimum Medicis vocabulum, quo innuitur *quantitas* medicamenti vel simplicis, vel compositi, quæ una vice homini præsertim ægro exhibetur. Ejus inventio determinata adeo est difficilis, ut nihil sit, quod in Praxi Medica artem magis reddat conjecturalem, quam singulorum præsidiorum quantitas. Galen. de cur. rat. p. S. M. c. 12. Nihilominus omnem operam impendat Medicus, præsertim in purgantibus, ne vel ægrum in discrimen vitæ conjiciat, vel Medicus sese ludibrio exponat. Paracels. defens. 3. & Paragr. l. 3. c. 4. §. 1. Vide Dogm. Nostr. Med. Gen. P. VI. c. 6. pag. 755. seqq. & not. ad Jessen. de Sang. V. S. miss. p. 131. De *Dosibus* plerunque medicamentorum vide, præter alios, apud Schroder. l. 1. c. 33. & Excel. D. D. Georg. Franci, Prof. Heidelberg. Fautoris, & Amici nostri

Appendicem Synopsos Instit. Medic. continentem Delineationem *Dosium* Medicamentorum.

* **DOTHIE**, δὲθιν, id est *Furunculus*, Galen. l. 2. Meth. Med. cap. 2. de quo nomine notavit Galenus, quod nec locum affectum repræsentet, nec causam, quæ ipsum efficit. Significat autem tumorem δὲρσηματώδη, ex crassis humoribus in carnosus plerunque partibus consistentem, mitem quidem, cum solam cutem occupat, sed pervicacem, & malignum, ubi subter actis radicibus erumpit, l. de tum. p. n. c. 15. Jung. l. 5. de C. M. S. L. 7. Est ex genere inflammationum in abscessus degenerantium, & respondent *Varis*. Meminit quoque Hipp. l. de Aff. XXX. 12. & l. 6. Epide. sect. 3. t. 28. Vid. & Ægin. l. 4. c. 23. Junge Sennert. l. 5. Med. Pr. p. 2. c. 9. Causa ejus consistit in sanguinis crassioris, & fœculenti extravasati collectione.

DOXA, δόξα, duplicem habet significationem. (1.) notat *opinionem* incertam de aliqua re. Unde qui tales fovent opiniones, dicuntur δὲξαστικοί. (2.) significat *famam*, *gloriam*, & honorem, cujus etiam rationem probe habere debet Medicus, monente Hipp. l. de dec. orn. V. 8. ad quem locum vide egregiam exercitationem Linden. S. M. Ex. II. §. 23. Vide & *Gloria*.

DRACATUM, id est *Saturnus*. Ruland. & Johns.

DRACHMA, δραχμή, nomen est ponderis, & mensuræ. Duplex fuit olim, *Ægyptia*, & *Attica*. Illa pendet obolum, scribente Cleopatra; hæc vero scrupulos tres, vel obolos sex, qualis etiam hodieque usitata est in officinis. Harum octo faciunt unciam: Signum est 3, Olim fuit, & Gal. de pond. & mens. c. 2. Mensuralis *Drachma* etiam octava pars uncie est, & nonagesima sexta libræ. Dicebatur & olim ὀλκή, *Holca*, ejus nota fuit 〰 Gal. d. l. Vid. Gorr. p. 115.

DRACHUM, est terminus Paracelsicus obscurus, cujus meminit in Philosophia l. 4. tract. 1. cap. 3. in fin. Videtur denotare ultimam dissolutionem elementi aquæ, vel ejus consumptionem.

DRACO, δράκων, est vocabulum multæ significationis. (1.) nomen est *piscis marini*, qui & *Aranus* a quibusdam vocatur, cujus plenior descriptionem lege sis apud Aldrovan. lib. 2. de pisc. cap. 50. De hujus ictu venenato, & remediis adversus illum egit quoque Gal. lib. 9. de Simpl. Fac. 2. Sulphur. & lib. 11. §. 2. *Draco marinus*, &c. Alias caro ejus inter alimenta nihilominus refertur, & quidem duræ carnis, lib. 2. de Al. Fac. cap. 31. (2.) significat *Serpens*.

Serpentem variae formae, & magnitudinis monstruosa, de quo legatur d. Aldrov. l. 2. de Serp. & Dracon. cap. 12. ubi statim ab initio homonymiam huius vocabuli prolixè declarat. Huc referri debent observationes de *Draconibus Carpathicis*, & eorum speluncis, quae extant in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 139. & 194. Præter has proprias significationes, (3) a Spagyricis frequentissime tribuitur hoc nomen *Mercurio*, sive *Argento vivo*, non solum in operationibus Lapidis Philosophici, uti videre est in scriptis Basilii Valentini, & passim in Theatr. Chym. Ruland. in Lexic. Libav. aliquoties; sed & in operationibus medicamentosis e Mercurio paratis. Ita Mercurius dulcis sublimatus, sive meteorizatus dicitur *Draco mitigatus*, Schrod. l. 3. c. 15. p. 406. Duo *Dracones* Quercetani sunt Argentum vivum sublimatum, & Regulus Antimonii. Libav. Apoc. Hermet. Part. prior. cap. 9. *Draco* etiam dicitur *Sulphur*, quod extrahitur e corporibus per magisterium. Luc. Rodargirus de solut. Philos. cap. 6. in Theatr. Chym. Vol. 5. pag. 735. Reliquas significationes, ceu huc non pertinentes, omittimus.

DRACONITES, *Dracontias*, sive *Drachates*, *δρακοντίας* *Νῆδος*, nomen Gemmae lapideae, de qua Plinius pluribus lib. 37. cap. 10. quod fiat e cerebro draconum. Sed nisi viventi abscindatur, nunquam gemmascit, invidia animalis mori se sentientis. Igitur dormientibus draconibus caput amputari debet, & ita auferri. Ruland. Ei tribuunt virtutem omnia venena fugandi, & venenosos morsus curandi. Tales etiam *Draconites* ex nostris Hydriis, & Chelydri colligi ferunt nonnunquam, de quibus idem Ruland. opinatur, vel ex cerebro hydriarum colligi, vel ex spuma per attritionem mutuam excitata generari. Enimvero Fr. Hofmann. detexit hanc fraudem, dicens, concurrere circumforaneorum imposturam, plebejis obtrusam, dum nihil aliud sunt, quam Chelæ, vel Squillæ marinæ, quæ dentatæ ab uno latere interiore semifalcatae, ebore quovis nitidiores, quas affabre ea parte, qua dearticulatæ fuerunt, committunt, capsulisque offeis, & ligneis decenter inserunt, vulgo *Schlangen*, *Ardulein*. In Clav. ad Schroder. l. 3. c. 8.

DRACONTION, *δρακόντιον*, Latine *Dracunculus*, duplicem potissimum habet significationem: *Botanicam*, quæ non est huius loci, dum plantam Aro similem acrioris facultatis denotat. Ruland. vult, etiam hoc nomen competere *Crassatellæ*, vel *Ophioglossæ*, in Lex. Et *Pathologicam*, quando significat ulcus, quod lationem habet nervi a proxima parte. Dici-

tur vero *Dracunculus*, quod nervus in motibus membri recedat in ulcus, & sese in illo occultet. Galen. in def. Medic. Vel sunt corpuscula nervosa, frequentius in tibiis genita, calore, crassitudineque lumbricis similia, in Arabiæ locis familiaria. Galen. lib. 6. de Loc. Aff. cap. 3. quem tamen affectum ipse nunquam vidit. Aetius ex Leonida *Dracunculum* lumbrico similem esse dixit, interdum magnum, alias parvum reperiri, & frequentius quidem in cruribus, aliquando vero & in brachiorum musculis oriri, & consistere, nasci autem in Æthiopia, atque India maxime pueris, lumbricis latis non ab similem, moverique sub cute sine molestia, verum temporis progressu circa *Dracunculi* extremitatem suppurationem fieri, cuteque aperta *Dracunculum* caput exere, quem si quis tentet attrahere, dolorem ingentem moveri, præsertim si eum abruptum contigerit. Quod enim intus relinquitur, acerbissimos dolores excitare, proinde ut ne intro animal recurrat, valido filo brachium constringi oportere, idque quotidie agendum esse, ut *Dracunculus* progrediens paulatim integer excludatur. Verum Soranus, ut refert ex eo P. Aegineta lib. 4. cap. 59. non existimat animal esse, sed nervosam quandam substantiam, quæ opinionem motus solum præbeat. Sed quid revera sit, nemo Medicorum explicare potest, qui Europam incolunt; posse tamen animal esse, ratio nobis dicat, cum non modo in ventriculo, atque intestinis creari, verum etiam ex cute erumpere tum pediculos, tum majora quandoque animalia, compertissimum habeamus ex historiis. Incertitudinem quoque hanc, quid de veterum *Dracunculis* statuendum sit, non diffitetur Horst. lib. 8. Consult. & Epist. Medicin. Observ. 8. Tom. II. Oper. pag. 409. Meminit & eorundem in Instit. Med. Disp. XI. in additam. Tom. I. Oper. pag. 299. Item Casp. Rejes Camp. Elys. quæst. 36. num. 7. Jungatur D. Etmulleri Observatio de *Crimonibus*, quæ extat in Actis Eruditor. Lips. Ann. 1682.

* **DRAUNCULUS**, *δρακύνιον*. Vide *Dracontium*.

DRAGANTUM, vel idem quod *Tragacanthum*, species Gummi cujusdam; vel est idem quod *Viriolum*, vulgo *Zegi*, præsertim *Hispanicum*. Rul. in Lex.

DRAGETA, idem quod *Tragea*, apud Foresti l. 2. Obs. Chir. O. 3. in Schol.

DRAGMIS, *δραχμῖς*, dicitur *Pugillus*, quantum tribus digitis comprehenditur. Hippocr. l. 2. de morb. LIII. 26. lib. 1. de morb. mul. CL 58. lib. de nat. mul. XXIX. 11. XC. 4. lib. de int. aff. LII. 6. Interdum scribitur per *χ*, *δραχμῖς*, quam

quam scriptionem etiam Lind. retinuit. Verum videtur accuratior esse per γ, δραγμῖς, quia descendit a verbo δράττω, prehendo: unde & δράγμα, manipulus.

DRAPTOS, δραπτός, *Dilaniatum*, divulsum, dilaceratum significat. Galen. in Exeg. dict. Hipp.

DRASTICOS, δραστήσιος, i. e. *Activus*. Usurpatur de Medicamentis præsentis efficacix, & multarum virium, in specie de purgantibus fortioribus usurpari quoque solet.

DRIFF, *Drif*, Helmontio dicitur *Lapis Butleri*, vel ejusmodi potestativum, fermentativumque remedium, tr. *Butler*. Paratur ex Usnea, sale marino, & Ente veneris, cum Ichthyocolla soluta, habeturque *Periapton Salutis Magneticum*, quo solo tactu extremo linguæ apice salutem afferri creditur, Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obs. 53. Schol. Plura de *Drif* vide apud Joh. Marcum Marci in Philos. veter. rest. P. IV. sect. 1. subsect. 9. Ejus efficaciam suspectam reddere ausus est D. Ludov. in Pharmac. Dissert. 1. p. 125. Alii ex modernis docent parari *Driff* ex capite mortuo Vitrioli Veneris beneficio salis volatilis Urinæ a fœtore liberati. Dissert. hoc *Driff* a Mercurio Diaphoretico, ut & Oleo Vitrioli Veneris. D. Etmull.

DRIMYLEON, δριμυλέων, i. e. *acris leo*. Ita impudentissime appellasse Menodotum Empiricum omnes Medicos, & Philosophos, qui ratione niterentur, δριμυλέοντες, & δριμυμόρφες, i. e. *acres fatuos*, sive stultos, testatur Gal. l. de subfig. empir. c. 13.

DRIMYMOROS, δριμύμορφος, *acris stultus*. Vide *Drymoleon*.

DRIMYPHAGIA, δριμυφάγια, significat *esum aerium*. Usus aliquoties hac voce Dioscorides: usi & alii Medici. Gorr. in def. p. 116.

* DRIMYS, *Drimytes*, δριμύς, δριμύτης. Vide *Acre*. Confundi interdum cum *Acido*, τῇ ὀξύϊ, docet Gal. l. 1. in 6. Epid. t. 29.

DROGISTA, μυρεψός, μυροπώλης, idem quod *Pigmentarius*, Pigmentorum institor. Rhod. ad Scrib. in not. p. 62.

DROMEDARIUS, vel *Dromeda*, est genus *Camelorum*, cujus descriptionem pleniorē vide ap. Aldrov. lib. de quadrup. bisulc. cap. 34. & circa structuram Anatomicas observationes in Oldenburg. Actis Philosoph. Anno 1669. in Julio.

DROMOS, δρόμος. Vide *Cursus*.

DROPACISMUS, δραπακισμός. Vide *Dropax*.

DROPACISTOS, δραπακιστός, dicitur vel de *Dropacibus*, vel de similibus topicis medicamentis, quæ *Dropacum* modo illinuntur, quæ alias a Gal. appellantur πικτώα, *Picata* medicamenta, c. 3. de iis, q. in med. t. 32.

* DROPAX, δρώπαξ, est medicamenti rubificantis forma quædam, interdum liquidioris, in modum malagmatis, interdum siccioris, Emplastri modo, prout usus exigit, parata, vel ad alimoniam, & vitam partibus conciliandam, vel etiam ad vitia inveterata, & contumaciora educenda inventa. Dividitur in Simpliciorē, & Compositum: in *Dropacem* veterum, & Recentiorum. Vid. Morell. Form. rem. l. 2. f. 1. c. 14. Schrod. l. 2. c. 53. Fr. Hofman. in clav. ad h. l. Dicitur & *Picatio*, πίκωσις, item δραπακισμός. Rolf. O. ac M. M. Spec. l. 4. f. 9. p. 2. Vocatur & ψίλωθρον, *depilatorium*, ab effectu, quod pilos evellat. Keuchen. ad Q. Seren. p. 196.

DROSATUM, δροσατόν, idem quod *Rosatum*. Keuch. d. l. p. 226.

DROSOMELI, δροσόμελι, *mel roscidum*, quod & ἀρόμελι vocatur, q. d. *mel aerium*. Hodieque dicitur *Manna*. Junge Galen. l. 3. de A. F. c. 39. Vide *Mel*. *Manna*.

DROSOS, δρόσος. Vide *Ros*.

DRUPA, δρυπετής, epitheton Olivæ, q. d. *decidua*, *caduca*. Ægin. l. 1. c. 81. De hoc voc. vide Hier. Mercur. Var. Lect. l. 1. c. 3. & C. Hofm. l. 5. V. L. c. 1.

DRYINUS, δρύϊνος, q. d. *Querculus*, nomen serpentis venenosissimi, & tætentis, cuius meminit Gal. de Theriac. ad Pison. c. 8. Ægin. lib. 5. cap. 15. Ita dicitur, quia ad quercuum radices degit. Delineationem, & descriptionem ulteriorem vide apud Aldrovand. l. 1. Hist. Serpent. & Drac. c. 14. Dicitur & *Chelydros*, χελύδρος.

DRYPETES, δρυπετής. Vide *Drupa*. Dicitur etiam *Drupus* de aliis fructibus maturis, & deciduis. Gorr. d. l.

DRYOPETIS, etiam significat *Ranunculum viridem*, sive *Calamiten*, a calamis, in quibus degit, ita dictum. Schroder. lib. 5. clav. 1. num. 31.

DUA, pro *Duo*, antique dici patet ex Scribon. n. 45. 81. 82. 156. &c. pondo *dua*. Vide Rhod. in Ind. Scrib. p. 376.

DUALITAS, δυάς, i. e. numerus binarius, quam nonnulli materiam infinitam esse dixerunt, sed stulte, iudicio Galen. lib. 3. de dieb. critic. cap. 11. *Dualitatem* morbum dixit, quemadmodum *Unitatem* sanitatem, Ger. Dorn. in tract. de Vita brevi, Tom. I. Th. Ch. imo mortem per dissectionem ab unitate recessum, & corruptionem. Idem tr. Physica Genesis. p. 357.

DUAMIR, species Serpentum ingredientium compositionem Theriacæ. Ruland. Sunt ergo *Viperæ*.

DUBEL COLEPH, est compositio e Corallio, & Carabe. Rul. in Lex.

DUBELECH, dicitur apostematum cavitas in genere manifesta cum solutione continui. Rul. & Johnf.

DUBLETUS, idem quod *Nodus*, estque Tumor pituitosus ad Abscessus cum folliculo pertiens. Amat. Lusit. cent. 3. cur. 100. in Sch. Foresti. Chir. Obs. l. 3. Obs. 7. Schol. Habetur alias pro vocabulo generali apud Arabes, quod æquipollet Gr. ἀπόστημα, & Lat. *Abscessus*, sive *Vomica*, J. H. Velsch. ad Marcell. Cuman. Obs. 8. Cent. I. p. m. 38.

† **DUCIA**, stillicidium aquarum naturalium, Ital. Amat. Lusit. Cent. 3. Cur. 65.

DUCIA, a Barbaris dicta fuit *Gutta*, vel *Cura per Stillicidium*, Fallop. tr. de aq. therm. & met. c. 10. & 13. Tom. I. p. 229. 249. Apud Andr. Baccium legitur *Ducia*, cujus duplicem modum tradidit de Therm. l. 2. c. 14. p. 112. seqq.

DUCO, ἄγω, i. e. *Educo*. Vide *Ago*. Aliquando *ducere* etiam idem esse, quod *Bibere*, monstrat Keuch. ad Q. Seren. p. 193. 194. Alias *Duco* sumitur pro *Traho*, ἔλω. Unde

DUCTILIS, *Ductibilis*, ὀλκιμος, δόλκιμος, dicitur de eo, quod distractum propter visciditatem non divellitur, sed continuum manet. Usurpatur de farina triticea. Hipp. 2. de artic. 1. 44. vel 45. Per metaphoram etiam Gal. attribuit dolori hepatis continuato, & qf. viscido, lib. 2. de L. Aff. cap. 8. Ita & Metalla *Ductibilia* vocantur omnia, quæ sunt liquabilia, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mista cum substantia terræ, commistione forti, & non potest unum ab altero separari. Richard. Anglicus in Correctorio cap. 5. Theatr. Chym. Volum. II. p. 288.

DUCTUS, ab Anatomicis sæpe sumitur pro *Canali*, σωλήν. Vide *Canalis*. Ita apud Barth. leguntur *Ductus* Chyliferus, libell. 1. c. 3. appendic. 2. *Ductus* Lactei, Roriferi, Biliarii, Pancreatici, Lymphatici, &c. Quare in Indice dict. Auth.

† **DUDAIM**, Hebræis Mandragora. Resp. med. Epist. 60.

DUDAIM, Heb. *Mandragoram* denotare dicit Scroder. l. 4. cl. 1. n. 201. quod ventilare non est huius loci.

DUELECH. Vide *Dulech*.

DUENEC, est *Mercurius Philosophorum*, qui & *Leo viridis*. *Dux* solutivus auri, Libav. Apoc. Hermet. part. poster. in procem.

DUENECH, est *Antimonium*. Rul. & Johnf.

DUENEZ, *limatura ferri*. Idem.

DUELLA, dicitur tertia uncie pars, octonis scrupulis terminata. Rhod. ad Scrib. n. 145.

DUELLUM, μονομαχία, in genere significat pugnam, & concertationem inter duos. Sumitur autem vel in bonam, vel in malam partem: In bonam, quando dicitur *Duellum Animi* cum Corpore a Ger. Dorn. tr. Vita Brevis, Theatr. Chym. Vol. I. pag. 234. 472. seqq. In malam, quando causa morbifica pugnat cum calore, & flamma vitali, & ita coincidit cum *Dualitate*.

DULCACIDUM, δξύγλυκν, (an non & γλυκόξν) quando mistura est facta dulcis, & acidi. Robert. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 126. 127. 143.

DULCIARIUS, σιτοποιός, vocatur pistor, qui panes mellitos conficit, sive bellaria, & placentias ex melle. Gal. l. 1. de sem. c. 4.

DULCEDO, *Dulcor*, γλυκύτης, *Dulcis*, γλυκὺς, dicitur vel de qualitate gustatili, sive sapore, vel materia suavem saporem habente, & moderato suo calore cognata, & familiari. Hinc & Hippocr. κατ' ἐξοχὴν per γλυκὺ intellexit sanguinem in oppositione ad τὸ πικρὸν, amarum, id est bilem flavam, l. de nat. hum. t. 4. *Dulcia* proprie dicta ex acido constare, probare conatus est diversis phænomenis, & experimentis Junken. Chym. Medic. Phys. P. I. sect. 2. cap. 8. pag. 133. seqq. Interdum *Dulce*, γλυκὺ, pro vino *dulci* posuit lib. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 1. Dicitur Latinis *passum*. Accipitur aliquando latius pro omni sapore suavi, quatenus opponitur falso, acri, amaro. Ita quicquid ἄπορον est, *dulce* vocatur, v. g. aqua *dulcis*, licet sit insipida. Præter has proprias significationes accipitur *Dulcedo*, & *Dulcis* pro Voluptate, & Grato. Ita ab Anatomicis, v. g. Columbo *Clitoris* dicta fuit *Dulcedo Amoris*. Barthol. lib. 1. Anat. cap. 34. A Chymicis *Cerussa* vocatur *Dulcedo Saturni*, Rul. De *Dulcedine* Saturni vide quoque Lib. Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 36. De *Dulcedine* Vitrioli, & Mercurii, l. 8. c. 14. &c.

DULECH, *Dulech*, terminus est Paracelsicus, & Helmontianus. Rulandus ita descripsit: *Dulech* est Tartari species, in humano corpore, lapis spongiosus, periculum, & dolorem maximum creans. Verum Parac. contradistinguit a Tartaro, dicens, esse medium quid inter Tartara, & calculos, l. de morb. Tart. cap. 11. & alibi. Quid Helm. de *Dulech* statuatur, vide in tract. de Lithias. c. 2. 3. 4. seqq.

† **DULCIGINI VENETOR**. Thrafi Venetorum, Kaavvol. Itiner. Orient. c. 4.

† **DULCICHINUM**, Bulbocastanum, Doronicum, Calamus, & Juncus odoratus. Moly. Ep. 4.

DUO, δύο, quid significet, notum. *Duo* dissimilia non posse conjungi sine medio, legitur in M. Joh. Isaaci oper. mineral. c. 141. Theatr. Chym.

Chym. Vol. III. p. 508. Ita & Lap. Philos. vocari *Opus ex Duobus*, vide in Lagn. Harm. Ch. cap. 2. Vol. IV. p. 733. seqq.

* DUODENUS. Vide *Dodecadaetylos*.

DUPLEX, διπλῆς. Vide *Diploos*.

DUPLICATION, διπλασιασμός. Vide *Diplasiastmos*.

DUPONDIIUM, διπύδιον, nomen ponderis, pendetque drachmas quatuor. Gal. I. de pond. & mens. ex Cleopatra.

DURACIENA, epitheton malorum *Perficorum*, seu peculiaris species, a quorum nucleis cultro, aut dentibus caro ægre avellitur. Lang. I. I. ep. 67.

DURATIO, διάρκεια, significat rei alicujus permanentiam, absque omni vicissitudine, uniformem constantiam. Helmont. tr. de Tempore n. 35. De ficta illa, & impia *duratione* hominis Astralis Crolliani vide Libav. Exam. Phil. vivent. sec. Hartm. sect. 13. Tom. IV. Oper. p. 120. fin.

DURATUS, σκληρυνθεὶς, pro *Induratus*, a verbo *duro*, i. e. solidius aliquid reddo. *Durata* ova, caseus, &c. *Duratum* etiam pro *Macerato* accepit Scrib. n. 23. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 377.

DURDALES, dicuntur Paracelso Spiritus corporei, inhabitatores arborum. Philosoph. ad Athen. I. I. text. 13. Rul. & Johnf. in Lex.

* DURITIA, *Durities*, σκληρότης, σκληρυτμός, *Durus*, σκληρὸς, dicitur de qualitate tactili corporum solidorum, quando tactui renituntur, nec sponte cedunt, Græc. ἀντίτοπος. Gorræus dividit *durum* in tres species: in summe, vel absolute *durum*, ut terra: in excessive *durum*, ut os, cornu, unguis, &c. & in comparative *durum*, quod respectu alterius mollioris ita dicitur, licet absolute non sit *durum*. Ita Pulsus *durus* Gal. dicitur σκληρὸς σφυγμὸς, ubi arteria siccior, rigidiorque in modum corii apparet, lib. de puls. ad Tyron. cap. 3. Ita *dura* mater vocatur membrana, sive meninx *crassa* exterior, cerebrum investiens, saltem comparative ad interiorē tenuiorem, quæ *Pia* mater vocatur. Omnem *duritiem* esse ex sale, vult Parac. Paramir. lib. 2. cap. 1. Ita *durities* Tartari ex sale miner. lib. 1. de Tart. tr. 4. cap. 2. in not. *Duritia* alia est naturalis, alia præternaturalis. Inter has pertinet *durities* mammarum, Scribon. num. 220. Hepatis, Lienis, quæ *Scirrhus* dicuntur. *Dura* ulcera, Gr. ὕχθιδες, i. e. verrucosa vocant, quæ callum contraxerunt, & prætumidas, ac duras oras habent. Gal. I. 4. de C. M. P. G. c. 12. Cur *dura* corpora non sentiant, vide C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 160. Accipitur etiam pro *siccitate*, & *asperitate*. Ita cutis *durities*, apud Hippocr. I. 4. Epidem.

XXVII. 11. Aliquando pro *obstructione*. Ita *Alvus dura* legitur 3. aphor. 15. Interdum tropice *durus* sumitur pro gravi, molesto. Ita Angina, & Paraplegia Hipp. dictæ sunt *dura*, I. 6. Ep. I. 7. t. 1. Ita Acetum *durum* apud Q. Seren. in lib. metrico, §. Porrigini depellendæ. Vide Keuch. in not. p. 98.

DUUM, sæpe occurrit apud Scriboni Pondo *duum*, pro *duo*, vel *duorum*, n. 15. 56. 63. 65. 66. &c. Vide in Lex. Scrib. Rhod. d. l.

DUUMVIRATUS, terminus Helmontianus, quo indicare voluit potestatem peculiarem in totum corpus, quam conjunctive habent Lien, Ventriculus, tract. Septuplex Digestio, num. 11. Vide & integrum ejus tractatum de jure *Duumviratus*.

DUX, ἡγεμὼν, Chymicis vocatur *Mercurius Philosophorum*. Vide *Duenec*.

DYNAMIS, δυνάμις, significat facultatem, potentiam, a qua actio procedit. Terminus in medicina usitatissimus. Vel ita describitur, quod sit proprietas totius substantiæ, vel essentia. Galen. 4. in 6. Epid. tex. 5. & alibi. Uturpatur vel de corpore humano, ejusque partibus, & ita plane coincidit cum *dispositione*. Vide *Diathefis*. Non solum de membris solidis, sed & humoribus, Hipp. lib. de vet. medic. XXXIX. 5. 6. ita de semine dicitur, quod insit δυνάμις πλαστική, vis plastica, sive facultas formatrix, quæ eadem est cum Anima vegetativa. Vide C. Hofm. de gener. hom. lib. 2. cap. 1. seqq. vel de remediis, imprimis medicamentis, & alimentis, quæ etiam nihil aliud sunt quam proprietates, & dispositiones secundum totam essentiam, a quibus operatio procedit. De his vide dogm. nostr. Med. Gen. P. VI. c. 2. Dicuntur autem δυνάμεις, sive facultates, ad oppositionem eorum, quæ Actu sunt. Nam facultates indigent alio principio, quod prius in actum deducat, sive actuēt, nimirum calore nostro, vel flamma vitali. Ignis vero operatur actu secundo, citra nostram actionem, & Aqua refrigerat immediate, &c. Δυνάμεις quoque haud raro vocantur ipsæ medicamentorum compositiones, apud Gal. I. 3. de C. M. S. L. cap. 1. ἀπὸ δυνάμεως, lib. 4. cap. 1. ὁξυδερκεῖς δυνάμεις, id est aciem exacuentes compositiones, lib. advers. Lyc. cap. 7. τετραφάρμακον δυνάμις, Tetrapharmacum medicamentum. Δυνάμις sumitur quoque a Philosophis technice pro arte σοφιστική conjecturali, qualis ipsa quoque est Medicina. C. Hofmann. instit. I. I. cap. 1. §. 2. Linden. Exerc. V. §. 2. Linden. Ex. V. §. 12. Dogm. Nostr. in procem. Jung. Foef. p. 17. Gorr. pag. 117. Vide *Vires*.

DYNASTÆVO, δυναστεύω, significat principatum obtineo, prævaleo, prædominor. Usus Hippocr. 3. aph.

3. aph. 5. Jung. Diet. n. 214. Unde δυνάστης, dominator. Vide Dominatus.

DYOPTRA, (rectius Dioptra) Rul. dicitur asserculus perforatus, seu tabula lignea manubriata circa medium, in latum fissā, ut per eam faciei prætentā absque oculorum injuria ignis, atque operis modum contemplari possimus.

DYOTA, est vas Circulatorium, a duabus auribus, vel una utrumque brachium lateribus applicatum habente dictum. Hujus inferior pars est in modum Cucurbitæ, cui impositus est Alembicus, in summo canalem, qui liquori infundendo inserviat, habens, in loco autem conveniente duobus rostris incurvatis, & in Cucurbitam a Capitello humorem condensatum devehentibus præditum. Rul. & Johnf. in Lex.

DYS, δὲ, particula aliis vocabulis præfigi solita, notat imperfectionem, difficultatem, malignitatem, vel tale quid. In genere nihil boni, sed potius malum quid significat, v. gr. Dysenteria, Dystimia, Dysuria, &c. Vide Dieter. n. 205.

DYSALTHE, δυσάλθης, curatu difficilis, apud Hipp. 3. de art. t. 10.

DYSANIOS, Dysenios, δυσάνιος, δυσήνιος, significat anxium, morosum, tristem, qui non est animo securo, sed fere semper angitur. Hipp. l. 3. Ep. agr. 2. post stat. pestil. Gal. in com. 3. l. 3. t. 82. Junge Foef. d. l. Gorr. δυσήνιος plane contrario modo interpretatus, quod sit is, qui non facile tristatur, p. 119.

* DYSÆSTHESIA, δυσαισθησία, in genere sensus difficultatem, sive defectum sentium, h. e. abolitam sensationem, vel imminutam significat. Gal. de diff. sympt. c. 2.

DYSCHERES, δυσχερής, significat difficilis tractatu, a δὲ, & χεῖρ, quasi d. manibus non facile tractabilis. Unde adverb. δυσχερῶς, difficulter, cum molestia. Legitur apud Hipp. 1. aph. 25. idem quod δυσφόρος. Diet. n. 224.

DYSCHRESTOS, δύσχερτος, significat discommodus, incommodus, inutilis, quo difficulter uti possimus. Contrarium est ἀχρεῖος, commodus, utilis. Occurrit apud Hip. 2. aph. 54. Diet. n. 225.

DYSCROOS, Dyschrous, δύσχροος, δύσχρους, male coloratus, fere coincidit cum ἀχρῆος, de quibus supra. Vide Achrois. Opponitur huic ἀχρῆος, bene coloratus. Utrumque legitur in Hip. 5. aph. 42. Jung. Diet. n. 226.

† DYSCINESIA, est motus perversitas, palpitatio nem interpretantur nonnulli. Gal. 3. aph. com. 17.

DYSCINESIA, δυσκίνησις, significat impotentiam movendi, h. e. vel abolitum, vel imminutum motum localem. Gal. de sympt. diff. c. 2. Huic opponitur ἀκίνησις, facilitas ad motum,

mobilitas. Illud legitur apud Hipp. 3. aph. 17. Jung. Dieter. n. 218.

DYSCOETEO, δυσκοιτέω, significat moleste cubare, aut decumbere. Occurrit apud Hippocr. 2. de R. V. l. A. t. 25.

DYSCOLOS, δύσκολος, significat difficilis, molestus. Dicitur de morbis non facilibus solutis, gravioribus, cum periculo conjunctis, interdum & sine periculo. Frequenter legitur apud Hipp. 1. prorrh. f. 3. t. 25. 28. 49. Coac. t. 11. 13. 37. 209. item de signis malis, & molestis. Coac. t. 160. 276. Hinc & verbum δυσκοιάνω, molestiam facio, exhibeo, quod legitur 1. prorrh. f. 3. t. 16. Vide Foef. p. 172.

DYSCOPHOS, δύσκοφος, vocatur, qui graviter surdus est, aurium gravitate laborans. Hippocr. Coac. t. 197.

* DYSCRASIA, δυσκρασία, significat intemperiem, & opponitur Temperamento, sive κράσει. Vide Crasis. Est autem Intemperies duplex, Alia Sanitatis, alia Morborum. Illa est absque manifesta læsione actionum conjuncta. De utraque vide Institutiones, & præsertim Dogm. nostra, p. 1. c. 3. & 2. c. 3. Dicitur etiam sæpe de ipsis humoribus: v. g. Dyscrasia sanguinis, i. e. sanguinis intemperies, h. e. in qualitate quadam excessus, aut defectus.

DYSCRITOS, δύσκριτος, judicatu, vel solutu difficilis. Usurpatur de morbis ad crisin difficulterv pervenientibus, sive qui difficulter judicantur. Hipp. 3. aph. 8. ubi opponuntur ἀκριτές, judicatu faciles, 4. aph. 29. 30. Coac. tex. 15. Alias vocantur & ἀκριτοι. Vide Acrisios, & δύσλυτοι, difficulter solubiles. Galen. comm. ad d. aphor. 30. Jung. Foef. p. 173. & Dieterich. n. 219.

DYSECOIA, δυσηκοία, idem quod βρυκοία, auditus difficultas. Forest. l. 12. Obs. 12. Schol.

DYSELEIA, δυσελεία, significat difficilem ulcerum curationem, qualis est in corporibus mollioribus, & multo humore præditis, v. g. in hydropticis. Legitur apud Hipp. l. 2. Epid. f. 1. n. 75. Hujusmodi humor vocatur δὲσσεληγές, in quo ulcera ægre sanescunt, cui opponitur ἀσσεληγές. Utrumque legitur 2. de R. V. l. A. tit. 51. Prius etiam l. 2. de morb. l. 5. Vide Foef. p. 161.

DYSENIOS, δυσήνιος, idem quod διαήνιος. Vide Dysanios.

* DYSENTERIA, δυσεντερία, difficultas intestinorum cum exulceratione. Unde & Gal. l. 6. de L. A. ἑλκωσις ἐντέρων, exulceratio intestinorum vocatur. Celsus Latine expressit per vocab. Tormina, l. 2. c. 8. Ita & Scrib. n. 85. Dysentericos, id est torminosos, scripsit. Describitur in def. med. Galeno adscriptis, quod sit exulceratio intestinorum, cum inflammatione, & cruentarum, aut etiam strigentosarum sordium

excretionem, morsum, alvi dolorem, ac intestinum afferens. Vide & Dieter. num. 216. Confer ad Hipp. l. de affect. XXV. & t. 2. de diet. XIX. 14. 15. seqq. Junge Linden. Exerc. XVI. §. 34. 35. Accuratio definitio hæc fieri posset: *Dysenteria* est excretio alvi p. n. frequens, cruenta, strigmentosa, aut purulenta, interdum & aquea, vel lymphatica, cum dolore ventris, superveniente tenesmo, virium prostratione, aliisque symptomatibus, proveniens ab interna intestinum exulceratione, & vasculorum corrosione, per, & propter acrimoniam humoris sanguinis, bilis, succi pancreatici, liquoris lymphatici oborta, febrem magis, vel minus malignam conjunctam habente. Vid. Villis pharm. Rat. P. 1. f. 3. c. 2. de feb. cap. 10. num. 4. Sylv. l. 1. cap. 11. §. 12. seqq. P. Barbett. l. 4. c. 5. & al. Observationem de *Dysenteria* ἀκόπη, sive indolente, vide Eph. N. C. An. II. c. 43.

* *Dyserylotus*, δυσέρλωτος, dicitur de ulcere, quod cicatrice difficulter obducitur. Interdum coincidit cum ulcere κακόνδε, sive maligno, interdum differt, quatenus citra dispositionem malignam partis affectæ ab humorum acrimia affluxu ulcus oritur. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. Dicuntur & Philopono δυσάωλα, Gorr. Vid. Forest. l. 7. Chir. Obs. 12. Schol.

Dysexanalotos, δυσέχινάλωτος, significat id, quod difficulter consumitur. Hipp. de alimento usurpavit, l. de Alimento XI. 4. ubi & oppositum ejus legitur εὐέχινάλωτος, quod facile consumitur. Lindenius ita descripsit. Proprie δυσέχινάλωτος illud est, quod semel appositum membrum perquam difficulter a calore atteritur, & cum insensibili transpiratione digeritur, Ex. XIII. §. 161.

Dysexodos, δυσέξοδος, vi, dicitur de eo, quod difficilem habet exitum, aut minatur. Hipp. l. 4. Epid. XIX. 13.

Dysis, δύσις, Occasus. Usurpatur de Astris, Sole, Luna, & reliquis, estque vel verus, vel apparens, qui & *Heliacus* dicitur. Linden. Ex. XI. §. 178. Vide Occasus.

Dysoneiros, δυσώνερος, est epitheton, quod significat insomnia perturbans, somnum per insomnia molesta inquietum reddens. Legitur apud Diosc. l. 5. c. 7. de vino novo. Jung. Lind. Ex. X. §. 28.

Dysodes, δυσώδης, significat graveolens, foetidus. Occurrit frequenter ap. Hipp. v. g. 4. aph. 47. 7. a. 44. 69. l. 1. prorrh. f. 3. t. 66. Coac. t. 1. 292. Hinc & substantivum δυσώδεια, fetor, quod etiam legitur Coac. t. 406. Contrarium est εὐώδης, & εὐώδεια. Diet. Jatr. n. 227.

Dysorexia, δυσορεξία, dici potest juxta Blancardum appetitus imminutus, ad differen-

tiam anorexiæ, sive appetitus aboliti. Verum in nullo auctore alio, neque etiam in Lexico Stephani, vel Scapulæ Græco reperire licuit.

Dysorgia, δυσοργία, significat iram gravem, vehementem. Hipp. l. de vet. med. XIX. 28. l. de Humor. IX. 3. ubi δυσοργισίαι legitur.

* *Dyspathia*, δυσπάθεια, h. e. ad patendum difficultas. Gal. l. 1. de U. P. c. 15. l. 2. cap. 7. & 8. Adjectiv. δυσπαθής, cui opponitur εὐπάθεια, id est dispositio facilis ad passionem, vel affectum, ibid. & 4. de V. F. c. 14.

* *Dyspepsia*, δυσπεψία, juxta Etymologiam significat difficultatem concoctionis, sc. in ventriculo, at Gal. vult, rectius tribui hoc vocabulum depravatae alimenti concoctioni, sive alimentorum in ventriculo corruptelæ, de sympt. causis. c. 4. Estque symptoma actionis naturalis depravatae. Depravatur autem, cum alimenta in qualitatem a natura alienam permutantur. Ea gemina statuitur, καυσώδης, & οξώδης, h. e. nidorosa, & acida. Hæc a frigidis, illa ex calidis provenit, sc. fermentum ventriculi depravantibus. Castell.

* *Dysphonia*, δυσφωνία, h. e. vocis difficultas, quemadmodum Aphonia, ἀφωνία, ejusdem abolitio. Gal. de diff. sympt. c. 3. Oritur vel a vitio spirituum animalium, & intemperie organorum voci inservientium, vel a læsa eorundem structura organica.

Dysphoria, δυσφορία, *Dysphoros*, δύσφορος, significat difficultatem, molestiam, difficile, molestum. Utrumque frequenter legitur ap. Hipp. 1. prorrh. f. 2. t. 54. Coac. t. 2. 265. 479. lib. 5. Epid. XXIV. 18. l. 7. Epid. LVII. 20. l. 2. aph. 13. 54. l. 1. prorrh. f. 2. t. 43. Coac. t. 8. 11. &c. Contrarium est εὐφορία, εὐφóρος, tolerantia, & tolerabilis. Dieter. n. 223.

Dyspnoea, δύσπνοια, i. e. difficilis spiratio, difficultas spirandi. Gal. l. 1. de diff. spir. cap. 1. Estque symptoma læsæ respirationis, commune asthmaticis, orthopnoicis, peripneumoniacis, synanchicis, phthisicis, hydropicis, scorbuticis, & aliis similiter male affectis, a quo ægri δυσπνῶντες appellantur. Gal. in def. & alibi. Causæ igitur variant, quamvis proxima, & conjuncta non variet, quæ est impedita aeris per asperam arteriam reciprocatio, sive ea ab obstructione, sive e diaphragmatis per flatum tensione, aut compressione, sive ab aliis causis provenerit. Jung. Diet. n. 221. Peculiarem causam mediatam dyspnoeæ diuturnæ, connexionem pulmonum ad latera cum pleura per fibrosos nexus statuit Barth. Anat. l. 2. c. 9. Plura de variis respirationis læsæ speciebus vide apud Vill. Pharm. Rat. P. 2. f. 1. c. 2. & seqq.

Dyspnoon, δύσπνοον, δύσπνεν, idem quod δύσπνοια, difficultas respirandi. Legitur apud Hipp. Coac. t. 17.

DYSRACHITIS, *δυσραχίτις*, est nomen Emplastrum apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 3. Valet ad fistulas, callosos sinus, &c.

DYSTHANATOS, *δυσθάνατος*, vel active, vel passive sumi potest, tum de eo, quod difficilem, & molestam mortem infert, tum de hominibus huiusmodi mortem laboriosam oppetentibus. Hipp. l. 1. prorrh. f. 9. t. 2. t. 20. Gal. in com. ad h. l. Reperitur Coac. t. 249.

DYSTHENEOS, *δυσθονέω*, significat viribus deficio, infirmis sum viribus. Hipp. l. 2. de morb. LII. 24. LVI. 8. ubi tamen in ed. Linden. legitur *δυσθυμεί*, & LXV. 7. ubi *δυσθονέω* occurrit.

* **DYSTHERAPEVTOS**, *δυσθέραιπτος*, id est *difficiliter curabilis*, vel curatu difficilis. Dicitur de ulceribus, apud Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 1.

DYSTESIA, *δυσθυσία*, significat *displacitiam*, morositatem. Erot. Onom. p. 37. b.

* **DYSTHYMIA**, *δυσθυμία*, i. e. *animi mæror*, abjectio, & desponsio, & verbum *δυσθυμείν*, animum despondere, tristari. Hipp. 6. aph. 23. l. 1. Epid. f. 2. t. 75. l. 3. Epid. ægr. 2. post. stat. pestil. Foef. Oec. 172. Diet. n. 217. Opponitur *δυσθυμία*, animi tranquillitas, præsentia.

DYSTOCIA, *δυστοκία*, *partum difficilem* significat, a *δυστοκέω*, *difficiliter pario*, quod legitur apud Hipp. 5. aph. 35. Partus vero difficultas a variis causis dependet, quarum aliæ fœtum, aliæ uterum concernunt. Vid. Diet. n. 12. Consultantur Authores de morb. mul. Mercatus, Rhod. a Castro, & alii. Jungatur & Epistola D. Joh. Lud. Hannemani in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 14.

* **DYSTOECHIASIS**, *δυστοχίασις*, dicitur a Medicis ordinis pravitas pilorum in palpebris. Vide Forest. l. 11. Obs. 46. Schol. Lat. *Hispiditas*.

* **DYSURIA**, *δυσουρία*, in genere est *urinæ difficilis excretio*. Quatenus vero distinguitur a Stranguria, & Ischuria, significat dolorosam urinæ excretionem, sive Ardorem Urinæ, Hip. 3. aph. 31. & 7. aph. 48. Est igitur Dysuria, sive Ardor Urinæ mictio cum dolore intensiori, & ardore, proveniens a solutione continui in orificio vesicæ, aut meatu urinario per causas varias inducta. Sylv. l. 1. J. M. c. 57. §. 11 In generali significatione videtur accepisse Linden. l. x. IV. §. 98. & VI. §. 13. Observationem singularem mulieris *Dysuria* extinctæ vide ap. Helm. tr. Rer. in edit. fol. p. m. 382.

E.

E, & H, Græcum merito conjunguntur, quia veteres hæc duo elementa uno eodemque caractere notarunt, teste Gal. 3. in 6. Epid. t. 4.

EAO, *εἶναι*, significat *sino*, missum facio, ces-

so. Usus Hipp. 1. aph. 20. Vid. Dieter. Jatr. n. 229.

EAR, *ἔαρ*, contracte *ἦρ*, significat *Ver*, inter quatuor anni tempora primum, & saluberrimum, ex Hipp. 3. aph. 9. Accipitur vero Diversimode *Ver*: vel Astronomice, quando Sol ingreditur signum Arietis in Zodiaco: vel saltem vulgariter, quando remittente frigore blandior incipit tempestas, quod in diversis regionibus quoque variat. Constitutio ejus est calida, & humida, temperatissimaque, unde & corpora sana. Gal. l. 3. de caus. puls. c. 6. Huic respondet pueritia, & juvenus inter ætates, ex 3. aph. 18. Jung. Diet. n. 228.

EBENUM, dicitur & *ebenus*, *ἔβον*, *Hebenus*, & *Hebenum*, lignum est exoticum, cujus arborem depictam habet Domin. Chabreus, Schr. l. 4. cl. 1. n. 129. quidem nullius usus esse, scripsit, in medicina, præterquam quod Parac. oleum, ac sal ejus maxime commendat. Enimvero Fr. Hofm. in clav. ad h. l. non dubitat asserere, magnam habere cum ligno Guajaco affinitatem, & esse insignis efficacis contra luem Gallicam. Ejus virtutem esse calefacientem, deterforiam, & subtilem, & inter Ocularia medicamenta propterea commendari, testantur Gal. l. 6. de S. F. & P. Aegin. l. 7. De *Ebeno* factitio ex aliis lignis parando vide Libav. Syn. Arc. Chym. l. 6. c. 3.

EBET, vocatur infirmitas dentium, quando quis habet dentes frigoris, caloris, duritiei que impatientes. Joh. Steph. Paraphr. in Avic. lib. 3. fen. c. 25. p. 222.

EBRIECATUM, est terminus Parac. significans alienam sapientiam hominis, qua recedit, & deflectit ab humana sapientia, quale quid fieri videmus in ebriis. Plura de hoc vide Philos. sagac. l. 1. c. 5. Est & *Ebriecatum celeste*, quando ex peculiari afflatu Divino homo loquitur, aut agit, qualis homo dicitur *Ebriecator*, vel *Inebriecarius Celestis*, l. 2. c. 5.

EBRIETAS, *μέθη*, quid significet, notum est, quando nimirum plus bibitur, quam vinci possit a natura. Ridiculam Jac. Forolivien. Etymologiam vide apud Det. n. 524. Pertinet inter causas morborum externas. Gal. l. de caus. mor. c. 3. & plerunque excitat febrem Diariam. Lind. Ex. X. §. 240. seq. ubi plura de hoc malo reperies. In specie prolificationi obesse, testatur Lang. l. 2. Ep. 9. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 806. De aliis malis affectibus vide plura in Authorib. Jung. Helm. tr. Spiritus vitæ, n. 18. Dicitur & *οἶνοφλυγία*. Vide *Oenophlygia*.

EBRON, id est, *Paradisus*, locus ille purus, & amœnus, in quo fuerunt Adam, & Eva Protoplastæ, ante lapsum. Paracels. l. de gene. Stult. l. 1. tr. 2.

EPSE-

ESSEMECH, nomen est *Argenti vivi* ex Cambar sublimati. Lagn. Harm. Ch. c. 1. in Th. Ch. Vol. I. p. 728.

EBULLITIO, ἐβύλλισις, dicitur species *Effervescencie*, vel *Elixationis* fortioris materiæ liquidæ, cum generatione bullarum a calore fortiori. Sumitur & pro fermentationis gradu majori. Vide *Fermentatio*. Placet etiam nobis divisio *Ebullitionis*, (quæ ad fermentationem quoque commode applicari potest) in *Perfectivam*, & *Corruptivam*. Illa est in exemplo Musti, quum residentia liquidat, ac vinum purissimum resultat. Hæc vero contingit ex humorum a vitiosis cibis genitorum prava qualitate, ac per hoc naturam stimulantem, ita quidem ut si valida virtus sit, nihilominus perfectiva evadere possit: si vero natura succumbere cogitur, ad mortem permutatur; estque fervor vini similis, quum corrumpitur, aut in acetum permutatur. Ingrass. comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 204. Quid magis concinne ad hodierna principia dici potuisset?

EBUR, Gr. ἐλέφας. Vide *Elephas*.

ECBENON, ἐκβένιον, vel ἐκβησφόρμυον. Vide *Eventus*.

ECBALLO, ἐκβάλλω, duplicem habet ap. Hipp. significationem. Vel enim denotat *abortio*, vel fœtum eiicio abortivum, l. 1. de morb. mulier. LXXXVI. 4. CX. 8. 9. 12. l. 4. Epid. XV. 7. Hinc talia remedia eidem dicuntur ἐκβάλλειν, dict. loc. de morb. mul. & l. de nat. mul. XC. 1. Vide *Abortus*. Vel significat, *Os aliquod* ex articulatione dimoveo, vel *sede sua eiicio*, 4. de artic. t. 32. quamvis in Græco legatur ἐκβάλλειν iniicere, quod potius contrarium est verbo ἐκβάλλω. Sed hoc potius approbant Cornarius, & Foef. in Oec. p. 185. nec improbat C. Hofmann. in not. MMSS. ad ill. loc.

* **ECBOLIOS**, ἐκβόλιος. Vide *Ecballo*, *Abortus*.

ECBRASSO, ἐκβράσσω, significat cum impetu eiicio, velut ebulliando expello. Unde ἐκβρασσαι, *rejectionem*, quod de maris sordibus usurpatur. Verbum legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. VI. 2. l. de int. aff. 1. 19. lib. de glandul. II. 16. Jung. Foef. c. 185. ἐκβράσσειν quoque vocantur papulæ ardentes, & fervidæ, quæ alias ἐκτέματα dicuntur, Gorr. p. 126.

ECBYRSOMA, ἐκβύρσωμα, dicitur Articululus, vel oscute extans, foras eminens, veluti exteriorum eminentia, & ejectio, q. d. *Excusatio*, Gal. 4. de art. t. 34. Aliquando & ἐκβυρσώμενον, t. 38. item ἐκβύρσωσις, Medicus vel Isagog. c. 17.

* **ECCATHARTICOS**, ἐκκαθαρτικός, h. e. *purgans* per exteriora, scil. per poros cutis, competitque nitrosus, & amarus. Gal. l. 5. de S. F. c. 12. Synonymon est ἐκφρηκτικός ὡς πόρον. Pertinet ad *Diaphoretica*, & opponitur τοῖς ἐμπλαστικοῖς,

obturantibus. Descendit a verbo ἐκκαθαίρω, vel ἐκκαθαίρομαι, *Expurgo*, & *Expurgor*, quod usurpavit Hipp. de iis, quæ e thorace rejiciuntur, 2. de R. V. l. A. t. 27. Hinc ἐκκαθάρσις, *Expurgatio*, idem quod *Purgatio*.

ECCHAVNOO, ἐκχαυνόω, significat *tumidum reddo*, & inflatum inani aliqua concepta opinione, & aura populari. Hipp. 3. de artic. t. 20. Junge Lind. S. M. Ex. XIII. §. 10.

ECCHLOEUMÆ, ἐκχλωῖμαι, vel ἐκχλωῖσαι, significat apud Hippocr. *vireo*, aut ex virore *pallesco*, qualis color in cachecticis, & ictericis, hepaticis, & sanguine defectis apparet, Coac. t. 460. 621. l. 2. Epid. l. t. n. 31. Jung. Foef. p. 195.

ECCHYLOMA, *Ecchylosis*, ἐκχύλωμα, ἐκχύλωσις. Vide *Extractio*, *Extractum*.

ECCHYMA, ἐκχυμα, idem quod ὄγκημα. Erot. Onom. p. 41. *fervida eruptio*, *Pustula*, quamvis Barth. Eustach. ad h. l. notaverit, vocab. hoc non reperiri in Hipp. Potest & usurpari fœm. ἐκχυσις, *effusio*. Verbum ἐκχύω, *effundo*, legitur 6. aph. 20. de sang. extrav.

ECCHYMONA, *Ecchymosis*, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις, id est *effusio*, *Sugillatio*; & est affectio circa cutem, cum tenuibus in ipsa venis contusis sanguis per fissuras effunditur, nondum in grumos coactus, sed postquam per ἀπιδήσιν effusio ipsa facta est. Contingit sane aliquando, ubi ita coierit, temporis progressu eundem livescere, & denigrari, parvis nimirum grumulis ex disperso in multas cutis partes sanguine coactis. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 4. M. M. c. 1. Eandem vocat ἐκχύμωσιν, solutionem continuitatis, cum contusione, & ruptione conjunctam. Generatim vero Hipp. solitus est vocare *Ecchymoses*, ex vasculis sanguinis effusiones, & manationes, & alio nomine ναυσίωσιν, l. 6. Epid. l. II. t. 9. quæ effusio in phlegmone quoque fit a causa interna, ubi sanguis e vasis effunditur, & tumor excitatur, tactu mollis, & cedens. Distinguit tamen Galen. 6. aphor. 20. Phlegmonem ab Ecchymosi, quod in Phlegmone sanguis per musculorum cavitates sola ratione contemplabiles secundum minimas sui partes effunditur: In Ecchymosi vero in spatia effluit, quæ venis adjacent. Species *Ecchymomatosis* sunt *Hyporion*, & *Hyposphagma*, ὑπόριον, & ὑπόσφραγμα, & sanguinis ad ungues concursus ex plaga. Atque id quidem proprie significat *Ecchymosis*. Hæc Castell. Jung. Foef. 1. p. 196.

ECCLISIS, ἐκκλισις, significat *declinationem*, offis a sede sua emotionem, & excessum, *luxationem* ad exteriora. Hipp. 4. de art. t. 4. Verbum ἐκκλίνομαι, *luxari*, foras prorumpere, occurrat d. t. 61.

ECCORE, ἐκκοπή, *Exciso*, divisio est calvariae, qua os offensum refractum est, Gal. in def. Med. Aegin. l. 6. c. 90. Verum potest etiam accipere de operatione Chirurgica, qua aliquid e corpore excinditur, ab ἐκκόπω, *excindo*. Dicitur & ἐκτομή.

ECCOREUS, ἐκκοπέτης, idem quod ἐκτομῆς, dicitur culter, vel *Scalper excisorius*, quo utebantur antiqui in ossium sectionibus, ac praecipue capitis. Gal. l. 4. admin. Anatom. cap. 4. & lib. 7. cap. 2. Horum scalprorum tres species ponit Galen. lib. 6. Meth. Med. cap. 6. cavos, angustos, & planos. Primi vocantur κυκλίσκοι, ἢ κυκλίσκωτοι, ἢ φακωτοί, lenticulares: secundi σκωοί, angusti, ξυσῆρες: tertii μηλιωτοί, specilli formam habentes. Jung. Aegin. d. l. Foef. p. 186.

ECCOPRIZO, ἐκκοπερίζω, significat alvi faeces depono. Hipp. l. 1. Epid. aeg. 4. post stat. pestil. Hinc & medicamenta promoventia excretionem alvi mitiora dicuntur ἐκκοπρωπικὰ, quae movendi tantum stercoris, & ea, quae in spatiis intestinorum primaeque regionis viis continentur, deliciendi vim habent. Lind. Ex. XII. §. 50.

ECCRISIS, ἐκκρίσις, significat excretionem, expulsionem, sive materiae excrementitiae, aut morbiicae e corpore remotionem, sive per alvum, sive per alias vias convenientes. Dicitur de perfecta Crisi. Accipitur etiam pro ipsa materia, quae excernitur, 2. aph. 15. Vid. Dieter. n. 250.

ECDENIS, ἐκδέξις, idem quod ἀγδοχή, *successio*. Vide *Diadexis*.

ECDORIOS, ἐκδόριος, dicitur de medicamentis urendi vim habentibus, sive causticis, quae cutem abradunt, & exulcerant, quasi *Excoriantia*, ἀπὸ τοῦ ἐκδέρεσθαι. Diosc. l. 3. c. 70.

ECHEL, id est Sol. Laur. Vent. de Lap. Phil. c. 30. in Th. Ch. T. II.

ECHECOLLON, ἐχέκολλον, dicitur medicamentum glutinosum, & tenax, quod affectae parti appositum extrinsecus firmiter adheret, ut ipsum vinculo contineri non necesse sit. Idem distrahendo plurimum extendi potest. Gorr. in def. p. 162. Meminit Gal. c. 2. de iis, q. in med. t. 23.

ECHION, ἔχέον, usurpatur de vasis in theatris collocatis. Occurrit apud Gal. l. 7. de U. P. c. 5. Vid. C. Hofm. in comm. n. 445. & l. 1. V. L. cap. 19.

ECHENEIS, dicitur Piscis ænigmaticus, & parabolicus in mari philosophico Lapidis, de quo Libav. T. II. Oper. pag. 3. 27. 28. Vide *Remora*.

ECHIDNA, ἐχίδνα, *Vipera*, dicitur & ἐχίς. Sumitur vel generaliter pro omni serpente,

vel specialiter pro specie serpentis viviparæ, quæ serpentibus communibus habetur venenosior, hyeme in scopulis sopita delitescens, & terra oblecta. Schrod. l. 5. cl. 1. num. 37. Plura vide de ejus venenositate, in quo consistat, apud Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dicitur quasi *Vipera*, quod tamen aliis quoque serpentibus commune. De virtute carnis *Viperarum* diaphoretica, & alexipharmaca vide Gal. in l. de Antid. de Theriaca ad Pison. ad Pamphilian. & l. 11. de S. F. Aegin. l. 7. c. 3. lit. E. Jung. Aldrov. Histor. Serp. & Drac. lib. 1. cap. 2. Bald. Angel. Abbatium tr. de admirab. Viper. nat. & facul. *Echis* Vipera masculus, *Echidna* Vipera foemina. Rul.

ECHIES, dicuntur catuli, seu filii *Echidis*. Idem, & Johns.

ECHINOPHTHALMIA, ἐχινόφθαλμία, dicitur inflammatio palpebrarum. Forest. l. 7. Observ. 20. Schol.

ECHINUS, ἐχίνος, est vocabulum multae significationis, cujus homonymiam videsis apud Aldrovand. lin. 2. de Quadrup. digit. vivipar. cap. 37. & lib. 3. de Testac. cap. 40. Latinis dicitur etiam *Erinaceus*. Denotat vero duo praesertim animalium genera: Unum terrestre, aculeatum, cujus descriptionem vid. apud Aldrovand. lib. priori citato; de cujus viribus praeter illum scripsit quoque Galen. lib. 11. Simpl. Jung. Schroder. lib. 5. cl. 1. num. 22. Item Aët. Hafn. Vol. I. Observ. 20. pag. 49. *Erinacei* terrestres anatomia legitur d. l. Observ. 90. pag. 173. Alterum marinum, testaceum, de quo vide Aldrov. in loco posteriori allegato. De usu in cibis legatur Galen. lib. 2. de A. F. cap. 38. Jul. Alex. lib. 14. Sal. cap. 14. Bruyer. de re cib. lib. 21. cap. 10. Porro vocab. ἐχίνος quoque notat *sinum ventris interiorum* in animalibus, qui asper, cancellatus, crustatus, & magnitudine reticuli, Lat. *Omasum*. Gorr. pag. 162. *Omasum* nihil aliud esse, quam intestinum rectum, ἀγρόπνιδη, scripsit C. Hofm. l. 3. Inst. Med. cap. 31. §. 8. In specie Gallinarum *unicula stomachi interior Echinus* quoque vocatur. Aldrovand. lib. 9. Ornithol. cap. 2. Significat quoque vas, vel *Ollam*, apud Hipp. l. de nat. mul. CIII. 4. & alibi, notante Erot. pag. 50. b. Reliquae significationes Botanicae non sunt hujus loci.

ECHIS, ἐχίς. Vide *Echidna*.

ECHO, ἔχω, verbum notissimum, sed diversae significationis apud Hipp. notante Foef. Oec. p. 256. Notissima est significatio, quando notat *Habere*. Interdum vero ponitur pro *significo*, 3. de R. V. I. A. t. 14. Galen. in comm. Interdum pro *mero gerere* accipitur, lib. 4. Epid. XII. 19. Aliquando pro *sum*, ut l. 2. Epid. VI.

37. Interdum sumitur pro *Præbeo*, *παρέχω*, l. de Medico IV. 23. Aliquando *Detineo* significat; & ita dicitur de morbis, qui ægrum detinent, vel infestant. Prognost. f. 2. t. 65. Et ita passiv. *ἔχουμαι*, *detineor*, de homine morbo detento, & correpto sæpe accipitur, 4. aph. 34. 35. Jung. Dieter. n. 367. Lind. Ex. XII. §. 122. 123. XIII. §. 21. 25.

ECHO, *ἦχός*, est sonus reciprocus, quæ ab imitatione vocis humanæ imago quoque dicitur; estque resonantia ex percussione simplici, vel multiplici ejus soni, a quo est emissus, quem etiam obiter audiunt alii præsentēs. Lib. defens. Syntagm. contr. Scheunem. 2. not. 57. T. 3. Oper. p. 111.

ECHOS, *ἦχος*, significat *sonum*, sonitum; & pertinet inter symptomata qualitatum audibilium mutatarum. Legitur apud Hippocr. 1. prorrh. f. 1. t. 18. Coac. t. 131. 161. 193. 194. Foef. p. 265.

ECLACTIZO, *ἐκλακτίζω*, significat *calcitro*, *calces jacto*, *excalcitro*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 159. f. 4. de art. t. 64.

ECLAMPSIS, *ἐκλάμψις*, item *ἐπλάμψις*, significat splendorem, fulgorem, *effulgescentiam*, & emicationem, quales ex oculis aliquando prodeunt. Hippocr. Coac. t. 218. ubi *λαμπιδών* vocatur. Metaphorice sumitur de emicatione flammæ vitalis in pubertate, & ætatis vigore, lib. 6. Epidem. sect. 1. t. 5. quam ab aere deducere non veritus est Charlton. Ex. Pathol. §. 2. Descendit a verbo *ἐκλάμπα*, *effulgeo*, *emico*, quod legitur in propria, & metaphorica significatione: v. g. 1. prorrh. f. 3. t. 32. Coac. t. 351. l. de vet. medic. XXIX. 26. l. 1. Epid. f. 3. t. 10. Foef. p. 187.

ECLAEENOMAE, *ἐκλαίνομαι*, significat *exte-ri*, *lavigari*, *leniri*, *explanari*; & sumitur de cicatricibus, quæ delentur, 2. prorrh. XXIX. 33.

ELECTICA, dici poterit quoque Medicina illa, quæ hodieque, ex veris fundamentis Physiologicis, Anatomicis, & Chemicis, proponitur, ad differentiam sectarum aliarum, quales fuerunt olim Methodica, Empirica, Galenica, & hodieque Paracelsica, Helmontiana; quemadmodum & hunc terminum Philosophi applicare solent ad suas disciplinas, & scientias.

ELECTOS, *ἐλεκτός*, dicitur de forma medicamenti *Arteriaci*, Lat. *Linæus*, & *Offic. Loch*. Vocatur & *Eclegma*, in affectibus arteriæ asperæ frequens. Galen. lib. 7. de C. M. S. l. cap. 2. *ἐκλείγμα ἀρτηριακόν*. Ore assumptum sensim liquefcit, & deglutitur. Vid. Vveker. Antidot. Gen. lib. 1. cap. 33. Spec. lib. 2. sect. 24. Schroder. l. 2. c. 50. Morell. de formul. remed. l.

1. f. 2. c. 3. & al. Significare potest & in genere *Eleſtuarium*.

ECLIPPO, *ἐκλείπω*, significat *deficio*; item animi deliquium patior. Hipp. 6. aph. 29. & 1. prorrh. f. 2. t. 38. Diet. n. 51.

ECLUCOS, *ἐκλάκω*, valde albicans, aut candidus. Dicitur de habitu corporis. Coac. t. 614. lib. 2. Epidem. t. 76. Dicuntur alias tales *ἐπὶ ὀφθαλμοῖς*, aut *ἀλποχεῖρες*, de excrementis, 1. prorrh. sect. 2. tr. 18. & Coac. t. 615.

ECLIPSIS, *ἐκλῆψις*, est terminus Astronomicus, denotans obscurationem Luminis solaris, vel lunaris respectu visus nostri. Hinc duplex *Eclipsis*, Solis, & Lunæ. Galen. lib. de dignot. & cur. cujusque animi peccat. cap. 3. *Eclipsis Solis* fit, interveniente Lunæ disco inter corpus Solis, & oculum nostrum, quod contingit in Novilunio. *Eclipsis Lunæ* fit, interveniente umbra terræ se porrigente ad discum Lunæ e directo Soli oppositæ, impediēte ne Sol Lunam illuminare queat. Utraque est vel totalis, vel partialis. Plura vide in Scientia Cosmica Clariss. Dn. Joh. Sturnii Part. Spec. Tab. V. ubi & mentio fit *Eclipseos Terræ*. De *Eclipsibus* plurium dierum miraculosis vide C. Hofmann. Comment. in Galen. de Ul. Part. num. 720. seqq. Omnem *Eclipsim* Solis, & Lunæ fieri, quoties est Luna concentrica mundo, dixit Helmont. tr. Form. ortus, num. 47. Num *Eclipses* ratione sanitatis in homine malum portendant, aut causas morbificas internas disponant, hodieque a nonnullis Astronomis in dubium vocatur. Nostrum non est dijudicare. Spagyricis *Eclipses* dicitur ænigmatice *Caput Corvi*, Ruiland. Johnson. quando Aqua Mercurialis, cui Sol, & Luna inerant, in superficie omnino nigra apparet in operatione Lapidis Philosophici, uti colligere est ex M. Joh. Isaaci l. 2. Oper. Miner. cap. 25. fin. Theat. Chym. Vol. 2. p. 434. Paracels. quoque tr. Pestilentia *Eclipses* vocat *irregularitates pulsuum* in homine.

ECLOGE, *ἐκλογή*, idem quod *ὑπόμνημα*, *Excerptum*, Explicatio historica. Ita dicuntur *ἐκλογαὶ τῆς ἀνατομῆς*, *Historiæ Anatomica*, C. Hofman. comm. in Galen. de U. P. num. 2. & 869.

ECLYSIS, *ἐκλύσις*, significat *exsolutionem*, virium prostrationem, & deliquium facultatum animalium, & vitalium languorem, proveniente ab impedita flammæ vitalis sanguine continuatione, vel propter oppressionem, & suffocationem, vel propter dissipationem spirituum; & ita idem esse vult, quod *Lipshymia*, Diet. n. 252. Vid. Sylv. Pr. Med. lib. 1. c. 34.

c. 34. Vill. Pharm. Rat. Part. 1. f. 6. c. 1. Meminit huius vocab. Hippocr. 7. ap. 8. 1. prorrh. f. 1. t. 24. Coac. l. 245. 250. 256. Vid. Lind. Ex. XIII. §. 474. Verbum est ἐκλύομαι, viribus deficio, 2. aph. 41. l. 1. prorrh. f. 3. tit. 28. Coac. t. 158. 588. Ἐκλύσις etiam aliquando significat alvi solutionem, Coac. t. 634. Confer ad Lind. Ex. IV. §. 72. Jung. Foef. p. 188.

ECMAENO, ἐκμαίνω, hoc est vehementer insanio, vel deliro. Hippocr. lib. 3. Epid. ægr. 4. & 13. post stat. pestil. l. 1. prorrh. f. 1. t. 10. 17. f. 2. t. 41.

ECMAGEION, ἐκμαγεῖον, Expurgatorium, absterforium, vertit C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 202. 1060. Verum in Lexicis redditur per expressum alicujus rei simulacrum. Est epitheton Lienis, apud Gal. l. 3. de U. P. cap. 7. quia est ῥόδον ἥπαρ, spurium hepar, & ita velut simulacrum. Prior vero significatio non quadrat ad principia hodierna, cum Lien non ab Hepate sanguinem accipiat, sed Hepati tradat.

ECMASSO, vel Ecmaisto, ἐκμάσσω, ἢ ἐκμάττω, significat efformo, & signo. Hipp. aliquoties usurpavit, l. de nat. mul. CV. 24. l. de Steril. XVII. 8. l. 2. de morb. XIV. 29. Significat quoque ἐκμάττω, abstergeo, l. de int. aff. XLIII. 31. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 4.

ECMIAENOMAE, ἐκμιαίνουμαι, significat polluo, contaminor, præsertim effluvio seminis; & ita idem est Hippocr. quod ἐνερπάζω, lib. de superfoet. XIX. 9. quamvis in edit. Linden. legatur ἐκμάμντοι, desæviat. Hier. vero Mercurialis vult legendum esse ἐκμιαίνουμαι, lib. 2. V. L. c. 11.

ECNEPHIAS, ἐκνεφίας, e nube proveniens. Dicitur de imbre, de vento, de febre, ap. Hipp. teste Gal. in Exeg. Gorr. p. 127. reddidit cum Sole factus, cum tamen & de Sole dicatur ἐκνεφίας, i. e. æstuosus, nubium expers, aut e nubibus prorumpens. Foef. p. 189.

ECNESTEVO, ἐκνέσσω, jejunium longius perfevo. Hipp. l. 2. de morb. LIII. 32.

ECPLAGOS, ἐκπλάγως, adverb. significat vehementer, stupendum in modum. Frequens Hipp. l. 1. de morb. mul. X. 3. t. 2. LV. 3. & in ep. ad Philopœmen. n. 4.

ECPALEO, ἐκπαλέω, & ἐκπαλαίω, eluctor, significat, evibro, vi quadam emoveor. Ufus Hipp. de articulorum emotione violenta e sua sede. Unde ἐκπαλάσις, emotio, ἐκπαλῆς, emotiva, 3. de fract. t. 63. 3. de art. t. 88. 93. Gal. com. ad d. l. t. 98.

ECREPTESMENOS, ἐκρεπτεσμένος, eversus, expressus, prouberans, dicitur de ulcere labra protuberantia habente. Hippocr. 3. de fract. t. 7. licet alii legant ἐκτεπληγμένον, de quo postea.

ECREPLEGMENOS, ἐκτεπληγμένος. Vide Ecplexis.

ECREPTAMENOS, ἐκρεπταμένος, expansus, hians, apertus. Dicitur de vulneribus hiantibus, 2. de iis, quæ in medic. tex. 25. 31. de figuris membrorum, lib. de vet. medic. XXXIX. 10.

ECRHERO, ἐκφέρω, significat perfero ad debitum tempus, & usurpatur de gravidis foetum ad maturitatem gestantibus. Hippocr. l. de nat. mul. XIX. 1. l. 1. de morb. mul. XXXVII. & 13. lib. de Steril. XXIII. 3. Alias proprie significat effero, exporto: unde ἐκφερόμενα dicuntur, quæ cum urina excernuntur, lib. 7. Epid. XXI. 28.

* ECPHRAXIS, ἐφραξις, id est pororum apertio, & reclusio. Galen. lib. 11. M. M. c. 31. ubi opponitur τῇ ἐμφράξει. Inde ἐκφρακτικὰ medicamenta opposita Emplastis. Vide Deobstruens. Dicuntur & ἐκκαταρκτικὰ. Vide Eccatharticus.

ECPHYAS, ἐκφυάς, idem quod ἐκφυσις, appendix: Epitheton intestini Cæci. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 258. Vide Ecphyfis.

* ECPHYSESIS, ἐκφύσησις, efflatio, sive exsufflatio, est exspiratio aeris copiosissimi confertim facta. Galen. lib. 2. de mot. muscul. cap. 9. lib. 2. de Hippocr. & Plat. decret. cap. 4. Ejus opifices sunt musculi omnes intus inter costas sita, adjuti etiam iis, qui ad thoracem perveniunt ex scapulis, & dorso, atque aliis etiam magnis, qui in Epigastrio habentur. Galen. lib. 8. de U. P. cap. 7. lib. 2. de dist. resp. cap. 3. Oritur a sanguinis spirituosissimi nimia effervescencia. Estque duplex, ψωφώδης, ἢ ἀψωφῶς, cum sono, & sine strepitu, l. de usu respir. c. 2. & l. 4. de L. A. c. 2. Vide C. Hofm. d. l. 606. Utraque est species ἐκπνοῆς, expirationis, sed violentæ, l. de us. puls. c. 7.

* ECPHYSIS, ἐκφυσίς, in genere processum, appendicem in aliqua parte naturalem significat. Galen. lib. 2. de Adm. Anat. cap. 5. In specie ita dicitur Intestinum duodenum. Galen. l. 5. de U. P. c. 3. In osse dicitur alio nomine ἀπέφυσις. Vide Apophysis.

ECPIESMOS, ἐκπιεσμός, expressio. Vide Infra.

ECPICRUMENOS, ἐκπικρύμνους, amarescent, dicitur de ore. Hipp. 4. aph. 17. Jung. Dieter. n. 255. ob portiones biliosas regurgitantes per pylorum in ventriculum, & effluvia versus stomachum, & gulam emittentes. Gal. l. de plen. c. 11.

* ECPRESMA, ἐκπίεσμα, i. generaliter dicitur ossis in multas partes diffractio, in qua intrusæ ossis partes deorsum, vel introrsum separantur, & membranam subjacentem innixu suo pre-

Premunt. Gal. in def. med. 2. specialiter ἐκπίεσ-
μα vocatur talis fractura cranii, ubi fracturæ
officula descendunt, & meningem cerebri com-
primunt. Aegin. l. 6. c. 90. Significat & ἐκπίεσ-
μα apud Medicos rei cuiusque detrimentum, sed
etiam sæpenumero succum ipsum: ut cum dici-
tur μυροβαλάνη ἐκπίεσμα, vel quod idem est,
μυροβαλάνη πίεσμα, quod & ἀπόθλιμμα, & μύ-
γμα appellatur. Sumitur in ea significatione a-
pud Diosc. l. 4. c. 160.

ECPRIESMOS, ἐκπριεσμός, in genere *expressionem*
notat. Specialiter inter affectus oculi refertur
extra suam cavitatem, ut prominens appareat.
Differt tamen a *Procidencia*, πρόπτωσης dicta,
quod in hac Uvea tantum tunica, in illa totus
oculus fere erumpat. Hoc malum intellexit Cel-
sus, cum ait, nonnunquam ingentem inflam-
mationem tanto impetu erumpere, ut oculos
sua sede propellat, l. 6. c. 6.

ECPPLAGEOMÆ, ἐκπληγέομαι, *percellor*, *perter-
resio*. Hipp. Progn. l. 3. t. 34.

ECPPLEROMA, ἐκπλήρωμα, *Supplementum* voca-
tur, quod a Chirurgis intruditur ad complen-
dum sinum, vel cavitatem aliquam, pro me-
liori deligatione; veluti sunt pilæ parvæ duræ,
coriaceæ, & similia. Hipp. Mochlic. VIII.
17.

ECPLETHRIZO, ἐκπλεθρίζω, pertinet ad mo-
tus corporis celeres, quando quis in sexta par-
te stadii, quæ πλέθρον dicitur, prorsum re-
trorsumque vicissim, idque sæpe in utramque
partem sine flexu currit, unoquoque cursu
breve quiddam de spatio demit, quoad denique
in uno gressu constiterit. Galen. lib. de san. tu.
cap. 9.

* **ECPLEXIS**, ἐκπληξις, *Stupor*, obstupefescen-
tia dicitur, cum ægri apertis oculis quieti ma-
nent, attonitis similes, neque aliud agunt, aut
dicunt. Galen. comm. ad 7. aphor. 14. Vel est
mentis consternatio, & *Ecstasis*, ex aliqua re-
pentina perturbatione proveniens, def. medic.
Jung. Dieterich. num. 256. Huic opponitur
ἐκπλήρωσις, *excessus gaudii*; & scimus amborum
occasione plures interiisse subito. Galen. lib. 12.
Meth. Med. cap. 5. Charlthou. exposuit per *Ani-
mæ contractionem*, & subsequentem *Exanimatio-
nem*, Ex. VIII. Pathol. §. 24. Descendit a ver-
bo ἐκπλήσσομαι, *percutior*, *consternor*. Quod
vero idem verbum etiam significet *hiare*, aut
diductis esse labris, & oris, unde ἐκπλεγμέ-
νον, vel ἐκπλεληγμένον ἐκλῶ, *ulcus distans*,
hians, *diductum*, ex Gal. & Homero conatur
probare quidem Foef. p. 190. mihi non videtur
cum Lexicographis respondere, sed mendum
subesse, & substituendum verbum ἐκπλίσσομαι,
per i, & præter ἐκπλεληγμένον, *egredior*, *de-
hisco*, &c.

ECPNOE, ἐκπνοή, significat *expirationem*, seu
motum thoracis, quo aer vel spiritus foras fer-
tur, & fit, ut docet Galen. lib. 2. de musc.
tantum confidentibus in se musculis, qui in-
spirationem fecerunt; estque actio valde re-
missa, quæque etiam est in non valentibus
loqui. C. Hofmann. comm. in Gal. de U. P. n.
474. Huic opponitur εἰσπνοή, *Inspiratio*, de
qua paulo inferius. Vide *Eisprhoe*. Jung. Sylv.
lib. 1. Pr. Med. c. 23. Vviliis Pharm. Rat. P. II. f.
1. cap. 4.

ECPSYCHEO, ἐκψυχέω, significat *exanimor*,
animo deficio, idem quod ἀψοψυχέω, Hip.
l. 1. de morb. IV. 2. XII. 15. 16. quamvis in pri-
mo loco legat Foef. ἐκψύχισι, præter necessi-
tatem.

ECPTERUMÆ, ἐκπτήρμαι, *alatus fio*, quasi alis
subditis in altum vehor. Legitur ap. Hipp. l. 1.
de diet. XIX. 8.

* **ECPOTOMA**, *Ecptosis*, ἐκπώμα, ἐκπώσις,
dicitur Hipp. osium, vel articulorum e sede
sua prolapsio, vel emotio, citra fracturam,
Excidentia, *Luxatio*: Idem quod ἐξάρθρωσις,
ἐξάρθρωμα, l. de fract. t. 1. §. 3. de iis, quæ in
med. t. 31. (vide Gal. in comm.) l. de morb.
V. 15. At v. in l. 2. Epid. in stat. pestil. ἐκπώσις
significant partium corruptarum decidentias, &
mutilationes. Cum additione ὑσέρων etiam de
secundinis excidentibus legitur 5. aphor. 40. Vid.
Dieter. num. 257. Verbum quoque ἐκπίπω de
omenti prolapsu usurpatur, 5. aph. 58. Dieter.
n. 154. Ceterum de *Luxatione*, ejusque diffe-
rentiis vide Chirurgiæ scriptores veteres, & re-
centiores.

* **ECPYEMA**, ἐκπύημα, ἐκπύσις, dicitur ab
Hipp. copiosa puris collectio, tumore aliquo,
præsertim phlegmone, suppurato, *vomica ab-
scessus cum suppuratione*. Coac. t. 630. 7. aph. 20.
22. Verbum est ἐκπύσσω, in pus vertor, 7 aph.
20. vel ἐκπύω, 7. aph. 38. f. 2. progn. t. 52. Vid.
Diet. Jatr. n. 158. 259.

ECPYRIAOMÆ, ἐκπυρίσσομαι, significat *ignesco*,
incendor. Hip. 5. aph. 63. Diet. v. ἐκπύρω, vel
ἐκπυρίσσω, exposuit, n. 260.

ECPREGMA, ἐκρηγμα, primo notat abscessus
segmentum, frustum abruptum. Ita Gal. legit
3. de art. t. 63. quamvis in omnibus Exemplari-
bus occurrat ἐκρήγνυμι, Foef. p. 281. Deinde si-
gnificat *eruptionem*, vel pustulam, 7. Epid. VII.
5. Verbum ρήγνυμι, *erumpo*, *effringo*, legitur 4.
aph. 82. & 7. aph. 57. Diet. n. 262.

ECRHYTHMOS, ἐκρυθμός, *nullum servans rhy-
thmum*, est species pulsus *Arrhythmici*, Gal. l. 1.
de diff. puls. c. 9. Vide *Arrhythmus*.

ECROE, ἐκροή, *effluxum*, aut *effluvium* si-
gnificat & *cursum*, per quem humor expurgan-
dus elabatur, & effluit. Hipp. lib. 2. Epid. I. 52.

Descendit a verbo ἐκρέω, *effluo*, vel ἐκρύω, 6. aph. 27. Diet. n. 261. Hinc provenit & ἐκρύς, vel ἐκρεός, *effluxus*, l. de virg. morb. II. 7. Foef. d. 1. Item ἐκρύσις, idem quod ἐκροή.

ECRYTIZO, ἐκρυτίζω, significat *erugo*, h. e. rugas tollo. Jul. Alex. Ann. in l. 1. Gal. de C. M. S. L. c. 3. Tom. II. Oper. p. 790.

ECSARCOMA, ἐκσάρκωμα, *excrecentia carnea*. Vocatur alias ἐκσάρκωσις. Gorr. p. 128.

* ECSTASIS, ἐκστασις, Hipp. vehementem mentis emotionem, & delirium significat. Confer ad Coac. t. 486. l. 2. prorrh. XVI. 12. 13. 14. Adde Gal. comm. 2. in 1. prorrh. t. 19. Alia est cum silentio, μὴ σιγῆς, d. 1. Alia ἐκστασις μελαγχολικὴ, quæ furiosa dicitur, μανικὴ, mentis motio, qualis est atra bile percitis, & plerumque in furorem erumpit, 7. aph. 5. Diet. num. 163. c. 1. in 1. prorrh. t. 14. Vigiliis habet conjunctas, & ita Comati contraria. Ita & verbum ἐξίστημι significat graviter delirare. Coac. n. 437. 1. prorrh. f. 1. t. 19. f. 2. t. 348. f. 3. t. 5. 6. & alibi sæpius. Vide Foef. p. 218. seqq. Vide *Delirium*. Aliis tamen significat abstractionem mentis a corpore ad contemplanda cœlestia, quam alio nomine ἀνγωγὴν appellant. Vide *Catalepsis*. *Entusiasmus*. Senn. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 30. Εὐκταπικὴ δυνάμις dicitur facultas alienandi animum, qualis est in Hyosciamo, Coriandro viridi, & Ephemerio. Castell.

ECSTROPHIOS, ἐκστροφίος, *extractorius*, epitheton remediorum hæmorrhoidibus cæcis extrahendis, aperiendisque convenientium, quo postea facilius medicamenta adhiberi possint. Vid. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 7. Unde & affectus ibid. dicitur ἐκστροφὴ, *extractio*.

ECSYRINGUMÆ, ἐκσυριγγύμαι, in fistulam abeo, *fistulosus fio*. Dicitur de abscessibus, vel ulceribus, quando in fistulas degenerant. Hip. Coac. t. 395. In progn. vero f. 2. t. 64. simpliciter efferitur per συριγγύμαι. Foef. p. 193.

ECTANYO, ἐκτανύω, idem quod ἐκτείνω, *ex-tendo*. Hipp. 3. de fract. p. 63.

ECTARATTOMÆ, ἐκταράττομαι, commoveor, *perturbar*. Hipp. 4. aph. 60.

ECTASIS, ἐκτασις, *extensio*: est cutis affectus cum in longitudinem, & latitudinem extenditur. Opponitur huic ῥίκνωσις, *corrugatio*, l. 6. Epid. f. 3. t. 21. item σύγκλησις, *inflexio*, 3. de iis, q. in med. t. 20.

ECTEXIS, ἐκτηξις, *colliquationem* significat. Vide *Colliquatio*. Hippocr. 2. prorrh. XV. 5. & ἐκκτηνόμηνον αἷμα, *sanguis colliquatus*, fusus. Coac. t. 639. Et quia *colliquationem* illam sanguinis sequitur macies, potest ἐκτηξις hanc quoque denotare. Ita ἐκτετηκὴς dicitur de abdomine tabefacto, 2. aphor. 35. Vide Dieterich. n. 265.

ECTELYNIS, ἐκτελυνίσις, *effeminatio*, *mollities*. Dicitur metaphorice de cutis, & carnis laxitate, & mollitie, 5. aph. 16. de humid. uf. III. 2. ἀτονίαν vocat Gal. in comm. Usurpatur etiam de cruribus, l. 6. Epid. f. 2. t. 12. de vinculi laxitate in deligationibus, 3. de iis, qu. in med. t. 6. Unde & ἐκτεθλαυσμένον legitur, 3. de fract. t. 81. & l. 1. de morb. XXIX. 12. a verbo ἐκτελάνω.

* ECTHLIMMA, ἐκθλίμμα, vocat Hippocrat. *exulcerationem*, quæ fit in summa cute, ex compressionē violenta. Gal. comm. 2. de fract. t. 65.

ECTHLIPSIS, ἐκθλίψις, *elisionem*, *expressionem* denotat, v. g. oculorum. Coac. t. 218. Foef. p. 186.

* ECTHYMA, ἐκθύμα, ab ἐκθύειν, quod significat cum impetu ferri, erumpere, denotat papulam super cutem erumpentem, *efflorescentiam* cutaneam ab humoribus superfluis salis, & tenuibus sub cuticula coagulatis. Dicitur & alio nomine ἐξάνθημα, quo pertinent Variolæ, Morbilli, Petechiæ, &c. Vid. Lind. S. M. Ex. XI. §. 189. Hujusmodi *Ecthymata*, strigibelines nigras, vibices, pellis vocat tincturas superficiales, quæ Archeum denotant affectum, Helm. Tumul. Pestis. §. Præparata fedes.

ECTOME, ἐκτομή, idem quod ἐκκοπή, *excisio*, *exsectio*. Vide *Eccope*.

ECTOMIAS, ἐκτομίαις, ἐκτομῶν, i. e. *Castriatus*, *Eunuchus*, *exsectus*. Vide *Castriatus*.

ECTRAPELOGASTROS, ἐκτραπελόγαστρον, ἢ ἐκτραπελογάσων, *monstruosum habens ventrem*.

ECTRAPELOS, ἐκτρέπελον, dicitur de omni eo, quod a communi, seu ordinaria natura degenerat. Lind. Ex. XI. §. 142. 143.

ECTREPSIS, ἐκτρέψις. Hoc vocabulum pro ἐκτελψις substituendum esse in Hipp. 1. de iis, quæ in med. t. 19. volunt Galen. Foef. in Oec. p. 194. & C. Hofm. in not. MMSS. ad Gal. comm. in h. l. quia ex connexionē textus colligere licet, denotare hic corporis tractandi mutationem, & perversionem ad latera commoda, a verbo ἐκτρέπω, *perverto*. Εὐκτελψις vero *delationem* significat, quamvis non sit dissimulandum, nomen ἐκτρέψις in aliis Lexicis non occurrere.

ECTRIMMA, ἐκτριμμα, *intertriginem*, *attritum*, h. cuticulæ, vel cutis extremæ exulcerationem significat, quales fieri solent circa os sacrum, femore fracto, & longo tempore eodem habitu collocato. Hipp. 3. de fract. t. 26.

ECTRIPSIS, ἐκτριψις, Vide *Ectrepsis*.

ECTROPE, ἐκτροπή, significat *diverticulum*, per quod materia peccans abscedit, & veluti cuniculis actis in sinum se recipit. Hipp. lib. 2. Epid. f. I. 45. Sunt ergo ἐκτροπαί, veluti divor-tia,

tia, & subterfugia, & a populari via deflexiones, digressiones, commutationes, quæ in humorum transpositu fiunt. Foef. pag. 194.

* ECTROPION, ἐκτρόπιον, est suborta caro in palpebra, quæ sua gravitate palpebram foras evertit. Gal. in def. Ægin. l. 3. c. 22. vocat ἐκτροπὴν τῆ βλεφάρου, eversionem palpebræ, ubi etiam causam dicit esse cicatricem.

* ECTROSIS, Ἐκτροφος, ἐκτροφισ, ἐκτροφισμός, a verbo ἐντρέφωσκω, abortio. Vide Abortus.

ECTYLOTICA, ἐκτυλωτικά, vitiose ἐκπλωτικά, vel ἐκπλωτικά, significare medicamenta, Calum absumptia, vult J. D. Horst. Part. 1. dispens. Pharmac. Univ. l. 2. c. 14. p. XIII. sed qua auctoritate nitatur, non constat. Nos in nullo Græco Auctore reperire potuimus. Si vero licitum est fingere, possent etiam dici ἐκπωρωτικά. Sunt autem nihil aliud, quam καθαρωτικά. Vide Catharticos.

* ECZEMA, ἔκζεμα, pustula ardens, & fervida dicitur, dolorem ciens citra saniem. Ingens enim fervor omnem materiam absumit. Gorr. p. 126. Castell. Vel potius causa in fuliginosis siccioribus effluviis cum pauca humiditate junctis consistit.

EDAPHOS, ἑδαφος, solum, pavimentum domus significat. Moschion. de morb. mul. cap. 163.

EDAX, βορρῶς. Vide Borros. Edaces dicuntur multi cibi: Voraces, qui præ aviditate turbulantur, & raptim manducant. Lind. Ex. VIII. §. 159. Edacitas refertur inter cupiditates nimias nocivas; estque desiderium alimenti solidioris, quemadmodum Bibacitas liquidioris. Jul. Alex. l. 22. Salubr. c. 6.

EDELPHIMENOS, ἡδελφισμός. Vide Adelphixia.

EDELPHUS, dicitur Paracelso, qui ex elementorum natura prognosticat. Ruland. & Johns. Vide Parac. l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 3. in Schol. ad h. l.

EDENTULUS, ἀνόδους, ὠδὸς, i. e. dentes non habens, carens dentibus. Hunc semper mancum pronunciavit Fallopius, ideo quod omnes literas exprimere non possit. Tract. exposit. de Ossib. c. 16. Tom. I. p. 503.

EDES, Edez, id est Aurum Elempius, Elephum. Rul.

EDESMA, ἑδεσμα, Edulium, idem quod βρώμα. Vide Broma.

EDIC, Edich, Edir, i. e. Mars, ferrum, chalybs. Rul.

EDUCATIO, apud Latinos duplicem habet significationem. Vel enim accipitur de victus ratione pueris competente, & ita Gr. dicitur τροφή, ut patet ex Gal. l. quod an. mores seq. temp. corp. c. 10. item κομίδη, Ægin. l. 1. cap. 5.

Vel sumitur pro Institutione puerorum; & ita vocatur παιδεία, διδασκαλία, παιδομαθία, παιδων διαγωγή. Galen. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. cujus necessitatem in Republ. egregie inculcat Lang. l. 3. ep. 6. De educatione pro futuro Medico vide Lind. Ex. I. §. 21. seqq.

EDUCTIO, ἀνχγωγή, Diet. n. 54. Vide Anagoge. Educere aliquando accipitur pro Bibere. Rhod. ad Scrib. n. 122.

EDULCORATIO, γλύκνσις, Græce dici posset, duo significat: 1. modum medicamentum, vel alimentum liquidum, vel siccum saccharo, vel melle dulce reddendi, ad gratiorem saporem: 2. modum medicamenta Chymica a salina acrimonia liberandi, affusione aquæ frequenti, quæ Ablutio, vel etiam Lotio vocatur. Hujusmodi edulcorationis aliquoties meminit etiam Schrod. v. g. in præcipitationibus, & sublimationibus Vitrioli, alibique. Descripsit & Jacob. le Mort. Chym. Medico-Phys. cap. 18. Duplici modo edulcorationem perfici: uno, qui fit mediante Sale Alkali; & locum habet in pulveribus corrosivis, v. g. Mercurio præcipitato rubro, dulci &c. altero, qui fit aqua vel frigida, vel calida. Legitur in Morl. Coll. Ch. Leid. c. 266.

EDULIUM, ἑδεσμα. Vide Broma. Cibus.

EFFECTIVUM, ποιητικὸς, est proprium Artium: unde & Medicina dicitur ὁμημήμη ποιητική, Gal. art. med. c. 3.

EFFECTUS, ἔργον, dicitur omne id, quod ab alio, tanquam a causa sua, producit, & dependet. Dicitur & effectum. Effectum varietas ab una causa dependet a materiæ dispositione. Ita Sol terram adurit, & indurat, ceram liquefacit. Lang. l. 2. ep. 17. Alias qualis causa, talis effectus. Si causa per se agit, sequitur effectus per se. Si causa per accidens operatur, effectus quoque per accidens statuendus. Unius effectus possunt etiam plures esse causæ, sed subordinatæ: & vice-versa unius causæ plures effectus. Libav. de Philos. Harm. Mag. Tom. IV. Oper. pag. 283. Sæpe etiam effectus accipitur pro Medicamentorum utilitate, quam actu præstiterunt in corpore humano. Scribon. num. 19. 97. 75. 106. &c. Videat. Lexic. Rhodii.

EFFERVESCENTIA, ζέσις, ἔκζεσις, terminus hodieque in Medicina receptissimus, denotatque interdum idem, quod Fermentatio, de quo vocab. infra; interdum vero, & frequentius excessivam fermentationem, sive motum intrinsecum vehementiorem, aut nimiam agitationem alicujus liquoris mixti, ex activis, & passivis portionibus constantis, obortam vel a calore quodam extraneo, vel interno quodam fomite heterogeneo ad luctam illam irritante.

Videatur ex recentioribus Cl. Vvillis de *effervescencia* vini, de ferment. cap. 7. & de febrib. cap. 1. ubi & sanguinis *effervescencia* describitur, quemadmodum & cap. 2. seqq. In Artificialibus quoque alia calida, alia frigida. Sylv. lib. 1. Pr. Med. cap. 4. §. 8. 16. cap. 19. §. 61. Inter naturales etiam referenda *Intestinalis*, ex confluxu bilis, & succi pancreatici, cap. 11. item *Vitalis*, quæ excitatur ex portionibus salinis, oleosis, volatilibus sanguinis permistis, cum portionibus acidis Lymphæ, cap. 19. §. 2. seqq. Medicamenta quoque composita *effervescere* dicuntur ob contrarietatem simplicium ingredientium. Scribon. num. 46. 207. 250. *Effervescencia* Chymica est, quando cum evidenti motu perficitur mediante furni igne, ubi spiritus subtiliores avolant; ut, nisi vas alicubi rima sit præditum, diffiliat. Junken. Chym. Medic. Physic. pag. 1. sect. 1. c. 4. pag. 62.

EFFICACIA, δυνάμις, idem quod *Virtus*, Potentia agendi in aliud. Hinc & *Efficax* dicitur medicamentum aliquoties apud Scrib. L. Vide Rhodii Lex. *Efficacia* per experientiam nota dicitur rerum virtus, Ger. Dorn. Specul. Philos. l. 2. c. 3.

EFFICIENS, δραστήος, ποιητικός, est nomen potissimum *causæ*, qua aliud producit, aut fit. Hæc in Medicina vel sola, vel potissimum intelligitur, quando *causæ* fit mentio. Vide *Causa*. Jung. Lind. Ex. XII. §. 100.

EFFIDES, id est cinis Plumbi, vel *Cerussa*, Rul. Johnf.

EFFILA, maculæ, vel tinctura a Sole facta in facie, vel alia parte in cute. Ruland. & Johnf.

* **EFFLATIO**, εκφύσησις. Vide *Ecphysefis*.

* **EFFLORATIO**, εξάνθημα, εξάνθισμα. Vide *Exanthema*.

EFFLORESCENTIA, idem. Vide *Exanthema*.

EFFLUVIUM, ἀπόρροια. Vide *Aporrhæa*. Cæterum cum *Effluviorum* consideratio hodieque in Philosophia, & Medicina insignem fœneretur lucem, & utilitatem, eorum miram subtilitatem, determinatam naturam, & insignem efficaciam tribus per hos titulos distinctis *Exercitationibus* egregie pro ingenii sui sagacitate Robert Boyle descripsit.

EFFLUXUS, ἐκροή. Vide *Ecroë*. *Exerthosis*.

EFFOEMINATIO, ἐνδύλωσις. Vide *Ectholynsis*. Vide & *Androgyni*.

EFFRACTURA, Παρεο dicitur tertia fracturæ cranii species, seu Ossis depressio, quando vehementissimo ictu labat os, & intro effrin-

gitur. Differt a *Contusione*, in quas os non labat, l. 9. Chir. c. 6.

EFFRENIS, idem quod immoderatus, excessivus cum aliquo impetu. Ita *effrenes* humores dicti sunt *Turgentes*. Fallop. tr. de purg. simpl. c. 16. Tom. I. p. 67. *Effrenis* purgatio est nihil aliud, quam *ἐκφύσησις*, quam Barbari *Effrenitionem* vocaverunt. Id. l. c. 7. p. 35.

EFFUGIO, διαφάγω. Vide *Diaphengo*.

* **EFFULGESCENCIA**, ἐκλαμψις. Vide *Eclampsis*.

* **EFFUSIO**, ἐκχύμωμα, ἐκχύλωσις. Vide *Echymoma*.

† **EGELIDUM**, medium inter calidum, & frigid. Res. med. Epist. 63.

EGESTIO, ἐκκρησις, idem quod *Excretio*. Vide *Eccrasis*. Plerumque de alvi excretionem sumitur.

EGOITAS, terminus Helmontianus barbarus, quo indicatur Intellectus nostri lumen, veluti intrinsecus secum contemplans, deliberans, tr. Confessio Auctoris n. 7.

EGREGORSIS, ἐγρηγόρησις, *Vigilia*, vigilantia, expergefatio, cujus essentia, & ratio formalis consistit in libertate, & expansione spirituum animalium, in cerebro, & toto nervoso genere. Galen. defin. medic. Vvillis de An. brut. Part. I. cap. 16. sub fin. Jung. Charlton. Exerc. VII. §. 4. ubi *Vigilias* vocat *Exercitium sensuum internorum*, & *externorum*. De pulsibus *Expergiscientium* vid. Gal. lib. 3. de caus. puls. cap. 10.

EJACULANTIA, vel *Ejaculatoria* vasa dicuntur, quæ & *Deferentia* appellantur, quæ semen in testibus elaboratum excipiunt, deferunt, & in congressu ejiciunt in colem, quorum descriptionem vide in Anatomicis, speciat. in Barth. l. 1. Anat. c. 21. seqq. Pertinent huc veluti partes, Corpus variciforme, *Parastata*, *Prostata*, *Vesiculæ seminales*, &c.

EICE, εἰκῆ, adverbium usitatum Hippocrati, significans *temere*, absque consilio, negligenter, in elegantissima gnome: μηδὲν εἰκῆ, μηδὲν ὑποσφαί, nihil temere, nihil inconsiderate, 6. Epid. sect. 2. t. 25. Legitur & lib. 6. Epid. sect. 8. t. 49.

EIDECHTES, dicitur quod vel aspectu, vel fœtore est abominandum, & exosum. Hipp. l. 2. de morb. mul. VIII. 1. XVII. 9.

EIDESIS, εἰδσις, significat scientiam, vel conscientiam, uti vult Lind. Ex. III. §. 3. Occurrit apud Hipp. de dec. orn. VI. 2.

EIDOS, εἶδος, in genere speciem, quæ generi subjicitur, significat, quæ & aliis nominibus *διαφορὰ*, *ἑσπεῖον*, *differentia*, *modus* a Medicis dicitur, teste Gal. c. 1. de iis, q. in medic. l. 8.

τ. 8. & c. 2. t. 3. Specialiter vero apud Hippocr. denotat corporis *naturam*, & *temperamentum*, & differentiam ab aliis corporum naturis. Galen. cap. 2. de nat. hum. t. 14. t. de sal. diet. t. 5. lib. 2. prorrh. XVII. 28. 12. &c. Jung. Foef. p. 181.

EJECTIO, ἐκβολή, idem quod *excretio*. Dicitur & *Dejectio*. Vide supra.

EILAMIDES, εἰλαμίδες, dicuntur Polluci *membranae cerebrum investientes* binæ, ideo quod cerebri medullam involvant, ab εἰλέω. Vocantur alias *Meninges*. Gorr. p. 125.

EILEMA, εἰλήμα, εἰλύμα, significat apud Hipp. *convulsionem* intestinorum dolorosam, aut tormina, & refertur inter morbos a flatibus, l. de flatib. XIV. 1. Lind. descripsit, quod εἰλήμαζα sint dolores fixi, & veluti clavi muro impacti, quorum causa est flatus intra tunicas intestini inclusus. Sel. M. Ex. IV. §. 14. Significat & *Involucrum*. Vide in lit. I.

EILEON, *Ileum*, Lat. est nomen intestini tenuis ordine tertii, quod incipit, ubi Jejunum desinit, omnium longissimum, a frequentibus circumvolutionibus ita dictum, cujus descriptionem vide ap. Anat. & in specie Barth. l. 1. Anat. c. 10.

EILEOS, εἰλεός, & cum aspir. εἰλεός, *Ileus*, est affectus intestini *Ilei* vehementissimus. Dicitur & *Volvulus*, cujus prolixam descriptionem, & expositionem egregie tradidit Lind. Exerc. IV. per totum, & seqq. Jung. Dieter. num. 240. Sunt & qui scribunt, ἰλεός. Hesyh. Vocatur & *Miserere mei*, *Chordapsus*. Meminit Hippocr. 3. aphor. 22. Interdum sub *Colica* comprehenditur a Veteribus. Apud Scribon. num. 116. describitur, quod sit inflatio intestinorum; sed monet recte Rhod. in Not. verius dici inflammationem. Ex recentioribus vid. Sylv. lib. 1. Pr. Medic. cap. 15. P. Barbette lib. 4. cap. 17. Ex his seq. descriptio dari potest: *Ileus*, vel *Passio Iliaca* est dolor acerbissimus intestini *Ilei*, vel etiam (sec. nonnullos) *Cœci*, cum constipatione alvi, tumore ventris chordæ instar tensivo, subsequente etiam rejectione fecum per os, aliisque gravissimis symptomatibus, proveniens ab inflammatione quandoque gangrænoza, aut alia graviore solutione continui dictæ partis, per sanguinis motum impeditum oborta, intestinorum motum peristalticum invertente.

EILICRINES, εἰλικρινής, *sincerus*, *purus*, *merus*, impermixtus, dicitur de subsidencia in urina. Coac. t. 586. εἰλικρινέως, adverb. *pure*, *sincere*, legitur de crisi, l. 4. Epid. III. 9.

EILETHERES, εἰλεθέρης, aliis εἰλεθέρης, εἰλεθέρης, significat *in*, vel a Sole *calcfactum*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XXX. 8. LXVI. 17.

LXIX. 20. Et εἰλεθέρων dicitur *insolatus*, qui in Solis radiis corpus exponit. Gal. l. 8. Meth. M. cap. 2.

EILUMENOS, εἰλύμενος, *contortus*, *convolutus*, ab εἰλέω, vel εἰλέω, *contorqueo*, *coarcto*. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 32.

EIOTHOS, εἰωθός, *consuetus*, *perennis*, *solitus*. Ita εἰωθὺς κίνησις, *motus consuetus*, *perennis*. Legitur ap. Hipp. l. 1. de morb. XXX. 18. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 230. seqq.

EIRION, εἶριον, εἶρον, *lanam*, & quidem *ruparion*, *succidam* significat, quæ vim mitigandi, & digerendi habet, præcipue ubi bene carminata sunt. Legitur & εἶρον οἶσυνήρα, ob *asprum*, & *succum sordidum*, quo imbutæ sunt. Hippocr. 2. de fract. t. 72. lib. 3. t. 24. lib. 4. de artic. t. 24. lib. de ulcer. XV. 6. lib. 2. de morb. mul. LXV. 6. 7. LXVI. 7. & alibi. Vide Foef. p. 183. 184.

EIRYOMÆ, εἶρύομαι, idem quod εἴλωμαι, *trahor*. Frequens Hipp. 1. prorrh. f. 2. t. 10. Coac. t. 51. l. 2. de morb. mul. XXII. 6. Foef. d. l.

EISAGOGE, εἰσαγωγή. Vide *Tyrocinium*.

EISBOLE, εἰσβολή, proprie *injectionem* significat. Medicis vero denotat *insulium*, & *aggressionem primam* morbi, vel *paroxysmi*, quæ alias & ἐπιστημωσὶς dicitur. Gal. l. de temper. morb. c. 6. Item *irruptionem*.

EISPNOE, εἰσπνοή, *Inspiratio*. Estque pars respirationis, qua aer intra pulmonem per os, & nares trahitur, ad cordis, & sanguinis ventilationem. Gorr. Jung. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 316. De *Inspiratione* integra, & læsa vide apud Villis Part. 2. Pharm. Rat. sect. 1. c. 1. 2. 3.

ELABORATIO, Gr. dici posset ἐξεργασία, φιλοπονία, est operatio manualia, qua res in substantia, eaque potissimum materiali mutata *elaboratur*. Id enim nunc *elaborare* appellamus, cum remotis ignobilioribus materiæ partibus, quæ seu obiter adherent, seu quovis modo adminiculum præbent essentiæ, præstantissimam elicimus. Itaque & maxime viget hic impuræ a puro segregatio. *Elaboratio* aut est solutio, aut coadunatio. Hæc Ruland. & Johns. *Elaborationis* Chymicæ, vel Philosophicæ modos sex vide apud Libav. Tract. de Igne naturæ c. 37. Tom. II. Oper. p. 79. *Elaborare*, i. e. *multum laborare*, anniti, valde laborare, Scrib. n. 38. Rhod. in Lex.

ELÆOMELI, ἐλαόμελι, genus quoddam *Resinæ* Palmyris Syriæ familiare. Id ex vetustis arborum caudicibus manat pingue, unguinosum, crassius melle, resina tenuius, perinde quasi nunc e lapidibus quibusdam, quod πεζέλαιον nominant. Iis, quibus infederit, hæret admodum pertinaciter, atque si edatur,

marcore consumit, & viribus destituit, venternumque inducit. Gorr. in defin. pag. 131. Jung. P. A. Matthiol. in Apolog. Adv. Amat. Lufft. §. h. t. Legitur & apud Dioscorid. ipsum l. 1. cap. 37.

ELAEON, ἔλαιον, id est *Oleum*, ab ἐλαία, *Olea*. Nam *Oleum* simpliciter dictum denotat *Oleum olivarium*, hoc est succum pinguem ex olivis maturis expressum. Trium enim generum *Olea* occurrunt in medicina usitata: *Olea expressa*, de quibus vide Schroder. lib. 2. cap. 71. *Cocta per infusionem*, & *coctionem*, d. l. cap. 72. & *destillata*, d. l. cap. 70. Jung. Fr. Hofmann. in clav. De *Oleis expressis*, & *coctis* non inepte quoque scripsit Jac. le Mort. Pharmac. Med. Physiol. cap. 28. pag. 204. seqq. *Olea* in genere, praesertim commune, medix esse naturae inter humectantia, & siccatia, docet Galen. lib. 2. de Sim. Fac. cap. 25. *Olea* in genere omnia salinae esse naturae, & a salibus perfectione saltem differre, ita ut *Olea* ex salibus, & haec viceversa ex illis confici queant, expresse scripsit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 2. cap. 1. pag. 78. Aliquando vocab. ἔλαιον etiam accipitur apud Hippocr. pro pinguedine, vel adipe, v. gr. Vituli marini, seu Phocæ, l. de nat. mul. XXII. 13. XXIX. 167. 181. lib. de exsectione foetus, IV. 5. Anseris, lib. de nat. mul. XXIX. 124. 135. 140. LXV. 3. LXIIX. 2. LXXX. 2. Suis, lib. 1. de morb. mul. XC. 11. Vide Foef. pag. 197. Butyrum quoque vocari ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος, *oleum de lacte*, testatur Linden. Ex. XVI. §. 119. Derivativum est ἐλαϊώδης, *Oleosus*. Ita nuces, amygdala, & semina alia habent ἐλαϊώδες, *Oleosam* substantiam. C. Hofm. l. 3. V. L. cap. 2. Vide *Oleum*.

ELAEOPINES, ἐλαϊοπίνης, *oleo infectus*, imbutus. Usurpatur de vestibus sordidis, quibus opponuntur puræ. Hipp. de sal. diet. t. II.

ELAEOSACCHARUM, Gr. dici potest ἐλαϊοσάκχαρον, est terminus Pharmaceuticus, denotans mixturam Olei destillati cum Saccharo, v. gr. olei E j. sacchari ʒ j. vel circiter. Schr. l. 1. cap. 3. Ejus encomium, & formulas vide apud Rolf. Chym. l. 4. §. 6. c. 1. seqq.

ELAGUIR, *Vitriolum viride*. Rul.

ELAMBICATIO, dicitur modus *Dissolutionis* aquarum Thermalium ad investigandum virtutem mineralem; fitque duplici modo, uno in balneo Mariae, qui difficilior, altero igne in vitris, quem prolixius describit Fallop. tr. de Aq. Therm. c. 9. Tom. 1. p. 224. Andr. Bacc. de Therm. l. 2. c. 3. p. m. 87.

ELANULA, *Alumen durissimum instar ferri*. Id.

ELAPHOCAMELOS, ἐλαφοκάμηλος, i. e. Cervicamelus, vocatur animal quadrupes partim cer-

vum, partim camelum referens, ex Peru Indiae Occidentalis regione Antuerpiam delatum, cujus descriptio prolixior extat in Mathiol. l. 5. Epist. p. m. 211.

ELAPHOS, ἐλαφος. Vide *Cervus*. Hinc *Elaphographia*, id est *Cervi descriptio*. Vide *Cervus*.

ELAPS, *Elops*, ἐλαψ, ἐλωψ, nomen serpentis, cujus meminit ex Aetio Forest. l. 30. O. 18. in Schol. De hoc vid. Aldr. Hist. serp. & drac. l. 1. c. 15. ubi & alias hujus vocis significationes huc non pertinentes invenies.

ELAPSUS, ἐκπῶσις. Legitur apud Aug. Tom. III. p. 115. Vide *Erysipis*.

ELASMA, ἐλασμα, in genere denotat *Laminam*. Vide infra *Lamina*. In specie vero significat fistulam clysteris, quæ ano immittitur, demonstrante Lind. Ex. IV. §. 101. Descendit a verbo ἐλαύνω, vel ἐλάω, quod varias obtinet significationes: v. g. significat *diduco*, extendo, quando de materia dura diducta usurpatur. Item agito, *moveo*, stimulo, unde ἐλατῆρ, ἐλαστικός, *Elater*, *Elasticus*, qui termini latinitate quoque donati hodieque frequentissimo sunt in usu apud Villif. & alios, dum spiritui animali, & liquori nervoso attribuitur quæ secunda p. nat. virtus *Elastica*, & impetum faciens. Vide Tract. Anat. Cerebr. de An. Brut. de Morb. Convulsiv. Ita & Aeri tribuitur *vis elastica* nitrosa, & penetrabilis. Malach. Truhton. de respir. p. 33. Vide & Cl. Sturmii Colleg. Curios. & p. p. *Elastis*.

ELASSON, *Elatton*, ἐλάσσων, ἐλάττων, *minor*. In specie Hippoc. usurpavit de minoribus statura corporis, 2. aphor. 54. Dieter. num. 270. De Vino tenuiori, vel *minori* legitur in Sacris, Joh. 2. v. 10. Vide Rhodii Lexic. Scrib. exiguum vinum.

ELASIS, ἐλασις, *Elater*, ἐλατῆρ, hodieque etiam a recentioribus sunt introducti termini, quibus expulsionem impetuosam, & agitationem spirituum, praesertim animalium, nec non causam, & principium, unde illa expulsio dependet, explicant. Coincidit cum *explosione*, de quo vocab. paulo inferius. Imprimis vero Aeri insignis *elater* tribui solet, seu spontanea vis dilatandi sese: num vero in omnibus ita sese habeat, fortassis alia occasio ventilandi sese offeret. Meminit etiam hujus ex Pecqueto Barth. l. 3. An. c. 9. p. 427. Vide *Elasticus*.

† ELATERII nomine quodvis Catharticum apud Gal. Hipp. expos. mer. l. 1. c. 2.

ELATERIUM, ἐλατῆριον, sumitur stricte, & late. Stricte pro medicamento purgante valido, quod fit ex Cucumere agresti, succus sc. inspissatus ex fructu Cucumeris per expressionem, de quo Schr. l. 4. cl. 3. n. 443. Rolfinch. O. ac M. M. Spec.

Spec. l. 5. f. 6. c. 5. & tr. de Purg. f. 3. Art. 5. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 7. Late pro omni valido purgante per alvum, notante Galen. cap. 5. in 6. Epid. t. 35. & plurimis locis ex Hippoc. Hoc confirmat Foef. d. l. Jungatur & Joh. Nic. Pechlin. de Purgant. c. 21. Derivatur ab ἐλαύνω, agito, commoveo.

ELATON, ἐλατὼν, Arist. 3. Meteorol. cap. ult. i. e. *Malleo ductile*, proprietates metallorum. Vide *Malleabile*.

ELECTIO, ἐκλογή, ἀρεσσις, quid significet, notum est. Est vero præsertim circa usum, & præparationem remediorum Diætæ, Pharmaciæ, & Chirurgiæ maxime necessaria *electio*, uti patet ex Methodo medendi. Ita aliquando propter consuetudinem eligendus cibus, & potus paulo deterior. Hipp. 2. aph. 38. De *electione* simplicium medicamentorum vide Vveckeri Antid. Gen. l. 1. c. 1. seqq.

ELECTRODES, ἤλεκτροδῆς, *Succino similis*. Ultrapavit Hippocr. de alvo deiciente succino similia, hoc est excretionem alvi splendicantem, & relucens, l. 4. Epid. XXII. 16. Vid. Foef. p. 261.

ELECTRUM, ἤλεκτρον, *Succinum*, nihil aliud est, quam succus bituminosus, seu resina terræ, & arborum vetustarum optime digesta, exinde in mare traducta, atque ibidem præcipue concreta. Schroder. lib. 3. c. 30. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. estque duplex: Album, & Citrinum, in Officinis usitatum. Plures alias species proposuit Andr. Chioccius Mul. Calceol. sect. 2. pag. 180. seqq. Eleganter quoque *succini* historiam tradidit Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 4. cap. 7. pag. 302. seqq. Sunt tamen alii, qui *succinum* speciem picis fossilis, seu bituminis esse sibi persuasum habeant, propterea quod & in locis longe a mari distantibus, & e montibus terræ firmæ effodiatur. Vid. Act. Philosop. Oldenburg. Ann. 1666. Mens. Novemb. Jungantur & Acta Hafn. Vol. I. Obs. 57. p. 110. seqq. Dicitur & *Carabe*, *Glessum*. A *Succino* paleas, & festucas attrahi, quemadmodum a Magnete ferrum, vulgatissima est opinio, cujus etiam meminit Galen. lib. de nat. fac. c. 14. quam tamen nihil æstimare conatus est Pechlin. de purgant. cap. 2. Medicamenta ex *Succino* vide passim in Pharmaciæ Scriptoribus, præsertim supra alleg. Schroder. & Hofmanno. De *Succino artificiali*, atque parandi modo legatur Jac. le Mort. Chym. Med. Physiol. cap. 10. pag. 110. seqq. *Electrum* quoque Populi albæ lacrymam dicunt, quæ juxta amnem Eridanum destillat, & in spissitudinem coit, aureo colore, quod si lævigatum bibatur, stomachi, & alvi fluxiones, & sanguinem compescit. Ægin. l. 3. c. 3. Apud Chymicos etiam diversas, & ex

parte quoque satis obscuras obtinet significationes. Vel enim denotat *Aurum* quoque imperfectius, sive nativum, sive factitium; cujus portio quinta est *Argentum*, ita dictum, quod Soli oppositum magis splendeat, quam *Aurum*, & *Argentum*. Rul. Vid. Libav. Synt. Ar. Ch. l. 4. c. 9. & lib. 7. cap. 24. Vel Theophrasto est mixtura compositi metalli, ex omnibus septem Planetis in unum corpus colliquatis, Parac. de nat. rer. l. 8. de separat. rer. nat. in princ. Rul. Ex simili constabat Virgilii Campanula, tempore regis Artus, quæ adulterio contaminatos tam viros, quam fœminas de ponte in aquam præcipitavit, solo sonitus clangore. Fertur etiam e simili rite conflato metallo Scyphus gustatorius fabrefactus toxicum nullum admittere; quod si forte injiciatur, ebullire, quicquid in eo liquoris continetur, edito strepitu maxime perceptibili, ac si nitrum in prunas conjiceretur. Aliud narrat Paracels. de similis *Electri* compositione, se vidisse quendam Hispanum habentem ejusmodi Campanulam, pondere vix sesquilibrium, per quam inscriptis aliquot characteribus, & verbis, tot spectra, prodigiaque, quot vellet, convocabat, edebat, & abigebat pro suo arbitrio. Voluit is persuadere Paracelso, vim illius Campanulæ in verbis, ac characteribus magis, quam in sonitu, vel metallo consistere. Verum Parac. rem non ita se habere, ut assererat, etsi pro variatione scripturæ varia etiam ederentur prodigia, maximam potentiam in metallo sitam esse deprehendit. Hæc Rul. & Johnf. Enimvero quid si quis plane de veritate hujus effectus dubitaret? Videntur sane satis fabulose hæc scripta. *Electrum* est metallum ex alio factum per artem, sed illi, ex quo factum est, non amplius simile: v. g. si æs, vel cuprum ante paratur candidum, aut si ex cupro fit orichalcum, vocatur *Electrum*, &c. Paracels. de reb. nat. c. 9. de Arsenico, Ger. Dornæus de genealog. mineral. c. 18. Th. Chym. Vol. I. pag. 586. Ad præparationem Lapidis Philosophici baseos loco recipi jussit *Electrum minerale immaturum*. Idem in Manuali de Lapid. Philosoph. cui incredibiles attribuit vires. *Electri* annulos, ait ex Paracelso Johnsonus, digitis gestari solitos præcavere, ut nunquam aliquis spasmo, vel odontalgia, vel epilepsia corriperetur, adeo ut simul atque Epileptici digito, quem annularem vocant, annulus talis applicatus est in paroxysmo, subito de illo depulsus, & quasi digitis abstersus evanuerit, & æger a lapsu confestim surrexerit. Imo si quis annulorum istorum in digito annulari gestetur, & abditus quidam morbus foras erupturus est, annulum istum exsudare videas jugiter, & ab insigni quadam

Sympathia decolorari cernas ad oculum. Observatu porro dignum est, *Electrum* hoc nostrum adversus infestos spiritus, vel genios noxios esse amuletum præstantissimum. Cælica enim *Electro* inest operatio quædam, omniumque planetarum agit in illo influenza, cum harmonia quadam superiorum, & inferiorum omnium. Sed *Electrum*, quod in venis metallicis ex Auro, & Argento natura concretum est, uti Matthesius scribit, non tam numerosa pollet virtute, ac illud, quod artificum industria ex septem metallis in igne fabrefactum est, uti Geber, Lullius, Paracelsus, & alii hujus rei artifices testantur. Et tamen magno in pretio habuerunt veteres istiusmodi Metallum, quod varia sibi ex isto fictilia constabant in usum domesticum, & vasa ex *Electro* inter suppellectilem asservabant rariorem præ aureis, & smaragdinis. Hæc Jonson. Nugarum satis. De *Electri* variis significationibus, & præparationibus lege Rolfinck. Chym. lib. 5. sect. 11. c. 2. seqq. *Electrum minerale*, vel metallicum duorum, vel plurium ejusmodi corporum mixtura describitur a Dorneo, de transm. met. c. 11. Th. Ch. Vol. I. p. 529. imo in omnium sex Voluminum Indicibus sat multa de *Electro* reperies. *Electra* quoque vocantur compositiones metallicæ, quarum una ex Antimonio cum Sole, & Luna facta vocatur *Electrum majus*: altera ex Jove, & Marte dicitur *Electrum minus*. Utriusque meminit D. Ludov. Pharm. Dissert. I. p. 329.

† ELECTUARIUM filichinum, Hippocr. Succus Cucumeris asinini. Matth. de grad. in 9. Rhafis cap. 55.

ELECTUARIUM, *Electarium* etiam dicitur, & est medicamentum Syrupo, & Eclegmate crassius, constans ex medicamentis durioribus pulverifatis, melle, syrupo, saccharo syrupifato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, id est mellis consistentiæ accurate mixtis. Schroder. lib. 1. cap. 3. Vveker. Antid. gen. lib. 1. cap. 28. Dividuntur in *Alterantia*, & *Purgantia*. Utrorumque Catalogum vid. apud Vveker. Ant. Spec. lib. 2. sect. 21. Schrod. lib. 2. cap. 51.

ELEMENTATUS, a, um, Paracelso significat excessum aliquem caloris, vel frigoris. Ita Pulsus *elementatus*, calidus vel igneus, & Pulsus *elementatus* frigidus dicitur, in Scholiis ad libros de Urinis.

* ELEMENTUM, στοιχεῖον, vocatur corpus simplex, ex quo quidque primum constituitur, & in quod ultima resolutio fit, cujus partes non sunt diversi generis, sed homogeneæ. Refertur autem *elementum* ad aliquid, sicut & pars. Gorr. pag. 432. *Elementum* appellatur

minima pars ejus rei, cujus est *Elementum*. Omnium autem corporum, quæ gignuntur, & corrumpuntur, quatuor sunt *Elementa*, Ignis, Aer, Aqua, Terra. Ut minimum intelligatur id, quod minime divisionem suscipere potest, Gal. l. 8. de Hipp. & Plat. decr. cap. 2. Enimvero fuerunt, & sunt, qui numerum illum quaternarium impugnant, non solum ex Philosophis recentioribus Gassendicis, seu Democriteis, sed etiam ex Medicis, præsertim Chymicis. Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 34. Zacharius in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 739. Ita & Cl. Vvillis de ferment. c. 1. in dubium vocavit. Nostri nunc non est instituti, hæc prolixius ventilare: præsertim cum Medici facile acquiescere possint in *Elementorum* sensibilibus hypothesi, qualia etiam dici possunt partes similes respectu dissimilariæ, & magis compositarum. *Elementa* porro matrices rerum dicuntur, in, & ex quibus generantur omnia. Rul. de *Elementis Chymicis*. Vide Libav. Alchym. Pharmac. cap. 8. *Elementum* Parac. est corruptibilis, ac transitura mundi essentia, & omnium, quæ patiuntur mutationem, anxietatem, atque necessitatem, in diem usque ad extremum consumptionis hujus mundi. Item: Est essentia spirituum in *Elementis* delitescantium, & degentium: item Astrum eorum, Rul. *Elementorum* divisionem in Simplicia, Composita, & Decomposita vide apud Ger. Dorneum art. Alchym. l. 1. c. 4. in Th. Chym. Vol. II. p. 524. Interdum & *Elementum* dicitur de primis principiis artium, & disciplinarum; de literis, seu principiis vocum; de causis rerum, &c. Vide Libav. d. l. Et quis omnes acceptiones hujus vocabuli huc veller compilare?

ELENCHUS, ἐλεγχος, significat communiter abstractive, vel *Argumentum*, probationem; vel *Criminationem*, accusationem; vel *dedecus*, opprobrium. Hipp. vero in concreto sumit de Medicis indoctis, l. Præcept. VI. 3. Vocatur & redargutio eorum, quæ non se recte habent. Opponiturque τῇ δοκιμασίᾳ, approbationi. Gal. 3. in Epid. t. 20. fin.

† ELEOSCLINUM, apium, quod soli in montibus expositum nascitur.

ELEPHANTINUS, ἐλεφάντινον, nomen est *emplastrum*, quod habet cerussæ partes 30. ceræ partes 45. olei heminam, aquæ sextarium. Est autem compositio percandida; ideoque *elephantina* nominatur. Habetur apud Aetium gemina. Gorr. p. 133.

* ELEPHAS, *Elephantus*, ἐλέφας, vocabulum diversarum significationum. 1. notat animal quadrupes vastissimum, cujus proliam descriptionem, & usum in Medicina vide ap. Ul. Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 9. C. Hofm. vocat sa-

sapientissimum, & proboscidem habet loco manus, comm. in Gal. de U. P. n. 27. 28. Hujus Animalis Anatomicam historiam novissime tradidit A. Moulins Medicus Collegii Trinitati prope Dublinum, uti patet ex Act. Erud. Lips. 1684. (2) *Ebur*, seu dentes *Elephantis*, decantatissimi etiam in Medicina usus, de quo etiam vid. Aldr. d. l. c. 14. Schr. l. 5. cl. 1. n. 20. *Eboris* vires vermes necandi, & iterum curandi extulit Jac. le Mort. Pharm. Chym. unde desumpsit Morley. Coll. Chym. Leid. c. 155. Hoc ustum, vel calcinatum vocatur *Spodium*, cum additione ex *Ebore*. (3) significat *Morbum*, & quidem malignum duum generum: aut *Lepram Arabum*, quæ *Græcorum Elephantiasis* vocatur. ἑλεφαντίασις, ἑλεφαντία, quam & Medici cancerum totius corporis definiunt. Apud Ruland. hæc leguntur quoque epitheta, *Heracleus morbus*, *Leo*, *Satyriasis*, *Leontiasis*. Vid. & Keuch. ad Seren. p. 124. Castell. seqq. de hoc morbo notavit. *Elephas* (qui & *Elephantiasis* dicitur) morbus est, in quo naturalis faciei figura mutatur, resimatur nasus, labra crassa fiunt, extenuantur aures ad Satyrorum effigiem. Gal. lib. de caus. morb. c. 7. ex sanguine melancholico primam generationem habens, quam affectionem, cum incipit, σατυρίασις nominant, tum a genarum rubore, & facie Satyris persimili, tum propter inexplicabilem, & impudentem coeundi libidinem. Aliqui vero osses eminentias, quæ in temporibus fiunt, sic vocant. In aliis autem partibus quoque fiunt tales ossium eminentiæ, quas *Exostoses* vocant, l. de tum. p. n. c. 14. ἑλεφας, καὶ ἑλεφαντίασις, universi corporis cancer est, qui nullam omnino admittit curationem. Id nominis nactum est hoc malum, quod in eo cutis corio *Elephantis* similis videatur. Nam maculis quibusdam ad atrum colorem vergentibus inficitur, atque inæqualiter aspera, crassa, ac veluti squamis fœda, livens, ferinaque redditur. Nec *Elephas* quicquam (apud aliquos) a *Lepra Arabum* differt. Sunt vero alii, qui differentiam inter *Lepram*, & *Elephantiasin* constituunt, præsertim hanc, quod *Lepra* cutem occupet, *Elephantiasis* carnē. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 250. Vocant & veteres morbum hunc ἡράκλειον, h. e. *Herculeum*, quod nullus eo major sit, & violentior. Nam morbo ingravescente, primum quidem stupet cutis, deinde sensum prorsus amittit, ut ne acu quidem compuncti dolorem sentiant, aut fervente aqua affusa urantur. Hæc Castell. Vid. & Jonst. Synt. Med. Pr. Part. III. l. 1. tit. 1. Nobis ita definire placet: *Elephantiasis* est scabies vel totius corporis, vel etiam certi membri, cancrosa, maligna, sicca, & furfuracea, vel squamosa, cum tumore cancroso, & aliis plurimis symptomatibus gravioribus stipata,

proveniens a massæ sanguineæ salina maligna coagulatione, & lenta putredine, succum nervosum, & nutritium ad νέκρωσιν disponente, & gravissime corrumpente. Vide & D. D. Maur. Hofm. Sciagr. Morb. Contag. disp. ult. 40. Signa *Elephantiasis* videantur apud Hildan. in Epist. 24. Cur vero hujusmodi homines adeo salacitate nimia afficiantur, non adeo planum est determinare. Aut *Elephantiasis* significat *Arabibus* tumorem pedum ulcerosum malignum, a sanguinis atrabilarii putredine corrosiva, & corruptione succum nutritium quoque perdente obortum. Vid. Jonston. d. l. cap. 10. Hanc quoque intellexit Lang. l. 1. ep. 12. & 17. (4.) *Elephas* quoque notat Chymice *Aquam fortem*. Rul. in Lex. *Elephantias* quoque significat *serpentem*. Aldr. hist. serp. ac drac. l. 1. c. 1. §. Epitheta &c. 15.

ELEPODATUM, id est *limatum*. Ruland. & Johnf.

ELSERSNA, idem quod *Molybdæna*. Ruland. & Johnf.

ELESMATIS, id est *Plumbum ustum*. Ruland. & Johnf.

ELEVATIO, est vocabulum diversæ significationis. Dicitur de Pulsu, vel potius arteriæ distensione; & ita respondet Græco ἀγσολή: vel de tumore, seu intumescencia membri. Ita *elevatio stomachi* Forest. lib. 18. Observ. 30. in Schol. Græce dicitur ἐπαρσις, ἐπαρυξ. *Elevationes* jecoris, lienis, hypochondriorum leguntur aliquoties ad P. M. de Calderia Tom. II. Oper. pag. 14. Vel dicitur Chymicis artificiosa *subtiliatio*, & *sublimatio* (Græc. μετέωλησις) quando partes spirituales a corporeis, subtiles a crassis, non fixæ a fixis, instar fumi, vi ignis *elevantur*, & a summitate capitelli condensantur. Est & vel sicca, vel humida. Sicca, vulgo *Sublimatio* est, qua partes siccæ subtiliores *elevantur*, cum adhærentia sui vasis. Hæc sequenti modo peragitur. Accipio materiam aliquam sublimandam, eamque vel solam, vel aliis admixtam materiebus, vasi alicui vitreo, aut terreo inferius lato, vel rotundo includo, ita ut duabus partibus vacuis tertia impleta sit. Vasi huic, sive cucurbitæ alembicum cæcum in vertice parvo foramine perforatum impono, luto obduco, & ne spiritus, aut partes sublimatæ exhalare possint, obfirmo. Deinde in catinum arenarium, tribus digitis a fundo, & parietibus, intercedente arena, vel in ignem liberum pono, caloremque per gradus augeo. Primo autem gradu omnis humiditas abeat necesse est, quod imposita vitro lamina aliqua ferrea lævigata facile exploro. Cum enim humiditas aliqua adhuc residua est, lamina illa adhæret, sed quando omnis humiditas

tas discessit, spiritus sicci ascendunt, & hinc alembici foramen, superstrato aliquo vitro adæquato, luto bono, ne spiritus expirent, claudo. Tandem ignem tantisper foveo, donec omnis materia *sublimanda* elevata est. Nonnulli loco cucurbitæ scutella, vel concha aliqua terrea materiam continente cum vitreo cono parietibus vasis inferioris rite accommodato utuntur. *Rul.* Ita Flores Sulphuris, & alii parantur per sublimationem. Vide de hac *Rolf. Ch. l. 2. c. 2.* Humida dicitur alias *destillatio*, de qua vide supra suo loco.

ELEVATORIUM (perperam *Elevaterium*) est nomen instrumentorum Chirurgicorum diversorum, quale etiam Paræus invenit, de quo vide *Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. III. fig. 4.* *Elevatorium* linguæ, *Tab. XI. fig. 7. Blas. Med. Un. p. 73.*

ELIDRIUM, *Elidrion*: Vel est gummi *Mastix*: Vel notat *Mercurium*, sive *Rhaponticum*: Vel est massa metallica, parata ex duabus partibus argenti, una auri, & una æris inter se mistis. *Rul.*

ELIGII morbus, dicitur *Joh. Anglico fistula* propter curationem, quia patens fistulam habens ex itinere ad locum illum calefit, & ita materia consumitur, atque curatur. *Ros. Angl. pag. 1029.*

ELINNYO, ἐλινύω, significat otior, ferior, quiesco, immoror. Verbum frequens *Hippocr. 2. de R. V. l. A. t. 53. l. 6. Epid. l. 5. t. 5. l. 4. t. 13. l. 1. de fract. t. 9. 45. lib. 3. de iis, quæ in medicat. t. 20.*

ELIOTROPIA (rectius *Heliotropia*) est nomen Gemmæ, vel lapidis pretiosi, cujus mentio fit in *Ger. Dorn. tr. de gemmar. struct. Theat. Chym. Vol. I. p. 487.* ubi dicitur, quod gignatur ex cælo Veneris, & ex cælo, & terra Martis cum terra Lunæ. Aliter paulo ejus compositio traditur a *Lulio* in tract. *Animæ transmutatio. Vol. IV. a. 190.*

ELIQUATIO, idem, quod *Colliquatio*. Vide supra suo loco.

ELIXATIO, ἐψσις, est species coctionis, notissima in re culinaria, qua massa quædam solida per liquidum affusum vi caloris externi fervefactum dissolvitur, coquitur, & emolitur, aut liquefit; quemadmodum fit quotidie in culina, ubi videre est, panem aquæ, aut lacti incoctum, motu igniculorum (qui per ollæ corpus penetrant in liquorem primum, & hinc in panem) dissolvi panem, & attenuari, & liquefactum permisceri cum aqua, aut lacte, atque ita redigi in unum corpus quasi homogeneum, quod pultem nominamus. *Linden. Exerc. XIII. §. 166.* ubi etiam *Elixationem* in ventriculo fieri statuit, pro chyli ela-

boratione, quamvis alii sint, qui negent, & fermentationem urgeant; cum tamen fermentatio *elixationi* minime opponatur, quemadmodum colligere licet ex *Vvillis de ferm. cap. 7. sub fin. & c. 9.*

ELIXIR, terminus Pharmaceuticus, & Chymicus, de cujus origine, & Etymologia legi poterit *Rolfink. Chym. lib. 4. sect. 2. cap. 1.* ubi & variæ ejus significationes occurrunt. Apud *Rulandum* seqq. leguntur. *Elixir*, *elei*, id est Medicina. *Elixir* Medicina est incomparabilis, conservandæ vitæ, & pellendis morbis dicata. Vel *elixir* est fermentum, cujus minima quantitas sui generis ingentem molem in pastam sibi similem penetrando conglutinat. *Pasta* h. l. est spiritus vitæ hominum, internusque vitæ balsamus. Est interna corporis conservatrix in eo statu, in quo illud reperit. *Elixir* autem externus arte balsamus ab externis conquisitus, ac præparatus in Spagyricum fermentum. Vel *Elixir* etiam est Medicina fermentata, vel ex auro solo, vel ex septem metallis. Vel *Elixir* est species ex pluribus diversi generis simplicium speciebus composita. Itaque cum Oleum Terebinthi componitur cum floribus Sulphuris, & oleo Myrrhæ, quando quintæ vini essentia miscetur tinctura Croci, magisteria vegetabilium magisteriis mineralium, seu essentiis, seu extractis aliis, & similia coadunantur in Medicinam compositam, *Elixir* vocatur. Potissimum tamen excellent *Elixiria* liquida, quæ forma sua repræsentant aquas bezoardicas, aliasque stillatitias compositas, quibus ob cognationem nomen communicatur. Aliis *Elixir* distat ab omnibus aliis essentiis, quod fiat ex pluribus, & detur vel ad sanitatem in eodem statu detinendam, vel ad imminentes morbos arcendos, præservandumque a putredine. Hodieque communiter accipitur pro liquore spirituosissimo, facultatibus præcellentibus, mediante infusione, imprægnato. Hinc convenit ut plurimum cum *Tincturis liquidis*. *Schrod. lib. 2. c. 52. Rolfink. d. l. & seqq. capp. Jung. Libav. Syn. Arcan. Chym. lib. 8. cap. 43.* *Elixir* etiam dicitur Lapis Philosophicus, *Robert. Vallensis* de verit. & antiquit. *Chym. cap. 1.* estque vel perfectum, vel imperfectum. Vide plura in *Theatr. Chym. Vol. I. II. III. & V.* *Lacinius* dicit: *Elixir* paratur ex tribus, Sole, Luna, & Mercurio, consistentiæ mediæ inter molle, & durum, mollius, ac subtilius, quam Mercurius. Secus enim aurum exinde paratum fit intractabile. Ex *Elixir* fit Azoth, & est prima pars laboris circa Lapidem Philosophicum. *Elixir* duplex est, album, & rubrum, &c. *Rul.* In *Elixir Paracelsi* animadvertit *Helmont.* & Arca-

Arcana Paracelsi. Hodieque etiam commendatur a Chymiatris. *Elixir proprietatis Paracelsi* duplici modo paratum, vel cum acido, sive spiritu Sulphuris, vel sine acido cum alcali paratum.

ELIXIS, ἑλῑς, significat *Linctum*, idem quod ἐκλύω. Hipp. l. 7. Epid. VI. 10. IIX. 12. Vide *Ecceisma*.

ELIXIVIATIO, vocatur operatio, quando post calcinationem alicujus materiae affusa aqua sal aliquod extrahitur fixum.

ELLEBORUS, *Elleborismus*, pro *Helleborus*, *Helleborismus*, ponitur. Vide infra *Helleborus*.

ELLOBOS, ἑλλοβός, dicitur de seminibus, quæ in siliquis continentur, ut fabæ, phaseoli, &c. Gorr. ex Teophr. p. 134.

ELLYCHNIOTOS, ἐλλυχνιώτης, *linimenti genus* apud Chirurgo, Galen. Introduct. cap. 19. sic dictum, vel quod in *Ellychnii* formam componeretur; vel, quod verius est, ex eadem materia constaret, ex qua *Ellychnia* fiebant, quibus vis erat ad supercrescentia ulcera non mediocris. Gorr. p. 135.

ELLYCHNIUM, ἐλλυχνιον, significat *funiculum* in candelis, sive *lucernarium*, ut flamma continetur. Extinctus vero ab Hippocr. ad suffocationem uteri in suffitu commendatur, lib. de nat. mulier. XXII. 12. lib. 2. de morb. mulier. LXXXI. 6.

ELOANX, dicitur *Auripigmentum*. *Elome*, idem. Rul.

ELOGIUM, significat apud Paræum *Renunciatio*, sive *Judicium Medici de ægri statu*. Vide *Renunciatio*. Alias notum est, quod *Elogium* idem sit, quod *Commendatio*, *Laus*.

ELONGATIO, est species luxationis imperfectæ, Græce ὀξείθρως, ad differentiam *Luxationis*, vel *Exarticulationis* perfectæ, quæ ἐξάρθρως vocatur. Illa fit, quando ligamentum saltem articuli elongatur, ita tamen ut os non penitus exeat e junctura. Forest. lib. 9. Chirurg. Observ. I. Schol. *Elongatio* etiam accipitur pro remedio Chirurgico, & quidem primo in curatione *Luxationis*. Fallop. tr. de luxat. cap. 3. Tom. II. pag. 65. Idem quod *Extensio*.

ELOPITINIUM, *Dragantum*, *Vitriolum*, Rulandus.

ELOS, maris, *plumbum usum*. Idem.

ELPIS, ἑλπίς, *Spes*, est inter affectus animi, cujus significatio notissima. De hujus natura vide Villis P. 1. An. brut. cap. 9. Charlton. Exerc. 8. Pathol. Hæc cupiditas futuri cum opinione fovet ægrum, etiam dum mors fere in labris est. Ægroto enim, dum anima est, spes esse dicitur. Usus Hippocr. hoc vocabulo

4. aphor. 74. Jung. Dieterich. num. 276. Spem aliquando frustrari, ut moriatur aliquis, de quo Medicus fuit securus, testatur Lind. Ex. III. §. 10.

ELUTRIATIO, μετ' ἀγγισμός, dicitur materiae liquidæ ex uno vase in aliud transfusio, ut vel sordes crassiores, vel etiam materia exsiccanda per affusum liquorem vel macerata, vel lævigata prius a liquore illo iterum liberetur. Vide passim in libris Pharmaceuticis.

ELUXATIO, ἐξάρθρωσις, idem quod *Luxatio*, *Exarticulatio*.

ELYTRON, ἑλυτρον, significat *tegumentum*, involucre, vaginam, putamen. Ita tunicas spinalem medullam involventes Hippocr. vocavit ἑλυτρον. Galen. 3. de artic. tract. 33. Ita quoque seminum folliculi vocantur apud Dioscor. lib. 2. cap. 111. & lib. 4. cap. 167. Unde & ἐλυτροειδής, dicitur tunica testium propria, quasi *Vaginalis*; estque processus peritonæi, & in ea fieri hernias, vult Rolsink. Ord. ac Meth. gener. dic. part. 1. cap. 16. qui ab ἐρηθροειδῆ distinguunt. Alii tamen eandem esse arbitrantur. Vide Barth. l. 1. Anatom. c. 7. Hac foeminas carere, dixit Gal. de dissect. vulv. c. 9. Vide *Vagina*.

ELZ, *Elzimar*, id est *flos æris*. Rulandus.

EMACIATUS, λεπτομόμος, idem quod *Extenuatus*. Vide *Leptismus*.

EMBALLO, ἐμβάλλα. *Embole*, ἐμβολή, & verbum, & nomen hoc accipitur Chirurgice de repositione ossis articulatione sua elapsi, ap. Hippocr. 1. de fract. t. 9. sect. 2. t. 40. § 1. 52. Per metaphoram etiam significat *hostiliter*, vel *violenter invadere*, aggredi, l. 5. Ep. XIII. 7. Jung. Foef. p. 202.

EMBAMMA, ἐμβάμμα, hoc est *Intinctus*, est species condimenti liquidi, in quod intingimus cibum ad saporis commendationem, appetitum excitandum, aut cruditates p. n. digerendas: quale fuit olim acetum conditum, vinum saccharo edulcoratum: item Mostarda e sinapi. Gorr. p. 135. & Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 24.

EMBARHION, ἐμβάριον, acetabulum, sive vasculum, quo medicamenta, vel alimenta induntur, aut mensurantur. Legitur apud Hipp. l. de morb. mul. CI. 1. l. 2. LXXIV. 21. LXXXVII. 14 LXXXIX. 8. *Atramentarium* quoque dici ἐμβάριον, alias μελανδοχείον, monstrat Linden. Ex. V. §. 26.

EMBASIS, ἐμβασίς, *inseffus*, *labrum*, solium aquæ calidæ, in quo quis lavatur. Dicitur & πολυμβήθρη δεξερῆς. Gorr. d. l.

EMBATE, ἐμβάτη, significat *pellicem indumentum*, vel *tegumentum*. Hipp. l. de int. aff. V 4 LIX.

LIX. 15. Quidam volunt etiam aliquando idem esse, quod ἔμβυσος, labrum, aut pelvim ad lavandum. Foef. d. l.

EMBORISMA, Emborismum, corrupto vocabulo Latino, legitur pro Aneurisma: quemadmodum & *Hyporisma*. Ingrass. comm. ad Av. de Tum. p. n. p. 112. fin.

EMBOTHURMÆ, ἐμβοθρῦμα, foveam recipio, incavor in foveam, vel scrobem. Hipp. lib. de Cord. IV. 17.

EMBOLE, ἐμβολή. Vide *Emballo*. *Repositio*.

EMBOTUM, notat corniculum articulare, altero extremo latiore, altero angustiore, teste Forest. l. 12. Obs. 9. Schol. in fin.

EMBREGMA, *Embroke*, ἐμβρεγμα, ἢ ἐμβροχῆ, medicamenti, vel auxilii genus est, cum locis affectis liquore aliquo humectatis, perfusisque lanam deinceps, aut linteum eodem liquore imbutum imponimus, imbecillius Cataplasmate. Sed tamen ubi commode aptari id non potest, ut in capite; ibi ἢ ἐμβροχῆ apte adhibetur, & illis similiter, qui propter imbecillitatem ferre non possunt Cataplasmatum gravitatem; item prae cordiis inflammatis per initia morborum, quo tempore intempestivus est usus Cataplasmatum; praeterea fracturis, & contusionibus, cum Emplastis uti non licet. Castell. Meminit & C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. num. 366. 574. Schroder. ita descripsit: *Embroke*, irrigatio, instillatio, stillicidium est fomentationis genus, cum liquor fomentans stillatim, seu guttatim in partem fomentandam funditur, l. 1. c. 3. Dicitur & *Embrokeatio*, *Impluvium*. Vide P. Morell. Meth. praesc. form. l. 2. f. 1. c. 7. Vocatur & ἐμβροχῆ, Gal. l. 13. M. M. cap. 22.

EMBRITHES, ἐμβριθής, gravis, ponderosus, per metaphoram de morbis dicitur. Hipp. in Epist. ad Sen. Abderit. fin.

EMBROCATIO, Embroch. Vide *Embregma*.

EMBRONTETOS, ἐμβρόντητος, attonitus, proprie a tonitru: consequenter & de Apoplexia correptis dici potest. Forest. l. 10. Observ. 69. Schol.

* EMBRYO, *Embryon*, ἔμβρυον, *fatum in utero*, & quidem jam membris suis delineatum significat. Differt ergo a vocab. κύημα, conceptus, de quo supra, item a γονή, de quo infra. Gal. l. 1. de sem. c. 9. Diet. n. 277. Hipp. meminit 5. aph. 31. 48. 60. Per metaphoram etiam usurpavit vocab. de aliis involutis, & inclusis, tr. de Caducis, §. 2.

EMBRYONATUM, de Sulphure interno, quod praecessit, Spagyricè dicitur, ab origine specifica, ut Sulphur embryonis, auri, lapidis, &c. *Embryonati* sulphuris duæ notandæ condi-

tiones: Una ex fixa volatilis fit: Altera purus, & vivus est ignis invisibilis, & visibilis. Utraque in similem consummationem transit, ligni videlicet, ac morbi. *Embryonati* sulphuris extractio fit vel per sublimationem, vel per descensum. Videatur Ger. Dornæus de genealog. miner. cap. 17. in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 584. Illius *Sulphuris embryonati* acidum est *Universale esurinum*, omnium metallorum, & mineralium principium activum, quod dum adhuc in forma nativæ exit, rodendo mineras coit cum his in vitriolum. Hoc Basilium sub *Spiritus vitrioli albi* nomine olim quæsisse, author est D. Etmuller. in notis ad Ludovici Pharmac. Alias & *Sal acidum embryonatum* dicitur, quod in terræ visceribus delitescit, nulli alii corpori junctum.

EMBRYOTHLASTES, ἐμβρυοθλάτης, instrumentum dicitur Chirurgicum, ad contundenda ossa in extrahendo fœtu accommodatum, quod & πῆστρον dicitur, Hipp. l. de morb. XCVI. 4. Gal. etiam exponit per θλάσις, vel θλάτης. Foef. p. 507.

EMBRYOTOMIA, ἐμβρυοτομία, idem quod ἐγκαιστική τῆς ἐμβρύου, i. e. *excelsio fœtus in utero mortui*. Foef. in not. ad lib. Hipp. h. tit. Differt ab Hysterotomia, vel Hysterotomototia, quæ est fœtus vivi per sectionem uteri exemptio, si- ve Partus Cæsareus. Cæterum *embryotomia* etiam embryonis dissectionem Anatomicam notat, juxta Blancard.

* EMBRYULCOS, ἐμβρυαλκός, idem quod ἐλκυστήρ, ὄνυξ, uncus ferreus ad extrahendum fœtum. Ελκυστήρ legitur apud Hipp. d. I. Descriptionem, & delineationem vide apud Chir. Scriptores, praesertim Aquapend. de Oper. Chir. Operatio quoque dicitur ἐμβρυοελκίς, ἢ ἐμβρυαλκία. Aegin. l. 3. c. 76. fin. quam Rolf. ἐμβρυο-σεραλκίαν vocavit, O. ac M. M. Spec. l. 4. f. 1. cap. 35. describens, quod sit portentosum artis Medicæ opus, terribile intuentibus, puerperis desperabundis exoptabile. De hac vid. Aquapend. l. cit. Paræus l. 23. Chir. c. 26. Hildan. Cent. 6. Obs. 64. & in epist. Croquerum ad P. Barbett. Chir. P. I. cap. 23.

EMBULA, i. e. Canna, vel fistula. Rul.

EMEDULLO, ἐξωτερρίζω, i. e. cortice libero, exentero, λεπίζω. Rhod. ad Scrib. n. 74. 95.

EMERICUS, nomen lapidis pretiosi adeo duri, ut ab artificibus adhibeatur ad ferrum, chalybem, & alias gemmas crystallo, aut chalybe duriores secandas. Rob. Boyle tr. de corp. solid. porosit. c. 2. & 6.

EMESIA, ἐμεσία, *emesis*, ἔμεσις, *emesis*, ἔμεσμος, idem quod ἐμετός, vomitus. Vide *E-metes*. Hipp. l. 2. de morb. XXXVI. 9. XXXIX. 25. LXXII. 8. l. 1. prorrh. f. 2. t. 28.

EMETICUM, ἐμετικόν, i. e. *Vomitivum*. Vide *Emetos*. *Vomitiva*.

EMETOCATHARTICUM, ἐμετοκαθαρτικόν, dicitur hodiernis quibusdam Medicis, præsertim Chymicis, medicamentum sursum deorsumque purgans; in quibus fingendis, & excogitandis sicut curiosi esse solent præter necessitatem, & utilitatem, ita nec intermittunt nova quoque comminisci, & attribuire nomina, ut eo facilius applausum inveniant.

EMETOS, ἐμετός, *Vomitum* significat, qui nihil aliud est, quam excretio violenta per os, proveniens a ventriculi motu convulsivo, per spirituum animalium in fibris tunicarum præsentium irritatorum explosionem, quemadmodum egregie hoc demonstravit Vvillis Pharmac. Rat. Part. I. §. 2. c. 1. Causæ externæ *Vomitio* nis sunt omnia illa irritamenta impropor tionata, tunicam internam ventriculi nerveam vel licantia, sive ori ingesta, ut Alimenta, Medi camenta, quæ propterea dicuntur ἐμετικά, *Vomitoria*, Venena; vel in ventriculo genita, h. e. materies quædam, & saburra corrupta, &c. *Vomit*us alias est spontaneus, 1. aph. 2. 6. aph. 15. alius arte factus, de quo vide Vvillis d. l. §. 2. c. 2. Verbum est ἐμέω, *vomo*. Dieter. n. 278. 279.

EMINENTIA, ἐξοχή, ἐξάνθημα, significat om nem protuberantiam, vel tumorem etiam exi guum, præternaturalem. Estque vel ulcerosa, Forest. l. 8. Obs. 17. Schol. vel non ulcerosa, ut Callus, Verrucæ. Scrib. n. 227. de quibus om nibus suo loco. Vide *Protuberantia*.

EMISSARIUS, dicitur in Medicina de spiritibus animalibus, qui sunt animæ rationalis *emissa* rii, Charlton. Exerc. VIII. Pathol. & alii. *E missarium* puris, id est ulcus, Scribon. n. 206. 229.

EMMENAGOGA, ἐμμηναγωγὰ, sunt medica menta sanguinem menstruum foeminarum subsistentem promoventia, caute a Medicis præscribenda, foemellis præsertim cœlibibus suspec tis.

EMMENIA, ἐμμήνεια, idem quod κατὰ μῆνα, sanguis menstruus foeminarum. Vide *Menstruum*.

* EMMOTOS, ἐμμοτός, *Linamentarius*, dicitur de eo, qui, vel quod curatione indiget per *linamenta*, 2. 1. 9. μοτῶς θραπέειν. Ita de homini bus usurpatur, 3. de artic. t. 55. 59. de utero, l. de nat. mul. VI. 5. l. 2. de morb. mul. XXXIX. 4. & 5. aph. 47. Vid. Dieterich. n. 280. de ulceribus, 3. de artic. t. 93. l. de intern. aff. XVI. 11. Jung. Foef. 203.

EMOGIA, vitiose ob ignorantiam, vel ne gligentiam Græcæ Linguae pro *Hæmodia* legi tur, id est Stupor dentium. Joh. Stephan. Pa

raphras. ad Avic. l. 3. fen. 7. c. 23. p. 222. Vide *Hæmodia*.

* EMOLLIENS, μαλθακτικός, μαλακτικός, dicitur de remediis, quæ temperata humiditate, & calore blando vim habent solidiora, & duriora resolvendi. Vide Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 2. Dogm. 9. Coincidit cum χαλαστικοῖς, *Laxantibus*, de quibus supra. Vide *Chalasticos*. *Emolli* tio dicitur μάλθαξις, 3. de R. V. l. A. t. 13. *Emolli* tio ossium qui fiat, Vide *Os*.

EMOTIO, ἐκθῆσις, vel de mente dicitur, & ita pertinet ad *Delirium*. Vide suo loco. Vel de parte corporis: & ita coincidit cum *Luxatione*, aut morbo in situ mutato.

EMPASMA, ἐμψασμα, idem quod κατὰ πασμα, inspersio. Vide *Catapasma*.

EMPEIRIA, ἐμπειρία, *Experientia*. Dicitur & πείρα, 1. aph. 1. Estque nihil aliud, quam ejus, quod frequenter, & eodem modo visum est, comprehensio, & memoria. Galen. ad Thrasylb. cap. 11. Est summe necessaria in arte Medica, seu subsidium, criterium, & fulcrum artis, sed non solum, quin etiam ratio con jungenda. Qui vero soli *experientie* confidunt, dicuntur *Empirici*, cujus sectæ primus author extitit Heraclion, qui naturæ cognitionem, rationalemque disciplinam nihil ad Medicinam pertinere professus, in usu, & experimentis eam posuit. Vide Galen. passim in scriptis, potissimum in Theatr. Mundellæ, voc. *Experientia*. *Experientia* est vel universalis, vel parti cularis, vel singularis. Ista est consensus om nium exemplorum: Illa consensus multorum exemplorum: Hæc, cum in uno aliquid obser vatum est, Dieter. Jatr. num. 665. ubi plura de hoc argumento reperies. Dicitur alias pro verbialiter stultorum magistra *Experientia*. Lin den. Exerc. VII. §. 119. 182. *Experientiam* de scripsit Gorr. Dorn. quod sit veritatis manife sta demonstratio, Spec. Philosoph. cap. 3. Th. Chym. Vol. I. pag. 234. Ita etiam laudavit Menens in Aur. Vell. lib. 2. Vol. V. pag. 404. At Hipp. d. l. fallacem eam dixit, σφαλέρη, si scilicet ratione destituatur. Εμπείρων vocatur, qui gnarus est alicujus rei. Lind. Ex. XIII. §. 150.

EMPEPHLASMENOS, ἐμπεφλασμένος, infarctus, intro cedens, depressus. Dicitur de osse, l. 2. prorrh XXII. 2.

EMPEROS, ἐμπερός, idem quod πηρὸς, *muti* lus, membris non absolutus. Hipp. lib. 1. de morb. l. 8. III. 12.

EMPHASIS, ἐμφασις, *representationem*, sive specularem ostensionem significat in definitione Indicationis, apud Gal. 2. M. M. c. 7. prolixius genus hoc exponente Mich. Gavassetio de Indic. cur. c. 2. p. m. 48. seqq.

EMPHERES, ἐμφῆρης, *similis*, *affinis*. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 7. Linden. Exerc. XI. §. 148. 150.

* EMPHEROMENOS, ἐμφερόμενος, dicitur de contentis in urinis, nebula, sedimento, sublimamento. Hipp. l. 7. Epid. XXI. 18. quamvis Lin. legerit ἐμφερόμενος. Vide Foef. p. 206.

EMPHRACTICOS, ἐμφρακτικός, *obstruens*, *infarciens*, idem quod ἐμπλαστικός. Gal. l. 5. de S. F. c. 11. est viscosæ, vel terrenæ naturæ, mordacitatis expers, & corpori applicatum tenaciter adhæret, ibid. Opponitur τῷ ἐμφρακτικῷ. Vide supra *Ecphraxis*.

EMPHRAGMA, ἐμφραγμα, *obturamentum*, *impedimentum*. Legitur apud Hipp. l. de part. octimestr. II. 8.

* EMPHRAXIS, ἐμφραξις, *Obstructio*, est meatuum, aut cavitatum naturalium stipatio, ex copia, vel vitiosa qualitate, puta lentore, & crassitie humorum proveniens. Et ita pertinet ad morbos organicos, seu modus certus, per quem meatus angustantur. Vid. Dogm. nostr. p. 254. 255.

EMPHRON, ἐμφρων, id est, *mentis compos*. Hippocr. Coac. t. 139. modestus, l. 7. Epidem. VII. 10.

* EMPHYSEMA, ἐμφύσημα, *inflationem* significat, ex fluatuali spiritus copia in corporis cavitatibus collecta, tumorem flatulentum. Hipp. l. 3. Epid. ægr. 13. post stat. pest. l. 4. de R. V. I. A. t. 115. (ad quem locum vide nostr. Disp. V. de Remor. purg. §. 17. seqq.) l. 2. Epid. f. 3. num. 122. Restrinxit Blasius hoc vocabulum a tumorem flatulentum palpebrarum, Med. Univ. p. 194. Significat & Insufflationem. Vide *Flatus*, *Insufflatio*.

EMPHYTOS, ἐμφυτός, *Innatus*, *nativus*, *conatus*. Dicitur de calore nostro vitali, ap. Hippocr. I. aphor. 14. quod tamen non ita intelligendum est, quod idem numero calor maneat, qui ab initio conceptionis fuit, sed saltem idem specie. Continuatur enim, instar flammæ, per multiplicationem. Vide *Calidum*. *Ingenitus*.

EMPIPLAO, *Empimplemi*, ἐμπιπλάω, ἐμπίμπλημι, h. e. *impleo*, *repleo*, apud Hipp. l. de R. V. I. A. t. 44. & 7. aph. 55.

EMPIPTO, ἐμπίπτω, *incido*, vel *intervenio*, *invado*. Vel dicitur de morbis, & symptomatibus intervenientibus. Hipp. 4. aph. 46. Junge Diet. n. 282. Vel dicitur de diebus quasi Criticis intercidentibus, παρεμπίπτεισι, in quibus quasi Crises fiunt, sed secundariæ, & imperfectæ, Gal. c. 3. progn. t. 1. Vid. *Invado*.

EMPIRICA, ἐμπειρική. Vide *Empeiria*. De triplici genere *Empiricæ* vide Keuch. in proleg. ad Q. Seren. p. 50.

EMPLASSOMÆ, ἐμπλάσσομαι, i. e. *intus formor*, *imprimor*, *obstruor*. Aliquoties usus hoc verbo Hipp. l. 2. de morb. mul. IX. 11. X. 6. XIII. 11. & l. 2. de morb. XIII. 3.

EMPLASTICOS, ἐμπλαστικός, idem quod ἐμφρακτικός, *obstruens*. Vide *Emphracticus*.

EMPLASTRUM, ἐμπλαστρον, nomen medicamenti externi solidioris, quam Ceratum, & Unguentum viscidum, quod linteo, vel alutæ inductum corpori, & cuti applicatur, & adhærescit. P. Morell. Meth. Form. remed. l. 2. f. 1. c. 11. Vveker. Antid. gen. l. 1. cap. 37. *Emplastrorum* vero historiam, & catalogum vide apud eundem Aut. spec. l. 3. f. 29. Schr. l. 2. c. 53. & alios. Quod dentibus imponitur, vocavit Scr. *quasi Emplastrum*, n. 56. *Emplastrum* animatum tradit Libav. Synt. A. Ch. l. 1. cap. 18. *Emplastris* nihil esse admiscendum, quod non possit per totum generaliter dissolvi, vult, & fortassis non absque ratione, Helm. Pharmac. ac Disp. Modern. n. 56. *Ars conficiendi Emplastra* dicitur *Emplastroræia*, ἐμπλαστροποιία, Gal. l. 6. de C. M. P. G.

* EMPLATTOMENA MEDICAMENTA, ἐμπλαττόμενα, dicuntur eadem, quæ ἐμπλαστικά, quæ exiguius totius corporis meatibus adhærent, & prohibent, ne quid per urinas, aut cutim effluat, aut diffletur. Gal. l. 8. M. M. c. 2.

EMPNEUMATOSIS, ἐμπνεύματος, *inflatio*, idem quod ἐμφύσημα. Vide *Emphysema*. Gal. in defin. Medic. Uteri ἐμπνεύματος, Æginet. l. 3. c. 70. Nominatur & πησις, vel πρήσις, Foef. p. 204.

EMPOLEO, ἐμπολέω, i. e. *Dego*, *vivo*, *verfor*. Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 20.

EMPOREVOMÆ, ἐμπορεύομαι, significat *invado*, *insector*. Dicitur de iis, qui temere in artem Medicam insultant, & nundinantur quæstus gratia. Hipp. l. de arte l. 13.

EMPRION, ἐμπρίων, *ferratus*, est epitheton pulsus inæqualis, in quo pars arteriæ alia magis distenta videtur, alia minus, & proprius habetur omnis magnæ inflammationis. Gal. l. de puls. ad tyr. c. 11.

* EMPROSTHOTONOS, ἐμπροσθότονος, est species convulsionis. Vide *Convulsio*.

EMPSYCHOSIS, ἐμψύχωσις, significat *animæ in corpus migrationem*, sive animæ cum corpore conjunctionem. Dicitur & μεταμψύχωσις, Gal. fragm. de subst. fac. natur. Meminit & Helm. huius vocabuli, tr. Jus duumvir. c. 9. Latine dici posset *Animatio*.

* EMPYEMA, ἐμπύημα, item ἐμπύσις, ἐμπύη, *Aretæo* triplicem habet significationem. 1. Significat omnem suppurationem in genere, sive mutationem in abscessum purulentum; & ita coincidit cum vocab. ἀγπύημα, *Diapryema*, Gal.

Gal. comm. ad 5. aph. 8. ad 7. aph. 44. l. de Tum. p. n. c. 3. comm. 1. in progn. t. 40. 2. Significat collectionem puris in pulmonibus, qui affectus & Vomica pulmonis dicitur, & coincidit cum Phthisi; quo pertinet 5. aph. 10. 3. Equidem usitatissime significat puris collectionem in cavitate thoracis extra pulmonum substantiam. Huc spectant 5. aph. 8. 7. aph. 38. comm. Gal. in 6. aph. 27. & 7. aph. 34. Aegroti, in quibus suppuratio fit, dicuntur ἐμπυοί, vel ἐμπυοίκοι. Gal. l. 4. de caus. puls. c. 2. & alibi. Jung. Foef. Oec. p. 205. Diet. n. 284. 285.

EMPYOS, ἐμπύοις, suppuracione affectus. Vide Empyema. Dicitur etiam de linamentis ad sordes purulentas abstergendas, ἐμπυοί μοτον, Hipp. l. de morb. mul. XLVI. 12.

* EMPYREUMA, ἐμπύρευμα, significat ignitionem quandam, sive calorem siccum adventitium, veluti combusta accipiunt. Galen. l. 9. de S. F. in princ. ex Aristot. lib. 2. de part. anim. cap. 2. in fin. Tale Empyreuma etiam aquis destillatis inesse, testatur Lang. lib. 1. ep. 33. & C. Hofmann. in præfat. super Officinalia. Empyreuma quoque notat reliquias coloris febrilis post paroxysmum. Dispositio quædam est neutra, mediaque inter febrem, & febris intermissionem, intermittentium, & putridarum febrium propria, ut soluta accessione super sit nonnihil caloris, vel in ipsis humoribus relictis, vel adhuc solidis etiam partibus impressi, quem aliqui febris fomitem appellant. Huic contraria est ἀπυρεξία, sive Infebricitatio. Hæc Cast. & Gorr. p. 138.

EMPYROS, ἐμπύρος, Hippoc. dicitur febricitans, qui febre detinetur, l. 2. de morb. XXXVI. 23.

* EMULGENTES Arteriæ, & Venæ dicuntur rami ab Arteriæ Aortæ, & Venæ Cavæ trunco descendente excurrentes ad Renes insignes: quorum illi sanguinem adferunt, ut superfluum, & inutile serum cum salinis portionibus efficitis deponant: hi vero sanguinem ab illis recrementis liberatum revehunt ad truncum Venæ Cavæ. Barthol. libell. 1. cap. 8. & libell. 2. c. 5.

EMULSIO, est nomen medicamenti liquidi a junioribus inventi, quod lac colore æmulatur, ex medulla fructuum, seminumve lactescentium contusorum, & tritorum paratum, interveniente liquore appropriato. Hujus historiam, & descriptionem vide apud Vveker. Antid. spec. f. 5. P. Morell. Form. Rem. l. 1. f. 7. c. 7. Schr. l. 2. c. 14. Schenk. de med. comp. pag. 150. Emulsorium legitur pro emulsione, apud Forest. l. 26. O. 6.

EMUNCTORIUM, dicitur locus, per quem fit expurgatio vitiosi, aut inutilis. Rul. & Johns.

Ita Glandulæ dicuntur emunctoria. Ita cutis est corporis emunctorium. Paracels. Paramir. t. 2 c. 9. seqq. l. 3. Tract. 4. &c. Ita nasus cerebri dicitur emunctorium, &c.

† ENÆ CHARTARUM, apud Mercur. Empir. pro Imæ, id est filamenta Chartæ tenuia, quæ ipsam reddunt horridam. Salmas. in Solin.

* ENÆMOS, ἐναιμός, & ἐναιμός, i. dicitur de medicamento topico, quod glutinat. Gal. l. 4. Meth. Med. cap. 5. imponiturque maxime cruentis vulneribus sistendo sanguini, li. 2. de C. M. P. G. cap. 21. cum cruor, qui αἷμα dicitur, ex cute ipsa vulnerata, vel etiam ex carne in roris speciem distillat, atque ideo & sanguinarium, & cruentis opitulans, & glutinatorium dicitur, l. 3. d. tit. t. 2. Meminit aliquoties Hipp. 3. de fract. t. 3. l. 4. de artic. t. 26. l. 5. Epid. XXXIV. 12. l. de ulcer. II. 13. Constant ex medicamentis non pinguibus, ideoque ἀλίπαινα (Vide supra Alipæna) nominantur; cum debeant siccare, & citra absterfionem leniter adstringere. Maxime ex bitumine componuntur; cumque varii sint generis, duo tamen habentur præstantissima: unum βάρβαρον, Barbarum; alterum Κυζικένιον, κυζικινόν, appellatum; de quibus supra suis locis. Celsus l. 5. c. 19. 2. Dicitur de corpore, & ejus partibus, l. 4. f. 3. n. 110. lib. 7. Epidem. sect. 6. t. 27. de venis, lib. de venis XXVII. 7. ubi opponitur ὀλίγαμος, pauci sanguinis vena; de nervo, lib. de humid. Us. V. 6. ad quem locum Interpretes non conveniunt, quid per Nervum sanguineum intelligendum sit. Foef. existimat, panniculum carnosum, qui sub cute occurrit, denotari. Erot. vero per venam exponit. Jung. Lind. Exerc. XIII. §. 449. seqq.

* ENÆOREMA, ἐναώρημα, significat Hippoc. & aliis sublime quiddam in urina innatans, & per mediam urinam pendulum. Lang. l. 2. epist. 41. Sublimamentum Latine dici posset. Dicitur & νεφέλη, Nubes, vel Nubecula. Gal. comm. 2. in progn. t. 29. Variant vero ἐναώρημα in ægris. Interdum est tenuius, & nubeculæ simile, quod vocat Hipp. ἐναώρημα ὀπνέφελον, l. 3. Epid. ægr. 1. 3. & 5. interdum genituræ, vel massæ seminali simile, & vocatur γονοειδές, l. 1. Epid. ægr. 1. & l. 3. Epid. ægr. 3. interdum rotundum, dispersum, non residens, σφγγύλον, διασπαρµόν, ὅπ' ἔχ' ἔδρυτο, lib. t. Epidem. ægr. 1. & l. 3. ægr. 11. post stat. pestil. Idem dicitur & μετέωρον, i. e. sublime, superficiem superiorem occupans, lib. 2. Epidem. ægr. 3. 9. 12. post stat. post. Urina cum sublimamenti dicitur ἔρον ἐναώρημα, ἢ ἐναώρημα, i. prorrh. sect. 1. t. 4. & 31. Coac. t. 198. Sed aliquando oculi dicuntur ἐναώρημα, sublimes, suspensi, quales cernuntur

tur in moribundis, 1. progn. t. 10. Vide Foef. p. 208.

ENANTESIS, ἐναντισις, dicitur Gal. *occursus vasorum* sanguiferorum, quando vasis descendibus alia ascendentia obviam veluti veniunt, notante Bonetto Anat. Pract. l. 1. Part. I. Obs. 8. p. 11. Qualem *occursum* aliquando observari inter venam mammiariam, & epigastricam in recto abdominis musculo, testatur Barth. l. 1. An. c. 5. p. 55.

ENANTIOS, ἐναντίος. Vide *Contrarius*.

ENARGES, ἐνεργής, *manifestus*. Usurpavit Hipp. de Insomniis 1. prorrh. s. 1. t. 1. & Coac. t. 90. Dicitur & liquidus. Galen. l. 2. de san. tu. cap. 4.

ENARICYMON, ἐνερικύμων, idem quod ἀερικύμων, *fecundus, da*. Vide *Aricymon*.

ENARTHROSIS, ἐνάρθρωσις, est species ἀρθρώσεως, cum cavum excipientis ossis altum admodum est, caputque, quod in id inseritur, oblongum. Galen. l. de ossib. in proœm. Ejus pauca sunt exempla, ut cruris cum ischio, & forte tali cum osse navis speciem referente. Latine dici potest *Inarticulatio*. Barth. libell. 4. Anat. c. 1.

ENAVLIA, ἐναυλίη, proprie dicitur via interior, vel trames, aut fistularis via, aut interior habitatio, ac domicilium. Sed Hippoc. metaphorice usurpavit de Vulvæ interiori cavitate, sive vagina, vel collo, lib. 2. de morb. mulier. XII. 13. Verbum ἐναυλίζομαι significat *immorari*, permanere, 2. de natur. hum. t. 20.

* ENCANTHIS, ἐγκανθίς, duplicem habet significationem. Vel enim accipitur pro immoderato augmento angulorum oculi, cui opponitur ῥοιὰς, *Rhoas*, immoderata eorundem diminutio. Gal. l. de diff. morb. c. 9. Vel sumitur pro excessu, & carnis excrescentia in oculi angulo majore, l. defin. medic. nec est tumor toto genere p. n. l. de tum. p. n. c. 17. Pterygio oculorum plerumque succedere solet. Alias malum hoc canibus frequens, minus homines corripit, & eos magis, qui in mari versantur: siquidem aliquando hoc carnis incrementum benignum est, & tenerum, laxum, & sine dolore, quod medicamentis siccis consumendum est: aliquando vero malignum, durum, inæquale, & cum dolore punctorio, quod manu curare, & scalprio evellere oportet. Cast. De medicamentis περὶ ἐγκανθίδος vide Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. De hoc affectu legatur & Aquap. de Oper. Chir. h. tit. Quod & Caruncula in angulo majori naturaliter se habens dicatur ἐγκανθίς, vult C. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. n. 750.

* ENCARDION, ἐγκάρδιον, late significat me-

dium uniuscujusque rei, *meditullium*. Strictè vero dicitur medulla caudicis, ἐγκάρδιον, quæ & ἐντερώνη, apud Dioscor. lib. 1. c. 12. Strictissime quoque locum significat, ubi cor situm obtinet. Gorr. p. 122.

ENCARPOS, ἐγκαρπος, *fructuosus*, in se fructum habens. Unde ἐγκάρπια dicuntur fructus, vel poma, quæ multum seminis in se habent, & hæc sunt ἀγαχωρητικά, alvum subducentia. Hipp. l. 2. de diet. XXIX. 2.

ENCARSIOS, ἐγκάρσιος, *transversus*. Referatur ad modos fractionis a Gal. l. 2. de san. tu. c. 3. princ.

ENCATACECLEISMENOS, ἐγκατακεκλησμένος, *interclusus*, interceptus. Usurpat Hipp. de excrementis, quæ longo tempore non dejecit alvus, 3. de R. V. l. A. t. 32.

ENCATADAMASTHEN, ἐγκαταδαμασθέν, dicitur corpus *afflictum*, perdomitum. Hipp. l. 7. Epid. XXXIX. 3.

ENCATALEPSIS, ἐγκατάληψις, idem quod ἀπόληψις, vel κατέληψις. Vide *Apolepsis*, *Catalepsis*. Legitur apud Hipp. l. 5. Epid. s. 2. t. 12.

ENCATALEIPOMAE, ἐγκαταλείπουμαι, ἢ ἐγκαταλιμπάνομαι, significat *relinquor*, & dicitur apud Hippocr. de iis relictis, vel morborum reliquiis, quæ post morbi judicationem, aut solutionem adhuc in corpore humano de materia peccante, vel ejus effectu residua sunt, ex 2. aphor. 12. lib. 2. Epid. sect. 3. num. 72. lib. 6. sect. 2. t. 12. vel 32. juxta Linden. in qua sectione aliquoties hoc verbum legitur. Vid. Dieter. n. 233.

* ENCATHISMA, ἐγκάθισμα, est sessio in aqua medicata ab imis pedibus, vel feminibus usque ad umbilicum, ita ut supernæ partes non madescant. Galen. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 13. Hodieque vocatur *Semicupium*. In quibus affectibus hoc remedii externi genus conveniat, non est hujus loci determinare. Alias vocatur & *Insessio*. Vide *Insessio*. Meminit Forest. lib. 27. Observ. 24. Schol. Hild. de dysent. cap. 19. & lithotom. cap. 9. Habet & Pathologicam significationem, qua denotat corporis abscessus, tumores, excrescentias corpori velut insidentes, & balneis, fomentisque indigentes. Apul. l. de med. herb. c. 38. n. 5. Humelberg. com. ad h. l. p. 143. Legitur & *Encathesma*. Diminutivum ἐγκανθισμάτιον, legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 35.

ENCAVMA, ἐγκάυμα, in genere significat *Inustionem*, pustulam ex ustione contractam. Deinde ita dicitur ulcus in oculo, quod a febre ut plurimum cum crusta impura in nigro, aut albo oritur. Ac in nigro quidem dum fit, sæpe profundum est, ac fere semper in ipsa expurgatione major tunicarum erosio contingit, ad-

deō ut humores paulatim diffuant, & totus oculus effundatur. Hæc ex Aetio l. 7. c. 26. Gorr. p. 122. Causa est eadem, quæ aliorum ulcerum, materia nimirum ichorosa salinis, lixiviosis, corrosivisque particulis scatens. Ægineta *ὀφθαλμικὰ* appellavit, l. 3. c. 22.

ENCAVSIS, *ἐγκαυσις*, vocatur *Æstus*, ardor, *incensio*, *inustio*. Dicitur vero ita a Gal. lib. 1. de diff. febr. cap. 3. illa caloris actio in corpus, quam inducunt causæ externæ, sive Solis operatio, sive ignis, sive affectus vehementiores, &c. *Encavsis* quoque dicitur pictura, vel cælatura per cauteria potentialia peracta, de qua Lybav. Synt. Arch. Chym. lib. 1. cap. 23. & lib. 6. cap. 6. Vocatur & Pictura *Encavstica*, & Artifex *Encavstes*.

ENCAUSTUM, *ἐγκαυστον*, materia illa, qua perficitur cælatura, vel pictura *encavstica*, cujus tres numerantur species: *Cerographia*, *κροτογραφία*, *Cestrographia*, *κροτογραφία*, & *tertia*, quæ pennicillo peragitur. Libav. d. l. Hinc & cælati, sculpti dicuntur *ἐγκαυτοί*, teste Rhod. ad Scrib. n. 231. In Officinis quoque quibusdam materia Atramenti scriptorii dici solet *Encavstum*.

ENCEIMÆ, *ἐγκεῖμαι*, i. e. *incumbo*. Usurpatur de utero, quando ischio incumbit. Hipp. 5. aph. 47. Diet. n. 234.

* ENCEPHALOS, *ἐγκέφαλος*, *Cerebrum*. Vide supra suo loco.

ENCERIS, *ἐγκηρίς*, *grumus cere*, vel massa informis, quando liquata infunduntur mortario in frigore. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. l. 3. c. 4. l. 4. c. 5.

ENCEROSIS, *ἐγκήρωσις*, Vide *Inceratio*.

ENCHALINOMÆ, *ἐγχάλινωμα*, significat *frenor*, vel frenis cingor. Hippocr. lib. de venis XXVII. 8.

* ENCHARAXIS, *ἐγχάρaxis*, Medicis dicitur *Scarificatio*, quæ est cutis, & subjæctæ carnis per scalpellum sectio, non punctum, sed cæsim facta. Differt a Phlebotomia, quod hæc uno vulnere venam adaperiat; illa multis vulnusculis, & sectionibus cutem dividat. Differentiæ potissimum tres constitui possunt. Aut enim tenuis, & superficialis est *scarificatio*, aut magna, & profundior; aut intermedia. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Plura de *scarificatione* vide ap. eundem integro libell. de cucurb. scarificat., &c. Imprimis vero ad renutritionem facere, testatur Oribas. l. de scarific. c. 20. cit. ante Rhodio ad Scrib. n. 55. Jung. & Petri Pauli Magni Romani Chirurghi libellus Italicus, inscriptus: *Discorso sopra le ventose*.

ENCHEIRESIS, *ἐγχείρησις*, proprie significat generationem, vel *tractationem manibus factam*; vel si quis negotium aliquod propria ma-

nū aggreditur: *Exercitium*. Ita Galen. libros scripsit *ἐγχειρήσεων ἀντομικῶν*, de cujus tituli Latina versione vide D. Hofmann. var. lect. lib. 2. c. 13.

ENCHEIRIA, *ἐγχείρηξις*, idem quod *ἐγχείρησις*, manus aggressio, *administratio manualis*. Legitur apud Hipp. 2. de artic. t. 40. Libavius partem Chymix, quæ agit de instrumentis, & operationibus, vocavit *Encherian*, tract. de Igne naturæ, c. 36.

ENCHONDROS, *ἐγχονδρος*, duplicem habet significationem, a primitivo *χόνδρος*, quod & *granum*, & *cartilaginem* notat. Itaque & derivativum hoc i. significat *granulosum*, *grumosum*; in qua significatione usus est Dioscor. l. 1. c. 83. deinde *Cartilagineum*, teste Gorr. p. 123.

ENCHRIMPTO, *Enchripto*, *ἐγχρίπτω*, *ἐγκρίπτω*, idem quod *χρίπτω*, significat *aplico*, *admoveo*, *implico*, *appropinquo*. Usus Hippocrat. de ossibus, quæ in fracturis inter se *implicantur*, & mutuo actu se offendunt, 2. de artic. t. 35. & de composit. *προσεγχεῖμπτω*, lib. 3. t. 112. de utero ad inguina, pectinem, & vesicam procumbente, lib. 2. de morb. mul. XXXIII. 15. Junge Foef. p. 179.

ENCHYLOS, *ἐγχυλος*, quasi dicas, *Insuccatus*, *udus*, *madidus*. Idem quod *νατός*. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 2.

ENCHYMA, *ἐγχυμα*, idem quod *ἐγχυσις*, *infusionem* significat. Ita plenitudo quoad vasa vocatur *πληθὺς ἐγχυμα*. Non solum sanguinis, verum etiam ad omnem vasorum arte factorum repletionem applicari potest. Gorr. p. 124. Vide *Infusio*.

* ENCHYMOMA, *Enchymosis*, *ἐγχύμωμα*, *ἐγχύμωσις*, *humorum vitalium* in partes solidas *infusionem* significat, ap. Hipp. l. 2. Epid. f. 4. n. 26. quale quid fieri videmus in ira, verecundia, aut gaudio, quod sanguis in venulas cutaneas rapiatur, ut color vividus, floridusque appareat. Huic opponitur *Ecchymoma*, & *Ecchymosis*, de quo superius.

* ENCHYTOS, *ἐγχυτος*, dicitur de eo, quod *infunditur*, & *instillatur*. In specie *ἐγχυτῶν* vocantur medicamenta, quæ oculis instillantur, ut Fœnugræci decoctum, Lac muliebre, & alia Collyria liquida. Gal. l. de rem. fac. parab. c. 10.

ENCISSEVOMÆ, *ἐγκισσέουμαι*, significat *implicor*, *instar hederæ*. Legitur apud Hipp. de venis XX. 7. Posset etiam usurpari de venis spermaticis pampiniformibus.

ENCLYSMA, *ἐγκλυσμα*, idem quod *Clyisma*, vel *enema* significat. Vide *Enema*. *Clyster*. Legitur apud Diosc.

ENCOELION, ἐγκοίλιον, significat *Abdomen*, *Hira*, videlicet omnia viscera sub costis recondita ἐγκοίλια vocantur. Linden. Ex. IX. §. 57. 58.

ENCOLPISMUS, ἐγκολπισμός, proprie *insinuationem* significat. Usurpatur vero de applicatione remediorum uterinorum in sinum muliebrem, a Moschione de morb. mul. c. 132.

* ENCOPE, ἐγκοπή, significat proprie *incisionem*, qualis aliquando contingit in capitis ossibus; estque soluta continuitas ab aliquo acuto dissecante facta. Coincidit cum vocabulo ἀγκοπή, ἔδρα. Castell. Gorr. pag. 123. Improprie etiam significare potest *impedimentum*, interceptionem. Derivatur a verbo ἐγκέπω, *incido*, *impedio*; in qua posteriori significatione legitur apud Hippocr. in præcept. XI. 3.

* ENCRANIS, *Encranion*, ἐγκρανίς, ἐγκράνιον. Vide *Cerebellum*.

ENCRATES, ἐγκρατής, id est *validus*, *firmus*, *robustus*. Hipp. l. 7. Epidem. VII. 14. IIX. 14.

ENCRASICHOLUS, ἐγκρασίχολος, nomen *pisciculi litoralis*, ad *Sardas*, vel *Sardones* Italorum pertinentis. Sale conditus usurpatur ad cibum. Cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 3.

ENCRIS, ἐγκρίς, *placentæ* genus, dum farina bene subacta in oleo primum coquitur, mox mel adiiicitur. Ταγλωίαν Pollux vocavit, quod patinis fere frigatur. Gorr. d. l. C. Hofm. l. 3. V. L. c. 13. fin.

ENCRYPHIAS, ἐγκρυφίας, epitheton *panis*, qui & ἀγοραίος, i. e. *forensis*, aut *venalis* dicitur, quod in foro vendendus exponatur. Gorr. d. l.

ENCYLINDOTOS, ἐγκυλίνδωτος, *in orbem*, vel *cylindri formam convolutus*. Dicitur de lana utero applicanda, l. 1. de morb. mul. CII. 57. Foef. p. 178.

ENCYMON, ἐγκύμων, dicitur *pregnans*, *gravidæ*, ab ἐγκύω, *concupio*. Gal. c. 3. in progn. t. 30.

ENCYRO, ἐγκύρω, ἢ ἐγκυρέω, significat *incido*, *irruo*. Hipp. usurpat de flat. l. de vet. med. XII. 1. Iung. 1. de art. t. 45.

ENEDINEMENOS, ἐνεδιννέμενος, *intro convolutus*, *introrsum conversus*. Est epitheton oculorum vitiose se habentium, aut etiam instabilem, & διήσσει quadam affectorum, apud Hippocrat. lib. 6. Epidem. sect. 1. t. 27. Linden. reddidit per tremulos oculos a tremore, vel motu convulsivo musculationum ocularium mira celeritate, atque incessanter oculi orbem in omnem partem raptantium. Exerc. IV. §. 92.

ENDEIA, ἐνδεΐα, *indigentia*, *defectus*, *penuria*, dicitur, quæ opponitur *Plenitudini*, *Abundantiæ*. Huc pertinet κοιναγγείη, vasorum inanitio, 1. aph. 2.

* ENDEIXIS, *Indicatio*, *communitas*, *scopus*. Terminus frequentissimus in arte Medica, & præsertim in Methodo Medicinali. Estque nihil aliud, quam monstratio, vel determinatio juvantis, vel indicati ex indicante, h. e. accurata determinatio agendorum in Medicina ex causis, modoque generationis cum sanitatis, tum morbi. Hinc duplicis generis sunt *Indicationes*. Aliæ sunt *Conservatoriae*, ad methodum ὑγιαίνειν spectantes: aliæ *Curatoriae*, ad methodum θραύειν pertinentes. Quamvis plerique confundant, & in genere tres constituent etiam medendi methodum concernentes *Indicationes*: *Præservatoriam*, quam ad causam Gr. προφυλακτικῶν: *Curatoriam*, quam ad morbum: & *Vitalem*, quam ad vires corporis referunt. De quibus vide passim in Authoribus, præsertim apud Rolsink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 4. sect. 1. cap. 11. seqq. Nostram vero sententiam invenies in Dogmat. Medic. Gen. Part. IV. cap. 1. 2. 3. & 4. Egregie quoque de *Indicationibus*, *Indicantibus*, & *Indicatis* differuit Linden. Exerc. VIII. §. 63. seqq. & alibi, quorum loca vide in Indice illius Authoris.

* ENDEMOS, *Endemios*, ἐνδημος, ἐνδήμιος, *Vernaculus*, alicui populo familiaris, quasi *Patrium* dixeris, est epitheton morborum communium, multis in una regione viventibus ob causam communem illi regioni familiarem, Gal. c. 1. in 1. Epid. in proem. & in defin. Vernaculi morbi sunt, qui in quibusdam locis abundare solent. Differunt ab *Epidemicis*, quod hi certis saltem temporibus infestare soleant, propter causam vitio aeris infesti, aut intemperatioris constantis prægressi contractam. Illi vero nullo non tempore solent esse familiares, v. g. Scorbutus maritimarum, & palustrium locorum incolis. Vid. Dogm. Nostr. P. II. cap. 6. Dogm. 11.

ENDESIS, ἐνδεσις, *colligationem*, *connexionem* per vinculum significat; & ea pedis pars ap. Hipp. hoc vocabulo intelligitur, in quam tibiæ ossa desinunt, & ad talos ligamenti connectitur, l. de venis XXIV. 2.

ENDICA, significat *faces in fundo*. Moriens vero ita scripsit: *Endicam* quære in vitreis vasis, & repone tantisper, donec acescat. Nam in dulci materia nihil præstare poteris. Hæc corporibus addita, & in terram sic mutatis, conservat illa, ne comburantur. Quando enim corpora amittunt animam, tunc facile comburuntur. *Endica* omnibus corporibus utilis
ido-

idonea reddens & vitalia, præservat à putredine, & ignis consumptione. Dicitur & *Mose hazuania*. Hæc Rul.

ENDOFASTOS, ἐνδοῦστος, significat *dubius*, anceps. Frequens vocab. Hipp. l. 2. prorrh. XXIV. 2. Coac. t. 121. l. de Crisib. IV. 11. de morb. l. 9. III. 10. l. 2. Epid. f. 4. n. 20.

ENDON, ἐνδον, *Interne*. Vide *Exo*.

ENDOSIS, ἐνδοσις, *remissio*, intermissio dicitur de febribus, præsertim continuis, quando suis particularibus accessionibus insignes habent ad remissionem, aut declinationem mutationes. Gal. c. 3. in l. Epid. t. 2. Differt ad ἀπυρεξία, quod hæc de febrium intermittentium totali remissione dicatur. Verbum ἐνδίδωμι significat *remitto*; & non modo de febribus, sed & de aliis morbis, & symptomatibus cessantibus, & remittentibus accipitur, comm. 3. in progn. t. 73. De corpore quoque sumitur, quando a morbo non minuitur, nec decrementum capit, 2. aph. 28. Diet. n. 289.

ENDROMIS, vestis dicitur balnearia, hirsuta, villi longioris, quæ ex Gallia mittebatur, cuius usus in balneis, & gymnasiis præcipuus erat. Ant. Fumanell. de Bal. in princ.

ENEDRE, ἐνέδρη, significat proprie *inseffionem*. Hinc & ἐνέδροι dicuntur Hipp. qui equis firmiter insident, de A. L. & Aq. XLVII. 7. Verum vocab. ἐνέδρη strictius usurpavit de applicatione, & impositione ferularum Chirurgica, 2. de fract. t. 65. f. 3. t. 13. 40. Alias vocab. ἐνέδρη etiam *cavillationem* denotare, monstravit Lind. Ex. X. §. 266.

ENELLAGMENOS, ἐνὲλλαγμένος, i. e. inter se *alternatus*, alias alium recipiens. Usurpatur de vertebra, quarum processus ita committuntur, ut vertebra vertebra alteram vicissim excipere videatur, 3. de art. t. 45. vel 46.

* ENEMA, ἐνema. Vide *Clyster*, *Infusum*.

ENEOS, ἐνεός, idem quod κενός, *vanus*, inutilis, & per tropum *stolidus*, qui nec audit, nec videt. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 9.

ENEREISIS, ἐνέρεσις, compressionem, *illisionem* significat. Hipp. d. tit. l. 3. t. 6. Unde & ἐνερθεῖς, *impactus*, *infixus* denotat, l. 6. Epid. f. 6. t. 26.

ENERGIA, ἐνέργεια. Vide *Actio*, *Operatio*.

ENERGEMA, ἐνέργημα, proprie *Opus* significat, quod sequitur actionem tanquam effectus. Ita Excernenda, & Retinenda sunt *Opus* functionum naturalium. Chylus est ἐνέργημα chylificantis ventriculi, &c. Interdum tamen pro ἐνεργεία sumitur. Ita Cruciatus ἐνέργημα ὀδῶν, *Opus* doloris vocatur. Linden. Exerc. XIII. §. 309.

ENERGOS, ἐνεργός, significat non solum *astuosum*, alacrem ad functiones, sed & mo-

ribus cultis præditum, humanum, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. notante Joh. Bap. Persona com. in Gal. l. quod an. morb. seq. &c. p. m. 289.

ENERGUMENT, ἐνεργύμενοι, in malam partem sumto vocabulo dicuntur *Obsessi* a *Demonio*, five vere tales, five falso, & ex mentis errore. Qua significatione accipit D. Binninger Observ. Med. Cent. 5. Obs. 32. p. 523. seqq.

ENERVATIO, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod ἀποδύωσις, i. e. *tendo*. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 6. de quo supra. Vel proprie notat *repurgationem* a fibris & membranulis; quæ etiam curatio dici solet, teste Rhod. ad Scrib. n. 212. Vel tropice accipitur pro *debilitatione*, G. ἐκλυσίς. Vid. *Eclipsis*. Diet. n. 253.

ENGASTRIMYTHOS, ἐγγαστρίμυθος, dicitur proprie, qui *concluso ore loquitur*, quod ventre vocem edere videbatur. Translatum vero ad mulierum fatidicam *Pythiam*, quæ divaricatis cruribus ex ventre inferiore, & partibus genitalibus vaticinium protulit. Hipp. lib. 5. Epid. XXV. 8. lib. 7. XVII. 7. Jung. Jac. Rolandi de belebad. Aglossostomographiam, c. 6. in Anno 3. Ephemer. Nat. Cur. p. 588. Latine dici potest *Ventriloquus*, de quo vocab. etiam infra suo loco.

* ENGISOMA, ἐγγείσωμα, ἐγγίσωμα, instrumentum dicitur, quod in calvarie fracturis olim fuit adhibitum: Vel etiam juxta alios est ossis pertusio, cum pars affecta in profundum descendit, ac super illæsum os corruit. Gal. l. 6. M.M. c. 6. & def. Med.

ENGES, ἐγγής, *ingenitus*, *congenitus*, idem etiam quod οἰκεῖος, *domesticus*, *familiaris*. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

ENGERSO, ἐγγηράσκω, *senesco*, *insenesco*. Hipp. 2. aph. 54. idem quod ἀπογηράσκω, d. l. aph. 53. Diet. n. 231.

ENLOTTOGASTOR, ἐγγλωτογάστωρ, id est *linguam in ventrem habens*, dicitur, cui in solius ventris commodum cura est intenta. Lind. Ex. XVI. §. 131.

* ENGOMPHOSIS, ἐγγόμφωσις, idem quod γόμφωσις. Vide *Gomphosis*.

ENGONIOS, ἐγγώνιος, *Angularis*, quando duo membra connectuntur ad angulum five rectum, five obliquum. Hipp. 1. de iis, q. in med. t. 17. f. 3. t. 20. Mochlic. IX. 14. XXII. 5. Gal. l. 6. M.M. c. 5. Vide Foef. Oec. p. 176.

ENIAVTOS, ἐνιαυτός. Vide *Annus*. Hinc ἐνιαυσίος, *Annuus*, dicitur de morbis, & ulceribus, 6. aph. 45. & l. de nat. hum. t. 42.

ENISCOMENOS, ἐνισχόμενος. Vide *Contentus*.

ENISTEMI, ἐνίστημι, *insisto*, *inhæreo*, *urgeo*. Hipp. l. 5. Epid. XXXI. 7. Unde ἐνάστασις, *instantia*, dictio Democriti sectatoribus familiaris, cum morbos atomorum in vacuos meatus ingressu,

gressu, & obstructione oriri docuit, hujusmodi digressionem, & infixionem significans Hier. Merc. l. 4. var. lect. c. 13. Foef. p. 212.

ENIXA, idem quod Puerpera; & aliquoties legitur in scriptis P. M. de Calderia, Tom. 2. Oper. p. 74. 77. &c. Alias apud Chymicos *Enixum* est epitheton salium tertii generis ex acido, & alcali geniti, quod alias *Neurum*, *Terrum*, juxta Glauber. *Mirabile* juxta alios *Anomalum* dicitur, & utriusque vires, sed refractas possidet. Vide David. von der Beke, Barnerum castigat. Hodiernis etiam *Sal falsum* appellari solet, quod ex acido, & alcali junctis resultat: v. g. Tartarus Vitriolatus, & alia.

ENNEAPHARMACOS, ἐννεαφάρμακον, medicamentum ex novem simplicibus constans. Ita dicitur pessus quidam, qui ad uteri, & sedis inflammationes confert. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. Aegin. l. 7. c. 24. fin. Antidotus Heraclidis, apud Gal. l. 2. de antidot. c. 14. Ita & emplastra quædam apud Aet. & Cels. *Enneapharmaca* dicuntur, teste Gorr. p. 142.

ENNEAZO, ἐννεάζω, significat *adoleasco*, *juvenor*. Hipp. 2. aph. 54 Diet. n. 293.

ENOCH, creditur *Hermes Trismegistus* fuisse, juxta plerosque Spagyricos. Zacharius in opusculo Th. Ch. Vol. I. p. 723. Menens aurei Veller. l. 1. c. 4. in Vol. V. p. 256.

ENOCHDIANUS, Paracelso dicitur, qui longævitæ æmulatur *Enochum* Prophetam. Hinc *Enochdiana vita*, eidem est vita admirabiliter longæva. Vid. lib. 4. de vita lon. cap. 6. l. 5. c. 2. & 5.

ENOCHLEO, ἐνοχλέω, *infesto*, *perturbo*, *molestia afficio* significat. Coac t. 195. & 2. aph. 50. 4. aph. 57. Vid. Dieterich. num. 264. Vide *Infesto*.

ENODIOS, ἐνόδιος, *in via positus*, *in via habitans*. Apud Hipp. vero est nomen proprium, lib. de morb. fac. IV. 40. Junge Foef. pag. 211. 212.

ENOMOS, ἐνωμος, *crudus*. Vide *Cruditas*. Hipp. 5. aph. 67. Vid. Diet. n. 296.

ENORMON, ἐνормων, *impetum faciens*. Dicitur & simpliciter ὄρμων, Epitheton spirituum aptissimum, & rei naturam exprimens, videlicet summam levitatem, tenuitatem, & activitatem. Vide *Pneuma*. Hipp. l. 6. Ep. f. 8. t. 19. ubi tamen simplex verbum legitur ἐρμων, quod idem est. Gal. l. de rigor. c. 5.

ENPHLEBOTOMEO, ἐνφλεβοτομέω, significat *Hip. distribuo venas in multas partes*, vel ramos, vel propagines, l. de ven. XXVI. 6.

* ENRHYTHMOS, ἐνρhythμος, epitheton pulsus alicujus, qui ordinis rationem observat aliquam. Differt ab ἁρμόδια, saltem gradu, cum hic ita dicatur, quando exactus ordo inter pul-

sus invicem subsequentes observatur, respectu celeritatis, vehementiæ, & æqualitatis. Nilominus adhuc ἐνρhythμος dici potest, licet unum attributum non plenarie adsit. Junge Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9.

ENS, τὸ ὂν, vel Metaphysice, vel Medice exponi potest. Illa significatio non est hujus loci, sed petenda a Philosophis. Secundum hanc coincidit cum *Existente*, *Substantia*, ὑπάρχον, ὄντως, Gr. dictis. Gal. l. 2. M. M. c. 7. fin. A Paracelsicis, & Chymicis aliter describitur *Ens*, quod sit extractum minerarum primum, quæ nondum attigerunt perfectionem, suntque seminales potentie fecundiores. Hinc nominari solet & *Materia prima*, quæ est cujusque generis, & vim ad id proximam habet, ex qua primum motus naturalis ad substantiam existit. Petitur primum *Ens* e Mineralibus potissimum. Hinc enim metallorum, & gemmarum actu quidem illis vacuæ, at potentia fecundæ inveniuntur. Ita Illustr. Boyleus *Ens* suum *Veneris* e Colcothar Vitrioli prius edulcorato aqua pluviali sublimando, cum duplici quantitate Salis Ammoniaci conficit, notante Joh. Franc. Vigani, Medull. Chym. p. 5. Paulo aliter a Marggravio paratum legitur in Morley Coll. Chym. Leid. c. 530. *Ens Horizontis* dicitur Electrum minerale immaturum, uti patet ex Junken. Chym. Exp. Cur. P. II. f. 1. cap. 7. pag. 549. In vegetabilibus quæritur ex plantis, cum adhuc sunt in herba, vel immaturis fructibus. Animalium classis non multa præbet, nisi e sanguine conficere velis, & ovis. Ita & Rinarum, similiumque spermata ad hunc vocantur usum. Hæc Rul. & Johnf. Ita & Paracels. *Ens* dixit esse originem, vel scaturiginem, quæ potentiam habet corpus regendi. Paramir. de quinque entib. morb. lib. prolog. 2. n. 7. prolog. 3. Hinc varia passim occurrunt *Entia*: *Ens* Dei, creatum Astrorum, humorum, seminis: *Ens* Naturæ longum, & Breve: *Ens* virtutis, morborum, veneni, &c. De quibus omnibus in indice Operum suorum quærere licet, quæ tamen pleraque ceu figmenta exoterica, & inepta, partim etiam magica, rejicit Libav. in scriptis suis aliquoties. In Lapidis Philosophici magisterio *Ens primum* dicitur illa Tinctura, cujus beneficio metalla transmutantur. Her. Dornæus de transm. metall. cap. 14. Th. Chym. Vol. I. pag. 534. *Ens primum Auri* abusive Chymicis audit *Pulvis* quidam *Antimonialis*, cujus descriptio quædam extat (si fides illi tribuenda) in Morley Coll. Chym. Leiden. cap. 49. proc. 8. Helmontius rursus *Ens* aliter exposuit, tria constituens *Entia*: *Ens* reale, quod est veritas: *Ens* mentale, quod est Ratio: & *Ens* Rationis, quod est Non *Ens*, putatione matre

matre oriundum, tr. Venatio scientiarum, num. 27.

ENSIFORMIS, *Ensiculatus*, ξιφοειδής, est epitheton Cartilaginis parti infimæ sterni adnatæ, gladii, vel ensis effigies, figura triangula, interdum penitus ossæ. Dicitur & *Mucronata*, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. libell. 4. de Anato. cap. 18. Vocatur alias & *Furcella*, vel *Furcula*, quod in fine nonnunquam bifida observetur.

ENSTACTON, ἐνστακτον, q. d. *Instillatitium*, nomen Collyrii ita dicti, quod oculis instillaretur liquidum. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Ægin. verò vocavit στικτικόν, l. 5. c. 16. Rhod. ad Scrib. n. 34.

ENSTALAXIS, ἐνσταλαξις. Vide *Instillatio*.

ENSTASIS, ἐνστασις, *Instantia*. Vide *Enislemi*.

ENTALIUM, *Entali*, *Entale*. Vide *Dentalium*. *Entali* quoque idem quod *Alumen scissum*, quod aliquando generatur ex Sale gemmæ. Paracels. tr. 2. Chirurg. magnæ, cap. 8. Rul. Unde & in genere Sal *Entalicum* dicitur acidum aluminosum, quæ omnia ex frigido coagulantur. Paracels. Paramir. l. 2. c. 6. Tale Sal *Entalicum* statuit idem causam icteritiæ, l. de Icteric. c. 1. Sal *Entalicum* Microcosmi rejicitur per alvum. Paragraph. l. 1. c. 2. §. 2.

ENTASIS, ἐντασις, *intensionem*, aut internam tensionem significat, quæ & simpliciter ἔσις, aut ξύντασις vocatur. Legitur in Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 17. 21. l. 4. Epid. XIII. 19. Gal. comm. in 3. Epid. t. 5. & comm. 3. d. l. t. 17.

ENTATICOS, ἐντατικός, *intensivus*, tribuitur medicamentis internis, & externis Venerem stimulantibus, alias, *Incentiva*, dictis, item *Satyrica*. Diet. n. 260. in fin. Tale Emplastrum legitur apud Ægin. l. 7. c. 17.

ENTERADENES, ἐντερᾶδένες, h. e. Glandulæ intestinales, quas D. Joh. Conr. Pejerus egregie descripsit peculiaribus Exercitationibus, & hoc nomen Græcum ipsis attribuit, in ep. ad D. Joh. Jac. Harder. quæ occurrit in Pæonis, & Pythagoræ Exercitationibus Epistolice Anatomico-Medicis, Ex. 32. Vocavit & illius scriptum hic *Enderadenographiam*.

ENTERENCHYTA, ἐντεργχύται, vocantur instrumenta Chirurgica ad Clysterem intestinis injiciendum destinata. Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XIII. fig. 4. 5.

ENTERIONE, ἐντερώνη, idem quod ἐγκάρδιον. Vide *Encardion*.

* ENTERON, ἐντέρον, *Intestinum*, & pluraliter ἐντερæ, *Intestina*, dicuntur corpora oblonga, cava, rotunda, membranosa, a ventriculi officio dextro ad extremum anum protensa,

distribuendi ad vasa lactea chyli, & continendi, expellendarumque fœcum instrumenta, fibris circularibus, aliisque prædita, & varie circumgyrata, quorum prolixiorum descriptionem reperies in Anatomicis, specialiter Bartholin. lib. 1. Anatom. cap. 10. 11. Et si vero revera anum, & continuum sit *Intestinorum* corpus, loco tamen, magnitudine, numero orbium, & anfractuum variare, & distingui, hincque senarium resultasse numerum, ita ut tria priora dicantur *Tenuia*, *Duodenum*, *Jejunum*, & *Ileum*; tria reliqua *Crassa*, *Cecum*, *Colon*, & *Rectum*, notum est, de quibus omnibus suo loco. Galen. lib. 5. de U. P. cap. 3. & lib. 6. Anatom. admin. cap. 6. Jung. Diet. n. 295. Ob hanc divisionem dixit Linden. *Intestinum* re unum, appellatione geminum, Exerc. IIX. §. 2. Aliquando & ἐντέρον in singulari κατ' ἐξοχὴν denotat *Colon*, apud Hippocr. lib. 6. Epid. sect. 4. t. 3. notante Gal. in comm. Jung. l. de humor. XI. 16. Ε'ντερæ quoque significant sacculum, vel folliculum, in quem medicamenta ad fortum immittuntur, forte quia ut vesica, sic & *Intestina* ad eum usum accommodari possunt, Hipp. l. 3. de morb. l. 20. Foef. p. 212. Per metaphoram etiam Lumbrici terrestres dicuntur ἐντερæ γῆς, *Intestina* terræ, notante Forest. l. 21. Obs. 29. Schol.

* ENTEROCELE, ἐντεροκήλη, est *Hernia intestinalis*, quando intestina prolabantur vel ad inguina, vel ad scrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt. Gal. l. de diff. morb. c. 10. Hujus observationes, & curationes vide apud Hildan. Cent. 2. Obs. 81. seqq. Cent. 6. Obs. 73. & alias. Tales ægri vocantur *Enterocelici*, d. l.

ENTEROPIPOCELE, ἐντεροπιποκήλη, est nomen *Herniæ* in scroto potissimum, quando omentum, & intestina simul devolvuntur, & prolabantur. Hinc Gal. ad tumores compositos refert l. de tum. p. n. c. 15.

ENTEROMPHALOS, ἐντερόμφαλος, dicitur *Hernia umbilicalis*, quando intestina umbilicum protuberare faciunt. Dicitur & ἐξόμφαλος, quamvis hoc vocab. omnem umbilici protuberantiam denotet, ab aliis quoque causis obortam. Hildan. ep. ad Mich. Doring. in oper. p. 900. Affectus hic mulieribus præsertim tempore partus haud raro contingere solet.

ENTHEASTICOS, ἐνθεαστικός, epitheton Melancholici, qui putat, a majori quadam vi se defendi, & exornari, vaticinaturque futura. Vid. Ægin. l. 3. c. 14. Latine *Divinaculus*, *Vaticinator*.

ENTHERMOS, ἐνθερμός, idem quod πολλοῦ θερμότητος, *impense calidus*. Hipp. l. 6. Epist. s. 4. t. 13. 19. Gal. in comm.

ENTHETOS, ἐνθετός, in genere dicitur *Impositus*, *Inditus*. Specialiter vero sumitur de medicamentis, quæ naribus imponuntur, ad sistendam hæmorrhagiam. Hipp. vocat ἐνθεθέντα, l. I. Ep. XXII. 2. & l. 6. t. 25, a verbo ἐντίθημι, *impono*, *ingero*, l. 6. l. 2. t. 2.

ENTHLASIS, ἐνθλασις, internam collisionem, & contusionem, *Illisionem* significat, a verbo ἐνθλάζω, *imprimo*, introrsum cogo; quod usurpavit Hipp. l. de int. aff. XLVII. 11. 13. Jung. Foef. p. 211. Gal. l. de diff. morb. c. 11. Vide *Illisio*. Sennert. Instit. Med. l. 2. Part. I. c. 10.

ENTHRASSO, ἐνθράσσω, idem quod θράσσω, *perturbo*, molestiam affero. Hipp. 3. de artic. t. 47.

ENTHUSIASMOS, ἐνθουσιασμός, id est *fanatica percussio*, seu numinis afflatio est, veluti cum quidam in sacris faciendis mente capiuntur, si quæ viderint, aut si tympana, vel tibiae, vel ligna audierint. Gal. in def. Med. Pertinet ad deliria Melancholica. *Enthusiasmum* Paracelsicum pro singulari artis Medicæ notitia acquirenda vocat *Diabolicum* Libav. Tom. IV. Oper. p. 79. Vocatur & *Raptus*. Vide infra.

ENTHYMEMATICOS, ἐνθυμηματικὸς, epitheton, & proprietas boni Medici, quod debeat esse *argutus*, *premeditatus*, & acris in respondendo. Hipp. l. de dec. orn. II. 26.

ENTOMON, ἐντομον. Vide *Insectum*.

ENTRICHOMA, ἐντρίχωμα, dicitur a quibusdam extremus palpebrarum ambitus, sive extrema ora, in qua excrescunt cilia. Gorr. pag. 144.

ENTRIMMA, ἐντρίμμα. Vide *Intritus*.

ENTROPE, Ἐντροπία, ἐντρίπη, ἐντρίπη, significat *pudorem*, *verecundiam*. Hipp. l. de dec. orn. I. 16. V. 5. Lind. reddidit, *Modesta correctio*. Ex. II. 5. 20.

ENTYPOSIS, ἐντύπωσις, dicitur Humeri acetabulum, alias ὀμοκωτύλη. Estque articulatio humeri cum brachio. Gorr. p. 144.

ENULON, ἐνυλον, caro dicitur gingivarum interna; quemadmodum externa dicitur ἔλον, & media inter dentes ἄρμεις. Gorr. ex Polluce, p. 143.

ENUR, est occultus vapor aquæ, ex quo lapides generantur. Rul. & Johnf.

ENUREO, ἐνυρέω, idem quod ὑρέω, *mingo*, *mejo*, *immino*. Hipp. l. 7. Ep. XV. 43. ubi tamen Lind. cum Cornario exponit per *mingere in stratum*, in qua significatione etiam usus Nic. Piso de M. C. & C. l. 3. c. 41.

ENYDREOMÆ, ἐνυδρέομαι, i. e. *madefio*, *humescor*. Erot. Onom. p. 41. c. 1.

ENYPNION, ἐνύπνιον, *Insomnium*, idem quod ὄνυρ, ὄνυρ, ὄνυρ, quid significet, notum est. Referuntur *Insomnia* a Medicis inter signa

sanitatis, & morborum, quamvis valde dubia, & incerta. Hinc Hipp. integrum scripsit libellum de *Insomniis*, & Gal. tractatum de præfatio ex *Insomniis*. Ex recentioribus vero egregie de *Insomniis*, quid sunt, & eorum generationis modo egit Th. Villis Anim. Brut. Part. I. t. 16. *Insomnia* vel sunt Divina, vel Naturalia, (sub quibus tamen & ægrotorum comprehenduntur) vel Diabolica. Dicitur & *Somnium*. Videatur & de *Insomniis* Casp. Rejes C. El. q. 37. Jung. descriptio *Somni* apud Lind. Ex. XV. § 37.

ENYPOSAPROS, ἐνυπόσαπρος, *intus subputridus* significat, & usurpavit Hipp. de sputo in hepaticis. Coac. t. 446.

ENYSTRON, ἔνυστρον, est ventris sinus in quadrupedibus, dictus *Abomasum*. Hic venter est magnitudine amplior *Omaso*, quod ἔχινον vocant, forma oblongior, cancellis intus, & crustis multis magnis, & levibus inornatus. Ab eo proxime intestinum sequitur. Gorr. p. 172. Jung. Arist. l. 3. de part. an. c. 14. Barth. l. 1. An. c. 9. *Abomasum* prorsus esse fictitium, contra Gazam scripsit C. Hofm. l. 2. Inst. Med. c. 31. § 8.

EON, ἔων, dicitur totus oculorum ambitus. Gorr. p. 175.

* EPACMASTICOS, ἐπακμαστικός, *accrescens*. Vide *Acme*. Dicitur & ἀνὰ βαπτικός. Vide *Anabasis*.

EPACROS, ἐπακρὸς, dicitur de eo, quod in summitate acutum est, vel in angustum tendit. Hipp. l. 2. de morb. LIX. 25. Foef. p. 221.

EPÆIROMÆ, ἐπαείρομαι, *attollo*, *insurgo* significat. Usurpatur de humoribus inordinate commotis. Hipp. l. de humid. usu.

EPAGOGION, ἐπαγωγίον, dicitur genitalis membri *Præputium*, apud Diosc. l. 3. c. 25. quamvis dubitet, apud quem est caput 23. Verum approbat C. Hofm. l. 4. Var. Lect. c. 33. Quod vero Gorræus p. 146. scripserit ἐπαγωγία significare *præputia* tantum male affecta, nullam prorsus video rationem.

EPAJO, ἐπάτω, *sentio*, *percipio*. Frequens verbum Hipp. 2. prorrh. XXVI. 2. 4. l. 2. de morb. XXI 9. l. 1. de morb. mul. XLIII. 5. l. 2. LIX. 19.

EPAISSO, ἐπαίσσω, & med. ἐπαίσομαι, significat *cum impetu irruo*, *irrumpo*. Legitur in Hipp. lib. de nat. puer. IX. 7. Linden. vertit per *Exfilio*.

EPALIPHO, ἐπαλείφω, proprie significat *superlino*, translatitè exacuo, *irrito*, in qua significatione legitur de Cancro exasperato. Hipp. l. 5. Epid. X. 21.

EPANACLESIS, ἐπανάκλησις, *revocatio*. Dicitur de calore, Hipp. l. 5. aph. 21. & l. de hum. ul. XI. 16. Diet. n. 307. Junge Dogm. Nostræ Med. Gen. P. IV. 2. p. 480, 481.

EPANADIDOMI, ἐπαναδίδωμι, significat *incre-
sco, ingravesco*. Usurpatur de morbis ab initio
minus vehementibus, progressu vero temporis
in gravius tendentibus, l. 6. Epid. s. 1. t. 29. &
l. 1. de morb. mul. XLI. 5.

EPANADIPLOSIS, ἐπαναδίπλωσις, *reduplicatio*.
Vide *Anadiplosis*. Vocatur & ἐπανάληψις, *repe-
titio*. Gal. l. de morb. tempor. c. 8.

EPANALEPSIS, ἐπανάληψις, *repetitio*. Vide *E-
panadiplosis*.

EPANAPHERO, ἐπαναφέρω, *reassumo, repeto*,
significat, & quidem apud Hipp. de viribus re-
sumptis usurpatur. Coac. t. 1. ubi ἐπανενέγκυντες,
se se recolligentes, occurrit.

EPANAPNEO, ἐπαναπνέω, *subinde, & crebro
respiro*. Hipp. l. 7. Ep. XLVI. 13.

EPANASTASIS, ἐπανάστασις, *protumens eminen-
tia, eruptio, pustula*. Legitur in Hipp. Coac. t.
220.

EPANCYLOTOS, ἐπαγκυλωτός, dicitur Laquei
species apud Oribasium, quo sinus super sinum
injicitur, faciens ad corpora figuranda. Gorr.
p. 146.

EPANEMEO, ἐπανεμέω, significat *vomitum sub-
inde repeto, revomo*. Hipp. Coac. t. 568.

EPANEREUGOMÆ, ἐπανερύγομαι, *crebro eructo*.
Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50.

EPANORTHUMÆ, ἐπανορθῶμαι, idem quod
διορθῶμαι. Vide *Diorthosis*.

EPANTHISMA, ἐπάνθισμα, significat *Efflo-
rescentiam*, idem quod ἐξάνθημα. Occurrit apud
Hipp. 1. prorrh. s. 1. t. 21. s. 2. t. 25. Coac. t. 579.
a verbo ἐπανθέω, *effloresco*, quod legitur l. 7.
Ep. XXIII. 19.

EPANTLESIS, ἐπάντησις, *perfusionem aquæ,
aut infusionem* significat, qualis fieri solet in
balneis. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50.

EPAPHÆRESIS, ἐπαφαίρεσις, in genere dicitur
repetita sublatio, vel evacuatio. In specie vero
vocatur ita sanguinis missio repetita, ap. Gal. l.
de cur. rat. per sang. c. 1.

EPAPHROS, ἐπαφρῶ, *spumam* significat, idem
quod ἀφράδες. Occurrit in Hipp. s. 1. prorrh. s.
2. t. 60. & s. 3. t. 1. ubi mendose legitur ἐπάφρων,
notante C. Hofmann. in notis ἀνεκδότοις ad Gal.
opera, h. l. Foef. p. 223.

EPARGEMOS, ἐπάργεμος, dicitur, qui ulcus-
culo oculi, quod ἄγεμα dicitur, laborat. Vide
Argemon.

EPARITA, dicitur Paracelso lutum quoddam
argillaceum, haud dubie a colore atrorubente.
Unde & *Tartarus eparitinus*, l. de morb. Tarta-
reis, c. 4.

EPARMA, *Eparsis*, ἐπαρμα, ἐπαρσις, in ge-
nere omnem tumorem, vel intumescen-
tiam in parte aliqua obortam significat. Neque ullam
video sufficientem rationem, ob quam Inter-

pretes statuerint, stricte, & specialiter deno-
tare tumorem ad aures obortum, cum Hippocr.
semper exprimat addendo πρὸς αὐρὰς, *ad aures*,
v. g. Coac. t. 626. lib. 1. Epidem. sect. 1. t. 10.
Lib. vero Epidem. sect. 4. t. 1. vocab. ἐπαρμα pla-
ne omiserit, notante Galen. in comm. Usurpa-
tur vero etiam de præcordiorum tumore, lib. 3.
Epid. ægr. 3. post stat. pest. item de ventris tu-
more, Coac. t. 86. 142.

EPAURISCOMÆ, ἐπαυρίσκομαι, significat *hau-
rio, fruor, fructum capio*. Frequens Hipp. l. 4.
de morb. II. 2. 4. XI. 12. 18. XV. 9. XVI. 38. 39.
XII. 2.

EPAUXES, ἐπαυξής, *increscens, incrementum
capiens* significat, diciturque de morbis. Fere
idem, quod ἀναβαπτικός, vel ἐπαυξηπτικός. Le-
gitur apud Hipp. l. 6. Epid. s. 5. t. 26. Aet. l. 3. c.
8. notante Foef. p. 222.

EPENCRANIS, ἐπεγκρανίς. Vide *Cerebellum*.
Sic vocat Erasistratus apud Gal. l. 8. de U. P. cap.
15.

EPEDANOS, ἑπεδανός, significat *Debilis, infir-
mus*, quasi ἀπεδανός. Cui opponitur ἑμπεδός.
Legitur illud apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII.
9. XLIV. 3. CVI. 3.

* EPHEBAEON, ἐφήβαιον, *Puber, Pecten*, item
Aqualiculus, id totum dicitur, quod est ab
Hypogastrio, seu imo ventre, (quem & *Stu-
men* vocant) usque ad pudenda. Gorræus,
Castell. ex Galen. Introd. cap. 10. ubi & ἐπι-
σφόν, & ἥβη vocatur. Unde & *Ephebia*,
ἐφηβία, *Pubertas*, & *Ephebi*, ἐφηβοί, *Pube-
res*, denominantur. Galen. lib. 2. de temper.
cap. 5. & comm. de sal. diæt. t. 7. ubi puerum
describitur ætas, quod sit media inter pueros,
& adultos. Alias *Ephebeum* quoque vocabatur
apud Romanos, & Græcos locus peculiaris
in palæstris, & medius, & erat exhedra amplif-
sima, in qua Rhetores, Philosophi, & alii li-
beralibus studiis addicti sedentes disputabant.
Lang. l. 1. ep. 51.

EPHEDRA, ἐφάδρα, est nomen herbæ arbori-
bus insidentis, quæ Polygonum bacciferum
scandens Bauhino dicitur in Pinace. Alias hoc
nomine quoque venire instrumentum quod-
dam Chirurgicum, reponendis membris luxatis
idoneum, scribit Joh. Laurent. Amalth. Onom.
p. 309.

EPHEDRANA, ἐφάδραν, idem quod γλατοί, *na-
res*, vel natium prominentiæ. Gorr. def. pag.
161. ex Polluce, Cæli. Rhodig.

EPHEDRIA, ἐφάδρεία, apud Galen. signifi-
cat observationem, adjudicationem, & cor-
rectionem, lib. de cogn. cur. animi morb. cap.
1.

EPHEDRON, ἐφάδρον, est *sella* firmior, & sedi-
le stabile, in quo æger, vel etiam Chirurgus, aut

Medicus firmiter desiderare possit. Hipp. l. 2. de morb. XLV. 9. & 2. de fract. t. 3.

* EPHELICIS, ἐφελκίς, dicitur *ramentum*, seu cruoris exigua guttula, quæ interdum tussi in hæmoptoica passione reiicitur. Gal. l. 4. de L. A. c. 5. item ulcerum crustula, l. 3. de sympt. caus. c. 2.

* EPHELIS, ἐφελίς, est *aspreudo*, & *nigrities in facie* ex ardore solis progenita, aut etiam ab inflammatione ortum ducens. Quæcunque enim causa similem asperitatem, & colorem excitavit, perinde est. Legitur apud Hipp. l. 2. prorrh. XXXI. 9. l. de Alim. IV. 18. l. de steril. VI. 8. l. 2. de morb. mul. LIX. 1. Plinius aliquando *discolorem a Sole cutem*, aliquando a Sole uista, vel a Sole adusta interpretatur, eoque vitio deformes *Solatos* appellat. Alii *vitia cutis* simpliciter Latine reddunt. Lind. vertit *Maculas Solares*, Ex. XI. §. 189.

EPHEMERIDES, ἐφημερίδες, vocantur proprie *consignationes*, & *Calendaria*, quæ siderum ortus, & occasus, ac tempestates, diesque factos indicant. Lang. lib. 1. epist. 36. Per translationem vero apud Helmont. *Morbi concentrici*, qui astra respiciunt, & præsertim ad Lunæ syzygiam moventur, vocantur *Ephemerides ægrorum*, v. g. Epilepsia, tr. de Morb. Arch. num. 18. Vulgus etiam vernacule dicere solet: Perpetuum habet Calendarium hic, vel ille æger.

* EPHEMERUS, ἐφήμερος est epitheton quarundam febrium intermittentium, quarum tota constitutio unica accessione horarum viginti quatuor circumscribitur. Galen. lib. 4. aph. 55. Jung. Dieter. num. 365. Latine *Diaria*, unicum durans diem, scil. ut plurimum. Nam *Synochus simplex* non putris dicitur etiam Medicis *Ephemeræ plurium dierum*. *Ephemeræ* meminit Hipp. 4. aph. 55. l. 2. Epid. s. 3. num. 60. Causam veram harum febrium vide apud Vvill. l. de feb. cap. 8. quæ est subtilium, & spirituosarum sanguinis portionum accensio, vel effervescencia. Jung. Sylv. l. 1. P. M. cap. 28. Fr. Piens de febr. part. spec. c. 1. Quod vero Helm. scripsit, *Ephemeram* sedere in stomachi cavo, & plerunque ex vitioso cibo oriri, propterea etiam a vomitu, vel perfecta digestionem sponte cessare, particulariter saltem verum est. Tr. de febr. c. 9. §. 25.

EPHESIS, ἐφῆσις, significat *provocationem injus*, vel ad litem. Applicatur vero non inepte desiderio lascivo fœminarum, dum viri congressum anxie desiderant, & ad Venerem quasi provocant. Moschion. de morb. mul. cap. 128. 138.

EPHESTIAS, ἐφῆστις, nomen *emplastrum* egregie *resiccantis*, quod & μάγος alio nomine dicitur.

Ejus descriptio habetur apud Aet. l. 10. inter remedia Hydropicorum. Gorr. p. 161.

* EPHIALTES, ἐφιάλτης, Latine *Incubus*, vel *Incubo*, Gr. etiam ἐπιβολή, καὶ πνιγνάλιον, est nocturna corporis oppressio, & quædam quasi suffocatio, cum quis ab initio somni supinus jacent, grandi se mole opprimi, atque ab alio invadi imaginatur, cum difficili respiratione, immobilitate, ac voce præpedita proprie suffocari æger videatur. Forte ex veteribus quidam Dæmonem, alii Cupidinem, alii incubantem vetulam, aut externam quandam vim, quæ quiescentes invaderet, & pondere oppressos gravaret, esse voluerunt, quamvis tota mali causa intra corpus esset. Vid. Rhod. ad Scribon. num. 100. Ea autem causa nulla est alia, quam materies quædam vaporosa incongrua spiritibus animalibus, præsertim in Cerebello, stuporem aliquem inducens, ut mox a functionum suarum sensitivarum, & locomotivæ muniis paululum cessent. Hinc una cum corde pulmones, Diaphragma, & Thoracis muscoli impediuntur, & quasi constringuntur, quemadmodum egregie modum generationis *Incubi* descripsit Th. Vvillis An. brut. P. 2. c. 6.

* EPIDROSIS, ἐφίδρωσις, ambiguae significationis est vocabulum, apud Hipp. monente Gal. aliquoties in comm. ad Prorrh. v. g. comm. 11. t. 7. c. 2. t. 7. & 60. c. 3. t. 33. Plerunque tamen *Sudationem* tenuem significat inutilem, & male notæ. Nihilominus aliquando etiam usurpatur de sudore bono, & critico, cap. 3. in 1. Prorrh. t. 17. Coac. t. 36. & 136. A Th. Vvillio accipitur generaliter pro omni *Sudatione*, vel *Sudore*, Pharm. Rat. Part. I. s. 5. cap. 1. seqq. Vide *Hidros*.

EPHIPPION, ἐφίππιον, hujus vocabuli propria significatio non est hujus loci, ex aliis Lexicis jam nota. Per comparisonem tributum hoc nomen ossi *Sphanoideo*, sive *Cuneiformi*, ob quatuor parvos processus formam *Ephippii*, sive *sellæ*, quæ equo imponitur, repræsentantes; Sinus glandulam pituitariam excipit. Barth. Anat. libell. IV. c. 8. p. m. 718.

EPHISTAMÆ, ἐφίσταμαι, significat *innato*; & dicitur de materia urinæ innatante. Hippoc. 7. aph. 34. Diet. n. 366.

EPHODOS, ἐφῶδος, triplicem habet significationem apud Hipp. 1. Significat *vias*, & *meatus*, per quos corporis recrementa deponuntur, l. 6. Epid. s. 2. t. 34. & s. 5. t. 2. (quamvis alii textum hunc aliter explicent per *aggressiones naturæ*. Verum ex subseqq. verbis patet, de viis & meatibus excretoriis sermonem esse.) 2. *Invasionem* notat *hostilem*, & *incursum*, vel *insultum*, 3. Progn. t. 3. 3. ἐφῶδοι Hipp. sæpe dicuntur.

ēuntur rerum similium, vel dissimilium *accessiones*, quæ corporis temperaturam juvant, vel lædunt, I. de diæt. XXIV. II. XXV. 5. 7. Foef. p. 256.

* **EPIALOS**, ἐπιᾶλος, est epitheton febris cuiusdam, in qua simul ægri febricitant, & rigore corripuntur, uti describit Galen. I. 2. de diff. febr. c. 6. Dici posset *febris algida*, aut *cum tremore*, ab antiquis Latinis *Quercera* dicta. Est vero lenta, & mitis febris, cuius meminit Hip. I. de A. L. & Aq. IV. 7. I. de superf. XXIX. 3. I. 4. Ep. X. 9. De genere Quotidianarum esse videtur; unde veteres a pituita vitrea, & acida deduxerunt. Verum causa ejus vera ex causa febris *Quotidianæ* potius deducenda, de qua vide Villis de feb. c. 5. & Piens part. spec. de feb. c. 10. Vide *Quotidiana*.

EPIALTES, ἐπιᾶλτης, idem quod *Ephialtes*, i. e. *Incubus*. Vide *Ephialtes*.

EPIBELEMENOS, ἐπιβεβλημένος, dicitur Hipp. vestimentis, vel stragulis tectus, aut amiculo operatus, I. 6. Ep. I. 4. t. 14.

EPIBROCHE, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*.

EPICÆROS, ἐπίκαρος, vel significat *opportunus*, tempestivus. Hipp. I. I. Epid. I. 3. t. 12. I. 3. t. 29. & I. I. de R. V. I. A. t. 2. & 24. Vel idem est, quod *insignis*, magnus, notabilis; & usurpatur de morbis, & membris corporis. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 51. I. 2. de fract. t. 17. 22. & I. 3. t. 47. 63. I. 3. de art. t. 59. 103. Vel etiam notat *periculosum* valde, & insignem habens malignitatem, I. de virg. morb. II. 18. & I. 1. Ep. ægr. 8. Vide Foef. p. 227.

EPICANTHIDES, ἐπικανθίδες, dicuntur *ambo oculorum anguli*, alias *κανθοί* dicti. Gor. p. 149.

EPICAR, ἐπίκαρ, i. e. *partem inferiorem*. Opponitur τῷ ἀνάκαρ. Vide supra *Anacar*.

EPICARPIUM, ἐπικάρπιον, dicitur medicamentum regioni pulsus in carpiis manuum applicandum; qualia sunt Emplastra, vel Unguenta antifebrilia: item Confortativa, ut Sacculi propulsibus, &c. Aliis *Pericarpia* dicuntur. Vide suo loco.

* **EPICAYMA**, ἐπίκαυμα, est velut ex igne facta crustosa *exulceratio*, quæ oculi nigro accidit, *Inustio* Lat. dici posset. Galen. defin. Medic. Vide *Encayma*. Jung. Forest. I. XI. obs. 17. Schol.

* **EPICERASTICOS**, ἐπικερστικός, dicitur & *κατακερστικός*, epitheton medicamentorum, quæ vim habent temperandi, & obtundendi malignitatem, vel morsum, i. e. ichorescentiam salinam corrosivam, & ulcerosam humorum in aliqua parte contentorum; veluti uva passa mordentes in ventriculo humores obtundit. Gal. I. 2. de A. F. c. 2. Vide & I. 2. de S. F. c. 21. ubi & *ἐπιμαίνοντα* dicuntur.

EPICEROS, ἐπίκερος. Vide *Hypoceros*.

EPICHÆRECACIA, ἐπιχαιρεκκία, *malevolentia*, quando quis alterius malis oblectatur. Referitur inter causas morificas a Rolf. O. ac M. M. Sp. I. 2. f. 3. c. 107.

EPICHEIRON, *Epicheirion*, ἐπιχέρον, ἐπιχείριον, idem quod *σῶτρον*, sive præmium, quod Medico, vel Chirurgo solvitur pro opera, & studio. Hipp. in præcept. II. 9. a verbo ἐπιχέριζω, & ἐπιχέριζομαι, manum admoveo alicui negotio. Hipp. I. 5. Ep. X. 18.

EPICHLIENOMÆ, ἐπιχλιαίνομαι, subinde caleſco, *intepesco*, significat, & quidem plerunque præternaturaliter, apud Hipp. Coac. t. 621. I. 4. Ep. XIX. 6. I. 2. f. 2. n. 19. I. 6. f. 7. t. 2.

EPICHNUS, ἐπίχνης, significat sordes, vel *lanuginosam concretionem*; & metaphorice aliquoties tribuitur oculis squallidis, & obtebratis. Hippocr. I. prorrh. sect. 17. Coac. t. 561.

EPICHOLOS, ἐπίχολος, i. e. *biliosus*, dicitur de corpore. Hipp. I. 5. Ep. XI. 14. XIII. 16. Idem quod *Cholericus*.

EPICHORDIS, ἐπιχορδῖς, dicitur *Mesenterium* Areteo I. 2. de causis & fin. ac morb. c. 6. citante Foef. p. 235. Ita vero vocatur, quia supra Chordas, i. e. intestina situm est.

EPICINDYNOS, ἐπικίνδυνος, *valde periculosus*. Hipp. 4. aph. 43. Vid. Diet. n. 317. Opponuntur τῷ ἀσφαλῆς, securus, item ἀκίνδυνος. Ibid.

EPICOELIS, ἐπικοιλῖς, *Cilium* significat, uti interpretatur Gaza, quo nomine veteres extremum ambitum genæ superioris designarunt. Gor. p. 140.

EPICOEMASIS, ἐπικοίμησης, *decubitus ad dormiendum*, & ipsam dormitionem significat, a verbo ἐπικοιμάομαι, 5. ap. 27. Jung. Diet. n. 316. Legitur & hoc vocab. 2. de art. t. 50. Sed quomodo versio Latina quadret, *vellicationem*, aut scalpturam reddens, non video. An cum Cornario legendum ἐπίκησις?

EPICOLICA, dicitur Glissonio ea corporis pars, quæ colo intestino accumbit, notante Blanc. in Lex.

EPICOPHOSIS, ἐπικώφωσις, idem quod *κώφωσις*, *surditas*. Vide *Cophosis*, quamvis stricte *surditatem* potius alii morbo supervenientem significare videatur. Legitur apud Hippocr. I. prorrh. f. 3. t. 49.

† *Επίκρησις*. Altimarus vertit *Contemperamentum*, h. I. c. 79.

* **EPICRASIS**, ἐπίκρησις, proprie *contemperatorem* significat. In Medicina vero ita dicitur *curationis ratio per vices* instituta, quæ opponitur ei, qua confertim, & in totum causa morifica removetur. Gal. I. 9. Meth. Med. cap. 10. Neque vero necesse est semper evacuationem

intelligi; sed & per ἐπιχειρήσειν curatio perfici potest successive, & per vices alterando, mitigando, ad excretionem disponendo vitiosos humores, permixta soli naturæ evacuatione, quæ eorum partem vel convertat in alimentum sanguinis, vel per alvum, urinas, sudorem, aut aliter expurget. Castell.

EPICRATEIA, ἐπικράτεια, significat *exsuperantiam*, quæ duplex est, alia materialis, alia virtualis, vel qualitativa. Gal. l. 3. de S. F. c. 16.

EPICRATETICUS, ἐπικρατητικός, apud Galen. strictè dicitur de facultate coercendi, aut retinendi alvum, quæ tribuitur juri gallinarum, & opponitur τῇ ὑποκρίσει, subducendi virtuti, l. 1. de S. F.

EPICRATIS, ἐπικράτης, apud Hippoc. significat *sudarium*, sive linteam ad detergendos sudores: item ex tenui stamine paratum capitis tegumentum, & involucrum. Hipp. in præcept. IX 14.

* EPICRISIS, ἐπίκρισις, id est, *Adjudicatio*, Galen. ad Thras. cap. 6. Quæ mutua inter se dependentia connectuntur, per appellatam ἐπίκρισιν a Græcis, id est, *Adjudicationem*, iudicanda sunt.

* EPICRUSIS, ἐπίκρουσις, certa quædam dicitur *percussio*, qua mangones puerorum tanquam præsidio succurrunt iis, quibus e natali die gracilia sunt membra. Gal. l. 14. M. M. c. 16.

EPICTENION, ἐπικτένιον, locus est imi ventris supra pectinem, & *Pubes* alias dicitur. Hippoc. l. 1. de morb. mul. LXXXVI. 3. Significat & *lanuginem* in lanificio pectini insidentem, quam in subditio medicamento exhibet, ibid. C. 10. CXX. 8. Jung. Foef. p. 228.

* EPICYEMA, Epicyesis, ἐπικύημα, ἐπικύησις, *Superfœtatio*, *Superimprægnatio*; estque secundus fœtus conceptus, gravis jam existente muliere; id quod fit, cum fœtu jam concepto non clauditur exacte uterus, sed semen aliud, vel potius ovulum etiam postea intro admittit, l. de superfœt. Tempore partus rem non carere periculo, experientia nos quoque docuit. Aliquando & mola carnea cum fœtu conjuncta ἐπικύημα vocatur, l. 5. Epid. V. 14. Jung. Dieter. Jatr. p. 875. seqq.

EPIDEIPNON, ἐπιδείπνον. Vide *Postcæniûm*.

EPIDELOS, ἐπιδέλως, significat *conspicius*, evidens; & dicitur vel de homine, qui sensu incrementum deprehenditur, ut primo, secundo, tertio, & quarto septenario, &c. Hippoc. l. de Carnibus XIII. 13. Vel usurpatur de diebus futuram crisin manifestantibus, qui Latine *Indices*, vel *Indicativi* vocantur, z. aph. 14. Vid. Diet. n. 314.

* EPIDEMIOS, Epidemos, ἐπιδήμιος, ἐπιδήμιος, est epitheton morborum ex genere communium, i. e. populariter grassans, a communi,

sed tamen insolita, & minus familiari causâ ortus. Causa vero illorum non semper est æris vitium malignum, & venenatum, sive pestilens, sed interdum etiam saltem constans, & diu perdurans anni temporum intemperies, & dyscrasia, humores, & spiritus ad communem vitiositatem disponens; quemadmodum patet ex historiis febrium epidemicarum apud Vvill. c. 17. Qui ab illa causa proveniunt, sunt vere *Contagiosi*, *Pestilentes*; hi non item, quamvis recte dicantur *Maligni*.

EPIDERIS, ἐπίδερξις, sic dicitur aliquibus in pudendo muliebri adnata caruncula, quæ aliis *Nympha*, aut *Clitoris* vocatur. Gorr. ex Pol. luce pag. 145. Rolink. de part. generat. P. 2. cap. 42.

* EPIDERMIS, ἐπίδερμις. Vide *Cuticula*.

EPIDESMOS, ἐπίδεσμος, dicitur fascia, quæ plagulis, aut spleniis superinducitur, & superligatur, Latine *superfasciatio*, *superligamen*. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 6. Huic opponitur ὑποδεσμός, de quo suo loco.

EPIDESIS, ἐπίδεσις, genus ligationis est ad sanguinis profluvium fluentibus vasis injectæ; quamquam ipsum vas circulo non complectatur, sicut vinculum. Verum cum ex parte suo complexu committat quodammodo vulnerati membri labra dissidentia, & quæ superimposita sunt, contineat; merito inter claudencia remedia numeratur, ex Gal. lib. 5. M. M. cap. 3. Verum non video, quid obest, quominus omnis *deligatio* in genere ἐπίδεσις vocari possit. Vide *Deligatio*.

* EPIDIDYMIS, ἐπιδιδυμις, ita dicitur appendix, & parvus quidam veluti testiculus testis capiti superimpositus: cujus historiam, & usum vide ap. Anatom. præsertim Barth. l. 1. An. c. 22. 23. Inapte vertitur *Supergeminalis*, C. Hof. in comm. ad Gal. de U. P. n. 1016.

EPIDORPION, ἐπιδόρπιον, dicitur *mensa secunda*, ubi bellaria, quæ etiam hoc nomine venire solent, apponuntur. Lang. l. 2. ep. 51.

EPIDOSIS, ἐπίδοσις, *Additamentum*, vel incrementum significat, a verbo ἐπιδίδωμι, *augeor*, *increasco*. Utrumque & de corporis naturali incremento, & de morborum augmento sumipotest. Idem ergo est, quod *Augmentum*, vel *Augmentatio*. Hipp. l. 2. aph. 31. 32. l. 5. Epid. XIII. 8. l. 6. s. 4. t. 26. Gal. l. 1. de cris. c. 3. & l. de Morb. tempor. c. 6. Jung. Foef. p. 225. Diet. n. 315. Lind. Ex. XV. s. 91.

EPIDROME, ἐπιδρομή, *accursionem*, affluxumve humorum significat. Gal. exponit per ἐπιρροήν, 3. de iis, q. in med. t. 32.

EPIEICES, ἐπιεικής, significat *æquus*, *moderatus*, *lenis*. Frequenti in usu apud Hipp. præsertim etiam adverbium ἐπιεικῶς. Tribuuntur vero

vero vel hominibus, Gal. c. 3. in prorrh. cap. 67. vel morbis, & symptomatibus morbos comitantibus, & leniter sese habentibus, i. prorrh. f. 1. t. 12. Coac. t. 143. 109. 255. 374. l. 5. Ep. XV. 2. XXIX. 3. & alibi sæpius. Linden. Ex. VII. §. 5. Vide Foef. p. 226. Substantivum quoque ἐπιείκεια, *æquitatem*, *moderationem*, & *lenitatem* significat, 3. de fract. t. 34. Tropice notat probabilitatem, verosimilitudinem.

* EPIGASTRION, ἐπιγάστριον. Vide *Abdomen*. Barth. l. 2. Anat. in princ. *Epigastricam venam*, *Arteriam* descriptas vide in *Anatomicorum monumentis*.

EPIGEIOS, ἐπίγειος, *terrestris*, terræ propior, humilis. De plantis dicitur *humilibus*. Gal. l. 4. de S. F. c. 15.

† EPIGENESIS, morbi propagatio. Steph. Castrensis quæ ex quibus, l. 1. c. 2.

* EPIGENNEMA, *Epigenesis*, ἐπιγεννήματα, ἐπιγένεσις, *Superveniciens*, accidens priori accedens, ab ἐπιγίνομαι, *supervenio*, accedo. Dicitur de omni re præternaturali, quæ manente priori supervenit, sive morbus novus fuerit, sive symptoma. Causa quoque morbifica propagata dicitur κατ' ἐπιγένεσιν. Differt a μετέπαισται, quod in hac prior focus morbidus cesset, & alius fiat. Legitur substantivum ap. Hippocr. Coac. t. 230. Verbum vero ἐπιγίνομαι frequentius occurrit. Unde & symptomata, ceu signa, quæ non statim a principio morbi adsunt, dicuntur ἐπιγενόμενα, *accedentia*, *supervenientia*, 6. aph. 35. & alibi. Vide Gal. in comm. Foef. pag. 224. Dieterich. num. 312. Rolfinck. O. ac M. M. Spec. lib. 2. f. 3. c. 5. & l. 3. f. 2. c. 48. Lind. Ex. VI. §. 22. seqq. VII. §. 12. 14. XII. §. 125.

* EPIGLOTTIS, ἐπιγλωττις, id est *Superlingula*, est membrana cartilaginosa, rotunditatis oblongæ, in interiori gutturis parte collocata. Gal. l. 1. de Loc. Aff. cap. 1. vel est Laryngis quinta cartilago, quæ rimam *Glotidis* dictam ex junctura duarum Arytænoidearum obortam tegit, & claudit, ne ex cibo, & potu aliquid in asperam arteriam decidat, sed clausa in gulam abeat; quamvis Bartholinus existimet, aliquid de liquidis in tracheam transire, lib. 2. An. c. 11. Legitur ap. Hipp. l. de Corde II. 1. Vide & Lang. l. 2. ep. 44.

EPIGLOTTUM, Paracelso dicitur instrumentum argenteum simile ferreo instrumento, quo utuntur calcearii, & adhibetur ad palpebras sursum tollendas, poniturque subtus supercilia, & pili diriguntur, Scholio in l. 6. paragr. de Lep. pra.

EPIGLUTIS, ἐπιγλυττις, dicitur *femoris*, & *natis pars exterior*, quemadmodum pars sub natis ad femur depressa ἐπιγλυττις vocatur.

Gorr. ex Aristot. lib. 1. Histor. Anim. c. 14. vid. pag. 145.

* EPIGONATIS, *Epigonis*, ἐπιγοναττις, ἐπιγονις, & ἐπιγυνις, dicitur μύλη, *Mola*, sive *Pattella genu*; estque os cartilaginofum, latum, rotundum, intus læve, & cavum, toti genu suprapositum. Duabus constat substantiis, ossæ interiori, altera cartilaginea exteriori. Ad latera asperum est, quo commodius tendines tibiam extendentes aptentur. De hac vide *Anatomicos*, & in specie Barth. libell. 4. Anat. c. 21. Legitur apud Hipp. l. de ven. XXIV. 3. XXV.

EPIGONON, ἐπίγονον, Hipp. idem est, quod ἐπιγόνυμα, *superfœratio*, lib. 1. de diæt. XXIV. 1. Gorr. d. 1.

EPILABE, ἐπιλαβή, ita dicitur *apprehensio*, *ansa*, & locus, qui prehendi possit, quique injectum vinculum firmat, & retinet, aut eminentiam aliquam habet, quæ injectis laqueis moræ facit, ut inhæreant, nec elabantur. Hip. 3. de art. t. 50. Jung. Foef. p. 228. a verbo ἐπιλαμβάνω, *apprehendo*.

EPILAMPSIS, ἐπιλαμψις, *Effulgescentia*. Vide *Eclampsis*.

EPI LATHERA, est particularis Anatomia. *Epilathera* ad hunc modum debet considerari, quod in omnium minutissima gutta quoque Anatomia Microcosmi constat. Quilibet enim Spagyricus gradus virtutis suæ tinctura est. Et cuilibet Medico intelligendum venit, in unaquaque gutta, quotquot etiam sunt, tot etiam integras esse Anatomias, ut in Microcosmis, & in Elementatis. Ita Johnsonus explicavit hunc terminum. Unde vero excerpserit has subtilitates, reperire non potui. Ruland. plane non habet.

EPILEMPIS, ἐπιλημψις, idem quod *Epilepsia*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 599. ex mente Foef. p. 228. quamvis Lind. ἐπιληψιν legerit, quod etiam verosimilius, & magis congruum. Vide *Epilepsia*.

EPILENTIA, Paracelso dicitur quoque *Epilepsia*. Defens. 2.

* EPILEPSIA, ἐπιληψία, ἐπιληψις, *Morbus Comitialis*. Vide *Comitia*, *Caducus*, *Herculeus*, *Sacer*, *Puerilis*. Vide Dieterich. n. 319. Lang. lib. 1. Epist. 25. Late etiam *Convulsionis*, πικασμῶ, nomine venit. Vide *Convulsio*. Est primaria species morborum convulsivorum: potestque ex principiis recentiorum veris commode ita describi, quod sit varia, & mixta actionum animalium læsio, imprimis vero motus animalis depravatus, interdum & abolitus, convulsivus, clonicus, vel totius corporis, vel quarundam ejus partium, cum aliis pluribus symptomatibus, stridore, spuma oris,

ris, clamore, compressione dentium, præsertim vero contractione pollicis, proveniens a spirituum animalium, sive nervosi liquoris, per auram malignam nitrosam, vel vitriolaceam explosivam, vel congelativam irregulari commotione, expansione, agitatione, præsertim in appendice cerebri medullari, & nervorum principio facta, ex hypothefibus Th. Villis de morbo convuls. c. 2. & 3. Parac. refert inter *morbos Caduceos*, quorum sex numerat, Theriacæ morbor. Tab. V. cujus causam statuit Mercurium, vel potius fumum Mercurii, Schol. ad l. 3. paragraph. cap. 2. §. 3. Helmontius ab Archeo furioso deducit, tr. de Ideis morbof. n. 34. & virus vocat inebrians, soporiferum, & quodammodo furiosum, quod primitus circa ventriculum elucescit, tr. de morbo Archeal. n. 17. *Epilepsia* per consensum ab aura adscendente exemplum evidens vide in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 336. ut & in tract. Galeni de puero Epileptico. De *Epilepsia* causa fuisse votum Cratonis: Utinam ante finem vitæ suæ exitum aliquis ostendat? testatur D. Hofm. com. ad Gal. de U. P. pag. 597. Qui hoc morbo laborant, vocantur *ἐπιληπτικοί*, Hipp. 2. aph. 45. & symptomata convulsiva *ἐπιληπτικά*, 5. aph. 7. Coac. t. 522.

EPILESIMON, *ἐπιλήσιμον*, *obliviosum* significat, cui memoria debilitata est ex spirituum animalium impedita actuatione. Legitur apud Hipp. Coac. t. 161.

* EPILOGISMUS, *ἐπιλογισμός*, communis est quædam ratio, & omnium assensu comprobata. Vide *Analogismus*.

EPIMELES, *ἐπιμελής*, *solicitus*, curiosus. In specie usurpatur de eo, cui victus ratio curæ est, 2. prorrh. XV. 8.

EPIMORIOS, *ἐπιμόριος*, *superpartialis*, epitheton differentia pulsum, respectu numeri ad numerum, cum, quot est distentio, sive diastole temporum, totidem est systole, sive coincidentia. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9.

EPIMYLIS, *ἐπιμυλῖς*, idem quod *μύλη*, *ἐπιγοματῖς*, *Mola*, *Patella* genit. Vide *Epigonatis*. Jung. Foef. p. 229.

EPINEMESIS, *ἐπινέμεσις*, ἢ *ἐπινέμωσις*, *administrationem*, aut distributionem significat; qualis Medico necessaria propter subjectorum varietatem, ut sciat addere, vel adimere, prout circumstantiæ exigunt. Hipp. in præcep. VI. 29.

EPINENEVCOS, *ἐπινενεώς*, id est *annuens*, vel innuens. Est epitheton pulsus inæqualis in una pulsatione, & diversis arteriæ partibus, quoties pulsus magnus circa duos Medici digitos medios sentitur, minor autem sub extremis. Gorr. p. 151. ex Gal. in Isag. puls. Dicitur &

ἐπινενεώς, *circumnuens*. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 20. Heoticis familiaris, lib. 24. de caus. puls. cap. 10.

EPINERHELOS, *ἐπινέφελος*, nubeculam offerens, *nubilosus*. Dicitur de Urinæ sedimento nubeculam representante. Hipp. 4. aphor. 71. Coac. t. 575. l. 3. Epid. ægr. 1. & 3. Usurpatur etiam de Autumno *nubiloso*, l. 3. Epid. f. 3. t. 3.

EPINOEMA, *ἐπινόημα*, *commentum*, inventum significat, hoc seculo in Medicina frequens. Legitur vero apud Hipp. de scala quadam, in qua perversa spina reducebatur, 3. de artic. t. 20.

EPINOTION, *ἐπινότιον*, idem quod *ὠμοπλάτη*, *Scapula*. Gorr. p. 152.

EPINYCTIS, *ἐπινυκτις*, *pustulam nocturnam* significat. Est species exanthematis, *ἐξανθήματα*. Vide *Exanthema*. Plinio dicitur *Pustula livens*, & *noctibus inquietans*. Hinc enim nomen sumit, vel quod noctu oriatur, vel quod infestet, magnumque dolorem moveat. Causa eadem, quæ aliarum solutionum continuæ superficialium, sive exulcerationum cutanearum, scilicet portiones subtiliores salinæ vel feri sanguinei, vel succi nutritii lymphatici.

EPIOS, ἡ *ἥπιος*, i. e. *mitis*, lenis. Usurpatur de febribus benignioribus, ab Hipp. l. 6. Epid. XXIX. 7. l. 7. Ep. l. 6. 14.

* EPIPAROXYNESTHÆ, *ἐπιπαροξύνεσθαι*, id est *superexacerbari*, accessionem morbi repetere, ingravescere, veluti reduplicare. Dicitur de febribus, quarum paroxysmi plures habent insultus, ac veluti reduplicaciones; uti in Semitertiana, quæ tertio die duplicatam habet accessionem cum quotidiana continua, & *ἐνδιπλώσεως* quasdam. Provenit hoc a materia febrilis heterogenea turgescencia. Hipp. lib. 1. Epid. sect. 1. t. 23. Est & *ἐπιπαροξυνέσθαι*, *irritari*; & de abscessibus sub aure obortis dicitur, 1. prorrh. sect. 3. t. 70. Finxisse hinc videtur propria autoritate Blancard. nomen *Epiparoxysmus*, in alio enim scriptore Medico vix occurret.

EPIASTOS, *ἐπιαστός*, idem quod *καταπαστός*. Vide *Catapasma*. Gorr. *ἐπιαστα* quoque olim vocabantur medicamenta, quæ vulneribus sanandis apponuntur. Linden. Exerc. XIII. §. 323.

EPIPECHY, *ἐπίπηχυ*, dicitur *pars cubiti superior*, sicut *ἀγοςός*, inferior, de quo vide supra. Vide *Agostus*. Gorr. p. 152.

EPIPEPHYCOS, *ἐπιπεφυκός*, *Adnatus*. Vide *Adnata tunica*.

EPIPHANOMENOS, *ἐπιφανόμενος*, dicitur de iis symptomatibus, quæ post morbum præsentem apparent, nec una cum morbo statim sunt præ-

præsentia. Hipp. 1. aph. 12. An aliqua differentia sit τὸ ἐπιφανομένον ab ἐπιχρυσισί, uti vult Linden. Ex. XII. §. 125. valde dubito. C. Hofm. vocat νεωτερισμόν, novationem vanam. Instit. l. 4. c. 28. §. 18. Vide *Epigenema*. Dieter. n. 312. 331.

EPIPHANIA, ἐπιφάνεια, significat habitum corporis exteriorum, summam corporis. Usus est Theon. Medicus l. 4. de particul. exercitiis, teste Gal. l. 3. de tuend. san. c. 8. Vide *Superficies*.

EPIPHLEBOS, ἐπιφλεβός, dicitur, cui venæ sunt amplæ, & prominentes, quales sunt graciliores, & calidioris temperamentis. Hipp. l. 6. Epid. s. 4. t. 25. Aretæus l. 1. de cur. morb. acut. cap. 2.

EPIPHLOGISMA, ἐπιφλόγισμα, *Deflagratio*, incendium superveniens, sive ardor, vel fervor alicujus partis, veluti a flamma obortus, propter exuberantem humorum, præsertim sanguinis, caliditatem. Hippoc. §. aph. 2. Jung. Diet. n. 332.

EPIPHOTEOS, ἐπιφοιτέος, *accedens*, superveniens. De dolore legitur Coac. t. 332.

EPIPHORA, ἐπιφορά, generaliter omnem *impetum humorum*, imprimis sanguinis, inflammatorium in totum corpus, vel aliquam partem significat, ab ἐπιφέρειν, cum impetu ferri. Scribon. Larg. num. 243. Vide Rhod. in Lexic. Scribon. Specialiter vero influxum humoris in oculos inflammatorium denotat, Gal. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 7. & l. Introd. c. 15. Diet. n. 891.

EPIPHOROS, ἐπιφορός, dicitur fœmina *gravidæ*, sive utero gerens, aut vicina partui; aut juxta alios sumitur de illa, quæ facile concipit. Legitur ap. Hipp. 1. prorrh. s. 3. t. 11. (vide Gal. in comm.) Coac. t. 514. 517. 519. 523. 537. Jung. Holler 2. in comm. ad hæc loca, p. 1010. & 1017. Jonston. in Not. ad d. t.

* EPIPHYSIS, ἐπιφύσις, i. e. *Appendix*, est ossi quid adnatum, non continuum, sed contiguum, veluti accretio, ἀποφύσις, quæ processus est ossis continuus, seu ejus continua portio. Hipp. 2. de fract. t. 35. Vide Gott. p. 153. & Foef. Barth. libell. 4. c. 1. in fin. Ἐπιφύσεις quoque dicuntur prominentiæ palpebris adnatæ, ex crassioribus quibusdam humoribus excrementitiis obortæ, l. 3. Ep. s. 3. t. 48.

EPIPIGMA, quod & *Epiroma*, ἐπίπωμα, dicitur, est instrumentum igneum, figuram habens litteræ Π. & inversi U, usurpatum ad prolapsum humeri caput reponendum. Oribas. de machin. c. 4.

EPIPLASMA, ἐπιπλάσμα, in genere idem est quod *Cataplasma*. Specialiter dicitur de farina triticea in hydrelæo decocta, & vulneribus

imposita, apud Galen. l. 3. de C. M. S. L. cap. 2. in princ.

* EPIPLEROSIS, ἐπιπλήρωσις, *superimpletio* ex opinione Erasistrati dicebatur, quando arteriæ in dilatatione replebantur spiritu a corde immisso. Gal. l. 4. de diff. pul. c. 6. & 17.

EPIPLEXIS, ἐπιπληξις, *increpatio*, objurgatio, Medico quandoque necessaria, Hipp. l. de dec. orn. IX. 16. & verbum ἐπιπλήσω, *increpo*, XI. 18.

EPIPLOCE, ἐπιπλοκή, idem quod συμπλοκή. Vide *Complexio*.

* EPIPLOCELE, ἐπιπλοκήλη, est species *Herniæ*, quando *Omentum* prolabitur in tunicas, & cavitatem scroti. Gal. de diff. morb. c. 10. Estque morbus in situ.

EPIPLOON, *Epiplum*, ἐπίπλοον, ἐπίπλον, *Omentum*, quasi *Operimentum*, aliis *Kete*, *Reticulum*, *Zirbus*, est pars membranosa duplicata, veluti ex duplici peritoneo, & adiposa substantia constans, arteriis, venisque, & paucis nervulis intertexta, intestinis veluti innatando incumbens. Ejusque historiam vide in Anatomicis, præsertim Barthol. lib. 1. c. 8. Vocab. Græcum occurrit apud Hippocr. §. aph. 46. 6. aph. 58. l. 1. de morb. III. 36. Coac. t. 502. l. de nat. mul. XIX. §. & alibi sæpius. Adde Dieter. n. 322.

EPIPLOCOMISTES, ἐπιπλοκομιστῆς, epitheton hominis, qui præ brutis maximum habet omentum. Quamvis hoc impugnaverit Vesalius, scribens, quod omnia fere quadrupedia majori omento supra intestina explicato undique donata sint, quam homines; & ita de hominibus extraordinario, & quodammodo præternaturali omenti augmento præditis exposuerit. *Omenti gestatores* reddens, l. §. de H. C. F. c. 4. Vel etiam ita dicitur, qui hernia laborat omenti *Epiplotele* dicta. Gal. l. 6. Adm. Anat. c. 5.

EPIPLOMPHALON, ἐπιπλόμφαλον, est *Hernia umbilicalis*, orta a prolapsu omenti umbilicum per violentiam continuum solventem excitata. Gal. in defin.

EPIPOLÆOS, ἐπιπόλεος, levis, perfunctorius, *superficiarius*, mitis. Dicitur de siti parva. Hipp. l. 6. Ep. s. 4. t. 23. Vide Exerc. de Rem. purg. Disp. §. t. 2. de osse, quod minus profundum est, sed in superficie extat, l. de cap. vuln. XXV. 4. XXIX. de febre miti, aph. 28. Vide Diet. n. 323.

EPIPOLASIS, ἐπιπόλασις, *redundantiam* humorum, & fluctuationem significat. Hipp. l. de hum. II. 71. ubi opponitur κηρύβωσις, *descensus* humorum. Descendit a verbo ἐπιπολάζω, *redundo*, fluctuo. Hipp. l. de Nat. hum. t. 22. l. 1. Epidem. s. 2. t. 67. lib. 2. de diæt. XXV. 3.

Apud

Apud Chymicos *Epipolasis* est, cum sublimatum ad superficiem duntaxat ascendit, eique insidet. Et quidem primum a centro ad superficiem essentiae extrahuntur, sed nonnunquam eadem operatio inservit repugnationi. Duplex est, *Humida*, & *Sicca*. Illa dicitur, cum e re in humore excedente collocata sublimatum enatat, emergitque usque ad summum, ubi subsistens apparet. Itaque & *Sublimatio per Enatationem*, seu *Emerfionem* appellari potest. Adjuvatur autem hæc levitatis naturalis inclinatione, & diffidio diversarum substantiarum, & procuratur non modo per calorem actuale, sed & potentialem. *Epipolasis sicca* est cum immediate ex re ipsa sublimatum efflorescit, eique cohæret proxime in sicco. Et peragitur modis variis, opera caloris elevantis, & clausuris apertis viam egressu laxantis. Hæc Rul. in Lex.

EPIDOMA, ἐπίωμα. Vide *Epipigma*.

EPIDONOS, ἐπίδονος, significat *laboriosus*. molestus, difficilis. Usurpatur de excrementis difficulter prodeuntibus. Hipp. 1. Ep. f. 1. t. 16. l. 2. Ep. f. 3. n. 51. l. 1. prorrh. f. 2. t. 24.

EPIDOROMA, ἐπίδωρα dicitur *Callus*, vel *tophus in articulis enatus*, & *induratus*, ap. Hipp. 1. 2. prorrh. XV. 2. 7.

EPIPTYXIS, ἐπίπτυξις, *complicatio*, *occlusio labiorum*. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 1169.

EPIPYRETTO, ἐπιπυρέτω, significat *insuper febricito*: dicitur de ægro, in quo febris & repetit & ingravescit, 1. prorrh. f. 1. t. 15. Coac. t. 95.

EPIRIGEO, ἐπιρίγω, significat *insuper*, vel *inde rigeo*, quando rigores frequentiores, & repetiti urgent. Hipp. 1. 6. Ep. f. 2. t. 7.

* EPIRROE, ἐπύρρον, *influxum* significat, vel *affixum humorum in partem*, a verbo ἐπύρρω, *influxo*. Hipp. 5. aph. 23. Vide *Influentia*, *Influxus*.

* EPISARCIDIUM, ἐπισαρκίδιον, idem quod *Hyposarcidium*. Vide *Anasarca*.

EPISCHESIS, ἐπίσχεσις, *inhibitionem*, *suppressionem*, *retentionem excernendorum* denotat. Gal. c. 2. in 3. Ep. t. 4. ab ἐπίσχω, *cohibeo*, *supprimo*, *fisto*, 5. aph. 50.

EPISCHION, ἐπίσχιον dicitur *Os pubis*, *Pecten*, quod est os transversum, & latum in imo ventre, quod pubi subjacet, & munit intestina. Gorr. p. 153.

EPISCON, ἐπίσων, dicitur de ægro, in quo morbosa accessio cessat, inhibetur, aut differtur, Hipp. Coac. t. 79. l. 5. Ep. XXXI. 7. l. 7. IX. 5. l. 15. XLIV. 5.

EPISCLEROS, ἐπίσκληρος, *induratus*. Legitur de ventre. Hipp. 1. prorrh. f. 3. t. 46.

* EPISEION, ἐπίσειον, ἐπίσειον, idem quod ἐφύβαιον. Vide *Ephebeum*, i. e. *Pubes*, *Aqualiculus*. Occurrit apud Hipp. 1. 2. de morb. mul. LXXXIX. 5. l. 2. VI. 5. & alibi sæpius. Piccol. Præl. Anat. p. 72.

* EPISEMASIA, ἐπισημασία, in genere *Significationem*, vel *Consignificationem*, & *Annotationem* significat, a verbo ἐπισημαίνω, *indiciū*, vel *signum aliquod præbeo*, quod in hac significatione legitur apud Hippocr. lib. de nat. puer. V. 5. & 4. de R. V. I. A. t. 89. Astrologorum judicia de tempestatibus ex siderum phasibus dicuntur ἐπισημασίαι. Linden. Ex. XI. §. 191. In specie vero significat primum *insultum febrilem*, in quo ægri solent horrere, refrigerari, oscitare, pandiculari, dormire, aut aliud quid simile pati. Vide *Annotatio*. Denique & specialissime verbum ἐπισημαίνεσθαι significat *susplicere aliquam notam*, aut *characterem, ex epilepsie paroxysmo*. Unde & pueri tales dicuntur ἐπίσημα παῖδες, & qui carent, ἀσημα Hippocr. lib. de morb. sacro, IX. 5. 9. X. 1.

EPISPADEN, ἐπισπάδην, *affatim*, *unico haustu*, *avide*. Inter *Compotatores vulgo efferitur, hausticos*. Occurrit apud Hipp. 1. de int. aff. XXIX. 4.

EPISPASMOS, ἐπισπασμός, vel idem est, quod ἐπισπνόν, *Inspiratio*, uti vult Galen. cap. 5. in 6. Epidem. t. 32. vel juxta alios *celerem*, *præternaturaliter crebram inspirationem* notat. Posset etiam exponi de *Attractione* in genere. Unde ἐπισπαστικὴ φέρμη, idem quod ἐλκτικὴ, *Attrahentia*, *Attractiva* dicta, de quibus vide in genere supra *Attractio*. Quas Hippocrates intellexit *fortiitiones* per ἐπισπαστικὰ ροφέματα in febribus ardentibus, 4. de R. V. I. A. l. 18. Galen. in comm. constare posse negat. At Hor. Augen. exponendum esse textum per alimenta sorbilia purgantibus mixta, Tom. II. Epist. & Consil. Medic. pag. m. 344. Specialiter *Epistachium* dicitur *medicamentum aridum inspersile*, ad malignorum ulcerum curationem non inefficax. Galen. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 5. ἐπισπαστικὸν emplastrum, quod aperit, & educit pus, vel si quid aliud subest. Scrib. Larg. n. 215.

EPISPACELIZO, ἐπισφακελίζω, significat *proprius Sphacelo*, h. e. *totali mortificatione*, & νεκρώσθαι *corrumpor*. Hipp. 1. de art. t. 63. unde & ἐπισφακέλισις, *totalis mortificatio*, 3. de art. t. 55. Jung. 59.

EPISPHERIA, ἐπισφαίραι, dicuntur *anfractus cerebri*, & *gyri exteriores*, ut vasa sanguinea per cerebri substantiam melius distribuuntur, uti notavit Blanc. in Lex.

EPISPHALES, ἐπισφαλής, *valde periculosus*. Hipp.

Hipp. 2. aph. 35. & l. de vet. med. XVII. 13. Jung. Diet. n. 327.

EPISPHRAGIZOMĒ, ἐπισφραγίζουμαι, significat *obsigno*, *insigno*. Ita Chymici *obsignant* vasa sigillo Hermetico. Vide *Sigillum*. Rhod. in Lex. Scribon. Signare vas, ne vires evanescant.

EPISPLENOS, ἐπισπληνός, *lienosum*, lienis tumore vexatum significat. Hipp. lib. 7. Epid. LII. 8.

EPISTASIS, ἐπίστασις, vel significat Hippocr. idem quod ἐπίχρεσις, *suppressio*, *retentio* excernendorum, l. 1. prorrh. f. 3. t. 46. 62. Coac. t. 233. 234. 487. &c. Vel significat *superficiem* urinæ, *insidentiam*, & opponitur ὑποστάσι, *subsidentie* in urina. In hac significatione sumitur 7. aph. 35. & verb. ἐπίστασις, aphor. 34. Vide Foef. p. 232. Diet. n. 325.

EPISTATEO, ἐπιστάτω, significat Hipp. *morbis præsum*, & ægrorum curam habeo, l. Præcept. V. 13. X. 12. Dicitur & ἐπιστάτω, *præficio*. d. l. X. 8.

EPISTAXIS, ἐπίσταξις, significat *σάξιν*, id est *sanguinis e naribus stillationem repetitam*, a verbo ἐπισταίω, sæpius sanguinem e naribus stillo. l. Prorrh. f. 3. t. 56. Coac. t. 87. 237.

EPISTEME, ἐπιστήμη. Vide *Scientia*.

EPISTOMION, ἐπιστόμιον, in genere significat *Operimentum*, vel *Obturamentum*, Chymicis vero *Epistomia* dicuntur spiracula in furnis, sive *Ventilia*, quæ & *Registra* vocantur. Morley in Collect. Chym. Leidens. Prolegomen.

EPISTOREO, ἐπιστορέω, significat *insterno*, videlicet corpus durum re molli, uti fit in Chirurgicis operationibus, quando instrumenta dura involvuntur, & supersternuntur stragulis, aut linteis mollibus, ne lædant. Hipp. 3. de art. t. 49. & f. 4. t. 59.

EPISTROPHE, ἐπιστροφή, in genere *inversionem* significat. Specialiter vero sumitur pro *Recidiva* morbi, quando morbus, qui cessavit, revertitur. Hipp. Coac. t. 256. Dicitur alias ὑποστροφή, aut ὑποστροφή. Verbum quoque ἐπιστρέφω, sumitur de vertebrarum perversione, quando collum intorquetur, 4. aph. 35. Vide Dieter. n. 326.

EPISTROPHEUS, ἐπιστροφῆς, nomen primæ colli vertebræ apud Medicos antiquos. Nam ea super secunda vertitur, veluti super axem, quam ob causam etiam secunda hæc ἄξων a veteribus dicta fuit. Gorr. d. l.

EPISYNTHETICE, ἐπισυνθετική. Vide *Supercompositiva*.

EPITASIS, ἐπιτάσις, Hippoc. dicitur morborum, præsertim febrium, *intentio*, & *accessionis initium*, 4. de R. V. I. A. t. 114. Verbum

quoque ἐπιτείνωμαι significat *augesco*, *glisco*, Coac. t. 116. & l. 5. Epid. XXI. 18. Vide Linden. Exerc. XV. §. 94. Interdum vero ἐπιτάσις quoque idem significare videtur, quod ἐπίστασις, *suppressio*, *retentio*, 2. in 1. Prorrh. t. 46. & 48. quamvis alii legant ἐπίστασις. Foef. p. 233.

EPITECNOS, ἐπιτεκνός, *facundus*, h. e. dispositus ad generationem liberorum. Dicitur de utroque sexu. Hipp. 5. aph. 62. *Facunditatis* causa potissimum in bona temperie maris, & foeminae consistit. Dieterich. num. 486. Imprimis vero sobria victus ratio exigitur. Lang. lib. 2. epist. 9. *Facunditatem* seminis oriri potissimum ex motu in actu amoris minimis particulis impresso, probabiliter hodierni docent Doctores, inter quos celeberr. D. Bohn. Circul. Physiolog. progymn. 1. p. 17. 18. & Joh. Bapt. Lamzveerde de histor. molar. uter. cap. 22. p. 246.

EPITEDEVMA, ἐπιτέδευμα, vocatur *vita institutum*, vel *genus*, quod homo obit aut utilitate, aut necessitate adductus. Gal. comm. 3. in 1. Epid. t. 1. Legitur & apud Hipp. 2. Prorrh. XI. 23. XV. 9.

EPITEX, ἐπίτεξ, Jonice significat *partui vicinam*. Hipp. l. 1. de morb. mul. LI. 9.

* EPITHEMA, ἐπίθημα, ἐπίθεμα, varias habet significationes. 1. Notat *Operculum*. Hipp. l. 2. de morb. XXV. l. 6. Epid. f. 4. t. 8. Gal. l. 2. de U. P. c. 9. 2. Est nomen medicamento externi, sive topici generale, sive liquidum sit, sive solidum. Specialiter tamen in Praxi denotat recentioribus medicamentum liquidum, quod panno, spongia, linteo, stappa exceptum parti alicui imponitur; quorum descriptionem, & exempla vide apud Schrod. lib. 2. c. 56. Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 19. & Spec. l. 2. sect. 13. P. Morell. Form. remed. l. 2. sect. 1. c. 1. 3. Apud Veteres *Epithema* notabat medicamentum externum Ceratis valentius, ex Unguentis, & similem vim habentibus compositum. Gal. l. 7. M. M. c. 4.

EPITHREPTOS, ἐπιθρεπτός, bene habitus, bene nutritus. Legitur in Hippoc. lib. 2. Prorrh. XXXIII. 4.

EPITHYMIA, ἐπιθυμία. Vide *Cupiditas*.

EPITOCOS, ἐπιτοκος, *facundus*, de foeminis legitur. Hipp. l. 5. Epid. f. 8. t. 55. Alias dicuntur ἐπιτεκνοί, 5. aph. 62. de quo p. 2.

EPITOME, ἐπιτομή, idem quod *Synopsis*. Vide *Compendium*.

EPITROPE, ἐπιτροπή, *cura*, *procuratio*. Vide *Cura*. Hipp. l. dec. orn. XII. 8.

* EPOCHE, ἐποχή, primum dicitur *suspensa sententia*, nihilque certi definiens; quod est de nulla re pronunciare, nec asseverare certo. Gal. de opt. doc. gen. in princ. Deinde aliquando idem

idem ac ἐπιχέσις, *suppressio*, *retentio*, c. 2. in 3. Epid. t. 4. Vide *Epischesis*.

EPOCHETEVSIS, ἐποχέσις, *Derivatio*, idem quod παροχέσις, Vide *Derivatio*, a verbo ἐποχέσθαι, *derivor*, quod legitur ap. Hipp. l. de Venis XXI. 9. quamvis Lind. ἐποχέσθαι posuerit, quam scriptionem reprobavit Foef. p. 246.

EPODE, ἐπώδῃ, ἐπώδης, in genere *Incantationem* significat. Vide *Incantatio*. In specie vero notat curandi rationem præstigiosam per certa carmina, & cantilenas; de qua vide Lang. l. 1. ep. 33. & l. 2. ep. 46. Rob. Keucken. in proleg. ad Seren. qui tales cantiones accinit, dicitur ἐπώδης. Jung. Gal. l. 17. de U. P. in fin. & C. Hofm. com. ad l. n. 1140.

EPODYNOS, ἐπώδυνος, valde *dolens* significat. Hipp. c. 2. in l. 1. Prorrh. t. 18.

EPOEDEON, ἐποιδέων, *intumescens*, *tumidus*; Idem quod οἰδέων, d. l. t. 18.

EPOMBROS, ἐπομβρός, significat *pluviosus*, valde *pluvius*: de tempestate dicitur ap. Hipp. 3. aph. 11. 12. 13. Unde ἐπομβρία, *tempestas pluviosa*, 3. aph. 15. Diet. n. 335.

* EPOMIS, ἐπώμις, dicitur superior humeri pars, quæ superjecta est humeri articulo cum brachio, *Superhumeralis*. Occurrit apud Hipp. 1. de artic. t. 4. & lib. 3. t. 44 Galen. lib. 1. Adm. Anatom. cap. 11. Vid. C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 105.

EPOMPHALION, ἐπομφάλιον, ἐπομφαλικόν, dicitur medicamentum, quod umbilico impositum alvum movet. Talia vide apud Ægin. l. 7. cap. 9.

EPORS, ἐπόρς. Vide *Urupa*.

† EPOREDIANA BALNEA, vulgo Porretana. Jo. P. Arlunus de Balneis.

EPOSILINGA, id est *Squama ferri*. Ruland. Johnf.

EPSILOMENOS, ἐψιλώμενος, *denudatus*, *carne exutus*. Dicitur de Offibus, 5. aph. 22.

* EPULIS, ἐπυλῖς, dicitur *Tuberculum*, & *carnis excrescentia in Gingivis* proveniens, & ad intimos molares dentes sese extendens, ita ut æger aliquando os aperire nequeat. Galen. lib. 5. de C. M. S. L. cap. 9. Causa est solutio continui, facta per inflammationem, & succum nutritium sanguinis dimittens. Vid. Scrib. num. 61. & Rhod. in not. Ephem. Nat. C. Ann. 2. Obs. 255.

* EPULOTICUS, ἐπυλωτικός, epitheton medicamentorum, quæ non liquare, sed indurare carnem, deficcare, & cicatricem inducere apta sunt. Suntque omnia terrestri siccitate prædita, & adstringentia. Vide Gal. l. 5. de S. F. 20. cap. 17. Dicitur & στυβαλωπικός. Gal. l. 13. M. M. c. 5.

EPUREO, ἐπυρέω, *urinam facio*, idem quod simplex ὑρέω. Lind. Ex. V. §. 71.

† EQUI CLIBANUS, *finus equinus*, Chym. Alb. Magnus de mineral. l. 3. t. 1. c. 10.

EQUICEVUS. Vide *Alce*. Cujus descriptionem vide etiam apud Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 32.

EQUITATIO, ἵππεία, ἵππασία, ἵππασις, est motus corporis quandoque fortior, quando equo insidens cursum absolvit. *Equitatio* continuata solet etiam sterilitati ansam dare, teste Hipp. de A. L. & Aq. & Lang. l. 2. ep. 9.

* EQUUS, ἵππος, homonymum est vocabulum. Proprie notat animal quadrupes notissimum, solidipes, utriusque sexus, cujus prolixam descriptionem reperies in Aldrovand. l. 1. de quadrup. solidip. c. 1. & usum medicum ap. Schroder. l. 5. cl. 1. num. XXI. *Equi* Anatome descripta legitur in Act. Hafnienf. Vol. I. Obser. XI. p. 36. seqq. De *Equis* prasinis lege Lang. l. 1. epist. 78. & Fr. Hofmann. in clavi ad Schrod. l. De *Equis* Magicis, & Diabolicis præstat tacere, quam scribere. Improperie vero ἵππος, *Equus*, dicitur oculorum quidam affectus, quibusdam insitus, quibus oculi nullo tempore manere possunt quieti, sed subinde nictant instabiles. Gal. l. def. med. & c. 1. Progn. t. 1. 2. & c. 2. in 1. Prorrh. t. 11. Causa sine dubio in inveterata spirituum animalium agitatione, in musculis palpebras moventibus, consistit. An vero propterea non sit morbus dicendus, quia Medicorum nemo meminit, non est nunc meorum partium ventilare. Sane in ipsa actione visus aliquod impedimentum præbere mihi non videtur dubium.

ERADICATIVUS, dictum olim fuit de purgatione fortiori, & de purgantibus violentioribus, ad oppositionem *Minorativæ* purgationis. Fallop. de purg. simpl. c. 16. Tom. 1. p. 61.

ERECTIMANCUS, ἐρθεύμανκος, ἐρθεύκωλος. Vide *Orthocolos*.

ERECTUS, ἐρθός, idem quod *Rectus*, dicitur de corpore vivo, & plerunque sano. Unde Gal. egregie hoc demonstravit, *erectum* esse, provenire & ab animo, & spirituum præsertim animalium vigore. Nam illis absentibus, corpus deorsum fertur, & in terram declinat, l. de palpit. trem. rig. c. 4.

EREGMOS, ἐρεγμός, in specie *Fabam fresam*, fractamque significat, ut ita sit idem in faba, quod prisana in hordeo, aut χένδρ in alica. Late tamen aliquando de omni legumine fresco accipitur, notante Gal. comm. 4. aph. 76. Foef. etiam vult, interdum pro *lomento*, aut farina fabarum sumi, quod negat Gorr. p. 154. Dicitur & ἐρεγμα, ἐεγμα, ab ἐρείνω, *frango*, quod aliquoties occurrit in Hipp. v. g. l. 2. de morb. LXV.

14. l. 1. de morb. mul. CIV. 5. l. 2. VI. 28. Substantivum *ἐρύμν* legitur Coac. t. 63. lib. 2. de morb. mul. LXXIV. 13.

EREISMA, *ἐρύσμα*, significat *fulcimentum*, vel *stabilimentum*. Idem quod *ἐρύσασμα*, *ἐρύσμα*. v. g. in Chirurgicis, per fasciam, & vinculum, Gal. c. 3. de iis, quæ in med. t. 36. & 2. de fract. t. 77. Deinde significat illisionem cum impressione, aut impetu. Hipp. 2. de fract. t. 24. Descendit ab *ἐρείδω*, *innitor*, *adurgeo*. Unde *ἀντρείδω*, *venitor*.

EREMÆOS, *ἡρεμῆος*, *quietus*, *lenis*. Dicitur de igne, apud Hippoc. l. de morb. mul. LXIV. 11.

EREMOS, *ἐρημος*, *desertus*, *derelictus*, *destitutus*. Usurpat Hipp. de osse curatione destituto, l. 7. Epid. in fin.

ERETHISMOS, *ἐρεθισμός*, generaliter in Medicina significat omne *irritamentum*, comprehendens cuncta, quæ quovis modo vires vitales reddunt infirmiores, & ita flammam, sive calorem vitalem labefactant, aut criticos conatus impediunt, sive sint acres, & vitiosi humores in corpore, & alia præternaturalia, lumbrici, calculi, &c. sive res externæ, vigilæ, ira, mœror, quemadmodum ita exposuit Gal. c. 2. de R. V. l. A. t. 54. Unde & hujusmodi res dicuntur *σημεῖα ἐρεθιστικὰ*, *signa irritantia*. Legitur in hac significatione vocab. *ἐρεθισμός*, 2. aph. 20. In specie aliquando sumitur pro *irritatione* facta per alvum, l. 1. Epid. ægr. 2. & 12. Vide Foef. Oec. p. 237.

ERETRIA, *Eretrias*, *ἐρετρία*, ἢ *ἐρετριάς*, scil. γῆ, terra. Est species terræ, quæ nomen habet ab urbe Eubœæ *Eretria*, sita prope Chalcidem, Arab. dicitur *Canabil*. Sunt duæ ipsi colorum differentiæ, Alba, & Cinerea. Modice pinguis. Vim habet extergendi validam; si lavetur, aut uratur, & postea lavetur, magis adhuc siccatur. Vide Dioscor. lib. 5. cap. 171. Gal. lib. 9. de S. F. Quod vero Forest. terram rubram minutam, ut arenam, scripsit lib. 7. Chirurg. Observ. XI. in Schol. non quadrat cum Dioscoridis descriptione. Meminit & Hipp. l. 3. de morb. XXVII. 7. & 11. *Terræ eretriadis*, quæ rubram tincturam præbet; sed an cum illa coincidat, quæ a Dioscoride describitur, certo non constat.

EREVTOS, *ἐρύθος*, significat *Ruborem*, v. g. faciei, signum plenitudinis sanguinis, sed etiam aliquando lixiviositatis nimix, & ichorositatis salinæ, præsertim in scorbuticis. Vocabulum legitur apud Hipp. l. 3. Epid. ægr. 12. post stat. pest. a verbo *ἐρύθω*, *rubeo*, l. 2. Epid. f. 1. n. 36.

EREVXIS, *Eryge*, *Erevgnos*, *ἐρύξις*, *ἐρυγή*, *ἐρύγμης*, dicitur Latine *Ructus*; estque proprie

nihil aliud, quam excretio flatuum per os. Dicitur & *eructatio*, cujus causa nulla alia est, quam inordinata fermentatio, & dissolutio alimentorum facta a fermento quodam heterogeneo, & improporcionado ad materiam dissolvendam; unde effluvia vaporosa, & halitus excitantur, qui coagmentati prius, postmodo sursum tendentes, cum impetu exitum per stomachum, & gulam sibi parant, & hinc sonora flatus excretio, quæ *Ructus* nomine venit. Vid. Sylv. lib. 1. Pr. Medic. cap. 9. In hypocondriacis haud dubie ab aciditate succi pancreatici, & fermenti chylicantis *acidi ructus* sunt frequentes, unde *ὄξυρεγμία* dicitur. Vide *Oxyregma*. Vocab. *ἐρύξις* legitur apud Hippocr. lib. 6. Epid. sect. 2. t. 32. vel 33. & lib. de humor. II. 17. Foef. etiam scripsit, quibusdam *ἐρύξιν* omnem transpirationem, & emissionem spirituum per corpus denotare. Sed nullo probavit exemplo. Legitur & aliquando *ἐρύξις*, l. 6. Epid. f. 8. t. 22.

ERGASTERIUM, *ἐργαστήριον*, idem quod *Laboratorium*. In specie *Ergasterion* quoque dicitur pars furni, in qua materia medica mediante Capella, Alembico, Retorta, &c. reponitur, & Chymice alteratur. Morleii in Collect. Ch. Leid. proleg. c. 2.

ERGATA, nomen *machinamenti*, vel instrumenti *attractorii*, quod ad cochleæ fœminæ, *πέλεκλιον* dictæ, constitutionem concurrat. Oribasi de machinam.

ERGMA, *ἐργμα*, *impedimentum* significat, vel *septum*. Hipp. l. de Steril. III. 2.

ERGON, *ἔργον*, *Opus*, omnem partium corporis actionem, & functionem indicare, præcipue tamen ad sensiles animi facultates referri, vult Foef. Oec. pag. 263. & quidem ex Hippoc. lib. 6. Epid. sect. 8. t. 35. In specie *ἔργα τῆ φύσεως*, *opera naturæ* dicuntur, quando irritata agit in alienum subjectum cum vi quadam, sed felici successu, v. g. in sternutatione, tussi, ex Galen. 5. Epid. sect. 5. t. 3. C. Hofmann. lib. 3. Instit. cap. 9. §. 2. Linden. Exerc. XV. §. 142. Imprimis vero *ἔργον* tale notat factum, vel *opus*, quod cum molestia quadam conjunctum est, aut difficultatem quandam præ se fert. Hinc *ἐργώδης*, idem quod *χλεπός*, *difficilis*, *molestus*. Hipp. 2. aph. 37. & 4. aph. 15. Vid. Dieter. n. 337. Nec molestia carent *ἔργα κύριδα*, *munia Veneris*, de quibus vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. not. p. 217. Vide *Opus*.

ERICERON, *ἐρικέρων*, est species *Collyriorum* *ῥυσαπικῶν*, cujus aliquot differentix ab Ætio recensentur. Non dubium est, sic vocari a fructu *Ericæ*, quem recipiunt; quem Gal. l. 4. de C. M. S. L. inter mediocriter adstringentia enumerat. Gorr. p. 155.

ERICIS, ἐρικὶς, *Hordeum crassius divisum* etiam significat, teste Gal. in Exeg. dict. Hipp.

ERICTOS, ἐρικτός, *fusus, fractus*. Vide *Ereigma*.

ERIGMA, ἐριγμα. Vide *Eregmos*.

ERIMOIDES, legitur apud Parac. l. 2. de Tart. t. 3. c. 3. in comm. & videtur ex contextu intellescere, quod denotet sabulum, vel subsidentiam in urina arenosam.

ERINACEUS, ἐρίναιος. Vide *Echinus*.

ERIPHOS, ἐριφος, i. e. *Hædus*, pullus capri-hus tenellus, seu caper tenellus: eapropter uti natura cum capris convenit, ita & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores, & imbecilliores obtinet. Schr. l. 5. cl. 1. n. 9.

ERION, ἐρίον, *Lanam* significat, magni in Medicina usus. Ejus duæ sunt differentiae, *pura*, & *sordida*: *Pura* dicitur, quæ lota est: *Sordida* vero illota, quam Gr. ἐρίον ῥυπαρόν, & οἰσυπηρόν, Hipp. vero πινόον, & πινώδες appellat. Est autem πύνος, idem quod ῥίπος, *sordes*. Vide *Eurion*, *Lana*.

ERMESIA, ἐρμεσία, compositionis cujusdam nomen est, qua Magos quondam usos esse perhibent ad liberos generandos pulchros, bonosque. Constabat nucleis pineæ nucis tritis cum melle, myrrha, croco, & palmeo vino, atque ita admixto lacte bibere jubebant. Similiter & a conceptu puerperas partum enutrientes sic fieri constantes animo, & forma excellentes, atque bonos alumnos pollicebantur. Hæc Goræus p. 156.

ERODINIUM, est indicium alicujus rei, vel futuræ historiæ, quæ tantisper adhuc latet homines, donec adveniat; tum demum vocatur ex incerto notum, & certius præsagium. Hinc dicitur *Erodenium corpus*, quod indicat dispositionem singularem. Item *Historia Erodenia*. Parac. de Podagr. l. 2. §. Necromantia. Rul. in Lex.

EROS, ἔρως. Vide *Amor*.

EROSIO, ἑρώσις, idem quod *Corrosio*. Vide supra.

EROTOLEPTOS, ἐρωτόληπτος, dicitur proprie is, qui *ardet amore mulieris honesto*. Lind. Ex. XV. §. 46.

EROTOMANES, ἐρωτομανής, vocatur, qui furore quodam sectatur vagas, & illicitas libidines. Lind. d. 1.

* ERRATICUS, ἑραιτικός, ἄτυπος. Vide *Atalos*, *Atypos*. *Erratica* Luis Veneræ meminit Parac. l. 8 de Gallicis papulis, & aliis sympt. c. 9. & Locorum *erraticorum* in morbo Gallico, l. 3. Chirurg. magn. de morb. Gall. c. 5.

ERRATUM, *Error*, ἀμαρτία, ἁμαρτία, σφάλμα, πλάγη, quid significet, notum est. *Erroribus* quoque expositam esse artem Medi-

cam, & eos, qui eam exercent, fatetur Gal. lib. 2. de C. M. S. L. cap. 1. ubi causas quoque errorum adduxit, ignorantiam, malam judicationem, negligentiam in conscribendo. *Error*es hujusmodi notari, interest & artis, & posteritatis. Linden. Exerc. XII. §. 160. seqq.

ERROR *externus*, ἀπυτυχία ἢ ἐνσπυγείας, dicitur, quando Natura in agendo excidere cogitur ab intentione operis destinati, ob non bene se habentes causas externas. Idem Ex. XV. §. 147. Vid. Senn. Inst. l. 2. P. 3. §. 1. c. 2. & C. Hofm. l. 3. Inst. c. 9. §. 7. & 9. *Error*es hujusmodi externi fiunt postea causæ morborum. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. §. 3. c. 25. *Error lymphaticus* vocatur Hydropis species *Anasarca* a Q. Seren. notante Keuchen. in not. p. 193.

* ERRHINON, ἑρρίνον, Latine *Nasale*, epitheton medicamentorum, quæ *naribus*, quas Græci ῥίνας vocant, capitis purgandi gratia induuntur. Galen. li. 5. Simpl. Fac. cap. 20. *Materiæ*, & formulæ variæ sunt, de quibus vide Vveker. Ant. Gen. lib. 1. cap. 18. & 47. Spec. lib. 2. sect. 11. P. Morell. Form. Rem. lin. 2. sect. 2. cap. 8. Schr. l. 2. c. 55. Rolfink. O. ac M. M. Spec. l. 6. §. 4. c. 1. *Errhinorum* species sunt *Parmica*, παρμινά, *Sternutatoria*, quæ Sternutationem movent.

ERRHIPSIS, ἑρρίψις, *projectio*, *prostratio*, & *dejectio* dicitur apud Hipp. cum corpus velut mortuum, ac inanime, omni robore perfecte exoluto, & remisso, prostratum est, quod extremum virium lapsum denotat, l. de humor. III. 15. Junge Gal. comm. 1. ad hunc lib. t. 14. ἑρρίψις ὀμυκτός, *oculorum projectio*, cum oculi præ imbecillitate amplius aperti esse nequeunt, sed eorum vis omnino languida est, & prostrata; oculoque ferocienti opponitur, qui delirium portendit, l. 6. Epid. f. 1. sub fin. Vide Foes. p. 242.

ERRHOMENOS, ἑρρήμως, *valens*, *validus*, *sanitatem præ se ferens*. Usurpatur de diversis rebus naturalibus, & non naturalibus, ap. Hip. v. g. de vultu, Coac. t. 296. lib. 2. Epid. f. VI. 12. de vigiliis lib. de Crisib. IX. 1. de animo, vel mente, 2. aph. 33. Vid. Linden. Ex. XIII. §. 298. 491.

ERUCA, vocabulum est homonymon, & plantam, & animal insectum significans. Priorem significationem Botanicis relinquimus. Juxta posteriorem Gr. dicitur κάμπη, Latine etiam *Bruchus*. Estque insectum vulgaris notitiæ originem trahens vel ex stirpium excrementis, vel ex ovis papilionis. Species totidem sunt, quot plantarum, inquit Schr. l. 4. cl. 4. n. 102. *Erucae* vero descriptionem prolixiorē pete ex Aldr. l. de insect. præsertim l. 2. c. 1. seqq. In specie

cie *erucas*, quæ in piceis nascuntur, & propterea *πιτυοκάρπου* appellantur, facultate esse Cantharidum, testatur Gal. l. 11. de S. F. tit. *Pityocampe*. Jung. Lang. l. 1. ep. 81.

ERUCTATIO, *ἐρῦξις*. Vide *Ereuxis*.

ERUGO, *ἐρυγίζω*. Vide *Ecrytizo*.

ERUPTIO, *ἐκρηγίς*, *ἐκρηγμῆ*, *καὶ ἐκρηγίς*, vel significat excretionem alicujus materię confertim, & largiter factam: v. g. *Eruptio* sanguinis, puris, in qua significatione aliquoties legitur apud Scrib. L. n. 46. 66. 84. 206. 240. Vide Lex. Scrib. Rhodii. Vel notat affectiones ulcerosas; & ita idem est, quod *exanthema*, *ἐξάνθημα*. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 6. *Ægin.* l. 4. c. 9. Vide *Ecregma*.

ERYGE, *ἐρυγή*, *ἐρυγμῆ*. Vide *Ereuxis*.

ERYMATODES, *ἐρυγματώδης*, epitheton morbi flatulenti, & ructuum effectivi, qualis est hypocondriaca affectio. Gorr. ex Hippocr. p. 157.

ERYMA, *ἐρυμῆ*, significat munimentum, valium, propugnaculum; & tribuitur Deo apud Hipp. de morb. fac. IV. 56. Viris bonis, in Epist. ad S. P. Q. Abder. in princ.

* ERYSIPELAS, *ἐρυσίπελος*, est tumor præter naturam non alte descendens, sed in cute consistens, a bilioso sanguine obortus, colore pallido rubente. Gal. lib. 14. Meth. Med. cap. 1. & lib. 1. ad Glauc. cap. 1. Vel ex veris principiis ita describi potest. *Erysipelas* est intemperies calida, & sicca cum materia, plerunque particularis certi membri, rarissime totius habitus externi corporis, cum tumore leviori, rubedine diluta, dolore acerrimo, proveniens ab effervescentis sanguinis biliosi portionibus ichorosis tenuioribus subsistentibus, & efflorescentibus. Dividitur in *Purum*, & *Spurium*, quod posterius participat vel cum inflammatione, vel alterius Tumoris p. n. genere. Gal. d. l. *Erysipelas* vero vocatur, quasi *Vicinirubra*, aut *Vicinirubra*, ab *ἐρύω*, & *πέλος*, vel *ἐρυθρός*, c. 3. de iis, quæ in Medic. t. 30. Habet & alia nomina, ut *Ignis Sacer*, *S. Antonii*. Vide Dieter. n. 343. Helmont. appellavit. *Apostema maxime igneum*, in quo excandescit spiritus vitalis a causa morbifica laceffitus, & veluti ad iram provocatus, tr. *Natura Contr. nescia*, n. 30. & Blas humanum 28. Species *Erysipelatis* est *Zona*, vel *ζώνη*, de quo infra. Jung. Eph. N. C. Ann. III. Observ. 4. Junken. etiam meminit alius *Erysipelatis*, & *Puerile* vocat, inter morbos infantiles referens; quodque sæpe purpuræ miliaris specie efflorescit, alias internis torminibus infantes affligit, quiete privat, & excrementa alvi ex flavo viridescencia secedere facit: hujus causam refert in matrum dispositionem biliosam, texturamque rariorem, & ex-

ternam subitam sanguini phlogosim inducentes. Chym. Med. Phys. Part. 2. l. 2. c. 2. pag. 791. seqq. *Erysipelatodes*, *ἐρυπηλατώδης*, dicitur, quod indolem *Erysipelatis* præ se fert, quamvis non sit ex asse.

ERYTHACOS, *ἐρυθάκος*. Vide *Rubecula*.

ERYTHEMA, *ἐρύθημα*, ruborem, vel rubedinem significat, idem quod *ἐρυθρός*. Vide *Ereuthos*. Usurpatur sæpe ab Hip. 7. aph. 49. l. 4. de R. V. I. A. t. 26. l. 1. Epid. ægr. 14. & in Coac. textibus aliquoties. Vide Foef. p. 242.

ERYTHRINUS, *ἐρύθρινος*, aliis *ἐρυθρίνος*, Lat. Plinio *Rubellio*, (quamvis hoc nomine aliud piscis genus veniat) est piscis marinus, ita dictus a colore rubro; cujus descriptionem, & usum in cibis vide apud Aldrov. lib. 2. de pisc. cap. 9.

ERYTHRION, *ἐρύθριον*, nomen est Malagmatis, cujus descriptio habetur apud *Æginet.* lib. 7. cap. 18.

* ERYTHROEIDES, *ἐρυθροειδής*, epitheton Tunice Testium intimæ. Vide *Elytron*.

ERYTHROS, *ἐρυθρός*, ruber, rubens dicitur Hipp. 4. aph. 71. 5. aph. 65. & alibi sæpius. Vide *Ereuthos*.

ESAPHE, *ἐσαφή*, contractionem digitis immixtis factam significat, a verbo *ἐσαφάω*, vel *ἐσαφάω*, digitis contrecto, quo aliquoties usus Hipp. l. de nat. mul. XI. 12. XXXI. 14. XXXII. 3. & alibi sæpius. Vide *Esmafamenos*.

ESCA, *Esculentum*, *βρώμα*, *ὄπτος*, idem quod *Cibus*. Vide *Broma*, *Cibus*.

* ESCHARA, *ἐσχάρα*, *Crustam* significat. Vide *Crusta*. Alias proprie significat locum, ubi focus struitur. Rhod. in Scrib. n. 25. *Escharas* fieri ministerio salium acutorum, docet Helmont. Potestas medicam. n. 4. Hinc *Escharoticus*, *ἐσχαρωτικός*, *crustam* inducens, de quo etiam supra in voc. *Crusta*.

ESCHATIAE, *ἐσχατιαί*, dicuntur Hippocrati membrorum extremitates, aut extremæ partes, l. de fract. t. 40.

ESCHATOS, *ἐσχάτος*, *extremus*, *summus*, *ultimus*. Quando tribuitur morbis, significat *extreme* periculosos, quibus nulli alii sunt acutiores. l. aph. 6. quando doloribus, exprimit *acutissimam* etiam, & *maximam* molestiam, l. aph. 7. quando diætæ, vel victui tenui, *summam* tenuitatem denotat, ibid. Jung. Dieterich. n. 345.

ESCIASMENOS, *ἐσκιασμένος*, dicitur de membris corporis velatis, & testis veluti umbraculo. Hipp. l. 2. de morb. XXXV. 3.

ESCURA, idem quod *Eschara*, caro nigra e-mortua, quæ per cauterium, vel medicamentum corrosivum a bona, vivaque carne separatur, ac deciditur. Rul. Lex.

ESDRA, ἑσδρα, est nomen *Antidoti* cuiusdam prolixæ, ex valde contrariis compositæ, & quidem ex 50. circiter simplicibus, apud Ægin. l. 7. c. 11. qui πολύχρησος vocat, & vehementer desiccandi vim tribuit.

ESEBON, vel *Alsebon*, id est *Sal commune*. Rul. & Johnf.

ESMASAMENOS, ἐσματάμνος, *manum immit- tens* ad contrectandum, vel implorandum. Verbum ἐσμάτω, vel ἐσμάτω, *imprimo*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCVI. 20. & 3. de art. tex. 47. Coincidit cum ἐσαφάω. Vide *Esaphe*.

ESMYRNISMENOS, ἐσμυρνισμός, *Myrrhatum*: Epitheton vini Myrrha conditi, quale Christo Servatori Judæos crucifigendo dedisse, existimat Lind. Ex. X. §. 141.

ESOCHE, ἐσωχή, dicitur *eminentia*, & *excre- scentia*, aut tuberculum intus latens in ano, quemadmodum ἐξωχή tale significat in dicta parte foris eminens. Apud Galen. utrumque legitur cum remediis, de fac. parabil. l. 3 c. 6. 7. & 51.

ESPHLASIS, ἐσφλασις, *Intropulsio*, significat *cessionem partis introrsum factam* a re externa violenter imprimente. Legitur de offe Cranii, apud Hipp. l. de cap. vuln. VII. 5. ubi & verbum ἐσφλάσσω, & ἐσφλάμηνον, *imprimi*, *impressum*, occurrit. De hac legatur observatio singularis apud Bonet. Med. Sep. l. 1. f. 3. c. 17. p. 54. & Act. Hafn. Vol. 3. Obs. 69.

ESSATUM *potentiale*, est virtus, potentia, & vis medicamentosa, quæ inest vegetabilibus, & mineralibus. Quam virtutem si beneficio extractionis sibi junxerit spiritus vini, vocatur *Vinum essatum*, quando vino destillato, rectificatoque adduntur herbæ, ut earum extrahat essentias, ut Vinum de Melissa, Pulmonaria, &c. Rul. & Johnf. in Lex. ex Parac. l. 8. Paragr. c. 2. §. 2. item in Schol. ad h. l. & in Thessalo. 2. de grad. & compos. c. 2. Quin & alia medicamenta insigni virtute medicamentosa imprægnata, *essata* vocari, patet ex eodem lib. 2. de Tartaro, t. 1. c. 6. Ita quondam D. Mich. Rupertus Bessler. Med. Norimberg. juncta duorum Pharmacopœorum, Joh. Schmidii, & Martini Brendelii opera, *Anatomiam essatam* instituit, in qua, mediante Vulcano, ex omnibus, & singulis corporis humani partibus, membris, & excrementis medicamenta sine ulla additione confici posse demonstratum fuit. Verum an non potius ad ostentationem, quam utilitatem hic labor fuerit, alii judicent.

ESSENTIA, ἐσσία, dupliciter accipitur. Physi- ce, & Medice, vel Chymice. Juxta illam signi- ficationem denotat rerum naturalium quiddi- tatem, sive internum principium substantiale,

aut formam, quæ dat esse rei. Vocatur & *Natura*. De quo infra. Chymice accipitur gene- raliter, & specialiter. Generaliter *essentia* est ex- tractum simplex, e rebus tota sua natura perfe- ctis productum. Et nominatur *essentia* ideo, quod in elementariis loculamentis nata, & com- prehensa, totius substantiæ mixturæ pars sit per- fecta, natura, & essentiali ratione, virtuteque instructa. Talis potest fieri ex omni mixtorum genere, Minerali, Vegetabili, & Animal, magno cum proventu; quemadmodum hoc plu- rimis exemplis monstravit Rolfink. Chymicæ I. 4. f. 1. per totum. Junge Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 8. cap. 1. 2. 3. D. D. Vvedell. Pharm. in A. F. R. lib. 2. sect. 2. cap. 7. & 8. Plures etiam extant in Morley Coll. Chym. Leid. quæ loca videantur in Indice. Specialiter *essentia* est duplex, *Succus*, & *Mysterium*. Ruland. Ad *Mysterium* pertinet *essentia quinta*, sive *Quinta essentia*, quæ est materia corporalis ex omnibus, quibus vita in- est, separata ab omnibus impuritatibus, ac corruptibilitatibus subtilissime purgata, in qua omnis rerum potentia est, & medicina. Vel est aliquid præter elementa, nec ex crasi ho- rum ortum, divinum auctore, & effectis. Ruland. & Johnf. in Lexic. Vide *Quinta*. Quod in *essentiarum Chymicarum*, præsertim ex Antimonio, & similibus mineralibus venenosis elaboratione vanæ occurrant sæpe jactationes, testatur Libav. Tract. de Igne Nat. cap. 35. De differentia inter *essentiam* Philosophice, & Chymice acceptam non inepte scripsit Helm. tract. Tria prima Chymic. princ. &c. num. 76. 77. Abusive quoque vocab. *essentiæ* sumi, quan- do *elæosaccharis* tribuitur, notavit Schrod. l. 1. c. 3. lit. E.

ESSENTIALE, ἐσσιώδες, in genere dicitur, quod participat de essentia alicujus rei, sive ad essen- tiam pertinet. In specie vero Chymicis *Salia essentialia* vocantur, quæ parantur ex Deco- ctis vegetabilium; & modus describitur ab Ang. Sala, ut & Rolf. Ch. l. 5. f. 1. art. 1. c. 5. seqq. p. m. 286. seqq. quamvis juxta aliorum senten- tiam non sint vera salia, sed saltem salinifor- mia. Hæc talia *essentialia* sunt nihil aliud, quam Tartarus plantarum conflatus ex acido, & al- cali. Morley Collect. Ch. Leid. c. 11. In specie *essentiale* suum principale vocavit Kreuchnerus Nitrum Vitriolatum, d. l. c. 300.

ESSENTIFICATUM, dicitur de Mercurio, vel argento vivo sublimato puro, quando instar crystalli pellucet. Hinc *essentificatum Crystal- linum*, lib. Apoc. Herm. Part. l. c. 8. Tom. 2. Op. p. 452. Vel dicitur de Spiritibus Alcalicis de- stillatis, addito sale proprio, v. g. Spiritus C. C. essentificatus.

ESSERAE, *Effere*, *Saire*, vocantur pustulæ parvæ

parvæ scabiei, bullarum instar; vel squamarum, nisi quod carnem habeant exuberantem. Rul. Paracelsus vocat *squamulas pediculares*, & deducit ex vaporibus Talci, Vel Cachymix; hinc morbum familiarissimum metalli fossoribus dixit, tr. de ulcerib. & apostemat. cap. 47. Forrestus ad *epinyctidas* retulit, Obs. Chirurg. l. I. Obs. 15. Schol. Jungatur quoque de hoc affectu legendus Ingrassias, comm. ad Avic. de tum. p. n. p. 186. seqq.

ESSODINUM, est certum rei futuræ præsagium ex indicio. Rul. Opponitur igitur *Erodinio*, de quo p. sup.

* ESTHIOMENOS, ἐσθιόμενος, dicitur depascens, exedens, corrosivus, de morbis, quorum causa consistens in salinis corrosivis, & acerrimis portionibus depascitur, & corrumpit solidam quoque carnosarum, & aliarum partium mollium, quin & aliquando durarum substantiam. Ita dicitur *Herpes* ἐσθιόμενος, sive *exedens*. Ulcus *depascens*, Lupus. Zona serpens, vel Zoster. Gal. l. de tum. p. n. cap. 9. Rul. in Lexic. Paracels. in fragm. Med. ad Tom. II. pertinentibus omne *esthiomenon* a sale Arsenicali deducit: item ex sale Mercuriali Herpetem, sive Lupum, lib. de ulcerib. cap. 7. & alibi. Excrementa quoque alvi quædam dicuntur ἐσθιόμενα, *corrodentia*, Hipp. l. 4. Epid. XII. 7.

ESURINUM, Paracelso dicitur *Acetosum medicamentum*, quod sua natura famem tantam excitare valet, ut etiam appetat non esculenta, & eadem concoquat, l. de Tart. morb. cap. 16. Non inerte quoque Charltonus Fermentum ventriculi Chylificans vocavit *Acidum esurinum*, Oec. An. Ex. II. §. 6. Ita & *Spiritus Veneris* nonnullis vocatur *Acetosa esurina*. Morley Collect. Ch. Leid. c. 497.

ESURIES, & *Esuritis*, idem quod *Fames*, Gr. λιμός. Vide *Fames*.

ETESIAE, ἐτησίαι, dicuntur quidam *Venti anniverfarii*, qui post exortum Caniculæ spirant Boreales, vel *Aquilonares*, temperantque æstum solarem per 40. circiter dies. Unde si defecerint, non temere suspectum reddunt aeris statum, teste Hipp. l. in 1. Epid. t. 7. & c. 3. in 3. Ep. t. 6. & l. 2. f. III. 5.

ETHAS, ἔθας, & ἠθας, dicitur, qui alicui rei assuetus est. Ita uterus vocatur *assuetus* genituræ, & conceptui, lib. 1. de morb. mul. lib. 12. XXVII. 5. Homines morbis, *assueti*, ἔθαςδες τῇ νόσῳ, l. de morb. sacr. XIV. 1. Morbi *consueti*, vel familiares etiam ita appellantur, l. 2. de morb. mul. XVII. 2.

ETHEES, dicitur *Aurum Rhenanum*, pretiosum. Rul. Lex.

ETHEL, & ignem, & nigredinem denotat. Tur-

ba fol. 61. *Ethelia* est corpus adustum siccum, rubrum, & album, *Auri colla*. *Ethelia* Tinctura rubra. Est & flos albus auri. Hæc Rul. Idem, quod Terra alba, Sulphur album, Magnesia. Lagn. Harm. Ch. cap. 1. Volum. IV. p. 729.

ETHESIUS, dicitur *Chrysolithus* lapis. Rul. & Johnf. Vide *Chrysolithus*.

ETHICA, idem quod *Hæctica*. Vide *Hæctica*.

ETHMOIDES, *Echmos*, ἑθμοειδής, ἑθμός. Vide *Cribratorium*.

ETHOS, ἔθος, ἑθισμός. Vide *Consuetudo*.

ETHOS, ἔθος. Vide *Mos*.

ETNOS, ἔτνός, significat edulium ex omnis generis leguminibus confractis, & elixis. Legitur apud Hipp. l. 4. de R. V. I. A. t. 112. l. 2. de morb. LII. 14. l. 2. de morb. mul. XXIX. 33. l. 7. Epid. XXXIII. 11.

ETOS, ἔτος, idem quod *ἐνιαυτός*. Vide *Annus*.

ETRON, ἑτρὺν, pars infima ventris, *Hypogastrium*. Vide *Abdomen*.

ETYMOLOGIA, ἐτυμολογία, i. e. explicatio nominis, ratione suæ originis. Ea licet scitu necessaria Medico sit, fallax tamen, & incertum præbet argumentum, teste Gal. l. 2. de Hip. & Pl. decr. c. 2.

* EVACUATIO, ἐκένωσις. Vide *Cenosis*. Duplex est, alia naturalis, artificialis alia. Id quod supra omisum est.

EVÆMIA, εὐαμία, i. e. bonitas sanguinis. Legitur apud Fernel. l. 2. Pathol. c. 14.

EVALTHES, εὐαλθής, qui facile sanatur. Hipp. 2. de art. t. 47. & c. 4. t. 35.

EVANALEPTOS, εὐανάληπτός, qui facile ex morbo vires recolligit; fere idem qui cum priori. Hipp. l. 6. f. 4. Ep. t. 8.

EVANASPHALTOS, εὐανάσφαλτός, idem quod *εὐαλθής*, cui opponitur *δυσανάσφαλτός*, qui difficulter curatur. Hipp. l. de alim. VI. 5. 7.

EVANESCO, ἀφαιζομαι. Vide *Aphanizomena*.

EVANTHES, εὐανθής, *floridus*. Pro diversa tamen subjectorum, de quibus dicitur, natura, diversimode quoque exponi debet: v. gr. quando de sanguine, significat *rutilantem*. Hippocr. Coac. t. 631. Si de urina, *rubicundam*, & pellucidam notat, ibid. t. 586. Descendit a verbo *εὐανθέω*, *bene floreo*, l. de nat. mul. VIII. 1. quamvis suspecta lectio videatur pro *εὐαθέω*, *excurro*.

EVAPHION, εὐάφιον, nomen medicamenti ad hæmorrhoidas, sic dicti a lenitudine; cujus meminit Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 7.

EVAPOLYTOS, ἀπαίλυτος, dicitur de eo, quod facile absoluitur, recedit, aut abscedit. Hipp. 1. de art. t. 69. & in Mochlic.

EVAPORATIO, *Evaporans*, Ἀεφύρσις, Ἀεφωρηπνίς. Vide *Diaphoresis*. *Evaporatio* quoque Chymicis dicitur sublimatio liquidæ materiæ, & resolutio in halitus. Est & secundus modus Dissolutionis artificialis aquarum Thermalium, ad investigandas particulas minerales. Vide *Dissolutio*. De *Evaporatione* aquæ, quæ fit, cum Aqua paradisi adscendit in cælum, ac guttatim in terram decedit, Vide M. Joh. Isaaci oper. miner. cap. 24. in Theatr. Chym. Tom. III. p. 430.

EUBASTACTOS, Ἀβάσκητος, i. e. qui probe sustentatur. Uirpatur de vulnere in deligatione re aliqua molli supposita probe sustentato. Hippoc. 3. de fract. t. 31.

EUCARDIOS, Ἀκάρδιος, idem quod Ἀσέμνητος, ventriculo gratus. Gal. in Exerg. dict. Hipp.

EUCATASCEPTOS, Ἀκατάσκηπτος, bene deorsum vergens. Junctum legitur cum p. a. dicto Ἀβάσκητος, de vulnere. Hipp. d. l.

EUCHERES, Ἀχερής, facilis, periculo vacans. Dicitur de convulsionibus. Hipp. 1. prorrh. f. 4. t. 28. Coac. 349. Opponitur δυσχερής, difficilis. Vide supra *Dyscheres*.

EUCHROEA, εὐχροία, bonitas coloris, v. g. Faciei. Hippocr. Coac. t. 67. & 213. Dicitur alias saturus rubor, qui fixus, & stabilis, non refluus, ut in verecundiam datis. Lind. Ex. IV. §. 60. Index est sanguinis boni, & sanitatis documentum. Tales homines dicuntur Ἀχρῶοι, Hipp. 5. aph. 42. cui opponuntur δυσχρῶοι. Jung. Diet. n. 364. Εὐχροον quoque nomen est Emplastrum, ap. Scrib. L. com. 203. & meminit quoque Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Junge Rhod. in not. ad Scrib. loc.

EUCHYLOS, Ἀχυλος, succi bonitate præditus. Adv. Ἀχύλως, legitur ap. Hipp. l. de morb. mul. XXXIII. 2. Dicitur & Ἀχυμος.

* EUCHYMIA, Ἀχυμία, i. e. succorum in corpore bonitas. Galen. l. 2. S. F. c. 13. Imprimis dicitur de alimentis bonum succum nutritium præbentibus. Unde Galen. integrum libellum conscripsit de boni & mali succi cibis, περὶ Ἀχυμίας, καὶ κακοχυμίας. Εὐχυμος quoque dicitur τροφή, nutrimentum, boni succi, lib. 6. de san. tu. c. 7.

EUCINETOS, Ἀκίνητος, motu facilis, expeditus ad motum, mobilis. Hipp. 3. aph. 17. Vid. Diet. n. 353.

* EUCRASIA, Ἀκρασία, Temperamentum bonum significat, i. e. conveniens uniuscujusque naturæ, ætatis, sexui, & vitæ conditioni. Hinc magna est ejus latitudo. Gal. l. 1. de san. tu. c. 5. Et qui tale adeptus est, dicitur Ἀκρατος, bene temperatus; qui caret, δυσκρατος, Galen. 2. de temper. c. 1. In quo vero consistat temperamentum, de eo vide supra *Crasis*.

EUCRINES, Ἀκρινής, duplicem habet significationem. Vel enim notat *distinctum*, explicatum, *discretum*. Gal. c. 2. de iis, q. in med. t. 2. & 22. Vel significat, *judicatu facilis*; & dicitur de morbis. Hipp. 3. aph. 8. ubi opponuntur etiam δυσκρίνοι, *judicatu difficiles*. Item l. 2. Epid. sect. 1. 20. 21. Item de signis boni judicii, v. g. de excrementis alvi, Coac. t. 615. Dicitur & Ἀκρίτος, 1. aphor. 12. Jung. Dieterich. n. 354. 355.

EUCYCLOS, Ἀκυκλος, orbicularis, circularis. Dicitur de deligatione partem affectam circumcirca complectente. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 2. quamvis alii ἑγκυκλος legant.

EUDEPSETOS, bene molitus, subactus. Legitur de Corio. Hipp. 2. de art. t. 13.

EUDIA, Ἀδύα, significat *serenitatem*, & tranquillitatem aeris, maris, cœli, regionis. Occurrit aliquoties; ut & adjectivum, Ἀδύος, *serenus*, apud Hipp. v. g. 3. aph. 12. l. de A. L. & Aq. XXV. 4. XXVI. 4. XXXII. 2. l. de Insomn. XI. 1. l. 7. Epid. LI. 13. Vide Foef. Oec. p. 247. Dieter. n. 349.

EUDIAPNEUSTOS, Ἀδιάπνευστος, dicitur, cui libera est corporis transpiratio, quod hominum genus nec assidue ægrotat, nec longo tempore, ideo quod excrementa fuliginosa, & vaporosa facile per halitum digerantur. Gorr. p. 159.

EVECOOS, εὐήκοος, dicitur, qui auditu pollet. Hipp. 3. aph. 17. Jung. Diet. n. 351.

EVEPLYTOS, εὐεπλύτος, dicitur de eo, quod vim habet detergendi, abluendi. Epitheton Ptiſanæ, apud Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 18.

EVECTICUS, εὐεκτικός. Vide *Evexia*.

EVEIDES, εὐεϊδής. Vide *Pulchritudo*.

EVELCES, εὐελκής, cui ulcera facile sanantur. Vide *Dyselcia*.

EVELPIDION, εὐελπίδιον, epitheton Collyrii liquidi, *Diarrhodon* dicti, quod & *Diasmyrnum* vocatur, ap. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

EVEMBOLOS, εὐεμβολος, dicitur Chirurgus luxata instaurandi, & restituendi probe peritus, teste Lang. l. 1. ep. 82.

EVEMES, εὐήμης, facilis ad vomendum, propensus ad vomitum, cui opponitur δυσήμης. Hip. 4. aph. 6. 7. Diet. n. 352.

EVENIOS, εὐήνιος, dicitur, qui facile credit, & compescitur: v. gr. Torpor, apud Hipp. l. de virg. morb. II. 16.

EVENTILATIO, proprie dicitur, quando aliquid jactatur in aere, v. gr. lintheamina. Ru-land. Verbum *eventilo*, Gr. dicitur λικμάω, vel ἐκλικμάω.

EVENTUS, ὁπεβαῖνον, ὁπεβησόμενον, ἐκβησόμενον, Hipp. dictus, 2. Prorrh. XVII. 6. de dec. orn. IX. 3. sect. 4. de R. V. I. A. t. 66. terminus est

est notissimus, denotans exitum morborum, sive ad salutem, sive ad mortem. Dicitur & *Terminatio morbi*, Dieterich. num. 823. de *E-venius* divisione. Vid. Dogm. Med. G. P. III. c. 6. Dogm. 3.

EVERASTETOS, Ἀσπαστήτης, sensu acri, & exquisito præditus. Hippoc. l. 1. de morb. mul. LXV. 4.

EVERIA, Ἀεπία, facundia, verborum elegantia etiam Medico conveniens ad persuadendum ægris. Hipp. l. de dec. orn. II. 33.

EVERES, Ἀήρης, significat proprie remigationi aptum. Latine tamen tribuitur omni instrumento etiam Medico, & Chirurgico idoneo, & ad usum expedito. Hipp. l. de Medico III. 8.

EVERRICULUM, dicitur Paræo Specillum, quo post extractum calculum vesica expurgari potest a sabulo, sanguinis grumis, aliisque præter naturam corpusculis, l. 16. Chir. c. 42.

EVERSIO, Ἐκτροπή, Ἐκρόπον stricte dicitur de affectu palpebrarum. Vide supra *Ekropion*. Jung. Forest. l. 15. Obs. 41.

EVESTRUM, dicitur Firmamenti perpetuum in quatuor elementorum mundis. Item Spiritus Propheticus, qui per præcedens signum præfagit, & aliquid certo prædicit. Item Corpus siderum hominis, quod nobis aut mortem futuram, aut aliud malum indicat. Rul. & Johnf. in Lex. Confer ad Parac. Tract. 2. de Pestilitat. item l. 6. de nat. rer. fere ad fin. l. 2. Philosoph. ad Athen. t. 18. seqq.

EVETHES, Ἀήθης, id est boni moris. Vide Benignus.

* EVEXIA, Ἀεξία, est bona corporis habitudo, vel bonus corporis habitus. Galen. lib. de san. tu. cap. 8. ut huic opposita Cachexia, id est pravus corporis habitus, Ἀεξία, καὶ καχεξία. De hac superius dictum in Cachexia. Illam complent bona omnium partium temperies, actionum robur, euchymia, sanguinis, carnis, totiusque corporis symmetria; quemadmodum hoc patet ex eleganti descriptione apud Hipp. in præcept. IX. 1. seqq. Est autem duplex ἡ Ἀεξία: una est ἀπλῶς, quæ in optima corporis constitutione deprehenditur: altera vero καὶ προσδήκης Ἀεξία, quam habent singulæ corporum naturæ propriam, & in comparatione dictam. Itaque ἡ ἀπλῶς Ἀεξία nihil aliud est quam perfecta, & absoluta sanitas, quæque non facile a causis insalubribus offenditur; sed quia ἔξις, id est habitus est, firma, constansque perseverat. Quæ autem ab hac deficit, modo nondum vitiosa sit, non jam Ἀεξία, sed ab omnibus ὑγίεια, Sanitas nuncupatur, scilicet in latitudine, quæ eadem est cum καὶ τῆς προσδήκης Ἀεξία. Tunc enim non simpliciter, sed hujus, vel illius Ἀεξία dicitur.

Sic ὁ ἀθλητῶν Ἀεξία, bonus athletarum habitus, non simpliciter talis dicitur, quoniam optima non est, quam periculo proximam esse Hippocr. pronunciavit, & negavit natura esse comparatam. Nam ut reliqua habuerit optima, attamen sanguis, & præcipue carnosum genus in ea supra modum excrevit, ex 1. aphor. 3. Hæc Castell. Derivatur ab *evexia* *evecticus*, Ἀεκτικός; & non modo dicitur de hominibus, qui tali gaudent Ἀεξία, Dieterich. num. 350. ex Plutarcho; sed etiam ars, & pars Medicinæ, quam alii *Gymnasticam* vocant, *evectica* appellatur, quæ optimum corpori habitum inducere studet. Galen. ad Thrasibul. c. 30. & de subfig. emp. c. 4. Jung. Lang. l. 1. ep. 51.

EVISTIOLA, denotat affectum externum in nuca excrecentem, a cerebri impuritate inveterata, quam Lepram vocat abusive Parac. Schol. in l. 6. Paragraphor.

EULE, ἄλῃ, vermis. Et quidem Ἀλαί dicuntur peculiariter illi, qui in corpore ex vulnere, vel ulcere nascuntur. Occurrit hoc vocabulum apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. CI. 43. 47.

EULOGIUM, dicuntur Rhasi *exanthemata*, *Variolæ*, & *Morbilli*, teste Forest. l. 7. Obs. 31. in Schol.

EULYOTOS, ἄλυτος, solutus facilis. De excrementis usurpatur apud Hipp. 2. Prognost. t. 65. Coac. t. 135. 455. 644. De orificio uteri, l. 2. de morb. mul. IIX. 19.

EUMENES, Ἐμμενής, benevolus, amicus, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 30. l. 1. de morb. mul. LXIII. 23. Aliquando & firmum, scil. absque violentia notat, 2. de art. t. 28. 32.

EUNE, ἄνῃ, cubile, cubatio, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 50. ubi jungitur cum κοίτη. Vide *Cubile*. Interdum vero etiam *coitum* significat, l. 2. de morb. mul. LXI. 6.

† EUNUCHION, lactuca, ab effectu, quia venerem comprimit. Rod. a Castro l. 1. c. 15. de morb. mul.

EUNUCHUS, Ἐνυχός. Vide *Castratus*. Meminit Hipp. 1. aph. 28. Jung. Diet. n. 357. Dicitur & Latinis *Spado*.

EVOCHIA, ἄωχία, Convivium, epulæ lautæ, opiparæ. Hinc verbum ἄωχέομαι, epulor *large*, quo usus Hipp. l. 1. de morb. mul. XIV. 4. 7.

* EVOCHOS, ἄοχος, validus, firmus, firmiter tenens. De vinculo usurpatur ab Hipp. 3. de art. t. 22. & de figura corporis, sive posito ad membrum læsum citra molestiam tenendum, 3. de fra. t. 63.

EVODES, ἄώδης, suaveolens, contra δυσώδης. Vide *Dysodes*. Εὐώδης legitur l. 5. Ephemer. XXVII.

XXVII. 7. est nomen Collyrii *Αὐδης*, ap. Scrib. L. n. 26. Vid. Rhod. in not. ad h. l.

EVODIA, *Evodos*, *Αὐδία*, *Αὐδός*, *Αὐδής*, *facilis via*. Vide *Anodia*.

EVOMITIO, idem quod Vomitus. Vide *Emesos*.

EVONCOS, *εὐονκος*, *iusta mole præditus*, *mediocriter tumidus*. De ventre, Hipp. 2. prog. t. 19.

EVPARAGOGOS, *ἑμπάγωγος*, *agilis*, *dispositus*. De offib. ap. Hipp. 1. de fract. t. 41.

EVPATHIA, *ἑπάθεια*. Vide *Dyspathia*.

EVPEGES, *ἑπηγής*, *solidus*, *compactus*, *densus*. Tribuitur Utero, Hipp. 1. 1. de morb. mul. LXXVII. 2.

EVPETES, *ἑπής*, *promptus*, *facilis*, *proclivis*. Usurpatur de excretionibus, & fluxionibus, 1. 1. de morb. mul. XCI. 9. l. 2. de morb. XXVII. 13. de gestatione in utero, 1. de Septim. partu III. 15. & alibi sæpius. *Εὐπέτης* quoque significat *otium*, *ignaviam*, 2. de nat. hum. t. 14. Jung. Foef. Oec. p. 251.

EVPHLECTOS, *εὐφλεκτός*, dicitur de eo, quod *facile flammam concipit*. Lind. Ex. IX. §. 61.

EVPHORBIIUM, *ἑφόρβιον*, est succus concretus alicujus plantæ arborescentis, quæ & *Euphorbia* dicitur Plinio, & Sereno. Vid. Keuch. in not. ad Seren. p. 284. *acerrimæ*, & *cavsticæ* facultatis. Unde correctione opus est. Vide Schr. t. 4. cl. 4. n. 444.

EVPHORIA, *Evphoros*, *ἑφορία*, *εὐφορία*, *tolerantia*, *toleranti facilis*. Pertinet inter Criteriæ dextri usus remediorum, una cum altero *εὐμνορία*. Hipp. 1. aph. 2. & 23. c. 3. in 1. prorrh. t. 22. Coac. t. 257. l. 6. Epid. f. 4. t. 12. & f. 7. t. 6. Jung. Diet. n. 363.

EVPHRONE, *ἑφρόνη*, idem quod *νῆξ*, *Nox*. Non solum vocab. Poetis usitatum, sed & Hip. 1. de nat. mul. CVII. 4. l. 1. de morb. mul. LXIII. 17. 20. 22. & alibi. Foef. p. 254.

* EVPHYIA, *εὐφύια*, *bonitatem naturæ* significat. Hipp. 4. de art. t. 64. Galen. 1. 1. de U. P. c. 9. *Εὐφύια*, i. e. *partium naturalis constitutio*, & *bona dispositio*, C. Hofm. com. ad d. Gal. l. n. 37.

* EVPNOEA, *εὐπνοία*, *respirationis facilitas*, vel *Respiratio* sec. naturam, cui opponitur *δύσπνοια*, *Difficultas respirandi*, de qua supra in *Dyspnœa*. Indicat vero *εὐπνοία* neque thoracem, neque cor, neque pulmonem, neque septum transversum, neque ulla partes adjacentes affectu aliquo detineri. Gal. c. 1. progn. t. 25. Balneum quoque, quod levem respirationem facit, dicitur *εὐπνοίον*, 3. de R. V. I. A. t. 58.

EVFORIA, *εὐφορία*, *promptitudo*, *expeditio*, *facilitas operandi*. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 1. Hinc *εὐφόρια* dicuntur Medicis remedia

vel *facile parabilia*, quæ apud singulos copiose in promptu sunt, Gal. 1. 2. de C. M. S. L. c. 1. vel promptæ activitatis. Ita Gal. & Diosc. integros libellos *ἐνὶ εὐφορίᾳ* scripserunt, quos & alii recentiores sunt imitati.

EVROEOS, *εὐροῖος*, a quibusdam ita dictus *Lapis Judaicus*, quasi *facile fluens*, quod urinam movere, & calculos frangere dicatur. Gorr. p. 160.

EVROS, *εὐρός*, significat *situm*, *mucorem*, *humorem corruptum*, & *putrefactum*. Legitur apud Vvillis de ferm. c. 8. ubi rationem illius corruptionis tradidit. Unde *εὐράδης*, vel *εὐρώεις*, de eo dicitur, quod *mucoris* particeps est, ibid.

EVROS, *εὐρός*, ventus ab Oriente spirans, Gal. 5. M. M. 7. salutaris præ aliis. Dicitur & *Subsolanus*. Vide Dieter. n. 578. Commentum Paracelsicum de *Euro Microcosmico* hominis in Pyloro vide Parac. de Colica. *Euronotus* est ventus participans de plaga cœli Septentrionali, & Orientali.

EVRRHUS, *εὐρρός*, *εὐρρὺς*, *fluidus*, *facile fluens*. Dicitur de corporibus dispositis ad excretionem. Hipp. 2. aph. 9. Vide Diet. n. 358.

* EVRYTHMIA, *εὐρυθμία*, vel dicitur de *pulsus concinnitate*, quod suum *rhythmum*, & ordinem ætati, naturæ, & temperamento proprium servat; & talis pulsus dicitur *εὐρυθμὸς*, a sanguinis homogenea fermentatione, & distributione æquabili dependens. Galen. 1. 5. de diff. puls. c. 9. Alias & *εὐρυθμία* in genere dicitur de Chirurgica curandiratione jucunda, cum Chirurgus compositæ, & expedite instrumentis utitur ad artem accommodatis. Hipp. 1. de dec. orn. VII. 20. & 2. de iis, q. in med. t. 1. Jung. Lind. Ex. XVI. §. 2.

EVRYCHORIA, *εὐρυχωρία*, *spatium*, *cavitas interna*. Gorr. *Capacitatem* reddidit, C. Hofm. comm. ad Gal. 1. de U. P. n. 1167.

* EVSARCOS, *εὐσαρκός*, *bene carnosum*, *quadratum* significat, sed tamen *σῶμα*, cuius *carnosa moles* non est impedimento in actionibus obeundis. Tale corpus nec gracile, nec minus crassum, sed medium inter hæc constituitur; Gal. 1. 1. de tem. c. 9. & 1. 3. de caus. puls. c. 11. Gal. comm. de sal. diæt. t. 5. Egregiam *εὐσαρκίας* descriptionem reperies apud Lind. Ex. XV. §. 109. Jung. Diet. n. 359. Legitur vocab. apud Hipp. 4. aph. 7. 5. aph. 21.

EVSCHEMOSYNE, *εὐχρημοσύνη*, significat *decens habitum* Medici, sive ornatum, cum artis suæ, quam sibi longo præceptionum usu confirmavit, dignitatem, & auctoritatem morum honestate, & probitate, omnisque Philosophiæ, & melioris literaturæ utilis, & necessariæ cognitione veluti conditam exornat, neque inde sibi

gratiam, existimationem, & celebritatem ap. alios conciliat. De hac integrum libellum scripsit Hip. *ἡ δ' ἀχρημοσύνη*. Jung. Lind. Ex. II. §. 15. seqq.

EUSCHETOS, *ἔσχετος*, significat *bene retentum*, ap. Hipp. 3. de iis, qui in med. t. 21.

* EUSEMIA, *ἑσμεία*, bonam significationem, sive bonorum signorum praesentiam significat. Legitur apud Hipp. I. 6. Ep. f. 2. t. 34. Hinc *ἑσμεία καλὴ* dicitur, quae cum bonis signis a sua indicatoria die fuit indicata; ut quum undecimo die coctionem in urina, noctem gravem, quae accessionem praecedit, insultus cum concussionem pulsuum, Criticam commotionem, & sudores bonos citra horrenda pericula habuit. Gal. I. 1. de dieb. critic. c. 7.

EUSITIA, *ἑσιτία*, bonum appetitum ad cibos, & bonam cibationem denotat. Inde *ἑσιτοὶ* dicuntur, qui cibi desiderio tenentur, & bono sunt ventriculo. Verbum est *ἑσιτέω*, cibum appetentia capio, cui opponitur *ἄσιτέω*, aversor cibos. Utrumque legitur in Hipp. 2. aph. 41. 32. Vid. Diet. n. 360. *ἑσιτο* vero in Coac. t. 127.

EUSPLANCHNOS, *ἑσπλANCHNOS*, dicitur is, qui robustis est visceribus. Hipp. I. 2. prorrh. XI. 6. XVII. 8.

EUSTALIA, *ἑσάλεια*, decens, ac succincta dispositio, ac constitutio alicujus rei, vel partis dicitur. Ita de genu legitur apud Hippocr. 4. de art. t. 64. & Adjectivum *ἑσάλεις*, de membris corporis, 3. de fractur. t. 52. lib. de superfœt. V. §. Adverb. *ἑσάλως* quoque non infrequens Hippocr. notat, decenter, succincte, compositae, I. de dec. orn. XI. 13. I. de iis q. in med. t. 16. I. 2. t. 14.

EUSTATHES, *ἑσθής*, stabilis, constans, firmus. Tribuitur ab Hipp. anni temporibus, I. 3. Epid. sub finem status pestilentis, & morbis, 3. aph. 8. ubi & *ἀκκῆσται* opponuntur, id est *inconstantes*. Item I. 2. Epid. f. I. 20. 21. Usurpari etiam potest de firma corporis constitutione sana, & de nutritione firma, ut ostendit Diet. n. 361.

* EUSTOMACHUS, *ἑσόμαχος*, i. e. stomacho, vel ventriculo conveniens, & utilis. Epitheton cibi ventriculo grati, apud Gal. I. 6. de tu. san. c. 9. fin.

EUTAMIEUTOS, *ἑταμίδετος*, facile parabilis. Dicitur de extensione, quae facile promitur, & reconditur. Hipp. 2. de art. t. 32.

EUTHANASIA, *ἑθανασία*, uti Theologis notat beatam, & placidam mortem fidelium; ita in Medicina significat mortem facilem absque gravioribus symptomatibus, v. gr. convulsionibus. In qua significatione Octavium Caesarem Augustum accepisse, auctor est Sueton. in vit. Octav. c. 99.

EUTHENIA, *ἑθηνία*, vigor, exuberantia, prospera valetudo, a verbo *ἑθηνέω*, prospere habeo, bene valeo, exubero, quo usus Hipp. I. de A. L. & Aq. XXXII. 9. I. 6. Ep. f. 4. t. 26.

EUTHESIA, *ἑθესία*, exponitur a Galeno per ingenitum corporis habitum, quemadmodum & annus *ἑθής* vocatur, hoc est fertilis, & foecundus, in Exeg. dict. Hipp. Proprie tamen, & stricte potius videtur significare partium corporis bonam collocationem, & situm optimum. Hinc *ἑθής* Hippocrati dicuntur, quae bene sunt collocata, & disposita, 3. de iis, q. in med. t. 21. & verbum *ἑθερίζω*, de ossibus bene collocatis, 2. de fract. t. 65. & I. 1. de artic. t. 73. Transfertur etiam ad firmam, & bonam deligationem, & pleniorum collocationem, I. de fract. t. 32. Metaphorice vero *ἑθεςτοι* Hipp. dicuntur accommodati, opportuni, I. de dec. orn. II. 21. 27.

EUTHYMIA, *ἑθυμία*, dicitur animi tranquillitas, bonitas, lætitia, securitas, quae in ægris etiam utilis ad excitandam spiritualescentiam. Meminit Hippoc. I. 5. Epid. XXXI. 15. I. 7. XLV. I. ubi simul *ἄθυμία*, animi abjectio, opponitur. Qui lætum hujusmodi animum habet, dicitur *ἑθυμ*.

EUTHYNTOS, *ἑθύντος*, dicitur de eo, quod e curvo in rectum reduci potest. Huic opponitur *τὸ καμπύν*. Vide Camptos. Gorr. p. 160.

* EUTHYORIA, *ἑθυωρία*, Rectitudo, rectus trames, recta via. Non est aliud quam directio quædam meatuum, per quos humorum deductiones fieri commode possunt. Hipp. alias peculiari nomine *ἱξιν* vocavit, de R. V. I. C. t. 29. (vide comm. Galen. ad h. l.) lib. de morb. mul. XXXIII. 12. & aliquoties in L. de fract. Vide Foef. Oecon. pag. 248. Etiam *ἱθυωρία* legitur 3. de fractur. t. 31. Quamvis vero hæc rectitudo, & consensus partium κατ' ἱξιν quotidiana experientia confirmata sit, ejus tamen rationem reddere valde difficile, si non impossibile, fatente Linden. Med. Phys. lib. 2. cap. 15. §. 12. seqq. & §. 63. quamvis vero minime aberrasse nobis videatur Anton. Alvarez, Rectitudinem & directionem, dicens, in locorum communione, & fibrarum ratione consistere. Part. I. Conf. & Epistol. Medicin. depuls. II. contra Salvium Sclanum p. m. 64.

* EUTHYPOROS, *ἑθύπορος*, directus, in rectum procedens. Epitheton tensionis, quando membrum fractum tenditur in directum. Gal. I. 6. M. M. c. 5.

EUTHYS, *ἑθύς*, Rectus. Dicitur & *ἱθύς*. Unde κατ' ἱθύς, e directo legitur apud Hipp. I. de iis, q. in med. t. 15.

* EUTOCOS, *ἑτοκος*, idem quod *ἐπιτεκνέω*, facundus. Vide Epiternos.

EUTOLMIA, εὐτομία, est affectus animi san-
nitatem conservando, aut recuperando adju-
vans, qui dicitur *Confidentia*, sive animi con-
citatio, cum ad adipiscendum magnum aliquod
bonum, aut depellendum malum animus mo-
vetur. Martin. Akakia in Gal. art. parv. 113. &
114. Opponitur huic ἀτομία, *diffidentia*, animi
dejectio.

EUTONOS, εὐτονός, *valens*, firmus, robustus.
Præsertim dicitur de corpore, ejusque mem-
bris solidis, debitum tonum, vel tenorem ob-
tinentibus. Hippoc. 3. aph. 17. Usurpavit etiam
de Exercitio valido absque celeritate Gal. 1. 2.
de san. tuend. c. 9. Lind. Ex. X. §. 110. ita scri-
psit. Græci εὐτονον vocant, cui unus velut, &
perpetuus tenor, atque constantia virtutis, ac
mollitudinis est.

EUTRAPELIA, εὐτραπεία, significat *comitatem*,
affabilitatem, & debitam facilitatem, quam re-
quirit in Medico Hipp. de dec. orn. VII. 2. ubi
εὐσηρόν, *austeritas*, n. 3. opponitur.

* EUTROPHIA, εὐτροφία, i. e. *bona*, & *uberior*
nutritio. Gal. 1. 3. de san. tu. c. 8. Opponitur huic
ἐλιγνότης, *parcior nutritio*. Ibid.

EUTROPOS, εὐτροπός, *variabilis*, facile mu-
tabilis. Hoc vocabulo veteres ambigua signi-
ficatione usos esse, partim in bona, partim
in mala, testatur Galenus, cap. 3. in prorrh.
t. 6.

EUTYCHIA, εὐτυχία, *felicitatem*, fortunam bo-
nam significat, qua quandoque gaudent impe-
ritiores Medici. Hipp. de arte V. 8. Opponitur
ἡ ἀτυχία, *fortuna adversa*.

EVULSIO, ἐκτοπίσις, ἐκπλομή, πλομή, a ver-
bo ἐκτοπίζω, *evello*, cujus meminit Hippocr. 1.
progn. t. 23.

EXACERBATIO, ἐκκρουσμός. Vide *Paroxys-*
mus.

EXACTUS, ἐκσθρής, idem quod ἀκρίβης, *ac-*
curatius. Hipp. 1. 3. de artic. t. 60. Vide Gal. com.
ad h. l. &c. 1. de fract. t. 45. *Exactior* usus legitur
apud Scrib. L. n. 97. ubi tamen Rhodius in Lex.
notat, cultioribus Latinis non esse vocem adeo
puram, Martiali vero, & Plinio Juniori non
displicuisse.

EXAEIREVMENOS, ἐξαιρέυμενος, *elevatus*, assur-
gens. Dicitur de tumoribus p. n. ap. Hippocr.
de fract. t. 72. & verbum ἐξαιρέωμαι, *autollo*,
t. 64.

EXAMOS, ἐξαίμος, *exanguis*, idem quod λεί-
ψαιμος, defectus sanguinis ob multam profusio-
nem. Unde verbum ἐξαίμακτομαι, *sanguinor*.
Lind. Ex. XIII. §. 462. seqq.

EXÆRUMÆ, ἐξαιρέωμαι, significat *perflari*, ab
aere perspirari. Legitur in Hipp. de nat. puer.
XXXI. 5. quod male Scapula reddidit evane-
sco, contra sensum.

EXASTOS, ἐξάστος, significat *immoderatum*, in-
gens, excedens. Hipp. 1. 7. Epid. XLVII. 19.

EXÆTRIAZOMENOS, ἐξαιθριάζομαι, *aeri li-*
bero, vel sub dio *expositus*. Hipp. 1. 2. Epid. sect.
III. 9.

EXALIPTES, ἐξαλείπτειν, ἐξαλείπτης, idem quod
Alipia, unitor. Vide *Alipia*.

EXALMA, *Exalsis*, ἐξάλμα, ἐξάλσις, i. e. *sal-*
tus, *Exultus*, in specie de vertebrarum e suo
loco eruptione, aut expulsionem dicitur. Hipp.
3. de art. t. 45. 46. a verbo ἐξάλλομαι, *exilio*, Ib.

EXALTATIO, Gr. dici potest μεταωρισμός, ter-
minus est Spagyricus, denotatque *Sublimatio-*
nem. Vel est operatio, qua res affectionibus
mutata ad altiore substantiæ, & virtutis di-
gnitatem perducitur. Estque duplex: *Matura-*
tio, quæ nihil aliud est, quam exaltatio erudi-
cruditate ad maturum, & perfectum; cujus
species quatuor sunt; *Digestio*, *Circulatio*,
Fermentatio, & *Projectio*, de quibus suis vide
locis. De *Gradatione* vide etiam suo loco.
Vel *Exultatio* ita describitur, quod sit subtilia-
tio μικροχρονική, res sensim dissolvendo in pu-
riorem, ac majorem virtutis suæ gradum trans-
ponens; & fit *Circulatione*, aut *Ablutione*.
Hæc Rul. & Johnf. Vide & Georg. Replei A-
xiomata Philosoph. XII. Portarum in Th. Ch.
Vol. II. Jos. Quercetani responsionem ad Jac.
Aubertum, ib. nec non Libav. Apoc. Hermet.
part. poster. Notabilia, & Porta X. de Exalta-
tione in Tom. II. p. 433. seqq. *Exaltatio Aquæ*
dicitur ipse Lapis Philos. apud Lagn. Arm. Ch.
Vol. IV. p. 719.

EXAMBLIOSIS, *Exambloma*, ἐξάμβλωσις, ἐξάμ-
βλωμα, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

EXAMEN, ἐξέτασις, ἐξετάσις, significat *accu-*
ratam pervestigationem alicujus rei. Ita dicitur
Examen, *Examinatio* alimentorum, medicamen-
torum, ægrorum, membrorum, &c. *Examen*
Vitrioli legitur in Her. Dorneo Geneal. miner.
c. 15.

* EXANASTOMOSIS, ἐξαναστόμωσις, idem quod
ἀναστόμωσις, *osculorum in vasis apertio*. Vide *A-*
nastomosis.

EXANASTROPHE, ἐξαναστροφή, *Reconvalescentia*,
& verbum ἐξαναστρέφω, *Reconvalesco*, significat.
Diet. n. 298.

EXANEMUMÆ, ἐξανέμωμαι, flatu, vel vento di-
stendor, elevor. Hipp. 1. 1. de morb. mul. LII.
1. & de nat. mul. LXIV. 1.

EXANGIZO, ἐξανγίζω, *Exhaurio*, *evacuo*. Hipp.
1. de vet. med. XL. 9.

* EXANGUIS, ἐξαίμος. Vide *Examos*. *Exan-*
gues quoque corporis partes dicuntur ossa, car-
tilagines, quæ humore naturæ suæ analogo a-
luntur lentore, & albedine prædito. Gal. c. 3.
de art. t. 65.

EXANIMATIO, duplicem admittit significatio-
nem. 1. Denotat veram mortem; & ita idem est,
quod θάνατος. Quo sensu legitur ap. Scrib. n.
196. 2. apparentem saltem mortem; & ita co-
incidit cum *Animi deliquio*. Gr. dicitur ἀψυ-
χία, ἐκψυχία, ἐκλυσις. Vide *Apſychia*, *Ecly-
ſis*, *E pſychia*.

EXANTES, ἐξάντης, i. e. *sanus*, incolumis, q.
ἐξω τῆς ἀτης, *extra noxam*. Legitur in Hippoc.
l. 1. de morb. X. § 6. l. 3. III. 11. l. 5. Epid. XIX 1.
l. 1. de morb. mul. LXIX. 4.

† EXANTHEMATA, metaphorice a gemmis ar-
borum, Joan. Bapt. Sufius de sect. in Variol. &
morbillis, c. 1. q. 1.

* EXANTHEMA, ἐξάνθημα, item ἐξάνθησις,
in genere denotat omnem *efflorescentiam*, aut
eruptionem præternaturalem in cute, sive cum
aliqua solutione continui fuerit, ut sunt Pustu-
lae, Papulae, Variolae, quo etiam pertinent
alia nomina, *Echrasmata*; *Ecchymata*, &c. Si-
ve absque soluta continuitate colorem saltem
cutis mutatum, sive maculas cutaneas. Quo
pertinent *Morbilli*, *Petechiae*, *Maculae Scorbui-
cae*, *Hepaticae*, *Lentigines*, &c. Vide Gal. comm.
ad l. 6. aph. 9. Hipp. Dieter. n. 299 Foef. Oec.
p. 213. seqq. Verbum est ἐξανθάνω, *effloresco*, e-
rumpo. Quod etiam Hipp. de ulceribus usur-
pavit, l. de morb. sacr. VII. 8.

EXAPLOSIS, ἐξάπλωσις. Vide *Synneusis*.

EXAPSIS, ἐξάψις, *accensionem*, inflammatio-
nem significat. Usurpatur de alimentorum cor-
ruptione, quando in ventriculo succenduntur, &
æstuosi fiunt; quem effectum caseo tribuit Hipp.
4. de R. V. l. A. t. 91. Provenit vero hoc a fer-
menti chylicantis nidorosa, & salina sulphu-
rea qualitate vitiosa.

EXARAGMA, ἐξάρωμα, idem quod σύντριμμα
significare vult Gal. *collisionem*, *confractiōnem*,
in Exeg. dict. Hipp.

EXARCHIATROS, ἐξαρχίατρος, dubium est,
quid proprie significet. C. Hofman. inclinat in
hanc significationem, quod *Exarchiatri* sint
Comites Archiattrorum, qui præfunt Collegio
Medico, l. 5. Var. Lect. c. 28. Quemadmodum
& ἐξίατρος denotat Medicum, qui præ
aliis artis sibi insignem peritiam paravit, d. l.
c. 26.

EXARMA, ἐξάρμα, idem quod ἔπικρον, *tumor*
tumens. Hipp. l. 4. Epid. XX. 14.

EXARSIO, significat intemperiem valde cali-
dam absque tumore, a sanguinis exæstuatione,
& nimia effervescentia inductam, & quidem
cum siccitate, qualis in febribus hecticis repe-
ritur. Fallop. de Tumor. p. n. cap. 3. Tom. I.
p. 621.

EXARTEMA, ἐξάρτημα, idem quod *amuletum*,
Periatum, ligatura, ubi plerunque superstitio-

sa, aut vana, aut magica coincidunt. Rob. Keu-
ch. in proleg. ad Q. Seren. p. 54.

* EXARTHREMA, ἐξάρθρωμα, ἐξάρθρωμα, ἐξάρ-
θρωσις, *Luxatio* dicitur, & quidem totalis, quan-
do totus articulus a sua sede naturali excidit.
Gal. l. 2. M. M. c. 2. Dicitur & ἐκπλωσις, & ἐκπλω-
μα. Vide *Ecproma*. *Luxatio* vero parva vocatur
ἐξάρθρωμα. Vide *Luxatio*.

EXARTHROS, ἐξάρθρωος. Hippoc. dicitur quasi
Exarticulatus, cui articuli natura prominent,
& exerti sunt, l. de art. t. 35. Gal. in comm. ad
h. l. quamvis & æger, cui membrum luxatum
est, ἐξάρθρωος dici possit.

* EXARTICULATIO, ἐξάρθρωσις. Vide *Exarthre-
ma*.

EXASPERATIO, ἀπωγείωσις, ἐξαγείωσις, ἔαχύν-
της, idem quod *Asperitas*. Vide *Asperitas*.
Dicitur vel de morbo in superficie, quando
partis alicujus superficies supernaturaliter inæ-
qualis fit, quæ levis esse debeat. Dogm. Med.
Gen. l. 2. cap. 4. dogm. 5. Et in hac significatione
legitur ap. Scrib. L. n. 72 & 222. Ita fauces *exaspe-
ratae*, &c. Vel de remedio, quo nimium læ-
vigata exasperantur, Hipp. 6. Epid. f. 2. t. 4. & Gal.
in comm. Talia medicamenta dicuntur ἔαχύνον-
τα, *Exasperantia*, qualia sunt acrida, acida,
& adstringentia. Gal. c. 1. de R. V. l. A. tit. 18.
Exasperare, etiam sæpe a Medicis usurpatur pro
Exacerbare, quando v. g. dolor dicitur *Exaspe-
rari*, h. e. augeri, exacerbari.

EXARYSIS, ἐξάρυσις, *Exhaustiōnem* significat,
idem quod ἀπέντλησις, vel ἐξάντλησις. Gorr. p.
144. Derivatur a verbo ἐξέρύω, quo sæpe usus
Hipp. l. de loc. in Hom. XL. 12.

EXCALEFACTIO, idem quod *Calisfactio*, θερμό-
της, vel θερμανσις.

EXCANDESCENTIA, ἐξυθυμία, dicitur species
Ira celerioris, quando quis levi etiam de caus-
sa ad iracundiam commovetur. *Præcepta ira* quo-
que vocatur, & consistit in spirituum vita-
lium, & animalium præpropera accensione,
& agitatione, sanguinisque præsertim circa
præcordia æstu, & ebullitione ad habitum
corporis quoque diffusa. Pertinet igitur inter
affectus, & pathemata animi, quæ medio mo-
do sese habent, ita ut quandoque causa mor-
bifica esse possit, Gal. l. 3. de diffic. respir. c. 10.
quandoque vero remedium præbeat pro calore
excitando. Hipp. l. 2. Epid. f. IV. 26. Qui ad hu-
jusmodi iram proclives sunt, appellantur ἐξό-
θυμοι, Gal. c. 2. in Epid. t. 78. Vide Foef. Oec.
p. 457.

EXCANTATORIA, est species *Magiae prestigiosae*,
& diabolicæ, quæ & *Incantatoria* vocatur, de
qua vide Liban. Tom. IV. Oper. p. 29.

EXCASTRATUS, idem quod *Castratus*. Vide su-
pra. Scrib. L. n. 9. Rhod. in Lex. Scrib.

* EXCAVATIO, ἀρύδωσις. Vide Lordosis. Alias in genere *excavatum*, idem quod *Cavatum*. Vide *Cavatus*.

EXCEPTIO, dicitur de medicamentis siccis, quando incorporantur liquore quodam. Ita pulveres, & species Theriacam ingredientibus dicuntur *excipi* melle; & simile quid etiam fieri solet in syrupis compositis, ubi sicca saccharo *excipiuntur*.

EXCEREBRATUS, ἀνεγκέφαλος, tropice dicitur insipiens, *amens*. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

EXCERNICULUM, vocant haud raro recentiores Medici partes excretioni alicujus humoris dicatas. Ita Capsulas renales atrabiles Petruccius vocavit *excerniculum*, & receptaculum atræ bilis. Spicil. Anat. p. 72.

EXCERPTUM, ἐκλογή. Vide *Eclage*.

* EXCIDENTIA, ἐκπίωσις. Vide *Ectosis*.

EXCIPULUM, dicitur vasculum vitreum, quo excipitur liquor e retorta, vel alembici rostro destillans. Occurrit apud Paræum Chirur. l. 26. c. 5. & 9.

EXCISIO, ἐκκοπή, ἐκτομή. Vide *Eccope*.

EXCLAMATIO, βοή, idem quod *Clamor*. Vide supra suo loco.

EXCOCTIO, ἐφθόγη, est species *elixationis*, vel *Colliquationis*, quæ fit ob nimiam humiditatem, non autem siccitatem, ut fit in carnis elixis, quæ nimia redundante humiditate *excoctæ*, & exactæ sunt. Et tribuitur metaphoricè corpori, quod per nimium somnum, veluti per quandam *elixationem*, dissolvitur, 4. de R. V. I. A. t. 55. Gal. in comm. *Excoctio*, & *Excoctior* dicitur de liquatione metallorum crudorum, vulgo *Schmelben*. Rul.

EXCOECATIO, idem quod *Cæcitas*.

EXCORIATIO, δάρσις. Vide *Darsis*. *Excoriatorius*. Vide *Ecdorius*.

EXCORS, ἀκέρδης, idem quod *Secors*, quasi sine corde: Epitheton tropicum meticulosi. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

EXCORTICATIO, ἀέπισμα, idem quod *Decorticationis*, i. e. *Corticis* exterioris detractio, usitata v. g. in 4. seminibus frigidis majoribus. Schr. l. 1. c. 14. Fr. Hofm. in cl. p. 28.

* EXCREMENTUM, *Excretum*, *Excernendum*, item haud raro abstractivè *Excretio*, Gr. ἐκρίτωμα, ἀχχώρημα. Vide *Diachorema*. In genere notat omne id, quod in corpore alendo nec confici, nec assimilari potuit. Cumque corpori non adnascatur, nec adcreseat, propterea per ipsius laxiora intus spatia supervacaneum errat. Galen. lib. 1. de san. tu. cap. 3. Vel *Excrementum* generaliter est omne superfluum per naturam ejectum. Ruland. Accuratius vero ita describi possunt *Excrementa*, quod sint ea,

quæ vel ex opificis instituto, vel propter copiam, vel propter degenerem conditionem ex corpore secerni, & eiici postulant. Unde fuit quoque divisio in *Excrementa naturalia*, sive sec. naturam, & *Præternaturalia*. Utrorumque Catalogum vide in nostris Dogm. med. Gen. Part. I. cap. 9. & Part. II. cap. 11. Jung. Dieterich. num. 205. 205. Notanda quoque distinctio in *liquida*, & *solida*. Linden. Ex. XI. §. 108. Dividuntur & in *Excrementa primæ*, secundæ, & tertiæ coctionis, Dieterich. & plerique Institutionistæ. Maculas in Astris, & Ignes cadentes, & similia Meteora ignita *Excrementa* vocasse Parac. patet ex tract. 1. de pestilente, & confirmat Libav. T. IV. Oper. pag. 147.

EXCRESCENTIA, ὑπερσάρκωσις, σαρκοφυΐα, caro *excrecens*, luxurians: est species morbi in numero excedente, quando massa quædam carnosa p. naturaliter parti alicui accrescit, ex luxuriante succo nutritio, aut per solutionem continui aberrante; quo pertinent σύνωσις, *ficus*, *polypus*, *unguis in oculo*, &c. *Σαρκοφυΐα* meminit Hipp. 3. de fract. t. 45. quamvis mihi videatur potius significare regenerationem carnis deperditæ necessariam, non superfluum. ὑπερσάρκωσις vocatur a Gal. l. 3. M. M. c. 6. & *ulcus* cum *excrementa* carnis dicitur ὑπερσάρκων, l. 2. M. M. c. 2. Vid. & Scribon. num. 37. & 228. Verrucas, similesque *Excrementa* collecto in conum lumine Lunæ per vitrum superradiatas, donec frigus intro senserint, sponte deinceps evanescere, scripsit Helmont. tr. Formar. Ort. n. 55.

EXCRETIO, ἀχχώρησις, vel sumitur proprie pro ipsa actione excernenda rejiciendi, estque Naturæ munus. Linden. Exerc. XIII. §. 258. Vel quod frequentius, pro *Excremento* ipso actionem excretoriam præsupponente. Vide *Excrementum*.

EXCUSSIO, quibusdam recentioribus significat existentiam causæ morbificæ extra partem affectam: v. g. in palpitatione cordis causæ morbificæ est vel ab intra, & circa Cor, & dicitur ab *Oppressionem*, vel aliunde est, & dicitur ab *excussione*. Bonett. Anat. Pract. l. 2. f. 8. Obs. 31. in not. p. 655.

EXCUSSUS, Ital. *Scrollato*, dicitur, quando quid madefactum iterum in aere agitur, ut superflua humiditas adhærens separetur, ne medicamentum, cui intingitur, nimis adhæreat. Scrib. L. n. 10. Vide Rhod. in not.

* EXCUTATIO, ἐκβύρωμα. Vide *Ecbrysema*.

EXCHEBRONCHOS, ἐξεχέβρωγχος, *gutturifusus*, dicitur, qui guttur in anteriorem partem prominens habet, Hipp. 3. de art. t. 8.

EXECHEGLUTOS, ἐξέχλυτος, vocatur, qui prominentes habet nates, q. d. *Cluneminulus*, quales sunt, quibus utrumque femur in exteriorem partem luxatum est. Hippocr. d. l. t. 95.

EXEDENS, ἐξείδμενος. Vide *Esteiomenos*.

EXEGESIS, ἐξήγησις, est obscura orationis explicatio. Gal. l. 2. de diff. resp. c. 1. & comm. 2. in 1. Epid. t. 56. Medico quoque necessaria, & utilis. Dicitur & *Explanatio*.

EXELASIS, ἐξέλασις. Vide *Explosio*.

EXELCOSIS, ἐξέλκωσις, i. e. *Exulceratio*. Leg. ap. Mosch. de morb. mul. c. 135.

* **EXELCYSMUS**, ἐξέλκυσμος, est ossis, vel ossum deductio a superficie in profundum. Gal. in def. med. fin.

EXEMPLUM, παράδειγμα, quid significet, notum. Horum observationes Medico maxime necessarias esse, docet Gal. l. 9. M. M. cap. 4. in princ. & l. 2. de caus. puls. c. 13.

EXENTERIZO, ἐξεντερίζω. Vide *Emedullo*.

EXENTHROPISMENOS, ἐξενθροπισμένος, ab ἐξενθροπίζω, i. e. ad hominis usum, & naturam accommodatus. Legitur apud Hipp. l. de octim. partu III. 26.

EXERAMA, ἐξέραια, vomitum, vel materiam vomitu rejectam significat, a verbo ἐξέραιω, vomitu reiicio, quo usus Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 16. Significat etiam *Exhaurio*, lib. 2. de morb. LIX. 28.

* **EXERCITATIO**, ἀσκησις, *Exercitium*, ἀσκημα, γυμνάσιον. Dicitur de Corpore, & Animo. Utraque necessaria scitu in Medicina, & utilis. Interdum etiam per abusum noxia. *Exercitatio* corporis consistit in motu locali corporis, & membrorum validiori. Cujus varias esse differentias, docuit Fr. Valleriola l. 2. LL. CC. c. 10. Vide Dogm. Nostra Medic. Gen. P. V. c. 5. Dogm. 2. & dividi possunt in Serias, & Ludicras. Illæ *Laborum*, hæ *Ludorum* nomine venire solent. Quid sit *Exercitatio* sanitatis, ἀσκησις ὑγιής, docet Hipp. l. 6. Epid. sect. 4. t. 22. Quando *Exercitatio* salubris, vel insalubris sit, monstrat Galen. Art. Medic. cap. 85. *Exercitatio* acuta, cujus celeres sunt motus, γυμνάσιον ὀξύ, corpus extenuat, contraria crassum reddit, multa corpus siccatur, mediocris obesum præstat, l. 5. de san. tu. cap. 3. *Mentis exercitatio* dicitur, quando animus exercetur in artis alicujus studio cum assiduitate, & cura. Hipp. etiam vocat τελεβήν, item χειροτελεβήν, usum artis Præceptorum, l. Præcept. X. 16. 18. Hanc quoque inculcavit, ceu necessariam, Galen. l. 2. de L. A. cap. 1. ubi tres modos proposuit; quorum primus versatur circa corporis partes, & membra; secundus circa causas, & dispositiones; tertius circa accidentia, & symptomata.

ta. Videantur plura loca, si placet, in Th. Mundellæ, aliisque Author.

EXERCHOMÆ, ἐξέρχομαι, ab eo, recedo; & usurpatur aliquoties de morbo, apud Hipp. l. 2. de morb. XIII. 23. LXVII. 23. l. de int. aff. XLIX. 17. LI. 50. LIII. 17.

EXERRHOSIS, ἐξέρρῳσις, ἐξέρρῳσις, ἢ ἐξέρρῳσις, idem quod ἐκρῳή, *effluxus*, *effluvium*. Legitur in Hipp. l. 6. Epid. f. 6. t. 27.

EXERYTHROS, ἐξέρυθρος, significat *prærubrum*, sive valde rubrum. Alii de rubore extrinseco exponunt. Utrumque verum esse potest, pro diversitate subjecti, de quo dicitur, licet prior significatio sit usitatior. Usurpatur vero apud Hipp. de oculis, c. 3. l. 1. prorrh. t. 45. de excrementis, & urinis, d. l. t. 35. & f. 13. Coac. t. 569. Vide Foef. p. 217.

EXESUS, ἀβιβρωσμένος, idem quod *Corrosus*, corruptus, σηπτός, dicitur de dentibus, ap. Scrib. L. n. 53. 95.

EXESTIÆ, ἐξέσιαι dicuntur eminentiæ, *extantia fila in linteis*, quæ interdum dedita opera, interdum etiam temere fiunt. Et meminit huius vocabuli Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 26. Mendose legitur a Gal. & Erotiano ἐξέσις, vel ἐξέσις.

EXETRIASMENOS, ἐξητρεχσμένος, i. e. *colatus*, percolatus. Galen. in Exeg. dict. Hipp.

EXEVCRINEO, ἐξελκρινέω significat Hipp. *coapto*, distincte, & convenienter compono; diciturque de ossibus rite in naturalem sedem repositis, 2. de fract. t. 62.

EXEVNUCHIZO, ἐξδυσχίζω, significat *castro*. Vide *Castratus*.

† **EXFOLIANTIA MEDICAMENTA**, idem quod *desquamantia*. Varand. de Indic. l. 2. c. 9.

EXFOLIATIVUM. Vide *Desquamatorium*.

EXHALATIO, ἀναθυμίασις, dicitur, & *Evaporatio*. Græce etiam πνεῦμα vocatur, uti patet ex Dieterich. n. 697. quia nihil aliud est, quam aer, vel spiritus per calorem in aerem e corporibus mixtis elevatus, & discedens. Tres *exhalationum* species constituit Galen. l. de caus. morb. cap. 3. *fuliginosam*, *vaporosam*, & *fumosam*, quamvis alibi etiam *flatuosam* meminerit, com. 5. in 6. Epid. t. 15. Verum nimis stricte usurpavit vocabulum *exhalationis* de excrementitiis, & præternaturalibus; cum tamen revera etiam ipse calor noster vitalis, & Flammula, sive Biolychnium nihil aliud sit, quam *exhalatio spiritus ignea*; quemadmodum hoc jam olim in publica quadam Disp. de Ferment. sanguinis defendere non dubitavi, & suo calculo Charlton. in Oec. Anim. Ex. I. alique comprobant. *Exhalatio* quoque *Artificialis*, vel *Chymica* datur, cum spiritus sicci per calorem in aerem elevati discedunt. Et sit potissimum

simum in siccis tritis, positisque super tabulis ferreis, vel catinis plani fundi, vel etiam cli- banorum pavimenti: Igni succenso, vel cir- cum suprave adhibito torrentur, donec halitus sint absumpti, ut in venis metallicis evenit. Ru- land. & Johnf. *Exhalata* naturalia in universum faciem post se relinquere tam in vivis, quam inanimatis, excepto sanguine, vult Helm. tr. Blas. hum. n. 34. Verum adhuc dubitatur de as- sertionis hujus veritate.

EXHAUSTIO, ἐξάνυσις. Vide *Exanysis*.

EXHIBITIO, πᾶρεξις, dicitur Hippocrati quan- do æger se Medico exhibet, & sistit, ad di- gnoscendum, & curandum, 3. de iis, quæ in med. t. 19. vide Galen. in comm. ad h. l. Ita & verbum πᾶρεχω, *exhibeo*, hac significatione su- mitur, l. de int. aff. XXXVII. 13. Sed & de Me- dici officio dicitur, quod & reciproce sese ægro *exhibere* debeat expeditum, 1. aph. 1. Vide Diet. n. 654.

EXIATROS, ἐξίατρος. Vide *Exarchiatros*.

EXINANITIO, κενωσις. Vide *Cenosis*.

* EXIPOTICOS, ἐξίπωτικός, epitheton aliquod medicamentorum *digerentium*, aut præparan- tium, quod Galen. coincidere existimat cum ἐπιπρωσιτικός, vel astrahentibus, l. 6. de C. M. P. G. cap. 9. Enimvero major emphasis latet in hoc vocabulo ἐπιπρωτικός, ad hodierna prin- cipia faciens, quatenus modum tacite expri- mit, per quem operantur: Nimirum segregan- do excrementitias portiones ab utilibus, & in organis, visceribusque colatoriis veluti expri- mendo, & ad excretionem ita disponendo; de quo modo plura legantur in disp. nostr. de Purg. modo, ac viis ad alvum annexa Remo- ris Purgationis, 7. 43. seqq.

EXISCHIOS, ἐξίχιος, dicitur specialiter *Os fe- moris luxatum* ex acetabulo *Ischii*, vel coxæ, item *Coxa luxata*. Unde & illi homines, qui- bus nates rotundæ extant, & coxa eminent, ἐξί- χιοι vocantur, quos paulo superius ἐξεχέγγλυστος diximus. Vid. Hipp. Mochlic. XI. 10. XXIV. 10. & 3. de art. t. 103.

EXISCHON, ἐξίχων, id est *prominens*, tu- midus, extans, cui opponitur ἐγκοιλός, *in- cavatus*. Dicitur utrumque de oculis, 1. progn. t. 10.

EXISTIMATIVA *Virtus*, vocatur species animæ sensitivæ exaltata, ultra *Imaginativam*, qua animal judicat, quod lupus est inimicus, & pro- les dilecta. Accedit proxime ad rationalem. Avic. l. 1. fen. 2. doctr. 1. c. 5.

EXITELOS, ἐξίτελος, significat evanidum ex- olescens, *exile*; diciturque de alimentis nul- lum incrementum conferentibus. Hippoc. de alim. l. 7. Prædicatur etiam de defectu aliquo naturæ minori, Præcept. IX. 10.

EXITIALIS, *Exitium*, ἐξέρειος, ὀλέθριος, idem quod *Perniciosus*, *Pernicies*. Dicitur de even- tu morbi funesto, & signis eundem indicanti- bus.

EXITURA, generaliter est omne *Apostema*, quod saniem elicit. Ruland. Vvalther. in Sylv. Medic. pag. 10. Latine etiam *Abscessus suppu- ratus* dici potest. Sæpe legitur hoc vocab. in Avicenna, idem significans, quod *Abscessus*, quando materia colligitur in tumorem calidum, lib. 4. fen. 4. tract. 1. cap. 20. seqq. Jung. Fo- rest. lib. 1. Observ. Chirurg. 1. Schol. Para- cellus vero latius extendit *exituram* dicens, quod omne excrementum alias naturale qui- dem, sed corruptum sit *exitura*; v. g. mucus purulentus, urina putrescens, sudor, & ster- cus putrescens. Pus in auribus ipsi dicuntur *exitura*; lib. de Ulceribus, & Apostem. suppur. c. 59.

EXIRUS, ἐξοδός, διέξοδος. Vide *Diexodos*. Scrib. L. n. 192. Sumitur etiam aliquando pro *eventu* morbi.

EXMIRALDUS, vocatur *Lapis* quidam *Facti- tius*, aut *Nativus*; cujus compositio, vel generatio satis obscure describitur a Lullio Tract. Animæ transmut. Theat. Chym. Vol. IV. p. 190.

EXO, *Exothen*, ἔξω, ἔξωθεν, particula usi- tata Hippocr. in genere significans *externe*. Juncta vero cum articulo ἐξ, vel significat *par- tes corporis externas*, & remotiores a corde, ceu fonte caloris, ut sunt manus, pedes, na- sus, aures, labia, & aliquando tota cutis, ut patet ex 4. aphor. 48. collato cum 8. progn. t. 4. Videatur Linden. Medic. Physiol. lib. 2. c. 15. §. 11. Vel denotat *causas externas* remotiores concurrentes in sanitatis, vel morborum gene- ratione. Quo pertinet 1. aphor. 1. Jung. Die- terich. num. 306. Aliquando simpliciter posi- tum ἔξω, *foras*, notat *locum* *exteriorem*, quo vergit materia morbifica salutariter, 6. aph. 37. & 1. prognost. t. 40. Huic opponitur εἰσω, *intus*.

EXOCHAS, *Exoche*, ἐξοχάς, ἐξοχή, dicitur in *ano* genitum *tuberculum*, quod callum nondum contraxit. Si namque jam contraxit, κονδύλιον vocatur, p. 146.

EXOCULATIO, ἐξουμάτωσις, dicitur vel *totalis oculi ablatio*, vel *virtualis ejusdem privatio*. C. Hofm. V. L. tr. 4. c. 39.

EXODOS, ἐξοδος, *Exitus*. Vide *Diexodos*. EXOLCYSMOS, ἐξολκυσμός, idem quod *Exelcys- mos*. Vide p. superius.

* EXOMPHALOS, ἐξομφαλός substantive, & adjective accipitur. Substantive significat *um- bilici prominentiam*, quæ variis de causis fit. Gal. def. med. Hinc *Hernia umbilicalis* species com-

complectitur. Adjective notat *homines tali umbilici prominentia laborantes*, sive rupto omento, aut peritonæo, aut procidente intestino, vel laxatis musculis transversis, sive carne subnata, sive sanguine, aut alio humore ibidem collecto. Gal. l. de tum. p. n. c. 15.

EXONCOMA, ἐξόνκομα, vocatur magnus, & valde prominens tumor, Latin. *Protuberantia*; & usurpatur a Gal. de protuberante vertebra post luxationem, l. 4. de L. A. c. 3.

EXONEIROISIS, ἐξονείρωσις, pollutio nocturna, sive seminis in somnio excretio. Est species *Gonorrhææ*. De hac voce, & verbo ἐξονείρωσσω lege Lind. Ex. XV. §. 35. seqq. fere per totum. Vide infra *Gonorrhæa*.

EXOPHTALMIA, ἐξοφθαλμία, dicitur *Oculi* totius *prominentia* extra suam orbitam, qualem ex hypocondriaca obstructione cum insigni tumore conjunctam obortam notavit Bonetus Med. Sept. l. 1. f. 22. c. 64. p. 260.

EXOPTOS, ἐξοπτός, percoctus, excoctus. Hipp. l. 7. Epid. LV. 15. Vide *Biscoctus*.

EXORCISMUS, ἐξορκισμός, *Adjurationem* significat, & quidem magicam, qua dæmonia, quæ homines obsidebant, & morbis affligebant, profligantur. Cujus inventio Salomoni accepta refertur, teste Langio l. 1. ep. 34. *Exorcista* est supersticiosus artifex, qui manes, ac spiritus adjurationibus evocat, ac apparere facit. Rul. Cur vero *Exorcistarum* verba non semper operentur, vide apud Helm. tr. de magnet. vuln. cur. n. 172.

† EXORESCENTIA febr. exacerbatio. Petrus Merenda de rat. evac. l. 2.

EXORNATORIUS, κοσμητικός, κομμωτικός. Vide *Commotivus*. *Cosmetica*.

* EXOSIS, ἐξωσις, *Expulsionem* significat. Hipp. 3. de art. t. 45. a verbo ἐξῶσαι, *expellere*, quod legitur l. 6. Ep. f. 2. t. 2. quod idem est, quod ἐκκεῖν, *evacuare*. Galen. in comm.

EXOSSIS, Exos, epitheton piscis *Hufonis Ichthyollæ*, ita dicti, quod ossibus, & spinis careat. Vide Schroder. lib. 5. cl. 3. num. 81. Aldrovand. lib. 4. de pisc. cap. 11. & lib. 5. cap. 4. Hirudo quoque exos dicitur, teste R. Keuchen. ad Seren. p. 233.

* EXOSTOSIS, ἐξόσσις, Lat. *Exossatio*, *offis eminentia*, & extuberatio, quacunque corporis parte præter naturam contigerit. Peculiari tamen nomine ossium tubera, quæ in genis contingunt, σατυρισμοὶ dicuntur. Non dubium est, hujus tumoris, qui præter naturam est, materiam crassam esse, & melancholicam. Sunt autem hujusmodi tumores Gallico morbo laborantibus familiares. Hæc Gorr. p. 145. & Castell. ex Gal. l. de tum. p. n. c. 14. Meminit c. l. 14. M. M. c. 7.

EXOTHEN, ἐξωθεν. Vide *Exo*.

EXOTICUS, ἐξωτικός, *extraneus*, peregrinus. Remedia *exotica* dicuntur, quæ aliunde e peregrinis terris transferuntur; & horum usum non semper præferendum esse domesticis, judicat Schrod. l. 1. c. 13. & Fr. Hofm. in clav. ad h. l. p. 26.

* EXPANSUS, ἐκπεπλημένος. Vide *Ecceptamentos*.

EXPEDITIO, ἀπαίξις, idem quod *promptitudo*, facilitas in operationibus Medicis, & Chirurgicis. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 1. Vide *Euporia*. *Expeditus* pro *Liberatus*, aut curatus, legitur apud Scrib. L. n. 171.

EXPERGEFACTIO, ἐγρήγορσις. Vide *Egregorisis*.

* EXPERIENTIA, πείρα, ἐμπειρία. Vide *Empeiria*.

EXPERIMENTUM, vocatur remedium, quod per experientiam innotuit; quamvis ratio virtutis nondum satis perspecta. Parac. vocat *experimentum ad sortem*, & sine scientia, Labyr. Medic. c. 6. Alias etiam sæpe sumitur pro ipsa *experientia*. Vide Diet. n. 665. Quod sæpe etiam *experimenta* fallant, testis est *magistra stultorum experientia*.

EXPERIMENTATOR, dicitur Paracelso, qui utitur remediis sine scientia ad sortem, Paragran. tr. 1. de Philosoph. tr. de Epilepsia, l. 1. de mor. Podagric.

EXPLANATIO, ἐξήγησις, idem quod *explicatio*. Vide *Exegesis*.

EXPLANATIO, ἀπόφυσις. Vide *Apophysis*. Legitur apud Ingrass. comm. in Galen. lib. de ossib. p. 22.

EXPLETIO, πλήρωσις, πλησμονή, idem quod *Repletio*, *Impletio*.

EXPLOSIO, ἐξέλασις, ἐξέλαωσις, ἐκρηκτικὸς hodieque terminus est receptissimus, quo exprimitur impetus ille, quem præstat pulvis Pyrius, Aurum fulminans, & similes mixtura Nitro-sulphureæ, dum igni admoventur. Postea tropice applicatur ad spiritus animales, dum motum animale, sive localem efficiunt in statu sec. & præter nat. ex hypothesi Villisii de ferment. c. 10. & Patholog. cerebr. c. 1. 2. alibique.

EXPLORATIO, quid significet, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Refertur autem in foro Medico inter Chirurgicas operationes, denotans modum per instrumenta inquirendi in affectus attributa, v. gr. profunditatem, cuniculos, &c. Blas. Medic. Univ. pag. 38. *Exploratoria* instrumenta lege apud eund. d. l. pag. 71.

EXPOSITIO, ἐκθεσις, idem quod *ἐξήγησις*, *Explicatio*.

EXPRESSIO, ἐκπρῆσις, ἐκάλυψις, est humida, & tenuis substantiæ separatio a sicca, & crassa per violentam, & validam compressionem facta. Fit autem vel torculari, vel prælo, vel manu, vel aliis instrumentis, prout necessitas, aut vis major exigit. *Expressionis* usus latissime patet in infusis, decoctis, syrups, oleis, & id genus aliis. Vveker. Antid. Gen. l. 3. cap. 31. Rulandus paulo aliter descripsit: *Expressio* est extractio per prælum, quo coacta res substantiam forma liquida effundit. Ejus usus excellit in succis, & aliis quibusdam extrahendis.

* **EXPULSIO**, ὥσις, δόνησις, ἐκκρῆσις. Vide *Apocrysis*, *Ecrisis*. Adde & Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 28. *Expulsoria ligatura* dicitur, quæ in antiquis ulceribus, & sinibus locum habet, ut collectam e fundo materiam, & colluviem extrudat, & ne quid amplius in locum affectum confluat, valide prohibeat. Forest. lib. 6. Obs. Chir. 11. Schol.

* **EXPULTRIX facultas**, δόνηστική δύναμις. Vide *Apocrysis*. Gal. l. 5. de L. A. c. 7.

EXPURGATIO, ἐκκαθάρισις, idem quod *Purgatio*. Vide infra in *Pur*.

* **EXQUISITUS**, ἀκριβής, γνήσιος. Vide *Acribes*.

EXSICCATIO, *Exiccatio*, ξήρανσις, δόξηρανσις, *Exsiccans*, ξηραντικός. Vide *Siccatio*, *Siccans*, *Siccus*.

EXSOLUTIO, *Exolutio*, ἐκλυσις. Vide *Eclysis*.

* **EXSPIRATIO**, *Expiratio*, ἐκπνοή. Vide *Ecprhoe*. De *expirationis* specie convulsiva vide Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 2. & 4. aph. 68.

EXPULTIO, πύσις, πύσις. Vide *Ptyxis*. Hujus organon Linguam esse vult Jacob. Rolandus de Belebad. in tr. Glossostomograph. cap. 3. vid. Ephemer. Natur. Curios. Ann. III. in fin.

* **EXSUCCATIO**, ἐκχύρωμα, idem quod *Sugillatio*. Vide *Ecchymoma*. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 30.

EXSUCTIO, ἐκμύζησις, idem quod *suctio*, h. e. violenta attractio liquoris, quemadmodum infantes lac e papilla eliciunt ore.

* **EXSUDATIO**, ἐφίδρωσις. Vide *Ephidrosis*.

* **EXSUFFLATIO**, ἐκφύσησις. Vide *Ecphysefis*.

EXSUPERANTIA, ὑπερτέτα. Vide *Epicrasia*.

EXSURRECTIO, ἀνάστασις. Vide *Anastasis*.

EXTA, πλάγχυν ἰσρά, idem quod *viscera*, præsertim abdominis. In specie etiam solum de Hepate usurpatur a Poetis, teste Aldrov. l. 19. Orth. d. 17. Coincidit cum vocabulis ἐγκοιλίον, & *Hira*. Vide *Encalion*. Unde & olim Sacrifici Gentilium vaticinantes ex inspectione visce-

rum *extispices* vocabantur, teste D. Hofm. C. ad Gal. de U. P. n. 189.

EXTENSIO, ἔκσις, ἐκτέσις, κατέτασις, ἀνέκτασις. Vide *Anasis*, *Ectasis*, *Cantataxis*, *Tasis*. *Extensio qualitatum* in subjecto aliquo est acquisitio formæ accidentariæ. Th. Chym. Vol. IV. p. 377.

EXTENUATIO, λεπυσμός, λέπτυνσις, dicitur totius molis corporis detractio, imminutio, collapsio, aut subsidencia, aut utcumque appellare libet: cui opponitur παχυσμός, *Incrassatio*. Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 29. Duplex vero esse potest *extenuatio*: alia, quæ fit ab evacuatione sensibili, aut insensibili portionum utilium, & nutritiarum excedente: altera, quæ oritur a Cacochymia, sive collectione, & præsentia portionum vitiosarum, & inutilium. Diet. n. 499.

* **EXTERGENS**, *extersorius*, ῥυπτικός, idem quod *Abstergens*, *Extergens*. Vide *Abluentia*.

EXTERIOR, *Externus*, *Extimus*, ἔξω, ἔξωθεν. Vide *Exo*.

EXTINCTIO, σβέσις, communiter dicitur de flamma ignis vi quadam oppressa, & e medio sublata. In foro medico vero a nonnullis accipitur de specie quadam mortis, quando flamma vitalis suffocatur, & supprimitur. Id quod etiam in iis, qui naturali morte intereunt, fieri circa dextrum ventriculum solet. Verbum *extinguo* etiam Gr. dicitur δότσωβέννυμι. Hippoc. 1. aph. 14. Jung. Diet. n. 88. Verbum σβενδῆσαι etiam usurpatur de tuberculis præter rationem evanescentibus. Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 63. Gal. comm. ad h. l. Vid. Foef. p. 360.

EXTRANEUS, ἔξωπικός. Vide *Exoticos*.

EXTRA, ἔξω. Vide *Exo*.

EXTRACTIO, ἐξάγωγη, ἐξολή, ἐξελευσμός, ἐκχύλωσις, accipitur dupliciter. 1. & proprie Chirurgice, & corporaliter, quando opera manuarum, & instrumentorum congruorum aliquid extrahitur. Quo pertinet *extractio* fœtus, calculi, globulorum e vulnere: de quibus vide in Chirurgicis. 2. Pharmaceutice, & improprie: & ita *extractio* est digestio e corporea concreione partes subtiliores, ac puriores ab affuso aliquo menstruo apprehensas, relictis fœcibus, dissolvens. V. G. fumo Rheubarbari q. v. illicque pulverisato tantum spiritus infundo, ut quatuor digitis illi supernatet, clausoque vase per quatrimum ad digestionem in balneum colloco. Postea aperto vase per inclinationem spiritum coloratum a radice separo, affusoque alio spiritu vas clausum rursus ad digestionem pono, idque tantisper, donec spiritus non amplius coloratur. Tunc enim omnis Tinctura, & Essentia e Rheubarbaro *extracta* est. Porro confusis omni-

omnibus *extractionibus* spirituum in B. M. abstraho, residuamque essentiam in vitreo vase ad usum reservo; diciturque *extractum Rhabarbari*. Vel *extractio* est segregatio essentiae, quae e corpore suo extrahitur. Fit hic una etiam distractio, & potissimum ei famulatur resolutio commistorum, nonnunquam etiam calcinatio, coactio, & similes: & intelligitur *extrahi* essentia in unum collecta, & veluti prolici, quanquam id non fiat sine solutione continui, & divulsionem. Et sic nobiliores esse distractionibus *extractions* manifestum est, quanquam interdum vel famulentur aliis, vel eorum locum cedant. Hæc Rul. Adde Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 35. Rolf. Chym. l. 4. f. 3. c. 1. seqq. Jac. ist. Mort. Ch. Medico-Phys. c. 15. Interdum etiam *extractio* sumitur pro *evacuatione*, & coincidit cum *eductione*. Vid. Diet. n. 6. & 54.

EXTRACTUM, Gr. dici posset *ὀπὲς*, vel *ἐκρύμα*, est, quod e corporea concretionem, relicta crassitie elementari, extrahitur. Estque hoc quasi medulla, & pars nobilissima substantiæ totius in elementis producta, & quasi seminata, in quorum quoque sinu conservata est, & ad nobilitatis suæ perfectionem innutrita. Habet quidem radicem quadantenus ab elementis, unde etiam existit familiaritas congenerationis, & sustentationis, sed principaliter a vi creantis Dei, & per cœli occultos influxus, porro etiam in natura conservantis dependet. Hinc *Extracta* presertim nobiliora ætheræ, & cœlestis naturæ dicuntur æmula, beneque præparata, & dextre ad salutem humanam adhibita, Deo simul benedicente, multum in re medica possunt. Cum vero etiam ab elementis, seu matricibus suis pleraque quam exactissime liberentur, (nam inæqualis est in his quoque elaboratio) constat inde, quomodo a magisteriis differant, nisi interdum negligatur quiddam, aut inter depurandum secedat; verumtamen exaltantur ad æmulationem *extractorum*. Deinde etiam quantas habeant in celeriter juvando, ob subtilitatem essentiae penetrantem corpora tota, prærogativas, patet. Istis autem appellantur nominibus, non quod plane ad elementa non pertineant *extracta*, sed quod in collatione cum parte crassa, nobilis altera videatur Anima, Balsamus vitæ, Essentia purissima, & Cœlestis naturæ esse, (quanquam nonnihil etiam a Cœlo habeat) vel secundum materiam, si his aliqua fides est, qui in segregatione cœlestis lucis a terra obscura non omne abscississe æthereum ex Platone putant, aut saltem postea in ortu mistorum aliquid inde repperitum; idque comprobatur ratio agentium e cœlo corporum in hæc inferiora. Hæc Rul. & John. Confer etiam ad Lib. Synt. Arc. Ch.

l. 1. c. 5. & l. 8. c. 9. seqq. Liqueor ille pro diversitate materiæ varius, quo fit *extractio*, dicitur a Medicis, & Chymicis *Menstruum*. Plura circa *extractorum* Historiam vide apud Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 34. & Spec. l. 2. f. 26. Schr. l. 2. c. 57. cum clavi Fr. Hofm. Rolfink. d. l. Dispensatoria Norimberg. & Augustan. cum Zuvoferi Animadvers. & alios Authores, imprimis & D. D. Vvedel. Pharm. I. A. F. l. 2. c. 7. & 8. Impugnavit earum virtutem, & Magisteria prætulit Helmont. Pharmac. ac Disp. modern. n. 21. 22.

EXTRAVASATUS, Extravenatus, dicitur de sanguine, qui e vasis effluxit, sive adhuc hæreat intra partes corporis molliores, sugillationem, vel Ecchymoma constituens; sive penitus e corpore separatus fuerit. Illud vocabulum frequentius in usu est. Hoc legitur apud Joh. Bapt. Carcan. serm. 2. lect. 3. f. m. 84. b.

EXTRAVERSIO, *Extravertens*, *Extraversum*, hodieque a Chymicis usurpari solet pro opposito *Concentrationis*, quando vis quædam salina, alcalica, vel acida prius intus delitescens evocatur, ut eo citius vires suas exerat: v. g. in Mercurio vivo Sulphur peregrinum in mineris associatum operibus artis solet *extraverti*, unde vomitus, secessus, salivationes, &c.

EXTREMUS, *ἐσχάτος*. Vide *Eschatos*. Omnium metallorum *extrema* vocantur Sulphur, & Argentum vivum a Nicol. Flamell. in Annot. additis Th. Ch. Vol. l. p. 733.

* EXTUBERATIO, idem quod *protuberantia*. Dicitur etiam de *ἐξερθεύσει* vertebræ, vel luxatione. Gal. l. 9. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

EXRUSSIO, *ἀναβήτω*, *ἐκβήτω*, significat materiam per *ruissim* excerno. Occurrit apud Galen. 7. aph. 37. l. 7. de Simpl. Fac. 9. Conus. *Extussum* dicitur *ἀναβήχθαι*, l. de const. art. medic. cap. 16.

EXUBERATIO, dicitur de Labore Spagyrico, quando tanquam ex uberibus emulgetur, & extrahitur labore: v. g. cum Argento vivo minerali fit aqua prima. Lib. Apoc. Herm. Part. post. Vid. Tom. II. Oper. p. 421. Aliter Lull. in Pract. c. 27. quod *exuberatio* humidi nutritivi, & nutritientis sit appropriare nutrimentale ad temperamentum proportionatum qualitatibus nutriti, ut non sit nimis frigidum, aut calidum, &c. Vol. IV. Th. Ch. p. 164.

EXUBERES, alias Græce *ἀπογάλακτοι*, dicuntur pueri, qui uberum suctum jam desuerunt, quemadmodum *Sububeres*, *ὑπογάλακτοι*, qui adhuc sugunt, & sunt sub ubere. Keuch. ad Seren. p. 206.

EXUMBILICATIO, *ἐξέμφαλος*, *ὀμφαλοκήλη*, dicitur alias *Hernia umbilicalis*, *Umbilici proci-*
den-

denia, πρέπιωσις τῆς ὀμφαλῆς. Ægin. l. 3. c. 51. Ægri quoque vocantur *exumbilicati* ab Ingrassia comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 249.

EXULCERATIO, ἔλκωσις, ἔλκωμα, ἔλκος. Vide *Helcoma*. *Helcos*.

† EXUNGULARE rosarum folia, liberare a foliis, i. e. partibus albis, quæ capiti proximæ. Nic. Menand. de Ros.

EXUROS, ἔξυρος, significat *in angustum tendens*, coarctatum. Usus Hipp. de pudendis, l. 2. de morb. mul. LXI. 6. & de pessariis, d. l. XXV. 13.

* EXUSTIO, idem quod *Deustio*, ἔγκωσις. Vide *Encavsis*.

EXUVIÆ, ἔνυρα, λάφυρα, λεβηλες, vocantur cuticulæ, quas serpentes præsertim tempore verno exuunt, & deponunt. Appellatur etiam ab aliis *Senecta*, *Syphar Spolium*, *Vernatio*, *Exuvium*. Foef. p. 376. Vide Aldrov. l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 1. Harum *exuviarum* vero virtutem medicam lege apud Scroder. l. 5. cl. 1. cap. 33. Alias & in latiori significatione *exuviæ* quoque significant omnia tegmina, vestes, lectos, indumenta, & ipsam quoque corporis cutem, teste Keuchen. ad Q. Seren. p. 214. Vide *Leberis*. *Geras*.

EXYDATOO, ἐξυδάτω, i. e. *in aquam resolvo*, diluo, in aqueam naturam converto. Legitur apud Hipp. l. de fistul. III. 2. & l. 4. Epid. XXVII. 21. Hinc ἐξυδάτωσις, idem quod ἀποτυχία τῆς αἱματώσεως, *frustata sanguificatio*, quando loco sanguinis humor aquosus generatur, & colligitur, unde prompte aqua inter cutem emergit. Gorr. p. 136.

EXYGIENO, ἐξυγιαίνω, significat *Convalesco*. Hipp. 2. de fract. t. 12.

EXYGROS, *Exygranomenos*, ἔξυγρος, ἔξυγρονόμος, i. e. *perhumidus*, valde humidus, perliquidus. Dicitur de excrementis, Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 4. Coac. t. 613. c. 1. de morb. mul. XXII. 4.

EZEZICH, id est *Sal*. Ruland. & Johnf. in Lex.

F

FABA, νύαμος, est vocabulum æquivocum. Proprie notat *legumen*, fructum *siliquosum*, de quo vide Botanicos, & Schrod. l. 4. cl. 1. n. 140. & passim apud Gal. Dioscor. Mercur. V. L. l. 2. c. 6. & alios. Ob cujus aliqualem similitudinem, præsertim respectu hili, Glans penis *Faba* a quibusdam nationibus dicta fuit, teste Rolsink. O. ac M. part. gener. dicat. P. I. n. 52. Deinde & improprie *fabæ* est nomen ponderis, nimirum tertia pars scrupuli. Rul. & Johnf. quamvis & circa hujus determina-

tionem res valde sit incerta, propter varietatem *fabarum*. Siquidem *fabæ* Ægyptiæ multo major, quam vulgaris, vel nostra, teste Galen. l. 1. de Al. Fac. cap. 19. Apud Scribon. aliquoties occurrit dosis medicamenti determinata per magnitudinem *fabæ*, ubi tamen interdum intelligenda est *fabæ* major, drachmæ ponderi respondens, interdum Lupini granum, quatuor granis pondere respondens. Vide Rhod. in not. ad Compos. 13. 74. 75. 95. Pythagoram quoque Ovum Philosophorum, hoc est Lapidem vegetabilem, animale, & metallicum *fabam* appellasse, vult Marcellus, docente Joh. Chrysippo Faniano, tr. de artis metallicæ metamorphosi, in tr. Chym. Vol. I. pag. 41. Vide *Cyamos*.

† FABÆ, id est Drachmæ pars tertia. Nic. Flor. ser. 4. tr. 2. c. 24.

FABACIUM, olim dicebatur *edulium ex fabis paratum*. C. Hofm. l. 4. V. L. c. 38. Legitur etiam in scemin. *fabicia*, genus cibi e fabis confecti, Apitius in Culinariis, Ital. Torta di fave, Favarella. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 348.

FABER, *Fabricator*, τέκτων, δημιουργός, quid proprie significet, pueris quoque notum est, videlicet *Opificem*, qui e materia solida, & dura opus aliquod perficit. In foro Medico sumitur Tropice. Ita Natura, Anima, flamma vitalis, imo & Deus ipse dicuntur *Fabri* naturales. Vide *Demiurgos*. Quam comparisonem etiam Ger. Dorneus ita prosecutus est ad physicam Trismegisti Vol. I. Th. Chym. pag. 372. Uti lignum, & ipsa dolabra nihil efficiunt, nisi *faber* illa moverit ad actum; ita Cælum, & Elementa nihil generare poterunt, nisi *faber*, aut *fabri* cœlestes in instrumento cœlo motum, ut animam, excitent, medium instrumentum inter *fabrum*, & materiam Elementorum. Fatetur hoc & Paracels. Paramir. lib. 1. cap. 6. Quo sensu etiam Helmont. Archeum suum *fabri* titulo exornavit, tr. *Archeus faber*. Vide *Archeus*. *Faber* quoque nomen piscis, cujus descriptionem, & usum vide apud Aldr. l. 1. de pisc. cap. 25. Athenæo χαλκεὺς dicitur. Instrumentum etiam aliquod operosum, & magnum *faber* vocatur, apud Oribas. de Machin. cap. 25. in class. 7. Oper. Galen. edit. Blasil. Latina.

FACETIÆ, κόμψιλα. Vide *Compsevomeros*.

FACH, est Medicina Turcica, conferens omnibus venenis. Santes Ardoyn. l. 1. de venen. p. m. 63.

* FACIES, πρόσωπον, *vilis*, dicitur pars capitis anterior in homine non capillata, comprehendens quicquid tota fronte, auribus, oculis, naso, & ore ad mentum usque circum-

scribitur. Galen. l. Introduct. c. 10. Dividitur in superiorem, quæ *frons* dicitur, vel inferiorem, in qua organa sensuum externorum sunt, ut oculi, nares, aures, & os, in quo lingua, aliæque partes latitant. Barthol. l. 3. Anat. in procem. Vide & C. Hofmann. comm. in Gal. de U. P. num. 763. In brutis vocari *faciem* *περὶ τοὺς*, & in avibus *ῥαυφον*, notarunt ex Polluce Gorr. & Castell. *Faciei* consideratio ad prognosin utilis est, vel in statu sec. vel p. n. De illa egit Hipp. Coac. t. 182. 296. de bono colore, ibid. t. 213. 214. 1. prorrh. f. 2. t. 14. l. 6. Epid. f. 2. t. 34. Ad hanc vero pertinet *facies cadaverosa*, sive *Hippocratica* dicta, *προσώπου Ἀλφειοῦ*, quæ descripta legitur Coac. t. 212. Vide Dogm. Nostra, P. 2. cap. 6. d. 4. Sylv. Prax. Medic. l. 1. c. 37. §. 17. Utramque considerationem conjunxit Rolsink. O. ac M. M. Spec. l. 3. f. 2. c. 25. De *faciei* consensu cum aliis corporis partibus vide Eph. Nat. Cur. Ann. 1. Observ. 20. Per metaphoram aliarum quoque rerum eminentiæ *προσώπου*, sive *facies* dicuntur, uti patet ex Hipp. l. 2. de morb. XII 9.

FACILITAS, *Facilis*, *ῥαδίως*, *ῥα*, *ἄφροει*. Vide *Euphorias*. *Rhadios*, vel *Rhastone*.

FACINUM, dicitur *metallum*, vel *minera metalli*. Rul.

FACIO, *ποιέω*, est proprietas quoque artis Medicæ, & pertinet ad Medici, ægri, adstantium officia, ex Hippoc. 1. aph. 1. Vid. Diet. n. 702. Alias verbum *facio* varias habet significationes, omnes tamen ex Lexicis Latinis communibus notas. Confer, si placet, etiam ad J. Rhodii Lex. Scrib. p. 383.

FACULTAS, *δυνάμις*. Vide *Dynamis*. Confer etiam ad Dogm. nostr. p. 20. 85. 706. seqq.

FÆCULA, *Fæx*. Vice *Fecula*. *Fex*.

FALCANOS, alio nomine est *Arsenicum*, vulgariter *Auripigmentum*. Rul.

FALCIFORMIS, *δρεπανοειδής*, vocatur Sinus ille, quem efformat Membrana cerebri exterior, sive *Dura Mater* reduplicatione in capitis vertice, & Cerebrum dividit in dextram, & sinistram partem, quia parte posteriore latior, angustiore arctatur, ut falcis messoriæ figuram repræsentet: *falx* etiam ab Anatomicis vocatur. Barth. l. 3 Anat. c. 2.

FALCO, *φalcon*, est nomen avis rapacis ad *Accipitres* pertinentis, cujus prolixam descriptionem, differentias, usum, & morbos ei familiares vide apud Aldrovand. lib. 6. Ornitholog. per totum. Meminit & Helmontius *falconis* peste correpti, qui per plateam delatus infecerit alios omnes *falcones*, qui triduo abinde isthac delati sunt. Tumul. pestis, §. Proprietas pestis.

FALERNUM, *φάληρον*, epitheton *vini generosi*, a loco, monte Campaniæ *Falerno* ita dicti, crassioris, & fulvi coloris, cujus meminit Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 10. Dicitur & *Amineum*, ab oppido hujus nominis in Campania. Hinc & vitis, & uva *Aminea*. Rul. ad Scrib. n. 64. Adde n. 30. Confer & ad Jul. Alex. annot. ad Gal. l. 1. de Antidot. c. 1.

FALLACIA, *ἁπάτη*. Vide *Apateon*. *Dolus*.

FALSITAS, *Falsum*, *τὸ ψεῦδος*, quid significet notum, nimirum quicquid vero contrarium est, & esse non debet. Ger. Dorneus in Philosoph. spec. c. 2. Th. Chym. Vol. p. 240. Non admittit excusationem, vel consolationem. Gal. c. 3. in 1. prorrh. t. 13. quamvis non omne *falsum* statim sit deridendum, l. 8. de Hippocr. & Plat. decr. c. 9.

FALX, *δρεπάνη*, *δρεπανον*. Vide *Falciformis*.

FAMA, *φήμη*, *δόξα*. Vide *Doxa*. *Fama* describitur, quod sit *Nomen bonum*. Lind. Ex. X. §. 90. Qui *famam* prosequuntur, sæpe famem assequuntur. Ex. XI. §. 42.

FAMELICUS, *λιμώδης*, *λιμωχόμυθος*, *λιμοκρτέμυθος*, fame correptus, vel detentus. Vide *Fames*. *Febres* quoque *famelicas* vocavit Sylvius, quibus conjuncta est *fames* inexplibilis, & rabida, l. 1. Prax. c. 30. §. 27. 147.

† **FAMES VACUI**. *Bulimos*. Merc. de Ind. l. 4. c. 14.

* **FAMES**, *λιμός*, *πείνη*, in genere significat omnem ciborum defectum, & inedia. Gal. 1. aphor. 16. Accuratus tamen exponitur per *αἰσθησιν ἐνδείας*, per *sensum indigentiae*, qui fit in orificio ventriculi sinistro, & nervis ad illud excurrentibus, lib. 4. de U. P. cap. 7. Et hæc dicitur *fames Animalis*; quemadmodum defectus alimenti in toto corpore *fames Naturalis*. C. Hofmann. comm. ad Gal. L. L. de U. P. n. 198. *Fames* considerari potest dupliciter, in statu secundum, & in statu præternaturam. Illo modo considerata est cupiditas, vel desiderium esculentorum, proveniens ab effluviis, & halitibus acidis, spiritus animales in orificio ventriculi superiori, & ejusdem nervis molestiæ quodam sensu afficientibus, & contrahentibus, quorum impressio cerebro communicatur, in quo itidem spiritus animales cerebri afficiuntur, & per hos prosecutio rei desideratæ exsuscitatur; quemadmodum hoc nervose descripsit Th. Vill. de An. Br. P. I. c. 9. Causam vero illorum halituum blande acidorum recte censet Sylvius, Alimentorum prius assumptorum reliquias restantes, atque a deglutitæ continuo salivæ parte ipsis adhærente magis, magisque fermentatas, lib. 1. Prax. Med. cap. 2. §. 3. Commentaria vero

vero sunt, quæ veteres de suctione venarum, primum extremarum, deinde majorum ramorum, deinceps trunci, & per hunc denique venarum stomachi, & mesenterii, proposuerunt; quemadmodum nec Helmontii opinio cum rei veritate quadrare videtur, qui famem a splene inspirari in stomachum docuit, tr. Pylorus Rector, n. 20. *Fames præternaturalis* quadruplex est, *Aucta*, *Abolita*, *Imminuta*, *Depravata*: de quibus vid. Sylv. d. l. Ad nimiam etiam pertinet βῆλιμος, Vide supra *Bulimos*, λιμυγχία, λιμοντονία, de quibus infra lit. L. Ad abolitam ἀνορεξία, ἀσιτία, δόπσιτία. Vide *Anorexia*. Ad depravatam pertinet vocab. *Pica*, *Citta*, *Malacia*, de quibus etiam suis in locis. A vocabulo *fames* descendunt *famelicus*, λιμώδης, *famesco*, vel *fameo*, λιμώτω. Diet. n. 504. Lind. Ex. XIII. §. 146.

FAMILIARIS, οἰκεῖος. Vide *Domesticus*.

FAMULA, οἰκέτης. Vide Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIX. 1.

† FAR, farina crassior. Mercur. de morb. cur. l. 1. c. 8.

FAR, χόνδρος. Vide *Alica*. Far est nomen commune. Hinc Far adorem, triticeum, hordeaceum, Zezum. Jul. Alex. Not. in lib. 8. Meth. Med. Galen. c. 2. & l. 4. de san. tu. c. 4. Ad hordeum incisum restrinxit Mercur. l. 4. V. L. c. 18.

FARCIMINALIS, ἀλλαντοειδής. Vide *Allantoides*.

FARCTURA, *Fartura*, dicitur in Pharmaceuticis, quando exenterata animalia, aut excavati fructus medicamentosis, vel alimentosis rebus sive ad jucunditatem, sive ad peculiarem utilitatem replentur. Joh. Dan. Horst. Part. I. Dispens. Pharmac. Univ. lib. 2. cap. 30. p. XXXVI.

FARCTUS, *Infarctus*, ἐμφραξίς, idem quod *Obstructio*. Vide *Emphrasis*.

FARINA, ἄλφιτον, κείμνον. Vide *Alphiton*, *Crimmon*. *Farinarum* officinalium catalogum vide apud Schr. l. 2. § 8. Jung. & D. D. Vvedel. Pharm. I. A. F. R. l. 2. f. 3. c. 1.

FARREA *nubes*, dicitur Sereno Sammonico *Furfuratio*, sive *Pityriasis*, c. 3. Junge Heurn. de morb. c. 5.

FASCIA, σπάργανον, ἑπίδεσμος. Vide *Epidesmos*. *Fasciola*, σπάργανιον. Unde & *fasciatio*, ἑπίδεσμος, ἢ σπάργανωσις dicitur. Varium *fasciarum* apparatus, delineationem, & usum quære in Scultet. Armam. Chirurg. & Indice. De verbo *fasciare* vide Keuchen. ad Seren. p. 95. Per metaphoram *fascia* quoque tribuitur quibusdam corporis partibus. Ita membrana exterior renum a Peritonæo laxè adhærens *fascia renum* vocatur. Barthol. l. 1. Anatom. c. 17. Et

musculus tibiæ, Abductor dictus, *fascia lata* appellatur. Id. lib. 4. cap. 12. Vocatur & *Instita*, *Tania*. *Fascialis* Musculus vocatur inter flexorios Tibiæ, qui & *Sartorius* dicitur, omniumque fere musculorum longissimus. Barth. d. l. p. 581. *Fascialis* est quoque epitheton lumbricorum latorum intestinalium, qui æqualiter sunt externi, ad differentiam Cucurbitinorum, qui instar seminum cucurbitæ cohærentium exhibent suas connexiones. Blas. Medic. Un. p. 336.

FASCICULUS, δεσμύδιον, χροπληθές, in foro Medico idem est quod *Manipulus*, sive quantum manu comprehendi potest. Rhod. in Lex. Scrib. Ant. vero Musa Brassavolus in Indice Galenico vult esse, quantum duobus digitis comprehendi potest: φάκελλος etiam Græce dicitur, Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIII. 11. Vide Foef. p. 649.

FASCINUM, βύσσηνον, *Fascinatio*, βύσσηνία, habetur pro genere quodam incantationis, quando seu intuitu, seu laudatione, non solum infantes, & homines, sed & agni, pulli gallinæ, equi &c. inficiuntur, ut marcescant, & moriantur. Refertur inter causas morborum occultas. De hoc argumento vide J. Lang. l. 2. ep. 35. Sennert. Med. Pr. l. 6. part. 9. c. 1. Inter novissimos prolixissime hoc argumentum pertractavit D. D. Frommannus, integro libro h. tit. *Fascinum* quoque olim vocatum fuisse *Membrum virile*, testis est Rolf. de partibus generationis, Part. 1. c. 43.

FASTIDIUM, est cibi, & potus, vel alterutrius aversatio, Gr. ἀνορεξία, δόπσιτία, de quibus omnibus supra lit. A dictum. Junge, si placet, Sylv. l. 1. P. M. c. 3.

FASTIGIATI *Furni* vocantur, qui pluribus aludel, sive sublimatoriis impositis sunt exornati. D. Ludov. Pharm. p. 203. Videatur etiam de his Glauber. in Furn. Philos.

FATALIS LINEA, quæ dicatur, Vide *Linea*.

FATIGATIO, κόπος, πόνος. Vide *Copos*.

* FATUITAS, μώρωσις, τωθρότης, coincidit cum *Amentia*, de qua supra. Est enim mentis læsio, qua una cum memoria ratio etiam perit, Foef. Oec. p. 423. Villisius expressit per *Stupiditatem*, qui hoc argumentum egregie explicavit, de An. Brut. part. 2. c. 13.

FATUM, εἰ μὴ μὴ, significat aliquam necessitatem inevitabilem a causa quadam superiori dependentem. Quo etiam pertinet *Adrassea*, de qua supra. Duplex *fatum* constituit Lang. l. 1. ep. 78. Aliud *Divinum*, & *naturale*, quod ex indissolubili causarum cohærentia dependet: aliud *conditionale*, sive necessaria ex hypothesi sc. veritatis, aut quæsitæ consecutio. Parac. per *fatum* signa quædam ex homine, vel re mortua

tua desumpta intelligit: item Manes, l. 1. de vit. long. c. 7. l. 2. Philos. c. 1. & de modo pharmacandi, tr. 4. Rul. ita describit: *Fatum* est perpetuum quiddam, & insensibile astrorum Cœli, Solis, & Lunæ. Prædictionem ex *fato*, vel huiusmodi signis Parac. vocavit d. l. *Fatomantiam*. Eidem quoque *Prædestinatio* passim in scriptis appellatur.

* FAUCES, φάρυγξ, dicuntur spatium illud internum, sive interior oris locus, ubi simul conveniunt & gulæ, & gutturis partes extremæ. Gal. l. 4 de L. Aff. c. 3. in fin. & cap 4. Prognost. t. 16. Jungatur Dieter. Jatr. num. 889. Appellatur & Græce ἰσθμὸς, *Isthmus*, vel ἰσθμίου. Galen. 3. aphor. 26. Vocab. vero φάρυγξ aliquando & ipsam Gulam denotat, teste Lang. lib. 2. ep. 43. & confirmatur ex epist. Democr. ad Hipp. in huius operibus occurrente, de nat. homin. num. 40. Videatur Foef. Oecon. p. 651. In plurali φάρυγγες, effectus, sive morbos *fau-cium* significare, constat ex Hipp. 3. aph. 5. lib. 6. Epidem. sect. VII. 11. 12. Galen. comm. 3. in 3. Epid. t. 66.

FAVILLA, αἰγάλη, idem quod *fuligo*; estque nihil aliud, quam ἐκκαύματα τῆς λιγνώσεως, h. e. *fuligo* usta. Applicatur commode portionibus sanguinis adustis. Vide Lind Ex. XV. §. 126 & 7.

FAULEX, id est *Cerion*. Rul.

FAVONIUS, ζέφυρος, nomen venti ab Occidente spirantis, sive Occidentalis. Ruland. Estque humidus, & lenis. Gal. comm. 3. de hum. t. 13.

† FAUNORUM LUDIBRIA: Plin. Natur. Hist. l. 25. c. 4. Incubus. Idem l. eodem c. 7. morbus Ionticus, idem Comitialis.

FAUNUS, φῶν, nomen Dæstri, vel Dæmonis gentilium fictitii, sive Satyri lascivi, cuius ideo mentio fit in foro Medico, quod olim Ethnici superstitiosi persuadere voluerunt, Incubum ab huiusmodi dæmonibus insultantibus oriri, quod ceu fabulosum merito repudiandum. Forest. l. 10. Obs. 50. 51. in Schol. Rhod. ad Scrib. Helmont. tr. Venatio scient. n. 35. vocat Ens rationis.

* FAVUS, κηρίον. Vide *Cerion*. *Favi* singularem destillationem pro solutione auri vide apud Libav. Synt. Arc. Ch. l. 3 c. 5. Dicitur & ab In-gr. *favosa* *tinea*, item *favositas*, comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 172. 175.

† FEBRIS, a fervore appellatur, ex Varrone, Non. Marcell.

† FEBRIS SEPULTA, Maligna latens, qualis enim. ab Joan. Bapt. Montan. de febr. Conf. XIV.

FEBRIS Typhodes, Typhos calor sepultus inde Avic. Latic. Montan. Conf. 183.

* FEBRIS, πυρετός, & frequentissime quoque apud Hipp. in Epidemiis πῦρ, teste Foef. Oec.

p. 545. Secundum communem omnium hominum consensum est caliditas præter naturam, maxime quidem in totum animal effusa; minus, at omnino vel in plurimis partibus, vel in nobilissimis accensa. Gal. comm. 1. in 6. Epid. t. 29. cum is calor adeo auctus est, ut hominem offendat, & actionem cordis lædat, l. 8. M. M. c. 1. Accuratus tamen, & ex hodiernis artis principiis *febris* generaliter describi potest seq. in modum, quod sit Intemperies cordis, & totius corporis p. n. calida, sed diversi generis, cum variis symptomatibus, mitioribus, vel vehementioribus, proveniens a sanguinis diversimode sese habentis varia præternaturali fermentatione, benigna, vel maligna, cum, vel sine corruptione, aut congelatione, aut coagulatione putrefactiva. Vel causaliter ex Vvillis de febr. c. 3. quod sit motus inordinatus sanguinis, ejusque nimia effervescencia, cum calore, siti, aliisque præterea symptomatibus, quibus Oeconomia naturalis varie perturbatur. Qui plura circa *februm* etymologiam, descriptionem, differentias desiderat, ille quærat, & inveniet passim in vet. & rec. scriptis, præsertim Gal. de diff. & causis febr. & ex recentioribus C. Hofmann. de febr. Sennert. t. Diet. num. 78. Sylv. l. 1. P. Med. c. 27. seqq. Franc. Piens de febr. Th. Sydenham tit. eod. & quamplures alios. Potiores quoque differentias descriptas vide in hoc Lexic. suis locis, v. gr. *Ephmera*, *Quotidiana*, *Tertiana*, &c. Descriptio *febris* apud Linden. Ex. XV. §. 34. strictior esse videtur, competens saltem benignioribus, salutari-bus, & intermittentibus, quando scripsit: *Febris* est fervor toties repetitus, & a natura excitatus in spiritu, ut se impediens materiam subigat, & disponat ad excretionem, & excernat, quam primum possit, eaque excreta, viribusque receptis, quarum in laborioso hoc opere fecit jacturam, deinceps pergat libere, & inculpate fungi officio suo. Helmontii hypothesin de *februm* natura vide sis in pec. tr. de inaud. februm doctrina. Quæ adversus Vvillissium scribere absque applausu ausus est Edmund. Demeara, lege in Examine Diatribes Vvillissianæ. Cornel. quoque Bontekoe non veritus est ad unum omnes de *febris* authores veteres, ac recentiores incusare errorum cum circa theoriam, tum circa praxim in quadam Diatriba; sed qualem ille sententiam defenderit, hætenus nobis nondum innotuit. Novissime etiam de *febris* D. Laur. Bellini labor in publicum prodijt, in Operis sui argumenta varia continentis Membro IV. h. tit. a pag. 247. ad 437. quamvis pace illius Viri laudatissimi, ejusdem descriptio iusto latior videatur, quæ ita se habet: *Febris* est vitium sanguinis aut in

motu, aut in quantitate, aut in qualitate, aut in horum aliquibus, aut in omnibus; cum hac definitio salva veritate pluribus aliis morbis humoralibus, præsertim a sanguine dependentibus, facile possit applicari. Qui febre laborat, dicitur *febricitans*, *febriens*, passim in authoribus.

FEBRIFUGA, ληξιπύρετα, dicuntur medicamenta febrem sedantia, vel tollentia, vel *Antifebrilia*. Gal. 2. de Antidot. c. 6. Tale Acopon describit l. 7. de C. M. P. G. c. 12. Diet. n. 745. etiam vocari dicit & πύρετ σβεσίνειν, *febrem extinguentia*. Alii scribunt ἀλεξιπύρετα, sed melius ληξιπύρετα, Rhod. ad Scrib. n. 95. *Febrifugi* admirabilis præparationem e Stanno, & Mercurio tradit Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 53. Centaurium minus κατ' ἐξοχὴν *febrifuga* vocatur, testimonio Botanicorum, & Schr. l. 4. cl. 1. n. 83. *Antifebrile Crollii* vide in Dispensatoriis, & d. Schr. l. 1. cl. 3. n. 78.

FECULA, φέκλη, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & σφέκλη, Ægin. l. 7. c. 3. in πρῆξ. Rhod. in Lex. Scrib. idest *fex vini*, vel *aceri*, Rul. & Johnf. idem quod *fecula*.

FECOSITAS, idem quod *feculentia*, refertur inter species Luti, & exponitur per quandam *spurcitiem*. Fallop. tr. de Therm. aq. & metall. c. 16. Tom. I. Oper. p. m. 252.

FECULA, *Facula*, ζύξ, generaliter idem significat, quod *fex*, de quo paulo inferius. Scrib. in 226. 228. 230. Specialiter est terminus Pharmaceuticus, vel Chymicus, (quamvis modus præparandi non adeo sit artificiosus, ut inter Chymicos labores relatus fuerit) & notat *Extractum farinaceum*, sive Amylum ex radicibus quibusdam viribus paratum per subsidentiam ad instar fecum. Libav. Alchym. Pharmaceut. c. 1. & 21. qui etiam existimat, in despectum artis hoc nomen esse impositum, cum huiusmodi farina sit potius medulla, cremor, & flos quidam sessilis talium radicum. At Zvvolverus contrarium statuit, dicens *feculas* esse pulveres farinaceos, succo suo nativo orbatos, consequenter etiam omnis virtutis, & efficacie expertes. Animadv. in Pharmac. August. in Mantiss. Hermet. h. tit. Vocantur & *Gersæ*, *Cerussæ*, ib. *Fecularum* Catalogum lege apud Schr. l. 2. c. 59. Confirmat iudicium Zvvolveri F. Hofm. in cl. ad Schr. d. l. At Cl. D. D. Vvedelius duriores sententiam Zvvolveri statuens, laudem debitam *feculis* concessit, Ph. I. A. F. R. l. 2. s. 3. c. 3. *Fecula* vocatur etiam condimentum ex fece vini factum acidum, Turneb. Advers. Item Uva pinguis, decocta usque ad crassitudinem mellis, Jon. Laurent. an. On. p. 349. *Fecula*, φέκλη, & σφέκλη, notat etiam lixivium, vel condimentum lixivii ad instar fermentorum acrimoniam

habens, quo mulieres capillum ungere solebant, ut rutilus esset crinis. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 103. Paracelso *Fecula Urina* vocatur, cum urina vernacule frangi dicitur, seu corrumpitur, signum nutrimenti, l. de Urin. Judic. tract. 2. cap. 1. Est species Rubini in urina in Scholiis ad d. l.

FECULENTUS, ζυγώδης. Vide *Fex*.

FEDUM, i. e. *Crocus*. Rul. & Johnf.

† FEL DRACONIS, Hydrargyrum e stanno, Hadr. Jun. Nomenclat. argentum vivum.

* FEL, χολή, idem quod *Bilis*. Vide *Bilis*. Helmontii de *felle* opinionem lege in Scholar. Humorist. passiv. decept. cap. 2. §. 24. *Fellis* genera in officinis usitata tradidit Schroder. l. 2. cap. 30. quamvis omiserit piscium *fel*, quod tamen non minus laudatur in medicamentis Ophthalmicis, teste Galeno, & aliis. *Fel viiri* vocatur spuma vitri, Ruland. Libav. Apoc. Hermet. part. prior. cap. 17. Dicitur alias *Aphronitrum*. *Fel Draconis* est Argentum vivum ex Stanno. Ruland. & Johnf. Centaurium minus quoque appellatur *fel terræ*. Scribon. n. 227. Rhod. in not. ad h. l. *Fel* etiam refertur inter nomina Lapidis Philos. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

FELEBRIS, *Fellebris*, θηλάσιμος, θηλοτός, dicitur, qui lac sugit, vel qui adhuc lacte vivit. Keuch. ad Seren. p. 290.

FELICITAS, ἀτυχία. Vide *Eutychia*.

FELILECH, *Fanles*, & *Ferrum*. Ruland. & Johnf.

FELIS, αλεπού. Vide *Carnus*. De *fele* per os pariente, ex Bartholino, vid. Ann. I. Ephem. Nat. Cur. Obs. 109. Schol. & Rolfinck. de part. gen. inserv. Part. 2. c. 45. *Felis* ex ore mulieris, & viri rejectæ geminam historiam vid. d. l. Ephemerid.

FELLA, i. e. Aqua Sulphurea, vel Sulphurata. Rul.

FELLIFLUA *passio*, dicitur *Cholera*, apud Cæl. Aurelianum, notante Dolæo Encyclopæd. l. 3. c. 4. §. 1. p. 415.

* FEMEN, φεΐναιον. Vide *Interfæmineum*.

FEMINA. Vide *Fæmina*.

* FEMUR, *Fæmur*, μῦρος, an Latinum a *ferendo* descendat, quo totius corporis reliquum ferat, & sustineat, veluti onus, in medio relinquimus. Idem fere, quod *Crus*. Os magnitudine cunctis animantis ossibus præstat, supra coxendici, infra tibiæ ossi alligatur, cuius cervicis duo sunt exigui processus, quos *Trochanteres*, ἰσχυντήρας vocant, quorum exteriorem, qui longe major est, *Gluton*, γλυτον, appellant. Gal. de ossib. c. 21. Barthol. libell. 4. Anat. c. 21.

FENESTRA, θυρός, ὀπή, quid proprie significet,

et; notum est, nec hujus loci exponere. Per metaphoram *fenestra* quoque ab Anatomicis vocatur Meatus Auditorius interior, nec non duo foramina in cavitate Conchæ statim post Tympanum occurrentia, unum ovale, alterum rotundum. Barthol. libell. 4. Anatom. cap. 6. & Linden. Medic. Physiolog. l. 2. cap. 11. §. 15. 16.

FERA, *θηρ*, *θηρίον*, significat animal inferum, quod difficillime, aut plane non cicurari potest. Qualia dantur in solo, saloque. Lind. Exercit. XI. §. 91. Leonem, & alia similia grandiora ferociora animalia κατ' ἐξοχὴν *feras* appellari, testatur Galen. l. quod anim. mor. seq. temp. cap. 1.

FERA REGIA, βασιλικὴν *θηρίον*, idem est quod *Basiliscus*, de quo adhuc dubitatur, an fuerit in rerum natura. Gal. l. 10. de S. Fac. in procem. Per translationem *θηρίον* etiam non solum de hominibus dici, patet ex Lind. d. l. §. 115. 119. sed etiam ex Hippoc. constat, quosdam morbos *θηρία*, *feras*, appellari, v. gr. ulcera maligna, Coac. t. 467. 468. uti quidem vult Foef. Oec. p. 207. quamvis Lind. & alii animalcula in interaneis genita, v. g. lumbricos, sive vermes intellexerint. Utramque opinionem admisit Jonst. in not. ad hos tex. Jung. l. 6. Epid. l. 7. t. 7. cum comm. Gal.

FERCULUM, idem quod *Cibus*, *Cibarium*, βρώμα.

* FERINUS, *θηριώδης*, significat naturam, vel indolem feræ nocivam, & malignam obtinens. Transfertur ad morbos malignos, insignem humorum pravitatem præsupponentes. Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 14. Ita Lumbrici non solum hoc nomine veniunt, sed & Tussis, 5. Epid. l. 2. t. 17. Deficientia, sive mentis emotio, cap. 1. in 1. Prorrh. t. 25. & c. 3. t. 31. Coac. t. 85. & 155. Ægri quoque vocantur *θηριώδεις*, *ferini*, hujusmodi morbis malignis correpti, l. 4. Epid. VIII. 7. Jung. Foef. Oec. d. l. Victus quoque *ferinus*, *θηριώδης*, vocabatur brutis communis, quo priscis seculis homines utebantur. Hippocr. de veter. medic. VII. 4. XIII. 22. Ad animum etiam referri posse *feritatem*, τὸ ἄγριον, ἀγριότητα, quod idem est, ac τὸ *θηριώδες*. Vide *Agriion*.

FERION, terminus fictitius Spagyricus, qui legitur in Th. Ch. Vol. V. p. 159. Quid vero significet, ex descriptione ibidem data nemo percipiet.

* FERMENTATIO, ζύμωσις, quid proprie significaverit olim, minus fuit perspectum. Hinc saltem apud Hipp. mentio *fermentationis*, ζυμώσεως, & verbi ζυμᾶσθαι, *fermentari*, facta in statu p. n. quibus nihil aliud indicavit, quam elevationem aliquam in tumorem, distentionem,

nem, & inflationem: v. g. Hepatis *fermentatio*, i. e. intumescencia, l. 5. Epid. 3. 14. Venter *fermentatus*, l. de vet. med. XX. 8. Et quamvis hoc in loco non sit sermo de statu p. n. tamen minus perspicua est *fermentationis* significatio. Urinæ *fermentatio*, c. 2. in 1. prorrh. t. 40. Alvi fecum *fermentatio*, Coac. t. 604. Ita nec apud Gal. alio sensu occurrit. Recentiores vero Medici ex Philosophia Platonica in usum revocarunt, generaliter per *fermentationem* intelligentes terreni cujusdam, & solidi motionem, & ab aere intus concepto distentionem, inflationem, & in tumorem levem elevationem. Quam Platoniam descriptionem integro libello, Anatomia *fermentationis* Platonice dicto declaravit Ant. Gunth. Billichius, & hunc vicissim Exercitationibus illustravit Conringius. Hos postmodo alii secuti viri doctissimi, applicantes ad humores, præsertim sanguinem, & chylum v. g. Th. Villis Exerc. de *ferment.* & de febrib. Jung. Mart. Kerger. tract. de fermento: Mart. Schook. h. t. Ex quibus hæc descriptio sufficere potest. *Fermentatio* est motus quidam intrinsecus, & varia agitatio particularum alicujus corporis mixti activarum, & passivarum, cum tendentia ad perfectionem, vel propter mutationem ad aliud. Et ita duplicis generis est, Naturalis una, alia Præternaturalis. De *fermentatione* in ventriculo vide voc. *Chylificatio*. Adde Barthol. l. 1. Anat. cap. 9. & alios. A Chymicis quoque *fermentatio* in usum translata. Hinc Rul. & Johnf. descripserunt, quod sit rei in substantia per admistionem fermenti, quod virtute per spiritum distributa totam penetrat massam, & in suam materiam immutat, exaltatio. Ideo enim inventa est, ut ex symbolico ignobiliore, efficacia medicinae *fermentantis*, nobilissima fiat substantia, ad quam pervenire natura finit. Potissimum autem in metallis, quorum natura ad mutua est proclivis, locum habet, & ab imitatione massæ *fermentatae* nomen invenit. Vel *fermentatio* est *fermenti* cum re *fermentanda* incorporatio. Rolf. *fermentationem* cum putrefactione conjunxit, ceu gradu saltem differentes, Chymia l. 2. c. 2. Jung. Jac. le Mort. Ch. Medico-Phys. c. 4. Junk. Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 1. cap. 4. pag. 60. seqq. Imprimis vero, & singulariter *fermentatio* ad negotium lapidis Philosophici applicata legitur in scriptis Spagyricorum, præsertim Gerard. Dornæi Teatr. Chymic. Volum. I. Tit. Artificium supernaturale, pag. 192. 313. Jung. Libav. Apoc. Hermetic. Part. poster. de porta *fermentationis* Riplæi, Tom. II. Oper. p. 406. & 434. seqq.

FERMENTUM, ζύμη, quid sit, obscurum. Communiter, sed strictius justo tribuitur in

panificio massæ farinaceæ, quæ acorem contrahit. Galen. l. 6. de S. F. §. Zyme. Sed revera etiam aliis rebus similem effectum præstantibus attribui potest, & in genere describi, quod sit materia firma, tanquam fixa, quæ suæ naturæ materiam ad suam firmatam conditionem præparat, quæ etiam ante præparationem non magis, quam illa habebat, ut *fermentum* panis est farina firmata in pastam, quæ farinam similem, raram, & discontinuam in aliam pastam fermentatam adducit, Rul. De varietate *fermentorum*, pro diverso usu, & materiæ fermentandæ conditione, vid. Vvillis d. l. c. 6. & seqq. Kerger. s. 2. c. 1. de *fermento*. De *fermento* chylificante vide *Chylificatio*. An particularia dentur *fermenta* naturalia in diversis corporis partibus, non concedit loci angustia hic ventilare. A Spagyricis *fermenti* vox sæpe abusive sumitur pro Anima, Sole, Luna. Vide Th. Chym. Vol. III. Libav. dicto loco. Ita Dorn. in Philos. Chym. scripsit: Minus perfectum in majus posse progredi in infinitum, mediante forma, & cælo, tanquam *fermentis*, quod paucissimis etiam artificibus hætenus cognitum fuit. Vide Vol. I. Th. Chym. & quære in Indice. Imo ipsum Lapidem Philosophicum, metalla ipsa nomina *fermentorum* complectuntur. Unde Rulandus ita descripsit: Quale *fermentum*, tale & fermentatum. Et sicuti parum *fermenti* pastæ multam farinam in suam naturam, & pastam convertere potest: ita etiam *fermentum Chymicum* fermentandum, cui adjunctum est, sibi assimilatur. Intelligunt autem Philosophi, i. e. Spagyrici, per *fermentum* verum corpus, & veram materiam, quæ proprio suo Mercurio conjuncta, illam in suam naturam convertit. Deinde etiam Lapidem ipsum volunt esse *fermentum* corporis perfecti. Cum enim lapis adeo subtilis, (ut Philosophi asserunt) sit, ut super corpus imperfectum projectum in modum olei supernatet, neque cum illo permisceatur; opus est corpore aliquo primam illius affinitatem redolente, quod illum recipiat, atque in alia corpora introducat. Nam quam primum corpus illud lapide infectum, & fermentatum est, statim in tinturam abit. Hæc Rul. & Johns. De *fermentatione*, & *fermentis* Lapidis Physici, vel Philosophici vide plura in Th. Ch. Vol. IV. pag. 607. Vol. VI. p. 110. seqq. *Fermentum album*, id est argentum, Felda idem. *Fermentum*, i. e. Elixir, idem.

FEROX, *ἄγριος*. Vide *Thrasos*.

FERRAMENTUM, *ὀνείριον*, instrumentum *ferrum* Chirurgis necessarium significat. Hipp. l. 3. de fract. t. 29. & l. 1. de artic. t. 43. Vocatur & *ὀνείριον*, 6. Epid. s. 6. t. 5. Ita & apud Ruland.

instrumenta metalli fossoribus usitata vocantur *ferramenta*.

FERRATUS, *σὺν πόδι*, vel dicitur de re aliqua ferro munita, vel etiam a Medicis sumitur de liquore spiritu ferri imprægnato, v. g. *Aquæ ferratæ*, *Acidulæ ferratæ*, Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 9. s. 3. c. 1. Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 1. c. 10.

FERRETUM, vocatur *Æs nigrum*, vel *Cyprium*, vel ex *ferro factum*, quod officinæ plus nimio urendo efficiunt. Libav. Synt. Chym. lib. 6. c. 4. *Ferretum* Hispanicum est optimum æs ustum. Fallop. de Metall. seu Fossil. cap. 14. Tom. I. p. 311.

FERRUGO, *ῥῆς σιδῆρος*, i. e. *rubigo ferri*. De hujus virtute Medicavide Diosc. l. 5. c. 93. *Ferrugo* vel sumitur pro ferri vitio, & situ; & ita idem est, quod *Rubigo*; vel etiam pro *scoria ferri*, vel *caca*, Gr. *συνεξ* dicta, quæ & *Stercus* dicitur. Scrib. n. 188. Rhod. in annot. Rul. & Fr. Hofm. in clav. ad Schr. l. 1. c. 2. *Ferruginis*, & ulcerum eandem esse generationem, vult Parac. Paragr. tr. 1.

FERRUM, *σίδηρον*, dicitur metallum ignobilius, constans ex Mercurio, & Sulphure minus liquabili, crudiori, seu, si mavis, ex Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta sunt. Schroder. l. 3. c. 11. Fr. Hofm. vero in Clavi negat, de Sale nobis aliquid constare. Purgatum *ferrum* per ignem in furno Anemio fortissimum fit *Chalybs*. Unde etiam *Medulla ferri* dicitur Libavio Apocal. Hermet. Part. prior. cap. 20. Et in usu interno loco ferri semper *Chalybem* recipere præstat, monente Schrodero. De *Chalybis*, & ferri depurati virtutibus variis, præparationibus, & medicamentorum formulis consulantur veteres, & recentiores Practici, & inter hos Libav. dicto loco. & Synt. Arcan. Chymic. lib. 2. cap. 21. Schr. & Hofmann. d. l. Vvillis Patholog. Cerebri cap. 11. & alii, Ruland. ita descripsit: *Ferrum* est metallum lividum multum, parum rubrum, albedine non pura participans, durum. Nam si Sulphur fixum, terreum Argentum vivo fixo terreo commixtum fuerit, & hæc ambo non puræ, sed lividæ albedinis fuerint, si superat Sulphur, fit ferrum. In summa, si Argentum vivum fuerit porosum, terreum, & immundum, fœtidum, & terreum, & fixæ substantiæ, (tanquam si pene morbidus cum muliere menstruosa coit) *ferrum* generatur. Tribuitur autem istud Metallum a Chymistis *Marii*; & *Mars* dicitur, utpote cujus usus plurimum sit in bello. Porro *ferrum* est duplex, *Nativum*, & *Factitium*. *Nativum* est purum, & reperitur in fodinis, grana veluti, seu massa. Alterum autem conflatum, seu exco-

excoctum est id, quod excoquitur in officinis ferreis, & quidem vel ex lapidibus ferreis, vel ex terra rubra ferrugine quasi læsa, ut in Silesia, Marchia. Species singulas enumerare huc non pertinet. Sufficiant hæc ex Rul. & Johnf. Aliquando & *Ferrum*, σίδηρος, accipitur pro *Ferramentis*, sive instrumentis ferreis, ad sectionem, vel unctionem necessariis. Hippocr. 8. aph. 6. Add. Diet. Jatr. n. 771. Rhod. ad Scrib. in procem. p. 19. *Ferrum* quoque vocatur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

FERSÆ, vulgo dicuntur *Morbilli*, a fervore fortassis, juxta Forest. l. 6. Obs. 32. in Schol.

FERU, Ζεγί, id est *Stannum*, *Metallum*. Rul. & Johnf.

FERULA, φάρδης, æquivocum est. 1. notat plantam, de qua vide Botanicos. 2. in Chirurgicis significat ad deligationem fracturarum usitatissimum instrumentum, videl. *Assulas* leves ad firmandum ossa reposita necessarias. Hippocr. 1. de fract. 1. 41. l. 3. t. 11. & 3. de iis, q. in med. t. 11. Harum apparatus cum usu monstravit etiam Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. LII. fig. X. & explicavit ad Tab. LVI. p. 145.

* *FERVOR*, idem quod *Æstus*, *Effervescentia*, Gr. καύμα, ζέσις, φλόγωσις. Vide *Æstus*, *Cayma*, *Effervescentia*.

FEX, *Fæx*, Græce ζύξ, proprie dicitur de recremento inutili vini, quod Græce σφέκλι dicitur. Rhod. in Lex. Scrib. p. 384. quemadmodum Olei recrementum *Amurca* vocatur. Gal. 1. 1. de Simpl. Fac. c. 17. Dioscor. l. 5. c. 132. Vocatur alias exiccata *fex Vini Tartarum*, vel *Tartarus*. De *fece usta*, quod acre est medicamentum, Galen. 1. 1. de C. M. S. L. cap. & alibi. Diosc. d. l. Latius vero denotat omne excrementum. Hinc & frequentissime *Feces* pro excremento alvi ponuntur. Sedimentum quoque in urina hoc nomine venit; unde *Urina feculenta*. Chymicis in genere *Fex* inter abjectanea est, quæ a puris essentiis separata seponuntur, & subsidunt. *Fex vitri*, id est *Sal vitri*, Rul. de *Fecibus* Lapidis Philosophici videantur Op. Mineral. M. Isaaci lib. 1. cap. 113. & lib. 2. cap. 33. 34. Quid per *Fecem Cæli* intellexerit Libav. legatur Tom. II. Oper. p. 43. scil. in Tract. de Igne nat. c. 23.

FESTINATIO, *Festinantia*, quid significet, notum est. Ejus detrimentum in opere Lap. Phil. inculcatur in Th. Ch. Vol. IV. p. 771. seqq.

FIBER, κάστωρ. Vide *Castor*.

* *FIBRA*, ίς, *Vilus*. Plur. *īves*, *fibrae*, dicuntur fila quædam oblonga, gracilia, alba, solida, valida, omnis generis corporis partibus inserta, uti recte describit Gorr. p. 193. Vel ex Gal. *Fibrae* sunt tenues quædam, & subtiliores nervorum, & ligamentorum propagines, a-

ponevroses, & derivationes, quibus opitulantibus (perinde ut manus digitis) nervi, & musculi actiones suas obeunt, l. 5. de U. P. c. 11. & l. 1. de Hipp. & Pl. decr. c. 10. Accuratorem vero Fibrarum considerationem tradunt Vvill. Anat. Cerebr. c. 19. Barth. Anat. l. 1. c. 5. Dividuntur in *Nervosas*, & *Sanguineas*. Illarum potissimum tres sunt, Rectæ, Obliquæ, & Orbiculares, vel Circulares. Harum vero meminit Hipp. 1. de Carn. vel Principiis IX. 16. & l. 2. de morb. XLV. 34. *Fibrae* vocantur & κτηδόνες l. 2. de Cord. XII. 10. Vid. Foef. p. 282. *Fibra jecoris* pro jecinore, Keuchen. ad Q. Seren. p. 171. Alias Lobi hepatis *Fibrarum* nomine venerunt, ut est apud Theoph. Protospatarium l. 2. de H. C. F. c. 11. Dicitur & in diminutivo *Fibrilla* pro *fibra*, a Cartesio Barthol. d. l. c. 2. A Botanicis per translationem *Fibrae* sumuntur vel pro filamentis, & staminibus plantarum, arborum intextis; vel capillamentis extrinsecus adnascentibus, v. gr. radicibus, & similibus. Schr. l. 1. c. 2. lit. F. Priores etiam κτηδόνες vocantur a Theophr. l. 1. Hist. pl. cap. 2.

* *FIBULA*, περόνη, stricte significat os tibiæ exterius, & tenuius, quod & *Sura*, *Canna minor*, *Focile minus* appellatur, cujus descriptionem vide apud Barth. Anat. libell. 4. c. 21. Tibiæ extrinsecus attensum, ut radius cubito. Late vero varias obtinet significationes: v. gr. sumitur pro Radio, qui cubito in brachio jungitur. Hipp. 1. de loc. in hom. XI. 78. seqq. Etiam pro appendice ossis, d. l. XI. 5. 6. seqq. Plura loca vide apud Foef. p. 503. *Fibula* quoque ad instrumenta Chirurgica, & machinas refertur ab Oribaf. de machin. c. 4. Rul. Unde actio illa *fibulatio*, vel *infibulatio* dicitur, & pars *fibulis* arctata legitur ap. Scrib. n. 206.

* *FICATIO*, σύκωσις. Vide *Ficus*.

* *FICATUS*, συκωτός, dicitur cum de visceribus animalium ficum siccarum esu saginatis, tum de eduliis ex hujusmodi visceribus paratis, præsertim vero de jecinore. Galen. 1. 3. de Al. Fac. c. 12. comm. 3. de R. V. I. A. t. 1. Jul. Alex. not. ad loc. prior. Foef. Oec. p. 594.

FICEDULA, συκαλὶς, a ficum esu sic dicta, nomen avis æquivocum est. Primo enim notat aviculam parvam, quæ & *Passer gramineus*, *Atracapilla* vocatur, cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina pete ex Aldr. l. 11. Ornith. c. 36. deinde avem majorem, alias *Gallinago* dictam, de qua inferius *Gallinago*. Ita ex Alberto vocavit Schrod. l. 5. cl. n. 54.

FICTILE, scil. vas, κεράμιον, ὀστράκιον ἀγγεῖον, i. e. vas figulinum, testaceum, Hipp. 1. de nat. mul. CI. 12. l. 2. de morb. mul. LXXII. 14. Scrib. L. n. 65. 269.

FICUS, *σῦκον*, primo significat fructum arboris, quæ *Ficus* dicitur, Gr. *σὺκκῆ*, quæ significatio non est hujus loci. Hinc *σὺκκίτης οἶνος*, *vinum ex ficibus*, sive *Caricis* maceratis paratum, quod & *κατορχίτης οἶνος* dicitur. Diosc. l. 5. c. 41. Et *σὺκκίον*, *decoctum ficium*, sive *caricarum* appellatur. Hippoc. l. 2. de morb. mul. XXIX. 8. XXXI. 7. Deinde notat affectum p. n. nimirum excrescentiam aliquam carneam, & quidem vel in oculo, ejusque palpebris, Hipp. Gal. 3. in 3. Epid. t. 48. vel in mento, & est tumor natus ex crassiori humore, & serioris tenuitate, quam Varus. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 4. & 7. in fin. vel in ano, a thymo sola magnitudine differens. Vel in digitorum externis. Jul. Cæs. Arantius l. de tum. p. n. c. 72. p. m. 299. Synonyma horum affectuum sunt *σύνκωσις*, *σύνκωμα*, *Ficatio*, *Ficosus tumor*, vel *Ficosa eminentia*, *Marisca*. Causa vero in succo nutritio corrupto, & propter solutionem continui aberrante, & collecto consistit. *Ficus cutis*, *Lichen* Plin. & Diosc. dicitur verruca innascens cuti ad crura equorum, quæ medicamentum aptum ad matricem præbent. Ruland. *Ficus* etiam sumitur pro *Tinea*, & Ulcerum capitis manantium specie, teste Heurn. de morb. capitis, c. 7. Capiv. Med. Pr. l. 1. c. 5.

FIDA, i. e. *Aurum*, *Argentum*. Rul.

FIDDA, *Fiddē*, id est *Luna*. Idem. Legitur in Th. Ch. Vol. IV. p. 957.

FIDES, *πίστις*. Non intelligitur hic Theologica, vel Christiana, quamvis & hanc necessariam esse Medico pio, proboque nemo dubitabit. E contrario valde dubito, an venia, vel excusatione digni sint illi inter Christianos, qui Medici *Fide* Christiana prorsus carentis, v. gr. Judæi, opera utuntur. Sed *Fides* hoc loco notat assensum, quem Medicus præbet ad ea, quæ audivit, aut legit. Hanc non debere esse temerariam, sed perspectam, & cautam, aliquoties inculcavit Gal. v. g. lib. 1. de sem. c. 2. & l. 1. de peccator. animi prior. cognit. & medela, c. 6. & c. *Fidem Hippocratis* scriptis habendam esse, demonstravit Lind. Ex. VI. §. 7. *Fides naturalis Magica*, sive miraculosa Paracelsicorum merito reprobatur a Libav. Tom. IV. Oper. p. 70. seqq.

FIDUCIA, *πεποίθησις*, *Confidentia*, est *Fides* ægrorum in Medicos firma. Hæc quantum valeat ad curationem felicem reddendam, docet Hipp. in Prognost. proæm. & ex hoc Linden. Ex. XV. §. 4. Et Avic. dixit: *Confidentia*, quam habet infirmus de Medico, plus facit ad sanitatem, quam Medicus cum omnibus suis instrumentis.

FIENS, *γινόμενος*. Quænam sit differentiarum ratio inter *Fientem*, & *Factum* morbum, ex-

plicare quoque non infelicitè ausus mihi videtur Ingrassias comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 49. comparatione instituta ab Homine *Fiente*, & *Facto*. Homo *Fiens* dicitur, & dici potest non solum ille, qui esse suum adhuc in generatione habet, & formatione, in utero perficienda; postquam vero perfectus in lucem egreditur, homo procul dubio factus est: sed etiam ille quoque qui *Factus* licet, toto tamen adolescentiæ tempore, dum adhuc increfcit, & augetur, propter illam futuram quantitatem *Fiens* dicendus; postquam vero jam adultus, *Factus* dici meretur. Ita & morbus *Fiens* dicendus cum ille, qui gigni incipit, estque in principio; tum hic, qui nondum ad vigorem suum pervenit, vel statum, partibus aliis denuo adductis continuo increfcit. Imo illi quoque *Fientes* dici solent, & possunt, qui etiam in statu suo opus habent portionibus causæ morbi continuè succedentibus, ut esse suum retineant, quales sunt Causus, Tertianæ, & alii similes. Vide plura d. l.

FIGENS. Vide *Fixatio*.

FIGULINUS. Vide *Fictile*.

FIGURA, *σχῆμα*, *Figuratio*, varias habet significationes. 1. dicitur illa dispositio, & constitutio extremitatis corporis, sive species corporis externa, quæ in oculum incurrit. Julian. Alexand. Annot. in Galen. lib. 7. de Hippoc. & Platon. de cr. cap. 7 ubi quidem in genere *Figura Sphærica*, sive circularis prærogativam obtinet ante reliquas omnes, teste Galen. l. 1. de U. P. cap. 11. l. 4. cap. 7. l. 7. c. 7 l. 8. c. 11. l. 10. c. 15. Jung. C. Hofman. com. ad d. l. præsertim n. 641. 642. Schr. in genere figuram latius descripsit, quod sit, quæ resultat ex conformatione, & configuratione, quæ res scil. vel bene habita, pinguis, carnosa, succulenta, vel e contra male habita, macilenta, strigosa, gracilis: vel ampla, magna, extensa, vel e contra, l. 1. c. 34. In specie vero membrorum corporis *Figura media* optima dicitur, ubi nulla excessiva tensio, aut flexio nimia occurrit, quæ sunt extremæ. Gal. l. 2. de mor. musc. c. 1. Hinc & *recta* membri *Figura* servanda, & observanda in Chirurgicis; & ea vocatur, quæ est maxime accommodata ad functionem illius membri propriam. Hipp. 1. de art. t. 49 Gal. in com. in Forest. l. 8. Obs. Chir. 2. Schol. Qualis *Figura* corporis naturalis, si fuerit vitiata, constituit *morbos Figuræ* vel adventitios, vel nativos. Galen. de diff. morb. c. 7. In hac significatione quoque tribuitur medicamentis: v. gr. *Figura Emplastri*, Scrib. Larg. n. 157. Vide Rhod. in Lex. 2. *Figura* etiam de morbis ipsis dicitur, Hipp. 6. Epid. s. 8. n. 44 3. *Figura* idem significat, quod *Character*. Vide supra *Character*. Rhod. ad

ad Scrib. n. 189. Diet. n. 683. *Figurata medicamenta* dicuntur Fallopio, quæ certam obtinent formam, vel *Figuram* externam; ut sunt Rotulæ, Trochisci, Pilulæ, &c.

FILAMENTUM, tropice dicitur de materia illa viscida concreta, pilorum instar, in urinis quorundam ægrorum occurrente, quam a sale volatili, & oleoso gigni existimat Sylv. l. 1. Pr. M. c. 55. §. 48. Vide *Trichiasis*.

FILELIUM. Vide *Canis*.

FILETUM, dicitur vinculum illud nervosum sub lingua, quod obstetrices solent ungue, aut numuli acie resecare statim post partum: sæpe etiam a Chirurgastris forfice, aut phlebotomo difsecatur non sine vitæ, & sermonis periculo, teste etiam nuperrima experientia; cum tamen rarissime illam necessariam observaverimus operationem. Occurrit vocabulum illud apud Omnibon. Ferrar. l. 3. de morb. infant. c. 44. p. m. 130.

FILIUS, υἱός, quid proprie significet, & pueris in trivio notum est; ita & quid *Filia*, θυγάτηρ, sit. Tropice tamen, & ænigmatice a Spagyricis applicatur variis operibus, v. gr. in negotio Lapidis Philosophici. Post albedinem emergens Rubedo, quæ dicitur *Rex diadematus*, vel coronatus, vocatur etiam *Filius nigri*, & *albi*, non quod albedo, & nigredo efficiendi vim habeant, sed quod talis facta sit successio colorum. Libav. Apocal. Hermet. Part. poster. Tom. II. Oper. pag. 395. Jung. & Tom. IV. pag. 736. 758. Imo non verentur ipsum *Filium* in Sacrosancta Divina Trinitate illis figmentis applicare, uti patet ex Fr. Basilii Valentini conclusionibus. *Filius* quoque *nunius* ostum est *Vitriolum*, vel *Auripigmentum*. *Filius unius diei* dicitur *Ovum*, item *Lapis Philosophicus*; *Filius Veneris*, *Aurichalcum*. Rul. & Johnf.

FILETIN, i. e. *Lamina ferri*. Rul.

FILONES, dicuntur *Fibræ Lapidum*. Fallop. tr. de Metall. seu Fossil. c. 8. Tom. I. p. p. 287.

FILTRATIO, est subductio per *Filtrum*. Id autem colum Chymicum est. Itaque & *colatura* seu *percolatio* appellari potest. Fit potissimum in humidis, e quibus aquositas tenuis transit, resistentibus spissis, & oleosis. Praxis ejus principaliter sic habet. Charta emporetica convolvitur, aut complicatur, vel loco ejus pannus villosus consuitur in sacci formam, aut vasi applicatur, veluti infundibulo, &c. Liquor infusus sinitur paulatim in excipulum destillari; unde hæc operatio *distillatio per filtrum* dicitur. Vel *Filtratio* est descensio frigida, humores aquosos per *Filtrum*, seu chartam bibulam convolutam, vel complicatam, in modum infundibuli, relictis in *Filtro* fæcibus,

dimittens. Sed pro *Filtro* etiam alia adhibentur, utpote Manica, Hippocr. Pannus laneus, lineus, setaceus, &c. Hæc Ruland. & Johnf. Vide supra *Colatio*. Jung. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. *Filtratura* quoque apud quosdam recentiores legitur pro *Colatura*, h. e. massa illa, quæ per *filtrum*, aut colum jam transit.

FILUM, νῆμα, quid significet notissimum est. Usus ejus quoque est in operationibus Chirurgicis varius, ad suturas, & deligationes. *Filum sericum*, νῆμα σηακόν, nec tendis arteriis, & venis commodissimum esse, scripsit Gal. l. 13. M. M. c. 22. in fin. Tropice *Filum Arsenicale* dicitur arsenicum sublimatum, & *Filum* ex alumine plumoso. Rul.

FIMBRIA, πᾶρυγμα, vocatur *res segmentum indumentorum*, aut quod ab indumentis detrahitur; qualia ob mollitiem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur; unde & κλῆβλήματα vocantur. Hippoc. 3. de ii, q. in. med. t. 8. Gal. comm. ad h. l. &c. de art. t. 31.

FIMUS, κόπρος. Vide *Copros*. *Fimi* cur quidam incalescant, quidam non, Vide Helm. de febr. c. 2. num. 11. seqq. *Fimus* quoque vocatur ænigmatice *Mercurius*, Th. Chym. Vol. IV. p. 722.

FINIS, τέλος, dicitur id in genere, in quo artifex, cum fecerit, acquiescit. Galen. l. ad Thrasybul. cap. 16. Est igitur perfectio quædam, & bonum, cap. 13. Artis Medicæ *Finis* omnium consensu est *Sanitas*, isque est ultimus. Verum intermedius est *Medici officium*, hoc est facere, & prospicere omnia, quæ ad illum obtinendum sunt necessaria. Estque geminum, Conservare omnia, quæ sunt secundum naturam, & Removere omnia, quæ sunt præter naturam. Vid. Dogm. Nostra in proleg. Dogm. 4. An vero in Natura omnia fiant propter finem, recte negavit C. Hofman. comm. ad Galen. lib. de Us. Part. num. 666. seq. Interdum coincidit cum *Termino*, Gr. πῆρας, dicto.

FIREX, i. e. *Oleum*. Rul. Johnf.

FIFIR, i. e. *Color Rubens*. Idem.

FIRMAMENTUM, est vox æquivoca. Vel enim sumitur pro Cælo naturali toto, a Lunæ situ elementis proximo, usque ad extremam universi creati naturalis concavitatem. Ger. Dorn. in tr. Physica Genes. in Th. Chym. Vol. I. p. 345. Hocque dicitur *Microcosmicum*. Vel huic analogice æquiparatur *Firmamentum* hominis, seu *Microcosmi*; de quo Parac. passim in scriptis suis, præsertim vero Paramiri, tr. 3. c. 1. 2. 3. &c. Crollius *Firmamentum* vocat Lumen naturæ, quod homini omnia naturaliter influit. Hoc egregie, ceu commentitium, perstrinxit Libav.

Libav. tr. de princ. scient. Paracelsicæ Magiæ sec. Croll. f. 11. Tom. IV. Oper. pag. 21. Vel significat idem, quod *fulcimentum*, Gr. ἑρσμα, ἑρσγυμ, Gal. l. 3. de iis, quæ in med. t. 36. Vide *Eresma*. Hinc & *Firmamentum* dicitur ἑρσγυμδόν, 4. aph. 30. Vel *Firmamentum* notat *Lazurium*. Rul. Johnf.

FIRMITAS, *Firmus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλής, βεβαιότης, βέβαιος. Vide *Asphalia*, *Bebæos*, *Constans*. *Firmitas* particularum est illarum quies. Jac. le Mort. Chym. Medico-Phys. c. 10. Opponitur *Fluiditati*.

FIRNISUM mineralium, vocat *Antimonium* Parac. de morb. metallifoss. l. 1. c. 7.

FISARUM, i. e. *Confectio Salis Amoniaci*, Rul. & Johnf.

FISSURA, ραγή, est species solutionis continui potissimum in ossibus, quando secundum longitudinem franguntur; quamvis & de naturalibus rimis, & poris usurpetur ab Hipp. l. de nat. puer. l. 18. De *Fissura* in hepate vide supra *Diasphage*. Vide *Rhagas*.

* **FISTULA**, σύριγξ, proprie notat instrumentum aliquod concavum, oblongum, instar arundinis excavatum, qualia sunt tibiæ Musicæ. Gal. c. 2. in progn. Hipp. t. 64. Ita Siphunculus, quo aliquid loco cuidam infunditur, & in specie per quem clysteres iniiciuntur, *Fistula* dicitur. Rhod. ad Scrib. n. 39. Linden. Ex. IV. §. 101. Ita *Fistula Cochleariformis*, pro uvula relaxata descripta apud Scultet. conspicitur Arm. Chirurg. Part. I. Tab. IX. fig. 7. Dicitur Latine etiam *Syringa*, qualem *tentativam* exhibet idem Tab. XVII. fig. 7. Translatum vero vocabulum etiam 1. ad partes quasdam naturales: v. g. Penis, aut potius meatus in pene intermedius vocatur *Fistula urinaria*, uno verbo *Urethra*; & penis ipse nervus *Fistulosus*, l. 6. de Loc. Aff. c. 6. Aspera arteria dicitur *Fistula pulmonis*, Hippocr. 2. de morb. XLIX. 2. & Vena portæ in hepate, lib. de nat. mul. XLVI. 2. Foramen per quod medulla spinalis per vertebra omnes transit, nonnullis vocatur *Fistula sacra*, teste Barth. libell. 4. Anatom. cap. 14. pag. 733. 2. Ad morbosam constitutionem; & significat sinum angustum, oblongum, & callosum. Galen. lib. de Tum. p. n. cap. 5. Pertinet ad abscessus, quorum materia, sive sanies sibi sinum parat in partibus mollioribus: unde Hippoc. dicitur συεργγῆσαι, ἐπισυεργγῆσαι, ἐπισυεργγῆσαι, Hipp. 2. progn. l. 64. Coac. t. 395. Junge totum libell. de *Fistulis*. Plura de his in Chirurgiæ Scripturis, Paræo, Aquapendente, Hildano, Barbette, & aliis. Species sunt *Fistula lacrymalis*, *Fistula ani*. *Fistularum* conformationis causam in salem referre conatur Parac. Paramir. l. 2. c. 3. Descriptio generalis hæc dari potest: *Fistula*

est ulcus cum uno, vel pluribus cuniculis callo magis, vel minus obductis, sine insigni dolore, proveniens a materiæ putridæ portionibus retentis, salinis, coagulativis, & carnosas partes indurantibus.

FIXATIO, *Fixio*, Græce dici posset πῆξις, πηγύσις, terminus est technicus Chymicorum, denotans speciem *Coagulationis*. Estque rei volatilis, & fugacis ad permanendum in igne firmatio, & assuefactio, ut non amplius fugiat. Comparatur imprimis rei fixæ additione, Rolfink. Chym. lib. 2. cap. 4. Rulandus ita descripsit: *Fixatio* est rei ignem fugientis, ut eum non amplius fugiat, sed in eo *Fixa* permaneat, per ignem assuefactio, sive ea fiat per calcinationem, sive per decoctionem lentam, & diuturnam, sive per crebram sublimationem, sive per crebro iteratam solutionem, & coagulationem, sive tandem per rei fixæ additionem perficiatur. Adde Libav. Syntag. Arcan. Chym. lib. 6. cap. 11. & Alchym. Pharm. cap. 5. Jac. le Mort. Chym. Medico-Phys. cap. 15. Morb. Coll. Chym. Leid. cap. 369. Quæ ita figuntur, dicuntur *Fixa*. Per quæ vero fit *Fixatio*, vocantur *Fixatoria*. Item *Figentia*. *Fixa* cum cibis assumpta fieri volatilia, vult Helmont. de Lithias. c. 3. n. 24. De *Fixatione* vide plura in Th. Ch. Vol. IV. quæ loca quæras in Indice.

FLABELLUM, ῥιπίδιον, instrumentum ad refrigerandum faciem usitatum. Unde ῥιπίζω, *ventilo*, significat. Utrumque legitur apud Moschion. de morb. mul. cap. 136. Gallicum *Esventail*.

FLAGÆ, sunt spiritus, qui norunt secreta hominum, vel spiritus a rebus in speculo apparentibus, Rul. & Johnf. ex Parac. tr. 2. de Pestilitate, & l. 1. Philosoph. sagac. tit. de Necromantia.

FLAGELLATIO, *Flagellum*, μαστίγιον, quid proprie significet notum est. Tropice dicitur quoque de morbis, Parac. Paramir. Tract. V. cap. 2. &c. Ita Lues Gallica vocatur *Flagellum scortatorum*. Forest. l. 32. Observ. 2. in Schol. Quod *Flagellatione* languens Venus excitari possit, vide Dieter. n. 100. Veteres quoque usos *flagellis* ad curandam maciem corporis, & id operis fecisse ferulis parvis levibus modice illitis, quæ gracilibus partibus incuterentur, donec modice intumescerent, e Gal. l. 14. M. M. c. 16. notavit Laur. Bellin. tr. de san. miss. inter Opuscula p. 183.

FLAMMA, *Flammula*, φλόξ, φλογίον, φλογμός, proprie de igne dicitur. Est enim ignis genus. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 2. fin. & fit ære, vel æreo in ignem mutato, l. 3. de Temp. c. 1. *Flamma* acidum quoddam inesse demonstravit Fr.

Fr. Hofm. clav. ad Schr. p. 226. 232. 244. Helm. descripsit per accensam fuliginem, tr. Comple-
xion. atque mision. Elemental. figment. n. 7.
& per exhalationem pinguem, tr. Formar. Or-
tus, n. 28. Hujusmodi *flammæ* generationem e
puteo, e ventriculo, & intestinis qua vivo-
rum, qua mortuorum, per observationes con-
firmatam vid. in Ephem. Nat. Curios. Ann. I.
Obs. 33. & 77. Per translationem vero vocabu-
lum *flamma* a Medicis accipitur, vel de Calo-
renativo vitali, qui propterea *βιολύχνιον* dici-
tur. Vide *Biolychnion*, *Calidum*. Junge Villis
Part. I. de Anim. Brut. c. 2. seqq. Barthol. l. 2.
Anat. c. 6. Vel de calore præternaturali corpo-
ris, & partium ejus. Hipp. lib. de vet. med.
XXXII. 9. l. de capit. vuln. XXII. 1. l. 1. de mor-
mul. LXII. 2.

† FLATUARI, (qui nobis Chymici) Con-
stantino Imperatori. Marcellus Donat. Diluci-
dar. in Flav. Vopiscum.

* FLATUS, φύσα, φύση, item πνέμα, *flatuo-
sus spiritus*, in genere significat congeriem hali-
tuum, vel vaporum, veluti quadam membra-
na inclusorum. Specialiter vero Medicis accipi-
tur de hujusmodi congerie halituum in corpore
humano genita, præsertim in ventriculo, inte-
stinis hypochondriis, utero, vesica, &c. Horum
generationem quamvis plurimi veterum, & re-
centiorum deducere ausi sint, v. 6. Hipp. inte-
gro l. de flat. Galen. l. 3. de sympt. caus. t. 2.
Jung. ex recentioribus Helmont. de *flatibus*,
Dieter. Jatr. n. 912. & alii plures. Videantur
& Notæ nostræ ad Jessen. Judic. de sang. V.
S. misso, p. 193. seqq; Tamen vix clarius hæc
doctrina apud ullum alium reperietur, quam
apud Villis Pharm. Ration. P. I. s. 2. c. 1. Lin-
denus non male cruditis sobolem dixit, Ex.
XII. §. 45. De *flatibus* e pene erumpentibus vid.
Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obs. 46. Vide etiam
supra *Crepitus*. *Flatulentus*, Græc. dicitur φ-
εώδης. *Flatulenta* affectio, dicitur *morbus Hypo-
chondriacus*.

* FLAVUS, ξανθός, *Luteus*, nomen coloris a
rubore igneo ad albedinem declinantis. Gal. c.
2. de R. V. I. A. t. 22. intensioris tamen, quam
αλγός, pallidus color. *Flavedinem* excremento-
rum non ex bilis tinctura, sed ex propriæ pu-
trefactionis vitio oboriri, vult Helm. tr. Scho-
lar. Humi pass. decept. c. 5. n. 15. sed videtur
committere fallaciam oppositorum; siquidem
bilis excrementitiæ admixtio, ut & succi pancrea-
tici promovet illam putrefactionem portionum
ab assumtis chylicatis fæculentorum, & terre-
strum. Vide *Xanthos*.

FLEMEN, quasi *Flegmen*, Gr. κέδυν dici pos-
set τῆ ποδός, significat tumorem pedis circa ta-
los. *Flemina* dicuntur, quum labore viæ san-

guis defluit circa talos, & tumorem facit. Ali-
ter Flavius Caper: *Flemina* sunt, ubi abundant
crura sanguine. *Flemina*, cum in manibus, pe-
dibus callosi sulci sunt. Dieter. n. 465. Keuch.
ad Q. Seren. p. 280.

FLETUS, κλαυθμός, lamentatio: pertinet in-
ter causas sanitatis, & morborum procatastici-
cas. Vide *Dacryon*, *Clavthmerizo*.

FLEXIO, κάμψη. Vide *Campe*. Unde & καμ-
πύλιον, & καμπυλότης, apud Hipp. legitur. *In-
curvatum*, seu flexum, & *Incurvatio*. Vide
Campilon.

FLOCCUS, κροῖς. Vide *Crocido*. *Floccus* no-
tat lanuginem, aut teneros fructus. Rhod. ad
Scrib. n. 154. Non est semper signum lethale,
in febribus acutis *Floccos* evellere Ephem. N. C.
Ann. III. Obs. 269.

FLORIDUS, ἀνθηρός. Vide *Anthera*. Hipp. 6.
Epid. l. 3. t. 7.

† FLOS MAGDALENÆ, Spica Celtica. Euchar.
Rhod. de partu c. 12.

† FLOS NOCTIS, Concordia, Solanum Vesica-
rium.

FLOS, ἄνθος. Vide *Anthos*. Quibus addi
possunt quoad Chymicam significationem de-
scriptiones. *Flos* est bolus per sublimationem
extractus. Ex centro, & imis partibus elevan-
dus, & producendus est, ut in summitate for-
ma sicca coagulet. *Flos* spirituosus rei substantia
est, *Turbith* vero magis terreus. Omnis *Flos*
per se volatilis est, & spirituosus, quanquam
ingenio magistrali possit figi, & ad naturam
Turbith aliquando adduci. Ruland. & Johnf.
Flores in Chymia sunt subtiliores partes corpo-
ris per sublimationem e crassioribus particulis
sub forma sicca separatæ. Schrod. l. 2. c. 60. ubi
simul Catalogum *Florum* Chymicorum inve-
nies. De vocab. *Flos* homonymia, & Chymica
acceptione legito etiam Rolfink. Chym. l. 5. s.
4. c. 1. seqq. *Flos* etiam vocatur farina illa tenuis-
sima, quæ lapidibus innascitur: v. g. *Flos Assii
Lapidis*, Rhod. Scrib. num. 72. *Flos* capillorum,
vocatur color naturalis in ætate vegeta, & op-
ponitur canitie. Keuch. ad Seren. p. 101. *Flos
æris*, id est *Viride æris*. *Flos Cheiri*, id est *Auri
essentia*. *Flos Salis*, Gr. ἀλὺς ἄνθος. *Flos se-
ctorem Croe* alii volunt esse *Crocis Flores*, ob
additionem croe, putantes errorem illorum,
qui scripta Paracelsi manu non exacte legunt
explodi. Rulandus vero per transpositionem
deprehendit, esse florem nucis moschatæ, ut no-
men *anthos* denotat: alii *Florem Chelidonie* ex-
tractum. *Flos* quoque vocatur ipse *Lapis Philos.
Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 727. Flos vini*,
Vide *Anthosmia*. Jung. Linden. Exerc. X. §. 131.
seqq. *Flos virginittatis* vocatur ille sanguis, qui
in primo coitu a mulieribus post deflorationem
fun-

funditur : vel ipsa membranula *Hymen* dicta : Barth. l. 1. An. c. 31.

FLUCTUATIO, κλύδων. Vide *Clydon*. Meminit & Forest. l. 20. Obs. 4. in Schol. *Fluctuatio* corporis navigantium promovet digestionem, Helm. tr. Blas hum. n. 36.

FLUIDITAS, *Fluidus*, quid significet, ex aliis Lexicis notum. Scil. dicitur de omni eo, quod mobilitate facili præditum est. Refertur autem hodieque inter differentias essentielles primigenias corporum compositorum. Dividitur *fluidum* simile in Æthereum, sive spirituosum, quod in continuo motu consistit; estque subtilissimum; & in aqueum, crassiorem consistentiam habens. *Fluidum* Dissimulare, & compositum etiam duplex statuitur. Aliud Ramosum, cujus texturalibera a se moveri potest, vehiculo spiritioso interno adjuta. Tenui enim materię innatans globulos super, & juxta se invicem posito microscopio conspicuos ramulorum figura exhibet. Aliud *fluidum* viscosum, in quo præpollet materia aquea, aerea crassior, ut & salina, quemadmodum prolixius de his disseruit Jac. le Mort. in Pharm. Medico-Phys. Nimirum eo hodieque perventum est, ut quilibet sibi licentiamumat fingendi nova Artis principia Physica e suo cerebro, ut non male quis Cerebrina principia dicere posset.

* FLUOR, *Fluxio*, *Fluxus*, ῥέυμα, ῥόε, ῥέε, ῥύσις, varias habet apud Medicos significationes. Accipitur enim aliquando late pro omni Defluxione; & ita convenit cum vocibus *Catarrhysis*, *Catarrhus*, de quibus supra. Hipp. species varias recenset, l. de Glandulis fere toto. Aliquando stricte, & cum additione, v. g. *Fluxus* ventris, cum semper, & assidue humida deiciuntur excrementa sine tenesmo, & lienteria. Gal. c. 2. in Epid. t. 36. Jung. Keuch. ad Q. Seren. p. 202. *Fluxus hepaticus*, ἥπατις, in quo ob imbecillitatem hepatis ab intemperie frigida inductam alvi sedimenta, aquæ, in qua nuper mactata caro abluta est, redduntur similima. Galen. l. 5. de L. A. c. 7. Sylvius negat, se unquam hunc affectum vidisse, existimat vero causam ejus in copioso sero sanguini admisto, & vasa simul relaxante consistere, l. 1. Pr. Med. c. 13. §. 24. P. Barbette putat, esse speciem *fluxus* hæmorrhoidalis. Pr. l. 4. c. 6. Aliquando stricte tum, & sine additione de *fluxu muliebri*. Hipp. l. de nat. mul. XV. II. XLV. I. LXXXIV. seq. Cujus variæ sunt ratione coloris excretorum species: *Fluor albus*, cujus descriptionem, & causam vide infra in *Gonorrhœa*: *Ruber*, sive *Cruentus*; & hic vel coincidit cum menstruo, καὶ μῆνις l. 2. de morb. mul. LIX. 5. (est alias in fin. l. de loc. in homine) LIX. 6. LXIII. seqq. vel diversus; & ita causa eadem cum aliis san-

guinis profusionibus, solutio continui venarum uteri, ob copiam, vel acrimoniam sanguinis. *Crocei floris* historiam vide Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 115. Aliquando accipitur pro *Defluxio capillorum*. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 117. ἡ ῥύσις τῶν τρίχων. Trallian. lib. 1. cap. 2. Denique *fluores* dicuntur lapides ex fodinis, similes gemmis ipsis, sed minus duris. Metallici vocant *fluores*. Siquidem ignis calore, ut glacies Sole, liquecunt, & fluunt. *Fluores* sunt quasi contrarii metallis istis mediis, seu remotis, qua in spiritus, & aerem resolvuntur. Theophrastus ipsos si novisset, ἐκ σπέρματος vocasset, quod fluxu in terra fierent. Sed videtur, ignotos omnino fuisse veteribus. Sunt variæ species, a colorum, & formæ, vel figuræ differentia desumptæ, quas prolixè collegit Rul. in Lex. p. 217. seqq. Sed omnia compilare non est hujus loci.

FOCALE, σφραγχεῖον, ἀσφραγχεῖον, σκεπητήριον, ἀσφυγγῶ, dicebatur veteribus fascia, vel ligaculum, quo adversus aeris injurias, fauces muniebant, ex Quintiliano Instit. Or. l. 5. c. 3. Rhod. ad Scrib. n. 80. Hodie Germanis receptissimum est.

FOCHA, quid proprie sit, non licet certo determinare. Interpretes Avic. Costæus, & Magius exposuerunt, quod sit potus factus ex hordeo, item ex passulis. Avic. de remov. docum. in usu rerum non natur. tr. 5. c. 18. alibi tamen *focham* etiam tribui potui aromatico, qui facit ad coitum, l. 1. sum. 1. sum. 1. tr. 6.

* FOCILE *majus*, & *minus*, dicuntur duo ossa cubiti, quorum alterum majus, alias *Radius*, alterum minus *Cercis* vocatur. Vide *Brachium*, *Cubitus*. Bartholin. etiam Tibiæ geminis ossibus attribuit. Vide Libell. 4. Anatom. c. 20. 21.

FOCUS, ἐστία, proprie dicitur arte factus locus planus, aut concavus, ex fictilibus, aut ferro, in quo ignis struitur, & vel coctio, vel liquatio perficitur. Ita in metallurgia *Focus excoctorum*, in quo plumbum purgatur, aut in quo massæ plumbeæ liquantur. Rul. & Johns. Per translationem vero etiam *Focus morbi*, v. g. *Febris*, dicitur ea corporis pars, quæ prima solida sua in substantia immodice fuerit calefacta, quæ Cor, vel Jecur, vel Ventriculus statuitur. Gal. l. de marasmo c. 7. Aut aliter: *Focus febris* dicitur particula, quam vel obstructio, vel putredo, vel inflammatio obsederit, l. 11. M. M. c. 20. Jung. P. Mich. de Calderia, Tom. I. Oper. p. 118. seqq. In Anatomicis quoque metaphorica occurrit significatio, quando Lobus hepatis primus dicebatur olim *Focus*, ex vana persuasionem, illam partem facere ad coctionem, quemadmodum secundus *Mensa* dictus fuit,

fuit, quod alimenta membrorum in ipsum apponi credebantur: tertius, *Culter*: quartus *Auriga*, ceu ad distributionem alimentorum facientes, de quibus nominibus legi poterit Theoph. Protospart. l. 2. de H. C. F. c. 11. Vocab. Græc. *ἔσις* etiam est nomen Emplastri alicujus nobilis apud veteres, quod sic dictum est, quia ex Græci nominis literarum calculo, quæ in *ἔσις* continentur, indicatur, ipsum Drachmis DXVI. constare. Refertur ad Necepsionem Regem. Conducit omni vulnerum generi. Descriptio ejus habetur apud Aet. lib. 15. Hæc Gorr. in defin.

FODINA, *μέταλλον*, in genere idem significat, quod *fovea*, vel cuniculus subterraneus. Specialiter vero notat ea loca subterranea, e quibus metalla eruuntur. Hinc *Aurifodina*, &c. Tropice in aure cavitas illa anfractuosa Labyrinthus dicta vocatur etiam *fodina*. Bartholin. libell. 4. c. 6.

FOECUNDUS, *Faecunditas*, *ἐμμένειν*. Vide *Epithecnos*.

FOEMINA, *Femella*, *γυνή*, *γυνή*, *ἡλν*, nomen sexus muliebris proprium. Linden. per simplex e *Femina* scribit, Ex. X. §. 200. 164. XIII. §. 542. &c. Sumitur late, & stricte. Late complectitur puellas, virgines, viduas, & conjuges, & saltem differentiam sexus indicat. Stricte significat mulierem, quæ vel in conjugio vixit, vel adhuc vivit. Ejus officia vide ap. Gal. l. 3. de caus. puls. c. 2. Est imperfectior mare, C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 980. seqq. Quid *Femina* Spagyricis dicatur in Lapidis Philosoph. magisterio, vide apud Libav. Alchym. Pharm. c. 7. Basil. Valentin. tr. de Lapide Philos. & similes Auctores, &c. Th. Ch. Vol. IV. p. 724. 736. & alibi.

FOEMINITAS, *Fæminans*. Vide *Masculinitas*.

FOTABULUM, idem significat, quod *Abscessus cum folliculo*. Quod nomen excogitavit M. Aur. Severin. l. de Abscessibus anomalis, commodius illud statuens, quam germen, siquidem in animante tales abscessus gignuntur. Germis autem vox ad Vegetabilia potius spectat, d. l. c. 3. fin. & seqq.

FOETATIO, *Fœtatio*, idem quod *Imprægnatio*, *γονοπικία*, *κύνσις*. Gal. l. de septim. part. in princ. & l. an omnes particulæ animalis, quod fœtatur, fiant simul: quamvis neutrum in Græco habeatur Codice.

FOETIDUS, *Fætor*, *δυσωδης*, *δυσωδία*. Vide *Dysoder*. Exempla gravissimi fætoris in hominibus vivis vide Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obs. 191. *Fætor* quoque habetur Lapis Philos. in Th. Ch. Vol. IV. p. 745.

* FOETUS, *κύνις*, proprie vocatur *Conceptus* in utero, ex semine factus, quando viscerum,

Cordis, Jecoris, Cerebri indistincta adhuc, & informia adsunt rudimenta, & ita carnea apparet substantia, non vero amplius seminalis, quam alias Hipp. genituram, *γένον*, appellat Gal. l. 1. de sem. c. 9. *Fætus* duplex: Masculus, & Fæmininus. De nutritione *Fætus* in utero elegantem tractatum scripsit Claudius de Couree. Vide *Conceptus*. Jung. Barth. l. 1. An. c. 28. *Fætus* a Ger. Dorneo describitur, quod sit mixtum ex utriusque parentis substantia productum ad sui perfectionem, Art. Alchimist. l. 3. c. 15. fin. *Fætus* Spagyricus vocatur illa medicina catholica Spagyricorum. Id. in Philos. Chemica Th. Ch. Vol. 1.

FOLIATA terra, vocatur *Sulphur* perfecte mundatum, purificatum, & dealbatum. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 729. Hodieque etiam *Sal Tartari Essentiale*, & Chymicorum *Arcanum terræ foliatæ Tartari* titulo insignitur, magnopere laudibus extollitur; estque nihil aliud, quam Tartarus regeneratus, cujus descriptionem vide apud Rolink. Chym. lib. 5. sect. 1. art. 1. c. 14. D. Ludov. Pharmac. Diss. 1. pag. 391. aliisque in Chymicorum monumentis, præsertim MSS.

FOLIATUM, *φολιάτον*, nomen Unguenti pretiosi, quo divites solum utebantur Romæ ad stomachum, & caput. Dictum etiam *Spicatum*, *σπίκατον*, Galen. lib. 2. de C. M. S. L. cap. 1. lib. 8. cap. 1. & lib. 7. de C. M. P. G. cap. 12. necnon alibi.

† FOLIUM, malabathrum. Mercur. de morb. Cutan. l. 1. c. 2.

FOLIUM, *φύλλον*, hujus significatio propria, & nota pertinet ad Botánicos, qua lata, qua stricta pro *Malabathro*. Rhod. ad Scrib. n. 170. Improperie *Foliadaturæ* dicuntur, quasi *folia aurea*, *Folia* notant pura, & a sordibus separata. Hinc quando Spagyrici dicunt, Vertite aurum in *folia*, volunt indicare, Solvite in liquorem, ut anima parce extrahatur, quæ sulphur tingens est. Rul. Johnf. In Mineralogia *Folia Auri*, & Argenti sunt tenuissimæ laminæ dictorum metallorum. Schroder. l. 1. c. 2. *Folium* quoque vocatur ipse Lapis Philosoph. in Theatr. Vol. IV. pag. 727. In Anatomicis quoque Lacunam illam triangularem, ubi concursus est futuræ sagittalis, & coronalis in infantibus, membranaceum *Folium* vocari, scribit Blas. Med. Un. p. m. 106.

* FOLLIS, *Folliculus*, *φυστήρ*, est instrumentum, quo non modo aurifabri, sed & alii artifices utuntur ad inflandum aerem. Galen. l. 9. An. admin. c. 2. fin. qua ratione corium ad *folles* conficiendos debeat præparari, vide ap. Libav. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 14. Ab Anatomicis sumitur pro Vesicula, *κύνις* dicta, ut *Folliculus fellis*. Vide *Cistis*. Barth. l. 1. Anat. c. 15. Botanicis, &

& Pharmaceuticis *Folliculus* dicitur theca tenuis, quæ granum, vel semen continet involutum. Schr. d. l. Ita Chirurgico-Pathologicis *folliculus* vocatur exterior superficies membranam mentiens, quæ continet materiam abscessuum anomalorum, sive cum *folliculo* dictorum, quales sunt Steatoma, Atheroma, Meliceris. De quibus suo loco.

FOM, i. e. Sonus, vel Vox. Rul.

* FOMENTUM, *πυξία*, *δέρμασμα*, dicitur omne id, quod quovis modo foris applicatum corpus calefacit actu; ut Spongia aqua calida imbuta, & similia. Gal. l. 2. de R. V. l. A. t. 1. 2. seqq. *Fomenta* pertinent ad *Epithemata*. Vide Antid. Vveker. Gen. l. 1. c. 20. P. Morell. l. 2. f. 1. c. 3. Dicitur & *Fotus*, *Fomentatio*. Harum noxam attingit Sylv. l. v. Pr. Med. c. 15. §. 23. Vide *Pyria*. Alias egregie *fomentorum* differentias, & species enumeravit Celsus l. 2. c. 17. & in certas classes redegit. Vvillh. Pantinus in annot. ad h. l. p. 271.

FOMES, *ἐναυσμα*, *ζώπυρον*, quid proprie significet, notum: Nimirum ignis suscitabulum. *Fomites* præsentaneos parandi modum docet Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 1. Per metaphoram ita dicitur causa interna, vel antecedens, qua morbus fovetur, & continuatur. Jul. Alex. l. 4. Annot. in Galen. lib. 1. Art. Cur. ad Glauc. cap. 4. p. 601.

FONS, *πηγή*, quid proprie significet, non est hujus loci, nisi quatenus aqua fontana inter res non naturales quoque refertur. De *Fontium* varietate differuit Helmont. tr. Supplem. de Spadani fontibus, n. 1. seqq. Improperia, & tropica significatio frequentior est in foro Medico. Ita Hipp. vocavit sanguinem, bilem, pituitam, & aquam quatuor *Fontes* corporis, lib. 4. de morb. X. 17. XI. 1. Ita *Fontes* Signorum appellantur eæ res, vel circumstantiæ, e quibus signa sanitatis, & morborum desumuntur, Dogm. Nostr. Part. III. cap. 1. Dogm. 7. Materia quoque præsidiorum Medicorum triplex *Fontium* nomine venit apud Institutionistas: *Fons* Diæticus, Pharmaceuticus, Chirurgicus, Rolf. O. ac Meth. Med. Spec. l. 4. f. 1. c. 3. Anatomicis pars illa, quæ in infantibus recens natis membranosa reperitur ad commissuram coronalem, & sagittalem, quæque progressu temporis in os, sed tenuius induratur, *Fons* pulsans, vel pulsatilis, aliis *Fontana*, & *Fontanella* dicitur. C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 574. Barthol. libell. 4. de offib. c. 6. Joh. van Horne Microc. §. 42. D. D. Hofmann. in diss. ad h. pag. 177. Chymicis Mercurius *Fons* Chymie indigitatur. Nic. Flamellus ann. in Dionys. Zachariæ opusc. Theatr. Chym. Vol. I. & IV. p. 721. 725. Libav. Apoc. Hermet. Part. prior. cap. 5. *Fons* Philo-

sophorum, est Balneum Maris, vel Mariæ. Rul. & Johnf.

FONTALE *Acetosum*, idem quod *Acidula*. Parac. de Tart. morb. c. 16.

† FONTICULUS, Cauterium, quia per eum assidue humor fluit. Campolong. de Arthrit. cap. 45.

FONTICULUS, *Fontanella*, est nomen remediæ Chirurgici, nihilque aliud significat, quam ulcusculum in aliqua corporis parte, plerumque vero in brachio ad musculum deltoideum, in pede vero vel supra, vel infra genu, sive ferro ignito, sive cauterio potentiali paratum, ad blande, & leniter educendos vitiosos humores superfluos. Est vero *Fonticulorum* usus in variis morbis, imo in omnibus ferme corporis nostri affectionibus a defluxione dependentibus, in quacunque intemperie *Fontanellæ* conveniunt, teste Dieter. n. 744. Jung. Ephem. Nat. Cur. An. 3. Obs. 155. & 214. Plura apud Bartholin. Syntagm. de Cauteriis, Glandorpium in Gazophylacio Fonticul. & Seron. Schoreum, tract. German. de *Fonticul.* & ex novissimis Raimund. Restaurant. tractatum, dictum Hipp. de *Inustionibus*, sive *Fonticulis*, cujus etiam mentio fit in Aët. Erud. Lips. 1683. Iungatur Epistola D. Joh. Lud. Hannemanni ad D. Barth. in Aët. Hafn. Vol. 3. Obs. 12. pag. 21. seqq. Quinam impugnaverint Auctores, lege ap. Rolf. Ord. ac Method. Medic. Spec. lib. 4. Part. 2. c. 5. seq. Vide supra *Cauterium*, *Fonticulorum* naturalium historiam vide in Eph. N. C. Ann. 2. Obs. 157. Alteram *Fontanellæ* significationem vide p. a. in *Fons*.

* FORAMEN, *ῥῆμα*, dicitur locus quidam apertus, *forando* veluti factus. Galen. lib. de caus. morb. cap. 11. Linden. Ex. V. §. 37. *Foratio*, *ῥήσις*, dicitur Galen. ibid. *Foramen cæcum* quid sit in Anatomicis, Vide supra *Cæcus*. *Foratio* idem est, ac *Perforatio*, sive *Trepanatio*, qua utimur in fracturis capitis, cum usque ad cerebri membranas calvariam dividimus. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. ubi Gr. *ἀνάτρησης* vocavit. *Foraminulentum* os dicitur quoque *Cribiforme*, sive *Ethmoides*.

FORCEPS, *πυράγρη* (ita dicta, quod ignita teneri possint) *καρκίνος*, est nomen instrumenti Chirurgici ferrei, variæ formæ, quo aliquid apprehenditur, eximitur, aut effringitur. Ita *forceps* dentium, *ὀδοντάγρη*. Vide *Dentiducum*. Dicitur & *Dentarpa*. *Forcipes* pro calculo eximendo, Paræus l. 19. Chirurg. c. 42. *Forceps* pro extrahenda mola, Cent. 2. Obs. 52. pro abscissione mammarum, Obs. 79. pro apprehendendo vase sanguineo ad constringendum laqueo, lib. de gangr. & sphacel. cap. 29. *Forceps* parva in Cista milit. cl. 19. Confunditur cum *forfice*,

& forcipe. Vid Rhod. ad Scrib. n. 53. Vide *Forfex*. *Forcipum* delineationem quære in Aquap. Paræi, Hildani Operibus, & in Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tabulis, quæ loca monstrabit Index primus.

FORFEX, $\psi\alpha\lambda\iota\varsigma$, $\tau\omicron\mu\iota\varsigma$, est instrumentum Chirurgicum ferreum, vel ex Chalybe paratum, bifidum, vel bisulcum, quo aliquid resecatur. Rhod. d. l. quamvis ibidem confundatur cum *forcipe*, quod & Rul. fecit, describens: *Forfex* est instrumentum oblongum, & biceps, quod manibus facile comprimi, & dilatari potest, iungi imponendis, dirigendisque prunis, atque vasis aptum. Est & alia *forficum* species, quæ vasa tantum ex igne sustollimus, quæ instar *forcipis* complicatur. Mentio fit *forficum* ap. Orib. de machin. c. 5. *Forfices* etiam dicuntur, quibus pili resecantur, diversæ tamen a novaculis, quia bifidæ. Hildan. Cist. mil. cl. 9. Junge Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XII. fig. 4. T. XVII. f. 4. & T. XX. f. 1.

FORIS, *Foras*, $\epsilon\acute{\xi}\omega$. Vide *Exo*.

* FORMA, $\epsilon\acute{\iota}\delta\omega\varsigma$, $\iota\delta\acute{\epsilon}\alpha$, $\mu\omicron\rho\phi\eta$, est æquivocæ significationis. Vel enim significat internam, & substantialem naturam, & principium activum corporis naturalis, qualis est anima in homine, animalibus, & vegetabilibus. Gal. quod anim. mor. temper. corp. seq. cap. 3. l. 2. de sem. c. 1. Vel denotat externam speciem, & pulchritudinem. Orat. suaf. ad artes c. 5. seqq. Unde $\alpha\delta\acute{\epsilon}\nu\varsigma$, *deformis*, & $\epsilon\upsilon\delta\acute{\epsilon}\nu\varsigma$, *formosus*, Diet. n. 9. Juxta priorem significationem opponitur *materiæ*, & speciem constituit; unde & substantiæ modus vocatur. Linden. Ex. X. §. 19. quamvis Cartesianam sapiant Philosophiam, quæ ibi traduntur, qui negat *formam* substantialem specificam. Verius mihi videtur scripsisse Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. l. 1. c. 11. p. 16. A *formarum* specificarum in seminibus, aut his analogis delitescantium diversitate ex aqua producuntur diversa vegetabilium, terrarum, mineralium, salium, liquorum, lapidum, animalium genera, & per species exsurgunt. Ab his *formis* specificis dependent virtutes medicamentosæ, quæ sunt veluti *formæ* subordinatæ, uti vocat Idem ad l. 1. c. 36. p. 38. Helmont. rursus aliter de *formarum* essentiali ratione docuit, uti videre est in tr. *Formarum* ortus. Egregie quoque de *forma* rerum naturalium intrinseca scripsit Junken. Ch. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 1. p. 3. seq. Chymici per *formam* intelligunt, vel Spiritum Mundi, a quo corpora naturalia producuntur: vel describunt, quod *forma* rerum sit virtus generativa, quæ sibi simile quodque producere potest; ut hominis *forma* latet in homine, & non in alio; arboris in arbore, nec non in metallo metalli. Ger. Dorn. t. Artific. super-

natur. c. 5. in Th. Ch. Vol. I. vel *formæ* rerum sunt influxus cœlestium, quos a superioribus habent inferiora, occulta potentia, vis, & virtus cujusque rei, Rul. & Johnf. Vel *forma* ipsi idem est, quod *quinta essentia*. Libav. passim in scriptis. Vel etiam de externa alicujus rei figura. Hinc *formas* plantarum resuscitare, *formas* fundere, apud eundem legitur in Synt. Arc. Chym. & alibi.

* FORMATIO, $\sigma\chi\eta\mu\alpha\tau\iota\sigma\mu\acute{o}\varsigma$, plerunque ponitur pro externa *figuratione*: v. g. *formare* pilulas, globulos, pastillos, apud Scrib. Vide in Lex. Rhod. Sumitur tamen & pro *generatione*, v. g. *Formatio* foetus passim legitur.

* FORMATRIX *virtus*, $\delta\acute{\iota}\alpha\chi\eta\mu\iota\varsigma$ $\omega\lambda\alpha\sigma\iota\kappa\acute{\eta}$. Vide *Dynamis*. A Galeno describitur, quod sit ea, quæ jacto in uterum semine, sive in terram, statim temporibus universas, & singulas conflatur partes ejus, quod gignitur; quæ est optima, & summa ars, quæ omnia alicujus gratia molitur, sic ut nihil otiosum sit, aut supervacaneum, l. de nat. fac. c. 6. Vocatur ibidem $\delta\acute{\iota}\alpha\chi\eta\mu\iota\varsigma$ $\chi\eta\mu\iota\sigma\iota\tau\iota\kappa\acute{\eta}$, *facultas generatrix*. Est ipsa anima vegetativa, Lang. l. 1. ep. 14.

* FORMICA, $\mu\acute{\upsilon}\rho\mu\iota\kappa\acute{\eta}$, est nomen insecti miræ providentia dotati, ita ut inter rationalia Cicero, & Celsus referre non fuerint veriti; cujus descriptionem prolixam, & usum in Medicina vide apud Aldrov. lib. 5. de insect. cap. 1. Schroder. l. 5. cl. 4. num. 103. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Jungantur observationes communicatæ a D. Edmundo King. Societatis Regiæ Anglicanæ Socio apud Henric. Oldenburg. in Act. Philos. Ann. 1666. *Formicas* ex melle, & pane secalitio generari, docet Helmont. tr. Potestas med. n. 37. *Formica* quoque dicitur *Verrucæ* species, quæ Gr. $\mu\upsilon\tau\mu\eta\kappa\iota\alpha$, verruca formicaria vocatur, tumens, & callosa, colore nigricans, basi lata, & cute sessili, in excisione dolores afferens moriunculis *formicæ* simillimos, a quo etiam nomen accepit. Forest. lib. 23. Observ. 9. Meminit illarum Hipp. l. de humid. usu VIII. 11. Dolor ille etiam $\mu\upsilon\tau\mu\eta\kappa\iota\sigma\mu\acute{o}\varsigma$, $\mu\upsilon\tau\mu\eta\kappa\iota\sigma\iota\varsigma$, *formicatio* vocatur. Galen. lib. 3. de fac. partib. Foef. Oecon. pag. 420. Dieter. n. 38. *Formicæ*, verrucalæ apostemata, vel porralia, sessiles verrucæ *formicantes*, *formicationes myrmeciae*. Ruland. & Johnf. Lexic. *Formica* etiam non solum de *Verrucis*, quæ *Myrmeciae* dicuntur, accipitur; verum & notat *Herpetem miliarem*, docente Ingrass. comm. ad Avic. de tum. p. n. p. 181. seqq.

* FORMICANS, $\mu\upsilon\tau\mu\eta\kappa\iota\acute{\zeta}\omega\iota$, est epitheton *pulsus* inæqualis, & omnium minimi, apud Gal. *formicarum* motui similis; estque nullus alius, quam vermiculans imminutus, a summa paupertate flammæ vitalis, & cordis systole im-

becilla dependens, l. de puls. ad Tyron. c. 8. & l. 1. de diff. puls. c. 26. 27.

FORMIX, idem quod *Noli me tangere*, sive *Herpes esthiomenos*, alias *Lupus* dictus. Vvalth. Sylv. Med. p. 654.

FORMULA, est terminus technicus; diciturque de medicamentorum, qua simplicium, qua compositorum, constitutione, cum quoad consistentiam, tum quoad descriptionem. *Formularum* differentias vide apud Scroder. l. 1. c. 32. *Formula urina* Parac. dicitur urina rubra, clara, de qua in l. de Urinis, & Scholiis passim legere est.

FORNAX, *κλίμα*, quid significet, omnibus notum est. Dicitur & *furnus*. *Fornacum*, & *furnorum* Medicorum historiam, & differentias vide apud Schr. l. 1. c. 20. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 29. Theodor. ad Hoghelande, l. de Alchem. diffic. septem *furnorum* genera numerat, Calcinatorium, Sublimatorium, Destillatorium, Descensorium, Fusorium, Solutorium, & Fixatorium, ex Gebro. His addit *furnum secretum* Ger. Dorn. Art. Chemic. l. 2. c. 2. seqq. tres peculiare formas *fornacum* exhibet, secundum tres motus perpendiculares extractas, sursum, deorsum, & lateraliter latum. Plura de hac re vide apud Dan. Mylium l. 1. Basil. Phil. de furnis, & vasis Philos. cap. 2. Rolfin. L. Chym. l. 2. c. 17. Rul. potissimum *fornacum* meminit, quarum usus est circa metalli fodinas: v. g. *Fornax* prima vitrariorum, & etiam ea, in qua excoquuntur venæ. *Fornax*, in qua plumbum ab argento separatur. *Fornax*, in qua plumbum, & argentum ab ære separantur. *Fornax*, in qua ferrum excoquitur. *Fornax*, in qua panes ærei coquuntur torrefacti. *Fornax*, quæ foraminibus vento inspiratur. *Fornax*, furno similis. *Fornacem anemiam* porro sic descripsit, quod fiat e ferro instar tripodis, cum conisterio, & foco, quæ duæ regiones per craticulam discernuntur. Conisterium clauditur janua ferrea, per quam aer subintrat. Focus autem est apertus, & intus luto crasso obductus. Ergastulum est liberum spatium. Plurunque enim accommodantur res per sartaginem, ollam, catinum triangularem, & similia, ita ut insistant prunis, vel parumper demittantur. Quanquam autem ignis nonnunquam flabello, vel folliis intendatur; tamen subintrantis aeris, seu venti vis maxima est. Itaque & in eo loco collocari debet, ut janua conisterii vento, vel aeris motui exponatur, si que nullus alius exitus undeque fenestris, & aliis clausis, præter sursum tendens fumarium, ut ita aer cogatur per prunas elabi. Id autem tunc maxime fit, cum liquare aliquid magno igni, aut calcinare volumus. Vide in-

fra *Furnus*. De *Fornace* balneariorum vide Rhod. a Scrib. Larg. num. 60. *Fornacula* est diminutivum.

* FORNIX, *κλίμα*, item *ψαλῖς*. Vide *Camera*. Quid sit *fornix cerebri*, vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 6.

FORPEX. Vide *Forfex*.

FORTIFICANS, idem quod *Confortans*, *Corroborans*. Helm. de febr. c. 8. n. 14.

FORTUITUS, *τυχαῖος*, dicitur de iis, quæ sine humano consilio, vel casu, vel natura eveniunt. Gal. l. de subfig. Empir. cap. 2. *Fortuitam* curationem merito improbat Libav. tract. Artis Med. Hipp. & Herm. typus, Tom. III. Op. p. 119. Vide *Fortuna*.

FORTUNA, *τύχη*, opponitur Arti, & Naturæ. Galen. lib. 11. de U. P. cap. 7. Verissime existimavit Helmontius, omnes omnium *Fortunas*, tam prosperas, quam adversas, concernere dispositionem divinam, non autem inclinationem, multoque minus ab astris dependere, licet in firmamento sint præsignatæ, ut *Astra* necessitant, non inclin. num. 41. An *Fortuna* aliquid possit in arte Medica, & Medico, disceptatur. Negare videtur Hipp. lib. de loc. in hom. LVIII. & ex eo Mercurial. lib. 2. Var. Lect. cap. 12. Enimvero distinguendum est inter *Fortunam* temerariam, sive paganam, & Christianam, cumque scientia, prudentia, & vera pietate conjunctam. Hæc omnino requiritur in Medico. Vide de hac re plura apud Rolf. Chym. l. 1. c. 4.

FORTUNATUS, *εὐτυχής*, idem quod *Felix*. Vide *Eutychia*.

FOSSA, *σκάμμα*, præter vulgarem significationem, Anatomicis dicitur interior cavitas, & rima magna pudendi muliebris, quæ apparet diductis labiis, quæ & *fossa navicularis* dicitur. Barth. l. 1. Anat. c. 32.

FOSSICUS, idem quod *Fossilis*, *ἐρυκτός*. Dicitur de eo, quod e terra effodi solet; estque epitheton *Salis*, apud Scribon. Larg. num. 59. 70. Dioscor. lib. 5. cap. 126. Vocatur alias *Montanus*. Rhod. Not. ad h. l. Offic. *Sal gemma*, Schr. l. 3. c. 22.

FOSSIO, *σκαφή*, *σκαπάνη*, refertur a Gal. inter exercitia corporis validiora, l. 2. de san. tu. c. 8. & 9. a verbo *σκάπτω*, *fodio*. Hinc *Fossiores* dicuntur, qui mineram metallorum e terris eruant, Gr. *σκαπτήρες*.

FOSSULA, *βόνδειον*, ita vocatur affectus oculi, apud Capivaccium, Pract. l. 1. c. 33. Vide *Bothrion*.

FOTUS. Vide *Fomentum*.

* FOVEA, *βόνδρον*, præter receptam significationem, etiam ab Anatomicis accipitur pro *pudendo*, & *sinu muliebri*. Rolf. de part. genit. Part.

Part. 2. c. 32. Vide *Fossa*. *Foveola*, βέθηλον. Vide *Bothron*. In specie *foveola*, βέθηλον, est parvum ulcus, & cavum in nigro oculi. Gal. def. med.

FRACES, εἰμυλὰ ἔλαιον, dicuntur carnes olivarum expressæ, unde *Amurca*, sive fæces in oleo. Plin. l. 15. c. 6. Lind. Ex. V. S. 199. Hinc *fracedo* descendunt, & *fracidus* odor, de quibus vide Helmont. tr. Blas meteoron. n. 2. & tr. Tumulus Pestis. §. Fermentum pestis, ubi fermentationem, & exhalationem putridam, & fœtidam significat.

* FRACTURA, κλάσις, κλάσμα, item ἄγμα, κλάγμα, passim apud Hipp. l. πρὸς ἀγμάτων, & Gal. in comm. est species solutæ unitatis in partibus duris, ossibus, & cartilaginibus durioribus, proveniens ab externo violenter continuitatem dissolvante. Ejus differentias vide in Chirurgiæ Scriptoribus, præsertim Hieron. Fabr. ab Aquapend. Pentatevchi l. 4. c. 1. Senn. M. Pr. lib. 5. part. 5. per totum, P. Barbette Chirurgiæ Part. 1. c. 3. & al. Dicitur & *fractio*, Dieterich. num. 437. De *fracturis* gravidarum curatu difficilibus vide Ephem. Nat. Cur. Ann. 1. Obs. 25.

FRÆNUM. Vide *Frenum*.

FRAGIFORMIS, est epitheton trium nævorum in capite Helvigii occurrentium; de qua observatione legatur Bonett. Med. Sept. l. 1. sect. 1. c. 8. p. 11.

FRAGILIS, κραιπνός, dicitur de sicco, quod facile in minores particulas dissolvi potest. Gal. l. de S. F. c. 11. & l. de bon. & mal. succ. c. 10. Hinc *fragilitas*, κραιπνότης, Ib. De *fragilitate*, vel *friabilitate* metallorum lege Jacobum le Mort. Metallurg. contract. p. m. 271. estque nihil aliud, quam ineptitudo ad sustinendum malleum. Opponitur *Malleabilitati*: de quo infra.

FRAGMEN, *Fragmentum*, ἄγμα, κλάγμα, vel idem est, quod *fractura*: Vel particulas quasdam a toto solido corpore separatas significat. Ita *fragmina* calculi dicuntur sabulum, & granula. Scrib. Larg. num. 152. Vide Lexic. Rhodii.

FRATERNITAS, ἀδελφικία, item *Fratratio*. Vide *Adelphyxia*. Peculiaris quoque est Spagyricorum quorundam *fraternitas de Rosea Cruce*; de qua vide judicium Libavii integro tract. de Philosophia Harmonica Magica *Fratrum Roseæ Crucis*, Operum Tom. IV. & Dieter. Jatr. pag. 1208. *Fratres Lombardorum*, vel *Salernitanorum* dicuntur partus monstrosi, verminosi, Ephem. Nat. Cur. Ann. 1. Obs. 1. *Frater* quoque vocatur, & *Fratris uterini* lapis Philos. Th. Chym. Vol. IV. p. 727. & *Frater Mercurii* dicitur *Sol*, vel *Aurum*, p. 725.

FRAUS, ἀπάτη, idem quod dolus, impostura, deceptio. De *fraudibus* Pharmacopæorum nonnullorum legatur elegans libellus inscriptus: *Declaratio fraudum*, & errorum ap. Pharmacopæos commissorum, Lisseti Benancii, cum Dialogo Joh. Anton. Lodetti, Dialogo ejusdem argumenti, a celeberrimo quondam Bartholino Latinitate donatus. Optandum vero esset, ut in gratiam boni publici potius vernacula lingua divulgaretur, ut & Magistratui, & subditis fraudes illæ melius innotescerent, & communi opera adversus illas competentia investigarentur, & excogitarentur.

FRENDO, σαρνάζω, significat proprie supremis labris, vel etiam dentibus aliquid evellere, uti faciunt bruta ἀμβροδόντι, utrinque dentata. Hippocr. lib. de artic. t. 28. Gal. in com. Adde Foef. Oecon. pag. 558. Improprie significat *subsannare* morsus labris, & irridere. Unde *sarcasmus*, sive *subsannatio* vocatur in Rhetoricis.

† FRENA, dentium alveoli, apud Atium Cletum, de morbis strangul. c. 3.

FRENANS *medicamentum*, χαλινωγώδον, dicitur *Fernesio*, quod ferocientes humores turgentes, & quoquoersum impulsos coercet, atque compescit. Therap. l. 5. c. 25. Idem quod *Domans*.

FRENUM, *Frenum*, κυνδεσμιον, dicitur vinculum illud, quo præputium glandi penis adheret. Alii *Canem* vocant. Rolf. de part. gen. P. 1. c. 3. Barth. l. 1. c. 24.

FREQUENS, πυκνός, idem quod *Creber*. Vide *Creber*. *Frequentia* specialiter dicitur Ger. Dorn. in Philosoph. Speculativa, cap. 5. concepti circa veritatis amorem perseverantia.

* FRESUM, ἔρσγμα, a *Frendo*. Vide *Eregmos*.

FRIABILIS, ψαθυρός, *friabilitas*, ψαθυρότης, dicitur de eo corpore, quod est inter humidum, & siccum medium, & facile in minimas particulas potest dissolvi. Galen. de bon. & mal. succ. cap. 10. ita caro *friabilis* multo legitur lib. 3. de Al. Fac. cap. 27. Dicitur & ψαφρός. Vide *Psapheros*. Item *Ψαυτός*. Vide *Thraustos*.

* FRICATIO, *Fricatio*, τρίψις, ἀνάτριψις. Vide *Anatripsis*. Duplex est, *sicca*, & *humida*. Illa est, quando corpus universum, vel membrum ejus solis manibus, vel linteo, nullo admisto humido, aut pingui corpore, *fricatur*. Eadem & *Chirothecis* aliquando perficitur, ἡ χείρδων, Rhod. ad Scribon. n. 180. Hæc vero dicitur, quæ fit per aquæ, & olei admissionem. Alias *frictio* in genere duobus modis usurpatur, uno quidem pro omni motu, qui ex-

extrinsecus tam sanis, quam ægris adhibetur ad cutem quovis tempore: altero vero, vel est pars exercitationis, vel potius, ut ait Gal. exercitationi subservit. Differentiæ sex *frictionum* numerantur, *Mollis*, *Dura*, & inter eas *Media*, *Multa*, *Pauca*, & in eo genere *mediocris*. *Dura* ligandi, *Mollis* solvendi, *multa* minuendi, *mediocris* carnem generandi vim habet. Gal. l. 2. de san. tuend. c. 3. & in specie de *frictione* cum oleo, l. 2. de Sim. Fac. cap. 18. & alibi. Vide Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 4. f. 10. P. 1. cap. 1.

* *FRIGEFACTIO*, *Frigefaciens*, *Frigiditas*, *Frigus*, *Frigidus*, ψυχρός, ψυχρότης, ψύξις, ψύγμυξ. Terminorum significatio nota est. Opus est distinctione.

FRIGIDARIUM, vocabatur ahenum in balneis veterum, frigidam continens aquam, quemadmodum reliqua duo, *Caldarium*, calidam, & *Tepidarium* tepidam continentia. Fumanell. de Baln. mox a princ.

* *FRIGIDUM*, etiam accipi potest, prout supra de *Calido* diximus, & Substantialiter, & Accidentaliter. Substantialiter dicitur de aqua, nive, glacie, aut aliis, quæ destituuntur principio calido substantiali. Hinc Helmontius recte dixit: *Frigus* non est principium vitale, sed extinctionis, tr. Progymn. Meteor. num. 25. Imo etiam homines, quibus calor, vel flamma vitalis est imbecillior, secundum, vel præter naturam, dicuntur *Frigidi*. Ita foeminae respectu virorum dicuntur *frigidae*. Impotentes quoque ad venerem vocantur *frigidi*. C. Hofmann. V. L. lib. 4. cap. 43. Accidentaliter, vel Qualitative iterum dupliciter sumitur, Efficienter, & Effective; sive ut efficiens, & effectus. Ad illum respectum pertinent

FRIGEFACIENS, *Refrigerans*, *Frigefactio*; & consistit in actuali, vel potentiali sufflammatione, oppensione, vel extinctione caloris, & flammæ vitalis. Remedia *refrigerantia* Hippocr. dicuntur ψύγμυξ, lib. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. lib. de nat. mul. XII. 19. l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 8. Hæc virtus consistere hodieque creditur in particulis acidis nitro-tartareis, rigidis, quæ coagulum inducere possunt aliis corporibus, aliaque a motu nimio cohibere, ita ut in statum aliqualem quietis reducantur, verbis Jac. le Mort. Pharmac. Med. Phys. c. 8. Effectus respectu *frigidum* dicitur, & quidem in statu secundum naturam, quando caloris vitalis excessus est correctus. Usitatus vero in statu præternaturali, & frequentius occurrit. Ita extrema membra *frigida* ψύξις ἀκροτηρίων, 7. aph. 1. 26. *frigiditas* pedum, 4. de R. V. l. A. t. 39.

FRIGUS, paroxysmos febriles quosdam præcedens, præsertim in intermittentibus, dependens a portionum succi nutritii acescentia, succum quoque nervosum corrumpente. Vid. Vvill. de febr. c. 3. seqq. Sylvius ex acido succo pancreatico lymphæ, & pituita deducit, Pr. M. l. 1. c. 27. §. 33. Dicitur hoc etiam Gr. χυμὸν. Vide *Cheimon*. *Frigus* etiam aliquando sumi pro catarrho, & affectu capitis a vitiosis humoribus dependente, monstrat Keuch. ad Ser. p. 122.

FRINGILLA, nomen aviculæ notissimæ, quæ etiam vulgo *Vincorubens* dicitur. Usus ejus est in cibis. Alias descript. vide in Aldrov. l. 18. Ornith. c. 6.

FRIMUS, *Frictus*, φρυκτός, φρυγόμενος, τηγόμενος, τετηγανισμένος, τηγανιστός, dicitur de iis, quæ in sartagine torrentur, vel *friguntur*. Unde & panis τηγνίτης, in sartagine *frixus*. Omnia *frixa* siccius dare alimentum, & flatulentia carere, docet Galen. lib. 1. de Al. Fac. cap. 22. & lib. 3. cap. 2. Confirmat Linden. Exerc. V. §. 105. *Frixa r. sina*, vel *frixa*, quæ κατ' ἐξοχὴν Gr. φρυκτη dicitur, notat *Colephoniam*, ad differentiam liquidæ, sive humidæ. Ita vero vocatur, quia torretur, aut uritur, uti docet Dioscor. lib. 1. cap. 93. Substitui potest Terebinthina, teste Galen. lib. 6. Meth. Med. & alibi. Vid. Foef. Oec. pag. 668. Scrib. aliquoties meminit n. 203. seqq. Vid. Rhod. in not. ad primum n. 203.

FRONDIS, φυλλός, θάλλος, item *Frundis*, pro *Frons*, notat ramusculum arboris, vel fruticis foliosum, ut *Delphica*, vel *Persica frondis*. Keuch. ad Seren. p. 134. 210.

* *FRONS*, *Frondis*, idem quod *frondis*. *Frons*, *frontis* vero, Gr. μέτωπον, dicitur pars capitis anterior depilis, supra oculos sita, & ad tempora usque protensa. *Frons* corrugata, contracta, dicitur Hipp. μέτωπον συγχωγὴ, Coac. t. 213. Sudor *Frontis*, μετωπιδῶν ἰδρῶς, l. 2. de morb. mul. LIV. 6. Vena in *fronte*, 5. aphor. 68. Vide Diet. n. 546. *Frontis* descriptionem vide ap. Barth. l. 3. Anat. c. 7.

FRONTALE, προμετωπίδιον, nomen medicamenti externi, vel topici, quod *Fronti* applicatur. In specie vero significat topicum refrigerans, & hypnoticum ex cephalicis frigidis contusis sacculo lineo quatuor, vel quinque digitos lato exceptis; vel etiam idem quod ἀναισθητικόν. Vide *Anacollemma*. Descriptionem lege apud Morell. de form. remed. lib. 2. sect. 2. cap. 1. Meminit & Forest. lib. 7. Obs. 23. & in Schol.

FRONTO, μετωπίας, Polluci dicitur, cui frons ampla, & lata. Differt a *Citone*, cui frons prominens. Lind. Ex. XI. §. 38.

FRUCTUS, καρπός, in genere significat omne id, quod plantæ ultimo proferunt; adeoque & femina, vel grana complectitur. Gal. c. 1. de nat. hum. t. 15. In specie tamen id nominis sibi reservant *fructus* majores, pyra, poma, pruna, nuces, & his similia. Schroder. l. 2. c. 12. ubi catalogum officinalium *fructuum* invenies. Dividuntur in fugaces, & solidiores, qui reponi possunt. De utrorumque facultatibus vide passim apud Galen. præsertim l. de atten. vict. rat. c. 10. Dividuntur & in maturos, vel immaturos. Tropice fructus terræ etiam vocantur metalla, quatenus ex sua matre aqua, in aliam matrem subintrant, nempe terram, in qua perficitur arborum suarum operatio, radicibus in aqua defixis. Ger. Dorneus de geneal. mineral. c. 3. & 4. *Fructus* etiam metaphorice omne commodum significat.

FRUGALITAS, ἀτέλεια, σωφροσύνη, notat mediocritatem in assumendis cibis, & temperantiam. Hæc est noverca Medicorum, & apud priscos tanta fuit, ut ad victum nihil obsoni deesse existimaverint, modo ne deesset olus, verbis Scaligeri apud Linden. Ex. XVI. §. 160.

FRUGES, in genere idem quod *Fructus*. In specie tamen denotat duo genera, *Frumenta*, & *Legumina*. Claud. Deodat. l. 1. Pant. Hyg. c. 27. l. Alex. l. 8. Sal. c. 8. C. Hofm. Instit. l. 5. c. 4.

FRUITIO, ἀπόλαυσις. Vide *Apolausis*.

FRUMENTUM, Gr. σῖτος, significat omnia granorum genera, ex quibus panis conficitur. Idem quod *Fruges*. Hinc *Frumentacea* gustamenta σιτηρὰ γάρματα, Hipp. l. de R. V. l. A. t. 18. Jung. Gal. in comm. De *frumentorum* conservatione, morbis, &c. Vide Ephem. N. Cur. An. II. Observ. 112.

FUCA, φῦξ, *Phycis* etiam Lat. est nomen piscis saxatilis bonæ carnis, & grati saporis, cujus meminit Galen. l. 3. de Alim. Fac. c. 30. & l. de atten. vict. rat. c. 8. Ejus vero descriptionem, usumque in cibis, & medicina pete ex Aldrov. l. 1. de pisc. c. 8.

FUCATUS, idem tropice quod *Palliatus*. Ita *fucata* Elephantiasis, curatio eorum ægrorum, qui nullo remedio in integrum restitui possunt, traditur, & legitur apud Julian. Palmarium de morbis contagios. l. de Elephantias. c. 7.

FUCUS, φῦξ, est homonymum. Vel enim significat *Insectum* quoddam vespis, vel apibus simile, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 1. de Insect. c. 5. Vel significat colorem, vel pigmentum, & ornatum peregrinum, quo *fucamus* aut faciem, quod pertinet ad *Cosmeticam*, quorum *fucorum* exempla vide apud Forest. l. 31.

per totum; aut capillos, Keuchen. ad Q. Seren. p. 100. Græc. χρωμα. Hinc & herba marina, species *Algæ*, unde tinctura quædam desumitur, φῦκος, *fucus* dicitur. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 28. 29.

FUGA, φυγή, refertur inter affectus animi, & opponitur Cupiditati; estque passio animi consistens in depressione spirituum, & malum absens e longinquo adspiciens: de quo affectu vid. Villis An. Brut. Part. II. c. 9.

* **FUGAX**, ὁρῶς, idem quod *Horarius*: est epitheton fructuum quorundam, qui nascuntur eo tempore, quod Horam vocant. Est autem *Hora* Græcis id anni tempus, in cujus medio Caniculam exoriri contingit. Dicuntur vero *fugaces*, quod recentes ad reponendum sint inepti, v. g. Cucurbitæ, Mora, Pepones, Melopepones, &c. de his vid. plura apud Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 2. Abscessus *fugaces* dicuntur M. A. Severino, qui de loco uno leviter in alium transferuntur, l. de Abscess. Critic. c. 14. p. m. 25.

FUGILE, vel excrementum auris denotat, & ita cum *Cerumine* coincidit. Ad cujus similitudinem etiam sordes flavæ in urina apparentes *Fugilis* nomine veniunt apud Paracelsum, cerebrique & aurium dolores significant, in Schod. ad Lib. 2. de Urin. cap. 1. Vel Apostema circa aures notat, quod *Parotis* vocatur. Ruland. & Johnf. Vvalth. Sylv. Med. 1210. Paracels. & *Fungilativum* vocat l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 5. Apud Forestum dicitur *Fugilla*; & in genere idem est, quod Bubo, i. e. Apostema glandulosum. In specie vero *Parotis*, sive tumor glandularum sub ipsis auribus ita vocatur, Obs. Chirurg. l. 3. Obs. 7. Schol.

FUGITIVUS, addito *Servus*, vocatur Chymicis Mercurius, ideo quod etsi putent se probe eum ligasse, nihilominus effugiat. Vide *Servus*.

FULCIMEN, *Fulcimentum*, ἑρπῆς, σήειγμα. Vide *Ereisma*.

FULICA, λῆψα, ἑρῶδις, juxta Ciceron. est nomen avis aquaticæ; cujus descriptionem, & usum in cibis, ac medicina vide apud Aldrov. l. 19. Ornith. c. 13. Meminit & Jul. Alex. Salubr. l. 13. c. 4.

FULIGO, λιγνῆς, est terreæ materiæ ad plenum perustæ exhalatio; & differt a *fumo*, qui est exhalatio a semiusta, & humida materia proveniens. Galen. advers. Lyc. c. 2. fin. *Fuligo* vapor terrestris, *Fumus* mistio quædam ex terrestri, & aquea substantia, lib. 8 meth. med. c. 5. fin. De ejus natura, & facultatibus medicamentosis vide Gal. l. 7. de Sim. Fac. h. t. Schroder. lib. 4. cl. 2. n. 384. Fr. Hofm. in Clav. p. 584. seq. *Fuliginem* e fumo provenire vult Junk. Chym. Exp.

Cur. P. I. sect. 3. c. 11. p. m. 242. *Fuligo* quoque est, qua pictores utuntur; & fit variis modis, & multis ex rebus. Apud nos fit ex tæda. Dioscor. *fuliginem* prædicat e vitrariis officinis, cujus vis medica est adstringere, & erodere, l. 5. c. 182. (de *fuligine thuris*, & alia ex myrrha, resina, & styrace vid. eund. l. 1. c. 84. 85.) Rul. & Johnf. in Lexic. Per similitudinem *fuligo* quoque vocatur excrementum terreum oleosi sanguinis, quod illi in flammulam vitalem, quem Spiritum vocamus, accenso, & deflagrato superest. Lind. Ex. XV. §. 125. D. D. Hofmann. in Dissert. Anat. ad Horne Microc. p. 152. *fuliginem* excrementum aqueum vapidum, salis, & sulphuris spirituosum parte maxima orbatum pronunciavit. Estque vel naturalis, vel præternaturalis, quando excedit. Hæc evacuari debet per poros cutis, Lind. Ex. XIII. 400. seqq. A purgantibus vero augetur, §. 374. Retentæ vero *fuligines* valde nocent, Ex. XV. §. 132. Inde oritur lingua *αργυρώδης*, *fuliginosa*, nigra, Hippocr. lib. 3. Epid. ægr. 12. post. stat. pestil. & l. 6. Epid. f. 5. t. 14. Saliva *fuliginosa*, & sputum, l. 2. de Morb. L. 2. Coac. 1. 390. Jung. Foef. pag. 384. 385. Hanc de *Fuliginibus* sententiam, præsertim per expirationem a natura propellendis, adeo absurdam dixit Charltonus, ut Heraclito risum excutere posset, Oecon. Ann. EX. IIX. §. 14. an vero satis probaverit, merito adhuc dubitatur. *Fuligo metallorum* proprie dicitur *Arsenicum*, sæpe etiam *Mercurius*, Rul. Johnf. Helmont. paulo aliter de *fuliginis* natura docuit, statuens, omnem *fuliginem* partim esse sal volatile concreti præservatum ab inflammatione, propter aquæ evolutis commistionem, partim esse oleum, quod evoluti celeritate combustionem præterfugit, tr. Complex. atque Mist. Element. figm. n. 33. *Fuligines sanguinis* non esse causam Asthmatis, aut Tussis, vult Idem tr. Asthma, & Tussis, n. 54. seqq. De spiritu *fuliginis* vid. Schrod. d. l. & Hofmann. Villis Pharm. Rat. Part. I. sect. 5. c. 2. Spagyricis *fuligo* duplex est, Humida, & sicca. Humida est cœlestis vapor per distillationem prolectus; Sicca per ollam, & cooperculum æreum, ut a Cinnabari vapor albus. Nicol. Flammellus Annot. Theatr. Chym. Tom. I. p. 778.

FULMEN, *κεραυνός*, quid proprie significet, Physicorum est docere: Nimirum ignis in nubibus accensus, & cum fragore, quem *Tonitru* vocant, disiectus, in nitrosis, sulphureis, & aliis particulis, quales ad pulveris pyrii constitutionem concurrere solent, consistens. Vide plura apud Joh. Marc. Marci Philos. vet. rest. Part. II. sect. 5. subf. 1. & Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 27. *Fulmen* Chymicis dicuntur flores cupellati argenti, in ipso cum plumbo repurga-

tione. Unde *Fulminare* metalla idem est, ac repurgare, potissimum quæ perfecta dicuntur. Vide *Tonitru*.

FULMINATIO, (an non Gr. *κρηαίνωσις* dici posset?) est gradatio metallica cum excoctione ad purum in cineritio, cujus perfectio veluti effulgentie indicatur splendore. Inde etiam nomen operis est, quod *Coruscatio* veluti in fulmine apparente fulgure fiat. Nam postquam absumptæ, segregatæque sunt alienitates, (veluti fluores adjecti, ut ad plumbum mineralia conjuncta) nubecula quædam sulphurea obequitat per superficiem, unde postea purpureus elucet splendor, quem *fulgur*, vel *fulmen*, aut etiam florem nuncupare solent, qui cum disparet, relictus *Regulus* refrigeratur. Rul. & Johnf. De lapide *fulminari*, Auro *fulminante* vide *Ceraunios*, *Ceraunochrysos*. De musco clavellato, & similibus herbis *fulminantibus*, Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 97. in Schol.

* **FULVUS**, *κίρρος*. Vide *Cirrhus*.

† **FUMARIA**, Corporis majora, Arteria, & stomachus. Cælius Aurel. Chronic. l. 1. c. 1.

FUMIGATIO, Gr. *καπνισμός*, *ἀποκαπνισμός*, *καπνισμός*, Chymicis est per fimum acrem, corrodentemque calcinatio. Et fit diverso modo. Metalla nobiliora afflatu plumbi fusi, vel hydrargyri fragilia redduntur, & postea comminuuntur terendo cum sale. Rul. & Johnf. Vel *Fumigatio* dicitur species solutionis Chymicæ; & ad Calcinationes pertinet, quando metallum, vel materia solvenda, per vaporem, vel fimum adscendentem e particulis salinis cujuscunque notæ superficietenus corroditur, & temporis tractu in pulverem redigitur. Jac. le Mort. Chymic. Medico-Phys. c. 3. p. 20. Ita & Calcinatio philosophica, vulgo dicta Cornu Cervi, est nihil aliud, quam *Fumigatio*. Morley Coll. Chym. Leid. c. 141. Alias *fumigata* dicuntur *καπνιστά*, ut sunt carnes, pisces, &c. Parac. l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 1. Apud Medicos vero *fumigatio*, *ἀποκαπνισμός*, dicitur, quando rei alicujus nidor suffitæ per infundibulum imbibitur, vel per arundinem fumus haustus excipitur, uti fit cum Nicotiana vel Tabaco. Diosc. l. 3. c. 126. Plin. l. 26. H. N. c. 6. Vocatur & *Fumigium* Forest.

* **FUMUS**, *καπνός*, quid sit, & qualis exhalatio, vide *Fuligo*. *Fumus* proprie est id, quod ex rebus, cum cremantur, exhalat, Lind. Exerc. XV. §. 124. 128. In nobis est idem, quod *fuligo*. Paracels. omnem *fimum* existimat esse de narcotico anodyno cum stupefactione innata, l. 10. Paragr. §. 2. Spagyricis, & Metallurgis *Fumus albus* est Mercurius. *Fumus citrinus* est Sulphur. *Rubens* est Auripigmentum. *Fumus virosus*, vel virus est aura illa, vel vapor venenosus, qui ali-

aliquando oritur cum periculo vitæ in metalli fodinis, vulgo *Schmaden*. Sunt & *Fumi* Alchemici venenosi, v. g. in operationibus Mercurialibus, & Antimonialibus, contra quorum virus opus est remediis, de quibus vide Magistri Odomari Practicam ad discipulum in Tom. III. Theatr. Chym. *Fumus duplex* est materia lapidis Philosophorum, i. e. Sulphur, & Argentum vivum. Efferarius Monachus de lapide Philos. ibidem. *Fumans nix* dicitur *Calx viva*. Keuch, ad Q. Seren. p. 243. seq.

FUNAMBULO, χοινοβάτης, vocatur histrio quidam, qui agilitate membrorum mira præditus graditur, saltat super funem, suspendens se variis modis. Exempla rariora vide apud J. Alex. l. 6. Salubr. c. 4. & Lang. l. 1. ep. 10. χοινοβάτης, *funambulatio*, Foef. n. 609.

FUNCTIO, ἐνέργεια, idem quod *Actio*, de quo supra suo loco. Adde Barthol. in præf. Anat. & Villis An. Brut. P. I. c. 4.

FUNDA, σφονδύλη, Medicis est nomen *fasciæ*, vel *Mitellæ*, vel deligationis certæ, naso, jugulo, labio inferiori applicandæ, Gal. de fasciis. Hipp. l. de art. t. 74. Foef. p. 604.

FUNDALIA, vocavit Lullius *Feculas*, sive *Gerasas*, teste Libav. Alchym. Pharm. c. 21. Vide *Fecula*.

FUNDAMENTUM, βῆσις. Vide *Basis*.

FUNDO. Vide *Fusio*.

FUNDULUS, κοβίος. Vid. *Cobites*. *Fundula* etiam dicitur alia pisciculi species, quæ alias *Capito* dicitur, aut *Gobio capitatus*. Aldr. l. 5. c. 27.

FUNDUS, πυθῦς, dicitur de inferiore parte ventriculi, Gal. l. 5. de L. A. c. 6. Item de inferiore parte testium, uti ex Polluce notavit Fall. in obs. Anat. T. 1. p. 418. De *Fundorum* terræ varietate vide Helmont. paradox. 1. n. 3. 16. πυθῦς, *funditus*, pro omnino, prorsus, legitur apud Hippocr. 2. de R. V. l. A. t. 42. Adde Foef. p. 543. *Fundus urinæ*, idem quod *sedimentum*, Paracels. de Urin. judic. l. 1. Tr. 1. c. 3. & alibi.

FUNESTUS, θανάσιμος, θανατώδης, idem quod *Lethalis*, dicitur de eventu morbi ad mortem terminante; & quidem dupliciter, vel simpliciter, & necessario, vel magna ex parte, Gal. 5. aph. 2. & 3. Vide Diet. Jat. n. 385. Lind. Ex. XII. §. 27.

* **FUNGUS**, μύκης, diversimode accipitur. Aut enim notat excrescentiam terræ, vel excrementum terræ quoddam variæ formæ, & figuræ; suntque huiusmodi *Fungi* rudimenta plantarum. Eph. N. C. A. II. O. 54. quorum tres species recensentur, Esculenti, Officinales, & Venenosi *fungi*, de quibus vide Botanicos, præsertim Clusium de *fungis*. Officinalium Catalo-

gum lege apud Schrod. l. 2. c. 13. Tales *fungos* terrestres dicit Helmont. esse *Leffas terra pelle obductas*, sive fumum transcorticem, tr. Imago ferm. imprægn. n. 31. *Fungus minimus* dicitur *Fungillus Mithridaticus*, Eph. N. C. An. III. Obs. 34. Inter omnia esculenta *fungi* pessimi sunt cibi, Gal. l. de bon. & mal. succ. cap. 4. & de puer. epil. Aut significat *Fungus* excrescentiam quandam in partibus ulceratis ex humore nutritio corrupto natam, veluti tuberosam eminentiam: cujus meminit Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 10. Clarius vero apud Gal. l. 1. de L. Aff. c. 1. & c. 3. in 3. Epid. t. 49. Horum plures observationes quære in Hildan. Cent. 1. obs. 15. Cent. 2. O. 36. 36. Cent. 3. Obs. 1. l. de Ich. & Melicer. c. 3.

† **FUNIS BRACHII**, Mater, nigra vena, Mediana, Communis. Zechius Lect. in 1. §. aph. Hip.

FUNIS, χοῖν, χοινίον, quid sit, non indiget declaratione. Pertinet inter instrumenta Chirurgis necessaria, uti patet ex Hipp. 4. de art. t. 63. ex quo loco simul patet, *navium funes* vocari ὄπλα, *armamenta*, teste Gal. in com. ad h. l. Per similitudinem Vasa umbilicalia dicuntur *Funiculus*, Bartholin. l. 1. Anat. c. 37. & Arabes venam Medianam vocasse *Funem brachii*, testatur Joh. Zechius lect. 11. in sect. 1. aph. Hipp. p. m. 109.

* **FURCULA**, idem quod *Clavicula*, Avic. l. 4. fen. 5. tr. 1. c. 8. Vide supra. *Clavicula Furcilla* etiam idem est, quod *Bulimus*, quæ significatio uti minus est obvia, ita passim ignorata. Lind. Ex. XIII. §. 58.

† **FURFURES**, plurali numero Morbus, Greg. Horst. de Anat. l. 1. c. 42.

* **FURFUR**, πίτυρος, proprie significat pelliculam, sive corticem, quæ a frumento inter molendum abscedit. In qua significatione apud Hipp. & Gal. aliquoties occurrit: v. g. Hipp. l. 7. Epid. XXXIII. 8. & l. 2. de dicta XI. 19. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & alibi, ubi *furfurum* facultatem detergentem ad gargarismata laudat. Quæ fimi, & frequenter Clysterum decoctis addere solent Galli, uti patet ex Philiberti Guybert Medicin. Charitable, idiomate Gallico expressa in princ. Ab huiusmodi *furfuribus* panis dicitur πίτυρις, *furfuraceus*, ubi *furfur* a farina non est separatus, qui & αὐτόπυρος συγκομιστός vocatur Gal. l. c. 2. & omne *furfureum*, πίτυρῶδες, habere vim deterforiam, dicitur c. 12. Ab eorum similitudine etiam πίτυρα *furfures* dicuntur particule excrementorum cum urina prodeuntes, Hipp. 2. de Nat. hum. t. 21. unde & πίτυρῶδες ιαύρασις, *furfureum* sedimentum, & *Urina furfurea* vocatur Coac. t. 581. comm. 2. Progn. tex. 28. lib. 7. aph. 44. Vide Dieter. num. 684.

Furfurosi quoque vocantur, quibus assidue squamulae, veluti *furfures*, in scabie gignuntur, quae & pectendo, aut scalpendo decidunt. Unde & affectus *πίτυρα*, *furfures*, aut *πιτυρίασις*, *Furfuratio* vocatur, quae *Porrigo* dicitur, Gal. I. 1. de C. M. S. L. c. 6. Seren. de re medica, c. 3. ubi & *Farrea nubes* appellatur, Keuchen. in not. p. 94. Causa ejus consistit in portionibus siccioribus salinis, & ad scabiem siccam referri potest. *Furfurifca* etiam vocatur ille morbus. Vitalis de Furno Medicin. c. 69. p. m. 74.

FURNUS, idem quod *Fornax*, vide supra. Rolsink. expresse scripsit, pari passu ambulare, Chym. I. 2. c. 17. *Furnus* est locus, capsa, & velut officina Vulcania ignis coercendi, regendi, recteque administrandi gratia excogitata. Vocatur ibidem *Domicilium*, & *Claustrum Vulcanium*. Ruland. ita descripsit: *Furnus* est locus, in quo ignis ad materiam Chymice tractandam dextre, & convenienter accommodatur. Estque *Apertus*, vel *Tectus*. *Apertus* est, cujus pars superior est aperta. Estque tum *Probatorius*, tum *Ventosus*. *Probatorius*, vel *docimasticus* dicitur, in quo metalla perfectiora purgantur, examinantur, vel, ut usitatio-rem vocabulo delineem, fulminantur. *Furnus ventosus*, seu *Anemia* dicitur, in quo beneficio venti ignis vim augentis mineralia liquantur, & funduntur. *Furnus tectus* est, cujus superficies tecta est. Estque vel *simplex*, vel *compositus*. Ille, qui simpliciter, & absolute alterius adminiculo constat: estque vel *Calinatorium*, vel *Dissolutorius*. Ad calcinatorium pertinet *Cementatorius*, & *Reverberatorius*. *Dissolutorius* est vel *Ascensorius*, vel *Descensorius*. Ille est vel *siccus*, & quidem aut in *vesica*, aut in *catino arenario*; vel *Humidus*, sive *Balnei*. *Furni compositi* dicuntur ii, ubi uno igne plures *furni* foventur, ut sunt *Atanor*, & *Acedia furnus*, de quibus supra Rul. Plura legantur apud D. D. Vvedel. Pharm. in A. F. R. I. 1. f. 5. c. 2. Joh. Franc. Vigan. Medull. Chymiae circa fin. de *furnis*, & Vasis, Morley Coll. Chym. Leid. c. 196. seqq. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. 1. c. 2. p. 36. seqq.

FURO, *ῥυτίς*, idem quod *Viverru*, sive *Mustela Sylvestris*. Vide *Ictis*.

* **FUROR**, *μωρία*, est species vehementioris delirii absque febre, cujus accuratam descriptionem invenire licet in Villis An. Brut. part. II. c. 12. Vide supra *Delirium*. Junge Dieter. n. 512. 518. Ejus species est *furor ἐρωτικός*, *amatorius*. Helmont. negat, *furorem* esse mentis affectum, aut animam rationalem laedi, tr. *Formar. ortus*, n. 79. & tr. *Imago mentis*, n. 6.

Qui tali affectu laborant, vocantur *furiost*, *μανιακοί*, *μανόμωροι*. Vide *Mania*.

* **FURUNCULUS**, *δοθίλω*. Vide *Dothien*.

* **FUSANEUS**, *χυτίς*, *ρύξις*, dicitur de piscibus, qui gregatim simul natant, & fusim rebus capiuntur. Aldrov. ex Aristotele, I. 2. de pisc. c. 18. & I. 3. c. 18. Quando vero de morbis dicitur, est Gr. *ποροεινός*, vide *Sporadicus*, & opponitur *Endemiis*, vel *Epidemiis*. Gal. in def. Med.

FUSCUS, *φαιός*, *μελός*, est nomen coloris inter nigrum, & candidum medii, magis tamen ad nigrum vergentis. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 3. Dicitur *umbrosus*, *σκιωδής*, *σκιώδης*. Hinc quaedam medicamenta Gal. dicuntur *φαιά*, *fusca*, Gal. I. 6. de C. M. S. G. c. 8. 10. *Fuscado faciei*, legitur apud Forest. I. 31. Obs. 3. in Schol. *Fuscado linguae*, vulgo dicitur *Angina*, teste Lang. I. 1. ep. 4.

FUSIO, *χύσις*, terminus est Chymicus, exprimens in genere liquationis speciem per ignem. Unde & *fusio*, & solutio per ignem pari passu ambulant. Tract. de Alchemia incerti Authoris, c. 32. in Volum. Chym. III. Specialiter *Fusio per Antimonium* dicitur, quae verum Aurum non modo a metallis imperfectis, sed etiam ab ipso Argento separamus, & fit hoc modo: Accipio Aurum aliis metallis mixtum, ipsique tres partes Antimonii pulverisati commisceo, & in crucibulo igni contumaci in furnum ventosum pono. Postea juvante, si placet, folle probe liquefactum in pyramidem calefactam, sevoque illitam transfundo, ubi labris malleo concussis regulus Aurum continens in apice residet, quem malleo detruncō. Antimonium porro residuum rursus in rigillo igni ad tertiam etiam vicem impono, & praedicto modo procedo, ut omne aurum ex antimonio protrudatur. Tandem regulos hosce singulos in catillo terreo prope follem pono, carbonibusque superpositis in modum fornacis ignem accendo; tandiuque flammam superinduco, quousque omni antimonio evaporato aurum purum putumque residueat, quod statim coagulatur. Hæc Rul. & Joh. Vide & Rolsink. Chym. I. 2. cap. 2. *Fusorum*, quæ Gr. *χυτά*, vel *ῥυτά* dicuntur, Catalogum lege apud Libav. Synt. A. Ch. I. 2. cap. 4. seqq.

FUSTIS Pistillaris, *ξύλοι ἰσχυροὶ*, inter instrumenta refertur ad articulos reponendos ab Hipp. 4. de art. t. 57.

FYADA, id est *Mercurius*, *Fumus albus*. Ruland. & Joh. Vide & Rolsink.

GRÆCUM r apud Medicos Græcos *unciam* notat, Rhod. ad Scribon. n. 71. Vide textum Græcum Galen. in libris de compos. Medic. & facile parabilibus; item de pond. & mens.

GABAL, vide *Cabales*, *Gaballa*, *Gaballia*. Vide *Cabala*.

GABANALA, nomen dicit fuisse primævum artis Cabalisticæ ab Authore, Paracelsus Philos. sagac. l. 1. §. Probatio in Necromantiam.

GABIREA, γαβίρεα, species est Myrrhæ pinguis, læto, & pingui solo nascens, quæ copiosam sudat Stacten, teste Diosc. l. 1. c. 77. Gorr. §.

GABRICU, terminus est Spagyricus, denotans *Maritum Philosophicum*, i. e. *Sulphur Philosophorum*; cujus fœmina dicitur *Beya*, i. e. *Aqua Mercurialis*, Th. Chym. Vol. III. p. 675. & Vol. IV. p. 736.

GADOS, γάδος, idem quod *Galeus*; de quo infra suo loco. Vide Linden. Ex. XI. §. 24. seqq.

GÆA, γαῖα, *Terra*. Vide *Ge*.

GÆODES, γαῖωδης, vel appellative, vel proprie accipitur. In illa significatione idem est quod *Terrestis*, *Terrenus*, a γαῖα, *Terra*. Vide *Ge*. Hac vero significatione notat lapidem de genere *Ætitarum*, etiam si Dioscorid. separatim de utroque differat l. 5. c. 161. Terram in se complectitur, ut plurimum quidem candidam, sed aliquando pallidam, aliquando luteam; solaque figura a *Belenite* differt. Hic enim instar sagittæ oblongus est, *Gæodes* vero rotundus. Muscus, qui ei adhærescit, olet violam. Hic lapis adstringit, siccat, caligines oculorum discutit, & illitus ex aqua testium, mammarumque inflammationes sedat. Hæc ex Dioscor. d. l. Gorræus.

GAGATES, γαγάτης, est species lapidis minus pretiosi, ita dicta a fluvio *Gagas* in Lycia, vel secundum alios in Cilicia, ex liquido bitumine, vel ex succo pingui, & bituminoso concreti, qui igni admotus ardet, & bituminis odorem reddit. Perperam a nonnullis confunditur cum *Succino*. De hujus differentiis, & usu Medico vide Gal. l. 9. de S. Fac. l. 9. de C. M. S. L. c. 2. Scribon. n. 225. Rhod. in Not. ad h. l. Dioscor. l. 5. c. 146. Lang. l. 1. ep. 65. Chiocum Mus. Calcol. sect. 3. p. 355. seq. Schroder. l. 3. c. 33. Hofm. in clav. ad h. l. Rulandus cum succino confudisse videtur.

GAJETANUS, γαιζανός, est epitheton vinculorum ex materia ægre putrescibili factorum,

ejus meminit Gal. l. 13. Meth. med. c. 22. ad fin. Jul. vero Alexandrinus opinatur, significari hoc nomine fides, chordasque ex animalium nervis eductas, concinnatasque, quæ vulgo *Gaveta* dicuntur; & materia est corrumpi, aut putrescere non admodum facilis, in notis ad h. l.

GALA, γάλα, *Lac* significat. Est vocabulum valde æquivocum. Proprie, & usitatissime ita dicitur liquor ille candicans, calidus, dulcis, tenuis, ad mammas, & ubera collectus, & suctione, vel pressione externa papillarum infantibus, & brutis noviter exclusis pro nutrimento elicitus, & excretus. De hujus materia ingens est Medicorum veterum, & recentiorum dissensus; dum alii Sanguinem, & quidem menstruum *Lactis* materiam statuerunt, inter quos est ipse Hipp. quamvis non penitus expresse scriptum reliquerit, tamen facile colligi posse videtur ex §. aphor. 39. Galenus vero διαρρηδνῶν asseruit l. de V. S. adv. Erasistratum c. 5. unam esse ὁσίαν, vel essentiam *lactis*, & menstruum, & amborum communes fontes, nempe venas. Quos principes secutus fuit postmodo totus pene Doctorum Medicorum chorus. Alii tamen pauciores recesserunt ab illa recepta sententia, & Chylum pro *lactis* materia substituerunt; inter quos primus nobis videtur Prosper Martianus in præfat. ad Hippocr. librum de Nat. Pueri, p. 42. 43. quamvis sanguinem ex parte adhuc admiserit. Hunc secuti & alii ex recentioribus, solum Chylum urgentes, de quibus videatur Bartholin. Anat. libr. 2. c. 1. Prostant & novissime habitæ Exercitationes Academicæ de hoc argumento in hoc Lyceo Altdorffino, & alibi habitæ. Egregie etiam ventilavit opiniones de materia sanguinis, secundum recentiorum phænomena, Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 2. c. 2. p. 93. seqq. Solus Hier. Barbatus Serum *lactis* materiam pronunciavit, illud a sanguine separari, & in *Lac* assimilari judicans. Verum rectissime Barthol. d. l. de hac hypothese scripsit: Recte, sed non solum. Pinguius enim *Lac* Chylum requirit; q. d. si solum serum *lactis* esset materia, unde provenirent butyroscæ, & pingues ejus portiones quandoque fac copiosæ? Inter Alimenta vero optimi succi, & laudabilis cum coctionis, tum distributionis principatum obtinere, verissime docuit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 15. & cum eo plures alii. Jungatur Dieter. n. 165. Quo alimenti respectu triplex potissimum, præter humanum, nobis in usu esse, *Bubulum*, *Caprillum*, & *Ovillum*, novimus ex C. Hofm. Instit. Med. l. 5. c. 19. §. 1. & aliis. Verum quoad usum medicamentosum addi debent *Equinum*, & *Asininum*. *Lac* virtutibus me-

dicamentosis egregiis humectandi, refrigerandi, mitigandi pollere, etiam ex Gal. & aliis constat. Vid. Lind. Ex. XVI. §. 78. Hinc usus ejus & internus, & externus esse solet. Ad artificiosas lactis præparationes pertinet *lac π:πυρωμδρον*, quod & *λακοχλάνιον* vocatum fuit, quando igniti silices in illo fuerunt extincti. Idem d. l. §. 82. *γάλα τετφομδρον*, *lac* quassum nihil aliud est, quam *lac* ebutyratum, & portione sua butyrofa per agitationem, & conquassationem privatum, Id. §. 108. & seqq. Improprie, & tropice *lac* quoque terminus est Pharmaceuticus, & tribuitur diversis medicamentorum simplicium, & compositorum formulis: v. g. Emulsionibus, Schroder. l. 2. c. 14. succis herbarum expressis, Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 6. v. g. Papaveris, Scrib. n. 22. Peucedani, n. 166. 170. (Vid. Rhod. in not. ad hæc loca) *lac* Papaveris, i. e. *Opium*, Rul. Ita & aliæ præparationes hoc nomine veniunt. *Lac* Sulphuris, perlarum: *Lac* Virginis. De quibus videantur Dispensatoria, Schroder. Libav. & alii. Denique in lapidis Philosophici labore Mercurius, sive materia ad album redacta, *Lac Philosophorum*, item *lac Virginis* vocatur, quæ & succus Lunariæ dicitur, Rul. Ger. Dorneus in Philos. Chemica. Item de transmut. metall. Dionys. Zacharius in opusc. Th. Chym. Vol. III. & alibi, de quibus in Indice, Libav. Apoc. Hermet. Part. posterior. Heptad. Hermet. monad. 6. in Tom. II. Oper. p. 403. seqq. Imo & ipse *Lapis* Philos. vocatur etiam *Lac*, Théatr. Chym. Vol. IV. p. 727. *Lacte*, pro *lac* veteres quoque posuisse, testatur Rhod. ad Scribon. n. 22. *Lactes* quid sint, vide infra *lactes*.

GALACTINA, γαλάκτινα. Vide *Lacticia*.

GALACTITES, γαλακτίτης, dicitur lapis ex saxo calcario nascens, sicut & *melitites*, μελιτίτης, cui & in reliquis notis valde similis est, cinereo colore, qui cum coti atteritur, succum reddit lacteum, & dulcem, ex quo nomen suum accepit. Singulis fere annis capit incrementum, quo fit, ut aliquando magnitudine pueri caput exæquet. Caloris aliquid habet, atque abstergit; ad oculorum fluxiones, & ulcera inungitur. Oporteret autem in aqua tritum pyxide plumbea recondere, propter vim glutini, quod obhæret. Idem mulieres lacte copioso implet, si rritus post balneum cum aqua, aut vino dulci bibatur. Hæc Goræus. De hoc lapide legatur Gal. l. 9. de Sim. Fac. §. Hæmatites, Dioscor. l. 5. c. 150. Aegin. l. 7. c. 3. l. t. L. Chiocchus Mul. Calceol. sect. 3. p. 277. 399.

GALACTODES, γαλακτώδης, duplicem habet significationem. (1) notat tepidum in modum lactis recentis, quod neque calidum, neque frigi-

dum est. Dicitur & *egelidum*. Ita dicitur de vino, Hipp. l. 7. Epid. l. 7. de aqua, Aet. l. 3. Tetrabibl. 1. c. 170. ubi frigida opponitur. Et apud Gal. l. 7. met. med. ἐδέρμαζα γαλακτώδη vocantur edulia tepida. (2.) significat colorem lacteum; & ita dicitur de excrementis lacteum colorem obtinentibus, Hipp. l. 3. Epid. ægr. 13. post stat. pest. de urina, Goræus.

GALACTOPHOROS, γαλακτοφόρος, i. e. *Lactiferus*. Epitheton canalium, vel vasorum aut chylum ad mammas recta pro materia Lactis deferentium, quos omnino adesse nonnulli sibi persuasum habent: vel potius ductus illi, & tubuli, qui e glandulis mamillarum substantiam ad papillam, veluti ad centrum, colligunt, de quibus tubulis legi poterit Bartholin. l. 9. Anat. c. 1. p. 332. Dicitur & communiter *lacteus*, de quo vocabulo paulo inferius.

GALACTOPOETICA, γαλακτοποιητική, scil. facultas, dicitur aptitudo illa in mammis lac vel e chylo, vel ex sanguinea massa conficiendi.

GALACTOPOTES, γαλακτοπότης, i. e. *Lactipotor*. Pollux.

GALARICIDES, vel *Galaractis*, lapis idem, qui *Galactites*. Albert. & Anshelm. Boetius de Boot histor. gemm. & lapid. 559. & seqq.

GALARIAS, γαλαρίαις, idem quod *Callarias*, nomen piscis, qui & *Asellus* dicitur. Lind. Ex. XI. §. 28.

GALATURÆ, dicuntur mucilagines semin. cydonior. aut psyllii factæ per aquas, v. g. cancrorum, aut spermat. ranar. in affectibus oculorum efficaces. Meminit hujus vocabuli D. Ludovic. Pharmac. diff. 1. p. 415.

GALAX, γάλαξ, idem quod γλαύξ. Vide *Glaux*.

GALAXA, *Galacia*, terminus Paracelsicus. Dicitur esse spina ignis, l. 2. de Gallicis pustulis, ulceribus, &c. cap. 5. Alias communiter notat lineam illam albam in cælo, quam Cic. *Circulum lacteum* quoque vocavit, Gr. γαλαξίας κύκλος: estque nihil aliud, quam congeries minutissimarum stellarum fixarum, sive nebulosarum stellarum. Vid. Dn. Sturm. in Scientiæ Cosmicæ Part. Gen. Tab. 3. Hujus principium esse sulphur subtilissimum, esse causam hyemis, nebulas producere, docet Paracels. Fragment. de Anat. oculor. item l. 1. de morbis metallifossor. tr. 2. c. 1. & in fragmentis huc pertinentibus. Idem etiam analogice *galaxam* in homine statuit. Paragran. tr. 2. de Astronomia, specialiter in Cranio porositates hoc nomine insignivit, l. 1. de Podragicis: Charlton. quoque vias, & distributionem Chyli *galaxiæ* nomine exornavit, Exerc. 3. Oec. Animal.

GALAXIAS, γαλαξίας, est etiam nomen lapidis, qui alias μόροχθος, vel μύροξ, item λαλαγορῶς vocatur, quem Gal. cum Galactite confundit, lib. 9. de Si. Fac. §. Schistus. Dioscorides vero separavit, l. 5. c. 150. & 152.

GALBANETUM, Paracelso dicitur balsamus, qui penetrat venas, & ligamenta; cuius descriptiones vide l. 2. de Tartaro tr. 1. c. 6. & in explicatione. Johnsonus vero *Galbanetum* describit, quod sit liquor ex *Galbano* de Terebinthina dilutus, Lexic. Chym. lib. 2. Ejus descriptio habetur apud Schroder. l. 4. class. 2. p. 196. quam etiam B. Etmullerus suo calculo comprobavit. Junge Jac. le Mort Pharm. Chym. Phys. & ex hoc Morley Coll. Chym. Leid. c. 200. Significat & *felem*, de quo animali vide supra *felis*.

GALBANUM, γάλβανον, χαλβαίνη, vocatur gummi quoddam plantæ ferulaceæ Syriacæ, quæ *Metopium* dicitur, intense flavum, inflammabile, vim habens calefaciendi, resolvendi. Gal. l. 8. de Sim. Fac. Dioscorid. l. 3. c. 97. Schroder. lib. 4. cl. 2. n. 385. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 81. In specie quomodo fignum præbeat fecunditatis, lege apud Lang. l. 1. ep. 49.

GALBEUM, & in plur. *Galbei*, vel *Calbei*, κόσμη, κόσμοι, dicuntur *Armilla*, quæ & ornatus, & juvandæ valetudinis causa usurpantur, uti demonstravit ex Suet. in vita Galbæ, c. 3. Keuch. in not. ad Seren. p. 272.

† **GALBULA**, num. plur. nuces Cupressi. Fal. c. 21.

GALBULUS, *Galgulus*, *Galbula*, *Galgula*, est nomen avis, quæ alias *Picus nidum suspendens*, item *Chlorion*, Gr. χλωρίων, κελεός, κολεός dicitur; cuius descriptionem, & usum in Medicina vide apud Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 39. Alia quoque avicula lutea *Calgula* nomine venit, quæ alias *Cirlus mas* appellatur, apud eundem lib. 18. Ornithol. c. 21. cuius hodieque usus in cibo notissimus. Keuchen. vocat *Galgulum*, & *Hianticiculum*, proleg. ad Q. Seren. p. 53. Dicitur & *Charadrius*, de cuius vi adversus Icterus occulta vide Lang. l. 2. ep. 36.

GALE, γάλη, γαλή, *Mustela*, est nomen animalculi quadrupedis, vivipari, digitati, cuius species, differentias, descriptionem, usumque in cibis, & medicina vid. apud Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 15. 16. Sed & piscis notissimus *Mustela* vocatur, qui Gr. σῶρ, Lat. *Gobius fluviatilis* dicitur, Schroder. l. 5. cl. 3. nu. 84. Descriptionem, & usum lege in Aldrov. l. 5. de pisc. cap. 7. De usu cineris *mustelæ* combustæ quadrupedis vide apud Gal. l. 11. de S. Fac. & Aegin. l. 7.

GALEA, γαλέα, γαλέα, quid proprie signifi-

cet, non spectat ad Medicum. Improprie, & per metaphoram ita dicitur *Amnios* membrana. Vide *Amnios*. Barthol. l. 1. Anat. c. 36. Est & nomen fasciæ, sive deligationis in capite factæ, apud Gal. de fasciis, n. 29. Piscis etiam, qui & *Asellus* vocatur, *Galea*, & *Galeus* vocatur, Lind. Ex. XI. §. 54. *Galea* dicitur quoque *Capitis Dolor*. Valesc. de Tarant. Phil. Pharm. l. 1. c. 7.

GALEANTHROPIA, γαλεανθρωπία, dicitur species delirii Melancholici, similis *Lycanthropiæ*, aut *Cynanthropiæ*, cum homines arbitrantur, se factos esse feles, eorumque mores æmulantur, a γαλή, vel γαλεῖ, felis. Laur. Bellin. de Urin. & Pulsib. in Opuscul. suis Medicis, p. 513.

GALENA, *Galene*, γαλῶνη, æquivocum est. Vel enim idem significat quod *Molybdæna*, μόλυβδαίνα, quæ est vel nativa, vel factitia. Illa est minera plumbi, vel potius plumbi, & argenti simul. Plin. l. 34. c. 8. Rhod. ad Scribon. num. 220. Latine *Plumbago* dicitur, Ruland. & Johnson. in Lex. Chym. l. 2. Hæc est species *Lithargyrii*, videlicet recrementum illud, quod in purificatione argenti, vel auri per plumbum fornacis folio concretum adhæret, & perustum. Schroder. l. 3. cap. 9. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 397. Ejus virtus similis est *Lithargyrii*, videlicet siccare, & refrigerare. Gal. l. 9. de Sim. Fac. Deinde γαλῶνη fuit olim primum nomen *Theriaceæ*, sic ab Andromacho, & aliis, qui anteibant, appellabatur, cum videlicet viperæ carnes nondum admistas haberet. Est autem ita dicta γαλῶνη, quia corporibus tanquam aliqua morborum tempestate vexatis tranquillitatem, & veluti serenitatem inducit. Galen. l. de Theriaca ad Pamphilian. Gorr. Libav. Alchym. Pharmac. c. 14.

GALENION, γαλῶνιον, nomen est *Malagmatis* anodynii, cuius compositionem habet P. Aeginet. l. 7. c. 18.

GALENUS. Nomen alterius Artis Medicæ post Hippocratem Principis, prænomine *Claudius*, & a patria cognomine *Pergamenus* dicti. Cuius singularem industriam in amplificanda arte Hippocratica scriptis quidem quamplurimis, & prolixioribus per omnes Medicinæ partes, licet Helmontius, & multi ex Neotericis hodieque adhuc vel subsannare, vel asperioribus verbis perstringere non erubescant, rectius tamen illi nobis facere videntur, qui gloriam illius tantam tectamque cupiunt. Quamvis enim prolixitate nimia molestus esse videatur, neque ad vera hodierna principia ipsi tum temporis ignota non quadrent hujus scripta, multa tamen in illis continentur lectu pariter, & notatu rutilia. Quid? quod sine dubio haud pauci temere de illo judicent, veluti cæcus de coloribus;

bus; cum vel ob ignorantiam Græcæ linguæ, vel ob pretii, quo opera Authoris illius veneunt, magnitudinem nunquam viderint, aut legerint, saltem aliorum iudicio sese mancipantes. Qui vero nimium Galeni scriptis tribuunt, & omnia pro oraculo habent, illi jure merito *Galenici*, vel *Galenistæ*, & eorum Medicina *Galenica* appellatur.

GALEONYMOS, γαλεώνυμος, idem quod *Gallens*. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

GALEUS, γαλεός, Lat. *Mustelus*, dicitur genus quoddam piscium carne dura præditorum. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Suntque ejus variæ rursus species, de quibus erudite differit Linden. Ex. XI. §. 56. seqq. Dorioni idem esse *Galeum* cum *Asino*, & *Gado* pisce, testatur Idem §. 26. Prolixior descriptionem *Galeorum*, vel *Mustelorum*, & usum vide apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 31. 32. 33.

GALERITA. Vide *Alanda*.

GALEXIAS, γαλεξίας, etiam γαλεξίς, dicitur piscis e Mustelorum genere, sed delicatior, & molliori carne præditus, propterea apud Romanos magni æstimatus. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

GALGALUS, *Galgula*, *Galgulas*, vide *Galbulus*.

GALIAS, γαλίς, nomen piscis minoris, quam sit *Galeus*. Dicitur & *Asellus*, *Catellus*, Lind. Ex. VI. §. 28. Vid. Aldrov. d. l. c. 34.

* GALIANCONES, γαλιάνκωνες, dicuntur Hippocrati, qui ob capitis humeri in alam prolapsum brachium justo brevius, & gracilius habent, partes vero circa cubitum tumentiores, mustelæque cubito præditi sunt, quos ideo *Mustelancos* quidam vocant, alii simpliciter *Ancos*. Hujus mali vero duplex a Gal. assignatur causa: vel quando adhuc in utero humeri luxantur: vel quando post ortum adhuc tenera ætate juxta humeri caput in intimis partibus, alteque suppurationes oriuntur, sive secantur, sive urantur, sive per se pus aperiat, ut ab eo scriptum. Meminit aliquoties eorum Hipp. l. de artic. t. 59. 60. & l. 3. t. 88. l. 6. Epid. f. 1. t. 18. Vide Gal. comm. ad illa loca. Adde Foef. Oec. p. 132. Forest. l. 9. Chirurg. obs. 4. in Schol.

GALLA, γάλλος, duplicem habet significationem: unam ad Botanicos pertinentem, quando notat excrementum quercuum globosum, interdum solidum, interdum perforatum: alteram, quando sumitur pro atro, & aspero vino, docente Keuchen. ad Seren. p. 98.

GALLATURA, vocatur portio illa albuminis in ovo paulo densior, & crassior, quam vernacule den *Bogel* appellant, & creditur esse signum fo-

cunditatis ad pulli generationem. Legitur apud Eustach. Rudium Pract. l. 1. c. 20. citante Sennerto Med. Pract. l. 5. P. 3. f. 2. c. 23.

GALLERIDAS, γαλλερίδας, idem quod *Asinus piscis*. Lind. Ex. §. 24. 28. 34. 41. Jul. Alex. l. 14. salubr. c. 9.

GALLIA, & *Algalia*, odoramentum, unde *Gallia Alephagina*, *Moschata*, Pet. Castellus, de Hyæna odorifera.

GALLICULA, γαλλικύλιον, est species calceamenti, de quo egregie differit Rhod. ad Scribon. n. 161.

GALLICUS, Epitheton vel venti intermedi inter Eurum, & Boream, magis tamen ad Septentrionem accedentis, vulgo *Mord Mord Est*, Rul. in Lex. vel morbi gravissimi, ita ut mirum sit, Italos, & Gallos hodieque pene pudorem omnem exuisse, ut morbum hunc vilipendant, ceu minime sordidum, & obscenum, cum sit totius corporis virulenta, & contagiosa cachexia, uti recte vocavit Jonston. Syntagm. Nosocomic. spec. l. 6. tit. 1. Dicitur alias *Lues Venerea*, *Morbus Gallicus*, *Hispanicus*, *Italicus*, *Neapolitanus*, *Syphili*, *Pudendagra*, *Variola magna*, Sen. Med. Pr. l. 7. P. 4. c. 11. Fernelio dignum scortatorum flagellum. Quamvis vero de hoc affectu, ejus natura, causis, & curatione integra in publicum prodierint Volumina, inter quæ sub titulo *Aphrodisiaci* ingens prostat Volumen compilatum, & ab Aloysio Lausino Utinensi collectum, & editum, præter practicoorum aliorum scripta, a quibus hoc argumentum pertractatum est; vix tamen, ac ne vix quidem adhuc de vera, & accurata hujus morbi indole, causis, & generatione certos nos esse licet, ob indeterminabilem symptomatum in diversis individuis varietatem. Nihilominus hanc addere libet descriptionem, ex hodiernis Artis principis erutam: *Morbus Gallicus* est Intemperies cum materia universalis, sive totius corporis maligna, lenta, per varios affectus particulares, & symptomata, tumores, ulcera, exanthemata, modos, gummata, atrophiam, dolorem nocturnum in scapulis, & artubus, virium prostrationem, gonorrhœam, & alia sese exrens, orta que ab intricate heterogenea sanguinis, succi nutritii, & nervosi corruptione, congelatione, coagulatione, lenta putredine, per fermentationem inordinatam sese multiplicante, & continuante. Junge, si placet, Junken. Chym. Ex. Cur. P. II. f. 1. c. 22. p. 739. seqq.

GALLINA. Vide *Gallus*.

GALLINAGO, γαλλίναξ, rustica perdix, *Scolopax*, *Rusticula*: dicitur avis longiori rostro prædita, vulgo *Sneppa* dicta, inter delicias, & dapes nobiliores pertinet; cujus descri-

ptionem, & diversas species, cum usu in cibis; & Medicina, vide apud Aldrov. l. 20. c. 51. seqq. Claud. Deodat. Panthei Hygiast. l. 1. c. 37. p. m. 368.

GALLINULA, nomen est generale avis aquaticæ, varias species sub se comprehendens; quarum descriptionem, & usum alimentarium vide apud Aldrov. d. l. c. 32. seqq.

GALLOPAVO (an *Meleagris*?) *Gallus Indicus*, *Pavo Indicus*, item *Calecutensis*, cum Gallina, sunt volatilia hodieque notissima; quorum descriptionem, & usum in cibis vide apud Aldrov. lib. 13. Ornithol. cap. 4. Cl. Deodat. l. d. p. 359.

GALLOS, γάλλος, idem quod *Eunuchus*, πόνος, *Castratus*, cui exsecta sunt virilia, *Spado*. Foef. Oecon. p. 132. Est & nomen *Dropacis*, apud P. Ægin. l. 7. c. 19. & *Aetium* l. 3. c. 180. citante Gorr.

GALLUS, ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυών, *Gallina*, ἀλεκτρυεῖς, ἀλεκτρυόων, significat animal pennatum domesticum, biceps, notissimum, cristatum, utriusque sexus. Prima est inter aves pulveratrices dictas. Mas vocatur cum additione *Gallus gallinaceus*. *Castratus* vero *Capo*, vel *Capus* appellatur. Horum omnium prolixam descriptionem, & usum in cibis, ac medicina amplissimum invenies, præter Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. 33. in Aldrov. l. 14. Ornith. c. 1. seq. Jung. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 55. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Deodat. d. l. De *Gallis gallinaceis* cornutis vid. Ephem. N. Cur. Ann. l. Obs. 30. *Gallus*, & *Gallina* referuntur inter nomina Lapidis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

GALREDA, est species *Gelatinae*, nimirum succus inspissatus, viscosus, lucidus; fitque plerumque ex Decoctis partibus animalium cartilaginosis, v. g. ex pedibus vituli, porcellorum, &c. Schrod. l. 1. c. 3. lit. G. *Galredam* quoque pro mucagine accipi excrementitia, patet ex Paracels. l. 2. de mor. metallifossor. tract. 2. c. 3.

GALTHIENUM, *Galithenum*, terminus Paracelsicus satis obscurus, quo tamen indicare videtur virtutem illam occultam curæ Caduci, quæ debet induci in essentiam Mumie, tr. Berthonea l. 1. c. 15.

GAMAHEI, *Gamabei*, *Gamathei*, sunt lapides, quibus cælestes vires, & supernæ constellationes imprimuntur, mirandis characteribus, imaginibus, & figuris insigniti, quales aliquando natura fabrefactos videre contingit e montibus erutos, quandoque secundum ripas aquarum. Rul. & Johf. in Lex. *Gamahe* vim obtinet Astralem in commovendis spiritibus, & principiis Microcosmi. Paracelsus quoque plurimum attri-

buit hujusmodi *Gamabei* imaginibus, & Characterismis, quod a Cæli influenza proveniant, ut passim in scriptis suis videre est. Unde quartam speciem Magicæ artis *Gamaheos* quoque vocavit, Philos. sagac. l. 1. c. 4. Dicitur alias *Talismanica*. Verum Helmont. inter scurrilia demonia refert, tr. Potestas medicaminum, n. 62. Damnavit quoque Libavius in Paracelsica sentent. Biblicar. depravatione ex Crollio Tom. IV. oper. p. 53. seqq. *Gamaheum conjugium*, dictum fuit a Magis virium, & proprietatum cælestium cum Elementaribus conjunctio. Dorneus tr. congeries transm. metall. c. 19.

GAMANDRA. Vide *Gamboidea*.

GAMBOIDEA, scil. *Gutta*: Epitheton Gummi, quod alias communiter dicitur *Gummi Gotte*, item *Gummi ad Podagram*; de cujus historia, & viribus vide Rolink. tr. de Purgant. f. 13. art. 8. p. 417. seqq. Vocatur & *Succus Indicus Purgans*. Item *Gummi Gamandra*, de quo etiam integrum scripsit libellum Mich. Reudenius Med. quondam Nariscorum Curienfis. Jung. Schrod. sub tit. *Ghitta Femau*, l. 4. cl. 4. p. 255. F. Hofm. in cl. ad h. l. D. Ludov. Pharm. Diff. l. c. 144. Vide infra *Ghitta Femau*.

GAMMAROS. Vide *Cancer*.

GAMMAUT, talis dicitur *scalpellus fulcatus*, quo Apostemata commode aperiuntur, in parte gibba retusus, in cava acutus. Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIV. fig. 5.

GAMPHELE, γαμφηλή, idem quod γάμος, *Maxilla*. Vide *Genys*. Gorr.

GAMPSONIX, vel *Gampsonychos*, γαμφώνυχ, γαμφώνυχος, i. e. *aduncos unguis habens*: Epitheton animalium rapacium, & sunt Leones, Lupi, &c. C. Hofmann. ad Gal. lib. de U. P. num. 138.

GAMPSOS, γαμφές, *incurvum*, inflexum, aduncum significat. Gal. in exeg. voc. Hipp. Foef. Oec. p. 133. Lind. Ex. X. §. 68.

GANGAMON, γαγγαμών, sic a plerisque appellatum est *Omentum*, quia propter varium venarum, & arteriarum contextum reti piscatorio, quod Gr. γάγγαμον dicitur, simile videatur. Aliis autem, quia circa umbilicum cernitur, quasi nervorum quidam contextus, γαγγαμών vocatur. Horr.

GANGITIS, γαγγίτις, idem quod *Gagates*, de quo superius. Gorr.

* GANGLION, γάγγλιον, dicitur nervi nodosa, & renitens contractio, nullo præter naturam colore, doloris expers, proveniens a succi nervosi propter ordinem fibrarum per causam externam, plagam videlicet, vel nimiam compressionem nervorum turbatum concretione, & nervi consequente induratione. Galen.

in def. med. & com. 2. de artic. t. 56. ubi quidem Hipp. ipse in contextu vocat γαγγλιώδες. His fere notis deprehenditur. Tumor est parvus, non in profundo, sed sub cutem saltem delitescens, inæqualis in compressione ad latera recedens. In multis corporis partibus occurrere potest, sed in manibus, & pedibus frequenter, rarius in cubito, & capite oritur. Gorr. Forest. l. 26. obs. 8. penis ganglion notavit. De gangliis in artubus vid. Ephem. N. Cur. Ann. III. Obs. 326. Ganglii in Carpo paulo ante partum plane evanescentis, & post partum in pristinum locum redeuntis observationem vide in Ast. Hesn. Vol. I. obs. 56. p. 110.

* GANGRÆNA, γάγγραινα, Medicis vocatur partis alicujus ob inflammationis, qua conflictatur, magnitudinem, incipiens mortificatio, & corruptio. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 9. Cum enim pars omnino emortua est, σφάκελος, Sphacelus, h. e. Sideratio nominatur, quæ est gangrænæ terminus. Gangræna vero est ad Sphacelum via. Foef. Oec. p. 130. Diet. n. 807. Dicitur & ignis S. Marcelli, Antonii, &c. Gal. in def. med. paulo aliter descripsit: Gangræna est mutatio coloris a statu naturali in alienum, & mortificatio membri cum, vel sine ulcere. Causa est sanguinis, & succi nutritii νέκρωσις, sive corruptio totalis, cum flammæ vitalis extinctione, & continuatione abolita conjuncta. Plura de gangrænâ vide apud Practicos, præsertim Hildan. in integro tractatu de gangrænâ & Sphacelo. Gangræna quoque quibusdam vocatur avis quædam, quæ Merops alias dicitur, teste Aldrov. l. 12. Ornith. c. 45.

GANIMÉDES, Chymicis dicitur Sulphur album, & verus ganimedes, p. 203. Fabri Panchymici, quia in cælum rapitur, & extollitur, seu sublimatur. Johnf. in Lex. l. 2.

GARGALÉ, gargalos, gargalisimos, γαργάλη, γάργαλος, γαργαλισμός, irritationem, irritationem, pruritum quoque significat. Erotianus in Onomastic. Hipp. p. 33. b.

GARGARA, proprie summmitatem Idæ montis notare, docent Historici. Late etiam pro omni summmitate montium accipi posse, vult Keuchen. in proleg. ad Seren. p. 73.

* GARGAREON, γαργαρέων, gurgulio. Vide Columella.

GARGARISMA, gargarismus, γαργάρισμα, γαργαρισμός, accipitur quandoque late pro omni collusione oris, quæ alias Διήκλυσμα dicitur, de quo supra. Proprie vero est hujus saltem species; diciturque ita medicamentum liquidum, affectibus oris, gingivarum, faucium, laryngis, aliquando & capitis dicatum, gargarizando, ut vocant, fauces colluens, sine deglutitione. P.

Morell. de remed. formul. l. 2. f. 2. c. 5. Vveker. Antidot. gen. l. 1. c. 17. Special. l. 2. f. 10. Schrod. l. 2. c. 61.

GARGATHUM, vocabatur lectus, in quo mente devit, & spiritibus afflati immundis detinebantur. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 377.

GARIP, i. e. aliquid aliud. Th. Chym. Vol. IV. p. 730.

GARON, γάρων, etiam mascul. γάρων, garum, dicitur liquamen ex piscibus sale conditis, aut maceratis paratum, ita dictum a garo pisce, quem tamen se ignorare fatetur Aldrov. l. 2. de pisc. c. 39. Qualis veterum ratio componendi, & parandi garum fuerit, etiam incertum est. Vid. Jul. Alexandr. l. 15. Salubr. c. 9. & l. 18. c. 15. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 53. Lind. Ex. IX. §. 69. Garo tribuitur vis alvum laxandi, Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 22. si ante alios cibos sumatur. Alias facultas ejus est calida, & sicca; unde ad ulcera putrescentia quidam usi sunt. Nonnulli & dysentericis injecerunt, l. 11. de Sim. Fac. in fin. Species garum sunt σπρίον γάρων, Hispanum, ὀξύπορον, oxyporum, nigrum, & Sociorum dictum, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. αἰμάτιον, cruentum, Lind. d. l. Foef. Oec. p. 133.

† GARSELLA, animal moschum producent. Mercur. de comp. med. l. 1. c. 15.

† GARUM, ex intestinis, & oxelo, Senert. pract. l. 3. prax. I. §. 1. c. 1.

GARRULUS, nomen est avis ad picas pertinentis, unde & Pica marina dicitur, circa Argentoratum urbem abundantis; cujus descriptionem, & usum in cibo vide apud Aldrov. Ornithol. l. 12. c. 15. Quid garruli sint Bohemici, vide supra in Ampelis. Alias garrulus, & garrulitas, ἀδόλεσχός, ἀδόλεσχία, quale notet vitium, in Medico quoque improbandum, non est hujus loci. De hoc Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. de cr. c. 4.

GAS, nomen est Helmontianum, in genere denotans spiritum non coagulabilem, qualis e fermentante vino; itemque ruber ille, qui Chrysulca operante eructatur. Specialiter vero de variis subjectis prædicatum diversas quoque obtinet significationes: v. g. Gas vitale est spiritus vitæ nostræ, lumen, & balsamus, præservans a corruptione, &c. tr. Complex. atque Mistion. figm. n. 42. Gas pingue sulphureum, quod enecat homines, præsertim in cryptis, & fodinis: Gas sylvestre: Gas ventosum, quod est Aerium: Gas siccum, quod est sublimatum: Gas cerevisiæ, i. e. exhalans spiritus e doliis, vel lacubus, quando fermentatur, tr. de flatib. n. 3. 4. seqq. Gas salinum, est aqua: item uræ, &c. d. l. Complex. &c. n. 37. 38.

GASAR, i. e. lomus. Rul.

GASSELLA, vel *Gazella*, idem quod *Capra Sylvestris Africana*, vel *Dorcus*. Vide *Rupicapra*.

GASTER, γαστήρ, *Venter*, accipitur late, & stricte. Late significat totum abdomen, sive eam corporis regionem, quæ septo transverso, hypochondriis, & pube circumscribitur. Gal. l. 4. de U.P. c. 9. princ. Junge C. Hofm. comm. in h. l. n. 210. Specialiter vero, & communiori usu γαστήρ notat *ventriculum*, cibi scilicet & potus receptaculum, officinam illam Chylificantem, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, Barthol. l. 1. c. 2. Ita sumitur apud Hipp. l. 6. Ep. f. 4. t. 7. Hinc γαστρός ἐνφυπς, i.e. *ventriculi appendix*, vocatur *Intestinum duodenum*, Gal. l. 2. de temper. c. 6. Aliquando totam alvum inferiorem, i. e. *ventriculum cum intestinis* notat, l. 4. Epid. l. 19. Sæpe vero accipitur pro *utero*, Hip. 5. aph. 30. 31. 34. 37. 38. 51. 52. 55. 60. 61. & 7. aph. 27. Jung. Diet. n. 157. Adde Lind. Ex. XI. §. 109. 110. 122. seq. Ex. XIII. §. 94. γαστήρ quoque dicta fuit *Rapa* apud Lacedæmonios, ut scribit Athenæus, Gorræus.

GASTERANAX, est vocabulum novissime effictum à Dolæo, quo exprimere voluit Facultatem Veterum Nutritivam, sive Animæ Vegetativam specialem, in ventriculo, & intestinis sedem habentem, præsidium Chylificationis, Distributionis, & Excrementorum secretionis, & si quæ sunt aliæ subordinatæ functiones. Vocatur eidem etiam *Bithnimalia* (de quo vocab. supra suo loco.) De utroque videatur D. Author Encyclopæd. l. 2. & loca specialia quærantur in Indice. Qua necessitate, & utilitate talia fingantur nomina, judicare nolumus.

GASTRICA VASA, Vena, & Arteria, nec non *gastroepiploica*, quæ in Anatomicis dicantur, quære in Bartholin. Anatom. libell. 1. & 2. & loca in Indice.

GASTRIMARGOS, γαστρίμαργος, *intemperantem*, qui ventre insanit, *comedonem* significat, apud Hesychium, Lind. Ex. XI. §. 126.

* GASTROCNEMIA, & *gastrocnemion*, γαστροκνήμια, γαστροκνήμιον, significat *Suram*; estque posterior carnosæ tibiæ pars, seu tibiæ venter, siquidem extuberat, propter musculorum eam tibiæ sedem occupantium crassitiem, ut anterior pars tibiæ carnis expers dicitur *Anticnemium*, ἀπικνήμιον, Hipp. 4. de artic. t. 10. l. 2. de iis, quæ in med. t. 16. Gal. l. 1. de musculor. anatom. c. 32. l. 2. Anat. administr. c. 4. l. 3. de U. P. c. 10. & l. 16. c. 8. Hinc & *Musculi Gastrocnemii* vocantur, quia suram constituunt, Barthol. l. 4. Anat. c. 13.

* GASTRORAPHIA, γαστρορραφία, significat *abdominis futuram*; cujus operationis Chirurgicæ meminit Gal. l. 5. Anat. admin. c. 6. & Scribon.

n. 206. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Hanc descripsit ex Petro Pigræo Chirurgo Regio Jobus a Meekren in Obs. Medico-Chirurg. cap. 48. p. 212. seqq.

GATRINUM, i. e. *cinis clavellatus*. Rul. & Jonhs.

GAUDIUM, χαρὰ, ἡδονή, εὐφροσύνη, est inter affectus animi etiam quandoque vehementiores; estque jucunda commotio animæ de fruitione boni, quod impressiones cerebri ei repræsentarunt ut suum, sibi impense gratulantis, dum spiritus e cerebro in cor, & sanguinem copiose motu interdum placido, interdum vehementiori effusi efficiunt, ut hic celeriori motu circuletur. Charlton. Ex. VIII. Pathol. §. 29. *Gaudium nimium* aliquando morborum, & mortis causa extitit, Gal. l. 2. de causis. Symptom. c. 5. Forest. l. 17. obs. 8. Schol. Rolink. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 106. Differentiam inter gaudium, & iram docuit Jul. Alex. l. 25. Salubr. c. 4. Discrimen inter *Letitiam*, & *Gaudium* a Rolink. propositum non observatur. De pulsu *letitiæ*, & *letorum* vide Gal. l. 4. de causis. puls. c. 3.

GAVETA. Vide *Gajetanus*.

GAUSOS, γῶστος, & γωστός, *gibbosum*, obstopum, incurvum significat. Dicitur de femore, apud Hipp. 2. de fractur. t. 69. & 4. de art. t. 61.

GE, γῆ, γαῖα, i. e. *Terra*. Significatio ejus triplex. Physica, Medica, Spagyrica. Physice accipitur, vel similiter pro Elemento siccissimo, & frigido; vel dissimilariter, & mixte pro globo terræ, sive *Tellure* alia corpora naturalia comprehendente; quæ consideratio e Physicis petenda, cum non sit hujus loci. Medice significat glebam, & portionem *Terræ* virtute medicamentosa varia pro diversitate regionum, mineralium, aliarumque circumstantiarum, a spiritu Macrocosmico, vel universali imbutam; cujus varias species, earumque historiam, & catalogum, usum, & præparationis modos vide apud Schrod. l. 3. c. 2. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Legi quoque poterit, cui ad manus fuerit, Rul. in Lex. Quid? quod species *terrarum* vel omnes, vel præcipuas sigillatim, & unamquamque in litera sua initiali explicatam in hoc Lexico reperturus sis. Ap. Hipp. mentio fit γῆς καυμίνης, i. e. *argillæ*, σμηκτίδος, vel σμυκτικῆς, *detergendi vim habentis*, χαλκιδός, *Chalcididis*, ἐρετριᾶδος, *Eretriæ*: quarum expositio etiam haberi potest in propriis suis literis initialibus. Ad Spagyricam, vel Chymicam significationem pertinet, i. quatenus constituit corporum substantiam, & reliquarum fluidarum, & mobilium retardat motum. Sunt enim particulae terrestres fluidarum, & mobilium solida, & quæta rece-

receptacula, in quibus medium quendam adsciscunt statum fixo volatilem. 2. quatenus a nonnullis terra inter causas efficientes principales operationum Chymicarum refertur: v. g. quando in destillatione Salis Nitri additur argilla, bolus, Rolf. Chym. l. 2. c. 13. Item, quando proponunt *Terram Elementatam*; quæ nihil aliud est, quam *Sal Paracelsi*, in quo quatuor elementa, velut in proprio suo domicilio, sedem habent, atque mansionem. Ger. Dorneus tr. *Physica Genes.* die tertio. Vel *Terra* a corporibus metallicis in Sulphur elevata *Naturæ Sal* dicitur *Philosophorum*, vel *Mercurius vegetabilis*, vel medium extremæ conjungens omnia ad unum finem, i. e. cælum cum forma, vel Clavem Philosophicam cum perfectis corporibus, & hæc terra etiam dicitur *Elementata Mercuriata*. Idem in *Philosoph. Chemica*. Lapis Spagyricus etiam dicitur *Terra foliata*, quæ in oleum fixata germen est. Id. ibid. *Terra damnata mortua*, vocatur in Argyro, & *Chrysopæja portio* illa impura, in superficie Lapidis coquendi *Supernatans*, & abjicienda. Gasto Claveus in *Apologia*, & *Chrysop.* Th. Chym. Vol. II. & tr. de *Alchemia incerti Authoris*, c. 33. in Th. Chym. Vol. III. Alias *Terra mortua damnata* in genere est omnis materia terrestris ab elixivatione residua, & ita omnibus facultatibus efficacibus destituta. Medicamenta quoque Chym. quædam *Terræ* nomine veniunt, ut *Terra Tartar. foliata secretissima*, Rolf. Chym. l. 5. f. 1. a. 1. c. 14. *Terra sancta Rulandina*, Id. l. 6. f. 7. c. 1.

GEVULUM, i. e. reparandum. Coagulare, id. Rul. in Lex.

GECHYTON, γέχχτον, significat externam terræ partem mollem, ac minime lapidosam, apud Gal. in Exeg. vocab. Hipp. Gorr.

GEGONEO, Gagonisco, γεγωνέω, γεγωνίσκω, significat vociferor alta voce, & muscutorum omnium expirationi inservientium contentione exclamo. Jul. Alexandr. annot. in Gal. l. de motu musc. c. 9.

GEGYOMENOS, γεγυόμηνος, significat enervatum, & viribus exsolutum, a γυίω, membra frango, enervo. Descendit a nomine γυιον, membrum. Hipp. 3. ad R. V. I. A. t. 59. Gal. in comm. ad h. l.

GEISON, γείσον, & γείστον, item γείτωνες per metaphoram dicitur pars, quæ in superciliis prominet, veluti imbricamentum quoddam aliorum humores derivans. Proprie grundam, vel suggrundium notat, h. e. tecti partem prominentem, qua stillicidia arcentur a parietibus. Gorr.

GELASINOS, γελασινός, epitheton dentium quatuor mediorum, & anteriorum; qui per ri-

sum patent: Vocantur alias *Incisores*, τρυφεῖς. An & cavum illud, quod in media bucca per risum apparet, *Gelasinus* Martiali dicitur? Gorr.

GELATINA, Gr. γαλακτική, teste Jul. Alex. V. 29. salubr. c. 16. est terminus Pharmaceuticus, (Rolf. inter Chymicas operationes refert, Chym. l. 4. f. 4. c. 1. sed non video, quid labor hic subtilitatis Chymicæ contineat) denotatque succum inspissatum puriorem, cum saccharo in scutulas effusum, & congelatum. Harum historiam vide apud Schrod. l. 2. c. 62. & Rolf. d. l. Parari solet quoque a Coquis e decoctis pedum vitulinorum, suillorum, vervecinorum, cujus modum tradit J. Alex. d. l.

GELATIO, πήξις, Gelatum, idem quod congelatio, Congelatum. Legitur apud Scrib. n. 179. 180. Vide Congelatio.

GELBUM, Gelfum, nomen *Marchasitæ* in Hungaria, vel potius *Pyritis* sæpe Argento prægnantis. Lib. S. A. Ch. l. 2. c. 24. Gelbum, vel Geldum quoque dicitur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 7. 7.

GELIDUS, ψυχρός, idem quod *Frigidus*. Et Gelu, idem quod *Frigus*.

GELION, idem quod *Folium*, φύλλον. Rul. in Lex.

GELOS, γέλως, Risus, est motus ex contractione labiorum, & expiratione intercisa sonora hilaritatem declarans. Gorr. Pertinet ad Affectus animi, qui cum voluptate conjuncti sunt, & quidem vehementiori. Charleton. Ex. IX. Pathol. §. 24. In statu p. n. Risus est species convulsionis, vel spasmi convulsivi, qualis oritur ex usu herbæ Sardonix, sive *Apii risus* dicti, item ex abusu Croci, aut a præcordiorum inflammatione. Vide Senn. M. Pr. l. 9. p. 7. cap. 11. De vocab. γέλως vide quoque Diet. n. 158. Talia pharmaca risum p. n. moventia vocari possunt γελωτοποιαί, Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 7. Risus etiam vehementior referri potest inter media potentiora, uti patet ex ridicula illa historia curati apostematis ex spina retenta in gutture Marchionis de Ferraria, qui a muliere quadam per verba quædam in aurem Marchionis dicta: Si anum meum invenies, anum meum verberabis: Si anum meum invenies, anum meum pungen; terque repetita, addendo signum Crucis, ita ad risum commotus fuit, ut apostema ruptum fuerit, cum profusione puris albi, & spinæ, & ita Marchio liberatus, uti notavit Galeatius de sancta Sophia in l. 9. Rhas. c. 49. fin. fol. m. 38. b. seqq.

* GEMELLI, δίδυμοι, idem quod *Gemini*. Vide *Didymi*. Gemellos quoque oculos vocavit Paracelsus in *Fragm. Anatomix Oculor.*

GEMINI, δίδυμοι, idem quod *Gemelli*. Ap. Mathematicos est nomen Asterismi certi in Zodiaco; quæ significatio non est hujus loci.

GEMMA, λίθος, diversimode accipitur. 1. Generaliter pro omni lapide pretioso; quorum singulorum mentio fit in suis locis, & literis initialibus. In hac significatione occurrit apud Schr. l. 3. c. 5. Chiocc. in Mus. Calceolar. f. 3. & alios. De *Gemmarum*, sive lapidum pretiosorum generationis modo vide Th. Chym. p. 427. 2. Specialiter pro *Unione*, sive *Margarita*, quales reperiuntur in certis concharum, quæ propterea Margaritiferae vocantur, generibus: de quibus vide Aldr. l. 3. de Testac. c. 41. seqq. De utrisque valde adhuc controversitur, an recte in usum Medicum veniant, an secus? De qua controversia vide Fr. Hofm. in cl. ad d. Schröd. l. Paracelsus passim in scriptis suis videtur fortassis nimium extollere earum utilitatem. An quoque distinguendum inter *Gemmas* in speciali significatione, quibus propter vim vegetativam major efficacia concedi potest, quam mineralibus inanimatis, *Gemmarum* nomine venientibus? Nostrarum jam non est partium, litem hanc exacte dirimere. Helmontius *Gemmarum* in genere originem tribuit aquæ, quæ continet Ideam feminalem, & mineralem, tr. de Lithiasi, c. 1. n. 7. 8. Idem negare quoque videtur, *Gemmas*, quæ lapideam habent duritiem, quicquam agere, aut pati in nos, aut a nobis, de febr. c. 15. n. 15. 3. Abusive, quando Paracelsus *Tartarum* quoque in genere *Gemmam* vocat, l. 1. de Tart. tr. 1. c. 1. & tr. 2. c. 2. & 3. in Fragm. ad h. l. *Gemma* quoque artificiales, sive factitiæ ita dicuntur — κηχηριστικῶς, de quibus vide Libav. Synt. A. Ch. l. 3. c. 8. l. 7. c. 21. Tr. Chym. de Igne natur. c. 43. &c. De variis tincturis *Gemmarum* artificialium vide Morley. Coll. Chym. Leid. c. 202. An & *Sal Gemmae*, nec non pulvis Mynsichti ex illo paratus, & *Gemma vitæ* ab eodem appellatus, Armam. Medico-Chym. f. 1. p. m. 28. abusiva saltem hujus vocabuli fruuntur significatione?

GEMONIS, γεμωνίς, idem quod *Aetites*, lapidis nomen, sic dictum, quoniam quasi prægnans sit, id quod etiam *Aetita* proprium est, Gorr. a γεμῶ, plenus sum.

† GEMURSA, morbus quidam veterum, inter pedum digitos. Sennertus de Scorbuto, ex Epist. Langii. Joan. Riolan. Enchirid. Anat. l. 4. c. 5. tuberculum sub minimo pedis digito gemere faciens.

GEMURSA, nomen morbi apud prisceos inter digitos pedum nascentis, hodieque penitus obliteratum, teste Plinio l. 26. c. 1. & ex hoc Lang. l. 2. ep. 13.

* GENA, γένος, dicitur ea faciei pars, quæ inter nasum, & aures sita est, quæ bene coloratis, & ingenuis pudore suffulis rubet. Vocatur & *Mala*, Gal. Introduct. c. 10. Imo γένος, *Gena*, significat *Maxillam* tam superiorem, quam inferiorem. Additur autem ad distinctionem ἡ ἄνω, ἡ ἡ κάτω. Dicitur & alio nomine γινθῶ, sed ambigua pariter significatione. Vocatur ἡ ἄνω γένος, *Maxilla superior*, pars faciei fronti proxime subjecta, auribus utrinque ab imo, & gingivis terminata. Non unico osse, sed pluribus solidis, duris, & levibus constat. ἡ κάτω γένος, *Maxilla inferior*, dicitur faciei pars infima, & mobilis, dentes inferiores continens. Constat osse non simplici, ut plerique putant, sed gemino, sicuti Hipp. & Gal. visum est, quorum distinctio medio in mento est, ubi Sutura apparet, in pueris quidem evidenter, in adultioribus autem paulo obscurius, quæ etiam in proVectis tamen coctura fatiscit. Aliter namque ea duo ossa separari vix possunt, adeo inter se τῇ συμφύσει coaluerunt. Hæc Castell. Gorr. Accuratam *Genæ* utriusque descriptionem vide in scriptis Anatomicis, præsertim Barthol. libell. 4. Anatom. c. 9.

GENEJAS, γυνεῖς, lanugo prima, qua genæ investiuntur. Sic dicitur & fasciæ genus, sive circuitus, qui sub mento circumagitur, ut habetur apud Gal. de fasciis. Gorr.

* GENEJON, γυνεῖον, i. e. *Mentum*, dicitur pars genæ, vel maxillæ inferioris in acumen tendens. Ruffo quoque dicitur ἀνδρείον, de quo supra, vide *Anthereon*. Ab aliis ὀξύγονος vocatur, teste Polluce. Hac in parte duo ossa genæ inferioris συμφύσει conjunguntur, de qua junctura p. 2. dictum. Vocab. γυνεῖον legitur apud Hipp. in Epist. vel potius in Epist. Democriti ad Hipp. de nat. hum. n. 31.

GENER, vocatur Lapis Phil. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

GENERALIS, γενικός, κοινός, idem quod *Universalis*, ὁ καθόλου. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 6. dicitur de præceptionibus Medicis præmittendis, antequam ad exercitium artis circa particularia, vel singularia deveniamus, passim apud Gal.

GENERATIO, γένεσις, in genere dicitur via ex imperfecto ad actum perfectum, Gal. lib. an omnes particulae fiant simul? in princ. Proprie generatio est ortus rerum naturalium ex semine, i. e. quo principia rerum, quæ proxime in semine existunt, ex præexistente materia parantur, ac subinde foetu matricis in actum secundum speciem suam emergunt. Partes itaque generationis sunt tum seminis præparatio, tum ejusdem emissio. Et hic modus oriendi proprius est rebus nativis primariis, videlicet vege-

vegetabilibus, & animalibus, horumque membris genuinis. Schrod. l. i. c. 4. Quo & collimat Helmont. ita describens, quod *Generatio* nihil dicat aliud, quam fluxum seminis ad perfectionem, maturitatem, proprietatem, explicationem occultorum, & consummationem ordinum ad suos fines, tr. Ignotus Hospes morbus, n. 38. Dividi solet in *Univocam*, & *Æquivocam*. Verum hanc divisionem non solum improbavit C. Hofm. l. i. de gen. hom. c. i. lit. D. sed & Fr. Hofm. in cl. ad d. Schrod. loc. In specie de *Generatione* animalium, & hominis plurima vide in libris Physiologicis, & Anatomicis, præsertim recentioribus: Siquidem nobis nec licet, nec libet omnia huc referre. Improperie etiam dicitur *Generatio* productio Excrementorum, aut vitiosarum portionum, v. g. Puris, Hipp. 2. aph. 47. Accommodatum quoque *Generatio* nomen Chymicis operationibus; & in genere describitur, quod sit ex occultatione manifesti mox occulti manifestatio; quod qua ratione intelligendum sit, Vide apud Rolsink. Chymia l. 2. c. 5.

GENEROSUS, idem quod *vehemens*, potens, *efficax*. Dicitur solet vel de vino, quod Gr. πολυφύγον, item κερωπικόν vocatur, Linden. Ex. X. §. 111. seqq. vel de remediis, præsertim universalibus, Venæ sectione, & Purgatione. De V. S. Vide Not. nostras ad Jessen. tr. de Jud. Sang. V. S. misso p. 31. seqq.

GENESIS, γένεσις. Vide *Generatio*.

GENETHLIACUS, γενεθλιακός, jam olim dicebatur de quibusdam μάντεσι, sive vatibus, uti patet ex Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 16. Hodieque tribuitur Astrologis ex figura cœli tempore nativitatis Thema quoddam, vel Computum aliquod instituentibus, & de natura hominis non solum, verum etiam de mere contingentibus, & fortuitis vaticinantibus, quorum vanitatem tamen egregie hactenus, & cordate detexit Clarissimus, & Excell. D. Sturnius, Collega, & Compater noster amicissimus, passim in scriptis.

GENIOGLOSSI, vocantur Musculi linguæ proprii, quos Riolanus *Myloglossos* appellat, apud Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 546. & 549. Alii vero, qui ad hos hyoides pertinere existimant, vocant *Geniohyoideos*.

* **GENITALIS**, γεννητικός, dicitur cum de membris, & partibus organicis utriusque sexus generationi inservientibus, quæ alias αἰδοῖα, *Pudenda* vocantur, Rolf. hoc tit. part. i. cap. 2. tum de meatu, quem parastatam varicosum vocant, qui maxima via est, quæ genituram a testibus haustam ad Colis radicem defert, Gal. l. i. de sem. c. 15. tum etiam de semine ipso, qui *Genitalis* humor appellari solet a Medicis.

Vide *Genitura*. Mediante humore dicitur etiam de *spiritu*, qui causa generationis existit, & ex animali, vitalique spiritu compositus esse videtur, seminalis crassioris materiæ veluti amiculo inclusus, de quo etiam erudite differuit DD. Hofm. Jung. in diss. Anat. ad Joh. van Horne Microc. p. 176. 179.

* **GENITURA**, γονή, γόνις, duplicem habet significationem. Vel enim plerumque notat *semen*, & quidem genitale, sive fecundum, aut utero jam injectum, Gal. l. i. de sem. c. 9. quamvis hæc differentia inter γονὴν, & σπέρμα non semper conservetur, imo rarissime, cum & ipse Hipp. pro semine posuerit, uti patet ex 6. aph. 2. Vel significat ipsas *partes genitales* utriusque sexus, ex Hipp. l. de Humid. usu VI. 2. 3. Jung. Prosp. Martian. in Annot. ad h. l. p. 129. Diet. n. 167. Foel. Oec. p. 140. seqq.

GENIUS, δαίμων. Vide *Dæmon*. Deum singulis hominibus *Genium* dedisse, qui in suprema corporis parte habitat, & nos a terra ad cœlestem cognitionem extollit, docet Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. Plura circa vocis *genius* variam significationem vide apud Casp. a Rejes, p. 89.

GENOS, γένος, *genus*, proprie non est terminus Medicus, sed Logicus. Hinc etiam in foro Medico varias obtinet significationes. Interdum indifferenter *genus* pro specie, differentia, formaque dicitur. Gorr. Rhod. in Lex. Interdum contradistinguitur ab illis. Interdum etiam notat stirpem, vel familiam aliquam certam. Gal. 5. aph. 59. Tria genera generalissima vocat Trismegistus, Mineralia, Vegetabilia, & Animalia, in Physica, Vol. I. Th. Chym.

GENTILITIVUS, Epitheton Morborum a parentibus in liberos propagatorum, & ita idem significans, quod *Hereditarius*. Dicitur & *Parentalis*, Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 2. c. 28. 35. & ex hoc DD. Joh. Zeller. Medicus Charitopolitanus, amicus noster singularis, Dis. Inaug. Affectib. Hæreditar. theor. i. §. 2.

* **GENU**, γόνυ, est femoris, & tibiæ dearticulatio, & artificiosissima connexio, in qua sinus est quidam prominens, alterius caput excipiens, quod anteriori parte, quo firmitus fieret, *Rotula*, sive *Patella* munivit, quam μύαλον, & ἐπιγονυπίδα vocant, quæ prohibet, ne femur curvatis, aut per declivia currentibus loco excidat, & dilabatur. Gal. l. de ossib. c. 21. seqq. & l. Introd. c. 10. Est autem ea dearticulatio omnium expeditissima, justissima, magnoque naturæ artificio comparata, ut quæ in ea epiphyse, & cavitates ita construxit, & fabricata est, ut neque laxior sit Epiphyseon in cavitates ingressus, neque etiam adstrictior. Continentur autem,

autem, & firmantur extrinsecus superciliis quibusdam ipsorum ossium, & ligamentis, aliis quidem in profundo positis, aliis autem in circuitu totam dearticulationem comprehendentibus. Hæc Gorr. & Castell. Jung. & Diet. n. 168.

GENUINUS, ὁψίγονος. Vide *Opfigonos*.

GENUGRA, terminus Paracelsus pro *Gengra*, denotans speciem Arthritidis in Genu.

GENYS, γένυς. Vide *Gena*.

GEODES, γεώδης, nomen lapidis a terra, quam inter se comprehendit, ita dicti, ejusdem cum *Ostracite* virtutis, siccatoriae, & adstrictoriae. Gal. l. 9. de S. F. 8. de *Ostracite*, & P. Aegin. l. 7. c. 3. 8. Lithi. Affinis habetur Aetii, estque fortassis hic immaturus adhuc.

GEOGRAPHIA, γεωγραφία, proprie dicitur scientia Mathematica quædam, quæ docet descriptionem mundi, sive globi terrestris, & distinctionem in suas regiones, regna, & urbes. Paracelsus vero more solito etiam finxit *Geographiam Microcosmicam*, tr. Labyrinth. Medicor. c. 4. fin. Imo nec veritus est comminisci *Geographiam cœlestem*, seu partem Mathematicæ adeptæ, tr. Philosoph. sagacis, l. 2. c. 4.

GEOMANTIA, γεωμαντία, proprie est ars, & scientia terrarum notissima. Sed h. l. juxta Paracelsum dicitur, cum astra terræ se patefaciunt hominibus, ut inde prophetiam, aut præsagium sumant, quod sortitur effectum. Dicitur etiam *Astronomia terræ*, quæ dupliciter operatur, aut per Astronomicas calculationes, aut per puncta. Rul. & Johns. in Lex. Meminit aliquoties Paracels. in scriptis suis, v. g. de *Caducis tract.* 2. & in fragm. Medic.

GEOMETRIA, γεωμετρία, proprie etiam dicitur pars scientiæ Mathematicæ, docentis, agros, & partes terræ metiri: unde & Rulandus descripsit: *Geometria*, finitura, decempeatura, agri mensura. Paracelsus tamen etiam commentus est *Geometriam Medicam*, quæ docet metiri altitudinem cœli, & terræ, & eorum, quæ in se continent, tr. Alia declaratio totius Astronomiæ.

GEONOMUS, γεωνόμος, legitur apud Parac. l. 3. de Tart. tr. 2. c. 3. & videtur idem esse, quod *Geomantes*, i. e. vates ex astris terræ.

GEOPILYSIA, γεοπύλισια, est separatio per dilutionem. Vide *Separatio*.

GERETÆROS, γεραιός, natus major, senior. Usurpatur ab Hipp. de iis, non qui simpliciter senes sunt, sed in collatione, & comparatione ad eos, qui trigesimum annum excefferunt. Qui enim ab ea ætate ad senectam usque annis excedunt, hi per comparationem *seniores* ab eo appellantur. Gorr. & Foef. Occurrit apud Hippocr. 2. Progn. t. 69. ubi opponitur τοῖς νεωτέ-

ρος, Junioribus. Vide Comm. Gal. ad h. l.

GERANDRYON, γεράνδειον, dicitur vetus quæcunque arbor. Gorr.

GERANION, γέρανιον, 1. nomen est herbarum, cujus variae sunt species, quæ spectant ad Botanicos. 2. Est nomen emplastri sic dicti, quod præter cætera gruis pennas uistas recipiat. Tribuitur Polleti. Descriptio ejus habetur ap. Aetium. Hæc Gorr. γέρανιον, ἢ γερανία quoque notat instrumentum quoddam, de quo supra, vide *Ciconia*. Latine etiam *Grus* vocatur.

GERANIS, γέρανις, nomen fasciæ, vel vinculi ad humerum excidentem, vel jugulum fractum, ab Hipp. vel, ut aliis placet, a Perigene inventi, Gal. l. de fasciis n. 74. Meminit & Aeginet. l. 6. c. 99.

GERARAT, dicuntur animalcula venenata, sicut scorpiones, habentia corpus gibbosum, & caudas acutas, de quorum veneno calido, ejus læsione, & cura vide Avic. l. 4. fen. 6. tr. 5. c. 4.

GERAS, γῆρας, *senectus*, *senium*, vocatur illa ætas, quæ habetur ut plurimum frigida, & sicca, quando homo jam est in descensu, h. e. quando humores vitales, præsertim sanguis, & spiritus animalis, defectionem naturalem patiuntur spiritualescentiæ, & activitatis, unde corpus, ejusque membra organica languent, nec adeo expedite muniis suis fungi queunt. Cumque certe ætatum cum anni temporibus sit correspondens, *senectus* respondet hyemi; quia sicut Sol tempore hyemis velut alto axe descendit, & saltem oblique radiis suis terram petit; ita quoque calor vitalis refractis plane viribus partes solidas afficit. Dividi quoque solet *Senectus* in tres classes, *crudam*, *mediam*, & *decrepitam*. Plura vide apud Diet. n. 161. Qui in *senectute* sunt constituti, dicuntur Gr. γέροντες, item πρεσβύται, *senes*, de quibus lege eundem n. 160. De proverbio, γέροντες δις παῖδες, *Senes* bis pueri, vide Lan. l. 1. ep. 55. & *Chiliad*. Erasmi, γῆρας ἐκ νόσου, *senectus* ex morbo, dicitur marcoris species, vel febris μαρμαίδης, *tabida*. Gal. l. 1. de præfag. expuls. c. 4. & l. de marcore, c. 5. Vide Foef. Oec. p. 135. & C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 697. Sumitur etiam pro *Exuvio serpentum*, Gr. alias λεβρεῖς dicto. Galen. in Exeg. & l. 4. de C. M. S. L. c. 1. Erot. in Onom. De *Senecta serpentum* vide Libav. Tom. II. Op. p. 152. seqq.

† GERMANDREA, Gordomii Lili, Part. 1. c. 5. chamdorys, Dioscor. Scholiastes ad marginem.

GERMANUS, æquivocum est vocabulum. Vel enim appellativam habet significationem, & respondet Græco ἀδελφός, aut ἡδελφισμός, siquidem omnia, quæ similia, congruentiaque

existunt, atque ut quispiam dixerit, genere juncta, cognataque sunt, consuevit Hip. vocare ἡδεληφισμύρα, h. e. *germana*: teste Gal. 2. de R. V. I. A. t. 33. Vide *Adelphixia*. Vel est nomen proprium certorum Europæ populorum, de quibus Geographi consulantur. De **Germanulis*, sive cadaveribus exiccatis fere tripedalibus in Insulis *Canariis*, & Fortunatis repertis lege Helmont. tr. Demonstratur Thesis, n. 82.

GERMEN, βλαστός, βλάστημα, proprie arborum κνήμη, vel κύμη, primas eruptiones denotat, de quibus Gal. 1. 2. de A. F. c. 60. Transfertur etiam ad alia, de quibus supra in *Blasstema*. Quæ dicatur Spagyrica *germinis* pullulatio, & augmentatio, legatur in Jodoci Greveri Presbyteri Secreto, si poteris intelligere, & hariolari ex obscuris illis ænigmatibus, Vol. III. Th. Chym.

GERMINATIO, præter propriam significationem Physicis, & Botanicis relictam, qua notat additionem novellarum partium in plantis, teste Andr. Cæsalpino l. 1. de Plant. c. 3. & 4. Spagyricis quoque dicitur quædam peculiaris transmutatio Metallorum, præsertim Argenti, quando mediante aqua forti, Mercurio, parvaque quantitate argenti, super prunarum igne mediocriter valido, in vitro progerminant rami argenti; de qua germinatione videantur ex relatione Olai Borrichii Acta Philosoph. Oldenburg. An. 1669. m. Septembr. & Novembr.

* GEROCOMICE, γηροκομική, dicitur ea Medicinæ pars, quæ senum regimen tradit, iisdemque convenientem vitæ, ac victus rationem præscribit. Gal. l. 5. de san. tu. c. 4. & de subfig. empir. c. 4. Lang. l. 1. ep. 79. Incertum vero videtur, an ad γήρυνσι, an δὲ καὶ πικρῇ pertineat, cum senum corpus neutrum esse videatur, & senectus non exacta plane sanitas; sed vel morbi, & sanitatis affectio quædam media, vel omnino ejus generis non est, quæ firma, constansque sit, quam ἔξω appellant, sed potius fallax, & incerta, quæ κατὰ ἄετιν dicitur. Plures tamen eam salubris Medicinæ partem esse statuunt. Hæc Gorr. & Castell. & quidem recte. Nam & senum sanitas est Sanitas, licet infirmior, & inconstantior, quam aliarum ætatum. Hinc & nos inter methodos sanitatis tuendæ particulares referre non dubitavimus, Dogm. Med. Gen. P. IV. c. 2. d. 5. p. 475.

GERON, γέρων. Vide *Presbyter*.

GERSA, i. e. *Cerussa*, Rul. in Lex. Sumitur & pro *Fecula*. Vide supra *Fecula*.

GERULA, Paracelso dicitur monstrosa planta, vel degeneratio ex transplantata *Pastinaca*, l. 3. de pustulis Gallicis, ulceribus, &c. c. 4.

GERYON, γέρων, nomen monstri, vel Centaurei tricornis, quem Hercules dicitur confecisse. Tribuitur per metaphoram *Mercurio* a Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 15.

GESOR, i. e. *Galbanum*. Rul. in Lex.

GESTATIO, φορὰ, quid in genere significet notum est, nimirum oneris alicujus portationem. Unde Gal. dixit l. 12. de U. P. c. 13. quod *gestatum*, βασιζόμενον minus esse oportet *gestante*, βασιζοντι. Strictè vero *Gestatio* Medicis dicitur nihil aliud, quam geniti in utero infantis ad partum usque permanens, atque mora, totum id complectens tempus, quod a genito intus infante ad ejus exclusionem interest. Diet. n. 486. p. 661.

GEUMA, γῆμα, Hippocrati dicitur id, quod gustatur, hoc est cibus, *edulium*. l. 1. Epid. f. 1. t. 59. l. 2. f. 3. n. 31. l. 3. ægr. 6. Foef. Oecon. p. 135.

GEUSIS, γῆσις, *gustus*. Vide infra *Gustus*.

GHITA, γήτα, nomen exoticum purgantis simplicis vehementioris, & haud dubie venenosi, quod alias *Gummi Gotte*, *Gummi ad podagram*, *Gutta Cambodia*, aliisque nominibus appellari solet. Plura de hoc purgante vid. ap. Schr. l. 4. cl. 4. n. 445. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rolf. tr. de purgant. f. 13. art. 8. Nos experientia docuit, ejus usum non adeo securum esse, uti quidam Authores eundem commendant.

GIALAPPA, *Gialapium*, item *Falappa*, & hoc nomen est purgantis electivi vulgo dicti, mitioris tamen, & propter majorem securitatem hodieque frequentissimi usus; cujus descriptionem prolixam pete sis e Schrod. l. 4. cl. 13. n. 427. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. Rolfink. d. l. f. 2. art. 3.

GIBAR, i. e. *medicina metallica*. Ruland. & Johnf.

* GIBBEROSITAS, *Gibbositas*, *Gibber*, *Gibbus*, κύφωσις, κύφος. Vide *Cyphosis*.

GIBUM, i. e. *Caseus*, Rul. & Johnf.

GICH, Gepsin, i. e. *Gypsum*. Rul. & Johnf.

GIGARTON, γίγαρτον, significat nucleum, vel granum acinorum uvæ, virtutis siccantis in secundo, & refrigerantis in primo. Æginet. l. 7. c. 3. Meminit & Lind. Ex. X. §. 192. ubi docet, Latinis *vinacium* quoque vocari. Vocantur illi nuclei etiam Latine *Arilla*, quamvis nomen hoc non in omnibus Lexicis occurrat. Ex *arillis* passularum industria Chymicorum elicere audet Spiritum acidulum, item oleum Empyreumaticum; imo sunt, qui Sal volatile ex iis parasse jactitant. Verum cui bono hæc superflua curiositas?

GIGAS, γίγας, dicitur de hominibus præter leges naturæ proceris, & elatis, Rul. & Johnf. cujus causam peculiarem investigare quidem cona-

conatus est Parac. sed magis obscuravit, quam declaravit. Nobis videtur acquiescendum esse in liberrima, imperscrutabili voluntate Summi, & Maximi Creatoris. De vocab. *Gigas* vide etiam Casp. a Reyes q. 25. n. 8.

GIGERIA, significat ἡ ἐντὸς, πλάγχθη, ἢ ἀκρῶς, (vel ἀκρῶς) intestina, viscera, & extremas partes gallinarum, uti exponit Hesychius, teste Keuchen. not. ad Q. Seren. p. 261. Non. Marcell. & Nig. Perotus exposuerunt per intestina gallinarum, & quæ iis coquantur.

GILLA, vel *Grillus*, est Vitriolum sua sponte resolutum in aquam. Nonnulli putant, a natura talem exhiberi liquorem. Sunt, qui hoc nomine Salis Armoniaci aquam appellant. Purgat ventriculum, Rul. & Johnf. Meminit Parac. de viribus membro. l. 2. c. 4. *Gilla* est *Sal Vitrioli* solum emeticum, inquit Frid. Hofm. in clav. ad Schroder. l. 1. c. 3. p. 4.

* *GILVUS*, *Helvus*, κίρρος, medium inter album, & rufum significat colorem. Dicitur & *Melinus*, *Citrinus*. Rul. & Johnf. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 4. Vide *Cirrhos*. *Dichromos*.

GINGIBER, pro *Zingiber*, nomen aromatis notissimi, de quo in Botanicis. Vid. Rhod. in not. ad Scribon. n. 165.

GINGIBRACHIUM, & *Gingipedium*, idem quod *Scorbutus*; qui ita dictus a quodam Regnero Snoy, multæ eruditionis, & exercitatæ praxis Medico, gingivis, brachiis, & pedibus corrupto sanguine infectis. Forest. l. 20. Obs. 11. in Schol. Denominatio quidem crassa, & pingui Minerva facta, iudicio Sal. Alberti apud Senn. de Scorbut. c. 1. Vide infra *Scorbutus*.

* *GINGIVAE*, ἡ ὄλας, carnes sunt, quæ sunt circa dentes, Gal. l. 9. de U. P. c. 15. ubi primum e locellis suis, vel alveolis emergunt, l. 5. de C. M. S. L. c. 8. quarum connexio χαλινὸς dicitur. In iis dentes nuper natorum latent, & veluti in præsepiolis conditi sunt; & ut siccioribus, astringentioribusque continentur, ita redundante humiditate laxioribus decidunt. Nervos habent a tertio pari, ut & dentes, per quos sentiunt, & dolent, sæpeque in iis dolor est, qui in dente putatur esse. Hæc Castell. Vid. Ulon. Jung. Dieter. n. 632. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

* *GINGLYMOS*, γίγγλυμος, Proprie cardinem significat, qui cum porta vertitur, aut potius ferramenta illa duo pectinatim invicem se subeuntia, clavo transfixa, quorum alterum ostio, alterum parieti inseritur, in quibus ostium ipsum ceu cardinibus vertitur. *Cardo masculus* dicitur *Clavus ferreus*, qui ingreditur in cavitatem, quæ *Caritas* vocatur *Cardo femina*. Fallop. Expos. de Ossib. c. 12. Tom. I. p. 482. Hinc

vocab. translatum ad speciem *Diarthroseos*, si-ve *Dearticulationis*, qua ossa sese invicem ingredientia conjunguntur, ut vertebræ inter se, ac cubitus, humerusque colligantur, Galen. l. de ossib. in proœm. ita ut unius caput in alterius cavitatem condatur, & vicissim hujus caput in illius sinum excipiat. Ab hac articulationis specie *Humeri orbita* γίγγλυμωδὴς dicitur, Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 23. Est enim hæc ἀρθρωσις plerisque ostiorum cardinibus similis, in quibus ferramenti utriusque, (quod proprie a Græcis γίγγλυμος appellatur) tum ejus, quod parieti infixum est, tum alterius, quod ostio adhæret, pectines mutuo implexu sese subeunt. Quæ quidem compositionis ratio non videtur ἀπὸ τῆς ῥαφῆς, a *sutura* valde differre. In quibus vero ostiis clavus crassior parieti affixus ostii verticillum subit, non γίγγλυμος, sed verius γόμφωσις dicitur. Hæc Gor. & Castellus. Adde Bartholin. libello IV. Anat. c. 1. p. 693. edit. ult.

GIR, *Gith*, i. e. *Calx viva*. Rul.

GIRGIES, i. e. *albi lapides fluminis*. Idem.

GIRMER, i. e. *Tartarum*. Id. & Johnf.

GISISIM, i. e. *Gummi*. Idem.

GIT, *Gith*, diversimode sumitur: Vel enim idem est quod *Gir*, Rul. Vel significat herbam *Nigella*, si-ve *Melanthium*, dictam: vel *Piper*, teste Rhod. ad Scrib. n. 69.

GITENON, i. e. *satum commune*. Rul.

* *GLABRITIES*, *Glaber*, μαδαρότης, μαδαρός. Vid. *Clavities*, *Madaros*.

* *GLACIES*, *Glacialis*, κρύσταλλος, κρυσαλλίος. Vide *Crystallus*, *Crystallinus*. De *Glacie Mercuriali* vide Libav. Apocal. Herm. P. I. c. 9. *Glaciale lepræ* venenum descripsit Helmont. de Lithias. c. 9. n. 22. De *Glacie*, & *Coagulatione* scripsisse tractatum Dan. Bartoll, patet ex Act. Lips. A. 1682.

GLADIALIS, est ars, qua juxta firmamenti cursum astrorum gladii cuduntur, & enses, quibus & incudes resistere nequeunt. Inde vocatur & *Incusida*. Parac. dicit esse speciem Philosophiæ adeptæ, l. 1. Philos. sagacis.

GLADIATOR, μονομάχος, qui cum altero certamen subit gladio. Horum vulneratorum curam olim Galeno fuisse demandatam, ob peritiam Anatomicam, scripsit l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Cibus illorum frequens fuerunt fabæ, l. 1. de Al. Fac. c. 19. De hoc vocabulo vide & Rhod. Scrib. n. 101.

GLADIUS, μάχαρις, ξίφος, σπάθη, quid significet, notum est. Optimus qualis esse debeat, docet Gal. l. 1. de U. P. c. 11. *Gladiolus*, μαχαίριον, refertur inter instrumenta Chirurgica, quo in excidendo utuntur Medici. Dicitur & *Cutellus*. Legitur apud Hippoc. lib. 1. de morb. mul.

mul. XCVI. t. 22. l. de Medico V. 2. Alibi usurpat vocabul. *μαχαίρις*, l. 2. de Morb. XLV. 21. *Gladolus* cum epitheto *σηδοδής*, usurpatur de scalpello utrimque acuto ad perforandum pectus, vel locum intercostalem, in abcessu pulmonum, vel Empyemate, uti descripsit Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig. 1. dicens ab Hipp. etiam *Spatham* vocari, de quo tamen dubitamus, cum nec Foësius notaverit in Oecon. neque nos locum invenire potuerimus. De *Gladio Delphico* vide C. Hofm. com. ad Galen. U. P. 248. *Gladius*, *ξιφίς*, est nomen piscis marini, de quo videatur Aldrov. l. 3. de pisc. c. 21. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. 81.

GLAGOS, *γλάγος*, idem quod *γάλα*, Lac. Hinc *γλαγός*, *lacteus*. Lind. Ex. X. §. 43.

GLAMA, *Gleme*, *γλάμα*, *γλήμη*, *sordes oculorum*, lippitudo, pro *λήμη*. Unde *γλαμυροί* ὀφθαλμοί, *glamiosi*, aut *gramiosi* oculi dicuntur, sordidi, ac humidi, pituita laborantes, Hipp. l. 1. de Morb. mul. IX. 6. XII. 5. Vid. Foëf. Oec. p. 136. Keuchen. Not. ad Seren. p. 241.

* GLANDIUM, vide *Thymus*.

GLANDOSUM corpus, Vesalio dicuntur *Prostata*, l. 5. de H. C. F. c. 13. p. 645. seqq. Fallopius vero vocavit *Glandosum adstrictum*, in Instit. Anat. Vide *Prostata*.

GLANDULA, *ἀδνή*, corpus quoddam carniforme est, laxum, & fungosum, quod utique velut cunei quidam vasorum divisionibus incubantes, fulcimentum ipsis suggerunt, ut a nullo violento casu afficiantur. Gal. l. 4. de U. P. c. 20. Sunt autem proprie sic dictæ *Glandulae*, quas Græci *ἀδένες* vocant, imbecilliores corporis partes, ad quas valentiores corporis partes supervacua sibi tum quantitate, tum qualitate, & præsertim ad eas, quæ rariores natura sunt, transmittunt; quippe valentius est arteriarum, venarum, nervorum, muscutorum robur, imbecillius autem, aut prorsus nullum corporum, quæ *Glandularum* sunt naturæ, l. 13. Meth. M. c. 5. in princ. Hæc Castellus de *Glandulis* in genere. Videatur & Hippocr. lib. de *Glandulis*, & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 6. Verum earum descriptio, differentia, & usus hodieque accuratior habetur ap. Th. Vvarthon integro *Adenographiæ* libello, Nic. Stenon. de Musculis, & *Glandulis*. Quibus jungatur Illustris, & Excellentiss. D. Frid. Ferdin. Illmeri a Vvartenberg Phil. & Med. D. S. Cæs. Majest. Archiatri, & in inclyto Viennensi Athenæo Profess. Publ. celeberrimi, Fautoris, & Amic. nostri colendissimi, *Adenographiæ* Exercitatio, succincte essentiam, & naturam *Glandularum* in genere, & specie comprehendens. Ex his libet hanc adjicere descriptionem: *Glandula* est parenchyma spermaticum, molle, friabile,

& spongiosum, una communi membrana universim, & frequenter pluribus privatis frustulatim coagmentatis inclusum, ex materia spermatica fabricatum, vasis omnis generis stipatum; partim depurationi, partim secretioni, partim etiam elaborationi inserviens. Dividuntur trifariam *Glandulae*: 1. in *Conglobatas*, & *Conglomeratas*: 2. in perpetuas, & adventitias: 3. in exteriores, & interiores. De usu *glandularum* alimentario vide Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 6. *Glandularum* potiorum descriptiones reperies quoque sub propriis nominibus, sub literis eorum initialibus. *Glandulosa corpora*, *τὰ ἀδένωδα σώματα*, olim distinxerunt a *Glandulis*, teste Galen. l. 14. Meth. Med. cap. 11. laxitate, & raritate majori. Verum hodieque illa distinctio non amplius observatur, teste laudatiss. D. Illmero d. l. th. 3. *Glandula* quoque Arabib. dicitur *Apostema* scirrhosum, sicut *Nux avellana*, aut etiam paulo minus, multoties super volam manus, interdum super frontem, in principio dum comprimitur, dissolvitur, & aliquando vero redit in pristinam formam. Avicen. l. 4. fen. 3. tr. 2. c. 6. & 7. Videtur autem *Ganglion* intelligere. Ita & *Glandula guidonis* est Tumor glandi similis, mollis, solus mobilis, sine radicibus a circumjectis partibus separatus, maxime in emunctoriis, & juncturis proveniens. Blancard. in Lex.

GLANIS, *γλάνις*, nomen est piscis marini, & fluviatilis; cujus descriptionem, & usum in cibis vide apud Aldrovand. l. 5. de pisc. c. 5. Habetur a nonnullis similis *Siluro*. Idem.

* GLANS, *βέλαντις*, æquivocum est vocabulum. 1. notat fructum arboris, *Quercus dictæ*. 2. cum additione *Myrepica*, sive *Unguentaria* est fructus arboris exoticæ *Myricæ*, de quo Galen. l. 6. de Symp. Fac. quæ duæ significationes ad Botánicos pertinent, Lang. l. 1. ep. 66. 3. *glans* dicitur extrema totius colis, sive membri virilis pars, cujus cutis, quæ eam vestit, *Præputium*, *πόδιον*, dicitur, Galen. l. 5. Meth. M. c. 15. Rolsink. de part. genit. Part. 1. cap. 51. Barth. l. 1. Anat. c. 24. Porro 4. *glans* idem est quod *Suppositorium*, ceu medicamentum topicum ano dictum, oblongum duos, tres, quatuorve digitos transversos, figura tereti, & rotunda, candelæ instar, olim glandis forma ad alvum sollicitandam maxime, & ad alios ani affectus comparatum, P. Morell. l. 2. f. 2. c. 13. de form. remed. Vveker Antidot. Gener. lib. 1. c. 49. Spec. f. 44. Schroder. l. 2. c. 83. In hac significatione *glans* *βέλαντις*, occurrit apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 83. & l. 3. de Morb. XV. 20. Gal. 6. de C. M. S. L. c. 3. Aliquando & pro Pessio sumitur, Hippocr. l. 1. de Morb. mul. CXIIX. 2. §. 14. CXIX. 13. CXX. 9. *Pessaria* minora, *βελαντιδες*, sive

sive *glandes* parvæ eidem dicuntur, l. 2. de morb. mul. XLV. 6. Tandem 5. accipi pro strumis, & scrophulis, quas Græci *Naphthas* vocant, patet ex Lang. l. 3. ep. 4. in fin.

GLAREALIS, idem quod *fabulosus*, Gr. *ψαμμάδης*, a *glarea*, sive arena. *Aquæ glarealis* in vulnere meminit Helmont. de Lithias. c. 6. n. 20.

GLASSA, est genus vernicis siccioris. Rul. & Johnf.

GLAUCOSIS, *glaucoma*, *γλαύκωσις*, *γλαύκωμα*, accipitur late, & stricte. Late, pro omni coloris naturalis in oculo mutatione in præternaturalem, & *glaucum*. Stricte, pro humoris crystallini colore in *glaucum* mutato, proveniens ab illius humoris nimia siccitate, & concrectione. Differt a *suffusione*, *ἀπὸ τῆς ὑποχύματῶς*, quod in hoc affectu peccet extranei humoris, & aliunde affluentis concretio; in illo ipsius humoris crystallini condensatio, & resiccatio. Vid. Dieter. n. 163. Foes. Oecon. d. l. C. Hofm. Comm. in Galen. de U. P. n. 731. Aliquando tamen color ille est absque manifesta læsione visus; & tales homines dicuntur *γλαυκώπεις*, unde & Minerva *γλαυκῶπις* dicta, cæcios oculos habens.

GLAUCOS, *γλαυκός*, *glaucus*, est nomen coloris misti ex viridi, & albo. Dicitur *Cæsius*. Differt omnino a fusco, uti recte demonstrat Libav. Defens. Syntagm. contra Scheunemann. not. 48. Tom. 3. p. 95. 96. *γλαυκός* quoque Hippocrati vocatur, qui cæsis est oculis, l. 2. Epid. l. 6. n. 7. Usurpatur & de urina, *ἔρον γλαυκόν*, quæ est cornu pellucido similis, media inter lacteam, & charopam, apud Actuarius. l. 1. c. 8. teste Gorræo in definit. *Glaucus* quoque veteribus fuit nomen piscis majoris pelagi, sive marini; cuius descriptionem, usumque in cibis, & Medicina tradidit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 16.

GLAURA, *glaure*, est nomen Paracelsicum mineralis, cum epitheto *Augurelli*, quod & *Elestrum minerale immaturum*, item *Nympha* vocatur, Th. Chym. Vol. VI. p. 649. Meminit & Helmont. tr. Pharm. ac Disp. modern. n. 50. & Frid. Hofm. in Clav. Schroder. l. 3. c. 15. in fine. Legitur & hoc vocabulum apud Ludov. Pharm. Dissert. I. p. 121.

GLAUX, *γλαΰξ*. Vide *Noctua*.

GLEBA, *βῶλον*. Vide *Bolus*.

GLECONITES, *γληκωνίτης*, scil. *οἶνον*, nomen vini medicati ex *Pulegio*, quod Gr. *γλήκων* dicitur, parati. Dioscor. l. 5. c. 62.

* GLENE, *γλήνη*, proprie, & primario oculi cavitatem, & *pupillam* significat. Per translationem quoque ita dicitur ossium cavitas, & sinus leviter depressus, ac obscurus, ac leviter si-

nuosa cavitas, & obscure desidens, in quam os inferitur; quemadmodum contra profundior cavitas, & altius descendens *κοτύλη*, h. e. *Acetabulum* vocatur, Gal. l. de ossib. proœm. & c. 2. de frac. t. 52. Hipp. vero *γλήνην* vocat *χώραν γλήνοφδῆν*, i. e. *sinum pupillæ oculi instar leviter depressum*, 4. de artic. t. 64. Jung. Foes. p. 136. Hinc primæ cervicis vertebræ sinus in inferiori regione leviter tantum cavi *γλήνοφδῆς* appellati sunt. Vales. l. 1. de H. C. F. c. 15.

GLINOIDES, *γλήνοειδής*. Vide *glene*.

GLEUCINON, *γλεύκινον*, epitheton Unguenti cuiusdam, Lat. *Mustum*, a *γλέκνῶ*, *mustum*. Meminit illius Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 14. ubi varias compositiones tradit. Simpliciolem compositionem proponit Diosc. l. 1. c. 67. Inter acopa refertur, & relaxantia a Gal. Emollit, calefacit, horroribus, & nervorum, vulvæque vitiis auxiliatur. Diosc. Gorr.

GLEVCOS, *γλέκνῶ*, *Mustum* significat. Estque succus uvarum recens expressus, crudus, flatuosus, unum hoc in se boni continens, quod alvum laxet, quod nisi contingat, tanto magis noxium corpori evadit. Hipp. l. 2. de diæt. XXIII. 1. *Mustum* duplex habetur: *Lixivium*, Gr. *πρόχυμα*, item *οἶνον πρότερον*, *πρόδρομον*, h. e. sponte defluens, antequam calcantur uvæ; alterum *vulgare*, quod vi expressum est, quam vim vel pes, vel pressum præstat, Græce *πραπίπτος οἶνον*, Linden. Ex. X. §. 174. seqq. ubi plura de *musto* reperies. Idem Author etiam erudite demonstrat *πὸ γλέκνῶ* aliquando significare vinum dulce, generosum, valde inebrians, & caput aggravans, quod de *musto* alias dici nequit. Unde & *γλαμίσας* olim dictus fuit, qui tali vino dulci nimium utebatur, §. 252.

GLEVCIS, *γλέκξιν*, vel *γλέξιν*, dicitur vinum, quod multum *hepsematis*, i. e. sapæ, aut defructi admixtum sibi habet. Linden. d. l. §. 62.

GLIS, *ἐλαφίον*, *γέλαφον*, *μυοξός*, vel *μυοξίλας*, dicitur muris species; estque animal quadrupes somnolentum, ita ut dormiendo pinguescat. Cuius descriptionem, usumque in cibis, & Medicina prolixè tradidit Ul. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 29. De symptomatibus ex esu pulveris *glirium* edulcorato abortis videantur Ephem. N. Cur. An. III. Obs. 40. *Glis montanus*, idem est, quod *Mus Alpinus*, sive *Marmota*, aut *Murmentum*.

GLISCHRASMA, *γλίχρασμα*, idem quod *γλήχρότης*, *lentor*, viscositas. Hippocr. l. de R. V. I. A. t. 18.

GLISCROCHOLOS, *γλήχρόχολον*, dicitur de excrementis glutinosi, & simul biliosi. Hipp. l. 4. Epid. XXIX. 4. quamvis *γλήχρόχροα* alii legerint, verum inepte, siquidem glutinositas non de colore dici poterit. Vide Erot. p. 33.

GLISCHRODES, γλιχρώδης, idem quod γλιχρός.

GLISCHROS, γλιχρός, *lentum*, viscosum, glutinosum significat. Per metaphoram usurpavit Hippocr. de febribus, l. 4. Epid. XXII. 15. Hinc verbum γλιχραίνειν viscosum reddere significat, & προσγλιχραίνειν, magis viscosum reddere, quod legitur apud eundem 3. de R. V. I. A. t. 26. Ita & κατὰ γλιχραίνην, d. l. t. 10. Dieter. n. 671.

GLISCO, αἰξω, ἐπιπίνωμι, idem est quod *augesco*, paulatim vires sumendo, & intendendo. Proprie de incremento ignis dici videtur. Per translationem vero eleganter etiam de flamma vitali, de calore febrili, aliisque Vomitus morbois accipi potest, & affolet. Febris dicitur *gliscere*, quæ de paroxysmo in paroxysmum in-gravescit. Linden. Ex. XV. §. 94. 95.

GLISOMARGO, est *Creta candida*. Rul. & Johnf. in Lex.

GLOBULI, apud Marcell. Compos. § 9. nobis pilulæ Casp. Barthi. Advers. l. 40. c. 4.

GLOBUS, Globulus, σφαῖρα, σφαίριον, quid significet, notum est, & partim hujus non est loci. Reliqua vide infra voc. *Pila*, *Pilula*, & supra voc. *Cataposis*. Referuntur & *Globi* ad instrumenta Chirurgica. Ita *Globi*, & *Globuli* uterini adversus procidentiam describuntur apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXII. fig. 8. In Anatomicis *Globulus Nasi*, vel *Orbiculus* dicitur pars nasi inferior cartilaginea, & mobilis. Barthol. l. 3. Anat. c. 11. p. 527. Alias *Globosæ particulae* hodieque etiam referuntur inter principia materialia corporum naturalium, præsertim liquidorum, de quibus videantur Observationes Microscopicæ Ant. Levenhœk, quarum mentio fit in Aët. Erud. Lips. 1682. Ita Casp. Bartholinus Th. filius gloriatur se vidisse beneficio microscopii globulos in sanguine existentes; de quo legatur in Aët. Hafn. Vol. III. Obs. 3.

GLOEOS, γλοιός, *strigmentum*, ita dicuntur sordes, quæ in balneis, aut palæstra ab hominum cute deradebantur, multi quondam in Medicina usus. Calefaciunt enim modice, emolliunt, & discutiunt, Diosc. l. 1. c. 34. seqq. ubi ῥύποι dicuntur, Aegin. l. 7. c. 3. t. Glæos. Inde descendit γλοιώδης, *strigmentosus*, h. e. strigmenti modo crassus, & viscidus. Dicitur de excrementis, apud Hippocr. l. 7. Epid. II. 27. quamvis in Edit. noviss. Linden. legatur ἰλνώδης, *viscosa*. Alia exemplaria habent γλοιώδης. Foef. Oecon. p. 137. Et verbum γλοιόζειν, quod significat conniventes oculos versare, exponente Galen. in Exeg. dict. Hippocr.

GLOMER, id est *rotundum*. Rul. & Johnf. in Lex. Inde *Glomeratus*, & Verbum *Glomerari*,

quod de nubibus usurpat Q. Seren. c. 3. Vid. not. Keuchen. pag. 99. Substantivum quoque habetur *Glomus*, Gr. σρόμβος. Scrib. n. 142. Adde Rhod. in not.

GLORIA, δόξα. Vide *Doxa*. *Gloria* Medicorum Deus sit, & huic cedant, Lind. Ex. III. §. 16. Horridum est, *Gloriam* Deo debitam ratione aliqua frivola sibi ex parte attribuisse, vere scripsit Helmont. tr. Confessio Authoris, n. 14. Qui vero magis *gloriae* studiosus est, quam veritatis, succumbit, ut amator puellarum. Gal. 2. de iis, q. in med. t. 1. Sophistis solius *gloriae*, nullam veritatis esse curam, dixit Idem l. 10. de U. P. c. 9. Ignis *gloria* vocatur id, in quo velut gloriatur, & exultat ignis; quod est omnis materia facilis ad exardescendum, & in qua, ut citissime concipitur, ita ardet singulari cum vigore, tumoreque, h. e. vivida, & fugax flamma e virgultis ad repentinos usus excitata, aliisque id genus cremis, εὐφλεσκῶ vocant Gr. *Gloriam* vero χαίχημα, Lind. Ex. IX. §. 6.

GLOSSA, Glotta, γλῶττα, γλῶττα, *Lingua*, dicitur pars illa carnosa, laxa, & fungosa, præcipuum sermonis, & gustus instrumentum; cuius Anatomicam descriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 13. & alios Anatomicos, præsertim Malpighium, & Fracastatum hoc tit. Haud raro etiam accipitur tropice de voce, & sermone: v. g. γλῶττα σκοφής, *lingua obscura*, Hippoc. lib. 7. Epid. XII. 13. XIII. 19. ἀκρατής, incontinens, 7. aphorism. 40. &c. Vid. Foef. Oec. pag. 138. Diet. n. 164. γλῶττα ἄκρη, *lingua summa* vocatur summum *linguae* cacumen, Coac. t. 250. Vide *Lingua*.

GLOSSOCATOCHOS, Γλωστοκάτοχος, dicitur instrumentum illud Chirurgicum, quo lingua deprimitur. P. Aegin. l. 6. c. 30.

* GLOSSOCOMON, Glossocomion, γλωστοκόμοιον, γλωστοκόμιον, vel κομῆιον, nomen est Articuli, ut scribit Galenus, & proprie significat arculam, in qua homines recondunt res pretiosas, & quam multi iter facientes portant. Est autem oblonga, angusta. Ab ejus similitudine Medici Hippocrate posteriores (nam Hippocratem id genus instrumenti non novisse, Galenus author est) machinam quandam Chirurgicam, fracto femori, vel cruri, ubi callus circumdatur, accommodatam, γλωστοκόμοιον appellarunt. Est autem machina cava, oblonga, & ad femoris proportionem arcata, superna parte trochleas utrinque singulas habens ad latera sitas, & inferna parte transversum axem, ad quem alligati laquei contrarium nixum toti membro gemina tensione efficiunt, uti depictam exhibet Gorr. in defin. quamvis hodieque non amplius sit in usu, sed minori appa-

ratu arcula, aut theca cruribus reponendis idonea adhibeatur, quæ etiam hoc nomine jure venire potest. Meminit hujus Instrumenti Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & 2. de fract. t. 64. Jung. C. Hofm. comm. ad LL. de U. P. n. 479. Foes. pag. 137. De hoc instrumento vide & Fabr. Hildan. cent. 5. Observ. 16. quamvis nomen hoc non usurparit, nec non Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig. 4. & T. XLIX. fig. 4.

GLOSSOMANES, γλωσσουμανής, dicitur is, qui maternæ linguæ amore vesano captus mavult non intelligi in conversatione civili, quam peregrinis in sermone vocibus uti, quantumvis receptis, Lind. Ex. X. §. 208.

GLOSSOPETRÆ, dicuntur linguæ Serpentum in insula Melitea, sive Maltha repertæ, quarum, quemadmodum & oculorum luteorum singularem vim alexipharmacam intus, & foris applicatam nonnulli indubitatæ veritatis existimant. Vide Frid. Hofm. in Clav. ad Schrod. l. 3. cap. 2. p. 130. seq. Plura de Glossopetris vide apud Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 417. 418. Annumerat quoque Idem lapidibus fulmineis, d. l. p. 310. seq. Sunt vero corpora triangularia, quorum alia fossilia, alia marina statuuntur. D. Etmullerus de his credidisse videtur, quod sint dentes ex pisce Charcharia mortuo excidentis, in mari mediterraneo ad insulam Malthæ appellentes, speluncis insinuando, induratione lapidis speciem acquirentes, in annotat. ad D. D. Ludovic. Diss. I. Pharmaceutic.

GIOTTIS, γλωττις, Anatomicis proprie dicitur illa rimula modulandæ voci accommoda, quam efformant cartilaginee duæ Arytanoides cum musculis ad angustationem, & dilatationem illius rimulæ destinatis. Videantur Anatomici, præsertim Bauhin. lib. 3. cap. 94. seq. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 473. Aquapend. de Larynge vocis Organ. c. 2.

GLUTA, dicitur vis tenacis picis, & efficacæ. Rul. & Johnf.

GLUTÆUS, γλατῆος, epitheton musculorum Nates constituentium, & femur extendentium; quorum descriptionem vide in Anatomicis, præsertim Barthol. Anat. l. 4. c. 11. p. 579.

GLUTEN, κόλλα, *Glutinum*, in genere omne id significat, quo duo corpora sicca firmiter uniuntur. Variat vero pro corporum uniendorum diversitate. Vulgare gluten dicitur ζυλοκόλλα, ταυροκόλλα, item κόλλα τεκτονική, *gluten fabrilis*, Galen. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. Præstantissimum fit ex auribus taurorum, & genitalibus. Fit ex quibusvis pellibus inveteratis, & decoctis, Rhodiaceum cæteris præstantius. De hujus virtute Medina legatur Dioscor. l. 3. c. 101. Scrib. n. 254. Rhod. in not. Metallis

alia sunt *glutina*: v. g. auro est lanterna, aut borax, ferro argilla, massis æris cadmia, laminis alumen, æramentis stannum, stanno argentum, marmor, & plumbo resina, vitro mastiche, &c. Gorr. *Gluten librarium* ex similia, & polline (aliis garo) paratum, vim habet emplasticam, & concoquendi, Gal. l. 7. de S. Fac. t. Colla. De *glutine Chondrilla Lemniæ* vide Libav. Syntagm. A. Ch. l. 8. c. 6. *Gluten* quoque est *fel tauri*. Item *Gluten*, vel *Synovia* est pars corporis nobilissima, subtilis, pura, alba, perspicua, sal resolutum dulce, & humor naturalis, seu liquor in omnibus juncturis membrorum, instar albuminis ovorum, in qua perspicua materia si generetur Tartarus, ob sal resolutum, quod habet in se quandoque coagulatum, oritur inde podagra, cujus etiam locus, & verum domicilium esse asserit Rul. Johnf. in Lex. De hoc legi etiam potest Paracels. passim in scriptis, præsertim l. 1. de Tartaro, tract. 4. c. 2. *Gluten de aquatico*, vocatur prima ranarum materia, sive crystallina ranarum mucilago, vulgo Sperma ranarum dicta, Helmont. tr. Formarum ortus, n. 57. Fr. Hofmann. in Clav. l. 1. c. 2. p. 3. *Gluten Spagyricum Aquilæ*, est vera Aqua Mercurialis. Libav. Apoc. Hermet. part. post. Tom. II. Oper. p. 351.

GLUTINATIO, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

* GLUTINATORIUS, κολλητικός. Vide *Collecticus*.

* GLUTIA, γλατῖα, i. e. parvæ nates Cerebri, dicuntur duæ eminentiæ Cerebri oblongo-rotundæ, quarum concursus hominum conjunctis inter se femoribus, & natibus rectissime comparaveris, quibus & aliæ duæ minores junguntur, *Didymia*, sive *Testes cerebri* dictæ. Quarum omnium veram descriptionem, & usum reperire licet in Anatomicis, præsertim Bartholin. l. 3. Anat. c. 6. & Th. Villis Anat. Cerebr. c. 14.

* GLUTOS, γλατὸς, *Nates*, i. e. musculosa illa caro in summa femoris parte prominens, quæ sedentibus pulvini vicem præbet. Hipp. 2. de fract. t. 44. γλατὸς quoque dicitur processus alter cervicis ossis femoris gibbosus, & exterior, quem & ῥοχνητῆρ μέγαν appellant, dictus vel a similitudine, quam habet cum natibus, vel quod musculi, quibus *nates* constant, ei præcipue inserantur. Gal. l. de Ossib. c. 21. Gorr. & Castellus. Musculi *nates* constituentes vocantur *Glutæi*. Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 579. Vide *Nates*.

GLUTTUPATENS, epitheton ventriculi, vel stomachi, apud Q. Serenum, quod Keuchen. ita declaravit; id est, Pars in quam cerebri *glutis* sali-

saliva, sive decocta deglutiuntur, & absorbentur. *Glutire*, proprie est salivam sorbere, quod fit per intervalla in gargarizantibus, in not. pag. 147.

GLYCASMA, γλύνασμα, γλυκασμός, significare conjectatur Linden. vinum dulce ex musto paratum, Exerc. X. §. 15.

GLYCEA, potio dulcis. Janus Cornarius cap. 22.

GLYCYPICROS, γλυκύπικρος, *dulcamarus*, præter significationem Botanicam, qua speciem Solani notat, significat saporis genus, ex melle, & absinthio mixtis oriundum; de quo Gal. l. 3. de S. Fac. c. 16. ubi etiam occurrit, quod Poetæ amorem γλυκύπικρον vocarint, ob effectum, quem producit, diversum.

* GLYCYS, *Glycytes*, γλυκὺς, γλυκύτης. Vide *Dulcis*, *Dulcedo*, *Passum*.

GLYCYCHYMOS, γλυκύχυμος, dicitur de iis, quæ dulcem habent succum. Galen. l. 2. de Sum. Fac.

GLYPHO, γλύφω, *scalpere*, *sculpere* significat. Dicitur de phreneticis pilos evellentibus, vel *scalpentibus*. Hippoc. l. 3. Epid. ægr. 15. post. stat. pestil.

GLYXIS, γλύξις. Vide *Gleuxis*.

GNATHOS, γνάθος, ambigue accipitur. Interdum idem est ac *Gena*, γένυς; & patet ex l. 5. Epid. XXVI. 10. notante Gal. l. 2. de art. t. 19. Interdum strictius significat *Maxillam*, & *Buccam*, seu eam partem, quæ sub mala est, vel *gena*, totumque illud spatium, quod ab aure ad aurem porrigitur. Hippocr. 4. aph. 31. & 6. aph. 19. Dieter. n. 165. Interdum sumitur pro ea tantum maxillæ parte, qua lactescit, & articulatur. Hipp. 2. de art. t. 19. Interdum pro integris ossibus maxillæ, quibus dentes infiguntur, l. 5. Epid. VII. 7. XII. 1. 3. XXXV. 14. Adde Foef. p. 138. seq. Vide *Maxilla*.

GNESIOS, γνήσιος, idem quod *Legitimus*, genuinus. Dicitur frequenter de morbis, qui præstitutam sibi formam, & ideam non excedunt. Hipp. etiam de Sudoribus usus est, 4. de R. V. I. A. t. 10.

GNIDIUS, γνίδιος, ab insula *Gnido*, γνίδος, sub Zona temperata, sita in mari Ægæo, Gal. 4. aph. 14. Epitheton sententiarum Medicarum ibidem conscriptarum de victu acutorum, quarum meminit Hipp. statim in princ. de R. V. I. A. Jung. Galen. in comm. ad priores textus illos. Est & Epitheton grani alicujus purgantis, quod *Coccum Gnidium* vocatur, Gal. l. 7. de S. F. estque fructus *Laureolæ*; de quo vide Botanicos, & Schrod. l. 4. cl. 3. n. 429. cum Rolpink. tr. de purg. sect. 9. art. 2. qui saltem sub *Mezeræi* nomine exposuit.

GNIEST, est saxi species. Rul. & Johnson. in Lex.

GNOME, γνώμη, est æquivocum. Interdum apud Hippocratem notat *Mentem*; & est idem quod *Δένοια*, νῆς, *Animus*; v. g. 2. aphorism. 6. 5. aphorism. 16. & 1. de iis, q. in med. t. 3. lib. 6. Epid. sect. 8. n. 5. 41. 74. & passim alibi. Vid. Diet. n. 166. Lind. Ex. XV. §. 40. Deinde etiam significat *sententiam* aliquam determinatam, & ab opinione distinctam. Vid. Galen. in com. ad d. l. de iis, q. in medic.

GNOMI, dicuntur homunciones, vel spiritus corporei sub terra viventes, alias *Pygmaei*, cubitali vix altitudine. Rul. & Johnf. Meminit & Paracelsus, v. g. Tract. 2. de pestilit. cap. 1. in fragment. ad T. IV. & alibi.

GNOMOLOGIA, γνωμολογία, dicitur *sententiarum* elocutio, cum quis *sententias* loquitur, & oracula: aut *sententiosus sermo*, qualis a Medico elegante requiritur. Hippocr. l. de dec. ornat. V. 13. Jung. Lind. Ex. II. §. 28.

GNORIMOS, γνώριμος, communiter significat *Cognitum*, *notum*. Hipp. vero specialiter usurpavit de infantibus, qui communi, & usitato tempore partus excluduntur, h. e. nonimestribus, l. de Septimest. part. V. 15.

GNYX, γνῦξ, i. e. *genu flexo*, aut in genua, ὅτι τὸ γένυ. Cui etiam respondet ἐγκλίξ, *geniculatum*. Gal. l. 3. de U. P. c. 15. Adde C. Hofm. in Comm. ad h. l. n. 166.

GOBEIRA, *Mespila*, *Agabor*, i. e. *Pulvis*. Rul. & Johnf. Lex.

GOBIO, *Gobius*, γόβιος, item, χλωρός. Rondelet. l. 6. de piscib. c. 16. est nomen piscis, cujus multæ sunt differentia: quocirca nihil mirum, si diversi authores diversa de his scripserint, & rerum ipsarum distinctio difficilior inde facta fuerit. Videatur Rondelet. d. l. & cap. seqq. & Aldrovand. l. 1. pisc. c. 20. apud Galenum aliquoties *Gobionum* mentio fit. Semper vero inter cibos meliores, & boni succi referuntur, lib. 3. de bon. & mal. suc. cibus, cap. 9. Schrod. *Mustelam* quoque *fluviatilem* appellat *Gobium fluviatilem*, Gr. σαῦρον, l. 5. cl. 3. num. 48. An *Gobii saxatilis* species mutetur brevi tempore in vitro Hermetice clauso asservata in apum regem, fides sit pennis Authorem Paracelsi. de Pestilit. Tract. 1.

GOETIA, γοητεία, est species Magiæ diabolicæ, id est invocatio dæmonum maleficorum juxta sepulchra facta, quæ ob id aspergine lustralis aquæ, & tædarum igne expiabantur, ne vel dæmones ea obsiderent, vel obessent, quem ritum ad Pontificios emanasse quispiam suspicari posset. Lang. l. 1. ep. 33. Est fors *Neeromantiæ*, ib. & l. 2. ep. 46. Differre volunt a *Magia*

Magia in hoc, quod hæc sit imploratio demonum bonorum ad boni alicujus affecutionem. Suidas, & Libav. Tom. IV. Oper. p. 23.

GOMPHIASIS, γομφίασις, γομφιασμός, vocabulum Dioscoridi, uti videtur, proprium, l. 2. c. 63. denotans morbum dentium, & quidem molarium, in specie vero eorundem mobilitatem. Hinc non absque ratione C. Hofm. manu sua addidit loco illi Dioscoridis, potius ἀγομφίασιν dici debere, aut ἀγόμφωσι, quia γόμφωσις dentibus fere molaribus propria conjunctio, vel insertio est. Vid. & Annot. Joh. Anton. Sarraceni ad d. Dioscor. loc. Vacillatio vero dentium illorum, sive mobilitas oritur a superfluo serosi humoris corrupti per ductus salivales affluxu, & collectione, gingivarumque relaxatione, & corruptione; quale quid scorbuticis familiare esse, patet ex Vvillis de scorbut. c. 3. §. 9.

* GOMPHIOS, γόμφιος, & in plurali γόμφιοι, dicuntur *dentes molares*, sive *clavales*, quod clavorum modo genis infigantur. Unde & γόμφωσις dentium fere propria. Sunt vero dentes asperi, ampli, lati, molendis, atterendisque cibis destinati, a caninis ad extremam usque mandibulam pluribus radicibus infixi. Dicuntur alias & μύλαι, vel μύλοι, h. e. *Molares*, quia molis usu, & asperitate quodammodo similes sunt. Ultimi, sive extremi eorum vocantur σοφρωνισήρες, qui omnium novissimi oriuntur, quasi *dentes sapientiae*, item *Genuini*. Gorr.

* GOMPHOS, γόμφος. Vide *Clavus*.

* GOMPHOSIS, γόμφωσις, species συναρθρώσεως, sive *Coarticulationis*, cum adinstar clavi os ossi infigitur; vel cum os unum alteri penitus est infixum, ita ut ne tantillum quidem (veluti dentes suis alveolis) moveantur. Gal. l. de ossibus, proœm. Per γόμφωσιν quoque juncta quædam ossa dici possunt in Carpo, Metacarpo, Tarso, Pedio, & aliis quibusdam partibus. Synarthroses Enarthrosi, & Arthrodix similes, sola motuum magnitudine ab ea differentes. Gorr. & Castell. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. Latine *Clavatis* dicitur D. D. Hoffmanno Jun. ad Microcosm. Horne Dissert. An. p. 27.

GONAGRA, γονάγρα, est species Arthritidis, quando causa solutionis continui dolorifica genua occupat. Vide *Arthritis*. Paracelso passim dicitur *Genugra*.

GONCHOTOS, γονχωτός, idem quod γλωχινωτός, *fulcatus*. Usurpatur de telis ab Æginet. l. 6. c. 88.

GONE, γονή, vide *Genitura*. Aliquando etiam pro matre poni, ex Hesychio demonstravit Linden. Ex. IIX. §. 26.

GONGRONA, γογγρώνη, in genere notat omnem tumorem nervosorum corporum cum duritie ro-

tundiolem, a rotundis in arborum truncis tuberculis fungosis, & eminentiis (quas γόγγρος Græci vocant) nominatum, uti ita sumitur in Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 14. Gal. in comm. Causa in succo nutritio, aut nervoso congelativo consistit. Specialiter vero tumorem in collo, qui βρογχοκήλη, *Bronchocele* dicitur, significat. Vide *Bronchocele*. *Gongrona*, γογγρώνη, dicitur tumor quidam; estque *Bronchocele* species, sive *Strumæ*, rotundior gutturis eminentia, cum duritie, quales in quibusdam arboribus appendices sunt, quas *Gongros* vocat Ingrass. ad Avic. de Tum. p. n. p. 371.

GONGYLION, vel *Gongylidion*, γογγύλιον, γογγυλίδιον, significat *pilulam parvam*, idem quod κατὰ πότον. Erotian. Onomast. p. 33. f. Galen. in Exeg. a γογγυλίσ, quod *raram* significat. Hipp. l. de intern. affect. XLIII. 33.

GONGYZO, γογγύζω, significat *murmuro*. Quod ipsum verbum fictum est ad imitationem soni, quem murmurantes ita proferunt, ut loqui audias; verum quid dicant, non intelligas. Lind. X. §. 37.

GONIMOS, γόνιμος, est πολύσημον in Medicina. Proprie, & primo significat *fœcundum*, ad generationem idoneum. Ita usurpatur de ætate ab Hipp. lib. 1. de diæt. XII. 14. Deinde idem est quod *vitalis*, βιώσιμος alias dictum; & dicitur de fœtu, vel infante in utero, Hipp. d. l. XIX. 9. l. de superfœtat. II. 20. III. 1. IIX. 3. Vel etiam accipitur pro *genuino*, & germano fœtu, non adoptivo, ὁ ἐκ εἰσποιοιτὸς, Foef. Oec. p. 140. Denique cum de tempore, die, mense, vel anno prædicatur, significat *impar*, criticum; quia tempus impar fere criticum existit, & aliquid commodi gignit. Hipp. l. 2. Epid. f. V. 27. 30. sect. VI. 8. 11. 18. 20. Huic opponitur ἀγονός, dies, vel mensis *par*, ibid. 19. 24. Erotian. p. 32. A. B.

GONOIDES, γονοειδής, *geniturae similis*, dicitur de recrementis alvi, & urinæ albis, viscidis, crassis. Hipp. l. 1. Prorrh. f. t. 60. Coac. t. 186. 2. 3. 362. 580. l. 1. Epid. ægr. 1. l. 2. Epid. f. III. 95. l. 3. Epid. ægr. 3. & 4. l. 6. Epid. sect. 2. t. 28. l. 7. Epid. XV. 44. Vide & Erot. d. l. C. Foef. Oecon. pag. 141.

GONIOSIS, γονίωσις, dicitur ab Archigene species pulsus decurtati, sive flexus in pulsu decurtato, quem in alto repræsentat, non autem circuli figuram. Fit hujusmodi pulsus ob imbecillitatem flammæ vitalis, quæ attollere onus nequeat. Gal. l. 2. de prælag. expul. c. 11. Gorr.

* GONORRHOEA, γονόρροια, generali quidem significatione dicitur omnis involuntaria seminis excretio, sive intento pudendo, sive citra

hujus tensionem. Sed quæ proprie *Gonorrhœa* dicitur, est, authore Gal. 6. de L. Aff. c. 6. perpetua seminis excretio sine pudendi tensione. Quæ vero intento pudendo fit, propter convulsionem accidit; inque ea duo morbi conjunguntur, videlicet Priapismus, & *Gonorrhœa*. Gorr. & Castell. De triplici *Gonorrhœa* differentia vide & Lang. l. 2. ep. 5. Est utrique sexui communis, & cum noctu plerumque contingat, ὀνδρωγμός, vel ἐξονδρωγμός, *Pollutio nocturna* vocatur; de quo affectu vide Linden. Ex. XV. per totum. Nobis libet hanc annectere descriptionem: *Gonorrhœa* est præternaturalis, involuntaria, & intempestiva materiæ seminalis, vel veræ, vel vitiosæ, vel materiæ cujusdam excrementitiæ, & corruptæ excretio e genitalibus, cum corporis macie, oculis concavis, interdum & magna virium prostratione, proveniens a partium seminis asservationi dicatarum intemperie, laxitate, aut soluta continuitate, per varias causas externas oborta, & excitata.

GONOS, γόνος, idem quod γονή. Vide *Genitura*.

GONY, γόνυ. Vide *Genu*.

GONYALGIA, γονυαλγία, i. e. *Dolor genu occupans*; & idem fere quod *Gonagra*; legiturque apud Jo. Stephan. Consil. Med. Dec. 4. cons. 9. p. 336. operum ed. Venet.

GORGONIAS, γοργονίας, dicitur a quibusdam *Corallium*, propterea quod quamprimum, ubi ex alto in aerem profertur, solet lapidescere, a Gorgonibus filiabus Phoni, præsertim Medusa, cujus crines in serpentes mutatos qui aspexit, in saxum conversus est; imo & virgulæ in litore lectæ, quas Perseus in litore subjecerat, induruerunt nomenque *Corallium* adeptæ sunt, uti fabulantur Poetæ, præsertim Ovid. l. 4. Metamorph. fab. 16. 17. seq.

GORGONEI FONTES, dicuntur illi, in quibus inest vis lapidifica, ita ut corpora indurentur in soliditatem lapideam; quorum meminit Liban. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 14. Hinc & *Spiritus lapidificus* a quibusdam efficitur vocatur *Gorgonicus*; verum præter necessitatem videtur introductus, cum particularum diversarum excrementitiarum concursus in loco quieto, præsertim terrestrium, & salinarum, sufficere possit ad calculi generationem.

GOSEL, id est *animal cornutum*. Rul. & Johnf. in Lex.

GOSSIPUM, γοσπίον, idem quod *Bombax*. Cotonum. Vide *Bombax*.

GOSSUM, idem quod *Botium Gula*. Vide *Bronchoecle*. For. l. 3. Chir. Obs. 13. in Schol.

GOTTE. Vide *Gamboidea*. Ghitta jemon.

* GRACILIS, ἰσχνός, *Gracilitas*, ἰσχνότης, i-

tem ἰσχυρότης, idem fere est quod λεπτός, tenuis, & λεπότης, *tenuitas*; nisi quod hæc differentia intercedere videatur, quod *Gracilitas* plus sapiat aliquid præternaturale, & Maciem includat, quam *Tenuitas*: quamvis nec hoc dissimulandum, quod utrumque indifferenter & de statu naturali, & præternaturali aliquando accipiatur ab Authoribus. Prædicatur vero de variis rebus: v. g. de toto corpore, ejusque partibus, Hipp. 4. aph. 6. 2. de fract. t. 57. de faucibus, 2. t. f. prorrh. tex. 54. & sect. 3. tex. 12. Coac. t. 62. 265. de mammis, 5. aph. 37. 38. 53. de musculis: In specie *Gracilis Musculus* dicitur quartus tibiam flectens, apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 11. p. 581. de respiratione, l. 4. Epid. XIX. 10. de pulsu, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 5. de linteis, & fasciis, 2. de fract. t. 72. de tumoribus subsidentibus, & detumescentibus, d. l. t. 73. de doloribus, Coac. t. 491. Verbum quoque ἰσχυαίνω, *gracilescere*, legitur 5. aph. 25. 55. & de humid. usu X. 14. & 2. de fract. t. 72. Plura vide apud Foes. Oec. p. 289. Dieter. n. 411. 412. Linden. Ex. XV. §. 7. 22. 23. seqq.

GRACULUS, *Graculus*, κορραῖος, κορακίς, primario nomen avis est, cujus variorum dantur species; de quibus, earumque usu in cibus, & Medicina vide Aldrovand. l. 12. Ornithol. c. 6. seqq. Deinde *Graculus* piscis marinus est, qui Gr. κορακίνος vocatur. Vide *Coracinus*.

GRADATIO, Gr. dici posset κλίμαξ, dicitur metallorum in gradu affectionum exaltatio, quæ pondus, color, & constantia potissimum ad gradum excellentem perducitur. Neque enim in substantiam per se transfigurandam vim habet, sed duntaxat qualitates, vel quantitates in gradu ex occulto in manifestum producit, nihil mutata specie priori: veluti si natura dedit Aurum album, *Gradatio* id rubificat: si volatile, figit: si impurum, purificat, &c. Rul. & Johnf. in Lexico. Ger. Dornæus tr. de transmut. quatuordecim *gradationes* recenset, c. 21. quæ tamen omnes vel per aquas fortes, vel per olea, vel per liquores fiunt. Paracels. de transmut. metall. in princip.

GRADUS, Galeno Gr. dicitur ὅρις, in Medicina denotat determinationem ordinatam excessus alicujus in qualitatibus medicamentorum, in comparatione, & respectu ad temperatissimum, sive ad τὸ σόμμετον. Gal. l. 3. de sim. fac. c. 13. & l. 1. de C. M. P. G. c. 2. De graduum vero inventionem quæ nostra sit sententia, vide in Dogm. Med. Cen. P. VI. c. 2. dogm. 7. p. 703. seqq. Chymici alios gradus rerum tradunt, & quidem quatuor, juxta ordines matricum. Nam quæ ex terra proveniunt, primi dicuntur *gradus*; quæ ex aere, secundi *gradus*: quæ

quæ ex aqua, tertii: & quæ ex igne, quarti vocantur *gradus*. Porro, qua virtute singulo gradu seorsim aliud ab alio vincitur, punctorum est, non *graduum*. Johnf. in Lex. ex Paracels. l. 2. Paramir. c. 6. Helmontius partim impugnat *gradus* qualitatum, partim alios commentus est, & quidem Chymicos respectu ignis quindécim, tr. Calor efficienter non digerit, num. 33. seqq. *Gradus* quoque applicantur in Physiologicis, & Pathologicis caloris in sanguine diversæ virtuti excessivæ, vel deficienti. Hinc recte scripsit P. M. de Calderia, *Gradum* non posse simul esse naturalem, & violentum, Tom. I. Oper. p. 24. Hæcticæ *Gradus* communiter numerari solent tres. In *scala transmutationis* metallorum septem *gradus* recensentur principales, Calcinatio, Sublimatio, Solutio, Putrefactio, Destillatio, Coagulatio, & Tinctura. Ger. Dorn. de Transmut. metall.

GRÆA, γράμματα, γράμματα, Moschion. de morb. mul. c. 19. significat 1. anum, sive *vetulam*. 2. *pelliculam* illam, quæ lacti, aut *pulicula* refrigeratæ inducitur concreescens. 3. *cutem rugosam* circa umbilicum, senectutis indicium, qualem *vetulæ* habent. Dicitur & γεωργία. Gor.

GRÆCUS, Ἑλληνικός, est denominativum a Græcia regione Europæ. *Græca Magia*, est ars superstitiosa a Græcis inventa, vel saltem culta, visiones vanas tractans, qua efficiebant, ut apparerent ea, quæ vere non erant; indeque magnam apud ignarum vulgum sapientiæ captarent existimationem; cum nihil aliud esset, quam oculorum aciei per obscuracionem transmutatio, ex imaginationibus hominum sumens exordium, quorum assensus cum infideli conatu per omnis mendacii imaginationem conjungebatur in similitudinem. Rul. & Johnf. in Lex. qui merito addidit seqq. Quid non molitur in vanis hominibus nequam artifex?

GRAILÆ, sunt instrumenta lignea ambulatoria, quibus utuntur claudicantes, aut plane pedum usu destituti ad ambulandum, vulgo *Stelliben*. Ita sæpius loco trophæorum relinqui solent in Thermis, aliisque aquis salutiferis dictis, quando interdum fraus, & dolus malus ex conventionem delitescere soleat, teste experientia. Meminit harum in paralyti Vvillis Anat. Brut. Part. II. c. 9.

GRAMIA, idem quod *Glama*, λίμνη, *sordes oculorum*. Passim legitur in Practicis, præsertim apud Plemper. Ophtalmogr. l. 5. c. 3. Vide *Glama*.

GRAMMA, γράμμα, primo significat *Literam*, *Scriptum*. Vide *Litera*. Deinde notat *Scrupulum*, scripulum, vel *scriptulum*, quod est vigesima quarta pars uncie. Gal. lib. de pond. &

mens. c. 2. Ita vero dicebatur ponderis id genus, quod uncia in tot partes divideretur, quot essent apud Græcos literæ, quæ γράμματα vocant. Ejus nota apud Latinos fuit inversum F. Hodieque signatur Θ.

GRAMME, γραμμή, *Lineam* significat. In Anatomicis circulus pupillam ambiens, *Iris* vocatus, dicitur quoque γραμμή κυκλοσφής, *linea circularis*. Gor. Vide *Linea*.

GRANA. Vide *Migrana*.

GRANAGRANUM, Paracelso dicitur Arcanum aliquod in morbo caduco matricis, ob similitudinem formæ; quamvis incertum sit, quid per *Granagranum* velit intellectum, tr. de Caduco Matricis, c. 9.

GRANATRISTUM, Paracelso idem est quod *Anthrax*, sive *Carbunculus*, Chirurgiæ l. 5. tr. 1. cap. 5.

GRANATUS, inter lapides pretiosos refertur; estque gemma pellucida ex flavedine rubens, ignis instar, minisque nativi, vel factitii colorem fere referens. Est species *Carbunculi*. Nomen obtinet a pomo *Granato*, cujus granorum colorem æmulatur. Dividuntur *Granati* in Orientales, & Occidentales. Inter hos Bohemici reliquos antecellunt. De virtutibus harum gemmarum vid. Schr. l. 3. c. 5. n. 2. Rul. & Johnf. in Lex. F. Hofm. in cl. ad Schrod. d. l. De monte *Granatorum* in Bohemia lege Ann. II. Eph. N. C. obs. 78. Paracelsus abusive quoque accepit vocab. *Granatus*, omnibus Elementis attribuens, & scribens: *Granatus* aqueus coagulatur: Igneus carbonizatur: Terreus herbatur: Æreus nubescatur. Sic Hominis sanguisatur, in Fragg. Medic. ad Tom. I. referendis. Tartari quoque speciem quandam esse formam *Granatam* statuit, fragg. ad Tom. III. referendis. *Granatum pomum* a Barbaris appellari Cartilaginem mucronatam, scribit Fallop. in Expos. de Ossib. Tom. I. Oper. p. m. 518. seqq.

GRANDA, est nomen Lapidis Philos. in Th. Philos. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

GRANDEBALAE, vocantur Hadr. Junio *pili subalares*; quorum usus est, ne partes illæ, quæ citissime, & maxime sudant, a frequentioribus, & valentioribus brachii motibus atterantur, Gasp. Bauhin. Anat. l. 2. c. 2.

* GRANDO, χάλαζα. Vide *Calaza*. Paracels. quoque abusive portiones calculosas, & Tartareas congelatas in ventriculo, renibus, aut vesica hoc nomine indigitat, dicens: *Grando* est granum generatum a liquido per salem. Ita *grandines Tartari*, l. 1. tr. 1. c. 1. in explicat. & in fragg. *Grandinosum os* idem est, quod *os Cubiforme*, sive *Tessera*, Barthol. libell. 4. Anat. c. 12. p. 753.

GRANULA, dicitur Chymicis *pufula*, five pulvis *pufillus granulando concinnatus*. Lib. Synt. Art. Chym. l. 4. c. 3. seqq. ubi *granula* metallorum in specie quoque exponit.

GRANULATIO, est in *granula* comminutio. Ei servit fusio. Est enim propria metallorum, & perficitur variis modis. Fusa metalla in aquam effunduntur, cujus vi diverberata diffiliant. Fundi vero in catino, vel trulla cochleari ferreo debent. Nonnunquam aquæ imponuntur scopæ e viminibus exilibus, ut eo melius diffiliant. Loco scoparum tabella, vel colatorium angustissime pertusum, vel crates ad usum venit. Rul. & Johnf. in Lex.

GRANUM, κόκκος, χόνδρος, vide *Coccus*, *Chondros*. *Granum* nil est semen Indici. Est & nomen ponderis, quorum 20. vel 24. scrupulum, vel scripulum constituunt, Gr. σίκελον, Gal. de pond. & mens. c. 3. Intelligi autem debent *grana* hordei, vel piperis integra, & perfecta. *Granum nostrum* Spagyricis quid significet, Bæoticum ænigma est, de quo Libav. in Apoc. Hermet. part. post. Tom. II. Oper. p. 443. & 448. *Granum* frumenti dicitur Lapis Philos. in Th. Chym. Vol. IV. p. 719. *Granum incombustibile metallorum*, est radicale eorum humidum, & quasi semen quoddam Solis, & Lunæ, quod natura iis insevit, ut data occasione in Solem, & Lunam excoquerentur per Naturam longo tempore, & per artem brevi, p. 729.

† GRAPPA, morbus, apud Solen. f. 5. Con. 15.

GRAPHICON, γραφικόν, κατ' ἐξοχὴν dicitur *argumentum scriptorium*. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 8. Adde Lind. Ex. V. §. 26.

* GRAPHIOIDES, γραφιοειδής, idem quod βελονοειδής, ἢ σολοειδής, i. e. acui, vel stylo similis. Estque epitheton processus tenuis oblongi in osse petroso. Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. Vide *Acus*. Eodem quoque nomine venit *cubiti processus*, quem e directo parvi digiti porrectum a *Graphi*, seu styli modo Græci Anatomici sic vocant. Gal. l. 1. de Admin. Anat. c. 10.

GRAPHISCOS, γράφισκος, nomen ferramenti Chirurgici, cum epitheto διοκλέος, *Diocelis*, ab autore, qui inter priscos Medicos maximus habitus est. Fuit vero instrumentum telis e corpore extrahendis accommodatum, constans ex lamina ferrea, vel ænea ab altero capite duos utrinque deorsum converfos uncas habente, ab altero duplicata lateribus, leniterque extrema in eam partem inclinata, quæ sinuata est, insuper ibi etiam parte, quæ perforata est. Hæc juxta telum transversa demittitur; deinde ubi ad imum mucronem ventum est, paulum torquetur, ut telum foramine suo excipiat. Cum in cavo mucro est, illico duo digiti subjecti

partis alterius uncis simul & ferramentum illud extrahunt, & telum. Celsus l. 7. c. 5.

GRASSA, i. e. *Attincar*, vel *Borax*. Rul. & Johnf.

GRASTIS, γράσις, dicitur quibusdam *hordeacea farrago*; quanquam & multi non indocte *semiaridum fœnum* interpretentur. Reperitur & γράσις. Gorr.

GRATIA, χάρις. Vide *Charis*. Pestem quoque vocari *Gratiam Dei*, eo quod hoc malum *Flagellum Dei* sit, quo nos castigat, & in gratiam revocat, testatur Forest. l. 6. obs. 21. Schol.

* GRAVATIVUS, βαρὺς, idem quod *Gravis*. Vide *Baros*, *Dolor*. Epitheton doloris, quando causa pondere, vel mole saltem molesta in partibus nervosis solutionem continui tentat.

* GRAVEDO, idem quod *Gravitas*, βαρὺς. Vide *Baros*, *Carebaria*. Deinde significat speciem Catarrhi, quæ dicitur *Coryza*. Vide *Coryza*, *Catarrhus*. Rhod. in Lex. Scrib.

* GRAVEOLENS, *Graveolentia*, δυσώδης, δυσωδία. Vide *Dysodes*. Gal. l. 4. de S. F. c. 22. *Graveolentia* in ileo mortis signum. Lind. Ex. IV. §. 86.

GRAVIDA, ἡ κύβητος, Helych. κυμῆς, ἡ ὡν γυνεὶ ἐχέουσα. Hipp. l. 3. aph. 29. seqq. plur. dicitur *fœmina*, quæ concipit, & in utero gerit. Vide *Cyesis*, *Conceptio*, &c.

* GRAVIS, *Gravitas*, βαρὺς, βαρύτης. Vide *Baros*. Quibus addi potest, quod etiam morbus magnus vocatur *gravis*, vel propter excellentiam partis, vel propter vehementiam symptomatum, vel propter malignitatem. Alias *gravitas* in genere notat molestiam insignem ex præsentia rei obortam. Ita *gravitas* ventris, corporis apud Scrib. n. 50. 183. 188. &c. Vide Lex. Scrib. Rhodii. Huc pertinet & verbum *gravari*, id est premi. Keuch. in not. ad Q. Seren.

GRAUS, γρᾶς. Vide *græa*. Gal. l. 4. de san. tu. c. 4. Legitur & apud Hipp. lib. de Sterilib. XXII. 2. & apud Gal. com. 2. in prognost. Hipp. t. 35.

GRAVUS, *Marmor*, *Porphyrætes*, marmor porphyreticus, rubeus, ad modum Purpuræ; cujus usus est in spontaneis rerum solutionibus. Rul. & Johnf. in Lex.

† GRESSURA, πλεχάς, πλεχάς, vocatur locus inter duo crura medius, quo videlicet in diductione seminum, gressuum vicissitudines deambulando efficiuntur. Locus est medius inter anum, & pudenda, cujus media pars *περίνατον*, *Intersemineum* vocatur, eo quod duobus seminibus interjaceat. Legitur apud Hipp. 2. de fract. t. 70. 3. de artic. t. 90. Adde Gal. com. ad hæc loca, & in 4. de artic. t. 45. Jung. Foef. in Oec. p. 515.

GRESSUS, βᾶσις, idem quod *Ambulatio*, Gal. I. 3. de U. P. c. 2.

GRIPHOMENOS, γριφόμενος, implicatus, revolutus, irretitus, a rete piscatorio γρίφος, aliis γρίπος dicto. Usurpatur de doloribus circa præcordia implicatis. Hipp. I. prorrh. c. 3. t. 8. Vide Gal. com. ad h. I. C. Hofm. in Notis ἀνενδέτοις notavit, alios γριπώματα, quosdam γριπώματα, alios γριφώματα, legere. Vide Foef. p. 142. Ap. Gorr. in def. γρίφος etiam quæstionem ænigmaticam tropice significat, Lang. I. I. ep. 27. & I. 3. ep. 6.

GROSSUS, a, um, terminus barbarus, sed tamen in Pharmaceuticis, & Chymicis usitatus, significans *Crassum*. Legitur & in Th. Chym. Vol. IV. p. 770. Apud Avic. discrimen habetur inter *grossum*, & *viscosum*, quod illud indigeat dissolutione, hoc incisione, & attenuatione, & ita differant, ut Lutum a Glutino, I. I. sen. 4. doct. 5. c. 24.

GRUMA, est *Tartarus vini*. Rul. in Lex.

* GRUMUS, γρόμβος, est liquidæ rei in unam massam concretæ, & coagulatæ frustum. Ad lac, & sanguinem translata vox est Medicis, imprimis Hipp. frequenter de sanguine usus est concreto, 4. aph. 80. Coac. t. 123. I. 5. 5. Epid. V. 5. Idem tamen etiam de excrementis usurpavit, v. g. bilis grumo, I. 2. de morb. LXXIII. 2. de urinis grumosis, 4. aph. 69. & Coac. t. 597. de vomitu grumoso, t. 636. Hujusmodi concretio dicitur Latin. *Grumescencia*, Gr. γρόμβωσις, Gal. cap. 2. de fract. t. 16. Jung. Diet. Jatr. n. 395. Hæc grumescencia in sanguine est indicium, & effectus acidi peccantis. Chymicis grumus dicitur species Pusulæ, sive pulveris crassioris, ex succorum consistentium congerie coacervatus, qualis fit in dilutis, & lixivis, in quibus crystallinorum granorum minuta congeries coagulando existit. Ita cum muria coquitur, fit grumus salis. Libav. Synt. A. Ch. I. 4. c. 3.

GRUS, γέρανος, æquivocum est. Proprie notat animal volucre magnum; cujus descriptionem prolixam, usumque in cibis, & Medicina vide apud Aldrov. I. 20. Ornitholog. c. 5. Adde Schr. I. 5. cl. 2. n. 56. Deinde significat piscis marini speciem, gladio pisci congenerem, uti patet ex Æliano I. 25. H. An. cap. 9. Tertio Lapidem quoque quendam Chymicis notare, testatur Aldrov. d. I. 9. Æquivoca, quamvis in nullo scripto Chymico reperire licuerit. Tandem & Machinam, sive Instrumentum quoddam notat, quod *Ciconia*, *Geranium* vocatur. Vide *Ciconia*. *Geranium*.

GRYLLUS, γρύλλος, proprie dicitur insectum alatum vaginipenne, scarabæis potius, quam cicadis simile, focorum, terrarumque aridarum

incola, stridulo suo cantu sedulum; cujus descriptionem ulteriorem, cum usu in Medicina, vide ap. Aldrov. I. 4. de Insect. c. 2. Schrod. I. 5. cl. 4. n. 104. Mustelam marinam Italiam quoque *grillum* dici, author est idem Aldrov. d. I. *Grillus*, vel *grilla* vocatur quoque *Vitriolum*, teste Ger. Dornæo de Genealog. mineral. c. 16. Rul. in Lex. vocab. *Gilla*.

GRYPALOPEX, γρυπαλώπηξ, cognomen quidem Satyri cujusdam, apud Hipp. I. 6. Epid. f. 8. t. 52. qui nimio seminis profluvio, vel gonorrhæa diurna, & nocturna in tabem lethalem incidit. Potuit tamen fortassis ita fuisse appellatus, quod lumbis fuerit incurvis, & dorso inflexo, ex tabe dorsali. Α'λάπεκες enim dicuntur musculi dorsi inferiores ad lumbos siti. Foef. Oec. p. 143.

GRYPHEUS. Vide *Pes*.

GRYPHUS, vocatur *Lapis Philosophicus*, in Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

GRYPOSIS, γρύπωσις, generaliter dicitur *Incurvatio*, aut inflexio; & restringitur ad *unguium aduncationem*. Coel. Aurel. I. 2. acut. c. 32. quemadmodum & verbum γρύπτω de unguibus usurpatur, ap. Hipp. 2. progn. t. 60. Coac. t. 402. Foef. p. 112.

GRYPS, γρυψ, γρύψ, nomen avis peregrinæ; unde adhuc dubitatur, an in rerum natura detur? Legi poterit Aldrov. I. 10. Ornithol. cap. 1.

GUAJACUM, *Guajacan*, *Lignum sanctum*, Gr. ἁγιοξύλον, est Lignum arboris cujusdam exoticæ ex India allatum, cujus virtutes in lue Venerea curanda omnia reliqua simplicia alias commendata antecellunt. Fertur, Reges Castiliæ, & Portugalliæ Fernandum, Johanrem Henricum, & Emmanuelem primum ex Australis Oceani insulis ad nos attulisse, Lang. I. I. ep. 63. Lignum, & cortex solent in usum vocari. Plura vide ap. Schrod. I. 4. cl. I. n. 161. Fr. Hofm. in cl. ad h. I. Claudin. append. I. de ingress. ad infirm. tit. de remediis generosioribus, f. 3. De extractione gummi *Guajacini*, Libav. Alch. Pharmaceut. c. 20.

GUAVIL, i. e. *Stellio*, species Lacertæ marinæ. Rul. & Johnf. in Lex.

GUARINI, sunt homines ex influentia cœli viventes. Rul. & Johnf. Meminit eorum Parac. I. 6. de vit. long. c. 2.

GUASSEN, vocantur *Stigmata*, sive Maculæ nigricantes: de quarum cura vide Avic. lib. 4. fen. 7. tr. 2. c. 7.

* GULA, οἰσόφρυγος, λαυός, vide *Læmos*, olim & *σούκχ* dicta. Veteres ita nominabant eam partem, quæ inter fauces, & os ventriculi superius intermedia est. Aristoteles vero, & qui post

post ejus seculum scripserunt, *Stomachum*, quod nos *Gulam* appellamus, vocarunt. Via est eorum, quæ devorantur, tum vomitione rejiciuntur, Gal. l. 5. de L. Aff. cap. 5. Hippocr. meminit, & descripsit libell. de Anatomia, vel Refectione II. 13. Pleniorē juxta partes descriptionem vide apud Anatomicos, & inter hos Barthol. l. 2. Anat. c. 12. Vvillis Pharm. Rat. P. 1. f. 1. c. 2. Lang. existimat, *Gulam* quoque vocari φάρυγγα, quæ tamen vox in genere fauces, & principium Oesophagi, & laryngis potius significat, l. 2. ep. 43.

† GULEB, vel Juleb, persicum, idem quod ὑπόστατον. Joan. Hen. Hottingerus de usu linguæ Arab. id est aqua rosacea; pro quo Myreps vitiose δρυςάτον.

GULO, *Gulosus*, γυσεύμενος, dicitur, qui gulæ nimium indulget. Vide *Gastrimargos*. *Gulo* est quoque nomen animalis voracissimi, in Suecia notissimi. Helmont. tr. de magnetic. vuln. cur. n. 165. Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 11.

GUMA, *Gumma*, est vocab. æquivocum. Vel enim est idem, quod *Mercurius*, *Argentum vivum*. *Guma gumi* oleum, sulphur, coagulum. *Guma paradisi*, auripigmentum. *Guma cupri*, est stillicidium Veneris. Rul. & Johnf. in Lex. *Gumma Philosophicum* vocatur fermentum illud compositum ex Mercurio, & materia prima metallorum, & oleo facta inceratione conjunctis, Dorn. tr. de Artificio supernatural. c. 14. in Th. Chym. Vol. I. & plura Tom. IV. pag. 77. 719. seqq. 987. Quære in Indice plura. Vol. V. p. 15. *Gumma* quoque notat tumorem, vel tuberculum durius, plerumque indolens, in lue Venerea periosio adhærens, a materia viscida congelata, & corrupta succi nervosi, aut potius lymphæ abortum; de quo affectu vide Aq. tr. de operat. Chirurg. tit. de *Gummatibus*. Meminit & Helmont. tr. Tumulus pestis, §. Præparata sedes.

† GUMMI CARAGNA, quid sit, docuit Nic. Maron. de eadem p. 17.

GUMMI, κόμμι, dicitur & *Gummi*, *Commis* in scemin. Rhod. in Lex. Scrib. & in not. ad Scrib. n. 72. in genere ita dicitur lacryma congelata, concretaque, sive liquor concretus in truncis arborum ipsam producentium; velut resina quoque in multis visitur, quæ resinam proferre possunt. Cæterum quod Emplastica sit potentia, constat, Gal. l. 7. de S. Fac. §. *Commis*. *Gummi* simpliciter dictum significat *Arabicum*. Rhod. ad Scrib. n. 21. *Gummata* vel sunt *Naturalia*, vel *Artificialia*. De utrisque vide Schr. l. 2. c. 21. Naturalium resolutionem succincte tradidit Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 3. cap. 3. p.

206. Artificialium extractio proponitur & a Libav. Alchym. Pharmaceut. c. 20. Nec Chymici destituuntur *Gummatibus*. Ita *Gummi* legitur Joviale, apud Schrod. l. 3. c. 14. *Gummi crystallinum Mercurii*, tr. Ignis naturæ, c. 35. *Gummi Benedictum*, in magisterio Lapidis Philosophorum, Idem, Tom. II. Oper. p. 351. *Gummi ad Podagram*, *Gummi Gamandra*, &c. Vide supra *Gamboidea*. *Ghitta Femou*.

GUMMI RESINÆ, vocantur concretæ arborum lacrymæ in oleo promptius, attamen & in aqua, licet difficulter, solubiles. Schroder. l. 2. c. 20.

GUMMOSITAS, idem quod *Guma*, vel *Gumma*. Forest. l. 2. Obs. 19. in Schol.

GUNALGES, γυνάλγες, dicitur Hippoc. qui genuum dolore conflictatur, l. 6. Epidem. sect. 4. t. 13.

GUR, terminus Spagyricus, cujus significatio ignota. Legitur Th. Ch. D. VI. p. 322.

* GURGULIO, γυργυλιών. Vide *Columella*. *Gurguliones* quoque vocantur insecta, sive vermiculi in farina, uvis Corinthiacis, atque passis geniti. Legitur hæc vox in Aët. Philos. Oldenburg. Ann. 1668. m. Jun. quamvis alias *Curculiones* dicantur. Vide *Curculio*.

GUSTABILIS, γαστρίς, dicitur de qualitatibus ad gustum pertinentibus. Gal. l. 2. de L. Aff. cap. 8.

GUSTUS, γῦσις, item *Gustatus*. Hujus vocabuli homonymiam jam olim indicavit Gal. l. de odor. Instrum. c. 1. in princ. Non solum earum rerum sensum, quæ in *gustatum* cadunt, sed etiam vim gustandi *gustum* appellant. Nimirum *gustus*, γῦσις, active sumpto vocabulo, denotat speciem sensuum externorum quandam tactui plane similem, cujus organum sensorium omnium Doctorum consensu *Lingua* habetur, cui aliquatenus, subobscurè tamen, palatum, & superior gulæ pars subserviunt. Quænam vero proprie pars Linguae primarium sit instrumentum, in eo nondum conveniunt. Varias sententias collegit Barthol. l. 3. Anat. c. 13. e quibus verosimillima videtur Malpighii, & Fracassati sententia, papillas nerveas linguæ statuentium in Exercitat. h. t. quam & confirmavit D. Car. Reygerus in not. ad Jac Rul. de Bellebad. Glossostomographiam, Ann. III. Ephem. N. C. p. 569. Alias de hujus sensus natura egregie quoque, & accurate scripsit Th. Vvillis An. Brut. P. 1. c. 12. Helmontius alium *gustum* linguæ, & alium stomachi esse scripsit, tr. Potestas medicam. §. 27. Passiva significatione *gustus* idem est, quod *Sapor*, de quo suo loco. Ita sumpserunt vocab. Scrib. Larg. n. 150. seq. Adde Rhod. in Lex. Scr. Paracels. in Fragn. Med. & alibi.

† GUTTA, inusitatum quidem vocabulum; sed magis tamen proprium, & accommodatum, Hieronym. Saschet. de arthritide, c. 12.

GUTTA, γῦτον, γῦτον, æquivocum est. Proprie notat particulam minimam, sive stillam materiæ liquidæ; & ita refertur inter minimas mensuras Pharmaceuticas; qua ratione ingredi solent liquores Chymici nonnulli efficacissimi; v. g. olea quædam, & spiritus, aut Sales liquidi. Gutta quoque vocatur Ros, Th. Chym. Vol. VI. p. 753. Gutta etiam sumitur pro Embrochia, sive Stillicidio, Fallop. de Therm. aq. & met. c. 13. Tom. I. p. m. 249. Tropice vocab. Gutta de quibusdam morbis dici solet: v. g. Apoplexia ita dicta fuit, quia creditum a nonnullis sanguinis guttam e capite ad cor delabi, idque suffocare, Diet. n. 85. Parac. Paragr. l. 1. §. 7. Gutta serena, vocatur affectus quidam oculorum, ubi visus est abolitus propter nervorum opticorum angustiam; nihilque vitii in oculis animadvertitur, nisi quod pupilla nigrior, & amplior apparet. Gutta rosacea, dicitur quoque rubedo in facie, similis illi, quæ tinctura est lepræ incipientis. Rul. & Johnf. cujus causa sunt portiones lixiviosæ sanguinis coagulatae, & stagnantes sub cute. Forest. l. 2. Chirurg. Obs. 9. in Schol. & alii Practici.

GUTTALIS, rectius gutturniformis, ἀρυτανόειδος, dicitur Cartilago, apud Barthol. l. 2. Anat. l. 11. p. 443.

GUTTATIM CONTABESCERE, significat lente consumi. Linden. Ex. IX. §. 52. Sudor γῦδλον fluens, i. e. guttatim, est modulus exercitationum, Hipp. 6. Epid. f. 3. t. 8.

GUTTEO, i. e. gumma, quæ est marium. Rul. & Johnf. in Lex.

GUTTUR, λάρυγξ. Vide Arteria aspera, Larynx.

GUTTURNIUM, ἀρυτανία. Gutturniformis. Vide Arytanoïdes.

* GUTTUROSUS, ἐξέχευρον. Vide Exechebrosos.

GUTTUS, dicebatur vas guttatim oleum fundens, quo post lavationem in balneo utebantur. Fumanell. de Baln. mox a princ.

GYION, γῦιον, Hipp. significat vel totum corpus, uti patet ex l. de intern. affect. XI. 13. XXXV. 6. XXXXI. l. 7. vel membra majora, & quidem juxta Erotianum carnosæ, vel musculosæ; quod colligere est ex l. de artic. t. 26. Junge Foef. Oec. p. 143. scribitur & absque i, solo v.

GYIOO, γῦίοο, significat membra frango, e-nervo: dicitur de corporis, & membrorum imbecillitate. Frequenti in usu apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 33. & c. Vide gegyomenus.

GYMNASION, γυμνάσιον, non solum locum si-

gnificat Palaestra quoque dictum, ubi se exercebant athletæ, & alii, uti vult Diet. n. 169. sed & ipsum Exercitium, vel Exercitationem, uti patet ex Hipp. l. 6. Epid. f. 1. t. 6. & f. 3. t. 8. sec. Gal. Foef. d. l. Jul. Alex. l. 6. Salubr. c. 1. Vide Exercitatio.

GYMNASTES, γυμναστής, dicebatur olim is, qui exercitationibus publicis, & loco, ubi fiebant, præerat. Callebat enim omnia exercitationum genera, & earum usum, & modum noverat. Gorr. in def. Lang. l. ep. 51.

GYMNASTICA, γυμναστική, dicitur pars Methodi ὑγιεινῆς, sanitatem exercitatione conservans; de qua passim videatur Gal. in lib. de san. tuend. Sed est & alia ars athleticæ propria, sed magis vitiosa, quia plerumque extra naturæ limites progreditur, & qui eam callent, vocantur γυμναστικοί, athletæ, quorum corporis habitus videtur quidem summe bonus, sed revera periculosissimus, ex Hipp. l. aph. 3.

GYMNOCRITHON, γυμνοκρίθον, quasi hordeum nudum, Latine Scandella, Cereale semen in Cappadocia proveniens, ut scribit Oribas. l. 1. Coll. Medic. c. 1. forte id hordeum, quod decorticatum nascitur, & quod vulgo hordeo mundatum appellatur. Gorr. Meminit Gal. l. 1. de A. Fac. c. 13. & Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 6. ut & in not. ad Gal. d. l. item in not. ad l. 6. de S. F. c. de Ægilope, ubi γυμνοκρίθον legitur.

GYMNOS, γυμνός. Vide Nudus.

* GYNAECEJA, γυναικεία, muliebres purgationes sanguinis significat, cum menstruas, Hip. l. 6. Epid. f. 1. t. 7. sec. Gal. & f. 8. t. 55. 56. dicuntur etiam κλημύρια, εὐκλύρια, vide Menstruum; tum partus purgationes, 5. aph. 28. (ubi utraq. intelligi possunt) Coac. t. 513. 518. 522. 548. Junge Foef. d. l. Diet. n. 170. Vide Lochia.

GYNAECEUM, γυναικείον, interdum idem est quod γυναικωνίτης, mulierum conclave, cujus meminit Gal. l. 1. M. M. c. 2. Unde & olim Gynaecorum præfectas obstetrices plerumque fuisse, demonstrare conatur Rhodius ad Scribon. nu. 122. Interdum vero γυναικείον a quibusdam dicitur Stibium, sive Antimonium, quod eo mulieres decoris causa cilia illinerent. Gorræus.

GYNAECOMANES, γυναικομανής, dicitur nimio, & insano foeminarum amore captus. Lind. Ex. §. 208.

* GYNAECOMASTON, γυναικομαστόν, muliebris mammæ, & subjectæ, additæque mammis pinguedinis auctio est præter naturam, Gal. in def. muliebrium mammarum nimium incrementum. Castell. & Gorr. Causa haud dubie in copia succi nutritii chylosi excessiva consistit.

GYNAE-

GYNAECOMASTOS, γυναικόμενος, dicitur tumor mammillarum in viris p. n. adeo ut mammis mulierum similes fiant. Est morbus auctæ magnitudinis. Gal. in defin. Ingrass. com. ad Avic. de Tum. p. 375.

GYNAECOMYSTAX, γυναικόμεσαι, i. e. Barba muliebri; & ita dicitur pubes supra pudenda muliebria erumpens, quando pubescunt. Rolf. de part. genit. Part. II. c. 34.

GYNE, γυνή, mulierem significat; estque nomen, quod ambitu suo tam conjugem fœminam, quam sejugem complectitur; quamvis rarius de virgine usurpatur. Diet. n. 171. Lind. Ex. IIX. §. 25. seqq.

GYPs, γύψ. Vide *Vultur*.

GYPsOS, γύψος, gypsum, ita dicitur, quod ex lapidibus tostis, & ambustis exprimitur. Cognata Calci res est, sed non est ita calidum. Differunt, quod calx restincta humore aliquo acquirit calorem; Gypsum non accenditur. Duo sunt potissimum ejus genera: Unum *Nativum*, seu fossile e terra, summitate potissimum illius; estque simile fere Nitro, latis venis: Alterum *factitium* ex lapide albo, simile Alabaistro; cujus tamen varia sunt genera pro diversitate locorum. Rul. & Johnf. De virtute Medica gypsi lege Gal. I. 9. de S. F. h. t. Diosc. I. 4. cap. 134. Ægin. I. 7. c. 3. In specie vinum conservare, testatur J. Alex. I. 17. c. 6. Salubr. Hinc gypsa-
ta vina accepta venenis omnibus contraria esse, scripsit Ardoyn. I. de venen. pag. 34. Nocet vero intus sumptum, Senn. M. Pr. lib. 6. part. 6. c. 2.

GYRINUS, dicitur apud Plin. rana recens nata, adhuc quoad formam imperfecta, nigra, oculo saltem, & cauda insignis, I. 9. H. N. c. 51. teste Aldrov. I. 3. de pisc. c. 61.

GYRIS, γύρις, i. e. pollen ex farina, quæ amylo virtute sua respondet. Ægin. I. 7. c. 3. h. t. Gal. I. 9. de C. M. S. L. c. 3. Moschion. de morb. mul. c. 136. Gorr.

GYROFALCO, γύρφαλκο, nomen avis rapacis ad falcones pertinentis; cujus descriptionem, & usum vide ap. Aldrov. I. 6. Ornithol. c. 3.

H

HABENA, τελευτή, ad instrumenta Chirurgica refertur; & significat speciem vinculi, quo vulnere labia contrahuntur, & vices futuræ sustinet. Legitur apud Galen. 2. de iis, q. in med. t. 8. fin.

HABEO, ἔχω. Vide *Echo*.

HABILIS, i. e. dispositus, commodus. Ita Corpus *habilissimum* quadratum vocatur, neque gracile, neque obesum. Cels. I. 2. c. 1. Jung. Pantin. not. ad h. l.

HABITATIO, οἴκησις, locum, in quo commorari, & vivere solemus, significat, i. e. *domicilium*. Pertinet inter τὰ ἐξωθεν, quæ etiam considerata sunt in Medicina, ex Gal. cap. 1. aph. 1.

HABITUDO, καλίσυσις. Vide *Catastasis*. Constitutionem corporis vel bonam, vel malam significat. Gal. I. de opt. corp. constit. & I. de opt. habitu.

* **HABITUS**, ἔξις, variis gaudet significationibus, etiam in foro Medico. In genere notat constitutionem, vel habitudinem corporis, aut alterius alicujus rei constantem, & perennantem, sive firmam, cui opponitur ἀγέτης, dispositio. Gal. ad Thrasybul. c. 1. & I. de opt. habitu in princ. quæ ἀγέτης etiam vocatur ἁέσις; de quo suo loco. Deinde significat corporis, & partium constitutionem, sive habitudinem, structuram, & compositionem; qua ratione dicitur corpus esse *habitus* densi, rari, solidi, compacti, laxi, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 31. & 40. Gal. in comm. Est vero corporis *habitus* duplex. Bonus, Gr. εὐεξία; & malus, καχεξία. Vide *Evexia*, *Cachexia*. *Habitus*, ἔξις, etiam sumitur pro membrorum vincitorum habitu, & figura, sive constitutione post deligationis tempus; & huic ἔξις, positio, situs opponitur. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 21. Gal. in comm. ad h. l. Adde Foef. Oec. p. 218.

HADES, ᾍδης, *Infernus*. Vide *Orcus*.

HADID, id est ferrum. Ruland. & Johnf. in Lex.

HADROS, ἄδρος, significat *uberem*, *largum*, abundantem; & dicitur de homine bene nutrito, crasso, pingui, adulto, Hipp. I. de genit. IV. 9. de pulsu largo, Gal. def. med. cui opponitur ἰσχνός, gracilis: de dextra, vel victu largiore, & pleniore, 1. aph. 5. & 7. de purgatione fortiori, 4. aph. 9. Jung. Diet. num. 7. & C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 855. & seqq.

HÆCCEITAS, Scoto dicitur quinta essentia Chymicorum, sive essentia specifica, principium vitale activum, cujus virtute medicamenta operantur. Libav. tr. de Igne naturæ, cap. 25. fin.

HÆMA, αἷμα, Græcis vocatur *Sanguis*, liquor ille vitalis, & naturæ nostræ familiarissimus; de cujus origine, generatione, motu circulari, fermentatione, usu, & examine, quoad statum secundum, & præter naturam, passim in scriptis veterum, & recentiorum Medicorum quamplurima leguntur. Apud illos imprimis Hipp. Gal. & Avic. nunc *sanguis* sumitur pro omni in venis concluso succo, h. e. massa liquida, e quatuor humoribus, pituita, utraque bile, flava, & atra, & sanguine stricto dicto

dicto constante ; nunc stricte pro quarta ejus parte reliquis tribus e directo opposita . Enimvero cum illa opinio jam dudum propter varias absurditates, quibus scatet, obsoleverit, præstat recentiorum scripta consulere, præsertim Th. Vvillis Exerc. de Febr. c. 1. & 2. seqq. Gualt. Charlton. Exerc. Oec. Anim. IV. V. D. D. Maur. Hoffmanni Synops. & Prudent. Medic. Notas nostras in Jesseni judicium de sang. V. S. misso, & alios plures ; quamvis nec in his omnibus cuncta applausum mereri, Adrastea cogat fateri, præsertim quando statuitur, universam Medicinam dependere ex *sanguinis* sec. & p. n. cognitione : qua hypothese & morborum externorum plerorumque cognitio, & curatio e foro Medicinæ excludi, & internorum quoque plurium a succo nervoso, spiritibus, flatibus, quin & excrementis immediate dependentium tractatio magis obscurari, quam illustrari videtur. Nobis hac vice sufficit, ex veris principiis, & Neotericorum monumentis hanc annectere descriptionem *sanguinis* Physiologicam: *Sanguis* est humor vitalis, sive substantia in brutis, & homine fluida, e particulis diversis activis, & passivis constans, rubicunda primum in conceptu ex colliquamento seminali producta, & successive virtute flammæ, sive spiritus vitalis multiplicata, & ex chylo quotidie accedente continuata, & ita cum ad individui conservationem, tum ad speciei propagationem destinata. In resolutione Chymica *sanguinem* promere Aquam, Spiritum, Sal volatile, Oleum, & sal fixum, præter illos, demonstravit etiam Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 2. c. 1. p. 74. seqq. An vero talia sint propterea pro principiis constitutivis habenda, non est hujus loci ventilare. Potus *sanguinis* calentis, contra Epilepsiam, merito suspectus habendus. Tropice, & abusive quoque vocabulum *Sanguis* dicitur de Vegetabilibus, & Mineralibus, Dorn. de transmut. metallor. c. 17. Ita *Sanguis Draconis*, Arabibus Medicis est succus Anchusæ, Fallop. de Metall. S. fossil. c. 36. Tom. I. p. 343. *Sanguis Satyrii* (vitiose Satyrionis) est liquor sanguineo colore ex radicibus Satyrii cum pane pistis, & longa digestionem quasi in oleum sanguineum liquefcentibus, Johnf. in Lex. *Sanguis Antimonii*, legitur apud Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 22. *Sanguis viri rufi*, est Sulphur marchasitæ, Libav. de Igne natur. c. 20. & Apocal. Hermet. part. prior. c. 15. Johnf. *Sanguis duorum fratrum*, est *sanguis* draconis vena terræ. In magisterio lapidis Philosophici Mercurius quoque *Sanguis* dicitur Philosophorum. Libav. Synt. A. Chym. l. 7. c. 8. Ger. Dornæus tr. Artific. supernatur. c. 5. ubi qui-

dem variis epithetis ærigmaticis insignitur, v. g. *Sanguinis Leonis*, *rufi*, *viridis*, *Medusæ*, &c. Vide Libav. Tom. II. operum, & quære in Indice.

* HAEMALOPS, αἱμάλωψ, proprie dicitur cruenta *suffusio oculis* ex plaga, ictu, effuso nimirum sub locum læsum sanguine oborta, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. & l. de fac. parabil. Unde & Archigenes dicebat, *Hæmalopa* idem esse malum cum *Hyposphagmate*, atque etiam in omni alia parte contingere posse, præterquam in oculo. Dicitur autem αἱμάλωψ, quasi αἷμα ἐν ὀφθαλμῷ. In latiori vero significatione sumpsit Hipp. pro omni sanguine concreto, & veluti sugillato, l. de nat. puer. IV. 29. XV. 6. Coac. t. 553. Dioscor. t. 2. c. 95. ubi αἱμαλωπὶς legitur. Jung. Foef. Oec. p. 10.

HAEMASSO, αἱμάσσω, significat *sanguinare*, cruentare, sanguinem profundere. Dicitur & ἐξαἱμάσσω. Lind. Ex. XIII. §. 463.

HAEMATOS, αἱματός, i. e. *sanguineus*. Dicitur alias *νάσαιμα*, vel *ἐνομα*. Lind. d. l. §. 449. Ita *δυστερεχία αἱματηρά* vocatur, quando sanguis evacuatur per intestina absque exulceratione, Gal. c. 5. aph. 65. *Sanguinea* Chymicis quoque dicitur *Nitrum*, Rul. Johnf.

HAEMATIA, *Hæmation*, αἱματία, αἱματίον, est epitheton *Gari*, sive liquaminis cujusdam subrubicundi, ex intestinis piscium, ceterisque quæ abjicienda essent, sale maceratis parati: Lat. dicitur *Sanguiculum*, Lind. Ex. IX. §. 69.

HAEMATICOS, αἱματικός, *sanguineus*, dicitur de partibus, quæ ex sanguine primum credebantur constitutæ. Lind. Ex. XIII. §. 446. Vide *Sanguineus*.

HAEMATINOS, αἱματίνος, *sanguineus*, dicitur de iis, quæ a sanguine sunt colorata, tanquam a causa. Lind. d. l. §. 447.

HAEMATITES, αἱματίτης, nomen est lapidis, vel glebæ duriusculæ, & mediæ naturæ inter terram, lapidem, & metallum; ita dictæ, vel quod colore sanguinem æmuletur, vel quod sanguinem sistendi vim obtineat. De ejus speciebus, & usu vid. Gal. l. 9. de S. F. Schrod. l. 3. c. 8. n. 9. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Andr. Chioc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 269. seqq. 403. Arab. *Sedeneg*, Rul. & Johnf. in Lex. Parac. negat quoque esse lapidem, sed potius lutum coagulatum, l. de morb. Tart. c. 4. *Hæmatites* quoque vocatur Lapis Philosoph. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

HAEMATITINOS, αἱματίτινος, Epitheton Collyrii cujusdam, ap. Gal. d. l. quod ex lapide *Hæmatite* paratur. Alias & *Tartarus Hæmatitinus* legitur ap. Parac. d. l. qui facilius resolvitur, quia instar lapidis non induruit.

HÆMATITIS, αἱματίτις, *sanguinaria*, est epitheton venarum sanguinem vehentium. Hipp. I. de morb. fac. XVI. 28. qualis si intumuerit, vocatur κοινδύλωδης αἱματίτις, I. de Hæmorrhoid. III. 12. ubi & simpliciter κοινδύλωσις appellatur.

HÆMATOCELE, αἱματοκήλη, & in specie αἱματομυζαλῶ, dicitur species *Herniæ*, juxta Ingrafiam, quæ a sanguineis portionibus occlusis oritur. Comm. in Avic. de Tum. p. n. p. m. 254.

HÆMATODES, αἱματώδης, *sanguineus*, cruentus, idem quod αἱματηρός.

HÆMATOPHLOEBOESTASIS, αἱματοφλοιβοίστασις, dicitur *sanguinis* suo impetu exundantis, ac intumescens suppressio. Gal. in exeg. dict. Hip. quasi dic. αἱματὶ φλεβῶν στάσις. De hujus vocis varia scriptione vid. Foef. p. 11. De affectu vero ipso junge Bonett. Anat. Pract. l. 1. sect. 1. obs. 1. Schol. p. 2.

* **HÆMATOSIS**, αἱμάτωσις, *sanguificationem* significat; cujus rationem pete ex descriptione sanguinis. Vide *Hæma*. Junge Authores ibid. citatos.

HÆMOCERCHNOS, αἱμόκερχνος, exponitur bifariam ab Interpretibus. Vel enim dicitur de sanguine excreto per os, cum stridore quodam in faucibus, Gal. in Exeg. voc. Hipp. vel de excretis, cruentis, sive sanguine perfusis, sed siccis: κέρχνος enim & stridorem, & Atticis siccum significat. Erotian. p. 12.

HÆMODIA, αἱμοδία, est affectus, qui dentes, gingivasque infestare solet, cum quispiam & austeros, & acidos cibos ingesserit, adeoque dentium quidam quasi stupor cum dolore conjunctus inde sequitur, cui portulacam manducatam mederi experientia probat. Gal. l. 2. de L. A. c. 6. Legitur & ap. Hipp. l. 2. prorrh. XXXV. 11. l. 2. de morb. XVI. 7. Verbum quoque αἱμοδία, ipsi in usu fuit, i. e. dentes obtupescere, d. de Humor. IV. 6. l. 2. de morb. LIII. 2. LXXI. 11. l. de int. aff. VII. 14. Sunt & qui τῆς αἱμοδίας nomine omnem simpliciter dentium dolorem intelligunt.

* **HÆMOPHOBUS**, αἱμοφόβος, i. e. *sanguinem mittendi timidus*. Gal. l. 9. M. M. c. 5. circa finem.

HÆMOPTYCUS, αἱμωπτύκος, is est, qui sanguinem sputo per os ejicit. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. sive vomendo, sive tussiendo, sive Icreando, sive simpliciter expuendo, l. 4. de L. A. c. 4.

HÆMOPYSIS, αἱμώπυσις, dicitur symptoma retinendi excreti, h. e. sanguinis per os ejectio, ἀνκωγὴ ἢ αἱματὶ. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Aliquando est symptoma pestis aeræ. Paracels. tr. 2. pestil. c. 1. de curat. Observationem

Hæmoptyses sine tussi vide in Eph. N. C. Ann. II. ob. 45. Quod *Hæmoptysis* non semper periculum Phthiæos conjunctum habeat, testatur Observatio D. Joh. Henr. Brechtfeld. in Act. Hafn. Vol. I. obs. 105. p. 196. cui plane similem (exceptis periodis, quæ in nostro subjecto non fuerunt statæ, sed incertæ) in quodam Studiofo ἐμωνόμα & nos notavimus, feliciterque curavimus. Perperam scribitur, aut pronunciatur *Hæmoptosis*, & *Hæmoptoicus*.

* **HÆMORRHAGIA**, αἱμορραγία, generaliter significat *sanguinis profluvium copiosum*, largum, quacumque ex parte effundatur: ὅτι ἡ ῥαγία. Vide Diet. Jatr. n. 20. 21. Huc pertinet locus 6. Epid. s. 4. t. 9. & 4. aph. 27. ubi verbum αἱμορραγίαν legitur. Specialiter dicitur de ea, quæ per nares fit, sanguinis profusione. Ita accipitur passim apud Hipp. l. prorrh. com. 3. t. 37. seqq. pluribus, & passim in Epidemiis. Vide Foef. p. 12. Est vero αἱμορραγία, alia critica, & cum sanitatis commodo; alia symptomatrica, & noxia. Causa omnis consistit in aliqua solutionis continui specie, sive ἀνασείωσις, sive ἀγαστήνωσις, sive ἀγέρωσις fuerit; de quibus singulis in suis locis. Dicitur & αἱμορροία, Hipp. Coac. t. 632. Unde & αἱμορροϊκός, sanguinis eruptionem efficiens, 5. aph. 24. quamvis & Gal. αἱμορροϊκός legitur, Diet. n. 22.

* **HÆMORRHOIS**, αἱμορροΐς, strictiori, & frequentiori usu Medicis significat *profluvium sanguinis ex venis, quæ sunt in ano*. Hipp. l. 3. aph. 30. l. 6. aph. 12. 21. & alibi. Interdum vero saltem tumorem illarum venarum absque sanguinis eruptione denotat, quem paulo superius αἱματίπιδες κοινδύλωδης, ἢ κοινδύλωσις vocari notavimus. Latinis appellantur *hæmorrhoides cæcæ*, ad differentiam fluentium, quæ *apertæ* vocantur. Aliquando & ipsæ venæ in ano *hæmorrhoidum* nomine veniunt, quæ alias *Venæ hæmorrhoidales* vocantur Anatomicis: & de his vide Barthol. libell. 1. Anat. c. 4. Profluvium *hæmorrhoidum* est vel criticum, & salutare, quod & hyperbolice Germanis vocatur *aurea vena*, die guldne Uder; vel symptomaticum, & periculosum. Plura de hoc argumento lege ap. Diet. n. 23. De *hæmorrhoidibus* morbois integrum libellum scripsit Hip. h. tit.

HÆMORROSCOPIA, αἱμορροσκοπία, hoc est *sanguinis effluxi inspectio*, & contemplatio; qui terminus inepte fictus legitur apud Helmont. tract. Scholar. Humorist. Pass. Decept. cap. 1. num. 51. ubi *deceptoriam* vocat illam artem, nec absque verisimilitudine; siquidem & experientia confirmat, ariolatores, & cruoris inspectores sæpe falli, & fallere, præsertim qui vulgari, vana, & superstitiosa tabula *hæmorrhoscopia*

scopie etiam Calendariis quibusdam adjungi solita utuntur.

HÆMORRHUS, αἱμόρρος, contractus pro αἱμόρροος, primo est epitheton vasorum ampliorum, & insignium, quæ aperta magnam sanguinis copiam profundunt. Hippocr. 2. de fractur. t. 24. l. de Venis X. 1. 2. l. XII. l. 5. de Hæmorrhoid. IV. 8. l. de Affection. XXX. 9. 10. l. 1. de morb. III. 4. VII. 27. &c. Vide Foes. d. l. Deinde est nomen serpentis venenosi, qui & Lucano *Hæmorrhoidis* in fœmin. dicitur, cujus morsu multus sanguis prorumpit. P. Æginet. l. 5. c. 16. Forest. l. 30. Observ. 12. in Schol. Hujus serpentis descriptionem vero prolixius tradit Aldrov. de dracon. & serpent. l. 1. c. 5.

* **HÆREDITARIUS**, Vide *Hereditarius*.

HÆRESIS, αἵρεσις, sectam significat, h. e. peculiarem aliquam in arte, vel scientia præceptorum, & fundamentorum rationem. Ita in Medicina tres potissimum Sectas occurrere, docuit Galen. l. de opt. sect. cap. 7. & alibi, *Dogmaticam*, *Empiricam*, & *Methodicam*. Neque hodie ars Medica destituitur sectis, & sectariis, quamvis facile ad illas tres referri possint: v. gr. *Chymica*, & *Helmoniana* ad Empiricam, & *Compendiaria* Medicina ad Methodicam. Enimvero consultius est, non se addicere uni sectæ. Nam ambitio unius sectæ indelebile malum est, Gal. l. 1. de fac. natur. cap. 17. & uni sectæ addicti facile mentiri solent, l. 3. de L. Aff. c. 12. Circa Anatomiam quoque hodieque sectæ occurrunt, v. g. de Bilis succi Pancreatici usu singulari, &c.

HAGER, Hagiar, Arab. i. e. *Armenius lapis*, de quo supra suo loco.

HAGIOXYLON, ἁγιοξύλον. Vide *Guajacum*.

HAL, dicitur *Sal*. Rul. & Johnf.

HALATION, ἁλάτιον, dicitur medicamentum ex sale confectum, purgandi vim habens. Constat ut plurimum magna salis portione cum purgantibus, scammonio, lathyridibus, epithymo, ut & aliis tenuium partium simplicibus; ejus formulam tradit Æginet. l. 7. c. 5. Usus est cum cibis, sicut salis, aut mane etiam aliquo liquore dilutus jejunis certa mensura exhiberi potest. Gorræus.

HALCHEMIA, vocatur Artificium, vel ratio salelem fusilem præparandi, ἁλὸς τὴν ἁλὰ χέει. Libav. Alchym. Pharmac. c. 6.

HALCYONION, ἁλκυώνιον, est spuma maris concreta admistis sordibus tenuissimis. Ita dicitur ab *Halcyonibus* avibus, quæ ex spuma innatante nidos effingunt. De quibus avibus, ut & *Halcyonia* vide prolixè Aldrov. lib. 20. Ornithol. c. 60. Schroder. lib. 5. cl. 2. n. 44. Quinque genera *Halcyonii* refert Dioscor. lib. 5. c. 136.

& ex hoc Ruland. & Johnf. in Lex. Theophrastus *Halcyonium* pumicem esse scribit. Hodieque *Halcyonia* minus sunt usitata: unde nolimus esse prolixiores.

HALEC, *Halex*, *Alec*, μαινίς. Vide *Harengus*.

HALELÆON, ἁλέλαον, dicitur oleum sali mixtum, & sal ex oleo diligenter tritus; quo in laxis articulorum doloribus utitur Galen. l. de facil. parabil. c. 23. ceu remedio confirmandis articulis idoneo, annotante Foesio Oecon. p. 27. Hoc nomine etiam exornavit Ol. Borrichius succum sulphureum rubei coloris inflammabilem, una cum cubicis salinis crystallis, per processum destillatorium aquæ nivalis, vel pluvialis productum, de quo processu legatur laud. Author in Hermetica, & Ægyptiorum sapientia vindicata contra Conring. l. 2. c. 7.

HALES, ἅλης, ἁλῆς, significat confectum, coacervatum, *cumulatum*. Frequenter occurrit apud Hipp. præsertim neutrum ἅλης, v. gr. l. 1. de Morb. X. 50. XII. 2. XXX. 24. l. 2. II. 10. IX. 2. l. 4. XXV. 14. Coac. t. 300. & in plurimis aliis locis, quæ collegit Foes. p. 28. Hinc descendit verbum ἁλίζομαι, quod colligi, coacervari significat; & non minus Hipp. usitatum, v. gr. Coac. 3. 339. & alibi sæpissime: & adverb. ἅλῃς, satis, cumulate.

HALIÆTUS, ἁλῖαιετις, nomen volucris rapacis, Lat. *Aquila marina*; Accipiter marinus, qui circa mare, & in littoribus, & oris piscibus, & aquatilibus insidiatur; cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina vide apud Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 3.

HALICA, pro *Alica*, ἁλόνδρος. Vide *Alica*. Occurrit cum aspiratione apud Scribon. Mercurialem, & alios.

HALICES, dicuntur Pandiculationes post somnum, Avic. l. 1. Fen. 3. doctr. c. 13.

HALIEUTICON, nomen Emplastri, quod duplex habetur apud Aetium l. 15. c. de Emplast. discussoriiis, & attractoriiis, Gorr.

HALIMAR, id est *Cuprum*, Rul. & Johnf.

HALINITRON, ἁλίνιτρον, id est *salnitrum*, Fr. Hofmann. in clav. ad Schroder. p. 3. Gorræus descripsit, quod sit succi concreti species, acris, salis, subamari, rari, tenuis, levis, & aerei, qui facile in pulverem solvi potest, & ignem concipere, & in ignem mutari. Ex eo pulvis Tormentarius paratur, ad excutiendos globos ferreos, & plumbeos. Ubique fere *salpetrum* vocatur. Abstergit, & vires non valde a nitro dissidentes possidet, etiamsi ab amaro, & vero illo Nitro multum differat. Hæc Gorr. Libavius vero ex Paracelso duplex *Halinitrum* statuit: unum animale ex lotiis hominum, & bestiarum in

terra natum, inque ea coagulatum in corpus: alterum *minerale*, quod *Peiræum*, sive *Salem peiræ* nominat. Plura de *Halinitro* vide apud illum Apoc. Herm. part. pr. c. 17. Modum purificandi tradit Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 32. & 4. Vide *Nitrum*.

HALISCOMÆ, ἁλίσκομαι, capior, teneor. Dicitur de iis, qui lentis morbis, & chronicis infestantur. Hipp. 5, aph 70 Gal. in comm. Dieter. n. 41.

* **HALITUS**, ἅλμις, *Halitus*, ἅλμις, *Halitus* idem est, quod *Vapor*, estque humor attenuatus, describente Gal. l. 1. de Sympt. caus. c. 6. *Halitus* spiritus, ἅλμις πνεῦμα, idem quod *Flatus*, 3. de Sympt. caus. c. 3. & l. 14. meth. med. c. 7. Vide *Flatus*. Sumitur & aliquando latius, comprehendens & exhalationem humidam, quæ vapor, & siccam, quæ *Fumus* vocatur. Gal. c. 3. de humor. t. 13. Vide quoque *Exhalatio*, *Vapor*. Alimenta *halitus* dicuntur, quæcumque per cutem foras exhalare apta sunt. Gal. l. 8. meth. med. c. 2. Vocantur alias *Diaphoretica*.

HALLE, ἅλη, i. e. *salus*. Dicitur de sanguine a circumferentia, & partibus externis ad interiora recurrente in horrore, & tremore, Hipp. l. de flatib. XI. Foef. Oec. p. 30.

HALLEREON, *Halereon*, juxta Hermetem, vera *Aquila* est. Parac. Scholiis in l. de grad. & compos. l. 4. c. 6. Johnf. Lex. Chym.

HALLUCINATIO, πρὸς ὁρασίς. Vide *Parorasis*.

HALMA, ἅλμα, idem quod ἅλη, *salum* significat. Vocatur & Gr. πῆδημα. Et Helychius scribit, ἅλμα vocari primam foetus in utero agitationem, & commotionem. Foef. p. 32.

HALME, ἅλμη, significat *Muriam*; quæ est nihil aliud, quam aqua salia, in qua res condiuntur, ut melius conserventur. Tres ejus summæ differentiæ recensentur a Gorræo. Prima est *muria* valde diluta, in qua etiam caseus mollior demergitur, & in qua sal coniectus adhuc liquefit. Secunda est *muria* temperata, in qua nec sal amplius liquefit, nec caseus mergitur. Tertia est nimium salia, ita ut plurimum salis, minimum aquæ insit. Ab ἅλμη, *muria*, vocantur Olivæ ἁλμῶδες, i. e. *muria condita*, sicut πολυμῶδες ea dicuntur, quæ suo oleo innatant; quamvis Græci hos terminos haud raro confundant, uti videtur fecisse P. Ægin. l. 1. cap. 81. Vide *Muria*.

HALMYRAN, ἁλμύραξ, est *Nitri species*, quæ sua sponte ex terra efflorescit, & extra terram reperitur, vel in convallibus, & campis, vel in lacu. Et per æstatem canescunt convallēs apud Medos, ut Pl. scribit l. 31. N. H. c. 10. Sic autem dicitur partim ex sapore, quem habet subsalsum; partim ex eo, quod e terra erumpit, Gorr.

HALMYRIS, ἁλμυρίς, in genere notat *salsuginem*. Hipp. l. de humid. usu VII. 8. In specie nomen *Brassica* est, teste Gorræo.

HALMYRÆDES, ἁλμυρῶδες, *salsuginosus*. Est Epitheton quarundam febrium, apud Hippocr. 6. Epid. f. 1. t. 29. quæ tangentibus pruritum quendam excitant, perinde atque a sale, & aliis corporibus salis. Unde & cutis δέρμα ἁλμυρῶδες vocatur, ibid. f. 6. t. 12. Excretio quoque *salsuginosa* cum alvi perturbatione occurrat, Coac. t. 641. Aliquando legitur ἁλμῶδες, quod idem est, ac ἁλμυρῶδες, l. de humid. us. XI. 8. & l. 7. Epid. XIV. 9.

HALO, proprie dicitur circulus ille candicans circa Solem, aere vaporibus nebulosis referto apparens, uti constat ex Meteorologicis. Unde translatus nomen ab Anatomicis. Area rubra utrinque papillam mammarum ambiens, Halo quoque vocatur. Apud Bartholinum dicitur *Areola*, l. 2. Anat. c. 1. p. 326.

HALOSACHNE, ἁλοσάχνη, pro ἁλὺς ἄχνη, *salis spuma*, quæ est spumosi maris lanugo, sive ramentum in exilibus petris inventum, ut scribit Dioscorides l. 5. c. 127. estque nativi salis species ad mare geniti ex spuma maris exicata. Virtus quoque salina, de qua Gal. lib. 11. de S. Fac. fere in fine.

HALOSANTHOS, ἁλοσάνθος, pro ἁλὺς ἄνθος, Gal. d. l. *salis flos*, quid proprie sit, non satis certum esse scribit Gorr. Dioscorid. docet d. l. cap. 129. ex flumine Nilo defluere, & lacubus quibusdam innatare, crocei coloris, & odoris ingratoris. Georg. vero Agricola hunc non *florem salis*, sed *florem maris* esse docet, quamvis *florem Salis* non describat.

HALS, ἅλς, *Sal*, quamvis quid vulgo significet, etiam pueris notum esse videatur; in foro tamen Medico valde æquivocum, obscurum, & intricatum est nomen; ita ut, si omnes de *Salis* significatione opiniones vellemus proponere, integro tractatu opus esset, & volumine. Vulgaris acceptio *Salis* est de corpore quodam minerali, in aqua solubili, ac denuo in salinam, crystallinamque formam coagulabili. Et ita *Sal* duplex est, *Naturalis*, & *Artificialis*. Illius species primariæ sunt, *Sal commune*, *Gemmæ*, *Nitrum*, (hæc vocat *salia muratica naturalia* Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 13. p. 130.) *Alumen*, *Ammoniacum*, *Vitriolum*; quorum historiam, usum, præparandi modos, & alia vide apud Schroder. l. 3. c. 20. Frid. Hofmann. clav. ad h. l. & in hoc Lexico suis sub litteris initialibus. *Artificialium* materia triplex est, *Vegetabilis*, *Animalis*, & *Mineralis*; quorum salium tantus est numerus, ut non liceat omnes recensere. Videatur Schroder. l. 2. cap. 79. Hofm.

Hofm. in cl. Rolf. Chym. l. 5. f. 1. per tot. Libav. & alii Practici. Dividuntur *Salia* artificialia in *essentia*, & *cineritia*: item in *volatilia*, vel *fixa*. *Sal* *essentiale* quid sit, vide *essentiale*. Chymicis vero, & recentioribus Philosophis *Sal* accipitur pro simplici corpore, & principio corporum naturalium universali, & essentiali, sine cuius præsentia corpus consistere, & perfecte mixtum corpus dici nequit. De qua significatione legatur Vvillis Ex. de ferment. c. 2 & Joh. Joach. Becher. in Oedip. Chymic. Tit. II. §. 12 seqq. Consistit vero in corpusculis minimis variam figuram angulosam obtinentibus, & proinde penetrandi, incidendique vi pollentibus: Corpuscula illa esse duplicia, *Acida*, & *Alcalina*, communis fuit hactenus Chymicorum sententia; quam etiam arripuit Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 1. c. 1. p. 15. seqq. quamvis alii sint negantes Alkali naturaliter inesse corporibus naturalibus actu, sed artis opera saltem produci. Nos litem hanc non facimus nostram. Missos quoque facimus ingenii lusus, quos Helvigius de *Sale naturæ* prodidit in suo Introitu ad Physicam. A *salini* illius principii bona constitutione sanitas, corruptione morbi deduci solent. Medicamentorum quoque vires plerique *salino* principio acceptæ referuntur. Impugnare etiam universalitatem hujus opinionis non dubitavit Fr. Hofman. in cl. negans, ad omnium corporum naturalium constitutionem *saltem* tanquam principium concurrere; quia multa dantur *salis* expertia, l. 1. c. 11. & l. 2. c. 79. Atque hæc pro instituti ratione hoc loco sufficere possunt.

HALTER, ἄλτηρ, massam significat plumbeam, lapideam, aut ex alia materia metallica, aut similiter graviore factam, qua utebantur olim palæstræ in exercendis corporibus, teste Gal. l. 2. de san. tu. c. 11 l. 5. c. 3. l. 6 c. 14. Hujusmodi jactus *halterum* Gr. dicitur ἄλτηροβολία, ap. Orib. Foef. p. 33. Meminit & hujus exercitii, vel ludi Jul. Alex. l. 6. Salubr. c. 10. ἄλτηρες quoque alias vocantur *palangæ*, vel *perticæ illæ*, siye hastilia, quibus funambuli utuntur ad firmitus æquilibrium, aut transilientes fossam ad majorem vim saltus.

HAMALGEMA, ἀμάλγημα, pro *Amalgama*, i. e. calcinatio per Mercurium, Libav. tr. de Igne nat. c. 30.

HAMARTEMA, hamartia, hamartiola, hamartas, ἀμάρτημα, ἀμαρτία, ἀμαρτωλία, ἀμαρτία, errorem, erratum, delictum in foro Medico significat, ap. Hipp. Vide *Erratum*, *Error*, adde Foef. p. 36.

HAMIA, pro *Amia*, nomen piscis duræ carnis. Gal. l. 3. de A. F. c. 31. Vide *Amia*.

HAMULUS, ἄγκιστρον, hamus, instrumentum Chirurgicum, quo aliud apprehenditur, aut elevatur. Ita pro nervis elevandis *hamuli* meminit Gal. l. 8. admin. Anat. c. 4. Hildan. *Hamulum* pro mola extrahenda exhibet Cent. 2. obs. 52. plura vide in Chirurgiæ scriptoribus, in specie apud Scult. in Armam. Chirurg. Part. I. Tab. VIII. fig. 9. T. XV. f. 5. T. XXXI. f. 8. T. XXXIV. fig. 3. *Hamus* quoque nomen fasciæ est apud Galen. de fasciis n. 91.

HAPALOS, ἀπαλός, mollis, mitis, lenis, significat. Ita ἀπαλὸν φάρμακον, molle medicamentum dicitur, quale ex ovi luteo, & rosaceo cerato confici potest; & oculorum inflammationibus adhibetur. Item ἀπαλὸν λοσιόνιον, lene, & mite collyrium. Gorr. Hinc verb. ἀπαλαύνω, emollio, lenio, quod aliquoties occurrit ap. Hipp. l. de Humid. Us. I. 17 IIX. 11. Mochlic. XXI. 11. 3. de artic. t. 63. Lingua ἀπαλωσιμώδη, i. e. mollis reddita per affluxum humidum. Coac. 232. Substantivum ἀπαλωσμός, emollitio, occurrit 3. de artic. t. 64.

† HAPHE, 1. est contactus unctorum, Ceromate. 2. Maculæ leproforum.

HAPHE, ἄφῃ, idem quod ἄψις. Vide *Hapsis*.

HAMMA, ἄμμη, dicitur *Nodus*, vinculum, & *nexus*, qui in fasciarum connexionem, & colligationem effici solet. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 7 8. 9. seqq. ubi vid. comm. Gal. Vide *Nodus*.

HAPLOTOMIA, ἀπλοτομία, dicitur *simplex sectio*; pertinetque ad Chirurgiam. Gal. Introduct. c. 18.

HAPLUS, ἁπλῆς, simplex significat. Usurpatur de linteis Hipp. d. l. t. 4. Significat & *Similare*, Gal. l. 1. de nat. fac. c. 6. Tropice de animi simplicitate, l. de vet. med. XXII. 18.

HAPSICOROS, ἄψικρος, vocatur, qui, simulatque dapes vel libavit, veluti satiatus prorsus statim abstinet, Latine *Tadulus*. Lind. Ex. XIV. §. 63.

HAPSIS, ἄψις, item ἄφῃ, diversa significat, juxta verbi ἄπω, & ἄπομαι variam significationem. 1. notat *Tactum*, qui est sensus externus amplissimus, consistens in perceptione objecti tangibilis beneficio fibrarum nervearum spirituum animalium copia refertarum facta, & per nervorum ductus ad commune sensorium propagata. De quo plura ap. Vvillis de An. Brut. Part. I. c. 11. Deinde significat *connexionem*, & fere idem quod ἄμμη. Tertio *læsionem* significat. Hinc Hipp. de mentis alienatione usurpat, ἄψις φρενῶν, 3. de R. V. I. A. t. 41. l. 1. de morbum. LXXXIX. 24. Vide Foef. p. 87.

† HAPSUS, Saccus ex lana, lino, aut omento, quo plagæ teguntur.

HAPSUS, glomum stuparum, filamentorum, aut lanæ significat, quibus Chirurgi utuntur. Hildan. de cista militari.

HAPTO, *Haptomæ*, ἅπτω, ἅπτομαι, tango, necto, lædo, significat. Vide haplis ἡψίμω. Significat & accendo. Lind. Ex. XI. §. 171.

HARENA, idem quod *Arena*. Vide *Arena*.

HARENCHUS, *Harengus*, *Harenga*, μαρῖς, nomen piscis notissimi in cibo, & Medicina usitati; cuius descriptionem, & usum vid. apud Aldrov. l. 3. de Pisc. c. 10. Schrod. l. 5. cl. 3. nu. 80. qui *Halecam* vocat, quod tamen improbat Aldrov.

HARMA, *Harmation*, ἄρμα, ἄρμάτιον, nomen Collyrii ἑρματινῆς, quod efficax est ad asperitatem palpebrarum; cuius descriptio habetur apud Aeginet. l. 7. c. 16. & Scrib. n. 28. Ita vero dicitur, quasi *Quadriga*, i. e. currus cum quatuor equis, quo Ptolemæus rex usus esse dicitur. Rhod. ad h. Scribon. loc.

HARMOS, ἄρμος, dicitur Polluci spatium illud, quod est inter dentes, seu caro inter dentes media. Gorraeus.

HARMODIA, ἁρμόδια, adverbium pro ἁρμόδιως, significat congrue, apte, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXVII. ubi tamen apud Linden. ἄρως legitur, Foef. p. 94.

* HARMONIA, ἁρμονία, in genere concordantiam, concentum significat, sive concinnitatem. In specie vero ἁρμονία est species συναρθρώσεως, qua inter se ossa apte committuntur, & concinne junguntur, ut in capite. Sunt autem maxillæ superioris ossa, ad hæc narium, & quædam capitis ossa ad hunc modum inter se juncta. Gal. l. de ossib. in procem. Differt a futura, quod in hac sint extremitates ossium veluti serratæ: in *Harmonia* vero per lineam simplicem combinentur. Barth. libell. 4. Anat. c. 4. Ita omnes fere epiphyses connectuntur. *Harmonia* etiam medicamenti nomen est in catapotia coacti, & perutilis ad sistendas fluxiones, sive destillationes, apud Galen. lib. 7. de C. M. S. L. c. 2. in fin. Est etiam medicamentum ἀνώδυνον βηχικόν, h. e. ad tussim comparatum, doloris expers; cuius descriptio est apud Aetium l. 8. Est quoque Emplastri nomen apud eundem. Ad generalem *Harmonie* significationem pertinet locus elegans apud Langium l. 1. ep. 41. ubi per *harmoniam* in qualitatuum proportionem, & membrorum corporis compaginis unitate consistentem contemperatam fieri voluptatem, per solutam vero dolorem excitari, ex Socrate docuit. De *Harmonia* Macrocosmi, & Microcosmi vid. Paracels. in paragan. & alibi.

HARMOZOMÆ, ἁρμόζομαι significat apte compingor, coactor, firmor, fulcior, apud Hipp.

2. de iis, q. in med. t. 6. & c. 3. t. 26. Galen. 2. de fract. t. 36.

HARPA, *Harpya*, ἁρπυία, nomen monstrosi, & verminosi partus uteri, ex crebro fructuum, oleorum, aliorumque ciborum mali succi usu geniti. Ephem. N. Cur. An. I. obs. 1. Vocantur *Lombardorum fratres*. Est & nomen monstrosæ volucris, apud Aldrov. l. 10. Ornithol. c. 2. quæ tamen pleraque figmenta videntur Poetica.

† HARPA, mistura ex calce, & sulphure vis, Holler. institut. Chirurg. l. 3. cap. 5.

HARPAX, ἁρπαξ, vulgo significat rapax: Epitheton ferarum quarundam volatilium, & terrestrium. A quibusdam vero ita vocatur *Succinum*, quod affricu calefactum paleas, & res alias leves ad se trahat, & retineat. Gorr.

HARUNDO, ἁράτις, pro *Arundo*. Ejus significatio propria pertinet ad Botanicos. Tropice *Harundines* vocavit Helmont. venas, arterias, intestina, & canales omnes, tr. Tumulus Pestis, §. Imaginat. Pestis requisita, &c.

HASACIUM, id est *Sal Ammoniacum*. Rul. & Johnf. in Lex.

HASTELLÆ, vocantur *Plagulae*, vel *Afferculi*, qui adhiberi solent in deligatione fracturarum, ad firmitatem membri. Avicen. lib. 4. fen. 5. tr. 1. c. 7. 8. Vide *Ferula*.

HAUSTUS, Gr. ῥόφημα dici posset, dicitur quantitas certa potus, quantum videlicet uno spiritu aliquis ebibere potest. Refertur inter doses medicamentorum liquidorum, purgantium, & alterantium. Hinc usus obtinuit, ut *Haustris* nominemus, qui uno veluti *haustu* sorberi queunt. Lind. Ex. XIII. §. 356.

HEBDOMADA, *Hebdomas*, ἑβδομάς, significat tempus septem dierum naturalium. Dicitur & *Septimana*. Quod temporis spatium quomodo in crisi numerari debeat, docet Gal. com. 2. de humor. t. 20.

HEBE, ἡβη, tria notat hæc vox. 1. *Lanuginem* pudendorum, sive pilos supra pudendorum regionem erumpentes. 2. *locum*, ubi ista lanugo succrescit. & 3. *ætatem*, qua incipit crescere, quæ Lat. *Pubertas* dicitur, nec certo definiri tempore potest. Dieter. n. 371. Jung. Gal. c. 3. aph. 27. 28. & l. 9. aph. 7.

* HEBES, *Hebetudo*, ἀμβλὺς, ἀμβλυωπία. Vide *Amatrosis*, *Amblyopia*.

HECATOMBE, ἑκατόμβη, nomen Collyrii, vel medicamenti Ophthalmici ad cicatrices crassas, apud P. Aeginet. l. 7. c. 16.

HECATONDRACHMON, ἑκατόδραχμα, scilicet ἑμπλαστὸς, nomen Emplastri viridis, apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

HECTEUS, ἑκτέος, dicitur mensura Attica sex, aut octo choenices capiens, & est sexta pars

pars mendimni, unde *Sextarius mendimni* dicitur. Meminit Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXIV. 21. Adde Foef. p. 193.

* **HECTICA** *febris*, ἐκπικὸς πυρετός, sæpe simpliciter *Hectica*, duplicem habet significationem. Primum sic dicitur omnis *febris soluta difficilis*, qualiscumque fuerit; & ita opponitur τῇ ἁσπικῇ, h. e. *febris soluta facili*. C. Hofm. de febr. c. 12. & 29. Deinde speciatim magis dicitur *Hectica febris*, quæ Diarix, & Putridæ opponitur; diciturque juxta nonnullos *Hectica*, quod in *habitu corporis*, ἐξῶ appellatur, h. e. in partibus solidis, tanquam in subjecto consistat. Est enim *Hectica febris* calor p. n. in solidis partibus ipsius cordis accensus. Castell. & Gorr. Verum Sennert. hanc denominationis rationem improbat, tr. de febr. l. 3. c. 1. & Piens tr. de febr. in specie c. 4. p. 45. 46. Nobis naturam hujus febris optime descripsisse videtur ex recentioribus Thomas Villis, quando inter symptomaticas retulit, & *Lentam* vocavit, & causam ejus in mala sanguinis diathesi, videlicet nimis falsa, & acri, ideoque circulationi, & nutritioni minus apta posuit. Hinc vel obstructions pulmonis, & viscerum, vel ulcera sequi docuit, c. 11. de febr. Ex quibus hanc libet subjicere descriptionem. *Febris Hectica* est intemperies calida, & sicca totius corporis, cum variis symptomatibus, præsertim vero caloris externi in extremis partibus, post partum exacerbatione, corporis macie, sudore nocturno, & aliis conjuncta, proveniens a sanguinis acrioris, & falsi effervescencia p. n. lente continuata. Apud Paracels. sæpe barbare dicitur *Febris Ectica*, pro *Hectica*, Paramir. & alibi.

* **HECTICUS** *pulsus*, ἐκπικὸς σφυγμός, Galeno dicitur, qui non magnopere variat, sed manet in perpetuum sibi similis, nec solvitur unquam, quod notus corporis habitus morbum induat in ejusmodi hecticis febribus, l. de puls. ad Tyron. c. 8. Estque species inæqualis pulsus, confinis formicanti, qui Græcis *μυρμηκίων* dicitur, sed eo adhuc minor. Phthisi, Empyemati, & febris Hecticæ proprius est. Gal. l. 3. de prælag. ex puls. c. 4. ubi etiam *stabilem* dici posse scribit, Gr. *μόνιμον ἀνωμαλίαν σφυγμῶν*.

* **HECTICUS** *spiritus*, ἐκπικὸν πνεῦμα, dicitur tertia species insiti spiritus, Gr. ἐμφύτης, qui lapides continet, contradistinctus a reliquis duobus, *Naturali*, qui animantia, & stirpes nutrit, & *Animali*, qui sentiendi, omnisque motus facultatem animantibus exhibet. *Hecticus* in toto corpore sedem suam habere creditur, Gal. l. Introduction. c. 13. Verum tota doctrina de Spiritibus insitis non caret absurditate, teste C. Hofm. Instit. l. 2. c. 150. §. 10. seqq.

HECUSIOS, ἐκόςιος, idem quod κατ' ὄφελος. Vide *Voluntarius*.

* **hederaceus**, ἐλικοφόνος, *Hederarius*: epitheton vasorum præparantium arteriæ, & venæ, ad testes utrimque excurrentium inter se intricato plexu junctarum; unde & *Plexus pampiniformis*, *Capreolaris*, κισσοειδής vocatur, Gal. l. 1. de sem. c. 12.

HEDONE, ἡδονή, *Voluptas*, quid significet, notum est; estque perceptio animæ sensitivæ extrema, in qua omnes reliqui affectus acquiescunt. Consistit vero in grata, & concinna spirituum per objecta sensoria facta alteratione, expansione, agitatione, & motu; uti prolixius eam describere ausus est Th. Villis An. Brut. P. I. c. 9. Add. Charlton. Ex. IIX. Patholog. §. 21. & 22. Vide *Voluptas*.

HEDOS, ἔδος. Vide *Sedile*.

* **HEDRA**, ἔδρα, æquivocum nomen est. Velenim significat *podicem*, sive Anum, ἀρχὸν, δακτύλιον, vide *Anus*; vel etiam excretionem ipsam alvi, Lind. Ex. IV. §. 99. Hipp. l. 5. Epid. XXIV. 12. & l. 7. XII. 15. Unde & vernacule *Sedis* nomine venire solet. Vide Linden. Ex. IV. §. 99. Vel denotat *sedem*, basin, ut in abscessibus, & sinibus subjectam abscedenti corpori partem. Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 27. Et in Mochlico. XXII. 6. locum proprium, & sedem partis congruam notat. Ἐδρῇ quoque Hippocr. dicitur ossis fracturæ species, ita ut teli vestigium maneat osse discisso, & qua insederit, appareat. Dicitur alias *δακρυπὴ*, l. de cap. vulner. XIV. 6. 7. & XVI. 12. Gal. cap. 2. de art. t. 9. Jung. Foef. p. 180.

HEDRÆOS, ἔδραϊος, significat *sedentarius*, sessilis: Epitheton somni sessim facti, apud Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 15.

HEDRICOS, ἔδραϊος, epitheton remediorum ad podicis, vel sedis affectus, apud Ægin. l. 3. c. 59. ex quo allegavit Forest. l. 23. obs. 9. in Schol.

HEDYCROON, ἡδύχροον, est Magma per pastillos digestum, multis aromatis constans. Primum ab Andromacho inventum, & descriptum proditur. Descriptio habetur apud Gal. l. 1. de Antidot. c. 10. & de theriac. ad Pison. c. 13. P. Æginet. l. 7. c. 11.

HEDYNTOS, ἡδυπτός, *suaveolens*, sive odoribus vel aromatibus suaviter imbutum significat. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 7. & l. de Steril. XI. 26.

HEDYS, ἡδύς, significat *suavis*, jucundus, gratus. Hipp. vero sumit strictius de condimento aromatico, l. 2. de morb. mul. XLVII. 21. & LXXXIV. 3. ut ita idem sit cum τῇ ἡδυπτός. Oec. p. 261. Vide *Jucundus*.

* **HEDISMĀ**, ἡδυσμα in genere significat *condimentum* omne, alteri gratiam, & suavitatem concilians. In qua significatione Gal. l. 3. de alim. fac. c. 11. pinguedinem quoque & adipem carniū ἡδύσματι esse dixit. Cibis enim suavitatem potius conciliant, quam in alimentum convertuntur. Strictiori vero significatione ἡδύσματι vocantur illa, quibus suavis odor unguentis conciliatur. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXI. 1. Rhod. ad Scrib. nu. 122. Erant autem potius liquida, & plerumque olea, uti patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in fine fere ad differentiam ἡδύσματος, quæ corpus, & consistentiam dabant unguentis; utrisque tamen eadem odoris gratia, uti patet ex Plin. l. 13. H. N. c. 1. Jung. Linden. Ex. X. §. 77.

* **HEGEMONICOS**, ἡγεμονικός, *principalis*, *primarius*: Epitheton facultatum animalium quarundam, quales sunt *rationatrix*, *imaginatrix*, & *recordatrix*. Gal. l. de diff. sympt. cap. 3. ἡγεμονικὴ sedes est in cerebro. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 550.

† **HEIL**, idest *Cardamomum*. Rhod.

HEILEOS, εἰλεός. Vide *Eileos*.

HELESIS, εἰλησις, idem quod εἰλη, vel εἰλη; estque *solis ardor*, *splendor*, & *æstus*. Galen. l. quod anim. mor. seq. temp. corp. c. 9.

HEILIPUS, εἰλίπυς, quasi *flexipes*. Epitheton boum, apud Hipp. l. de art. t. 28.

HEL, id est *mel*. Rul. & Johnf. in Lex. Ch.

HELCOMA, ἑλκωμα, *exulceratio*, idem quod ἑλκωσις, ἑλκω. Occurrit apud Hip. l. 3. Epid. f. 3. t. 47. Vide *Helcos*.

HEL COS, ἑλκω, Latine *Ulcus*, vel *Hulcus*. Accipitur late, & stricte. In illa significatione notat omnem solutionem continui in partibus carnis, & mollibus factam. Hinc Hippocr. ἑλκω, carnis vitia, & calamitates dicuntur, l. de Medico. IX. 11. & ita sæpe confunditur cum vulnere, 2. Proorrh. XIX. 10. XXII. 12. XXIII. 1. l. 5. Epid. XIV. 7. l. 4. de morb. XXV. 1. Imo generalissime omnes morbos ἑλκω vocare non est veritus Hippocr. 3. de fract. t. 34. Strictè vero *Ulcus*, ἑλκω, ea dicitur solutionis continui species in partibus mollibus, quæ cum deperditione substantiæ ab erosione facta est. Vid. Dogm. nostr. Part. II. c. 5. dogm. 4. p. 137. seqq. & jungantur Chirurgiæ scriptores.

HEL COSIS, ἑλκωσις, idem quod ἑλκω, *exulceratio*.

HELCTICOS, ἑλκτικός, *attrahens*, *attractivus*. Dicitur de facultate ministra, & de medicamentis. Vide *Attractio*. *Epi spasmos*.

HEL CYDRION, ἑλκιδριον, i. e. *ulcusculum*, aut

pustula ulcerosa. Galen. l. 1. de C. M. S. L. c. 9. & P. Aegin. l. 3. Foef. c. 3. p. 2090.

HEL CYSMA, ἑλκυσμα, vocatur *argenti scoria*, quia uncino e catinis eximitur, iisdem fere viribus pollens, quibus *μολύβδων*. Gal. l. 9. de S. Fac. Dioscor. l. 5. c. 101. Aegin. l. 7. c. 3.

HEL CYSTER, ἑλκυστήρ, dicitur Hippocr. instrumentum ferreum, foetui extrahendo accommodatum. *Tractor*, vel *attractorius* dici posset. Estque *uncus* quidam *ferrens*, qui foetui mortuo infixus, ex utero extrahit, ἐμβρυολκός, de quo vocab. supra. Illud occurrit l. 1. de morbo mul. XCVI. Alibi vocavit ὄνυχον, *Unguem*, l. de superfœt. V. 1.

HEL IACUM, ἡλικιόν, est epitheton πύφωος, quod alias κύφι μέγαν vocatur, rebus 36 constans. Ejus compositio habetur apud Aegin. l. 7. c. 22. Vide *Cyphi*.

HELICIA, ἡλικία. Vide *Ætas*.

HELIOCAES, ἡλιοκαῖες, est nomen compositi medicamenti aridi, quod vel maximas carnis excrecentias usque ad penitiora adurit. Descriptio legitur apud Aegin. f. 6. c. 13.

HEL IOS, ἡλιος. Vide *Sol*.

* **HEL IOSIS**, ἡλίωσις, *Insolatio*, h. e. corporis in sole apricatio. Remedium veteribus Medicis ad multos corporis affectus, *Hydropem*, *Ischiadem*, *Nephritin*, *Paralyzin*, &c. usitatum. Gorr. & Foef. p. 261.

* **HEL IOTROP IUM**, ἡλιοτρόπιον, est proprie nomen diversis plantis attributum, v. g. *Cichorio*, *Flori Solis*, &c. quod pertinet ad *Botanicos*. Verum hoc nomine quoque appellatur *Gemma* quædam, quæ nascitur in *Æthiopia*, *Africa*, *Cypro*, porracei coloris, *Smaragdo* similis, sanguineis tamen distincta est guttis. *Heliotropium* vero dicunt, quia dejecta in vas aquæ, fulgorem solis accedentem percussu sanguineo mutet, maxime *Æthiopica*. Eadem juxta aquam speculi modo solem accipit, deprehenditque defectus subeuntem Lunam ostendens. Magorum impudentia *Heliotropium* valere dicit, unctum succo herbe ejusdem nominis, ne gerens illam conspiciatur. Hanc & reddere divites, & homines bonæ famæ, valere contra venena, & fluxus sanguinis. Videatur Plin. l. 37. c. 10. Hæc Rul. & Johnf. Videatur & Andr. Chioccus in Mus. Calceol. sect. 3. p. 219.

HEL ISSOMENOS, ἑλκισμένος, est epitheton doloris iliaci vehementioris, qui facit, ut intestinum verti videatur, uti eleganter Celsus l. 4. c. 14. Videtur autem verti, quod torminibus & tumultuantibus undis urgeri videtur. Linden. Ex. VII. §. 5.

HEL ITIS, ἡλίτις, dicitur *squama aris*, sic dicta quasi *clevaris*, quæ principem in desiccando locum

locum obtinet. Gal. lib. 9. de S. Fac. Dioscor. lib. 5. c. 89. Gorr.

HELIX, ἑλίξ, vocatur ambitus auris exterior, qui & *Capreolus* dicitur ob tortuositatem. Barthol. l. 3. Anat. c. Lind. Med. Physiol. lib. 2. c. 11. § 4. Alias ἑλίξ, etiam idem est, quod εἰλίπες, flexilis pedibus; estque epitheton boum, teste Foef. Oec. p. 199. Occurrit apud Hippoc. l. de art. t. 28.

HELLE, id est *Viscus*. Rul. & Johnf. in Lex. Ch.

HELLEBOROS, ἑλέβορος, sæpe etiam sine aspiratione ἑλέβορος, significat *Veratrum*; estque nomen plantæ duplicis, quarum una *album Veratrum*, altera *Nigrum*; sive *Helleborus albus*, & *Niger* vocatur. Pertinet inter purgantia fortiora, & deleteria utrumque. Plura quoque de utroque vide non solum in scriptis Botanicis, verum etiam apud Dieter. Jatr. num. 274. Foef. Oec. p. 201. Rolsink. de purgant. sect. 7 art. 1. Purgatio facta per *Helleborum* vocatur Hippocr. ἑλεβορισμός, de quo integrum vide ejus tractatum.

HELLESPONTIA, ἑλλησποντία, nomen Emplastri; cuius duplex legitur descriptio, una quidem Andromacho auctore, altera Hera, apud Gal. 6. de C. M. P. G. c. 10. 11.

* HELMINTHES, ἑλμινθες, interdum etiam sine aspiratione ἑλμινθες, *Lumbrici* dicuntur, in genere *vermes* in corpore humano geniti: quorum tria genera notiora numerantur: *Teretes* rotundi, ἑλμινθες στρογγύλοι, qui in intestinis tenuibus plerumque consistunt, & aliquando ventriculum subeunt, ita ut interdum per os rejiciantur, quibusdam e naribus egrediantur. Frequentes sunt pueris, & puberibus. 2. *Lati*, ἑλμινθες πλατέες, aliquando *κυρτοί*, item *ταχινοί*, *fasciæ*. Vocantur & *Cucurbitini*, ob figuræ cum semine Cucurbitæ similitudinem. Longitudine hi adeo interdum excedunt, ut ego quoque excretum aliquem notaverim longitudine quinque circiter ulnarum Norimbergensium. Plin. l. 11. H. N. cap. 33. tradit, tricenum pedum *τανίας* ventris aliquando visas, interdum plurium. Hi per tota intestina extenduntur, quibus arctissime cohærent. De *lumbriculato* novissime discursum edidit Eduard. Tyson, Medicus Lond. Anglus, uti constat ex Act. Erud. Angl. 1684. 3. *ἀσκαρίδες*, *Ascarides*, teretes, & tenues lumbrici, & vermiculi, qui in extremo intestino plerumque inveniuntur, infantibus, & pueris maxime familiares. Plura circa *vermium* in homine natorum descriptionem vide apud Ulyss. Aldrov. l. 6. de Insect. c. 2. ut & in Practicis. Pertinent vero *Lumbrici*, ἑλμινθες, ad excreta, vel excernenda toto genere præter naturam,

licet eorum generatio a succo non plane excrementitio, sed crudo & vitalibus portionibus scatente dependeat. Passim quoque videntur Observationes *vermium* in aliis corporis partibus genitorum: v. g. in Pericardio, Sylv. l. 1. Prax. c. 35. §. 12. in Renibus, l. 1. c. 55. §. 54. ita quoque aliæ adhuc dantur *vermium* differentiæ, a forma, figura, magnitudine; de quibus consulantur Observationum, & Historiarum Medicarum scriptores. Vide *Lumbricus*.

HELMINTHAGOGUM, ἑλμινθαγωγόν, dicitur medicamentum *vermes* expellens.

HELNESED, id est *Corallus*. Rul. & Johnf.

* HELODES, ἑλώδης, quæ & τυφώδης: Epitheton *febris humidæ*, cum a prima statim die agrotantes sudant, sudoreque ipso aut nihil, aut certe parum levantur. E contra sicca, ac scabra visitur lingua, duraque tanquam corium cutis, plurimusque adest in corpore squalor. Gal. advers. Lycum, c. 2. Jung. C. Hofm. de febrib. c. 54. Haud dubie est species *febris ardentis colliquativæ*, a sanguinis ichorosi effervescencia, & accensione dependentis. An huc pertinet *Anglicus sudor*, sive *febris sudatoria*? Vide supra *Anglicus sudor*.

HELOS, ἑλός. Vide *Limne*.

HELOS, ἑλός. Vide *Clavus*.

* HELOSIS, ἑλωσις, vocatur palpebrarum inversio, & in utroque oculi musculo convulsio, qui affectus & κάμπυλον vocatur. Vide *Campylon*. Galen. l. 10. de U. P. c. 9. Verum C. Hofmann. in comm. ad h. l. n. 747. vitium subesse, & potius appellandum esse ἑλωσιν, ab ἑλαίνειν, ex Foefio docet. Vide *Illofis*.

HELOTIS, dicitur nonnullis *Plica Polonica*, sive *Cirrus capillorum*, teste Sennert. Med. Pract. l. 5. part. 3. §. 2. c. 9. Vide etiam *Dispp. Medic. Basiliens. Decad. IV. disp. 7. & infra Plica*.

HELUNHAI, id est *Annulus Salomonis* in Arte Nigromantiæ. Rul. Johnf.

HELVUS, color dicitur similis coagulo, quo alutarii coria præparant. Th. Chym. Vol. IV. p. 765.

HEMERA, ἡμέρα. Vide *Dies*.

HEMERALOPS, ἡμεράλωψ, dicitur de affectu oculorum, opposito τῷ νυκτάλωψ, & haud dubie notat illum morbum, quando aliquis interdiu saltem videt, noctu vero, vel vespere nihil videre potest. Meminit Gal. in Introduct. c. 15. in princ. sed in seqq. non exposuit. Substant. ἡμεράλωπια.

HEMERESIOS, ἡμερήσιος, *diurnus*, sive unius diei. Vel etiam de eo, quod *interdiu* fit, dicitur; & opponitur τῷ νύκτωρ, *nocturno*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. 4.

HEMEROCETOS, & *hemerocætis*, ἡμερόκετος, ἡμεροκεῖτης, nomen piscis, qui & ἕρπονόςκος, & καλλιόνις vocatur, de quo supra in *Callionymus*. Vide C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 129.

HEMIANTHROPOS, ἡμιάνθρωπος, q. d. *Semihomo*, idem quod *Maniacus*, apud Joh. Stephanum Decad. I. Consil. I. in Oper. p. 297.

HEMICERAUNIOS, ἡμικεραῖνιος, fasciæ nomen ad dorsi, & pectoris deligationem, refertur a Gal. de fasciis n. 95. sub nomine Apollonii Junioris, Gorr.

HEMICHON, ἡμίχων, i. e. *dimidiatus congius*. Est nomen mensuræ, quod legitur apud Hipp. I. de int. affect. XLV. 9.

HEMICONGION, ἡμικόγγιον. Vide *Semicongius*.

HEMICOTYLION, ἡμικοτύλιον. Vide *Quartius*.

HEMICRANIA, ἡμικρανία, alias & ἑξοκρανία, est species doloris capitis circa dimidiam capitis partem, aliquando dextram, aliquando sinistram, modo in latere, modo in syncipite, modo in vertice, modo in occipite; quæ varietas haud dubie dependet a mala quadam prædispositione partis affectæ; de qua legatur Vvillis P. II. An. Brut. c. 1. Ex quo etiam causa illius doloris peti potest. Jungantur huc ea, quæ supra tradidimus ad vocab. *Cephalæa*, *Cephalalgia*. Ἡμικρανικὰ φάρμακα vocantur medicamenta *Topica*, curandis *hemicraniiis* convenientia. Gorr. & Castell. Singularem *hemicrania* curationem vide in Eph. N. C. Ann. III. obs. 184.

HEMIDOLICHOS, ἡμιδόλιχος, i. e. *dimidiatus dolichi cursus*, qui juxta Scaliger. in Addendis est ter repetitus δίαυλος. De quo vide C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. num. 481. Pertinet ad motum corporis. Vide supra *Diavlos*, & *Dolichos*.

HEMIDRACHMON, ἡμιδραχμων, pondus drachmæ dimidia, Gorr.

HEMIECTON, ἡμιεκτεον, ἡμικτεον, ἡμικτεον, quasi *semisextam* mensuram significat dimidiati sextarii quatuor chœnices capientem; estque pars duodecima Medimni Attici. Gal. de ponder. & mens. c. 5. Ægin. I. 7. cap. 26. fin. Apud Hipp. vero I. de Sterilib. XII. 14. 15. videtur potius significare sellam pro suffitu immittendo mulieri. Aut etiam ollam significare potest, quatuor chœnices capientem, cui veluti sellæ insidere debet mulier ad capiendum suffitum ductis cruribus, notante Foef. Oec. p. 262.

HEMIMOERION, ἡμιομοίριον, Exponit Erotian. in Onomastic. p. m. 51. E. per dimidium drachmæ; & ita idem esset, quod ἡμιδραχμων. Alias ἡμιομοίριον dimidiam partem significat Polluci, I. 6. c. 36. Foef. d. I.

HEMINA, ἡμίνα, κοτύλη, est nomen mensuræ, & ponderis, cujus tamen magna est differentia, pro locorum, & rerum mensurandarum diversitate. Ita alia est *hemina* Attica, alia Italica, alia Ephesia, Alexandrina alia, & hujusmodi. Porro si *hemina* oleum accipiat, minus pendet, quam si eadem vino impleatur; ac vino etiam ponderosius mel invenitur, verbis Jul. Alexandr. comm. in Gal. I. 4. de tuend. san. & I. I. de C. M. P. G. c. 15. Tom. II. oper. p. 409. 747. 748. Vide *Acetabulum*. Refertur & *hemina* inter Mensuras aridorum; & continet cyathos octo, Gal. de pond. & mens. c. 5. Æginet. I. 7. in fin.

HEMIOBOLION, *hemiobolon*, ἡμιοβόλιον, ἡμιοβόλιον, ἡμιοβόλον, pondus est dimidii oboli, sive duodecima pars drachmæ. Drachma enim sex obolos habet, Gorr. Erunt ergo circiter quinque grana. Gal. I. de pond. & mens.

HEMIOLIUM, ἡμίλιον, est pondus drachmarum duodecim. Gal. I. 4. de C. M. S. L. c. 5. Significat alias *sesquialterum*, sive totum cum dimidio, Lat. *Sesquiuncia*, *Sescuncia*.

HEMIONIS, ἡμιονίς, i. e. *mulæ stercus*. Hipp. I. de nat. mut. LXXXV. 4. & I. 2. de morb. mul. LXXI. 5. Lind. legit ἡμιόνος ἐνίδα.

HEMIOPON, ἡμιοπον, exponit Gal. per dimidium, ἡμισυ, in Exeg. voc. Hipp. Foef. p. 262.

HEMIPEPTOS, ἡμίπεπτος. Vide *Semicoctus*.

* **HEMIPLEGIA**, *hemiplexia*, ἡμιπληγία, ἡ ἡμιπληγία, idem quod ἡμιπληγία, ἡμιπληγία, est plerunque in alterutro latere corporis immobilitas, sensusque privatio, quam etiam *Apoplexiam* vocat Hipp. c. 2. prorrh. t. 50. Differt igitur ab *Apoplexia*, ut a toto pars differt, quamvis differentia hæc potius cum *Paralyti* locum habeat. In *Apoplexia* enim & mente, & corpore resolutos, & attonitos esse constat; in *Paralyti*, quemadmodum & in *Paraplegia*, aut *Hemiplegia*, mente sanos esse notamus ægrotos. Gal. defin. med. Vide *Apoplexia*. *Paralyti*.

HEMIRHOMBION, ἡμिरόμβιον. Vide *Hemitomon*.

HEMIRYPOS, ἡμिरυπος, *semisuccidus*. Dicitur de lana, Hipp. I. 2. de morb. mul. LXXXV. 10.

HEMISY, ἡμισυ, i. e. *Dimidium*. In Officiis exprimitur vocabulo *Semis*. Vide *Dimidium*.

HEMITOMON, ἡμίτομον, *dimidiatum*, & *semisectum* dicitur. Estque nomen alicujus deligationis, quæ alias ἡμिरόμβιον, sive *semirhombus* dicitur; & ad eosdem pene usus, ad quos *rhombus*, adhibetur. Meminit Hipp. 2. de iis q. in med. t. 2. Gal. in com. ad h. I. Foef. d. I.

* **HEMI-**

* **HEMITRITAEOS**, ἡμιτρίταιος, quasi *Semiter-
tiana*; quamvis hoc Latinum nomen, ceu ine-
ptum, improbet Keuchen. ad Seren. p. 264. Legi-
tur apud Hipp. 1. Epid. f. 1. t. 23. f. 2. t. 16. f. 3. t.
2. & 5. Quemadmodum vero nomen hoc febris
quandam gravissimam speciem denotare, una-
nimis Medicorum est consensus; Ita e contra-
rio tantus inter eos est dissensus, qualis sit fe-
bris, & quæ ejus natura, ut nec hodieque certo
constare possit de hac re. Spigel. integrum tra-
ctatum de *Semiteritiana* scripsit. Videatur & Se-
nert. de febr. l. 2. c. 21. C. Hof. de febr. c. 51. Ex
recentioribus Vvillis, & Sylvius plane omise-
runt. Franc. Pienseam dari, aut peculiarem spe-
ciem constituere Ἀγρῶνδω negavit, tract. spec. de
febr. c. 13. Ut nostram, salvo aliorum judicio,
addamus sententiam, statuimus, non quidem
necessarium esse, ut hæc febris species assera-
tur, cum implicite sub malignis, & implicitis
comprehendatur. Quod si tamen placuerit pe-
culiariter illam determinare, posset describi,
quod sit febris composita, maligna, putrida,
participans in quibusdam de tertiana, prove-
niens a sanguinis biliosi cum serosis, & crudis
portionibus permixti fermentatione præternatu-
rali, ad dissolutionem malignam, vel putredi-
nem vergente. Qui possunt, meliora in medium
proferant.

HEMITYBION, ἡμιτύβιον, dicitur esse indumen-
tum lineum, utrinque fimbriatum; & pro su-
dario, aut peplo sumitur. Legitur apud Hipp.
l. 2. de morb. l. 11. 33. & de artic. t. 46. Vide Foes.
p. 263.

HEMIUNCION, ἡμιῦγγιον. Vide *Semuncia*.

HEMIXESTON, ἡμιξέστον, idem quod ἡ κοτύλη,
Acetabulum, quia ξέστης capit duas κοτύλεις.
Gott.

* **HENOSIS**, ἑνωσις. Vide *Unio*, *Unio*.

HENRICUS rubeus, est Vitriolum ad rubedi-
nem calcinatum. Rul. & Johns.

HEOLOS, ἑωλος, *hesterius*, pridianus; item
vetus. Usurpatur apud Hipp. de pane biscocto,
l. de int. aff. XXI. 8. & intelligendum de tempo-
re præterito, sive propius illud ab hodierno, si-
ve longius absit. Lind. Ex. XVI. §. 148.

* **HEPAR**, ἥπαρ, *Jecur*, dicitur viscus illud
maximum abdominis, situm in dextro hypo-
chondrio; cujus historiam vide apud Anatomicos,
præsertim Barthol. l. 1. Anat. c. 14. Circa
hujus usum maxima inter veteres, & recentio-
res est dissensio, quorum illi principatum tri-
buerunt, & sanguificationis organum constitue-
runt, & venarum omnium principium. Hi vero
de principatu illo dejecerunt, exequias illi pa-
rarunt, & saltem usum colatorium bilis eidem
attribuerunt; quamvis hodieque denuo veterum

opinionem ab orco revocare ausus sit DD. Joh.
Jac. Vvaldischmid, Prof. P. Marpurgensis, in
quadam Disputatione, in qua sanguificationem
in *hepate* fieri Ἀγρῶνδω defendere ausus est. An
vero sat firmis rationibus? alii videant. Mihi sa-
ne non videtur. Ejus substantiam esse glandu-
losam, Malpighius in Exerc. de *hepate* demon-
strare conatus est. Aliquando *hepatis* magnitu-
dinem nimium quantum excedere, patet ex
Observationibus apud Schenkium, Hemsterhu-
sum, & alios; addi poterit & hæc nostra Ob-
servatio *hepatis* in gallo gallinaceo unius anni
reperito tantæ magnitudinis, ut discum stan-
neum vulgarem regeret, & quindecim uncia-
rum pondus haberet. Similis legitur in Act.
Hafn. Vol. I. obs. 92. p. 180. seq. In utero quoque
massa illa carnosæ, quæ alias *Placentæ* nomine
venit, *hepar uterinum* vocari, constat ex Anato-
micis scriptis. Vide *Placenta*. In meditullio
lapidum ad ædificia erutorum haud raro repe-
ritur massa quædam friabilis, veluti succus
concretus, insigni virtute siccante prædita,
quam vulgo *hepar lapidum* vocant. Vide Eph.
N. C. Ann. II. Obs. 63. Sæpe etiam legitur voca-
bulum *epar* absque aspiratione. *Hepar* quoque
est nomen lapidis Phil. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.
A Chymicis etiam *hepar*, cum additione Anti-
monii, vocatur ob colorem obscure rubescen-
tem Massa illa Antimonii, quæ alias *Crocus
Metallorum* dicitur. Vide *Crocus*.

HEPATARIUS, idem quod *hepaticus*. Linden.
Ex. IX. §. 60.

HEPATEROS, ἥπατηρος, *hepaticus*, sive jecora-
rius. Est epitheton dysenteriae cujusdam, quan-
do aquosus sanguis excernitur, ei aquæ persimi-
lis, in qua caro recens macinata lota sit, Gorra.
Vocatur alias *Fluxus*, scil. alvi *hepaticus*. Hunc
P. Barbette negavit, Prax. l. 4. c. 6. Sylvius quo-
que nunquam se observasse scripsit, l. 1. P. M.
c. 13. §. 24. Vide *Fluxus*.

* **HEPATICUS**, ἥπατιδος, generaliter dici po-
test de omni illo, quod ad *hepar*, sive *jecur* per-
tinet. Ita vena *hepatica*, alias *Jecoraria*, arteria
hepatica, ductus biliaris *hepatici*, Medicamenta
hepatica vocantur. In statu quoque præternatu-
rali late vocari possunt *hepatici* omnes, qui mor-
bo quodam *hepatis* laborant. Veteres tamen
ita apellarunt eos, qui inflammatione *hepa-
tis* laborarunt; quemadmodum pleuriticos,
phreniticos, a parte affecta inflammata vocare
solent. Ita & Hipp. videtur accepisse Coac. t.
446. seq. monente Foes. in Oec. p. 263. Hinc &
inflammatio ipsa ἥπατιτις dicta fuit. Verum re-
centiores vocabula *hepatitis*, & *hepaticus* usur-
parunt de affectu *hepatis* citra inflammatio-
nem, quando imbecillitas *hepatis* peccat,
ut

ut secretionis officio non rite fungatur, cum, vel sine tumore, & duritie. Hinc cachexia, aut fluxus *hepaticus* alvi oritur, Gal. l. de diff. sympt. c. 5. & l. 3. de sympt. caus. c. 2. l. 5. de L. A. c. 7. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. Lind. S. Med. Ex. IX. §. 6. seqq. pluribus.

HEPATITIS, ἥπατις. Vide *hepaticus*. Dicitur etiam de vena, ap. Hipp. l. de Ven. XIV. t. 9. XV. §. alibique. Lind. Ex. XIII. §. 419. Verum vanam esse hanc appellationem venæ in brachio, vel manu, patet ex Circulationis invento, & ex Anatomica inspectione, qua constat, venam illam nihil de *hepatis* substantia participare.

HEPATUS, ἥπατος, λεβίς, nomen piscis; cuius descriptionem, usumque in cibo, & medicina vide apud Aldrov. l. 1. de pisc. c. 12. Meminit & J. Alex. inter mediæ constitutionis pisces, & *Citharis* jungit, l. 14. Salubr. c. 8.

HEPHÆSTIAS, ἡφαιστίας, nomen Emplastri ad inducendam cicatricem optimi. Parabatur ex testa, ea maxime, quæ in fornacibus usta esset, eo quod desiccandi, abstergendique vim majorem haberet.

HEPHÆSTOS, ἡφαιστος. Vide *Vulcanus*.

HEPHTHOTES, ἡφθότης, generaliter coctionem, elixationem significat. Specialiter dicitur de excoctione corporis, & colliquatione, ap. Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 55. quod Gal. in comm. per νωδρότητα τῷ σώματι, tarditatem corporis, exponit. Sic ἐφθοῖ dicuntur, qui febricitantes ob nimiam humiditatem corpus exolutum acquirunt, l. 4. Epid. l. IX. Foef. p. 254. seq.

HEPSANA, ἡψανα, dicuntur cocta alimenta elixa cum jure, Hipp. l. 2. de morb. mul. X. 9.

HEPSEMA, ἡψημα. Vide *Defrutum*.

HEPTAMENOS, ἑπτάμηνος. Vide *Septimestris*.

HEPTAPHARMACUM, ἑπταφάρμακον, medicamentum laxans, suppurans, carnemque gignens; sic dictum a numero ingredientium septenario, ut sunt Cerussa, Spuma argenti, Cera, Pix, Colophonia, Adeps taurinus, Thus, ut habetur apud Æt. l. 15. c. 22. Gorr.

HEPTAPLEUROS, ἑπτάπλευρος, i. e. septem costas habens. Fuit olim epitheton Ligurum, apud Pollucem, teste Vesalio l. 1. de H. C. F. cap. 16. quamvis ordinarie omnibus hominibus competat, si costas spurias a legitimis separaveris.

HERACLEIOS, ἡράκλειος, i. e. *herculeus*: Epitheton *Epilepsia*, quæ *herculeus morbus*, ἡρακλείη νόσος, dicta fuit, Hipp. l. 1. de morb. mul. XVII. 6. vel quia solus Hercules ex heroibus hoc morbo laboravit; vel propter magnitudinem, & vehementiam morbi, & expugnandi difficultatem, uti voluit Gal. c. 6. in 6. Epid. t.

7. *Magnet* quoque vocatur *lapis heraclius*, Gal. l. 6. de U. P. c. 15. & l. 6. de L. Aff. c. 5. Vide *Magnet*: item *Lapis Lydius*; Chiocc. Mus. Calc. §. 3. p. 353.

† HERBA SANCTI PAULI, aliis herba paralytica. Vulgo *Primula Veris*.

† HERBA INGUINALIS, ad tumores commodata, *Aster atticus*. Dodon. in histor. plantarum.

† HERBA VIPERARIA, *Scorzonera*. Bauhin.

† HERBA INGUINALIS, Ital. al. *Bubonium* Taber. neon. vulgo *aster atticus*. Massar. de peste lib. 2.

† HERBA VITRE, id est parietaria. Matth. de Grad. c. 36. in 9. Rhafis.

† HERBA UNGARICA, *Alexa*, Anonym. Sylv. de med. compositione l. 2. c. 34.

† HERBA SALUTARIS, id est spina alba, qua Christus coronatus est. Marcell. Burdigalens. cap. 23.

HERBA SANCTI FIACI, *Verrucaria*. Holler. l. 1. c. 43.

† HERBA S. INNOCENTII, *Polygonum majus* Daret. Enarrat. in Holler. l. 1. c. 58.

HERBA, βοτάνη, dupliciter accipitur. Interdum late pro integra planta; interdum stricte, videlicet in Officinis Pharmaceuticis, ubi herba idem fere sunt, quod Folia, & distinguuntur a Floribus. Schrod. l. 2. c. 11. De herba *Offisraga* vide Eph. N. C. Ann. I. Obs. 38. Herba quoque dicitur *Lapis Philos. Th. Chym. Vol. IV. p. 727*. Item herbalis, quia habet animam vitalem, seu multiplicabilem, p. 721.

HERBARIUS, βοτανικός, dicitur apud Gal. l. 1. de Antidot. c. 2. qui herbas, & plantas colligit, & vendit ad usum Medicum. Hodieque etiam herbarum Scriptores Botanici, sive *Herbarii* vocari solent.

HERBEUS, ὡχρὸς, nomen coloris, quem vulgo *olivastrum* vocant. Estque pallor luteus, lutor *buxeus*, color Ictericis proprius. Lind. Ex. IX. §. 18.

HERBIVORUS, ποιφάγος, epitheton animalium, ad differentiam σαρκοφάγων, *carnivororum* brutorum, quorum hæc robustiora, & magis ferocia sunt illis. Hæc etiam pedes habent multifidos. Illa vero ungulas solidas, ὀπλὰς, aut bifidas, χηλὰς, Gal. l. 3. de U. P. c. 2. princ.

* HERCULES, ἡρακλῆς, nomen proprium Herois fortissimi apud Gentiles, diciturque fuisse Jovis, & Alcmenæ filius. A quo *Herculeus morbus*, h. e. *Epilepsia*, nomen suum juxta nonnullos accepit, uti p. a. dictum. Cujus ratio gemina dari solet; vel quod *Hercules* hoc morbo laboraverit, & coturnicis ope ab hoc

liberatus fuerit ; vel quod per comparisonem sicut *Hercules* invictus fuit habitus , ita & hic morbus inveteratus nulla Medicorum ope superetur . Vinc. Alfar. a Cruce de Epileps. l. 1. lect. 1. fol. mihi 3. 6. De hoc *Hercule* refert Athenæus ex Epicharmo , quod aures non minus , quam quadrupedia movere potuerit , notante C. Hofman. comm. in Gal. de U. P. n. 1110. Per translationem nomen hoc quoque tribuitur quibusdam validioribus medicamentis . Ita ἥρκλης , *Hercules* , fuit nomen Collyrii fistularis , quod ægilopas radicitus tollere credebatur , ap. Aet. l. 14. c. 55. & alius medicamenti siccantis , carnemque , quæ supercrescit , exedentis , quod recipit squamæ æris , misyos calcitidis ustæ , atramenti futorii , aluminis usti æquas portiones . Nomen fuit ἥρκλης ξηρόν , i. e. *Herculis siccum* , five siccans , uti ex eodem notavit Gorræus . Inter Chymica celebre est catharticum , & emeticum , quod dicitur *Hercules Bovii* , de quo vide Schrod. l. 3. c. 15. Villis Pharm. Rat. Part. 1. f. 2. c. 2.

HEREDITARIUS , σύμφυτος , συγγενής , alii cum diphthongo scribunt . *Hereditarius* legitur apud Grams Arbor. integr. & ruinos. l. 2. c. 4. §. 10. Latinum idem quod *Connatus* . Epitheton morborum , quorum causa cum parentum semine in liberos , aut posteros translata est , quasi transplantatione facta ; quales sunt Phthisis , Arthritis , Lithiasis , &c. Charlton. Ex. III. Pathol. §. 7. Gasp. a Rejes Camp. Elys. q. 54. nu. 17. Parac. Paramir. l. 2. c. 7. De hereditariorum morborum natura , causis , & differentiis ex professo scripsit Dermutius de Meara tractatum Pathologia hereditaria inscriptum , & a filio Edmundo de Meara editum , & annexum Examini suo de Febrib. Egregiam quoque industriam impendit in conscribenda disquisitione Inaugurali de Morbis hereditariis D. D. Johannes Zellerus , non ita pridem Profess. Publ. in Illustri Tubingensi Studiorum Universitate constitutus , Amicus noster , & Fautor singularis . Rolf. etiam vocavit *Parentales* . Vide *Parentalis* .

HEREOS , species amoris imaginarii , ap. Parac. in pollutione nocturna , l. 3. de orig. morb. invisibil.

HERMA , *hermasma* , ἑρμα , ἑρμασμα , *fulcimentum* , idem quod ἑρμαγμα , ab ἑρμάζω , item ἑρματίζω , *fulcio* . Dicitur & ἑρεισμα . Vide *Ereisma* . Legitur & apud Hipp. ἑρμασμός , 3. de fract. t. 27.

* HERMAPHRODITUS , ἑρμαφρόδιτος , dicitur cui vitiosa est genitalium conformatio , ita ut utriusque sexus pudenda adsint , vel adesse videantur . Hinc & huiusmodi homines vocantur ἀνδρόγυνος . Plura de *hermaphroditis* videantur

2p. Casp. Rejes Camp. Elys. p. 43. per totum , ubi simul tractat , an dentur *hermaphroditi* , qui utriusque sexus perfecta habeant genitalia ? quod negasse videtur Gal. l. 2. de sem. c. 3. in fine. Addantur & Observationes aliæ , v. gr. Ephemer. N. Cur. Ann. II. Obs. 203. 253. & Ann. III. Obs. 168. Historia singularissimi *hermaphroditi* utriusque sexus membra genitalia simul referentis habetur in Oldenburg Actis Philos. Ann. 1667. M. Febr. Quid Paracelsus per *hermaphroditica experimenta* , & medicamenta velit , Lector ipse arietetur ex l. 4. Paramir. de orig. morb. matric. De *hermaphrodito* Spagyrico vide in Th. Chym. Vol. V. p. 804.

HERMES , ἑρμῆς , nomen proprium : & notat 1. *Mercurium* , Ethnicorum Deum , ceu Deorum nuncium , & interpretem . 2. Philosophum post Mosen in Ægypto clarissimum , qui *Trismegistus* appellatus fuit , teste Suida . Huic tribuitur peculiaris Philosophia Spagyrica paucis ænigmaticis dictis , sub titulo *Tabula Smaragdina Hermetis* comprehensa ; de qua videatur Th. Chym. Vol. 1. sub titulo *Physica Trismegisti* , cum notis Ger. Dorn. Hinc & *Pater Alchemistarum* vocatur in tr. Alchemia incerti Auctoris , c. 30. Vol. 3. Th. Chym. p. 28. 29. Ferunt etiam de eo , quod 2500. Volumina conscripserit , Vol. V. p. 256. Quam *hermeticam* doctrinam false perstringit Diet. num. 829. Jungatur & Conrig. tract. de *hermetica* Medicina . Libav. vero duplices constituit *hermeticos* Doctores , quorum alii sunt *Dogmatici* ; horum antesignanum constituit *Quarcetanum* : alii vero sunt *Empirici* , quos vocat flagitiosos *Paracelsistas* , eosque repudiat in defens. Syntagm. Chym. contra Scheunem. Vide *Mercurius* . *Hermetis avis* vocatur in processu Lapidis Philos. quando vi sublimationis , ceu quarto igne separatur a corpore spiritus , Th. Chym. Vol. IV. p. 550. *Hermeticum sigillum* quid sit , vide *Sigillum* .

HERMESIA quoque vocatur *Chymia hermetica* , apud Libav. tr. de Igne Natur.

HERMETICUS . Vide *hermes* .

HERMOLAOS , ἑρμόλαος , nomen Collyrii τῆ σαπκῆς , hoc est reprimentis sistentisque fluxiones . Estque duplex , unus magnus , alter parvus , apud Ætium , & ex hoc Gorr.

* HERNIA , κήλη , *Ramex* , *Ruptura* , dicitur item *Crepatura* : est in genere tumor p. n. umbilici , inguinum , scroti , obortus ex relaxatione , aut ruptura peritonæi , substantiam aliquam corporis , vel omentum , vel intestina , aut aliam materiam carnosam , flatulentam , scirrhosam , serosam admittente , & continente . Ejus quoad subjectum , & causas variae sunt differentiae , v. g. *Enterocoele* , *Omphalocoele* , *Hydrocele* ,

cele, *Sarcocoele*, &c. de quibus omnibus; & singulis propriis in locis, & literis initialibus.

HERODIUS, idem quod *Chrysaetos*, aut *Hierofalco*, h. e. Aquilæ species maxima, & veluti heros inter aquilas. Aldrov. lib. 2. Ornithol. cap. 2.

HEROION, *heroon*, ἡρώϊον, ἡρώον, h. e. monumentum, sive fanum heroi extructum. Legitur apud Hipp. 2. in 6. Epid. t. 35.

HEROS, ἥρως, quid proprie significet, notum est, nec hujus est loci ulterius exponere. Obiter saltem notari potest, Paracelsum spiritum salis vocasse *Hieroem coagulationis*, lib. de morb. Tartar. c. 9.

* HERPES, ἑρπης, est tumor erysipelaceus, pustulosus, sive cum exulceratione, proveniens a portionibus ichorosis, & lixiviosis sanguinis, in habitu corporis subsistentibus, corrodentibus, sive exulcerantibus, aut etiam ulterius depascentibus. Ejus duplex habetur species: *Miliaris*, κρυχέλης, & *Esfhiomenos*, sive exedens. Vide supra *Cenchrias*, & *Esfhiomenos*, quorum ille benignioris est indolis, hic malignioris. De utroque vide Gal. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. In specie ἐδιδωμένος meminit & Hip. 5. aph. 22. Plura ex Practicis, & Chirurgiæ Scriptoribus retantur, v. gr. Hier. Fabr. Aq. l. 1. Pentateuch. Chir. c. 20. Hildan. cent. 1. obs. 99. Senn. Med. Pr. l. 5. part. 1. c. 17. D. Barbette Chirurg. P. II. l. 1. c. 8. Latine *Serpigo* quibusdam dicitur Castell.

HERPETON, ἑρπιδόν, ἑρπιδισκόν, idem quod *herpes*, vocatur ulcus serpiginosum, *pustula serpiginosa*, apud Hipp. l. 2. Epid. f. 3. num. 58 & Coac. p. 628 ἑρπετα quoque, *reptilia*, vocari pediculos capitis, & reliqui corporis, scribit Gorr. in defin. Alias & feles, mures &c. *reptilibus* annumeravit Gal. l. 6 de Anat. adm. c. 4.

HERPSIS, ἑρψις, ἐρπωσις. Vide *Reptatio*.

HESMICH, i. e. quarta pars libræ. Ruland. & Johnf. in Lex.

HESPERA, ἑσπέρη, *vespera*, si vocis hujus usum spectemus, tripliciter accipitur. Primum de tempore, quando Sol inclinatur ad vespeream. Deinde, quando Sol iam occidit. Denique *sera vespera* dicitur sub crepusculo. Lind. Ex. XVI. S. 219. seq.

HESTIA, ἑστία, i. e. *Focus*. Vide *Focus*. Cui adde, quod Cor. dicatur ἑστία ἡ φύσις, *focus naturæ*. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 719. 311. Ἑστία quoque nomen est Emplastri apud veteres nobilis; cujus descriptio habetur apud Aet. l. 15. ita dictum, quod ex Græci nominis literarum calculo indicetur, constare 516. drachmis. Refertur ad Nicephonem Regem. Gorræus.

HESYCHIA, ἡσυχία, h. e. *Quies*; estque res non naturalis motui opposita, & ita indifferens causa procatactica ad sanitatem, & morbum, quatenus vel moderata, opportuna, vel immoderata, & importuna fuerit. De noxis *quietis* vitiosæ vide Charlton. Ex. VII. §. 3. Ἡσυχίης, *quietus*, sumitur etiam pro moderato, sive non molesto. Usurpatur de tussi leviori. Hipp. l. 4. Epid. XLIX. 19. Vide etiam de hoc vocab. Diet. n. 381.

* HETEROCRANIA, ἑτεροκρανία, idem quod *Hemicrania*. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 3.

* HETEROGENEUS, ἑτερογενής, vel idem est quod *Diffimilis*, vide *Anomæomeres*; vel etiam hodieque usurpatur ad exprimendam naturam, & indolem alicujus rei naturæ nostri corporis, humorum, & spirituum adversam, & pugnantem: v. g. quando sanguis portionibus vitiosis excrementitiis scatet, dicitur sanguis *heterogeneus*, apud recentiores. Helmont. tr. Schol. Humorist. pass. decept. c. 1. n. 15.

HETERORROPOS, ἑτερόρροπος, dicitur de eo, quod in alteram partem vergit, h. e. *ambiguum*, v. g. de tumor. Hipp. 1. Epid. f. 1. t. 10. 13. l. 2. Epid. f. II. 60. 79. Et ægri dicuntur ἑτερόρροποι, quando in illis insignis mutatio notatur vel ad salutem, vel ad mortem, 4. de R. V. l. A. t. 56. Vide Foef. p. 245.

* HETERORRHYTHMOS, ἑτερόρρυθμος, est epitheton, & species pulsus ἀρύθμης, quando aliquis alterius ætatis habet pulsum. Gal. in def. medic.

HETEOMOCOPIA, ἑτοιμοκοπία, dicitur Hipp. inanis labor, aut *prompta elatio*, nugacitas, vel loquacitas, in Præcept. IX. 31.

HEURESIS, ἑρως. Vide *Inventio*.

HEXAGIUM, ἑξάγιον, ponderis nomen est, quo utitur Actuarius, in Aurea Antidoto Alexandri. Pendet autem quatuor scrupula. Latini *Sextulam* appellant. Gorræus. At Jul. Alexandr. pendere scribit drachmam unam cum dimidia, Annot. in Gal. l. de fac. parab. Tom. 2. Oper. p. 857.

HEXAPHARMACUM, ἑξαφάρμακον, nomen emplastri ad perniones exulceratos; cujus descriptio habetur e sex ingredientibus, ap. Ægin. l. 3. c. 79.

* HEMIS, ἡμισ. Vide *Habitus*.

HIANS, vide *Chasco*, *Ecplexis*, *Channa*, *Seros*.

HIANTICILLA. Vide *Galbulus*.

* HIATULA, χήμη. Vide *Chama*.

HIATUS, χασμός. Vide *Chasme*.

HICESIA, ἱκσία, ἱκέσις, nomen Emplastri veterum utilissimi ad strumas, abscessus, lienem, & articulos; cujus meminit Gal. l. 4. de C. M.

C. M. P. G. c. 14. & descripsit Aeginet. l. 7. c. 17. Perperam Latine scribitur *Icest* Emplastrum.

HICNEOMENOS, *Hicnevomenos*, ἱκνεόμηνος, ἱκνεόμηνος, *competens*, *conveniens*, *opportunus*. Dicitur de tempore, apud Hipp. 3. de fract. t. 63. Foef. p. 279.

* HIDROA, ἰδρωα, ἰδρωα, *Sudamina*, sunt pustularum genus ex biliosis, & acribus salinis humoribus cutem lancinantibus obortarum, praesertim aestatis tempore ex sudoribus provenientium, & vexantium. Unde *papulas sudorales*, aut *sudorosas* non inepte quis diceret cum Dieter. Jatr. n. 401. Meminit harum Hipp. 2. aph. 21.

HIDRONOSOS, ἰδρώνος, significat febrem, in qua plurimus sudor p. n. prodit, quæ alias Sudor Anglicus dicitur. Blancard. in Lex.

* HIDROS, ἰδρως, Lat. *Sudor*, est excrementum humidum tertiæ concoctionis, per cutis poros in aquæ speciem erumpens, cuius materia est humor tenuis de sero, & lymphæ participans, ejusdem cum urina, & lacrymis generis, in hoc saltem ab illa differens, quod sudor cum violentia quadam naturæ secernatur, & excernatur, quemadmodum & *Lacrymæ*; *Urina* vero magis spontaneo motu secedat. De sudoris causis, & differentiis vid. Baricellum integr. tract. de Hydronosa Natura, Dieter. n. 402. In genere sufficiat, sudorem alium esse bonum, & salutarem; alium noxium, & malum. Ad Bonum pertinet Spontaneus, Criticus, & Artificialis; ad malum vero spectant sudor Nimius, Deficiens, Paucus, Depravatus; quorum utriusque classis descriptiones egregie tradidit D. Rotenbeccius in binis Exercitationibus. De sudore prorsus nigro instar atramenti salutari, & excreto legatur singularis observatio D. Olai Borrichii in Aët. Hafn. Vol. I. ob. 70. p. 155. Sudor Rulando dicitur aqua permanens. Sudor hermaphroditici salis, i. e. liquor, vel spiritus halinitri. Libav. Apoc. Hermet. Part. pr. c. 11. Quid sit Sudor Mercurii Spagyricus, vide apud eund. in Proœm. Part. post. Apoc. Herm. Tr. II. Oper. p. 330. 331.

HIDROTICOS, ἰδρωτικός. Vide *Sudoriferus*.

HIDRYNOMÆ, & *Hidryomæ*, ἰδρύνομαι, ἰδρύομαι, significat proprie *firma sede collocor*, *firmor*. Frequens Hipp. v. g. 4. aph. 11. 1. Prorrh. f. 1. t. 36. Coac. t. 315. l. 6. Epid. f. 7. t. 1. De utero in suam sedem collocato, l. 2. de morb. mul. XXXVII. 2. In specie de urinæ sedimento usurpatur, Coac. t. 575. & aliquoties in Epid. Vid. Foef. p. 277. de venis perpetuo motis, lib. 6. Epid. f. 2. t. 16. de tussi, l. 4. Epid. XII. 23. Per translationem etiam de mente tranquilla, & firma prædicatur, 1. prorrh. sect. 1. t. 20. l. 3. Epid. ægr. 15. post. pest.

HIDUS, i. e. *flos æris*. Ruland. & Johnf. in Lex.

HIERACION, ἱεράκιον, nomen est plantæ, de qua vide Botanicos. Porro ita quoque vocatur Collyrium, ad obscurum visum, & scabras affectiones, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. haud dubie ab Hierace Authore ita dictum. Gorr.

HIERACITES, ἱερακίτης, nomen lapidis, vel ut Plinius vult, Gemmæ, vernacule *Lapis accipitrum*, ita dictus a colore *hieracis*, i. e. *accipitris* simili; de quo videatur G. Agric. l. 5. fossil. p. m. 263. Aldrov. l. 3. Ornithol. §. De nominata. Gal. l. 9. de S. F. §. Aphroselinus, & Aegin. l. 7. c. 3. §. Lithi. Laudant ad sistendas hæmorrhoides.

HIERATICUM, ἱερακίδιον, epitheton 1. suffitus, sive κῦφι sacrificulorum, quod Diis gentilium adolebant. Gorr. 2. Malagmatis Asclepiadæ Pontificium inscripti, stomachicis, hepaticis, & ad viscerum dolores. Gal. lib. 8. de C. M. L. c. 5.

HIERAX, ἱέραξ. Vide *Accipiter*.

HIEROGLYPHICA, ἱερογλυφικά, vel dicuntur de Characteribus in Medicina, ab Hermete Trismegisto, aliisque excogitatis, quorum adhuc valde ferax est Medicina, teste Schenk. Synt. compon. & præscr. med. p. 84. seqq. Vide *Character*. Vel de plicis, & rugis in manibus, pedibus, fronte, e quibus vana curiositas Chiro-mantarum multa prædicere solet.

HIEROS, ἱερός, h. e. *sacer*. Primum est epitheton cum *ossis*, vide *Os*, ut & vasorum ad illud os excurrentium, v. g. *Arteria*, & *Vena Sacra*: tum morbi, v. g. *Comitialis*, qui alias *Epilepsia* vocatur, ob magnitudinem, & vehementiam symptomatum. Hipp. l. de morbo sacro, vel *Erysipelatis*, quod *Sacer Ignis* dicitur, maligni. Siquidem veteres Græci omnia vocarunt ἱερά, quæ fuerunt horrenda, & magna. Keuchen. ad Samonic. p. 246. 285. Deinde est nomen medicamenti etiam Latinis *hiera dicti*; cuius variæ prostant apud Authores, & in Dispensatoriis formulæ. Famosiores sunt *hiera Picra*, quæ & Galeni, nec non Andromachi; *hiera diacolocynthidos*, quæ & Antiochi; *hiera Logadii*; *hiera Ruffi*; *hiera Archigenis*, Themisonis, Antipatri, Justi, &c. Gorr. Harum descriptiones vide ap. Aegin. l. 7. c. 8.

HILARIS, *hilaritas*, ἱλαρὸς, ἱλαρότης, dicitur de animi lætitia; estque idem, quod *Gaudium*. Vide *Gaudium*. Theriacam quoque ἱλαρὴν, *hilarrem*, appellatam fuisse, patet ex Gal. l. de Ther. ad Pison. c. 6.

HILUM, proprie dicitur macula illa nigricans fabarum propria; de qua egregie differit J. Alexand. Annot. ad l. 2. de Al. fac. c. 19.

* HI-

* HIMAS, ἱμάς, proprie corrigiam, lorum significat. Vide Lorum. Per similitudinem vero ita vocatur Gurgulionis, vel *Uvulae*, sive columellæ laxitas, quando longior, graciliorque evadit. Differre dicitur a *Cionide*, quod in hac Gurgulio non extenuatus est, sed crassitiem ex fluxione solito majorem adeptus esse videtur. In illo vero affectu & gracilescit, & secundum crassitiem imminuitur. Aet. l. 8. c. 43. Dicitur & ἱμάντωσις, Gorr. Vocatur & Latinis hic affectus Lorum, quia loro similis gurgulio propendet. Nic. Piso de M. C. & C. l. 2. c. 1.

HIMEROS, ἱμερός, notat cupidinem, & desiderium, præsertim amatorium, vel Venereum, uti demonstrat Foef. ex Homero Iliad. γ, & ξ, Oecon. p. 281. Descendit a verbo ἡμείρωμαι, & ἡμερώδης, quod frequens apud Hipp. significans appeto, desidero virilem amorem concupisco, l. 1. de morb. mul. X. 13. (quamvis apud Lind. αἰρείται pro ἡμείρεται scriptum sit, an mendose?) XIV. 7. XXVI. 32. XXXIIX. 14. cap. 4.

HINNULUS, ἡννός, pullum cervinum notat, cujus coagulum ingreditur Antidotum, apud Gal. l. 2. de Antidot. c. 10. Sumitur vero aliquando latius pro foetu aliorum animalium; præcipue tamen cervi, capreae, damæ foetus ita vocantur. Rhod. ad Scrib. n. 13. ubi plura de coagulo *hinnulei* reperies.

HIPPACE, ἵππᾶκη, dicitur caseus equinus, Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIV. 14 Diosc. l. 2. c. 50. quamvis ibidem etiam moneat, nonnullos coagulum equinum ita vocasse, quos imitatus Schrod. l. 5. cl. i. n. 21. Plura de *hippace* vide ap. Mercurial. l. 2. V. L. c. 26. Seracen. not. ad loc. Dioscor. cit. Foef. Oec. p. 282. Linden. triplicem significationem vocabulo huic attribuit, quod notet 1. Caseum, 2. Oxygala, & 3. Equile, sive cubile equorum, Ex. XVI. §. 122. usque ad 130.

HIPPANTHROPOS, ἵππᾶνθρωπος, idem quod *Centaurus*, monstrum illud fictitium Poetarum. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 122. Vocatur & *Hippocentaurus*.

HIPPOBINOS, ἵππόβινος, i. e. instar equorum valde libidinosus, qui inexplēbiter Venerea sectatur, Lat. *Lastaurus*, validæ, & præfervidæ libidinis homo. Casp. a Rejes C. El. Q. 44. n. 24.

HIPPOCAMPUS, ἵππόκαμπος, est insectum animal marinum; cujus descriptionem, venenum, & usum in medicina vide apud Aldrov. l. 7. de Insect. c. 16. Meminit *Hippocampi* usti contra Alopecias Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Ægin. l. 7. c. 3. Per translationem *Hippocampus* vocavit processus ventriculorum cerebri superiorum, si-

ve anteriorum Arantius, notante C. Hofm. com. in Gal. de U. P. nu. 559. 643. & Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 134.

HIPPOCRATES, ἵπποκράτης, nomen proprium Medicorum aliquot antiquiorum, præsertim vero illius *Artis Medicæ principis* Coi, & qui *Magnus* dictus fuit; de quo plura apud Galen. & alios. Hunc fuisse tritavum Aristotelis Philosophi, pro indubitato habet Joh. Jac. Bassus l. 1. de Hipp. & Gal. decret. c. 1. p. m. 3. Hujus præsertim sententiæ, & aphorismi tantam invenerunt fidem, ut canonis instar habeantur. A Principe hoc vera Ars Medica, quæ *Dogmatica*, & *Rationalis* vocari solet, dicitur quoque *Hippocratica*. Quamvis vero *Hippocrates* merito dux artis, & omnis boni author laudetur, & si quæ sunt alia encomia; laus tamen illa non sine grano salis intelligenda. Hinc recte Gal. l. 9. M. M. c. 8. cum Trajano Imper. comparans scripsit, omnem ad medicationem viam aperuisse, sed ita, ut cura, & diligentia opus sit ad absolutionem. Præsertim vero hoc ipsi condonandum, quod in Anatomicis non adeo fuerit exercitatus, & ita in Physiologicis rem non ubique acu, quod dicitur, tetigerit. Vid. C. Hofm. c. ad Galen. de U. P. n. 35. 36. & alios. *Hippocratis Manica* quid sit, vide *Manica*.

* HIPPOCRATICUS, ἵπποκρατικός, non modo dicitur Doctrina Medica; verum etiam in specie de *Vino*, alias *saccato* dicto, οἶνον σακχαρισμένον, σακκία, quando nimirum saccis indita sunt aromata, & post colaturam Saccharum additum. Vide Lind. Ex. X. §. 522. 223. ubi & *Lacrymam Sponsæ* appellari scripsit. Vocatur alias *Clavetum*, de quo superius suo loco. *Hippocratica facies* quæ dicatur, vide supra in *Facies*. *Hippocraticum scamnum* quid sit, vide supra *Bathron*.

HIPPOGLOSSUS, ἵππόγλωσσος, est nomen piscis, & quidem *Soleæ majoris*. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 43. Vide *Solea*.

HIPPOLITHUS, ἵππόλιθος, dicitur lapis, vel calculus in ventriculo, aut intestinis equorum nonnullorum repertus, qui uti lapidi Bezoar occidentali figura, & laminea structura non absimilis est, ita & viribus eundem æmulari statuitur. Schrod. l. 5. cap. 1. n. 21. Jung. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. p. 661. Hujusmodi lapidem magnitudine pomi pendentem largiter dimidiam libram pond. civ. ex liberalitate Viri Nobiliss. & Sapientiss. Dn. Vvilh. Grasselii, Civis, & Mercatoris primarii Norimbergensis, ego quoque possideo, qualem alium & ipse laudatus Vir ejusdem magnitudinis asservat. De tali lapide equino in intestinis genito differuit etiam D. D.

Vvede-

Vvedelius, & ex hoc Bonettus notavit Med. Sept. l. 3. f. 26. c. 37. p. 788.

HIPPOMANES, ἵππομανὲς, ambiguum valde est vocabulum. Vel enim significat fruticem, alias *Cynocrambe*, aut *Apocynum* dictam, ideo quod equos in furorem concitet, si eo vescantur, Theocrit. Idyll. 2. Vel succum e Tithymallo expressum, Theophr. l. 9. G. Pl. c. 15. quamvis alii *Hippophaes* legant. Vel notat succum extillantem ex equarum genitalibus, dum equiunt, Aristot. l. 6. H. A. cap. 18. Vel id, quod pullis equarum adhæret in fronte, d. l. c. 21. Quidam pro secundina equarum accipiunt. Meminit *Hippomanis equarum* D. Ludovic. Dissert. Pharm. l. p. 516. Creditur a nonnullis habere virtutem conciliandi amorem, vel partum promovendi.

HIPPONE, ἵππων, nomen est malagmatis, cujus Philagrius auctor perhibetur. Descriptio habetur apud Aet. l. 12. notante Gorræo.

HIPPOTAMUS, ἵπποτάμω, i. e. *Equus fluviatilis*, est animal ferum, quadrupes, exoticum; cujus descriptionem, & usum varium prolixè exhibet Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vivipar. c. 12. In specie corij hujus feræ usti usum monstrat Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 9. Testiculi aridi potu oblatis contra morsus serpentum, Aeginet. l. 7. c. 3. Quod *Hippopotamus* obesus, & plethoricus venam sibi vulneret arundine, & plagam limo obducatur, ex Plinio refert Rolfink. O. a. M. M. Spec. l. 4. f. 1. c. 4.

* HIPPOS, ἵππος. Vide *Equus*.

HIPPOSIS, ἵππωσις, mendose, pro ἵπωσις, *pressio*, de quo suo loco. Mendam hanc inculcavit Foef. p. 286. & C. Hofm. in ἀνεκδότοις notis ad Gal. com. 3. de art. t. 49.

HIPPURIS, ἵππουρας, primum nomen plantæ, quæ *Equisetum* dicitur. Deinde apud Hipp. l. 7. Epid. LVIII. 12. videtur omnino indicare morbum quendam ex continua equitatione, sive quædam fluxio fuerit ad inguina, & partes, sive aliud id genus affectus, notante Foef. Oec. p. 286.

HIPPURUS, ἵππουρος, nomen piscis, qui & ἀριδής, item *Urinator* vocatur; cujus descriptio habetur ap. Aldrov. l. 3. de piscibus, c. 17.

HIRA, circa hujus vocabuli orthographiam, & significationem ambigunt, & discrepant Auctores. Veteres libri legunt *Chira*. Alii *Hilla*. Quidam restringunt ad *Intestinum Jejunum*, ἡσὶς dictum: quidam ad omnia intestina. Lind. vero adhuc latius ad omnia *Intestina* abdominis & εἰς τὰ extendit; quæ sententia & nobis placet. Gr. dici potest τὸ ἐγκόλιον, Lind. Ex. IX. §. 53. 57. &c. Diet. Jatr. n. 783.

HIRBELLUM, legitur apud Paracelsum, quod

deliros reddat homines, sed quid significet, non constat, tr. de Surditate.

HIRCUS, ἥρως, æquivoca sunt vocabula. Proprie notant animal quadrupes notissimum, quod & *Caper* dicitur; de quo supra in *Capra*. Ejus carnem pessimam dixit Gal. l. 3. de A. F. c. 2. & l. de attē. vict. c. 8. Paracelsus vero dicit, apud Spagyros *Hircum* quoque dici masculum Caniculum castratum, & nutritum herbis diaphoreticis, l. 1. de præp. tract. 3. tit. de Corallis. Sanguis *hirci* habetur pro singulari remedio adversus pleuritidem, & alios morbos malignos, insignique vi pollet sanguinem concretum dissolvendi: de cujus præparatione, præter Dispensatoria Norimb. & Augustan. nec non Schroder. l. 5. cl. 1. n. 9. videatur & Helmont. tr. Pylorus Rector. n. 73. seqq. Propter fœtorem huic brutto familiarem, & salacitatem vocab. ἥρως, *hircus*, ad diversos quoque affectus hominum translatus observatur. Ita intumescencia testium tempore pubertatis in adolescentibus, cum mutatione vocis in graviolem, hoc nomine ἥρως venit: quod patet ex l. 6. Epid. f. 4. t. 27. & Gal. l. 14. de U. P. c. 7. Unde & verbum ἥρως, & ἥρως, *hircire*, in ea significatione accipitur, Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 25. & Gal. l. 2. de sem. c. 5. Olidus quoque ille fœtor proprie sub alis incubans, ex quo ἥρως, dicuntur, *hircus*, ἥρως appellatur; & illi juvenes ad virilitatem accedentes *hircosi*, aut *Hirquitalli* dicuntur. Foef. p. 621. Lang. l. 2. ep. 6. ἥρως etiam edulii genus est, quod ex zea parabatur, aut ex olyra, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 18. in vite, cum fructu carens frondium luxuria laborat, & fructuum inopiam foliorum ubertate compensat, vitium vocatur ἥρως, ex Aristot. l. 5. de Gen. an. c. 18. Theophr. l. 5. de caus. plant. c. 10. 13. Tandem Anatomici ἥρως, *hircum* appellant eminentiam illam auribus tempora versus adnatam tegminis instar, quæ irruentia in aurem vel excipit, vel prohibet, quia hac in parte pili crescunt. Barthol. l. 3. Anat. c. 9. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 11. §. 4.

* HIRQUUS. Vide *Angulus*.

HIRSUTUS, *hirtus*, *hirtitas*, idem quod *Pilosus*, & *Pilositas*. Vide *Dafys*.

HIRUDO, perpetuo per y apud P. M. de Calderia, & alios, βδέλλα, *sanguisuga*, insectum est palustre, instar lumbrici oblongum, sanguinem ex hominibus, & equis exugere valens; cujus descriptionem, usum in arte Medica, & noxam venenosam cum remediis vide apud Aldrov. l. 7. de Insectis, c. 11. & 12. Adde Schrod. l. 5. cl. 4. n. 105. Obiter hic notetur, ingeniosissimum alias Lindenum lapsus esse, quod crederet, *hirudines* elicere non nisi tenuem sanguinem,

nem, Ex. XIII. §. 409. Siquidem hoc manifeste repugnat experientia; cum & nos observaverimus, quod elicuerint etiam crassum, & fibrosum, & fœculentum sanguinem. Jung. Observatio, & discursus de *hirudinibus*, lectu dignus, D. J. Val. Vvillii Medici quondam Regii Dani Castrensis, Amici nostri desideratissimi τῆς αἰγίως, in Act. Hafn. Vol. 3. obs. 73.

HIRUNDO, χελιδὼν, æquivocum est, diversa significans. (1.) animal volatile, sive avem diversæ speciei; cuius descriptionem, usumque in Medicina vide apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 6. seqq. Schr. d. l. cl. 2. nu. 55. (2.) notat piscem marinum volentem, Veneris *Lucerna* dictum, quem etiam descripsit Aldrov. l. 2. de piscib. c. 3. (3.) χελιδὼν, *hirundo*, vocatur cavum illud, quod fit in flexura brachii humani, & flexura ungulæ equinæ, Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 73. & Ex. XIII. Sel. Med. §. 414. (4.) Ex Suida quoque constat, hoc nomine venire *puerum muliebre*; & mirum, Rolfinkium hac in re valde curiosum non adjecisse appellationibus genitalium muliebrium in O. ac M. de Part. generat. dicatis. Tandem Aurelianus l. 1. cap. 4. testatur, *equorum impetiginem*, h. e. squamulas anteriorum crurum sub armorum partibus in ipsis animantibus natas, vocari *hirundines*, χελιδόνες. Vide Aldrov. l. prius citat.

HISCURIA, vitiose ponitur *Ischuria*, & occurrit apud P. N. de Calderia Tom. 3. Oper. p. 221. seqq.

HISMAT, i. e. *spuma argenti*. Ruland. & Johnf.

HISPANICUM *viride*, i. e. *Hispalensis*, h. e. *vide aris*. Idem. Alias *Hispanicum* quoque epitheton vini generosi, a loco natali ita dictum.

HISPIDITAS, in genere idem, quod *hirsuties*, vel *hirtitas*, δασύτης. Specialiter vero juxta Aetium l. 7. c. 66. duos significat affectus, vel *relaxationem genarum*, quæ Græcis φελάγγωσις dicitur, ob nimium humorum superfluatorum affluxum; vel pilorum in genis suborientem depravatam propaginem, ita ut intro vergentes pungant tunicas, & oculorum defluxus provocent: Græce vocatur δυστοχίασις. Vide supra *Distachiasis*. Forest. l. 11. obs. 46. in Schol.

HISTAMEMOS, ἱστάμενος, *consistens*, ab ἵστημι, *consisto*, sto. Usurpatur non solum de ætate, quæ ad summum vigorem pervenit, annorum circiter 40. usque ad 50. sed etiam de tumoribus, qui ad summum pervenerunt, quibus opponuntur οἰδήματα καὶ παρόδονα, *remittentes*, prognost. t. 3.

HISTORIA, ἱστορία, est oratio, vel enarratio eorum, quæ visu perspecta sunt. Gal. l. de subf. Empir. c. 10. Vel est enarratio eorum, quæ sæ-

pius iisdem de rebus experta sunt, l. de optima secta passim. Clarius fortassis ita describi poterit: Quod sit oratio, vel enarratio de aliqua re, vel persona singulari, secundum omnes circumstantias, & attributa circa illam rem, vel personam observata. Convenit cum *Casu Medico*, vel *Observatione Medica*. Vide *Casus*. Hujusmodi *historias* quamplures reperire libet in Theatro Galenico Mundellæ, & alibi, præsertim etiam apud Casp. a Rejes in Indice Campi Elysi Questionum. Placet quoque descriptio *historiæ* a B. C. Hofm. relicta l. 6. V. L. c. 26. *Historia* est vera, ac seria rerum gestarum narratio. Tales *historiæ* Ægrotorum sunt veluti cynosura ad quemvis morbum in quocunque homine cognoscendum facilius, prænosendum certius, curandum denique tutius, si sanabilis, si minus, paliandum jucundius, si abstinere curatione non licet, verissime scripsit Linden. Ex. IV. §. 1.

HISTOS, ἵσος, dicitur malus in navi, sive lignum erectum, ex quo velum suspenditur. Sumitur vero ab Hipp. pro instrumento Chirurgico ligneo, in cuius summo aliud lignum transversum imponitur, ex quo trochlea dependet ad scalæ demissionem, 3. de artic. t. 25. Gal. ad h. l.

HISTRICUS, ἱστρικὸς, denominativum a provincia *Histria*, sive Istria Illyrico contermina; & dicitur de oleo *Histrico*, quod optimum, ubi majori opus est adstrictione. Gal. l. 11. meth. med. c. 16. Adde Jul. Alex. notas ad h. l.

HIZO, ἵζω, significat *subsideo*, *desideo*. Dicitur de naso, quando os palati decessit. Hipp. l. 4. Epid. IX. 2. & l. 6. f. 1 t. 4.

HOCCLAX, hocclasti, ὀκλάξ, ὀκλασι, *flexis genibus*, ab ὀκλάζω, *labasco*. Gal. l. 1. de U. P. c. 14. Vide *Gnyx*.

HODOEPORIA, ὁδοπορία. Vide *Iter*.

HODOS, ὁδός. Vide *Via*.

HOEDUS, ἥερος. Vide *Eriphos*. *Capra*. Ad. Gal. l. 6. de L. A. Mercur. l. 1. V. L. c. 25.

HOLCAS, ὀλκᾶς, apud Hipp. significat *navim onerariam*.

HOLCE, ὀλκῆ, duo significat. 1. *attractionem*, ab ἔλκω, *traho*, Hipp. lib. 1. de morb. mul. LXXXII. 18. Deinde est nomen ponderis; estque idem, quod *Drachma*. Gal. l. de pond. & mens. ut & in l. 2. de Antidot. Gorr. in defn.

HOLCIMOS, ὀλκιμος, dicitur de eo, quod trahitur, & ducitur, & in varias partes sequax est, nec divellitur, sed continuum manet, veluti quæ lenta sunt, tenacia, & glutinosa. Gal. c. 2. de artic. t. 45. ubi in Hippocr. verbis legitur ὀλκιμον. Dicitur & de hepate tumore affecto, l. 2. de L. A. c. 8. Lat. *Traكتورانس*.

HOLERA, antiq. pro *Cholera*. Keuch. not. ad

ad Seren. p. 152. Aliquando & pro plurali *Ole-
ra*. Idem p. 173.

HOLLIPPE, dicuntur placentulæ tenuissimæ in-
star laminæ, paratæ ex massa farinacea tenui,
& saccharo, & ferventi ferro duplicato, & fi-
gurato affusæ, & igni admotæ, pro Bellario,
quamvis & *Purgantes* olim paratæ in Dispensa-
toriis extent.

HOLMISCOS, ὀλμισκος. Vide *Mortariolum*.

HOLMOS, ὀλμος. Vide *Mortarium*. ὀλμος etiam
dicitur *Truncus corporis*, exceptis artubus, Fal-
lop. Expos. de Ossib. Tom. I. Oper. p. 521.

HOLOS, ὅλος. Vide *Totus*.

HOLOPHYCTIDES, ὀλοφυκτίδες, idem quod
φυκτίδες, sive φυκταίναι, *pustulae*. Gal. in exeg.
voc. Hippocr. & Erot. in Onomast. p. 85. quam-
vis sine aspiratione ibid. legatur, sicut & in
Gorræo.

HOLOSCHERES, ὀλοσχερής, significat *integer*.
Usurpatur ab Hippocr. de sanguine omnes
suas portiones integrales complexo, l. de alim.
V. 7.

HOLOTONICOS, ὀλοτονικός, dicitur de Convul-
sione universali, quæ Tetanus est, quando to-
tum corpus riget. Schenk. in Obs.

HOLSEBON, item *Helsebon*, id est *Sal commu-
ne* præparatum. Rul. & Johnf.

HOMALOS, ὁμαλός, significat *æqualis*, justus:
unde conjungitur cum τῷ δίκαιος, apud Hipp.
3. de fract. t. 31. Legitur & l. 4. Epid. XX. 3. Ver-
bum etiam ὁμαλύνω, h. e. *explano*, ad æqualita-
tem redigo, occurrit l. de Hæmorrhoid. IV. 2.
Vid. Foef. Oec. p. 452.

HOMARTEO, ὁμαρτέω, id est *sequor*. Hipp. l.
2. de morb. LIX. 8.

HOMERDA, dicitur *Stercus humanum*, sive ex-
crementum alvinum in intestinis, præsertim
crassioribus congregatum. Blas. Med. Univ. Part.
Hygiein. lib. 1. f. 2. p. m. 5. & l. 5. f. 2. subsect. 4.
pag. 10.

HOMILIA, ὁμιλία, triplicem habere dicitur si-
gnificationem, apud Hipp. Primo significat *con-
versationem*, & colloquium cum aliis, l. de Me-
dico t. 31. Deinde *connexionem*, & cohesionem
partium, & præcipue ossium inter se, l. de art.
t. 5. ubi verbum ὁμιλέω legitur. Et denique *exer-
citationem*, d. l. t. 36. An fortassis *Collegiandi
rationem* hac voce innuere voluit Cous?

HOMO, ἄνθρωπος, quid significet, omnibus
est notissimum. Dicitur ita appellari ab *humo*,
quia e terra creatus. Parac. Philos. sag. l. 1. c. 8.
Vocatur etiam *Microcosmus*; cuius tamen no-
minis rationem Paracelsici nimium extendunt.
Vocatur quoq; *Centrum mundi*, & *centrum omnium
verum*, d. l. c. 6. & 7. *Quinta essentia mundi*, d. l. c. 2.
& in tr. Explicatio totius *Astronomiæ*. Hic non

solum est subiectum sanitatis & morborum, at-
que ita totius Medicinæ, vide Dogm. Nostr. p.
5. sed etiam obiectum, quatenus refertur inter
βονθήματα, sive remedia. Quænam vero sint re-
media, quæ ab *homine* desumuntur, vide in Da-
niel. Beker. Medico Microcosmo, Schroder. l. 5.
cl. 1. n. 23. & D. D. Joh. Paul. Vvurf bain, Affi-
nis, & Amici nostri singularis, Exerc. de Medi-
camentis ex Homine desumptis.

HOMOCHROEA, ἐμόχρεια, *æquabilitas superfi-
ciei*, & lævor habitus exterioris in corpore,
vel parte ejus dicitur. Hipp. l. de cap. vuln. II. 1.
ubi Linden. per similitudinem coloris interpre-
tatus est, quod tamen non videtur cum scopo
textus quadrare. Neque etiam necesse est pro-
pter Etymologiam illam expositionem appre-
hendere, cum χεῖρ & habitum corporis, & cor-
pus ipsum significet. Idem l. 1. de fract. t. 9. Vi-
de Foef. p. 254. Fallop. in Hipp. de vulner. c. 6.
Tom. I. p. 549.

* HOMOEOMERES, ἐμοιομερής, *similaris*. Dicitur
de partibus, quæ in similes dividi possunt
particulas, hoc est omnes earum particulæ &
sibi mutuo, & totis similes habentur. Vide
Dogmat. nostr. p. 29. 37. Opponitur *Diffimilari*,
non vero *Organico*; quia & *Similares* Medicis
sunt organicae, d. l. Vide *Diffimilaris*.

HOMOEOTROPOS, ἐμοιότροπος, *conformis*, dicitur
de medicamentis, quæ inter se conveniunt,
& optime misceri possunt. Hipp. 2. de R. V. I.
A. t. 11.

HOMOETHNIA, ὁμοεθνία, dicitur gentilitas,
cognatio, & partium inter se *consensio*, qua alte-
ra alteri etiam affectum communicat, & qua-
dam inter se consensione conspirat. Hipp. l. de
Loc. in hom. III. 7. & l. 2. de morb. mul. LIX. 17.
Foef. p. 453.

HOMOGENES, ὁμογενής, opponitur τῷ ἑτερογενής.
Estq; vel idem quod *similaris*, ἐμοιομερής: vel dicitur
de omnieo, quod semper unam, eandemque
indolem & naturam retinet. Ita quoque febris di-
citur ὁμογενής, qualis est Continua æqualis.
Gor. dicitur & Latine *Homogeneus*.

† HOMOLINON, Hipp. linum crudeum, quid sit,
& quomodo fiat, res incognita fere omnibus,
Mercur. lib. 3. cap. 23. de Comp. medicam. Foef.
in Definit. medicis omisit. Linimentum potius ex
flavo, & impolito filo textum. Salmaf. in Solin.
p. 766.

HOMOLOGEO, ὁμολογέω, accipitur ab Hipp. pro
consensio, congruo: v. gr. 2. de iis, q. in med. t.
16. & 2. Prorrhet. XLIV. 8.

HOMOMORAGIA, dicitur Arculano Dolor ca-
pitis notante Heurnio de morb. cap. in sing. par-
tib. c. 9.

* HOMONYMIA, ὁμωνυμία, ὁμώνυμος,
D d

μος, id est *Æquivocatio*, *Æquivocus*. Termini sunt potius Logici, quam Medici. Nihilominus aliquoties ejus mentionem facit Galen. l. 1. de temper. c. 7. fin. l. 2. c. 5. l. 2. de diff. puls. cap. 3. l. 1. Meth. Med. c. 5. in fin. Idem quoque *Homonyma* distinguit inter perfecte talia, & quodammodo talia, 4. de R. V. l. A. t. 13.

HOMOPHYLOS, *ὁμόφυλος*, *Congener* significat, ejusdem generis, gentis, & ordinis, cognatum. Hippocr. f. 1. de nat. hum. t. 10. Huic opponitur *τὸ ἀλλόφυλον*, *peregrinum*, alienum, exoticum, l. de A. L. & Aq. XXXIII. 3. Coincidit ergo *ὁμόφυλον* cum *ὁμοεθνία*.

HOMOPLATÆ. Vide *Otoplata*.

HOMORUSIA, est nomen Medicamenti, quod confert ad debilitatem hepatis, lienis, & eorum duritiem deobstruit, urinam provocat, & calculum frangit. Describitur ab Avic. lib. 5. f. 1. tr. 1.

HOMORYSMIA, *Homorysmos*, *ὁμορυμία*, *ὁμορυμός*, similitudo speciei, figuræ, similis, vel ejusdem speciei, aut figuræ. *Ρυτμός* enim notat *σχῆμα καὶ τύπον*. Legitur apud Hipp. l. de Dissectione, 3. II. 1. 6. III. 6. 10. Jung. Foef. p. 454.

HOMOTECHNOS, *ὁμέτεχνος*, dicitur ejusdem artis socius, & *Collega*, qui probe artem, quam proficitur, callet. Hipp. l. de præcep. VI. 9. in quo Medicus Naturæ ipsius dicitur *Collega*, & socius. Lind. Ex. XIII. §. 525.

* *HOMOTONOS*, *ὁμότονος*, *æqualis*, æqualem tenorem servans. Potest generaliter de omni morbo dici, qui eundem tenorem perpetuo servat. Specialiter tamen usurpat Galen. de febribus continuis, quæ alias dicuntur *ἀκμασικαὶ*, quæ ab initio usque ad finem æquales perdurant, ad differentiam *ἐπακμασικῶν*, & *παρὰκμασικῶν*, de quibus vide *Anabasis*, & *Erasmas*. Gorræus in defin.

HOMUNCULUS, *ἀνθρώπιον*, *ἀνδρώπιον*, hominis notat diminutivum. Quæ Paracelsus de *homunculis* habet, intelligens per illos vel imagunculas ad hominum similitudinem factas ex cera, ligno, metallo, quæ hominem sidereum in se habent, vel massam illam Necromanticam, quæ *Alreona* vocatur, cum præstigias sapiant Magicas, & Diabolicas, præstat silentii peplo involvere, aut Lethæis mergere aquis, quam prolixè explicando se suspectum facere, aut ansam dare aliis, ut in errores perniciosos seducantur.

HONOR, *τιμή*, quid significet, notum est. Capilli quoque dicuntur *Honor capitis* a Q. Sereno, id est ornatus, *κόσμος*. Vide Keuchen. in not. pag. 11.

HOPLE, *ὅπλη*, *Ungulam* significat, quales habent animalia herbivora. Galen. l. 3. de U. P. cap. 2.

HOPLOTODROMOS, *ὀπλιτοδρόμος*, dicebatur ille olim, qui cursum vehementiorem (qui ad exercitia corporis vehementiora pertinet) armatus iniit; alii enim inermes hoc fecerunt. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 480.

HOPLOMACHICUS, *ἐπλομαχικός* epitheton motuum armata manu factorum. Gal. l. 2. de san. tu. c. 11.

HOPLOMOCHLION, *ἐπλομόχλιον*, nomen instrumenti Chirurgici universalis, toti corpori humano adaptandi, & applicandi; quod delineatum exhibet Aquapendens in figuris æneis Operibus Chirurgicis annexis.

HOPLON, *ἄρμα*, plur. *ἑπλά*, & quidem usitatus, instrumenta bellica, & militaria significat. Apud Hipp. *ἑπλά* vocantur *funes*, sive ex stuppa, lino, aut alia re confecti, quales sunt navium etiam rudentes, 3. de art. t. 25. Adde Gal. in Exeg. dict. Hipp. Erotian. in Onomast. p. 84. 2. Foef. p. 458.

* *HORA*, *ᾠρα*, variis modis accipitur. (1) generaliter pro omni anni tempore, Hippocr. 1. aph. 2. 3. aph. 1. 3. 4. & alibi sæpius. (2) Græci *ᾠραν* vocarunt illud anni tempus, quod est sub medio caniculæ, in quo fructus maturefcere contingit. Unde & fructus maturi *ᾠραῖοι* vocantur Galen. lib. 2. de Al. fac. c. 2. princ. & c. 4. in 6. Epid. t. 19. (3) significat particulam diei; quarum vigintiquatuor integrum diem naturalem complent. Qua significatione videtur accepisse Hipp. 4. aph. 30. & 5. aph. 5. Gal. l. 5. de tu. san. cap. 4. Quæ acceptio vocis *Hora* etiam apud Latinos usitatissima est. Vide Foef. pag. 693. Dieter. num. 694.

HORÆOS, *ᾠραῖος*, generaliter *tempestivum* significat, quod debito tempore fit, & opportune. Aurelian. l. 3. de tard. pass. cap. 8. præcipue vero Hip. 3. aph. 8. & l. 2. Epid. f. 1. n. 20. Strictius vero dicitur de fructibus tempore æstivo maturis. Vide p. 2. *Hora*. Aqua etiam quædam dicitur *ᾠραῖος* c. 4. in 6. Epid. t. 19. Strictissime quoque *ἡ ᾠρα* significant *mensēs faminarum tempestivos*, sive fluxum menstruum opportunum. Hipp. l. de superfæt. XXIV. 1. Vide Foef. d. l. Dieter. n. 947.

* *HORARIUS*, *ᾠραῖος*. Vide *Horæos*.

HORCOS, *ὄρκος*. Vide *Juramentum*.

HORDEATUM, vocatur medicamentum liquidum internum, ex hordeo ad crepaturam cocto paratum, vulgo Decoctum hordei simplex dictum; quamvis & alia, v. gr. semina frigida majora, & minora, amygdalæ etiam addi possint. Schenk. Synt. comp. & præscr. med. pag. 116. 135. seq.

* *HORDEUM*, *Hordeolum*, *κείσθην*. Vide *Crische*.

HOREON, *ᾠρεόν*, *inveteratum* significat, ab

ab ὥρῃ, *tempus*. Erotian. p. 124. b. *quamvis* Gal. in exeg. voc. Hipp. sine aspiratione legat, & per curam gerens exponat.

HORION, ὅριον, *terminus*, finis alicujus rei dicitur. Erotian. per confinium περιεσπασμὸν exponit, Onom. p. 82. d. Occurrit apud Hippocr. lib. 6. Epid. f. 6. t. 17. de art. t. 35. 36. 2. de iis, q. in med. t. 31.

HORISMOS, ὁρισμὸς, est *definitio*, & artis præceptum sententia quadam comprehensum. Hipp. l. de præcept. X. 6.

HORIZON, ὁρίζων, proprie est terminus Mathematicus; cujus descriptionem vide in Clariss. Sturmii Tab. Astronomicis Part. Gen. Tab. I. Spagyricis vero *Horizon* vocatur *Mercurius Auri*. Rul. & Johnf. in Lex. *Horizontale aurum* Adeptis vocatur *Mercurius liquore alchiesis fixatus*. Vel juxta Jacob le Mort. in Chym. Medico-Phys. Pulvis Præcipitati ruberrimi, quod Paracelso *Arcani Corallini* nomine venit, post affusionem spiritus vini rectificatissimi, & hujus abstractionem relictus. Vide Morley Coll. Ch. Leid. c. 266. process. 5. & 10. *Ens Horizontis* vocatur etiam Electrum minerale immaturum, apud Junken. Ch. Exp. Cur. P. II. f. 1. c. 7. p. 549.

HORME, ὁρμή, dicitur *impetus*, & appetitus naturalis, quo ad id, quod sensu percepimus, movemur. Opponitur τῇ προκρίσει, ἢ βελήσῃ. Gal. l. 2. prognost. t. 6.

HORMON, ὁρμῶν, *impetum faciens*. Vide *Enormon*.

HORNUS, *Hornotinus*, σηξίνιος, ἢ σιξίνιος, id est *hoc anno productus*. Dicitur de frumento, & in specie de tritici quodam genere, & ejus farina, apud Hipp. 2. de artic. t. 43. Galen in comm. ad h. l. item Hipp. l. 2. de morb. mul. II. 5. V. 18. LXIX. 3. & 4. de R. V. I. A. t. ult. Dioscor. lib. 2. c. 103. ubi per jota scriptum est σιξίνιον, quemadmodum & in Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 112. & l. 2. de morb. XX. 15. Vocatur alias τεύμηνος πυρὸς, τεύμηναιος, Dioscor. d. l. Theophrast. l. 8. cap. 4. Hist. plant. Plura vide apud Foef. p. 563. 564.

HOROS, ὥρος, idem quod ὥρα, *Tempus*, *Annus*. Legitur apud Hipp. in lib. spur. de sept. partu, n. 16. Inde ὥρογράφοι, *temporum Scriptores*. Erot. dict. loc.

HOROSCOPIUS, ὥροσκοπός, olim dicebatur præstigiator, qui ex herbarum indicio, quis dæmonum quavis hora præsideret, & quid ejus auspicio feliciter fieri, vel auspiciari posset, indicabat. Tales vero herbas dari, merito Gal. inter plusquam pueriles fabulas refert, lib. 6. de S. Fac. in procem. Confirmat Lang. l. 1. ep. 72. Alias *Horoscopus* est terminus Astrologicus, nec hujus loci eundem explicare.

* HORRIDUS, φρικώδης, *Horrificus*, dicitur de eo, quod vel ab horrore dependet, vel horrorem comitem habet. Ita cutis aspera, inæqualis instar cutis anserinæ (uti vulgo appellatur) dicitur φρικώδης, Hipp. 6. Epid. f. 3. t. 29. φρικώδης παροξυσμός, *paroxysmus horridus* dicitur in febre, qui cum horrore incipit; qualis esse dicitur semitertianæ legitimæ paroxysmus. Unde & ipsa febris φρικώδης πυρετός vocatur, i. e. *horrida*. Gal. l. 2. de diff. febr. c. 9. & 1. in 1. Epid. t. 23. *quamvis* Hippocrati etiam febres ita dicantur, quæ subinde inhorrescunt, Coac. t. 12. 13. Vide Foef. p. 667.

* HORROR, φρίκη, est motus quidam convulsivus cutis, & cuticulæ, & coactus, minor, quam in rigore, & major, quam in frigore, proveniens ab aeris frigidissimi injuria vellicante habitum corporis, & cuticulam; vel a portionibus acrioribus, acidis, nitrosis, in succo nervoso, & nutritio, aut in lymphæ, & sero sanguinistærentibus, partes nervosas, & fibras cutaneas pungentibus, & ad motum leviores convulsivum irritantibus. Vide Vvillis de febr. c. 3. & Fr. Sylvium Pr. Med. l. 1. c. 30. §. 83. Meminit Hipp. φρίκης, sive *horroris* aliquoties: v. g. 5. aph. 61. 7. aph. 4 Coac. t. 8. 16. 584. Est & φρίκη ἀκατάστατος, i. e. *horror inconstans*, quando non servat eandem indolem in febribus inconstantibus. Vide Foef. d. l. Dieter. n. 910.

HORTUS, κήπος, quid proprie significet, notissimum est. De hortis rarioribus quibusdam legantur Ephem. N. C. Ann. III. Obs. 31. Metaphorice *Hortus* dicitur *genitale membrum in sexus muliebri*, Rolsink. O. ac M. de part. gen. infer. P. II. cap. 33. *Hortus* quoque comparatur a Paracelso, ejusque sectatoribus Homini, vel corpori humano. Parac. de caducis, paragr. 3. Gerard. Dornæus in Philos. Chemica.

HUCHA, nomen piscis inter *Lucium*, & *Truttam*, seu *Trottam* medii, proximioris tamen *Truttis*, & forma, & carnis qualitatibus. Aldrov. l. 5. de pisc. c. 137. ubi *Truttam fluvialem alteram* vocat, & Jul. Alex. 15. Salubr. c. 5.

HULCUS, ἕλκος, pro *Ulcus*. Vide *Helcos*.

HUMANUS, æquivocum est vocabulum. Vel enim dicitur de eo, quod ad hominem spectat: v. g. *humana* caro, *humanum* corpus, &c. Græce ἀνθρώπινος. Vel ad mores, & conversationem pertinet; estque idem quod *Comis*, φιλόανθρωπος, & *Humanitas*, φιλανθρωπία. Talis omnino decet Medicum, utpote quæ lucri, & gloriæ est parens. Lind. Ex. II. §. 32.

HUMECTATIO, ὑγρασις, ὑγρασμός, Hippocr. 1. de hum. III. 14. idem quod *Madefactio*, ab ὑγραίω, *Humectio*, quod occurrit 7. aph. 70. *Humectatio* duplex est: Interna, quæ fit cibis, & me-

dicamentis; & Externa, vel superficialis, quæ fit balneis, in infusionibus. Huc pertinet καὶ ὑγρότης. Vide *Catæonesis*. Remedia *Humectantia*, ὑγραίνοντα, ἢ ὑγραντικὰ sunt duplicia, actu, vel potestate talia. De *humectante* virtute remediorum vide Dogm. N. P. VI. c. 2. dogm. 9. p. 710. *Humidum* effective hodieque omne id dicitur, in quo præpollet aqua cum paucissimo spiritu, & terra, & ita quamcumque materiam reddere potius est aquosam, ubi aliis occurrit corporibus, si in motum redigatur, verbis Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 8. p. 29.

* HUMERARIUS, ὑμῆρ, dicitur de eo, quod ad Humerum pertinet. Ita *Vena humeraria* est, quæ obliquius a Clavicula sensim recedens se porrigit ad *Humerum*. Gal. l. de venar. & arter. diff. cap. 6. l. 3. de Anat. admin. cap. 5. c. 1. de art. 1. 53. Barthol. libell. 1. Anat. cap. 7. Vocata quoque fuit ab Antiquis *Cephalica*, quia in capitis affectibus secari solita, sed superstitiose. Huic venæ respondet Arteria *Humeraria*, sive *Humeralis*. Barthol. libell. 2. c. 2.

* HUMERUS, ὤμ, totum illud ita dicitur, quod apparet in ea dearticulatione, quæ superior humeri pars, quæ *Epomis*, & *Superhumeralis* dicitur, ad collum vergit, & a posteriori parte ossi *Scapulae*, ab inferiori autem ei ossi, quod, dum totum brachium attollitur, manifestum fit, & *Ala* nuncupatur, Gal. c. 1. de art. t. 4. Alias *Humerus* quoque dicitur de parte prima brachii, quæ unico osse constat, quæ alias *Brachium* καὶ ἑξοχὴν dicitur, Barthol. libell. 4. Anat. cap. 20. Linden. Ex. XII. §. 412. Plura de diversis *Humeri* significationibus vide apud eund. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 64. seqq.

HUMIDUS, ὑγρὸς, sumitur i. vel substantive, vel adjective. Substantive idem est, quod *Humor*, vel *Humiditas*, de quo postea. Adjective vel ut efficiens, vel ut effectus consideratur. Efficientis respectu coincidit cum τὸ ὑμῆρ, de quo vide *Humectatio*. Effectus vero *Humidum* dicitur, quod *humectum* est, aut humorem in se continet.

* HUMILIS, *Humilitas*, ὑποφύς, ταπεινότης, καὶ ὑποφύ, dicitur vel de animæ virtute, & proprietate; quæ qualis esse debeat in Medico, vide apud Lind. Ex. II. §. 23. seq. vel de re corporea. Musculus oculum deorsum versus malas trahens vocatur *Humilis*, item *Deprimens*, Barthol. l. 3. Anat. c. 9. p. 513. Ita Pulsus *Humilis*, ὑποφύς Galeno dicitur, qui alto est oppositus, quando arteria non in altum extenditur. Galen. l. de puls. ad tyron. c. 2. Tumores quoque cum compescuntur, ut subsideant, eleganter Græcos per ὑποφύσαι, *humiliare*, exprimere, testis est Dieter. 604. in fin.

* HUMOR, *humiditas*, ὑγρότης, ὑγρασία, ὑγρὸν, τὸ ὑγρὸν, latissime denotat omnem fluidam, & humectare aptam natam substantiam, vel materiam, comprehendens etiam succos. Restrigitur tamen interdum a Medicis, ita ut *humor*, & *succus* idem non sint. *Humor* enim *Humiditas* quædam est, quæ in corpore animantis est: *succus humiditas*, quæ in fructibus, quibus vescimur, continetur, & ex medicamentis vegetabilibus exprimitur. Galen. c. 1. de humor. Hæc Castell. Verum nondum sufficiunt. In foro Medico *humores* appellantur καὶ ἰχόματα, vel ὀνόματα, *contenta*, quæ in aliis receptaculis continentur: Suntque vel Naturales, vel Præternaturales. Illi rursus duplices: Utiles, & Vitales, inter quos *Sanguis* principatum jure merito tenet. Inutiles, sive excrementitii, qui ex necessitate missionis, & ob longiorem moram in corpore gignuntur; de quibus omnibus passim in Institutionibus, ut & Dogmatibus nostris, Præternaturales plerumque ex Excrementitiis vitiatis sunt. Excrementitios Hipp. plerumque vocavit ὑγροσίαν, ὑγρὸν, ὑγρότη, uti patet ex 3. aph. 24. 31. aph. 56. lib. 1. de morb. mul. XXXII. 4. 13. XXXIII. 5. De quatuor humoribus commentitiis in sanguine jam ante dictum est. Vide *Hæma*. *Humores* quoque oculorum, præsertim Crystallinus, & Vitreus, minus accurate hoc nomine indigitantur; cum potius sint partes solidæ, nec humectare aptæ. Linden. Ex. XV. §. 67. *Humor aqueus*, sive *elementaris* vocatur, quo tanquam visco terreæ corporum partes junctæ coherent; estque rerum omnium concretarum communis; & universum inanimorum, sive lapidum, sive metallorum genus hoc ipso glutinatum sustinetur. Evvaldus Vogelius de lapid. physici condition. c. 4. Tom. III. Theatr. Chym. p. 589. seq. *Humor vitæ* dicitur, omnia viventia, ne arescant, sustentans, fomentum, & pabulum calidi naturalis, alias *radicalis humor*. Rul. & Johnf. *Humor radicalis Metallorum* statuitur a Spagyricis *Argentum vivum*. Georg. Ripheus in Axiom. Philosoph. Tom. II. Theatr. Chym. p. 124.

HUMORISTA, terminus Helmontianus, quo scoptice appellat Galenicæ sectæ Doctores Medicos, præsertim qui quatuor humores in sanguine statuunt, & electivam virtutem educendi diversos humores credunt, & defendunt: quod vocabulum in scriptis ejus occurrit.

HUNC, *Hucci*, id est *Jupiter*, *Stannum*. Rul. & Johnf.

HUSSO, *Huso*, Plinio *Mario*, nomen piscis grandioris, cetacei, ita ut aliquando quadringentas libras penderet, ossibus, excepto capite, squamis carentis, Danubio fluvio fere proprius; cujus

cujus descriptionem, & usum in cibo, & Medicina prolixè videre licet in Aldrov. lib. 4. de piscib. c. 11. succinctius apud Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 1. & Schroder. l. 5. cl. 3. n. 81.

HYACINTHUS, ὑακινθός, nomen est plantæ, aut floris, quod pertinet ad Botánicos. Deinde ita dicitur gemma, vel lapis pretiosus, pellucidus, ex flavedine rubeus, ignisque flammam imitans, quoad vires cordiales, & alexipharmacas in frequenti usu; cujus duæ dantur species, *Orientalis*, qui pretiosior, & *Europæus* in confinibus Silesiæ, & Bohemiæ. Variat etiam colore. Plura vide apud Schroder. l. 3. c. 5. n. 3. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rul. & Johnf. in Lex. Ger. Dornæus in Gemmarum structura, Tom. I. Th. Chym. p. 487. docet, generari *Hyacinthum* ex cælo, & terra Martis, cum terra Solis mixtis.

HYÆNA, ὑαίνα, nomen animalis, sed quale veteres intellexerint, non constat. Alii enim inter quadrupedia referunt, & vel speciem *lupi*, vel speciem *felis*, vel *Zibethi* constituunt; alii inter pisces grandiores referunt marinos, & vel *Glaridem*, vel *Gentrinen*, vel *Caprum* constituunt. Vide Casp. a Rejes Camp. El. q. 57. nu. 17. Rhod. ad Scrib. n. 38. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 9. fel inter ophthalmica præstantissima refert. De corio, vel pelle *Hyænæ* vide Scrib. n. 172. cum notis Rhodij ad h. l. In oculis *hyænæ* lapides *Hyenias* propterea dictos, & quidem in vasis inveniri, & si credimus, linguæ hominis subditos futura prædicere, notavit Plin. l. 37 H. N. c. 10.

* HYALODES, *Hyaloides*, ὑαλώδης, ὑαλοφθής, *vitreus*, *vitri speciem referens*, vel colore, vel etiam consistentia. Primo dicitur de humore oculi, qui ambit crystallinum posteriori parte, ita ut diametrum ejus non excedat. Est instar vitri fusi, vel ad ignem liquefacti. De cujus structura, & usu vide in Anatom. præsertim Gal. l. 10. de U. P. c. 1. Linden. Med. Phys. l. 2. cap. 10. §. 48. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 8. Deinde prædicatur de excrementis, v. gr. de *Urina vitrea*, Hippocr. Coac. t. 150. 358. De *pituita vitrea*, quæ alias vocatur *Praxagoræ*, ὑαλώδης χυμός, *humor vitreus*, & facit urinam γονοειδῆ, genituræ similem. Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 37. l. 1. de prælag. expulsi. c. 4. Foef. Oec. p. 630.

HYALOS, ὑάλος, dicitur *vitrum*, h. e. materia quædam dura, pellucida, & sale cinereo, & arenis, sive materia sabulosa, vi ignis fortissimi liquatis parata, quod artificium dicitur *Vitricatio*, de qua lege Vvillis de ferment. c. 12. *Vitrum* dicitur omnium ultimum, & extremum, quia non amplius converti potest in aliam rem. M. Joh. Isaac. Oper. mineral. c. 86. Libav. Syntagm. A. Chym. l. 7. c. 19. Quamvis au-

tem *Vitrum* adeo densum sit, & compactum corpus, ut plane impervium videatur, ejus tamen penetrabilitatem a ponderabilibus flammæ partibus detexit, experimentisque pluribus confirmavit Rob. Boyle in Appendice Experimentis de sistendis, & ponderandis corpusculis igneis subnexa, ut tract. de proposit. corpor. solidor. c. 8. ubi & artificium describit vitra coloribus tingendi, qua superficialiter, qua intimius, non sine Lectoris oblectamento. Propter convenientiam quandam *Vitrum* quoque dicitur de quibusdam operibus Chymicis ex Antimonio, Mercurio, Minio, Stanno paratis, de quibus vide Vvillis d. l. Rolf. Chym. l. 5. §. 12. Schrod. l. 3. c. 17. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. & alios.

HYARITH, i. e. Luna. Rul. & Johnf.

HYBERNUS, ἡμμερινός, χειμέριος. Vide *Chetmon*, *Hyems*.

* HYBOMA, ὕβωμα, idem quod κύρωσις. *Gibbositas*. Vide *Cyphosis*, & ὕβος, idem, quod κύφωσις, Galen. 6. aph. 46. quamvis alibi ὕβωμα dixerit omnem vertebrarum everisionem p. n. significare. 3. de artic. t. 53.

HYDALEOS, *Hydatænon*, *Hydatænomenos*, ὑδαλέος, ὑδαταίνων, ὑδαταινόμορος, significat *Aquosus*, vel *Aquescentis*. Occurrit apud Hipp. lib. 2. Prorr. l. 18. l. 6. Epid. s. I. t. 7 s. 2. Epid. s. III. 74. Vide Foef. p. 651.

HYDARTHROS, ὑδαρθρός. Vide *Meliceria*.

HYDATÆNOMENI, ὑδαταινόμοροι, dicuntur apud Hipp. qui prompti sunt ad hydropem, aut qui tenuem & aqueum natura sanguinem habent, quasi *Aquescentes* dixeris l. 2. Epid. s. II. 74. Jung. Foef. in not. ad h. l.

HYDATINON, ὑδάτινον, nomen Collyrii, sive medicamenti ocularii, quod ex aqua pluvia conficiebatur, velut *Aqueum* dixeris, Gal. com. 4. in 6. Epid. t. 10.

† HYDATIS, gutta, pustula aquam continens. Vescicula, unde Hidatidas interpretans Vesciculæ plenæ aqua, 7. aph. com. Gal. 57.

* HYDATIS, ὑδατις, *Aquula*, est pustula palpebrarum, vel pinguedinis superiori palpebræ substratæ incrementum, propter quam oculi fluxione p. n. tentantur. Gal. def. Aegin. l. 6. c. 4. *Aquula* est pinguis quædam materia palpebræ, cuti p. n. substrata. Gal. l. 14. meth. med. c. 19. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 740.

HYDATISMOS, ὑδατισμός, vocatur sonus conclusi, & collisi humoris, in externis vomitis, & abscessibus. Aurelian. l. 5. Tard. pass. c. 8. allegante Foef. p. 631.

HYDATOCHOLOS, ὑδατόχολος, dicitur de excrementis *aquosis simul*, & *biliosis*, sive dejectionibus *perliquidis biliosis*, quamvis alii legant ὑδατόχολον, *pallide virescentia*. Hipp. Coac. t. 67. 134.

608. 1. Prorrh. f. 2. t. 49. 3. in 1. Epid. t. 27. & 3. in 1. Epid. 4. 73. Adde Foef. p. 632.

HYDATODES, *Hydatoides*, ὑδατώδης, ὑδατοειδής, *aquosus*, *aquens*, aquæ formam referens, ratione coloris, vel consistentiæ. Ita *vinum aquosum*, ἐλκιδέρον οἶνον, vocatur ὑδατώδης, quod multa aqua dilutum est, Gal. l. 5. de san. tu. c. 12. Cui opponitur οἰνώδης, vinosum, l. 7. meth. med. c. 6. Humor quoque oculi dicitur ὑδατοειδής, vel ὑδατώδης, *Aquens*, crystallinum anteriori parte circumdans, & vitreum complectens, de quo vide Lind. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 41. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 8. ubi negat, esse partem animatam, sed saltem excrementum. Vide supra *Aquens humor*. Urina quoque quæ similis, ὑδατώδης ὕρον appellatur, Coac. t. 575. Hydropici denique dicuntur ὑδατώδεις, præsertim qui *Anasarca* laborant, veluti aqua intercute suffusi, l. 6. Epid. f. 7. n. 62.

HYDERANO, ὑδραίνω, significat *hydrope laboro*, Hipp. l. de nat. mul. II. 8. Vocatur alias ὑδραῖνον, l. 1. de morb. mul. LXXXI. 7. h. e. aquosus fio: item ἐξυδραῖναι, 6. Epid. f. 4. t. 11.

* HYDEROS, ὕδρος, generaliter idem est, quod *hydrops*. Gorr. Apud Galen. tamen potius speciem *hydropis*, quæ *Anasarca*, aut *Leucophlegmatica* alias vocatur, significare, patet ex aliquot locis, ubi ægros illos vocat ὑδραῖνός, l. 3. de symptom. caus. c. 5. l. 11. de S. Fac. §. Caro, &c. *Diabetes* quoque dicitur ὑδρὸς περὶ ἀμύδα, *hydrops ad matulam*. Vide *Diabetes*.

HYDNON, ὕδνον, *tuber terræ*, radicibus & bulbis annumerandum; de quibus Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 68. & l. 8. de S. Med. fac. §. *hydnon*.

HYDOR, ὕδωρ, *Aqua*. Vide supra *Aqua*.

HYDRA, ὕδρα, nomen serpentis maxime venenati, in cuius tamen historia multa fabulosa coincidunt, quæ vide apud Aldrov. l. 2. de serp. & drac. 4.

HYDRAGOGIA, ὑδραγωγία, Latine *Aquæ ductus*, significat per metaphoram a similitudine *aquæ ductus* sanguinis motum localem per venas. Gal. in Timæo Platon. Magis proprie posset hoc vocabulum tribui *Lymphæ ductibus*, sive vasis Lymphaticis.

* HYDRAGOGOS, ὑδραγωγός, Hippocr. dicitur de hydropico ex nimia aquæ ingurgitatione facto, l. 7. Epidem. LIX. 11. Alias medicamenta ὑδραγωγὰ vocantur, quæ aquam Hydropicorum evacuant, l. de atr. bile, c. 6. Lang. l. 1. ep. 18. In specie duo *hydragoga*, minus, & majus, describuntur apud Fernel. Therap. l. 7. tit. de purg. compos.

HYDRALME, ὑδράλημ, *aquam salsam* significat, vel stricte *marinam*. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 66.

HYDRARGYROS, ὑδράργυρος, ἀργυρον χυτὸν, *Argentum vivum*, *Mercurius Chymicorum*, ubi statim circa nomina dubium obortum ex collatione locorum, Dioscor. l. 5. c. 110 & Plin. l. 33. c. 8. An nomina hæc *Argentum vivum*, & *hydrargyros* unum idemque significant; quod negavit Mercurialis, statuens, posterius nomen saltem competere factitio; prius vero nativo, l. 2. Var. lect. c. 4. Saracenus vero in not. ad Diosc. l. cit. vanam, ac falsam hanc esse subtilitatem censet, cum nec Græci, nec Latini discrimen hoc observaverint, cui & nos subscribimus. Est autem *hydrargyros*, vel metallum sui generis, uti vocat C. Hof. Paralip. Off. c. 86. & Gorræus quoque per metallum describit; vel minerale metallis finitimum, aut liquor mineralis, seu metallicus volatilis, metallis, & præsertim auro avidissime adhærens. Schroder. l. 3. c. 14. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. vel est aqua viscosa in visceribus terræ, subtilis substantiæ, albæ terræ per calorem temperatissimum unica totali unione, perque minima quousque humidum fuerit temperatum a sicco, & siccum ab humido æqualiter, Ruland. & John. in Lexic. Duplex esse *Argentum vivum*, Nativum, & Artificiale, & quæ circa utriusque naturam, variam præparationem Chymicam, usum, noxam, notanda occurrunt, petantur passim ex rei Medicæ scriptoribus non modo jam citatis, verum etiam aliis, qua antiquioribus, qua recentioribus. Meminit & Gal. l. 9. de S. Fac. §. *hydrargyros*, quamvis ibidem aperte fassus sit, se destitui propria experientia quoad usum & noxam. Ceterum Spagyrici ulterius progressi sunt, & extenderunt terminos hos ad principium materiale omnium metallorum, imo juxta nonnullos, omnium corporum naturalium. Ita Rul. in Lex. Est *Argentum vivum* altera pars lapidis Philosophorum, secundum Chymistas, & principium alterum, materque omnium metallorum; & secundum quod coit cum patre, & masculo suo Sulphure, causat perfectionem, & imperfectionem in metallis, & metalla quoque (ut fœtus) plus a matre, sic loquendo, quam patre, habent. Hinc plurimum trahunt originem, in hoc plurimum resolvuntur. Hoc *Argentum vivum* vocarunt *Animatum*, ad differentiam inter commune, & hoc Spagyricum. Dion. Zacharius in Opusc. Tom. I. Theatr. Chym. comprehenso. Jung. D. D. Beckeri Oedipum Chymic. Tit. I. inter quem, & D. D. Rolink. lis oborta de *Mercurio* corporum naturalium, quorum hic prorsus ceu *Non Ens* inficiatus est, ille vero non est veritus (quamvis meo judicio figmentis potius, quam veris experimentis) impugnare. Utriusque pro lubitu legantur Opuscula, v. g. Rolink. *Mercurius Non Ens*.

Ens Metallorum : & Beckeri Supplement. in Physic. subterraneam . Inter barbara Nomina quoque usitatiores sunt , *Servus fugitivus* , *Αζος* , *Αζοth* , & siqua sunt alia . Nobis non placet esse nunc prolixioribus .

* HYDRELÆON , ὑδρελαον , dicitur compositio ex aqua , & oleo ; cujus tamen mixturæ incerta , & multiplex ratio est . Refrigerare creditur , ideoque adhibetur a Gal. ad dolores capitis ex febre , & ciendis vomitibus convenit , si tepida detur , l. 2. de S. F. c. 25. Meminit & l. 5. c. 9. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. & alibi .

HYDRELOS , ὑδρηλος , vocatur aquosus , humidus ; idem quod ὑδρωδης . Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. II. 3.

* HYDRENTEROCELE , ὑδρεντερικήλη , herniæ species est composita , quando videlicet una cum intestino aquosus humor in scrotum descendit . Gal. in defin. Gorr. Castell.

HYDRIA , hydrion , ὑδρία , ὑδριον , nomina sunt vasorum aquariorum , quorum illud majus , hoc minus habetur , Lat. *Urnula* . *Sinus* autem diminutivum legitur apud Hipp. de humor. V. 8. Foef. d. l. Gorr.

HYDROCARDIA , ὑδροκαρδία , nomen fictum ab Hildano Cent. I. obs. 43. significans tumorem serosum , saniosum , & purulentum pericardii circa solutionem continui in ipso corde .

* HYDROCELE , ὑδροκήλη , species herniæ , quæ *Aquosa* dicitur , pertinens ad Tumores serosos , vel aquosos particulares , item ad hydropes particulares , proveniens a collectione feri , vel lymphæ in scroto , vel alii herniæ familiari subjecto . De hujus curatione vide H. Fab. Aquap. l. 1. Pentateuch. c. 27. & tr. de operat. Chirurg. Hildan. Cent. 4. obs. 65. 66. Barbette Chirurg. P. III. l. 1. c. 6.

* HYDROCEPHALON , ὑδροκέφαλον , Gorr. est tumor capitis aquosus , sive *hydrops capitis* . Colligitur enim aliquando tanta copia humoris , ut eo caput supra modum intumescat . Is ut plurimum aquosus est , aliquando tamen feculentus , aut sanguine dilutus , qui aut inter cutem , & pericranium , aut inter cranium , & pericranium , aut inter cranium , & cerebri membranas coacervatur ; quibus quartam differentiam loci addidere veteres , teste Aetio , inter cerebri substantiam , & ejus membranas , sed quæ nullam recipiat curationem . Plerumque causam agnoscit violentam solutionem continui , ex plaga , contusione . Hinc & puerulis maxime familiaris , quando ab obstetrice in puerperio caput illorum rudius contrectatur , & comprimitur , Gorr. De hujus affectus cognitione , & curatione vide Aquap. in Chirurg. operat. h. tit. Hilda.

Cent. 3. obs. 17. seqq. Cent. 4. obs. 10. Cent. 5. obs. 3. Forest. l. 3. Chirurg. obs. 5. M. A. Severin. I. de noviss. abscess. cap. 5. §. 1. Barbette Chirurg. d. l. & P. III. l. 2. c. 1. Eph. N. C. Ann. I. O. 47.

HYDROLEUM , est barbarum vocab. apud Fr. Hofm. in clav. p. 4.

HYDROGARON , ὑδρογαρον , id est *Garum aquosum* , sive aqua dilutum , quod minus calefacit , quam Garum simplex . Aetius etiam habet l. 4. c. 84. descriptionem ὑδρογάρε καθαρχικῆς , sive purgantis . Gorr.

† HYDRENTEROCELE , Hernia ex delapsu intestini in scrotum cum aqua . Passerat. in Calep.

HYDROMANTIA , ὑδρομαντία , est ars magica sumpta ex altris aquæ , cum in ea se patefaciunt hominibus ab inundationibus inusitatis , fluctuationibus , aliisque apparentiis . Rul. & Johnf. in Lex. Hujus aliquoties meminit Paracelsus , & Medicis scitu utilem & necessariam asserit ; sed perperam , cum sit suspecta præstigiæ Diabolicarum .

HYDROMELI , ὑδρομέλι , dicitur *Aqua malsa* , aqua melle mista , *Melicratum* , *Mulsum* . Cujus variaz occurrunt præparandi differentiaz , apud Columellam l. 12. c. 12. Palladium , & alios : ex recentioribus Claud. Deodat. Pant. Hyg. lib. 2. c. 1. Mel. Diet. num. 530. Penotum tr. de med. Chym. T. I. Th. Chym. Med. Germanorum Rhod. ad Scrib. n. 66.

HYDROMELON , ὑδρομήλον , *hydromalum* , est nomen potionis , sic dictæ a malis cotoneis , vel *cydoniis* , cujus componendi ratio variat , quemadmodum legi potest apud Diosc. l. 5. c. 30. P. Ægin. l. 7. c. 15. Aetium , Oribas. & alios , notante Gorr. Est species ὑδρομέλιτος , Lind. Ex. X. §. 160.

* HYDROMPHALON , ὑδρόμφαλον , est species herniæ aquosæ , in umbilico obortæ , quando humor aqueus lentus sub tunica ibidem congeritur , & continetur . Gal. defin. Curatio non differt ab aliis hydroceles speciebus .

HYDRONOMUS , idem quod *hydromanta* , Paracels. l. 2. de Tart. tr. 2. c. 3.

* HYDROPHOBIA , ὑδροφοβία , i. e. *Aquæ metus* , & ὑδροφόβος , *aquam timens* . Est Symptoma *Rabiei* , seu Delirii a morsu canis rabidi , aut aliorum similium brutorum rabidorum oborti ; quemadmodum & nos affectum hunc ex morsu lupi rabiosi crudelissimo notavimus . Sumitur etiam vocabulum pro ipsa *Rabie* , ut est apud Sen. & alios Practicos . Ægri tales aquam , & omnia fluida reformidant , alii quidem statim , alii serius , & demum quadragesimo die . De hoc affectu vide Hildan. Cent. 1. obs. 80.

HYDROPHYSOCELE , ὑδροφυσικήλη , vel ὑδρο-
πιδμα

πιδμυκτοκήλη, i. e. *Hernia caussam mixtam ex aquoso humore, & flatu supponens*. Paræus Chirur. l. 7. c. 14.

HYDROPNE UMOSARCA, dicitur Tumor, vel abscessus a mixta materia, aquosa, flatulenta, & carnosus productus. Meminit M. A. Sever. l. de nob. obs. abscess. c. 4.

HYDROPIODES, ὑδρωπιδής, sumitur interdum pro ipso *hydropo*, Coac. t. 304. 424. 458. Interdum pro *ægro hydropico*, t. 453. seqq. 461. Vide Foef. p. 633.

HYDROPOEIDES, ὑδρωποειδής, dicitur de aquoso, *aqueo* excremento, qualia in hydropo laborantibus visuntur. Coincidit cum ὑδατώδης. Occurrit aliquoties apud Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 23. l. 1. de morb. mul. XLVI. 3. LXXXVII. ubi pro *hydropica* accipitur l. 2. IX. 4. l. de intern. aff. XIII. 5.

HYDROPOTA, ὑδρωπίτης, i. e. *potator aquæ*, qui alio potu præter aquam frui nequit; de quali hydropico facto, & per usum vini curato legatur Observatio Helvigii apud Bonett. Med. Sep. l. 3. f. 23. c. 22. p. 717. Alias & *hydropota* vocatur, qui multos cyathos aquæ ingurgitans, publico spectaculo iterum vitra, vel cyathos implevit diversissimis liquoribus, vino rubro, albo, aqua rosarum; qualem descripsit Italum Petrum de Manfredi dictum D. J. N. Binniger Cent. I. Obs. Med. 4. p. 4. seq.

* HYDROPS, ὑδρωψ, est nomen affectus gravioris generale, tumorem vel abdominis, & crurum, vel totius corporis denotans. Dividi potest in *humidum*, & *siccum*. Humidi *hydropis* duæ sunt species, *Ascites*, & *Anasarca*, sive *Leucophlegmatia*: Siccus, qui ex flatibus tantum ortus est, *Tympanites*. De singulis suis locis, & literis initialibus. Dicitur & ὑδρῶς, *Aqua intercus*, Diet. n. 857. *Hydrops ad matulam* vocatur *Diabetes*. Porro vocab. ὑδρωψ accipitur pro ipso seto, & ichore, Hipp. l. 4. de morb. I. 17. IX. 1. XXV. 34. item l. 2. de morb. XVI. 10. Junge Foef. d. l.

HYDROPYRETOS, ὑδρωπύρετος, idem quod *Febris sudatoria* maligna, colliquativæ species. Forest. Obs. I. Schol.

HYDROROSATON, ὑδρορόσάτον, dicebatur olim *potio ex rosis facta*; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 17. Aliter vero Oribasius, quia aquæ fontanæ libras 60. coqui, donec ferveat, postea indere rosarum foliorum exemptis unguibus libras 10. & occluso vase coquere, donec perfecte cocta sint, tandem defæcatissimis rosis mel seorsim coctum, & defæcatum decocto rosarum addere jussit, ad libras 30. Omnium delicatissime componi præcepit Actuarius, coquendo aquæ lib. x. cum sacchari lib. v. donec

spissa evadant, & tandem addendo succi rosarum libram unam. Sic febribus apprime utile esse scribit, notante Gorræo. Hæc formula videtur respondere Syrupo rosarum simplici dilutiori, sive Julapio.

HYDRORRHODINON, ὑδρορρόδινον, dicitur *aqua cum oleo rosaceo* mista. Sumpta refrigerat, cietque vomitum. Dabatur a Galeno iis, qui venena hauserunt, si post vomitum ventriculus videbatur uri, notante Gorræo.

HYDROSACCHARUM, ὑδροσάκχαρον, *aqua saccharata*. Respondet *hydromeliti*, sive mulso dilutiori. Potest etiam dici de decocto aliquo saccharo condito. Legitur apud Forest. l. 32. obs. 9.

HYDROSARCA, dicitur tumor, vel abscessus quidam a materia mixta, ex aqua, & carne productus. Legitur apud M. A. Severin. l. de nov. obs. abscess. c. 4.

HYDROTICUS, ὑδρωτικός; idem quod ὑδρωγυγός, i. e. *aquosas superfluitates evacuans*. Ita Libavi. l. 9. Synt. Ar. Chym. c. 19. vocat spiritum Tartari insigne *hydroticum*. Calx *hydrotica* ex stibio, sive Antimonio, legitur apud eund. in defens. 1. Syntagm. contra Scheunem. c. 8.

HYDRUS, ὕδρως, vocatur serpens aquaticus, valde venenosus, qui alias Latine *Natrix* appellatur; cujus descriptio habetur apud Aldrov. hist. Serp. & Drac. l. 1. c. 17. Jung. Ægin. l. 5. c. 17.

HYEMS, χειμών, dicitur tempus anni frigidum, quod interdum humidum, interdum vero siccum esse solet; cujus constitutionem, morbos, victus rationem vide apud Dieter. num. 920 *Hyemem* apud veteres constituiebant Vergiliæ occidentes, sicut orientes æstatem. Lin. Ex. XI. §. 196.

HYGEIDION, ὑγείδιον, nomen est Collyrii, quod ad Ammonium authorem quidam referunt. Descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 16. Commendatur etiam ad τὰς ὑπερβολὰς.

* HYGIEA, hygeia, ὑγιεία, ὑγεία, dicitur *Sanitas*, *valetudo prospera* corporis, inter bona corporis præstantissimum, ultimus, & summus artis Medicæ finis, ac scopus, quem semper intendere debet, licet non semper in ipsius viribus sit eundem assequi. Est vero generaliter *Sanitas* nihil aliud, quam dispositio, facultas, & aptitudo agendi naturalis corporis, ejusque membrorum, consistens in bona temperie, legitima conformatione, & convenienti unitate, vel connectione, (quæ sunt tres species, & essentielles sanitatis differentiæ) a debita principii vitalis animati in humoribus, & spiritibus sedem suam obtinentis præsentia, & facta appropriatione potissimum dependens. Plura petantur ex Institutionibus, & Physiologicis, & cui nostræ placuerint Hypotheses, videat Dogmata Nostra Med.

Med. Gen. P. I. cap. 2. & seqq. Cum vero individua Hominum non uno eodemque modo sese habeant, *Sanitas* quoque in omnibus una eademque non est, sed in aliis *Perfectior*, in aliis vero *Imperfectior*; quæ *Latitudo Sanitatis*, πλάτος τῆς ὑγιείας vocatur, de qua suo loco. *Sanus* dicitur ὑγιής, ὑγιής, Dieter. n. 850. 851. *Sanitas* quoque ad Animum transfertur; quæ tamen significatio Medico saltem est secundaria, quia mediante corporis sanitate mentem quoque sanam adjuvat. Per tropum, & fortassis hyperbolice vocab. ὑγεία tribuitur medicamento, & quidem Emplastro Cephalico, quod & *Panaceam*, & *Trium fratrum* vocant. Facit ad nomas, & omnia ulcera maligna. Valet etiam ad plurima: & ejus descriptio habetur in *Ætio* l. 13. c. de Emplastr. Cephal. notante *Gorræo*, & *Castello*. Vide etiam *Sanitas*.

HYGIENO, ὑγιαίνω, significat *sanus sum*, valeo, quod tamen de prospera, & adversa valetudine accipitur ab Hippocr. 6. aph. 2. Adde Dieter. n. 849.

HYGIEINOS, ὑγιής, idem quod ὑγιής, *sanus*, salubris, sanabilis.

HYGIENE, ὑγιεινή, vocatur *Methodi Medicinalis pars* prior, quæ tractat modum *sanitatem conservandi* in sanis per certas indicationes, & congrua media; quemadmodum posterior appellatur Θεραπευτική, *Curativa*, quæ monstrat modum *sanitatem recuperandi* in ægris per certas indicationes, & congrua remedia. Vide *Dogm. M. Gen. Part. IV.* & alios Institutionistas. *Salubre corpus* apud Medicos dicitur tripliciter, ut subiectum, ut causa, ut signum. Gal. in art. Med.

HYGIEROS, ὑγιής, idem quod ὑγιής, *sanus*, salubris. Legitur in Hipp. de semine. de A. L. & Aq. XXXV. 1. & l. de morbo sacro V. 9. Opponitur τῷ νοσήει, morbo.

† *HYGRA*, Emplastra liquida; ut *Xeria arida*. Joan. Ruellius in nomenclatura rei veterinariæ.

HYGRASIA, ὑγρασία. Vide *Humor*.

HYGREDON, ὑγρηδών. Vide *Humor*.

HYGROBLEPHARICUS, ὑγροβλεφαρικός, Epitheton ductuum, seu ostiolorum novorum in utriusque palpebræ extrema ora, sive interna parte reperiuntur, quos *Borrighius Hygrophthalmicos* vocat; de quibus vide *Barthol.* l. 3. Anat. c. 8. p. 12.

* *HYGROCIRSOCELE*, ὑγροκισσοκήλη, significat herniæ speciem compositam ex *Aquosa*, & *Varicosa*, quando & circa venas ad testes excurrentes varicosæ tricæ oriuntur, & humor copiosus in scroto simul colligitur. Gal. in def. Castell.

HYGROCOLLYRIUM, ὑγροκολλύριον, vocatur *Col-*

lyrium liquidum ex humidis medicamentis magna ex parte constans. Vide *Collyrium*. *Æginet.* l. 3. c. 22.

HYGROMYRON, ὑγρόμυρον, nomen Unguenti humidi odorati; cujus descriptio, notante *Gorræo*, habetur apud *Æt.* l. 16. c. 144.

HYGROPHOBIA, ὑγροφοβία, idem quod *Hydrophobia*: ita vero dicta, quia non solum aquæ, sed cujusvis liquoris metus a cane rabido morfos infestat. *Rhod.* ad *Scrib. Larg.* n. 171.

HYGROPTHALMICUS, ὑγροφθαλμικός, vide *Hygrophthalmicus*.

HYGROS, ὑγρὸς, vide *Humidus*. In Fœminino ὑγρὰ olim κατ' ἐξοχὴν vocabatur *resina liquida*, cui opponebatur φρυκτή, *fricta*, Gal. 6. Meth. med. c. 2. l. 2. de C.M.P.G. c. 2. *Diosc.* l. 1. c. 93. seq. *Hygra* quoque tribuitur medicamentis Ophthalmicis; estque idem, quod ὑγροκολλύριον, de quibus videatur *Scribon.* n. 37. 28. & *Rhod.* in not.

HYLE, ὕλη, significat *Materiam*, & quicquid sub artis Medicæ præcepta cadit; eaque omnia, quibus cum in ægris, tum in sanis utimur, recte *Materia Medica* dicitur, ὕλη τῆς τέχνης, Gal. com. 4. in 6. Epid. t. 19. Aliquoties etiam Latino idiomate occurrit in *Petr. Aponens.* Conciliat. Controvers. imprimis differ. 16. ὕλη quoque dicitur *Sylva*, & materia in sylvis cædua, unde ὕλοτύπος, *lignator*, qui in sylvis ligna cædit. *Hyle* *Paracelso* etiam *Materiam* significare videtur, de morb. fossorum lib. 2. c. 2. *Theatr. Chym.* T. II. p. 145. In specie quoque *Lapis Philosophicus Hyle* vocatur, *Rob. Vallengis* de verit. Alchemiæ T. I. *Theatr. Chym.* p. 26. Unde & *Mixtura* illa in operatione Spagyrica circa *Lapidem Philosophicum*, sive *Massa ex Terra alba foliata fermentanda fermento*, & spiritu constans, alias *Chaos* dicta, *Hyle* quoque vocatur. *Libav. Synt. A. Ch.* l. 7. c. 8. & *Apoc. Herm. P.* Post. Tom. II. Oper. *Libav.* p. 340. Plura de *Materiis Chymicis* videantur in *Bekheri Oedipo Chymico* per totum. Jungi poterit quoque *Theatrum Chymicum*, & loca in *Indicibus* inquiri.

HYLOMANEO, ὕλομανέω, idem quod καθυλομανέω, frondibus luxurio. Vide supra *Cathylomaneco*.

HYLONOMOS, ὕλονομος, epitheton ferarum in sylvis victum quaritantium. Hippocr. l. 2. de diet. XX. 2. ubi junguntur τῷ ἀγρόνομῳ, in agris vivencia.

* *HYMEN*, ὕμην, in genere significat *membranam*, & coincidit cum vocabulis χιτῶν, & μήνιγξ, quamvis & differentiam aliquam docuerit *Barthol.* l. 1. Anat. c. 4. Est autem *membrana* in genere pars similis, lata, plana, alba, & dilatabilis, ex portionibus colliquamentis se-

seminalis viscidis, & humidis producta. Barth. d. l. ubi plura de hac materia. In specie *hymen*, ὑμῶν, vocatur *Claustum virginittatis*, *Eugium*: & si quæ sunt alia nomina, quæ videantur apud Casp. Rejes Camp. El. q. 39. n. 11. A quibusdam quæstio movetur, An revera talis membrana in medio perforata in sinu virginum muliebri detur? & an non potius caruncularum 4. myrtiformium cohesio per membranulas pro hymene sit habenda? De hoc dubio videatur Barth. l. 1. An. c. 31. Casp. a Rejes d. l. negativam defendit, item Joh. Van. Horne Microc. §. 69. D. D. Hofm. Diff. An. ad h. l. p. 296. 288. Lullius *Hymenis* nomine insignivit ignem peculiarem clausum in unica fornacula humidum, vaporosum, continuum, ac digerentem, quem sufficere docet ad Magisterium Spagyricum Lapid. Philosophici, teste Dionys. Zachario in opusculo Th. Chym. Tom. I. contento, p. 731. Tunica quoque interior fatum involvens, Amnios dicta, ὑμῶν vocatur ap. Mosch. de morb. mul. c. 42.

HYMENODES, ὑμενώδης, membranofus, pelliculosus. Dicitur de sanguine valde fibroso, & pituitoso, Hippocr. l. 1. de morb. mul. XXI. 2. XXIV. 8. XXV. 1. XLV. 14. LXXXIII. 4. explicatur per ὑμῶν ἀνάπλεον, plenus pelliculis. Usurpatur de urina membranacea, Coac. 683. & 582.

HYOIDES, ὑοειδές, rectius ὑψιλοειδές, a figura literæ Græcæ υ, cum ὑοειδές potius figuram, aut formam Suis referens significet, recte monente C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 494. Dicitur os bicornis, pluribus ossiculis contextum, ad radicem linguæ situm, ut sit firmamentum linguæ, & laryngis musculorum. Junge Barthol. l. 3. Anat. c. 12. Vocatur & *Lambdoides*, ab inversa litera Græca λ. item *Os gutturis*, *gula*. Gal. l. de muscul. dissect. c. 13. Appellatur & *Pharyngechyon*, l. de vocal. instr. dissect. c. 6.

HYOPHTHALMOS, ὑόφθαλμος, i. e. Suis oculo similis, præter Botanicam significationem, qua Asteri Attico tribuitur, dicitur quoque de gemma quadam ex speciebus ὄψις ἀχρῶς, sic dicta, quod intus suillum oculum repræsentet. Gorræus.

† *HYOSCYAMUS*, quibusdam ἄδελφος. Salmas. in Solin.

HYOTHIROIDES, dicuntur musculi rimam laryngis dilatantes, quorum descriptio videatur ap. Barthol. l. 2. Anat. c. 11. p. 459. & alios.

HYPACUO, ὑπακῶ, significat obtempero, cedo. Usurpatur ab Hipp. de morbo, aut materia morbifica remediis cedente, v. g. l. 2. Prorrh. XLII. 2. l. 4. Epid. XXX. 6. l. 7. XXII. 7. Jung. Foef. p. 634.

HYPATHTROS, ὑπαθρῶ, significat locum sub

dio, designatum ob deambulationem, quæ loca Græci & αἰδρομίδης appellarunt, in quæ per hyemem sereno cælo ex Xysto athletæ prodeuntes exercebantur. Lang. l. 1. ep. 51. ἡ ἐπαθρῶ, cubile sub dio, legitur apud Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 50.

HYPAGO, ὑπάγω, subduco proprie significat, sed in foro Medico tropice dicitur de alvo fluida, κοιλίη ὑπάγωσα. Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 13. Vide *Subductio*.

HYPALEIPTRON, ὑπάλεπτρον, instrumentum vocatur illitorium, sive *Specillum*, quo ad illinendum utimur, vulgo *Sphata*, Hipp. 1. de artic. t. 45. l. 2. de morb. mul. l. 9. ubi generaliter pro *Specillo* sumi videtur. Alibi vero vocavit ὑπαλεπτεῖν μήλω, lib. de superfœt. XIII. 1. Jung. Erotian. in Onomast. p. 56. 2. qui ὑπάλεπτρον legit, quod reprobatur Foef. Oec. p. 634.

HYPALEIPTON, ὑπάλεπτρον, vocatur medicamentum, quod illini potest, vulgo *Linimentum*. Hipp. l. de Ulcer. XIV. 3.

HYPANCONION, ὑπανκόνιον, dicitur pulvillus, qui cubito subiicitur, quasi *subcubitalis*; quemadmodum ὑπανχέριον, qui cervici supponitur. Gal. c. 2. de fract. t. 64.

HYPANTEROS, ὑπαντερὸς, id est *subfloridus*, sive aliquatenus floridus. De sputo subcruento, & subrubro usurpavit Hippocr. l. 2. Epidem. l. II. 21.

HYTAPHONOS, ὑτάφωνος, vocab. rarissimi usus, significans vel *subabsurdus*, non consentaneus, h. e. intempestivus, importunus; vel *horrendus*, quemadmodum Linden. versio reddidit. Hipp. Coac. t. 321. Alii legunt ὑτάφθρον. Vide Hollerii comm. ad h. l.

HYPAR, ὑπαρ, dicitur de eo, quod visu cognoscitur. Pertinet ad proverbialem locutionem ὑπαρ, καὶ ὄνερ, h. e. *vigilans*, & *somnians*, quo usus Hipp. in Leg. III. 7. 8.

HYPAUCHENION, ὑπανχέριον, vocatur pulvillus, qui cervici supponitur, Gal. 2. de fract. t. 64.

HYPECCAUMA, ὑπέκκαυμα, fomitem, fomentum proprie significat. Tropice vero & alimenta sic dicuntur, quia veluti ligna igni, calido nativo pabulum subministrant. Hipp. 1. aph. 14. Jung. Diet. n. 359.

HYPECLYOMÆ, ὑπεκλύωμαι, significat paulatim exolvere, aut subinde debilis fio, deinde vero rursus ingravesco. Dicitur de palpitationibus, Hipp. l. 1. de morb. mul. XLI. 5.

HYPELÆON, ὑπέλαον, olei fax, seu sordes.

* *HYPELATOS*, ὑπέλατος, dejectorius, dicitur de medicamentis alvum subducentibus; estque idem, quod καποτεταμένος. Legitur ap. Hipp. l. 4. de morb. XXX. 16. & 2. de R. V. l. A. t. 11.

HYPENANTIOSIS, *subcontrarietatem* significat, seu mutuam repugnantiam. Hippocr. 2. aph. 22. Jung Diet. nu. 860. Ita indicata dicuntur indicantibus ὑπεναντία, *subcontraria*, Linden. Ex. IV. §. 19. Nota propos. ὑπὸ, quæ limitare videtur contrarietatem.

HYPENE, ὑπὲν, *barbam* significat *sub mento*, five pilos a mento pendulos. Lind. Med. Physic. l. 2. c. 13. §. 50. quamvis Gorræus notaverit, etiam labrum superius vocari ὑπὸ μύλου, quod & Vesalius affirmat l. 2. de H. C. F. c. 13.

HYPENEMIOS, ὑπὲν μέμιος, *subventaneus*, quasi a vento productus: Epitheton Ovorum steriliū, seu irritorum, quæ gallina absque congressu cum gallo concipit, & excludit. Dicuntur & *Ova Zephyria*, a vento Zephyro, quod illum ad horum ovorum generationem aliquid facere creditum fuerit. Aldrov. l. 14. Ornithol. cap. 1.

HYPERBOREOMÆ, ὑπερβορέομαι, significat *ele-
vor*, attollor. Hipp. 2. de fract. t. 52.

* **HYPERBOLICUS**, ὑπερβολικός, i. e. *Excessi-
vus*, dicitur de figura corporis, quoties qua-
tuor membra, Gr. πῶλα, i. e. *Cruca*, ac *Ma-
nus*, aut summe extenduntur, aut immodice
inflectuntur: ipsa item spina, cuius partes ver-
tebræ quoque in cervice existunt, cum plus ni-
mum incurvatur, aut extenditur. Gal. c. 1. in
prognost. t. 13.

* **HYPERCATHARSIS**, ὑπερκάθαρσις, quasi *super-
purgatio*, h. e. immodica, aut nimia purgatio,
ex operatione violentioris medicamenti colli-
quantis, urentis, stimulantis. Hipp. 5. aph. 4.
Coac. t. 564. Jung. Diet. n. 861. Talem ex usu
Mercurialium abortam observavit D. Mollen-
broccius Eph. N. Cur. Ann. I. O. 54. Plures Au-
ctores de *Superpurgatione* vide ap. Vvalther.
Sylv. Med. p. 764. seq.

HYPERCORYPHOSIS, ὑπερκορυφώσις, significat *e-
minentiam*, vel protuberantiam. Latine *Apex*,
Summitas, *Vertex*. Ita *Lobi pulmonum* vocan-
tur ab Hipp. ὑπερκορυφώσις, l. de Dissection. t. 7.
& Hepatis, ibid. II. 3.

HYPERCRISIS, ὑπερκρίσις, significat *Judica-
tionem*, five *Crisin morbi excessivam*, & acer-
biorem, quando natura materię morbificę
multitudine onerata evacuationem molitur
nimiam, cum periculo graviore conjunctam.
Gal. cap. 3. prognost. t. 1. Dicitur & ὑπερέκκρισις,
superexcretio, l. 3. de C. M. S. L. c. 3. in pr.

HYPEREMEO, ὑπεμεέω, *supereromo* significat,
Usurpavit vero Hipp. de venis sanguinem re-
dundantem effundentibus, l. 2. de morb. XVII. 2.
XIII. Vide *Supervomitus*.

HYPEREON, ὑπερέων, exponit Erot. Onom. p.
117. per *commutans*.

HYPERESIA, ὑπηρεσία, *ministerium*, officium
significat. Usus vero aliquoties Moschion. de
morb. mul. c. 89. 91. &c. de usu partium corporis,
five functione organica.

HYPERETES, ὑπερέτης. Vide *Minister*.

HYPERETRIA, ὑπερέτρια, i. e. *Ministra*. Vo-
cantur hoc nomine fœminæ obstetrici in par-
tu suppetias venientes, quarum ad minimum
tres requirit Moschion. d. l. c. 51.

HYPERINESIS, ὑπερίνησις, idem quod ὑπερέ-
θαρσις, *nimiam evacuationem* significat, ἰνῆσις
enim vacuationem notat. Unde & ὑπέειναι,
& ὑπερινώμεναι dicitur *immodice vacuatus*, Hip.
l. de loc. in hom. LXI. 12. in principio lib. 2. de
morb. mul. l. 6. Epid. f. 5. t. 32. Gal. lib. de sang.
miss. advers. Erasistratum, c. 7. Junge Foef. p.
632.

* **HYPEROIA**, ὑπεροία, dicitur *pars oris supe-
rior*; estque modice concava, foraminulis per-
tusa, per quæ a cerebro pituita, five mucus
descendit. Dicitur & *Palatum*, item *Basis ce-
rebri*, osse sphænoide firmata, Gr. τὸ κατὰ τὴν
ὑπεροίαν ὀστέον, Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 3. & 4. Castell.
Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

HYPEROCHE, ὑπεροχή, dicitur *præstantia*, ex-
cellentia, quæ decet Medicum, & *Divina* vo-
catur ab Hipp. l. de dec. ornat. V. 17. Hanc egre-
gie exposuit Lindenius, appellans *Sublimitatem
heroicam*, Ex. II. §. 36. seqq.

HYPERORAO, ὑπεοράω, proprie significat *præ-
tervideo*, quod prohibuit Hipp. in Medico, 6.
Epid. f. 2. t. 25. & mirum, Foef. in Oec. non
exposuisse hoc verbum emphaticum, quo in-
dicatur, Medicum non debere temere, &
ἀποεισκέπειν *inconsiderate* quicquam aggredi,
aut suscipere. Lind. Ex. XII. §. 34. XIII. §. 6.

HYPEROS, ὑπερός, *pistillum* significat, Hipp.
2. de fract. t. 41. Idem, quod ὑπερέως. Vide *Cer-
cis*.

HYPERPHERO, ὑπερφέρω, significat *emineo*, ex-
to. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 14. quamvis in edit.
Linden. legatur ὑπερφέρετο, fortassis mendose,
pro ὑπερφέρετο. Foef. d. l.

HYPERPHYES, ὑπερφύης, *supra naturam*, &
indolem alicujus rei excedens. Usurpatur de
ægritudine, Græce κακοπαθείη dicta, eaque gra-
vissima, l. de vet. med. XIX. 5. Latine *Immensus*
reddi potest.

* **HYPERSARCOSIS**, ὑπερσάρκωσις. Vide *Ex-
crescentia*. Hinc & *ulcus*, quod habet *carnem
excrescentem*, vocatur ὑπερσάρκων, Gal. l. 2. M. M.
c. 2 & l. 3. c. 6.

HYPERTONEO, ὑπερτονέω, significat *supero*, *su-
peremineo*. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

HYPERYDROS, ὑπερύδρως, significat *nimis
aquosus*, aqua collecta distentus. Hippoc. l. de
affect.

affect. 13. quamvis mendose legitur in Linden. *ὑπερῶρον*.

HYPERYTHROS, *ὑπερύθρον*, significat *subrubrum*. Legitur apud Hipp. 3. Epid. f. 3. t. 70. & l. 6. Epid. f. 3. t. 29. Lind. vocavit *Rubrum dilutum*, Ex. V. 6. 57.

HYPEXODOS, *ὑπέξοδος*, dicitur *alvi secessus*, *alvi fluxus*. Hipp. l. 2. prorrh. XXXII. 3.

* HYPEZOCOS, *ὑπεζωκός*, *succingens*. Dicitur de membranis, quæ aliis partibus sunt *succinctæ*, v. g. Pleura costas *succingit*. Ab his differunt *διαφράττοντες*, *distinguentes*, ut sunt Diaphragma, Mediastinum, Gal. l. 5. Anat. adm. c. 8. & l. 7. c. 2.

HYPHÆMOS. Vide *Subcruentus*.

HYPHE, *hyphos*, *ὑφή*, *ὑφ*. Vide *Tela*.

HYPHEGESIS, *ὑφήγησις*, est *prævisio*, & *deductio* quædam. Sic dicitur Hipp. via, quæ reliquæ puerperii purgationi sternitur, per illa, quæ primum cum foetu eruperunt, lib. de nat. puer. XII. 7.

HYPHYDROS, *ὑφύδρον*, idem quod *hydropicus*. Hipp. l. 2. prorrh. II. 12.

HYPNELOS, *ὑπνῆλος*, *somnolentus*. Vide *Somnolentia*.

HYPNOBATES, *ὑπνοβάτης*, *Somnambulo*. Vide *Noctambulo*.

HYPNODES, *ὑπνώδης*. Vide *Somnolentus*, *Somnolentia*.

HYPNOS, *ὑπνος*, *somnus*, quid significet, notum est. Pertinet inter res nonnaturales, seu causas indifferentes sanitatis, & morborum, cujus essentia consistit in quiete, & vacatione actionum sensitivarum potissimum, & loco motivarum, dependens a spirituum animalium illis functionibus destinatum materiali præsentia, vel etiam activitate debita deficiente. Dividitur in *somnum naturalem*, & *præternaturalem*. Plura de *somni natura*, & differentiis legi possunt apud Th. Villis Tr. de An. Brut. P. I. c. 16. Dogm. nostra Med. Gen. P. V. c. 4. d. 2. p. 621. seq. & in specie de præternaturali, Charlton. Ex. Pathol. VII. §. 4. Jungatur etiam, si placet, Diet. n. 863. Lind. Ex. VII. §. 39. seqq. XVI. §. 230. Helmontii sententia de *somno* videri potest tr. Jus Duumviratus, n. 14. seqq.

HYPNOTERION, *ὑπνωτήριον*, nomen est Epithematis Hepatici, apud Aetium de cura splenis indurati, teste Gorr. in defin.

* HYPNOTICUS, *ὑπνωτικός*, dicitur de eo, quod *somnum conciliat*, idem quod *ὑπνοποιός*, Latin. *Somnifer*, aut *Somnificus*. Ita vinum *somniferum* vocatur, Diosc. l. 5. cap. 11. Medicamenta *ὑπνωτικά* sunt, quæ *somnum faciunt*. Coincidunt cum *Narcoticis*, nisi quod hæc violentiora saltem *somnifera* denotent. Gal. l. 5. de S. F.

cap. 19. Vocantur & *Colica*, l. 7. de C. M. S. L. cap. 5.

HYPŌ, *ὑπό*, præpositio significans *sub*, quod tamen in vocabulis compositis accipiendum est non solum ratione loci inferioris, sed etiam sæpe exponendum de modo remissiori, & leviori, quod ex subseqq; nonnullis vocabulis innotescet, & rectissime animadverterunt Casp. Hofm. in com. ad Gal. de U. P. n. 1062. & Lind. XII. §. 69. imo Gal. ipse c. 3. in 1. prorrh. t. 3.

HYPŌBÆNO, *ὑποβαίνω*, significat *subeo*, h. e. *subjicio*, veluti fundamentum supponor. Occurrit ap. Hipp. in Mochlic. XI. 11. ubi etiam opponitur *τὸ ὑποβαίνειν*. Foes. p. 637.

HYPŌBLEPO, *ὑποβλέπω*, significat *leviter suspicio*; & usurpatur de illis, qui per somnum apertis quodammodo sunt oculis; quod languentium, & extreme affectarum virium, aut nimix resecationis est indicium. Hipp. Coac. t. 64. Vide *hypophasis*.

HYPŌBORBORYZO, *ὑποβορβορίζω*, significat aliquod murmur sentio, *submurmuro*. Hipp. Coac. t. 62.

HYPŌBRYCHIOS, *ὑποβρύχιος*, significat *submersus*, latens in profundo, delitescens. Usurpatur vel de partibus corporis, v. g. venis, Hippocr. l. de venis XXIII. 5. vel de febre delitescente, l. 1. Epid. f. 3. t. 19. Adde Foes. d. l.

HYPŌCAPNISMA, *ὑποκάπνισμα*, *ὑποκαπνισμός*, i. e. *Suffumigatio*. Vide *Suffimentum*. Legitur ap. Mosch. de morb. mul. c. 4.

HYPŌCATHARSIS, *ὑποκάθαρσις*, significat *levem per alvum purgationem*; & ita opponitur *ὑπερεκκρίσις*: quamvis non possit negari, quandoque etiam simpliciter sumi pro omni inferioris alvi purgatione. Hipp. l. de ulcer. IV. 6. Confer ad Gal. l. 5. meth. med. c. 6.

HYPŌCAUSTUM, *ὑπόκαυσον*, proprie significat *balnearium*, vel *vaporarium*, quod sub suo pavimento habet fornacem, qua mediante calefacit. Confer ad Lang. 1. ep. 50. Rhod. ad Scrib. n. 60. Hodieque tamen sumitur pro omni conclavi, quod mediante fornace calefieri potest, vulgo *Stube*. Jul. Alex. l. 28. Salubr. c. 8. cujus usum an Itali, Galli, & qui eos sectantur, prægnantibus satis rationibus improbant, dubito.

HYPŌCEPHALÆON, *ὑποκεφάλαιον*, *pulvinum*, aut *pulvinar capiti supponendum* significat. Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIV. 10.

HYPŌCERCHALEON, *ὑποερχάλειον*, significat *asperitatem quandam stridulam* in faucibus, & aspera arteria. Hipp. l. 7. Epid. XI. 7.

HYPŌCEROS, *ὑπόκερος*, *impurus*, interitui, & morti obnoxius, idem quod *ἐπίκερος*, quod *ἀκεράτω*, *puro*, *sincero*, opponitur, significat. Hipp. de morb. sacr. IV. 54.

HYPOCHASCO, ὑποχάσκω, proprie significat *ore subhianti sum*, & aliquantulum aperto; uti solent illi, qui mente aliquid acriter contendunt, & tota cogitatione, ac oculis eam in rem defiguntur. Hinc & significat *suspico*, suspecto, animadverto, Hipp. l. 4. Epid. XXVII. 14.

HYPOCHEIRIOS, ὑποχείριος, significat *ægrum*, qui Medico tractandum se submittit, Hipp. l. de Medico, l. 34.

* **HYPOCHEOMENOS**, ὑποχέομαι, i. e. *suffusus*, sive suffusione in oculo laborans, Gal. l. 6. de tu. san. c. 9. in fin.

HYPOCHLOROMELAS, ὑποχλωρόμελος, dicitur qui ex pallido aliquantulum nigricat, *subpallide nigricans*, ex mista humorum, melancholici, & biliosi in sanguine abundantium dispositione originem ducens. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 21. Vide Gal. in com. ad h. t.

HYPOCHLOROS, ὑπόχλωρος, significat ex virore aliquantulum *pallescens*, Hipp. d. l. Lat. *Subviridis*.

HYPOCHOLOS, ὑπόχολος, *subbiliosus*. Dicitur de colore; estque signum corporis extenuati. Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 29. Gal. in com. ad h. l.

* **HYPOCHONDRIACUS**, ὑποχονδριακός, dicitur & de Morbis, & de Aegrotis. Inter morbos antecellit nomine quidem notissima *Affectio hypochondriaca*, ὑποχονδριακὸν πάθος, alias *Flatulenta Affectio Mirachialis* Arab. dicta, & si melancholia conjuncta fuerit, *Melancholia hypochondriaca* appellata. Qualis autem vere morbus sit, nondum adeo perspectum. Est enim tanta congeries symptomatum diversorum, ut quædam plane contrariari invicem videantur. Hinc & apud veteres plerumque accusatur *ἀντιπραξία* viscerum, h. e. adversæ functiones. Hujus morbi descriptionem ex vulgari veterum, & quorundam recentiorum opinione vide passim in Practicorum scriptis, præsertim Sennert. l. 3. Med. Pr. Part. V. f. I. per totum, & de *Melancholia hypochondriaca* l. 1. P. II. c. 12. Malac. Geigerum, Joh. Freitag. & P. Zacchiam integris tractatibus de hoc Morbo. Junge Diet. d. l. Casp. a Rejes C. El. quæst. 73. n. 17. & seqq. aliosque plures. Nonnulli recentiorum hunc affectum aliter describunt. Ita Th. Villis inter spasmodicos affectus refert; & ita morbis cerebri annumerat in Patholog. Cerebri c. 11. Nath. Highmorus vero morbum Ventriculi esse statuit, in Epistola de hysterica, & *hypochondriaca* passione. Mihi salvo aliorum judicio hanc addere libet descriptionem: *Affectio hypochondriaca* est morbus valde complicatus, & compositus ex diversis speciebus, præsertim vero ex intemperie varia partium primariarum corporis, & obstructionibus viscerum glandularum, vasorumque

in hypochondriis, congeriem plurimorum, gravissimorumque quandoque symptomatum, præsertim actionum naturalium, vitalium, & animalium læsarum, cum copiosa flatulentia, murmure, ructibus acidis, sputatione continua, alvi siccitate, urina tenui, quandoque vero valde lixiviosa, & tincta, interdum & cum delirio melancholico conjunctam habens, & proveniens a mixta, & inter se pugnante fermenti in ventriculo sanguinis, & succi nervosi impuritate heterogenea, ad malignitatem lentam, & putredinem magis minusve vergente. In concreto pro Aegrotis morbo jam descripto correptis passim sumi legimus. Ita in Eph. N. C. Ann. l. obs. 63. 80. & A. II. obs. 66. & c.

* **HYPOCHONDRIUM**, ὑποχόνδριον, quasi *Subcarvilagium*, alias Celso *Præcordia*, quamvis minus congrue. Ita vero dicitur ea pars corporis, quæ sub costis spuris ad ilia usque utrinque protenditur, non solum musculos, sed & interna viscera comprehendens. Foef. p. 645. Dividitur in dextrum, & sinistrum, quamvis *hypochondrium* simpliciter, & κατ' ἐξοχὴν positum Hipp. pro dextro sumpserit, propter prærogativam, teste Gal. c. 2. in Epid. hist. 2. uti Lind. notavit Ex. IV. §. 84. Adde Diet. n. 874.

HYPOCHOREMA, ὑποχόρημα, ὑποχόρησις. Vide *Defectio*. Diet. n. 874. Lind. Ex. XIII. §. 244. seqq. 255.

HYPOCOROS, *subpallidus*, *subflavus*. Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 21. C. Hofm. C. de U. P. n. 1062.

* **HYPOCHYMA**, *hypochysis*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, Latin. *Suffusio*. Vide *Cataracta*. Quomodo differat a *Glaucmate*, vide in *Glaucoma*. Rhod. ad Scrib. n. 38.

HYPOCHYTOS, ὑπόχυτος, epitheton vini; estque idem, quod ἀλέχυτος οἶνος, de quo supra in *Giachytos*.

HYPOCOELON, ὑπόκοilon, dicitur pars cavitati oculorum, quæ κοῖλον dicitur, subjecta, Latine *Subcavum*, Gorr. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 10. §. 85.

HYPOCOPHOSIS, ὑποκόφωσις, Latine *Subsurditas*, *surdastritas*, si licet fingere, idem quod βαρηκοΐα, *Obaudisio*, *Difficultas auditus*. Vide *Cophosis*, Forest. l. 12. obs. 12. Schol.

HYPOCRINOMA, ὑποκρίνομαι, Hipp. idem est, quod ἀποκρίνομαι, *respondeo*, indico. Hipp. l. 7. Epid. XV. 29. l. 3. de fract. t. 11. 64. 68. Foef. pag. 639.

HYPODESIS, ὑπόδεσις, dicitur *Subligatio*; estque fascia, quæ ante injectas plagulas applicatur. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 24. & Gal. in com. ad h. l.

HYPODESMIS, ὑποδεσμός, idem quod ὑπόδεσις, *subligatio*, sive fascia ante plagulas adhibita. Hipp. d. l.

d. l. f. 3. t. 3. Gal. in com. Opponitur τῷ ἐπιδέσμοι, de quo supra, *Epidesmos*. Hipp. d. l. t. 39.

HYPODEXIS, ὑπόδεξις, vocatur *susceptio*, vel exceptio familiaris, idem quod ὑποδοχή. Legitur apud Hipp. l. de dec. orn. XI. 19.

HYPODYSKOLOS, ὑποδύσκολος, i. e. *paullulum gravior*. Usurpatur de signo, Hipp. Coac. t. 189. & notat *aliquanto malignum*.

HYPODYSPHOROS, ὑποδύσφορος, significat *submolestus*, aliquantulum implacidus, & corporis incontinentia jactatus. Hipp. 1. prorrh. f. 2. t. 4.

* **HYPOGASTRION**, ὑπογάστριον, vide *Abdomen*, *Eitron*. Extrema pars imi ventris, quæ ab umbilico ad pubem, & pudenda porrigitur. Hipp. 4. aph. 80. Latine *Sumen*.

* **HYPOGLOSSIS**, *hypoglossum*, ὑπογλωττις, ὑπογλώσσιον, item ὑπογλωττις, Physiologicam, & Pathologicam habet significationem. Secundum illam ὑπογλωττις dicitur inferior pars linguae, maxillæ adhærens, ubi affectus, Rana dictus, oriri solet. Lind. l. 2. Med. Phys. cap. 13. §. 73. in qua significatione quoque accipi videtur apud Hipp. l. 2. de morb. XI. 3. Unde & affectus dictus ὑπογλώσσιον βάρυχον, rana sub lingua vocatur Aetio Tetrabibl. 2. l. 4. c. 39. Ab hac quoque significatione contingit, ut medicamenta quædam Arteriaca dicta sint ὑπογλωττιδες, i. e. *sublingualia*, l. 7. de C. M. S. L. cap. 1. Scrib. n. 110. Vocantur & a Critone *hypoglossida*, Forest. l. 15. obs. 32. Schol. fine. De his vide & J. Dan. Horstii Dispens. Pharm. Part. I. c. 20. p. LXXXIIX. Pathologice vero significat ὑπογλωττις tuberculum sub lingua, sive partem inferiorem linguae intumescens. Hipp. l. 2. de morb. XXVI. 2.

HYPOGLUTIS, ὑπογλυττις, dicitur *Anatomicis carnosae* ea pars, quæ sub nasibus deorsum femur versus pertendit. Gorr.

HYPOGYON, ὑπόγυον, ἢ ὑπογύιον, significat id, quod est præ manibus, vel quod instat. Hippocr. t. 7. Epid. XXIX. 13. 26. XXIX. ubi Lind. vertit per Morti propinquus; quod tamen textus ipse non videtur exigere.

HYPOLAMBANO, ὑπολαμβάνω, significat i. *deprehendo*. Hipp. l. de Medico VIII. 2. deinde *suscipio*, *subeo*. Hipp. l. 1. de morb. XI. 14. Ita ὑπολαμβάνειν ῥίγιν, rigor sensim subiens, vel invadens legitur l. 5. Epid. X. 22.

HYPOLAMPSIS, ὑπόλαμψις, significat *aliquem obscurum fulgorem*, qualis observatur in tumore hydropico. Hipp. l. 4. Epid. XX. 1.

HYPOLAPAROS, ὑπολάπαρος, aliquantulum mollis, *subvacuus* significat; & usurpatur ab Hipp. de hypochondriorum molli extensione, l.

1. Epid. ægr. 2. l. 3. ægr. 3. & l. 4. XXVI. 1. Foef. p. 639.

HYPOLEIBOMÆ, ὑπολείβομαι, idem quod ὑποσάζω, *aliquantulum destillo*, *destino*. Hipp. l. 1. de morb. mul. LI. 2. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

HYPOMBROS, ὑπομβροσ, significat vel *subius madidus*, & dicitur de osse ὑποπύω, *subpulentio*, Gal. d. l. & Erotian. Onom. p. 117. c. vel potest etiam significare *leviter madidum*.

HYPOMIA, ὑπομία, dicitur de eo, quod superiori humeri parti subjacet, aut ipsi humero. Gal. d. l.

HYPOMNEMA, ὑπόμνημα, vocatur *Commentarius*, recensio, & domestica Adversaria eorum, quæ memoriæ causâ sibi quisque ex lectione Authorum collegit, & seorsum connotavit. Liban. Apoc. Herm. P. I. in proem. in Hofm. in com. ad Gal. U. P. n. 869.

HYPOMYSAROS, ὑπομύσαρος, h. e. *subolidus*, *subcætidus*, aliquantum graveolens, Hipp. de excrementis usurpavit.

HYPOMYXON, ὑπόμυξον, vocatur *articulus mucosus obductus*, *mucosus*. Hipp. l. de art. 30.

HYPONOEMA, ὑπονόημα, significat *animo conceptam opinionem*, vel *suspicionem*. Hipp. lib. 2. prorrh. IV. 2.

HYPONOMOS, ὑπόνομος, dicitur de *ulcere subius depascente*, & *cuniculoso*. Græci enim ὑπόνομος vocant locos, & canales subterraneos, opertas fossas, & cloacas. Gorr.

HYPONOS, ὑπὸν, ἢ ὑπόνοισιν, dicitur *asellus suppositus*, sive *succula supposita*, qua fit extensio ad superiora. Pertinet ad Chirurgiam veterum. Hipp. in Mochlic. XXII. 1. ubi Lind. legit ὑπέσσον.

HYPOPELIOS, ὑποπέλιος. Vide *Sublividus*.

HYPOPERIPSYCHON, ὑποπεριψύχων, vocatur, qui in exteriori habitu, vel ambitu corporis levi frigore tentatur. Hipp. l. prorrh. f. 2. t. 49. & Coac. t. 134.

HYPOPHACODES, ὑποφακώδης, lentis colorem referens, vel *lenticolor*. Hippocr. l. 2. Epid. t. 75. qualem colorem habent plerumque lienosi. Foef. p. 643.

HYPOPHASIS, ὑπόφασις, dicitur *suspectio*, vel *subapparitio*, quando inter dormiendum album in oculo subapparet. Hipp. l. Progn. t. 11. a verbo ὑποφαίνομαι, *subappareo*, quod in eadem significatione legitur 4. aph. 52. Jungatur Dieter. n. 873. Tales homines vocantur alias ὑποβλέπτες, Coac. t. 64. Vide *Hypobleps*.

HYPOPHAVLOS, ὑπόφαιλος, aliquantulum vitiosus, & pravus. Usurpatur de victu vulgari, & mediocri, Hipp. l. de fract. t. 45.

HYPOPHERO, ὑποφέρω, geminam apud Hipp. obtinuit significationem: unam, quando de-

notat *suffero, tolero*, l. 2. Epid. f. 2. t. 35. & l. 2. de morb. mul. C. 37. alteram, qua significat *labasco, labor, titubo*, l. de intern. aff. XXXIX. 11. Vide Foef. p. 644.

* **HYPOPHORA**, ὑποφορά, vocatur Galeno *ulcus dehiscens*, h. e. profundum, fistulosum, quod ex defectu repletionem exigit, l. Introd. c. 3. & l. 5. de C. M. P. G. c. 2. princ. Nonnulli tamen ὑποφορὰν de *alvi dejectione* dici arbitrantur, teste Foef. d. l. & apparet ex Hipp. Coac. t. 310.

HYPOPHTHALMION, ὑποφθαλμιον, vocatur pars oculis subjacens, quæ in cachecticis, & hydropicis intumescere solet. Occurrit apud Hipp. Coac. t. 139. l. 1. de morb. mul. XXV. 7. l. 2. III. 3. IX. 3. idem fere significat, quod ὑπόκοιλον, de quo supra. Foef. d. l. Est & ὑποφθαλμιον, idem, quod ὑπόπιον, de quo p. p. Forest. l. 11. Obs. 8. Schol.

HYPOPHTHEROMENOS, ὑποφθέρωμενος, dicitur longo tempore contabescens, sive *leviter subtabescens*, ap. Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 17. quamvis potius legendum videatur ὑποφθέρωμενων, h. e. *perferentium*, notante Foef. ad h. l. & in Oec. d. l.

HYPOPHYSIS, ὑπόφυσις. Vide *Subortus*.

HYPOPICROS, ὑπόπικρος, *subamarus*, Gal. l. 7. de S. F. S. Crambe agrestis.

HYPORION, ὑπόριον, vocatur *Sugillatio* sub oculis, quando sanguis sub cutem effunditur, ex solutione venarum continuitatis, & ita sub cute efflorescit. Estque ἐκ τῆς ἐκχυμωμάτων, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 1. princ. Non vero confundendus hic affectus cum ὑποπύω, de quo postea. Vide Forest. l. 11. obs. 8. Schol.

HYPOPLEURIOS, ὑποπλευριος, idem quod πλεῦρα, *Plevra*, membrana costas, & latera thoracis succingens. Gorr.

HYPOPSAPHAROS, ὑποψάφαρος, *subasper*, sive aliquantum asper. Gal. in exeg. voc. Hippocr. Gorr.

HYPOPSATHYROS, ὑποψάθυρος, significat *aliquantum friabilis*. Quod vero Hipp. de excrementis alvi usus sit, mirum, quod in expositione ita sese torqueant Interpretes, cum textus mihi satis videatur perspicuus, qui est 1. Prorrh. f. 3. t. 24. ubi alterum epitheton ὑγρὰ declarat prius, scil. intelligenda esse excrementa, quamvis crassis portionibus scatentia, propter admixtas humiditas tamen portiones copiosiores minus coherencia, sed dissolubilia. Jung. Gal. in com. Foef. p. 646.

HYPOPSOPHEO, ὑποψοπέω, *svebitum edo*, aut facio, v. g. inter potandum. Hipp. Coac. t. 62.

HYPOPSYCHOMAE, ὑποψύχομαι, significat *leviter refrigero*. Gorr.

HYPOTYCHTHESIS, ὑποπύχθεσις, *corrugatus*, complicatus in sinus, & rugas significat. Hipp. l. de nat. mul. VII. 1. & l. 2. de morb. mul. XI. 10.

* **HYPOPYON**, ὑπόπυον, dicitur *Suppuratio* in genere. In specie vero de pure in oculis congregato quoque usurpatur, & quidem sub cornea oculi tunica, quod inflammationis consequens interdum esse solet. Gal. l. 14. M. M. cap. 19. Gorr. in def.

HYPOPYRRHOS, ὑπόπυρρος. Vide *Subrufus*.

HYPORINION, ὑπορίνιον, partes sub naso dicuntur, & *Myrtax*. Hip. 4. de R. V. I. A. t. 62.

HYPORICMA. Vide *Emborisma*.

HYPORRHYSIS, ὑπέρρυσις, *defluxio*, vel *subfluxio* dicitur Hipp. quando vel humor, vel etiam pars solida sensim deorsum labitur. i. de iis, q. in med. t. 19. idem, quod κλέρρυσις. Foef. p. 640.

HYPOSAPROS, ὑπόσαπρος, *subputris*, fere idem quod *putris*, quia opponitur τῷ κηραρῷ, *putro*. Hipp. l. de int. aff. l. 17. Legitur & 2. prognost. t. 42.

* **HYPOSARCIDIOS**, *Hyposarca*, ὑποσαρκίδιος, ὑποσάρκη, idem quod *Anasarca*, species hydropis totum corpus infestantis. Vide *Anasarca*. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 111. & l. 1. de morb. III. 8. Parac. vocatur *hyposarcha*, item *Undimia*, cujus naturam deduxit ex elemento aquæ mucilaginoso, & congelato, l. 4. Paragraph. c. 1. 2. seqq. & in Scholiis ad h. l. scripsit, *Undimiam* nihil aliud esse, quam alumen resolutum, secunda species aluminis, qua intumescunt rastetæ manuum, ac pedum, & tota facies.

HYPOSEISMOS, ὑποσφισμός. Vide *Succussatio*.

HYPOSPADIAEOS, *hypospadias*, ὑποσπυαδιδιος, ὑποσπυαδίας, dicitur, cui glans non recta, sed sub vinculo, vel freno illo, quod κύων, *canis*, sive κυνοδέσμιον vocatur, (vide *Canis*) perforata est. Hinc qui sic affecti sunt, urinam antequam reddere nequeunt, nisi pudendum ad pubem reflectant. Ægin. l. 6. c. 74. Gorræus. At Gal. l. 16. de U. P. c. 3. ὑποσπυαδιαίως esse dicit, quibus ob vinculum, quod ad finem virgæ habent, meatus seminalis est contortus; & ita ὅβλαφα genitalia steriles sunt, non quod semen fecundum non habeant, sed quod in virgæ flexibus hærens ferri prorsus nequeat recta in uterum, quam rem curatio ipsa comprobavit: Vinculo enim abscisso generant. Vide C. Hofm. com. ad h. l. n. 106. 1. & seqq. J. Alex. not. ad Gal. d. l.

HYPOSPATHISMOS, ὑποσπυαδισμός, dicitur incisio tribus divisionibus facta, supra frontem ad pericranium usque, nec tamen tribus illis lineis, vel sectionibus frontem incidisse satis est, sed subjicienda etiam est spatha, unde sectioni huic in-

inditum nomen fuit, & per subditas partes transmittenda, totumque id spatium usque ad pericranium, quemadmodum prolixius modum illum docet Æginet. l. 6. c. 5.

* HYPOSPHAGMA, ὑπόσφαγμα, idem quod ὑπόσφαγμα, proprie dicitur sanguis, qui colligitur ex jugulato animali, vasculo exceptus, & in cibum varia conditura paratur. Hinc & foramen, quod jugulo infligitur, dicitur ὑπόσφαξ, vel ὑπόσφάγιον, Casp. Hofm. ad Gal. U. P. num. 1114. Unde & in specie tholi, vel atramenti sepiæ sedimentum ὑπόσφαγμα vocatur, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Linden. Ex. V. §. 27. Pathologice tamen usus obtinuit, ut hyposphagma significet suffusionem cruoris, & sugillationem in oculi tunica adnata, ex plaga illata, & solutione continui vasculorum per illam excurrentium. Gal. l. 4. de C. M. L. S. c. 8. Ægin. l. 3. c. 22. ubi & venarum commercii divortium appellatur. Eorum, qui sic affecti sunt, proprium symptoma est, quod quæcumque videant, rubra esse putent. Vide *hemalops*. Obiter non possumus dissimulare, quod non videamus, quid obstat, quominus omnis sugillatio hoc nomine ὑπόσφάγματος venire possit; cum sit una eademque ratio generationis.

HYPOSPLENOS, ὑπόσπληνος, dicitur, qui aliquantulum lienosus, & tumore lienis laborat, *Subsplenicus*. Hipp. l. 2. Epid. II. 16. l. 3. ægr. 6. post stat. pestil. l. 1. XIII. 6.

* HYPOSTASIS, ὑπόστασις, Latinis *Sedimentum*, vocatur crassior urinæ portio, & contentum in urina residens; quamvis & *Nubecula* mediam regionem occupans, aut *Enæorema*, sive *Suspensum* sub *Hypostasis* nomine comprehendatur. Variat vero *hypostasis* in sanis, & ægris; de qua varietate legatur Vvillis Ex. de Urin. c. 3. & 5. Multas quoque ὑποστάσεως differentias præternaturales collegit Foef. p. 641. seqq. quarum tamen explicationes pleræque singulis suis litteris initialibus in hoc Lexico inveniuntur. Fallitur vero Paracelsus, quod *hypostasin* urinæ scribat esse excrementum renum, Paramir. l. 3. tract. 4. cum in sanis nihil aliud sit, quam congeries filamentorum succi nutritii superflua, uti Vvillis hoc rectissime docuit. Interdum & ὑπόστασις significat *retentionem*, subsistentiam, & suppressionem excernendi alicujus: v. g. Hipp. 2. de artic. t. 592. prorrh. X. 8. Coac. t. 109. aut *suppositionem* partis solidæ, vel corporis alius durioris, 3. de artic. t. 92. Mochlic. XV. & ita idem est, quod ὑπόθεσις, de quo p. p.

HYPOSTELLOMAE, ὑποστέλλομαι, significat *subtraho*, *demo*, *evito*, *caveo*, *refugio*. Hippoc. l. aphor. 11. 4. aph. 6. 7. 8. Diet. n. 870.

HYPOSTEMA, ὑπόστημα, idem quod ὑπόστασις,

sedimentum in urina, ap. Hipp. l. de crisi. l. 8. VL. 1. 2. VII. 4.

HYPOSTROPHE, ὑποστροφή, geminam obtinet significationem. vel enim notat *conversionem* corporis, quando æger sese convertit. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 17. XLIII. 32. l. 4. de art. t. 14. Vel idem significat, quod ὑπέρστροφῃ, de quo postea, vide *hypotrope*, id est *Recidiva*. Hinc ὑποστροφώδεις dicuntur, quæ recidivas facere solent. Hipp. l. 2. Epid. f. III. 62. l. 4. XII. 20. l. 6. f. 2. t. 22. Foef. p. 643.

HYPOSYRIZO, ὑποσυρίζω, significat aliquem exiguum sibilum edo, quasi *subfibilo*. Hip. l. 7. Ep. XV. 5. XXI. 6.

HYPOTASIS, ὑπόθεσις, dicitur Latin. *Suppositio*, *Subtentio* alicujus, ut alteri sit veluti fundamentum. Hipp. 2. de fract. t. 66. a verbo ὑπατείνω, *subtendo*, *suppono*, quod legitur 3. de artic. t. 50. l. de ulcer. IIX. 3. Hinc & ὑποτεταγμένον ξύλον, lignum *suppositum* dicitur, t. 49. & de osse suræ, l. de fract. t. 18. Adde Foef. d. l.

* HYPOTHENAR, ὑποθένηρ, i. e. *subvola*, pars ea manus est, quæ opponitur volæ manus, & Gr. θένηρ dicitur. Galen. l. Introduct. c. 10. quamvis Lind. dubitet, quid proprie denotet; cum alii montem Lunæ, sive quod inter carpum, & minimum digitum interjacet; alii omnes monticulos sub singulis digitis ab indice ad minimum denotare existiment. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 84. Musculus quoque adducens pollicem alter dicitur *hypothénar* Riolano, apud Barthol. l. 4. Anat. c. 12. p. 577.

HYPOTHESIS, ὑπόθεσις, significat *suppositum*, aut principium aliquod in arte, vel scientia loco fundamenti constitutum. In qua significatione etiam accepit Hipp. de vet. medic. II. 13. 15. XXII. 1. XXVI. 13. Lat. *Opinio*.

HYPOTINAGMOS, ὑποτιναγμός, idem quod ὑποσπασμός. Vide *Succussatio*.

HYPOTRIMMA, ὑπότριμμα, est edulii genus, ex variis rebus leviter tritis, & contulis constans, quod etiam τρίμμα, seu *Intritum* dici potest. Lind. Ex. X. §. 78. Legitur ap. Hipp. l. 2. de diet. XXXIV. 8. l. 3. XXV. 10.

HYPOTROPE, ὑποτροπή, item ὑποστροφή, dicitur *morbi reversio*, *reciprocatio*, & usitatus *Recidiva*, quando sc. prioris morbi causa non perfecte remota, aut ablata, ob ejus novam collectionem morbus, qui ad sensum videbatur extinctus, evidenter repetit, & recurrit. Dicitur & ὑπέρστροφας, Hippoc. 4. aph. 36. a verbo ὑπέρστροφάζω, *revertor*, d. l. aph. 61. l. de intern. aff. l. 87. III. 5. 7. Jung. Diet. n. 871. 872.

HYPOTRYGOS, ὑπότρῦγος, h. e. *aliquantulum faculentus*. Hipp. l. 4. Epid. XIV. 10.

HYPOXEROS, ὑπόξηρος, *subaridus*, aliquantum

tum ficcus, significat. Nec video, quomodo expositio Galeni ad hoc epitheton quadret, quando explicavit per *ὑποφύττον*, *ὑπόκοιλον*, cum textus Hippocrat. talem expositionem non exigant. Legitur vero l. 1. de fractur. t. 34. l. 4. de art. t. 61. Mochlic. XV. 2. l. de Helleborismo 12. l. 6. Epid. f. VIII. t. 49. l. 7. Epid. XIII. 18. Coac. t. 369. 378.

HYPOZOMA, *ὑπόζωμα*, i. e. *membrana succin-gens*, v. g. Diaphragma.

HYPOZYGUMA, *ὑποζυγμα*, significat *subjugor*. Diciturque de *osse jugali*, quod *ζύγωμα* Gr. dicitur, ubi os a maxilla superiori procedens cum eo osse, quod sub aurem annexum est, *subjugatur*. Hipp. 2. de art. t. 5. Inde *ὑποζύγιον*, *jumentum*, dicitur de animalibus quadrupedibus, quæ ad labores rurales iugo connectuntur, v. g. Boves. Gal. 1. aph. 15.

* **HYPSILOIDES**, *ὑψιλοδές*, pro *Ἰψιλοides*. Vide *Hyoides*.

HYPSOPHONOS, *ὑψόφωνος*, dicitur, qui clara voce, aut sonora præditus est. l. 1. Epid. f. II. t. 78.

HYPTIASMOS, *ὑπτιασμός*, duplicem habet significationem. Vel enim notat *supinum decubitus*, sive *resupinationem*, Hipp. 2. de fractur. t. 22. Adde Gal. Comm. ad h. l. qualis decubitus super ventrem ut plurimum in morbis malum habetur signum. Avic. l. 4. fen. 4. tr. 1. c. 42. Vel significat *ventriculi eversionem*, cum nausea-bundus cibum fastidit, & rejicit. Gal. 1. 7 de C. M.S.L. c. 3. ubi vomitum ex genere *τῶν ὑπτιασµῶν*, *supinitatum*, esse scripsit. Vid. Foef. p. 647. Jul. Alex. l. 7. Sal. c. 7.

HYPULOS, *ὑπυλός*, dicitur de ulcere, sub cuius cicatrice delitescit sanies, *Ulcus sub cicatrice latens*. Hipp. 1. de Medico IX. 4.

HYPURGEO, *ὑπουργέω*, significat *subservio*, officium administro, vel suppetias alteri eo. Hipp. 1. de Arte l. 10. V. 10. X. 7. lib. 3. de Morb. XII. 63. l. 6. Epid. f. 5. t. 2.

HYPURGIA, *ὑπεργία*, recte dicitur *officium Medici*, sive *ministerium*, aut *administratio*, respectu scilicet Naturæ, cui primæ debentur etiam in sanitatis negotio. Usus Hipp. 1. de dec. ornat. IX. 17. X. 9. XI. 14. XII. 3.

HYS, *ὑς*. Vide *Porcus*.

HYSMA, *ὑσμα*, *pluviam* significat. Hipp. 1. 1. Epid. f. I. t. 6. iunge Foef. d. l.

* **HYSTERA**, *ὑστέρα*, ἢ *ὑσέρη*, vocatur *Uterus*, ea pars corporis in hypogastrio sita, in qua fit conceptio, & ad humani generis propagationem necessario attributa. Appellatur & *Matrix*, item *Vulva*, quamvis hoc vocab. potius de exteriori pudendo muliebri sumi soleat. *Uteri* descriptionem pleniorē vide in Anatomicis scri-

ptis, præsertim Barthol. l. 1. Anat. c. 28. 29. 30. Rolfink. O. ac Meth. part. genital. P. II. cap. 11. seqq. Vanum antiquorum est commentum *uterum* esse viscus adeo animatum, ut sit velut animal quoddam in animali, uti scripsit Aretæus l. 2. Acut. c. 11. quam opinionem etiam hodieque Obstetrices, & aliæ Mulieres sciolæ non patiuntur sibi eripi. Hunc omnium muliebrium morborum causam dixit Hipp. in princ. l. 2. de morb. mul. quod alias libr. de locis in homine annexum est. Intellige vel efficientem, vel materialem, sive subjectum. *Uterum* e sede sua prolapsum, & e corpore prominentem, aliis frustra tentatis remediis, feliciter, & absque vitæ periculo amputatum fuisse a Michaelē Angelo Rota Medico Veneto, & Anton. Molinetto Anatomico Patavino, testatur Henr. a Moynichen. Observ. Med. 4. annexa Cultro Lyseri Anatom. p. m. 200.

HYSTERALGES, *ὑστέραλγής*, dicitur de eo, quod *Uteri dolorem excitat*; & usurpatur in specie de Aceto. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 39.

* **HYSTERICUS**, *ὑστέριος*, *Uterinus*. Generaliter dicitur de omnibus morbis *uterinis*, & de ægris, quæ illis morbis correptæ sunt. Dieterich. n. 879. Specialiter vero, & usitatus accipitur de *suffocatione uteri*, & *strangulatione*, Græce *πνιγὴ ὑστέρις* dicta; cuius morbi natura quamvis sit intricatissima, mihi tamen videtur præ aliis illum explicasse Vvillis in Patholog. Cerebri, cap. 10. Inque hoc saltem hallucinatum esse, quod in affectionibus *hystericis* uterum falso accusari scripserit, cum tamen in seqq. expresse fateatur, quandoque hunc affectum ab utericulta dependere. Poterit vero affectus ille hoc modo describi: *Suffocatio uterina* est congeries quam plurimorum symptomatum, præprimis actionum animalium, & vitalium diversimode, & gravissime læsarum, proveniens a concursu morborum diversorum, cerebri, cordis, & uteri, propter succi nervosi, & sanguinis impuritatem, & motum inordinatum, per effluvia explosiva, aut etiam congelativa, ex retentis vitiosis portionibus seminalibus, aut sanguineis menstruis collecta inductum genitorum. Jungatur & Barbett. Pr. Med. lib. 4. c. 9. De symptomatum farragine lege etiam Dieter. d. l. Casp. a Rejes C. El. Q. 46. & 79. Fœminæ quoque *suffocatione uteri* laborantes vocantur *ὑστέριαι*. Hippocr. 1. Prorrh. f. 3. t. 27. Coac. t. 349. 554. Medicamenta quoque contra Morbos uterinos vocari *Hysterica*, patet ex Dispensatoriis, Libav. Schroder. Fr. Hofm. & aliis. E novissimis etiam Junken in ea esse sententia legitur, *suffocationem uterinam*, & alios *uteri* morbos vulgo creditos, exceptis vitiis sanguinis Menstrui, esse potius Lienis, & vi-

tiatis sanguini spiritibusque animalibus adscribendos, Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 21. p. m. 730. seqq. Enimvero nobis videtur, hos, & alios suffragantes committere fallaciam oppositorum.

HYSTERON, ὕστερον, vocatur *Secundaria*; estque idem quod τὸ δατέρον. Vide *Deuteron*. Usurpatur & in plur. num. ἔ. ὕστερον. Gal. 5. aph. 35.

HYSTEROTOMOTOCIA, ὕστεροτομοτομία, dicitur *Partus Cæsareus*, sive Cæsar (Vide *Cæsar*) & ὕστεροτομία sectionem ipsius uteri in genere significat.

HYSTRIX, ὕστριξ, nomen est animalis; cujus duæ constituuntur species, terrestris alia, alia marina. Vocatur & *Porcus spinosus*. Hujus descriptionem, & usum in cibo, & Medicina tradit Aldrovand. lib. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 38. Vivum quoque Ann. 1685. Norimbergæ, & hic Altdorfi spectare licuit ex India allatum, si fides habenda ejus possessori, corpore nigricante, & aculeis elegantibus variatis ex albo, & nigro colore constans. Vocavit autem *Sayda*, & confirmavit, quod potu plane abstineret.

I

JACENS, κατὰ κείμενος, dicitur proprie de corporis, aut membri situ, vel positu, cum cessatione actionum musculis, & tendinibus propriarum, Galen. l. 2. de muscul. c. 7. Qua ratione & κατὰ ἴσθιν huc pertineat, vide apud C. Hofm. Com. Gal. de U. P. n. 123. Aures *jacentes* vocantur, quæ nondum subriguntur, Scribon. Larg. n. 13. Tropice Natura *jacens* Helmontio dicitur, quando morbus in gradum surrexit, & naturæ nuplit intime, h. e. quando causa morbifica suppressere conatur vires vitales, sive flammam vitalem, tr. Natura Contr. nescia, n. 145.

JACINTHUS, pro *Hyacinthus*. Vid. supra. Lang. l. 3. ep. 1. c. 6.

JACTATIO, ἀλόγη, ῥιπασμός. Vide *Alyce*. Dicitur & *Jactare*, Gr. σαλᾶν, quod fere idem est, ac divergere. Hipp. 3. de artic. t. 95. Alias *jactatio* quoque significat *gloriationem*, vel laudem propriam. Hinc & Galen. a nonnullis *Jactator* dictus fuit, teste Ant. Mus. Brassavolo in Indic. ad Gal. libros.

JACULUS, ἄκοντις, nomen serpentis venenosissimi, cujus descriptionem, venenum, & usum in Medicina tradidit Aldrov. Hist. serp. & drac. l. 1. c. 13.

JÆNOMÆ, ἰαίνουμαι, significat *refocillor*, translatione facta a plantis, & herbis, quæ pluvia,

aut rore perfusæ reficiuntur, & veluti exhilarantur. Usus Hipp. 1. de morb. mul. XCV. 4. Jung. Foef. Oec. p. 276. Lindenus vero prorsus contrariam tribuere conatur huic verbo ἰαίνεσθαι significationem, videlicet quod denotet *deficere*, solvi, fatiscere, & fere idem esse, quod καρδιώπειν, Ex. XIII. §. 140. 141. Proprie alias significat *ferveo*, caleo, uti patet ex Henric. Stephani Thesauro Græco-Latino. T. V. p. 1065.

JALAPPA, *Jalapium*. Vide *Gialappa*.

JALEMOS, ἰάλεμος, *frigidus*, nullius pretii. Dicitur de Medico inepto, qui nullam medendi rationem sequitur, ab *Jalemo*, Calliopes filio, qui in carmine fuit ineptissimus: unde proverbium, *Jalemo frigidior*. Usus Gal. 1. de præcognit. ad Posthum. c. 3. Jung. Eras. Adag. Chil. II. cent. 10. proverb. 86.

JAMBLICHII sales, ἱαμβλικῆ ἄλας, dicitur genus salis ex multis rerum generibus compositi, cui vis maxima humores crudos concoquendi. Compositionis vero hujus inventor fuit *Jamblichus*. Parabatur vero ex salis ammoniaci lib. i. salis Cappadocici §. vj. piperis §. iij. Zinziberis §. iij. sem. cnici scrupulis xvij. seminis erucæ scrupulis sexdecim, ammi, hyssopi, cacuminum thymi, phylli, semin. api, petroseliniana scrupulis xvij. origani uncia una, sulphur scrupulo j. Contundantur, atque cribrentur. Gorr. Dosis cochleare unum, cum ovis sorbilibus, aut alio liquore.

* JANITOR, πύλωρ. Vide *Pylorus*.

* JANITRIX. Vide *Pertæ Vena*.

JANUA, θύρα, quid sit, notum est. Usus Hipp. ad repositionem articulorum, ut patet ex 1. de art. t. 23.

JAOMÆ, ἰάομαι, significat sano, *medeor*, curo. Hippoc. 2. aphor. 22. & 6. aphor. 12. Ab hoc verbo & *Ars Medica*, & *Medicus* nomina sua acceperunt. Dieter. n. 399. de quibus p. p.

JAPONICA Vernix, dicitur parata ex Gummi Lacæ spiritu vini rectificatissimo dissoluta, Morley Coll. Chym. Leid. c. 508.

JASPIS, ἰάσπις, gemma dicitur, seu lapis pretiosus, opacus, sed multorum generum. Diosc. l. 5. c. 160. septem numerat. Pl. vero l. 37. cap. 9. plures recenset: quæ omnia collegit, & excerptit Rul. in Lex. Plura de *Iaspidis* differentiis vide apud Chioc. in Mus. Calceolar. f. 3. p. 253. seqq. ubi etiam de virtutibus hujus lapidis differit. De viridis *Iaspidis* facultate peculiari adversus stomachi eversionem legatur Gal. l. 9. de S. F. §. *Iaspidis viridis*. Langius vero existimat, per *Iaspidem viridem* intellexisse Gal. *Smaragdum*, l. 2. ep. 49. De singulari virtute sanguinem sistendi vide Hild. Cent. 3. Obs. 2. Quod *Iaspis* cariosus fiat, testatur Obs. in Eph. Nat. Cur. Ann. l. Obs. 154.

JATRALEIPTES, ἰατραλειπτής, vocatur *Medicus Unguentarius*, vel *Reunctor*, qui unguentis, & perfrictionibus corporis morbos curat. Talis fuit Dioras, teste Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5. Et hujusmodi curandi ratio dicta est ἰατραλειπτική, primum instituta a Prodicto, Selymbriae nato, Æsculapii discipulo, uti narrat Pl. l. 29. H. N. cap. 1.

JATREON, ἰατρεῖον, Jon. ἰατρεῖον, Hippocrati dicitur *Officina Medici*, vel *Medica*, in qua quæ ad Chirurgiam pertinent, potissimum tractantur, & locus, in quo Chirurgia exercetur. Hip. l. 1. de iis q. in Medic. t. 5. lib. 1. Epid. f. 1. t. 16. Latine *Medicatrina*. Confer & ad Linden. Ex. X. §. 128.

JATRICE, ἰατρική, scilicet τέχνη, id est *Ars Medica*, Dieter. n. 399. Vide *Ars*. Ita vocavit Hipp. l. de flatib. III. 1. Latine etiam *Medicina* communiter vocatur; quamvis hoc vocabulum etiam pro remedio haud raro sumatur. De definitione, & divisione, aliisque præliminaribus ad *Medicinam* spectantibus videantur passim Institutionistæ, & inter hos Sennert. Casp. Hofm. nec non nostra Dogmata Medicinæ Generalia in Præliminaribus. Jungatur & Medic. Physiolog. l. 1. ceu introductionem ad *Medicinam* comprehendens.

JATROCHYMICUS, ἰατροχυμικός, quasi *Medicus Chymicus*, ponitur pro *Chymiatro*. Libav. tr. de igne Natur. c. 33.

JATROS, ἰατρός, vocatur *Medicus*; quo nomine non solum venit, qui morbos curat, quæ quidem significatio vocis stricta, & propria est; sed usu quoque receptum est, ut & qui sanitatem conservat, ἰατρός appelletur, qui alias ὕγιος vocari solet. Plura de Medici persona, officio, proprietatibus, ornatu vide apud Hipp. l. de Medico, de decenti ornatu. Dieter. d. l. Lind. Ex. l. II. & III. C. Hofm. Orat. 2. Isag. de Officio Medici.

IBEX, ἰβήξ, αἰξ, dicitur *Capra sylvestris*; ejus descriptionem, & usum in Medicina tradit Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 13. Nonnullis appellatur *Capricornus*.

IBIS, ἰβίς, nomen avis Ægyptiæ, ciconiæ valde similis, ad aquas, præsertim Nilum fluvium, degentis; ejus ulterior descriptio, cum usu in cibo, & Medicina, habetur in Aldr. l. 20. Ornithol. c. 3. Quæ ratione Avis hæc aquam marinam, aut Nili pleno gutture absorbeat, & in anum rostro intruso eructet, atque ita clysteris usum docuerit, legi potest apud Lang. l. 2. ep. 2.

ICELOS, ἰκελός, idem quod ἴσμος, *aqualis*, similis, Hipp. l. 2. de morbo mul. LXIIX. 3. & l. 2. XXV. 27. l. 3. Epid. f. 3. l. 24. l. 1. de R. V. l. A. t.

35. Nonnulli cum aspiratione legunt ἰκελός.

ICESION. Vide *Hicesion*.

IONEUMON, ἰχνημόν, nomen animalis quadrupedis amphibii, quod alias *Lutra Ægypti* vocatur; ejus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina tradit Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 14. Meminit & Gal. referens inter pugnacia animalia, & cum aliis concertantia, l. 5. de decr. Hipp. & Plat. c. 5. *Ichneumonem* utriusque sexus genitalia habere, testatur ex Æliano Casp. a Rejes C. Elys. q. 48. n. 5.

ICHNOS, ἰχνη, dicitur ima pedis pars, quæ *Vestigium* etiam Latinis dicitur; item *Solea*, cutis illa pedis dura, crassa, & callosa. Gal. c. 2. de fractur. t. 10. unde & *Vestigium* pro ipso *Pedio* ponitur, Vesal. l. 1. de H. C. c. 33. quamvis & Hipp. usurpet de solea artificiali, ex pelle non admodum dura parata, 4. de art. t. 9. Jung. Foef. p. 292.

* **ICHOR**, ἰχὼρ, vocabulum valde πολύσημον est, ita ut tam late pateat, quam late vocab. ὕγρος, ἢ ὑγρότης, *humidum*, aut *humiditas*. Variam hanc, & nimis amplam significationem veluti in fasciculum collegit C. Hofmann. pec. tractatu de *Ichoribus*. Relictis vero aliis significationibus, illam saltem, quæ ad hominem, & forum Medicum spectat, paucis exponere libet. Accipitur interdum ἰχὼρ in statu naturali, & Physiologice pro sero sanguinis, ὀρρώ, ceu vehiculo, h. e. portionibus aquosis. Gal. l. 2. de Elem. c. 2. in 6. Epid. t. 38. Plato in Timæo. Interdum Pathologice, & in statu p. n. & quidem duplici modo: uno, quando in sanguine saltem copia excedit; & dicitur *ichor miis*, ὀρρώ, unde fit αἷμα ὑδατώδες, sanguis aquosus: altero, quando, præter copiam, etiam qualitate acri, salsa, & mordaci magis minusve peccat, & vocatur, *Ichor acris*, Platoni αἷμα. Hinc redditur αἷμα ἰχωροδές, aut ἰχωρῶδες, sanguis *serosus*; quæ significatio videtur usitatior esse. Gal. d. l. Vide Mercurial. l. 4. V. E. c. 12. Casp. Hofmann. d. l. Foef. p. 292. seqq. *Sanies* quoque sive tenuius excrementum ex ulceribus effluens ἰχὼρ vocatur Cels. l. 5. c. 26. Specialissime etiam liquor ille ex vulneribus articulorum, & nervosarum partium cum dolore, gravissimisque aliis symptomatibus extillans *ichor* appellatur, qui alias *Meliceria* dicitur Hildano tr. de *ichore*, & *Meliceria*. Vide supra *Hydarthros*. Tandem & *ichoris* vocabulum tribuitur liquoribus ex aliis corporibus destillantibus. Ita succus ex jecinore affato hircino extillans ἰχὼρ vocatur, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. fin. Latine *Cruor* dici posset: & Aetius cochlearum magnarum terrestrium destillantem succum ἰχὼρ vocavit, teste Foef. d. l.

ICHOROIDES, ἰχωροδής. Vide *ichor*.

ICHTHYA, ἰχθύη, vel ἰχθύα, significat juxta Erotianum in Onomast. p. 54. d. *limaturam*, *scobem*, aut ramentum: idem quod ῥίνθη, ἢ ῥίσημα. Alias *squatina marinae pellem* significare, dixit Galen. in exeg. voc. Hipp. Locus est apud Hipp. de exsectione foetus, l. 4. *Unguis* quoque *ferreus*, vel *uncus*, qui ad foetus extractionem usurpatur, vel ex squamarum piscis, vel ab hami piscatorii similitudine, ἰχθύα vocatur, teste Galen. d. l. Foef. d. l. Gorr. Vocatur alias ὄνυξ. Vide *Onyx*.

ICHTHYELAEUM, ἰχθυέλαιον, i. e. *Oleum ex piscibus*. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 436.

ICHTHYEMA, ἰχθύημα, proprie vocatur *squama* piscium. Tropice vero tribuitur vocab. hoc scobi, ramentis, & limaturis, & corticum praefegminibus, apud Hipp. l. de ulcer. X. 1. 2. XIII. 7. 8.

ICHTHYITES, ἰχθυίτης, vocatur Lapis quidam, in quo cavitas quaedam interius conspicitur exacte in figuram, & typum piscis formata, ita ut quasi matricem, aut formam exhibeat, cui alia corpora pro recipienda piscis figura imprimenda sunt. Occurrit in Museo Societatis Londinensis, & mentio fit in Actis eruditorum Lips. A. 1682. p. 33.

ICHTHYOCOLLA, ἰχθυοκόλλα, nomen piscis est cetacei, ossibus, & spinis carentis; cujus descriptio, & usus in cibo, & Medicina habetur apud Aldrov. lib. 5. de pisc. c. 4. Deinde ita dicitur *glutinum* vel ex illo pisce, vel alio glutinoso, qui *Morua*, sive *Molva* dicitur, (Aldrov. l. 3. c. 6.) paratum; de cujus usu in Medicina videatur Dioscor. lib. 3. c. 102. Aegin. l. 7. c. 3. Schroder. l. 5. cl. 3. n. 81. Ad vinorum defecationem etiam adhiberi, & pro illo usu per aliquot septimanas opus habere maceratione, scripsit Jac. le Mort. Pharmac. Med. Phys. c. 10. p. m. 80.

ICHTHYOLITHOS, ἰχθυόλιθος, lapis dicitur piscis figuram superficiariam exhibens; qualem mihi ostendit hisce diebus in Musæi sui Scrinio Metallorum, & Mineralium variorum plenissimo Norbergæ supra laudat. D. D. I. P. Vvurfbain Affinis, & Fautor plur. honorandus.

ICHTHYOPHAGUS, ἰχθυοφάγος, qui piscium esu delectatur. Legitur apud Forest. l. 10. Observ. 10. Schol.

ICHTHYS, ἰχθύς, id est *Pisces*. Referuntur *pisces* inter alimenta humidiora, praesertim recentes. Dividuntur in marinos, fluviatiles, lacustres. De quibus omnibus vide Aldrov. Tom. de Piscib. C. Hofmann. Inst. Med. lib. 5. cap. 22. & alios.

ICMALEOS, ἰκμαλέος, dicitur satis humidus, *humectus*, Hippocr. l. de nat. puer. XXVI. l. 5. II.

l. de genitura VI. 2. VII. 4. l. de morb. mul. III. 6. 10. XVI. 9.

ICON, εἰκών. Vide *Imago*.

* ICTERICUS, ἰκτερίδης. Vide *Icterus*.

ICTERIAS, vocatur gemma aliti Jurido similis, ideo existimatur valere contra regium morbum. Est & alia eodem genere liquidior, tertia folio viridi similis, latior prioribus, pene sine pondere, venis luridis. Quartum genus in eodem colore nigris venis descendentibus. Plin. l. 37. H. N. c. 10.

ICTERITIA, idem quod *icterus*. *Icteria rubra*, vocatur etiam Erysipelas, apud Vvalther. Sylv. Med. p. 572. 779. Alba, idem quod Chlorosis, sive morbus Virginum, d. l.

* ICTERUS, ἰκτερός, alias *Morbus Regius*, *Arquatus*, *Anrigo*, est affectus p. n. & inter symptomata tertiae classis, videlicet qualitatum mutatarum referendus. Est enim in toto ambitu corporis externo coloris nativi in flavum permutatio, proveniens a bilis flavæ retentæ diffusionem facta, obstructions vasorum, & organorum bilis segregationi dicatorum, & intemperiem viscerum biliosam praesupponente. Dicitur & *icteritia*. Plura qui de hujus morbi natura, differentiis, symptomatibus, & curatione scire desiderat, ille consulat Practicos, quorum scriinia compilare non est nostri instituti. Quod attinet ad generalia, legatur Dieter. n. 403. Paracelsus *icteritiae* naturam deducit e triplici sale in unum commixto, videlicet e vitriolo puro, sale myseo, & liquore sulphuris resoluti, l. de ictertiis, c. 1. Helmontius causam *icteri* collocat in fermento p. n. ventriculi virulento, quod pylorum sic male affectat, ut digestiva, simulque distributiva alienentur, tr. Scholar. Hum. pass. decept. c. 5. Potissima divisio *icteri* est in *Flavum*, & *Nigrum*. Ille etiam intelligitur per *ictetum* simpliciter dictum. *Niger* dicitur a colore cutis lurido, propter bilem corruptam, putrescentem, & portionibus acidis atrabiliaris infectam. Imprimis vero obstructio pancreatis, & lienis hic peccant, symptomatisque hujus auctores fiunt. Confer ad Ephem. N. Cur. Ann. I. obs. 87. Qui *ictero* flavo corripuntur, vocantur Hippocrati ἰκτερίδες, aut ἰκτερίδες, *icterici*, 5. aph. 72. ita oculi quoque *auriginosi* hoc nomine veniunt. Coac. t. 388. l. 2. de morb. mul. LXIV. 12. Color *auriginosus* corporis, l. de nat. mul. XV. 7. l. 2. de morb. mul. XIV. 7. XV. 8. Vide Foef. p. 280. *Icterus* quoque vocatur avis, *Galbula* alias dicta, de qua supra vide *Galbalus*.

ICTIS, ἰκτις, æquivocum est. Vel enim idem est quod ἰκτις, & significat avem rapacem, *Milvum*; cujus descriptio, cum usu in cibo, & Medicina, videatur apud Aldrov. l. 5. Ornith. c. 19.

Gal. 1. de Ther. ad Piso. c. 9. Schroder. 1. 5. cl. 2. n. 18. Vel denotat animal quadrupes, quod Latine *Viverra*, *Furo*, & *Mustela sylvestris* vocatur; cuius historiam tradit idem 1. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 16. Jung. Forest. 1. 19. Obs. 15. in Schol.

* ICTUS, πληγή, vel dicitur de motu arteriæ in pulsu, qui *Diastole* arteriarum vocatur, Gal. de puls. ad tyr. c. 4. & 1. 4. de dignosc. puls. c. 1. vel usurpatur de læsione quadam violenta, intrinsecus corpori illata, Hip. 7. aph. 14. Ita *Ictus* calamitatis, Gal. 1. 3. de fac. parab. c. 100. *Ictus* arena- rum, scorpionum vocantur πληγαί, Æginet. 1. 1. c. 7. seqq. & alibi. Usurpatur & sæpe Adjective *Ictus*, pro percussus, πληκτός. Dieter. num. 85. Forest. Chirurg. Obs. 1. 6. O. 22.

IDAM, id est *pulmentum*. Ruland. & Johnf. in Lex.

* IDEA, ἰδέα, aliquando & εἰδέα, idem significat, quod εἶδος; & accipitur cum pro integra alicujus rei natura, ita *Idea morbi*, idem quod *natura morbi*, Gal. 3. de cris. c. 4. tum de externa saltem forma, figuratione, conformatione, lib. 2. de Usu Part. c. 17. in princ. Vide J. Alex. annot. in 1. 2. Gal. de caus. sympt. c. 2. Helmont. vero, & alii ex Spagyricæ Philosophiæ sectatoribus per *Ideas* intelligunt imagines, conceptus, simulachra, uno verbo *Entia rationis*, Platonicas *Ideas* revocaturis, quas tamen non immerito perstrinxit Libav. T. IV. Oper. passim, quæ loca inquirantur in Indice. Videatur alias Helm. tr. de *Ideis* morborum, & alibi in scriptis ejus plura de *Ideis*, aut morbis idealibus reperies. Pluribus etiam varias *Idearum* species tradidit passim in Oeconomia corporis animalis Benjamin a Brockhuy- sen, quæ loca quærantur in Indice.

IDEACH, terminus Paracelsicus, cujus significatio an cum *Idea* conveniat, non licet certo affirmare. Dixit vero author, *Ideach* occurrere in omni planta, Chirurg. 1. 3. Tract. 2. c. 2. fine.

IDECHTRUM, est etiam terminus Paracelsicus, quo indigitatur primus homo, prima arbor, aut prima creatura uniuscujusque rei ex *Idea* producta; de quo legantur ejusdem fragmenta Anatomix, T. 8. Operum.

IDESTRUM, Paracello dicitur conjunctio humoralis, naturalis, & mineralis, in composito, quia *Idestrum* sine composito non est. Ita in generatione Tartari durities a salibus mineræ; liquor humeralis vero est *Idestrum*, & conjunctivum, 1. 1. de Tartar. tract. 4. c. 2. in expos. & in Schol. ad h. l. referendis.

IDEUS, *Ides*, Paracello dicitur massa illa, & materia prima in Creatione, *Chaos* dicta, ex qua omnes creaturæ factæ sunt, Fragm. Anatom. 1. 1. Tr. 1. c. 1. In historia prologi. Meminit & 1. 4.

de vit. long. c. 1. ubi tamen videtur potius ipsum Creatorem, vel opificem denotare: & 1. 1. de Tartar. tract. 5. c. 1. fin.

IDIOCRASIA, ἰδιοκράσια, idem quod ἰδιοσυγκράσις. Legatur in Jul. Alex. Indice Tom. I. Vide *Idiosyncrasia*.

IDIOGNOMON, ἰδιογνώμων, dicitur Hipp. *pertinax*, & in opinione concepta permanens, Hipp. 1. de A. L. & Aq. LXI. 6. quibus conjunguntur αἰσθήσεις, sibi nimis placentes, LIX. 4.

* IDIOPATHEJA, ἰδιοπάθεια, proprius affectus, qui & πρωτοπάθεια, i. e. *primarius affectus*, qui ab alio morbo non dependet, vocatur. Huic opponitur συμπαθεια, vel δευτεροπάθεια, *morbis per consensum*, a priori dependens. Gal. 1. 1. de L. Aff. c. 3. J. Alex. in Not. ad h. l. quamvis Rolf. arbitratus sit, πρωτοπάθειαν, & ἰδιοπάθειαν, item δευτεροπάθειαν, & συμπαθειαν non esse prorsus synonyma, sed & ἰδιοπάθειαν esse δευτεροπάθειαν. Ord. ac Meth. Med. Special. comm. 1. 2. f. 3. c. 4.

* IDIOSYNGRASIA, ἰδιοσυγκράσις, i. e. *corporum proprietates*, & convenientia, & cujuslibet peculiaris temperatura. Gal. 1. 3. Meth. med. c. 2 & J. Alex. Not. ad ill. loc. Hanc ineffabilem, nec exactissima scientia comprehensibilem recte dixit idem Gal. d. 1. c. 7. & 1. 1. ad Clav. c. 1. Inexplicabilis singularis temperamenti ratio Philosophis, & Medicis ἰδιότης ἀρρήτος, Rhod. in Not. ad Scrib. sub fin. Poterit vero hoc vocabulum exponi de specifica proprietate, quæ adhuc facilius comprehensibilis, & de individuali, sive singulari, quæ omnino certo determinari, & describi nequit. Hujus exempla vide passim, v. g. Rolf. d. 1. 4. f. 2. c. Ephem. N. 5. Cur. Ann. II. O. 10. 11. 71. 205. seq. Casp. Rejes q. 84. n. 7. 8.

IDIOTA, ἰδιώτης, duplicem habet significationem. (1) significat *hominem privatum*, qui nulum munus publicum obit, neque oppido, aut genti præest. Græce ἰδιοπαγέων quoque dicitur. Occurrit apud Hippocr. 1. de sal. diet. 1. Adde Gal. comm. ad h. l. & Foef. 277. Deinde (2) significat rudem, *plebejum*, rei alicujus ignarum. Gal. 1. 1. de S. Fac. c. 10. & c. 3. in 1. Prorrh. t. 32. C. Hofm. C. in Gal. de U. P. n. 506. Specialiter vero *Idiotæ* vocantur Medici imperiti, qui contemptores sunt verarum artium, etsi falsarum peritissimi sint professores. Ruland. & Johnf. in Lex. His in errorem incidere, maxime primum est, Casp. a Rejes C. El. Q. 21. n. 15. Hinc qui hos promovet, reus est omnium errorum, nozarum, & criminum ab illis per inscitiam patratorum. Quæst. 6. n. 9.

IDIOTROPHA, ἰδιότροφα, dicuntur animalia, quæ sui generis cibis utuntur. Diction. Græco-Lat. Budæi, aliorumque.

IDNOO, ἰδνῶν, significat *incurvo*, inflecto, intorqueo. Usurpatur ab Hipp. libr. 1. de morb. mul. III. 2. XXII. 2. Hinc compositum *ἰδνῶν*, obtorqueor, *circumsideo*, quod legitur d. l. LX. 3. Jung. Foef. d. l.

IDOS, ἰδός, idem quod ἰδρῶς, *sudor*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 106. quamvis Linden. ἰλέων scripserit, volvulus, sed Holler. magis probat ἰδέων, com. in libr. 3. Coac. t. 31. p. 164. Unde & verbum ἰδίειν, *sudare*, quod occurrit l. 1. de morb. mul. LXVI. 12.

IDROAGIRA, id est *aqua alkali*. Ruland. & Johnf. in Lex.

* **JECORARIA**, vide *Hepaticus*.

JECOROSUS, idem quod *Hepaticus*. Linden. Ex. IX. §. 7.

JECTIGATIO, πάλμος, fere idem quod *Palpitatio*, vocatur motus quidam tremulus, inordinatus, convulsivus, sive spasmodicus vel totius corporis, vel cordis, sive partis alterius, proveniens a succo nervoso, vel spiritu animali in fibris, nervosisq; aliis partibus per halitus acidos, nitrosos agitato, & irritato. Helm. quoq; speciem *Caduci* vocavit, tr. de Caduco. Et causam ex Tartaro deducere conatus est, l. 1. de Tart. tr. 4. c. 1. Vide & Forest. l. 10. Obs. 100. cum Schol.

* **JECUR**, ἥπαρ. Vide *Hepar*.

JEIUNIUM, νηστεία, dicitur *abstinentia* a cibo, & potu. Hanc senes facilius ferunt. Hipp. 1. aph. 13. Vid. Diet. n. 571. Vide *Abstinentia*.

* **JEIUNUS**, νηστεύς dicitur, qui cibum non assumpsit; item qui priora alimenta jam concoxit. Scrib. n. 78. 109. 111. ut ita corpus sit vacuum. Hinc & intestinum inter tenuia ordine secundum *Jejunum* appellatur, quod semper vacuum, & inane reperiatur; Gal. l. 6. de adm. An. c. 9. l. 5. de U. P. c. 3. Barthol. vero limitavit per ut plurimum, l. 1. An. c. 10.

JENTACULUM, ἀνταρπμοῦς, vocatur assumptio alimenti circa horas matutinas. Hoc concessum, & utile esse assuetis, docet Rolsink. O. ac M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 57. Imprimis vero pueris hoc necessarium esse, patet ex Mercuriali l. 4. V. L. c. 17. Vide *Acratismus*, & Lind. Ex. IX. §. 66. 67.

JETREON, ἰντρεῖον. Vide *Faterum*.

IFFIDES, id est *Cerussa*, vel cinis plumbi. Rul. & Johnf. in Lex.

IGDE, ἰγδῆ *pilam* significat, in qua condimenta permiscantur, & contunduntur. Legitur apud Hipp. in notis ad l. 1. de morb. mul. III. 3.

IGNAVIA, ἀργία, ἠσυχία, idem quod *Pigritia*, quid significet, notum est. Opponitur corporis *Agilitati*, & ad labores promptitudini. Quod si præternaturalis fuerit, & a causa interna; oritur ab humoribus lentis, frigidis, minusque spiri-

tuosis. Gal. com. 1. in 1. Prorrh. t. 13. Quod sanitati corporis noceat, vide supra *Argos*. Quod menti officiat, vide apud Linden. Ex. I. §. 39.

* **IGNIS**, πῦρ, est vocabulum *πῶλυστον*, & latissimæ significationis. In genere significat id, quod est inter omnia, quæ sub sensus cadunt, *calidissimum*. Gal. l. 1. de temper. c. 9. & alibi, quod Helmont. negavit esse substantiam. Quemadmodum Helvvigius, alique negarunt esse Elementum, sed esse productum ex Elementis, vel Sale naturæ per motum p. n. & violentum; quamvis alii rursus illam impugnaverint opinionem; quod Physicis dirimendum relinquimus. Non incongrue dividitur *ignis* in *Actualem*, & *Potentialem*. Ille est vel Cœlestis, aut Solaris, vel Terrestris, & vulgaris. Hic est motus particularum de loco in locum, mediantibus particulis moventibus præparatus. Ignem in genere esse veram Solaris Lucis sobolem statuit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 3. p. 50. Ex specialibus significationibus receptissima, quando significat *ignem* urentem, sive focarium, vel coquinarium, qua flammantem, qua candentem, per quem *Pruna* intelliguntur. Vocatur & *Artificialis*; cujus usus adeo multiplex est in Medicinæ partibus, Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica, ut instituti nostri ratio non permittat, illos usus speciatim adducere. Videantur hætenus citati auctores. Sckrod. item Dispensatoria, Libav. Theatr. Chym. Rolsink. Chym. l. 2. c. 12. Fr. Hofm. negavit, *ignem* esse universalem omnium corporum mixtorum analytam, Clav. Schroder. l. 1. c. 11. Dividitur plerumque a Chymicis in *quatuor gradus*. *Primus* est lentissimus, instar teporis ignaviusculi; vocaturque *ignis balnei mitis*, aut fimi, aut digestionis, *Circulatorius*, qui ad tactum ita describitur, ut eum digitus hominis teneri semper ferre possit. Et licet habeat suas intensiones, & remissiones; nunquam tamen evidentem, aut acrem sensum gignere debet. Hujus generis est *Ignis* vaporosus Philosophorum, qui describitur incubatu gallinæ excludentis pullos, aut hominis recte dispositi natura. *Secundus* gradus est intensior, adeo ut jam evidenter feriat tactum, neque tamen vim afferat organo. Appellant calorem cinerum, quod mediocris *ignis* sub catino cinerario incensus talem præbeat. Cineres enim ob raritatem non admodum aerem concipiunt. *Tertius* gradus est cum læsione tangentis; & confertur arenæ ferventi, vel scobi ferreæ, ut dicatur *ignis arenæ*, vel limaturæ ferri, &c. *Quartus* est summus gradus, & plerumque destructivus. Nominant *ignem* reverberii, & viva flamma lignorum, vel congestarum prunarum folliis alacriter inflatarum procuratur. Posset & *Ignis fusorius* appellari. Ruland. in Lex.

Lex. Jonf. vero octo numerat gradus, lib. 2. Lexic. Primus est ignis ventris equi, qui est calidus in primo gradu, & humidus in secundo. 2. ignis Solis, calidus in primo gradu, sed siccus in secundo, qui aliis dicitur ignis Parabolicus, Morley in Collect. Chym. Leidenf. proleg. c. 2. 3. ignis Furni, qualis esse solet post panis extractionem; estque calidus, & siccus in secundo gradu. 4. ignis furni fixationis. Hic fundit, & figit; non vero comburit, quia flamma non est. Non differt a precedenti, nisi quia in hoc est calor continuus, in illo non. 5. Dicitur Flammalis; & est calidus, & siccus in tertio gradu. Et hic est ignis in furno calcinationis. 6. Est ignis furni fusionis; qui est calidus, & siccus in quarto gradu. 7. ignis follium, in eodem gradu, qui corpora dissipat, dispergit, & fundit. 8. ignis flammalis adhuc fortior, qualis est ignis vitrearius, in quo sola flamma operatur, & non dissipat, sed fundit, & calcinat. Quoad usum Chirurgicum, ignis nomine apud Hipp. 8. aph. 6. non solum venit ignis ipse, aut quod ignem, vel igneam qualitatem actu habet, ut ignitum ferramentum, lignum, fungus, radix, sulphur, ignita aqua, oleum, butyrum, fermentia; sed etiam quæ potestatem causticam, five urentem obtinent; ut causticum medicamentum, quale est Cauterium potentiale vulgo nominatum, Oleum causticum, quale est Vitrioli, Aqua caustica, aqua separationis nominata, capitellum, & cetera pyrotica. Liebaut. in Schol. ad dictum aphorismum, Dieter. n. 744. Deinde per ignem intelligitur vel principium aliquod calidum corporum naturalium simplicissimum, alias ignis Elementaris, item ignis Naturæ, vel Naturalis dictum, Schroder. lib. 1. cap. 5. Casp. Hofmann. comm. de Us. Part. n. 305. Vocatur alias & Sulphur, five illud calidum actu, five potestate insit. Huc pertinet ignis Vitrioli, five Sulphur Veneris, apud Helmont. tract. Lithias. cap. 8. Huc quoque referre libet ignem subterraneum, cujus beneficio fervefiunt Aquæ Thermales, de quibus Lang. l. 2. ep. 52. Vel specialiter accipitur de principio Vitali Animatorum, quod alias Calidum Naturæ, Flamma vitalis, Biolychnium, Spiritus Vitalis appellari solet: de quibus terminis supra dictum est. Lind. Ex. XII. §. 140. XIV. §. 48. Paracelsus in homine vocat Ignem Microcosmi passim in suis scriptis. De igne ex corporibus hominum etiam cum scintillis emanante vide Casp. a Rejes C. El. q. 35. Pathologice vocab. ignis, & Græcum πυρ diversis morbis tribuitur: v. g. Febri, præsertim ardenti, Hippocr. frequentissime in Epid. de Glandul. & libr. de Morbis, quæ loca adduxit Foef. in Oecon. p. 545. Confirmat Keuch. ad

Seren. not. p. 268. vel Erysipelati. Vide Erysipelas. Vel Herpeti fero, qui Zona, alias ignis Persicus vocatur, Rhod. ad Scribon. pag. 122. Keuch. ad Seren. p. 246. seqq. Vel impetigini, quæ ignis Volaticus, Volagrius, Sylvaticus dicitur Fallop. de Ulcer. c. 15. Tom. I. p. 615. Spagyricæ quoque ignis diversimode sumitur. Ignis, juxta nonnullorum sententiam, sumitur pro oleo supernatante in destillatione. Ignis quoque omnium Philosophorum consensu vocatur Mercurius, Th. Chymic. Vol. IV. p. 756. 767. & alibi. Ignis algir est ignis fortissimus. Ignis elementaris est Sulphur, sed non vulgi. Ignis sapientum est finis equinus calidus. Ignis extinctus est sulphur extinctum. Ignis pruinus adeptus, est quinta essentia vini, (aliis Vitrioli) cum Tartaro rectificata. Ignis lenis elementum ignis, æther, jupiter, argos. Ignis gehennæ vocatur specificum corrosivum Paracelso in Archidox. Rul. & Jonf. De ignis gradibus, & necessitate in Magisterio Lapidis Philosophici videantur scripta Basili Valentini, & aliorum. Plura de diversis ignis significationibus legantur & apud Beker. in Oedipo Chym. Tit. 4. §. 3. Obiter hoc notandum, Helmontium docuisse, ignem nec esse substantiam, nec accidens, sed creaturam neutram, & Ens anomalum, Tr. Formarum Ortus, tr. 24. & Blas human. n. 1.

IGNITIO, πύρωσις, dicitur calcinatio, corpora ignis violentia in calcem reducens. Estque duplex, Combustio, & Reverberatio. Rul. & Jonf. De quibus nominibus suis locis.

IGNIVORUS, πυροφάγος. Vide Pyrophagos.

IGNORANTIA, ἄγνοια, & in ægrotis, & in Medicis pessimum est malum. Illud fatetur Hipp. 1. Prorrh. f. 2. t. 30. Junge Gal. Comm. ad hunc locum. Hoc Galen. lib. 13. meth. med. c. 15. fin. ubi Græce vocatur ἀμαθία, Lang. l. 1. ep. 2. Helmontius quadruplicem non inepte numerat ignorantiam Medicam, nimirum Inscitiam caussarum Modi fiendi, Remedii, & Coaptationis, de Lithias. c. 5. n. 4. Præstat autem fateri ignorantiam, quam falsa operose docere. C. Hofman. in Gal. de U. P. n. 530.

IGNYS, & ignye, ἰγνύς, & ἰγνύη, dicitur Poples, posterior pars genu. Hipp. l. 6. Epid. f. 1. t. 6. Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 12. §. 116.

* ILE, idem quod νεφῶν, item ilia. Vide Ceneon, ilia.

ILECH, ΐlech, est terminus Paracelsicus; & videtur idem notare, quod principium, & primum aliquod. Ita ilech primum exponit Ruland. & Jonf. id est principium, ilejas, ileadus. Ilech supernaturale, vel primum ex astris est conjunctio supercœlestis, & siderum firmamenti cum astris rerum inferiorum unio. Ilech magnum,

est ascendens, sive astrum Medicinæ, quem accipimus una cum Medicina, in qua ille occultatus est, ut superiora sidera in firmamento, inferiora in homine. *Ilech crudum*, est compositio ex prima materia trium primorum, Mercurii, Salis, & Sulphuris, e quibus omnia sunt composita; & ita idem quod *iliafter*, vel *iliadum*. Meminit aliquoties Paracelsus, v. g. de Pestilente tr. 2. lib. 2. de Tartaro tr. 2. c. 3. l. 3. Paragraph. c. 2. §. 4. In specie *ilech primi* ex astris, l. 1. Tartar. tr. 4. cap. 1. Schol. *ilech crudi*, quod ex aere deducit, l. 4. de grad. & comp. c. 5. Uno verbo *φαιζόμενα* Paracelsica.

ILEIDOS, est aer elementaris, heoa pheresbios, (ἐὼς φέσβιος, h. e. *aurora*, vel *diluculum*, *viam afferens*) *Cælum*. In homine vero est spiritus, qui transit per omnia membra. Ruland. & Johns.

* *ILEUM*, εἰλεόν. Vide *Eileum*.

* *ILEUS*, εἰλεός. Vide *Eileos*.

ILIA, vocantur cavitates laterales Hypogastrii, quæ & λαγόνες, & κοιλότητες vocantur; item ile. Barthol. libell. 1. Anat. c. 1. Hinc & *Ossium innominatorum*, quod constat ex tribus *Ossibus*, *Ilium*, *Pubis*, & *Ischio*, per cartilagineas junctis, primum *Os ilium* ideo dicitur, quia cavitatem illam continet, & intestinum *ileum* recipit. Barthol. libell. 4. Anat. c. 16.

ILIACA passio. Vide *Eileos*. *Iliaca vasa*, Venæ, & Arteriæ, videantur in Anatomicis. *Iliacus* Musculus, dicitur flectens femur secundus, apud Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 579.

ILIADUS, *Iliadum*, *iliafter*, *ileidos*, (scribuntur etiam per Y) sunt figmenta Paracelsica, magis rem obscurantia, quam declarantia, cum non uno eodemque modo semper accipiuntur. Libet saltem descriptiones ex Rulando, & Johnsono adducere, *Iliafter*, *Eliaster*, *iliadum*, est prima rerum omnium materia, e Mercurio, Sale, Sulphure constans, *Chaos*. Nihil enim est in tota rerum natura, quod non ex istis tribus consistat. Atque hæc tria sunt Theophrasti principia, quæ analysi Spagyrica deprehenduntur. Nihil præter ea tria inveniemus, quæ singula in singulis etiam elementis sunt. *Iliafter* in genere dicitur occulta naturæ virtus, ex qua res omnes habent incrementum, aluntur, multiplicantur, & vegetantur; de quo legatur Paracels. de meteoricis generation. Varie autem sumitur, vel de elementis, vel de homine. In elementis potentia, sive virtus est naturæ vegetativa; eaque quadruplex, juxta numerum Elementorum. Vocatur *Chaos*. Quatuor quoque sunt *Iliastri* hominum concernentes longævam vitam. *Iliafter primus*, vel insitus, est terminus vitæ, imo ipsa vita, vel ejus balsamus in homine.

Iliafter secundus, vel præparatus, est terminus vitæ, quem ex elementis, vel rebus elementatis habemus, vitæque ipsa. *Iliafter tertius*, est terminus balsami præparatus, quem ex rerum quinta essentia habemus. *Iliafter quartus*, est mentis, sive animi lapsus in alterum mundum, ut Enoch, Eliæ, & aliorum. Hæc hæctenus ex Rul. & Johnsono, quæ pleraque desumpta videntur ex Paracelsi libris de vita longa, qui *triplicem iliastrum* præter quintam essentiam recenset, appellans *Sanctium* unum, alterum *Paratetum*, tertium *Magnum*. Juxta *Magnum*, (qui est quartus Rulandi) homines illos appellat *Henochdianos Heliezaios*, l. 4. de vit. long. c. 3. Vide & seqq. *Iliadus* quoque dicitur spiritus mineralis, quem omne elementum in se habet, & qui facit omnes morbos. *Iliadus* etiam facit crisin. Ex *iliado* omnes ægrotudines veniunt; & in *iliado* omnes res, omnia simplicia consistunt; & alia sanitatem dant, alia ægrotudines. Tres quoque ætates tribuuntur *iliado*. *Prima* est, quandiu est incorruptus, etiam si homo sit 70. annorum, si non fuit morbo correptus, est in prima ætate *iliadi*: sed quam primum *iliadus* est infectus, tunc *secunda* ætas. *Tertia* ætas est, quando ad mortem est. In prima ætate non est medicandum, quia non eget; nec in tertia, quia non juvat; sed tantum in *secunda*. Hæc ex Paracels. l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 3. & 4. in Scholiis. Vide etiam p. a. *ilech*.

* *ILINGOS*, ἱλγγο, dicitur *tenebricosa vertigo*, qua omnia circumagi videntur. Præcedit plerumque Epilepsiam, vel Apoplexiam, Hipp. 3. aphor. 17. 23. 31. idem, quod σκοπώδης, Dieter. nu. 405. Vide *Dinos*. Hinc febres cum vertigine vocantur ἱλγγώδεις πυρετοί, Hippocrat. Coac. t. 106. id est *vertiginosæ*. Foef. Oecon. p. 280.

ILISCUS, dicitur Avicennæ *Amor insanus*, sive delirium ex nimio amore, notante Foresto l. 10. Obs. 29. in Schol.

* *ILIUM*. Vide *ilia*.

* *ILLÆNO*, ἱλλαινῶ, significat *oculos contorqueo*, distorqueo: & usurpatur aliquoties ab Hippocr. v. g. l. 3. Epid. agr. 3. & 11. l. 4. Epid. IV. 18. Coac. t. 218. fin. l. 3. de morb. XIII. 4. Unde & affectus ille oculorum eidem vocatur ἱλλῶσις, *oculorum perversio*, sive distortio, 1. Prorrh. sect. t. 35. (quamvis a quibusdam εἰλλῶσις ibidem legatur, quam tamen lectionem improbavit merito Gasp. Hofmann. in ἀνενδότοις ad h. l.) Coac. t. 314. Dicuntur etiam alias ἱλλῶδη ὀμυμῆα, *oculi contorti*, perversi, l. 1. de morb. mul. LXX. 12. Junge Foef. d. l. Idem est, quod *Strabismus*. Estque motus convulsivus musculorum oculos moventium. Gal. l. 2. de sympt. caus. cap. 2. Derivatur ab ἱλλῶ, i. e. oculus.

ILLAMBONOS, *Collyrium*, ἰλαμβωνός, κολλήβωνος, est nomen medicamenti ad oculorum ulcera; cuius descriptionem vide ap. Ægin. l. 3. c. 22., & l. 7. c. 16.

ILLECEBRA, ἰλεκέβρα, nomen herbæ, quæ *Sempervivum minus*, sive *Vermicularis* vocatur. Meminit Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Junge Rhod. ad Scrib. n. 153.

* **ILLEGITIMUS**, ἰλέγιμος, idem quod *Spurius*, *Nothus*, Epitheton Costarum cartilaginearum quatuor ultimarum, quæ ad sternum, sive pectoris os non pertingunt. Gal. 5. Anat. adm. c. 1. & l. 8. c. 1. Vide *Costa*. Dicitur & de morbis, qui propter causam morbificam mixtam non semper eandem servant indolem, sed variant, ut febres spurix. His opponuntur morbi γνήσιοι, *legitimi*. Vide supra *Gnesios*.

ILLIGATIO, ἰλλίγισμος, ἰλλίγισσις. Vide *Epidescmos*, *Epidesis*.

* **ILLISIO**, ἰλλίσις, dicitur species *Contusio- nis*, quando cavitas aliqua forinsecus apparet, quam rei collisæ percussor impresserit. Gal. l. de diff. morb. c. 11.

ILLITIO, ἰλλίτις, ἰλλίσις, ἰλλίσις, idem quod *inunctio*, quando vel digitis, vel penna linimenta, vel olea, vel unguenta corporis superficiei applicantur. Passim hujus vocabuli fit mentio apud Græcos, & Latinos Medicos. Ægin. l. 7. c. 9. in princ.

ILLOS, ἰλλός, significat *oculum*. ἰλλός vero dicitur, qui oculos perversos habet, *strabo*. Legitur ap. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 32.

* **ILLOSIS**, ἰλλώσις. Vide *Illano*.

ILLOTIO, ἰλλώσις, *abstinentia a balneis*, & *lavacris*, Gal. 2. aph. 50.

ILLOTA lana, ἰλλότα οἰστυπηρόν, vide *Erion*. Dicitur alias *succida*, Keuch. ad Seren. p. 144. seqq. *Illoti* pisces dicuntur, qui odorem, & saporem squamarum cœnosum referunt ex sordibus aquarum stagnantium. Celsus vocat pisces virosos, l. 2. c. 21. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 186. & in Lex.

ILLUMINATIO, ἰλλυμίνισμος, ἰλλυμίνισμα, proprie dicitur de splendore, qui a corpore lucido provenit. Tropice de intellectus humani exaltatione, & perfectione quoque usurpatur: estque duplex, supernaturalis, & naturalis. Illa miraculosa non requiritur necessario in Medico, uti quidem voluit Paracelsus: sed sufficit Naturalis, quæ jugi studio, lectione assidua, & exercitatione sedula acquiritur.

ILLUTATIO, vel *Illutamentum*, est remedium externum, sive Topicum, quando membrum aliquod corporis vel in balneo, vel post illud luto illinitur, & si exsiccatum fuerit, immutatur, novumque inducitur ad calefaciendum, siccan-

dum, & discutiendum. Gal. vocavit χεῖριν οὐδὲ τῷ πηλῷ, l. 9. de S. F. Estque duplex: Naturalis, quæ fit luto in fundo aquarum medicatarum reperto: Artificialis, quæ ex variis paratur. Huc pertinet Ceroma veterum athletarum. Lege de his Andr. Bacc. de Therm. l. 2. c. 16. p. m. 115. seqq.

ILYS, ἰλὺς, dicitur *feces vini*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCI. 22. Inde derivativum, ἰλυώδης, *feculentus*, *limosus*; quod dicitur de urinæ sedimento, Hipp. 1. Prorrh. s. 3. t. 64. Coac. t. 578. 582. de alvi excrementis, Coac. t. 523. Vide *Limus*.

IMAGINATIO, ἰμᾱγῆσις, ἰμᾱγῆσις, est actus, vel functio animæ, qua brutorum, qua hominum, (in quibus tamen major est excellentia ob regimen intellectus, qui imaginationi præsidet) quæ beneficio spirituum animalium species sensibiles primo tantum sensuum organis impressas, & exinde spirituum irradiatione citissime introrsum traditas recipit; adeoque res quascunque singulares, & corporeas juxta exteriores apparentias apprehendit, componit, aut dividit, & veluti enunciationes concipit, & secum format. Quia tamen contingit, ut sensus sæpe fallantur, hinc accidit, ut *imago* erronea sub speciebus apparentibus fiat, non semper sub veris; quemadmodum hanc imaginandi vim egregie, & accurate tradidit, & exposuit, εἰς τὴν ἀλλοτρίαν, Th. Villis de An. Brut. P. 1. c. 7. Licet vero *imago* actio sit animæ; quatenus tamen anima percipit se agere, passionem quoque conjunctam esse rectissime collegit Charlton. Ex. IIX. Pathol. c. 8. Potest dividi ratione diversorum subsectorum in Sanam, vel naturalem, & Ægram, sive præternaturalem. Utriusque quanta sit potentia, testantur variorum effectuum inde dependentium observationes, non solum circa formationem fœtus, de quo argumento integrum tractatum scripsit Th. Fienus, & impressionem variorum nervorum & stigmatum, de quo videatur Casp. a Rejes Camp. El. quæst. 50. imo integrorum morborum, Hildan. Cent. 6. O. 65. 66. Junge Aët. Afn. Vol. II. Obs. 1. p. 1. sed & in proprium subjectum, & corpus; uti patet ex Ephem. N. C. Ann. II. obs. 137. 138. An. III. obs. 45. &c. Rul. & Johnson. *Imaginationem* descriperunt, quod sit astrum in homine cœleste, sive supracœleste corpus, haud dubie ex hypothesi Paracelsi, & Crolli, qui plane divinos effectus non sine blasphemia *imaginationi* illi Astrali attribuerunt, quos propterea severissime perstrinxit Libav. Tom. IV. Operum p. 75. 76. & alibi, Quæ Helmontii sit opinio de natura *Imaginationis*, videatur in tr. Venatio Scientiar. n. 61. Idem quoque *imaginativam* vim attribuit

buit plantis, & mineralibus, tr. Tumulus Pestis, §. Imaginantur Mineralia, & Herbae, &c. Prava imaginatio recte refertur inter causas morborum procatacticas a Rolf. O. & M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 110. De earum vero curatione legatur Idem d. l. l. 14. f. 3. c. 17. 18. Hinc melancholici sunt, & recte dicuntur Phantastæ, Dieter. Jatr. p. 776.

IMAGO, εἰκών, icon, quid significet notum est. Accipitur vel de re quadam corporea, alterius corporis formam, & figuram representante, quales etiam olim a Paracelso ad curationem morborum, præsertim Chorea S. Viti, & similibus commendatæ fuerunt; quæ tamen jure merito, ceu superstitionis, & magicæ reprobantur. Et in hac significatione descripserunt Rul. & Johnf. Imagines sunt metallicæ, sive cereæ effigies, in quibus virtutes cœlestes operantur. Vid. Parac. Paramir. tr. 4. c. 9. & alibi. Vel sumitur de incorporea effigie alicujus rei ab anima concepta; & ita est effectus imaginationis; unde & tales imagines φαντασµατα dicuntur, Gal. L. L. 1. Aff. c. 2. Specialissime Anima humana vocatur Imago Dei a Paracels. tr. 1. de Pestilit. in princ. Et Helmont. tr. Venatio scient. n. 36. scribit, quod Anima humana sine Imagine Divina considerari nequeat.

* IMBECILLIS, idem quod infirmus, Debilis, Gr. ἀδυνῆς, ἀρρώστῳ. Vide Arrhostos, Asthenes, Debilis.

IMBER, ὄμβρος, interdum late pro pluvia, interdum stricte pro pluvia larga accipitur. Imber temporarius, quis sit, vide apud Gal. 4. in 6. Epid. t. 19. Omnes imbres alkalizatos esse docet Paracelsus, quia veniunt ex igne, l. 1. de tr. 5. c. 2. in Schol.

IMBIBITIO, Græce dici potest ἐμπνεῖς, quamvis non sit in usu: Chymicis vocatur Ablutio quando liquor corporis adjunctus elevatur, & exitum non inveniens in corpus recidit, idque crebris humectationibus tantisper abluat, donec cum illo puro coagulatus amplius ascendere nequit, sed totus fixus manet. Hæc operatio tota philosophica est, nec ad vulgares sese demittit. Rul. & Johnf. imbibitio, Destillatio, & Cohobatio Philosophica, est spiritus descensus in corpus, id abluens, atque animans. Hic labor quoque Rectificatio vocatur. Beker. Oedip. Chym. Tit. 7. §. 4. Jung. & de imbibitione Spagyrica Th. Chym. Vol. VI. p. 186. 274. Paracelsus refert ad destillationem, de Natura rerum l. 7. Libav. duplicem imbibitionis modum tradit Alchym. Pharmaceut. c. 32. Tom. II. Oper. p. 204. 205. Denotat vero imbibitio aliquando quamcumque imprægnationem alicujus corporis factam humore aliquo. Et in hac significatione Paracels. plu-

viam imbibitionem esse docet d. l. l. 2. in pr. Imbibitio quoque est, cum ad Arcani Tartari præparationem sal Tartari aceto destillato tamdiu imprægnatur nova affusione, donec ebrum sal acidum spiritum rursus emittat per alembicum. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Vocatur & Nutritio. Vide Inceratio.

IMBICK, vocatur vas quoddam Spagyricum, idem quod Eshel, & aliquoties legitur in Th. Ch. Vol. V. p. 66.

IMBRICATUS, accipitur pro Squamosus, tribuiturque lapidi Ophiti a D. Ludovic. Pharm. Disfert. l. p. 321.

IMITATIO, μιµνησις, Galeno dicitur, quando Medicus in unoquoque morbo conatur evacuare tales humores, quales novit prodesse in spontaneis dejectionibus, 4. aph. 2. Verum non solum in evacuationibus imitari debet Naturam, sed & in aliis officiis particularibus; quia in genere verum est, quod Medicus sit Naturæ ὑπέρτατος, minister, imitator. Gal. com. 2. in 1. Epid. t. 51.

IMMATURITAS, immaturus, ἀωρεῖα, ἀώρεος, dicitur proprie de alimenti intrinseci cruda dispositione; quemadmodum e contrario Maturitas est alimenti intrinseci perfecta coctio. Et primo dicitur de Fructibus. Non vero plane idem est immaturitas cum Cruditate. Etenim infans, & reliqua sensibilia in prima ætate recte dici possunt Cruda, non tamen recte dicuntur immatura, cum in se sint Matura, & nutrantur coquendo alimentum, quod assumunt de novo forinsecus accidens, non intrinsece inclusum. P. M. de Calderia Tom. I. Op. p. 494. Vide Maturus.

IMMENSIOLOQUENTIA, ἀπρὸς πρὸς λόγιαν, idem quod Garrulitas, Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

IMMERSIO, Chymicis dicitur species Calcinationis humidæ, quando res calcinanda sali fluido immergitur; sive illud arte Chymica in fluorem redactum sit, sive mediante aqua dissolutum sit. Jac. le Mort. Ch. Medico-Phys. c. 3.

IMMERSIVUS, ἐμβαστικός, tribuitur a Chymicis speciei Corrosionis, quando corpora aliis rebus immersa in calcem rediguntur. Estque Humida, & Sicca. Rul. & Johnf.

IMMERSUS, epitheton Musculi inter scapulam, & costas latentis, & qui & Subscapularis propterea dicitur, brachium introrsum circumagens. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 563.

IMMINENS, ἀνίσταµενος, quamvis Græca vox potius instans significet. Videtur autem imminens ab instante in eo differre, quod imminens magis ad futurum spectet; Instans cum præsentis magis conveniat. Imminens morbus dicitur, qui nondum actu secundo infestat; sed qui metuitur

mox

mox futurus. *Imminentes* Epiphoræ, leguntur apud Scrib. n. 206.

IMMINUTIO, μινύθσις, μείωσις, opponitur τῇ αὐξήσει, augmento; & quid significet, notum est. Gal. l. 2. de diff. resp. c. 4. Hinc & Hip. usurpat de carnium imminutionibus. 3. de art. t. 103. & in Mochlic. X. 9. XIII. 9. XIV. 8. de columellæ extenuatione, l. 2. Epid. 2. 84. de spiritu, l. de Humor. 3. 54. Significat & senectutem, in qua vires diminutæ sunt, l. 6. Epid. f. 11x. 29. vel 46. juxta Lind. Verbo quoque μινύθειν, & μινύθῃαι frequentissime usus est Hip. pro imminui: quæ loca quamplurima videantur apud Foef. Oec. p. 415.

IMMOBILITAS, ἀκίνησις. Vide *Acinesia*.

IMMODERANTIA, immoderatio, ἀμπερία, vide *Ametria*. Immodicum omne damnatur, Gal. de parv. pil. exercit. c. 3.

IMMORANS, ἐλυνύων, dicitur Hipp. de eo, quod nihil omnino operatur, sed prorsus quiescit, 3. de iis, q. in med. t. 20. Gal. in comm. Vide *Elynnio*.

IMMORTALIS, ἀφθαρτός, immortalitas, ἀθανασία, non competit corporibus genitis. Gal. l. 1. de san. tu. c. 12. Unde & apud homines immortalitatis spes cassâ, & irrita in hoc mundo, scil. naturaliter. 1. Alex. l. 2. Salubr. c. 7. Recte tamen Mens, vel Animus humanus statuitur immortalis, & incorruptibilis, etiam fortassis ex causis naturalibus, cum Helmont. de febrib. c. 16. n. 7. 8. Immortale quoque dicitur Paracelso perpetuum, longissime absque mutatione aliqua durans. Ita lapidibus tribuit temporalem immortalitatem, l. de morb. Tartar. cap. 4. Quid alias *Athanasia* significet, vide supra suo loco.

* IMMUTATIO, idem quod *Mutatio*, μεταβολή, vide *Metabole*. Immutatio etiam dicitur quædam operatio Chymica, qua accidentia quædam circa aliquod corpus immutantur: v. g. cum Salia per deliquium solvuntur in olea: Vel cum liquida fiunt solida, & vice versa: Vel cum volatilia fiunt fixa, & contra: Vel denique cum salia, aut terræ vitrificantur. Morley Proleg. Collect. Chym. Leid. c. 3. fin.

IMPACTUS, ἐσφλωμῶμεν, ἀσφλωμαί, infarcior, intrudor. Dicitur de materia partibus solidis fortiter inhærente. Gal. 2. de C. M. S. L. cap. 1.

* IMPAR, ἄνιστος, ἄρμος, ἢ ἄρμος, dicitur de diebus Criticis, non quod revera impares esse debeant ratione arithmetica, qui videlicet nequeunt dividi in duos pares numeros; nam hoc modo 14. 20. 34. 40. &c. a diebus Criticis excluderentur: sed quia vere Critici in rationem septenarii incidunt, & ex septenariis coalescunt. Diet. n. 680. Gal. dies impares marem,

pares vero fæminam referre scripsit l. 4. de dieb. Crit. Vide *Criticus dies*. Quod vero olim impari numero in exhibendis medicamentis vel virtus, vel felicitas operandi tributa fuerit, & hodieque adhuc apud nonnullos fidem inveniatur, a superstitione veterum Medicina hoc esse recte judicavit Keuchen. ad Seren. in Not. p. 93.

IMPASTATIO. Vide *incorporatio*.

IMPERFECTUS, ἀτελής, imperfectio, ἀτέλεια, quid significet, notum est. Accipitur vero vel simpliciter, vel relative. In illa significatione Gal. l. Thras. c. 11. quando scripsit: Nos nullo imperfecto indigemus: In hac, quando fæminæ dicuntur imperfectæ, respectu masculorum, cum tamen imperfectio illarum sit earundem perfectio. C. Hofm. C. in Gal. U. P. n. 982. Ita Mercurius dicitur Metallum imperfectum, Parac. de morb. metallifossor. l. 3. cap. 2. 3. cum tamen sibi propriam habeat perfectionem. Ita cum aliis quibusdam mineralibus comparatum est.

IMPERFORATUS, ἀπειρος, Vide *Airetos*.

IMPERITIA, ἀπειρία, idem quod *Ignorantia*. Hanc in medico malum esse thesaurum, recte dixit Hipp. in Lege fin. Junge Casp. a Rejes C. Elys. q. 20. n. 7. seqq. Imperitiæ medelam Philosophiam dixit Linden. Ex. 2. §. 29. Vide *Apeiron*.

IMPERIUM, ἀρχή, ἀνακυβίσις, competit etiam Medicis. Licet enim sint Naturæ ministri, ægristamen debent imperare. Quale vero imperium illorum esse debeat, egregie docuit Lind. d. l. §. 23.

* IMPETIGO, ἀφχλωί, dicitur summa cutis asperitas, cum multa prurigine, squamis, & furfuribus, Gal. def. med. Hippoc. refert inter lepras, l. 2. Prorrh. XIX. 1. & l. de Aff. XXXV. 4. dicitur & Latine *Lichen*, *Volatica*, *Mentagra*, item *Impetix*. Paucis est species scabiæ siccæ pruriginosæ, cum subsequenter squamis, & furfuribus, proveniens a portionibus salinis vitiosis siccioribus, corrosivis, ad ambitum corporis protrusus, unde corporis interiora per hujusmodi cutis vitia expurgantur. Gal. 3. aph. 20. Dividitur a Celso, qui Papulam vocat, judice Plantino in not. ad h. l. & Foefio in Oec. in Majorem, Minorem, l. 5. c. 28. ab aliis in Mitiozem, quæ absque insigni malignitate infestat; & Feram, quæ magis ad Lepram accedit, & maligna est. Hujus species quoque est *Mentagra*, quando non squamis tantum, sed fædo cutis fursure totos primum vultus, deinde vero & collum, pectusque & manus occupat, oculis tantum immunibus. Fuit vero novus morbus, & ante Tiberii principatum penitus incognitus. Nec vero iis tantum notis feritas ejus constabat, sed quod admodum contagiosus esset,

set, soloque osculo, vel contactu non humilem, aut mediam plebem, sed proceres solos invaderet. Plura de *impetiginis* appellationibus, & curatione vide apud Foef. Oec. p. 379. Ephem. N. C. Ann. 3. obs. 286. Diet. n. 495. Scrib. n. 249. Rhod. in Lex. Keuchen. ad Seren. pag. 128. 129. *Impetigines* quoque, vel *Lichenes* vocantur squamulae anteriorum crurum in equis sub armorum partibus, in ipsis animalibus natae, quas etiam *Χελιδόνες*, id est *hirundines*, vocant. (Vide *Hirundo*) Dioscorides *Callos* vocat, & in Epilepsia commendat, l. 2. c. 45. Foef. d. l. Paracell. vocavit *Verrucas equorum*, & commendavit ad suffocationem matricis, tr. 2. de morb. ament. cap. 4.

IMPETUS, ὁρμή. Vide *Horme*. Cur *impetiosa* fuga cordis dicatur καρδιωγμός, Vide Linden. Ex. xiii. §. 137. *Impetus* vocantur, qui non sunt in nostra potestate, animae sensitivae primi conceptus adhuc inordinati, nondumque mentis imperio lustrati, Helmont. tr. Sedes animae, n. 16. Idem quoque *Archeum* solum esse *impetum* faciens existimat, tam in sanis, quam in aegris, l. de morb. Archeal. n. 4. & tr. Respondet Auctor. n. 1. *Impetus* quandoque sumitur pro Paroxysmo morborum. Scrib. n. 99. 160. *Impetus* quoque sumitur pro *impetigo*. Keuchen. d. l.

IMPINGUATIO, πάχυνσις, (an & πίσις?) idem quod *Pinguefactio*. Dicitur, quando corpus, velejus membrum aliquod artificioso modo redditur grandius, vel crassius, vel magis obæsum frictionibus, rubificatione, dropace, vel etiam operationibus Chirurgicis; de qua, ejusque noxis legatur Avic. l. 4. fen. 7. tr. 4. cap. 4. quamvis descriptio iusto strictior sit; cum & alimenta, & medicamenta alimentosa inter media *impinguationis* includenda veniant. De qua vide Forest. l. 31. c. 10. Schol. *Impinguificatio* Sulphuris, legitur apud Paracel. in fragmentis de morbo Gal. & videtur intelligere imbibitionem.

IMPLACIDITAS, ἀσση, idem quod *Molestia*. Vide *Ase*. Legitur aliquoties apud P. M. de Calderia Tom. 2. Oper. p. 63. D.

IMPLETIO, πλήρωσις, idem quod *Repletio*, de quo vocab. infra suo loco. Opponitur *Vacuatio*, quæ Gr. κένωσις dicitur.

* IMPLICATUS, implicitus, ἐμπεπλεγμένος, idem quod *Complicatus*. Vide *Complexio*. Ita morbi *implicati* dicuntur, quando multae partes simul affectæ sunt. Nam potest idem homo simul laborare ex thorace, ex capite, ventre, jecinore &c. Castell. In specie *implicitæ* febres vocantur, quando plures febres eodem tempore detinent, & evidenter distinguuntur; suntque

duorum generum: Vel enim sunt ejusdem speciei; ut duæ tertianæ &c. vel diversæ speciei; v. g. ex tertiana intermittente, & quotidiana continua, quæ proprio nomine *Hæmitritæus*, h. e. *Semitertiana*, item *Horrida* appellatur. Laur. Bellin. in Opusc. Medic. de febr. p. m. 252. seq. *Implicitæ* quoque vocantur Medicinæ partes; quia omnes adeo connexæ sunt, ut ex toto separari non possint, sed ex eo nomen trahant, a quo plurimum petunt. Celsus l. 5. procem. Scrib. n. 200. Rhod. in not. ad h. l.

IMPORTUNITAS, ἀνταρτία, importunus, ἀνταρτος, idem quod *intempestivus*. Hoc valde noxium esse in Medicina, inde patet, quod Hipp. dixerit *καλεῖν ὀξεία*, occasionem, sive opportunitatem valde celerem, i. aphor. 1. *Αἵμαρος* legitur apud Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 26. l. 3. f. 3. t. 66. & 4. de R. V. I. A. t. 115.

IMPOSITIO, ἐπιθέσις, vel notat actum illum, quo medicamentum Topicum parti corporis applicatur forinsecus: Et ita sumitur a Scrib. n. 11. §. 3. 80. &c. vide Rhod. in Lex. Vel denominationem alicujus rei: Unde & *impositores* vocari constat ex Latina versione Galeni in indice Brassavoli, Gr. vocantur ὀνομάζοντες, ἢ θέμενοι τῷ προσηγόρῳ. Gal. 6. aph. 1.

IMPOSSIBILIS, ἀδύνατος, interdum idem quod *invalidus*, Diet. Jatr. n. 8. Interdum vero sumitur pro eo, quod fieri vel plane non, vel rarissime potest. Hipp. 5. aph. 60. & 1. progn. t. 3. *impossibile* enim raros casus non excludit, apud Hipp. demonstrante hoc C. Rejes C. El. q. 79. n. 6. In stricta vero significatione *impossibilis* nullus est conceptus positivus, adeoque & nulla scientia. Helmont. de Lithias. c. 7. n. 12.

IMPOTENTIA, ἀδυναμία, vide *Adynamia*. Sumitur, & sæpe strictissime pro *Sterilitate virili*, Hildan. Cent. 5. obs. 40. Cent. 6. obs. 59. 60. Paracel. tr. 4. de Pestil. c. 2. & de morb. ex Tartaro, tr. 1. c. 2. Eph. N. C. Ann. 3. obs. 41. & 77.

IMPRÆGNATIO, proprie idem est quod *Gravidatio*, Gr. dici posset κύησις, ἐγκύησις, vel ἐγκυόσιον, notatque nihil aliud, quam fecundum congressum maris cum femina, ita ut hæc concipiat ex illo coitu fatum. *Imprægnatio* nihil aliud est, quam conceptio, & embryonis generatio, dicit Forest. ob. 28. f. 59. & ita sumit ex parte mulieris passive. Tropice, & Enigmatice Spagyricis quoque dicitur *imprægnatio* mystica in mysterio lapidis Philosophici, quando Mercurius virgineus, qui nullo alio metallo adulteratus est, conjungitur cum suo Sulphure, quod secum habet invisibiliter. Libav. Apocal. Hermet. P. poster. Hept. ad Hermet. Monand. 2. T. 2. Oper. p. 351. 352. De hac quoque legi potest tr. de Alchymia Inerti Auctoris, c. 32. in Theatr. Chym.

Chym. Vol. III. Vocatur alias Dealbatio, Vol. IV. p. 760.

IMPRANSUS, ἀνέμετος, vocatur, qui prandio abstinet. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 27. Vide Anaristefis.

IMPRESSIO, Gr. προσβολή, quid proprie significet, notum est: Videlicet & active, & passive accipi potest. Active notat actum quandam violentum extrinsecum, quando vel casu, vel arte corpori aliquid cum violentia applicatur, ut cogatur loco cedere, vel locum relinquere: v. g. quando Chirurgus in luxatione, aut fracturis ossa prominentia vi quadam imprimit in locum pristinum, dicitur impressio. Passive vero quoque accipitur pro illius violentæ actionis passione. Ita Gildan. impressionem Cranii pro Cranio impresso posuit, Cent. 5. obs. 9. obs. 95. ex 3. Improprie vero Paracelso, & suis sectatoribus Impressiones vocantur fructus invisibiles, ut Stellarum in inferioribus, Rul. & Johnf. h. e. effectus quidam occulti, & dispositiones, vel virtutes latentes inevitabiles, Paracel. Philos. sag. l. 1. quæ proveniunt vel ab influxu astrorum, & dicuntur impressiones cali, astrorum, Parac. præf. in lib. de morb. invisibil. Paramir. l. 4. vel ab Elementis intrinsecis: ita in herba Flammula dicta vis caustica est ab impressione ignis, Paramir. l. 2. vel a meteoris impressiones Meteorica. Labyrinth. Medic. c. 3. a parentibus, Paragran. 2. &c. ab imaginatione impressio imaginationis, l. 1. de peste, cum additionibus &c. Differre creditur ab inclinatione, quod hæc sit absque violentia, & possit negligi, vel mutari; impressio vero non possit mutari: Parac. d. l. l. 2. Impressiones vocantur ab eodem & Prædestinationes, d. l. l. 1. Enimvero an non merito hujusmodi fictitias impressiones fatuas vocaverit Libav. Tom. IV. Op. p. 170. non est jam nostri instituti determinare.

IMPRESSURA, idem videtur esse quod impressio; & M. A. Severinus usus pro insigni, & contumaci iniquatione morbosa, vel infectione, qualis occurrit in lue Venerea, l. de noviss. abcess. c. 23.

IMPUBER, impubes, impubis, ἀμβος, proprie dicitur, cui nondum pili in pube, sive loco hypogastrii proruperunt, & ita nondum ad adultam ætatem pervenit. Gal. l. 8. de S. F. Hyacinthus. Usurpatur non solum de masculis, sed etiam de fœmellis. Helmont. tr. Retenta dicit, impuberes etiam non raro concepisse.

IMPULSIO, ὥς, ὡς, ὡς, significat motum factum violentum a movente tangente, ita ut quod movetur, non relinquat. Rolsink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 28. Ita Cor sanguinem in arteria magnæ principium impellit, qui suc-

cessive reliquum jam præsentem promover eodem pulsu. Aliquando ὡς inclinationem jam ex violentia impulsione factam significat. Hipp. 3. aph. 26. Vide Diet. n. 948. Hodieque hypothesi de impulsione adeo applausum invenit, ut primum sibi vendicaverit locum inter motus naturales. Hinc & Joh. Marc. Marci Othosophiam, sive Philosophiam impulsus universalis conscribere non dubitavit; cujus etiam mentio fit in Act. Erud. Lips. 1683.

IMPURGATUS, ἀκάθαρτος. Vide Acatharsia.

IMPURUS, ἀκάθαρτος, idem quod impurgatus. Opponitur τῷ καθάρῳ, puro. Vide Catharos. In omni corpore mixto purum, & impurum conjuncta esse, docet Paracels. de morb. Tartar. c. 3. ubi & duplex impurum statuit; Coagulatum, quod Tartarum appellat; & Resolutum. Patet vero ex aliis quoque locis, Impurum Paracelso idem esse, quod Excrementum. Impurum alkali, est ejus spuma, quæ aufertur in repurgatione post exstructionem. Impurum Tartari, est ipsius Alkali. Rul. & Johnf. in Lex.

IMPURESCIBILIS, ἀσθητός dicitur, quando calidum, & humidum moderate sese habent. Gal. l. 7. M. M. c. 5. Vide & Asapes.

* IMUS, κατώτερος, idem quod infimus. Dicitur vel de tertia corporis regione, sive cavitate, quæ Abdomen, & Imus Venter vocatur: (Vide Abdomen) Vel de infima parte abdominis, quæ umbilicum, ac pudenda interjacet; ita ut in hæc tria totum abdomen dividatur, in Hypochondria, Locum umbilicalem, & imum ventrem. Gal. 2. aph. 35. Aut sicuti Anatomici faciunt, in quatuor, Epigastrium, Hypochondria, Regionem umbilicalem, & Hypogastrium. Vide Barthol. l. 1. Anat. c. 1. Vide & Etron. Caton. Hypogastrium.

IN, quemadmodum alibi, ita & in Medicina duplicem potissimum, aut etiam triplicem habet significationem. Vel enim privative, aut negative accipitur; & ita exprimitur apud Græcos per vocalem ἀσθητικῶς h. e. privativam, v. g. Incurabilis, ἀνίατος, inappetentia, ἀνορεξία, ubi saltem euphoniæ gratia interpositum est. Vel notat In ad locum, & ita augee significationem vocabuli. Exprimitur vero per Græcam præpositionem εἰς, vel ἐπὶ, v. g. Insultus, εἰσβολή, inductio, εἰσπαγωγή, innasus, ἐπὶ καυμῶ, &c. Vel denotat actualem præsentiam; & exprimitur per præpositionem ἐν, vel συν: v. g. innatus, ἐγγονός, innasans, materia in urinis, ἀκαταρμήνιμα, &c.

INACESCO idem quod Acesco, ὀξύνομαι, vel ἐπιξύνομαι. Legitur apud Scribon. n. 104. de iis, quibus assumpta in ventriculo p. n. acescunt, & corrumpuntur.

* INÆQUALIS, *inaequalitas*, ἀνισός, ἀνόμοιος, ἀνόμελος, ἀνωμαλία, opponitur *Æquali*. Vide *Æqualis*. *Anomalos*.

INALIENATUS, idem quod *Sincerus*, *Purus*, γνήσιος. Legitur apud Scrib. n. 204. Vide Rhod. in Lex.

INAMBULATIO, idem quod *Ambulatio*, & quidem modica, ἀεὶ πώλησις. Gal. l. 7. M. M. c. i.

INANIMATUS, ἀψυχός, opponitur *animato*; diciturque de omnibus, ubi non est vitalitas. Paracelsus vero *inanimata* vocat homines sydereos: & sex eorum species refert, in quibus non est anima, *Nymphas*, *Gigantes*, *Lemures*, *Gnomos*, *Vulcanos*, & *Umbragines*, Philos. sagac. l. 1. & 2. Enimvero spectra potius, & præstigiæ Diabolicæ tales hominum species habendæ sunt, quam vera corpora humana.

* INANIS, κενός, κενός. Vide *Cenos*; *Cenon*.

INANITIO, κένωσις. Vide *Cenosis*.

INAPPETENTIA, ἀνωρεξία. Vide *Anorexia*.

INARESCO, idem quod *Exiccior*, & quidem cum adhæsiōe in vase. Ita *inarescere* mortario collyria, scripsit Scrib. n. 22.

INCALESCO, idem quod *Calesco*. Vide *Calescens*.

INCARNANS, *incarnativus*, σαρκοπτικός, nomen est remediorum carnis generationem in ulceribus promoventium. Dicuntur & Latine *Sarcotica*. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur, juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice calefaciunt, moderate detergent, & purgant, minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Videantur & Dogm. nostra Med. Gen. P. U. l. c. 2. dogm. 9. p. 613. Catalogum *incarnativorum* vide apud Senn. Jonston. Morellum, Tilemannum, Rolf. & alios. *Incarnativam* vim solum esse ex Mercurio, vult Paracels. l. de tribus primis essentiis c. 7. Urinæ *incarnativa* eidem vocatur, quæ post usum Terebinthinæ, Mastichis, Thuris, Mumix, &c. redditur, & vim habet sarcoticam, l. r. de Tar. tr. 3. c. 11. *Incarnativum* universale Balsamus Mumix eidem habetur, & post hunc Spiritus Auri, l. 2. de peste cap. 4. Rul. & Johnf. *Incarnativa* sic descriperunt, quod sint medicamenta Chirurgorum vulneribus cutem obducentia, vel carnes concludentia. Internam carnem generantia ad alimenta potius spectant.

INCENDIUM, πυρκαϊά καὶ πῦρ, quid proprie significet, notissimum. In hac propria significatione sumitur a Gal. com. 3. in 1. Epid. t. 1. & l. de prælag. ex insomniis in princ. Translatitie etiam accipitur hodieque de paroxysmo febrili, vel ardore vehementiori febrili, qui *incendium*

febrile, φλόγῳσις, *incensio* vocatur; uti passim apud Villis, Piens, & alios observare licet.

* INCENSIO, καὶ πῦρ, φλόγῳσις, idem fere quod *incendium*. *Incensiones* quoque vocare Hipp. *Inflammationes*, & calidos tumores, notavit Gal. 3. de iis, quæ in med. t. 30. *Incensivus*, idem quod καυστικός. Vide *Causticos*.

INCERATIO, ἐγκύρωσις, est mistio humoris cum re sicca, per combibitionem lentam ad consistentiam ceræ remollitæ. Alias etiam *inhibitio*, de qua supra; quæ fit per irrigationem, re sicca potante humidam. Nec alia *Nutritio* est Medicorum, quæ Sarcocolla, Lithargyrus, & alia paulatim succo quodam potantur, & ad usum evadunt commoda. Rul. & Johnf. *Incerationis* Spagyricæ in lapidis Philosophici opere aliquoties etiam mentio fit in Th. Ch. Vol. III. præsertim M. Joh. Isaaci Oper. Mineral. c. 16. 17. 26. 109. & Vol. VI. p. 250. Generalius, sed obscurius quoque describitur, quod sit fermentatio, vel potius informatio, seu prolis imperfectorum ad conditionem lapidis accipiendam formatio. Ger. Dorn. tr. Artificium supernaturale, c. 5. & tr. Philosophia Chemica, in T. 1. Th. Chym. 295. & 427. *Incerationis* quoque mentionem fecit Libav. Apoc. Hermet. post P. T. II. Oper. p. 410. *Inceratio* Philosophica est, quando Mercurius Philosophorum cum Sulphure eorum, tanquam cera, ac vero glutine Philosophorum conjungitur. Bekker. in Oedip. Tit. 7. §. 4.

INCERNICULUM. Vide *Infundibulum*.

INCESSUS, βάδισις, idem quod *Ambulatio*, *Badisis*.

INCIDENS, τμητικός, est species facultatis medicamentosæ, quæ consistit in partibus salinis tenuioribus, facilisque extractionis, & actuationis. Coincidunt cum Attenuantibus, κενώτικοις. Vide *Attenuantia*. Jung. Gal. l. de attenu. victu c. 3. l. 2. C. M. S. L. c. 1. fine, & l. 6. de S. F. §. Amygdala. Propter eandem vim salinam *incidentia* quoque aliquando stimulant ad expulsionem. Quod enim vim habet *incidendi*, habet & *incitandi*. Lind. Ex. §. 117.

* INCIDENS, pen. brevi, ἐμπύκτων, vide *Empipto*. *Incidere* etiam absolute ponitur pro *incidere* in malum, vel morbum, Scrib. n. 172. notante Rhod. in Lex. *Dies incidentes*, πρὸς ἐμπύκτων ἡμέραι, Galeno dicuntur, in quibus imperfectæ solent fieri Crises, ut sunt tertia, quinta, sexta, nona. 3. progn. t. 1.

INCINERATIO, τέφρωσις, est ignitio, corpora vehementiori igne in cineres convertens. *Incinerantur* autem vegetabilia, & animalia. Mineralia vero, (Chymico more loquendo) proprie non in cineres, sed calcem redigi dicuntur.

Rul.

Rul. & Johnf. Vel *incineratio* est operatio, qua suo humido ingenito res ignis violentia spoliata in cineres redigitur, ita ut nulla arte pristinum ejus corpus sit reparabile. Fr. Hofm. cl. Schrod. l. 3. c. 9. 22. Differt a *Calcinatione*, ut genus, & species. Omnis quidem *incineratio* est calcinatio, sed non vice versa. Id. l. 2. cap. 43. §. 75. *Incinerationem* præcipue locum habere in vegetabilibus, & animalibus, cum salia parantur fixa, docet Rolf. Ch. l. 2. c. 3. Dicitur & *Cineratio*, *Cinefactio*.

INCIPIO, ἀρχομαι, dicitur de morborum principio. Hipp. l. aph. 12. 4. 2. 22. 2. aph. 29. Vide Diet. n. 110. Vide & infra *Principium*.

* INCISIO, ἐγκοπή, vide *Encope*. Quibus saltem hoc addi debet, quod vocab. *Incisio* non semper accipitur in malam partem pro solutione continuitatis morbosa, sed etiam in bonam pro operatione Chirurgica, vel Anatomica. Frequentissime in usu est phrasis, *Incisio Venæ, Nervi*. De *incisionis* modo in calculo vesicæ vide Fab. Hildan. l. de lithotomia, c. 12.

* INCISOR, τομᾶς. Epitheton dentium quatuor anteriorum in utraque maxilla. Vide *Dens*.

INCISORIUM, τομῆιον, dicitur tabula, in qua fit sectio, vel incisio. Brassavol. in indic. Galenico.

INCITATIO, ὀρμή. Vide *Horme*.

INCLINATIO, ἐγκλίσις, κλίσις, ῥοπή, vel accipitur proprie, quando corpus, vel vas aliquod oblique vertitur; & idem est, quod *Reclinatio*, ἀνάκλισις, quæ significatio per se nota: vel metaphorice, & translativè, (quod Medicis frequentiori in usu) & quidem aut de humorum in hanc, vel illam partem conatu, vel *propensione*; & dicuntur humores ῥέπειν, Hipp. l. aph. 21. Jung. Diet. n. 751. aut de totius humanæ naturæ vi, & propensione ad aliquid, Rul. in Lex. ita tamen ut nondum adsit coactio, aut violentia; & in hoc differt ab *Impressione*, vel *Prædestinatione*. Vide *Impressio*. De hac inclinatione plura apud Paracels. occurrunt, ut & Helmont. tr. Astra necessitant, non inclinant. Septem Planetæ vocantur Duces, & Comites *Inclinationum* a Ger. Dorn. tr. Duellum animi cum corpore, Th. Ch. Vol. 1. p. 473.

* INCOCTUS, *Incoctio*, propter duplicem particulæ *In* acceptionem, *Privativam*, & *Intensivam*, duplicem etiam, & plane contrariam obtinet significationem. Juxta priorem dicitur Gr. ἀπεσπῶτος, ἀπέσπῳ, ἀπέσπῳ, vide supra *Apeptos*, & *Apepsia*; & respondet *Crudo*, *Cruditati*, vide etiam *Cruditus*. Gal. l. de constit. art. med. c. 15. Denotat vero rem vel plane non coctam, vel insufficienter coctam; sive fiat per coctionem naturalem, sive artificialem.

Juxta posteriorem vero *Incoctum* significat, quod probe coctum est, vernacule *eingerocht*. Vide Rhod. in Lex. Scrib. Unde & *Incoctilia* dicuntur vasa, Plin. l. 34. c. 17. quando album *incoquitur* æreis operibus Gallorum invento. Meminit & Libav. Synt. Arc. Ch. l. 7. cap. 24.

INCOENATUS, ἀδφω, *Incoenis*, Plauto dicitur, qui cœna abstinet. Scrib. n. 140. Rhod. in Lex.

INCOMMODUS, δύσχερος. Vide *Dyschrestos*.

† ICOMPRESSA ANNOTATIO, Dunc. Lind. de febr. libera caloris invasio sine paroxysmi signo, Senn. de feb. l. 3. c. 2.

INCOMPREHENSIBILITAS, ἀκαταληψία, idem quod *incertitudo*. Vide *Acatalepsia*. Gal. de opt. dic. gen.

INCONSTANS, *Inconstantia*, ἀκαταστατός, ἀκαταστασία. Vide *Acatastatos*.

INCONSUEtus, ἀσυνήθης, idem quod *Insuetus*, *Insolitus*. Vide *Asynethes*.

INCONTINENS, *Incontinentia*, ἀκρατής, ἀκρασία, ἀκράτεια. Vide *Acrasia*. *Acratia*. Frequenter dicitur de *Incontinentia Urinæ*.

INCORPORATIO, Gr. dici posset ἐνσωμάτωσις, est species missionis, vel commissionis, qua statim humida cum siccis in unum corpus per formam massæ contemperantur. Differt a *Nutritione*, vel *Imbibitione*, quod non lente, & successive fiat, sed tantum humoris statim addatur, quantum ad corporis misti consistentiam requiritur, ut fiat veluti pasta: unde & *Impassatio* nominari potest, in nonnullis *Subactio*. *Incorporatæ* autem res in calore digestorio relinquuntur, ut mutua actione, & passione crasin communem nanciscantur. Rul. & Johnf. in Lex. *Incorporatio* quoque vocatur, quando spiritus in corpus convertitur, & reducitur. Th. Chym. Vol. V. p. 16.

INCORRUPTIBILIS, ἀφθαρτός. Vide *Aphthartos*.

INCORRUPTUS, ἀψαυτός, ἀφθαρτός, quid generaliter significet, notum est, nimirum purum, sincerum, quod non est vitiatum. Ita Scrib. de se testatur, curam habuisse, ut *incorruptas* compositiones medicamentorum acquireret, n. 38. Specialiter vero accipitur de Virgine vera, illibata, quæ virum nondum passa. Casp. Rejes C. El. q. 41.

INCRASSANS, *Incrassativus*, παχυντικός, epitheton medicamentorum quorundam, quæ Galenus frigida potestate, & crassarum partium esse statuit, l. 5. de S. F. c. 20. Confer ad Dogm. nostra P. Ul. c. 2. p. 712. Talia medicamenta vocantur & Græcis abstractive παχυσμοί. Foel. Oec. p. 490.

* INCREMENTUM, *αὐξήσις*, *ἐπακμή*; idem quod *Augmentum*, vel *Augmentatio*: de quibus supra.

* INCRESCENS, *ἐπακμαστικός*, vide *Epacmasicos*.

INCRUSTATIO, *ἐγκαρσις*, *κονίσσις*, *πλάκωσις*, diversam obtinet significationem, pro varietate subjecti, de quo dicitur. In Chirurgicis notat crustæ generationem, vide *Crusta*. Vel significat *illitionem* quandam, & imbutionem sive liquoris, sive picis, aromatum, &c. vasis interioribus factum; de qua videatur Rhod. ad Scribon. n. 135. & in Lex. *Incrustatio* unius metalli super aliud fit cum Mercurio, vel salibus, & huc pertinent *Deauratio*, & *Deargentatio*; de quibus suo loco. Jacobus le Mort Metallurg. contr. p. 272.

INCUBA, i. e. *Sponsa solis*. Rul. in Lex.

* INCUBUS, *incubo*, *ἐφιάλης*. Vide *Ephialtes*. *Incubus*, est nocturnus spiritus, illudens, fallensque mulieres in somno, ac si rem cum eo commiscerent. Rul. & Johnf.

INCURABILIS, *ἀνίατος*, *ἀνήκαστος*, *ἀδράπατος*, idem quod *Insanabilis*: dicitur vel de morbis: & dicuntur illi, qui vel simpliciter nullam, vel rarissime, & difficulter admittunt curationem, Libav. Tom. 3. Op. p. 123. Quomodo vero differant a *Lethalibus*, vide in Dogm. nost. Med. Gen. P. 2. c. 5. d. 12. p. 166. seq. Jungatur Nic. Taurell. Method. prædictionis pag. m. 444. Vel de partibus corporis ipsis, quarum generalem scopum Gal. esse dicit, a corpore rescindere, l. 6. de C. M. P. G. c. 2. sed fallitur. Nam dantur partes *incurabili* affectu laborantes, quas tamen non expedit rescindere; ut sunt Tumores quidam fungosi, quædam Strumæ, & similes Excrecentiæ, &c. Vide *Insanabilis*.

INCURIOSUS, *Incurius*, *ἀμελής*, dicitur, qui cogitationibus non indulget nimis, aut curis, homo levioris animi. De *Incuriis* notavit Helm. eos raro canescere, de Lith. c. 9. n. 55. E contra imaginando canescunt pili, tr. Imago mentis, n. 40.

INCURSUS, dicitur D. Laur. Bellin. Prof. Pisano arteriarum motus extrorsum, sive dilata-tio, qua digitos prementis ferit, & *κατ' ἐξοχὴν Pulsus* vocatur. Opponitur *Subductui*, de quo infra. In oper. nuperrime edit. Membro II. de *Pulsibus*, p. 72.

* INCURVATIO, *κύρτωσις*. Vide *Cyrtofis*. Peculiarem spinæ dorsalis *incurvationem* lege apud Hild. c. 6. O. 74. Penis *incurvatio*, legitur apud Blas. Med. Univ. p. 334. Potest etiam vocabulum hoc in bonam partem sumi pro operatione Chirurgica, quamvis usitatius *Inflexio* fortassis vocetur.

INCUS, *ἄκμων*, hujus vocabuli propria significatio spectat ad fabros metallorum, &c. in qua etiam usus Gal. explicando pulsus dicroti naturam, l. 1. de diff. puls. c. 17. Tropica vero significatione usurpatur ab Anatomicis, dum Officulum aliquod in aure interna *Incus* dicitur, quemadmodum & reliqua *Malleus*, & *Stapes*, quibus additum legitur quartum a Sylvio inventum *Orbiculare*, Lindano *Cochleare* dictum: de quibus videatur Barthol. Anat. libell. IV. cap. 7.

INDARION, *ἰνδάριον*, nomen Collyrii; cujus descriptio habetur ap. Aet. l. 7. citante Gorr.

* INDEX, apud Latinos in Medicina duplici gaudet significatione. 1. dicitur de *digito* proximo a pollice, qui & *λίχνης*, & *δελφικός* Græcis dicitur. Gal. l. introduct. c. 10. Vide *Dactylos*. 2. usurpatur de diebus, qui futuram crīsim prænunciant, & veluti indicant, & Gr. dicitur *ὁπιδήλος*. Vide *Epidelos*.

INDICANS, *δελφικόν*, *ὁδελφικόν*, in Medicina non solum significat id, quod nocet, uti quidem plerique terminum hunc cum Gal. de methodo medendi intellexerunt; sed debet applicari utrique Methodo conservandi, & medendi. Estque nihil aliud, quam res secundum, vel præter naturam, monstrans aliquid agendum esse Medico. Dividitur in *primarium*, vel *Essentiale*, quod nihil aliud est, quam Causa vel Sanitatis, vel Morbi; & *secundarium*, quod constituunt Accidentia utriusque, & alia Attributa causarum, vel Subjecti. Plura petantur e Dogm. nost. M. gen. P. IV. c. 1. seq. *Indicans* quoque vel *Indicativum* idem est, quod *significans*, vel *significativum*; & usurpatur de signis: Gr. *δηλωτικόν*, Gal. l. Ars Med. c. 2. & 3. Vide *Deloo*.

* INDICATIO, *ἐνδείξις*. Vide *Endeixis*.

INDICATOR MUSCULUS, vocatur Riolano digitorum extendens. Barthol. l. 4. anat. c. 9.

INDICATUM, Gr. *ἐνδείγμα*, (quamvis communiter *indiciū* significet) opponitur *Indicanti*, & ad utramque Methodum referri debet; nihilque aliud est, quam res juvans, sive auxilium a Medico applicandum cum pro conservanda, tum pro recuperanda valetudine. Vid. Dogm. Nostr. d. l.

* INDICIUM, idem quod *Signum*, *σημεῖον*. Vide *Semeion*. *Signum*.

INDICON, *ἰνδίκον*, est æquivocum in Medicina. Vel enim (1.) significat speciem piperis, uti plerique exponunt loca Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 112. l. 1. de morb. mul. CXIX. 12. l. 2. XLVII. 14. LXV. 14. LXXXIV. 8. junde Foef. Oec. p. 281. seqq. Vel (2.) lignum, quod vel ipsum *Guaia-cum*, aut *Sanctum*, aut ei prorsus simile habetur; de quo videatur ex Manardo Fo-

Forest. l. 32. obs. 7. in Schol. vide *Guaiaum*. Vel (3) significat materiam coloris cuiusdam, præsertim cœrulei: cuius duæ differentiæ a Dioscoride l. 5. c. 107. assignantur: *Nativum Indicum*, quod tanquam spuma arundinibus *Indiæ* adnascitur. Hoc sibi inexploratæ inventionis fuisse scripsit Pl. l. 35. c. 6. Vocatur ab *Ægineta Melan indicum*, de quo etiam vide Fallop. Metall. f. Fossil. c. 34. Tom. I. p. 339. *Fæctitium alterum*, quod offerunt infectoriæ officinæ, sive tinctorum, & adhæret, vel innatat æreis cortinis, quam detractam artifices exiccant. Optimum est, quod cœruleum præbet colorem. Refertur inter medicamenta leviter adstringentia, & quæ ulcera purgant. Diosc. d. l. Gorr. Alii vero succum herbæ dicunt, qua nunc tinguntur panni; & vocatur *Glastrum*, vulgo *Maid*. Rul. & Johnf. Vel (4) dicitur de lapide indico, qui ejusdem cum *Hieracite* virtutis est, sanguinem sistentis, teste Gal. l. 9. de simpl. fac. *Ægin.* l. 7. c. 3. Vel (5) est nomen *Balsami*, quod & *Peruvianum* dicitur; de quo videatur Schrod. l. 4. cl. 2. n. 475. Schrod. in Clav. ad h. l.

INDIFFERENS, ἀδιάφορος, epitheton est rerum non naturalium medio modo sese habentium; quarum usus ad sanitatem, & abusus ad morbos facere solet. Vide Dogm. nostra P. I. c. 6. d. 2. p. 72. *Indifferenter* vivere, idem est, ac absque regimine, & cautione vivere, genio suo indulgere. Scribon. n. 123.

INDIGENTIA, ἐνδία, idem quod *Defectus*. Vide *Endeia*. *Defectus*.

INDIGESTIO, indigestus, ἀπεπτος, ὠμός, idem quod *incoctio*, *incoctus*, *cruditas*, de quibus suis locis. Potest dici de alimentis, humoribus, & excrementis, quemadmodum de *Coctione* dictum est.

INDIGNATIO, ἀγανάκτησις, est species iræ occultæ, & intrinsecæ, cuius character esse solet σαρναξίζειν, i. e. frendere, sive labia fortiter comprimere. Gal. l. de art. t. 28.

INDIGNATORIUS MUSCULUS, dicitur is, qui oculum ad parvum angulum in latus abducit. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. p. 513.

INDOLENTIA, ἀνωδυμία. Vide *Anodynia*.

INDORMIO, ἐπκοίμημα, idem quod *Obdormio*; vel quando alicui affectioni somnus supervenit. Hipp. 5. aph. 27. Diet. n. 316.

INDUCTIO, ἐπαγωγή, a Latinis proprie sumitur pro *inunctione*, & *illitione*. Ita Emplastra in alutam, linteum *induci* dicuntur. Accipitur etiam pro *impositione* in partem corporis affectam. *Inducere* fronti, pedibus, &c. Vide Rhod. in Lex. Scrib. & Keuch. in not. ad Seren. p. 90.

INDULGENTIA, χάρις, idem quod *gratia*. Rolf. O. ac M. Med. Sp. l. 14. f. 1. cap. 28. Vide *Charis*,

De *indulgentia* parentum noxia lege Linden. Ex. I. §. 28. 29.

INDURANS, σκληρύνων, σκληρωτικός, dicitur de quibusdam medicamentis, quæ sunt frigida naturæ, vel temperamenti, cum defectu caloris, & fermentabilitatis. Gal. l. 5. de S. Fac. c. 10.

INDURATUS, idem quod *Duratus*, σκληρυνθείς, vide *Duratus*. *Indurata*, σκληρυσμοί, σκληρύνματα, vocantur & σκλήρυνμα, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 7. Vide supra *Duritia*.

INDUS, ἰνδός, idem quod *Indicus*: Patronymicum a regione *India*; estque Epitheton quorundam medicamentorum. Ita Pilulæ Indiæ *Hally* vocantur valide purgantes; quarum descriptio habetur in Dispensatoriis, & meminit etiam Forest. d. l. item *Emplastrum indum*, Tharsei Chirurghi, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13.

INDUSIUM, χιτωνίσκος, stricte significat linteum, vel lineum indumentum, quod nudo corpori induimus. Talia in ægris mutare nonnulli dissuadent, alii commendant; de qua controversia legatur Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 2. cap. 3. & Casp. Rejes C. El. qu. 82. num. 10. 11. *Indusia* in mures mutata notavit Helmont. tr. Imago Ferm. impr. num. 9. *Indusium* etiam in foetu foeminino vocatur *Tunica Amnios*, corpusculo obvoluta, & una in partu exclusa. Valles. l. 5. de H. C. F. c. 17.

INEBRIO, μεθύσκω, h. e. ebrium facio. Est autem nihil aliud *inebriare*, quam caput ferire, deliria progignere, κεφαλῇ πληρῆν, καὶ πρὸς φροσύνην ἐγείρειν, uti vivis coloribus descripsit Gal. c. 3. de R. V. l. A. t. 1. seqq. Quare rectissime scripsit Linden. Turpe est *inebriari* nocte, turpius die, turpissimum mane. Ex. X. §. 295. Quid? quod Paracels. odorem *inebriativum* causam Caduci, seu Epilepsiæ citra veritatis jacturam statuerit, tract. h. tit.

INEDIA, ἀσιτία, est *abstinentia* a cibo, & potu. Potest etiam vocari ὀλιγοσιτία. Nam vel totalis, vel partialis *abstinentia* comprehenditur hoc vocabulo. Pertinet inter res Medicas non naturales; quamvis Gal. l. de V. S. adv. Erasistratum c. 9. e numero rerum existentium excludat, scil. Physicarum. Favere potest sanitati promovendæ, & morbis gignendis. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 72. & lib. 18. f. 1. c. 5. & 6. Extremam *inediam* septem dierum ὡς τὸ πολὺ judicat Lind. Ex. XIII. §. 238. seq. Dari tamen & miraculosas, sive prodigiosas *inedias* multo longiores, crediderunt nonnulli Clarissimi in arte Medica Viri: v. gr. Lang. l. 2. ep. 27. Hildan. Cent. 2. Obs. 40. & 42. & c. 3. Obs. 85. Cent. 5. Obs. 33. Casp. Rejes C. El. q. 58. quas tamen ad unum omnes, & similes ceu omnino fictas, & ementitas rejicere non

veritus est D. Veschijs Ephem. N. Cur. A. III. Obs. 35.

INEPTUS, *Ineptitudo*, ἀνεπτήδης, ἀνεπτηδαιότης, in genere significat naturalem impotentiam, vel ἀδυναμίαν. Sub se vero multa comprehendit. Hinc rectissime Linden. scripsit *ineptum*, quod est alienum a re, a persona, causa, loco, tempore, modo, Ex XI. §. 123. Gr. dicitur ἀργόν. Et *ineptus risus*, Melancholicorum proprius, vocatur a Sere. c. de splene curando. Vide Keuchen. in Not. p. 178. Gr. ἀκαρπός, *intempestivus*.

INERTIA, in genere idem, quod *ignavia*. Proprie tamen *imperitiam* in aliqua arte significat, Græce ἀτεχνία. Vide *imperitia*. Hanc recte temeritatis nutricem, & matrem vocavit Hipp. in Lege III. 14.

INESIS, *Inethmos*, ἰνῆσις, ἰνῆσις, idem quod κένωσις, & *vacuationem* significat, a verbo ἰνέω, *vacuo*, quod legitur apud Hip. l. d. L. H. XXXIIX. 11. l. de morb. mul. LXXXII. 17. quemadmodum & ἰνῆσις legitur apud eundem lib. de Loc. in hom. XXX. 13. XLIV. 6. XLV. 3. 8. L. 14. Junge Foef. p. 282. Erotian. Onom. p. 54 55.

INEXERCITATUS, ἀγύμναστος, idem qui *Otiosus*, *Piger*, qui corporis quieti nimis vacat. Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 2.

INEXPERTUS, idem qui *imperitus*, ἀπείρος.

INFANS, apud Latinos lata gaudet significatione. Complectitur n. & foetum humanum in utero bimestrem, trimestrem, &c. & Græce vocatur Hipp. νήπιον, 4. aph. i. & 3. Epid. f. 2. t. 7. & 8. ubi vide Gal. comm. ad h. l. Adde Dieter. n. 570. C. Rejes C. El. q. 55. Communiter tamen sumitur de recens natis usque ad illud tempus, donec incipiant sermone uti. Hæc enim videtur vocis derivatio a non fando. Et Gr. dicitur παιδίον, quamvis hoc vocabulum Diet. ad primum septennium usque extendat, n. 643. De sanitate tuenda infantum consule Gal. l. 7. de san. tu. c. 7. seqq. Spagyricorum *infans* qui dicatur in magisterio Lapidis Philosophici, & quomodo per imbibitionem nutriatur, legatur Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 8. & Alchymix Pharmaceut. c. 7.

INFARCTUS, substantive, & adjective, ἔμφραξις, ἔμφρακτος. Vide *Emphraxis*, *Emphraticos*, *Emphragme*.

INFECTIO, homonymum est vocabulum. Vel enim idem est, quod *Tinctus*, vel *Tinctura*, Gr. βαφή. Unde *Ars Infectoria*, sive *Tinctoria* vocatur. Et *infectores* sunt iidem cum *Tinctoribus*. Scribon. num. 57. Rhod. in Lexic. Vel quod Medicis usitatus, convenit cum *Contagio*, & denotat μίασμα, malignum, & venenatum, de quo supra. Vide *Contagium*. *Infectum corpus*, legitur apud Scribo. n. 185. De differentia inter

infectionem pestis, & *infectionem* Medicam, cui placet legere, videat Parac. l. 1. de peste, c. 1. Materia *infectionis* dicuntur & *Inquinamentum*, *inquinabulum*, *Impressura*, apud Severin. l. de nov. obs. abscess. c. 23. & alibi.

† **INFELIX LIGNUM**, sambucum vocant. Laur. lib. 27.

INFERIOR. Vide *Cato*.

INFERNUS, ᾗδης. Vide *Orcus*.

INFERVEFACIO, h. e. in aliquo vase fervefacio. Aliquoties legitur apud Scrib. 39. 53. 153. 371. Item *inervefco*, n. 37. 108. &c. Vide Lex. Rhodii Scribonian.

INFESTO, ἐνοχλέω. Vide *Enochleo*. *Infestare* dicitur, quod aliquem vel adoritur vehemente impetu, velut festinans in perniciem ejus, vel opprimit moleurbationum. Linden. Ex. XVI. §. 45.

INFIBULATIO, ἀγκηνητισμός, vide *Anetheriasmos*. Adde Mercurial. V. L. l. 1. c. 19.

INFIDUS, ἀπιστός, dicitur de signis incertis. Gal. 2. aph. 27.

INFIMUS, vide *imus*.

INFINITUS, ἀπείρος, idem quod *immensus*, Epitheton doloris, apud Scribonium, num. 190. 194. Rhod. in Lex.

INFIRMARIUS, νοσοκόμος, vocatur *infirmorum curator*; quemadmodum & locus, ubi infirmi curabantur, *infirmarium*, & *Infirmatorium* dicitur, teste Diet. n. 655. ferme circa fin.

INFIRMITAS, *infirmus*, ἀρρώστια, ἀδένεια, ἀδενής, ἀρρώστος. Vide *Arrhosiā*, *Asteneia*. Nul- lum hominem fuisse, qui omnes partes corporis simul *infirmas* habuerit, asserit Gal. l. 2. de L. aff. cap. 7. Omnibus morbis obnoxia *infirmitas* dicitur Lind. Ex. XIII. §. 366.

INFIXUS, κατεπεσπυμένος, a κατεπείρω, transfigo. Dicitur de festucis, & aliis, quæ membris infigi possunt, & opus habent extractione, vel manu, vel medicamento. Gal. l. 1. de fac. Nat. c. 14. Dolor *infixus*, ὀδυνη ερείδασα, describitur a Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 5. circa fin.

* **INFLAMMATIO**, φλεγμονή, φλέγωσις, accipitur late, & stricte: late significat omnem immoderatam caliditatem, etiam momentaneam, absque tumore, quæ alias φλόγωσις dicitur, qualis etiam in scorbuticis frequens esse solet. Vide *Phlogosis*. Stricte vero significat tumorem vehementer calidum p. n. in partibus carnis, & sanguineis, cum rubore, & dolore, proveniente a sanguinis fervidioris, & impetuosius affluentis, meatuumque minorum ordinem turbantis collectione, & stagnatione. Græce dicitur φλεγμονή. Nulla *inflammatio* magna est absque febre. Dividitur in Internarum, & Externarum partium *inflammationem*. Illæ sunt plerumque Erysipela-

lipelaceæ, & facile malignitatem contrahunt. Distinctio quoque frequens in *Legitimam*, quæ a sanguine sincero copia solum peccante oritur, & *Spuriam*, quæ a sanguine heterogeneo, vel bilioso, vel seroso, vel crudo provenit. Plura videantur apud Dieter. n. 905. Linden. Ex. IV. §. 23. seqq. multis Ex. XVI. 46. seqq. ut & in Chirurgicis Aquapendentis, Hildani, Barbette, aliorumque scriptis.

* INFLATIO, ἐμφύσημα, ἐμπνέματις. Vide *Emphysema*, *Empneumatosis*.

INFLATIVA *Medicina*, vel materia Medica dicitur, in cujus substantia dominatur grossa humiditas extranea, in quam cum egerit caliditas, generatur inde ventositas, quæ non dissolvitur. Tales sunt Phaseoli, &c. Avic. Libr. de virib. cord. tract. 2. c. 1.

INFLEXIO, καμπή, idem quod *flexio*. Vide *Campe*. *Flexio*.

INFLUENS, epitheton caloris nativi vitalis, ad differentiam insiti, vel innati; & intelligitur ille Calor, qui mediante sanguine a Corde distributo corpori, ejusque membris communicatur, & influit; uti præter alios exposuit etiam Pompejus Caimus de Calid. innat. c. 5.

INFLUENTIA, ἐμπρόν, idem quod *influxus*, atque dicitur non solum de humorum motu in aliquam partem: ita sanguinis *influxus* omnis fit a corde per arterias, Linden. Ex. IX. §. 47. sed etiam de virtute quadam occulta, a corporibus cœlestibus, vel sideribus descendente, & sese insinuante, a qua varios effectus dependere nonnulli statuunt. Gr. etiam ἐμπρόν vocatur. Ruland. & Johnf. ita descripserunt: *Influentia* naturalis est ea, quam *infundunt* astra superiora firmamenti ex natura. *Li* præscripto in hæc inferiora, quæ gubernant, ac regunt per inclinationem in hominibus, brutis, aliisque, & per vires, & efficacias etiam in insensatis. Helmont. per actionem quandam Regiminis hætenus Scholis ignoratam expressit, quæ spirituum abstractorum instar, propemodum in sibi substrata objecta operatur; estque nihil aliud, quam Connexitas Stellarum, concitandi Gas inferum, juxta leges directionum ab omnipotente datas, & fixas, tr. Astra necessit. &c. nu. 15. Plura de *influentiis* Stellarum vide apud Schrod. l. 1. c. 9. Verum alii hunc Astrorum in inferiora *influxum* commentitium, falsum, & propterea rejiciendum censent: inter quos est Lind. Ex. XI. §. 187. Fr. Hofm. in Clavi add. Schrod. loc. & inter Physicos Ampl. & Excell. Dn. Sturnius in Part. Spec. Cosmicæ Scientiæ, qui, excepto Sole, & Luna, reliquis Astris sive fixis, sive Planetis nullam concedit *influentiam*. Nobis placet sive

χρ. Legatur & de hac controversia Casp. Rejes Camp. El. q. 34. n. 24. seqq.

INFLUXUS, vide *Influentia*.

INFOECUNDUS, ἀγονος, idem quod *Sterilis*. Vide *Sterilitas*.

INFRA, κατω. Vide *Cato*.

INFRASPINATUS, epitheton Musculi scapulæ partem externam, & gibbam totam regentis, qui creditur brachium ad exteriora agere retrorsum. Barthol. f. 4. An. c. 2. p. 563. Dicitur & *Suprascapularis inferior*, ad differentiam *Suprascapularis superioris*, qui & *Supraspinatus* appellatur, de quo suo loco.

† INFRIGIDANS GALENI, aliam ceratum rosatum, Mass. de feb. cap. 28.

INFRIGIDATIO, *infrigidans*, idem quod *Refrigeratio*, *Frigefactio*, κατὰ ψύξης, ψύξις, ψύγμα. Vide *Captapsyxis*, *Frigefactio*, *Frigefaciens*.

INFUNDIBULUM, χοάνη. Vide *Choana*. *Infundibulum* est vas metallicum, oblongum, cum manubrio, interius excavatum, liquata metalla recipiens, & in virgas, vel baculos conformans. Rul. & Johnf. in Lexic. *Infundibulum* argenteum pro cibo, & potu descripsit cum applicatione Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. X. fig. 11. & Tom. XXXII. fig. 8. In Anatomicis *infundibulum* quoque vocatur sinus renum medius, ad quem materia urinæ colligitur, alias *Pelvis*, item *Incerniculum* appellatum. Vesling. Syntag. Anatom. c. 5.

INFUSIO, *Infusum*, ἔγχυστον, ἔγχυμα. Vide *Enchytron*, *Enchyma*. Accipitur duplici modo, Late, & Strictè, & rursus Concrete, & Abstractive. In lata significatione concreta completitur omnia medicamenta intus, vel foris applicanda, quæ citra coctionem certo tempore in liquore macerantur, sive postea sequatur coctio, sive non; de quibus vide Vveher. Antidot. gen. lib. 1. c. 15. Blas Medic. Gener. P. 2. l. 7. f. 2. subsect. 4. c. 1. & alii. Describi possunt *infusa*, quod sint Extracta liquida corporum solidorum, ut plurimum præsentis usus dicata. In lata abstracta significatione denotat modum *infusionis* parandæ legitimum; qui videri potest apud Vveker. d. l. lib. 3. c. 12. Fr. Hofm. in Clav. Schroder. l. 2. c. 63. Blas. d. l. &c. Strictè accipitur in concreto vel pro *infusione* laxativa, vel purgante. Schroder. l. 2. c. 63. Anonym. Sylv. Medic. cap. 9. Vel pro *Clysteribus*, Lind. Ex. xiii. §. 362. seqq. In abstracto *infusio* modum non solum significat dictorum *infusorum*, qui in citatis Auctoribus, & locis videri potest; sed etiam adhuc alium peculiarem, & novum, quo liquor medicamentosus in venam corporis apertam infunditur; unde & *Ars infusoria*, & *Clysmatica nova* audit, hujusque meminit aliquo-

ties Rolf. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. c. 30. l. 11. f. 3. c. 11. l. 14. f. 1. c. 30. Eph. N. C. Ann. I. obs. 149. Joh. Dan. Major. Invent. Medic. I. Etmuller. diff. de Chir. Infusoria, quæ tamen curandi ratio hodieque fere rursus exolefcit.

INGENITUS, idem quod *Innatus*, ἰνγενῆτος. Vide *Emphytos*. Inter curas ægritudinum æruginosarum, siue Luis Venereæ, quas Paracelsus proponit l. 7. de morb. Gal. c. 11. sexta eidem vocatur *Cura ingenta*, quæ pertinet ad verrucas, & fungosas excrescentias.

INGENIUM, Græcis idem quod *Natura*, φύσις. Nam pro varietate naturarum, variant & *ingenia*. Gal. de cogn. & cur. an. morb. cap. 7. Lind. Ex. I. §. 14. Quid Hermes Trismegistus in Tabula sua Smaragdina intelligat per *Magnum ingenium*, exposuit Ger. Dorn. in Physica Trismegisti, dicens denotare summam diligentiam, & industriam esse adhibendam in applicatione ignis ad opus illud secretissimum. Vol. I. Theatr. Ch. p. 382.

INGERENDA, τροσφρόμματα, idem quod *Assumenda* per os, h. e. Alimenta. Et *ingestio* idem notat, quod *Assumptio* per os. Vide Gal. 3. de R. V. I. A. t. 22.

INGLUVIES, ἀκολασία ἢ ἀγίτης, ἀπλησία, idem quod *vīctus intemperantia*, insatiabilitas. Galen. 6. aphor. 28. Causa est plurimorum morborum a cruditatibus dependentium, ita ut morbi, & ægritudinum pericula e culinis exeant. Casp. Rejes C. El. c. 25. n. 16. & q. 88. num. 280. Helm. matrem vocat trium peccatorum sanguinis, abundantia, stagnationis, & heterogeneitatis, tract. Retenta. *Ingluvies* quoque vocatur ventriculus ille membranaceus in volatilibus, vernacule *Struma* dictus, in quo recipiuntur alimenta per os ingesta. Bartholin. lib. 1. Anat. cap. 9.

INGRAVIDATIO, idem quod *Impregnatio*. *Ingravidationis* factæ absque immisione membri virilis observationem vide in Eph. N. C. Ann. III. obs. 273. Vide *Impregnatio*.

INGRESSIO, *Ingressus*, βᾶσις, late idem est quod *Ambulatio*, quæ fit, quando alterutrum crus per vices & firmatur, & movetur. Hipp. 3. de art. t. 73. Vide *Ambulatio*. Strictè accipitur de accessu Medici ad ægros. Ita Claud. egregium libellum scripsit de *Ingressu* ad infirmos. Tropice sumitur de causa Ileï, quando dicitur esse *Ingressus* intestinatorum mutuus, Lind. Ex. IV. 44. i. e. Insinuatio, Duplicatura. *Ingressio* Spagyrica est nutritio, conjunctio, submersio. Th. Ch. Vol. IV. p. 751. 764.

INGREDIENTIA, vocantur medicamenta simplicia, interdum & composita, quæ in formu-

la remedii compositi, quam *Receptam* vulgo vocamus, præscribuntur.

INGUEN, βεβών. Vide *Bubo*.

INHIBITIO, ἐπιμαχέσις, idem quod *Cohibitio*, suppressio. Vide *Epischesis*.

INHUMATIO, vocatur digestionis, vel putrefactionis species, quæ fit sub fimo equino, aut abscondendo in terram. Rul. in Lex. Vide & Th. Ch. Vol. VI. p. 563.

INJACULATIO, est terminus Helmontianus, notatque acerbum stomachi dolorem spasmodicum, in quo motus quoque corporis aufertur, & affectus Tetano similis videtur, quem Belgæ rustici *Geschot* vocant, tanquam a sagis immissa, tr. Jus Duumviratus, n. 20. *Injaculata* quoque vocantur, quæ *Injecta*. Vide *Injectio*.

INIECTIO, accipitur diversimode. Communiter pro infusione facta in aliquam cavitatem. Et ita idem est, quod *Enema*, ἐνέμα, *Clyster*. Ita *Injectiones* penis, uteri, Schrod. l. 2. cap. 41. Forest. l. 26. obs. 2. Vide *Clyster*. *Injectio* in nares, Scrib. n. 10. 46. Vel pro fasciæ applicatione, siue *Fasciatione*, Gal. de fasciis. Quid Græcis εἰσβολή significet, vide supra *Eisbole*. *Injecta* materialia Helmont. vocat, quæ materiam supponunt visibilem, invisibili tamen modo corpus intrant, & insensibiliter injaculantur, ut sunt spicula, spinæ, aciculæ, &c. Vocantur & *Injaculata*. Quem modum non a præstigiis Diabolicis semper dependere, conatur demonstrare idem tract. de *Injectis materialibus*, & *Injaculatorum* modus intrandi. Verum an satis firmiter demonstraverit, merito dubitatur.

INIMICUS, πολέμιος, idem quod *Adversus*. Nimium omne dicitur naturæ inimicum, Hipp. 2. aph. 51. Vide Diet. num. 703. *Inimicitia* mutua, nihil aliud est, quam *Antipathia*, de qua supra lit. A.

* INION, ἰνίον, i. e. *Occiput*, quod est postica capitis pars, ita dicta διὰ τὸ ἰνῶν, quod ob copiam tendinum fibrosa, & nervosa est. Terminatur sutura lambdoide. Alii posteriorem cervicis partem esse volunt. Meminit Hipp. 3. aph. 26. Adde Diet. num. 406. Foef. Oec. p. 283. Barthol. l. 3. Anat. in procem. descripsit, quod sit pars capitis posterior ab initio futuræ lambdoidis ad primam cervicis vertebra. Jung. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 17. Hoc occipitium ad præservandum ab Epilepsia Florentiæ omnibus pene infantibus, postquam mentem jam egerunt, fuisse inustum testatur inter alios Jacob. Truncon. de custod. pueror. san. tr. 4. c. 13. p. m. 201. seqq.

INITIUM, ἀρχή, idem quod *Principium*, de quo infra in Pr. *Initia* quoque vocantur extrema in filo, aut fascia. Gal. l. 2. de iis, q. in med. l. 8.

Initia corporum omnium naturalium duo statuit Helmont. Elementum aquæ, quod est *initium* ex quo, & fermentum, sive *initium* seminale per quod, id est dispositivum, tr. *Causæ*, & *initia* Naturalium, n. 23. In opere lapidis Philosophici Spagyrico *initium* est corruptio, finis vero generatio. Ger. Dorneus tr. Artific. Supernat. c. 7. *initiatix* προκαταρκτική, id est *Causa procatartica*, Gal. l. 6. de L. A. c. 4.

INITIATUS, *initiatio*, τελετή, τελετή, dicitur de solennitate quadam festivali, præsertim in Gentilium festis Eleyfyniis; de qua legatur C. Hofmann. Com. ad Gal. LL. V. P. nu. 482. seqq. Transfertur vero sæpe ad alias solennitates. Ita Medici *initiatio* fit mediante iurejurando. Linden. Exerc. III. §. 23.

INIUCUNDUS, ἀνδής. Vide *Ædes*.

INIURIA, ἀδικία, quid significet proprie, notum est. Talem sæpius Medicus perpeti cogitur ab ægris, & adstantibus, & omnino præstat generoso contemptu vindicare. Accipitur vero haud raro *injuria* pro mala affectione: v. g. *injuria* aeris, *injuria* oculorum, dentium. Rhod. in Lex. Scrib.

INNATO, ἐφίσταμαι. Vide *Ephistamæ*.

INNATURALIA, vel *supernaturalia* corpora sunt ea, quæ concipiuntur animo dumtaxat. Inde factum, aut quandoque loquatur quis: Mihi videre videor hominem præ oculis, qui tamen plus ducentis milliaribus abest, vel aliquando vita functus est ante viginti annos. Johnf. in Lex. Summa. Sunt *Entia rationis*.

INNATUS, ἐμφυτός, vide *Emphytos*, idem quod *Nativus*.

* **INNOMINATUS**, ἀνόνομα, dicitur de omni eo, quod laborat ἀπορία τῆς οἰκείας ὀνόματος, defectu proprii nominis. Ita Ossa *innominata* vocantur, quæ ossi sacro adjacent ad latus, quorum tria numerantur, & quodlibet nomen habet proprium, conjunctim vero sumpta carent nomine proprio. Ita & *Cartilago Cricoides* vulgo *innominata* vocabatur, quia antiquis absque nomine, basis est reliquarum cartilaginum. Gal. l. de vocal. instr. diff. c. 4. Barthol. l. 2. Anat. c. 11. *Innominatus* quoque morbus in specie hic dicebatur, qui medio loco inter Lethargum, & Phrenitim collocatur, in quo ægri connivent oculis, somnolenti stertunt, &c. Gal. l. de puls. ad tyron. c. 11. Vide *Coma vigil*.

INNOVATIO, νεωτεροποιία, idem quod *Novatio*, a verbo νεωτεροποιέω, *innovo*, novum quid molior, quo usus Hippocr. 1. aph. 20. Absit vero a Medico omnis vitiosa *Novatio*, quamvis lucrosa, qua augere, & extrahere solent morbos, eorumque curationem lucripetæ, ut inde bursæ ere graviores fiant. Dieter. n. 569. Profecto res hæc non caret periculo, & lædit conscientiam,

Chirurgastris tamen nostris non adeo infrequens.

INNUENS, ἐπινενεύω. Vide *Epinenencos*.

INOPINUS, *inopinabilis*, ἀδελύγος, & adv. ἀδελύγως, *inopinato*, dicitur de accidentibus, & eventibus, sive sec. sive præter naturam, quæ morbis superveniunt, & mutationem aliquam inferunt, quibus minus fidendum esse docet Hip. 2. aph. 27. Junge Diet. n. 650.

* **INORDINATUS**, ἀτακτος, ἀτυπος. Vide *Ataxia*.

† **INPINGUED.** porci, costa herba in phthiis singularis. Jach. Camerar. Gort. medic. 13.

INQUIETATIO, *Inquietudo*, ἀλύκη, ἀλυσμός. Vide *Alyce*. Gal. c. 2. in 1. Prorrh. t. 27.

INQUISITIO, ζήτησις, item *indagatio*, *investigatio*. Hæc si in ulla alia, certe in Medicina summe necessaria est; præsertim cum non omnia sensui, & intellectui sint manifeste obvia, ut non indigeant *inquisitione*, ex Gal. l. de opt. dic. gen. fere circa fin. Neque etiam tanti putare oportet auctores, vel authoritatem, quamvis de publico meritissimorum, cujus reverentia absterreamur ab *inquisitione Veri*, atque *Utilis*: *Veri* quidem propter utilitatem: *Utilis* vero propter sanitatem. Quo plenior enim, & certior est nostra de rebus cognitio, tanto majore ipsis cum fiducia, atque securitate utimur, verbis elegantissimis Linden. Ex. XI. §. 6.

INSALUBRIS, νοσηρὸς, νοσώδης, idem quod *Morbosus*, *Æger*, *Ægrotus*. Applicatur vero diversimode omnibus rebus p. naturaliter sese habentibus, subjecto, causis, accidentibus, signis, uti patet ex Gal. Art. Med. c. 3. 4. 5. seqq. Junge Oddi de Oddis Commentar. ad Gal. h. loc.

INSANABILIS, ἀνίατος, idem quod *Incurabilis*. Vide paulo superius. Quibus addi potest, quod *insanabilitatis* essentia in hoc consistat, quando videlicet morbus superavit vim corporis, verbis Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 22. allegante Linden. Ex. XII. §. 64.

* **INSANIA**, ἀφροσύνη, idem quod *Delirium*, *Insipientia*, *Dementia*, *Mania*. Vide *Delirium*. Nomen *insaniæ* mentis significat ægrotationem, & morbum, i.e. *insanitatem*, & ægrotum animum, quam appellarunt *insaniam*, verbis Cic. 3. Tuscul. 4. citante Diet. num. 613. Paracelsus strictiorem commentus est *insaniæ* acceptionem, distinguens inter *Lunaticos*, qui delirant ex motu, & influxu Lunæ, *insanos*, qui hæreditarium malum, & a prima nativitate contraxerunt; *Vesanos*, qui per venenata alimenta infecti in delirium incidunt; *Melancholicos*, qui ex intrinseca vitiosa humorum, & spirituum dispositione vitiosa corripiuntur mentis alienatione; &

Obsessos, qui a Diabolicis insultibus infestati delirant, de morb. Amentium Tract. 1. c. 5. *Infantia* labem communicari posse in posteros, confirmat quoque Helmont. tract. de Conceptis.

INSATIABILITAS, ἀπλησία. Vide *Aplestia*.

INSCITIA, ἄγνοια, ἀμαθία, ἀνεπιστημοσύνη, idem quod ignorantia, (quamvis Gal. inter ἀνεπιστημοσύνην, & ἄγνοιαν aliquod discrimen statuat, l. 7. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. quod huc non pertinet) quid significet, notum est. Extremus gradus *infcitia* est, quando quis ea, quæ in vulgus nota sunt, ignorat, iudice Gal. c. 3. in 6 Epid. t. 28.

INSECTILIS, ἄτομος. Vide *Atomus*.

INSECTUM, ἔντομον, (particula in positive, non privative sumpta) est nomen animalis plerumque exanguis, imperfectioris aliis, variis incisuris, aut annulis præditi, & commissuris insigniti, cujus species multifariæ habentur, quas descriptas videre licet in Ul. Aldrov. integr. Tom. 3. de *insectis*. Jungatur e novissimis Joh. Schvvammerdamii Historia *insectorum* generalis, cujus etiam fit mentio in Actis Erudit. Lips. 1685. *Insecta* etiam divisa vivere, & cur? demonstravit Casp. Rejes C. El. q. 31. n. 3. seqq. Aere nutriri, testatur observatio in Eph. Nat. Cur. An. I. O. 120.

INSENSIBILIS, duplicem obtinet significationem. Velenim Græce vocatur ἄδηλος, i. e. occultus, minus evidens, (vide *Adelos*) Vel notat stupidum, & sensationis expers, & Gr. dicitur ἀναισθητός. Vide *Stupor*.

INSEPARABILIS, ἀχώριστος. Vide *Achoristos*.

INSERTIO, σύμφυσις, ἔνωσις, in Anatomicis denotat conjunctionem arctam, & insinuationem vasorum, fibrarum, membranarum in aliam partem. Unde & septem oculorum tunicæ *insertiones* vocantur Gal. l. 10. de U. P. c. 2.

INSESSIO, ἐνεδρε, Vide *Enedre*. Sumitur & apud Latinos pro *Vaporario*, & Balnei specie, & Gr. dicitur ἐγνάθισμα, de quo Morel. l. 2. formul. rem. f. 1. c. 4. Vide *Enchatisma*.

INSIDENTIA, ὑψέκασις, dicitur, quod *insidet*, aut supernatat urinæ; cui opponitur ὑπόεκασις, *subsidentia*. Vide *Epistasis*. Diet. 324.

INSIDIANS, λοχῶν, epitheton morborum clandestinorum, seu clam cum vehementia infestantium; quod tamen ceu ineptum improbavit Gal. c. 1. in 3. Epid. t. 8. Verum an satis firma ratione, alii videant.

INSIPIDUS, ἄποιος. Vide *Apoios*. *Insipida* magis nutrire, quam acrida, & amara, docet Gal. l. 2. de Al. fac. c. 64.

INSIPIENTIA, idem quod *Desipientia*, *Dementia*, *infantia*, Gr. ἀφροσύνη. Legitur apud

Hildan. Centur. Ep. 41. de *insipientia* a purgantibus fortioris usu inducta. Alias *insipientia* quandoque pro affectata ignorantia accipitur, & Gr. ἀνεπιστημοσύνη dicitur. Vide *infcitia*.

INSOLATUS, εἰληθερός, i. e. a sole calefactus. Gal. l. n. meth. med. c. 2. Vide *Eiletheres*.

INOLENS, ἀταμίθης, idem quod *insuetus*, *insolitus*. Vide *Asyneches*.

INSOMNIS, ἄγρυπνος, i. e. qui *vigilat* intempestive, & p. n. Ita tumultus, canes latrantes, & nuncii tristes reddunt homines *insomnes*. Galen. de art. med. constit. c. 18. Vide *Vigilia*.

INSOMNITAS, idem esse videtur, quod *Pervigilium*, h. e. somni privatio, ceu in omnibus dispositionibus malum. Avic. l. 1. fen. 2. doct. 2. c. 13.

INSOMNIUM, ἐνύπνιον. Vide *Enypnion*.

† INSOMNIA, Pacuu. Vigilia, Charis. de differentiis vocum.

INSPECTIO, εἰσόρσις, ὁπσις, proprie significat attentam alicujus rei considerationem beneficio visus factam, quæ Medico ad accuratam cognitionem necessaria est, & utilis. Hinc & agros, & alia circa ægrum continentia probe inspiciat. *Inspectio Urinæ* est phrasis notissima.

INSPECTURIO, ὁψείω, i. e. paratus sum ad inspiciendum, quemadmodum & *Confirmaturio*, ἰσχυραίω, i. e. paratus sum ad confirmandum. Gal. l. de art. t. 3.

* INSPIRATIO, εἰσπνοή. Vide *Eisprnoe*.

INSPISSATIO, πύκνωσις, *Spissatio*, idem quod *Condensatio*. Est enim humidi per partium subtilissimarum exhalationem, & consumptionem condensatio; cui opponitur *Subtiliatio*, vel *Attenuatio*. Vide *Condensatio*.

INSTABILIS, ἀβέβαιος, ἀκατάστατος, idem quod *inconstans*. Vide *Abebaos*, *Acatastatos*.

INSTAURATIO, ἀνάθρεψις. Vide *Anathrepsts*, idem quod *Restauratio* corporis iterata nutritio, & refectio.

INSTILLATIO, ἐνστάλαξις, ἐμβροχή, ὑμβροχή. Vide *Embregma*, *Embrocha*.

INSTITUTIO, παιδεία, παιδασίς, διδασκαλία, id est doctrina, informatio. Hæc alia esse debet apud tyrones, vel qui introducuntur, & alia apud eos, qui perfecte omnia edocentur. Gal. l. de propr. lib. c. 5. Quid alias in genere valeat *institutio*, docet Linden. Ex. I. §. 21. 24.

INSTITA, idem quod *Fascia*, σπάργανον. Scrib. n. 47. 133. Rhod. in Not. ad h. l. Inde & *Lumbricus latus instita* dictus est, teste eodem ad n. 140.

INSTITOR, πωλητής, κάπηλος, πώλης, id est *Venditor*. Hinc *unguentorum institor*, pigmentarius, μυροπώλης dictus fuit. Scribon. n. 22. Rhod. ad h. l.

* **INSTRUMENTUM**, ὄργανον, *Organum*, vocabulum plurimum etiam usus in arte Medica. Generaliter significat rem omnem actioni certæ, & usui, vel operationi dicatam. In Physiologicis *instrumentum* vocatur pars corporis, quæ perfectam edere actionem, aut usum perfectum præstare potest. Dicitur alias pars *instrumentalis*, five *Organica*. Debent vero omnes partes corporis etiam simpliciores a Medico considerari, ut *instrumenta*, vel *instrumentales*, quemadmodum ostendimus in Dogmat. nostris P. I. c. 2. d. 6. pag. 26. Recte vero dividuntur in *instrumenta* prima, & secunda; quorum illa censentur, quæ ex similibus partibus simplicis alicujus functionis gratia sunt constituta; quæcunque vero rursus ex his componuntur, etsi uni totius *instrumenti* actui quam maxime inserviant, tamen inter secunda numerantur. Ita Musculus, Vena, Arteria inter prima *instrumenta* numerantur; Digitus vero inter secunda; atque hoc magis Pes; & pede magis Crus. Gal. l. de dif. morb. cap. 3. & 4. Morbi hujusmodi partium, quando vel naturalis illarum conformatio permutatur, vel numerus non servatur, vel magnitudo conveniens tollitur, vel naturalis positus deficit, vocantur *morbi instrumentales*, d. l. c. 6. Vide Dogm. nost. P. II. c. 4. p. 123. seqq. *Instrumenta communia*, vel publica, ὄργανα κοινά, appellantur Venæ, Arteriæ, Nervi, quæ & ἄγγεῖα dicuntur, C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 1096. *Cerebrum* vocatur ὄργανον ἐνδοκρανίου, id est *instrumentum*, ubi sensus se produnt. Idem n. 523. *Manus* Galeno dicitur, & Aristotel. ὄργανον τὸ ἐργάζων, *instrumentum instrumentorum*, lib. 1. de U. P. c. 4. & l. 4. de part. an. c. 10. Jung. Hofm. d. l. n. 25. & 1. 3. Circa Materiam medicam triplicem occurrunt quamplurima *instrumenta*. Circa Dieteticam sunt omnia illa, quæ ad rem *Coquinariam* pertinent, in vulgus nota. *Instrumentorum Pharmaceuticorum* Catalogum exhibet Schroder. Med. Pharmac. Chym. l. 1. c. 39. *Chymica* tradit Rolfink. Chym. l. 2. c. 23. seqq. Beker. in Oepid. Chym. Tit. 7. §. 2. Libav. Tom. II. Oper. pag. 131. *Chirurgica* recenset Hildan. in Cista militari, & sparsim in observationibus, nec non plurima apud Hippocr. Gal. Aquapendentem, Paræum, Scultetum &c. occurrunt, quorum nomina propria hoc quoque in Lexico sub literis suis initialibus exponuntur. *Ignis* quoque vocatur κατ' ἐξοχὴν *instrumentum* *Chymistarum* proprium. Dorneus Art. Chymist. l. 2. c. 6. In negotio lapidis Philosophici Jodoc. Greverius Presbyter proponit *sexdecim instrumenta*, tr. Secretum Greverii dicto, quod est in Vol. III. Theatr. Chymici.

INSUAVIS, ἀνδής, idem quod *injuvundus*; de quo p. a. Vide Gal. l. 4. de Med. fac. c. 16.

INSUETUS, ἀσυνήθης, idem quod *inconsuetus*. Vide *Asynethes*.

INSUFFLATIO, ἐμφύσησις, ἐμφύσησις, dicitur, quando medicamentum per canalem ad partem aliquam impellitur flatu, vel oris spiritu, v. g. in nares ad curationem polypi; Gal. l. 3. de C. M. S. l. c. 3. & in os ad uvulæ morbos, l. 6. c. 3.

INSULTUS, εἰσβολή, dicitur primum paroxysmi tempus. Vocatur & ἐπιστημασίχ, Galen. l. de morbi tempor. c. 6. Vide *Eisbole*, *Epistemasia*.

INSUPERABILIS, ἀνυπέρβαλτος. Vide *Anyperbletos*.

INSUPPURABILIS, ἀνεκπύητος, dicitur de tumore, vel abscessu, qui propter frigiditatem non vergit ad suppurationem. Legitur app. Hipp. §. aph. 20. Junge Diet. n. 64.

INTEGRASTRUM, terminus Paracelsicus, quo innuere videtur conjunctionem illam cruciatim, vel decussatim factam nervorum utriusque oculi opticorum, ita quidem ut ipsorum substantia totaliter confundatur ordinarie. Cui *unioni* etiam hodieque nonnulli hunc usum tribuunt, quod ideo sit a natura instituta, ne species visibiles gementur. Enimvero non rem acu tangunt; siquidem & species audibiles non geminantur, nec tamen nervi auditorii combinati occurrunt. Quid? quod Vesalius, Aquapendens, & alii observarint, nervos quoque opticos toto ductu divisos mansisse. Paracels. fragm. de Anatom. Ocul. Bartholin. Anat. libell. 3. c. 2.

INTEGRITAS, integer, ἀκραιότης, ἀφθορέα, ἀκέραιος, ἀκμαῖος, accipitur in Medicina pro *sanitate* corporis *perfecta*, & actionum vigore illæso. Opponitur igitur *Læsioni*. Occurrit passim in scriptis Medicis.

INTELLECTUS, vocabulum hoc diversimode accipi solet: Substantialiter, & ita idem est quod *Mens*, *Anima rationalis*, Gr. νῦς. Vide *Animus*. Hic *intellectus*, etiamsi sit in se purus spiritus, & incorporea quædam substantia, utitur tamen subjecto aliquo, veluti sede sua, & regia, videlicet spiritibus animalibus intra cerebri medullium constitis, a quorum maxime subtilium manipulo ipsa *Phantasia*, vel *imaginatio* existentiam suam obtinet; quemadmodum hoc prolixius, & elegantissime exposuit Th. Villis P. I. de Anim. Brut. c. 7. quæ hypothesis tandiu nobis aridet, donec alii meliora, & certiora in medium protulerint. Vel accipitur de *Actu intelligendi*, & vocatur quoque *intelligentia*, Gr. νόησις, σοῦσις, quæ quidem principaliter ab anima rationali dependet; secundario tamen, & instrumentaliter vicissitudinibus exposita est illa functio, per, & propter spirituum animalium in quantitate, qualitate, motu, & loco contingentem varietatem;

quemadmodum laudatus Author d. l. in aliis illius tractatus locis hoc egregie exposuit, & demonstravit. De *intelligentia*, & animæ discrimine legi etiam poterit Theatr. Chym. Vol. V. p. 158. 159.

INTEMPERANTIA. Et hujus vocabuli significatio variat. Plerunque denotat excessum in vitu, Gr. dicitur ἀκρασία, (vide *Acrasia*) ἀκολασία, πλησμονή, ἀπλησία. Hæc morborum promus condus, sicuti contra *Temperantia* sanitatis penu dicitur. Propterea & illa Mater, vel Nutrix; quemadmodum hæc contra Noverca Medicorum habetur. Junge Diet. Jatr. num. 696. Casp. Rejes C. El. q. 88. n. 123. Vel accipitur pro *intemperie*, Gr. δυσκρασία dicta, quæ & a Latinis *intemperatura*, *intemperamentum* vocatur, quemadmodum ex Theatro Mundellæ, & aliis Indicibus Galeni constare potest. Vide *Dyscrasia*. Et homines dicuntur *intemperati* secundum geminam illam significationem. Vel ἀκόλαστοι, ἀκρατεῖς, vel δύσκρατοι.

* **INTEMPERIES**, δυσκρασία. Vide *Dyscrasia*.

INTENTIO, homonymon etiam est vocabulum. Velenim materialiter, & corporaliter accipitur pro *Tensione*, *Extensione*, Gr. ἔσις, ἐκῆσις, Latine & *intensio* vocatur. Cujus sunt species ἐκῆσις, ἀνέκῆσις, & κατῆσις, vide *Catataxis*, *Ectasis*. Vel de animi comprehensione, & conceptu; & ita idem significat, quod *Indicatio*, ἐνδείξις, Scopus. Vide *Endeixis*.

INTEPESCO, χλιαίνωμαι, idem quod *Tepefco*, h. e. paululum calefio. Vide *Chlienesia*.

INTERANEUS, ἐντῆρος, idem quod *internus*. Ita apud Scrib. legitur *interanea* vomica, num. 96. Rhod. in not. ad h. l. Stricte vero *interanea* idem sunt, quod Viscera Abdominis, *Hira*, & ἐντῆρα, & ἐντόδια. Vide *Entera Hira*. Linden. Ex. IX. §. 57. Rhod. in Lex. Scribon.

† **INTERBASTARE**, pharmacop. intersuere, a Græco ἐπιβάσσειν. Janus Cornar. rei medicæ annumerat.

INTERCALARIS, ἐμβόλιμος, dicitur de mense, vel die, qui interseritur ab Astronomis. Gal. c. 1. in l. 1. Epid. t. 1. Posset tamen etiam de tempore aliquo, quod in morbis periodicis intercedere quandoque solet, accipi, si luberet. Et Substantivum *intercalatio* significat additionem dierum, aut mensium pro totius anni Solaris, aut magni complemento. Augen. l. 1. de hom. partu, c. 4.

INTERCAPEDO, τὸ μετὰ, idem quod *interstitium*, *intervallum*. Diet. n. 524.

* **INTERCEPTIO**, ἀπολήψις. Vide *Apolepsis*. Accipitur & pro Remedii genere, vel modo, quando nimirum humorum, & præcipue sanguinis motus intercipitur, Gr. ἀλάλησις. Unde &

medicamenta *intercipientia*, ἀλάλητικὰ vocantur, quæ sunt e numero repellentium, saltem loco applicationis ab illis differentia. Siquidem non sit in ipsa parte affecta, sed in vicinis, ubi humor defluit. Vocantur alias *Defensiva*. Rolsink. O. & M. Med. Sp. l. 4. f. 1. c. 15. *Intercipientes* membranæ, ἀφράπτοντες, vocantur Septum transversum, Mediastinum. Vide *Hypexocos*.

* **INTERCIDENS**, παρεμπύπων. Vide *Empirio*, idem quod *interveniens*. *Intercidens* pulsus dicitur, cum inter duos ictus, qui ordine proprio inferuntur, ictus medius intercurrit. Gal. in def. Quomodo hic a Dicroto differat, ego non video.

INTERCISIO, ἀγκωμή, idem quod *Dissectio*. Vide *Diacope*.

INTERCLUSUS, est epitheton Curæ cujusdam peculiaris, quæ requiritur in quibusdam symptomatibus morbi Gallici gravioribus; v. g. ubi sal corrosivum malignum peccat, & maculas nigras excitat, aut ungues digitorum in manibus, pedibusque corrumpit, ut decidant, &c. Parac. l. 7. de orig. & cura morbi Gallic. c. 11.

* **INTERCOSTALIS**, μεσοπλευρικός, epitheton musculorum, qui costis veris interjacent; suntque duplices, Interni, & Externi. De quorum structura, fibris, & usu vid. Gal. l. 8. Anat. adm. c. 3. & 6. l. 7. de Us. part. c. 30. Barthol. l. 2. Anat. c. 2. p. 334. & vasorum, Arteriæ, & Venæ, de quibus etiam in Anatomicis.

* **INTERCURRENS**, παρεμπύπων, idem quod *intercidens*: Epitheton pulsus, Galen. l. 1. de diff. puls. c. 13. Est etiam apud recentiores Epitheton febrium quarundam continuarum, quæ contradistinguuntur *Stationariis*, quandoque non a particulari anni constitutione dependent, sed indifferenter cum stationariis, aut secum invicem commiscuntur, jam parcius, jam inclementius savientes, & depopulantes, uti descripsit eas Th. Sydenham. Observ. Med. de Morb. acut. f. 6. cap. 1. pag. m. 409. De Stationariis vide infra suo loco.

INTERCUS, scil. *Aqua*. Vide *Hydrops*.

INTERDENTIIUM, vocatur intervallum inter dentes ejusdem ordinis. Linden. Ex. XI. §. 72.

INTERDIGITUM, dicuntur Plinio calli, vel verrucæ inter digitos, præsertim pedum, obortæ. C. Plin. Secund. Medicinæ l. 2. c. 56.

* **INTERFOEMINEUM**, ἀδινάμιον, ἀδινέον, vocatur Hippocrati media illa pars, quæ interiacet inter pudendum, & anum, quod duobus seminibus sit interpolita. Hipp. 4. aph. 807. aph. 39. 2. de fract. t. 43. & 4. de art. t. 45. (Vide Galen. in comm. ad hæc loca) l. 1. de morb. mul. Cl. 34. Adde Foef. p. 497. Dieter. n. 675.

INTERITUS, φθαρὰ, quid significet, notum. In animalibus, & hominibus æquipollet *Morbi*. Alias omne genitum corpus secum habet & generationis, & *interitus* sui causas. Galen. lib. 1. de san. tu. cap. 5. Præcipuam *interitus* causam vocat *Fluorem*, i. e. deperditionem portionum quarundam, quæ opus habent restauratione. Jul. Alex. l. 2. Salubr. cap. 10.

* **INTERMISSIO**, Gr. ἀλείψις. Vide *Dialeipo*.

* **INTERMITTENS**, ἀλείπων, vide *Dialeipo*. Pulsus *intermittens* qui dicatur, vide Gal. l. 1. de diff. puls. c. 12. scil. quando manifesta quædam mora in rhythmo observatur p. n. ob flammæ vitalis defectum. Non est tamen semper lethale signum, teste experientia in senibus, & aliis.

* **INTERNODIUM**, σκυῶλις, φάλαγξ, dicitur de ossibus digitorum mutuo sibi colligatis; & articulatis, & ordine sibi succedentibus, Gal. l. 1. Anat. adm. c. 5. l. de off. c. 19. ab acie, Gr. φάλαγξ, aut turma equitum, quæ σκυῶλη appellatur. Alias Græci iis ossibus peculiaria nomina tribuerunt. Prima metacarpo proxima dicuntur προκόνδυλοι, κόνδυλοι, media & postrema μεσοκόνδυλοι. Castell. Alias & φάλαγξ vocatur articulus, quo magnus digitus ossi Carpi propinquo dearticulatur, Gal. l. 2. de U. P. cap. 9. Sunt etiam, qui *Phalangis* nomine Metacarpi ossa comprehendunt, ordine etiam eodem, velut in acie constituta, quo ossa digitorum. Idem.

INTERROSSEI, dicuntur Musculi digitos in manibus, & pedibus abducentes. Barthol. l. 4. An. c. 9. p. 575. & c. 13. p. 583.

INTERPASSARE, Medici est sacculum medicum trajectis ordine filis ita firmare, ut contenta æqualiter ubique distribuantur, neque conglomerentur, Joh. Micræl. Lex. Phisol. col. 640.

INTERPELLATUS morbus, Paracelso dicitur vagus, & varius, qui nunc hoc, nunc alio modo paroxysmat, (i. e. exacerbatur) & non habet certum paroxysmum, l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 2. & in Expos.

INTERPOLATUS, usurpatur a Paracelso pro *intercalari*, sive intervenienti; & dicitur de diebus extra paroxysmum febrilem, sive ἀπυρεξίας. Schol. ad l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 1.

INTERSCAPULIUM, Bartholin. vocari statuit ipsam spinam scapulæ, sive processum illum in gibba parte illius occurrentem, quæ ῥάχις, & Ruffo ἐπὶ τὴν ὀμὸν ἀνέμαλον, eminentia scapularum, Hippocrati in Mochlico τὸ ἀνέμαλον τῆς ὀμὸν ἀνέμαλον, id est irregulare scapulæ vocatur, libell. 4. Anat. c. 9. Verum Lind. saltem

fossula longæ utrinque illius spinæ nomen hoc tribuit, Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 1.

INTERSECTIO, ἀγκοπή, idem quod *Intercisio*. Vide *Diacope*.

* **INTERSEPTUM**, κίον. Vide *Columna*.

* **INTERSTITIUM**, ἀγίστημα, generaliter idem quod *Intervallum*. Vide *Diastrasis*. In specie vero notat spatium duodecim horarum, in quo febris terminatur. Gal. l. 2. de cris. c. 9. *Interstitium ciliare* vocatur quoque circumferentia uveæ tunicæ oculi, ubi duplicata membrana ejus se reflexit ad humorem crystallinum; diciturque communiter *Ligamentum ciliare*. Plempius vocat *Nexum stamineum*; & sunt tenuia quædam filamenta ex uvea producta, referentia lineas nigras palpebrarum pilis similes, crystallinum humorem cingentes, qui horum ope nectitur vicinis partibus, & cum uvea mobili quoque movetur. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 711.

INTERTRIGO, ὀδύτεμμα, significat cutaneum vitium, ex solutione continui cuticulæ primo per attritionem violentam facta, consequenter & a causa interna, falsis scil. particulis serosis tenuioribus, sive ichorescentibus oborta. Convenire videtur vel cum *Sudaminibus*, vel cum *impetigine*, Scrib. n. 222.

* **INTERVALLUM**, ἀγίστημα, vide *Dialeimma*. Quamvis non solum de febrilis paroxysmi remissione, & cessatione, verum etiam de aliorum morborum periodicorum exacerbationibus cessantibus usurpari potest, & solet. Vide Scrib. n. 99. 100. *Intervallum* quoque vocatur morula illa, quæ in pulsu contingit, si qua est, post subsidentiam arteriarum, antequam ab impulsu cordis denuo distendantur. Gal. de puls. ad Tyron. c. 4.

† **INTESTINA TERRÆ TRITA**, terreni vermes, Diosc. l. 2. c. 22.

* **INTESTINUM**, ἔντερον. Vide *Enteron*.

INTORTUS, ἐπεσχυμνός, vel idem significat, quod *Contortus*, συσπασχυμνός: vel præpositio *in* augeat significationem, ut notet violentam insertionem, vel intrusionem: v. g. *intortum linteum*, Scrib. n. 43. *Intorta* papyrus, Cels. l. 5. c. 28.

INTOXICATIO, est idem quod *Infectio*; quamvis Paracels. restrinxerit *intoxicationem* ad externam venenationem apostematum, vulnerum, uti videre licet l. 1. de Peste c. 1. & 2.

INTRITUM, ἐντεριον, ἐντεριμν, ἐπίτεριμν, significat cibum, qui interitur, & infricatur, sive cibus in mortario subactus, recentioribus Medicis *Contusum* dictus. Rhod. in Lex. Scrib. *Inritum* specialiter quoque vocatur panis in cerevisia, quod & febricitantibus concedi potest, ex

mente Rolfincii. Verum cum vino, & saccharo ad refectiva merito refertur. Or. ac M. Med. Sp. l. 14. f. 1. c. 25. ubi βλήμμη Græce appellat, quod tamen, teste Athenæo, panem *intritum*, sed calidum significat. Henr. Steph. in Thesau- ro. Alias ἐντελμμη ex Polluce significat quoque *fucum*, qui vultui infricatur.

INTROCESSIO, idem quod *impressio*; de quo vocabulo p. a. Illo nomine usus est Scultet. Arm. Chir. P. II. Obs. 9. & 20.

* INTUMESCENTIA, οἰδῶ, οἰδημα, idem quod *Tumor*. Vide *Tumor*, *Oncos*.

INVADO, ἐμπίπτω, vide *Empiatio*. Usurpatur de actu ipso secundo læsionis a morbis provenientis, qui & *invasio* vocatur *morbi*. Alias *invasio* etiam dicitur *incubus*, Gr. ἐμβολή. Dolæus Encyclopæd. l. 1 c. 13. §. 1. p. 197. a.

INVALESCO, ἐπαχύνω, ἰαχύνω, intensivam obtinet significationem; & notat *robur*, *vires acquirere*, *recupero*. Hipp. 2. aph. 8. Junge Dieter. n. 415. Sed substantivum *invalescentia* accipitur privative; idemque est quod *invaletudo*, Gr. ἀρρώστια, ἀρρώστια, *infirmetas*. Vide *Arthostia*. Ita & Adjectivum *invalidus*, idem quod *Debilis*, *infirmus*, *impotens*, Gr. ἀδυνάμεια, ἀδυναμία, ἀδυναμία. Et ita privativam obtinet significationem.

INVENTIO, ἄρρεσις, dicitur consecutio rerum Medicarum, sive in mente solum, sive etiam realis. Non enim solum remedia *inveniuntur*, sed & causæ sanitatis, & morborum debent per ratiocinationem legitimam *inveniri* prius rite investigatæ. Est autem *inventio* duplex: *Dogmatica* una, quæ etiam sano sensu *Methodica* appellari potest, quia *methodo*, & *via* quadam ordinata procedit: Dicitur & *Logica*, vel *Rationalis*: Altera *Fortuita*, *Casualis*, quæ & *Empirica* nominatur, qua res temere, & incidenter reperiuntur, Gal. l. 1. Meth. med. c. 4. & l. 3. c. 1. *Inventio* hæc fortuita in Anatomicis haud solet esse infrequens, dum multa ab aliud agentibus inventa sunt, fatente etiam C. Hofmann. in Gal. de U. P. n. 413. *Inventoribus* olim Divini honores fuerunt decreti, teste Lang. l. 1. ep. 3.

INVERECUNDUS, ἀναισχυντος, quid proprie significet, e Lexicis aliis constare debet. *Inverecundum* os vocatur ab Anatomicis Os frontis, Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. p. 706. Dicitur alias Os pubis.

INVERSIO, ἐπιστροφή, vide *Epistrophe*. *Palpebrarum inversiones* propriis nominibus vocantur ἐντροπὸν, & λεγόμεθα δὲ ἀλυσίον. Vide *Ectropion*, *Lagophthalmion*. Jung. Scrib. n. 36. 37. Rhod. in Lex. Scrib.

INVERTENS, dicitur hodie virtus, vel facultas medicamentorum.

INVESTIGATIO, ζήτησις, idem quod *inquisitio*, vide superius. Est medium ordinarium inventionis, quam præcedere solet.

INVETERATUS, παλαιός, χρόνιος, dicitur de morbis, qui altas jam radices egerunt; & distinguuntur a morbis recentibus. Non plane vero *inveterati* morbi iidem sunt cum *Chronicis*, aut *Longis*. Omnis quidem *inveteratus* est etiam *Longus*, sive μακροχρόνιος, sed non vice versa, cum longi ab initio etiam fuerint *recentes*. *Inveteratum*, παλαιόν, etiam usurpatur de remediis, Gal. l. 4. de S. F. c. 9. ad fin. Verbum *inveterascere*, legitur ap. Scrib. n. 250. Junge Rhod. in Lex.

INVICTUM, ἀνίκητον, nomen Emplastri. Vide *Aniceton*.

INVIDIA, φθόνος, est affectus animi, & species *tristitiæ*, cum quis ex alienis bonis tristitia afficitur. Est vero pessima species tristitiæ. Gal. lib. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. Est causa morborum, præsertim languoris, & atrophiciæ. Jung. Charlton. Ex. 8. §. 30. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. c. 107. Vocatur etiam *Livor*. J. Alex. l. 22. c. 3. Sal. Fascinationem quoque ab *invidorum* effluviis deduxit Lang. l. 2. ep. 36.

† IN VIRTUTE, i. e. in diluto. Capril. de febr. putrid. l. 2.

* INVISCATIO OCULI, idem quod λήμη, γλίμη, *glamiae*, est quædam viscositas, palpebram vel cum pupilla jungens sive in ejus albedine, sive nigredine, vel utroque palpebras simul jungens; qualis fit propter vulnera in oculis. Gal. l. de ocul. c. 9. Est autem liber spurius.

INVISIBILIS, ἀόρατος, quid significet, notum est. Hominis *invisibilia* sunt commentum Paracelsicum, & Crollianum, de quibus vide L. T. 4. Op. p. 19.

INUNCTIO, χρίσις, ἀλφύρα, ἀλφύρα, μυρισμὸς, idem quod *illitio*, vel *illitio*. Vide *illitio*. Sumitur vel pro ipsa actione, vel etiam pro materia, quæ illinitur. Ægin. l. 7. c. 20. Dicitur *Unguentum*, *Adeps*, &c. De cura morbi Gallici per *inunctionem* cum Hydrargyro, vel Mercurio vide Hildan. Cent. 5. obs. 92. seq. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. f. 3. c. 2. seqq.

INVOCALIS, ἀφωνος. Vide *Aphonia*.

* INVOLUCRUM, εἶλμα, dicitur de membranis partem aliquam investientibus. Ita Pericardion est *involutum* ossium, Galen. in def. Pericardion vocatur *involutum* cordis.

INVOLUNTARIUS, ἀεχὼν, vel ἀκὼν, idem quod *involuntarius*. Dicitur de eo, quod nobis insciis, & præter voluntatem nostram accidit: v. g. Mictio, vel Urina *involuntaria*, idem quod *incontinentia Urinae*.

* INVOLUTUS, εὐλύμνος, vide *Eilumenos*. Est & idem, quod *Ileon*, epitheton intestini tertii tenuis: vide *Eileon*. Instrumenta quoque aliquando involvi solent: v. g. Auriscalpium lana involutum, legitur ap. Scrib. n. 230. & Manus linteo involuta, n. 180.

INVOLVULUS, ἰψ, vermiculi nomen pampino sese involventis. Vide *Ips*.

* INUSTIO, ἔγκωσις, σὺγκωσις. Vide *Encasis*. Accipitur vel Pathologice de intemperie nimis calida partis alicujus, vel inflammatione: Vel Chirurgice de operatione, quæ Cauterium actuale vocatur. Vide *Cauterium*.

INUSTORIA, Græcis Cauteria. Didac. Merin. de morb. internis, l. 3. c. 5.

INUTILIS, δὲχρηστος, ἀσύμφορος. Vide *Dyschrestus*. Lind. *Inutile* descripsit, quod alienum est ab utilitate communi, & quod noxam nocere, & damnum dare, atque perniciem potest. Lind. Ex. XIII. §. 284.

JODES, ἰώδης, i. e. *æruiginosus*, ab ἰός, *ærgo*: Epitheton excrementitix bilis p. n. Vide *Bilis*. Unde vomitus *æruiginosus* oriuntur, ἔμετοι ἰώδεις, quorum aliquoties meminit Hipp. 1. pro rh. f. 1. t. 10. Coac. t. 169. l. 1. Epid. f. 2. t. 54. & alibi in Epid. Jung. Foes. p. 294. Causam vero talis Vomitus pete e Sylvij l. 1. Pr. Med. c. 39. §. 112.

JONTA, & ἰόντα, dicuntur Hipp. prodeuntes dejectiones, & excretiones, quæ videlicet per universum morbum, aut saltem longo illius intervallo exeunt. Hipp. 4. aph. 2. & 21. Gal. in com. a verbo ἰέναι, ire, exire. Diet. 417.

* JONTHOS, ἰονθος, Latine *Varus* dicitur, tumor exiguus, & inflammatorius plerunque in faciei cute, ex portionibus sanguinis accensi crassioribus collectis, & stagnantibus obortus, Gal. 5. de C. M. S. L. c. 3. Non est pruriginosus, neque ad scalpendum invitat. Ægin. l. 2. c. 25. duplices constituit *varos*; alios nondum induratos; alios vero in callum degenerantes. Ætius scribit, *varum* etiam ἀκνὴν vocari; quamvis hoc vocab. non occurrat in Lex. Gorr. tamen putat, *varos* ἀκνὴς dici, quod non pruriant. Foes. p. 17. Conveniunt *Vari* cum *Furunculis*. Vide *Dochien*.

JOS, ἰός. Vide *Ærgo*. Rul. dicit *Jos*, i. e. *Venenum*.

JOSACCHAR, ἰοσάκχαρ, i. e. *saccharum violaceum*, apud Actuarius. Gorr.

IPNOS, ἵπνος, idem quod καῦνος, *Furnus*, φῦρνος. Hipp. l. 2. de morb. XLIV. 17. ubi ἵπνῃ legitur. Hinc panes ἱπνίαι, *furnacei*, sive in furno cocti dicuntur, l. 2. de diæt. xi. 3. Vide Foes. p. 285.

IPOTERION, ἱπωτήριον, nomen medicamenti,

quasi Latine *Expressorium* dicti, ab Heraclide inventi, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 7. ubi perperam ἱπωτήριον legitur, notante C. Hofm. in ἀνενδότοις notis ad h. l.

Ips, ἰψ, idem quod *involutus*, de quo p. 2. *Vermiculus* videlicet sese vel foliis, & pampinis vitis involvens, vel vestib. Unde *Ips vitarius*, & *Ips vestiarius* appellatur, Aldrov. proleg. de insectis p. 5. & 6. & l. 4. c. 5. edit. Bonon. Linden. Ex. V. §. 110. seqq.

IRA, *Iracundia*, ὀργή, ὀργιλότης, θυμός, ὀξύθυμῆ, inter affectus animi facile notissimus, frequentissimus, vehementissimus habetur, cujus impetum nihil ab insania, & furore differre, scripsit Gal. l. de cogn. & curand. anim. morb. cap. 4. & 5. unde & vulgo *Furor brevis* dicitur. Hujus vero affectus formalis ratio adeo intricata est, ut difficile, imo pene impossibile sit generaliter, & simul accurate describere. Maxima vero spirituum, & sanguinis perturbatio concurrit, quod patet ex characteribus, & signis *iratorum*, dum mox pallent, mox rubore suffunduntur, frons corrugatur, labrum diducitur, dentes strident, &c. Operam tamen in exponendo hoc affectu egregiam impenderunt Charlton. Ex. 118. Path. §. 27. Villis de An. Brut. P. l. c. 9. Jung. Rolf. O. ac. M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 103. Fab. Hild. cent. Epist. 1. Sunt vero potissimum duæ species *Ira*: quarum una celeris est, & ὀξύθυμῆ Hipp. dicitur, Latin. *Exscescentia*, & homines ὀξύθυμοι, Hipp. l. de int. affect. t. 68. l. 6. Epid. f. 4. t. 4. f. 5. t. 8. l. 1. de Diæt. XXXVII. §. altera gravior, longoque tempore pressa, Gr. θυμός, ὀργιλότης, Lat. *Iracundia*, & qui illam habent, θυμώδεις. Hipp. vocantur & ὀργίλοι. Vide Foes. Oec. p. 457. Est vero *Ira* non solum causa morborum procatarctica, ita ut mors quoque infecuta sit illius vehementiam, contra auctoritatem Gal. qui negavit, quendam ex ira mortuum esse, l. 2. de sympt. causis, cap. 5. uti patet ex Casp. Rejes C. El. q. 50. & 79. Verum etiam aliquando causa sanitatis, & remedium esse potest, si levior, moderatiorque fuerit. Hinc Hipp. suavit l. 2. Epid. f. 2. n. 26. Jung. C. Hofm. inst. l. 5. c. 39. §. 6.

IRIS, ἴρις, vocabulum est πολύσημον. In Phycis notat illum multicolorem arcum caelestem, sive Meteoron illud aereum, de cujus generatione nondum plane conveniunt recentiores etiam Philosophi; quamvis in hoc omnes consentiant, quod ejus colores pingantur per radios solis in guttulas aqueas illapsos, & tum reflectendo, tum refrigerando varie ad visum transmissos. Hanc ante diluvium fuisse negavit Helmont. tr. Meteoron Anomalum n. 2. Verum

an satis valido argumento hoc fecerit, dubito. In Medicina *Iris* significationem habet, 1. Botanicam, quæ etiam non est hujus loci. 2. Anatomicam, & notat circulum, & coronam in oculo mediam, ubi inter se committuntur tunicæ universæ. Gal. l. 14. M. M. c. 19. l. 10. de U. P. c. 2. & 3. C. Hofm. in com. ad Gal. n. 727. Barthol. l. 3. An. c. 8. Inditum ei fuit nomen ab arcus cælestis similitudine. Hujus partes, quæ pupillæ proximæ sunt, nigræ, πασαί, dicuntur; circulus vero, qui candido proximus, ἄλως. Gorr. & Castell. Lind. M. Phys. f. 2. c. 10. §. 10. 3. Pharmaceuticam; & est *Iris* nomen pastilli, Croco, Myrrha, & Alumine constantis, ut refert Æt. ex Herodot. l. 5. c. 129. notante Gorr. Est etiam Gemmæ nomen, Crystallique species, & secundum nonnullos *Radix Crystalli*, plerunque sexangula, quæ exposita Solis radiis per rimam, aut aliter subeuntibus, angulorum percussu, arcus cælestis speciem in proximis parietibus imprimit; sed & in ipsa se arcus illius imaginem habere videtur in uno, aut altero sui angulo, si luci obversa conspiciatur. Plin. l. 37. c. 9. Rul. in Lex. & Johnf. Chiocc. in Mus. Calceol. f. 3. p. 200. Si vis, huc referre poteris *Lapidem dæmonis* Alberti, qui bicolor etiam ut *Iris*, & confert febricitantibus, & pellit venenata. Rul. Tandem 4. Spagyricam habet significationem; & vocatur *Iris mystica*, in magisterio Lapidis Philosophici, quæ describitur ap. Libav. Apoc. Hermet. P. post. T. 2. Op. 407.

IRRIGATIO, ἐμβροχή. Vide *Embregma*. Irrigare *Exuvias*, significat apud Seren. inficere, & madefacere urina vestes, lectos, & indumenta, ipsamque corporis cutem. Keuchen. in not. p. 214. De irrigationis necessitate in præparatione lapidis Phil. vide Th. Chym. Vol. 4. p. 759.

IRRITATIO, Irritamentum, ἐρεθισμός. Vide *Erethismus*. Irritatio humorum quoque vocatur ἐργασμός, estque dispositio ad excretionem, Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 9.

IRRORATIO, Gr. dici posset δροσισμός, vel ἐπιδροσισμός, est species Irrigationis, & superficialis alicujus rei. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

IRREPTIO, εἰσβολή. Vide *Eisbole*.

IS, ἰς, ἰνός, fibræ significat. Vide *Fibra*.

ISADA, Hispanis, & Lusitanis vocatur *Lapis Nephriticus*. Eph. N. C. Anno 3. obs. 30. de quo vide infra *Nephriticus*.

ISAGOGE, εἰσαγωγή, Latine *Introductio*, significat brevissimam tractationem alicujus rei, sive scriptum, quo prima artis alicujus rudimenta, & elementa traduntur. Dicuntur & Latine *Præcognita*. Vel est Natura rei, quæ definitione, & divisione absolvitur, ut illius cognitione Lector ad aditum subeundum in sequ. tractatione

præparetur. Ita inter scripta Galeni refertur libellus *Isagoge*, vel *Medicus* vocatus. Et qui talia præcognita addiscere cupiunt, vocantur εἰσαγόμενοι, i. e. *Tyrones*, lib. de puls. ad tyrones. Vide Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. l. 1. cap. 1.

ISALE, ἰσάλη. Vide *Ixale*.

ISATODES, ἰσατώδης, i. e. *Glaſteus*, ab *Isa* vis *Glaſtum*, herba tinctoribus usitatissima: Epitheton bilis excrementitiæ colore cæſio glaſtum æmulantis, & occurrit apud Hip. l. 4. Ep. XXV. 17. Gal. l. de atr. bile c. 2. Est vero bilis species pessima, ob aciditatem acerrimam mordacissima, extremamque inter omnia bilis genera malignitatem obtinens. Foef. p. 287. Nobis potius videtur, atræ bilis, & succi pancreatici, quam liquoris biliosi corruptio habenda esse.

ISCA, ἴσκα, vocatur corpus fungosum, quercubus, & corylis adhærens, quo usi sunt veteres, tanquam caustico actuali, loco ferri imponentes ventri, & regioni stomachi. Verum barbaris solum receptum fuit hoc remedium, P. Ægin. l. 6. c. 49. An coincidit cum nonnullorum recentiorum invento cauterio actuali per fungum *Moxa* dictum instito, de quo infra lit. M. quædam notanda?

* ISCHÆMON, ἰσχαίμων, dicitur medicamentum sanguinem sistens, paulo diversum ἀπὸ τῆς ἐνέμης. Hoc enim non modo sanguinem supprimit, sed & inflammationem arcet. Illud vero rationem habet tantum sistendi sanguinem, & quidem per caustica, & crustam inducentia simplicia ingredientia, uti patet ex eorundem formulis, apud Gal. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 14. Gorrh. Castell.

ISCHALEOS, ἰσχαλέος, idem quod ἰσχίς, λεπὸς, tenuis. Gal. in expos. voc. Hipp. Foef. p. 288.

* ISCHIAS, *Ischiadicus*, ἰσχίς, ἰσχυαδίκος, dupliciter accipitur, Physiologice, & Pathologice. Illo modo epitheton est *venæ Cruralis* geminæ, quarum una *Ischias* major, altera minor vocatur. Barthol. libell. Anat. c. 9. Hoc vero respectu notat morbum *Coxæ*, sive dolorem *Coxendicis*, estque species *Arthritidis*, articulum coxæ occupantis, adeo ut dolor ad poplitem, & suram consequatur. Meminit Hipp. 3. aph. 22. l. 2. prorrh. XLV. 1. seqq. l. de affect. XXX. 1. seq. l. de int. affect. LIV. seqq. & c. Aegri tales vocantur *Ischiadici*, Gal. l. 10. de C. M. S. L. cap. 2. Vide *Arthritis*, *Coxa*. Junge Foef. d. l. Dieter. n. 409. Morbus hic vocatur & *Passio ischiadica*. Helm. tr. Jus Dominatus, n. 20. & corrupte ab aliis *Sciatica*. *Tabes coxaria*, vocatur ἰσχυαδική φθίσις, cum ex abscessu, aut rheumate in co-

xendicem, crus, & coxa emaciatur, & contabescit. Hipp. Coac. t. 144. l. de Gland. X. 8. 9.

* ISCHION, ἰσχίον. Vide Coxa.

ISCHNÆNO, ἰσχνᾶίνω, significat attenuo, minuo: & usurpatur ab Hipp. 5. aphor. 25. & 55. Diet. n. 411.

ISCHNOPHONIA, ἰσχνοφωνία, ἰσχνόφωνος, primario significat tenuitatem, vel exilitatem vocis; in qua significatione videtur sumi ab Hipp. 1. Epid. f. 2. t. 78. notante Gal. in comm. ad h. l. Usitatio tamen significatio videtur esse, quando sumitur pro linguae hesitantia, & de illis, qui inter loquendum titubant. Hippocr. lib. 2. Epid. f. V. 4. 5. 6. l. 2. prorrh. XVI. 21. explicante ita Foef. p. 298. quamvis in edit. Lind. per gracilem vocem expositum legatur.

ISCNOS, ἰσχνός, tenuis, idem quod λεπτός, attenuatus. Accipitur plerumque de excessiva, & p. naturali tenuitate passim ab Hipp. notante Foef. p. 289. Diet. n. 412. Unde & ἰσχνότης maciem, sive macilentiam corporis significat. Lind. Ex. XIII. 6. 197. XIV. 6. 22. 24. Vide Gracilis.

ISCHOMENOS, ἰσχομένος. Vide Contentus.

ISCHON, ἰσχόν. Vide Continens.

* ISCHURIA, ἰσχυρία, urinae vocatur suppressio, & retentio p. n. symptoma abolitæ, vel imminutæ actionis, idemque grave admodum, & periculosum, præsertim in nephritide, notante Foresto l. 24. ob. 26. Plerumque sequi solet calculum vesicæ, sed quod tantum sit symptoma calculi, videtur statuere Lind. Ex. XIII. 6. 102. 111. 113. Hoc nimis stricte dictum arbitror, cum & grumus sanguinis idem facere possit, uti & nos olim in cive quodam hujus loci per longum temporis spatium mictione cruenta laborante, & tandem ischuria lethali ex grumositate sanguinis correpto notavimus. Nec videmus, quid obstet, quominus Ischuria dicenda sit illud quoque symptoma, cum urina in vesicam omnino non venit, ob renum etiam morbos eorum actionem secretoriam lædentes; quamvis improbare voluerit Gal. l. 3. de sympt. caus. c. 2. Est enim generale vocabulum ἰσχυρία, quod notat retentionem urinae, a diversis morbis, vel renum, vel vesicæ dependentem. Consentit nobiscum D. Segerus in Eph. N. C. Ann. II. obs. 23. & Illustr. D. D. Illumer a Vverttemberg, Archiater Cæsareus, & Professor Viennensis, Fautor noster honorandus, in iisdem Eph. Ann. 3. obs. 39. An & desidia vesicæ arguenda erit? quam causam Ischuriæ raræ ex observatione M. Georgii Hannæi Profess. Orthiniani legere licet in Act. Hafn. Vol. III. obs. 8.

ISCHYO, ἰσχύω, h. e. robustus fio, vires recupero. Hipp. 2. aph. 8. Diet. n. 415.

ISCHYRESIS, ἰσχύρησις, significat assertionem, affirmationem. Hipp. in Præcept. II. 16. III. 7. a verbo ἰσχυρίζω, affirmo, confirmo, 1. de art. t. 5. Foef. p. 291.

ISCHYROS, ἰσχυρός, i. e. robustus, validus. Dicitur de hominibus, & morbis; & opponitur τῷ ἀδυνεῖ, debili, infirmo. Occurrit passim ap. Hipp. præsertim in aphorismis, quos allegavit Diet. n. 413. Foef. d. l. Descendit ab ἰσχύς, quod vigorem, robur, vires significat.

ISCHYTERIOS, ἰσχυτήριος, idem quod ἰσχυρός, fortis, validus. Hipp. l. de loc. in hom. XXXII. 4.

ISENNYUSA, ἰσεννώσασα, dicitur de ætate æqualibus, apud Hipp. l. 2. de morb. mul. IV. 10. ubi ἰσεννώσασα legitur, Foef. p. 287.

ISICOS, ἰσικός, Isicium, est edulii genus, ex carne diligenter intrita, & minutissime incisa, quod nunc per se, nunc reticulo, aut omento circumdatum, aliis etiam junctis rebus, & aromatibus, aliquando in sartagine cum adipe, aut oleo, butyrove frigebatur, uti ex Apicio l. 2. c. 1. docet Gorr. Isicium vocatur, quasi Inficium, ab Infectione. Meminit τῆ ἰσικῆ Al. Trallianus l. 7. c. 1. & l. 11. c. 1. Videatur & Mercurial. l. 1. V. l. c. 2.

ISIR, idem quod Ixir, vel Elixir. Th. Chym. Vol. IV. p. 502.

* ISIS, ἰσις, nomen Emplastri ad cruenta vulnera efficacis, præsertim capitis, ad glutinandum, carnem inducendam, purgandam, & multos alios usus: cujus duæ formulæ occurrunt; Hermonis, quod & Epigoni vocatur; & Glyconis viride: de quibus videatur Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 18. l. 5. c. 2. & 3. Scrib. Larg. nu. 206. & Ægin. l. 7. c. 17. Et mirum, quod Castell. & Gorr. triplex constituerint, distinguentes inter Hermonis, & Epigoni Emplastra; cum tamen Gal. expresse scripserit d. l. c. 2. Non opineris, aliud esse Hermonis sacri Scribæ, & Epigoni. Alias Isis nomen etiam fuit Deæ Gentilium, quam coluerunt, quod morborum medicamenta reperisset, eaque per somnium ægrotis suggestisset, Lang. l. 2. ep. 3.

ISOCHRONOS, ἰσόχρονος, paritatem, vel æqualitatem temporis observans, idem quod ἰσόδρομος, æqualiter currens. Dicitur de pulsum motibus æqualibus, apud Gal. l. 2. de dign. puls. cap. 1.

ISOCHRYSON, ἰσόχρυσον, h. e. Auro compar, epitheton Collyrii ad multas oculorum affectiones, inveteratas lippitudines, aspritudines, ficosas eminentias, cicatrices, & callos: cujus descriptio habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. fere ad finem. Vocatur quoque Isochrysum compositio quædam Chymica ex æqualibus Reguli per Martem ex Antimonio parati, & Argenti vivi

vivi sublimati partibus; cuius meminit Libav. Tract. Chym. de igne Natur. cap. 35. & Apoc. Herm. Part. prior. c. 9.

ISOCRATES, ἰσοκρατής, epitheton vini, quod pari aquae quantitate mixtum est. Hipp. lib. 2. de morb. XXXIX. 6.

ISODROMOS, ἰσόδρομος, idem quod ἰσόχρονος. Vide *Isochronus*.

ISOMOERIA, ἰσομοιρία, dicitur partium omnium aequalitas, & æquabilis potestas. Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXI. 9.

ISORRHOPOS, ἰσόρροπος, Latine dicitur *Æquilibris*, æquis momentis, ac ponderibus libratus, æquivalens, in neutram partem vergens. Usurpatur ab Hipp. de partibus corporis, v. g. 2. de fract. t. 67. & 2. de artic. 22. ubi Gal. in comm. scribit, accurate loquendo ἰσόρροπον μέρος vocari eam partem, quæ simillima est cylindro. Enimvero non video rationem, nec auctoritatem hujus significationis. Occurrit & adverbium ἰσόρροπως, 3. de art. t. 24. ubi & ἑτερόρροπος opponitur, *inequalis*. Jungatur Foef. p. 287.

ISOS, ἴσος, *equalis*. Vide *Æquale*. Adde Diet. n. 407.

ISOTHEOS, ἰσόθεος, i. e. *Deo equalis*. Epitheton est, qua Medici, apud Hip. quando Medicum, qui simul bonus est Philosophus, *Deo æqualem* dicit, l. de dec. ornat. V. 1. Vide Gal. in libell. h. tit. & Lind. Ex. II. qua medicamentorum quorundam maxime utilium, & probatorum, quamvis meo iudicio hyperbolicum: v. g. Collyria quædam ita vocantur apud Ætium l. 1. Aegin. l. 7. c. 16. Confectio ad tussim quædam appellatur ἰσίδεος, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 3. alia contra Colicam, d. l. 9. c. 4. Unguentum Ischiadicum, Aet. l. 12. c. 5. notante Gorræo.

ISOSTATHMOS, ἰσόσταθμος, epitheton medicamento cuiusdam Becchici, apud Aet. l. 8. Gorræus.

ISPIDA, ἰσπιδά, nomen avis parvæ, pulchræ, pennarum venustate clarissimæ, *Alcyonis* species; cuius descriptio, & usus videatur ap. Aldrov. Ornithol. l. 20. c. 61.

* ISTHMION, ἰσθμός, ἰσθμιον, ἰσθμός, vocatur ea pars corporis, quæ os & gulam interiacet, sive communis gulæ, & gutturi, per quam ea, quæ comeduntur, & bibuntur, transeunt, per translationem propter loci angustiam ita dicta. Unde & *Tonsillæ* inflammatae *ισθμια* appellantur, Hipp. 3. aph. 26. Diet. n. 657. Hac ratione ἰσθμός, & φάρυγξ idem erunt, h. e. quæ inter stomachum, & laryngem interiacet, latitudo, & capacitas, Latine *Fauces*, dicta, quamvis Gal. φάρυγγα dicat, corpus esse *isthmum* ambiens, l. de musc. dissect. c. 15.

ITALICUM, ἰταλικόν, nomen Emplastri ἐμμάτῃς, quod vim habet purgandi ulcera sordida, & carnem inducendi; cuius descriptio habetur ap. Aegin. l. 7. c. 17. Ejus usus meminit & l. 4. c. 40. Balsamus quoque quidam compositus nervorum affectibus summopere conducens *Italicus* cognominatur; cuius descriptio extat in Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 29. p. 213.

ITER, ὁδοπορία, quid significet, notum est. Consideratur vero & in Medicina, tanquam causa sanitatis, & morborum. Hinc Hipp. l. de sal. diet. t. 9. docet, quo tempore anni, & quomodo iter faciendum sit? & Gal. inter morbos iter agentium in frigore summo refert convulsionem, l. de diff. morb. c. 5. item putredinem ex itinere laborioso, propter variam aeris mutationem, l. 1. M. M. c. 4. & alibi.

ITHAGENES, ἰθαγενής, *genuinus*, legitimus, proprie usurpatur de conceptu vero, ad differentiam molæ, aut alterius falsi conceptus. Hip. l. de steril. XX. 2. l. 1. de morb. mul. XCVII. 3. Junge Foef. Oec. p. 278. & seq.

ITHYCIBOS, ἰθυκύβος, ex recto *gibbosus*: & usurpatur de spina, cum ex recto in gibbum elevatur. Hipp. 3. de art. t. 44.

ITHYLORDOS, ἰθυλόρδος, oppositum est prioris: & dicitur de incurvato, & in directum repando: in specie de spina introrsum inclinante. Hipp. d. l. t. 42.

ITHYS, ἰθύς, idem quod ἄθύς, *rectus*, directus. Vide *Euthys*.

ITHYSCOLIOS, ἰθυσκελίς, notat compositam recurvationem ἐκ τῆς ἰθυκύβης, & ἰθυλόρδης, quando & in posteriorem, & anteriorem partem fit incurvatio, & usurpatur etiam de spina. Hipp. d. l. t. 42. & Gal. in comm. ad d. l. t. 48. C. Hofm. reddidit Lat. *Reclivatus*, in com. ad Gal. de U. P. n. 922.

ITHYORIA, ἰθυορία, idem quod ἄθυορία. Vide *Euthyria*, *Reclitudo*, rectus processus. Usurpatur ab Hipp. l. 1. de fract. t. 9. 10. & 3. t. 31.

ITHYTRICHES, ἰθυτρίχες, dicuntur, qui rectos habent capillos. Hipp. lib. 6. Epi. VII. 28. quibus crispi opponuntur capilli, Gr. ἄλκοι, vel ἄλκτριχες. Arist. & Alex. in probl. dict.

ITINERARIUM, ὁδοπορικόν, vocatur in Chirurgicis instrumentum, ex tenui argento, vel orichalco paratum, quo via ad exactam loci, in quo, & per quem incisio ad extrahendum calculum vesicæ faciendâ est, notitiam monstratur; cuius delineationem, & usum exhibet Hildan. l. de lithotomia vesicæ c. 14. 15. Hujus delineationem exhibet etiam Scultetus Arm. Ch. Bart. l. Tab. XVII. fig. 6. Alias *Itinerarium* in propria significatione, quatenus significat descriptio-

ptionem memorabilium in itinere, Medicis quoque commendatum esse debet, ad veram experientiam acquirendam, & confirmandam.

ITIS, ἰτις, terminatio est propria inflammationum, sive potius nominum inflammationes nunquam non significantium, v. gr. *Phrenitis*, *Pleuritis*, *Nephritis*, &c. teste Lind. Ex. XVI. §. 11.

† ITRIA, Duc. Lid. Pract. Med. l. 5. c. 20. placentæ genus, ex melle, sesamo, & farina.

ITRION, ἰτριον, late, & stricte acceptum fuisse vocabulum, constare poterit ex Auctoribus diversis. In genere notat *placentarum* non fermentatarum genus, Latinis *Libum* dictum. Lang. l. 1. ep. 56. sub se comprehendens duas species: præstantiorem unam, quæ ῥύμη, & viliorem, quæ ἀγανον dicitur. Gal. l. 1. de Al. Fac. cap. 4. Foësius explicat ἰτριον per *dulciaria liba*, aut *bellaria*, vel panes dulciarios ex saccharo, nucibus, pineis, amygdalis, aut etiam seminibus papaveris, & sesamis confectos, quales hodie *Marzipanes* vocantur, corrupta forte ex μάρσα voce. Oec. p. 292. De *Itriis* etiam legatur Mercur. l. 1. V. L. c. 11. Lang. l. 3. ep. 4. J. Alex. lib. 8. Sal. c. 10.

IYA, vocatur Rul. & Johnf. medicina, propter membra contracta: v. g. *Iya arthetica*, *Iya potabilis*. In Lex.

JUCUNDITAS, *Jucundus*, ἡδυσμα, ἡδύς, etiam ἡδύς, ἡδύς, quid significet, notum est. Vide etiam *Hedys*. Refertur alias inter generales condiciones ad Methodum medendi spectantes, ex Gal. l. 14. M. M. c. 13. Quomodo tamen hæc conditio aliquando limitationem admittat, vide in Dog. nostr. P. 4. c. 3. dogm. 10. p. 512. seqq. Adde & C. Hofman. Orat. Isag. 2. p. 114. seqq.

JUDAICUS, *Judæus*, ἰουδαῖος, ἰουδαῖος. Est epitheton lapidis, qui in Palæstina Syriæ reperitur, unde & *Syriacus* vocatur; estque glandis effigie candidus, scita admodum configuratione, a cujus obtusiori parte ad acutiorem procedunt eminentes lineæ, æqualiter inter se distantes, quasi de industria detornatæ. Vis eidem tribuitur insignis comminuendi calculum, & cum urina expellendi. Gal. l. 9. de S. F. §. Judæicus, Ægin. l. 7. c. 3. Hinc etiam ab effectu τηκίτης, atque εὔροισι dictus fuit; a similitudine vero φοινικίτης appellatus. Gorr. Commendat ejus quoque virtutem Paracel. l. de morb. Tartareis, c. 18. & 20. in specie oleum ex lap. Judaico, l. de morbis ex Tartaro, tr. 2. c. 21. Videatur & Schr. l. 3. c. 8. n. 19. Deinde est epitheton *Emplastrum*, cujus geminæ habentur descriptiones: una apud Cels. l. 4. c. 19. quod dicit fracto capiti accommodatum esse: altera apud Æt. l. 15. quod

repugnans, carnemque gignens habetur, notante Gorr.

* JUDICATIO, *Judicium*, *Judex*, *Judicatorius*, κρίσις, κριτής, κρίσιμος. Vide *Crisis*, *Crisimos*.

* JUGALE, *Jugamentum*, ζύγωμα, os dicitur, quod temporis musculo præpositum transversam in medio futuram habet, cujus posterior pars cum capitis osse, quod juxta aures est, anterior cum parte supercilii extrema ad parvum oculi angulum continuatur. Gal. l. de oss. c. 2. duplex ad utramque aurem, super foramina, per quæ facultas audiendi est, emergit, l. Introduct. c. 11. & com. 1. de artic. t. 14. Vide & Barth. libell. 4. Anat. c. 6.

JUGALIS, dicitur futura Cranii, quæ aliis *Sagittalis* vocatur, quasi futuram ossa syncipitis conjungentem diceret. Nominatur & *Virgata*. Vide *Virgata*. *Jugalis* etiam dicitur futura in osse jugali occurrens, & processum primum cum primo maxillæ superioris conjungens. Blas. M. Un. p. 105.

* JUGULARIS, σφαγιτις, φλέψ, vocatur *Vena* utrinque ad colli latera in *jugulo* ascendens. Dividiturque in *Internas*, & *Externas*; de quibus vide Barthol. libell. 1. c. 6. Meminit Gal. c. 2. de R. V. l. A. t. 10. & l. de ven. & art. dissect. c. 7. Hipp. vocavit σφαγίτις & φυχίλη, l. de gland. II. 19. Earum venarum sectionem valde periculosam esse, testatur Hildan. Cent. 4. obs. 2. Nihilominus tamen aliquando institui posse, docet Idem d. l. obs. 14.

JUGULATUS, ἀποσφαζόμενος, dicitur de animalibus, quæ interimuntur, præciso jugulo, & venis jugularibus. Hipp. 1. de nat. hum. t. 31. Sumitur tamen aliquando verbum *Jugulare* latius pro occidere, interficere, uti patet ex Scribon. n. 84.

* JUGULUM, σφαγή, proprie significat cavum illud, sive scrobiculum, quo disparantur κλεῖδες, sive *Claviculae*, in qua significatione legitur ap. Gal. l. 13. de U. P. c. 12. notante C. Hofman. in comm. n. 104. Auctores tamen Latini frequentissime usurparunt vocab. *Jugulum* pro ipsis *Claviculis*. Vide *Clavicula*. Unde passim in Gal. Latina versione, Foresto, & aliis de *Jugali* fracto, incurvato, fistuloso, &c. legitur. Ita & Barth. testatur, Celsum vocasse *Jugula*, libell. 4. cap. 19. in prin. Alias *Jugulum* vocatur quoque primum os sterni, amplius, & crassius, pugionis referens nodum, teste eodem d. l. 18.

* JULEB, *Julapium*, *Julepus*, ζυλάριον, aliis ἰολάριον, dicitur medicamentum liquidum, & potulentum ab Arabibus inventum, ex aquis, vel succis liquidis, cum saccharo, vel syrupo aliquo paratum, cum, vel sine concurrente co-

ctio-

Quione: de quo medicamento genere legi possunt Morell. in Med. præscr. form. l. 1. f. 1. cap. 2. Schrod. l. 2. cap. 64. Schenk. in Syntagm. comp. & præscr. med. Part. spec. cl. 2. f. 5. c. 2. Rolf. 8. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. cap. 20. *Julepus*, vel *Syrupus Chymicus* paratur, si Extractioni diminutæ additur saccharum purum, & coquitur ad perfectionem, filtratur, vel clarificatur. Libav. Alchym. Pharm. c. 24.

JULIA, rectius *Julis*, ἰουλῆς, nomen piscis, quem inter saxatiles refert Gal. l. 3. de A. F. c. 28. J. Alex. l. 14. Sal. c. 3. Hujus pisciculi descriptionem, usumque in cibo, & Medicina vide apud Ald. l. 1. de pisc. c. 7.

JULOS, *Julus*, ἰουλός, æquivocum est vocabulum. 1. Ita dicitur, quod in corylo, ut & alno, juglande, quercu, veluti prælongus vermis singulari pediculo dependet; quæ significatio ad Botanicos spectat. 2. ἰουλοί dicuntur exortus pilorum circa tempora, ut & lanugines primæ in mento erumpentes, ex Ruffo. 4. Gor. 3. Est nomen Insecti multipedis rotundi, ad differentiationem *Scolopendræ*, ad lumbricos terrestres pertinentis; cujus descriptionem, & usum tradit Aldr. l. 5. de Insect. c. 14. & 15. Denique piscis quidam hoc nomine quoque venit, os sceleratissimi veneni refertum habens, uti testatur ex Aeliano dict. Aldr. l. 1. de pisc. c. 7.

JUMENTUM, ζῷον ὄγιον. Vide *Hypoxygion*.

JUMNISUM, *Jumizum*, i. e. *Fermentum*. Rul. & Johnf. in Lex.

JUNCATA, vocatur edulium quoddam lactarii operis, quod junceæ fiscellæ incluso lacte fiat, æstivis fervoribus expetitur valde. J. Alex. not. in Gal. l. 7. M. M. c. 4.

JUNCTURA, ἄρθρωσις. Vide *Diarrhosis*. Hinc & Arthritidis subjectum proprie habentur *Junctura*, συνβολαί, i. e. conjunctiones articulorum; & propterea etiam *Juncturarum* dolor a quibusdam vocatur. Forest. l. de Arthritide passim in Schol.

JUNO, tropice denotat *Aerem*. Th. Ch. Vol. V. p. 261. 334.

JUPITER, Ζεύς, vel sumitur pro stella erratica, sive *Planeta* lucido, quoad vires, & influxum in inferiora temperate calido, & humido, & propterea vitæ amico, qui malas Saturni qualitates temperare creditur. Hinc etiam varia mineralia, vegetabilia, & animalia ipsius regi-
mini subijciunt; de quibus videatur Schrod. l. 1. c. 9. quamvis fortassis hæc distributio corporum naturalium per Planetarum directionem imaginaria potius, quam realis dicenda sit. Licet vero adeo benignæ virtutis *Planeta* habeatur *Jupiter*, nihilominus Paracels. implicite eidem etiam certos adsignare morbos non veretur,

quos tamen non denominat, Paragr. 2. tr. 2. de Astronom. Vel accipitur pro *Deastro* gentilium, *filio Opis*, & *Saturni*, supremo inter fictitia Ethnicorum Numina; quæ significatio est extra pomœria Medica. Occurrit tamen apud Gal. l. 3. de U. P. c. 10. ubi meminit *Jovis Olympici* ornatus mirabilis, & l. 9. de C. M. S. L. c. 4. ubi ipse fatetur, fabularum scriptores finxisse *Jovem* in monte Dictæo Cretæ educatum, occultatumque a matre Rhea, ne a patre Saturno quoque devoraretur. Vel sumitur Spagyricæ, & denotat *Stannum*, Rul. Johnf. ideo quod *Jovi* macrocosmico sympathice conveniat, & microcosmico, i. e. Hepati. Scrod. l. 3. c. 14. Vel etiam ab Hermeticis sumitur pro *Aere*, vel *Vento*, uti videre est in Physica Trismegisti, ut & Philosophia Chemica Ger. Dornei. Vid. Th. Ch. Vol. 1. in Indice. Tropice *Jupiter* etiam *Vitam* denotat. Th. Chym. Vol. V. p. 261.

JURAMENTUM, ὄρκιον, item *Jusjurandum*, quid significet, ex aliis Lexicis constat. Medicis peculiare conscripsit Hippocrates non adeo ineptum. Non absimile proposuit Lind. Ex. 3. §. 24. Hujusmodi vero præstatio *Juramenti* non solum lingua, sed corde, vel animo puro fieri debet, quem etiam certissime devincit, docente eodem Ex. X. §. 280. Quæ contra *Juramenta* Medicorum Magistratibus præstitorum proponit in præfat. ad Parag. tumetipse videas, an sint prorsus de nihilo.

JUS, apud Latinos æquivocum est. Velenim significat Statutum Politicum, & Legale, Gr. δίκη, δέμις, quæ significatio huc non pertinet. Vel notat liquorem esculentum eorum, quæ cocta sunt, cum, vel sine condimentis. Dicitur Gr. ζωμῆς, Lat. *Brodium*, *Jusculum*. De jure albo veterum videatur Gal. l. 3. de A. F. c. 30. & l. 4. de san. tu. c. 10. Lind. Ex. X. §. 66. seqq. Lang. l. 1. ep. 58. Plura de *Jusculis* variis J. Alex. l. 19. Sal. c. 15. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 10. seq. Imprimis vero tabidis corporibus *Jus consumptum*, sive analepticum commendari solet; de cujus præparatione vide dictos Auctores. J. Alex. & Rolf. & Claud. Deodat. Phanthei Hygiastic. l. 2. c. 5. p. 59. ubi *Jus congelatum*, & *Gelatinam consummatam* vocat.

JUSJURANDUM. Vide *Juramentum*.

JUSSA, i. e. *Lapis gypsius*. Rul. & Johnf.

JUSTUS, *Justitia*, δίκαιος, δικαιοσύνη. Vide *Diceon*.

JUVANS, ὠφέλιον, ὠφελέσαν, idem quod *Auxilium*, *Remedium*, *Indicatum Medicum*; de quibus supra suis locis. *Juvans* dicitur, quo auxiliamur naturæ, h. e. vires ejus augemus excitando, aut confirmando, donec expuleris hostem

hostem morbum, & amicam sanitatem recuperare. Lind. Ex. IIX. §. 64. 65.

JUVENCUS, δάμχλις, dicitur de bobus, vel vitulis ad secundum annum pervenientibus, quorum caro satis commoda ad nutritionem. Vocantur & *Junices*. De iis vide Jul. Alex. l. XI. Sal. cap. 9.

JUVENIS, *Juventus*, νέος, νεανίσκος, μωράκιον, idem quod *Adolescens*, *Adolescentia*. Quam vero ætatis determinationem proprie comprehendat, inter se discrepant Authores: de quo dissensu Diet. nu. 563. 565. Nobis videtur late, & stricte posse accipi, quatenus vel includit adultos, vel non. Nec multum refert, modo accesserit dextera expositio. *Juvenis* quandoque stricte distinguitur ab *adolescencia*, & eam superat, ita ut incipiat inter seniores numerari. Lind. Ex. 15. §. 105. Quod in senibus per Cælum Philosophorum, id est quintam essentiam Auri *juvenis* possit recuperari, uti vult Raymund. Lullius, Theatr. Ch. Vol. I. de medic. Ch. pag. 628. hyperbolicum est. *Juvenis pulcher*, ænigmatice vocatur aqua rubra in labore Lapidis Philosophici, Th. Chym. Vol. IV. p. 945.

* JUXTAGINA, κωάγχη, ita vocarunt Latini Interpretes speciem *Anginae*, quæ κωάγχη Gr. dicitur, vel potius αἰσχυκωάγχη, uti patet ex Gal. l. 1. aph. 12. Vide *Angina*.

IXALE, ἰξάλη, aliis ἰξάλο, significat pellem capræ non sectæ. Nam ἰξάλο, significat caprum salacem; quamvis Gal. etiam alterius animalis pellem significare statuatur. Hippoc. 3. de fract. t. 25. Gal. in comm. Erotian. p. 55. F. Foef. Oec. pag. 283. Latine *Petulca*.

IXIA, ἰξία, idem quod κισσός, *varix* (Vide *Varix*) quamvis sint, qui discrimen esse putent inter κισσόν, & ἰξίαν, illam vocem de omni varice in quacunque corporis parte accipientes; hanc vero ad eas modo, quæ in cruribus habentur, restringentes. Sed discrimen nullum censendum est. Gorræus. Castellus. Legitur vocabul. ἰξία apud Hippocr. l. 7. Epid. LIX. 12. *Ixia* etiam vocatur succus plantæ, quæ *Chamelæon albus*, sive *Carlina* vocatur, vel viscum radici illius herbæ adhærens, quemadmodum & ipsa planta *Ixia*, & *Ixine* dicitur. Diosc. l. 3. c. 10. Scribo. n. 192. & Rhod. ad h. l. Forest. l. 30. Obs. 10. in Schol. Helmont. tr. Pharmac. & Dispens. mod. num. 12. & Tumul. pestis, in fine.

IXIR. Vide *Xir*.

IXIS, ἰξίς, usitatissimum Hippocrati vocabulum, *rectitudinem*, vel rectam viam significans; & ita idem, quod ἀδυσία. Vide *Euthyonia*. Loca Hippocr. legantur apud Foef. p. 284. Propria κατ' ἰξιν significatio dimensi per lon-

gitudinem corporis *rectitudo*, ex dextra, vel sinistra parte est. J. Alex. not. in Gal. l. 2. ad Glauco. c. 2.

IXODES, ἰξώδες, viscosum significat, ab ἰξός, viscum, & pro glutinoso medicamento lentore sumitur apud Hipp. l. de ulcer. IX. 5.

IXOS, ἰξός, vocatur viscum, quod nomen & plantæ arboribus, quercui, pyro, corylo, abieti, &c. adnascenti, & succo concreto glutinoso tribuitur, & paratur ex acinis contusis, & in aqua decoctis. Sunt qui commanducando eum efficiunt. Optimum est recens, intus porraceum, extra fulvum, quod asperi nihil, aut furfurosi conceperit. Emollit, discutit, extrahit. Gorr. vide *Viscum*. Dicitur & de pasta frumentacea viscosa, Gal. l. 2. de L. A. c. 8.

IXYS, ἰξυς, ἰξύν, ἰλία, vel *lumbi* dicuntur; magis tamen posterius, quam prius, uti patet ex text. Hipp. 2. de fract. t. 70. l. de nat. mul. II. 12. V. 3. VI. 3. VII. 4. IX. 3. XI. 5. XIII. 5. XIV. 1. & sæpius alibi: quæ loca videantur apud Foef. p. 285. Vide *lumbus*.

LYNX, λυγξ, avis quædam vocatur, quæ Lat. *Torquilla*, quod reliquis corporis partibus nihil agentibus solam cervicem contorqueat. Hujus descriptionem, & usum in cibo, & Medicina vide apud Aldrov. l. 12. Ornith. c. 42. & de *lynge* congenere c. 43. De usu magico illius Lang. l. 2. ep. 59. quamvis in eo non conveniat cum Aldr. quod cum illa avicula mugiente inter canas in piscinis confundat.

K

Græca vocabula ab hac littera quæ incipiunt, vide in littera C. exposita.

KAAVY, potus Indicus ex Tritico Indico, *Mays* dicto, paratus.

KABNOS, id est fumus. Rul. & Johnf. Fortassis mendum est, & legendum *Kapnos*.

KACHYMIA, Kakimia, id est *Cachymia*. Vide *Cachimia*. Rul. & Johnf. Parac. Chirurg. l. 3. de pustul. & exulcerat. Galen. c. 6. ubi dicit, Marchesitam esse Extractum *Kakimie*.

KAIB, id est lac acidum, coagulatum. Rul. & Johnf.

KAL, id est Sal de torrente. Rul. & Johnf.

KALD, id est acetum. Id.

KALED, in negotio Lapidis Philosophici, ejusque primo opere vocatur *Volans*; uti videre est in Theatr. Chym. Vol. V. p. 206.

KALI, id est cinis clavellatus. Hinc *Alkali*. Vide supra *Kali*. Arabice Usnen. Rhasis vero scribit, *Kali* esse alumen asfur. Rul.

KAMAR, vel *Camar*, id est *Argentum*. Iid.

KAMIR, id est *fermentum*. Iid.

KANFOR, id est *Stannum*. Iid.

KAPRILI, id est *Sulphur*. Iid.

KAR, est *gemma lucens*, sicut ignis. Iid.

KARABE, id est *gumma*, sicut *safforata*, notat *Succinum*. Vide *carabe*. Paracels. etiam *Asphaltum nigrum* vocat *Karabe*, in prælect. Chirurg. de vulner. c. 12.

KARENA, est vigesima quarta pars minutissima guttæ. Parac. l. 6. de grad. & compos. c. 7.

KARABITUS, vocatur Arab. *Phrenitis*, quia alienatio mentis concurrens, quæ etiam hoc nomine indigitatur. Forest. l. 10. Obs. 1. Schol.

KASAM, id est *ferrum*. Rul. & Johnf.

† *Κάτοχος*, Gal. medicis vetustioribus coma vigil, ex *Ægineta* Altim. præct. c. 4.

† *Καθεπτισμός*, vulgo syringatio. Nom. c. 17.

† *Καθαίρεσις*, intelligitur tam de Venæ sectione, quam purgatione. Joan. Baptist. Sufius c. 12. Quæst. 1.

KATIMIA, idem quod *Cadmia*, lapis *Calaminaris*, Tutia. Rul. & Johnf. Vide *Cadmia*. *Calaminaris*.

KAYL, est *lac acetosum*. Rul. & Johnf.

KAYSIR, id est *spuma maris*, proprie *pumex*. Iid.

KAZDIR, *Kasdir*. *Kacir*, *Kassizeros*, id est *Stannum*. Rul.

KENKEL, vocatur animal ad Tyriam tincturam utile, in Th. Ch. Vol. V. p. 12.

KENNE, est lapis, qui in oculo cervi generatur, contra venena valens, uti Bezoar. Vid. Ludov. Dulcis de gemm. & lapid. An fortassis idem cum Lacryma Cervi? de qua vide in *Dacryon*.

KERMES, vide *Chermes*.

KERSYDRYS, nomen serpentis, qui alias *Chersydros*, *Hydrus* appellatur. Aldrov. Hist. serpent. & drac. l. 1. c. 17.

KIBRIC, diversa significat. Ruland. describit, quod sit Mercurii, & aliarum rerum fusilium, vel liquabilium parens, & prima materia, ex qua fit Mercurius. Ipse Lapis quoque ita vocatur in Lex. Cui fere consentit Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 34 scribens, *Kibric* caput, & pater aluminum, salium, & omnium liquabilium metallorum. Alibi tamen, nimirum d. l. c. 7. *Kibric* *Philosophorum* paulo aliter describit; quæ verba non necesse est transcribere. Idem vocat & *Sulphur Kibric* Apoc. Herm. P. prior. c. 2. *Kibric* vocatur *Gummi Philosophorum*, Th. Chym. Vol. V. p. 84. Junge p. 89.

KIBRITH, id est *Sulphur*. Rul.

KIBRIUS, *Kebrie*, id est *Arsenicum*. Johnf.

KIDIBENGI, vocantur illi, qui *Bengi* ex semine, & foliis cannabis paratum ad Veneris stimu-

lum devorant, ex Olearii Itiner. Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 69.

KISES, Sal e rivo, vel fluvio. Rul.

KIST, id est *grana quindecim*. Paracels. Paragraph. l. 7. c. 3. §. 4 in append.

KOBALTUM. Vide *Cobaltum*.

KOLEBUS, dicitur *ulcus siccum*. Paracels. Gener. Vermium, & Apostemat. Tab. 8.

† *Κοιλίσμοι*, qui e palato loquuntur, aut e naribus, Jul. Cæs. Scaliger de causis ling. lat. l. 1. c. 14.

KOLTO, *Koltus*, Polonis vocatur *Plica Polonica*, Eph. N. Cur. A. II. Obs. 52. in Schol.

KOMA, *Komatos*, id est *Calx viva*. Rul. & Johnf.

† *Κωφί*, Thymiana Diis apponendum. z. medicamentum Coquens, pectori inhærentia, & Jecoris frigiditatem corrigens. Anonym. Sylv. medicam. Composit. c. 12. lib. 1.

Κνήφμ, apud Suidam morbus, quo homines reddebantur debiles, de quo Zuerius Boxhorn. Quæst. Rom. 27. zaitura asini, Anchusa, Pontzettus de venenis lib. 2. c. 10.

KUKUL, est minera plumbea, *plumbum Philosophorum*. Rul. Th. Chym. Vol. V. p. 14. Meminit & alibi sæpius hujus vocabuli.

KUMEN, est *coadunatio*.

KURIA, vel *Kymia*, vel *Kymur*, dicitur *Massa*. Unde *Alkimia*. Rul. & Johnf.

KUTUBUTH, vocatur apud Arabes *Melancholia* species, quæ *Errabunda* dicitur; & plerunque mense Februario ægros infestare solet, quando nullo in loco quiescere possunt, sed hinc inde continuo vagantur, nescientes tamen, quo vadant. Ita dicta ab Animali, quod in aquarum stagnantium superficie hinc inde perpetuo currit. Hujus causa nostro judicio ponenda in spirituum animalium partim materiali fuliginositate, & atrabiliaria acetositate, partim inordinata agitatione, & mobilitate propter sanguinis vernalem effervescentiam inchoantem oborta. Meminit hujus *Melancholia*, & nominis Arabici Sennert. Med. Pract. lib. 1. part. 2. cap. 14. Alias insectum illud palustre *Tipulæ*, vel *Tipullæ* nomine venit, uti colligere licet ex Aldrov. l. 7. de Insect. c. 1. Vocatur & ibidem *Pulex aquaticus*; tantæque est velocitatis, & levitatis, ut rarissime quiescat, & nunquam subsidat.

KYMENNA, id est *ampulla*. Iid.

KYMIA, vide *Kuria*. Vocatur etiam *Kymia Cucurbita*, e qua fit destillatio. Rul.

KYMIT *elevatum*, Cinabrium album sublimatum. Rul.

KHYMOLEA, dicitur Iurum illud, quod sub cocte colligitur, alias *Chymolea*. Rul. & Johnf.

KYRUS,

KYMUS, vide *Kumen. Kymum*, vel *Hyminum*, id est *coadunatio*. Rul.

KYRAM, est *Nix*. Rul. & Johnf.

KYRA, id est, *Oropanax*. Idem.

L

L ABDANUM, vide *Ladanum*. Schrod. l. 4. cl. 2. p. 388.

LABE, λαβή, idem quod λαψίς, communiter apprehensionem, acceptionem significat, & λαμβάνω, accipio. Apud Hippocr. specialiter sumitur pro ἐπισημασία, h. e. prima febrium accessione, præcipue periodicarum. Gal. in Exeg. voc. Hippoc. quamvis frequentius λαψίς vocabulo usus Hipp. l. de morb. XIII. 17. l. 1. Epid. f. 2. t. 20 l. 5. Epid. XXXII. 14. l. 9. XLVII. 5. XLVIII. 1. Vide Foef. Oec. p. 371. Gorr. in def. & verbum *Lambano*.

LABEO, cui labia protuberant mento, cui mentum prominet, ex Arnob. Riolan. Enchirid. Anat. lib. 4. c. 5.

LABEO, χελαῖν, χελών, dicitur, qui prominentibus est labris. Usurpatur de hominibus, & piscibus. Vocantur & *Brochi*, aliis *Bronci*. Vide Linden. Ex. XI. §. 37. seq.

LABES, πῶλον. Vide *Macula*.

LABI, verbum, ὀλισθαίνειν, πῶλον, vide *lapsus*, *Olisthæno*.

LABIS, λαβίς, vocatur *forceps*, aut *volsella*, qua aliquid apprehenditur, & extrahitur. Hip. l. de sterilib. XXVI. 13. Galen. l. 3. de C. M. S. I. c. 3. Vide *Acanthabulos*.

* LABIUM, *labrum*, χεῖλος, proprie vocatur oris extremitas musculosa ipsum claudens, & aperiens. Dicitur *Oris margo*. Divisio est in *superius*, & *inferius*, quorum illud *labrum*, hoc *labium* dici rarissime fuit observatum. Gal. l. 11. de Us. part. c. 16. Diet. num. 919. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 13. §. 44. Barthol. l. 3. Anat. cap. 11. Quod in *labiis* prominet, πύχλον, & πύχλινον appellatur. Lind. l. §. 45. Per similitudinem etiam *labia* vocantur extremitates duæ pudendi muliebris, inter quas rima externa est constituta; & sunt corpora oblonga mollia, atque peculiarem substantiam habentia, qualis nulla alia est in toto corpore, Barthol. l. 1. Anat. c. 35. fin. Gr. κρημοί dicuntur, item Erotiano χείλη. Linden. d. l. c. 7. §. 139. Ita quoque extremitates vulnorum, ulcerumque vocantur *labia*, κρημοί. Vide *Cremnos*. Processus ossium, qui ὀστέφυς appellatur, *labra ossis* dici, quia instar *labrorum* prominent, constat ex Barthol. libell. 4. c. 1. in fin. *Labium leporinum* quid sit, vide *leporinus*, & *lagochilos*. *Labrum* quoque vocatur *vas*

ad balneum, vel in alium quoque usum destinatum; unde *labra* vinaria, olearia, leguntur in lexicis.

* LABOR, πόνος, μόχθος, bifariam accipitur. 1. de *Exercitatione* corporis seria, & vehementiori, unde & molestia quadam, aut lassitudo comitatur. 2. de molestia dolorosa agrotorum; imo de agitudine ipsa. Hinc usitatissima phrasis: morbo aliquo *laborare*: item *laborantes*, h. e. agroti. Vide Gal. 5. in 6. Epid. t. 10. Foef. Oec. p. 523. Dieter. num. 711. Linden. Ex. XIII. §. 102. seqq. Rhod. in Lexic. Scrib. In specie operationes, vel ἐργασίαι Chymicæ vocantur *labores Chymici*. Libav. tr. de Igne naturæ, c. 50. *Labor Sophia*, Paracelsum est figmentum, quod dicit esse alterum mundum, imo paradisum, in quo nullus morbus gignitur, nec permanet, nullum animal venenosum habitat, nulla sanitas vacillat, sed in quo operationes elementorum perfecte, & integris facultatibus fiunt; quemadmodum ita descripsit tract. vernaculo de vita longa. Meminit & tract. 2. de pestilitate Rul. & Johnf. in Lex.

LABORATORIUM, ἐργαστήριον, hodieque Chymicis notissimus terminus, qui significat locum destinatum operationibus Chymicis, sive *domum Chymicam*, cujus ingeniosa, & accurata constitutio maximum potest ad Exercitium artis hujus asferre momentum. Rolsink. Chymix l. 2. c. 16. Per *laboratorium Naturæ* videtur Paracels. intelligere *Mundum*, præcipue loca subterranea, in quibus nunquam otiaur, l. de morb. Tartareis, c. 14.

LABRAX, λαβράξ, vide *lupus*, nomen piscis pelagii. Galen. l. 3. de Al. fac. c. 26. Lind. Ex. XI. §. 96. 98.

LABRISULCIUM, χειλοκάκη, vide *Cheilocace*.

* LABRUM, idem quod *Labium*. Vide p. 2. *Labium*.

* LABYRINTUS, λαβύρινθος, significat proprie locum variis ambagibus, & anfractibus viarum inflexum. In Anatomicis vero ob similitudinem in aure interna meatus anfractuosi quoque vocantur *labyrinthus*, distincti tamen a cochlea, cujus anfractus in gyrum positi sunt. Vide Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. Scripsit etiam Paracels. tractatum, quem inscripsit *labyrinthus Medicorum errantium*, in quo more suo gravius invehitur in Doctores Galenicis, & simul peculiaris fundamenta Empirica addiscendi Medicinam tradit, & proponit, tanta tamen cum obscuritate in plerisque occurrente, ut Boetia ænigmata legisse videaris.

* LAC, γάλα. Vide *Gala*.

LACAPHTHON, λάκαφθον, quid sit, incertum est, nec etiam sæpe a Medicis usurpatum.

Meminit ejus Aegineta l. 7. c. 22. in Chypheos magni compositione, ubi simul exponit per corticem piceæ, aut alterius cujusdam arboris. Ruellius vero existimat, esse *nascaphthum*, sive *nacaphthum* aromatis genus, quod ex India deportabatur, suffimentis optimum, notante Goræo.

LACCA, *λάχκα*, vocabulum esse Arabicum, credit Garzias i. arom. 8. significans humorem ad mellis crassitudinem coctum, & ita idem cum *loch*, *luc*, denotans. Quid vero hoc vocabulo specialiter indicetur, variæ sunt Medicorum opiniones: In hoc tamen omnes conveniunt, quod *lacca* duplex sit, *Naturalis*, & *Artificialis*. De utraque vide C. Hofmann. Officinal. lib. 2. c. 119. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 387. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Jac. le Mort in Chym. Medico-Phys. Vide Morley Collect. Chym. i. ind. cap. 492. ubi *lacca Magisterium vegetabilium* vocatur: De *Naturali* Chiocum Mus. Calceol. f. 5. p. 630. De artificiali Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 3. *Lacca Florentina*, vel e pannis Scarlati tinctura infectis, vel e cocco ipso conficitur, d. l.

LACCOS, *λάχκος*. Vide *lacus*.

LACERTA, *lacertus*, *σαῦρα*, *σαῦρος*, primo nomen est animalis quadrupedis digitati ovipari, (uti vulgo creditur, quamvis sint ex recentioribus, qui viviparas *lacertas* observasse se testentur) cujus descriptionem, differentias, & usum in Medicina videre licet apud Aldrov. l. 3. de quadr. digit. ovipar. c. 5. seqq. Adde Schroder. l. 5. class. 4. n. 106. qui tamen hallucinatus est, quando per insectum describere non est veritus. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. De *lacertis* in hominum corporibus genitis, nec non vomitu rejectis vide Casp. Rejes C. El. q. 30. Eph. Cur. A. III. Obs. 311. Deinde *lacertus* etiam tribuitur quibusdam piscibus, v. g. *Colia*, *Sauro*, *Scombro*, uti patet ex Aldrov. l. 2. de pisc. c. 53. seqq. *Lacertus* porro vocatur caro musculosa sine ossibus Ruland. & ita idem quod *Musculus*. Barthol. l. 1. Anat. c. 5. Gr. *μῦς*. Spagyricis *lacerta rubra* vocatur *Vitriolum Hungaricum Colcothar*. Rul. & Johnf. Libav. in Apoc. Hermet. P. prior. c. 2. Et *lacerta rubra* secretior quædam præcipitati Mercurialis præparatio, d. l. c. 4. *Lacerta viridis* dicitur, quando solutioni additur paululum Cupri. Morley Collect. Chym. Leid. c. 266. Vide *Saura*.

LACHANON, *λάχανον*. Vide *Olus*.

LACHLACHATUM, est nomen medicamenti stomachici; cujus descriptio habetur apud Avic. l. 5. sum. 2. tract. 6.

LACRYMA, *δάκρυον*. Vide *Dacryon*.

LACHRYMALE Punctum. Vide *Punctum*.

LACONICUM, *λακωνικόν*. Vide *Balneum*. Fuit olim pars prima balnei apud antiquos, & sola

fere ex toto balneo nobis superest, testudo scilicet illa thermarum, quæ igne concalescens, vaporem siccum continet, a quo sudor in corporibus movetur. Gr. *ὑπόκλωστοι*, & *πυρακτῆριον ξηρόν*, & *δίλιν* ξηρὸς vocatur. Gorr. Adde Vveker. Antid. gen. l. 1. cap. 23. De antiqua *laconici* structura vide Rhod. ad Scrib. n. 60. p. 103. seq. A Cicerone, & Celso *Assa* dictum.

LACTANS, *θηλονή*, *θηλώσεια*, *θηλώπις*, *μητρίχ*, vel mater, quæ lac e mammis sugendum præbet, a *θηλάζω*, quod verbum active pro *lactō*, & passive pro *sugo*, vel *lactor* accipitur, uti patet ex Lexicographis; & de pueris *lactentibus*, vel sugentibus a Galeno usurpatur 5. in 6. Epid. t. 37.

LACTARIUM *edulium*, τὸ γὰρ γάλακτος ἔδεσμα, Gal. de bon. & mal. succ. c. 13. Dicitur & *γαλακτικὸν ἔδεσμα*. Item *γαλακτικὰ*, *lacticia*, hoc est edulia varia ex lacte parata. Talia propter lentorem bolarem Tartarum gignere vult Parac. Paramir. l. 3. tract. 1.

* LACTES. Hujus vocabuli non eadem est apud veteres, & recentiores significatio. Illi enim vel usurparunt pro intestinis tenuibus; vel pro succo, quem per similem lacti in piscium masculorum ventriculis cernimus, quemque genitalem succum, vel rorem appellare possumus, imo debemus: vel pro Mesenterio, Omento, Pancreate, pro Glandulis mesenterii. Recentiores vero optime nomen hoc tribuisse videntur *Venis lacteis*, vel *Chyliferis* per Mesenterium diffusis; quemadmodum hanc appellationem, & varietatem significationum egregie exposuit Casp. Asellius tr. de *lactibus*, sive *Venis lacteis*, & præsertim c. 1. & 10. Confirmavit Barthol. libell. 1. c. 3.

LACTEUS, *γαλακτικὸς*, *γαλακτικός*, variis humoribus etiam excrementis tribuitur. *Chylus* dicitur *lacteus succus*. Talis succus *lacteus* chylusus sæpe etiam e secta vena observatus fuit effluens, præsertim si aliquot horis post assumptum cibum V. S. fuit instituta. Vide Act. Philosoph. Oldenburg. An. mens. Novembr. Decembr. & Jan. An. 1666. Et apud Paracels. sæpe occurrit *lactea urina* in tract. de urinarum indiciis, l. 1. c. 1. seqq. estque ab alcola, sive tartaro resoluta. Tribuitur & *Venis Chyliferis*, & *Lactiferis*, de quibus supra dictum. Vide *Galactophorus*. Dicitur quoque de *linea alba* in cælo, quæ *Galaxia* appellatur. Vide *Galaxia*. Febres puerperarum quædam vocantur *lactææ*, quod plerumque ab, & cum lactis in mammis proventu excitetur ebullitio sanguinis, & intemperies febrilis: de quibus febribus vide Vvillis c. 16. de febrib. *Lactæa cura* vocatur, quæ instituitur per copiosum, & continuum lactis usum in cibo, & potu; & valde commendatur a plurimis in Arthritide,

tide; notante Bonetto Mercur. Compital. l. 1. p. 35.

LACTICA, est epitheton febris Typhoidis alias dictæ, quæ ab Arabibus *Lactica* dicta fuit, teste Lang. l. 2. ep. 41.

LACTICINIA, γαλακτική, dicuntur edulia e lacte parata, quæ in morbosa dispositione facile corruptibilia sunt, & tribus, vel quatuor partibus diversis imbuta, caseo, sevo, butyro, parte nitrosa, quæ corrupta ægros vario modo excruciare possunt. P. M. de Calderia Tom. II. Op. p. 203. B. Hoc nomine alias quoque veniunt *Glandulae faucium*, quæ & *Animellæ* dicuntur. Vesal. 1. 6. de H. C. F. c. 5.

LACTISMA, λάκτισμα, id est ictus calce inflatus. Et λακπητής, calcitrator. Lex. Gr.

LACTIPOTOR, γαλακτοπότης, qui Lactis potu capitur. Pollux.

LACTUMEN, idem est quod *Achores*, sive *Crusta Lactea*, Vvalth. Sylv. med. p. 14. *Lactumina*, dicuntur *Crusta Lactea*, apud Heurn. de morb. c. 7. Vvelsch. Cent. I. Observ. & Cur. 24.

* LACUNA, idem quod *Choana*, *Infundibulum*. Vide *Choana*.

LACUNE, id est *Terra sigillata*. Ruland. & Johnf.

LACUS, λίμνη, λίανη, quid significet, notum est, nimirum Aquam stagnantem, & propterea facile corruptibilem: Idem quod *Stagnum*, *Palus*. Gal. l. 4. de S. Fac. c. 20. & l. 9. §. Chalcanthos. *Lacus* etiam dicitur de vasis ad lavandum idoneis, & ita coincidit cum *Labro*. Rul. in Lexic. Quomodo differat ab ἑλῶ, vide Jul. Alex. not. ad Gal. l. 5. meth. med. c. 12.

LADANON, λάδανον, dicitur & *Labdanum*, (perperam vero confunditur cum vocabulo *Laudanum*, de quo inferius dicendum,) estque succus pinguis & rosceus fruticis, *Cistus Ledon* dicti, foliis adhærescens. Cogitur facile in massam non absimilem pilularum, colore opaco cinereo, inflammabile suaveolens in suffitu, de quo videatur Dioscor. l. 1. c. 128. C. Hofmann. Offic. l. 2. c. 120. Schrod. l. 4. cl. 2. num. 383. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. Laudat & Galen. aliquoties in scriptis suis virtutem *ladani*, præsertim l. 2. de C. M. P. G. c. 2. ubi dicit, & emolliendi, & repellendi virtutem simul habere. Abusive vero *Ladanum* sumitur de sordibus barbe hircorum adhærentibus, l. 1. de C. M. S. c. 1. in fin.

LÆLAPS, λάλαιψ, dicitur *ventus procellosus*, procella, turbo, præsertim si multam, & largam pluviam conjunctam habeat. Hinc cælum dicitur *procellosum*, & *nimbosum*, ἑρηνὸς λαιλαπυδῆς, Hipp. l. Epid. f. 2. t. 4. & 5. ὕδωρ λαιλαπυδῆς, aqua procellosa, nimbofa, quæ damnatur, l. 6. Epid. f. 4. t. 12. Junge Foef. p. 373. Gorr. in def.

LAMOS, λαμὸς, significat *gulam*, & eam præcipue œsophagi partem, quæ in cibis devorandis voluptatis sensum percipit, ut indicat Gal. 3. de R. V. I. A. t. 11. Occurrit alias vocabulum hoc in Hipp. l. de Corde II. §. & l. 2. Epid. f. VI. 14. & latine redditur *Guttur*.

LAESIO, βλάβη, vide *Blabe*. Est vero proprius liues rerum præter naturam in Medicina dictarum, quarum quædam *ledunt*, quædam *laduntur*, quædam *lesionem* comitantur. Ubi per *lesionem* intelligendum nihil aliud, quam quando partis alicujus opus, vel functio incommodatur, & vitiatur. Dicitur alias *Affectio*, ἀφ᾿ ἑσπης, præter naturam. *Lesiones* externas communi nomine *ῥώματα*, *Vulnera* vocatas fuisse, testatur Gal. 2. de art. t. 17. quamvis in Græco habeatur κοινωλύματα, quod vocabulum mutandum esse in κοινὸς ῥώματα, volunt Interpretes.

LÆTIFICANS, Græce dici posset ἀφρητικὸς, Epitheton est quorundam medicamentorum, & confectionum sanguini, & spiritibus activitatem, & spirituositatem conciliantium, quæ profunt in melancholia, & virium vitalium, animaliumque languore. Talia occurrunt in Dispensatoriis Norimbergensi, & Augustano: quorum unum est *Rhasis*, alterum *Nicolai Præpositi*. Formulas quoque similes exhibet Langius lib. 3. ep. 1. c. 6. & 7.

LÆTITIA, χαρά. Vide *Gaudium*.

LÆVIGATIO, λείωσις, est actio, qua id, quod inæquale, & asperum fuit, redditur æquabile, planum, & *leve*. Usurpatur a Galeno de cibis, qui dentibus *lævigantur*. Galen. l. II. de U. P. c. 8. Chymicis *Lævigatio*, seu *Alcoolismus*, est calcinatio, quæ rem pulverando in *Alcool* adducit. Et est hic reductio quorundam per glutinationem, quorundam per fusionem, aut fulminationem. Rul. & Johnf.

* LÆVIS, *Lævitas*, *Lævor*, λείος, λείωσις, dicitur de rebus diversis, quæ ad contactum nullam habent inæqualitatem, sed æqualia sunt, & plana. Opponitur *Aspero*, & *Asperitati*. Usurpatur partim de corpore, & ejus membris: ita Arteria pulmonalis, olim Vena arteriosa dicta, ad differentiam *Asperæ* arteriæ, dicitur *Arteria lævis*, Gal. l. 7. de U. P. c. 9. & apud Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 29. *cutis* totius *lævitas* legitur, & opponitur τῇ φεικνῶδι, horridæ cutis asperitati. Usurpatur quoque de alimentis: ita viscositas ptisanæ hordeacæ *lævis* probatur 1. de R. V. I. A. t. 18. Item de sedimento urinæ, 2. progn. t. 72. Est etiam præternaturalis *lævitas*, v. gr. intestinorum. Vide *Leienteria*. Chymicis quoque *Lævor* vocatur, Gr. λείωμα, pulvis impalpabilis exquisitissimæ *lævitatis*, qui & *Alcool* & qui

quibusdam dicitur, & fit quidam manu, vel tritura super marmore cum porphyrite, vel in mortario cum pistillo, ita ut quod contritum est, excutiat per setaceum, vel lintheum. Et tales *Lavores* dicuntur *χρυσόποιητοι*, *χρυσοποίητοι*. Alius fit absque manu, *ἀχρυσοποίητος*, & pertinet ad mysteria Chymicorum. Huc pertinent Calces, Flores, Præcipitata, &c. Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 4. c. 3. Alias *Lavor* ponitur aliquando pro *Livor*, & *Lavidus* pro *Lividus*, uti docet Keuchen. Not. ad Seren. p. 127.

LAGANIZO, *λαγανίζω*, significat remitto, *lenis fio*. Usurpatur ab Hipp. de vento, qui opponitur vehementius spiranti, l. de morb. sacro XV. 10. quamvis mihi cum Foef. videatur mendosa lectio, & potius legendum esse *λαγγάζει*, aut *λαγγαρίζει*, *laxus* fit, & segnior; quia verbum *λαγανίζω* neque in Thesaurio Henr. Stephani, neque Scapulae, fortassis nec in aliis occurrit. Vide Foef. p. 371.

LAGANON, *λάγανον*, placenta genus est, & species *liviorum*, villosior, crassique succi, & tarde commeanstis, utpote ex similagine parata. Gal. l. 1. de Al. facult. c. 4. Jul. Alex. in Not. ad h. l. Vide *Ierion*.

LAGAROS, *λαγάρος*, vocatur *laxus*, *mollis*, non distentus. Dicitur comparative de dextro cordis ventriculo. Hipp. de corde IV. 10. Junge Lind. Ex. V. §. 41.

LAGNEIA, *Lagneuma*, *λαγνεΐη*, *λάγνδμω*, significat rem, vel coitum *Venerem*, concubitum cum emissionem feminis. Frequenti in usu apud Hipp. v. g. l. de nat. puer. XII. 10. XXII. 8. XLIV. 1. l. de Genitura II. 16. 21. l. 2. de diata XXXVI. 6. l. de int. affect. XXXV. 23. l. 30. (ubi *λάγνδμω* semen ipsum in coitu emissum significat) l. 6. Epid. l. 5. t. 23. Verbum quoque *λαγνδω*, *coco*, rem *Veneream* exerceo, non infrequens eidem dictis in locis, praesertim l. de Genit. Vide Foef. p. 371. Mercurial. l. 1. V. 1. c. 17. & l. 2. c. 15.

* LAGOCHEILOS, *λαγόχελος*, dicitur qui *leporina* habet *labia*, Galen. l. Introduct. cap. 3. & in defin. Id vitii aliquando naturaliter provenit, aliquando a causa praeter naturam, ut unctione, cicatrice, sutura latiore, & male facta, interdum etiam senectute. Idem si inferiori palpebrae contingat, *εὐρόπον* appellatur. Hæc Castellus. De curatione *Labiorum Leporinorum* videatur Aquapend. in operat. Chirurg. §. quomodo *cuncta labia* resarciuntur. Senn. l. 2. M. Pr. P. l. c. 4.

* LAGON, *λαγών*, idem quod *κενεών*, *Iliac*. Vide *Ceneon*, *Iliac*. Legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXIX. 6.

* LAGOPHTHALMOS, *λαγόφθαλμος*, id est *Leporinus oculus*, cum superior palpebra adeo re-

trahitur, ut oculus, dum clauditur, totum non tegat; estque affectus in partibus instrumentalibus non magnitudine, sed defectu peccans, cuiusmodi omnia mutila, & curta, sicut in labris, sic & in oculis cernitur. Gal. dd. II. Gorr. & Castellus. Tale vitium hic Altdorfi contigit in foemina ex intumescencia serosa palpebrae superioris degenerante in putredinem, & totalem corruptionem, qua sublata, ex negligentia Chirurgi palpebra brevior relicta fuit, ut oculo aperto dormire necesse habuerit. De hoc affectu videatur & Paræus Chir. l. 9. c. 23. & l. 16. c. 6.

LAGOPUS, *λαγός*, *λαγώς*, *λαγώνη*, præter significationem Botanicam, est nomen *perdicis albae*, quæ & *Perdix Alpina*, vel *Alpestris* dicitur: cuius descriptionem, cum usu in cibo, & Medicina, tradit Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 21.

LALIA, *λαλία*, *loquelam*, *locutionem* significat. Ægyptiis anima rationalis, vel animus dicebatur *ἐτὶ λαλία*, *alier sermo*, notante C. Hofmann. com. ad Galen. l. de U. P. n. 26. 816. Vide *Locutio*.

LAMAC, id est *Gummi Arabicum*. Ruland. & Jonh.

LAMARE, & *Lamare lampe*, id est *Sulphur*. Tid.

LAMBANO, *λαμβάνω*, communiter significat *Accipio*, *sumo*: v. g. cibum *capere*, Hip. 2. aph. 8. in utero *concupere*, 5. aph. 19. Peculiariter vero etiam dicitur de morbis invadentibus homines, & significat *Corripio*, *Infesto*, v. g. *Causus*. Hip. l. 1. de morb. XXXII. 1. 2. 3. & passivum *λαμβάνω*, *corripio* morbo denotat, 5. aph. 30. 55 6. aph. 17. 31. & alibi. Vide Diet. n. 492.

* LAMBDOEIDES, *λαμβδοειδής*, dicitur de eo, quod figuram litteræ Græcæ Λ repræsentat. Communiter epitheton est *suturæ* posterioris in capite, qua occiput incipit, transversæ. Gal. l. de ossib. c. 1. & l. de nervor. dissect. cap. 7. Barthol. libell. 4. c. 5. De hac sutura scribit Gal. dicto de ossibus loco, illam aliquando deesse, ubi prominentia occipitis nulla est. Deinde etiam *Os Hyoides* ad basin linguæ vocatur *Lambdoides* a Gal. de muscul. dissect. c. 13. & d. l. de nerv. dissect. c. 10. Vid. *Hyoides*. Tandem ab Actuario quoque *venæ cavæ descendentes divisio*, quæ in duo crura abit paulo supra initium ossis sacri, *λαμβδοειδής* appellatur a figuræ similitudine, quam Gal. litteræ V. comparat, l. de Anatomi. venar. c. 8. Verum Casp. Hofm. in notis MM. SS. vitiosum hoc esse, expresse statuit: propterea cum Revisoribus, & Cornario corrigendum esse monet in Λ.

LAMBITIUM, idem quod *Linctus*, vel *Looh*, *Eclegma*. Vide *Eclectos*.

LAMENTATIO, *κλαυθμός*, idem quod *Fletus*. Vide *Fletus*.

LAMIA, λαιμία, σρύγξ, λαισυγών, significat vel spectrum nocturnum diabolicum sub forma feminae, vel foeminam maleficam. Creduntur *Lamiae* infantum tortrices esse, teste Keuchen. in not. ad Seren. p. 2. 7. seqq. latine etiam *Strix* appellatur. Proprie ad forum Medicum non spectat hæc consideratio.

* **LAMINA**, ἐλατμυ, ἐλατμύς, πέζυλον, communiter ab Anatomicis tribuitur variis instrumentis ad secanda corpora accommodatis; cuiusmodi sunt Scalpella, Spathomelæ, Amphismelæ, Specilla, &c. Gal. l. 6. admin. Anat. c. 10. Verum adhuc latius se extendit huius significatio ad alias metallicas extensiones, sive bracteas, etiam si non ad sectionis usum faciant. Ita *Lamina* plumbea, legitur apud Ægin. l. 7. c. 2. §. Molybdos. Vide supra *Bractea*. Ita Hildan. meminit *Laminæ* ferreæ pro depressione gibbi, Cent. 5. Obs. 67.

LAMNEIA, λάμνεια, *laminam* significat. Moschion. de morb. mul. c. 138.

LAMPAS, λαμπάς, idem quod *Lucerna*, de qua vide infra. *Lampas vitæ*, est magicum artificium; de quo, si lubet, plura vide apud Libav. Defens. 1. Syntag. Arc. contra Scheunemann. c. 3. Tom. III. Oper. p. 5. 6.

LAMPE, λάμπη, λαμπή, significat vel *spumam*, & ita idem est quod ἀφρός; vel significat id quod in aceto supernatat vino adulterato; item pingue quiddam glutinosum, quod olivis muria conditis supernatat. Erotianus in Onomast. p. 70. d. Sunt & λάμπεαι, bullæ quædam in urinæ superficie innatantes diaphanæ. Actuarius. l. 1. c. 18. de urinis. Hinc ἐρηθὲν λαμπωδὲς, urina spumea, & limpidâ, legitur apud Hipp. 1. Prorrhæ. c. 2. t. 60. & Coac. t. 186. Jung. Foes. p. 373.

LAMPEROS, λαμπηρός, idem quod λαμπρός. Vide *Splendor*.

LAMPETRA, ἄλκυνος, nomen piscis e serpentino genere; cuius descriptionem, cum usu in cibis, exhibet Aldrov. lib. 4. de pisc. c. 13. Lind. existimat, esse βδέλλα Strabonis, Ex. XI. §. 58. cui videtur assentiri Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 426. seqq.

LAMPODES, λαμπώδης. Vide *Lampe*.

LAMPROPHONOS, λαμπρόφωνος, dicitur, qui vocem edit magnam, sonoram, ac quasi splendidam, monente Joh. Bapt. Persona Comm. in Galen. l. quod anim. mor. seq. temp. p. m. 287.

LAMPROS, λαμπρός, h. e. lucidus, *splendidus*. Specialiter vero Hipp. λαμπροί dicuntur *vegeti*, incolumes, & colore bene habito præditi, l. de A. l. & Aq. LV. 13. Vide *Splendor*.

LAMPTER, λαμπτήρ, dicitur *lucerna*, laterna, aut *Pharus*, qui in turribus suspenditur, ut na-

vigantibus præluceat. Legitur apud Hipp. l. de not. aff. XXIX. 21.

LAMPYRIS, λαμπυρίς, idem quod *Cicindela*. Vide supra in *Ci*.

* **LANA**, ἔλαιον, vide *Erion*, *Erion*. De lanarum generatione, & differentiis legi poterit Aldrovand. l. 1. de quadrup. bisulcis, c. 8. *Lanæ* usus, præsertim vero *succidæ*, illotæ, sordidæ, quæ ἔλαιον οἰσυνήδον, item *Oesypus*, οἰσύνος dicitur, olim fuit frequentissimus, uti patet ex Hipp. & Galen. Scribon. (vide Lex. Scrib. Rhodii) Keuchen. ad Seren. p. 114. 225. C. Hofm. l. 2. V. l. c. 14. Vide *Oesype*.

LANARIUS, est nomen *Accipitris*, vel *Falconis*, ita dicti vel a laniandis aviculis, vel quod multas molles plumas lanarum instar habeat: cuius descriptionem vide apud Aldrov. l. 5. Ornithol. c. 11.

LANCETTA, est cultellus Chirurgicus rectus, utrinque acie summa præditus ad venæ sectionem, & abscessus aperiendos hodieque usitatissimus, & ita notissimus.

LANGUOR, ἄφροσις, nihil aliud est, quam corporis, aut membrorum ejus veluti *dissolutio*, & remissio, cum non aliter ac resolutis, sive paralyticis dissolutæ appareant, Gal. 3. in 3. Epid. t. 37. videlicet ob deficientem flammæ vitalis, & succi nervosi spirituscentiam, & activitatem. Dicitur & *debilitas*, *infirmetas* corporis. Vide *Astheneia*, *Blechoris*.

LANIUS, idem quod *Lanarius*, nomen *Accipitris*. Aldrov. d. l. & c. 12.

LANIS, id est *Argentum mortuum*. Ruland. & Johnf.

LANUGO, χνέος, χνῆς. Vide *Chnus*. In Phytologia sunt filamenta tenella, cuticulæ extimæ instar *lanæ* adnascentia. Schroder. lib. 1. cap. 2.

LANX, ἄλκυντον, ζυγός, significat *trutinam*, qua res ponderantur, vel potius duo vascula ampla in trutina, quibus res ponderandæ imponuntur. *Lanx* quoque dicuntur *Amygdalæ amaræ*. Rul. & Johnf. in Lex.

LAONICA, vocatur Curatio Arthritidis, quæ non fit purgantibus, & evacuantibus universalibus, ceu frustraneis partim, partimque magis noxiis, sed quæ fit Tropicis evacuantibus e parte affecta, dum materia est adhuc mobilis, cum ante statum, tum in ipso statu; quemadmodum hunc terminum exposuit Hieron. Sachetas Æliantis Medicus Brixienfis in Relatione de Podagricis, & Arthritic. morb. c. 10. p. m. 53.

LAOS, id est *Stannum*. Rul. & Johnf.

LAPARA, λαπάρα, λαπάρη, idem quod κενεών, laterum cavitas, ea corporis pars, quæ est inter costas spurias, & ossa, quæ ad ilia pertinent.

Gal. l. 2. de fractur. t. 71. Idem, quod *λαγών*. Vide *Ilia*. *Ceneon*. Linden. Ex. VII. §. 6.

* LAPAROS, *λαπαρός*, id est *mollis*, *vacuus*. Unde & *ὑπολάπαρον*, *subvacuum*, & *submelle*, significat. Gal. l. 3. de diff. resp. c. 12. Linden. d. l. §. 4. A verbo *λαπάσσω*, vel *λαπαάτω*, *emollio*, *evacuo*, Hipp. 2. prognost. t. 2. Gal. in comm. Coac. t. 204. l. 4. Epid. XX. 2. Vide Foef. p. 374. ubi plurima loca invenies.

LAPATTO, *λαπάτω*. Vide *Laparos*.

LAPE, *λάπη*, *pituitam tenuem* significat, Hippocr. quæ ore rejicitur, & salivationis comes est, l. 2. de morb. XV. 9. LIII. 6. LXIV. 5. LXXI. 7. l. de int. aff. VII. 12. XIII. 12. & alibi sæpius. Foef. p. 375.

LAPIDESCENS, *λιθώδης*, *λίθινος*, idem fere quod *Lapideus*, nisi quod illud vocabulum magis exprimat passionem illam mutationis in naturam saxeam, quam antea nondum habuit. Quale vero sit proprie illud principium *lapidificum*, an succus, an spiritus, vel aliud quid, pertinet proprie ad Physicos. Videatur etiam Chioccus Mus. Calceol. sect. 3. p. 405. seqq. Tale vero principium quandoque in sanguine, ejusque sero contineri præternaturaliter, colligere est ex generatione Calculi. Vide *Calculus*.

* LAPIDEUS, *λιθοδής*. Vide *Lithoides*.

LAPILLATIO, terminus Paracelsicus, indicans lapidescentiam, sive generationem calculi ex Iliastro, sive de visco in loco alieno, ubi possibile fuerit *lapillari*, vel tartarizari. Fragm. Medicis ad Tom. III. referendis, l. 1. de Tartar. c. 8.

LAPIDILLUS, vocatur Cochlear Chirurgicum, quo calculus post incisionem extrahitur. Blasius Med. Univ. p. 73. & 341.

† LAPIS STELLATUS, marchesita. Merc. l. 2. c. 8.

* LAPIS, *Lapillus*, *λίθος*, *λιθίδιον*, *λιθάριον*, *λίθις*, quadrupliciter potissimum accipitur. 1. Physice de corporibus mixtis inanimatis duris, cujus innumeræ species, & differentię occurrunt; de quibus videantur rerum Physicarum scriptores varii. In hac significatione sumpsit Gal. l. 9. de S. Fac. quando ex sponte nascentibus corporibus esse scripsit a terra vulgo dicta diversis. (2 Pathologice pro *Calculo* renum vesicæ, & in aliis quandoque partibus genito; diciturque Gr. *λιθίασις*. Vide *Calculus*. (3) Pharmaceutice, quando vel ex Physicis *lapidibus* multæ species transumptæ leguntur in usum Medicum; dividunturque in pretiosos, qui *Gemma* quoque vocantur, (Vide *Gemma*) & minus pretiosos; quorum plures apud Gal. d. l. & alibi allegatos reperies. Loca videantur in Theatro Mundellæ, & Indice Brassavoli, cum non opus sit hic omnia transcribere. Multos enim recenset Rul. & Johnf. in Lex. Adde Schrod. l. 3. c. 4. & seqq. Vel quando lege

artis Pharmaceuticæ præparantur *lapides*, ut sunt, *Medicamentosus*, vel *Salutis*, *Corrosivus*, & alii, de quibus vide Schroder. l. 2. c. 65. Jung. Fr. Hofm. in clavi. (4) Spagyricæ, ubi potissimum in omnium illorum ore resonat, *Lapis Philosophorum*, qui dicitur, & habetur Medicina universalis, per quam metalla transformantur, & morbi omnes sanari possunt. Pollere creditur virtute intentissima, & velut in centrum arte contractata, quæ extensa tincturam exhibet absque numero. De cujus præparandi modis, hyperbolicisque encomiis prostant innumeri pene tractatus; nec adhuc cessant amatores hujusmodi commentorum in publicum proferre scripta, non obstante quod tantum non omnes tempus, & operam, & oleum perdidierunt. Si placet, videantur scripta Basilii Valentini, Theatrum Chymicum per sex Volumina, Libavius in suis operibus, & alii plures. Quid B. Rolfink. judicaverit de *Lapide Philosophorum*, & Panacea, videatur in ejus Chymia, l. 1. c. 9. Denique (5) sumitur etiam sæpe abusive, & æquivoce de diversis rebus vocabulum *Lapis*: v. g. *Lapides* Carpionum, Percarum, Cancrorum oculi vocantur quædam corpuscula in capitibus illorum piscium, & aquatiliū reperta, duritiem pene lapideam obtinentia, revera tamen non sunt *lapides*. Ita in Chymia *lapis* vocatur omnis res fixa, quæ non evaporat. *Lapis Adix*, est sal Armoniacum. *Lapis animalis*, id est sanguis humanus. *Lapis*, ex quo conflatur plumbum nigrum, minera plumbi. *Lapis non lapis*, h. e. efficacia, non substantia dicitur *Elixir*. *Lapis rebis*, vel testudinem, vel capillos hominis cholerici, aut sanguinei denotat. *Lapis calcis*, id est scoria ferri, vel battitura æris. *Lapis major*, compositum ex 4. elementis, filius unius diei. *Lapis occultus benedictus*, id est ovum. *Lapis aureus*, h. e. urina. Rul. & Johnf. in Lex.

LAPSUS, æquivocum est. Proprie significat idem, quod *Casus*, Græce *πτῶσις*, καὶ *πτωσις*. Vide *Casus*. Hujusmodi *lapsus* ex alto innoxium vide Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 31. Tropice *lapsus* etiam pro *Errore* sumitur, *ἀμάρτημα*. Vide *Erratum*. *Lapsus* demotivus, est repentina morte facta correptio, periculosior apoplectico. Rul. & Johnf.

LAPTO, *λάπω*, significat lambendo bibo, *sorbeo*. Legitur apud Hipp. l. de corde LV. 1.

LAQUEUS, *βρόχος*, *παχέτης*, quid sit, notum est. Referrī quoque debet ad instrumenta Chirurgica, utpote ad quasdam operationes necessarius, ut patet ex Galen. l. 6. Meth. med. c. 5. in fin. & Oribasii totus libellus de *laqueis*. In specie ad *Glossocomon* quoque requiritur, uti patet ex Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & Oribas. de machinament. c. 7. Alias *laquei* consideratio quoque inter caus-

causas morificas, praesertim vocis privationis, spectat, ex Gal. l. i. de L. Aff. c. 6. Pathologice quid dicatur *laqueus Gutturis*, vide infra *Tonsillae*.

LAR, ἐσία, idem quod *Focus*, *Calor*, *Ignis*. Vide *Focus*. Usurpatur de flamma vitali, & Calido nativo. Charlton. Oecon. anim. Ex. i. §. 4. & VI. §. 2. Vel Pathologice de foco febrili. Gal. l. de marcore, c. 7.

LARBASON, dicitur Plinio l. 13. H. N. c. 6. *Stimmi*, vel *Ssibium*, sive *Antimonium*, quod Hen. Scheunemannus ruditer corrumpit in *Tarba-son*, ita ut Libav. eum propterea acriter perstrinxerit, T. III. Op. p. 25. seqq. 73. seqq.

LARGUS, ἄδρς, πολύς. Vide *Hadros*, idem quod *Copiosus*: v. g. *Larga* Venæ sectio: *Larga* excretio: *Largus* humor. Rhod. in Lex. Scrib.

LARVA, μορμώ, μορμών, idem quod *Lamia*, vel *Lemures*. Harum mater, vel avia dicebatur esse *Mania*. Forest. l. 10. obs. 20. in Schol.

LARUS, λάρξ, dicitur avis palmipes, piscivora, clamosa; cujus descriptionem, species, & usum in Medicina tradidit Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 4. seqq. Lind. vocatur *Larum*, avium perniciosissimum in volando, & irruendo pisces summo natantes mari. Ex. V. §. 42.

LARYNGOTOMIA, λαρυγγοτομία, operatio Chirurgica est, qua in summo suffocationis, & anginae periculo asperæ arteriæ fit incisio. Periculosum profecto, & valde anceps remedium. De qua operatione vide Aquapend. tr. de oper. Chirurg. tit. de perforatione asperæ arteriæ in angina. M. Aurel. Sever. Chir. efficac. P. II. c. 40. p. 102. seqq.

* LARYNX, λάρυγξ, dicitur superior asperæ arteriæ pars, & caput faucibus continuum, Lat. *Guttur*. Gal. 4. aph. 34. Est igitur præcipuum vocis instrumentum, ex cartilaginibus, musculis, nervis, & substrata membrana constans, l. de voc. instr. diff. c. 2. Ejus plenior historiam descriptam vide in Anatomicis libris, praesertim Bartholin. l. 2. Anat. c. 11.

LASANON, λάσανον, vel *Chytropum*, significat ollarum sustentaculum, vel ollam culinariam, aut matellam, vas exonerandæ alvo idoneum. Apud Hippocr. sumitur pro sella, in qua puerpera desidere debet, l. de superfæt. V. 7. Junge Foef. p. 376.

LASCIVUS, λαγνός, ἀσελγής, epitheton est *Choreæ S. Viti*, apud Paracels. Vide *Chorea*.

† LARIDUM, materia quædam tumorum, a laridi similitudine sic dicta. Fallop. de tum. p. n. cap. 3.

LASION, λάσιον, significat σινδώνιον, *findonem*, aut ὀθόνιον, *lintheum*, & propterea hirsutum, *villosum*. Erot. p. 72. b. Occurrit vero ap. Hipp. l. 2. prorrh. XII. 7. Foef. d. l.

LASSITUDO, κόπῃ. Vide *Copos*.

LASTAUROCACABUS, i. e. operosa olla, prodigorum lebes, Hispanorum Olla putrida. Jos. Laurent. Amalth. Onom. p. 476.

LASTAURUS, vocatur, qui inexplibili amore venereo debacchatur. Casp. Rejes C. El. q. 44. n. 24.

LASUR, Paracelso dicitur Extractum transplantatum ex Argento, l. 3. de Gallicis pustulis, aliisque symptomatibus, c. 6.

LATER, πλίνθος, κέρμα, idem quod *Tegula*, h. e. lapis fictilis, ex arena, calce, & luto paratus; cujus usus in Medicina nobilis, quatenus ex illo fit *Oleum Philosophorum*, sive de *Lateralibus* dictum, aut *Lateralium*; cujus descriptio legitur in Dispensatoriis.

* LATERALIS MORBUS, πλάγιος. Vide *Pleuritis*.

LATERIUM, *lixivium*, item *capitellum*. Rul. & Johnf.

LATER, *liebro*, i. e. *Argentum vivum*. Idem.

LATHRA, *Lathraeos*, λάθρα, λαθραίως, adverbium Hippocrati familiare, denotans *clam*, latenter, ex improviso, i. prorrh. f. 3. t. 36. ubi quidem Gal. in comm. per ἐξαίφνης, subito, exposuit. Verum rectissime animadvertit Foef. p. 372. non satis hoc probasse, Coac. t. 139. 379. & t. 580.

LATICA, dicitur quædam *Febris quotidiana continua*, sive phlegmatica, quando nulla signa apparent apyrexiae. Joh. Stephan. in Avic. l. 4. fen. i. c. 50. p. 274. Sunt autem, qui distinguunt, & spuriam saltem quotidianam continuam dici *Laticam* credunt, uti Mercatus. An vero dicatur a *latendo*, quod careat inversionibus manifestis, nolumus certo affirmare; quamvis ita velit de Calderia, qui prolixius de *febre Latica* disseruit T. I. Op. p. 284. seqq.

LATIO, φορὰ, idem quod *Motus Localis*, mutatio, quæ fit in loco. Gal. l. 1. de nat. fac. c. 2. l. 1. meth. med. c. 6. & l. 2. c. 3. Vocatur & *Motus Animalis*, *Voluntarius*, quem Charltonus ita plenius descripsit, quod sit inordinata, & ex appetitus dictamine instituta corporis animalis, vel alicujus membri particularis de loco in locum translatio, Ex. XI. Oec. Animal. §. 4. in qua etiam *motum* musculorum nervose exposuit. Videantur & Villis Anat. Cerebri c. 19. & Anonymi tractatus ibid. annexus de ratione motus musculor. item Milliet Dechales P. Jesuit. de motu locali, & elaterio, cujus mentio fit in Act. Erud. Lips. Ann. 1683.

LATITUDO, πλάτος, proprie notat affectionem corporis, quæ consistit in dimensione, ad differentiam longitudinis, & profunditatis. Vide

Latns.

Latus. Per translationem tamen sæpe applicatur etiam rebus incorporeis: præsertim vero in foro Medico frequenter usurpatur de *sanitate imperfectiori*, aut non omnibus numeris exacta. Vide *Hygieia*. Gal. l. 1. de san. tu. c. 4. Junge Dogm. nostra Med. Gen. P. 1. cap. 4. d. 3. p. 51. seqq. Ad *latitudinem sanitatis* quoque pertinet corpus alias *Neurum* dictum, sive *Status* corporis *Neuter*, οὐδέτερον Græci vocarunt: qui duplex est, *Decidentia*, & *Reconvalescentia*. Imprimis vero ille ad *latitudinem sanitatis* pertinet. Vide rursus Dogm. in prælim. d. 7. p. 8. & 9. Et quia sub sanitatis genere comprehenduntur *Temperamenta* corporis, & partium, de illis quoque sæpe dici solet, quod magna sit eorum *latitudo*. C. Hofm. Inst. med. l. 3. c. 4. §. 5. & alibi. Sumitur & aliquando pro *Dilatione*, Gr. Ἀρύτης dicta, Lat. *Ampliatio*. Jul. Alex. not. in Gal. de diff. morb. c. 4. p. 279. Tom. II. Oper.

* **LATUS**, adjectivum, & substantivum est nomen. Adjectivum Gr. dicitur πλατὺς, ἄρὺς, cui opponitur *angustum*, στενόν. Dicitur de musculo, μυῶδες πλατυσμα, dicto, qui sub cute in collo habetur; cuius descriptionem vide apud Gal. l. de musc. dissect. c. 1. De *musculo latissimo*, qui totum fere dorsum cum suo socio tegit, & *Aniscalptor* quoque vocatur, vide Barthol. l. 4. c. 2. *Latus pulsus* Gal. qui in latitudine materię, vel dilatatione major est naturali, l. de puls. ad tyron. c. 2. *Pustula lata* dicuntur, quæ non in altum prominent, Hipp. 6. aph. 9. Jung. Diet. n. 687. Substantivum Græc. vocatur πλατὺς, πλατὺς, de cuius vocabuli æquivoca significatione infra vide *Plevra*. Numerantur vero duo *Latera*, dextrum, & sinistrum: & in genere de dimidia totius corporis parte, altera dextra, sinistra altera sumitur. Strictius vero usurpatur de medii ventris regione *lateralis*, utraque distincta a parte antica, quæ *Sternum*, & postica, quæ *Dorsum* vocatur. Barthol. l. 2. Anat. in pr. *Laterum* dolor dicitur Hipp. ad differentiam *Pleuritidis*, quando dolor est absque febre, & inflammatione, πλατὺς πόνος, Hipp. 3. aph. 23. 5. aph. 65. 6. aph. 5. Vide Diet. n. 689.

LATON, est Aurichalcum, sive Cuprum aureo colore tinctum lapide calaminari, quod ab idiotis phycis *Electrum* dicitur; & componitur ex unico metallo, cum *Electrum* sit e pluribus. *Laton* quoque est artificiale, cum *Electrum* a natura sola compositum. Rul. Hinc lapis Calaminaris dicitur *Lapis Latoninus*, Lib. Synt. A. Ch. l. 7. c. 34. Spagyricis Philosophis *Laton* vocatur vel *Latona Terra virgo*, quando in operatione ad Lapidis Philosophici magisterium pertinente nigrescit; unde opus habet ablutione per ignem, & aquam permanentem, sive Mercu-

rium; de qua re videatur Lib. Alchym. Pharmaceut. c. 31. item tr. Ignis Natura, c. 20. *Laton* quoque, & *Arzoch* propterea semper simul esse dicuntur. Laur. Ventura tr. de lapid. Phil. c. 19. Th. Chym. Vol. II. p. 263. Johnf. ita descripsit: *Latona* est terra nostra, quam sumimus ad Alchymiam peragendam. Et hæc terra Chymica præ rebus omnibus aliis creatis virtute, & energia excellit: Aurum enim, & Argentum, & reliqua metalla, & lapides pretiosos omnes in se coerces; imo perfectionem omnium animalium, & vegetantium in se ipsa recludit. Sed cum impura sit, & fœculenta, uti arti nostræ prodest, ejus impuritates, & fœculenta excrementa separanda veniunt; & hoc est apud Chymicos, faciem *Latona* dealbare. Quocirca humiditatem ipsius terræ radicalem, seu sanguinem ipsius *Latona* ex venis suis exhaurire oportet, ut ex essentia, & puritate illius faciem ipsius *Latona* dealbare valeamus; alioquin nihil utilitatis habemus ex lotione *Latona* nostræ, nisi ex puritate ipsius sanguinis aquam faciamus, qua sola, & non alia uti debemus ad dealbandam faciem ipsius *Latona*. Hucusque Johnf.

LATRO, λῆστής, idem quod *Prædo*, *Prædator*. Quamvis vero proprie ad forum Medicum non spectet; cum tamen aliquoties eorum mentio fiat in Scriptis Medicis, libuit inserere. Ita Gal. 3. Anat. admin. c. 5. *Latrones* inhumatos olim fuisse subjecta Anatomica, testatur. L. 3. de U. P. c. 5 refert historiam *latronis*, qui deprehensus hominibus digitos pedum extremos præcidebat, ne sine baculo incedere possent. (Vide C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 135.) & l. 1. Anat. adm. c. 2. cadaver *latronis* exiccatum sceletis annumerat. Langius recenset *latronis* truculentiam ex esu sanguinis, vel cruoris humani fuisse adauctam, l. 1. ep. 71. Forestus ex Benivenio adduxit observationem *latronis* suspensi, cujus cor pilis fuit refertum, l. 17. ob. 1. in Schol.

LAVACRUM, λουτρόν, idem quod *Balneum*. Sal nitrosus fusilis vocatur *Lavacrum* quoddam minerale venarum metallicarum, & semi-metallicorum, imo & metallorum ipsorum; quod sciunt etiam aurifabri, & probatores metallici. Lib. def. Syntagm. contra Scheunemann. l. c. 9. T. III. oper. p. 22.

LAVATIO, idem quod *Lotio*, λουτρόν. Utrumque idem significat, quod *Balneum*. Gal. l. 8. m. m. c. 2.

LAUCANIA, λαυκανία, item λαγκανία, poetice guttur, vel *gulam*, & œsophagum significat. Sunt qui pro mento etiam accipiunt. Gorr. in λαγκανία. Descendit a λαίω, fruor, capio.

LAUDANUM, nomen medicamentorum encomiasticum, quasi *laudatum medicamentum*. Diet. n. 560.

n. 560. Vel *laude dignum*, aut *laudabile*; quod vocabulum, ceu barbarum, & Paracelsico-Thraconicum reprobavit Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 44. Non minus vero illi hallucinantur, qui cum *Ladano* confundunt. Vide *Ladanum*. Placet Rolf. *ὀπίασις*, loquendum interdum cum vulgo, modo intelligamur. Chymix l. 4. f. 3. c. 6. Græce dici posset *ἐπιομνετόν*, vel *ἄξιόμνητον*. Quod vero præcipue *Opii extracto correcto* nomen hoc tributum fuerit, hoc omnino sapit Paracelsicum hyperbolice loquendi pruritus. Alias de *Ladano opiato* videantur, præter Dispensatoria, & Paracelsi scripta, Rolf. d. l. Schr. l. 4. cl. 2. n. 314. Libav. d. l. Tutissimum esse, & saluberimum medicamentum ad omnis generis dolores, verbis Bern. Penotti de medic. Chymicis in Vol. 1. Th. Chym. p. 65. cum grano, quod dicitur, salis est intelligendum. *Laudanum Mercuriale Paracelsi*, dicitur medicamentum ex Mercurio paratum. Descriptio quædam extat in Morl. Coll. Chym. Leid. c. 276.

LAVIPEDIUM. Vide *Pediluvium*.

LAURAX. Vide *Labrax*.

LAUTUS, quid proprie significet, videatur in Lexicis variis. Gr. *λαυρός*, aut *λελυμένος*, quasi *Lotus*. *Lautissima* vina apud priscos fuisse vina myrrha condita, testis est Lind. Ex. X. f. 138.

LAXA *Chimolea*, Paracelso vocatur medicamentum purgans, præcipue in morbo Gallico commendatum; estque pulvis de floribus minerarum salinarum, l. 2. de morb. Gallico, c. 4. Johnf. ita describit: *Laxa chimolea* est sal adnascens lapidibus, quale est *Anatron*, aut *Usnea lapidea*.

LAXATIO, *χάλασις*, *Laxans*, *Laxativus*, *χαλαστικός*. Vide *Chalasticos*, *Chalao*. Hodieque autem frequentissime sumitur terminus hic de virtute leniter evacuante, & quidem per inferiora. Conveniunt igitur *laxantia* cum *ἐκκροετικαῖς*, *κατωτεραιαῖς*, *ὕπνιάτοις*, de quibus vide suis litteris *Eccoprizo*, *Catotericos*, *Hypelatos*. Johnf. etiam ad vomitoria extendit, describens: *Laxativa* sunt medicamina sursum, atque deorsum expurgantia. Verum minus accurate, minusque usitate. Abusive quoque tribuitur Mercurio vitæ, qui *Laxativum minerale* dicitur, apud Schr. l. 3. cap. 15. cum in minima dosi vim purgandi possideat. Ita quoque in veterum scriptis contingit, ut fortiora purgantia pro *Laxativis* posuerint. In Pathologicis accipitur de partium mollium extensione præternaturali in longum. *Uvulæ laxatio*, legitur apud Blas. Med. Univ. p. 302.

* LAXUS, *λαγρός*, *χαλαρός*. Vide *Lagaros*,

Chalaros. Idem ferè, quod *Mollis*: & opponitur *Stricto*, vel *Duro*.

† LAZARI MORBUS, Elephantiasis. Tagul. Institut. Chir. l. 1. c. 2.

S. LAZARI malum, i. e. *Lepra*. Forest. lib. 29. O. 26.

LAZOMÆ, *λάζωμα*, verbum poeticum, pro *λαμβάνω*, significat *prehendo*, *corripio*. Diciturque frequentissime de morbis infestantibus. Hipp. l. de loc. in hom. l. 4. XXV. f. 7. XLIX. 8. l. 2. de morb. XX. 3. & l. de nat. mul. & de morb. mul. sæpius; quæ loca collegit Foef. Oec. pag. 372.

LAZULI, *lapis*, *λίθος κύανος*, h. e. *Cæruleus*, est lapis opacus, Sapphiri colore, aut florum *Cyan*, aureis punctulis exornatur, Armeno durior. Vide *Armenus*. Schr. l. 3. c. 8. n. 11. Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 228. f. 4. p. 464. seqq.

LAZURIUS, idem quod *Cæruleus*. *Lazurius color*, in lepra pessimum habetur signum, apud Parac. Paragraph. l. 6. c. 1. f. 2. & c. 2. f. 3. & in Scholiis ad illa loca. Apparet autem ille color in frigore, ubi in nigrorem vertitur. *Lazurium argenti*, vel *pulvis Lazurinus*, nihil aliud est, quam *Crocus Lunæ*; de quo vide Lib. Synt. A. Ch. l. 5. c. 21.

LEENÆ, *λέων*, nomen animalis quadrupedis digitati fœmininum, cujus mas vocatur *Leo*. Vide *Leo*. *Λέων* quoque Emplastri nomen, quod in *Leenæ* modum malum penitus extirpare creditur, applicatum ischiadicis, & hemicranicis, teste Æt. l. 12. & ex hoc Gorr.

LEBERIS, *λεβηρίς*, significat *exuvias*, sive senium serpentum. Hippoc. l. 1. de morb. mul. CII. 26. & l. 2. LXIX. 6. Vide *Exuvie Geræ*.

* LEBES, *λέβης*, i. e. *olla*, *trulla*, *vas*, in quod aliquid infunditur ad coquendum, vel aservandum. Pertinet ad instrumenta Dietetica, Pharmaceutica. Venterculum egregie comparatum cum magno *lebe*, cui plures ignis foci adjacent, lege ap. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 7.

LECANE, *λεκάνη*, *pelvim*, *catinum* significat. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 89.

LECHENEON, *λεχηνέιον*. Vide *Lenos*.

LECHO, *λεχὼ*, stricte *puerperam* significat: & ita legitur apud Moschion. d. l. c. 61.

LECISCION, *λεκίσκιον*, vocatur *acetabulum parvum*; legiturque bis apud Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 123.

LECITHOS, *λέκιθος*, est genus leguminis, vel pisum, vel pisco congener denotans. Significat etiam sæpius *lomentum*, vel *farinam lentium*, cum, & sine additione *φακῶν*. Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXI. 11. & l. 2. LXIX. 2. & in notis l. 1. additis VII. 8. ubi per *ο* scribitur, quemadmodum

dum & ap. Gal. l. de bon. & mal. succ. cap. 5. Significat & *ovi luteum*, sive vitellum; uti patet ex Hip. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 2. Hinc λεκιθώδης ὑπόσας, vocatur sedimentum urinæ, ovi luteum, aut lentium farinam referens, l. 4. Epid. VI. 11. & pus λεκιθοειδές ovi lutei speciem referens, l. 2. de morb. XLV. 35. Adde Foef. p. 379. Jul. Alexandr. l. 8. Salubr. c. 9. de omni polline, & farina leguminum molitorum exposuit λέκυθον, haud dubie ex Gal. d. l.

LECTIO, ἀνάγνωσις, Vide *Anagnosis*. Assiduam, & iteratam aliquoties *lectionem* laudat Gal. 8. de artic. 49. Refertur quoque *LECTIO* inter exercitationes vocis ἀναφωνήσις, sanitati corporis proficuas, utpote quæ humores redundantes excernit. Ægin. l. 1. c. 19. & Celsus quoque aliquoties inter remedia curativa morborum refert.

LECTUALIS, vocatur morbus, qui ægrotantem lecto affigit, & diu detinet. Ita Spartianus in Hadriano: Peragratis, inquit, sane omnibus partibus, capite nudo, & in summis plerunque imbris, atque frigoribus, in morbum incidit *LECTUALEM*. Ipsi etiam, qui longis, ac lentis laborabant languoribus, *LECTUALES* Latine dictos, Gr. κληνικὸς, ἢ κληνοπετέας, notavit Salmas. ad loc. cit.

LECTUS, κλίνη (vide *Cline*) quid sit, notum est; nimirum locus ille, & instrumentum ad recumbendum, & dormiendum paratum. Pertinet igitur ad res non naturales Diæta. Delectus *lectorum* aliquando necessarius apud ægrotos, uti patet ex Gal. scriptis, quando febricitantibus, & quibus nervi per transversum vulnerati sunt, molliores lectos præcipit. De *lectorum* alias in quibusdam locis noxia præparatione legi etiam poterit Hip. Guarinonius de causis sanitatem destruentibus. *Lectos pendulos* usurpare Indos in promontorio Jamaica, legitur in Actis Philosophicis Oldenburgii Anno 1668. m. Jun.

LEFFA, i. e. herbarum prædestinatio. Rul. & Johnf.

LEFFAS, est occultus, & bulliens terræ vapor, per quem plantæ crescunt. Rul. & Johnf. ex Paracels. Philos. ad Atheniens. lib. 3. text. 3. *Leffas*, est succus terræ recens in radicem, tanquam culinam, vegetabilis, tractus. Helmont. expositione aliquot verbor. Vide Helmont. tr. Elementa, n. 13. & tr. Imago fermenti imprægn. tr. 31. seq. *Leffas*, est occultus terræ succus, per quem plantæ crescunt. Fr. Hofm. clav. ad Schr. l. 1. c. 2.

LEGNA, λέγνα, neutr. plur. vocantur proprie extremitates vestimentorum, sive oræ. Per translationem vero dicitur de extremitatibus pudendi muliebris, sive matricis. Legitur apud

Hip. l. 2. de morb. mul. XXXIII. 15. Vide Foef. p. 377. seqq. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 964.

LEGUMEN, ὄσπριον, idem quod δημήτειον, sive *Cereale semen*. Vide *Cerealis*.

LEIBOS, λείβος, & in fœmin. λείβη, i. e. *liquida*. Gal. c. 3. de iis, quæ in med. t. 13. Verum mendum subest in Græco textu, & quia inusitatum esse adjectivum λείβη ex aliis Lexicis constat, corrigendum esse, & substituendum vel λιβρῇ, vel λιβρῇ existimant Foef. in not. ad h. l. & C. Hofm. in M. S. & nondum editis notis ad hunc Gal. loc.

LEICHEN, λειχὼν, relicta Botanica significatione, vide supra *Impetigo*. Dicitur & *Lichen*.

* LEIENTERIA, *Lienteria*, λειοντερία, q. d. *Levitas intestinorum*, λήθης τῆς ἐντέρας, est affectus, vel idem, vel maxime cognatus *Celiacæ passioni*. C. Hofm. Apolog. pro Gal. l. 3. c. 182. Diet. n. 493. Vide *Celiacæ*.

LEIPHAMOS, λείψιμος, dicitur, qui sanguinis defectu laborat, quod malum sequitur ἀχρῖα. Vide *Achroi*. Sumitur vero etiam pro vitio depravati sanguinis, uti constare videtur ex Hip. l. 2. de morb. mul. VII. 10. XVII. ubi jungitur cum σπληνώδης, lienosa, quæ dispositio lienis vitiosa præsupponit sanguinis flatulentiam, & impuritatem. Notatur quoque, non esse confundendum τὸ λείψιμος cum ἐξάμω, vel ἀναίμω, exsanguis, ubi vera privatio totalis sanguinis peccat. Λείψιμοι sunt, qui sanguine deficiunt, hoc est deseruntur sanguine non in totum, sed ad sensum. Lind. Ex. VIII. §. 455. seqq. Junge Ex. IV. nostram de Remoris purgationis, §. 29.

LEIOPATOS, λείπατος. Vide *Leviraia*.

LEIOPODES, λείποδες, vocantur *Planci*, *Planti*, vel *Ploti*, quibus pedum medium ab interiori parte non est cavum, sed planum, quasi tabella, quæ planca dicitur. Gal. 3. de art. t. 92. ad quem locum vide egregiam correctionem C. Hofm. l. 3. Apolog. pro Gal. c. 100. Pertinet ad Morbos Malæ Conformationis. Idem com. in Gal. de U. P. n. 137. Adde Alex. annot. in Gal. l. de diff. morb. c. 7.

LEIOS, λείος. Vide *Levis*, λείος, *Levitas*.

LEIPODERMOS, λείποδερμος, in genere significat defectum cutis, vel cuticulæ. Sumitur vero strictius de eo, cui præputium deest ex morbo, vel sectione, Latine *Apella*. Vide supra *Apella*. Junge C. Hofm. d. l. n. 824.

* LEIPOPSYCHIA, λείποψυχία, idem quod λείποθυμία, i. e. *Anima*, vel *Animi deliquium*. Superfluum enim mihi videtur, discrimen ponere inter hæc duo vocabula, ex Gal. l. 13. m. m. c. 5. Posterius vocabulum est usitatus. Defici-

entibus viribus vitalibus, deficient & animales, cum spiritus vitales sint quoque materia animalium. Consentit Diet. n. 494. Vide *Eclipsis*. Huius gradus fortior dicitur *Syncope*, de qua infra suo loco. Utriusque vocabuli, & λειποψυχίας & λεπθυμίας mentio fit ap. Hipp. illius quidem de R. V. I. A. t. 44. huius 1. aph. 23.

LEIPOTHYMIA, *Lipothymia*, λεπθυμία. Vide p. a. *Leipopsychia*.

* LEIPYRIAS, λεπυρίας, est epitheton febris valde malignæ continuæ, cum inflammatione viscerum interiorum erysipelacea conjunctæ, ubi interna veluti uruntur, extrema, & ἄκρα frigent. Gal. com. 4. aph. 48. c. 2. prognost. t. 4. c. 1. prorr. t. 7. & c. 3. t. 61. l. de inæq. intemper. c. 8. Vocatur & λεπυρία, & λεπυριώδης πυρετός, & τὰ λεπυρία. Scribitur & λεπυρία. Meminit huius febris Hipp. aliquoties; v. g. l. 2. de morb. XVI. 12. XLIX. 14. de helleborismo 54. l. de Crisib. IV. 4. 6. 8. Ut plurimum est lethalis, quia sanguinis dispositio maligna putrida ad νέκρωσιν vergit. Mirum vero, quod Sylvius hanc febrem non observaverit, uti scribit l. 1. Pr. M. c. 29. §. 71. Verum notandum, non esse peculiarem speciem febris, sed esse saltem ardentem, sive *Causum* valde malignum, & exitialem. Junge Lind. Ex. VIII. §. 47.

LELYGISMENOS, λελυγισμένος, i. e. contortus, inflexus, a λυγίζω, contorqueo, quod a λύγω, vitem, vimen, derivatur. Usurpatur de nervis contortis, Hipp. in Mochlico VII. 3.

LEME, λήμη, idem quod γλάμα, vel γλήμη, sordes oculorum. Vide *Glama*. Vocatur & *Pituita glutinosior oculorum*, Scrib. item *Lippa*. Fr. Valles. de febr. c. 2. notante Rhod. in Lex. Scrib. p. 424. Ad *Lemas* referri poterit *Lacryma Cervi* Bezoartica. Vide *Dacryon*.

* LEMMA, Græce dupliciter scribitur, per ε, & η. Λέμμα significat idem, quod λεπός, corticem, sive id, quod decorticando removeatur. Hipp. l. 2. de morb. mul. X. 8. Gr. dicitur etiam ἡ ὑπερδερματίς, Foef. p. 385. Λήμμα vero significat *propositionem scientificam* per se credibilem, quam vocare consuevit Aristoteles *Axioma*, *Postulatum*, *Sumptionem*, Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 20. Propositionem, quæ concludendi gratia assumitur, in *Logicis Præmissa*, l. 2. de Hipp. & Pl. decr. c. 2. l. S. F. c. 12. & 18. lib. 1. m. m. c. 5.

LEMMATICOS, λεμματικούς, dicitur Hipp. qui occasionem prudenter, & accommodatè arripit; & pertinet ad τὸ πέποι, sive ἀρχημοσύνη Medici, l. de dec. orn. II. 27.

LEMNIA, ληνία, epitheton *Terræ medicatæ*, quæ colligitur in insula *Lemno*. Est terra spissa, levis, pinguis, rubricæ colore, adstringentis

Virtutis. De hac videatur Gal. l. 9. de Simpl. Fac. §. de Terra Samia. An hodieque ad nos deferatur vera *Terra Lemnia*, dubitatur. Gorræus eo videtur inclinare, cum illa, quæ a veteribus de hac scripta sunt, cum nostra convenire existimet. Negat vero Schrod. l. 3. c. 2. & *Turcicas* esse scribit; quarum tamen illa quæ cineritii coloris Constantinopoli advehitur, pro *Lemnia* usurpari poterit, utpote præstantissima reliquarum. Videatur Fr. Hofm. in cl. ad h. l. De signatura veterum, & *Dianæ sigillo*, quod creditur fuisse capræ effigies, vide Diosc. l. 5. c. 113.

LEMNISCUS, λήμνισκος, Lat. *Turunda*, linamentum vocatur in longitudinem implicitum, & oblongum, quod vulnere inditur, authore Celso l. 5. c. 26. Ægin. l. 6. c. 34. & 73. Mercurial. l. 3. V. L. c. 9. in fine. Vide *Licinium*.

LEMPNIAS, est *Terra sigillata*. *Lempnias Calcis*, est battitura æris. *Lempnias lempnia*, est Auripigmentum. Rul. Johns. scribit *Lempinas*, & *Lempina*.

LEMURES, idem quod *Larvæ*, *Lamiae*. Vide supra. *Lemures* sunt spiritus elementi aeris. Ethnici intellexerunt Manes defunctorum. Ruland. *Lemures* quoque in hominibus esse, finxit Parac. tr. 2. de Pestilit. c. 1.

LENIENS, lenis, lenitivus. Generaliter idem significat, quod *Mitis*, Gr. ἡπιός, ὡρεός. Vide *Epior*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 402. Dieter. n. 717. Sed usitatior est significatio stricta, quando accipitur pro *laxante*, vel *laxativo*, Gr. εὐχεπρωτικός, ὑπὸ λυατός. Arab. vocantur *Medicine Benedictæ*. Rolf. O. ac M. M. Gen. l. 5. f. 1. c. 6. Idem quoque referri a nonnullis, testatur inter causas morborum, d. l. 2. f. 3. c. 92.

* LENOS, ληνός, diversas habet in Medicina significationes. Apud Hipp. notat *alveos*, aut loculos quosdam, h. e. cavitates excavatas, aut conceptacula quædam in Mochlic. XXIII. 8. Junge Foef. pag. 383. Vel significat *Torcular*, Lind. Ex. X. §. 192. Unde *Calcere Torcular*, Gr. vocatur λωσσωκτῆρ, idem quod ἔκπερ, d. l. §. 181. Hinc translata ab Herophilo ad concursum trium duplicaturarum duræ meningis sub calvaria, quæ *Torcular*, Gr. ληνόν vocatur, teste Gal. l. 9. Anat. adm. c. 1. Et in huius obstructione causam Apoplexiæ posuit Nynmanus, teste etiam Barthol. l. 3. Anat. c. 2. Dicitur & ληνήνιον, Gal. Introduct. c. 11.

LENS, lendis, φθέρ, κόνις, insectum dicitur, & soboles pediculorum, sive *Pediculus* adhuc *tenellus*, οὐα pediculorum vulgus appellat. Meminit Gal. l. 7. de S. F. §. Cedrus, & Hedera. Pertinet etiam ad causas *Phthiriaseos*, sive morbi *pedicularis*. De his vide Aldrov. de Insectis l. 5. c. 4.

LENS,

LENS, *lentis*, φακός, leguminum species quædam notissima est; de cuius usu in cibo, & Medicina frequentissima fit mentio apud Hipp. in lib. de morb. mul. & Gal. passim in scriptis suis, quæ loca compilare non est nostri instituti. Videatur Index Pini in Hip. Theatrum, Mundellæ in Gal. Φακός etiam aliquando significat *vas Medicum*, forte ad fetus faciendos accommodatum. Foef. p. 650. Et est terminus Mechanicus Mathematicus, dum *lentes* denotant in Telescopiis vitra illa crassicula lentiformia, quorum beneficio obiectorum visibilium species majores apparent. De qua significatione inter alia etiam legi poterunt Henr. Oldenburgii Acta Ph. Ann. 1665. M. Julio.

LENTICULA, vel idem est quod *lens*, φακὴ, φακός: vel significat *lentiginem*, de quo vocab. p. p. vel denotat peculiarem speciem febris malignæ contagiosæ, qualis est *Petechialis*, cum maculis efflorescentibus, *lentis* magnitudinem referentibus; unde & *lenticularis* dicitur: de qua vide Lang. l. 2. ep. 15. & Forest. l. 6. obs. 35. cum Schol. *Lenticulares Glandulæ*, sunt glandulæ intestinales in crassis intestinis, cæco, colo, & recto reperiundæ, quarum singulæ seorsim existunt, nec in plexus colliguntur, lentis magnitudinem æquant, & ex foramine, quo singulæ manifesto pollent, humorem viscosum excernunt pro scybalis liquandis, & alvo lubricanda. De his videatur D. D. Peierus in Exerc. de Glandulis intestinalibus.

LENTIGO, φακίς, *lenticula*, est affectus cutaneus, præsertim faciei, suntque maculæ lentæ colore, & magnitudine referentes, quibus in fœminis præcipue facies, manus, brachia, & pectus, ceu aeri, & Solis radiis expositæ partes, consperguntur, sine dolore, & molestia, obortæ a portionibus acido-fuliginosis, propter coagulationem subsistentibus in cuticula. De his vid. Forest. l. 5. Chirurg. obs. 4. cum Schol. & Senn. M. Pr. l. 5. p. 3. f. 1. c. 3. Meminit & Keuch. ad Seren. p. 126.

LENTOR, *lentus*, γλισχροίτης, γλισχρός, ωεί-γλισχρός, vide *Glischrasma*, *Glischros*. *Lentum olivum*, ap. Seren. cap. 1. est oleum rosaceum, sive rhodelæon, notante Keuchen. ad h. l. p. 92. Est ergo *lentor* qualitas tactilis, quæ opponitur *friabili*, diciturque de iis corporibus, quorum partes adeo velut conglutinatæ cohærescunt sibi invicem, ut nec flexa frangantur, nec pressa defiliant. Vveker. Antid. Gal. lib. 4. cap. 5.

LEO, λέων, vocabulum est multæ significationis. Verum libet saltem in foro Medico usitatas proponere. (1.) significat animal quadrupes digitatum, ferum, & inter feras facile prin-

cipem, & atrocissimum, & fortissimum, cuius jubæ armos, & collum vestiunt in sexu masculino. Hujus fœmina vocatur *leona*, λέαινα. Utriusque descriptionem cum usu tradidit Aldr. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 1. Anatomem *Leonis*, & viscerum internorum structuram, ab Olao Borrichio observatam, & descriptam legere licet in Act. Hafniens. Vol. I. obs. 17. pag. 43. seqq. (2.) *Leo* vocatur Insectum quoddam, quod formicis insidiatur. Hinc μυρμηκολέων, seu *leo formicarius* appellatur; estque vel ex formicarum majorum, vel ex Erucarum genere. Idem l. 5. de Insectis, c. 1. p. m. 523. (3.) *Leo* quoque est ex Crustaceorum, & in specie *Astacorum* genere, qui & *Elephantus* vocatur; cuius descriptionem tradidit Idem l. 2. de Crustatis, c. 4. (4.) *Serpentis* quoque genus oblongum, & maculosum, alias *Cenchriten* dictum, *Leonis* nomine venire, patet ex Nicandro in Theriaca, & Aldrov. l. 1. hist. serp. & drac. c. 12. (5.) *Leo*, λέων, etiam dicitur morbus quidam, qui & λεοντίασις vocatur; estque species Lepræ, quæ *Elephantiasis* alias nominatur. Vide *Elephantiasis*. Tandem (6.) *Leo* Spagyricis mysticum est vocabulum. Verum in ejus significatione sibimetipsis non constant. In primis duo *leones* leguntur in illorum scriptis, *Ruber*, ac *Viridis*. Paracels. in Thesauro Alchymistar. *Ruber Leo*, sanguis leonis dictus, est Sulphur Philosophorum, sive Solis, ex quo Aurum conficitur, Rul. De hoc *Leone rubro* vide Libav. Synt. Arc. Ch. l. 5. c. 12. *Leo viridis*, est *Æs Hermetis*, *Mercurius auri*, item *Vitriolum*, aliis *Antimonium*, opinione quorundam ipsum *Aurum*. Ita quoque vocatur *Auripigmentum*, Th. Ch. Vol. V. p. 79. *Leo citrinus foliatus*, alias *Auripigmentum* vocatur. Rul. & Johnf. *Leo* quoque simpliciter *Aurum* dicitur.

LEONTIASIS, λεοντίασις, dicitur & λεόντιον, apud Æt. & Aretæum, teste Gorræo, idem quod *Elephantiasis*. Vide *Elephas*. Vocatur & Latine *leonina lepra*. Forest. l. 4. Chir. obs. 7. Schol.

LEPAS, λεπας, vocatur *Concha petris adhaerescens*, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Gorr. Foef. p. 380.

LEPHANTEUS, *lephante*, est prima Tartari species, vel bolus, media inter lapidem, & lutum, scindique potest. Rul. & Johnf. ex Parac. l. 1. de Tartar. Tr. c. 1. & tr. 3. cap. 3. ut & in Fragm. ad hæc loca.

* **LEPIDOEIDES**, λεπιδόειδης, *squamosus*, vel potius squamarum speciem referens; dicitur de suturis, & conglutinationibus juxta aures; suntque duæ lineæ in cranio, utrinque singulæ a recta sutura sagittali æque distantes, per capitis longitudinem a posteriore in priorem partem su-

super aures feruntur, quæ in ossibus ad squamam similitudinem structis habentur, quæ sunt duobus ossibus inter se coherentibus, non per suturam quidem, sicut *Coronalis*, & *lambdoidea*, sed paulatim syncipitis os instar squamæ attenuatum descendit, atque in id os, quod infra ab auribus adscendit, subintrat. Gal. de ossib. c. 1. ubi & *squamosæ agglutinationes*, προσκολληµατα λεπδοειδῆ, item *suturæ juxta aures*, ῥαφαὶ καὶ τῆς ὠτὸς, ut l. 9. de U. P. c. 18. vocantur. Alias vero *Mendosæ*, & *Temporales* dicuntur. Castell. Barth. libell. 4. Anat. c. 5.

LEPIDOSARCOMA, λεπιδοςάρκωμα, i. e. *Tumor squamiformis carnosus*, dicitur a M. A. Severino abscessus rarior in ore repertus carneus, globosus initio, mox ligulæ crassioris modo ad guttur reflexus, post cujus dissectionem ossæ propemodum squamæ prodierunt in conspectum nullo ordine dispositæ. Plura legantur de h. l. de nov. observ. abscess. c. 18.

LEPIS, λεπίς, i. e. *squama*, Hippoc. 4. aph. 81. Junge Diet. n. 496. Strictè vero accipitur de *squama æris*, l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 30. 4. de R. V. I. A. t. 123. Diosc. l. 5. c. 89. Scrib. n. 133. Significat & *corticem*, putamen, aut tunicam, Unde λέπω, decortico, & substantivum λέπω, quod idem cum λεπίς, quod nonnulli expriment per λοπός, l. 1. Epid. I. 49. Dicitur & λέπιδον, Erot. in Onomast. p. 70. Foef. d. l. *Lepis ferri*, sunt *squamæ ferri*. *Lepis calcis*, est *pulvis æris*. Rul. & Johnf.

* LEPORINUS, vide *lagophthalmos*. *Leporina labia* dicuntur ea, quæ ob vitiosam conformationem non coherent. Vocantur etiam *Rostra leporina*: de quibus vide Senn. Med. Pr. l. 2. part. 1. c. 4. Græce homines hoc morbo laborantes dici possunt λεγόχελοι. Vide *lagocheilos*.

* LEPROA, λέπρα, est cutis mutatio in habitum præternaturalem, cum asperitate, pruritu, & doloribus, nonnunquam & squamis decidentibus; interdum secus, pluresque corporis partes depascuntur. Gal. in def. *Lepra*, & *Psoa*, sive *Scabies*, sunt valde congeneres affectus, & affines, ita ut non aliud *Psoa* sit, quam mitior *lepra*. Est enim *Psoa* quædam ad *lepram* quasi via, ut *lepra* ad *elephantiasin*, si magis humor malignior evadat, & morbus diutius protrahatur. Uterque affectus pruritus habet inseparabilem; sed in *lepra* tantus est, ut etiam æger vehementissime scalpendo nullo modo juvetur, sed potius omnis generis ulcera, & phlegmonas accersat, quod cutem exasperet, & subjectam ei carnem multo, quam in *Psoa*, profundius depascatur. Unde & *squamulas* procreat, quales in *Psoa* non generantur, quæ furfuracea tantum corpora ex se remittit, ut

quæ a minori gignatur intemperie, & humore minus crasso, terrestri, affato, & maligno. Dicitur *lepra* ab his squamulis, quasi λεπρά, i. e. *squamosa*. Ab Avicenna dicitur *Albaras nigra*, & *Impetigo excorticativa*, quod cutis in cortices quasi squamasque resolvatur. *Lepram* hanc Celsus vocat *Impetiginem*, non eam quidem, quæ λεχλώ Græce appellatur, de qua superius, sed quam ipse declarat l. 5. c. 28. & in quatuor species distinguit, quæ a superiori Impetigine plurimum distant. Ejus causa humor est melancholicus multus, viscosus, crassus, sed tamen acris, & immotus sub cute, & subjecta carne latens, sensumque eum doloris excitans, qui Pruritus dicitur. Hæc Castell. & Gorr. Jung. Diet. nu. 497. Notetur, ea, quæ hætenus descripserunt, intelligenda esse de *lepra Græcorum*, non vero de *lepra Arabum*, quæ est ipsa *Elephantiasis*, de qua suo loco. Doctrinæ gratia hæc addi poterit definitio. *Lepra* est scabies vel totius corporis, vel certæ partis sicca, furfuracea, squamosa, vehementissime pruriginosa, cum multis aliis symptomatibus stipata, proveniens a sanguinei liquoris impuritate salina, fixa, coagulativa, & lenta putredine totali, vel partiali. Non inepta essent, modo magis perspicua, quæ de *lepræ* generatione, signis, examine tradit Parac. Paragr. l. 6. c. 1. seqq. Nec a vero etiam abluere videtur, quando ad luem Veneream referre non dubitat, in Chirurgia magna, l. 3. c. 3. quamvis Helmont. taxaverit Paracels. quoad causam, & signa, statuens, *lepræ* causam esse quoddam venenum cruentum, anodynum, glaciale, ac propemodum mortificans, horrendo, ac foetido contagio communicabile, ac emanans. Vide tr. de Lithias. c. 9. nu. 18. seqq. plur. Rolf. a sale reverberato luxuriante deduxit, Q. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 11. An *lepra* Judæorum alia fuerit a *lepra* Græcorum, & Arabum? legatur Casp. Rejes C. El. q. 60.

LEPRICOS, λεπρικός, dicitur de facultate corrosiva, scabiem fædam excitante, & cutim exulcerante, e Gal. l. 11. de S. F. §. Salamandra.

LEPRYNOMÆ, λεπρύνωμαι, duo significat præternaturalia, *Exasperari*, & *Albescere*. Utrumque sumptum ἀπὸ τῆς λέπρας, quod qui *lepra* laborant, utrumque perpetiantur. Hinc & ἡ λέπρα generali significatione dicitur *Albedo*, quæ in corporibus est præternaturalis, uti in Theriacis Græcus Nicandri interpretes annotavit. Gorr. in def.

LEPSIS, λήψις, idem quod λαβή. Vide *Labæ*.

LEPTOPHONOS, λεπτόφωνος, idem quod ἰσχνόφωνος, dicitur is, qui est tenui, vel exili voce

voce præditus. Gal. 2. in Epid. t. 78. Vide *Ischnophonos*.

LEPTOSPHEROS, λεπτόσφαιρος, i. e. *tenuis orbis*, Gal. l. 3. de fac. parab.

LEPTOS, λεπτός, *tenuis*, *gracilis*, idem quod ἰσχυρός, λεπτότης, *Tenuitas*. Vide *Ischon*, *Gracilis*. Usurpatur ab Hipp. sæpe de victu *tenui*, 1. aph. 4. 5. 7. 8. 10. & alibi. Vide Diet. n. 498. item de medicamentis in *tenuis* partes comminutis, aut tritis, l. 1. de morb. mul. Cl. 40. 47. de succo *tenui*, & liquido, l. 2. de morb. XXII. 18. l. 3. X. 16. De linteo raro, ac *tenui*, lib. de superfoetat. XX. 8. XXIII. 4. de urina *tenui*, & aquea absque sedimentis crassioribus, 7. aph. 32. & comparative, 4. aph. 69. Λεπτοί quoque dicuntur *ingeniosi*, acres, l. de A. L. & Aq. LIX. 8. Junge Foef. p. 381. Lind. λεπτόν, *tenuis* dupliciter accipi scripsit, *proprie*, & *improprie*. *Proprie* de Consistentia, & modo substantiæ cujusque materiali: *improprie*, de viribus rei, & impotentia. Ita vinum *tenuis*, οἶνος λεπτός dicitur, quod est infirmum, ἐλγυφόρος, Ex. XVI. §. 213. 214. seq.

LEPTYNON, λεπυνών, *attenuans*. Vide supra *Attenuans*.

LEPTYSMOS, λεπυσμός, *Extenuatio*. Vide *Attenuatio*.

LEPUS, λεγώς, λεγώς, est nomen æquivocum. Primario significat animal quadrupes velocissimum, digitatum, viviparum; cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina vide in Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivipar. cap. 23. Gal. passim in Lib. de Med. Fac. & Comp. Med. s. Loc. uti patet ex Indicibus. Schrod. l. 5. cl. 1. num. 24. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Diet. Jat. p. 824. Singularis quoque *leporis* Anatome descripta legitur in Act. Hafn. Vol. 1. obs. 136. p. 278. seq. Deinde etiam significat animal molle, marinum, omnium venenosissimum, *Lepus Marinus* dictum: cujus historiam, & facultatem venenosam describit Aldrov. l. 1. de Mollibus, cap. 7. Meminit & Lind. Ex. XI. §. 106. Veneni proprietas in hoc consistit, quod pulmonem maxime afficiat; contra quod remedium tradidit Gal. l. 2. de antidot. c. 7. Utriusque etiam meminit Vvolff. Vvaldung. in sua Lagographia.

LEPYRION, λεπύριον, duo significat. 1. *oviputamen*, & externam testam. Hipp. l. de nat. pu. IV. 24. XLI. 23. Deinde *corticem* etiam in plantis, Ibid. XXIII. 17.

LEROS, λῆρος, significat *delirium mitius*, aut levem desipientiam; & ita idem quod ἀδελφροσύνη, & verbum ληρῆσαι, ἀδελφρῆσαι, idem quod ἀδελφός, ἀδελφροῦσαι, Gorr. & Foef. Qec. p. 384. Vide *Delirium*.

LESCHĒ, *leschema*, λέσχη, λέσχη, significat *nugas*, *nugacem confabulationem*. Hippocr. in Epist. ad Damagetum, n. 345. Hinc verbum λεσχιάω, & λεσχιάομαι, *otiose*, & *nugaciter confabulor*; quo usus Hipp. l. dec. orn. VII. l. 1. de morb. XIV. 11. l. 2. prorrh. X. 11. Foef. p. 381. se.

LESEOLUS, Paracelso dicitur Sal summe diaphanum, quod curat Icterus. Hinc & Icteria *leseoli morbus* vocatur. Est enim in *leseolo* diaphaneitas salis maxima, quæ magis, quam fusus Lopazius tingit & fixat. Et quia Icteria est Sal in flavo colore diaphanum, ideo suo simili pelli debet, l. de trib. principiis, c. 7. & ex hoc Johnf. in Lex.

LETA, est *calor rubens*. Rul. & Johnf.

LETHALIS, θανάσιμος, θανατώδης. Vide *Funesus*.

* LETHARGUS, λήθαργος, λήθαργία, morbus est *Phrenitidis* plane contrarius; siquidem in eo inexpugnabilis dormiendi necessitas adest, perinde ut perennes vigilæ phreneticos infestant. Latine dicitur *Veternus*. Dici quoque posset vi nominis Græci *Desidia obliuiosa*, Diet. n. 501. Signa ergo pathognomonica sunt *Torpor*, & *Oblivio*. Describi commode poterit ex recentiorum hypothesibus: *Lethargus* est nimia sensus communis, reliquorumque internorum imminutio, & depravatio, præsertim ad somnum intensa proclivitas, & desiderium cum oblivione, febrem plerunque malignam acutam conjunctam habens, cum urinx valde turbidæ excretionem, proveniens a serosa colluvie, vel copia, vel qualitate maligna, cerebri substantiam, & anfractus irruente, spirituum activitatem profligante, temperamentum cerebri vitale opprimente. Hunc morbum egregie, si quis alius, exposuit Vvillis de Anima Brut. P. 2. c. 3. De hoc morb. vide ap. Hipp. l. 2. de morb. LXIII. l. 3. V. Coac. t. 139. Morbus plerunque *lethalis*, aut summe periculosus habetur.

LETHE, λήθη, significat *oblivionem*. Estque privatio memoriæ, sive *Memoria abolita*. Quæ præternaturalis est, causam agnoscit spirituum animalium in cerebro activitatem deficientem, vel a rebus non naturalibus vitiosis, vel a morbis obortam. Gal. l. 2. de sympt. c. 7. Ita obstinatam *oblivionem* ex retentione mensium obortam observavit D. Ol. Borrich. Act. Hafn. Vol. 2. obs. 70. p. 194. *Oblivisci* nihil aliud est, quam impressiones rerum, etiam obscuras, & superficiarias non conservare, id quod fit ob metum, ebrietatem, aut aliquid aliud ejusdem generis, lib. 2. de motu musc. c. 7. *Oblivionem* in febribus ardentibus malam pronuntiavit Hipp. 3. Epid. l. 3. t. 37.

LEVAMEN, ῥαῖων, κέφισμα, κέφισμός, proprie dicitur de mole, & pondere. Transfertur ad morbos, quorum aliqualis remissio, & reconvalescentia quædam ægrorum dicitur *levamen*, *Allevatio*: Estque vel fida, & vera, vel fallax, & apparens, quæ recidivam præcedere solet. Gal. 3. prognost. c. 22. Quæ non cum ratione levant, iis non est fidendum, 2. aph. 27. Jungatur Dieter. n. 473. Vide *Cuphos*. Alias *levare* etiam usurpatur pro *Elevare*, extollere. Vide Rhod. in Lex. Scribon. p. 402.

LEVATOR, vocatur Musculus scapulam elevans, qui & *Patientiæ Musculus* dicitur, quia elevat scapulam, quibus res ex voto non succedunt. Hujus plenior descriptio videatur, inter alios, apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 3. p. 564.

LEUCANIA, λευανία. Vide *laucania*.

* LEUCE, λεύκη, Latine *Alba Vitiligo*, est species *lepræ*, & scædæ scabiei, cutis, carnisque subjectæ albedo p. n. Gal. in defin. & l. 2. Meth. med. 2. & l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Dicitur & *lepra alba*, Avicen. *Albava alba*. Differt vero a *lepra*, quod sine ulla aspredine, & cutem habeat lenem. Causa hujus ex causa *lepræ* desumenda.

LEUCISCOS, λεύισκος, est nomen piscis ad *Mugiles* pertinentis, qui Latine *Albicula*, vel *Alburnus* dici posset, cujus meminit Gal. lib. 3. de Al. Fac. cap. 25. Eius historiam, & usum tradit Aldrov. l. 5. de Pisc. c. 22. 23. Jungatur & Linden. Ex. XI. §. 41.

LEUCOCHRUS, λευόχρυσος, scil. οἶνος, est species *vini salis*, ex passis prius uvis, mox calcatis, & aqua marina maceratis, deinde in album mustum coniectis compositi. Gorræus.

LEUCOGRAPHIS, λευογραφίς, lapis dicitur in Ægypto nascentis, qui cum subviridis appareat, tamen ea, si ad cotem affricetur, aut asperius pallium, locum dealbat. Eo etiam lintea illustriora redduntur. Gorræus ex Aetio.

LEUCOMA, λευόμα, oculorum albugo. Vide *Albugo*.

LEUCONOTUS, λευόνωτος. Vide *Caurus*.

LEUCOPHÆON, λευόφαων, vocatur *glutinum auri*, quod ligno inducitur. Compositum est ex Sinopidis Ponticæ selibra, filis lucidi pondo decem, & melini Græciensis duobus mistis, tritisque una per duodecim dies. Gorr. Alias λευόφαων dicitur color mixtus ex albo, & nigro, qualis esse solet in cucullis Monachorum Franciscanorum. C. Hofmann. l. 2. V. L. c. 10.

LEUCOPHAGIUM, λευόφαγιον, vocatur medicamentum internum, quod fit ex amygdalis aq. rosar. maceratis, carne caponis, vel perdiceis elixa contusa, & per setaceum trajecta. Usus est in phthisi Mœb. Synops. Epit. Inst. ultima, & in Epit. l. 5. f. 3. p. 2. c. 31.

LEUCOPHAGON, λευόφαγον, dicitur *ferculum Hispanicum*, apud Forest. l. 17. Obs. 15.

LEUCOPHLEGMATIA, λευόφλεγματία, idem quod *Anasarca*, *Hydrops* species. Vide *Anasarca*, *Hydrops*.

LEUCOPHYLLON, λευόφυλλον, est species *Unguenti sicci*, cujus usus præcipuus ad collum, & axillas est, quo illis odor gratus concilietur. Descriptio habetur apud Aetium. Gorræus.

LEUCOPORON, λευόπορον, idem quod λευόφαων, de quo p. 2. Gorr.

LEUCOPYRON, λευόπυρον, est nomen *Malagma* tis, apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 7. Alias λευόπυρον dicitur color mixtus ex albo, & fulvo, qualis est tritici maturi, & cerasorum duracinarum. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 10.

LEUCORRHOEA, λευόρροια, id est *Fluor albus*, sive *Gonorrhœa muliebris*. Hoc vocabulo usus D. Georg. Ericcus Thill. in Dissert. Inaug. de Fluore albo, c. 3. in fin. an etiam in aliis authoribus occurrat, non licuit inquirere. Interim sat aptum esse hoc compositum vocabulum, omnino statuimus.

LEUCOS, λευός. Vide *Albus*.

LEVIATHANPENIS, dicitur *Priapus Ceti*, qui in fluore albo, & dysenteria a quibusdam commendatur. Legitur hoc nomen apud D. Ludov. Pharmac. Diss. l. p. 314.

LEVIRAIA, λειόβρις, i. e. *Raja levis*. Vide *Bator*. Aldrovand. lib. 3. de pisc. c. 40. Meminit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 36.

LEVIS, λεῖψος, *levitas*, *κρηρότης*. Vide *Cuphos*. *Leve* recte in Medicina describitur, quod pondus habet exiguum, etiam si mole sit magnum, vel amplum. Vveker. Ant. Gen. l. 4. c. 5. In Chymicis *levia* faciunt solutiones variae, quando ex fixo fit volatile, ex spisso subtile, & quando corporeum in spiritum resolvitur. Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 10. *Leve* etiam aliquando de viribus medicamentorum dicitur; & significat debile, mite, Scrib. n. 19. 27. 237. Junge Rhod. in Lex. Scrib. p. 402. Ponitur tandem *levis* pro *levi*, aut *levigato*. Rhodius ibid.

LEX, νόμος, licet proprie non sit terminus Medicus, Hippocr. tamen transumpsit e foro Politico in Medicum, conscribens opusculum, *lex*, νόμος, indigitatum. Usurpavit etiam aliquoties Gal. v. g. *legem* non esse latam transcribentibus, 7. aph. 64. nec contradicentibus, l. contra Julian. cap. 1. princ. Καὶ νόμον, secundum *legem*, opponitur apud Hippoc. τῷ κατὰ φύσιν, secundum naturam, s. l. de nat. hum. 8. Vide C. Hofmann. comm. in Gal. U. P. n. 826. De necessitate *legum* adversus pseudo-Medicos vide C. Rejes C. El. q. 21. n. 16.

LEXIPHARMACON, λεξιφάρμακον, idem significat,

scat, quod *Antidotus*. Vide *Antidotus*. Gal. l. 2. de Antidot. c. 6.

LEXIPYRETOS, ληξιπύρετος, pro ἀλεξιπύρετος, ὑπὸ τῆς λήγης τὰς πυρετὰς, quod febres finiat, *Febrifuga*.

LEXIS, λέξις. Vide *Dictum*.

LIBADES, λιβάδες, significat loca fossarum eminentiora, & præterea herbosa, aquosaque. Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 40. Alias λιβάς significat quoque scaturiginem, guttam, in Lexicis.

LIBANION, λιβάνιον, est nomen *Collyrii*, a *Thure*, quod recipit, ita dicti, quod refertur inter lenia, & morsu carentia, de quo videatur *Ægineta* l. 3. cap. 22. & l. 7. c. 16. Improbatur hanc appellationem *Gor.* Vide *Libyanon*.

LIBANOTOS, λιβανωτός, Lat. *Thus*, *Olibanum*, ab Arbore Arabiæ cognomine proveniens. Dicitur & *libanos*, λίβανος, quod alias arboris ipsius nomen. Est duplex: *Masculum*, σκαγονίς, quod granis rotundis colligitur instar testium. Alterum *εποβίς*, granis minoribus existens. *Micæ thuris* concussu elisæ vocantur *Manna Thuris*. Meminit Hipp. aliquoties *Thuris*, præsertim l. de superfœtat. XX. 5. 7. l. 1. de morb. mul. Cl. 25. lib. 2. LXXVI. 4. Vide *Foef.* p. 384. *Schrod.* l. 4. cl. 2. n. 409. *Fr. Hofm.* in *Clav.* ad h. l. Lignum *Thuris* arboris descripsit *Chiocc. Mus. Calc.* f. 5. p. 474.

LIBELLA, ζύγαινα, Lat. *Zygæna*, nomen piscis cetacei, duræ carnis, insuavis, & mucosæ; cuius meminit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Descripsit vero *Aldrov.* l. 3. de pisc. c. 43. Alias *libella*, idem quod *libra*, vel *Trutina parva*. *Libelle probatoriæ* mentionem facit *Libav. Synt. A.* Ch. l. 1. c. 21.

LIBER, subst. βίβλος, βιβλίον, *libellus*, quid notet, pueris in trivio notum est. Observetur saltem ad hoc vocabulum, quod, licet *libri* sint subsidia memoriæ, rivi scientiarum, quorum lectione doctrina alitur, augetur, perficitur, Medici tamen cavere sibi debeant, ne sint veluti nautæ ex *libris*, juxta proverbium Galeni: Turpe est Medicis, nisi in *libris* non sapere. Consilium sæpe procul a *libris* capiendum est in arena, dum occasio adest. *Libros Chymicos* non esse scriptos doctrinæ gratia, sed occulte, ænigmatice, & figurate, passim innuitur in *Theat. Ch.* Vol. III. p. 6. Vol. IV. p. 941. Mundum, sive Macrocosmum *Paracelsus* aliquoties vocavit *librum Naturæ*, attestante etiam *Libavio* in T. IV. Operum sæpius. *Liber* olim *Corticem* notavit, quemadmodum *Codex Truncum*, uti patet ex *Scrib. n.* 174. 252. *Jung. Rhod.* in *Not.* & in *Lex. Scribon.*

LIBER, adjectivum, ἐλαδέρη, dicitur, cui permissum est suo arbitrio vivere. *Linden. Ex.*

XIII. §. 549. *Libertas*, ἐλαδέρη, vera quæ sic docet Gal. l. de cogn. & cur. anim. morb. cap. 10. *Libertas* vera Medici hæc est, sancte & caste vitam, artemque instituere. *Lind. Ex.* III. §. 29

LIBERALIS, ἐλαδέρη, idem significat, quod *liber*, *Ingenitus*, 2. aph. 54. *Junge Dieter. n.* 271. Alias *liberalitas* Græce dicitur ἀφιλαργυρία, & refertur inter virtutes Medici ab Hipp. l. de dec. orn. V. 4. quam egregie exposuit *Lind. Ex.* II. §. 19. 20.

LIBERATIO, *Liberatus*, ἀπαλλαγὴ τῆς κακῆς, Hipp. dicitur, idem est quod *Curatio*, *Curatus*; vereque ita dicitur, quando quis sub hasta veluti morbi venditus, officiosa Medici fidelis opera, Deo benedicente, Natura allaborante, veluti manumissus asseritur Sanitati. *Lind. Ex.* XIII. §. 552. *Junge Rhod.* in *Lex. Scrib.* *Liberari* etiam in specie de parturientibus dicitur, teste *Keuchen.* ad *Seren.* p. 221.

LIBERTAS. Vide *liber*.

LIBIDO, ἀσέλγεια, ἀκολασία, stricte significat desiderium in Venerem; idemque est, quod *lascivia*, *salacitas*. Accipitur tamen aliquando pro ὁμιθυμία, sive *Cupiditate*, notante *Rhodio* in *Lex. Scribon.* v. g. *libido* intestini, *libido* urinæ. Imo etiam pro *prurigine* morbo *Q. Seren.* cap. 6. *Keuchen.* in *not.* p. 113.

LIBOS, λίβος, idem quod λιβάς, dicitur oculorum quoddam instillamentum, quod oculis instillatur. *Gal.* in *Exeg. Hipp.*

LIBRA, λίτρα, est nomen ponderis usitatissimum, verum multifariam quondam acceptum, ita ut nonnulli *minam*, *libram*, & *pondo* pro synonymis habuerint, notante *Jul. Alex.* not. in *Gal.* l. de C.M.P.G. c. 15. Communiter tamen *libra* significavit pondus, & mensuram unciarum duodecim, sive drachmarum nonaginta sex, uti constat ex *Gal.* l. de pond. & mens. c. 1. & 2. quæ significatio hodieque adhuc recepta in *Officinis Pharmaceuticis*. *Libra* vero *civilis* in diversis locis variat; in eo tamen omnes conveniunt, quod *libra civilis* uncis aliquot superet medicinalem, ipsæ quoque uncæ paulo majores esse soleant, & ita *Civilis libra* ad *Minam* veterum magis accedat. *Jung. Dogm. nostr.* P. VI. cap. 5. d. 3. pag. 760 seq. Sumitur & *libra* pro ipsa *Trutina*, vel *Statéra*. Ita *libra exploratoria* vocatur, quæ adhibetur in arte *Docimastica* metallica, de qua vide *Ol. Borrich.* *Docimast. Metall.* §. 19. Ita in cœli *Zodiaco* signum aliquod dicitur *libra*. *Schroder.* l. 1. c. 9.

LIBROS, λιβρός, id est *tenebrosus*, *obscurus*, & *niger*, uti exponit *Erotian.* in *Onomast.* p. 7. E.

LIBUM, ἰτεῖον, ψαγὴν, μάζα, vide *Iterion*, & qui talia

taliam vendiderunt, *libarii* dicti sunt. Mercurial. l. 1. V. E. c. 1.

LIBYANON, λιβυνόν, epitheton quorundam *Collyriorum* ἀδύκτων, sive mordacitatis expertum, quæque longiori tempore affectæ partis vitiatum humorem consumunt; quorum varias formulas vide apud Gal. l. 4. C. M. S. L. c. 7. & Æt. l. 7. Appellatur & *Cygni*, κύκνοι, a colore albo, quod in iis prævaleat Amylum, & Terra Samia. Perperam vero apud Æginetam inscribuntur λιβάνια, animadvertente Gorræo in def. Vide *Libanion*.

LICHANOS, λιχανός, vocatur digitus ordine secundus, *Index* latinis, a λείχω, lingo, quoniam ad lingendum plerumque sumitur: vel ὡς τὸ τῆς λίνης χάριν, valde hiando, quia inter pollicem, & indicem magnus est hiatus. Occurrit apud Hipp. lib. 5. Epid. XXVIII. 16. l. 7. XX. 4. l. 1. de morb. mul. XCVI. 24. & 1. de iis, q. in medic. t. 20. Vide Foes. p. 387. Junge supra *Index*. *Dactylos*.

LICHAS, λιχᾶς, vocatur *Polluci* mensura interstitii inter pollicem, & indicem; & ita fuit apud Græcos mensuræ species, qua rerum intervalla metiebantur, continens duos palmos cum dimidio, sive decem digitos, intellige transversos. Gorr.

* LICHEN, λῆχλι. Vide *leichen*, *Impetigo*.

† LICHINIA, lineamenta, Jo: Tagaul. l. 2. c. 4. Venetiis vulgo lichini.

LICINIA, Latine vocantur *linamenta* vel ex panni lintei frustulis, vel ex stuppis bene pexis parata, quæ vulneribus, & ulceribus induntur, Gr. μοτοί, vel etiam λήμνισκοι, Latine etiam *Tentæ* vocantur. Vide *lemniscos*. Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 14. in Schol. Parac. Paragraph. l. 3. c. 4. §. 1.

† LICINIUM, tenta. Trincavel. l. 4. c. 8.

LICULMEN, λικυλμην, vocari credidit Languis falsum piscium liquorem colatum, sive *Garrum*, l. 1. ep. 59. Verum lapsus fuisse una cum aliis cetera doctissimis viris, patet ex Linden. Ex. V. §. 77. qui λικυλμην legendum esse demonstrat. Nam *liquamen*, idem quod *Garrum* est.

* LIEN, σπλήν, Latine etiam *Splen*, viscus est in corpore humano, ad sinistram ventriculo accumbens, quod Hippoc. humano pedis vestigio assimilari scripsit, de dissectione III. 5. 6. Cujus historiam tradiderunt Anatomici, & inter hos Barthol. l. 1. Anat. c. 16. ubi etiam de ejus functione varias veterum, & recentiorum reperire licet sententias. Nobis placet ἐπέχειν, cum nondum *lien*is usum genuinum per totius Medicinæ ætatem satis investigatum esse, recte statuerit Kerger. de ferment. sect. 3. c. 2. Interea con-

tenti esse possumus in hoc, quod sit organon sanguinis colatorium. Num vero denuo illam materiam, quæ ibidem separatur a sanguine ita præparet, ut rursus sanguini loco fermenti adjiciatur, nondum satis demonstratum esse, sed commentitium saltem inventum recentiorum existimamus, interim unicuique permittentes liberum statuendi hac in re arbitrium. Videatur, si placet, & Malphighii Exer. de *liene*. Variis etiam morbis obnoxius est *lien*; & ægroti, qui illis morbis laborant, σπληνικοί, *lienosi*, σπληνώδες vocantur Græcis, præsertim qui obstructione, & tumore lienis laborant. *Magni lien*es, σπληνῆες dicuntur, Hippoc. 3. aph. 22. Vide Gal. comm. Diet. n. 783. Varias de *liene* observationes, ratione magnitudinis, exectionis, &c. vide passim in scriptis Medicis, præsertim Shenkium, Ephemerides Nat. Curiosorum, & alios, quorum Indices inspiciantur.

* LIENTERIA, λειντερία. Vide *lejenteria*, *Celiaca*.

* LIGAMENTUM, σπώδεσμος, dicitur pars corporis simpliciter exsanguis, alba, solida, cavitate expers, cartilagine mollior, durior vero nervis, & membranis, corporis partes, præsertim ossa funiculi instar mutuo colligans, muniens, Gal. l. 1. de motu muscul. c. 1. Horum historiam lege in Barthol. libell. 4. An. c. 3. Junge D. D. Hofmanni Dissert. An. ad l. 1. Horne Microc. p. 26. 27. Apud Hipp. aliquando νεύρον, h. e. *nervum* abusive dici, monstravit Dieter. Jatr. n. 568. In specie nomen hoc quoque tribuitur *Freno* sub lingua, quod *ligamentum sublinguale* etiam vocatur: de cujus sectione periculosa vide supra *Ancyloglossum*.

* LIGATIO, *ligatura*, æquivocum est. Accipitur enim vel Chirurgice; & ita idem est, quod *Deligatio*, Gr. ἐπιδέσις. Vide *Epidesis*, *Deligatio*. Ita *ligatio* nervorum, legitur in Scrib. num. 255. *Ligatio vasorum*, ad sanguinis profusionem præcavendam, apud Hildan. de gangr. & sphacel. c. 19. De *ligaturis* vide & Rolfink. & O. M. Med. Sp. l. 4. sect. 10. c. 4. Vel Pathologice, & Gr. ἀγκύλη, vel ἀγκύλωσις. Vide *Ancyle*. Vel accipitur Magice: & iterum dupliciter, vel sub respectu morbi, quatenus *ligatio*, vel *ligatura* significat impotentiam generandi per præstigias diabolicas, & fascinum inductam; unde & vulgus tales *ligatos* vocat, teste Diet. Jatr. p. 214. Vel sub respectu remedii Magici, quando superstitiosi characteres *ligantur*, & suspenduntur: de qua arte ex quadam pestifera societate hominum, & angelorum malorum exorta (verbis Isidori) vide Keuchen. prolegom. ad Samonicum p. 54. 63.

† LIGATURA AUREA, quando pars continens ita coarctatur, ne partes contentæ amplius prolabi possint. Varand. de Indicat. l. c. 11.

† LIGNUM FENICULINUM SASSAFRAS. Joan. Hornungus.

LIGNUM, ξύλον, quid significet, omnibus notum est. Est vero *Lignorum* usus in medicina multifarius; potissimum triplex: Dieteticus, si-ve Coquinarius, & Culinarius, quando combu-
runtur, ubi quidem ligna arida præ aliis eligen-
da, Gr. ἀκαπνὴ dicta, Gal. l. 4. de san. tu. c. 6. Contra ligna viridia causa sunt virium exsolu-
tionis, 2. aph. 41. Deinde Pharmaceuticus, dum
quædam ligna ad usum internum adhibentur; quorum historiam vide apud Scrod. l. 2. c. 14. Et inter illa *Lignum Guajacum*, vel *Sanctum* prin-
cipatum obtinet, vide *Guajacum*. *Nephriticum*, vide infra lit. N. Denique Chirurgicus, quatenus ad instrumenta Chirurgica pertinet; v. g. de li-
gni cujusdam pro repositione articuli apparatu vide Hipp. 2. de artic. t. 19. Gal. in comm. Ad li-
gna rariora pertinet *lignum Zibethum olens*, in Ephem. Nat. Cur. Ann. L. Obs. 97. Item *lignum fossile*, de quo integer tractatus prostat Fran-
cisci Stelluti in Ann. III. de Ephem. ad finem, *Lignum Magicum* vocat Paracels. *Arcana Herba-
rum*, tr. Labyr. Medic. c. 9.

LIGNYODES, λιγνυώδες, *Lignys*, λιγνύς, *fuligi-
nosus*, *fuligo*. Vide *Fuligo*.

LIGULA, item *Lingula*, homonymon est voca-
bulum. In Anatomicis sumitur pro *Clavicula*,
(Vide *Clavicula*) aut pro *Glottide*. Vide *Glottis*.
In Pharmaceutica notat mensuram aliquam co-
chleari majorem, continentem semunciam, ex-
ceptis duobus scrupulis. Scrib. num. 111. 114.
220. Rhod. in not. ad h. l. p. 217. Alias quoque
denotat vinculi speciem; v. g. calceorum vincu-
la dicuntur *ligulae*. Scribon. n. 208.

LIGURINUS, nomen aviculæ, quæ & *Spinus*,
Gr. σπῖν, ἀκανθίς, dicitur: cujus historiam,
& usum vide in Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 4.

LIGYSMA, λίγυσμα, vocatur *contorsio juncturae*, ita tamen ne sit perfecta luxatio. Gal. l. 2.
de C. M. P. G. cap. 19. Jul. Alexand. in not. ad
h. l. p. 754.

LILI, terminus est Paracelsicus, denotans vel
subjectum Tincturæ, quod & *Leo ruber*, vel *ru-
bens* vocatur: vel ipsam *Tincturam*. Est vero
illud subjectum, vel *Electrum minerale*, vel ipsum
Antimonium, uti colligere licet ex tr. Helmontii
inscripto, *Arcana Paracelsi*, nec non tr. Catarrhi
deliram. §. 43. & Pharm. ac Disp. mod. num. 49.
item ex Libav. tr. de Igne naturæ, Tom. II. Oper.
pag. 63. 64. 68. seq. Junge Fr. Hofmann. in Clavi
ad Schroder. pag. 324. D. Emuller. statuit Tin-
cturam Antimonii, cum liquore Alcahest pa-

ratam; quia tamen Liquor Alcahest adhuc est
obscurus, substituit D. Ludovici Sal Tartari vo-
latifatum, Pharm. Dissert. l. p. 335. Aliam præ-
parationem ex Regulo martis vide in Morl.
Coll. Chym. Leid. c. 257.

LILIUM, præter Botanicam significationem, a
Paracelsicis accipitur pro *Lili*, si-ve Tinctura.
Lilium est *Mercurius*, & flores illius *lili*, de pel-
licano in Tinctura Philosophorum. Est quinta
essentia Sulphuris, Sulphur fixum. Ruland. &
Johnson.

LIMA, λίμη, instrumentum notat, quo scobs,
aut ramenta fiunt deterendo. Usus est *limarum*
in Pharmaceuticis propter res, quæ non facile
tundi, atterique possunt. Est vero alia crassior,
alia tenuior. Vvek. Antid. gen. lib. 3. c. 25. & 48.
Ita Cornu Cervinum *limatum* *lima lignaria* le-
gitur apud Scribon. n. 141. id est quasi lignum
sanctum radi, vel teri solet, explicante Rhodio
adh. l. p. 214. *Limatura*, Gr. λίμημα, λίμημα, idem
quod *Scobs*, *ramentum*, dicitur, vel *Rasura*.
Ita *ramenta æris*, apud Hippocr. l. 1. de morb.
mul. ClX. 2. & Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 3.
Limatura Chymica dicitur, quæ fit per mercu-
rium, scil. calcinando. Libav. Apoc. Herm. P.
Poster. T. 2. p. 428.

LIMACESTROS, rectius *Leimacestros*, λιμακέ-
σερ, exponitur ab Erotiano in Onomast. pag.
81. d. per *herbidior*, prati virorem referens. Di-
citur de Locis palustribus, & arboribus consi-
tis, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXIV.
11.

LIMACODES, λιμακώδες, est positivum, signifi-
cans locum udum, humidum, & herbaceum. Scri-
bitur & λιμακώδες, Hippocr. l. de A. L. & Aq.
XLIII. 3. LV. 6. Jung. Foes. p. 386.

LIMANCHIA, λιμαγχία, dicitur summa inedia,
& omnimoda abstinencia, cum quis fame crucia-
tur, aut strangulatur. Idem, quod λιμοκτονία.
Unde λιμαγχικοί, λιμαγχόρμοι dicuntur, qui ni-
mia inedia cruciantur. Hippocr. 2. Proorrh. VII.
9. l. 2. Epid. s. l. 66. Item λιμαγχημένοι, de artic.
t. 30. & verbum λιμαγχονέειν, inedia m ferre extre-
mam, 4. de artic. t. 64 Foes. p. 385.

LIMATIO, *Limatura*, λίμημα. Vide *Lima*.

LIMAX. Vide *Cochlea*.

LIMBUS, Paracelfo dicitur universus mun-
dus, semen, & prima hominis materia, Supe-
rior, & inferior Sphæra, cum elementis qua-
tuor, & quæcunque his comprehenduntur, Pa-
ramir. l. 1. 2. 5. Rul. & Johns. Alias *Limbus* et-
iam dicitur fascia illa, alterius sæpe coloris, &
majoris pretii, quæ vestium, præcipue mulie-
brium, extremitates circumquaque ambit. Qui-
bus futuras in cranio comparavit Ingrass. Comm.
in Galen. l. de ossib. p. m. 45. seq.

LIMEN, ὅριος. Vide Udos.

LIMITATIO, διορισμός, idem quod determinatio, vel restrictio alicujus rei, vel sermonis. Hæc omnino in Medicina sæpissime necessaria est, propter varietatem circumstantiarum in singularibus, vel individuis, uti testatur Gal. l. 1. de Al. fac. 1. & l. 3. meth. med. c. 3. Vide *Diaſtole*.

LIMNE, λίμνη. Vide lacus.

LIMNOTHALASSA, λιμνοθάλασσα, vocatur stagnum maritimum, Gal. l. 3. de Al. fac. cap. 25. ubi scil. fluvius magnus stagnum efficit, quod mari conjungitur. Ibid.

LIMOCRATUMENOS, λιμοκρατέμενος, dicitur servus, vel mancipium famis, sive esurie. Idem quod λιμνυχέμενος. Lind. Ex. XIII. §. 29.

LIMOCTONIA, λιμοκτονία, idem quod λιμνυχία, vide *limanchia*. Legitur apud Hipp. l. 3. de diætâ XV. 16. & 4. de R. V. l. A. t. 61. Verbum quoque λιμοκτονέω, frequenti eidem fuit in usu, d. l. t. 116. l. de fistulis II. 20. lib. 1. de morb. mul. XXVII. 15. l. 7. Epid. LIII. 1. Jung. Foef. p. 386.

LIMOS, λιμός, Fames. Vide supra Fames.

LIMOTTO, λιμότω, esurio. Vide Fames.

LIMUS, ἰλύς, vide *Ilys*. Ita sanguinis limus, idem quod *Fæx*. Gal. 4. aph. 21. Vocatur & *Cænum*, βόρβορος, Dieter. n. 157. *Limus* terræ, Paracelso vocatur totius mundi machina: estque eidem duplex, visibilis, & invisibilis, corpus, & spiritus sidereus. Idem quod *limbus*. Quod commentum tamen graviter perstrinxit Libav. Tom. IV. Oper. p. 39. 41.

LINAMENTARIUS, ἐμμοτός. Vide *Emmotus*.

LINAMENTUM, μότος, μοτόν, dicitur linteum carptum, vel vulnerarium, quod vulneribus, & ulceribus inditur. Sunt vero variae species linamentorum; quorum alii quinque, alii sex numerant, aut plures; v. gr. σπειδός, tortile, ἐλκυσνωτός, ex ellychniis factus, ξυστός, rasile, vel rasura linamentorum, πλτός, concerptum, hæc duo vulgo *Carpia*, Gal. *Charpie*, vernacule etiam Chirurgis nostris *Carpei* dicuntur, περιπλεκτός, ad priapi, sive mentulæ formam factum, λιμνίσκος, oblongum, σφάνισκος, ad cunei parvi formam paratum: de quibus suis etiam in litteris. Junge Foef. p. 417. Curatio per lineamenta ἐμμοτός vocatur. Vide *Emmotos*: item μότωσις, usus lineamentorum, 2. de artic. t. 58. Alias & Græcum vocab. μότις aliquando significat cannulam, vel penicillum, ver. gr. stanneum, qui μότις κασιτέρενος, Hippocr. l. 2. de morb. XLV. 32. LVII. 21. LVIII. 21.

LINARIA, nomen Aviculæ ad *Cardueles* pertinentis; de qua scribitur, quod morbo comitiali

laboret; nihilominus hodieque usu venit ad cibos. Ejus historiam vide apud Aldrov. l. 18 Ornithol. c. 8. 9. *Linaria* est quoque nomen herbæ alicujus, de qua vide in Botanicis scriptoribus.

LINCTUS, ἐκλεγμα, idem quod *looch*. Vide *Eclectos*, *Eclegma*.

LINEA, γραμμή, vide *Gramme*. Ejus significatio propria pertinet ad Mathematicos. In Anatomicis occurrit potissimum *linea alba*, quæ & *Galaxia* dicitur; estque concursus tendinum musculorum abdominis: de qua apud Bartholin. l. 1. Anat. cap. 6. Ad Pathologicam significationem pertinent Observationes *linearum rubicundarum* exterius occurrentium in cute ex interna inflammatione lienis, in Ephem. N. Cur. An. III. Obs. 215. Ad Semioticam referri possunt *lineæ* in manibus, & fronte, quas *Chiromantæ*, & *Metoscopi* explicare solent, a Bartholino *lineæ fatales* dictæ, l. 3. Anat. cap. 7. quarum significationi multum tribuit Paracelsus l. de morb. Podagric. §. Chiromantia, conferendo cum *lineis* plantarum. Verum nobis vana imaginatio, & phantasma potius videtur, quam realis quædam certitudo significativa.

† LINGUA CARIS. Mercat. de Ind. med. l. 2. c. 15.

† LINGUA AVIS, semen fraxini.

† LINGUA ARIETIS, Plantago. Matth. de grad. part. 2. cap. 7.

LINGUA, γλῶσσα, γλῶττα. Vide *Glossa*.

* LINGULA, idem quod *Ligula*. Vide *Ligula*.

LINIMENTUM, ἄλειψα, ἄλειμμα, late dicitur id, quod illinitur, sive inungitur; & ita comprehendit *Olea*, & *Unguenta*, ἄλιπες. Vide *Aleipha*. Interdum tamen in strictiori significatione accipitur pro medicamento externo liquido consistentia crassiori, quam *oleum*, liquidiori, quam *Unguentum*, cujus basis *oleum* est: de quo videatur Vvek. Ant. Gen. l. 1. c. 35. Spec. l. 2. f. 27. Morell. l. 2. de form. remed. sect. 1. c. 8. Schroder. l. 2. c. 87. Vocatur & *litus*. Horum usus plerumque commodior esse videtur, quam *Unguentorum*.

LINTEUM, λινεάμεν, ὀθόνη, ὀθόνιον, panniculus lineus, cujus usus varius in Chirurgia; unde varia in promptu esse debent, præcepto Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 26. Comprehendit sub se μότα, *linreamina* vulneraria, fascias, & splenia, de quibus etiam in suis litteris. Vide & Rhod. Lex. Scribon. Confer & ad Hildan. Cistam militarem class. 20.

LINUM, λίνον, quid propriè significet, quære in Botanicis. Translatum vero etiam ad lapidem Amiantum, vel Asbeston, aut Carystium vivum, & qui *linum incombustibile* dicitur, teste Lang. l. 1. ep. 66. Junge Mercurial. l. 1. V. L. 17.

LIPA, λίπα, idem quod ἔλαιον, oleum significat. Hippocr. l. 1. de morb. mul. LVIII. 13. l. 3. XXV. 12. XL 9. XLI. 2. XLII. 12. Hinc verbum λιπαίνω, inungo, idem l. 1. de morb. mul. LVIII. 11. Et adjectivum λιπαρός, pinguis, quo usus de excrementis alvi, l. 3. Epid. sect. 3. t. 70. de urina, 7. aphor. 35. λιπαρότης, pinguedo urinis supernatans, 2. progn. t. 36. Medicamenta quoque, vel *Emplastra Topica Lenia* quædam vocantur λιπαρά, Scribon. n. 220. 222. Rhod. in not. p. 200. & in Lex. q. d. *Pingues compositiones*.

LIPARIS, λιπαρίς, nomen piscis cuiusdam adeo pinguis, ut nihil aliud esse videatur, quam pinguedo; cuius historiam tradit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 11. Lapis quoque quidam liparis dicitur Plinio l. 32. c. 12. qui suffitus omnes bestias evocare creditur.

* LIPODERMUS. Vide *leipodermos*.

* LIPOPSYCHIA. Vide *leipopsychia*.

LIPORRHINOS, λιπόρρινος, epitheton *Salamandrae*, apud Nicandr. in *Alexipharm.* ita dictæ, vel quod tenuem ejus corporis pelliculam lentus, ac viscosus humor exudet, cujus frigore ignem extinguere olim creditum fuit. Lang. l. 1. ep. 66.

LIPOTHYMIA. Vide *Leipopsychia*, *Leipothymia*.

LIPPA, pro *leme*, vel *Gleme*, i. e. sordes oculorum. Vide *leme*, *Gleme*. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 424.

* LIPPITUDO, ἰφθαλμία. Vide *Ophthalmia*.

LIPURGIA, λιπυργία, id est *operis defectus*, quando quod sperabatur, & in expectatione erat, non succedit. In specie usurpavit Gal. de *male curatis morbis externis*, l. 1. de C. M. P. G. c. 19. Verbum quidem non adeo usquequaque usitatum, sed quod tamen multorum usitatissimorum analogiam retineat. Jul. Alex. in not. ad h. l. Sane hodieque non infrequens apud nostros Chirurgastros ob imperitiam.

* LIQUABILIS, τηκτός, idem quod *liquefcens*, dicitur de medicamentis, tum quæ virtute ignis colliquantur, tum quæ ex humidis quibusdam, velut aqua, aceto, vino, constant. Igne liquefcit Propolis, Cera, Resina, Ladanum, Sevum, Galbanum: Aceto solo liquefcunt citra ignem Ammoniacum, Sagapenum, Opopanax, &c. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. in princ. Aquæ maxime *liquabiles* vocantur ὀδὺς τηκτότατα, quæ sunt optimæ, & opponuntur duris, σκληροῖς, καὶ ἀτεράμυοις, l. de A. L. & Aq. XVI. 12.

LIQUAMEN, idem quod *Garum*, *Garum*. Vide *liculmen*. Alias & *liquamen* significat pinguedinem igne liquatam, & coquinariorum usui pro condiendis eduliis reservatam. Gabr. Hamelberg.

ad Apuleji de medic. herbar. c. 83. nu. 12. p. m. 251.

LIQUAMUMIA, id est *Aleps humanus*. Rul. & Johnf.

LIQUATIO, τηξίς, accipi potest late, & stricte. Late pro omni dissolutione materiæ alicujus in fluidiorem consistentiam, sive fiat igne, sive liquore aliquo dissolvente, quod posterius dicitur etiam *Maceratio*. Stricte vero idem est, quod *Fusio*, quæ sola ignis, aut caloris Solaris virtute perficitur, Vveker. Antid. Gen. l. 3. c. 14. Rulandus latius descripsit: *Liquatio* est, cum quod in unum coaluerit, solvitur liquando, ut jam possit fluere. *Liquatum* est, quod consistentiam diffluentem instar undosorum accepit. *Liquatio* est vel *Fusio*, aut *Deliquium*. Vocatur & *liquefactio*; quæ est corporis mineralis vi ignis majoris resolutio. Estque *Simplex*, vel *Probatoria*. Simplex dicitur, quando corpus nullum alium in finem, quam ut fundatur, liquefcit. Probatoria, quando corpus liquatum probatur, imperfectumque a perfecto separatur, idque per Cineritium, aut Antimonium. Rul. & Johnf. Vide *Colliquatio*.

LIQUEFACTIO, *Liquefactivum*, vide p. 2. *Colliquatio*, *liquatio*. *Liquefactivum* primum, vocatur *Aqua elementaris*: qualis vero sit, vide apud Libav. Apoc. Herm. P. pr. cap. 11. *Liquefactio*. Vide *liquatio*.

* LIQUIDUS, æquivocum est. Vel enim significat *fluidum*, & ita idem est, quod ὑγρός, vide *Hygros*. *Humidus*. Vel notat *Manifestum*; & ita Gr. dicitur φανερός, ἐνεργής. Vide *Enarges*. Gal. l. 2. de san. tu. c. 4.

LIQUIDAMBRA, q. d. *liquida ambra*, ob odoris suavitatem, est resina oleaginosa effluens ex arbore quadam procera, Indis *Ococol*, & *Ocosolt* dicta. Vide Schrod. l. 4. cl. 2. n. 389. Chiocc. in Mus. Calceol. f. V. p. 626. seq.

LIQUOR, ὑγρὸν, ὑγρότης, in genere idem quod *Humor*, vide *Humor*, Scribon. n. 84. Rhod. in Lex. Scr. *Liquor* Physice dicitur, cum particulæ mixti corporis inter se invicem fluunt. situm indefinenter mutantes. D. de Cordemoy Diss. Phys. l. pag. m. 3. In Pharmaceuticis diversimode accipitur. Vvekerus *liquorem* a *succo* distinguit, hunc appellans, qui contusione, & quassatione exprimitur: Illum vero, qui incisa, vel scarificata, aut terebrata plantæ alicujus parte extillat, sive emanat. Ant. Gen. l. 1. c. 9. Sp. l. 1. f. 16. Schrod. vero *liquores* vocat humores per deliquium, aut similiter paratos; eorumq; catalogum recenset l. 2. c. 66. Junge Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. Ita & Chymici *liquorem* describunt, quod sit magisterium potabile per quandam in arte Chymica transmutationem, ad imitationem naturalis

ralis ejus, qua ex terra fit aqua, ex terra materia resoluta concinnatum. Vel *liquor* est humor deliquio solubilium corporum factus. Libav. Synt. Arc. Ch. l. 3. c. 1. & seqq. ubi plura de hoc argumento videbis. Rul. quoque & Johnf. varias *liquoris* descriptiones, & significationes notarunt: v. gr. *Liquor aquilegius*, id est *vinum destillatum*. *Liquor herbarum* fit ex herbis cum tota substantia contusis, & in vitro conclusis, & in balneo marie aliquot diebus coctis, succo colato per pannum calore cinerum, mellis spissitudinem acquirit. *Liquor essentialis*, qui a membris interioribus extrahitur, & in carnem, sanguinemque transmutatur. *Liquor Mercurii* est balsamus rerum omnium, in quo consistit vis sanationis. Talis Mercurius valde potens est in Terentabim, & Nostoch. *Liquor salis* est balsamus naturæ, quo sustentatur corpus, ne putrescat. *Liquor* & multarum rerum *oleum* est, cum adjectione ejus rei, cujus est. Ita *liquor Terebinthinæ*, est ejus oleum. *Liquor mumie de gummi*, est oleum gummi. Hec Ruland. *Liquor carnes conservans*, est spiritus vini, spiritus salis leniter acuat, & infectus, admixto Elæosaccharo Terebinthinæ, ac lavendulæ. Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Observ. 255. *Liquor universalis*, est *Mercurius*, Paracel. Paramir. l. 2. qui & *liquor æternus* vocatur in Gastone Claveo def. Argyropææ, & Chysop. in Theatr. Chym. Vol. II. p. 53. *Liquor terræ*, est idem quod *teffas*. *Liquor vitæ* in homine est homo occultus. Parac. Tract. 2. de gener. hom. c. 2. *Liquor vinosus sine vino*, ex floribus Hormini in fecibus vini maceratis destillatus, omnes liquores vini odore inficere dicitur, & ita aquam in vini saporem vertere, si fides habenda Morley Coll. Chym. Leid. cap. 418.

LIRA, ὠλάξ, proprie significat fossam rectam, quæ contra agros tuendos ducitur, & in quam uligo terræ decurrit, ex Nonio, C. Hofm. comm. ad Galen. de U. P. n. 677. Linden. Ex. XII. §. 16). Hinc *Delirare* tropice dicitur, h. e. de recto tramite rationis recedere.

LITE, λιτή, nomen Emplastri viridis, quod ex ærugine, cera, & resina conficitur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

LITTERA, γράμμα, quid significet, non est equidem hujus loci, quamvis sit notissimum. Eatenus tamen *litteræ* ad forum Medicum pertinent, quatenus sunt partes vocis: & quidem duplices, *Vocales*, & *Consonantes*; quæ quomodo formentur, docet Barthol. l. 1. Anat. c. 11 in fine. Quatenus etiam *litteræ* idem significant, quod *Scriptura*, *Scriptum*, neque hæc significatio a Medicina est aliena, quamvis non opus sit expositione.

LITTERISTUM, est nomen febris certæ, &

remedii contra illam, apud Paracels. in Theor. figuris Universal. morbor. Tab. 9. & quandoquidem ipse fatetur, Curam non esse naturalem, videtur intelligenda esse per *litteristum*. Cura Characteristica, live Magica.

LITHANTHRAX, λιθάνθραξ, vocatur *carbo fossilis*, live e terra erutus. Lang. l. 1. ep. 53. Rul. & Johnf. ita descriperunt. *Lithanthrax*, *lapideus Carbo*, species est *Gagatis*. Est enim nihil aliud, quam induratum, & excoctum sub terra bitumen calore. Sunt autem duplices tales *carbones*: alii leves, & rari, ut aquæ nonnunquam innatent, propter terræ excoctionem Theophrasto γωδδς dicti: alii graves, qui dicuntur λιθώδεις. Vide *Bitumen*.

LITHARGYROS, λιθάργυρος, *lithargyrium*, id est *Argenti spuma*: ita dicitur Medicamentum metallicum non sponte quidem nascens, sed in secundis fornacibus emergens, dum plumbum, vel ejus arena ab argento, aut auro secernitur. Gorr. Dioscorides triplicem differentiam constituit: unam ex arena, quæ μολυβδίτις dicitur: alteram ex mistura Plumbi, & Argenti, vel quod colorem candidum obtineat, quæ ἀργυρίτις vocatur, (Vide *Argyritis*) & tertiam, vel quod ex Auro prodierit, vel quod fulvo colore constet, χρυσίτις dictam, l. 5. cap. 102. Verum Schroderus duas saltem posteriores communiter statui scripsit, ubi simul usum, & vires exposuit, l. 3. c. 19. n. 3. Vide Fr. Hofm. in Clavi. De differentia inter *lithargyrium Auri*, & *Argenti* legi quoque poterit Jac. le Mort. Coll. Chym. Leid. c. 175. Rulandus plures species numeravit, ut & Johnf. v. g. *Lithargyrium* 1. quod fit, quando argentum e plumbo separatur. 2. e mixtura plumbi, & auri. 3. e mixtura plumbi, & argenti. 4. e mixtura auri, & argenti. 5. ortum ex plumbo, & ære. 6. recrementum *lithargyri* cœruleum, quo utuntur figuli. *Lithargyrium* Paracelsi est spuma Mercurii. Item *lithargyrium* est spuma ferri, argenti. Rul.

* **LITHIASIS**, λιθίασις, id est *calculi morbus*. Vide *Calculus*, unde & verbum λιθιάζω, *calculo laborare*, in usum venit Hipp. Coac. t. 472. Jung. Foef. p. 385. Dieterich. n. 503. Linden Ex. XVI. §. 12. seq. Porro dicitur & λιθίασις oculi morbus in exteriori palpebrarum parte, in qua alba quædam, & crassa callis, aut lapillis similia apparent oculum pungentia. Gal. Isagog. c. 16. Causa est succus nutritius vitiosus, coagulatus, & induratus.

LITHOCOLLA, λιθοκόλλα, dicitur *glutinum*, quo lapides inter se coagmentantur, paratum ex marmore, lapide Pario, & taurino glutine. Usurpatur ad pilos palpebrarum incommodos

replicandos. Diosc. l. 5. c. 164. Gal. l. 4. de C. M. S. l. c. 7.

LITHOEIDES, λιθοειδής, petrosus, sive petrae simile. Epitheton ossis temporum, quod & lapidosum, saxum, Galen. l. 9. de U. P. cap. 10. quod utrinque ad aures positum petrae speciem referens lambdoidis suturae finibus terminatur, in quo inest processus columnae similis, συλοειδής, βελονοειδής, γραφιοειδής, sub quo auditorius meatus continetur, l. de ossib. c. 1. Barth. libell. 4. c. 6. ubi ossa temporum appellat.

LITHOLABON, λιθόλαβον, vocatur instrumentum ferreum, quo calculus extrahitur; quorum varias formas, hamulos, cochlearia, specula, uncas, &c. vide in Aquapend. de operat. Chirurg. & Hildan. l. de Lithotom. c. 14. Meminit hujus vocabuli Gal. Introduct. n. 18.

LITHONTHRYPTICOS, λίθον θρυπτικός, i. e. calculos frangens, Saxifragus. Epitheton est medicamentorum simplicium, & compositorum virtutem habentium calculum renum, vel vesicae atterendi, & comminuendi. Gal. l. 5. de Sim. Fac. c. 2. a λίθος, & θρύπτω, frango; quamvis neque hoc vitiose scriptum sit, quando communiter lithontripticon, aut lithonthripticon legitur, a τρίβω, tero. Unde & in officinis Species lithontribon Nicolai occurrunt; quarum compositio licet videatur praeter necessitatem prolixior, quod nec ipse diffiteor, earum tamen virtus per experientiam mihi innotuit haud vulgaris, profecto non minor, quam aliorum pulveres secreti lithontriptici praeter necessitatem pretiosi habiti. Meminit & lithontribon Ducis Parac. l. 2. de Tartaro, tract. 2. c. 3.

LITHOPAEDION, λιθοπαίδιον, i. e. infans lapideus, vel in lapideam duritiem concretus; cuius variae prostant observationes apud Augenum, Schenkium, Licetum, & alios, quorum etiam meminit Casp. Rejes C. El. q. 34. num. 23. Junge Sennert. Pr. l. 4. P. 2. f. 4. c. 8.

LITHOS, λίθος, id est lapis. Vide lapis.

LITHOSTROTON, λιθόστρωτον, dicitur pavimentum vitreatis tessellulis versicoloribus lapidum crustis cœmento compactis exornatum; qualia etiam in magnificis balneorum veterum fabricis conspiciantur, teste Lang. l. 1. ep. 50.

LITHOTOMIA, lithotomos, λιθοτομία, λιθοτόμος: illud notat operationem Chirurgicam, & artificium sectione calculum removendi e corpore: Hoc vero artificem ipsum, sive Chirurgum. Res profecto dubii valde eventus, & periculosissima, ita ut non imprudenter Hipp. in Jurejurando cavere Medicis voluerit, ne hanc operationem in se suscipiant, sed aliis relinquunt. Vid. Diet. n. 771. Alias de hoc artificio vide Parac. Aquapendentem, Hildanum, h. tit. ut

& alios Chirurgiae scriptores. Neque hic reticenda rara felicitas Chirurgica Dn. Georgii Protmanni, Chirurghi Norimbergensis, qui in uno subjecto masculino diversis subsequenter annis, & temporibus ter sectionem calculi vesicae feliciter perfecit, eximens insignes calculos, & ita aegrum e mortis faucibus eripuit, praesente consilioque & remediis internis suppetias eunte celeberrimo D. D. Johanne Georgio Volcamero Reipubl. Norimberg. Archiatro, Fautore, & Collega nostro honoratissimo, quartam etiam sectionem rite absolvit, quamvis aeger paulo post ob alia symptomata supervenientia fati concesserit.

LITIM, id est filum aliquoties complicatum, & omnino traductum. Rul. & Johnf.

LITOS, λίτος, lite, λιτή, significat simplex, tenue, minime operosum, aut elaboratum. Ita Compositiones Diamoron, & Diacodion vocantur λιταί apud Gal. l. 6. de C. M. S. l. c. 3. & l. 1. c. 2. Junge Foef. Oec. p. 387.

LITRA, λίτρα. Vide libra.

LITRON, λίτρον, idem quod λίτρον. Vide Nitrum. Keuch. ad Seren. p. 97.

LITTUS, littoralis, αἰγιαλός, αἰγιαλίος, αἰγιαλίτης, quid significet, ex aliis Lexicis notum est. De piscibus littoralibus testatur Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 3. esse mediae facultatis inter tenuis, & crassi succi cibos.

* LIVIDUS, πελιδνός, dicitur color inter plane nigrum, & rubrum, aut aliquem alium ex floridis medius. Fit autem talis color vel ex ipsis floridis in nigrum abeuntibus, vel ex nigro in album cedente, ut apparet in suppurationibus, in quibus quod nigrum erat, livescere incipit, & ex livido ad colorem ignis tendere, & paulatim candidius fieri, proxime accedit ad fuscum. Contrahitur in corporibus vivis a sanguinis, & caloris nativi defectu. Frigus enim lividum, & nigrum colorem inducit. Designat & aliquando humorem prava qualitate praeditum, veluti viridis, uti ruber sanguinis copiam. Graecum vocab. legitur apud Hipp. l. progn. t. 22. 2. progn. t. 8. 9. Aliquando etiam legitur πέλιος, vel πελιδός, 1. progn. t. 7. 10. 12. Lividus quoque est epitheton Musculi, ac femoris internum latus tendine suo insertus. Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 580.

LIVOR, vocatur πελιδίωμα, apud Hippocrat. Coac. t. 400. l. 6. Epid. sect. VIII. 63. Jung. Foef. p. 491. Dieter. n. 666. Livor etiam haud raro sumitur pro Invidia, quae bonis alienis angitur, & per colorem lividum se prodit. Vide Invidia. Jul. Alex. l. 22. Salubr. c. 3.

LIXIVUM, λικία. Vide Conia. Junge Rhod. in Lex. Scrib. Lixiviosum Sal, est species Salis Alkali.

† LIXIVUM Oleum, sponte fluens, non tortivum, ita & mustum, Jo. Ruell. in nomen cl. rei veter. Li-

LIXUS, i. e. *coctus*, idem fere quod *Elixus*, ἑψυγμένος. *Lixa* caro apud exercitum, vel *Elixa*, ap. vulgus. Jon. Fr. Mirandola l. 2. de auro, c. 6. T. H. Th. Chym. p. 338.

LOBEOMÆ, λωβέομαι, pro λωβόομαι, significat, *dedecore afficior*, ludificor, aut damno afficior. Hipp. 2. de art. t. 39.

LOBOS, *Lobus*, λοβός, gemina gaudet significatione: Una est Botanica, quando significat *siliquas*, vel legumina siliquosa, quæ & *Dolichi*, *Phaseoli* vocantur. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 28. l. 2. c. 1. l. de atten. vict. c. 7. Hinc ἑλlobos, *siliquosa* semina vocantur, ibid. Altera est Anatomica, quando dicitur vel de *extremitatibus aurium carnosiss*, sive auriculæ externa extremitate, Arist. 1. de hist. an. c. 11. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 11. §. 3. Vel de *extremitatibus hepatis*, & *pulmonis*, quibus illud ventriculum, hoc vero cor comprehendit, & complectitur, instar *siliquæ*. Gal. l. 4. de U. P. c. 8. C. Hofm. per λωβοχάσας, alas, & adnascentias exposuit, in comm. ad Gal. de U. P. n. 209. Ad Botanicam significationem quoque pertinet, quando *lobi* dicuntur candidæ illæ particulæ in rosarum foliis, quibus calici adherent infixa, alias *Ungues* dictæ, quæ etiam refecantur. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Jul. Alex. annot. ad h. l. p. 812.

LOCALIS, τοπικός, epitheton 1. motus animalis, de quo vide *Latio*, *Motus*. 2. Medicamentorum, ubi late, & strictè accipitur. Late pro medicamentis certæ parti corporis, vel membro affecto destinatis. Gal. l. 13. M. M. c. 22. Ita Gal. libros decem conscripsit de medicamentis *localibus*, sive κατὰ τόπους, secundum loca, i. e. partes affectas distributis. Strictè vero pro medicamentis partibus externis destinatis sumitur, quæ & *Topica* dicuntur. Forest. l. 6. Chirurg. obs. 36. Schol. *Localis* Anatomia, Paracels. dicitur ea, quæ adhibetur circa partes, ad differentiam *Anatomie Materialis*, quæ concernit humores, & spiritus, & horum principia, Sulphur, Sal, Mercurium. Paramir. l. 1. de orig. morb. ex trib. subst. c. 6. *Localis* membrana, appellatur Meninx cerebri tenuis, sive Pia mater, utpote cerebri locus proximus. Theoph. Protospat. l. 4. de H. C. F. c. 5. p. m. 188.

LOCH, idem quod *Linctus*. Dicitur & *Loch*, vide *Eclestos*, *Linctus*.

* **LOCHIA**, λόχεια, λόχια, dicuntur omnia, quæ a puerpera post exclusum fœtum, & secundinas exeunt, alias *Purgamenta* dicta. Hinc & Hipp. frequenter λοχικὰ ὕδαρσις, *puerperii purgatio* nominatur, l. 1. de morb. mul. sæpissime, quæ loca collegit Foef. Oec. p. 389. Sunt autem revera & κατὰμήνη, sive sanguinis menstrui re-
tenti tempore conceptionis reliquiæ, a qui-

bus sola ratione differunt, quod hæc ante partum, illa post partum sic appellantur. Gal. l. de atra bile, c. 8. Lang. l. 2. ep. 8. Horum retentio causa variorum morborum, & symptomatum. Hildan. Cent. 5. obs. 42. seq.

LOCULAMENTUM, dicitur *feminum involucrium*, quod veluti parva capsula illa includit. Schroder. l. 1. cap. 2. Græce dici posset λοβίον, vel λοβός.

* **LOCUS**, τόπος, non Physice, sed Medice accepto vocabulo significat *membrum*, vel *partem corporis*, secundum, vel præter naturam affectam. Ita Hip. libellum de *Loci in homine*, Gal. libros sex de *Loci affectis* conscripserunt; quos & alii imitati sunt. Inter recentiores C. Hofm. de *Loci affectis* libellum edidit. Usus est & hoc vocabulo Hipp. in aliis scriptis; v. g. 1. aph. 21. ubi χωρίξ in Græco habetur, 2. aph. 46. Diet. n. 835. 938. l. de flatib. IV. 1. 2. & 4. de R. V. I. A. t. 27. Jung. Foef. p. 620. Specialiter *Locus*, & *Loci* usurpantur de *partibus generationi inservientibus in sexu muliebri*, uti patet ex Scribon. num. 156. Junge Rhod. in not. p. 230. Seren. Sammonic. c. 37. Vide Keuchen. in not. pag. 237. Barthol. l. 1. Anat. cap. 28. Alias in Macrocosmo *Locus* quoque idem, quod *Regio*, vel *pars regionis*. Vide *Chora*. *Locus Pharmaceuticus*, est vel natalis medicamentorum, vel progressionis, vel præparationis, vel asservationis. Schrod. l. 1. c. 13. 22. 28. *Loci Chymici*, dicuntur *Fornaces*, & *Vasa*. Th. Ch. Vol. I. p. 206. In specie in artificio lapidis Philosophici *Locus seminis* vocatur *Ovum vitreum*, i. e. Vasculum ad ovi figuram conflatum, Vol. IV. p. 303.

† **LOCUSTA**, Rapunculus, sive radícula, divitum mensis repetita, a radicis similitudine ita dicta, quæ forte Joan. Bapt. in deserto Cibus fuit. Bagsius de re hortensi.

LOCUSTA, æquivocum est. Vel enim significat insectum alatum, & non alatum diversæ speciei, & formæ; quarum *Locustarum* historiam, & noxam, & usum prolixè exposuit Aldr. l. 4. de Insect. c. 1. seqq. Huc pertinent Observationes de *Locustarum* copia pestem præcedente. Forest. l. 6. obs. 9. Schol. Lang. 1. ep. 81. Gr. dicitur ἀκρίς, κέρνωψ, πέρνωψ. Rul. descripsit: *Locusta* est insectum infirmis pennis alatum, ab ureidine locorum dicta ἀκρίς, μύξαξ, &c. Vel significat animalis marini crustati genus, quod alias κέρκρεβος vocatur; cujus descriptionem, & usum in cibis, & Medicina tradidit Aldrov. l. 2. de Crustatis c. 2. Aliam tamen *Locustæ marinæ* effigiem exhibet C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 434. *Locustæ* quoque dicuntur ramorum extremitates in arboribus adhuc teneræ, quibus Divum Johannem Baptistam usum esse pro cibo, scripsit

psit Parac. l. 2. de cura ulcerum per interiora, c. 2. Ita *Locustæ Sambuci*, sunt germina illa laxantia, vel potius purgantia. Paragrani Tract. 3. de Alchymia. *Locustæ* quoque ab eodem vocantur extremitates membrorum, l. de ulc. & apost. c. 3. & c. 35. *Locustæ menstrui*, dicuntur esse in mammillis, d. l. Remedium quoque aliquod specificum contra paralysem, & morbos spasmodicos biliosos Idem appellavit *Locustas Martis*. De Apocryphis ad vulnera.

LOCUTIO, *loquela*, *λαλία*, *λογίζεσθαι*, idem quod *Sermo*. Vide *Lalia*. *Locutio*, actio linguæ dicitur, Gal. l. 1. M. M. c. 6. in princ. De *loquela* amissa a variolis, & restituta vide Hildan. Cent. 6. obs. 14. Vide *Sermo*.

LOEMOS, *λοιμός*, *Pestem*, *Pestilentiam* significat, morbum Epidemicum, malignissimum, & omnium perniciosissimum; cujus descriptionem generalem vix dare licet, propter summam varietatem symptomatum, & latentem causarum indolem, & dispositionem. Quatenus a febre pestilente distinguitur, ita memorie, & doctrinæ gratia describi poterit. *Pestis* est intemperies universalis, toto genere maligna, contagiosissima, Epidemica, cum omnis generis gravissimorum symptomatum congerie, præsentissimoque vitæ discrimine, proveniens a massæ sanguineæ, & liquoris animalis per contagiosum quoddam, & deleterium miasma subita corruptione, congelatione, coagulatione, fixatione, putrefactione, & interdum totali mortificatione. Plura videantur de hoc morbo apud Practicos, quorum innumera prostant scripta. Nobis libet allegare ex recentioribus Th. Vvillis de febrib. c. 13. c. 3. Gr. dicitur etiam *λοιμήν*, vocab. Hipp. transtulit ad juvenilem imperitiam in arte Medica, vocans *juvenilem pestilentiam*, in Præc. X. 4. Foef. pag. 388.

LOEMODES, *λοιμώδης*, i. e. *pestilens*. Epitheton vel morbi; & ita idem quod *Pestis*, *λοιμός*, Diet. Jatr. p. 850. vel febrium, quæ *febres pestilentes* ab ipsa peste in hoc differunt, (quamvis sæpiissime confundantur) quod in *febris pestilentibus* manifeste adhuc fermentatio sanguinis vitiosa concurrat; quemadmodum hoc egregie demonstravit Vvillis d. l. c. 14. Non igitur accurate scripsit Gorræus, quod *febris pestilens* nihil aliud sit, quam ipsa pestilentia.

LOGAS, *λογας*, vocatur *album oculi*, quod & alio nomine *σφαιδών*, & *κωπλώπον* appellatur. Gorr.

LOGIATROS, *λογιάτρος*, dicitur *Medicus ineptus* in obeundis operibus. Gal. l. in 3. Epid. t. 29. *Verbotenus Medicus*, qui ea nescit, quæ nemo e vulgo ignorat, l. 8. M. M. c. 6. in fin.

in artis operibus non versatus, c. 2. de nat. hum. t. 16. Sermone Medicus. Lind. Ex. XIV. §. 16.

LOGICUS, *λογικὸς*, i. e. *rationalis*. Præter significationem illam, quando de disciplina Dialectica, sive recte concludendi, & argumentandi accipitur, & ejusdem authoribus, (quæ significatio non est hujus loci, licet ejus cognitio omnino tanquam præcognitum Medico sit necessaria,) *Logicus*, vel *Logica* dicitur de secta certa Medicinæ, & ejus cultoribus, ubi quidem Gal. sibi metipsum non consentit. Interdum enim *Logicum*, *Methodicum*, & *Dogmaticum* pro uno eodemque habet, l. 3. M. M. c. 1. Interdum vero distinguit, & *Logicos* saltem convenire statuit cum *Dogmaticis*, de subfig. Empir. c. 1. & 2. quæ acceptio etiam accuratior habenda, & ab aliis quoque approbata. Gorr. Vide *Dogma*. Ita vero dicuntur *Logici Medici*, qui ratione, & experientia nixi artem exercent feliciter. *Logica* alias *questiones* Gal. dicuntur *λογικὰ ζητήματα*, quæ usum artis transcendunt, l. 3. de L. A. c. 1. minus necessariae, utpote ad curationem inutiles, non tamen omnino spernendæ. J. Alex. not. ad Gal. l. 14. M. M. c. 19. p. 562.

LOGISMOS, *λογισμός*, idem quod *λόγος*, i. e. *ratiocinatio*, sive actus secundus animæ rationalis in homine; de quo legi poterit Vvillis tr. An Brut. p. 1. c. 7. *Λογισμός*, *ratiocinatio*, ab Hip. describitur, quod sit memoria componens ea, quæ per sensum sunt percepta, Præcept. I. 8. Apud eundem causæ abditæ dicuntur *καὶ λογισμὸν*, quæ sola *ratiocinatione* investigantur, & deprehenduntur, 4. de R. V. I. A. t. 55. Gal. in c. ad h. l. Item & *καὶ λόγον* facere significat, quando Medicus ex certa rerum noticia depromptæ indicationi innixus præstat, & applicat agenda, ex Hipp. 2. aph. 52. Lind. Ex. VII. §. 31. *λογισμοί* etiam in ægris dicuntur *ratiocinationes*, vel mentis agitationes, quæ animo obversantur, sed turbatæ a sensibus animæ corporeæ internis, imaginatione, sive phantasia, s. 1. Epid. ægr. 8. Junge Foef. p. 388.

LOGODIARRHOEA, *λογολαροεῖα*, profluvium sermonis, per elegantissimam Metaphoram, & opponitur τῇ βραχυλογίᾳ, *brevitatis sermonis*. Illa laboravit Gal. Hanc calluit Hipp. judice Lind. Ex. XVI. §. 249.

LOGOSOPHIA, *λογосоφία*, i. e. *commentitia*, & *imaginaria sapientia*; de qua conqueritur idem hisce temporibus, opponens τῇ σοφολογίᾳ veterum, Ex. VIII. §. 1.

LOGOS, *λόγος*, *Ratio*, *sermo*. Vide *Logismos*, *Lalia*. Junge Diet. n. 507.

LOLIGO, *Lolius*, *τὰθὸς*, *τὰθῖς*, nomen animalis marini, sive pelagii mollis, utriusque sexus: *Majoris*, & *minoris* descriptionem, cum usu,

usu, vide prolixè apud Aldrov. l. i. de mollib. c. 6. Meminit & Lind. Ex. V. §. 39.

LOLIUS, λολίος. Vide *Loligo*.

LOMBARDORUM frater. Vide *Harpa*, *Harpya*.

† LOMENTUM. 1. Panis ex farina fabæ confectus. 2. ipsa farina fabacea. 3. Crêta fullo-
num ad dealbandas vestes.

LOMENTUM, ἐπειγμὸς, idem quod *farina fa-
barum*, præsertim Ægyptiarum. Scrib. n. 159. Rhod. in not. adh. l. p. 232. & in Lex. Scribon. Forest. l. 26. obs. 2. in Schol. l. 27. obs. 8. in Schol. *Lomentum* quoque significat pulverem tritum, & lævigatum, vel pigmentum, quo pictores ad pingendum utuntur. Ita *lomentum* ex cœr-
leo trito, & *lomentum auri*, leguntur ex Plinio l. 33. c. 4. §. 13. & ap. Lib. S. Arch. Ch. l. 3. c. 18. & l. 4. c. 20.

* LONGAON, *Longanon*, dicitur *Intestinum
rectum*. Castell. Parac. l. 2. de Tart. tr. i. c. 14. in
Expl. Barthol. l. 4. An. c. 11.

LONGÆVUS, πολυχρόνιος, μακροχρόνιος, quid
significet, notum est. Dicitur enim de tempo-
ris multitudine, vel longitudine ratione æta-
tis. *Longævitatis* causa consistit in temperamen-
to humido, & moderate calido. Gal. l. 6. de san.
10. c. 3. circa fin. Exempla *longævitatis* recentio-
ra vide in Eph. N. C. Ann. 3. obs. 163. De *lon-
gævitate* in antiquissimis temporibus differit
Lang. l. 1. ep. 79. De *longævitate* ad annos CXX.
protrahenda librum scripsit Thom. Philologus,
quo etiam collimavit Claud. Deodatus in Pan-
theo suo Hygiastico, qui tamen prioris Aucto-
ris librum invita, & tumultuaria Minerva con-
scriptum esse judicavit.

LONGUS, μακρός, *Longitudo*, μακρότης, μή-
κος, fere sæpius in Medicina de tempore, quam
de corporis continua quantitate, & mensura
usurpari solet. Ita *Medicina* dicitur ars *longa*,
1. aph. 1. *Morbi longitudo*, legitur 2. aph. 28. 3.
aph. 36. §. 1. Coac. t. 67. Junge Diet. §. 11. §. 50.
Longus pulsus, videtur differentia esse imagina-
ria, apud Gal. de puls. ad tyron. c. 2. Sutura sa-
gittalis, vocatur Gal. κτὴν μήκος δ' εἶα, secun-
dum *longitudinem* recta, aliquoties l. de ossib.
cap. 1. quam in epte Castellus *longitudinalem* vo-
cavit. Musculi etiam diversi in corpore humano
epitheto hoc cognominantur ab Anatomicis:
v. gr. *Longus Capitis*, *Dorsi*, *cubiti*, *longissimus
Dorsi*: de quibus vide inter alios Barthol. l. 4.
An. c. 5. 6. 7. 8.

LOPHADIA, *Lophia*, λοφᾶδία, λοφία, voca-
tur prima dorsi vertebra, quæ & ἀσφάλεια.
Gorr. in def. Lind. Med. Physiol. l. 2. cap. 14.
§. 33.

LORA, denotat squammam, vel scoriam me-
talli alicujus; & legitur in descriptione alicujus

fortius adstringentis medicamenti. *Lopa ferri*,
ap. Albert. Botton. de morb. mul. l. 1. c. 54. An
fortassis coincidit cum vocab. *Loppa*, de quo
paulo post? Desumptum etiam videtur a Græ-
co λέπῳ, vel λοπῶς, de quibus suo loco. *Le-
pos*, *loros*, aut a λοπάς, quod concham mari-
nam quandam, vel vestimenti genus aliquod
significare docent Lexicographi.

LOPHAO, λοφᾶω, significat *remissionem*, laxa-
mentum *capio*, quiesco, cesso. Usurpatur de
morbis remittentibus, apud Hipp. l. de int. aff.
LII. 14. l. de affect. XXX. 6. l. 2. de morb. mul.
XII. 37. l. 4. de R. V. l. A. t. 30. Desumpta est
metaphora a jumentis, quando jugum de cer-
vice removetur. *Cervix* enim λόφῳ vocatur.
Junge Foef. p. 392. Cur vero ὁ μικρόν in ὁ μέγας mu-
tatum sit, Criticis inquirendum relinquimus.

LOPHOS, λόφος. Vide *Crista*.

LOPIMOS, λόπιμος, dicitur de fructibus ca-
staneorum, glandium, & similibus, ideo quod
possint decorticari, λοπιζω enim decortico signifi-
cat, idem quod λεπίζω, & λόπιμος, putamen.
Gal. l. 2. de Al. fac. c. 38.

LOPOS, λοπῶς, idem quod λέπῳ, corticem
significat. Apud Hippocr. vero ita vocatur co-
rii pars durior, & densior, Tergus, teste Gal.
2. de art. t. 28. 47. Mochlic. l. 2. Denotat quo-
que apud eundem squamam, l. 2. Epid. sect. 1.
49. Vide Foef. p. 388.

LOPPA, terminus Spagyricus ad Cæmenta-
tionis artificium pertinens; estque nihil aliud,
quam massa illa metallica, quæ resultat e cal-
cinatione Cæmentatoria, sive cum Regulo, si-
ve absque illo. Vide Th. Chym. Vol. 1. pag. 548.
seqq.

LOQUACITAS, μακρολογία, idem quod *Garru-
litas*. Meminit Gal. l. 2. de diff. resp. cap. 11. u-
bi idem est, quod λογομαχία.

LOQUELA, ληλιά. Vide *Locutio*.

LORA, δατέρα, θάμνα, *Thamna*, vinum se-
cundarium, & vilissimum pro familia, indignum
vini nomine, paratum ex acinorum folliculis
expressis in dolia conjectis, quibus aqua affun-
ditur. Lind. Ex. X. §. 183. 169. 200. Vide *Dente-
ria*. Vocatur & diminutive *loriola*.

LORCHA, est tota locustarum dulcedo usque
ad centrum substantiæ, id est germinum arbo-
reorum, sive extremitatum. Paracels. de melle,
c. 2. Rul. & Johns.

* LORDOS, λорδός, *lordosis*, λорδωσις, λорδω-
μα, dicitur de spinæ dorsalis vitio, quando in
partem anteriorem inclinat, aut recurvatur.
Latine *Rapandum* dicitur, *Recurvatio*. Frequen-
ter occurrit in Hipp. 2. de fract. t. 62. 3. de art. t.
8. 45. §. 1. §. 2. Mochlic. XXII. 10. Galen. com. 4.
aph. 35. & 3. de art. t. 2. Plura loca vide in Foef.
Oecon.

Oecon. p. 388. Pertinet vel ad morbos in situ vitiato, vel etiam figura vitiata.

LORICA, vocatur Chymicis massa tenax, nec nimis dura ex vitro, fragmentis crucibulorum pulverisatis, & cum luto figulino mixtis, & aqua calida, quæ inducitur retortis, aliisque vasis, ut muniantur. Morley Collect. Chym. Leidens. c. 229. Modus hic muniendi ibidem dicitur *Loricatio*.

LORINDE, est aquarum commotio cum concentus resonantia, mutationis indicium, ut alterationis in firmamento meta. Rul. & Johnf. *Lorind*, est sonitus aquarum in lacubus stagnantibus, cum tremore, & agitatione. Estque veluti tonitru aquarum, ortum ex tribus principiis, Mercurio, Sulphure, & Sale, opera Astri aquei. Paracels. de caducis, paragr. 2. Per Metaphoram eidem *Lorind* *Matricis* vocatur Epilepsia uterina, vel *convulsivus uteri morbus*, ibid.

LORUM, ἱμάς. Vide *Himas*. Pertinet etiam ad materiam Chirurgicam. Ita Petr. Castellus *lorum urinarium* adhibuit, palmi longitudine, e corio rubro Turcico tenuissime secto, atque humectato, deinde circumvoluto tabella imposita rotundum factum, teste Rhod. ad Scribon. n. 180. p. 267. Imo & inter Pharmaceutica. Nam d. l. mentio fit *lori vomitorii*, quod fuit corrigia a coriariis nautea herba tractata, quæ in os demissa tetro sapore vomitum ciebat. An vero per *Nauteam herbam* Bryonia alba, vel nigra intelligi debet, vide pluribus ibidem in d. Notis Rhodii.

LORUS, i. e. *Mercurius*. Rul. & Jonf.

LOT, i. e. *Urina*. Iid.

LOTIO, λουξόν, idem quod *lavatio*. Vide *lavatio*, *balneum*. Particulares *lotiones* sunt Capitis, Manuum, ac Pedum, quæ etiam diversimode ad valetudinem tuendam faciunt, & commendantur. *Lotio* quoque tribuitur pani: unde *lotus panis*, i. e. liquore imbutus, & madefactus; de quo vide *Mercurial*. l. 6. V. L. c. 17. Sylvat. contrav. 6. citante Moræo ad Schol. Salernit. p. 298. *Lotio* medicamentis etiam competit, quæ *lavantur*, si foris re aliqua sunt contaminata. Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 30. Unde *lotia medicamenta* vocantur, præsertim metallica, quæ dicuntur πλέθνιζα, vel πεπλωμενός, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1.

* LOTIUM, ἔρον. Vide *Urina*.

LOTURA, πλωμα. Vide *Plyma*.

LOXIA, λοξία, nomen avis, quæ & *Curvirostra* vocatur; cuius descriptionem, & usum exhibet Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 47. Sunt etiam, qui aquam, e qua potavit *loxia*, item sterces, contra Epilepsiam hodieque commendant.

LOXOS, λοξός, significat *obliquum*, & in spe-

cie medium est inter rectum, & transversum. Gal. usus est de frictionibus, l. 2. de san. tu. c. 3. λοξότης, obliquitas, dicitur de septo transverso. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 8.

LOZONGA, idem quod *Morsulus*: nomen formæ medicamentorum. Vide *Morsulus*. Schroder. l. 1. c. 3.

LUBAN, luben, idem quod *Olibanum*. Vide *Thus*. Rul.

LUBRICITAS, ἐλασθός. *Lubricans*, ἐλασθαίνων, *lubricus*, ἐλασθρός, dicitur de alimentis, & medicamentis, ob humiditatem materialem facile transeuntibus, & virtutem laxandi, vel solvendi habentibus. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1. Ita ptisana dicitur ἐλασθροζήτη, i. e. *lubricissima*, Hipp. l. de R. V. l. A. t. 29. 30. & de oxymelite, quod *lubricitatem* facit in faucibus, ib. l. 3. t. 26. Alias ἐλασθός, ἐλασθημα, *luxationem* articulorum quoque significat, quando sede sua prolabantur; & ἐλασθαίνειν, *luxari*, excidere loco suo, ap. Hipp. l. de art. t. 1. 2. de fract. t. 39. & l. 3. t. 51. Gal. in comm. ad hos textus, & in defin. Hipp. in Mochlic. X. l. 10. Differt ἀπὸ τῆς ἀγκυνήματος, quod hoc significet aliqualem *emotionem* ossis articuli; illud vero *luxationem*, & integram *elapsionem*. Vide *Diacinema*. Junge Foef. p. 451. *Cura lubrica*, Paracelso dicitur ea, quæ competit ulceribus, pustulis, variolis, in quibus prædominatur excrementum lubricum, l. 5. de curat. morb. Gall. c. 1.

LUCANUS, idem quod *Scarabæus cornutus*, *Scarabelaphus*, Gr. κάραβος. Schroder. l. 5. cl. 4. n. 114. Vide *Carabos*.

LUCERNA, λυμπάς, λύχνος, quid proprie significet, ex aliis quoque lexicis notum est. De *lucernis perpetuis* & *inextinguibilibus* vide præter *Mercurialem* in V. Lect. Libav. Tom. 3. Op. p. 219. seqq. C. Rejesin C. El. q. 58. *lucernis fossilibus* Chiocc. in Mus. Calc. f. 6. p. 716. Est & nomen piscis *lucerna*, qui alias *Hirundo* vocatur. Vide *Hirundo*.

LUCIDUS, λευφάνης, idem quod *pellucidus*, *transparens*. Vide *Diaphanes*. *Lucida urina*, Paracelso dicitur ad manum diaphana, verum non procul, vel in distans, l. 2. de urin. judic. c. 2. & alibi.

LUCIUS, λυξός, λύκιος, nomen piscis, quasi *lupinus* dicti, fluviatilis, voracissimi, ita ut pernicies piscium in piscinis, & prædator vocetur a J. Alex. l. 14. Sal. c. 5. cuius historiam, usumque in cibis, & Medicina, atque vires vide ap. Aldr. l. 5. de pisc. c. 39. Scher. l. 5. cl. 3. n. 82. Jul. Alex. d. l. Linden. Ex. XI. §. 88. seqq. multis. Rolfinck. O. & M. Med. Sp. l. 2. f. 3. cap. 63. & l. 14. f. 1. c. 12. *Lucillus*, diminutivum est *Lucii*.

LUCTA, πάλασμος, πάλη, certamen, præsertim inter duos significat, & pertinet ad Exercitia corporis fortiora, consistens in premendo potissimum, & renitendo, vel continendo, Jul. Alex. not. in Gal. l. 2. de san. tu. T. II. p. 392. *Ars luctatoria*, παλαστική, cuius species est *ακροβατική*, ad Gymnasticam refertur, ad Thrasybul. c. 45. Per translationem quoque *Lucta* vocatur motus intestinus portionum activarum, & passivarum in fermentatione; quemadmodum describitur a Villis de ferm. c. 2. Kergero, & aliis. *Lucta* quoque nomine haud raro venit conatus flammæ vitalis sive caloris nativi adversus causam, vel materiam morbificam; qui conatus potissimum in statu, vel vigore morborum, præsertim acutorum, animadvertitur.

* **LUCTUOSUS**, κλαυθμώδης. Vide *Clausthmerio*. 6. aph. 54. Diet. n. 466.

LUCUBRATIO, ἡ πρὸς φῶς ἀγρόνησις, significat proprie laborem vel antelucanum, vel nocturnum. Unde *Lucubrationes* in diurnas, & nocturnas distinguuntur; quarum hæ vitandæ, ceu noxiæ, illæ quoque, si nimix fuerint, intermitteandæ, Rolf. O. M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 111. & l. 14. f. 3. c. 20. Diet. Jat. pag. 87. seqq. Alias *Lucubrationes* quoque ponuntur pro scriptis, Gr. *πραγματεῖα* dictis, Gal. 2. in l. 3. Epid. t. 4.

LUCUMORIANDA DORMITIO, dicitur Somnus præternaturalis per aliquot dies durans, denominatione desumpta a fabulosa *Lucumorianæ* gentis hyematione inter mucum, & nives per semestre circiter durante, de quo somno p. n. videantur Obs. ap. Bonett. Med. Sept. l. 1. f. 11. c. 1. pag. 96. seqq.

LUDUS, παίγμιον, quid significet jam ante constat. Pertinet in foro Medico ad exercitia corporis, cum animi recreatione conjuncta. Vide Dogm. Nostr. Med. Gen. P. V. c. 5. d. 5. p. 637. seqq. Aliquando *Ludere* strictius sumitur pro operam venereis dare, ἀφροδιτιάζειν, teste Lind. Ex. VI. §. 48. *Ludus*, Paracelso, Helmontioque dicitur lapis peculiaris, & arcanum contra calculum remedium, ita dictus a forma tali, tesseræ, vel cubi, qua semper reperitur erutus. Legatur Paracels. de morbis ex Tart. tr. 2. cap. 1. Helmont. de Lithiasi, c. 7. n. 21. seqq. quamvis hic d. l. §. 23. hoc nomen etiam tribuitur speciei Calcarii lapidis, ad litora Schemulæ fluit reperiibilis. Th. Ch. Vol. VI. p. 454. Rul. & Johnf. restrinxerunt ad lapidem humanum e vesica excisum, in Lex. Bekerus ad omne sedimentum Tartareum, & fabulosum, quod in urina subdit, & matulæ adhærescit, applicat; ejusque usum, & facultates Medicas explicat, Microcosm. Med. l. 1. c. 9. p. m. 109. seqq.

† **LUES**, est qualiscunque contagio, quæ homines, fruges, arbores inficit. Pestis significat omne malum quod tam inanimatis, quam animatis mortem infert. Auf. Po. de differ. verb. l. 3. Pestilentia est morbus contagiosus infestans homines. Idem.

LUES, aliquando accipitur latissime pro omnis generis morbo, Gr. *πάθος*, νόσος. Interdum restringitur ad *morbos contagiosos*, pestilentes; & ita respondet Græco *λοιμός*. Aliquando vero strictissime dicitur de *Morbo Gallico*, qui *Lues Gallica Venerea* plerumque appellatur. Vide *Gallicus*. Græcis ignotus affectus. Posset autem haud inepte dici *νόσος ἀφροδιτιστικὴν*, vel *ἀφροδίσιον*. Diet. Jat. p. 274. seqq.

LUMBALIS, vel *Lumbaris Arteria*, & *Vena* dicitur Anatomicis, quæ ad regionem Lumborum excurrit. Barthol. libell. 1. Anat. c. 8. p. 643. & libell. 2. c. 6. p. 636.

† **LUMBRICI**, appellantur intestina terræ, præintima, quam incolunt statione. Copioso enim affluunt adipe. Joan. Nardius, de igne subterraneo c. 16.

* **LUMBUS**, ὀσφύς, ἰσχός, proprie dicitur pars totius spinæ infra dorsum quinque vertebra omnium crassissimis, maximisque compacta, inter dorsum, & os sacrum mediis; estque ea regio corporis, qua homines cinguntur. Meminit aliquoties Hipp. 3. aph. 23. 4. aph. 11. 5. aph. 99. *Lumbago*, ὀσφύς ἀλγος vocatur, Diet. n. 630. Foef. Oec. p. 465. Lind. Ex. VI. §. 70. seqq. *Lumbæ* libidinis sedes quoque vocantur, teste Keuchen. not. ad Sammonic. p. 183. Apri *lumbus*, inter delicias esculentas relatus. Mercur. l. 2. V. l. c. 22.

LUMBRICALES MUSCULI, vocantur *Alducantes digitos* in manibus, & pedibus, & opponuntur *Interosseis*. Barthol. l. 4. Anat. c. 9. p. 577. & c. 14. p. 538.

* **LUMBRICUS**, σκώληξ, idem quod *Vermis*. Vide *Helminthes*. *Lumbrici nieri*, intestina fimi, σκώληκες, a lubricitate dicti, vermes sunt in fimo, vel terra reperti, Rul. & Johnf. Vocantur *lumbrici terrestres*, item *ἐντὴν τῇ γῆνι*, *intestina terræ*; quorum usus singularis in morbis nervosarum partium commendatur, Schrod. l. 5. cl. 4. n. 108. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. aliosque. Meminit & Hipp. *verminum stercorariorum*, qui *σκώληκες κοπρίωνες* vocantur, iisque siccatis utitur ad uterum purulentum, lib. de superfoet. XIII. 5. *Lumbrici* quoque in aquis putridis reperiuntur. Rul. & Johnf. in Lex.

LUMEN, φῶς, ὠγὴ, quid sit, ex Physicis constat. Vocatur & quandoque *lux*. Refertur in specie ad media in Chirurgia necessaria: & dividitur in duas species, *Naturale*, & *Artificiale*. Hipp. 1. de iis, q. in med. t. 8. Gal. in comm. ad h. l.

h. l. Multa alia apud Paracels. & in genere ap. Spagyricos leguntur de gemino cognitionis Principio, *Lumine Naturæ*, & *Gratiæ*, quæ succincte exposuit Schr. l. 1. c. 5. Jung. Fr. Hofm. in cl. adh. l. Quid sit *lumen fatale*, legi poterit apud Libav. T. II. Oper. p. 324. *Lumen perlarum*, ex Mercurio Philosophico qui fiat, vide Theat. Chym. Tom. I. p. 309. *Lumen luminum*, vocatur vis tenuissima Sulphuris pura, non urens; estque forma, & splendor omnium metallorum, qui illuminat omnia corpora; estque tinctura illustrans, & perficiens omne corpus. Th. Chym. Tom. IV. p. 879.

LUNA, *σελήνη*, proprie significat Astrum respectu visus nostri magnum inter Planetas infimum, & globo terrestri proximum, de cujus singulari efficacia, & regimine in inferiora prolixè differuit Gal. l. 3. de dieb. critic. c. 2. seqq. quod etiam non negavit Cl. Dn. Strum. in Scient. Cosmica p. Spec. Tab. 3. In primis vero cerebrum afficere satis confirmat *Epilepsia*, quæ propterea *morbis Lunaris*, & ægri illa correpti *Lunatici*, *σεληνιακοί*, aut *σεληνιαζόμενοι* vocantur, quod Epileptici ad mutationes *Lunares* acrioribus corripiantur paroxysmis, teste Diet. n. 319. p. 454. De *Lunæ* viribus quoque vide Casp. Rejes C. El. q. 75. Ab hac propria significatione contingit ut & ipsi dies appellati fuerint *Lunæ*, calculo facto a novilunio, ceu prima luna, seq. dies *secunda Luna*, & sic deinceps. Ita apud Scrib. n. 12. legitur, a *prima Luna ad tricesimam*, i. e. per triginta dies: ad quem locum vide Rhod. notas p. 43. Chymicis vero, & Spagyricis *Luna* significat *Argentum*. Vide *Argentum*. *Luna compacta*, est *argentum* fixum, vel aurum album. Rul. & Johnf. De *Luna hydragoga* Angeli Salæ, ejus præparatione facillima vide in Morley Coll. Chym. c. 236. Interdum quoque *Luna* mystice vocatur *Margasyta argentea*, & essentia Bismuti, Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 14. *Mercurius* quoque *Philosophorum Luna* dicitur, vel *liquor lunaria*, c. 27. & l. 5. c. 12. alibique.

LUNÆ TRIA, Hermeticis dicitur *Febbris Hæctica* species, quæ inter *Lunæ* periodum est curabilis. Dolæus Encyclopæd. Med. l. 4. c. 4. §. 5.

LUNIFICUS, dicitur Spagyricis *Mercurius*, cum ad lapidem *argentificum* adhibetur. Lib. Ap. Herm. P. poster. T. II. Oper. p. 247. 346.

LUO, *λύω*, i. e. *lavo*. Vide *Lotio*.

LUPIA, vocatur tumor durus, glandulosus, qui alias *Glandula Avicennæ*, item *Nodus* vocatur, *Ganglio* valde similis, haud dubie eandem causam cum Scirrho obtinens; de quo affectu vid. Forest. Chirurg. l. 3. obs. 8. Schol. Jung. M. A. Sever. l. de abscess. anom. c. 14. Specialiter de *Lupia palpebrarum*, l. 11. Pract. obs. 41. Schol. in fin.

Jung. Vvalther. Sylv. med. p. 938. *Lupia* dicitur Tumor in palpebrarum parte interna, & habetur pro specie Nodi; & videtur nihil aliud esse, quam Grando, sive Chalazion. Ap. Guidonem vero *Lupia* dicitur tumor mollis, & rotundus in juncturis, & locis siccis, notante Ingrassia com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 367.

LUPINUS, *δέρεος*, præter Botanicam significationem, etiam Medicis significat speciem ponderis, quamvis inter Authores non conveniat. Sennert. per drachmam dimidiam exposuit. Vid. Instit. l. V. part. 3. f. 1. c. 3. qui summa industria, & scito ordine ponderum nomina explicavit.

† LUPH: i. e. *Serpentaria Vera*, cujus loco usurpatur radix Ari.

LUPUS, *λύκος*, est vocabulum valde æquivocum. (1.) significat animal digitatum quadrupes, ferum, rapax, ovium hostem, aliarumque pecudum; cujus historiam, & usum Medicum, ut & diversas species *luporum* vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 6. seqq. Junge Schr. l. 5. cl. 1. n. 25. (2.) *Lupus* nomen est piscis marini, qui & Gr. *λύβραξ*, a voracitate dicitur; cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, tradit Idem l. 4. de pisc. c. 2. (3.) *Lupus* est phalangii, vel aranei species, quæ muscas perdit, eisque pascitur, corpus habens latum, & volubile, partes circa collum incisæ, & tres oris eminentias, ex Ætio Aldrov. de insectis l. 5. c. 12. Forest. l. 30. obs. 12. in Schol. (4.) Denique *lupus* significat ulcus malignum cancerosum, partes inferiores, præsertim crura, infestans, celerrime proximas carnes depascens, & exedens instar *lupi* famelici, estque e genere *phagædenarum*. Forest. Chirurg. Obs. 7. l. 3. in Schol. Diet. Jatr. p. 383. (5.) Tropice *lupus* etiam vocatur *Antimonium*, quia in purificatione Auricæ cum Antimonio facta hoc per sulphur suum rodens absorbet, & imbibit omnia heterogenea, tam metallica, quam non metallica, uti hoc norunt ipsi etiam Aurifabri.

LURCO, *λίχνο*, idem quod *Gulosus*, capacis gulæ homo, qui cum aviditate devorat, edit sine fame, bibit sine siti, super crudo cibi crudum inædificat, & ita sanitatem destruit. Diet. p. 1056. Lind. Ex. XI. §. 128. Hinc & Clemens Alexandr. scribit *lurcones* nihil aliud esse, quam buccam, & maxillam, teste P. M. de Calderia Tom. II. Op. p. 149. B.

LURIDUS, *ώχρος*, & *luror*, *τὸ ώχρόν*, colorem mixtum ex pallido, & luteo significat, vel ex candido, & flavo, cujus descriptionem vide apud Gal. 2. de R. V. l. A. t. 22. Junge Foef. Oec. pag. 694. *Luror buxens*, dicitur Apulejo apud Lind. Ex. IX. §. 18.

LUSCINIA, *αἰδών*, item *Philomela*, nomen

aviculæ canoræ nobilissimæ : cuius historiam , usumque in cibis , Medicina , & deliciis , prolixè descripsit Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 2.

* LUSCIOSUS , λυσιος , *lusciositas* , λυσιος , dicitur de vitio oculorum , quando quis non nisi oculis propius admota videt , eademque prope oculos contingit , & limis , semiclusisque adspicit , etiamsi parva sint ; remota vero , quamvis magna , videre non potest . Estque vitium ab imbecillitate congenita spirituum visivorum ; eamque ob causam incurabile . Differt a *Nyctalope* , (νυκταλωψ Græce) quippe qui non natura , sed ex morbo talis evasit . Castell. Gorr.

LUSTUM , dicitur pinguedo , *Cremor* , vel *Flos lactis* , Rul. & Johnf. in Lex.

LUTATIO , est oblinio luto facta in operationibus Pharmaceuticis , & Chymicis necessaria . Vide *lutum* , Fr. Hofm. in clay. ad Schr. l. 1. c. 14. *Lutatio* etiam vocatur Nidificatio Hirundinum .

LUTEA , nomen aviculæ , quæ & *Cirlus* vocatur ; cuius descriptionem , cum usu , vid. in Aldr. l. 18. Ornith. c. 21.

LUTEUS , λυθος , idem quod *Flavus* , colorem significat rufum dilutiorem , qualis est in vitello ovi , propterea ovi *luteum* dicto . Vid. Rhod. ad Scrib. n. 215 . Vide *Flavus* .

LUTIGRADUS , item *luticalcus* , λυτοπράγης , aut λυτοβράγης , epitheton calceorum , vel soccorum , quibus commode per lutum transire licet , Hip. 4. de art. t. 13. Gal. in comm.

LUTRA , λυτρός , vel λυτρεα , animal dicitur quadrupes , *Castori* simile , quod nunc in terra , nunc in aquis degit , Arist. l. 8. H. A. c. 5. cuius descriptionem , usumque in cibo , & Medicina tradit Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivi. c. 13.

LUTRON , λυτρον . Vide *Balneum* . Latine *lavacrum* . Junge Diet. nu. 508. Est etiam nomen medicamenti Ophthalmici , quod ad Hermiam auctorem refertur , apud Gal. l. 4. de C.M.S.L. cap. 7.

† LUTUM ARMENIUM , Bolus Armena . Joan. Pet. Arlunas .

LUTUM , λυθος , alias idem quod *cænum* significat . Apud Fallopium legitur in Masculino *lutus* , l. de Therm. aq. & metall. c. 16. In Medicina vero sumitur pro certa materia , & massa , ad oblinendum , & obturandum vasa figulina vitrea , & alia ; & conficitur vel ex farina , & aqua , vel ex calce viva , & albumine ovorum , vel ex scobe matris , farina laterum , cum oleo lini , &c. Fr. Hofm. antea cit. loco . Jungatur Rolf. Chym. l. 2. c. 21. Ex his *lutis* quædam vocantur *Lutum Philosophorum sapientiæ* . Th. Chym. Vol. IV. p. 1003. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 30. Per translationem etiam dicitur de quibusdam terris ; v. g. *lutum sigillatum* , est *Terra sigillata* ,

lutum Armenicum , est *bolus* , &c. Rul. & Johnf. Ita quoque de excrementitiis crassioribus humorum ; v. g. *lutum Tartari* vocatur mucilago Tartarea , in urina notanda , Parac. in fragm. Medic. ad Tom. 3. referendis . Hinc *lutosa urina* , *lutosus Tartarus* , Ibid. De *Luto Thermalis* , & ejus usu vide Fallop. d. l.

LUX , φῶς , vel idem quod *lumen* , vel huius Efficiens . Nam indifferenter sumitur . *Lux* , si non omnis , certe potissima in Sole est , ceu *luminari* magno , quod præest diei . Lind. Ex. XL. §. 171. *Lux* inter creaturas prima bona dicta , corporalis quidem , sed spiritualibus proxima , Ex. XVI. c. 134. Differentia inter *lucem* , & *luminare* legatur in Th. Ch. Vol. 1. p. 350. quod *lux* prius creata , deinde *luminaria* .

* LUXATIO , ἐκπωμα , ἐξάρθρωσις , ὀλίθη , ὀλίθημα , dicitur ossium articulatorum e propria sede emotio , excidentia absque fractura . Gal. l. de fract. 1. Vide *Ecrioma* , *Exarthroma* . Est morbus in situ , a causa plerunque externa violenter agente proveniens . Videantur & scripta Chirurgica .

LUXURIA , *luxus* , substant. *Luxuries* , ἀσέλγηξ , ἀκράτεια , denotat omnem *intemperantiam* in cibo , potu , re geniali , ut & in aliis rebus non naturalibus , nec opus habet ulteriori declaratione . Alias etiam de Excrescentia carnis dicitur , quod sit caro *luxurians* ; & Blasius Givivarum *luxuriam* vocavit earum intumescientiam , Med. Univ. p. 301.

LUXUS , adject. pro *luxatus* , ponitur apud Scrib. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

LUZ , nomen ossis , de quo tamen non certo constat , an de vertebra aliqua dorsi dicatur ? an vero de ossiculo aliquo pedis ? Eph. N.C.A. 2. obs. 53. in Schol.

* LYCANTHROPIA , λυκανθρωπία , item λυκάων κυανθρωπία , Arabice *Catrab* , *Cutubur* , Latine *lupina* , vel *Canina insania* dicitur , juxta plerisque Medicos species quædam *Melancholiæ* , qua ægri noctu domo egressi urbem circumeunt , quadrupedum more incedentes lupos imitantur ululantes , donec dies illucescat , defunctorum monumenta quæritant , adaperiunt , cadaverum frustra arripientes , secumque collo gestantes , fugiuntque die vivos homines , nocte insequentes mortuos . Sunt autem eorum notæ , facies pallida , oculi sicci , & cavi , visus hebes , lingua siccissima , saliva in ore nulla , sitis immodica , tibiarum perpetuo exulceratarum , propter frequentes casus . Nonnulli etiam ut canes mordent , ex quo arbitror , morbum ipsum λυκανθρωπίαν vocatum fuisse veteribus . Hæc Castell. & Gorr. ex Aetio , & Aegineta l. 3. c. 16. Jung. Dieter. p. 756. Causa igitur huius affectus ex descriptione

Melan-

Melancholia petenda erit; de qua infra suo loco. Quamvis vero dari huiusmodi *Melancholica insania lupina* speciem, quam Gal. l. 3. de fac. parab. n. 233. *λυκοσφαλίαν*, dolorem capitis lupinum appellasse videtur, nolimus inficiari; est tamen sine dubio rarissima. Frequentius vero sumitur vocabulum hoc de imaginaria diabolica hominum in *lupos* conversione, qua non solum ipsi hoc malo affecti se lupinam formam habere existimant, sed & aliis tales videntur; quod dæmonum ope accidit, obiectu mentitarum formarum sensus ludificantium. Senn. l. 2. Inst. M. part. 3. f. 1. c. 7. & Med. Pr. l. 1. part. 2. c. 16. Verum cum ejus causa sit extra pomaeria Medicinæ, pluribus hic non opus est verbis. Realis in lupum conversio merito negatur.

LYCAON, *λυκάων*, idem quod *λυκωνδραπίς*, Gorr. Ægin. d. l.

LYCHNION, *λυχνίον*, nomen est medicamenti ad inunctionem oculorum, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

LYCHNOMACHÆRA, *λυχνομάχαιρα*, instrumentum dicitur, quod manubrio suo lychnum gerere potest, acie vero usum cultri præbere, C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 248. seqq.

LYCIUM, *λύκιστον*, dicitur succus concretus, extractus ex arbore quadam ejusdem nominis, Ericæ, vel Tamarisci simili; cujus modum extrahendi descripsit Diosc. l. 1. 132. Vveker. Ant. Sp. l. 1. f. 16. Meminit hujus aliquoties Gal. l. 7. de S. F. §. h. tit. l. 2. de Ant. c. 14. ubi duplex constituit, *Patavicum*, & *Indicum*, quod melius, l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi *Lycii spuma* legitur.

* LYCOIDES, *λυκοειδής*, *lupo similis*, dicitur affectus quidam, qui iis evenit, qui semen diutius præter naturam retinuerunt, quod veneni naturam induens in venis, & arteriis, dum nequivit ejici, anginosam generat affectionem in faucibus, & quandam quasi suffocationem. Unde & *Lupus*, item *Strangulator* vocatur. Castell. ex libro quodam spurio inter Galenicos relato de spermate.

LYCOS, *λύκος*. Vide *Lupus*.

LYDIUS lapis, *λίδιον λίθον*, *Coticula*, *Lapis Heracleus*, *χρυσίτις βάσανος*, dicitur lapis, qui reperitur in flumine Tmolo, & alibi, cui aurum, & argentum attritum colore examinatur. Hinc *judex auri* dicitur, Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 353. seqq.

LYGISMOS, *λυγισμός*, dicitur *artuum contortio*, luxatio, confractio, a verbo *λυγίζω*, quod idem est, ac *σπένδω*, *κάμπω*, *torqueo*, *flecto*. Legitur apud Diosc. l. 4. c. 207.

LYGMOS, *Lynx*, *λυγμός*, *λύγξ*, Latine *Singultus*. Communiter statuitur esse motum convulsivum ventriculi, quo conatur aliquid tunicis

impactum quantitate, vel qualitate molestum expellere. Gal. c. 5. aph. 4 c. 6. aph. 39. c. 7. aph. 3. & c. 4. de R. V. I. A. t. 69. Quamvis vero nulum sit dubium, *Singultus* esse motum convulsivum; merito tamen circa subjectum adhuc dubitari potest. Ita Fr. de le Boë Sylvius *ὑπερπύδων* negavit, ventriculi affectum esse, quin potius Diaphragmatis, l. 1. Pr. Med. c. 34. §. 9. seq. quæ sententia & nobis verior videtur. Dolæus pro subjecto conjunxit ventriculum, sive stomachum secundum fibrillas suas, & nervos, & tunicam cum diaphragmate communem, Encyclopæd. l. 3. c. 2. §. 2. p. 392. Quare talis descriptio institui poterit; *Singultus* est motus convulsivus interpolatus diaphragmatis, in consensum trahens ventriculum, & vicinas partes, proveniens ab humoribus, vel vaporibus vel copia, vel qualitate acri peccantibus, & ad membranaceum diaphragmatis centrum, vel medium penetrantibus, ipsumque pungendo, vel rodendo, vel aggravando ad convulsivum illum motum irritantibus. Meminit aliquoties Hip. hujus affectus in aphorismis, 6. aph. 13. 39. 7. aph. 3. 10. 17. Junge Diet. n. 509. Placet nobis alias ingenua confessio Th. Sydenham in obs. de morb. acut. f. 1. c. 4. p. 70. scribentis: Ingenue fateor, me mihi metipsum de *Singultus* causa disquirenti satisfacere non posse. *Singultuosi* dicuntur, qui diu, & frequenter singultuant, Gr. *λυγγώδεις*, Hipp. Coac. t. 45. & *febres singultuosæ*, *πυρετοὶ λυγγώδεις*, ἢ *λυγμώδεις*, quas frequens comitatur *singultus*, 4. de R. V. I. A. t. 69. 2. de fract. t. 23. Mochlic. XVII. Jung. Foef. p. 390. Observatio *singultus* periodici admiranda extat in Act. Hafn. Vol. 1. obs. 73.

LYMA, *λύμα*, significat *purgamentum*, sordes, quæ vel abluendo deponuntur, vel etiam e ventre rejiciuntur. Occurrit apud Hip. l. de Gland. VIII. 4. Erot. Onom. p. 72.

LYME, *λύμη*, significat *noxam*, exitium. Quo vocabulo crebro usus Hip. l. de fract. t. 13. f. 2. t. 22. Hinc verbum *λυμαίνωμαι*, *noxam infero*, offendo; quod legitur l. de artic. t. 63. f. 3. t. 103 l. de Epilepsi. x l. 11. 13. Foef. Oec. p. 392.

LYMPHA, proprie notat *aquam fluentem*, sive *fluentum*, Gr. *λύμα*. Hodieque vero vocabulum hoc in Medicum translatus usum frequentissimum; quamvis qualem humorem proprie significet, non adeo planum sit, & explicitum. Hoc tamen elici poterit ex recentiorum scriptis, quod *lymphæ* sit liquor aqueus quidam, vel una cum sanguine fluens; & ita idem quod *εἶδος*, serum sanguinis, vel una cum spiritibus animalibus in nervis moveatur; & ita liquoris nervosi nomine venire posset; vel peculiaris quidam liquor in Glandulis conglobatis sive elaboratus, sive

sive segregatur, & per peculiariora quoque vasa *Lymphatica*, vel *Lymphæ ductus*, dicta, fluens, quamvis & hæc ex Sylvii sententia partim ex sanguinis parte tenuiore, partim ex spiritibus animalibus fiat. Paucis: quia humores illi utiles, & ad vitam, nutritionem, sensum, & motum sunt ἰδεοφισμῶν, etiam vocab. *Lymphæ* diversimode sumi poterit. Videatur Barthol. l. 1. Anat. c. 14. libell. 1. c. 3. in appendic. 3. Charlton. Oecon. Anim. Ex. IX. Sylv. med. Pr. l. tr. 1. c. 49. seqq. Hemsterhus. mess. aurea, & plures alii. Et ex novissimis D. D. Hofm. Diff. An. ad Joh. van Horn. microcosm. p. 114. seq. Ex constitutione præternaturali, sive ratione quantitatis, qualitatis, motus, & loci, varii oriuntur morbi, haud inepte *Lymphatici* dicendi. Unde jamdudum Serenus Sammonicus *Hydropem* vocavit *Lymphaticum Errorem*, specialiter *Anasarcam*, cap. 28. Vide Keuchen. in not. ad h. l. p. 193.

LYMPHÆDUCTUS, *Lymphaticus*. Vide *Lympha*.

LYNCEUS, λυγνᾶς, Collyrii nomen, callos, & cicatricem oculorum exterentis, visumque exacuentis. Descriptio ejus habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. de Ægin. l. 7. c. 16. ex quo Galeni descriptio emendari debet. *Lyncei* quoque dicuntur homines admiranda visus acie præditi, quales in Islandia esse, qui genios hominum, & umbras etiam aliquot horis ante adventum distincte conspiciunt, uti ex Borrichio refert Bonett. med. Septentr. lib. 1. f. 22. c. 44. p. 150. seq. Fides sit penes Authores.

LYNCURION, λυγκύριον, item *Lyncurinus*. Nonnulli plane idem significare volunt, quod Succinum, ἤλεκτρον. Multi tamen ex Arabibus videntur a Succino distinxisse. Quam sententiam & Rulandus defendit, negans esse Electrum, sed potius esse *Lapidem Lyncis*, qui sit ex urina lupi cervarii, sive *Lyncis*, in sylvis, & montibus coagulata; & quidem e masculorum urina fulvum, & igneum, e foeminarum candidum, & languidiorem. Egeritur autem terra, quia bestia hæc operit suam urinam, quod eam invideat usui hominum, aut pudoris innati causa, sicuti videmus alia animalia facere, lupos, canes, catosque, ex qua generatur calore *Lyncurinus*, teste Plin. l. 37. c. 2. & 3. l. 8. c. 38. Et hoc voluit Rul. confirmare aliquo phænomeno, quod observaverit, in exitu vesicæ sylvestris porci, apri scil. nonnunquam etiam porci domestici castrati, reperiri lapidem coagulatum ex urina calore animalis, flavum, & subpallidum, nonnunquam magnitudine fabæ, qui præsentissimum est remedium contra calculum vesicæ, quod per experientiam edoctus. Cur ergo urina *Lyncis*, imo aliorum animalium, non coagulentur calore nativo, & terræ? Verum Schro-

der. & Hofmann. hoc, ceu fabulosum, rejiciunt. Vide *Belenites*.

LYNGODES, λυγγώδης, *Singultuosus*. Vide *Lygmos*.

LYNX, λυγξ, genit. λυγγίς, significat *Singultum*. Quod si vero in genit. λυγξός habuerit, denotat *Lupum cervarium*, animal quadrupes, ferum, maculis in pelle eleganter pictum, visu acutissimo præditum; cujus descriptionem, & usum exhibet Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vivipar. c. 3. Jung. Schroder. l. 5. cl. 1. n. 26.

LYO, λύω, *solvo*. Vide *Lysis*.

LYPE, λύπη, proprie significat *Tristitiam*, vel *maerorem*, *mœstitiā*, & ita ægritudinem animi, sive animi pathema, & affectum, quando sit quasi contractio animæ adversans rationi. Linden. Ex. XIII. §. 110. seqq. Pertinet inter Res non naturales, & causas morborum procatacticas; quatenus refrigerat, h. e. calorem vitalem debilitat. Opponitur vero λύπη, *tristitia*, *voluptati*, sive τῇ ἡδονῇ, & est languor quidam animæ ingratus, ex opinione mali præsentis exortus, & quo ipsa commovetur ad se quasi contrahendum, ut illud effugiat. Hinc spiritus intro revocantur, & sanguis non satis agitur lento motu cor pertransit. Plures *Tristitiæ* effectus, & characteres vide apud Charlton. Ex. VIII. pathol. §. 30. Villis An. Brut. P. 1. cap. 8. Jung. Rolink. O. ac. mm. Sp. l. 2. f. 3. c. 105. & de remediis, l. 14. f. 3. c. 11. Aliquando tamen etiam late sumitur vocab. λύπη pro *Dolore* etiam corporis, & molestia, quæ alias stricte πόνος dici solet. Linden. d. l. §. 112.

LYPIRIA, vel Lypyria, vitiose passim occurrit in scriptoribus medicis pro Lipurias. Vide *Leipyrias*.

LYPROS, λυπρός, dicitur de terra arida, gracili, sicca, & solo sterili. Gal. in Exeg. dict. Hipp. Sic & apud Theophrast. arbores & δένδρα dicuntur λυπρά, i. e. *tristes*, steriles, quasi λυπηρά. Foef. p. 392.

LYRA, λύρα significat instrumentum musicum olim honestum, & in conviviis receptissimum; uti patet ex Gal. l. 1. meth. med. c. 1. ita hodieque vilissimum, & abjectissimum. Deinde est nomen *piscis marini*, rubri, capite magno osseo, cujus duæ habentur species; quarum historiam cum usu lege in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 7. Dicitur & *Gallus marinus*.

LYSIGVIA, λυσιγία, *membrorum dissolutio* dicitur, Hipp. l. de Loc. in hom. XXVIII. 11.

LYSIPONION, λυσιπόνιον, est nomen medicamenti Acopi cujusdam; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 19.

LYSIS, λύσις, dicitur *olutio*, a verbo λύω, *solvo*, *resolvo*. Diversis gaudet significationibus,

bus, pro varietate subjectorum, de quibus dicitur: v. g. de omni morborum remotione, Hipp. 6. aph. 21. 7. aph. 29. sive a natura contingat, sive ab arte. Linden. Ex. VII. §. 60. Dieter. n. 510. Vel opponitur Crisi; & ita est *Lenta morbi cessatio*, Gal. 1. de Cris. c. 1. Rolsink. O. & m. m. Sp. l. 3. f. 2. c. 46. Dogm. nostr. m. Gen. P. 3. c. 6. d. 12. pag. 442. seq. Vel significat *evacuationem alvi*, præsertim apud Latinos, ubi alvi solutio frequentissime occurrit. Vel dicitur de *frictione*, quatenus rarefacit, laxat, & solvit membranaceas partes. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 25. Gal. 1. 2. de san. tu. c. 3. Vel de vinculorum solutione. Hipp. f. de fract. t. 44. Vel de *fluxu mensium*, l. de octimestr. partu V. 3. 15. Præternaturaliter sumitur de *nervosarum partium dissolutione*, ceu causa luxationis. Hippocr. in Mochlic. XXIV. 20. quamvis in Linden. νόσις legitur. Exponit quoque Gal. in Exeg. voc. Hipp. λύσις, per intervalla, quibus articuli invicem disjunguntur, & dissolvuntur. Vide Foef. p. 391. Vide *Solutio*.

LYSISOMATEO, λυσισωματέω, significat *exsoluto esse corpore, & languido*. Hipp. lib. 1. Epid. XXXI. 1. l. 7. XLIV. 1.

LYSITELES, λυσιτελής, dicitur de remedio, quod perfecte tollit morbum. Lind. Ex. XIII. §. 541.

LYSSA, λύσσα, λύπια, proprie dicitur *Rabies canum*, sive furor ille, in quem diebus Canicularibus maxime feruntur canes omnium animalium ferme soli. Gal. 1. 6. de L. A. c. 4. Verum lupos etiam eodem furore corripit, experientia ante aliquot annos hic loci diversis exemplis nos docuit. Transfertur tamen ad hominum delirium furiosum; quando ex rabidi canis, vel lupi morfu mente alienantur, & graviter delirant, cum subsequente Hydrophobia. Quale vero hoc miasma sit venenatum, non certo determinare licet. Videtur tamen consistere in aciditate lenta salina vitiosa, & valde heterogenea. Vide *Hydrophobia*. De morfu canis rabidi, ejusque curatione scripsit quondam Opusculum Floridum dictum Ascanius Mancinellus Anglonensis; verum acu rem, quod dicitur, haud tetigisse nobis videtur. Nonnulli existimant, *vermiculum* quoque sub canum lingua genitum vocari λύσσαν, λύπταν, ceu causam *Rabiei*. Verum Casp. Rejes hunc vermem dari negat. Vide Aldrov. de Insect. l. 6. cap. 3. de Casp. Rejes C. El. q. 62. n. 1.

LYSSODECTOS, λυσσόδεκτος, a cane rabido morsus dicitur, idem qui υδροφές. Gal. 1. 1. de C. M. P. G. c. 16. Jul. Alex. not. ad h. l.

* LYTERIOS, λυτήριος, epitheton signorum, quæ magni, & vehementis morbi solutionem

solent præcedere, significat. Galen. l. 1. de dieb. crit. c. 1.

LYTHRON, λύθρον, dicitur *pulvis sudore, & sanguine permixtus*, sive *sanguis pulverulentus*. In specie Hipp. usus de uterini sanguinis inquinamentis, vel purgamentis, in Epist. ad Damagetum n. 285.

LYZO, λύζω, id est *singultio*, vel corpus agito, & jactito, *anxius sum*. Hipp. l. 3. de morb. X. 8. XV. 11. Foef. p. 390.

M

M μ m, litera est characteristica in præscribendis formulis remediorum, notans *manipulum*. Vide *manipulus*.

MACEDONICUS, μακεδονικός, est epitheton medicamenti, in specie Emplastri; cujus descriptio habetur apud Ætium, ut & Ægin. l. 7. c. 17. Jul. Alex. Not. ad Gal. lib. 5. meth. c. 15. Plane simile est *Tetrapharmaco* dicto, quod solo thure saltem superat. Gal. 1. 12. meth. med. c. 5. meminit & l. 2. ad Glauc. c. 2.

MACER, μάκρς, substantiv. denotat omnium consensu aromaticum corticem, quemadmodum Dioscor. l. c. 110. Gal. 1. 7. de S. F. §. *Macer* descripserunt. Num vero idem sit, quod *macis*, circa hoc non conveniunt Authores. Plerique tamen duo diversa esse existimant, ita ut *macer* significet corticem crassiores alicujus arboris Indicæ, ejusdem nominis, juxta Plin. lib. 12. H. N. cap. 8. *Macis* vero sit amiculum nucis moscatæ hodieque usitatissimum, & notissimum. Ita sentiunt Matthiolus in Diosc. Clusius, a Costa, Schroder. & alii. Verum Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 22. & not. ad Gal. 1. de S. F. negat, diversa esse *macerem*, & *macim*; cujus rationes, & argumenta nec nobis videntur plane de nihilo esse. Verum cum hæc ad Botanica pertineant, litem non faciemus nostram.

MACER, adjectiv. idem quod *macilentus*, *Gracilis*, ἰσχνός. Vide *Ischnos*, *Gracilis*.

MACERATIO, μακρῆς, idem quod *Liquefactio* solidorum mediante aqua facta. Vide *Liquatio*. Rhod. in Lexic. Scribon. *maceratio vegetabilium* quam diversa tempora exigat, succincte proposuit Jac. le mort. in sua Chymia medico-Physica, & ex eo Morlæus in Coll. Chym. Leid. c. 494.

MACHA, id est *vermiculus volans*. Rul. & Johnf. in Lex. Paracelsus vocat *Scarabæum*, Schol. in lib. 2. Paragraph. cap. de vermibus.

MACHÆRION, machæris, μαχαίριον, μαχαίρης, *Gladiolus*, instrumentum Chirurgicum; vide *Gladius*. *Machæria* quoque vocantur ossicula, vel nuclei persicorum, Gal. 1. 5. de C. M. S. L. c. 9.

MACHAL, id est, *fixum*. Rul. & Johnf.

MACHAON, *μαχάων*, nomen proprium medici Gentilium, qui habitus est filius Æsculapil, & frater Podalirii. Ab eodem sine dubio appellationem accepit Collyrium illud, quod vocatur *Asclepias Machaonis*; cuius descriptio habetur apud Scribon. Larg. n. 26. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. Aliquando tamen & appellative sumitur *machaon* pro medico perfecto: unde *Ars Machaonia* pro *Medica* sæpissime ponitur.

MACHINA, *μηχανή*, *μηχανή*, significat in medicina generaliter omnia instrumenta Chirurgica grandiora, præsertim ad repositionem luxatorum ossium, & articulorum necessaria. Unde Oribasius integrum tractatum scripsit de *machinamentis*. Ita *machina* Vitruvii *tractoria* describitur a Sculteto Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIII. fig. I. Specialiter vero de *scamno Hippocratico* intelligitur. Galen. lib. 4. de art. t. 49. seqq. Vide *Bathron*. Rulandus variarum meminit *machinarum* in metalli fodinis usitarum, quæ non sunt huius loci; quemadmodum nec *machina Tragica*, quæ Græcis *Θαύματα*, *miracula* dicuntur; de quibus C. Hofm. in l. 6. V. L. c. 25. 26. & cap. in Gal. LL. de U. P. num. 978. Vide *mechanicus*.

MACHIS, dicuntur Paracelso omnes Scarabæi, & Insecta, quæ non ex stercorebus generantur. Paragraphor. l. 2. §. 6.

MACIES, *ἰσχνότης*, *macilentus*, *ἰσχνός*, idem quod *Gracilitas*, sive corporis p. n. extenuatio. Vide *Gracilis*, *Ischnos*.

MACRAUCHEN, *μακρῶν χυλῶν*, vocatur *longo collo præditus*. Non vero confundi debet cum *τῷ κρῖνι*, robustum validumve collum habente, Gal. l. in 6. Epid. t. 3.

MACROCEPHALOS, *μακροκέφαλος*, Latine *Capito*, qui magnum habet caput. Estque affectio Endemia quibusdam populis Asiæ, *macrocephali*, dictis, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXV. 3.

MACROCOSMOS, *μακρόκοσμος*, id est *Mundus major*, *mundus Universus*, quem Physici exponunt. Vide *mundus*. In huius comparatione cum Homine, qui *microcosmus* vocatur, effingenda, exornanda, & amplificanda valde solliciti sunt medici nonnulli Paracelsici, & Helmontiani. Enimvero omnia in illa doctrina occurrunt superflua, inutilia, frivola, inepta, & cachinno digna. *Macrocosmica* in genere dicuntur, quæ extra hominem sunt in mundo magno; suntque vel simplicia, vel mista; hæcque vel imperfecte, vel perfecte talia. Libav. in Art. medicæ Hipp. & Hermeticæ Typo T. III. Oper. p. 149. seq. Schroderus restringit ad *mineralia*; unde & doctri-

nam mineralium vocavit *macrocosmologiam*, l. 3. f. 1. c. 1. Jung. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. *Macrocosmi Spiritus*, sive Sal volatile quid dicatur, videatur apud Jacob. le mort & in Morley Collect. Ch. Leid. c. 242.

MACROPNUS, *μακρόπνους*, dicitur *longe*, vel *prolixè spirans*, & per longa intervalla. Hippocr. l. 2. Epid. f. III. 60. & l. 6. Epid. f. 2. t. 10. Affectus ille vocatur *μακρόπνοια*, *longa respiratio*, Gal. l. 3. de diffic. respir. c. 10. Junge Foef. Oec. p. 394.

MACROS, *μακρός*, *Longus*, *μακρότης*, *Longitudo*. Vide supra lit. L.

MACROSCELES, *μακροσκελής*, i. e. *crura longa habens*, cui opponitur *βραχυσκελής*, *cruribus brevibus præditus*. Meminit ex Arist. lib. 4. de part. an. c. 12. C. Hofm. com. in LL. de U. P. n. 519.

MACULA, *ἐξάνθημα*, *σπίλον*, *κηλὶς*, in medicina significat efflorescentiam cutaneam, sive colorem cuticulæ mutatum per varia interstitia. Vide *Exanthema*. Huiusmodi *macula* vel sunt *Pestilentes*, vid. *Petechiæ*. Vel *Hepaticæ*, quæ sanguinis ichorescentiam cum aliqua coagulatione præsupponunt: vel *Volaticæ*, infantibus familiares, similem causam agnoscentes ex fermentescentia ichoris sanguinei. *Maculas* quotannis recurrentes in ætate curatas vide Ephem. Nat. Cur. An. II. Obs. 249. De volaticis An. III. Obs. 4. *Macula* quoque vocantur *Νεῦνι materni*: item character morbosus quilibet foetui communicatus: v. g. *macula Amentia*, legitur apud Helm. tr. Demens Idea, nu. 46. Gr. *μίσμα*. *Macula oculi*, idem quod *Cataracta*, *Suffusio*. Ruland. & Johnf. Posset etiam de Albugine, aut Nubecula intelligi. Vocantur etiam in Statu Sanitatis *macula* illæ nubeculæ albæ in unguibus sæpe conspicuæ, quæ vernacule *Flores unguium* appellantur. *Mendacea* quoque dici scribit Fallop. in Expos. Hipp. de vuln. cap. Tom. Oper. p. 359.

* MADAROS, *μαδάρος*, *Glaber*, *μαδαρύτης*, *μυδισις*, *glabrities*, capillorum defluvium, a verbo *μαδάω*, quod est nimio humore diffuere, madere, madidum esse. Videatur *Calvities*. Specialiter quoque *μαδάρωσις*, idem quod *μύλφωσις*, h. e. pilorum in palpebris defluvium. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 11. de S. F. in princ. & in l. 4. de C. M. S. L. c. 5. Tribuitur vero ulceribus quoque valde humidis, & sordidis. Hipp. de Humor. VIII. 3. & 6. aph. 4. ubi compos. *μαδάρωσις* occurrit. Jung. Dieter. n. 674. Improperie, & plane insolenter dicitur quoque de sedimentis urinæ quibusdam, quæ *glabra* vocantur, h. e. non coherencia, sed dissipata, sive disjuncta, Hip. l. 7. Epid. XLI. 6.

MADELCON, μαδέλκον, vocatur hoc nomine a quibusdam *Bdellium*, teste Dioscorid. l. 1. c. 80. Legitur & μαδέλκον.

MADIC, id est, lac post butyrum. Ruland. & Johnf.

MADISTERION, μαδιστήριον, instrumentum, quo glabra redditur cutis, vel id, quo cutis redditur depilis, & lævis. Græci alio nomine τερχολαβίδα, ἢ τερχολάβιον, a pilorum prehensione; Latini *Vulsellam*, aut *Volsellam*, ab evulsione vocant. Gorr.

* **MADOR**, πλάδω, idem quod superflua, vel ascititia humiditas. Vide *Plados*. *Madida* quoque antiquis dicta fuerunt cocta. *Madere* enim prisca fuit coqui, notante Rhodio ad Scrib. n. 41. Per coctionem enim res madescunt, & teneræ fiunt. In qua significatione etiam sumpsit Helmont. negans, *madida*, i. e. decocta exiccare humores, tr. Asthma, & Tussis, n. 75. In statu præternaturali sudor, qui in syncope, & virium exolutione sive calidus, sive frigidus emergit, non sudor, sed proprie *mador* appellatur, notante Forest. l. 7. Obs. 27. in Scholiis ex Fernelio, Pathol. l. 4. c. 14. fin.

MÆA, μῆα. Vide *Obstetrix*.

MÆNA, μένις, μένις, nominatur piscis quidam litoralis fecundissimus, olim usitatissimus ad garum parandum; cujus descriptionem, & usum in cibis, atque medicina vide in Aldrov. l. 2. d. pisc. c. 39. De capitis *menidum* usu medico Gal. l. 11. de S. Fac. Meminit & Jul. Alex. hujus pisciculi, & commendat ægrotis elixarum *menarum* esum, l. 14. Salubr. c. 10.

MAGALE, magalium genus est, quicquid sit ex mineralibus, quod ex oleitate consistere potest; proinde pars quælibet corporis non purgando, sed mundando curatur. Johnson. in Lex. Ch. l. 2. p. 50.

MAGDALIA, magdaleon, μαγδάλη. Offa erat *magdalia* in massam quandam compacta, quales canibus offerebantur pro cibo. Ea figura hodie quoque *Cervata*, & *Catapotia*, quum compacta, congestaque in unum, *magdaleones* suos (ita enim vocant) redigunt Officinæ. Jul. Alex. not. in Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 10. Rhod. ad Scribon. n. 201. Vocantur & *Cylindri*, κύλινδροι.

MAGEIROS, μαγείρ, *mageiricos*, μαγειρικὸς, *Coquus*, & *Coquinaris*, pertinent ad partem Diæticam. Vide *Coquus*.

MAGIS, μαγίς, in genere significat massam quandam, & offam, aut molem quandam manum complementem. Idem fere quod μάγμα. Gal. in Exeg. dict. Hippocr. Lang. l. 1. ep. 59. Specialiter Hippoc. usurpat de massa, & offa ex aliorum nucleis, caseo acris, & polenta simul tritis, & commixtis parata, veluti pulte. Legitur

l. 2. de mor. mul. XXIX. 49. & l. de Sterilib. 22. 13. Significat quoque *massam* ad panificium conficiendum, teste Polluce l. 6. & 7. c. 10. & l. 10. c. 24. citante Foef. Oec. p. 393.

MAGISTER, διδάσκαλος, idem quod *Artifex*, *Doctor* in arte medica. Unde & Hippoc. summus artis medicæ *magister* apud viros doctos cluit. Ita in metallifodinis *magister* sal conficiens, ferrum concoquens, dicitur a Ruland. in Lexic.

MAGISTERIUM, terminus est technicus, Pharmaceutico-Chymicus, sed valde equivocus. Derivatio a *magis*, aut μαγίς, a Rolf. est ficta. Immediate a *magister* descendit, de quo p. a. & ita notat peculiare *Artificium* circa præparationem medicamentorum. Dicitur vel de Pulveribus solutione, ac præcipitatione paratis: Vel de Resinis, & Extractis resinosis; unde *magisterium vegetabilium* etiam *Lacca* vocatur. Vide *Lacca*. Vel in Spagyrica, de *magisterio* Lapidis Philosophorum. Legantur de omnibus his Schroder. l. 1. c. 3. l. 2. c. 67. & l. 3. passim sub mineralium, & metallorum explicatione. Fr. Hofm. in Clav. ad hh. ll. Rolfink. Chym. l. 5. f. 2. per tot. Libav. Tom. I. & II. Operum passim, quæ loca quærantur in Indice. Vocabulum hoc *magis* adhuc ad *Artificiosam* præparationem, & exaltationem extendit Rulandus, & ex hoc Johnf. quas descriptiones libet annexere. *Magisterium* est species Chymica ex toto citra extractionem, impuritatibus duntaxat externis ablatis, elaborata, exaltataque. Servantur itaque hic omnis concretionis naturalis, & homogeneæ partes, sed ita exaltantur, ut dignitatem essentialem prope attingant. Unde & eadem pene relinquitur quantitas, seu moles, quam natura per se dedit: quanquam non semper caveri possit, quin cum alienitatibus, & foris adhaerentibus nonnihil succedat: & nonnunquam etiam studio propter finem, usumque certum quiddam negligitur; ex quibus intelligitur, maxime hic valere, quam Physici alterationem nuncupant. *Magisterium aliud est qualitatis, aliud substantiæ. Magisterium consistentiæ* est, cum servata essentia, consistentia ad præstabiliorem est immutata. Hoc autem fit pluribus modis, non tam ut ipsi rei aliquid nobilitatis accedat, quam ut ad usum varium evadat commendatior, habiliorque. *Magisterium fixorum* est, cum corpora volatilia figuntur ad constantiam, (vide *Fixatio*.) Illi vicinum est, quod e molli induratur. Itaque & hoc eodem comprehenditur titulo. *Magisterium odoris* est, cum res odore exaltatur. Idque artifices potissimum moluntur in operibus, quibus inter elaborandum aliquid ingrati odoris accidit; ut in empyreumatis oleorum, aquarum, & similium: dein-

Neinde etiam in his, quæ alias per naturam o-
 dorem pravam molestum, vel etiam nullum ha-
 bent; cum tamen ad gratiam rei usu ejusmodi
 nota sint exaltanda. *Magisterium* Paracelsi est
 arcanum ex naturalibus rebus extractum, sine
 separatione elementalī, qua cætera præparari
 consueverunt, sola tantum additione aliarum
 rerum, a quibus quod extractum est, separat.
Magisterium ponderis est, cum pondere res exal-
 tatur. Id autem potissimum in auro, & argen-
 to requiritur; estque una ex notis perfectionis,
 cum inter metalla aurum sit gravissimum, ideo
 etiam externo valori in monetis adjectum pon-
 dus est. Quod si deficit, compensatur arte: v. g.
 massa aurea, vel argentea justo levior coquitur
 in urina, cum præcipitato corallino, vel affrica-
 tur hydrargyrum auro argentove consentaneum,
 & concolor factum: vel conquuntur in lixivo
 concinnato ex sulphure, & calce viva; vel cœ-
 mentantur cum sulphure, aut præcipitato fi-
 xo: vel hoc: pulverisati salis semunciam, tan-
 tundem de latere trito, colcotharis quadran-
 tem, misce. Aurilamellas illine albumine, asper-
 ge calcem Lunæ, siccata prior pulvere. Fac
 stratum super stratum, & cimenta, vel in pyxi-
 de, vel inter tegulas. Aurum inde solet albesce-
 re. Indue ergo coloritium, & prehensum for-
 cipe in igne tene, donec excandescat, post ex-
 tingue in urina. *Magisterium coloris* est, cum rei
 cujusque color ad optimum, summumque gra-
 dum in genere quæsito perducitur. Neque vero
 tantum color præsens e gradu inferiore ad su-
 periores exaltatur, sed & qui in potentia est,
 seu in abdito, in actu vel manifestum evocatur.
 Nonnunquam etiam peregrinus inducitur, ad
 exemplum ejus, quod præstabilius in suo gene-
 re. Si color simul fixus, & constans est, *magiste-
 rium* est nobilius. *Magisterium Pulverum*, h. e.
 continuæ consistentiæ in pulverem perductæ;
 fitque potissimum calcinationum modis, unde
 efficitur, ut & *Calcis* vocabulo non raro appel-
 lentur, vulgo *Alcoolia*. Respicitur hoc princi-
 paliter, ut fracta tenacitate friari res possit.
Magisterium principiorum est, cum principiatum
 compositum in principia resolvitur denuo. *Ma-
 gisterium qualitatis* est cum res informis, quali-
 tatibus elaborata, exaltatur: fitque dupliciter, aut
 secundum qualitates occultas, aut manifestas.
Magisterium qualitatis occultæ est, cum in his,
 quæ crasin totius substantiæ attinent, tantum-
 que effectis per experientiam patent, exaltatio
 perfecta inducitur. Ea qualitas, si perniciofa est
 ad usum, in totum aboletur, vel cum aliqua
 jactura substantiæ; & tunc respicitur perfectio
 illa, quæ non in re, sed in usu rei est. In sa-
 lutaribus utrumque observatur, Si aboleri in to-

tum nequit, reprimatur, ut ita citra noxam pos-
 sit usurpari. *Magisterium qualitatis manifestæ*
 est, cum res in sensibilibus formis elaboratur.
 Hæc totuplex est, quotuplicia sensilia, circa quæ
 exaltanda Chymicus in rebus occupatur. Quæ-
 dam tamen propius spectant naturæ corpus;
 quædam sunt formaliora. *Magisterium saporis*
 est, cum in sapore fit exaltatio. Itaque & Phar-
 macopœja, & Coquina hinc instrui potest. Po-
 tissimum autem Chymicus hoc utitur in acri-
 monia corrigenda, & empyreumatis gustum at-
 tinentibus tollendis. *Magisterium sensilium* pro-
 prium est, cum res qualitatibus sensibilibus pro-
 priis exaltatur. Idque fit vel in sensu primo,
 qui est necessitatis animalium; vel in his, quæ
 sunt melioris gratia sensus, primus tactus est.
 Itaque tactilium qualitatum primatum, quæ sunt
 calor, frigus, humiditas, siccitas, *magisterium*
 inde existit. *Magisterium soni* est, quo sonus
 corrigitur a Chymico. Id fit potissimum in
 mineralibus, in quibus aliqua præstantiæ nota
 ex sono capitur, ut in metallis, aut quæ in i-
 gnibus periculum minantur, propter spiritus ve-
 hementes cum sonitu erumpentes, obviæque dis-
 plodentes. *Magisterium volatiliū* est, cum e fi-
 xo fit volatile. Ei affine est *mollitum*; quod tra-
 ctabile, ductileque, aut etiam fluidum, (nam
 paulo latius accipitur *molle*, quam apud Physi-
 cos) efficitur e rigido, duro, & intractabili. Ar-
 tificia, quibus hoc perficitur, sunt extinctiones,
 macerationes, incerationes, sublimationes, solu-
 tiones, & similia. Fere enim hic quæritur restau-
 ratio humoris absumpti, vel deficientis, aut sub-
 latio asperitatis conjunctæ, &c. in Volatilitate
 vero ut spirituum naturam induant, attenuatio-
 ne essentiæ, &c. Hæc Rul. & Johnf.

MAGISTRALIS, nomen est differentiæ medica-
 mentorum, præsertim compositorum, quæ in
 rem præsentem a medicis ordinantur, nec an-
 tea in officinis venalia extant: unde & Blasius
 non male *Extemporanea* vocavit, Medic. Uni-
 vers. pag. m. 78. Jung. Dogmata nostra med.
 Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753. seq.

* MAGMA, μάγμα, late, & strictè sumitur. La-
 te significat omne unguentum spissum, & pau-
 co liquore subactum, ut non diffuat. Sic μάγμα
 ἡδύχρον ab Andromacho dictum est. Vide Hedy-
 chroon. Strictè notat Unguenti recrementum, vel
 facem, quæ expressa reliqua liquidiori materia
 relinquitur. Gorr. Castell. Rhod. in Lex. Scribon.
 Galenus tamen adhuc strictius usurpavit, *magma*
 vocans myrabalanorū facem, l. 7. de C.M.P.G.c. 7.

MAGNALE, μεγαλειον, dicitur opus Dei, Rul. Lex.
 Lind. Ex. X. §. 261. Paracelso, & ejus affectis si-
 gnificat *mysterium magnum*, sive occultam, Divi-
 namque aliquam virtutem, in Fragm. ad Tom. I.

referendis. Helmont. *Magnale magnum* descripsit per spiritum quendam, qui sympathiæ, & dyspathiæ leno, confabulator, & actionum promotor existit, & ratione cujus magnetismus, tanquam per vehiculum, ad distans objectum extenditur tr. de magnet. vuln. cur. n. 151. Et alibi. *Magnale* in rebus mixtis æther est, aere rarius, & ab eodem dissociabile, inter corpus, & non corpus ambigens, externorum soli sui natalitii astrorum impressiones suscipiens, &c. Paradox. II. n. 12. & alibi. *Magnale* est quod cum in creatis sui simile non habeat, ideo per sibi simile manifestari recusat. *Magnale* quidem non est lux, sed forma quædam assistens aeri, ejusdem velut socia, ipsi certo connubio velut conjugalitatis, tr. Vacuum Naturæ, n. 21. *Magnale*, est theca in aere, creatura inter corpus, & non corpus media, Explic. vocabul. Helmont. in fine Operum. Enimvero Commentum hoc valde suspectum de obscuritate, & magica vanitate.

MAGNANIMUS, μεγαλόψυχος, dicitur, cujus animi robur validum est, & propterea affectus non adeo vehementes habet, ut ita neque ob mœsticiam, neque aliam perturbationem mœsticia graviolem succumbat. Gal. I. 5. de L. A. c. 1. fin.

MAGNES, magnetis, μαγνήτις, idem quod *Heracleus*, vel *Heracleus lapis*. Vide *Heracleus*, *Lapis nauticus*, quia ejus usus permagnus in navigationibus. Est lapis, qui ferrum, vel alium magnetem ad se trahit, ac plagas mundi ostendit. Reperitur circa ferri fodinas. Olim Ætiopicus fuit optimus, hodieque etiam in Germania, aliisque locis haberi potest. Hujus historiam, & vires vide apud Dioscor. I. 5. c. 148. Gal. I. 9. de S. F. Schrod. I. 3. c. 8. n. 13. Fr. Hofm. ad h. l. Chiocc. mus. Calc. sect. 3. p. 259. seq. l. 37. c. 10. In primis magneti cum *Hematite* magnam esse cognationem, docent Plinius, Rul. & alii. Hujus virtutem attractricem ferri plerique Physici occultam statuerunt. Ejus tamen rationem evidentem dare ausus est Pechlinus, tr. de purgant. c. 2. Verum an in omnibus satisfecerit, alii judicent. Hipp. quoque meminit τῆς μαγνησίης λίθου, *magnetis lapidis*, ad purgandam pituitam, I. de int. affect. XXII. 12. Alias nomen *magnetis*, & virtutem attractivam, tribuere solent aliis quoque corporibus. Ita Paracels. montem *magnetem*, & Astrum *magnetem* vocat, I. de meteoris, c. 9. Cœlestis *magnetis*, & *magnetis* in homine latentis meminit, tr. Philosoph. occulta prolixius de *magnetibus cœlestibus*, & *aereis* differuit Rhob. Boyle in scripto h. tit. *Magnes* etiam dicitur *mercurius*. Rul. in Lexic. *magnes arsenicalis*, dicitur lapis artificialis, qui loco periapti in peste de collo suspenditur. Schrod. I. 2. c. 50.

Vis illa attrahens propterea etiam dici solet *Virtus magnetica*, vel *magnetismus*. Per hunc fucum Helmont. & alii curationem vulnerum cum pulvere, aut unguento armario institutam, aliasque magicas fraudes exponere, & excusare non dubitant. Videatur integer Helmontii tract. de *magnetica* vuln. curat. Descriptio *magnetis Arsenicalis* videatur in Morley Coll. Chym. Leidens. op. p. 77. ex Marggravio.

MAGNESIA, communiter est *marcasita*. Sed ex arte dicitur *stannum liquatum*, in quod injectus mercurius aura permiscetur in fragilem substantiam, & massam albam. Est etiam *Argenti cum mercurio mixtura*, & fusile metallum valde, ut cera, liquabile, miræ admodum albedinis, quod *magnesia* dicitur *Philosophorum*. Dicitur & *materia Lapidis Philosophorum*. *Magnesia* quoque est *Testudo*, vel *Sulphur*. *Magnesia* est *foemina*. Rul. & Johnf. Hujus *Arcani philosophorum* in magisterio lapidis synonyma sunt *Lac maris*, *Coagulum*, *Aphroselinum* Orientis, *magnesia Lydia*, *Italicum Stibium*, *Pyrites Achaja*, Theatr. Chym. Vol. I. p. 778. Vide etiam plura de hac *magnesia* Tom. V. & quære loca in Indice. *Antimonium* etiam vocatur *magnesia Saturni*. Schrod. I. 3. c. 17.

MAGNETICUS, epitheton medicamentorum, & præsertim quorundam Emplastorum, non solum in propria significatione, quia magnes in substantia eorum compositionem ingreditur; qualia sine dubio fuerunt, quæ adhibita in utroque cultro, Porusso, & Bohemo, Dieter. Jatr. num. 468. sed & in tropica significatione, quando vi attractoria occulta instar magnetis operari creduntur. Talia sunt Emplastr. *Magneticum*, apud Schrod. I. 2. c. 53. & aliud magis ἀπείριστον, D. Cnœselii e succino, & bufone sicco paratum; cujus descriptio habetur apud Junken. med. Chym. P. II. f. 1. c. 5. p. 520. seq.

MAGNETINUS, epitheton Tartari; est lapis in homine durissimus, & spongiosus. Rul. & Johnf. ex Paracel. I. 1. de Tartar. & in frag.

MAGNITUDO, τὸ μέγεθος, *magnus*, μέγας, quid significant, notum est. Lege Dieter. n. 521. 522. De variis quoque dicitur, & prædicatur rebus medicis naturalibus, & præternaturalibus, v. g. Arteria *magna*, *magnus* Pulsus, Febris *magna*, morbus *magnus*. Specialiter & Epilepsia *magnus* morbus dictus fuit, Hipp. 6. Epid. f. VI. c. 7. Quis morbus dicatur *magnus*, vide in Dogm. Nost. P. II. c. 6. d. 7. p. 152. seqq. Rolsink. O. & m. m. Sp. I. 3. f. 2. c. 10. De magno oportet Helmontii, vide *Oportet*. Major comparative, Gr. μέζων, tribuitur ultimæ lapidis perfectioni; diciturque *majus perfectum*, constans quatuor coloribus, & habens potestatem suam speciem mul-

multiplicandi, de quo legatur Th. Ch. Volum. I. p. 292. *Maximus*, μέγιστος, a Paracelso tribuitur peculiari remedio contra dementiam, & suffocationem intellectus, de morbis amentium, Tr. 2. c. 4.

MAGORINA, Paracelso dicitur *Idolum Academicum*, turbans omnes speculationes, quod in odium Academiarum finxit, Fragn. de morbo Gallico, & in specie de Apostem. c. 2.

MAGORREUM, Paracelso vocatur curatio vulnerum Characteristica, l. 2. de vit. long. c. 14.

MAGOS, μάγος, vide *magia*. Est & nomen *Emplastrum*, quod nonnulli etiam ἡφαιστιάδα nuncuparunt; cujus usus egregius ad sinus, & fistulas conglutinandas, & resiccandas, nec non ad hydropicos, & aquosam herniam laudatur. Descriptio habetur apud Æt. l. 10. cap. 25. citante Gorr. Vide *Hephestias*.

MAGRA, id est *Terra rubra*, item *Carneolus*. Rul. & Johnf.

MAJA, μάη, μῆνις, vocatur *Cancrorum marinarum maximus*; cujus historiam, & usum lege in Aldrov. l. 2. de crustat. cap. 18. Descripsit & Chiocci. mus. Calceol. f. 1. p. 89. b.

* MALA, γνάθος, γένους, vide *Gena*, *Gnathos*. Junge Gal. 2. de art. t. 3. & 17.

MALABATHRUM, μάλβαθρον, primario nomen est *folii Indici*, de quo dissentiunt, an paludosis innatet aquis, an vero sit folium arboris cujusdam Indicæ. Videatur Rhod. ad Scrib. n. 170. p. 254. C. Hofm. Offic. l. 2. c. 138. Chiocci. mus. Calc. p. 546. seq. Nonnulli scribunt *malobathrum*. Secundario vero significat *Unguentum malabathrinum*, odoratum; cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 13. fin. Jungantur allegati *Authores*.

MALACEVNEO, μάλακκονέω, *molliter cubo*, placeo dormio, Hipp. l. 3. de diet. XXV. 3. l. de Insomniis VI. 12. XV. 10. quamvis alia exemplaria aliter legant. Vide Foef. p. 394.

MALACHITES, μάλακχίτης, alii *molochites*, cum tamen a malvæ colore, quæ Gr. μάλ'αχ'η dicitur, denominationem obtinuerit, dicitur lapis minus pretiosus, vel Gemma non translucens, spissius virens, quam Smaragdus, nebulosa tota, & opaca, quasi pinguedine aspersa, valere credita contra omnia infantium pericula, singulari virtute; cujus ulteriorem descriptionem, & usum vide apud Pl. l. 37. c. 8. Chiocci. mus. Calc. f. 3. p. 218. seq. Rul. & Johnf. in Lex.

MALACIA, μάλακκία, κίττα. Vide *Pica*.

MALACION, μάλάκιον, dicitur *piscis squamas non habens*, uti Polypus, Lolligo, Sepia, Urtica. Aldrovandus vocat *mollia*; sed hanc appellationem ex Scaligero improbat Lind. Ex. V. §. 4. & substituit *mollusca*, quod nomen vero mīpus usitatum.

MALACODERMOS, μάλανόδερμος, epitheton animalium mollem cutem habentium, ad differentiationem ὀσσεοδέρμων, Testaceorum, Hofm. comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 534.

MALACOS, μάλανός, *mollis*, item μάλ'θακός, *mollities*, μάλ'ακκία, μάλ'θακία. Horum nominum significatio nota; Opponitur Duro, vel Durtiei. Describitur alias *molle*, quod ad contactum cedit, non tamen migrat. Vel *molle* est, quod cedit, nec tamen loco migrat. Gorr. Alii aliter: quod medium inter durum, & liquidum facile cedit, si premitur, non tamen ambit organon tangentis, ut cera, lutum. CL. Dn. Sturm. in Phys. novantiq. Compend. P. I. c. 3. Prædicatur de variis, de cute, de pulsu, Gal. de diff. puls. de piscibus. Vid. *malacion*. *Vina mollia* vocantur, quæ sunt suavia, lenia, delicata; & opponuntur austeris, generosis, duris. Lind. Ex. XVI. §. 216. & §. 11. *Molle* etiam aliquando pro *Humido* usurpatur. Hippoc. l. de salt. diet. t. 7. de morbis remissioribus, i. aph. 7. Dieter. n. 515. de ulceribus recentibus, Scrib. n. 201. Qualis vero morbus specialis sit *mollities*, apud Cæl. Aurelian. legatur Mercurial. l. 3. V. L. 14.

MALACOSARCOS, μάλανόσαρξ, dicitur, qui habitu corporis molliori præditus est. Gal. l. 9. de S. P. §. Terra Samia.

MALACOSTRACA, μάλανόστρακα, vocantur *Crustata*, *Crustacea*. Vide *Crusta*. Gal. lib. 2. de Temp. c. 6. & alibi.

* MALACTICOS, μάλ'ακκτικός. Vide *Emolliens*.

MALACTOS, μάλ'ακτός, dicitur de *mollificabili*, sive quod molle fieri potest: v. g. quæ sunt terrea concreta, beneficio liquoris fiunt μάλ'ακ'α. Gorr. in def.

* MALAGMA, μάλαγμα, idem quod *Cataplasma*; quamvis adhuc strictiorem habeat significationem, dum saltem Cataplasmata vim emolliendi habentia denotat, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 1. Diet. n. 514. Gorr. Rhod. ad Scrib. n. 82. Chymicis *malagma* vocatur massa ex auro, & argento, cum emendato argento vivo; & exprimitur in corio pars argenti vivi, quæ perfluit, & qui relictus est globus, his salibus chrysocola abdita obvolvitur testaceo in vase, & postea ignis gradibus diversis liquatur. Th. Ch. Vol. IV. p. 390. seq. item p. 400. seq.

MALASSO, μάλ'άσω, *emollio*, *mollio*, dicitur & μάλ'θάσω. Latine etiam *malaxare* usurpatur. Utitur & Hip. de remissione morborum, Coac. c. 386. Foef. d. l.

MALAXATUS, *malaxatio*, μάλ'ακτός, μάλ'θαξ'is. Vide *malactos*, *Emollitio*.

MALACISSATUS, dicitur, cui genitalia masculina intus reclusa continentur. Alias *Emasculatus*.

latus, vel *mulieratus*, C. Rejes C. El. q. 57. n. 12.

MALEFICIUM, *maleficus*, κακουργία, κακουργός, κακοτέχνης, idem quod *Veneficium*, *Veneficus*; pertinet inter causas morborum occultas, quando morbi inducuntur mala arte dæmoniaca, & a præstigiatoribus; de quo argumento vide integram quæstionem C. Rejes C. El. q. 28. & q. 97. n. 12. seqq. Meminit & Gal. 5. in 6. Ep. t. 5. Paracelsus vero *maleficum* esse scribit non præstigiatores, sed quemlibet artis veræ ignarum deceptorem, qui mentiri non veretur verum artificem, & simulat veram peritiam, l. de sanctor. benef. & vindictis.

MALEX, Arab. id est *Sal.* Rul. & Johnf.

MALEROS, μαλερός, idem quod μάλος, *exitiosus*, pravus, in specie acris, tabificus, causticus, & corruptivus mollium corporum. Lind. Ex. XIII. §. 269.

MALEVOLENTIA, ἐπιχαιρεκακία. Vide *Epichærecacia*.

MALICORIUM, σίδιον, h. e. *mali granati corium*, sive asperum putamen mali Punici exterius, uti vocatur a Scrib. n. 234. Rhod. in not. ad h. l. adstringendi, spissandique vi pollet insigni. Diosc. l. 1. c. 153. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 160.

* MALIGNITAS, *malignus*, κακοήθεια, κακοήθης, opponitur *benigno*, de quo supra lit. B. ubi simul *malignitas* describitur. Vide & *Cacoethes*, Diet. descripsit de morbis, qui non facile curationem admittunt, Jatr. n. 427. Ita & Linden. Ex. XIII. §. 268. *Malignum* dixit, qui malitiæ opus peragit. Verum hæc sunt nimis generalia. Imo dantur morbi etiam curabiles, qui tamen proprie loquendo non recte dicuntur *maligni*. *Malignitas* igitur proprie dicta est soboles latentis *Cacochymiae* pessimæ. Lind. Ex. VIII. §. 57. & consistit in peculiari humorum, & liquorum spirituosorum corruptione, & dissolutione, sive putredine conjuncta cum nimia vitalium, & animalium virium prostratione; sive corruptio illa a contagio, sive ab intrinseca causa proveniat. Jung. Ex. nostr. III. de Remor. purg. §. 11. 12. Loca Hipp. ubi vocabulo κακοήθης usus, vide apud Foef. p. 301.

† MALITIA, id est *Cacochymia*. Capivac. prax. l. 1. c. 30.

MALITIA, κακία, idem quod *Vitiösitas*, proprie dicitur de morbis pravis hominum. Hanc *malitiam* rectissime Paracels. inter causas pestis refert, in Fragn. med. ad T. 3. referendis. *Malitia* semen in nobis esse docet Gal. l. quod animi mor. seq. temp. corp.

MALLEABILITAS, ἐλατόν, dicitur Spagyricis naturalis, vel artificialis dispositio metallorum, ut malleo tractari possint; & opponitur Fragi-

litati, vel Friabilitati illorum, Jacob. le Mort. metallurg. Contract. p. 271.

* MALLEOLUS, πέρσας, nonnullis idem quod *Talus*, σφυρόν; quamvis hanc confusionem improbet C. Hofm. com. ad Gal. LL. U. P. n. 165. Dicitur de extremitatibus Tibiæ, & Fibulæ inferioribus versus talum, quæ *malleoli* dicuntur. Gal. l. de ossib. c. 22. Barbari Cavillas, quasi clavillas, a clavæ nodis. Lind. med. Phys. l. 2. c. 14. §. 121. Dividuntur in *Interiorem*, & *Exteriorem*, Barth. Anat. libell. 4. c. 21. Ab his *malleolis* appellata fuit σφυρίπτε φλέψ, *vena malleoli*, quæ in suppressione mensium, aliisque uteri affectibus olim commendata fuit, vulgo *Saphena* dicta, Gorr. & alii. Vide *Saphena*.

MALLEUS, σφύρα, instrumentum notum, quo aliquid tunditur, etiam in Chirurgia usitatum; uti patet ex Hildan. aliisque Chirurgiæ scriptoribus. In Anatomia vero ob similitudinem quandam *malleus* dicitur Ossiculum illud, quod in aure interna adhæret processu suo tympani membranæ pertinaciter, & caput ejus incudi articulatur, Barthol. d. l. c. 7.

MALOS. Vide *maleros*.

MALTA, *maltum*, βύσιμ. Vide *Byne*.

MALTHACODES, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum Topicorum mollientium, cum oleo paratorum; quorum meminit Hipp. l. de Ulcer. XII. 16. XIII. 1. eorum usum vero prohibet in ulcer. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. fin. ubi *mollicina* vocantur Latine, h. e. *medicamenta generis oleosi*.

* MALTHACOS, μαλθακός, idem quod μαλακός. *Mollis*. Vide *malacos*.

MALTHA, *malthe*, μάλθη, ceram significat, præsertim molliorem, Gal. in dict. Hippocr. & Gorr.

MALTHACTICOS, μαλθακτικούς, idem quod μαλακτικούς, *Emollients*.

MALTHAXIS, μάλθαξις, idem quod μάλαξις, *Emollitio*.

MALTHEORUM, id est *sal gemma*. Rul. & Johnf.

MALTHODES, μαλθαώδης, idem quod μαλθακώδης, vel μαλακτικούς, *Emollients*. Gal. in Ex. dict. Hipp.

MALVASIA, dicitur vinum generosum, sive *passum Creticum*; quod paratur in Candia, & more antiquo ex uvis in vite passis, vel contortis pediculis, ac exemptis pampinis, vel conspersis in suspensa crate pertenui gypso, septem dierum spatio comprimant, excipiuntque electissimum vinum, quod *malvasiam* dicunt; ex Andr. Baccio Hist. Vinar. l. 1. c. 9. Lind. Ex. XI. §. 104. Jul. Alex. vocat *malvisum*, item *marvisum*, & existimat, idem esse cum *Arvi-*

Is e Chio insula, not. in l. 12. Gal. m. m. c. 4. & l. de bon. & mal. succ. c. 12.

* MALUM, substantivum, Gr. μήλον, fructuum arboreorum nomen est; quorum diversa genera vide in Botanicis. Dicitur etiam Latinis Pomum. Differt a Nuce, quod hæc dura cooperiatur cortice, & intus lateat, quod edendo est: *Malum* contrario se habeat modo. Lang. l. 1. ep. 67. Deinde etiam sumitur pro Morbo, vel re præter naturam, Gr. κακόν, μολόν. In specie *Anxietas* cordis habetur pro malo maximo; estque rogo sine flamma, & ligno. Lind. Ex. XIII. §. 128. Mala etiam venuste dicuntur ipsæ partes affectæ, Keuchen. ad Sammonic. pag. 121. Ita Chirurgi in specie vocant *malum mortuum*, speciem *Lepræ*, vel *Scabiæ* gravissimæ, ita dictam, quia corpus nigrum, & quasi mortificatum apparet, cum livore, ac nigredine, pustulis crustosis, nigris, fœdis, sine sanie, sensu, ac dolore, in coxis præsertim, & tibiis, cujus causa haud dubie in sanguinis & succi nutritii summa corruptione, & νεκρώσις consistit. Vid. Senn. M. Pr. lib. 5. p. 1. cap. 27. ad fin. Stricte *malum*, μήλον, vocatur *Procidencia oculi*, si palpebras excefferit. Nic. Pis. de M. C. & C. l. 1. c. 33. Vide *melon*. *Malum* in adjectivo, Gr. κακόν, πονηρόν, frequentissime ponitur pro signo malo, apud Hipp. in aph. Coac. prædict. aliisque textibus. Jung. Diet. n. 428. & 710. *Malus*, alias etiam de homine vitioso dicitur; & opponitur viro bono: quæ significatio ad moralem Philosophiam spectat. Vide etiam *Melon*.

* MAMMA, μαστός, μαστός, μαστός, πιδός, est gemina carnosæ, & glandulosa in pectore ad utrumque latus eminentia, sive protuberantia semicircularis, in cujus medio *Papilla*, Gr. θηλή, extuberat, quem ambit *circulus* quidam subniger, qui φός dicitur, gignendi latius vim a natura habens. Gal. l. 1. de san. tu. c. 7. & alibi. Verum glandulosa illa substantia admodum varia est. Viris namque, utpote calidioribus, & siccioribus, pene nulla, quemadmodum & valde puellis; Juvenulis compactior, & duriuscula; Vetulis flaccida. Quibusdam scemellis grandiores sunt *mammæ*, propterea *mammosæ*, μεγάλωμαστοι dictæ. *Mammæ* accuratam structuram, historiam, & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 2. Anat. cap. 1. Jung. Diet. n. 520. & alios. Rariores observationes de *mammis* vide in Eph. N. C. A. II. O. 72. & in Annot. C. Rejes C. El. q. 39. & 47. Vide infra *Trimammia*.

MAMMARIA Vasa, h. e. Arteriæ, & Venæ dicuntur, quæ ad mammæ excurrunt, & ab Anatomicis describuntur.

MAMMILLA, idem quod *mamma*. *Mammillaris*. Vide *mastoides*.

MAMMILLARE, dicitur velum, quo mulieres mammæ tegunt. Jos. Laurent. in Amalth. Onom.

MANATI, nomen *Piscis Cetacei*, Indorum quæ manibus instructi, qui & Bos, vel Vacca marina dicitur; cujus historiam & usum vide apud Aldr. l. 1. de Cetaceis, c. 11. Schr. l. 5. cl. 3. nu. 77. Huic pisci ingentem esse affectum amicæ erga homines, attestatur C. Rejes C. El. q. 45. n. 3.

MANBRUX, i. e. *Argentum*. Rul. & Johnf.

* MANCITAS, *Mancus*, κύλασις, κυλλός. Vide *Cyllos*. Sumitur tamen latius quoque de quocunque defectu alicujus membri organici; & ita idem significat, quod *mutilus*, Gr. πηρός. Pertinet ad morbos in numero deficiente. Vide *Peros*.

* MANDIBULA, idem quod *maxilla*, γένυς, γνάθος; vide *Gena*. *Mandibularum liquor*, i. e. oleum ex *mandibulis*. Rul. & Johnf. *mandibularii* musculi, Gr. μασσητήρες, qui sint, vide infra *masseter*.

MANDUCATIO, Latinis aliquando late accipitur pro *Esu*, vel *Comestura*. Stricte vero idem est, quod *masticatio*, μάσησις, quæ efficitur, cum dentibus molaribus subiectum cibum solidiorem confringimus, & conterimus. Unde & *musculi manducatorii*, μασσητήρες, quorum illa actio est propria, appellantur. Hipp. l. de artic. c. 6. De *manducatione* dicitur, quod ea, quæ dentibus carent, mandere non possint. Rhod. in Lex. Scrib.

MANE, πρωί, ἑωθιν, stricte significat illud diei tempus, dum post noctem præteritam dies sequitur clarus, sive quando lux matura, & plena est. Verum Medicis *mane* suam latitudinem habet, nempe quadrantem diei. Lind. Ex. XVI. §. 132.

MANES, Paracelso dicuntur *Fatum*, *Incantationes*, & *Superstitiones*, l. 1. de vit. long. cap. 7. Alias etiam accipitur pro *genio*. C. Rejes C. El. q. 89. n. 3.

MANGANESE, dicitur Cæsalpino l. 3. de metall. c. 23. *Pseudomagnes*, vel *Magnesia lapis*, nimirum niger, qui mistus vitrariæ massæ clariorem reddit, alienis coloribus sublati. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

MANGO, ἀνδραποδοκώπηλον, *mancipiorum venditor* olim dicebatur. His aliquoties Galenus etiam hanc functionem attribuit, quod illinitionem, picationem, & levem verberationem contra atrophiam corporis, & ad sordes detergendas in cute præstiterint, l. 1. de A. F. c. 19. l. 14. m. m. c. 14. l. 1. de R. V. l. A. t. 8. Artificium quo-

quoque illud cum remediis vocavit *manganejam*, *μγγανείαν*, l. 6. de S. F. in princ. inter viliores, & abjectas referens artes. Jung. Mercurial. l. 2. V. L. c. 1.

MANGONARIA, alias Rul. & Jonsf. dicitur ars illa, qua grave quodque sine negotio sublevatur.

MANHEB, i. e. Scoria. Rul. & Jonsf.

* MANIA, *μανία*, *insania*, furor Latin. dicitur. Vide *Furor*, *Delirium*, *Insania*. Aliquando etiam *μανία* vocatur omne desiderium, atque studium cujuscunque rei. Lind. Ex. X. §. 208.

MANICA, *χειρὶς*, proprie significat vestimenti genus, quod manibus induitur. Quibus etiam progymnastas usos esse ad frictionem, patet ex Gal. l. 3. de san. tu. c. 4. Dicitur & Lat. *Chirotheca*, *Manus involucrium*, *Manicium*, Rhod. in Scrib. n. 16. p. 55. Pertinet & ad Chirurgica instrumenta: v. g. in amputatione membrorum: de qua *manica* legatur Hildanus l. de gangr. & sphac. c. 19. Per translationem vero etiam vocab. tributum Coli cujusdam speciei, quæ *Manica Hippocratis* in Officinis dicitur. Fuit vero ex junceis, vel sparteis fascellis paratum. Rhod. ad Scrib. n. 271. Hodieque vero ex lana paratur oblonge ad pyramidis figuram, notante Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 38. Fornax etiam in metallurgia, in qua æs separatur a lapidibus, & aliis, dicitur *manica*. Fall. de metall. f. foff. c. 16. Tom. I. p. 313.

* MANIFESTUS, *φανερὸς*, *δῆλον*. Vide *Delo*. Ægritudines, earumque causæ dicuntur *manifestæ*, quæ vel in sensus incurrunt, vel facile per signa, & ratiocinationem indagantur, & cognoscuntur; quibus opponuntur *morbî occultî*, cum horum causis latentibus.

* MANIODES, *μανιώδης*, idem quod *μανικός*, epitheton delirii vehementioris, propter atræ bilis malignitatem furorem comitem habentis. Gal. com. 1. in l. 1. prorrh. t. 18. Castell.

MANIPULUS, *ἀμυχλα, χερσὶ βόλον*, significat mensuram usitatissimam ad herbas, & folia; estque quantitas, quam manus tota complecti potest, atque uncia dimidiæ fere respondere creditur. Morell. Proleg. de form. remed. quamvis hoc falsum esse examen per bilancem testabitur. Indicatur litera characteristica M. in receptis Gal. meminit *δέσμις χρηοπλήθους*, fasciculi *manipularis*, l. 7. de C. M. P. G. c. 13.

* MANNA, *μάννα*, æquivocum est. 1. notat melleum succum concretum; estque idem quod *Aeromeli*, *Drosomeli*, mel aereum, roscidum. Estque mellis species non ignota veteribus, Dioscor. Gal. Plinio, sed mellis nomine comprehensa, ne quis ab Arabibus (quibus *Terebiabin*, vel *Terniabin* dicitur) primum cogni-

tam, proditamque putet. Vide Gal. Jocum, l. 3. de A. F. c. 39. Est vero ros aereus, condensatus, qui ex aere horis antelucanis tempore Vergiliarum in summo æstu decidit in folia arborum, plantas, & campos, sub forma granorum majorum, vel minorum, virtutem habens alvum blande movendi, asperitatemque faucium leniendi. Ejus historiam vide prolixius apud Schrod. l. 4. cl. 4. n. 446. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. Rolink. de purgant. f. 9. a. 1. Lang. etiam existimat, dici *Sacchar*, vel *Sal Indorum*, l. 2. ep. 32. *Salivam* quoque *siderum*, Ruland. & Jonsf. vocant. II. Tribuitur *Thuris micis* concussu elisis, quæ vocantur *manna Thuris*. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 4. l. 5. de C. M. P. G. c. 2. l. 13. m. m. cap. 5. Alibi vero *Succussio*, & *Pollen*, *ὀπόςσπρξ* nuncupatur, 2. de artic. t. 44. Vide *Libanotos*: quamvis Diosc. l. 1. c. 83. & 84. *Mannam Thuris* a polline manifeste distinguat. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 2 c. 5. III. Chymici vocab. *Manna* aliis quoque remediis per translationem attribuerunt. Ita legitur *manna magnetis*, apud Lib. l. 8. S. A. Ch. cap. 11. *Manna Guajacina*, id est *Extractum*, Alchym. Pharm. c. 20. & ita aliis quoque *Extractis* applicari potest *Manna Cælestis*, Quercet. Pharm. rest. c. 26. Schrod. l. 2. c. 40. *Manna Solaris*, sive *Unicornu Solare*, Idem l. 3. c. 9. *Manna Martis* d. l. c. 11. *Saturni*, c. 14. *Mercurii*, sive *Mercuri dulcis solaris*, c. 15. Extenditur quoque ad omnem dulcedinem ex re qualibet extractam, teste Rul. & Jonsf. *Manna vomitorium*, sive *Sal Vitrioli*, Rolf. Ch. l. 5. f. 1. a. 4. c. 3. *μαννώδες* ap. Hipp. dicitur medicamentum ex *Thuris polline*, aut ejus granis, & micis concussu elisis, adstringens, siccans, & digerens. Legitur l. 7. Epid. Vide Foef. Oec. p. 396.

MANNUS, *μάννος*, *βυρρόγχος*, idem quod *Hinnulus*, pullus equinus. Keuchen. ad Samon. p. 253.

MANSIO, *μονή*, a verbo *μένω*, *maneo*, quid significet, notum est. Sumitur etiam pro quiete partium musculosarum a sua functione. Gal. l. de rig. trem. & palpit. alibique Diet. n. 534.

MANSORIUS, idem quod *Manducatorius*, *μασσητήρ*. Vide *masseter*.

MANTICE, *μαντική*, stricte vocabatur olim ars vaticinandi ex avibus, sive augurium, *οἰωνισκία*. Et hujusmodi vates *μάντις* dicebantur, vel *οἰωνισαὶ*, ex Hipp. l. de R. V. l. A. t. 16. Sed postmodo latius significatio extensa ad alias quoque artes aliquid prædicentes, præsertim ad partem medicinæ prognosticam, teste Gal. in com. ad d. l. Foef. Oec. p. 397. *Vaticinia* *Paracelsica*, & *Caballistica*, quia de magia sunt suspecta, & fallacia, merito vitanda. Fesl.

vam descriptionem *Vatis* ex Euripide vide apud Lang. l. 2. ep. 40.

MANTICHORA, *μαντιχώρα*, vocatur animal in India reperibile, quod triplicem habet dentium seriem, teste Arist. l. 2. H. A. c. 1. & ex hoc Fallop. Expos. de ossib. c. 16. Tom. I. p. 503.

MANTIS, *μάντις*, i. e. *Vates*, *Augur*. Vide *Mantice*.

MANUARIUS, *ἐγχειρητής*, de arte Chirurgica, & Chirurgis dicitur, Gal. ad Thrasylbul.

MANUBRIUM, *λαβὴ, κώπη*, pertinet ad instrumenta Chirurgica; estque ea pars, quæ manu apprehenditur, & tenetur. Dicitur & *Ansa*. Oribas. de machinam.

MANUCODIATA, nomen avis Indicæ, cujus proprium est, ut pedibus careat. Unde & *ἄπυς* dici potest. Jul. Alex. not. in Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 1. Dicitur & *Avis Paradisi*, vel quod vulgo credatur in paradiso terrestri degere, vel ob eximiam corporis venustatem. Hujus historiam, cum variis speciebus, & usu, vide ap. Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 21. seq.

* MANUS, *χείρ*, quid notet, pueris etiam notum est. Est organum utilissimum; unde & Aristoteli *ὄργανον τὸ ὀργάνον*, instrumentum instrumentorum dicta fuit, l. 4. de P. An. c. 10. & Gal. Libros de V. P. propterea a *manus* expositione ordiri non dubitavit. Accipitur vero *manus* bifariam. 1. pro toto illo, quod a scapulis dependet; & dividitur in *Brachium*, sive *Humerum*, *Cubitum*, sive *Ulnam*, & *manum summam*. 2. pro manu extrema, quæ etiam distinguitur in tres partes; *Carpum*, sive *Brachiale*; *Metacarpum*, sive *Postbrachiale*, & *Digitos*. De singulis his vocabulis vide in Literis propriis initialibus. Alias *manus* Historiam Anatomicam, præter Gal. & alios, lege apud Bartholin. 4. Anat. c. 1. Per catachresin etiam tribuitur *Rotulis Officinalibus* saccharatis, cum, & sine margaritis, quæ vulgo vocantur *Manus Christi simplices*, & *Perlata*; de quibus vid. dispensatoria. *Manum* factitiam Chirurgicam, ex ferro parandam, exhibet delineatam Paræus Chirurg. l. 12. c. 12. *Manus* mortui hominis contactu, vel frictione tollere strumas, verrucas, & alios tumores, hodieque plures calculo suo comprobant Medici celeberrimi. Junge Act. Philos. O'demb. Ann. 1666. m. Majo.

* MARASMOS, *μαρasmus*, Lat. *marcor*, item *marasmus*, dicitur corporis nimia *Tabes*, ex siccitate nimia oborta. Est igitur Atrophicæ gradus summus. Causa *marcoris* vera est defectus succi nutritii nimius, qui oriri potest vel citra febrem, ob sanguinis impuritatem salinam, serosam, purulentam, vel cum febre, ob sanguinis effervescentis colligationem. Febris

Hæticæ summus gradus vocatur *marasmus*, *μαρasmus*, de qua vide Sylv. l. 1. P. m. c. 32. Dantur etiam gradus, & species *marasmi*, dum alius est quasi secundum naturam, uti Senilis, alius præter naturam, & quidem alius *καυστικός*, *comburens*, alius *συναπτικός*, cum animi deliquio conjunctus. Foes. pag. 397. Extreme consummatus *marasmus* est, quando omnes corporis partes solidæ simul macrescunt, ita ut totus homo nihil aliud esse videatur, quam ossa, & cutis; in ventre nulla intestina inesse credas, contracta præcordia, collapsa tempora, atque cava, &c. Castell. Plura videantur in Gal. l. de *marcore*, & alibi, quærantur in Th. Mundellæ. In Latina versione etiam occurrit *marasmatus*, h. e. qui *marasmo* laborat.

MARASSO, *μαράσω*, *strepo*. Erotian. Onom. p. 75. F.

† MARATHRUM. Fœniculum Dodon.

MARCASITA, est materia metallica immatura tot specierum, quot solidorum metallorum, ut aurea, argentea, stannea, ferrea, plumbea, & cuprea, quæ postrema pyrites, & lapis luminis vocatur, pyrotocus, lapis ærarius, rubeo scatens sulphure, & scintillas ex chalybe multas excutens. *Marcasita plumbea*, est *Antimonium*. *Marcasita alba*, i. e. *Bismuthum*. Rul. & Johnf. Schrod. vero ita descripsit: *Marcasita* est *μεταλλικόν* metallicum in generatione metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans, durum, ac fragile mutatum, l. 3. c. 18. ubi etiam præparationes, usum, & vires explicat. Jung. Fr. Hofm. in clav. Vide & Lib. S. A. Ch. l. 2. c. 24. Scribitur & aliquando *marcasita*, *margasita*, *markasita*. Vide etiam supra *Bismuthum*. Nonnulli restringunt, inter quos etiam D. D. Etmullerus fuit, dicentes *marcasitam* esse in radice sua minerale venereo-argenteum nondum perfecte maturatum, & Arsenicali substantia imprægnatum, atque hac ratione validum venenum. Merito igitur medicamenta Chymica ad internos usus, quæ hodierni artifices e *marcasita* promittunt, pro suspectis habenda, cum D. Ludovic. Ciff. I. Pharm. pag. 753. De *marcasitarum* multifaria natura videatur & Rob. Boyle tr. de prof. corp. solid. c. 6. p. 89.

MARCELLIUM, *μαρκέλλιον*, nomen medicamenti ad perniones, apud Æginetam l. 3. cap. 79. Legitur & in Indice *Marcellius thronus*, sed in allegato loco non occurrit.

MARCHED, id est *Lithargyrium*. Ruland. Johnf.

MARCIATON, *μαρκιάτον*, nomen est malagmatis, vel Linimenti, ad articulorum dolores, & resolutiones comparati, apud Ægin. l. 7. c. 18. Occur-

Occurrit & hodieque descriptio Unguenti *maricati* in Dispensatoriis.

* MARCOR, *marcidus*, μαρχυρός. Vide *marasmus*.

MARDECK, est terminus Spagyricus obscurus, ita ut ex contextu non certo constet, qualis minera denotetur. Turb. Philos. serm. 12. in Th. Chym. Vol. V. p. 10. An. *Marthec*. Vide infra.

MARE, ἡ θάλασσα, πέλαιος, quid vulgo significet, ex aliis quoque Lexicis, & Dictionariis constat. Vocatur a Paracels. *mater aquarum*, *Paramir*. l. 4. Appellatur & *Lacryma Saturni*, & quintum elementum; estque nihil aliud, quam Sal dissolutus. Th. Ch. Vol. VI. p. 122. seq. Ejus consideratio varia in medicina est: v. g. *Aqua marina*, cujus multiplex usus est ad morbos, teste Hipp. de humid. usu VII. 1. seqq. Diosc. l. 5. c. 19. Scrib. n. 43. 160. cum not. Rhodii p. 86. Mercurial. l. 2. V. L. c. 26. fin. In specie *mare* ad curationem dementiæ facere, vult Helmont. tr. Dem. Id. n. 46. Deinde *Loca maritima* faciunt ad Dispositiones latentes morbosas, præsertim Scorbutum. Senn. & alii h. tit. *Mare Chymicorum*, dicitur ænigmatice Caput humidum, cujus natura est calida, & sicca, quo nihil calidius. Th. Ch. Vol. V. p. 90. Clarius vero explicatur a Libavio dicente, quod *Mare* sit *Mercurius Philosophorum*, ex argento vivo magno labore, & subtili industria extractus, & elaboratus, ex una radice duplex, jamque auro naturæ fixo informatus, tr. Ign. Nat. c. 13. Et alibi. *Mare* est aqua secunda, quæ fit ex Elixire imperfecto, & aqua prima, per quam solvitur aurum, & argentum; qui liquor vocatur *Philosophorum Mercurius*, & dicitur regi radiis Solis, & Lunæ. In hoc mari monstrant pisciculum *Eche-nein*, i. e. granum, & principium fixum prolificum, quod possit gignere sui simile, in Apoc. Herm. Part. post. Tom. II. Oper. p. 441. 442.

MARGA, est portio quædam pinguis, & quasi medulla in saxis nonnullis, dum franguntur, reperta: unde & *medulla saxorum* dici solet. Vim habet siccandi, Schrod. l. 3. c. 3. n. 5. Ejus varias species recenset Rul. in Lex. Pertinet ad Bolos, five Terras sigillatas.

MARGARITA, μαργαρον, μαργαρίτης λίθος, alias *Perla*, *Unio*, dicitur de gemmis, & lapidibus pretiosis rotundis, vel ad rotunditatem vergentibus, in Conchis nonnullis (quæ propterea *Margaritifera*, & *mater Perlarum* dicuntur) repertis. Distinguuntur in *Orientales*, & *Occidentales*, quarum illæ his nobiliores censentur. Tribuitur illis unanimiter insignis virtus cordialis, & corroborans balsamum vitalem; quarum historiam cum usu vide ap. Schrod. l. 3. c. 7. & Hofm. in clay. ad h. l. Eph. N. C. Ann. II. obs.

228. Aldrov. l. 3. de Testac. c. 41. 42. Earum tamen virtutem cordialem specificam, & aliis excellentiorem non sine ratione impugnavit etiam Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 4. c. 8. p. 315. seq. quamvis omnis vis medica denegari illis haud possit, ob particulas subtiles alcalinas terreas acido-volatili imprægnatas. Vide *Perla*.

MARGOS, μάργος, significat *insanum*. Unde γαστριμαργοί dicuntur, qui ventre insaniant. Lind. Ex. XI. §. 126.

MARILE, μαρίλη, dicitur pulvis carbonum, five eorum ramentum, præsertim prunarum accensarum, h. e. *favilla*, five igniculus, & fomes sub cineribus latens. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXIV. 28.

MARIS, μάρις, vocatur mensura decem Choarum Atticorum, vel librarum 83. cum unciiis quatuor. Lind. Ex. X. §. 227.

* MARISCA. Vide *Ficus*.

MARITUS, ἀκοίτης, γαμέτης, quemadmodum vocabuli *Conjugium* significatio parabolica, seu tropica saltem ad Chymiam translata; ita & vocis *maritus*. Denotat enim in negotio lapidis Philosophici *Sulphur*, cujus mulier, vel uxor est *Mercurius*, qui a suo conjuge facili negotio imprægnatur. Th. Ch. Vol. IV. pag. 179. Vide *Conjugatio*.

* MARMARYGE, μαρμαρυγή, vocatur splendor oculis obversans, incertus, & discurrens *lucis splendor*, aut *fulgor*, ante oculos coruscans. Legitur ap. Hipp. l. 3. Progn. t. 33. lib. 7. Epid. XXV. 8. 15. in Epist. ad Philopœmenem, n. 21. Hinc & oculi vocantur ὀφθαλμοὶ μαρμαρυγῶδες, splendore coruscantes, f. 2. de R. V. I. A. t. 44. item ὀφθαλμοὶ μαρμαρυγῶδες, l. 1. de L. I. Hom. XXIII. 8. Objectum etiam splendidum oculis obversans dicitur μαρμαρυγῶδες, 2. prorrh. XLI. 3.

MARMELADA, terminus est Pharmaceuticus, denotans speciem *Gelatina Cydoniorum*, qua simplicis, qua compositæ, & aromatibus conditæ, variis coloribus exornatæ. Schrod. l. 2. c. 62. in fin. Compositarum formulas plures vide in Hadr. a Mynsicht *Armam. Medico-Chym.* f. 13.

MARMOR, μαρμαρόν, lapis dicitur insigniter durus, & ad splendorem suscipiendum, si poliatur, ita aptus, ut statua, & columnæ nitentes inde sculpi possint. Suntque ejus genera varia, quæ prolixè recenset Rul. in Lex. Verum cum non omnia ad usum spectent medicum, sufficit eorum meminisse, quæ in medicina locum invenerunt; ut sunt *Marmor candidum*, five *Alabastrites*, *Rubrum*, *Nigrum*, five *Lapis Lydius*, *Variegatum*, ut *Porphyrites*, *Ophites*; de quibus singulis sigillatim sub literis suis initialibus. Jung. Schrod. l. 3. c. 8. num. 14.

De

De Arcano *marmora* colorandi non solum superficialiter, sed & profundius differuit ingeniosissimus Rob. Boyle; indeque probavit illorum porositatem, tr. de poros. corp. solid. c. 6. p. m. 90. seqq.

MARMORATA, vocantur excrementa aurium, *Cerumina* dicta, Gr. *κρυφιδες*, Charlton. Ex. Pathol. IX. §. 18. Notavit hoc etiam olim Foef. ad Hipp. l. 6. Epid. f. 6. t. 18. Posset denominationis similitudo peti, quod Varro l. 3. de R. R. *Marmoratum* dixerit pro eo, quod e marmore, luto, & calce factum.

MARMOREUS *Tartareus*, vocatur lapis in homine durissimus, aut marmor, Rul. & Johnson. *Marmoracei veneni*, quod adeo ingentis, & repentinæ fuit efficacix, ut solo tritici grani pondere momento hominem necaret, meminit C. Rejes C. El. q. 64. n. 2.

MARMOTA, vocatur *Mus Alpinus*; cuius descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldrov. de quadr. dig. vivip. l. 2. c. 34.

MAROCOSTINUM, epitheton *Extracti*, vel *massæ pilularum* D. Mindereri, a *Maro*, & *Costo* ita dictarum, quas peculiari tractatu Aloedarium dicto laudavit. Vid. Dispensat. & Animadvers. D. Zvvolfieri. Approbat Hildan. Cent. 6. O. 29.

MAROGUS, vocatur Paracelso somniferum, & narcoticum quoddam fortissimum, ita ut aliquis sustinere posset gravissimam torturam. Philos. Tra&. V. in fine.

MARS, *ἄρης*, æquivocum est. Vel enim significat *Planetam*, qui habetur summe calidus, atque siccus. Hinc & homines Cholericis, sive biliosis *Martiales* dicuntur; & morbi quoque *Martiales*, ubi biliosus sanguis potissimum peccat. Hinc & a Paracelso Bilis vocatur *mars*, Param. Tr. 3. c. 7. & Paragran. de Astronomia. Vel idem est, quod *Ferrum*, *Chalybs*. Vide *Ferrum*. Rul. Th. Chym. Libav. aliique.

MARSIPION, *marfypion*, *μαρσίπιον*, *μαρτύριον*, dicitur *marfupium*, vel *sacculus*, quo aliqua pars fovetur, aut tegitur. Legitur apud Hip. l. de fistul. VII. 2. Gal. c. 6. in 6. Epid. t. 5. Dicitur & *μαρσύνω*, Foef. p. 398.

MARSUM, *Marsicum*, *μαρτῶ*, epitheton vini, quod colligitur in Marsia, regiuncula Italiæ, ultra Picenum, Samnites versus. Censetur autem valde austerum & acerbum. Gorr. Scri. propterea ad adstringendum in gingivis laxis, & dentium vacillatione commendavit, nu. 57. Jung. Rhod. not. ad h. l. p. 100. Videatur & Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. & l. 1. de Antidot. cap. 3.

MARTACH, vel *martath*, est *Lithargyrium*. Rul. & Johnf.

MARTAGON, est nomen plantæ, *Lilium montanum* dictæ, de qua videantur Botanici; quæ etiam vernacule *radicis aureæ* nomine venit. Hinc Chymici transtulerunt ad materiam *Lapidis Philosophici*, quam *martagon* appellaverunt, uti patet ex Th. Ch. Vol. I. p. 512.

MARTECH, *mardech*, est nomen Argenti vivi ex Cambar sublimati, cum album est factum. Vocatur & *Plumbum ex Ebmiob*, *Magnesia*, *Æs album*, Th. Chym. Vol. IV. p. 728. Fallop. scribit esse *Lithargyrium*, l. de metall. & fossil. c. 27. Tom. I. p. 328.

MARTES, nomen est animalis quadrupedis; digitati, vivipari. Descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 2. de quadr. dig. viv. c. 18.

† MARTIANUM POMUM, apud Sveton. in Domitiano est Aurantium. Jan. Cornar. in Gal. de comp. med. l. 2. c. 1.

MARTIUS, dicitur 1. mensis, in quo æquinotium vernalis esse solet. 2. de confectioe gratissima polytropa, quæ *Martius Panis*, *Marcipanis*, *Massapanis* etiam vocatur. Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 16. Morell. de form. rem. l. 1. sect. 3. cap. 3.

MARUCHOLEUM metallum, idem. Ruland. & Johnf.

MAS, *masculus*, *ἄρῶν*, vel *ἄρῶν*, nomen sexus differentiam denotans; cui opponitur *θηλυ*, *fœmina*. Ratio differentix potissimum in hoc consistit, quod *mas* in alio gignat, fœmina in seipsa. Est enim *masculus* plerunque calidior, sanguinis plenior, & solidior fœmina. Hip. 6. Epid. f. 2. t. 46. Gal. in comm. Quod vero *mares* ordinarie in dextra uteri regione concipiantur, nondum est certo demonstratum. Usurpatur alias nomen quoque hoc de plantis, apud Theophrastum. A Spagyricis in negotio lapidis Philosophici interdum Mercurio tribuitur hoc epitheton. Ita Rul. & Johnf. *Masculus*, id est *argentum vivum*. Jung. Th. Chym. Vol. IV. pag. 891. interdum Sulphuri, vide *maritus*, Libav. Apoc. Herm. P. post. Tr. II. Oper. pag. 353. 357. seq. Ita sibi metipsis non constant in nugacibus his ænigmatibus.

MASCA, Longobardis idem quod *Strix*, Keuchen. not. ad Sammon. p. 289.

MASCULINITAS, apud Avic. dicitur conceptio masculinæ proles; & talis fœmina *masculinans*, vel *masculinitans*: quemadmodum *Fœminitas*, vocatur conceptio sobolis fœmininæ, & mulier *Fœminans*, l. 3. fen. 21. tr. 1. c. 12. seq.

MASCHALE, *μαχαλέ*. Vide *Ala*, *Axilla*, *μαχαλιῶ*, *Axillaris*, Epitheton vitæ & Gorr.

MASCHALISTER, *μαχαλιστήρ*, sic vocatur a quibusdam *secunda vertebra dorsi*, quæ τῇ λοφίῳ sub-

subest, Gorr. Confirmat Lind. med. Phys. l. 2. c. 14. §. 33.

MASLACH, medicamentum Turcis familiare, ex Opio paratum, quod & Anfion, vel Amphion vocatur, cujus drachmam unam, imo quandoque duas, & tres innoxie devorant, cum ad Venerem, tum ad animositatem excitandam in prælum ituri, uti notavit ex aliis C. Rejes C. El. q. 43. n. 6. & 63. n. 3.

† MASSA CUMIA, nitrum factum de plumbo, vel aqua nitri, qua vasa terrea inducuntur. Matth. in Dioscor. l. 5. c. 46.

MASSA, proprie idem quod *maza*, *μάζα*, (quamvis & *massa*, a *μάσσω*, misceo, pinso, deduci commodè possit) olim strictius sumebatur de mixta farina hordei cum humore aliquo, præsertim aqua, & oleo, ceu cibo plebejo, & vulgari, qui crudus cum defruto, aut melle mandebatur, uti scribit Ætius. Meminit hujus cibi aliquoties Hipp. l. de vet. med. VIII. 8. XIII. 3. XIV. 19. l. 2. de diæt. VIII. 8. seqq. sect. 2. de nat. hum. t. 3. de sal. diæt. t. 3. l. de int. aff. XLIV. 20. XLV. 14. l. de Cap. vuln. XIX. 6. XX. 6. l. 2. Ep. f. V. 39. l. 5. XII. 4. l. 6. f. 3. t. 2. l. 2. XXXIII. 12. Jung. Foef. p. 303. Lind. Ex. XVI. §. 150. Hodieque vero latius quoque accipitur pro omni misto, quicquid in unum veluti cumulum densatum, spissumque cogitur, teste Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 9. Latine *Offa* dicitur. Imo nonnulli haud dubitarunt de ipso liquore sanguinis in vasis contento usurpare, vocantes *massam sanguineam*; quamvis alii sint, qui hanc catachresim improbent. *Massa* enim in genere Physice accepta est contradistinctum quid liquori, quando scil. particulæ alicujus corporis uncinis veluti inter se connexæ, vel immotæ omnino sunt, vel saltem parvo motu cientur, ut separari non possint, uti haud male descripsit D. de Cordemoy Diss. I. Phys. p. m. *Μάζιον*, diminutivum est, & *mazam*, vel *massam parvam* significat. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CVI. 10. *Massa* quoque carnea, idem quod *Excrementia*, legitur apud Hildan. Cent. VI. obs. 17.

MASSALIOTICON, (vitiose *Massilioticon*) *μασσαλιωπικόν*, nomen Emplastri, ab authore Demosthene *Massaliota*; quod commendatur ad carbunculos a Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 15. Describitur & ab Æginet. l. 7. c. 13.

MASSALIS, *mosel*, *massarium*, *mater*, i. e. *Mercurius*. Rul. Johnf.

MASSETER, *μασσητήρ*, i. e. *manforius*, *manducatorius*: Epitheton musculorum maxillam circumagentium bicipitum, & triangularium; quorum meminit Hipp. 2. de art. t. 6. Gal. lib. 4. Anat. adm. c. 2. Descripsit eos Barthol. l. 3. Anat. c. 11. p. 535. Dicitur & *mandibularis*.

MASSO, *μάσσω*, subigo, *pinso*. Dicitur & *μάσσω*. Compos. *ἐμμάσσω*, etiam *exprimo* significat. Hipp. l. 2. de morb. XIV. 28. Significat *μάσσω* etiam *tango*, contrecto. Unde *ἐσμμάσσω*, i. e. intus contrectans, & manum explorans, legitur 3. de art. 47. Vid. Gal. in comm. Jung. Foef. p. 399.

MASTHLES, *μάστιγς*, *μάστιγς*, *μάστιγς*, significat *corium*, *pellem*. Hipp. l. 2. de morb. LVIII. 8.

MASTICATIO, *μάστιξις*, idem quod *manducatio*, videlicet cibi commansio, sive comminutio in ore facta, in primis linguæ auxilio cibum in ore pro arbitrio nostro, quo volumus, impellentis. Gal. l. 11. de U. P. c. 10. ubi τὴν *μαστίαν* vocat. Adde Jul. Alex. in not. ad h. l. *Masticationis* necessitatem demonstratam vide apud C. Hofm. comm. ad Gal. LL. de U. P. hum. 793. & Helmont. tr. victus ratio, n. 21.

MASTICATORIUM, *μάστιχον*, *μαστικόν*, est species *Apophlegmatismi sicci*, quæ dentibus *masticator*, de qua vide Schr. l. 2. c. 68. Morell. l. 2. de form. rem. f. 2. c. 6. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 6. f. 4. c. 3. & seq. *Masticatorium* usum in aurium affectibus laudat Barthol. l. 3. An. c. 9.

MASTICHE, *μαστίχη*, *resina lentiscina*, *ῥητίνη*, *αλβίνη*, est gummi resinofum citrino album, pellucidum, granulatum, bene olens, ex lentisco arbore, præsertim in Chio Insula extillans. De hujus facultatibus vide Gal. l. 7. de S. F. h. tit. Schr. l. 4. cl. 2. n. 391. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 586. leqq. Rhod. ad Scrib. nu. 60. vocatur & *Lentisci lacryma*, Keuch. ad Sammonich. p. 127. Latine etiam usurpatur *masix*. In Officina laudatur pro singulari stomachico *Aqua mastichina*.

MASTICHELEON, *μαστικέλαιον*, i. e. *Oleum mastichinum*: de quo Diosc. l. 1. c. 51.

MASTICOR, est impropria quædam calx, præter minium, & cerussam, ex Billichio, Johnf. Lex. Chym. II. Helmont. dicit *mafticos* vocari flavum colorem, quem stannum præbet pictoribus, de lithias. c. 1. n. 9.

MASTOIDES, *μαστοειδής*, *mammillaris*, vel potius *papilli*, aut *mamilli-formis*. Est 1. Epitheton processus, sive *apophyseos Ossis temporalis*, papillis mammarum, præsertim vaccinarum similis; de quo vide Barthol. libell. 4. An. c. 6. p. 711. unde par etiam musculorum caput flectentium, quod in illum *mammillarem processum* inseritur, dicitur *maftoideum*. Id. l. 4. c. 5. p. 567. Deinde tribuitur processibus nervorum *olfactoriorum*; quos descripsit idem, libell. 3. c. 2. p. 671. Dicuntur & a quibusdam *Cornua mentis* processus *mammillares*, ob similitudinem, quam habent cum mammis. Gorr.

MASTOS,

MAT

MASTOS, μαστός. Vide *mamma*.

MASTRUPATIO, item *manstrupatio*, vocatur illicita, & Christiano homine indigna titillatio genitalium, & proleptio seminis. Vocatur & *mollities*; de qua videatur Forest. l. 26. obs. 16. in Schol. & Tim. a Guldenkleel. l. 3. cas. 49.

MASUCHA, μασχά, *masuaphion*, μασχάφιοι, nomina medicamenti synonyma; ejus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 23.

MATHALITUM, idem quod *Stragula*, ad decimandum usitata. For. d. l. obs. 14. in Schol.

* MATER, μήτηρ, vocabuli hujus significatio propria notissima est, quando significat foeminam, quæ enixa est prolem, eamque nutrit. Translatum tamen ad varias Medicinæ partes hoc vocabulum: v. g. ad Botanicam, quando *Artemisia* dicitur *mater herbarum*, Lobel. & Schr. Ad Anatomiam, quando membranæ cerebrum investientes, exterior quidem crassior, vocatur *mater dura*; interior tenuis, & in anfractus substantiæ cerebri sese insinuans, appellatur *Pia mater*. Barthol. l. 3. Anat. c. 2. Relationem hujus appellationis geminam vero similem vide in D.D. Hofm. Diss. Anat. ad l. van Horne Microcosm. pag. 186. Ad Pharmaciam, dum *Concha margaritifera* vocatur *mater Perlarum*. Vide *Concha margarita*. Schrod. l. 5. cl. n. 83. Ad Chymiam, & Spagyriam, dum *mater* dicitur metallorum *Argentum vivum*. Rul. & Johnf. Hinc & *Aqua mercurialis*, quæ omnia metalla in materiam primam reducit, vocatur *mater Aquæ vitæ*. Libav. S. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Hermet. P. post. T. II. Oper. p. 332. Luna quoque vocatur Chymicis *mater*, quemadmodum *Sol Pater*. Th. Chym. Vol. I. pag. 201. Vol. IV. pag. 719. 721. 733. 737.

MATERIA, ὑλὴ. Vide *Hyle*. Dicitur & *Materia*, Rhod. in Lex. Scrib.

MATERIALISTA, vocatur mercator, qui materiam medicam, præsertim simplicia, vendit. Fere idem, quod *Seplastarius*. Diet. p. 934.

MATERIATURA, terminus est barbarus fictus a Gardiano in divisione morborum receptus, dum morbos alios *materiaturæ*, alios structuræ, alios utriusque dixit, teste Plempio Fundam. medicinæ l. 4. c. 3. Haud dubie vero per morbos *materiaturæ* intellexit morbos Intemperiei. Vid. Dogmata nostra med. Gen. Part. II. cap. 3. dogm. I. in not.

MATHEDORUM, id est Sal gemmæ. Rul. & Johnf.

MATHEMA, μάθημα, *mathesis*, μάθησις, late significat omnem Disciplinam. Strictè dicitur de diversis disciplinis; dum comprehendit *Arithmeticam*, *Geometriam*, *Geomantiam*, *Astronomiam*, *Physionomiam*, *Chiromantiam*, *Opticam*,

MAT

SI I

Architectonicam, &c. Gal. l. de cujusque anim. peccat. notit. & medela, c. 2. & 3. Rul. & Johnf. in Lex. Parac. aliam finxit distinctionem in *Mathematicam Elementalem*, vel *Elementatam*, quæ habet subjectum corpus visibile, & palpabile; & in *Sydeream*, vel *Adeptam*, ejus subjectum est corpus visibile quidem, sed non tangibile, quale est Sol, aut Luna in aqua apparens. Philof. Sagac. l. 1. c. 8.

MATORIUM, est *Ammoniacum*, vel *Galbanum*. Johnf. Lex. l. 2.

MATOS, μάτος, idem quod ζήτισις, *questio*. Erot. Onom. p. 74. B. Gal. in expos. voc. Hipp.

MATRACIUM, significat Vas ad liquorem aliquem, vel aquam excipiendam utile. Vvillis usus est pro matula, in Exerc. de Urinis. Blancard. descripsit per sacculum, cui inest Tartarus calcinatus, vel aliud quid; qui etiam interpungitur in modum crucis, ut liquores inde in cella humida resolvantur. In Lex. A. Beguino *matracium* etiam usurpatur pro *Cucurbita*.

MATRIMONIUM, συζυγία, idem quod *Conjugium*, *Connubium*. Vide supra *Conjugium*.

* MATRIX, μήτηρ, proprie idem est quod ἰστέρις, *Uterus*. Vide *Hystera*. Chymicis *Matrices* omnium rerum dicuntur *Elementa*. Rul. Joh. Paracels. tres *matrices* constituit: Unam *Aquam*, super qua Spiritus Dei quievit: Alteram *matricem mundi*, & *Adæ*: Tertiam *Matricem* omnium hominum Evam. Param. l. 4. de orig. morb. *matric.* item tr. de Caduco *matricis*, ubi *Uterum muliebrem* vocat *mundum parvum*. Denotat igitur Chymicis *matrix* id, in quo corpora naturalia primum oriuntur, fovuntur, & incrementum capiunt, perficiunturque. Libav. T. IV. oper. p. 175. ex quo loco etiam patet, *matrices* dividi posse in *Nativas*, & *Peregrinas*. Accipitur ab iisdem etiam pro *vase*, vel *Ovo Philosophico*, in quo operationes lapidis Philosophici parandi perficiuntur; de quo vide Th. Chym. Vol. I. p. 506. Partem quoque mediam stirpium post corticem, & lignum tertiam *matricem* vocari, aliis vero Cor, aliis medullam scribit Johnf. Costæus de nat. stirp. l. 1. c. 8. p. m. 40.

MATTO, μάτω, μάτομαι, idem quod ζητέω, *quæro*. Unde ἐστιάθησθαι, *inquirere*, *investigare* significat; quo verbo aliquoties usus Hipp. 2. de art. t. 27. & 47. l. 1. de morb. mul. XCVI. 24. Ita & καλέσθησθαι, idem notat, l. de int. aff. VII. 26. XXX. 37. Jung. Foef. p. 399. Alias & μάτην pro μάστιγι ponitur, & significat *pinsere*, *miscere*. Lind. Ex. XVI. §. 149.

MATULA, ἀμὴς, *matella*, significat vas urinarium, in quod urina mittitur. Pro inspectione

ne urinæ debet esse vitreum, & purum. Me-
minit Gal. l. i. de diff. resp. c. 12.

MATURATIO, πεπαισμός, πέπαισις, proprie su-
mitur de arborum fructibus, cum ex immaturi-
tate maturitatem adepti sunt. Per abusionem
vero de nostris corporibus, cum humores ex-
crementitii cocti fuerint. Erotian. in Onom. p.
m. 87. D. Vide notas Eustachii ad h. l. Differt
a *Coctione*, πέψις, quod hæc sit alimentorum;
illa vero succis excrementitiis, aut vitiosis tri-
buatur. Est enim πέπαισις, cum materia no-
xia morbum efficiens devicta est, ac superata
vi naturæ, ut ad exeundum sit habilis, Diet.
n. 668. In hac significatione sæpe usus Hipp. i.
Epid. f. i. t. 27. f. 2. t. 44. 45. l. 6. f. 5. t. 6. Plu-
ra loca vide apud Foef. p. 492. Medicamenta
hujusmodi *maturationem* promoventia vocantur
maturantia, πεπαιστικά, quæ & in specie *Suppu-
rantia*, ἐκπύστικα, pertinent. Gal. c. 2. in 6.
Epid. t. 31. Hinc & Rul. *maturativa* hoc sensu
descripsit. Apud Chymicos *maturatio* est exal-
ratio e rudi cruditate ad *maturum*, & perfe-
ctum. Estque quadruplex, *Digestio*, & *Circu-
latio*, *Fermentatio*, & *Projectio*: de quibus sin-
gulis suis in locis. Rul. & Johnf. De *matura-
tione metallorum*, & *Auro volatili* vide Th.
Chym. Vol. IV. p. 361.

MATURUS, πέπων, dicitur de omnibus, quæ
ex coctione suam perfectionem acquisiverunt;
v. gr. de fructibus, de humoribus, de excre-
mentis. Hipp. i. aph. 22. Jung. Dieter. d. l. Op-
ponitur τῷ ὀμῷ, *crudo*, de quo supra.

MATUTINUS, ὀρθρινός, dicitur de ea diei par-
te, quæ *mane* vocatur. Vide *mane*. Respon-
det veri; & est calidum, & humidum tempus.
Mercur. l. 3. V. L. c. i. ex Oribasio. Compre-
hendit interdum & *antelucanas* horas, vel di-
luculum. Eo tempore corporis, & ingenii vi-
res vigere, testatur, una cum experientia quo-
tidiana, Lang. l. i. ep. 55.

* MAXILLA, γνάθος, *mala*. Vide *Gena*, *Gna-
thos*.

MAKEINOS, μάξινος, *maxinus*, nomen piscis,
qui & *Asellus*, & *Gallerida* dicitur. Alii le-
gunt μάξινος. Lind. Ex. XI. §. 34.

† MAZA, Vet. pulicula ex polenta, & aqua.
Valles. in Hipp. de Victu.

MAZA, μάζα, μάζιον. Vide *Massa*.

MEATUS, πόρος, terminus in medicina usita-
tissimus, notans viam, per quam humores, spi-
ritus, excrementa, vapores, flatus vel influunt,
vel effluunt. Unde *meatus* a Gal. quoque divi-
si sunt in *sensibiles*, & *insensibiles*, *apertos*, &
latentes. Sub sensibilibus, & apertis comprehen-
duntur & vasa, canales, cavitates, & pori cu-
tanei, qui κατ' ἐξοχὴν in lib. de diff. febrium,

alibique πόροι, *meatus* vocantur, de quibus vi-
de Barth. l. i. Anat. c. 2. Ita Herophilus *mea-
tum*, sive πόρον simpliciter appellavit *Nervum
ophticum*, qui a cerebro ad oculum pertinet, sen-
sibilis spiritus viam, teste Gal. l. i. de sympt.
causis, c. 2. *Meatus auditorius*, πόρος ἀκουστικός
vocatur, qui in osse petroso est anfractuosus.
Gal. l. 11. de U. P. c. 12. Apud Barthol. *meatus
cochlearis*, *tortuosus*, *cœcus*, *capreolaris* dictus,
libell. 4. c. 6. *Meatus genitalis* est, qui semen, &
genituram a testibus haustam ad penis radicem
defert, & juxta radicem vesicæ varicosus exi-
stit; unde & *Varicosus parastata* appellatur Gal.
l. de sem. c. 15. Barthol. l. i. c. 23. *Meatus Cy-
sticus*, vocatur ductus a cervice vesicæ felleæ
procedens, & in communem ductum cholodo-
chum desinens, Id. d. l. c. 15. *Latentes*, & *insen-
sibiles* sunt meatus parvi, & visum fugientes,
non solum partium superficiem occupantes, sed
& per totam carnis, ossium, cartilaginum,
nervorum, ligamentorum, &c. substantiam dis-
seminati; a quorum ordine vel per causas ex-
ternas, vel internas turbato variæ ægritudi-
nes oriri possunt, ac solent. Gorr.

MECHANE, μηχανή. Vide *Machina*.

MECHANICA, μηχανική, vocatur *Ars manua-
ria*, quæ alias *Opificium* dicitur. Qua ratione
illas artes cum medicina comparaverit Galenus,
lege in lib. ad Thrasybul. c. 24. seqq. Ita Linden.
non veretur præferre *mechanicum* in sua arte
excellentem duodecadi Doctorum, qui præter
inane nomen nil sunt, Ex. II. §. 36. Quando-
que vero strictius sumitur vocabulum pro illa
duntaxat arte, quæ succurrit nobis in illis diffi-
cultatibus, quas præter naturam molimur, &
in quibus naturam ipsam vincimus. Hinc & *Me-
chanici* dicebantur, μηχανικοί, illi, qui præsta-
bant in excogitandis artificiosis instrumentis,
quibus onera sublevantur, ex Vitruv. C. Hofm.
in Gal. LL. de U. P. n. 477. Helmont. ad Chy-
miam applicare non dubitavit, uti patet ex tr.
de febr. c. 9. n. 26. 26. Paracelsus vero more so-
lito plane abusive sumpsit tribuens *Mechanicam*
cælo, sideribus, homini, morbis, passim in
Paramir. l. 3. Tr. i. in Fragmentis passim, in
specie in fragm. ad Tom. III. referendis, ubi de-
scribit *Mechanicam morborum*, quæ tractat, quo-
modo morbi fabricentur.

MECHANOPŒTICA, μηχανοποιητική, est inventio
artis aquaticæ, ut fontium in aerem pulforum,
syringarum, aquarum, exaltationum per fistu-
las, & ventilia, folles, ac similia. Dorn. Rul.
Johnf. in Lex.

MECHILI, Paracelso dicuntur hominum quod-
dam genus monstruosum, quamvis non constare
possit, quales sint, annumerat *Gigantibus*, Cy-
clo-

elopibus, & Loripedibus, tr. Philos. ad Athen. l. 1. text. 24.

MACHOACANNA, nomen purgantis radicis, quæ & *Bryonia Indica Oriental.* aut *Rhabarbarum album* vocatur; cujus historiam, & vires prolixè descripsit Rolink. de purgant. sect. 2. art. 2. Schroder. l. 4. cl. 3. n. 428. Hofm. in clav. ad h. l. Gialappa vocatur *mechoacanna nigra*.

* MECONIUM, *μυώνιον*, Latine *Papaverculum*, a *μῆλον*, quod *Papaver* significat: Homonymon est. *Proprie*, & quidem late notat succum *Papaveris* concretum; & ita confunditur cum *Opio*. Gal. l. 3. de S. Fac. c. 20. l. 1. de C.M.P.G. c. 4. l. 2. de Antid. c. 7. Alii tamen accuratiores differentiam inter *Opium*, & *meconium* constituunt, illud dicentes *Lacrymam*, quæ stillat ex capitibus *papaveris* maturescentibus, & leviter incisis; hoc vero succum ex capitibus, & foliis, vel ex tota stirpe coctis, vel expressis paratum, & concretum, *Opio* vilior, & ignavio. Dioscor. l. 4. c. 65. Plin. l. 20. c. 18. Rhod. ad Scrib. n. 22. & 86. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 314. Improprie, & propter aliquam coloris, & consistentiæ similitudinem, dicitur de excremento, quod ex toto foetus nutrimento in utero, in urinaculo congeri solitum, toto uteri gestationis tempore. Gal. l. An animal sit id, quod in utero est, c. 5. Verum potius est excrementum, quod in intestino cæco infantis, utpote grandiori, quam in adultis continetur.

MECOS, *μῆκος*. Vide *Longitudo*.

MEDEA, *μυδεία*, nomen proprium (1.) Incantatrici, vel veneficæ, quæ uxor Jasonis, quam Euripides introduxit in Tragœd. ejusque meminit Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. 3. (2.) nomen medicamenti, quod parabatur ex sulphure, & humido bitumine. Hoc illitum alii corpori, statim accendit, ubi calor in id inciderit, uti scribit Gal. l. 3. de Temper. c. 2. (3.) nomen allicujus gemmæ, ita dictæ, quia reperta primum creditur ab illa venefica *Medea*. Sed fortassis verius vocaretur *Lapis Medus*, quia adfertur e regione *Medorum*. Estque niger, habens venam aurei coloris, reddens succum croceum, & saporem vini. Laudatur præsertim a magis contra ebrietatem, & ad amorem conciliandum. Rul. existimat, esse speciem *Hematitis nigri*, qui reddit succum croceum. Conspicitur & in *Cherussia* Germaniæ regione, ubi etiam ipse *Hematites niger*, licet venæ non sint adeo coloris aurei, sed palleant. Meminit hujus Gemmæ Plin. l. 37. c. 10. Rul. & Johnf.

MEDELA, *ἰατρική*, *ἰατρὴ*, idem quod *Curatio*, *Sanatio*. Vide *Cura*.

MEDENI, Paracelso notat exulcerationem cutaneam, similem *Furunculis*, *Formicis*, &c. l. 5.

de exulcerationibus, aliisque symptom. Gal. c. 6. Unde & *Vena medena* dicuntur ulcera in manibus, & pedibus, quæ alias *Dracunculi* vocantur. Appellatur & *Vena Saniosa*, Vvalth. Sylv. medic. p. 1474. Apud Avic. describitur, quod sit affectus corporis externus, quando pustula quædam in ambitu oritur, & postea fit vesicula, e qua egreditur aliquid rubrum ad nigredinem declive, & postea non cessat prolongari, quasi in veritate esset vermis. Unde & nonnulli existimarunt, quod sit animal, ita vocatum a loco *medina*, ubi frequens fuit. Avic. l. 5. fen. tr. 3. c. 21. Integrum etiam de hoc morbo tractatum conscripsit G. H. Velschius medicus Augustanus.

MEDIANA VENA vulgo dicitur vena illa sub cubiti flexura, Avic. *Nigra*, *ramus Basilica*; & plerunque secari potest absque periculo, quia nullus subjacet nervus, nec arteria. Bartholin. libell. 1. An. c. 7. p. 462.

* MEDIANUM, *mediastinum*, Latinis Anatomicis vocatur duplicata membrana, thoracis cavitate, & pulmones in duas partes veluti dispescens. Estque revera *duplicata pleura*, quæ pleura sub costis dicitur *ὀμβλὴ ὑπεζωκὴς*, membrana *succingens*. *Mediastinum* vero *ὀμβλὴ διαφράττων*, *intersepiens*, Gal. l. 6. de U. P. c. 3. Barthol. l. 2. Anat. c. 4. *Medianum* etiam de *Mesenterio* dictum fuisse licet colligere ex *Vasal.* l. 5. de H. C. F. c. 6. in princip. Ita & *Septum* illud *Cerebri* pellucidum, quod intercedit ventriculorum ejus dextrum, & sinistrum, anteriores vulgo dictos, vocatur *mediastinum cerebri*. Barthol. l. 3. An. cap. 6. pag. 492. *Medianum* quoque vocatur trabs transversa grandior, quæ ab una domus parte ad alteram protenditur, & alias trabes minores sustinet, Gr. *μεσόδμη*. Hipp. 4. de art. t. 43. Gal. in comm. ad h. l. Foef. p. 408. Vide *mesodme*.

T MEDICA HERBA, foenum Burgundicum. Joan. Ruellius in nomenclatura rei veterin.

* MEDICAMENTUM, *φάρμακον*, est valde πολύσημον. Interdum nimis late sumitur pro omni eo, quod nostram naturam alterare potest, Gal. l. 1. de S. Fac. c. 1. & ita venena quoque *φάρμακα*, *medicamenta* dicuntur. Nimis stricte accipitur, quando significat purgans cum per superiora, tum per inferiora: v. g. apud Hipp. lib. 7. Epidem. VIII. 2. Intermedia significatio receptissima est quando idem notat, quod *Remedium*, *Auxilium*, *Indicatum medicum*; & ita *medicamentum* est, quo homines conservantur, aut curantur. Ubi quidem generalius omnis apparatus, & materia, quæ humanam naturam, quaquam ratione dispositionem

Ejus mutando, conservare apta nata est; & ita *Alimenta* quoque complectitur: uti patet ex loco Hipp. 3. de purgant. in princ. sed acceptio hæc rarior est. Propria magis notio *medicamentum* ad illa solum spectat, quæ vim non alendi habent, sed agendi in corpus, & naturam, aut invitandi, aut irritandi in officium, quoties id ignavius obit, uti eleganter scripsit Linden. Ex. XII. §. 39. seq. Recte commendantur ex Herophilo, quod sint *Divinum munus*. Prorsus enim quod tactus Divinus efficere potest, id præstant *medicamenta* usu, experientiaque probata. Scribon. in Epist. ad Callistum in princ. Unde & Gal. *manus Deorum* vocavit. De definitione, divisionibusque diversis vide passim apud Institutionistas, & si placet, in Dogmat. nostr. P. VI. c. 1. seq. Jung. & Dieter. n. 826.

MEDICATRINA, ἰατρικὴν. Vide *Fatrejon*.

† MEDICINA, vox origine Græca. *Μεδέω* enim est *Curo*: unde Curatores sanitatis κατ' ἐξοχὴν medici sunt vocati. Mars. Cagnat. Variarum observ. lib. 2. c. 15.

MEDICINA, homonymon est. Vel enim idem significat, quod *medicamentum*, φάρμακον, de quo p. a. Vel sumitur pro *Arte medica*, Græce ἰατρικὴ dicta. Vide *Fatrice*. Est scientia sanandi, non nocendi. Scribon. d. l.

MEDICINALES DIES, vocantur in morbis acutis illi, qui nec Critici sunt, nec indices; & ita ad applicanda, & propinanda remedia, præfertim evacuantia, commodi. Alias & *Vacui* nonnullis appellantur.

MEDICON, μηδικόν, epitheton pharmaci deleterii, sive venenati; estque idem quod *Pharicum*, notante Rhod. ad Scrib. n. 195.

MEDICUS, ἰατρός. Vide *Fatros*. Medici sæpe etiam vocantur in plurali *medentes*.

MEDIMNOS, μέδιμνος, *medimnus*, nomen mensuræ aridorum Atticæ, sed agricolis frequentior, quam medicis, ob magnitudinem. Continet Chénicas 48. h. e. 108. libras mensurales, seu modios 6. non medicos quidem, sed georgicos. Ejus nota fuit apud Græcos εμ. Gorr. meminit, & Æginet. l. 7. de pond. & mensur. in fin. h. t. c. 2. & alibi.

MEDIOCRITAS, *mediocris*, μετρίτης, μετριοτής, πρὸ μέτρου, σύμμετρον, est nihil aliud, quam modus, & ratio temperandæ utrique extremitati, qua defectus, qua nimietatis viventis, quæ uti in omni re optima, ita quoque in sanitatis negotio medico maxime observanda, uti patet ex Galen. l. 5. de san. tu. c. 2. Jung. Dieter. Jatr. num. 545. *Mediocritas* est illud, quod unicuique naturæ, ætati, & regioni convenit. Huic assue fieri debet quilibet, ut sanus conservetur.

MEDITATIO, μελέτη, μελεδώνη, μελεδών, idem quod *Cura*, *Exercitatio*. Dicitur & ὁπμήλη. Vide *Cura*. Græca vocabula passim occurrunt apud Hipp. quæ loca collegit Foës. in Oecon. p. 404. 405. Spagyricis *meditatio* dicitur, quoties cum aliquo alio colloquium habetur internum, qui tamen non videtur: Ut cum Deo ipsum invocando, vel cum seipso, vel proprio Angelo bono. Rul. Laudant etiam propterea *Philosophiam meditativam*, ceu a qua per Spagyricam ad veram, & adeptam sapientiam tutissimum fieri transitum sibi persuadent; cujus *Philosophiæ* primus gradus dicitur *meditativum studium*, quod est inquisitio sedula veri, & oblivio mundani, quantumvis necessarii. Verum hoc studium sapit Enthusiasmum. Vid. Th. Chym. Vol. I. p. 399. seqq.

MEDITULLIUM, ἐγκάρδιον. Vide *Encardion*.

MEDIUS, μέσος, μέτερος, variis accipitur modis, prout de variis rebus prædicatur. In genere, & communiter *medium* illud dicitur, quod inter duo extrema est, sive æqualiter, & Arithmetice, sive proportionaliter, & Geometricè: in qua posteriori significatione idem est quod σύμμετρον, *moderatum*, aut *mediocre*. Ad priorem vero significationem pertinet, quando *Umbilicus* vocatur *medium* ventris, imo totius hominis. Æqualiter enim distant partes extremæ omnes ab umbilico. Keuchen. ad Sammon. p. 188. Item *media figura membrorum*, quæ est inter pronam, & supinam, aut quæ nec habet musculum agentem, neque violenter patientem. Galen. l. 2. de mot. musc. cap. 3. *Medius digitus* quis sit, vide *Dactylos*. Analogice etiam aliis tribuitur: v. g. *Vita media*, dicitur ἐνέργεια animæ operationibus quidem suis, sed non vitalibus instructæ, ad quas tamen ei regressus dari potest; de qua vita media prolixius differuit Kerger. de ferment. f. 1. c. 6. p. 48. seqq. An fortassis Paracelsus in suis scriptis eam intellexit, quando aliquoties meminit illius? Porro *medium* quoque idem significat, quod ἀδιάφορον, *indifferens*: ita *Res non naturales* possunt dici *mediæ*, vel *medio modo* se habere ad sanitatem, & morbum. Dogm. nostr. P. I. c. 6. p. 72. Quo pertinet ea quoque Notio, quando *media* ponuntur pro instrumentis medicis. Ita res Diætæ, medicamenta, & Chirurgicæ operationes sunt *media*, quibus medicus utitur ad finem suum obtinendum, hoc est instrumenta, seu materiæ medicæ. Ænigmatice, sive Spagyricæ tandem *medium Cæli* vocatur *Luna*, & *margesia alba*, Rul. & Johns. Alia *media* in opere Spagyrico vide in Theatr. Chym. Vol. I. p. 425. 432. 456. *Media mineralia* iis quoque appellantur, quæ mediam obtinent naturam inter

ter metalla, & lapides, quando scil. lique-
scunt, ut metalla, non vero producuntur mal-
leo, sed diffiliunt, ut lapides; quo pertinent
omnes margaritæ, & plura alia, de quibus vi-
de d. l. p. 204. 205.

MEDO, idem quod *mulsum*, vel *Aqua mul-
sa*. Vide *Hydromeli*.

* MEDULLA, *μελὸς*, de diversis corporibus,
& partibus dicitur. 1. de substantia pingui, al-
bicante, sensus experte, in cavis ossium conten-
ta, de qua controversi solet, an humoribus,
aut partibus solidis annumerari debeat? Gal. de-
fendit, esse ossium alimentum, l. 3. de fac. nat.
c. 15. & l. 11. de U. P. c. 18. Junge C. Hofm. in
Comm. ad LL. de U. P. nu. 847. seq. & Instit. l.
2. c. 131. Deinde de ipsa cerebri substantia, quæ
vocatur a quibusdam *μελὸς ἐγκεφαλῖτις*, *medul-
la cerebri*, vel *ἐγκεφάλῳ*, cerebri. Gal. l.
8. de U. P. c. 4. Vid. & Keuch. ad Sammonic. p.
186. quamvis hodieque recentiores interiorem
saltem ejus portionem durior, candidior-
que, in qua siti sunt ventriculi, vel sinus, hoc
nomine insignire soleant. Barthol. l. 3. Anat. c.
3. ad differentiam exterioris partis, cinericii co-
loris, quæ *Cortex* appellatur. Porro & portio
cerebri prolongata per vertebrae colli, dorsi, &
lumborum, usque ad os sacrum, etiam dicitur
μελὸς ῥαχίτις, *Medulla spinalis*, Galen. lib. 1.
de motu muscul. c. 1. Jung. Barthol. libell. 3.
Anat. cap. 3. Hipp. dicitur *μελὸς νωπῶν*, *me-
dulla dorsi*, 5. aph. 18. Vide Diet. 556. Hu-
jus accuratam Anatomem, & artificiosam exem-
ptionem e sua theca, vel sede ossia tradidisse
Blasium, patet ex Henr. Holdenburgii Actis
Philosoph. Anno 1666. m. Februario. Alias vo-
cabulum *medullæ* etiam latius accipitur, dum
per metaphoram solemus ita appellare, quod
in omni re optimum est; uti demonstravit Li-
bav. tr. de Igne Nat. cap. 49. Schroderus æqui-
vocationem vocabuli ita expedit: *Medulla* in
Mineralogia partem molliusculam denotat, quæ
in faxis nonnunquam reperitur, (cujus varias
species refert Rul. in Lex. quæ non sunt hujus
locl.) In Phytologia mediam cujuslibet par-
tem molliorem, ac præstantiorem refert, quam
& *cor*, *matricemve* appellant (Huc pertinet
etiam *ἐγκάρδιον*, *meditullium*.) In Zoologia a-
dipem significat, in ossium medietate conten-
tam, vel molliorem illam substantiam, quæ in
spina, & cranio est, l. 1. c. 2. Catalogum *me-
dullarum officinalium* vide apud eundem, l. 2.
c. 31. *Medullata cura*, Paracelso dicitur, quan-
do morbi radices in *medulla* ossium quoque in-
fixæ sunt; de qua videatur l. 7. de morb. Gall.
Orig. caus. cur. c. 10. & l. 8. c. 2.

MEGALEJON, *μεγαλεῖον*, Latine *magnale*; de

quo supra. Alias *μεγαλεῖον* est quoque nomen
unguenti, a *Megaleo* authore, qui composuit,
quod & *mendesium*, *μενδήσιον* alio nomine a
patria ipsius appellari, vult Gal. l. 2. de C. M.
S. L. c. 2. Verum Dioscorid. distincta esse un-
guenta *megaleum*, & *mendesium*, docet l. 1. c.
69. & 72. Jung. Hier. Mercur. l. 2. V. L. c. 19.
Clem. Alexandr. maluit, *megallium* appellari,
a *megallo*, vel *megallio*, Siculo inventore. Con-
fer ad Saraceni Scholia in c. loc. Dioscor.

MEGALOCOELOS, *μεγαλόκοιλον*, *ventricosus*, i-
dem quod *προγάσων*, *ventre prominulo præditus*,
cui venter inferior cum intestinis justo amplior
est. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1.

MEGALOPHONOS, *μεγαλόφωνος*, qui magnam
edit vocem, aut *vociferatur*, ideo quia lato
est thorace, & calore nativo multo præditus.
Hipp. 6. Epid. f. 4. t. 24.

* MEGALOSPLANCHNOS, *μεγαλόσπλaxχνος*, di-
citur Hippocrati is, cui magna, & elata in tu-
morem sunt viscera; & quidem præternaturali-
ter ob tumorem aliquem p. n. sive scirrhum, si-
ve œdema, sive inflammationem. Hippoc. 3. de
R. V. I. A. t. 9. & 12. Gal. in comm. ad h. l. Di-
citur & vinum *οἶνον* *μεγαλόσπλaxχνον*, effecti-
ve, hoc est viscera in molem attollens, sive
magna viscera faciens, d. l. t. 2. Alioqui etiam
in bonam partem sumitur, significans *genero-
sum*, cujus eximie sunt corporis, animique vir-
tutes. Vide Foef. p. 400.

MEGALOTECHNOS, *μεγαλότεχνος*, idem quod
mechanicus. C. Hofm. C. in Galen. LL. de U. P.
m. 249.

MEGAS, *μεγεθος*, *μέγας*, *μέγεθος*, *magnus*,
magnitudo. Vide *magnitudo*.

MEJO, *ἔρῳ*, idem quod *mingo*, h. e. urinam
reddo. Vide *mitio*.

MEJOSIS, *μείωσις*, Lat. *Imminutio*. Vel idem
est, quod *μινύθσις*. Vide *Imminutio*. In qua si-
gnificatione usurpat Hip. l. 1. de Diet. XI. 48.
XII. 12. l. 2. Epid. f. 1. 67. Vel significat tempus
illud in morborum circuitu, in quo ex febris
magnitudine aliquid demitur. Foef. p. 402.

MEIRACION, *μεράκιον*, *adolescens*, scil. qui æ-
tatem agit ab anno 18. ad 25. notante Gal. ad
5. aph. 9. Usus alias vocabulo hoc Hipp. 1.
aph. 13. Vide Dieter. n. 525.

MEIUIROS, *μείριος*. Vide *myuiros*.

† MEL CASSIÆ, pulpa Cassiæ. Franc. San-
chez pharm. l. 3. c. 8.

MEL, *μέλι*, quid sit, notum est; videlicet suc-
cus quidam dulcis, ex floribus variis ab apibus
elicitus, in illis proprio mellifico fermento, &
calore elaboratus, & iterum per os excretus, in
alveariis artificiosissime cera, ac propoli mistus,
atque depositus, consistentia neque nimis dilu-
tus,

tus, neque nimis crassus, odore, ac sapore jucundus, cum aliqua acrimonia. Cujus historiam, electionem, facultates, & præparandi modos vide passim in Authoribus, videlicet Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 39. & alibi sæpius, quæ loca inquiri possunt in Theatro Mundellæ. Diosc. l. 2. c. 101. seq. Schrod. l. 5. cl. 4. nu. 94. Aldrov. l. 1. de Insect. c. 2. Fr. Hofm. In Clav. ad Schroder. c. 1. Bruyerin. de re cibarij. l. 10. c. 7. C. Hofm. Inst. l. 5. c. 14. aliisque pluribus. Jung. Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 2. c. 8. p. 132. seq. Catalogum Mellium Officinalium vide apud D. Schroder. l. 2. c. 84. ut & in Dispensatoriis. *Mel Cedrinum*, Hip. dicitur, quod ex Cedris roris modo defluit, & coriis super terram extensis, excussisque arboribus in ollas, & fistilia excipitur, *melque roscidum*, vel *aereum* vocatur; estque vel ipsa manna, vel huic affine. Legitur de Ulcer. IX. 3. *Mel Vitrioli*, vocatur ejus *Oleum Saccharinum*, vel verum ejusdem *Sulphur*; cujus præparationem tradit Libav. Alchym. Pharmac. c. 28. *Mel arundinaceum Cannæ*, idem est quod *Saccharum*, de quo suo loco.

MELÆNA, μέλας, Lat. Nigra, a Masc. μέλως, niger, κατ' ἐξοχὴν morbum significare ex atra bile ortum, vult Gal. in expos. voc. Hipp.

MELANAGGA, μελαγγάγα, vocantur medicamenta atram bilem evacuantia vulgo creditæ. Blas. Med. Univ. p. 61. 85. multique alii Auctores.

MELANCHLOROS, μελαγχλωρός, epitheton a nigro, viridique colore desumptum, duorum diversorum medicamentorum: unius quidem *Trochiscorum*, apud Ægin. l. 7. c. 12. circa fin. & alterius *Emplastri*, d. l. c. 17. ad nervorum vulnera, & cruentis apti.

* MELANCHOLIA, μελαγχολία. In hujus vocabuli explicatione quemadmodum plerique omnes consentiunt, duo præcipue denotare: 1. *Humorem* aliquem excrementitium, naturalem, & præternaturalem: 2. *Morbum*: ita in utriusque determinatione gravissimæ adhuc occurrunt trixæ, & difficultates, ob sententiarum, & opinionum varietatem, quas omnes ventilare excederet instituti nostri limites. Libet saltem succincte utramque significationem proponere. Quando *melancholia* humorem significat, intellexerunt Veteres, Gal. & ejus sectatores humorem fæculentum, crassum, frigidum, & fæccum, fæcem sanguinis, naturalem tamen, & benignum, in liene collectum, & secretum. Enimvero quia talis limus sanguinis neque in hoc viscere reperitur, neque etiam alia loca excretoria adsunt, per quæ eliminetur illud excrementum e corpore; nobis verosimilius hætenus visum fuit, per *melancholiam*, vel *melancholicum humorem*

naturalem intelligere *succum Pancreaticum*, si-ve liquorem illum limpidum in Pancreate glanduloso vulgari collectum, & per peculiarem ductum Pancreaticum, vel Virsungianum ductum, ad intestinum duodenum una cum bile delatum, unaque cum materia fæcum alvi excretum. De cujus origine integram Exercitationem conscripsit Regn. de Græf. h. tit. quamvis quoad usum illius liquoris nondum eidem, aut aliis consentiamus. Per *melancholiam* vero præternaturalem intelligendus nobis videtur idem *Humor Pancreaticus* diversimode corruptus, & præternaturaliter constitutus, ob sanguinis vitiosam variam diathesin, quam sequi solet, præsertim vero si acidior, & vitriolaceæ, aut penitus corrosivæ acidæ naturæ fuerit, ubi *Atra Bilis* titulo insigniri commode poterit, ex veterum hypothese. Vide supra *Bilis Atra*. Cui hæc non arri-ferint, illi liberum esto certiora, & meliora proferre; nosque paratos inveniet ad suffragium. In altera significatione, qua *melancholia* morbum denotat, communis consensus est, quod intelligatur *Delirii* species, cum tristitia, & metu, sine causa evidente oborta. Nec dissensus occurrit circa divisionem in *melancholiam Essentialem*, vel *Idiopathicam*, & *Consensualem*, si-ve *Sympathicam*: quo pertinent *melancholia Hypochondriaca*, *Uerina*, &c. Verum circa causarum internarum expositionem minime inter se conveniunt, ob antea dictam humoris *melancholici* ignorantiam. In hac disputatione, & obscuritate nobis præ omnibus perplacet descriptio *melancholice* a Cl. Villis proposita, tr. Anim. Brut. P. II. cap. 11. ubi demonstrat, mixtum esse morbum cerebri, & cordis, a spirituum animalium, & vitalium vitio, ac inordinatione procedentem: ex qua hypothese hæc plenior definitio dari poterit: *Melancholia* est delirium vel continuum, vel interruptum, absque febre, & furore, cum tristitia, & metu, profundis sermonibus, absurdis, & interdum desperatis, actionibus etiam quandoque ineptis, sibi, aliisve noxiis, insomniis, ter-rificis, vigiliis, aliquando etiam cum inflatione hypochondriorum, ruibus, murmure, difficili respiratione, anxietate circa præcordia, tinnitu aurium, proveniens a spirituum animalium, & sanguinis impuritate p. n. diversimode acidæ, vel austera, aut acerba vitriolacea, intemperiem Cordi, & cerebro *melancholiam* cum ob-structionibus viscerum inferente. Jungatur, si placet, Dieter. nu. 526. Observationes varias apud Schenk. & alios Auctores reperies, quos allegatos videbis in Eph. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 148. Adde C. Rejes C. El. q. 27. num. 21. seq. & de Hypochondriaca, q. 73. A Chymicis, vel Spagyricis *melancholiam* quoque vocari ipsum

Lapidem Philosophorum, patet ex Th. Chym. Vol. IV. p. 718. 727.

MELANCHRUS, μελάγχρως, dicitur, qui nigro, vel atro colore præditus est, aut qui ictero nigro laborat. Hipp. I. 6. Epid. f. 2. t. 36. quamvis nonnulli legant μελάγχλωρ. Foel. p. 402. Linden. Ex. IV. §. 82.

MELANDERINOS, μελανδέραν, nomen piscis, melanuro similis, quem Sargum alterum vocat Aldr. I. 2. de pisc. cap. 17. ubi ejus historiam vide. Meminit & J. Alex. I. 14. Sal. c. 10.

MELANORRHIZON, μελανόριζον, i. e. nigras radices habens. In specie de Helleboro nigro dicitur. Gorr.

MELANPSITHIUM, μελampsίθιον, nomen vini passi, quod crassum est, multi nutrimenti, uti notavit ex Diosc. I. 5. c. 9. Linden. Ex. X. §. 103.

MELANTERIA, μελαντηρία, succus est in metallis concresecens, coloris nigri, quamvis exiccatus plerunque evadat cinereus. Valde adstringit, simul tamen vim causticam obtinet, quemadmodum misy. Quidam Atramentum metallicum nominant. Dioscor. I. 5. c. 118. Gal. I. 9. de S. Fac. h. tit. Vocatur & Creta sutoria, Atramentum sutorium. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 408. Datur & friabilis melanteria, teste Chiocco, mus. Calceol. f. 4. p. 475. Rulandus vero, & Johnson. descriperunt, quod sit species Chalcanthi, sive Vitrioli, fusci in cœruleo coloris; duplicemque constituerunt; quarum quædam in faucibus cuniculorum, e quibus æs eruitur, salis modo concresecit; quædam in summa facie cuniculorum coit, estque terrena. Arabes biazriam dicunt. Alias melanterion quoque est clavorum veterum ferreorum rasura. Idem.

MELANTHELEON, μελανθέλαιον, i. e. oleum e semine nigellæ expressum. Diosc. I. 1. c. 46.

MELANUROS, μελάνυρ, piscis vocatur saxatilis, aut in arenosis litoribus degens; cujus historiam, & usum in cibo, & medicina tradit Aldrov. I. 1. de pisc. c. 13.

MELAONES, melones, vermiculi nigri, qui contriti odorem bonum reddunt; mense Majo in prato reperiuntur. Item scarabæi viridis genus, luteo auri colore lucens. Rul. & Johns.

MELAS, μέλας, niger, ater. Ita vocatur species coloris obscurissima, & infima, quæ ob id alium nullum recipit; contra quam Albus, cum sit summus, ceteros admittit omnes, & se interim remittit. Lind. Ex. XVI. §. 209. Diet. n. 528. Reliqui ergo colores sunt medii, Gal. I. 1. meth. med. cap. 7. Verum etiam μέλας stricte accipitur, i. pro Veratro, vel helleboro nigro, ap. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 11. in fœminino μέλανη, pro atra bile, I. 2. de morb. LXXI. 2. In neutro μέλαν ponitur aliquando pro Ci-

nere Cyprio, quo ad oculos utimur. Hipp. I. 2. de morb. mul. ubi tamen vitiose legitur μελάνθιον. Aliquando pro excrementis, 4. aph. 25. 1. Prorrh. f. 3. tit. 36. 37. 38. Interdum additur certum substantivum; v. g. μέλαν φάρμακον, nigrum medicamentum, Hipp. I. de cap. vuln. XX. 5. & in Spuriis ad I. 1. de morb. mul. II. 8. Aut epitheton, v. gr. γραφικόν, scriptorium; & ita notat atramentum, Gal. & Æginet. passim. Emplastrum quoque vocatur μέλας, apud Æt. I. 15. quod alias proprio nomine ὑσίς vocatur, vim habens anodynā, & siccantem. Trochiscorum quoque nomen μέλας apud eundem legitur, citante Gorræo. Vide etiam Niger. Nigredo.

MELASMA, μέλασμα, vocatur species sugillati, vel εκχρωμάματ, quando nigrescit. For. I. 5. Chirurg. Obs. 9. Schol. Differt a pelioma-te, ubi pars saltem livet.

MELASMOS, μελασμός, nigrities, nigredo, effectus frigidi. Hipp. 5. aph. 17. Vide Niger.

MELCA, μέλκη, edulii quoddam genus fuit apud Romanos, & sine dubio ἐξυγύλακτ species refrigerantis, & humectantis. Constantinus Cæsar lib. 18. de agricult. citante Gorræo docet, melcam nihil aliud fuisse, quam lac repositum, & reconditum in fictile novum, ferventi aceto prius perfusum, atque imbutum. Inde vero secretionem feri a crassiore lactis substantia fieri constat, quam per grumos concresecere vero simile est, eamque obsonii speciem fieri, quæ Gallis du lait caillé dicitur. Gorr. Meminit Gal. I. 7. meth. med. c. 4. Jung. Jul. Alex. in not. ad h. I. Lind. Ex. XVI. §. 124. Keuchen. existimat, μέλκη idem esse, quod Lac simpliciter, Not. ad Sammonic. p. 159.

† Μέλκη, apud Gal. 7. meth. med. cap. 4. quæle sit edulii genus, hodie ignoratum scribit Massar. Pract. lib. 3. cap. 2. Gorræus in Definit. Medic. ex Paulo lib. 3. cap. 37. colligit fuisse ex lacte paratum.

MELE, μέλη, vocatur specillum, sive instrumentum Chirurgicum, cujus varius esse solet usus. Hinc & variæ specillorum formæ. Iis namque vulnera explorantur, aut aliquid latens deprehenditur; interdum aliquid extenditur, extrahitur, finditur, injicitur, immittitur, inspergitur: hinc & pro vario munere, & figura varia quoque sortitur nomina. Ita Speculum uteri, & ani dilatans vocatur μέλη, Hipp. I. 2. de morb. mul. XLVI. 22. quod alias ἀγσωωτείς dici posset. Plura loca collegit Foel. p. 412. seq. Confer ad Aquapendentem, Paraxum, Hildanum, Scultetum, & alios. Vide Speculum.

† MELEGRIDES, gallina indica vulgo.

MELEAGRIS, μελεάγρις, vel idem quod

Gallus Indicus, aut *Gallopavo*, vel huic plane similis, de quo supra. Vide Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 4.

MELEAGRIUS, μελεάγριος, epitheton ignis sulphurei, qualis est in spiritu omnia intrinsece comburentis, sine dubio desumptum a fabula de *Meleagro* Ætoliae Rege, Oenei ex Althea conjuge filio, cujus vitam, uti mater post partum extracto stipite, quem igni injecerant Parca cum vaticinio: O nunc, nate, erit æqua tibi cum stipite vita, protraxit; ita injecto tandem ex iræ furore eodem stipite in ignem, ideo quod audivisset de cæde fratrum, mortem acceleravit, ut internis flammis uri visus fuerit, uti prolixius descripta legitur in Cornucopiis Nic. Perotti ad martial. p. 718. 719. Usus autem hoc Epitheto D. D. Georg. Ern. Stahl. in elegantiss. sua Disp. de Sanguificat. c. 3.

MELECH, i. e. *Sal.* Rul. & Johnf. in Lex.

MELEDANO, μελεδάνω, id est *curo*, curam habeo, ago, sano. Hippocr. frequenter usus, l. 4. Prorrh. l. 4. IV. 11. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 1. μελεδάνεσθαι passive, lib. de nat. pu. XIII. l. 1. de morb. mul. aliquoties. Vide Foef. p. 404.

MELEDON, μελεδών, μελεδώνη. Vide *Cura*. Loca, in quibus Hippocr. usus, vide apud Foef. d. I.

MELEJOS, μέλειος, i. e. *melinus*: Epitheton *Aluminis*, ex *Melo* Insula una Cycladum adjecti, quod est Ægyptio proximum bonitate. Hipp. l. de ulcer. VIII. 4. IX. l. de sterilit. XIII. 25. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi vitiose legitur μελεσίς, pro μελέις, animadvertente Foef. d. f. & approbante C. Hofm. in ἀνεκδότοις ad h. Gal. locum.

MELETE, μελέτη, idem quod μελεδών, *cura*. Vide *Cura*. Loca ex Hipp. vide apud Foef. p. 405.

MELGA, est *Salamandra*. Johnf. Lex. Chymic. lib. 2.

MELI, μέλι. Vide *mel*.

MELIAS, μελιάς, idem quod *melium*, ab Insula *Melo*: Epitheton *Aluminis*. Gorr.

MELIBOCUM, μελίβουκον, id est *Cuprum*. Rul. Johnf.

MELICERIA, μελικέρια, idem quod *Hydathrus*: ita vocatur *Ichor* ille nervorum. Unde & ἰχώρ Græce dicebatur, vide *Ichor*; quia plerique crediderunt, esse excrementum saniosum inutile, cum verosimilius sit liquor ipse animalis spirituosus; quod satis testantur gravissima symptomata hujus liquoris profusionem comitantia; de quibus videatur Hildan. tr. de *Ichore*, & *meliceria*, c. 16. seq. quamvis & hic Author pro materia vitiosa hunc liquorem habeat, & propterea affectum illum *Hydropem articulorum* voca-

rit, c. 3. & 4. Paracelso dicitur *Synovia*, de quo voc. infra in SY. Sunt & hodieque Anatomici clarissimi, negantes, liquorem illum naturaliter in nervis existere, & per illos diffundi.

MELICERIOLO, id est *meliceris parva*. Legitur apud M. A. Severin. l. de abscess. anom. c. 17. p. m. 25.

* MELICERIS, μελικέρια, abscessus nomen est cum folliculo, humoremque melli similem continet, unde etiam nomen obtinuit; quemadmodum ἀθήρωμα a pulvere, & σείτωμα a sevo, vel adipe dicta sunt. Meminit Hippocr. l. 2. Prorrh. XLVII. 7. quamvis mihi adhuc dubium videatur, an abscessum intellexerit, an vero *Hydathrum*; licet prius Interpretes existimaverint. Hoc certum est, etiam *melicerida* abscessum a corrupta, & collecta lymphæ nerveæ originem suam trahere posse, non obstante quod indolens sit, cum materia jam separata, & spirituositate vitali destituta sit. *Meliceris* quoque aliquando sumitur pro *νηρίον*. Vide *Cerion*.

MELICHROOS, μελίχροος, μελίχρος, h. e. *mellem colore referens*. Legitur apud Hippocr. l. de Int. aff. XVII. 13. l. 1. de morb. mul. XCI. 44. Vocatur alias *κίρρος*, *fulvus*.

MELICHROS, μελίχρος, *mellitus*, *dulcis instar mellis*. Sæpe confunditur cum priori, notante Foef. pag. 406. Epitheton vini, l. de affect. XL. 7. pomorum dulcium, apud Scholiasten Theocriti Idyll. 5. fabarum, Hipp. l. 7. Epidem. VI. 10. VIII. 11.

* MELICRATON, μελίκρατον, idem quod *Hydromel*, *Aqua mulsa*, *mulsum*. Vide *Hydromeli*.

MELIEDES, μελιδής, idem quod μελίχρος, *mellem saporem, & dulcorem habens*: Epitheton vini, t. 2. de morb. XXII. 19. l. de Affect. L. 1. quamvis aliis μελιτοδής legatur, quod idem est ac μελίχρος. Junge Lind. Ex. X. §. 50.

MELIMELUM, duplicem habet significationem. Vel enim notat liquorem mulsei saporis, qui producitur ex peculiari conditura Cydoniorum cum melle; quam tradit Lind. Ex. X. §. 161. ex Columell. l. 12. §. 45. Vel significat poma dulcia musteo sapore, vel melleo prædita, quæ alias mustea vocabantur. Lind. ibid.

MELINUS, μέλινο, epitheton emplastrorum, quæ *mellina* dicuntur, a μέλι, *malum*, strikte Cydonium, cujus colorem æmulantur. De quibus pluribus apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 6. seqq. legere est.

MELITEA, vide *Pauladadum*.

MELITERA, μελιττήρ, nomen est aridi medicamenti; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 13. & usus monstratur, l. 4. c. 40.

MELITISMOS, μελιτισμός, dicitur *Linitus ex melle*

melle in tussi, & gravedine puerorum. Ægin. l. 7. c. 7.

MELITITES, μελιτίτης, duo significat. 1. *mulsum*, sive οἶνονόμελι ex musto factum. Diosc. l. 5. c. 5. Lind. d. l. 5. 50. Deinde, & quidem usitatus, *melitites* dicitur Lapis hodieque plane incognitus, præcipue in Officinis. Dioscor. similem esse scripsit *Galactiti*, & ejusdem effectus, præterquam quod habeat dulciorem succum, lib. 5. cap. 151. Jung. Galen. l. 9. de S. Fac. 5. Hæmatites, &c. Ægin. l. 7. c. 3. Chioc. mus. Calceol. sect. 3. p. 275. seqq.

MELLAGO, dicitur medicamentum consistentiam, & saporem mellis habens. Parantur vero mellagines non solum ex vegetabilibus, sed etiam e metallis, & mineralibus. Schenk. Synt. comp. & præscr. med. p. 320. Adulterinæ vero sunt, & improprie ita dictæ, quæ cum melle parantur. Hæc enim potius Eclegmata, & Linctus appellantur. Idem d. l.

MELITTOMA, μελίτωμα, vocatur in genere *Confectio ex melle*. Ægin. l. 3. c. 61.

MELLISODIUM, id est *plumbum ustum*. Rul. & Johnf. Lex.

MELLOSI, sunt *Lumbrici terræ*. Johnf. Lex. Chym. l. 2.

MELOCHITES, nomen lapidis in Comitatu Tirolensi, qui alias *Lapis armenus* vocatur, quod olim ex Armenia tantum ad nos translatus sit. Schroder. l. 3. c. 8. n. 4.

* MELON, μήλον, vocabulum est æquivocum. (1.) significat *malum*, quod & *Pomum* dicitur. Vide supra *malum*. (2.) significat *Ovem*; & idem est quod πρόβατον. Galen. in Exeg. dict. Hipp. Unde & μήλα sunt *carnes ovillæ*, Hippocr. l. de affect. XLVI. 10. lib. 2. de morb. XLVI. 43. XLVIII. 33. LXVII. 20. &c. Vide Foef. pag. 412. (3.) μήλον idem est quod *gena*, *mala*; pars faciei inter nasum, & aurem sub oculo leviter eminens, pilis nuda. Vide *Gena*, *mala*. Sic dicta a *malis* similitudine, sive rubeum colorem, sive rotunditatem spectemus. (4.) Pollux author est, & μήλα quoque vocari *consillas interiores*, in intimo ore positas, ad radicem linguæ. Gorr. Cast. (5.) μήλον significat affectum tunicæ uvæ in oculo, quando ita egreditur, ut palpebræ minus prævaleant, & pili palpebrarum pungentes, clausis oculis, dolorem inferant. Ita dicta, quod ita protuberet oculus, ut *malum* exertum referat. Castell. Latine *malum*. Forest. l. 11. Obs. 24. in Schol.

MELOPLACUS, μελοπλακῆς, & Dimin. μελοπλάκων, edulium, & *placenta e malis cotoneis*, in vino coctis, adjecto postea melle, pipere, aliisque pro arbitrio Pharmacopœi. Galen. meminit l. 2. de Al. Fac. c. 23. Ægin. l. 7. cap. 11.

Gorr. Perperam vero, & contra Græcorum vocabula componendi morem a nonnullis *mela-placuntion* vocatur.

MELOS, μέλος, Latine dicitur *membrum*, quod est pars organica, vel dissimilariis magis, composita ex aliis partibus; v. g. Brachium, Pes, Oculus, &c. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 9. Vide *membrum*. Altera significatio, quando *carmen*, cantilenam significat, nota est ex aliis Lexicis, nec hujus est loci.

MELOSIS, μέλωσις, dicitur exploratio Chirurgica, specillo facta, a verbo μέλωσαι. Nomen, & verbum occurrit apud Hippoc. l. de capit. vulner. XI. 2. 3. l. f. de morb. V. 16. f. 3. de fract. t. 23. Foef. p. 414.

MELOTIS, μέλωτις, item μέλωτες, late significat *specillum minus*, quod adhuc tenuius est, quam ἀμυρίμηλον. Gal. l. 6. An. adm. c. 13. Strictè vero dicitur *specillum auriculare*, quo utimur in aurlum doloribus. Sub quo etiam *Auriscalpium* comprehenditur. Idem l. 3. de C. M. S. l. c. 5. & l. 1. de C. M. P. G. c. 10. ubi compositum dicitur ex μέλη, *specillo*, & ἄς, *auris*.

MELOSINA, nomen creditur proprium regis filiae, cujus soror Meliora, quæ ambæ quondam propter peccata desperabundæ a Sathana fuerunt raptæ, & in spectra transmutatæ, spiritus horribiles, & spectra immania. Vivere putantur aliqua anima rationali, & in brutali solum corpore phantastico nutrir elementis, & una cum illis in extremo judicii die transiunt, nisi cum aliquo homine forte fortuna matrimonium contrahant, ut ipsæ naturali morte interire possint, & matrimonio naturaliter vivere hujus unionis. Hæc Rul. Ejusdem status, atque generis plura spectra haberi creditur in desertis, in sylvis, ruinis, monumentis, & in extremis litoribus maris. Vulgo *maledicti* vocantur homines, sed proprio nomine *Spectra* dicuntur, atque *Diabolorum sancti*, cum quibus versantur cacodæmones, suas illusiones, & portenta perficiunt. Hæc addit Johnf. Lex. l. 1. Paracels. inter *Aereos* effectus videtur retulisse: unde plura de his nugatus est, deque *melosinico Ares*, l. 4. de vit. long. c. 6. l. 5. c. 2. & 5. ut & l. 1. Philos. ad Athen. t. 13. 19. l. 2. c. 15. Nugamenta plane indigna Christiano homine!

MELUSI, id est *Mercurius*, *albach messalis*. Rul.

* MEMBRANA, μεμβράνη, ἰμνίον. Vide *Hymen*. *Membranacearum partium* Officinalium Catalogum vide apud Schroder. l. 2. c. 24. *Membranis stomachi*, sive ventriculi peculiarem vim, & admirandam potestatem tribuit Helmont. tr. Sedes Animæ, n. 25.

† MEMBRUM CONFORMATUM, organicum. Riol.

* MEMBRUM, μέμβρον. Vide melos. Sumitur aliquando pro Parte Corporis, qua simpliciore, cujus particulæ videntur nomine, & definitione communicare cum toto, ut Caro, Os: diciturque alias Pars Similari: qua composita, & Dissimilari, sive Organica, de qua in melos. Aliquando etiam strictius accipitur pro membro saltem virili, sive mentula.

† MEMITHA, species Chelidoniæ. Rud. lib. 1. cap. 29.

MEMESTOMENOS, μεμestόμενος, id est fartus, impletus, confertus, idem quod μεστός. Lind. Ex. X. §. 51.

MEMORATRIK, vide memoria.

MEMORIA, μνήμη, accipitur vel de facultate animæ memoratrice, quam Galen. μνημονεύουσα τῆς ψυχῆς appellat, l. de sympt. diff. c. 3. fin. Hæc etiam brutis perfectioribus competit; & consistit in spirituum animalium puriorum, & lucidiorum motu circa corpora cerebri striata, & specierum sensu admissarum perceptione, uti egregie de hac differit Vvillis tr. Anim. Brut. P. 1. c. 6. Et de hac loquitur Gal. l. 3. de L. A. c. 5. Vel sumitur de actu secundo memoriæ, sive memoracione. Unde idem dixit: Memoria rerum sensibilibus longa opus habet consuetudine, l. 1. Anat. adm. c. 2. estque nihil aliud, quam observatio, & conservatio eorum, quæ sensibus percipiuntur, de subfig. Empir. c. 3. Plura de memoria vide in Ephem. N. C. Ann. III. sub fin. P. Lautenberg præloque in mnemonicam Ciceronis, p. 599. seqq. Bonett. medic. Septentr. l. 1. sect. 9. c. 6. p. 90. seq. Os memoriæ, dicitur os occipitis, quod alias Basilare vocatur. Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. p. 710. Blas. med. Un. p. 107.

MEMPHITES, μεμφίτης, nomen Lapidis, qui reperitur in Ægypto, juxta Memphin, calculorum magnitudine, pinguis, versicolor, uti eum descripserunt Dioscor. l. 5. t. 158. & Plin. l. 36. c. 7. Verum qualis sit, hodieque ignoratur. Rul. & John.

MEN, μῆν, mensis, nomen determinati temporis, sive certus quidam numerus dierum, quos vel unaquæque regio, aut civitas ex proprio Instituto observavit; & dicitur mensis Civilis, vel quos certus cursus Solis, aut Lunæ sive motus proprius constituit; & vocatur mensis naturalis: qui propterea geminus habetur: Unus Solaris, dum Sol unumquodque in Zodiaco signum percurrit, cumque duodecim sint, hinc totidem etiam menses in anno statuuntur, qui tamen non æque inter se pares sunt: Lunaris alter, & magis medicus, quem constituit Lunæ motus ab una conjunctione cum Sole, sive Novilunio ad alterum, id quod fit circiter unde-

triginta diebus, cum dimidio. Gorr. Jungatur Rhod. ad Scribon. n. 12. & 13. Galen. l. 2. de cris. cap. 2. Forest. l. 28. Obs. 59. Schol. Mensis Philosophicus, vocatur certum tempus digestionis, vel putrefactionis; & interdum paucioribus diebus definiri solet secundum naturam, & absolutionem operis; ita ut secundum quosdam sint tres dies, & tres noctes; & quidam per decem dies dicunt; alii quinque illis addunt: in aliquibus est 30. in aliquibus 40. dierum spatium. Th. Chym. Vol. II. p. 282. Rul. & John. in Lex. Sæpe etiam vocab. Latin. Mensis sumitur pro fluxu sanguinis in foeminis menstruo, sive singulis periodis mensum Lunarium repente. Vide menstruum.

MENDACIUM, ψᾶδος, quid sit, notum est, falsitas nimirum in sermone. Dividi solet mendacium in Officiosum, Focosum, & Perniciosum. Ultimum uti adversatur humanæ societati, ita neminem, nec medicum etiam decet. De hoc etiam videatur Linden. Ex. XI. §. 120. seq. Primum vero concessum esse quandoque medico, demonstravit Rolink. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 2. c. 7. C. Rejes C. El. q. 11. n. 5. fin. Quod sit discrimen inter mentiri, & mendacium dicere, docuit Jul. Alexandr. Not. in Galen. l. 2. de decr. Hippoc. & Pl. 5. Breviter: Mentitur fallens; mendacia dicit oberrans. Tropice mendacia etiam dicuntur maculæ illæ albæ in unguibus spectandæ, quemadmodum scribit Fallop. Vide macula.

MENDESION, μῆνδῆσιον, Unguenti genus est, Ægypto peculiare, ita dictum a Capro, qui ex Ægypti parte, ubi primum unguentum illud repertum est, colebatur, & μῆνδης vernaculo sermone dicebatur. Dictum est & Ægyptium unguentum, item μετώπιον. Meminit Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. Descripserunt Dioscor. l. 1. c. 72. Æginet. l. 7. c. 18. Vide megalejon. Mentionem fecit & vini mendesi Hipp. l. de int. aff. XIV. 19. estque vinum album, & molle. Foel. p. 407.

MENDICUS, πτωχός, quid significet, extra forum medicum etiam patet. De mendicantium vero vaframentis varia collegit, lectuque digna Paræus Chir. l. 24. c. 18.

* MENDOSUS, νόθος, idem quod Spurius. Illegitimus; ut mendosa Costæ, sive spurix; Mendosa futuræ, &c. Castell.

MENFRICE, i. e. mastix. Rul. & John.

* MENINGOPHYLAX, μνινγοφύλαξ, q. d. membrana custos. Describitur a Celso l. 8. c. 3. quod sit lamina ænea, firma, paulum resima, ab exteriori parte levis, qua Chirurgi in vulneribus capitis utuntur, quoties excidendum os est, & attollendum, metusque imminet, ne in ipso opere cerebri membrana negligentius, & ultra, quam res expostulat, premendo lædatur, & con-

contundatur; ex quo sopores, & graves inflammationes cum periculo mortis oriuntur. Meminit Gal. l. 4. de L. A. c. 2. fere circa fin. Ejus delineationem, & modum applicandi tradit Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. T. II. fig. 10. & T. XXIX. fig. 7. Huic simile quoddam ferramentum habent Chirurghi nostri, inquit Gorr. quod *Veſtem* dicunt, (Gr. *μοχλὸς*, vel *μοχλίου*) cum eo attollant os, quod ferme totum excisum est, & jam labat, non secus quam grandiores lapides veſtibus impelluntur, quanquam eodem ferramento cerebri membranam custodiant. Est enim lamina ferrea angustior ab ea parte, qua os tangit, aspera, ab altera lævis, non recta, sed media, duobus locis recurvata. Castell. A Gr. *μυιγγοφύλακτις* quoque vocari membranam, quæ priorem cerebri ventriculum contegit, scribit Forest. l. 10. obs. 9. in Schol. Verum auctoritatem reperire hæcenus non licuit.

* MENINX, *μυίγξ*. Vide *membrana*, *Hymen*.

MENIS, *μῆνις*, idem quod *ἐργή*, ira gravior, h. e. diuturna injuriarum memoria, & cum vindictæ desiderio reminiscencia. Hinc *μῆνις* dicitur de illis, qui implacabiles sunt. Jul. Alex. not. in Galen. l. de dign. & cur. aff. anim. prop. cap. 5.

MENO, *μῆν*, i. e. *maneo*, unde *μονή*, *mansio*, *μόνιμος*, *permanens*, stabilis. Hipp. l. aph. 3. Diet. Jatr. n. 534.

MENOS, *μῆν*, significat *robur*, vim, vehementiam, idem quod *ἰσχύς*, vel *δυνάμις*. Ita vini *μῆν* legitur ap. Hipp. 3. de R. V. l. A. cap. 41.

MENS, *μῆν*, *γνώμη*, *ἄλγος*, idem quod *Animus*. Dicitur κατ' ἐξοχὴν quoque de summo Creatore. Gal. l. 17. de U. P. c. 1. Lang. lib. 1. ep. 14. Reliqua vide supra in *Animus*, & *Gnome*.

MENSA, *τράπεζα*, quid significet, pueri quoque norunt. Pertinet ad Instrumenta Diætetica, pro cibatione peragenda: Pharmaceutica, ad medicamenta super illa præparanda: ad Chirurgica, & Anatomica pro utrisque operationibus perficiendis. Accipitur etiam tropice haud raro pro ipsis alimentis, & cibandi ratione. Ita dicitur *Mensa prima*, *secunda*, &c. *Mensa Italica*, & *Syracusana* olim damnata a Platone, ceu nimium largæ, & lautæ, teste C. Hofm. C. Gal. LL. de U. P. n. 505. *Mensa* quoque *τράπεζα*, tropice dicitur pars superior plana dentium maxillarium, sive molarium, quia veluti supra *mensam* collocantur cibi. Fallop. Expof. de offib. c. 16. Tom. 1. p. 504.

* MENSIS, *μῆν*. Vide *Men*.

MENSTRUATIO, Blasio vocatur fluxus mensium

naturalis in foeminis. Med. Univ. p. 10. & 452.

MENSTRUUM, apud Latinos Homonymum est in Medicina. Usitatissima significatio est, quando notat Excernendum, vel Excrementum naturale sanguinis, in sexu foeminino, ætate adulta, ut plurimum per stata mensis Lunaris, sive quatuor septimanarum intervalla repetens, Gr. *καταμῆνις*, *ἐμῆνις* dictum; cujus causam optime referre licebit in Creatoris sapientissimum institutum, & sanguinis copiam turgescentem, ut natura non possit diutius retinere. An Lunæ quoque influxus, & virtus quædam huc aliquid conferat, arduum est determinatu. Siquidem non in omnibus idem tempus observatur excretionis, cum apud alias circa plenilunium; alias novilunium; alias vero circa quadraturas; imo apud quasdam etiam diebus intercalaribus contingat. Sanguinem non successive ad uterum colligi intra illud temporis spatium, sed demum circa instans effluxus tempus eo moveri, satis testari videntur lumborum, laterisque dolores ex illo motu eo tempore aborti. Vvaleus Ep. 2. de motu sanguinis. *Menstruus sanguis*, si corrumpitur, & dispositionem præternaturalem acquirit, fit variorum gravissimorum morborum author, & causa, uti passim ex veterum, & recentiorum Medicorum monumentis prolixè demonstrari posset, nisi instituti ratio prohiberet. Altera significatio est Chymica, & Pharmaceutica, quando *menstruum* vocatur *Liquor*, cujus beneficio *Extracta* sunt. Schr. l. 2. cap. 57. Dividuntur in *Naturalia*, & *Artificialia*, Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Plura vide in Rolfink. Chym. l. 2. cap. 14. An detur *Universale* omnia corpora solvens, quod vocatur *aqua sapientiæ*, *Mercuriale Philosophorum*, *Aqua Cælica*, omnium horarum homo, vinum animatum, &c. dubitatur. Solliciti quidem sunt de eo Spagyrici, verum placet nobis *ὁμολογῆσαι* Rolfink. d. l. Inconcuſſæ veritatis Thesis est: non datur *Menstruum* omnia corpora promiscue solvens: Agens non agit pro ratione patientis. De divisione *Menstrui* in *Vegetabile*, & *Minerale* videatur Th. Chym. Vol. VI. pag. 223. seqq. De *minerali* legatur etiam Beker. in Oedip. Chym. Tit. 5. §. 2. *Menstruum Philosophicum*, habetur spiritus Aceti fortissimus; de quo legatur ex Jac. le Mort. Collect. Chym. Leid. c. 7. *Menstruum Circulatum*, eidem est Spiritus Nitri dulcificatus, d. l. c. 303. Egregie quoque, & succincte de *Menstrui* Chymica significatione, & ejus speciebus scripsit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. cap. 4. pag. 53. seqq.

MENSURA, *μέτρον*, accipitur 1. late pro omni determinata, & congrua alicujus rei quantitate, quæ

quæ optima habetur. Galen. l. 1. cogn. & cut. propr. anim. morb. c. 3. & ita quoque pro cibi mensura, rebusque solidis, quin & aliis rebus non naturalibus, l. de Consuet. c. 4. Deinde stricte significat vasculum quantitatis certæ, sic- cæ, aut humidæ, l. de pond. & mens. c. 1. h. e. cujus cavitate recipiente certa quantitas deter- minatur, & judicatur. Ægin. l. 7. c. 26.

* MENTAGRA, *μυζήγρυα*, idem quod *Impeti- go*. *Lichen*. Vide supra *Impetigo*.

MENTULA, idem quod *Penis*, sive *membrum vi- rile*; de quo vocab. Rolf. de part. genit. P. I. c. 43. Idem tamen etiam tribuit *Clitoridi*, d. l. P. H. c. 42. De *mentula* e capite, & occipitio pro- pendente vide Eph. N. C. Ann. III. obs. 42.

* MENTUM, *μῆλον*. vide *Genejon*. Dicitur o- mne id, quod labro inferiori longa, & orbicu- lari figura subjacet. *Introd.* c. 10.

MEPHITIS, *μεφίτις*, dicitur foetor ex sulphu- re accenso: de quo J. Alex. not. in Gal. lib. 7. de U. P. c. 8.

MERCAVAH, i. e. *Thronus Dei*, vel ejusdem fulcrum. Th. Chym. Vol. VI. p. 101.

MERCES, *μεσός*, quandoque etiam usurpari solet pro *Sostro*, & *Honorario*, quod Medicis de- betur pro opera præstita; & illi quoque quan- doque honesta ratione exigere possunt ab in- gratis, & incivilibus. Rhod. ad Scrib. n. 171.

MERCURIALIS, epitheton est non solum rerum, & medicamentorum, quæ ex Mercurio paran- tur; sed etiam humoris melancholici, qui *Hu- mor Mercurialis* appellatur; & morborum inde provenientium, *morbi Mercuriales* dictorum. Blas. Med. Univ. p. 349. 360. 443. Imo & spiri- tus, seu causæ sanitatis, & morborum, causæ *mercurialis* nomine exprimuntur. Significatio Botanica, quando herba quædam emolliens, & in Clysteribus usitata *Mercurialis mas*, & *fœ- mina* dicitur, non est hujus loci.

MERCURIUS, *ἑρμῆς*, vide *Hermes*. Præter illam Ethnicam, & Astronomicam significationem, terminus usitatissimus est Chymicis, & Spagy- ricis, quamvis sub varia quoque significatione. Libet saltem descriptiones Rul. & Johnf. adji- cere. *Mercurius* dicitur unum e tribus princi- piis corpus, in quo proprietas rerum contine- tur, item *Argentum vivum*. *Mercurius* est prin- cipium materiale, vaporosum, naturæ aqueæ, subjectum nimirum generationis, cui per vim formatur, imprimiturque forma, & absolutio ad- est. *Mercurius metallorum*, quinta essentia, & aqua permanens, spiritus, semen fœmininum: item *Mercurius metallorum*, est *mercurius* cor- poris præcipitatus, corporalis, quando metalla ad primam materiam rediguntur, & ita in se- metipsa præcipitantur. *Mercurius mineralium*,

est oleositas, vel unctuositas de mineris auri, & argenti tracta. *Mercurius*, *Argentum vi- vum*, CC. S. Z. item *Auripigmentum*. *Mercuri- us chamber* est *magnesia*, fluidum corpus, & aqua. *Mercurius regeneratus*, est primum Ens *Mercurii*. *Merc. crudus*, est is, qui non- dum separatus est a sua materia, in qua ge- neratus. *Mercurius latus*, est *Turbith* minera- le. *Mercurius* a natura coagulatus est solidum metallum. Arte vero coagulatur, aut cum me- tallis, aut cum mineralibus, vel sine ipsis, per se, aut per alia extra mineralem naturam exi- stentia. *Mercurius crystallinus*, qui sæpe subli- matus est in formam crystalli, & perspicuita- tem. *Mercurius corallinus*, qui per oleum o- vorum, & aquas alias in rubedinem coralli- nam est adductus. *Mercurium metallorum*, ut & *Antimonii*, inter Non Entia referre non est veritus B. Rolf. pec. tract. h. t. quam tamen o- pinionem impugnavit Beker. in Exper. Chym. Nov. Nonnulli ex recentioribus, inter quos & D. Etmullerus, *Mercurium metallorum* vocarunt *Mercurium Corporum*, nulli dubitantes, eum beneficio salium alcalinorum, qua fixorum, qua volatilium, elici posse, eumque sublimiori- bus inservire. An vero liquidum illud corpus, & in quod metalla perfectiora redigi possunt per dicta salia, revera cum *Mercurio* conve- niat, non est nostri instituti dijudicare. Inter- ea triplex ex illorum hypothesebus resultat *Mercurius*, *Vulgaris*, *Corporum*, & *Philoso- phicus*. *Mercurialis Sava*, est aqua aluminum, in qua *Mercurius* generatur. Est enim sal pur- gativum aurei coloris, quod in salinis cavernis reperitur, fossoribus optime cognitum: utun- tur hoc per os ad pneumoniam. Rul. *Mercu- rialia* medicamenta dicuntur, quæ *argentum vivum* recipiunt. *Venena mercurialia*, quæ in- dolem *mercurii*, sive *hydrargyri* imitantur, & similia symptomata excitant. Vide *Hydrargy- ros*. Junge Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. s. 1. c. 1. p. 27. 28.

MERDA, *κόπρος*, idem quod *Stercus*. Vide *Copros*.

MERDASENGI, id est de adusto plumbo pul- vis. Rul. & Johnf. Fallop. putat esse *Lithargy- rium*, tr. de metall. f. fossil. c. 27. Tom. I. pag. 328.

MERDIVOMUS, *κοπριμέτος*. Vide *Coprieme- tos*.

MERENDA, *μερῆμα*, τὸ μετ' ἑξῆς φάγει, est cibis post meridiem sumptus, pueris, & fortius laborantibus, & fortassis quibusdam morbo con- fectis reficiendarum virium gratia concessus, alias noxius, & incontinentiæ signum. *Mercur.* lib. 4. l. c. 17. fin.

MERGEN, *Baffec*, id est *Corallus*. Rul. & Johnf.

MERGUS, *ἄδρυς*, nomen avis aquaticæ, cuius variæ dantur species. Descriptionem, & usum in cibis, & Medicina tradidit Aldrov. l. 19. Ornith. c. 49. Specialiter quod *mergus* voracissima sit avis, & plurima concoquat, ob id ejus pellem cum plumis paratam a pellifice, stomachoque applicatam vim concoctionis promoveri, legitur & in Th. Ch. Vol. V. pag. 400, seq.

MERICOS, *μερίκος*, *partialis*, idem quod *τοπικός*, *Localis*. Epitheton medicamentorum *Localium*. Gorr.

MERIDIES, *μεσημβρία*, dicitur 1. *medium diei*; & opponitur *mediæ nocti*. Sumitur tamen aliquando cum insigni latitudine. 2. significat *medium cæli*, sive illam plagam cæli, sub qua Sol apparet in diei medio. Unde *meridionales* populi, & regiones dicuntur sub *meridie*, h. e. sub *meridiano*, & *medio cæli* habitantes. Gal. l. 2. de Temper. c. 6. Quid Spagyrici in opere Lapidis Philosophici intelligant per *meridiem*, & *mediam noctem* ænigmatice, meo iudicio nec ipsimet noverunt. Meminit Lib. Alchym. Pharmac. c. 7.

MERIMNE, *μερίμνη*, vide *Cura*. Legitur hæc vox apud Hipp. l. 2. de diet. XXXIX. 9. ubi simul effectus in corpus redundantes a cura proponuntur. Confer etiam ad Cels. l. 1. c. 3. §. de his, quæ extenuant corpus.

MERLUCCIUS, *ὄνισκος*, qf. *Maris Lucius*: piscis vocatur, qui alias *Asellus saxatilis marinus* dicitur; interque pisces etiam febricitantibus quandoque concessos refertur a J. Alex. l. 14. Sal. c. 7. Laudatur & a Lang. l. 1. ep. 58. Vocatur & *Callarias*. Historiam, & usum vide prolixius ap. Aldr. l. 3. de pisc. c. 1. Adde Lind. Ex. XI. §. 14. & 133. 147. 205. 206.

MEROPS, *μέροψ*, nomen avis, quæ & *Meliphagus* dicitur, ideo quod apibus infidietur: cuius historiam, & usum vide apud Aldr. l. 12. Ornithol. cap. 45. Ejusdem pietatem erga parentes etiam deprædicat Lang. l. 1. ep. 63.

MEROS, *μέρος*, Latine *Pars*, interdum & *μορίον*, generaliter dicitur id, quod totum essentialiter complet, atque integrat, vel in quod totum dividitur. Est enim vocabulum ex iis, quæ ad aliquid, sive Relata dicuntur. Gorr. Quo supposito, facile liquet, quam graviter hallucinentur, qui in homine vivo, seu subiecto Medicinæ, humores, & spiritus e numero *Partium* excludere non verentur. Vide Lind. Ex. XV. §. 68. seqq. Dogm. nostr. P. I. c. 2. p. 24. seq. Alias & vocabulum *Pars* ad ipsam medicinam refertur, dum quædam *ministra*, &

quædam *Principes* illius Artis partes constituuntur; uti passim in Compendiis, & Institutionibus Medicis videre licet. Vide *Pars*.

MEROS, *μυρός*. Vide *Femur*.

MERSOR. Vide *Urinator*.

MERULA, *κόρυμβος*, *κοττοφός*, & nomen avis, & piscis habetur. Avis historiam, & usum in cibis, Medicumque tradit Aldrov. l. 16. Ornithol. c. 6. Laudat & Rolink. O. & m. m. Sp. l. 14. f. 1. c. 14. Piscis vero descriptionem, cum usu, Aldrov. l. 1. de piscib. c. 6. Meminit & Gal. l. 3. de A. F. c. 28. l. de bon. & mal. succ. c. 3. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3.

MERUS, *Meracus*, *ἀκρυστός*, in genere dicitur de omni illo, quod homogeneous, sincerum, nullaque alia re permixtum est. Strictius tamen sæpe sumitur de vino aqua non diluto, sincero; quod Hipp. 3. de morb. XV. 33. *ὑπότιλον οἶνον* vocat. Lind. Ex. VII. §. 24. Diet. n. 33. Rhod. in Lex. Scrib.

MERYCISMOS, *μυρυσμός*. Vide *Ruminans*. *Ruminatio*.

* MESARÆON, *Mesenterium*, *μεσάρμιον*, *μεσεντέριον*, synonyma sunt. Ita vero vocatur corpus membranosum, medium inter intestina situm habens, per quod variæ vasa, Arteriæ, & venæ *mesaraicæ* dictæ, Venæ Lactææ, Lymphatica Vasa, Nervi quoque una cum multis Glandulis feruntur, intestinis annexum; cuius plenior historiam vide apud Anatomicos, præsertim Barth. l. 1. Anat. c. 12.

MESERA, id est *Tutia Alexandrina*. Rul. & Johnf.

MESEL, *Mosel*, i. e. *Stannum*. Iid.

MESEMAR, vide *Misamar*.

MESENTERION, vide *Mesaraeon*.

MESES, *μέσης*, nomen venti, qui est medius inter *Cæciam*, & *Aparctiam*. Gal. comm. 3. de humor. t. 13.

MESIANUM, *μεσιανή*, nomen Emplastrum, quod alias *ἀνίκητον* dicebatur. Author ejus fuit Crito; & describitur a Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. Vide *Anicetum*.

MESIRE, vocatur affectus quidam Hepatis cum gravitate conjunctus; cuius signa sunt tumor, inflammatio, mordicatio, denigratio linguæ. Avic. l. 4. fen. 14. tr. 3. c. 5.

MESOCOLON, *μεσώκωλον*, generaliter significare videtur apud Hippocr. *membranam medianam* quandam, vel interstitium, 6. Epid. sect. 4. t. 7. Strictius vero dicitur de parte *mesenterii*, quæ intestina crassa, præsertim colon, annectit in dextro, & sinistro latere, & parte infima recto intestino adhæret. Gal. comm. ad d. l. Gorr. Foef. Oec. pag. 408. Barthol. l. Anat. c. 12.

MESOCRANON, μεσόκρανον, idem quod κερύφη, vertex. Gorr.

MESODME, μεσόδμη, dicitur trabs grandior transversa, Lat. medianum, quæ ab una domus parte ad alteram transit, & alias minores trabes sustinet. Hipp. 4. de art. t. 43. Foef. d. l.

MESOGLOSSI, sunt iidem muscoli, qui alias dicuntur Genioglossi. Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 549.

MESOMPHALION, μεσομφάλιον, idem quod ὀμφαλός, umbilicus. Gorr.

MESOPHRYON, μεσόφρυον, dicitur Ruffo ea pars faciei, quæ inter ambo supercilia media est, supra nasum, ad frontis finem sita; & quia depilis esse solet, Capella lepide vocavit Glabellam. Gorr. Dicitur alias etiam μετώπον. Junge Keuchen. ad Sammonic. p. 230.

* MESOPLEURIOS, μεσοπλευρός, epitheton musculorum Intercoſtalium, πλεῖστον enim costam significat: quemadmodum & loca illa Intercoſtalia μεσοπλευρά vocantur. Gal. l. 7. de U. P. c. 21. & l. de musc. dissect. c. 23.

MESOPOTAMENON, μεσοποτάμιον, est species unguenti Oenantharii, h. e. ex vino, & flore liliorum alborum parati; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

MESOS, μέσος. Vide Medius.

MESSIS, ἄμνητος, πυρκαμητός, dicitur illud anni tempus, quo rustici segetem maturam metunt. Gal. l. 1. de Antidot. c. 18. Messis quoque ab eodem refertur inter Exercitationes corporis fortiores, l. 2. de San. tu. c. 8. Alias vocab. messis allegorice quandoque accipitur pro maturitatis tempore: v. g. Messis mineralium, Th. Ch. Vol. I. p. 572. & Sibold. Hemsterhuis edidit libellum, quem inscripsit, Messis Aurea Anatolica.

MEST, i. e. lac acetosum, Misal, mosal. Rul. & Johns.

MESTOR, μήτωρ, dicitur Artifex peritus. In specie de Chirurgo usurpatur ab Hipp. l. Mochlic. XXII. 8. Jung. Foef. p. 414.

MESTOS, μεστός, plenus, refertus. Hipp. 5. aph. 45. Diet. n. 536. Idem quod μεμεσώμενος. Lind. Ex. X. §. 251.

META, καμπήρ. Vide Campter.

METABASIS, μετέβασις, dicitur Transitus, vel transgressio Medici ab una indicatione ad aliam, ab uno remedio ad aliud; quæ debet fieri cum prudentia, non temere, aut cum violentia; uti colligitur ex Hipp. 2. aph. 51. & 52. ubi verbum μετέβαινω, transeo, legitur. Junge Dieter. n. 538. Fere idem est quod μετέβολη, mutatio, nisi quod hæc latiore habet significationem.

METABOLE, μετέβολη, idem quod μετέλλαγή,

significat mutationem. Dicitur vero in medicina de omnis generis rebus, de anni temporibus, de victu, remediis, causis morbificis, &c. Vide Foef. p. 408. Diet. n. 540. Ubi quidem in genere notandum, quod omnes magnæ, & celeres mutationes sint vitandæ. Gal. comm. 2. de humor. t. 29. 2. de R. V. l. A. t. 52. Mutatio a contrario in contrarium debet fieri per elementum intermedium. Th. Ch. Vol. V. pag. 55. Quod vero mutatur de specie in speciem, debet reduci in primam materiam. Ibid. p. 544. Crisis quoque dicitur mutatio repentina. De mutatione sexus pro, & contra quædam proposuit Rolfink. de par. genital. Part. 1. c. 2. & 3. Vide Transmutatio.

METACARPION, μετὰ κάρπιον, Metacarpus, Postbrachiale, dicitur pars manus extremæ mediæ inter digitos, & carpum, sive brachiale, cujus interior pars dicitur Vola, θένερ, ὑπόθοναρ, Exterior, Dorsum, ὀπίθοναρ. Alii tribuunt metacarpo quinque ossa, tertium os pollicis quoque annumerantes; alii vero quatuor. Nobis perinde erit. Vide Barthol. Anat. l. 4. c. 1. & libell. 4. c. 20.

METACERASMA, μετὰ κέρασμα, significat temperatam aquæ mixturam; estque idem quod κέρασμα, quando aqua frigida mutatur in temperatum, & veluti lacteum teporem. Hipp. 3. de R. V. l. A. t. 49. Gal. comm. ad h. l. Foef. 409.

METACINEMA, μετὰ κίνημα, dicitur dimotio, vel transmotio; usurpaturque de pupillis. Hipp. 2. Prorrh. XXIX. 28. Verbum etiam μετὰ κινέει sumitur pro transmutare, proprie transmovere, sive e loco movere. Hipp. l. de loc. in hom. LV. 1. seqq. Lind. Ex. XLII. §. 329. seqq.

METACHEIRIXIS, μετὰ χείρῃς, idem quod χείρῃς, tractatio manuarum. Vide Cheirixis.

METACONDYLI, μετὰ κόνδυλοι, dicuntur, teste Ruffo, postremi digitorum articuli unguibus proximi; quemadmodum medii κόνδυλοι, & primi metacarpio proximi προκόνδυλοι. Gorr.

METAGRAMMATISMOS, μετὰ γραμματισμός, Transliteratio, significat permutationem veteris literaturæ in recentiore. Gal. com. 2. de iis, q. in med. t. 23.

* METALEPTICOS, μετὰ ληπτικός, i. e. transsumptivus, vel translativus; & dicitur de motu quodam, quem natura musculis quibusdam conciliavit, & similis est motui, sive tensionis speciei illi, quæ a superiori laqueo Glossocomii perficitur. Gal. l. 1. de U. P. c. 14. l. 6. m. m. c. 5. ad fin.

METALLAGE, μετὰλλαγή, idem quod μετέβολη. Vide Metabole. Jung. Diet. 541.

METALLUM, μέταλλον, proprie dicitur corpus perfecte mixtum, subterraneum, durum, pondero-

derosum, ductile, fusile, ac Sulphure, & Mercurio, sive aqua Mercuriali constans. Plura de metallorum descriptione, generatione, principiis vide apud Cæsalp. de metall. Georg. Agric. h. t. Th. Chym. Vol. I. & seq. passim Schrod. l. 3. c. 11. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Beker. in metallurgia. Aldrov. in Museo metallico, &c. Numerantur sex, Aurum, Argentum, Ferrum cum Chalybe, Stannum, Cuprum, Plumbum. Dantur & alia corpora, sed imperfectiora; ut Cachimia, Electra, de quibus suis locis, quæ vocantur commode *μεταλλικά*, *Metallica*, Th. Chym. Vol. I. p. 588. seq. item mineralia. Libav. distinguit metalla in Naturalia, & Sapientum. Illa numerat septem, addens antea dictis sex adhuc Calaeum. Hæc vocat Aurum Philosophorum, Argentum Philosophorum: Deinde & Mercurium Philosophorum, &c. S. A. Ch. l. 4. c. 18. Quæ Helmontii sit de metallis sententia, inquiratur in Indice Operum suorum. *Metallum currens*, dicitur Mercurius vivus. Rul. & Johnf. Metallum stricte dictum vocatur mixtura metallica ex Cupro, & Stanno, vel plumbo, ut & pauca quantitate argenti, quod ponderosius est metallis simplicibus, ob densitatem majorem, sed & propterea fragilius, quia flecti, nec resilire nequit. Jac. le Mort. Metallurg. contract. Chymicæ annexæ, p. 272.

METALLURGIA, vocatur pars Chymicæ interveniens subterraneorum, metallorum, & mineralium præparationi, & depurationi ad usum medicum necessariæ. Jac. le Mort. Ch. Medico-Phys. c. 1. p. 2.

METALLUS, ab Helmontio propria contra usum Grammaticum autoritate vocatur cum additione *primus*, vel *masculus*, minerale quoddam ex Mercurio, & Sulphure metallicis constans; & communiter credunt esse *Cinnabarin Nativam*, tr. Recepta Injecta in appendice. A Paracelso *Electri minoris immaturi* nomine venire, scribit Junken. Ch. Exper. P. 1. f. 5. c. 1.

METAMORPHOSIS, *μεταμορφωσις*. Vide *Transmutatio*.

METAPEDIUM, *μεταπείδιον*, idem quod *metatarsus*, cujus ossa sunt quinque; de quibus vide Barth. libell. 4. An. c. 21.

* **METAPHRENON**, *μεταφρενον*, idem quod *ῥατόν*, *Dorsum*. Vide supra lit. D.

* **METAPOROPŒJA**, aut *metaporopæsis*, *μεταποροποιία*, *μεταποροποιήσις*, est exiguorum meatuum corporis mutatio a statu p. n. ad naturalem; & ita idem, quod *μετασύγκρισις*. Gal. l. 4. m. c. 4. Unde & curatio *metasyneritica* a methodicis appellata, quæ in inveteratis affectionibus adhibebatur, cum nihil profecissent reliqua auxilia, l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Habent

autem *μετασυγκρίσις* facultatem, præter medicamenta, alia etiam plurima; ut varia gestationum genera, deambulationes, vocis exercitia, unctiones, cucurbitæ, dropaces, insolutus, frictiones, psilothra, smegmata, sinapismi, vomitus, vires reficiens victus, balnea, vinum, varius cibus, ut scribit Æginet. l. 5. c. 3. & l. 3. c. 63. & 68. ubi Latine redditur *Recorporaticium*. Apud Dios. etiam complectitur *μετασυγκρίσις* *δυνάμις* virtutem ex alto evocandi, l. 4. c. 157. Jung. Foef. p. 409.

* **METAPTOSIS**, *μεταπείσις*, dicitur *permutatio alicujus morbi* in alium, priori cessante: fitque duplici modo, vel per *ἀγδοχὴν*, aut per *μεταστάσιν*. *Diadoche* fit bonis ægri rebus, cum morbifica materia ad ignobiliorem partem superne deorsum, intus foras, & procul a morbi foco excluditur. *Metastasis* contrario se habet modo, & periculosa. Herun. l. 2. Inst. Diet. n. 543. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 3. f. 2. c. 47. Verbum est *μεταπίπεισις*, transeo, *permuto*; quo etiam Hipp. in eadem significatione usus. Hipp. 1. prorrh. f. 1. t. 12. 27. f. 2. t. 8. 43.

METARSIOS, *μεταρσιος*, *sublimis, elevatus*. Usurpatur de diversis rebus. Facies *elevata*, legitur in Hipp. l. 2. de morb. mul III. 2. Lectus *elatus*, sive *sublimis*, l. 1. d. tit. XCIII. 15. Respiratio *sublimis*, l. 2. XXII. 2. vid. Foef. p. 409.

METAS, i. e. *pondus, mecal, mekal*. Ruland. & Johnf.

* **METASTASIS**, *μεταστάσις*. Vide *metaptosis*. Sumitur & pro solutione morbi, 5. aph. 7. Dieter. n. 543.

* **METASYNCRISIS**, *μετασύγκρισις*. Vide *Metaporopæja*.

METATARSIVM, *Metatarsus*, *μεταρσιον*. Vide *metapedium*.

METATHESIS, *μεταθεσις*, *Transpositio* Latine dicitur. Refertur a Rolfink. inter indicationes præservatorias, quando causa morbifica solida, quæ evacuari nequit, in alium locum, ubi minus nocere potest, *transponitur*: e. gr. quando calculus vesicæ retro pellitur, aut cataracta in oculo acu deprimitur. O. & meth. med. Sp. l. 4. f. 2. cap. 14.

METEMPSYCHOSIS, *μετεμψύχωσις*, terminus Philosophicus potius, quam medicus, notans *transmigrationem animarum*, commentum Pythagoricum, & Platonice Philosophiæ: de quo legatur J. Alex. l. 22. Sal. c. 7. C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 18. 19.

METEOROS, *μετέωρος*, proprie dicitur *pendulus, suspensus*, in sublime elatus, sublimis. Usurpatur sæpe ab Hipp. v. g. de hypochondriis elatis, seu tumidis, 4. aph. 73. & 5. aph. 64. Tales etiam

tumo-

tumores vocantur *μετεωρισμοί*, quamvis & *μετεωρισμοί* apud eundem dicantur *agrorum surrectiones*, dum exurgendo sese attollunt, & resistent, sect. 2. Progn. t. 6. & Coac. t. 493. Porro *μετέωρα* quoque dicuntur *πνέματα*, & *ρόματα*, humores, & spiritus sublati, & penduli, qui non fixi, sed ad fluxum, & motum habiles, atque dispositi, 4. de R. V. I. A. t. 28. aut humores excernendi, l. de ver. med. XXXIV. 13. Partes quoque solidæ in aere veluti *suspensæ*, nec *sustentatæ*, v. g. cubitus, l. de fractur. c. 52. Respiratio sublimis, *πνέμα μετέωρον*, Hipp. aliquando dicta, ubi cum scapularum musculis agitata fit respiratio. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 4. de L. A. c. 8. Diet. n. 544. Dolores suspensi, *ἀλγύματα μετέωρα*, qui in superficie corporis fiunt. Foef. p. 410. Tropice quoque antiquis *μετέωρον* dicebatur *animi pendulus*, qui dubius, & anceps nihil certi statuit. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 118. & *Res ipsæ incertæ*, *μετέωρα πνέματα*, quorum eventus expectatur. Foef. d. l. p. 411. *μετεωρίζω* quoque usurpatur pro *ἀβλεψία*, *incogitantia*, quod Hipp. alibi *κατασπῆναι*, q. d. supervidere. C. Hofm. in Gal. LL. de U. P. n. 416. Alias in Physicis *Μετέωρα* vocantur phaenomena in æthere, vel aere diversa, quorum alia ignita, alia aquea, &c. de quibus legantur scripta Physicorum, in specie etiam Joh. Merc. Marci Phil. Vet. rest. P. 2. f. 4. Schrod. l. 1. c. 4. de *Meteoris Microcosmiceis* Observationes in Eph. N. C. A. l. obs. 77. Quid Paracelsus per *Meteorica sagacem*, & *minorem* velit, Lector ipse colligat ex Philos. sagac. l. 1. item per *Meteorica caelestem*, l. 2. Uno verbo sunt Aenigmata Bæotica.

METER, *μήτηρ*. Vide *Mater*.

METEXETEROS, *μετεξέτης*, Hippoc. dicitur *alius*, aliquis, quidam, 2. de fract. t. 18. 3. de art. t. 59. f. 3. t. 82. 93. f. 4. t. 26. Foef. d. l.

METHEMERINOS, *μεθεμερινός*, idem quod *καθημερινός*, epitheton febris *quotidiana*, quæ ad integritatem non definit. Gorr.

* METHODUS, *μέθοδος*, æquivocum est in medicina. 1. & primario sic dicitur via, & ratio, qua quid in arte investigamus, & quæ probe sunt inventa approbamus, retinemus, exequimur, quæ minus recte, redarguimus. Gal. l. 1. meth. med. c. 4. Foef. pag. 401. Jungatur Cels. Martinengus de *methodis*. Huc pertinet *methodus medicinalis*, quæ est pars Medicinæ princeps, monstrans modum agendorum pro obtinenda sanitate; & in specie *methodus medendi*, quæ est brevis, certa, & tuta via reducendi ægros ad sanitatem pristinam. Utriusque *Conservativa*, & *Curativa methodi* carceres sunt *Indicationes*, Dogm. med. Gen. P. 4. c. 1. seq. Linden. Ex. II. 62. Deinde abusive, aut saltem

φαινομένης significat *μέθοδος* illam viam artis, qua saltem per paucas quasdam communitates apparentes ad artis finem obtinendum nonnulli tendunt. Unde & hujusmodi Medici *methodici* dicebantur; ut & ab Authore *Thessalo*, *Thessalici*: contra quos acriter pugnavit in scriptis suis Gal. Summa reprehensionis hæc esse poterit, quod scripserit, *Methodicam hæresin* omnia artis bona destruere, l. 2. ad Glau. c. 2. Denique apud Hipp. quoque *μέθοδος* significat *secessum*, digressionem, aut transmigrationem, l. de septimestri partu, IV. 14.

METHE, *μέθη*, vide *Ebrietas*. Verbum *μεθύω*, *inebrio*. Hipp. 5. aph. 5. Diet. n. 524.

METHYPOSTROSIS, *μεθυπόσρωσις*, Hippocrati *lecti substrationem*, vel permutationem significat, 2. de fract. t. 64.

METOPION, *μετώπιον*, nomen *unguenti*; estque idem, quod *Mendesium*, vel *Ægyptium*. Vide *Mendesium*. Descriptionem vide apud Diosc. l. 1. c. 71. Ægin. l. 7. c. 20. qui ita dictum putat a *Galbano*, cujus germen *μέτωπον* vocatur. Occurrit & apud Hippocr. lib. de Loc. in hom. XX. 6. quamvis Foef. existimet, frequentius adhuc allegari in l. de superfœt. & l. de morb. mul. sub vocabulo *μέτωπον*, quod dd. ll. aliquoties occurrit, Oec. p. 411.

* METOPON, *μέτωπον*, vide *Frontis*. Hinc *μετωπιαίος*, dicitur *ad frontem pertinens*: v. gr. *sudor frontis*, Hipp. l. 2. de morb. mul. LVI. 6. & *fascia frontis*, Gal. l. de fasciis c. 5.

METRA, *μήτρα*, *Uterus*, *Matrix*, locus in quo fit conceptio, dicitur. Vide *Hystera*, *Matrix*. Ita vero vocatur, quod ex ea veluti matre omnia animantia oriantur, vel quod matres efficiat, vel quod sit mensura, *μέτρον*, temporis certi ad purgationes, & partus. *Μήτρα* etiam in plurali pro *secundinis* ponitur. Hipp. l. de nat. mul. XC. 1. quamvis Lind. scripserit *ὄσδρα*.

* METRENCHYTES, *μήτραγχύτης*, vocatur instrumentum, & sypho, quo fit injectio liquoris medicati in uterum. Gal. l. 5. m. m. c. 5. Ejus delineationem vide apud Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIII. fig. 2. & modum applicandi, T. XLIII. f. 6. Hinc & illa medicamenta liquida vocantur *μήτραγχύτης*, Schroder. l. 2. c. 45. Lang. l. 1. ep. 80. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 9. f. 9. c. 7.

METRETES, *μέτρης*, *metretes*, i. e. *Cadus*. Vide supra. Mensura maxima apud Atticos, capiens choas 12. aut libras 108. Gorr.

METRIOS, *μέτριος*, *mediocris*, τὸ μέτριον, vel *μετριότης*, *mediocritas*. Vide supra. Hipp. 2. aph. 3. & 4. Dieter. n. 545.

METROPOLIS, *μητρόπολις*, proprie significat *arce*, *castellum*, *urbem* alicujus regionis *primariam*, *munitissimamque*. Tropice usurpatur de

de cerebro, & de calore, Hipp. l. de Carnib. f. de principiis IV. 11. 12.

METRON, μέτρον. Vide mensura.

METUS, φόβος, Dieter. n. 906. idem quod Timor, Pavor: vocatur affectus quidam animi; cuius character in hoc consistit, quod fiat animæ veluti contractio, & spiritus animales a superficie corporis subito recedant, & a solitis functionum suarum muniis inhiuantur. Metus, cum extremus est, degenerat in desperationem. Villist. Anim. Br. P. 1. c. 9. & Charlton. Ex. IX. Pathol. §. 24. Refertur inter morbos infantum ab Hipp. 3. a. 24. & inter causas morborum a Rol. O. & m. m. Sp. l. 2. f. 3. c. 104. Remedia vero exhibet contra illum, l. 14. f. 3. c. 10.

MEVIUM, a Germanis vocari morbum Gallicum, author est Fallop. de morb. gall. c. 2. meviium notare obscenum: verum quæ Germaniæ regio hoc termino utatur, nobis non constat.

MIASMA, μίσημα, Inquinamentum, idem quod Contagium: de quo supra lit. C.

MICA, ψίχ, ψίχιον, dicitur communiter minutissimum frustulum panis friati. Ita Mica panis albi tostii ingreditur pulveres pepticos, ap. Craton. in Consiliis aliquoties. Mica vero etiam prædicatur de sabulo lucido, argenti, vel auri colorem referente, vulgo Argentum felium dicto, in Eph. N. C. Ann. II. O. 78.

MICATIO, σίλησις, σίλησις, idem est quod Fulgor, Coruscatio, Splendor. Hodieque tamen dicitur quoque de sanguinis Undulatione, & palitatione aliqua, quæ oritur ex lucta portionum activarum, & spirituosarum cum crassioribus, & passivis. Vide Charlton. Oec. Anim. Ex. V. §. 16.

MICHA, michach, i. e. Venus, Cuprum. Rul. & Johnf.

MICROCOSMETOR, Terminus novus a D. Doleo fictus, denotans auram quandam Divinioris totius mundo coextensam, in prima creatione sensu donatam, & esse a spiritibus animalibus distinctum quid; illis vero uti, tanquam præcipuo ejus instrumento, & in brutis solum dominari; in hominibus vero, ubi Anima rationalis conjuncta est, sub hujus imperio ope spirituum animalium ejus jussa exequi: quemadmodum ita explicavit in Encyclopædiæ præfatione ad Lectorem. Sedem suam habet in Cerebro, & spiritibus animalibus, a sanguine nimis effervescente, & scoriis sulphureis referto ostensis, & commotis, microsmetor fit Cosmetorges, h. e. Rex iræ; uti hoc fusius proposuit l. 2. Encyclop. c. 2. Vide Cosmetorges.

MICROCOSMUS, μικρόκοσμος, vocatur Homo, ad differentiam Macrocosmi, seu mundi majoris; quod epitheton valde arridet Paracelsicis, Spa-

gyricis. Rul. & Johnf. ita descripserunt: Microcosmus est parvus, & medius mundus inter firmamentalem, & elementalem situs naturaliter, quia de utroque participat, i. e. homo: quia quicquid in illis realiter, & actu continetur, in homine pariter habetur spiritualiter, & potentia. Quo fit, ut una sit istius, & eadem, quæ de illis fieri potest, ac debet, Anatomia Philosophica vera, non mortua cadaveris, sed viva essentialis pariter, ac exacta. Prolixius hæc deducta legantur in Th. Chym. Vol. V. pag. 369. & Bal. Valent. Opusc. Germ. de Microcosmo. Quamvis vero non penitus improbanda sit illa comparatio Hominis cum mundo universo, & ita nomen microcosmi illi absque veritatis jactura tribui possit, approbante quoque inter Patres Ecclesiæ Joh. Damasceno, & allegante C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 157. nihilo tamen minus merito animadverterunt viri docti, & Chymici periti in Paracels. & ejus sectatores, quod Elenchum secundum quid committant, dum quod quadantenus, & per similitudinem partis cum toto dictum est, universaliter interpretantur, & essentialiter exponunt; indeque postea, utpote ex falso principio, magnificas texunt consequentias, verbis verissimis Libav. in Exam. Philos. viv. sec. descr. Hartm. f. 38. T. IV. Oper. p. 259. Idem fecit Rolf. in Chymia ad A. F. R. I. 1. c. 20. seqq. Helmont. tr. Invent. Tartari in morb. temerar. n. 15. seqq. quamvis hic sibi non adeo certo constiterit. Siquidem aliis in locis, præsertim in tr. de magn. vuln. cur. Microcosmico cælo singulares tribuit sigillandi virtutes. Alias hominis contemplatio ex suis principiis vocatur Microcosmica scientia, Libav. in Typo Art. med. Hipp. & Hermet. T. III. Oper. p. 123. Præter illam significationem, Microcosmus quoque tribuitur Lapidis Philosophico, uti constat ex Th. Chym. Vol. I. p. 515. Libav. Apoc. Herm. part. post. Tom. II. Op. p. 418.

MICROLOGIA, μικρολογία, Galeno vocatur inanis illa subtilitas vocabulorum; & est idem quod λεπτολογία, argutia inanes, l. 2. m. m. circa fin.

MICROPHTHALMOS, μικρόφθαλμος, dicitur, qui parvis oculis præditus est.

MICROSPHYCTOS, μικρόσφυκτος, cui pulsus est parvus, vel debilis. Legitur apud Diosc. lib. 5. c. 17. & allegavit Lind. Ex. §. 155.

MICROSPLANCHNOS, μικρόπλαγχνος. Vide Parviviscerus.

MICROSCOPIUM, μικροσκοπεῖον, vocatur Conspicillum, sive vitrum arte paratum, quo atomi visibiles quasi, & minutula etiam insecta in molem colosseam transmutantur; cujus inventor creditur Franc. Fontana Neapolitanus.

Hujus

Hujus vitri ope quamplurima antea ignota inventa, & detecta sunt: unde integra Messis observationum *Microscopicarum* occurrit in Ephem. N. C. A. I. Obs. 13. & A. II. Obs. 27.

MICROTRAPEZOS, μικροτράπεζος, dicitur, qui tenui mensa, & victu utitur; & opponitur gulæ, vel cupediis dedito. Linden. Ex. XVI. §. 166.

MICTIO, ἔρσις, *miētus*, significat excretionem urinæ, ab ἔρσω, *mingo*, *mejo*. Hipp. 4. aph. 83. Diet. n. 654. Foes. p. 469. estque vel secundum, vel præter naturam. Ad hanc quoque pertinet *miētus sanguinis*, vel *miētio cruenta*; de qua in Practicis plura occurrunt, præsertim ap. For. l. 24. Obs. 6. seq.

MICTURIENS, ἐρητιάων, vocatur qui libenter urinam excernere conatur; unde & somnians se reddere urinam, stragula sua permingit. Helmont. tr. Jus Duumvirat. n. 31.

MIFRES, i. e. *Asphaltum*. Rul. & Johns. in Lex.

MIGRANA, idem quod *Hemicrania*, morbus capitis, qui modo dextram, modo sinistram ejus partem occupat, & ad futuram usque protenditur, quæ doloris interstitium est. Ita dicitur a *Grana*, quam vocem pro *capite* acceperunt antiqui. Keuchen. Not. ad Sammon. p. 92.

MILES, στρατιώτης, quid significet, nec pueros latere potest ex Vocabulario. Ad forum medicum quoque *militēs* pertinent, dum eorum conditio miserabilis sæpissime est, ob vivendi rationem, dum excubiis, aliisque negotiis *militariis* interdiu noctuque defatigari coguntur. Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 12. hinc variis morbis gravioribus sunt obnoxii: v. g. Catalepsi ex nimio gelu, For. l. 10. obs. 41. Febribus castrensis, & morbo Hungarico, ubi quandoque plures imperitia Chirurgorum Empiricorum, quam vi morbi intereunt. Lang. l. 1. in præf.

MILESIUS, μιλῆσις, derivativum ὑπὸ μιλῆτις, *Mileto* urbe Asiæ, vel Cariæ celeberrima. Tribuitur vero Epitheton *Lanæ Milesiæ*, ceu molliissimæ, apud Hipp. l. de visu. l. 2. & l. de Sterilib. XI. 28.

MILIARIUM, dicitur vas altum, & angustum in balneis ad aquas calefaciendas olim usitatum. Rhod. ad Scrib. n. 60. C. Hofm. c. ad Gal. LL. de U. P. n. 280. Lang. l. 1. ep. 50.

MILIOLUM, κερχαῖδιον, vocat Severinus tuberculum exterioris palpebræ magnitudine, & duritie granulum parvum milii referens: quod proluxius descripsit l. de noviss. abscess. c. 9. §. 5.

MILIUM, κέχυρον, refertur inter semina *Cerealium*, a Gal. l. de R. V. I. A. t. 18. Sed paucissimum præbet alimentum, estque magis medicamentum, quam alimentum, l. 7. de S. F. h. tit.

Miliacei panes, sunt friabiles, aridi, incommodi ad nutritionem l. 1. de A. F. c. 15.

MILLEPEDES, ὄνοι. Vide *Asellus*.

* MILPHÆ, *Milphosis*, μίλφαι, ἢ μίλφωσις, idem quod *μυδάρωσις*, defluvium pilorum e palpebris. Apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 5. in princ. legitur in masculino, οἱ μίλφοι, quod alibi reperire non licuit. Perperam vero, & vitiose *Castellus* quondam per y expressit *mylphæ*; quem tamen imitatus etiam *Stephanus Blankardus* in Lexico Medico, sive ex negligentia, sive ex ignorantia Græcæ Linguae: quis vero etiam acceperit pro medicamentis adversus deflavia capillorum, nobis non constat. Vide *madarosis*.

MILTOS, μίλτος, dicitur Latine *Rubrica*, *minium*; inter terras refertur, vimque habet exiccandi, detergendi, adstringendi, &c. Meminit Hipp. l. de ulcer. XIV. 5. Duæ vero leguntur *Rubricæ* celebriores, quarum una vocatur *μίλτος σινωπική*, ἢ *σινωπὶς*, *Rubrica sinopica*, aut *Minium sinopicum*, Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. Dioscor. l. 5. c. 111. Altera *μίλτος λιμνία*, *Rubrica Limnia*, Gal. l. 9. de S. F. Est & *fabrilis*, sive *μίλτος τεκτονική*, quæ inferior est *Sinopica*. Diosc. d. l. cap. 112. Schroder. l. 3. cap. 2. in fin. Rul. in Lex.

MILVUS, ἰκπῖνος, vide *Ictis*. Est & nomen piscis volantis; cujus historia, cum usu, habetur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 4. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 76.

MIMO, μιμῶ, idem quod *πίμων*, *πίθηκος*, *Simia*, animal quadrupes, digitatum, viviparum; ita dictum, quod hominis mores imitetur instar mimi. C. Hofm. c. ad Gal. LL. U. P. n. 168. & l. 1. V. L. c. 25. *Simiæ* vero historiam, & usum vide apud Aldrov. l. 2. de quadr. vivip. dig. c. 5.

* MINA, μνᾶ, nomen est ponderis certi: estque duplex: Una *Mina Attica*, & *Ægyptia*, quæ habet uncias sexdecim, h. e. *drachmas* 128. altera *Romana*, quæ uncias viginti continet. Gal. l. de pond. & mens. c. 3. Ægin. tit. eodem. Plinius tamen l. 21. H. N. cap. ult. dicit, *Minam* pendere *drachmas* centum. Quin etiam *Fannius Minam* vocavit; nostrique *minam* dixere priores, centum hæ sunt *drachmæ* citante *Castell.* *μνᾶ* quoque significare *μυρία*, i. e. *milite*, ait *Hesychius*, allegante C. Hofm. l. 6. V. L. c. 7.

MINERA, proprie dicitur terra, sive materia, ex qua mineralia, & metallica maxime fiunt; ut *minera Solis*, *Cupri*, *Antimonii*. Schrod. l. 1. c. 2. Rul. Per translationem quoque *minera* vocatur *materia morbigica*: v. g. *Minera febris*, a recentioribus passim. *Minera Philosophorum*, vocatur *Lapis Philosophicus albus operis minoris*. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 12. *Minera tropice* dicitur *Causa*,

Causa, vel *materia morbifica* antecedens *materialis*, contradistincta vaporibus, & dividitur in Animatam, & Inanimatam; indicatque in genere evacuationem, docente Capiavaccio in Compendio Methodi med. c. 16. seq. p. 294. seq. Meminit & in prolixiori Methodo medend. c. 16. seqq. p. m. 266. In specie de Incubi *minera* legatur idem Praet. M. l. 1. c. 15. p. m. 515.

MINERALE, duplicem habet significationem, latam, & strictam. Late sumitur pro omnibus illis corporibus naturalibus mixtis, quæ non comprehenduntur sub vegetabilibus, & animalibus; & dicuntur alias *res macrocosmicæ*: quarum expositionem sub titulo *mineralogiae* tradit Schroder. l. 3. per tot. Junge Fr. Hofm. in Clav. Strictè vero significat ea, quæ quidem participant quadantenus de metallis; sed non sunt perfecte talia: unde & *Semimetalla* a quibusdam dicuntur. Schrod. d. l. c. 15. Junge Libav. T. III. Oper. Deficit autem semper aliqua ex proprietatibus metallorum. Dividuntur a nonnullis in *majora*, *media*, & *minora*. Th. Chym. Vol. I. p. 304. *Mineralium* originem a Sale petendam esse, quod Paracelsus, ejusque affectæ Universale vocarunt, docet Joken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 6. in prin. p. 245. seq.

MINERVA, *Ἀθηνᾶ*, nomen Deæ Gentilium, quæ & *Pallas* dicitur. Hanc e Jovis cerebro natam esse fabulosum dixit Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. dec. c. 8. Est & nomen medicamenti alicujus externi Emplastri, quo usum se scripsit Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

MINISTER, *ὑπηρετής*, vocatur qui ægris officia præstat. Dicuntur alias 1. aph. 1. οἱ πρέσβυτες, quos exponit Gal. per τὰς ὑπηρεσίας, in comm. ad h. l. & in c. 2. in 6. Epid. l. 43.

MINIUM, *μίλτος*, vide *milios*. Significat *Rubricam*. Deinde dicitur Saturnus, vel Plumbum per calcinationem reverberatoriam præcipitatum. Schrod. l. 3. c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dicitur & Crocus Saturni præcipitatus, Rul. & Johnf. Libav. S. A. Ch. l. 3. c. 25. Verum dicitur & *minium nativum*, quod ex lapide quodam argenteæ venæ permixto fieri, & a *Cinnabari* differre docet Diosc. l. 5. c. 109. quod Græce *ἀμμιον* vocatur. Jung. Chiocc. Mus. Calc. sect. 4. p. 464. Libav.

MINORATIO, dicitur levior quædam evacuatio, & moderata, sive per alvum, sive per vomitum, quam veteres præmittere solebant in principiis morborum, etiam febrium: Gr. vocatur *συμμεσμός*, 2. de art. t. 51. quamvis mendose legatur *συρμεσμός*, notante Foef. Oecom. p. 601. Vide *Syrmea*. De *minorativa evacuatione* plura lege apud Lang. l. 1. ep. 39. Forest. l. 29. Observ. 12. Schol. & l. 32. O. 6. Schol.

Integrum quoque de *minoratione* tractatum olim scripsit Ludov. Panizza Venetiis excusum. *Medicamenta minorativa* sunt eadem, quæ *Lenitiva*. Id. l. 10. Observ. 15. Schol. & l. 32. O. 13. Schol.

MINUTA, epitheton Febris Syncopalis acutissimæ, quæ scilicet pulsum, & vires prostermit, uno, aut altero paroxysmo, adeo ut ad quartum diem perdurare non valeant. Joh. Stephan. Paraphr. in Avic. l. 4. fen. 1. c. 55. p. 275.

MINUTIO, *μινύθσις*, idem quod *Imminutio*. Vide *mejosis*. *Imminutio* sumitur pro *Extenuatione*, 3. de iis, q. in med. t. 25.

MINUTIAE, *μινύθσις*, circa vocabula in Medicina quidem non semper sunt attendendæ, vide *micrologia*. Verum circa res ipsas, v. g. circa causas morborum, & usum medicamentorum minime negligendæ, monente Jul. Alexandr. not. in Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

MINYA, *μινύα*. Vide *Rubrum*.

MINYTHESIS, *μινύθσις*, idem quod *μείωσις*, *Imminutionem*, *Extenuationem* significat, de quibus supra. Loca Hipp. ubi vocabulum hoc usurpavit, vide apud Foef. p. 415.

MIRACULUM, *θαῦμα*, quid significet, etiam ex aliis Lexicis notum est, videlicet id, cujus ratio, modus, & causa videtur humanam rationem transcendere. Talia quoque inesse naturalibus, aliquoties Gal. docuit; præsertim circa generationem hominis, & partum, ut & membra utrique functioni inservientia. Ita osfium dearticulationem quoque vocat *miraculum*, l. 1. de V. P. c. 25. in princ. *Miracula* quoque sua jactitant Spagyrici, sed plerumque inepte, & *βαναύσως*.

MIRACH, Arab. idem quod *Abdomen*. Forest. l. 6. Chir. Obs. 48. Schol. Bartholin. l. 1. Anat. in procem. *Mirachia*, vocatur Morbus, vel Dolor intestinalis, qui fit ab humoribus acutis, & pungitivis, vel ab Apostemate *mirach*, vel Mesenterii. Valesc. de Taranta Philon. Pharm. l. 4. c. 25.

MIRMIDONES, Paracelso videntur esse *deliramenta*, phantasmata, ineptæ speculationes, tr. de Surditate, §. Processus.

MISADIR, *mixadir*, id est *Sal Ammoniacum*. Rul. & Johnf. *Misadir* volatile est, quod volat suis alis, & non percipitur. Ideoque dictum est Aquila propter nimiam velocitatem. Th. Chym. Vol. V. p. 68.

MISERERE mei, *ἐλέησον*, barbarum nomen, denotans morbum gravissimum Ileum. Vide *Eileos*. Helm. tr. de flatib. nu. 28. Lind. Ex. II. §. 59.

MISER, *miseria*, *τλήμων*, *τλημοσύνη*, vel dicitur de ægro, & morbo; vel etiam de aliis

concurrentibus adversitatibus. Ita Linden. dixit, *miseriam* esse incidere in manus imperiti Medici, Ex. XII. §. 1.

MISERICORDIA, ἐλεος, inter affectus animi perinet, quando alterius malo commovemur, & dolemus. Hæc non semper medico præsertim Chirurgo convenit, sed potius expedit, sæpe austeritatem adhibere in tollendis morbis, monente Dieter. n. 822. Alias rectissime urget Paracelsus in genere *misericiordiam* in Medico, quo ægris prompte suppetias eundo imitari debeat Deum, de Caducis §. 1. in princ.

MISMAR, vel *mesemar*, dicitur Nodus rotundus albus, similis capiti clavi; & accidit in digitis pedum ut plurimum a percussione, & post exituras, h. e. erysipelationes, inflammationes exulceratas. Avic. l. 4. fen. 3. tr. 2. c. 14.

MISOPROCHOS, μισόπρωχος, i. e. odio habens pauperes: Epitheton *Arthritidis*, quæ est Bacchi & Veneris filia, non nisi rarissime pauperes invadens, & tenuiter viventes, docente C. Rejes C. El. q. 88. n. 8. seq.

MISOS, μῖσος. Vide *Odium*.

MISSA, ænigmatice quoque translata ad *mysterium Lapidis Philosophici*: cujus descriptionem sub forma *missæ* proposuisse Nicolaum Melchiorum Cibinensem, testatur Libav. Tom. II. Oper. p. 350.

MISSADAM, est *Argentum vivum*. Rul. & Johnf.

MISSERASSI, id est *Gypsum*. Iid.

MISSIO, a verbo *mitto*, pro *Emitto*, sumitur frequentissime pro *Evacuatione*, si jungatur cum *Sanguine*. *Sanguinis missio*. *Sanguinis missus*. Jessen. in pec. tract. h. t. & alii.

MISTIO, *mixtio*, *mixtura*, *mistura*, μίξις, interdum etiam *ἡρῶσις*, late, & stricte accipitur. Late pro omni accumulatione rerum diversarum, & simplicium. Ita diversi pulveres, species, & medicamenta simplicia solida dicuntur *misceri*, ubi tamen nulla fit communicatio, aut transitio virtutis propriæ in alterum. Stricte vero significat compositionem simplicium diversorum cum unione, quemadmodum hoc ex Physicis constat. Jung. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 383. seq. & Volum. V. p. 609. Ex hac Unione oritur nova veluti qualitas, & virtus composita, quæ Temperamentum, *ἡρῶσις*, vocatur. Vide *Crois*. Chymici ita describunt: *Mistio* est compositio per minima undequaque. Ejus species sunt quatuor, Inceratio, Incorporatio, Colliquatio, & Confusio. Rul. & Johnson. De his speciebus vide in suis literis. *Mistura* quoque vocantur certæ quædam formulæ remediorum compositorum; inter quas palmam fert *mistura simplex*, sive *Diaphoretica*, de qua in Dispensato-

riis. Legatur Rolfink. Chym. l. 4. f. 4. per tot. Johnf. in Lex. lib. 2. *Miscere* etiam aliquando poni pro *bibere*, vult Keuchen. not. ad Sammon. p. 129.

MISY, μίσυ, metallicum recrementum dicitur cum Chalcitide cognatum, & cum chalcitide nascitur, præterquam quod tenuiorum sit partium. Mentio fit in spuris ad l. 1. de morb. mul. Hipp. III. 5. *Misy peregrinum* laudat Crito, apud Gal. l. 5. de C.M.S.L.c. 7. Rul. & Johnf. ita descripserunt, quod sit res metallica ex speciebus chalcanti, ex humore coagulato, ut chalcitis. Duplex habetur, *Nativum*, & *factitium*. Jung. Schrod. l. 3. c. 18. Fr. Hofm. in clav. Chiocc. Mus. Calceol. f. 4. p. 476. Rhod. ad Scrib. p. 76.

MITELLA, ταινία, idem quod *Fascia*: qualis adhibetur ad cubitum fractum, Hipp. 1. de artic. t. 5 1.

MITHRIDATIUM, μίθριδάριον, ita dicitur *Antidotus* a Mithridate Rege inventa, & composita, qua se a venenis tutum servasse dicitur. Verum variæ ejus prostant compositiones, de quibus apud Gal. in libr. de Antidotis, nec non in Dispensatoriis. Nobis videntur, salva aliorum autoritate, quo grandiores, eo inconciniores, & ineptiores formulæ. Quænam simplicissima fuerit, tradit Plin. l. 23. c. 8. & ex hoc Keuchen. not. ad Sammon. p. 293. Paracel. quemadmodum plurimis aliis terminis abusus, ita etiam hoc quoque, ænigmaticam, & mysticam tribuens significationem, quando finxit *mithridatium Olympi*, & *Theriaca celestem*, i. e. *mituram* sideream arcanam, l. 1. Philos. sagac.

MITIGATIO, πρηγνός, πείνων, idem quod *Lenitio*. *Mitigatoria* remedia, vel *mitigantia*, eadem cum *Anodynis*, Gr. *πρηγνόν*, quæ dolorem leniunt. Vide *Anodynos*. Quædam sunt per se, quædam per accidens talia, Galen. l. 2. de S. Fac. cap. 14. Dicuntur & *λυσίπονα*, *πανσπόννα*, Rul. & Johnf. *mitigativum magnum* vocat Paracels. quod ex *Sedativis Quinque essentiis* parari debet, l. 2. de morb. ament. c. 5. a verbo *πρηγνός*, de quo vide Foes. p. 487. Dieter. n. 656.

MITULUS, mendose pro *myrtus*, vide infra.

MIVA, est nomen medicamenti, quod vel idem cum Syrupis, vel eidem valde simile. In Officinis occurrunt *Miva Cydoniorum simplex*, & *compos.* de quibus vide Dispensatoria.

MIXETHRIA, *mixethrion*, μίξαιθρια, μίξαιθριον, dicitur constitutio temporis serena intermixta cum pluviis. Hipp. l. 1. Epid. f. 2. t. 4. Jung. Foes. Oec. c. 416.

MIXOPYOS, μίξοπυος, *pure permixtus*. Dicitur de urina, apud Hipp. d. l. t. 42.

MIXTIO, *místura*, *mixture*. Vide *místio*.

* MNA, *μνά*, idem quod *mina*. Vide p. a.

MNASÆI *pharmacōn*, *μναταῖς φάρμακων*, emplastrum est ab authore *Mnasæa*, secundo ordine emolliens; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Paulo aliter *Ægin.* l. 7. c. 17. *Mnasæas* autem fuit Methodicæ sectæ auctor. Gal. *Introduct.* c. 4.

MNEME, *mnemonēnticos*, *μνήμη*, *μνημενολογία*. Vide *memoria*.

MNEMECEPHALICUS, Epitheton est Balsami cujusdam destillati, ob miram, & hyperbolicam virtutem, quam ipsi tribuerunt perpetuam rerum memoriam pariendi, ita ut Carolus Ducem Burgundiæ decem millibus florenorum ab Anglo quodam Doctore emisse, scripserint. Describitur a Sennerto l. 1. Med. Pr. p. 2. c. 5. & Schrodero l. 2. c. 41. qui nomen hoc illi imposuit.

MOBILIS, *ἀκίνητος*. Vide *Eucinetos*.

* MOCHLIA, *μοχλία*, *μοχλεία*, vocatur reductio ossium a loco præternaturali ad naturalem, Gal. in def. Derivatur a *μοχλός*, *vectis*; unde *μόχλασις*, dicitur *mollitio per vectem*, Hipp. 2. de fract. t. 50. & f. 3. t. 40. 47. 1. de artic. t. 21. & f. 4. t. 57. 58. Foef. p. 418. *μόχλιον*, idem quod *μόχλισκος*, *parvam vectem* significat. *Ægin.* l. 7. c. 107. De *Hoplomochlio* vide supra lit. H. Hippoc. libellum Chirurgicum quoque scripsit, & inscripsit *μοχλικός*, *Vectarius*. Jung. Gal. cap. 1. in 1. Prorrhet.

MOCHTHOS, *μόχθος*, idem quod *πόνος*, *Labor*, vide *Labor*. Adjectivum *μοχθῆρος*, *laboriosus*, item *malus*. Hip. 2. aph. 27. Diet. n. 555.

MODERATUS, *σύμμετρος*, idem quod *μέτρος*, dicitur de omni eo, quod propriam suam naturam obtinet; quemadmodum *Immoderatus* de omni, quod suam naturam relinquit. Gal. l. 2. de dign. puls. c. 3. circa fin.

MODIOLUS, dicitur illa pars Trepani, quæ circa os perforandum est circumvolvenda, quam veteres Græci *κύκλισκον* vocarunt; estque duplex; unus cum clavo in medio, & *mas* dicitur; alter sine clavo, *Fœmina*: cujus delineationem, & modum applicandi vide in Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. I. Tab. II. fig. 3. 4. 5. & T. XXVII. fig. 6. Vide & *Cycliscos*. *Terebella*. *Abaptiston*.

MODIUS, *μέδιος*, mensura dicitur, continens sexdecim sextarios. Gorr. Gal. de pond. & mens. c. 5. Vide *Symmetria*.

* MODUS, *ῥόπος*, vocabulum multiplicem, & variam habens notionem, uti notavit Gal. 3. in 1. Epid. t. 1. & alibi. Usitatissima significatio illa est, quando notat *conditionem*, *differentiam*, *formam*, vel certam *circumscriptionem*, *indolem*, ac *rationem* alicujus rei. Huc

pertinet recentiorum nonnullorum *modus substantiæ*, qui nihil aliud est, quam certa ratio materiæ ex particularum componentium quantitate, figura, atque positura resultans. Linden. Ex. XIII. §. 333. Jung. Rolink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 32. Ita *ῥόπος διαίτης*, *victus ratio*, & *ῥόποι φαρμάκων*, medicamentorum *differentiæ* ac species dicuntur. Hipp. 3. de R. V. l. A. t. 62. l. 2. de dec. orn. l. IX. 11. lib. 2. Epid. f. l. 40. quemadmodum & ratio applicandi dicitur *modus utendi*, de quo vide Schroder. l. 1. c. 31. Imo ipsarum partium naturas diversas vocat idem *ῥόπος*, XIX. 6. De morborum *differentiis* quoque frequentissime usurpatur ab eodem; quæ loca collegit Foef. in Oec. p. 246. seq. Porro sumitur etiam pro animi *moribus*, l. 6. Epid. f. 6. t. 26. pro *habitu corporis*, d. l. sect. 2. t. 18. Aliquando idem est, quod *mensura*, notante Rhod. ad Scrib. n. 73.

MOEROR, *μαστίτια*, *λύπη*, *δυσθυμία*. Vide *Lype*, *Dysθυμία*.

† MOGILALI, qui laborant Angiloglossa. Gorr. Defin. med. p. 2.

MOGILALOS, *μογίλλος*, vocatur, qui difficulter loquitur, ex aliquo vitio, vel mala affectione. Gorr. Coincidunt cum *ἀγκυλογλώσσος*, l. 14. Obs. 30. Obiter monendum, ex ignorantia, & negligentia Græcæ linguæ perperam scripta legi apud P. Zacchiam vocabula *mobilis*, *molilagis*, *molilalgia*, pro *mogilalia*, Quæst. Medico-Legal. l. 2. T. t. 3. q. 9. n. 18. 19.

* MOLA, *μύλη*, dictio est valde æquivoca. Proprie quid significet, ex aliis Dictionariis etiam pueris constat. Tropica in Medicina locum habet, & 1. dicitur de *Patella*, quæ os latum, & rotundum toti Genu suprapositum, Gr. *μύλη*, *μυλωνέις*, *ἐπιγονατίς*. Vide *Epigonatis*. 2. de ipsis *dentibus molaribus*, qui etiam *μύλοι*, *mole* vocantur, Gal. l. de ossib. c. 5. & l. 9. de U. P. c. 15. 3. de ipsis *maxillis*, quæ alias & *Malæ* appellantur. Linden. Ex. XI. §. 148. 150 4. *Mola*, *μύλη*, vocatur caro, vel massa quædam informis, & inutilis in utero muliebri concepta. Hip. l. 1. de morb. mul. XCVI. 1. & l. 2. h. t. LXII. 1. de Sterilib. XX. 2. Respondere dicitur talis *mola* ovis subventaneis gallinarum, uti volunt Castell. & Gorr. Verum Gallinæ absque coitu concipiunt talia ova; sed mulieres citra congressum *molam* vix, aut nunquam concipient. Rul. ita descripsit, *Mola matricis* est abortivum quid in matrice generatum. Jung. Parac. de ulcer. c. 58. Causa hujus conceptus vitiosi, & abortivi haud dubie in semine alterutrius, in primis masculini, deficiente activitate ponenda erit. Observationes varias vide in Practicis, nec non Hildano, Ephem. Nat. Cur. & aliis.

In specie de *molis Volatilibus* in Dania haud infrequentibus legi poterunt Acta Hafniens. Vol. I. Obs. 26. p. 56. & seq. De *mola Philosophica* Langelotti vide Eph. N. C. A. III. Obs. 59.

* *MOLARIS*, *μολις*, est epitheton dentium, qui latiores, & crassiores sunt reliquis. Vide *Dens*. *Mola*. 2. est nomen *medicamenti compositi*, dentium dolores mitigantis; cujus variae formulae leguntur apud Gal. I. 5. de C. M. S. L. c. 9.

MOLECULAE, dicuntur hodiernis Philosophis, & Chymicis portiones corporis naturalis, & artificialis paulo crassiores, quae enascuntur ex combinatione atomorum vel homogenearum, vel diversarum, uti passim in eorum scriptis videre est.

MOLENDESIS, dicitur Calor defectivus; cui opponitur vehementior, qui *Optes* vocatur, Th. Chym. Vol. V. p. 433. Haud dubie debet idem esse cum *μόλωσις*, de quo p. p. vide *molysis*.

MOLESTIA, *molestus*, *δυσφορία*, *δύσφορος*. Vide *Dysphoria*.

MOLGA, *μόλγη*, idem quod *Salamandra*. Vide infra suo loco.

MOLIBATO, *calchum*, *as plumbi*. Rul. & Johnf.

† *MOLLIFICATIO*, Latino-barbaris ea paralytici species, quae medicis *πάρσις*, quando humor undecunque regurgitans non ruit ad nervorum principium, sed musculis, & tendinibus nervorum se tantum insinuat. Thomas Renesius V. I. l. 2. cap. 18.

MOLITIO, *μόχλασις*, in specie dicitur, quae *vestibus* fit. Vide *mochleia*.

MOLITURA, *ἀλήθσις*, ab *ἀλέω*, *molo*, significat proprie ipsam *molendi* actionem, quae fit in *molis*; estque species triturae, quando grana rediguntur in farinam. Hinc & apud Scribon. leguntur *molita* faba, ervum *molitum*, piper, &c. n. 168. seq. Vide Lex. Rhod. Scrib. De *molitura* vide etiam Jul. Alex. I. 8. Salubr. c. 11. Chymice *molere* est *calcinare* metalla per hydrargyrum; estque idem quod *Amalgama*, Libav. tr. de igne naturae c. 30. *Lomenta* quoque *Auri*, & *argenti* fiunt mediante *molitura*. S. Arc. Ch. I. 4. c. 10. & II. Tropice *molere* quoque idem significat, quod *Coire*. Rolsink. de Part. genit. P. 1. c. 1.

* *MOLLICINUS*, *μολιανός*, epitheton medicamentorum, quae connatam humiditatem habent; qualis est in pinguibus, singulisque oleosis medicamentis, &c. Gal. I. 4. de C. M. P. G. c. 5.

* *MOLLIS*, *μαλακός*, *μαλθακός*. Vide *malacos*.

MOLLITORIUS, *μολιπτικός*, idem quod *Emolliens*. Legitur apud For. lib. 3. Chir. Obs. 9. Schol.

MOLLUCA, dicitur *Cancer*, cui amissa veteri *crusta nova* subit *tenera*. Linden. Ex. VI. §. 4.

MOLLUSCUM, idem quod *μαλάκιον*. Vide *malacium*. Linden. d. I.

MOLOCH, Chymistis vocatur Saturninus, sive *plumbeus Catinus*, per quem in igni fervente argentum vivum trajicitur. Libav. tr. de Igne natur. c. 39. Tom. II. Oper. p. 72.

MOLOCHINE, *μολοχίνη*, epitheton Emplastri cujusdam viridis, apud Gal. I. 2. de C. M. P. G. c. 2. fere ad fin. 2 *μολόχη*, quod idem est ac *μαλάχη*, & significat *malvam*. Gorr.

MOLOCHITES, vide *malachites*.

MOLOPS, *μώλωψ*, proprie dicitur *vibex*, cutis sugillata ex verberibus. Transfertur tamen etiam ad maculas rubras febrium quarundam malignarum. Forest. I. 6. Obs. 39. Schol. & lib. 5. Chirurg. Obs. 9. in Schol. marg.

† *MOLUCRUM*, *mola*, apud Afrænum Salmas. in Solin.

MOLUMAE, *μολῦμαι*, idem quod *μολέω*, *procedo*, *venio*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 511. quamvis Foef. & Jonston. in Annot. ad h. l. de hac lectione dubitent.

MOLYBDÆNA, *μολυβδαίνα*, *Plumbago*, idem quod *Galena*. Vide *Galena*, *Lithargyrium*.

MOLYBDITIS, *μολυβδίτις*, epitheton alicujus *Lithargyrii*. Vide *Lithargyros*, Gorr.

MOLYBDOCHROS, & *Molybdochros*, *μολυβδοχρῶς*, *μολυβδοχρῆς*, dicitur *plumbeus colore*; usurpaturque de iis, qui lienosi sunt. Lang. I. 1. ep. 11. Legitur & apud Diosc. I. 5. c. 100. de plumbaginis specie peiori.

MOLYBDOEIDES, *μολυβδοειδής*, *Plumbarius*. Epitheton *Lapidis*, sic dicti a *plumbi* similitudine, viribus iisdem praediti, quibus & *Plumbi scoria*, sive *recrementum*. Quid vero sit, nemo veterum explicavit. Gorr. An fortassis ipsa *minera Plumbi* ita dicitur?

MOLYBDS, *μολυβδος*, *Plumbum*. Vocatur Metallum vilissimum, constans ex multo mercurio, sulphure indigesto, sale aluminoso, ponderosissimum; cujus historiam, praeparandique varietatem ad usum Medicum vide apud Schrod. I. 3. c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rul. & Johnson, in Lex. Jung. & alios Authores. Libav. Junken. Ch. Exp. Cur. Part. 1. sect. 5. c. 3. p. 414. seq. Apud Chymicos dicitur *Saturius*, signoque h notatur. Rolf. in pec. disp. h. t. Hipp. quoque aliquoties meminit *μολύβδης*, *plumbi*, ad usum externum in curatione Polyporum, I. 2. de morb. XXXIII. 22. XXXIV. 9. 28. 34. de sterilit. XV. 8. alibique. Foef. p. 415.

MOLYNOMA, *μολύνομα*, *μολυνόμαι*, *μολύνομαι*, Hipp. significat sensim *dispareo*, *evanesco*; & usurpatur de tumoribus, aut calore remittentibus, & evanescentibus frequenter: v. gr. I. 1. Epid. I. 38. (quamvis in nonnullis legatur *μαλακία*).

μελανόρην, aut μη λυόρην, absque ratione, a nimadvertente Foef.) l. 2. f. II. 17. l. 6. f. 2. t. 46. l. 7. aliquoties. Vide Foef. d. l. p. 423.

MOLYNSIS, μόλυνσις, dicitur imperfecta, & insufficiens *Elixatio*, ex Aristot. l. 4. Mercor. c. 3. quando ob defectum caloris, aut propter copiam humoris, in eo, quod coquitur, coctio perfecta fieri nequit. Gorr.

MOLYZA, μόλυζα, vocatur caput *Allii*, vel *Allium* simplex caput habens, & non in plura divisum. Gal. in Expos. voc. Hipp. Occurrit sæpius in Hipp. in l. de morb. mul. & de sterilit. quæ loca vide apud Foef. d. l.

MOMISCUS, μόμισκος, dicitur Polluci pars dentis molaris, quæ gingivæ adjacet. *Momisci* etiam vocantur omnes dentes molares, apud Ingrass. comm. in Gal. l. de Ossib. p. 140.

MONÆ, Paracelso idem quod *Nates*, Scholiis in Libros de Urinis, in append. Tom. V.

MONARCHIA, μοναρχία, hujus vocabuli propria significatio spectat ad Politicos. Translatum vero a Paracelso, & Helmontio ad ipsam Medicinam non minus obscure, quam abusive, dum ille non modo tres *monarchias* corporum naturalium asseruit, primam *monarchiam* mundi, alteram maris, tertiam scæminæ, Paramir. l. 4. & alibi sæpius; ad quas spectant tres *monarchiæ* Medicinæ, & remediorum, passim in scriptis: sed & non veritus est semetipsum *monarcham* dicere illius *monarchiæ medicæ*, Fragment. libri quatuor columnar. Medicinæ, &c. Hic vero similiter tres *monarchias* corporum statuit, Animalem, Vegetabilem, & Mineralem, tr. Tartarus non in potu, n. 3.

MONAS, μονάς, *Unitas*: Terminus Spagyricus, & Hieroglyphicus, dum ex uno ad unum omnia deducere conantur. Vide Theatr. Chym. Vol. II. p. 183. seq. Vocatur aliis *Clissus*, vel *Elixir*, quando extractæ partes ex simplici iterum copulantur; quam operationem Philosophi, & Arcanorum Professores *Unitatem ex Triade*; alii *Circulum ex quadrato* dicunt. Libav. Alch. Pharm. c. 27.

MONEDULA, nomen avis, Aristoteli λύκος, *Lupus*, dictæ, quæ est species *Graculi*, qui Gr. *κολοιός* in genere vocatur; cujus historiam vide in Aldrov. l. 12. Ornith. c. 9.

† MONEMERA COLLYRIA, quæ uno die applicabant cum successu. Massar. prax. l. 1. c. 75.

† MONOCODIATA, avis Paradisi.

MONERES, μονήρης, proprie dicitur de navi, quæ uno remo constat. Tropice significat *solitarium*; & conjungitur cum *φιλόδημος*, deserti amator, & tribuitur atrabiliariis. Hipp. Epist. ad Philopœmen. 11. 12.

MONETA, νόμισμα, quid significet, alias no-

tum est. Dicitur Galeno tessera, vel symbolum in qualibet urbe emptionis, & venditionis, l. 2. de diff. puls. c. 5. Tales metallicas monetas excusas cum imaginibus, progressu temporis in lapides fuisse transmutatas, legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 496. & 556.

MONOCEROS, μονοκερως, Lat. *Unicornis*, nomen animalis, & prominentiæ illius ossæ, quæ ex animali illo excrescere creditur; & pro singularissimo Alexipharmaco habetur, Latine *Unicornu*. Verum quantis adhuc dubiis, & scrupulis implicata sit hæc de *Unicornu* historia, legi poterit apud Aldrov. l. 1. de quadruped. c. 6. Casp. Rejes C. Elys. q. 67. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 39. Fr. Hofm. in Clav. ad hunc loc. qui existimat, *Unicornu*, quod hodieque in diversis locis asservatur, esse nihil aliud, quam dentem *Balanæ*. Verumtamen *Unicornu* dari, existimat Chiocc. Mus. Calc. f. 6. p. 687. Alias datur & *Unicornu fossile*, *Lapis Ceratites*, *Ebur fossile*; estque lapis colore, & lævore cornu referens, interdum & forma ipsa. Schrod. l. 3. c. 8. n. 21. Fr. Hofm. ad h. l. Medicamentum quoque Chymicum ex Auro paratum, quod alias *Manna Solaris* dicitur, appellatur *Unicornu Solare*, Schrod. l. 3. c. 9. Johnf. l. 2. Lex. Ch. qui & ex Mynsichto *Unicornu mineralis* facit mentionem.

MONOCOLON, Parac. videtur appellare *intestinum cæcum*, Paramir. lib. 3. item *Monoculum*.

MONOCULUM, vide *monocolon*. Alias *monoculi* dicuntur, quibus alter oculus vel materialiter, vel saltem virtualiter deficit, Gr. *πόνωτες*, *μονόφθαλμοι*, *μονόουμοι*, Latine etiam, & quidem rectius, *Unioctuli*, vel *Unoculi*. Hos distinctius videre minuta, legitur apud C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 729.

* MONOEMEROS, μονοήμερος, epitheton *Collyriorum*, quæ unius diei spatio ophthalmias curare possunt. Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 2. Circa illorum usum tamen cautela opus est, ne adhibeantur, ubi plenitudo totius corporis peccat. Nam quia facultate frigida sunt, obstruunt, densantque meatus, & si copia humoris in oculis fuerit, in causa sunt plerunque, ut tunica *κρηταειδής* rumpatur. Gorr. Cast.

MONOMACHIA, μονομαχία, vide *Duellum*. *Monomachon* quoque vocatur *Intestinum cæcum* in spuris Galeni l. de compag. membr. sive de nat. hum.

MONOMELON, μονόμελον, est nomen *Collyrii* *μονομήρης*, ita dicti, quod unica *specilli*, Gr. *μήλη* vocati, inductione oculorum inflammationi medeatur; cujus descriptio habetur in *Ætio*. Gorræus.

MONONYCHA, μονώνυχα. Vide *Monycha*.

MONOPAGIA, idem quod *Hemicrania*. Valesc. de Tarant. Philon. l. 1. c. 7.

MONOPHAGIA, μονοφαγία, vocatur, quando quis solus comedit, mos Dynastis familiaris. Differt a μονοσιτία, C Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 506.

MONORCHIS, μονόρχις, qui unum habet testiculum. Rolf. de part. genital. Part. 1. c. 11. Interdum autem ad tempus pubertatis saltem sunt μονόρχις, postea vero prorumpit alter quoque testiculus; qualis historia a D. Brechtfeld observata legitur in Aët. Hafn. Vol. 1. Obs. 106. p. 197.

MONOSITIA, μονοσιτία, dicitur, quando quis semel tantum de die cibum capit, a verbo μονοσιτέω; idque de cæna intelligendum esse, patet ex opposito ἀεισιτέω, prandere, l. de veter. medic. XI. X. 4. 6. 12. 13. Meminit & Hipp. illius verbi, 2. de R. V. l. A. t. 20. & f. t. 22. 27. l. 3. de diæt. III. 2.

MONOXYLON, μονόξυλον, vocatur *Navicula ex uno ligno*, vel arbore cavata parata. Occurrit apud Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXVII. 7.

MONS, ὄρος, hujus vocis significatio ex aliis quoque Dictionariis nota est. Ad medicinam tamen spectat ejus quoque consideratio, cum propter subjectum, tum propter materiam medicam. Ita montes, nisi peculiaris peccet aeris contagio, gaudent aere puriori, & privilegium vitæ longioris præferunt. Helm. tr. *Mons Domini* in fin. Quod si tamen a Septentrione regioni adjacent, in his aquilones veluti perturbant, ac morbos faciunt. Hipp. l. 2. de diæt. II. 12. Jung. l. de A. L. Aq. LV. 3. seq. Sic & herbæ, animalia, & aves, quæ montana loca occupant, habentur pro salubrioribus ut plurimum. Gal. in LL. & Al. fac. & de atten. victu. *Mons Siliceus*, Helmontio dicitur solea, stratum, sive terræ intercapedo, in qua saxa, lapides, ac mineralia universa ortum suum ex aqua desumunt, tr. de Lithias. c. 1. nu. 7. Junge tr. Terra, n. 3. 4. Per metaphoram pars superior externa pudendi muliebris vocatur *mons Veneris*. Rolf. de part. gen. P. II. c. 35. Ita protuberantiæ musculosæ in vola manus a Chiromantis vocantur *montes*. Quid per montes Philosophorum Spagyricorum sit intelligendum, lector harioletur ipse e Th. Ch. Vol. VI. p. 550. Libav. scribit, montibus comparari alembicos, & superiorem partem sublimatorii. Tom. II. Oper. p. 247.

MONSTRATIO, δειξις, idem quod *Demonstratio*. Hæc si ocularis fuerit, interdum plus præstat, quam præcepta, præsertim in Chirurgicis, argumento Gal. c. 4. de art. t. 47.

MONSTRUM, τέρας, quid significet, e Physicis petendum. Est enim nihil aliud, quam erratum

naturæ, sive effectus naturalis, a solita, & recta dispositione specifica degenerans. Rul. videtur strictius accepisse, quando descripsit monstra per orta quædam præternaturam animantia, quæ cælum excludit ovo suæ putrefactionis, illicitæ, ac nefandæ commixtionis. Vario- rum monstrorum observationes petantur ex eorundem scriptoribus, v. g. Schenkio, Ephemerid. Nat. Curios. C. Rejes C. El. q. 45. &c.

MONTANUS, ὄρεος. Vide mons.

MONTICOLA, ὄρεος, idem quod *montanus*: dicitur de iis, quæ vel gignuntur, vel degunt in montibus; v. g. Aves *monticola*. Gal. l. 4. de san. tu. c. 4.

MONTIERINGILLA, ὄρεοπρίζης, nomen aviculæ montanæ; cujus historiam tradit Aldrov. l. 18. Ornith. c. 7. Hoc loci sub finem autumnii copiosissimæ capiuntur, & in mensa apponuntur.

MONYCHA, μόνυχα, contracte pro μονέυχα, h. e. μόνον ὄνυχα habentia, dicuntur animalia solidam ungulam unicam habentia, uti sunt equi: Latine *Solipeda*, aut *solunguia*, sive *solidunguia*. Hipp. 1. de art. t. 28. Galen. in comm. ad h. l. Foef. p. 423.

* MORA, ὀλβία, vide *Diatriba*. Mora illicita ignavorum est. Linden. Ex. VI. §. 15. Mora quoque dicitur id, quod Hipp. Gr. vocat τριβή, i. e. attritionem, h. e. callo obduratam partem, & longiori attritione; sumiturque pro ipso callo, 1. de art. t. 21. Galen. in comm. ad h. l. Foef. p. 822. Ita quoque accepisse videtur Paracels. quando *moram* inter symptomata morbi Gallici retulit, conjungens Attritis, l. 5. de sympt. var. morb. Gallic. c. 9.

MORBILLI, nomen a recentioribus inventum, q. d. *Parvus morbus*, vel parva pestis, significat minutissimas pustulas, cum maculis rubentibus, aut quandoque purpureis, aut livescentibus, obortas a sanguinis portionibus tenuioribus, ichorescentibus, a prima nativitate delitescantibus, scatenti p. n. fermentatione cum aliquali coagulatione conjuncta. Quorum historiam ex recentioribus optime descripsit Villis de febr. c. 15. Jung. Fr. Piens h. t. Part. Sp. c. 8. An veteribus fuerint cogniti *morbilli*, non mihi videtur quæstio tanti momenti, quanti olim habita. Quidni enim sub nomine ἐκδυμύτων, vel ἐξαρδυμύτων? Pertinent inter morbos Epidemicos, malignos, infantibus familiares; quamvis nec adultos immunes esse experientia hoc ipso tempore, quo hæc scripsi, testetur in vicinia. Rul. Dorn. Johnf. confuse descripserunt. *Morbilli* sunt pustulæ Venereæ: item puerorum albæ, vari, ecchymata, pituitæ eruptiones, ecchymata.

† MORBUS COMITALIS, sacer, quia Cerebrum sacrum, & honoratum. Nevius cap. 36.

† MOR

† MORBUS SONTICUS, qui vehementiorem vim graviter nocendi habet. Gellius l. 20. c. 1.

† MORBUS OVILLUS, Typhomania, sive Catochus Pauli Tom. a Vega in Comment. in Gal. de loc. Aff. l. 4. c. 6.

† MORBUS MEDULLARIS, Plut. Apoplexia Mercur. Tom. I. Conf. 93. V. L. l. 1. c. 9.

† MORBUS SOLSTITIALIS, apud Plautum, nonnullis est syriasis. Mercur. V. L. l. 5. c. 3.

* MORBUS, νόσος, νόσος, νόσημα, terminus in Medicina adeo frequens, & notus, ut vix quidem ullus alius frequentior. Generaliter significat omne id, quicquid homini molestiam affert. Hippocr. l. de flatib. II. 8. quam etiam calculo suo comprobatur Lind. Ex. XV. §. 79. 8c. Specialiter vero, & accuratius describitur, quod sit dispositio p. n. sive status p. n. corporis humani, & ejusdem partium, a quo actio primum læditur. Gal. l. de diff. sympt. c. 1. & l. de diff. morb. c. 7. quam definitionem expositam clarius reperies in nostris Dogm. Med. Gen. P. II. c. 2. dogm. 1. 2. seq. p. 110. seq. Plura qui desiderat de notione morbi, videat Casp. Hofm. Montani, aliorumque scripta; jungatque Dieter. n. 576. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 2. c. 8. & 9. Ita & morborum differentias essentielles, accidentales, speciales denominationes vide passim in scriptis Medicis, præsertim Sennert. & Jonston. in Syntagm. Medic. Practic.

* MORRIDUS, morbosus, νοσέρος, νοσώδης, idem quod Valetudinarius: dicitur partim de eo, qui actu ægrotat, partim etiam qui ad morbosam dispositionem inclinatur. Vide Dieter. nu. 575. 577.

MORDAX, mordicans, mordicatio, δακνός, δάκνων, δάξίς. Vide Dacno. Mordax vinum, idem quod Picans. Vide infra Picans.

MORDILAPIDES, Græce dici possent δακνόλιθοι, vocantur pisciculi quidam, suntque species Fundulorum, sed villior. Meminit Jul. Alex. l. 15. Sal. cap. 7.

MORES, ἠθῆ. Vide mor.

MORETARIUM, idem quod mortarium. Rhod. in Lex. Scrib. p. 411.

MORETUS, moretum, dicitur species Julepi; estque potionis genus ex aromaticis, aliisque confortantibus commixtum, addito ad gratum saporem saccharo, vel syrupo. In specie vero ita vocatur a moris, vel Diamoro ingrediente. Schroder. l. 2. c. 64.

MORGAMA, licet proprie non sit terminus Medicus; quia tamen inter admirandas res naturales pertinet, libuit inferere. Denotatur autem mirabile quoddam phasma specularium, observatum ab Athanasio Kircherio in litore maris Siculi, quod ulterius examinavit Joh. Marcus

Marci in Phil. Vet. Rest. P. III. sect. 6. subsect. 3. p. 283. seq.

MORIA, μωρία, idem quod μώρωσις. Vide Fatuitas.

MORION, μορίον, Particula. Sumitur tamen sæpe pro Parte in genere. Vide meros.

MORMYROS, μορμύρος, vocatur piscis quidam marinus; cujus historiam, cum usu in cibis, exhibet Aldrov. l. 3. de Pisc. cap. 19. Dicitur & μορμύλα.

MORO, morus, vocatur apostema carnis, ad similitudinem mori. Rul. Dorn. & Johnf.

MOROCHTHOS, μόροχθος, μόροξ, Galen. l. 9. de S. F. Dicitur Lapis quidam mollior, candidus, ita ut eo lineæ ducantur; cujus descriptionem tradit Dioscor. l. 5. cap. 152. ubi & Galaxiam, ut & Leucographida appellari docet, quamvis ipse de Galactite seorsim egerit. Jung. Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. pag. 275. seq. Schroderus Osteocolla hoc nomen ex Matthiolo attribuit, l. 3. c. 8. nu. 15. Nasci in Saxonia, præcipue Hildesheimii, testatur Rul. in Lex.

* MOROSIS, μώρωσις, moria, μωρία. Vide Fatuitas.

MOROSUS, δυσάνοις. Vide Dysanios.

MOROXOS, μόροξ, idem quod Morochthus: de quo p. a.

MORPHEA, morphea, species Lepre, Albaræ non abfimilis, Dorn. Rul. & Johnf. Idem quod Alphus. Vide supra lit. A. Morphea differt a lepra, quod hæc sit in carne; illa vero in cute. Forest. l. 5. Obs. Chir. 2. Schol.

MORPHE, μορφή, significat formam, præsertim externam & accidentalem. Vide Forma.

MORPHNOS, μόρφνος, nomen avis, ad Aquilas pertinentis, quæ & Anaticida, Clangos, Plangos dicitur; cujus historiam tradit Aldrov. l. 2. Ornith. c. 8. 9.

MORPIONES, vocantur Pediculi illi lati, quos Itali Piattole appellant, ad pubem genitalium, aliquando & sub axillis enati. Legitur apud Aldrov. de insect. l. 5. c. 4. p. m. 544. & Rolfink. de Part. genital. Part. II. c. 34. p. m. 185.

MORS, θάνατος, quid significet, e Physicis constat, videlicet dissolutionem animæ, & corporis in animalibus; quam cur neget Kergerus, vide in ejus tract. de ferm. sect. 1. c. 6. Nec male mors describitur, quod sit defectus vitæ, aut extinctio caloris nativi; Dieter. Jatr. n. 384. Item omnimoda naturæ prostratio, Galen. l. 3. de cris. c. 5. Parac. vocat mortem ultimam materiam morbi. Estque duplex, Lenta, & Violenta. Mors Chymistica, dicitur corruptio artificialis corporum insensatorum, consistens in separatione spirituum, & animarum eorundem in suum ternarii ad unitatis reductionem, h. e. ad potentior

torem vitam, licet non perpetuam, excellentiorem tamen ea, quam a natura prius habebant; uti describitur in Th. Ch. Vol. I. p. 360. *Mortis naturalis* terminum prorogare, quod sit in Medici potestate, rectissime negat Casp. Rejes C. El. q. 26. n. 4. & 6. idem etiam docet, qua ratione Medicus mortem prædicere debeat? q. 11.

MORSELLUS, *morsulus*, terminus Pharmaceuticus, significans genus medicamenti siccum saccharatum, quod & *Lozonga*, *Lozengia*, *Pasta Regia* vocatur; item *Tabula*, vel *Tabulatum*. Descriptionem pete ex Vveker. Antidot. Gen. l. 1. c. 42. P. Morell. de form. remed. l. 1. sect. 3. c. 1. seq. Schroder. l. 2. c. 69.

MORSUS, *morsura*, Ardoyn. l. 5. de Venen. c. 1. seq. δῆξις, δηγμῖς, δῆγμα, vide *Degmos*. Proprie significat solutionem continui in partibus mollibus factam, per dentium impressionem. Huc pertinent *morsus canis rabidi*, lupi, viperarum, quin & hominum. Metaphorice vero usurpatur de omni dolore acerbiori. Rhod. in Lex. Scribon. p. 411. *Morsuipenla*, diminutivum est, & sumitur de dolore dentium infantili, Græce δδαξιμοῦς, Dieter. n. 597.

MORTALIS, dupliciter sumitur. 1. subjective de omni corpore naturali vivo, quod etiam morti subiectum est. In specie Homines κατ' ἐξοχὴν dicuntur mortales, Gr. θνητοί. 2. significative, & effective, Gr. θανατώδης: & ita idem est quod *Lethalis*. Vide *Funestus*.

MORTARIOLUM, ὀλμικόν, dicitur de cavitatibus, quibus dentes sunt infixi, Gr. βόθρεα alias dictis, Lat. *Alveoli*, *Præsepiola*, *mortariola*: Barthol. libell. 4. Anat. c. 9. *Mortariolum* quoque est modiolus catillorum cinereorum formando- rum, in lati circuli modum, vel pertusi catini ex orichalco plerunque factus. Hoc *mortariolum* comitatur *pila*, (vulgo *monachus*) quæ est pistillum cum tubere rotundo, ex basi lata media prominente, cujus incussu catilli fovea formatur. Sed ad catillos majores, h. e. majorem naturæ copiam capientes formandos, utimur circulo ferreo, & conveniente *pila* foveam producinus. Ruland. & Johnf.

MORTARIUM, ὀλμικόν, instrumentum, & vas Coquis, Pharmacopœis, Chirurgis usitatum, in quo res cum *pila*, vel pistillo tunduntur, aut teruntur. Rhod. ad Scribon. n. 111. Parantur ex ligno, ferro, orichalco, plumbo, vitro, &c. Meminit Galen. l. 1. de antid. c. 15. & alibi. *Plumbæi mortarii* usus esse solet ad unguenta, & emplastra conficienda, ulceribus malignis, & cancerosis accommodata, quia plumbum argenti vivi est particeps. Lang. l. 2. ep. 47. Legitur & *mortarium*, Rhod. in Lex. Scrib. p. 411. Alias Græcum ὀλμικόν, etiam truncum corporis, h. e. to-

tum illud, quod est a cervice ad coxendicem, notat: in qua significatione videtur usurpasse Moschion. l. de morb. mul. c. 79.

* MORTIFERUS, idem quod *Lethalis*, *Funestus*, νεκρώδης, θανατώδης. Ita facies Hippocratica vocatur *mortifera*. Gal. 1. prognost. t. 7. & 8.

MORTIFICATIO, νέκρωσις, dicitur caloris nativi in corpore, vel parte aliqua extinctio; qualis contingit in sphacelo post gangrænam. Dicitur & *Sideratio*. Vide Forest. l. 1. Chirurg. obs. 13. Schol.

MORUM, Pathologica significatione idem est, quod *Thymus*, vel ei similis affectus; videlicet ruber, cruentusque tumor, *morum* fructum referens, in partibus genitalibus viri, & foeminae, post concubitum, aut deambulationes, juxta nonnullos etiam in aliis corporis partibus mollioribus, v. g. in facie, & sede obortus. Ingrass. comm. ad Avicenn. de tum. p. n. p. 264. Hoc vocabulum etiam tribuitur affectui cuidam palpebrarum, qui Arab. *Alchute* vocatur, Gr. πλιδωρότης, habeturque pro morbo in numero, cum sit caro mollis interioris palpebræ adveni- ens, unde & sanguis rubens niger, & viridis emanat; quemadmodum descripsit Joh. Stephan. Paraphr. ad Avic. l. 3. fen. 3. p. 19. p. 176. Vide *Pladarotes*.

MOS, ἦθος, ῥόσος, accipitur vel de animæ proprietatibus. Ita Gal. libellum scripsit, quod animi mores sequantur temperamentum corporis. Et hujusmodi mores probe Medico sunt observandi. Gal. c. 3. in Epid. t. 1. & alibi. Vel de consuetudine, vide *Ethos*, Diet. n. 238. Vel de certo modo alicujus rei. Ita Mos morbi dicitur ille modus, qui determinat, utrum morbus benignus, vel malignus sit? Gal. l. 1. de cris. c. 3. Vel etiam comparativam habet significationem, & ponitur pro *veluti*; v. g. *more* farinæ, emplastri, pultis. Scrib. n. 44. 189. 224. Rhod. in Lexic. Mos idem est, quod *mycra*. Rul. & Johnf. Lex.

MOSA, dicitur edulium, & pulmentum usitatissimum in Germania ex farina triticea, vel Zea paratum cum lacte, qua non solum rustici utuntur, sed & pene omnes matres, & nutrices infantes replent, & infarciunt, cum hypochondriorum tensione, & epilepsiæ periculo, rectissime animadvertente, & reprobante J. Alex. l. 8. Sal. c. 10. & not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 5. *Mosa*, alias Anglis dicitur fundi quoddam genus instar paludis, admodum adstringentis, & pinguis, qui pro cespitibus comburendis laterum figura abscissis, & sole siccatis inservit. Plura vide in Act. Philosoph. Oldenburg. Ann. 1669. m. Novembr.

MOSCH, vocabulum exoticum, quod denotare debet *peculiaria vasa rosifera ipsum renum*

corpus subeuntia; quæ Billius primum se observasse gloriatus fuit; quamvis nemini adhuc demonstraverit, nec alii ante, & post illum observare eadem potuerint, teste D. D. Bohnio Ex. Physiol. XIII. §. 5. & 6.

MOSCHUS, μόσχον, quam certum est, quod hoc nomine veniat certum quoddam genus odoramenti, sive materia fragrantissima a quodam animali Indiæ proveniens; tam incertum est adhuc, quale illud sit animal, & quomodo generetur in illo *Moschus*, aut quomodo colligatur, & præparetur. Quamplures sunt, qui *Cappam sylvestrem moschion*, μόχιον, propterea dictam, sive *Dorchadem moschi* dicant, eandem etiam depictam exhibent. Vid. Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 19. 20. Chioc. Mus. Calceol. l. 6. p. 661. Schrod. l. 5. cl. n. 27. Alii vero illud impugnant; inter quos non modo Amatus Lusitanus, verum etiam ex novissimis Fr. Hofm. in cl. ad d. Schrod. loc. ubi prolixè reperies *moschi* ortum, & historiam, quæ omnia exscribere non concedit angustia chartæ. In Actis Philosophicis Oldenburgii Anno 1666. m. Jun. ex Dn. Thevenotti Relationibus variorum itinerum curiosorum legitur, *moschum* nihil aliud esse, quam Testiculos animalis Cervi similes reperiri in provincia Honan, eumque bonum, & haud mixtum vendi in Nankin, & Pekin. Alia de *moschi* origine, & constitutione rursus leguntur in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 58. p. 166. Nobis libet hac in re dubia ἐπέχειν, cum destituamur propria experientia. Satis sit nobis scire, quod ejus vis medica sit insignis in reficiendis spiritibus vitalibus, & animalibus: quamvis etiam non careat omni noxa. Videatur præter dictos Aucthores etiam Casp. Rejes C. El. q. 84. Quæ *moschum* redolent, dicuntur *moschata*. Ita in Officinis occurrunt *Trochisci Galliæ moschata*, *Aliptæ moschata*. Inter vegetabilia simplicia *Geranium moschatum*, *Scabiosa moschata*, &c. Cur vero *Nux myristica*, sive *Nucleus interior Nucis Indiæ moschata* dicatur, non est hujus loci; de cujus usu medico videatur inter alios Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 3. c. 1. p. 162. Paracelsus quoque non fuit veritus, epitheton hoc tribuere morbis; unde *Colicam moschatam*, *Zibethinam* commentus est, Paragr. Tr. 1. & 2. quamvis non satis explicet, quid velit per illam intellectum. μόσχον etiam *Vitulum* significat, de quo infra.

MOSYLLON, μόσυλλον, epitheton *Cinnamomi optimi*; cujus descriptionem vide ap. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 2.

MOTACILLA, κίγκλη. Vide *Cinclelis*. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. n. 59.

* MOTOS, μωτός. Vide *Linamentum*.

* MOTUS, κίνησις, vocabulum latissimæ significationis. 1. Physiologice complectitur omnes functionum, & mutationum species, *Generationem*, *Corruptionem*, *Augmentationem*, *Diminutionem*, *Alterationem*, & *Motum localem*. Hinc divisio in *motus naturales*, *animales*, & *spontaneos* occurrit passim apud Gal. & alios. Prædicatur & de partibus solidis, & humoribus, & spiritibus. 2. Pathologice de morbis quoque dicitur *motus*; & pertinet ad differentias accidentales: de quo vide Dogm. med. Gen. P. II. c. 6. dogm. 6. p. 157. seq. Ita dantur & *motus animales* diversimode præternaturales, v. g. *Convulsivi*, sive *Clonici*, *Tremor*, *Palpitatio*, &c. *Motus* quoque corporis localis excessivus, violentus, aut deficiens pertinet inter causas morificas, noxam variam inferens; uti patet ex Charlton. Ex. Pathol. VII. Hildan. Ep. 92. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 2. f. 3. c. 53. Ita quoque de humoribus ipsis sæpe occurrit, quod *moveantur*, sive *motus* humorum vitiosi dentur. Curative Hipp. sæpe usurpavit τὸ κινεῖν, *movere*, pro evacuatione aliqua insigni, in aphorismis, & alibi. Vide Foef. p. 338. Dieter. nu. 463. 464. In Pharmaceuticis, Chymicis dantur varii *motus artificiales*, quos omnes exponere, non est nostri instituti.

MOXA, denotat medicamentum quoddam causticum actuale, potissimum in arthritide laudatum; quamvis Dolæus quoque in apoplexia, epilepsia, mania, asthmate convulsivo commendaverit ejus usum. Estque Lanugo quædam lævissima, siccissimaque ex contritione plantæ alicujus exiccata, quæ vel *Artemisia nostra* est, vel ei consimilis, parata. Unde eos valde decipi credit Dolæus, qui ex India allatam expetunt, ab illa, quæ ex *Artemisia* paratur, plane nihil differentem, l. 2. Encyclopæd. c. 2.

MUCAGO. Vide *Mucilago*.

MUCHARUM, *Mucarum*, vocabulum est barbarum, significans vel *infusionem rosarum*, cum aqua fervente factam, & aliquoties iteratam; vel infusionem ejusmodi cum saccharo in consistentiam *syrupi* redactam, & coctam. Estque duplex, *Perfectum*, & *Imperfectum*. Ex imperfecto, quod ex duabus saltem infusionibus constat, fit *Syrupus Rosarum simplex*. Ex perfecto, h. e. ex multis infusionibus, fit *syrupus rosatus solutivus simplex*, videlicet sine additione aliorum simplicium Purgantium, v. g. *Rhabarb. Agar. &c.* Hildan. Cent. 6. obs. 29. In Dispensatoriis occurrit descriptio *Muchari perfecti*. Lang. tradit *Mucharum compositum*, l. 3. ep. 1. c. 4. Libavii conjectura saltem est ingeniosa, quod *Muchara* videntur dicta τὸ πρὸς τὸ μυχόν, quod significat *intimum locum*, *penetrabile*, & αἰσθητὸν τὸ εἶναι, quasi

quasi sit arcanum exaltatum frequentibus infusionibus, Alchym. Pharmac. c. 24. fin.

MUCILAGO, item *Mucago*, vocatur liquor viscosus, & glutinosus. Estque triplex, Naturalis, Præternaturalis, & Artificialis. Ad primam pertinet liquor nutritius; quemadmodum & Langius liquorem articulorum vocat *Mucilaginem*, l. 1. ep. 3. item *Mucus intestinum*, Barthol. l. 1. Anat. c. 10. Ad secundam *Mucilago Tartarea*, ex qua Tartarus in urinis generatur; de qua sæpius Paracels. meminit in tr. de Urinis, & alibi. Ad tertiam Extractæ *mucilagines* ex seminibus, v. g. Psyllii, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Cydoniorum, &c.

MUCOCARNEUS, dicitur *Abcessus* quidam, Gr. *μυχοσάρκινος*, qui partim interne carneus, partim mucidus, h. e. e mucosa materia concretus. Describitur a M. Aur. Sever. l. de noviss. observ. abscess. c. 4. Jung. Mart. Bogdan. observ. med. 6. cultro Lyseri Anatom. addita, p. 216.

* MUCOR, idem quod *mucus*, *mucosus humor*, coincidit fere cum vocab. *Mucilago*, nisi quod *mucus*, & *mucor* accipi usitatius soleat de excrementitio humore viscido, qualis est, qui a capite destillat in coryza, gravedine, aliisque catharris. Gal. l. 2. de nat. fac. 9. Gr. *βλέννη*, *μύξα*. Vide *Blenna*. Jung. Diet. Jat. n. 558.

* MUCRO, *αίχμη*, το *ὄξύ*, proprie significat cuspidem gladii, cultri, vel lanceæ. Tropice vero dicitur de acuta parte cordis, quæ tantum protenditur, quantum cordis magnitudo occupat spatii. Gal. l. 2. de H. & Pl. dec. c. 4. Gr. dicitur *κοραφή*.

* MUCRONATUS, epitheton *Cartilaginis* in pectore, quæ & *Ensiformis*, Gr. *ξίφοειδής* dicitur. Vide *Cartilago ensiformis*.

Mucus. Vide p. 2. *Mucor*.

MUGIL, *κέφαλος*. Vide *Cephalos*.

MUGITUS, *μύκηξ*, dicitur vox, & sonus armentorum proprius. Verum Laur. Bellinus transferre non est veritus ad sonum graviores, & protractum, quem ægri sub initium apoplexiæ edunt, veluti suspirium intensius, & per majorem copiam inspirati aeris factum, tract. de morb. cap. in Opusc. Medicis, p. 441.

MULÆ, dicuntur *pustulæ* ex frigore, vel calore ortæ. Dorn. in Diction. Ruland. & Johnf. in Lex.

* MULIEBRIS, *Mulier*, *γυναικεία*, *γυνή*. Vide *Gynæcea*, *Gyne*. Chymici *Mulierem* vocant Mercurium, sive Argentum vivum, quemadmodum Sulphur maritum. Th. Chym. Vol. IV. p. 179. Libav. Tom. II. oper. p. 395.

MULLUS, *τεύλα*, vocatur piscis marinus, vel potius litoralis, squamosus: de quo Gal. l. 3. de A. F. c. 17. item l. 12. de S. F. Draco marinus,

J. Al. l. 14. Sal. c. 6. Prolixiorum vero ejus historiam tradit Aldrov. l. de Pisc. c. 1.

* MULSA, *mulsum*, *ὕδρουμελι*, *μελίκρατοι*. Vide *Hydromeli*.

MULTIPARUS, *πολυτόκος*, epitheton animalium multos foetus gignentium. Eadem sunt, quæ *πολύσπυρα*, sive multo semine prædita, C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 1044.

MULTIPEDA, *πολύποδες*, idem quod *Millepeda*, insecta, quæ alias *Aselli* dicuntur, *ὀμιοί*. Vide *Asellus*.

MULTIPLICATIO, *πολλαπλασιασμός*, præter vulgarem, & generalem significationem, qua res dicuntur vel corporaliter, vel virtualiter augeri, & propagari, frequenter usurpatur a Spagyricis, præsertim in negotio Lapidis Philosophici; quamvis diversæ occurrant descriptiones; v. g. *Multiplicatio* nihil aliud est, quam evacuationum reiteratio, continuatioque, Th. Ch. Vol. I. p. 294. *Multiplicatio* est evacuata rei super terram suam reductio, ut munditiæ spiritus oriatur, d. l. p. 313. 447. *Multiplicatio* est res, quæ facit augmentum medicinæ in colore, odore, virtute, & quantitate. Nam est ignis, qui excitatus nunquam moritur, sed semper tecum habitat, cujus una scintilla potest excitare plus ignis in virtute multiplicati, Vol. II. p. 116. Modos multiplicandi in lapide vide Vol. III. pag. 38. 397. Vol. IV. p. 408. Vol. VI. p. 150. 429. 554. Junge Libav. Tom. II. Oper. p. 360. 409. 418. 441.

* MULTITUDO, *πληθος*, idem quod *Plenitudo*, *Plethora*. Vide infra suo loco.

MULUS, *Mula*, *ἡμίονος*, *ἄσπριβη*, vocatur animal quadrupes, quod communiter peperit e qua ex asini coitu; quamvis ex asina, & equo, item ex onagro, & equa generari possint. Historiam muli utriusque sexus prolixè tradit cum usu Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 4. Usus docet Schroder. l. 5. cl. 1. nu. 28. *Mulam* recens ex aqua natam alia mula gravidam recenset ex Nierenberg. C. Rejes C. El. q. 36. n. 28. & ex hoc Eph. N. C. Ann. l. Obs. 36. Paracello *mulus* quoque significat *morbum Gallicum*, l. 3. Chirurg. magnæ, c. 1.

* MUMIA ARABUM, a medicato funere diversa. Pet. Bellon. de medicato funere, l. 2. c. 1.

MUMIA, vocabulum est Arabicum, vel Persicum, sed hodieque variæ significationis. Vel enim significat *Pissaphalum*, aut liquamen quoddam in sepulchris inventum, in quibus hominum cadavera aromatibus condita per multos annos servata fuerunt; vel ipsum cadaver humanum ita conditum, & sub arena Solis torrefactum. Imo non solum caro humana siccata, & condita, sed & quævis alia occisa vim sanandi

di habens, sic condita, quæ & *Mumia patibuli* vocatur, Schr. l. 5. cl. 1. n. 23. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. (qui rectissime judicavit, nos optima ratione posse carere hoc medicamento suspecto, & nauseabundo) Chiocc. Muls. Calc. f. 6. p. 696. Rul. & Johnf. l. 2. Beker. Microc. Med. l. 2. f. 6. & novissime Dn. Vvurf bain. Disp. de medic. ex homine desumptis. Egregie quoque de *Mumia* variis significationibus, & parandi modis disseruit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 2. c. 4. q. 1. & seqq. Parac. tamen, & Helmontius (quos alii postea secuti sunt) ad alia quoque transtulerunt hoc vocabulum. Ita *Mumia medullæ*, vel de medullis, sunt ossium ipsæ medullæ. *Mumia elementorum*, est balsamus elementorum exteriorum. *Mumia transmarina*, dicitur *Manna*. *Mumia versa*, liquor *Mumia*. Rul. & Johnf. d. l. *Mumia Satyrii*, est medicamentum ex Satyro paratum, cujus descriptionem tradidit Casp. Reyes C. El. q. 44. n. 20. Singularissima vero significatio hæc est, quando *Mumia* describitur, quod sit substantia corporis tenuissima, spiritalis, ætherea, cuique pro natura, & specie sua ingenta, in morte, & post mortem aliquatenus permanens, cum affectionum, tum virtutum ejusdem intimarum, & propriissimarum plurimum abundans, indeque cum suimet, tum proprietatum ejus rite extractæ Transplantationis medio mire fecunda, ad eum finem, ut vel in suo, vel in alieno subiecto, natura, seu dispositio vitiosa, morbidave corrigatur, integra, & sana conservetur, & roboretur. Beker. d. l. In qua *Mumiali* virtute commentitia magnetica vulnerum curationem stabilire annixus est Helmont. tr. h. tit. n. 3. seq. Enimvero merito admonere libet *φιλίτζης*, Fugite hinc: Latet anguis in herba.

MUMISATIO, dicitur præservatio cadaverum a putredine. Usitatius vocatur *Balsamatio*, *Conditura*.

MUNDATIO, idem quod *Purificatio*, *Depuratio*, Gr. *καθαρισμός*. Dicitur & Lat. *Mundificatio*. Est prima clavis in negotio Lapidis Philos. Th. Chym. Vol. II. p. 523. Vol. III. p. 430. Talis *mundatio* terræ Philosophicæ perficitur 40. diebus, & aliquando plus, minusve, secundum quantitatem terræ, vel aquæ, Vol. IV. p. 547.

MUNDIFICATIVUS, *καθαρευτήριος*, idem quod *Purificans*, *Depurans*. Usurpatur de medicamentis, quæ & *detergentia* dicuntur; suntque vel interna, vel externa. Illa describit Gal. l. de oculis, spurio c. 3. Hæc passim in Chirurgicis reperiuntur. Vide *Detergens*. Lang. quoque Emplastrum *mundificativum* incarnans, & consolidans clare descripsit l. 3. ep. 1. c. 12. Jung. Hild. sent. 4. obs. 4. *Mundificativa* sunt invalidam, &

putridam carnem a bona, & viva separantia, & repurgantia, exteriora, rhyptica. Dorn. in Diction. Rul. & Johnf. De *mundificativis specificis* scripsit Paracels. Archidox. l. 7.

MUNDUS, adjective, & substantive sumitur. In illa significatione idem est, ac *Purus*, Gr. *καθὺρος, κόσμος*. Vide *Catharos*. In hac dicitur primario de Universo orbe, Cælo, & Terra, Gr. *κόσμος*, qui & propterea *Macrocosmos* dicitur. Vide *Cosmos*. Hunc maximum, & pulcherrimum verissime dixit, & demonstravit Gal. l. 3. de U. P. c. 10. Plura de hoc vide ap. Physicos. Comparative de *Homine*, qui *Parvus mundus*, *Microcosmos* appellatur, vide superius suo loco. Et Paracelsus tres statuit *mundos*: Majorem, & primum, qui est Cælum, cum Terra: Minorem, & medium, qui est Vir: Minimum, vel postremum, qui est Mulier, Paramir. l. 4. Alii a Spagyricis alios tres nominarunt, Invisibilem, Cælestem, & Elementarem. Vide Vol. IV. Th. Chym. & quære in Indice. *Mundi* tria regna, recenset Schr. l. 3. in princ.

MURÆNA, *συμυραίνε, μυραίνε*, piscis dicitur oblongus, teres, & lubricus, carens squamis, similis quodammodo Anguillæ; cujus historiam, cum usu, tradit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 27. Meminit & J. Alex. l. 14. Sal. c. 7.

MURARIUM, est epitheton *Nitri*. Vide *Nitrum*.

MUREX, *τερίβολος, κήρυξ*, e Concharum asperarum genere est, differens a *Purpura*; cujus descriptionem, & usum proponit Aldrov. l. 3. de Testac. c. 8. & seq. Jung. ad Scrib. num. 104.

MURIA, *ἄλμη*. Vide *Halme*, *Salsilago*, vel *Conditura* salsamentariæ jus, liquorve. De triplici specie *Muriæ* vide Lang. l. 1. ep. 59. *Muria* naturalis, est aqua marina, vel illa, unde coquitur sal nostrum, ut fit Hallis Saxonix. De *muriæ* virtute alexiteria in peste, ejusque præparatione legatur Hildan. C. 2. & 34. conferre quoque *Ischiadicis* testatur Rolf. O. & m. m. Sp. lib. 10. c. 14. Alia de viribus *muriæ* lege in Th. Chym. Vol. I. p. 578. De *Muriæ acidæ*, Gr. *ὀξύλημη*, ib. p. 608. De *Muriæ duræ*, Mercur. l. 2. V. L. c. 26. Legitur aliquando & *Muries*, Rhod. in Lexic. Scrib. *Muria* quoque dicitur menstruum fœtus, aqua fortis. Rul. & Johnf. Hodieque nonnulli ad declarandum qualitates salinas humorum p. n. etiam referunt *Acrimoniam Muriaticam*, quæ est salii communi æmula in excessu; & corrigitur per alcalia, in specie per calcem vivam.

MURMENTUM, idem quod *Glis*, vel *Mus Montanus*, vel *Alpinus*. Rul. & Johnf. Vide *Marmota*.

MURMUR, *βορβορυγμός*. Vide *Borborygmos*.
MUR-

MURRHĀ, dicitur lapis Chalcedonijs, vel gēma, quæ præcipue in Carmania ex humore sub terra Solis æstu concreto, velut Lyncurium coalecit, quæque non splendet, sed purpureis, & coruscis in candore maculis versicolor, veluti muræna piscis nitet. Inde myrrhina, vel murrhea vasa parata, quæ vini saporem fovebant. Lang. l. 1. ep. 29. quamvis aliam de murrheis vasis sententiam habuerit C. Hofm. l. 3. V. L. c. 29.

† MURRHINA. Sapa Plauto.

MURTEUM, pro Myrteum, uti & Murtus pro Myrtus. Scrib. nu. 220. 223. Vide Lex. Scribon. Rhodii.

† MUS PHARAONIS. Ichneumon. Trinc. de Curat. pract. l. 9. c. 12.

MUS, μῦς, animal quadrupes, digitatum, minus, notissimum, cujus variae sunt species; quarum descriptionem, cum usu Medico, vide ap. Aldrov. l. 2. de quadrup. dig. vivip. c. 30. seqq. Jung. Schr. l. 5. cl. 1. nu. 29. Alias Græcum μῦς denotat quoque Musculum, sive Lacerum. Vide Lacerta. Musculus. Diet. n. 559.

MUSADI, Sal Ammoniacum. Rul.

MUSALOGIA, est titulus libri a Paracelso scripti; cujus meminit tr. 2. de Pestilit. c. 2.

MUSCA, μύζη, insectum vocatur æstatis tempore notissimum; cujus varia quidem sunt genera, ad usum vero medicum saltem genus vulgare recipitur. Descriptionem Muscarum omnis generis, cum usu, vide ap. Aldr. l. 3. de Insectis, c. 1. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 110. Jung. Ep. N. C. Ann. I. Obs. 13. Musca Hispanica, est Cantharis, de qua supra. De Muscis venenatis lege C. Rejes C. El. q. 36.

MUSCERDA, μυόχοδον, dicitur finus murium, cujus usus Medicus est notissimus, v. g. ad glandes pro alvo stimulanda. Vide Mus.

* MUSCULUS, μῦς, communiter in medicina significat partem corporis organicam ex carne, & fibris nerveis intertextis constantem, cujus extremitas dicitur Tendo, medium vero carnosum Venter. Ejus principium esse dicitur, in quod nervus pro affluxu spiritus animalis inferitur. Eorum sunt quamplurimi in corpore humano, quorum plenior descriptionem petere oportet e scriptis Anatomicis, speciatim Bartholino, in genere quidem l. 1. Anat. c. 5. in specie passim per totam Anatomiam, quæ loca inquiri possunt in Indice. Jungatur & Anonym. Tract. de motu Musculor. Anatomix Cerebri Villisii annex. Item Charlton. Ex. XI. Oec. Animal. & Steno tr. de Musculis, & Glandulis. Musculus quoque sumitur pro diminutivo Muris. Testaceorum quoque species quædam vocatur Musculus, Gr. μυστίκητον, cujus historiam

tradit Aldrov. l. 3. de Testat. c. 70. Musculus etiam in adjectivo sensu sumitur ab Anatomicis; v. g. Arteriae musculæ, superior, & inferior. Barth. libell. 2. Anat. c. 5. p. 665. seq. Venæ musculæ, libell. 1. c. 6. p. 638.

* MUSCULOSA expansio. Vide μῦδες.

MUSCUS, βρύον, σπλάγχνον, φάκος, σφάκος, dicitur excrementum herbaceum, instar lanuginis corticibus arborum, vel ossibus aeri expositis adnascens. Dicitur & Usnea. Interdum tamen certis etiam plantis attribuitur. Schr. l. 1. c. 2. Eph. N. C. Ann. II. Obs. 51. in Schol. De muscis plantarum, vel Botanicis, Gal. l. 6. de S. F. & laud. Schr. l. 4. quæ loca quære in Indice. De nominibus muscorum genericis legatur C. Hofm. l. 2. V. L. c. 30. De musci clavati terrestres, sive Lycopodii viribus antepilepticis vide Eph. N. C. Ann. III. Obs. 15. De ejus virtute contra plicam, & menstrua sistendi, Ann. II. Obs. 62. De Usnea Crani, d. l. Obs. 53.

MUSICA, μουσική, quid significet, aliunde quoque constat ex Dictionariis. Ars sane nobilis, & indigens multa exercitatione, ad egregios concentus vel vocales, vel instrumentales formandos. Apprime quoque utilis ad curationem morborum, quin ad sanitatem conservandam; de qua virtute legatur Lang. l. 3. ep. 6. Forest. l. 4. obs. 4. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 14. f. 3. c. 19. C. Rejes C. El. q. 28. n. 12. 13. Musica mutua, olim dicebatur, quæ vultu, gestibus, manuum, pedumque nutibus, & signis fiebat. Idem q. 7. n. 14.

MUSULA, mussela, mussula, Paracelso dicitur Sciurus niger, de quo statuit, morbum epilepticum provocare, Paragr. l. 3. c. 3. §. & in Fragment. vel Scholiis ad h. l. quamvis cum descriptione Sciuri ab Aldrov. tradita non quadret.

MUSTELA, γαλή. Vide Gale.

MUSTELUS, aut sec. J. Alex. l. 14. Salubr. c. 9. Mustellus, γαλεός. Vide Galeos.

MUSTEUS, γλαύκος. Vide Glevcos.

MUSTUM, γλαύκος. Vide Glevcos. Legitur & Gr. μῦσον, in Rhod. Lex. Scrib.

MUSTUS, est Calx alba urina, veluti pinguedo. Dorn. in Diction. Rul. & Johnf. in Lex.

MUTATIO, μεταβολή, μεταπαγή. Vide metabole.

MUTILATIO, Mutilum, κολίβωμα. Vide Coloboma. Pertinet ad morbos in numero deficientes. Gal. Art. med. c. 96. l. de diff. morb. c. 8.

MUTIS, μύπε, dicitur illud Atramentum, sive Nigrum, quod in ore Sepiæ continetur. Sed & piscem quendam apud Hipp. significat, uti vult Gal. in Exeg. Diction. Hipp. Est & Arist. l. 4. H. A. c. 1. & 2. in mollibus piscibus viscerum

rum loco sub ore, & per eam gula tendit : Foes. p. 422. Jung. Aldrov. l. 1. de mollib. c. 4. & Linden. Ex. V. §. 27. seq.

MUTULUS, μύχξ. Vide *myax*.

MUTUS, ἄφωνος, κωφός, dicitur voce carens, aut qui sermonem proferre nequit. Vide *Aphonia*. Pertinet ad actiones abolitas.

MYAX, μύχξ, *mytulus*, *mutulus*, dicitur de *Conchis*, qua marinis, qua fluviatilibus communibus; quarum plenior descriptionem, nec non usum in cibo, & medicina tradidit Aldrov. l. 3. de Testac. c. 71. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 49. Meminit & quoad usum Gal. l. 11. S. F. §. Caro viperæ, circa fin. Æginet. l. 7. c. 3. lit. M. Inter novissimos Anatomiam *mytuli*, & ejus motum mirandum exposuit Anton. de Heide; cujus mentio fit in Act. Erud. Lips. 1684.

MYCE, μύκη, idem quod μύσις, *præclusio*, *coniventia*, *occlusio*. Gal. in Exeg. dict. Hipp. a verbo μύω, *claudio*, *occludo*.

MYCES, μύκης. Vide *Fungus*.

MYCHTHISMOS, μυχθισμός, *Mychthodes*, μυχθώδης, significat *suspirium cum gemitu*, a verbo μύζω, quod notat, clausis labris sonum quendam edo, qualis est *gementium*. Legitur utrumque vocabulum apud Hipp. Coac. t. § 19. § 40.

MYCTERES, μυκτῆρες, vocantur *Nares*, proprie dicuntur partes concavæ nasi utrinque positæ, quæ meatum præbent spiritui, & odoribus, & exitum concedunt excrementis mucosis. Hipp. §. aph. 49. Diet. nu. § 57. Quamvis & in singulari μυκτῆρ *Nasum* significet, Hipp. l. Prorrh. f. 2. t. 6. Coac. 603. *Nasi* alias, & *Narium* descriptionem videre licet ap. Anatomicos, in specie Barthol. l. 3. Anat. c. 10. Aristoteli quoque *Proboscis* Elephantorum vocatur μυκτῆρ, *Nasus*, teste C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 1126. Verbum μυκτῆρζω etiam occurrit in Hippocr. l. 7. Epid. LII. 17. quod Foes. exposuit per sanguinem naribus effundere, Oecon. p. 419. Verum Linden. reddidit in editione Hipp. per *excandescere ira*; quæ expositio mihi quoque verosimilior videtur, cum nullam rationem videam, ob quam de hæmorrhagia narium explicari debeat. *Nasus* quoque Hipp. dicitur μυξοτῆρ, l. 2. de morb. XIX. 17.

MYDAO, μυδάω, dicitur *superfluo humore redundo*, *marcesco*. Usurpatur de iis, quæ ex nimia uligine putrefacta corrumpuntur, & liquefcunt; v. g. de carne, Hipp. l. de ulcer. VII. 6. & l. de c. vuln. XXII. 2. de membrana cerebrum ambiente, ibid. XXIII. 2. de Ulcerib. ipsis, l. 1. de morb. mul. VI. 12. Vide Foes. p. 418.

* MYDESIS, μύδσις, in genere significat *corruptionem partis*, ex nimio humore, & uligine,

a μυδάω. In specie vero dicitur de affectu palpebrarum, ubi humore superfluo redundantes, & adipe tumentes humorem assidue emittunt. Gal. Introd. c. 15. Castell.

MYDON, μυδών, Polluci videtur significare *carnem fungosam* in ulcere fistuloso, in quo sinus sunt mucosi, oræ vero callosæ. Foes. d. l.

* MYDRIASIS, μυδρίασις, idem quod πλατυνοεία, *pupillæ dilatatio*, cum pupilla quidem nihil colore variat, dilatatur autem magis, quam natura poscit, ut Iridis circulo fiat proxima, & visioni noceat, Gal. l. 3. m. m. c. 3 & introd. d. l. Ægin. l. 3. c. 22. Videtur aliqua esse resolutio pupillæ, ejusque causa nimius humorum influxus, sive paulatim factus, sive repente coactatus, a quibus tunica ἡ ῥαγωδὴς distenditur, pupilla dilatatur, & acies ejus hebescit. Accidit pueris, & qui nigros habent oculos, facile in hunc affectum incidunt. Gorr. & Castell.

MYDROS, μύδρος, dicitur Hipp. *globulus*, *lapillus*, aut *frustulum ferri*, quod ignescere debet; unde additur ὑγρόν, *ignitus*. Pertinet ad cauteria actualia, l. 2. de morb. mul. XXIX. 9. Dicitur etiam de Acre, l. de flat. XII. 8. Foes. d. l.

* MYELOS, μυελός. Vide *Medulla*.

MYGALE, μυγάλη, *Mus araneus*, ita dictus, quod sit muris species, colore autem mustelam referat, quæ Gr. γαλή dicitur, cujus morsus venenatus habetur, uti patet ex Forest. l. 30. O. 12. Lang. l. 1. ep. 68. Plenior historiam muris aranei, cum usu, & noxa, vide apud Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 33.

MYIA, μύα. Vide *Musca*.

MYLACRIS, μυλακρίς, idem quod μύλη, *mola*, h. e. *Petalla*. Vide *Mola*, *Epigonatis*.

* MYLE, μύλη. Vide *Mola*.

MYLICOS, μυλικός. Vide *Molaris*.

MYLITES, μυλίτης, *molaris*: Epitheton lapides, quo frumenta teruntur. Ejus usus est in scirrhis ligamentorum, & tendinum tumoribus, candefacti, & extincti; uti patet ex For. l. 10. Obser. 114. Schol. & l. 4. Chirurg. obs. 4. Schol.

MYLOHYOIDEI, sunt iidem linguæ muscoli, qui alias vocantur *myloglossi*, Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 546.

MYLOS, μύλος, nomen piscis marini; cujus meminit Gal. l. 3. A. F. c. 31. Pertinet ad *Coracinos*, quos μύλῃς dici testatur Aldr. Vide *Coracinus*. Significat & *scirrhum* in utero concretum. Erot. p. 44. f. Unde μύλῃν, *indurare*. Jung. Mosch. de morb. mul. c. 135. ubi cum mola durities jungitur. Gorr.

* MYOCERHALON, μυοκέφαλον, h. e. *musca caput*, rectius *Murium caput*. Dicitur affectus oculi.

oculi; estque exigua uveæ tunica porrectio in nigro oculi, muscæ capiti similis, per exulcerationem facta, Gal. in def. Est species Proci-
dentia oculi. Cum ulcera, quæ erosa, vel ru-
pta cornea tunica accidunt, profunda evase-
rint, portio uveæ excidit, quodque prolapsum
est, nigrum, aut cœruleum apparet, in circui-
tu vero circa fundum ejus partis, quæ proci-
dit, labra erosa, ruptæve corneæ candida ap-
parent, eoque magis, si quod prolapsum est,
induruerit, & corneæ tunica labra callum con-
traxerint. Ceterum, prolabente uvea, pupilla
omnino divellitur, adeo ut vel nullo modo ap-
pareat, vel alio prorsus situ, & figura. Et his
quidem notis τὸ μυοκέφαλον δὲ τῆς φλυκταίνης
distinguitur. Castell. & Gorr. Jung. Ægin. l. 3.
c. 22. J. Alexandr. not. in Gal. l. 4. de C. M. S.
l. c. 7.

* MYODES, μυῶδης, musculosus, epitheton
musculi latī, μυῶδες πλάτυσμα dicti, apud Gal.
l. de musc. dissect. c. 7. estque ille, qui sub cu-
te in collo habetur. Est substantia tenuis, &
fere membranosa, faciem totam proprie, & to-
tum collum tegens, atque movens. Huic ori-
ginem dat membrana quædam nervosa, totino-
stræ cuti subnata, hic ut in fronte, & capitis
parte aliqua carnosior facta. Dicitur alias Pan-
niculus carnosus, aut membrana carnosæ; cujus
accuratorem descriptionem quære in Barthol.
l. 1. Anat. c. 4.

MYOLOGIA, μυολογία, est doctrina de muscu-
lis. Blanch. in Lex.

* MYOPIASIS, μυοψ, μυωπίασις, μύωψ. Vide
Lusciosus.

* MYRACOPON, μυράκοπον, epitheton medica-
menti Topici, quod lassitudines tollit, cum
quadam odoris suavitate. Gal. l. 7. de C. M. P.
G. c. 12. Estque Acopo communi liquidius, &
unguento crassius. Recipit enim aut ceram,
aut refinam, aut aliquid ejusmodi, quorum nul-
lum in unguenta admittitur. Gorr. & Castell.

MYRINGA, μυρίη, Barbaris dicitur membra-
na Tympani, in aure interna, cujus densitas p.
n. est causa surditatis, vel imminuti auditus.
Capivacc. Pract. l. 1. c. 50. p. m. 588. seqq. Barth.
l. 3. Anat. c. 10. p. 525.

MYRINUM, μυρίνης, scil. οἶνον, vinum: item
myrrhinum, murrinum dicebatur vinum, cui un-
guentum superfluum erat: de quo Lind. Ex. X.
§. 162. eqq.

MYRMECIA, μυρμήκια, μυρμηκισμός. Vide For-
mica.

MYRMECITES, μυρμηκίτης, lapis dicitur Formi-
carius, vel repentis formicæ effigiem habens,
utι καυδοείας, scarabæorum; vel nigras habens
eminencias, verrucis similes, quas verrucas

μυρμηκίας, five μυρμήκια nominare solent. Plin.
l. 37. c. 11. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 1.

* MYRMECIZON, μυρμηκίζων. Vide Formicans.

MYRMEX, μύρμηξ. Vide Formica.

MYROBALANOS, μυροβάλανος, q. d. Glans un-
guentaria. Est fructus prunorum exoticus, di-
versi generis, inter purgantia pertinens. Quin-
que ejus species numerari solent; quarum de-
scriptionem vide in Schrod. l. 4. cl. 3. nu. 430.
Fr. Hofm. in cl. ad h. l. C. Hofm. Offic. l. 1. c.
24. Rolf. de purgant. f. 9. art. 3. Differt a Glan-
de, vel Nuce Unguentaria. Jung. Rhod. ad
Scrib. nu. 261. Plura dari genera, quam quin-
que, vult Velschius Eph. N. C. Ann. Obs. 32.

MYRON, μύρον, late sumitur, & stricte. In
illa significatione comprehendit & Olea, & Un-
guenta, apud Hipp. uti pater ex collatione quo-
rundam locorum: v. g. l. de nat. mul. l. 1. c. 14. &
l. 2. de morb. mul. XXXI. 15. item l. de nat. mul.
XXIX. 124. & l. 2. de morb. mul. XLV. l. 22.
LXXXIV. 4. Vide Foes. p. 426. Stricte vero si-
gnificat Unguentum, quod est forma medica-
menti mediæ consistentiæ, quo externæ corpo-
ris partes inunguntur. Gorr. Jungatur Vveker.
Antidot. Gen. l. 1. c. 36. Spec. l. 2. f. 28. Schrod.
l. 2. c. 87. Morell. de formul. remed. l. 2. f. 1. c.
9. De differentia inter μύρον, χρίσμα, & ἄλκι-
μα videatur J. Alex. not. in Gal. l. 7. de S. F. cap.
de Lilio.

MYROPISSOCERON, μυροπισσόκηρον, est nomen
medicamenti compositi ad alopecias; cujus me-
minit Soranus in compositione pharmaci, quam
citatur Gal. l. de C. M. S. l. c. 1. quamvis non vi-
deatur scivisse ipse Gal. quale fuerit medica-
mentum, scribens, se existimare, picem fuisse,
& ceram unguento quopiam, ut gleucino,
laurino, nardino, lentiscino, cedrino, eliqua-
tam, Gorr.

† MYROPOLAE, veter. hodie perfumatores.

MYROPOLES, μυροπόλης. Vide Pigmentarius.

MYRRHA, μύρρα, σμύρνα, antiquis etiam
Myrrha, dicitur Gummi, vel lacryma arboris
Arabica; de qua Dioscori l. 1. c. 88. Jung.
Schr. l. 4. cl. 2. num. 392. Fr. Hofm. in cl. ad h.
l. Chiocc. Mus. Calc. 5. p. 633. Quæ destillata
colligitur, dicitur σμύκη, stacte. Myrrham a-
liquando etiam poni pro unguento, docet C.
Hofm. l. 3. V. I. c. 4. confirmat Lind. Ex. X. §.
162. De myrrhato vino videatur idem d. l. §. 104.
seqq.

MYRSINATON, μυσσινάτον, nomen emplastri;
cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17.

MYRSINELAEON, i. e. Oleum myrrinum; de quo
legatur Diosc. l. 1. c. 48.

MYRSINITES, μυσσινίτης, idem quod myrrhini-
tes, i. e. vinum myrrhatum. Lind. d. l. §. 159.

MYRTIDANON, μυρτίδανον, triplicem habet significationem. Apud Diosc. significat aliquid Myrto adnascens, inaequale, & verrucosum, ejusdem coloris, quod perinde quasi manus caudicem myrti amplectitur; Dioscor. l. 1. c. 156. Hoc Galen. vocat μυρτιάδα, l. 7. de S. F. Apud Hippocr. significat fructum, vel plantam, quam Persæ Piper Indicum vocant, l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 8. Apud Plin. Myrtidionum vinum, dicitur ex myrti sylvestris baccis confectum, l. 14. c. 16. notante Foef. p. 421.

MYRTOCHELIDES, μυρτοχειλίδες, dicuntur extremitates pudendi muliebris margines carnosæ, quæ etiam περιγύατα, Alæ appellantur. Gorr. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 141.

MYRTON, μύρτον, idem quod κλητορίς, Clitoris. Gorr. & Lind. d. l.

MYRUS, μύρ, vocatur piscis murena mas. J. Alex. l. 14. Sal. c. 7. Verum hoc impugnavit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 27.

MYS, μῦς. Vide Mus, Musculus.

MYSATTOMAE, μυσαττομαι, i. e. abominor, detestor. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XLVI. 12. Fortassis descendit a μῦς, scelus; quod occurrit l. de morb. sacro IV. 59. Vide Foef. pag. 422.

* MYSIS, μύσις. Vide Myce.

* MYSTAX, μύσαξ, pars dicitur, quæ est supra labra, & infra nares. Hinc & barba ibi exoriens eodem nomine venit. Gorr. Castell. Barthol. l. 3. An. c. 11.

MYSTERION, μυστήριον, in genere significat Arcanum, scil. medicum. Unde & Gal. vocat Mysteriorum libros, l. 7. de S. F. in princ. In specie μυστήριον vocabatur Antidoti species, quæ & τριφάρμακον dicitur, Theriaca diateffaron, quod ex quatuor rebus constat; cujus descriptio habetur apud Æt. l. 12. c. 47. citante Gorr. & occurrit in Disp. Aug. quam etiam Zvvolferrus præferre non dubitat ipsi Theriacæ Andromachi, in Animad. Gal. quoque meminit Confessionis Anodynæ antiphthificæ, quæ Mysterium dicta fuit, l. 7. de C. M. S. L. c. 5. Alias medicina Paracelsica, & Spagyrica crepat mirum in modum Arcana pene innumera. Vide Arcanum. Dorn. Rul. & Johnf. ita descripserunt ex Parac. Paramir. & aliis scriptis. Mysterium magnum, est prima omnium rerum materia, principium, & mater cunctarum corruptibilium creaturarum Dei, chaos illud rude. Item: Mysterium est essentia interioris naturæ totius substantiæ, in subtili, reconditaque materiæ parte vehens. Unde a succo tantum discedit, quantum succus a corpore. Et quia in intimis recessibus materiæ corporeæ latet, subtilemque admodum habet naturam, Mysterium, vel Ar-

canum appellari solet. Excipitur autem vel ex ipsis rebus statim, præmissa tamen præparatione debita, vel etiam ex magisterio interdum, & succo. Estque duplex, Quinta essentia, & Arcanum specificum. Alia Mysteria Cabalistica quære in Vol. V. Th. Chym.

MYSTRON, μύστρον, mensura est liquorum ap. Atticos, tres drachmas ponderales capiens, sive cochlearia duo cum dimidio, sive χίμλι unam, & quartam ejus partem. Nota ejus fuit μν. Gorr. ex Gal. & Ægin. de pond. & mens.

MYTIS, μύτις. Vide Mutis. Dicitur & μυττις. Lind. Ex. V. §. 32.

MYTTON, μύττων, dicitur intritum, vel pulmentum ex allio, & nigra oliva compositum, quod in cibo movet urinam, venarum orificia aperit, & hydropicis conducit. Dioscor. lib. 2. cap. 182. quamvis & alia admista fuerint, cæpa, porrum, acetum, caseus, &c. Meminit Hipp. l. de visu III. 9. l. 2. Epid. VI. 54. Jung. Foef. p. 422.

MYTULUS, μύτζ. Vide Myax.

* MYUROS, μύρ, i. e. muris caudam referens, vel foricis. Epitheton pulsus deficientis, quando secundus pulsus primo est paulo minor, & sic deinceps. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 11. Vocatur & μείρ, Lind. Ex. XI. §. 65. Ejus duplex differentia habetur. Vel enim continuatur illa imminutio, donec prorsus aboleatur pulsus, & vocatur μύρ, εκλείπων; vel rursus augetur, & redit ad aliquem vigorem, vel magnitudinem; vocaturque μείρ, παλινδρομών, recurrens. Gorr. Castell.

* MYXA, μύξα. Vide Mucor, Mucus. Myxa, vel Myxaria quoque vocatur Sebesten. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 315. Lang. l. 1. ep. 66. ad fin.

MYXINOS, μύξινος, q. d. Mucosus. Est species Mugilis piscis, Lind. Ex. XI. §. 34. ita dictus, quod mucosus alatur, §. 43. Vide Mugil.

MYXOSARCOMA, μύξωσάρκωμα. Vide Mucocarcinoma.

MYXOTER, μύξωτήρ, idem quod μυκτήρ. Vide Mycteres.

MYZO, μύζω, Hipp. significat sugo, libr. de Princ. vel Carnib. IIX. 2. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 85. 87. 89. Alias occludo, comprimo, significat. Vide Myce, Sactio.

N *ny*. Latinum est signum medicum in remedium formulis, denotans numerum, v. g. bacc. laur. Num. VI. &c.

† **NABIT PULVIS**, ex saccharo Cando, qui oculum confortat. Matth. de Grad.

NACTA, Paracelso dicitur *apostema pectoris*, in specie mammarum in foeminis, quod oritur ex sanguine menstruo retento, lactisque materia permisto. Bertheonae l. 3. c. 3. & l. de apostem. & ulcerib. c. 27. Rul. & Johnf.

NADUCEM, Persis dici *Molam*, scribit Avic. l. 3. fen. 21. tr. 2. c. 18.

NAEVUS, etiam per simplex, e, *Nevus*, Scrib. n. 228. Rhod. in not. ad h. l. *σπίλον*, *σπίλωμα*, idem quod *Macula*, *Labes*. Vide *Macula*. Gal. l. 8. de S. F. 9. Polygonatum, Eph. N. Cur. Anno III. obs. 38. Strictè dicitur de *Notis infantum* a matre gravida tempore gestationis per imaginationem fortiolem impressis, & communicatis, difficillime in infantibus, & rarius in pueris, in adultis nunquam curabilibus: de quibus legi poterit ex novissimis scriptoribus Bonett. Med. Septentr. l. 1. f. 1. c. 7. & f. 26. c. 1. & 2. p. 307. seq. Tales *navi* in infantibus duplices observantur, protuberantes, & plani, figura varia, & colore diverso.

NAFDA *σινάπια*, est Petroleum, vel *Asphaltum*. Rul. & Johnf. vero legit *Nasda*.

NAGEMULUS, nomen piscis, qui & *Scailus* vocatur; cujus descriptionem vide in Aldrov. l. 5. de pisc. c. 59.

† **NAKIR ALBUCAS**, l. 2. c. 93. non est arthritis. Sennert. de art. q. 6.

NAPHTHA, *νάφθα*, est bituminis Babylonii colamen, & flos coloris candidi, bitumine tenuior; & ignem ad se celerius e longinquo trahit. Ejus descriptionem, cum virtutibus medicis, lege apud Diosc. l. 1. c. 101. Verum Rul. prolixior est, distinguens *Nephtham* in *Naturalem*, & *Factitiam*: Illam esse docuit idem cum *Petroleo*: Hanc vero esse colamen bituminis, quæ si alba fuerit, posse respondere *Petroleo*, at non eam bonam: Si nigra, posse esse veteribus *stercus demonum* dictum. Imo ex illo bituminis colamine indurato fieri posse *Gagaten* credit. Schrod. negat, nostratibus esse usitatam, sed *Petroleum* ejus loco usurpari, l. 3. c. 32.

NAPTA, idem est quod *Naphtha*. Hinc Rul. dicit: *Naphtha* est Gumma.

NAPTA alba, i. e. Petroleum album. Vel idem significat, quod *nata*. Vide *Nata*.

NAR, est *pyr*, *πῦρ*, *Ignis*. Rul. & Johnf. in Lex.

NARBASAPHAR, i. e. *flatus minerae*, *Aurichalcum*. Idem.

NARCE, *Narcosis*, *νάρκη*, *νάρκωσις*, Lat. *Torpor*, *Stupor*. Est proprie sensus, motusque diminutus nervosarum partium, *Hebetatio*. Frequens vocab. Hipp. v. g. l. 5. aph. 25. l. de humid. usu. X. 15. l. 6. Epid. f. 1. t. 6. l. 2. de morb. mul. XXXIV. 2. & alibi. Vide Foef. Oec. p. 424. Differt a paralyfi gradu, cum *Stupor* sit saltem difficultas sentiendi, & movendi, & propria quædam in paralyfin dispositio. Ant. Alvarez part. 1. Consil. & Epist. med. Consil. 1. p. 108. Per translationem etiam de *animi torpore* dicitur, Hipp. 5. ap. 16. & ita coincidit cum *ἀναισθησία*, Diet. num. 560. scil. quia etiam spiritus animales torpent. Lind. Ex. X. 241. *Νάρκη* quoque vocatur *Torpedo*, piscis cartilagineus, planus, cui insignis stupefaciens facultas tribuitur, non sine *ωξήσας* hyperbolica. Ejus descriptionem, cum usu in cibo, & Medicina, vide ap. Aldrov. l. 3. de pisc. cap. 45. Meminit & virtutis medicæ Gal. l. 11. S. F. 9. *Narce*.

NARCOTICUS, *ναρκωτικός*, i. e. *soporiferus*, *torporiferus*, *obstupefaciens*. Coincidit cum *Hypnotico*. Dicitur de medicamentis, quæ refrigerando corpus, & obstupefaciendo sensum, & dolorem acerbum obtundunt, & mitigant, & si paulo liberalius sumantur, etiam mortem afferunt. Rul. & Johnf. ita descriperunt, quod sint medicamenta soporifera, dolores auferentia, vel ut minus torqueant, efficientia. Cautus igitur eorum debet esse usus, ne quem obdormire voles, postea excitare non possis, ex Celsi l. 3. c. 14. Linden. Ex. XIII. 9. 322. *Narcoticos* morbos Paracels. vocat urentes, qui nimio ardore sensum partium destruunt, & delirium inferunt, ut Angina, l. 2. de Tart. tr. 2. c. 1. in Annot. & Fragm. ad h. l.

NARCAPHTHON, *Nascaphthon*, *νάσκαφθον*, *νάσκαφθον*, inter aromata recensetur, quæ ex India olim deportabantur, corticosum natura, & putaminibus arboris Mori simile; nunc solo nomine nobis cognitum est. Jucundi odoris gratia suffitur. Gorr. Aegin. l. 7. c. 3. ubi mendose in Lat. vers. legitur *Naocanthon*, vel *Necaphthon*. In Græco enim *νάσκαφθον* occurrit. Thuris cortex quoque *Nascaphthum* dicitur, ap. Schr. l. 4. cl. 1. n. 344.

NARDOS, *νάρδος*, duplici modo accipitur. 1. Significat ipsam plantam, vel fruticem odoratum; cujus descriptio spectat ad Botanicos, a nostro instituto aliena. 2. Oleum, vel Unguentum Nardinum; uti patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. l. 3. c. 1. in princ. & medio. Jung.

Jung. Ægin. l. 7. c. 18. qui ad Embolas refert. Confirmat & hanc significationem Rhod. ad Scrib. comp. 1. Nardinum quoque dicitur absolute de vino *nardo* condito. Lind. Ex. V. §. 77. de Collyrio. Ægin. l. 7. c. 16.

* NARES, μυκτῆρες. Vide *Mycteres*.

† NARIFUSORIA. Didac. Merinus de morbis Internis, l. 2. c. 4. medicamenta, quæ naribus infunduntur.

NARTHEX, νάρθηξ, æquivocum est. Vel enim significat plantam, quæ Lat. *Ferula* dicitur, de qua in Botanicis; vel instrumentum medicum e *ferula*. Etymolog. Vel est titulus quidam alicujus libri Græci Medici, teste Gal. l. 1. de C. M. P. G. cap. 13. Vocatur & *narthecium*, νάρθηκιον, i. e. *promptuarium*.

NASA, idem quod *nata*. Paracels. Vide *nata*.

NASALE, ἑρρινον. Vide *Errhinon*.

NASCALE, idem quod *Pessus*. Schroder. l. 1. c. 3. Accuratus vero describitur a Morello, a *Pessario* distinctum, quod sit penicillus in nodi effigiem mollissimus, ex cottonis, vel lanæ floculo, haud hapso, qui insuccatur vel succo idoneo, vel unguento convenienti, lib. 2. de Form. remed. præsc. sect. 2. c. 12.

† NASCITAS, pronuntiatio per nasum. Pichotus de catarrho.

NASCOR, φύομαι, i. e. ex alio fio, & productor; ita tamen ut cum origine sua sit ejusdem speciei. Gal. l. 2. Anat. adm. cap. 11. Quomodo *nasci* differat ab *Esse*, vide Th. Chym. Volum. I. p. 368.

NASSA, proprie corbem piscatoriam significat, Diminutivum *nassula*. De *nassa naturali* vide Eph. N. Cur. A. III. obs. 245. Venas, & Arterias *nassis* comparatas lege in Gal. ad Timæum Flat. fragm. n. 9. 10. &c.

NASTOS, νστός, i. e. confertus, & dense plenus, ac veluti pressus, non secus ac amphoræ, quæ ad summum usque plenæ sunt, cui opponitur χαῖνος, ὁ χαῖνος, rarus, laxus. Usurpatur de mare in comparatione ad fœminam. Hipp. l. de glandul. XI. II. de pulsu, & pane, Galen. l. 4. de dignot. puls. c. 2. Vide Foef. Oec. p. 424.

† NASTURTIVM, quod nasum torquere faciat. Joan. Ruel. in nomenclatura rei veterariæ.

* NASUS, μυκτῆρ, μυξωτῆρ, ῥῖν, vide *Mycteres*. Odoratus est instrumentum. *Nasi deperditi* restitutionem Chirurgicam primus publice tradidisse legitur Taliacotius, quam felicissime exercuisse Joh. Gruffonium, Chirurgum Bruxellensem, testatur Hildan. cent. 3. obs. 31. & Epist. 62. An vero *nasus factitius* ex alieno brachio post mortem illius, e cujus brachio fuit excisus, necessario corrumpatur, putrescat, &

decidat, uti vult Helmont. de magn. vuln. cur. n. 22. 23. non est hujus loci ventilare. Est & nomen piscis cujusdam, apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 26.

NATA, *natta*, *nasa*, *nasda*, *naptā*, unum idemque significant, videl. excrementum magnam carnosam, veluti caro natium, vel anchorum, diversæ quidem magnitudinis, dolore carentem, ex Guidone Forest. lib. 3. Chir. obser. 7. Schol. Rul. & Johnf. ut & Dornæus descripserunt *nasdam*, vel *nattam*, quod sit gibbus. Parac. scripsit, quod sit incrementum præternaturale, partibus diversis corporis adnascens. Vocat etiam errorem naturæ. Hinc tot species *nattæ* constituit, quot partium solidarum sunt differentiarum: v. g. *Carnosam*, *Glandulosam*, *Cartilagineam*, *Ligamentosam*: & l. de ulcerib. & Apostem. c. 12. & alio lib. ejusd. tituli c. 51. Deducit vero a succo nutritio illius partis aberrante, & collecto. M. A. Severinus *nattam*, vel *nasdam* descripsit per tuberculum ex anomalis abscessibus unum, quod interdum ex graciliori basi, veluti ex pedunculo ficus, propendet; putavit etiam ad melicerides potius, quam ad steatomata referri, l. de anom. abscess. c. 27. & ult.

NATARON, vel *natron*, id est *nitrum*. Rul. Johnf.

NATATIO, κολύμβησις, fortassis dici posset: sumitur apud Gal. pro balneo in labris amplioribus, quæ δεξάμηναι, & κολύμβηθαι vocantur. Vide *Dexamene*. Gal. l. 7. meth. med. c. 6. & alibi: Cor quoque *natare* dicitur vulgo, quando ad ventriculum seri influxus copiosior, & veluti fluctuatio sentitur. Linden. Ex. IV. §. 71.

* NATES, γλατοί, πυγαί, vide *Glutos*. A similitudine quadam prominentiæ duæ orbiculares cerebri, vel potius medullæ oblongatæ quoque vocantur *nates*. Bartholin. l. 3. Anat. c. 6. Villis Anat. cerebri, c. 14. a Vesalio in diminutivo *natula* vocantur, ad imitationem Græci nominis γλατία.

NATIO, ἔθνος, idem quod *Populus*, *Gens*, *Regio*: Vide *Chora*. Pertinet ad circumstantias causarum sanitatis, & morborum; uti recte docet Parac. l. de morb. Tartar. c. 2.

NATIVITAS, γενέθλη, vel accipitur de ipsa hominum origine, & generatione; vel de Astrologico judicio ex siderum certo positu, & aspectibus qui fuerunt puncto temporis, quando homo natus fuit; quod hodieque vanum, fallacissimumque judicatur; quemadmodum & ipse Helmont. reprobavit in Tumul. Pestis. Jung. Theatr. Chym. Vol. VI. p. 549.

NATIVUS, ἔμφυτος. Vide *Emphytos*, *Calidum*. *Nativa* etiam medicamenta vocantur, quæ sola natura suppeditat, ad differentiam artificialium. Blas. Med. Univ. p. m. 53.

NATRIX, ὄφις, species dicitur serpentis, cujus descriptio videatur in Aldr. l. 2. Hist. serp. & drac. c. 18.

NATTA. Vide Nata.

† NATURA, pro temperamento, secundum Gal. Claudin.

† NATURA SECUNDARIA, i. e. Avicen. quæ naturam primariam consequuntur.

* NATURA, φύσις. Hujus vocabuli significationem varie & apud Philosophos, & Medicos acceptum fuisse, jam olim Gal. observavit, & scripsit, 2. aph. 34.2. de R. V. l. A. t. 34. alibiq; Ne dicam de hodiernis Scriptoribus, in quibus adhuc plures significationes occurrunt. Nobis nec libet, nec licet omnes adducere omnium opiniones, sed saltem ea persequemur, quæ ad Medicinam pertinent, & cum hodiernis veris principiis concordant. Qui plura generaliora desiderant, inquirere possunt in Theatr. Galenico Mundellæ, Foef. Oec. p. 670. Augustin. Donii Tract. de Nat. hom. Diet. n. 913. Calp. Rejes C. El. q. 25. ipsos etiam Physicos qua veteres, qua recentiores. Hac vice sufficere possunt sequentia, *Natura*, φύσις, dicitur generaliter de omni corpore naturali; vel specialiter de homine. Utroque modo consideratur vel substantialiter, vel accidentaliter, quamvis ambo modi considerandi haud raro confundantur. *Natura* substantialiter, & quidem incomplexè considerata est principium, & causa efficiens omnium rerum naturalium, parens rerum, Ars Dei, quæ sollicita satagit, ut & individuo conservando, & speciei propagandæ studeat. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 3. cujus vis Divina sese immiscet materiæ corporum naturalium, inque illa opera sua exercet, efformando, conservando. Idem l. 2. c. 2. Hanc naturam substantialem non omnibus corporibus naturalibus esse propriam, & specificam, excepto homine, sed saltem dari universalem, diversas tamen corporum species ab ea dependere, propter varium mixtionis modum, hodiernorum Philosophorum plerorumq; est hypothesis, de qua videatur Joh. Marcus Marci in Part. I. Philos. veter. restit. An vero illa opinio adeo sit expedita, alii judicent. Nobis nondum videtur. Illa universalis *Natura* dicitur *Anima Mundi*, *Spiritus Mundi Æthereus*, &c. Ad hominem applicata velesse debet *Anima Rationalis*, quæ juncta corpori informat, & exaltat illam Naturam, quam habet cum aliis corporibus naturalibus communem, sive Mundanam, præsertim Calorem, sive Flammam vitalem; vel si non placet Animam rationalem, ceu peculiarem substantiam mere incorpoream, immiscere negotiorum corporearum, *Natura* hominis substantialis dicenda erit modo dicta *Flamma vitalis*,

Calidum nativum, *Biolychnium*; quod propterea *Anima Medica*, item Villisio *Anima corporea*, vel *Brutalis Ignea* dicitur, non exclusa quoque *Anima lucida*, sive *Spiritu Animalis* in partibus nervosis, & ad sensum exsanguibus, Principii efficientis naturalis vices sustinente. Videatur Villis tr. de Anim. Brut. Hæc *Natura humana* est causa sanitatis, & Medicus morborum; quo tamen respectu Helmont. divisit haud fortassis inepte in *Naturam Stantem*, *Sedentem*, & *Jacentem*. Per *Stantem* intelligens, quæ sola morbis medetur spontanea bonitate absque adminiculo Artis Medicæ; Per *Sedentem*, quæ surgere cogitur, antequam stet, ideoque surgit difficilius; hoc est quæ opus habet remediorum congruorum minime violentorum subsidio ad surgendum, ut postea stans morborum curationi præesse possit: Per *Jacentem*, quæ nunquam ex se surgere potest, ut in morbis desperatis, quales sunt Lepa, Asthma, Hydrops, Epilepsia, Tract. Ignot. Hosp. morb. n. 80. Jung. Dieter. d. l. Vel accipitur *Natura* substantialiter complexe pro ipso corpore naturali: in qua significatione de homine usus Hipp. quando scripsit tr. de *Natura* hominis, & Gal. quando *Naturæ* humanæ partes dixit esse spirituosas, solidas, carnosas, sanguineas, &c. notante Jul. Alex. not. lib. 11. meth. med. c. 1. Vel accidentaliter sumitur; & iterum generaliter, & quasi abstracte, uti sumpsisse videtur Helmont. describens, quod *Natura* sit iussus Dei, quores id est quod est, & agit, quod agere iussa est, tract. Physic. Arist. n. 3. & tr. Blas Hum. n. 39. Vel complexe pro *Temperamento* uniuscujusque corporis Naturalis, quod in homine est facultas illa, vis, & potentia agendi, resultans ex præsentia, activitate, & appropriatione caloris vitalis, spiritus animalis cum humoribus, & membris solidis. Vide supra *Crafsis*. Estque effectus *Naturæ* substantialiter, & complexe considerata. In qua significatione dici poterit de Viribus Medicamentorum: imo abusive de viribus morborum, uti notavit Dieter. d. l. ex Luciano, & Chrysostomo; & notat proprietatem accidentalem aliqujus rei. Secundum hanc significationem *Natura hominis* dividitur in *Communem*, quæ omnibus hominibus competit, ad differentiam *Naturæ* Brutorum, & aliorum Corporum naturalium; & in *Propriam*, quæ unicuique humano individuo est propria, Gr. ἰδιοσυγκρασίη dicta. Vide *Idiosyncrasia*. Jung. Jul. Alex. l. 1. ad Glauc. c. 1. Aliquando vocab. *Naturæ* significat *Pudendum muliebri*, Barthol. l. 2. Anat. c. 32. Keuchen. ad Seren. p. 219. Quid Chymici per *Naturam* intelligant, queratur in VI. Voluminibus Theatri Chymici, cum instituti nostri non permittat ratio, omnia loca hic annectere. In genere dicitur

tur illis Coeli cum Elementis in generatione omnium, quæ sunt, exercitatio. Vol. I. p. 169.

† NATURALIS, interdum pro Consueto, quibus consuetudo altera natura. Dom. Leon. art. med. l. 4. cap. 10.

* NATURALIS, φυσικός, dicitur de omni eo, quod a Natura, tanquam a causa efficiente, dependet, vel quod naturam in se habet. Et ita opponitur Artificiali, τῇ τεχνικῇ proprie dicto; quamvis & improprie Natura dicatur optimus Artifex, vel, ut antea ex Lindeno diximus, Ars Dei, Ex. III. §. 8. Prædicatur de diversis rebus; v. g. de corpore, & ejus partibus: de facultatibus, & actionibus. Interdum vero a Medicis significatio illa restringitur ad eas facultates, & actiones, quæ abdomini, & ventri inferiori attribuuntur; ut sunt Nutritiva, & Generativa, Nutritio, & Generatio, cum subordinatis. Vide Institutionistas, & in specie Dogm. nostr. p. 89. Spiritum quoque Naturalem in hepate elaboratum Gal. cum suis affectis statuit, quem tamen recentiores merito rejecerunt. Interim nos hoc nomine substituere non dubitamus pro Nutritione Fermentum Ventriculi, & pro Generatione Spiritum Genitalem. Vide Dogm. nostr. p. 64. seq. & Disp. D. D. Oheim ad mentem nostram conscripta de Liquore Nutritio, & animali, Confectario I. Naturale quoque interdum idem significat, quod secundum naturam, κατὰ φύσιν, id est sanū, Dogm. p. 16. Tandem Naturale opponitur præstigioso, & diabolico. Ita Magiam naturalem defendere ausus est Paracels. in Tr. de Podagra, alibique; Et naturalia remedia opponuntur magicis. C. Rejes C. El. q. 28.

NATUS, ἑγγονος, ἑγγονός, idem quod filius, Gal. l. 2. de sem. c. 5. Hinc & νεογνός, recens natus, pro νεογόνῳ, Hippoc. 3. aphor. 24. Jung. Diet. n. 564.

* NAVIFORMIS, σκαφοειδής, epitheton est ossis, in Tarso, quod & Naviculare dicitur, a scaphæ, vel cymbæ similitudine; connectitur cum talo, & tribus ossibus tarfi superioribus. Barthol. libell. 4. An. c. 21.

NAVIGATIO, ναυπλία, quid proprie significet, non pertinet ad Medicum, sed ex aliis Dictionariis constat. Consideratur vero navigatio tanquam causa vomitus, ob motum corporis corpus, & humores hinc inde agitantem in nondum assuetis; uti patet ex Hipp. 4. aph. 14. Jung. Dieter. n. 561. Ceterum de navigantibus observavit Helmont. quod duplo, imo triplo, & amplius edant plus, nisi ægrotent, minus vero excernant, quam dum in terra degunt, tr. Blas human. n. 36. tr. Alim. Tartar. in fontic. n. 15.

NAUSEA, ναυτία, proprie fastidium illud, & conatum ad vomitum significat navigantibus fa-

miliarem. Sumitur vero communiter pro omnibus ciborum fastidio. Est symptoma ventriculi, ad actiones læsas mixtas ex imminuta, & depravata pertinet: & potest describi, quod sit propensio, vel conatus quidam ad vomitum irritus, cum anxietate circa præcordia, & salivatione oris, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo vitiosi acido-biliofis, fibras vellicantibus, & spiritus animales insufficienter ad explosionem irritantibus. Vid. Sylv. l. 1. c. 9. §. 3. & c. 30. §. 86. Dekers ad Barbette l. 5. c. 2. lit. a.

NAUSTOSIS, ναυσίωσις, in genere idem significat, quod ναυτία, vel ναυτίκ, i. e. Nausea. Hippocrat. vero denotat peculiarem affectum vasorum sanguineorum, sive venarum, quando velut nauseabundæ sanguinem effundunt, & evomunt; qui affectus & ἐκχύμωσις vocatur, l. 2. de fract. t. 24. Jung. Galen. in com. ad h. l. & Foef. p. 425. Vide supra Ecchymosis.

NAUTEA, quid significet, nondum adeo expeditum est. Quidam existimant, aquam de coriis, vel quod est verius, aquam de sentina dictam a nautis significare, ut Non. Marcellus. Alii vero statuunt, esse herbæ nomen, cum granis nigris, qua coriarii utuntur, quæ, quia nauseam facit, hoc nomine insignita fuit. Alii dicunt, Nauteam rubidum quid esse, quo Pontificum vestimenta quædam colorant. Rhod. ad Scribon. n. 185.

NAUTIA, ναυτία. Vide Nausea.

NAUTILUS, ναυτίλος, vel ναυτικός, est genus Testacei animalis, cujus diversæ sunt species; quarum descriptionem vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 3. & 4. Nautili lapidei meminit Chioc. Mus. Calceol. f. 3. p. 415. seq.

NAUTILIA, ναυτιλία. Vide Navigatio.

NAXIA, νάξια, Vide Cos, a Naxo, Insula.

NEANICOS, νεανικός, proprie dicitur juvenilis. Apud Hippoc. vero idem esse videtur, quod vehementis, fortis, magnus; uti patet ex Prorrh. f. 1. t. 9. & f. 3. t. 42. Coac. t. 97. 226. 363. teste Foef. d. l.

NEANIS, νεάνις, puellam juvenulam significat. Hipp. l. 2. de morb. mul. l. IX. 38.

NEANISCOS, νεανίσκος. Vide Juvenis.

NEAPOLITA, νεαπολίτης, author quidam Medicus, a quo nomen accepit smegma quoddam Neapolitæ dictum, adversus μιλφώσας, ap. Ægin. l. 3. c. 22. Gorr.

NEAPOLITANUS, epitheton Morbi Gallici, ita dicti, ideo quod primo homines passi dicantur hanc ægritudinem in Italia, dum Rex Gallorum Neapolin occupabat. For. l. 23. obs. 1. Schol. Vide alios de hoc morbo authores. Parac. vocat Neapolitanum crimen, l. 3. Chirurg. magn. cap. 1. 7. & 8.

NEAROS, νεαρός, i. e. recens, cui opponitur *vetus*, παλαιός. Usurpatur de sanguine, Hipp. l. 5. aph. 23. Junge Dieter. n. 562.

NEASTRON, terminus Paracelsicus, significans motionem Elementorum in Elementatis, sive in omnibus, quæ ab Elementis oriuntur, & diffundit sese veluti in suos ramos, & quo pervenit, sese exerit. Hinc quædam partes expositæ sunt *Neastro* Ignis; quædam aeris; aliæ Aquæ, vel Terræ. Dicitur etiam *Morbis Elementorum*. Vide Tab. 9. de generat. febr.

* NEBULA, νέφος, νεφέλη, νεφέλιον, quid proprie significet, ex Phycis notum esse potest, videlicet congeriem exhalationum, vel vaporum crassiorum, circa Horizontem, ab aere nunc magis, nunc minus frigido condensatorum, instar nubis tenuioris; unde & *Nubis sterilis* vocatur, Aristot. l. 1. Meteor. c. 9. Pertinet interdum inter causas morborum procatacticas, præsertim si inquinata fuerit. Parac. de morb. metallifossor. l. 1. Tract. 2. c. 1. Per translationem in foro Medico de diversis rebus dicitur. 1. de vitio oculi, h. e. superficialia albedine tunicarum oculi tenuiori. Nam si crassior fuerit, *Albugo*, ἀλβύμη vocatur. Hæc *Nebula* vocatur *Albugo tenuis*, Senn. lib. 1. Med. Pr. p. 3. f. 2. c. 16. Vel eandem habet significationem, quam *Nubecula*, *Nubes*: de quo vocab. paulo inferius.

NEBULGEN, est sal ex humiditate nebulæ super lapides in pratis decidentis, a calore Solis induratum. Paracels. Scholiis in lib. de Grad. & Compos. Dorn. in Dict. Rul. & Johnf. in Lex.

NECANS, θανάσιμος, θανατώδης, idem quod *Lethalis*. Ita Cappadox apud Plaut. dixit: *Lien necat*, i. e. mori facit, magnitudine sua, & doloris, exponente Linden. Ex. IX. §. 30.

NECESSITAS, ἀνάγκη, vide *Anance*. *Ananceos*, ἀνάγκη, *Necessitas* duplex est, absoluta, & ex hypothesi; quemadmodum & res *necessariæ* duplices sunt. Vide Dieter. n. 53. Helmont. non inepte *necessitatem* ingeniorum, & inventionum matrem vocavit, tr. Nat. Contr. nesc. n. 6. *Necessariæ* res alias dicuntur, quibus carere non possumus. Th. Ch. Vol. I. p. 238. sed illis, sive velimus, sive nolimus, corpus nostrum utitur. Gal. ad Thrasylbul. c. 18. Hæ sunt Res sex non naturales. Vide Dogm. N. p. 73. seq.

NECESSITUDO, ἀνάγκη πρὸς φίλον, est peculiaris quædam *necessitas*, sive tale jus, quo eorum, quos Deus, & sua voluntas insolubili religiosæ conjunctionis vinculo colligavit, atque innexuit sibi invicem, cuilibet concessa est potestas ab altero petendi, exigendique cum amoris debita, tum propinquitatis officia, & beneficia charitatis; uti elegantissime descripsit Lind. Ex. XV. §. 89.

NECHIASECH, terminus Paracelsicus, qui quid significet, non adeo planum est. Videtur tamen significare portiones salinas, corrosivas, & depascentes; & occurrit in l. 1. de ulcer. apostem. Syronib. & Nodis, c. 7.

NECRO ASTRABE, legitur etiam apud Parac. l. 2. de podagr. §. Necromantia. Verum quid significet, fateor meam hebetudinem. Spectat ad *necrocomiam*, & hæc ad *necromantiam*; de quibus mox.

NECROCOMICA, sunt prodigiosa præfagia, rei futuræ cujuscumque prænuncia, per signa ex aere in terram decidentia, ut cruces olim temporibus Maximiliani I. Imp. ac alia multa. Dorn. in Dict. Rul. & Johnf. in Lex. ex Parac. qui passim in scriptis meminit, v. g. d. loc. de podagric. & Fragm. de Anat. ocul. & c. l. 9. de Signat. rer. natur. & c.

NECROLIUM, est remedium, quod mortem pellere, ac vitam conservare potest, Dorn. in Dict. Rul. & Johnf. Unde & *necrolia artes* dicuntur, & qui eas callent, *necrolii*, apud Parac. l. 5. de vit. long. c. 5.

NECROSIS, νέκρωσις. Vide *Mortificatio*.

NECTAR, νέκταρ, vocabatur gentilibus *potus Deorum*, quemadmodum *Ambrosia*, eorundem cibis. Proprie vero *nectar* dicitur vinum mulsum, ex musto confectum, hoc modo: Mustum, quousque ad dimidias fere resideat, excoquitur, & in decem ejus sextarios unus Mellis Attici miscetur, post in cadum transfunditur, gypsatoque vasis spiraculo in umbra reconditur, ex Gorræo, qui ex Constantino Cæsare l. 8. de agricult. desumpsit. Verum inflationibus obnoxium esse perhibetur, & stomacho adversum, daturque alvi ciendæ causa. Aliam vero, & magis conditam aromatibus descriptionem tradidit Linden. Ex. X. §. 153. qui ex Festo, *nectar* idem quod *Myrrhinum*, vel *Murratum* vinum docuit. Laudavit quoque, quod sit suavissima confectio, nec dubitandum, fuisse inter veterum lautitias, §. 154. *Nectar* quoque peculiare proposuit Paracels. l. 2. de Tartar. t. 1. c. 2. ex liquoris Feticellæ uncis tribus, & Rubedinis de Colcothar unc. duabus, cujus dosi drachm. dimidia in vino bono, & commendat ad urinam promovendam. Videantur Schol. & Fragm. ad h. l. Johnf. scripsit: *Nectar* fit ex correcto, & claro vino: Correctum vinum rubrum est coagulatum: Clarum est vinum album. l. 1. Lex. Med. & l. 2. *Nectar* est confectio Albuminis ovorum.

NECTAREUS, *Nectarites*, νεκταρεύς, νεκταριεύς, Epitheton (1) vini, apud Diosc. l. 5. c. 66. (2) *Antidoti*, apud Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. quæ duo tamen ab *Helenio* potius ita dicta videntur esse, quod *Nectarion* Gr. dicitur a quibusdam.

(3) *Eclegmatis* Anodynæ contra colicam, pleuritidem, & dyspnœam, l. 9. d. t. c. 4. ubi tamen *Helenium* non ingreditur; & ita ratione suavitatis, ob misturam vini generosi, & mellis, ita dictum fuit. Cur vero (4) *Callyrium* Marci *Nefarium*, νεφέριον, ad lippitudinem, & χημώσεις curandas faciens, vocatum fuerit, l. 4. tit. eod. c. 7. rationem nullam videmus.

NEDEON, quid Paracelso significet, nec Dornæus, nec alii ejus sectatores explicarunt. Videtur vero denotare aliquam specificam rei uniuscujusque naturalis proprietatem essentialem, vel virtutem. Occurrit l. 4. Philosoph. tr. 2. c. 1.

NEDYIA, νηδύια, vocantur ἐντέρες, intestina, viscera abdominis. Gorr. & Foef.

NEDYS, νηδύς, significat ventrem inferiorem, & in specie ventriculum. Usus aliquoties Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 4. l. de A. L. & Aq XLVI. 13. l. de Carnib. vel Principiis XII. 19. XIII. 1. l. de Arte XVII. 3. XXI. 21. l. de Corde I. 11. l. de nat. mul. LX. 2. Jung. Foef. 430. Legitur & apud Moschion. de morb. mul. c. 92.

NEDYUSA, νηδυῦσα, est epitheton τῆς δίψας, five sitis; & significat vehementem, inexhaustam, veluti in viscerum penetralibus alte infixam. Legitur Coac. t. 173. quamvis Interpretes adhuc ambigant circa lectionem hujus textus. Videatur Holler. in Comm. ad Coac. Hipp. p. m. 413. Jonston. p. 136. Foef. d. l.

NEFRENDÆS, νηδοί, dicuntur in genere, qui carent dentibus: ita pueri quoque nefrendes sunt, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt; & senex nefrendis, vel nefrens, qui dentibus caret. Vide Keuchen. not. ad Seren. p. 96. Strictè tamen de procellis plerumque dictum fuit, qui nondum fabas, & alia legumina dentibus frangere potuerunt. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 1. de Al. fac. cap. 12. Quæ derivatio verosimilior est, quam illa Fulgentii Carthagenensis, apud Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 36. qui porcum castratum nefrendem dictum fuisse credidit, quasi sine νεφροῖς, i. e. sine renibus. Etenim renibus non privantur castrati, sed testiculis.

NEIARA, νείαρα, νείαρη, vel oxytonos, νείαρη, dicitur imus venter. Legitur aliquoties apud Hipp. Coac. t. 591. l. de nat. mul. IV. 6. quamvis Lind. posuerit ἐς τὴν αἰθέραν, i. e. sub dio. Verum Foef. legit τὴν νείαρην, l. 1. de morb. mul. LXXXI. 4. Junge Foef. p. 425.

NEILION, νείλιον, nomen est malagmatis; ejus descriptio habetur apud Ægin. lib. 7. c. 18.

NENEMIE, νενεμία, venti cessatio, serenitas, aeris tranquillitas dicitur. Foef. Oec. p. 431.

NENUFAR, dicitur *Nimphaea*. Dieter. Jatr. p. 90. ad fin.

NENUFARENI, dicuntur spiritus aerem inhabitantes. Dorn. Rul. & Johns. ex Paracels. Philos. ad Atheniens. l. 1. text. 13. ubi tamen *Neufareni* legitur.

NEOCHMOS, νεοχμός, substantive, & adjective sumitur; & denotat vel innovationem, vel rem recenti motu innovatam. Hipp. l. de morb. mul. XXII. 24. & adverb. νεοχμῶς, noviter, l. 1. h. tit. XXXII. 6. Jung. Foef. p. 426.

NEOGNOS, νεογνός, recens natus. Vide *Natus*.

NEOPOTOS, νεόποτος, dicitur qui recens potum sumpsit. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 55.

NEOROPHETOS, νεορόφητος, vocatur, qui noviter sorbitionem sumpsit. Hipp. d. l.

NEOS, νέος, duo significat, Novum, & Juvenem. Dieterich. 565. Vide *Juvenis*. A νέος descendit adverbium νεωσὶ, recens, noviter, nuperrime: de quo videatur Linden. Ex. XIII. §. 287. seq.

NEOTERICOS, νεωτερικὸς, recentior. Usurpatur frequentissime de Scriptoribus, & Authoribus, ad differentiam veterum, & antiquiorum: quod passim occurrit.

NEOTEROPOEEO, νεωτεροποιέω, id est innovo, novi quid molior. Quo verbo usus Hippocr. 1. aph. 20. l. de Humor. III. 83. quod alibi expressit per χειμαργέω, l. de vet. med. XXXII. 2. Passive νεωτεροποιεῖσθαι legitur l. 2. Epid. f. 1. 29. Vide Foef. p. 430 Diet. n. 569.

NEPA, idem quod *Cancer*. Keuchen. ad Seren. p. 136. quamvis Aldrov. potius *Scorpionem* denotare velit, l. 2. de crustat. c. 16. p. 160. h. & 170. h. ad Thonon.

NEPENTHES, νηπενθής, portio olim vocabatur, quæ fecit oblivisci malorum; uti demonstravit Lind. Ex. X. §. 144. Casp. Rejes C. El. q. 2. n. 12. & q. 88. n. 13. per quam colloquium suave inter convivas fuisse intellectum quoque existimavit Lang. l. 1. ep. 56. quamvis alibi herbam aliquam *Oenotheram* dictam, vino inditam, statuerit hunc effectum producere, l. 3. ep. 6. Chymici tamen transtulerunt vocabulum hoc ad *Compositionem* quandam *Opiatam*; cujus meminit Libav. S. A. Ch. l. 8. cap. 44. Beguin. in Tyrocin. Johns. in Lexic. l. 2. Schroder. lib. 4. cl. 2. pag. 314. descriptio vero occurrit in Dispensat. Norimberg. p. 186.

NEPHELE, νεφέλη, non modo vocatur *Nebula*, sed & *Nubes*. Vide *Nubes*.

NEPHELOIDES, νεφελοειδής, nubilosus, epitheton urinæ, quæ multum albæ nubeculæ continet. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 43.

NEPHRIDION, νεφρίδιον, dicitur *pinguedo renalis*, quæ renibus adjacet. Hippocr. l. 2. de morb. mul. L. 14. Foef. p. 425.

* NEPHRITIS, νεφρίτις, vocabulum valde æquivocum est. Physiologie ita dicta fuit *vertebra prima lumborum*, quæ & ἀσφαλπίτις, Gorr. & Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 34. Pathologie vocabulum accipitur vel late pro *omni morbo renum* sive similiari, sive organico, uti colligere est ex 6. aph. 6. l. 6. Epid. f. 8. t. 4. Gal. l. de affect. in renibus cogn. & cur. cap. 2. Consentunt Foef. p. 430. Dieter. n. 566. Castell. & alii. Vel stricte, & rursus dupliciter. 1. pro *Renum Calculo*. Vide *Calculus*, Gr. λίθιασις. Ita accepit Helmont. quoque tract. de Lithiasi passim. 2. pro *Inflammatione Renum*; quæ magis accurata, & propria est significatio, ad similitudinem aliorum morborum Græce in ἱτις desinentium. Vide *Itis*. Describitur a Gal. in Def. Med. Nephritis est renum inflammatio cum vehementi dolore, cui interdum conjuncta est urinæ difficultas, cum fibrosis excretionibus aut arenosis, aut modico sanguine. Causa cum aliis inflammationibus est communis, videlicet sanguis acrior, & biliosus, vel erysipelaceus impeditus in transitu, ex arteriis emulgentibus, ad venas emulg. & ita ex stagnatione inflammans. Forest. l. 24. obs. 1. seq. & alii. Vocatur & *Nephritis*, apud Helmont. d. l. Accipitur etiam adjectivum apud Hipp. ubi legitur νεφρίτις φθίσις, *tabes renalis*, l. de int. aff. XVI. 18.

* NEPHRITICOS, νεφριτικός, duplicem potissimum habet significationem, unam Pathologicam, alteram Pharmaceuticam. Juxta illam dicitur vel de ipso morbo, & ita coincidit cum *Nephritide*; vel de Aegris sive Calculo, sive Inflammatione, sive alio affectu renum laborantibus, ap. Gal. passim: v. g. l. 6. de L. A. cap. 2. & alibi. Vel de Excretionibus, 1. Epid. f. 2. tit. 8. Juxta hanc in genere medicamenta renibus conferentia vocantur νεφριτικά, *Nephritica*, Galen. lib. 6. de tu. san. c. 11. l. 10. de C. M. L. S. c. 1. Junken. Chym. Exp. Cur. P. II. f. 1. c. 18. p. 679. seqq. In specie vero apud recentiores laudantur *Lapis Nephriticus*, & *Lignum Nephriticum*. De illo legatur Schroder. lib. 3. c. 5. nu. 4. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 331. seqq. De hoc Schroder. lib. 4. cl. 1. n. 228 Fr. Hofm. ad h. l. Chiocc. d. l. f. 5. p. 575.

NEPHROS, νεφρός, dicitur Latine *Ren*. Usitatus pluraliter νεφροί, *renes*, Dieter. n. 567. Horum historiam vide in *Anatomicis*, specialiter Barthol. l. 1. Anat. c. 17. Commentum Olhaffi de *renum* vi περιεχτοποιητική, quod tamen aliquot Medici Clarissimi amplexi sunt, refutatum legere licet apud Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 5. §. 144. seq. multis Barthol. vero d. l. adhuc fluctuare videtur. *Ren* quoque accipitur abusive in-

terdum pro *Testiculo*: quo sensu sumpsit Jonston. Syntagm. Med. p. m. 1017.

NEPHROTOMIA, νεφροτομία, dicitur *sectio Renum*; de qua legi poterit apud Hippoc. de int. aff. XV. 19. Enimvero non ibi sermo est de *sectione* ipsorum *renum*, sed de *sectione abscessus* juxta *renes*. Impossibilis igitur potius habenda est *Renum sectio*, cum Bonetto Mercur. Compit. l. 3. p. 43.

NEPION, νέπιον. Vide *Infans*. Foef. Oecon. p. 431.

NEPONES. Vide *Barones*.

NERITA, νερίτης, dicitur species testaceorum, & quidem *turbinatorum*; cujus descriptionem, cum variis differentiis, vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 26. seq.

NERONIANA, epitheton *Vena sectionis*, quando plures, quam una, tunduntur *venæ* uno die. Hildan. cent. 6. observ. 92. ubi exemplis demonstrat, hujusmodi *venæ sectionem* merito esse reprobendam.

NERVALIA, ossa. Vide *Arcnalis*.

† NERVI REVERSIVI, vulgo recurrentes. Trinc. lib. 5. c. 1.

NERVINUS, νερίνιος, νερίωνος, *Nervus*, *Nervosus*. Sumitur vel Physiologie pro partibus illis de nervorum natura participantibus, vel ad nervi naturam, & similitudinem accedentibus; ut sunt *Fibræ*, *Ligamenta*, *Tunicæ*, &c. quæ propterea communi nomine appellantur *partes Nervosæ* passim in Authoribus. Ad primam significationem referre libet nomen *Plantaginis*, quod dicitur πολυνερίος, *multinervia*, vel *Nervalis*. Scrib. n. 12. Rhod. ad h. l. Vel Pharmaceutice tribuitur remediis ad *Nervos*, & *Nervosas partes* utilibus. Ita in Dispensatoriis *Emplastrum Nervinum* legitur, ut & *Unguentum*; nec non Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 8.

* NERVUS, νεῦρον, accipitur late, & stricte. Late includit, præter *nervos* proprie dictos, etiam *Tendines*, & *Ligamenta*; v. g. Hipp. l. de Arte XIX. 2. l. de Principiis, vel Carn. XI. 3. & alibi sæpius. Vide Foef. p. 427. Stricte dicitur de canalibus spiritum animale ad partes sensui, & motui locali destinatas deferentibus; unde & instrumenta sensus, & motus dicuntur; quorum historiam pete ex *Anatomicis*, in specie Bartholin. libell. 3. Anatom. per totum. Villis Anat. Cerebri, c. 17. 19. seq. *Nervum* non esse organum executivum motus voluntarii, scil. quatenus est pars solida organica, sed organum delativum imperii voluntatis, recte scripsit Helmont. tr. Catarrhi delir. n. 59. & tr. de Lith. c. 9. n. 11. Quæ *nervorum* sit structura, & quæ conformatio, ope microscopii deprehendatur. Vide apud Bonett. Med. Sept. l. 1. f. 4. 11.

NESDER, legitur apud Paracels. l. 1. Philos. de Athen. c. 14. sed quid significet, non licet determinare.

NESIS, νῆσις, proprie significat *accumulationem*, σώρασις, Gr. dictam, a νῆω, *glomero*. Hinc Νῆμα, *filum glomeratum* notat. Per translationem vero dicitur de morbo, ex humorum accumulatione facto. Hippocr. l. de L. in hom. XXXII. 1.

NESTEIE, νησείη. Vide *Jejunium*. Νῆσις, vide *Jejunus*.

NETOPON, νέτωπον, nomen est medicamenti cujusdam odorati, & ex variis aromatibus mixti, propterea sumptuosi. Qualia erant muliercularum Romanarum Unguenta, Spicatum, Foliatum, Comagenum, & Sufinum, cujus Hipp. passim meminit in libris de nat. mul. & morb. mul. de superfœtatione, in affectibus uteri pefariorum loco adhibendi, teste Lang. l. 1. ep. 67. Loca vero Hippocr. allegata vide ap. Foef. Oec. p. 426. Sunt qui confundant cum *Metopio*. Vide *Metopion*. Alii Galbanum, alii oleum amygdalarum dulc. esse crediderunt. At Prosp. Martianus omnes has opiniones suspectas reddidit ex ipsis Hipp. textibus, satius esse dicens, ingenue fateri ignorantiam, quam temere animos legentium velle decipere, Annot. ad Hippocr. l. 1. de morb. mul. p. 271.

NEUROCHONDRODES, νδροχονδρῶδες, dicitur *ligamenti genus durum, cartilagineum*, partim latum, partim rotundum: Medium quoddam corpus inter cartilaginem, & ligamentum; hoc quidem durius, illa vero mollius. Ejusmodi habentur in articulo pternæ cum astragalo, & vicinis partibus. Tale etiam in intimo sinu coxendicis visitur, valde quidem durum, quod principio tam latum est, ut pubis foramen etiam attingat; deinde paulatim contrahitur, rotundiusque factum inseritur in medium cruris caput. Hæc Goræus. Legitur apud Gal. l. 2. de Temper. c. 3. In magnis etiam animalibus tale corpus νδροχονδρῶδες reperiri, scribit Idem l. 6. de U. P. c. 19.

NEUROLOGIA, νδρολογία, i. e. *descriptio accurata nervorum*; qualem Th. Villis in sua Anatom. cerebri, aliique ex hodiernis Anatomicis exhibuerunt.

NEURON, νῆρον. Vide *Nervus*.

NEUROMETORES, νδρομήτορες, vel νδρομήσαι, vocantur *Musculi Psoas*; uti scribit Fallop. in Obs. Anat. quæ extant Tom. I. Oper. p. m. 390. Vesal. l. de H. C. F. c. 38.

NEUROTOMIA, νδροτομία, vel Anatomicam nervorum sectionem significat, vel præternaturalem eorundem dissectionem.

NEUROTOTOS, νδροτώτος, qui *nervum vulnera-*

am habet. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 21. Ita νδροῶται vocantur *nervorum vulnera*, l. 7. S. 9. Nuces, Caryæ.

NEUTER, ἑδέτερον, dicitur de qualitate, vel facultate qua corporis humani, qua medicamentorum indifferente, tripliciter: vel quando non participat de duobus extremis: vel quando de ambobus: vel quando modo de uno, modo de altero participat. Gal. l. 1. de S. Fac. c. 21. & l. Art. Med. c. 6. An omnibus tribus subdivisio applicari possit *Neutrius* in *Neurum* semper, *Neurum*, ut multum; & *Neutrum*, ut nunc, ventilavit, sed absque artis emolumento, Hier. Cardanus in Contradicent. l. 1. tract. 6. contrad. 6 & 7. In specie de *statu* corporis humani *Neutro* nostram sententiam vide in Dogm. Med. Gen. in Prælimin. p. 8. 9. *Neutralitas* quoque a Chymicis describitur, quod sit *neutraliter* media dispositio, vel mediocritas, in qua per modum medii sese habituant actiones sui subjecti, ad conservationem speciei, ex Lullii Theorica c. 2. in Vol. IV. Theatr. Chym. p. 4.

NEUTHA, est pellicula vel oculis, vel auriculis infantum adnascens, sive totam pueri faciem tegens in partu. Dorn. Rul. & Johns. ex Paracels. l. 1. de Præparat. tr. 4. de Vitriol. alb. An fortassis Amnios?

NEVUS, idem quod *Nævus*. Legitur in Lex. Scrib. Rhodii, & alibi.

NEKUS, πλοκή, idem quod *Connexio*. Dicitur etiam de membranis fœtum involventibus, notante Keuchen. ad Seren. p. 223.

NICARION, νικέριον, vocatur genus quoddam *Collyrii nardini*, ex lacte præparati, ad multa oculorum vitia perutilis; cujus descriptio habetur ap. Æt. l. 7. c. ult. citante Goræo.

NICCOLUS, nomen Gemmæ, ap. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 212. cui tribuitur vis movendi affectus, & spiritus turbandi, cogendique; adeo ut tristitiam, & audaciam excitet.

NICON, item *Ninon*, barbaris vocatum fuisse *Helleborum*, testatur C. Rejes Camp. El. q. 63. nu. 45.

NICOTIANA, vide *Tabacum*.

NIDOR, νίδωρα, dicitur odor fœtens, & redolens adustionem. Lind. Ex. XIII. §. 283. Vel est odor fumosus pinguedinis; qualem dant tostæ cornua capræ, Keuch. ad Sammonic. p. 284. Qualem, si accidit, in ventriculo gigni, quod percipi potest ex saliva, ructu, vomitu, iudicio est, pingue ciborum amburi, & transire in quid simile bili. Lind. d. l.

* NIGER, Νιγρεδος, μέλας, μελασμός. Vide *Melas*, *Melasma*, *Melasmus*. De nigredine Mercurii fixa lege Libav. S. A. Ch. l. 3. c. 15. In opere

lapidis Philosophici *Nigredo corvina* quid sit, vide apud eund. T. II. Oper. p. 98. 368. 405. 407. Jung. Th. Chym. Volum. III. p. 726. Vol. IV. p. 546. & 891.

NIGRIFICATIO, dicitur illa ipsa operatio, quando aqua illa Mercurialis Philosophica supra nigra apparet, & veluti vellus nigrum, aut pellem nanciscitur. Et quia Sol, & Luna, i. e. aurum, & argentum inerant, dicebant etiam *Eclipsin Solis, & Lunæ*, ac *Nigrificationem Maris*. Th. Chym. Vol. III. p. 434.

NIGROMANTIA, olim erat ars naturalium rerum in terra absconditarum, ut mineralium, & metallorum, &c. Postea Diaboli instinctu, & malorum hominum nequitia in abusum abiit, arsque diabolica facta est. Rul. Dorn. vero in Diction. Parac. & Johnf. in Lex. paulo clarius ita descriperunt: *Nigromantia* est ars nefanda, & execrabilis, qua diaboli, malignique spiritus attente se cogi fingentes ab hominibus, ultro interim obediunt in eorum perniciem tantum, non aliter, ut repente quid e longinquis adferant, aut ad remotissima loca deferant. Noctu potissimum est destinata, quia lucem fugiunt maligni demones, umbrarumque sunt ministri, ac tenebrarum. Deplorandum igitur est, quod nihilominus sint inter Christianos, qui artem hanc diabolicam vel excusare, vel etiam ejus opera uti non verentur.

NIHIL, *Nihilum*, οὐδέν, μηδέν, opponitur *Ali-cui*, sive *materiæ*: Idem proprie, quod *Non Ens*. Etenim quod vere non est, nihil est: & contra; Quod nihil est, vere non est. Th. Chym. Vol. I. p. 240. De *nihilo triplici* Crolliano, *Deali*, *Negativo*, & *Privativo*, ὁμικριον Libavii vide To. IV. Oper. p. 83. An Paracelsi doctrina, quod omnia ad *nihilum* tendant, firmo stet talo, non est hujus loci ventilare. *Nihil*, vel *Nil album* quid sit, vide *Pompholyx*.

NILIACUM, νιλικόν, epitheton mellis, idem notans, quod *Atticum*, vel *Hymettium*; & principem tenet locum in Medicina, ex Diosc. Keuchen. ad Sammon. p. 158.

NIMBUS, ὀμβρος, idem quod *Imber*. Vide *Imber*. *Nimbos* ex tonitru fracedine decussos, fertiles testatur experientia, & cum hac Helmont. tr. Imago ferment. n. 33.

NIMIUM, πλεον, idem quod *Multum*. Hoc naturæ inimicum dixit Hipp. 2. aph. 51. rationem addidit Gal. in Comm. ad h. l. quia destruit *συνμετρίαν*, & moderationem, atque dissolvit compagem, εὐσυναν animalis.

NIPHETOS, νιφετός, dicitur *Nix* confertim, & cum impetu irruens, sive *nives confertæ*, apud Hipp. l. 4. Epid. III. 8. Jung. Foef. 432.

NISUS, νιζίς, nomen *Accipitris minoris*,

sive *Fringillaris*; cujus historiam tradidit Aldrov. l. 5. Ornith. c. 2. *Nisus* quoque idem est, quod *Nixus*, i. e. *Conatus*.

NITEDULA, λυμπεύς. Vide *Cicindela*.

NITIALA, nomen stellæ apud Parac. quam cum sale Vitrioli ejusd. esse naturæ, sibi persuasit, tr. de Podagra, §. Curia. An *Sirium* intellexit?

NITOR, σίλβη, idem quod *Splendor*, *Fulgor*, λυμπεύτης. Est effectus luminis, teste Lind. Ex. XI. §. 171.

NITRIALES, sunt res omnes adurentes, & in calcem redigentes; ut sal petreæ, vel nitrum, sulphur, &c. Dorn. Rul. & Johnf.

NITRON, νίτρον, est species salis, sive *sal sulphureum*, φλογιστόν, salso-amarum, ex terra pingui excoctum. Schroder. l. 3. c. 23. ubi integram *Nitri* historiam, vires, præparandi modos proponit. Jung. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Dicitur & λίτρον, ἀλίτρον, *Baurach*, *Cerberus Chymicus*, *Sal infernalis*, &c. Plura de *Nitro* vide apud Lang. l. 2. ep. 32. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 40. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 2. p. 159. seq. Th. Ch. Vol. I. p. 636. seq. Vvillis Ex. l. de ferment. c. 10. Rolf. Chym. l. 5. f. 1. art. 3. Junken. Chym. Exp. Cur. P. l. f. 1. cap. 2. p. 256. seq. An *Nitrum* hodiernum conveniat cum *Nitro* veterum, dubitatur: ita ut genuinum veterum *Nitrum* vix hodie reperiri nonnulli sibi persuasum habeant, nisi circa confinia Nili, quo loco ejusdem stirias efflorescentes reperiri scribunt, coloris nunc rubescentis, nunc blande cœrulescentis: unde & *Niliacum* vocat D. Ludov. Pharm. Dissert. I. p. 423. Quod si vero locum Plinii l. 31. c. 10. consideremus, nulla, aut certe exigua apparebit differentia. Rhod. ad Scrib. n. 153 *Nitri rubri* meminit Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 104. l. 1. de morb. mul. CXX. 19. ut & Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. Describitur quoque *Nitrum*, quod sit *salugo* quædam ex urinarum congregationibus in sal præparata; verum videtur justo strictior. *Nitrum Murarium*, quod vocat laud. Ludovici d. l. est nihil aliud, quam *Aphronitrum*, sive lanugo illa, quæ ex muris efflorescere conspicitur; & dependet ejus origo a calce viva, qua muri sunt constructi. *Nitrum* dicitur lapis salsus, i. e. sulphur album. *Nitrum Alexandrinum*, idest cinis clavellatus. *Nitron*, id est *fax vitri*. Rul. & Johnf.

† **NIX FUMANS**, Q. Sereno c. 40. Calx viva, G. Barth. Adv. l. 56. c. 12.

NIX, χιών, quid sit, & quale meteoron, Physicorum est docere. Pertinet vero ad forum Medicum, quatenus vel pertinet inter causas sanitatis, & morborum, vel ad usum Dieteticum, & Pharmaceuticum transfertur. Illud patet ex Hipp. 5. aph. 54. Junge Dieter. n. 923. J. Alex. l. 17. Sal. cap. 12. & alibi: Hoc ex Aldrov. l. 1. de In-

Insect. c. 2. ubi p. m. 150. mentionem facit *nivis mulsæ*, h. e. cum melle mixtæ, quam veteres in æstuosis febribus obtulerunt, *χιόμελιον*, dictam; non ex C. Rejes C. El. q. 74. n. 27. ubi cos appetitus, & eximium embamma olim magnatibus habitum legitur, sine quo omnis ciborum apparatus ingratus fuit. *Nix fumans*, dicitur *Calx viva*, Keuchen. ad Sammon. p. 244.

NOAS, *Νοας*, i. e. *as*, vel *cuprum*. Rul. & Johnf. in Lex.

NOBACH, *Νοβαχ*, instrumentum est *Necromanticum*. Dorn. Rul. & Johnf.

NOCASIT, i. e. *cribrum*, vel *vas perforatum*. Rul. & Johnf.

NOCENS, *βλάπων*, idem quod *Nocius*, *noxius*, *βλαβερός*, opponitur *Juvanti*. *Nocentia* esse vitanda, *Juvantia* vero amplectenda pertinet ad methodum medendi. Gal. c. 2. de hum. t. 1.

NOCHAT, *Νυχάτ*, i. e. *venus*, *as*, *Nuchor*. Rul. & Johnf.

NOCHELES, *νωχελής*, i. e. *tardus*, *segnis*, a *νω* privativo, & *κέχω*, curro, celeriter moveo, Dicitur in specie de secundinis tardantibus, apud Hipp. lib. 1. de morb. mul. CVIII. 50.

NOCTAMBULO, *νοκταμβυλος*, *νωκτοβάτης*, (rectius *Somnambulo*, *υπνοβάτης*, cum & sani noctu ambulare possint, & soleant) dicitur de eo, qui dormiens e lecto surgit, & ambulat, imo varia vigilantium opera exercet. Ad quam classem morborum, vel symptomatum potius referri debeat hic affectus, non adeo planum est. Sennert. videtur ad *Coma vigil* referre, Instir. Med. l. 2. s. 1. p. 3. cap. 7 & s. 2. c. 4. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 19. Verum mihi minus videtur verosimile, cum *Comatosi* minime sint expediti ad opera vigilantium, Quin potius referri debet ad *Melancolia* species; vel constituet peculiarem speciem Somni præternaturalis, videl. *depravatum somnum*; quo videtur inclinare Vvillis tr. An. Brut. P. I. c. 16. Hujus affectus causa consistit omnino in spirituum animalium quorundam irrequietorum excursionem. Meminit hujus affectus Lang. l. 2. ep. 45. C. Rejes C. El. q. 37. num. 48. seqq.

NOCTIDIALE, *νωχθήμερον*, h. e. *spatium noctis*, & *diei*, sive viginti quatuor horarum. Gal. de septim. partu t. 1.

NOCTICULA, idem quod *Cicindela*. De animalculo *noctilucante* Indico, *Cocujo* dicto, consule Th. Chym. Vol. VI. p. 95. Vide *Cicindela*. De *Noctiluca Aerea*, & *Glaciale* vid. Acta Erud. Lipfens. Ann. 1682. & ipsius inventoris Illustris Rob. Boyle tract. h. t.

NOCTUA, *γλαυξ*, dicitur avis noctu maxime videns, diurnam vero lucem non perferens;

cujus prolixior descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldr. l. 8. Ornith. c. 7. Jung. Schrod. l. 5. cl. 2. nu. 61. Sanguinem *noctuae* inter absurda refert remedia contra orthipnoeam, Gal. l. 10. de S. F. 6. Stercus anserinum. Ova *noctuae* moderate elixa, & infantibus exhibita abstemios reddere, testatur Lang. l. 2. ep. 51.

NOCTUINI OCULI vocantur, qui sunt glauci, caesi, Ital. Occhi di gatto. Joh. Laur. Am. On. p. 568.

NOCTURNUS, *νύκτιος*, *νωκτερινός*, dicitur de morbis, præsertim de Febribus, quarum paroxysmi contingunt noctu; opponunturque *Diurnis*. P. M. de Calderia Tom. I. Op. p. 305.

NODOSUS, dicitur de certa *Arthritidis* specie, quando materia quædam tophacea, & sæx terrestribus articulis impacta, & coagmentata efficit, ut distorqueantur, cutis tandem dissiliat, & per eunte motu, membrum incurvetur. Forest. l. 29. obs. 2. in Schol. Jac. Balde vocat *tertium gradum Podagræ*, qui est Perfectorum, *coagulatam Podagram* assuetudine dolendi nutrientium, Part. I. Solat. Podagr. q. 12.

NODULUS, vel significat *parvum nodum*, & ita Gr. dici posset *ἀμμάτιον*; vel usitatus notat *sacculum*, *σακκίον*, vel *marsupium*, cui induntur species, medicamenta simplicia, & composita, pro vinis, & cerevisia medicatis. Et Synecdochice quoque sæpe pro illis ipsis speciebus vocabulum ponitur, uti ex Practicis libris passim constat. *Nodulus* quoque accipitur pro *globulo* rotundo, fabæ figuram referente, glandis, vel suppositorii usum obtinente, Vveker. Antid. gen. l. 1. c. 49.

* NODUS, *ἄμυα*, est vocabulum æquivocum apud Latinos Medicos. Primam significationem vide in *Hamma*. Altera acceptio est Physiologica; & dicitur vel de *protuberantijs ossium*, sive capitibus circa articulos, Gr. *κόνδυλος*, Vide *Condylus*: Vel de membranis carnosiss, & crassioribus circa vasa umbilicalia occurrentibus, a quorum *nodorum* numero, & distantia de frequentia conceptus conjicere volunt obstetrices, sed absque verisimilitudine. De his vide Barth. l. 1. Anat. c. 37. & C. Rejes C. El. q. 52. Tertia est Pathologica; & significat varii generis *Tumores*, ex materiæ vitiosæ coagulatione, vel congelatione obortos in partibus externis, Helmt. Blas hum. n. 35. Ita tumorem in mala indolentem, & in dies augmentum capientem *Nodum* vocavit D. Binninger Obser. Med. Cont. 1. obs. 32. p. 34. Ita abscessus cum Folliculo, *Atheroma*, *Steatoma*, *Meliceris*, dicuntur *Nodi*, Forest. lib. 3. Chir. obs. 7. Schol. Indurationes Gallicas vocat *Nodos* Paracels. in libris suis de morb.

morb. Gall. *Nodi* articularum sunt tumores indurati, Dorn. Rul. & Johnf. *Nodos* etiam vocavit D. Pejerus illas intestini tenuis in se retractiones, & situm mutatum, quales in uno subjecto quatuor vidit, ita ut portio triuncialis coarctata, & retracta in vicinam partem delituerit, instar limacis in domuncula, aut gladii in vagina, & nonnisi vi quadam extrahi poterit, uti legere est in Pœonis, & Pythagoræ Exercit. Epistol. Anatomico-Medicis, Exerc. XVII. ep. 2. Hanc veram causam esse Iliaci doloris nullum est dubium; sed an semper, & in omni subjecto, determinare non libet. *Nodus Barbaricus*, *συνδεδεσμενος βαρβαρικὸς*, pertinet ad primam significationem; estque vinculi genus quoddam, & *ligatura* ad dolores sedandos, cujus meminit Gal. l. 2. de L. Aff. c. Jung. J. Alex. in Not. ad h. t.

NOERA, i. e. *coopertorium* vasis destillatorii. Rul. & Johnf.

NOLI me tangere, vocatur species Herpetis exedentis cancræ, sive Phagedænæ, (alii etiam ad *Lepram* referunt) ita dicta, quod vel tangentem inficiat, vel quia quanto plus tangitur, tanto magis crescit, ac in pejus vergit. Estque tumor, & exulceratio corrosiva in facie, circa os, & nasum, & supra mentum, proveniens ab ichore acri, maligno, & septico subsistente. De hoc affectu vide Forest. l. 2. Chirurg. obs. 9. cum Schol. Senn. Med. Pr. l. 5. p. 1. c. 20. Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracels.

NOMAS, *νομας*, epitheton *columbarium*, quæ in montibus degunt. Gal. l. 10. de S. F. §. *Stercus Gallinac.*

* *NOME*, *νομή*, dicitur *Ulcus depascens*, Lat. *Pastio*, quod serpendo vicinas partes quoque corrumpit. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 4. & l. 5. de C. M. P. G. c. 14. Coincidit cum *Phagedænæ*. Dicitur & *Ulcus obambulans*, ambulativum, Forest. l. 7. Chir. obs. 3. Schol. Alias *νομή* etiam *Pabulam* significat.

NOMEN, *ὄνομα*, quid significet, & pueris notissimum est. Sæpe tamen late quoque sumitur, comprehendens quandoque ipsa verba: v. gr. quando Gal. scribit: *Allaborandum*, ut in Medicina semper *nominibus* maxime perspicuis utamur, l. 2. de diff. puls. c. 2. non exclusa esse ipsa quoque verba, nemo non intelligit. Quæ sententia uti verissima, & notatu propterea digna, ita tacite refutat Helmontianam, Paracelsicam, & fere in genere Spagyricam Medicinam, plurimis novis, inusitatis, obscuris, & Bæoticorum ænigmatum similibus nominibus refertissimam. Quod vero *nominibus*, præsertim sacris, aliqua insit virtus Medica, rectissime refutavit Diet. Jatr. p. 729. quia non sunt res corporeæ, nec

spirituales, nec accidentia subjecto inhærentia, sed notiones extrinsecus ab aliis attributæ, ex placito impositæ, omnis vitæ, & actionis expertes. Casp. Rejes C. El. q. 22. nu. 8. Interim Medicis *nominum* inquisitio omnino necessaria, Id. q. 68. n. 1. 2. cum certis de causis imposita esse minime dubium sit, vel ut naturam, vel virtutem rei exprimant. Schrod. l. 1. cap. 37. Symptomata plerunque esse simul *nomina* morborum, docet Lind. Ex. III. §. 43.

NOMOS, *νόμος*, Latine *Lex*. Vide supra lit. LE.

NOMOTHETEMA, *νομοθέτημα*, proprie *legislatum* significat. Hipp. vero nomina vocavit naturæ *νομοθετήματα*, ob antea dictam rationem, quia certis de causis sunt imposita, veluti lege quadam, l. de Arte III. 5.

NONANUS, *ἐννεαῖος*, epitheton febris erraticæ, cujus meminit Hipp. 1. Epid. s. 3. t. 17. quamvis eam dari, merito dubitet Gal. in com. vel ob hanc quoque rationem, quia est erratica. Ergo nihil certi de illius periodo dici poterit.

NON ENS, *ὄδὲν*, idem quod *Nihil*, cujus nullus conceptus, nulla scientia, cum non habeat sui speciem, sub qua se repræsentet. Quænam sint *non Entia Chymica*, lege apud Rolf. Chymia l. 6. c. 3. seqq. quamvis Bekerus, & Langelottus eum refutare ausi sint; ille in supplemento in Physicam subterraneam; hic vero in Epistola quadam ad Nat. Curiosos, in Eph. N. C. Ann. III. obs. 59.

NORA, dicitur *Calx*, item *quodlibet sal*, item *Nitrum*. Rul. & Johnf.

NOSEROS, *νοσῆρος*, *Morbidus*, *valitudinarius*, qui in perpetua imbecillitate vivit. Legitur ap. Hipp. 6. aph. 2. Junge Diet. n. 375.

NOSIDIDAC, i. e. *Artum*, vel *Artus*. Rul. & Johnf.

NOSOCOMION, *νοσοκομῖον*, dicitur locus, in quo ægri curantur. Latine etiam *Valerudinarium* dici posset.

NOSOCOMOS, *νοσονόμος*, dicitur, qui ægrotorum curam gerit; Diet. Jatr. p. 933. & propterea haud inepte Jonston. in suo Syntagmate Med. Pract. partem tertiam vocavit *νοσοκομικήν*, describens, quod sit pars Medicinæ practicæ specialis, in qua de morbis, & symptomatibus in specie, eorumque cura agitur.

NOSODOCHIUM, *νοσοδοχεῖον*, idem quod *nosocomion*, vulgo *Hospitale*: de quo lege Diet. Jatr. p. 444.

NOSOLOGIA, *νοσολογία*, idem quod *Pathologia*.

NOSOS, *νόσος*, *νόσημα*. Vide *Morbus*.

NOSTER, *ἡμέτερος*, dicitur Spagyricis de metallis Philosophicis, v. v. *Aurum nostrum* est

Elixir rubrum, & *album* est *Argentum nostrum*. Adiectum *Nostrum* facit discrimen inter vulgaria, & Philosophica; quorum illa sunt confusa cum elementis; hæc ab iis liberata, & ad astralem naturam perducta. Libav. Apoc. Herm. P. post. T. 2. Oper. p. 412.

NOSTOCH, dicitur jaculum alicujus stellæ, vel potius ejus repurgatione dejectum quid in terram. Invenitur potissimum Junio, Julio, & Augusto, super latos campos, vel in pratis, instar fungi magni, vel spongiæ foraminosum quid, & leve, tendens in fulvum, & ravum colorem, & ut coagulatum jussu tactum contremiscit. Sunt qui per *Nostoch* ceram intelligunt metaphorice. Dorn. Rul. & Johns. Parac. jungit cum Terniabin, & vocat mansiones rerum supracælestium, l. 4. de vit. long. c. 8. fructus aeris, Philos. Tr. 1. it. l. de pustul. Gallic. & aliis sympt. cap. 7. fin. *Balsami Nostoch* meminit idem, Berthoneæ l. 2. c. 7. Cœlitus quoque demitti credidit Helm. tr. de magnet. vuln. cur. n. 43.

NOSTOS, νόσος, dicitur *dulcedo*, & suavitas ciborum. Unde νόσιμα, *dulcia*, & πολύνοσχα, quæ multum suavitatis in se habent; quod vocab. legitur ap. Hipp. lib. 2. de diæta XXXII. to. Junge Foef. Oec. p. 35.

NOTA, sæpe sumitur pro *Macula*, *Nervo*.

* **NOTHOS**, νόθος. Vide *Illegitimus*.

NOTHROS, νωθρός, dicitur *torpidus*, torpescens, seghis, & νωθρότης, *torpor*. Utrumque frequens ap. Hipp. Ita *Auster* dicitur νωθρός effe. ctive, 3. aph. 8. Junge Diet. n. 581. Pulsus tardus, Coac. t. 139. ægri νωθοι, *languidi*, 1. prorrh. f. 3. t. 10. 25. Substantivum νωθρότης, 1. prorrh. f. 1. t. 13. Coac. t. 91. Dicitur & νωθρή, 1. prorrh. f. 3. t. 49. Coac. t. 203. Vide plura loca Foef. d. l. p. 436.

* **NOTIAEOS**, νωτιαῖος, *dorsalis*, a νῶτον, *dorsum*; Epitheton medullæ spinalis, quæ & μυελὸς ἐγκεφαλῆτις vocatur, quia nihil est, quam *cerebrum* veluti prolongatum. Vide *Medulla*.

NOTIODES, νωτιώδης, *humidus*, a νοτῖς, *humor*, humiditas, *mador*. Est epitheton febris cujusdam, ap. Hipp. l. 6. Epid. f. 1. t. 29. quæ recentioribus *Humoralis* dicitur, species malignæ, & colliquativæ febris, quando corpus continuo madore evaporat, cum maximo languore, & virium prostratione. Jung. C. Hofm. de febr. c. 54. & 58.

NOTIOS, νότιος. Vide *Auster*.

NOTIS, νοτῖς, *humor*, vapor dicitur. Lind. Ex. 3. §. 217. Vide *Notiodes*.

* **NOTON**, νῶτον, *Dorsum*. Vide supra in DO.

NOTOS, νότος. Vide *Auster*.

NOVACULA, ξυρός, ξυρίον, a ξίω, *rado*, in-

strumentum vocatur Chirurgicum, quo pili deraduntur; cujus usum nonnulli vere, vel simulate metuunt, notante Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4. circa fin. Usurpatur tamen interdum ad alias operationes Chirurgicas. Ita *Novaculam* vocat cultrum ad abscindenda membra Hildan. in Cista militari p. 1042. operum suorum. Sic etiam Scultetus singularem *Novaculam* descripsit, quam Græci *Scodeghino* vocant, & Roussetus ad fœtum Cæsareum usurpavit, Part. 1. Tab. 2. fig. 2. & Tab. LXII. Alia etiam Magna descripta occurrit. Tab. XX. fig. 5.

NOVALE, Paracelso dicitur *Portentum*; & in specie *Novalia cælestia* vocat occultas imaginationes in homine, ex lectione, vel sermone obortas, l. 2. Philos. sagacis.

NOVATOR, νεωτής, in bonam, & malam partem sumi potest. Secundum illam dicitur sive Philosophus, sive Medicus, qui doctrina, judicio, prudentia, mentis acie præstans res novas invenit ad totius artis, sive scientiæ perfectionem utiles, & necessarias. Qualis fuit Harvejus inventor Circulationis sanguinis, C. Asellius venarum Lactearum, &c. Secundum hanc vero *Novator* est, qui solo vanæ gloriæ studio præter necessitatem nova excogitat vel principia, vel terminos, & similia, &c. quo epitheto Helm. non immerito a plerisque appellari solet: quamvis & hodieque sint, qui gloriolam vanam similiter sectentur. Plura de utraque significatione vide apud J. r. Augen. Tom. 3. l. 2. c. 4. seqq. p. 39. seqq.

NOVILUNIUM, νεοσελεύνη, νεομηνία, olim dicebatur prima dies mensis, sive *Calendæ*. Hodieque vero de Conjunctione Solis, & Lunæ accipi solet. Quod tempus Paracels. venenosæ naturæ esse, lædere cerebrum, nimis audacter scripsit contra experientiam, tr. 2. de pestil. circa fin. & tr. 3. c. 2.

NOX, νύξ, tempus illud notat, quo Sol infra Horizontem nostrum sese abscondit. Hanc ægris plerunque esse graviolem, quam diem, non solum in crisiibus, sed & communiter, egregie declaravit Diet. n. 580. ex Hipp. 2. aph. 13. In specie dolores Gallicos noctu exacerbari, scribunt omnes Practici, hunc morbum pertractantes, & ex his Forest. l. 32. obs. 5. & 21. in Schol. *Nox media*, Spagyricè dicitur in Lapidis Philosophici labore, quando omnia nigrescunt magis magisque Lib. Tom. II. Oper. p. 142. *Noctum*, Gr. νύκτως, Hipp. 4. aph. 83. *Nocturnus*, νυκτερινός, dicitur de febre quadam quotidiana, quæ noctu accedit. Hipp. 3. Epid. f. 3. 64. Gal. in com. quamvis Hofm. in Not. MS. monuerit, in aliis codicibus legi ἡμερῶν, & rursus in aliis ἀμφημερῶν.

NOXA, βλάβη, idem quod *Damnum*, *Nocum* mentum. Vide *Blabe*. Verbum *Nocere* etiam pro *Ledere* ponitur. Keuch. ad Sammon. p. 258.

NUBA, duplicem habet significationem. 1. Est species *Mannæ*, vel *Terniabin*, roseo colore; qualis in Hibernia ut plurimum cadit. Paracels. Schol. in l. 4. de grad. & compos. c. 4. Dorn. in Diction. & Rul. & Johnf. 2. *Nuba* idem est, ac *Cuprum*. Rul. & Johnf.

* NUBES, *Nubecula*, νεφέλη, νεφέλιον. Proprie significat meteoron aereum, ex vaporibus aqueis in sublime elatis, & collectis productum: quæ significatio ad Physicos spectat. De *nubibus* superioribus, & inferioribus vide Th. Chymic. Vol. V. p. 334. Postea Medici transtulerunt ab aere ad urinas, in quibus materia illa immixta, & suspensa *Nubis*, vel *Nubecula* nomine appellatur, quæ alias & *ὀναιόρημα* dicitur. Vide *Επαορέμα*. Loca apud Hipp. sunt 1. prorrh. f. 2. c. 29. 36. Coac. t. 577. 582. 583. Supereminentiæ quoque in alvi defectionibus subpingues interdum pallidæ, interdum flavæ, aut alio colore infectæ, νεφέλαι vocantur Erotiano Onomast. p. m. 76. e. *Nubes* etiam, & *Nubecula* significat vitium oculi, *Albugo*, *Pannus* quoque dictum, veluti *alba cicatrix* tenuior, in nigro oculi, exulcerationem superficiali comitatur. Hippoc. 2. prorrh. XXIX. 33. Aegin. l. 3. c. 22. Gal. in def. Hildan. cent. 3. obs. 23.

* NUCHA, vocatur locus, ubi initium est spinalis medullæ. Sumitur & pro ipso principio spinalis medullæ, quam partem cerebri vocat Parac. Paragraph. l. 3. c. 1. §. 1. & sedem Epilepsiæ ibi constituit.

NUCLEUS, πυρήν, proprie significat fructum arborum, ut *nucis*, vel mediam medullosam, & interiorem partem nucum, vel etiam alia grana, v. g. grana mali punici dicuntur *nucis*, Hipp. l. de Affect. XLIX. 11. 12. Diosc. l. 5. c. 151. Vel etiam ossicula mespilorum, palmillarum, &c. Grana quoque thuris *nuclei* appellantur, Hipp. l. de superfoet. XX. 5. & baccæ sambuci, l. 2. de morb. mul. XXIX. 38. Vide Foes. p. 547. Metaphorice vero ob aliquam formæ similitudinem tribuitur quoque specillorum quorundam Chirurgicorum parti alteri minori, in *nuclei* modum rotundæ, quam Chirurgi ad usus diversos adhibent. Propterea dicuntur *Specilla nucleata* *ἀλγυπύου*, quæ Hipp. *φαλακρά*, *calvata* vocavit, 3. de art. t. 43. Gal. in comm. ad h. l.

NUDUS, γυμνός, *Nuditas*, γυμνότης, quid significant, non opus habent explicatione. *Nuditas* interdum est utilis, Hipp. de sal. diet. t. 13. interdum noxia. Ita nudis pedibus saltem incedere, Veneri noxium. Casp. Rejes C. El. q. 56. n. 2. Hinc etiam ob stimulum Venereum

evitandum S. Franciscus suæ professionis Monachis usum calceamentorum denegasse fertur; & olim Sacerdotes Gentilium nudis pedibus sacrificasse, i. e. animo casto, & a libidinum criminibus expiato, e symbolis Pythagoricis constat. Idem q. 44. n. 19. Vide *Psiloma*.

NUHAR, i. e. *Venus*, vel *Æs*, *Cuprum*, item *Naaq*. Rul. & Johnf.

NUMEN, δαίμων, sumitur pro *Deo*, & ejus præsentia efficaci in rebus humanis; specialiter etiam in rebus, operibusque Medicis, quam egregie inculcat Lind. Ex. 2. §. 6. 7. 17.

NUMENIUS, *νεμνίος*, dicitur Avis rostrata, alias & *Arquata dicta*; cujus historiam, & usum in cibis vide ap. Aldrov. l. 20. Ornith. c. 21.

NUMERUS, ἀριθμός. Hujus significatio nota vulgo quoque est, & ad Arithmetica spectat. Helmont. dicit, *Numerum* nihil aliud esse, quam unitatum connexionem, tr. de Tempore, n. 22. Ejus usus insignis est quoque in medicina, non quod peculiaris virtus ei insit, quæ opinio merito refertur inter *φλεδόνες*, sive nugas, Gal. l. 3. de dieb. Critic. c. 11. sed ratio ejus habetur in diversis partibus Medicinæ: v. g. in Pathologia pertinet ad differentias morborum essentialis: *Morbi in numero* excedente, vel deficiente, Gal. de diff. morb. c. 4. & 8. Ad accidentales: an morbus sit Unus, & Solitarius: an plures, vel complicati? Dogm. Med. Gen. pag. 149. In Semiologia, quando attenditur *numerus* symptomatum, vel signorum Criticorum, Indicium, & non Criticorum. In Methodo medendi *numerus* Indicationum. In Pharmaceuticis res pleræque *numero* mensurantur. *Numerus* morborum quamvis certo determinari nequeat; a vero tamen nondum aberrasse arbitror Lindenum, quando tribus millibus, trecentisque plures statuere morbos non est veritus, Ex. 3. §. 11. Notanter quoque Forest. scripsit, quod *Numerus* malorum ostendat *numerum* remediorum, l. 20. obs. 11. *Numeri pares* vocantur *Fæminei*: *Impares Masculini*, Th. Ch. Vol. 1. p. 465. *Numerus* Ternarius, & Septenarius habentur pro mysticis. De illo vide Th. Chym. Vol. I. in Phys. Trismeg. Keuch. ad Sammon. p. 222. 235. De *numeris* Philosophicis lege Libav. T. 2. Oper. p. 337.

NUNCIUM, Helmontio dicitur perceptio illa, sive sensatio, & primus conceptus appetitus, aut affectuum, vel perturbationum, qualem primum accidere putat in stomacho, tr. Sedes Animæ, n. 13. & tr. Jus Duumvir. n. 13.

NUNDINATIO, ἐμπόλησις, vel, ut aliis placeat, ἀπεμπόλησις, (quamvis potius hoc vocabulum contrarium significet, videl. intermissionem *nundinationis*) Medicis dicitur *passio* cum

cum agris de fostro. Lind. Ex. II. §. 30. seqq. Vide *Apempolefis*.

NUS, νῦς. Vide *Mens*, *Animus*.

NUSCITOSUS, idem quod *Lusciosus*, vel *Luscitosus*, μύωψ, Forest. l. 1. O. 37. Schol. Vide *Lusciosus*.

NUSIADAT, i. e. *Armoniacum*. Rul. & Johnf. in Lex. qui *Nusiadat* scripsit.

NUSTUM, Paracelso dicitur partim in genere *pinguedo*, *flos lactis*, portio butyrosa supernatans, partim in specie huiusmodi *pinguedo in urina* supernatans, quæ interdum instar materię albicantis sabulosæ subsidet. Vide plura de *nusto* l. 2. de Tartaro, Tr. 3. cap. 3. in comment. & fragm. ad h. l.

NEUSIS, νεῦσις, *nutatio* dicitur, quæ fit, quando caput flectimus. Potest tamen pro artuum flexione accipi, notante J. Alex. not. in Gal. l. 1. de mot. musc. c. 3.

NUTRICATIO, idem quod *nutritio*, de qua p. p.

NUTRICOLUM, vocatur Paracels. membrum, in quo separatio, digestio, & expulsio ab elementatis factis concoquitur. Schol. in 1. de urinis tr. 2. c. 1.

* NUTRIMENTUM, τροφή, idem quod *Alimentum*; de quo vocab. vide supra in AL, & in genere vocatur, quicquid substantiam corporis nostri conservare, & augere, & in eandem converti potest. Gal. l. 1. de S. F. c. 1. l. 3. de temper. c. 2. Nec inepta descriptio Schrod. l. 1. c. 17. *Nutrimētum* est materia humida, spirituosā, quæ vi, & facultate rei nutricandæ præparatur, subindeque alterata, mutata, determinata membris incorporatur. Universalior enim est initio, & a natura rei nutricandæ diversa; unde paulatim alteratur, inque naturam rei nutriendæ transplantatur. Verum Rul. & Johnf. descriptio, quod *nutrimentum* sit res transmutata in ventriculo per putrefactionem, accurata non est, & strictior suo definito. *Nutrimētum* Lapidis Philosophici quale sit, vide Lib. Oper. T. II. p. 403. 405. 531. seq. scil. *Mercurius Philosophicus*.

* NUTRITIO, τροφή, item *nutricatio*, in genere, vel est continue effluentis materię redintegratio. Unumquodque vero ea ipsa substantia, qua primum genitum est, alietiam perpetuo consuevit. Gal. l. 1. de sem. c. 16. Vel est perfecta *Assimilatio*, l. 3. de Temper. c. 1. in fin. Ad generalem significationem quoque pertinet descriptio ap. Schrod. l. 1. c. 4. quæ ibi videatur. *Nutritionem* cum *Generatione* in hoc tertio convenire, quod loco deperditi substituatur nova materia congeneris priori, egregie demonstravit Charlton. Exerc. I. Oecon. anim. §. 2. in qua

Exerc. plura de *nutritione*. In specie *nutritio* corporis humani ita describi potest: *Nutritio* est Actio Naturalis, qua intercedentibus variis alterationibus, subordinatis, & segregationibus, beneficio caloris vitalis, succus naturalis partibus corporis universis, ac singulis oblatus, in substantiam nutriendi convertitur, & ita quod antea deperditum est, reparatur. An vero succus ille *nutritivus* per arterias, an vero per nervos ad partes feratur, non est huius loci dirimere. Est ergo *nutritio* nihil aliud, quam singulis momentis renovata generatio. Charlton. d. 1. Jungatur ex eleganti libello Rob. Boyle de corpor. animalium porositate c. 2. ubi succincte *nutritionem* pariter, & accurate delineavit. Quid Chymicis vocetur *nutritio*, videatur supra in vocab. *Imbibitio*, *Inceratio*. Adde Lib. Tom. II. Op. p. 408. Vveker. Antid. Gen. l. 3. c. 11.

NUTRITORIUS, τροφικός, τροφικός, dicitur de partibus ad *nutritionem* facientibus; quales non solum sunt organa coctionis, sed & organa excrementorum secretionis, ex mente Gal. l. 5. de U. P. c. 13. in fin. ubi vocantur ὀργανα τῆς τροφῆς. Vide C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 296.

NUTRIX, τροφίστρια, proprie dicitur, quæ lactat infantem, θηλάζουσα παιδίαν. Gal. lib. 1. de san. tu. c. 9. quæ qualis esse debeat, videatur ibid. ut & J. Alex. l. 27. Sal. c. 5. Diet. Jatr. pag. 935. ubi inter *Adstantes* refertur. Ejus vitia recenset Helmont. tr. *Nutritio ad vit. long.* Quid *nutrix Chymica* sit, videlicet peculiaris *Terra Virgo dicta*, cum nobis nec libeat, nec liceat nugis illis apocryphis tempus terere, quærat curiosus harum Lector in Th. Chym. Vol. I. pag. 201. 378. Vol. III. pag. 35. Libav. Alchym. Pharmacœu. c. 31.

† NUX REGIA, i. e. Juglans. Ascan. Marin. de morb. Can. rab. c. 26.

NUX, καρύον, in genere significat fructum, qui exterius duriori cooperitur cortice, & intus latet nucleus, qui edendo est. Lang. l. 1. ep. 67. Strictè dicitur simpliciter de *Juglande*, Gal. l. 2. de A. F. c. 27. Pertinet ad Botanicam. *Nux* metaphorice vocatur *Capitis Doloris Species*, quæ alias & *Galea* vocatur; estque totius σώματος πόνος, h. e. æqualis undique dolor, & molestia. Heurn. de morb. capit. c. 5.

NYCTHEMERON, νυκθήμερον, significat spatium viginti quatuor horarum, diem, & noctem comprehendens. Vide *Noctidiale*.

* NYCTALOPS, νυκτάλωψ, νυκταλωπία, præcipuo significato dicitur de iis, qui noctu melius vident, quam interdiu. Hippoc. 2. prorrh. XLI. Consentit Gal. in def. Medic. & in Isagog. c. 16. Helm. tr. Form. ort. num. 51. 52. ut mirum sit,

fit, nonnullos interpretes contra Etymologiam vocabuli, & usitatam acceptionem explicare de nocturna cecitate, sive *Lusciositate*; uti quidem Foef. fecit p. 436. & Cummenus in Eph. N. C. Ann. III. obs. 133. Vide *Lusciosus*.

NYCTERINOS, νυκτερινός, *Nocturnus*. Vide *Nox*.

NYCTERIS, νυκτερίς. Vide *Vespertilio*.

NYCTICORAX, νυκτινόρως, Lat. *Corvus nocturnus*. An vero *Accipiter nocturnus*, aut *Bubo*, aut *Ulula* hoc nomine veniat? an in genere omnes nocturnæ aves rapaces ita vocentur, non est nostrarum partium extricare. Vide Aldrov. l. 8. Ornithol. c. 1. Meminit ovi *Nycticoracis* Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8.

NYCTOIDES, νυκτοειδής, dicitur, quod noctis speciem habet; & ponitur pro nigro. Erot. Onom. p. 77. d. Gorr.

NYGMA, νύγμα, idem quod *νύσις*, *νύξις*, *punctura*, quæ est solutio continui in parte molli carnosâ facta per instrumentum acutum, & tenue. Gal. l. de const. art. med. c. 6. Est remedii genus, quod *Punctio* dicitur, & adhibetur hydropicis, Gr. *ὑγμῆσις* dicta. Vide *Paracensis*.

NYGMATICOS, νυγματικός, proprie *Punctorius* dicitur. Sed a Galeno sumitur pro *Emplastro contra puncturas*, l. 6. de C. M. P. G. cap. 10. in princ. quemadmodum & hodieque *Emplastr. Sticticum Crollii*, vernacule *Stich Blaster* dici solet.

* NYMPHA, νύμφη, æquivocum est vocabulum. Quoad Anatomicam significationem, non conveniunt inter se Authores. Galenum, & alios ex antiquioribus partim pro *Clitoride*, partim pro *Hymene* accepisse, patet ex Gal. lib. 15. de U. P. cap. 3. C. Rejes C. El. p. 48. nu. 16. & q. 57. n. 9. Recentiores vero prominentias illas geminas cutaneas intra pudendum muliebre sitas, rimam pudendi constituentes, ita vocarunt; de quibus legantur Gorr. Barthol. lib. 1. c. 35. Rolf. de Part. Genit. Part. 2. c. 38. *Nymphæ* quoque vocantur *Vermiculi apum*, vesparum, crabronum, noviter ex oculis prodeuntes, quemadmodum vermiculi fucorum. Aldrov. l. 1. de Insect. c. 1. p. m. 57. 58. *Nymphæ* quoque Paracelso sunt spiritales homines, ac mulieres, vel corporei spiritus, aquas inhabitantes; qualis fuit Melusina. Paracels. in Paramir. & alibi scribit etiam, se integrum tractatum conscripsisse de talibus spiritualibus hominibus. Dornæus, Ruland. & Johans.

NYMPHÆA, νυμφαία, primo nomen est herbarum palustris, vel aquaticæ; de qua quære in Botanicis. Porro *Nymphæam* quoque appellari vitium Clitoridis in magnitudine aucta, quod

Caudatio, vel *Excrecentia nymphæ* vocatur; author est Rolf. d. l. c. 42.

NYMPHES, Paracelso dicitur alius homunculus a *Nympha*, non aquaticus, sed in terris occurrens, quia alias antiquo nomine *Sylphes*, item *Pygmæus* vocatur. Fragment. libri Philosophiæ de sang. ultra mortem.

NYMPHIDICA, idem est Paracelso, quod *nympha*, i. e. spiritualis homunculus: & *nymphidica vita* de illis dicitur, l. de vit. long. Metaphorice *nymphidicæ* spiritus aquarum solventium in arte dici possunt. Dorn. Rul. & Johans.

NYMPHOMANIA, νυμφομανία, idem quod *Furor uterinus*. Senn. l. 4. Med. Pr. part. 2. f. 3. cap. 5. Hippocr. vero hanc libidinem furiosam vocavit *disπομανία*, in epist. ad Damag. Posset etiam vocari *Hysteromania*.

NYMPHOTOMIA, νυμφοτομία, i. e. *nympharum sectio*, dicitur operatio Chirurgica, apud Ægin. l. 6. c. 70. qua *Nymphæ* excrecentes, aut *Clitoris*, (quæ etiam nonnullis *Nympha* dicta fuit) prominens rescinditur. Perperam igitur a Mercato vocabulum hoc pro *Nymphomania* sumitur, animadvertente Senn. d. l.

NYSADIR, idem quod *Nusiadat*, id est *Sal Armoniacus*. Rul. & Johans.

NYSTAGMOS, νυσταγμός, dicitur dormiendi cupiditas cum nielatione capitis. Hipp. l. de ver. med. XIX. 10. l. 4. de R. V. l. A. t. 88. l. 6. Epid. f. 4. t. 17. a verbo νυσάζειν, nielando dormituri, quod legitur l. 7. Epid. XII. 10. Jung. Foef. p. 436.

NYX, νύξ. Vide *Nox*.

NYXIS, νύξις, idem quod *νύγμα*, *punctura*. Vide *Nygma*.

O

O Gr. ο μίτρον, ὠ μέγα, præter litteralem significationem apud Chym. Character est, denotans *Alumen*, de quo supra suo loco. Sic & tria minora ο significat *Oleum*.

OBAMBULATIO, ὀμπάσις, proprie dicitur de motu corporis locali mitiori, a verbo ὀμπάσις, qua significatione legitur apud Gal. l. 1. de A. F. c. 1. Tropice vero usurpatur nomen de cura, & meditatione, quæ animæ est ὀμπάσις, veluti *obambulatio*. Hipp. 6. Epid. f. 5. t. 11.

* OBAUDITIO, Obauditus, βαρηκοία. Vide *Barycoia*. *Cophosis*, *Surditas*.

OBSCURATIO, Occuratio, ἐκτύφλωσις, τυφλώσις, idem quod *Cæcitas*. Hipp. 6. aph. 57. Diet. n. 847. Vide *Cæcitas*. Paracelso *Occuratio Nigromantica* vocatur quinta species *Nigromantie*, quæ corpus visibile invisibiliter potest occultare, l. 1. Philosoph. sagacis.

OBDOREMISCO, ἀφύπνισις, κοιμῶμαι, hoc est dormiendi gratia cubo. Diet. n. 316.

OBDUCCO, ἐπιβάλλω, περιβάλλω, proprie aliquid alteri circumduco. Accipitur vero etiam pro Bibere, teste Rhodio ad Scrib. n. 122. & Keuch. ad Samm. p. 194.

OBDURO, περισκληρύνω, dicitur de frigore cutem externam, vel habitum corporis superficialium constipante, & obdurante, Hippoc. 5. aph. 20. l. de humid. usu XI. 15. Unde obdurata tubercula, περισκληρῆ φύμματα vocantur l. 6. Epid. s. 1. t. 13. Vide Foef. Oec. p. 500. Diet. num. 679.

OBEDIENTIA, ὑπακοή, πειθαρχία, idem quod Obsequium, cujus significatio etiam pueris notissima. Requiritur vero etiam ab ægrotis, si saluti suæ consulere cupiunt. De hac virtute vide Lind. Ex. 2. §. 23.

* **OBELÆA**, ὀβελία, epitheton Suture, sive commissuræ Rectæ in Cranio, quæ a media syn-cipitis sutura ad mediam occipitis secundum longitudinem extenditur. Dicitur & ῥαβδωειδὲς ῥαφή, Latini Rectam, aut Sagittalem vocant, Gal. l. 9. de U. P. c. 17. l. de ossib. c. 1. Barth. libell. 4. An. c. 5.

OBELCHERA, id est Cucurbita. Ruland. & Johnf. in Lex.

OBESITAS, πολυσαρκία, πάχος, πχυσμός. Vide Corpulentia, Crassities. Et dispositio corporis vel in latitudine sanitatis, vel etiam p. n. pertinet ad auctam magnitudinem. Opponiturque Gracilitati, λεπρότης. Obesitas naturalis quomodo procuranda, docet Gal. l. 6. de san. tu. cap. 8. Forest. l. 31. obs. 11. cum Schol. Præternaturalis vero est causa morborum acutorum, in specie etiam Ileii. Lin. Ex. IV. §. 28. quomodo tollenda, Hipp. de sal. diæt. t. 14. Gal. l. 14. M. M. c. 15. Lang. l. 1. ep. 65. ubi Laccæ veræ potus cum aceto extollitur. Helmont. tr. Jus Duumvir. n. 59. & Latex Humor. neglig. num. 44. De Obesitate, quam inter tumores p. n. primum ponit, & πολυσωματίαν, παχυσωματίαν, πολυσαρκίαν dici vult, videatur Ingrass. com. ad Avic. de tum. p. n. p. 78.

OBEX, ἐμπόδιον, πρόσβλημα, idem quod Remota, quæ adiicitur ad retinendum aliquid. Refertur inter partes instrumentorum Chirurgicorum. Oribas. de Machinamentis. Vide Problema.

OBFUSCATIO, vel Offuscatio, ἀμαύρωσις, obscuritas visus. Forest. l. 11. obs. 35. in Schol. Hil-dan. Cent. 1. obs. 27. Diet. Jatr. nu. 47. Vide Amaurosis.

OBJECTUM, terminus potius Logicus, quam Medicus, significans materiam, circa quam scientia, vel Ars versatur. Ita Objectum Me-

dicinæ sunt Res naturales, secundum naturales, & non naturales, & præternaturales. Aliquando tamen confunditur cum Subiecto, quod est materia, quæ agentis elaborationi subijcitur, sive Materia in qua dicta. Schr. l. 1. cap. 36. Objectum visum vocatur corpus, quod per visum cognoscitur. Villistr. An. brut. P. 1. c. 10. Objecta dicuntur movere sensus, Paracels. tr. de partu hominis, v. 3. 4.

OBITU, idem quod Mors, θάνατος. Vide Mors.

OBLÆSIO, πέρωσις, idem quod Mutilatio: Privatio quoque vel impedimentum functionis aliqujus naturalis. Gal. def. Medic.

OBLATÆ, purgantes, dicuntur medicamentum quoddam figuratum, ferme coincidens cum Hostippis; paraturque ex farina tenuissima, & saccharo, cum speciebus purgantibus.

OBLATIO, προσφορά, generaliter dicitur de omni remediorum applicatione. Restrigitur vero ad cibi, & potus assumptionem: Quemadmodum & ἡ προσφερόμενα, oblata, late de omnibus remediis, stricte de cibo, & potu exposuit Gal. 3. in 3. Epid. t. 56. προσφορά leguntur, sive oblationes, apud Hipp. 2. aph. 33. Junge Foef. 537. Diet. num. 733. Aliquando & oblata dicuntur προσφορήματα, apud Euripid. & προσοίματα, Hipp. l. de L. l. Hom. LII. 7. LIII. 1. LIV. 13.

OBLINITIO, ἐπάληψις, ὀπίχρησις, idem quod Illinitio. Legitur aliquoties apud Scribon. Confer ad Lex. Scrib. Rhod. Vide Illitio.

OBLIQUATIO, σχολίωσις. Vide Obstipatio.

OBLIQUITAS, λοξότης, σχολιότης, Obliquus, generaliter opponitur Rectitudini. Vide Loxos. Specialiter idem est, quod Obliquatio. Vide & Scoliosis, Scoliozes. Obliqui capitis Musculi superiores, & inferiores qui vocentur, vide in Anatomicis; & inter hos apud Barthol. l. 4. Anat. c. 5. p. 567. Item Oblique ascendentes, & descendentes abdominis, l. 1. c. 6. p. 47. 54.

OBLIVIO, λήθη. Vide Lethe.

* **OBLONGUS**, idem quod Longus. Vide supra μακρός. Vide Longus.

OBMUTESCENTIA, ἀφωνία. Vide Aphonia.

OBOLUS, ἰβολος, nomen ponderis, continens octo æreos; & tres oboli faciunt drachmam dimidiam. Gal. de pond. & mens. cap. 3. l. 6. de C. M. S. L. c. 1.

OBRITUM, est Cuprum, Ital. Bronzo vocatum, metallum ex ære, & stanno. Fallop. de metall. l. fossil. c. 17. Tom. 1. Op. p. 314.

OBRIZUM, est purum aurum, in spadicem colorem arte calcinatum, aut pulveratum. Dornæus, Ruland. & Johnson. in Lexic. Sumitur etiam de auro puro naturaliter tali, Theatr.

Theatr. Chymic. Vol. 2. pag. 342. Vol. 3. pag. 209.

OBSCOENUS, αἰσχρὸς, idem quod *Turpis*, *Impudens*, ἀναίδης, ἀναίσχυντος. Dicitur de partibus genitalibus, quamvis elegantius *Pudenda*, αἰδοῖα, vocentur, quorum denudatio *obscenitatem* implicat. Diet. Jatr. n. 14.

OBSCURITAS, σκοτός, proprie, & improprie accipitur. Illo modo pro defectu luminis debiti; & ita v. g. *obscuritas* visus, ἀμύρωσις, idem quod *Obscuratio*. Hoc modo dicitur de vitio quodam sermonis, & dictionibus non perspicuis, Gr. ἀσάφεια. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 18. & alibi. Vide *Asapheja*. Talem *obscuritatem* affectare soliti sunt veteres plerique. Helmontius quoque cum suis affectis ejusmodi *obscuritatis* vitio laborat.

OBSEQUIUM, idem quod *Obedientia*, πειθαρχία, de quo paulo superius.

* **OBSERVATIO**, τήρησις, συμπληρωτική, vocabulum *Empiricæ* sectæ proprium, significans cognitionem rei alicujus sensuum fide comparatam. Unde & cum *Experientia* sæpe confundeantur, ut & cum *Memoria*. Vide Gal. de opt. secta, c. 2. & in seq. passim. Secta quoque *Empirica* propterea vocabatur *observatrix*, τηρητική, & *Empirici* τηρητικοί, *observatores*, apud Gal. de opt. sect. ad tyr. c. 1. fin. Hodieque ut plurimum æquipollet *Historiæ Medicæ*; uti patet ex Forest. & Eph. N. C. aliorumque Auctorum *observationum* Libris. Utinam vero semper ex fide nobis darentur *observationum* Libri! Libet obsignare voto Linden. Ex. XIII. §. 8. Vide *Cassius. Historia*.

OBSESSUS, δαίμονικὸς, ἐνδεδυμένος, dicitur, qui a diabolo, sive cacodæmone corporaliter affligitur. Vide *Energumeni*. Quo etiam refert Paracelsus nonnullos, qui *Chorea S. Viti* laborarunt, tr. Paramir. de morb. invisib. An *obsessi* naturalibus remediis curari possint? ventilavit Casp. a Rejes C. El. q. 28.

OBSIDIANUM, nomen vitri, vel *lapidis fusorii*, qui & *Schmalthum* dicitur; de quo vide plura apud Pl. l. 36. H. N. c. 26. Libav. S. A. Ch. l. 7. cap. 21. Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. p. 380. Translatum etiam ad *Vitrum Antimonii*, a Libav. d. loc. cap. 23.

OBSTETRIX, μαῖα, μαῖα-τεία, dicitur fœmina perita, quæ fœminis gravidis, & parturientibus operam suam præstat, qua ordinando remedia, qua manum admovendo. Egregiam quoque descriptionem tradidit jam olim Moschion. de morb. mul. c. 1. Debet ergo perita esse *Anatomix*, & corporis humani structuræ. Verum quam sæpe hoc fallat, testatur experientia. Unde & apud Forest. legitur l. 19. obs. 14. quod

obstetrix, quæ diu artem obstetricandi exercuerat, satis insuper garrula, vesicam pro utero habuerit, nec discernere potuerit. Jungatur & C. Rejes C. El. q. 52. 53. Olim officium quoque *obstetricum* opus maximum fuisse, explorare temperamenta, & constitutionem corporum, & locorum secretorum maris, & fœminæ, ad fœcunditatem conjugii promovendam, & sterilitatem evitandam, testantur ex Platon. Theæteto Gal. 5. aph. 62. Lang. l. 1. ep. 49. Diet. Jatr. p. 75. Talis fuit prima, post legem ab Atheniensibus latam contra mulieres, ne medicinam facerent, Agnodice, virgo & puella; de qua ex Hygino historiam recenset Hor. Aug. l. 1. Epist. & conf. Medic. cap. 6. Tom. 1. Oper. p. m. 331. De *obstetricum* officio legantur etiam & veterum, & recentiorum libri de morb. mul. & alii, & qui de *arte obstetricandi* scripserunt. Pertinent huc lectu quoque digna, quæ occurrunt in Aët. Hafm. Vol. 2. obs. 22. p. 53. seq. *Sella obstetricalis* dicitur, quæ peculiariter usurpatur in partu ad fœtus exclusionem commoda.

* **OBSTIPITAS**, σκολίωσις, *obstipus*, σκολιός, γαυρός, dicitur generaliter de omni obliquitate, tortuositate, & incurvatione. Ita & *Hypochondriorum σκολιότης* legitur apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 57. i. e. ἀνωμυλία, & inæqualitas. Usitatius tamen de partium ossæarum tortuositate sumitur. Ita spinæ inæqualitas σκολίωσις, quæ alias *Gibbus* dicitur. De cruribus quoque *tortuosis* legitur Græc. γαυρός, vel γαῦσος, Hipp. 2. de fract. t. 69. 4. de art. t. 61. & 64. Jung. Foef. Oec. p. 34. & 574. Pertinet ad morbos figuræ vitiata.

OBSTRUCTIO, ἐμφραξις. Vide *Emphraxis*. Dicitur & *Obturbatio*.

OBSTRUENS, στεγνωτικός, epitheton medicamentorum, quæ meatus, & ora vasorum occludunt, & sensibiles excretiones prohibent; quorum natura est crassarum partium, terrea, & expers acrimoniæ. Gorr. Opponuntur τοῖς ἀγκυρωτικοῖς, *deobstruentibus*, & *aperientibus*. Vocantur illa quoque *obturantia*.

OBSTUPEFACIENS, νερκωτικός. Vide *Narcoticus*. *Obstupefactio*, νάρκη, vel νάρκωσις. Vide *Narce*.

* **OBSTUPESCENTIA**, ἐκπληξις. Vide *Eplexis*.

OBSURDESCO, i. e. *Surdus fio*, κωφάομαι, dicitur de νερρώσει virtutis acusticæ, sive auditivæ; estque signum lethale in Ileo. Lind. Ex. IV. §. 79. seq. Vide *Cophos*.

OBTENSIO, πείρασις, a πείτειν, *obtendo*, sive circumtendo, quod legitur apud Hipp. 5. ap. 71. Jung. Diet. n. 981.

OBTORTUS, γαῦσος, idem quod *Obstipatus*: de quo p. 2.

OBTURATIO, ἐμφορξίς, ἐσέγνωσις, idem quod *obstructio*. *Obturatoria* vocantur illæ materiæ, quibus vasa Chymica, vel Pharmaceutica *obturantur*, vel incrustantur. Libav. T. II. Oper. p. 139. *Obturatores* Musculi femoris foramen inter os pubis, & Ischii implentes, leguntur ap. Bart. l. 4. Anat. c. 11 p. 580.

OBTUSUS, ἀμβλὺς, idem quod *Hebes*. Diet. n. 48 Proprie de ferro; metaphorice de oculis; nec non de animo dicitur.

OBVIAM ITIO, ἀπάντησις. Vide *Apantesis*.

OBVOLUTIO, περιέλιξις, idem quod *Circumvolutio*. Usurpatur de fasciis, quæ membro alieni *obvolvuntur*. Gal. de fasciis.

OCCASIO, æquivocum est vocabulum. Vel enim respondet Gr. κῆρυξ, & notat *opportunitatem temporis*, cuius inventio est principium curationis morborum, For. l. 1. Chir. O. 3. Sch. imo anima curationis, C. Rejes C. El. q. 24. n. 4. Vide *Caros*. Vel resp. Gr. πρόφασις, ἀφορμή, & significat *causam procatarepticam*, extremam, evidentem; imo generalius omnem rei materiam, ex qua initium motus ad reliquas actiones prodit. Gal. com. 1. in 1. Epid. t. 10. c. 1. in 3. Epid. t. 15. & c. 3. in 6. Epid. t. 18. & c. 2. progn. t. 66. Jung. Foef. Oec p. 539. Dieter. n. 736. Vide *Causa*.

OCCASUS, δύσις, communiter, & proprie dicitur de Sole, & Astris sub Horizontem sese abscondentibus. Vide *Dysis*. Per translationem vero quoque de *interitu*, vel hominum dicitur, & ita respondet vocabulo *Mors*: vel Morborum, & ita coincidit cum *Solutione*, vel *Curatione*. Spagyrici quoque in Magisterio Lapidis Philosophici transtulerunt ad nigredinem, quæ est signum putrefactionis, & solutionis secretæ, quam vocant *Occasum Solis*, & initium Artis. Libav. Tom. II. Op. p. 414.

OCCIDENS, δύμνη, δύσις, proprie dicitur de loco, ubi Sol occidit, & sese sub terram abscondit, visui nostro subducens. Dicitur & *Occasus*. *Occidentalis*, Gr. δύμνιος. Tropice Chymicis *Occidens* vocatur *Acetum*: item *Occidens stella*, i. e. *Sal Ammoniacus*, *Occidens*, *Mercurius*, *Saturnus Hermaphroditus*, *Aqua viva*, viscosa, &c. Ruland. & Johnf.

OCCIDO, ἀποκτείνω, idem quod *interimo*, neco. Gal. l. de Ther. ad Piso. c. 8. Helmont. queritur de Arte Medica, quod hodieq; liberum sit *occidere*, ob imperitorum libertatem, tr. Tumul. Pestis.

OCCISIO, spiritus mundi, sive aquæ vivæ, & in sal naturæ conversio est secretum *Calcinationis* sapientum. Th. Chym. Vol. VI. p. 186.

* **OCCIPUT**, ἰνίον. Vide *Inion*. Dicitur ὁποδοκράνιον, Æginet. l. 6. c. 2.

OCCLUDENS, κλειών, idem quod *Obstruens*, *Condensans*: opponitur *Aperienti*. Gal. l. 5. de S. F. c. 14.

OCCUSIO, in specie vocatur angustatio viarum similis obstructioni, modo sit circa orificium ductus, vel canalis. Blas. Med. Univ. p. 27.

OCCÆCATIO, τυφλώσις, idem quod *Cæcitas* active sumpta. Vide supra suo loco. *Occæcati*, τυφλωθέντες, quidam celeriter Solem intuentes notantur a Gal. l. 10. de U. P. c. 3. circa fin.

OCCULTUS, κρυπτός, dicitur vel subjective. Ita *Cancer occultus* ad differentiam exulcerati. Vide *Cryptos*. Vel causally, & effective, quando alicujus rei, vel effectus causa latet. Unde quondam Medici *Qualitates occultas* excogitarunt, quarum operandi ratio intricatior est, præsertim a priori; quas licet sint qui in totum negare audeant, nostro tamen iudicio omnino non videntur negandæ. Vide Dogm. nostra M. Gen. p. 699 seq. quas Helmont. fortassis non inepte ad Archeum referre conatur, tr. Potestas Medicam. nu. 33. Quomodo Spagyrici manifesta reddant *occulta*, & vice versa, Vide Th. Chym. Vol. III. p. 40. Item Libav. Tom. II. Oper. p. 144. & alibi sæpius.

OCEANUS, ὠκεανός, quid significet, ex aliis etiam Lexicis patere potest, nimirum vastum mare maximam partem orbis terrarum ambiens. De hoc statuit Helmont. nihil aquarum recipere a mari mediterraneo, tr. Aqua, nu. 13. Unde *Oceani* fluxus, & refluxus proprie dependeat, Physicis inquirendum relinquimus. Legatur, si placet, integer tractatus Federici Delphini Mathematici quondam Veneti, hoc tit. & Th. Ch. Vol. V. p. 402. Item Acta Philosophica Oldenburgii An. 1666. Alias *Oceanus* quoque vocatur folium vastum in balneis, & omnino lacus, alveusque major ab amplitudine vocatus, & a lavantium quoque strepitu, & marino quasi æstu, teste Lampridio. Comparationem *Oceani* Macro, & Microcosmici, h. e. analogum motum aquarum ex, & ad *Oceanum*, sic & sanguinis ex Corde, & ad Cor, dissertatione epistolica proposuit Philipp. Jac. Sachs a Levvencheim ad D. Thom. Bartholin.

OHEMA, ὀχημα, Latine *Vehiculum*, vocatur Gal. portio humida, aquosa, & tenuis cum chyli, tum sanguinis; quia nec chylus, nec sanguis venas transire posset absque hujus adminiculo, l. 4. de U. P. c. 5. Jung. C. Hofm. in comm. ad h. l. Schenk. de sero sang. c. 3. Hodie *Lympha* quoque nomine venire videtur. Vide *Lympha Vehiculum*.

OCHETEUMATA, ὀχστεύματα, a quibusdam vocantur *foramina navium*, quæ etiam θαλάμους aliqui appellant. Gorr. Linden. Arist. tribuit, & Theodorum per *meatus* Latine expressisse statuit,

luit, l. 2. Med. Physiol. c. 12. §. 9.

OCHESIS, ὀχῆσις. Vide *Vectio*.

OCHETOS, ὀχετός, generaliter significat Rivum, *meatum*, *viam*, ductum, canalem, per quem aliquid effluit, aut transit: ab Hippocrate vero tribuitur diversis rebus, v. gr. viis circa urinam, & alvum, 3. de art. t. 52. venis, & arteriis, d. l. t. 59. exponente Gal. in comm. ad hanc loca: poris, sive spiraminibus cutaneis, lib. 6. Epid. f. 3. t. 8. Jung. Foef. Oec. p. 474. Erotian. Onom. pag. 84. c. Descendit a verbo ὀχετάω, veho, *derivo*, transitum concedo; quod etiam legitur apud Hipp. l. de Ven. XXV. 12.

OCHTEUS, ὀχῆς, vocatur a quibusdam *feroium*, quod magis usitato nomine ὀσχεόν appellant. Gorr. Rolliuk. de part. gener. inserv. P. l. c. 14.

OCHLOS, ὀχλός, perturbationem, *molestiam*, negotium molestum significat, apud Hip. 3. de art. t. 27. & l. 4. Epid. II. 14. l. 6. Ep. f. VI. t. 12. Hinc ὀχλῆρος, ὀχλῶδης, *molestus* dicitur, 2. de artic. t. 59. Galen. in com. Erot. On. p. 83. C. Foef. d. l. Et verbum ὀχλέειν, significat *turbare*, perturbare. Foef. Significat & *Vulgus*, *Populum*. Vide infra.

OCHRA, ὀχρᾶ, terræ species est colore luteæ, a quo nomen habet. Duplex habetur: *Nativa*, sive fossilis, olim ex Attica, hodieque ex Dacia, & Hungaria: altera *Factitia*, quæ ex plumbo adusto fit, aceto extincto, pictoribus magis usitata. *Ochræ* historiam, & usum vide pluribus apud Diosc. l. 5. cap. 108. Rul. in Lex. Schroder. l. 3. c. 2. n. 6. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 4. & Alchym. pharmac. c. 10. Chiocc. Mus. Calceol. l. 2. p. 135. seq.

OCHROS, ὀχρὸς, colorem significat luteum, *pallidum*, nempe ex candido, & flavo permixtum, tanto candidiorem flavo, quanto flavum rubro. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 22. Quod si adhuc plus albicet, ὀχρόδανος, ex pallido albicans dicitur. Hipp. l. 7. Epid. notante Foef. p. 694. Linden. herbeum vocavit, ὀχρόν, vulgo *olivastrum* dictum, Ex. IX §. 18. ὀχρὸς quoque pen. circumflexa notat leguminis genus, Lat. *Ervilla*, aut *Cicera* dictum. Gorr. Jul. Alex. com. in l. 1. de Al. fac. c. 25. Vide *Pallidus*.

OCROXANTHOS, ὀχροξανθός, ex pallido flavus. Legitur apud Gal. l. 4. de san. tu. c. 4.

* OCTHODES, ὀχθώδης, verrucosus, *prætumidus*, *callosus*, torosus. Dicitur de Labiis ulcerum duris, & prætumidis. Gal. lib. 3. Meth. Med. c. 3. l. 4. de C. M. P. G. cap. 1. seqq. quin & ipsa ulcera ægre cicatricem ducentia ὀχθώδη vocantur, Ibid. ὀχθοί quoque tumores callosi, verrucosi dicuntur, notante Henr. Steph. in Thesaur. & Scapula. Gorr.

OCIUM, σχολή, ἀργία, refertur inter res non naturales; estque species *quietis*, Causa procatartica sanitatis, & morborum. Gal. comm. 2. de nat. hum. l. 1. Hildan. de valet. tu. Dogm. nostr. M. Gen. P. V. c. 5. dogm. 5. p. 645. Carlton. Ex. Pathol. VII. §. 3.

OCLASIS, ὀκλασις, idem quod ὀκλασµα, *genium flexio*, cum quis genibus flexis in crura subsidit. Hipp. 3. de art. 64. ab ὀκλάσαι, i. e. *genia flectere*. Erotian. Onom. pag. 82. d. Jung. Foef. p. 449.

OCLAX, ὀκλαξ, *geniculatim*, genibus flexis, curve. Gal. l. 3. de U. P. c. 15. C. Hofman. comm. ad h. l. nu. 166. Gorræus vero exponit per ipsam μύλων, *molam*, aut ὀπγοκτίδα, in defin.

OCNEO, ὀκνέω, significat *cunctari*, pigrum, aut segnem esse. Unde compos. κατῳκνέω, idem significans, non possum. Erot. d. l. ὀκνηροί idem quod ἀσθενεῖς, *pigri*, *infirmi*, *segnes*. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 22. Vide Foef. p. 450.

OCOB, id est *Sal Armoniacum*, Ocor, Obac, Ocab. Rul. & Johns.

* OCREA, ὀκρηήμιον. Vide *Anticnemion*. *Ocreas Chirurgicas* pro varis, & valgis curandis descripta exhibet Paræus Chirurg. l. 22. c. 11.

OCRIS, ὀκρίς, vel ὀκρεῖς, vocatur *eminentia*, aut *prominentia oblonga*. Hinc adjectiv. ὀκρεοφθής, aut ὀκρεόφης, *prominentiam oblongam habens*. Hipp. 2. de art. t. 42. Vide Foef. d. l.

OCTAMENOS, ὀκτάμηνος, *Octimestris*. Dicitur de partu intempestivo, in cuius causæ inquisitione, propter quam fœtus non soleat esse vitalis, valde laborarunt Medici. Hipp. integrum libellum h. tit. conscripsit. Enimvero nobis res videtur valde suspecta, quod pleræque mulieres tempus conceptionis ignorare soleant.

† OCTHONIA HERBA, nonnullis Chelidon majus.

OCULARIS, ὀφθαλμικός, dicitur de omni eo, quod ad oculos pertinet: v. g. *Ocularis virtus*, vel facultas, Gal. l. 17. de S. F. §. Myrrha, sive Smyrna, &c. *Ocularia* medicamenta, lib. 4. de C. M. S. L. cap. 4. De *Ophthalmicis* medicamentis eleganter quoque scripsit e recentioribus Junken. Chym. Ex. Cur. Part. II. f. 1. c. 8. p. 556. seq. *Ocularis Medicus*, l. 14. M. Medic. c. 19. Rhod. ad Scrib. n. 57. *Ocularia* quoque ægritudo dicitur a Dieter. ὀφθαλμία, in Jatr. p. 918. 920.

OCULUS, ὀφθαλμός, ὄμμα, sic dicitur inter sensuum externorum instrumenta plerorumque iudicio nobilissimum, nimirum visus totius pars organica, cuius summe artificiosam structuram, celerrimam sentiendi vim, amplissimam utilitatem merito Anatomici, alique admirati sunt summopere, & deprecantur. Sunt enim re vera *Oculi custodes*, *defensoresque*

corporis humani . In quorum Anatomica descriptione etiam nulli pepercerunt operæ celeberrimi Anatomici, v. g. Spigelius de H. C. F. l. 10. c. 9. Aquapendens tr. de *Oculo*, visus instrumento, Plempius in Ophthalmograph. Barthol. 3. Anat. c. 8. Vvillis Anim. Br. P. I. c. 15. & plures alii . De oculis insectorum videantur Observationes peculiare Abbatis de Catelan in Ephemeridibus Eruditorum Parisiensibus de An 1680. n. 24. & 1681. n. 12. & 18. ut & Acta Erudit. Lipsiens. An. 1682. Tribuitur & vocabulum hoc lapidi cuidam peregrino, vel gemmæ, quæ *Oculus mundi* vocatur; de cuius porositate observata vide Boyle tr. de corp. solid. porositas, c. 6. An fortassis idem cum Belloculo? de quo supra in *Belloculus*.

† OCYUM, ab *ὄκυν*, quod alvum ciet animalibus. Joann. Rutellius in nomenclatura rei veter.

* ODAZISMOS, *ὀδαξισμός*, generaliter significat pruritus mordacem, a *δάκνω*, præposito O. *Morsicunculam* diceret voce Plautina, vel *Titillationem*. Hinc etiam de renibus *ὀδαξισμοῖς* usurp. Diosc. notante Diet. Jatr. n. 597. Generaliter quoque videtur accepisse Helm. tr. Jus Duumvirat. n. 61. & tr. Retenta. Usitatus tamen accipitur stricte pro pruritu gingivarum, quem sentiunt infantes tempore dentitionis, cum dentes eruptionem moliantur, & configunt gingivarum carnes. Hipp. 3. aph. 25. Foef. p. 443.

ODIUM, *μῖσος*, dicitur affectus animi oppositus *Amori*, consistens in alienatione mentis, & appetitus erga id, quod æstimatur ut noxium, adeoque malum. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. § 3. c. 106. Vvillis An. Br. P. I. c. 9. Charlt. 2. Pathol. §. 27. Est igitur inter causas procatasticas sanitatis, & morborum referendum odium. De odio etiam post mortem in cadaveribus duorum hominum durante lege C. Rejes C. El. q. 33. §. 10.

ODMALEA, *ὀδμαλέα*, Hipp. dicuntur graviter olentia, five foetida, l. 1. de morb. mul. VII. 3. XX. 3. XXI. 18. Foef. d. l.

ODME, *ὀδμή*, idem quod *ὀσμή*, Lat. *Odor*, dicitur qualitas illa sensibilis, quæ ab alio corpore emanans naribus percipitur. Consistit vero in effluviis sulphureis, & fumosis emissis, quorum quædam suaveolentia, quædam foetida, & naturæ nostræ ingrata habentur. Gal. c. 1. de nat. hum. t. 6. Schrod l. 1. c. 34. Gal. dicit, esse substantiam quandam, quæ nec ita tenuis est, ut aer, neque ita crassa, ut humor. l. de odoratus Instrum. c. 2. fin. Jung. Chiocc. Mus. Calceol. f. 6. p. 649. seq. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. nu. 562. Odores bonos citissime reficere vires vitales docet ex Gal. Lang. l. 2. ep. 27. & Helmont. tr. Imago Fermenti imprægnat. & c. n. 16. seqq. Odo-

rem ingratum cavere debet Medicus ad ægros accessurus. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 9. *Odorem hircosum* sub axillis esse signum hominis devirginiti, vult C. Rejes in C. El. q. 38. n. 9. seq. *Odorum* suavitate offendi uterum, & cur? monstrat idem, q. 84. n. 1. seqq. Verum non est universale. Foetoris correctio dicitur *Magisterium odoris*: de quo legatur Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 7. & Alch. Pharm. c. 16. *Odor* quandoque ipsam rem odoratam, vel *Aroma* notat. Rhod. in Lex. Scrib.

ODONTAGOGOS, *ὀδονταγωγός*, vocatur *forceps dentarius*, quo dentes extrahuntur. Talem plumbeum olim in templo Apollinis fuisse suspensum, testatur For. l. 14. obs. 7. in Schol. quo significatur, non esse tollendum dentem, nisi vacillet, ut plumbeo forcipe excludi possit, i. e. nulla vi. Utinam hoc & ægri, qui dolore dentium affliguntur, & Circumforanei observarent, neque tam prompte ad evellendos dentes consentirent. Vide *Dentagra*.

* ODONTALGIA, *ὀδονταλγία*, i. e. *Dolor dentium*. Gal. l. 2. meth. med. c. 2. Est symptoma actionis læsæ, & p. n. auctæ in dentium cavernulis, & partibus fibrosis, proveniens a solutione continui ibidem per acidum resolutum, & fluorem passum facta. Qui dolor quandoque adeo vehemens esse solet, ut ægri violentas sibi inferre cogitent manus. Remedia contra dolorem dentium vocantur *ὀδονταλγικά* a Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 7. §. 2. c. 9. Jungatur & Junch. Chym. Exp. Cur. Part. II. §. 1. c. 10. p. 567. seq.

ODONTAGRA, *ὀδονταγρά*. Vide *Dentagra*.

* ODONTIASIS, *ὀδοντίασις*, *Dentitio*, idem quod *ὀδοντοφυΐα*. Vide *Dentitio*.

* ODONTOIDES, *ὀδοντοειδής*. Vide *Dens*.

ODONTOGLYPHON, *ὀδοντόγλυφον*, *dentiscalpium*, quo ea, quæ dentibus inhaerent, vel adherent, eximuntur. Gorr.

* ODONTOPHYIA, *ὀδοντοφυΐα*, idem quod *ὀδοντίασις*. Vide *Dentitio*.

ODONTOTRIMMA, *ὀδοντότρυμμα*. Vide *Dentifricium*.

ODOR, *ὀδμή*, *ὀσμή*. Vide *Odme*.

ODORABILIS, *ὀσφρητός*, dicitur de omni re, quæ exhalationes emittere potest, vel suaveolentes, vel maleolentes. Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 6. Dicuntur & *Odoratae res*.

* ODORATUS, *ὀσφρητός*, idem quod *Olfactus*, vocatur sensus quidam externus, cuius instrumentum est nasus cum suis partibus interioribus, præsertim processibus mammillaribus, Barth. libell. 3. Anat. c. 2. Hunc sensum accurate descripsit Vvillis An. Br. P. I. c. 13.

ODORAMENTUM, idem quod res *Odorata*, *ὀσφρητόν*, *ἄρωμα*. In Pharmaceuticis describitur, quod sit medicamentum tam simplex, quam compositum,

tum, quod citra ignis accessionem suo odore spiritus alterare, aut reficere potest. Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 52. Præscribuntur partim ad voluptatem, partim ad sanitatem. Morell. de form. rem. l. 2. sect. 2. c. 10.

ODORIFERUM, ὀσφρητὴν, idem quod *Odoramentum*. Diet. n. 112. Hinc & Rul. descripsit *Odorifera* medicamenta, quæ odore suo sanitatem inducunt, & morbos expellunt. *Specificum Odoriferum* Paracelso dicitur ea materia, quæ specificè morbum expellit, Archidox. l. 7. Varietatem *Odoriferorum*, quorum alia per se multa, vel pauca effluvia fragrantia emittunt, alia, quæ magis incarcerata resinosis solidis partibus non nisi adhibita fritione, liquatione, aut alia interveniente violenta tractatione, odorem spirant, monstravit Jac. le Mort Pharm. Medico-Phys. c. 24.

ODUS, ὀδός. Vide *Dens*.

ODYNE, ὀδυνή, ὀδυνημα. Vide *Dolor*. Dieter. n. 601. seq. Lind. Ex. XIII. §. 121. seq.

OECESIOS, οἰκεῖον. Vide *Domesticus*.

OECONOMIA, οἰκονομία, proprie *administrationem domesticam* significat. Hipp. tamen restrinxit ad ægrorum procurationem, & dispensationem, l. 6. Epid. f. 2. t. 43. in qua administranda Medici diligentiam requirit Foef. Oec. p. 446. Charlton. quoque Physiologicas suas Exercitationes nomine *Oeconomiae animalis* exornavit.

* OEDEMA, Oedus, ὀδημα, οἶδος, late, & stricte sumitur. Lata significatio antiquis fuit frequens, qua vocabulo hoc omnes tumores p. n. venerunt; ut ipse notavit Gal. ad 4. aph. 34. & 5. aph. 65. Jung. Foef. p. 444. Diet. n. 604. Et ita idem est, quod ὄγκος καὶ φούσιν. Stricta vero significatio adhuc hodieque usitatior, quando tumor frigidus, latus, mollis, albicans, doloris expers, non renitens, a pituitoso humore exortus, vocatur *Oedema*. Cujus talis descriptio dari potest: *Oedema* est tumor p. n. in toto corpore, vel certa aliqua parte mollis, latus, foveam post compressionem relinquens, sine magno dolore, proveniens a portionum sanguinis aquosarum, vel lymphæ subsistentia, & aliquali congelatione. *Oedema* totius corporis est *Anasarca*, species Hydropis; de qua suo loco. Helmont. ad Laticem stagnantem refert, tr. Ignor. Hydrops, n. 20.

OEDEMO-SARCA, vocatur a M. A. Severino abscessus utriformis quidam rarior, & crassior, mollitie œdemati, & duritie ad contactum observata sarcomati, vel tumori carnosio respondens; cujus observationem descripsit l. de nov. obs. abscess. cap. 4. Similis etiam habetur apud Hildan. Cent. IV. obs. 59.

OESIS, ὀσις, id est opinio, opinatio; & Hipp. dicitur speciosa artis peritia, absque ta-

men vera experientia, l. de dec. ornat. IV. 1.

OENANTHARION, οἰνανθήριον, epitheton *Unguenti* alicujus, ob condituram, quæ odoris, & deliciarum gratia additur, ex vino, & flore liliorum, οἶνω, καὶ ἀνθεὶ κρίνων parata. Gorr. Dux *Oenanthariorum* formulæ habentur apud Ægin. l. 7. c. 22. Dicitur & οἰνάνθιον.

OENAREA, οἰνᾶρη, epitheton *cineris*, qui paratur ex *sarmentis*, vel pampinis *vitis*, quæ vocantur οἰνᾶρη, vel οἰνᾶρες. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXIV. 21. & LXXXIX. 8. Erotian. p. 85. c. Foef. p. 446.

OENAS, οἰνᾶς, Lat. *Vinago*, dicitur species *Columbæ montanæ*, cujus historiam, & usum in cibis tradidit Aldrov. l. 15. Ornithol. c. 7.

OENELÆON, οἰνέλαον, dicitur mistura vino, & oleo constans; cujus meminit Gal. l. 1. de C. M. S. l. c. 8. & l. de fac. parabil. Jung. Alexandrin. l. 18. Sal. c. 12. Gorr. Tali mistura Chirurghi quondam usi sunt ad omnium capitis vulnerum curationem: verum hoc plane improbavit Joh. Baptist. Carcanus de vuln. cap. serm. 2. lect. 3. p. m. 71. seq.

* OENODES, οἰνώδης, *vinosus*, epitheton vini generosi, quod multam admittit aquæ mixturem. Dicitur & πλυφόρος, opponiturque ὀλιγοφόρος, tenui, & aquoso ὕδατος δὲ οἶνω, quod minima eget aquæ mixture, in se satis aqueum. Gal. 3. de R. V. l. A. t. 20. Castell. Linden. Ex. X. §. 111.

OENEVOMÆ, οἰνέομαι, i. e. *bibo*, præsertim vinum. Erot. Onom. p. 83. f. Foef. d. l.

OENEROS, οἰνηρός, *vinosus*. Usurpat Hipp. de curatione Chirurgica fracturarum, quando fasciæ, & splenia imbuuntur, & fracturæ vino perfunduntur, quæ vocatur οἰνηρὴ ἰνέειν, 3. de fract. t. 46. Foef. d. l.

OENOGALA, οἰνόγαλα, dicitur potionis genus, quod ex vino, & lacte mixtis parabatur. Cujus meminit Hipp. l. 7. Epid. XL. 17. quamvis alii intelligant per *vinum lactei teporis*, sive tepidum veluti lac; quæ versio etiam a Lindeno retenta fuit. Verum meo judicio minus congrua hæc est acceptio, si ἀκεῖβαν compositorum vocabulorum spectaveris. Foef. d. l. Gorr.

OENOGARON, οἰνόγαρον, *garum vino mistum*, *garum vinosum*, apud Æt. lib. 3. cap. 85. citante Gorræo, vel c. 90. allegante Keuchen. ad Seren. p. 155.

OENOMELI, οἰνόμελι, *vinum mulsam*, dicitur & simpliciter *Mulsam*; nihilque aliud est, quam vinum melle conditum, deliciis magis, quam sanitati destinatum. Inflationibus enim obnoxium. Ejus varietatem parandi docet Dioscor. l. 5. c. 16. Meminit & Lind. Ex. X. §. 160.

OENOPHLYGIE, οἰνοφλυγίη, proprie *vinolentia*, ebrietas, vini nimius potus. Quæ dictione usus Hipp. l. de intern. aff. XXXI. 5. XXXV. 23.

Qui

Qui vitio huic dediti sunt, vocantur οἰνόφλυγες, *vinolenti*, ebriosi. Protrh. II. 14. cujus emphasim quoque declaravit Lind. d. l. §. 112. Junge Foef. p. 448. Vide *Ebrietas*.

OENOPOLA, οἰνοπώλης, qui *vina vendit*. Meminit Linden. d. l. §. 61.

OENOPOS, οἰνωπός, epitheton coloris, q. d. *vinosus*, qualis est uvarum maturefcentium, cum ex rubro nigricant, & splendent, aut in purpuram, & nigrum transitus fit. Meminit Hippoc. lib. 7. Epid. III. 22. & l. de nat. mul. I. 6. l. 2. de morb. mul. IV. 6. Jung. Foef. d. l.

OENOS, οἶνος, proprie dicitur *Vinum*, h. e. succus uvarum maturarum per expressionem collectus, per fermentationem depuratus a faecibus, atque in doliis vi proprii, & nativi caloris perfecte coctus. De cuius natura, differentiis, virtutibus, & noxa passim veteres, & recentiores bene multa scripserunt. Videatur Hipp. l. 2. de dieta: Mundella in Indice Oper. Gal. Foef. p. 446 seq. Dieter. Jatr. n. 606. Lind. Ex. X. Deodat. Panth. Hygias. l. 2. c. 16. Moræus in Schol. Salern. p. m. 90. seq. C. Hofm. l. 5. Instit. c. 25. 26. Villis de ferment. c. 7. & de febr. c. 1. Schroder. l. 4. cl. 2. num. 412. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 3. c. 8. p. 207. seq. Et quis omnes recenseat? De *vinis* medicatis diversis idem Schroder. l. 2. cap. 63. Morell. l. 1. de form. remed. sect. 1. c. 6 Per quandam similitudinem alii quoque Succu officinales expressi, & depurati *Vina* dicuntur, v. g. Cydoniorum Granatorum, Citri, &c. Idem d. l. c. 82. Nonnulli quoque spiritus e *vinis* parati appellantur *Vina*; ut *vinum alcalisatum*, *Circulatum*, &c. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 25. est *Vinum correctum*, est Alcool vini. *Vinum essatum* est, quod herbarum vires attraxit, vel aliorum, quibus affusum fuit. Dorn. in Dict. Rul. & Johns. in Lex.

OENISTA, οἰωνιστής, *Augur*, & οἰωνιστική. Vide *Mantice*.

* OESOPHAGOS, οἰσόφαγος. Vide *Gula*. *Oesophagus Musculus*, dicitur ille, qui gulam ambit instar sphincteris; de quo vide Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 448.

OESTROMANIA, οἰστρομανία, dicitur Hippoc. in epist. ad Damag. furiosa libido ad Venerem, & ita idem quod *Nymphomania*. Vide paulo superius.

OESTRUS, οἰστρος, proprie dicitur Insectum notissimum, *Tabanus* Veteribus quoque dictum, aculeo duriori in ore armatum, quam cæteræ Muscæ; cuius descriptionem tradidit Aldrovand. l. 3. de Insect. c. 4. Per metaphoram quoque *Clitoris* vocatur *Oestrus Veneris*. Barthol. l. 1. Anatom. c. 34. Imo omnis stimulus amatorius proverbialiter per *Oestrus* exprimitur. Hinc Gal. οἰστροῦ ἐκδησίαν vocavit; cuius emphasim nota-

vit Casp. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. num. 1008.

* OESYPE, *Oesypos*, οἰσύπη, οἰσυπός, proprie est sordes, & fimus lanæ circa nates ovium adhaerens; uti patet ex Hipp. l. 2. de morb. mulier. LXXIV. 13. Erotian. Onom. p. 86. c. Postmodo vero etiam de ipsa *lana sordida*, vel *succida* usurparunt vocabulum; teste Diosc. l. 2. cap. 84. confirmante Gorræo, & Foef. Oec. p. 449. Quid per *Oesyrum Atticum* intelligi debeat apud Galen. l. 14 meth. med. c. 7. ventilavit C. Hofm. l. 2. V. L. c. 14. De *Lana succida* legatur Schrod. l. 5. cl. 1. n. 30. Vide supra *Lana*.

OFFA, μάζα. Vide *Massa*.

OFFENSA, *Offensio*, duplicem habet significationem. Vel enim idem est, quod *Noxa*, *Dammum*, Gr. βλάβη, & *offendens*, βλάπτων, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 13. Rhod. in Lex. Scrib. Vide *Blabe*. Vel respondet *Allisioni*, & Gr. dicitur προσκωπή, vel πρόσκομμα, estque ea læsio, quando corpus percutitur, aut violenter afficitur ab alia re exterius obviante. Forest. lib. 6. Chirurg. Obs. 29. Schol. Ita & spiritus, sive aer in respiratione interruptus Hippocr. dicitur πνέμα προσκείμενον, *spiritus offendens*, 4. aphorism. 68. Jung. Dieterich. n. 730.

OFFICINA, generaliter omnem locum significat, ubi aliquid præparatur, & elaboratur, Gr. ἐργαστήριο. In Medicina vero duæ potissimum *Officinae* habentur: quarum una est *Pharmaceutica*; diciturque locus seu *Apotheca*, in qua simplicia, & composita medicamenta in quantitate, & qualitate selectissima debent parari, vel parata inveniri, cum instrumentis Pharmacopoeicis. Fr. Hofm. cl. ad Schrod. l. 2. in princ. Schr. vero d. l. minus accurate descripsit, quod sit pars Pharmacologiae, quæ seriem rerum medicamentosarum secundum classes officinales describit. Altera est *Chirurgica*, Græc. ἰατρείον Hipp. dicta. Vide *Jatreon*.

OFFICINALIA, vocantur medicamenta, quæ simplicia, quæ composita, quæ in Officinis Pharmaceuticis quotidie prostant; & ita opponuntur *Magistralibus*. Vide Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753. seq.

OFFICIUM, δέον, καθήκον, πέπον, vide *Deon*. Vocatur id, quod alicui agendum incumbit. Ita *officium* hominis est, omni modo, arte, opera, facultatibus devincire hominum inter homines societatem. *Officium Medici* exoptatissimum procurare homini bonum, quo sine nullo aliud gratum esse, aut jucundum potest, h. e. sanitatem. Lind. Exerc. III. §. 9. Speciale Medentis, vel Curantis morbos est, ut cito, tuto, & jucunde sanet. Ex. XVI. §. 1. Tribuitur & *Officium* partibus corporis humani; & respondet

Latino *Actio*, vel *Ufus*, Gr. *χρεία*. C. Hofm. c. in Gal. LL. de U.P. n. 8. Paracels. Paramir. l. 2.

OFFION, idem quod *Opium*. Eph. N. C. A. II. O. 69.

OFFUSCATIO, vide *Obsuscatio*, *Amaurosis*.

OGER, *Ogerinum Ogerium*, Paracelsi idem quod *Ochra*, passim in scriptis. Verum more solito transfert & ad hominem, & *Oger microcosmi*; item ad causas morborum salinas: hinc *Ogerina* pestis, pleuresis, icteritia, passim legitur in scriptis, praesertim in Fragn. ad LL. de Tartaro.

OIS, *οἷς*, Latine *Ovis*, idem quod *πρόβατον*, est animal quadrupes, lanosum, mansuetum, lupo inimicum, cuius mas *Aries*, castratus *Verrex*, foemina striete *Ovis*, pullus *Agnus* vocatur. Horum omnium historiam, & usum in cibo, ac Medicina vide apud Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 8. prolixissime, ut & Schrod. succinete, l. 5. cl. 1. n. 30.

OLCA, mendose pro *Holca*, vel *Holce*, *ὀλκῆ*, i. e. *Drachma*. Vide *Holce*.

OLEAGINOSUS, *ἐλαγιώδης*, dicitur de eo, quod pinguedinem instar olei in se continet; ut sunt Amygdalæ, Noces, & alia quædam semina. Huiusmodi *oleaginosa* cerebrum gravare, docet Holf O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 23.

OLEAMEN, *Oleamentum*, *λεῖψμα*, dicitur in genere omne linimentum mollius ex oleis paratum. Scrib. n. 222.

* OLECRANON, *ὀλέκρανον*. Gorr. etiam per o, sed mendose, scripsit. Idem quod *ἀγκῶν*, *Ulna*, cubiti pars gibbera; unde & *Gibber* dicitur, ab aliis *cubitus*. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXXII. 6. Vide *Ancon. Cubitus*.

OLEITAS, idem quod *Pinguedo*. *Oleitas* rerum in omnibus earum Sulphur est. Dorn. in Diction. Rul. & Johnf. in Lex. Dicitur alias & *Olivitas*; cuius tres species recensentur, pro conditione triplici olivarum, apud C. Hofm. l. 5. V. L. c. 3.

OLENE, *ὀλένη*, sic dicitur a quibusdam *cubitus*, five os inter duos articulos *ἀγκῶνα*, & *κarpῶν* medium, alio nomine *πῆχυν* appellatur. Gorr. Huic respondet Latinum *Ulna*, Barbaris *Focile majus*. Lind. Med. Physiol. f. 2. c. 14. §. 74. Barth. libell. 4. An. c. 20. Hinc *ὀλέκρανον*, qf. *ὀλένης κarpῶν*, *ulnæ galea*.

OLEO, *ὄζω*, quid significet, notum est, videl. odorem emitto, est mediæ significationis. Nam *καλὸν ὄζειν*, & *βαρὺ ὄζειν*, dicitur *bene*, & *male olere*. Diet. n. 603. Gal. l. 4. de S. F. c. 22.

OLEOSUS, *ἐλαγιώδης*, *ἐλαγιώδης*, idem quod *Oleaginosus*, *Pinguis*. Gal. l. 6 M. M. c. 6.

OLETHRIOS, *ὀλέθριος*, *perniciosus*, valde noxius. Hinc Galeni proverbium *αἰὲρ ὀλέθριος ἔστι νόσος*, semper *perniciosa* sunt foetida, c. 2. in

3. Epidem. t. 9. Lang. l. 1. ep. 53.

† OLEUM MELINUM, ex Cydoniis paratum, Trincavel. l. 7 c. 4. Joan. Cornar. in Galenum de compositione medicamentorum l. 2. c. 1.

† OLEUM CHEIRINUM, ex viola Citrina confectum. Trincavel. l. 6. c. 5.

† OLEUM DE ANDACOCA ad nervos.

† OLEUM SICYONIUM, ex rad. cucum. Syl. Saxon. prælection. Patavinarum part. 1. c. 14.

† OLEUM ROSEUM, quod fit ex solis rosis per insolatam; Rosaceum quod additis aromatis componitur, verius Rosaceum appellandum scacchus Eleo Chrysmat. Myroth. cap. 25.

† OLEUM GERMINALE, Theod. Priscianus c. 1. i. e. sylvestris oliva. Jacob. Nicol. Loensis Miscell. l. 9. c. 5.

OLEUM, *ἔλαιον*, vide *Elæon*: quibus addi possunt, quæ de *Oleis Chymicis* prolixè tradit Libav. S. A. Ch. l. 8 c. 17. seqq. & Alchm. Pharmaceut. cap. 9. Quære etiam in Theat. Chym. Indicibus. *Oleum ex lacte*, dicitur *Butyrum* Græcis, teste Lind. Ex. XVI. §. 119. Spiritus quoque rectificati praesertim a Chymicis *Olea* vocantur: v. gr. *Oleum Vitrioli*, *Sulphuris*, &c. seu salia fluida concentrata, a phlegmatis consortio, quantum possibile, depurata, ita dicta ob crassitatem, & ponderositatem particularum. Quin & salia fixa per deliquium resoluta, ut *oleum Tartari* per deliquium. Utraque significatio *Olei* est impropria. Vide Jacob. le Mort. Chym. Medico Phys. c. 2. p. m. 12 13.

OLFACTORIUS, *ὀσφρητικός*, idem quod *Olfa-tilis*: dicitur de rebus odoratis, quæ odorem emittunt. Vide *Odorabilis*.

OLFACTORIOLUM, dicitur vasculum muliebre in quo odoramenta gestantur. Vel myrotheca, & pyxis perforata, & ocellata, quæ odores suos, & suaves halitus per foramina exspirat. Rhod ad Scrib. n. 104.

OLFACTUS, *ὀσφρησις*, idem quod *Odoratus*. Vide p. superius.

* OLIGOPHOROS, *ὀλιγοφόρος*, epitheton vini aquosi. Vide *Ocnodes*.

OLIGOPSYCHIA, *ὀλιγοψυχία*, Lat. *Pusillanimitas*. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXVI. 23. *ὀλιγοψυχοτέρη*, i. e. *animi imminuiti*, natura mulierum dicitur, l. de Virgin. morb. l. 10.

OLIGOS, *ὀλίγος*, *paucus*, *exiguus*. Opponitur vel *ἄδρῳ*, pleno, vel *πολλῷ*, multo, vel etiam *μακρῷ*, longo. Vide Dieter. n. 614 seq.

* OLIGOTROPHIA, *ὀλιγοτροφία*, i. e. *parcior nutritio*. Gal. l. 3. de san. t. c. 8.

OLISTHEMA, *ὀλισθημα*, item *ὀλισθος*, *prolapsio*, dicitur integra articuli elapsio, vel luxatio perfecta, ad differentiam *ἀγανήμματος*, quod parvam ossis emotionem significat. Hipp. 3. de fract. t. 51. Gal.

Gal. in comm. ad h. l. & in def. Med. a verbo *ἐλαιοθαίνω*, *prolabor*, quod legitur 2. de fract. t. 39. & 3. h. t. 61. & 4. de artic. t. 1. quamvis in Exeg. dict. Hipp. Gal. posuerit *ἐλαιοθρῆζω*. Alias *ἐλαιοθρῆ* etiam significat *lubricitatem*; uti patet ex Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 26. & prisana vocatur *ἐλαιοθρῆ*, *lubrica*, sect. 1. h. t. 29. Articulus quoque *lubricus*, *ἐλαιοθρῆς*, legitur 1. de art. t. 29. Vide Foef. p. 451.

OLIVA, *ἐλαία*, vocatur fructus, ex quo fit oleum. Gal. l. 2. de S. F. c. 27. *Olivarum* differentiam vide etiam apud Bruyerin. de re cib. l. 11. c. 36. Potissima est, quod aliæ sint *colymbades*, aliæ *druppæ*. De quibus vocabulis actum in suis literis initialibus.

OLIVITAS, idem quod *Oleitas*. Vide p. a.

OLLA, *χύβηξ*. Vide *Chytra*. De modo ollas parandi vide Villis Ex. de ferm. c. 12. Consentit Helmont. de Lithias. c. 3. n. 6.

OLODES, *ὀλώδης*, pro *θολώδης*, *turbidus*, niger, apud Hipp. legi vult Gal. in Exeg. dict. Hipp. ab *ὀλός*, atramentum sepiae. Gorr.

OLOPHLYCTIDES, *ὀλοφλυκτίδες*, idem quod *φλυκταίνου*, *pustulæ*, bestiolis parvis similes. Erot. in Onom. p. 85. A. B. quamvis in Hippocr. loco l. 2. de morb. mul. LXXXIX. 5. saltem *φλυκτίδες* legatur, i. e. *pustulæ*.

OLOR, *κύκνυς*, vide *Cycnus*. Alias *Olor* veteribus positum legitur pro *Odor*, teste Keuch. ad Sammonic. p. 115. & 143.

OLOS, *ὀλός*, pro *θολός*, (quod significat *atramentum sepiae*) vult scribi Gal. in Exeg. dict. Hipp. Verum Linden. improbat hanc lectionem, & suadet præscribendum esse *theta*, *θολός*, Ex. V. §. 9.

OLUS, *λάχανον*, refertur inter alimenta e plantis desumpta, pauci nutrimenti, ita ut non vires tribuant, sed mortem saltem prohibeant, a morte defendant, sed robustam valetudinem non promoveant. Gal. l. 2. de Al. fac. 43. seq. Linden. Exerc. XVI. §. 160. 169. Jung. C. Hofm. l. 5. Inst. c. 10. Bruyerin. de re cib. l. 8. c. 3. seqq. quamvis sint, qui sibi, aliisque persuadere audent, plantas temperatas alimenta esse optima, succum alibilem vitalem sincerum promittentia, coctaque facilem. *Olus molle*, dicitur pulmentarium *Oleraceum*, cum substantia, tum effectu molle, ac tenerum, quod ventrem subducit. Rhod. ad Sribon. n. 99.

OLY, dicitur pinguedo metallorum supernatans menstruo illa solventi. Rul. in Lex.

OLYMPIACOS, *ὀλυμπιακός*, dicitur (1) *Collyrium* magna simplicium turba constans; uti describit Ægineta l. 7. c. 6. & commendat in procidentia oculi, & omnibus ulceribus, l. 3. c. 22. notante Gorræo. (2) *Olympicus spiritus*, est

astrum in homine, quod efficit, ut umbram de se præbeat; uti nugatur Paracels. l. 3. de morb. invisib. e quo desumpserunt Dorneus, Rul. & Johnf. in Lex.

OLYMPOS, *ὀλυμπος*, vocatur quoque modo dictum Collyrium, apud Æginet. teste Gorræo. Alias idem est, quod *Cælum*; de quo supra lit. C.

OLYNTHOS, *ὀλυνθος*, *ficum immaturum* significat, sive *Grossum*. Aliquoties legitur apud Hipp. l. de nat. mul. X. 19. XVII. 8. XXIX. 127. & alibi. Vide Foef. p. 452. Gal. l. 8. de S. Fac. §. Olynthi.

OLYRA, *ὀλυρα*, est species frumenti; de qua non conveniunt, an sit ipsa *Zea*, an vero ejus species. Hesych. descripsit per speciem seminis mediæ inter frumentum & hordeum naturæ, e Gal. d. l. Gorr. Latin. *Siligo* vocatur. Lang. ad *Zeam* refert l. 1. ep. 56.

OMAGRA, *ὀμαγρὰ*, dici potest Arthritis humeri cum scapula articulationem infestans. Paræus l. 17. Chir. c. 1.

OMASUM, Barthol. *Omasus*, *ἐχίνος*, dicitur venter peculiaris cancellatus in cornigeris, & ruminantibus. Vide *Echinos*. Aristot. l. 2. H. A. c. 17. l. 3. de P. A. c. 14 & Barthol. l. 1. An. c. 9.

OMELYSIS, *ὀμέλυσις*, vocabulum est ambiguae significationis. Forest. Oec. p. 692. seq. existimat, significari proprie farinam hordeaceam crudam, ad differentiam polentæ, quæ torretur: In lata vero significatione notare omnem farinam crudam. Et hanc sententiam confirmare videntur loca Hippocratis, in quibus vocabul. *ὀμέλυσις* legitur; v. g. lib. de morb. XXX. 8. l. de nat. mul. XXIII. 5. lib. 1. de morb. mul. XXX. 9. XXXII. 5. lib. 2. LXIX. 5. LXXVII. 2. Langius vero describit per puram hordei crudi farinam a furfuribus castatam, & ex ea in hydrelæo cum butyro dissoluta Cataplasma phlegmonum, & synanchiæ suppurativum parari docet, l. 1. ep. 57. Et hanc opinionem confirmat auctoritate Galen. libris de C. M. S. L. aliquoties. Item l. Introduct. cap. 13. Alii, v. g. Absyrus, dicunt esse mixtionem quandam seminis fœnugræci, lini, & hordei farinarum æquali pondere. Cæl. Aurel. l. 2. c. 24. & 37. interdum simplicis pollinis, aut panis infusi Cataplasma; interdum pollines aqua solutos significare docet. Jungatur & Aug. Tom. 1. Epist. & Conf. Med. ep. 6. p. 166. Scribitur & divisum, *ὀμὴ λύσις*.

† OMENTA CEREBRI, membranæ ipsum ambiantes. Merc. l. 1. c. 2.

* OMENTUM, *ὀμπλον*. Vide *Epiploon*.

* OMIAEOS, *ὀμιαῖος*. Vide *Humeralius*.

OMMA, *ὀμμα*. Vide *Oculus*. Significat & *Visum*. Dieter. n. 617. Foef. p. 453.

OMNIS, $\pi\alpha\varsigma$, $\alpha\pi\alpha\varsigma$. Hujus vocabuli significatio extra forum quoque Medicum notissima. In memoriam vero revocat duo axiomata notatu digna: Quorum primum est, *Omnia esse in omnibus*, vel *Omnia ab omnibus* participare, id quod Hippocratem quoque docuisse testatur Gal. l. 6. de U. P. c. 16. quo sine dubio respexit ad locum Coi senis l. de Alim. IV. 24. $\xi\upsilon\rho\rho\iota\alpha\ \mu\iota\alpha$, &c. *Confluxio una*, *Conspiratio una*, *Consentientia omnia*. Vide *Confluxio*. Vel etiam ad illum locum l. de Loc. in Hom. III. 6. Minima corporis pars habet *omnia* ea, quæ habet maxima. Jung. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 401. An vero Axioma illud recte ad Magicam virtutem extendatur ab Helmont. tr. de magnet. vuln. cur. n. 130. aliis dijudicandum relinquo. Mihi non videtur. Alterum est: *Omnia ab uno*, & *omnia ad unum*. Estque Canon Hieroglyphicus Chymicus, quo naturam, & virtutem *Lapidis Philosophici* exornare conantur Spagyrici. Verum res magis ingeniosis commentis, quam ipsa veritate nititur. Videantur scripta Spagyricorum, ut & Libavii. Obiter quoque & hoc axioma notandum. *Omnia a tribus fieri*, videlicet artifice, instrumentis, & materia; quod eleganter, artificialia naturalibus applicando, exposuit Gal. l. de vocal. instr. diff. c. 2.

OMOLINON, $\omega\mu\acute{o}\lambda\iota\omicron\upsilon\omicron$, h. e. *linum crudum*, quoad unctionem faciendam utitur Hippocr. l. de affect. XXX. 13. XXXII. 9. vel in fistulis ani curandis, l. de fistul. II. 13. quem curandi modum Aegineta vocat $\lambda\epsilon\pi\omicron\lambda\iota\omega\sigma\iota\upsilon$, l. 6. c. 79. Vel in lateris tuberculo post sectionem, & unctionem, l. de int. aff. X. 20. in hydrope, ibid. XXV. 31. Plura loca vide, si placet, apud Foef. Oecon. p. 692. Alias $\omega\lambda\acute{o}\lambda\iota\omicron\upsilon\omicron$ quoque vocatur linteum illud, quod tondendorum humeris iniiciunt tonsores, ne inquinetur vestis capillorum segmentis. Lind. Ex. V. §. 109.

OMOPHAGOS, $\omega\mu\omicron\phi\acute{\alpha}\gamma\omicron$. Vide *Crudivorus*.

* OMOPLATÆ, $\omega\mu\omicron\omega\lambda\acute{\alpha}\tau\alpha\iota$, item $\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\alpha\iota$, (quæ & cum aspiratione *Homoplatæ* quandoque leguntur) vocantur *Scapulæ*, vel *Scorpiulæ*, Celso l. 3. c. 22. lib. 8. cap. 1. quæ humeri articulum constituunt; suntque ossa in utraque humeri regione duo in dorso sita, admodum inæqualia, & omnibus suis partibus dissimilia, foris gibba, intus fima: quorum ulteriorem descriptionem petere licet ex Anatomicis. Gal. l. 13. de U. P. c. 10 Hofm. comm. ad h. l. Barthol. libell. 4. c. 19. Anat. Vide *Platæ*.

* OMOs, $\omega\mu\omicron$. Vide *Humerus*. Ea quoque pars uteri, quando post cervicis angustiam incipit in cavitatem majorem ampliari, Græcis $\omega\mu\omicron$ dicitur. Moschion. de mul. c. 6.

OMOS, $\omega\mu\acute{o}\varsigma$. Vide *Crudus*, *Cruditus*.

OMOTARICHOS, $\omega\mu\omicron\tau\acute{\alpha}\rho\iota\chi\omicron$, late significat *salsamentum crudum*, quo carnes condiri solent, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 1. Stricte vero dicitur de *Thymnorum salsamento*, sive *carne Thymnorum sale condita*: de cuius virtute videatur Diosc. l. 2. c. 33.

OMOTOKEO, $\omega\mu\omicron\tau\omicron\kappa\acute{\epsilon}\omega$, i. e. *crudum*, sive immaturum *partum edo*. Hinc femina $\omega\mu\omicron\tau\omicron\kappa\eta\sigma\iota$, i. e. *abortivum fœtum pariens* dicitur, apud Moschion. de morb. mul. c. 155.

* OMOTRIBES, $\omega\mu\omicron\tau\epsilon\iota\beta\epsilon\varsigma$, idem quod $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\kappa\iota\omicron\upsilon\omicron$, epitheton olei ex olivis immaturis expressi, q. d. *Oleum crudum*, h. e. *acerbum*. Refrigerat, & adstringit. Gal. l. 8. M. M. c. 3.

OMPHACION, $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\kappa\iota\omicron\upsilon\omicron$, dicitur *succus uvæ acerbæ*. In Officinis vocatur *Agresta*. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 392. F. Hofm. in Clav. ad h. l. Meminit & Hippoc. *Omphacii epulotici*, cuius usus est ad vulnera, & ulcera, l. de Ulcer. IIX. 5. seq. Derivatur ab $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\kappa\iota$, quod significat *uvam acerbam*.

OMPHACINON, $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\kappa\iota\omicron\upsilon\omicron$. Vide *Omotribes*.

OMPHACIS, $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\kappa\iota\varsigma$, vocatur *cavum illud*, ex quo glandes quernæ enascuntur, & coriarii utuntur. Aegin. l. 3. c. 42. Plinius *calicem glandium*, recentiores Medici *capulam* vocant.

OMPHACITES, $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\kappa\iota\tau\epsilon\varsigma$, epitheton *vini acerbæ* ex uvis nondum plane maturis parati; quale peculiariter in Lesbo factum legitur apud Diosc. l. 5. c. 12.

† OMPHACITIS. Galla.

OMPHACITIS, $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\kappa\iota\tau\epsilon\varsigma$, epitheton *Gallæ parvæ tuberosæ*, solidæ, nullo foramine perviæ. Dioscor. l. 1. cap. 146.

OMPHACOMELI, $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\kappa\omicron\mu\epsilon\lambda\iota$, potionis conditæ genus ex succo uvæ acerbæ, & melle. Respondet *Syrupo de Agresta*. Officin. Gorr. Vide *Dispensatoria Augustanum*, & *Norimberg*.

OMPHALOCLE, $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\lambda\omicron\kappa\eta\lambda\eta$, *Hernia umbilicalis*, est species herniæ, in qua vel omentum, vel intestina prolapsa protuberant, cum solutione continui, & tumore regionis umbilicalis, vel umbilici prominentia, aut situ mutato. Dicitur $\epsilon\acute{\xi}\omega\mu\phi\acute{\alpha}\lambda\omicron$ etiam. Vide *Exomphalos*. Observationes vide apud Forest. l. 27. O. 18. seq. cum Scholiis. Jung. Responsoriam Epistolam Hildani ad Doringium, in operibus Hildan. p. 900. item Cent. 3. Obs. 63. seq. Fabr. ab Aquapend. de Chirurg. oper. cap. de Umbilici prominentia.

OMPHALOMANTIA, $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\lambda\omicron\mu\alpha\upsilon\tau\iota\alpha$, vocatur a Casp. Rejes vaticinatio illa obstetricum fabulosa ex nodis vasorum umbilicalium de numero proles futuræ, q. 52. n. 6.

OMPHALOS, $\omega\mu\phi\acute{\alpha}\lambda\omicron\varsigma$, *Umbilicus*. Sumitur dupliciter pro *Regione umbilicali*, & media regione abdominis, cavitate quadam prædita. Dieter. num. 619. Deinde pro illo centro medio totius

corporis; quod nihil aliud est, quam complexus, & coalitio vasorum *umbilicalium* cum Uracho contortorum. Gal. de dissect. vul. cap. 10. Bartholin. lib. 1. Anat. cap. 37. Vide *Umbilicus*.

OMPHALOTOMOS, ὀμφλοτόμος, epitheton obstetricis, quæ umbilicos infantibus recens natis præcidit. Legitur apud Hipp. lib. 1. de morb. mul. LXXVI. 13. Vide Foef. p. 454.

ONAGER, ὄναγρς, dicitur *Asinus sylvestris*; cuius historiam, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldrov. l. 1. de quadruped. c. 3. Dæmones quoque, & spiritus *Onagri* vocantur Parac. in declaratione totius Astronomiæ.

* ONCOS, ὄγκος, Latine dicitur *Tumor*, subintellige præter naturam. Hinc Galen. scripsit lib. περὶ ὄγκων καὶ φύσιν. Describitur, quod sit distensio in latum, longum, & profundum. Pertinet ad morborum compositorum species, ad eandem classem referendas, a qua actionum læsio potissimum dependet. Aquapend. Pentateuch. Chirurg. l. 2. c. 1. Vide Oeder.

ONCYLLOMA, ὀγκύλωμα, significat *intumesco*, apud Hipp. 1. Prorrhet. f. 3. t. 7. ubi quidem Gal. ὀγκυλωμένη posuit: propterea Barthol. Eustachius in not. ab Erotian. p. 79. negavit, se reperisse ὀγκυλωμένη. Enimvero, & hoc verbum ὀγκύλωμα, usitatum esse, patet ex Lexicographis aliis. Apud Atticos significat tropice magna, & alta sapere. Gorr.

ONDA, vocatur inventor omnium medicamentorum, præsertim vero simplicium. Paracels. præfat. in libros Bertheoniæ.

ONEIROGMOS, ὀνειρώγμους, *somnia Venerea*, & *pollutionem nocturnam* significat: quamvis hoc posterius proprie ἐξονείρωσις dicatur. Vide *Exoneirosis*. Descendit a verbo ὀνειρώπω, *somniis Venereis tentor*, & inter somniandum semen profundo. Hipp. l. 1. de diæt. XXXVI. 3. l. 2. de morb. XLIX. 10. l. de inter. aff. c. 29. Verbum vero ἐξονείρωσιν, legitur l. 2. de diæt. XXVI. 6. l. de int. aff. XLVI. 25. f. 4. Epidem. XXX. 3. Vide Foef. p. 454. seq. Jung. Lang. l. ep. 25. Lind. Ex. XV. §. 35. 40. seq.

ONEIROPOLEO, ὀνειροπολέω, *somniare libidinem*, & videre insomnium significat, teste Lind. ex Suida, d. l. §. 43. Fere idem, quod ὀνειρώσσω.

ONEIROCRITICOS, ὀνειροκριτικός, dicitur, qui de somniis iudicat, *Divinator ex insomniis*. Theat. Chym. Vol. VI. p. 81.

ONEVOMÆ, ὀνέωμαι, significat apud Hipp. *per axem*, qui ἐν, vel ὀνισκός. Gr. dicitur, *exiendo*. Sunt, qui κατενάεσθαι scribunt, Gorr.

ONIS, ὄνις, dicitur *stercus asininum*, vel *simus asininus*. Utitur sæpe Hipp. in tota muliebrium morborum tractatione, & de natura muliebri: quæ loca videri possunt apud Foef. Oec. p. 455.

ONISCOS, ὄνισκος, ὄνις. Vide *Asellus*.

ONOMA, ὄνομα. Vide *Nomen*.

ONOCROTALUS, Gr. πελακὸν, ὄνοκρόταλος, πελακίον, vocatur avis palmipes: cuius historiam, cum usu in cibo, & Medicina, vide in Aldrov. lib. 19. Ornith. cap. 2. Latine *Pelecanus*, de quo infra.

ONOS, ὄνος. Vide *Asellus*.

ONUS, βάρος, vide *Baros*. Sumitur etiam pro morbo, quia aggravat corpus, Lind. Ex. XIII. §. 379.

† ONYX, aliis Alabastrum.

* ONYX, ὄνυξ, Latine *Unguis*, vocabulum est æquivocum. Proprie, & Physiologice ita dicitur pars digitorum extima, & lata, qua firmiores ad apprehensionem redduntur; de quibus videantur Anatomici, & inter hos Bartholin. l. 4. Anat. c. 1. Injuriam illis faciunt, qui e numero partium excludunt. Pathologice notat duos diversos affectus oculorum: primum excrescentiam aliquam carneam, vel membranaceam albidam adnatam, quæ in *unguis* similitudinem nascentis, vel crescentis Lunæ cornibus respondens paulatim sumit augmentum. Cæel. Aurelian. lib. 2. acut. c. 32. Gr. dicitur πτερύγιον, vide *Pterygion*. De hoc affectu legatur Aquap. tr. de oper. Chir. c. h. tit. Deinde ὄνυξ quoque vocatur collectio puris in nigro oculi, cum inflammatione, juxta Iridem, ungui similis. Gal. in def. med. Aegin. lib. 3. cap. 22. Vocatur & alias πύωσις. Chirurgice notat instrumentum ad extrahendum fœtum mortuum, quod alias *Hamus*, vel *Uncus* dicitur, Gr. ἰχθύς, vide *Ichthya*. Legatur apud Hipp. ὄνυξ, l. de superfœt. V. 1. Tandem Pharmaceutice significat, vel Conchylii speciem, quæ *Blatta Byzantia* dicitur. Vide *Blatta*: Vel Gemmam, quæ & ὀνοχίτης dicitur, quod illi sit candor unguis humani; quamquam Ruland. varii coloris *Onyches* recenset in Lex. Igneas, nigras, corneas, &c. Prolixiorem hujus descriptionem vide apud Chioc. Mus. Calc. f. 3. p. 209. seq. *Alabastrum* quoque ὄνυξ vocari, testantur Chioc. d. l. & Schrod. l. 3. c. 8. n. 2. Vide *Alabastrites*. Quid Gal. intellectum voluerit per ὄνυξ aromaticum, lib. 1. de C. M. S. L. c. 1. fere ad fin. non licet certo determinare. *Unguis*, ὄνυξ, etiam Botanicis vocatur extremitas candicans illa foliis florum rosarum quæ affixi sunt calices dicti. Tabern. l. 3. Histor. Script. c. 100.

OOEIDES, ὠοειδής, dicitur etiam *humor aqueus*, vel *albugineus in oculo*; qui & magis usitato nomine ὠδοειδής vocatur. Gorr. Lind. l. 2. Med. Physiol. c. 10. §. 42.

† **OOGALA**, Lac ovis permixtum. Aet. & Aegin. l. 9. c. 5.

OON, ὄον, Lat. *Ovum*, quid communiter significet notum est. Nimirum est peculiaris conceptus in animalibus, praesertim volatilibus, e testa (quae & cortex, & vestis ovis vocatur, Keuch. ad Sam. p. 205.) membranis, albumine, & vitello constans. Inter ova gallinacea esse usitatissima ad victum, & Medicinam, patet ex Gal. l. 3. de A. F. c. 22. l. 11. de S. F. §. *Ovorum* facultas, & alibi. C. Hofm. l. 5. Inst. Med. c. 21. Deodat. Pand. Hyg. l. 1. c. 39. Schrod. lib. 5. cl. 2. nu. 55. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Aldrov. l. 14. Ornithol. c. 1. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. f. 2. c. 6. p. 123. seq. Verum Anatomici etiam hodie ni extenderunt ad omnem conceptum a mare & foemina proficiscentem; utriusque pariter virtute praeditum, ex quo uno unum fit animal; uti descripsit, & prolixè exposuit Harvejus de gener. anim. Ex. 26. *Ovum* respondere mundo vult Paracels. Paragr. tr. 2. de Astromon. *Ovum aureum*, vernacule vocatur Antidotus, vel *Elektuarium de ovo*; cujus descriptio habetur in Dispensatoriis Spagyricis. *Ovum Philosophorum*, vocatur *Lapis Philosophicus*, & Benedictus, *Ovum Hermetis*, quod oviforme Philosophicis operationibus inservit. Rul. & Johnf. Jung. Th. Ch. Vol. p. 18. 41. 289 & alibi. *Uterum* quoque *Ovum* dici ab Epicuro, vult Rolf. de part. gen. P. II. c. 11. De Oro Crocodili, ut & Galli cenenario vide eund. d. l. c. 44. 45. Quære etiam in Eph. N. C. Vide *Ovum*.

OONÆ, vocabantur quædam gentes ex argumento, quod avium ovis victitarent; ut est ap. J. Alex. l. 13. Sal. c. 12.

OPALUS, *Opali*, dicitur Gemma pretiosa, cujus mater est India; color varius, utpote in qua Carbunculi tenuior apparet ignis, & Amethysti fulgens purpura, & Smaragdi virens mare. Magnitudo ejus nucis avellanæ, propter eximiam gratiam vocarunt *παιδέρωλα*, & privatum genus *Sanguinon* Indi dicunt. Ruland. & Johnf. Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. pag. 207. 208. Lib. S. A. Ch. l. 7. cap. 21. & T. III. Op. p. 89. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. cap. 11. De *Opalo* factitio, & ratione effingendi illum vide Acta Philos. Uldenburghii Ann. 1668. M. August.

OPE, ὀπή, significat *foramen*: diciturque de foraminibus cranii. Gal. l. 9. de U. P. cap. 1. vid. Casp. Hof. in Gal. d. l. n. 659. qui vertit per *fenestram*.

OPERATIO, ἐργασία, idem est in genere quod

Actio, videlicet motio effectiva, Gal. l. 6. de Hipp. & Pl. dec. cap. 1. Vide *Actio*. Verum hodieque usitatius dicitur de Actionibus Medicis Artificialibus; quales sunt Operationes Chymicæ, Pharmaceuticæ, Chirurgicæ. Dicitur & Gr. ἐγχείρησις. Vide *Encheiresis*. De ipsis medicamentorum effectibus sæpe quoque usurpatur; v. g. a Villisio, qui *operationes medicinales*, earumque causas, seu scitu necessarias commendat, Ph. Rat. P. I. f. 1. cap. 1. & *Operationes Emeticæ* describit, d. l. f. 2. c. 1.

OPERCULUM, ὠρυμ, dicitur id, quo aliquid tegitur aut occultatur. Ita *opercula* in machinamentis parantur, ut machinationes sub ipsis occultentur, ne idiotis pateant. Oribas. de machinam. c. 5.

OPERIMENTUM, σκεπασμα, ὀπβλημα, idem quod *Tegumentum*, dicitur, quod forinsecus imponitur defensionis alicujus gratia; uti sunt vestimenta, & similia. Gal. l. 7. de U. P. cap. 22.

OPERIMETHIOLIM, est minerarum spiritus. Dorn. in Diction. Paracels. Ruland. & Johnf. in Lex.

OPHELEO, ὠφελέω, significat *utilitatem afferre*, juvo, *prosum*. Ejus contrarium βλάπτω, noceo, de quo supra vide *Blabe*, τὸ ὠφελεῖν serio inculcat Hipp. & Medicus sibi commendatum habeat ex aureo illo loco, ὠφελέειν, & μὴ βλάπτειν, *Prodesse*, aut non nocere, ex l. 1. Ep. f. 1. t. 50. Vide Gal. in com. ad h. l. & C. Hof. orat. Isag. II p. 124. seq. *Prodesse* est Medicorum. Lind. Ex. XIII. §. 543. seqq.

* **OPHIASIS**, ὀφίσις, dicitur species *Calvitiei*, Lat. *Area*. Vide *Alopecia*, *Calvities*. Dicitur affectus capitis, quo capilli decidunt certis spatiis in serpentis similitudinem, solaque figura differt ab *Alopecia*. Gorr. Castel. Gal. l. 2. M. M. c. 2. & l. 14. c. 17.

OPHIS, ὄφης, idem quod Lat. *Serpens*, nomen generale animalis reptibilis venenati, cujus variae dantur species, & differentiae; quas vide prolixè apud Aldrov. in Histor. serpent. & drac. Spagyricis *Serpens*, & *Basiliſcus ſapientum* dicitur *Mercurius sublimatus* summo studio. Th. Ch. Vol. III. p. 400. Lib. Tom. III. p. 247. *Serpens spiritus castitatis*, id est *Mercurius*, Ruland. & Johnf.

OPHITES, ὀφίτης, Latine dixeris *Serpentinus*, scil. *lapis*, est *Marmor maculosum*, in modum serpentis; cujus tres species constituit Diosc. l. 5. c. 162. omnibusque peculiarem contra capitis dolorem, & ictus serpentum tribuit alligatis. Jung. Schrod. l. 3. c. 8. n. 14. Fr. Hofm. in ch. ad h. l. Rul. & Johnf. in Lex. Chiocc. Mus. Calc. sect. III. p. 379. Meminit & Lib. S. A. Ch.

1. 1. c. 15. An vero Gal. ὀφίτης, cuius virtutem descripsit lib. de S. A. Fac. inter lapides, de Marmoris specie sit intelligendus, dubitandum adhuc videtur; quia & ille in dubium vocat, an recte inter lapides numerari debeat, quod tamen de marmore minime dubitandum. Imo Schr. *Ophiten* marmor instar porphyritis durissimum descripsit.

OPHRYS, ὀφρύς, Latine *Supercilium*, pars inferior frontis, quæ pilos habet, & veluti terminus hujus. Vel sunt ipsi pili in frontis fine supra oculos excipientes ea, quæ a capite defluunt, ne in oculos delabantur; uti descripsit Barthol. 1. 3. An. c. 8. Geminum igitur secundum oculorum numerum occurrit. Meminit Græci vocabuli Hipp. 4. aph. 49. & 7 aph. 73. Junge Dieter. n. 641. nec non Lind. Med. Physiol. 1. 2. cap. 10. §. 76. *Supercilia* quoque vocantur partes in ossibus ad sinuum orbem instar labiorum prominentes, & simul profunditatem augentes. Barthol. libel. 4. Anat. c. 2. in fin.

* OPHTHALMIA, ὀφθαλμία, sumitur late, & stricte: Late pro omni oculorum morbo, præsertim dolore: Stricte notat inflammationem oculi, vel potius tunicæ adnatæ in oculo cum rubore, & dolore, aliquando sine, aliquando cum lacrymarum profusione, proveniens a sanguinis ichorosi effervescentis in venulis stagnatione, & impedito reflexu. Celso Latine vocatur *Lippitudo*. Meminit Hipp. 3. 2. 11. 16. & 6. 2. 17. & alibi. Hujus species est *ἔρροφθαλμία*, *Lippitudo sicca*, quando nullæ lacrymæ effluunt. Vide Dieter. n. 638. & seq. Foes. Oec. p. 475. Hildan. Cent. 4. obs. 14. & Cent. 5. obs. 17. seqq. aliosque plures Auctores.

OPHTHALMOS, ὀφθαλμός, ὀφθαλμικός, *Ophthalmicus*. Vide *Oculus*.

† OPIATA: idem est Theriaca per excellentiam ab opio. Holer. 1. 1. c. 48. de Mat. Chir.

OPIATUM, sumitur late, & stricte. Late pro omni Confectione, vel Electuario, quod consistentia responderet Confectionibus veterum, & Antidotis, quæ Opium recipiunt. Diciturque alias *Conditum*, vide supra *Conditum*. Schrod. 1. 1. c. 3. Legitur & in foeminino *Opiata*, Forest. 1. 28. obs. 58. Stricte pro Confectione narcotica, quam ingreditur *Opium*. Ita sumpsit Helmont. passim in scriptis suis, Vveker. Antid. Gen. 1. 1. c. 30. Vvillis Pharm. Rat. P. I. f. 7. c. 1. seqq. An. Brut. P. 2. c. 3. & 8. Paracelsus quoque ab *Opiatis* stricte dictis febris quoddam genus vocavit *Opiaticum*, cum insigni effervescentia sanguinis conjunctum, ita ut *Opiatis* curetur, Tab. IX. de generatione februm. Utramque significationem explicavit Morell. Form. rem. 1. 1. f. 2. c. 2.

OPIFEX, *Opificium*, δημιουργός, δημιουργία, ge-

neraliter dicitur de omni artifice, vel opere. Vide *Demiurgos*. Specialiter pro Artificibus Mechanicis, & operibus eorum illiberalibus: quæ significatio non est hujus loci.

OPINIO, ὀψέω, ὑπόθεσις, Vide *Doxa*, *Hypothesis*. Sumitur & pro imaginaria peritia, & dicitur Gr. οἴησις, vide *Oeefis*. Hujus speciosæ scientiæ, & fallacis fructus est, ut fluctues inter varia consilia, nihil libere velis, nihil absolute, nihil semper, hoc hodie spernas, cras appetas, imo ne hora tecum esse possis, verbis Lind. Ex. 1. §. 16. Jung. Ex. VI. §. 8. Est quoque *opinio* via, & ratio, qua pervenire nonnulli contendunt ad veram Philosophiam. Hac nititur Philosophia moderna Cartesiana, & Spagyrica: de qua vide Th. Chym. Vol. 1. p. 195. & 243.

* OPION, ὀπιον, *Opium*, dicitur succus papaveris, quem alii Lac, vel Lacrymam vocant. Gal. 1. 2. de Antidot. c. 7. Gorr. de cuius historia vide Dioscor. 1. 4. c. 65. Interdum confunditur cum *Meconio*. Vide *Meconium*. Interdum strictius sumitur pro succo, vel lacryma stillante ex capitibus papaveris albi leviter incisis. Schrod. 1. 4. cl. 2. n. 314. Fr. Hofm. in cl. ad h. 1. Helmont. tr. Pharmacop. ac Dispens. n. 12. Vvillis supra d. 1. Accuratus adhuc hodieque examinarunt D. D. Vvedelius in *Opiologia*, & peculiariter ejus vim diaphoreticam demonstravit B. D. Mich. Etmullerus in Exercit. h. tit. Junken. Chym. Ex. Cur. Part. 1. f. 3. c. 1. p. 232. seq.

OPISTHOBALES, ὀπισθοβαρές, vocatur Collyrium quoddam, ad asperitates palpebrarum efficax; cuius descriptio habetur ap. Aet. 1. 7. efr. Oribasio. Quod aliis etiam nominibus ἀρμύρον, καὶ ἄπτονον tradit appellari, Gorr.

OPISTHOCEIMON, ὀπισθοχέμων, vocatur *extremahyems*, aut frigus in extrema hyeme. Hipp. 1. de Humor. VII. 12. 1. 1. Epid. f. 2. t. 4. Vide Foes. p. 458.

OPISTHOCRANION, ὀπισθοκράνιον, *Occiput*, vel *Occipitium*. Ægip. 1. 6. c. 2. Vide *Inion*.

OPISTHOCYPHOSIS, ὀπισθοκύφωσις, spinæ dorsæ in posteriorem partem contorsio. Dicitur & simpliciter κύφωσις, de qua suo loco. Gorr.

* OPISTHOTONOS, ὀπισθότονος, est species convulsionis, quando corpus in partem posteriorem convellitur. Vide *Convulsio*. Ægri hoc morbo laborantes vocantur *Opisthotonici*. Scrib. n. 170. Gal. 1. 7. de C. M. S. L. c. 6. & 14.

OPIUM, ὀπιον, vide *Opion*.

OPOBALSAMUM, ὀποβάλαμον, vide *Balsamus*.

OPOCALPASON, *Oporacrason*, ὀποκάλπασον, ὀποκάρπασον, succus arboris *Calpasi*, Myrrhæ simi-

similis, sed venenatus, exitialis, & strangulationem inducens, teste Gal. l. 1. de Antidot. c. 11. & Lang. l. 1. ep. 62. Chiocc. Mus. Calc. sect. V. p. 636.

OPODELTOCH, nomen *Emplastrum* non solum Vulnerarii, sed & ad alios morbos externos, ap. Parac. cujus passim in scriptis suis facit mentionem, præcipue in Chirurgicis, & quidem diversis descriptionibus. Vide l. de ulcer. & apostem. c. 2. & 33. in Apocryphis de vulner. testicul. & prælect. Chirurg. c. 3. Dispensatoriis vero hodieque receptis inserta est descriptio *Emplastrum Opodeltoch* D. Mindereri: quæ videatur cum animadvers. Zvvolveri.

* OPOPANAK, ὀποπᾶνᾱξ, *succus Panacis Hæraclei*. Ejus historiam, & modum colligendi, cum virtute Medica, lege apud Diosc. l. 3. c. 55. Gal. l. 8. de S. F. & l. 3. de C. M. P. G. c. 5. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 395. Fr. Hofm. cl. ad h. l. Rhod. ad Scrib. n. 82.

OPOPIA, ὀπώπια, Hipp. dicuntur *oculorum ossa*, l. de ossium nat. V. 6. Foef. p. 459.

OPOPYRON *laudani*, est Paracelsi remedium, quo febris, & ejus dilatatio pellitur. Dorn. in Diction. Paracelsi. Meminit vero Theophrast. l. 2. de vit. long. c. 3.

OPORE, ὀπώρη, duplicem obtinet significationem. 1. Dicitur de certo anni tempore, videlicet *extrema æstate*, sive altera, vel etiam tertia æstatis parte, secundum varias veterum divisiones. Gal. l. 1. de Antid. cap. 18. com. 3. de hum. t. 19. l. de cib. bon. & mal. succ. c. 8. quod nonnulli describunt a Canis ad Arcturi ortum ex Poetis, Rolfink. O. ac M. M. Sp. in addendis, p. m. 1050. Alii ad ipsum *Autumnum* referunt. 2. significat ipsos *fructus*, dicto tempore maturos, inter quos præcipue fuerunt *ficus*, & *uvæ*. Interpretes quoque plerunque exponere solent per *Poma*. In hac significatione legitur ap. Hipp. l. 5. Epid. XV. 4. XXII. 4. & l. 7. XL. 16. l. de int. aff. XXIX. 3. 9. XLV. 2. 18. Gal. l. 7. M. Med. c. 6. Jung. J. Alex. in Annot. ad h. l. Adde Mercur. l. 2. V. L. c. 3. & 6.

OPORICE, ὀπωρικὴ, nomen medicamenti est ex fructibus compositi. Fit ad dysentericos, stomachique vitia in congio musti albi lento vapore decoctis malis cotoneis quinque cum suis seminibus, Punicis totidem, sorborum sextario, & pari mensura ejus, quod Rhun Syriacum vocant, croci semuncia, coquitur usque ad crassitudinem mellis. Hæc ex Plinii l. 24. H. N. cap. 14. fin. refert Gorr. Gal. vocavit δι' ὀπωρῶν, eandem fere descriptionem ponens, l. 8. de C. M. S. L. c. 3.

OPORTET, χρῆ, δεῖ. Ejus significatio ex Grammaticis nota. Vocabulum vero notatu dignissimum, & frequentissimum in Medicina

qua Medicis, quæ ægris. Vide Diet. n. 177. ubi Medicorum *Oportet* explicat. Ægrorum *oportet* consistit in obsequio erga Medicos, & tolerantia. Vide *Obedientia*. Helmontius restrinxit ad *Necessarium*, quo vitæ mediæ qualitates remanent in transmutatis; & propterea vocavit *Magnum oportet*, tract. h. tit. 10. *Magnum oportet*, est tribulus, & spina terræ, in vita media hominis: de quo insig. tr. Explic. vocab. Helmont. in fine operum.

OPOS, ὀπός, Latine *Succus*, præsertim Plantarum crudus, sive expressus; sive sponte manans vocatur. Gal. l. 1. de S. F. c. 36. fin. Idem fere, quod χυλός, vel χυμός, l. 5. de tit. c. 1. & l. 9. in proœm. ad quæ loca vide J. Alex. in Annot. Strictè vero dicitur & κατ' ἐξοχὴν de Silphii, vel Lasferis succo, ex Hip. l. 2. de morb. XXXIX. 12. 24 Aliquando tamen addit ipse σίλφιον. Vide loca apud Foef. p. 458. Quid sit ὀπός Κυρηναϊκός, *succus Cyrenaicus*, vide apud Rhod. ad Scrib. num. 67. Lang. lib. 1. ep. 62. Vide *Succus*.

OPPANGO, ἐγχεύω, Vide *Enchrimto*.

* OPPILATIO, ἐμφορξίς, στέγνωσις, idem quod *Obstruētio*, & quidem arcta, notante Rhodio in Lexic. Scribon. & Barthii l. 40. Advers. c. 4. Helm. de Lithias. c. 6. n. 22. Hinc & *Oppilativus*, idem quod *Obstruens*, *Obstipans*, στεγνωτικός, diciturque de medicamentis. Ruland. & Johnf. in Lex.

OPPLETIO, idem quod *Repletio*, *Impletio*, πλήρωσις. Vide *Impletio*.

OPPORTUNITAS, κῆρυξ, ἀκμὴ. Vide *Ca-ros*.

OPPRESSIO, θλίψις, κατὰθλίψις, idem fere quod *Compressio*. Vide *Compressio*. Dicitur de Cordis, & præcordiorum anxietate in febribus ardentibus, a sanguinis turgescens, vel coagulativi impedito per pulmones, & cor transitu. Forest. l. 7. obs. 21 Schol. & 30. Schol.

OPRIMECHIDULUM, Paracelso dicitur omnis fumus ex ære, l. 2. de Tart. tr. 2. cap. 2. in Not. & fragm. ad h. l.

OPSARION, ὀψάριον, significat *pisciculum*: de quo vocabulo vid. Lind. Ex. XVI. §. 162. seq. ὀψαρίδιον, *parvus pisciculus*, Lang. lib. 1. ep. 59.

OPSIGONOS, ὀψίγονος, *sero natus*: Epitheton *dentium molarium* novissimorum, qui jam adultis nascuntur, κρῆντῆρες, καὶ σωφρονιστῆρες, etiam dictorum. Gorr. Vide *Cranter*.

OP SIS, ὀψις, apud Hipp. sumitur pro ipso oculo; uti patet ex libello περὶ ὀψις, & lib. 2. Prorrh. XXIX. 23. 27. 28. & c. Vide Foef. pag. 474. Alias dicitur de ipso sensu videndi, sive *Visu*, qui merito inter sensus quinque externos pal-

palnam sibi vendicat, ob celerrimam perceptionem etiam ad loca maxime distantia pertingentem, & sub specie subtilissima comprehendentem; cuius descriptionem, & modum vide in Physiologicis, præsertim etiam apud Villis An. Brut. P. I. item novam *Visionis* Theoriam tradidit alias Regiæ Societ. Anglic. Socius, Vvilhel. Briggs; uti patet ex Act. Erudit. Lips. 1683. Significat quoque apud Hipp. ὄψις externam faciem, sive formam totius corporis, v. g. ægrotum, quæ varia habetur, 4. de R. V. I. A. t. 53. unde & ostentationem notat, 3. de artic. t. 27. Lat. quoque *Visio* pro *Apparentia* accipitur. Hinc describitur, quod *Visio* sit supernaturalis spirituum apparitio, hominum oculis quodammodo conspicua. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

OPSMETALLUM, id est *Argentum vivum*. Rul. & Johnf.

OPSOMANES, ὀψομανής, dicitur, qui aliquo cibi genere ad insaniam usque delectatur. Lind. Ex. XVI. §. 161.

OPSON, ὄψον, *Opsonium*, perperam *Obsonium*, generaliter denotat omne id, quod præter panem, & vinum mensis imponi solitum est. Athenæus l. 7. restrinxit ad omnia igne cocta: sed J. Alex. dari quoque multa cruda *obsonia* asseruit. Hodieque strictior significatio usitator videtur, qua dicuntur *Opsonia* illorum pleraque, quorum ratio conjunctas patitur cum alimento medicamenti vires. Plura vide apud d. Alex. l. 18. Sal. c. 1. seq. *Ars parandi rite Obsonia* vocatur *Obsonatrix*, Gr. ὀψοπικτή, eidem d. l. pertinet ad *Coquinariam*. Meminit ὄψον quoque Hipp. l. de morb. mul. LXIII. 37. XCI. 13. 14. Jung. Foef. Oec. p. 475.

OPTESIS, ὀπthesis. Vide *Assatio*. Hinc ὀπthesis, *assus*. Rul. Calor excedens temperiem adustivam dicitur *Optesis*, Th. Ch. Vol. V. pag. 433. Vide & Vol. IV. p. 395.

* OPTICOS, ὀπτικός, *Visorius*, sive ad *Visum* pertinens, & conferens. Ita Nervi *Optici*, spiritus *Optici*, sive *Visorii*, passim apud Medicos veteres, & recentiores leguntur. *Optica* quoque dicitur pars Mathematicæ scientiæ: unde ὀπτικοὶ λόγοι, ὀπτικὰ ὑποθέσεις, leguntur apud C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 551. 757. seq. *Optica* medicamenta vocantur, quæ oculis, & visui conferunt. *Opticarum* pilularum meminit Lang. l. 3. ep. 1. c. 8.

OPUS, ἔργον, vide *Ergon*. *Opera Chymica* dicuntur vel *Labores*, vel *Effectus*, qui prodeunt ex laboribus. *Opus trium dierum*, quid vocetur, vide in Th. Ch. Vol. II. p. 43. *Opus* mulierum, & puerorum, Vol. III. p. 39. & Vol. IV. p. 818. & 894. *Opus* Veris, Æstatis, Autumni, Hyemis, p. 13. 17. &c. Vol. III.

ORA, ὄρα, idem quod φροντις, vel μελέτη, *curam* significat. Gal. in expl. voc. Hippocr. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. nu. 294. Unde ὡρέω, *curam gero*. Gal. d. l. Gorr. & Erotian. Onom. p. 124. e.

ORA, Lat. Græce dicitur ὄρα, & notat extremitatem uniuscujusque rei. Ita *ora* ulceris, h. e. ejus extremitas, legitur apud Scrib. Larg. n. 240. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

ORACULUM, ὀρακλῆς, referri potest inter insomnia; & describitur, quod sit ea visio, quam superi ad aliquid agendum, vel evitandum denunciant. Casp. Rejes C. El. q. 37. n. 3.

ORALE, id est *vas*. Ruland. & Johnf. in Lex.

ORATIO, λόγος, idem quod *Sermo*, λεκλιὰ, *Locutio*. Vide supra *Lalia*. *Locutio*. Est autem breviter compositio nominum, (subintellige, verborum) Gal. l. de sophism. in verbo conting. c. 3. *Oratio* animi sensum aperit, & tantum non est animi interpret, com. 2. de Humor. t. 3. Hinc debet esse moderata, quæ diluciditatem efficit, c. 3. de art. t. 55. cum *orationis* virtus sit perspicuitas; vitium vero obscuritas: 4. de R. V. I. A. t. 18.

ORBICULARE, epitheton est officuli quartiauditus. Vide *Cochlear*.

ORBICULUS, σφαίριον, κυκλίδιον, æquivocum est, diversisque rebus tribuitur. Ita *orbiculi* in machinis dicuntur, qui statuuntur ad trochlearum motionem, quæ per se sunt immobiles, & collocantur in medio earum. Oribas. de machin. c. 4. *Orbiculi* quoque idem sunt, quod *Rotule* in Offic. Vvecher. Ant. Gal. l. 1. c. 42. *Orbiculi* etiam vocantur particulæ catenarum, Eph. N. C. Ann. III. obs. 141.

ORBIS, σφαῖρα, κύκλος, etiam homonymon est vocabulum, variisque rebus tribuitur. Vel enim notat figuram circularem; & ita idem est quod *Circulus*, κύκλος. Vide *Circulus*. Qua de causa etiam tribuitur non solum partibus corporis rotundis; ita *Oculi* dicuntur *Orbes*, teste Keuch. in not. ad Samonic. p. 231. sed & totus *Mundus* dicitur *Orbis*, qui Græce κόσμος, vide *Cosmos*, & in specie *Orbis terrarum*. Vel est etiam nomen piscis marini, ob rotunditatem globosam *Orbis* dicti, durissimi; cuius historia, cum speciebus, & usu, traditur ab Aldrov. l. 4. de pisc. c. 15. Et egregiam *Orbis scrutati* figuram exhibet Chiocc. in Mus. Calceol. f. 1. p. 90. 91.

ORCA, ὄρχη, nomen piscis cetacei marini Delphino similis, apud Rondel. & Aldrov. l. 1. de cetis 6.

ORCHEA, ὄρχη, idem quod ὄρχη, h. e. *scrotum*. Gal. in exp. voc. Hipp. ubi tamen quidam codices legunt ὄρχη, Gorr. Nobis mendosa

dosa hæc lectio videtur. Vide *Oſcheos*.

ORCHILUS, ὀρχίλα, idem quod ῥεχίλα, nomen avis, alias *Regulus* dictæ: de qua lit. RE. Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 1.

ORCHIS, ὄρχις, dicitur Lat. *Testis*, vel *Testiculus*, corpus glandulosum, molle, album, teres, generationis pars organica, in plurali ὀρχιδες, *testiculi*. Loca, ubi Hipp. usus hoc vocabulo, vide apud Foef. p. 464. Eorum vero accuratam descriptionem, & usum vide in scriptis Anatomicis, & inter hos Barthol. l. 1. cap. 22. & in sexu fœminino c. 26. Vide supra *Didymi*, & paulo inferius *Ovarium*.

ORCHOS, ὀρχος, idem quod ἔρως, & ὀρχοί a quibusdam dicuntur extremi palpebrarum ambitus, unde excrescunt cilia. At ὀρχοί plantæ ordine positæ, sive *Plantarum ordo*.

ORCHOTOMOS, ὀρχοτίμος, dicitur, qui testiculos excindit, uno verbo *Castrator*, quamvis & ad *Herniotomos* referatur. Vide *Castratio*.

ORCUS, ὄρης, idem quod *Infernus*, proprie locus damnatorum, cujus significatio ad forum Theologicum spectat. Ignis quoque subterraneus, quem in medio terræ copiosissimum, æstuantissimumque nonnulli credunt existere, vocatur *Orcus*, vel *Barathrum*. Th. Ch. Vol. V. p. 333. *Divinum in morbis*, ab Hipp. excogitatum, *Orcum* Platonis, vel *Plutonis* appellare non vetetur Helm. tr. de Ideis morbos. nu. 26. De *Orco Orphei*, *Hermetis*, fictitiis, lege iudicium Libav. T. IV. Op. p. 141.

ORDEUM, ὀρέθην, ponitur sine aspiratione pro *Hordeum*, passim apud antiquos Authores. Vide Rhod. in Lex. Scribon. & Indicem Galeni Frobenian.

* ORDINATUS, τεταγμένος, epitheton *pulsus*, qui pari semper numero, paribus partibus, & stasis ictus suos servat periodis. Gal. de puls. ad tyron. c. 6.

ORDO, ὄξις. Huius vocabuli significatio aliunde nota. Quemadmodum vero *Ordo* merito admirandus est in natura, & rebus naturalibus; ita quoque Medicis in suis actionibus, & sermonibus curæ cordique esse debet; quamvis notaverit Gal. veteres orationis ordinem neglexisse, c. 1. de fract. t. 1. & c. 1. de iis, q. in med. t. 7. Hodieque vero Doctores magis sunt solliciti de ordine servando in tractanda, & docenda Medicina. Hinc & Rolf. non dubitavit scripta sua titulo *Ordinis*, ac *Methodi* insignire. Quantum in Chymicis situm sit in observatione *ordinis*, passim inculcatur in eorum scriptis. Quære in Indice Th. Chym. per Vol. I. IV. V. & VI.

OREITYPIE, ὀρειτυποίη, *montanus labor*: unde ὀρειτύποι dicuntur, qui ex montibus ligna, la-

pides, & id genus alia in urbes deferunt. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. f. 3. c. 17. Vide Gal. in comm. ad h. l.

* OREXIS, ὀρεξις. Vide *Appetitus*. A Paracelso, & Helmontio *Orexis* sumitur pro *Ardo-re Stomachi* passim in scriptis eorum; quæ loca quærantur in Indicibus. Nobis enim non licet omnia compilare, nec libet.

ORGANON, ὄργανον. Vide *Instrumentum*.

ORGANOPOEOTICA, est ars bellicorum instrumentorum inventrix. Dorn. Rul. & Johns.

ORGAO, *Orgasmos*, ὀργάω, ὀργασμός, latine *Turgeo*, *Turgescentia*, *Turgentia*. Emphatica sane vocabula apud Hipp. quorum propria significatio est, ardentem appetere coitum, & desiderio libidinis incendi, ubi semen turgens excretionem suam desiderat, & urget. Quam significationem postea transtulit Hipp. & cum hoc ejusdem discipuli ad humores excrementitios, superfluos, & præternaturales, qui in corpore, vel hinc inde agitati, vel effervescentes, & p. n. fermentati, sui excretionem postulant. Hinc pravus humorum motus, & impetus cum stimulo excretionis dicitur *Orgasmos*. Verbo usus est Hipp. 1. aph. 22. & 4. aph. 1. 10. Vide Gal. comm. ad h. l. Adde Foef. Oec. p. 459. Diet. n. 624. Lind. Ex. VII. §. 48. J. Alex. Not. in Gal. l. 11. M. M. c. 15. & in l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Ex. nostras de Remoris purgat. disp. II. §. 31. & Disp. V. §. 27.

ORGIA, ὀργία, Hippocrati idem sunt, quod μυστήρια, *arcana*, *mysteria*; uti patet ex Lege illius in fine, & in orat. Thessali filii ad Athen. n. 144. Vide Erot. Onom. p. 85. f. & Foef. pag. 460.

ORGE, ὄργη, vide *Ira*.

ORGILOS, ὀργίλος, idem quod ἐξέθου, dicitur is, qui est *præcipuus iræ*, & acerbæ, qui levissima de causa in iracundiam acerbam fertur, ob rationis imbecillitatem. Legitur apud Hipp. l. 1. Epid. f. 2. t. 78. Foef. p. 461. J. Alex. l. 3. Salubr. c. 3.

ORICHALCUM, ὀρείχαλκον, ὀρίχαλκον, ὀρείχαλκον. Vide *Aurichalcum*. Dicitur æs Cadmia fossili tinctum, factitium. Antale unquam fuerit nativum, & fossile, certo non constat. Gorr. Libav. *Orichalcum* ex ære, cadmia fornacum, lapide calaminari, & calaemo fieri, scripsit S. A. Ch. l. 7. c. 24. ubi etiam statuit nativum, quod est æs citrinum in Funduribus inter Mexicum, & Dariem Americæ fodinas repertum. *Orichalcum nobile* parari ex argento, cupro, lapide calaminari, addito sæpius vitro, vel etiam magnesia, docet idem Tom. III. p. 204. seq. *Orichalcea fila*, leguntur apud Rul. in Lex. Junge Jac. le Mort. Metallurg. contract. p. 271.

ORICIA, epitheton Terebinthi, ab *Orico*, ci-

civitate Epiri, juxta quam nascitur Terebinthus. Keuchen. ad Sammon. p. 214.

ORICILLA, pro *Auricilla*; quemadmodum & *Ores* antique pro *Aures*.

* ORICULARIS, *Oricularius*, pro *Auricularis*, dicitur de *Clystere*, de *Specillo*, apud Celsum, l. 7. c. 26. & 30. l. 5. c. 28. & l. 6. c. 18. Rhod. ad Scrib. n. 39. Keuch. d. l. p. 87.

ORIENS, *ἀνατέλλων*, *ἀνατολή*, proprie dicitur de loco, vel plaga cœli, in qua Sol oritur, & supra Horizontem ascendit. Cui opponitur *Oriens*, quamvis Helmont. negaverit, contrarie opponi tr. Natura contrar. neces. nu. 38. *Oriens Microcosmi* est in Pyloro, Paracels. de Colica. *Oriens* quoque Spagyricis dicitur Urina, Sal urinæ; item Vitriolum, Oleum rubrum, Rubinus, Masculus, Aries: quæ omnia sunt *Ænigmata Spagyrica*. Rul. & Johnf.

ORIFICIUM, *ὄρυμα*, fere idem quod *Os*, *oris*; notatque meatus extremitatem apertam. Ita duo *Orificia* in ventriculo dicuntur: unum *Stomachus*; alterum *Pylorus*. Barth. l. 2. Anat. c. 9. Ita vasorum naturalium, ut sunt venæ, arteriæ, extremitates apertæ dicuntur *Orificia*, quemadmodum & artificialium, passim in scriptis Medicis.

ORIGO, *ἀρχή*, idem quod *Initium*, *principium*. Vide *Initium*.

ORIOLOUS, *χλωρεός*, idem quod *Picus*, *nidum suspendens*: cujus descriptio legitur in Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 39.

ORION, *Ὠρίων*, nomen proprium Deastri gentilis habiti pro filio Jovis, Neptuni, & Mercurii; de quo Poetæ fabulantur, ictu scorpii periisse, cum Dianæ vim inferre conaretur. Keuchen. ad Sammonic. p. 265. Translatus deinde inter sidera; & mentio illius fit in sacris Literis. Hujus operationem in cadaver lupi esse, generare serpentes, finxit Paracels. de Pestilit. tr. 1.

ORIONIUS, id est *urinosus*. Dicitur de spiritu urinæ, vel Sale urinæ. Unde *Orionium Zuingeri* vocatur, quod est Tertius *Orionis* spiritus fixus, qui ex crassiore, salioreque parte lotii evocatur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 29.

ORIX, sitibundæ Egyptiæ feræ nomen, quæ mæsta, & quasi supplex Caniculæ ortum intuetur, & lacrymabunda illius æstus deprecari videtur. Lang. l. 2. ep. 2.

ORIZEUM, idem quod *Aurum*. Hinc *Orizeum foliatum*, aurum in tenuissimas bracteas malleo cusum. *Orizeum præcipitatum*, est aurum in crocum suum redactum, adminiculo Croci Mercurii. Dorn. Rul. & Johnf. *Orizeus liquor*, Paracelso dicitur liquor ex auro præcipitato paratus: cujus descriptio habetur Paragraph l. 11. §. 3.

& meminit ejus aliquoties alibi in illis libris. *Orizeus color*, est flavedo in oculis, aut urina: cujus etiam passim mentionem fecit Idem.

ORIZON *æternitatis* (pro *Horizon*) est virtus supercœlestis. Dorn. in Dictionario Parac. Vide *Horizon*, ex Theophr. lib. 2. de vit. lon. cap. 2.

ORMS, i. e. *gallina*. Rul. & Johnf.

ORNAMENTUM, *κόσμος*, dicitur de partium pulchritudine, quæ quandoque obscuratur ab earum utilitate. Gal. 11. de U. P. c. 13.

ORNITHIAS, *ὄρνιθίας*, nomen *venti Aquilonaris* frigidi, verno tempore spirantis, quando aves, & hirundines rursus adveniunt. Legitur ap. Hipp. l. 6. Ep. LI. 12. Foef. p. 462.

OROBION, *ὀρόβιον*, significare videtur *Ervi farinam*, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CXXIII. 22. Apud Erotianum est adjectivum, & redditum per *ruffum*, aut æquale orobo, *ἄλον ὀρόβιον*, verruca *ruffa*, aut orobo similis. Onomast. pag. 84. d.

* OROBOEIDES, *ὀροβοειδής*, *orobo similis*, dicitur de sedimentis urinæ fulvi coloris, quæ hepatis colliquationem indicant. Gal. cap. 5. in 6. Ep. t. 15. & 4. aph. 76. Foef. p. 463.

OROBO, est *virum metallinum*. Dorn. Rul. & Johnf.

OROGAMO, est *Aurum*. Rul.

* OROS, *ὄρος*. Vide *Mons*. Dicitur & a quibusdam *τὸ πᾶν*, h. e. pars tota pedis superior, quam alii *πολυοσέον* appellant, id est multorum ossium. Castell. Gorr.

ORPHNODES, *ὀρφνώδης*, *tenebricosus*, ab *ὀρφνη*, *tenebræ*. Legitur apud Hipp. 3. prognost. t. 30. & 33. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 4. Jung. Foef. p. 464. Erot. p. 79. c.

ORPHUS, *ὀρφός*, vel *ὀρφός*, vocatur piscis quidam, sive litoralis, sive marinus, cujus descriptionem, & usum in cibis vide in Aldr. l. 2. de pisc. c. 11.

ORRHODEO, *ὀρρώδεω*, significat *metuo*, *formido*: & occurrit apud Hipp. l. 2. Prorrh. XX. 4. l. 2. de fract. t. 65. & l. 3. t. 17. l. 1. de morb. XLII. 1. XCVI. 24 Jung. Erot. On. p. 83. a. & Foef. Oec. p. 463. seq.

ORRHOPISSA, *ὀρρόπισσα*, quasi *ὀρρός πίσης*, est *piscis liquida serosum excrementum*, piscis veluti serum. Hoc legitur apud Hipp. l. de Ulcer. IX. 12 Vide Erot. p. 28. f. Gorr. in def. Dicitur & *πίσανθ*.

ORRHOPYGION, *ὀρρόπυγιον*, rectius *ὀροπύγιον*, ultima pars spinæ, qua vertebræ desinunt, manifestior in avibus, quam in homine. Gorr. Illud in præpinguibus, & altilibus grandius redditum gulæ placuisse, & præsertim militum, testatur Bruyerin. de re cibar. l. 15. c. 18.

ORRHOS, ὀρρῶς, Lat. *Serum*, id est aquosa portio lactis, & sanguinis. De illo Hipp. l. 4. de morb. XXV. 28. XXVI. 9. de hoc Gal. l. 5. de U. P. c. 5. & alibi. *Serum* hoc sanguinis uti per se est ὀχρῶν, sive vehiculum; ita per accidens, & ex longiori mora degenerans fit excrementitium, & urinæ, aliorumve liquidorum excrementorum materia. Plura de *Sero sanguinis* vide in Schenkii tract. h. tit. item apud Vvillis de febr. c. 1. ubi de *sero lactis* egregie disseruit. *Serum* excrementitium etiam *Ichoris* nomine venit. Vide *Ichor*.

ORRHOS, ὀρρῶς, in penult. acuto notata, significat vel ossis sacri extremum, ad caudam usque protensum; vel *Perinaeum*, sive lineam subter penem medium scrotum intersecantem, per τῶρον ad anum usque tendentem, quæ & ῥάμις dicitur, ex Ruffo, Polluce, & Hesychio, Cast. Foef. p. 463.

* **ORTHOCOLON**, ὀρθόκωλον, quasi *rectus articulus*, est articulationis vitium, quando ob durum aliquem tumorem muscoli partem inflectentes non sequuntur, sed articulus perpetuo tenditur, nec inflecti potest. Gal. scripsit ὀρθόκωλον, 3. de art. t. 100. Verum Foef. priorem lectionem approbat: quamvis C. Hofm. in suis Notis ἀνεκδότοις ad h. l. & posteriorem lectionem non penitus rejiciat; cum videatur esse argutior compositio, si τῇ ὀρθότητι apponatur ad latius ἢ κυλίστης.

ORTHODORON, ὀρθόδωρον, mensura est apud Græcos, qua rerum intervalla metiuntur. Est autem totum id spatium, quod inter primam palmæ partem, καρπὸν Græci dicunt, & extremum medium digitum interjacet. Sic enim Pollux, & Hesychius interpretantur. Continet autem digitos circiter undecim. Latine *rectus palmus* dici potest. Gorr.

* **ORTHOPNOEA**, ὀρθόπνοια, quasi *rectam spirationem* dixeris, est magna spirandi difficultas, ut non aliter ea fieri possit, quam recta cervice, & thorace elato; quod etiam iis accidit, qui velociter cucurrerunt. Qui sic affecti sunt, dicuntur ὀρθοπνοῖνοι, quia decumbentibus suffocationis periculum ob angustationem asperæ arteriæ imminet, vixque erecta cervice sufficiunt, dorso nulli rei innixi. Causam hujus vide in *Asthma*. Meminit Hipp. lib. 7. Epid. VI. 6. Junge Gal. cap. 4. de R. V. I. A. t. 21. & c. 2. in 1. Prorrh. t. 54. Foef. p. 461. Qui inflammationem vel pulmonum, vel faucium quoque causam agnoscunt, confundunt Peripnevmoniam, aut Anginam cum *Orthopnoea*.

ORTHOS, *Rectus*, opponitur *Curvo*. Ita *Vena recta*, legitur apud Hipp. 5. aph. 68. Vide Diet. n. 625. Vide *Rectus*.

ORTHOSTADEN, ὀρθοστάδην, adverbium apud Hipp. quod significat in *erectum stando*, sive more eorum, qui erecti stant: & dicitur vel de exacte sanis, qui stant, ambulant, suisque negotiis præsentiam suam accommodant. Lind. Ex. XIII. §. 22. Vel de leviter ægrotantibus, qui nondum decumbere coguntur: in qua significatione sumplisse videtur Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 10. f. 2. t. 12. 22. 41. f. 3. t. 65. 66. Vide Gal. comm. ad locum primum Hipp. Verbum ὀρθοστατεῖν, *erecte stare*, occurrit l. 2. Epid. f. II. 93. Adverbium illud opponitur τοῖς κατὰ κλῆμασιν, *decumbentibus*, vel *Clinicis*; de quibus suo loco.

ORTUS, apud latinos ambiguum obtinet significationem. Velenim dicitur de Loco, ubi Sol, & sidera ascendunt supra nostrum Horizontem. Et ita idem est, quod *Oriens*: de quo p. superius. Vel de motu ipso solis, & siderum, quando supra Horizontem ascendunt, Gr. ἀνατολή, vel ἑμπτολή, Lind. Ex. XI. §. 178. Vel idem est, quod *Origo*, initium, principium, *Generatio*, Gr. ἀρχή, γένεσις, de quibus etiam suis literis. Ita Helmont. tractatum inscripsit *Formarum ortus*; quem nonnulli modernorum imitantur, & *Morborum ortum* dicunt pro generatione. In opere Lapidis Philosophici *Ortus Solis Mysticus* dicitur, quando ex caligine, & nigredine paulatim fit mutatio in albedinem. Libav. Tom. 2. Op. p. 142. 373.

ORTYGOMETRA, ὀρτυγόμητρα, q. d. *Coturnix grandior*; unde & vernacule *Rex Coturnicum* vocatur; nomen avis, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 23.

ORVIETANUS, cognomen Agyrtæ, vel Circumforanei, alias *Hieronymus Ferrantes* dicti, qui inventionem alicujus *Antidoti* singularis, vel *Electuarii Alexipharmaci* claruit contra omnia venena. Is enim primus ausus fuit publico foro deglutire ignotum sibi quodlibet toxicum, teste Helmont. tr. Tumul. pestis, §. Hippocrates redivivus. Vide & Rhod. ad Scrib. nu. 144. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 11. f. 2. c. 8. Descriptio *Electuarii* legitur apud Schrod. l. 2. c. 51.

ORUO, ὀρέω, i. e. *irruo*, impetum facio, irrumo. Legitur ap. Hipp. de mensibus sursum impetum facientibus, l. 1. de morb. mul. LXIX. Vide Foef. p. 463.

ORYZA, ὀρυζα, de genere frugum est, mediocriter alit, & vim quandam adstringendi habet, qua ventrem modice sistit. Vide Gal. l. 1. de A. F. c. 17. & l. 8. de S. Fac. §. *Oryza*, lib. 8. de C. M. S. L. c. 4.

* **OS**, Genit. *Oris*, Gr. στόμα, proprie duobus modis accipitur: Primum de eo spatio, quantum diducta labra patent: Deinde de toto illo spatio, quod dictis labris ad imas usque fauces

ees interfacet; in quo dentes, palatum, lingua, gurgulio, & tonsillæ duæ continentur, quarum omnium partium una tunica est, etiam naribus communis. Hæc Gorr. & Castell. Est prima nutrimenti ad ventriculum via, & vocis instrumentum. Aperitur, & clauditur. Ejus descriptionem vide apud Barth. l. 3. Anat. c. 11. Et quid multis? Qui, quid sit *σῶμα*, vel *os*, nescit, *os* non habet. Diet. 791. *Oris sine lingua* perfecte loquentis descriptionem, a Jacobo Roland, de Bellegad. Gallice, & a Carolo Reigero Latine translata, vide in Eph. N. C. An. III. p. 559. seq. *Oris tartarus*, qui dentibus adhæret, vocatur Paracelso, Paramir. l. 3. tr. 2. Porro vocabulum *Oris* solet etiam transferri ad alia; & notat meatus vel cavitatis, vel vasis initium, & aditum; estque idem quod *Orificium*, *Ostium*. Ita *os* ventriculi, vel stomachi, apud Helmont. legitur tr. Tum. Pestis, §. Proprietas pestis. *Os* uteri, frequenter legitur apud Hipp. §. aph. 46. l. 1. de morb. mul. LX. 2. l. 2. IX. 17. Foef. p. 588. Rolf. de Part. Genit. P. II. c. 43. Ita & in artificialibus dicitur *Os* fornacis, *Os* vitri, *Os* spiritale, pro *Orificio*. Rul.

* *Os*, Gen. *Offis*, *ὀστέον*, *ὀστῆν*, pars corporis organica durissima, atque terrestris naturæ; cujus historiam, differentias, catalogum prolixius vide in scriptis Anatomicis. Hipp. de *Offium* natura. Gal. de *offibus*. Specialiter etiam apud Barth. libell. 4. Anat. ubi integram *ὀσσεολογίαν* proposuit. Junge & Foef. Oec. 464. seqq. Diet. 629. Inter *Offa* unum peculiari nomine eminet, quod *ἱερόν*, *sacrum* vocatur, quod sit omnium in spina maximum. Antiqui enim magnum *sacrum* vocarunt. A Galeno late, & stricte sumptum: Late, quatenus *Os coccygis*: Stricte pro ea saltem parte, quæ revera sacra est, h. e. magna, & lata, qua etiam cum *Offe Illo* per synarthrosin conjungitur. Hujus descriptionem ulterius vide apud Barthol. d. l. cap. 15. *Offa* in genere sunt totius corporis fundamenta, sustentacula, & munimenta; quodque parietes, & trabes in domibus, in tentoriis pali, in navibus carinæ præstant, hoc in corporis humani fabrica *Offium* præbet substantia, verbis Vesalii in Anat. *Offa officinalia*, lege apud Schrod. d. l. 2. c. 26. *Offa* quoque pro amuleti collo appendisse, testatur Keuch. ad Samon. p. 274. *Officulum*, diminutivum, est *os* parvulum; qualia sunt *officula* in meatu auditorio; *officulum* in corde &c. *Offa* emolliendi modum docuit Dionys. Papinus Reg. Societ. Angl. Socius; & mentio fit in Act. Erud. Lips. 1682. De *Offium* mollitiæ præternaturali, & flexilitate legatur stupenda observatio a D. Daniele Protrennio Medico Helsingorensi notata in Act. Hafn. Vol. III. obs. 24.

OSCEALIS, rectius *Ofchealis*, ab *Ofchion*, dicitur *Hernia scroti*. Galeat. de S. Sophia ad Rhaf. l. 9. c. 89. fol. m. 83. b.

OSCEDO, *ᾠφθαλμ*, idem quod *Aphthæ*. Vide supra lit. A. Keuchen. d. l. p. 142.

OSCHEON, *ὀσχεον*, *ὀσχεῖον*, *ὀσχη*, *scrotum* significat. Est *bursa*, vel marsupium, testes continens, multis rugis præditum, in infima parte lineam habens secundum longitudinem excurrentem, quæ futura vocatur. Vide Barth. l. 1. Anat. c. 21. Rolf. de part. genit. P. 1. c. 14. Dicitur & *scrotum*. Loca Hipp. vide apud Foef. p. 465. Inde dicta est *Ofchecele*, *ὀσχεονήλη*, *Hernia scroti*, in quæ ob rupturam, aut læsionem aliquam intestinum, aut omentum in scrotum delabatur. Lind. Ex. IV. §. 15. *ὀσχη* quoque dictos fuisse palmites vitium botris onustas, quas in festo Scirados Palladis Atheniensium ephebi detulerunt, testatur Lang. l. 1. ep. 58.

OSCILLATORIUS *motus*, dicitur apud Borellum de motu animal. part. 2. qui in horologiis rotarum motum dirigit, regulat, ac contemperat æquitemporaneis itibus, ac redivisibus suis. Et talem quoque locum habere existimat in sanguine per aerem inspiratum, æqualibus portionibus illi commistum, elasticitate sua spirituum motum regulantem, & moderantem; quod tamen negare non dubitat celeberr. D. D. Bohn. in Circulo Anatomico Phys. Progymn. IV. p. m. 68.

* OSCITATIO, *χάσμη*. Vide *Chasme*.

* OSCULUM, æquivocum est. Vel enim diminutivum est ab *ore*, Gr. *στόμιον*. Ita *Oscula vasorum*, i. e. extrema orificia arteriarum, & venarum, sæpe leguntur in scriptis Medicis. Vel significat impressionem labiorum in alterius vel *os*, vel frontem, vel aliam corporis partem. Dicitur & *Basium*, *Suavium*, *φίλημα*, estque symbolum amoris. Tale *Osculum* fieri aliquando causam contagii Venerei, sive morbi Gallici, demonstravit Forest l. 32. obs. 2. in Schol.

OSEUS, Paracelso dicitur *Scrotum*, in quo testiculi continentur, l. de Ulceribus, c. 54. & passim alibi, in libris de Tartaro. Fragment. adh. l. Haud dubie corruptum vocabulum a Græca *ὀσχεῖον*.

OSIS, *ὤσις*, dicitur *pulsio*, impulsio, *trusio*, idem quod *ὠθησις*. Usurpatur ab Hippocr. de vertebræ propulsione introrsum facta, quæ sit causa anginae, 3. aph. 26. & l. 2. Epid. Vide Diet. n. 948. Sumitur etiam aliquando pro *expulsione*. Hinc nonnulli *ὤσιν* tribuerunt purgantibus, quod expellendo operentur: v. g. Jonbertus in Paradoxis, uti videre est in Disp. nostra de Purgationis modo, ac viis ad alvum addita Remoris Purgationis, th. §. & 10. seqq.

OSME, *ὀσμή*, idem quod *ὀδμή*. Vide *Odor*.
O O Oso-

OSOROR, id est *Opium*. Ruland. & Johnf. in Lex.

OSPHERESIS, ὀσφρησις. Vide *Odoratus*.

OSPRION, ὀσπριον, idem quod δημήτριον, legumen, *Cereale*. Hipp. 4. de R.V.I.A. t. 92. Gal. 1.7. M.M. cap. 6. Vide J. Alex. in not. ad h. l. Strictè tamen ὀσπριον significare *fabam*, seu primum inter legumina, ex Athenæo, & Clemente Alexandrino, notarunt Mercur. 1.3. V.L. c.7. Foef. Occ. p. 461.

OSPHYS, ὀσφύς. Vide *Lumbus*.

OSSA *paralleli*, est universale medicamentum in podagra. Dorn. Rul. & Johnf.

OSSICULUM. Vide *Os*, Gen. *offis*.

OSSIFRAGA, *Ossifragus*, primum est nomen avis fere ad Aquilas pertinentis; ita dictæ, quod ossa ex alto in rupes demissa frangat. Gr. φήνης, & φωνή vocatur; cuius descriptio habetur, cum usu in Medicina, apud Aldrov. 1.2. Ornithol. c. 11. Deinde est nomen Lapidis, qui alias *Osteocolla* appellatur. Vide hoc vocabulum paulo inferius.

OSTAGRA, ὀσάγρα, instrumentum Chirurgicum, quo ossa vel attolluntur, vel deprimuntur, vel omnino loco moventur. Gorr. Gal. 1.6. M.M. c. 6.

OSTEOCOLLA, ὀσσεκόλλα, dicitur lapis fixissimus, albo, cinereoque colore ossis figuram referens. Dicitur *lapis Ossifragus*, quia celebratur ad ossa cito glutinanda. Usus internus, & externus. Legatur Schrod. 1.3. c.8. num.15. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Valde ejus virtutem commendat quoque Helmont. tr. Confirmatur morbo. sed in an. sensit. nu. 17. circa fin. item tr. Adit. præclus. ad condum. num.12. Videatur etiam de ejus viribus, usu, & abusu Hildan. Cent. 1. Obser. 90. 91. Cent. 3. Obs. 90. Cent. 5. obs. 86. De cuius origine, loco, & natura historiam tradidit Joh. Christoph. Becmannus in Epistola ad Henr. Oldenburgium, quæ habetur in hujus Actis Philos. Ann. 1628. mens. Septembr.

* OSTEOCOPOS, *Ostocopus*, ὀσσεκόπος, ὀσσεκόπος, *lassitudinis species* est, in qua partes, quæ in alto corpore sunt positæ, ut muscoli circa ossa positi, & tendines ossibus adhærentes, ex nimio motu contusionis, vel inflammationis sensum habent; unde ex penitior sensu intimarum partium videtur, quod circa ossa molestia, & affectio hæreat. Hipp. 4. de R.V.I.A. t.2. Gal. 1.3. de San. tu. c.5. 1.2. de sympt. caus. c.5. Add. Foef. p. 464. Lang. 1.1. ep. 2. & 1.2. ep. 14. ubi ostendit, esse symptoma singulare Luis Veneræ, id quod & Castellus notavit, Keuchen. ad Sammonic. p. 268. ubi & *Hosocopus* in libro avito legi monuit. Scorbuti quoque symptoma esse, docet experientia.

OSTEOLOGIA, ὀσσεολογία, h. e. doctrina, vel tractatio de ossibus.

OSTEON, *Ostun*, ὀστέον, ὀστέον. Vide *Os*.

OSTRACITIS, ὀστράκτις, species *Cadmia* factitia, quæ in fornacum locis humilioribus ex crassa materia fit, & superficie testam repræsentat. Gorr. Vide *Cadmia*.

* OSTRACODERMON, ὀστράκοδερμον, dicitur omne animal, cui pro cute testa est. Gal. 1.1. de A. F. cap. 1. & 1.3. c.33. Lat. *Testaceum*; aut, cum Scaligero, *Testicorium*. Lind. Ex.V. §.41. *Testaceorum* omnium species descriptas, cum usu, vide apud Aldr. 1.3. de Exanguibus h. tit.

OSTRACON, ὀστράκον, significat *testam figulinam*, cuius usus etiam est in Medicina, præsertim ad fotum. Hipp. 1.2. de morb. XLIV. 17. 1. de nat. mul. XXIX. 194. 204. Hinc vasa ὀστράκεια, ἢ ὀστράκινια, *testacea*, vel *figulina* vocantur, Hippoc. d. 1. Cl. 12. lib. 2. de morb. mul. LXXII. 14. Vide & Gal. lib. 9. de S.F. §. *Ostracon*.

OSTREA, *Ostreum*, ὀστρεον, (non ὀστρεον, quod idem est cum ὀστράκοδερμον, sive *Testaceo*, Lind. d. 1.) est species Animalis *Testacei*; estque *Concha marina*, ex genere rotundarum. Harum usus hodieque adhuc viget in mensis lautioribus. Olim in principio cœnæ fuisse adhibitas, testatur Mercurial. 1.4 V. L. c.11. Earum prolixior descriptionem, cum usu in cibis, vide apud Aldrov. 1.3. de Exanguibus, c. 66. seq. Schrod. 1.3. cl. 3. n.85. Rolf. O. & M.M. Sp. 1. 14. f.1. cap. 14. *Ostreæ* Anatomen accuratam tradidit Villif. tract. An. Brut. P. I. c. 3. *Ostreæ* sine capite vivere, ex Plinio notavit C. Rejes C. El. q. 31. n. 7.

OSTRITES, idem quod *Osteocolla*, teste Schrod. alleg. ibidem loco.

OSTRITIUM, *Ostrutium*, nomen est Herbar, de qua videantur Botanici. *Ostriti* vero *Mineralis* quoque meminit Parac. 1.8. de cur. morb. Gall. c. 1. in cura Lubrica; quamvis non explicet, quid intelligat per illud.

OSTUN, ὀστέον, idem quod ὀστέον. Vide *Os*.

OTA, ὠτή, *Aures*. Sing. ὠτή, *Auris*. Vide *Aures*.

* OTALGIA, ὠτᾶλγία, generaliter dicitur omnis *Dolor aurium*; strictè vero is, qui in profundo meatus auditorii percipitur. Gal. 1.2 M. M. c. 2. & c.3. in prognost. t. 13.

OTEILE, ὀτέλη, apud Hippocr. significat & *vulnus*, & *cicatricem*, notante Gal. Usurpavit Hipp. 1. de artic. t. 44. 45. & 56. (vide Gal. in comm. ad hæc loca) 1. de cap. vuln. XIX. 3. Adde Foef. p. 694.

* OTENCHYTES, ὠτεγχύτης, *Sypho auricularis*, dicitur instrumentum Chirurgicum, vel *specillum*, quo aliquid in aures infunditur. Celsus *strigilem*.

gilem vocat, l. 6. c. 7. ubi Foef. mavult legi, *Striglen*. Alias & *Clystres auriculares* vocantur ὠτεγχύται, Galen. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1. Vide Foef. p. 693. Rhod. ad Scribon. n. 39. Scultet. Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. XIII. fig. 3.

OTHANI, est *Mercurius Philosophorum*. Rul. in Lex.

OTHONE, ὀθόνη, *lintheum*, & ὀθόνιον, panniculum, vel fasciam e linteo factam significat. Hoc legitur apud Theophrast. l. 7. Hist. plant. c. 3. circa finem. Jungatur, si extra oleas vagari libet, B. D. Henr. Mulleri Meditat. Passional. 92.

OTICOS, ὠτικός, dicitur de eo, quod ad aures pertinet: v. g. ὠτικός κλυστήρ, Clyster auricularis: ὠτικὸν φάρμακον, medicamentum auriculare. Gorræus. De Medicamentis Oticis egregie quoque differuit Junken. Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 9. p. 560. seq.

OTITES, ὠτίτης, epitheton digiti proximi minimi, qui *Auricularis* dicitur. Gorr.

OTIS, ὠτίς, etiam apud Xenoph. per ο, ὀπίς scribi, testatur Gal. Est nomen avis in Thracia, & Macedonia frequentis, quæ alias *Gradipes*, & *Avis tarda* vocatur: ejusque descriptio, cum usu, habetur in Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 12. Meminit & Hipp. vetando ejus usum in Epilepsia, l. de morb. sacr. II. 14. Jung. Erot. Onom. p. 82. c. Foef. Oecon. p. 624. De Otidis interaneis accurate descriptis legi etiam poterit in Pæonis, & Pythagoræ Exercit. Anatomico-Medicis, Ex. 44. epistola posterior, & prior Ex. 43.

OTORRHYTOS, ὠτὸρρύτος, dicitur Hipp. cui aures fluxione, & destillatione tentantur, lib. 6. Epid. s. 1. t. 3. Linden. vero legit ὠτὸρρύτω, a ῥύπτω, sordes. Utraque lectio convenit.

OTUS, ὠτίς, avis dicitur Nocturæ similis, pinulas circa aures habens. Dicitur & *Asio*. Descriptionem, & usum vide apud Aldrov. lib. 8. Ornithol. c. 3. ex Aristot. l. 6. H. A. c. 12.

† OVA MEDICA, Cucurbitæ strictiores, a forma ovali. Merc. l. 2. c. 2.

OVARIUM, terminus est recens Anatomicus, significans congeriem globulorum, vel vesicularum, liquorem seminalem continentium, in testiculis muliebribus, hodieque a Kerkringio, Stenone, & aliis inventorum, ita ut elixa etiam illa ova condensentur ad vitelli similitudinem. An vero ova illa constituent τὸ κῆμα, sive conceptum, & a semine masculo foecundentur, & actuentur? & an hoc in ipsa uteri cavitate, an vero in Tubis, aut harum alterutra fiat? adhuc valde controversum est; nec est hujus loci, nec instituti ventilare. Vide Barth. l. 1. Anat. c. 26.

OVIDUCTUS, idem quod *Tuba Fallopii*, canalis ab ovario ad uteri fundum excurrens, per

quem τὸ κῆμα, sive ovulum transit in cavitatem uteri. Vide *Tuba*.

OVIPARUM, ὠτόκον, est epitheton animalis, quod ad propagandam speciem suam ova gignit, & excludit, ad differentiam *Viviparorum*, de quo vocab. vide infra suo loco: quamvis natura aliquando etiam extraordinarie aliquid præstet. Imo secundum recentiorum opinionem, sano sensu omnia *Ovipara* etiam dici posse, supra in voc. *Oon* indicavimus.

OVIS, ὄϊς, πρόβατον. Vide *Ois*.

OVUM, ὠόν. Vide *Oon*. Quibus addi debet, quod *Ovum philosophicum* quoque dicatur instrumentum sublimatorium, pro sublimatione Mercurii: cujus figura exhibetur in Frid. Hofman. Clay. ad Schroder. p. m. 317. ubi scripsit, lapides etiam quosdam in Hassia repertos, minera Martiali scatentes, & aeri humido expositos in sal Vitriolinum abeuntes, vocari *Ova philosophica*. *Ovum* dicitur etiam *Cephalalgia*, vel *Capitis dolor*. Valesc. de Tartar. Philon. Pharmac. l. 1. c. 7. Ex Avicenna.

OXALME, ὀξύλη, *mistura ex aceto, & sale* parata; cujus meminit Dioscor. l. 5. c. 23 Gal. l. 14. M. M. c. 3. Vocatur & *Muria acida*; ejusque descriptio, & virtus legi poterit in Th. Chym. Vol. I. p. 608. ubi ridiculum, quod inter medicamenta Chymica referatur, cum quilibet Corydon parare possit hanc misturam. Est conditura Brassicæ, Forest. l. 4. Chirurg. Obs. 3. Schol.

OXELÆON, ὀξέλαον, dicitur compositio ex aceto, & oleo, apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 7. & l. 3. c. 2. Vid. Forest. d. lib. 6. O. 39. Schol. Sed & intrinsece sumitur pro conditura quadam, l. 2. de Al. Fac. c. 33. Jul. Alex. in comm. ad h. l.

OXINES, ὀξίνης, Vinum dicitur, quod coacuit aliquatenus, non tamen perfecte in acetum conversum est. Latine *Vappa*. Linden. Ex. X. §. 150.

Oxos, ὄξος, vide *Acetum*. Significat & vinum acidum, notante C. Hofmann. l. 3. V. L. c. 9. & 10. Lind. d. l. §. 101.

OXYBAPHON, ὀξύβαφον, idem quod *Acetabulum*, κοτύλη, nomen mensuræ. Vide *Acetabulum*, *Cotyle*. C. Hofm. d. l. 1. c. 11.

OXYCHOLIA, ὀξύχολία, ὀξύχολος, idem quod ὀξύθυμία, de quo p. p. Vide *Oxythymia*.

* OXYCRATON, ὀξύκρατον, Latin. *Posca*, est compositio ex aqua, & aceto. Gal. l. 1. de S. F. c. 29. cujus miscendi, & componendi ratio pro varia intentione diversa esse solet. Rhod. ad Scrib. n. 46.

OXYCROCEUM, dicitur Emplastrum quoddam: cujus gemina descriptio habetur in Dispensatorio Augustano: una cum Croco, & aceto: altera sine illo. De ejus usu, & abusu vide Hildan. Cen.

2. Obs. 99. 100. ubi etiam Emplastrum Diabolicum vocasse Vigonem notavit.

* OXYDERCES, *Oxydorcicus*, ὀξύδερκης, ὀξύδερκός, i. e. *visus aciem promovens*. Dicitur de medicamentis, quæ oculos, nullo quidem sensibili affectu præditos, male tamen munere suo fungentes, corrigunt, & in integrum restitunt. Gal. l. 5. de S. Fac. c. 23. Pertinent ad Ophthalmica.

* OXYGALA, ὀξύγαλα, *lac acidum*: de quo legatur Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 16. Linden. Exerc. XVI. §. 122. seq.

OXYGARON, ὀξύγαρον, *garum acidum*, h. e. garum cum aceto mixtum, species embamatis, vel intinctus, opsonii loco, ad pisces olim adhibiti; quemadmodum *Oxelaogaron*, ὀξέλαογάρον dictum fuit, quando una cum aceto & oleum admiscebatur. Gorr. Jul. Alexandr. l. 18. Sal. cap. 16. *Oxygarum purgans* tradidit Æt. l. 3. c. 86.

OXYGLYCY, ὀξύγλυκὺ, aut ὀξύγλυκός, est species *δοτρίμελιτος*; & dici potest *Mulsa acida*, vel *Acetum mulsum dulce*. Parabatur ex favis dulcissimis aqua maceratis, & decoctis. Gal. cap. 2. de fract. t. 29. & c. 3. t. 49.

OXYLIPES, ὀξύλιπες, epitheton panis, cui exiguum aceti affusum est, *Panis acidus*. Ventrem sistit. Meminit Galen. l. 8. M. M. c. 5. Vide J. Alex. not. ad h. l.

* OXYMEL, ὀξύμελι, *acetum mulsum*, vel accommodatius *Mulsum acidum*, potio vetustissima certa ex aceto, melle, & aqua parata, ut quæ etiam ante Hippocratis tempora in sanitatis usum venerit. Dividitur in *simplex*, & *compositum*. Descriptiones vide apud Hip. l. de intern. aff. l. 45. Gal. l. 4. de san. tu. c. 6. 3. de R. V. I. A. t. 24. Dioscor. l. 5. cap. 22. Jul. Alex. l. 26. Sal. c. 9. Vide & Dispensatoria August & Norimbergense. Inter composita celebriora sunt *Scilliticum*, & *Helleboratum Juliani*. De quibus in dictis Dispensatoriis.

OXYNGION, ὀξύγγιον, significat *axungiam*, h. e. adipem suillum, nec eum quidem omnem, sed proprie qui ungendis rotarum axibus interviert. Illi enim tum ex rotarum circumactu, tum ex earum ferrugine nova quædam qualitas accessit, ob quam & inflationibus imponitur, & sedis vitiiis opitulatur plus, quam recens, & sincerus adeps. Gorr. Legitur apud Diosc. l. 3. c. 10.

OXYNITRON, ὀξύνιτρον, nomen est *Emplastri ruptorii*; cuius descriptio habetur apud Æt. lib. 15. c. 17. allegante Gorræo.

OXYOPIA, ὀξύωπία, *acies visus*, & ὀξύωπός, *visu acuto præditus*. Opponitur τῇ ἀμβλυωπία. De quo supra in *Amblyopia*. Oecurrit vero illud apud Aristot. l. 4. probl. 3.

† OXYRHANICUM, est tamarindus. Dom. Leon. Art. med. lib. 2. §. 1. c. 8.

OXYRHONIA, ὀξύρωνία, *vox acuta*, qualis edi solet cum ejulatu, & planctu. Legitur apud Hipp. Coac. t. 257.

OXYRHLEGMASIA, ὀξύρλεγμασία, dicitur *acuta*, & *vehemens inflammatio*, a nimium succenso, acriorique sanguine. Occurrit apud Hipp. de morb. virgin. l. 22.

OXYPORON, ὀξύπορον, ὀξύπόριον, vocatur *medicamentum facile penetrans*, & permeans, viresque exerens; qualia sunt *λεπτομερῆ*, tenuium partium, ut salina, volatilia, spirituosia. Huc pertinent & pleraque Chymica, ὀξύπόριον καθαρχικόν, purgans facilis activitatis, legitur apud Aetium l. 3. allegante Gorr.

* OXYREGMIA, ὀξύρεγμία, *acidus ructus*; cuius causam vide supra in *Ereuxis*. Legitur aliquoties apud Hipp. v. g. 6. aph. 1. & 33. l. 2. Epid. l. 11. 49. 50. l. 2. de Diat. XXIV. 15. XXV. 11. & alibi sæpius. Vide Foef. p. 457. Dieter. num. 620.

OXYRINCHUS. Vide *Sturio*.

* OXYRRHODINON, ὀξύρρόδιον, vel etiam ὀξύρόδιον, in genere vocatur medicamentum ex aceto, & oleo rosaceo paratum. Practici tamen magis usurpant in strictiori significatione, pro specie *Epithematis Cephalici*, sive *Exontalis*, ex diversis proportionibus aceti, & olei rosacei mistorum parata: quamvis & alia olea pro indicationum necessitate substitui possint; v. g. Nymphaeæ, Violaceum &c. Vide Morell. de Form. rem. l. 2. §. 2. c. 2. Schroder. scribendum esse putat hoc modo: ὀξύρρόδιον, ab ὀξύς, ῥόδιον, & ὀδυνή, quasi medicamentum ex aceto, rosisque factum ad dolorem leniendum, l. 1. c. 3. Verum prior lectio est usitatio. De usu *oxyrrhodinorum* lege etiam Rhod. ad Scrib. compos. 1.

* OXYS, ὀξύς. Vide *Acutus*, *Acidum*.

OXYSACCHARUM, ὀξύσακχαρον, dicitur medicamentum liquidum ex aceto, & saccharo paratum, quemadmodum dictum fuit *Oxymel* medicamentum ex aceto, & melle compositum. Interdum enim ob certas, & urgentes causas saccharum pro melle accipitur; v. g. in febribus, & in sexu foeminino, in quo mellis usus non omni tempore conveniens. Dantur etiam *Oxysacchara simplicia*, & *Composita* in Officinis. Vide Dispensatoria. Meminit & For. l. 3. Obs. 7. in Schol. & l. 5. Obs. 10. in Schol. *Oxysaccharum vomitivum*, ex Angelo Sala, describitur a Schroder. l. 2. cap. 84. & commendatur a Casp. Rejes C. El. o. 70. n. 9.

OXYSAL, terminus est chymicus; cuius descriptio habetur apud Angel. Salam. de præparatione Essentiarum. Paratur vero ex Sale Cardui bened. &

& Aceto destillato. Meminit & *Oxyfalis* D. Ludovic Pharm. Diff. I. p. 51.

OXYTES, ὀξύτης, *Aciditas*, vel *Acidum*.

OXYTHYMIA, *Oxythymos*, ὀξύθυμία, ὀξύθυμος, idem quod ὀργίλος, dicitur de *præcipiti ira*, & subito excandescens. Vide *Orgilos*. Loca Hippocratica vide in Foef. Oec. p. 457.

* OZÆNA, ὀζæνα, dicitur *ulcus narium putridum*, & tetri odoris halitum emittens. Gal. I. def. & lib. 3. de C. M. S. L. cap. 3. Descriptio ita potest perfici: *Ozæna* est exulceratio plerumque maligna, interna, vel externa nasi, cum fœtore, & profluvio saniei, magis, vel minus purulentæ, serpens cum, vel sine corruptione cartilaginearum, & ossæarum nasi partium, proveniens ab affluxu, & collectione ichoris sanguinei, vel lymphatici acrioris, & corrosivi, partes solidas molliores depascentis. Sæpius symptoma esse Luis Venereæ, testatur experientia; notaruntque Gorræo & Cast. De hoc affectu legantur Forest. lib. 13. Obs. 4. & 5. River. lib. 4. prax. cap. 1. Hildan. Cent. 2. obs. 22. seq. Barbett. Chir. p. 2. lib. 3. cap. 7. *Ozæna* quoque nomen est piscis, vel potius *polypi*, qui & ὀσμολή vocatur: cuius descriptio habetur apud Aldr. I. 1. de Exang. qui est de mol. lib. c. 3.

OZE, ὀζη, vocatur Celso *fator oris*; qualis ante febres cum frigore sentitur. I. 3. c. 11. Vide Rhod. ad Scrib. n. 40.

OZEMAN, id est *album ovorum*. Ruland. & Johnf.

OZO, id est *Arsenicum*. Iid.

OZO, ὀζω, significat *oleo*, & tribuitur bono, & malo odori. Legitur apud Hipp. 5. aph. 11. Vide Dieter. n. 603.

OZOS, ὀζος, vocatur *ramus arboris*, vel ejus veluti brachium. Theophrast. lib. 5. Hist. plant. c. 3. unde ἐζῆμαι, & διοζῆμαι, in ramos distribuor, *ramificor*: quod verbum usurpavit Hipp. teste Gorræo, quamvis locum non addiderit. Sunt vero I. de nat. puer. IX. 2. XV. 7. 8. XXVI. 1.

P.

P Littera apud Latinos est character, vel nota mensuræ certæ aridorum, significans *pugillum*: quemadmodum hoc patet ex Schrodero, Morello, & aliis Dispensatoriis. Apud Scribonium editione Rhodii denotat Pondo; de quo vocabulo infra suo loco. Græcum Π est character apud Hippocr. in lib. 3. Epid. denotans vocabulum πιθανόν, probabile, sub finem ægrotorum historiarum annexum, quamvis va-

ria occurrat scriptura vel π, vel Π. Vide Foefium in Notis.

PABULUM, βοφή, νομή, φορβή, proprie dicitur de pascuo brutorum; & idem est quod *Alimentum*. A recentioribus tamen inepte translatus pro declaranda continuatione caloris vitalis e sanguine ad portiones hujus oleosæ, & spirituosæ, quæ dicuntur illis *pabulum*; uti patet ex scriptis Charltonis, Vvillis, aliorumque.

PACCIANUM, πακκικόν, species *Collyrii*, apud Ætium lib. 7. citante Gorræo. Meminit & Gal. lib. 4. de C. M. S. L. c. 3. ad quem locum vide notas Jul. Alexandrini.

PACHETOS, παχέτος, Hipp. dicitur *Laqueus*, I. 2. de morb. mul. II. 16. vide supra *Laqueus*. Jung. Foef. Oec. p. 490.

PACHNE, πάχνη. Vide *pruina*.

PACHOS, pachytes, πάχος, παχύτης. Vide *Crassities*.

PACHYNTICOS, παχυντικός, vide *Incrassans*.

PÆDAGOGUS, παιδαγωγός, proprie significat eum, qui pueros informat, & educat. Zeno tamen *pædagogos* quoque eos vocavit, qui prompti, & idonei fuerunt ad corrigendum, & increpandum proximum, licet vocati non fuerint, teste Gal. I. de cogn. & cur. an. morb. c. 3. circa fin.

PÆDANCHONE, παιδαγχόνη, vocatur Anginæ species pueris familiaris, quæ & *Angina sicca* vocatur; cuius lethalem historiam notavit M. Aurel. Severin. tract. de Abscess. & ex hoc Bonnett. Anat. Pract. I. 1. sect. 23. Obs. 4. p. 382.

PÆDARTHROCACE, παιδαρθρονάκη, (perperam apud recentiores per simplex e, *pædarthrocace*, v. gr. in Job. a Makeren a Blasio editis Chirurgic. Obs. c. 68 fin.) idem quod *Spina ventosa*. Vide *Ventosa*. Ratio nominis hæc est, quod affectus pueris sit frequentior.

PÆDEUSIS, παιδείσις, idem quod παιδεία. Vide *Institutio*. Legitur apud Hipp. de Humor. II. 12. Vide Foef. p. 476. Linden. Ex. V. §. 12. Est & παιδεία, idem quod ῥόπη δασείας, *modus certus scientiæ*. C. Hofm. Com. ad Gal. LL. de U. P. n. 373.

PÆDIA, παιδιά, idem quod παίγμα, παίγνιον; vide *Ludus*.

PÆDICOS, παιδικός, *puerilis*, dicitur de omni eo, quod pueris competit. Ita *Ætas puerilis*, morbus *puerilis*. Est nomen Cataplasmatidis, quod & φαίον dicitur apud Gal. I. 4. de C. M. S. L. c. 7. Sumitur aliquando late, includens etiam infantum primam ætatem; aliquando stricte, includens hanc. De morbis *infantilibus* & *puerilibus* succincte etiam egit Junken. Chym. Exp. Cur. P. II. f. 2. c. 1. & 2. p. 763. seq.

PÆDION, παιδίον. Vide *Infans*.

PÆDOCTISAE, παιδοκτίσαι, idem quod παιδοποιήσαι, hoc est *liberos procreare*. Erotian. Onom. p. 85. b. Foef. p. 477.

PAEDOPHLEBOTOMIA, παιδοφλεβοτομία, id est *Venæ sectio puerorum*. De qua magna olim fuit disceptatio inter Alex. Massariam cum Galeno negantem, & Hor. Augenum illam approbantem; quemadmodum hanc litem descripsit Joh. Munster. h. tit. Affirmativam defendit etiam Valer. Badilius Medicus Verones. tr. h. t. Nobis vero magis arridet negativa.

PAEDOTRIBA, παιδοτρέβης, dicitur *minister Gymnasiae*, quemadmodum Coquus Medici, qui debet etiam peritiam habere omnium exercitationum in palæstra, ut pueros exercere possit. Gal. l. 2. de san. tu. c. 9. 11. 12.

* **PAEDOTROPHICA**, παιδοτροφική, a quibusdam olim dicta fuit pars Medicinæ, tractans modum infantes, & pueros educandi, & nutriendi, l. de part. art. med. inter spurios Galeni libros relato, c. 5.

PAEONIA, παονία, æquivocum est. Proprie nomen est plantæ commendatissimæ contra Epilepsiam; de qua consule Botanicos. Deinde est nomen *Confectionis*, vel *Antidoti* apud veteres celeberrimæ contra tussim, destillationes, & thoracis, pulmonumque affectus apud Æt. l. 13. c. 102. citante Gorræo. Παόνιον quoque vocatur *Catapodium Andree*, ad morbos lienis, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 2.

PAEPALE, παιπάλη, pars dicitur farinæ tenuissima, flos ipse polentæ, pollen. Gorr.

PAES, παῖς, vide *Puer*.

PAEZO, παιζω, significat *Ludo*. Aliquando vero stricte sumitur pro *venerem exerceo*. Linden. Ex. VI. §. 48.

PAGAMENTUM, vocatur Docimastis Metallæis massa impuriorum metallorum cum argento permista. D. Ol. Borrich. in Docimast. Metall. §. 17.

PAGANINA, est vox Italica, qua intelligitur primum infantum excrementum, in tenuissimum pulverem redactum, quod ad dies plures exhibitum receptissimum est contra Epilepsiam experimentum. vid. p. Poter. in pharmacop. Spagyric. p. 191. 192.

PAGOYUM, terminus Paracelsicus est, denotans *Ens spirituale*, a quo deducuntur morbi occulti, vel ab incantatione dependentes: de quo scripsit Paracels. Paramir. Tract. 4. qui *Pagoynus* inscribitur, & tr. 4. de pestilente, c. 1. & 2.

PAGRUS, vel *Phagrus*, πάγρ, vel φάγρ, vocatur piscis, q. d. *Vorax*, littoralis; cujus descriptio, cum usu in cibis, occurrit apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 8. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. cap. 31.

PAGURUS, παγῦρ, vocatur aquatile, δασκώδερμον, sive crustatum; estque *Cancris* species, Ægin. l. 1. c. 91. cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 2. de Exang. c. 19. Habentur inter *Cancros* laudatissimi, J. Alex. lib. 14. Salubr. cap. 14. *Paguri lapidosi* delineationem vide apud Chiocc. Mus. Calc. f. 3. p. 430.

PALAEOS, παλαιός, *vetus*, *inveteratus*, *priscus*. Opponitur novo, recenti. Legitur de morbis *inveteratis*, §. aph. 23. Jung. Dieter. Jatr. n. 644.

PALAESTE, παλαιστή, dicitur *mensura quatuor digitorum*. Vocatur & alio nomine δοχμή. Vide supra *Dochme*. Legitur apud Hipp. l. de nat. mul. XXI. 149. 153. Jung. Foef. p. 477. Gorr. in def. Latine *Palmus*: Dodrans.

PALAESTRA, πάληστρα, dicitur locus exercitiorum corporis vehementiorum, præsertim athleticorum; unde & *Athletæ* dicti sunt παλισταί, id est *Luctatores*, Lat. *Palæstritæ*. Galen. l. de Al. fac. cap. 32. Junge & l. de parv. pilæ exercitio, c. 3. & 5.

PALATINAE GLANDULAE, dicuntur Stenoniglandulæ conglomeratæ tonsillis continuatæ; de quibus vide Bartholin. l. 3. An. c. 12. p. 537.

PALATUM, ὑπερώα. Vide *Hyperoæ*.

PALE, πάλη, vel significat *luctam*, sive *certamen*, unde *Palæstra*. Vel idem est quod παιπάλη, *tenuissima farina*; in qua significatione sæpius usus Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 17. C. 44. l. 2. II. C. LXX. 5. l. 2. Epid. f. II. 2. Confer ad Foef. p. 477.

PALEAR, κάλαρον, dicitur *barba galli gallinacei*; cujus meminit Gal. inter alimenta nullius vel usus, vel noxæ, l. 3. de Al. fac. c. 21.

* **PALIMBOLOS**, παλίμβολος, alibi παλίμβελος, vocatur *homo dolosus*, qui aliud loquitur, aliud sentit, quique facile mutat sententiam, Homo fluxa fide. Deinde quoque ita vocatur *morbis vagus*, inconstans, qui facile mutatur, fluctuat, & in diversum trahitur, aut fluctuat; aut qui spem levationis facit, sed intus malignus est. Hipp. l. 6. sect. 6. Epid. t. 15. Galen. in com. ad h. l. Adde Foef. p. 478.

PALIMPISSA, παλίμπισσα, vocatur a quibusdam *pix arida*, vel *sicca*, quasi *pix* rursus cocta; quia *pix* sicca nihil aliud est, quam *resina* bis cocta. Diosc. l. 1. c. 97. Schroder. lib. 4. cl. 2. n. 397.

PALINCOTOS, παλίγκωτος, epitheton morbi, qui *recrudescit*. Estque nota malignitatis; quia causa morifica ante quiescere quidem visa denuo movetur, & insurgit. Κότς enim doloris acerbiter, & exardescitiam ex ira significat. Verbum παλίγκωταιναι, frequens apud Hippocr. 2. de fract. t. 28. 30. 31. lib. 2. de morb. mul.

LVI. 2. Occurrit & nomen *παλιγνότης*, & *παλιγνοτία*, *recrudescētia*, *offensio*, apud eundem 3. de fract. t. 33. l. de Loc. in Hom. LIII. 7. Plura loca vide apud Foef. p. 477.

PALINDROMIA, *παλινδρομία*, vocatur *Reversus*, vel *reversio*, regurgitatio p. n. humorum peccantium ad interiora, vel partes nobiliores. Legitur hoc nomen apud Hipp. 2. Prorrh. XIII. 1. a verbo *παλινδρομέω*, *recurro*, *regurgito*, quo sæpius usus Hippocr. l. 2. progn. t. 68. l. 3. t. 29. Coac. t. 143. lib. 1. Epid. Sect. 2. t. 35. Jungatur Foef. Oecon. p. 478. & Dn. D. Merclini, Medici Norimbergensis, Fautoris, & Amici nostri haud e multis, Prodromus *Palindromiæ* lectu non indignus. Pulsus *παλινδρομῶν μύς*, reciprocus deficiens, Galen. l. 1. de diff. puls. c. 11.

PALINGENESIA, *παλιγγενεσία*, id est *Regeneratio*, dicitur de plantarum aridarum revirescentia beneficio alicujus aquæ Mercurialis; de qua vide Theatr. Ch. Vol. VI. p. 452. quam tamen ceu phantasticam jure merito rejecit Fr. Hofman. in Cl. ad Schrod. l. 5. p. 639. seq. & Rolink. Ch. l. ult. De Quercetanno narrant, illum habuisse substantiam quandam quasi subtilissimi cineris facie, parva quantitate, inclusam phialis hermetice sigillatis, quibus calorem lychni, vel lampadis supposuit, terra illa excrevit in vitro sub forma Rosæ, vel etiam alius plantæ, e qua primitus confecta fuit; submoto igne, rursus collapsa fuit. Verum nostro tempore non constat de hoc experimento. Vide *Regeneratio*.

PALINIDRYISIS, *παλινιδρύσις*, q. d. *Rursus subsidētia*, dicitur de humoribus prius elevatis, quando rursus subsidunt, & in sese velut redeunt. Legitur apud Hipp. l. de Humor. II. 8. opponiturque *μετεωρισμός*, *elevationi* præcedenti. Adde Foef. d. l.

PALINOPTOS, *παλινόπτος*, exponitur a Galeno in Exeg. dict. Hipp. per *aversum a Sole*. Foef. d. l. q. d. *visui rursus expositum*.

PALIRRHŒA, *παλirrῥοία*, h. e. *retrogradus* humorum *fluxus* Aretæo dicitur, l. 2. de morb. ac. cap. 4. allegante Foef. d. l. v. g. in cholera morbo. Idem fere quod *παλινδρομία*.

PALLAX, *πάλλαξ*, vocatur lapis quidam fatitius ex cælo, & terra Lunæ, cum æquali pondere Solis, in Theatr. Ch. Vol. I. p. 487. quamvis nullibi alias hujus nominis significationem hanc reperire potuerim. Significat vero communiter *πάλλαξ* *adolecentem*, uti patet ex Lexicis. *Pallaca* significat massam auri fossilem grandiore, apud Plin. l. 33. H. N. c. 4. & Joh. Agric. l. 8. de nat. fossil.

PALLIATIO, *Palliatiua cura*, vocatur Medicis, quando in morbis desperatis, & incurabili-

bus, præmisso prognostico eventus funesti, quædam remedia mitigantia vel dolorem, vel alia symptomata urgentia adhibentur, ut in cancris ulceratis, fistulis cancrois, aliisque. Vide Forest. l. 7. Observ. Chir. 16. Schol. & Obs. 17. ubi & *Unguentum palliativum* legitur. Græce dici posset *ἵκσις ἐπιόλαιος*.

* PALLIDUS, *Pallor*, *ὠχρὸς*, *ὠχρότης*, *ὠχρόμα*, vide *Ochros*. Adde Jul. Alexand. not. ad Gal. l. 1. de Antidot. Tom. II. Oper. pag. 779. *Pallor* p. n. faciei, & corporis habetur signum affecti Hepatis, & Stomachi, interdum & Renum, Scribon. Comp. 125. Lang. l. 2. ep. 51. Helmont. tr. Sedes anim. nu. 32. Species quoque *Ictericæ Pallidæ* vocatur a Paracelso, quam deducit ex scisso, mercurialibus liquoribus, & vitriolo albo, l. de Ictericis, c. 1.

PALLIUM, *ἱμάτιον*, quid significet, etiam pueris in trivio notum est. Tropice tribuitur cum epitheto, *Purpureum*, a Basil. Valentino pulveri cuidam Solari, parato ex Amalgamate Solis, & Mercurii retortæ indito, & hinc separato Mercurio remanenti, qui cum Sulphure calcinatus evadit purpureus: unde in Germanica lingua vocatur a dicto Authore *Durpur Mantel*.

† PALMA ELATES, apud Gal. 1. tenerum germen palmæ. 2. fructus palmæ, sive *Dactylus*. 3. Cortex ipsius fructus. Merc. de Comp. med. l. 3. c. 10.

* PALMA, æquivocum est vocabulum. (1.) enim significat arborem, & ejus etiam fructus, Gr. *φοίνιξ*, & fructus *φολίνες*, qui alias *Dactyli* vocantur: de quibus vide Galen. l. 2. de Al. fac. c. 26. & consulantur ulterius Botanici. (2.) Denotat internam manus partem, quæ & *Vola* dicitur, & *Postbrachiale*, *μετὰκάρπιον*. Vide *metacarpion*. *Palmaris Musculus* dicitur, qui expanditur in volam manus, cuti firmissime adhærens, & respondet in pedibus *Plantari*. Bartholin. lib. 4. Anat. c. 9. p. 475.

* PALMOS, *παλμός*, Latine *Palpitatio*, item *Subsultio*, vocatur Motus localis præter naturam, quando partes solidæ nobis invitis attolluntur, & demittuntur. Galen. lib. de trem. palpitat. & c. c. 4. & 5. Inter speciales *palpitationes* notabilior est Cordis *palpitatio*: & quemadmodum omnis membrorum *palpitatio* oritur a materia quadam vaporosa, & flatulenta agitata, & transitum non habente, uti testatur Gal. d. l. ita & cordis *palpitatio* est motus ejus depravatus, præcipue in contractionis urgentia consistens, interdum adeo vehemens, ut ab adstantibus percipi queat sonus percussionis costarum, cum prostratione virium, animi deliquio, & respiratione læsa, sonituque aurium, proveniens a flatibus, & vaporibus fibras cordis spasmodice irritantibus, & convellentibus. Videatur Sylv. Prax. Med. lib.

1. c. 35. Verum Vvillis potius causam *palpitationis* cordis proximam accusat obstructionem, & infarctionem vasorum, præsertim arteriosorum pulmonalis, & magnæ, seu aortæ, vel ob sanguinis non satis activi segnitiam, vel etiam ob ejusdem nimium fervorem; uti videre est prolixius in Pharm. Rat. P. I. S. B. cap. 3. Sunt quidem alii, qui dilatationem cordis magis pec- care credunt, sed testatur ὠτοψία, Cor non tempore dilatationis costas ferire, sed po- tius tempore constrictionis, in qua mucro ejus versus costas attollitur. Helmontius causam re- fert ad Gas heterogeneum, vitale nostrum Gas de natura salis balsamici existens potentissime, celerrimeque afficiens, tract. Complex. atque Mist. Elem. figm. n. 42. 43. Παλμώδεις δὲ ἔλα vocantur Hipp. quibus *palpitationes* in toto corpo- re sentiuntur, Prorrh. f. 1. t. 29. Dolores cum palpitatione occurrunt d. l. t. 35. Plura vide apud Foef. d. l.

* PALPEBRA, βλέφαρον, vocatur externa oculi pars superciliis subjacens, superne, inferneque interiores oculi tunicas contegens; atque una superior, altera inferior vocatur. Gal. l. Intro- duct. c. 10. Constant *palpebrae* cute, membrana carnosæ, musculis, tunica, tarsis, & ciliis; de qui- bus videantur Anat. & hos inter Barth. l. 3. Ana- tom. c. 8. De *palpebrae* superioris cum oculo coa- litione vide Hildan. Cent. 6. Obs. 7. Vocantur & καλύμματα, hoc est *tegumenta oculorum*, vel *Cooperacula*, notante Dieter. n. 155.

* PALPITATIO, παλμός, vide *Palmos*.

PALUMBUS, *Palumbis*, φάσα, φάσσα, vel φάξ, vocatur species quædam *Columbarum*, & quidem *Sylvestris*; cujus plenior descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, habetur apud Aldrov. l. 15. Ornithol. c. 5. Adde Gal. l. de atten. vict. cap. 8. in fin. Schroder. l. 5. cl. 2. num. 62. Dici- tur etiam *Torquatus*. *Palumbarius* accipiter, φαυτοφόνος dicitur, qui *palumbis* insidiatur. Gal. lib. 11. de U. P. c. 18.

PALUS, apud Latinos æquivocum est. Vel enim masculino genere denotat lignum acuta cuspide, quod infigitur; item Vallus, & Græce dicitur σκόλοψ, Gal. 8. de S. Fac. 6. Pycnoco- mon, & l. 5. de C. M. P. G. cap. 2. Rul. in Lex. vel in fœminino notat aquam stagnantem faci- le corruptibilem, Græce λίμνη, Lat. *Lacus*, sta- gnum. Vide *Lacus*.

PALYNO, παλύνω, significat *aspergo*, consper- go, item ἐπιπαλύνω, *inspergo*. Hipp. l. 1. de mor- bis mul. CIV. 8. Foef. p. 479.

PAMMACHOS, πάμμαχος, *omnigenus*. Usurpa- tur de infortunio ab Hip. in Præcept. X. 4. Re- ctius exponitur, Omnia tentans, vel, *omnia im- pugnans*. Πάμμαχοι alias dicuntur in omni cer-

taminum genere exercitati, notante Rhodio ad Scribon. n. 101.

Pampathes, παμπαθής, nomen Emplastri com- positi ex Cinnabari, ad tophos, aliosque tumo- res scirrhusos; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 17. Ab Æetio quoque appellatur τυρρηνικόν, *Tyrrhenicum*, notante Gorræo.

PAMPHILION, παμφίλιον, quasi *omnibus gra- tum*, nomen est Emplastri albi; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 17. & lib. 2. c. 14.

PAMPHOROS, πάμφορος, h. e. omnia ferens, sive *omnium ferax*: Epitheton *Nature*, apud Hip. Coac. t. 512.

PAMPINUS, ἐλίζ ἀμπέλκ, Galen. lib. 2. de C. M. S. L. cap. 1. & alibi, quid sit, ad Botánicos spectat, videlicet crispaturæ, & flagella, quibus vitis adhæret palis, *pampini* vocantur. Hinc propter similitudinem plexus vasorum spermati- corum præparantium ante ingressum ad testes dicitur ab Anatomicis *Pampiniformis*, sive *vasa pampiniformia*, quæ & *pyramidalia* vocantur. Bartholin. l. 1. An. c. 21.

PANACEA, πανάκεια, id est *universale reme- dium*, olim fuit nomen quarundam Composi- tionum medicamentosarum, apud Galen. v. g. Antidoti cujusdam, l. 2. de Antidot. cap. 1. ab Aphroda authore acceptæ; item alia, l. 7. de C. M. S. L. c. 2. quæ & Stichus vocatur, estque Ca- tapotium anodynon. Emplastra quoque quædam dicta fuerunt *Panaceæ*, v. g. Epulaticon Andro- machi, l. 2. de C. M. P. G. c. 15. aliud Heræ, quod & *Sanitas* vocabatur, l. 5. c. 2. Verum quem- admodum tum temporis nomen illud hyperbo- lico fuit acceptum; ita & hodieque adhuc a Spagyricis abusive sumitur, dum varias excogita- runt *Panaceas*, quæ tamen nihil minus sunt quam panaceæ. Vide supra *Catholicus*. De *Panaceæ* Mercurii lege Schroder. l. 3. c. 15. Antimonii, c. 17. Nitri, c. 23. Ita *Panaceæ* olim *Anvaldina* decantata fuit; & quæ sunt aliæ. Enimvero li- cet nolimus litem hanc facere nostram, an ex simplicibus natura sua deleteriis, aut certe ve- nenosis, beneficio artis, possint præparari veræ *Panaceæ*, quod quidem nobis non videtur ratio- ni, aut veritati consentaneum; rectius tamen illi Medici statuere videntur, qui negant, dari *Pana- ceas*; inter quos etiam B. Rolink. O. & M. M. Sp. l. 13. c. 2. & alibi. Sane si *Panaceæ* non inclu- dunt aliorum remediorum usum, uti legitur in Th. Chym. Vol. VI. pag. 637. non recte dicuntur *Panaceæ*. Judicium de *Panaceis* limitatum vide apud Dan. Ludov. in Diff. I. Pharm. p. 112. quod nota egregia illustravit B. Etmull. De *Panaceæ Solaris* Vvildengansii noxio usu vi- de quoque Ephem. N. C. A. III. Obs. 232. Est

Est & *Panacea* nomen Levistici, vel Centaurii majoris hyperbolicum. Gorræus. De herba vero illa, quæ in oppido Cæsareæ Philippi e statua Salvatoris ante fores mulieris, quam Christus ab hæmorrhagia 12. annorum liberaverat, erecta excrevisse legitur apud Eusebium l. 7. Hist. Eccles. *Panacea* dicta, videatur Lang. l. 2. ep. 11. ad fin. & fides sit penes auctores.

PANALETES, *παναλητής*, id est *universaliter verum*: Nomen Emplastri nigri inter Cephalica relati, apud Aet. lib. 15. citante Gorr.

† PANARITIUM, Paronychia.

PANARITIUM, Gr. *παρονυχία*, dicitur tumor calidus ulcerosus, summe dolorosus, accidens in summitate digitorum in latere unguis, & quandoque tam vehementer afficiens, ut vigilias, & inquietudinem exciter. Forest. l. 5. Chir. obs. 16. Lang. l. 2. ep. 42. Hildan. Cent. 1. obs. 97. Causam ejus proximam vulgo statuunt vermiculum corrodentem; unde & vernacule *Vermis digitorum* vocatur. Sed Lang. d. l. dubitat. Hoc certum est, materiam esse ichorosam, acerrimam, corrosivam, & vel cum sero sanguinis, vel cum succo nervoso ad partem affectam delatam. A Parac. Dorn. & aliis vocatur & *Pandalium*, item *Passa*, Parac. l. de ulcer. & apost. c. 17. De hoc affectu legatur & P. Barb. Chir. Part. II. l. 1. c. 15. Vide *Paronychia*.

PANATA, *Panatella*, nomen edulii in Italia usitatissimi, ex pane triticeo, vel similagineo, interdum etiam additis seminibus melonum, cum ovo interdum admisto in aqua ad pultis consistentiam cocti. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 11. Meminit & Forest. l. 10. obs. 4 & alibi. Scultetus parari scribit *Panatellam* ex mica panis similaginei, jure carnis salito, & butyro recenti, Arm. Chirurg. part. II. obs. 24.

PANCARPIA, *παγκαρπία*, nomen placenta ejusdem in modum rotæ papyro involuta, quo diutius duret. Apud Alexandrinos celebre fuit hoc placenta genus, teste Gorr.

PANCHRESTOS, *πάγχρεστος*, q. d. *ad omnia utilis*: Epitheton quorundam Collyriorum: v. g. apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. in princ. & apud Aegin. l. 2. c. 22.

PANCHRYOS, *πάγχρυς*, i. e. *omnino aureum*. Nomen liquidi Collyrii, apud Aegin. d. l. idem cum præcedenti.

PANCHYMAGOGUM, *παγχυμαγωγόν*, est epitheton quorundam purgantium, quæ creduntur omnis generis vitiosos evacuare humores. Ita in Dispensatoriis legitur *Extractum Panchymagogum* Crollii; quale etiam refert Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 10.

* PANCOENOS, *πάγκοινος*, idem quod *πανδής*.

μ. 6. Vide *Epidemius*. Epitheton morborum contagiosorum publice per totam regionem, vel plebem grassantium. Vocantur & *πανδήμιοι*, Gorr.

PANCRATIATA, *παγκρατίας*, idem quod *παλαστής*, *luctator*, *athleta*, pugil in omni certaminum genere exercitatus. Vide *Pammachos*, *Palæstra*, Diet. n. 11.

* PANCRATION, *παγκράτιον*, non solum est nomen plantæ bulbosæ, de qua consulantur Botanici: Verum etiam est nomen certaminis duplicati, *luctam*, & *pugillatum* comprehendentis; cujus aliquoties meminit Gal. l. 2. de san. tu. & exposuit J. Alexandr. in not. ad h. l. T. II. Op. p. 392. Lucta in pulvere multo vocatur *Pancratium volutatorium*, teste C. Hofm. Com. in Gal. LL. de U. P. n. 812.

* PANCREAS, *πάγκρεας*, proprie, & *ἀπλῶς* ita dictum est corpus glandulosum, laxum, situm suum obtinens sub posteriori parte ventriculi, hujusque fundo; cujus accuratior descriptio, & historia quærat in Anatomicis. Barthol. l. 1. Anat. cap. 13. Vvarthon. Adenograph. cap. 13. Regner. de Graf. de nat. & usu succi pancreatici, D. J. C. Bruner. de Experim. nov. circa *Pancreas*, & ejus vero usu. Celebris est hoc seculo hæc *Glandula*, ob peculiarem succum, vel liquorem, qui in illo colligitur, & per singularem canalem ad intestinum duodenum deferitur; unde *Liquor Pancreaticus* vocatur, quem admodum & Vas illud *Ductus Pancreaticus*. Hinc geminum quoque inveniri duodeno intestino insertum, patet ex Observatione in Aët. Hæst. Vol. II. Obs. 14. p. 31. De illius usu extollendo valde operosi fuerunt hætenus plurimi Medici, non contenti, quod succus ille sit excrementitius quidam arteriosi sanguinis liquor; sed quod sit humor laudabilis ex sanguine, & spiritibus animalibus in ipso præparatus, & quidem subacidus, qui denuo alimentis, vel chylo admiscetur. Enimvero non est hujus loci hanc dirimere litem: quamvis nolim dissimulare, Graßum cum suis *ὁμοψήφοις* speculationes suas commentitias nondum sat evidenter probasse, ut ita verosimilius mihi videatur, liquorem illum *Pancreaticum* potius excrementum esse inutile, quam utilem aliquem humorem, denuo sanguini adjungendum; licet nolim penitus negare, quod in segregando Chylo utili a portionibus fœculentis usum insignem præstet, quando in intestino duodeno nißæ chylosæ transeunti permiscetur. Dicitur & *Callicreas*. Cæterum eodem *pancreatis* nomine mediam *Mesenterii Glandulam* Asellius, & nonnulli ejus sectatores indigitarunt, quam alias *Lactium* titulo insigniverunt, & ita ansam dederunt, ut pro una eademque parte ha-

haberentur, recte animadvertente Graſio, d. l. 9. 17. Junge Barth. d. l. c. 12. Vvarton. d. l. c. 8.

PANDALEON, *Pandaleum*, vocatur medicamentum solidum internum, tabulatum, Arabum inventum, pectori, & pulmoni dicatum, suave, a morſulis, & rotulis non niſi forma differens; ſitque, quando materia medicamentosa ſaccharo ſoluto ſuſcepta in pyxidem aliquam effunditur, ut inibi indureſcat, unde uſus tempore fruſtum aliquod cultro, aut cochleari demitur. Schr. l. 1. c. 3. Morell. de form. remed. l. 1. ſ. 3. c. 2.

PANDALITIUM, idem quod *Panaricium*, de quo p. 2.

* PANDEMIOS, πανδημία, vide *Pancænos*, *Epidemios*.

* PANDICULATIO, σκορδίνημξ, σκορδισμός, dicitur motus quidam violentus tenſivus membrorum ſolidorum, a flatulenta materia ad fibras, & nervoſas partes delata dependens. Afſinis valde χάσμη, ſive *oscitationi*; de qua ſupra vide *Chafme*. Hinc etiam *pandiculatio* cum *oscitatione* coincidit. Fit quidem a natura, ſed coacta. Meminit aliquoties & Hipp. l. 2. Epid. ſ. III. 34. l. 4. ſ. 5. t. 4. l. de Superſœt. IX. 3. Vide Foef. p. 574.

PANICULA, diminutivum *Pani*, vocatur & *Panula*. Rhod. ad Scrib. n. 82. & 263. item in Lex. Scrib. Vide *Pannus*.

PANIS, ἄρτος, quid vulgo ſignificet, omnibus, etiam puerulis, notum eſt. Ejus autem apud veteres, & recentiores quoad materiam, fermentum, coquendi, & condiendi rationem, tot occurrunt differentiæ, & ſpecies, ut illas omnes hic recensere, nimis prolixum foret. Legi poſſunt Foef. Oec. p. 95. ſeq. Gorr. def. Mundell. in Indice vel Th. Gal Bruyerin. de re cibarij. l. 6. per tot. J. Alex. l. 8. Sal. c. 11. ſeq. Moræus in Sch. Salernit. c. 17. p. m. 225. ſeq. & 258. ſeq. Deodat. Panth. Hyg. l. 2. c. 4. C Hofm. l. 5. Inſt. c. 6. ſ. 3. ſeq. Merito inter edulia primas tenet, & ab omnibus expetitur. Siquidem rariffima ſunt exempla eorum, qui *panem* penitus abhorruerint; quorum unum legitur in Eph. N. C. Ann. II. O. 144. alterum obſ. 207. ex Hildan. De panis uſu medico vide Schr. l. 4. cl. 1. nu. 316 & Fr. Hofm. in cl. ad h. l. *Panis* repletionem eſſe peſſimam, paradoxon eſſe, & autoritate carere, non male demonſtravit C. Rejes C. El. q. 85. n. 4. ſeqq. *Panis petreſacti* obſervationes vide apud Helm. tr. Nat. Contr. neſc. n. 40 Th. Chym. Vol. IV. p. 884. Chiocc. Muſ. Calceol. p. 411. 412. Vocabulum ἄρτος ab Hipp. etiam acceptum legitur pro paſtillo, vel maſſa quadam compacta ex qualibet materia, & linteo incluſa, calideque pro

fomento utero applicata, l. de nat. mul. XXIX. 198. 203. C. I. 9. 10. *Panum* æreorum tres eſſe ſpecies, ſcripſit Johnſ. Lex. Chym. l. 1. ubi & *Panes* ex Pyrite, & Cadmia conflatos recenſet, & *panem* argenteum, item *panes æris* fatiſcentes. *Panis* quoque idem eſt, quod *Pannus*, Gr. φῦμα, notante Keuch. ad Samon. p. 245.

PANNICULUS, ῥάκος, ῥάκιν, idem fere quod *linamentum* denotat. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. l. 3. c. 9. & alibi. Pertinet ad uſum Chirurgicum, & Pharmaceuticum. Ab Anatomicis vero *Panniculus* accipitur pro *Membrana*, ut *Panniculus carnoſus*. *Panniculi* cerebri, &c.

PANNUS, æquivocum eſt. Proprie ſignificat textile quoddam ex lanis ovium paratum; de quo notavit Helmontius, quod panni ex lanis mortuarum ovium parati facilius foraminibus pertundantur, Gr. ῥάκος, ὑφασμα, Tr. Tumul. peſtis, 9. Imaginantur Mineralia, &c. Metaphorice denotat 1. affectum oculorum; eſtque materia viſcida craſſior, adhærens tunicis oculorum, & viſum impediens; quem affectum nonnulli confundunt cum *Ungue oculorum*. Foreſt. lib. 11. Obſ. 6. Arab. dicitur *Sebel*. 2. notat *maculam*, vel *navum* in cute, ſive ex lue Gallica, ſive ex alio morbo maligno dependentem; de quo legatur Parac. l. de apoſtem. & ulcer. cap. 43. & alibi.

PANNYCHIS, παννυχίς. Vide *Pernoctatio*.

PANOCHIÆ, vocantur a nonnullis Bubones, ſive Tumores inguinum. Fallop. de morb. Gall. c. 90. Tom. I. Op. p. 758.

PANONICOLETÆ, terminus Paracelſicus, qui legitur l. 3. de morb. Gall. circa fin. Cujus tamen ſignificatio mihi non conſtat, neque ex contextu patet.

PANSELENOS, πανσέληνος, vide *Plenilunium*.

PANSPERMIA, πανπέρμια, eſt commentum Anaxagoræ, qui ſtatuit omnium ſemina eſſe in omnibus: quod merito reiicit Lib. T. IV. Oper. pag. 16.

† PANTHÆ, Leſti penſiles Italij. Anton. Guainer. com. de pleur. c. 17.

PANTHERA. Vide *Pardalis*, vel *Pardus*.

PANTICES, idem quod *Inteſtina*: unde *Pantiscinari* eſt bibonum, & collurconum more potum ingurgitare, & ita ventrem ſaburrare. Linden. Ex. IX. ſ. 56.

PANTODAPOS, παντοδαπός, varius, omnigenus. Uſurpatur ab Hippocr. de morbis, 2. de nat. hum. t. 4. & l. 5. Epid. XXXI. 14. de excrementis. Foef. p. 479.

PANTOLMIOS, παντόλμιος, eſt nomen hyperbolicum *Trochiſci*, qui excreſcentiam carneam citra roſionem ſupprimat; uti legitur apud Æginet. lib. 7. cap. 12. An idem cum *Paſtillis* Fau-

Faustianis, l. 4. cap. 43. uti velle videtur *Goræus*?

* *PANUS*, antiquis etiam *Panis*, unde diminutiva *Panicula*, *Panula*, Gr. φύγεθλον, Galeno etiam φῶμα ἀπὲρπον, *tuberculum immaturum*, c. 3. de artic. t. 2. dicitur tuberculum inflammatorium, vel potius erysipelaceum absque suppuratione ad glandulas plerumque subcutaneas obortum cum dolore insigni urente, & mordicante, proveniens ab ichore sanguineo acriori ibidem stagnante. Gal. l. de tum. p. n. c. 15. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. Cels. l. 5. c. 18. Scrib. nu. 236. Forest. lib. 1. Chirurg. Obs. 7. cum Schol. Barbette ad *Bubonem* refert, Chirurg. P. 2. lib. 1. cap. 11.

PAPA, Paracelso dicitur vermis, h. e. *Basiliscus*, qui quamdiu vivit, tamdiu erit pestis expectanda, l. 2. de Peste cum addit. tract. 1. c. in fine.

PAPHAZO, παφάζω, proprie significat *æstuo*, & *ferveo*; & de maris æstu dicitur. Translatum vero ab Hipp. ad sermonem interruptum, & veluti bullantem, quando inter loquendum *hesitant*. Eo verbo usus Hipp. l. 2. Ep. f. V. 7. l. de Cris. 12. Jung. Foef. p. 490. Dicitur & φάζω. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

PAPILIO, ψύχη, ἐστὶν ὁ σὺν ὀφθαλμοῖς, insectum est notissimum alatum, sed multifarii generis; cujus historiam prolixam cum usu tradidit Aldr. l. 2. de Insect. c. 1. seq. Adde Lang. l. 1. ep. 14. & 50. *Bombyces* degenerare in *papiliones*, confirmat Helmont. Tract. Demonstratur Thesis nu. 94.

* *PAPILLA*, θηλή, vide *Mamma*. Est extremum mammæ mulieris, quod ori infantis inditur. Gal. l. 15. de U. P. cap. 7. Barthol. l. 2. An. c. 1. Tribuitur etiam hoc vocabulum Glandulis intestinalibus a Pejero in suis Exercit. de dictis glandulis. *Papilla* quoque est diminutivum a *Papula*, apud Sammon. c. 10.

PAPILLARES PROCESSUS; vide *Mastoides*, de nervis olfactoriis, Barthol. ibid. d. 1.

* *PAPULA*, ἑκδομα, ἑκτεσμα, *tuberculum ulcerosum* cutaneum notat. Vide *Ecthyma*. Gal. c. 3. in I. Epid. t. 51. Nobis videtur idem esse cum *Pustula*. *Papula* acuta, est *Furunculus*, δοφίλω. Rhod. ad Scrib. n. 210.

PAR, duplicem habet significationem. 1. dicitur de diebus, qui Græce vocantur ἄρποι, ad differentiam τῶν ἀρσῶν, *imparium*: in illis olim crediderunt rariores, & difficiliore fieri crises. vide *Artio*, *Impar*. 2. notat binas unitates alicujus rei: v. g. in formulis remedium quando scribitur: Recip. baccarum lauri, fructum jujub. aut sebest. *paria tria*, aut plura.

PARA, πρὸς, id est *præter*, præpositio usitatissima in Medicina, cum simpliciter, tum in compositione. Plerumque vero accipitur in malam partem, ita ut significet aliquem recessum a statu integritatis, sive bonæ dispositionis; hac tamen limitatione, ut nihilominus residuum maneat *aliquid bonitatis*; ut hac ratione differentia eluceat inter *Præter*, & *Contra*. Morbi omnes sunt πρὸς φύσιν, *præter naturam*, eorumque causæ, & effecta: Mors sola, & quæ eam vel efficiunt, vel consequuntur, sunt *contra naturam*, ἐναντίον τῇ φύσει, quamvis in latiore acceptione morbi quoque dicantur *contra naturam*, animadvertente J. Alex. not. in Gal. de diff. morb. c. 4. Alias & πρὸς significat *ad*, vel *juxta*, in 4. aph. 31. teste Diet. n. 648.

PARABILIS, ἀπόρροια, vide *Euporia*.

PARABLASTANO, παραβλάσσω, significat *progerminare*, vel *accrescere*, & quidem præter vel necessitatem, vel naturæ institutum. Dicitur de palpebris, apud Hippoc. 4. de R. V. I. A. t. 63.

PARABOLICUS, epitheton *Ignis Solaris*. Vide *Ignis*.

PARACELSUS, nomen proprium Spagyricæ Medicinæ principis, qui alias nominatus *Philippus Aurelius*, vel *Aureolus Paracelsus dictus Bombast ab Hohenheim*; cujus vita legi poterit in Melchioris Adami vitis Medicorum. Scripta ejus plura, qua vernacula, qua Latina, adhuc passim prostant. De ejus peritia singulari, & felicitate Medica diversa feruntur judicia. Nobis non libet esse arbitris. Valde tamen suspectum esse de Magia diabolica, facile ex scriptis ipsius demonstrari posset, si instituti concederet ratio. Gravius in eum invehitur C. Rejes C. El. q. 30. n. 8. Furti scriptorum, & arcanorum quoque arguit Libav. Tom. 2. Op. p. 103. & alibi passim ipsum incusat. Ejus sectatores vocantur *Paracelsistæ*, non minus suspecti magicæ vel vanitatis, vel præstigiæ dæmoniacarum, si in omnibus ducis sui principia retinuerint.

* *PARACENTESIS*, παρακέντησις, Latine *Punctio*, *Compunctio*, vel rectius *Perforatio*, dicitur operatio Chirurgica, qua vel in Asciticis abdomen cultello, vel acu perforatur, ad evacuandam aquam collectam; cujus aliquoties meminit Hipp. l. de loc. in hom. XXXVI. 17. seq. l. de affect. XXIII. 25. seqq. lib. de intern. affect. XXV. XXVI. seqq. l. 6. aph. 27. l. 6. epid. f. 7. n. 62. licet vocabulum παρακέντησις in illis locis non occurrat. Modum operationis hujus ex recentioribus tradiderunt Aquapendens, tr. de Oper. Chirurg. cap. de perforatione abdominis in hydropticis, Hildan. Cent. 1. Obs. 47. & ep. 8. Barbette Chir. Part. 1. c. 14. Cautelam docuit & Dieter.

ter. Jatr. p. 1268. seq. Vel quando in infusione, sive cataracta laborantibus oculi tunica perforatur acu, & materia illa viscida visum intercipientis removetur: de qua Plin. l. 25. c. 23. Coel. Aurel. l. 1. Tard. pass. cap. 5. allegante Foef. p. 480. Modum vide apud Aquapend. d. l. c. de suffus. Hildanum ep. 67. Barbette d. l. cap. 16. Cæterum non video, quid obstat, quominus & aliæ Perforationes Chirurgicæ, trepano, vel terebra factæ, dicendæ sint *Περφορήσεις*, licet non fiant punctione simplici.

PARACINDYNEVO, *Παρακινδυνάω*, significat *audacius periclitari*, propter emphaticam præpositionem *Παρά* exprimentem aliquam transgressionem, notante Linden. Exeg. XIV. §. 140.

* PARACMASTICOS, *Παρακμαστικός*, *declinans*, vide *Actmastica*. Dicitur de ætate, quæ jam vergit ad senium, & incipit secundum Gal. a 35. anno, duratque ad annum 49. quo scilicet senectus incipit. Gorr. & Castell.

PARACME, *Παρακμή*, vide *Declinatio*.

PARACOE, *Παρακοή*, *obauditio*, idem quod *βρυκοία*, vide *Barycoia*, *Cophosis*.

PARACOLLETICOS, *Παρακολλητικός*, idem quod *κολλητικός*, *Agglutinans*. Lang. in Indic. epistol.

PARACOEPE, *Παρακοπή*, late, & stricte accipitur: in illa significatione notat generaliter delirium, de quo supra lit. D In qua etiam legitur Coac. t. 47. in hac *desipientiam levior*, & mentis emotionem in febris fervore; uti patet ex Hipp. 6. aph. 26. Lind. omnes *Παρακοπέειν* dicit, qui per morbos *delirant*, Ex. XII. §. 162. 169. seq. Vide & Diet. n. 649.

PARACRUSIS, *Paracrusticos*, *Παρακρυσίς*, *Παρακρυστικός*, etiam dicitur de *levi mentis emotione*, & *delirio mitiori* in morbis. Frequens Hippocr. l. 1. Prorrh. t. 99/104. Plura loca vide apud Foef. d. l.

* PARACYNANCHE, *Παρακυνάγχη*. Vide *Angina*.

PARACYPITO, *Παρακύπτω*, significat *prono corpore sese inclinare*, aut incurvare, ad aliquid inspicendum. Translatum ab Hipp. ad insertionem caulis allii loco specilli in anum, l. de fistul. II. 8. Vide Foef. d. l.

PARADIGMA, *Παράδειγμα*, vide *Exemplum*.

PARADOXOLOGOS, *Paradoxopæos*, *Παραδοξολόγος*, *Παραδοξοποιός*, qui aliena a recepta opinione, & sententia vel dicit, vel facit. Quod utrumque Epitheton ab aliis Medicis Galeno fuisse attributum, ipse testatur l. 10. M. M. cap. 4. in fin.

PARADOXON, *Παράδοξον*, significat *sententiam vel revera, vel saltem apparenter absurdam*,

vel *incredibilem*, a communi opinione *recedentem*.

PARAETESIS, *Παραίτησις*, significat *recusationem*, subterfugium, indulgentiam, quæ ægro conceditur, apud Hipp. l. Præcept. in fin.

PARAGOGE, *Παραγωγή*, *adductionem*, adaptationem significat, in specie ossium, apud Hipp. l. 2. de art. t. 1. Mochlic. IX. 16. Ossa quoque, quæ facilius adduci possunt, dicuntur *Παραγωγότατα*, 2. de artic. l. 64.

PARAGRANUM, nomen libri alicujus Paracelsici, in quo fundamenta se proposuisse Medicinæ aliis persuadere conatur. Sed revera plerisque obscurum.

PARAGRAPHI, etiam est titulus scripti cujusdam Paracelsici, Libros 14. *Paragraphorum* continentis, in quibus morborum quorundam curationem tradidit.

PARALAMPSIS, *Παράληψις*, dicitur cicatrix in nigro oculi resplendens, quod aliquando crassior sit Aegide. Hipp. 2. Prorrh. XXIX. 35. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foef. Oec. p. 481.

PARALEGO, *Παραλέγω*, significat Hipp. sermone delirare, *aliena loqui*, aut absurda, quale quid & ebriosis contingit. Hipp. 1. Epid. f. 2. c. 75. ad quem locum vide Gal. comm. & l. 2. de diff. resp. c. 10 l. 3. c. 11. Plura loca in Epid. vide apud Foef. d. l.

PARALEREIO, *Παραληρέω*, *Paraleros*, *Παράληρος*, *deliro*, *delirus*, idem quod *Παραφροσύνη*, vide *Delirium*. Gal. quidem exposuit per *μικρὴν παραφροσύνην*, c. 3. in 3. Epid. t. 34. Verum Hippoc. in eodem libro Epid. ægroto sexto expresse etiam scripsit, *πολλὰ παραλήρησα*, multum *deliravi*, ita ut sit verbum *delirium* in genere exprimens. Foef. d. l.

PARALLAXIS, *Parallagma*, *Παράλλαξις*, *Παράλλαγμα*, dicitur partium solidarum, præsertim ossium *alternatio*, *emotio*, & inter se facta *perversio*, aut *immutatio*, ubi alia super aliam effertur. Hipp. 2. de fract. t. 60. l. 3. t. 40. 46. 47. l. 1. de art. t. 72. Mochlic. l. 2. XXIV. 3. de dentibus l. 6. Epid. f. 1. l. 8. de musculis, & nervis *Παραλλαγή*, 2. de artic. t. 14. Metaphorice etiam de animo, vel mente aberrante, & delirante, 4. de R. V. I. A. t. 4. Vide Foef. d. l. *Parallaxeos* significatio Astronomica petatur ex *Mathesi*.

PARALLELUS, *Παράλληλος*, terminus Mathematicus significans lineas imaginarias, sub quibus & *Zonæ* comprehenduntur; quarum notitiam Medico quoque commendat Gal. l. 3. aph. 14. *Parallela* quoque vocatur affectus malignus cutaneus internam manuum, ac pedum partem tantum obsidens, nec latius, quam ad latera, & phalangem digitorum in manibus serpens, *Par-*

Pityriasi, five Furfuribus capitis similis, sed squamæ sunt majores, & cuti ita adherent, ut nisi unguibus divellantur, decidere nequeant. Estque symptoma Morbi Gallici. Plura de hoc effectu legantur apud Forest. l. 8. Obs. 13. Schol.

PARALOGOS, παράλογος, vide Inopinus.

PARALOXENOMÆ, παραλοξάνομαι, id est obliquor, in obliquum feror. Dicitur de utero, Hippocr. l. de nat. mul. XXXIV. 1. & l. 2. de morb. mul. XXXVI. 1.

* PARALYSIS, παράλυσις, item Paresis, πάρεσις, est nervorum resolutio, cum nervi, & corporis partes sensus, & motus expertes vel perfecte, vel imperfecte fiunt. Gal. 1. de Sympt. caus. c. 5. Ab Hippocrate sæpe confundi cum Apoplexia, notavit Foef. ad vocem ἀπληξία, quamvis Diet. aliquam differentiam conatus sit reddere, volens, ἀπληξίαν dici totius corporis resolutionem; παράλυσιν vero partis alicujus duntaxat. Jatr. n. 86. Plura de paralyti idem p. 211. seq. Enimvero si rem accurate velimus perpendere, non tam nervorum resolutio dicenda paralyti, quam fibrarum in musculis, & membranis, quæ sunt partes nervosæ, non ipsi nervi. Accuratiores igitur ex recentioribus hæc notari poterit descriptio. Paralyti est motus animalis, & tactus in parte quadam corporis abolitio, vel imminutio vehemens, cum ejusdem quandoque atrophia, pulsu debili, aliisque symptomatis, proveniens a partium nervosarum relaxatione, propter deficientem spirituum animalium præsentiam, aut activitatem, ab intemperie materiali cerebri, vel obstructione nervorum oborta. Legatur Villis, An. Brut. Part. II. Sylv. Prax. Med. l. 2. c. 22. Videantur & alii Practici, qui de hoc affectu prolixè scripserunt. Exempli de quodam, qui pro lubitu paralyticus fieri, & rursus sese curare pro lubitu potuit, quod ex Augustino allegavit C. Rejes C. El. q. 50. n. 22. fides penes Authorem. Affectus hic non male vocatur ab Helmont. pedissequa Apoplexia, Lithias. cap. 9. Verum interdum etiam huius esse prodromum, testis est experientia. Dicitur & ἀπληξία, aut παραπληξία, uti rectè notavit Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 59. Vide Foef. p. 483. Paracelsus speciem Guttae statuit, Paragraph. l. 7. c. 1. §. causam refert ad Mercurium, & Sulph. l. de trib. primis essent. c. 1.

PARAMERIA, παραμύρια, dicuntur internæ femoris partes. Gorr. Lat. παραμύριον, femur vocat Lind. Med. Physiol. c. 14. §. 19.

* PARAMESOS, παράμεσος, digitus vocatur minimo proximus, Medicus a Latinis dictus, quod Medicinæ dicatus credatur. Gorr. Vulgo Annularis appellatur.

PARAMETHIEMI, παραμεθίημι, dimitto, prætermitto, negligo. Hipp. l. 1. de morb. mul. XI. §. 8.

PARAMIRUM, titulus scripti Paracelsici gemini; quorum unum agit de quinque entibus omnium morborum, Astrali, Venenato, Naturali, Spirituali, & Divino, five Dei; alterum explicat causas morborum ex Sulphure, & Mercurio, ex Tartaro, ex Matrice: item tractat de morbis invisibilibus. Hæc paramirica scripta primum occupant locum in edit. Argent. Huseri.

PARAMINYTHEO, παραμινυθέω, significat imminuo, Hipp. d. l. XXXVII. 5.

PARAMPECHO, παραμπέχω, & παραμπέχομαι, obvelo, obduco. Ἀμπεχόνη enim velamentum, tegumentum significat. Hipp. l. de morb. sacr. II. 5. adde Foef. p. 482.

PARANDRUMENOS, παρανδράμηνος, nubilus. Poterit usurpari de persona, & de tempore, five ætate: in qua significatione usus Hippocr. l. de Virg. morb. II. 2.

PARANGELIA, παραγγελία, παράγγελμα, præceptionem, præceptum significat, five comprehensionem aphoristicam, & brevem, quæ facit vel ad instruendum Medicum, vel etiam ægrum, aut adstantes. Ita Hipp. libellum præceptionum ad Medicum pertinentium conscripsit. Meminit & talium παραγγελμάτων lib. de Medic. II. 1. & eorum, quæ ad ægrum pertinent, l. de dec. orn. XII. 2. Vide Foef. p. 480.

PARANOEA, παράνοια, etiam significat Dementiam, Delirium. Hipp. 2. progn. t. 20.

PARAPECHYON, παραπήχυν, a quibusdam dicitur brachii pars, quam proprio nomine κερκίδα appellant. Dicitur & προπήχυν, Gorr. Latine Radius, & Focile majus appellatur. Adde Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 74.

PARADEMPO, παραδέμπω, vide Transmissio.

PARAPHASSO, παραφάσσω, significat leviter contingo, vel contrecto, manu sensim admota, & veluti errante. Frequens Hipp. in l. de nat. mul. VI. 10. l. 1. de morb. mul. quæ loca vide ap. Foef. p. 385.

* PARAPHIMOSIS, παραφίμωσις, vitium est φίμωσις contrarium, cum videlicet ea, quæ naturales meatus concludunt, opercula, & tegumenta ita deducta sunt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur de præputio reirorsum adducto, ut glandem tegere nequeat: quod malum ex nervi contractione maxime contingit. Fit ex immodica præputii siccitate. Et contrarium vitium φάμωσις appellatur, Gal. in def. Gorr. & Castell. a φάμω, quod nexum summi orificii sacculorum, cum toto illius ambitu in angustum collecto funiculo clauduntur, & ligantur.

gantur, significat, Rolf. de part. genit. Part. I. cap. 50.

PARAPHORA, παραφορά, etiam significat *parvum delirium*, apud Hipp. & ὀψιφοροί, *leviter deliri* vocantur, l. 1. f. 3. prorrh. t. 37. l. 2. Epid. f. 3. num. 11. Gal. in comm. ad primum locum, & in c. 1. ad l. 3. Epid. t. 2. quamvis ex aliis quoque textibus pateat, significare potius generaliter delirium, & delirantes; uti patet ex l. 1. f. 1. prorrh. t. 35. Coac. t. 300. & Aretæus etiam l. 1. c. 1. de cur. acut. morb. usus est de phreniticorum delirio, quod sane vehemens est. *Deligationes* quoque ὀψιφοροί dicuntur, Hipp. h. e. *errabundæ*, vitiosæ, l. de art. t. 66. Jung. Foef. p. 485.

PARAPHRENITIS, παραφρονίτις, vide *phrenitis*.

* PARAPHROSYNE, παραφροσύνη, vide *Delirium*.

PARAPHYAS, παραφύας, dicitur id, quod adnascitur arbori, furculus, soboles, germen, ramulus. Idem est, quod ὀπιφύας. Utrumque occurrit in Hipp. l. de Venis XVII. 8. XXVI. 6.

PARAPHYSIN, ὀψιφυσίν, vide *para*.

* PARAPLEGIA, *paraplexia*, παραπληγία, παραπληξία, est *levior Apoplexia* ad paralyfin magis accedens, vel quando alterutro saltem in corporis latere, aut certo membro immobilitas, & sensus privatio animadvertitur. Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 50. quamvis alii iterum discrimen fecerint inter παραπληγίαν, & παραπληξίαν, illud ad particularem, hoc ad totalem *Apoplexiam* referentes, norante Gal. c. 3. in 1. prorrh. c. 26. & 3. de R. V. I. A. t. 27. & alibi. Vide *Apoplexia*, *Paralysis*. Jung. Foef. p. 483.

PARARMA, παράρμα, *fimbriam* significat; quales ad mollitiem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur: Suntque velut texturarum exordia. Legitur ap. Gal. c. 2. de artic. t. 32.

PARARTHREMA, ὀψιάρθρημα, idem quod ὀψινύημα, *parva luxatio*, per quam articulus leviter suo loco naturali recessit. Gorr. Vide *Dia-cinema*. Lat. *Subluxatio*, *prolapsus* dici potest. For. l. 9. Chirurg. Obs. in Schol.

* PARARRHYTHMOS, ὀψιάρρυθμος, est *epitheton* pulsus incongrui ætati, vel naturæ alicujus subiecti; & ita species ἀρρυθμίας. Gal. in def. Gorr.

PARASARCUM, titulus quidam scripti Paracelsici, quod secundum habetur inter opera *Theophrastia* dicta; in quo egit de summo Bono in Æternitate, uti scripsit Valentinus de Retijs. Vide Tom. VI. Oper. Paracels. edit. Guseri.

PARASCEPASTRA, παρασκεπάστρα, dicitur vinculi simplicis genus, quo universum caput obvolvitur. Gal. de fasciis, n. 5.

PARASCEVE, παρασκευή, *apparatus, præparatio*, quæ & προπαρασκευή dicitur, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 16. a verbo παρασκευάζειν, instructum esse, paratum esse, quod legitur 3. de fract. t. 33. quid significet, notum est. Dicitur vero active, & passive non solum de personis, Medico, ægro, & adstantibus, qui debent sese *præparare*, aut instructi esse ad præstandum ea, quæ singulis competunt, argumento I. aph. I. sed etiam de rebus Medicis, morbo, vel potius causa, aut materia morbifica, & remediis. *Præparatio* materiæ peccantis, sive humorum vitiosorum consistit in dispositione per artem facta ad secretionem ab utilibus, & vitalibus humoribus, & excretionem per loca convenientia, quando crassi humores redduntur fluxiles incisione, tenui incrassatione, lenta deterfione, mordaci attemperatione, verbis Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 5. f. 1. c. 5. cujus variæ *præparationis* meminit Gal. l. quos purg. oport. Jung. Sennert. Instit. Med. l. 5. p. 2. f. 1. c. 7. *Media*, vel medicamenta, quibus *præparatio* hæc producitur, vocantur *præparantia*, Gr. προπαρασκευάζοντα, de quibus Sennert. d. l. p. 1. f. 1. c. 5. & Rolfink. d. l. 5. f. 2. per tot. Huc pertinent & *Exercitationes* corporis, *præparatoriæ* dictæ Galeno, Gr. κατὰσκευαστικά, l. 3. de san. tu. c. 2. seq. quibus corpus, & humores ad secretionem, & excretionem inutilium, & retentionem utilium disponitur, & *præparatur*. *Præparatio remedium*, est artificiosa elaboratio materiæ Medicæ, ut commodius, & citius effectum suum exerere possit. Harum *præparationum* species quamplurimas juxta seriem alphabeticam vide apud Schr. l. 1. c. 14. Strictè dicta *præparata*, in officinis vocantur simplicia quædam medicamenta, solida, & duriora, in tenuissimum pulverem, accedente aqua aliqua convenienti, trita, & exiccata: quorum Catalogum lege apud eund. l. 2. cap. 76. Jung. Fr. Hofm. in cl. ad l.

PARASCHIDES, παραχίδες, dicuntur *ossium fragmenta*, aut fissorum ossium segmenta, quæ ab his separantur, & abscedunt, ossis fissa. Hippocr. 3. de fract. t. 2. adde Foef. pag. 484.

PARASEISMA, ὀψιόσεισμα, dicitur *concussio corporis*; & inter exercitationes refertur. Hipp. l. 2. de Diæt. XLII. 1.

PARASITOS, παράσιτος, *Æquivocum* est. Vel enim dicitur de cibo omni, qui cum pane comeditur; ut est apud Athen. vel de homine *adulatore*, qui gulæ gratia alteri assentatur. Hujus egregiam descriptionem vide apud Lind. Ex. XI. §. 29. seq. ubi ventris operarium, ad nutum manduconem, in ventre linguam habentem appellat.

PARASPHAGIS, παρασφαγίς, vocatur pars colli jugulo proxima, ad claviculas sita, inter collum, & pectus. Gorr. Dicitur & παρασφαγίς, teste C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 1114.

* PARASTATÆ, παραστάται, quasi dic. Lat. *Adstites*. Quam certum est de hoc vocabulo, quod denotat aliquam partem corporis generationi inservientem, tam incertum adhuc, quænam harum hoc nomine venire proprie debeat, ac possit. Apud Hippocr. παραστάται idem esse, atque Epididymes, volunt Interpretes, lib. de Venis XXI. 6. Vide Foef. d. l. Alii distinguunt inter παραστάτας κισσοειδείς, & αἰδοειδείς, variciformes, & glanduliformes, sive glandulosos, illos dicentes meatus seminales, ex vena, & arteria implicatis constantes, & in unam veluti naturam consertis, semen foyentes, & perficientes, Gal. in def. vel corpus varicosum pyramidale, incipiens paulo supra testem, & in superiorem hujus partem insertum: Hos vero appellantes corpus glandulosum meatui urinario suprapositum, vasorum deferentium insertionem excipiens: Gorr. Castell. Lang. l. 2. ep. 7. quod corpus glandulosum tantum parastatarum nomine exposuit Rolf. de part. genit. p. 1. c. 5. quamvis alii προστάτας appellent. Barthol. vero parastatas vocavit principium vasorum deferentium, l. 1. Anat. c. 23. Junge hic Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 21. seq.

PARASTELLŌ, παραστέλλω, cursum cohibeo, sisto. Hipp. l. 5. Epid. XXVII. 2.

PARASTREMA, παραστρέμμα, dicitur oris distortio convulsiva, & perversio, qualis in Spasmo Cynico contingit; vel cum faciei partes quoque aliæ, nasus, oculi, aut labia contrahuntur, aut distorquentur. Legitur apud Hippoc. l. 2. prorrh. XVII. 7. Confer simul ad Foef. d. l.

* PARASYNANCHE, παρασυνάγχη, vide Angina.

PARASYNESIS, παρασύνεσις, παρασυνέσις, dicitur sententia, vel intelligentia erronea, & hallucinatio, non quidem aperte falsa, & ex ignorantia, sed quæ probabilitatem aliquam habet, & verosimilitudinem. Legitur apud Hipp. 1. de art. t. 36. 38. & l. 3. t. 71. Vide & Gal. in comm. ad h. loca, & l. 9. de Hipp. & Plat. decr. c. 5. Latine & Deceptio dici potest. Foef. d. l.

PARASYRO, παρασύρω, in transversum traho, transversum ferio, & in obliquum distraho. Dicitur de telis, apud Hippocr. l. de Cap. vuln. XVI. 1.

PARDALIS, pardus, πάρδαλις, πάρδος, vocatur animal ferocissimum, quadrupes; cujus historiam cum usu fusc tradidit Aldrov. l. 1. de

an. quad. dig. vivip. c. 2. Pardalis est quoque nomen Emplastri, apud Ætium l. 10. c. 22.

PAREAS, παρεάς, nomen serpentis, qui in Syriæ locis reperitur, colore æs referens; alii vero nigricant; cujus venenum tantum ex morfu non est, ut enecet, sed saltem inflammationem infert, notante Forest. l. 30. Obs. 2. Schol. ex Æt. l. 13. c. 31.

PAREBOLE, παρεβολή, idem quod ἐκλογή, Excerptum, Historia, Observatio. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 2.

PAREDRIA, παρεδρία, affectio, h. e. associatio affectionis, qua vehementia ejus innuitur, apud Hipp. l. præcept. VII. 6.

* PAREGORICOS, παρεγορικὸς, mitigans, leniens. Vide Mitigatio.

PAREJA, παρεία, dicitur pars faciei, quæ ab oculis ad mentum usque protenditur, Lat. *Gena*, aut *Mala*. De quibus suo loco. Hinc παρεία, vinculum, quod malas continet male affectas, teste Gorr. ex Gal. de fasciis, n. 6.

* PAREMPTOSIS, παρέμπτωσις, Incidentia, vide Coincidentia. Adde Mercur. l. 4. V. L. c. 13.

* PARENCEPHALIS, παρεγκεφαλῆς, vide Cerebellum.

† Παρέγχυμα, Interfusio Altimaro dicitur, Art. Med. c. 82.

* PARENCHYMA, παρέγχυμα, ab Erasistrato dicta fuit propria cujusque visceris substantia, quæ inter vasorum intercapedines recipitur, quia non vult, appellari carnem. Ea enim solum Caro dicitur, quæ est in musculis. Gal. l. 2. de Temper. c. 3. com. in Hippoc. de nat. hum. in procem. l. 7. Adm. Anat. cap. 6. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 8. J. Alex. l. 12. Salubr. c. 1. Ita vero dictum ab eo, quia credidit, substantiam illam esse sanguinem vasis suis effusum, & demum ita concretum. Gal. l. 11. de S. F. in princ. C. Hofm. com. in Gal. l. de U. P. n. 218. J. Alex. not. ad Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. & ad loc. de Hipp. & Plat. decr. citatum; quam tamen opinionem Recentiores dubiam reddere, imo rejicere ausi sunt, statuentes, hepatis, pulmonis, renum substantiam vel in totum, vel maximam partem esse glandulosam, aut vesicalem; ut Malpighius in Exercit. Epistolicis, & Vvillif. Phar. Rat. part. 2.

PARENTALIS, idem quod Hereditarius, epitheton morborum a parentibus ad liberos propagatorum. Rol. O. ac. M. M. Sp. l. 3. f. 2. 28. & 53. ubi & Gentilitios vocat, atque Connatos.

PARENTHESIS, παρένθεσις, terminus alias Grammaticus, vel Rhetoricus, a Paracelso tamen translatus ad Tractatus quinque Paramiri præmissos libris quinque Paramiri, in quibus generaliter exposuit Entia quintuplicia. Vide Paramirum. Hos

Hos tractatus appellavit *Parenthesin Medicam*, Prologo 4.

PARION, *παριών*, *præsens*, adstans. Vel dicitur de personis, quæ ægro, vel Medico suppetias ferunt, aut operam aliquam, vel ministerium præstant; Hipp. 1. aph. 1. Jung. Dieter. nu. 653. Vel de rebus sec. & præter naturam hoc, vel illud agendum indicantibus. Linden. Ex. XIII. §. 136. seq.

PARERMA, *πάρμα*, significat *affulcimentum*, & *stabilimentum*. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in medic. t. 10. & 30. Vide Foef. p. 487.

PARERGON, *πάρργον*, significat *opus secundarium*, & præter intentionem, & institutum. Unde proverb. *πάρργον ἔργον ποιήσας*, præposere aliquid agere: de quo vid. Gal. cap. 1. de R. V. I. A. t. 3.

* PAREISIS, *πάρεσις*, idem quod *Paralysis*: de quo vocab. p. a.

PARETHEO, *παρηθέω*, *percolo*, per colum transmitto. Legitur apud Hipp. 1. de dentit. 2. 9. ubi Foef. mendum subesse censuit, & pro *παρηθῆ*, *παρηθεῖται* legit. Verum absque ratione. Rectissime enim retinetur *παρηθῆ*, activum præsentis temporis conjunctivi modi, uti contextus hoc manifeste docet. Ergo quandoque & bonus dormitat Homerus.

PAREXIS, *πάρεξις*, vide *Exhibitio*.

PAREXODOS, *παρέξοδος*, significat *apparatum ad peregrinationem* necessarium; qui simplicior, & frugalis esse debet Medico. Hipp. 1. de dec. orn. IIX. 1.

PARIETALIA ossa, vide *Arcualis*.

* PARISTHMA, *παρίσθημα*, duplicem habet significationem. Physiologie ita dicuntur *Glandulae faucium*, quæ Lat. *Tonsillæ*, *Amygdalæ* quoque vocantur; quarum historiam vide in Anatomicis, præsertim Bartholin. 1. 2. c. 11. Vvarthon Adenograh. c. 22. in qua significatione legitur apud Hipp. 1. de Glandul. V. 2. Pathologie vero *παρίσθημα* quoque vocantur illarum *glandularum morbi*, dum vel inflammantur, vel ob affluxum materiæ aqueæ, & pituitosæ intumescunt, vel etiam quando ob defectum humiditatis nimium resiccantur, & ita deglutitionem quovis modo impediunt. Ita accipitur ab Hippocr. 3. aph. 26. Adde Foef. p. 488. Dieter. nu. 657. Vide *Tonsilla*.

PARLA, pro *Perla*, hoc est *Margarita*, legitur in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 182.

* PAROCHETESIS, *παροχέτης*, vide *Derivatio*. Hoc vocabulum legitur apud Hipp. 1. de Humor. t. 24. Et verbum *παροχέτης*, *derivare*, 1. 6. Epid. 2. t. 7. Vide Foef. p. 489.

PARODONTIDES, *παροδοντίδες*, vocantur quibusdam *tubercula* quædam dolentia *juxta dentes* in

gingivis; ut est apud Cels. 1. 6. c. 13 quo tamen loco quidam *παροδοντίδες* legendum censent: quod nomen hoc *παροδοντίδες* a nullo Græcorum usurpatum observetur. Gorr. Enimvero non video, quid obstat, quominus & hoc retineri, & in usum vocari queat. Meminit & Forest. 1. 14. Obs. 26. Schol.

PAROECHOMENA, *παροίχομαι*, vocantur *præcedentia*, præterita, apud Hipp. 2. de fract. t. 58. Foef. p. 488.

PARON, *παρόν*. Vide *Præsens*.

PARONYCHIA, *παρωνυχία*, Latine *Reduvia*, item *Panaritium*, (de quo superius) vocatur abscessus ad radices unguium natus. Meminit Hipp. 1. 2. Epid. 1. VI. 52. Æginet. 1. 3. c. 81. Est & nomen plantæ ab effectu, quod *paronychias* curet, dictæ. Gal. 1. 8. S. Fac. §. *Paronychias*.

PAROPTÆ, *παρωπίαι*, dicuntur *anguli minores oculorum*, qui ad tempora spectant. Gorræus. Scholiastæ Nicandr. *παρωπίαι* vocantur, quia ad aures proclinantur. Linden. Med. Phys. 1. 2. c. 10. §. 88.

* PARORASIS, *παρόρασις*, vocatur imbecillitas, aut parvitas quædam visus. Gal. 1. 1. de sympt. caus. c. 5. Fernelius vocavit *Hallucinationem*, describens, quod fiat cornea tunica alieno colore infecta, ut ita objecta omnia tincta appareant. Barthol. 1. 3. Actionem quoque visus depravatam *hallucinationem* vocavit Mich. Garasset. de reb. p. n. c. 21. p. m. 43.

* PAROTIS, *παρωτίς*, generaliter significat omnem abscessum, & tumorem glandulas ad aures occupantem, & infestantem. Ægin. 1. 3. cap. 23. Lind. Ex. IV. §. 87. quamvis Gal. restrinxerit ad tumorem duntaxat inflammatorium in glandulis circa aures, 1. 3. de C. M. S. L. c. 2. & alibi. Causa eadem, quæ aliorum tumorum, vel inflammationum, videlicet materia sanguinea, vel cruda, vel serosa acida, aut coagulativa stagnans in glandulis. Hipp. sæpissime appellat illos tumores *ἡ παρωτίς*, aut *παρ' αὐτῆς*, *παρ' ὧτων*, interdum addit *ἐπ' αὐτῆς*: cujus loca vide apud Foef. 484. seq. Quod vero *ἐπαρμα* simpliciter idem sit, quod *Parotis*, uti voluit Castellus, erroneum est. Vide *Eparrma*.

* PAROXYSMUS, *παροξυσμός*, *exacerbatio*, *accessio*, *Invasio* dicitur; estque tempus morbi vehementius, in quo causa morifica validissime vires suas exercit per symptomata graviora, aut copiosiora: & quidem vel periodice, ut in febribus qua intermittentibus, qua continuis ad intermittentium indolem sese moventibus; vel absque etiam periodo; ubi *παροξυσμός* coincidere videtur cum *statu*, vel vigore *morbi*; quemadmodum & verbum *παροξυνέω* in hac significatione aliquoties accepit Hippoc. 1. 4. Epid. XI. 17.

XXIX. 13. l. de fistul. V. 6. Vide Foef. 488. Dieter. n. 658. Aliquando etiam παροξυσμός pro Crisi sumitur; quia hæc plerunque in paroxysmos, vel in statum morbi incidere solet; uti notavit Foef. Ex. 2. aph. 13.

† PARS SYLVESTRIS, i. e. exterior. Dom. Leon. art. med. l. 2. §. 1. c. 14.

† PARS, notat similem: Locus dissimilem partem. Duret. ad Holler. de morb. inter. l. 1. cap. 1.

* PARS, μέρος, vide Meros. Pars cum parte, Chymicis dicitur massa ex auri, & argenti æqualibus partibus cementata graduata. Rul. Johnson. in Lex.

PARTHENOS, παρθένη, proprie significat Virginem. Est vero Virgo κατ' ἀλήθειαν illa sexus fœminini persona, quæ congressum Venereum non est experta, sive quam vir non cognovit. Linden. Ex. VIII. §. 28. Et in hac significatione legitur apud Hipp. l. de nat. mul. III. 15. & in lib. de Virgin. morbis, qui morbi simpliciter παρθένοι ibid. inscribuntur: quo titulo specialiter quoque gaudet Chlorosis, χλωρόσις. Lang. lib. 1. ep. 21. Plura vide infra ad vocabulum Virgo.

PARTICULA, μέρος, proprie quidem diminutivum est partis, sed sæpissime indifferenter ponitur pro parte. Galen. l. 1. M. M. cap. 8. & alibi.

PARTICULARIS, μερικὸς, καὶ μέρος, opponitur Universalis; diciturque vel de Morbis, qui partem unam, alteramve occupant, Dogm. nostr. Med. Gen. P. II. c. 6. d. 3. p. 148. vel de Remediis, quatenus catholicis, & panaceis opponuntur; qualia legi possunt in Theatr. Chym. Vol. VI. ubi quæras in Indice. Tinctura quoque Spagyrica, vel ad argentum, vel ad aurum vocantur particularia. Libav. Tom. I. Oper. p. 150. Tom. II. p. 25. 240.

PARTITIO, μερισμός, communiter idem quod Divisio. Alias nomen quoque fuisse Exercitii cuiusdam, quod & præparatio dictum fuit, testatur Gal. ad Thrasylbul. c. 47. circa fin.

* PARTUS, τόκος, dicitur actio, qua fœtus excluditur ex utero, ita ut conatus reciprocus, & connixus quidam concurrat matris parturientis, & fœtus excludendi in partu naturali: de quo lege Gal. l. 5. aph. 55. Harvejum de gen. anim. additamento i. D. D. Maur. Hofmann. Inst. Anat. Disp. 12. C. Rejes q. 45. & 90. & alios plures. De partu difficili vide supra in Dystocia. Aliquando partus idem significat, quod Fœtus, apud Lang. Hildan. Helmont. & alios. Keuchen. existimat, partum dici de fœtu nondum edito, sive embryone, Not. ad Sammonic. p. 224. sed fallitur, cum exempla multa sint in contrarium.

PARVUS, μικρός, quid significet, notum est

ex aliis Lexicis. Dicitur de magnitudine minori, quemadmodum paucus de numero exiguo. Lind. Ex. VII. §. 26. Parvi morbi opponuntur magnis. Parvus Mundus, quid dicatur, vide Microcosmos.

PARVIVISCERUS, μικρόπλυχνος, dicitur cui & parva, & prava sunt viscera. Gal. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

* PARULIS, πρηλὶς, vocatur inflammatio gingivarum cum, vel sine subsequente suppuratione. Quod si excreverit caro luxurians, dicitur ἐπρηλὶς, Ægin. l. 3. c. 26. & l. 6. c. 27. Rhod. ad Scribon. p. 61.

PARUS, αἰγίδην, nomen aviculæ, cuius variæ dantur species; quarum descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, prolixè tradidit Aldrov. l. 17. Ornith. c. 12. seq. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. n. 63.

* PARYGRON, πάρυγρον, dicitur medicamentum quoddam liquidum, vel humidum, quod medetur particulæ parva adhuc phlegmone conflanti, protinus huic impositum, ubi duritiem a dolore alienam pars affecta acquisierit; quemadmodum etiam si phlegmonoso affectu omnino sit libera. Galen. l. 1. C. M. S. L. c. 8. l. 7. de C. M. P. G. c. 2. Castell. Gorr.

PASCUUM, νομή, idem quod pabulum jumentorum, & pecudum; cuius bonitas, aut pravitas multum facit ad lactis varietatem, notante Gal. l. 8. de san. tu. c. 7. Pascere, & pasci, proprie brutorum est: quamvis & de homine aliquando usurpari possit. Lind. Ex. XII. §. 155. 156.

PASIPHILLOS, πασίφιλος, nomen Emplastri sicci crustam inducentis, quod constat ex æqualibus portionibus vitrioli, sandarachæ, misyos, & chalcitidis, ex Aetio, Gorr. Latine significat Omnibus charum.

PASMA, πάσμα, vocatur medicamentum inspersile in modum pulveris, aut farinæ. Dicitur & ἀσπασμα, καὶ πασμα. Vide Catapasma. Gorr.

PASPALETES, πασπαλέτης, i. e. miliaceus: Epitheton panis e milio confecti. Πάσπαλος enim milium, significat idem, quod κέγχρος. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foef. p. 489.

PASSA, σαφὶς, ἄσαφης, Epitheton uvarum, ita dictarum sive a pando, sive a patior. Vid. J. Alex. l. 10. Sal. c. 14. Diminutivum usitatus est passula; quarum tres habentur differentiae, Zibebæ, Majores, & Minores. Sunt vero Uvæ vi caloris vel solaris, vel clibani siccatae. Schroder. l. 4. c. 1. n. 360. Bruyerin. de re cibarij. l. 11. c. 41. Passa quoque Paracelso idem est, quod panarium, vel pandelisium, de quo supra. Πασσὰς quoque dicuntur Iridis partes nigrae, quæ oculi pupillæ proximæ sunt. Gorr.

PASSALISCOΣ, πασσαλίσκος, vocatur *passillus*, h. e. *parvus palus*. Πάσσαλον enim *palum* significat. Legitur utrumque apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXII. 2. 6. Foef. d. l.

PASSER, æquivocum est apud Latinos. 1. enim est nomen avis; cuius variæ dantur species, inter quas vulgaris salacissima habetur avis; unde & cerebella ejus ad Venerem excitandam commendantur. Harum avicularum descriptionem, & usum in cibis, & Medicina vide apud Aldrov. l. 15. Ornithol. cap. 10. seq. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 64. J. Alex. l. 13. Sal. c. 1. & 8. & not. in Gal. l. 7. Meth. med. cap. 6 ubi *passeres* pro omnibus aviculis montanis accipiuntur. Gr. *πασσέρης*. *Passeris* guttur acescere valde, notavit Helmont. adhuc puer. Et hinc eorum voracitatem deduxit, tr. Imago fermenti impr. n. 26. & Calor efficit, non dign. n. 23. *Passeres* vivos depumatos, & glandulis circa aures, aut sub axillis, aut ad inguina impositos allicere venenum pestiferum, & postea mori, post mortem vero cremari, aut humari debere, docet Paracels. tract. 1. de pestilitate. *Passir* est nomen piscis, qui & *Rhombus* appellatur; cuius descriptio, differentia, & usus in cibis legitur apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 46. 47. Meminit & Jul. Alex. l. 14. Salubr. c. 8. Bruyerin. l. 19. de re cib. c. 20. Græc. dicitur *ψῆτζα*.

† PASSIO BOVINA, Vermis inter cutem, & carnem totius corporis. Alfahar. pract. 31. §. 2. cap. 13.

* PASSIO, πάσις, πάθημα, generale nomen est, omnem motum denotans, qui ab altero in alterum fit, sive secundum, sive præter naturam fiat. Hinc & sensus externi *passiones* dicuntur Physice. Medicis tamen usitatus accipitur de rebus præter naturam; & æquipollet vocabulis *Affectus*, *affectio*, de quo supra lit. A. Junge Foef. Oec. p. 475. seq. Dieter. n. 642. Lind. Ex. XII. §. 99. Helmontius quoque peculiarem tractatum inscripsit, *Passiva Deceptio Scholarum Humoristarum*, in quo pugnat contra 4 humores olim receptos. *Passæ* quidem Arabibus dictas esse *venas Carotidas*, sive somnificas, docet C. Rejes. C. El. q. 56. n. 17.

PASSULA, vide *passa*.

PASSULATUM, vocatur forma medicamenti ex pulpa passularum coctarum, & per setaceum trajectarum parati; pertinetque ad Electuaria. Purgantis meminit Libav. S. A. Ch. l. 8. c. c. 12.

PASSUM, γλυκὺ, dicitur *Mustum decoctum*, & quidem ex uva *passa*. De hoc potu, & ejus differentiis vide plura apud Linden. Ex. X. §. 91. seq. Rhod. in Lex. Scribon. Tribuitur etiam aliis ibidem: v. g. *Meconium passum*, *Lac passum*.

PASTA, πάστα, πᾶση; vocatur edulium, vel

jusculum farina mixtum, & ita quodammodo viscidum. Hesychius exponit per edulium ex caseo insulso, similagine, & sesamo confectum. Est & pulmentum ex fœcis leguminibus farina mixtum. Foef. pag. 489. *Pastam albam* Spagyricam extrahi debere ex Jove, & Saturno, *rubram* vero ex Venere, Saturno, & Marte, docet Geber. & Theatr. Chym. Vol. 2. p. 169. *Pastæ regie* vocantur *Morsuli*, de quibus supra lit. M.

PASTÆTUM, ἀρτόκρεας, Lat. etiam *Artocreas*, est nomen edulii notum, quod paratur ex omnis generis alimentis coctioni destinatis, peculiari pasta farinacea inclusis, & undequaque contextis, ita ut illa pasta repræsentet ollam, vel cacabum: de quo plura legantur apud Jul. Alex. l. 19. Sal. c. 7.

* PASTILLUS, proprie idem quod *Trochiscus*, *τρόχισκος*, item *Rotula*, (quamvis & hic differentiam aliquam observaverint recentiores, unde de *Rotulis* infra suo loco dicetur) & dicitur de forma quadam medicamenti sicca solida, ex pulveribus variis liquoribus exceptis, & in formam circularem redactis paratum. Gal. lib. 5. de C. M. P. G. c. 11. l. 1. de Antidot. cap. 9. Vide Vveker. l. 1. Antid. Gen. c. 43. Spec. l. 2. sect. 40. Schroder. l. 2. c. 86. Morell. de Form. Rem. l. 1. sect. 3. cap. 6. Aliquando tamen, & latius acceptum legitur vocabulum *pastillus* de forma quæque oblonga, ita ut *Turundæ*, & *Glandes* comprehendantur, notante Rhodio ad Scribon. nus. Blancard. etiam ad pomum odoriferum *potamambra* dictum retulit in Lexic. sed qua auctoritate, non libuit inquirere.

PASTINACA, æquivocum est, & vel plantam significat, de qua significatione consulantur Botanici; vel Animal aquaticum venenosum, sive piscem, & Græce dicitur *ῥυγὼν θαλάσσια*, cuius historiam, veneni vim, & usum in Medicina tradidit prolixè Aldrov. l. 3. de pisc. c. 46. Meminit & Galen. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 2. in fin. & Theatr. Chym. Vol. V. p. 394.

PASTIO, *Pastus*, νομή, vide *Nome*. *Pastus*, alias idem est, quod ciborum assumptio.

* PATELEA, μύλη, ὀπτηρία, vide *Mola*. Alias idem quoque notat, quod *patina*, de quo p. p. Rhod. in Lex. Scribon. Est & nomen Testacei univalbis, Gr. λεπὰς dicti; cuius historiam cum usu vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 79.

PATER, πατήρ, quid significet proprie, notum est, videlicet marem, qui genuit prolem: quamvis Helmont. argutias agat, negando *paterem* esse causam efficientem filii, sed saltem feminis, tr. Causæ, & initia natur. n. 10. Chymici ænigmatice attribuerunt hoc vocabulum variis rebus, v. gr. Sulphuri, Soli, Calcinationi. Rul. in Lex. Th. Chym. Vol. 1. pag. 101.

Pater ævis, vocatur *Larbason*, quia matrix, & minera auri, argenti, aliorumque metallorum est. Libav. Tom. III. Oper. p. 14.

PATETOS, πατητός, proprie *Passus* Latine dicitur. Unde εαφ' αὐτῶν πατηθεῖσαι, unæ *passæ* vocantur. Verum *Pateios* etiam vocantur species quædam *Palme*, teste Rhod. ad Scrib. plane ad finem. Gal. I. de cib. bon. & mal. succ. c. 4.

* PATHEMA, πάθημα. Vide *Passio*.

PATHETICUS, παθητικός, est speciale Epitheton Nervorum quarti paris intra Cranium occurrentis, ideo quod totum in musculum oculorum impenditur; & ita verosimile est oculi morum juxta animi passiones, & impetus movere. Villis Anat. cerebr. c. 21. fere ad fin.

* PATHOGNOMONICUS, παθογνωμονικός, epitheton signorum *Diagnosticorum* singulis morbis propriorum, & inseparabilium: quamvis Lin. a recepta hac significatione recesserit præter necessitatem. Vide *Diagnosis*. Raro datur signum unicum *Pathognomicum*, sed potius observanda *Pathognomica syndrome*, id est concursus symptomatum, affectuum p. n. index. Gal. I. I. de L. A. c. 1.

* PATHOLOGIA, παθολογία, vocatur ea Medicinæ pars ministra cognitioni inserviens, quæ docet, & exponit res præter naturam, (videlicet Morbum, Causam Morbificam, & Symptomata) in homine occurrentes. Videantur Institutionistæ passim, ut & Dogmata Nostra Part. II. in princ. Minus accurate, & justo strictius nostro judicio appellatur *Ætiologia*, αἰτιολογία.

PATHOS, πάθος. Vide *Passio*.

PATIAS, idem quod *squama ævis*, vel metallica, Gr. ασπίς. Rul. & Johns.

PATIENTIA, ὑπομονή, idem quod *Tolerantia*, ægro adeo necessaria, ut ejus habeatur panoplia, & unicum sæpe remedium, quam egregie commendatam lege apud Dieter. Jatr. p. 841. Non tamen intelligenda Stoica illa, de qua Lind. Ex. IIX. § 14. 15. quæ supra humanam naturam, sed qualis in hominem, præsertim Christianum cadit, qua dolores, & cruciatus animose tolerat, & sustinet, hac spe firmus, ut, quando Deus voluerit, sibi collaturus sit sanitatem. Propter hanc virtutem ægri quoque communiter, & vernacule vocantur *Patientes*; quamvis haud raro ipsi etiam Medici debeant esse *Patientes* variis modis. In operationibus Chymicis prolixioribus quoque necessariam esse *Patientiam*, constat ex Theatr. Ch. Vol. IV. p. 898. *Patientia* Musculus qui dicatur, vide supra in vocab. *Levator*.

PATINA, λοπάς, dicitur vas patulum, quo aliquid recipi potest; item etiam olla. Λοπάδιον, parva *patella* vocatur, Gal. c. I. de art. t. 19.

PATOR, id est *hiatus*, χάσμα, sinus apertus: Dicitur de narium cavitate aperta, Scrib. num. 46 47. Adde Rhod. in Lex.

PATOS, πάτος, vocatur *fordes*, hoc est sudor cum pulvere mixtus certantium, & colluctantium in palæstris, qui & ῥύπος vocatur. Æginet. I. 7. c. 3. §. *Rhypos*.

PATRIMONIUM, accipitur tropice etiam vulgo pro *Genitalibus*, & *Testiculis*: & ita legitur apud D. Ludovici Pharm. Dissert. I. p. 517.

PATURSA, dicitur *Morbus Gallicus*. Fallop. tr. h. t. c. 2. & est idem, quod *Scabies Indica*, eo quod ex India occidentali Hispanos transportasse credatur; quamvis hoc neget Helmont. tr. Tumul. Pest. §. *Peregrina lues nova*.

* PAUCIFERUS, ὀλιγοφόρος, vide *Oligophoros*, Opponitur τῷ οἰνώδῃ. Vide *Oenodes*.

PAUCUS, ὀλίγος. Vide *Oligos*.

PAULA, παῦλα, nomen Emplastri ad bubones, & strumas efficacis, apud Ægin. I. 7. c. 17.

PAULADADUM, vel *Pauladada*, est species terræ sigillatæ nascentis in Italia, quam circumforanei, qui sese jactant ex familia S. Pauli, passim in illis provinciis venalem habent. Dorneus in Diction. Vocatur alias *Terra sigillata Melitæa*, vel *S. Pauli*. Schrod. I. 3. c. 2. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

PAULATIM, κατ' ὀλίγον, opponitur τῷ *Repen-te*, & *confertim*. Hipp. 2. aph. 81. Junge Galen. comm.

PAVO, παύω, significat *Cesso*. Vide *Pauses*.

PAVO, PAVUS, ἰαὸς, avis Medica, cujus descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, habetur apud Aldrov. I. 13. Ornith. c. 1. Meminit & Gal. I. 3. de Al. fac. c. 19. J. Alex. I. 13. Sal. cap. 3. Add. Schrod. I. 5. cl. 2. nu. 65. Bruyerin. I. 15. de re cib. c. 28. Ejus Anatomen a Cas. Barth. Th. fil. observatam vide in Act. Hafniens. Vol. II. Obs. 114. 288. *Pavones* clamore prælagire mortem dominorum suorum, scribit Paracels. in Fragn. Med. In operatione Lapidis Philosophici quid ænigmatice dicatur *Pavonis cauda*, vide in Th. Ch. Vol. IV. p. 355.

PAVOR, φόβος, vel idem significat, quod *Timor*, vide *Metus*, (vel saltem gradu majori a Timore differt) & ita cum *Terrore* coincidit. Vide Jul. Alex. I. 22. Sal. c. 3. Rolink. O & M. M. Sp. I. 2. sect. 5. c. 105. Sæpe causa efficiens Epilepsiæ, notante Helmont. tr. A sede an. ad morb. n. 15. Aliquando *Pavor* idem, quod *Scabies*, *Prurigo*. Et *Pavidum* idem, quod *squamosum*. Keuchen. ad Sammon. p. 111.

PAUPER, πένος. *Paupertas*, πενία, quid significant, ex aliis notum est Lexicis. Dicitur de iis, qui destituuntur præprimis fortunæ bonis. Pertinet quoque consideratio *Pauperum* ad

Medicinam, quatenus vel sunt subiectum sanitatis, cum teste Luciano sæpe eorum conditio vivendi sit optima, & tranquillissima, quia graves morbi illos non facile invadunt. Dieter. Jatr. p. 179. Vel etiam si aliquando ægrotent, quod Medici non debeant sese subtrahere ab eorum curatione, ad exemplum Hipp. notante Gal. l. quod opt. Medicus &c. nec sumptuosa, sed euporista ordinare remedia, l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Chymicos non debere esse *pauperes*, cum Ars hæc inimica sit *pauperibus*, expresse docet Joh. Isaac. Oper. Miner. cap. 13. in Theatr. Chym. Vol. III. p. 313. Hinc haud dubie ortum proverbium Italicum: Non ti fidare all' Alchimista *povero*, e Medico ammalato. Utinam hoc observarent Magnates.

PAUSIS, παῦσις, dicitur *cessatio*, *remissio*, a παύω, *cesso*, remitto, vel cessare facio, sedeo; uti patet ex 2. aphor. 2. & 4. aph. 15. Adde Diet. n. 661. Nomen vero παῦσις legitur apud Hipp. l. 7. Epid. VII. 7. Plura vide apud Foef. p. 489. seq.

PECCATUM, ἀμαρτία, ἀμάρτημα. Vide *Delictum*, *Erratum*, *Hamartia*.

PECHEDION, πηχέδιον, idem quod *Perineum*, πεδίων, sive ταῦρον, hoc est interstitium inter anum, & scrotum. Erotian. Onom. p. 94. b. Foef. p. 505.

PECHYAGRA, πεχυάγρα, dici potest ex mente Paræi Arthritidis species cubitum occupantis, l. 17. Chir. c. 1.

* PECHYS, πῆχυς. Vide *Cubitus*.

PECHYTYRBE, πεχυτύρβη, epitheton *Scorbuti*, apud For. l. 20. Obs. 11. in Schol.

* PECTEN, κτεῖς, vide *Cteis*. Quibus addi potest, quod *Pecten* etiam sit nomen piscis apud Romanos; cuius historiam cum usu tradidit Aldr. 2. de pisc. c. 27.

† PECTINES, intervalla Lineæ secundum longitudinem, in arborum materia, per quas findi possunt. Dodon. Pemp. 1. l. 2. c. 1. hist. Strip.

PECTINEUS, Rioloano dicitur Musculus ad osium pubis commissuram prope cartilaginem ortus, alias *Lividus* dictus; & videtur esse *pars Tricipitis*. Barthol. l. 4. An. c. 11. p. 580.

PECTINATIO, κτενισμός, dicitur purgatio capitis, & capillorum pectine facta; cuius utilitatem Medicam laudat Rolfink. O. & M. M. lib. 4. Sect. 10. part. 3. c. 2.

PECTORALIS, στήνικος, στήνικος, dicitur Musculus, qui totum fere pectus occupat. Bartholin. lib. 4. Anat. cap. 2. p. 459. *Pectorale* pertinet ad vestitum, quo pectus ab aeris injuria munitur.

PECTOS, πηκτός, *concretus*, *congelatus*, vel *condensatus*. Ita πηκτὸν γάλα, *lac concretum*. Gorr. Vide *Concretio*.

* PECTUS, στήθος, variis gaudet significationibus. Communiter, & late notat totam *anteriorem thoracis*, sive medii ventris *partem*; in qua significatione legitur apud Hipp. 3. aph. 5. 23. & 5. aphor. 24. Strictè pro *Sterno* sumitur, hoc est media pectoris parte jugulo subiecta, cui costæ annectuntur. Gal. Introduct. c. 10. ad quam significationem referunt Interpp. locum Hipp. 1. de artic. t. 68. Porro & notare videtur στήθος, sive *pectus* ipsum, *orificium ventriculi*, quod cartilagine mucronata delitescit: idque probari potest ex Hipp. Coac. t. 43. l. 2. Epid. ægr. 14. & l. 2. f. VI. 29. Tropica quoque significatio habetur, quando πηδίων, sive *planta pedis* ab Hipp. vocatur στήθος πηδός, *pectus pedis*, 3. de art. t. 92. & *vola manus*, στήθος χερρός, *pectus manus*, l. de Venis XII. 12. Vide Foef. p. 586. 587. Diet. n. 789. *Musculus pectoralis* qui dicatur, vide in *Anatomicis*, & Barthol. lib. 4. cap. 2. *Anatom. Pectoralia medicamenta* vocantur, quæ & *Thoracica* dicuntur; de quibus passim apud *Præcticos* legi poterit.

PEDAGRA, est *Tartarus*. Rul. & Johnf. in Lex.

PEDESTRIS, πετός, epitheton animalium, quæ pedibus incedunt, ad differentiam volatilium, & natantium: Ita apud Gal. aliquoties homo describitur animal *pedestre* bipes, lib. 1. de diff. puls. c. 5. in fin. & alibi.

PEDETHMOS, πηδηθμός, dicitur *saltus*, *pulsus* venarum, vel potius arteriarum, apud Hipp. l. 7. Epid. XXI. 21. Foef. n. 504.

PEDIASIMOS, πεδῆσιμος, dicitur quasi *campestris*, species *Myrrhæ* præpinguis, qua expressa stacte emittitur. Gor. ex Diosc. l. 1. c. 77.

* PEDICULATIO, idem quod *Phthiriasis*, seu *morbis pedicularis*. Vvalther. S. M. p. 1255. Heurn. de morb. cap. c. 6.

* PEDION, πηδίων, dicitur *planta pedis*, inter tarsum, & digitos sita. Vocatur & πέλας, *planum* pedis. Gal. l. 3. de U. P. c. 5. & c. 1. Casp. Hof. in Comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 109. vocat *Metatarsium*. Barthol. vero *Pedium* dicit esse *Tarsum*, libell. 4. An. c. 21. Vocatur & πέζα.

PEDICULUS, φθέρ, nomen notissimum insecti morfu suo molesti satis hominibus, & brutis, quod ex succorum pravorum copia generari, docet Gal. l. 11. de S. F. &c. Caro viperæ. *Pediculorum* vero historiam, cum usu, & noxa, descriptam vide apud Aldrov. de Insect. l. 5. c. 4. Schr. l. 5. cl. 4. nu. 111. Devorare *pediculos*, adversus Ictherum, uti sordidum, ita & vanum esse remedium, docuit experientia. *Morbis pedicularis*, Græce φθέρσις vocatur; estque plerumque comes scabiei humidæ, ex cuius materia acervatim pediculi generantur. *Peculiaris* vero species

morbi pedicularis habetur, quando in palpebris, & sub axillis, ut & in pube gignuntur cuti ar-
tissime infixi pediculi plani, & latiores, Italis
piattole dicti. De *pediculorum* morbo mirabili
Ægyptiorum vide C. Rejes C. El. q. 36. *Pediculi*
quoque dicuntur summitates scoporum, qui-
bus appendent acini. Græce *πέτρας πέλας*.
Linden. Ex. X. §. 92.

PEDILUVIUM, aliis *Lavipedium*, est species
balnei particularis, nimirum demersio pedum
intra aquam calidam, vel frigidam; de cujus
usu, præsertim calido, videatur Laur. Bellin. in
Opusc. Medic. tract. de sanguinis missione, p.
153.

PEDITUS, *πορδή*, idem quod *Crepitus*. Vide
supra lit. C. R. Vide Helmont. tract. de flatib.
n. 36. & 50.

PEDORA, vocatur *sordes oculorum, aurium, &*
pedum. Keuchen. ad Sammon. p. 241.

PEDUNCULUS, idem quod *Pediculus*.
φθέρ.

PEGANERON, *πηγνηρόν*, vocatur *Emplastrum*
rutaceum; cujus tres descriptiones habentur,
una apud Ægin. l. 7. & duæ apud Æt. notante
Gorr.

PEGE, *πηγή*, significat *fontem*. Alias *πηγαί*
quoque vocantur *oculorum anguli minores*, qui
sunt ad nasum, quos etiam alio nomine *ράντη-
ρες* appellant. Gorr. Linden. Med. Physiol. l. 2.
c. 10. §. 88.

PEGERNUS, id est *peregrinus*, hoc est *Mercuri-
us*. Rul. & Johnf.

PEINA, *πείνα*, idem quod *λιμός*, *famem* signi-
ficat. Vide *Fames* (a verbo *πεινάω* esurio) Gal.
c. 3. in 6. Epid. t. 28.

PEIRA, *πείρα*, idem quod *ἐμπειρία*, *Experien-
tia*. Vide *Empiria*.

PEITHOMENOS, *πειθόμενος*, *obsequens*. Dicitur
de odoribus in corporibus usum facile ce-
dentibus, & reficientibus. Hipp. l. 6 Ep. f. VIII.
t. 14.

PELADÁ, species *Capillorum defluvi*, præser-
tim e morbo Gallico provenientis. Fore. lib. 8.
Obs. 2. Schol.

PELAGIOS, *πελάγιος*, idem quod *θαλάσσιος*,
marinus. Epitheton piscium, qui ad mare pro-
fundum secedunt. Gal. lib. de Al. Fac. cap. 26.
27.

PELAMYS, *πελαμύς*, nomen piscis pelagii
non squamosi, carnis duræ, interdum generi-
cum, varias species comprehendens, interdum
speciale, pro illo pisce, qui e Ponto affertur,
sumptum. Gal. d. l. c. 31. Aldrov. l. 3. de pisci.
cap. 18. Jul. Alex. l. 15. Sal. cap. 9. circa fin. Huc
pertinent & *Thunni*.

PELARION, *πηλάριον*, vocatur *Collyrium quod-*

dam μονόμερον, a *πηλός*, *lutum*, ita dictum ex
ipsa compositionis forma, quasi *lutosum*. Un-
de & *τρογώδες*, *faculentum*, vocatur. Descrip-
tio habetur apud Aetium, notante Gorræo,
& Ægin. lib. 7. c. 16. Et apud eundem nomen
Emplastri ex scoria argenti, alias *ἀγέλης*
dicti, d. l. c. 17.

PELAS, *πέλας*, *prope*, *proximus*. Hinc Su-
perlativ. adverb. *πελασάτως*, *proxime*, legi-
tur apud Hippocr. lib. de morb. mul. XCI.
56. Et verbum *πελάζω*, *appropinquo*, d. l.
LI. 9.

PELECANUS, *πελεκάν*, æquivocum est. Pro-
prie significat avem, quæ alias *Onocrotalos* di-
citur; de quo vocabulo supra in ON. Tropi-
ce primo notat instrumentum Chirurgicum den-
tibus extrahendis destinatum, ob extremitatem
incurvatam rostri *Pellicani*; cujus descrip-
tionem vide apud Paræum lib. 16. Chirurg. cap.
27. Chymistis deinde dicitur *Pelecanus* vas
quoddam circulatorium, a figura *Pellicani* ro-
stro pectus suum fodientis nuncupatum, am-
plo ventre sensim in angustius collum vergen-
te, quod retortum & curvatum os rursus in
ventrem immittit. Hoc vas in fundo ca-
nalem, per quem liquor infunditur, ha-
bet, qui liquore infuso, Hermetico sigillo
occluditur, & calori admovetur. Ruland. &
Johnf.

† *PELICINI SEMEN*, Æt. Tetrabili 5. Ser. 2.
cap. 9. id est *Hedysari Tetr.* 1. Ser. 1. hujus me-
minit. Oribas. de effectis Curat. lib. 4. cap.
114.

PELIADES, *πηλιάδης*, epitheton serpentis, cu-
jus virus recenset ex Aetio Forest. l. 30. Ob-
serv. ult.

PELICIDE, id est *mel coctum*, *pelude*. Rul. &
Johnf. in Lex.

PELICOS, *πηλίκος*, idem quod *ποσός*, *quan-
tus*. Dicitur de quantitate morborum. Gal. l. de
diff. morb. c. 8.

* *PELIDNOS*, *πελιδνός*. Vide *Lividus*.

PELIOMA, *πελίωμα*, dicitur pars sugillata li-
vida, ad differentiam *μελάσματος*. For. l. 5. Chir.
Obs. 6. Schol.

PELLACIA, idem quod *Pica*, apud Lu-
cret. notante C. Hofmann. lib. 3. Apolog.
pro Galeno Part. II. cap. 59. ubi simul re-
cte reprobatur *Massariam*, qui pelaptiam apud
Lucretium legit, libr. 3. Med. Pract. capit.
8.

PELLICULA, idem quod *Membrana*, *Tunica*,
χιτών, *ύμην*, Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 2 in
princ. Vide *Hymen*, *Membrana*.

PELLIS, idem quod *Corium*, *δέρμα*, præpri-
mis cutem animalium pilis, vel lana adhuc

constantem significat. Hinc *pellis lanata*, apud Scribon. num. 80. *pelliscanina*, num. 161. *Pelles manicatae*, χειρίδες, alias *Manicia* dictæ, manus involucra ex *pellibus* facta leguntur. *Pellibus* animalium si quis uti velit, plurimum referre, an illa animalia ferro jugulata, an sponte mortua sint, recte scribit Mercurial. l. i. V. L. c. 25.

PELLOS, πέλλος, & πελλός, idem quod πέλλος, aut πελιδνός, *Lividus*, subfervus. Gorr. in def.

PELLUCIDUS, διαφανής. Vide *Diaphanes*.

* PELMA, πέλμα, 1. significat *plantam pedis*; & ita idem quod πῆδον. Vide *pedion*. 2. Πέλμα vocatur *solea* ex corio, aut alia materia parata, plantis pedum applicanda. Hipp. in Mochl. XIX. 7. Alibi dicitur ἰχνη, 4. de art. t. 9. Vide *Ichnos*. Denique πέλμαζα vocantur *pediculi pomorum*. Lind. Ex. X. §. 192.

PELOBATIS, πελοβάτης, ἢ πελοπάτης. Vide *Lutigradus*.

PELOR, pelorogastor, πέλωρ, πελωρογάστωρ, dicitur, cui *magnus est venter*. Linden. Ex. XI. §. 138. Πέλωρ, aut πέλωρ, magnum significat.

PELORIS, πελωρίς, vocatur species *Conchæ*, vel *Chama major*, ostreis, quæ in stagnis, ac paludibus reperiuntur, fere similis, cujus caro dura, & multi alimenti, notante Rhodio ad Scrib. num. 104. Descripsit etiam Aldrovandus sub nomine *Chamæ peloridis*, l. 3. Exang. c. 63.

PELTALIS, vide *Cartilago scutiformis*.

PELVIS, vide *Choana*.

PEMMA, πέμμα. vide *Cellaria*. Lang. l. i. ep. 56.

PEMPELOS, πέμπηλος, dicitur *senex*, qui ad tertiam senectutis ætatem pervenit, videlicet decrepitam, & propter infirmitatem omnibus rebus inutilem; ita dictus a πέμπω, mitto, quasi mox ad manes ablegandus. Gal. l. 5. de san. tu c. 12. fin.

* PEMPHINGODES, πεμφιγγώδης, epitheton certæ febris, quæ *flatulenta*, spirituosæ, inflata dicitur, in qua per cutem æreum effluvium exhalare sentimus. Hipp. l. 6. Epid. s. i. t. 29. Gal. in Com. quamvis alii aliter explicent, dicentes, eam notare febrem, in qua propter ichoris maligni & fervidioris copiam pustulæ ferventes cum in ore, tum in habitu corporis erumpunt. Foef. p. 492. Gorr. Est species febris synochi non nutris vehementioris. Casp. Rejes C. El. q. 68. num. 7. Πέμφηγξ vocab. multæ significationis esse, docuit Galen. dict. loc.

PEMPLOS, πέμπλος, idem quod πεμπηλος, *senex capularis*, decrepitus, *Acherunticus*. P.

Zacchias Quæst. Medico-Legal. l. i. tit. 1. qu. 9. nu. 24.

PEMPTAEOS, πεμπτῆος, *quintanus*: Epitheton febris intermittens, quinto quoque die accessionem repetentis. An detur? nonnulli dubitant. Gal. negat, se vidisse, l. de typis, vel circuitibus, Gorræus vero testatur, se vidisse. Nobis videtur res valde incerta, & dubia, ob facilem lapsum in observatione temporum. Casp. Hofm. ad tertianam refert, in qua una dies est sine accessione. Apolog. pro Gal. l. 3. c. 293.

PENATES, dicuntur spiritus ignis elementi, & cœli, penetrales, penes nos nati, penuarii, lares Hercii, Ephestii, Ethesii, Melichii. Dorn. Rul. & Johnf. e Paracels. tr. 2. de pestil. c. 1. & l. 1. Meteoror. c. 4.

PENES, πένης, vide *pauper*.

PENETRANS, περνωτικός, διαπερνωτικός, ἐφικτός, dicitur de virtute medicamentorum ad interiora transeunte. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 3.

PENETRATIO, alias Chymicis idem est, ac *submersio*. Rul. & Johnf.

PENICILLUS, *Penicilla*, κερκίσηκος, ῥάκη, quid significet, ex aliis quoque Lexicis constat. Refertur saltem inter instrumenta quoque Medica, & præsertim Chirurgica, quatenus læsis partibus induntur, aut applicantur. *Penicilla*, idem quod *Turunda*, Lang. lib. 3. ep. 5. Forest. lib. 6. Chirurg. Observ. 14. Schol. Keuchen. ad Sammon. p. 252.

PENIDIUM, est epitheton *Sacchari* clarificati, purificati, & in bacillos redacti; cujus parandi modum vide apud Schroder. libr. 4. cl. 4. nu. 400.

* PENIS, κωλός, ἔημα, idem quod *Coles*, *membrum virile*. Vide *Coles*. Adde Rolf. lib. de part. genit. Part. I. c. 43. seq. pluribus. *Penis muliebri*, vocatur *Clitoris*. Vide *Clitoris*. *Glandula* quoque *pinealis* in cerebro a quibusdam *penis cerebri* vocatur. Barthol. l. 3. Anat. c. 6.

PENNA, κόλκυσκος. Vide *Calamos*. *Pteron*. *Pennarum* monstrosam concretionem intus reperiunt in anseribus vide in Ephem. N. Cur. A. II. O. 80. *Pennam marinam* ex Plinio descriptam, & delineatam vide apud Paræum Chirur. lib. 4. cap. 21.

PENSILIS, epitheton *Verrucæ*, quæ Græce ἀκροχορδών dicta. Vide *Acrochordon*.

PENTACULA, πεντάκτα, sunt signa, sigilla, & delineamenta admirandis, & incognitis aliquando litteris, & characteribus implicata, quæ collo appensa creduntur a malignis spiritibus, & fascino quovis præservare. Dorn. Dict. Parac. Rul. & Johnf. in Lex.

PENTAMYRON, πεντάμυρον, nomen *Unguenti* cujusdam, ita dicti a quinque rebus, quibus con-

constat, puta styrace, mastiche, cera, opobalsamo, (Æginet. opopanace) & unguento nardino. Describitur apud Ætium l. 12. c. 44. citante Gorr. & Æginet. l. 7. c. 18.

PENTAPHARMACON, πενταφάρμακον, proprie significat medicamentum constans quinque rebus. Verum nomen hoc inditum quoque alimentis, quali usum esse Imperatorem Adrianum, & reperisse Ælium, fuisseque sumen, pavonem, pernam, crustulatam, & aprugnam, notavit Rhod. ad Scrib. n. 211. quemadmodum πενταφάρμακον fuit de sumine, saliano, perna, & crustulo. Ibid.

PENTATHETON, πενταθητον, Emplastri nomen ad collisa, vibices flagellorum, & cutem exco-riatam. Ætius l. 15. c. 35. Gorr.

PENTATHLOS, πενταθλος, vocabatur olim is, qui quinque generibus certaminum valebat. Diet. Jatr. p. 103.

PENURIA, idem quod Indigentia, Paupertas, ἀπορία.

PERAEDEUMENOS, περαιδεύμενος, proprie olim dicebatur puer institutus in linguis, & artibus. Casp. Hofmann. Comm. in Galen. LL. de U. P. num. 9. Communiter significat omnem Eruditum.

PEPANSIS, πέπανσις, idem quod πεπασμός, Maturatio.

* PEPASMOS, πεπασμός. Vide Coctio. Maturatio.

PEPEGOS, πεπηγός, fixus, immotus, compactus. Usurpavit Hipp. de corporibus, lib. de sal. diæt. & de oculis, l. 1. sect. 2. Prorrh. t. 11. Foef. p. 493.

PEPEIROS, πέπειρος, concoctus, ad maturitatem perductus. Usurpatur de morbis ab Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 40. & 42. de sputo l. 2. Epid. Sect. III. 57.

PEPIESMENOS, πεπιεσμένος, pressus, hoc est vexatus. Dicitur de ægris siti oppressis ob potum interdictum. Hipp. l. 4. Epid. XXXI. 4.

PEPON, πέπων, coctum maturum significat, & πέπων. Vide Dieter. num. 668. Est etiam nomen fructus, de quo consulantur Botanici.

PEPONATOS, πεπόνκτος, smegma dicitur, ad faciei nigritiem conferens; cujus meminit Ægin. l. 2. c. 25. & l. 7. c. 13. Vide Gorr.

* PEPSIS, πέψις. Vide Coctio.

PEPTICOS, πεπτικός, Concoquens. Dicitur cum de Facultate naturali alimenta in substantiam nutritioni commodam permutante, quæ Concoctrix vocatur; tum de Medicamentis, quæ Stomachicis Ventriculi officium promoventibus, quæ Maturantibus, & Suppurationem promoventibus. Gorr.

PEPYROMENOS, πεπυρωμένος. Vide Torrefactus.

PERACUTUS, κατόξυς. Vide Acutus. Catoxys.

PERAMBULANUS, Paracelso vocatur amans peregrinationem, & qui per itinera experientiam, & firmam notitiam sibi acquirit; & hoc recte a Medico perfecto requirit aliquoties in scriptis suis, v. g. in Defens. 4. in prologo de herb. virtut. in Chirurgicis scriptis.

PERAS, πέρας, vide Terminus.

PERCA, Græce πέρις, περὶς, nomen piscis, & quidem duum generum. Alia enim est Perca marina, ceu major, cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. l. 1. de pisc. cap. 9. Meminit & J. Alex. l. 14. Sal. c. 3. fin. Alia est Perca fluviatilis minor; cujus descriptionem cum usu in cibis, & Medicina vide apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 134. Jul. Alex. l. 5. cap. 6. Schroder. l. 5. cl. 3. n. 87. Quid Perca Ausonii sit, dubitat Linden. Ex. XI. 227. seqq.

PERCIPOLUM, est medicamentum ad morbum comprobatum. Dorn. in Dict. Parac.

PERCNOPTEROS, περκνόπτερος, vocatur Aquilarum species ob deformitatem omnium vilissima; cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 10.

* PER CONSENSUM. Vide Consensus.

PERCNOS, περκνός, nigrum significat, apud Hipp. l. de cap. vuln. XXVI. 2. exponente Erotiano, & Foef. p. 502. Est etiam nomen aquilæ, Aldr. d. l.

PERCOLATIO, ἡθσις, idem quod Colatio. De quo supra in Co.

PERCRIBRATUS, vide Cribratorium.

PERCULSIO, πλήξις, ἀπλήτω, Percutio, idem quod Percussio. Accipitur proprie, & tropice. V. Dieter. Jatr. p. 198.

PERCURRO, præter communem significationem, etiam denotat membrorum fotum, & frictionem levem, teste Keuch. ad Sammon. p. 112.

PERCUSSIO, πλήξις, quid proprie significet, notum est ex aliis quoque Lexicis. Spectat vero ad Medicos, vel sub respectu causæ alicujus externæ violentæ: unde Percussæ, βλητοὶ item πεπληγότες vocantur, in quibus fibrarum in partibus membranosis, & musculosis continuas quadantenus solvitur, & turbatur: imo & ossibus, dum percussio gibbositatem inferens legitur apud For. l. 29. Obs. 23. in Schol. Vel sub respectu remedii Chirurgici, quando v. gr. membra extenuata ad restorationem ferulis percutiuntur. Gal. l. 14. M. M. c. 16.

PERDESIS, πέρδσις, idem quod πορδν, Crepitus ventris. Hipp. 2. progn. l. 24. & Coac. t. 495. Vide Crepitus.

PERDETUM, Paracelso vocantur Sisaris radices, vel aliud raparum lutearum genus, de ulc. & apostem. c. 57.

* PERDITIO, φθορά, vide *Abortus*. *Phthora*.

PERDIX, πέρδιξ, πέρδιμη, nomen avis inter delicias ciborum relatæ, salacissimæ, & vivacissimæ; cuius descriptio habetur, cum usu in cibis, & Medicina, apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 17. seq. Jung. Jul. Alex. l. 13. Sal. cap. 6. Bruyerin. de re cibarij. lib. 15. c. 32. Schroder. l. 5. cl. 2. num. 66. *Perdicum ova* in cibo sumpta, pocula amatoria vocavit Kiramides apud C. Rejes C. El. quæst. 29. n. 26.

PERDONIUM, vocatur Paracelso *vinum medicatum* ex herbis, d. l. Dorn. in Diction.

PERDUCO, præter vulgarem significationem omnibus notam, idem notat quod *Ebibō*, norante Rhod. ad Scrib. num. 135. & Keuchen. ad Samonic. p. 194.

PERENDA, vide *Zenda*.

PERENNIS ponitur aliquando pro *Continuo*. Ita Febris tertiana *perennis*, legitur apud Joh. Steph. in Paraphr. super Avic. l. 4. fen. c. 39. p. 268.

PEREO, ἀπόλλυμαι, dicitur de iis, qui proximi sunt morti, & eunt in declivi umbræ mortis. Diet. n. 83. Lind. Ex. VI §. 53.

PERETERION, περιτέριον, vocatur trepanum, vel *terebellum rectum*, & *acutum*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Junge Foef. p. 494.

PERFECTIO, *perfectus*, τελειότης, τέλει, dicitur de unaquaque re, sive secundum, sive præter naturam, cui nihil deest virtutis. Gal. l. 5. de Hipp. & Plat. de cr. c. 5. & l. de marasm. c. 4. *Perfectum minus*, Spagyricis dicitur Lapis albus terminatus tribus coloribus dumtaxat etiam ad oculum apparentibus, ex quibus componitur. *Perfectum majus* est ultima perfectio in opere majore, & quatuor componitur, constatque coloribus. De utroque vide plura in Th. Ch. Vol. I. p. 423. seq. 447. A *perfectis* ad *imperfecta* non licet argumentari, nec contra. C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. n. 531.

PERFLATUS, ἀναπνοή, idem quod *perspiratio*. Vide *Diapnoe*.

PERFORANTES *Musculi*, dicuntur Anatomicis *Digitos flectentes*, tertio internodio inserti per fissuram tendinum Perforatorum: dicuntur & *profundi*, quia substernuntur perforatis. Barth. l. 4. Anat. c. 9. p. 577.

PERFORATI, sunt Musculi digitos flectentes, qui secundo internodio inseruntur, habentes in tendine rimam, sive fissuram. Barthol. d. l. p. 576.

* PERFORATIO, παρακέντησις, accipitur late, & stricte. Late pro omni operatione Chirurgica, qua divisio fit in aliquam cavitatem insignem. Vide *paracentesis*. Ita & *perforatum* cribrum, *perforata* nuges, ollæ, le-

guntur apud Scribon. Vide Lexic. Rhod. Ita quoque setaceum in nucha paratum vocatur *perforatio*, Forest. lib. 10. Obs. 130. Schol. Imo & præternaturales ossium erosiones *perforatorum ossium* nomine veniunt, apud Hildan. de ich. & mel. cap. 29. Stricte *perforatio* dicitur apud Galen. σύνθεσις, operatio Chirurgica, vel Anatomica, quæ in spatiosam thoracis, & pulmonis sedem penetrat, lib. 7. Anat. admin. c. 14.

* PERFRICTIO, περίψυξις, idem quod *περίψυξις*. Vide *Catapsyxis*. Dicitur & *perfrigeratio*, Scrib. num. 57. 268. Legitur apud Anton. Musam. l. de Veronica nu. 35. ubi Gabr. Humelbergius comm. ad h. l. p. 36. explicat per algores, & frigora.

PERFRIGERATIO, περίψυξις, *περίψυξις*. Vide *perfrictio*.

PERFRIGIDUM, περίψυχρον, dicitur *intense frigidum*, quod veluti gelu obriguit, & immobile fit. Lind. Ex. IIX. §. 48.

PERFUMATOR, idem quod *Unguentarius*, μυροψός, μυροποιός. Rhod. ad Scrib. n. 66.

PERFUSIO, περίχυσις. Vide *Cataphysis*.

PERIÆRESIS, περιέρσις. Vide *Præcisio*.

* PERIAMMA, περιάρπιν, περίαμμα, περίαπιν. Vide *Ambra*.

PERIBLEPSIS, περίβλεψις, *circumspectionem* significat; quales sunt phreneticorum, & delirantium instabiles oculorum intuitus. Occurrit apud Hipp. lib. 7. Epid. X. 20. Dicitur & *εμβλεψις*, d. l. V. 27. Vide Foef. p. 494.

PERIBOLE, περίβολη, duplici gaudet significatione. Primum significat *vestitum*, & cultum exteriorem corporis, Latine *Amictus* dictum. Hipp. l. de dec. orn. II. 9. In qua significatione & *pericardion* Hipp. dicitur περίβολη. C. Hofm. comm. ad Gal. LL. de U. P. num. 322. 336. Deinde περίβολη vocatur *morbifica materie excretio per habitum*, sive *ambitum* corporis, sive per exanthemata, papulas, vel alia corporis cutanea vitia. Hipp. l. 1. Epid. sect. 2. t. 38. Quamvis nonnulli legant *ἐκκρίσει*, l. 2. Epid. l. 1. 51. Foef. d. l.

PERICAES, περικαής, dicitur, qui *circumcirca ardorem* in toto corpore sentit: v. gr. in febribus ardentibus. Hippocr. 1. proth. sect. 3. tit. 10. Coac. tit. 158. libr. 6. Epidem. sect. 1. tit. 39. Adde Foef. pag. 496. Dicitur & de utero plus æquo calido, & sicco, 5. aphor. 62. Adde Dieter. num. 672.

PERICALYPTO, περικαλύπτω, *circumligo*, undique obvolvo. Hippocr. 5. aph. 59. Diet. n. 673.

* PERICARDION, περικάρδιον, vocatur *Cordis involucrium*, sive *ἀμφίσωμα*, estque *membrana*

ratione substantiæ, tunica ratione usus. Gal. l. 7. de An. admin. c. 2. Adde l. 6. de U. P. c. 16. Dicitur & *Capsula Cordis*, *Theca*, *Domicilium*, in cujus medio cor est suspensum. Unde & eodem modo, quo Cor ipsum, in quandam Coni speciem, & acutiem definit, ossi pectoris annexum. Cujus historiam vide apud Barth. l. 2. Anat. c. 5. p. 349. seq. *Liquor* in illo contentus unde ortum suum habeat, variæ variorum sunt opiniones; quas etiam recenset Barthol. d. l. cujus sententiæ & nos subscribimus. Jung. & D. D. Hofm. Jun. Diff. Anat. in Horn. p. 122.

PERICARPIUM, περιάρπιον vocatur id, quod fructum, vel semen ambit; estque in quibusdam, v. g. pomis, pyris, & aliis edule; in aliis vero, v. g. nucibus, castaneis, non est edule. J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de Antid. circa finem. *Pericarpia* quoque vocari medicamenta Topica carpis manuum applicata, quæ alias *Epicarpia* dicuntur, (de quo vocabulo supra) patet ex interpretatione Latina Tentaminis Porologici Rob. Boyle, c. 4. p. m. 29.

* PERICHAREIA, περιχαρεία, dicitur *subitum*, & *vehemens gaudium*, contrarium Ecplexiæ, quæ est subitus timor. Ex amborum affectuum occasione scimus quosdam interiisse. Gal. l. 12. M. M. c. 5. Vide *Chara*, *Gaudium*.

* PERICHOLOS, περιχολος, dicitur vel *valde biliosus*, vel *circumcirca biliosus*. Usurpari potest cum de homine, tum de excrementis. Hippoc. 1. Prorrh. f. 2. t. 18. Gal. in comment. ad h. l. Foef. p. 502.

PERICHRISIS, perichriston, περιχρίσις, περιχρίσων, dicitur medicamentum liquidum, quo pars affecta *circumliniri* debet. Diosc. l. 1. c. 97. & 131. Scribon. n. 29. Rhod. in not. ad h. l.

PERICHROOS, perichrus, περιχρως, περιχρως, valde coloratum, vel *circumcirca coloratum* significat; & sumitur pro περιχολος. Gal. d. l. ad Hipp.

PERICHYDA, περιχυδα, adverbium Hippocrati significans, *humore circumfuso*, aut undequaque affuso, lib. de Affect. XLV. 15. Foef. d. l.

PERICLASIS, περικλασις, dicitur *fractura*, cum os in totum perfringitur; v. g. quando sura cum tibia media perfringitur cum insigni vulnere, nudatis ossibus. Gal. c. 2. de fract. t. 9. Foef. p. 496.

PERICLYDEN, περικλύδω, adverb. Hipp. fere idem significans, quod περιχυδα, hoc est *circumaffusa aqua*, vel cum aliquid affusa aqua undequaque abluitur, l. 1. de Diet. XXXVI. 23.

PERICNEMIA, περικνήμια, dicuntur Hipp. vel *partes tibiæ circumdantes*, vel ipsa tibia, Hipp. l. 3. Epid. f. 3. t. 25. Quamvis alii & περι κνήμια legant, notante Foef. d. l.

PERICOCHLION, περιόχλιον, dicitur *machina Medica*, quæ Latin. *Cochlea fœmina* appellatur. Oribaf. de Machinam. c. 4. in princ.

PERICOPE, περικοπή, proprie significat *circumcisionem*, quando aliquid circumcirca dissecatur. Metaphorice vero notat sententiam aliquam succinctam, & limitatam; item *Delineationem* alicujus operis. C. Hofm. Comm. in Gal. LL. de U. P. n. 316.

PERICRANION, περικράνιον, dicitur *membrana cranio imposita*, orta a dura matre per cranii suturas exeunte. Gal. l. 8. de U. P. c. 9. Barthol. l. 3. Anatom. c. 2. ubi distinguit a *periostio cranii*, cum separari possint a perito Anatomico.

PERICULUM, κινδυνος, vide *Cindynos*.

PERIDROMIS, περιδρομῖς, vocabatur *locus deambulationis sub dio*. Idem, quod υπαίθρη, Lang. l. 1. ep. 51.

PERIDROMOS, περιδρομος, dicitur a quibusdam ἡ σφαίρη, *corona*, hoc est extremus capillorum ambitus. Goræus.

PERIEGES, περιήγης, dicitur *circumactus*, rotundus; usurpaturque de annulis cartilagineis asperæ arteriæ, apud Hipp. l. de dissection. l. 4. Foef. p. 496.

PERIEPOMÆ, περιέπομαι, apud Hipp. significat *male tractor*, male afficio, exagitor, lib. 2. Prorrh. XXXI. 13. Foef. p. 395.

PERIERGIA, περιεργία, vocatur *superflua curiositas*, & labor supervacaneus; item apparatus *superfluus*, Hipp. l. de dec. orn. I. 3 II. 8. 12. Et Adjectiv. περιεργος, *superfluum*, ambitiosum, frustraneum significat. Ita odor περιεργος, hoc est affectatus. Legitur in Præcept. IX. 15. Vina περιεργα, & jusculum περιεργον, Caryca, Linden. Ex. X. 6. 81. 82. Jung. Casp. Hofm. C. in Gal. de U. P. nu. 247. Opponitur ἀπερίεργος, *minime curiosus*: quod legitur etiam apud Hipp. de dec. orn. II. 19. Vide Foef. d. l.

PERIESTECOS, περιεστηκός, dicitur Lat. *superstes*; & Hipp. idem est quod *salutaris*. Usurpaturque & de morbis, & de signis, Hipp. 2. Progn. t. 9. 60. 65. & cap. 3. t. 23. lib. 2. Epid. f. 3. t. 12. & lib. 3. f. 3. tit. 87. Gal. in definit. Med. Adde Foef. d. l.

PERIGINOMÆ, περιγίνομαι, hoc est *superstes sum*, evado, morbo liberor. Hippocr. 7. aph. 44. 2. Progn. t. 9. lib. 1. Epid. f. 2. tit. 66. lib. 5. Epid. XXII. 28. Aliquando etiam sumitur pro *abundante*, superfluum esse, l. de octimestri partu III. 14. Foef. d. l. Dieter. n. 670.

PERIGLISCHROS, περιγλισχρος, significat *omni ex parte glutinosum*, lentum. Hipp. 4. aph. 53. Adde Dieter. n. 671.

PERIGRAPHE, περιγραφή, vocatur *rudis descriptio*, *delineatio*. Hippocr. l. de dec. orn. II. 2. La.

Latine *Lineamentum*, item *Circumstantia*, Foef. d. l. Ita περιγραφεῖς vocari lineas albas, & impressiones in abdominis Musculo recto occurrentes, scribit Vesal. l. 2. de C. H. F. c. 3.

PERILYPOS, περίλυπος, i. e. valde tristis, idem quod δύσθυμος, & λυπηρός. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 44. Foef. p. 497.

PERIMADAROS, περιμάδαρος. Vide *Madaros*.

PERIN, πρίν, alii πῆριν. A quibusdam exponitur per testiculum. Aliis significat perinæum; Aliis ἔδραν, sedem. Erot. On. pag. 95. e. ubi πῆριν legitur. Gorr.

* PERINÆON, περίνεον, περίνεον, περίνεον. Vide *Interfamineum*.

PERINEMA, περίνημα, Circumlucio, a περιένω, circumluo. Idem quod περίκλυτον. Foef. d. l.

PERINENEUCOS, περινενοικός. Vide *Epineneucos*.

PERINYCTIDES, περινυκτίδες, idem quod ἑλοφυκτίδες, papulae, pustulae, tubercula papulis similia. Erot. On. p. 85. a.

PERIODEUTES, περιόδωτης, circulator, olim dicebatur, qui sanitatis restituendae causa per urbes circumivit, & artem Medicam exercuit. Hodie *Circumforaneus*, Αἰγύρτα, Circulator. Rhod. ad Scrib. n. 171.

* PERIODOS, περίοδος, Lat. *Circuitus*, accipitur Physiologie, & Pathologie. In illa significatione notat Sanguinis Circulationem. Vide *Circulatio*. In hac dicitur morborum quorundam certa, vel incerta intervalla habentium ambitus quidam, veluti circulus, cum ex iisdem ad eadem per eundem ordinem feruntur. Gal. c. 1. aph. 12. de temp. morb. & alibi passim. In definitionibus descripsit, quod sit tempus ex intensione, & remissione constans. Unde *periodus* dividi solet in προζυσμὸν, & ἀνέν, in *exacerbationem*, & *remissionem*. Castell. In febribus intermittentibus plerumque *periodi* sunt statæ, & ordinatæ. In aliis, v. g. Epilepsia, Arthritide, non item. Junge Foef. d. l. Diet. num. 676. Quomodo Paracelsus *periodos* temporum, & *periodicam digestionem* explicet, vide lib. 2. de Tartar. tr. 1. cap. 3. *Periodus* etiam est cella, vel musculus vitæ, pulsus in corpore discurrens. Kuland. & Johns. in Lex.

PERIODYNIA, περιόδωνία, significat *vehementem partis dolorem*, & veluti circumtensum. Frequens Hipp. vocabulum: v. g. de capitis dolore, l. de affect. II. 7. de auris dolore, lib. 2. Epid. sect. VI. 46. quemadmodum & verbum περιόδω, vel περιόδωται, 7. aph. 52. & lib. 3. de morb. I. 19. l. 5. Epid. VI. 5. & alibi. Vide *Loca* apud Foef. p. 502. Diet. n. 677.

PERIOMPHACODES, περιόμφακώδης, valde crui-

dit, circumcirca immaturus. Usurpatur de tumore adhuc duro, & nondum ad suppurationem, vel maturationem disposito. Hipp. l. 4. Epid. XIX. 23. Foef. p. 498.

* PERIOSTEOS, περίοστεος, Latine *periostium*. In genere vocatur membrana tenuis, quæ singulis ossibus proxime adjacet, exquisito sensu prædita. Habet vero specialia nomina in quibusdam partibus; v. g. *pericranion*, in cranio; ὑπερωσ, sub costis: de quibus suis locis. Oculi quoque tunica extrema septima in ordine a Galeno numerata περίοστis ὑπερωσ dicitur, alias *Adnata tunica*, Gal. l. 19. de U. P. c. 2. & 3. *Periostium cranii a Pericranio* distinxit Barth. l. 3. Anat. c. 2.

PERIPATOS, περίπατος. Vide *Obambulatio*.

PERIPHERIA, περίφρη. Vide *Superficies*.

PERIPHIMOSIS, περίφίμωσις, vitium dicitur φρυγῶσαι contrarium, cum videlicet ea, quæ meatus naturales occludunt, ita diducta sunt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur de *proptio* ita retrorsum adducto, ut glandem rursus tegere nequeat. Vide *phimosi*, Gorr.

PERIPHORADEN, περίφοράδην, adverbium exprimens *circumdactionem crurum* in ambulando: veluti boves faciunt, quod p. n. hominibus accidit, quibus femoris coxa excidit caput. Legitur apud Hipp. l. Mochlic. XI. 10. quamvis in edit. Lind. legatur περίσοφάδην, & 3. de art. t. 73. Vide Foef. p. 501.

PERIPLEO, περίπλεω, *circumfluo*, nimio humore diffuso. Usurpatur de ligamentis humore superfluo relaxatis. Hipp. l. de fract. t. 21.

PERIPLEUMONIA, περίπλευμονία. Vide *peripneumonia*.

PERIPLYSIS, περίπλυσις, Latine dicitur *proluvis*, aut *proluvium*. Usurpatur vero in specie de alvi *proluvio*, quando multis tenuibus, & liquidis diffluit, & veluti diluitur, 1. prorrh. c. 1. t. 2. Adde Gal. in comm. ad h. l.

* PERIPNEUMONIA, περίπνευμονία, Jon. περίπλευμονία, Lat. *pulmonia*, vel *pulmonaria*. Quibusdam, juxta vocis ἀνείβειν, significare videtur Inflammationem membranæ pulmonem investientis. Verum vocatur & a quibusdam simpliciter πνευμονία. Est igitur *peripneumonia* Inflammatio pulmonis quoque substantiæ cum febre acuta, spirandi difficultate, suffocationis periculo, ita ut erecti sedere cogantur ægri, & sanguinis ichorosi, & erysipelacei refluxu per venam pulmonalem impedito, & inde oborta stagnatione, & subsequente corruptione. Vide ex recentioribus de hoc affectu egregie tractantem Vvillis Pharm. Rat. p. II. f. l. c. 9. Singularem nos quoque in vicinia ante aliquot annos observavimus casum in Illustrissima quadam Persona mascula, *peripneumonia* totius pene pulmonis spha-

sphacelosa, & ita lethali correpta, haud dubie ob justo parciolem sanguinis vena secta evacuationem, cum fuerit in ætate virili, vegeta, corpulentissimæ constitutionis, & potui generosioris vini diutius indulserit. De hoc vocabulo vide Foef. p. 493. Dieter. n. 678. Confundi sæpe cum *pleuritide*, notavit etiam Paracels. l. 2. de Tart. Tract. 2. c. 3.

PERIPODIEN, περιπόδιον, quod circulo sub pedibus est, & infra. Gal. in Exeg. voc. Hipp. & Gorr.

PERIPSYXIS, περίψυξις. Vide *perfrictio*. *Cataplexis*.

* PERIPTOSIS, περίπτωσις, significat *casum*, vel *fortuitam occasionem*; estque vox Empiricis propria, species una sectæ Empiricæ, quando ex occasione fortuita remedia deprompserunt, notante Gal. in Isag. ad sectas, c. 3. Usus est vero & Hipp. l. de præcept. I. 20. III. 1. Verbum περίπτω, *incido*, occurrit l. de arte XIX. 19. de vet. med. VII. 8. Vide Foef. p. 499. Alias quoque idem esse, quod παρέμπτωσις, vult Castellus. Vide *Parempiosis*.

PERIPYEMA, περίπυμα, significat *puris collectionem* circa partem aliquam factam, v. g. circa dentes, l. 4. Epid. XXIX. 17. Lat. *Circumsuppuratio*.

† Περύρροια, est fluxus vesicæ, περίρροια, ventris. Holler. l. 1. c. 47.

PERIRRHAEA, transmissio materiæ a nervis ad alyum, venas, & meatus urinæ. Steph. Castrenf.

PERIRRHEDES, περίρρηδες, dicitur in utramque partem reflexum, aut perfractum, aut *utrinque recurvum*, apud Hipp. l. 1. de art. t. 73. Alibi vero generalius pro in *utramque partem labile* significare videtur, l. 2. de morb. mul. XLVII. 7. Adde Foef. p. 499.

PERIRRHEPSIS, περίρρηψις, dicitur *vinculi circumcirca declinatio*, cum in alteram partem vergit, & declinat; id quod fit ex immoderata fasciarum copia. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in med. t. 6. Adde Galen. in comm. ad h. l.

PERIRRHEXIS, περίρρηξις, significat *abruptionem*, quæ circumcirca fit, cum ossa corrupta, & siderata, aut carnes emortuæ circumcirca abruptuntur. Legitur apud Hippocr. 4. de artic. t. 35. & in Mochlic. XX. 13. Vide Foef. d. l.

PERIRRHOEA, περίρροια, dicitur Hipp. *circumflans humorum effluxus*, cum ex universo corporis ambitu humores in alveos, & cavitates ad repurgationem veluti per emissaria quædam deponuntur; atque ita totum corpus superfluis humoribus repurgatur, aliquando per al-

vum, aliquando per renes, & vesicam, & interdum per vomitum, aut alia effluvia corporis. Occurrit apud Hipp. l. 1. Epid. f. 2. t. 7. Vocatur & περίρροια, d. l. 1. Epid. ægr. 4. l. 7. Epid. XLI. 10. Coac. t. 639. Adde Foef. d. l. p. 499. & 500.

PERISCELES, περίσκελες, significat *durum, molestum*, irritans, mordicans. Usurpatur ab Hipp. vel de medicamentis mordacibus, & molestis, l. de Ulcer. II. 7. & lib. 2. de morb. mul. LIX. 33. vel de doloribus, l. de Crisib. XI. 18. Coac. t. 94. quamvis communiter legatur *divise*, περίσκελες, *circa crura*, notante Foef. d. l. de ardoribus cum magno squalore conjunctis. Lind. Ex. XI. f. 189. Metaphorice de animo perduro, & præfracta mente, quæ nec precibus, nec verbis flecti potest. Foef. d. l.

PERISCLEROS, περίσκεληρος, *circumcirca durum* significat. Usurpatur de Tuberculis in ambitu duris, ab Hipp. l. 6. Epid. f. 1. t. 14. Adde Galen. in comm. Verbum περίσκεληρόν, *obduro*, occurrit 5. aph. 20. & reperitur l. de hum. us. XI. 15. Adde Diet. n. 679.

PERISCYPHISMOS, περίσφυισμός, sectionis Chirurgicæ genus est in syncipite ad calvariam usque una, tribusve lineis, quemadmodum describitur apud Aegin. l. 6. c. 7. & Aet. l. 7. cap. 3. Quæ tamen operatio hodieque exolevit, notante Gorræo.

PERISPHALSIS, περίσφαλσις, significat generaliter *circumductionem*, *circumactionem*. In specie vero ita vocatur modus levissimus reponendi articulum luxatum, circumducendo illum, donec in sedem naturalem recidat; quod fit, ubi acetabula exiguum labrum habent, nec profundi sinus sunt, v. g. in humeri, & coxæ capite. Gal. c. 1. de art. t. 7. Occurrit vero apud Hipp. 2. de artic. t. 1. & in Mochlic. IX. 20. Alias vocatur ἀμφίσφαλσις, 4. de art. t. 47. Aegineta vocat περίσφυον, & περίσφωσιν, l. 6. c. 118. Adde Foef. p. 501.

PERISSOS, περίσος, significat *abundans*, *superfluum*. Apud Hipp. vero sumitur pro *impari*. Vide *Impar*.

PERISSOSIS, περίσσωσις, significat *superfluum abundantiam*, *redundantiam*, *copiam*, & *plenitudinem*. Hipp. l. 6. Epid. f. 5. t. 17.

PERISTALTICOS, περίσπλητικός, *circumpressorius*, coarctandi circumcirca vim habens. Vel usurpatur de facultate ministra partium organicarum, v. g. ventriculi, uteri, &c. alimenta, & fœtum complectentium. Gorr. in def. Vel in specie *motus intestinorum*, quo alimenta, & excrementa promoventur, vocatur *peristalticus*; & incipit a pyloro, desinitque ad intestinum rectum; estque instar lumbrici reptantis, qui in cholera quandoque p. n. invertitur, ut & sursum per

per os expellat. Lind. Med. Phys. f. 2. c. 4. §. 85. 86. & Barthol. l. 1. Anat. c. 10.

PERISTATICOS, περιστατικός. Vide *Circumstantia*. Usurpatur etiam de vitæ genere afflictio, & calamitosa; quale est eorum, qui negotiis publicis detinentur. Gal. in Hipp. de sal. diæt. t. 1.

PERISTELLO, περιέλω, Hipp. significat *Obvolvo*, obtego, circumcirca contego, 4. de R. V. l. A. t. 44. Ita uterus foetum *obvolvit*, l. 1. de morb. mul. l. 13. Vide Foef. d. l.

PERISTOLE, περισολή, idem quod περισταλτική δύναμις, facultas, & actio *circumpressor*, quæ fere eadem cum *Retentrice*. C. Hofm. c. ad Gal. LL. de U. P. nu. 213. seq. Ipse motus quoque intestinorum *peristalticus* vocatur περισολή. Lind. d. l. & Ex. IV. §. 23.

PERISTOMA, vocatur a Pecqueto *rugosum* illud, & spongiosum mollissimæ substantiæ veluti *velamentum*. Billius *muscum villosum*, Bartholinus *crustam* quasi *membranaceam*, *vermicularem crustam* Graßius, qua obteguntur orificia vasorum in intestinorum cavitatibus, & per quam vaporis specie transit Chylus subtilior, vocant. Lege de hoc *peristomate* Barthol. d. l. cap. 10. p. 81. An fortassis rectius περιστωμα diceretur? Vide *Peristroma*. Hanc materiam vicidam interiora intestinorum investientem quomodo examinaverit per microscopium Levenhoeck, & invenerit ingentem numerum vasorum sanguiferorum, aliorumque, videri poterit in Actis Eruditor. Lipsiens. Ann. 1686. M. Januario p. 5. seq.

PERISTREPHO, περιτρέφω, *circumvolvo*, circumverto. Legitur apud Gal. 1. prorrh. c. 2. t. 64. Vide Foef. d. l. Unde περιεγύρη, *circumvolutio*, & specialiter pro περισφάλος. Vide *Perisphal-*

PERISTROMA, περιστωμα, proprie significat *Obvolucrum*; & communiter accipitur de stragulis, & aulæis. Ex Athenæo l. 5. In Anatomicis etiam usurpari poterit de tunicis viscera investientibus; item de tunica intestinorum crustosa, quam Pecquetus *peristroma* appellavit. Vide p. superius.

PERISYSTOLE, περισυστολή, dicitur quies illa, & morula inter systolen, & diastolen, quam nonnulli negant, alii affirmant. Barthol. in sanis vix observabilem, in moribundis vero satis manifestam statuit. l. 2. Anat. c. 6. p. 371.

PERITASIS, περίπσις, *Circumtentio* Lat. dicitur. Hipp. 1. prorrh. f. 3. t. 7. Coac. 1. 617. l. 4. Epid. XXI. 20. XXIX. 6. Licet in quibusdam locis περίπσις mendose legatur, animadvertente Foef. d. l. p. 301. a verbo περιτείνω, *obtendo*, *circumtendo*, quod legitur 5. aph. 71. Adde Diet. num. 481. Unde & περιτενής, *circumtentus*, rigidus ex

tensione descendit; quod occurrit 3. de artic. t. 47.

PERITERION, περιτήριον. Vide *Terebella*.

PERITEXIS, περίτηξις, *eliquationem* cum *erosione*, & *morsione* significat, apud Hipp. Coac. t. 481.

PERITIA, idem quod *Eruditio*, ἐμπειρία. Hæc requiritur in Medico, quia *peritiam* ars sequitur, *imperitiam* vero aliquando fortuna. C. Rejes C. El. q. 21. n. 8.

* PERITONAEUM, περιτόναιον, ἢ περιτόνειον, aut *peritonæos membrana*, dicitur tegumentum abdominis, proprium omnibus visceribus infimæ corporis regionis inter septum transversum, & crura sitæ superstratum. Gal. l. 9. Anat. adm. c. 4. & l. 4. M. M. c. 6. Arab. dicitur *Siphac*. Hujus descriptionem vide etiam apud Anatomicos recentiores, & hos inter Barthol. l. 1. Anat. c. 7. *Peritonæi vertex*, vel *sphæra*, σφαῖρα, vocatur illa portio, quæ musculorum abdominis lato tendini telæ araneorum similis fortiter adhæret. Gal. d. l. Anat. adm.

PERITTOMA, περίττωμα, Vide *Excrementum*.

PERIZOMA, περίζωμα, idem quod *Cingulum*, inter instrumenta Chirurgica pertinens. Ita Cingulum pro herniosis vocatur *perizoma* ab Hildan. Cent. 6. Obs. 7. Alias περίζωμα idem quoque significat, quod ἀγφραγμα, Lat. *Cinctus*. Gorr.

PERLA, idem quod *Margarita*, *Unio*. Vide *Margarita*. Inde *Perlatus Medicamentum*, & *Saccharum*, aliaque dicuntur, quæ *margaritas* recipiunt. *Perlata materia*, pro *Hypochondriacis*, legatur apud Dan. Ludovici Diss. 1. Pharmac. p. 121. Pertinet inter *Panaceas*; hujusque inventor habetur D. Crugnerus, crediturque a nonnullis elaborari ex lapide quodam odorem violaceum spirante, dum calefit. Fides sit penes Auctorem. Verum Dan. Pruttenius Medicus Helsingorensis, qui *Stenographicam* hujus arcani descriptionem Germanicam ingeniose detexit, arbitratur esse nihil aliud, quam *Magisterium Antimonii Diaphoretici*, in albidissimum, tenuissimumque alcohol redactum; uti patet ex Aët. Hafn. Vol. 3. Obs. 26. Pathologice *Perla* oculorum, idem quod *Panus*; & est macula directa coram pupilla in centro. Joh. Anglic. Ros. Anglic. p. m. 167. seqq.

PERMANENTES, ἀγμύροντες, morbi dicuntur, qui subsistere possunt, ablata quavis causa. & opponuntur *Successivis*. Th. Rhoder. a Veiga in Gal. l. 1. de L. A. p. m. 200.

PERMUTATIO, ἀγμωγή, idem quod *Mutatio*, μεταβολή.

PERNA, πέρνα, quid sit, & significet, etiam

tiam pueris in trivio notum est e Comenio. *Perna* Plinii vero est *Concharum* specie, cuius numerosum circa Pontias insulas proventum esse scribit dictus Author l. 32. c. 11. fin. ita dicta a similitudine formæ, qua prioris, qua posterioris coxæ porcinae salinæ. Chioec. Mus. Calc. s. I. p. 46.

PERNICIOSUS, ὀλέθριος. Vide *Olethrios*. *Perniciose* habere dicuntur non solum ii, quibus desperata res est, sed & quibus gravis metus, sine certa tamen desperatione, ex Celso l. 5. cap. 26. Lind. Ex. IV. §. 73. *Perniciose* febres eadem sunt, quæ *Malignæ*, P. M. de Calderia T. I. Op. p. 477. seqq.

* PERNIO, χίμεθλον, χίμεθλον, dicitur soluta continuitas, aut fissura, vel intertrimentum manuum, & pedum hyberno tempore a summis algoribus proveniens. Oritur vero frequentissime in talo. Gal. l. de med. fac. parab. cap. 203. Castell. Gorr. C. Hofm. χίμεθλον quoque scripsit e Suida, & e Gal. ostendit, esse mortificationem a nive. C. in Gal. LL. de U. P. nu. 136. Est *pernio* quoque cum exulceratione, & ulceribus voratur, tanquam ab igne combustus esset, notante Helmont. de Lithias. c. 9. n. 26.

PERNOCTATIO, πανυχίς, ita dicitur festum, quod per noctem celebratur, Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 20.

PEROLEDUS, terminus Paracelsicus, & Helmontianus, denotans aeris fundum, vel circulum, vel terminum. Helmont. tr. Gas Aquæ, n. 24. 25. Meminit Parac. l. meteor. c. 5.

* PERONE, περόνη. Vide *Fibula*. *Peroneus* Musculus pedem antrorsum flectens qui dicitur, Vide in Anatomicis, in specie apud Barth. l. 4. An. c. 13. p. 582.

* PEROSIS, Peros, πέρωσις, πέρως, significat læsionem membri in numero deficiente. Idem fere quod *Mutilatio*, & *Mutilus*. Quibus distinctionibus, & præsertim verbo πέρωσις sæpe usus Hipp. l. de Genit. IIX. 35. 36. 39. IX. 2. 4. 7. 8. 24. &c. Sumitur tamen & pro alia læsione organica crurum, & artuum; uti videre est ex locis a Foef. adductis p. 503.

PERPALLIDUS, ἐξωχρός, & verbum *perpallesco* dicitur, quando color pallidus per totum corpus diffusus est. Linden. Ex. IV. §. 82.

PERPERACUTUS, id est *Acutissimus*. Vide *Acutus*.

PERPESSIO, Spagyricis dicitur metallorum tractatio per ignem, in Th. Chym. Vol. II. p. 72.

PERPETUATIO, dicitur apud Chymistas Fixationis species, quando volatile, aut valde mobile ad statum quietis reducitur. Morley proleg. II. Coll. Chym. Leid. c. 2.

PERPETUO, idem quod *Semper*, ἀεὶ πάντως, αἰεί. Opponitur τῷ *Interdum*. Gal cap. 4. de R. V. I. A. t. 4.

PERSEVERANTIA, ὁπμονή, idem quod *Duratio*. Dicitur de paroxysmi continuatione, quæ est signum febris longioris, & gravioris. For. l. 5. obs. 26. Schol.

PERSICUS, περσικός, epitheton est patronymicum, vel fructuum quorundam autumnalium, *Mala Persica* dictorum, de quibus videantur Botanici. Vel additur *igni*, & denotat morbum causticum, & igneæ naturæ; estque vel plane idem cum *Anthraxe*, sive *Carbunculo*, vel valde similis. Vide Senn. M. Pr. lib. 1. cap. 13. Paracelsus aliquoties in angina, sive prunella quoque ignem, vel calorem *persicum* esse scripsit.

* PERSISTENS, idem quod *Constans*, κκδενκώς, dicitur morbus *constans*, qui iisdem horis accedit, & remittit. Gal. l. de Typis, c. 3.

* PERSPIRATIO, ἀπνοή. Vide *Diapnoe*.

PERSULTATIO, ἀπκήδησις. Vide *Diapedesis*.

PERTINACIA, ὁπμονή, sumitur a Medicis pro *perseverantia*, *Duratio* continua. Estque interdum mala, interdum bona. *Pertinacia* causæ morbificæ uti mala est, morbi vehementiam gignens; ita *pertinacia* juvantis, sive remedii bona est, & malum corporis sæpe vincit, teste Celso l. 3. c. 12. allegante Linden. Ex. XIII. §. 386.

PERTURBATIO, apud Latinos æquivocum est in Medicina. Si de corpore dicitur, & in specie de alvo, Græce dicitur παραχῆ, apud Hipp. 1. aphor. 2. item ἔρξεις, ἐκέρξεις, de quibus vocabulis vide infra *Tarache*, *Taraxis*. Si vero de animo, tunc æquipollet Græco πάθος, & Latino vocabulo *Affectus animi*, Gal. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4. Vide *Affectus*. Aliquando & *perturbatio animi*, pro *Mentis emotione*, & *Delirio* ponitur.

PERTUSSIS, vocatur Tussis convulsiva infantum a Th. Sydenham Obs. de morb. acut. s. 3. c. 5. p. m. 302.

PERVERSIO, ἀστροφή, ἀστέρεμυκ. Vide *Diastemma*.

PERVIGILIUM, ἀγρυπνία, idem quod *Vigilie nimie*, vel præternaturales; estque symptoma insigne actionum sensitivarum læsarum, Gal. l. de diff. sympt. c. 3. oppositum *Somnolentiæ nimie*. Describi potest, quod sit sensuum externorum, & communis p. n. exercitium nimium, cum corporis extenuatione, languore, oculis squalidis, & aliquando delirii periculo, proveniens a continua agitatione spirituum animalium in cerebro elaboratorum, & expansione cerebri intemperiem siccam cum, vel sine calore excedente supponente. De hoc affectu vide Villis An.

An. Brut. P. Pathol. cap. 5. *Pervigil* legitur apud Linden. Ex. IIX. §. 50.

PERULA, legitur apud Paracelsum, additum *Icteria*; diciturque esse summum arcanum in Ictero Gallico, l. 7. de pustul. Gallic. ulcerib. &c. c. 6. Alias *perula* etiam pro *Sphærule* usurpatum fuit, teste Keuchen. ad Samon. p. 168.

PERUNCTIO, idem quod *unctio*, ἀλειψις, χειρὶς, ἀλέχησις.

PERUNDES, Paracelso dicuntur, qui cum semine crescunt; quemadmodum *Zenda*, qui sine semine. Tom. IIX. Oper. Fragm. Anatom.

PERUVIANUS, epitheton *Balsami* nativi, quod & *Indicum* vocatur. Vide *Indicus*.

PERYSIAS, περυσίς, epitheton vini anni superioris, ad distinctionem illius, qui dicitur ὠπίτης, quasi ὠπιοπίτης, hujus anni, a πέρυσι, quod significat anno præterito. Unde περυσινός καρπός, fructus anni superioris, apud Theophr. H. Pl. l. 3. cap. 12. Vide Foef p. 503. Apud Gal. in Exeg. dict. Hipp. legitur contracte περυσίς.

† PES, ab articulatione coxæ ad digitos extenditur. Pereda in Pasch. l. 1. c. 56.

† PES CERVINUS, ex Alex. Trall. purgans in arthriticis. Cardanus de noxa Simpl.

† PES CATI, Gnashalium. Renod. de mater. Medica §. 5. c. 25.

† PES MILVI, Dioscorid. Ranunculus. Rud. l. 1. c. 35.

* PES, πῆξ, quid significet notissimum est. A Medicis sumitur late, & stricte. Late pro toto illo, quod a natibus ad extremos pedis digitos continuatur; & comprehendit *Femur*, *Tibiam*, & *parvum*, sive extremum *pedem*. Stricte vero *pes* dicitur *pes minor*, sive *extremus*; qui dividitur in *pedium*, *metapedium*, & *digitos*. Organon est ambulatorium, βαδισκόν, quemadmodum hoc prolixè deduxit Galen. in LL. de U. P. Consulantur & alii Anatomici, & inter hos Bartholin. l. 4. An. c. 10. seqq. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 102. seqq. *Pedis* hominis in lapidem conversi descriptionem tradit Chiocc. Musc. Calc. f. III. p. 417. *Pes* æquivoce quoque dicitur id, e quo uva dependet a sarmento, estque velut radix racemi. Lind. Ex. X. §. 192. Est & nomen mensuræ, qua rerum intervalla metimur; constatque unciiis 12 sive sexdecim digitis, aut palmis quatuor. Castell. Gorr. Rhod. ad Scrib. n. 163. Rul. in Lex. *Pes Gryphius*, dicitur instrumentum Chirurgicum ad extrahendam malam, apud Paræum, Chir. l. 22. c. 35.

PESSOS, πῆσος, Latine *peffus*, *peffarium*, πῆσοςάριον, vocatur medicamentum Topicum sinui pudoris, sive pudendo muliebri indendum, figuram habens oblongam teretem, longitudine digiti, & crassitie, paratum vel ex sacculo lineo

oblongo, lana concepta gossypio res medicamentosas uterinas excipientibus, vel incorporatum melle, ladano, galbano, cera, succo, in dictamque formam redactum. Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 51. Sep. l. 2. f. 45. Morell. de form. rem. l. 2. f. 2. cap. 12. Schr. lib. 2. cap. 82. Περὸς φθόγου, Hipp. dicitur *calus*, sive *peffus* vulvæ subditiuus ad abortum promovendum, quem prohibet in iurejurando.

PESTICIA, idem quod *petechiæ*, h. e. maculæ malignæ puliculares. Interdum & pro cunctis exanthematis ponitur. Ingrass. comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 195.

* PESTIS, *pestilentia*, *pestilens*, *pestiferus*, λοιμός, λοιμώδης. Vide *Læmos*, *Læmodes*.

* PETALODES, πεταλώδης, epitheton urinæ, quæ habet hypostasim similem squamis piscium, vel foliis, aut lamellis. Hipp. 2. prognost. t. 27. Gal. de Urin. c. 37. Meminit & ad Hipp. 4. aph. 76. in com. ad h. loc. progn. Foef. p. 504.

PETECHIÆ, *peticulæ*, vocatur quædam febris pestilentis, & Epidemicæ species cum exanthematibus, sive maculis, pulicum similibus mor sui, cum aliis gravissimis symptomatibus, plerunque lethalis, proveniens a sanguinis per fermentum tenue coagulativum, & putredinale inducta ichorescentia, coagulatione, & dissolutione, sive putredine. Vocatur alias *Febris petechialis*, *Lenticularis*, *Pulicaris*. Vide *Lenticula*. Meminit Jul. Alex. com. in Gal. l. 4. de tu. san. p. 405. in l. de bon. & mal. succ. cap. 1. & in l. 3. de C. M. S. L. c. 2. De hac febre legatur Vvillis de febr. c. 14. Rul. de febre Hungarica, alique. Massarias etiam *peticulas* appellavit, l. 5. pract. c. 25. & *peticulæ lues*, legitur apud Fallop. de mor. Gal. c. 1. Tom. I. Op. p. 613.

* PETIA oculi, dicitur sanguis fluens de aliqua arteria, vel vena læsa, aut sauciata. Galen. l. spur. de oculis part. 4. cap. 7. Constantin. de oculis c. 12. & 17.

PETICULÆ, vide *petechiæ*. Laur. Bell. de febr. in Oper. Med. p. m. 264.

PETIGO, *petix*, idem quod *Impetigo*, *Lichen*. Rhod. in Lex. Scrib. n. 393.

PETIOLUS, πῆλιν, πῆδιον, idem quod *pediculus* fructuum, quo adhærent ramis, vel surculis. Sumitur tamen etiam de extremis pedibus animalium teneriorum, v. g. hædi, agni. Cels. l. 2. c. 18.

PETRA, πέτρα, *saxum*, idem fere quod *lapis*, nisi quod *petra* duriores saltem lapidem significare videtur ex usu recepto. Ita *petra Asia*, pro Asio lapide, apud Gorr. *Petra sangui-naria*, pro lapide *Hæmatite* ponitur apud Rul. & Johnf. in Lex. πέτρας dicitur de osse *petroso* temporum, quod & *saxeum*, *lapidosum* vocatur: de quo vide Barthol. libell. 4. Anat. cap. 6. item

item de piscibus, qui alias Lat. *saxatiles* dicuntur, Gal. l. 3. de A. F. c. 28.

PETREFACTIO, vel *petrificatio*, dicitur de corporibus in lapideam substantiam mutatis, Eph. N. C. Ann. 1. Obs. 14. de natura *petrificationis*, & origine corporum dissertationem quoque scripsit Thom. Schirlæus Medicus Anglus. Videantur & Acta Philosophica Oldenburgii Ann. 1665. M. Octobr. & Novembr. 1666. item Acta Hafniens. Vol. 1. Obs. 47. p. 8. 3.

PETRELÆON, πετρελαίον, *petroleum*. Dicitur a quibusdam *Bitumen liquidum*, Oleum *petræ*, Axungia Macrocosmi; estque liquamen pingue liquidum, e saxis, & petris effluens, album, & rubrum in Italiæ quibusdam provinciis, Mutinensi, & tractu Parmensi. Schrod. l. 3. c. 32. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l.

PETRIFICATIO, vide *Amcubitus*. Alias idem est quod *petrefactio*.

PETROSUM, λιθοειδές. Vide *Lithoides*.

PEXIS, πήξις. Vide *Congelatio*, *Concretio*.

PECUINE, πικίνη, epitheton *resinæ*, quæ *picea* dicitur, a πίκνη, arbor *picea*, *latrix*. Jul. Alex. not. in Gal. l. 8. de S. F. §. de Resinis.

PEZA, πέζα, apud Hipp. vel *malleolum pedis*, vel *imam plantam* significat, l. 2. de morb. mul. LIV. 17. Lind. reddidit per pedum extremitatem. Vide Foef. p. 490.

PHACELOS, φάκελος. Vide *Fasciculus*.

PHACODES, φακώδης, *lenticolor*, *lentis colorem referens*, quales sunt *Lienosi*. Hipp. l. 3. Epid. in fin. stat. pest. Unde & compos. ὑποφακώδεις, l. 2. Epid. l. 76. hoc est fere *lentis colorem habentes*.

PHACOIDES, φακοειδής, i. e. *lentis formam habens*. Epitheton *Humoris Crystallini* in oculo. Vesal. l. 7. de H. C. F. c. 14.

* PHACOS, φακός, vide *Lens*, *Lenticula*, *Lentigo*.

PHACOPTISANA, φακοπιτσάνη, *edulium* dicitur ex lente, & ptisana compositum, ita tamen ut plus *lentis*, quam *ptisanæ* contineat, quod hæc magis intumescat, illa autem minimum. Legitur apud Gal. l. 1. de A. F. cap. 18. & Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8.

PHACOSIS, φακωσις, refertur inter affectus oculorum a Gal. Introd. cap. 15. Vocatur alias *Nigra oculi macula*.

PHACOTOS, φακώτος, *Lenticulatus*, sive *Lentis speciem referens*, idem quod φακοειδής, dicitur de diversis rebus; v. gr. de vase vaporario: item de instrumento Chirurgico, sive scalpto in fracturis ossium cranii. Gal. l. 6. M. M. cap. 6.

PHÆNOMENA, φαινόμενα, dicuntur omnia illa, quæ in corpore nostro secundum, vel præ-

ter naturam observantur in sensus incurrentia, quibus postea aliqua sententia stabiliri, & confirmari potest.

PHÆOS, φαός, vide *Fuscus*. Est & epitheton Collyrii a colore, Italis *Bruno* dicti, quod & παιδικόν, hoc est *puerile* vocatur ob levitatem. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 6. Vide Rhod. ad Scrib. n. 23.

† PHAGEDÆNA, alias βέλμῳ, quod πολλὸς λίμῳ ab insatiabili edendi cupiditate. Holl. Perioche 88. & de morbis cap. 34. l. 1. de morbis internis.

* PHAGEDÆNA, φηγέδαινα, vocabulum est æquivocum valde. Vel enim aliquando sumitur late pro omni ulcere sanas partes vicinas arrodente; & ita idem significat, quod νομή; item Ulcus Telephium, Chironium: Vel stricte interdum pro ulcere tumido profundo, subiectam carnem, & vicinas partes erodente. Loca Hippoc. & Gal. vide apud Foef. p. 648. seq. quod a sale caustico dependere docuit Helmont. l. Schol. Hum. pass. Dec. cap. 1. num. 31. Vel etiam nomen hoc tribuitur affectui ventriculi, quando immodico ciborum desiderio tenetur, nec satiari potest. Et ita coincidit cum Bulimo, vel Appetentia Canina. Gal. in def. Med. & c. 3. in l. 5. Epid. t. 37.

PHAGOS, φάγῳ, dicitur vorax, Comedo, edax. Lind. Ex. XIII. §. 159.

PHAGRAS, vide *Pagrus*.

* PHALACROSIS, φαλάκρωσις. Vide *Calvities*.

PHALACROCORAX, φαλακρόκοραξ, dicitur *Corvus aquaticus*; cuius descriptionem vide in Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 56.

PHALAJA, barbarum est vocabulum, duplicem habens significationem. Primum enim a Basilio Valentino Spagyrico ita dicitur Medicamentum Catholicum, sive *Universale*, sive *Panacea*, intra corpus sumenda; quemadmodum *Asa universale* est remedium externum, tr. de Magno mysterio mundi, & illius medicina. Deinde a Rolf. ita vocatur *Tinctura Gialappæ*, veluti per transpositionem litterarum *Ithalapa*, tr. de purgant. f. 2. art. 3. c. 15.

PHALANGITES, φαλαγγίτης, dicitur planta, quæ morsis ab araneis medetur. Gal. l. 8. de S. F. §. h. t.

* PHALANGOSIS, φαλάγγωσις, dicitur effectus, quo pilorum subnascentium duplex, triplexve acies in superiores, vel inferiores palpebras provenit. Gal. Introd. c. 6. Ætius vero ex Severo scribit, φαλάγγωσιν esse relaxationem palpebrarum, vel χαλῶσιν, cum extremitas intro vergit, ut pili non facile appareant, nisi quis distendat palpebras. Æginet. l. 6. cap. 8. & 11. a

διειχιάται, & τριχιάται in hoc distinguit; quod in his novi pili provenientes peccent afficientes bulbum oculi, in phalangosis pili naturales oculum pungant intro vergentes. Castell. & Gorr.

* PHALANX, φάλαγξ, proprie *aciem*, sive agmen militum significat. Per translationem vero vocantur hoc nomine *articuli*, quibus digiti ossi carpi propinqui dearticulantur. Galen. l. 2. de U. P. c. 9. Græce σκευαλίδης φάλαγγες, a σκευάλη, *iurma equitum* ordine locata. Castell.

PHALÆNA, φάλανα, Lat. *Balæna*, vide *Balæna*. Casp. Hofm. Com. in Gal. LL. de U. P. n. 161.

PHALERÆ, φάλαροι, proprie vocantur *equestria ornamenta*. Per metaphoram vero ita quoque vocatur species deligationis, vel *fasciæ ad nasum* pertinentis. Gal. de fasciis n. 52.

PHANEROS, φανρός, *Manifestus*. Idem quod δῶλον. Vide Diet. n. 885.

PHANION, φάνιον, hoc est *Lampas*, vel *facula*. Nomen medicamenti duplicis compositi: unius *Neapolitæ* ad maximas epiphoras, & doloris molestias: alterius *Serapicum* dicti: quorum descriptionem vide apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PHANLEC, id est *ferrum*. Rul. & Johnf. in Lex.

PHANTASIA, φαντασία, vide *Imaginatio*.

PHANTASMA, φάντασμα, idem quod φαντασία. *Phantasmata* quoque Paracelso dicuntur *Spiritus* in locis desertis, & circa litora maris apparentes, qui terrefaciunt aliquando; & suam originem ducunt secundum illius opinionem ex imaginationibus hominum, quales vivi de, vel cum mortuis habent. Dorn. Rul. & Johnf. Vide Paracel. tr. de virtut. herbar. radic. tit. de Corallis, & de Hyperico. Refert idem inter homines sidercos, tr. Explicatio totius Astronomix. *Phantasma* quoque dicitur apparitio in somno. C. Rejes C. El. q. 37. n. 5.

PHARCIDODES, φαρκειδώδης, *Rugosus* Latine dicitur, a φαρκίς, *ruga*, quod idem est ac ρυτίς, unde & ρυτιδώδης, Foef. Oec. p. 650. Erot. Onom. pag. 121. f.

PHARICON, φαρικόν, nomen esse veneni simplicis, & quidem vehementissimi, uti ab omnibus Medicis veteribus, & novis statuitur, ita incertum adhuc est, quid, & quale venenum hoc nomine veniat. Confer ad Rhod. in Scribon. not. num. 195. Adde Lang. l. 1. ep. 68. Forest. l. 30. Observ. 10. in Schol. Meminerunt ex antiquis Dioscor. Galen. Plinius, Nicander, & alii, quorum loca vide in allegatis recentioribus.

† PHARICUM, quid sit, ac toxicum inter venenatas stirpes, ignorat Codronch. Meth. testific. de quibusdam casibus.

* PHARMACEIA, φαρμακεία sumitur late, & stricte. Late pro omni assumptione medicamenti. Stricte vero Hipp. usitatus pro purgatione. Diet. n. 886. Foef. p. 650 Interdum etiam idem significat, quod φαρμακία πικρή. In qua significatione sumitur a Jac. le Mort. Pharmac. Med. Phys. c. 1.

* PHARMACEUTICA, φαρμακία πικρή, vocatur pars ministra artis Medicæ, tradens descriptionem medicamentorum, rite adhibendi modum. Gorr. Vide passim Institutionistas, & inter hos Dogm. Medic. Gener. part. VI. cap. 1. p. 664. seq.

PHARMACITES, φαρμακίτης, idem quod αμπελίτης γῆ, nomen terræ duriusculæ nigræ, piceæ, longos carbonem referentis, assulatim scissilis, æquabili splendore, quæ detrita accepto oleo statim liquefit. Estque nihil aliud, quam Bitumen fossile, vel Carbo fossilis. Vide Diosc. l. 3. c. 181. Gorr.

PHARMACOCHYMIA, φαρμακοχυμία, dici potest illa pars Chymicæ artis, quæ tradit præparationes medicamentorum Chymicorum, ad discrimen partis Spagyricæ metallorum transmutationem docentis. Legitur hoc vocabulum apud Lib. tr. de Igne natur. c. 37. quam alias *Alchymiam Pharmaceuticam* vocavit integri cuiusdam tractatus Tom. 2. Oper.

PHARMACON, φάρμακον. Vide *Medicamentum*. Præter hanc significationem usitatam, etiam idem quod βάμμα, vel βαφεῖον notat, hoc est *tincturam*, vel *tinctum*; unde φαρμάσω, *tingo*. Keuchen. ad Samon p. 252. Vocantur & φαρμακῶνες, *tincturae*.

PHARMACOPOSIA, φαρμακοποίησις, dicitur vel in genere potio omnis medicamenti liquidi, vel in specie purgantis. Hipp. l. 4. aph. 19. Gal. c. 7. aph. 25. Foef. p. 661. Diet. n. 888.

PHARMACOPÆUS, φαρμακοποιός, dicitur *Artifex*, callens modum rite præparandi medicamenta, qua simplicia, qua composita. Cujus personam, & attributa succincte, & egregie descripsit Fr. Hofm. in Clav. ad Schroder. p. 29. Est enim altera Medici manus, Diet. Jatr. p. 934. Dicitur & *Pharmacopola*, *Apothecarius*, φαρμακοπωλῆς, quia vendit quoque medicamenta. Ars rite præparandi medicamenta vocatur quoque a Schrod. in princ. *Pharmacopæia*.

PHARMACOPOLIUM, φαρμακοπωλείον, idem quod *Apotheca*, de quo supra: *Officina*, in qua præparantur, & venduntur medicamenta, qua simplicia, qua composita.

PHARMACOSA *medicamenta*, vocat Fallop. quæ aliquid veneni sapiunt, a lata, & abusiva vocab. φάρμακον significatione, tr. de purg. simpl. cap. 2. Tom. 1. Op. p. 131.

PHARMIANUM, *Φαρμιανόν*, nomen Malagmatis, apud Galen. l. 7. de C. M. P. G. cap. 6. fere ad finem.

* PHARYNGETHRON, *φαρύγγεθρον*, apud Hipp. fauces significat, l. de dissect. statim in princ. ita Galen. pro pharynge sumpsit, l. Introd. Sed in l. de voc. inst. diff. c. 6. pro osse hyoide accipi volunt Gor. & Castell. quamvis saltem ex Latina versione hoc habuerint: dubitandum vero, an in Græco textu (qui desideratur in Codicibus) explicatio illa occurrerit.

PHARYNGOTOMIA, *φαρυγγοτομία*, idem quod *Laryngotomia*: de quo supra.

* PHARYNX, *φάρυγξ*, vide *Fauces*.

PHASCIOO, *φασκιάω*, i. e. ligo fasciis. Legitur aliquoties apud Moschion. de morb. mul. c. 57. 62. 68. ubi & substantivum *φασκία*, i. e. fascia occurrit.

PHASIANUS, *φασιανός*, vocatur avis quædam major, & inter alimenta delicatiora relata; cuius descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 5. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 5. Bruyerinum de reb. cib. l. 15. c. 39. Rol. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 15.

PHASMA, *φάσμα*, apparitio, idem quod *φάντασμα*. Lang. l. 2. ep. 35.

PHASSA, *φάσσα*, vide *Palumbus*.

* PHATNION, *φάττιον*, idem quod *βόθριον*, *alveolum*, vel *præsepiolum* dentis significat. Vide *Bothron*. Castell.

PHAULOS, *φῶλος*, duplicem habet significationem. 1. idem notat quod *ἁπλῆς*, *simplex*, *vilis*, levis, vulgaris: v. g. Hipp. de fract. t. 19. & t. 45. 4. de art. t. 35. Adde Gal. Com. Deinde *vitiolum*, *pravum*, 2. aphor. 32. Adde Foef. n. 652. Dieter. n. 890. Jul. Alex. not. ad Galen. lib. 5. de Hipp. & Pl. decr. c. 2.

PHAVSINGES, *φῶσιγγες*, dicuntur proprie in tibiis rubri ab igne surgentes circuli, & per abusionem etiam reliqui. Alii maculas ab igne excitatas esse scribunt. Foef. Oec. d. l. Vocantur & *φῶδες*, vel *φωίδες*.

PHAVSTIANOS, *φῶστιανός*, nomen *pastilli* admodum acris, & exedentis, adversus excrescentias maximas carnosas. Descriptum habetur apud Aet. lib. 9. c. 49. citante Gor. Æginet. l. 7. c. 12.

† PHAZALA, morbus equis mare rubrum ingredientibus. Joan. Ruell. Veter. Medic. lib. 11. c. 122 p. 114.

PHECLE, *φῆκλη*. Vide *Fecula*.

HEREA, *φῆρεα*, vocabulum inter Hippocratis voces obscurum, & oblongas glandulosorum corporum, quæ circa aures sunt, eminentias significans, usurpatur ab Hipp. l. 6. Epid. f. 3. lib. 14. Plura de hoc vocab. vide in Foef. d. l.

PHEMOS, *φήμος*, dicitur medicamentum Martiano auctore, contra dysenteriam, apud Aet. l. 9. citante Gor.

PHENGITES, *φεγγίτης*, nomen lapidis luminosi, qui lumen acquirere, & iterum expandere potest; cuius meminit Fr. Hofman. in Clav. ad Schrod. p. m. 187.

PHERONYMOS, *φερόνυμος*, dicitur is, qui ob scientiam aliquam dignus est illo nomine, & opere ipso hoc ipsum nomen meretur. Ita Medicus *φερόνυμος* est, qui reapse medetur ægris. Linden. Ex. XIII. § 564.

PHIALA, dicitur vas vitreum ex ventre in modum sphaeræ rotundo gracilem canalem in proceritatem emittens; cuius usus frequens in coagulationibus, & solutionibus. Rul. & Johnson. Rolsink. ita dictum esse scribit a similitudine tegminis foeminei cephalici, quod Germ. *Daube* vocatur. Chym. J. A. F. R. lib. 2. c. 18. Vulgo *Phiola* exprimitur.

PHIBALEOS, *Phibalios*, *φιβάλεος*, *φιβάλιος*, vel est species certa ficum, Galen. in Ex. voc. Hipp. vel idem quod *Carica*, sive ficus exiccata. Foef. d. l.

PHIBET, id est *rapax*. Rul. & Johnf. in Lex.

PHILADYNAMOS, *φιλαδυνάμος*, in superlativo *φιλαδυνάμωτατος*, quod occurrit apud Hipp. 3. de R. V. l. A. t. 40. & aquæ est epitheton, significans eam, quæ vires facile frangit, & debilitat. Foef. d. l.

PHILAGRIANON, *φιλαγριανόν*, nomen Malagmatis; cuius descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 18. Gor.

PHILALYSTES, *φιλαλυστης*, significat Hipp. illum, qui animo anxio esse solet, & inquieto; unde & huc, & illuc se jactat perturbatus. Latine per *Fugitivus* exprimitur, l. Præcept. X. 10. Foef. d. l.

PHILIATROS, *φιλιάτρος*, dicitur *studiosus medicinae*; qui adhuc in primis versatur disciplinis, & præceptis, quo intellectum suum exerceat. Gal. l. 4. de san. tu. c. 5. Est & nomen libri Damocratis, teste Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2.

PHILIPPI *Trochiscus*, *φιλίππου τροχίσκος*, adversus dysenteriam describitur ab Ægin. lib. 7. cap. 12.

PHILISTÆA, terminus Spagyricus obscurus, qui legitur apud Basil. Valent. in Repetit. de Lap. Philosoph. c. de Antimonio ubi dicit, si Antimonium transiverit in *Philistæam*, tunc per se fieri vitrum.

PHILONIS *Collyrium*, *φίλωνος κολλύριον*, describitur a Celso l. 6. c. 6. citante Goræo. Meminit *Philonis* Medici Gal. l. 1. meth. med. c. 7.

PHILONIUM ROMANUM, a frequenti ejus usu apud Romanos. Amat. Lusit. cent. 4. curat. 94.

PHILONIUM, φιλώνιον, nomen Antidoti narcotice; cuius variae descriptiones extant in Dispensatoriis Norico, Augustano, aliisque. Non negligenda tamen Zynvolferi animadversio. Duo alia descripsit, Calidum unum, alterum frigidum appellans, Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 23. p. 174.

PHILOCOTYLE, φιλοκοτύλη, nomen Emplastri; cuius descriptio legitur apud Aeginet. l. 7. c. 17. ubi tamen φιλοκοτύλη in textu legitur. Gorr. vero φιλοκοτύλη scripsit, in defin.

PHILOCRATIS Emplastri, φιλοκράτης ἐμπλαστῆρος, describitur a Celso l. 5. c. 19. allegante Gorr.

PHILOENOS, nia, φίλονι. Vide Vinosus.

PHIOLAGNOS, φιλόλαγνος, vocatur amans veneris, salax, apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 3. Latine etiam exprimitur Veneri deditus.

PHIOLUTROS, φιλόλυτρος, amans balnei, qui balneo delectatur Hippoc. 3. de R. V. I. A. t. 57. Dicitur & φιλόλυτρον, d. l. t. 60. Foef. d. l.

PHIOMELA, Vide Luscinia. Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 15.

PHILONION, φιλώνιον, nomen medicamenti anodynii, Opiati, ab Authore Philone ita dicti; cuius variae occurrunt descriptiones etiam in Dispensatoriis Norimbergensi, Augustano, & Londinensi.

PHIOPHYSICUS, φιλοφυσικός, dicitur amans, vel studiosus rerum naturalium. Et ita dictum fuisse Asclepiadem, testatur Gal. l. 7. de C. M. L. S. cap. 5. fere circa finem.

PHILORISTIA, φιλορυσία vocatur Galeno nimium studium conficiendi definitiones; atque hoc etiam in Medicina, & Medicis reprobatur, vocans morbum, l. 4. de diff. puls. c. 1. & c. 17. in fin.

PHILOSOPHIA, philosophus, φιλοσοφία, φιλόσοφος, studium, & studiosus sapientiae secundum litteram significat. Proprie vero notat partim omnes illas disciplinas, quae rerum supernaturalium, ætherearum, naturalium explicant essentiam, causas & affectiones; & comprehenduntur titulo Philosophiae Theoreticae, quae continent Metaphysicam, Mathematicam, sive Astronomiam, & Physicam; partim has quoque disciplinas, quae hominis perfectionem, & felicitatem in actionibus Moralibus, Civilibus, vel Politicis, & Domesticis, sive Oeconomicis acquirendam docent; & nomine veniunt Philosophiae Practicae, quae complectitur Ethicam, Politicam, & Oeconomicam. Utramque Philosophiae partem scitu necessariam esse, extra dubium est. Et haud dubie inculcare hoc voluerunt Hippocr. egregio illo axiomate ἰατρὸς φιλόσοφος ἰσόθεος, Medicus Philosophus Deo aequalis; & Gal. lib. quod optimus Medicus opti-

mus quoque sit Philosophus. Jung. & Lind. Ex. II. §. 8. seq. quamvis fortassis Ethica, & Physica prae reliquis maxime sint necessariae. Cæterum nomina Philosophiae, & Philosophi partim iactuose, partim abusive sibi attribuerunt Spagyrici; & praesertim Paracelsus cum suis sectatoribus, dum illius scriptis leguntur opuscula inscripta Philosophiae Sagacis, item Philosophiae ad Athenienses. Plura quoque in Theatro Chymico inquiri possunt; qua Helmontius cum suis affectis, qui se Philosophum per ignem gloriose appellare non est veritus. Hinc & uterque artificium illud Panaceæ, & Catholici non dubitavit appellare Lapidem Philosophicum. Vide Lapis. Nostri non est instituti in huius Philosophiae ventilatione prolixiorē impendere operam. Philosophus etiam fuit nomen proprium vel Medici, vel Chirurgi, apud Aetium Tetr. 4. serm. 3. c. 24. ubi legitur φιλοσόφος ἐμπλαστῆρος, Philosophi Emplastrum, ad calcitratus, & vulnera tumida, citante Gorr. in def. Plane quoque abusiva acceptio verbi φιλοσοφῆν est pro coire, aut venerem exercere, apud Lucian. allegante Rolfink. de P. Genit. Part. l. c. 1. Oleum Philosophorum vocari Oleum de Lateribus, vel Laterinum, e Dispensatoriis, aliisque materiae Medicæ scriptoribus constat.

PHILOTCHNOS, φιλότεχνος, artium studiosus, qui omnes artes, unam nempe post aliam, addiscere cupit, donec eruditorum choro inseri dignus habeatur. Linden. Ex. V. §. 12. φιλότεχνον quoque est artificiose agere, ut prudens artifex agit, apud Gal. notante C. Hofmann. C. in LL. de U. P. nu. 908.

PHILOTIMIA, φιλοτιμία, ambitionem cum invidia significat. Et verbum φιλοτιμῆσθαι usurpatur de illis, qui gloriam aucupantur studio reprehendendi alterum & criminandi. Hipp. l. de Arte l. 10. Foef. p. 656.

PHILTRON, φίλτρον, proprie significat pharmacum, vel poculum amatorium, hoc est ad amorem conciliandum datum, non quidem naturalibus viribus hunc effectum præstans, sed virtute beneficii Diabolici. Unde & ipse Galen. gentilis licet, horum pharmacorum notitiam Medicis non competere scripsit, l. 10. de S. Fac. mox a princip. Philirorum quoque nomine omnia alia veneficia, ceremoniae, ligaturæ veniunt. Videatur Senn. l. 1. Pr. M. p. 2. c. 10. & l. 6. p. 9 c. 5. Diet. Jatr. p. 735. Meminit & Lang l. 1. Ep. 33. Rolf. quoque incantamenti annumeravit, O. & M. M. Sp. l. 2. l. f. 3. c. 29. Prolixè C. Rejes, q. 29. Helmontius vero videtur ad naturalem aliquam συμπύκνωσιν, & mumialem confermentationem referre, tr. de magn. vuln. cur. nu. 27. Verum ejus autoritas merito suspecta habetur, quemadmodum & hypothesis illa de magne-

magnetica curatione. *Philtrum* quoque ab Anatomicis vocatur cavitas illa labii superioris media, valvulae similis, Latinis quibusdam *Lacuna* dicta. Gorr. Barthol. lib. 3. Anat. c. 11. pag. 532.

PHILYPOSTROPHOS, φιλυπόστροφος, significat omne id, quod morborum reversionem, & recidivam facere solet. Hipp. 1. Prorrh. c. 3. t. 13. Coac. t. 348.

* PHIMOSIS, φήμωσις. Vide *Paraphimosis*.

PHIONITIDES, naturales dicuntur inimici, qui sese mutuo persequuntur ad mortem, ut ciconia ranas, felis mures, aranea muscas, &c. Dorn. Rul. & Johns. in Lex.

PHLASMA, φλάσμα, pro θλάσμα, Jon. *Conusio*, *Conusum*, *Collisio*, quemadmodum & φλάω, pro θλάω, coniundo. Vide *Conusio*. Adde Foef. p. 656.

PHLAUROS, φλαῦρος, vitiosum significat, ita ut ubique in malam significationem acceptum apud Hipp. legatur, 6. aph. 62. f. 2. de R. V. l. A. t. 50. f. 3. t. 33. l. 1. Epid. f. 2. t. 80. 3. de fract. t. 17. Vid. Foef. d. l. Diet. n. 899. Lind. vero exponit per non bonum, sive malum incipiens, Exerc. IV. §. 92.

PHLEBION, φλεβίον, *Venula* dicitur. Diminutivum a φλέψ, de quo infra. Hipp. 4. aph. 79. Jung. Dieter. n. 903.

PHLEBODONODES, φλεβοδονώδης, vox habetur apud Hipp. peregrina, nova, & adhuc valde dubia, cum alii legant φλεδονώδης. Occurrit vero 1. Prorrh. f. 3. t. 9. & Coac. t. 20. ubi vide Gal. Com. ad loc. prim. qui exposuit per agitata, & distenta vasa sanguinea, propter magnum sanguinis fervorem, & effervescentiam febrilem. Verum C. Hofmann. in notis ἀνεκδότοις ad Gal. loc. cit. existimat legendum esse φλεδονώδες, quod significat agros delirantes, scil. in somnis. φλεδόνες sunt nugae, ineptiae, & φλυαρίαι, quam vocem & Linden. retinuit, nobisque etiam verosimilior videtur. Quod vero in quibusdam exemplaribus MS. etiam φλεγματώδες legatur, nobis plane ad textum non quadrare videtur; quamvis Jonston. ad d. Coac. text. retinuerit. Plura vide apud Foef. Oec. p. 657. Erot. On. p. 118. & f. 119 a.

PHLEBOPALIE, φλεβοπαλία, Democrito dictus fuit arteriarum motus. Nam φλέψ generaliter venas, & arterias complectitur. Verum Foef. p. 659. ad hunc locum Erotiani animadvertit, potius legendum esse φλεβοπαλίαν, aut φλεβοπαλείαν, quasi *venarum agitationem*, & fluctuationem. At vero non video tantum vitium, cum φλεβοπαλία facile per licentiam Græcam fingendi nova vocabula, & per derivationem a πάλλω, salio, vibro, excusari, & declarari possit; præsertim cum in

statu p. n. huiusmodi arteriarum saltus evidentissime conspiciatur in aneurismate, ubi non tam fluctuatio, quam vibratio, & concussio arteriae notari potest.

* PHLEBORRHAGIA, φλεβορραγία, vocatur Hipp. ἡ ῥῆξις τῶν φλεβῶν, ruptio venarum, 4. de R. V. l. A. t. 86. Gal. in Com. ad h. l.

* PHLEBOTOMIA, φλεβοτομία, communiter, & usitatissime Latine dicitur *Venæ sectio*, vel *Sanguinis emissio* per venam scalpello divisam, vel incisam facta. Gal. l. 11. M.M. cap. 1. Remedium Chirurgicum notissimum, & frequentissimi usus, sæpius etiam præter necessitatem, in primis præservationis gratia. Refertur inter generosa, & universalia præsidia; valetque primario ad deplendam copiam, scil. turgentem, & urgentem, secundario ad alia quoque in qualitate, aut motu sanguinis vitia. Jung. Diet. n. 900. Jessenii Judicium de Sang. V. S. miss. cum annot. nostris. Verum hoc remedium acerrime impugnare non fuit veritus Helm. de febribus cap. 4. quamvis rationibus non adeo validis, uti quidem sibi visæ fuerunt, quas hoc loco examinare non concedit instituti ratio. Præter hanc receptam significationem, vox φλεβοτομία, & verbum φλεβοτομεῖν, sumuntur vel pro quavis divisione venarum p. n. & violenta, v. g. l. 4. Epid. circa fin. quamvis non videam, quid obstat, quominus de artificiali *Venæ sectione* explicari debeat locus ille: vel pro multiplicatione venæ alicujus majoris in ramos plures, & surculos, l. de Venis. XXVI. 6. Vide Foef. d. l.

PHLEBOTOMUS, φλεβοτόμος, vocatur *instrumentum Chirurgicum*, quo fit *Venæ sectio*. Communiter duplex hæcenus fuit receptum: unum, quod vernacule *Flitte* dicitur, & pulsu celeri per digitum facto venæ intruditur; quemadmodum in sacificationibus vulnuscula infligi solent: alterum, quod hodieque receptius, & fortassis commodius, securiusque Italis *Lancetta* dictum, quo vena pungitur cum levi incisione. Debent vero hæc scalpella probe asservari, ne inquinentur, aut veneno inficiantur, unde gravissima oborta esse mala ex Historiis constat.

PHLEDONODES, φλεδονώδες. Vide *Phlebodonodes*.

* PHLEGMA, φλέγμα, *Pituita* Latinis dicitur. Olim a veteribus inter humores quatuor naturales relata, humor frigidus, & humidus in corpore existens, hyeme potissimum excedens. Galen. c. de nat. hum. t. 40. & alibi. Verum cum commentum hoc veterum hodieque exoleverit, per φλέγμα, vel *pituitam* intelligitur humor crudus, aqueus, excrementitius, vel naturaliter, vel p. n. in corpore genitus, & collectus. Quo pertinent *Mucus narium*, *Saliva*, *Phlegma*

Ventriculi, & intestinorum. Charlton. Ex. Physiol. VII. §. 6. Sylv. l. 2. Pr. M. c. 23. §. 213. seq. quamvis significatio hujus vocabuli Græci non respondeat cum ejus derivatione, & etymologia; siquidem præferebat etymon hoc φλέγμα *accensionem*, utpote a φλέγω descendens, vide Dieter. num. 904. In arte destillatrice, & Chymia *Phlegma* dicitur liquor destillatus, spirituosus, & inflammabili liquori contradistinctus. *Phlegma* est mera aqua insipida, constans particulis levibus glabris, & flexilibus, merum vehiculum, & instrumentum omnis nutritionis, & conjunctionis, & matrix, ceu recipiens spiritus, & materiam omnis subtilis; quamvis Chymicorum industria illam ab his ubique separare, & rejicere intendat. Jac. le Mort. Ch. Medic. Phys. c. 2. p. 16. Schroder. l. 1. c. 3. Specialissime vero in opere lapidis Philosophici *phlegma* vocatur aqua Mercurii prima, substantia media, in qua principium lapidis est, scil. ejus dissolutio, nec intrat cum ea, quamvis se invicem complectantur naturæ nexu: de quo plura vide in Theat. Ch. Vol. III. p. 730. seq.

PHLEGMAGOGUS, φλεγμαγωγός, epitheton purgantium quorundam medicamentorum, quæ pituitam educere per alvum creduntur; inter quæ Agaricus, Cnicus, Turbith, &c. referuntur. Vid. Lang. l. 2. ep. 18. Morell. de materia medic. cl. 2. purgant.

* PHLEGMASIA, φλεγμοσία, vel idem quod φλεγμονή, *Inflammationem* significat, vel febrem inflammationi alicui conjunctam. Gal. I. aph. 7. Castell. Linden. Ex. IV. §. 17. 25. Legitur alias apud Hipp. 3. de morb. XV. 4.

PHLEGMATIAS, φλεγμοτίας, Hippocr. idem est, quod φλεγμοτικός, sive *Phlegmaticus*, aut *Pituitosus*, scil. ex hypotesi de quatuor humoribus, h. e. qui temperamento ex sanguine crudo, frigido, & humido præditus est; & Cholerico opponitur. Hipp. de A. L. & Aq. LV. 11.

PHLEGMATORRHAGIA, φλεγμοτορραγία, dicitur affectus hæmorrhagiæ narium similis, quando nares per aliquot dies sola pituita tenui stillant; qualis observatio extat apud Henr. Salmuth. Cent. I. Obs. 37. & ex hoc Bonett. in Anat. Pract. l. 1. f. 17. Obs. 10. p. 323. 324.

* PHLEGMONE, φλεγμονή. Vide *Inflammatio*.

PHLEGYROS, φλεγυρός, ignitus, veluti ardens, aut incensus. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foef. p. 661.

PHLEMELIA, φλεμέλια, vel idem sunt quod κέδραι, de quo vide supra *Cedra*: vel latine *flemina* dicuntur; & vocantur tumores circa talos, qui labore viæ oboriuntur. Vide Keuchen. ad Sammon. p. 280.

PHLEPS, φλέψ, Latine vocatur *Vena*. Utroque vocabulo Veteres comprehenderunt *Arterias*, & *Venas* proprie dictas, teste Gal. cap. 6. in 6. Epid. t. 2. & c. 2. de iis q. in med. t. 28. Verum recentiores contradistinguere solent, per *venam* proprie intelligentes vas sanguinem ad cor refluxum continens. Et numerantur hodieque primariæ tres: *Vena pulmonalis*, per pulmonis parenchyma diffusa, olim Arteria venosa perperam dicta: *Vena Cava*, quæ per totum corpus ramos suos dispergit: & *Vena Portæ*, quæ saltem per organa tertii, vel infimi ventris, sive abdominis divisa est. De quibus videantur Anatomici, & in specie Barthol. libello 1. Anat. c. 1. seq. Proprium est *venarum* sanguinearum, ut habeant *valvulas* in pluribus locis, hoc est membranas in interna cavitate venarum occurrentes, impediens sanguinis recursum ad partes, admittentes vero profluxionem ad Cor. Vide *Valvula*. Alias & *Venæ* vocabulum aliis vas sanguinem non vehentibus tribuitur, ut *Venæ Lactææ*, *Venæ Lymphaticæ*, verum minus proprie. Rectius *vasa* vocantur. In Metallifodinis *Venas* vocari illa loca subterranea, ubi ipsa minera metallica habetur continuata, patet ex Rusl. & Johns. Lex. Chym. Dividuntur a Borrich. in *Mites*, quæ in catino fusorio percalefacto facile subeunt plumbum; & *Refractarias*, quæ non sine labore, & artificio quoque vehunt pyriten, marcasitam, cretam, talcum, & alia similia corpora, tr. Docimast. Metallic. §. 20.

PHLIA, φλία, Latine *Postis*; & φλιαί, *postes*, sive ligna, axes utrinque firmantia, aut firmamenta, quæ sulculas utrinque dispescunt, & continent; uti exposuit Gal. c. 4. de art. c. 51. Pertinet ad instrumenta Chirurgica. De hoc vocabulo plura vide apud Foef. p. 661. Legitur & apud Hipp. 3. de art. 49. & 4. t. 55.

PHLIBO, φλίβω, idem quod θλίβω, *premo*; unde compos. εκφλίβω, *exprimo*, apud Hipp. l. de Loc. in Hom. XV. §. 6. quamvis Linden. retinuerit εκθλίβω, Foef. d. l.

PHLOGIAO, φλογιάω, verbum Hippocrat. usitatum, significans *exardesco*, *inflammar*, lib. 2. de Morb. LXIV. 8. l. de morb. fac. XVI. 38.

PHLOGINON, φλογινόν, Latine *Flammæum*, Epitheton Collyrii liquidi, vel illitionis, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PHLOGISTOS, φλογιστός, dicitur de omni eo, quod *flamam concipere potest*. In specie de Sulphure Hipp. dixisse, statuit Helmont. Tum. Pest. §. Hipp. rediv.

PHLOEMOS, φλογμός. Vide *Flamma*.

PHLOGOIDES, φλογοειδής, *flammæ speciem*, vel *colorem representans*, vel potius a flamma exci-

excitatus rubor. Legitur apud Hippocr. lib. 3. de morb. VII. 14.

PHLOGODES, φλογώδης, significat *flammeum*, incensum. Usurpatur de colore faciei intense rubente, apud Hipp. 1. Prorrh. f. 2. t. 33. & Coac. 1. 7. & 624. Vide Foef. p. 662.

* **PHLOGOSIS**, φλόγωσις, olim idem fuit, quod φλεγμονή. Sed hodieq; significat potius quamlibet *intensionem*, & fervorem, sive φλογώδη ἀγέσιν, *dispositionem flammeam* etiam absque tumore. For. 1. 1. Chirurg. Obs. 4. Schol. Dieter. num. 905. Talis fervor quandoque subitaneus, & momentaneus Scorbuticis solet esse familiaris: de quo apud Matth. Martin. de Scorbuto, §. 261.

PHLOTRON, dicitur species fluxus ex coostro generatus. Rul. & Johnf.

PHLUS, φλῦς, vel φλόϙ, item φλεῖς, *lanuginem* significat. Hipp. 1. de int. aff. XXXIIX. 6. ubi *Cortex* Latine redditur. Vide Foef. p. 661. Adde Casp. Hofm. Com. ad Galen. LL. de U. P. nu. 431. Legitur & de cortice panis, apud Moschion. de morb. mul. c. 65.

* **PHLYCTAENAE**, φλυκταῖναι, item φλυκταίνιδες, sunt *pustulae* in summa corporis planicie enascentes, a tenui sanie cuti subtenta, eamque sua salina tenui acrimonia erodente, & pungente. 2. Progn. t. 60. l. 2. Epid. sect. I. 5. Dicuntur & φλυκταίνιδες, Coac. t. 402. Inde φλυκταίνωσις, *pustularum eruptio*, 3. de fract. t. 74. & φλυκταίνωιδες χρώμα, color corporis pustulosus, vel corpus pustulosum, lib. 2. de morb. mul. IX. 7. Vide Foef. p. 663.

PHLYCTIDES, φλυκτίδες, idem quod *Phlyctæna*. Hipp. 1. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 5. Moschion. 1. de morb. mul. c. 221.

PHLYDAO, φλυδαίω, id est *humeflor*. Hipp. de morb. sacr. XV. 20 unde φλυδαρὸς, *Humidus*. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

PHLYSIS, φλύσις, *eruptionem in cute* significat ex humoris alicujus excrementitii abundantia. Gal. d. 1. a verbo φλύζω, *scaturio*, erumpo, 1. 2. Epid. Foef. d. 1.

PHLYZACION, φλυζάνιον, *pustulam bullæ* in modum erumpentem significat, ab igne excitatam in cute, idem quod φλυκταίναι. Occurrit apud Hipp. Coac. t. 114. & 4. de R. V. I. A. t. 63. Foef. d. 1.

PHOBEROS, φοβερός, sumitur ab Hipp. active, & passive. In illa significatione notat *horrendum*, ac metuendum, Coac. t. 416. In hac significat *timidum*, perterritum; & de ægro dicitur 1. 6. Epid. f. VIII. t. 45. Vide Foef. p. 663.

PHOBETRON, φόβητρον, *terrificamentum* significat, quod metum injicit. Hippoc. 1. de morb. sacr. quamvis in edit. Linden. non occurrat.

PHOBOS, φόβος, Vide *Meius*, Dieter. n. 306.

PHOCA, φώκη, nomen piscis *Cetacei*, vulgo *Vitulus marinus* dicti: cujus descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, habetur apud Aldr. 1. 1. de Cetis, c. 10. Meminit & Gal. 1. 3. de Al. fac. c. 31. & 37. t. 10. de S. Fac. §. Coagulum, & 1. 1. de C. M. S. L. c. 2. in fin.

PHOCÆNA, φώκηνα, est etiam nomen piscis *Cetacei*, qui alias *Tursio*, item *porcus marinus* dicitur, ad *Delphinos* pertinens; cujus historiam, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldr. d. 1. c. 8. Ejus Anatomen vide in Eph. N. Cur. A. III. O. 20.

PHODES, *Phoides*, φῶδες, φωίδες, idem quod φάωσγγες. Vide supra *Phausinges*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 318.

PHOENICINOS, φοινίκινος, Lat. *punicens*, color dicitur rutilus, qui & *phænicens* vocatur, & habet exuperantiam ruboris: qualis est color fructuum palmæ arboris non admodum sole incoctorum. Elephantiasis quoque vocatur ὀφθαλμὸς φοινίκινος, *morbis phænicus*, vel quia in *Phænicia*, aliisque orientalibus regionibus grassatur, vel a colore rutilante. Hippocr. lib. 2. Prorrh. in fin. Vide Foef. p. 663. Est & nomen Emplastri φοινίκινον, quod alias *Diachalcitis*, aut *Diapalma* in Dispensatoriis vocatur. Gorr. in def.

PHOENICITES, φοινικίτης, lapis dicitur a figura, quam habet similem fructui palmæ. Diosc. vocavit ἰνδαϊκόν, 1. 5. c. 155.

PHOENICOPTERUS, φοινικόπτερος, nomen avis est, quæ passim in antiquis scriptoribus occurrit; sed qualem proprie significet, nondum expeditum est. In primis linguam ejus, & cerebellum in deliciis fuisse, ex Martiale, & Lampridio constat. Legatur de hac Aldrov. 1. 20. Ornithol. c. 4. Bruyerin. de re cib. 1. 15. c. 45. Meminit & Celsus inter medii valoris alimenta referens, 1. 4. c. 18.

PHONICUROS, φοινίκυρος, vide *Ruticilla*.

* **PHOENIGMUS**, φοινιγμός, Latine *Rubificatio*, *Rubefactio*; estque ruboris per medicamenta in cute excitatio, Cutis rubor. Pertinet huc *Dropax*, & *Sinapismus*. Meminit Gal. 1. 7. meth. med. c. 4. Ipsa medicamenta quoque vocantur φοινιγμοί, Rolfink O & M. M. Sp. 1. 4. f. 9 part. 2. c. unic. Alias *Rubificatio* quoque dicitur de *Rubedine* producta in processu lapidis Philosophici, Th. Ch. Vol. II. p. 302. seq. III. p. 41. 289. IV. p. 952. & c.

PHOENIX, φοίνιξ, æquivocum est. Vel enim significat *Palmam* arborem; de qua superius in PA: Vel etiam aliam plantam arvensis lolia- ceam. Gorr. Vel avem significat, num veram, an fabulosam, non est hujus loci dirimere. Legatur de hoc Aldr. 1. 12. Ornith. c. 28. Velest nomen

Collyrii *ῥαχωματικῶς*, apud *Ætium*. Gal. l. 4 de D. M. S. L. cap. 7 *phænix* *Apollonii* vocatur. Vel Spagyricis dicitur *Phænix* quinta ignis essentia, vel *Lapis Philosophicus* celebratissimus. Ruland. & Johns. Adde Theatr. Ch. Vol. IV. p. 447. & Vol. V. p. 401.

PHOETAO, *φοιτῶ*, apud Hippocr. significat prodire, egredi. Dicitur de Urina, lib. 7. Epid. LV. 19.

PHOLCOS, *φολκῆς*, dicitur Lat. *Strabo*, qui laborat *Strabismo*, sive cui obliqua oculorum est acies. Vide *Strabismus*. Gorr.

PHOLETER, *φωλητήρ*, qui se abscondit, *Latibricola*, qui libenter latitat, amans solitudinis, a *φωλεός*, *latibulum*, *lustrum*. Hinc verbum *φωλάω*, *occulto*. Linden. Ex. XI. §. 155. Pertinet ad Melancholiæ species.

† *Φολῆς*, Gal. squammæ Crurum præcipue ex nimio calore.

PHOLIS, *φολῆς*, *squamam* significat. Hinc *φολῆς χαλκῆς*, *squama æris*. Hipp. l. de Visu III. 8. Erot. On. p. 120. idem quod *λεπίς*.

PHOLICODES, *φολλιῶδες*, significat *fungosum*, *laxum*. Legitur & *φολλιῶδες*, quamvis fortassis mendose. Usurpatur de tumoribus, & habitu corporis laxiori, l. 4. Epid. XI. §. XIX. 11. Vide Foef. p. 644.

PHONASCI, *φωνάσκοι*, dicebantur olim ii, qui vocis exercitio magno utuntur; uti sunt tragædi, comædi, præcones. Gorr. Forest. lib. 15. Obs. 32.

PHONE, *φωνή*, Latine *Vox* dicitur; estque effectus vocalium instrumentorum, quæ sunt Larynx, hoc est principium asperæ arteriæ cum suis cartilaginibus, & musculis ad eas pertinentibus. Describi potest, quod sit sonus animalis aglotride ex percussione respirati aeris ad animi conceptus explicandos productus. In homine vox illa est articulata, & dicitur *sermo*, loquela, oratio, Græce *λόγος*. De voce, & instrumentis ad vocem pertinentibus scripserunt Gal. de voc. instr. dissect. Aquapend. De Voce. Adde Barth l. 2. Anat. c. 11. aliosque. De Vocum differentiis vide etiam Foef. p. 672. seq.

PHONOS, *φόνος*, communiter *cædem*, vel *homicidium* significat, ut & sanguinem cæde profusum, aut cadaver: in qua posteriori significatione acceptum legitur apud Hippocr. l. 2 de morb. LXXI 9. Jung. Linden. Ex. XIV. §. 131 *φονικῶς* *ἔχοντες πυρετοί*, febres maxime lethales, leguntur l. de Crisib. II. 5. Foef. p. 664.

PHORA, *φορά*. Vide *Latia*.

PHORBE, *φορβή*, *pabulum* significat. Vide supra *pabulum*. Legitur apud Hipp. lib. de superfæt. XIII. 3. a verbo *φέρβω*, pascō. Foef. p. 665.

PHORGANODES, *φοργανῶδες*, *laxum*, & *apertum*

significat; diciturque de orificio uteri aperto, & ad conceptum idoneo. Hipp. l. 2. de morb. mul. LVII. 9. ubi ab aliis legitur *φορτικῶδες*. Vide Foef. d. l.

PHORIMOS, *φόριμος*, epitheton est Aluminis, quod alias *Alumen Rochæ* in Offic. dicitur. Gorr.

PHORINE, *φορίνη*, *cutem*, vel *corium* significat; diciturque de pelle suilla, apud Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 102.

PHOROS, *φορός*, Lat. *ferax*, *fertilis* dicitur; usurpaturque de scæmina ad conceptionem pro-na. Hipp. l. de morb. mul. XXI. 20.

PHORTICOS, *φορτικός*, vocatur homo gravis, *molestus*, *odiosus*. Hippocr. l. de Medico, l. 19. Dicitur quoque de aliis rebus *onerosis*, d. l. III. 2. IV. 9.

PHORYNO, *Phorysso*, & *Phoryo*, *φορύω*, *φορύσσω*, *φορύω*, idem quod *φύρω*, *φύρω*, *subigo*, *misceo*, *macero*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. C. 5. & l. de Sterilib. XI. 36. Vide Foef. d. l.

PHOS, *φῶς*. Vide *Lumen*, *Lux*; *φῶς* quoque dicitur circulus subniger, qui papillam ambit. Et Oribasius scribit, medium transversariorum, quæ in Nilei machinamento sunt, vocari *φῶς*, quod alias *plinthium* appellatur. Gorr.

PHOSPHOROS, *φῶσφορος*, Latine *Lucifer*, terminus alias *Astronomicus*, notans Veneris Astrum ante exortum Solis conspicuum; quemadmodum idem dicitur *Hesperus*, quando occasum Solis sequitur. Est vero etiam nomen *Collyrii*, quod alias *Diacroc* dicitur; & describitur a Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & *Ægin.* l. 7. c. 16. vide *Diacroc*. Proprie, & in genere *phosphorus* illud vocatur corpus, quod interna, & substantiali luce gaudet. Ita Sol potiori jure dici potest *phosphorus*, luminis, & diei effector. Possidet in se lucem, & lumen generat per radios. Hermetici vero hoc nomine exornant corpus artificio paratum, lucidum in sese, luminosum etiam, *Luminarem Magnetem* dictum, luminis in aere tractorem, & ad tempus aliquod conservatorem. Dicitur & cum additione *phosphorus Smaragdinus*. Hujus naturam imitari dicitur *Lapis Bononiensis*: de quibus omnibus præter alios, ex professo scripsit Vvitteberge Dn. Georg. Casp. Kirchmeier Prof. p. tr. de *phosphoro*, natura Lucis, & Igne. Passim etiam in aliis Authoribus eius fit mentio. Ex novissimis Dn. Comierius Theol. & Mathemat. Paris. de *phosphoris*, eorumque secreta præparatione tractatum scripsisse legitur in Act. Erud. Lips. 1684. Vid. etiam *Noctiluca*.

PHOXINUS, *φοξινός*, nomen *pisciculi fluvialis*, ad *Fundulos*, & *Gobitas* pertinentis; cujus mentio fit apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 10. & 32.

Dux enim species recensentur, *Levis*, & *squamosus*. Jul. Alex. *Mordilapides* vocat, l. 15. Sal. cap. 7.

* PHOXOS, φοξός, dicitur is, qui p. n. acuminato, & fastigiato est capite, ita ut utrinque depressæ appareant frontis eminentiæ, aut etiam occipitis. Gal. l. de ossib. c. 1. l. 9. de Us. P. c. 17. & c. 1. in 6. Epid. t. 3. Vide Foef. pag. 664. Jul. Alex. l. 3. Sal. cap. 4. C. Hof. in Gal. de U. P. nu. 693. seq.

PHRAGMOS, φρυγμός, dicitur ab Anatomicis totus dentium ordo, atque acies. Gorr. Lat. *Sepes*. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 13. § 24.

PHRASium VIRIDE, id est *Flos æris*. Rul. & Johns.

PHRAZO, φράζω, Lat. *significo*, denuncio, indico. Dicitur de signis futurum aliquod indicantibus, Hipp. 2. aph. 5. idem quod σημαίνω. Vide Dieter. n. 907.

* PHRENES, φρένες, Lat. *Præcordia*. Hipp. & aliis antiquis medicis vocabatur *Diaphragma*, de quo in lit. Di. Vide Diet. n. 908. Unde & venæ ad illud excurrentes dictæ sunt *Venæ Phrenicæ*, Barthol. libell. 1. c. 5. Arteria *phrenica*, libell. 2. c. 5. h. e. *Diaphragmatica*.

* PHRENITIS, φρενίτις, φρενιτίας, licet generali etymi significatione omnem mentis emotionem videatur denotare; usus tamen apud veteres, & recentiores obtinuit, ut saltem vocabulum hoc acciperetur de delirio continuo, cum febre acuta, & inflammatione interna cerebri, & meningum ejus conjuncto. Gal. c. 1. ad l. 1. Prorrh. t. 1. Hinc & Celsus l. 2. cap. 1. *insaniam febricitantium* vocavit. Poterit vero ita accuratius definiri: *Phrenitis* est delirium perpetuum vehementius, cum febre acuta, pervigilio, furore, risu, clamoribus, aliisque vehementioribus symptomatibus, pro majori videlicet, minorive causæ morbificæ benignitate, aut malignitate, proveniens ab inflammatione meningum cerebri, per sanguinis acrioris, & inchorescentis effervescentiam immoderatam, & impetuosiore ejus effluxum, cum impedito refluxu, & stagnatione oborta, spiritum quoque animale in substantiam cerebri incendente, & tumultuariè agitante. Quod si vero cerebrum, ejusque meninges per consensum saltem afficiatur, παραφρενίτις, Latine etiam *paraphrenitis* a plerisque dici solet; quamvis non semper observatum fuerit, ut patet ex Gal. l. 5. de L. A. c. 4. ubi agitur de *phrenitide* ex inflammatione *Diaphragmatis*. Plura, & accuratiora de hoc affectu videantur apud Villis tr. An. Brut. P. II. c. 10. A. Latinis quoque introductum est vocabulum *phrenesis*, quasi sit Gr. φρέσις. Videatur Dieter. n. 909.

PHRICE, φρίκη. Vide *Horror*, φρικώδης πυρετός, *febres horrificæ*, sive cum horrore invadentes, l. 1. Epid. s. 1. t. 23. Foef. pag. 667. C. Rejes C. El. q. 68 n. 11. Vide *Querquivera*.

PHRONESIS, φρόνησις, proprie *prudentiam* significat. Sumitur tamen ab Hipp. pro sentiendæ virtute, vel *sensu*, potissimum tactus. Hipp. l. de morb. sacr. IIX. 12.

PHRONTIS, φροντίς. Vide *Cura*.

PHRYCTE, φρυκτή, Latine *Friçta* simpliciter; & intelligitur *Resina Colophonia*, ad differentiam liquidæ, sive *humidæ*, quæ ὀγρὰ dicitur. *Friçta* vero vocatur, quod torreatur, aut uratur; ut docet Dioscor. l. 1. c. 93. Meminit vero φρυκτῆς Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Adde Foef. p. 668.

PHRYGANON, φρύγανον, significat *sarmentum*, *virgultum aridum*, vel *surculum exuccum*. Unde & *Cremia* dicuntur, quasi ad cremandum apta. Occurrit apud Hipp. lib. de morb. mul. XCIII. 11. 15. 16. Vide Foef. p. 667.

PHRYGIUS, φρύγιος, vocatur Lapis quidam in Phrygia, & Cappadocia occurrens, vel gleba pumicosa, pallida, modice gravis, non solida, intercedentibus albis segmentis. Aliqui pro *Lyncurio* vendunt, alii pro *Belemnite*. Vim habet exsiccandi, astringendi, & cicatricem inducendi. Gorr. Meminit Gal. l. 6. de San. tu. cap. 12. & l. 9. de S. Fac. §. *phrygius*. Dioscor. l. 5. cap. 141. Chiocc. Mus. Calceol. s. 3. p. 385. Crudum esse acerrimum; ignitum vero dare præsentaneum oculis remedium, scribitur in Theat. Chym. Vol. I. p. 87.

PHRYNOS, φρυών. Vide *Rubeta*.

PHTHARTICOS, φθαρτικός, idem quod δηλητήριος, *deleterius*, *lethalis*, φθοροποιός, diciturque de venenis *deleteriiis*, eorumque facultatibus, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 18. in fin. Cui opponitur ἀλεξιτήριος. Gorr.

PHTHEINAS, φθεινός, dicitur de morbo *tabifico*, qui tabem excitat. Hipp. l. de Gland. X. 1. idem quod φθινώδης, de quo p. p.

* PHTHEIRIASIS, φθειρίσις, *morbus pedicularis*. Vide *pediculus*.

PHTHENXIS, φθέγγις, Lat. *Loquela*, a φθέγγομαι, *loquor*. Nomen occurrit apud Hipp. l. 2. Epid. s. VI. 11. Verbum §. aph. 5. φθεγγώδης ἀγέσθεις dicitur Hipp. *periculosus affectus* multorum sermonibus illustris, vel clamoribus, aut ejulatu plenus, l. præception. VI. 14. Adde Foef. pag. 653. Diet. n. 892.

PHTHINODES, φθινώδης, *Tabidus*, Lat. dicitur a verbo φθίνω, *tabesco*. Usurpatur de ægris, & de morbis tabem conjunctam habentibus. Vide Foef. p. 654. Dieter. n. 895. seq.

PHTHINOPORON, φθινόπωρον. Vide *Autumnus*. Dieter. n. 893.

PHTHISICUS, φθισικός, idem quod φθινώδης. Vide *phthisinodes*, *Phthisis*.

* PHTHISIS, φθίσις, Latine *Tabes* dicitur: accipiturque communiter vel late pro omni corporis, aut partis extenuatione, macritudine, & consumptione; & ita coincidit cum vocab. *Airophia*. Rul. & Johns. in Lex. Vel proprie, & strictē φθίσις vocatur corporis *tabes*, & *consumptio* colliquativa, cum tussi, sputo purulento, aliisque symptomatibus, proveniens ab ulcere pulmonum, vel etiam alterius visceris nobilioris sanguinei, sanguinis dispositionem ulcerosam, & lixiviosam supponente. Legantur, præter veteres, ex recentioribus Villis Pharmac. Rat. P. II. f. 1. cap. 6. Sylv. Pr. Med. l. 4. tr. 4. Crist. Bennettus Theatr. Tabul. Barbette l. 3. P. M. c. 2. Dicitur & φθῆν. In hujus causa, ex acido præternaturali deducenda, hodieque nonnullos Doctores sibimetipsis, & aliis imponere, & ex falsa hypothese ægris acria, & alcalica commendare, cum præsentissimo vitæ periculo, remedia, docuit experientia. Ægri hoc morbo correpti dicuntur *phthisici*.

* ΡΗΘΟΕ, φθῆν, idem quod φθίσις. Dieter. n. 898. Legitur apud Hipp. 7. aph. 87.

ΡΗΘΟΙΣ, φθόις, *pastillus*, *placenta* dicitur Græcis, contracte φθοῖς. Legitur apud Hipp. in Spur. ad l. 1. de morb. mul. III. 11. 26. 30. l. 2. LXXXIX. 9. 10. Inde Diminutivum φθόισκον *pastillus*, *trochiscus*, quod legitur d. l. 1. LXXX. 8. C. 45. & l. 2. LXXXVII. 3. adde Foef. p. 655. seq.

ΡΗΘΟΡΑ, φθορά, generaliter *corruptionem* significat: Hippocrati vero idem quod ἀποφθορά, & *abortum*, hoc est foetus imperfecti ejectionem denotat. Vide *Abortus*.

ΡΗΘΟΡΙΟΣ, φθόριος, dicitur de medicamentis abortum, sive φθορὰν promoventibus. Alio nomine *Ecbolia*, ἐκβολία dicitur. Gott. Castell.

* ΡΗΘΟΡΟΡΕΟΣ, φθοροποιός, idem quod φθαρτικός, *deleterius*. Vide *phtharticos*. Adde Jul. Alex. Not. in Gal. l. 2. de Antidot. p. m. 738.

PHUSCA, φῦσκα, videtur respondere Latino *posca*, si Æginetæ descriptionem attendimus; siquidem ex aceto, & aqua paratur. Ab Ætio tamen potus ita dicitur, in quo ebur aliquandiu maceratum ceræ instar emollefcit, ut flexile in quodcumque opus tractetur, l. 3. c. 80. 81. citante Gorræo.

PHYCIS, *phycen*, φυσίς, φυσίω, nomen *piscis saxatilis*; de quo vide Aldrov. l. 1. de pisc. c. 8. adde Linden. Ex. V. §. 36.

PHYCOTYCHĒ, φυσοτύχη, nomen est Emplastri, ad omnia ulcera, præsertim in ano, vel sede, commodi, apud Ætium, notante Gorræo.

* PHYGETHLON, φύγεθλον. Vide *panus*.

PHYLACTERIOS, φυλακτήριος, olim dicebatur amuletorum, & remediorum magicorum præbitor, teste Keuchen. in proleg. ad Sammon. p. 68.

PHYLLON, φύλλον. Vide *Folium*. Apud Hipp. etiam strictius accipi videtur pro herbis, & foliis hortensibus condimentariis, l. 2. de morb. XXXIX. 8. XXX. 7. adde Foef. p. 668.

PHYLOTROGES, φυλοτρόγες, vocantur *oleribus visitantes*, & ita μικροβίπτεροι, tenui victu utentes. Lind. Ex. XVI. §. 166.

* PHYMA, φῦμα, Lat. *Tuberculum*, generaliter dicitur omnis tumor p. n. erumpens, præsertim in exteriori ambitu corporis, vel alicujus partis, a causa interna proveniens. Deducitur a φύμα; e terra nascor. Comprehendit igitur abscessus, pustulas, ulcera, &c. Vide Foef. d. l. & Dieter. n. 911. Strictē vero glandularum inflammationes mox erumpentes, & ad suppurationem attendentes significat. Galen. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. & Ægin. l. 3. c. 22.

PHYNON, φύνον, nomen est *Collyrii*, apud Cels. l. 6. c. 6. citante Gorræo.

PHYRAMA, φήρυμα, generaliter notat omnem *massam mistam*, & subactam, liquoreque maceratam, a φύρω, *misceo*, quod idem est ac φορῶω, de quo supra. Præsertim vero *farina aqua macerata*, & subacta in panificio φήρυμα dicitur. Specialiter tamen hoc quoque nomine venit genus quoddam *Ammoniæ thymiamatis*, ita dictum, quod cum terra, arenis, & calculis mistum sit. Gorræus.

PHYSA, *Physodes*, φύσα, ἢ φύση, φυσώδης. Vide *Flatus*.

* PHYSEMA, φύσημα, φύσησις, præter communem significationem, quæ idem fere notat, quod φύσα, *flatus*, inflationem, tumorem flatulentum, peculiariter quoque hoc vocabulum tribuitur *resinæ piceæ*, quæ πτυίνη vocatur a Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 12. l. 2. c. 3. & 10. l. 3. c. 4. l. 7. c. 3. Adde J. Alex. in not. ad Gal. d. l. 2. c. 3.

† PHYSICA REMEDIA, Octavio Horatiano, quæ sine manifesta ratione profunt. Scholiast. ad marg. l. 1. c. 27.

PHYSICA, φυσική, quid significet, ex Philosophicis patet, videlicet eam scientiam, quæ corporis naturalis, quæ naturalis, essentiam, causas, & affectiones explicat. Hinc & *Physicus* dicitur Philosophus naturalis, Gal. in pr. com. ad Hipp. de nat. hum. qui nullum naturæ opus velit intactum relinquere, l. 11. de U. P. c. 18. princ. Nihilominus usus quoque obtinuit, ut & Medici vocentur *Physici*, quatenus omnia in naturæ utilitatem dirigere debent. Vide *Poliaster*.

PHYSIGRA, φύσιγρα, vocatur *canlium exotum*.

& maxime pars ejus concava . Gal. in Exeg. voc. Hipp. Erot. On. p. 108. b. Gorr.

PHYSINX, φύσιγξ, *fistulam*, vel canalem concavum significat, caulem cavum, vel *scapum*. Hipp. aliquoties usus l. de fistul. I. l. 1. 2. 7. 8. Vide Foef. p. 670.

* PHYSIOGNOMIA, φυσιογνωμία, dicitur ars, quæ de hominis natura judicat ex externo habitu corporis. Unde & illa signa, ex vultu, & facie desumpta, vocantur *physiognomonica*. Hanc artem integro volumine exposuit Joh. Bapt. Porta l. de humana *Physiognomia*. Huic arti nimium attribuisse Paracelsum, passim ex illius scriptis constat; quemadmodum & Crollium de Signaturis. Enimvero licet non penitus reiicienda videatur, quam & Gal. aliquoties commendavit, v. g. l. 2. de Temp. c. 6. l. 5. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 7. in multis tamen quoque esse fallacem, experientia satis superque hactenus docuit.

* PHYSIOLOGIA, φυσιολογία, ἢ φυσιολογική, vel idem est quod *Physica*; vel specialiter in Medicina ea dicitur pars ministra, quæ explicat tres res secundum naturam, puta Sanitatem, Causas ejus, & Accidentia, in rebus naturalibus corporis humani fundatas. Videantur passim Institutionistæ recentiores, & in specie Dogmata Nostra part. I. p. 13. seq.

* PHYSIS, φύσις. Vide *Natura*.

PHYSOCELE, φυσικήλη, idem quod *Pneumatocèle*; de quo paulo inferius.

PHYSTE, φύση, dicitur *massa non subacta*, saltem nonnihil irrigata, nondum vero exacte intrita, aut non multum subacta. Linden. Ex. XVI. §. 153.

PHYTALIA, φυτάλια, vocatur *postrema hyemis pars*, sic dicta a veteribus, quod eo tempore insitiones optime fierent. At φυτάλιον, locus est vitibus, aliisque arboribus consitus, apud Hom. GORREUS.

PHYTANE, φυτήν, vocatur Hipp. *plantandi*, vel *serendi tempus*. Gal. in Expos. voc.

PHYTEUTERION, φυτετήριον, *plantarium*, vel *furculorum in terram plantatorum congeriem* significat. Legitur apud Hippocr. de nat. puer. XXIV. 1. XXV. 2. 11. Foef. p. 671.

PHYTICE, φυτική, vocatur *anima vegetativa*, & quæ cum brutis nobis communis est, C. Hofm. Com. in Gal. U. P. n. 1144.

PHYTOLOGIA, φυτολογία, Schrodero dicitur pars Pharmacologiæ, quæ agit de vegetabilibus, & plantis, l. 4. in princip. φυτὸν enim *plantam* significat.

PHYXIMOS, φύξιμος, quasi φάξιμος, *qui effugi*, vel *vitari potest*. Usurpatur ab Hipp. de morbo benigno, & ad salutem vergente, l. de intern.

aff. II. 9. Sumitur & active de eo, quod mala fugare potest. φάξιμος βωυδς, *ara salutis*, vel *asylum*, ad quam confugitur securitatis gratia. Foef. pag. 669.

* PIA Mater, dicitur membrana tenuior, πύριγξ, cerebrum immediate involvens, ad differentiam exterioris, & crassioris, quæ Dura dicitur. Vide *Durus. Mater*.

PIALOS, πάλος, aut πάλός, *pinguis*. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 11.

PIANTERIA, παντήριον, dicuntur *edulia*, quæ *pinguefaciunt*, & obesum reddunt corpus. Hipp. l. 2. de L. I. hom. XI. 2. a verbo πίνω, *pinguefacere*: quod legitur l. de morb. mul. LXXXII. 2. adde Foef. p. 566.

PIAR, πιαρ, *pingue*, vel *pinguedinem* significat, idem quod πύρον, aut πρύον. Legitur apud Hippocr. l. de nat. puer. XXI. 7. XXXIII. 7. l. 2. de morb. mul. LXXXV. 14. l. de Ulcer. XI. 3. Foef. dict. loc.

PIATTONES, ex Italico idiomate in Latinum translati, vocantur *pediculi inguinum*, vel *pubis latiusculi*, & plani in cute hærentes, quemadmodum & aliquando sub axillis, & oculorum ciliis. Legitur in Marcell. Cumani Observationibus apud J. H. Velschium in Sylloge Consil. & Observ. Med. Cent. I. Obs. 80. p. m. 80. Vide *pediculus*.

PIEIOS, πείος, ἢ πέρειος, *pinguis*. Legitur de facultate, Hippocrat. l. de nat. puer. XXIII. 22. XXXIII. 2. 3.

* PICA, πίκα, κίττα, æquivocum est. Primo significat avem, e corvino, vel corvicum genere; cujus historiam, & varias species, cum usu, vide apud Aldrov. l. 12. Ornith. c. 11. seq. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 68. Deinde est nomen morbi, qui & *Malacia*, μαλακία, item *Picatio*, κίττωσις, dicitur; estque appetitus depravatus, & vitiosus rerum ad nutritionem ineptarum, aut certe incongruarum, vel quoad quantitatem, vel qualitatem, cum languore, anxietate, & quandoque deliquio animi, proveniens a miasmate quodam inexplicabili, fermentum ventriculi, & nervosas partes afficiente, Affectus faminis, præsertim gravidis, familiaris. Rarissime masculos quoque infestat. Appetuntur vero varia, acida, acerba, acria, terra, testæ, creta, carbones, imo & aranei, panni veteres, putricia coria, & alia a natura alias aliena, & exosa. Vide Dieter. n. 113. Eph. N. Cur. A. II. Obs. 209. Rarissima legitur *Pica* species, qua mulier quædam in Anglia laborabat, excipiens ventum ore aperto e follibus inversis propria manu motis impulsus, in Henr. Oldenburg. Act. Philos. An. 1667. m. Novembr. Viros pro gravidis uxoribus hoc affectu laborasse, legitur d. l. Obs. 215. C. Re-

C. Rejes C. El. q. 50. n. 5. Helmontius quidem ad uterum referre conatur, l. de Magn. vuln. cur. n. 162. quomodo causa hæc in viros cadet, qui hoc quoque morbo laborant?

PICACISMUS, vide *picatio*, *Dropax*.

† PICANS SAVOR, sive Recens Italis; de quo Merc. de Comp. med. l. 1. c. 18.

PICANS, dicitur vinum, quod gustui singularem suavitatem infert, & adumbrata velut imagine formam excellentem exprimit. Plerumque cum recenti, & dulci conjungitur. Legitur aliquoties apud Bernardin. Cajum de Aliment. cap. 28. p. 109. seq. Dicitur & *Mordax*, Andr. Chiocc. q. Pilos. & Med. l. 1. q. 4. p. m. 41.

* PICATIO, homonymum est apud Latinos. Vel enim idem significat, quod *Pica*, πῖπῳς, Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 3. & 7. *Picaceus affectus* dicitur, Rejes d. l. Vel est nomen remedii, Gr. πῖπῳς dicti; estque species dropacis. Vide *Dropax*. Dicitur & *picacismus*. Schenk. synt. comp. & præscr. med. p. 271. 274. seq. Unde & illi, qui adhibent, πῖπῳται, *picatores* vocantur. Gal. l. 7. meth. med. c. 7. Adhibetur ad atrophiam tollendam, d. l. & l. 14. cap. 16. Ceratum Ἀγρίωνος ποσιν, sive *picatum* vocat, cap. 1. de fract. t. 21. Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 9. p. 2. c. unic.

PICERION, πικέριον, Hippoc. idem est quod βύτυρον, *butyrum*. Hippocrat. l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 28. lib. 2. XII. 31. XIV. 14. 16. Foef. pag. 507.

PICOTA, dicitur ægritudo consistens in pustulis minoribus rubri coloris; vocatur & *Sarrampio*. Vital. de Furno Medic. c. 264. fin.

* PICROCHOLOS, πικρόχολος, Hippocr. dicitur homo amara bile abundans, 2. de R. V. l. A. t. 29. & alibi. Vide Foef. d. l. Transfertur vero etiam ad iracundos, qui iram gravem foveant, qui & πικροί, *amarulenti*, & ὀξύθυμοι vocantur. Hipp. d. l. t. 44. Πικρόχολοι & ἄνω, sunt illi apud Hippoc. qui in superioribus partibus, puta in ventriculo, bilem coacervant, & quibus in ediam molestissimam esse scripsit, d. l. t. 29. Gal. in com. ad h. l.

PICROS, πικρός. Vide *Amarus*, *Picrocholos*. *Hiera*. Aliquando etiam pro *acri* sumitur. Ita πικρόν piper dicitur; & πικρότης vini non ejus amaritudinem, sed acrimoniam denotat. Linden. Ex. X. §. 116.

PICUS, πελεκάν, ξυλοκόπος, δρυκόπος, nomen avis, quæ arbores rostro tundit, & perforat; ejus historiam, species, & usum in cibo tradit Aldrov. l. 12. Ornith. c. 30.

PIESMA, πῆσµα, dicitur *retrimentum* quodlibet post expressionem relictum. Dicitur & ἐκ-πῆσµα, Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. l. 1. c. 8. l. 3. cap. 1. l. 13. M. M. c. 15. Jul. Alex. in not. ad h. l.

Vocatur alias & ἀπέθλυµα. Adde Foef. p. 506.

PIESTER, πῆστηρ, πῆστηριον. Vide *pratum*.

PIESTRON, πῆστρον, vocatur *Instrumentum Chirurgicum*, quo usus Hipp. ad contundenda ossa capitis in extrahendo foetu mortuo. Latine *presforium*, aut *Contusorium* redditur ab Interpretibus. Legitur l. 1. de morb. mul. XCVI. 4. Dicitur alias σ'μβρυοθλάσης, Gal. in Ex. voc. Hipp. Adde Foef. p. 507. Vide *Embryothlastes*.

PIETAS, ἀσέβεια, caput virtutum, & anima Medicinæ merito habetur. Linden. Ex. II. §. 17. Rectissime vero negavit Gal. veram pietatem consistere in hecatombis sacrificandis, aut aliis pretiosis suffumigiis; sed in notitia propria, & eruditione aliorum, quid sit vera sapientia, bonitas, &c. l. 3. de U. P. c. 10. Clarius expressit laud. Lind. Ex. III. §. 8. *Pietatis* exercitium consistit cum in vero cultu Dei, tum in fideli executione muneris suscepti. Et per hanc Medici se Deo gratos, hominibus charos, actisque operibus prosperos, inclytos, opulentos, beatos reddunt, §. 3.

PIGMENTARIUS, μυροπώλης, μυρεψός, *unguentorum institor*, qui unguenta vendit, Rhod. ad Scrib. n. 22. *Pigmenta* enim inter medicamenta habentur.

† PIGMENTUM, potio ex melle, vino, & pulvere calidarum rerum, cum adjurationibus propinata. Tagault. l. 1. c. 4.

PIGRITIA, *Piger*, ἀργία, ἀργός, vide *Ignavia*, *Argos*.

PILA, σφαῖρα, *globulum lusorium* notat, ad corporis exercitia ludicra pertinet; de quo exercitio Gal. integrum conscripsit libellum, de parva pile exercitio inscriptum. In specie & oculis conferre, docet ex Gal. Linden. Ex. VI. §. 48. *Pilæ* quoque vocantur globuli plumbei, qui vi ignis e tormentis exploduntur. *Pilæ* porro dicuntur vasa, vel lignea, in quibus veteres frumenta contundebant, Rhod. ad Scribon. nu. 74. Vel Pharmaceutica, lapidea, fictilia, ænea, in quibus semina, & nuclei teruntur, aliaque diversi generis subiguntur, & miscentur, quæ hodieque sub mortariis comprehenduntur. Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 49. *Pilam* aliquando pro *pilula* usurpari, testatur Keuchen. ad Samon. p. 121.

PILABELLA, idem quod *pelada*. Forest. loc. ibidem citat. Vide *pelada*.

PILARIS morbus, vide *Trichiasis*.

PILATOS, πλῆτος, dicitur ex lana, vel pilo coagmentatus. Dicitur de amiculis, quæ vocantur πλῆτὰ κτήματα, apud Gal. l. 1. de U. P. c. 13.

PILEUS, πῖλος, πῖλμα, *pileolus*, πῖλιον, quid sit, notum est. Pertinet quoque ad Pharmaceutica pilei delicati, ἀπαλὰ πῖλματα, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. vide *Cucurpha*. Inter Chirurgica quo-

quoque instrumenta refertur *pileolus* argentæus (hodieque etiam ex ligno, cera alba efformatus) undique in vertice perforatus, qui exulceratis papillis nutricum applicari solet pro lactatione commodiori. Vid. Scultet. Arm. Chir. Part. 1. Tab. XIII. fig. 7.

Pili Zenij, sunt pili circa caudam leporum nascentes. Dorn. Rul. & Johnf.

Pilicrepi, vocabantur olim Balneatores, vel eorum ministri, qui pilis, globulisve pice illitis per præfurnium in fornaculam actis, ignem excitant. Ant. Fumanell. de Baln. mox a princip.

* *Pilopœeticos*, *πλοπιπικός*, dicitur de *κονία*, sive *Lixivio*, quo *Coactores lanarii* utuntur, ad cogendas, & parandas lanas. *Πλοπιπός* enim *Coactiliarium*, vel *coactorem lanarium* significat; sive sint pilei, sive aliæ etiam vestes, ex lana, villisque confectæ, quæ *Coactilia* dicuntur. Foef. pag. 508. Gorr. Rhod. ad Scribon. n. 230. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 883.

Pilos, *πῖλος*, vide *pileus*. *Pilopœeticos*.

Pilula, *καταπότιον*, *σφαίριον*, Lat. etiam *Catapodium*, medicamentum siccum globuli formam habens, quod deglutiri debet integrum ad fallendum amarum, & ingratum saporem, juxta proverbium: *Pilula*, & injuriæ non masticandæ, sed deglutiendæ sunt. Sunt vero *purgantes*, & *alterantes pilula*: quarum Catalogum, & historiam vide in Pharmaceuticis, præsertim Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 44. & Spec. l. 2. f. 38. Morell. Form. rem. l. t. sect. 3. c. 5. Schroder. l. 2. c. 73. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dispens. Norimb. & Augustan. Sunt tamen quidam, qui *Catapodia* a *pilulis* distinguunt, & illa de Bolis majoribus exponunt, teste Rhod. ad Scribon. n. 87.

Pilus, *πῖλος*, in casibus obliquis, & plurali numero, per *τ*, *τελχός*, *τελχες*, quid sit, etiam pueris notum est. Controversiam arduam, An in numerum partium recipiendi sint *pili*, nec ne? non est hujus loci ventilare; quamvis non dissimulemus, nobis magis placere affirmativam. Bartholinus vero negativam tueri conatur, lib. 3. Anat. sed rationibus minus solidis, cum petitionem ejus, quod est in principio, in plerisque committere videatur. *Pili* alii sunt congeniti, alii postgeniti. Dantur & *pili* præternaturales: vide *Trichiasis*. Plura de *pilis* vide apud Barthol. d. l. adde Dieter. n. 394. vide *Thrix*. *Pilorum* formam, & figuram ope Microscopii deprehensam vide descriptam in Bonetti Med. Septentr. l. 1. sect. 1. c. 1. in princ.

Pilum, idem quod *Pistillum*. Vide *pila*.

Pimele, *πμελή*, *pinguedo*. Vide *Adeps*.

Pindo, h. e. *pilo tundo*. Keuchen. ad Sammon. p. 185.

PINEALIS Glandula, vide *Conarium*.

PINEATUM, vocatur medicamentum, quod *nucleos pini* potissimum, vel instar basis, recipit. Ita *Confectiones pineatæ*, sunt Morsuli, vel *Tabellæ* ex *pineis nucleis* paratæ: & *Unguentum pineatum* describitur a For. l. 2. Chir. O. 9. Schol.

* *PINGUEDO*, *πμελή*, *πίχρ*, *πῖπρον*, *λίπ*, vide *Adeps*. Adde Bartholin. l. 1. Anat. cap. 3. quamvis dubii adhuc simus, an suffragium nostrum tribuere debeamus, quod inter humores retulerit, & e partium solidarum classe removere ausus sit. *Pinguedines Officinales*, quæ & *Axungia* dicuntur, vide apud Schroder. l. 2. c. 32. *Pinguedo mineralis*, quid sit, vide in Theatr. Ch. Vol. IV. p. 426. *Pinguedines* per alias *pinguedines* tolli, patet ex smegmate, Th. Chym. Vol. VI. p. 57. *Pinguedinosa* dicuntur quævis *pinguia*. Rul. & Johnf. in Lex.

* *PINNA*, idem quod *penna*, vel *Ala*, *πτερόγιον*: v. g. *pinna* apum, aquilæ, vid. Rhod. in Lex. Scribon. Ita *pinna* nasi vocantur *Ala narium*, Gal. in def. Barthol. lib. 3. An. c. 10. vide *Ala*. Auris quoque externæ pars superior, & latior nonnullis *pinna*, aliis *Ala* vocatur. Id. d. l. c. 9. p. 522. *pinna*, Gr. *πύνα*, est etiam species Ostraceorum, vel Testaceorum; cujus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrov. l. 3. de Exang. cap. 76. Junge Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 46.

PINNOTER, est species parvi Cancri; quem descripsit Paræus Chir. l. 24. c. 21.

PINODES, *πινώδης*, *sordidus*, idem quod *οἶστρος*. Dicitur enim de lana succida, sive *sordida*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXV. 6. 7. Alias & *πινός* vocatur, d. loc. LXVI. 11. & lib. 2. de morb. XIII. 27. XII. X. 12. Derivatur a *πίν*, quod idem ac *ρύπ*, *sordes*; significat vero & *vinum hordeaceum*, aut quod e sordibus vellerum elutis conficitur. Vide Foef. p. 508. seq.

PION, *πῖον*, significat apud Hipp. *pingue*, & *dulce* cum in lacte, tum in sanguine, Hipp. l. de nat. puer. XXI. 11. l. 3. de Morb. XXV. 24 l. de nat. mul. XXIX. 104. l. 1. de morb. mul. C. 26. l. 6. Epid. aliquoties. Vide Foef. d. l. *πῖον* etiam *pinguem* denotat. Dieter. n. 685.

PIPERINÆ Thermæ in Helvetia; quarum descriptionem legere licet apud Hildan. Oper. p. 657. seq.

PIPISCO, *ππίσκω*, significat *propino*, potui exhibeo. Hippoc. l. de Loc. in hom. XXXIII. 11. XXXIV. 2. XXXIIX. 9. 11. & c.

† *PISCES BESTIALES*, Bernard. Gordonius, *Belux* marinæ, part. 7. c. 14.

† *PISCIS ASELLUS*, vulgo *Canis*. Aquapen. de form. foetus c. 3. part. 1.

PISCIS, *ἰχθύς*, vide *Ichthys*. *Echeneis*.

PISO, idem quod *Mortarium*. Keuchen. ad Sammon. p. 185.

PISSANTHOS, πικανθός. Vide *Orrhopisse*. Lat. *Picis flos*.

PISSASPHALTOS, πικασφάλτος, *pissaphaltum*, bituminis genus est, aut nativum, quod Epiri ad Apolloniam gignitur; ita dictum vel quod naturaliter mixta sit bitumini pix, ut scribit Plin. l. 24. H. N. c. 7. vel quod bitumen oleat, ut Diosc. tradit, l. 1. cap. 100. Aut factitium, mixtum pici bitumen, quod pro Mumia venditant; ut est apud Schrod. l. 4 cl. 2. n. 396. l. 5. cl. 1. n. 23.

PISSELAION, πικέλαιον, dicitur *oleum picinum*, compositum est medicamentum ex pice, & oleo mixtis. Gal. lib. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 2. cap. 1. Dioscor. l. 1. cap. 9. Verum aliis idem est, quod πικανθός, sive *pix liquida*. Gorr. Schroder. d. l.

PISSE, πίκση, latine *pix*. Est fluxus ex accensistædis, vel pars resinosa ex arboribus per senectutem nimia pinguedine quasi strangulatis; de qua videatur Schroder. l. 4. cl. 2. nu. 397. Πίσσα ὑδωτή, hoc est *pix condita aromatibus*, & suaveolens, aliquoties legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 17. CXXIII. 17. 18. & l. 2. LXXXIV. 7. Vide Foef. p. 510. Alias *pix* quoque πικαίον vocatur, Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3.

PISSEOS, πικηρός, epitheton Ceroti, quod ex cera, oleo rosato, & pice arida componitur, Latine *Ceratum picatum*; item *Tetrapharmacum*; cujus aliquoties meminit Hippocr. l. 2. de morb. mulieb. XXXIIX. 14. LVI. 17. 3. de fract. t. 3. 23. & 2. de art. t. 47. adde Foef. d. l.

PISSOCEROS, πικέκηρος, vocatur *crusta alveorum*, & tectorium, ceræ veluti initium, estque secundum operis apum veluti fundamentum. Gorr.

PISSOSIS, πίκσις, vel πίκσις. Vide *picatio*.

PISTARE, id est *contundere*. Ruh.

PISTATIO dicitur, quando materia quædam vasi inclusa massa panis incrustatur, & coquitur. Ita paratur oleum quoddam lubricorum, quando hi aliquandiu putrefacti una cum vase vitreo illos continente massa panis incrustantur, & coquantur, ita in liquorem flavum crassum, & oleosum facessunt, contra dolores arthriticos lancinantes externo usu laudatum, si prius filteretur. D. Etmull. ad D. Lud. Ph. p. 422.

PISTILLUM, ὑπὸς, & ὑπὸν, 1. de artic. t. 15. Vide *Hyperos*, *Cercis*.

PISTOS, πίκσις, æquivocum est apud Græcos pro diversa derivatione. Si a πείρω, & πίκσις, *fides*, deducitur, significat *fidus*, fide dignus. Si vero a πίνω, *bibo*, idem est ac πόσιμος, *potabilis*; & dicitur de medicamentis fluidis, & potabilibus. Linden. Ex. XIII. §. 323.

PISUM, πίκον, inter legumina pertinet, & cum fabis habet cognationem. Galen. l. 1. de Al. fac. c. 22. Bruyerin. de re cibarij. l. 7. c. 2.

PITHECOIDES, πηθηκοειδής, *simia formam habens*: dicitur de animalibus *simia* confinibus, quæ Gal. ad Anatomicas exercitationes elegit, ut & *simias* ipsas, l. 6. An. adm. c. 3.

PITHEROS, πηθρός, idem quod πικρός, id est *pinguis*. Usurpatur ab Hipp. de terra *pingui*, l. de A. L. & Aq. LVII. 4.

PITHEX, πηθξ, Lat. *Simia*, dicitur animal quadrupes, homini maxime simile; cujus descriptionem tradidit, cum usu, Aldr. l. 3. de quadr. dig. vivip. c. 5.

PITTACIUM, πητάκιον, proprie significat tabulam e pice paratam, vel pice obductam. Attribuitur vero etiam panno medico, qui medicamento illitus affecto loco imponitur. Differt latitudine majori a splenio. Occurrit apud Cels. l. 3. c. 10.

PITTOSIS, πίκσις, vide *picatio*. Et πηθξ medicamenta e pice parata vocantur, apud Gal. & Æt.

* PITUITA, φλέγμα, vide *phlegma*.

PITUITARIA Glandula dicitur, quæ excrementa cerebri e ventriculis per infundibulum excipit: describitur passim ab Anatomicis, præsertim Bartholin. Anat. l. 3. c. 6. p. 487. Villis Anat. cerebr. c. 12. &c.

* PITYINA, πτυίνη, vide *phlysema*.

PITYLISMA, πτυλισμός, dicitur *gesticulatio manuum*: unde & verbum πτυλίζω, *manibus gesticulo*; quod refertur inter corporis exercitia a Gal. l. 2. de san. tu. c. 10. Deducitur a πτύλος, quod proprie significat strepitum, vel sonum aquæ remo percussæ. Foef. p. 510.

PITYOCAMPE, πτυοκάμπη, vide *Eruca*.

* PITYRIASIS, πικύρον, *pitirodes*, πτυρίσις, πτύρον, πτυρώδης, vide *Furfur*.

PIX, πίκση, vide *pisse*.

† PLACENTA SUMINALIS, Alexander Tralian. l. 7. c. 1. libum suminale, Ibid. c. 2. ἱτέριον, placenta quædam prætenuis. De qua Athen.

PLACENTA, μάσα, vide *Massa*, *Μαζα*, æquivocum est apud Latinos. Vel enim denotat proprie varias eduliorum species, subactas ex caseo, lacte, melle, farina, &c. de quibus Gal. de bon. & mal. succ. c. 4. vel in Anatomicis *placenta* appellatur rotunda illa massa, tempore graviditatis in utero occurrens, quæ infinitis acetabulis constat, & *Hepar uterinum* vocatur; cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. lib. 1. c. 36. Harv. de gen. Anim. Addit. 5. *Placenta* quoque *rosaceæ* vocantur folia florum Rosarum, per exsiccationem, & comprehensionem coherentia, in Officinis venalia, pro Epithemate capitatis.

vis. Legitur & in Morley Coll. Ch. Leid. c. 363.

PLACITIS, πλακίτης, est species *Cadmia* factitiae, in fornacibus crustarum modo concretæ. Gorr. Vide *Cadmia*.

PLACUS, πλακῦς, ἢ πλακός, vocatur panis crustaceus, placenta crustacea; siquidem Græc. πλακῆς crusta dicuntur J. Alex. l. 8. Sal. c. 9.

* PLADAROTES, πλαδαρότης, affectus palpebrarum internæ partis, in qua molliuscula corpora lævia maxime decolora oboriuntur. Gal. l. Introd. c. 15. Vocatur & *Morum*: de quo vocab. supra.

* PLADOS, πλαδός, dicitur omnis humiditas superflua, quæ partem aliquam languidam, & flaccidam reddit. Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 11. adde Gal. in comm. 2. de R. V. l. A. t. 34. 3. de fract. t. 19. & alibi. Inde & verbum πλαδᾶν, nimio humore diffundere, l. de A. L. & Aq. XXV. 11. & Adjectivum πλαδαρός, humidus, mollis, laxus, præ nimio humore: & de variis rebus dicitur; de carnibus, l. de int. aff. XLIII. 3. de sputo, l. 1. de morb. muliebr. XXV. 4. de dejectionibus, 3. de R. V. l. A. t. 7. de ulceribus, Castell. & Gorr. Aliquando & insipidum significat, præ nimia scil. humiditate, l. de vet. med. XXIV. 26. XXVII. 6. 11. 14. adde Foef. p. 511.

PLAGA, πληγή, Latinum accipitur late pro omni morbo; & stricte pro morbo externo, & vi quadam inflicto.

PLAGIOS, πλάγιος, obliquum, & ad latus aliquod reclinatum significat. Aliquoties legitur de situ fœtus p. n. ad partum, apud Moschion. de morb. mul. c. 146.

* PLAGULÆ, σπληνῆς, σπληνίς, vocatur *Splenia*, h. e. panni linei, & pulvini, vel madefacti, vel compacti, vel cerato aliquo imbuti. Suntque firmamenta fasciarum, quæ ὑποδεσµίδες dicuntur, in fracturis, aut luxationibus, quæ os repositum, & confirmatum continent, prohibentque inflammationem. Hipp. l. de fract. t. 32. & 3. de iis, q. in medic. t. 11. *Splenia* quoque dicuntur *lintheola oblonga*, ut & Emplastra magis, quam lata fronti imposita, & deligatione firmata ad mitigandum dolorem, aut alium quempiam usum. Keuchen. ad Sam. p. 89. 90. Legitur & in Græco σπληνίσκος, lib. 2. de Morb. XIX. 12. Junge Foef. Oec. p. 579. seq.

PLANCUS, λείπυς. Vide *Leiopedes*.

PLANETES, πλανήτης, errabundus, vagus, erro. Usurpatur ab Hip. de morbis, & in specie de febribus nullum certum periodorum ordinem habentibus, 3. aph. 22. & alibi. Vide Foef. p. 511. & Dieter. n. 686. *Planeta* alias Astronomis dicuntur stellæ, ut ex illorum scriptis addiscendum. Eorum nomina a Chymicis quoque translata esse ad metalla, patet ex horum monumentis;

v. g. *Sol* auro tributus, *Luna* Argento, *Venus* Cupro, &c. de quibus singulis in suis locis, & literis propriis.

PLANIPEDES, λειπόδες, idem quod *Planci*, vide *Leiopodes*.

* PLANITIES, πεδίον, dicitur de solea, sive planta pedis. Vide *Pedion*.

* PLANTA, apud Latinos homonymon est; vel enim respondet Græco φυτόν, vide *Phyton*; vel Græco πεδίον, vide etiam superius *Pedion*. *Planta noctis*, Arab. *Benath* vocatur asperitas, pruritus, & pustulæ parvæ, quæ plerunque in frigore noctis post desudationem, & obstructionem pororum cutis ex ambienti frigore oriuntur. Avic. l. 4. fen. 7. tr. 3. c. 10. Jung. M. Aurel. Sever. l. de epinyct. & roseol. p. 130.

PLANTARIS MUSCULUS, dicitur pedem extendens; respondetque *Palmari* in manu. Barthol. l. 4. Anat. c. 13. p. 582.

PLASTICUS, πλαστικός, i. e. formans. Ita dicitur δυνάμις πλαστική, facultas, vel virtus formatrix inesse semini masculo in generationis negotio; eaque nihil aliud, quam anima vegetativa, sive principium illud vitale activum, e motu intrinseco, & locali resultans, ovuli fœminei corpusculum fœcundans, & ex illius materia corpusculum cum suis membris, & partibus efformans. Injuriam igitur fecit veteribus *Blancardus*, quando in Lexico scribere non est veritus, illam vim plasticam fuisse apud veteres asylum ignorantiae, ita ut quod non recte explicare poterant, vocaverint vim plasticam. Enimvero non accidentale quid per δυνάμιν πλαστικὴν voluerunt intellectum, sed ipsum spiritum in aerei seminis substantia comprehensum: uti hoc egregie demonstravit ὁ γράφων Casp. Hofm. l. 1. de generat. hom. cap. 1. seq.

PLATÆ, πλάται, idem sunt quod ὠμοπλάται, *scapulae*, *scorpiulae*: & legitur ap. Hipp. l. de loc. in hom. XI. 3. seq. adde Foef. pag. 512. Vide *Otoplate*.

PLATAMON, πλατῆμων, vocatur petra e mari prominens lubrica, lævis. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foef. d. l.

PLATEA, Ant. πτελέαν, nomen avis fluviatilis, rostro cochlearis formam habente, vide *Pelecanus*. Lang. ejus industriam laudat, l. 2. ep. 2.

PLATIASMOS, πλαπασμός, Gorræo dicitur vitium oris, cum, eo nimium diducto, sermo male promitur.

PLATYOPHTHALMON, πλατυόφθαλμον, cognomen *Antimonii*, sive στίμμεως, sed fœminæ, quod proprie στίβι dicitur. Nomen inditum, quod a mulieribus ad comparandam oculi gratiam usurpatur. Gorr.

* **PLATYSMA**, πλάτυσμα, non solum de *Lato musculo* usurpatur, vide *Latius*: Verum etiam quicquid in latum extenditur, hoc nomine venire potest. Ita in Chirurgicis *lintheum latum*, cui emplastrum illitum est, πλάτυσμα appellatur. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 14. Ita *Ætius* l. 9. c. 48. *laminam ferream* vocat πλάτυσμα σιδήρεα, notante Gorr.

PLATYS, πλατύς, vide *Latius*. Πλατέϊα quoque vocantur *Lumbrici latissimi*. Forest. lib. 21. Obs. 26. in Schol.

PLAUTUS, idem quod *Planus*, h. e. pedes planos habens, λείπας. Casp. Hofm. ad Gal. l. de U. P. n. 137.

PLECHAS, πλεχάς, aliis & πλεχάς. Vide *Gresura*.

PLECTANE, πλεκάνη, plectam, plexum, & complicaturam significat. Legitur apud Hipp. l. de Venis XXI. 2. de venis capillaribus, aut surculis minoribus. Et verbum πλεκάνω, h. e. *instar cirrhorum dispergi*, de venarum plexura intricata in hepate, d. l. XXV. 12. πλεκάνω quoque dicuntur *Cornua uteri*. Vide *Cereæ*, & *Polypi brachia*, & *cirrhi*, Lat. *flagella*, quibus adheret. Vide *Polypus*. Foef. p. 512. Lind. per *amplexabula* reddidit, Exerc. V. §. 57. Commode etiam *Plicæ Polonicæ* πλεκάνη applicari posset.

* **PLECTRUM**, πλεκτρον, dicitur *appendix ossis petrosi oblonga, & acuta*, quæ propterea *Beleooides*, & *Graphioides* vocatur. Gorr. Bartholin. libell. 4. c. 6. Linguam quoque, ut & *Uvulam*, plectri nomine insigniri, docet C. Hofm. e. in Gal. de U. P. n. 447.

PLEGE, πλεγή, vide *Plaga*, ictus.

PLEGMA, πλέγμα, plexus, idem quod πλεκάνη. Ita parastatæ variciformes, sive corpora varicosa vocantur πλέγμα δικτυοειδές, plexus retiformis, Lang. l. 2. ep. 7.

PLEIAS, πλειάς, πλειάς, & pl. *Plejades*, sidus septem stellarum dicitur in Tauro, quod alias & *Kirgilie* Latinis dicitur: quarum stellarum occasus pro fine autumnus, apud Hipp. l. Epid. f. 1. t. 1. & f. 2. t. 2. Gal. in comm. Foef. pag. 514. Lind. Ex. XI. §. 186.

PLEMMIRA, Πλεμυρίς, πλημμύρα, πλημμυρίς, proprie significat *maris intumesceniam ex æstu*, cum affluit inundans, & accedit. Per translationem vero de *omni humorum abundantia*, & excessu usurpatum ab Hip. 3. de R. V. l. A. t. 40. & Gal. in comm. ad d. l. t. 42. Verbum quoque πλημμυρίζω, *inundo*, legitur l. de Sacr. Morb. XI. 9. adde Foef. p. 514.

PLEMNE, πλέμη, dicitur *rotæ modiolus*. Hip. 2. de fract. t. 41. 46. 48. (adde Gal. in comm. ad h. l.) ut & in *Mochlic* XXII. 6. Foef. d. l.

PLENNA, πλέννα, idem quod βλέννα, *mucus*. vide *Blena*.

PLENILUNIUM, πανσέλιον, dicitur, quando Luna Soli e diametro opposita in totum fulgida apparet: de cuius viribus differit Gal. l. 3. de dieb. decret. c. 3. seqq.

* **PLENITUDO**, πληθύνω, πληθώρα, vide *Plethora*.

* **PLENUS**, πλήρης, quid proprie significet, notum est. Opponitur enim *vacuo*, τὸ κενόν. Per translationem vero etiam dicitur de pulsu, Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6. *Plenum* etiam pro *forti*, & *plenius*, pro *fortius*, accipitur, Gr. ὑδροτέρως, 4. aph. 9. *Plena solutio morbi*, vocatur *perfecta* ejus remissio. Lind. Ex. VII. §. 60.

PLEONASMOS, πλεονασμός, vocatur *excessus in divisione*, vel enumeratione specierum, & differentiarum. Foef. p. 512. quamvis & *omnem redundantiam* significet. J. Alex. annot. in Gal. l. 2. de Hipp. & Pl. decr. c. 5.

PLEONEXIA, πλεονεξία, vocatur *insatiabilis avaritia*, Medico sane indigna: de cuius vocabuli emphasi vide Alex. Annot. in Galen. de dign. & cur. anim. pathem. propr. c. 9. Vide *Aplestia*.

PLEROSIS, πλήρωσις, repletionem, & refecionem significat, a verbo πληρύνω, quod utramque admittit significationem. Hippocr. 2. aphor. 11. & 6. a. 39. Jung. Foef. p. 514. Dieter. num. 694. 695.

PLEROTICUS, πληρωτικός, i. e. *replendi vim habens*. Legitur apud Dioscoridem. Convenit interdum cum *Sarcotico*.

† Πλησμονή, Hipp. quod Gal. πληθύνω, πληθώρα, & πλεονεξία. Fuchf. §. paradoxorum.

PLESMONE, πλεσμονή, plenitudo, satietas. Diciturque potissimum de ciborum abundantia: & opponitur *fami*. Hipp. 2. aph. 4. Significat & *repletionem*; & ita coincidit cum πληρώσις, 2. aph. 22. Jung. Foef. d. l. Dieter. n. 696.

PLESTINX, πλίστιγξ, idem quod νέστις, *ferula*. Gal. in expl. voc. Hipp.

* **PLETHORA**, Plethor, πληθώρα, πληθώρα, Lat. *Plenitudo*, *Multiitudo*, *Copia*. Accipitur communiter in foro Medico pro humorum omnium abundantia: quamvis minus accurate; cum hac ratione a *Cacochymia* non recte possit distingui. *Plethora* igitur proprie *sanguinis redundantiam* significat. Lind. Ex. IV. §. 19. Estque vel secundum naturam, vel præter naturam. Alia *legitima*, ubi sanguis laudabilis redundat; alia *spuria*, in qua sanguis cum impuritatibus mistus excedit; hac tamen lege, ut copia sanguinis prævaleat. Præternaturalis alia dicitur *quoad vasa* talis; alia etiam *quoad vires* talis dicitur, quæ corporis functionibus incommodat. *Plethora urgens*, & *turgens* vocatur, quæ solum indicat sanguinis detractionem, vel emissionem. Plura vide in Institutionibus, & Dogm. Med. Gen. p. 181. seq. Adjectivum.

vum *Plethoricus* quoque frequentissimo est in usu.

PLETHRON, πλεθρον, sextam partem stadii significat. Unde verbum ἐκπλεθρῆσαι, cursitare in tam brevi spatio prorsum retrorsumque in utramque partem sine flexura: pertinetque inter motiones corporis. Gal. l. 1. de tu. san. c. 10.

PLEUMAO, πλεμῶω, Jonice significat *pulmonis vitio laboro*. Hipp. lib. 2. de morb. XLVI. 1. vel potius ex pulmonis morbo *tabesco*. Nam πλεῦμα, Gal. idem est ac φθῶν, *tabes*, in Expl. Vocum Hipp. & πλεμῶδης significat *tabidum*. Foef. p. 612. seq.

PLEURIPNEUMONIA, πλεριπνευμονία, dicitur recentioribus quibusdam species complicata, & composita ex *Pleuritide*, & *Pleuripneumonia*; & accidit iis, quibus pulmones male affecti costis adherent. Plura de hoc affectu vide apud Bonett. Mercur. Compil. l. 14. p. 558. 578. Et integram de hac dissertationem conscripsit Christ. Schroderus, quam inseruit suæ Medicinæ Septentrionali Bonettus lib. 2. sect. 10. cap. 6. pag. 348. seq. Vocatur & inverso nomine *Pneumopleuritis*, de quo p. p. Placuit etiam illud vocabulum apprimè Dolæo in Encyclopæd. lib. 2. c. 3. §. 1. p. 270. seq.

* PLEURITIS, πλερίτις, *morbus Lateralis* dicitur, & Paracels. *Pleuresis*, late significat omnem morbum, & dolorem lateris alterius, vel utriusque; & qui tali laborant, *Pleuritici* appellantur. Strictior vero significatio usitatio est, quando *Pleuritis* dicitur dolor lateris punctorius vehementissimus, cum tussi, febre acuta, sputo citius, vel tardius subsequente proveniens, ab inflammatione membranæ costas succingentis, ob sanguinis biliosi effervescentis impeditum per venas ibidem reflexum, oborta. Subjectum hujus morbi πλεῦρα, etiam πλεῦρον, *Pleura*, h. e. membrana ὑπεζωγῶς, costas succingens vocatur. Alia est *legitima*, alia *spuria*. De hoc affectu plura vide in practico scriptis. De vocabulo lege Foef. Oec. p. 513. Dieter. n. 690.

PLEURON, *Pleura*, πλεῦρον, πλεῦρα, vocatur generaliter *Latus*: unde πλεῦρων πόντοι, *morbi laterum*, 3. aphor. 5. & 23. 5. aph. 65. 6. aph. 5. adde Diet. n. 689. Vide *Latus*. Strictè vero significant hæc vocabula vel ipsas *Costas*, (vide *Costa*) vel membranam intrinsecus thoracis cavitatem succingentem; cujus descriptionem vide apud Barthol. l. 2. Anat. c. 4.

* PLEXUS, πλέγμα, πλεξάνη, πλέξη, tribuitur ab Anatomicis diversis vasorum sanguineorum intricatis connexionibus: v. g. *Plexus Choroïdes* cerebro. Vide *Choroïdes*. Barthol. l. 3. An. c. 6. Hunc negavit Helm. tr. Jus Duumviratus, n. 32. *Plexus Retiformis*, sive *Retē mirabile*, Bar-

thol. d. l. in princ. Vide *Dictyoides*. *Plexus capreolaris*, vel *Variciformis*, vasorum spermaticorum, quæ & *Pyramidalia* dicuntur, Rolf. de Part. genit. l. 1. c. 35. Bartholin. l. 1. c. 21. *Plexus grandiformes* tres nervorum, Id. libello 3. c. 2.

PLICA, πλεξάνη, *Plicatio*, *Plicatura*, usurpatur vel de vitio capillorum Polonis familiari; quando capilli in cirrhos contorquentur, ut extricari nullo modo possint. De quo affectu legatur Sennert. Pr. Med. l. 5. p. 3. sect. 2. c. 9. Eph. Nat. Cur. Ann. 2. Observ. 52. & in pube muliebri Ann. 3. Obs. 220. Mentio quoque fit literarum Abr. a Gehema ad Corn. Bontekoe de *Plica Polonica* in Act. Erudit. Lips. 1683. Vel dicitur de ossium contorsione, & comprehensione, citra fracturam: v. gr. *Costarum plicatura*, Forest. lib. 8. Chir. obs. *Plicatio* focilium brachii, obs. 8. in Schol. aliorum etiam ossium tenellorum in pueris, obs. 9. in Schol.

* PLICHAS, πλιχάς, vide *Plechas*.

PLINTHION, πλινθίον, est genus machinamenti, auctore Nileo, ad similitudinem tractoriorum quadratorum oblongorum. Figuram exhibet Gorr. ut & Scultet. Armam. Chir. part. 1. Tab. XXIV. figur. 5. modumque applicandi scalæ docet Tab. XLIX. fig. 1. Propter formæ quandam convenientiam fasciæ quoque genus quoddam vocatur *Plinthius laqueus*, qui & *quadruplex circulus* dicitur, Gal. de fasc. n. 13.

PLINTHITIS, πλινθίτις, species dicitur *Aluminis*, teste Aetio, quæ alio nomine πλανίτις appellatur. Gorr.

PLOODES, πλωδής, *fluctuans*, & veluti innatans. Dicitur apud Hipp. de Jugulo firmamento debito carente. 1. de fract. t. 69. Vide Foef. in comm. ad h. l. Oec. p. 513. Erot. p. 94. d.

PLUMA, idem quod *Penna*, & quidem levior, tenuior, πῖλον.

PLUMACEUS, epitheton est quorundam Magisteriorum, levitatem eorum exprimens, apud Zvvoller. in appendic. ad Pharmac. Reg.

PLUMACEOLUS, vide *Pulvillus*.

PLUMOSUM, dicitur species *Aluminis*, quæ & *Lapis Amiantus*, vel *Asbestos*, vide *Amiantos*. Paracelsus vero etiam ad Salinas portiones in homine productas transtulit passim in scriptis suis de Tartaro, & alibi.

PLUMBAGO, μόλυβδαινῆ, γαλλίη. Vide *Molybdæna*. *Galæna*. *Lithargyrium*.

† PLUMBUM, Plin. lib. 25. cap. 11. vitium oculorum a similitudine, γλαύκωσις, Humel. in c. 13. Q. Ser.

PLUMEUM, μόλυβδος. Vide *Molybdos*.

PLURALITAS, dicta olim fuit a Philosophis de metallis, ita ut non singulariter vocabulo *Metallum* usi sint, sed pluraliter: *Metalla*, &c. ad

ad indicandam arctam inter se cognationem ; quod omnia ex uno fonte, videl. Mercurio, promanent. Th. Chym. Vol. VI. p. 305. 315.

PLUTEA, vocatur Avic. reduplicatio, quam facit membrana crassior, sive meninx dura, aut dura mater, qualis est Sinus falciformis, l. 1. fen. 1. doct. 5. c. 3.

PLUVIA, ὕδωρ, ὀμβροῦς, quid significet, ex Phisicis, imo ex Lexicis trivialibus constat. Vide Imber. Aquam pluviam esse limpidissimam, ac tenuissimam, & magni etiam usus, testatur Aegin. l. 1. c. 50. & præsertim Hipp. de A. L. & Aq. XVII. Schroder. l. 3. c. 3. Hofmann. in Clav. ad h. l.

PLYMA, πλῦμα, loturam significat, h. e. aquam, in qua aliquid elutum sit. Legitur apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 123. l. 7. Epid. XXXIX. 22. Hinc πλῦτον, elutum, aqua maceratum dicitur, 2. de art. t. 44. Foef. pag. 515. πλῦμα σαπὲς ὅτι πρὸς, esse Cerevisiam nostram, vult Linden. Ex. VI. §. 9. quamvis locum Hippoc. invenire non potuerim; neque etiam Foef. in expos. vocabulorum, πλῦμα, & σαπὲς, allegaverit.

PNEUMA, πνεῦμα, Latine Spiritus. Utrumque vocabulum valde æquivocum est, plura significans. Græcum πνεῦμα apud Hippocratem (1) denotat substantiam quandam aeream, tenuem, halituosam, vel vaporosam, & ad constitutionem corporis nostri essentialiter pertinentem; quæ Latine etiam Spiritus a plerisque dicitur, l. de Arte XVII. 9. Junge Lind. Ex. XIII. §. 216. (2) idem significat, quod φύσκα, Flatus, l. de Flatibus IV. 7. l. 2. Epid. f. 3. 62. (3) accipitur sæpissime pro Aere, d. l. V. 3. & vento, l. de Sac. morb. XI. 7. l. 6. Epid. f. 2. t. 24. f. VIII. 20. 23. (4) sumitur pro tota Respiratione in aliquot locis; præsertim c. 1. de R. V. I. A. t. 32 f. 4. t. 34. f. 1. Progn. t. 24. Junge Gal. com. ad hæc loca (5) pro difficili respiratione, uti demonstravit Gal. de diffic. resp. l. 3. c. 12. Adde Foef. p. 515. seq. Dietr. n. 697 Ita & Lat. vocabulum Spiritus easdem admittit significationes. In primis vero quando substantiam corporis essentialem denotat, triplex olim Spiritus a Galeno introductus fuit, Naturalis, Vitalis, Animalis. Quomodo vero hodieque ad vera principia debeant intelligi, & exponi, videatur in Dogmat. nostris Med. Gen. P. I. c. 5. dogmat. 6. p. 63. seq. De Spirituum Nitro-aereorum operationibus in homine scripsit Ludov. Maria Barberius. Vid. Acta Lips. A. 1682. In Pharmaceuticis Spiritus notat substantiam tenuem, limpidam, vi ignis, ex misto, per artem destillatoriam elevatam; quæ licet, atomis collectis, adstantis aeris frigore in liquorem condensetur, nomen non mutat. Eliciuntur ex vegetabilibus, animalibus, & mineralibus: suntque vel Sim-

plices, vel Compositi. Utrorumque historiam vide apud Schrod. l. 2. c. 81. Rol. Chym. l. 3. sect. 1. ar. 2. per tot. ut & in Dispensatoriis. Apud Spagyricos, & Paracelsicos frequenti quoque in usu est vocabulum Spiritus, diversis sub significationibus, plerisque tamen ænigmaticis, & parabolicis. Generaliter dicitur principium primum corporum naturalium, instructum facultatibus peragendi curriculum sibi natura commissum: vel est substantia subtilissima, vi creationis primum producta, ac postmodum vi benedictionis propagata, cujusque rei principium formale, actionum omnium scaturigo, &c. Schrod. l. 1. c. 5. Estque vel Universalis, sive Spiritus Mundi; vel Particularis vegetativus, singulorum corporum sublunarium; qui in vegetabilibus humor aereus, in animalibus humor radicalis, vel calor innatus, generaliter Ignis naturæ dicitur. Th. Chym. Vol. 2. p. 104. Apud Dorn. Rul. & Johnf. hæc occurrunt acceptiones, & descriptiones Spiritus. Spiritus est aqua solvens, e re simplici, & acri producta, cum ignei halitus natura. Potissima ejus pars est halitus igneus, mistus tamen parte vaporosa. Itaque & consistentiam obtinet aqueam. In tali substantia specificam vim reigerit. Spiritus ambigit inter aquam, & oleum, & ad liquorem accedit. Itaque etiam oleum vocatur, præsertim in mineralibus. Et Spiritus quidam sunt oleosiores, quidam aquosiores. Alias Spiritus nominantur etiam exhalationes earum; sicuti fumi metallici, item stibii, stanni, flos salis, vini, &c. Quibus placet, poterunt melioris doctrinæ gratia Spiritus Chymicos in sex classes dispescere: ad primam pertinent Spiritus Acido-sulphurei volatiles: ad 2. Salmo-volatiles rigidi: ad 3. Inflammabiles: ad 4. Acidi post phlegma subsequentes: ad 5. Acidi, fixi, & graves, Olei nomine indigitati: & ad 6. Oleosi subtiles. Vid. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 2. p. 10. Spiritus animalis, vocatur vis animæ, per quam corpus appropinquat, acquisita similitudine, ad cœli proportionem adæquatam, & incorruptam. Spiritus fœtens, i. e. sulphur. Spiritus quoque dicitur argentum vivum, a sex corporibus tractum, & in evacuationum aquis consistens. Th. Chym. Vol. 1. p. 294. & 426. Alias quatuor nonnulli numerarunt Spiritus: Sulphur, quod habet naturam igneam: Sal Ammoniacum: Argentum vivum, quod habet spiritum aqueum, & vocatur alio nomine Serrus fugitivus: Arsenicum, seu Arsenicum, quod habet spiritum terreum. Th. Ch. Vol. 3. p. 276. Rul. vero septem, imo plures recenset. Verum Lector curiosus ipsemet in scriptis Paracelsi, & apud Lib. inquirat plures acceptiones commentitias. Nobis enim nec libet, nec licet omnium scrinia compilare.

* PNEUMATIAS, πνευματίας, idem quod πνευματώδης, de quo p. p.

PNEUMATICOS, πνευματικός, spiritualis proprie dicitur. Verum quatenus πνεύμα etiam flatum significat, apud Hippocr. πνευματικοὶ dicti fuere Medici quidam hoc cognomine, qui a flatu, seu spiritu in corpora subeunte, omnia vel secundum naturam se habere, vel in morbos incidere censebant. Fortasse Hippoc. aut si quis alius author libelli de Flatibus, huic sectæ occasionem præbuit; cui sese inter Medicos Athenæus, & Archigenes in primis addixerunt. Gorr. Meminit horum Gal. l. 3. de diff. puls. c. 1. & alibi. Pneumatica scientia dicitur, quæ exponit naturam aeris, præsertim ambientis corpora naturalia, & Atmosphæram constituentis. Sam. Reyher. in diff. de Aere, c. 1. seq.

* PNEUMATOCELE, πνευματοκήλη, vocatur Hernia flatulenta, ramex ventosus, quando a flatu fit distentio scroti, vel umbilici. Gorr. Castell. ex Ægin. lib. 6. c. 64. Huiusmodi observationem vide in Job. a Meekren Chirurg. Observ. posthumis, c. 4. p. 757. edit. Lat. Dicitur & Phrysocele, apud Paræum Chir. l. 7. c. 14.

* PNEUMATODES, πνευματώδης, idem quod πνευματίας, vocatur Hippocrati 4. aph. 72. flatibus distentus, vel anhelosus, & suspiriosus ex flatuum distensione, teste Gal. l. 3. de diff. resp. c. 12. adde Foef. p. 520. Diet. n. 698. Tales dicuntur etiam πνευματώδεις, c. 3. in Prorrh. t. 72. & Gal. ἐμπνευματωμένοι, d. l.

* PNEUMATOMPHALOS, πνευματόμφαλος, vocatur Hernia umbilicalis flatulenta, sive a flatu distendente oborta. Gal. in def.

PNEUMATOSIS, πνεύματος, vocatur inflatio ventriculi, sive flatuum collectio in ventriculo: cujus generatio petatur ex descriptione Flatuum. Vide Flatum.

PNEUMENOS, πνεύμενος, dicitur Hippocr. l. 6. Epid. s. 4. t. 5. anhelosus, difficultate spirandi laborans. Foef. in not. ad h. l. & Oec. p. 521. Approbavit hanc expositionem C. Hofm. in notis MS. ad Gal.

PNEUMON, πνεύμων, Lat. Pulmo, vocatur viscus thoracis, cor ambiens, mollissimum, & laxissimum, respirationis, ut & vocis instrumentum; cujus visceris structuram merito admirandam dixit Dieter. nu. 699. de qua videantur Anatomici, & ex recentioribus Barthol. lib. 2. Anat. c. 9. Iungatur Villis Pharm. Rat. P. II. sect. 1. c. 1. In Pharmaceuticis Pulmo vulpis præ aliis in phthisi maxime commendatur; uti patet ex Dispensatoriis. Vide etiam Vulpes. Inter Zoophyta marina refertur Pulmo marinus, Gr. πνεύμων, cujus historiam, cum usu in Medicina, tradidit Aldrov. de Zoophytis l. 4. c. 3. Jung.

Chioec. Mus. Calceol. s. i. pag. 86.

PNEUMONICUS, πνευμονικός, dicitur de medicamentis pulmoni destinatis; quorum historiam vide apud Rol. O. & M. Med. Sp. l. 8. s. 1. c. 1. seq. Pneumonica etiam Vena, a Sammichelio observata vocatur, quæ a vena cava in pulmonem inseritur, quamvis ab aliis adhuc in dubium vocetur. Barthol. libell. 1. An. 5. p. 637.

PNEUMOPLEURITIS, πνευμοπλευρίτις, idem quod Pleuripneumonia, (de quo vocab. paulo superius) quamvis hoc posterius convenientius indicaverit allegatus ibid. Schrod. in sua dissertat. Vide Bonett. ibid. alleg. loco.

PNEUSTIAO, πνευστώ, significat apud Hippoc. crebro spiro, anhelu, frequentem spiritum duco, l. de int. aff. XLVII. 16. l. 7. Epid. X. 40.

* PNIGALION, πνιγάλιον, idem quod ἐφιάλης, id est Incubus, a suffocando ita dictus. Vide Ephialtes.

PNIGITIS, πνιγίτις, epitheton cuiusdam Terræ, quæ colore Eretriæ similis, magis nigricans: cujus descriptionem tradunt Dioscor. l. 5. cap. 277. & Plin. l. 35. c. 16. Verum quæ sit proprie illa terra, nihilominus nescitur. Rul. in Lex.

PNIGMOS, πνιγμός, idem quod πνιξ, Strangulatio, suffocatio, 4. aph. 34. & 4. de R. V. I. A. t. 63. Coac. t. 61. Aliquando & πνιγμός legitur, lib. 7. Epid. XIII. 2. L. 4. LII. 11. Foef. p. 521. Vide & Apopnixis. Hystericus.

PNIGOS, πνιγός, astum plenior, & veluti suffocantem significat. Legitur in Hipp. lib. 3. Epid. s. 3. t. 6. l. 5. XXXIII. 11. Hinc πνιγώδης, strangulationem, vel suffocationem inducens, l. 1. s. 2. Prorrh. t. 54. 55. Coac. t. 324. Adde Foef. d. l.

PNIX, πνιξ, suffocationem in genere notat Hipp. 4. aph. 34. Diet. nu. 700 & dicitur de uteri suffocatione; de qua vide supra Hystericos.

POCULUM, ἐκπώμα, Gal. l. meth. med. 1. quid significet, notum est, videlicet Vas ex varia materia præparatum, e quo poculenta, vel alimenta, vel medicamenta ebibuntur. Olim varia parata fuisse pocula medicata, ex ære, ex electro, h. e. auro, & quinta argenti parte, ex cornibus, ex lignis medicamentosis, constare poterit ex Lang. l. 1. ep. 29. C. Reies C. E. q. 64. n. 15. Lib. S. A. Ch. l. 1. c. 16. & 18. Pocula triplicia constituit ab usu Rol. videlicet Necessitatis, Hilaritatis, Ebrietatis, O. & M. M. Sp. l. 2. s. 3. c. 74. Poculum amatorium, est Philtrum: de quo supra.

† PODAGRA LINI, Cuscuta. Matth. de grad. p. 2. cap. 7.

* PODAGRA, ποδάγρα, est Arthritis pedum, proprie: vide Arthritis. Quamvis vulgo receptum sit, vocabulo hoc abuti generaliter, pro omni Arthritide. Inde verbum ποδάγρα, podagra labo-

laboro, quod legitur apud Hip. 6. aph. 28. seq. & adjectivum *ποδρικῆς*, d. l. aph. 49. 55. Jung. Diet. n. 701. ubi plura de hoc affectu lectu jucunda, & utilia proposuit. In scriptis etiam Helmontii, de *podagræ* origine e semine, e stomacho; cuius character ipsi vitæ Archeo concreditus est, de- que ejus remediis legi, & inquiri poterunt in Indice. *Podagræ* nonaginta species numerasse olim Æsculapium, patet ex Seren. c. 42. adde Keuch. in notis p. 249. De *Podagra* novissime scripsit Th. Sydenham, uti patet ex Act. Erud. Lips. A. 1684. Tropice etiam *Podagra plantarum*, dicuntur plantæ illæ aliis adnascentes; quales sunt Cuscuta, Epithymum, Viscus, &c. Fallop. de med. purg. simpl. c. 42. T. I. Op. p. m. 116.

PODANIPTON, *ποδάνιπτον*, dicitur *vas prolatione pedum*, apud Lang. l. 2. ep. 45.

PODEON, *ποδεών*, vocatur *extremum utris*, vel quod ex utre propendet, petiolus in utre pendulus, per quem liquor infunditur, & effunditur. Legitur apud Hipp. l. de Aff. XXII. 10. adde Foef. p. 521.

PODEX, *ἀρχὴς*, *ἔδρα*, idem quod *Anus*. Vide supra in AN.

POECILLON, *ποικίλον*, *varians*, sive variis expositum affectionibus. Usurpatur ab Hippocr. de hypochondriis, 1. Prorrh. c. 2. t. 60. Coac. t. 186. Foef. d. l. *ποικίλον*, *varium* significat; unde & *Acorum* quoddam a varietate *Pæcilon*, *ποικίλον*, dictum fuit apud Ægin. l. 7. c. 19.

POEOTES, *ποιότης*. Vide *Qualitas*.

POGON, *πωγών*, vide *Barba*.

POLA, *Πολτα*, pro *Pala*, antiquos legisse, testatur Keuch. ad Sam. p. 168.

POLEMIOS, *πολέμιος*, *inimicus*, adversarius, dicitur de Nimio, quod naturæ adversatur. Hipp. 2. aph. § 1. vide Diet. n. 703.

† *POLENTA*, quæ fiebat ex hordeo viridi. Aug. Gal. l. 1. de simpl.

POLENTA, *ἀλφίτων*. Vide *Alphiton*. adde Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 9.

POLIATER, *πολίτης*, vocatur *Medicus ordinarius* in arce, aut oppido quodam jussu, & auctoritate Magistratus artem suam exercens. Dicitur & *Physicus ordinarius*. Vide *Physicus*.

POLIOSIS, *Poliotes*, *πολίωσις*, *πολιότης*. Vide *Canities*.

POLITURA, *ξέσις*, *λείανσις*, dicitur artificium rem aliquam nitidam reddendi, expoliendi, & levigandi: item ipsa materia, qua effectus ille præstatur. Lib. S. A. Ch. l. 1. c. 24.

POLLEN, *γῶγυς*, *farina tritici tenuissima* dicitur, sicut flos siliginis. Vide *Gyrus*. Adde J. Alex. l. 8. Sal. c. 9. Tribuitur tamen & aliquando aliis farinis tenuioribus; v. gr. *Pollen Thuris*, le-

gitur apud Scrib. n. 46. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

* *POLLEX*, *ἀντίχειρ*, vide *Anticheir*.

POLLINCTURA, *κηδεῖν*, est *Balsamatio mortuorum*: de qua Andr. Rivinus integrum scripsit libellum. Vide *Conditura*.

POLOS, *πῶλον*. Vide *Pullus*.

POLPHOS, *πόλφος*, Latine dicitur *Bulbus*, v. g. ceparum, raphani, &c. Alii cibum quendam ex pulte factum esse dicunt. Erotian. Onomast. p. 96. b.

POLUS, *πόλος*, vocatur tota capitis rotunditas, quæ etiam *Testa* dicitur. Keuch. ad Samon. p. 92. Quid vero apud Astronomos *Polus* significet, videatur in eorum scriptis.

POLLUTIO, *ἐξονείρωσις*, vide *Exoneirosis*. *Gonorrhæa*.

POLYÆMIA, *πολυαιμία*, significat *veram plethoram*, h. e. abundantiam, & ubertatem. Fernel. tr. Patriolog. c. 14.

POLYARCHION, *πολυάρχιον*, nomen *Malagma-tis*, a *Polyarcho* autore; cujus descriptiones habentur apud Galen. l. 8. de C. M. S. L. c. 5 & l. 7. de C. M. S. G. c. 7. Ægin. l. 8. cap. 18. Est etiam *Cataplasmatidis* nomen, apud Aet. lib. 9. c. 34 citante Gorræo.

* *POLYCHRESTOS*, *πλῆχρηστος*, *ad multa utilis*: Epitheton commendatitium medicamentorum illorum, quæ multis affectibus curandis conveniunt. Suntque eorum non modo genere, sed & specie diversa, & contrariis quandoque viribus prædita. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 1. quamvis interdum nomen hoc hyperbolice nonnullis attributum esse, videri alicui posset.

* *POLYCHRONIOS*, *πολυχρόνιος*, idem quod *χρονικός*: vide *Chronicus*. Adde Diet. n. 706.

POLYCLONOS, *πολύκλωνος*, *ramosus*, Gorr. Epitheton *Arthemisiæ*.

POLYGALACTOS, *πολυγάλακτος*, *lacte abundans* dicitur: cui opponitur *ἀγάλακτος*, *lacte deficiens*. Erot. Onom. p. 19. d.

POLYGRAOS, *πολυγρᾶος*, idem quod *πολυφάγος*, *multivorus*, vorax. Galen. in Exeg. voc. Hippoc. Foef. d. l.

POLYEIDE, *σφραγίς*, *πολυῖδος σφραγίς*, nomen *Trochisci* olim celebris ad ulcera diuturna, & contumacia; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 11.

* *POLYMORPHOS*, *πολύμορφος*, *multiformis*. Ita in specie a quibusdam dictum *os cuneiforme*, sive *σφηνοειδές*. Ita & *Os cubiforme* vocatur *πολύμορφον*, Barthol. libell. 4. Anatom. c. 6. & 21. p. 78 753.

POLYNOSTOS, *πολύνοστος*, vide *Nostos*.

POLYOSTEON, *πολυοστέον*, a quibusdam dicta pars pedis ea, quæ multis ossibus constat, & alio nomine *πυλόν* appellatur, Gorr.

POLY-

POLYPHARMACOS, πολυφάρμακος, idem quod πολυχρηστος, dicitur de medicamentorum facultatibus ad multa conducentibus. Galen. lib. 1. de C. M. P. G. c. 1. vel potius de medicamentis compositis.

POLYPHOROS, πολυφόρος, epitheton vini generosi, idem significans, quod οἰνώδης. Oenodes. Lind. Ex. X. §. 111.

POLYPODES, πολύποδες, vide *Asinus*. Dicuntur & *Millepedæ*.

POLYPODITES, πολυποδίτης, epitheton vini ex *Polypodio* facti, cuius descriptio habetur apud Æt. l. 3. c. 60. & 61. citante Gorr.

POLYPOSIA, πολυποσία, significat multam, vel largam portionem, non aquæ, sed vini, apud Hip. 7. aph. 7. adde Diet. n. 704.

* **POLYPUS**, πολύπους, Hipp. πώλυς, æquivocum est. Generaliter notat omne animal, quod multos habet pedes. Unde & *Aselli*, sive *Millepedæ* dicti πολύποδες, de quibus p. a. Proprie vero ita dicitur animal exangue, molle, marinum, ad *Sepias* pertinens; cuius historiam, cum usu in cibo, & Medicina, prolixè vide apud Aldr. l. 1. de mollib. c. 2. Chiocc. in Mus. Calc. f. 1. p. 71. 72. Nimis ejus quantitatis meminit & Lind. Ex. V. §. 80. 81. Tropice vero, & per translationem, ob aliquam figuræ similitudinem, *Polypus* vocatur tumor quidam p. n. in naso consistens, carneam veluti substantiam solidam habens, cum multis appendicibus; cuius meminit Hippocr. l. de affect. VI. 1. Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. Æginet. l. 6. c. 25. Scribon. nu. 51. Vide Rhod. in Not. ad h. l. Hildan. ep. 61. Nos quoque in utraque nare Illustris cujusdam Personæ vidimus *polypum* nasi, & feliciter opera Chirurgi manualia, adhibitisque debitis remediis, A. 1673. m. Octobri extraximus. *Polypus* vero ita accuratius describi poterit: *Polypus* est excrescentia carnea mollis, laxa, colore varia, in naribus genita, interdum versus palatum, interdum extrorsum vergens, pluribus appendicibus adhærens, proveniens a portionibus nutritii succi vitiosi luxuriantibus, & propter solutionem aliquam continui in naribus præcedentem subsistentibus, & in massam carneam concrescentibus. Sunt qui & in Corde tales *polypos* observari aliquoties statuerunt. Verum non immerito Kekring. suspectos reddidit, existimans esse non solum sanguinis post mortem congelati, & coagulati portiones. Eph. N. C. An. I. Obs. 31. *Polypum* in rene observavit Jac. Sophnius Lugduni Gallor. uti constat ex Act. Erud. Lips. 1684.

POLYSARCIA, πολυσαρξία, dicitur *Carnositas*, sive excedens corpulentia. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 14. meth. med. c. 15.

POLYSCHEDIA, πολυσχέδια, multiplex divisio,

& multifida sectio vocatur: usurpaturque de varietate dogmatum, vel præceptionum, apud Hipp. de Præcept. X. 16.

POLYSEMOS, πολύσημος, multa significans, insignis. Erot. On. p. 19. d. Opponitur τὸ ἄσιμον, nullius momenti.

POLYSPASTON, πολύπαστον, dicitur *machinamentum* articulis reponendis accommodum, ita dictum, quod multis orbiculorum circuitionibus facilitatem præstet. Refertur ad Archimedes auctorem. Gorr. Meminit & hujus vocabuli Casp. Hofm. Com. in Gal. de U. P. n. 79.

POLYSPERMOS, πολύσπερμος, semine abundans, fere idem quod πολυτόκος, fecundus. Dicitur de animalibus. C. Hof. d. l. n. 1044.

POMA, πόμα, Latine *Potus*, *Potio* dicitur, ejusque significatio est nota. Pertinet ad alimenta fluida, quæ sola infusione, & deglutione absumentur. Dieter. n. 707. Linden. vocat *Cibum sordilem*, Ex. IIX. §. 34. Gr. dicitur πτόν, item πόσις. Dantur & *portiones medicæ*, sive *Pharmaceuticæ*; suntque Medicamenta liquida, quæ bibuntur, atque solæ fere mixtione liquidorum constant: de quibus Schroder. l. 2. c. 74. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Morell. de form. rem. l. 1. f. 1. c. 3. Suntque vel *Purgantes*, vel *Alternantes*. Confortantes commode quoque Alternantibus annumerari possunt.

POMAMBRA, quasi *Pomum Ambra*, dicitur *Odo- ramentum siccum*, paratum ex suaveolentibus rebus, & in formam *pomi* minoris, vel globuli redactum, cum, vel sine Moscho, Ambra, & Zibetho: cuius descriptionem, & formulas vide apud Schrod. l. 2. c. 75. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Morell. l. 2. de form. remed. sect. 2. c. 10. Vveker. Antidot. gen. l. 1. c. 52. & spec. l. 2. f. 48.

POMPHOLYGERON, πομφολυγγρόν, est nomen Emplastri, cuius descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17. notante Gorr.

* **POMPHOLYX**, πομφόλυξ, duplicem habet significationem, propriam, & translaticiam. Secundum illam denotat *Bullam*: de quo vocabulo vide supra in BU. Secundum hanc denotat medicamentum metallicum, quod in coctura æris sursum fertur; & in cameris, parietibusque fornacum, bullarum modo tumens colligitur: cuius historiam, & descriptionem lege apud Dioscor. l. 5. cap. 85. Gorr. Sch. l. 3. c. 19. nu. 5. Fr. Hofm. Cl. ad h. l. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 4. p. 461. Dicitur alias *Nil album*, item *Tutia Arab.* Differt a *Spodio*. Ruland. vocat *cinerem metallicum*: Chiocc. æris, & cadmiæ favillam. Hinc Ung. *Diapompholygos* in Officinis prostat: de quo vide Dispensatoria.

POMPHOS, πομφός, dicitur *eminentia cutis tumida*, simulque humore redundans, & rubicunda.

eunda. Hipp. l. 2. de Morb. LXVIII. 10. quamvis Linden. ibidem πολλὰ posuerit, & l. 2. de morb. mul. XI. 5. Adde Foef. Oec. p. 522. seq. Latine *Papula rubens*. For. l. 6. Obs. 41. Schol.

POMUM, μήλον, idem quod *Malum*, vide *Malum*. *Poma Hesperidum*, in arte Spagyrica, quæ dicantur, vide apud Lib. T. III. p. 213. *Pomum Adami*, dicitur vulgo protuberantia illa in collo antierius conspicua, quam facit cartilago Thyroides; propter fabulosam opinionem in Adami faucibus pomi partem de vetita arbore substituisse, & ad posteros translatum fuisse.

PONDO, *Pondus*, πᾶρ, πᾶρ, significat quantitatem rei alicujus gravitate determinatam; quemadmodum mensura vasculi recipientis concavitate certa notata. Dantur vero quamplurima, & pene infinita pondera, pro regionum, & consuetudinum diversitate. De quibus videatur inter antiquiores Gal. l. de ponder. & mensur. & Aeginet. tit. eodem. Inter recentiores, Sennert. Inst. Med. l. 5. p. 3. f. 1. c. 3. Dogm. nostr. p. 758. seq. De ponderibus Spagyricis Theat. Ch. Vol. I. p. 485. Vol. III. p. 489. *Pondo* indeclinabile olim additum fuit, ad denotandam differentiam mensuræ. Rhod. in Lex. Scrib. pag. 425. *Pondus* sæpe idem significat quod *onus*, Græc. βάρ. Vide *Baros*.

PONEROS, πονήρ, *Pravum*, vitiosum, malum significat. De cujus vocabuli expositione vide plura apud Foef. pag. 523. Dieter. nu. 710. Lind. Ex. XIII. §. 267. seq.

* PONOS, πόνος, vide *Labor*.

PONS, γέφυρα, quid proprie significet, ex aliis petendum est Lexicis. Varolius transtulit in Anatomiam; & hoc nomine insignivit processus quosdam cerebelli globosos, prope vermiformes: quorum descriptionem vide apud Barthol. I. 3. Anat. c. 5. p. 484.

PONTAGIUM, terminus est Paracelsicus, denotans rem mixtam, scil. pontici cum amaro, vel stypticum, & ponticum; sicuti in aceto, acacia, & similibus. Paracels. de Tart. l. 2. tract. 1. c. 5. in not. & in Fragm. ad h. l.

PONTICUS, epitheton est saporis certi salini, respondentis aquæ marinæ; & denotat sal cum fœculentia conjunctum: de qua pontica qualitate plura vide apud Parac. dict. l. Meminit & Villis l. de febr. c. 6. & applicat sanguinis dispositioni acescenti, & fœculentæ. *Pontica vina* sunt acida, fœculenta, Tartarea.

PONTIFICIUM, ιερατικόν, vide *Hieraticum*.

POPANAX, pro *Opopanax*, de quo supra in Op. Rul. & Johnf.

* POPLES, ἀγκύλη, ἰγνύς, dicitur articuli illius, quo os magnum femoris articulatur ossi ti-

biz pars interior, qua crus flectitur. Galen. l. Introd. c. 15. Vide *Ignys*.

POPLITEUS, dicitur partim de Vasis sanguineis, Vena, & Arteria Crurali, quæ dicuntur Popliteæ: partim de Musculo Tibiam adducente, qui vocatur *Popliteus*. Barth. libell. 1. An. c. 9. p. 644. libell. 2. c. 6. p. 658. & l. 4. c. 22. p. 581.

POPULEON, ὀπὺ ἀίγεις, nomen *Unguenti*, in officinis notissimi, & ipsis rusticis frequentissimi usus una cum Ung. Dialthæ. Ita dictum est a gemmis Populi albæ arboris, quæ basin constituunt. Vide dispensatoria. Laudat etiam Lang. l. 1. Ep. 54. *Unguentum populeon*, cum æqua portione Electuarii purgantis mixtum, & plantis pedum inunctum purgare corpus, vult Parac. in Consil. Medic.

POPULARIS, ἐνδημῖος, ἐπιδήμιος, vide *Endemi-
us*. *Epidemicus*, a δῆμος, *populus*.

PORCELLIO, καβυρὸς, idem quod *Asellus*, *Mil-
lepeda*. Vide *Asinus*. Lind. Ex. XI. §. 21.

PORCELLUS, porcus, ἵς, χοίρῆς, idem quod *Sus*, *Scropha*, animal quadrupes notissimum; cujus historiam, cum usu in cibo, & Medicina, prolixè descriptam lege apud Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 37. Bruyer. de re cibari. l. 13. c. 1. & 2. Tribuitur quoque nomen *Porci*, & *Porcelli* piscibus, v. g. *Delphino*, & alii, qui more porcorum rostro terram fodere dicitur. Aldrov. l. 2. de pis. c. 69. *Porcus* etiam, Gr. χοίρῆς, ponitur pro *puerulo muliebri*. Rolf. de part. Gen. P. II. c. 32.

PORCETRA, dicitur, juxta Pomponium, *Sus* quæ semel peperit, attestante Ingrassia; Com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 230.

PORDE, πορδή, vide *Crepitus*.

PORFILIGON, id est *batitura ferri*. Rul. & Johnf.

PORFIRETICUM, vel mortarium æneum, aut orichalceum, vel radulam significat. Rul.

* POROCELE, ποροκήλη, vocatur *hernia teph-
acea*, vel callosa, in testiculo, aut membrana erythroide concreta, insignis, renitens, dura, & inæqualis. Gal. in def. Med. & Intr. c. 18. Aegin. l. 6. c. 63. Gorr. in def.

* POROMPHALON, πόρομφαλον, est concretio calli, vel tophi; in umbilico. Gal. in def.

* POROPOEIA, ποροποιία, vocabulum est *Methodicorum* proprium; & significat exiguorum meatuum, sive pororum apertionem. Galen. l. 4. meth. med. 4.

POROS, πόρος, vide *Meatus*. *Foramen* notat, Lind. Ex. V. §. 37.

POROS, πῶρος, vide *Callus*. *Tophus*.

POROSITAS, dicitur de corporibus meatuum exiguos habentibus. Passim in scriptis Medicorum.

POROTIGOS, πορωτικός, i. e. *Callum faciens*.
Di-

Dicitur de medicamentis callum generantibus ;
Vocantur & σκληπικά.

PORPHYRA, πορφύρα, Latine *Purpura* dicitur .
Proprie significat, inter turbinatas conchas, nobilissimam, ob succum illum, sive florem, qui etiam *Purpureæ* nomine venit, nobilissimum, & ad tingendum præstantissimum; unde color purpureus vocatur . De hujus Conchæ historia, & usu, qua Medico, qua alio, vide Aldrov. l. 3. de Testac. cap. 5. Chiocc. Mus. Cal. sect. 1. p. 41. seq. *Purpuram filorum*, sive *Purpuratum filatum*, inter remedia probatissima, contra amentiam, refert Paracels. tract. 2. de morb. ament. c. 5. De *Purpura Græcorum scriptoria*, *Encansum* dicta, lege Lib. S. A. Ch. l. 6. c. 6. Tinctura illa *purpurea*, sive color, vocatur eidem *Purpurissum*, d. l. c. 3. in fin. *Purpurina Arsenici*, est compositio mercurialis rubea; cujus meminit idem l. 7. c. 26. Late sæpe sumi *Purpureum colorem* pro omni eleganti rubro, & ita cum *Phaniceo* confundi, testatur C. Hofm. l. 4. V. L. c. 44. *Purpura* quoque præternaturalem habet significationem; diciturque de maculis febrium pestilentialium, *Petechiæ* dictis. Forest. l. 6. Obs. 59. adde Schol. *Porphyra*, πορφύρα, quoque est nomen Emplastri, cruenta vulnera glutinantis, apud Æt. l. 15. c. 12. citante Gorraeo.

PORPHYRIO, πορφυρίων, vocatur avis quædam, circa fluvios degens, cærulea longis cruribus, & rostro purpureo prædita; cujus descriptionem, cum usu in cibo, & aliis, vide apud Ald. l. 20. Ornithol. c. 20.

* **PORRACEUS**, πορροδάκης, *Prasinus*, dicitur de omni eo, quod colorem porri viridem refert. v. g. bilis *porracea*. Gal. l. 2. de temper. c. 6. & alibi, c. 5. in 6. Epid. t. 14. Excrementa alvi *porracea*, c. 2. In Progn. t. 23. Vomitus *porracei*, d. l. t. 39. Vide Foes. p. 526.

PORRIFICI, Ital. nomen, idem significans, quod *Ficus*, sive tumores, in quos Cristæ neglectæ degenerant. Alex. Massarias l. 3. P. M. c. 24.

* **PORRIGO**, idem quod *Furfuratio*. Vide *Furfur*.

PORRUS, *Porrum*, Fallopio de Tum. p. n. c. 24. dicitur species *Verrucæ*, quæ habet quasdam radices ad extra, ad similitudinem porrorum, & ita minutim fixa. Forest. l. 4. Chir. Obs. 10. in Schol. Meminit & aliquoties Paracels. in script. Chirurg. præsertim vero de ulcerib. &c. cap. 61. vulgo *Oculus gallinæ* Germ. dicitur. Adde Vvalth. Sylv. Med. p. 1513.

PORTA, πύλη, vel etiam pluraliter *Portæ*, πύλαι, dicitur de hepatis parte fima, ubi duæ parvæ sunt protuberantiæ, quas *Portas* dixerunt, credentes, per eas omnem chylum, pro sanguificatione, in hepar deferri; verum hodie-

que fere exolevit hæc de Chyli ad hepar transitu hypothesis. Vena quoque ibidem exorta, & per viscera abdominis dispersa, *Vena portæ* propterea vocatur. Vide Linden. l. 2. Med. Physiol. c. 5. §. 88. seq. Barthol. l. 1. cap. 14. *Porta* quoque sumitur pro vulva, Rolf. de part. gen. P. II. cap. 33. De Chymicis *portis*, h. e. operationibus propriis, in negotio Lapidis Philosophici, lege Libav. T. II. Op. 131.

PORTATILE, in sacco acetum quid sit, vide in *Acetum*.

* **PORTONARIUM**, vocatur nonnullis primum intestinorum, quod alias *duodenum* dicitur, l. de Anat. vivor. inter spurios Gal. Verum nomen hoc potius competit Orificio ventriculi dextro; siquidem respondet Græco πύλωρς, i. e. *Janitor*. In qua significatione etiam sumitur in Avicennæ scriptis Latine redditis, l. 3. fen. 16. t. 1. c. 1.

* **PORUS**, πόρος, i. e. *Meatus*. Vide *Meatus*.
POSCA, item *Pusca*, ἰξύκρτον. Vide *Oxycraton*.

POSITIO, θέσις. Vide *Situs*, *Thesis*. Dicitur & *Positura*.

POSIS, πόσις, *Potio*. Vide *Poma*.

* **POSTAPPARENS**, ἐμφανέμενον. Vide *Epiphenomenos*.

* **POSTBRACHIALE**, μετὰκάρπιον. Vide *Metacarpiion*.

POSTCOENIUM, ἐπιδειπτιον, h. e. *secundaria cæna*. Diet. n. 310.

POSTHE, πόθη, Latin. *Præputium* vocatur; glandis in pene tegumentum: cujus extremitas Judæis, & Turcis circumciditur. Barthol. lib. 1. Anat. c. 24.

* **POSTHIA**, ποθία, idem quod κρηθή, *Hordeolum*. Vide *Crishe*.

POSTIS, φλιά. Vide *Phlia*.

POSTPOSITIO, τὸ ὑστερίξειν, dicitur reditus paroxysmi, in febribus intermittentibus, tardior: & opponitur *Anticipationi*: estque species ἐπιδόσεως, & signum, cæteris paribus, declinationis, vel remissionis morbi. Gal. l. 1. de Cris. c. 4. Forest. l. 3. obs. 26. Schol. Ita & Menstrua *postposita*, Gr. ὑστερηπικὰ, vocat P. M. de Calderia, eo quod repetant per tardiora intervalla, quam statu naturali hujus individui conveniat; & opponit *Anticipatis*, sive *Antevententibus*. Tom. IV. Op. p. 208. seq. vide *Anticipans*.

POTABILIS, πόσιμος, ποτός, πόσιμος, dicitur de omni eo, quod per os hauriri debet. Ruland. & Johnf. in Lex. vel quod poculis porrigitur, liquidum, Libav. S. A. Ch. lib. 2. c. 1. seq. ubi Magisteria *potabilium* describuntur. *Potabilia* ad generationem Tartari facere, aliquoties scripsit Paracels. in scriptis suis, præsertim in

Paramiro, & Paragrano. Loca quærantur in Indice. De *Auri potabilis* variis descriptionibus vide Schroder. lib. 3. c. 8. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Sunt, qui etiam plane negant. Nos li-tem non facimus nostram. Mars *potabilis*, triplici processu, juxta Carol. de Maers, proponitur a Morley in Collect. Chym. Leid. c. 256.

POTENTIA, *Potestas*, δύναμις. Vide *Dynamis*.

POTERIUM, ποτήριον, nomen *Malagmatis* gemini absorbentis humores hydropicorum, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. mox in princ.

POTIMOS, πόπιμος. vide *Potabilis*.

POTIO, πόσις, πόμα, Potus. Vide *Poma*.

POTOS, ποτός, adjective, idem quod πόπιμος, *Potabilis*, de quo p. a. Substantive vero apud Hipp. *computationem* notat, & convivium, l. 1. Epid. f. 4. t. 19. & l. 5. XXX. 20.

PRACTICA, πρακτική, dicitur vel *Artis Medicæ exercitium*, vel *Authorum scripta*, quæ continent descriptionem & modi, & materiæ faciendi Medicinam, qua pro conservanda, qua pro recuperanda sanitate. Opponitur *Theoreticæ Medicinæ*, quæ tradit præcepta Artis, & fundamenta prius addiscenda, antequam ad artis exercitium quis sese accingere cupit. *Præcticus* quoque dicitur Medicus, qui curans, qui conservans sanitatem. *Theoreticus* vero proprie est Professor, qui docet præcepta. Præsupponitur igitur *Præcticæ* studium *Theoreticum*: nec bonus dici poterit *Præcticus*, nisi prius fuerit bonus *Theoreticus*. Dogm. Med. Gen. in prælimin. dogm. 8. p. 9. 10. Dicitur sæpe & *Praxis Medica*. Utrumque vocabulum applicarunt & Spagyrici labori lapidis Philosophici; uti videre est in Th. Chym. Vol. IV. p. 2. & alibi.

PRÆCAUTRIX, προφυλακτική, vide *Præservatio*.

* PRÆCEDENS, προηγμένη, idem quod *Antecedens*. Vide *Causa Proegumene*.

PRÆCEPTUM, πρæγγελία. Vide *Parangelia*.

PRÆCIPITANTIA, dicuntur Medicamenta sanguinis fervorem, & motum inordinatum sedantia, acidum corrigendo, & absorbendo. Pertinent inter Diaphoretica, de quibus supra suo loco dictum fuit. Os sæpiæ *Præcipitans magnum* a nonnullis vocatum fuit. Lang. vero Pulverem compositum hoc Epitheto exornavit.

PRÆCIPITATIO, dicitur operatio Chymica, ad σύγκρισιν, vel coagulationem pertinens, per quam soluta corpora in præceps aguntur, & demittuntur. Sumitur vel generaliter, pro quavis solutorum ex menstruis suis repercussione: eaque est cum *spontanea*, quando imprægnatum menstruum, nullo addito alio motore, demittit calcem; v. gr. spiritus Vitrioli Philosophicus,

vel Phlegma Vitrioli vulgare solvens corallia, margaritas, oculos cancrorum; tum violenta, cum affundendo alium liquorem, solutum petit fundum. Vel specialiter pro *præcipitatione Mercurii*, qua per aquas fixatorias, & gradatorias liquabilitas Mercurii sistitur, & ex menstruo suo præcipitatur: unde & κατ' ἐξοχήν *Præcipitatus*, vel *Præcipitatum* dicitur; quamvis pulvis ille ruber Mercurialis, qui vulgo *Præcipitati* nomine venit, nihil minus sit, quam *Præcipitatum*; cum fiat evaporatione potius menstrui solventis ad siccitatem. Plura vide apud Libav. l. 4. S. A. Chym. fere per totum. Alchym. Pharm. cap. 36. Rol. Chym. l. 2. c. 4. Fr. Hofm. in Cl. ad Schrod. p. 93. 94. Rul. & Johnf. in Lex. Aliquando etiam Pathologice *Præcipitatio* accipitur pro *Procidentia*. Ita *Præcipitatio Matricis*, legitur apud Valesc. de Tarant. l. 6. c. 11. Philon. Pharmac. pag. m. 668.

PRÆCISIO, περιτομή, rectius *circumcisio*, est operatio Chirurgica, quæ adhibetur in alis, inguinibus, natibus, & ano. Galen. *Introduct.* cap. 18.

* PRÆCOGNITIO, πρόγνωσις, idem quod *Prænotio*, dicitur pars *Semiologiæ*, qua constat Medico de futuro eventu, in utroque statu sanitatis, & morbi; quamvis communiter saltem de prænotione futuri eventus ægrorum acceperint Doctores. Fit vero per certa signa *prognostica*, προγνωστικά dicta, quæ in homine futuras res denunciant, qua secundum, qua præter naturam; nec sunt alia realiter a *diagnosticis*, sed saltem modo considerandi distinguuntur. Plura vide apud Institutionistas, in primis vero in nostris Dogmat. Med. Gen. Part. III. c. 1 c. 5. & 6. Paracels. etiam barbare vocat *Prognosticationem*. Differt a *Prædictione*, πρόφησις dicta, quando verbis, vel scriptura indicatur id, quod scimus de futuro eventu; quæ non semper est adeo necessaria, uti *prænotio*. Lind. Ex. XV. §. 149.

* PRÆCORDIA, φρένες. Vide *Phrenes*. Gal. l. 6. de Hipp. & Pl. decr. c. 9. A Celso tamen latius accipi videtur pro *Hypochondriis*, aut pro eo, quod utrique hypochondrio interjacet. Barthol. l. 1. Anat. in præem. & Lind. Ex. IX. §. 35.

PRÆCOCIA, προκοή, in specie dicuntur fructus quidam, sive species *malorum Armeniacorum*; ita dicta a maturitate, qua Persica, & Armeniaca alia antecellunt, ut & bonitate: de quibus Galen. l. 2. de Al. fac. c. 20. Jul. Alex. l. 10. Salut. c. 6.

PRÆCURSORES, Paracelso dicuntur accidentia, & signa futuri, vel imminentis morbi, lib. 2. de Tartar. tract. c. 2. c. 1. in Annot.

PRÆCUSTODIA, προφύλαξις, idem quod *Præservatio*.

PRÆDEBILITATI, προκωιδήσαντες, προσκωιδήσαντες. Vide *Proapaudesantes*.

PRÆDESTINATIO, terminus Paracelsi frequen-
tissimus: & significat idem, quod *Fatum*, de quo
supra, in FA, videlicet imperscrutabilem ne-
cessitatem, & terminum fatalem alicujus rei,
Deo soli cognitum. Paramir. Tract. 3. c. 6. seq. &
alibi passim.

PRÆDICTIO, πρόρρησις, προδγγοράσις, dicitur
prænotio Medici verbis, vel scriptura patefacta.
Vide *Prænotio*. Est quandoque necessaria ad con-
ciliandam fiduciam ægri. Lind. Ex. XV. §. 4. seq.
Dieter. n. 719.

PRÆDIVINATIO, προθεσμία, idem quod *Di-
vinatio*, *Prædictio*. Galen. lib. de const. medic.
18.

PRÆFATIO, προοίμιον, est operis, vel scripti
alicujus præparatorium, quandoque necessarium.
Gal. c. 1. prog. t. 1. Lind. Ex. XV. §. 10.

PRÆFOCATIO, πνίξ, idem quod *Suffocatio*: &
dicitur de uterina suffocatione. Vide *Hysteri-
cos*.

PRÆGNANS, κυμᾶς, ἐγκύμων, idem quod
Gravida, foetum in utero gerens. Vide *Cymas*,
Encymon, *Cyesis*, *Gravida*.

PRÆGNATIO, idem quod *Impregnatio*: de quo
supra, in IM. Legitur in Theatr. Ch. Vol. III.
p. 163.

PRÆHUMECTO, πρηγρᾶνω. Hippoc. 4. aph. 13.
Jung. Diet. n. 734.

* PRÆINCIPIENS, προκαρκτική. Vide *Causa*.
Procatacticos.

PRÆLUDIUM, terminus Paracelsicus, denotans
vaticinationem influxus, vel virtutis Astralis in
homines: & meminit Paramir. l. 2. de orig. morb.
c. 7. & l. de caduco matricis, §. 4.

PRÆLUM, item *Prelum*, πρεσηρ, πρεσηριον,
instrumentum, quo succi exprimuntur, in offi-
cinis quoque Pharmaceuticis usitatum. De *pre-
lo* pro musto, vide Lind. Ex. X. §. 187.

PRÆMACERATIO, i. e. *maceratio præmissa*. Le-
gitur apud Rhod. in Lex. Scrib. & n. 193.

PRÆMEDITATIO, προεξδελήσις, denotat di-
ligens judicium, & singularem prudentiam Me-
dico necessariam, non solum in recta applica-
tione remediorum, præsertim generosorum, &
evacuantium, quæ uti magnifice prodesse, ita &
apprime nocere possunt, sed etiam in cognitio-
ne, & prædictione circa morbos instituenda. De
qua virtute legatur Diet. n. 721. Ex. XII. §. 59.
Verbum προεξδελείω, legitur apud Hippocr. 1.
aph. 24.

PRÆNES, πρηνής. Vide *Pronus*.

PRÆNOTIO, πρόγνωσις. Vide *Præcognitio*.

PRÆPARANS, dicitur partim de Vasis, Ve-
nis, & Arteriis ad testes, & epididymides excur-

rentibus, Spermaticis dictis; de quibus videantur
Anatomici, v. g. Barthol. l. 1. Anat. c. 21. p. 202.
seq. partim de medicamentis. Vide *Parasceve*.

PRÆPARATIO, *Præparatum*, *Præparans*, παρα-
σκευάζω, προπαρασκευάζω. Vide *Parasceve*.

PRÆPOSTERE, πάρεργον. Vide *Parergon*.

PRÆPUTIUM, πρόθη. Vide *Posthe*.

PRÆSAGIUM, τὸ προλέγειν, πρόρρησις, idem
quod *prædictio*. Sumitur & pro ipso signo pro-
gnostico. Hinc Rul. Dorn. & Johns. descripse-
runt *præsagium*, quod sit præcedens aliquod no-
tabile signum rei futuræ historiam, ex quo pro-
phetia sumitur quandoque.

PRÆSCIENTIA, πρόγνωσις, idem quod *præcogni-
tio*, *Prænotio*.

PRÆSENTIO, πρόνοια, πρόγνωσις, idem quod
prænotio, Latinis Hipp. interpretibus. Gal. in
com. 1. ad prognost. t. 1. & alibi.

PRÆSENS, παρών, παρῶν, quid communiter
significet, etiam pueri norunt. In Medicina
οἱ παρόντες, *præsentes*, qui ægris adsunt, iisque ad-
ministrant, ex Hipp. 1. aphor. 1. Junge Dieter. n.
655. Deinde τὰ παρόντα dicuntur status hominis
præsens, sive secundum, sive præter naturam;
cujus cognitio Medico necessaria antequam de fu-
turo eventu velit prænosce. Gal. l. 4. de præf.
ex puls. c. 11. & alibi: *Præsens auxilium*, vel re-
medium dicitur, quod efficax est, & mox juvat.
Et, *præsenti Numine Curare*, proverbialiter
dicitur, derepente, & fere præter spem mede-
lam afferre. Keuchen. ad Samon. p. 85.

PRÆSENSIO, πρόγνωσις, idem quod *prænotio*.
Usurpatur ab Aug. Tom. III. Epistol. & Conf.
Medic. l. 3. ep. 9. p. m. 97.

* PRÆSEPIOLUM, φκτνίον, vide *phatnion*, *Bo-
thriion*.

PRÆSERVATIO, προφυλακή, dicitur de ea
Medici functione, qua prohibetur aliquid, ne
fiat; & opponitur *Curationi*, τῇ θεραπεύῃ. Ga-
len. aph. 22. Hinc προφυλακτική, pars Medici-
næ *præservatoria* vocatur, quæ a morbo præ-
servat, lib. 11. meth. med. c. 2. Est igitur pars τῆς
ὑγιεινῆς. Tuetur enim sanitatem, & providet,
humores lentos incidendo, crassos attenuando,
multos evacuando, calidos refrigerando, frigidos
calefaciendo, mordaces contemperando, (scil.
in latitudine sanitatis,) ne morbum gignant.
Gorr. Stantes hoc principio omnino hallucinati
sunt, & adhuc hallucinantur communiter Docto-
res, quæ veteres, quæ recentiores, quando indica-
tionem *præservatoriam* etiam in Methodum me-
dendi intruserunt, eamque causæ remotiori op-
posuerunt. Gal. Art. medic. c. 99. Videantur no-
stra Dogmata P. IV. cap. 3. dogm. 4. p. 484 seq.
Ita erravit quoque Lind. Ex. XIII. §. 342. quan-
do *præservationem* indicationem morbi fientis,

Ieu, quod in idem recidit, causæ jam agere incipientis esse dixit. Rectius vero Helmont. scribit: *Præservatio* est futuri præcautio, tr. de Lith. c. 7. n. 21. *Præservativa remedia* dicuntur, quæ vitam a suis inimicis, & corruptionibus defendunt, Dorn. Rul. & Johns. scil. prohibendo, ne infestent. *Præservativum summum Philosophicum*, dicitur Lapis Philosophicus: & has habere qualitates debet, non ut ratione odoris, aut similis cujusdam qualitatis, sed ratione caloris naturalis confortet, & præservet; quod si non fit, res inanis est. Theatr. Ch. Vol. VI. p. 690.

PRÆSIDIUM, βοηθημα, idem quod *Auxilium*, *Remedium*, *Indicatum*. Occurrit passim apud Aucthores Latinos veteres, & recentiores.

PRÆSTIGIÆ, *Præstigiatura*, γοήτεια, μαγανεία, est Diabolica medendi ratio, quæ omnino abesse debet; qualis est vetularum, sagarum, quam & Gal. l. 6. de S. Fac. in princ. rejecit. Jung. Diet. n. 683. Non utatur talibus rationalis Medicus, aut Dogmaticus, Galeni exemplum secutus, infamiam, atque artis dehonestamentum veritus, ideo quod ratione nixum Medicum omnino dedecent talia; qui quæ methodo, & recta ratione curare potuerit, non aliunde (præsertim a Diabolo) ad ea auxilium quærat. Jul. Alex. Not. ad Gal. l. 9. de S. Fac. c. de Butyro. Pseudo-Chymici quoque sunt *præstigiatores*, & impostores: qualem Guibertum fuisse, scribit Libav. T. III. Oper. p. 233.

* PRÆTER, πρὸς, vide *Para*.

PRÆTERITUS, προγεγονός, quid significet, ex Grammatica constat. Præteritorum cognitio dicitur Gal. notitia causarum, quæ morbos inducunt, l. 4. de præf. ex puls. c. 11. Enimvero nimis stricte accipit; cum & *præterita*, in statu secundum naturam, Medico sint observanda, in Methodo γινώσκω. *Signa præterita* docet pars semiologiæ ἀναμνηστική, sive *rememorativa*, ad Diagnolin pertinens.

* PRÆTEXTUS, πρόσχευς, dicitur *causa evidens*, *procatarchica*, & quidem Hipp. vera, quæ occasionem præbet, & dispositionem in corpore inducit, sive inclinationem. Hipp. 2. aph. 41. & 3. aph. 12. aliquando tamen & causam fictam, vel simulatam notat. Gal. c. 2. de fract. t. 62. & 3. t. 46. Junge Foef. p. 539. Diet. n. 736.

PRÆVIDEO, idem significat quod Prænoscō, *Prædico*. In qua significatione sumpsit Cels. Martinengus tr. de providendis morborum eventibus.

PRAGMA, πᾶγμα, vocabulum, pro varia rerum, de quibus usurpatur, natura, variis gaudet significationibus. Ita omnem *agri statum*, & quæ in rem ejus peraguntur, denotat Prognost. f. 1. t. 2. *Omnes res*, & *negotia* lib. 1. de morb. mul.

XXXII. 13. Significat etiam rem, vel negotium, de quo impræsentiarum quæritur, & circa quod versamur, institutum, 2. de R. V. l. A. t. 40. l. de Steril. XI. 4. Plura vide apud Foef. Oec. p. 525. seq.

PRAMNIOS, πρᾶμιος, epitheton vini nigri, & austeri, apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXIX. 1. & LXXVI. 8. adde Foef. pag. 526. Linden. Ex. X. §. 100. 106.

PRANDIUM, πρᾶσιον, vide *Ariston*. Plura vide apud Jul. Alex. & alios, qui de re cibaria scripserunt.

PRASIA, πρασία, significat *areolam in hortis*, torum quadrangularem, vel alterius figuræ, orleribus ferendis dicatam. C. Hofmann. C. de U. P. n. 677.

PRASINUS, πράσινος, idem quod *Porracens*. Vide in PQ.

PRASSIUS, πράσιος, nomen lapidis, vel gemmæ viridantis, vilioris turbæ, *Smaragdi Domus*, vel palatium dictæ; quia hic in illa, veluti inclusus, reperitur. Vide Chiocc. Mus. f. 3. p. 217.

PRASOIDES, πρασοειδής. Vide *Porracens*.

PRASIS, Rul. dicitur *Creta viridis*: Idem fortassis, quod *Prassius*.

PRASINUM viride, *flos æris*.

PRAVUS, φῶλος, idem quod *Vitiosus*. Vide *Phavlos*, *Poneros*.

PRAXIS, πᾶξις, proprie actionem, & quidem Medicam, hoc loco significat. Sumitur vero communiter pro *Practica*: de quo vocab. paulo superius.

PRAYS, πρᾶξις, Jon. πρῆξις, *mitis*, remissior. Dicitur de morbis minoribus; v. g. febres πρῆξις, leguntur apud Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 44. & lib. 6. f. 1. t. 29. Suntque eæ, quæ non stipatæ sunt vehementioribus symptomatibus. Adde Foef. p. 527. Fere idem significat, quod ἀΐσις, *Benignus*, vel *boni moris*. Comparativus πρῶτερος, sive πρῶτερος, legitur 4. aph. 47. Diet. n. 717.

PRECES, *Precatio*, προσέχῃ, αἴτησις, & hoc vocabulum merito ad Medicinam referimus; siquidem & *precibus*, & venerationi assidue locus esse debet apud Medicum, pro obtinenda Divina præsentia, & providentia in rebus Medicis, ad gloriam ejus nominis, ad honorem artis ab ipso creatæ, & ad salutem denique ejus opera utentis ægri, verbis elegantissimis Linden. Ex. III. §. 6.

PREHENSIO, πρᾶξις, Sylvio dicitur pro *Cataleptis*. Dolæus Encyclopæd. l. 1. cap. 7. §. 1. p. 95. Vide *Cataleptis*.

PREMNON, πρέμνον proprie *serpentem*, *Aspidem*, & truncum significat. Polluci tamen ex-

remittat albi in oculo vocari πέρμων, vult Gorr. in def.

PRENES, πηνές, dicitur Hipp. quod ad *terram reclinat*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Gorr. Locus est apud Hipp. 1. de fract. t. 3. Vide Foef. p. 527.

PRESBYTES, πρεσβύτες, *senex*, vel idem quod γέρων, *senex*, vel saltem gradu differens, ita ut πρεσβύτου dicantur in primo senio constituti, γέροντες vero in extremo. Legitur apud Hippoc. 2. aph. 39. & 3. aph. 31. Jungatur Foef. Oec. p. 527. & Diet. n. 316.

PRESBYTEROS, πρεσβύτερος, comparativus est vocab. præcedentis, significans *seniorem*. Verum non semper de senibus sumitur, sed sæpe etiam respective applicatur aliis ætate grandioribus, quam prius fuerant. Ita foetus grandior dicitur πρεσβύτερος, 5. aph. 1. pueri grandiores, 3. aph. 26. adulti, d. l. aph. 27. Vide Dieter. n. 315.

PRESIS, Presma, πῆσις, πῆσις, Gal. exponit in Exeg. dict. Hipp. per ἐμφύσησιν, *inflationem*; & approbat Foef. p. 3. & 527. Enimvero non video, quomodo cum verbi origine quadret. Descendit enim a πῆσις, quod significat *incendo*, *inflammo*: ut ita potius *inflammationem* significare deberet; quæ etiam notatio tribuitur in Lexicis, nisi fortassis respexerit Gal. ad effectum, quod inflammatio, vel incensio in cute etiam bullas, & vesicas excitet.

PRESMUCHUM, Presmukis, id est *Cerussa*. Rul. & Johnf.

PRESSORIUM, idem quod Prælum, Torcular, piestron. Dorn. Rul. & Johnf.

PRESSURA, Πρίσις, idem quod *Compressio*. Ita Πρίσις σωμαχῆ, *pressura Stomachi*, sive *compressio*, legitur apud Gal. de puls. ad tyrones, a copia molesta assumptorum alimentorum. *Pressura gentium*, dicitur Paracelso morbum quoque comprehendere Gallicum, l. 3. Chirurg. magnæ, c. 4. fin. *Pressus* etiam sæpe ponitur pro *impressus*. Vid. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 427.

PRESTER, πρεστέρ, æquivocum est. Vel enim significat partem coli exterioriorem, quæ per iram incensa, tumensque inflatur; ut author est Pollux, notante Gorræo. Vel est nomen serpentis venenosi; cuius descriptio habetur apud Aldr. l. de Serp. & Dracon. c. 8. Vocatur alias *Dipsas*, quod venenum ejus igneum intolerabilem sitim excitet.

PRETIOSUS, πριός, ἐν πριός, a *Preium*, πριή, dicitur de materia Medica, quæ vel ob raritatem, vel ob efficaciam singularem carior habetur. Ita *Lapides pretiosi* vocantur Gemmæ, ad differentiam minus pretiosorum. Utrorumque Catalogum vide apud Schrod. l. 3. c. 4. seq.

PRIAPISCOS, πριάπισκος, vocatur *lignum parvum in medio scamno Hippocratico insertum*, octo fere digitorum, magna ex parte rotundum. Vocatur & εὐλισκος, & σκχλμός, Gorr. in definit. Πριάπισκος quoque dicitur *linamentum*, in penis formam redactum, Vessario respondens, vel *Turunda major*, apud Ægin. l. 3. c. 24. circa fin.

* **PRIAPISMUS**, πριάπισμος, Lat. *Tentigo*, est auctio pudendi virilis, stabilis, in longitudinem, ac orbem tumefacti, citra rei Venereæ appetentiam. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 9. a flatuoso spiritu l. 14. Meth. Med. c. 7. nullo præsentē stimulo ad libidinem, aut desiderio coitus; ut quibusdam accidere consuevit, ducta denominatione a *Priapo*. Nam hunc, ut cui suapte natura hujusmodi coles esset, ita finxerunt, atque pictura descripserunt homines, l. 6. de Loc. Aff. cap. 6. Addit Ætius, dolores inde moveri, quales esse in tetano solent; quod inflatum, distentumque pudendum, convulsionis modo, afficiatur. Scribit etiam, qui sic laborant, cito perire inflatos, & frigidum sudantes, nisi illico auxilium eis adferatur. Fit hic morbus a flatu vaporoso, cavernosum penis nervum distendente, &c. Hæc Gorr. & Castellus. Quibus libet addere paulo accuratorem descriptionem: *Priapismus* est convulsio particularis, vel rigiditas convulsiva penis, absque stimulo ad libidinem, vel coitum, proveniens a spiritibus spuris, & flatuosis, spongiosis nervosi corporis meatus occupantibus, & distendentibus. Vocatur & σατυρίασις, *Satyriasis*, vel σατυριασμός, a *Satyris*, quibus etiam rigida genitalia tribuuntur: quamvis alii hoc nomen inexplibili coeundi cupiditati, penem excitanti, competere doceant. Habet & hoc vocabulum alias significationes. Vide infra *Satyriasis*. De *priapismo* Monachorum, in coitu cum moniali defunctorum, vide Dieter. Jatr. p. 1116.

PRIAPOLITHUS, πριάπολιθος, nomen lapidis a Petro Borello impositi; quales reperiuntur juxta urbem Castrensem, subalbi, rotundi, oblongi, figuram penis, & quandoque vulvæ habentes, aliquando etiam, sed rarius, testiculis instructi sunt, & glande, in medio vero eorum percurrit vena crystalli purissimi, adeo ut totus lapis veluti cepa cuticulis variis constructus videatur. Alii sunt recti, alii incurvi, alii etiam cancrōsi, & erōsi tanquam veneno Venereo observantur. Existimat dictus Author, vim habere forsan ob signaturam adversus morbos genitalium, & Venereos. Hist. & Obs. Medico-Phys. cent. III. obs. 85.

PRIAPUS, πριάπός, non modo nomen est Deastri gentilium, magno mutone præditi; sed & ipse *Penis* hoc nomine indigitatur. Rolf. de part. gen. P. l. c. 43. Eph. N. C. Ann. III. O. 204.

Priapi cervini, in pulverem redacti, meminit Lib. S. A. Ch. l. 4. c. 28.

PRIMATES, dicuntur corpora fallacia, nobis ab astris ob oculos posita; de quibus Paracelsus in expos. prima super Matthæum c. 14. fusius differt. Dicuntur alias *Prunalia*. Dorn. in dict. Paracels. Rul.

PRIMITIÆ, vocantur Aqua Puerperii, quæ ordinarie ante foetus exclusionem profunditur. Blas. Med. Un. p. 365. 460.

PRIMOGENIUS, *Primogenitus*, πρωτόγονος, ἀρχήγονος, dicitur vel de eo, quod origine primum est; ita calidum nativum dicitur ἀρχήγονον, Gal. adv. Lycum. cap. 7. Ita filius natus primus dicitur *Primogenitus*. Vel idem est, quod *Similaris*, ἐμοιοῦντος, l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 3. Vide *Homœomeres*.

PRIMITIVUM, est idem quod *Procatarteticum*: diciturque de illa causa remota προκαταρτιπ-
αῖον.

PRIMUS, πρῶτος, quid significet, & pueris notum esse debet: quamvis diversas quoque admittat significationes; uti patet ex Galen. l. 2. de H. & Pl. decr. c. 8. Aliquando *primum* idem, quod *simplex*, l. 3. meth. med. c. 10. Vel *Similare*, de diff. morb. c. 3. *Prima materia* Helmontio est Aqua, tr. Latex humor negl. nu. 45. De *prima materia* Lapidis Philosophici vide Carmen vernaculum, additum scripto Fr. Basilii Valentini de Lapide Philosophorum; ubi vocat *Duplicem Mercurium*. *Primum* movens, in naturalibus est spiritus mundi vegetativus, Th. Ch. Vol. 11. p. 204. *Prime viæ* quid sint, vide *Via*.

PRIMORES *Dentes*, i. e. anteriores, vocantur *Incisorii*. Barthol. libell. 4. c. 13. p. 731.

* PRINCEPS, ἀρχὸς, dicitur *Intestinum rectum*, vide *Archos*. Galen. de vulv. dissect. c. 1. *Principes* quoque dies vocantur perfecte Critici. Blacard. in Lex.

* PRINCIPIUM, ἀρχή, idem quod *Initium*. Vide supra IN. In Medicina magna disceptatio occurrit circa *principium* morbi, de quo non inter se conveniunt. Verum recte distinctionem tradidit Dieterich. docens, *Principium morbi* esse duplex: Aliud *indivisibile*, & momentaneum, sineque ulla latitudine; estque punctum temporis, in quo cepit ægrotare homo: Alterum *cum latitudine*, quodque aliquot horarum, quandoque & dierum spatium, pro morbi conditione, brevioris, vel longioris, determinatur. Jatr. nu. 109. 110. *Primum* rarissime notari potest a Medicis: & optandum esset, ut de secundo saltem posset esse certiores. Nobis placuit hanc dare descriptionem: *Principium morbi* est, quando morbus animadvertitur per aliqua symptomata. Dogm. Med. Gen. P. II. cap. 6. d. 10. p. 160.

De *principiis corporum naturalium* hodieque inter Physicos, & Chymicos magnus quoque adhuc est dissensus. In genere describuntur, e quibus primis res in quolibet mistorum genere est facta, quæ quia insunt, & jam certam naturam sibi substratam habent, in qua vigeant, & cum qua educi possunt. Alia sunt simpliciter prima: alia in quovis genere prima, & illis analogæ. Rul. & Johns. in Lex. Verum Schrod. paulo distinctius *principia* tractavit, distinguens inter *Principia constituentia*, quæ ipsam rem constituunt; quorum duo esse dicit, *Spiritum*, & *Corpus*, illud formale, hoc materiale: quibus addidit tertium, *Ignem*: & inter *Principia cognitionis*, quæ etiam duo habentur apud Hermeticos, *Lumen Naturæ*, & *Gratiæ*. l. 1. c. 5. Adde Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Chymicorum alii tria numerant, *Salem*, *Sulphur*, & *Mercurium*: alii plura, *Spiritum*, & *Terram* addentes. Videantur Theatr. Chymici Volumina, & queratur hoc vocab. in Indice. ut & Libavii Opera. Nobis enim nec licet, nec libet esse prolixioribus. *Principia* quoque corporum, olim instrumentalia vocata, fuisse *Cerebrum*, *Cor*, *Hepar*, scripsit J. Alex. not. ad Gal. l. 6. meth. med. c. 2. vide *Initium*.

PRION, πρίων, vide *Serra*.

PRISIS, πρίσις, proprie *ferrationem*, sive sectionem serra factam significat, a πρίω, *serra seco*. Improperie vero stridor dentium dicitur Hipp. πρίσις & πρίψις, 1. Prognost. t. 21. Gal. in comm. ad h. l. Alias πρίσις quoque vocatur *terebratio*, vel perforatio, terebra, aut trepano facta, de vuln. cap. IX. §. 6. ut & terebra vocatur πρίων, d. l. XXIX. 9. quæ alias πρύπκνον eidem quoque appellatur, d. l. XXV. 4. Vide Foef. p. 527.

PRIONODES, πριονώδης, *ferratus*. Lind. Ex. XI. §. 67. item πριονώδης, *serræ formam habens*; qualis dicitur ossium commissura quædam apud Fallop. in Obs. Anatom. Tom. I. Oper. p. 361.

PRISCUS, πριος, idem quod *Vetus*, antiquus. Vide *Palæos*.

PRISMA, πρίσμα, vide *Scobis*.

PRIVATUS, ἴδιος, dicitur Physiologice de partibus, quarum functio immediate, & primo cedit in commodum partium publicarum. Dogm. M. Gen. P. I. c. 2. d. 9. p. 29. Patholog. de Morbis, qui dicuntur ἀπορῖδες, ἀπορριδινοί. Vide *Sporades*.

PROACMAZO, προακμάζω, significat existo in ætate ante vigorem; & denotat *adolescenciam*, vel *juventutem*; legiturque apud Hipp. Coac. t. 635. Vide Foef. Oed. p. 527.

PROÆRESIS, προαίρεσις, est terminus proprie Philosophicus; cujus significatio ex Ethicis petenda. Ab Hippocr. tribuitur Lacrymis voluntariis, sive quæ scientibus nobis, & volentibus.

tibus profluunt, 4. aph. 52. quibus opponuntur lacrymæ involuntariæ, ἀποαιρέτως, vel μὴ κατὰ προαίρεσιν fluentes, non ex dolore, aut ob mortificationem, sed ratione morbi acuti. Vide Dieter. n. 718.

PROAGOGESJA, Proagogos, προαγωγεία, προαγωγὴς, illud significat omnem illegitimam, amoribusque licitis non conciliatam productionem maris ad foeminam, vel foeminæ ad mare, uno verbo, *Lenocinium*: hoc ipsum perductorem, vel *Lenonem*. Lind. Ex. LX. §. 22.

PROAGOREUSIS, προαγόρεσις, vel προαγορεύσις, *Predictionem* significat, 2. aph. 19. & προαγορεύων, *predicens*, 1. Prognost. t. 4. Junge Diet. nu. 719. idem quod πρόρρησις.

PROAPAUDESANTES, προαπαυδῶντες, iidem sunt qui προεξανδυνώσαντες, h. e. *prædebilitati*, quorum vires a priori morbo sunt nimis fractæ. Illud legitur 1. Proorrh. f. 1. t. 8. & προεξανδυνώσαντες, Coac. t. 100. Jung. Erot. Onom. p. 86. f. & 87. a. b.

PROAUXES, προαύξης, *provehior*, *adultior*, & qui paulo amplius increvit. De pueris legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 4. adde Gal. in com. ad h. 1. Foef. d. 1. Et προαύξησης dicitur corporis *aucta moles*, 1. 2. Epid. f. 1. 67. Lat. dicitur præproprium incrementum corporis.

PROBATIO, βίασις, βιασισμός, vide *Basimismos*.

PROBATON, πρόβατον, idem quod οἶς, id est *Ovis*. Vide *Ois*.

PROBLEMA, πρόβλημα, æquivocum est. Proprie significat *obstacle*, vel *obicem*, quo aliquid retinetur, aut quod obtenditur. In qua significatione legitur apud Hippocr. 1. de nat. mul. LXII. 4. & 1. 1. de morb. mul. XXXVI. 3. Jung. Foef. p. 528. Improperie notat *questionem dubiam*, sive quæ in utramque partem ventilari potest. Horum tria genera Aristotelem statuisse, quorum alia solutionem, alia supplicium, alia sensum postularunt, testatur Gal. 18. de U. P. c. 3. in princ. *Problematicum Ens* vocatur *Ratio*, ab Helmont. tr. Venatio Scientiar. n. 27.

PROBOLE, προβολή, dicitur *prominentia* quædam, vel *eminentia* alicujus partis. Hippocr. 1. de art. t. 27. & 1. de vuln. cap. 1. adde Foef. d. 1.

* PROBOSCIS, προβοσκίς, προνομῶν, dicitur pars oblonga, flexilis, in Elephantæ eo loco, ubi est nasus, & utitur ea loco manus. Gal. 1. 17. de U. P. c. 1. Junge C. Hofm. in not. ad h. 1. n. 1126. Vide *Elephas*.

PROBULEVOMENOS, προβυλεύωμενος, non solum dicitur *prænoscens*, sed etiam qui *præmeditate* deliberat, aut perpendit. Hippocr. 1. Progn. t. 4.

* PROCATARCTICOS, προκαταρκτηκός, terminus receptissimus in Medicina, etiam Latina; & dicitur de *Causis*. Verum interdum confundi cum προγαμῶν, patet ex Foefio, & aliis. Latine dici posset *Præincipiens*. Proprie dicitur de *Causis externis*, & remotis qua sanitatis, qua morborum; & comprehendit non solum res non-naturales, verum etiam omnia, vel contingentia, vel etiam violenta, & fortuita, quæ ansam dare possunt ad sanitatis, vel morbi generationem. Dicuntur & προκατάρχοντα αἵτια, aliis προφάσεις, *occasionem* vocantur. Vide Dogm. nostra P. I. c. 6. p. 71. seq. & 2. c. 8. p. 213. seq.

PROCELLA, Procellosus, λαίλαψ. Vide *Laps*.

PROCEPHALOS, προκέφαλος, idem quod μικροκέφαλος, Lat. *Capito*, Linden. Ex. XI. §. 38. vide *Capito*, *Macrocephalos*.

PROCERITAS, μικρότης, *Procerus*, μικρός, proprie dicitur de statura hominis, quoad longitudinem, & quidem majorem.

* PROCESSUS, est æquivocum apud Latinos. In Anatomicis notat *prominentiam ossis continuam*, & ita partem illius ossis, in quo protuberat, Gr. dicitur δυνάμεις. Vide *Apophysis*. In Chymicis vero significat *laborem* aliquem, vel *operationem Chymicam* integram, & e multis operationibus constantem. Ita *processus* ad Lapidem Philosophicum Paracelsi. Th. Ch. Vol. 1.

PROCHEILON, πρόχηλον, vide *Prolabia*.

PROCHEIMASIS, προχείμασις, Plinio dicitur *precedens tempestatum significatio*, 1. 18. H. N. c. 25. in princ.

PROCHEIRON, πρόχερον, q. d. ad manum promptum. Epitheton spiritus, vel spirationis, idem significans, quod μετέωρον, h. e. spirationem expeditam, elatam, sublimem: & legitur apud Hipp. 1. Proorrh. c. 1. t. 24. & Coac. t. 252. Vocatur & spiritus πρὸς χεῖρα, id est ad manum, 1. 7. Epid. XII. Junge Foef. p. 519. Gorr.

PROCHORESIS, προχώρησις, *progressum* ad aliquid significat: v. g. πρὸς ἄφρον, ad alvi secessum. Hipp. 2. de fract. t. 64. a verbo προχωρέω, *progredior*; item commodus sum, *accommodatus*: quod legitur d. 1. t. 62. Foef. p. 540.

PROCHYMA, πρόχυμα, vocatur *mustum*, quod sponte, antequam uvæ calcantur, exstillat. Dicitur & πρότροπος οἶνος, ἢ πρόδρουμα, *Protrorum*, aut *Prodromum*, scil. vinum. Linden. Ex. X. §. 176. 177.

* PROCIDENTIA, πρόπτωση, nomen est generale Pathologicum, denotans morbum in situ vitiatum, quando pars quædam prolabitur extra suum locum genuinum. Ita *Procidentia oculi*, πρόπτωση vocatur, quando a causa quædam violenta, ictu, strangulatione, &c. bulbus oculi-

oculi sede sua dimovetur. Gal. in def. *Procidentia ani*, quando intestinum rectum extra sedem prominet, cum insigni dolore, proveniens a sphincteris resolutione, vel relaxatione, per causas vel internas, vel externas inducta. Vide Forest. l. 23. Obs. 1. & 2. Aquapend. in Oper. Chirurg. *Procidentia uteri*, est ejusdem extra locum suum descensus, & prominentia, etiam a ligamentorum soluta unitate, aut paralyti oborta. Jonston. Syntagm. lib. 5. Nosocom. tit. 11. c. 2. art. 7. p. m. 1040. Barthol. l. 1. An. c. 28.

PROCLISIS, *πρόκλησις*, dicitur Lat. *provocatio*, aut invitatio, sensuum ad externa revocatio. Legitur apud Hipp. l. de Humid. Us. IV. 7. quamvis Lind. *προσκλησις* legerit. Verum non est quoad significationem magna inter utrumque vocabulum diversitas. *Πρόσκλησις* proprie *advocationem* significat; & legitur etiam l. de dec. orn. VII. 10. adde Foef. p. 530.

PROCOELOS, *πρόκοιλος*, idem quod *προγέσωρ*, *ventrosus*, cui venter tumidus prominet, & extat altius. Linden. Ex. XI. §. 139. Vocantur a Galen *προγέσωρες* etiam *μεγαλόκοιλοι*, lib. 1. de Al. fac. c. 1.

* *PROCONDYLOS*, *προκόνδυλος*, dicitur *primus singulorum digitorum articulus*: quemadmodum medius *κόνδυλος*, & ultimus *μετ' κόνδυλος* appellatur. Castell. Gorr. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 91.

PROCONIA, *προκόνια*, vocabulum ancipitis significationis. Apud Hippoc. jungitur cum *ἄλφιτα*, & notat *farinas recentes*, tenues, sive polentas: quas tamen Gal. specialiter de hordeacea exponit, in Exeg. præter necessitatem; cum & de tritico usurpaverit recenti Hippoc. l. de nat. mul. LIV. 3. Varinus per *προκόνια* intelligit *tritici melle inunctum*. Aliis est *hordeum confectum*, & contusum cum aromatibus. Vide Foef. d. l. & 531.

PROCREATIO, idem quod *Generatio prolis*, *γένεσις*, *παιδοποιία*, uti passim ex Auctoribus constat. Ita & *procreatio metallorum* ex sulphure, & mercurio legitur, Th. Chym. Vol. IV. p. 825.

PROCTOS, *πρωκτός*, idem quod *ἄρχος*, Lat. *Anus*, *podex*, pars ea, per quam ventris excrementa exonerantur. Gorr. vide *Anus*.

PRODESSE, *ὠφελέειν*, vide *Ophileo*.

PRODIGIUM, *τέρας*, idem quod *Portentum*, rem miraculosam, vel admiratione dignam significat. Parac. *morbum Gallicum* inter alia nomina quoque appellavit *Prodigium sceleris*, ob gravissima, & sæpe prodigiosa symptomata, lib. 3. Chir. magn. c. 1. Utinam hoc probe attenderent lascivix dediti porci, hircique humanam tantum naturam non exuentes.

PRODROMUS, *πρόδρομος*, in genere Lat. dicitur *Præcurrens*. Specialiter tribuitur vino, vel musto. Vide *Parochyma*. *Prodromi*, *πρόδρομοι*, quoque vocantur venti, qui ab initio Canicularium, sive Syrii exortum spirantes ex septentrionali plaga æstum solis attemperant; quemadmodum *Etesia* ad finem illorum dierum. Gal. c. 3. de hum. t. 13. & c. 3. in 3 Epid. t. 6. *Prodromus* etiam Pathologice dicitur affectus quidam p. n. alium morbum superventurum indicans. Ita v. g. Vertigo aliquando *prodromus* dicitur *Apoplexiæ*.

* *PRODUCTIO*, apud Latinos ambigua est significationis. Vel enim fere idem est quod *Procreatio*, *Generatio* alicujus rei; sive ille actus, quo res aliqua fit, Gr. *φύσις*, *ἐκφυσις*. Dividitur hæc *productio* in *nativam*, & *artificialem*. Ad *nativam* pertinent *Creatio*, *Generatio*, *Nutritio*, cum aliis hic concurrentibus actibus. *Productio artificialis* pertinet ad *Pharmaceuticam*. Vide Schroder. l. 1. c. 4. seq. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Ad hanc primam significationem etiam referri debet *Morbi productio*, id est *generatio*. *Productum morbosum materiale* requirit remedium. Helmont. tr. Aditus præclus. n. 2. *Productio* porro idem est, quod *Prolongatio*, Gr. *μάκρωσις*. Ita *Productæ hæmorrhoides*, i. e. prominentes, Scrib. n. 230. Rhod. in Lex. Scrib. *Productio*, & *Productor*, idem quod *Lenocinium*, & *Leno*. Vide *Proagogeia*. *Productio Caballistica* est fictitia, improba, magica, ac diabolica. Lib. Com. IV. p. 164.

PROECNITROO, *προεκνιζώω*, significat *prius nitro locum perfrico*. Legitur apud Dioscor. l. 5. c. 1. & in remediis Græcis Moschionis libro de morb. mul. additis, c. ult.

PROECREGNYMÆ, *προεκρήνυμαι*, *præumpo*, ante tempus erumpo. Usurpatur vel de anni tempore, v. g. hyeme, tempus consuetum antevertere, apud Hipp. l. 1. Epid. s. 2. t. 1. vel de morbis Criticis, aut Crisi mentientibus morbi mutationibus repentinis, l. de Humor. VII. 16. Vide Foef. p. 529.

PROEGUMENE, *προηγμένη*, epitheton causæ, qua sanitatis, qua morborum, internæ, sed latentis. Latine dicitur *Antecedens*. Differt a proxima, in particularibus, loco, & modo considerandi; in universali corporis constitutione, saltem *ἡσέει*, sive modo considerandi; & ut actus primus a secundo, juxta Philosophos. Legantur nostra Dogm. P. I. c. 5. p. 57. seq. Charlthon. Ex. IV. Patholog. §. 8.

PROEXADYNATESANTES, *προεξιδυνατήσαντες*, idem quod *προεπιδήσαντες*, *prædebilitati*. Vide *Proapandefantes*.

PROEXEUCRINTO, *προεξεκρίνω*, *præmeditor*, prius

prius probe aliquid perpendo. Vide *præmeditatio*.

PROFESSOR, ἐξηγητής, διδάσκαλος, in Medicina vocatur, qui Theoremata Artis docet, & alios instruit, ut aliquando Medicinam rite facere queant. Vide *Practica*. Paracelsus olim, nimis petulanter, in illos investiva usus immerito, Tr. de Peste aliquoties. Tropice etiam *Professor publicus* a Pachenio vocatur *Ignis*, ob communem in Chymia usum explicandi virtutem remedium latitantem.

PROFICIO, proprie est passivæ significationis, & notat *Juvare*. Recte Linden. *Proficere* est ægrotum, *Prodesse* Medici. *Proficit* ille, quando in via salutis, sive sanitatis progreditur, ut sentiat se in dies plus plusque ejus boni consequi, ad quod votis omnibus contendit. Ex. XIII. §. 322. seq. & 543. seq. Græce dicitur ὠφελέουμαι. Sumitur tamen frequenter etiam Active, pro *Confero*, *Prosum*, *Juvo*, ὠφελῶ. Scribon. n. 125. & alibi. Vide Lex. Scribon. Rhodii. Ab activa significatione Latinum *Proficinus*, χρήσιμος, ἔυμφορος, πρόσφορος, id est *utilis*, usum præstans. Dieter. n. 590.

PROFLUVIUM, accipitur late, & stricte, cum, & sine additione materiæ effluentis. Generaliter respondet Gr. ῥύσις, ῥῆς, vel ῥόος, κύρη. Vide *Fluor*, *Ecroe*. Stricte dicitur de fluxu alvi, Græc. Ἀγρῖσις. Vide *Diarrhæa*. Sanguinis, Vide *Hæmorrhagia*. Seminis, Vide *Gonorrhæa*. Muliebri, Vide *Fluor*. *Gonorrhæa*.

PROFUNDUS, dicitur *Carpī Musculus*, qui alias *Perforans* vocatur, quia adhuc subperforato delitescit: de quibus vocabulis vide supra suo loco.

PROGASTOR, προγάστωρ, vide *Procelos*.

PROGERMINUS *Abscessus*, vocatur a M. A. Severino ille, qui a lenta, corrupta, aut, si mavis, semiputri pituita collecta gignitur: quasi dicas, ex terra humoris luxurie germinans tubet. Plura de his proposuit in l. de noviss. obs. abscess. cap. 1.

PROGLOSSIS, πρόγλωσσις, dicitur Anatomicis pars linguae anterior acuta. Gorr. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 73.

* PROGNOSIS, *Prognosticus*, πρόγνωσις, vide *præcognitio*.

PROGRESSIO, προχώρησις, vide *Prochorefsis*.

PROHIBENS, idem quod *Contraindicans*, sive quod dissentit ab altero indicante, & ei repugnat. Mich. Gavassetius de Indic. curat. c. 11. pag. 71.

PROJECTIO, terminus est Chymicus, vel Spagyricus; diciturque hoc nomine facta, per Medicinam, super re mutanda projectam, cum repentino ingressu, ex mutatione exaltatio. Convenit cum fermentatione, quod rem intus in sub-

stantia mutet. Differt autem, quod non fiat cum digestionem lenta, qua paulatim mistilia alterantur, & crasin accipiunt; sed violenta, & repentina penetratione facta, quasi in momento ingressionis transfigeret. Vocatur vero illa medicina mutans, non fermentum, sed *Tinctura*, item *Elixir*. Ruland. & Johnf. Add. Libav. Alchym. Pharm. c. 33. In primis vero extollitur *Projectio* nis usus in labore lapidis Philosophici: de qua vide in Theatr. Chymici Voluminibus aliquot, & loca quære in Indice.

PROISTAMÆ, προϊστάμη, præsum, vide *Prostasis*.

PROLABIA, πρόχειλα, προχειλίδια, dicuntur partes labiorum extremæ eminentes. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 13. §. 45. Barthol. l. 3. Anat. c. 11.

PROLACCION, προλάκκιον, dicitur proprie de Vasis illis in vindemiis, in quibus fit vinum πρόζωπον, sive mustum spontaneum, citra calcationem profluens. Applicavit vero Aristoteles tribus ventris majoris in brutis ruminantibus appendicibus, videlicet Reticulo, Omaso, & Abomaso, lib. 3. de Part. An. c. 14. notante C. Hofm. l. 2. Inst. Med. d. 3. §. 2.

* PROLAPSIO, ἐκπίωσις, ὀλίθημα. Vide *Ectrosis*. *Olisthema*.

PROLECTATIO, dicitur extractio per extenuationem partium subtilium, ita ut rarefacta, inclinatione suæ naturæ, a crassioribus in diversum ferantur, ibique consistent. Itaque etiam ejusmodi res, e quibus aliquid *prolectamus*, attenuatoriarum vocantur, seu rarefactiles; & antequam consistat *prolectatum*, vel igneum, vel æreum, vel aqueum sufficitur, ut ita, mediante horum elementorum forma, fiat *prolectatio*, & absistat a terreis fixis, vi levitatis suæ, vel fluxus. Rul. & Johnf. in Lex.

* PROLEPTICOS, προληπτικός, vide *Anticipans*.

PROLUVIES, περίπλυσις, vide *Periplysis*. Alias *Proluvium* ponitur pro *profluvio*. Keuch. ad Sammonic. p. 225.

PROMALACTERION, προμυκτηήριον, prima vocatur domus, vel pars balnei, in qua corpora præmolliiri solebant, teste Gal. l. 9. de S. Fac. §. Chalcantus. Jung. Jul. Alex. not. ad Gal. lib. 10. meth. med. c. 10. Lang. l. 1. ep. 50.

* PROMANUS, ἀντίχειρ, idem quod *Pollex*. Vide *Anticheir*.

PROMECES, προμήκης, Latine *Oblongus*, non *Prælongus*, notante C. Hofm. in not. ad Gal. LL. de U. P. n. 89. 934. 1177. 1181. In specie dicitur de Instrumentis Chirurgicis, sive scalpellis extremitatem acutam, & ita oblongam habentibus, ad oppositionem τῷ φελκρηῶν. Hipp. de art. c. 43. Gorr.

PROMETHEOMĒ, προμηθεομα, idem quod προ-
γυλαῖω significat, apud Hipp. *Provideo*, prius
prospicio, & *perpendo*. Usurpatur aliquoties ab
Hippoc. 2. de fract. t. 71. l. d. art. t. 62. 63 f. 3.
t. 49. f. 4. t. 36. lib. 1. de morb. mul. XCIV. 8. &
adjectivum προμηθεῖς, *provisum*, l. de R. V. I.
A. t. 24. Jung. Foef. p. 531.

PROMETOPIS, Προμετοπίον, προμετωπίς, προ-
μετωπίδιον, dicitur cutis, quæ fronti prætendi-
tur, in qua rugæ σκολίδες notantur. Gorr.

PROMPTITUDO, ἀπορία, vide *Euporia*.

PROMYLLĒNO, προμυλλῖνω, significat *productis*
labris os contrahere, apud Hip. l. de vet. med. XXXIX.
25. quamvis προμυλλῖναι ibid. legatur: rectius
tamen Foef. e M. S. correxit, Oec. p. 531.

PROMYSSO, προμύσσω, significat *pecuniam ex-
torqueo*, *præmungo*. Hipp. l. Præcept. IV. 16.
Linden. reddidit per *Præconturbo*. Verum μύσσω
significat *emungere*, mucum e naribus elicere.

PRONATOIRES, vocantur Musculi manus oppo-
siti *Supinatoribus*. Barth. l. 4. An. c. 8. p. 574.
Suntque radii Rotundus, & Quadratus.

* PRONERVATIO, δὲ πονέωσις, idem quod *Ten-
do*. Vide *Aponewrosis*.

PRONŌEA, πρόνοια, idem quod πρόγνωσις, *præ-
notio*, *præcognitio*. Hipp. & Gal. in princ. Prog.
Significat & *providentiam*, vide infra.

PRONOMĒA, προνομῖα, idem quod *Proboscis*,
de quo p. superius.

PRONUBA, προνήστει, dicitur *fœmina*, cuius
ars consistit in instituenda felici conjunctione
maris, & *fœminæ*. Gal. l. 5. aph. 59.

PRONUS, πρῶνός, dicitur de figura corporis,
ve situ; quando in ventrem collocatur homo.
Cui opponitur *supinus* situs, ὑπὲρ, quando in
dorsum reponitur. Gal. c. 4. de art. t. 59 vide et-
iam *Hypniasmos*.

PROORISMOS, προορισμός, *prædestinatio*, *præsi-
nitio*. Hipp. in præcept. III. 6.

PROOSIS, πρῶσις, *propulsio*, & *proflice*, προ-
σπικὴ δυνάμις, *propulsatrix* facultas dicitur, in
genere eadem, quæ *Expultrix*, ἀποχερπικὴ: in
specie vero dicitur de virtute uteri, qua fœtum
expellit. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 3. Gorr.

PROPAGATIO, ἀγαδοχή, proprie dicitur de con-
servatione humani generis per multiplicationem
individuum. Gal. 5. aph. 39. Dicitur vero et-
iam de metallorum multiplicatione, apud Li-
bav. Tom. II. Oper. p. 208.

PROPETES, προπετής, *proclivus*, *proclivis*, *pro-
pensus*. Accipitur vel de corpore, & partibus il-
lius labascentibus, ad casum pronis: v. g. Hip. f.
π. Prognost. t. 15. Coac. t. 497. l. r. de morb. mul.
XCH. 14. l. de art. t. 4. f. 3. r. 8. 24 & c. vel per
translationem de vitæ, linguæ, & morum *præci-
pitantia*, *protervia*, & temeritate, l. de Medi-

co l. 20. l. 4. Epid. XXV. 2. Junge Foef. p. 532.

PROPHANES, προφανής, dicitur *conspicuus*, ma-
nifestus, apertus. Usurpatur de uteri osculis hi-
antibus, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXII. 12.

* PROPHASIS, πρόφασις, *Occasio*, Latine dici-
tur. Accipitur pro *caussa* evidente remota, sive
procatartica. Vide *Occasio*. Lind. vero pro *caussa*
antecedente, & corporis ad morbum inclinatio-
ne accepisse videtur, Ex. IV. §. 27.

* PROPHYLACE, προφυλακή, προφύλαξις, προφυ-
λακική, *Præservatoria*, vel *Præservatio*.

PROPNIIGEION, προπνίγιον, dicitur *præfurnium*
hypocausto annexum, in quo, igne succenso,
hypocaustum incalescebat. Lang. l. t. ep. 51.

† PROPOLIS, gluten, quo aluci oras obturant
apes, ex Plin. And. Jun. in Nomenclatur. fœx
ceræ nova, ex Chalmeteo p. 54. l. 2. c. 10.

PROPOLIS, πρόπολις, dicitur *crassior apum ma-
teria*, flava, odorata, styracem referens, ceræ
finitima, gluten in alveorum foribus repertum.
Quidam *ceram sacram* vocarunt, teste Scrib. n.
82. De hujus virtutibus videatur Gal. l. 8. de S.
F. §. Propolis. Diosc. l. 2. cap. 176. Schroder. lib.
5. cl. 4. n. 94.

† PROPOMA, Vinum factitium, lib. 7. cap. 11.
H. Steph.

PROPOMA, πρόπομα, dicitur *potio ex vino*, &
melle concinnata, ita dicta, quod ante cibum
biberetur. Æginet. lib. 7. c. 15. Mercurial. l. 1.
V. L. c. 7. Poterit tamen commode ad alios po-
tus, & vina medicata, quæ ante cibum sumun-
tur, extendi, notante Rhod. in not. ad Scribon.
n. 135: Gr. quoque dicitur προποτισμός, uti patet
ex Merc. d. l.

PROPEPONECOS, προπεπονηκώς, dicitur *ante mor-
bum dolens* pars corporis, a προπονέω, ante do-
leo. Hipp. 4. aph. 33. adde Diet. n. 723.

PROPORTIO, ἀνλογία, ἀνλογισμός, dicitur
respectiva quædam convenientia vel in quantita-
te, vel in qualitate. Ita *proportio* personæ testa-
tur de natura, & indole hominis. Parac. Phis. sa-
gac. l. 1. De *proportione* materiæ, & formæ lapidis
Philosophici vide Th. Ch. Vol. I. pag. 520. *Pro-
portio* ponderis, & numeri, aliorumque metallo-
rum, est pars Cabalæ. Vol. II. p. 97. De *propor-
tione* circa lapidem Philosophicum vide etiam
apud Libav. Tom. II. Oper. p. 203. seq.

PROPOTISMOS, προποτισμός, q. d. *Præpositio*, pro-
prie significat medicamentum præparans, ante
purgationem haustum. J. Alex. in not. ad Gal.
l. 6. de S. F. c. 1. Dieter. nu. 358. Late etiam coin-
cidit cum vocab. πρόπομα, vide p. a.

* PROPRIETAS, ιδιότης, *proprius*, ἴδιος, vel di-
citur de Facultatibus, viribus, & *Temperamen-
to*: Græce dicitur ἰδιοσυγχεσία. vide *Idiosyncra-
sia*. Vel de Morbis: vide *Idiopathia*.

* PRO-

* PROPTOSIS, πρόπτωσης, vide *Procidentia*, adde Rhod. ad Scrib. n. 27.

PROPYUNTES, προπύοντες, dicuntur *puspræmature colligentes*, apud Hipp. l. 7. Epid. LVIII. 14. ita exponente Foef. in Oec. p. 332. verum apud Lind. versio legitur, *Præpotens*.

PRORA, quid dicatur in navi, ex aliis Lexicis notum est. Per metaphoram denotat in capite Occipitis locum; unde & Os illius Os *proræ*, & futura Lamboidea, Sutura *proræ* nuncupatur. Vesal. l. 1. de H. C. F. in fin. Barthol. Anatom. libell. 4. cap. 5. pag. 702. & 710. Blas. Med. Univ. pag. 104.

PRORRHESIS, προρρησις, Lat. *Prædictio*. Πρόρρησις, idem. Vide *Præcognitio*. Huiusmodi sententias conscripsit in duobus libris *Prædictionum*, προρρητικῶν.

PROSAGOGÉ, προσαγωγή, non est ejusdem significationis. Proprie significat *adductionem*, vel *admotionem*. Unde ἐκ προσαγωγῆς, Hipp. notat *paulatim*, sensim accedendo, facto progressu, additione quadam, aliquid fieri; v. g. de R. V. I. A. t. 20. sect. 2. t. 28. 1. de fract. t. 48. & alibi sæpius: quæ loca vide apud Foef. p. 533. Strictius vero sumpsit Hipp. voc. προσαγωγή etiam l. 1. de diet. XXXII. 18. de *exhibitione ciborum*, & l. de Insomn. V. 12. Verbum προάγω, etiam eandem habet significationem diversam, *Exhibeo*, *admoveo*: & neutraliter *accedo*. 3. aphor. 25. Junge Dieterich. n. 724.

PROSAPTOMÆ, προσάπτωμα, vide *Somatoma-cho*.

PROSARMA, πρόσαρμα, dicitur *alimentum*, *cibarium*, quod offertur, idem quod προσφορά, πρόσθεσις. Hipp. 1. aph. 15. l. de Humor. 3. 82. Jung. Foef. p. 534. Diet. n. 725.

PROSARSIS, πρόσαρσις, *oblationem* ipsam cibariorum significat, idem quod προσφορά. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 16. 18.

* PROSARTESIS, προσάρτησις, h. e. *Appensio*, vocatur longiorum membranarum ad vicina loca applicatio. Gal. in defin. Unde & προσήρτημα sunt *appendices*, & *retinacula*, apud Hipp. 3. de fract. t. 29.

PROSARTHROSIS, πρόσάρθρωσις, *adarticulatio*, idem quod ἀγάρθρωσις. Vide *Diarthrosis*. *Adarticulatio*.

PROSCEPHALÆON, προσκεφάλαιον, dicitur *tervical*, *pulvinus*, qui capiti, aut membro fracto supponitur. Hippoc. 2. de fract. t. 63. l. 7. Epid. X. 9. l. 1. de morb. mul. XCIV. 7. sed p. p. ib. 10. ὑποκεφάλαιον quoque dicitur, l. de Steril. XXVI. 10. adde Foef. p. 536.

PROSCHEIRA, πρὸς χεῖρα, *ad manum*. Vel idem est, quod πρὸ χειρὸς, vide supra *Procherion*: vel *ad contactum* significat, usitata phrasi Hipp.

d. 3. Epid. ægr. 15. p. ft. pest. l. 6. f. 8. t. 41. Foef. p. 537.

PROSCLESIS, πρόσκλησις, *Advocatio*, vide *Proclesis*.

PROSCLYSMA, πρόσκλισμα, vide *Aspersio*. Gorræus.

PROSCOLLEMA, προσκόλλημα, *Agglutinamentum*. Vide *Agglutinatio*.

PROSCOMMA, Proscope, πρόσκομμα, προσκοπή. Vide *Offensa*.

PROSCOPTON, προσκόπον, id est *offendens*. Vide *Offensa*.

PROSCRIPTIO, idem quod *Retardatio*. Rul. in Lex.

PROSCYRESIS, προσκύρησις, proprie *appropinquationem* significat. Hipp. vero sumpsit de *autoritate Medica*, l. præcept. IV. 14. Foef. p. 536.

PROSDECHOMÆ, προσδέχομαι, Latin. *admitto*: item *Expecto*. Hipp. 4. de ar. 3. t. 37. Mochlic. XX. 9. & 3. aph. 4. 5. 6. Vide Foef. pag. 534. Dieter. nu. 727.

PROSECHES, προσεχής, idem quod συνεχής, *continens*, epitheton causæ proximæ, quæ semper cum morbo præsens est. Vide *Continens*. Gorr. a verbo προσέχω, quod significat *adhæreo*, *permaneo*. Hipp. l. 2. Prorrh. XVI. 22. & pluribus aliis locis, apud Foef. d. l. citatis.

PROSECON, προσήκον, idem quod κειμήλιον, *officium*: item *conveniens*, *idoneum* significat. Hipp. 6. aph. 47. adde Dieter. n. 728.

PROSECTIO, Prosector, ἀνατομή, ἀνατομικός. Vide *Anatome*. Bart. princ. Anat. p. 1.

PROSENES, προσήνης, significat *mite*, *benignum*, *placidum*. Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 18. & in compar. προσήνεσσρον, l. de fract. t. 32.

PROSESTALMENOS, προσεσταλμένος. Vide *Prostel-lomæ*.

PROSGEJOS, πρόσγεγος, idem quod *Littoralis*, *accola littoris*: Epitheton piscium. Lind. Ex. V. 58.

PROSISCHO, προσίσχω, *admoveo*, *aplico*. Hipp. 3. de artic. t. 70. Vel est idem quod προσέχω, *permaneo*, *duro*, l. de int. aff. LX. 15. Vide Foef. p. 536.

PROSO, πρὸς, idem quod ἐμπροσθεν, *ante*, *anterius*. Usitatissimum Hipp. l. 4. Epid. IV. 6. Sæpe etiam pro *ultra* ponitur, d. XXII. 16. & alibi. vide Foef. p. 537.

PROSODOS, πρόσδος, Hipp. stricte significat *congressum*, vel *concubitum viri cum muliere*, l. 6. Epid. f. 3. t. 26. Gal. in comm. ad h. l.

PROSOEMA, πρόσοιμα, idem quod πρόσσκιμα, id quod offertur ad assumendum. Gorr.

PROSOPON, πρόσωπον, vide *Facies*.

PROSOPSEMA, προσόψημα, vocatur, quicquid ad panem adhibetur comedendum. Alias &

& προσφάγιον. Linden. Exerc. XVI. §. 159. idem quod ὄψον.

PROSPECTIO, πρόνοια, προβέβλησις. Vide *Prometheoma*.

PROSPERMA, πρόσπηγμα, *concretio* dicitur; v. g. mucosæ materiæ in ano, procidentiam promovens. Hipp. 2. Prorrhet. XXXII. 8.

PROSPETOCOS, προσπεπώκως, epitheton fasciarum adhærescentium, & ita membro veluti occurrentium, coactarum, & adstrictarum. Hipp. 1. de fract. t. 40.

PROSPHAGION, προσφάγιον, idem quod προσέφημα. Vide *Prospesema*. In specie puliculam notare, aut potius jusculum, colligere licet ex Moschion. de morb. mul. c. 55.

* PROSPHEROMENA, προσφερόμενα, dicuntur ea res non naturales, quæ assumuntur intra corpus, Alimenta videlicet, & Aer. Gal. 1. 10. meth. med. cap. 7. sæpe strictius de alimentis tantum usurpatur & verbum προσφέρειν, & ἔξ προσφερόμενα. Haud raro tamen, & generaliter omnia præsidia, & auxilia, etiam externa, quæ circa ægrum parantur, nomine veniunt ἢ προσφερόμενα, cujusmodi sunt ligamenta, medicamenta, & lintea circa vulnus, cataplasmata. Hipp. de medico 3. 9. seqq. Junge Foef. d. l. Lind. Ex. XIII. §. 291.

PROSPHORA, προσφορά, oblationem, & id, quod offertur, significat. Hoc etiam προσφέρνημα, πρόσοισμα dicitur, & coincidit cum τῷ προσφερόμενῳ, Dieter. num. 733. Alias πρόσφορον, idem quod ὀφέλιμον, i. e. utilis, congruus. Linden. d. l. §. 295.

* PROSPHYSIS, πρόσφυσις, vocatur *Annexio*, *Connexio*. Hipp. 3. de artic. t. 3.

PROSPOEEO, προσποιέω, *simulo*. vide *simulatio*.

PROSTASIS, πρόσασις, significat *præstantiam*, *dominium*, vel *abundantiam*, v. g. humorum excrementitiorum. Hipp. 1. 6. Epid. 1. 5. t. 16. & ita descendit a προϊσθαι, vel προϊσχυαι, quod significat *præesse*, *dominari*, *antecellere*, 1. 5. Epid. XVIII. 5. quamvis ibi in malam partem accipiatur de spirandi difficultate. Προστατεῖν vero etiam *dominari* significat; & dicitur de Medico, dum morbo præest, 1. præcept. X. 8. Πρόσασις vero, quatenus descendit a προσείνω, extendo ad aliquid, dicitur de carnis *protenensione*, facta ad os, 1. de Loc. in hom. XXIII. Jung. Foef. p. 530. 536.

PROSTATÆ, προσάται, vocantur binæ glandulæ, sitæ ad radicem penis, supra sphincterem ejus, ad utrumque latus: quamvis Columb. *Parastatas* dixerit, Falop. *Glandosum assistens*: quarum glandularum historiam vide apud Barthol. 1. 1. Anat. c. 23. Vvarthon. *Adenog.* c. 30. Junge Exerc. XII. Anat. *Pæonis*, & *Pythagoræ*.

PROSTELLOMÆ, προσέλλομαι, h. e. *gracilesco*, unde προσεσκαλμένοι, *graciles*, & *sicciores* dicuntur, Hipp. de sal. diet. 1. 6. & 16.

PROSTHEMENOS, προσθέμενος. Vide *Prostithe-mi*.

* PROSTHESIS, πρόσθεσις, *Appositio*. Vide *Additio*.

PROSTHETA, πρόσθετα, in genere dicuntur omnia *medicamenta Topica*, sive externa, quæ apponuntur corpori, & partibus ejus. In specie vero apud Hip. vocantur illa medicamenta, quæ utero vel insinuantur, vel applicantur, *Subdiuitia*, vel *subdita*; quales sunt pessi, glandes. Gal. c. 3. in lib. 1. Epid. t. 22. quorum ingentem Catalogum reperies apud eundem, 1. de nat. muliebr. & de morb. mul. Dicuntur & προσθέμενα, ibid. Vide Foef. p. 535.

PROSTHETIS, προσηθις, dicitur pars carnosa, quæ in manuum, & pedum cavitatibus, & inter digitos nascitur. In manu ἡ θῆκη χειρὸς, in pede ἡ θῆκη ποδὸς vocatur. Gorr. Castell.

PROSTHION, πρόσθιον, *rudendum virile*, sive penem, vel mentulam significat; quamvis Foef. existimet, legendum esse πρόσθιον, 1. 5. Ep. VIII. 19.

PROSTITHEMI, προσιθῆμι, significat *appono*, *offero*, *exhibeo*, sci. alimenta, 1. aph. 11. cui opponitur τὸ ἀποστέλλειν, *subtrahere*. Dieter. nu. 732. Hinc πρόσθεσις, *appositio*, *additio*. In specie deinde significat *προσιθέναι*, *subdere*, *subponere* in, vel ad uterum; quod frequens apud Hipp. in lib. de nat. mul. & morb. mul. alibique, *προσθεμένη*, *supposita*. Vide Foef. d. l. Unde πρόσθετα, *subdiuitia*, p. 2.

PROSTRATORIA, κατὰ βληπική, dicitur species artis *Gymnasticæ*, quæ alias *Luctatoria* dicitur. Gal. ad Thrasybul. c. 45.

PROTARICHEVO, προταρχέω, *præmacero*, vel prius exicco. Lat. dicitur, *ταρχέειν* enim *exicare* significat. Dicitur de iis, qui corpus inedia exiccant præpropere; quod Diatritarios fecisse, Gal. testatur. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 18. adde Foef. p. 538.

PROTASIS, πρόσθισις, *protenensionem* significat. Dicitur de spiratione protensa, 4. de R. V. I. A. t. 21. Gal. in comm. ad h. l.

PROTEUS, πρωτάς, nomen est Collyrii in principio suffusionum efficacis ad omnem visus hebetudinem, callos, & cicatrices. Aeginet. lib. 7. c. 16. Gorr.

PROTHEUS, dicitur *Mercurius*, qui se in omnes formas vertit, & denuo propriam recuperat. Johnf. Lex. Chym. 1. 2. *Protheus* quoque dicitur *prima materia*, Theatr. Chym. Vol. V. p. 344. & ignis, vel spiritus ignis; quod non habeat formam, sed in se omnia transmutet, quæ attin-

attingit; sicut *Protheus*, Ægyptiorum genius, fecisse fingitur. Vol. VI. p. 16.

PROTHYMIA, προθυμία, alacritas, promptitudo, quemadmodum & adject. προθυμῶς, alacris, vegetus, Latine redditur, quod in comparat. occurrit apud Hipp. 1. aph. 13. Jung. Diet. n. 722. Verbum προθυμέομαι non modo significat alacri esse animo, sed & idem est quod προμηθεύομαι, præmeditato consilio, & animo sibi proponere. Coac. t. 47.

* *PROTMESIS*, πρότμησις, a quibusdam dicitur *Umbilicus*, quod primum in infante refecetur. Gorr.

PROTOGALA, πρωτόγαλα, vocatur *Lac*, quod statim a partu multum est, quodque cinere calido tepefactum, citra coagulum statim concrescit. Hoc veteres Comici πρεγάςιν, in Asia πρεγέφθον appellabant; teste Gal. & notante Gorræo. l. 3. de Al. Fac. c. 16. J. Alex. l. 12 c. 9.

PROTOGONOS, πρωτόγονος, vide *Primigenius*.

* *PROTOPATHEIA*, πρωτοπάθεια, primarius affectus, vel morbus dicitur; quemadmodum morbus per consensum superveniens, δαττοπάθεια. Ille dicitur & ιδιοπάθεια, Gal. l. 1. de Loc. Aff. c. 3. Vide *Idiopathia*.

PROTOPEPTICUS, πρωτοπηπτικός, vide haud ineptum epitheton fermenti in ventriculo chylicantis, & alimenta digerentis, inque chylum permutantis, quod legisse meminimus in Andr. Buxbaum Disp. Inaug. de ventric. inflatione in proœmio.

PROTOPLASTUS, primus homo Paracelso, Com. IIX. Oper. ubi & *Protothoma* dicitur.

PROTORRHYTOS, πρωτόρρυτος, dicitur *Resina*, quæ primum sponte fluit: unde & αὐτόρρυτος vocatur. Alias καπνέλαιον. Gorr.

PROTOSMA, Paracelso vocatur *prima mulier*. d. l.

PROTOSTACTOS, πρωτόστακτος, epitheton lixivii, quod primum extillat, in quod parandum calx ad cinerem quemcunque additur. Ægin. l. 7. c. 17. Gorr.

PROTOTOMI, πρωτότομοι, dicuntur caules brassicæ teneriores, sive asparagi, ex Gal. l. 2. de al. fac. notante Gorr.

PROTROPON, πρότροπον, idem quod πρόδρομον, vel πρόχυμα. Vide *Prochyma*.

PROTUBERANTIA, sumitur pro omni eminentia, sive naturali, sive præternaturali. Ita protuberantiæ ossium sunt ἀποφύσεις. Vide *Apophysis*. Protuberantiæ in cerebro, & cerebello leguntur variæ in Anatomicis. Vide Barthol. l. 3. Anat. c. 2. & 3. Protuberantiæ p. n. dicuntur ἐξοχαί. Vide *Eminentia*.

PROVECTUS, Provectior, προωξής, vide *proan-*

PROVIDENTIA, πρόνοια, dicitur de Divina virtute gubernatrice, & directrice omnium rerum, Gal. l. de foet. format. c. 6. Vel idem, quod *præcognitio*: de quo vide supra.

PROULIMATESIS, legitur apud For. l. 18. obs. 34. in Schol. & denotat vitium ventriculi in situ, quando extrinsecus prominet, cum tumore; estque incurabile malum. Verum alibi hoc vocabulum reperire non licuit. An fortassis mendum subest? An vero deducendum vocabulum a Græco, & Poetico ῥιμῶς, vel ῥιμῶ, ab ὄλλιμι, occurrit, Lat. *perniciosus*, *noxius*, & ita legendum sit προϋλιμῶδεσις, h. e. *præexistens perniciosa posetio*. Refert enim Author inter ventriculi vitia naturalia incurabilia.

PROVOCATORII DIES, sunt iidem, qui *Intercalares*, vel *intercidentes* dicuntur, qui inter criticos, & indices numerantur, & in quibus etiam aliquando crises imperfectæ fiunt. Blanc. in Lex.

PROXENOS, πρόξενος, dicitur qui peregrinos hospitio excipit, & hospitalitatis officium præstat. Erot. in Onom. p. 96. de Foef. Oec. p. 531.

PRUDENTIA, φρόνησις. Generalior vocabuli significatio spectat ad Philosophos. *Prudentia Medica* est, quæ nititur recta ratione, comparatur discendo, & faciendo; estque neque tumida, neque timida. Recte dicitur *Oculus scientiæ*, vel *Artis*. Lind. Ex. XIII. §. 534. Ex. XV. §. 1. 2. &c.

PRUGRÆNO, προγρᾶίνω, pro προὔγρᾶίνω, *Præhumentio*, Latine dicitur. Hippoc. 4. aph. 13. Idem quod ἀρῶν ποιεῖν, *Corpora fluida facere*, 2. aph. 9. Vide Diet. n. 734.

PRUINA, πάχνη, quid sit, e Nomenclaturis, & Physicis constat. Aquam *pruinæ* minus esse salutarem, docet J. Alex. l. 17. Sal. c. 12. *Pruina in urina* Paracelso dicitur contentum urinx fabulosum, quod & *Usnea* vocatur, l. 1. de urin. judic. tr. 2. cap. 2. ut in Schol. *Pruinam* vocat Dorn. Rul. & Johnf. primam Tartari speciem, *Pruinæ Chymicæ* sunt *Sublimata*. Libav. Alchym. Pharm. cap. 1.

PRUNELLA, Paracelso idem est quod *Angina*, l. 2. de Tart. t. 2. c. 5. ut & in fragm. Vocatur & *Prunella alba*. Vvalth. Sylv. med. p. 810.

PRUNA, ἄνδραξ, æquivocum est. 1. notat particulam torris, qua differt a flamma, quod ejus materia sit magis terrea, quam flamma. Gal. l. 3. de Temp. c. 1. Deinde Pathologice idem est, quod *Carbunculus*, *Ignis persicus*. Paracels. l. de ulc. & apostem. c. 32. Vide *Anthrax*. *Ignis Persicus*.

PRUNUS, idem quod *Pruna*, est ignis mortuus, rapiens membrum, & vitam, natus ex

ex incensione trium primarum. Paracels. Schol. in l. de grad. & compos. c. 6.

PRURITUS, κνησμός, vide *Cnesmos*. In specie *Prurigo*, vel *Pruritus* dolorificus dentium dicitur ὀδονόσμος, vide *Odaxysmos*.

PSAERO, ψάω, apud Hipp. significat *leviter moveor*, agitor: & usurpatur de utero post partum difficiliorem leviter moto, l. 2. de morb. mul. XXXIX. 6. de pulsibus leviter ferientibus, d. l. LXIII. 8. adde Foef. Oec. p. 688.

PSAETA, ψαῖα, vocantur *liba*, placentæ, ex maza, oleo, & melle subactæ. Vide *Ivion*. *Libum*. ψαῖη, μάζα, legitur apud Hipp. l. de int. aff. XLIV. 20. Vide Foef. d. l.

PSAGDAS, ψάγδης, dicitur species Unguenti cujusdam. Gal. in Ex. voc. Hipp.

* PSALIDOEIDES, ψαλιδόδης, sive ψαλοδής, Lat. *Fornicatus*, dicitur de cerebri parte convexa. Vide *Camara*.

* PSAMMISMOS, ψαμμισμός, dicitur genus curationis, quod per *arenam* perficitur, cujus meminit Ægineta, in cura hydropis, lib. 7. c. 3. in ἄμμο, unde & ἄμμισμός appellari posset. Gorr.

PSAMMODES, ψαμμός, i. e. *Arenosus*, *Sabulosus*. Hipp. 4. a. 79. Vide *Arena*. Diet. n. 939.

PSAMMOS, ψάμμο, vide *Arena*.

PSAPHEROS, ψαφρός, ψαφρός, idem quod ψαφρός, *friabilis*. Dicitur de excrementis siccis, Coac. t. 608. De urina turbida cum asperitate, t. 583. de substantia glandularum, ac cerebri, l. de Glandul. l. 3. VII. 2. adde Foef. p. 89.

PSARON, ψάρων, nomen medicamenti sicci, acris, & erodentis, ad carnis excrescentias in ulceribus depascendas; cujus meminit Æginet. l. 4. c. 43. & descriptio habetur apud Æt. lib. 14. c. 36. citante Gorr.

PSATHYROS, ψαθυρός, idem quod ψαφρός, *friabilis*. Vide *Hypopsathyros*.

PSAVO, ψάω, duplicem habet significationem. 1. *atingo*; & ita idem quod ἄπνομαι. Ita ψαδμόρον dicitur, quod *atingitur*, vel tangitur. Hipp. l. de fract. t. 17. f. 3. t. 63 3. de art. t. 47. deinde *vellico*, & ψάομαι, *vellicor*, l. 2. de morb. mul. LVI. 1. add. Foef. p. 588.

PSEGMA, ψῆγμα, sic a nonnullis olim vocatum fuisse *aris florem*, Dioscorides auctor est, l. 5. cap. 88. quasi *amentum* veterum clavorum. Gorr.

PSELAPHIA, ψελαφία, dicitur *palpatio*, *contrectatio*, quæ fit manibus, vel more cæcorum, vel investigantium; nec video necessitatem, cur Interpretes reddiderint per frictionem, in loco Hipp. de dec. orn. VII. 17. cum commode propria significatio *contrectationis* retineri possit; dum præcipit Hipp. manu. in omnem operam,

& inter eas quoque *contrectationem*, si quæ necessaria, procurandam esse πῦ κατὰ σολῆς, cum omni submissione. Verbum ψηλαφῆν significat manibus palpare, & *contrectare*, legiturq; l. 3. Epid. f. 3. t. 86. Inde ψηλαφώδεις ægri dicuntur, qui *manibus palpant*, contrectant, vestigantium more, l. Prorrh. f. 3. t. 16. & Coac. t. 267.

PSELLOTES, ψελλότης. Vide *Balburians*.

PSEPHOS, ψέφω, idem, quod σκοτός, i. e. *Tenebræ*, unde ψεφρός significat *caliginosum*, nigricans. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foef. p. 689.

PSETTACEUS, ψῆττα, epitheton *piscium planorum*, duplicis generis, *lævium*, & *spinosorum*; quo pertinent *Passeres*, *Rhombi*, *Soleæ*, &c. de quibus vide Aldrov. l. 2. de Pisc. c. 42. seqq. ubi vocantur *Psettacei*.

PSEUDOASTHMA, ψαδδόασμα, vocatur *Asthma* ab abscessu, carunculis, vel aliis causis solidis originem suam trahens, Alex. Bened. Veronens. l. 8. c. 33.

PSEUDOCADMEA, vide *Anticadmea*.

PSEUDOHYDROPS, legitur apud Zac. Lusit. Prax. admir. l. 2. obs. 89.

PSEUDOMEDICUS, Gr. dici posset ψαδίατρος, dicitur, qui Medicinam imposturis suis defædat, quorum hodieque infinitus est numerus. De iis legatur elegans Epistola Langii l. 1. ep. 1. & l. 3. ep. ult. Casp. Rejes C. El. q. 6. n. 4.

PSEUDOPHTHISIS, ψαδόφθισις, hoc vocab. legitur in Ephem. N. Cur. Ann. II. in Indic. Significat vero *Tabem*, quæ mentitur *phthisin*.

PSEUDOPOLYPUS, ψαδωπόλυπος, dicitur excrescentia membranacea, & fungosa in cerebro, & utero genita absque rubore, apud Bonettum Med. Septentr. l. 1. sect. 3. c. 5. §. 3. p. 60.

† PSIDA, cortex mali granati. Euchar. Rhod. de partu c. 12.

PSILOMA, ψίλωμα, ψίλωσις, *Nudationem*, *denudationem* significat; v. g. ossis, 7. aph. 19. Epid. XXXV. 1. l. 7. XIX. 1. Dicuntur & ossa ἐψιδωμένα, *denudata*. 5. aph. 22. ψιδός *nudum* significat. Tropice tribuitur aquæ puræ, vino non permixtæ, l. de int. aff. XXXIX. 38 Jung. Foef. d. l. Dieter. n. 910.

* PSILOTHRON, ψίλωθρον. Vide *Depilatorium*.

PSINKUS, id est *Cernissa*. Ruland. Johns. item *Psincus* dicitur, ibidem.

PSIMMYTHION, Psimmithon, ψιμμύθιον. Vide *Cernissa*.

PSITTACION, ψιττάκιον, nomen *Emplastris emollientis*, & discutientis, quod describitur apud Æginet. l. 7. c. 17. & Æt. l. 15. citante Gorr. Est quoque nomen *Collyrii*, apud Scribon. Larg. n. 27. Jung. Rhod. in not. adh. l. ita dicti a coloris varietate. Meminit & Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PSITTACUS, ψιττακίη, vel ψιττακός, item πικτυγός, nomen avis peregrinæ, & apud Indos frequentis; cuius descriptionem, cum speciebus variis, & usibus, tradidit Ald. l. 11. Ornithol. c. 1. seqq. & ejus Anatomen C. Oliger. Jacobus communicavit Actis Hafniens. Volum. 2. Obs. 124. p. 314.

* PSOÆ, ψόα, dicuntur & Musculi lumborum, & Lumbi ipsi, apud Hipp. uti notavit Foef. d. l. ex 2. de nat. hum. t. 9. de Off. nat. vel juxta Lind. de Venis XII. 2. 3. de art. 43. Legitur & ψία, d. l. XXV. 9. & l. de sacr. morb. VI. 8. De musculis psoas vide Barthol. l. 4. Anat. c. 11.

PSOMISMA, ψώμισμα, vocatur Gal. cibus qui pueris offertur, & ori inditur, l. 6. de C. M. S. L. c. 4. a verbo ψάμιζεν, cibum in os indere: quod aliquoties usurpavit Hip l. 4. de morb. XXVII. 11. l. 1. de morb. mul. LVI. 12 l. 7. Epid. 3. 21. a ψώμης, quod buccam notat. Rhod. ad Scrib. n. 201. adde Foef. p. 690.

PSOPHOS, ψόφος, strepitum significat, & pavorem ex strepitu. Coac. t. 96. & 386. Hinc ψοφώδης dicuntur, qui strepitum facile sentiunt, & expavescunt. Gal. c. 1. in 1. Protrhet. t. 16. adde Foef. d. l.

* PSORA, ψώρα, dicitur Scabies, cum asperitate summæ cutis, & pruritu, proveniens ab ichoroso corrupto sanguine, multis salinis, lixiviosis, & corrosivis particulis fixis scatente, cutimque, & integumenta dissolvente. Dicitur & ψωρίσις, Gal. in def. med.

* PSORICA, ψωρικά, dicuntur medicamenta, quæ contra psoras, & scabiem profunt, & cutis asperitatem emendant, & in specie in palpebris. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 3. seqq. Gorr. & Castell.

* PSOROPHTHALMIA, ψωροφθαλμία, dicitur oculi palpebrarum scabies pruriginosa. Gal. l. de fac. parab. c. 10. Castell. Gorr.

PSYCHE, ψυχή, vide Anima. Psychicos, ψυχικός, vide Animalis.

PSYCHAGOGICA, ψυχαγωγικά, vocantur a Contr. V. Schneidero Medicamenta illa, quibus Apoplexia, & Syncope curantur, quatenus spiritus animales evocant, & sensus internos movent, tract. de nova trium morb. curat. 6. in fin. p. m. 105. quamvis fortassis sine auctoritate, & contra receptam significationem verbi ἄγειν in aliis compositis vocabulis, in quibus semper evacuationem, & educationem significat, v. g. Choalagoga, Phlegmagoga; & ita vox Psychagoga, vel Psychagogica notaret medicamenta animam educantia, h. e. venena lethalia.

PSYCHOLOGIA, ψυχολογία, doctrina de anima. Barthol. in proem. Anat. Hæc quomodo ad Me-

dicinam pertineat, addiscere licet ex Th. Vvillis erudito tract. de Anima Brutorum.

PSYCHROLUTRON, ψυχρόλυτρον, balneum aque frigide, quod olim antiqui adstruxerunt balneis æstivis, ad corpus a sudatione reficiendum, & natando exercendum. Lang. l. 1. ep. 50.

PSYCROPHOBOS, ψυχροφύβος, dicitur, qui timet aquæ frigide usum. Gal. l. 9. meth. med. c. 5. circa fin.

PSYCHROS, ψυχρός, ψυχρότης. Vide Frigidus.

PSYCTERIOS, ψυκτικός, ψυκτικός, ψυκτικός. vide Frigefaciens.

PSYDRACIA, ψυδράκις, dicuntur papule, vel vesiculae, in capite obortæ, a tenui lymphæ, minus acris, & calida obortæ: unde a Phlyctænis in hoc differre docent Auctores. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 9.

PSYGMA, ψύγμα, dicitur medicamentum refrigerans, Hipp. l. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. l. de morb. mul. XXXIIX. 8.

PSYLLOS, ψύλλος, vide Pulex.

PSYTHIOS, ψύθιος, epitheton vini dulcis, apud Lind. Ex. X. §. 100. 101.

PSYXIS, ψύξις, Refrigeratio, frigus, frigiditas dicitur. Vide Frigefactio, alias ψυκτικός.

PTARMOS, πταρμός, Lat. Sternutatio dicitur: estque species motus convulsivi, quamvis non semper mere præternaturalis; violenti tamen; in quo, post aliquam inspirationis inchoatæ suspensionem, vi magna, sed interrupta, per nares & os, cum vehementi universi corporis concussionem, & sono quandoque magno, aer, cum occurrentibus, una vice expellitur: uti recte descripsit Sylvius P. M. l. c. 23. §. 3. Irritatio illa fit in naribus, ab aura, vel effluviis acris volatilibus, & alkalicis, aliquando etiam a nimio splendore, nervosas partes narium vellicantibus, quamvis modum afficiendi exacte nemo adhuc expresserit. Hinc C. Hofm. vocavit onus mirabile Sternutationem: ut hætenus nemo vel Philosophorum, vel Medicorum explicavit modum, quo fit: l. 5. Inst. c. 36. §. 5. Jung. Diet. n. 737. Ptarmica, πταρμικά, Sternutatoria medicamenta dicuntur, Errhina, quæ sternutationem promovent, usitatissima, & notissima. Vveker. A. Gen. l. 1. c. 47.

PTERNA, πτέρη, Lat. Calcis os. Vide Calcaneus.

PTERON, πτερόν. Vide Avis, volatilis.

* PTERYGION, πτερύγιον, proprie parvam alam significat. Unde alænarium vocantur πτερύγια. Vide Ala. Per translationem vero etiam ita vocatur Unguis in oculo; qui est morbus in numero aucto; & consistit in membranacea quadam materia duriuscula, vel molli, adhærente tunicæ plerumque adnatæ, aliquando cum

visus abolitione, dum ad pupillam usque protenditur, & oritur a succi nutritio-excrementitii affluxu superfluo ob læsionem aliquam in oculo prægressam. vide *Onyx*. Legatur *Aquapend.* de Oper. Chirurg. h. e. Forest. l. 11. Obs. 7. Riv. l. 2. c. 18. *περύγιον* quoque vocari incrementum carnis p. n. in unguibus pedum, aut manuum, partem unguis operiens, auctor est Celsus, l. 5. c. 18. notante Foef. p. 554.

PTERYGOIDES, *πτερυγοειδής*, i. e. *Aliformis*. Vide *Alaris*.

PTERYGOSTAPHYLINI, vocantur Musculi exigui Vulvam suspendentes. Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 540.

* *PTERYX*, *πέρυξ*, Latine *Ala* dicitur, idem quod *μυχαλίη*. vide *Ala*. Hinc *περυγώδης*, *alati* vocantur qui oblongo sunt collo, & ut plurimum lata, & eminentia habent pectora, l. 3. Epid. f. 3. t. 70. Gal. in comm. ad h. l. adde prolixius differentem Foef. d. l.

* *PTILOSIS*, *πίλωσις*, est *palpebrarum defluxum*, quando pili e palpebris excidunt; quod oritur ab acrimonia ichorosa corrosiva. Gal. de fin. med. & in Isagog. c. 16. Ægineta vero l. 3. c. 22. per callositatem palpebrarum rubicundam descripsit. Verum *πίλοι* Gal. dicuntur, quibus periire ex ciliis pili, l. 14. meth. med. 18. sub fin. & l. 4. de C. M. S. L. c. 8.

* *PTISANA*, *πισάνη*, *πιωάνη*, proprie significat *hordeum decorticatum*, & mundatum, sive pistum; aliquando tamen & pro succo, & jusculo ex illiusmodi hordeo parato sumitur. Gal. 9. de plac. Hipp. & Plat. c. 6. *Ptisane* laudes non modo prolixè scripsit Hippocr. in l. de R. V. I. A. quod sit inter omnes sorbitiones optima, omnibus frumentaceis eduliis anteferenda, &c. verum etiam confirmavit hoc, continua experientia usque ad nostra tempora. Jung. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8. Lang. l. 1. ep. 57. Bruyerrin. de re cibar. l. 5. c. 10. Dividitur etiam *Ptisana* in colatam, & non colatam, a P. M. de Caldeira Tom. I. Oper. p. 404. Alias *ptisana* quoque dicitur cum additione *πυρίνη*, *visicæ*, apud Hippocr. l. de affect. XLII. 7. & l. de morb. mul. XCIII. 24.

PTOODES, *πτοώδης*, dicitur *timidus*, meticulosus, *expavescens*. Hipp. l. 6. Epid. sect. 2. t. 38. a *πτοία*, quod vel *periculum*, vel *metum* nonnullis significat. Foef. Oe. p. 542.

* *PTOSIS*, *πτῶσις*, generaliter significat *casum*, *Lapsum*. vide *Lapsus*. In specie vero idem significat, quod *φκλάγγωσις*. vide *Phalangosis*. Gorr. Castell.

PTYALAGOGOS, *πτυχάγωγος*, dicitur de medicamentis *salivationem efficiantibus*, quæ laudantur in morbis Chronicis etiam febribus quarta-

nis, ex Tulpio, a Bonetto Mercur. Compit. l. 6. p. 207. n. 21.

PTYALISMOS, *πτυχλισμός*, *πυελισμός*, dicitur *crebra exspuatio*, vel oris salivatio, cum os continenter saliva redundat. Ortum habet a copioso sero, & lymphæ glandularum, præsertim salivarium, & excedente, ductusque salivales patientiores reddente. Vocabulo hoc frequentissime usus Hipp. passim in scriptis suis, quemadmodum & verbo *πυελίζει*: quæ loca, si expectantur, reperire licet apud Foef. d. l.

PTYAS, *πύας*, nomen serpentis, vel *Aspidis*, quæ, perinde ac si ratione prædita fuisset, distantia emensa, collum protendisse, & iter facientibus venenum inspuisse, fertur Gal. l. de Ther. ad Pison. c. 8. Meminit & Aldr. l. 1. hist. serp. & drac. c. 4.

PTYELON, *πύελον*, Latine *Sputum* dicitur: estque excrementum corporis naturale, quod per os rejicitur. Plenius ex recentioribus ita describi poterit: *Sputum* est excrementum pituitosum, a sanguine, in cerebri membranas, per carotides, & cervicales arterias, delato segregatum, & in glandulas circa basim cerebri existentes collectum, indeque destillans, per palatum denuo excretum. Charlton. Oec. Anim. Ex. VII. §. 6. Jung. ejusdem Exerc. Pathol. IX. §. 13. Sæpe coincidit, & confunditur cum *Saliva* *σύνελον* dicta, de qua videatur p. inf. in *Saliva*. De *sputi* differentiis præternaturalibus variis quaratur in Theatro Galenico Mundellæ, alibique, in Foefio p. 543. qui Author strictius videtur descripsisse *sputum* per excrementum, quod tussiendo ore rejicitur. Neque enim in naturali constitutione tussis ad *sputi* excretionem concurrat. Sreatio quidem potest concedi, si inter *sputum*, & salivam hoc discrimen est, quod illud crassius sit, quam hæc, sed tussis non semper. Circa nominis etymologiam, & varias acceptiones consulatur Diet. n. 738.

PTYGMA, *πύγμα*, vocatur *panniculus complicatus*, sive in sinus convolutus, apud Cæl. Aurel. l. 1. c. 1. Tard. passion. & l. 2. c. 13. allegante Foefio. Latine *Plagula*.

PTYSMA, *πύσμα*, idem quod *πύελον*, *sputum*: quamvis Gal. l. 1. de cris. c. 5. *πύσμα* distinxerit a *πύελω*. Vide *Sputamen*, & *πύσις*, idem quod *πυσμῖς*, *expulsio*, vel *sputio*. Loca apud Hipp. vid. Foef. d. l. Latine *Sreatio*.

* *PUBES*, *Pubertas*, *ἡβη*. Vide *Hebe*.

* *PUBLICUS*, *δημόσιος*, *πάγκοις*, *πάνδημος*. Usurpatur Physiologice de partibus corporis, quæ dicuntur *publicæ*; quarum functio totius corporis salutis, bonoque *publico* ministrat primario, ut organa sanguificationis, chylicationis, &c. Vide Dogm. nostra M. Gen. P. I. c. 2. d. 9. p. 28.

vel

vel de Morbis. Vide *Canos*, *Endemós*, *Epide-*
mos, &c.

PUDENDA, αἰδοῖα, dicitur de utriusque sexus
membris genitalibus, vide *Ædæa*. Diet. nu. 14.
Pudenda etiam vocantur Vasa sanguinea, quæ
ad Genitalia excurrunt, Vena, & Arteria. Bar-
thol. libell. 1. c. 8. p. 644. & libell. 2. c. 3. p. 658.

PUDENDAGRA, vocatur *Lues venerea*, vel mor-
bus Gallicus, Augerio, notante For. l. 32. Obs.
1. Schol.

PUDOR, Pudicitia, αἰδώς, αἰσχυνή, pertinet
inter animi Pathemata; estque tristitia quæ-
dam, ac animæ consternatio, propter mali no-
stri opinionem, ab aliis conceptam. Licet ve-
ro spiritus, & anima sensitiva sese contrahant,
flamma tamen vitalis sanguinem sæpe exterius
propellit, & genas rubore tingit; unde & *Pudo-*
ris sedes dicuntur *Genæ*; quemadmodum *Pudo-*
ris naturam egregie exposuit Vvillis, An. Brut.
P. I. c. 9. Quodammodo jam eo quoque incli-
navit Jul. Alex. in not. ad Gal. l. 2. de caus. sym-
pt. c. 5. dicens: In pudore caloris, spirituumque
intro actorum, cum sanguine, reciprocationis
foras factæ, causam esse rationis impulsam. Est
alias affectus, & Medicis competens, præsertim
erga sexum fœmininum; & ægris, ne videantur
pudorem penitus devorasse. Linden. Ex. II. §.
21. Dicitur & *Verecundia*.

PUELLA, dicitur Gr. ῥῆλυ, παῖδιον, Gal. l. de
ren. aff. cogn. & cur. 2. παρθένον. Respondet æta-
tis ratione puero. Quamvis vero ordinarie *puel-*
la nondum sit apta ad imprægnationem, Spagy-
rici tamen finxerunt *puellam pregnantem*, per
quam intelligunt primam aquam albam; quem-
admodum aquam rubram juvenem pulchrum,
in labore Philosophici lapidis: de quibus nugis
ænigmaticis vide Vol. IV. Th. Ch. p. 945.

PUER, πῦς, *Puellus*; παῖδιον, illud proprie
dicitur de secunda annorum hebdomade; quem-
admodum hoc de prima, Diet. n. 643. *Puerilis*,
παιδικός. Vide *Pedicos*.

PUERPERA, τοκῆς, παιδοτόκος, dicitur pro-
prie, quæ enixa nuperrime est infantem; quam-
vis & aliquando accipiatur pro adhuc *pregnan-*
te; uti colligere est ex versione loci, apud Hip-
pocr. de Sterilib. XIV. 2. ubi τοκίῃσα dicitur *puer-*
pera.

PUGIL, ἀθλητής, idem quod *Athleta*, *Luēta-*
tor. Vide *Athleticus*.

PUGILLATUS, πυγμῆ, est species certaminis, &
inter exercitia fortiora refertur; quod propul-
sando peragitur, & robore indiget. J. Alex. not.
ad Gal. l. 2. de san. tu. Tom. II. Oper. p. 392.

PUGILLUS, δρᾶξ, δρανῖν, nomen mensuræ sic-
cæ, quantum scil. extremis digitis invicem
iunctis, & adductis comprehendi potest, sive

omnibus, sive tribus saltem. Sennert. in l. 5. p.
5. f. 1. c. 3. Schenk. de medic. compos. &c. p. 66.
aliique.

PULBION, πύλβιον, idem quod ὑποκεφάλαιον,
pulvinar.

PULCHRITUDO, κάλλος, est *fructus sanitatis*,
quatenus bonam corporis conformationem cum
laudabili temperie, & continuatione integra se-
quitur. Gal. ad Thrasylbul. c. 14. fin. *Pulcher* et-
iam Gr. dicitur εὐδής, h. e. *formosus*, cui op-
ponitur αἰδής, *deformis*. Vid. Diet. nu. 9. *Pul-*
chritudo quoque ornat Medicum, nempe ut vel
solo aspectu Medici in spem valetudinis ægri e-
rigantur. Lind. S. M. Ex. I. §. 10. *Pulchritudo* est
scopus Naturæ secundarius. C. in Gal. Hofm.
LL. de U. P. nu. 768. verum amoris philtum, C.
Rejes, C. El. q. 29. §. 33. 34.

PULEX, ψύλλος, ψύλλος, nomen insecti notis-
simi, & molestissimi, fœminis præsertim, & ca-
nibus; cujus historiam vide apud Aldrov. lib. 5.
de insect. cap. 6. Ejus structuram admiratus Gal.
l. 17. de U. P. cap. 1. fin. adde ea, quæ per micro-
scopium observata leguntur in Eph. N. Cur. An.
I. Oberv. 13. Alias & *Psylli* Latine vocabantur,
qui venenum e vulnere labiis exugebant, cum
quis a serpente morsus erat, notante Keuchen.
ad Samon. p. 257. seq.

PULLUS, πῶλος, ποτῆς, quid significet, notum
est. In genere denotat omnem sobolem tenel-
lam animalium quorumcumque; quamvis videat-
ur frequentius dici de volatilibus, quam terre-
stribus, aut aquatilibus. Imo simpliciter sæpissi-
me apud Authores ponitur pro *pullo gallinaceo*.

PULMENTUM, idem quod *Puls*. De quo p.
infr.

* PULMO, πνέμων, Jon. πλάμων, vide *Pneu-*
mon. *Pulmonaria* vena, & Arteria, dicuntur a
nonnullis Arteria venosa, & Vena Arteriosa ve-
teribus alias nuncupata, teste Barth. l. 2. Anat.
c. 7. p. 404.

* PULMONIA, idem quod *Peripneumonia*.
Vide p. supr. Hoc vocabulo usus est P. M. de
Caldeira, Tom. III. Oper. pag. 136. & Hor. Au-
gen. Tom. III. Ep. & Conf. Medic. l. 7. c. 7. p. m.
268.

PULPA, σὰρξ, Theophr. l. 1. hist. pl. cap. 4. di-
citur caro, seu substantia succulenta, præser-
tim fructuum, inter corticem, ac nucleum
comprehensa; v. gr. pomorum, cerasorum,
passularum, prunorum, tamarindorum, &c.
Schrod. l. 1. c. 2.

PULPEZIA, *Pulpelzia*, idem quod *Apoplexia*,
Sideratio. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

PULS, *Pulmentum*, *Pultica*, ἔτι. Vide *Ernos*.

PULSATIO, σφύζεις, σφυγμός, in genere omnem
motum arteriarum notat, ob sanguinis a-

corde impulsus, qua naturalem, qua præternaturalem; uti ex pluribus locis demonstravit Foef. p. 605. seqq. Jung. Diet. n. 811. Hodieque tamen receptior videtur acceptio præternaturalis, ad differentiam *Pulsus σφυγμῶν*, qui primario naturalem arteriarum distensionem, a sanguinis motu factam, denotat: Secundario, & cum additione, etiam de præternaturali dicitur. De *pulsuum* differentiis præcipua saltem reperies in nostris Dogm. M. Gen. P. III. f. 4. p. 361. seqq. Novissime quoque hoc argumentum erudite pertractavit D. Laur. Bellin. in Operis Membr. II. de Pulsibus. *Pulsatio* quoque in Pharmaceuticis dicitur, quæ fit malleo, aut pistillo, ut partes a se mutuo avellantur. Ita semina e plantis, cortices a nucleis, medulla radicum ab exteriori substantia, *pulsando* separantur. VVecker. Ant. Gen. l. 3. c. 28.

* *PULSATORIUS*, σφυγματώδης, dicitur dolor, qui ob sanguinis effervescentiam, & motum vehementiorem in arteriis percipitur, & in aliis partibus membranaceis, & nervosis; estque magnarum inflammationum accidens. Gai. l. 2. de Loc. Aff. c. 7.

PULSILOGIUM, vocatur instrumentum Medicum, quo arteriarum motus, & quies exploratur; cujus inventorem se esse gloriatur Sanctorius, ita ut centum, & triginta tres æqualium motuum differentias illo instrumento exactissime dimetiri liceat, incipiendo ab observatione rarissimi, & procedendo ad creberrimum. De hoc plura legantur in d. Authoris Method. vitand. error. l. 5. c. 7. fol. 109.

PULSIO, ὥς, ἄθης, vide *Ofis*. Refertur inter causas morbificas, vel potius modos causandi, aut afficiendi p. n. a Rolink. O. & M. M. Spec. l. 3. f. 3. c. 28.

* *PULSUS*, σφυγμῶν, vide *Pulsatio*. Communiter etiam motui cordis attribuitur, sed accuratius Arteriis. Nam Cor non *pulsat* ab impetu sanguinis influentis, sed a constrictione, & evacuatione repentina. De *Pulsificæ* virtute, vel cordi, vel Arteriis insita, adhuc controvertitur inter Anatomicos; quam litem huius loci non est expedire; quamvis non videamus urgentem rationem, quæ permoveat, ut illam *pulsificam* virtutem credamus, aut statuamus.

PULTATIO, idem quod *Atheroma*. Ingrass. Comm. in Avic. de Tum. p. n. p. 83.

PULVERATIO, *Pulverisatio*, κονιόρωσις, dicitur operatio Pharmaceutica (quamvis & in Dietetica usum habeat) qua in pulverem contundendo, aut terendo, solida sicca corpora rediguntur. Vide *Pulvis*.

PULVILLUS, idem quod *Plumaceolus*, ὑποκεφάλιον, ὑπαυχέλιον, vocatur parvum *pulvinar*, para-

tum, vel ex pluma tenuiori, inter duo lintea munda, ac mollia confuta, vel stuppa cannabina diligenter pexa, & mundata, vel ex lana, aut gossypio: de quorum *pulvillorum* descriptione, & usu vide plura apud For. l. 6. Chir. Obs. 13. in Schol. & Obs. 36. in Schol. Possunt etiam referri ad *Plagulas*. Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. I. VI. p. 144.

PULVINAR, *Pulvinum*, ὑποκεφάλιον, προκεφάλιον, quid sit, pueri quoque norunt ex Nomenclaturis. Vide *Hypocephalaion*, *Prosephalaion*.

PULVIS, κῆς, vocatur species medicamenti sicci, in minutissimas particulas contundendo, vel terendo redacti. Sunt vero *pulveres* alii simplices, alii compositi, alterantes, vel purgantes, vel Diaphoretici: de quibus plura vide apud Practicos, præsertim VVecker. Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. f. 20. Morell. de form. rem. l. 1. f. 2. c. 7. Schrod. l. 2. c. 77. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 5. seqq. & plures alios. *Pulvis pinguis* dicitur Galeno, in quo nec asperum quicquam, nec acre subest, l. 5. de san. tu. c. 3. circa fin. De *pulveribus Philosophicis*, qua medicamentosis, ex auro, argento, mercurio, qua aurificis, quære in Th. Chym. Vol. I. pag. 23. 609. Vol. II. 46. Vol. III. p. 175. 91. 410.

PUMEX, κίονης, est lapis porosus, & innumeris foraminulis, & cavernulis plenus, instar spongiæ. Ejus duæ sunt species: *Niger*, vulgo lapis Balnearum, ad læviganda, & purganda corpora aptus: & *Albus*, levis, trituque facilis. De cujus viribus, præparatione, & usu vide Gal. l. 8. de S. F. 6. Cifferis, Diosc. l. 5. c. 125. Scrod. l. 2. c. 8. n. 16. Fr. Hofm. in Clav. Rub. & Johnf. De *pumice* cremato, ignito, ejusque viribus auri tincturam sorbendi vide Libav. Tom. II. Op. p. 147. & 302.

PUNCTULARIS, dicitur Febris aliquando omnis maligna, aliquando strictè illa, quæ cum Maculis, & Exanthematibus in habitu corporis est conjuncta. Petr. Mich. de Caldeira Tom. I. Oper. p. 569. seqq.

PUNCTIO, *Punctura*, ῥύγμα, ῥύξις. Vide *Nygma*. Sæpe etiam ponitur pro dolore *punctorio*, qui a causa interna, particulis acerbis salinis, vel ulcerosis, vel corrosivis acidis dependet, apud Paracel. passim in scriptis, & alibi.

PUNCTUM, κέντρον, vocatur, cum additione *Lacrymale*, Foramen ossi nasi insculptum, cui appositæ est Caruncula lacrymalis, in oculi cantho majori. Barthol. l. 3. Anat. cap. 8. *Punctum* saliens, dicitur primum cordis rudimentum, & delineatio in formatione fœtus, quando motus quidam pulsans observatur, ceu principium vitale.

PUNCTURA, idem quod *Punctio*, ῥύγμα.

* PUPILLA, κόρη, vide *Core*.

PUPPIS os, vocatur *Os frontis*, vel *syncipitis*, & futura in illo ossē, Sutura *puppis*. Vesal. in *Expos.* termin. *Anatomic.* ad fin. l. 1. de H. C. F. Jung. Barth. *Anat.* libell. IV. cap. 5. p. 702. Blas. *Med. Un.* pap. 104. ad differentiam scil. futuræ *Lambdoideæ*, quæ Sutura *proræ* vocatur.

PUPULAE, vocantur communiter extremitates digitorum, quæ Arab. *Alanemel* vocantur. Andr. Bellunens. explicat. vocum Arabic. annexa operibus Avicennæ. T. 2. p. 402.

* PURGAMENTA, dicuntur stricte excreta post partum ex utero, Græc. λόχα. Vide *Lochia*. Aliquando tamen pro *alvi sordibus* accipi, docet Keuch. ad *Samonic.* p. 129.

* PURGANS, καθαρτικὸν φάρμακον, late interdum, quamvis rarius, accipitur pro omni vacuante, qua interno, per alvum, vomitum, &c. qua externo: ut ita idem sit, quod *purificans*: dum etiam ulcera curari dicuntur, imposito *purgante*, καθαρτικῷ, Hipp. 3. de fract. t. 3. adde Foef. *Oecon.* p. 297. interdum stricte, & frequentissime pro *purgante* solum per alvum. Et in hac significatione describi possunt, ac debent *Purgantia*, quod sint medicamenta, quæ virtute fermentativa, magis, vel minus vehementiori, vel colliquativa, humores excrementitios, & vitiosos, ad segregationem a vitalibus, & ad loca convenientia, præprimis ductum biliarium, & pancreaticum, disponunt, simulque irritando, & vellicando fibras intestinorum excretionem illorum excrementorum eo depositorum promovent. Dividuntur in *Mitiora*, & *Fortiora*; quibus nonnulli *intermedia* præter necessitatem adjiciunt. Catalogum utrorumque, & quidem cum *Simplicium*, tum *Compositorum* passim reperies in *Practicis*. Elective humores *purgare*, aut vi magnetica allicere, commentum est. Plura de *purgantibus* qui desiderat, legat, præter Hipp. Gal. & alios antiquiores, etiam ex recentioribus præprimis Schrod. l. 4. cl. 3. cum Fr. Hofm. *Clav.* ad h. l. Rolink *Tr. de Purgantibus*, O. ac M. M. Sp. l. 5. sect. 1. per tot. Linden. *Ex.* XIII. §. 349. seqq. Villis, *Pharm. Rat.* Part. 1. s. 3. c. 1. Pechlin. *tr. de Purg.* Junken. *Chym. Exp. Cur.* Part. 2. sect. 1. cap. 2. p. 456. seqq. ut & nostras *Disputationes de Remoris Purgationis*, Disp. 2. & appendicem de *purgationis* modo, ac viis ad alvum. An vero *Purgantia* in se, ac sua natura dentur adeo secura, ut nec putrefaciant, nec vitalia resolvant, nihilque expellant foras, nisi quantum peccent, ideoque non aggravent, sed ab onere saltem sublevent, uti voluit Helmont. *tr. Potestas medicam.* §. 34. & Fr. Hofm. d. l. de eo valde adhuc dubitatur, ob naturam omnium *purgantium* naturæ nostræ vel ad minimum quodammodo

adversam. Vide allegatam nostram *Disputationem*.

* PURGATIO, καθάρσις, φαρμακεία, aliquando latissime sumitur pro omni evacuatione; ut ita idem quod κένωσις sit, sive a natura proveniat, sive arte procuretur; quemadmodum hoc pluribus ex Hippoc. & Gal. locis demonstravit Foef. p. 296. 297. aliquando vero stricte pro *purgatione* artificiali, quæ per inferiora instituitur; & ita describi potest: *Purgatio* est evacuatio humorum excrementitiorum, & vitiosorum e viis convenientibus, Ductu Biliario & Pancreatico, ad intestina depositorum, mediante horum irritatione, & ad expulsionem stimulatione, virtute purgantium magis, vel minus colliquativa facta. Videantur Auctores p. a. allegati. *Purgatio* Chymicis quoque idem est, quod *Purificatio*: & fit septem modis, *Destillatione*, *sublimatione*, *solutione*, *lotione*, *ustione*, *segregatione*, *collatione*. *Rul. in Lex.*

† PURGATORIUM INFRA, est Scamonium, supra Elleborus albus, apud veteres. Mercurialis de *Com. med.* l. 2. cap. 8.

* PURGATORIUM, Paracelso dicitur quilibet morbus, *Paramir.* l. 5. c. 2. & 3.

PURIFICATIO, idem quod *Depuratio*, *Mundatio*. Gr. dici posset καθαρισμός. Vide *Depuratio*. *Purgatio*.

PURPURA, πορφύρα. Vide *Porphyra*.

* PURULENTIA, idem quod *Suppuratio*, ἐκπύεσις. Vide *Ecpyema*.

* PURULENS, ἐμπύον, πυώδης, idem quod *Suppuratus*. Vide *Empyema*.

PURUS, καθαρὸς, vide *Catharos*. *Puritas*, καθαρότης.

PUS, πύον, dicitur materia quædam liquida præternaturalis, & semiputris, in exulceratis partibus, e sanguine extravasato, & stagnante, mediante caloris intensioris colliquatione putredinali remolliente particulas concretas, & transponente partes subtiles, producta. Quo & Hipp. respexisse videtur, scribens, *pus* fieri ex alterato, calefacto, & putrefacto sanguine, in ulceribus, l. de Ulcer. II. 10. & Ga. propterea ἡμιμόχθηρον μεμβρανὴν, *semiputram* mutationem vocavit, 2. aph. 47. Hinc Helmont. *pus* dixit, non esse excrementum ulceris, sed cruoris in materiam noxiam, & corruptam depravationem, & degenerationem, *tr. Scab. & Ulcera* Schollar. num. 17. 18. 19. quamvis alibi negaverit, *pus* esse partem cruoris, *tr. Schol. Humor. Pass. Decep.* cap. 1. nu. 42. scil. quando *pus* est factum, non amplius dici potest pars sanguinis, sc. vitalis. Plura de *puris* generatione, cujus notæ bonitatis sunt albedo, lævitas, æqualis consistentia, & foetoris absentia, vide apud Foef. p. 544.

Diet. n. 743. Lind. Ex. XIII. §. 333. *Puris generatio* alias dicitur *Suppuratio*, & a Neotericis tribuitur Acido exuperanti. Hinc Dolæus ita descripsit, quod fiat, quando acidum materia defervescente incipit exuperare, avolantibus plus minus particulis volatilibus, seu spirituosus, & accedentibus hinc inde heterogeneis, unde inflammationis tragœdia catastrophem suam sortitur ex tumore inflammato in ulcus purulentum abscedens, Encyclopæd. l. 2. c. 3. §. 2. p. 279.

PUS, πῦς. Vide *Pes*.

PUSILLATUM, *Pusulatum*, dicitur *Pulvis* non perfecte tenuissimus, sed adhuc asperitatem sabulosam, & granula quædam continens. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 3.

PUSTA, est saniei digestio, a pure dicta. Paracels. l. 1. de Tart. tract. 5. c. 1. ut & in Fragm. ad h. l. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

* PUSTULA, ἐξάνθημα, ἐκδυτμα, ἐκζεσμα, idem quod *Papula*, morbus dicitur in habitu corporis, soluta cutis, vel cuticulæ unitas, si-ve parvulus tumor in exteriori cuticula, vel cute, Tuberculum, &c. Vide *Exanthema*, *Ecthyfma*, *Phyma*, &c.

† PUSTULA, sacer ignis, qui pustulas excitat. Inde Oves pustulosæ, quæ eo morbo laborant. Colum. l. 7. c. 5. Marc. Don. dilu. in Sueton. c. 44.

PUSULA, idem quod *Granula*, *pulvis pusillus*, granulando concinnatus. Libav. antea c. l.

PUTAMEN, idem quod *Cortex*, φλοιός, λέμμη, κέπυ. Vide *Cortex*, *Lepos*.

PUTEUS, φρέας, quid sit, ex aliis Lexicis patet. Aquæ e puteo calidiores tempore hyberno reliquis. Gal. l. 3. de S. F. c. 8. Flamma e puteo, ut & exhalationes malignæ observatæ leguntur in Eph. N. C. A. I. Obs. 33. *Puteus* in metalli fodinis vocatur *crypta*, e qua metallica terra, vel minera extrahitur. Rul. in Lex.

PUTOR, idem quod *Fætor*, δυσωδία, *Graveolentia*, dicitur de ore. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 9. ad fin.

PUTORIUS, est nomen *Mustelæ sylvestris*, ex ore foetidum halitum emittentis; cujus historia habetur in Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 17.

PUTREDO, *Putrilago*, σπεδών, σήψις. *Purris*, *Puridus*, σαπρός. Usitatissimi equidem hi termini sunt in Medicina, præsertim etiam doctrina de febribus: sed in quo consistat vere essentialis ratio *putredinis*, nescio an aliquis exacte, & ex assè descripserit. Licet enim generalis descriptio, a Gal. & Arist. proposita, non sit rejicienda, quando *Putredo* dicitur totius corporeæ substantiæ mutatio ad corruptelam a calido externo; non tamen sufficere videtur ad

omnem difficultatem eximendam. Nos, salvo aliorum iudicio, hanc dabimus descriptionem generalem: *Putredo* est corruptio corporis mixti naturalis, vel inchoata, vel consummata, consistens in dissolutione principii formalis, & specifi a principio materiali, & consequente deunionem etiam diversarum materialium particularum, antea exactissime per principium formale unitarum, & mistarum. Hæc vero descriptio dextere nunc applicanda erit diversis corporibus mixtis; & alia observabitur *putredo* corporum liquidorum a *putredine* corporum siccorum, horumque vel mollium, vel duriorum; alia animalium; alia inanimatorum; alia incipiens; alia perfectior; alia consummata. Jungatur Vvilis, de ferm. c. 8. de febr. c. 9. Notæ nostræ ad Jesenii Judicium de Sang. V. S. misso pag. 43. seqq. Kerger. tr. de Ferment. f. 2. c. 9. Si quis meliora, & certiora docuerit, ei cum gratiarum actione herbam porrigemus.

PUTREFACTIO, σήψις, idem quod *putredo* active sumpta. Hinc Dorn. Rul. & Johnf. descripserunt, quod sit misti resolutio per putredinem naturalem, cum partes, inter sese commistæ, reseratis claustris internis, operante calore per humorem, & resolvente, discedunt. Est vero *putrefactio* etiam via ad varias Pharmaceuticas operationes: unde artificiosa quoque datur *putrefactio*, in qua attendere oportet, ne fiat resolutio *καθέλυσ* totalis, & destructio, sed duntaxat eousque, quo vel aliquid activi eliciatur, vel nova quædam veluti rerum natura introducatur, & fructus etiam alterius generationis producat. Estque talis *putrefactio* digestio quædam fermentativa, substantiam rei, calidi externi accessione, ad rem præstantiorem producendam dissolvens. Habeturque duplex, *Putrefactio*, & *Resolutio per medicinam*. Est etiam *Putrefactio* quædam ambigens inter calcinationem corrosivam, & *putrefactionem*: vocaturque *putrefactio sicca*, & *Philosophica*. Imo a quibuslibet nomen habet, cum quibus aliqua ratione consentit; ut sublimatio, separatio elementorum, coctio, solutio, &c. Fit autem in aqua Philosophorum sicca, seu aceto acerrimo: nec est alius rei, nisi Solis, & Lunæ. Dorn. Rul. Johnf. Vveker. Ant. Gen. l. 3. cap. 33. Quærat etiam in Indicibus sex Voluminum Theatri Chym.

PUXIS, pro *pyxis*. Scrib. n. 230.

PYCINOS, πυκνός. Vide *Creber*.

* PYCNOSIS, *Pycnoticos*. Πύκνωσις, πυκνωτικός. Vide *Condensatio*.

PΥCTE, πυκτὴ, dicitur *lac coagulo concretum*, cui, dempto sero, mel additum est. Ventrem subducit, maxime si serum adjectum fuerit. Gorr.

* PYE-

* PYELOS, πύελος, i. e. *pelvis*, Alveolus. Vide *Choana*. Balneæ quoque minores, vel *alvei adstrictiores*, πύελοι dicti fuerunt, Gal. l. 7. M. M. c. 6. J. Alex. not. ad h. l.

PYGARGUS, πύγαργος, nomen valde æquivo- cum, notans vel *capram feram*, Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 15. vel *Ardeam*, vel usitatus *Aquile* speciem, cujus descriptionem tradidit Aldrov. l. 2. Ornith. c. 5. Dicitur & metaphorice de homine delicato, & ignavo. C. Hofm. in not. ad Gal. LL. de U. P. n. 229.

PYGMACHOS, πυγμαχός, dicebatur is, qui in certamine, & lucta, & pugillatu exercebatur. Rhod. ad Scrib. n. 191.

PYGMÆI, πυγμαῖοι, proprie dicuntur populi vel in India, vel in Gronlandia minimæ longitu- dinis, πυγμαῖον, h. e. mensuram cubiti ad digitos non superantes, nihilominus pugnacis naturæ, ita ut cum gruibus certare fingantur. An un- quam tales fuerint in orbe populi, adhuc con- trovertitur: & varias opiniones scriptorum col- lectas legere licet apud Erasmi. Francisc. Part. I. Horti Indici Orient. & Occid. pag. 540. seqq. Deinde de quibusvis *nanis*, & *pumilionibus*, quales etiam artificiosa, & longiori inunctione produci posse, opinatur Dobrzenzky de Nigro Ponte, Medicus Regius Pragensis, in Eph. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 79. Paracelso vero *pygmæi* di- cuntur *homunciones*, vel subterranei spiritus, quos & *faculas*, & *scintillas* vocant. Non na- tos esse perhibent, neque habere parentes, sed non aliter ex corruptione terræ, quam ex equi- no fimo putrefacto scarabæi, generari. Dorn. in Dict. Parac. Rul. & Johnf. in Lex. Meminit eorum aliquoties Parac. in l. de partu hominis, de pestil. & alibi: & fatetur, se integrum de *pygmæis* scripsisse tractatum, de quo nobis non constat.

PYLA, πύλα. Vide *Porta*.

* PYLORUS, πυλωρός, Lat. *Janitor*, vocatur *dextrum orificium ventriculi*, vulgo inferius di- ctum, angustius sinistro, sive Stomacho; cujus usus est, transmittere cibum in liquorem, sive cremorem liquidum mutatum ad intestina te- nuia: siquidem cum Duodeno immediate conti- nuatur. Plura vide in Anatomicis, & in specie in Barthol. l. 1. An. cap. 9. *Pyloro* peculiare regi- men attribuit Helmont. in digestionis opere, ut patet ex tract. Pylorus Rector.

PYODES, πυώδης, *purulentus*: ita leguntur *pu- rulentæ mictiones*, apud Gal. c. 3. in 1. prorrh. t. 20.

PYON, πύον. Vide *pus*.

* PYOSIS, πύωσις, in genere significat *suppu- rationem*. Specialiter vero idem est quod *ὄνυξ*, vel *ἰσώωνον*. Vide *Onyx*.

PYR, πῦρ. Vide *Ignis*.

PYRACTOSIS, πυράκτωσις, *Combustionem* signi- ficat. Fuchs. com. in Gal. l. 1. de morb. diff. c. 5. p. m. 24. 2.

PYRAMIDALES *Musculi* vocantur, qui quartum par musculorum abdominis constituunt, & ten- dinibus rectorum incumbunt. Barthol. l. 1. An. c. 6. p. 55.

PYRAMIS, πυραμῖς, præter figuram Geometri- cam, & turres quasdam Ægypti, quas signifi- cat, in Chymicis vocatur vas metallicum, aliis *Catinus coniformis* dictum, in modum *pyramidis* excavatum, ut pars ejus superior lata, inferior autem in acutum vergens, pro liquatis minera- libus in regulam formandis accommodari possit. Rul. & Johnf. in Lex.

PYRAMIDALIA VASA, dicuntur vasa spermatica præparantia; quæ alias & *pampiniformia* vocan- tur. Vide *Pampinus*.

PYRAUSTA, *pyraustum*, πύραυστος, dicitur insectum quoddam, ad papiliones pertinens, quod ignis flamma gaudens, ad lucernas advo- lat, & sæpe sese comburit; cujus historiam vi- de apud Aldrov. l. 1. de Insect. c. 2. *Auri* quoque *Spiritus* vocatur *pyraustum*, quod ignis sit ipsius pabulum, & alimentum. Th. Chym. Vol. I. p. 35.

PYREN, πυρήν. Vide *Nucleus*.

* PYRENOIDES, πυρηνοειδής, vocatur processus secundæ vertebræ cervicis, qui alias *Dens Hipp.* vocatur: aliis *Dentiformis*, ἰδοντοειδής. Vide *Dens*.

PYRETERION, πυρητήριον, dicitur pars illa Furni Chymici, quæ ignem continet. Dicitur & *pyristerion*, apud Morley in Collect. Chym. Leid. proleg. cap. 2. quamvis minus accurate ad leges Grammaticas Græcæ Lin- guæ.

PYRETOLOCIA, πυρετολογία, i. e. *doctrina*, vel tractatio de *Febris*, hodieque magis magisque exculta.

PYRETOS, πυρετός. Vide *Febris*. *Pyretion*, πυρετίον, *febricula*.

PYRGITÆ, πυργίται, *Turriti*, vocantur pas- serculi, qui in turribus altioribus nidificant. Gal. l. 6. de san. tu. c. 11. Laudantur in calculo- sis, l. de ren. morb. cur. c. 6.

* PYRIA, πυρία, idem quod *Σέρμασμα*, Lat. *Fomentum*. Legitur apud Hipp. 5. aph. 28. & 6. aph. 31. adde Foef. p. 547. Diet. nu. 747. Dicitur & *πυρίχμα*, Gorr. Vide *Fomentum*.

PYRIASTES, πυριάσις. Vide *Protogala*.

PYRIATERION, πυριατήριον, locus dicitur, ubi fit sudatio, Laconicum, *Sudatorium*. Vide *La- conicum*, Pantin. in not. ad Cels. l. 2. cap. 17. p. 271.

PYRIATOS, πυριατός, scil. κήρυκος, i. e. *Later ferrefactus*.

* PYRICAUSTOS, πυρίκαυστος. Vide *Ambusta*.

PYRIEPHTHOS, πυρίεφθος. Vide *protogala*.

PYRIFORMIS, epitheton primæ *Musculis Quadrigenis* dictis femur abducentibus, & circumagentibus. Barth. l. 4. Anat. c. 11. p. 580.

PYRIMACHUS, vel pyromachus, πυρόμαχος, vocatur veteribus *Stibium*, vel *Antimonium* coctum, & in lapidis duritiem concretum, ideo quod igni repugnet, & in arduas tantum fornaces coniectum fluat. J. Agricol. l. 10. de nat. fossil. Aristotel. vocavit lapidem *pyromachum*, l. 4. Meteorol. c. 6. Ex recentioribus tamen sunt, qui nomen hoc ad cuprum cum sulphure fustum, & in lapidis duritiem concretum restringunt.

PYRINE, πυρίνη, nomen *Emplastri* ad scirrhus, & durities, apud Ægin. l. 7. c. 17. Gorr.

PYRIPHLEGES, πυρίφλεγής, homo dicitur febricitans, qui valde ex febre illa fervet ad contactum, i. e. igneo ardore flagrans. Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 63. Dicitur & πυρίφλεγέτης, l. 1. de morb. mul. LXXXI. 2.

PYRISTRION. Vide *pyreterion*.

PYRITES, πυρίτης, vocatur lapis quasi igniarius, *silix* e chalybe scintillas evocans, allisus. Ab aliis quoque dicitur *Lapis luminis*. Variat vero valde quoad colorem, prout in metallifodinis diversis reperitur. Ejus varia genera recenset Rul. De ejus usu vide Gal. l. 9. de S. F. §. *Pyrites*. Diosc. l. 5. c. 143. Forest. l. 19. O. 114. Schol. Schrod. l. 3. c. 8. nu. 18. Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 382. seq. *Marcastra* dicitur etiam *pyrites argenteus*, Th. Chym. Vol. I. p. 777. Item *Lapis philosophorum* a quibusdam dictus fuit *pyrites*, utpote qui totus sulphur sit, & argentum vivum, e quibus lapis ille constat, d. l. p. 42.

PYRIUS, πυρίος, dicitur *pulvis ille tormentarius*, qui pro sclopiis, & tormentis bellicis explodendis usurpatur, notissimus. Paratur ex nitro, sulphure, & carbonibus: cujus modum parandi etiam ad Chymiam pertinere, vult Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 31. Ejus vis sclopetans, vel fulminans potest etiam reprimi; & dicitur *Repressus*. Idem l. 6. c. 9.

PYRONOMIA, πυρονομία, est caloris ad suas operas adhibendi, ignisque regendi scientia. Et ita idem est quod *pyrotechnia*, de qua p. p. Rul. Verum Paracelso *pyronomus* dicitur, qui prognosticat ex ignis Elemento: & ita cum *pyromantia* coincidit, l. 2. de Tart. tract. 2. cap. 3. in comm. Eiusdem sententiæ est Johnf. in Lexic. Ch. l. 2.

PYROPHAGUS, πυροφάγος, dicitur *Ignivorus*, qui vel peculiari artificio, vel præstigiis ignem

devorare audet; quales hodieque inter circumforaneos conspiciuntur lucellum hinc captantes. Meminit & talis *pyrophagi* Bonett. Medic. Sept. l. 3. f. 1. c. 19. p. 510.

† Πυροφοβία, hoc est Ignis, lucisque metu corripitur.

PYROPUS, πυρώπες, æquivocum est. 1. notat gemmam rubram, vulgo *Rubinus* dictam, alias *Carbunculus*: vide *Carbunculus*. 2. significat *avis Cyprii Coronarii misturam*, cum auri quarta parte, in tenuem bracteam redactam, qua pyramidum summitates obducebantur. 3. *Electrum igneum* ex genere succini, vel Philosophorum tinctura, &c. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 24.

PYROS, πυρός, significat *Triticum*, frumentum notissimum, & usitatissimum in Diætetica, sive Victu, & Medicina. Optimum habetur, quod densum est, & substantiam habet adeo compactam, ut dentibus vix dividi queat. Vide Gal. l. 1. de A. F. cap. 2. 3. l. de atten. Vict. c. 6. l. 8. de S. F. §. *Pyros*, Bruyerin. de re cibarij. l. 5. cap. 1. 2. *Triticum hornum*, vel *hornotinum*, i. e. hoc anno collectum, vocatur *σηχνιον*, & commendatur ab Hipp. 2. de art. t. 43. Adde Galen. com. ad h. l. quid sint πυροὶ σκληροί, *dura tritica*, lege apud Lind. Ex. XVI. §. 143.

PYROSIS, πύρωσις, est ille *ardens rubor*, quo facies tota accenditur, præsertim illis, qui fervidis diebus faciunt iter. Linden. Ex. XI. §. 189.

PYROTECHNIA, πυροτεχνία, vocatur illa ars, quæ operatur in præparatione naturalium rerum adminiculo ignis, tanquam potissimo medio, & instrumento. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Ejus usus maximus in Pharmaceuticis, & Chymicis. Quam etiam laudavit Helmont. de Lith. c. 3. n. 4. Ut *pyrotechnia* corpora referat coram oculis, ita januam ad Philosophiam naturalem. *Pyrotechnia Hermetica* vocatur, quæ pertinet ad præparationem Lapidis Philosophici. Th. Ch. Vol. VI. p. 398.

PYROTICOS, πυρωτικός, idem quod καυστικός, *urendi vim habens*. Vide *Causticus*.

PYRRHOCORAX, πυρρόκοραξ, quasi *Corvus ruber*, nomen avis ad *Graculos* pertinentis: cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 8.

PYRRHOS, πυρρός, Latine *Rufus*, notat colorem ignis colori similem, & ad flavum maxime accedit. Foef. existimat, esse Latine exprimendum per *Fulvum*, i. e. ex flavo pallescentem, qualis est Orichalci, Oec. p. 548. ubi plura vide. Jul. Alex. vero dicit, πυρρὸν esse colorem similem ærei coloris, aut capillorum, & barbæ illorum, qui propterea *Ænobarbi* dicuntur. Qui si pallescat, *fulvum*, πυρρὸν faciet: Rufumque colorem notari in vinis Creticis, & Malva-

ticis, not. in Gal. l. 12. M. M. c. 4. Gorr. dicit ad flavum accedere, sed eo esse pallidiorem. Nobis placet Alexandrini expositio ad significationem vocabuli propriam maxime accedens.

PYRRHOLA, πυρρῶλη. Vide *Rubicilla*.

PYTHMEN, πυθμῆν. Vide *Fundus*.

PYTHON, vel *pythius Draco*, πύθων, dicitur serpens acuti visus, oculis magnis, & triplici dentium ordine præditus: descriptio habetur ap. Aldrov. l. 2. hist. Drac. & serp. c. 3. *Pythones* alias, & *pythonissæ* Paracelso dicuntur præstigiatores, incantatores, & sagæ, quibus attribuitur, quod divinare possint, & tempestates excitare, tonitrua, &c. passim in scriptis, Paramiro, de podagra, & alibi.

PYTIA, πυτία, ita Gorr. (quamvis nobis mendose scriptum videatur, pro πητύα) vide *Coagulum*.

* PYULCON, πυυλκόν, dicitur instrumentum Chirurgicum, quo pus, vel sanies e profundis, & sinibus extrahitur. Meminit aliquoties Gal. v. g. l. 2. de C. M. P. G. c. 5. l. 5. M. M. c. 8. l. 2. ad Glauc. c. 8. quale vero fuerit, non certo constat. Videtur tamen fuisse non dissimile, aut forte idem cum eo, quod vocatur *Syringa*, vel *Fistula*, quo hodieque Chirurgi utuntur. Gorr. Castell.

† PYULCUS, est Canula argentea, oblonga, vulnere proportionem respondens, cujus extremitas, quæ intra vulnus admittitur, varie perforata, altera quæ extra ulcus manet, orbiculariter investitur, ac dilatatur, ne vulnus intret. Eustach. Rud. de vulneribus l. 1. c. 17.

PYXINON, πύξινον, q. *buxium*, nomen *Collyrii*, apud Cels. l. 6. c. 6. notante Gor.

PYXIS, πύξις, proprie, & stricte vasculum, quo aliquid asservatur, ex buxo paratum significat: sed hodieque communiter accipitur pro quovis ex quacunque materia parato vasculo. Qualia variæ formæ, & e varia materia parata requiruntur in Pharmaceuticis, & Chirurgicis. *Pyxides* lignæ, stannæ, plumbeæ, æreæ, lapideæ, fictiles, vitreæ. Vveker. A. G. l. 4. c. 13. *Pyxidem* unguentariam vocat Hildan. illam, qua instructi esse debent Chirurgi ad ægros accedentes, & quidem in sex, vel plures classes distinctam, in Cista Militar. p. 1041. *Pyxis* nautica vocatur, in quam magnetis declinatio observatur, ad directionem navium hodieque necessaria. Th. Ch. Vol. V. pag. 352. *Pyxis* quoque est nomen unguenti acopi, cui præcipua vis est emolliendi. Valet ad omnes inflammationes. Ita vero dictum, quod commodissime in vase buxæo servetur. Ejus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 19. & Aet. l. 15. sed diversis paulo ponderibus, citante, & notante Gorr. Ab

Anatomicis etiam amplam, & profundam cavitatem in ossæ ischii, sive coxendicis pro excipiendo ossis femoris capite globoso, alias *Acetabulum* dictam, vocari *Pyxidem*, scribit Barthol. libell. An. c. 16. p. 739. Os *pyxidæ* dicitur Os occipitis, quod est Os proræ, memoriæ appellatur. Id. d. l. c. 6. p. 710.

Q

QUADRAGESIMUS, τετραγεσῖμος, scil. dies, qui habetur pro principio morborum Chronicorum, argumento 4. aphor. 36. Gal. in comm. ad h. l. quamvis alii sint, qui adhuc Criticum esse concedunt, ex 5. aph. 15. & 6. aph. 49. ex mente Dieter. n. 8. 23. Verum utrumque verum esse potest. 1. quod posterius allegati duo aphorismi loquantur non de die *quadragesimo* in specie, sed intra *dies quadraginta*; ut ita *quadragesimus* nihilominus excludatur a morborum acutorum termino. 2. non absurdum nobis videtur, Crises quoque tribuere morbis chronicis, ex 6. aph. 48. 6. aph. 29. &c.

QUADRANGULUM, τετραγωνόν, Lat. *Tetragonum*, *secretum sapientum*, sive Spagyricum. Vide in Th. Chym. Vol. IV. p. 609. & infra *Tetragonum*.

QUADRANS, τετραρτημόριον, dicitur *quarta pars libræ*, τετάρτον μέρος τῆς λίβρης, hoc est uncie tres. Gal. 3. de C. M. P. G. c. 5.

QUADRANTAL, idem quod *Amphora*, Sextarios 48. continens, vel urnas duas, Fernel. Therap. l. 4. c. 6.

* QUADRATUS, i. e. *Temperate carnosus*, ἄσκαρος. Vide *Enfarcos*. Alias in propria magis significatione, propter figuram quadrilateram, hoc Epitheton tribuitur diversis Musculis in corpore humano occurrentibus: v. g. musculus labiis, & buccis communis, quem Gal. cum aliis veteribus a cute non distinxit, sub colli cute adeo arte situs vocatur *Quadratus*. Barthol. l. 3. An. c. 11. p. 533. Ita in Dorso per latum, & carnosum vertebrae flectens *Quadratum* dicitur, l. 4. c. 7. p. 568. Musculus quoque Radii, qui manus est pronator, d. l. c. 8. p. 574. & quartus inter Quadrigeminos dictos femoris musculos, *Quadrati* appellantur, d. l. c. 11. p. 580.

QUADRIGEMINI, vocantur muscoli femur abducentes, & circumagentes; quorum primus *pyriformis*, ultimus specialiter *Quadratus*, nominantur, reliqui nomine proprio carent. Barthol. d. l.

QUADRILATERA OSSA dicuntur, quæ quadratam habent figuram, licet lineis non exacte æqualibus constantem. Talia infirmissima esse scribit

bit Fallop. de Ossib. cap. 13. Tom. 1. Oper. p. 495.

QUADRUPES, vel *Quadrupedum*, τετραπύς, dicitur animal quatuor pedibus incedens. *Quadrupedum* tria genera summa constituuntur, *Solidipeda*, *Bifulca*, & *Digitata*; quamvis alia postea adhuc differentiae dentur; dum alia vivipara; alia ovipara; quaedam ruminantia; quaedam non ruminantia; nonnulla cornuta; alia non cornuta observantur. Sunt & quaedam feræ, quaedam vero cicures bestiae, de quibus omnibus Aldrov. prolixè satis tractavit in diversis voluminibus.

QUAE EX QUIBUS, ὅσα ἐξ ὧν, phrasis Hipp. l. 1. Epid. s. 3. t. 1. qua indicatur morborum vicissitudo, successio, & transmutatio, quæ Medico scitu necessaria est: Cujus mutationis, & successionis quatuor præcipue species numerantur, *Epignesis*, *Metapiosis*, *Metastasis*, & *Apostasis*, sive Abscessus. Hæc phrasis movit Stephan. Rodericum a Castro, ut elegantem libellum conscripserit hoc titulo, *Quæ ex quibus*, de morborum vicissitudinibus.

QUESTIO, ζήτημα, ζήτησις, idem quod *problema*, quid sit, notum est. *Quæstiones Logicæ* dicuntur, quæ ad usum artis nihil faciunt, Gal. l. 4. L. A. c. 1. Has tuto ignorare licet. Lind. Ex. XIII. 31. Qui delectantur hujusmodi *quæstionibus*, non inepte vocantur *Quæstionarii*, qui adolescentibus aperiunt impudentiæ ludum. C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 374.

QUALITAS, ποιότης, terminus est receptissimus in Medicina; & denotat aliquam proprietatem corporis naturalis, a substantia inseparabilem. Consistere enim videtur, juxta recentiorum principia Philosophica, in particularum materialium minimarum peculiari dispositione, & contextu taliter, vel aliter modificato, unde corpus nostrum quacunque ratione *quale* denominari potest. Divisiones variæ occurrunt apud Auctores: quarum potissimæ sunt, quod alia *Qualitates* sint *Elementares*, alia *Occultæ*, & a tota substantia dependentes. *Elementares* iterum subdividuntur in *primas*, *secundas*, & *tercias*. *Primæ* sunt quatuor, Calor, Frigus, Humiditas, Siccitas. Ad *secundas* referuntur qualitates Subtilitas, Crassities, Obstructio, Apertio, Densatio, Rarefactio, &c. *Tertiæ* dicuntur, quæ certæ alicui parti appropriantur, &c. Verum hæc omnia magis sunt *Physica*, imo *Logica*, quam *Medica*. In Medicina sufficit, *Qualitates* ita accepisse, quatenus sunt proprietates corporum, fundatæ in tota ejus substantia, & ita in concreto, non abstractivè sumptæ. Paucis: *Qualitates* idem sunt, quod *Facultates*, ἰδιότητες, *Complexiones*. Vide *Dynamis*. An *qualitates* dentur oc-

cultæ, disputant adhuc inter se Doctores, vide *Occultus*. Chymici *qualitates* nitrosas, sulphureas, mercuriales, aluminosas, &c. excogitarunt, fortassis ad usum magis facientes, quam Philosophorum commentitiæ, primæ, secundæ, &c.

QUANDROS, dicitur lapis, seu gemma, quæ reperitur in cerebro vulturis, coloris candidi; & dicitur replere mammas lacte, & contra nocivos casus valere. Rul. Johnf. Aldrov. l. 3. Ornithol. c. 1. §. usus in medicina.

QUANLI, i. e. *plumbum*, Rul. & Johnf.

QUANTITAS, ποσότης, ποσόν, πηλίκον, quid significet, e Logicis petendum. Duplicem esse, *Continuam*, & *discretam*, Gal. quoque docuit, de diff. morb. c. 8. in fin. Utriusque consideratio summe necessaria in subjecto Medicinæ, & objecto, sive in homine, omnibusque rebus secundum, præter, & non naturalibus; quamvis non ex arte, aut accuratissime dici, aut determinari omnino queat, præsertim in remediis applicandis. Gal. l. 3. M. M. c. 3. & l. de cur. rat. per S. M. c. 12. & l. de V. S. adv. Erasistr. cap. 7. Opus est igitur artificiosa conjectura, peritia virium, vel facultatum, & frequenti exercitio, c. 2. de R. V. l. A. t. 37. In præparatione quoque lapidis Philosophici *Quantitas* ignis probe observanda, Th. Ch. Vol. V. p. 139.

QUAQUILA, vel *Quisquila*, idem quod *Coturnix*, Gr. ὀρνίς, vel ὀρνίς, Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 12.

QUARS, petra fellis. Rul. & Johnf. in Lex.

* QUARTANA, τετραπύς, est species febris primario intermittens, quæ inclusive in diem quartum extenditur: sive de quarto in quartum paroxysmos suos repetit, cum interveniente intermissione. Secundario etiam de continuata dicitur, ubi intermissio vera non est; interim singulis quatrividis exacerbatio major animadvertitur, τετραπύς Gr. dicta. Illam intermittentem Hippoc. dixit securissimam, facillimam, & longissimam, l. 1. Epid. s. 13. t. 4. quod quidem verum esse, experientia confirmat, & consensus Doctorum non tamen simpliciter, & absque ulla limitatione; quandoquidem ejus causa consistit in sanguinis dyscrasia melancholico-ferosa, simulque vappescente, minusque spirituosâ; quæ si altiores jam egerit radices, aut non rite consideretur in curatione, facile transit in scorbuticam dispositionem, & alios morbos chronicos graviore producit. Hinc rectissime scripsit Diet. Jatr. p. 1192. Aspera, & duri ingenii est morbus *Quartana*, non huc, & illuc fluctuans, sed humoribus lentis agitata, firmo progressu, in corpus venit, totum illud concutiens, & exagitans. Hinc & *Saturni filia* vocatur.

tur. Plura de hac febre vide apud eund. d. l. n. 836. Villis de febr. c. 6. Sylv. Pr. Med. l. 1. c. 27. Piens de febr. Tract. spec. c. 12. C. Rejes C. El. q. 71.

QUARTARIUS, τέταρτον κοτύλις, quarta, vel potius dimidia pars Heminae, est mensurae nomen liquidorum, vini continens uncias quinque, olei uncias quatuor, cum dimidia, mellis sex cum drachmis sex. Galen. de pond. & mensur. vel potius Diosc. in addit.

QUARTATIO, est separatio auri, & argenti invicem commistorum: quae ideo dicta *Quartatio*, quod mixturae ex auro, & argento tantum sit addendum argenti, ut hujus tres partes sint ad illius unam, fiantque omnes quatuor. Dorn. Rul. & Johnf. Meminit & Libav. Tom. II. Op. p. 96. 98. De hac leg. & Jac. le Mort. Chym. f. 2. sive Metallurg. Contr. p. 268. ubi hanc puriorum metallorum separationem praefert Cupellationi, quippe meliorem.

QUARTURA, idem quod *Quartatio*, summum auri examen, hac via videlicet, ut argenti partes novem ad omnia auri commisceantur, liquatione per ignem. Deinde aqua stygia, vel forti resolvantur ambo simul. Argentum totum in aquam confluit, auro solo subsidente, pulveris instar spadicei, nigricantisque coloris. Rul. & Johnf.

QUARTUS, τέταρτος, dicitur de die morbi, praesertim febrilis; estque index septimi, bonam crisin, vel malam, h. e. acrisian ostendens, ex Hipp. 2. aph. 24. & 4. aph. 71. Dieter. n. 827. *Quartam* digestionem in sinistro stomacho cordis finxit Helmont. tr. Blas. hum. nu. 21. Τέταρτον quoque significare pondus unciarum quatuor cum dimidia, & ἡμικοτύλιον etiam vocari, e Dioscoride docuit Schenk. Synt. comp. & praesc. med. 67.

* QUASSATIO, σείσις, idem quod *Concussio*, κλάσις. In specie vocatur *Quassatio*, τετρας, quarta species luxationis vertebrarum, quando vertebrae in suo loco manent, sed juncturae, vel compages sunt dimotae. Gal. c. 3. de artic. t. 2. Vide *Quatio*. *Quassatio* dicitur etiam solutio facta in tendinibus, aut ligamenti, Arab. *Rabathe*, Andr. vero Bellunensi *Adhereth*, Avicenn. Cantic. part. 1. tract. 2.

QUATERNARIUS, *Quaternio*, τετρας, vocatur periodus quatuor dierum, observanda Medicis in morbis acutis; quia vel solutio, vel significatio aliqua futurae solutionis in illo termino fieri solet. Gal. l. 3. de dieb. decr. c. 1. *Quaternarius* numerus elementorum ab Helmontio rejectus, cum in natura universa, tum in mistorum constitutione, tr. Tumul. Pest. §. Alabe nostra immune, & innocuum coelum. Est & numerus

mysticus Spagyricorum. Th. Ch. Vol. I. p. 547. & Vol. II. p. 210. 211.

QUATIO, σείω, idem quod *concutio*, hoc est violenter agito, impello. Dicitur vel proprie de materiali corporis manu facta concussione; v. g. quando suppurati *quatiuntur*, ut explorentur, quamam parte pus delitescat. Hipp. lib. 2. de Morb. XLV. 11. & l. 3. XXVI. 30. Coac. t. 432. 499. Vel improprie, & virtualiter de rebus non naturalibus, quae sanguinem agitando corporis partes *concutiunt*; v. g. Caput, Coac. t. 167. l. 1. prorrh. f. 3. t. § 1. Jung. Foef. p. 561. Ita tussis dicitur *quater* pulmonem; quamvis hoc ad propriam significationem potius referat Diet. Jatr. p. 281.

QUATRIO, idem quod *Talus*, Gr. τέτραγυλον, ita dictus a quatuor lateribus. Bartholin. libell. 4. de ossib. c. 21.

QUATUOR, τέσσαρες, τέσσαρα, numeri certum nomen est notissimum. *Quatuor* mundi prima non esse eadem cum Elementis Aristotelis, videlicet terram, aquam, spiritum, lucem, vult Libav. T. II. p. 113. Verum non satis demonstrasse videtur hoc assertum. *Quatuor* naturae essentialium mistorum eidem quoque sunt; Terra virgo, Liqueor aqueus, Oleum aereum, vel spiritus, Ignis coelestis, vel astralis, d. l. p. 193.

QUEBRICUM, aliis dicitur esse *Arsenicum*, aliis *Sulphur*. Rul. *Quebrith*, *Quibrith*, *Sulphur*. Rul. & Johnf.

QUELLEM, dicitur *terra originalis*, sabulum, ad quod ligo nunquam penetrat. Helmont. tr. Terra, n. 4. 5. terra elementalis, futura basis hominis. Idem, ib.

QUELLES, i. e. *Elixir*. Th. Chym. Vol. V. p. 455.

QUERCINUS, *Quernus*, δρύινος, δρυώδης, quod vel in *quercu* occurrit, vel e *quercu* nascitur. Ita *Viscus quernus* vocatur, qui in officinis potissimum in usu est, & a Paracelso laudatur. Vide *Visus*.

QUERQUEDULA, βοοκός, nomen *Anatis sylvestris*; cuius varias species descripsit, cum usu in cibis, Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 30 seqq.

QUERQUERA, κέρκρητος, nomen est *febris*, quae Gr. φευκώδης, *horrida* vocatur, ab horrore, & tremore, cum sonitu. Mendose *querquera* dicitur, animadvertente Keuchen. ad Samon. p. 269 adde C. Rejes C. El. q. 68. nu. 10. 11. Vide *Phricodes*.

QUIANOS, i. e. *Vena terra*, *Superosum*. Rul. & Johnf.

QUID PRO QUO, i. e. absque iudicio, vel consensu, vel praescitu peritioris vel praescribere, vel praeparare, vel offerre, vel applicare remedium. Merdam pro Musco. Hoc jure merito

rito improbat, & detestatur Paracelsus aliquoties in scriptis suis; & vocat *Librum Pæanorum*, i. e. rudium asinorum: quandoquidem, si Medicus hoc fecerit, imperitus est, & rudis; Si Pharmacopœus, aut Chirurgus, malitiosus: Omnes vero hi læsam conscientiam habent. Paracels. def. 6. & in fragm. Med. Utinam vero Pharmacopœi ab hac culpa essent hodieque immunes, profecto ars Medica non ita detrimentum pati cogeretur, & iacturam dignitatis suæ citra culpam propriam faceret!

QUIES, ἡσυχία. Vide *Hesychia*.

QUINTANA, πέντα. Vide *pemptæos*.

QUINTA, πέμπτη, vel πέντη, usitatissimus terminus Chymicis, dum *Quintæ essentia* mentionem frequentissime faciunt. Vide *Essentia*. Quibus ibidem traditis addi possunt & hæc: *Quinta Essentia* est natura, vires, virtus, color, vita, spiritus, ipsa medicina, & proprietas rerum, a corpore suo per artem extracta; aliis forma specifica, quæ si a specie removeatur, ad suum genus accedit, altiusque progreditur, donec in centro quiescat. Vel: Est mysterium ad æthereæ naturæ puritatem, viresque præstantissimas exaltatum. Inde solet appellari Cælum, & cœlestis substantia, in qua purissima, sincerissimaque crasis hæret, & radix substantialis, tanquam esset defluvium ætheris, vel radius firmamenti, voce Creatoris, per ima dispersus, animæque mundanæ δόξα. *Quinta essentia* vegetabilium est, quæ ex vegetabilibus, eorumque partibus extrahitur. Fitque potissimum ex succo extracto. Primatum obtinet hic *Quinta Essentia Vini*, quam & *Mercurium vegetabilem* nominat Lullius; alii *Aquam primi Entis*, cælum, & *Clavem philosophorum*. *Quinta essentia animalium* est, quæ extrahitur ex partibus animalium, ratione missionis naturalis, & vegetabilis: itaque & praxis parum differt a vegetabilium apparatu. *Quinta essentia mineralium* est, quæ ex mineralibus conficitur. Excellunt hic *quintæ essentia* metallorum, & gemmarum. Hæc Dorn. Ruland. & Johnf. *Exempla variarum Quintarum Essentiarum*, præsertim Mineralium, quære apud Libav. & in Th. Chym. Enimvero sunt alii, qui prorsus illas impugnant, & inficiantur: inter quos est Rolf. Chym. l. 6. c. 2. At nescio, an in omnibus satisfecerit. Hoc quidem concedi potest, quod non videatur verosimile, essentiam formalem, & specificam alicujus rei a rebus ipsis posse artificiose sub forma alicujus medicamenti separari, & extrahi: verum quod illa ipsa substantia in mixtis, ex qua Medicæ facultates promanant, & ab aliis *Quintæ essentia* nomine venit, sit elementaris naturæ, nondum adeo planum est, & expeditæ veritatis:

quamvis hujus quæstionis decisio non sit hujus loci. Sed & Helmontius improbat Epitheton *Quinta*; quia negat *Quaternarium* Elementorum, tria saltem concedens: ut igitur inventum illud Chymicorum rectius *Quarta essentia* dici deberet, tr. Tria prima Ch. princ. &c. n. 44. *Quintum* esse idem est, quod *Quinta essentia*, sive cuiuslibet elementi esse per se solum, sive animal ex eo solo productum; uti loquitur Rul. & Johnf. &c.

QUISQUILA, idem quod *Quaquila*, de quo p. a.

† QUISQUILIUM, Cocci granum, seu Kermes, unde vestis quisquiliata. Blas. Bernard.

QUOMODO, ὅπως, ὅτως, πῶς, qualitatem quandam rerum, quæ doctrina traduntur, significat. Gal. c. 1. de iis, quæ in Med. f. t. 6.

QUOTIDIANA, ἀμφημερινὴ, καθημερινὴ, est species febris, quæ singulis diebus paroxysmos suos repetit, vel cum intermissione intercedente, ut *Quotidiana intermittens*, vel sine intermissione, ut *Quotidiana continua*. Gal. 2. de diff. febr. c. 7. Causa vera hujus febris non est pituita excrementitia, sed consistit in sanguine portionibus crudioribus fermentativis ad turgescentiam usque scatente, & celeriter quidem effervescente, sed lentius deflagrante, ob fomitem febrilem crudiores, & ligno viridi similem. Jung. Vvillis, de feb. c. 5. Pienf. tit. eod. tr. spec. cap. 10.

R. Gr. P. p.

R Litera difficilis pronuntiationis. Dietr. Jatr. p. 1216.

RABEBOIA, sunt radices *Flammulae majores*. Rul. & Johnf. in Lex. apud Dorneum legitur *Rebeboja*, fortassis mendose.

RABIEL, Robel, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Johnf.

RABIES, λύσσα. Vide *Lyssa*.

RABIRA, vide *Radira*, i. e. *Stannum*. Rul. & Johnf.

RACHAMMELCA, terminus novus a D. Dolro effectus, & desumptus ex Hebr. *Rechen*, quod Uterum significat, & *Melech*, quod Regem. Expressere autem voluit principium generationis activum, sive spiritum plasticum uterinum, Encyclopæd. l. 5. c. 1. §. 1. & 3. p. 860.

RACHI, vel *Racho*, i. e. *Mercurius*. Iid.

RACHITIS, vide *Rhachitis*.

RACRI, i. e. *Sal Armoniacus*, Raan, vel *Rana*. Iid.

* RADENS, ῥένων, ῥεννέων, epitheton *Atra bilis*, p. n. sese habentis, & in corrosivam aciditatem degenerantis. Gal. l. 2. de nat. fac. c. 9.

RA-

RADICALIS, idem quod *Innatus*, vel *Inscitus*, *ἐμφυτός*, dictum olim de *Humore* quodam *instituto* cum ipso semine. Gal. ad Thrasymb. c. 19. Paracels. l. 2. de morbis metallifodin. c. 5. Hoc ex recentioribus acerrime tanquam pro aris, & focus defendit contra Helmont. D. Jac. Joseph. Joepferius Manuduct. ad vit. long. cap. 4. p. 18. seqq. *Radicales dies* quoque dicuntur perfecti Critici, qui & Principes vocantur. Blanchard. in Lex.

RADICATIO, *ρίζωσις*, vocatur principium plantarum, quando incipiunt progerminare. Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 3.

RADICISECA, priscis temporibus dictus fuit Minister Medicorum colligendis medicamentis simplicibus destinatus.

RADIAEI, dicuntur *Musculi* quidam *interni*, quidam *externi*, carpum flectentes, & extendentes. Barth. l. 4. Anat. c. 11. p. 575.

* **RADIUS**, est vocabulum multæ significationis. Proprie notat luminis Solaris, & Lunaris expansionem ad distans, Gr. *ῥᾶδιον*, *ῥᾶδις*, de qua significatione legantur Physici. Translatitæ vero in Anatomicis dicitur *Radius* os cubiti majus, quod Græce *ῥᾶδις* appellatur. Vide *Cercis*. In Mechanicis, & metallifodinis *Radix* vocantur in rota ligna illa, e modiollo, ad obsides, orbile constituentes, excurrentia, veluti e centro ad circumferentiam, quorum plerunque duodecim numerantur. Vel etiam *Radius* est rutrum ligneum. Rul. In Spagyricis *Radii* quoque per similitudinem attribuuntur Planetis mineralibus, præsertim *Soli*, & *Lunæ*, h. e. *Auro*, & *Argento*: Suntque nihil aliud, quam halitus illi, qui in vitro Hermetico ex corporibus exurgunt, & secum ferunt tincturam, seu animam corporis: unde & *Radii tingentes* vocantur. Libav. Tom. 2. Oper. p. 441. item p. 341. 342. in qua significatione etiam jam olim sumpsit Paracelsus, quando Mercurio attribuit *radios*, h. e. effluvia, quæ in corpora hominum immittit, & imprimit, l. 3. de morbis fodinar. c. 4.

* **RADIX**, *ρίζα*, etiam valde æquivocum est. Propria significatio e Physicis, & Botanicis nota, quorum usus frequens est & in victu, & in Pharmaceuticis. Vide J. Alex. l. 9. Sal. c. 2. seq. Bruyer. de re cibarij. l. 9. cap. 1. seq. C. Hofm. Inst. Med. l. 5. cap. 11. Schrod. l. 2. cap. 15. *Radicum* Chymicam analysin e fundamentis Cartesianæ philosophiæ tradidit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. cap. 2. p. 187. seqq. In specie *Radicalia* sumitur pro *Raphano*, apud Gal. l. 5. S. F. 5. *Raphanis*, Gr. *ῥαφανίς*. Per metaphoram vero *Radices* in Anatomicis dicuntur partium veluti principia, vel vera, vel etiam ex impositione hominum, pro principiis habita. Ita *radix vasorum* habetur cor, respectu arteriæ aortæ, & venæ ca-

væ: quemadmodum, respectu venæ portæ, Gal. l. 5. M. M. c. 3. in fin. Ita *Radices dentium*, vocantur illæ portiones, quæ infixæ sunt alveolis, suntque vel simplices, ut primorum, sed altius infiguntur, & firmitus, vel bifidæ, aut ternæ, ut molarium. Vide Barthol. libell. 4. c. 13. Quid vero Plautus per *Radices Cordis* intellexerit, in descriptione Leonis Cappadocis, vide Expositionem Lind. Ex. IX. §. 50. Apud Chymicos *Radix Metallorum* vocatur *Antimonium*. Johnf. l. 2. Lex. De *radicibus mineralium* in genere vide Th. Ch. Vol. 1. p. 571. In specie de *radice Elixiris citrini*, in negotio Panacæ, vel lapidis Philosophici, Vol. IV. p. 871. Clarius vero *radices Arboris Solaris*, i. e. lapidis Philos. recensentur, Sal, Sulphur, & Mercurius, Vol. VI. p. 181. *Radix aurea Zechneri*, dicitur *Precipitatus ruber compositus*. Rolf. Chym. l. 5. f. 6. c. 4.

RADULA, idem quod *Scalprum*. Paræus Chir. l. 9. c. 4.

RAJA, *ῥατῆς*, *ῥάτις*. Vide *Batos*.

RAINALE, dicitur lapis, e quo insecta nociva fiunt, Rul.

RAMAG, i. e. *Cinis*. Rul. & Johnf.

RAMED, i. e. *Rhabarbarum*. Johnf. l. 2. L. Ch.

* **RAMENTUM**, *ῥέσμα*, *ρίσμα*, idem quod *Strigmentum*, in genere dicitur de omni eo, quod *radendo* deteritur, & destingitur, sive lima, sive simili alio instrumento. In specie vero *Ramenta* Hipp. vocantur particulæ membranaceæ interioris intestinorum, vel etiam vesicæ superficiæ, derasæ ab acriori, & corrosiva materia excrementitia: v. g. in dysenteria, 7. aph. 64. 3. de R. V. I. A. t. 32. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 4. com. 4. aph. 26. & alibi. Vide Foef. Oec. p. 441. *Ramenta stomachi*, leguntur apud Scrib. num. 191. adde Lex. Rhodii. In metallicis portio venæ, violentia aquarum, aut alia, abrupta, aut protrusa, *ramentum* nuncupatur. Estque vel *scobs*, vel *stritura*. Vide Libav. S. A. Ch. l. 4. cap. 3. *Ramentum Elephantis*, pro rasura eboris: & *Ramentum navis*, i. e. unguen rasum de navibus, Gr. *ῥάπων*, leguntur ap. Keuchen. p. 162. & 206.

* **RAMEX**, *ῥάμη*, idem quod *Hernia*. Vide *Hernia*.

RAMOSUS, hodieque a nonnullis refertur inter principia compositionum; describiturque, quod constet particulis globosis crassis, terrestribus, spiritui subtilissimo innatantibus, sibi-que invicem coherentibus, flexibilibus, & fluidis. Jac. le Mort. Pharm. Medico. Phys. c. 3. seqq. Vide *pluidus*.

RAMUS, *ῥάδις*, Vide *Clados*.

RAMIGRI, i. e. *Colophonia*. Rul.

* RA-

* RANA, *βίβαχ*, est æquivocum vocabulum. Propria, & recepta significatione notat animal aquaticum, quadrupes, oviparum, notissimum; cuius descriptionem, differentias, ut & usum in cibis, & Medicina, quære apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivipar. c. 1. seq. Schr. l. 5. cl. 3. nu. 87. Libav. Tom. 2. Op. p. 155. De harum generatione, & successiva corporacione legi quoque poterit Observatio Oligeri Jacobæi in Act. Hafn. To. 2. Obs. 39. p. 109. seq. Ranas per vomitum ab Ancilla Altenburgensi rejectas communicavit Th. Reines. d. l. Obs. 40. p. 110. Est etiam nomen piscis cartilaginei, & dicitur *Ranamarina*, sive *piscatrix*; cuius descriptionem, & usum tradidit Aldr. l. 3. de pisc. c. 64. *Ranæ καλαμίται* vocantur *ranæ virides*, inter calamos aquaticos, & gramina morantes, & γέροντες e nubibus, vel cælo lapsæ. Keuch. ad Sammon. p. 232. *Rana* quoque, vel *Ranula* dicitur in Pathologicis apostema quoddam sub lingua; estque tumor, vel potius abscessus, cum folliculo, materiam meliceridi, aut muco similem continens, oblongus, aut rotundus, ad frenum linguæ, & venas, propterea *raninas* dictas, occurrens; aliquando & in lapidem, vel tophaceam duritiem concretus, cum impedimento sermonis, proveniens a materiæ crudæ, & excrementitiæ, cum sanguine, vel etiam saliva, affluentis collectione, sibi fixam sedem cum concretionem parante. De qua videantur Practici, præsertim Forest. l. 14. Obs. 29. Senn. M. Pr. l. 1. p. 3 f. 5. cap. 4. Paræus l. 7. c. 5. Aquapend. tr. oper. Chirurg. h. tit.

RANCIDITAS, *συνέτης*, dicitur species corruptionis putridæ, quæ competit rebus sulphureis, & oleosis, pinguibus; quando aut fervore, aut vetustate corrumpuntur: v. g. nuces *rancidæ*. Forest. l. 30. Obs. 10. Schol. Villis de ferment. c. 8.

RANCULA, vocatur Joh. Anglico dolor erraticus in vulnere propter humorum affluxum ad locum vulneratum; estque cum pulsatione, & tumore. Derivatio vero illius est plane ridicula, dum scripsit dici *ranculam*, quasi replens locum. Ros. Angl. p. m. 1038.

RANGIFER, dicitur animal quadrupes, cervi speciem repræsentans, cursus celerrimi, in extremis Septentrionalibus regionibus, Suecia, Lappia frequens, & ad labores usitatum, cuius historiam vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 31. Meminit & Helmont. dicens, quod Rangifer extra suum clima non vivat, tr. nat. contr. nescia, n. 1. Horum animalium recens mactatorum sanguinem calidum manu exceptum haurire incolas contra Scorbutum, ex communicatione D. Joh. Diet. notavit, simulque rationem ali-

quam adjunxit Sennert. de Scorbut. c. 7. Anato- me vero *ragniferi* a Nic. Stenone exhibita legitur descripta in Act. Hafn. Vol. 1. Obs. 155. p. 274. seq.

* RANULA, *βυζάχιον*. Vide *Rana*.

RAPAN, *ἄρπαξ*. Vide *Harpax*.

† RAPHANUS, idem cum Caule, ex Scholiaste Aristoph. & Jul. Poll. l. 6. c. 8. Jacob. Constantius cap. 14. Collectaneorum.

RAPTUS, *ἑνθουσιασμός*, i. e. occulta quædam, & supernaturalis cognitio alicujus repentina, a spiritu quodam, vel dæmone infusa. Vide *Entusiasmos*. De *raptu* Prophetarum legitur in Th. Ch. Vol. VI. p. 67. De *raptu* latius accepto Paracels. l. 2. philos. ad Atheniens. text. 15.

* RAREFACIENS, *ἀραιωτικός*, epitheton medicamentorum, tenuium partium, & calidorum, virtute coincidentium cum *Aperientibus*, & *Diaphoreticis*; utpote quod cutis spiracula referat. Gal. l. 5. S. F. c. 14. His opponuntur *Condensantia*, *πυκνωτικά*, de quibus suo loco.

* RARITAS, *rarus*, *σπανιότης*, *σπάνιον*, *ἀραιότης*, *ἀραιός*, proprietas, vel attributum corporum, quorum partes multis spatiis inanibus interceptæ sunt; sive quæ, spongiarum instar, foraminibus pervia. Gal. l. 1. S. F. cap. 13. & l. 2. de san. tu. c. 5. His opponuntur *Densa* corpora, *πυκνά*. Alias & *raritas* est circumstantia ad tempus pertinens, quando tardius aliquid iteratur, aut redit. Ita *rarus pulsus* dicitur, Gal. lib. de puls. introduct. c. 4. Huic opponitur *Creber*.

RASA, idem quod *resina*. J. Alex. Annot. in Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 12.

RASA, vel *raslis*, h. e. *Strannum*. Id.

RASAHETI, *rusatagi*, *rusangi*, i. e. *Æsulum*. Rul. & Johnf.

† RASCATIO, barbaris, *Screatus* latinis. Vincen. Alsarius in resp. Medic. pro Asthmate.

RASCATIO, idem quod *Screatus*, vel *Excreatio*; quando v. g. sanguis cum *rascatione* ejicitur, h. e. gutture, & adjacentibus membris uvulæ. Isaac. l. 3. Viatici, c. 8. & 9.

* RASCETA, idem quod *Brachiale*, vel *Carpus*. Vide *Carpus*. Dicitur & de pede, sive nodo claviculæ pedis. Forest. l. 6. Chir. Obs. 49. Schol. Dicitur & *rasetta*, Barthol. libell. 4 c. 20.

RASORIUM, *raspatorium*, *ξύριον*, idem quod *Scalprum*. Vide infra *Scalpellum*. *Scalprum*.

RASETA, idem quod *Rascetta*. Paracels. de Urin.

RASTOL, i. e. *Æs*. *Rasoes*, idem. Rul. & Johnf.

RASTUL, id est *Sal*. Idem.

RASURA, *ξύσις*, *ξύσις*, sumitur vel active, vel passive. Active idem quod *Rasio*, *ξύσις*, *ξύσις*. Usurpatur vero & in Pathologicis, de humo-

humoribus acrioribus, *radentibus* vel intestina; vel alias membranaceas partes, ventriculum, vesicam, &c. qui humores ideo vocantur *ξυσκοί*, *rasorii*. Et in Pharmaceuticis, dum parantur quædam simplicia per *rasionem*, vel limaturam; ut *rasura* Cornu-Cervi, Eboris, &c. Vel in Chirurgicis, quando lima, aut aliis instrumentis fit ossium *rasio*, vel *abrasio*, aut quando capillorum fit *rasio* cultro. Passive idem est quod *ramentum*, *Strigmentum*, *ξύσμα*. Vide *ramentum*.

RATIO, λόγος, λογισμός. Vide Logos. Accipitur vel substantialiter pro *Anima rationali*, *Mente*, *Animo humano*. Vel effective pro *rationatione*. Vide Logismos. Vel pro *indicatione*, ex methodo Medicinali desumpto argumento, 2 aphor. 27. 42. & 3. aphor. 1. Vide Diet. nu. 507. Lind. Ex. VII. §. 31.

* RATIONALIS, λογικός. Vide Logicos.

* RAUCEDO, *Raucitas*, βράχυνος. Vide Branchos. Adde illis Bonetti Sepulchret. lib. 1. sect. 22. obs. 18.

RATED, i. e. *Rhabarbarum*. Schrod. Vide p. inferius.

REXACH, i. e. *Gummi Ammoniacum*. Joh. Lex. Ch. 1. 2. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 369.

REALGAR, proprie etiam non uno modo describitur. Rul. Dorn. & Johnf. scripserunt, quod sit fumus mineralium, quicquid Arsenicale est, aut Operimenti naturam habet. Apud For. l. 30. obs. 8. in Schol. hæc leguntur. *Realgar* fit ex sulphure, calce viva, & auripigmento, (idiomate nostro, inquit Pandectarius, dicitur *Sorica-ria*) interficitque sorices, & omnia animalia. Pulvis est mordicans fistulas, ac vermes equorum, & corrodingo absumens omnem malam, superfluamque carnem. Libavius hæc notavit: *Realgar* modo speciem auripigmenti rubei vocant, in quo aureus color miscetur sandarachæ fissili, glebarum specie, & gracili venarum discursu; vel etiam pulverem rubeum, in scaptenfulis argentariis collectum, designari putant; modo recrementum rubeum foetidum, & venenatum, quod circa fornacum metallicarum oras, & spiracula concrevit: non raro etiam citrinum, cinereum, vel alterius coloris. Santes Ardoynus arsenicum, sulphure mistum, iudicavit, denotans fortasse halitus illos Offinarum concretos, quos vernacule fumum officinarum, *Dettenrauch*, indigitant. Aliis *realgar* fixum, est arsenicum halinitro adjecto crematum. Omnino autem est cum arsenicalibus ejusdem naturæ, aut vicinæ. Libav. S. A. Ch. lib. 3. cap. 16. Metaphorica acceptio est merum commentum Paracelsicum, qui distinguit *Realgar* in *Macrocosmicum*, & *Microcosmi-*

cum. Illud quadruplex iterum finxit, juxta numerum Elementorum: Ut *Realgar aquæ*, spuma natans super aquas; *Realgar terræ*, Arsenicum; *Realgar aeris*, Tereniabim; & *Realgar ignis*, Conjunctio Saturnina. Dorn. Rul. Johnf. e Paracels. Paragr. & l. 3. c. 2. §. 1. & alibi. Imo attribuit quoque *Realgar Astris*, & singulis Planetis, quo aquas inficiunt, in Fragm. Medic.

REBIS, id est, *excrementum alvi*. Parac. de hydrope, & l. 3. de morb. fodin. c. 4. *Rebis* etiam, id est *lapis Rebis*, *capilli*. Dorn. Rul. & Johnf. In Chrysopœia *Rebis* dicitur materia, ex qua semen aurificum generatur; estque aurum, & suum argentum vivum. Dicitur vero barbaro nomine *Rebis*, quod ex bina re primum componitur, quæ tandem, diuturna coctione, fit una specie, & numero. Th. Ch. Vol. II. p. 43. adde pag. 252. & 395. Vol. III. p. 751. Vol. IV. p. 400. Meminit & Libav. Tom. II. Oper. p. 40 & 426. Quibusdam recentioribus *Rebis* dicitur Mercurius Philosophicus duplicatus, sulphure Solari, & Mercurio universali constans. Dicitur & *Azoth*.

REBISOLA, dicitur arcanum urinæ ad ictericam, quæ si coquatur, ac despumetur optime, post triduum quiescens, lapillos *rebisoleos* edit. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Paracels. etiam commendat ad morbos metallifodinarum, l. 3. h. tit. c. 11.

REBOLEA, mumia. Rul.

REBONA, *stercus adustum*, *mumia*. Rul. Dorn. & Johnf.

REBUS, est ultima rerum materia. Idem.

RECENS, *ρεχρός*. Vide *Nearos*.

† RECENTATUM, apud Lat. Trallian. Proptomatis genus. Guil. Stuck antiquit. convict. lib. 3. cap. 11.

RECEPTACULUM, *δοχεῖον*, *ἐνδοχεῖον*, *ὑποδοχεῖον*, dicitur omne id, quo aliquid excipitur, & colligitur. In specie apud Anatomicos occurrit. *Receptaculum Chyli*, a Pecqueto inventum; cujus historiam vide apud Barthol. l. 1. Anat. c. 12. In Chymicis *receptaculum* vocatur vas amplum, & globosum, destillantes humores recipiens. Variare vero debet, pro rei destillandæ ratione. Nam si res vaporosæ flatulentæ, ac spirituales dissolvuntur, amplum esse debet; alioquin a spirituum vi magna, magno bombo, ac crepitu, nec sine adstantis periculo, rumpitur, atque in frustra diffilit. Si vero res calidæ, tenuesque fuerint, collo longo formatum esse debet. Sin autem res mediæ fuerint, medium *receptaculum* requiritur. Rul. & Johnf. Terra dicitur *receptaculum* Influentiæ Cœlestis. Vol. VI. Th. Chym. p. 403.

RECEPTA, *Receptum*, vocatur barbare formula remedii, vel medicamenti, quæ præscribitur

bitur a Medico ; vel quales descriptiones occurrunt jam in Dispensatoriis . Longas *Receptas* scribere magna ex parte , non videtur tam pertinere ad salutem ægri , quam fortassis ad vanam gloriam , & aucupationem excitandam : e Scher-
bii Thes. Med. Disp. X. 0. 2.

RECEPTARIUM MEDICI , Langio dicuntur , qui a Pharmacopœis , & Chymistis , absque ulla ratione , integros *receptorum* fasciculos colligunt , & recipiunt ; quibus plaustro onerare possunt , &c. Lang. l. 2. ep. 23.

RECESSUS , ἀπέκκλις . Vide *Apostasis* .

RECHA , id est *marmor* . Rul. & Johnf.

* RECIDIVA , ἀποτροπή , ἀποτροπή . Vide *Hypotrope* .

RECIPE , usitatissima hodieque vox , notata per abbreviaturam & præmittitur formulis remediorum , quam prolixius ventilavit Schenk. Synt. comp. & præscr. med. p. 83. 84. Respondet autem antiquo vocabulo *Sume* , quod integris litteris expressum præmisisse veteres suis formulis , testatur idem d. l.

RECIPIENS , idem , quod *Subiectum* morborum . Vide *Subiectum* . Vocatur & instrumentum , vel vas , in Destillatoria arte , quod excipit e destillatione materiam prolectam , *Recipiens* , estque usitatissimum .

RECIPROCATIO , ἀνταπόδοσις , vide *Antapodosis* .

* RECIPROCUS , ἀντιδρομῶν , idem quod *Recurrens* , epitheton Pulsus myuri , vel deficientis . Vide *Myuros* .

RECLINATIO , κλινάσις , est motus musculorum voluntarius . Gal. l. 1. de mot. musc. c. 7. Vide *Cataclisis* .

RECLUSIO , ἀνερόμωσις , morbus dicitur partium instrumentalium , sive organicus . Gal. l. de diff. sympt. c. 6. Estque morbus in meatibus apertis , vel ampliatis . Vide *Anastomosis* .

RECOCTA , dicitur Caseus , qui fit ex sero , vel lacte acetoso , Arab. Raib. dicto . Vocatur talis caseus vernacule *Dwarf* , Arab. *Atachas* . Avic. l. 2. tract. 2. c. 127.

RECOLATIO , idem quod *Percolatio* , vel *iterata Colatio* . Scrib. n. 268. Vide *Colatio* .

RECOLLIGO , ἀναφέρω , idem quod *vires recupero* . Hipp. 2. aph. 43. Diet. n. 63.

RECOQUO , ἀφεψέω , pro *Decoquo* , *Coquo* . Keuchen. ad Sammon. p. 88.

RECORDATIO , ἀνάμνησις , ὑπόμνησις , est præteritarum rerum memoria ; & ad actus animæ sensitivæ pertinet , consistentes in impressione , & specierum sensibilibum in spirituum animalium ideam . Vide Villis d. A. Br. P. I. c. 6.

RECREATIO , ἀνάληψις , idem quod *Refectio* : & *Recreans* idem quod *Reficiens* . Aug. Tom.

III. Ep. Medic. p. m. 366.

* RECREMENTUM , ἀειζωµον , idem quod *Excrementum* . Vide supra in Ex. *Recrementa* mineralia , vel metallica vide apud Rul. & Johnf. Dicuntur & *Scorie* , de quo vocab. infra suo loco .

* RECRUDESCENTIA , *Recrudescens* , ἀναγενέσις , ἀνέγχοτο . Vide *Palincotos* .

RECTRY , ἡγεμονική , epitheton *animæ rationalis* . Vide *Hegemonicos* .

* RECTUS , ὀρθός , vide *Orthos* . *Rectum* quoque *intestinum* , vocatur tertium crassorum , & ultimum , quod ad anum usque porrectum est . Gal. l. 6. Anat. adm. c. 9. ad cuius extremitatem musculus sphincter est . Vocatur & *Princeps intestinum* , Græc. ἀρχός . De quo vide in Anatomicis , Barthol. lib. 1. An. c. 11. Vide & *Longaon* . Recti musculi abdominis dicuntur , qui rectis fibris a sterno , & costis spuris protenduntur usque ad regionem pubis , & lineis albis transversis signati observantur , l. 1. An. c. 5. p. 54.

RECTIFICATIO , nihil aliud est , quam destillationum iteratio , vitreis (plerunque) organis facta . Th. Chym. Vol. I. p. 211. Vel *Rectificatio* destillationibus fere omnibus communis est , tum aquarum , tum spirituum vegetabilium , mineralium , animalium , tum oleorum . Est terminus artis , notatque purificationem , aut *exaltationem* alicujus substantiæ , &c. Rolfink. Chym. l. 2. c. 2. Fere idem est cum *Cohobatione* .

* RECURSIO , *Recurrens* , ἀντιδρομία , ἀντιδρομεῖν . Vide *Palindromia* . *Nervi recurvantes* , vel *recurfivi* qui sunt , vide apud Barth. libell. 3. An. c. 2. Alias *Recurfus* etiam accipitur pro repetitione proximorum : in qua significatione usus Laur. Bellinus de febrib. propos. 26. Oper. suor. p. m. 398.

RECURVUS , *Recurvatio* , λόρδωσις , idem quod *Curvus* , *Curvamen* : de quo supra in CU.

RECUTITI , idem quod *Apelle* , quibus præputii portio resecta , & circumcisa est . Barthol. l. 1. An. c. 24. quamvis rectius generalior significatio tribuatur a Paræo , *recutitos* dicente , quibus præputium brevius est , ut colis glandem operire non possit , sive hoc naturæ vitio a primæ conformatione , sive casu , & resectione contigerit . Chir. l. 16. c. 31.

REDARGUTIO , ἐλεγχο . Vide *Elenchos* .

REDUC , *Redux* , est pulvis , quo calcinata metalla , & mineralia liquantur , iterum in metallinum regulum redeuntia . Dorn. Rul. & Johnf. in Lexic.

REDUCTIO , ἀνάστασις , ἀναγωγή , ἐγείρει , quasi *resuscitatio* . Vox est æquivoca , etiam Chymicis . 1. Ita dicitur corporis alicujus , in formam cal-

calcis, pulveris, aut liquoris redacti, pristinae formae restitutio. Locum habet praecipue in metallis, quae menstruorum additione formam quasi amiserunt. *Reductio* talis est, cum salia mineralia, v.g. Sal Vitrioli, alumen, in humido calido soluta, *reducuntur*, in frigido humido, in pristinam solidam consistentiam. 2. *Reductionis* vox etiam attribuitur *resolutioni* corporum in prima Entia, & principia, ut vocant: Cineres vegetabilium volunt reduci in arborem, fruticem, &c. Sed est nulla, & merum commentum. Plura de hoc vocabulo vide apud Rol. Ch. l. 2 c. 4. Junge Th. Ch. Vol. I. p. 696. 697. 699. Vol. IV. p. 848. Vol. V. p. 542. & 716. Vol. VI. p. 215. 229. *Reductionem* *calcium* in metalla opus habere circumspiceo magistro, docet Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 9. fin. *Reductionem Tartari* urget Paracels. Paramir. lib. 3. tract. 2. & 3. *Reductio cibi* in sua principia, Sal, Sulphur, & Mercurium, fit per Archeum Stomachi, tract. 2. de pestilentia in princ. In genere quoque *reductio* Paracelso dicitur omnis mutatio in alium statum: v. gr. mutatio morbi in sanitatem eidem vocatur *reductio*, l. de renovatione, & restauratione, in princ.

REDUNDANTIA, *πλεονεξία*, *περισσότης*, *περίσπασις*. Vide *Perissosis*.

REDUPLICATION, *ἀναδιπλασις*, *ἐπανδιπλασις*. Vide *Anadiplosis*.

* REDUVIA, idem quod *Paronychia*, *παρονυχία*. Vide supra in PA. Dicitur & quibusdam *Redibia*, *Redubia*. Keuch. ad Samon. 241.

REFECTIO, *ἀνάληψις*, *ἀνάδρεψις*. Vide *Analepsis*, *Anathrepssis*.

REFINATIO, idem significat in genere quod *Depuratio*. In specie hoc nomine venit Ars, qua saccharum e cannis extractum, ut candorem, & duritiem acquirat, ab omnibus impuritatibus per lixivium e calce viva paratum liberatur: de qua legatur Angel. Sala in Saccharologia cap. 3. Casp. Barlaeus de rebus gestis Classis Nassovicae in Brasilia, alique, & ex his Erasmi. Francisc. Hort. Indic. Orient. O. Occident. Part. I. p. m. 267. seq. Ita & Spagyricis metalla depurata dicuntur *Refinata*, v. g. Aurum, & Argentum, &c.

REFLEXIO, *ἀνάκλιψις*, vel idem est quod *recurvatio*, vel dicitur de visione, ubi species visibiles in circulos *refleuntur*. Paracels. de An. ocul. haec dicitur usitatus *refractio*.

REFRACTARIA Vena. Vide *Phleps*.

REFRACTIO, *ἀνάκλιψις*, est vox *Optica*, idem quod *reflexio* significans. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. num. 83. Barthol. lib. 3. An. cap. 8. ad fin.

* REFRICTIO, *ἀνακρίψις*. Vide *Anatripsis*.

REFRIGERATIO, *καταψύξις*, *ψείψυξις*. Vide *Catapsysis*.

REFRIGERATORIUM, dicitur Chymicis omne illud vas, quod aquam frigidam comprehendit, qua mediante vapores in distillatione exalati per refrigerationem condensantur in aqueam substantiam, sive rostrum saltem alembici transeat, sive ipsum ambiat alembicum, sive alio modo adhibeatur: de quibus legantur scripta Chymicorum: quamvis & vas ligneum sale communi plenum pro *refrigeratorio* exhibeat Joh. Francisc. Viganus in Medulla Chymiae tab. 2. fig. 5. f.

REGALE, cementum est, quo repurgatur aurum. Dorn. in Dict. Paracel. Johnf. Ejus descriptionem vide in Th. Chym. Vol. I. p. 548. seq. *Regale sordidum menstruum* Spagyricum, dicitur aqua regia, quae aurum solvit, cum Mercurio, & stella Antimonii. Libav. Tom. II. Oper. p. 231.

REGENERATIO, *πάλινγενεσία*, vide *Palingenesia*. *Regeneratio Philosophica*, sive Spagyrica est nihil aliud quam corruptionis separatio, incorruptionis restitutio, mortis ablatio, vitae redintegratio, virtutum elementarium remotio, & coelestium instauratio, tandem malignitatis extirpatio, & bonitatis excitatio, elementorum sterilius regnantium mors, & mortificatio, & virtutis immortalis, atque coelestis vita. Th. Ch. Vol. VI. p. 374. Plus, quam satis, encomiorum, & titulorum, dummodo non essent bullae inanes.

REGIBBUS, *λῥδός*, idem quod *repandus*, *recurvus*. Vide *Lordos*. Occurrit hoc vocabulum in Brasavoli Indice Galenico.

REGIMEN, usitatum est vocabulum in Medicina, significans alicujus rei *ordinationem*, *τάξις*, *ἔκταξις*. Ita victus *regimen*, passim occurrit in Practicis. Sufficiat locus apud Forest. l. 32. Obs. 9. Schol. Paracels. lib. 4. Paramir. *regimen lapidis Philosophici*, legitur in Th. Chym. Vol. II. p. 296. Vol. III. pag. 654. Vol. IV. pag. 820. 830. 860. &c. Vol. V. pag. 20. &c. *regimen ignis*, in operationibus Chymicis, Vol. IV. pag. 526. 816. 860.

REGINA, *βασίλισ*, est nomen liquidæ ocularis compositionis, quæ *reparatrix*, *ἀνακληπική* vocatur, apud Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. *Regina* quoque ænigmatico nomine vocatur *Luna Philosophorum*, sive *Lapis Philosophicus*, metalla inferiora, cuprum, stannum, ferrum, in argentum constantissimum transformans. Th. Ch. Vol. I. p. 531.

REGIO, *χωρά*, vide *Chora*. *Regiones* quoque Anatomicis dicuntur certæ corporis, & determinatæ portiones; uti videre est apud Barthol. in proem. fin. v. g. *regio umbilicalis*, lib. 1. in princ.

REGIONALIS, ἐνδήμιος, dicitur de morbis certæ regioni familiaribus. Gal. in princ. com. in libr. Epid. Vide *Endemios*.

* REGIUS, βασιλικός. Tribuitur & morbis, & medicamentis. *Morbis regius*, idem est quod *Icterus*. *Aqua Chrysolca*, sive aurum solvens, vocatur *Aqua Regia*, alias *Stygia*. Schr. l. 3. c. 23. in fin.

REGNUM, βασιλεία, translata hæc vox in Medicina, notans certam classem rerum naturalium. In primis vero tria Regna communiter traduntur; *Vegetabilium rerum*, in quo *Vinum* primum locum tenere creditur; *Mineralium*, in quo *Aurum*; & *Animalium*, in quo *Homo* primas sibi vendicat. Th. Ch. Vol. VI. p. 682.

REGULA, κανὼν, vide *Canon*.

REGULUS, homonymon est in Medicina. i. significat aviculam, quæ & *Trochilus* Plinio dicitur, Gr. βασιλάς, βασιλισκός, cujus descriptionem, cum usu, vide ap. Aldrov. l. 17. Ornith. c. 1. Deinde est terminus Chymicorum Technicus, qui in probatione, aut fusione alicujus mineræ, illud, quod manet in crucibuli fundo, vel cupula, *Regem*, vel *Regulum* appellant. Rolf. Chym. l. 5. f. 11. cap. 1. Usitatissimus est *Regulus Antimonii*, ibid. Schr. l. 3. c. 17. Libav. S. A. Chym. 3. cap. 11. & l. 6. c. 21. item To. II. Op. p. 181. seq. Hic describi potest, quod sit Mercurialis *Antimonii* substantia metallica a superfluo sulphure, mediantibus Nitro, & Tartaro, vi ignis cum detentione operantis alcalisatis sequestrata.

REIECTIO, ἀναγωγή, sæpe usurpatur specialiter pro excretionem præternaturali per os, sive per vomitum. Scrib. n. 180. 181. 183. Vide Rhod. in not. ad nu. 173. & in Lex. Scrib. Vide etiam supra *Anagoge*.

REITERATIO, idem quod *Iteratio* simpliciter, h. e. *Repetitio* alicujus laboris, vel rei. In Chymicis *reiteratio* est species exaltationis. Parac. Paragr. tr. 3. de Alchym. *Reiteratio* fit, quum terra sublimata ponitur in cœlum, & in eo putrefactione, divisioneque solvitur. Th. Ch. Vol. I. p. 436. *Reiteratio sublimationis Mercurii*, legitur Vol. IV. p. 1002. *Reiteratio examinis metalli* per plumbum, vel tribulationis, Vol. VI. p. 78.

REB, rebus, i. e. *lac acetosum*. Rul. Johns.

RELATIO, terminus alias Logicus, translatus etiam in forum Medicum, denotat respectum rei indicatæ ad rem indicatam; qui respectus alias communiter vocatur *Indicatio*. Anton. Alvarez Epist. & Consil. Med. P. I. p. m. 241.

* RELAXANTIA, χαλαστικά, vide *Chalasticos*, & *Relaxatum*, χαλασµένον, opponitur contento. σωτεράµενον. Gal. in 6. Epid. t. 30.

RELIQUA, τὰ ἑγχεζέλιµπα νόµα, Hipp. 2. aph. 12. Vide *Encatalimpano*.

RELOLLAUM, est virtus ex complexione, ut in Hyperico, prima virtus est in calido & curativo: Accidentalibus vero Cherionia, & occulta, in eo quod vermibus advesetur, atque corruptioni. Dorn. in Dict. Parac. Rul. Paracels. vero ita descripsit. *Relolleum* (attractiva vis rerum) est natura ultra primam: & est duplex; scil. permanens, ut in magnete, & carabe, & mastiche; non permanens, ut est in igne. Et sic in morbis est duplex: *Relolleum permanens*, & non permanens: *Permanens*, ut de febre, & speciebus ejus: non permanens, ut in Rosca, Catocha. *Relollea* extra naturam, de simplicibus, ut Zinziber, Nitrum, Asphaltum, in Scholiis ad L. de grad. compos. cap. 1. Unde & in aliis ad h. l. Scholiis, Meminit *Relollacearum* ægritudinum, & separationis *Relollinae*. Helmontius paulo distinctius de *Relollæo*: *Relollaum* est qualitas efficiens, non procedens ex fermentis, & seminibus rerum: estque duplex, unum videlicet in corpore proprio, alterum vero in alieno. Inter *Relollea propria* quædam sunt separabilia; ut frigus in aere, & aqua: Alia vero inseparabilia; ut calor in lumine Solis, candela, & ignis, quæ nunquam frigere possunt. *Relollaum alienum* est violentum, quod si non foveatur, perit per suos gradus, & momenta: Ideoque dicitur *transiens*; ut est calor in aqua, tr. Nat. contr. nesc. nu. 25. 26. Calorem in Elementis esse merum *relollaum*, scripsit in tr. Scholar. Hum. pass. decept. nu. 4. Johns. triplex constituit *relollaum*, *Incorporatum*, *Innatum*, & *Momentaneum*. *Incorporata* sunt omnino Mercurialia; videlicet Mercurius Sulphuris, Mercurius salium. *Innata* sunt ex tribus, Consolidativa, Mundificativa, Confortativa, *Momentanea*, ut Mors est improvisum *relollaum*, cum tinctura velocissima, Lex. Chym. l. 1. Libavius *relollaceas* qualitates refert inter cœnosos terminos spurci Parac. Tom. IV. Oper. p. 246.

REMEDIIUM, βούθημα, idem quod *Auxilium*, *Indicatum*, *Juvans* quæ ad sanitatis conservationem, quæ ad ejusdem recuperationem. Comprehendit sub se Res non naturales, non solum Medicamenta, & Chirurgicas operationes, verum etiam victum, & quæ ad Dietam pertinent. Lind. Ex. VII. §. 32. Estque de materia Medica simul intelligendum hoc vocabulum, & de ejus formalitate, & virtute. Vide Dogm. nostr. G. P. IV. cap. 1. d. 4. pag. 462. seqq. imo & de dextro usu. Nam rectus usus est & anima materiæ, & vita *remedii*, & forma utriusque. Quod enim hæc materia *remedium*, hoc *remedium* *auxilium*, & vere existant, & recte dicantur, hoc totum habent ab usu recto. Lind. Ex. II. §. 67. Consentit J. Alex. not. in Galen. lib. 1. de A. F. cap. 1. *Remedia* inveniuntur per duo instrumenta, quæ sunt Ratio & Ex-

& Experientia; estque hæc periculosa, & fallax; illa vero difficilis, h. e. non facilis cognitu. Gal. in 1. aph. 1. *Remedia* quoque *spiritualia*, h. e. quæ animi vigorem promovent, prodesse ad corporis sanitatem, vide in Th. Chym. Vol. V. p. 358. Verbum *remediare* aliquoties occurrit apud Scrib. Larg. num. 11. 14. 18. 27. &c. Vide Rhod. Lex. Scrib.

REMIGATIO, ἐρσις, vel εἰρσις, pertinet inter Exercitationes corporis fortiores. Gal. lib. 2. de san. tu. & comprehendit motum mistum, l. 1. de Us. part. c. 19.

REMINISCENTIA, ἀνάμνησις, idem quod *recordatio*. Vide *Anamnesis*. *Recordatio*.

* REMISSIO, ἄνσις, idem quod ἀλάφμη, ὀδοναμία. Vide *Declinatio*. *Dialeimma*. *Remissus* etiam sæpe pro debili ponitur: v. g. *remissus* pulsus, *remissus* pastillus. *Remissa* aqua frigida, Rhod. in Lex. Scrib.

REMORA, ἔχενς, nomen piscis marini, saxi adhærentis, qui navibus adhærens, motum earum retardare posse creditur. Cujus descriptio, cum usu, videatur in Aldr. l. 3. de pisc. c. 12. De *Echneide* Spagyricorum vide supra in *Echneis*. Peculiare quoque instrumentum Chirurgicum *Remora* nomine exornavit Hildanus a se inventum, Cent. V. obs. 86. e quo etiam descriptit Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIII. fig. 3. & T. XLVII. f. 3.

REMOTIO, ἀφάρσις, idem quod *Ablatio*. Vide ἀφάρσις. *Remotionem* sui indicant omnia, quæ sunt præter naturam, uti docemur in *Methodo* medendi.

RENCHUS, nomen piscis in Bavaria frequentioris, quem, a sapore, carnisque bonitate, valde laudavit J. Alex. l. 15. sal. c. 5. fere ad fin. In Aldr. non occurrit hoc nomen.

* REN, νεφρός, vide *Nephros*. *Renalis*, νεφροπικός, vide *Nephritis*, *Nephriticos*.

RENISUS, *Renitentia*, ἀντιτυμία, dicitur proprie de duritie, quæ resistit ad contactum. Vide Lind. Ex. IV. §. 55. Hinc *renitens* duro jungitur. Galen. ad 5. aph. 67. *Renitentes* corporis dispositiones sunt, quæ non facile concedunt transitum miasmati morbofo, sive contagio, & difficulter læduntur. Gal. lib. 1. de diff. febr. cap. 4.

RENOVATIO, (Græce dicitur ἀνακαίνωσις, ab ἀνακαίνιζω) terminus est Paracelsicus, idem significans, quod *restauratio*; & accipitur de reductione mineralium a statu corruptionis ad integritatis statum. Postea transfertur etiam ad reductionem corporis ægri in sanitatem pristinam, l. de *renovatione*, & *restaurazione*.

RENUNCIATIO, dicitur sententia, vel iudicium Medici, aut Chirurgi ad Magistratum datum, vel

iudicem de ægri, vel vulnerati statu; v. gr. de lethali- tate vulneris, de contagio, de veneno propinato, de foetus propulsione, &c. Legitur integer tractatus Ambr. Paræi de *renuntiationibus* Chirurgiæ annexus, in quo & *Elogium* posuit interdum pro *renuntiatione*. Videatur & Bonet. Merc. Compit. l. 15. p. 596.

RENUTRITIO, ἀνάθρεψις, idem quod *refectio*. Vide *Anathrepfis*, *Analepsis*.

RENUTUS, dicitur Plinio motus capitis in partem posteriorem. Fallop. de ossib. c. 19. Tom. I. oper. p. 509. quemadmodum in partem anteriorem *Annutio*, vel *Annutus*.

* REPANDITAS, λόρδωσις. Vide *Lordosis*.

REPELLENS, ἀποκρησικόν. Vide *Apocrusticon*.

* REPERCUTIENS, ἀποκρησικόν, idem quod *repellens*. Gal. l. 5. S. F. a. 17. Ita & Dor. Rul. & Johns. in Lexic. Ita & *repercussiva* describitur per humoris in aliquam partem fluentis repulsionem, a Leonh. Botalo de cur. vuln. sclopet. c. 7. p. m. 17. describuntur *repercussiva*, quod sint medicamenta, fluxiones retrorsum agentia. *Repercussio* etiam in Chymicis coincidit cum *Præcipitatione*. Hinc *Repercussa*, vel *Repercussiva* dicuntur, quæ sunt per subsidentiam, & præcipitationem ad fundum. Libav. Tom. II. Oper. p. 125. 216.

REPETENTIA, idem quod *Repetitio*. Usurpatur de Accessionibus febrilibus: suntque vel *Evidentes*, vel *Obscuræ*. P. M. de Caldeira Tom. I. Oper. p. 424.

REPETITIO, επανάληψις, ἀνάληψις, vel dicitur de morbis, & eorum periodis, ac paroxysmis, Gal. l. de morb. tempor. cap. 8. vel de præceptis Medicis, quorum *repetitio* maxime necessaria, ac utilis est, eamque passim Gal. in scriptis suis inculcat, cujus loca afferre prolixius foret. Videatur Th. Mundellæ.

REPLETIO, πλήρωσις, πλησμονή. Sumitur & in malam, & in bonam partem. Vide *Plerosis*, *Plesmone*.

REPOSITIO, ἐμβολή, vocatur operatio Chirurgica, qua membrum aliquod, quod loco suo naturali excidit, cum violentia, & artificiose in pristinum locum reponitur. Gal. c. 3. de fract. t. 62. Vide *Emballo*. Quare etiam in Indice operum Hildani, aliorumque Chirurgiæ scriptorum,

REPRÆSENTATIO, ἐμφασις, vide *Emphasis*.

REPRESSIO, ὑπίσχεσις, idem quod *suppressio*. Vide *Epischesis*.

REPRIMENS, ἀποκρησικός, vide *Apocrusticos*, idem quod *repellens*.

REPTATIO, reptatus, reptus, ἄρψις, ἔρπυσμος, est species motus localis totius animalis, qui per terram continue eandem contingendo peragitur, ipsique innitendo, qualis in serpente,

anguilla, verminibus conspicitur. Hier. Fabr. ab Aquapend. l. de motu loc. animal. sec. totum. h. tit. p. m. 21.

REPTILE, ἑρπῶν, ἑρπητὶν, epitheton animalium, quæ humi gradiuntur. Vide *Herpeton*.

REPULSIO, ἀποκρῆσις, ἀντίωσις. Repulsorius, idem quod repellens, ἀποκρῆστικός, repultrix facultas refertur inter ministras. Vide *Apocrusticos*. Dicitur vero *repulsio*, quando humores in affluxu retunduntur; & parte constricta, aditu quasi prohibentur. Diet. n. 46.

REPURGATIO, ἀνακαθαρσις, ἐκκαθαρσις. Repurgantia, καθαρτικὰ, ἀνκαθαρτικὰ, dicitur vel de purgatione pororum cutaneorum, pro fuliginum, & vaporum exclusione. Galen. l. 6. de S. Fac. c. 12. Vel de purgatione per sputum, 5. aph. 8. & 4. de R. V. I. A. t. 20. Vide *Anacatharsis*.

REQUIES, ἀνάπαυσις, communiter idem significat, quod *quies*. Vide *Hesychia*. Proprie vero dicitur vacatio ab exercitatione. Gal. ad 4. aph. 13. adde Diet. n. 59.

RES, vel Græce dicitur ῥεῖσμα, vel saltem exprimitur per articulum neutrum τὸ, cum additione proprietatis alicujus specificæ. Ita triplices occurrunt *res* in Medicina, *Secundum naturam*, ἡ κατὰ φύσιν, & *res præter naturam*, ἡ παρὰ φύσιν, & a recentioribus dictæ *res non naturales*. Helmontius eam generaliter descripsit, quod sit id in se, quod est absque reflexione sui, ad aliquem humanæ rationis discursum, inventionem, Tract. Venatio scientiarum, num. 25. *Res Macrocosmicæ* sunt, quæcunque extra familiam vegetabilium, & animalium collocantur; sive primariæ sint, & macrocosmi membra, sive secundariæ, i. e. ex perittomate macrocosmico productæ. Schrod. l. 3. c. 1. *res naturales*, ἡ φυσικὰ, pertinent ad Transumpta Medica, quatenus ad *res* triplices antea dictas diversimode applicantur. Vide Dogm. Med. G. p. 13. seq.

RESECTIO, ἀνατομή, vide *Anatome*. Alias & *refecare* dicitur pro *reprimere*: v. g. *refecare* dolores podagricos. Keuch. in not. ad Samon. p. 250.

RESIDENTIA, ὑπόστασις, idem quod *Subsidentia* in Urinis. Vide *Hypostasis*.

RESIMUS, σίμος. Vide *Simos*.

RESINA, ῥητίνη, est lacryma, vel liquor pinguis, & oleaginosus, cum sponte ex arboribus profluens, tum interdum accedente vulneratione. Estque duplicis consistentiæ, liquidiuscula, & duriuscula, quæ communiter etiam Gummatibus annumerantur. Catalogum vide apud Schrod. l. 2. c. 19. de virtutibus, Gal. l. 8. de S. F. h. tit. Olim *Lentiscina* fuit præstantissima. Gorr. *Resina* simpliciter ponitur pro vulgari pice flava, & molliori, sutori dicta. Dorn. *Resinas rariores* exoticas quasdam descripsit Chioc.

Mus. Calc. sect. 5. p. 624. seq. Porro vocab. *resina* translatum etiam ad alia: v. g. ad *Magisteria Scammonii*, & *Gialappæ*, quæ vocantur *Resinæ*. Rolfink. Chym. l. 5. sect. 2. cap. 16. de purgant. l. 2. art. 3. c. 12. A Chymicis *resina terræ* dicitur *Sulphur*, Th. Chym. Vol. I. p. 583. fin. *Resina terræ portabilis*, est *sulphur sublimatum* in liquorem, balsamum, vel oleum redactum. *Resina auri*, est *crocus* ex auro tractus. Dorn. Rul. Jons. Prorsus abusive sumpsit Paracelsus de materia Tartar. glutinosa, l. 1. de Tartar. tr. 4. c. 2. in Annot.

RESINATUS, ῥηπινωτός, epitheton est vinorum: aliquoties meminit Cels. l. 2. c. 24. fin. & c. 28. Dicitur vere *Vina resinata*, quia olim *Musta Italica* pice, vel *resina* inspersa condiebantur, ut odoris, & saporis acumina iis accederent. De modo condiendi legatur Plin. l. 14. H. N. c. 19. 20.

RESINOCERUM, ῥηπινόκερον, dicitur mixtura ex *resina* cum *cera*; cuius differentia triplex legitur apud Gal. 6. de C. M. P. G. c. 2. fere ad fin.

RESISTENTIA, ἀντιπρόθεξις, est qualitas, vel potentia naturalis, secundum quam aliquid non patitur ab agente etiam implicito. Estque duplex, perfecta, & imperfecta. Plura de hoc vocabulo vide apud H. Augen. T. I. Ep. & Conf. Med. l. 2. ep. 3. p. m. 52. & T. II. l. 5. 18. p. 498.

RESOLVENS, ἀλγεφορηπνῆς, epitheton medicamentorum Topicorum, quæ vim habent materiam textam, & tenacem liquandi, & attenuandi; de quibus Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Suntque salinæ naturæ. Hinc & Helmont. vocat *resolutiva* salia, lixivia, & alkalia, quæ virtutibus seminalibus sunt orbata, exceptis paucis, tr. Potestas Medicam. n. 31.

* RESOLUTIO, æquivocum est apud Latinos. Vel enim accipitur Pathologice; & respondet Græco ἀνάλυσις. Vide *Paralysis*, *Lysis*, *Dialysis*. Vel sumitur technice, Pharmaceutice, aut Chymice; & ita Gr. dici posset ἀνάλυσις, estque Coagulationis oppositum: describitur, cum commista violenter separantur, adjecto resolvente, & quamlibet mixturæ partem segregante. Estque idem quod *solutio*, λύσις, item *Dissolutio* de quo supra suo loco. *Resolutio* duplex proponitur in Theatr. Chym. Vol. II. p. 30. alia *totalis*, cum interitu totius: alia *partialis*, ubi quedam sensilia remanent, communia cum primæ, tum posteriori jam dissolutæ materiæ. Ita & Basil. Valentin. in suo ult. Testamento l. 1. c. 2. duplicem statuit *resolutionem* metallorum: unam, quæ fit a Fusoribus metallicis: alteram, quæ fit a Chymista. John. in *resolutione* Chymica quinq; sese offerre scripsit. 1. Æthereum corpus, sive spirituosam substantiam, aut Mercurium. 2. Sulphureum quoddam corpus, seu oleagineam sub-

substantiam, sulphur dictam. Quæ duo tantæ subtilitatis sunt, ut, si non bene reserventur, sæpius evanescant in auram. 3. Sal, quantumvis crassius, virtutem tamen non obscuram habens. 4. Phlegma, & aqueum elementum. 5. Terreum, & caput mortuum dictum: quæ duo nullarum sunt virium, & mortua. De hujus vocabuli variis significationibus vide & Fallop. de Tum. p. 4 c. 18. Tom. 1. Op. p. 638.

RESOLUTIVUS, tribuitur a modernis *Fermentationi*, quæ est motus efficientis in materia principiorum ejus singulorum segregativus; & opponitur *Fermentationi Combinatoriæ*, vel *combinativæ*, quæ & *Confermatio* vocatur; estque motus efficientis in materia principiorum ejus, pro circumscriptione loci, temporis, & caloris conjunctivus. De utraque videatur Clar. Dn. Georgii Ern. Stahl's Dissert. de Sanguificatione c. 3.

RESONITUS, idem quod *Contrassura*. Paræus Chir. l. 9. c. 8.

RESORBERI, ἀναπνεῖν, sumitur ab Hipp. pro *absumi*, 2. de art. t. § 1.

* RESPIRATIO, ἀναπνοή, dicitur actio vitalis, vel potius vita animalis, constans ex *Inspiratione*, & *Expiratione*: de quibus partibus vide *Expnoe*, & *Eispnoe*. Ceterum de *Respirationis* organis, & usu vide ex recentioribus Charlton. Oec. An. Ex. IIX. Th. Villis Pharm. Rat. P. II. in princ. Malach. Truſton. h. tit. & alios. An *respiratio* foetui competat, ventilavit etiam Barthol. l. 2. Anat. c. 8. Usus *respirationis* per se quod sit sanguinis accensio, nobis adhuc est suspectus.

RESPUO, ἀναπνέω, δυνάμει, proprie dicitur sputum sursum revoco, & ejicio, idem quod *Exspuo*. Metaphorice vero notat *rejicio*, aversor aliquid. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 5.

RESSELLA, est terminus Paracelsicus, de quo non constat, quid significet. Dicitur vero quod sit colorem auferens quid, quemadmodum *Assa* colorem promovens. Legitur Paramir. l. 4.

RESTAURATIO, idem quod *Refectio*, ἀνάληψις, ἀνάθεσις, q. *Renutritio*. Gal. c. 1. de fract. t. 48. Paracelsus idem est, quod *Renovatio*. Vide p. sup. *Renovatio*. Helmontio *Restauratio* dicitur, inclinationis susceptæ obtruncatio; & opponitur *Præſervationi*, quæ est futuri præcautio, per impedimentum materiæ disponibilis, tr. de Lithias. c. 7. n. 21.

RESTINCTIO, δυνάμει, Chymicis dicitur gradatio, qua res candefactæ in liquore exaltante restringuntur; atque ita ad nobilitatem perveniunt in eo genere optimorum. Hic enim est principalis primusque finis inventæ *restinctionis*. Rul. & Johns. in Lex. descendit a verbo δυνάμει, *restringo*, de quo apud Diet. n. 88.

* RESTITUTIO, ἀναστροφή, ἀναστροφή, dicitur membri sede sua emori in pristinum locum repositio, vel constitutio, vel collocatio. Gal. 3. de fract. t. 38. quamvis & latius sæpe accipiat, pro additione deficientis: v. g. *Lactis restitutio*, Hildan. cent. 4. obs. 27. Nisi abscissi *restitutio*, Id. cent. 3. obs. 31. Imo pro curatione absoluta ægri, quando æger *restitutus*, i. e. ad pristinam sanitatem reductus dicitur.

RESUDATIO, dicitur laboriosa ægritudo, faciens ægrum diu pati; estque accidens superveniens hydropi, quando inflatio communicatur femori. Avic. l. 3. fen. 14. tr. 4. fin.

RESUMPTIO, ἀνάληψις, idem quod *Refectio*, sive virium recuperatio. Diet. n. 57.

RESUPINATIO, ὑπὸ πρῶτον. Vide *Hypriasmus*.

RESURRECTIO, ἀνάστασις, est vocabulum ad Theologiam magis, quam ad Medicinam spectans. Tropice tamen *Resurrectio metallorum*, dicitur immortificabilis *regeneratio*, mediumque, per quod ejusmodi tincturæ promoventur ad sui generationem. Vol. 1. p. 524. Th. Chym.

RESUSCITATIO, est terminus Spagyricus, idem significans quod *Restauratio*, *Regeneratio*, *Renovatio*. Paracels. l. 6. de nat. rer. *Resuscitationem* vegetabilium inter non entia Chymicorum retulit Rol. Chym. l. 6. c. 3. Eandem tamen exemplis defendere videtur Barth. in Act. Hafn. Vol. 1. Obs. 41. p. 78. 79. De *resuscitatione* Terræ virginæ in processu lapidis Philosophici, vel *Chrysopæias* Vide Vol. VI. Th. Ch. p. 188.

* RETE, δίκτυον, *Reticulum*, κεκρύφλη, diversis attribuitur corporis partibus. Antiquis *Rete* dictum fuit *Omentum*. Castell. In brutis quibusdam, quæ quatuor habent ventres, secundus *Reticulum* vocatur. Vide *Cecryphalos*. *Rete mirabile*, vocatur plexus arteriolarum carotidum glandulam pituitariam in ambitu complectens. Vide *Dictyoides*.

* RETENTIO, ὀπισθέκτρις, vide *Epischesis*. *Retentrix facultas*, καθεκτική δύναμις, refertur inter quatuor ministras, & opponitur *Attrahenti*. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 6.

* RETENTUM, dicitur vel *Retinendum*, id, quod naturæ familiare est, & opponitur *Excernendis*, vel *Excretis*. Helm. peculiarem librum inscripsit *Retenta*; & intelligit, quæ vel forinsecus assumuntur, vel intus domestica nascuntur, per internam inordinationem. Accipit vero præternaturaliter, & Pathologice; cum tamen & *Retenta* dentur *naturalia*, de quibus vide nostra Dogm. P. I. c. 9. dog. 3. p. 99.

* RETICULARIS, *Retiformis*, *Retinus*, δίκτυος, vide *Dictyoides*. *Rete*. *Reticulum*, κεκρύφλη. Vide *Cecryphalos*.

RETICULUM, vide p. a. Rete.

RETINACULUM, vocatur Instrumentum Chirurgicum, quo Herniotomi in Castratione, & Herniæ scroti sectione commode utuntur, ne intestina in scrotum prolabantur. Vid. Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XVII. fig. 2. & modum applicandi Tom. XXXIX. fig. 2. 3. 4.

RETORTA, est vas globosum, cujus collum paulatim a ventre procedit, ac sensim in oblongum canalem reflexum transit; Chymicis frequens; & ad destillationem mineralium, spirituumque potissimum pertinet. Rul. Johnf. in Lex.

RETRACTIO, Retrahens, ἀντίπυσις, ἀντιπυσις, idem quod Revulsio, Revellens. Vide Antispasms.

RETRANSMUTATIO, Paracelso dicitur materię alicujus, v. g. Tartareę, quę prius liquor fuit, postea coagulata, vel indurata, iterata permutatio in liquorem. Param. l. 3. tr. 5.

RETRIMENTUM, δόνημα, accipitur de variis minutiis, quę secedunt ex corporis alicujus ficioris, & friabilis frequentiori tractatione, & agitatione. Ita Retrimenta fœni vocantur, quę vulgo flores fœni, & semina appellantur, & pro usu externo commendat D. Ludovic. Dissert. I. Pharm. p. 615. 627. quamvis Retrimen- tum etiam de aliis excrementis accipitur.

RETROCESSIO, idem quod Revocatio, Gr. ἐπανάλησις. Vide Epanaclesis.

REVELATIO, quid significet, ex aliis Lexicis constat. De ea valde gloriari solent Spagyrici, Helmontius quoque, & alii: sed res est valde suspecta.

REVERBERATIO, terminus est technicus, in Chymia, significans ignitionem, qua corpora igne vivo reperiunt, & reverberante in calcem subtiliorem reducuntur: estque vel clausa, vel aperta. Clausa, quando corpora in furno reverberii clauso calcinantur. Hac reverberatione ignis gradus admodum administrari possunt, ut calor intendi, remitti que possit; quod in vulgaribus non accidit. Aperta, quando materia in reverberatorio furno, omnibus foraminibus apertis, calcinatur. Hęc valde vehemens est; & utimur ea in corporibus duris, ac tenacibus resolvendis. Reverberatorium, furnus est, in quo per flammam materialia calcinantur. Dorn. Rul. & Johnf. Rolsink. Chym. l. 2. c. 3. Et Ignis Reverberatorius dicitur, quando undique flamma vasculum ambit. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. l. 1. c. 3. p. 51. Est igitur Reverberatio fere idem, quod Calcinatio. Th. Chym. Vol. III. p. 385. Reverberationem etiam in corpore humano finxit Paracels. Paramir. l. 2. c. 5. l. 4. de vit. long. c. 6.

REVELLENS, ἀντιπυσις, vide Antispasms. Gal. l. 6. Epid. c. 2. l. 32.

* REVERSIVUS, ὑποστροφώδης, epitheton febris, apud Hipp. quę non est acuta, sed diuturna, & imperfectas habet solutiones, erroneasque accessiones. Hipp. l. 6. Epid. s. 2. t. 21. Gal. ad h. l. Reversio dicitur ὑποστροφή, idem quod Recidiva, vide Hypostrophe.

REVIVIFICATIO, idem quod Resuscitatio. Libav. Tom. II. Op. p. 231. Ita Revivificatio Mercurii proponitur e Jac. le Mort. in Morley Collect. Chym. Leid. c. 281.

REVOCATIO, ἐπανάλησις, vide Epanaclesis.

REVOMO, ἐπανέμεω, i. e. vomitum repeto. Vide Epanemeo.

* REVULSIO, ἀντίπυσις. Vide Antispasms, idem quod Retractio. Gal. c. 2. n. 6. Epid. t. 8.

REX, βασιλεύς, propria significatio non est hujus loci. Tropice vero Rex dicitur Rul. Aqua spiritualis, vel spiritus in aqua. Lapis Philosophicus vocatur Rex Regum, metalla inferiora in optimum aurum transformans. Th. Chym. Vol. I. p. 531. Vol. III. p. 41. Vol. IV. p. 898. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 8. & Vol. II. Oper. p. 345. 346. 394. Ceterum, quoad propriam significationem, quod Reges quidam a Deo habere credantur singulare beneficium certos curandi morbos, v. g. Anglię spasmus, & Gallię strumas, de quibus vide C. Rejes C. El. q. 25. in medio relinquitur, sitque fides penes Authores.

RHA, ῥᾶ, idem quod Rheum, ῥῆον, κατ' ἐξοχῆν, ita vocatur Rhaponticum verum, apud Gal. Diosc. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 281. ab amne Rha dicto. Gorr.

RHABBARUM, ῥᾶββαρον, notissimum inter purgantia mitiora, alias ad Botanicos pertinens; cujus securitatem communiter quidem Medici laudibus extulerunt, (videatur Rolsink. de purgant. sect. 12. art. 1.) verum Lind. non immerito suspectam reddere conatus est, Sel. Med. Ex. XII. §. 57. & 128.

RHABDOS, ῥᾶβδος. Vide Virga.

* RHABDOIDES, ῥᾶβδοειδής, epitheton futura recte in cranio, quę & sagittalis dicitur. Vide Obelæa.

RHACHIA, ῥάχια, Jonice ῥάχιν, a ῥήγω, frango, rumpo, dicitur inundatio, vel restagnatio maris, aut potius crepido littoris petrosa, cui alliduntur fluctus. Transfertur ab Hipp. ad inundationes humorum, & supernatantias in corpore. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

RHACHIS, ῥάχις, Latine Spina. Dieterich. n. 749. Diciturque vertebrarum omnium a cervicalibus ad imos usque lumbos structura, erigendo, recurvandoque corpori conveniens; cujus descriptionem vide in Anatomicis, in specie apud Barthol. libell. 4. An. c. 14. Per totius spinę vertebrarum foramina media trans-

medullaris substantia, a cerebro continuata, quæ *Spinalis medulla* vocatur. Vide *Medulla*. Vide *Spina*.

RHACHISAGRA, ῥαχισάγρη, vocari potest species Arthritidis particularis spinam dorsi instantis. Paræus l. 14. Chir. c. 1.

* **RHACHITÆ**, ῥαχίται, vel ῥαχιδῶν, vocantur *Musculi Dorsales*, qui universis costarum commissuris in toto thorace superinjecti sunt, a posteriore parte, nihil relinquentes, quod non contegant; sed omnes costarum radices, & vertebrarum processus, qui a lateribus sunt, ad hæc quod inter ipsas radices est, complectuntur. Hipp. 7. aph. 36. Gal. in comm. & l. 4. Anat. adm. c. 6. Barth. vocat *Spinatos*, l. 4. Anatom. c. 6. 7.

RHACHITIS, ῥαχίτις, morbus dicitur rarior, & Anglis quondam Endemius in figura vitiata, quando caput, spina dorsi, costæ, tibix, aliaque ossa a debita sua figura sensim alienantur: cujus essentiam, & generationem erudite descripsit Glisson. integro libello de *rhachitide*, adde Charlton. Ex. Pathol. X §. 42. Prosecutus est quoque hujus affectus descriptionem Joh. Mayovv, Medicus Oxoniens. Anglus Collegiatus, tractat. h. t. & novissime Dolæus Encyclopæd. d. l. 6. cap. 13. p. 1027. seqq. cujus descriptio plenior est hæc: *Rhachitis* est affectus ex inæquali succi nutritii distributione obortus, ob cujus defectum, vel superabundantiam partes illæ nutrimento privatæ marcescunt, ac emaciantur; aliæ vero plus satis nutritæ ad molem justo majorem augentur.

* **RHACOS**, ῥάκος, lacerum linamentum dicitur, quo utuntur Chirurgi in ulceribus, & vulneribus. Hipp. l. 2. de morb. XXXIV. 26. Unde & cutis dicitur ῥακώδης, i. e. *lacerata*, & erosa, instar vestis laceræ; quod contingit in abscessibus suppuratis, & ob timiditatem, vel imperitiam tardius apertis. Gal. 2. ad Glauc. cap. 8.

* **RHACOSIS**, ῥάκωσις, i. e. *detritio*, vocatur morbus scroti, quando laxata ejus cutis, & exoriata est. Galen. in defin. Cast. Ægin. l. 6. cap. 67.

RHÆBOIDES, ῥαιβοειδής, vel ῥοιβοειδής, idem fere quod ῥαιβός, *motus incurvatus*. Hipp. 3. de artic. t. 38. quamvis ῥοβοειδής, ibidem extet, sed recte C. Hofm. in ἀντιδρότοις censet, legendum esse ῥοιβοειδής, aut ῥαιβοειδής.

RHÆBOS, ῥαίβος, idem quod ῥοιβός, κάμπυλος, i. e. *incurvus*, obtortus. In specie vero usurpatur de morbo crurum, in figura vitiata, quando versus anteriorem partem incurvantur; quibus opponuntur *Blæsi*. Gal. l. de caus. morb. c. 7. Jung. C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. nu. 146.

& l. 3. Inst. Med. c. 59. §. 5. in quo loco Galeno contrariari videtur. Latine *Vari* vocantur. M. Aur. Sever. l. de gibb. valg. & var. c. 2.

RHAGADIÆ, vocantur Dorn. Rul. & Johns. & describuntur, quod sint notæ, vel apostemata pudendorum. Paracels. etiam ad genua refert, l. 5. Paragr. in fin.

* **RHAGAS**, ῥαγὰς, Lat. *Fissura*, & in plur. ῥαγάδες, dicuntur solutiones continui partium molliorum, v. g. labiorum, manuum, item in ano; quæ proveniunt ab intemperie sicca nimis, & salsa, succum nutritium falsum, & sicciorem supponente. Forest. l. 23. obs. 10. & l. 14. obs. 1. Scrib. n. 223. Vide *Fissura*.

RHAGE, ῥαγή, i. e. *Rima*, fissura. Vide *Fissura*.

* **RHAGES**, ῥάγες, dicuntur summitates digitorum, & pulpæ interiores; quæ & κρυφαί, *vertices*, & *acini* vocantur. Castell. & Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 91.

RHAGIUM, ῥαγίον, est species *Phalangii* venenati, ita dicti a similitudine acini uvæ nigræ, quasi *Acineum*; & os quidem juxta medium ventrem habet, pedes vero ex utraque parte quam brevissimos. Forest. l. 30. obs. 12. ex Ætio. l. 13. cap. 18.

* **RHAGOIDES**, ῥαγοειδής, Latine *uvea*, epitheton tunicæ oculi ab uvarum colore ita dictæ, ordine *Secundæ*, quæ & *perforata* dicitur a structura, alias & *Choroides*; cujus historiam, cum usu vario, vide apud Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 23. seq. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. & alios plures.

RHAIZO, ῥαίζω, vel ῥηίζω, Jonice, significat *Levo*, *Allevo*. Hipp. 5. aph. 25. l. 2. Epid. f. II. 81. 132. l. 4. XXIX. 13. &c. adde Foef. p. 552. Dieter. n. 756.

RHAMMA, ῥάμμα. Vide *Acia*.

RHANTERES, ῥαντήρες, a quibusdam dicti *oculorum anguli interiores*, naso proximi, & majores; & πηγαι vocantur, ceu *fontes lacrymarum*. Gorr. Lind. d. l. §. 88.

RHAPHANEDON, ῥαφανηδόν, epitheton *fracturæ raphani modo factæ*, quæ καυληδόν κάταγμα vocatur, quando secundum crassitiem os frangitur transversim. Ægin. l. 6. c. 89. Gorr.

RHAPHANELÆON, ῥαφανέλαιον, i. e. *oleum Raphaninum*: de quo legatur Diosc. l. 1. c. 45.

* **RHAPHE**, ῥαφή, Latine *Sutura*, duplicem habet significationem, propriam, & impropriam. Proprie notat, præter communem, etiam opificibus notam juncturam duorum corporum mollium, filo, & acu mediante factam: in foro Medico etiam aliquando necessariam conjunctionem labiorum, vel vulneris acia factam; a qua tamen, quantum fieri potest, Chi-

Chirurgi cavere debent, ob dolorem, metum convulsionis, & facilem ex putredine fili dissolutionem: in cuius locum applicantur, ubi licet, Emplastra glutinantia, vulgo *Dessu Oflaster*. Improperie vero *Sutura* dicitur species quædam *συναρρώσως*, vel juncturæ, aut commissuræ ossium, confutis rebus similis, & serratæ; quales in capitis ossibus observantur; dividunturque in *veras*, & *spurias*; quarum Historiam vide apud Barthol. libell. 4. Anat. c. 5. *Sutura* quoque dicitur inferior pars penis, in longitudinem vergens. Castell. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 63.

RHAPHIS, *ρηάφιον*, *ῥαφίς*, *ῥαφίον*, significat *acum*, vel *faciculam*, suendi instrumentum. Hippocr. l. 2. de morb. LXIV. 11. Foef. p. 551.

RHASTONE, *ῥασώνη*, dicitur *Levamen*, *Allevatio*. Terminus Hipp. familiaris. Vide *Levamen*. Significat & *facilitatem* in curando, oppositam violentiæ, Medicoque commendat, l. de Art. XX. 3. adde Foef. d. l.

RHEBOS, *ῥεβός*, idem quod *ῥαβός*. Vide *Rhabdos*.

RHECHIA, *ῥήχιον*, Jon. pro *ῥαχία*. Vide *Rachia*.

RHEGE, *ῥήγη*, pro *ῥήγμα*, *ruptura*, *scissura*. Gal. in Ex. dict. Hipp.

* RHEGMA, *ῥήγμα*, Lat. *ruptura* dicitur; estque species solutæ continuitatis partis mollioris, ex violento ictu, vel casu, absque sectione, aut punctione facta, a nimia distensione proveniens. Foef. d. l. Dieter. n. 753. Dogm. Nostr. P. II. cap. 5. Dog. 6. pag. 40. Peculiaris quoque significatio *ῥήγματι* occurrit apud Hippoc. lib. 1. de morb. XVI. 2. estque species *σπασμῶν* in carnibus, aut venis non suppuratæ, cum doloribus diuturnis. Lindenius quoque *ῥήγματι*, *singillata* aliquando significare existimat, præsertim in loco l. 3. de morb. c. XIX. 7. 8. vide Ex. XII. §. 15. verum non videmus rationem sufficientem; cum *ruptio* abscessuum interna intelligi possit, uti & Foef. exposuit.

RHEGMATIAS, *ῥήγματις*, vocatur is, cui abscessus intus rumpitur, aut in quo ruptura facta est. Hipp. l. 1. de morb. XXIX. 8. l. 2. XLI. 8. *ῥήγματις* quoque in fœm. idem quod *ῥήγμα*, *ruptio*, d. l. LI. 20. quamvis fortassis mendum sit per omissum *σ*; ut ad ipsum ægrum referendum potius sit, animadvertente Foef. p. 552. qui tamen etiam rursus hallucinatus, quando loca l. de A. L. & Aq. V. 6. & VI. 5. abstractivè *ῥήγματις* exposuit, cum tamen contextus doceat, de ægris esse explicandum. Alibi æger talis vocatur & *ῥήγματιώδης*, l. 7. Epid. XVI. 3. quamvis perperam in Gr. legatur *ῥαγματιώδης*, Latine *ruptura hians* dici posset.

RHEGMOCHASMOS, *ῥήγμοχασμός*, legitur ap.

Cels. l. 4. c. 4. ubi causas sputi sanguinis recenset. Quia vero nemo alius videtur eam dictionem usurpasse, dubitat Gorr. num legendum sit *ῥήγμα*, aut *ῥάσμος*. Approbavit vero For. l. 16. obs. 13. Schol. nec video, quid absurditatis inferat, cum vasis sanguineis propria habeatur, quæ cum *ruptura* simul *hiant* quoad orificia.

RHEMBE, *ῥέμβη*, idem quod *πλάνη*, *error*, *aberratio*, a verbo *ῥέμβω*, *vagor*, *erro*. Hipp. l. 7. Epid. XII. 9. *ῥεμβώδεις πυρετοὶ* vocantur *Arretæ* l. 2. *febres erraticæ*, *vagabundæ*, notante Foef. d. l. p. 551.

RHENANUM, epitheton *Vini*, a fluvio *Rhenus* dicti; quod hodieque refertur inter præstantiora Germanica, ita ut ad extera quoque regna transferatur. Estque revera tenuium valde partium. Verum, ob illam ipsam tenuitatem, noxium statuit arthriticis, & cavendum monet Forest. l. 29. obs. 1.

RHENCHOS, *ῥέγχος*, *ῥέγγις*, dicitur Latine *stertor*, i. e. sonus ex naribus editus, profunde dormientibus communis; & aliquando etiam apoplexiæ nota. Hipp. l. 5. Epid. XXXVI. 14. l. 7. XIII. 4. 15. XVI. de R. V. l. A. t. 34. a verbo *ῥέγγω*, *sterto*, quo etiam frequenter usus Hipp. præsertim 6. aph. 51. & alibi. Vide Foef. d. l. Diet. n. 750. Ejus modus fiendi valde est abstrusus, præsertim & in felibus.

RHEON, *ῥέον*, idem quod *ῥῆ*. Vide *Rha*.

RHEPO, *ῥέπω*, verbum emphaticum, *vergo*, *inclino*. Usurpatur de humoribus ad excretionem dispositis. Hipp. 1. aph. 21. adde Dieter. nu. 751. Lind. Ex. XIII. §. 402.

RHETINE, *ῥητίνη*. Vide *Rhesina*.

* RHEUMA, *ῥέυμα*, Lat. *Fluxio*. Vide *Fluxio*.

* RHEUMATISMOS, *ῥευματισμός*, aliquando accipitur late pro omni *Fluore*, & *Fluxu*; & ita idem est quod *ῥέυμα*. Hodieque vero restringitur ad certum aliquem affectum; quamvis nec inter illos de ejus certa essentia constet. Videatur River. Pr. l. 16. c. 13. & Chicotius Epistol. & Dissert. Med. 4. Nobis, salvo aliorum judicio, videtur *Rheumatismus*, in stricta significatione notare affectum mixtum ex *Catarrho*, & *Arthritide*. Et fortassis ita describi posset; quod sit dolor partium musculosarum, membranarum, glandularum, ut & periostiorum, cum febre quandoque erratica lenta, impotentia movendi, languore totius corporis, proveniens ab intemperie humida p. n. serosa, cum salinis vitiosis particulis conjuncta, totius corporis, sanguinis, & succi nervosi cacochymiam serosam, quandoque & flatulentam præsupponente. Qui quartam Catharri speciem veller constitutere, forte non adeo a vero aberraret. Vocatur & *rheumaticus affectus*, *ῥευμα*.

ῥιζοτμήσις ὁ ὄντος : nec inepte etiam , ad hodierna principia , descripsit Gal. l. de cur. rat. per V. S. c. 8. & l. 2. ad Glaucon. c. 2. dum ad glandulas , excipiendis recrementis idoneas , protrudi noxios humores docuit .

* RHESIS , ῥήσις , idem quod ῥήγμις , ruptio- nem , vel rupiuram significat , præsertim vena- rum . Hipp. 3. aph. 28. & 4. aph. 78. quamvis & de puris eruptione dicatur , 5. aph. 15. & de tuberculi ruptione , 7. aph. 8. Vide Foef. p. 562. & Dieter. n. 757.

RHICNOSIS , ῥιχνώσις , vocatur cutis corruga- tio , cum extenuatione , & macie corporis : cui opponitur ῥιχνώσις , cutis distensio , a repletio- ne . Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 29. Inde ῥιχνώδεις sunt rugosi , ibid. tr. 26.

RHICNOS , ῥιχνός , ῥιχνός , rugosus . Gal. c. 1. progn. t. 12. & in Exeg. voc. Hipp.

RHIGOS , ῥίγος , Latine Rigor , dicitur per- frigeratio totius corporis , præsertim panniculi carnosii , cum concussione spasmodica , vel convulsiva ; cujus causam veteres ad pituitam vi- tream , vel aliam vitiosam phlegmatis disposi- tionem retulerunt . Verum ejus causa vera con- sistit in succi nutritii , & nervosi , per particu- las acidas tenuiores , vel etiam halitus saltem acidos , vitriolaceos , aut nitrosos , corruptione , dictas , partium cutis , & cuticulæ , & pan- niculi carnosii fibras vellicante , & irritante . Videatur Villis de febr. c. 3. Quamvis enim ibidem de rigore in febre tertiana paroxysmum inchoante loquatur : poterit tamen etiam caus- sa illa applicari ad aliam quoque occasionalem acescentiam succi nutritii nimiam , aut præter- naturalem e causis externis obortam . Videatur & de hoc vocabulo Diet. nu. 758. Foef. d. l. Significat alias rigor inflexibilem duritiem , & tensionem nervorum , vel musculorum . Keuch. ad Sammon. p. 149.

RHIN , ῥίς , ῥίς . Vide Mylæres , Nasus .

RHINARION , ῥιναρίον , nomen Collyrii σμηκτι- κῆ , cujus meminit Ægin. l. 3. c. 22. Descriptio vero habetur l. 7. c. 16. Gorr.

RHINE , ῥίς . Vide Squatina .

RHINEMA , ῥίςμις , significat ramentum , Scobem , quæ lima deteritur . Hipp. de ulcer. & l. 1. de morb. mul. CIX. 2. & Galen. lib. 3. de C. M. S. L. c. 3. Vide Foef. pag. 534. & supra Ramentum .

RHINENCHYSIA , ῥινεγχυσία , i. e. infusio in nasum , vel nares . Et ῥινεγχύτης , instrumentum , siphunculus , quo aliquid in nares infunditur . Legitur apud Cœl. Aurelian. de morb. Chron. l. 2. c. 4. allegante Scapula , qui etiam ex Diosc. verbum ῥινεγχυτέω , i. e. infundi in nares , adduxit .

RHINION , ῥινίον , Collyrii nomen , ap. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. sic dictum , quasi Limula . Aliud ejusdem nominis describitur a Celso l. 6. cap. 6. ad xerophthalmiam , & oculos scabros .

RHINOCEROS , ῥινοκερως , dicitur animal qua- drupes , magnitudine Taurum , forma Aprum æmulans , cornu unicum in proboscide gerens pyramidale , quod commendatur tanquam in- signe alexiterium adversus venena , ut & mor- bum Epilepticum . Hujus animalis descriptio proluxior , cum usu , videatur apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 33. Add. Schroder. l. 5. cl. 1. n. 32. Chiocc. Mus. Calceol. l. 6. p. 687. seqq. Memi- nit & Casp. Rejes C. El. q. 67. De spiritu e Cor- nu Rhinocerotis parato , & hujus singulari effecta legatur Observatio D. Herm. Nic. Grimm. in Act. Hafn. Vol. 3. Obs. 89. Est nomen Avis peregrinæ rarioris , & fortassis monstrosæ , ap- eundem l. 22. Ornith. c. 20. Piscis quoque quidam hoc nomine appellatur ; cujus saltem meminit in loco allegato priori . In historia vero Piscium non descripsit Auctor .

RHINOPTES , ῥινοπτης , dicitur , qui per na- rium meatus patentes ex prægresso morbo circa angulum majorem oculi perspicere , & videre potuit : cujusmodi observationis meminit Run- gius in Exerc. de Visus symptom. §. 68.

RHIPIDION , ῥιπίδιον , vide Flabellum .

RHIPTASMOS , ῥιπτασμός , significat Jactatio- nem corporis , idem quod ἀλυσμός , ἀλύκη . Vi- de Alyce . Legitur apud Hipp. l. 3. de morb. XVI. 7. f. 3. de R. V. l. A. t. 14. Coac. t. 82. l. 4. Epid. X. 16. l. 5. XIX. 3. Descendit a verbo ῥιπτάζω , jacto , membra : quo etiam aliquoties usus Cous 4. de R. V. l. A. t. 48. l. 2. de morb. XVII. 6. LXVII. 3. l. 3. l. 14. &c. Vide Foef. d. l. Est & verbum simplicius , ῥίπτω , idem significans , quod legitur l. 6. Epid. f. 3. t. 17.

RIZA , ῥίζα , vide Radix .

RHIZAGRA , ῥιζάγρα , dicitur Græcis for- te pro radice post exemptum dentem re- licta exprimenda . Cels. lib. 7. cap. 12. Hu- jus delineationem rostro corvino similem ex- hibet Schultet. Arm. Chirur. Part. 1. Tab. X. fig. 5.

RHIZIAS , ῥιζίας , vocatur liquor ex radice in- cisa collectus , & in specie radice Silphi , suavi fragrans odore . Lang. l. 1. ep. 52.

RHIZOTOMOS , ῥιζοτόμος , dicitur proprie , qui radices scindit , Radicifeca . Et ῥιζοτομία , radicum sectio . Et ῥιζοτομική vocatur ars mini- stra Pharmaceuticæ , simplicium , & composito- rum medicamentorum repositionem monstrans . J. Alex. de Medicin. & Med. l. 2. pag. 138. Alias metaphorice hoc epitheton ῥιζοτόμος de ipsis re-

remediis morbum radicitus tollentibus accipi etiam potest.

RHODAPSINTHATON, ῥοδαψίνθατον, compositio est ex rosis constans. Descriptio multiplex habetur apud Æt. tetrab. 4. serm. 4. citante Gorræo.

RHODELÆON, ῥοδέλαιον, Lat. *oleum rosatum*. Rolf. Chym. l. 3. f. 2. art. 1. c. 5. ubi destillati saltem meminit: quamvis & decoctum hoc nomine venire possit ac soleat.

RHODIACON, ῥοδιακόν, nomen *Emplastrum* compositi secundum Asclepiadem; cuius descriptio habetur apud Gal. lib. 1. de C. M. P. G. c. 17. fin.

RHODIDES, ῥοδίδες, dicuntur *pastilli rosacei*, descripti a Diosc. l. 1. c. 131.

RHODINON, ῥοδινόν, *rosaceum*, ponitur sæpe simpliciter, subintelligendo *oleum*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1. & alibi. Dicitur & ῥόσατον, vel ῥόσατον, *rosatum*. Keuch. ad Sammon. p. 226. *Rosacea Gutta*, quis sit morbus, vide *Gutta*.

RHODION, ῥόδιον, nomen est medicamenti sicci sub forma pulveris acris, & corrosivi; cuius variæ descriptiones habentur apud Ægin. l. 7. c. 13. Æt. lib. 14. cap. 36. citante Gorræo. Usus monstrat Ægin. l. 4. c. 43. & 53.

RHODITES, ῥοδίτης, epitheton *vini rosati*, seu rosis conditi; cuius parandi modum tradidit Diosc. l. 5. c. 35.

* RHODOMELI, ῥοδόμελι, *mel rosaceum*, quod simplex, & purgatorium habetur in Officinis. Descriptiones videantur in Dispensatoriis.

RHODOMELON, ῥοδόμηλον, confectio dicitur ex rosis, & malis cydoniis parata: quia vero rosæ non eodem tempore cum cotoneis reperiuntur, oportet rosas cum melle suo tempore componere, & postea, alio tempore, cum cotoneis compositionem absolvere, addendo aquæ sextarios quinque ad coquendum; ita ut succi cotoneorum sit sextarius, rosarum libræ tres, mellis sextarii tres, notante Gorræo.

RHODON, ῥόδον, Latine *rosa*, flos est notissimus, suaveolens ut plurimum; cuius significatio ad Botanicos pertinet. Ponitur & aliquando pro *oleo rosaceo*, monstrante Rhodio e Scribon. n. 194. & in Lex. Scrib. *Rosa* quoque dicitur *Tartarum*, item *Erysipelas*. Rul. & Johnf. in Lex. *Rosa capitis* quid sit, vide *Rosa*. *Rosa mineralis*, quale sit medicamentum Chymicum ex Antimonio paratum, vide in Morley Coll. Ch. Leid. c. 55.

RHODOSACCHARUM, ῥοδοσάκχαρον, i. e. *Saccharum rosatum*; quod nomen vel *Conservæ rosarum*, vel etiam *Tabulato* e succo rosarum, & saccharo parato tribui solet. De utroque vide Dispensatoria.

RHODOSTACTON, ῥοδοστακτόν, idem quod ῥοδόμελι, *mel rosaceum*; uti patet ex descriptione apud Ægin. l. 7. c. 15.

RHODOSTAGMA, ῥοδόσταγμα, vocatur *liquor stillatius rosarum*. Lang. l. 1. ep. 53.

* RHOEAS, ῥοιᾶς, vel ῥυᾶς, est affectus oculorum, *Encanthidi* contrarius, consistens in carunculæ lacrymalis nimia imminutione, in oculi majori angulo. Gal. l. de diff. morb. c. 9. & in def. Med. Causa ejus materia depascens, & exiccans, vel corrosiva est; & ita sequitur fistulam lacrymalem, vel comitatur. Vide River. l. 2. Pr. Med. c. 16. Vocantur & oculi ita affecti ῥοιᾶδες, vel ῥυᾶδες ὀφθαλμοί, Ætio tetrab. 2. l. 3. c. 90. allegante Foef. Oec. p. 556.

RHOECOS, ῥοικὸς, idem quod ῥαιβὸς, vide *Rhabos*.

RHOEZOS, ῥοῖζος. Vide *Stridor*.

RHOGMATIAS, ῥωγματίας, idem quod ῥήγματίας. Vide *Rhegmatis*.

* RHOGME, ῥωγή, idem quod ῥήγμα, *rumpitura*. Specialiter tamen ita vocatur *offis ruptio*, vel fractio, per superficiem recta, vel angusta, vel lata. Gal. in Def. Vel est divisio cranii superficialia, vel profunda quidem, sed eatenus, ut fractum os non loco moveatur: de qua Ægin. l. 6. c. 90. Cast.

RHOGMOS, ῥογμός, *sonus* est, & *stertor*, quem dormientes supini edunt, *ronchus* Latine dicitur, aut gutturis stridor, vel pectoris resonans stridor, apud Aurel. l. 2. c. 10. & 27. Acut. allegante Foef. p. 555. Vide p. p. *Rhoncus*.

RHOICOS, ῥοικὸς, *fluidus*, *fluxus*. Dicitur de corporibus ob multam humiditatem molli-bus, & fluidis. Hipp. l. de A. L. & Aq. XLVII. 6. 10.

RHOIDARION, ῥοῖδαριον, dicitur medicamentum aridum; cuius præparandi modum vide ap. Æt. l. 2. c. 68 allegante Gorræo.

RHOITES, ῥοῖτης, epitheton *vini e malis punicis facti*, apud Diosc. l. 5. c. 34. ῥόες enim sunt *mala punica*. Unde & ῥοῖτον, confectio dicitur ex succi *malorum punicorum* partibus tribus, & una mellis ad tertias decoctis parata, ap. Ægin. l. 7. c. 15.

RHOMBOS, ῥέμβος, *rhombus*, dicitur species deligationis Chirurgicæ, figura *rhombum* referens, hoc est quadrangulum æquilaterum, sed non rectangulum: aut etiam *rhomboides*, quadrangulum, in quo duo semper latera opposita æqualia sunt, neque rectangulum. Hujus deligationis varias differentias tradidit Gal. l. de fasciis. Meminit Hipp. c. 2. de iis, quæ in med. t. 2. & ῥομβοδέων, 2. de zr. t. 40. Adde Foef. d. l. Rhomboides quoque, ob aliquam figuræ similitudinem, dicitur *Musculus scapulæ oblique sur-*

furfum ad posteriora trahens. Barthol. l. 4. Anat. c. 3. p. 564. Porro *rhombus* est quoque nomen piscis marini ad Passeres pertinentis; cuius descriptio, species, cum usu in cibis, & Medicina, videantur apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 48. Meminit & J. Alex. l. 14. Salubr. c. 7. Bruyerin. l. 19. de re cibar. cap. 25. Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 424.

RHOMMA, ῥόμμη, idem quod ῥόφημα, *sorbisio*. Vide *Rhophema*.

RHONCHOS, ῥόγχιον, Latine etiam *ronchus*, idem quod ῥογμός, *stertor*, est sonus cum strepitu, vel stridore intra fauces, & præsertim circa meatus narium, quando in fauces dehiscunt: cuius tamen soni causam, & generationem nemo Physicorum, quantum memini, exacte descripsit, in primis qui & in fœtibus observatur, a verbo ῥέγγω, *sterto*, quod legitur 6. aph. 51. Vide Diet. num. 70. & supra, *Rhynchus*.

RHONNYMI, ῥώνυμι, i. e. *valeo*, *vigeo*, *firmitas*, *roboro*: dicitur non solum de corporis, sed & de mentis, vel animi vigore. Hipp. 2. aph. 33. Adde diet. n. 765.

RHOODES, ῥοώδης, idem quod ῥοῖκος, *fluidus*, *fluxus*. Dicitur de oculis præ fluxione continua humidis. Hipp. l. 1. Ep. f. II. t. 6. & l. 6. Ep. f. 2. t. 32. de alvi fluxu, d. l. t. 36. de mulieribus, l. de vuln. cap. Adde Erot. p. 97. e. f.

RHOOS, ῥόος, contr. ῥῶς, Latine *Fluxio*, *Fluxus*. Vide *Fluor*.

* **RHOPALOSIS**, ῥοπάλωσις, pilorum est affectus, cum illi veluti in baculos coagmentati sunt, ut se jungi, & amplius crescere nequeant. Gorr. concretio summorum pilorum indivisibilis, veluti in baculos, Gal. in def. Videtur coincidere cum *Plica Polonica*.

RHOPHEMA, ῥόφημα, Lat. *Sorbisio* dicitur; estque cibus humidior, vel multo liquore dilutus, ut modica valentioris cibi vis humore frangatur. Medium quasi alimentum inter cibum, & potum. Hipp. l. de vet. medic. XI. 6. 7. 8. Specialiter vero, & eminenter hoc nomine venit apud eundem *Cremor pisanæ dilutus*, 3. de R. V. I. A. t. 35. Gal. in comm. ad h. l. & c. 4. t. 77. alibi. Vide Foef. p. 556. Diet. n. 561. Legitur & ῥόφημα, in quibusdam locis, teste Foef. d. l. quamvis hæc mutatio o in u facile contingere potuerit etiam ex errore. *Sorbitiones atrabiliaræ*, quæ sint apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 18. Vide *Epispasticos*.

RHOPOLIA, ῥωπωλία, vocatur *coemptor omnigenarum rerum*. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

RHORTOS, ῥωπός, idem quod ῥόφητος, *sorbilis*, & ῥωπία, *sorbilia*. Gal. in exeg. voc. Hipp. Gorr. Foef. p. 555.

RHOSATON, ῥόσκτον, dicitur *confectio e rosæ*, purgans vitiosum humorem, descripta apud Æt. l. 3. citante Gorr.

RHOSCOMENOS, ῥωσκόμηνος, dicitur, qui *bene valet*, & adv. ῥωσκόμηνος, *valenter*, apud Hipp. l. de Corde l. 6. Foef. p. 557.

RHOX, ῥῶξ, idem quod ῥαγοδής, sic dicta *tunica uræa*, Gorr. Vide *Rhagoides*. *Papillam* quoque hoc nomine expressit Moschion. de morb. mul. c. 96.

* **RHUS**, ῥῶς, idem quod ῥόος. Vide *Fluor*.

* **RHYAS**, ῥύας, idem quod ῥοῖος. Vide *Rhoeas*.

RHYBDON, ῥύβδον, *anchoram* significat. Unde ῥύβδοδὲς ῥόπον, i. e. *instar anchoræ* dicitur, apud Erot. p. 98. b.

RHYEMA, ῥύμη, species dicitur liborum, & *liviorum* ex melle, & similagine parata, melior laganis. Gal. cap. 1. de nat. hum. t. 36. & l. 1. de A. F. c. 4. Vide *livion*.

RHYMA, ῥύμη, idem quod βοήθημα, *remedium*, *auxilium*, *præsidium*. Gorr. Diet. n. 762. a ῥύω, *solvo*, *libero*.

RHYME, ῥύμη, idem quod ὄρμη, *impetum* in fluxu significat. Hipp. l. de Medico V. 3. idem quod ῥύσις.

RHYMMA, ῥύμμα, dicitur *medicamentum abstersorium*, corpori nitorem concilians, a verbo ῥύπτειν, *abstergere*. Gorr. in def. Gal. *pulverem abstersorium* vocat; & in specie cucumeri esculento attribuit, l. 8. de S. F. G. Sicyos.

RHYNDACE, ῥυνδάκη, vel ῥυνζάκη, nomen avis exoticæ ignotæ, *Manocodiata* similis. Aldr. l. 12. Ornith. c. 27.

RHYODES, ῥυώδης, idem quod ῥοώδης, *fluidus*. Hipp. 3. de art. t. 51.

* **RHYPODES**, ῥυπόδης, epitheton medicamentorum, quæ a sordium similitudine, & quasi *strigmentosa* appellantur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 1.

RHYPOS, ῥύπος, Lat. *Sordes*, vocatur excrementum tertiæ coctionis, quod in ambitu corporis colligitur, quando portiunculæ crassiores, in transpiratione insensibili retentæ, ad cutem, vel etiam in indusiis, & vestimentis adherent, & commaculant. Dicitur & γλοιός. Quin etiam in ulceribus, quemadmodum tenue excrementum *Ichor*, sive *Sanies* appellatur; ita quod crassum est, *Sordes*, ex quo ulcus redditur *sordidum*. Gal. l. 3. M. M. c. 3. De *sordium* facultatibus Medicis vide eund. l. 8. de S. F. G. *rhypos*, ubi de *sordibus* athletarum oleo inunctorum potissimum agit.

* **RHYPTICOS**, ῥυπτικός, i. e. *Abstergens*, *Abstersorius*, *Detergens*, *Extergens*, epitheton medicamentorum, quæ vel in cute, vel in superficie

perficie, vel in ulceribus sordes purgant, & auferunt. Vide *Abluensia*. Gal. l. 3. de S. F. c. 12. & l. 4. de C. M. S. L. c. 4. ad fin.

RHYSIS, ῥύσις, *fluxus*, idem quod ῥόε : sumitur interdum late pro omni *fluxu*; in qua significatione etiam Methodici sumpserunt unam ex tribus communitatibus, dicentes ῥύσιν, sive *fluxionem*, h. e. refractionem nimiam corporis, & retinendorum excretionem. Gorr. Interdum specialiter pro *fluxu sanguinis*; & ita idem quod *Hæmorrhagia*. Vel de *fluxu seminis*, qui dicitur ῥύσις πυλῆος, i. e. *Gonorrhæa*. Lind. Ex. XV. §. 56. Vel de *alvi fluxu*, ῥύσις κοιλίης, Hipp. 2. aph. 14. & 3. aph. 16. Vel *defluxio capillorum*: 5. aph. 11. 12. Interdum specialissime de *Hæmorrhagia narium*, 3. aph. 27. 7. aph. 9. &c. Vide Foef. p. 557. Diet. n. 763.

RHYSSEMATA, ῥυττήματα, *rugæ*, & *sordes*, quæ in senili facie cernuntur. Gorr.

* **RHYTHMUS**, ῥυθμός, dicitur proportio pulsuum, prioris cum subsequentibus. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 7. sive est comparatio pulsus prioris cum posteriori, secundum varias circumstantias celeritatis, magnitudinis simul consideratas. Est igitur *relatio pulsuum*. Dogm. P. III. c. 4. d. 5. p. 370. Est vero suus cuique ætati, naturæ, anni tempori, sexui, &c. pulsuum *rhythmus*; quem qui servat, ῥυθμιῶν dicitur; qui non servat, ἀρῥυθμιῶν, Gorr. Castell.

RHYTIDOSIS, ῥυτίδωσις, dicitur *oculi tabes*, & *corrugatio* imminutæ pupillæ, ob defectum affluentium spirituum, & humorum. Gal. l. 3. M. M. cap. 2. l. 10. de U. P. comm. c. 5. in c. 3. aph. 16. Unde & ῥυτίδωσις ὀφθαλμοῦ, oculi *rugosi*, vel *corrugati* dicuntur, lib. 6. Epid. f. 1. t. 26. Alias & ventres ῥυτίδωδες, i. e. *rugosi*, leguntur apud Hipp. 2. prorrh. XXXI. 10. Vide Foef. d. l.

RHYTOS, ῥυτός, duplicem habet significationem secundum duplicem derivationem. 1. a ῥέω, *fluo*, significat ῥυτός, *fluidus*: Ita ῥυτὰ ὠτὰ, vocantur ova sorbilia, Moschion. l. de morb. mul. cap. 126. Et poculi quoddam genus ῥυτὴν dictum fuit, cornibus simile, teste Athenæo, 2. a ῥύω, traho, *tractus* significat. Vide Lexica alia.

RICINUM, ῥικίνος, κρότων. Vide *Croton*.

RIGATIO, idem quod *Irrigatio*, ἔμβροχῆ, h. e. *Humectatio*, *Irrigatio*: de quibus omnibus in ipsorum literis.

* **RIGOR**, ῥίγος. Vide *Rhigos*.

RILLUS, vocatur instrumentum Chymicum, in quod metalla liquefacta infunduntur in formas oblongas. Dorm. Rul. Johnf.

RIMA, æquivocum est. In Anatomicis sumitur de pudendi muliebris externo hiato, & fissura, quæ ῥίσις Gr. dicitur: item *rima magna*, &

grata. Barth. l. 2. Anat. c. 32. Rolf. de part. gen. P. II. cap. 36. Pathologice vero idem est, quod *Fissura* in manibus, pedibus, ano, &c. Vide *Rhagas*, *Fissura*.

RIMOSUS affectus, dicitur de fissuris, & rhagadibus, quales a lue Venerea in diversis membris post aures, in lingua, labiis, mammis, genitalibus, manibus, ac pedibus observantur: uti scribit M. A. Severin. l. de noviss. absc. c. 13. §. 2.

RIMULA, in diminutivo tribuitur ab Anatomicis aperturæ illi inter duas cartilagineas Arytænoides occurrenti, quæ alias *Glossis* dicitur. Vide *Glossis*.

RINAR, i. e. *Limatura*. Rion, idem. Rul. & Johnf.

RINGENS, στετηρός. Vide *Seseros*.

RIPARIUS, ῥιπάρης, ῥιπάρειος, epitheton animalium, præsertim volatiliū, quæ in ripis, aut littoribus degunt, & ex aquis victum sibi quærunt. Aldr. l. 6. Ornithol. §. Genera, & Differentiæ. In specie vero *Meropem* dictam fuisse *ripariam*, docet idem l. 12. c. 45.

RISIGALLUM, idem quod *Auripigmentum*. Schrod. l. 3. c. 27.

RISTORUM, nomen alimenti nutritii comparativum vitellis ovi, & propterea in febribus acutis improbat. Aliquoties legitur in Bernardini Caii l. de aliment. cap. 31. quamvis quid proprie sit, non extet. An ab Italico *rifloro*, quod significat fructum, utilitatem, restaurationem?

RISUS, γέλως. Vide *Gelos*.

RIVUS, ῥιπῆς. Vide *Ochetos*.

ROADES, Paracelso dicitur *Medicus ineptus*, indoctus, l. de Tartareis morb. c. 19.

ROB, dicitur succus inspissatus. Johnf. Vel est nil aliud, quam Syrupus crassior, e succis fructuum cum saccharo ad consistentiam crassiorem coctione redactis paratus. Habentur vero in Officinis *rob* simplicia, & composita; quorum Catalogum vide apud Schrod. l. 2. cap. 82. & 84. Vveker. A. Gen. l. 1. cap. 13. fin. ut & in Dispensatoriis.

ROBES, i. e. *Acetum*. Rul. & Johnf. Roscod, idem.

ROBORANS, vide *Confortans*.

ROBORATIO, ῥωσις, idem quod *Confortatio*, *Confirmatio*: de quibus suo loco.

ROBUR, κράτος, ἰσχύς, ῥώμη, quid significet, notum est. Corporis *robur* omne consistit in mole, ac soliditate debita. Lind. Ex. XVI. §. 214.

ROBUS, epitheton panis, ex optimo tritico parati, & in clibano pisti. Lang. l. 1. ep. 56.

ROCHUM, Epitheton *Aluminis*, & quidem quod *Rupeum* vocatur. An a Gallico *roch*, quod

Rupem significat. Paracelsus simpliciter *rothum* vocavit, l. 4. paragraph. c. 1. §. 3. & alibi. In Officinis vocatur *Alumen rothæ*. De hoc vide supra *Alumen*.

RON, id est *libra*, *Rotula*, idem. Rul. Johnf.

RONDESSA, dicitur *felis Americana grysea*, quæ dicitur pullos toties, quoties placet, repone-
nere rursus in ventrem, & eximere. Fides sit penes Auctores. Eph. N. C. Ann. 1. Observ. 109. Schol.

† ROSALIS ODOR, Avic. acetosus est insipidus. Mercur. de comp. Med. l. 1. c. 15.

RORIFERUS, dicitur vel de Venis Lacteis, quemadmodum Billio videtur rorem salutem, si-
ve lympham transire in venas lacteas, non chylum: Vel de venis lymphaticis, quæ liquorem limpidum tenuem instar Roris vehunt. Barthol. Anat. libell. 1. p. 613.

ROS, ῥός, propriam, & impropriam habet significationem. Illa pertinet ad Physicos; estque vapor aqueus, circa Horizontem, ab aere frigidiori in guttulas condensatus, & graminibus, terræ incumbens: De cuius virtutibus Medicis, qua salutaribus, qua noxiis, passim tradiderunt quædam Auctores. Ros est nihil aliud, quam sudor veluti spirituosus salinus hujus mundi, materia subtili imbutus; quemadmodum non inepte descripsit, prolixius de hoc argumento differens, Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 9. p. 89. 90 Helmontius insignem efficaciam attribuit, præsertim rori *Majali*, quod salem saccharinum contineat, tr. Arbor vitæ in Tumul. pestis, & alibi. Schroder. *Aquam roris* omnes alias subtilitate, & penetratione antecellere scripsit, & constare liquore volatiliori, saleque aciori, l. 3. c. 3. Hinc & noxa provenit, quod scabiem, & pruritem inducat. J. Alex. lib. 17. Sal. cap. 13. Lang. l. 2. ep. 30. Helmont. Rorem non inepte vocat *vernâ nubem*, non putidam, tr. Progymnasm. Meteor. n. 23. Impropria significatio varia est. Vel enim nomen hoc tribuitur plantis, ut *ros solis*, quæ & *Rotella*, cui nescio quam hodieque attribuunt vim antiphthificam, & tamen simul calidam, & siccam esse docent, item *frugis generi* in Stiria familiari, panico prorsus simili, sed multo adhuc minori, imo grano omnium minimo ex jussulis usitatissimo, teste Alexandr. l. 8. Sal. c. 6. vel *portionibus succi nutritii*, mox partibus corporis nostri appropriandis, & assimilandis, jam per earum substantiam sparsis. Gal. l. 7. M. M. c. 6. in princ. Tandem spagyricæ, & ænigmatice *ros* vocatur *Mercurius Philosophorum*; & quidem specialiter *ros Madian*, ex historia Gedeonis in libr. Judic. c. 6. Lib. S. A. Ch. l. 7. c. 3. An vero *rore Majali* proprie dicto

artis opera acquiri possit, uti docetur in Th. Chym. Vol. VI. p. 450. Spagyricis examinandum relinquimus.

ROSA, *rosacium*, *rosata*, ῥόδον, ῥοσόδον. Vide *rhodon*. *Rosa Capitis*, Severino dicitur ulcus quoddam nullo antehac nomine donatum, e spina natum, rubore nobile, ambitu flexili circumductum, minime tamen suavi odore halans, ad declive caput, aut super aurem ex parva pustula, quæ abscessit, aut thymo maligno, aut parvo herpete profectum: cuius ulteriorem descriptionem, & ferme incurabilitatem tradidit l. de noviss. abs. c. 12.

ROSBOTH, Arab. significat mollitiem aliquam excrescentem in parte dura; de cuius induratione, & regimine æquationis scripsit Avic. l. 4. fen. 5. tr. 2. c. 13. & 14.

† ROSÆ ALEXANDRINÆ, communiter *Perficæ*. Nic. Montard. de Ros. Alexand.

ROSEA, i. e. *Erysipelas*. Dorn. Ruland. & Johnf.

ROSEOLAE, dicuntur pustulæ rubræ ignitæ, & erysipelatis indolem referentes. Coincidunt cum *Morbillis*, Gall. *rougeole*, vide *Morbilli*. Dolæus Encyclopæd. l. 4. cap. 6. §. 1. p. 778. De *roseolis saltantibus* prolixius quoque scripsit M. A. Sever. P. 2. de Epinyctidib.

ROSIO, ῥώσις, ῥωσῖσις, idem quod *Corrosio*, *Erosio*. Vide *Corrosio*.

ROSMADIAN, vide *Ros*.

ROSMARUS, nomen bestię marinæ, veteribus forsan ignotæ, quæ *Vacca marina* alias dicitur, falso pro Hippotamo habitæ, dentes firmissimos habentis, pretio, nitore, viribusque cum Ebore certantis, deorsum e cranio prominentis; quale cranium dentibus adhuc integre armatum in Musæo D. D. Majoris videre licet. Vide Diss. de aurea Jovis catena sub præsidio Laud. D. Majoris habita c. 8. §. 11.

ROSSANIA, vel *rossallia*, idem quod *roseolæ*. Ingrass. comm. in Avic. Tum. p. n. p. 194.

ROSTRIFORMIS, ῥοστροειδής, vide *Coracoides*.

ROSTRUM, ῥίγχις ῥάμφος, quid proprie significet, ad Physicos pertinet. Ejus substantiam pene cartilagineam esse, cute obductam, docet J. Alex. l. 12. Sal. c. 1. Alias *Caput*, vel *rostrum Corvi* vocatur principium Lapidis Philosophici, quod nigredine innotescit. Libav. Tom. 2. Oper. p. 205. *Rostrum Leporinum*. Vide *Leporinus*. *Rostra* quoque vocantur partes anteriores quarundam forcipum Chirurgicarum bifidæ; v. gr. *Rostrum Gruis rectum*, & curvum, psittacinum, stulturis, &c. de quibus vide Scultet. Arm. Chir. P. I. Tab. XI fig. 1. 2. 3.

ROTATIO, idem quod *Gyratio*.

ROTATOR, ῥοτῶν. Vide *Trochanteres*.

ROTILO, Paracelso dicitur *rubrica*: Inde & *Tartara rotulina* vocatur, l. de morb. Tartar. cap. 4.

* ROTULA, ῥόχιον, homonymon est. i. vel significat idem quod *Patella*, Mola, Gr. μύλη, ὀγκονατίς. Gal. l. 3. de U. P. c. 15. Vide *Epigonatis*. Vel notat certam formam medicamenti sicci, quæ & *Pastillus*, & *Orbiculus* vocatur, item *Tabella*, e pulveribus, vel succis, vel oleis destillatis, cum saccharo mixtis, parati, & in figuram rotundam cum planitie ad basin redacti: de qua videatur Schrod. l. 2. c. 69. Morell. de Medic. form. l. 1. f. 3. c. 3.

ROTUMHA, dicitur vas simile cucurbitæ. Rul. in Lex.

ROTUNDITAS, *rotundus*, dicitur de figura globosa, vel circulari, & corpore talem figuram obtinente, Gr. κυκλοτῆς dicitur, & laudatur a Gal. l. 8. de U. P. c. 11. ubi & ὠκυτῆς vocatur. Rotunditatem oculorum prædicat quoque Paracels. de Anatom. Oculor. Musculi quoque diversi cognominantur *rotundi*: v. g. in Humero duo, quorum unus *rotundus major*, alter *rotundus minor*, vel *Transversus brevior* appellatur. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 561. & Musculus primus eodem epitheto exornatur, d. l. c. 8. p. 574.

RUB, idem quod *rob*, i. e. succus inspissatus. Rul. in Lex. An per errorem fortassis Typographicum?

RUBEA *Ictericia*, vocatur Paracelso *Erysipelas*, l. de Ictericis, c. 1. seqq.

RUBECULA, ἐρύθκη, ἐρίθας, nomen aviculæ minoris, ita dictæ a rubro pectore; cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 17. Ornith. c. 30.

RUBEFACIENS, idem quod *rubificans*, φοινίσων, dicitur medicamentum ruborem in cute excitans, quo pertinent *Sinapismi*. Vide *Phænigmos*.

RUBELLA, dicitur essentia spiritualis, extrahens vi sua solutoria tincturam e corporibus. Dorn. in Diction. Paracels. Meminit Parac. l. 2. de vit. long. c. 8.

RUBELLIANA, dicitur de *uvæ ruberrimis*. Rhod. ad Scrib. n. 249.

* RUBER, *rubens*, ἐρυθρός. Vide *Erythros*. *Ereuthos*.

RUBETA, φρυών, φρυώνη, dicitur rana venenosa: cujus historiam, cum virtutibus Medicis, vide in Aldrov. l. 1. de quadrup. dig. ovip. c. 2. Huc pertinent *bufones*. Vide *Bufo*. Acopum ex *rubetis* proponit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 12.

RUBETRA, βᾶπις, nomen aviculæ; cujus descriptionem lege apud Aldrov. l. 17. Ornitholog. c. 29.

RUBICILLA, πυρράλη, idem quod *pyrrula*, nomen aviculæ, Ital. *Tranguello montano*, & Bononiensibus *Stufloito* dictæ: cujus descriptionem vide apud Aldrov. d. l. c. 31.

* RUBOR, *rubedo*. Vide *Ereuthos*, *Erythros*, *Pyrrhos*.

RUBIFICANS, *rubicatio*, vide *Phænigmos*.

RUBIGO, ῥῖς, dicitur recrementum ex corruptione metallorum; in specie Cupri dicitur *Ærugo*. Vide *Ærugo*. Dicitur & de recremento fructuum, ex rore noxio proveniente. Bonett. Sepulchreti l. 3. sect. X. obs. 16. Sch.

RUBINUS, πυρρός, vide *Pyropus*. *Carbunculus*.

RUBRICA, μίλτος. Vide *Miltos*. Paracels. vocavit *rotilam*. *Rubrica* etiam tribuitur Impetiginis speciei secundæ, quando pustulæ rubræ asperæ apparent; uti vult Blancard. in Lex.

* RUCTUS, ἐράξις, ἐρυγή, ἐρυγμός. Vide *Ereuxis*.

RUDICULA, παθίδιον, dicitur lignum, quo medicamenta, liquida præsertim, permiscuntur, & agitantur.

RUFFUS, πυρρός. Vide *pyrrhos*.

RUGA, ῥυτίς, significat cutaneam plicam, unde ῥυτίδωδης, *rugosus*. Vide *Rhytidosis*. Item *Corrugatio*. Vocantur & *solides*, καὶ ἀμαρυαί, Keuchen. ad Sam. p. 128.

RUGITUS, βρυχηθμός, proprie vox leonum est. Sumitur autem aliquando pro *murmure* in intestinis, & hypochondriis, Gr. βορβορυγμός dicto. Vide *Borborygmos*. Gal. lib. 2. de Antid. cap. 3.

RUMANI, dicitur Cabalistis seminis cœlestis portio, succum quendam referens: quæ in terram decidit, dulcis est. Th. Chym. Vol. VI. p. 356.

RUMINANS, μηρυκάτων, dicitur de animalibus cibum jam deglutitum revolventibus; unde & plures habent ventres reliquis. Galen. l. 6. Anat. adm. c. 3. (quamvis lepus, & cuniculus etiam *ruminant*, unico saltem ventriculo donatis: vide D. D. Hofm. Diss. Anat. J. V. Horn. Micr. p. 19.) Hinc & in Sacris pro purioribus habita, ob perfectiorem ciborum coctionem. Helmont. tr. Vict. rat. n. 21. & Barth. l. 1. An. c. 9. qui etiam *ruminationem* descripsit, quod sit cibi in ore repetita masticatio, ad perfectiorem coctionem; unde alimentum optimum. Hominem cornutum generasse *ruminantem* filium, extat in Eph. N. C. Ann. 1. Obs. 30. Schol. *Ruminatio* Græce dicitur μηρυκισμός, & verbum *ruminare*, μηρυκίζειν, μηρυκάζειν, μηρυκνν. Rarissime in hominibus observata fuit. Legatur vero de *ruminatione* humana peculiaris Disputatio Johannis Burgoveri in Dispp. Medicis Basileensib. Decad.

ead. VII. disp. 3. & peculiare exemplum juven-
is cujusdam, apud Bonett. Med. Septentr. l. 3. f.
 2. c. 13. p. 518.

RUPICAPRA, αἰγασπον, δερκας, est species *Capra sylvestris*, rupes montium, praesertim *Alpium*, colentis; cujus totam historiam, cum usu in cibis, & Medicina, tradit Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 11. Aliis *Caprea* dicitur, aliis *Dama*; quamvis Aldr. c. 12. de *Dama* seorsim egerit; quemadmodum & J. Alex. distinctas species esse docuit, l. 1. Sal. c. 10. Legatur & Schrod. l. 5. cl. 1. n. 10. Dicitur & *Gassela*: de qua observationes Anatomicae leguntur in Oldenburg. Actis Philosoph. A. 1669. m. Jul.

* **RUPTIO**, *Ruptura*, ῥήγξις, ῥαγμή. Vide *Rhegma*. *Rhogme*. Aliquando & specialiter sumitur pro *Hernia*. Parac.

RUPTORIUM, vocatur Chirurgis medicamentum causticum, quo interdum aperiri solent abscessus. For. l. Chir. observ. 2. Schol. Parari solent ex cinere sarmentorum, & calce viva; laudatque in sphacelosis membris applicanda, Hildan. de Gang. & Sphac. c. 16. *Ruptorium secretius*, ex corticis recentis fraxini cineribus, laudatur ex Jac. le Mort. in Collect. Chym. Leidens. c. 365.

RUSMA *Tartarorum*, paratur ex melle, quod ad spissitudinem instar sapae incoctum, & loco dropacis impositum cum violentia abruptitur, Fr. Hofm. ad Schrod. l. 5. cl. 4. p. 702. Hoc utuntur etiam Turcicae mulieres pro Psilothro, ad tollendos pilos pudendorum, teste Rul. de part. genit. P. II. c. 34. In Actis vero Philos. Oldenb. *Rusma* species Terrae in Turcia reperta, Ann. 1666. m. Decembr.

RUSTICULA, vide *Gallinago*.

RUSTICUS, γεωργός, ἀγροῖκος, dicitur in genere de omnibus, qui vitam ruri degunt. Eorum cutem densam esse, testatur Galen. de opt. sect. c. 26. nec facile podagrici fiunt, ob articularum vigorem laboribus bene firmatum, & aquae potum. Diet. Jatr. p. 1026. Eorum vivacitatem longevam demonstrat in primis exemplum Thomae Barre pauperis in Comitatu Angliae Salopiensi rustici, qui ætatis annos 152. complevit cum novem circiter mensibus; in cuius post mortem corpore aperto repertas Observationes Anatomicas legere licet in antea laudati Henr. Oldenbur. Act. Philos. 1668. 1669. m. Febr.

RUTABVLVM, est uncus, vel baculus ferreus, longus, in altera parte cochlear, in altera radulam habens, docimasticis operationibus interveniens. Rul. & Johnf. in Lex. Galenus Græce vocat μοχλόν, l. 1. de Antid. c. 15.

RUTETA, idem quod *Tarantula*, species Ara-

neæ: For. l. 30. Obs. 12. Schol.

RUTICILLA, ροιίνυρος, nomen aviculæ, a cauda rubra ita dictæ; cujus historiam cum usu vide apud Ald. l. 17. Ornith. c. 32.

RUTILVS, est epitheton coloris, ad aureum flavescens, Gr. πυρρόος. Vide *Pyrrhos*. Keuch. ad Sammon. p. 103. Ita sanguis dicitur *rutilus*, p. 165.

RUTRVM, *Rutum*, idem quod *Bipalium*, μινύς, instrumentum rusticum, pro comminuendis glebis paratum; cujus meminit Galen. c. 2. de fract. 1. 3. Rul. in Lex.

S

S Græce Σ, vel etiam C. utrumque characterem enim Græcis in usu fuisse, docet e Casaubono, & aliis C. Hofman. Com. in Gal. LL. de U. P. nu. 385. seq. Alias Latinum S est nota characteristica ponderis, vel mensuræ, denotans dimidium præcedentis, vel semis. Rhod. in Lex. Scrib. Senn. Morell. & Dispensatoria.

SABACOS, σαβανός, putridum significat, & purulentum, apud Hipp. l. 1. de morb. Jung. Foef. p. 557. Idem quod σαθρός, de quo inferius vide *sathros*.

SABANON, σάβανον, dicitur in balneis pannus, aut velamentum, quo corpora ad siccandos balnei madores circumdabantur, Hesychio, & Phavorino σάβανον dictum. Keuchen. in not. ad Sammonic. pag. 112. seq.

† **SABANVM**, pannus crassus. Janus Cornarius ad c. 5. Marcelli.

SABINVM, σαβίνον, est epitheton, qua vini generosi tenuium partium, & urinam moventis, qua olei tenuium partium, & relaxantis, apud Gal. l. 4. de san. tu. cap. 6. & l. 6. meth. med. cap. 2. ad fin. & alibi sæpius, a loco natali.

SABON, vel *sabena*, dicitur *sapo*, vel *Lixivium*, unde *sapo* fieri solet. Rul. & Johnf. in Lex. Chym.

SABVLVM, ἄμμος, ἄμμος, ἄμμουδος, idem quod *Arena*, de quo supra. *Sabulum marinum* facere multum ad fecunditatem terræ, legitur in Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 122. *Sabulosa urina* est, in qua portiones Tartareæ, instar arenæ, vel fundum petunt, vel lateribus matulæ adhærent. *Sabulosa arena*, legitur apud Scrib. n. 144. & defendit illam lectionem a pleonasmo Rhod. in not. ad h. l. *Sabulum Quellem* quid sit, vide in lit. Q In Metallurgia *sabulum* dicun-

dicuntur arenæ metallicæ, quando pilis, vel mortariis venæ contunduntur. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 3.

SABVRATIO, idem quod *Arenatio*, de quo supra in *Ar*.

SACCELIZO, *Saccizo*, σακκελίζω, σακκίζω, significat *saccare*, i. e. per *sacculum* colare. Frequens apud Gal. teste Gorr. Hinc *vinum saccatum*, legitur apud Keuch. in not. ad Sammonic. p. 110. & Scrib. nu. 122. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gr. οἶνος σακκίας, vel διυλισμῶς. Hinc & *saccus vinarius* dictus est ὑλίσκη, item σάκκος, ibid. *Urina* quoque dicitur *humor corporis saccatius*, Keuch. dict. loc.

SACCHAR, *Saccharum*, σάκχαρ, σάκχαρον, est succus dulcissimus, in arundinibus concretus, candidus, & salis modo dentibus fragilis. Ex hodiernis nonnullorum principiis, particulis diversis, præsertim viscoso-ramosis, & terrestribus constans, aquosæ enim mediante arte separantur. Jung. Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 24. p. 188. seq. Vocatur & quibusdam *Mel arundinaceum*, vel *Calaminum*. De ejus parandi, & coquendi ratione legi poterunt scriptores exoticarum rerum, & inter hos, e recentissimis, qui collegit ex aliis, Erasmi. Francisci, in Hort. Ind. Orient. & Occid. P. I. p. 261. seq. plurimis. De ejus vero virtutibus legantur Diosc. l. 2. c. 104. Schrod. l. 4. cl. 4. n. 400. F. Hofm. in Cl. ad h. l. J. Alex. l. 118. Sal. c. 14. Bruyer. de re cib. l. 10. c. 8. Lang. l. 1. ep. 64 & l. 2. ep. 21. Rol. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 1. c. 1. *Saccharum Candum*, rectius *Cantum*, κατὸν, a κατὰ, i. e. *Angulus*, monente Lind. Ex. X. §. 16. dicitur depuratum, & crystallisatum, h. e. concretum in angulares crystallos. *Saccharum Tabazet*, Parac. quid dicatur, vide *Tabazet*. Alias & *saccharum* a Chymicis tribuitur aliis arte paratis salibus; v. gr. *saccharum saturni*, sive sal Plumi: *Saccharum Aluminis*. Videantur scripta Chymicor. Schrod. l. 3. c. 13. & 24. &c.

SACCHARINVS, dicitur de eo, quod dulcedinem *sacchari* obtinet: ita legitur *saliva saccharina* in peculiari observatione, quam notavit Bonett. Med. Septentr. l. 2. f. 3. c. 1. p. 319.

† SACCITOMINVM VINVM, Saccis lineis percolatum, ut frangantur ipsius vires, & a recrementis liberetur.

SACCITOMINVM, dicitur Codronchio *vinum saccatum*, sive sacco percolatum, teste Rhod. d. l.

* SACCVS, *Sacculus*, σάκκος, μάστιππον, quid proprie significet, etiam pueris in trivio notum est. *Saccorum* usus varius in Medicina, ad receptionem, colationem, fotum, & alia. Vi-

deatur Gal. c. 6. in l. 6. Epid. t. 5. Vveker. A. G. l. 1. c. 50. l. 4. c. 13. Morell. de form. rem. l. 1. f. 1. c. 13. Schrod. l. 2. c. 78. *Sacculi* pro vinis medicatis vocantur & *Noduli*, de quo vocab. in N. Transfertur & ad partes corporis, qua s. n. qua p. n. per similitudinem *sacci* formam referentes. Ita apud Barthol. de *sacculis* pinguibus a Malpighio observatis legi poterit l. 1. Anat. c. 3. p. 30. & de Diaphragmatis procidentia, instar *sacci*, apud Bonett. in Sepulchreto, vel Anatom. Pract. l. 4. f. 1. obs. 36. Schol. p. 1448. *Sacculum* quoque vocatum a quibusdam fuisse *Cæcum* intestinum, notavit Castellus. Receptaculum etiam Chyli commune, ad quod venæ lacteæ per Mensenterium dispersæ tanquam ad centrum concurrunt. *Saccus lacteus* vocatur Hornio in Microcosmo, teste Barth. l. 1. Annot. c. 12. p. 104. & Pericardium *Sacculus cordis*.

* SACER, ἱερός, vide *Hieros*.

SACRANVS color, i. e. *Color purpureus*. Joh. Lex. Chym. l. 9.

SACRES, dicebantur idem, qui *Nesrendes*, h. e. Porcelli decem circiter dierum, ad sacrificia olim idonei. Lang. l. 1. ep. 61.

SACROLUMBVS, nomen Musculi inter proprios Thoracis posticam partem occupantes sit; de cuius usu non conveniunt Anatomici. Barth. l. 4. An. c. 4. p. 566.

SACTIM, est *Vitriolum*. Rul. in Lex.

SADIR, id est *Scoria*. Ruland. in Lexic. & Johnf.

SÆPÆ, dicuntur *pustulae magnæ*, ab erodendo dictæ: inde rectius σήπαι, *sæpæ* fortassis scribebantur. Mentio fit earum apud Foef. l. 6. c. 40. Schol.

SAFFATUM, est *species Salis*. Joh. in Lex.

SAFFUSPANIS, Paracelso dicitur *panis S. Johannis*, medeturque orexi p. n. in Schol. ad lib. de Tart. pertinentibus.

SAGA, idem quod *Præstigiatrix*, dicitur, quæ hominibus nocet virtute diabolica; quamvis etiam sub prætextu juvandi velint tales feminæ commodare. Helmontius de his concedit, *Sathanæ* esse organa, nihilominus operari virtute naturali, tr. Recepta Injecta, & tr. de Injectis Materialibus.

SAGACITAS, ἀγχινοία, in genere dicitur bona quædam conjectura, & investigatio, quæ cum recta ratione fit. Diet. Jatr. pag. 55. Nec male Helmont. vocavit filiam judicii, atq; discursus, tr. Mentis complementum, n. 4. In Medico vero debet potissimum esse duplex: Altera est *vera sagacia*, (verbis Linden. Ex. XIV. §. 141.) quæ auxilium adinvenit ex certa notitia Indicantis, sive ejus, quod curandum est, additione, ac detractio. Altera vero consistit in accurata

presagitione, qua præ omnibus aliis excellit, & admirabilis fuit Hipp. teste Lind. Ex. XVI. §. 163. Parac. vero *sagacem adeptam Philosophiam*, h. e. supra naturalem, Astronomicam, Magicam, ceu partim fictitiam, partim supersticiosam, misam facimus.

SAGADENON, σαγαδωνόν, nomen *Opobalsami*, a loco, in quo plurimum, & optimum provenit, cunctis aliis melius, quod in Palæstinæ prædiis colligitur; ut annotavit Gal. l. 1. de Antidot. c. 4. & ex hoc Gorr.

SAGANI, dicuntur Spiritus quatuor Elementorum. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Parac. vero *sagaras* vocat, l. Meteoror. c. 4.

SAGAPENUM, σαγάπενον, succus est ferulacei fruticis, nascentis in Media. Laudatur translucidum foris, colore rufo, & cum frangitur, intus candido, odore medio inter Laserpitii succum, & Galbanum. Gorr. Hujus historiam, & usum vide apud Galen. lib. 8. de S. Fac. §. h. tit. Diosc. l. 3. c. 95. C. Hof. l. 1. Offic. c. 31. qui inter purgantia retulit. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 401. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rhod. ad Scrib. nu. 69. Vocatur & *serapinum*.

SAGDA, vel *Sagdo*, gemma est coloris prassii, secundum Albert. Solin. & Plin. l. 37. c. 10. attrahit lignum, ut *Gigates* paleas; imo ita fortiter adhæret ligno, ut avelli non possit, nisi abscindatur. Reperitur ad naves tabulis fortiter affixa. Rul. & Johnf. in Lex.

SAGIMEN VITRI, i. e. *Sal vitri*, vel *sal alkali*, Rul. & Johnf.

SAGINATIO, σίτση, σίτση, πύχυνσις, idem quod *Pastio* brutorum, sed cum crassitie corporis, *Sagina*, cochlearum olim fuit urtica, cum fursure, teste Sam. c. 28. Vide Keuch. p. 201.

SAGITTA, βέλος, idem quod *Faculum*, *Telum*: pertinet ad Medicinam, quatenus est causa morborum externorum, v. gr. vulnerum, & si veneno infectum fuerit, etiam malignorum internorum. Confer ad Lin. Sel. Med. Exerc. IV. §. 50. C. Rejes Camp. El. q. 63. nu. 44. Ad Chirurgiam in specie pertinet Extractio congrua *sagittarum*; ad quod artificium opus esse cognitione Anatomica partium corporis humani, testatur Galen. l. 17. de U. P. c. 2. fin. Jung. Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 9. ut Paræus, alique Chirurghi.

* SAGITTALIS, ὀβελῆος. Vide *Obelæa*.

SAGZENEÆ, nomen medicamenti, quod ex Avicenna commendatur ad Matricis ventositatem, a Valesco de Taranta in Philon. Pharmac. l. 5. c. 13. Est duplex, *Magna*, & *minor*; & utraque valere dicitur contra affectiones frigidas stomachi, intestinorum, uteri. Describuntur ab Avic. l. 5. summ. 1. tract. 1.

* SAHAFATUM, apud Avicenn. & Plin. *manantia capitis ulcera* nominantur, quæ Gr. ἀχώρας, & κύμα, *Haliaabbas tineam*, sub quo & ficus, & ψυδράκια, & ἐξινθίμυζα collocavit, nominant. Castellus Vvalther. in Sylva medica vocat *sahaphati*, p. 1328.

SAHANA, idem quod *vigilia nimia* p. n. vel *Pervigilium*. Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 1. For. l. 10. obs. 35. Schol.

SAIC, est *argentum vivum*. Joh. l. 1.

SAIRE, idem quod *Essere*, h. e. *pustula livens*, For. l. 1. Chir. obs. 15. Schol.

SAL, ἅλς. Vide *Hals*.

SALACITAS, ἀφροδισιασμός, ἀτέλγεια, proprie significat cupiditatem ad rem Veneream; idemque quod *Libido*, notat. Vide *Libido*. *Salax* dicitur ἀφροδισιαστικός, Gal. l. 2. de Temp. c. 6. *Salacitatem* plerunque in sexu masculino comitatur *Priapismus*, vel *satyriasis*, de quibus suo loco. Unde & conjunxit Vvalther. in Sylv. Medica.

SAL ALKALI, idem quod *Alkali*: de quo supra.

SALAMANDRA, σαλαμάνδρα, proprie nomen est animalis quadrupedis, e genere lacertarum; cujus historiam, cum usu, & noxa, prolixè tradidit Aldr. l. 1. de quadr. dig. Ovipar. c. 8. (quavis sint, qui velint potius ad vivipara referre) Jung. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 113. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Multa quoque ex variis Authoribus de *salamandra* historia collegit Cl. Dn. Mollerus, Collega, & Affinis noster honorandus: in pecul. disquisitione de *salamandra*; quam uti publice in hoc Lyceo cum applausu defendit, ita eandem adauctam non ita pridem edidit Nob. & Ex. C. J. P. Vvurfba Medicus Norimb. & S. R. I. Nat. Curios. Collega Hermes II. dictus, Affinis & Fautor noster colendus. Meminit hujus Animalis Gal. l. 5. de S. Fac. c. 6. & alibi. Legatur & Lang. l. 2. ep. 4. Chiocc. Mus. Calc. sect. 6. p. 676. Quod *salamandra* nullis sit obnoxia flammis, uti Serenus Sammonicus in Medic. materia tradidit c. 8. & confirmatur Th. Chym. Vol. V. p. 400. id cum grano salis accipiendum. Resistere quidem potest ad spatium igni, sua nimia frigiditate; interim comburi quoque posse, testantur per experientiam variis Medici Veteres, & Recentiores. Ex hac opinione, quod ignis vim eludat, *salamandræ capilli* dicta sunt filamenta, vel capillamenta lapidis Amianti, quæ & *linum Asbestinum*, sive *incombustibile* vocantur. Lang. lib. 1. ep. 66. *Salamandræ* coctæ innoxie devoratae mentio fit in Ephem. N. Cur. A. II. Obs. 206. Improperie, & ænigmatice Spagyricis vocab. *Salamandræ* tribuitur *Terræ rubræ*, vel *sulphuri Solis*; vel substantiæ per Mercurii sublimationem purificatam, quæ ad condensationem, vel fixationem

nem pervenerit; ita ut in igne, more *salamandrae*, perdurare possit. Aldr. d. l. Quæ posterior significatio etiam legitur in Th. Chym. Vol. VI. p. 148. quod per conjunctionem Mercurii, ceu Animæ mundi, & Solis, vel Auri vulgaris resultet, & nascatur vera *salamandra*, & *filius Solis*; qui cum totus ignis sit, in uno momento omnem impuritatem imperfectorum metallorum, super quæ projicitur, consumit, & in ipso tempore substantiam mercurialem, quæ in imperfectis metallis est, in argentum, & aurum coquit.

SALAMANDRI, vocantur Paracels. Spiritus ignem inhabitantes, vel ignei homines. Dorn. & Joh. Lex. ex Paracels. Philosophiæ tract. 5. Hic etiam meminit *salamandrinæ Essentiæ*, h. e. igneæ; quam & *Melusinicum Ares* appellat, l. 4. de vit. long. c. 6.

SALAMITAS, vocatur Parac. *Procus Sagarum*, Meteoron igneum dæmoniacum, quod vulgo *Draco volans* appellari solet, l. 1. de Meteoris.

SALAPPA, pro *Gialappa*, legitur apud Chiocc. Mus. Calc. sect. 5. p. 584.

SALCA ELÆON, σαλκῆ ἑλαιον, i. e. *Salcæ oleum*, quod fuit olei aromatici conditura pretiosa, apud Ætium, l. 1. & ult. citante Gorr.

SALDATURA, dicitur *stannum*, quo artifices utuntur ad ferrum inandum, & obtinendum vasa, lucernas, & similia. Fallop. de metallis fossil. c. 22. Tom. I. Oper. p. 322.

SALDINI, idem quod *salamandri*, homines, quos influentia ignis sustentat, & ex elemento ignis nutriuntur: uti fuit illa gentilis mulier, nomine *Zifer*, quæ statim atque infirmabatur, sese in ignem conjiciens reficiebatur, & convalescebat, in eo sedens, gaudensque tanquam in aliquo balneo. Dorn. Rul. & Johns. in Lex. Videtur tamen Parac. aliquam distinctionem fecisse in *saldinos*, & *salamandros*, l. 5. de vit. long. c. 2. in fin.

SALEBROT, vel *sal lambrot*, h. e. *Sal acutum*. Rul. & Joh.

SALEPUR, i. e. *Crocus hortensis*. Idem.

SALEVO, σαλῶ, id est *fluctuo*, in hanc, & illam partem vergo, & vacillo. Dicitur ab Hip. de his, quibus utrumque femur excidit, quique corpus in hanc, & illam partem jactant, & agitant, 3. de artic. 1. t. 95. Improperie de animi incertitudine accipi solet. Vide Foef. Oec. p. 557. seq.

SALIA VIRGULA, vocatur geminus bacillus, quo indagare solent Metallurgi exhalationes metallicas, quas vernacule *Mitterung* appellant. Fr. Basil. Valent. l. 2. Ult. Test. c. 24.

SALICIUM, est affectus quidam externus ad curam Cosmetice pertinet; quamvis quid pro-

prie sit, non constat. Legitur vero apud Joh. Stephan. Cosmet. Oper. p. 462.

SALINACIDUM, ὀξύλιμρον, vel ἄλιμρον, dicitur de mixto sapore ex salino, & acido; cui opponitur ὀξύγλυκον, *Dulcacidum*. Keuchen. ad Sam. p. 126. seq.

† **SALINATORES**, & *Salitores*, qui funus condiebant. Pet. Bellonius cap. 5. de funere medicato.

SALITURA, ἄλεις, vocatur species conditura, quæ fit sale; de qua legatur Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 9. & Vveker. Ant. Gen. l. 2. c. 20.

SALIVA, σάλῃ, σέλι, & in neutro σάλος, σέλον, Dieter. num. 738. communiter accipitur indiscriminatim pro *sputo*, de quo supra in *Ptyelon*. Proprie vero hoc nomine venit humor quidam tenuior aquosus, vel lymphaticus, albicans, in glandulis maxillaribus segregatus, & per ductus salivales ad glandulas oris anteriores delatus, & inde per intervalla profluens, pro diverso modo considerandi, vel inter excreta, vel inter retenta referendus, ut gustationi, masticationi, deglutationi, sermoni, & in ventriculo fermentationi inserviret: cujus ulteriorem historiam, & usum vide apud Vvarthou. Adenogr. c. 21. Stenon. de Musc. & Glandul. Barthol. l. 2. Anat. 11. Bonetum Anat. Pract. l. 1. f. 21. obs. 16. p. 358. seq. & l. 4. f. 2. obs. 6. p. 1529. Helmont. negavit *salivam* a sanguine sequestrari, tr. Latex Humor. n. 24. 25. *Salivæ* virtutes medicas tradidit Gal. l. 10. de Simpl. fac. 5. *Sialos*. In specie venenis, & venenatis animalibus resistere, legitur apud Rhod. ad Scrib. q. 164. Rejes C. El. q. 24. n. 10. Aliquando & causam fieri contagii, recentissimæ Medicorum Observationes confirmarunt. Porro Græcum vocab. σάλῃ etiam denotare *pinguedinem*, patet ex Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 83. unde & σαλῶδες, *pinguia* eidem significant, l. 1. de Sterilib. l. IX. 28. Jung. Foef. Oec. p. 564.

SALIVALIBUS, epitheton speciale nonnullorum vasorum Lymphaticorum noviter ab Anatomicis inventorum, *Ductus salivales* dictorum; unde etiam alius horum Ductus Vvarthouianus, alius Stenonianus &c. dicitur. Novissime publicavit D. Caspar Bartholin. Observationem de *Ductu salivali* hactenus nondum descripto, Hafniæ, 1684.

SALIVATIO, σαλισμός, duplicem habet significationem. Unam Pathologicam, qua notat symptoma excernendi p. n. aucti, quando saliva plus æquo per os excernitur, ob viarum laxitatem, & copiam serositatum aquearum ad glandulas collectarum; de quo symptomate legatur Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 4. Ægin. l. 3. c. 37. Vide *Sialochos*. Alteram Therapeuticam, qua

qua significat remedii genus, quando virtute alicujus medicamenti *salivæ* affluxus ad os promovetur. Inter quæ medicamenta propterea *Pyrethrum* *Herba salivaris* dicitur, teste Rhodio ad Scribon. p. 39. In primis cura per salivationem inunctione Mercurii, in lue Gallica, a nonnullis laudari solet; quamvis periculo rem non carere, monuerit Hildan. præsertim in Arthriticis, Cent. IV. Obs. 82. & C. V. O. 92. Alias *salivatio* quoque laudatur certissimum *Plicæ* remedium, in Ephem. N. Cur. A. H. Obs. 52. Schol. De ejus causa, & aliis mediis vide & Libav. S. A. Ch. lib. 4. cap. 25. & T. II. Oper. p. 162. ubi vitiose per *y syalismus* scribitur.

† SALIVATIONES, Cœl. Aurel. alias extenuationes. Mercurialis Tom. 3. Consil. 6.

† SALIX AMERICANA, Vitex. Guil. Gratarol. de conservanda literator. valetudine.

SALLENA, species est *salis petrae*. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Chym.

SALMERINUS, nomen piscis, qui *salmunculus fluvialilis* dici posset, ad differentiam *salmonum*. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 4. Aldr. l. 8. de pisc. c. 11. *Salmo* caret Græco nomine proprio. Dicitur piscis marinus, juxta tamen fluviorum majorum ostia sæpenumero occurrens, utpote dulcibus gaudens etiam aquis, & in fluvios transiens: historiam cum usu vide apud Aldr. d. l. 4. de pisc. c. 1. J. Alex. d. l. c. 1. Rolink. O. & M. M. Spec. l. 14. sect. 1. cap. 13. ejus laudes in cibis suspectas reddidit ex Gesnero, ob crassius, & viscosius nutrimentum.

SALNITRUM, idem quod *Nitrum*: de quo supra C. Hof. C. in Gal. LL. de U. P. n. 366.

SALOME, *σαλώμη*, nomen *Emplastri melini*, apud Gal. 2. de C. M. P. G. c. 7.

SALPA, *σάλπη*, piscis vocatur vilissimus, lacustris, & marinus, stercore, & alga vescens; unde & *σκητοφάγος* dicitur; ejus descriptio, cum usu in cibis, habetur apud Aldr. l. 2. de pisc. c. 21. (al. & *sarpa* dicitur) Jul. Alex. lib. 14. Sal. cap. 10. fin.

SALPETRA, idem quod *Nitrum*, præsertim artis industria paratum. Lang. l. 2. ep. 32.

SALSAMENTUM, *σάλειγμα*, vocatur omne id, quod sale conditum est, proprie quidem piscium, & præsertim *Thunnorum* carnes sale conditæ, & asservatæ; ut patet ex Hipp. l. de int. aff. XXIX. 17. XXXIII. 24. 32. Plura loca e Gal. quoque vide apud Foef. Oec. p. 612. De *salsamentis* etiam plura lege apud Jul. Alex. lib. 15. Sal. c. 9. & 10.

SALSATURA, vocatur in opere Lapidis Philosophici *Dealbatio*, in Th. Chym. Vol. V. pag. 206.

SALSEDO, *ἄλμη*, proprie falsum saporem alicujus rei significat. Gr. vero vocabulum plerumque de *Muria* accipitur. Vide *Halme*. *Salsedinem* causam dispositionis sanguineæ posuit Parac. Paramir. tr. 2. c. 10.

SALSEDO MURORUM, est *sal petrae*. Johnf. Lex. l. 1.

SALSUGO, *ἄλμη*, idem quod *Muria*, sive liquor falsus, quo carnes, vel aliæ res condiuntur, & asservantur. Vide *Halme*. Rhod. in Lex. Scr. p. 412. Ita homines *salsuginosi* dicuntur, quorum in sanguine ichor *salsuginosus* peccat, quibus recte commendantur liquida moderate calida. P. M. de Caldeira Tom. II. Oper. p. 49.

* SALSUS, *ἄλμυρός*, est species saporis, ejus natura ex sale gustato optime innotescit. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 8. *Salsa* est *Argilla*. Johnf. Lex. l. 1. *Salsum* simpliciter, vel cum epitheto, *Græcum* olim dicebatur *vinum*, cui aqua marina admixta fuit. Lind. Ex. X. §. 63. *Sal salsum*, quale & commune culinare est, materialiter constare ex acido quodam universali concentrato cum aqua alcalina, hodieque unanimiter docent, & demonstrare conantur Chymici. Dicitur & *Enixum*; ejus exemplum etiam datur Tartarus Vitriolatus.

SALTABRI, idem quod *Sal alembrot*. Rul. in Lex.

SALTATIO, *χορεία*, *ὄρχησις*. Vide *Chorea*.

* SALTUS, *παλμός*, idem quod *Festigatio*, *Palpitatio*. Vide *Palmos*. Alias & *saltus* dicitur *πήδησις*, *πήδημα*, estque motus violentus pedum, quando totum corpus, mediante celeri pedum, vel amborum, vel alterutrius, elevatione violenta extollitur, & promovetur. Hinc & *saltici* dicebantur gymnastæ, qui *saltus* pernicitate certarunt. Diet. Jat. p. 103.

* SALVATELLA VENA, est ramus venæ axillaris media, percurrentes inter medium digitum manus, & auricularem. Gal. l. 3. An. adm. c. 5. & l. de Anat. viv. Arab. dicitur *siele*; estque furculus rami externi Venæ Cephalicæ brachii, per externam carpi superficiem excurrentes, & inter digitum annularem, & minimum pergens. Barthol. libell. I. Anat. cap. 7. Controversiam illam, Num sectio hujus venæ peculiariter faciat contra Melancholiam, & affectus lienis, nec ne? in medio relinquemus, propter experientiam fallacem, & propterea judicium difficile. *Salvatellam* quoque dici Cephalicam, inter pollicem, & indicem sitam, ex Mundino docet Barthol. d. l. circa fin.

* SALUBRIS, *ὑγιής*, idem quod *sanus*, vel *sanabilis*. Vide *Hygieinos*. Aliquando & effectivam habet significationem. Gal. lib. de sectis ad eos, qui introducuntur, c. 1. *Salubria* de

antiquis dicta, quæ & præsentem sanitatem conservant, & collapsam redintegrant. Lind. Ex. X. §. 117. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. de Al. fac. c. 70. fin.

Salus, ὑγεία, idem quod *Sanitas*. Vide *Hygieia*. Dicitur & Gr. σωτηρία, Gal. l. 11. M. M. c. 9. Ubi desperata omnino *salus*, frustraneum foret exponere calumniis vulgi remedia, quæ multisfuerunt usui. *Salus* dubia certa desperatione potior. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 1. c. 32.

SALUTARIS, σωτήριος, idem quod *salubris*. Diet. n. 814. Morbus *salutaris* dicitur, qui potest curari. Hipp. 7. aph. 37.

SALUTATIO, *Saluator*, ἀσπασμὸς, ἀσπασζόμενος, quid significet extra quoque forum Medicum innotescere potest. Licet vero *saluandi* ritus merito laudetur, Lind. Ex. IX. §. 23. non sine ratione tamen Gal. exprobravit eorum Medicorum antiquorum morem, qui matutinas horas triverunt *salutationibus* circumeundo, l. 1. M. M. c. 1. & ult. *Salutatores* quoque olim dicti sunt, præsertim apud Hispanos, *Præstigiatores*, qui Italici *S. Catharinae alumni* vocantur, & gloriantur, se plurimos posse solo contactu, & afflatu morbos curare; de quorum fraudibus legatur C. Rejes C. El. q. 24. n. 10. seqq.

SALZ, *Sulz*, vel *selenippum*, est *falsugo*, vel muria salis, ex sale resoluta, frigore, vel humiditate penuarii, vel cellæ vinariæ. Johnf. in Lex.

SAMECH, *Samach*, idem est Paracelso, quod *Tartarus*, vel *sal Tartari*, remedium omnium vulnerum. Dorn. Rul. & Johnf. Meminit vero Paracels. hujus vocabuli Fragm. Med. ad To. III. referend capit. de febb. hepatis, & Archidox. lib. 9. §. Remed. in vulnus. Et Helmontius vocat *Arcanum Samech*. tr. Progymnasma Meteoris, n. 27. Descriptionem *Balsami Samech Paracelsi* vide in Morley. Collect. Ch. Leid. c. 469.

SAMEN, i. e. *Hordeum*, vel *ordeum*. Rul. & Johnf.

SAMIES, terminus Paracels. obscurus, denotans effectum aeris arcanum; quemadmodum effectus Terræ arcanus *Thronus* vocatur, Philof. ad Athen. l. 2. text. 13.

SAMIOS, σάμιος, epitheton *Terræ argillaceæ*, a loco natali; cujus terræ duæ sunt species: una, quæ simpliciter *Terra Samia* dicitur: altera vero, quæ ἀσθήρ vocatur, crustacea, & cotis modo prætenfa, glutinosior, & magis emplastica. De *terræ Samiæ* virtutibus legatur Gal. l. 9. de S. Fac. Diosc. l. 5. c. 172. In hac terra invenitur & lapis *Samius*, λίθος σάμιος, candidus, subdurus, adstringendi, & refrigerandi virtute pollens. Hoc utuntur aurifices in poliando auro, ut resplendeat. Diosc. d. l. c. 173. Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 386. seqq.

SAMPSYCHINON, σαμψύχινον, epitheton *Olei*, & *Unguenti*, a planta *Sampsucho*, quæ *Amara-cus*, & *Majorana* alias vocatur. Gorr.

SANATIO, ἰατρικὴ, θεραπεύειν, idem quod *Medicula*, *Curatio*. Vide *Cura*.

SANCTUS, ἅγιος, ἱερός, idem quod *Sacer*. Attribuitur communiter ligno *Guaiacono*, quod propterea nonnulli ἁγιοξύλον, i. e. *Lignum Sanctum* vocarunt. Ita & Paracels. inter remedia contra amentiam refert *Appropriatum sanctum*, *Oleum Sanctum*, Tract. II. de morb. ament. c. 4. fin. Ceterum idem Parac. *Sanctis* etiam demortuis singularem virtutem corpora sanandi tribuisse, legitur passim in scriptis suis Paramiri; quamvis eorum invocationem rejecerit, ceu non Christianam: quæ cum sint extra Medicinæ limites, merito missa facimus.

SANDALION, σανδάλιον, nomen *laquei*, descripti ab Oribasio, quem ipse τῷ χιτῶνι, laqueo implicat; ut videre datur l. de laqueis, allegante Gorr.

SANDARACA, σανδαράκη, *Sandaracha*, æquivocum est. Primum significat, juxta Gorr. materiam duritie ceræ proximam, quam apes recondunt; estque dum operantur, earum cibus, amari saporis, qui sæpe invenitur in favorum inanitatibus sepositus. Gigni dicitur rore veno. Dicitur alias *Cerinthus*, κέρυνθος. Jung. Aldr. l. 1. de Insect. c. 1. p. 83. ed. Bonon. Deinde Arabibus dicitur *Sandaracha Gummi Juniperinum*, sive *Vernix*. Rul. Johnf. Schrod. l. 3. c. 27. Fr Hofm. in Clav. ad h. l. qui merito nomen hoc improbat, & ab eo abstinendum monet, imitatus J. Alex. l. 10. Sal. c. 10. Denique *Sandaracha* usitatissime dicitur succus quidam concretus terreus, quodammodo ustus, & friabilis, arsenicalem naturam, & vires obtinens, in metallis fere iisdem, ubi Arsenicum, vel Auripigmentum occurrit, proveniens. Unde & *Arsenicum rubrum* vocatur. De cujus viribus Gal. l. 9. de S. F. Diosc. l. 5. c. 122. Schrod. & Hofm. dd. II. Chiocc. Mus. Calceol. sect. IV. p. 473.

SANDYX, σάνδυξ, est *Cerussa usta*, donec rufa, & similis *Sandaracæ* evaserit. Gorr. ex Dioscor. l. 5. c. 103. Facultatibus respondet *Cerussæ*, Gal. d. l.

SANDIX, *Terra rubra*: Paulus Philosophicus: item *Auripigmentum rubrum*. Rul. & Johnf. Vocatur & *Syricon*. Vide infra SY.

* SANGVIFICATIO, αἱμάτωσις. Vide *Hæmatosis*, *Hæma*.

* SANGVIFLUVS, αἱμόρροος. Vide *Hæmorrhus*, *SANGVIFUCA*, i. e. *filix*, colum. Ruland. Johnf.

SANGVICVLVM, αἱμακτὴν, αἱμάτειον. Vide *Hæmatia*.

SANGVINALIS, αἱματίνης, epitheton Lapidis ?
Vide Hematites.

* SANGVINARIUS, εἰναμῶς, Vide Enemos.

* SANGVINEVS, αἱματίνος, vel dicitur de par-
tibus, quæ primum credebantur constitutæ e
sanguine, Lind. Ex. XIII. §. 446. Vel in specie,
dexter cordis ventriculus ita dictus fuit; quia e
vena cava, mediante auricula dextra, omnem
refluum sanguinem accipit, & iterum per arte-
riam pulmonalem in pulmonem distribuit; ad
differentiam sinistri, quem spirituosum nomina-
runt, ex præconcepta opinione erronea, solum,
aut maxima ex parte spiritum vitalem in illo
produci, & per arteriam magnam in totum cor-
pus distribui. Gal. l. 6. de U. P. c. 7. Vel dicitur
de abundantia Sanguinis in corpore, quæ sec. qua
p. nat. Vide Plethora. Sanguinea quoque Rul.
dicitur Salnitrum, in Lex.

SANGVINIOLVM, vocatur Paracels. in urina si-
gnum saturæ exulcerationis, & apostematis, l.
I. de morb. ex Tart. tract. 5. c. 1.

SANGVIPVRGIVM, vocatur a quibusdam ipsa
Febris benigna, quia per talem effervescentiam
sanguis a portionibus fuliginosis depuratur. Franc.
Pien. de Febr. part. gen. c. 1. p. 4.

† SANGVIS conturbatæ humiditatis, ichoroides,
& excrementosus. Campolong. de Variol. c. 19.

* SANGVIS, αἷμα, Vide Hæma.

SANGVISVGA, βδέμνα, idem quod Hirudo: de
quo vide supra in HI.

SANGVISVGVM, quoque barbaris medendi ma-
gistris dictum fuisse affectum cordis, quando san-
guis in eo nimium cumulat fuit, testatur Bo-
nett. Anat. Pract. l. 2. f. 1. obs. 91. Schol.

* SANIES, ἰχώρ. Vide Ichor. Helm. dicit, ef-
fe productum seminum, vel radicum ulceris, tr.
Scabies, & Ulcera Scholar. n. 17.

SANIODES, σανιδῶδης, vel σανιγῶδης, Gal. dici-
tur, cui thorax, tabulæ ritu, angustatus est, l.
2. de Temp. c. 6. Derivatur δὲ τῆς σανίδος,
quod asserem, sive tabulam significat. Obiter
hic notandus error Scapulæ in Lex. qui σανιδῶ-
δης dici vult eos, quibus scapulæ instar alarum
protuberant: quæ explicatio plane contraria est
Galeno, & confundit ἀκριβῶς vocabuli περι-
γῶδην. Hoc enim usurpatur de iis, quibus sca-
pulæ instar alarum protuberant. Verum τῶς
σανιδῶδες thorax cum scapulis compressus, &
coarctatus est.

* SANITAS, Sanus, ὑγιᾶς, ὑγιεινός, ὑγιής.
Vide Hygieia. Sanitas triplex corporis, & Men-
tis: Jovis Virtus: Lunæ potentia: Solis Miracu-
lum: legatur in Th. Ch. Vol. I. pag. 454.

SANNION, σαννίον, denotat candam, membrum
virile, ὡς τὸ σάνιον, i. e. quatio. Rolf. de Part.
genit. P. c. 43.

SANTERNA, dicitur ærugo scolecia, cum urina
pueri refecta ad auri glutina; unde in chryso-
collas recipitur. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 23. Un-
de & santerna factitia Chrysocolle, sive Borax vo-
catur Fallop. de metallis fossil. c. 31. Tom. I.
Oper. p. 374.

* SAPA, σάπων, ἑψημᾶς, est mustum coctum ad
tertias, vel dimidias. Vide Defrutum. Adde
Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. Vocatur & Apothem-
mus. Potest etiam ad omnes succos per coctio-
nem inspissatos extendi, qui alias Rob dicuntur.
Vveker. A. G. l. 1. c. 13. Vide Rob. Legitur Gr.
vocab. σάπων, etiam apud Hipp. l. 1. de morb.
mul. XCI. §. 3. & apud Ægin. l. 3. c. 28. ubi deco-
ctum caricarum significat. Plura vide apud Lind.
Ex. X. §. 39. seq. Foef. p. 567.

SAPERDA, σκαπέρδα, nomen piscis est; & pro
opsonio sumitur, apud Hip. l. de int. aff. XXIX.
17 Foef. p. 558.

SAPHATA, Parac. dicuntur squamæ pilis adhæ-
rentes, & parum rubent; & idem sunt in for-
ma, ac tineæ, nisi quod tineæ sint albæ, l. de
ulcer. & apostem. c. 87.

* SAPHENA, est nomen venæ, quæ desuper ad
partem cruris internam descendit, & descen-
dendo occultatur, donec partem super malleo-
lum internam attingere incipiat. Castell. Di-
citur alias σφυρίπες φλέψ, vena malleoli, & de-
scribitur a Barthol. libell. 1. Anat. cap. 9. Vi-
de Malleolus. An peculiarem habeat præroga-
tivam in obstructione mensium præ aliis venarum
in pede sectionibus, merito hodieque ex
Anatomicis principiis dubitatur. Febris ex op-
pilatione saphenæ meminit Paracels. l. 2. de Tart.
tr. 3. c. 4.

† SAPIENTIAE MORBUS, Plin. lib. 7. c. 15. id est
Phrenitis. Salmas. in Solin. 37.

SAPIENTIA, σοφία, quid in genere significet,
ex aliis quoque Lexicis trivialibus notum est;
de qua Lind. Ex. II. §. 8. Sapientia medica in
quo consistat, docuit eleganter. Idem Exerc.
III. §. 19. seq. videlicet in devota invocatione
Dei, recta notitia morbi, inventione reme-
diorum, & horum commoda administratione.
Jung. & Ex. II. §. 4. seq. An ad Medicos quo-
que pertinet illud Scaligeri: Vera sapientia
est, nolle nimium sapere? Exerc. 307. Paracels.
summum, ac primum librum totius Medicinæ
vocavit sapientiam, ut aliquis sciat certo, non
vero opinetur, Labyrinth. Medic. c. 1. princ.
Græc. σοφία ipsam quoque Artem significare,
scripsit Erotian. Onomast. pag. 102. a Sapiens,
σοφός, recte dicitur, cui memoria non solum est
viva bibliotheca, ingenium perspicacissimum,
judicium solidum, atque incorruptum, sed etiam
qui labore, & exercitatione has Naturæ dotes

extulit, & ad maturitatem plenam perduxit. Lind. Ex. V. §. 12. Vide *Philosophia*. Quæ Paracelsistæ de *sophia adepta* jactitant, tanquam figmenta missa facimus. A Chirurgis plantæ quoque vulnerariæ vocantur *sophiæ*, non solum *Consolida aurea*, sive a floribus, sive a virtute ita dicta, Illyricis, & Liburnis familiarissima, cujus folium si ore masticaretur, labia contrahit, & si super caulem adhuc existens laceratur, per seipsam consolidatur, nobilissima dulcedine pollet, ac balsamo. Dorn. & Rul. & Johnf. sed etiam alia *Thalictri species*; uti patet ex Adversariis Lobelii, & Pinace Bauhini.

SAPON, σάπων, σμῆγμα, quid sit, etiam tonsoribus, & pueris notum est. Gallorum inventum esse, scripsit Gorræus ex Plinio: verum meminit & Gal. *saponis*; & refert inter abstergentia potentissima, l. 8. M. M. c. 4. circa fin. & alibi. Simplicissima compositio est ex sebo, cinere, & sale. Qui apud Venetos paratur, primas hodieque tenet. Sed prostant & aliæ compositiones odoratorum *saponum*; de quibus Schr. l. 2. c. 80. ex antiquioribus Æt. l. 6. c. 54. Agin. l. 7. c. 13. citante Gorr. Ex recentioribus etiam de *Sapone*, & ejus usu Pharmaceutico-Chym. scripsit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. l. 2. c. 10. p. 143. seq. *Sapo sapientiæ*, dicitur sal commune præparatum. Dorn. Rul. & Johnf. *Smegma* idem etiam est, quod *sapo*.

* SAPOR, χυμός, dicitur qualitas illa, quæ gustu percipitur; cujus plurimas esse differentias, docuit Gal. l. 1. de S. Fac. c. 36. Enumeravit quoque illas Schrod. l. 3. c. 34. Vveker. Ant. Gen. l. 4. c. 4. Quod vero in his, & aliis *saporum* differentiis & ortus morborum, & curationes unice consistant, uti scripsit Joh. Lex. Chym. l. 2. auctoritate nixus Hipp. l. de vet. med. XXIV. illud cum grano salis intelligendum arbitror; cum hæc *saporum* differentia saltem signa sint diversarum virtutum, & facultatum medicamentosarum, & morbosarum; non vero ipsæ causæ efficientes: nisi velis per *saporem* ipsum Chymum, h. e. materiam *sapidam*, intelligere, cum Gal. d. l. Vide *Chymus*.

SAPPHIRUS, σάπφειρος, *Saphirus*, gemma est pretiosa, cœrulei coloris, pellucida, & diaphana; cujus historia, vires, & usus legantur apud Gal. l. 9. de S. Fac. h. tit. Diosc. l. 5. c. 157. Lang. l. 2. ep. 49. Schrod. l. 3. c. 3. n. 6. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. l. III. pag. 223. seq. Rul. Johnf. *Sapphirum* ex cœlo Lunæ, & hujus terræ terræ Jovis permixta factum esse, legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 487. paulo aliter, & clarius, Vol. IV. p. 189. seq.

SAPRIAS, σαπρίας, nomen vini generosi fragrantissimi, ipso nectare nobilioris, quod & *An-*

thosmias alias vocatur. Linden. Ex. X. §. 129.

SAPROS, σαπρὸς, *putridum*, & potissimum vetustate corruptum significat. Frequenter occurrit apud Hippocr. uti legere est apud Foef. p. 558.

SAPYRUS BRIONIA, ex Pandectario Gabriell. Humelberg. in c. 6. Quin. Sereni.

SAPYRUS, pro *Saphirus*, legitur apud Keuch. ad Samon. p. 112.

SARAFFI, id est *Gypsa*. Rul. & Johnf.

SARAPUS, σαράπης, dicitur, qui magnos, & propterea *disparatos habet pedes*. Foef. pag. 558. C. Hofm. C. ad Gal. de U. P. n. 147. C. Hofm. vult legendum, vel scribendum esse *σαροπῆς*, exponens de inferioribus, sive extremis pedibus, ita ut horum digiti introrsum flectantur, malæoli vero extantes sint, & prominuti; & conjectatur Latine tales homines dici *scauros*, Apolog. pro Gal. 3. c. 101.

SARATELLULA, legitur apud Parac. in Fragm. Chirurg. de apostemat. p. m. 657. de quo termino tamen constat, quid notare debeat.

SARCAZO, σαρκάζω, significat *supremis labris aliquid avellere*: Diciturque de animalibus utrinque dentatis, apud Hipp. l. de art. r. 28. Adde Foef. d. l. Per translationem vero significat etiam morsus labris *subsannare*: unde *σαρκασμός* amarulentæ irrisuonis genus dicitur, ibid.

SARCA, σαρξ, *sarra*, id est *Ferrum*. Rul. & Joh.

SARCION, σαρκίον, Lat. *Caruncula* dicitur, Hippocr. 4. aph. 76. Diet. n. 766. *Sarcion* quoque dicitur *lapis coloris rufi*. Johnf. Lex. l. 2.

SARCITES, σαρκίτης, idem quod *Anasarca*, vel *Lercophlegmatia*, Hydropis species. Gorr. Cardan. l. 7. tract. 3. contradicit. 21.

* SARCOCELE, σαρκονήκη, i. e. *hernia carnosa*, testiculis induratis contingens; & ad scirrhus pertinet. Gal. l. 14. meth. med. c. 7. Ejus felicem exemptionem Chirurgicam per dissectionem inventam structuram vide in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 28. p. 59. & Obs. 97. p. 188. in quo loco recte negat, *sarcocelen* medicamentis posse discuti, aut curari.

SARCOCOLLA, σαρκονέλλα, est lacryma arboris in Perside nascentis, thuris pollini similis, colore subrufo, amara gustanti. De cujus natura, & viribus legantur Gal. l. 8. de S. Fac. h. tit. Dioscor. l. 3. cap. 99. Schrod. l. 4. cl. 2. num. 403. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 5. l. 4. c. 11.

SARCOEPIPLOCELE, i. e. *hernia carnosa omentalis*, quando omentum in carneam substantiam accrescit, & induratur, sive circa umbilicum, sive in scroto fiat. Legitur apud Gal. Introduct. c. 18.

* **SARCOMA**, σάρκωμα, est carnis in naribus, aut aliis etiam partibus p. n. accretio. Gal. in def. Differt a Polypo magnitudine, & forma. Est quidem Polypus *sarcoma*, sed non contra. Polypus enim Polypi piscis similitudinem quodammodo habeat oportet: quod in *sarcomate* non requiritur. Castell. Johnf. l. 2. Lex.

* **SARCOMPHALON**, σαρκόμφολον, est incrementum carnis in umbilico mitis, vel malignæ. Gal. in def. Gorr. & Castell. Causa solutio continui, & succi nutritii largior propterea affluxus, quemadmodum in aliis excrescentiis contingit.

SARCOPHAGOS, σαρκοφάγος, in genere *carnivorum* significat. Lind. Ex. XI. §. 67. Est aliquando epitheton *Mortis* Poetis familiaris. Aliquando usurpatur pro *Cathartico*. Specialiter vero epitheton hoc tribuitur *lapidi*, qui ἄσιος, *Asius* alias appellatur: de quo suo loco in *Asius*.

SARCOPHYIA, σαρκοφυΐα, excrescentia carnea dicitur, Hipp. 3. de fract. t. 45.

SARCOPYODES, σαρκοπυώδης, epitheton sputi, quod est ad instar carniū purulentarum, & infigne pulmonis ulcus indicat: uti in tabida muliere, ap. Hipp. l. 4. Epid. III. 26. Vide Foef. p. 559.

* **SARCOSIS**, σάρκωσις, in genere carnis generationem significat. Sæpius tamen præternaturaliter, & idem est, quod *sarcoma*, Excrescentia carnea. In specie *sarcosis* in utero est carnis ibidem prognata, & collectæ expullulatio; quam, si magna sit, recidere convenit vellicatam scalpri; si parva, protinus tollere. Gal. in def. Videtur proinde nihil aliud esse, quam mola. Castell.

* **SARCOTICON**, σαρκοτικόν, dicitur *medicamentum carnis generationem promovens*, vel quod carne ulcus implet. Gal. l. 3. M. M. c. 2. l. 2. de C. M. P. G. c. 4. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur; juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice detergent, calefaciunt, & purgant, atque minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Castell. & Gorr. Catalogum vide passim apud Authores materiam Medicam proponentes.

SARDA, *sardina*, σάρδα, σαρδίη, homonymon est. Vel enim est piscis marini, & lacustris nomen; cujus historiam, cum usu, vide apud Aldr. l. 2. de pisc. c. 37. J. Alexandr. l. 15. Salubr. c. 5. Vel est nomen lapidis, aut gemmæ, quæ & *lapis sardus* vocatur, a *sardibus*, ubi primum reperta, alias *Carneolus* quoque dicta, loturæ carniū similis colore, & semiperspica: cujus descriptionem, & vires vide apud Schrod. l. 3. c. 3. n. 7. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calc. f. 3. p. 238. seq. Ruland. etiam multas hujus species recenset in Lex.

SARDONIUS, *sardous*, σαρδόνιος, σαρδώνιος, est epitheton *risus* p. n. & convulsivi, ab *Herba sardonîa* ita dicti, quæ sua malignitate hanc convulsionis speciem producere creditur; & alias *Asium risus* vocatur: de quo risu differit Barth. l. 2. An. c. 3. p. 340. Junge Keuchen. ad Samon. p. 178. Vide *Gelos*. Attribuitur etiam interdum lapidi antea explicato; & vocatur *sardonius*, vel *sardous lapis*.

SARDONYX, σαρδόνυξ, gemma est, vel lapis pretiosus, ruber, pellucidus, habens speciem unguis humani, impositus manibus in superioribus partibus apparet Onyx, in altera parte sarda. Rul. & Johnf. Chiocc. d. l. p. 241.

SARE, idem quod *Effere*. Blancard. in Lex.

SAREAR, i. e. *ferrum*. Ruland. & Johnf. in Lex.

SARGOS, σάργος, vocatur piscis marinus litoralis, ad cibum maxime commodus; cujus descriptio, cum usu, legatur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 16. J. Alex. l. 14. sal. c. 10.

SARMATICA Lues, idem quod *Plica Polonica* Luc. Lælius consultat, de *Lue sarmatica*. Vide *Plica*.

SARMENTUM, σάρκωνον. Vide *Phryganon*. Plin. l. 23. H. N. c. 1. partes illas, in quibus acini fuerent, *sarmenta* vocavit, notante Rolf. O. & M. M. Sp. l. 10. c. 7.

SARNICUM, *sacen* est *Draconis*. Johnf. Lex. l. 1.

SAROPUS, σαρόπυς. Vide *sarapus*.

SARRAMPIO, idem quod *Picota*. Vital. de Furno c. 264. fin. vide *Picota*.

SARTAGO, τήγανον, dicitur vas coquinarium, etiam Chirurgis necessarium, ad coquenda Unguenta, & Emplastra. Hildan. in Cist. milit.

SARTORIA COSTA, juxta nonnullos *Costæ Ceti*; quamvis alii dicant esse potius firmamentum *Mandibulæ ceti*, cui infiguntur dentes. Confer Gotofr. Martheri Itiner. Grunlandic. Nomen vero primum legitur apud D. Ludovic. Diff. I. Pharm. pag. 314. *sartorius Musculus*. Vide *Pascialis*.

SARX, σάρξ. Vide *Caro*.

SATHE, σάθη, significat *penem*, sive membrum virile, teste Rolf. O. & M. M. Sp. p. I. c. 43.

SATHROS, σαθρός, *marcidus*, *lacerus*, *putris*. Legitur apud Hipp. l. 1. de diet. XIII. 18. 22.

SATIETAS, *Saturitas*, πληθῆ, πλησμονή, sumitur plerunque in excessu p. n. Vide *Plesmonē*.

SATTO, vel *fasso*, σάπω, σάτω, significat *infarcio*, *fartim impleo*, Hipp. l. 2. de morb. XIV. 22. l. 4. VII. 9. 10. IIX. 15. IX. 10. X. 12. &c. Adde Foef. p. 560.

SATURATUS, *saturitas*, idem quod *satietas*, *πλησμονή*. Usurpatur vero etiam haud ineleganter de sufficiente humectatione, cum aliquo excessu, Scrib. n. 227. Adde Rhod. in Lex. Scrib. p. 438. Est etiam terminus. Chymicus in eadem significatione humectationis acceptus, quando v. g. salia alcalia fixa cum spiritu salis *saturati* dicuntur. Vide Dan. Ludov. Pharmaciam.

SATURNUS, *κρόνος*, proprie significat Deastrum gentilium, porro translatus inter sidera. Hinc Planetarum a terra remotissimus. *Saturnus* habetur pro maligno, summe frigido. Quas res naturales influxu suo dirigere finxerint, lege apud Schrod. l. 1. c. 9. Talia figmenta etiam reperire licet in Paramiro, aliisque scriptis Paracelsi. Chymici nomen hoc tribuerunt *plumbo*. Vide supra *Molybdos*. Adde Rul. & Johnf. & alios Chymici scriptores.

SATYRIACE, *σατυρικὴ*, est nomen confectionis, & Antidoti Venerem stimulantis, apud Ægin. l. 7. c. 11.

* **SATYRIASIS**, *satyriasmus*, *σατυρίασις*, *σατυρισμός*, ambigua adhuc significationis vocabulum, propter Hipp. 3. aph. 26. ubi inter puerorum nondum pubertatis terminum attingentium morbos refertur: in quo communis illa acceptio pro *Tentigine* membri virilis, sive *priapismo* (vide *Priapismus*) locum non videtur posse invenire. Licet enim sæpius rigiditas penis illis etiam dormientibus esse soleat familiaris; minime tamen morbus dicenda, quia nihil offensæ inde percipiunt. Hinc Interpretes de glandularum juxta aures tumoribus exponunt, Gal. in Exeg. pag. 560. Dieter. num. 767. quæ expositio nititur loco parallelo Hipp. l. 7. Epid. l. 16.

SAVICH, Arab. est *farina subtilis*. Valesc. de Tarant. Philon. Chirurg. c. 6, p. 810.

SAVNIA, olim fuit confectio lenis, & suavis, instar massæ panis valde nutriens, & restaurans, parata ex amygdalis dulcibus, saccharo ana lib. 1. amyli lib. 5. ol. amygd. dulc. 3. i. 5. aq. Violar. q. s. F. Massa in formam quadrat. oblong. pondere 3. i. Clement. Clement. Lucubrat. p. m. 144.

SAVRA, *σαῦρα*. Vide *Lacerta*. Præter illas vero acceptiones ibidem adductas, occurrit adhuc alia apud Hipp. 4. de artic. t. 64. ubi *σαῦρα* dicuntur *Viminea* quædam *textura*, ex palmis intextæ, aut digitorum integumenta, sive digitalia, a *lacertarum* similitudine *Lacertæ* dictæ. Foef. p. 560.

SAVONEA, nomen confectionis Arteriacæ delicatæ, contra tussim, apud Foresti l. 16. Obs. 4. Schol.

SAXATILIS, *σαξάτιλος*. Vide *Petra*.

SAXIFRAGUS, *λίθονθρυπίκος*. Vide *Lithonthrypicos*. *Saxifraga*, vel *saxifragia*, omnia, quæ calculum, lapidem, vel arenam expellunt, denotat. *Saxifragium*, quivis lapis, qui tartarum in homine frangit, & dissolvit, est Rul. Johnf.

SAXUM, *πέτρα*, idem quod *Lapis*, *Petra*: de quibus vocabulis suo loco.

SBESIS, *σβέσις*. Vide *Extinctio*.

SBESTEN, id est *Calx viva*. Ruland. & Johnf.

SCABER, *Scabrities*, *ῥαχὺς*, *ῥαχὺτης*, quamvis communiter in malam partem accipi ex Lexicis vulgaribus constet, significantia *asperitatem præternaturalem*: a recentioribus tamen hodieque nomina hæc in bonam quoque partem transferri legimus, ad exprimendum facultates quasdam medicamentorum a figura dependentes, quando asperitate sua crassiora attenuant, viscosaque divellunt: qualia sunt Lapidēs pretiosi, Corallia, Limaturæ Martis, Solis, Lunæ, &c. Frequentissime occurrunt in Lumine Rationali Medico, & explicantur in appendice Examinis in Dan. Sennert. l. 5. Instit. p. 8. 9.

* **SCABIES**, *ψώρα*. Vide *Psoa*. Pertinet ad solutiones continui partium solidarum. Gal. l. 14. M. M. c. 17.

SCABRUS, Paracelso videtur dici affectus aurium, consistens vel in dolore, vel in asperitate aliqua p. n. & meminit Paragraph. l. 12. §. 1. l. 13. §. 2.

SCACURCULA, est *spiritus ossis de corde Cervi*. Dorn. Rul. & Johnf.

SCAJOLÆ, sunt commentum vel impium, vel vanum Paracelsi, quo fingere conatus *quintuplices spiritus*, quorum singuli virtute propriæ suæ imaginationis, & quidem alter alteri noxam, & detrimentum inferre, & quilibet suum corpus, in quo residet, peculiari modo lædere potest. Quam doctrinam confirmavit Paramiro suo de quinque *Entibus*, item tractatur de Nymphis Pygmæis, Sylvestribus, Gnomis, & Lemuribus. Et hoc ex fundamento fictitio fatetur oriri Philosophiam Medicinæ sagacem, Adeptam supernaturalem, de Pestilitate tr. 2. c. 1. At in l. 5. de vita long. c. 5. quatuor saltem *scajolas* statuit. Hinc & Dorn. in Diction. Paracelsi. & ex hoc Rul. & Johnf. in Lexicis suis quatuor saltem numerarunt *scajolas*, describentes, quod sint spirituales mentis, & animi vires, proprietates, virtutes, atque potentie; quæ juxta numerum elementorum sunt quadruplices. Sunt rotæ quatuor ignei currus, quo raptus est Elias in Cælum; quæ sumunt originem ex animo, & mente hominis, a quo recedunt, & in quem iterum reflectuntur. Sunt quidem phan-

alia, imaginatio, speculatio, & agnata fides. Sunt etiam & præcipue quatuor illi principes articuli totius fidei nostræ Christianæ, ut Baptismus, Fides in Christo JESU, sumptio Sacramenti cœnæ Domini, & Charitas in proximum, quæ fidei fructus maturos exhibet. Per quæ omnia vitam longam, quin etiam æternam consequimur. De his latius lege Paracellsum, in Eucharistia, & expositionis libro de Cœna Domini: & audies, quæ satisfaciant animo pietatis, & veritatis cupido. Hactenus Dorn. Ruland. & Johnf. Enimvero cui bono hæc ἀλλότεια commenta Paracelsica? Caveant quin potius sibi Philia-tri, & alii Christiani ab hisce ænigmaticis figmentis, animum magis turbantibus, quam illustrantibus.

SCALA, κλίμαξ, quid sit, pueri e Dictionariis norunt. Pertinet inter Chirurgica instrumenta, ad repositionem articulorum, teste Gal. c. 4 de art. t. 43. Talem *scalam* Chirurgicam sex gradibus constantem exhibet Scultet. Arm. Chir. P. 1. Tab. XXIX. fig. 3. & modum utendi, Tab. XLIX. fig. 1. Metaphorice *scala* quoque vocatur curriculum vitæ humanæ, per certas ætatum differentias; qualem *scalam* Dieter. proposuit humani initii, & incrementi, in Jatroch. n. 599. Ita in Metallurgia operationes transmutationis per *scalam* fieri, legitur in Th. Ch. Vol. 1. p. 496. seq. Elementorum cognitio vocatur *scala Jacobi* mystice, qua ad mundum cœlestem ascendere licet, Vol. VI. p. 88.

SCALENOS, σκαληνός, significat *obliquum*; & proprie ad Mathesin pertinet. Legitur vero & apud Hipp. de vena quadam, quæ ad renes tendit, l. de Refectione, sive Anatome 2. §. & canales *obliquos*, σκαληνοφθεῖς vocat, ibid. 8. Musculi quoque in collo siti cognominantur in Anatomicis *scaleni*. Barth. l. 4. An. c. 6. p. 568.

* SCALPELLUM, ξυστήρ, κνηστήρ, Scalprum, ξύστρον, dicuntur instrumenta Chirurgica, quibus ossa raduntur, vel alium etiam in usum adhibentur. Illud legitur apud Hipp. de cap. vuln. XIX. 8. Gal. l. 6. M. M. c. 6. & alibi. Hoc aliquoties apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi pro *strigili* sumitur. Vide Foef. p. 442. Hildan. in Cista militari, alibique. Vide *Cnestes*. Simile. *Scalprorum*, quæ & *Rasoria*, *Raspatoria*, item *Radula* dicuntur, varias formas descriptas etiam exhibet Scultet. Arm. Chir. P. 1. Tab. VI. fig. 3. seqq. ad 10. Quære etiam in Indic.

* SCALPTUS, *scalptura*, κνησμός. Vide *Cnestos*. Vocatur & ξυσμός, apud Hipp. 3. aph. 21. Adde Diet. n. 595. *Scalpturam* prohibendam esse ægris ob pruritum, & quod pessima, & præter excoriationem humores illiciat, & dolores

graves excitet, docet Scultet. Arm. Chir. P. 1. Tab. p. 146.

SCAMMA, σκάμμα, vocatur terminus, aut *limes deambulationis*, in arena, aut spatii, quod transiliunt, qui se saltu exercent, apud Cœl. Aurel. l. 2. Tard. pass. cap. 1. allegante Foef. Oec. p. 568.

SCAMMONION, σκαμμώνιον, vocatur succus purgans fortior, e planta *scammonea*, σκαμμωνία collectus; qui cum malo cotoneo præparatus, & correctus vocatur *Διγρυδιον*, quali *Lacrymula*, vulgo in offic. *Diagrydium*. De hoc purgante vide plura apud Rolf. de purgant. f. 13. art. 4. per tot. C. Hofm. Offic. l. 5. c. 34. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 13. Schrod. l. 4. cl. 4. num. 468. Pr. Hofm. in cl. ad h. l. Solenander hujus usum valde suspectum habuit, inter *capita diaboli* vernacule dicta referens, f. 5. conf. 22. p. 504. 505.

* SCAMNUM, βάθρον. Vide *Bathron*.

SCANDELLA, γυμνέχρατον. Vide *Gymnocrithon*.

SCANTON, est *fator Urinæ*. Johnson. Lexic. lib. 1.

SCAPELLATUM, id est *retractum*, dicitur de præputio retracto, qui affectus Græce φέμωσις vocatur. Marcell. Cuman. obs. 74. apud J. H. Velschium syllog. Cur. & observ. Med. Cent. 1. pag. 78.

SCAPHA, σκάφη, proprie *labrum balneatorium*, vel *solium*, vel *naviculam* significat; & usurpavit Hipp. l. de steril. XXII. 3. l. 3 de morb. XV. 28. Sæpius Aurelianus, Trallianus, allegante Foef. p. 569. Per translationem vero *scapha* Anatomicis quoque dicitur ambitus auris interior, Helici oppositus. Barth. l. 3. An. c. 9. σκάφη *vinculi* quoque nomen est, quod adhibetur, ubi summum caput, quod inter ipsum, & frontem est, vincere convenit. Dicitur alio nomine *Tholus Diocleus*, Gal. de fasciis.

SCAPHION, σκαφίον, æquivocum est vocab. Vel enim *parvam scapham* significat, & idem est quod σκαφίδιον. Foef. p. 570. Vel *Ligonem*, quo terra foditur. Hipp. 2. de fract. t. 3. Vel *Cranium* notat. Gorr. ex Aristophane, Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 8 § 30. Sel. Med. Ex X. § 185.

SCAPHIS, σκαφίς, dicitur *mulctra pastoralis*, alveus, *scaphula*, quo vase pastores utuntur in lacte reponendo. Significat & μάκτρα, sive vas, in quo farina subigitur. Ab Hipp. accipitur pro *mensura*, quæ alias *Concha* dicitur, l. 1. de morb. mul. CXXIII. 13. CXXVI 4. Adde Foef. d. l. Vide *Concha*.

* SCAPHOIDES, σκαφοειδής, epitheton Ossis, Tali caput anterius, & oblongum excipiens. Os *Naviculare*, vel *Naviforme*, ita dictum a *scaphæ* similitudine. Gal. l. de ossib. c. 24. & l. 3 de U. P. c. 1. Barth. libell. 4. An. c. 21.

* SCA-

* SCAPULĀ, ὠμοπλάτη . Vide *Omoplate* . Vena, & Arteria scapularis, interna, & externa, quæ dicantur, videantur apud Barth. libell. 1. & 2. p. 640. & 652.

SCAPUS, σῦλον, καυλός, idem quod *Caulis*, medium inter caput, & radicem . Linden. Ex. X. §. 185.

SCARABAEUS, κάνθαρος, vide *Cantharus* .

SCARABELAPHUS, σκαρβελάκη . Vide *Cantharus* .

SCARDAMYSSO, σκαρδαμύσσω, significat *Niteo*, oculis conniveo . Scribitur & καρδαμύσσω, teste Erotiano, Onom. p. 56. Legitur σκαρδαμύσσει apud Hipp. l. de int. aff. XLVI. 6. LI. 14. l. de dieb. judic. 3. 16. Coac. t. 77. l. 6. Epid. f. 16. t. 2. Jung. Foef. 569. *Nitentibus* opponuntur ἀσκαρδαμύσσω . Vide *Ascardamyctes* .

SCARDULA, vocatur piscis, qui & *Brama* dicitur, Cypriano similis, longe vero ignobilior, stagnantibus aquis gaudens, fædo mucore, & luto vititans. J. Alex. l. 15. sal. cap. 6. Adde Aldrov. l. 5. de pisc. cap. 42. qui *Cyprinum latum* appellat.

* SCARIFICATIO, ἐγχαράξις, Vide *Encharaxis* .

SCARLATINA FEBRIS dicitur, quæ cum maculis conjuncta est, instar morbillorum, ut plur. tempore æstivo frequentior, & infantibus præ cæteris familiaris: cujus plenior descriptionem tradidit Sydenham, Obs. Med. de morb. ac. f. 6. c. 2. p. m. 417. seq.

SCARUS, σκάρ, piscis vocatur saxatilis, squamosus; cujus historia, cum usu, videatur ap. Aldrov. lib. 1. de pisc. c. 2. Jul. Alexandr. l. 4. Sal. cap. 3.

SCATEA, dicitur *secunda tartareæ urinæ species*, a fœtore nomine sumpto; estque indicativa omnium ex Tartaro putrefactionum, ejusque signum. Johnf. Lex. lib. 1. Vide Paracels. lib. 6 Paragr. c. 2. §. 1. Et in fragm. ad h. l. docet, talem urinam esse lepræ signum.

SCATULA, est vas ligneum vulgo notum, in quo aliquid affervatur. Ad medicamenta vero non debent sumi e lignis resinosis paratæ, ne odore suo resinoso confectiones inficiant. Hinc majoris adhuc securitatis gratia muniri solent intus, & foris charta alba, cœrulea, rubra, aut variegata. Schenk. s. Comp. & Pr. Med. p. 233.

SCAURUS. Vide *farapus* .

SCEILEN Vena dicitur *salvatella*, ramus inter medium, & annularem. Avicenn. l. 1. fen. 1. doct. 5. 4.

* SCELETOS, σκελετός, quasi cadaver aridum, & exiccatum; estque ossium corporis humani, aut brutorum etiam invicem coherentium uni-

versa compactio. Gal. l. de ossib. c. 25. in fine, & l. 1. Anat. adm. cap. 2. Dicitur & σκελετόν, communiter. Barthol. libell. 4. An. c. 1.

SCELETYRBE, σκελετύρβη, rectius σκελοτύρβη, quasi *crurum turbam*, ac resolutionem dicas, qua erectus homo ambulare nequit, sed latus quandoque finistrum in dextrum, nonnunquam dextrum in finistrum circumfert; interdum quoque pedem non attollit, sed attrahit, velut ii, qui magnos clivos adscendunt. Gal. in def. Epitheton scorbuti. Vide *scorbutus*. Latine *Crurum enervatio*, Lang. l. 1 ep. 42.

SCELIPHROS, σκελιφρός, i. e. *aridus*, siccus, idem quod ξηρός. Occurrit apud Hipp. l. de int. aff. XLVI. 11. de A. L. & Aq. V. 2. f. 1. de art. t. 28. Jung. Foef. p. 571.

* SCELOS, σκέλον, *Crus*. Vide supra *Crus* .

SCELOTYRBE. Vide *sceletyrbe* .

SCEMPISIS, σκῆμψις, idem quod ἀπόσκημψις, *decubitus*. Gal. in Ex. Dict. Hipp. In textu legitur σκῆψις. Vide *scepsis* .

SCENOS, σκῆνον, apud Hipp. totum corpus significat, l. de Refect. l. 15. de Corde V. 13. Foef. d. l.

SCEPARNOS, σκέπνον, aut σκέπαριον, vide *Ascia* .

SCEPAstra, σκεπάστρα, sic dicitur fasciæ genus ad operiendum, & deligandum caput, Lat. *Operculum*. Gal. de Fasciis, Gorr.

SCEPE, *scepastra*, σκέπη, σκέπασμα, tegumentum, velamentum corporis significat, inter causas sanitatis procatasticas pertinet, pro aeris nos ambientis attemperatione. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. f. VIII. Gal. l. 2. de S. F. c. 24. Quamvis etiam pro *tugurio*, & *tecto* usurpasse videatur, 4. de R. V. I. A. t. 44. Vide Rhod. ad Scrib. in not. n. 60. p. 105.

* SCEPTICUS, σκεπτικός, dicitur in genere is, qui nihil sciri posse statuit, & in singulis rebus hæret, atque hæsitat. Quæ philosophandi ratio etiam a Cartesio hodieque introducta videtur, & olim *sceptica scola Medicorum*, a Galeno notata, l. an sang. in art. natur. cont. c. 5. fin. & l. de subfig. Emp. c. 1.

SCEROS, σκερός, i. e. *laxum*, *spongiosum*: quamvis Hesychius per σκληρόν exposuerit. Erot. Onom. p. 103. b.

* SCETHROS, σκεθρός, idem quod ἀκριβής, *accuratus*. Hinc σκεθροτέρη ἰασις, *accuratior curatio*, apud Hipp. 3. de art. t. 60. Gal. c. 1. de fract. t. 44. Vide Foef. p. 570.

SCEVASTOS, σκευαστός, i. e. *factitius*. Dicitur de vino, apud Diosc. l. 5. c. 45. Adde Linden. Ex. X. §. 198.

SCHASIS, χάσις, æquivocum valde est nomen, & variæ significationis, ob verbum a quo

quo derivatur *χάω*, vel *χάζω*, quod diversa etiam significat, videlicet *scarifico*, *laxo*, *transfero*, vel *transpono*, *inhibeo*. Ap. Hipp. 2. de art. t. 14. exponit Gal. verb. *χῆται* per subito e priori statu in alium movetur. Interpretes vero Latini reddiderunt per *Decutitur*, & *χάσιν* per *decussationem*. Ap. Gal. in LL. M. M. *χῆσαι*, est *scarificare*, ut & apud Arist. l. 8. H. A. allegante Henr. Steph. in Thes. Hinc & *χάσις*, ap. Theophr. l. 4. cap. 3. Histor. plantar. *scarificationem* notat. Junge Foef. p. 607. seq.

SCHASTERIA, *χκσηρία*, instrumentum notans funem, vel aliud quid, quo corpus aliquod vel intentum relaxatur, vel erectum demittitur. Gal. comm. ad d. Hipp. loc. C. Hofm. in *ἀνεκδότοις* notis ad Gal. negat, recte exponi *χκσηρία* per funem, qui cursoribus prætenditur, sed potius notare *trochleam*, sive quodcunque aliud *organum*, quod prætentum funem sustinet, & quo moto, concidit funis: *χκσηρίον* quoque scalpellum, vel *cultellum scarificatorium* significare, e Lexicis aliis constat.

SCHEDIA, *χεδία*, idem quod *βέθρον*, *scamnum*. Hipp. Vocatur & *ξύλον*. Oribas. de machin. c. 29.

SCHEHENDENIGI, i. e. *Canabis*, vel semen ejus, Rul. & Johnf.

SCHEMA, *χῆμα*, vide *Figura*. Adde Hipp. l. de vet. Med. XXXIX. 7.

* SCHESIS, *χέσις*, corporis *dispositionem* non dum *confirmatam* significat, quæ facile inducitur, aut removetur; ad differentiam *ἐξέσις*, quæ stabilis dicitur habitudo. Deinde etiam significat *adventitiam* corporis *habitudinem*. Gal. c. 1. de art. t. 26. & l. 3. de caus. puls. c. 10. *Σχέσις* quoque interdum idem est, quod *ὑποχέσις*, i. e. *retentio*, *inhibitio*. Hipp. l. 5. Epid. XXIX. Junge Foef. p. 608. Diet. n. 812.

SCHETÆA, *χεταιῖα*, dicuntur, quæ *competenda* sunt, & *cohibenda*. Hipp. l. de mor. mul. XXIV. 5.

* SCHETICOS, *χετικός*, *dispositivus*, epitheton febris, quin & aliorum morborum, qui non adeo altas radices egerunt, sed faciliorem admittunt solutionem, ad differentiam *ἡσυχητικῶν*, sive *habitualium*, qui difficilius discutuntur. Gal. l. 8. M. M. c. 1. C. Rejes C. El. q. 68. n. 12.

SCHIAS, *schion*, *schiatricus*, pro *Ischias*. *Ischion*, *Ischiatricus*, legitur apud Keuchen. ad Samonic. p. 238.

* SCHIDACEDON, *χιδακηδόν*, species est *fracturae*, per *longitudinem* ossis, non per *transversum* factæ, quæ *καυληδόν* vocatur. Gal. lib. 6. M. M. c. 5.

SCHINDALMOS, *χινδαλμός*, *fissuram* significat. Hipp. l. 2. de mor. mul. XXV. 17. Diosc. l. 1.

c. 17. citante Foef. p. 609. *χινδαλμός* etiam *fissuram* significat.

SCHINELÆON, *χινέλαιον*, i. e. *oleum lentiscinum*. Diosc. l. 1. cap. 50. In remediis Moschionis libro de mor. mul. annexis extat *χοινέλαιον*, sed videtur menda.

SCHISMA, *χίσμα*, i. e. *fissura*, *scissura*, *rima*. Stricte de pudendo muliebri ponitur. Vide *Rima*.

SCHISTOS, *χιστός*, dicitur *lapis Hæmatitæ* affinis, pallidior tamen colore, & virtute infirmior, suapte natura fissilis, & friabilis; de quo legatur Gal. l. 9. de S. F. Diosc. l. 5. c. 145. Chiocci. Mus. Calc. f. 3. p. 273. Rul. & Johnf. in Lex. Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. lib. 3. c. 8. p. 179. *Alumen* quoque *schiston* vocari, testatur Lang. l. 1. ep. 32. *Lac χισόν* vocatur, in quo lapides igniti fuerunt extincti. Gal. l. 10. de S. F. 6. Stercus caninum: Vel quando lacti ferventi acetum instillatur, l. 3. de A. F. c. 16.

SCHOENOBATES, *χοινοβάτης*. Vide *Funambulo*.

SCHOENOTONOS, *χοινότονος*, epitheton sellæ ex junceo, vel sparteo fune nexæ, & contextæ. Hipp. l. de Steril. XVI. 5.

SCHOLE, *σχολή*. Vide *Otium*. Quid Latine *Schola* vero significet, notum est, videlicet locum, in quo *Disciplinæ*, & *Artes* docentur. Ita *Scholæ* veteres Medicæ Romæ fuisse dicuntur ad Esquillas. Rhod. ad Scribon. p. 15. *Scholæ Herophileæ* meminit ex Strabone idem p. 14. Accipitur etiam pro ipsa doctrina. Ita Paracels. triplicem *Scholam* finxit, *Elementalem*, *Sideream*, & *Æternam*. Philos. sagac. t. 1. Et Helmont. aliquoties invehitur in *scholam* Galenicorum, sive *Humoristarum*, i. e. doctrinam, & hypotheses illorum.

SCIAMACHIA, vel *Sciomachia*, *σκιμαχία*, dicitur exercitatio manuum, vel brachiorum levior, quum vel celeriter manus aliquo pacto ventilamus, aut micamus, aut cum altero leviter conferimus colluctatione languidiore, citra vehementiam, aut roboris provocationem. Jul. Alex. l. 6. Sal. cap. 8. ex Gal. l. 3. de san. tu. c. 11. q. d. *Umbratilis pugna*, & meditatio potius pugnæ. Alexandr. not. ad h. l. Accipitur & tropice pro vano aliquo, & leviori animorum disfidio, & colluctatione.

SCIATICA, pro *Ischias*: de quo affectu suo loco.

SCIAUGEO, *σκιαυγέω*, Hipp. significat *cæcitas*, eorum more, qui ex umbra, aut tenebris prodeuntes ad lucis aspectum caligant, l. de int. aff. LI. 12. & l. de dieb. judic. III. 13.

SCIDEN, i. e. *Cerussa*. Rul. in Lex.

SCIDNAMÆ, *σνίδνμαι*, apud Hippocr. signi-

gnificat *diffipor*, dispergor. Hipp. d. l. Adde Foel. p. 572.

SCIENTIA, *ἐπιστήμη*, in foro Medico non obtinet strictam significationem; sed sufficit accipere pro certa alicujus rei cognitione. Ad quam acquirendam etiam in arte Medica opus est, ut prius mens ab opinionibus purgetur, antequam vera scientia inducatur. Gal. cap. 1. de fract. t. 6. In praxi quoque opus scientiæ est, non perturbari, nec transire ab iis, quæ recte visa sunt, etiam si nondum appareat manifesta utilitas ex his, quæ facta sunt, c. 2. aph. 52.

SCIMPODION, *σκιμπώδιον*, significat *lectulum discubitorium*, in quo cervicem reclinare possumus, v. g. tempore somni meridiani, si opus fuerit. C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 1150. Dicitur & *σκιμπος*, extat apud Moschion. de mor. mul. c. ult. 163. Utrumque etiam significare potest, & solet scabellum, cui non minus, quam dicto lectulo insidere possumus.

SCINCUS, *σκήκος*, vocatur animal e genere lacertorum, quadrupes; cujus plenior descriptionem, cum usu in Medicina, vide sis apud Aldrov. l. 1. de quadr. digit. ovipar. c. 12. Schrod. l. 5. cl. 4. num. 115. Lang. l. 1. ep. 66. Nonnullis etiam vocatur *Crocodylus terrestris*: sed minus accurate ob parvitatem.

* SCINDAPSUS, *σκινδαψός*, nomen fictum a Gal. quemadmodum & *Blitrys*, l. 1. de diff. puls. c. 4. ad improbandam nimiam in omnibus eligendis curiositatem. Vide C. Hofm. comm. de U. P. n. 228. & 533.

SCINTILLA, *σπινθήρ*, particula ignea dicitur; estque causa horroris, si cutim nudam attigerit. Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 5. *Scintilla*, quæ interdum ex oculis erumpere videntur, non sunt veræ igneæ particulae, uti quidem Paracels. credidit, Paramir. t. 3. c. 9. sed saltem sunt ab aeris illuminatione, vel spirituum animalium luciditate emanante. Vid. Plem. Ophthalmograph. l. 4. problem. 21. & Villis A. Br. P. l. c. 15. Dicitur hæc *scintillarum* eruptio *σπινθηρισμός*, *scintillatio*, *coruscatio*. *Scintilla* quoque Paracels. significat articulorum quandam resolutionem, & impotentiam movendi, seu symptoma luis Gallicæ, quæ *scintilla Veneris* propterea vocatur, lib. 7. de orig. caus. & cur. morb. Gall. cap. 10. l. 8. c. 2.

SCIODES, *σκιάδης*, *Umbrosus*, caliginosus, a *σκιά*, *umbra*: tribuitur autumnus ab Hipp. l. 3. Epid. s. III. t. 3.

SCIRONA, est *Ros autumnæ*. Dorn. Ruland. & Johnf. in Lex.

* SCIRRHUS, *σκήρρῶς*, proprie est tumor durus, renitens, indolens. Gal. 4. de R. V. I. A. c. 21. & alibi: quamvis distinguant inter *scir-*

rhum legitimum, sive exquisitum, & non exquisitum, quem vocant *ὄγκον σκήρρῶδη*. Galen. l. 14. M. M. c. 6. Verum non semper illa distinctio observatur. Interea *scirrhus* exquisitus ita plenius describi poterit, quod sit tumor durus, renitens, indolens, in glandulis obortus, proveniens a succi lymphatici atrabilaris acido-austeri, & congelativi subsistentia, & collectione. Ex hac definitione facile confici potest quoque descriptio *scirrhi non exquisiti*, addita particula, fere indolens, & causæ morbi limitazione, prout succus ille glandularum vel de phlegmate, vel de aliis portionibus vitiosis salinis, acribus, minusque congelativis participat. Rariores observationes *scirrhi veri* totius abdominis, & dimidii Pulmonis invenies in Eph. N. C. Ann. II. Obs. 69. & Ann. III. Obs. 262.

SCIRRHOMA, *σκήρρῶμα*, refertur inter morbos externos, suram pedis infestantes, d. l. c. 16. fin. quamvis non describat, qualis proprie affectus sit.

SCIRRHONES, vocari pediculos subcutaneos vix visibiles, scribit Fallop. l. de ulcer. c. 23. Tom. I. Op. p. m. 612. seq.

* SCIRRHOSIS, *σκήρρῶσις*, dicitur Gal. *livefcens*, & *crescens caro*, ex vehementia diuturnæ inflammationis orta, l. Introduct. c. 15.

SCISSILE, *χισόν*. Vide *schistos*.

SCISSIO, communiter idem quod *sectio*, *τομή*, de quo p. inferius. Dicitur tamen & *χίσις*, *scissio*, quæ competit lacti, quando fervido huic vel acetum, vel oxymel instillatur, ut fiat coagulatio. Gal. l. 3. de A. F. c. 16.

SCISSURA, Paracels. idem quod *Fissura*, *χίσις*, in Fragm. Med. & alibi. Vide *Fissura*.

SCIURUS, *σκήρρῶς*, item *ἰππυρῶς*, vocatur animalculum quadrupes digitatum, viviparum, cauda præditum totum corpus obtegente, arborum amantissimum: cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. lib. 2. de quadr. dig. vivip. cap. 24. Junge Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. lib. 5. p. 682. seq. De cerebri *sciuri* usque contra vertiginem laudatissimo vide Achill. Gasseri Obs. 1. apud Job. H. Velsch. in Sylog. Cur. & Obs. Med. Cent. III. p. 5. cujus etiam notam leges.

SCLERIA, *σκληρία*, dicitur *palpebrarum interior durities*. Gal. l. Introduct. c. 15. Quamquam & in significatione generali omnem duritiem denotat; & ita idem est quod *σκήρρωσις*, sicque accepisse videtur, dum addidit *τῆς μήρας*, i. e. uteri, l. de morb. mul. c. 133.

* SCLEROMA, *σκληρώμα*, idem quod *σκληρωτισμός*, strictè tamen dicitur de *duritie*, quæ in par-

parte aliqua vulvæ oritur; & coincidit cum *σκληρὸς*. Gal. in defin.

SCLEROCOETIA, *σκληροκοιτία*, vocatur *decubitus in duro cubili*, & strato. Hipp. l. 3. de diæt. IV. 1. & verbum *σκληροκοιζέειν*, l. de sal. diæt. c. 13.

* **SCLEROPHTHALMIA**, *σκληροφθαλμία*, dicitur *lippitudo dura*, in qua oculus durior, ad motum pigrior, dolens, rubicundus redditur, palpebræque similiter duriores, ficcioresque redditæ, post somnum, aperiri facile non possunt, vel inverti, propter duritiem. Differt a *σκληροφθαλμία*, sola magnitudine doloris, duritiei, & ficitatis, quod hæc sit illa satis imbecillior. Gorr. Castell. Causa sine dubio in portionum lymphaticarum sanguini admistarum aciditate congelativa ponenda erit.

* **SCLEROS**, *σκληρός*. Vide *Durus*. Significat & *aridum*. Lind. Ex. XVI. §. 143.

SCLEROSARCOMA, *σκληροσάρκωμα*, est abscessus progerminus, ut plurimum in gingivis enatus carneus, durus, interdum galli coronam, vel cristam, interdum ostracodermi carnem referens. Differt ab Epulide, ut vult M. Aurel. Sever. l. de nov. abscess. c. 16. ubi plura de hoc affectu invenies.

SCLEROSIS, *σκληρώσις*, id est *durities*. Vide *Scleria*.

SCLEROTICA, vocatur tunica oculi, cujus pars anterior dicitur Cornea; de qua supra vide *Ceratoides*. Posterior vero est densa, & opaca, duraque. Barthol. l. 3. Anat. cap. 8. p. 515. Significare etiam *σκληρωτικός* potest *Indurans*, a verbo *σκληρύνω*, quamvis non sit in usu apud Græcos.

SCLIRUS, corrupte etiam pro *Sclerus* legitur, idem, quod *scirrhus*, significans. Vvalther. Syl. Med. p. 1343.

SCLERYNTICOS, *σκληρυντικός*. Vide *Indurans*.

SCLERYSMOS, *σκληρυσμός*, *σκληρύσμη*. Vide *Indurans*.

SCLOPETUM, quid sit ex Lexicis aliis constare potest. Est singularis causa vulnerum, in quibus curandis, præter alias indicationes communes aliis quoque vulneribus, respiciendum quoque ad empyreuma, a pulvere pyrio, & ignito globulo inductum auferendum. Vide Senner. l. 5. Med. Pract. P. 4. c. 20. & Fabr. Hildan. tract. de *sclopetaria* curatione.

SCNIPS, *σκήψ*, item *κνήψ*, dicitur *vermiculus*, qui ineunte vere nascitur, cum germinare vites, earumque pars turgere incipit; unde germen, quod oculum vocant, exit. Gal. l. 9. de simp. Fac. §. terra Samia. Alii ad *formicas* hoc nomen applicant nostrates minimas. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 1. p. 426. Ed. Bon.

SCOBIS, *πίσμα*, *ξύσμα*, idem quod *ratmentum*, *Rasura*: de quo superius in RA. Ita *scobs eboveæ* legitur apud Scrib. n. 16. Apud Cels. legitur *scobis*. *Scobs* stricte quoque notat cinerem *clavellatum*, h. e. *alkali*; item *scoriam* cujusque *metalli*. Rul. & Johnf. in Lex. in qua significatione etiam accipitur a Fr. Basilio Testam. Ult. l. 1. c. 20.

SCODEGHINO *Itatorum*. Vide *Novacula*.

SCODINEMA, *σχοδίνμη*, vel *σχορδίνμη*, idem quod *κρηβαρία*. Erotian. Onom. p. 99. e. Verum Gorr. & alii tribuunt hoc vocab. Græcum *σχορδίνμη*, *pandiculationi*, sive distentioni membrorum cum oscitatione. Vide *pandiculatio*.

SCOLECIA, *σκόληξ*, Epitheton *æruginis*, cujus duo sunt genera, *Fossilis*, & *factitia*. Diosc. l. 5. c. 92. Liban. synt. A. Ch. l. 8. c. 23.

SCOLECIZON, *σκοληκίζων*, *vermiculans*, epitheton *pulsus inæqualis*, in quo tota arteria non simul, & semel videtur distendi, sed successive, adinstar vermium reptantium. Fere coincidit cum formicante, & undoso. Est autem signum debilioris flammæ vitalis. Gal. de puls. ad Tyr. c. 8. & l. 1. de diff. puls. c. 26. 27.

SCOLECOIDES, *σκοληκοειδής*, i. e. *vermiformis*, scil. *ὄψις*, dicitur de quodam *processu cerebri*. Estque corpus ex particulis quamplurimis, per membranas tenues connexis, varie, denseque compositum, quod a medio cerebri ventriculo ad postremum fertur. Gal. l. 9. Anat. adm. c. 5. & l. 8. de U. P. c. 14. Barthol. ad cerebellum refert, l. 3. Anat. c. 5.

SCOLEX, *σκόληξ*, *vermis*, idem quod *Lumbricus*. Vide supra LU. item *Helminthes*.

* **SCOLIOTES**, *σκολιότης*, *Obliquitas*. Dicitur de Hypochondriis, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 87. ubi Gal. in com. exponit per *ἀνωμαλίαν*, i. e. inæqualitatem. *σκολιότης* quoque significat *obstipationem*; & dicitur in specie de spinæ dorsæ in latus perversione. Gal. c. 3. de artic. t. 2. quemadmodum & verbum *σκολιάσκειν*, in hac significatione usurpavit Hippocr. 3. de art. t. 48. Junge Foef. p. 574.

SCOLOPAX, *σκολόπαξ*. Vide *Gallinago*.

SCOLOPENDRA, *σκολόπενδρα*, nomen est animalis venenati, cujus tamen varia dantur genera. Alia enim *terrestis*, alia *marina*: de quibus omnibus, cum earum usu, vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 15. & l. 7. c. 6. l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 21. Diosc. saltem *marinæ* meminit, l. 2. c. 16. Quam Gal. intellexerit l. 3. de U. P. c. 2. vide Rhod. ad Scrib. n. 150. *Scolopendris terrestribus* lucem esse innatam, legitur in Eph. N. C. An. 1. Obs. 238.

SCOLOPOMACHAERION, *σκολοπομαχάριον*, dicitur *cultellus acutus*, in cuspide paulum incurvatus,

vatus, veluti rostrum *Gallinaginis*, Gr. *σκολόπας* dictæ, ad paxilli formam accedens, ad usum qua Anatomicum, qua Chirurgicum. De illo legitur apud Gal. l. 8. de U. P. c. 6. de hoc apud Ægin. l. 6. c. 74. & Forest. l. 4. Chirur. Obs. 11. Schol. Hipp. simpliciter vocavit *μαχαίρον*, l. 1. de morb. mul. XCVI. 4. Jung. Foef. d. l. Delineationem exhibet Scultetus Arm. Chirur. P. 1. Tab. XXIV. fig. 1.

SCOMBER, *scombrus*, *σκόμβρος*, vocatur piscis; cujus historiam, cum usu in cibis, legitur ap. Aldrov. t. 2. de pisc. c. 53. Meminit & Lang. l. 1. ep. 59. quamvis non accurate quadret cum Aldr. descriptione.

SCOPOS, *σκοπός*, *scopus*, latine denotat *metam*, *intentionem*, finem, ad quem tendit Medicus suis actionibus. Generalis *scopus* dicitur id, quod secundum naturam est. Gal. de ossib. in princ. Quomodo *scopus* ab *Indicatione* differat, docet J. Alex. not. ad Gal. l. 11. M. M. c. 8. quamvis non semper observetur.

SCOPS, *σκόψ*, nomen avis; cujus descriptionem cum usu vide apud Aldrov. l. 8. Ornithol. cap. 4.

* SCOPTULA, idem quod *scapula*. Vide *Omo-plate*.

SCORAX, i. e. *Gummi olivæ*. Rul. & Johnf.

SCORBUTUS, *scorbutum*, morbus dicitur olim septentrionalibus saltem populis, & maris Balthici accolis familiaris, & veluti endemius; hodieque vero adeo late sese diffundens, ut tantum non Epidemius pluribus aliis populis esse videatur. Describitur, quod sit congeries plurimorum symptomatum omnis generis, proveniens a morbo complicatissimo, intemperie lenta maligna, obstructione viscerum, & vasorum; solutione continui diversa, per sanguinis succi nutritii, & nervosi, vel lymphæ glandularum multifariam corruptionem, ichorescentiam, vappescentiam, aciditatem, acrimoniam, stagnationem, coagulationem, & lentam putredinem oborto. Prolixiorum hujus definitionis declarationem habere poteris ex lectione quamplurium Auctorum recentiorum, qui de hoc affectu ingenium suum exercentes scripta in publicam ediderunt lucem; inter quos nominasse sufficiat Sennertum, Eucalenum, Brunerum, Reufnerum, Villisium, Charlton. &c. Jung. & Barberte Prax. l. 4. c. 3. Hipp. etiam cognitum fuisse, sub nomine *magni Lienis*, & *Ilei hæmatitis*, nullum est dubium. Peculiariora, & particulariora quoque nomina sunt *stomacace*, & *scelotyrbe*, de quibus suis in locis, quæ synecdochice pro ipso *scorbuto* usurpari possunt.

SCORDINEMA, *σχορδίνημα*. Vide *Pandiculatio*.

* SCORDOLASER, id est *Assa foetida*. Alex. Bened. l. 7. c. 13.

SCORIA, *σκούρα*, proprie dicitur *sordes metalli*, *fax*, vel recrementum ejus. Gal. 9. de S. Fac. 8. *Scoria*, Dioscor. l. 3. c. 94. 97. 101. *Scoria* argenti, plumbi, ferri virtutes explicat. Rul. *Scoriam* vocat recrementum illud, quod in prima corruptione ad substantiam Mercurii non pertinet. Basil. quoque d. l. c. 21. de *scoria metallorum* tractavit. Helmont. *scoriam* vocavit *stercus*, sive excrementum liquidum urinæ, de Lith. c. 4. n. 21. & c. 6. n. 16.

SCORITH, id est *sulphur*. Rul. & Johnf. in Lex.

SCORPIACA, *σκορπιική*, Epitheton est *Antidoti* cujusdam, quæ ictibus scorpionum medetur, apud Gal. l. 2. de Antidot. c. 12.

SCORPAENA, *scorpiis*, *σκορπίς*, nomen piscis, a *scorpio* distincti; cujus historiam, cum usu, tradit Aldrov. l. 2. de pisc. c. 27.

SCORPIO, & us, *σκόρπιος*, est æquivocum. Proprie notat insectum animalculum, caneros fere imitans, ictu gravissime nocens; cujus historiam, cum noxa, usu, & antidotis, vide apud Aldrov. l. 5. de Insect. c. 11. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 116. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Jung. Rhod. ad Scrib. nu. 164. *Scorpiones* tales in cerebro genitos notavit Bonett. in Anatom. Pract. I. S. I. obs. 121. p. 75. In ovis quoque coctis observatum *scorpionem* esse, legitur in Eph. N. C. Ann. I. Obs. 36. Schol. in fin. sed fides sit penes Auctorem. *Scorpionem* coctum innoxie comestum vide in Ann. 2. Obs. 205. Deinde propter ictum ab aculeis malignum *scorpius* quoque vocatur piscis quidam, qui cum usu describitur ab Aldrov. l. 1. de pisc. c. 25. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 63. Tropice *scorpius* quoque inter signa Zodiaci refertur, & Chymicis *scorpius constrictus* dicitur ferrum præparatum. Rul. & Johnf.

SCORTUM, homonymon est: Vel enim idem quod *Meretrix*, quæ ad Medicinam non spectat significatio: Vel idem est quod *scrotum*, *ὄρχις*. Vide *Oscheon*. De vocab. *scrotum* plura invenies apud Rolink. de Part. genit. P. I. cap. 14.

† SCORZONERA, a montibus Gallitiæ adfertur. Scorzo animal venenosum reptile, cujus morsu lethali homines demorfi hac herba liberantur. Incert. medic. Pis. ad Capivac. Prax. l. 6. c. 37.

* SCOTODINOS, *σκοτόδιος*, *tenebricosa vertigo*, quando tenebræ obversantur. Vide *Dinos*. Legitur apud Hipp. 4. aph. 17. Jung. Diet. num. 777. *σκοτόδιον*, etiam dicitur Coac. t. 161.

* SCOTOMA, *σκότομα*, Paracels. *Scotomia*, idem quod *σκοτόδιος*, *versigo*. Vide *Dinos*.

SCOTOS, σκοτός, significat *Tenebras*, & in specie *Caliginem oculorum*. Hipp. l. 5. Epid. XII. 6. & XXI. 13. quamvis etiam per *vertiginem tenebrosam* exponi possit. Vide Foef. p. 574.

† SCREANTIA, a Screando. Varro de lin. Latina l. 6. Screantia personæ distortis oribus deformes, idem ibidem.

SCREATIO, sumitur dupliciter. 1. pro actu *expuitionis*, Gr. δόρυξενσις, πύσις. Vide *Apo-chrempsis*. 2. pro materia, quæ ore rejicitur, *spiritum*, Gr. πύελον dicta. Vide *Ptyelon*.

SCRIPTIO, scriptura, scriptum, γραφή, γράμμα. Vide *Littera*. Libet saltem annectere unum, & alterum præceptum de *Scriptis* Medicis observandum, ex Gal. in Hipp. & ceteris antiquorum *Scriptis* nihil negligere oportet, c. 2. in l. 6. Ep. t. 25. *Scripta* recentiorum examinanda a probatorum simul, & eruditorum hominum Collegio, priusquam in publicum quæ bona sunt exponant, aut quæ mala sunt perdant, lib. contra Julian. c. 1.

SCRIPTVLVS, idem quod *Scrupulus*, de quo P. p.

SCROBICVLVS CORDIS, ἀντικάρδιον, vide *Anticardium*.

SCROPHA, χοῖρος, χοίρας, idem quod *sus* *fæmina*, ὄς, *porcus*. Vide *Porcus*, *scrophula*, *scrofula*, χοίρας, idem quod *struma*, tumor glandularum in collo obortus. Vide *struma*.

* SCROTVM, vel *scrotum*, ὀρχέον. Vide *Oscheon*. *Scrotum* Cordis dici quoque *Pericardium*, scribit Blancard. in Lex.

SCRVPVLVS, scriptulus, scriptulus, γράμμα. Vide *Gramma*.

SCVMA, idem quod *squama*, Gr. λεπίς. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

SCVRBTVM, idem quod *scorbutus*: de quo superius. Legitur apud For. l. XX. Obs. 12.

SCVTA TABESI, id est *Testudo*. Ruland. & Johnf.

* SCVPTIFORMIS, θυροφδής. Vide *Cartilago scutiformis*. *Scutum*.

SCVTRVM, scutiscum, idem quod *Cucuma*, κωνιάμιον, lebetis genus, vas, in quo aqua balnearum, vel oleum calefit. C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 280.

SCVTVM, ἀπίς, θυρεός, πέλτη, proprie significat instrumentum bellicum, quo corpus munitur ab invasione hostili. Translatum partim ad Anatomica, ubi *Cartilago scutiformis* legitur. Vide *Cartilago*. Ita & *Patella* genu constituens vocatur *scutum*, vel *Os scutiforme*. Bartholin. libell. 4. c. 21. p. 571. Partim ad Pharmaciam, & Chirurgiam, in quibus *scuta* vel dicuntur *Emplastrum quædam*, v.g. *Cordialia*, & *Stomachalia*, plerumque sidone obducta, & vel collo appensa, vel

corpori alligata ligulis, Morell. lib. de form. remed. sect. 2. c. 11. Vel etiam alia munimenta; quale *scutum* cum successu finxit, & adhiberi iussit Hildanus in membri virilis nimia longitudine ad coitum inepta, Centur. VI Obs. 61.

* SCYBALA, σκύβαλα, vocantur *excrementa alvi* *ficciora*, & quasi in nucleum efformata, fere combusta, non semper ab interno fervore phlegmonoso, uti Gal. voluit 4. de R. V. I. A. l. 17. sed etiam aliquando a longiori mora, & succi pancreatici nimia aciditate Vitriolacea, defectuque excrementi biliosi; uti in hypocondriacis, & melancholicis quibusdam observare licet. Jung. Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 32. Dicuntur & σκύβαλα, *caprilla stercora*, in globulos veluti cocta. Vide Lind. Ex. IV. §. 36.

SCYBELITES, σκυβελίτης, nomen vini, vel potius *musti*, quod sua sponte ex uvis passis extillat, utpote vinum ultro effundentibus. Æt. l. 9. c. 24. Fuit e genere *Protroporum*, & a Gal. aliquoties laudatur. Vide Lind. Ex. X. §. 179.

SCYLACION, σκυλάκιον, proprie *catulum*, vel potius *carnem catulinam* significat. Hipp. l. 2. de diæta XVI. 18. l. de Steril. II X. 28 l. de superfœt. XVI. 1. a σκύλαξ, *catulus*. Vide Foef. p. 575. Deinde σκυλάκιον vocatur *Collyrium quoddam*, a Gal. & Ætio descriptum, sed diversimode, notante Gorr.

* SCYPHVS, κύπελλον, idem quod *Cyathus*, poculi genus, olim lignum, teste Lang. l. 1. ep. 29. Vide *Cyathus*. Cereorum *scyphorum* duodecim fit mentio apud Gal. l. de opt. sect. c. 14. De experimentis *scyphorum* vitreorum per certum humanæ vocis sonū ruptorum legatur sagacissimi scrutatoris rerum naturalium, D. Dan. Georg. Morhoff. epistola ad D. Joh. Dan. Majorem.

* SCYROS, σκύρος, idem quod *πύριον*, *Callus*. Vide *Callus*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 5. 6. 7. Adde Foef. d. l.

* SCYTALIDES, σκυταλίδες, vocantur *officula* digitorum singulorum terna, excepto *Pollice*, qui duo habet, mutuo inter se colligata, & ordine succedentia, veluti in acie turma equitum, quæ σκυτάλη vocatur. Latine *Internodia*. Vide *Internodium*. Alias *Scytale*, σκυτάλη quoque appellatur serpentis species; cujus historiam, & veneni naturam descripsit Aldr. l. 1. Hist. Serp. & Dracon. cap. 9. *Scytalides* quoque dicebantur telorum ligneorum species, aliæ pedis, aliæ cubiti mensuram adæquantes, ut est apud Lang. lib. 2. ep. 4.

SCYTOS, σκύτος, *Corium* significat in genere; quamvis Gal. restrinxisse videatur ad capitis cutem, vel ea, quæ sunt inter cervicem, & tendines. Enimvero præter necessitatem illa restrictio urgetur, uti constat ex 2. de fract. t. 3. ubi

& σκυτόν, & σκήπνον, *corium*, & *coriaceum* legitur absque restricta significatione. Jung. & 2. de art. t. 30. & c. 3. t. 49. Leg. & Foes. d. 1.

SEB, i. e. *Aurum*, vel *Alumen*. *Sel*, idem. Rul. & Johnf.

SEBASTON, σεβαστόν. Vide *Sebeston*.

SEBEL, Arab. idem quod *Pannus oculorum*. Dorn. Rul. & Johnf. Forest. lib. 11. obs. 6. & in Schol. Val. de Tarant. Philon. Pharm. l. 2. c. 4. Vide *Pannus*. Discrimen inter *abel*, & *Pterygion*, sive *Unguem oculi* vide apud Nic. Pis. de Mo. Co. & Cu. l. 1. c. 18.

SEBESTEN, σεβαστόν, dicuntur & *Mixa*, *Mixaria*, μύξα, μύξαια. Vide *Myxa*.

* SEBUM, vel *sebum*, σέβον, dicitur oleosa, & pinguis substantia, adipe siccior, & magis concreta, compactaque, ejusdemq; interim cum adipe generis, cum utrumque e sanguinis, & chyli oleosis portionibus gignatur; nisi quod *sebum* fragile usquequaque sit, nec ad ignem admotum tam facile liquecat, & cum refrixit, denuo concrecat, uti ovis, & capræ; Pinguedo autem liquidior sit, minimeque apta durari, oleo longa vetustate incrassato similis, ut equi, & suis. Cast. *Sevorum Officinalium Catalogum* vide apud Schr. l. 2. c. 34. Quod σέβον etiam fermentum significet, aut farinam aqua subactam, in medio, ceu dubium, relinquimus.

SECALE, σεκάλη, frumenti genus nobis hodie quam optime notum, cum panis quotidianus ex eo parari solet, vilior panis est triticeo, aut e zea parato. Vocatur & Siligo, Rogga, item Secla.

SECESSUS, *secessio*, apud Latinos varias habet significationes. Vel enim idem significat quod *Abscessus*, *Abscessio*, ἀπέσσυσις, Diet. num. 93. Vel accipitur pro *dissolutione*, sive *deunionem* diversarum portionum in aliquo mixto. Lind. Ex. X. §. 55. Vel stricte pro actu excretionis alvi, & habitu ad locum, Gr. ἀφώδασις, ἀπέπατος. Id. Ex. XIII. §. 251. de quibus omnibus vocabulis suis in locis.

† SECHA, Santonicum. Santes Ardoinus de Venenis l. 8. c. 31.

SECLA, idem quod *secale*. Schrod. Vide *secale*.

SECORS, ἀκάρδιος. Vide *Acardios*.

SECRETIO, etiam variæ significationis vocabulum est apud Latinos. Vel enim pro *Excretionem* sumitur; & dicitur ἐκκρεσις, Diet. num. 249. 250. Gal. lib. 6. de L. A. c. 6. & c. 2. progn. t. 37. Vide *Eccripsis*. Vel saltem notat disjunctionem; & idem est, quod *Segregatio*, Græc. ἀλγεσις; & ita dicitur Secretio e numero dividendum esse, Galen. l. 1. de sympt. caus. cap. 6. Vide *Diacripsis*. Quod vero Jul. Alex. Not. in Gal.

l. quos purgare op. T. II. Oper. p. 584. statuit, excretionem, & *secretionem* fieri una eademque opera, mihi non videtur universaliter verum, sed saltem καὶ π, quando omnis excretio præsupponit quidem *secretionem*, sed non vice versa. Potest enim materia quædam *secerni*, licet non excernatur; uti patet in abscessibus, & μετέσσει materiam peccantis.

SECRETUM, idem quod *Arcanum*, de quo supra in AR.

SECTA, αἵρεσις. Vide *Heresis*.

SECTACROA, idem quod *Flos sectarum*; & denotat *Florem nucis moscatae*. Dorn. in Lex.

SECTIO, τομή, quod significet divisionem aliquam continui, per violentiam instrumenti dividendi, & incidentis factam, notissimum est. Gal. lib. 3. de Anat. adm. c. 2. Occurrit vel inter causas solutæ unitatis, & ita Pathologice accipitur; vel inter Actiones Pharmaceuticas, Vveker. Ant. Gen. lib. 3. c. 25. Vel inter Chirurgicas operationes, Hipp. lib. 6. Epid. c. 6. t. 5. &c.

SECUNDINÆ, δαίτεραι, δατέραι, ὕστεραι. Vide *Deuterion*.

SECUNDIFORMIS, χοροειδής. Vide *Choroides*.

* SECUNDVM NATVRAM, κατὰ φύσιν, terminus est in Medicina usitatus, & opponitur τῇ *Præter naturam*, παρὰ φύσιν. Quemadmodum igitur *præter naturam* quicquid est, aut affectus sunt, a quibus functio læditur, aut causæ horum, aut symptomata, Gal. l. 3. de præf. ex puls. c. 1. Ita e contrario quicquid vel sana dispositio, vel causa sanam dispositionem producat, vel accidens aliquod, quod eandem comitatur, & consequitur, *secundum naturam* dici potest, & debet. Vide Dogm. Med. Gen. nostra, P. I. c. 1. dogm. 3 p. 16. Alias *secundum rationem* agere, in Medicina idem est, ac ex Indicatione agere. Lind. Ex. VII. §. 31. Aliquando etiam pro *juxta*, *post*, *prope*. Vide Rhod. in Lex. Scrib. & Lind. Ex. II. §. 39.

SECVR, id est *Aurum*. Rul. Johnf.

SECVRITAS, *securus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλής. Vide *Asphaleia*. In duratione *securitas*, ἀσφάλεια, duplex constitui potest: una simpliciter talis: altera secundum quid. Vide Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. f. 3. cap. 5.

SECVS, pro *sexus*, antiquis. Keuch. ad Sam. p. 289.

SEDAFF, id est *Chonca marina*. Ruland. & Johnf.

SEDATIO, παῦσις, καὶ παύσις. Vide *Pausis*, *Catapavome*. *Sedativa*, παύοντα, medicamenta sunt, ut mitigativa, dolorum, quietem ægris adferentia, simul curativa, & sanativa. Dorn. in dict. Paracels. Rulan. Johnf. ex Paracels. de morb.

morb. ament. tract. 2. c. 5. Dicitur alias *Paregorica*, *Anodyna*.

SEDENEGI, dicitur *Lapis hematites*; ut est apud Libav. Apocal. Herm. Part. 1. c. 2. Tom. 2. Op. p. 232.

* SEDES, ἔδρα. Vide *Hedra*.

SEDHE, i. e. *Cinabrium*. Rul. & Johnf.

SEDIGITUS dicitur, qui sex in una manu habet digitos. Quo nomine appellatus fuit *Volcarius* Poeta, teste C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 71.

SEDILE, ἔδω, compages quædam lignea, vel alius materiæ arte facta, ad sedendum parata. Specialiter *sedile Thessalicum* dictum commendat Hipp. 1. de art. t. 22.

* SEDIMENTUM, ὑπόστασις. Vide *Hypostasis*.

SEDINA, *sedem*, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Johnf.

SEDMA, h. e. *hematites*. *Scedune*, idem. Rul. & Johnf.

SEGAX, id est *Sanguis Draconis*. Rul. & Johnf.

SEGES, ἀγρός, dicitur vel de frugibus, vel de arvo, in quo fruges coluntur. Metaphorice quoque legitur *seges* pilorum, apud Samm. Vide Keuch. in not. ad eund. p. 231.

SEGITH, *ferneih*, i. e. *Vitriolum*, *Sagith*. Rul. & Johnf.

SEGNITIA, *segnis*, idem quod *Pigritia*, *Ignavia*, ἠδρότης, ἠδρός. Vide *Nothros*, *Ignavia*.

SEGREGATIO, ἀφορισμός, in genere etiam *sequestratio* dicitur; estque solutio integri in membra dislocata. Hic enim non confluunt resoluta, ut colliquabilia; sed quælibet pars secretim tenetur. *Segregatio* est *Distractio*, & *Extractio*. Rul. & Johnf. in Lex. Dicitur etiam *Dissolutio*, *Separatio*, ἀσχώρησις, quam primam partem operationis Chym. constituit Rolink. Chym. 1. 2. c. 2.

SEIRA, σείρα, σφῆ, *restis*, *funis*, *lorum*, aut *habena* dicitur: legitur apud Hipp. 2. de fract. t. 3. Jung. Foef. p. 561.

SEIRIASIS. Vide *Siriasis*.

SEIRIOS, σείριος. Vide *Sirius*.

SEISIS, σείσις, σεισμός, *Concussio*, Lat. idem quod κλάσεισις. Sumitur vel proprie, quando violento ictu corpus afficitur. Ita verbum σείω sumpsit Hipp. de purulentis, qui concussione indigent, ut exploretur, quam parte pus delitefeat. Hipp. 1. 2. de morb. XLV. 11. & 1. 3. XXVI. 30. Coac. t. 432. Vel per translationem, pro humorum agitatione in partibus solidis. Ita arteriæ a sanguine fervido pulsantes dicuntur caput concutere, Coac. t. 163. 167. Vel σείσις specialissime vocatur *concussio*, & *quassatio* vertebrarum; quod spinæ dorsalis vitium est, cum earum

juncturæ, & compages fuerint dimotæ, vertebræ autem suo loco manent. Gal. c. 3. de art. t. 2. Adde Foef. d. 1. Diet. num. 768. Vide *Concussio*.

SELAA, idem quod *Nodus*, sive *Abscessus cum folliculo*. For. 1. 3. Chir. obs. 7. Schol.

SELACHOS, σέλαχος, dicitur *piscium genus cartilagineum*, cui cartilago cutis loco est; veluti *squatina*, *pastinaca*, *raja*. Gal. 1. 3. de Al. fac. c. 36. ubi & σελάχια vocantur: σέλαχος vero legitur apud Hipp. 1. 2. de morb. XLVI. 46. XLIX. 33. LXXII. 15. & alibi. Jung. Foef. d. 1. Lind. Ex. XIII. §. 174. seq.

SELAS, σέλας, exponitur Hesychio *lux*, *fulgor*, *splendor*, *nitor*, &c. Lind. d. 1.

SELATUS, *saïr*, *saic solat*, id est *Argentum vivum*. Rul. & Johnf.

* SELDONIUM ALKALI, quid Paracelsus proprie vocet, non constat. Hinc sine dubio Dorn. in Dictionario Paracels. omisit. Intelligit vero rem in liquore facile solubilem, & Tincturam emittentem; uti patet Paragraph. 1. 3. c. 2. §. 4.

SELENIACON, σεληνικόν, nomen est ᾧ κύψεως, sic dictum, quod *Lunæ sacratum*, & dicatum fuerit, quod 28. medicamentorum mistura constat, quot diebus Luna cursum menstruum peragit. Gorr. ex Aet. & Aegin. 1. 7. c. 22. Vide *Cypri*. *Seleniacon* quoque dicitur antiquis Amuletum contra Epilepsiam, quod puerorum collo appendebant. Keuchen. ad Sam. p. 286.

SELENITES, σεληνίτης, dicitur *Species lapidis specularis candidissima*, unde fiunt fenestræ lignis lævigatis loco plumbi. Dicitur & *Aphroselenus*, quia noctu inveniatur Lunæ imaginem reddere. Diosc. 1. 5. c. 159. Rul. Johnf. in Lex. De occultis ejus viribus differit Lang. 1. 2. ep. 18. & 36. Vide & Chiocc. Mus. Calc. sect. 3 p. 283. Fr. Hofm. Clav. ad Schrod. p. 186.

SELEUCIDAE, σελευκίδες, vocantur *aviculae in Asia* frequentes, quæ jugiter locustas edunt, easque celeriter excernunt, Gal. 1. 6. de Loc. Aff. c. 3. Pro fabulosis habet Aldrov. 1. 10. Ornith. c. 5. Jul. Alex. saltem incognitas nobis statuit, com. ad Gal. d. 1.

SELIBRA, ἡμισυ λίβρας *dimidium libræ*, h. e. *unciæ sex*. Gal. 1. 2. de C. M. P. G. c. 4.

SELINITES, σελινίτης, epitheton *vini medicati* ex semine apii, quod *Selinon* vocatur, parati. Dioscor. 1. 5. c. 74. Gorr.

SELINUSIA, σελινυσία, epitheton *Terræ*, haud dubie a loco, quæ cum *Chia* terra, inter optima refertur remedia, contra ambusta. Gal. 1. 9. de S. Fac. §. de Samia Terra.

SELLA, ἔδος, ἔδρα, quid communiter significet, pueris quoque notum est. In foro Medico

usitatiores, & frequentiores sunt *Sellæ familiaris*, aut familiares, pro exoneranda alvo, *σελ- λάριον*, *ἀνεδρώνες* dictæ, unde *Adsellare*, verbum, i. e. alvum deponere. Keuch. ad Sam. p. 197. Rhod. in Lex. Scrib. 440. *Sella obstetricalis*, For. l. 28. obs. 73. ex Moschione, aliisque Gynæceorum scriptoribus. *Sella balnearis*, sive sudatoria; cuius figuram quoque exhibet Rhod. ad Scrib. nu. 193. Paræus Chir. l. 16. c. 38. In Anatomicis quatuor processus interiores ossis cuneiformis, sive Sphænoidis vocantur *Sella Turcica*, aut *sella sphænoides*. Barthol. libell. 4. Anat. c. 78. Hanc in pueris perforatam repertam testatur Ep. N. Cur. A. I. obs. 76.

SEMAFOR, i. e. *lucidum carici*, femar idem. Rul. & Johnf. in Lex.

SEMASIA, *σημασία*, idem quod *ἐπισημασία*, primum morbi insultum, & invasionem significat, quæ *Accessio* Lat. dicitur. Aret. l. 1. acut. c. 5. Foef. p. 562. Rhod. in Lex. Scrib. p. 345. Vide *Episemasia*.

* SEMEIOSIS, *σημείωσις*, significatio, notatio, aut designatio dicitur. Comprehendit sub se *Dignotionem*, & *Prænotationem*: de quibus suis locis: & pars Medicinæ doctrinam *Signorum Diagnosticorum*, & *Prognosticorum* comprehendens, vocatur *semeiotica*, *σημειωτική*, rectius *semiologia*, *σημιολογία*: sive est pars Medicinæ, signorum omnium differentias, & vires expendens: de quibus passim legantur Institutiones, & Dogmata nostra Med. Gen. Part. III. per totum.

SEMEION, *σημείον*, Lat. *Signum* dicitur; estque in genere id, quo cognito in alterius ignoti notitiam pervenire possumus. Gal. de fin. med. *Signa* dividuntur in *salubria*, *insalubria*, & *neutra*; verum hæc ultima facile ad priora duo reduci possunt. Vide Dogm. d. l. p. 300. seqq. Sufficit etiam constituisse duas classes signorum, *Diagnosticorum* videlicet, & *Prognosticorum*; cum *Anamnesticis*, sive *Rememorativa* etiam vel usum *Diagnosticorum*, vel *Prognosticorum* habeant, d. l. nu. 303. seq. Vide Diet. Jatr. n. 769. *Signa cognitionis medicamentorum* vide apud Schrod. l. 1. c. 34.

† SEMEN MELONUM, apud Gal. & veter. etiam pulpam Melonis significat. Mercat. Tom. 4. Conf. 2.

* SEMEN, *σπέρμα*, in genere dicitur omne id, ex quo tanquam ex vitali principio materiali aliud corpus vitale gignitur, & fit. Omne semen vita, & forma est dotatum substantiali. Helm. t. Form. ortus, n. 10. Sub qua significatione omnia plantarum, & vegetabilium, & animalium semina comprehenduntur; e quorum numero Catalogum *Offkinalium* vide ap. Schrod. l. 2. c. 16. qui etiam l. 1. c. 11. hanc *seminis* generi-

cam descriptionem tradidit, quod sit materia humido-spirituosa, in creaturam certam proxime, ac natura sua emergere determinata. *Semen contra*, scilicet subintelligendo *Vermes*, vocatur a quibusdam *semen Chynæ* Officin. sive *santonium*. Bonett. Mercur. Compit. l. 10. p. 460. Alias frequentissime strictiori in significato sumitur de *Excremento utilissimo Hominis*, *maris*, & *feminae*, ad generationem fœtus humani necessario; unde & *γονή*, *genitura* vocatur; licet alii differentiam aliquam urgeant. Vide *Genitura*. Jung. Diet. n. 781. An *semen* maris materialiter ad fœtus productionem concurrat, hodieque adhuc controversitur. Negat Harveus. Alii affirmant. Instituti ratio non concedit hic enodationem huius dubii, nec aliorum. *Semen muliebri* an sint *Ovula*, etiam expediant ulterius Anatomici. Chymici quoque & Metallurgi ad suos labores transtulerunt *spermatis*, & *feminis* vocabula. Ita *Aurum* fieri dicitur ex auri *semine*, *semen* appellando vim prolificam. Est enim indita cuique reinaturali virtus quædam, ut se propaget. Th. Chymic. Vol. II. p. 334. Adde Libav. Tom. II. Op. p. 142. In opere lapidis Philosophici interdum unum, interdum duplex *semen* proponitur. In hoc tamen conveniunt, quod *Mercurius Philosophorum* dicatur *semen*, aliquando tamen cum limitatione, *fæmininum*, ad differentiam *Masculini*, quod est *Aurum in calcem purissimam redactum*. Th. Chym. Vol. IV. p. 401. & alibi. Plura de *semine* quære in Indice VI. Vol. Voluminum. *Semen veneris*, dicitur *squama æris*. Ruland. & Johnf. *Sperma aquæ fortis*, id est fœculentia ejus. Rul.

SEMENTIS, varias habet significationes. 1. notat ipsam *sationem*, sive actionem serendi; & Gr. dicitur *σπείρος*. 2. denotat *segetem*, sive illud, quod e semine progerminavit, Gr. *σπείρος*. 3. a Gal. sumitur pro *hyemis extremo anteriore*, in quo satio fieri solet, Gr. *σπορητός*, comm. 1. in l. 1 Epid. t. 1.

SEMICOTUS, *ἡμίπεπτος*, dicitur de humoribus chylosis, qui a ventriculi calore, & fermento alterationem acceperunt, sed perfectionem debitam non adepti sunt. Gal. l. 4. de S. F. c. 15. Ita quoque de sanguine, aliisque humoribus, etiam excrementitiis dici poterit, si nondum debitam coctionis suæ perfectionem acquisiverunt.

SEMICONGIUS, *ἡμικόγγιον*, *dimidium congiæ*, est nomen mensuræ liquidorum, continens aquæ libras quinque, olei libras quatuor cum dimidia, mellis libras septem, & dimidiam. Gal. de pond. & mens. e Diosc.

SEMICOTYLE, *ἡμικώτλιον*, est *dimidium cotylæ*. Gal. l. 10. de S. Fac. 6. De sanguine vespertilionum. Qualis vero sit mensuræ, aut pon-

ponderis determinatio, non constat; cum *Acetabuli*, vel *Cotyli* quantitas variet apud *Auctores*. Vide *Acetabulum*.

SEMICYPIVM, ἡμισκύριον. Vide *Encathisma*. *Inseffio*.

SEMIDALIS, σμιδαλὶς, *similago*. Lat. est farina ex tritico communi facta, ex qua panis confectus *σμιδαλίτης*, *similagineus* vocatur: estque paulo vilior *siligineo*, qui *σλιγγίτης* dicitur, eque optimi, & purissimi tritici farina conficitur. *Gorr. & Gal. l. 1. de Al. fac. c. 2. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 510. seq. Lang. l. 1. ep. 56.*

SEMIMARES, idem quod *Castriati*, *spadones*, *Eunuchi*. *Rolf. de part. genit. P. I. c. 5.*

SEMIMEMBRANOSVS, cognomen est Musculi secundi tibiam flectentis. *Barthol. l. 4. Anat. cap. 12 p. 580.*

SEMIMETALLA, idem quod *Mineralia*. *Libav. l. 2. S. A. Ch. cap. 24. & l. 5. cap. 11. Talia sunt Marcastia, Sibiium, Bismuthum. Tom. III. Oper. p. 20.*

SEMINATIO, vocatur Blasio feminis e vasis aservantibus, & ejaculantibus in uterum immisio, *Med. Un. p. 10. & 454.*

SEMINERVOSVS, vocatur tertius Musculus Tibiam flectens. *Barthol. d. l. p. 581.*

SEMIOBOLVS, ἡμιόβολιον. Vide *Hemiobolion*.

SEMIREVERBERATORIVS, vocatur Ignis, qui fundum saltem vasis ambit, & collum liberum relinquit. *Junken. Ch. Exp. Cur. P. sect. 1. c. 3. p. 41.*

SEMIPESTIS, vocatur Febris Petechialis, apud *Jonston. S. Synt. Med. p. m. 672.*

SEMI RHOMBVS, ἡμιρόμβιον, idem, quod *ἡμίτονον*. Vide *Hemitonon*.

SEMIS, ἡμισι. Vide *Dimidium*. *Hemisy*.

SEMISEXTVM, ἡμιέκτον. Vide *Hemiection*.

* *SEMISIDERATVS*, ἡμίπλακτος. Vide *Hemiplegia*.

SEMISPECVLVM, vocatur instrumentum Chirurgicum, ad dilatandum vulnus in collo vesicæ; & describitur ab *Hildan. de Lithotom. c. 16.*

SEMISPINATVS, cognominatur Musculus Thoracem erigens. *Barthol. d. l. c. 7. p. 569.*

* *SEMITERTIANA*, ἡμιτεταίον. Vide *Hemitrietas*.

SEMIVNCA, ἡμιῶγγιον, *Semiuncia*, id est *Uncia dimidia*, sive drachmæ quatuor. Vulgo dicitur *Uncia semis*. Legitur apud *Gal. lib. 2 de C. M. P. G. cap. 10. fin. Jung. Rhod. Lex. Scribon. p. 440.*

SEMOTIM, veteres vocarunt *Achores*, vel *Tineam*. *Valesc. de Tarant. Phil. Ph. l. 1. c. 2.*

SENA, vel *Senna*, purgans, inter vegetabilia etiam in vulgus notissimum, & frequentissimum; cujus integram historiam prolixè tradidit

Rolfink. Tr. de purgant. sect. XIII. art. 5. Jung. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 18. Schrod. l. 4. cl. 3. n. 436. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Accusatur de flatulentia a Lind. Ex. IV. §. 13.

SENDANEGVM, *Sendanegi*, id est *Hematites*. *Rul. & Johnf.*

* *SENECTVS*, γῆρως, *senex*, γέρων. Vide *Gerias*. De *senecta* serpentum lege iudicium *Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 13.*

SENILIS, γερωνικός, dicitur de omni eo, quod ad senes pertinet; v. g. *Morbus senilis*, ætas *senilis*, &c. In specie *Visum senilem* vocavit *Blasius* morbum oculorum, quando aliquis admota objecta non recte videt, remota vero bene. *Medic. Univ. p. 394.*

SENIO MAXIMVS, dicitur author vitæ longæ. *Dorn. in Dict. Parac.*

SENSIBILIS, αἰσθητός, dicitur de omni re, quæ in sensus incurrit. *Gal. lib. 3. de dign. puls. c. 1. Dicitur & sensilis. Plura e Physicis petenda.*

SENSIO, αἰσθησις, proprie dicitur de actu sentiendi, qui consistit in perceptione rei sensibilis sensorium alterantis, & afficientis. Ab interpretibus *Gal. Latinis sensio* quoque ponitur pro cognitione, *Gr. γνῶσις dicta, c. 1. Progn. t. 3. Legitur & sensatio in Authoribus.*

* *SENSIFICVS*, αἰσθητικός, dicitur de nervis sensuum externorum, qui spiritum animale, seu efficientem causam instrumentalem, organis sensorii vehunt. *Gal. lib. 7. de Hipp. & Pl. dec. cap. 5.*

SENSORIVM, αἰσθητήριον, vocatur *sensus alicuius instrumentum*. *Gal. l. de odor. instr. cap. 5. J. Alex. not. in Gal. l. 7. de Hip. & Pl. decr. c. 7. Dicitur & sensorium. Idem not. in Gal. lib. 7. de U. P. c. 8. πρῶτον αἰσθητήριον vocatur commune sensorium, quod sensibilibus omnium ictus, a nervis cuiusque organi delatos accipit; adeoque omnis sensationis perceptionem efficit; hocque rectius fortassis dicitur de corporibus cerebri striatis, docente *Vvillis, Anat. Cerebr. c. 13. & ex hoc Bonetto Anat. Pract. l. 1. f. 15. obser. 1. p. 122. quam de Glandula pineali, cum Cartesio, huiusque asseclis.**

* *SENSVS*, αἰσθησις, quid sit, & quot cum externi, tum interni, ex Physicis constare potest, ac debet. In Medicina enim considerantur, quatenus sec. vel præter nat. sese habent. Lectu dignissima sunt, quæ de sensibus externis, & internis scripta reliquit *Vvillis de Anim. Brutor. P. 1.*

SENTENTIA, γνώμη. Vide *Gnome*.

SEPARATIO, ἀλγχιωσις, ἀλγχωρσις, idem quod *secretio*, *segregatio*, de quibus p. a. De excrementorum ab humoribus utilibus separatione læsa lege *Gal. 3. de sympt. caus. in fin. Sepa-*

variata virtus interna consistit in caloris vitalis æquali continuatione, ex fermentatione sanguinis moderata, & æquali. Hæc enim si vel nimia fuerit, vel insufficiens, non dimittit inutiles ab utilibus portionibus, sed crudus manet sanguis. *Separatio* artificialis potissimum duplex est: *Pharmacæmica*, quo & *Chymicam* referre libet: & *Chirurgica*. Ruland. & Johns. certas *separationis* species ita descripserunt: *Separatio per abscessum* est, cum partes naturarum diversarum e commistione abscedunt a se mutuo, & ad regiones distinctas feruntur, abistentes mutuo. Estque duplex, *Discessus*, & *Dilutio*. *Separatio per abstractionem* est, cum aliquo instrumento partes diversæ a se mutuo disclusæ, altera ab altera abstrahuntur. Et fit hoc quoque dupliciter, *Ablatione*, & *Subductione*, siue sint res liquidæ, siue siccæ. *Separatio per dilutionem* ad latus perficitur per lintrem humili margine, oblongum, & altera parte in acutum tendentem, qui manibus versari, & hinc inde agitari possit, alteraque parte latiori impelli. *Separatio per dilutionem* est, cum terrea copiose diluta ita separantur, ut gravibus subsidentibus, levia emineant, medium occupent media. Et quoniam ejusmodi lotio in lutosis, terreisq; vel ad hanc consistentiam redactis, per pulverisationem, calcinationem, & alia locum habet, potissimum veterib. γεοπλαστικῶς recte est dicta. Ministrat autem ei abstractio, depletio, nonnunquam & filtratio, & similes functiones. Soluta enim, turbataq; & ad sua spatia delata, mox sunt deplenda, transfundendaque per filtrum setaceum: alioquin confunduntur de novo. Hæc Rul. & Johns. Legatur & de diversis *separationis* artificiosæ speciebus Libav. T. II. Oper. p. 427. seq. *Separatio Chirurgica*, (quo & sano sensu *Anatomicam* referre possumus) perficitur partim manu, partim instrumentis. Hinc *separatio* quoque inter officia refertur Chirurgicæ partis. Vide Institut. & Dogm. nostra P. VII. c. 1.

SEPARATORIUM, est vas transmittens, quodammodo uniforme, oblongum, orificio ad capacitatem auricularis digiti aperto, cui materia infunditur, & fundo in modum acus acuato, materiam rursus emittendi gratia, præditum, cum annexis ansis duabus, liquoribus invicem separandis accommodatum. Rul. Joh. Dicitur etiam *Vitrum Hypoclepticum*, si fides habenda Blancard. in Lex. *Separatorium* quoque vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum pro pericranio separando, apud Blas. Med. Un. p. 73.

* *SEPEDON*, σηπεδών. Vide *Putredo*, *Sepedonodes*, σηπεδονώδης, *putredinosus*, qui ad putredinem est dispositus. Gal. l. 8. M. M. c. 7 σηπεδονώδες ἔλκεος, *ulcus putridum*, legitur apud For. Chir. Observ. l. 7. obs. 3.

SEPHIROS, dicitur *apostema durum*, & *exiccatum*. Gr. idem quod σκληρώσις, σκληρώμα, *scirrhus nothus*. For. l. 4. Chir. Obs. 2. Schol. Parac. de ulc. & apostem. & c. c. 49. Dorn. Rul. & Joh.

SEPIA, σηπία, dicitur animal molle, exsanguis, marinum; cuius prolixam historiam, cum usu in cibis, & Medicina, ut & nocumento, vide in Aldr. l. 1. de Moll. cap. 4. Schrod. l. 5. cl. 3. n. 88. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. in specie de nocumento, quod volvulum excitet *aitamentum sepiæ*, testatur Aretæus, l. 2. acut. c. 6. quem locum integra Exercitatione exposuit egregie Lind. Ex. V. Sel. Med.

SEPIUM, σηπίον, dicitur *Os sepiæ*, pars firma sub dorso corporis, d. l. §. 42. σηπίδιον, diminutivum est, significans *sepiolam*, §. 84. *Os* illud *sepiæ* interno usu est insigniter præcipitans, ita ut etiam superet Oculos Cancri. Hinc a nonnullis *Præcipitantis Magni* nomine exornatum, quamvis externe Martialia, & alia Mineralia illud vincant.

SEPLASIARIUS, idem quod *Materialista*, apud quem materia medica prostat: a foro Capur, *Seplasia* dicto, in quo unguentarii vendebant. Pertinent ad *Pharmacopolas*, quibus materiam vendunt. Referuntur etiam ad *Myropolas*. Vide Dieter. Jatr. p. 934. Langius in numerum *Medicastroorum* referre non dubitat, lib. 3. ep. 6.

SEPS, σῆψ, duplici gaudet significato. 1. ita dicitur *serpentis* species, quæ morfu putredinem infert; de quo serpente lege Aldr. l. 1. Hist. serp. & Drac. c. 62. idem est, quod σήψις, *putrefactio*. Erot. Onom. p. 99. f.

SEPSIS, σήψις. Vide *Putrefactio*.

SEPTAMEN, id est *Serapinum*. Joh. Lex. lib. 1. Verum in Rul. legitur *Septimen*.

SEPTANA, ἑπταήμερος, epitheton febris, septem diebus periodum absolventis. Verum dubito, an detur. Meminit Parac. tr. de Venæ sectione, §. de Febris.

SEPTEM, ἑπτά, numerale hoc vocabulum, & *Criticum* exponitur a Diet. num. 336. Numerus quoque Spagyricis emphaticus. In igne sunt *septem* Planetæ. In aqua *septem* metalla. In terra *septem* herbæ. In Aere *septem* Terenziabin; & in animalibus sunt *septem* principalia membra. Joh. l. 2. Lex. e Parac. *Septem* calamitatum publicarum genera recensentur a For. l. 6. Obs. 9. Schol. Cardan. l. 8. de rer. var. c. 45. Terræ motus, Inundatio, Ventus, Animalia noxia, Pestis, Bellum, Fames: quibus alii octavum, Incendium, addunt.

SEPTENARIUS, ἑπταῖος, ἑβδομαῖος. Numerus hic a plerisque Veteribus, & a Recentioribus habitus fuit pro *Critico*, & *Climacterico*; imo & *Mystico*, ita

ita ut non dubitaverint ei vires quoque attribuere in Macrocosmo, & Microcosmo. Verum magis ex præconcepta vana persuasione, veluti per traducem multiplicata, quam ex rei veritate. Unde non dubitavit Rhodius appellare nugas, cum Gal. l. 3. de dieb. decr. c. 11. Vid. Rhod. in not. ad Scrib. nu. 152. Adde Diet. n. 230. Keuch. ad Sam. p. 222.

SEPTENNIVM, ἐπταετία, periodus, vel ætas septem annorum. De septennio secundo vide J. Alex. l. 28. Sal. c. 1. 2. seq.

SEPTENTRIO, Septentrionalis, ἀρκτικός, ἀρκτικός, ἀρκτικός, dicitur illa plaga cœli, quæ est sub signo Ursæ majoris, & Polo Arctico dicta, frigidioris, imo frigidissimæ naturæ. Tropice septentrio, vel septentrionalis ventus Microcosmi dicitur esse in spina dorsi, a Paracel. tr. de Colica. Septentrio quoque vocatur Aqua fortis. Rul. & Joh. Cabbalistæ Septentrionem semper in malam partem capiunt, quia Sol ibi non transit, & medio noctis similis est, &c. Th. Ch. Vol. VI. p. 81.

* SEPTICUS, σηπτικός, putrefaciens. Dicitur de Medicamentis, quæ tum eliquare, tum colliquare, ac potissimum carnem tenellam consumere valent, quo pertinent & Cathartica, siue Corrosiva. Vide Corrosio. Gal. l. 7. de S. Fac. S. Cedrus. Sunt valde calida, & salinis lixiviosis partibus tenuioribus, & facillimæ actuationis prædita.

SEPTIMANA, ἑβδομάς. Vide Hebdomada.

SEPTIMESTRIS, ἐπτάμηνη, dicitur de fœtu humano, qui excluditur septimo mense, & habetur pro vitali, & legitimo; de quo Hipp. integrum scripsit libellum, hoc tit. Jungatur Gal. commentar. ad hunc libellum in Græco codice desideratus. Videatur & C. Rejes C. Elys. q. 90. Enimvero licet non negare velim, septimestrem posse esse vitalem fœtum, & partum; verum an sit perfectæ vitalis, aut an mulieres certo sciant esse septimestrem fœtum, de eo adhuc dubitatur.

SEPTUAGENARIUS, ἑβδομηκοντάτης, dicitur annos 70. natus. De his testatur Gal. quod aliquando ferant sanguinis missionem, l. de cur. rat. per S. M. c. 13. fin.

* SEPTUM TRANSVERSUM. Vide Diaphragma. Septum pellucidum quoque vocatur Fornicis in cerebro dicti pars inferior. Lyser. Cult. Anat. l. 3. c. 6. p. 88. Septum Cordis, dicitur paries finistri ventriculi a dextro secernens. D. D. Hofm. Differ. An. in Micr. Horn.

SEQUESTRATIO, idem quod separatio, segregatio, ἀξέχνησις. Membra sequestrationis vocat Parac. organa colatoria.

SERANGODES, σηραγγώδης, antrosus, cavernosus, rimosus, idem fere quod συγγώδης, fistulosus.

Legitur apud Hipp. l. de Carn. IV. 4. IX. 3. XVI. 3. l. de corde VI. 1. l. de vuln. c. II. 3. Vide Foef. p. 562. seq.

SERAPHIN, est ineffabilis virtus, & immensa potentia cœli, & præsertim Angelicus chorus, & schola cœlestis. Dorn. Rul. & Joh.

SERAPINUS, id est gummi Arabicum. Rul. & Joh.

* SERAPIUM, idem quod sirupus. De quo paulo infer.

SERENITAS, serenitas, ἀδία, ἀδία. Vide Endia.

SEREX, id est Lac acetosum. Rul. & Joh.

SERGETICUM, σεργητικός, epitheton unguentæ Irini, apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 16.

SERICIACVM, id est Arsenicum. Ruland. & Joh.

SERICVM, σερίκον, æquivocum est. 1. apud Gal. significat fructum aliquem edulem quidem, nihil tamen vel ad sanitatis conservationem, vel ad morborum profligationem conferentem, lib. 2. de Al. fac. c. 32. Deinde notat lanam illam, quam gignunt, & in globulum ovalem conglomerant sese una obvelantes vermes, Bombyces dicti. De quo serico vide supra Bombyx. Sericum crudum omittendum esse in Confectione Alkermes vult Jac. le Mort. in Chym. Medic. Physic. Vide Morley Coll. Ch. Leid. c. 221. Adde Helmont. de febr. c. 8. n. 13. Denique Sericon idem est, ac Minium. Rul. & Joh. Serica quoque dicuntur Gal. Zizipha, siue Jujubes. Vide Zizipha. Seria Camerica, quæ dicantur Parxo, vide apud eund. l. 25. c. 32. p. 128.

SERIDES, σερίδες, vocantur olera esculenta, apud Gal. l. de atten. diet. c. 3. Alias σερίς est cichorii, vel Endiviæ genus apud Diosc.

SERMO, λόγος, λέξις, vide Lalia, Locutio, Logos, &c. Aliqua tamen differentia legitur inter Vocem, Loquelam, & Sermonem; dum vox ad loquelam; loquela vero ad sermonem pertinet; Sermo vero non est omne, quod proprie in sensum auditus cadit; neque id solum, quod ore emititur, sed solam hominum vocem, qua inter se colloquuntur, veteres appellabant. Gal. comm. 1. de humor. t. 24. & c. 3. in l. 3. Epid. t. 73. ubi Gr. αὐδὴ vocatur. In primis vero in Medicina considerari debet non solum sermo Medicorum ad ægros, de quo Gal. c. 4. in l. 6. Epid. t. 9. ne sit fatuus, aut molestus, sed gravis, utilis, ægroque acceptus; sed etiam sermo ægrorum, siquidem & hic præsentium notitiæ, & consequentium divinationi potest adjumento esse, c. 3. in lib. 1. Epid. t. 1. Junge Rolsink. O. & M. M. lib. 3. l. 2. cap. 14.

SEROSVS, ὀρώδης, ὑδατώδης, idem fere quod Aqueus, vel aquosus; dicitur partim de ipso aqueo sanguinis vehiculo; Gal. l. 4. de U. P. c. 1.

& alibi: partim de constitutione corporis, & Temperamento inde dependente, quod pro varietate caloris, aut frigoris concurrentis, ad Melancholicum, vel Plegmaticum pertinet, imo & ad Cholericum: partim etiam de superfluo, & excrementitio humore *Cachexiam serosam* constituyente: unde Carol. Piso elegantem librum conscripsit de Morbis a *serosa* colluvie obortis.

SERPENS, ὄφης. Vide *Ophis*.

SERPHETA, est *medicina lapidem liquefaciens*. Dorn. Rul. & Johnf. Meminit ejus Parac. l. 2. de Tart. tr. 3. c. 5. & in fragm. ad h. l.

* SERPIGO, ἑρπης. Vide *Herpes*. *Impetigo*. Nam utrique affectui tribuitur hoc vocab. *Impetigo*. Vide Vvalther. Sylv. Med. p. 1368. & Valesc. de Tarant. Philon. Chir. c. 10.

† SERRA, Hipp. de vulner. Cap. Terebella, seu modiolus. Claudin. Perralius in Not. ad Jul. Arant.

SERRA, σείων, æquivocum est. Proprie notat instrumentum, & quidem in Medicina, Chirurgicum, quo membra amputantur: Habeturque duplex: *Magna*, qua artus gangrænosus, aut sphacelosi: & *Parva*, qua digiti manuum, & pedum refecari debent. Vide Hildan. de Gang. & Sphacel. c. 19. & Cist. milit. class. 19. ut & alios Chirurgiæ scriptores, Aquapend. Paræum, Scultetum, &c. Ob similitudinem vero rostri, quod capiti adnatum, cum serra, *Piscis* quoque quidam *Cetaceus Serra* vocatur, Gr. σείων, perperam σέρσις, cujus historiam vide in Aldr. de Cet. l. 1. c. 5. Chiocc. Mus. Calc. sect. 1. p. 82. seq. *Serrulam versatilem* Sculteti videre licet descriptam in ejusdem Armam. Chir. Part. I. Tab. V. fig. 1.

SERRATUS, σείων, cognomen est diversorum Musculorum, quorum alii *ferrati majores*, alii *minores*, alii *postici* appellantur, apud Barth. l. 4. An. c. 3. & 4. p. 563. 565. *Serra*, ossium commissura, quid sit, vel ossium compages, docet Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 4. Vide *Prionodes*.

SERVITUS, δαρεία, dicitur de functionibus, & usibus partium ministrarum: estque duplex, *Præparatoria*, & *Latoria*. Illa vocatur *Utilitas*. Hæc retinet nomen. Declaratur exemplis: v. g. Cordi ministrat *servitute præparatoria* Pulmo, *Latoria*, Arteriæ, Venæ. Testiculis ministrant *præparatorie* Vasa spermatica præparantia: *Latorie* Penis, & Vasa deferentia. Avic. l. 1. fen. 1. doct. 5. c. 1.

* SERUM, ὀρρός, vide *Orrhos*. De feri statu præternaturali plura quære in Indice Bonetti, Anatom. Practicæ.

SERVUS, δάσκαλος, quid significet in statu Oeconomico, pueri quoque e dictionariis norunt. Quod vero olim Medici *servis* annumerati fue-

rint, ex l. 1. §. 5. de com. serv. manumiss. & l. 3. in pr. C. Com. de legat. illud non de Medicis veris ἀρχιτεκτονικοῖς, sed de horum saltem ministris, Pharmacopolis, Chirurg. intelligendum esse, egregia oratione jam olim demonstravit, & partes Medicorum cordate defendit quondam J. Ctorum decus, Georgius Richter, in Orat. Panegyrica. *Servorum* valetudinem etiam esse observandam, sed horis saltem subcivis, docet J. Alex. l. 33. Sal. c. 19. Per similitudinem quomodo *Æger* vocetur *Morbi servus*, ostendit Lind. Exerc. XIII. §. 549. seqq. Chymici cum Hermete *Mercurium* vocant *servum fugitivum*. Rul. Libav. & alii. Vide *Fugitivus*.

SES, σής. Vide *Tinea*.

SESAMION, σησάμιον, vocatur placenta ex *sesamo*, melle, atque oleo parata. Vocatur & σησαμῖς, σήσαμον. Foef. p. 653. σησαμόνιζα etiam dicuntur, quæ ex *sesamo* sunt parata. Hipp. l. de affect. XLIV. 29.

SESAMOIDEA, σησαμοειδέα, dicuntur Officula a *sesami* leguminis minuti specie, cui forma, & magnitudine respondent, & natura multis manuum, & pedum articulis veluti auctarium apposuit securitatis gratia. Gal. l. 2. de U. P. c. 12. Jung. Barthol. libell. 4. Anatom. c. 22. & ult.

SESEROS, σεσηρός, h. e. laboris valde *distans*. etiam *divaricatum* vocatur. Occurrit apud Hipp. 3. de fract. t. 43. μηδρήματι σεσηρόν, dicuntur *risus effusi*, & labris diductis facti, l. de Glandul. IV. 11. Adde Foef. d. l.

SESCUNCIA, idem quod *sesquiuncia*, ἡμιόλιον, h. e. drachmæ duodecim. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. Vide *Hemiolion*. *Sescuncia* aliquoties legitur in Scrib. n. 50. 60. &c. Vide Rhod. Lex. Scrib.

SESQUI, ἡμιόλιον, notat *integrum cum dimidio*. Rhod. Lex. Scrib. p. 441.

SESQUIALTERA, dicitur ab Helmontio *febris spuria*; qualis est *Hæmitritæos*, erratica, &c. & eam deducit ex scorix, & lotii deficiente secretionem, & excretionem, de febr. c. n. n. 14. *Sesquialterum*, idem quod *Hemiolium*, de quo supra.

SESQUIHEMINA, i. e. *Hemina*, κοτύλη, una cum dimidia. Gal. d. l.

SESQUILIBRA, i. e. *libra una, & dimidia*. Scrib. n. 213.

SESQUIOBOLUS, i. e. *obolus unus cum dimidio*, i. e. *grana quindecim*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.

SESQUICIATHUS, est *hemina quadrans*, vel *sexans cum uncia dimidia*. Gal. l. 9. c. 6. ad fin.

SESQUIPEDALIA, βόβα, dicuntur *verba ampullosa*, quæ grande quid sonare videntur, cum audis, ceu inflata vento jactantia; cæterum inania rei, & rationis. Lind. Exerc. XIII. §. 68.

Hæc dedecent Medicum Hippocrate, & Æsculapio dignum.

SESQUIPLUM, idem quod *sesquipondus*, ἡμίλιον, & refertur ad præcedentem determinationem, i. e. *Integrum cum dimidio pondus*. Gal. 1. de Antid. c. 9. fin. & alibi.

SESQUISEXTARIUM, i. e. *sextarius unus cum dimidio*. Gal. 1. 3. de C. M. S. L. c. 1.

SESQUIUNCIA. Vide *fescuncia*.

† **SESSA VENETOR.** antiquorum byssus ex gossypio. Prosp. Alpin. de plantis Ægyptiorum, c. 18.

* **SESSILIS**, epitheton *Verrucæ*, quæ alias *μυρμηκία*, *formica*, vocatur. Vide *Formica*.

SETANIOS, σῆτανιός, rectius quam σῆτινός, *Hornus*, *homotinus*: epitheton tritici, ap. Hipp. Vide *Hornus*.

SESTRON, σῆστρον, idem quod κοσκίνον, *Cribrum*, a σῆθω, *cribro*. Vide *Coscinus*, *Cribrum*. Lac σῆστρον, *cribratum*, legitur apud Lind. Ex. XVI. §. 108.

SETA, τεῖχος, proprie *pilum suillum* significat. Dicitur tamen & de lanis: unde *pannus setaceus* τεῖχινός vocatur. Gal. 1. 3. de C. M. S. L. c. 4. circa fin.

† **SETACEUM**, ab Italico seta, i. e. *sericum*, unde fonticulus paratur, quo ulcus apertum tenetur. Campolong. de Arthr. c. 45.

SETACEUM, vocatur operatio Chirurgica; estque species fonticuli, vel cauterii, quod parari solet ut plurimum in occipitio, tribus instrumentis, forcipe, acu, & seta, vel setone: cujus parandi modum vide apud Aquapend. de oper. Chirurg. cap. hoc tit. Hildan. Cent. I. obs. 40. Paræus 1. 9. c. 24. qui setonem vocat, quemadmodum & Helmont. tr. Cauterium, num. 22. Laur. Bellin. in masculino setaceos posuit, describens per fonticulos duplicis emissarii per majus, & minus spatium sub cute crassiori filo serico, aut simili tenui funiculo, in Opusc. Med. de sang. miss. p. m. 187.

SEULO, i. e. *plumbum*. Rul. in Lex.

SEVATIO, idem quod *Steatoma*, secundum Ingrassi. Comm. ad Avicenn. de Tum. p. n. pag. 84.

SEVUM, idem quod *sebum*, de quo superius, Gr. σέχρ.

† **SEXUPES**, pediculus. Santes Ardoinus de venenis 1. 8. c. 22.

SEXTANS, ἕκτον τῆς λίβρης, sexta pars libræ: pendet uncias duas, Gal. 1. 4. de C. M. P. G. c. 14. vel drachmas sexdecim, 1. 8. de C. M. S. L. c. 1.

* **SEXTARIUS**, ἑξῆς, dicitur *mensura liquidis*, & *aridis communis*: de qua tamen Gal. notat, ap. Athenienses olim non fuisse, postea vero etiam a Græcis receptam; sed aliter, quam Romanos sumpsisse. Apud Romanos *sextarius* unus

libram unam, semissem, & sextantem, ut simul juncta constituent uncias viginti, pendere dicitur. Athenienses vero minorem paulo constituerunt mensuram, per *sextarium*, videl. libram cum semisse, h. e. uncias octodecim. Gal. 1. 1. de C. M. P. G. c. 1. Jung. J. Alex. not. ad h. l. Adhuc minor legitur ἑξῆς, *sextarius*, qui pendet uncias tres, 1. 6. de C. M. P. G. c. 16. Rhod. in not. ad Scrib. distinxit in mensuralem, & ponderalem: illum continere duas heminas: hunc vero tredecim uncias docens, ad comp. 127. 130. Linden. *Sextarium* pendere vini uncias sexdecim, totidemque scrupulos: Mellis uncias viginti quinque, scripsit, Ex. X. §. 156.

SEXVNX, i. e. *pondus sex unciarum*, h. e. *libra dimidia*, semissis. Gal. 1. 1. de C. M. P. L. c. 8.

SEXVS, ἡμίς, φύσις, vocatur *differentia viri*, & *fæminæ*; de qua Gal. 1. 9. de Hipp. & Pl. Decr. c. 3. & alibi. Discrimen hoc animalibus saltem perfectioribus competere, accuratiores Philosophi, & Medici statuunt. Alii tamen etiam vegetabilibus quoque attribuere non dubitant; inter quos Schrod. 1. 1. c. 35. & quidem realiter. Reicitur hæc opinio in Th. Chym. Vol. I. p. 349. *Sexus* discrimen quomodo faciat morbosam dispositionem, monstrat Rolsink. O. & M. M. Sp. 1. 2. f. 3. c. 36. *Sexum* non posse mutari naturaliter, prolixè docuit C. Rejes C. El. q. 97.

SIAGON, σιαγών, idem quod ἡμίς, γνάθος, *maxilla*, ita dicta, ὅτι σείεται περιχρησμένη, quod circumacta moveatur. Gorr. Lind. 1. 2. Physiol. Med. c. 13. §. 4. 5. Arist. 1. 3. H. A. c. 7.

SIAGONAGRA, σιαγονάγρη, dicitur Arthritidis particularis species, maxillæ articulum infestans. Paræus Chirurg. 1. 17. c. 1.

SIALOCHOOS, σιαλοχόος, vel παλοχέων, idem quod σιαλίζων, vocatur Hipp. qui multam salivam ore effundit, 1. 2. Epid. f. II. 90. 1. 3. de mor. X. 13. 1. 2. de diæt. XVII. 4. 6. Gal. c. 1. in 1. 1. prorrh. t. 3. Jung. Foef. p. 564. Lat. *Salivator* dici solet. Vide *salivatio*.

SIALOS, σιάλος, σιάλον. Vide *saliva*.

SIBAR, i. e. *Argentum vivum*: item *stella errata*, Dorn. Rul. & Johnf.

SIBARE, Avicennæ dicitur species Phrenitidis, quæ ferina dicitur, Forest. 1. 10. obs. 1. Schol. Vel *Inflammatiō Erysipelacea*, aut potius *Gangrenosa cerebri*, & *meningum*. P. M. de Caldeira T. III. Op. p. 20. seqq.

SIBEDATA, id est *Hirundinaria*, Paracels. 1. 2. de Tart. tr. 2. cap. 6. Dorn. Ruland. & Johnf. item lapis, quo colores teruntur. Rul. & Johnf.

SIBETINA, epitheton *Colicæ*, quæ & *Zibethina* dicitur, Parac. Paragran. Tract. 1. & 2.

SIBILUS, σιβισμός, σιβίζει, λερπύς, est sonus acutior, tenuior, qualis in Asthmaticis observatur in inspiratione, quia humores crassi obfederunt fistulæ laryngis osculum, ita ut aer hanc viam angustatam transire non possit, sed lateribus allisus sonum acutum edat. *Dolæus Encyclopæd. l. 2. cap. 2. §. 10. p. 258. Vide Syri- zo. Hyposyrizo.* Tropice etiam *Uvulam* vocari *Sibulum*, scribit *Vesal. l. 6. de H. C. F. c. 6. Sibilus* etiam accipitur pro sono præternaturali in auribus percepto a flatu quodam, vel halitu in anfractibus organi auditorii agitato. *Vide Sonus. Tinnitus.*

SICCANS, ξηραίνων, ξηραίνω, epitheton medicamentorum, quæ temperamenta corporum ad sicciores statum permutant. *Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 6.* Talis effectiva siccitas a terrestreitate particularum dependet, cui humidæ particulæ involvuntur, & excipiuntur, cui & leves salinæ particulæ intermixtæ sunt. Dividuntur in mediocriter, & valde siccantia. *l. 3. de tit. c. 6. Vide etiam Schrod. Morell. & alios, qui de materia Medica scripserunt.*

* **SICCITAS**, siccus, ξηρότης, ξηρός, de qualitate dicitur elementari, inter primas vulgo relata, humidæ opposita, communi igni, & terræ, & in se notiori, quam ut descriptione aliqua indigeat, aut ulterius explicari possit. Optima descriptio videtur, quæ per absentiam humiditatis exprimitur. In foro Medico variis tribuitur rebus, secundum, non nat. & præternaturalibus. Ventres sicci opponuntur humidis, 2. aph. 53. quo pertinet sicca mulier, *l. 4. Epid. XIII. 9.* Temperamentum etiam siccum aliquoties legitur ap. *Gal. passim.* Anni temporum siccitates, Gr. dicuntur αἰχμοί, 3. aph. 16. Siccus hydrops, 4. aph. 11. i. e. Tympanites. Ophthalmiæ sicca, 3. aph. 11. Sicca, & valida frictio dicitur, quæ corpori foris adhibetur, nullo humido, aqua, vel oleo foris circumfuso. *Gal. l. 2. de S. F. c. 25. Gr. dicitur ξηραλείφειν.*

SICCHASIA, σιχχασία, vocatur molestum fastidium, & ἀνορεξία mulieribus gravidis familiaris: Adjectiv. σιχχός in aliis. Lexicis occurrit; & exponitur a *Suida* per ἀνόρεκτος, καὶ ἀσθενής, i. e. inappetens, & infirmus. Substantivum vero legitur in *Moschion. l. de morb. mul. c. 28.*

SICELICA, sicula, σικελική, epitheton medicamenti contra colicos dolores, apud *Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 5. fere circa fin.*

SICILICUS, siciliū, σικελιον, ponderis nomen, veterinariis usitatum, pendens unciam dimidiam, sive drachmas quatuor; uti patet ex *Gal. de pond. & mensur. confirmante C. Hofmann. in notis M. S. nondum editis.* At *Rhod. ad Scrib. Sicilicum* dicit esse uncie quartam partem, in

qua sunt scrupuli sex, & pendet drachmas duas n. 71. p. 133.

SICYA, σικύα. *Vide Cucurbita.*

SICYEDON, σικυηδών, est species facturæ, quæ & καυληδών, & ῥαφκηδών dicitur, quando os totum per transversum frangitur. *Gorr.*

SICYONE, σικυώνη, quatuor habet significationes, juxta *Gal. in Ex. d. Hipp. Colocynthidis, Cucurbitæ pyro similis, Cucurbitæ Chirurgicæ, & Cucurbitæ fundo carentis, ac metæ formam præ se ferentis. Foef. Oec. p. 565.*

SICYONION, σικυώνιον, nomen Unguenti, vel Olei compositi, cujus basis est *Cucumis sylvestris*, ap. *Ægin. l. 7. c. 20.*

* **SIDERATIO**, vel syderatio, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod *Apoplexia*, aut subita *paralysis*; quam significationem approbat *Lang. l. 1. ep. 25. & l. 2. ed. 53. Rhod. ad Scribon. n. 101. p. 168.* Vel notat mortificationem alicujus membri, quæ alias *sphacelus* vocatur, σφάκελος, de quo vocab. inferius, quam retinuit *Castell. Vide Mortificatio. Sphacelus.*

SIDEROS, σίδηρος. *Vide Ferrum.*

SIDIA, i. e. Lima. *Rul. & Johnf. Lex.*

SIDIOIDES, σιδιοειδής, dicitur color malicorium, hoc est corticem mali Punici, Gr. σίδιον dictam representans, σίδη enim malum punicum significat. Legitur aliquoties apud *Hippocr. l. de iudic. dieb. VII. 2. lib. de int. aff. XXXI. 3. XXXIV. 7. XXXIIX. 4. XLVIII. 6. l. 3. de morb. XII. 3. Jung. Foef. d. l. Keuchen. ad Samon. p. 271.*

* **SIDUS**, sydus, idem quod stella, ἄστρον, σέλευον. Sydera vocantur a siderando, quod est incendere. Veterum fuit dogma, sidera esse omnia igneæ naturæ. *Lind. Ex. XI. §. 161. seqq. 188.* Hoc dogma hodieque revocavit *Gassendica*, & *Cartesiana Philosophia*. Siderum corpus *Paracelso* dicitur spirituale, Magicum, Cabalicum, cui peculiares attribuit virtutes in herbis, & aliis naturalibus, tr. *Labyrinth. Med. c. 9. & 10. l. de Pestilit. tr. 1. & 3. & Philos. sagac. l. 1.*

* **SIEF**, i. e. Collyrium, medicamentum Ophthalmicum siccum. *Vide Collyrium.*

SIEGONES, σιηγόνες, idem quod σικυόνες, Maxilla. *Vide Siagon.*

* **SIELISMOS**, σιελισμός, vel σικελισμός. *Vide salivatio*, a verbo σικελίζω, multam salivam effundo. Unde σικελίζοντες, iidem qui σικλοχόοι, de quo paulo superius. Legitur vero apud *Hipp. 1. prorrh. c. 3. t. 21.*

SIFANTIS, i. e. terræ argentina simphus. *Rul. & Johnf.*

SIGE, σιγή, silentium, taciturnitatem significat. Pessimum signum in phreneticis, & deliris. *Hippocr. 1. prorrh. cap. 2. t. 19. Coac. t. 56.*

Vide *Aphonia*. *Silentium* alias egregie distinxit Libav. in *Silentium Prudentiae*, & *Tolerantiae*, T. 3. Op. p. 154. Non minus recte & *Silentium Crollii* sacrum vocavit diabolicum, & execrabile, T. 4. p. 69. Et o utinam hodieque persuadere sibi paterentur Christiani plebeij, (quamvis etiam non sint pauci, qui prudentiores videri volunt) qui existimant, nihil magici, nihil praestigiarum praeseferre, dum talia remedia commendantur, cum *Silentio* vel colligenda, vel applicanda. Reveratule *Silentium* execrabile est, non sacrum: verba sunt laud. Auctoris verissima.

SIGIA, i. e. *storax liquida*, vel *sygra*. Rul. & Johnf. Gal. de ocul. c. 3.

† SIGILLATIO, cicatricis indictio. Fallop. de re cor. c. 2.

SIGILLUM, σφραγίς, ita fuit dicta *Terra Lemnia sigillata*; cujus modum praeparandi, & sigillandi signo Dianae descripsit Gal. lib. 9. de S. Fac. quemadmodum & hodieque *Terra Turcica*, *Meditensis*, *S. Pauli*, *Silesiaca*, *Hersbruccensis*, aut *Veldensis Norica* certis sigillis notari solent: de quibus vide Schroder. l. 3. c. 2. Fr. Hofm. Cl. ad h. l. C. Hofm. Paral. Offic. c. 44. 45. Ita & *Trochisci sigillis*, & asteriscis signari solent, praesertim viperini, in officinis Venetis. *Sigillum Hermeticum* dicitur, quo vitrum fustum, & igne fusorio liquatum occluditur; quamvis nonnulli massam aliquam ex succino albo, vitro Veneto, Borrace, aequalibus portionibus, ad hanc obturationem usurpent. Rul. Olim vasa cera, & annulo signabantur a Medicis. Rhod. ad Scrib. nu. 269. p. 331. Sigillis vero magicam virtutem adscribere cum Paracelsicis, de quo etiam in Th. Chym. Vol. 6. p. 351. superstitiosum est. Vide *Character*.

* SIGMOIDES, σιγμοειδής, h. e. literam Graecam C. referens, non Σ. Vide C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. nu. 385. Tribuitur variis corporis partibus. Ita dicitur processus scapularum, qui & *Ancyroides*, & *Coracoides* vocatur. Barthol. libell. 4. An. cap. 19. Deinde sinus, seu *cavitas semicircularis* in cubito inter duas cubiti apophyses comprehensa, in quam brachii extremum trochae simile inseritur, d. l. cap. 20. Porro *tres Valvulae cordis*, ad ostium arteriae pulmonalis in dextro ventriculo foras spectantes, *sigmoideae* vocantur. Gal. lib. 6. de U. P. cap. 14. qui tunicas saltem appellavit. Barth. lib. 2. cap. 7. *Cartilagineae* quoque *asperae arteriae* cum non sint integre circulares, sed parte posteriori membranosa, & ita cartilaginea sua substantia antiquum C referant, σιγμοειδείς vocantur, d. l. c. 10.

SIGNATIO, *Signatura*, σηματογραφισμός, alia est *necessitatis*, quando vasa obsignantur; aut ipsa medicamenta, ad evitandam vel exhala-

tionem virium, vel suspicionem fraudis. Ita & Acidularum Egranarum vasa fictilia publica auctoritate obsignari solent. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 441. Vel est *superstitionis*, & vanitatis. Quo, salva auctoritate, pleraque etiam referenda mihi videntur, quae Crollius de *signaturis Plantarum* scripsit; cum plurima prorsus ridicula nitantur, & inepta similitudine. *Signata ars*, Paracelso dicitur *Caballa*: estque, ex illius mente, pars Astronomiae, & introitus ad Medicinam; verum ob magiae suspicionem vitanda. Labyrinth. Med. c. 9. & tr. de morb. Tart. c. 16. Vide *sigillum*, *Character*.

SIGNIFICATIO, σημασία, σημασία. Vide *femasia*, *femeiosis*.

* SIGNUM, σημεῖον. Vide *femeion*.

SILACH, Arab. *silac*, dicitur *crassities palpebrarum*. Forest. l. XI. Obs. 46. Schol. Alii ad πύλωσι, h. e. *defluvium capillorum* applicant. Johann. Steph. Paraphr. in Avic. l. 3. fen. 3. c. 3. 173.

SILAX, κόχλαξ, vocatur genus lapidum, vel saxi durissimum, extrinsecus leve. Huius species est *Pyrites*, de quo superius. Alias plures recenset Rul. in Lex. de *silicis* virtutibus, & usu vid. Schroder. l. 3. c. 8. n. 18. & Fr. Hofm. in cl. Th. Chym. Vol. VI. p. 453. Quare & in Indice Helmontii.

SILICETUS, idem quod *Marmoreus*, epitheton *Tartari*, in renibus, aut vesica, nimio opere indurati, apud Paracels. l. de Tartareis morb. c. 20. & 21.

SILIGNIS, σιλιγνίς, Latine *Siligo*, dicitur purissima tritici farina, e qua paratur *panis siliginis*, σιλιγνίτης. Gal. l. 1. de A. F. c. 2. Lang. lib. 1. ep. 56. J. Alex. l. 8. Sal. cap. 6. & not. in Gal. d. l. Lind. Ex. XIII. §. 5 10. seq.

SILIPIT, i. e. *Æs*, *Cuprum*. Rul. in Lex.

SILQUA, κεράπον. Vide *Ceraton*.

SILIO, homonymon est. Vel enim idem est, quod *Simus*, σιμής, qui naso est sursum versus repando. Lind. Ex. XI. §. 39. Vel ap. Chym. idem est, quod *Terra*. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

SILURUS, σίλῦρ, nomen piscis: de quo tamen inter se dissentiunt Auctores, dum alii *sturgeonem* esse dicunt; in qua sententia est Aldr. lib. 4. de pisc. c. 9. alii cum *Glanide* confundunt, ut Gesnerus. Vide Aldrov. l. 5. de pisc. c. 5. Meminit alias Gal. lib. 9. de S. F. §. Halme, ad fin. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 2.

SIMIA, σίμηξ. Vide *Pithex*.

SIMILA, *similago*, σιμίδαλις. Vide *semidalis*.

* SIMILARIS, ὁμοιομερής, ὁμοῖος. Vide *Homomeres*. *Haplus*.

SIMILATIO, idem quod *Assimilatio*: de quo supra in AS. Gr. ὁμοίωσις.

SIMILIS, *similitudo*, ὁμοιότης, ὁμοιότης, quid significet, notum est, videlicet aliquam convenientiam rerum inter se diversarum. Gal. *simile* duobus modis dici docet: uno quidem, quando est ὁμοειδὲς, & nulla intercedit varietas: altero, quando secundum magis, & minus saltem est convenientia, ὅν ᾧ μᾶλλον, ἢ ἧσσον, c. 1. de iis, q. in med. t. 4. fin. *Similia similibus* conservari, est generalissimus scopus methodi Hygiene; de quo in *Hygiene*: limitationem suam tamen admittit, uti videre est in Dogm. nostr. P. IV. c. 2. d. 3. pag. 468. *Similitudinem* formæ liberorum cum matre demonstrare, quod mater etiam materiam conferat ad formationem foetus, vult J. Alex. not. in Gal. l. 2. de ferm. c. 1. Plura de *similitudine* inter generans, & generatum, inter parentes, & liberos, vide ap. C. Rejes C. El. q. 54. Quamvis vero *similitudinis* observatio in Medicina insignem, multumque usum habeat; probe tamen etiam observanda est cautela Hipp. quod *similitudines* Medicis pariant errores, & difficultates, l. 6. Epid. s. IIX. 80. vel t. 49. quem locum notatu dignum bis citavit Lind. Ex. XII. §. 71. & XIV. §. 114. *Similitudo* enim saltem est instar syllogismi Dialectici, vel Topici, nihilque certi concludit. J. Alex. not. in Gal. l. 4. M. M. c. 4. Utinam hoc vero probe observarent Chym. & Spagyr. qui nimium quantum *similitudinibus* nituntur; & ita sæpissime fallunt, & falluntur. Fallax quoque in multis est *similitudo* plantarum cum partibus corporis humani, quæ tamen vires indicare creditur a Schr. l. 1. c. 38. Quin potius verissime Lib. negavit a *simili* ad essentiam recte aliquid colligi, T. IV. Op. p. 259. 277. *Similitudines* quoque dicuntur figuræ cœlestes, quæ rebus assimilantur nos concernentibus. Rul. Johnf.

SIMISSA, σιρὰ, rectius *semissa*, i. e. ad dimidiam coctum. *Simissator*, vel *semissator*, qui ad dimidias coquit, Gr. σιρωτής. Linden. Ex. X. §. 52.

* **SIMITAS**, *simus*, σιμότης, σιμός, duplicem habet significationem: unam naturalem, in qua dicitur de Hepatis concava parte, ex qua prodit Vena portæ; cujus opposita pars *convexa*, & *gibba* nuncupatur. Gal. l. 4. de U. P. c. 13. Barthol. l. 1. An. c. 14. & alibi: alteram præternaturalem, qua notat vitiatam figuram nasi; cum medius nasus subsidet, aut deprimitur. Galen. com. 1. in l. 6. Epid. t. 4. Jung. Foef. p. 566. Alias & σιμόν etiam de rebus non naturalibus usurpatur: v. g. de *ferularum* Chirurgicarum parte *retusa*, & *resima*, apud Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 11. Σιμόν quoque dicitur *vinculi* quoddam genus, quod ab orbiculari plurimum inclinatur, d. l. comm. 2. t. 2.

SIMIVULPA, πθηκαλώπηξ, vel *Vulpissima*, ἀλὰ πεκοπίθηξ, animal quadrupes, digitatum, viviparum, peregrinum, *vulpis*, & *simia* formam ex parte referens; cujus historiam, & usum in cibis vide ap. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 4.

SEMMITIUM, i. e. *Cerussa*. Rul. & Johnf.

SIMOS, *simos*, σιμός, σιμότης. Vide *simitas*.

* **SIMPLEX**, ἀπλῆς, *simplicitas*, ἀπλότης, usitatissimus terminus in Medicina, de rebus naturalibus, præternaturalibus, & non naturalibus. Quando de partibus dicitur, idem est quod *Similaris*, vel *Homogeneus*. Quando de morbis, intelligitur ille, qui unam saltem partem affectam occupat: quamvis & febris *simplex* dicatur Galeno, quæ mitis est, & cum signis tuis cum primis, qualis est *Ephemera*, l. 1. de Cris. c. 16. *Remedia simplicia* dicuntur, ad differentiam compositorum, quibus etiam communiter anteferuntur. Helmont. tr. Pharmac. ad Disp. n. 5. quamquam experientia testatur, hoc universaliter verum non esse, ob frequentissimam in corpore humano heterogeneitatem valde mixtam, & intricatam. Vide Dogm. nostra P. VI. c. 4. d. 3 p. 747. seqq. In genere vero *simplex* & natura, & doctrina prius esse composito, recte dicitur a Gal. l. 1. de diff. resp. cap. 23. aph. 15. & alibi. Chymici tria *simplicia* materialia corporum naturalium statuerunt, ceu principia, *vaporosum*, *inflammabile*, *fixum*, Th. Chym. Vol. 1. p. 101. Aliis vero quinaris numerus placet: de qua sententia alibi dictum.

SIMULATIO, προσποιήσις, dicitur de iis, qui morbum *simulant*. Lege Gal. libell. de iis, qui morbum *simulant*. *Simulata* quoque *Medicatio* dicitur, quando causa morbifica non perfecte removetur, sed saltem movetur. Itav. g. quando febris supprimitur non depurato sanguine ab inquinamentis suis. Lind. Ex. XII. §. 115.

* **SIMUS**, vide *simitas*. *Simus* quoque dicitur Gilla. Rul.

SINA, idem quod *China*. De *Medicina Sinica* vide Aët. Lips. 1682.

SINAPELAEON, σινκπέλαον, i. e. *Oleum Sinapinum*: de quo Diosc. l. 1. c. 47.

SINAPISIS, i. e. *Bolus armena*. Rul. & Johnf. in Lex.

* **SINAPISMUS**, σινκπισμός, & de medicamento tenuium partium, acri, & vehementer calido ex *sinapi* compositum dicitur. Gal. l. 3. de L. Aff. c. 4. ubi ἐρεθισμός, ἢ ῥάπτος vocatur: & de ipsa operatione, quæ est species *Rubificationis*, vel *Phanigmi*. Vide *Phanigmus*. Hor. Aug. vocat *Sinapisma*, Tom. 2. Epist. & Conf. Med. l. 3. p. 497. seq. quamvis vitiose per y legatur. In prior significatione sumitur a Schrod. l. 3. c. 44.

in posteriori l. 1. c. 3. Adde Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 41. Spec. l. 2. f. 33. Morell. l. 2. de form. rem. f. 1. c. 41.

SINAPIUM, vocatum *Embamma*, vel *Intinctus* ex sem. sinapi paratus; cuius meminit J. Alex. l. 20. Sal. c. 15.

SINAROS, σιναρὸς, hoc est *Lesus*. Legitur apud Hipp. 3. de fract. t. 45. 2. de artic. t. 37. & c. 3. t. 70. l. 6. Epid. f. VII. 72. a voc. σῖνος, quod *lesionem*, noxam significat. Unde & contrarium αἰσινὸς, *illæsus*, Foef. p. 567.

SINCERUS, γνήσιος, idem quod *Legitimus*. Vide *Gnesios*. Interdum etiam pro *puro* sumitur. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

* SINCIPUT, vel *synciput*, βρέγμα, anterior capitis pars, supra frontem, capillis intacta, l. de Introduct. c. 10. Barthol. l. 3. Anat. procem. Vide *Bregma*.

SINGULARE, idem fere significat, quod *specificum*: estque epitheton Medicamenti, quod legitime adhibitum, singulari plane vi, ac proprietate huic, vel illi affectui p. n. mederi dicitur. D. Velschius in Disp. de singularibus.

* SINGULTUS, λυγξ, λυγμός. Vide *Lygmos*. *Singultosa* febris, dicitur Practicis, non illa ubi aliquando singultus molestat, sed quam fere per omnia tempora comitatur hic affectus, & cum febre exacerbatur, notante Petr. Mich. de Calderia T. I. Op. p. 223.

SINISTER, ἀεσιδός. Vide *Dexios*. Dieterich. n. 104.

SINOMOROS, σινόμερος, dicitur *Malignus*, noxius, perniciosus. Legitur apud Hipp. 3. de art. t. 51. & 54. Jung. Foef. d. l.

SINOS, σῖνος, *Noxam*, offensam significat, idem quod βλάβη. Frequenter legitur apud Hipp. v. g. 3. de R. V. l. A. t. 14. 2. de fract. t. 15. l. 5. Ep. XIV. 3. l. de vuln. cap. X. 2. & alibi. Vide Foef. p. 566.

SINOPIS, σινωπὶς, species *Rubricæ* melior. Vide *Milios*. Apud Rul. etiam *sinopida* in nomin. dicitur.

* SINUS, κόλπος. Vide *Colpos*.

SIPHA, terminus obscurus apud Paracels. de quo dicit, quod saga, vel Pithonissa ignem veluti e silice hoc eliciat, & tempestatem exciret, tr. de Podagra, tit. Processus.

SIPHAC, idem est quod *Peritonæum*. Forest. l. 6. Chir. obs. 48. Schol.

SIPHITA, *syphta*, nomen morbi, ap. Parac. & distinguitur in pravam, & strictam. *Siphita prava*, morbus est, vulgo *Chorea S. Viti* dictus. *Siphita stricta*, est morbus phantasticus eorum, qui noctu dormientes ambulant, *Noctambulatio*. Dorn. Rul. Johnf. & Parac. de præp. l. 1. tract. 4o.

SIPVIS, σίπυς, pyxidem significat, apud Hipp. l. de steril. XXII. 15.

SIRA, id est *Auripigmentum*. Rul. in Lex.

* SIRÆON, σίραον. Vide *Sapa*.

SIRENES, *sirones*, dicuntur *pustule manuum*, & *pedum*. Vvalther. in Sylv. Med. p. 1373. Dorn. Rul. Johnf. in Lex. Lang. l. 2. ep. 42. Jungatur D. Etmulleri observatio de *sironibus* in Act. E-rud. Lips. 1682. *Sirenes*, σιρῆνες quoque dicuntur *monstra marina*, partim piscis, partim hominis formam, & quidem fœminæ, sive virginis, representantia; de quibus legantur Ep. N. C. A. I. O. 23. ubi ἀνδρωπόμορφοι pisces vocantur: & Erasmi. Franc. Horti Indic. Or. & Occ. P. II. p. 1412. seq. *Syrenes* perperam per y, apud Dorn. Rul. & Johnf. describuntur, quod sint *monstra marina* e nymphis nata.

* SIRIASIS, σιρῆσις, item σιρῆσις, est nomen morbi infantilis, vid. *inflammatio cerebri*, & *membranarum*, quam consequuntur *syncipitis*, & oculorum cavitas, febris ardens, pallor, totius corporis ficitas, & inappetentia. Derivatur a σίρος, quod foveam, in qua semina recondunt, & asservant, significat. Gorr. & Castell. Ita & in *syncipite*, ubi futura sagittalis, & coronalis coeunt, membranacea illa portio, *folium* vulgo dicta, omnium postremo in ossæam duritiem coalescens, tum temporis subidet, & foveam quasi constituit; quod plerunque lethale habetur signum. Causa eadem, quæ aliarum inflammationum, sanguis videl. acrior, fervidiorque circa membranas cerebri stagnans, malignitatis ichorosa salinæ haud dubie particeps. Vid. Senn. Med. Pr. T. IV. tr. de Infantili mor. cur. P. II. c. 7. h. tit.

SIRICON, de plumbo, id est *Cinis plumbi*. Rul. & Johnf.

SIRINGA, id est *Calx*. Ibidem.

SIRIUS, σείριος, proprie dicitur de sidere, antiquis etiam famigerato, quod *Canicula*, κύων dicitur; cui singularem virtutem fervoris in diebus Canicularibus, quando cum Sole exoritur, attribuerunt. Unde & Hipp. tempus illud ante *Canem*, sub *Cane*, & post *Canem*, aliquoties inculcavit. Verum rectissime expedit hanc opinionem, non astro huic, sed Soli κύων illud adscribens, Linden. Ex. XI. §. 170. seq. quam plurimis, & confirmavit succincte calculo suo Cl. Dn. Sturmius, Scient. Cosmic. Part. Spec. Tab. IX. in fin.

SIRONES. Vide *Sirenes*.

SIROTES, σιρωτής. Vide *simissa*.

SIRUPUS, *syrupus*, *serapium*, σιράμιον, Actuarius est medicamenti forma fluida, ex decocto, vel succis, aut infusione conflata, saccharo, aut melle dulcorata, atque in eam consistentiam cocta, ac

ne gutta in marmore defluat, ad alterandum, vel purgandum comparata. Morell. l. 1. de form. rem. f. 1. c. 4. Vveker. Antid. Gen. lib. 1. cap. 13. Spec. l. 2. f. 2. Scrod. l. 2. c. 84. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Obiter scrupulum addere libet meum, quod nullam rationem videam, cur per Y. scribatur communiter, præsertim quod Græcis ignota fuerit hæc medicamenti forma, nec origine sua Græcum sit vocabulum. Hinc & Esthii opinio, *syrupum*, quasi *συγκρωμα*, hoc est liquorem Syris usitatum dici, magis commentitia, & coacta, quam veritati consona nobis videatur.

SIRSEN, Arab. rectius, quam *Birsen*, significat apostema capitis calidum: estque idem, quod *phrenitis*. Forest. l. 10. obs. 1. Schol.

SIRZA, idem quod *Eschara*. Dorn. Roland. Johnf.

SITANION, *σιτάνιον*. Vide *setanios*. Hornus.

SITION, *σίτιον*, latam, & strictam habet significationem. Late omnia *alimenta*, *esculentia*, & *potulenta* *σίτιον* nomine veniunt. Hipp. 2. aph. 38. l. 6. Epid. f. 5. t. 20. Strictè *panes* ex tritico *σίτιον* vocantur, 4. de R. V. l. A. t. 91. Vide Linden. Ex. XIII. §. 160. Diet. IX. 173.

* SITIS, *δίψα*. Vide *Dipsa*.

SITOS, *σίτος*, in genere *Cibum*, *Alimenta* significat, strictè frumentum. Vide *Cibus*.

SITOSPELTON, *σιτόσπελτον*, sic dicitur a quibusdam *Festuca*, sive *Ægilops*. Gorr.

SITTA, *σίττα*, nomen avis, & species *Pici*; ejus descriptionem vide in Aldr. l. 12. Ornith. cap. 38.

SITUS, æquivocum est apud Lat. Proprie respondet Græco *θέσις*, Lat. *positus*: denotatque partis solidæ locum naturalem, & positionem, a Medico probe ex Anatomicis addiscendam; quo vitiato, Morbi malæ Conformationis oriuntur, quid dicuntur *Morbi in situ*. Multum etiam confert novisse *suum* partium ad curationem. Gal. l. de art. med. const. c. 17. Deinde *situs* significat mucidam lanuginem, quæ superficiei materiæ lentæ pituitosæ adnascitur ex corruptione. Lind. Ex. X. §. 45.

SMALTUM, idem quod *Amasum*. Vide supra in AM.

SMARAGDINON, *σμεράγδιον*, nomen est *Emplastri*; ejus descriptio habetur apud Celsum, l. 5. c. 19. ita dictum ob summam viriditatem.

SMARAGDUS, *σμεράγδος*, dicitur lapis quidam pretiosus, vel gemma pellucida, amœno virore pulcherrima, & inter reliquas fragillima: ejus plenior descriptionem, species, vires, & usum vide ap. Plin. l. 38. c. 5. Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 212. seq. Schrod. l. 3. c. 3. n. 8. Fr. Hofm. in cl. Rul. & Johnf. Th. Chym. Vol. V.

p. 389. Lang. existimat, Galenum per *Jaspidem viridem* intellexisse *Smaragdum*, l. 2. ep. 49. *Prasinam gemmam*, *πράσινον λίθον* quoque vocari, testatur Keuch. ad Samon. p. 277. *Smaragdum* fieri ex cœlo Veneris, & ex terra Lunæ, legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 487. E liquore Veneris quoque deduxit Libav. S. Arc. Ch. l. 3. cap. 8.

SMARAGEO, *σμεραγέω*, *strepitum edo*, resono. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XLIV. 2. Foef. p. 576.

SMARIS, *σμερίς*, piseis dicitur, ex *Menarum* genere: ejus descriptionem, & usum vide in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 40.

SMECTIS, vel *smectris*, *σμηκτις*, ἢ *σμηκτις*, epitheton *Terræ Cimolæ*, quod detergendi vim habet. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXVII. 11. l. de fistul. II. 10. adde Gal. in expos. d. Hipp. & Erot. Onom. p. 108. 2.

SMEGMA, *σμήγμα*. Vide *Sapo*.

SMELE, *σμήλη*, fere idem quod *smegma*. Pulvis dicitur siccus, qui cuti non unctæ aspergitur ad eam detergendam. Ejusmodi facultatem habet nitrum, sal, mel, salis flos, cimolia, lomentum fabarum, fursur, pumex, &c. Gorr.

SMILE, *σμίλη*, vocatur *scalpellum*, & est instrumentum Chirurgicum, quod utrinque aciem habebat, & lineas utrasque secantes, utrinque curvas; sed alteram concavam, alteram vero illi oppositam, gibbam. Cuspis autem acuta erat. Diversi generis erant; aliud magnum, aliud parvum, aliud mediocre. Gorr. Meminit hujus vocabuli Gal. de foet. form. c. 6. ubi Lat. Interpres addidit, esse cultrum sutorium.

SMILION, *σμιλίον*, nomen medicamenti acris, ad rumpenda apostemata, apud Ægin. l. 3. cap. 23. l. 4. cap. 18. l. 7. cap. 17. Scribitur & *σμηλίον*, non male forsitan, *σμή* τὸ σμῆσαι, a detergendo. Gorr.

SMINTHIOS, *σμίνδιος*, epitheton *salis lacustris*, ejus meminit Gal. l. 11. de S. Fac. §. Sales.

SMIRIS, *σμίρις*, *smiris*, *σμίρις*, apud Rul. est *lapis durissimus*, & asperrimus, quo utuntur sculptores annularii, & alii artifices, ad scindendum vitra, & alios lapides. Utilis habetur ad erodendum, ut & ad gingivas exulceratas, & dentifricia. Rul. Ægin. l. 7. c. 3. in Lith. f. *Lapides*, Diosc. l. 5. c. 166.

SMOBICON, *σμοβικόν*, idem quod *μολωπικόν*, hæc pharmacum ad *vibices* conveniens: *σμοβίξ* enim *vibicem*, sive livorem ex plaga denotat. Gal. in exeg. voc. Hipp. Foef. p. 576.

SMYRNA, *σμύρνα*. Vide *Myrrha*.

SOBOLES, *ἐγγονα*, idem quod *Liberi*. Gal. l. 2. de sem. c. 5.

SOBRIETAS, *ὑπολιότης*, idem quod *Temperantia*, virtus præscribens voluntatis imperio cibum, potumque, prout satis est ad necessitatem, Medico commendata a Lind. Ex. 2. §. 27. quin & aliis, ceu morborum noverca, & omnium virtutis bonorum dispensatrix, Lang. 1. ep. 55. Opponitur *Ebrietati*. Utriusque vocabuli ridiculam Etymologiam vide sis apud Diet. Jatr. n. 524.

Soccus, *ἀρβύλη*. Vide *Arbyle*.

SODA, Arab. *Dolor capitis* dicitur, vel *Cephalalgia*, Dieter. Jatr. p. 624. Valefc. de Tarant. Phil. Pharm. 1. 1. cap. 7. p. 20. Vvalth. in Sylv. Med. p. 1376.

SODA SUBETHICA, vocatur *soporiferus capitis dolor*. Bonett. in Anat. Pr. 1. 1. sect. 3. Obs. 31. pag. 139.

SOL, *ἥλιος*, quæ propria sit significatio, pueri quoque e Nomenclaturis norunt. Cujus insignem virtutem, & efficaciam in corpora naturalia, & in ipsum etiam hominem, præsertim vero in aerem nos ambientem, si quis vellet in dubium vocare, nã ille recte diceretur adversus *solem* loqui, & in manifestis dubitare, quod stupidi esse, vel si invertere conaretur manifesta, stolidi proprium dixit Gal. 1. 2. de mot. musc. c. 5. In primis vero auctor caloris dicendus, ejusdemque in aere mutationis. *Sol* enim causa est coloris ejus, quem aer ambiens nos per æstatem habet, prope nos juxta verticem accedens, faciensque diem longiorem. Et ipse ad eundem modum causa est frigoris hyemalis, qui obliquus, & humilis exiguo tempore super terram fertur. Gal. com. 1. de nat. hum. t. 36. Hinc *Sol* aeri præfidere, quemadmodum *Luna* aquis, dicitur. Helmont. tr. Form. ort. num. 94. *Sol* recte dicitur universalis motor. Junken. Chym. Ex Cur. P. 1. f. 1. c. 1. p. 32. 33. An *sol* est ipsa Mundi Anima Platonica? Tropice *sol* dicitur primum ignis in corpore humano invisibilis, a sole cœlesti influens, nativum ignem fovens in homine. Dorn. Rul. & Johnf. Imo quantum a Parac. colligere licet, *Sol microcosmi* est ipse ignis, vel calor nativus: quam causam etiam phthiseos dixit tr. de Tabe, & Paragraph. 1. 5. §. 2. Deinde *sol* Chymicis dicitur *Aurum*; de quo passim in scriptis Chymicis. Vide *Aurum*. *Sol Gabanala*, est Paracelsi Necromaticum figmentum, tr. Philos. sagacis.

SOLADINI, sunt *spiritus corporei*, in igne degentes invisibili. Dorn. in Dict. Paracelsi. supra *saldini* dicti.

SOLATER, id est *Argentum vivum*, Rul. & Johnf. apud quem *solatur* legitur.

† **SOLDA**, ex qua fit vitrum. Chalm. Chirurg. 1. 3. c. 11.

SOLDURA, dicitur *sax salis alkali*, quod ad vitra alba sumitur. Libav. S. A. Ch. 1. 8. c. 38.

SOLEA, *βύλωπον*, Lat. etiam *Buglossum* dicitur, piscis planus marinus, squamosus, *passeribus* affinis: cujus historiam, cum usu in cibis, vide apud Aldr. 1. 2. de pisc. c. 43. Meminit & Gal. 1. 3. de A. F. c. 30. Jung J. Alex. 1. 14. Sal. cap. 8. Bruyerin. 1. 19. de re cib. c. 21.

SOLELASAR, id est *Alkali*. Ruland. & Johnf.

SOLEN, *σῶλην*, æquivocum est. Primum notat *canalem* ad aquæductus. Lang. 1. 1. ep. 44. Deinde *solen* dicitur *instrumentum Chirurgicum* oblongum, intus cavum, in quod membrum fractum, crus, aut femur imponitur, & continetur. Hipp. 1. 2. de fract. t. 64. 75. & c. 3. de iis, q. in Med. t. 18. Gal. 1. 6. M. M. c. 5. Cels. 1. 8. c. 10. Ægin. 1. 6. c. 106. Denique *solen* est species conchæ marinæ oblongæ, rotundæ, duum generum, maris, & fœminæ. Utriusque descriptionem, cum usu, vide apud Aldr. 1. 3. de Testac. cap. 75. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 47.

SOLENARIUM, *σῶληνῶρον*, instrumentum Chirurgicum, canalis instar, quod supponitur membro virili, instar *solenis*. Legitur apud Gal. 1. 14. M. M. c. 16.

SOLEUS, dicitur *Musculus pedis*. Barth. lib. 4. c. 13. p. 582.

SOLICITUDO, idem quod *Cura*, *φροντίς*. Vide *Cura*. Gal. 1. de parv. pilæ exerc. c. 3.

* **SOLIDUS**, *σῆλος*, dicitur de *partibus corporis*, quæ consistentiam certam, figuram, circumscriptiōemque habent, contradistinctæ ab humoribus, & spiritibus. Gal. 1. 1. de nat. fac. cap. 7. Adde Dieter. n. 788. Hipp. *ῥχοιζα*, continentia dicuntur. Has solas partium nomine dignari voluit Fernel. Sennert. & alii illorum asseclæ; sed absque ratione prægnante. Vide *Meros*. Omnes *solidæ* partes sunt etiam *Organicæ*. In genere *soliditas* corporum debetur solis particulis terrestribus, quæ vinculi, & carceris loco existunt fluidis. Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 5.

SOLIMEMBRIA, legitur in Galeno Latino, c. 1. de art. t. 46. ubi in Gr. habetur *ῥλομελιν*, denotatque *solidam*, atque *integram* alicujus rei *naturam*, & in illo loco quidem, glandularum in specie; quemadmodum & de illis usurpavit Hipp. 1. de Glandul. in princ. statim, & IV. 9. Generaliter vero de omnibus corporis membris, 1. de Alim. IV. 25. ubi opponitur etiam *ῥτ μέρϑ*, juxta partem, sive particulariter. Legitur & in Epist. Democriti ad Hippocratem, circa fin. in generali significatione. Vide Foef. pag. 466. Quemadmodum vero quoad Græcum vocabulum, res est expedita, si emphasin Etymi atten-

attendas, quod scil. ὅλος pro ὅλος Jonice scribatur; & significet *totum*, *sanum*, *integrum*; μέλος vero *membrum* dicatur: & ita ὅλομελής, nihil aliud sit, quam *integritas membrorum corporis*: Ita e contrario non video, quid sibi velit fictum illud Latinum nomen *solimembra*, quod merito inter barbaras referri debet.

SOLIPEDA, idem quod *solunguia*, μονόπυχα, μόνυχα. Vide *Monycha*.

SOLITARIUS, μονήρης, id est *amans solitudinem*. Vide *Moneres*.

SOLITUDO, μόνωσις, βίος μοναδικός, dicitur *Melancholix* pabulum; & ita vel inter causas, vel signa morbi melancholici referenda. Diet. Jatr. p. 771.

SOLIUM, κολύμβηθρα, δεξαμενή, nihil aliud est, quam *vas*, in quo homines sedentes lavantur: idem quod *Labrum*. Vide *Dexamene*. Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 23.

SOLOMA, idem est quod *Brumafar*: & videtur ænigmatice denotare *Argentum*, vel *Lunam Chymicorum*. Vid. Th. Ch. Vol. 4. p. 986.

SOLSEQUIUM, id est *sulphur*. Rul. & Johnf. in Lex.

SOLSTITIUM, Gr. Ἰση, quæ duo nomina invicem videntur pugnare. Quando enim in Latino dicitur *Sol* veluti *stare*, in Greco exprimitur per *vertere*. Utrumque recte. Cum enim duo sint *solstitia*, æstivum, & hyemale; & utrumque ita sit comparatum, ut *sol* tardius motu proprio videatur progredi; dicta sunt Latinis *solstitia*: E contrario, quia in æstivo *sol* summam accessionem ad verticem nostrum attingit, & paulo post ab illo rursus recedit; ita & in hyeme, cum remotissimus fuerit a vertice, & mox ad illum rursus ascendere incipiat motu suo proprio; non inepte ἑσπαι, qu. d. *Versiones*, scil. motus solis appellantur. De iis lege Ægin. l. 1. c. 100. Meminit & Hipp. de A. L. & Aq. XXX. V. l. 3. de diæt. X. 9. V. 20.

SOLVAS, Paracelso dicitur *materia quædam liquida*, dissolvens lutum, de morb. ex Tartaro tr. 1. c. 4.

† SOLVERE, Hipp. est omnino liberare. Steph. Castr. l. 2. c. 9. Quæ ex quibus.

* SOLUTIO, λύσις, homonymon est. Vide *Lysis*. Quibus addi debent, quæ de *solutione* artificiali Chymica leguntur apud Rul. Johnf. *Solutio*, ἀλύεσις, est prior Chymicæ Practicæ pars, qua rerum coagularum compages solvitur, & attenuatur. Hæc multis quidem distincta est speciebus; sed nomen, apud artifices, in usu disciplinæ, de una familiarius, & frequentius usurpatur, quam de altera; nonnunquam certa quædam species generis vocabulo solo designatur. *Solutio* est duplex, *Liquatio*, & *segregatio*:

vel *Calcinatio*, & *Dissolutio*. Quære etiam in Th. Chym. Indicibus. *Solutionis* per aquas fortes meminit Rolf. Chym. l. 2. c. 3. *Solutionem* Chymicam triplicem constituit Morley: una fit *Calcinatione*: secunda *Extractione*: tertia *purificatione*: Proleg. Chym. Leindens. cap. 3. princ. Accuratus de *solutione* Chymica scripsisse videtur Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. cap. 5. p. 54. seq. *Solutio* Spagyrica in opere Lapidis Philosophi dicitur corporis in Mercurium reductio; & est artis fundamentum, & principium hujus Magisterii. Theatr. Chym. Volum. III. pag. 132. 430.

SOLUTIVUM, Latinis aliquando idem est quod *Laxativum*, sive *purgans mitius*, apud Lang. & alios Auctores passim.

SOMA, σῶμα. Vide *Corpus*.

SOMATO-MACHEO, σωματομαχέω, idem quod προσηύτομαι, denotat *athleticum corporis exercitium*, quando toto corpore, & amplexibus certarunt gymnastæ. Gal. c. de salubr. diæt. t. 14.

SOMNIUM, ἐνύπνιον. Vide *Enypnion*. Dicitur & *Insomnium*. *Somnia* sunt operationes, quæ fiunt inter dormiendum ab Astris in homine. Rul. & Johnf.

SOMNAMBULO, ὑπνοβάτης, idem quod *Noctambulo*, de quo supra in NO. *Somnambulatio*, ὑπνοβάτης, etiam legitur in Lum. Ratio. Medic. c. 10. p. 90. seq. & commodius videtur nomen, quam *Noctambulatio*; cum propria experientia sumus edocti, Theologum quendam celebrem olim somno meridiano indulgentem inter dormiendum surrexisse, prodeambulasse, cum conjuge locutum esse, a qua etiam rursus ad sellam, in qua dormiverat, reductus, paululum adhuc dormivit, evigilans deinde omnium plane fuit ignarus.

SOMNIFERUM, ὑπνωπικόν. Vide *Hypnoticos*. Laudatissimus, inter omnia, habetur Lindeno *Syrupus de Papavere*, Ex. IIX. §. 81. Jungatur Ol. Borrhii dissertatio de *Somno*, & *Somniferis*, maxime *Papavereis*; cujus mentio etiam fit in Act. Lips. 1682.

SOMNOLENTIA, (an non licet Græce vocare ὑπνολότησα?) dicitur in somnum propensio, & inclinatio. *Somnolenti*, ὑπνώδεις, vel ὑπνολοι appellantur.

SOMNUS, ὕπνος. Vide *Hypnos*.

SOMPHOS, σομφές, diversis gaudet significationibus, pro conditione earum rerum, de quibus prædicatur. Vel enim significat *laxum*, *spongiosum*: Hipp. l. de Loc. in hom. IV. 6. Vel *obscurum* in voce, l. 2. de morb. XXXIII. 6. Vel *colorem fuscum*, & *obscurum*, ut scribit Gaza, apud Foef. Oec. p. 576. seq.

SONATH, Parac. Terminus, denotans remedium aliquod in apostematibus laudatum; in quo inest aliqua vis expulsiua: l. 2 de vit. long. c. 6.

SONTICUS, idem quod *verus*, magnus, *sacer*, *ἐλκθῆς*, *ἰσός*. Dicitur de morbo, qui, quid agendum, agere non permittit. Keuch. ad Sam. p. 285.

SONUS, *ἦχος*, *sonitus*, dicitur qualitas illa aeris, quæ auribus percipitur, siue naturaliter, siue præternaturaliter habuerit. Sonorum differentia, & species sunt *Tinnitus*, *sibilus*, *sonus gravis*, & *obtus*. Schrod. l. 1. c. 34. De sono, & magisteriis circa sonum vide Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 9. & Alchym. Pharmac. c. 7. & ex recentioribus Georg. Morhofii tractatum: Stentor *ὤχλο-πλάστης*, siue de Scypho vitreo per hum. vocis sonum fracto.

SOOS, *σείω*, *impetum* significat, inde *σωτικός*, *Impetuosus*. J. Alex. not. in Gal. l. 4 de Hipp. & Pl. decr. c. 5. Descendit a verbo *σείω*, quatio, agito. Alias *σείω*, *salvum*, *sanum* notare, e Lexicis novimus Græco-latinis.

SOPHIA, *σοφία*. Vide *sapientia*.

SOPHISTÆ, *σοφισταί*, olim in bona significatione dicebantur illi, qui solertia Politica, ac negotiosa prudentia excellebant. Postea vero receptior facta significatio mala, qua *sophistæ* dicuntur, qui se sapientes videri magis, quam esse student, pecuniarum, honorisve gratia. Tales etiam inter Medicos reperiri quamplures, conqueritur Lind. Ex. X. § 89. Quos Hipp. alibi vocat *σοφιστομύους*, qui sibi arrogant sapientiam Medicam, l. de fract. t. 5. Junge Foef. d. l. p. 577. Dorneus in Diction. Par. ita descripsit: *Sophistæ* sunt magistri nostri, qui se præsumunt omnium sapientissimos, omnia scire, ac intelligere, nihil etiam ignorare; cum nihil sit istorum Doctorum sapientia, præter meram stultitiam, eloquentiam, vel facultate linguæ potius, astu, fastuque palliatam, captiosisque munitam syllogismis; quorum omnium si neges principia, mox ruit eorum Gigantum fabrica Nembrothica. *Sophistæ* sunt, qui multum laborant, & parum proficiunt; quoniam nec definiunt, nec distinguunt omnia confundunt. For. lib. 16 obs. 1. Schol. ex Tachino. Jung. C. Rejes C. El. q. 49. num. 24. *Sophismata* dicuntur fallaces vel rationes, vel conclusiones. Gal. l. de cujuscunque animi morb. cogn. & cur. cap. 3. quamvis & in bona significatione aliquando sumatur. Th. Ch. Vol. 1 p. 171.

SOPHRONESTERES, *σωφρονιστήρες*, vocantur *dentes* intimi, ac ultimi, in superiori maxilla ab utraque parte unus; qui in tertio, vel quarto septenario nascuntur. Suntque ex genere Molarium;

dicunturque *Dentes sapientiæ*, vel *sapientes*. Legitur apud Hip. l. de Carnib. XIV. 4. Foef. p. 609.

SOPHENS, idem quod *Mitigans*, *ἀνώδυνος*. Vide *Anodynos*.

† **SOPHIO**, nis, Opium antiquis. Catull. Epig. 38.

SOPHIO, antiquis vocabatur *Opium*, teste Rhod. in Lex. S. p. 418.

* **SOPOR**, *κάρω*, *κῶμα*. Vide *Caros*, *Coma*.

* **SOPORARIÆ ARTERIÆ**, vel *soporales*, *καρόπιδες*. Vide *Carotides*.

* **SOPORIFERUM**, idem quod *somniferum*, *ὕπνου-πικόν*.

SORA, idem quod *Effere*, de quo supra.

SORBET, *sorbetum*, est potio apud Ægyptios familiaris, parata ex saccharo, succo Limonium, Moscho, Ambra, & aqua rosarum, de qua hospitibus suis offerunt post haustum poculum de potu Cafe, vel Cahue, uti extat in T. P. M. C. vernaculo tractatu de potu Cafe, The, & Chocolata p. 62.

SORBITIO, *ρόφημα*. Vide *Rophema*.

* **SORDES**, *ρίπος*. Vide *Rhypos*.

SORDITIES, dicitur pus crassum, coagulatum, album, aut ad nigrendum proclive. Avic. l. 4. fen. 4. tr. c. 1. in princ. Huic opponitur Pus tenue, quod dicitur *Virus*, d. l.

* **SOREX**, idem quod *Mus*, *μῦς*, vel species muris, ore acuminato prædita. *Soricum* fibras dierum Lunæ numero respondere, legitur apud Lang. l. 2. ep. 18. Unde *soricis* cauda dicitur pulsus, qui & *Myuros* vocatur. Vide *Myuros*.

SORITICE, *σωεπική*, *acervalis dubitatio*, & intricatio, quæ multa indefinita, & nullis limitibus circumscripta comprehendit. Legitur apud Gal. l. de Marcor. c. 4. De vocabulo *sorites* vide Diet. p. 842.

SORNI, *spagyricis* dicitur *Mars*, qui rubeus est experientia, aspectu vero Citrinus siccitate superatus, quemadmodum Mars est, & suæ Tincturæ color, qua suum arcanum in sua alvo occultum est dulci aqua extrahendum. Ita describitur in Arcanis Sapientum super l. Turba Philosophorum distinct. 3. Th. Ch. Vol. V. pag. 64 ubi etiam modus extrahendi *Tincturam Sorni* traditur.

SORTILEGIUM, *χρησµωδία*, *χρησµολογία*, est præsagium spirituum, idem quod Divinatio, Magia. Parac. quatuor species *sortilegiorum* numerat, *Geomantiam*, *Astromantiam*, *Pyromantiam*, *Hydromantiam*, l. de arte præfaga, Tract. 1. Alibi tamen, nimirum Tract. 2. *Necromantiam* quoque annumeravit.

SORY, *σῶρυ*, *sorus*, *sori*, *σῶρα*, Ægin. est minerale, vel medicamentum metallicum, lapidosum, odore tetro, colore nigro, cognitionem habens

habens cum *Chalcide*, *Melanteria*, & *Misy*, utpote in iisdem metallis proveniens. Cujus historiam, & vires vide apud Diosc. l. 5. 119. Gal. l. 4. de S. F. c. 7. & alibi. Schrod. l. 3. c. 18. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. f. 4. p. 475. Rul. & Johnf. in Lex. Ferr. Imperat. Hist. Nat. l. 13. c. 16 Rhod. ad Scrib. n. 51.

SOSTRATI vinculum. Vide *Vinculum*.

SOTEIRA, σώτειρα, Latine *servatrix*. Est nomen Antidoti; cuius descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

SOTERIOS, σωτήριος. Vide *salutaris*.

SPACIUM, vel *spatium*, χώρη. Vide *Chora*.

SPADON, σπάδων, primo idem est, quod *κατομίας*, *Castratus*, *Eunuchus*. C. Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 1062. J. Alex. l. 11. Sal. c. 6. &c. Vide *Castratus*. Deinde idem significat, quod *σπασμα*, vel *σπασμός*, *convulsio*. Erotiano enim est corporis convulsio. In qua significatione legitur apud Hipp. de varice, quando in vena quadam fit convulsio, lib. 1. de morb. X. 59. XI. 19. XV. 3. Jung. Foef. p. 577.

SPAGIRIA, *spagyrica*, idem quod *Chimia*, *Chemica*, vel *Alchymia*, *σπαγεία*, Parac. dicitur Ars, quæ purum ab impuro segregare docet, ut reje-ctis fecibus, virtus remanens operetur. Et *spagyris* dicitur, quicumque novit discernere verum a falso; a bono sequestrare malum; impurum a puro separare; & abjicere binarium, servata unitate. Rul. & Johnf. in Lex. Rolfink. existimat, esse Gr. vocab. a *σπαῖ*, & *ἀγείρειν*, *disgregare*, & *congregare*. Verum in Lexico non occurrit. Vide Chym. l. 1. c. 8. fin.

SPALAX, σπάλαξ. Vide *Talpa*.

SPANIA, σπάνη, & σπάνιον, pro *Hispana*, epitheton *Picis*, apud Scrib. n. 256. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 443. Lang. l. 1. ep. 67. meminit, ex Gal. *olei spani*, vel *Hispani*, *σπανιὸν ἔλαιον*.

SPANDRAPUM, pro *sparadropo*, aliquoties legitur apud Schenk. Syntagm. comp. & præsc. med. p. 272. 275. 277. 284. ut non sit verosimile esse vitium typographicum.

SPANOPOGONES, σπανοπώγωνα, dicuntur quasi *Raribarbi*, qui raram habent barbam, & quibus e mento pili excidunt. Gal. l. 3. de fac. parab. Adde Foef. p. 578.

SPARA, est *vis mineralis*, ex *Ilech primæ substantiæ*, i. e. mineralibus majoribus. Dorn. Rul. Joh. & Parac. l. 1. de Tart. tract. 4. cap. 1. & in not. atque fragm.

SPARADRAPUM, & *sparadrapus*, dicitur Lin-teum Emplastro ad ignem fluenti immersum, extensum, & refrigeratum. Vocatur & *Tela Emplastica*, Schrod. l. 1. c. 3. *Tela Gualteri*, forsan ab Authore. Jung. Morell. de form. rem. l. 2. f. 1. c. 12. Meminit & Forest. l. 6. obs. 56.

† SPARADRAPUS, *Italicus medicis*, quod pauperibus sumptus sublevarent, quos alias facerent in pannos comparandos. Anonym. medicam. Compos. Sylv. l. 2. c. 4.

SPARAGMOS, σπαργμός, idem quod *σπασμός*, *Convulsio*. Unde *σπασμωδής*, qui convulsione tentatur. Hipp. lib. 7. Epid. XIII. 4. (quamvis Lind. *σπασμωδής* posuerit) a verbo *σπαράσσω*, *vellico*, *dilacero*; quod occurrit in Coac. t. 557. Foef. d. l.

SPARALIUM, i. e. *Clyster uterinus*. Parac. lib. de ulcer. & apost. cap. 56. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

SPAREDIA, vocatur Parac. ligatura, quæ albumine ovi illinitur, in Apocryphis, c. de vuln. ossium.

SPARGANON, σπάργανον, dicitur *fascia*, qua infantes obvolvuntur, *cuna*, & *incunabula*. Hinc verbum *σπαργάνω*, i. e. *fasciis involvi*, quod legitur apud Hipp. 3. de fract. t. 76. Vide Foef. d. l.

* SPARGANOSIS, *σπαργάνωσις*, est dum ob lactis redundantiam mamillæ tumefactæ sic distenduntur, ut copiam hanc vix ferre queant. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 2. Vel est Tumor mammarum p. n. in lactantibus, a Lactis stagnantis, & collecti copia, continuitatem illarum cum dolore solvente; quemadmodum satis accurate hunc affectum descripsit, & explicavit Affinis, & Amicus noster Dn. D. Joh. Paulus Vvurf bain, in Disp. sua Inaug. h. tit. Jungatur & ex veteribus Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 3. c. 15.

SPARGAO, σπαργάω, idem fere significat, quod *ἐργάω*, *turgeo*; diciturque de humorum luxuriantie, & ferociente impetu ad excretionem. Legitur apud Hipp. l. 2. Epid. f. VI. 40. In specie de *Lactis turgentia* in mammis etiam exposuit Hesy-chius, teste Foef. d. l.

SPARUS, σπάρ, nomen piscis littoralis, Auratis non prorsus dissimilis: cuius historiam, & usum in cibis quoque tradidit prolixè Aldrov. l. 2. de pisc. c. 18. & J. Alex. l. 14. Sal. c. 10. Bruyer. de re cib. l. 20. c. 5.

SPASMA, σπασμα. Vide *Convulsus*.

SPASMODES, σπασμωδής. Vide *Convulsivus*.

SPASMODICUS, dicitur de remediis convulsioni resistentibus, rectius fortassis *Antispasmodica* dicerentur: quamvis in Gr. Lex. neutrum occurrat vocabulum.

* SPASMOS, σπασμός. Vide *Convulsio*.

† SPASMUS siccus, Avic. Tetanus. Mass. de feb. c. 4.

SPASNIA, vehemens tussis, & musculorum thoracis velut lancinatio. Mercurial. in prælectionibus Pisanis.

* SPATHA, σπάθη, valde est equivocum. Significat interdum *gladium*, *ensem*: hinc & *se-*
missa-

mispatha gladium minorem notat. Rhod. ad Scrib. n. 13. Inde & fortassis *spatharius* dictus, qui corporis custos habetur, ὁ σωματοφύλαξ. Id. n. 212. Aliquando significat instrumentum, quo Pharmacopœi utuntur ad coquendum, miscendum, detergendum, in cacabo, aut mortario. Materia earum vel ferrum, vel lignum, palmæ, quercus, rubi, &c. Gorr. ex Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Dicitur etiam alias *Rudicula*. *Spathæ*, σπάθα, quoque vocantur *costarum ossa*, vel *costæ ipsæ*, uti probavit Foef. d. l. ex Polluce, & Ruff. Vel etiam *scapulam* significat, apud Hipp. l. de glandul. X. 10. *Spathula* diminutivum est. *Spathe*, σπάθη, etiam dicitur operimentum Palmæ fructus exterius. Ægin. l. 7. c. 19. in *S. Galeucinum*. Chir. significationem vide in *Sichetoides*.

* *SPATHOMELE*, σπαθομήλη, *specillum instar gladioli*, vel *rudiculæ*, Chirur. ad illinendum, & ad alios usus Chirurgicos. Pertinet ad διπύρριον. Meminit Gal. c. 2. de art. t. 47. & l. 6. An. adm. c. 10. Junge Rhod. ad Scrib. n. 26. J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4.

SPATILE, σπατίλη, vocatur *liquida alvi excrecio*. Legitur apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 22. Junge Foef. pag. 578. Apud Erot. legitur σπατίλη.

SPATULA, idem quod *spathula*, de quo p. 2. *Spatula* etiam ponitur pro *sphatula*. Marcell. Cuman. Obs. XLII. apud J. H. Velsch. Syllab. Cur. & Obs. Med. Cent. 1. p. 63.

SPAUL, id est *sanguis*. Rul. in Lex.

SPECARIUM, σπεκάριον, idem quod *Lapis specularis*, alias *σκληρίτης* dictus. J. Alex. not. ad Gal. l. 11. de S. F. §. de Ostreis.

SPECIES, εἶδος. Vide *Eidos*. *Specialis*, εἰδικός, *specialiora* sub generalioribus comprehendere, scribit Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 53. Quomodo *species*, & pars differant, lege apud eund. l. 6. de Hipp. & Pl. dec. c. 1. J. Alex. in not. ad h. l. In Pharmaceuticis *species* dicuntur *Pulveres compositi*: quarum descriptionem, & Catalogum vide apud Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. f. 20. Schrod. l. 2. c. 77. ut & in Dispens.

SPECIFICUS, non solum dicitur de medicamentis, & eorum virtutibus a tota substantia, & forma intrinseca essentiali primario dependentibus; atque idem est, quod ἰδιοσυγκρασία. Vide *Idiosyncrasis*. Item *Occultus*. Hinc Rul. & Joh. ita descriperunt: quod *specificum formale* sit, quod speciem per formales proprietates saltem refert. Et licet materiales quoque virtutes concurrant, formales tamen excellunt, & illæ potissimum elaborando respiciuntur. Tales sunt *Tinctura*, & *Oleum*. Verum etiam Paracels. non veritus est extendere ad ægritu-

dines, eas appellando *specificas*, quæ sperma suum peculiare habent in corpore, Paramir. l. 2. c. 7. De *specificis* vero medicamentis lege eundem Archidox. l. 7. Imo & medicorum sectam quandam constituit, quos vocavit *Specificos*, qui alias *Experimentales*, & *Empirici* vocantur, in Paramiro de 5. entib. morbor. prolog. 3. Hujus vocabuli significationem variam clarius explicatam vide, si placeat, aut ad manus fuerit, in Theoduli Kemperi Dissert. Medicamentis *specificis* c. 1. Dicuntur & nonnullis singularia: de quo vocab. superius. Pertinent & huc *Appropriata*: de quo etiam supra suo loco.

SPECILLUM, μίλη. Vide *Mele*. Alias proprie *specillum* dicitur *perspicillum*, quo aliquid *specimus*, id est videmus, ex Varrone, Rhod. ad Scrib. n. 10. in qua significatione quoque legitur apud Bonett. Anat. Pract. l. 4. Obs. 33. append. 2. p. 341. *Specilla* quoque pro *Penicillis*, & *Turundis* usurpari, testatur Lang. l. 3. ep. 5.

SPECLARIUM, σπεκλάριον, idem quod δίοπτρον, *specillum*, *perspicillum*, per quod aliquid videmus accuratius. Dicitur & σφεκλάριον, *sphectarium*. Vide Ægin. l. 7. cap. 3. Keuchen. ad Samm. p. 166.

SPECTACULUM, θεάμα, vocatur id, quod visu dignum habetur, aut visu percipitur. Quod si tale horrendum fuerit, rigorem excitare aliquando, testatur Gal. l. de rigor. c. 7.

SPECTRUM, φάσμα, idem quod *Visio*, quid significet, ex aliis Lex. constat. Hæc pertinent inter causas supernaturales morborum, quamvis Parac. naturaliter quodammodo *spectra* se habere existimet, ex Astralibus corporibus defunctorum deducere commentus, Tr. de Coral. l. 3. de nat. rerum.

SPECULARIS, ἀσφονής, nomen lapidis, de quo vide supra in *Diaphanes*. *Specular*, vel est *Lapis Lunæ*, vel *Aphroselinum*, vel *Gypsum*. Rul.

SPECULATIO, σκέμυα, θεωρήμυα, proprie quidem dicitur de eo, quod oculis contemplamur; verum frequentissima quoque est impropria acceptio, quando id, quod animo volvimus, & revolvimus, *speculatio* vocatur. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. fere in princ. Hanc *speculationem* multum facere ad varietatem generationis, docet Parac. Tract. 1. de partu hom. c. 2. seq. ut & alibi.

SPECULATIVUS, θεωρητικός, dicitur etiam de Medicinæ parte illa, quæ in præceptis ad praxin futuram proponendis occupata est; non quod acquiescat in contemplatione; sed saltem comparative ad ipsum Artis exercitium. D. D. Vvedel. Physiol. Med. sect. 1. c. 105.

SPECULIA, Paracels. dicitur *species Magiæ*; quam etiam ex supercælestibus corporibus

dependere commentus est l. 1. de vit. long. c. 7. fin.

SPECULUM, κατόπτρον, δίσκος, i. significat vitrum materia aliqua obductum, vel chalybs etiam politus, & lævigatus, in quo species visivæ repræsentantur. De iis vide Liban. l. 1. S. A. Ch. c. 21. & 24. De speculi talis usu Chymico vide Th. Chym. Vol. VI. p. 484. seq. 2. idem est quod *specillum*, de quo p. a. Vide Mele. *Specula Chirurgica* varia cavitatem aliquam distendentia, *Dilatatoria* dicta, v. g. *Speculum Ani*, *Uteri*, *Oris*, *Oculorum* descripta occurrunt in Scultet. Arm. Chir. Part. I. quæ quæri possunt in Indice Instrumentorum. In Anatomicis quoque Aranea Tunica oculi vocatur *speculum*. Barth. l. 3. Anat. 8. p. 518. De speculo ustorio, vel fusorio, quod *Concavum metallicum ardens* dicitur, vide supra *Concavus*. 3. Improperie *speculum* cum adjectione, *Citrinum*, appellatur *Arsenicum citrinum*. *Speculum album*, id est *Arsenicum descensum*. *Speculum Indicum*, id est *Limatura ferri*. Rul. & Joh. Arnold. quoque de Villa nova scripsit tractatum, quem inscripsit *speculum Alchymiae*; & videri potest in Vol. IV. Th. Chym.

SPECUS, βάρυθρον, significat locum subterraneum, qui & *specula* dicitur; quæ si graveolens fuerit, respirationem lædit, docente Gal. l. de util. resp. c. 4.

SPEIRA, σπείρα, Lat. *Spira*, funem in orbem convolutum, & contortum significat. Hipp. l. 2. de morb. XXXIII. 8. Jung. Foef. p. 579. Translatum communiter ad quandam formam panis similaginei, *spira* dicti.

SPELTRUM, idem quod *Zinkum*, notante Rob. Boyle Latinitate donato in tract. de Flammæ ponderabilitate Experim. XI.

SPERCHNOS, σπέρχνης, apud Hipp. frequens est, & significat *vehemens*, *urgens*, l. de nat. mul. XXV. 16. XLI 2. l. de morb. mul. XXXV. 13. & sæpius vide Foef. d. l.

SPERMA, σπέρμα. Vide *semen*.

SPERMA CETI, dicitur medicamentum quoddam simplex, exoticum, quod e mari, cui supernat, instar pinguedinis, colligitur. De quo nondum indubitato constat, unde proveniat; quamvis omnino falsa, & ridicula sit opinio illorum, qui crediderunt, esse *semen balenarum*, sive cetaceorum majorum: cujus historiam, vires, & usum vide apud Schrod. l. 3. cap. 31. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. D. Ertmuller. dissertationem h. tit.

SPERMATICOS, σπέρματικός, q. d. *Seminalis*, dicitur in genere de partibus corporis omnibus, quæ post factam conceptionem ex colliquamento seminali efformantur, & postea, mediante succi nutritii chylosi additamento, incrementum

consequuntur, ad differentiam partium *sanguinearum*, quæ ex ipso sanguine fieri creduntur: quamvis non videatur veritati hoc consentaneum, partes quasdam ex sanguine, qua tali, efformari. In specie vero dicitur de ceteris corporis partibus generationi dicatis, v. g. de *Arteriis*, & *Venis spermaticis*, Meatibus sive Poris *spermaticis*: de quibus legantur Anatomici.

SPERMATOCELE, σπέρματοκύλη, improprie dicitur Herniæ species, quando non semen, sed vasa ejaculatoria seminis corrugata prolabantur in scrotum. Blancard. in Lex.

SPERMOLOGEO, σπέρματολογέω, dicitur de animalibus, quæ ad pastum semina colligunt, iisque vescuntur. Hipp. l. 2. de diet. XVII. 14. ubi volucres *seminileges* intelliguntur. Foef. p. 579.

SPERNIOLA, *sperniolum*, vocatur semen ranarum, vel est cruor, liquor, aut *sperma ranarum*, viscosa, & mucilaginosa materia, in aquis concreta. Dorn. Rul. Johns. in Lex. Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. p. 3. unde *Pulvis sperniolæ Compositus* Crollii, de quo in Dispensator.

SPES, ἐλπίς, vide *Elpis*.

SPHACELOS, σφάκελος, σφαιελισμός, Latine etiam *scleratio* vocatur. Accipitur late, & stricte. Late, pro omni corruptione. Gal. in Ex. voc. Hipp. At stricte, pro totali partium solidarum qua mollium, qua durarum νεκρώσις, & mortificatione, quando corruptione perfecta emoriuntur, sensu, motu, vitæque omni destitutæ, propter caloris vitalis extinctionem, cum putredine lethali humorum conjunctam; cujus curatio aut nulla, aut in sola amputatione quaerenda. Vide Foef. p. 603. Diet. n. 807. Keuchen. ad Sammon. p. 247.

† **SPHACELUS**, dolor ingens. Hipp. l. 7. Aph. 50. Ætius c. 7.

SPHADAZO, σφιδάζω, significat apud Hipp. *molesse*, & *agere ferre*, irasci: deque eo effertur, qui in summa anxietate constitutus est, l. 1. de morb. mul. LXIV. 7. Junge Foef. d. l.

SPHÆRA, σφαῖρα, Lat. *Globus*, *Orbis*, de quibus vocabulis suo loco. Gal. caput vocavit σφαῖραν πορομήνην, oblongam sphaeram, t. 9. de U. P. c. 17. Jung. C. Hofm. in Com. ad h. l. n. 691. Meminit & Hipp. *Sphaerarum* Chirurg. ex aluta Ægyptia factarum, ad fracturas crurum utilium, 3. de fract. t. 29. *Sphæra Cali Chymica*, cum suis figuris, legatur in Th. Chym. Vol. II. pag. 456. seq. Quid Parac. per *sphaeram superiorem*, & *inferiorem*, *externam*, & *internam* intelligat, quære in illius Paramiro, Paragrano, & aliis scriptis. *Sphæra Solis*, & *Lunæ* dicitur materia mixta utriusque seminis, e quo lapis Philosophicus paratur; & haud dubie Sulphur, & Mercurius Philosophorum intelligitur. Rul.

* **SPHÆ**

SPHARION, σφαίριον, idem quod *Globulus*, *Pilula*. Vide *Globulus*, *Catapotion*. Keuch. ad Sammon. pag. 121. Hinc σφαίρις dicitur *Cupressus*, quod globulos ferat. Galen. l. 1. de C. M. S. L. cap. 1.

SPHÆRISTICOS, σφαίριστικός, dicitur Gal. is, qui *pila exercitium docet*, & omnem pilæ motum callet, lib. 2. de san. tu. c. 11. unde & locus, ubi exercetur pilæ lusus, *sphaeristerium* vocatur. J. Alex. Not. ad Gal. l. 3. de tu. san.

SPHAEROIDES, σφαιροειδής, i. e. *globi*, vel *sphaera figuram* habens, sed non prorsus exactam. C. Hofm. d. l. n. 692.

* **SPHAEROMATA**, σφαιρώματα, dicuntur *protruberantia Natium*, *carnosa*, & *globosa*. Gal. l. Introduct. cap. 10.

* **SPHAGE**, σφαγή. Vide *Jugulum*. *Anticardion*. Hippocr. etiam pro ipsis venis *jugularibus* sumpsit, alias σφαγιτίδες dictis, l. de Glandul. II. 19.

* **SPHAGITIS**, σφαγιτίς. Vide *Jugularis*. Lang. l. 1. ep. 10.

SPHALEROS, σφαλέρως, *Fallax*. Periculosus, & Hipp. 1. aph. 1. Vide Diet. n. 808.

SPHECLARION, σφεικλάριον. Vide *Speculation*.

† **SPHECLE**, id est *fecula vini combusta*. Jo. Tagault. Instit. Chir. l. 1. c. 3.

SPHECLE, σφείκλη. Vide *Fæx*.

SPHENDONE, σφενδόνη. Vide *Funda*.

* **SPHENOIDES**, σφηνοειδής. Vide *Cuneiformis*.

SPHENOPHARYNGEUS, dicitur *Musculus lateribus Oesophagi oblique implantatus*. Barthol. l. 2. Anat. c. 13. p. 448.

SPHENOSIS, σφήνωσις, q. d. *Cuneatio*, i. e. *Cunei impulsio*, vel *adaectio ad findendum*. Hipp. 3. de fract. t. 40.

SPHEX, σφήξ, vide *Vespa*.

* **SPHINCTER**, σφιγκτήρ, quasi *Constrictor*, *Constrictorius*, dicitur de *Musculis meatum aliquem occludentibus*: v. gr. *Musculus sphincter Ani*, sive *Intestini Recti*, & *Vesicae urinariae*. Gal. lib. 6. An. adm. cap. 4. C. Hofm. cap. in Gal. de U. P. num. 258. 297. Barth. lib. 1. An. c. 11. & 20.

SPHINGONTA, σφίγγοντα, *medicamenta dicuntur adstringentia*, *obstruentia*, & eadem cum σφινκτοῖς, σφινγωπικοῖς. Vide *Adstringens*, *Obstruens*. Gorr.

SPHINX, σφίγξ, nomen monstri Thebani, quod *Oedipo* proposuisse fingitur *ænigmata*; uti legere est apud Erasm. in *Chiliad*. 2. cent. 3. n. 9. Unde Proverb. *Sphingis ænigmata*, id est *scripta*, vel *dicta obscura*: cujus proverbii meminit Gal. c. 3. progn. t. 37. Talia quoque sunt quædam *Parac. Helmontii*, & aliorum *Spagyricorum* com-

menta. Unde & *Becherus Oedipum Chymicum* scripsit, ad obscura *sphingis Chymiae* ænigmata resolvenda.

SPHINXIS, σφίγγις, *constrictionem*, aut *obstructionem* notat; & aliquoties de *matricis obstructione* dicitur apud Mosch. l. de morb. mul. cap. 124. 126. &c.

SPHODROS, σφοδρὸς, i. e. *Vehemens*, præsertim de *actione*, & *motu vehementiori* usurpatur: v. g. de *pulsu*, Gal. l. 3. de diff. puls. c. 5. quamvis & de morbo dixerit, in specie de dolore, Hipp. 2. aph. 46. Vide *Foes.* p. 605. *Diet. num.* 810. Significatio vocabuli Latini per se nota.

SPHONGION, σφουγγίον, nomen *Malagmaris*, apud Aegin. l. 7. c. 18.

SPHRAGIDONYCHARGOCOMETES, σφραγιδονυχρυγομήτης, epitheton Medici superbi, vel etiam *Medicaltri*; cui annulatus ubique digitus prætentus, pretium ab exteriori cultu corporis, non interiore animi petens, uti solent nonnulli *Circumforanei* sese exornare. Lind. Ex. II. §. 27.

SPHRAGIS, σφραγίς, Lat. *Sigillum*: de quo supra SI.

SPHRIGAO, σφριγᾶω, idem quod σφριγᾶν, *turgere*, significat; & legitur apud Hip. l. 1. de morb. mul. XLVII. 4. & l. de sterilib. XX. 5. Obiter hic animadvertendum est in C. Hofm. qui in ἀνεκδότοις, sive M. M. S. S. notis ad Gal. l. 2. de L. A. c. 2. & 7. improbavit hoc verbum σφριγᾶντες, & substituit σφρυγγῶντες, cum tamen hoc non legatur in *Scapula*, aliisque *Dictionary*; illud vero omnino occurrat. Dicuntur vero d. l. cap. 7. apud Gal. σφριγῶντες, *turgentes*, qui bene habito sunt corpore, succisque redundante, & quidem *juvenes*, non *senes*. *Foes.* d. l.

SPHYGMOS, σφυγμός. Vide *Pulsus*.

SPHYRA, σφυρά, σφουρίτης. Vide *Malleus*, *Malleolus*.

SPHYRADES, σφυράδες, dicuntur *globuli*, pro σφυράδες, *Foes.* d. l.

SPHYRAENA, σφυραῖνα, vocatur *Piscis longus*, tenuis, acuminato rostro præditus, Latine *sudis*; cujus descriptionem, & usum in cibis vide apud Aldr. l. 1. de pisc. c. 21.

SPICA, σάχυς, quid significet, jam ante notum est, & ad *Botanicam* pertinet. Per translationem etiam tributum hoc nomen speciei deligationis utriusque humeri, quæ *spica duplex* Gal. dicitur, l. de fasciis, n. 78.

SPICATUM, σπικᾶτον, nomen *Olei*, vel *Unguenti* pretiosi, roborantis viscera, & *ventriculum*, alias *Foliatum*, φολιάτον, dictum, apud Gal. l. 4. de L. Aff. c. 8. & l. 6. de san. tu. c. 10. Vide *Foliatum*.

* **SPICILLUM**, idem quod *specillum*, μήλη. Vide *Mele*.

SPICVLVM, σπόλυν, idem quod *festuca*: pertinet inter causas solutæ unitatis, & extractionem postulat. Gal. l. 6. de S. Fac. §. Aristolochia, lib. 11. §. Caro viperæ, & alibi. Hodieque usitatus hoc nomen esse solet, quo exprimuntur particulæ illæ salinæ, acidæ, acres, igneæ, quæ vim habent irritandi, lancinandi, dissolvendi corpora nervosa, fibrosa, & sensu exquisito prædita: v. g. Mercurii *spicula* dicuntur ignea esse, a celeberrimo D. D. Vvespero Historia Cicutæ aquar. c. 21. hist. 3. Schol. 2. p. 305. seq.

SPILOS, σπῖλον, idem quod *macula*, i. e. *Macula*, de quo supra lit. M.

* **SPINA**, *Spinalis*, ῥάχης, ῥαχίτης. Vide *Rhachis*, *Medulla*, *Ventosa*.

SPINATI, vocantur Musculi duo longi, & amplii, inter spinas totam cervicem occupantes. Barthol. l. 4. Anat. c. 6. p. 168.

SPIPOLA, dicitur avicula: cujus varias species descriptas exhibet Aldrov. Ornithol. lib. 17. c. 26.

SPIRACULA, ἀσπνοαὶ, πόροι, sunt *meatus cutanei*, per quos insensibilis fit transpiratio, ut & sudoris exclusio. Gal. l. 7. meth. med. c. 5. Dicuntur & *Spiramenta*. Vide *Meatus*. Parac. vocat *spiraculum vitæ*, primam a Deo factam inspirationem, qua Adami corpus creatum vivificavit. Philos. sagac. l. 2. c. 1.

* **SPIRATIO**, ἀναπνοή, idem quod *Respiratio*. Vide *Anapnoe*.

* **SPIRITVS**, πνεῦμα. Vide *Pneuma*.

SPIRITVIFICATIO, πνεύματις, legitur apud Ingrass. com. ad Avic. de Tum. p. 115. qui magnam licentiam sibi sumsit fingendi novas voces Latinas, ad exprimendam Græcorum emphasin.

SPIRO, dicitur Basilio Valentino Instrumentum ad Magisterium Lapidis Philosophici necessarium, quo aer dirigitur, l. 1. Testamenti ultimi c. 36.

SPISSAMENTVM, σύμμα. Vide *Stymma*.

SPISSVS, πυκνός, idem quod *Densus*. Opponitur *Raro*, ἀραιός. Vide *Creber*.

SPITHAMA, σπιθαμή, mensura est, qua rerum intervalla metimur; estque trium palmorum, vel duodecim digitorum spatium, extensis digitis, minimo, & pollice. Latinis etiam *Dodrans* dicitur, de quo supra in DO. Derivata sunt σπιθαμιαῖος, διασπίθαμος, τεσπίθαμος, quæ passim occurrunt apud Dioscoridem, teste Gorr.

SPLANCHNA, σπλάγχνα, dicuntur interiora *Viscera* præcipua, ut *Cor*, *Pulmo*, *Hepar*, & *Lien*, ceu vitalitatis, vel sanguinis purificationis præcipua organa. Legitur apud Hipp. 4. aphor. 66. & 2. de R. V. l. A. t. 24. Adde Foes. p. 579. Diet. n. 782.

J. Alex. not. ad Gal. l. 3. Hipp. & Pl. dec. cap. 4. σπληγγινὰ vocari medicamenta adversus morbos viscerum infimi ventris, notavit e Dioscor. Scapula.

SPLEN, *Splenicus*, σπλήν, σπληνικός. Vide *Lien*.

SPLENDOR, λαμπρότης, ὠλή, *Splendidus*, λαμπρός, quid hæc vocabula significant, aliunde, & potissimum e *Physicis* jam constat. Nimirum *splendores* inter causas morbificas doloris oculorum referuntur a Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 6. In Leonibus, & Pardis, aliisque quibusdam animalibus *splendidos* esse oculos, ὠγόνδεῖς, & *splendorem* in pupilla noctu apparere, docet idem l. 7. de H. & Pl. dec. c. 4. *Splendentes* urinas quas vocet Hip. vide supra *Lampe*.

SPLENETICVS, idem quod σπληνικός, h. e. ad *Lienem* pertinens: quamvis σπληνικός magis dicatur de statu p. n. lienis, spleneticus vero sumatur de remediis, quæ *Splenetica* modernis dicuntur; de quorum materia consuli possunt *Materiae Medicæ* scriptores: nec inepte de iis disseruit Junken. Ch. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 15. p. 651. seq.

SPLENII, dicuntur quidam Musculi caput recta ad posteriora trahentes, vertebris utrinque instrati. Barthol. l. 4. Anat. c. 5. p. 566.

* **SPLENION**, σπληνίον. Vide *Plagula*.

SPLENISCOS, σπληνισκος, idem quod σπληνίον, apud Hipp. l. 2. de morbis XII. 12.

SPLENITIS, σπληνίτις, Lat. *Lienaris*, vocatur Hipp. venula in manu sinistra, alias *salvatella* dicta; quemadmodum eadem in dextra dicitur ἡπατίτις, h. e. *Jecoraria*, l. 1. de morb. XXIII. 18. 19. XXV. 6. Adde Lind. Ex. XIII. §. 519. Galenus vero hæc nomina σπληνίτις, & ἡπατίτις attribuit morbo *Lienis*, & *Hepatis*, præsertim eorum viscerum *Tumori*, & *Obstructioni*, l. de diff. sympt. c. 5. p. p. princip.

SPODIACON, σποδιακόν, τεφεράκον, nomen *Collyrii tenuis*, a colore ita dicti, quasi *Cinerum*; non vero a Spodio, cum hoc non ingrediatur illas compositiones. Morsu caret, & vim habet anodynam, sive dolorem mitigandi. Ægin. l. 7. c. 16. Scribon. n. 23. Rhod. in not. ad h. l. Æt. l. 7. citante Gorr.

SPODION, σποδίον, *Spodos*, σποδός, in genere *Cinerem* significat. Communiter vero restringitur ad *Cinerem metallicum*, sive recrementum metallorum ustorum, cineris similitudinem, & nomen referens; unde & Latinis quibusdam *Cinereula* nuncupatur. Quæ uti ex varia materia paratur, ita & apud Hipp. diversa sortita est nomina: v. g. σποδός κυπρίη, *Spodos Cypria*, lib. de Ulcer. X. 1. *Illyrica*, ἰλλυρῶπις, d. l. 2. Χρυσίτις, ad *Collyria* adhibita, cinis *lythargyrii* in Not. ad l. 1. de

de morb. mul. III. 3. 7. 19. 20. Jung. Foef. p. 580. Est idem, vel minimum saltem differens a *Pompholyge*, vel *Tutia*, teste Schrod. l. 3. c. 19. Et Hofm. in Clav. ad h. l. Rul. & Johnf. in Lex. Dicitur *Spodium Græcorum*, ad differentiam *spodii Arabum*, quod est radix *Alcanna* combusta. Schrod. d. l. Translatum etiam in Officinis Pharmaceuticis ad Calcinata: ita ut ibidem etiam legatur *Spodium*, pro *Ebore calcinato*. Vide Dispensatoria.

SPODITES, σποδίτης, Cineritius, epitheton panis apud Hipp. teste Gal. in Expos. voc. Hipp. vel a colore ita dictus, vel quod sub cineribus paretur. Foef. Oec. p. 580.

SPODOS, σποδός. Vide *Spodion*.

SPOLIATORIUM, σποδωτήριον, vel *spoliarium*, Idem quod *Apodyterium*, de quo supra. Legitur apud Ant. Fumanell. libel. de Balneis, in princ.

SPONDA, idem quod *Lectus*, in quo ægri decumbunt. Ita *spondam* aliquam delineatam exhibet Hildan. Cent. V. Obs. 86.

* SPONDYLOS, σπόνδυλος, Latine *Vertebra*, quia per eas corpus varie vertitur. *Vertebra*, σπόνδυλοι, dicuntur ossa intus excavata, superius, & inferius plana, exterius variis processibus donata, quorum in collo septem, dorso duodecim, lumbis quinque numerant Anatomici; quibus adjunctum est Os Coccygis. Plura de *vertebris* vid. ap. Anatomicos, & in specie Barth. libell. 4. c. 14. De luxatione *vertebrarum* cervicis agit Hippoc. 3. aph. 26. Σπόνδυλος quoque strictissime vocatur *secunda cervicis vertebra*, apud Hipp. l. 1. sect. 2. Proorrh. t. 55. Coac. t. 266. quæ alias proprio nomine *Dens* eidem dicitur, l. 2. Epid. sect. II. 69. Vide Foef. p. 580.

SPONDYLOLITHOS, σπονδυλόλιθος, dictum lapidum genus, ex Comitatu Tirolensi, a forma, vertebrae dorsales minorum animalium satis accurate representante, ex observatione Vesalii, in Eph. Nat. Cur. A. I. Obs. 157.

SPONGIA, σπόγγος, est corpus marinum, rarium, laxum, porosum, imbibens, & asservans aquam. Rul. existimat, esse Zoophyton, neque animal, neque fruticem, sed tertiam habere naturam, & illi commixtam esse naturam animalis, & plantæ. Hinc & Avicenna describit, quod habeat animas, scil. vegetativam, & sensitivam. Dioscorides duo genera constituit; *Marem*, quæ densioribus foraminibus, & minoribus constat; & *faminam*, foraminibus præditam majoribus, & rotundis. Quidam addunt & tertiam speciem, habentem intra se lapides duros, & plurimas cavernas. *Spongia* vocatur etiam a dicto Rul. *Fungus Marinus*, ad differentiam *Terrestriis*, quam *spongiam nostram* appellavit, in pratis occurrentem, vulgo *Bovista* dictam, quæ valde accedit ad naturam *spongiæ marinæ*. De *spongiarum mari-*

narum viribus, & usu vide Galen. II. de S. F. & alibi sæpius. Diosc. l. 5. c. 138. *Spongia* quoque vocatur illa exerescencia in frutice *Cynobatos* dicta sæpius occurrens. Schrod. l. 4. cl. 1. n. 122. nec non interior substantia cucurbitæ, aut colocynthidis, Hipp. l. de steril. XI. 35. Σπόγγος quoque Hippocr. glandulæ faucium, quæ alias *Tonsillæ* Latinis vocantur, l. 4. Epid. III. 14. 17. Jung. Foef. d. l.

† SPONGITIS herba, apud Aetium, quid sit dubitatur. Pet. Tolet. in Appendic. Paul. Bagell. de morb. puer. ait e radic. Asparagi sativi, & hortensis.

SPONGIOLI, vocantur *Boleti minores*, adulto vere e terra exeuntes, aliis boletis meliores. Jo. Alex. l. 9. Sal. c. 5.

SPONGION, σπόγγιον, nomen est epithematis, ex caprillo stercore compositi, apud Aegin. l. 3. c. 48. vel malagmatis, l. 7. c. 18. ita vero dictum, quod *spongiæ* modo humorem hydropicorum imbibat. Gorr.

* SPONGOIDES, σπογγοειδής, i. e. *spongiosus*, sive *spongiæ* instar porosus. Dicitur de variis corporis partibus; quin & excrementis; v. g. de pulmone, l. de ven. XIX. 8. de renibus, d. l. VIII. 10. de glandulis, l. de glandul. l. 2. de Liene, l. 1. de morb. mul. LXXXVII. S. de ossibus nasi, quæ alias *Cribiformia* vocantur. Gal. l. 8. de U. P. c. 7. in princ. de alvi excrementis, Hippocr. l. 7. Epid. XLVI. 9. Vide Foef. d. l.

SPONGOS, σπόγγος. Vide *Spongia*.

* SPONS, proprie voluntatem significat; unde adv. *Sponte*, & derivativum *spontaneus*, αὐτόματος. Lind Ex. XV. §. 136.

SPONSUS, quid proprie significet, non est huius loci, & in vulgus notum est. Chymicis vero *sponsus* dicitur *Mercurius*, Rul. & Johnf. quam inepte, alii judicent ex hoc, quod passim *Mercurius*, vel *Aqua Philosophorum* sit dicta *Uxor*, & *sulphur Philosophorum* *Maritus*, vel *Mas*. Vide *Maritus*.

* SPONTANEUS, αὐτόματος. Vide *Automatos*.

SPONTUM, dicitur Rul. cinis aqua madefactus, qui fornaci inditur, quando aurum, vel argentum depuratur; in Lex.

* SPORADES, sporadici, σποράδες, σποραδικοί, dicuntur morbi dispersi, & sparsim grassantes, qui singulos separatim corripiunt, absque contagii suspitione. Morbi sunt vagantes, & privati, & alius alium occupat. Opponuntur *Publicis*, quæ *Endemiis*, quæ *Epidemicis*, qui continenter multis hominibus uno eodemque in loco contingunt. Hipp. l. 1. de R. V. I. A. t. 9. Gal. in com. ad h. l. item in def. med. describuntur *sporadici*, qui omni tempore, omnique loco exoriri possunt, & separatim quemque invadunt.

Junge Foef. p. 180. seq. Lang. l. 2. ep. 13. *Sporades* quoque *Venas* nonnullis Medicorum dictas fuisse propagines Venæ Cavæ trunci, in totum crus ab interiore ipsius parte per inguina procurrentis, inordinatas ad cutem permeantes, modicis intervallis dispersas, notavit Gal. l. 2. Anat. admi. c. 12. princ. Castell.

SPORETOS, *σπορητός*, dicitur prima pars hyemis, (aut fortassis etiam ultima autumnii) Lat. *Sementis*. Vide supra SE. Gorr.

SPOROS, *σπέρμα*, idem quod *σπέρμα*, semen significat, & quidem ap. Hipp. *semen genitale*, l. 2. de diat. XXVII. 11. Vide Foef. d. l.

SPUDE, *σπουδή*, *Diligentiam*, *studium*, & curam seriam significat. Hippocr. 2. de fract. t. 24. cum delirio juncta periculum auget, 6. aph. 53. Junge Diet. n. 786.

SPUITIO, *πύσις*, *πυσμός*, idem quod *Screatio*. Vide *Ptyfma*.

SPUMA, *ἀφρός*, quid significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Causa est a conuassatione aquei; quassatio ab agitatione. Linden. Exerc. VII. §. 14. Vel, ut clarius constet, *spuma* in humoribus, qua utilibus, qua excrementitiis, est soboles effervescentiæ, & fermentationis præternaturalis. Hinc passim legitur apud Hipp. *ἀφρώδες αἷμα*, *sanguis spumofus*, 5. aph. 13. Coac. t. 450. quod sanguis *ἀφρώδης*, vel *ἀφρός*, *spumescat*, l. 2. de morb. VI. 10. De *spuma* ægrotantium, v. g. strangulorum, & dissolutorum, lege 2. aphor. 43. & Gal. comm. ad h. l. Dieter. n. 141. epilepticorum, l. de morb. sacr. IIX. 17. 18. hysteriarum mulierum, quæ dicuntur *spumare*, l. 2. de morb. mul. XVI. 4. XLIV. 7. Jungantur Foef. Oecon. p. 113. Bonett. Anat. Pr. l. 2. f. 12. obs. 5. cum Schol. *ἀφρώδες ἀλκωρήματα*, *spumantia excrementa*, leguntur 5. aph. 30. Adde Diet. nu. 142. Coac. t. 607. Scrib. nu. 99. Porro *Spuma* quoque de aliis rebus dicitur; v. g. *Spuma lupi* est nomen lapidis, de quo apud Agric. l. 5. de nat. fossil. Chiocc. Mus. Calc. f. 3. p. 398. *Spuma argenti*, i. e. *Lithargyros*, vide supra in LI. *Spuma Chymicis* simpliciter notat *Cinerem*. *Spuma maris*, id est *Halcyonium*. *Spuma nitri*, i. e. *Aphronitrum*, Baurach, Rul. & Johnf. in Lex. *Spuma duorum Draconum*, i. e. *Buizrum Antimonii*, Johnf. l. 2. Lex.

* SPURIUS, *ψεύδης*. Vide *Illegitimus*.

* SPUTAMEN, *πύσμα*, Galeno dicitur *sputum*, cui alieni humoris aliquid est permixtum, ut bilis, sanguinis, saniei, l. 1. de cris. cap. 5.

SPUTUM, *πύελον*, Vide *Ptyelon*. *Sputum Lune*, id est *Lithargyrium*, Theatr. Chym. Vol. V. p. 11. *Sputa maris*, i. e. *sulphur*. *Sputum boletorum*, composita materia ex sulphure, & magnesia, vocatur & aurum spissum, aqua sul-

phuris, quando in Mercurium mutata est, Rul. in Lex.

* SPYRAS, *Spyrathos*, *σπυράς*, *σπύραθος*, significat *globosa caprarum excrementa*, Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 25. 180. 182. Gal. c. 2. in Prorr. t. 6. *σπυράθωδες*, *excrementa eadem*, quæ *σπίβλα*. Hippocr. 1. Prorrh. f. 2. t. 6. Coac. t. 603. Vide *Scybala*.

SQUALOR, *αῖχμος*, *squalidus*, *αῖχμηρός*. Vide *Anchmos*.

SQUALUS, nomen piscis, & species *Capitonis*; cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 7. de pisc. c. 17. Meminit & J. Alex. l. 15. Sal. c. 6.

* SQUAMA, *λεπίς*, vide *Lepis*. *Squamosus*, *λεπιδωδής*. Vide *Lepidoidea*.

SQUAMIFORMIS, *λεπιδωειδής*. Vide *Lepidosarcoma*.

SQUATINA, *ρίνη*, piscis dicitur inter cartilagineos relatus; cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 66. Mentio fit & apud Galen. l. 1. de Al. fac. c. 36. & Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 11. Bruyer. de re cib. l. 21. c. 19.

SQUATINORAI, *ρίνόβρατος*, species mixta ex coitu *Squatinae*, & *Rajæ*, apud Aldr. d. l. c. 67.

SQUILLA, æquivocum est. Vel enim denotat radicem *bulbosam* marinam amarissimam, Græce *σπίλλα*. Unde *Acetum*, & *Oxymel scilliticum* Offic. quæ significatio ad Botanicos pertinet. Vel significat animal crustaceum, Gr. *καρίς* dictum. Vide *Carides*.

SQUILLINUM, *αγύρα*, i. e. *finus equinus*, Rul. & Johnf.

SQUINANTHIA, barbaro vocabulo idem est quod *Angina*, apostema colli. Dieter. nu. 487. Dorn. Rul. & Johnf.

SRINT, morbi apud Hungaros familiaris nomen, quo omnis tumor in ore, gutture, vel ano inflammatorius indigitatur. Eph. Nat. Cur. A. II. obs. 28.

STABILIMENTUM, *δποσέχυμα*, idem quod *Fulcimentum*, *ἐρυκμα*. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 36. Vide *Fulcimentum*.

STABILIS, *ἀσφαλής*. Vide *Enstathes*.

STAC, vel *Stoac*, id est *congelatio*, vel *coagulatio*. Rul. Apud Johnf. legitur *Stuc*.

† STACTE, id. e. offic. *styrax liquida*. *Styrax Dioscoridis*, nostris *styrax Calamita*.

STACTE, *σακτὴ*, duplicem habet significationem. 1. notat *Myrrham stillatitiam*, Arab. & Off. *Storax liquidus* dictam. Vide *Myrrha*, Lind. Ex. 10. §. 124. 137. 2. significat *lixivium* per cineres *destillans*, *νορία σακτὴ*, quasi *stillatitium*, Gorr. Vide *Conia*. *Muria* quoque *σακτὴ* legitur, in qua injecta stagent, vel supernatent, ad

ad garum conficiendum, citra insolationem, sola decoctione, apud Lang. l. 1. ep. 59.

STACTICON, *στακτον*, *στακτικόν*, *στακτικόν*, nomen *Collyrii*, apud Scrib. Larg. n. 34. Aegin. l. 7. nu. 16. Gal. vero & Aetio *στακτικόν* dictum. Vide Rhod. not. ad Scrib. locum.

STADIEUS, *σταδῖος*, *stadiodromos*, *σταδιοδρόμος*, dicitur, qui stadium percurrit, aut stadio certat. Gal. in ex. voc. Hippocr. Foef. p. 582. C. Hom. com. in Gal. LL. de U. P. num. 480. Diet. Jatr. n. 11.

STAS, *στάς*, duplicem habet significationem, notante Foef. Oe. p. 582. Velenim *farinam aqua maceratam*, & manibus subactam significat; velut fit in panificio: vel interdum *σέψις*, sive *pinguedinem*. Illam confirmat J. Alex. not. in Gal. l. 4. de san. tu. Tom. II. p. 406. Hanc ipse Hipp. l. 1. de morb. mul. CXX. 24. *σταπίτης*, placentæ genus dicebatur ex melle, sesamo, & caseo, apud Athenæum l. 14. citante Foef. dict. loc.

STAGMA, *στάγμα*, vocatur latex, sive materia, quæ destillationi exponitur. Blancard.

STAGNATIO, vide *stagnum*.

STAGNEA, apud Scrib. n. 230. pro *cacabo*, & vasis genere ponitur stanno obducto. Alias *stagnum*, *vas stagnatum*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 445. *Stagnea pyxis*, legitur apud eund. Scrib. num. 30.

STAGNUM, *λίμνη*, idem quod *Lacus*, de quo supra in LA. Adde Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 25. Inde derivativum in Medicinam hodieque usitatissime translatus *stagnatio*, i. e. humorum collectio, & subsistentia p. n. cuius causa est influxus impeditior. Lind. Ex. IV. §. 23.

STAGNIAS, *σταγνίας*, epitheton *Thuris masculi* electi, rotundi, & guttæ simillimi. Gorr.

STALAGMOS, *σταλαγμός*, i. e. *destillatio a capite*, a verbo *σταλάζω*, quod idem ac *σάζω*. Gal. in exp. voc. Hipp. Foef. d. l. *Stalagma*, *στάλαγμα* dicitur materia, quæ destillatione prodiit. Blancard. in Lex.

* **STALTICA**, *σταλτική*, dicuntur medicamentum, quæ carnes vulneribus æquant. Castell. ex libell. supr. Gal. de dynamid. Verum generaliter idem significant, quod Repellentia. Unde *Collyria staltica*, apud Aegin. l. 3. c. 22. Junge Diet. Jatr. n. 408.

STAMEN, i. e. filum. *Stamen album*, h. e. *filum crudum*, quod etiam leni evaporatione dolores mitigat. Scrib. nu. 142. Rhod. in not. ad h. l.

STAMNOS, *στάμνος*, dicitur *urna*, vel *urnula*, vas aquarium. Hipp. l. 7. Epid. XLV. 8. quamvis & vinarium alibi significet, notante Foef. dict. loc.

STANCARE, pro *stagnare*, legitur apud Keuch. ad Sam. p. 163. seq.

STANNAR, est mater metallorum, fumus occultus, ex quo metalla generantur. Dorn. e Parac. l. 3. Philos. ad Athen. text. 3. Rul. & Johnf.

STANNUM, *κκνίτερος*, Attic. *κκνίτερος*, item *σάγγος*, Keuch. ad Samon. p. 164. est metallum molle, album, splendens, cum livore quodam constans ex Mercurio quodam ignobiliore, sed puriore, fugaciorique, & sulphure minus maturo, indigesto; cujus historiam, & usum varium in Pharmaceuticis vide apud Schrod. l. 3. c. 14. Fr. Hofm. Clav. adh. l. Blas. Val. Test. Ult. l. 2. c. 8. Rul. & Johnf. negare videntur, *stannum verum* Arabum idem esse cum *Plumbo albo*, modo hanc opinionem etiam rationibus satis confirmassent. Gal. scribit, *stannum* plumbo adulterari, l. 1. de Antid. c. 8. *Stannum* omnia metalla reddere friabilia, & fragilia, si admisceatur, non modo Basil. d. l. testatur, sed & Helmont. tr. Compl. atque Mist. Elem. figm. n. 20. Quin & ipsum frangit Adamantem, teste eodem de Lithias. c. 1. n. 9. *Stannum* Chymicis dicitur *Jupiter*, ob aliquam commentitiam comparisonem cum Jove Macrocosmico; & designatur Charactere *Jove*. Dividitur *stannum* in *Dives*, *Mediocre*, *Pauper*. Vocatur & *Dominus æris*, item *Plumbum argentarium*. Johnf. l. 1. & 2. Lex. Plura de *stanno* quære in Indicibus Theatr. Chym. Vol. I. II. III. V. ut & Libav. Tom. I. Junken. etiam scribit, sola puritate *stannum* a plumbo differre, & temporis successu facile in argentum migrare: quod confirmare voluit singulari observatione Mechanica, Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 5. c. 4 p. 41. Verum an ex illa observatione consequentia mutationis in argentum firmiter deduci possit, adhuc dubitamus. De *stanni fossilis* granis lege Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 78.

STAPES, vocatur ossiculum e tribus, vel quatuor unum in meatu auditorio, ejusque cavitate prima, seu concha: de quo videatur Barthol. libell. 4. c. 7. Anat.

STAPHIS, *σταφίς*, homonymon est, denotans 1. plantam, vel herbam *staphisagria* dictam: de qua significatione consulantur Botanici. 2. Uvam passam. Vide *Passa*.

* **STAPHYLE**, *σταφύλη*, Latine *Uva* dicitur, significans proprie fructum vitis viniferæ, sive congeriem baccarum vitis: per translationem vero in Physiologicis denotat partem aliquam in faucibus, quæ alias *Gargareon Columella*, *κίων* dicitur. Vide *Columella*. Pathologice vero denotat & morbos illius partis, præsertim inflammationem. Gal. l. de tum. p. n. c. 17.

Re-

Restrinxit vero l. 6. de C. M. S. L. c. 3. At Hipp. latius sumpsit pro morbo uvulae, l. 2. de morb. X. 19. Adde Foef. p. 583. seq. Nicol. Piso statuit, nomen *Uvae* rectius morbo Gurgulionis inflammatorio attribui, quando nimirum in rotunditatem creverit, feraturque deorsum; haudquaquam vero ipsi parti competere, de Co. & Cur. morb. l. 2. c. 1. Vide *Uva*.

STAPHYLEPARTES, σταφυλεπάρτης, instrumentum dicitur Chirurgicum, quo uvula laxior elevatur, & attollitur, quod & σταφυλέγχε vocatur. Meminit hujus Aegin. l. 3. c. 26. citante Gorr. Forest. l. 15. obs. 4. vocat *staphylepartum*.

STAPHYLIS, σταφύλις, vocatur vasculum illud, quo potus praebetur infantibus, & orificium habet pupillam quodammodo representans. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 116. ubi & κατήνυχον vocatur.

STAPHYLOMA, σταφύλωμα, dicitur oculi morbus, cum in summa tunica quiddam acino simile evenit. Gal. l. 2. M. M. c. 2. Latine *Uvatio*, apud Forest. l. 11. O. 24. Schol. Duæ potissimum habentur species: una, quando erosa, ruptave cornea oculi tunica, altera, quæ ei subjacet, φαγοζήτης, *uvæa* dicta, excidit ad eum modum, ut acinum *uvæ* representet: Cum vero infra hunc modum excidit, μυοκέφαλον, cum superat, μήλον vocatur. Aegin. l. 3. c. 21. J. Alex. not. in Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Altera species, quando sine ruptione, aut erosione cornea intumescit, ac prominet certa parte in modum *uvæ* acini. Id quod plerunque contingit ex defluxione, humoribus intra corneam coacervatis, tunicam laxantibus, incurvantibus, & extendentibus. His addit tertiam speciem Aet. l. 7. c. 34. scribens, aliquod σταφύλωμα fieri ex pustula quadam inter strias corneæ tunicae satis profunde excitata, quæ tunicam attollat, non tamen rumpat. Causæ hujus affectus variæ esse possunt; sed quæcunque ea fuerit, certum est, visum *staphylomate* omni aboleri. Gorræus, Castell.

STARAPHAXAT, dicitur medicamentum sistens, a stare faciendo dictum, ut creditur. Dorn. Kul. & Johnf. At Paracelsus inter Characteres *synoviam albam* sistentes refert, l. 2. de vit. long. cap. 14.

STASIMOS, στάσιμος, *stabilis*, & *stabilitas*, στάσις, quid significant, non opus est declaratione, cum per se notum sit. Illud legitur ap. Hipp. l. de nat. mul. l. 14. l. 2. de morb. mul. II. 19. IV. 3. l. 4. de R. V. I. A. t. 30. Hoc d. l. t. 27. Adde Foef. p. 583. Στάσιμος etiam effectivam habere significationem, denotans, vim sistendi habens, *stativum*, vult Lind. Ex. V. §. 507. Στάσις humorum, idem est ac *stagnatio*. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 27.

STATERA, trutina, de ponderibus Bilanx.

STATER, στατήρ, nomen ponderis, *quatuor drachmas* pendentis. Unde & τετραδραχμον dicitur. Gal. l. de pond. & mens. ex Cleopatra.

STATHEUSIS, στάθσις, vel absque aspirat. στάσις, dicitur *inchoata assatio*, non perfecta; fitque a calore externo imbecilliori in rem assandam, quæ σταθὰν vocatur, hoc e. quod *modice assatum* est. Gorr. Lat. *Tostio*.

STATHMION, σταθμίδιον, σταθμίον, σταθμίδιον, significat vel *pondus libræ*, ex ære, aut ferro, aut plumbo constans: Gal. c. 2. de fract. t. 3. Vel *pyxidem*, in qua aliquid asservatur: l. 6. de C. M. S. L. c. 2.

STATICON, στατικόν, idem quod σταλτικόν, dicitur de Collyriis, quæ inordinatum fluxus impetum sistunt. Gorr. Vide *stalticon*.

STATIVUM, στατικόν, idem quod *stalticum*.

STATIO, στάσις, est actio utriusque cruris in terram firmati, & similiter protensi. Galen. l. 15. de U. P. c. 8. Jung. C. Hofm. in not. ad h. l. n. 177.

STATIONARIUS, Epitheton *Febrium* quarundam *continuarum*, quæ a particulari, at nondum satis cognita hujus, aut alterius anni constitutione pendent, singulæ suo ordine invalescunt, grassantur admodum, & quasi cæteris dominantur per continuam illam annorum seriem. His opponuntur *Febres intercurrentes*, de quibus supra suo loco. Utrasque descripsit Th. Sydenham in Obs. Med. Morb. acut. f. 6. c. 1. p. m. 408, 409.

STATURA, μέγεθος, proprie corporis magnitudinem significat. Hanc etiam a Medico recte considerari, docet inter alios J. Alex. l. 3. Sal. c. 1. & 7. Diet. Jatr. p. 413. & 762.

* STATUS, est homonymon vocabulum. Vel enim idem significat, quod *Consistutio*, Gr. κατήστασις, (Vide *Catastasis*) Vel notat morbi vigorem, & summam vehementiam, Gr. ἀκμή dictam. Vide *Acme*.

STAXIS, στάξις, Hipp. dicitur *stillatio sanguinis* e naribus parva, & insufficiens; unde etiam damnatur in text. prorrh. & Coac. l. 1. prorrh. com. 3. t. 56. 237. 405. Dicitur & δόσις σταξις. Jung. Foef. p. 582.

STEAR, στέαρ. Vide *Adeps*, *Serum*. Præter hanc significationem, Foef. Oec. p. 585. existimat etiam στέαρ notare *fermentum*, vel *farinam aqua subactam*; & conatur aliquot locis ex Hipp. Diosc. & Gal. probare. Verum C. Hofm. in MM. SS. notis ad Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ad lin. 20. p. 196. edit. Basil. Græc. audacter scripsit: Ubique στέαρ pro fermento, aut pasta legitur, vitiosum esse; & substituendum esse σάις. Nos li- tem hanc Philologis dirimendam relinquimus.

STEA-

STEATOCÉLE, στεατοκήλη, *hernia* dicitur *scroti*, succrescente in eo quapiam sevo simili materia. Gal. Introd. c. 18.

* **STEATOMA**, στεάτωμα, vocatur *abscessus cum folliculo* dictus, in quo materia sevo similis inclusa continetur. Gal. l. de Tum. p. n. c. 5. Lang. lib. 3. ep. 4. in princ. Hildan. Cent. VI. obs. 16. & Cent. Epist. 61. In libro vero def. Med. Galeno adscripto describitur *steatoma*, quod sit pinguedinis augmentum præter naturam. Jung. Foef. d. l.

STEGANOPODES, στεγανόποδες, vocantur *planipedes*, apud C. Hofm. not. in Gal. LL. de U. P. n. 519.

* **STEGNOSIS**, στέγνωσις, *Constipatio*, *Condensatio*, *Obstructio*. In genere ita dicitur Medicorum communitas quædam, quam sequebantur, tanquam aliquam ex indicationibus, & per στέγνωσιν intelligebant, quando vacuationes corporis naturaliter suppressæ fuerunt. Gal. l. de sectis, ad eos, qui introd. c. 6. alibi tamen, videlicet l. 3. de san. tu. c. 10. in princ. restrinxit vocabulum hoc ad *obstructionem* pororum cutis, cum per occultos meatus prohibetur transmitti, quod superfluum est, excrementum fuliginosum, quam densitatem pororum, & μύσιν, h. e. coniventiam vocant. Alias & Hipp. στεγνότης de alvi adstrictione usurpatur, 4. de R. V. l. A. t. 91. Alvus quoque, & vesica στεγνή, i. e. *adstricta*, legitur l. 1. de morb. mul. LIX. 17. Jung. Foef. d. l.

* **STEGNOTICOS**, στεγνοτικός. Vide *Adstringens*.

STELLAEOS, στέλαιος, *manubrium*, aut *capulum* significat apud Hipp. 2. de fract. t. 3. & lib. 1. de morb. mul. CXXVII. 2. ubi στέλαιος legitur. Jung. Foef. d. l.

STEIROSIS, στείρωσις, i. e. *Sterilitas*. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 142. p. m. 39.

* **STELECHIAEA**, στελεχιάειν, q. d. *Caudicalis*: ita dicitur Gal. *Vena porta*, quod sit aliarum venarum quasi caudex, l. 6. Adm. Anat. c. 8. l. 6. de L. Aff. c. 4. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 16. § 203.

STELENCHIS, στελεγχίς, pro *στελεγχίς*. Vide *Stenches*.

STELLA, ἄστρον, idem quod *sidus*. Ejus significatio propria pertinet ad Astronomos. An *stellarum* quædam sit efficacia, & influxus in corpora quoque hominum, & ita causis sanitatis, & morborum annumerari debeant, non est hujus loci dirimere. Sane non incongrue scripsit Lang. l. 1. ep. 34. Ut *stellarum* nomina, & numerus soli Deo cognitus, sic illarum circa hæc inferiora effectus, & signacula soli Deo sunt explorata. Per translationem *stella* dicitur *Marinum* aliquod *Zoophyton*, vel *Insectum*, cujus plures dantur species; & de quibus prolixius egit Aldr. l. 7. de Insect. c. 18. Vide *Asper thlassios*.

Stella Antimonii quid vocetur, vide apud Lib. S. A. Ch. l. 6. c. 21. & Tom. 2. Op. p. 72. 73. Rolfink. Ch. l. 5. sect. 2. c. 1. & 2. *stella Occidens*, id est *sal Ammoniacus*. *Stella terra*, id est *Talcum*. Ruh. & Johns.

STELLIO, ἀσκαλαβώτης, vide *Ascalabothes*. Adde Rhod. ad Scrib. num. 164. *Stellio adusta*, Ruh. & Joh. dicitur *Cinabrium*, in Lex.

STEMPHYLA, στέμφυλα, dicuntur *vinacei*, vel *vinacea*, h. e. folliculi acinorum, corium, & cortex. Lind. Ex. X. §. 186. Galeno vero στέμφυλα dicuntur uvarum acinorum torculari expressorum solida recrementa, l. 2. de Al. Fac. c. 9. quamvis & ibid. ad olivarum expressa recrementa, & βρύνα ad vinacea referat.

STEMPHYLITES, στέμφυλίτης, Lat. *Lora*, δατέλαι. Vide *Lora*, *Deuteria*. Gal. dicto loco. Στέμφυλίτιδες βύγες dicuntur *vinaceorum* aqua maceratorum faeces, & recrementa. Hipp. l. 2. de diet. XXIII. 17. lib. 3. de morb. XXX. 9. Jung. Foef. p. 586.

STEMA, σῆμα, dicitur *membrum virile*, & ejus præcipue prominens, & pendula pars; cui opponitur ὑπέσχημα, portio ejus, quæ non pendet. Ruff. c. 12. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 61. Gorr.

STENOS, στένους, locum *angustum* significat, apud Hipp. 7. aph. § 1. Jung. Diet. n. 787.

STENYGROCHORIA, στενυγροχωρία, rectissime ab Erotiano exponitur per *angustiam loci*, in quo humiditas inest, vel inesse debet, Onom. p. 100. f. & legitur apud Hipp. l. de art. t. 66. quamvis nonnulli στενοχωρία legant, ad mentem Galeni, qui negat in comm. ὑγρὸν insertum cum aspiratione legendum esse, sed esse saltem pleonasmum Jonicum στενυγρὸν, pro στενόν. Enimvero nobis nondum hoc persuaderi patimur, ut credamus, non majorem delitescere sub hac voce ἐμφοσιν, & ἀκρίβειαν, quando ipsum textum inspicimus, ubi Hipp. loquitur de utili deligandi ratione claviculam fractam, si lintea etiam traducantur per perinæum, ita ut splenia, & lintea, in angustia loci illius, in quem & urinæ humiditas, & alvi excrementa concurrunt, coacerventur, & moto saltem crure, vel pede relaxentur. Ita & verbum στενυγρῶσαι, quod legitur l. 6. Epid. sect. 2. t. 1. non saltem pro στενώσαι positum est, i. e. *angustare*; sed omnino simul respectus habetur ad scopum, & usum coarctationis, qui revera est impeditio affluxus humorum; quemadmodum e contra ἀρῶσαι, *dilatare*, indicatur, ad humorum influxum necessarium promovendum. Jung. Foef. p. 586.

* **STEPHANE**, στέφανη, στέφανος. Vide *Corona*.

STEPHANIAEUS, στεφανιάς, Latine *Coronarius*, de variis rebus dicitur: v. gr. *Sutura coronalis*, στεφανιάς, quæ in cranio occurrit, anterior. Barthol. libell. 4. An. c. 5. *Vena*, & *Arteria coronaria*, quæ cor in orbem amplectuntur, lib. 2. cap. 6. Dicitur quoque hoc nomine vinculi quoddam genus, quod coronarum modo inter frontem, & verticem tendit. Gal. 1. de fasciis. Gorr.

STERA, σέρη, barbare abjecto u, pro ὑσέρη, *Uterus* quoque dicebatur, notante Rolfink. de part. gen. P. 2. c. 11. fin.

STERCUMEZEFF, est *Litargyrium*. *Stercorumceff*, legitur apud Rul. illud apud Johnf.

STERCUS, στερκός, idem quod *Merda*. Vide *Copros*.

STEREOS, στερός. Vide *Solidus*.

STERIPHNOS, στεριφνός, legit Erotian. pro στυφνός, On. p. 110. e. Vide *Stryphnos*.

STERILITAS, ἀγονία. *Sterilis*, ἀγονός. Dicitur de utroque sexu; estque abolita generatio, vel conceptio prolis, ob morbos varios partium generationi in utroque sexu destinatarum. Dicitur & *Infaciunditas*. De *sterilitatis* scrutinio vide Lang. lib. 1. ep. 49. Keuchen. ad Sammon. p. 218. Dieter. in Jatr. p. 526. 802.

STERIGMA, στήριγμα, idem quod στερέωμα, *Firmamentum*, munimentum. Vide *Ereisma*, *Firmamentum*. Descendit a verbo σπείρω, *firmitas*, quod aliquoties occurrit apud Hipp. & quidem in significatione neutro-passiva: v. g. 4. aphor. 33. Jung. Dieter. n. 790. Item 4. de R. V. I. A. t. 69. lib. 6. Epid. f. VII. aph. 11. citante Foef. p. 587.

STERNOHYOIDES, vocatur Par Musculorum Os Ypsiloides, & simul linguam recta deorsum trahens. Barthol. 1. 3. Anat. c. 12. p. 543.

STERNON, σέρνον, dicitur *Pectoris pars anterior ossea*, & cartilaginea, cui costæ annexæ sunt. Gal. 1. 7. Anat. adm. c. 2. Barth. libell. 4. c. 18.

STERNOTHYROIDES, appellatur Par Musculorum, quod Laryngem coarctat, Bartholin. 1. 2. An. c. 11. p. 439.

STERNUTAMENTUM, vel idem est quod *Sternutatio*, ut passim in Theatro Mundell. & Latina versione Gal. sumitur, præsertim 1. de odor. instr. c. 6. Jung. Rhod. in Lex. Scribon. Vel significat medicamentum siccum, ad sternutationem excitandam, alias *Sternutatorium* dictum, Gr. πτερύγιον. Vide *Psarmicon*. *Errhinon*.

* **STERNUTATIO**, πτερύγιον. Vide *Psarmos*.

STERTOR, σέρχχ, σόρυμος, σόρυχος. Vide *Rhencos*, *Rhogmos*, *Rhencos*.

STETHOS, στήθος. Vide *Pectus*.

STETHENION, στήνιον, *Pectusculum*, media pars pectoris. Gorr.

STETHOIDES, στήθοειδής, q. d. *Pectorosus*. Epitheton scalpelli lati, & ventosi, apud Hipp. 1. 2. de morb. XIV. 21. Foef. d. 1. Ejus iconem, & usum descripsit Scultetus Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. 2. fig. 1. Celsus *Spatham* vocavit.

STETODES, στήτωδες, contracte pro σέκτωδες, *Adiposum*. Galen. in exeg. voc. Hipp.

STHENAROS, σθενάρως, dicitur *validus*, *fortis*, a σθένος, *Robur*. Hipp. lib. 2. de morb. mul. XLIX. 2.

STIAB, σία, dicuntur *calculi*, vel *lapilli marini*. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

STIBI, σίβη, *Stibium*, idem quod *Stimmi*, Alias *Antimonium*: de quo supra in AN.

STICHOS, σίχος, nomen *Confectionis Arteriacæ Platonis* e marrhubio, quæ & *Panacea* dicta, apud Gal. 1. 7. de C. M. S. L. c. 2. fin.

* **STIGMATA**, στίγματα, dicuntur notæ in facie, aut alia quapiam corporis parte inflicte, quales in manibus eorum, qui militiam exercent, notantur. Gorr. De *stigmatibus* vide etiam Rhod. ad Scrib. n. 231.

STILBUS, id est *Antimonium*. Rul. & Johnf. 1. 2.

STILLA, *Stillatio*, στάσις. Vide *Staxis*.

STILLATITIUS, idem quod *destillatur*: Epitheton liquorum per alembicum *destillatorum*. Lang. 1. 1. ep. 53.

STILICIDIUM, duplicem habet significationem. Unam Pathologicam; & ita idem significat, quod *σπυγγώδης*. Vide infra *Stranguria*. Hildan. Cent. 6. Obs. 54. Alteram Pharmaceuticam, quando denotat *instillationem* liquoris super aliquam corporis partem, quæ alias *Embrochatio*, ἐμβροχή, *Irrigatio* vocatur. Vide *Embrocha*. De *stillicidiis* cordis scrobiculi vide Rolf. O. & M. M. Sp. lib. 9. f. 1. cap. 10. Instrumenta ad *stillicidium* necessaria proponit Mercur. T. IV. conf. 64.

STIMME, σίμμη, idem quod στήβη. Vide *Antimonium*.

STIMULANS, κωτύν, idem quod *Pungens*: Epitheton doloris cujusdam. Gal. 6. aphor. 5. Alias & *Stimulans*, & *Stimulus* dicitur de quibusdam medicamentis activioribus, quæ lentis adduntur, ad accelerandam operationem, sive evacuativam, sive alterativam. In genere de *stimulis* in Medicina observandis egregie differuit D. Laurent. Bellini, describens quod *stimulus* sit motio quædam momenti majoris, cujus sensus proinde ad dolorem revocandus est, & ejus exercitatio ad speciem majoris momenti productam in nervis ab aliquo impetu vehementiori urgente. In Operib. nuperrime edit. Membr. 3. de Sang. missione pag. 165. seqq. ubi plura de vi *stimulorum* legi poterunt. Et est nostro etiam ju-

Judicio valde accommodatum ad exprimendum causæ morbificæ motum peculiarem, præsertim in doloribus, affectibus spasmodicis, & aliis similibus.

STIPATIO, idem quod *constipatio*, στεγνωσις. Vide *Stegnosis*.

STIPHROS, σιφρός, pro στυφρός. Vide *Stryphnos*.

STIPTE, *Stipteria*, vitiose pro *Stypse*, *stypteria*, i. e. *Alumen*. Johns. in Lex. Ita & *Stiptica*, στυφον, pro *Styptica*, leguntur apud Ju. Alex. not. in Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1.

STLENGIS, στεγγυς, Lat. *Strigil*, dicitur Gymnasticum instrumentum, quo utebantur in balneis antiqui, ad destinguendum sudorem. Dicitur & ξύστρον. Illud vero vocabulum legitur apud Hipp. 3. de R. V. l. A. t. 51. quamvis στεγγυς occurrat, quod perinde est. De hoc vide infra *Xystra*.

STOCHASMOS, στοχασμός, στοχαστικός, vide *Conjectura*.

STOECHION, στοιχεῖον. Vide *Elementum*.

STOLIDES, σολίδες, idem quod ρυτίδες, vocantur *rugæ frontis*. Unde σολιδώδης, *rugosus*, Gorr. c. Galen. expos. voc. Hipp. Adde Jul. Alex. not. in Gal. l. 9. de S. Fac. de Lacte, σολιδώδες ερπον legitur in Hipp. 3. de art. t. 108.

STOLIDITAS, ἀνοικ, ἀδύνοικ, idem quod *Dementia*, *Amentia*, *Stultitia*; de quibus supra suis locis dictum est.

STOLONES, μόχον, μόχια, dicuntur *tenella germina*, & surculi propullulantes plantarum, quæ referuntur inter victum attenuantem, Galen. de atten. vict. rat. c. 3.

STOMA, στόμα. Vide *Os*, *Orificium*.

STOMACACE, στομακική, idem quod *Scorbutus*, a symptomatibus oris, & dentium læsiones complectentibus. Vide Lang. l. 1. ep. 42. fere ad fin. & l. 2. ep. 14. fere a principio. Jungantur & alii Authores, qui de *Scorbutio* ex professo scripserunt.

* STOMACHOS, στόμαχος, vocab. est πολύσημον: potissimum vero quadrifariam acceptum reperitur, Latissime, Late, Strictè, & Strictissime. In latissima significatione *stomachus* dicebatur quodcumque collum angustum, isthmi instar, alicui cavitati seu ventri præpositum, teste Arist. l. 3. de part. an. cap. 3. & ita etiam apud Hipp. *vesicæ cervix*, & orificium dictum legitur στόμαχος, l. de A. L. & Aq. XXII. 5. 7. XXIII. 4. l. 1. de morb. muliebr. XVII. 8. &c. item *Uteri cervix*, l. 1. de morb. mul. XXXIV. 3. LX. 3. l. 2. XXIV. 30. LXXVI. 3. l. de Sterilib. aliquoties; quæ loca apud Foef. p. 589. citata reperies. In lata communiter apud Latinos scriptores *Stomachus* pro toto ventriculo ponitur. In qua significatione & Helmon. sumpsit, tract. Jus Duumvi-

ratus sæpius, & alibi: & Samon. Medic. metric. c. 17. ubi *Stomachus* regem totius corporis esse dixit: ad quem locum vide Keuch. in notis, p. 154. Strictè *stomachus* gulam denotat, teste Lang. l. 2. ep. 43. Strictissime vero *stomachus* dicitur alterum extremum Oesophagi insertum ventriculo, sive *Orificium ventriculi sinistrum*, situm sub cartilagine mucronata, quam ob id natura videtur comparasse, ut ipsius esset propugnaculum. Quod alias ob exquisitissimum sensum Græcis καρδία quoque dictum fuit. Vide *Cardia*. De hoc orificio, ejusque structura consulantur Anatomicorum scripta, & hæc inter Bartholin. l. 1. Anat. c. 9.

* STOMACHICOS, στομακικός, duplicem præcipue habet in Medicina significationem, unam *Pathologicam*, alteram *Pharmacenticam*. Quoad illam *stomachici*, στομαχικοί dicuntur, qui morbo ventriculi, & præcipue orificii ejusdem sinistri laborant: unde varia symptomata consequuntur, inappetentia, anxietas, ructus, vomitus, &c. uti prolixè hanc acceptionem explicavit Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 2. mox a principio. Quoad hanc, στομακικά dicuntur *medicamenta*, quæ ventriculo, & ejus orificio prosunt, & quidem ratione fermenti legitime, vel vitiose constituti, cum ab hoc dependere videatur totius hominis Oeconomia, quæ sana, quæ ægra cum illo prima valetudinis utriusque semina, ac radices conferantur, propagentur, inolecant, tandemque maturentur: quamvis nonnullis recentioribus hæc de Fermento ventriculi hypothesis commentitia videatur. Quorum Catalogum passim vide in materiæ Medicæ scriptoribus, & inter hos etiam Rolsink. O. & M. M. Sp. l. 9. sect. 1. per totum. Junken. Chym. Exp. Cur. P. 11. sect. 1. c. 13. p. 61. seqq.

STOMATICOS, στομακικός, dicitur de medicamentis, quæ modice siccant; sic vocata, quod in assiduo sint usu: cujusmodi sunt, quod ex Moris conficitur, & quod ex Rubi fructu, aut succo corticis nucum juglandium viridis paratur, Gal. l. 5. meth. med. c. 20. fin. quamvis vera magis, & propria significationis ratio in hoc consistat, quod talia medicamenta ad affectus oris, & faucium adhiberi soleant, & debeant. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 1. ubi prolixum horum Catalogum invenies.

STOMOMA, στόμωμα, dicitur *ferrum purgativum*, sive igne sæpius per liquefactionem depuratum, idem quod *Chalybs*. Rul. & Johnson. Meminit *squamam stomomatos* Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & l. 4. de C. M. P. G. c. 7. Helmont. Paradox. 4. n. 14.

STOMOMANICON, στομομανικόν, vocari *musculum latum*, sive πλάτυσμα μυώδες, vult C. Hofm.

Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 838. de quo musculo vide supra *Latus*.

STOMOS, *στομός*, idem quod *ἀναστομός*, hoc est *aperio*. Legitur apud Hipp. lib. 6. Epid. f. 2. t. 29. siue *aperitio* fiat a naturæ conatu, siue ope medicamentorum *ἀναστομωπῶν*, siue ferri, aut ignis vi. Galen. in comm. ad h. loc. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Foef. Oec. p. 590.

STOPAROLA, est nomen aviculæ e genere muscicaparum, magnitudine *Motacillæ*; cuius descriptio habetur apud Aldrovand. l. 17. Ornithol. c. 27.

STORAX, *στυράξ*, *Styrax*, duplicis generis in officinis prostat, *Siccus*, & *Liquidus*. Ille dicitur etiam *Calamites*. Utriusque historiam, vires, & usum vide apud Galen. l. 1. de Antidot. c. 14. l. 8. S. F. §. *Styrax*, Dioscor. l. 1. cap. 79. Scroder. l. 4. cl. 2. nu. 406. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 88. Chiocc. Mus. Calc. f. 5. p. 583. 526. seq.

* STRABISMUS, *στρεβισμός*, *Strabilismus*, dicitur musculorum oculi non omnium, sed aliquorum resolutio; ob quam causam vel sursum, vel deorsum, vel in latera nuunt oculi. Gal. in de fin. Idem quod *ἰσχωσις*. Vide *Illeno*. Haud raro sequi Epilepsiam, testatur experientia, & confirmatur in Eph. Nat. Cur. A. III. O. 162. Apud Aeginet. l. 3. cap. 22. convulsio dicitur musculorum oculos moventium: quod rectius, & vero magis consentaneum videtur.

STRANGALIDES, *σπαγγαλίδες*, symptoma *σπαγγανώσεως*, dum ita vocantur globuli, & durities in *mammis*, a lacte concreto obortæ, si lactis proventus nulla parte decedat. Gorr. Nic. Pis. de M. C. & C. l. 2. c. 10. princ.

STRANGOIDOS, *σπαγγασειδής*, i. e. guttatim, instar *guttarum*. Hoc adverbium aliquoties legitur ap. Moschion. l. de morb. mul. c. 125. seqq.

† STRANGURIA, veteribus interdum Gonorrhæam denotat, cuius Symptoma est. Prosper, Martianus in Hipp.

* STRANGULATIO, *πνίξ*, *πνιγμός*. Vide *Pnix*, *Pnigmos*, *Pnigma*.

* STRANGURIA, *σπαγγουρίας*. *Stillicidium urinae*, quando guttatim urina destillat, cum frequentiori, & dolorifico ad excernendum stimulo. Causa in acescentia seri, & vellicativis inde emanantibus effluviis, partesque nervosas urethræ, aut vesicæ irritantibus, & partim etiam convellentibus sine dubio consistit. De hoc vocabulo, & affectu vide Hipp. 3. aphor. 31. & aph. 44. 7. aph. 48. Gal. in comm. ad primum, & tertium Hipp. loc. Foef. d. l. Dieter. n. 792. Linden. Ex. VI. §. 13. qui egregie hunc affectum veluti depinxit. Lang. l. 1. ep. 46. Helmont. tr. Pleura furens. n. 14.

STRATIFICATIO, vide *Stratum*.

STRATIOTICON, *σπαπωπικόν*, siue *Stratiota*, *Collyrium*, commendatum adversus duram, & siccam lippitudinem. Acre est, & lacrymas provocat; ejusque descriptio habetur apud Scrib. n. 33. Aegin. l. 3. c. 22. Jungatur Rhod. in not. ad h. l.

STRATUM, communiter idem est, quod *Lectus*, *κλῆις*, de quibus vocabulis supra. Vide *Cæte*, *Lectus*. Gal. l. de marcor. cap. 5. At Pharmacopœis, & Chymicis *stratum super stratum*, est phrasis usitata, denotans alterno ordine factam positionem duarum diversarum materialium, uti fit in *cementatione* metallorum. Hanc phrasim etiam explicavit Rhodius ad Scribon. n. 60. e Palladio l. 12. de re rustic. dicente: Facere *straturam* alterno ordine subinde crescentem. Dicitur alias & *Stratificatio*. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 3. p. 201.

STREBLOS, *στρεβλός*, idem quod *στρεβός*, hoc est is, qui oculos habet perversos, & tortos. Hippocr. l. 2. Epid. sect. VI. 30. Latine *Strabo* dicitur. Foef. d. l.

STREMA, *στέμμα*, idem fere quod *luxatio*, vel *Tortio partium* circa articulos nervosarum, articulis illæsis. Meminit Hippocr. de iis, q. in med. t. 31. (Adde Gal. comm. ad h. l.) Foef. d. l. *Tortio*, idem etiam est quod *subluxatio*, quando ossa articularum non prorsus excidunt. Joh. Costæus in annot. Avic. l. 4. Canon. sen. 5. tr. f. c. 1.

STREPITOSUS AFFECTUS, dicitur Gr. *ῥοῦ δειπάζου*, & est morbus flatulentus, & in Alpihus Austriacis non infrequens, quando in collo, facie, & brachiis oritur intumescenzia ex flatuum distensione, ut instar vesicæ suillæ sicæ non prorsus distentæ strepitum edat ad contactum; & curatur fumo, vel suffitu ex Myrti foliis parato; de quo legatur ex P. de Sorbait Med. Septentr. l. 2. sect. 24. c. 3. p. 502.

STREPITUS, *ῥόφου*. Vide *Psophos*. De strepitu ossium, & affectu strepitoso legantur Observationes in Eph. N. C. A. III. Obs. 271. 275.

STRIA, duplicem habet potissimum significationem in Medicina. (I) Anatomicam. Ita Medullæ cerebri oblongatæ dissectæ interior substantia exhibet lineas radicosas, quæ Malpighio fibrillæ vocantur; Villisius vero *Strias medullares* vocat, & corpora *striata* Anat. cerebr. c. 1. & 13. Sensorii communis munus illis tribuit. (II) Chymicam, quando spiritus destillati, præsertim Salis, Nitri, &c. in recipiente exhibent lineas, & radios veluti emittunt coloratos; unde & *Spiritus striati* dicuntur.

STRIBILIGO, idem quod *ἐκδυμνία*, *efflorescenzia cutanea*. Hæc si nigra fuerit, notat *Arche-*

cheum male affectum. Helmont. in Tum. Pestis, S. Præparata sedes.

* **STRICTOR**, σφιγκτήρ, vide *Sphincter*. *Strictum* emplastrum exponit Rhod. ad Scribon. compos. 45. per *Densum*, in Lex. Scrib.

STRICTURA, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem significat quod *Durities*, σκληρώσις, σκληρώμα. Ita in libris spurii Galeni legitur de Bdellio, Opopanace, &c. quod *stricturas* emolliant, & resolvant, Lib. de simpl. med. Vel *strictura* est species *Ramenti*, Græce ξύσμα, quando ferramenta ignita, aut æramenta candentia malleis stringuntur, aut extinguuntur aquis frigidis, a quibus absilic percussu, aut secedit pulvis quidam crassiusculus. Vocatur & *Battitura*, ab aliis etiam *Squama*. Libav. S. A. Chym. lib. 4. cap. 3. *stricturae Chalybis*, leguntur Apocal. Hermet. Part. prior. c. 20.

STRIDOR, ὄρισις, est species soni, notior in se, quam ut verbis exprimi possit. *Stridor dentium*, dicitur ὄρισις, πρισμός, Hippoc. 1. Progn. t. 21. Vide *Prisis*. Alias *stridor* Græce quoque ῥοῖζος vocatur: quod vocabulum Poeticum magis, quam civile esse, judicavit Gal.

1. 3. de diff. puls. cap. 2. Unde & pulsus ῥοιζώδης, *Stridulus*, inter vehementes relatus ibidem commentitius potius dicendus, quam verus.

STRIGILIS, σριγίλις, στελεγγίς. Vide *Stilengis*.

* **STRIGMENTUM**, γλοιός, vide *Gloeos*. Adde Lang. lib. 1. ep. 51. Dicitur & ξύσμα, & Lat. *strictura*.

STRINGENS, pro *Adstringens*, συπνικός. *Stringere mammæ* lacte turgentes, quid sit, apud Q. Serenum, c. 20 vide apud Keuch. in not. p. 159.

STRIX, στρίγξ, proprie nomen avis nocturnæ, habentis nomen de sono vocis stridulo, quæ vulgo *Amma* dicitur, ab amando parvulos: de qua legatur Aldrov. 1. 8. Ornithol. c. 8. Translatum postea vocabulum ad *Sagas*, & *lamias* mulieres incantatrices, & præstigiosas, quæ *striges* vocantur. Vide Keuchen. ad Samm. p. 287. seqq. Harum patronum Paracelsus dixit Libav. Tom 4. p. 24.

STROBILE, στροβίλη, dicitur *linamentum intorium*, aut penicillum turbinis in modum implicitum, & contortum, h. e. turbinatum linamentum, apud Hipp. de fistul. II. 6. 9. 11. A qua figura & nuces pineæ στέβιλοι dicuntur, & resina pinea στροβιλίμη. Vide J. Alex. not. in Gal. t. 4. de tu. san. Tom. 2. Oper. pag. 410. & p. 755.

STROMBITES, στρομβίτης, dicitur lapis similis cochleæ aquatilia ex amplo in tenue turbinis instar deficiens in spiram a dextra tortus, qui ulterius describitur ab Agric. 1. 5. de nat. fossil. Chiocc. Mus. Calc. f. 3. p. 388. & 422.

STROMBOS, σρόμβος, nomen generale cochlearum marinarum, quæ Latine *Turbines* nuncupantur, aut στρομβάδης, *Cochleæ Turbinatæ*; quarum descriptionem prolixiorē lege apud Aldr. 1. 3. de Testac. c. 2. & seqq.

STROMNE, σρομνή, idem quod σρώμα, *stratum*, quo lectus solet insterni. Extat apud Moschion. de morb. mul. c. 69.

STRONGYLOS, σρογγύλος, *rotundum*, teres, sive in formam rotundam, & turbinatam contractum significat, Dieterich. num. 793. Epitheton vermium ἐλμίνθων, *teretium*. Ita granum illud, quod inest piperi Indico, & *Myrtidanum* dicitur, ab Hipp. describitur per σρογγύλον, lib. 2. de morb. mul. LXXXIV. 18. & 1. 1. CXIX. 12. Est quoque epitheton *specilli*, quod alias σπαδομήλη vocatur; de quo superius in *Spathomele*. Gal. in Ex. dict. Hipp. Jung. Foes. p. 591.

STROPHOMATA, σροφώματα, vocantur *Ver-tebræ* in machinis artificialibus. Oribas. de machin. cap. 4.

† **STROPHOS**, quum intestina circa umbilicum torquentur.

STROPHOS, σρόφος, vocatur *dolor intestinum Torminalis*, *Tormina* plur. unde & *Torminosi* vocantur, qui his doloribus frequenter vexantur. Dicitur & *dolor Strophosus*. Est symptoma concomitans Iliacam, & Coliacam passionem. Hujusmodi dolores, & cruciatus interaneorum *Vermina* Festo dicuntur. Plura de hoc vocabulo emphatico lege apud Foes. d. 1. Dieter. nu. 794. Lind. Ex. VIII. §. 42. seq. Dolor quoque vocatur *Verminatio*. Rhod. ad Scrib. n. 121.

STROTER, σροτήρ, parva trabes, *trabecula*, lignum, canterius, qualis inter duas columnas alligatur ad humeri elapsam articulum reponendum. Hipp. 1. de art. t. 20. Foes. p. 592.

STRUCTURA, κτῆσκαδῆ, vide *Catastere*. De *structura hominis* encomio lege Lind. Ex. III. §. 7.

* **STRUMA**, χοίρας, idem quod *Scrophula*; estque tumor scirrhosus glandularum, vel in collo, vel sub alis, aut inguinibus, proveniens a materiæ congelativæ nutritiæ collectione, stagnatione, & induratione. Ejus species est *Broncocele*, quando *struma* in collo nascitur. Nec aberrabit, qui *herniam* testium carnosam, vel scirrhosam ad *strumas* referet. An vero abscessus tres cum folliculo, *Atheroma*, *Steatoma*, & *Meliceris* ad *strumas* recte referantur, quod Lang. 1. 2. ep. 4. fecit, ut & Castellus, de eo adhuc dubito: quandoquidem in *strumis* ipsæ glandulæ secundum totam substantiam indurantur; in illis abscessibus materia prorsus alia a parte, in qua generantur, notatur. Quod Helmont. negarit, Tartarum esse causam *strumarum*, non videtur a veri-

tate alienum, dummodo aliam quoque verior-
rem majori perspicuitate proposuisset. Ve-
rum & hic quoque mancus, & obscurus est,
quando nutritium succum in petrosu excre-
mentum permutari virtute aquarum, tali effi-
cacia propria Archeali, & vitali præditarum,
docuit tr. Tartarus non in potum. 11. seqq.
An *strumæ* curari possint solo attactu Regum
Angliæ, & Galliæ, fides sit penes Auctores. Le-
gatur Dieter. n. 924.

STRUTHIO, *Struthiocamelus*, στρουθός, στρουθο-
κάμηλος, nomen avis exoticæ maximæ, de qua
referunt, quod ferrum devorare non solum,
sed & concoquere valeat; id quod & Lang.
confirmat lib. 1. ep. 12. & Eph. Nat. Cur. A. III.
O. 37. negat vero C. Rejes C. El. q. 58. num. 41.
Hujus historiam, vires, & usum prolixius tra-
didit Aldrov. lib. 9. Ornith. cap. 2. Jung. Schrod.
l. 5. cl. 2. n. 68. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

* STRYPHNOS, στρυφνός, Latine *Acerbus* dici-
tur: & accipitur vel Proprie, vel Impropie.
Proprie denotat qualitatem gustatilem, quando
res acerba linguam nostram quasi contrahit, de-
siccat, & in profunditatem exasperat, sicut
pyra sylvestria, immatura, & similia. Differt
ab *Austero* sola intensione, vel gradu majori,
Galen. 1. de S. F. cap. 37. Consistit in portionibus
terrestribus, crudioribus adhuc, & salinis sic-
cioribus mixtis prævalentibus, & spirituosus,
oleosis, vel activis insufficientibus, vel deficien-
tibus. E Cartesianis principiis *Acerbi humores*
describuntur, quod consistant particulis rectan-
gulis, stridenti, & acutiori serræ assimilantibus.
Dolæus Encyclopæd. Med. lib. 1. cap. 11. §. 11.
pag. 165. Medicamenta στρυφνὰ acerba, oppo-
nuntur solutivis, quia valide adstringunt. Gal.
lib. 8 M. M. cap. 2. *Urinæ acerbæ*, στρυφνὰ ὕρξ,
leguntur apud Hipp. lib. 7 Epid. XV. 19. & expo-
nuntur, quod cineris speciem referant, ita ut
siccæ quasi videantur, & haud dubie saporem
quoque *accerbum* præbeant. Per translationem
vero etiam prædicantur de corpore, ejusque parti-
bus solidis siccioribus, ap. Hip. v. g. στρυφνὰ mu-
lieres, l. de A. L. Aq. VII. 1. ubi steriles intelli-
guntur, i. e. siccæ acerbæ, aridæ, l. de nat. mul. l. 15.
ubi Lind. συφρότῃ posuit, cerebrum στρυφνόν,
id est *adstrictum*, siccum, l. de morb. sacr.
XIII 3. ossa στρυφνὰ, i. e. *compacta*, arida, l. de
Carnib. IV. 3. Jung. Foef. p. 592.

STUDIUM, σπουδή, σπουδήδαι, quid signifi-
cet, jam ante ex Lexicis notum est. *Studiosi* per-
tinent etiam ad subjectum Medicinæ, cum ra-
tione valetudinis tuendæ, tum recuperandæ;
quia *studia* præ aliis laboribus corpus afficiunt,
& labefactant. Helmont. tr. Jus Duumvirat. n.
27. de febr. cap. 13. num. 5. Rolf. O. & M. M. Sp.

l. 2. f. 3. cap. 111. Quæ igitur illis sint observan-
da, vide apud J. Alex. l. 28. Sal. c. 3. Rolf. d. l. l.
14. f. 3. c. 20. Dieter. Jatr. p. 1040. seqq.

* STULTITIA, ἀνοία, ἀνδιφροσύνη, μώρως;
idem quod *Amentia*, *Dementia*: de quibus
vocalibus jam suo loco dictum est. Vide & *De-
livium*. Quis vocetur *Stultulus Hermeticus* ænig-
matice in Lapidis Philosophici negotio, legatur
apud Libav. T. 2. Op. p. 330.

STUPHA, idem quod *Balneum Laconicum*,
vel *Sudatorium*: dicitur & *Vaporarium*. Morell.
lib. 2. f. 1. c. 6. Laudantur & a Forest. l. 32. Obs.
6. Schol. & O. 13. Schol. Vide *Balneum*.

STUPPIO, id est *Stannum*. Rul. & Johnson.
in Lex.

* STUPEFACIENS, ναρκατικός. Vide *Narcoti-
cus*.

* STUPOR, *Stupiditas*, νάρκη, νάρκωσις, vi-
de *Narce*. De *Stupore Dentium* post esum imma-
turatorum, & acerborum proprie in homine dici-
tur αἰμωδία. Galen. lib. 3. de Al. Fac. c. 16. *Stupor men-
tis*, est ipsa *fatuitas*, Gr. μώρως. Vide *fatuitas*.

STUPPA, vel *Stupa*, σύπη, ἡ σύπη, συπέσι,
vocatur particula distracta lini, aut cannabis,
qua utuntur Chirurgi vel ad obturandum, vel
etiam pro Epithematibus ad frontem, nucham,
item in fracturis.

STURIO, nomen piscis, nonnullis & *Oxyrinchus*,
ab acuto rostro. Quamvis hoc nomen posterius
etiam tribuatur pisci cartilagineo Bos dicto, de
quo supra in BO. Vid. Aldrovandi locum ibi al-
legatum. De Græco nomine certo non constat.
An γαλαπίας? Neotericis tamen ξύραξι dici,
vult Aldrov. Hujus descriptio legitur, cum usu
in cibis, & Medicina, apud dictum Auctorem l.
4. de pisc. cap. 12. J. Alex. lib. 15. Sal. c. 1. Bruye-
rin. de re ciba. lib. 20. cap. 22. Schroder. lib. 5.
cl. 3. num. 89. *Accipenser* veterum nonnullis et-
iam dicitur.

STURNUS, ψάρ, nomen avis notissimæ, quod
cicuta vescatur absque noxa. Cujus historiam,
cum usu in cibo, & Medicina, prolixè lege apud
Aldrov. l. 16. Ornith. c. 19. J. Alex. l. 13. Sal. c. 8.
Bruyer. d. l. l. 15. c. 42.

STYGIA, epitheton Aquæ causticæ, sive corrosi-
væ, & præsertim Regiæ; cujus descriptio habe-
tur in Dispensatoriis, & apud Schrod. l. 3. c. 23.
Jung. Libav. l. 8. S. A. Ch. c. 30.

STYLISCOS, στυλίσκος. Vide *Priapiscos*.

STYOCERATOHYIDES, dicuntur Musculi, qui
Silyohidei vocantur, & os Hyoides una cum
Lingua ad latera movent. Barthol. l. 3. An. c. 14.
p. 546.

STYLOGLOSSI, vocantur Musculi linguam re-
trorsum ducentes, d. l. c. 23. p. 549.

* STYLOIDES, συλοδής. Vide *Graphioides*.

STY-

STYLOPHARYNGEI, sunt Musculi Gulam ampliantes. Id. l. 2. An. c. 12. p. 449.

STYLOS, σῦλος, dicitur de diversis instrumentis Chir. oblongis, plerumque teretibus, & acuminatis, quæ explorationi, quæ intrusioni, aliisque operationibus destinatis: de quibus quære in Indice Operum Hildani, ut & Sculteti Arm. Chir. Indice primo.

STYMPHALIDES dicuntur avium species quædam maximæ feræ; quarum historiam vide apud Aldr. l. 10. Ornithol. c. 3.

* STYMMATA, σῦμματα, dicuntur *spissamenta*, quæ oleis adduntur, vel odoris gratia, vel ut confecti diutius immunia permaneant. Gal. l. 2. de C.M.P.G. c. 2. Hinc & σῦμματα ita vocabantur *unguenta spissiora*, solidiora, & corpus habentia, simulque odorata, vel suaveolentia. Differebant ἀπὸ τῶν ἡδυσμάτων, quod liquida essent hæc, illa vero solida. Castell. Gorr. Paulo aliter Lind. exposuit, scribens, *stymmata* vocari, quæ consistentiam, seu corpus dant unguentis; *hedy-smata* vero succos, quibus ea exciperentur. Ex. X. §. 77. Schroder. ita descripsit: *Stymma* est *spissamentum*, seu *crassamentum* rerum, (florum, rerumque aliarum) quod remanet, dum in oleis macerata exprimuntur, lib. 1. cap. 3.

STYPHELIZO, στυφέλιζω, significat apud Hipp. *exagito*, vexo, asperius tracto, 3. de fract. t. 33. Foef. p. 592.

STYPHON, σῦφον, σῦψις. Vide *Adstringens*.

STYPTERIA, στυπτήρια. Vide *Alumen*.

* STYPTICON, στυπτικόν, i. q. σῦφον, *adstringens*. Vide suo loco. Adde Diet. n. 795.

STYRAX, σῦραξ. Vide *storax*.

SUAVIS, ἡδύς, vide *Hedys*, *Jucundus*: quibus adde, quod *suavia* gustu aliis insuavibus, ejusdem licet bonitatis, sint præferenda, utpote ventriculo gratiora. Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 26. J. Alex. not. ad Gal. l. 3. h. tit. c. 19.

SUB, ὑπό. Vide *Hypo*.

SUBACTIO, χείρωσις, dicitur tractatio rei cujusdam manibus facta; & dicitur de mistione, & emollitione Emplastrorum, ceræ, & similium massarum, manibus, vel in mortario cum pistillo facta. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 446. Verbum est *subigo*, χείρω, κατὰ γὰρ ἔργον.

* SUBALARIS, idem quod *Axillaris* vena, vel *Basilica*, aut *Mediana*. Castell. e Gall. supr. l. de Anat. vivor.

SUBAMARUS, ὑπόπικρος. Gal. l. 7. de S. Fac. 9. Crambe agrestis, & alibi.

SUBBILIOSUS, ὑπόχολος. Vide *Hypocholos*.

SUBBUTEO, ὑποβιόρχης, vel γυποτεριόρχης, nomen avis, *buteone* paulo minoris; ejus descriptio videatur apud Aldrov. l. 5. Ornith. c. 8.

* SUBCARTILAGINEUM, ὑποχόνδριον. Vide *Hypochondrion*.

SUBCAVUM, ὑπόκοilon. Vide *Hypocalon*.

* SUBCINGENS, ὑπεζωνάς. Vide *Hypezocos*.

* SUBCLAVIUM, κατὰ κλεῖς. Vide *Catacleis*. *Vena*, & *Arteria subclavia* occurrunt in Anatomicis, in specie apud Barthol. libell. 1. & 1. p. 638. & 652. præsertim *Vena clavia* celebrata est propter insertionem ductus lactei Thoracici Pecquetiani, ut & Lymphatici peculiaris, d. libell. 1. c. 6. Dicitur Musculus & Thoracem dilatans *subclavius*. Id. l. 4. An. c. 4. p. 565.

SUBCRUENTUS, ὑφαιμικός, significat colorem quodammodo sanguinis colori respondentem. Hip. 5. aph. 23. Diet. vero exponit per sanguine, vel cruore perfusum, n. 881.

SUBCUTANEUS, dicitur de omni illo, quod sub cute locum suum obtinet, siue naturale fuerit, siue præternaturale. De *subcutaneis* abscessibus (ad quos etiam parotides referuntur) legatur M. A. Sever. l. de nov. abscess. c. 15.

SUBDITUM, ὑποδεδετὸν. Vide *Prostheta*.

SUBDUCTIO, ὑπαγωγή, ὑποχώρησις, idem quod *Dejectio* per alvum. Gal. l. 2. aph. 18. in Chym. quoque *Subductio* vocatur abstractio, quæ fit per inferna, & est duplex, *Filtratio*, & *Clepsydræ*. Rul. & Johns. de quibus suis in litteris. Peculiarrem *subductionis* significationem tribuit D. Laur. Bellini, ita vocans arteriarum systolen, siue motum introrsum, quando post dilatationem in pristinam sedem redeunt, & ita tangentis sese *subducunt* manibus, in operis nuperrime editæ Membr. II. de Puls. p. 7.

SUBETH, Arab. idem quod *Carus*, vel *somnus* p. n. For. l. 7. obs. 7. Schol. Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. lib. 1. cap. 10. Vvalth. Sylv. Med. p. 376.

SUBETH SAHARA, *Coma vigil*, denotat Arculano, apud For. d. l. 6. obs. 38. & l. 10. obs. 34. Schol. Vvalther. d. l.

* SUBFASCIATIO, idem quod *subligatio*, ὑποδεσμίς. Vide *Hypodesmis*.

SUBFRONTALIS, est epitheton Suture Craniæ Offis frontis partem internam mediam cum maxillæ superioris ossibus transverso primum, mox obliquo versus orbitam oculorum ductu conjungens. Blas. Univ. Med. p. 105.

SUBHUMERATIO, κατωμισμός. Vide *Catomismos*.

SUBJECTUM, ὑποκείμενον, est potius terminus Philosophicus, & denotat in Medicina corpus humanum, in quo sanitas vel conservari, vel restaurari debet. Estque duplex, *Mas*, & *Fæmina*. Diet. Jatr. p. 43. De *subjecti* Medici natura, & attributis vide passim Institutionistas.

ut & Dogmata nostra Medicinæ Generalia, in prælim. dogm. 3. pag. 5 P. I. cap. 2. p. 18. seqq. P. II. cap. 2. 114. seq. Rolf. O. & M. M. Sp. I. 2. f. 3. cap. 1. seqq. De *subjecto Chymicorum* vide Th. Chym. Vol. I. p. 508. *Lapidis Philosophici*, sive *Tincturarum*, quod est *Mercurius corporalis*, d. I. 520. & 535.

SVBINTRANTES FEBRES dicuntur, quarum paroxysmus posterior invadit, antequam prior desinat. Laur. Bellin. de febrib. in Operib. Medic. p. m. 253.

SVBIVGALE, ὑποζύγιον, idem quod *Fumentum*. Vide *Hypozygion*.

* SVBLIGAMEN, ὑποδεσμός, idem quod *subfasciatio*, vide *Hypodesmis*, *subligaculum* in specie vocat Hildan. illud, quod herniosis applicatur, Cent. 6. obs. 69. Et simile mulieribus conveniens in procidentia uteri descriptum monstrat Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XLIII. fig. 9.

* SVBLIMAMENTVM, ἐναυώρημα. Vide *Enaurema*.

* SVBLIMATIO, *Sublimatum*, μετεωρατισμός, ὑψωσις, ἔπαρσις, terminus est Chymicis usitatus, sed ambiguae significationis. Vel enim idem notat, quod *Elevatio*, *Exaltatio*, quando res quædam per operationem artificialem exaltatur. Vel stricte *sublimatio* appellatur sicca elevatio, in qua partes siccae, subtiliores, spirituosae, concretiles a fundo elevantur, excitatae in sublime tolluntur, ibique consistunt, instar nubis pendentis, & capitello adherent, in minimas atomos redactae. Rolfink. Ch. I. 2. c. 2. Quæ hoc modo tractantur, & præparantur, vocantur *sublimata*; & hoc nomen tum aliis mineralibus, & metallicis tribuitur; v. g. Flores quoque sulphuris inter *sublimata* pertinent: tum stricte de *Mercurio sublimato* usurpatur. Quære *sublimata* varia in Libavii Indice, Tom. I. De *sublimatione* etiam plura invenire licet in Theatr. Chymic. Vol. IV. pag. 525. 853. 855. &c. Obiter Paracels. & *sublimationis morbose*, vel morbiferæ microcosmicæ mentionem facit, Paramir. lib. 2. cap. 4. *Sublimatorium* vocatur locus, & instrumenta, quibus *sublimatio* perficitur. Libav. d. I.

* SVBLIMIS, μετέωρος. Vide *Meteoros*. De *sublimatione medica* vide supra in *hyperoche*: *Sublimis* Musculus Carpi vocatur, qui alio nomine *Perforatus* dicitur, ad differentiam *Perforantis* infra illum situm, & propterea *Profundus* dictus. Barthol. I. 4. An. c. 9. p. 575.

SVBLIMITORIVM, ὑπάλειπτον. Vide *hypaleipton*.

SVBLINGVALIS, ὑπογλώσσος, epitheton est etiam Glandularum ad latera linguae sitarum; quarum descriptionem vide apud Bartholin. lib.

3. An. cap. 13. pag. 550.

SVBLIVIDVS, ὑποπῆλιος, lividum colorem remissum significat: & legitur 4. de artic. t. 64.

SVBLVXATIO, ὑπὸ ἡλίου, ὑπὸ ἀστέρων. Vide *Paratrhema*, *Diacinema*.

SVBMERSVS, καταδύς, κατὰ ποντοθεῖς, dicitur, qui in aquam marinam projicitur; quod laudat tantum remedium in Hydrophobia Helm. tr. Demens Idea, num. 47. 48. &c. ob hanc rationem, quod experientia testetur, *submersos* vitam diutius servare, etsi ad sensum videantur plane mortui, ibid. n. 50. &c.

* SVBMISSIO, diversimode accipitur. Interdum pro *remissione*, ceu quarto morborum tempore, Gr. ἀλάφμεμα, ἀνέσις dicto. Gal. lib. de morb. temp. cap. 6. Vide *Anesis*. *Dialeimma* interdum pro arteriæ *subsidentia*, sive *systole*, Gr. συστολή. Aegin. I. 2. c. 11. Vide *Systole*.

SVBORTVS, ὑπέφυσσις, dicitur species, vel differentia quædam τῆς τευχιάσεως, sive casus palpebrarum in palpebris. Gal. in def. med.

SVBPALLIDVS, ὑπωχρῶς. Vide *hypochros*.

SVBPVRGATIO, ὑποκαθαίρειν, a verbo ὑποκαθαίρειν, subpurgare, quod significat, leni medicamento, aut leviter purgare, aut ea dosi, quæ dari in periculum nequeat. Linden. Ex. XII. §. 69.

SVBRVBER, ὑπερυθρῶς. Vide *hyperithros*.

SVBRVVS, ὑπόωυρρος, dicitur de urinae igneo colore, diluto, & remissiore. Galen. lib. I. de Crisi c. 12.

SVBSCAPVLARIS, vide *Emmersus*.

SVBSICCVS, ὑπὸ ξηρότης. Vide *hypoxeros*.

SVBSIDENTIA, idem quod *sedimentum*, ὑπόστασις, vide *hypostasis*. *Subsidere*, verbum, Græc. dicitur κατὰ ἵσασθαι, de quo vide Linden. Ex. XVI. §. 147. Accipitur & pro *Confidentia*, συνίζισαι. Charlton. Exerc. X. Pathol. §. 42.

SVBSIDIVM, idem quod *Auxilium*, βοήθημα. Vide *Auxilium*, *Remedium*.

SVBSOLEANVS, idem quod *Eurus*, ventus dicitur, ab Ortu æquinoctiali flans; & opponitur *Favonio*, ab Occasu æquinoctiali prodeunti. Gal. c. 3 de Hum. t. 17.

SVBSPADONES, ὑποσπαδιαῖοι. Vide *hypospadias*.

SVBSPLENETICVS, ὑπόσπληνός. Vide *hyposplenos*. Extat Latina vox apud Prosp. Martian. in annot. ad Hipp. p. 149.

SVBSTANTIA, ὄσις. Vocabulorum Latini, & Græci significatio aliunde, vel e Logicis, Metaphysicis, aut Physicis jam nota esse debet. In foro Medico accipitur pro uniuscujusque rei perfectione essentiali, Gr. ὑπαρξίς dicta. Gal. I. 2. de Hipp. & Pl. decr. c. 1. Unde *actio substantia* agere nihil aliud est, quam qualitate propria

pria rerum substantiam, vel essentiam necessario comitante operari. J. Alex. not. in Gal. 15. de S. F. c. 17. vel potius agere ex toto, ex omnibus qualitatibus primis, secundis, tertiis, una cum substantia consideratis. Vide C. Hofm. Apol. pro Gal. 13. c. 42. a. e. & c. 46. b. c. alibique in scriptis passim. Et hoc non solum de quibusdam saltem medicamentis recte dicitur, sed etiam de omnibus, imo & de alimentis, quamvis non adeo in eminentiori gradu. Nam omnia, quæ in corpus nostrum assumuntur, debent mutari in ejus substantiam. Ergo etiam a tota substantia agere, & pati debent. Coincidit hæc tota substantia cum ιδιοσυγκροσία, de qua supra in I D.

SVBSTILLVM, idem quod stillicidium sanguinis e naribus, Gr. σάξις. Heurn. 1. de morb. ocul. 20. & c. c. 10. For. 1. 6. obs. 48.

* SVBSTITVTVS, ἀντεμβλητόμυθος, dicitur de medicamentis, quæ in alterius locum surrogari queunt, de quibus Gal. integro libell. de substitutionis Medicis, Aegin. 1. 7. c. 25. Dicuntur & Latine succedanea, in Proleg. Isagog. Dispensatorii August. c. 2. item apud Vveker. 1. 4. A. G. c. 11. ubi & Quid pro Quo vocatur. Jung. Dispensator. Universale J. D. Horstii Instit. Pharmac. lib. 4. c. 15. p. 73.

* SVBSVLTIO, idem quod Palpitatio, πάλμος. Vide Palmos.

SVBSVLTVS spasmodicus, vocatur affectio in febribus malignis, & scorbuticis familiaris, pertinens ad motus convulsivos, quando ægri artus, manus & pedes continere nequeunt, sed coguntur ob materiæ elasticæ in partibus nervosis accretionem, & copulam modo extendere, modo huc illuc agitare, varie transferre, imo interdum illorum æstra cursu, saltu, aliisve motibus, durisque laboribus subigere, in febricitantibus vero spasmi creberrimi minores observentur. Bonett. Anat. Pract. 1. 1. f. 13. obs. 4. p. 257. & 1. f. 8. Obs. 40. Schol. p. 668. Alias & subsultio usurpatur pro palpitatione musculorum, & cutis commotione in facie a flatulento, crassoque spiritu dependente, apud Joh. Stephan. Paraph. in Avic. 1. 3. fen. 2. c. 19. p. 154.

SVBSVRDITAS, βρηφορία, δυσηγοία, idem quod Obauditio, de qua supra. Extat apud Blas. Med. Un. p. 395.

SVBTILIATIO, λείπωσις, est terminus Chym. diciturque dissolutio, partes subtiliores a crassioribus separans: & habetur duplex, Μικροχρονική, & μακροχρονική. Illa est, quando corpora brevi temporis spatio dissolvuntur. Estque iterum duplex, Elevatio, vel Descensio. Hæc dicitur quæ tempore longiore res dissolvit. Estque Exaltatio, & Digestio. Rul. & Johns. in Lex. Rolf. Chym. 1. 2. c. 2.

SVBTRAHO, ὑποστέλλω. Vide Hypostellomæ.

SVBVERES, vocantur infantes, qui adhuc sub uberibus matris vivunt, sugentes. Quibus opponuntur Exuberes, ἀπογαλκτικοί. Keuch. ad Sam. p. 205.

SVBVENTANEVS, ὑπηνέμιος. Vide Hypenemios.

* SVBVERSIO, ἀνὰ Ἰσπὴ. Vide Anatrope: quamvis Latinum non exacte respondeat Gr. Proprie enim Gr. ὑποστροφὴ dicitur subversio. Vide Hypostrophe. Subversio volvulosa stomachi, εἰλεώδης τῆς στομάχου ἀνὰ Ἰσπὴ, vocatur fortis, & σπύτον, contentiosus vomitus: nam quemadmodum in Ileo subversiones fiunt cum magna contentione, & violentia, adeo ut sterces etiam evomant; sic etiam alios vomitus violentiores concitados, quos appellare volvulos posset. Gal. 1. 8. de C. M. S. L. c. 3. Castell. Jung. Joh. Anglic. Ros. Angl. p. m. 328.

SVBVIRIDIS, ὑπόχλωρος. Vide Hypochloros.

SVBVOLA, ὑπόθεναρ. Vide Hypothenar.

SVCCEDANEVS, idem quod substitutus, de quo p. a. Succedentia signa vocantur Bellino, quæ aliis supervenientia, ἐπὶ ἡρόμυθος dicuntur, quæ una cum Antecedentibus, & Coniunctis erudite collegit in Opere novissime edito, de Urin. Pul. lib. & c.

SVCCENTVRIATVS, vel subcenturiatus (Domin. de Marchett. Anat. c. 5.) epitheton est Glandularum Renalium, quas Cessarius Renes succenturiatos appellavit. Quorum historiam vide in Anatomic. præsertim Barthol. lib. 1. Anat. c.

SVCCESSIO, successus, ἀγδοχή, proprie dicitur de motu locali posteriori priorem insequente. Helm. tr. de Tempore, n. 40. Deinde etiam accipitur pro eventu alicujus rei bono; & ita Gr. respondet τύχη, ἐπιτύχημα.

SVCCESSIVVS, est epitheton morborum, qui semper opus habent causa continente, qua cessante statim cessant. Th. Rhod. a Veiga Oper. p. m. 200. Opponuntur Permanentibus.

SVCCIDVS, οἰσπηρὸς, epitheton Lanae. Vide Erion, Lana, Oesypus.

SVCCINGENS, succinctura. Vide Hypezocos, Diaphragma.

SVCCINVM, ἡλεκτρον. Vide Eleetrum.

SVCCOLATA. Vide Cocholata.

SVCCOTRINA, dicitur species Aloes, succi illius purgantis amari; ita dicta, quasi succo citrina, quod pulvis ejus coloris citrei sit: vel pro foccotrina, ab Insula foccotra: ubi copiose crescit. Estque purissima species. Schrod. 1. 4. cl. 3. n. 442.

SVCCVBVS, dicitur spiritus nocturnus muliebris, illudens inter dormiendum, ac si rem haberent Veneream; quemadmodum Masculus

culus spiritus vocatur *Incubus*. Dorn. Rul. & Joh. e Parac. l. 3. de orig. morb. invisib. Causam ad solam imaginationem refert. Vide *Ephialtes*.

† SUCCUS CYRENAICUS, sitne assa dulcis, ser. de feb. c. 19.

SUCCUS, Gr. χυλός, χυμός, ὀπός, (vide *Chylus*, *Chymus*, *Opos*) quid communiter significet, notius est, quam ut opus sit explicatione. Nimirum idem est, ac *Humor*, *liquor*. Interdum tamen, & præsertim in Pharmaceuticis, strictius sumitur pro liquore in vegetabilibus potissimum contento, & artis beneficio diversimode inde elicitio, & collectio. Tria vero, vel quatuor in unoquoque succo concurrunt. *Materia aquea*, vel liquida, propria uniuscujusque essentia, & natura specifica, & tandem *portiones excrementitiæ*, quarum aliæ tenuiores in segregatione supernatant, aliæ crassiores fundum petunt, *fecum* nomine venientes. Vide J. Alex. l. 16. Sal. c. 3. Ad duo priora saltem respexisse videtur Rul. describens *succum*, quod sit essentia proxime e corpore consistentia chyloformi extracta: quem uti in aliis omnibus, ita & hic secutus est Johnsonus. De succis officinalibus medicamentosis, & eorum modo præparandi, & colligendi vario videantur Vveker. A. G. l. 1. c. 8. Spec. l. 1. sect. 15. Schrod. l. 2. c. 17. & 82. item Dispensatoria varia, Augustan. Norimb. &c. Porro vocabulum *succus* ab Anatomicis etiam translato ad Liquorem *Nutritium*, *Nervosum*, *fermentativum*, in ventriculo; uti passim ex illorum scriptis observari potest. Strictè pro *Chylo*, & *succo nutritio* accepit Lind. quando non modo *succum* dixit partem esse meliorem chyli; verum etiam e Donato ad Terentium addidit, quod *succus* sit humor in corpore, quo abundant benevalentes: Et quod *succus* proprie dicatur quasi *sugus*, quod eum sibi ex alimentis quasi membra sugant, ut se repleant, atque reficient eo, Ex. III. §. 282. *Succum* pro *Lacte* accipi, testatur Keuch. ad Sam. p. 159. *Succus albus*, Chymicis vocatur *Argentum vivum*. Rul. & Johnf.

SUCCUSSATIO, vel *succassio*, Gr. σεισμός, ὑποσείσμος, πνεγμός, ὑποπνεγμός, idem fere, quod *Concussio*, quid significet aliunde notum est. Refertur vero a nonnullis inter remedia Apoplecticos in paroxysmo revocandi. Enimvero non semper esse securum, notavit Forest. l. 10. obs. 14 *Concussionem* vocans. Profuisse autem *succussionem*, & ad incessum coactionem, testatur Vvepser. de Apoplex. & ex hoc Bonett. Mercur. Compit. l. 1. p. 22.

SUCTIO, *suctus*, μίξις, proprie dicitur de infantium e papillis matrum lactis expressio-

ne, & extractione. Translatum postea ad naturam famis explicandam; quam etiam Gal. *suctionem* quandam esse, expresse dicit l. 1. de sympt. causis. cap. 7. quamvis fortassis ad trutinam veritatis examinata res illa non ita sese habeat. Hinc Lind. saltem more vulgi *suctum* appellari famem scripsit, Ex. XIII. §. 93. seq.

SUCCULA, proprie diminutivum est *suis*. Per translationem ita dicitur Instrumentum Chir. quod alias *Asellus*, ὀνισκος vocatur. Gal. 2. de fract. t. 49. & c. 3. t. 40. quamvis in Gr. textu non occurrat.

* SUDAMINA, ἰδρώα. Vide *Hidroa*.

SUDARIUM, σιδάριον, in N. T. dictum vocatur *linteum*, quo abstergitur sudor: Helmont. affinxit virtutem magneticam naturalem *sudario* S. Pauli, qua sanavit ægros, tr. de magnet. vuln. cur. n. 46.

SUDATIO, ἰδρωσις, proprie dicitur ipsa actio qua sudor per poros cutaneos excernitur. Communiter tamen cum *sudore* confunditur.

* SUDOR, ἰδρῶς. Vide *Hidros*.

SUDORIFERUM, *sudorificum*, ἰδρωτικόν, ἀπορητικόν. Vide *Diaphoresis*. Rolink. O. & M. M. Sp. l. 6. sect. 1. cap. 1. seq. *Sudorifica* vocavit J. Alex. l. 26. Sal. c. 11. *Sudorifici maximi*, P. I. Fabri meminit Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. p. 254.

SUFFERSURÆ, vulgo vocantur *Exanthemata*, vel *pustulæ*, quæ pueris ex calore solent evenire, interdum humidiores. For. l. 6. Obs. 42. Schol.

SUFFUMENTUM, *Suffumus*, θυμιάμα, θύμα, ὑποκαύνησιμα, ὑποκαύνησιμός, (quæ vocabula proprie dictam suffumigationem exprimunt, quando v. gr. pueris talis sub matrice paratur per suppositionem materiæ prunis injectæ) ὑποκαύνησιμός, vocatur medicamentum simplex, vel compositum, quod prunis injectum, & incensum odorem suum fundit. Vocatur & *suffumigatio*. Horum descriptionem, & catalogum vide apud Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 53. Morell. l. 2. f. 2. c. 9. (& Spec. l. 2. sect. 49.) *Suffumentum* ab *Odoramento* differt, quod hoc etiam sine igne odorem emittat. Hippoc. *Suffumentorum* passim etiam meminit, §. aph. 59. & in lib. de morb. mul. quæ loca Foef. collegit. Jung. Diet. n. 396. *Suffumenta* a rebus foetidis, ridiculis facta dæmonem fugare creduntur, non sine ratione plausibili, quam dedit Casp. Rejes C. El. p. 28. n. 14.

SUFFLUXIO, ὑπέρρυσσις. Vide *Hyporrhysis*.

SUFFO, est *Panis porcinus*. Dorn. Rul. & Johnf.

* SUFFOCATIO, idem quod *strangulatio*, πνίξις, πνιγμός, Vide *Pnigmos*, *Pnix*.

SVFFRICARE, i. e. *leniter fricare*, Rhod. in Lex. Scribon. Græce dici posset *ὑπερίβν*.

* **SVFFVMIGATIO**, *Suffumigium*, idem quod *suffimentum*, de quo p. a.

SVFFVSIO, *ὑπόχυμα*. Vide *Hypochyma*, *Cata-racta*. *Suffusio auriginosa*, idem quod *Icterus*. *Dolæus Encyclopæd.* l. 3. c. 8. §. 1. p. 475.

SVFFVF, dicuntur pulveres compositi, qui alias in Officinis species vocantur. Libav. S. A. Chym. lib. 4. cap. 1. ex Sylvio *Suffuff æthereum*, est figmentum Paracelsicum, cuius meminit lib. 1. Philof. Sagac. §. quid sit Philosophia adepta.

* **SVGILLATIO**, *Sugillatum*, *ἐκχύρωμα*, *ὑπόσφυγμα*. Vide *Ecchymoma*, *hyposphagma*. Hipp. 2. de fract. t. 30. seqq. aliquoties meminit *ἐκχύρωμα*.

SVGITIVUM, dicitur medicamentum, quod absumere valet serositates hydropicorum, Avicen. 1. 5. sum. 2. tr. 6.

SVLFVR, *Sulphur*, *θεῖον*, communiter vocatur succus mineralis, vel pinguedo terræ, vitriolacea aciditate imprægnata, h. e. constans copia puri sulphuris ingenti, modica salis acidi quantitate, & tantillo spiritus, aquæ, & terræ. Schroder. l. 3. c. 28. Fr. Hofm. in Clav. ad h. loc. Dividitur in *Nativum*, sive *Fossile*, & *Factitium*. Ad *nativum* pertinet illud, quod *globosum* est, & *ἄπυρον*, Latine *Vivum* vocatur, optimumq; habetur. Keuchen. ad Samm. pag. 97. *Sulphuris* proximam historiam, vires, usum, præparandi medicamenta ex eodem modum vide apud Galen. lib. 9. de S. Fac. §. Theion. Diosc. lib. 5. cap. 124. Schroder. lib. 3. c. 28. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Ferr. Imperat. hist. nat. lib. 15. c. 1. 2. 3. Chiocc. Mus. Calc. sect. 2. pag. 169. seqq. Rul. & Johnf. in Lex. Rhod. ad Scrib. num. 78. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 1. cap. 1. p. 24. seq. & sect. 4. c. 6. p. 294. *Sulphur factitium* fieri e mineralibus, vel aliis quibuscunque ramosis, v. g. ex oleo Vitrioli, & Terebinthinæ, scribit Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. cap. 13. p. 153. Præter hanc ineptam significationem, Spagyricis, & Chymicis *Sulphur* dicitur *Pars lapidis Philosophorum*, principium, & pater metallorum; & vocatur *Sulphur philosophorum*. Principium metallicum describitur, quod nihil aliud sit, quam purus ignis occultus in Mercurio, qui longo successu in mineris excutitur, atque movetur motibus corporum cœlestium, digeritque frigiditatem, & humiditatem in Mercurio, pro varietate graduum decoctionis, & alterationis in diversas formas, plumbi, stanni, cupri, ferri, argenti, auri, &c. Theatr. Chymic. Vol. I. p. 700. Quære de *Sulphure* plura in illo, & reliquis V. Tomis dicti Theatri, & multa reperies. Præterea etiam *Sulphuris* nomen multis compositionibus Chymi-

cis tribuitur: v. gr. *Sulphur auratum* Antimoni; cuius varias descriptiones vide apud Ruland. Chym. lib. 5. f. 9. cap. 2. seqq. Sunt etiam, qui *Sulphur* pro universali principio corporum naturalium accipiunt. In qua significatione Rulandus descripsit, quod sit principium formativum, aereum partim, partim igneum, & æthereæ naturæ particeps, per quod virtus est, & vita rebus inest: quare & *Balsamus naturæ* appellatur. Ita *sal* terminator est, & *sulphur* informator, vim plasticam habens. *Mercurius* vapor unctuosus est, qui ab illis patitur. Formam essentialem Chymici relinquunt Physicis considerandam. Cartesiani tribuunt illi corpuscula ramosa, quæ facile sibi invicem, & aliis implicantur. Continet hoc principium sub se olea omnia, & spiritus ardentes dictos. An acidum inest *sulphuri*, hodieque valde controvertitur inter Chymicos. An distinguendum inter *Sulphur* mixtum, sive compositum, cui *sal acidum* concedi potest; & *sulphur simplex*, sive principium *sulphureum*, cui adungere Acidum, quod implicat contradictionem? Alii ita principia ista describunt: Quævis viva, mobilis, & spirituosissima species, quæ in halitum attenuari potest, est *Mercurius*. Sicca, & conservans, & acuens est *Sal*. Urens, calida, & purissima est *Sulphur*. Plura de *sulphure*, ceu primo, & substantiali, vide apud Villis de ferment. Tit. 2. & 3. Tribuitur etiam aliis mineralibus: v. gr. *Sulphur rubeum*, i. e. *Arsenicum*, vel *Operimentum*. *Sulphur vitriolatum*, est *sulphur* a vitrioli decoctione tractum per aquam communem, cui innatat. Rul. & Johnf.

SVMA, i. e. *Tartarus*. Rul. in Lex.

SVMBI, id est *Acetosus*, & *crocus*. Ruland. & Johnf. in Lex.

† **SVMEN**, in mulieribus regio mammarum. Dur. ad Holler. l. 1. c. 57.

* **SVMEN**, *ἡβον*, *ὑπογάστρον*, pars ima ventris. Vide *Etron*, *Hypogastrium*.

* **SVMMITAS**, *summus*, *ἀκρότης*, *ἄκρον*. Vide *Acron*. *Summa operatio* siderum in homine, quæ fit noctu. Rul. *summitates* etiam dicuntur herbarum cacumina; v. g. *Summitates Absinthii*, *Centaurei minor*.

SVMPPIO, *λήμμα*. Vide *Lemma*.

SVPERBIA, *Superbus*, quid significet, aliunde notum est. Idem quod *Arrogantia*. Vitium morale, a quo etiam Medicus cavere debet. *Superbus*, alias est Epitheton Musculi oculum attollentis. Bartholin. l. 3. An. c. 8. p. 513.

* **SVPERCILIVM**, *ὄφρυς*. Vide *ophrys*.

SVPERCOMPOSITIVA, *ὑπερσυνθετική*, vocatur secta Medica, quam Agathines Lacedæmonius invenisse dicitur; nonnulli vero *ἐκτική*,

habitualement, alii vero *ἐνδεκτικὴν*, *electivam* appellarunt. Gal. in def. med.

* *SVPEREXCRETIO*, *ὑπερέκκρισις*, idem quod *ὑπερέκκρισις*. Vide *Hypercrisis*.

SVPERFICIES, *ἐπιφάνεια*, proprie dicitur, quod longitudinem, & latitudinem tantum habet. Gal. l. 1. M. M. c. 4. estque idem, quod *περιφέρεια*, *circumferentia* exterior corporis. Quæ læsa constituit speciem morborum organicorum, quæ dicuntur *Morbi in superficie vel aspera*, vel *lævi*. Gal. de diff. morb. c. 7. Jung. Institutionistæ, & inter hos Dogm. nostra Med. Gen. P. II. c. 4 cl. 5. p. 127. seq. *Superficies* etiam dicitur *Album ovorum*, Rul.

SVPERFLVITAS, *superflvus*, *περίτρωμα*, *περίτρες*, idem quod *Excernendum*, *Abundans*. Vide *Excrementum*. *Superflua materia* omnis vel est talis ratione quantitatis, vel qualitatis. Gal. lib. de caus. morb. cap. 6. & indicat sui remotiorem.

SVPERFOETATIO, *ἐπικύσις*. Vide *Epicyema*.

* *SVPERGEMINALIS*. Vide *Epididymis*.

* *SVPERGENVALIS*, *ἐπιγορῆσις*. Vide *Patella*, *Epigonatis*, *Mola*.

* *SVPERHYMERALIS*, *ἐπωρίς*. Vide *Epomis*.

SVPERIMPLASTARE, i. e. emplastrum superimponere, Joh. Dav. Rul. de Stercor. & Urin. p. 60. Ad cancerum Succus stercoris vaccini in jure, vel vino injiciatur, & finus *superimplastetur*. Ex Thes. Pauper.

* *SVPERIMPRÆGNATIO*, idem quod *superfatio*. Vide *Epicyema*.

SVPERIORES partes, *ἡ ἀνωτέρω*, dicuntur in respectu ad inferiores *ἡ κατωτέρω*, & quidem vel ratione situs, vel etiam ratione vicinitatis cum corde. Gal. l. 3. de dignot. puls. c. 2.

* *SVPERLIGAMEN*, *ἐπίδεσμος*. Vide *Epidesmos*.

* *SVPERLIGVLA*, *ἐπιγλωττις*. Vide *Epiglottis*.

SVPERMONICVM, i. e. *Ænigmaticum*. Dorn. in Dict. Parac.

SVPERNA medicina, cum purum ab impuro, i. e. virtus a substantia superatur. Rul. in Lex.

SVPERNATANTIA, terminus hodieque in Medicina usitatus, & emphaticus, denotans talem excessum vitiositatum cacochymicarum, qui urget excretionem. Quemadmodum enim non omnis abundantia, sive plethora sanguinis statim postulat sui excretionem, sed illa solum, quæ turgēt; ita nec omnis cacochymia indicat purgationem, sed quæ *supernatat*. Legatur elegans libellus Anton. Ponce Santacrucii de imped. magn. auxil. lib. 3. c. 4. & 5. Jung. etiam Casp. Bravo Resolut. Med. alique.

SVPERNE, *ἀνωθεν*. Dicitur de partibus, quæ

superne deorsum feruntur; ad differentiam aliarum, quæ *inferne*, *κατωθεν* sursum feruntur; de quibus Gal. l. 8. de U. P. c. 1.

SVPERPVRGATIO, *ὑπερκαθάρσις*. Vide *Hypercatharsis*.

SVPERSCAPVLARIS. Vide *Infraspinales*.

SVPERSTITIO, *δεισιδαιμονία*, significat in Medicina vanam, & imaginariam virtutem occultam, quam quis assensu suo, & fiducia tribuit citra rationem naturalem alicui rei, sive naturali, sive factitiæ, quin & ipsis characteribus, verbis, signaturis, cum ad generationem morborum, tum ad eorundem curationem. Quæ non solum apud veteres fuit frequentissima, sed & (proh dolor) hodieque adhuc viget, & fovetur; quamvis multi clarissimi viri serio dehortati sint. In primis vero Medicus probus sibi caveat ab omnibus curationum *superstitiosarum* modis, monente Diet. Jatr. p. 723. fin. Lind. Ex. II. §. 33. 34. Jungatur & C. Rejes q. 97. per totum. Rhod. ad Scrib. n. 152. Brasavolus quoque in Indice suo Galen. plura exempla vanæ *superstitionis* collegit. Et profecto etiam mirum, quod Parac. ipse tam serio dehortatus sit a *superstitionibus*, expressis verbis scribens: Nemo audeat per *superstitiones* alteri vel morbos inferre, vel etiam eos auferre, cum illi oriantur quamplurimi e causis naturalibus, scil. vitiatis; hoc vero fieri possit etiam mediis naturalibus rite cognitis: l. 5. de morb. invisibil. gener. & l. principiorum, sive de myster. vermium, c. 6. quamvis reapse multa *superstitiosa* admiserit. Vide in vocabulis *Character*, *Divinum*, *Amuletum*, &c.

* *SVPERVACATIO*, *ὑπερέκκρισις*. Vide *Hypercrisis*.

SVPERVACVVS, idem quod *superflvus*.

* *SVPERVENIENS*, *ἐπιγενόμενον*. Vide *Epigenetia*.

SVPERVOMITVS, *ὑπερέμετος*. Vide *Hyperemesis*. Adde Bonet. Anat. Pract. l. 1. f. 1. O. 5. Hoc termino Latino usus est Aurel. Severin. statuens, a venarum *supervomitu* dependere quorundam abscessuum sanguifluorum generationem, & originem, l. de noviss. abscess. c. 7.

SVPINATORES MVSCVLI, sunt duo suppositi pronatoribus manus. Barthol. lib. 4. Anat. cap. 8. p. 574.

SVPINVS, *ἵππος*, *supinitas*, *ἵππασμος*. Vide *Hiptyasmus*.

SVPPASCENS, idem quod *Depascens*, Gr. *ὑπόνομος*. Vide *Hyponomos*.

SVPLANTALIA, vocantur medicamenta externa, quæ plantis pedum supponuntur: v. gr. Massa farinacea fermentata mixta cum sinapi, sale,

sale, sapone, nitro, & aliis. Blancard. in Lex. quamvis in alio Authore vocabulum illud nondum legerimus.

SUPPOSITIO, ὑπόθεσις. Vide *Hypothesis*. *Suppositum* etiam accipi potest pro subdito.

SUPPOSITORIVM, idem quod *Glans*, βάλανος. Vide *Glans*.

SUPPRESSIO, generaliter idem quod *Retentio*, ὀπισθοκίνησις. Vide *Epischesis*. Communiter vero de *suppressione urinae*, quæ *Iscuria* alias dicitur, ἰσχουρία, & de *suppressione mensium* usurpari solet.

* **SUPPURATIO**, ἐκπύημα, idem quod *Purulentia*. Vide *Ecpyema*, *Empyema*.

* **SUPPURATIVS**, ἐμπύος. Vide *Empyos*.

SUPRASPINATIVS. Vide *Infraspinatus*.

* **SVRA**, γαστροκνημία, & γαστροκνημιον. Vide *Gastrocnemia*. *Suralis Vena*, & *Arteria*, quæ dicitur Anatom. vide apud Barthol. libell. 1. c. 9. p. 645. & libell. 2. c. 6. p. 658.

* **SVRDITAS**, surdus, κωφός, κωφότης. Vide *Cophosis*.

SVRRECTIO, ἀνέκστασις, est motus corporis cum elevatione, notior, quam ut multis opus sit verbis.

SVRRECTORIVM, vocatur instrumentum Chirurgicum manum pendulam ex læsione erigens, & erectam servans, apud Paræum s. 22. Chir. c. 10.

SVRSVM, ἄνω. Vide *Ano*.

SVS, ὄρε, idem quod *Porcus*. Vide supra in **PO**.

SVSINVM, σάσινον, epitheton unguenti, vel olei liliacei, h. e. ex liliis confecti, quod & κείνινον, & αἰγύπτιον λευκόν vocatur. Meminit hujus Hipp. de nat. mul. XXIX. 98. LXIIX. 4. LXXX. 2. Gal. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Foef. Oec. p. 577. Keuch. not. ad Sam. p. 216.

* **SVSPENDICVLVM**, κρεμαστήρ. Vide *Cremastere*.

* **SVSPENSVS**, æquivocum est in Latino, dum vel dicitur de illis, qui pœnis capitalibus afficiuntur, vel cruci affiguntur, vel hodieque de patibulo *suspenduntur*. De posterioribus differit Helmont. quod discontinuitas, id est separatio luminis vitalis in arteriis facta, scilicet per constrictionem arteriarum jugularium faciat, ut uno momento in suspensis pereat facultas princeps cerebri, tr. Blas hum. nu. 24. & tr. Ignota actio regim. num. 48. Græc. κρεμαστοί, & κρεμασθέντες vocantur. Vel dicitur de contento in urinae medio, vel superiori parte occurrente, & Gr. dicitur ἐνωμώρημα. Vide *Enæorema*. Vel idem est, quod *Elatius*, μετέωρον. Vide *Meæoros*. *Suspensores musculi*, sunt κρεμαστές. Vide *Cremastere*.

SVSPICIO, ὑποψία, dicitur mentis quædam

comprehensio tacita super alia re, vel alium hominem, in dubium vocans, quod ita sese habeat, quemadmodum de iis dicitur. Hujus nulum esse solatium, dixit Gal. 1. de diff. resp. c. 11. a princ. *Suspectus*, ὑποπτός vocatur. Ita *medicamenta suspecta* dicuntur, de quorum efficacia adhuc potest dubitari, vel ratione securitatis, vel etiam ratione perfectionis. Aliam quoque significationem obtinet vocab. *Suspectus*, quando sumitur pro *Expectatus*, apud Scrib. nu. 209. notante Rhod. in Lex.

* **SVSPIRIVM**, *suspiriosus*, idem quod *Anhelitus*, *Anhelosus*, *Asthma*, *Asthmaticus*, ἀσθμα. Vide *Asthma*, *Dyspnæa*, &c.

SVTOR, σκυτοτόμος, ῥαπίης, opifex est calceos conficiens. De his Gal. scripsit, ut & de aliis opificibus illiberalibus, quod jam suo tempore ausi sint, proprio artificio relicto, in artis Medicæ opera insilire temere. Quare non mirum, si & hodieque tale quid contingat; quamvis in perniciem potius salutis humanæ, quam commodum: l. 1. M. M. c. 1. fere ad fin.

SVTORIVM *Astramentum*, χάλκαιον. Vide *Vitriolum*.

SVTRATAR, Parac. dicitur remedium aliquod splenicum, aut splene paratum; quod descripsit l. 2. de virib. membr. c. 8.

SVTVRA, ῥάφή. Vide *Raphæ*.

SYAGROS, σύαγρος, *Aper*, sive *porcus sylvestris* vocatur. Lang. l. 1. ep. 61.

SYALI, σύαλοι, vocantur *sues vetulae* ultra perfectionis terminum progressæ, & ita ad alendum minus idoneæ, quin omnium pessimæ. Gal. cap. 4. de R. V. L. A. t. 102. Jul. Alex. l. 11. Sal. cap. 5.

SYALISMVS, perperam, & vitiose legitur pro *salismus*, σιαλισμός, i. e. *Salivatio*. Vide *salivatio*.

SYCHNOS, συχνός, idem quod πυκνός, *densus*, *confertus*, cuius emphasis consistit in copia cum continuitate. Usurpatur ab Hippoc. lib. 5. Epid. XIII. 11. VIII. 21. l. 7. Epid. XXXIIX. 9. Jung. Erot. Onom. p. m. 98. b. ubi plura adhuc occurrunt loca ex Hipp. adducta. Foef. Oec. p. 602.

† **SYCIÆ** *CVCVRBITVLÆ*. Joan. Zechius consil. de lateris dolore p. 76.

SYCION, συκίον, dicitur *decoctum ficum aridarum*, sive *caricarum*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XXIIX. 8. XXX. 7.

SYCITES, συκίτης, epitheton vini ex caricis, aut ficibus maceratis parati; cuius meminit Gal. lib. 6. de C. M. S. L. c. 3. quamvis vitiose legatur σικύτης. Dioscoridi dicitur κατωρχίτης, *Catorchites vinum*, l. 5. c. 41. Jung. Foef. p. 448.

SYCON, σύκον. Vide *Ficus*.

SYCOSIS, σύκωσις, *Ficatio*. Vide *Ficus*.

* SYCOTOS, *συκωτός*. Vide *Ficatus*.

SYDERATIO, vide *sideratio*.

SYDIA, id est *Luna*. Rul. & Joh.

SYDUS, saepe legitur pro *fidus*, quod idem est ac *Astrum*. Vide *Aster*.

SYLETUM, Parac. dicitur composita Medicina ex tribus salibus, Sale gemmæ, Colchotar, scisso; cujus descriptio gemina legi potest de Tartaro, l. 2. tract. 2. c. 5.

SYLLOCHIA, *συλλοχία*, significat *coacervationem*, collectionem, congregationem: & legitur apud Hipp. l. de Oñimestri part. IV. 19. ubi *συλλοχία* scribitur; quam tamen scriptiōnem vitiosam judicavit Foef. p. 594. Vide *Xylogos*.

SYLLOGISMUS, *συλλογισμός*, quid sit proprie, jam ex Logicis Medico constare debet. Cujus usus adeo necessarius, ut non modo Gal. eum aliquoties inculcaverit, v. g. l. 1. de Elem. c. 4. l. 2. de S. Fac. c. 16. sed & J. Alex. negaverit cordate, Medicum esse posse verum Rationalem, & Dogmaticum, qui non calluerit ratiocinandi, demonstrandique scientiam, h. e. Logicam, & *syllogismorum* doctrinam: not. ad h. Gal. locum. Specialiter Hipp. *συλλογισμοί* dicuntur *ratiocinationes* de morbis, & eorum remediis; item *consultationes*, & *disputationes* de iisdem: uti patet ex l. de dec. ornat. IX. 2. quod alibi *κοινολογία* vocavit, l. Præcept. VII. 4. aut *ἐυλογον διαπραξίς*, ibid. X. 12. notante Foef. p. 594. Imo si rem accuratius consideremus, ipsa *Methodus* conservandi, & curandi, quæ fit per indicationes debitas, nihil aliud esse videtur, quam *syllogismus Medicus Practicus*.

SYLO, dicitur totus mundus. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

SYLPHE, vocantur *Pygmæi*, *spiritus terræ*. Dorn. Rul. & Joh. e Parac. Philos. Tr. 4.

SYLVA, *ὕλη*, quid significet, in trivio jam innotuit. Metaphorice dicitur de *capillorum conge-
nie*. Keuch. ad Sam. p. 108.

SYLVANT, *sylvestres*, dicuntur Parac. *aerei homines*, aut *spiritus aerei*. *Sylvestres* quoque homines vocantur nemora, desertaque loca sylvarum inhabitantes, nobis statura multo proceriores, & robustiores, & loqui nescii, &c. Dorn. Rul. & Joh. Flatus quoque hodie vocari *spiritus sylvestres*, patet ex Disputationibus Medicis, quos Tachenius *peregrinos* nominavit.

SYMAR, id est *Viride Romanum*, vel *viride æris*, Rul. & Johns.

* SYMBEBECOS, *συμβεβηκός*. Vide *Accidens*.

SYMBOLE, *συμβολή*, Attic. *ἐμβολή*, *Commis-
sam*, connexionem, & conjuncturam significat, apud Hipp. l. 5. Epid. III. 1. & 4. de art. 1. 64.

SYMBOLUM, *σύμβολον*, etiam sumitur pro *com-
mercio*, & *conspiratione* diversarum rerum, & corporum ad unum effectum. Ita *symbolum Ele-
mentorum* describitur in Th. Ch. Vol. IV. p. 119. ubi & *Retinaculum* elementorum vocatur. Ali-
bi vero dicitur *symbolizatio*, Vol. II. p. 96. *Symbo-
lizare* quoque in malam partem legitur accep-
tum ab Helmont. tr. Tumul. Pestis, S. Præpa-
rata sedes, quando scil. Tartarus cruoris peste
subactus non paret amplius vitæ legibus, sed
pristinæ obedientiæ suæ poenitens, furoris liber-
tatem effrænem sibi arrogat, eoque nos trucu-
lentiùs infestat, quo fidentius semel abdita in-
tus Archei consilia receperit. Hoc dicit vocare
Scholas *symbolizare*.

* SYMMETRIA, *συμμετρία*, est temperies, vel
contemperatura, seu debita convenientia, propor-
tio, & consensus inter se cum similarium par-
tium, tum instrumentalium, in compositione,
numero, magnitudine, & figura (adde & conne-
xione, vel unitate) Gal. l. 1. de tu. san. c. 1. Hujus
vero Harmoniæ, & convenientiæ primaria caus-
sa est Humorū, & ex his sanguinis, & spiri-
tus animalis mutuus consensus, & debita ad par-
tes solidas distributio, & reciprocatio; cujus
beneficio vitale temperamentum his competit,
ut functiones suas rite perficere, & præstare
queant. Alias in genere, & absolute *σύμμετρον*
est, quod nulli collatum medium est, & *mode-
ratum*, & omnis temperiei cum activarum, tum
passivarum qualitatū norma constituitur. Gal. l.
1. de Temp. c. 6. An tale vero in rerum natu-
ra corpus detur, non immerito adhuc dubita-
tur. Non absolute vero, sed respective *σύμμε-
τρον* vocatur, quod collatum cum aliis facit, ut
reliqua dicantur intemperata. Ita Gal. inter o-
mnia animalia Hominem constituit *σύμμετρον*; &
inter homines eum, qui *ἀσπαρτός*, & qua-
dratus vocatur, d. l. & ex hoc Castell. *Symme-
tron Individuale*, nihil aliud est, quam ipsa
ἰδιοσυγκρασία. *Symmetrum medicamentum* est, quod
& similis temperamenti est cum eo, cui admove-
tur, & medii temperamenti omnium primarum
qualitatum. Gal. l. 5. de Simpl. Fac. c. 27. Jung-
& J. Alex. not. ad Gal. de diff. morb. c. 22. Vide
Moderatus, Dieter. n. 798.

SYMMYO, *συμμύω*. Vide *Conniveo*.

SYMMYSTA, dicitur *Collega sacerdotii*; & usur-
patur de illis, qui eandem profitentur scienti-
am, vel artem: v. g. *Symmysta Philosophiæ*
adeptæ, Helmont. de Lithias. c. 8. n. 6.

SYMPARATAXIS, *συμπαράταξις*, vocatur *naturæ*
conflictus cum morbo, desumpto vocabulo e re
bellica, ubi acies instructæ, & collocatæ con-
flictantur. Usurpatur vero ab Hipp. de *confli-
catione* inter morbum, naturam, & alimenta,
l. de

I. de vet. medic. XXXVII. 24. Jung. Foef. p. 595.

SYMPARATERESIS, συμπατήρησις, dicitur *indicatio apparentium*, quæ non ex seipsis, verum ex aliis signis comprehenduntur. Vocabulum est Empiricorum proprium. Gorr.

* SYMPASCHO, συμπαύω. Vide *sympathia*.

SYMPASMA, σύμπασμα, idem quod ἀσπίσμα, ἀσπίσματος, h. e. id, quod corpori inspergitur, *Aspersio*. Aurelian. l. 2. acut. c. 38. & l. 3. tard. pass. c. 7. l. 5. notante Foef. d. l. Vide *Cataplasma*.

* SYMPATHIA, συμπαθεία, vide *Consensus*. Opponitur & τῇ ἰδιοπαθείᾳ, & τῇ ἀντιπαθείᾳ. Quando illi opponitur, notat *Morbos per consensum* dictos; ad differentiam eorum, qui primario, & per se oriuntur. Quando vero huic opponitur, significat naturæ quandam convenientiam corporis naturalis cum altero. Ita & *sympathia Macrocosmica* dicitur, quando quodlibet sidus cum suo flore *sympathiam* habet. Th. Chym. Vol. V. p. 379. Plura vide in Johns. Lex. l. 1. Verum neque hoc dissimulandum, multa concurrere signa in *sympathia*, & *Antipathia* exemplis ab Authoribus adductis, quæ cum veritate non concordant. *Sympathiam* quoque morborum dari inter fratres, & sanguinis vinculo conjunctos, vult Th. Barthol. uti patet ex Act. Hafniens. Vol. II. Obs. 38. p. 105.

SYMPATHETICUS, συμπαθητικός, in genere dici potest de omnibus rebus sive naturalibus, sive præternaturalibus, inter quas consensus, vel compassio quædam, sive *sympathia* intercedit. Specialiter vero dicitur de medicamentis quibusdam singularibus, quibus peculiaris quædam occulta virtus ad distans etiam sese extendens; qualia sunt *Unguentum armarium*, *Pulvis sympatheticus Dygmai*, &c. Quorum efficaciam Helmont. omnibus viribus conatus est a magiæ illicitæ suspitione liberare, & rationem referre vel in magneticam *sympathiam*, aut *antipathiam*, vel in occultam virtutem a *Magnali magno* dependentem, quod est spiritus quidam in universo latens; uti videre est in tract. de Magnet. vuln. curat. Hunc plures adhuc sequuntur sectatores Helmontii; neque etiam inter eos, qui Dogmatici audiri cupiunt, defunt hujus opinionis defensores. Ita & Doleus in Encyclopæd. Med. l. 2. c. 4. §. 17. p. 313. 314. curas illas *sympatheticas* defendere, & cum Commenio approbare videtur. Enimvero quam frivolis hypothesis illa nitatur argumentis, & phænomenis, jam alibi publice a nobis fuit ostensum. Nemo ergo vitio nobis vertat, si cum Naudæo, Jordano, Dieterichio, alisque Medicis veris Dogmaticis, & Christianis curationem per hujusmodi medicamenta, sive

Unguentum, sive *Pulverem sympatheticum* quæ vanitatis, quæ falsitatis arguamus, & inter curationes illicitas, Magicas, Diabolicas referamus. Vide Diet. Jat. p. 736. *Atramenti sympathetici* descriptio ex Jac. le Mort. traditur in Morley Coll. Chym. Leid. c. 78.

* SYMPEPSIS, σύμψεσις, idem quod ψέψις, Lat. *Concoctio*. Vide *Coctio*. Legitur apud Gal. c. 3. progn. t. 23. ubi denotat eam naturæ *concoctionem*, qua crassis, & crudis humoribus, & concoctu difficilibus providet per abscessum; calidioribus vero, & tenuioribus per excretionem. Castell.

SYMPEXIS, σύμπηξις, *Coagmentatio* vocatur. Legitur apud C. Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 658.

SYMPHLAN, συμφλάν, ξυμφλάν, significat *confringere*, collidere. Hippocr. lib. 5. Epid. XXIX. 16.

SYMPHONIA, symphonos, συμφωνία, σύμφωνος, idem est ac *Harmonia*, *Consensus*. Specialiter vero σύμφωνος est nomen medicamenti ad tussim optimi; cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. fin. ubi & *Lexopyretos* vocatur, quia & febrem sedat. Describitur & ab Æt. l. 8. citante Gorr.

SYMPHORANEUROS, συμφοράνευρος, dicitur ex mente Foresti passio illa, quando videlicet in acutis febribus tam gravis tremor fit, ut mentes etiam hebetentur; atque deprehenditur in strictione, vel in fluxu hæmorrhoidum, vel sanguinis fluxu; & hunc fluxum inhibere oportet, l. 7. Observ. 18. Schol. Alias vocabulum hoc nusquam reperire licuit.

* SYMPHYSIS, σύμφυσις, ξύμφυσις. Vide *Coalescentia*.

SYMPHYTON, σύμφυτον, *connatum*, idem quod *Emphyton*. Vide *Connatus*.

SYMPIAZESTHÆ, συμπίεσις, significat *comprimi*; & legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXXVI. 7. Adde Foef. p. 595.

SYMPLESIASMOS, συμπλησιασμός, Lat. dici potest *Conjunctio*, appropinquatio, quo Gr. vocabula veteres modeste appellarunt actionem generationis, vel officium procreandi liberos; ut est apud Rolsink. de part. gen. P. I. c. 1.

SYMPNOEA, σύμπνοια, ξύμπνοια, *Conspiratio*. Vide *Confluxio*.

SYMPORSYNO, συμπορσύνω, proprie significat *cooperor*, concilio, una præparo, & dispono ad aliquid, a verbo πορσύνω, quod est poeticum, & significat *præparo*. Compositum vero legitur apud Hipp. c. de art. t. 73.

* SYMPTOMA, σύμπτωμα, vocabulum in Medicina notissimum; cujus variam significationem ipse Galenus optime expedit, l. de diff.

diff. symp. c. 1. & 2. quod scil. & late, & stricte accipiatur. Late omne id notat, quicquid præter naturam homini accidit, siue causa morbifica, siue superveniens accidens p. n. fuerit. Stricte vero tertiam saltem speciem rerum præter naturam, hoc est *Consequens morborum*, & causarum significat, exceptis cum morbis, tum causis; & hoc sensu nihil aliud est, quam affectus præter naturam, qui morbum sequitur, velut umbra corpus. Et hujus iterum tres numerari solent communiter differentie, vel species, *Actio laesa, Excretorum vitium, & Qualitatum externarum corruptio*. De quibus omnibus passim prolixè apud Institutionistas videre est. Si placet, legantur Dogmata nostra P. II. c. 10. & seqq. Jung. Lind. Ex. VI. §. 62. Ex. XIII. §. 40. seqq. *Symptomata* uti sunt effecta morborum, ita & indicia, vel signa, Ex. IX. §. 12. Idem etiam sano sensu *symptomata* ipsos esse morbos, statuit, Ex. IV. §. 18. II. §. 68. XIII. §. 20. Non inepte quoque Helmont. *symptomata* vocat fructus morborum, tr. Ignor. Hosp. Morb. p. 73.

* SYMPTOSIS, σύμπτωσις, ξύμπτωσις, Latine *Collapsio* dicitur, & *Concidentia*; & usurpatur vel de totius corporis imminutione, & contabescencia, ubi opponitur *διόγκωσις*. Vide *Dioncosis*. Galen. l. de opt. sect. c. 28. In qua significatione & Hipp. usus, de hum. III. §. 2. vel de vaforum *concidentia*. Hippocr. 1. aphor. 3. l. 2. Epid. f. 1. 41. l. 4. Epid. XXVII. §. 5. vel de faciei *collapse*, ibid. XXI. 20. de oculorum *collapse*, ibid. XXVII. 10. de temporibus *collapse*, Progn. t. 7. Jung. Foef. p. 596. Vide & *collapse*.

SYNACTICOS, συνακτικός, i. e. vim contrahendi habens. Fernel. Therap. l. 5. c. 2.

SYNÆSTHESIS, συναίσθησις, q. d. *Consensio*, usurpatur de sensu, quem æger ipse percipit ex morbo; v. g. ex tensione partis inflammatae. Gal. l. 13. M. M. c. 1. Cerebrum quoque dicitur habere non *αἴσθησιν*, sensum, sed *συναίσθησιν*. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 592. 594.

* SYNÆTION, συναίτιον. Vide *Concaussa*.

SYNAGELASTICOS, συναγελαστικός, congregabilis. Dicitur de piscibus, qui segregatim degunt, non tantum inimici, sed adeo etiam ut ne suæ quidem speciei parcant, sed bellum faciant valentiores imbecillioribus, hosque devorent. Linden. Ex. XI. §. 87.

SYNAGMA, σάγμα, concretio materiæ, vel contenti alicujus in urina vocatur. Hippocr. l. 6. Epid. f. 3. t. 15. Vide Foef. p. 596.

SYNAGRIS, συναγρίς, vocatur Pisceis, differens a *synodonte*, fere adhuc ignotus; & describitur ab Aldrov. l. 2. de pisc. c. 13.

SYNALLAGMA, συναλλάγμα, commercium, con-

tractus, commutatio proprie dici posset. Ita Medico cum ægrotis esse *συναλλάγματα*, dixit Hipp. l. de Medico, t. 33.

* SYNANCHE, σανάχη. Vide *Angina*.

SYNANDROTHENÆ, σαναδρωθῆναι, significat *una cum virilitate crescere*, & augeri: usurpaturque de morbis, qui post pueritiam ad virilem ætatem usque perdurant, v. g. Epilepsia. Hipp. l. 2. Proorrh. XVI. 1.

SYNAPTO, σανάπτω, contingo, pertingo. Hipp. 2. aph. 25. Adde Dieter. n. 800.

* SYNARTHROSIS, σανάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

SYNCAMPE, συγκαμπή, vocatur *flexura*, hoc est locus, ubi committitur brachii pars inferior cum superiore, & ad hanc inflectitur. Hipp. l. de Ven. XII. 12. Linden. Ex. XIII. §. 414.

SYNCATANASIPHAGOS, συγκατανασιφάγος, dicitur ad *nummum manduco*, hoc est coepulans alius, & simul annuens dictis omnibus hospitis sui, solius ventris causa. Linden. IX. §. 130.

SYNCAUSIS, σύγκαισις, Lat. *Combustio* dicitur; & usurpatur de excrementis per calorem internum febrilem veluti combustis. Galen. cap. 4. de R. V. I. A. t. 113. Linden. σύγκαισιν per *tacitum incendium* vertit, & ad sanguinem ipsum quoque retulit. Ex. XIII. §. 401.

SYNCEPHALÆOSIS, συγκεφαλαίωσις, dicitur *connumeratio*, vel collectio sententiarum in mente facta. Gal. c. 1. de iis, q. in medic. t. 3.

* SYNCERUS, ἀκρητὴς, scribitur aliquando pro *Sincerus*.

* SYNCHONDROSIS, συγχόνδρωσις, vocatur ex unionis ossium species, quæ fit interveniente quadam cartilagine. Gal. l. de Ossib. proœm. Bartholin. libell. 4. Anat. c. 1. uti fit in ossibus maxillæ inferioris, & pubis.

SYNCHRISMATA, συγχρίσματα, vocantur *Inunctiones* acopæ, apud Aegin. l. 7. c. 19. Meminit & Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 16. fere ad fin. Jung. Rhod. ad Scribon. n. 175.

* SYNCHYSIS, σύγχυσις, in genere *Confusio* vocatur. In qua significatione usus Hippocr. l. 6. Epid. sect. 3. t. 1. In specie vero notat oculi vitium, *confusus* secum ejus humoribus: id quod accidit ut plurimum ex vehementiori plaga, interdum ex uvæ tunicæ inflammatione, ruptis vasis, effluoque eorundem humore. Inde pupilla discolor, & turbida evadit; & principio quidem major cernitur, tandem vero contabescit, minorque re ipsa apparet. Gorr. & Castel. & Gal. in defin. Medic.

SYNCIPUT, vide *inciput*.

SYNCLEISIS, σύγκλησις, conclusio, vel *occlusio* dicitur: usurpatur de venis. Hippocr. l. de morbo. sacr. XLIX. 13. Adde Foef. p. 593.

* SYN-

* SYNCOMISTOS, συγκομιστής, συγκομιστός, dicitur de pane, qui & ἀντίπυρος vocatur, vide Autopyros. Porro & συγκομιστής quoque appellantur in cibis, quæ ex toto sunt collata, & cum succo, non sicca. Hipp. l. 2. de diet. XXXIII. 27. De pane vero usurpavit l. 3. III. 7. Vide & Foef. d. l.

* SYNCOPÉ, συγκοπή, vocatur præcepti virium lapsio, Gal. l. 12. M. M. c. 5. solutio naturæ vocatur ab Aurel. l. 2. Acut. c. 3. estque animi deliquium fortius, & periculosius, quam Lipothymia. Consequuntur syncopen duo præcipue symptomata; frigiditas totius corporis, ob exolutum calorem nativum; & sudor frigidus, qui & syncopiticus vocatur; pulsus defectio, & sensus, motusque privatio concomitantur. Gorr. Castell. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 470. seq.

* SYNCRIMATA, συγκρίματα, concretiones dicuntur corporum simplicium, & elementorum confusiones, & concretiones. Gal. l. 5. de S. F. c. 25. item animantium corpora, quasi ex atomorum corpusculorum mistura conflata, l. de diff. morb. cap. 5.

* SYNCRISIS, σύγκρισις, Concretio, Contemperatio, proprie dicitur Gal. l. de marcor. cap. 4. idem quod Mistio, a verbo συγκρίνω, compingi, commisceri, quod legitur apud Hipp. l. 6. Epid. f. 2. t. 45. & Gal. l. 4. M. M. c. 4. ubi opponitur τὸ ἀγνεύειν, dissolvi. Chymicis quoque σύγκρισις, concretio, vel coagulatio est rei liquidæ ad solidam substantiam per humidæ privationem redactio spontanea, & violenta. De utraque vide Rolink. Chym. l. 2. c. 4.

SYNCRITICA, συγκριτικά, medicamenta non dicuntur Methodicis Relaxantia medicamenta, (uti perperam, & contra textum manifestum exposuit Castellus, & Blancardus) sed potius illis opposita, Compingentia, Coagmentantia, Conjungentia. Gal. l. 3. Anat. Adm. c. 2. De syncriticis integrum librum scripsisse Thessalum notavit idem l. 1. M. M. c. 2.

SYNCYRIA, συγκυρία, dicitur casus, quod forte accidit, contingens; quod & συγκύρημα appellatur. Hipp. l. de vet. med. XII. 10. Verbum συγκυρεῖν quoque significat contingere, evenire casu, idem quod τυγχάνει, & legitur lib. 1. Epid. f. 2. t. 68.

SYNDESIS, σύνδεσις, significat colligationem, coarctationem, connexionem. Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 1. Foef. p. 597.

* SYNDESMOS, σύνδεσμος. Vide Ligamentum.

SYNDESMOSIS, σύνδεσμος, Spigelio dicitur ea ossium connexio, quæ alias συνάφωσις vocatur, l. 1. de H. C. F. c. 3.

SYNDIDONAE, συνιδόναι, apud Hipp. est re-

mittere, laxare, 3. de iis, q. in med. t. 31. Gal. in comm. ad hunc locum.

* SYNDROME, συνδρομή, Lat. Concurfus dicitur: & ab Empiricorum secta introducta hæc vox ad exprimendam congeriem, vel concursum symptomatum. Hinc aliquoties Gal. descripsit, quod sit ἀθροισμα, acervatio, cumulus, collectio symptomatum: v. g. comm. 2. in 1. Proorrh. t. 52. c. 4. de R. V. I. A. t. 62. l. 2. M. M. c. 4. & alibi. Specialiter syndrome plethorica, dicitur concursus symptomatum morbos a plethora obortos consequentium, l. de plenit. c. 9 & de cur. rat. per S. M. cap. 9. Ita etiam dici posset syndrome Caco-chymica, & in specie syndrome Cholericæ, Phlegmaticæ, &c. Imo juxta Gorr. adhuc specialiores excogitari possent syndromæ; v. g. syndrome pleuritica, epileptica, &c. Quamvis vero ab Empiricis hic artis terminus dicatur inventus, non video tamen fonticam rationem, cur Gal. illam syndromen adeo impugnaverit; cum potius omnino necessarium sit, & Hipp. & ipsius Gal. præceptis conforme, ut signorum, & symptomatum consideremus concursum, nec uni saltem temere fidamus.

SYNDYASMOS, συνδυασμός, conjunctionem proprie duorum significat, combinationem. Sumitur vero specialiter pro coitu maris, & feminae, & conjunctione Venerea, apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XL. 13.

SYNECCHYMOO, συνεκχυμώω, significat Coeffundo, una, vel simul e vasis effundo, h. est naturam evacuantem una adjuvo. Gal. c. 2. in l. 6. Epid. t. 9. Jung. Foef. p. 597.

SYNECHES, συνεχής, Continuus. Vide Continuitas.

SYNECTICON, συνεκτικόν, Continens: Epitheton causæ proximæ, quæ alias & Conjuncta, & Contentiva dicitur, quæ semper cum morbo conjuncta manet. Vide Continens Causa. Lang. l. 1. ep. 15.

SYNEDREVONTA, συνεδρεῖν, Lat. Affidentia. Vide Affidens.

SYNEILEMMENOS, συνελεμμένος, coarctatus dicitur, qui adstricta est alvo. Lind. Ex. IV. §. 99.

SYNENDEICNYMENA, συνενδεικνύμενα. Vide Coincidentia.

SYNENOMENA, συνωνύμα, vocantur Unita, simul conjuncta, idem quod & συνόντα. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foef. p. 599 Gorr.

SYNEREIDO, συνερίδω, significat confero, inter se collido. Usurpatur de dentibus confertis, Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXIX. 2. LXXXII. 4. & de maxillis, l. 5. Epid. XXIX. 24. Adde Foef. p. 597.

SYNEREPHES, συνερεφές, i. e. obvolutum, con-

contentum, a verbo *συνεφέω*, *inumbro*, obtego. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foef. p. 599.

SYNERGASMA, *συνέργημα*, *Cooperationem* significat. In specie Libav. *Synergasmata Chymica* recenset, Tom. 2. Oper. p. 131. dividens *Synergastica* in *ἐνδύνηκτα*, quæ efficaci vi prædita sunt, & *συνδύνηκτα*, *præparatoria*. Alchym. Pharmac. c. 3.

SYNERXIS, *συνῆξις*, h. e. *Conclusio*, *Copulatio*, idem quod *σύνθεξις*. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foef. p. 597.

SYNESTECOS, *συνεστηκώς*, *ξυνεστηκώς*, *consistens*, *constans*, *compactus*. Usurpatur de excrementis alvi, *consistentiam* suam coherentem habentibus, & coactis. Hipp. Prognost. sect. 2. t. 13. Coac. t. 601. alibi vero *συνιστάμενα* & *χωρήματα* vocantur, & opponuntur *ἐξυγραινομένοις*, *liquidi-
dioribus*, Coac. t. 613. Adde Foef. d. 1.

SYNETHES, *συνήθης*, *Consuetus*. Vide *Consuetudo*.

SYNISTAMENOS, *συνιστάμενος*, *Consistens*, idem quod *συνεστηκώς*, Foef. p. 599.

SYNIZESIS, *συνίζησις*, i. e. *confidentia*. Vide supra in Co.

* SYNNEUROSIS, *συννέωσις*, q. d. *Connervatio*, est species unitiois ossium, interveniente aliquo tendine, vel ligamento *παχηλῶς* nervo dicto. Galen. l. de ossib. in proœm. Bartholin. libel. 4. Anat. c. 1. uti fit in osse coxendicis cum femore. Spigelius vero substituit duas alias, *συνδέσμιωσιν*, & *συντένωσιν*.

SYNNEUSIS, *σύννεσις*, usurpatur hoc vocabulum a Galen. l. de trem. palpit. c. 6. tribuiturque calori nativo, quando æqualibus, & liberis transituum viis utitur, tempore, & mensura motus in se inclinans, deinde iterum se explicans. Unde & Latine *Inclinatio*, & oppositum *ἐξάπλωσις*, *explicatio* caloris vocatur. Videtur autem intelligi per hæc duo vocabula sanguinis veluti quies, in diastole cordis, & impulsus in systole.

SYNNOMA, *σύννομα*, proprie dicuntur *simul pascencia*, vel iisdem pascuis utentia. Gorr. quamvis alii per *τὰ συνόντα*, unita, explicent.

* SYNOCHOS, *σύνωχος*. Vide *Continens*.

SYNOCOCHÉ, *συνωκωχή*, Lat. *Commisura*, *Connexio*, & coherentia dicitur; legiturque apud Hipp. l. de Venis X. 8. Junge Foef. p. 599.

* SYNODON, *συνόδων*, vel *συνόδους*. Vide *dentes*.

* SYNOPSIS, *σύνopsis*, *Compendium*. Galen. l. de nerv. diss. c. 17. Ita & librum scripsit titulo, *Synopsis de pulsibus*. Vide *Compendium*. Idem quod *ὑπετύπωσις*.

SYNOVIA, Paracelsicus terminus, sed diversimode ab eodem sumptus, interdum Physiologicæ, interdum Pathologicæ. In illo sensu di-

citur *Synovia* nutrimentum partis suæ, (sive succus nutritius parti appropriandus) & conservatio virtutis retentivæ, & motivæ virtutis ex viribus virtutis digestivæ. Ita liquor nutritius in articulis, vel potius nervis ad articulos excurrentibus dicitur *Synovia*, gluten articulorum album; alias *Hydarthros*, *Meliceria*, vide *Meliceria*. Ita quoque *Synovia* in renibus, in cerebro, in hepate, corde, &c. ex mente Paracelsi habetur. In sensu vero Pathologico *Synovia* dicitur morbus articularis, vel etiam aliorum membrorum morbi, ubi succus nutritius proprius corruptus in causa est. Vide Paragraph. l. 7. cap. 1. & tract. de podagra in princ. ut & alibi. Hildan. de Ichor. Melic. cap. 3. Helmont. (ut & Dorn. & Ruland.) vocat *synoviam*, describens, quod sit mucilago quædam pellucida, spermati similis, qualis vitulo mactato amputatis pedibus e tibiis exstillat, inter ligamentorum capsulas, osiumque contactus effusus liquor, tr. Volupe viventium morbus, &c. n. 15. 20.

* SYNTASIS, *σύντασις*, *Contentio*, vel *Tensio*, aut *Tensio*, opposita est τῇ χαλάρει, *laxitati*, & contingit in cute, & articulis, vel reliccatis, aut induratis, in cute vero potissimum, cum muscoli inter ipsam quovis modo augescunt, tum maxime ex carnis copia, & abundantia, ut & in utre pleno aqua, & Tympania; quod Galenus in pluribus Methodi libris testatur, Gorr. & Castell. Hinc & *συνταπνέ* medicamenta dicuntur *tendentia*, & *siccantia*, quæ opponuntur *χαλασπνοῖς*, *relaxantibus*. Galen. l. 4. M. M. c. 7.

* SYNTAXIS, *σύνταξις*, Lat. *Coordinatio* dicitur, id est mutua compositio, & connexio. Galen. lib. de ossib. in proœm. Nam in specie de ossium naturali *coordinazione* usurpatur: vocatur & *συνώθεσις*, *ὁμιλία*. Gorr.

SYNTECMAEROMAE, *συντεκμαίρομαι*, Latine *Conjicio*, *Conjecturam facio*. Hipp. l. aphor. 9. quamvis majorem emphasin adhuc in se hoc verbum contineat, quam prolixius exposuit Libavius in Scholiis ad h. ap. Vide Dieter. n. 803.

SYNTENOSIS, *συντένωσις*, est species *Syneuroseos*, a Spigelio excogitata, quando duo ossa per tendinem conjunguntur. Ita Ossa Scsamoidea digitorum ossibus nectuntur: Patella femori, & tibiæ: l. 1. de H. C. F. c. 3. Barthol. libell. 4. c. 1.

SYNTERETICE, *συντηρητική*, i. e. *Conservatoria*, scil. *methodus* eadem, quæ *ὕγιή*. Blancard. in Lex.

* SYNTEXIS, *σύντηξις*, *συντηκηκός*. Vide *Colliquatio*.

SYNTHENA, Paracelso dicitur species epileptiæ, vel caduci, aut apoplecticæ affectionis, cum

cum doloribus in stomacho, torminibus, estque fere lethale symptoma; quod si unum paroxysmum sustinuerint ægri, & post illum evigilantes noscant adstantes, magis in paralyfin, quam in syncopem incidunt. Paragraph. l. 3. c. 1. §. 3.

* SYNTHESIS, συνθεσις, idem quod συναρξίς, *offium compositionem*, & connexionem significat. Vide *Syntaxis*. Quamvis & alius morbus nec periculo, nec facie dissimilis Phthisi hoc nomine veniat, apud Plin. secund. l. 1. de Medicina, c. 62. qui tamen solus inter tam multos ita scripsit. *Synthesi* quoque dicitur medicamentum compositum a Q. Sereno c. 30. Vide Keuchen. not. p. 210.

SYNTHETOS, συνθετός, *Compactus, Compositus*. In specie vero Hipp. usurpavit de excrementis durioribus, & compactis, Coac. t. 110.

† SYNTHESIS, Quinto Sereno, quod ex pluribus rebus componitur. Pagan. Gaudent. additam. criticis c. 45.

SYNTIMOREO, συντιμωρέω, *Coadjuvo*. Galen. c. 1. de R. V. I. A. t. 39. Vide *Timoreo*.

SYNTOMOS, συντόμος, *concisus, succinctus, velox*; & adverbium συντόμως, *brevi, celeriter*, quod legitur Hipp. 3. aph. 12. Vide Dieter. nu. 805. Nomen vero adject. occurrit Coac. t. 160. Jung. Foef. p. 600.

SYNTONIA, συντονία, *contentio, robur, & firmitas* dicitur. Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 67. Galen. in comm. ad h. l. συντόνις quoque significat *vehementem dolorem*. Coac. t. 160. Jung. Foef. d. l.

SYNTROPHOS, συντροφός. Vide *Connutritus*.

* SYNULOTICON, συνυλωτικόν, idem quod επυλωτικόν, *cicatricem inducens*. Gal. l. 13. M. M. c. 5. Vide *Epuloticum*.

SYNYMENSIS, συνύμνησις, Spigelio vocatur species Offium duorum conjunctionis, per aliquam membranam, qua ratione in recens natis ossa syncipitis cum osse frontis iunguntur. l. 1. de H. C. F. c. 15. Barthol. libell. 4. c. 1.

SYPHAR, idem, quod exuviae, λεβηρίς. Casp. Rejes C. El. q. 26. n. 1. Vide *exuviae*.

SYPHILIS, dicitur Fracastorio *lues venerea*, vel *morbis Gallicus*: unde & libros tres metricos suos de morbo hoc inscripsit *Syphilidem*. Rationem hanc dedit C. Rejes, quod indicet nomen hoc quasi concordiae, & amicitiae Venereæ partum, q. 59. n. 1. quasi dic. συν, & φιλία. Meminit & huius Vvaltherius in Sylv. Med. p. 14. 28. Idem vult quoque Fallop. tr. de morb. Gall. c. 2. Tom. I. p. 684. Hoc nomine quoque usus M. A. Severin. l. de noviss. abscess. c. 23. non inepte describens in genere, quod sit impleffura prodiens ab inquinabulo impense putri, crasso-

que, & tota substantia expugnante temperamentum humanum ad partes spermaticas primum spectante, mox alias etiam acris fermenti facultate, ac auræ virulentæ instar pervadente.

* SYPHON, idem quod fistula, σύριγξ, *cannula*, pertinet ad instrumenta Chirurgica. Hildan. in Cist. milit. class. 19. Syphon rectus, dicitur Ἀδύρητος, Gal. l. 5. M. M. c. 7.

SYRENÆ, Syrenes, sunt monstra marina ex Nymphis nata. Dorn. Rul. & Johnson. in Lex. Commentum Paracelsicum in Paragran. & alibi.

SYRIACON, συριακόν, epitheton Unguenti, quod & Commagenum, vel Comagenum vocatur. Vide Comagenum. Lapis quoque Judaicus dicitur Syriacus. Chiocc. Mus. Calc. f. p. 2983. Ulcus Syriacum, quid sit, vide *Tonsillæ*.

SYRICON, συρικόν, vel idem est quod Sandyx, i. e. Cerussa usta, si credimus Aetio l. 7. citante Gorræo, & Aegineta l. 7. c. 3. vel est mistum quid ex Cerussa usta, & Sinopide, juxta Plinium, æqualibus quidem portionibus, allegante eodem Gorræo. Vel est nomen Collyrii ἀδήςτης, & ἀπαλῆς, apud Aet. l. 7. Gorr.

SYRINGA, idem quod syrinx, σύριγξ, *fistula*.

* SYRINGOTOMUM, συριγγοτόμον, instrumentum dicitur recurvum, in acutum desinens, incisorium, cultellus ad fistulas incidendas comparatus. Gal. l. 6. M. M. c. 4. Figuræ Syringotomorum videantur apud Aquapend. Scult. alioque Chirurgiæ Scriptores.

* SYRINX, σύριγξ. Vide *fistula*.

* SYRIUS, vocatur Pulvis purgans fortior, ex Scammonio præparatus; estque nihil aliud, quam huius Extractum, sive Resina, & Magisterium, Schroder. l. 4. cl. 4. n. 468. Rolfink. Chym. l. 5. f. 2. c. 16. seqq.

SYRIZO, συρίζω, significat *sibilum edo*; qualem edit sputum viscidum, & crassum in gutture. Hipp. l. 2. de Morb. XLVI. 6. Legitur & υποσυρίζω. Vide *Hyposyrizo*.

SYRMA, σύρμα, idem quod ἀπίσυρμα, *abrasum, desquamatum*. Vide *Aposyrma*. Leguntur vero σύρμαξ apud Hipp. l. 4. Epid. XIX. 24.

SYRMAEA, συρμαίη, nomen est plantæ alicujus; sive Raphanus fuerit, ad vomitum concitandum idoneus, qui & Radicula dicitur; sive alia herba Selino similis. Deinde etiam ita dicitur edulium quoddam ex adipe, & melle, quod veluti præmium certaminis cujusdam exhibebatur Lacedæmone, quod ejusdem erat quoque nominis. Porro hoc nomine etiam vocabatur portio ex sale, & aqua purgationi idonea, Foef. pag. 601. Hinc dictus

SYRMAISMOS, συρμαϊσμός, mendose συμπεσμός, *purgatio per vomitum*, aut alvum minorativa, lenis, mitior. Hipp. 2. de art. t. 50. Gal. in com. Lang. l. 2. ep. 48. fin. C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 277.

SYRONES, vide *Sirenes*. Vocantur & *Pedecelli*, Arab. *Assoabat*.

SYRRHOEA, συρρῶα, σύρρῶν, *Confluxile*, idem quod ξίρρῶα, ξύρρῶν. Vide *Confluxile*, *Confluxio*.

† **SYRUPUS**, ab Arabico Sirab, quod est potio. Joan. Genric. Hottingerus de usu linguae Arab.

SYRUPUS. Vide *Sirupus*.

* **SYSSARCOSIS**, συσάρκωσις, dicitur *conjunctio ossium*, mediante carne, q. d. *Concarnatio*, ut in osse hyoide cum scapula. Ita caro gingivarum dura dentes ossibus maxillarum connectit, Gal. l. de ossib. proem. Barthol. libell. 4. c. 1. Gorr. Deinde & συσάρκωσις dicitur ratio curandi vulnera, praesertim capitis, ad cranium pertingentia, ubi interstitium non potest suppleri contractione labiorum, sed opus est concretione carnis, vel *concarnatione*: de qua curandi ratione egit Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & J. Alex. in not. ad h. l. T. II. Op. p. 795. fin. & p. seq. Denique συσάρκωσις Pathologice dicitur carnis intra vasa, & tunicas testium scroti p. n. generatio; unde *Hernia carnosae*, vel σαρκοκήλη oritur. Aegin. l. 6. c. 63.

SYSTASIS, σύστασις. Vide *Consistentia*.

SYSTATHMOS, σύσταθμος, idem quod ισόσταθμος, *eiusdem ponderis*. Gal. in Exeg. voc. Hippocr. Foef. p. 602.

* **SYSTEMA**, σύστημα, idem quod σύστασις, *collectio*, *constitutio*, *coitio*. J. Alex. not. in Gal. l. 4. de L. A. c. 9. In specie sumitur etiam pro *sedimentorum in urina concretione*. Hipp. l. 7. Ep. XLI. 7.

* **SYSTEMATICOS**, συστηματικός epitheton *inæqualitatis* in pulsibus pluribus *collectivæ*, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 30. J. Alex. cit. loc. Hujus sunt tres species, ἀλλεΐων, *intermittens*, παρεμπίπλων, *incidens*, & μύσας, *myurus*. Castell. Gorr.

* **SYSTOLE**, συστολή, *constrictio*, *contractio*, proprie dicitur cordis motus, quo in angustum contrahitur, ut sanguis e ventriculis cordis in arterias, qua pulmonalem dextro, qua aortam sinistro coherentem, exprimatur. In qua contractione apex cordis versus costas, & sterni regionem sinistri lateris attollitur. Qui vero & Arteriis *systolem* attribuunt, illi minus accurati sunt in vocum applicatione; siquidem proprie non contrahuntur, sed saltem submittunt: unde & a nonnullis *submissio* appellatur, quando tempore *Diaстоles* cordis arteriae a disten-

sione remittunt, & paulum confidunt. Enimvero nunquam inaniuntur, aut revera contrahuntur, quemadmodum Cor coarctatur. Igitur vera *systole* dicenda non erit; quemadmodum nec vera *Diaстоle* cordi attribui poterit, cum non vere distendatur, sed saltem a contractionis motu ad pristinam naturalem figuram, & magnitudinem recurat. Vide *Diaстоle*. Adde Barthol. l. 2. An. c. 6. ut & alios Anatom.

SYSTROPHE, συστροφή, Lat. *Convolutio* dicenda esset: verum vocab. Græcum apud Hipp. denotat *Tuberculum*, *Duritiem*, humorum concretiones, & tumores; 3. de artic. t. 9. 16. l. de humid. usu XI. 12. quamvis & generaliter usus sit de morborum collectionibus, de R. V. I. A. t. 21. Quemadmodum & verbum συσπέρφει, de humorum collectione sumitur, 5. aph. 50. & alibi. Junge Foef. p. 602. Diet. n. 806. Jonston. in not. ad Coac. l. 280. etiam scripsit, quod συστροφή apud Hippocr. significet & humorum collectionem, & eorundem concretionem, tumoremque. συστροφή etiam *Globus* vertitur a Lind. Ex. V. §. 50.

SYSTREMA, σύστημα, idem quod συστροφή.

SYZEUXIS, συζυξις, idem quod συζυγία, i. e. *Conjuratio*.

SYZYGIA, συζυγία. Vide *Conjugatio*.

T.

TAR. De hac litera notavit Gal. quod conjuncta tum litera R reddat difficiliorem saepe pronuntiationem, si lingua non satis se se ampliet, & prioribus dentibus innitatur. Gal. c. 6. aph. 32. Paracelsus vero nescio quam peculiarem characteristicam, & magicam efficaciam tribuit lit. T. l. 2. Philos. Sagac. c. 4. Sed revera sunt nugæ.

TABACUM, *Tabacca*, proprie nomen est plantæ, quæ alias *Nicotiana*, *Petum* vocatur, de qua consulantur Botanici, & Schroder. l. 4. cl. 1. n. 229. Communiter vero accipitur vocabulum pro fumo ex accensis illius herbæ foliis exiccatis, vel per se, vel cum aliis rebus permistis, per tubulos varios ore attracto, hodieque notissimo, & usitatissimo, quamvis etiam quam pluribus nocentissimo; quam noxam verissime non minus, quam severe inculcavit Lind. Ex. IX. §. 59. Inter mortis occasiones, & impedimenta retulit Helmont. ob hanc rationem, quod propter occultum virus late serpens, vires vitales prosteruat, tr. Mortis occasiones: & in specie, quod ejus usus nimius Apoplexiæ initium afferat, ob sulphur anodynum inebriativum, & si in gradu, nu-

numero, & quanto excesserit, apoplecticum, tr. de Lith. c. 9. n. 76. 86. Impotentiam quoque generandi promovere, legitur in Eph. N. C. A. 3. Obs. 41. Ex usu fumi *Tabaci* olfactum læsum fuisse, testatur Observ. apud Bonett. An. Pract. l. 1. f. 20. obs. 6. vomitum nimium lethalem obortum, l. 3. f. 8. obs. 63. &c. Sunt & nonnulli, qui masticatione illius herbe contortæ, & exiccatæ adeo capiuntur, ut sine hac sese vivere non posse existiment. Habet vero insignem vim apophlegmatizantem. Tribuitur porro vocabulum *Tabaci pulveribus Sternutatoriis*, vel *Piarmicis*, haud dubie ob hanc causam, quod plerasque descriptiones & pulvis *Nicotianæ* ingrediatur, in quorum pulverum usu etiam excessu a multis hodieque peccatur.

TABAISIR, Arabice est *Spodium*. Ruland. & Johnf.

TABARZET, epitheton *sacchari albißimi*, & depurati, quod sæpius lixivio calcis vivæ deferbuit. Helmont. tr. Pharmac. & Disp. Modern. n. 67. Legitur & in Arabic. vocab. antiqu. expositione operibus Avicennæ addita.

TABELLA, δέλτα. Vide *Tabula*.

TABERGETA, i. e. *albificans*. Rul.

TABANUS, μύωψ, οἶστρος. Vide *Oestrus*.

† TABELLETES, Valentinis Fomenta Diaphoretica fortiora linteo cooperta. Mercat. de Ind. Med. l. 1. c. 12.

TABERNA, οἶκημα, ἐργαστήριον, idem quod *Officina*, πωλητήριον. *Tabernam aromatariam* diu occlusam, & post apertam causam fuisse gravissimæ pestilentie, testatur ex Fallopio C. Rejes C. El. 65. Q. n. 29.

* TABES, φθόνη, φθίσις. Vide *Atrophia*, *Phthisis*. *Tabida febris*, μυχρομύς. Vide *Marasmus*. Dicitur & *Tabitudo*. Aug. Tom. 3. p. 142.

* TABULA, *Tabella*, homonymon est apud Latinos. Velenim notat aliquod instrumentum ligneum, aut lapideum, rotundum, aut quadratum, cui affidemus, & respondet *mensæ*; in qua significatione legitur apud Lang. l. 2. ep. 43. & Gr. dicitur *ῥάπεζα*, *πίναξ*. Vel aliud instrumentum latum, cui aliquid inscribitur, aut insculpitur, Gr. δέλτα, *πίναξ*. Ita veteres ægros remedia sua, quibus sani facti sunt, *tabulis* inscripsisse, testatur e Plinio, & Galeno C. Rejes C. El. q. 3. n. 9. Huc pertinet *Tabula Smaragdina Hermetis*, a Chymicis adeo summis laudibus decantata; quæ videri potest Th. Chym. Vol. 1. p. 362. unde & ipsi Libri *Tabulæ* quandoque appellantur: nec non *Tabula marmorea*, Ægyptiis literis, & characteribus consignata, quam exhibet Mus. Calceol. f. 3. p. 293. Vel denotat instrumentum ferreum, aut etiam cupreum, cui aliquid infunditur; v. g. *Rotulæ*, *morsuli*, *Tro-*

chisci. Ita *Tabula ferrea*, est instrumentum scrobibus hæmisphæricis, seu acetabulis compunctum, ad excipiendum probationum effusiones, Rul. Tandem significat *tabula confectioem saccharatam*, plana forma paratam, quæ vulgo *Morsellus*, *Morsulus* dicitur; quamvis & *Rotula* hoc nomine comprehendantur. Vveker. A. G. l. 1. c. 42. Morell. l. 1. f. 3. c. 4. Vide *Morsulus*, *Rotula*, &c. Hujusmodi Confectiones siccæ, ut & *Trochisci*, recte dici possunt *Electuaria solida*; siquidem pulveres diversi excipiuntur ramosis, viscosisque corporibus. Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 24. p. 279. 186.

TABULATUM, etiam æquivocum est. Velenim significat partem ædificii, quando ex asseribus, & lignis pars superior ab inferiori discernitur; estque idem quod *Contignatio*. Ad cujus similitudinem & *Tabulata* vocatur dispositio ramorum, per quos vitis usque ad summum ascendit: item *stratura* intercedens, vel *stratum superstratum* hoc nomine venit. Rhod. in Lex. Scrib. p. 449. Græc. *ὑπέρωρον*, *συνίδωμ*. Vel idem est, quod *Confectio* in *Morsulis*, aut *Rotulis*. Vveker. d. l. Vide *Tabula*.

TABUM, est sanies tenuis e malo ulcere exiens. Blancard. in Lex.

TACAMAHACA, dicitur gummi resinofum exoticum, e nova Hispania huc deveniens; cujus vires, & usus describuntur a Schrod. l. 4. cl. 4. n. 407. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. De *Tacamahaca liquida* lege Eph. N. C. Ann. 3. obs. 296.

TACEROS, *ῥακερός*, i. e. liquefactus, *colliquatus*. Unde & *macilentum* a nimia *colliquatione* significat. In qua significatione legitur ap. Mosch. de morb. mul. c. 87.

TACHYGLOSSOTEROS, *ταχυγλωσσότερος*, Hipp. dicitur, qui *perulantiori lingue incontinentia*, & volubilitate præditus est, uti in ebriis observatur, l. 4. Epid. XXV. 2.

TACHYS, *ῥαχύς*. Vide *Celer*.

TACHYTHANATOS, *ῥαχυθάνατος*, dicitur, qui *celeriter moritur*, vel potius qui pronus est ad repentinam mortem. Minime tamen cum brevitate vitæ confundenda hæc dispositio, sed saltem exprimit mortis speciem contrariam Lentæ. Hipp. 2. aphor. 44. Jung. Diet. n. 817.

TACITURNITAS, *σιγή*, idem quod *Silentium*. Vide *Sige*.

TACTILIS, *ἅπτός*, dicitur species qualitatium in sensus incurrentium; ut sunt calor, frigus, humiditas, siccitas, lævitas. Gal. lib. 1. de Elem. cap. 9.

TACTUS, *ἅψη*, *ἅψις*, substantivum est notissimum, vide *hæpsis*. Jung. Malpigh. Ex. de *Tactus* organo. Barth. lib. 1. An. cap. 2. Adjectivum *Tactus*

Tactus sumitur pro *Tractus*, *Contrectatus*. Ita Epiphora medicamento *tacta*, legitur apud Scrib. nu. 20. aqua calida *tactus*, nu. 130. *Tangere* enim corpus, est externis medicamentis perducere corpus, sive tractare, & fovere. Keuch. ad Sammon. p. 107. De *tactu saluari*, sive curatione per *tactum* vide *struma*. Curare morbos visu, aut *tactu*, divinum quid est. C. Rejes C. El. q. 24. n. 29.

Tæda, æquivocum est: & habet r. significationem Botanicam, qua notat *pinus speciem*, Gr. *τῆλη*. Vide Gal. l. 8. de S. Fac. Latine *Picea*. Deinde significationem Pharmaceuticam; & notat pastam quandam, vel ad suffitum, vel ad supponendum utero paratam, Gr. *δαῖς*. Vide *Des*.

Tæniæ, *τανίαι*, dicuntur *Lumbrici latii*, alias *κηλῆαι*, *πλατεῖαι*. Vide *Helminthes*, *Lumbrici*. Gorr. Lang. l. 2. ep. 42. Aldrov. l. 6. de Insect. cap. 2. Keuchen. ad Sammon. p. 208. Refertur hoc nomen etiam ad diversos pisces a diversis auctoribus; & quidem vel ad marinum, qui *Soleæ* species habetur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 43. vel ab Aristotele ad pisciculum, qui describitur ab eod. l. 3. c. 30. *Tænia* alias proprie *vitam muliebrem* significat, aut *fasciam*. Hinc & *Tænia sulphurata* dicitur, qua vina conservantur in doliis, a Bonetto Anat. Pr. l. 1. f. 15. O. & in Schol.

TAGENITIS, *τῆγενίτις*, idem quod *τηγενίτις*, vocatur panis quidam, vel potius *placenta ex solo oleo cum farina triticea* mixta, & in sartagine superignem fumo expertem frixa, apud Gal. lib. 1. de Al. fac. cap. 3. Jung. J. Alex. in not. ad h. Gal. loc.

TAJACU, nomen *Apri Mexicani Moschiferi*; cujus Anatomiam tradidit Eduardus Tyson Medicus Londinensis, & ejus mentio fit in Actis Eruditorum Lipsiensibus A. C. 1685. quod excerpta sit ex Philos. Transactionibus Anglicis mensis Novembr. A. 1683. n. 183.

TAL, i. e. *lutum parorum*, vel Alkali. Rul. & Johnf. in Lex.

TALÆPORA, *τῆλαπύρεα*, Hippocrati vocatur *labor immoderatus cum defatigatione*: unde opponitur huic *ἀνάπαυσις*, *quies*, l. de nat. hum. f. 2. t. 1. Gal. in comm. ad h. l. l. 2. Prorrhet IX. aliquoties, ubi & verbum *τῆλαπύρεω*, *laboro*, occurrit, l. de int. aff. XXVII. 2. XXXIV. 13. XXXVI. 11. XXXVII. 12. sect. 3. de art. t. 104. Alias *τῆλαπύρεα* *miseriam*, *egestatem* quoque significat, 4. de R. V. l. A. t. 111. Junge Boesl. Dec. p. 610.

TALCUM, *Talk*, est materia pellucida, splendens, & clara, unionum similitudine, & tenuissimis foliis compacta, & scissilis: cujus sunt quatuor species, alba, flava, nigra, rubra. Dorn.

Rul. & John. Alii inter lapides referunt, & quidem speculari lapidi similem dicunt. Scrod. lib. 3. cap. 8. n. 20. Fr. Hofm. in Clav. ad hunc loc. qui & vires, usumque descripserunt. In Mus. Cal. f. 4. pag. 458. seq. Mascul. genere legitur *Talcus* fossilis. E recentioribus ita describi potest: *Talcum rubrum* est fluor mercurialis metallicus, rubedinem a Sulphure Auri participans. Hinc etiam nonnulli Chymici per aquam Regiam rubedinem extrahentes, & solutionem de novo præcipitantes pulverem conficiunt, quem pro Croco Solis commendare non dubitant. Vide Dan. Ludov. Diff. l. Pharm. p. 520. seq. *Talcum album*, est corpus ex mineralibus fixissimis, & igni resistentibus, nec menstruis quibuscunque domandum, nisi quod Borace addito per Ignis gradum fortissimum in crucibulo fusile reddatur. Præparationes *olei Talci* pleræque sunt commentitiæ, nec adeo necessariae. Ludov. d. l. 79. Jungi poterunt Notæ, quibus earum copia est ad dictum Auctorem D. Ermulleri hactenus nondum editæ: ut & Junken. Chym. Exp. Cur. Part. 1. sect. 4. cap. 9. p. 330. seq. Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracels. Aliquando & abusive transtulit ad aquam, & Microcosmum, fingens *Talk aquæ*, & *Microcosmi*, Paramir. lib. 2. c. 2. *Talcum* quoque refertur inter nomina *Lapidis Philosophici*, quæ recensentur Theatr. Ch. Vol. IV. p. 727.

TALC, id est *vinum coctum*. Rul. & Johnf.

TALEA, *Taleola*, *χιζα*, *στυγία*, proprie dicitur *præsemen lignorum*, particula ligni tabellata. Ita *alea fraxinea*, apud Seren. c. 12. Junge Keuchen. in not. ad h. l. p. 130. Legatur & Rhod. ad Scrib. n. 122. Transfertur tamen etiam ad alias res scissiles, v. g. Cornu Cervi in *talculas* dissectum.

TALENTUM, *τῆλάντων*, nomen ponderis majoris, pendentis sexaginta minas. Quia vero *Minæ* pondus variat in diversis locis, (vide *Minæ*) Alex. not. ad Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 15. igitur & *Talentum* pondus variare necesse est. *Talentum Asiaticum* pendere libras Romanas 62. & uncias sex, vel Marcas Colonienfes 87. lotones 8. momenta 4. docet Lind. Ex. V. §. 81.

TALISMANICA, species *Magiæ Diabolicae*, quæ alias *Gamaheu* vocatur. Vide *Gamahei*. Refertur & ab Helmont. inter Paganorum remedia, quæ pro peste abigenda adhibuerunt. Tumul. Pestis, §. Zenexton.

TALLÆ, vocantur *folliculi ceparum*, allii. Keuch. ad Samm. p. 133.

* *TALPA*, *σπαλχῆ*, *ἀσπάλχῆ*, homonymon est. Proprie dicitur mus terrenus, sub terra fodiens, & quasi serpens, acutissimi auditus, cruribus brevissimis; cujus pleniorē descriptionem, cum usu in Medicina, vide in Aldr. l. 2. de

de quadrup. dig. vivip. c. 36. Schr. l. 5. cl. 1. n. 35. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 57. Metaphorice *Talpa* dicitur tumor cutis capitis proprius, interdum albam materiam continens, & serpendo cuniculos, instar *Talpa*, sub cute efficiens. Dicitur & *Testudo*. Aldrov. d. l. Castell. De hoc affectu legatur ex novissimis Bonett. Medic. Sept. l. 1. f. 1. c. 6. pag. 13. seqq.

* *TALUS*, ἀσράγαλος. Vide *Astragalus*.

TAMISON, ταμισιον, idem quod πητύα, coagulum. Vide supra in CO. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXX. 8.

TANGE, τανγή, apud Hipp. tumorem putrescentem significat, l. 2. Epid. f. l. 49. Alias τανγή, & ταγγός, etiam rancorem notat. Unde ἐλαιον ταγγόν, oleum rancidum vocatur. Foef. d. l. Gorr.

TANGIBILIS, ἀπτός, idem quod *Tactilis*. Gal. l. 2. de L. A. c. 8.

TANTALUS, vocatur ænigmatice in negotio Lapidis Philosophici *Mercurius*, sive *Argentum vivum*. Th. Ch. Vol. IV. p. 721. 725.

TAPEINOSIS, ταπεινσις, *Humilitas*. Vide *Humilis*.

TAPHIUSIUS, vocatur quarta species lapidis *Ætitis*, a loco natali *Taphiusa*, juxta *Leucadem*, apud Plin. lib. 35. H. N. c. 21. quem lapidem nobis incognitum dixit Schroder. l. 3. cap. 8.

TAPHNEUS, dicitur *Paracelso* species terræ, ex qua illa producuntur, quæ non mutant suam naturam, reverberando, calcinando; de grad. & comp. c. 1. Vel *Taphneus* est medicina mundata. Scholiis ad l. 7. de grad. & comp. c. 9.

† *TAPSUA INFECTORUM*, rubia romanis. Ægin. l. 3. c. 7.

TARACHE, ταρχή. Vide *Taraxis*.

TARACHODES, ταρχώδης, Lat. *Turbulentus*. Dicitur ab Hipp. de iis, qui sine ratione perturbantur; quod est delirantis, & male affectæ mentis indicium, l. 1. Prorrh. c. 1. t. 4. Vide Gal. in comm. ad h. l. Hinc & νοσήματα ταρχώδη, morbi turbulenti, d. l. t. 32. & in specie febres ταρχώδεις, turbulente, Coac. t. 550. somni ταρχώδεις, d. l. t. 151. & γνώμοι, sententiæ mentis, t. 308. Junge Foef. p. 611.

TARANTISMUS, vocatur morbus ille saltatorius, qui a morfu, & veneno *Tarantula* inducitur. Med. Sept. l. 1. f. 16. c. 1. p. 150.

TARANTULA, nomen est phalangii, vel *Ara-nei* exotici, in *Apulia*, & *Persia* frequentioris, cujus morsus peculiaris symptomata convulsivorum motuum non solum excitat, veluti saltantium, verum etiam curationem peculiarem per Musicum instrumentalem concentum

postulat. Hujus descriptio accurata, & depicta reperitur in Itinerario Ad. Olearii. Morbi vero convulsivi a *Tarantula* morfu excitati ideam, & curam descripsit *Vvillis Pathol. cerebri* c. 7.

* *TARAXIS*, ταρχίς, in genere idem quod ταρχή, *Perturbatio*. Et hoc posterius vocabulum legitur de alvi fluxu. Hipp. 1. aph. 2. a verbo ταράσσω, turbo, perturbo, commoveo, agito. Diet. n. 815. In specie vero ταρχίς vocatur oculi vitium, cum oculus ex compressione, vel attritu, aut mora in fumo, aut alia re offedente conturbatus conspicitur, Galen. Isag. c. 18. Ægin. l. 3. c. 22. estque inflammationis, vel ophthalmiæ initium, cap. 5. in l. 6. Epid. t. 3. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 19.

TARBASON, vox ficta a *Scheunemanno*, notans *Stibium*, vel *Antimonium*, pro *Larbason*, quem propterea false perstrinxit *Libav.* in defens. contra illum, p. 28. seqq.

TARDA, est nomen *Avis*, quæ & *Oris* dicitur. Vide *Oris*.

* *TARDITAS*, *Tardus*, βραδύτης, βραδύς, quid significet, notum est. Dicitur de pulsu, lib. 1. de diff. puls. c. 7. *Tarditatem* in curatione sæpe noxiam esse, patet ex Hippocr. 1. aph. 3. Vide Diet. n. 161.

TARFATI, Tarfe, Barbar. idem quod *Ecchymoma*, sive *Sugillatio* in oculo. Forest. lib. 11. Obs. 4. Schol. l. 6. Chir. Obs. 45. Schol.

TARGAR, idest est *Oleum Juniperinum*. Rul. & Johnf.

TARICHOS, ταρχος. Vide *Salsameneum*. Inde προταρχος. Vide *Protarichevo*.

TARITH, i. e. *Mercurius*, *Ruscias* idem. Rul. & Johnf.

TARSUS, ταρσός, diversis pollet significationibus: inter quas receptissima est, quando *Tarsus* vocatur pars pedis anterior post calcem, plana, ac lata, quæ inter talos est, & plantam, & carpo manus respondet; qui ut *Celso* prima palma dicitur, ita & *Tarsus* prima planta. l. 8. c. 1. Galen. l. 3. de U. P. c. 8. lib. de Ossib. cap. 24. e quatuor ossiculis constare scribit: sed *Barthol.* septem attribuit, libell. 4. cap. 21. Deinde ταρσοί dicuntur extremitates palpebrarum oculi, e quibus pili emicant; quamvis alii ipsos pilos ταρσός vocari potius existiment, cum *Ruffo*, *Gorr.* *Castell.* *Lind.* *Med. Phys.* l. 2. c. 10. §. 87. Ταρσός quoque dicitur omne id, quod dilatatum est; unde verbum τεταρσόντι, dilatata. Galen. in Exeg. voc. Hippocr. Erot. Onom. pag. 111. c. d. Hinc ταρσός, expansio alarum, & pennarum productio proprie dicitur: nec non remorum planities: item vasa, in quibus casei exponuntur, ut est apud *Svidam* in ταρσός.

TARTARHAN, Scheunemanno notat *Tartari spiritum*: sed inepte, & barbare, iudicio Libav. in Defens. Tom. III. p. 19.

TARTARUS, *Tartarum*, *ῥάρταρος*, in Medicina non notat *Infernum*, sed est usitatissimum hodieque, & varias significationes admittens vocabulum. Proprie *Tartarus* dicitur terrea portio vini, coagulata in duritiem lapideam ad peripheriam doliorum. Unde & Paracelsus, & alii *calculus vini*, vel lapidem lateribus vasorum vinaceorum adhaerentem vocarunt: quod quidem Fr. Hofm. in Clav. ad Schr. improbat, ob hanc rationem, quod nullus lapis in aqua liquecat: hæc tamen de *Tartaro* scimus. Enimvero hæc subtilitas in Medicina non observatur; uti patet de *Lapide Corrosivo medicamento*, & aliis, qui omnino etiam liquefiunt. De *tartari vini* historia, viribus, & usu, cum medicamentis inde paratis, legantur passim Rei Medicæ Scriptores, præsertim Schr. l. 4. cl. 2. n. 408. Fr. Hofm. ad h. l. Helmont. *tartari*, & *tartari vini* historia. Angel. Sala in *Tartarologia*. Rolink. Chym. l. 5. s. 1. art. 1. c. 6. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 10. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. s. 3. c. 10. p. m. 215. seqq. aliique. Egregiam quoque descriptionem medicamentorum e tartaro paratorum a D. Federico Zobelio Archiatro Duc. Holsat. collectam edidit D. D. Vvedelius. Linden. *Tartari* hujus beneficio tribuit vim purgantem vino, ex Hipp. l. 2. de diet. Ex. V. §. 78. Ad similitudinem *tartari* e vino vocabulum hoc tribuitur etiam aliis salibus e vegetabilibus extractis Chymicæ opera, quæ salia *tartaros essentielles* vocat Rolink. d. loc. Ita & *tartarum Philosophicum* ex aqua pluviali a Glossæo paratum huc pertinet apud Schroder. l. 3. c. 3. Præter hanc Pharmaceuticam, & Chymicam significationem transtulerunt vocabulum *tartari* ad Pathologiam; alii nimis extendentes ad omnem pene causam, & materiam morhificam internam, sicuti Paracelsus, qui integros libros de *tartaro*, & de *tartareis morbis* conscripsit, accipiens pro omni alimentorum excremento, & vitiosa materia; quam latam acceptionem reprobavit Helmont. tract. integro. Inventio *tartari* in morbis temeraria, quamvis si cum aliis suis scriptis conferatur, non semper sibi constet. Nos salvo aliorum iudicio arbitramur, omni *tartari* significationem Pathologicam congruam esse, ob egregiam comparisonem vini cum sanguine, ita ut & in sanguine sæculentæ terreæ, & coagulativæ portiones aliquando colligantur, & peccent, quæ variorum morborum Intemperiei materialis, qua Organicorum generationi favent.

TASIS, *ῥῆσις*. Vide *Tensio*.

* TASSUS, id est *Lumbricus*. Dorn. Ruland. Johns.

TAUROCOLLA, *ταυροκόλλα*, vocatur *gluten* optimum, quod ex auribus taurorum, & genitalibus paratur. Verum accipitur etiam generaliter pro *glutine*. Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 12. Aegin. l. 7. c. 3. lit. T. Vide *Colla*.

* TAURUS, *ταῦρος*, homonymon est. Vel enim notat *Bovem masculum*. Vide *Bos*. Vel *Taurus* dicitur inferior penis pars, ejuque futura, in longitudinem vergens, usque ad sedem porrecta. Gal. Introd. c. 10. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 63. Keuch. vocavit *Suturam testium*, not. ad Sammon. p. 236.

TAXATIO, *Taxa*, vocatur valor medicamentorum qua simplicium, qua compositorum, sive pretium pecuniæ numerandum pro medicamentis; & legitur passim apud Vveker. in Ant. Gen. nec non in Dispensatoriis Norimbergensi, & Augustano. In hoc pretio constituendo, & exigendo Pharmacopœi interdum conscientia non adeo exactam habent rationem, teste experientia. De qua re videatur D. Ludov. Diff. II. Pharmac.

TAXIS, *ῥῆσις*. Vide *Ordo*.

TAXUS, Gr. dicitur carere proprio nomine, quamvis Schroder. *μῆλις* posuerit. Verum non video, quid obstat, quominus & *ῥῆσις* vocari possit, ad imitationem aliorum e Latino ad Græcum translatorum. Animal dicitur quadrupes, digitatum, vel bisulcum, pedibus variis, dum aliud canum pedes imitatur, & *Taxus caninus*; aliud porcorum, & *Porcinus* dicitur. Utriusque historiam, cum usu in Medicina, prolixè vide apud Aldrovand. lib. 2. de dig. quadr. vivip. cap. 11. Jung. Schroder. lib. 8. clav. 1. num. 36. De articulatione peculiari maxillæ in *Taxo* accurata mentio fit in Ephem. Natur. Cur. Ann. II. Observ. 12. *Taxus* quoque nomen est arboris, de qua videantur Botanici.

TECHELLICA *Philosophia*, Parac. dicitur ab authore *Techello* Judæo, quem monumenta singularia Magica scripsisse laudavit de Pestilit. tract. 1. in princ. & l. princin. seu de mysteriis verm. c. 5. & 6. Verum omnino salutare nobis est, quod talia scripta interierint.

TECHNE, *τέχνη*. Vide *Ars*.

TECMARSIS, *τέκμαρσις*, in genere dicitur *cognitio conjecturalis* per signa syllogistica. Gal. 1. de R. V. I. A. t. 3. In Medicina igitur *τέκμαρσις* vocatur conjecturalis cognitio, quæ sub se comprehendit totam fere artem Medicam, cognitionem, dignotionem, prænotationem, & curationem; siquidem omnes hæ partes conjectura artificiali nituntur, præsertim quoad respectum ad particularia, imo singularia subiecta.

TEL. Nam præcepta, & theorematum Artis universalia pleraque possunt esse demonstrativa. Lege Foef. Oec. p. 613. Vide *Conjectura*.

TECMERION, τεκμήριον, vocatur signum determinatum syllogisticum, certis conjecturis nitens. Vide Foef. d. l. & Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 1. c. 3.

TECNOPOEJA, τεκνοποιία, idem quod τεκνογονία, *Generatio sobolis*. Rolfink. de part. gen. P. l. c. 1.

TECOLITHOS, τηκόλιθος. Vide *Judaicus*.

TECOMA, τήκομα. Vide *Colligatio*.

TEGANISTOS, τηγανιστός, in sartagine frixus. Vide *Frixus*. Lind. Ex. V. §. 99. Τηγανίτης, panis frixus. Vide ibid.

TEGULA, τέγμα, vocatur vas aliquod ad regendum destinatum. Ruland. ita descripsit. Tegula est vas terreum, ventilabris, & ostio pervium, oblongum, ad regendum catillos, ne operæ polluantur favillis, utque calor eo temperatius materiam elaborare possit, formatum. Quidam hanc tegulam cum fundo connectunt; alii fundum ab illo segregatum faciunt, id quod in cujuslibet positum arbitrio. Iisdem verbis more suo & Johans. descripsit.

TEGUMENTUM, σκέπασμα. Vide *Scepe*.

TEINESMOS, τήνισμός. Latine communiter *Tenesmus*. C. Hofmann. in Institut. lib. 3. c. 10. urget, πινυμέν, *Tinasmus*, esse scribendum; quemadmodum & in Apol. pro Galen. lib. 3. cap. 244. lit. A. ubi addidit rationem, quam si suo tempore vidisset Dieterich. fortassis non improbasset novationem Hofmanni, Jatr. n. 818. Describi vero potest, missis aliorum descriptionibus, quod sit assiduum fere per alvum excernendi desideriumurgens cum dolore, præcipue in extremo ano cum excretionepauca, mucosa, cruenta, aut purulenta, proveniens a reliquiis portionum acrium vitiosarum, intra intestinum rectum, & ad sphincterem hærentibus, & exulcerantibus. Comitatur plerunque dysenteriam. Meminit Hipp. 7. aph. 7. Gal. in comm. ad h. l. Alias legi quoque possunt Foef. p. 613. Forest. l. 22. Obs. 40. seq. cum Schol. River. l. 10. c. 7. Sylv. l. 1. prax. c. 13. §. 9. 27. 58.

* **TELA**, ὑφῆ, ὑφός, quid significet, ex aliis Dictionariis notum est. Tela aranei quem habeat usum Medicum, vide supra in *Aranea*. Quomodo telis araneorum comparari possint Astrologi, ostendit ex Ambrosio Helm. tr. Astra non necess. sed inclin. n. 46.

TELAMONES, τελαμώνες, dicuntur lintea concerpta, quæ vulneribus accommodantur, vel fasciolarum potius, quibus oblata membra deligantur solent. Gorr.

TELCMINÆ, idem quod Lamia, Saga, Striges, Strigones, i. e. homines qui cum Diabolo ad artem aliquam, vel potius ad præstigias exercendas pactum inlverunt. C. Rejes C. Elys. q. 97. §. 9.

TELEO, τελέω, significat perficio, consumo. Usurpatur crebro ab Hippocr. de consumptione ciborum, l. de Affect. XXVII. 7. ubi tamen Lind. reddidit per expetere, XLI. 9. XXII. 4. Vide Foef. p. 614.

TELEIOS, τέλειος. Vide *Perfectus*.

* **TELEPHIUM**, τελέφιον, idem quod Chironium: Epitheton ulceris maligni, & difficulter curabilis, a Telepho, qui vulneratus ab Achille, unde tale ulcus malignum consecutus. Dicitur & Ἀχίλλειον, teste Keuch. ad Sam. pag. 259. Vide *Chironium*.

TELEVTAO, τελευτάω, non significat apud Hippocr. lib. 7. Epidem. 30. 5. Exitum nancisci, aut finire, uti Foef. exposuit dict. l. sed, uti Linden. reddidit, ἐτελεύτησεν, hoc est mortuus est.

TELLINÆ, τελλίνα, dicuntur Conchæ minores marinæ, & fluviatiles; quarum descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide ap. Aldr. l. 3. de Testac. c. 72. Meminit & Gal. l. 2. S. F. §. Tellinæ.

TELLURICA PHILOSOPHICA, Parac. quæ sit, non constat ex ipsius scriptis. Meminit vero tr. 1. de Pestilit. in princ. & l. 1. de Podagricis, §. Necromantia.

* **TELMA**, τέλμα, dicitur vel ea pars pedis, qua terram contingimus, aut calcamus, vel solidum densum, & durum, ac pilis etiam nudum pedis vestigium. Gal. l. de musc. dissect. c. 33. Alias in Lex. aliis locum canosum significare legitur. Vide Foef. d. l.

TELMATODES, τελματώδης, dicitur de locis uliginosis, canosis, apud Hipp. de glandul. II. 10. Vide iterum Foef. d. l.

TELON, dicitur ignis, tanquam telum. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TELOS, τέλος, finis, perfectio, terminus.

TELUM, βέλος, idem quod Faculum. Vide Sagitta. Telum quoque vocari Pleuritidem, patet ex Sereni Medicina metrica, cap. 3. ad quem locum vide not. Keuch. q. 171. 172.

TEMACHOS, τέμαχος, frustum sectione ablatum, aut tomaculum significat, sed præcipue de piscium frustis resectis usurpatur. Hipp. l. de affect. XXXIX. 11. l. de int. affect. XIII. 55. LII. 26. Τεμάχιον Dimin. frustulum piscis vocatur. Foef. d. l. Jul. Alexandr. hallucinatus videtur, quando τεμάχον, salsamenta significare opinatus est, not. in Galen. de puer. epilept. cap. 4. & lib. 15. Sal. c. 9.

TEMERITAS, idem quod Audacia, Incogitantia.

τῆς, *προπέτεια*, *τίλμη*, quæ Medico est vitanda in verbis, & factis. De verbis vide locum Gal. l. 2. de mot. musc. c. 5. & supra in *Propezes*. In factis præceptum legitur apud Hipp. l. de Arte XX. 2. & l. 6. Epid. f. 2. t. 25. In specie *temeritas* est in morbis permittere, quod non potest conferre. P. M. de Caldeira Tom. I. Oper. c. 414. fin.

* **TEMPERAMENTUM**, *Temperatura*, *Temperies*, *κράσις*. Vide *Crasis*.

TEMPERATUS, *σύμμετρος*. Vide *Symmetria*. *Temperamentum* est omne, quod propriam naturam domat, frænatque aliam admittendo; ut est vinum adustum, vel aqua ardens. Dorn. Rul. Johnf.

TEMPERANTIA, *σωφροσύνη*, quid sit, ex Ethicis constare debet. Vocatur Noverca Medicorum, quia præcavet a morborum insultibus. Lang. commendavit, quod sit dux omnium virtutum, & omnium virtutis bonorum dispensatrix, l. 1. ep. 55.

TEMPERIES, *κράσις*. Vide *Crasis*. *Temperamentum*.

TEMPESTAS, *ἄρξ*, *χρόνος*, *κλιμακίς*. Vide *Catastasis*, *Hora*, *Chronos*. *Tempesta* etiam idem valet, quod ventus, ac cæli ratio, ap. Cels. lib. 2. cap. 2. notante Pantino in not. ad h. l. p. 119.

TEMPESTIVUS, *ἄκμαρος*, idem quod *Opportunus*. Vide *Cæros*.

TEMPLUM, *νῆον*, *σῆμα*, quid sit, pueris etiam notum est. Olim in *Templis* gentilium curationes Empiricas fuisse suspensas, unde Hipp. primus collegisse dicitur, legimus passim in Medicorum monumentis. Metaphorice quoque vocatur species quædam fasciæ, vel deligationis *Templum Sistrati*, alias *Templum parvum Apollonii Tiri*. Gal. de fasc. n. 97. 98.

TEMPORA, *κρόταφοι*. Vide *Crotaphi*. Hinc *temporales musculi*, *κροταφίται*. Vide *Crotaphiæ*, & *temporales futurae*. Vide *Lepidocides*.

TEMPORARIUS, *ὥριμος*, idem quod *Maturus*, *Bonus*. Vide *Horæus*.

* **TEMPUS**, *χρόνος*, *καιρὸς*, & hujus vocabuli significatio jam aliunde innotuit, aut innotescere debuit, præsertim e *Physicis*. Quæ vero in specie *tempora morborum* dicantur, vide ap. Gal. l. de morb. tempor. in Inst. passim. Suntque potissimum quatuor, *Principium*, *Augmentum*, *Status*, & *Declinatio*. De quibus singulis suo loco. *Tempus* quoque observandum in collectione medicamentorum simplicium, rectissime urget Vveker. & alii. Ita & in assumendis, & reinendis remediis certo tempore opus esse per experientiam constat. Quod vero ad supersticiosam *temporum* observationem attinet, v. g. *mediæ noctis*, aut ipsius momenti, quo Sol, vel pun-

ctum æquinoctii, vel solstitii alicujus ingreditur, vana sunt talia, & nullius pretii.

TEMULENTIA, idem quod *Ebrietas*, *μέθη*. Vide *Ebrietas*. *Temulentus*, etiam vocatur *οἶνωδής*. Gal. l. 2. de temp. c. 2.

TENACITAS, *γλισχροτης*. *Tenax*, *γλισχρός*, idem quod *Lentus*. Vide *Glischros*. *Tenacitas glutinis*, est resina mineralis, uti Resina abietis, Terebinthina laricis. Dorn. Rul. Joh. in Lex.

TENACULA, vocatur instrumentum Chirurgicum, instar forcipis, quo aliquid tenetur; cuius varias delineationes vide apud Chir. Script. in specie apud Hild. Cent. I. O. 4. & l. de Lithot. Vesic. cap. 16. 22. 26. & duas quoque diversas, aliam cum, aliam sine Terebello delineavit Scult. Arm. Chir. P. I. Tab. XVI. fig. 1. & 3. quamvis in Textu *Tenaculas* non appellavit, sed saltem in Indice.

TENCHIA. Vide *Tinea*. Schrod.

TENCTA, *τεγνῆ*, vocantur ea, quæ humore perfusa eundem per meatus, vel poros admittunt, humidiora indeque fiunt, & molliora, ut lana, terra. His opponuntur *ἀτεγνῆ*, quæ non admittunt intra se humorem: ut æs, sal, nitrum. Gorr. a verbo *τέγγειν*, *madefacere*, *humectare*. Vide *Tenxis*.

TENDENTIA, *τένσις*, dicuntur remedia, quæ cutim expandunt, & *distendunt*: & opponuntur *χαλαστικοῖς*, *relaxantibus*. Gal. lib. 5. de S. F. c. 11.

* **TENDO**, *τένων*, vocatur *δυναμῖς*, sive *extremitas musculorum* nervosa, vel potius fibrosa, & ligamentosa, ita dicta, quod ejus actio præcipue in tensione, vel contractione consistat. Gal. 2. de art. t. 5. Barth. l. 1. An. c. 5.

TENEBRÆ, *σκότος*. Vide *Scotos*.

TENEO, *ἵσχω*, *κτέχω*, quid communiter significet, notum est. Est vero in Medicina verbum emphaticum, præsertim in Pathologicis; quam emphasin notavit Lind. Ex. XII. §. 21. 23. 29. ubi morbus *tenere* dicitur hominem, quando tanta ejus est vehementia, ut non sinat hominem interesse rebus suis, sed lecto affigat, aut quando non facile abssistit affligere, sed moras necit. Et *teneri* dicuntur ægri a morbo, qui cum vehementia ægrotant, & longiori mora. Unde & ap. Scrib. *tenere* pro *barere*, *durare* fumitur. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

TENERITUDO, *Tener*, *ἀπαλότης*, *ἀπαλός*, i. e. *mollities* recens. *Tenerum ceratum*, i. e. *liquidius*, *molle*. Scrib. n. 173. *Tenera folia*, id est *molliora*, n. 137.

* **TENESMUS**, *τένεσμος*. Vide *Tenesmus*.

TENON, *τένων*. Vide *Tendo*, *Tendentia*.

TENONTOTROTI, *τενοντέρωτοι*, dicuntur, qui in tendinibus sunt vulnerati. Gal. l. 3. de C. M. P. C. c. 2.

* **TENOR**

* **TENOR**, τόνος, *Tonus*, æquivocum est; *Anatomicam*, *Physiologicam*, & *Pathologicam* habens significationem. Apud Hippocr. plurimis in locis accipi pro nervis, sive a cerebro, sive a spinali medulla provenientes, ostendit Foef. p. 619. Sufficiat unum adduxisse, i. de art. t. 47. seqq. Hunc secutus Gal. non modo in comm. ad text. dict. Hipp. sed & l. i. de musc. motu c. 1. Deinde *tenor membrorum* quoque dicitur recta constitutio, ordo particularum in his, & series. Vide Keuch. ad Sam. p. 81. Pathologice vero τόνος *contentionem* significat, h. e. vim intendendi, & contrahendi per genus nervosum. Coac. t. 643. seqq.

* **TENSIO**, τένσις, τάσις, idem quod *Distensio*. Vide *Diatasis*, *Ectasis*. Ita & τενώδης τάσις, *tensiva dispositio*, quæ est signum plethoræ, Gal. l. de mult. c. 10. Τένσις vocatur, l. 4. de L. A. c. 3.

* **TENSIVUS**, τενώδης, Epitheton doloris, qui provenit a flatibus, vel spiritibus. Gal. l. 3. de L. A. c. 9.

TENTA, τέντες, λήμνισκος, idem quod *Licinium*, *Penicillus*, *Turunda*. Vide *Licina*. Apud Parac. vocatur *tenta Magistralis*, Paragr. l. 3. c. 4. §. 1. Not. in fragment. ad h. l. vocatur *tentum Magistrale*.

TENTHRENIODES, τενθρηνώδης, *cavernosus*, *anerosus*. Usurpatur de pulmone ab Hippocr. lib. de resect. l. 10. a τενθρῶν, & τενθρηδών, quod significat insectum aculeatum vespæ simile. Foef. pag. 613. Alii legunt cum Cornar. τενθρῶν.

* **TENTIGO**, πριαπισμός. Vide *Priapismus*.

TENTIO, τένσις, idem quod *tensio*. Sumitur & in specie pro *tenesmo*. Gal. l. 7. aph. 27. ex interpretatione Leonicensi.

TEN'ANS, *Tenuatio*, idem quod *Attenuans*, *Attenuatio*, λεπνώων, λεπυσμός. Vide *Attenuans*.

* **TENUIS**, λεπτός. Vide *Leptos*.

TENXIS, τέγξις, i. e. *humectatio*, *madefactio*; cui opponitur ξηρότης, *siccitas*. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. f. VIII. 36. vel t. 25. a verbo τέγγειν, *humectare*, quod occurrit l. de ult. in princ. l. de c. vuln. XX. 5. &c. Jung. Foef. p. 612. seqq.

TEPHRA, τέφρα. Vide *Cinis*.

TEPHRICON, τεφερικόν, idem quod σποδίακόν. Vide *Spodiakon*.

TEPHRION, τέφριον, *Collyrii* nomen, haud dubie a colore cinereo, quod etiam κρόνον appellant. Describitur ab Æt. l. 7. citante Gorr. & aliter a Celso l. 6. c. 6. Meminit & Rhod. ad Scrib. n. 26.

TEPIDARIUM, dicebatur Balnei pars apud veteres, in quo vestes exuendo prius paululum

sudabant. Gr. ὑποδυτήριον. Cels. l. 1. c. 4. Jung. Pantini not. ad h. l. Vide & supra *Apoditerium*, ad Ant. Fumanell. libell. de Balneis in princ.

TEPIDUS, χλιαρός. Vide *Chliaros*.

TERAGOLINICA, est manu confecta. Ruland. & Johns. l. 2.

TERAS, τέρας. Vide *Monstrum*.

* **TEREBELLA**, *Terebra*, τρύπανον, τέρετρον, vocatur instrumentum, quo ossa forantur, non solum capitis, sed & alia, v. g. thoracis. Unde variae ejus sunt differentiae: v. g. recta, & acuta *terebra*, quæ τρυπητήριον vocatur, Gal. in Exeg. vocab. Hippocr. alia *ferrata*, cava, & teres, quæ πείων appellatur. Vide *Prisis*. Huc pertinet *Abaptiston trepanum*. Vide supra *Abaptistos*. Adde Aquapend. in Chirurg. Oper. ubi prolixius describitur. Diversarum *terebrarum*, v. g. *Terebra triformis*, & *tripolis* in cranii vulneribus, & juncturis usitatae, item *trepani Abaptisti*, nec non *terebelli* Magii pro globulis extrahendis delineationem, cum modo utendi, tradidit Scultet. Armam. Chirurg. Part. I. Tab. 2. fig. 3. 45. Tab. III. fig. 1. & 3. Tab. XVI. fig. 6. Tab. XXXVII. fig. 1. Tab. XXIX. fig. 3. & 4. Huc pertinent *tenacula* cum *tere-bello*. Vide *Tenacula*. Iterum alia, quæ τρύπανον ὑποδυτήριον Hippocr. vocatur, qua costæ perforantur, l. de int. aff. XXV. 29. Operatio ipsa dicitur *terebratio*, Gr. τρυπησις, idem *terebratus*, Rhod. in Lexic. Scrib. p. 451. Hildan. Cent. II. Obs. 4. seqq. Bonet. l. 4. Anat. Pract. f. 3. Obs. 8. p. 1583. seqq.

TEREBINTHINA, τερβινθίνη, dicitur *Resina* liquidiuscula, balsamica, oleum crassiusculum referens, colore ex albo flavescens, sapore paulo acris, consistentia lenta, & tenax, propria ex arbore *terebintho* vulgaris e *Larice* arbore collecta: cujus historiam, & usum Medicum vide apud Dioscor. l. 1. c. 91. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 398. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Viribus antecedit omnes alias resinas. Rhod. ad Scrib. n. 262.

TEREBOTIN, idem videtur esse quod *terebinthina*, apud Parac. qui scribit, esse resinam arboris suæ, differentem a Balsamo, lib. 1. de Tart. tract. 4. c. 2. in expos. nec non in fragm. ad h. l.

TEREBRA, Vide *Terebella*.

* **TEREDO**, τρηδών, homonymon est. Vel enim significat *vermem*, vel potius *vermiculum*, *ligna erodentem*; quem descriptum vide apud Aldr. de Insect. l. 6. c. 5. Usus etiam monstrat Schr. l. 5. c. 4. n. 117. Vel τρηδών, *ossis erosio*, quæ alias Lat. *Caries* vocatur. Vide supra *Caries*.

TERENGIBIL, idem quod *Manna*, *Tereniabin*; Schr. l. 4. cl. 4. n. 446.

* TERES, τρογγύλος, κυλινδρικός, dicitur de corporibus longis, & rotundis. Estque Epitheton vermium. Vide Strongylos, Helminthes. Teres quoque cognominatur Musculus Radii, qui alias Rotundus dicitur. Vide supra Rotundus.

TERESIS, τήρις. Vide Observatio.

TERETRON, τήρετρον, id est Terebra, τερήτρον, Terebella. Vide p. a.

* TERGUM, νῶτον, idem quod Dorsum. Vide Notum. Dorsum significat posteriores corporis partes, quæ collo subjacent. Gal. Introd. c. 10.

TERGUS, λοπίς. Vide Lopus. Sumitur & in genere pro corio, Gr. σκῦτον. Vide Corium, Scytos.

TERMA, τέρμα, vocatur finis, & terminus in palaestra, meta, in qua sublestantur cursores, quemadmodum initium βαλβίς, carcer, dictum fuit. C. Hofm. comm. in Gal. LL. de U. P. n. 480.

* TERMINTHOS, τέρμινθος, est homonymon. Proprie denotat arborem, quæ Lat. Terebinthus, unde resina Terebinthina colligitur: quæ significatio spectat ad Botánicos. Per metaphoram vero dicuntur τέρμινθοι tumores, vel cutis eminentiæ plerumque in tibiis, vel cruribus obortæ, colore ex nigro, & viridi, rotundæ, fructui Terebinthi similes. Legitur apud Hipp. l. 2. Ep. f. II. 13. l. de hum. XI. 1. Explicarunt Gal. in Exeg. dict. Hipp. item comm. 3. de hum. Aegin. l. 4. c. 4. Aet. l. 2. tetrab. 4. c. 63. Foef. Oec. p. 615. 616. M. Aur. Sever. l. de Epinyctid. P. II. contr. 3. Aliquando & per Th. scribitur, v. g. apud Lind. in dict. Hippocr. loc. de humor. Castell. Causa horum tuberculorum nulla alia esse poterit, quam stagnatio portionum ferassarum putrescentium, cum acerbitate aliqua atrabilaria, & indurativa: unde haud inepte inter Symptomata Scorbuti, ut & Luis Veneræ referri possunt, ac debent; licet in specie Authores de Scorbutio nullam fecisse mentionem, quod mirum, notaverim. Arab. dicuntur Albotin, vel Albotis. Fallop. l. de morb. Gall. c. 5. Tom. I. p. 686.

TERMINUS, πέρας, τέλος, quid significet, notum est. Videlicet extremum, in quo aliquid definit. Terminare, τελεῖν, legitur apud Gal. c. 3. de art. t. 33. Morbi terminari dicuntur vel ad salutem, vel ad mortem. An Terminus vitæ a Deo præfixus Medicinæ usum excludat, egregie ventilavit C. Rejes C. El. q. 18.

TERNA, idem quod Imperigo, Μνιγρα. Fallop. de Ulcer. c. 15. Tom. I. Op. p. 615.

TERNARIUS, τερνικός, numerus in Medicina etiam ad superstitionem usque mysticus, ita ut non solum Hipp. tres corporis nostri substantias statuerit, Continentes, Contentas, & Impetum facientes, & posteriores Medici tres res secundum, & præter naturam constituerint;

sed & Chymici Parac. sequentes Trīa principia excogitaverint, Sulphur, Mercurium, & Salem, quæ Mosen in capite secundo per Zabab, Bdola, & Schoham indicasse vult Johnf. l. 2. ita ut Zabab aurum significans sit perfectissimus, & absolutissimus Mercurius: Bdola Margarita, seu Unio, optimus, & præstantissimus succus, seu oleagineus, Sulphur denotans: & Schoham Lapis concretus crassioris inter principia Salis concreti signaculum existat: (quis non rideret vana hæc nugamenta?) Unde & Ternarium numerum consummatissimum dixerunt, imo consumationem omnis numeri, & patrem reliquorum; quemadmodum binarius mater parium, & fœmininorum. Th. Ch. Vol. I. p. 481. Imo, quod omnino detestandum, summum Trinitatis mysterium non verentur applicare omnibus rebus naturalibus; quemadmodum expresse legitur d. l. p. 454. Ea, quam in Divinitate colimus summo decore, atque fatemur, Trinitas in unoquoque naturaliter productio rerum omnium, quæ creatæ sunt ab eadem, illis, qui secreta naturæ perquirunt abditissima, sui speciem, atque figuram ob oculos ponit. Ita in corpore humano tria sunt, quæ requiruntur ad ejus sanitatem conservandam, vitæque longæ tuitionem, utpote Sol, Jupiter, & Luna Physice Spagyrica. O impiam confusionem figmentorum Ethnicorum cum mysterio sanctissimo Trinitatis! Tædet me plura allegare e dicto loco. Quid? quod ipse Gal. improbaverit has circa numeros nugas, l. 3. de dieb. crit. cap. 11. vocans ψυχρολογίαις, ἡλιθιότητες, ἀρημίαις. Nec hodieque exolevit ritus superstitiosus Chirurgastrorum in deligationibus, ad sectionem venæ instituendam, ad vulnera, ternarium observare, imprimendo ter fasciam, numerum; imo non desunt etiam, qui veterum gentilium imitentur morem ter despuendi vel in vulnera, vel in terram, vel quando urinam reddiderunt. Lege Keuch. ad Sam. p. 235. Ita in usu medicamentorum ternarius numerus observatus legitur apud Scribon. n. 58. 71. 159. Vide & Rhod. ad eund. n. 71. Cæterum quod ternarius numerus etiam in morbis, v. g. febre tertiana, & in conatibus naturæ Criticis pro morborum solutione observetur, illud non fit propter aliquam mysticam, & peculiarem numeri illius virtutem, & efficaciam; sed dependet unice a materiæ turgescencia intra illud temporis spatium collecta. Unde etiam sæpe contingit, ut terminus ille, interveniente aliquo obstaculo, vel anticipetur, vel pro-rogetur.

TERNIABIN, Tereniabin. Vide Manna.

TERNIO, Ternus. Vide Ternarius.

TERPNOS, τερπνός, significat Gratum, suave, delecta-

delectabile. In specie τῆς πύον nomen est medicamenti compositi, quod describitur ab Æt. I. 6. c. 91. citante Gorr.

* TERRA, γῆ, γῆ. Vide Ge.

TERREUS, *Terrenus, Terrestris*, γαῖός. Vide de Gaodes.

TERRELATI, sunt spiritus corporei, in terra degentes. Dorn. Rul. & Johnf.

TERRICLA, χίρξ, *Sudis, Redica*, sic dicta, quod terreant hostes, aut bestias ingressuras. Lind. Ex. XI. §. 75.

* TERROR, φόβος, affectus est, & animi perturbatio fortior, timori affinis, & ejus quasi excessus. Pertinet inter res non naturales; & fit aliquando causa morborum, præsertim lipothymia, epilepsia, imo & mortis, procatartica; aliquando vero salutaris, & vice remedii prodest. Utrumque docuit Rolsink. O. & M. M. Sp. I. 2. §. 3. c. 105. & I. 14. §. 3. c. 12. Jung. C. Hofmann. Inst. Med. I. 5. c. 39. §. 1. In specie terrorem præcordia afficere, & omnem esuriem tollere, vult Helmont. tr. Jus Duumvir. n. 25. Est etiam occasio pestis Terror. Idem in tum. pest.

TERSOMÆ, τέρσομαι, significat apud Hippoc. *siccior*, idem quod ξηραινομαι, I. I. de morb. mul. XXIII. §.

TERTHRON, τέρθρον, proprie dicitur *artemo*, & funis, quo utrinque velum trahitur, antennæ summum, extremumque jugum; & ita ad rem nauticam pertinet. Ab Hipp. vero sumitur vel pro summo, & extremo morbi, ex mente Foef. vel pro soliditate morbi, ut reddidit Lind. in vers. Lat. Locus est I. 2. de morb. mul. XVII. 2. Jung. Foef. p. 615.

TERTIANA, τερταῖα, vocatur febris, quæ de tertio in tertium exacerbatur; estque vel *Intermittens*, in qua integra dies intermedia est libera ab omni febrili effervescencia: vel *continua*, ubi quidem nulla intermissio, sed continuus animadvertitur fervor, nihilominus ejus vehementia major de tertio in tertium sentitur. Causa utriusque consistit in sanguinis biliosi, hoc est sulphureo-salinis portionibus scatentis effervescencia, & fermentatione p. n. Intermittentis quidem, ob fermentum crudum extraneum succi nutritii corrupti accedentis: Continuae vero, ob copiam sulphurearum portionum a causa quadam externa ad accensionem, & agitationem irritatarum. Dividitur in *Legitimam*, & *Spuriam*. Febris *Tertiana* utriusque veram ideam descripserunt, ex recentioribus, Villis de febribus c. 4. Sylvius Pr. Med. I. I. c. 30. 31. Piens de febr. tract. spec. c. 6. & II. quamvis non in omnibus consentiant; quæ tamen fortassis facile conciliari possent. Non inconcinue etiam de hoc argumento scripsit nuperime

D. D. Dolæus in Encypæd. lib. 4. Febrium in genere essentiam, & rationem formalem in turbata sanguinis mixtione consistere statuens, postmodo singulis primariis speciebus, ita etiam Tertianæ applicans, c. 8.

TERTIUM, Chymicis dicitur medium inter duo extrema, & est medium inter durum, & molle: est quoque medium conjungendi Tincturas; & intelligitur *Sal*, quod merito medium inter corpus, & spiritum. Theat. Chym. Vol. VI. pag. 961. seqq. Alias & Chymicis *Sal Tertium* est, quod *Salsum* dicitur, & *Enixum* ex alcali, & acido junctis resultans. Vide *Enixum*, *Salsum*.

TERTIUS, τῆτος, quid significet, jam ante constat. In Medicina usitata est phrasis *ad tertias*, vel *ad duas tertias* decoquere; & vel indicatur decoctio tanta, ut residua maneat una tertia pars liquoris; vel, quod usitatus videtur, ut una saltem tertia pars decoquendo consumatur. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 451.

TESSA, est vocabulum plane obscurum, novissime a D. Helvvigio, quantum nobis quidem constat, in Introitu suo in Physicam inauditam in lucem productum. Si juxta nonnullorum opinionem Arabica vox est, significat *Occultavit*, *Spoliavit*, *privavit*, &c. D. D. Mathias Schefferus existimat, esse nomen Caballisticum, cujus literæ singularem contineant sensum. Significare vero *Sal Aërale*, seu *Aeris* essentiam, & esse idem cum *Mercurio*, *Chalybe*, *Fœmina*, *Aquila*, *Columba*, &c. Attrahi vero per *Magnetem*, id est *Sal Centrale*, cujus modus in literis hujus vocabuli Caballistice continetur, in Epist. defensor. Introitus Helvvigian. pag. 21. seqq. Enimvero an non hic rursus ad hæc ænigmata licebit exclamare: Nihil apprehende, & fortiter tene? vel cum Carneade in Rob. Boyle Chymista sceptico sciscitari: In disquisitionibus ejusmodi speculativis, ubi ad nudam veritatis cognitionem primario collimamus, quid, quæso, ille me docet gratis dignum, qui si potest, conceptum suum mihi non reddit intelligibilem, sed terminis Mysticis, phrasibusque ambiguis obscurat, quod dilucidare debebat?

TESSARACONTA, τεσσαράκοντα, *Quadraginta*. Vide *Quadragesimus*.

TESSARES, *Tessara*, τέσσαρες, τέσσαρες. Vide *Quatuor*.

TESTA, æquivocum est apud Latinos. I. Significat *vas figulinum*: deinde & ob similem duritiem *crustam animalium aquatilium*: utrumque dicitur Gr. ὀστρακον. Vide *Ostrakon*. Unde & *Testacea animalia* vocantur ὀστρακόδερμα. Vide *Ostracodermos*. Tertio *Testa* dicitur *Rotunditas capitis humani*. Keuch. ad Sam. p. 29. Gr. πέλμα.

πορφή. Hinc & Paracels. generaliter pro *Globo* cœli, & terræ sumsit, lib. de caduco matric. Denique *Testa* corporis humani *pellis* est Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TESTAMENTUM, τεστάντη, terminus Juridicus, proprie denotans *dispositionem facultatum* suarum omnium. Gal. de cogn. & cur. omn. anim. peccat. c. 5. Translatum vero a Spagyricis ad Hieroglyphica, vel mystica, aut ænigmatica scripta, potissimum de *Lapide Philosophorum*: v. g. Arnoldi Villanovani *Testamentum*, Gallico primum idiomate descriptum, postea in Latinum translatum, quod legitur Th. Chym. Vol. I. p. 783. & Vol. VI. p. 446. seqq. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 2. Nicolai Melchioris Cibinensis Transylvani *Testamentum Artis*, quod extat apud Libav. Tom. II. Op. p. 350. Fr. Basilii Valentini *Testamentum ultimum* vernacula lingua scriptum, Argentorati 1667. Typis excusum. Hadr. a Mynsicht *Testamentum metricum*, scriptis ejus additum, &c.

* TESTICULI, *Testes*, ἑρχες, δίδυμοι. Vide *Didymi*, *Orcheis*, *Ovarium*.

TESTIMONIUM, μαρτύριον, quid significet, notum est. Proprie alterius quoque affirmationem ejus, quod alius statuerat. Hinc Galen. dicit alicubi, ex *testimonio* veritatem dogmatum æstimari, l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 5. Sumitur vero ab Hipp. etiam μαρτύριον, *testimonium*, pro signo, 2. de art. t. 31. Galen. in comm. ad h. l.

TESTUDINATUM, ἀέτωμα. Vide *Aetoma*.

TESTUDO, æquivocum est, χελώνη. Vide *Chelone*, *Camara*, *Talpa*. *Testudo* quoque dicitur *spuma maris*: item *Limax*, anatium album, & rubeum. Rul. & Joh.

TETAGMENOS, τεταγμένος. Vide *Ordinatus*.

* TETANOS, τέτανος, accipitur aliquando late pro omni *Convulsione*, & rigiditate corporis, vel membrorum. Proprie vero, & stricte ita dicitur species *Convulsionis* gravissima, quando totum corpus erectum, & rigidum manet, sine motu, sicut lignum, aut trabs. Diet. n. 825. Vide *Convulsio*. Galen. 4. aph. 57. De *Tetano* alias agitur apud Hipp. lib. 3. de mor. XII. 1. seqq. lib. de int. affect. LIX. 1. seqq. lib. de dieb. judic. V. 1. seqq. Jung. Foef. pag. 616.

TETANOTHTA, *Tetanomata*, τετανώδη, vel τετανώματα, vocantur medicamenta erugatoria, siue quæ rugas emendant. Gorr.

TETARTOS, τετάρτος. Vide *Quartana*.

TETARTEMORION, τεταρτημόριον. Vide *Quadrans*.

TETARTOS, τέταρτος. Vide *Quartus*.

TETHALASSOMENOS, τεθαλασσομένος, idem quod

θαλασσίνος, marinus: Epitheton *Vini aqua marina mixti*, cui opponitur οἶνος ἀθάλαστος, cui non est admixta aqua marina. Illius meminit Gal. 4. de R. V. l. A. t. 1. & l. 4. de san. tu. c. 4. Hujus vero l. 4. de C. M. S. L. c. 8. Vide Foef. p. 448.

TETHELOS, τεθηλός, dicitur Hipp. *mollis*, *laxus*. Usurpatur de figuris, lib. de vet. medic. XXXIX. 16. rectius tamen *floridum* significat, ibid. XLI. 9. a θάλλω, *floreo*. Vide Foef. p. 266.

TETHRENIODES, τεθρενωδής. Vide *Tenthreniodes*.

TETHYON, τεθύον, dicitur Zoopyton *tuber*, ejus descriptionem pleniorē vide, cum usu in cibis, & Medicina, apud Aldr. de Zoophyt. l. 4. c. 5. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 87.

TETOCYIA, τετοκυία, Latine *Puerpera*, quæ jam peperit. Hippocr. 5. aph. 39. Jung. Dieter. n. 828.

TETRADRACHMON, τετραδράχμων, pondus quatuor drachmarum, h. e. *uncia dimidia*, quæ & *Stater* dicitur. Gal. de pond. & mensur. Vide *Stater*.

TETRAGNATHUS, τετραγνάθος, species est juxta *Ætium Phalangii*, vel aranei subalbida, pedes scabros habens, & juxta caput eminentias duas, unam rectam, alteram latam; ut existimes, eum ora habere duo, maxillas quatuor, & lineam per os æqualem. Ejus venenum Scorpii veneno simile. Forest. l. 30. Obs. 12. Schol.

TETRAGONON, τετράγωνον. Vide *Quadrangulum*. Τετράγωνον alias apud Hipp. vocatur medicamentum, quod caput purgat, l. de int. aff. XLII. 14. & LII. 18. per quod nonnulli intelligunt vel ipsam Stibium, vel Crustas, quæ circa illud reperiuntur. Foef. p. 616. Rhod. ad Scrib. n. 23.

† TETRAGONUM, Hipp. non est σύμμι, sed σύμμη, id est odorum genus. Savotius de Tetrangolo. Hipp.

TETRAMOS, τετραμός, idem quod τρέμος, *tremor*. Erot. in Onom. p. 113. b.

TETRAMYRON, τετραμύρον, i. e. ex quatuor unguentis confectum: vocatur *Acopum* linimentum; ejus descriptio, & vires habentur ap. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 12.

TETRAO, τέταρξ, ἄραξ, nomen avis montanæ majoris, quæ Latinis *Urogallus* dicitur; ejus descriptio videatur, cum usu, apud Aldr. l. 13. Ornith. c. 6. ubi simul demonstrat, non esse eandem avem cum *Oride*.

* TETRAPHARMACON, τετραφάρμακον, in genere dicitur medicamentum compositum ex quatuor simplicibus. Tribuitur vero diversis compositionibus: v. g. *Emplastro*, quod alias βροδικαίον vocatur, Galen. adv. Lyc. c. 7. l. 4. de S. Fac. & Pin-

Pinguedo, Stear. Vide Rhod. ad Scrib. n. 211. & supra in *Basilicum*. Deinde & *Antidotus* ita vocatur, quæ alias *μυστήριον* dicitur, & in officinis *Theriaca Diatesaron*. Vide *Mysterion*. Denique & nomen cibi cuiusdam est *Tetrapharmacum*, apud Spartianum in Adriano, constantis ex fasiano, sumine, perna, & crustula, allegante Rhod. d. l. Meminit & Parac. *Tetrapharmacum*, l. de Ictericis, c. 3. & videtur intellexisse *Antidotum*.

TETROBOLON, τετράβολον, pondus quatuor obolorum, h. e. scrupuli duo. *Gramma* enim in duos obolos dividitur. Gorr.

TETROROS, τετρώρος, Lat. *Quattro*, Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 45. dicitur ab Oribas. & Ruffo pars *Astralagi*, vel tali superior, & sursum vergens. Gal. de ossib. c. 24. vel juxta Ingrassiam cap. 23. cuius commentarium vide p. 264. seqq. quamvis & totus *Astragalus* ita aliquando dicitur, a quatuor lateribus, dextro, sinistro, anteriore, & posteriore. Gorr.

TETTIGOMETRA, τεττιγόμειτρα, dicitur foetus e terra cadens, e quo exit cicada. Aldrov. de Insect. l. 2. c. 13.

TETRIX, τετρίξ. Vide *Cicada*.

TEVCHOS, τεύχος, duplicem apud Hippoc. habet significationem. 1. ita dicitur totum corpus, l. 6. Epid. f. II. t. 3. Gal. in comm. ad h. l. 2. notat vasculum, lib. de ster. XII. 25. 26. l. de loc. in hom. II. 6. XXXVI. 7.

TEVTLOPHACE, τευτλοφάκη, nomen cibi alicujus, constantis ex beta, & lente, a τεύλλον, beta, & φάκη, lens. Id edulii genus Heraclidem Tarentinum non modo sanis, sed & agrotantibus dedisse, scribit Gal. l. de A. F. 18. fin. Gorr.

TEVTHIS, τεύθις. Vide *Loligo*.

TEXTURA, proprie ὑφανσις, ad opificium pertinet, quod ars textoria dicitur; de qua & Gal. l. ad Thrasyb. c. 17. & 21. Per translationem vero Lat. etiam usurpatur de organica structura corporis, & partium; & respondet Gr. κατὰσκευσις, κατὰσκευασμένη. Gal. 2. aph. 28. & c. 2. de R. V. I. A. t. 47.

TH, θ. signum est, & nota mortis, θανάτης, apud Hipp. in l. Epid. notante Gal. comm. 1. in l. 3. t. 13. & alibi; quemadmodum T. signum sanitatis. ibid.

THACOS, θάκος, sedile, sedes, idem quod θάκος. Legitur apud Hipp. l. 7. Epidem. XXVI. 22.

THAIS, θάις, duo significat. 1. *Ceratum Cosmeticum*, quo faciei rubor conciliatur; cuius descriptio habetur apud Aegin. l. 3. c. 25. 2. *Vinculi genus*, quod capiti adhibetur, ubi summum caput, & quod inter ipsum, frontemque est, vincire convenit. Ejus tres species recenset Gal. l. de fasciis, n. 9. 10. 13.

THALAMUS, θαλάμη, dicitur cubile, & piscium latibulum, forulus, penetrale. Legitur apud Hipp. de Arte XXIX. 9. Vide Foel. Oecon. p. 265.

THALASSERON, θαλασσηρόν, dicitur *Collyrium Hermophili*, accommodum suffusionibus, & hebetudini visus; cuius descriptio habetur ap. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Aegin. l. 7. c. 16.

THALASSITES, θαλασσίτης, idem quod τεθαλασσομένος. Vide *Tethalassomenos*.

THALASSOMELI, θαλασσομέλι, dicitur medicamentum compositum ex æquis portionibus aquæ marinæ, mellis, & aquæ pluviae defecatis, & in picato vase per dies caniculares insolatis, vim habens purgatoriam. Gorr. e Diosc. l. 5. c. 20. Jung. Keuch. ad Sam. p. 201.

THALEROS, θαλῆρος, i. e. floridus, a θάλλω, floreo. Dicitur de spiritu vegeto magno, & concitato. Galen. cap. 2. in prorrh. t. 4. & 60. quamvis in textu Hipp. legatur θολῆρος, de quo infra in *Tholeros*.

THALLIA, & *Thallos*, θαλλία, θαλλός, dicitur germen omne, sed præcipue oliva. Aegin. lib. 3. c. 66. Gorr. Rhodius exposuit per ramum olivæ, ex quo diebus festis coronæ texebantur, ad Scr. n. 142.

THALPOS, θάλπος, idem quod θερμός, calor, æstus. Legitur apud Hippoc. 3. aphor. 1. & 1. a θάλπω, foveo, calefacio. Jung. Diet. n. 383.

THALPIS, θάλπις, forum, fomentum significat. Legitur apud Mosch. l. de morb. mul. cap. 126.

THAMATICA, pro *Thaumantica*, ars dicitur, per quam inveniuntur machinæ, quæ vel aere, vel aquis impelluntur. Dorn. Rul. & Johnf. in Lexic.

THAMES, *Thamios*, θαμῆς, θαμιός, frequens, & adverb. θαμῆως, frequenter. Sæpe occurrit apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIII. 4. de fistul. III. l. 1. de superfæt. X. 11. & alibi, notante Foel. p. 266. seqq.

THAMNA, θάμνα, idem quod *Lora*, vinum a vinaceis aqua maceratis factum. Vide *Lora*. Lind. Ex. X. §. 200.

THANATOS, θάνατος. Vide *Mors*.

THANASIMOS, *Thanatodes*, θανάσιμος, θανάσιδος. Vide *Lethalis*.

THAPHNEUS, est medicina mundata, & purgata. Dorn. Rul. & Johnf.

THAVMA, θαῦμα, in genere *Miraculum* significat. Vide *Miraculum*. Specialiter sumitur pro *Machinis αὐτομάτοις*, mechanicis, quibus utuntur histriones etiam in ludis. Tandem & pro ipsis *prestigiis* accipitur; unde θαυματουργοί, ἢ θαυμαστοποιοί, qui talia opera seria, jocosa, impudica, pudica exercebant, & ostende-

stendebant in circulis otiosorum hominum, quæstus causa. C. Hofm. comm. in Gal. LL. de U. P. 979.

THECA, Θήκη, vocatur *Receptaculum*, in quo aliquid asservatur. Ita *Theca instrumentorum Chirurgicorum* describitur ab Hildan. in Cista militari, Class. 19. sine qua nunquam accedere debet ad ægros Chirurgus; quod laud. Author etiam ipse observavit.

THEE, est nomen plantæ Japonicæ, & Chinenfis, hodieque etiam apud nos usitatæ, & magnopere commendatæ; de cuius historia, & usu vide Schroder. in Append. p. 3. seqq. & Fr. Hofm. in Clav. ad l. 4. f. 1. n. 348. seqq. Licet vero utilitas insignis negari non debeat, attamen an non excedatur in encomio usus hujus plantæ, ob novitatis pruritus, aliis judicandum relinquimus. Videatur & Cl. D. Pechlini Archiatri Cimbriæ Ducis Dialogus inscriptus, Theophilus Bibaculus, sive de potu Thee.

THEETRICOS, Θετρικός, proprie *spectabilis* dicitur, h. e. ad ostentationem, & spectaculum factus. Usurpatur ab Hipp. de deligationibus concinnis, & ad ostentationem saltem paratis, quæ nihil juvant: l. de Medico IV. 8.

THEILOPEDON, Θελόπεδον, dicebatur *locus*, ubi insolantur, & exiccantur uvæ. Hinc Θελοπεδον Θεῖται σαφυνή, uvæ insolata dicitur. Lind. Ex. X. §. 92. Gorr. scripsit Θελόπεδον.

THEION, Θεῖον, duabus gaudet significationibus. Significat enim & *Divinum*, & *Sulphur*: de quibus Latinis vocabulis jam dictum sub suis literis initialibus. Vide *Divinum*, *Sulphur*.

* THELE, Θήλη. Vide *Papilla*, *Mamma*.

THELEMA, Θέλημα. Vide *Voluntas*.

THELOPEDON, Θελόπεδον. Vide *Theilopedon*.

THEMON, Θημων, idem quod σωρός, vocatur *æervus*, & *cumulus*, v. g. frumenti, tritici. Galen. in Ex. voc. Hipp. Foef. p. 269. Gorr.

* THENAR, Θένηρ, accipitur late, stricte, & strictissime. Late pro cavitate omni interiori manuum, & pedum; quarum illa dicitur alias *Vola*, hæc vero *Planta*; suntque carnosæ portiones sub digitis manuum, & pedum. Quod enim etiam de plantis *pedum* usurpetur, patet ex Hipp. l. 2. de morb. mul. IX. 19. Stricte pro *vola manus* tantum, sive palma, h. e. parte manus interna eminente, & carnosa a digitis usque ad carpum protensa, quæ percutere solemus, a Θένειν, percutere. Gal. c. 1. de fract. t. 20. Strictissime Θένηρ dicitur Russo *spatium carnosum inter pollicem, & indicem*, sub quo manus cavitas sita est: ἐπὶ Θένηρ vero, quod reliquis quatuor digitis subtenditur. Foef. p. 267. seqq. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 14. §. 85. Musculus etiam unus ex abducentibus pollicem vocatur Θένηρ. Barth. l. 4. An. c. 9. p. 579.

THEODOTIA, Θεοδότια, vocantur diversa *Collyria*, ab Authore Theodoto inventa, & excogitata, ad diversas oculorum affectiones; quorum descriptiones habentur apud Æt. l. 7. allegante Gorr. & Ægin. l. 7. c. 16. Meminit & in genere Gal. l. Intr. c. 14. circa fin.

THEODORETOS, Θεοδώρητος, *Antidotus* vocatur, quæ alias *Αντακαρδίων* appellatur, ad frigidas capitis affectiones; cujus descriptio legitur apud Æginet. l. 1. c. 11. & Æt. lib. 13. citante Gorr. Meminit & Forest. l. 21. Observ. 12. Schol.

THEOPEMPTOS, Θεόπεμπτος, h. e. *Deo missa*, scil. *Antidotus*. Quo epitheto exornata legitur *Tinctura* quædam *Antimonii*; cujus descriptio habetur apud Schr. l. 3. c. 17. quamvis neque reliquæ pomposis ibidem, & hyperbolicis titulis inscriptæ magis aliquid habeant in recessu, quam *Tinctura vulgaris Antimonii*. D. Ludovic. Diff. I. Pharm. p. 325.

THEOPHILION, Θεοφίλιον, vocatur *Collyrium* *βαλαντακκον*, & describitur apud Æt. l. 7. allegante Gorr.

THEOPHRASTICI, idem qui Paracelsistæ dicuntur, *Paracelsi sectatores*. Vide *Paracelsus*.

THEOREMA, Θεώρημα, idem in genere quod *ἀξιωμα*, *sententia*, *aphorismus*. Vide *Aphorismus*, *Speculatio*.

THEORETICA, *Theorica*, Θεωρητική, Θεωρητική. Vide *Speculativa*, *Practica*.

THEORETOS, Θεωρητός, *Contemplabilis*, *spectabilis*, vel *consideratione*, & *observatione dignus*. Dicitur de diebus Medicis, sive Criticis, sive Crisim antecedentibus; quales sunt *Indices*, *ὁπιδηλοι*. Hipp. 2. aph. 24. Gal. in com. ad h. l. Diet. n. 391.

THEOROS, Θεωρός, vocatur Hippocr. qui oraculorum consulendorum causa ad Deos mittebatur, notante Erot. Onom. pag. 53. e. Foef. p. 269.

THEOS, Θεός, Lat. *DEUS*. Vide *Deus*, *Di*.

THERAEUS, Θηραῖος, epitheton certum vini alicujus, quod in Creta insula nascebatur, dulce, nigrum, crassumque & citra adstrictionem. Meminit ejusdem Gal. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. 4. de S. F. 8. Jung. Gorr.

THERAPEJA, Θηραπεία, Lat. *Curatio*, *Medela*, *Auxilium*. Hipp. aph. 6. de quibus vocabulis vide suis in literis. Complecti vero & curam veram, h. e. quæ morbus revera profligatur & palliativam, ubi saltem ejusdem vehementia mulcet, testatur Galen. 6. aph. 38. & confirmat Lind. Ex. XII. §. 93. Adde Foef. p. 268. Descendit vero a verbo Θηραπείω, *curo*, *medeor*, ministro, quod legitur 6. aph. 38. Estque valde emphaticum verbum, exprimens illud axioma Hippocraticum, Medicum, dum ca-

rat, esse, & debere esse saltem naturæ mini-
strum. Unde & θεραπεύοντες, Hipp. dicuntur
ministri, qui ea, quæ ad curationem necessa-
ria sunt, administrant. 3. de R. V. I. A. t. 44.
Adde Foef. d. l.

† Θεραπεύω, Thucyd. Dion. Plutarcho est ob-
servantia, quod Galli Cortizer Petri. Fabr.
semest. l. i. c. 20.

* THERAPEUTICE, ὑγιαίνειν, vocatur pars
Medicinæ Curatoria, Methodus Medendi. Vi-
de Curatoria Methodus.

† THERAPIA, Pl. remedia, salmatius in sol.

† THERIACA, α ὑγιαίνω, servo. Galeot. martius
de promiscua doct. c. 5. quodvis antidotum,
Marfil. Cognat. Variat. obs. l. 7. c. 14.

* THERIACA, θηριακή, dicuntur medicamen-
ta, quæ ferarum moribus medentur. Gal. c.
6. in l. 6. Epid. t. 5. circa fin. Duplicia vero
statuisse Nicandrum, docet Gorr. quorum alia
animalium morsus præcavent, sive illitu, sive
fussitu, sive instratu; alia, quæ morsum jam
infectum curant, & innoxium reddunt. The-
riaca, θηριακή vocatur in specie Antidotus ef-
ficacissima ad venena omnia, imprimis vero
ad morsus viperarum, cum θηρίον viperam κατ'
ἐξοχὴν significet. Vel etiam ita dicta est illa
compositio, quæ Andromachi habetur, quod
carnes viperarum recipiat. Translatum tamen
vocabulum postea ad alias quoque Antidotos,
quamvis non recipiant carnes viperarum: qua-
les fuerunt Ælii Galli, Antiochi Philometo-
ris, Euclidis, Zenonis, &c. & hodieque adhuc
Theriaca Diatesaron, in Offic. De hujusmodi
compositionibus vide Gal. l. de Antidotis, de
Theriaca ad Pisonem, & ad Pamphilianum.
Junge Rhod. ad Scrib. n. 165. In specie de
Theriaca Calceolaria Chiocc. in Mus. f. IV. p.
704. & alios, v. g. Marantam de Theriaca,
Sylvaticum, Bonfinium, Jul. Alex. h. tit. Vi-
deantur & Dispensatoria, Norimbergense, Au-
gustanum: item Pharmacopœa Collegii Londi-
nensis, &c. Chymici cum viderent fortassis in-
tricatissimam simplicium, & inconcinnam mistu-
ram Theriacarum, præsertim Andromachi, con-
sulere voluerunt artificiosa extractione: hinc or-
ta sunt Theriaca Celestis, Essentia, vel Extra-
ctum Theriacæ, &c. de quibus videatur Schr. l.
2. c. 57. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Junken. Ch.
Exp. Cur. P. II. f. i. c. 5. p. 499. seqq. Johns-
quoque scribit Lex. l. 2. Theriacarum varia ge-
nera, Chymica, & Galenica inveniri in Phar-
macopœa Spagyrica Mylii p. 349. seqq. Trans-
latum porro Theriaca vocabulum ad medicamen-
ta Mercurialia; v. g. Sublimatum, Corallinum
album, &c. legitur, & quidem hyperbolice
vocando Theriacam Theriacarum, apud Libav.
Apocalypf. Hermet. part. prior. c. 6. Verum ne

permittant sibi imponi ab hujusmodi laudibus
hyperbolicis Medici Juniores; cum usus horum
sit suspectus, imo periculi plenissimus. In La-
pide quoque Philosophorum & Theriacam, &
venenum latere, docetur in Theatr. Ch. Vol.
V. p. 631. seqq. ubi tamen mendose ob igno-
rantiam Græcæ linguæ Spagyricis maxime fa-
miliarem Thyriaca legitur.

THERENOS, θηρινός, epitheton vini Asiatici
dulcis, simul atque pallidi; uti scribit Gal. l.
5. de san. tu. c. 5. Gorr. vero fortassis mendose
θηρινός posuit in defin.

THERINOS, θερνός, i. e. æstivus. Ita θερνόν
ἔρξ legitur, h. e. æstivum tempus, apud Hipp.
4. de R. V. I. A. t. 1. θερνοὶ πυρετοί, febres æsti-
væ, 2. aph. 25. Vide Æstas. Diet. n. 387. Vo-
catur & collyrium Therinum, i. e. æstivum, l.
4. de C. M. S. L. c. 7.

THERIODES, θηριώδης. Vide Ferinus.

* THERIOMA, θηριόμα, idem quod Hippocr.
θηρίον, significat ulcus terribilissimum, ferinum,
& summe malignum, cum ex se nascens, tum
alii morbo superveniens, ut refert Cel. colore
lividum, nigrum, odore fœdum, multo muco-
so humore repletum, quod inflammatio, febris,
prurigo, & dolor comitatur, a quo sanguis
interdum fluit, serpit, & exedit partes finiti-
mas; atque ob id aliqui Herpetem exedentem
nominant, l. 5. c. 28. Quamvis alii sint, qui
θηριόμα ad sola Pulmonum ulcera maligna re-
strinxerint, teste Gal. c. 2. n. 6. Epid. t. 24. Ita
Heurn. phthisin vult appellari θηριόμα, lib. de
morb. pect. c. 7. Causa indubitato in sanguinis
ichorescentia caustica, & putrefactione consi-
stit. θηρίον vero pro tali ulcere sumi apud
Hipp. patet ex lib. de loc. in hom. XLI. 1. Jung.
Foef. p. 270. Erot. Onom. p. 109. a. Gorr. Ca-
stell.

* THERION, θηρίον, proprie significat be-
stiam, ferum animal; quemadmodum & simplex
θηρ. Vide Fera. Adde Linden. Exerc. XI. §.
115. 119. In specie etiam accipi pro vermi-
bus, & animalculis in intestinis natis, nonnul-
li Interpretes Hipp. volunt, ita explicantes
Coac. text. 285. 467. 468. & l. 6. Epid. f. VII.
55. Jung. Foef. d. l. Jonston. vero duos textus
posteriores Coacos per ulcera ferina exposuit,
in not. ad h. l. siquidem p. a. ad Therioma no-
tavimus, Hippocr. etiam ulcera summe mali-
gna appellasse θηρία.

THERIOTOME, θηριότομή, idem quod ζωότομή.
Vide Zootome.

THERMÆ, ὑδαὶ, proprie vocantur Aqua attu-
calida minerales sponte natæ, h. e. quas Natu-
ra e liberali sinu terræ magna Dei benedictio-
ne affatim suppeditat ad sanitatem qua tuen-
dam, qua recuperandam; quarum usus non
solum

solum est externus ad lavandum, sed etiam quandoque internus ad potum. Gal. l. 6. de san. tu. c. 9. Dietr. n. 508. Quænam vera causa sit fervoris nativi *Thermarum*, pertinet inter intricatissima Naturæ occulta; licet plures fuerint, qui ingenia sua in hac rimanda exaceruerint; inter quos & Jul. Alex. l. 7. Sal. c. 4. Lang. l. 2. ep. 52. Nobis placet opinio Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. l. 3. c. 3. p. m. 145. non tam a peculiari sulfure accenso, quam a continua lucta particularum inter se pugnantium dependere, ita-tuentis; quamvis duratio illa per tot secula an-norum admiranda magis, quam rimanda sit. Historias vero *Thermarum*, cum usu vero, & abusu, plures proposuerunt Authores. Suffi-ciat allegasse Baccium de *Thermis*, Thaberna-mont. in libell. Germanic. dicto *Thesaurus a-quarum*, vulgo *Masser*, *Schab*, *Vveker*. Antid. Spec. l. 1. f. 3. Hildan. de *Thermis* Leucensibus, & Piperinis, Sommer. de Carolin. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. f. 4. c. 2.

THERMANTERION, θερμαντήριον, vocatur arula, vel focus; qualibus in mensa solemus uti, ad recalefaciendos cibos a diuturniori mora refri-geratos. C. Hofm. in Galen. LL. de U. P. n. 210.

* *THERMANTICOS*, θερμαντικός. Vide *Calefa-ciens*.

THERMASIA, θερμασία, idem quod θερμότης, Ca-lor. Legitur apud Hipp. 5. aph. 63.

THERMASMA, θερμασμα, significat *foetum*, qui adhibetur per calefacientia; v. g. in pleuriti-de. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 1. & 2. Descendit a verbo θερμαίνω, calefacio, & θερμαινόμενος, calefio, quod frequenter occurrit apud Hippoc. notan-te Foef. p. 268. Dietr. n. 388.

THERME, θερμὴν, calorem notat *excessivum*, in-temperatum, apud Hipp. unde & Gorr. non veritus est per *febrem* exponere; quamquam nullam video necessitatem, ob quam omnis ca-lor excedens statim febris dici debeat. Legitur vocab. apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXVII. 4. In quo loco quidem *febrilem calorem* notare connexio docet: & l. 5. Epid. XXXV. 8. ad quem locum vide Lind. Ex. IV. §. 53.

THERMEMERIA, θερμυσμία, dicitur *tepor diur-nus*; qualis esse solet tempore verno. Hipp. 1. de nat. hum. t. 33. Jung. Foef. p. 269.

THERMOCOELIOS, θερμοκοίλιος, vocatur Hipp. qui *intemperate calido præditus est ventriculo*. Legit. l. 6. Epid. f. IV. t. 25. Foef. d. l.

THERMOLE, θερμολή, idem quod θερμότης, & calorem *excessivum* notat. Hipp. l. de L. l. Hom. XXXI. 31. XXXIIX. 5. XLIV. 7. & c.

THERMOMETRIUM, θερμόμετρον, est mensura ca-loris, tum ejusvis, tum caloris humani natu-ralis per pulsum dijudicanda.

† *THERMOPOLIA*, tabernæ, in quibus potiones calidæ vendebantur.

THERMOPOLIUM, θερμωπόλειον, vocatur *taber-na*, ubi confectæ dulcesque potiones veneunt; quas calidas bibere solitos ex Turnebo testatur Lind. Ex. X. §. 158. & hodieque potus Thee, & Caffè in quibusdam celebrioribus urbibus etiam Germaniæ ita venales habentur.

THERMOS, θερμός. Vide *Calidus*. Significat & *Lupinum*; ut est apud Gal. l. 6. de S. F. §. *Thermus*, quod pertinet ad Botánicos.

THEROLEXES, θηρολέξης, idem quod ὀνοματὸς θή-ρας, *aucupator verborum*, & dictionum, cujus omne studium in vocularum observationibus, & novationibus positum. Lind. Ex. XVI. §. 146.

THEROS, θερμός, vide *Æstas*.

THESAURINELLA cælestis, dicitur Paracello *Necromantia species*, quæ occulta scripturæ ri-mari, & intelligere docet, l. 2. Philos. sagæ.

THESAURUS, θησαυρός, quid proprie signifi-cet, ex aliis Lexicis constare potest, ac debet; videlicet *Divitias copiosas absconditas*, vel oc-cultas. Per translationem etiam aliis tribuitur. Ita Studium Veritatis, & Philosophiæ dicitur *Thesaurus pretiosissimus*. Th. Ch. Vol. I. p. 238. Talis *Thesaurus* est in homine, non extra ip-sum, p. 274. Ita Lapis Philosophicus dicitur *Thesaurus aurei velleris*, Vol. IV. p. 247. Adde Libav. Tom. II. Oper. p. 189.

THESIS, θέσις, significat *Positionem* partium corporis naturalem. Vide *Situs*. Quamvis Ga-len. quoque velit, significare *connexionem* cum proximis partibus, & respectum, com. 2. de fract. t. 8. Alias *Thesis* quoque *sententiam* ali-quam, quæ in arte etiam Medica fundamenti loco positus, significare potest; uti ex Logicis patet.

THESPIANA, vel *Thespeiana*, θεσπιανή, ἢ θε-σπεσιανή, vocatur *Confectio* quædam Apollo-nii; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 3. Gorr.

THESSALICUS, θεσσαλικός, idem quod *Methodicus*, ab authore *Thessalo*, qui sciam *Methodicam* primus introduxit. Vide *Methodicus*. Alias *sedile Thessalicum*, legitur apud Hipp. 1. de art. t. 22 & describitur a Gal. in comm. ad h. l.

THEU CHEIR, θεῶν χεῖρ, i. e. *Manus Dei*. In genere Herophilum omnibus medicamentis at-tribuisse, si recte adhibita fuerint, patet ex Gal. l. 6. de C. M. S. L. cap. 3. In specie est no-men *Antidoti* ex hircino sanguine præparatæ, quæ nephriticis, calculosisque præsenri reme-dio est; & describitur ab Æt. l. 11. citante Gorr. Vide *Manus*.

THEURGIA, θεουργία, dicta fuit Græcis sacra-tior Magiæ species; fuitque per Sacrosancta nomi-

nomina, & preces Angelorum, & bonorum spirituum imploratio; ut est ap. Lang. l. 1. ep. 34.

THEXIS, *Θήξις*, vocatur *punctio per acum*, a *Θήγω*, quod *acu transfigo* significat. Hinc cura *απὸ Θήξιν* vocatur Chirurgica operatio, quando vulnera per suturam acu factam conjunguntur, cujus meminit Archigenes apud Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Jung. Foef. p. 269.

THISMA, est minerarum ductus, & *vena subterranea*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

THLASIAS, *Θλασίας*, dicitur *Eunuchus factus per compressionem*, *απὸ Θλάσιν*, testium: quem modum descripsit Aegin. l. 6. c. 68. Gorr.

* THLASIS, *Θλάσις*, *Θλάσμα*, *contusio*, *collisio* violenta dicitur. Estque species solutionis continui. Gal. l. de caus. morb. c. 11. Jung. Foef. p. 271.

* THLIPSIS, *Θλίψις*. Vide *Compressio*.

THOCOS, *Θῶκος*, *sedile*, *sella*. Legitur ap. Hipp. l. 7. Epid. XLII. 29. & in Epist. ad Damagetum de Democrito sedente super sella lapidea, 29. Foef. p. 275.

THOLEROS, *Θολρός*, *turbidus*, *turbatus*: *turbulentus*, Lat. dicitur: & usurpatur de rebus diversis, v.g. de spiritu, vel aere, Hipp. l. de humor. III. 18. Coac. t. 49. 186. 2. prorrh. c. 2. t. 4. & 60. de urina, l. 1. Epid. c. 2. sect. III. 19. de alvi excrementis; ibid. 99. de menstruis. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 12. de sputo, ibid. LXIX. 13. Vide Foef. p. 272.

THOLOS, *Θήλος*, *equivocum* est. Primo significat in genere *limum*, vel *lutum*; unde *Θολρός*, *turbidus*: in specie succum illum *turbidum*, quem habent *polypi*, ac *sepiae*, in peculiari mytide, quemque fundentes aquam turbant, & collutulant. Hipp. l. 2. de morb. LXXI. 5. Jung. Lind. Ex. V. §. 8. Deinde etiam ita dicitur *fasciae genus*, quod Calvariae adhibetur. Gal. de fasciis, n. 8. *Tholus* quoque, vel quibusdam etiam *Tholum*, dicebatur locus Aesculapio sacer, in quo sacellum, vel aedificium rotundum sex columnis sustentum, marmore candido incrustatum erat, quod proprie *Tholum* vocabant; uti legere est apud Lang. l. 2. ep. 2. & Casp. Rejes C. El. q. 3. n. 4.

* THORAX, *Θώραξ*, Medicis communiter vocatur totum illud corporis spatium, quod duodecim costis utrinque circumscribitur; pertinet anteriore quidem parte ad pectorale os, & septum transversum; declinat vero posteriore ad spinam duodecim vertebrae circumscriptam. Gal. l. de offib. c. 13. & l. 6. de U.P. c. 2. Dieter. n. 397. Jungatur Linden. Medic. Phys. c. 6. §. 3. Barthol. l. 2. Anatom. in princ. Dicitur & alias *Medius Venter*. Vola quoque sanguinea. Venas, & Arterias, quae ad Thoracem excur-

runt, vocari *Thoracica*, patet ex Bartholini aliisque Anatomicis. Sic & Medicamenta affectibus pectoris dicata *Thoracica* dici, e Practicis constat.

* THOREXIS, *Θώρηξις*, Hipp. dicitur *Vini*, praesertim meri, & generosioris potus: 2. aph. 21. Jung. Diet. n. 398. Aliquando vero immoderatum vini potum, & *inebriationem*, vel ebrietatem significat, apud eundem l. 2. de morb. VI. 16. XXII. 1. XLIX. 41. LI. 28. Vide Foef. p. 275. quemadmodum & verbum *Θωρήσαι*, & *Θωρήσασθαι*, *inebriari*, accipitur l. 2. Epid. f. V. 24. l. 2. prorrh. IIX. 1. l. 4. de morb. XXXI. 14. Notetur, apud Linden. semper in medio saltem Jota inveniri, contra Lexicographorum, ut & Foefii scriptionem.

THOROS, *Θόρος*, idem quod *γόνιον*, *semen genitale*, genituram significat. Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 8. Gal. cum aliis hoc nomine semen actus ipso excretum, vel excretionem seminis indicari voluit. Vide Foef. p. 272.

THORYBOS, *Θόρυβος*, *tumultus*, *perturbatio*, *turbulenta commotio*. Usurpatur vel de humoribus, & in specie sanguine; estque idem, quod *ἀραδία*. Vide *Arados*. Vel de animo, sive mentis *perturbatione*, *desipientia*; in qua significatione saepius ab Hipp. sumitur: v.g. l. prog. t. 28. quamvis Gal. in comm. de omni periculoso statu exposuerit, Coac. t. 282. unde & mens *Θορυβώδης* legitur, i. e. *perturbata*, l. 2. prorrh. XX. 3. risus *Θορυβώδης*, l. 5. Epidem. XXXIV. 2. Verbum *Θορυβέειν* occurrit in Epist. ad Philopemenem n. 16. & *Θορυβεῖσθαι*, *perturbari*, lib. 7. Epid. XXI. 28. Jung. Foef. q. 272. seqq.

THRACIUS, *Θράκιος*, epitheton *Lapidis graveolentis*; cujus meminit e Nicandro Galen. lib. 9. de Sim. Fac. §. Gagates. Caret usu Medico.

THRANOS, *Θράνον*, *scabellum*, *sella*, *sedes*, idem quod *δίφρον*. Gal. in Exeg. voc. Hippocr. Non vero video, cur Foef. Gal. legisse existimet *Θράνον* pro *Θῶνον*.

THRASOS, *Θράσιος*, *Thrasis*, *ἤρωσις*, *audaciam*, & *ferociam*, nec non *audacem*, *ferocem* significat, & exprimit. Usurpatur ab Hipp. de delirio, & de oculis, l. 1. de morb. mul. LXX. 12. lib. 1. prorrh. sect. 2. t. 52. Coac. t. 85. 155. Jung. Foef. p. 273.

THRAUSMA, *Θραῦσμα*, vocatur species una *Ammoniaci*, quod in minutas glebas, veluti in frustra fractum est, & facile friatur. Gorr.

THRAUSTOS, *Θραυστός*, idem quod *ψαδυστός*. Vide *Friabilis*.

THREPSIS, *Θρέψις*. Vide *Nutritio*. *Facultas* etiam *nutritiva* vocatur *δυνάμις θρεπτική*, estque species sanitatis, singulis membris, & toti corpori competens.

THRINCOS,

THRINCHOS, *Θεινχός*, *sepimentum*, vallum significat: & usurpatur ab Hippoc. tropice de dentibus, in Epist. citante Foef. p. 273.

THRISSA, *Θεισσα*. Vide *Alofa*. Ita dictus piscis, quod multis spinulis instar *aristarum* refertus sit. Lind. Ex. XI. §. 228.

THRISSEIN, *Θεισσειν*, exponitur ab Erotiano per *furere*, animo alienari. Onom. p. 53. c.

THRIX, *Θειξ*. Vide *Pilus*. Præter hanc receptam significationem, Græcum vocabulum etiam significare *partem hepatis superiorem*, juxta quam fibræ inter se dividuntur, vult Gal. in Exeg. voc. Hippoc. quamvis merito dubitet Foef. Oec. p. 273.

* **THROMBOS**, *Θρόμβος*. *Thrombosis*, *Θρόμβωσις*. Vide *Grumus*. *Grumescencia*.

THRONOS, *Θρόνος*, est *excelsa sedes*, aut in sublimi posita. Legitur apud Hipp. lib. de dec. orn. XI. 4. ubi elatiorem decubitus ægrorum locum significat. *Θρόνος μαρμάρεος*, *Thronus Marcellus*, quoque vocatur *Trochiscus*; cuius descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 12. & Æt. l. 9. citante Gorr.

THROSCO, *Θρώσκω*, h. e. *salio*. Usurpatur de Corde, ap. Hipp. l. de Corde IX. 6.

THRYMMA, *Θρύμμα*, *fragmentum*, *frustum*, v. g. scorix. Hipp. l. 1. de morb. mul. l. 4. §. Jung. Foef. p. 274.

THRYPTICOS, *Θρυπτικός*, *vim frangendi habens*. Hinc *λιθων θρυπτικόν* *medicamenta calculos frangentia* dicuntur. Gal. l. 5. de S. F. c. 2.

THUNNUS, *Θύννος*, item *Thymus*, dicitur piscis marinus grandior, non squamosus, cuius caro quidem dura, variat tamen ratione ætatis. Gal. l. 3. de A. F. c. 31. Jul. Alex. J. 14. Sal. c. 9. Prolixius describitur cum usu vario ab Aldrov. l. 3. de pisc. c. 18. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 5. ubi *Thimnus* vocatur. Meminit & Lang. lib. 1. ep. 63.

THUS, *λίβανος*. Vide *Libanotos*.

THYA, *Θύα*, *Θύν*, vocatur *pila*, aut *mortarium*, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXIII. 19. l. 2. LXVII. 8.

THYITES, *Θυίτης*, nomen *Lapidis viridis*. *Fasspidi similis* in Æthiopia: cuius descriptio, cum usu Medico, habetur apud eundem l. 5. cap. 154. Gal. l. 9. S. F. §. Diosc. *Thyites*. Ruland. hodieque nobis incognitum esse existimat. Aldrov. ad marmor serpentinum viride una macula signatum refert, l. 1. hist. serp. & drac. c. 1. p. 51. a. ed. Bonon.

THYLACOS, *Θύλακος*, *Θυλάκιον*, id est *Saccus*, *Sacculus*. Diminutivum usurpatur de chorii portione protuberante, cum liquore in conatibus partus in matricis cervice, quem digito rumpendum esse, monet Moschion. de morb. mul. c. 52.

THYMA, *Θύμα*, *pusulam pruriginosam* ab æstu excitatam significat, idem quod *ἐκθύμα*. Vide *Ecthyma*. Lind. Ex. XI. §. 189.

THYMALLUS, *Θύμαλλον*, nomen piscis fluvialis nobilissimi: cuius descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, traditur ab Aldrov. l. 5. de pisc. c. 14. Bruyer. de re cib. l. 22. c. 10. ubi & *Thymus* dicitur.

* **THYMIAMA**, *Θυμίμα*. Vide *Suffimentum*. *Suffitus*.

THYMION, *Θύμιον*, vocatur *verruca minor*, super corpus eminens in cute, ut *Acrochordon*, tenuis supra latior, subdura, & in summo peraspera. Idque summum colorem *Thymi* repræsentat floris, a quo denominatur, habet magnitudinem fabæ Ægyptiæ. Modo unum, modo plura nascuntur in palmis, talis, & plantis pedum: pessima sunt in obscœnis partibus, maxime ubi sanguinem fundunt. Causa in salinis corruptis maligne, & coagulativis portionibus succi nutritii ponenda videtur. Vide Forest. l. 4. Chir. Obs. 10. Sch. Cell. l. 5. c. 28. Foef. Oec. p. 274. Diet. n. 299.

THYMOEIDES, *Θυμοειδής*, *facultas irascibilis*, quæ cordi attributa motus animi in nobis gignit, & animi perturbationes, Gorr.

THYMOS, *Θύμος*, *Thymus*, dicitur *eminencia quædam carnosæ, & verrucosæ*, modo rubens, modo alba, plurima ex parte indolens, *Thymi corymbos* referens, nunc in glande, nunc in præputio crescens. Ægin. l. 6. c. 58. & 71. Gal. in def. Med. in ano, & sede fieri, descripsit l. 14. M. M. c. 13. quin & Hipp. ipse l. de Alim. IV. 10. Causa eadem, quæ *Thymi*. Differunt enim solum magnitudine. Suntque alii nites, qui exigui, scabri, candidi, dolore carentes; & hos secundum naturam vocasse arbitror Hipp. d. l. alii maligni, lividi, dolorifici, ampliores; ut in morbo Gallico. *Thymus* quoque vocatur glandula jugulo adnata inter divisiones articularum, & venarum subclavium thoracis summa parte; pars in vitulis esui expetita ob mollitiem lacteam: cuius descriptionem vide ap. Barthol. l. 2. An. c. 4. Hunc a Plauto vocari *glandium*, scribit Joh. Riol. Antropogr. l. 2. c. 13. De osse *tibiae* sponte elapso, & callo restituto legi poterit admirabilis Obs. in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 1. Vvarth. & Charlt. glandula huic peculiarem usum elaborationis succi nutritii attribuerunt. Ille in Adenogr. c. 16. hic Oec. An. Ex. X. §. 16. Enimvero nobis nondum videtur res indubitatae veritatis: ob ineptitudinem nervorum succum illum nutritium, si in glandula elaboraretur, ad cerebrum, seu organon dispensationis, revehentium; ne dicam de aliis inconvenientiis hanc hypothesein adhuc consequentibus.

TIL

THYMOS, θυμός. Vide *Animus*. *Ira*.

THYNNUS, θύνος. Vide *Thunnus*.

THYROARYTÆNOIDES, vocantur Musculi Laryngem exacte claudentes, ita ut iidem inflammati faciant Anginam lethalem. Barth. l. 2. Anat. c. 11. p. 442.

* THYROIDES, θυροειδής. Vide *Cartilago Scutiformis*. Glandulae quoque binæ inferiori laryngis regioni adstantes *Tyroidea* vocantur Vvarrhon, Adenograh. c. 18. p. 107. Barth. l. 2. Anat. c. 11. p. 445.

TIBENIUM, τιβένιον, epitheton *Vini* cujusdam, a loco natali *Tiba* ita dicti; cujus virtutem explicat Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. de Antid. c. 3.

TIBERIANUM tormentum, vocatur *Calica*, ap. Lind. Ex. IV. §. 12.

TIBIA, νῆμη, est tota cruris pars inter talum, & genu in interiori parte sita; cujus tibia pars anterior tenuis, & carnis expers *Ocrea* appellatur. Gal. l. de ossib. c. 22. 4. de art. t. 28. & alibi, Gr. ἀντηνήμιον, posterior carnosus pars *Sura*, γαστρονήμιον dicitur, l. 16. de U. P. c. 8. Jung. Barth. libell. 4. Anat. c. 21. Musculi *Tibiae* affixi pedem flectentes vocantur *Tibiae antici*, & *postici*. Barth. l. 4. Anat. c. 13. p. 581.

TIBURO, vocatur piscis quidam maximus, & truci aspectu, vitam in Mari Indico ducens, adeo insigni corporis robore, ut hominem ictu dentis secet medium, & devoret. Lapis ex ejus capite extractus utilissimus fertur nephriticis, & urinae difficultate laborantibus. Chioe. Mus. Calc. f. 1. p. 104. Describitur & a Rond. l. 16. de pisc. c. 26.

TIBURTINUM, τιβυρτίνιον, οἶνον, etiam nomen *Vini*, a loco natali, cujus vires iterum Gal. proposuit, dd. 11.

TICHUS, nomen piscis marini, ad ostia fluminum intrantis, apud J. Alex. l. 15. Sal. c. 1. quamvis neque ap. Aldr. neque apud Rond. ejus descriptio habeatur.

TICTO, τίτω, significat *pario*. Vide Foef. p. 617. seqq. Diet. n. 831.

TIFACUM, h. e. *argentum vivum*. Rul. in Lex.

TIFATUM, idem quod *Tin*, i. e. *Sulphur*. Rul. & Johns.

TIGALA, epitheton certum *Sacchari Arabici*; de quo differuit Jul. Alex. lib. 18. Sal. cap. 14.

TIGRIS, τίγρις, animal est ferum, quadrupes, crudele, homines devorans: cujus historiam, cum usu, vide sis apud Aldrovand. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 4.

* TILMATA, τίλματα, *vulsa* dicuntur; & idem significant, quod σπάσματα, fiuntque, cum musculorum fibrae nimis distenta rumpuntur. Gal.

TIN

751

c. 3. de iis, q. in med. f. t. 30. quamvis in Graeco legatur τίλεγμα. Verum substituerunt τίλμα Comes Montanus, Felicianus, Cornarius, Foef. notante C. Hofm. in MM. SS. not. ad h. l. Τίλμα quoque, vel τίλματιον vocatur *linamentum concerptum*. Hipp. l. de dec. orn. VII. 21. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2.

TILMOS, τίλμος, significat *vellicationem*, *evulsionem*; vel proprie dictam, qualem exercent saepe deliri, & phrenitici, dum floccos legunt, aut pilos evellunt; vel improprie partium nervosarum *lancinationem*, ab humorum acrimia, & corrosivorum subsistentia. Hipp. l. de hum. II. 24. & lib. 1. Epid. sect. 3. t. 1. ad quem locum vide Gal. comm. Jung. Foef. pag. 618.

TILTON, τίλτον, *linamentum concerptum*. Gorr. Foef. d. 1.

TIME, τιμή. Vide *Honor*.

TIMIDITAS, *Timor*, idem quod *Metus*, Gr. φόβος, δειλία. Vide *Metus*.

TIMOREO, τιμωρέω, ab Hipp. sumitur in valde bona significatione, quatenus notat *opem ferre*, *juvare*, *auxiliari*, l. de R. V. I. A. t. 31. & 39. unde & τιμωρίζω, *auxilium*, *adjumentum* significat, ibid. t. 41. Gal. in comm. ad h. l. Jung. Foef. p. 618.

TIN, i. e. *Sulphur*. Ruland. & Johnson, in Lex.

TINA, vocatur Balneum magni juvamenti in dolore Colico. Avic. l. 3. fen. 15. t. 4. c. 10.

TINCA, τίνχα, de Graeco vocabulo non certo constat, quamvis Schr. addiderit σκόμενος, est piscis in stagnis, & lacubus frequentior, quam in fluminibus; cujus historiam, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldr. l. 7. de pisc. c. 45. Jung. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 7. Bruyer. de re cib. l. 22. c. 12. Schr. l. 5. cl. 3. n. 92.

TINCONES, vocantur *Bubones*, sive tumores in inguinibus. Fallop. de morb. Gall. c. 90. Tom. I. Oper. p. 738.

TINCTURA, βεφή, terminus in Medicina hodieque usitatissimus, ambigua tamen significationis. Sumitur enim aliquando vel active: in qua significatione descripsit Dorn. & Rul. *Tinctura* dicitur, quod colore suo penetrat, & tingit alia corpora; ut *Crocus* in aquam injectus. Et haec dicitur Gal. βεφή δασυπόρος, *Tinctura inextinguibiliter imbuens*, l. 2. de diff. resp. c. 4. in princ. Vel passive: & ita in genere hoc nomine appellari solet *Extractum liquidum coloratum*, seu color a misto separatus. In specie vero *Tinctura* est portio aliqua substantiae propriae corporis, ex quo extrahitur, cum concentratione virtutis, & coloris in centro sedem habentis, differens a reliquis corporis partibus, idoneo menstruo soluta, & exaltata, eaque potissi-

potissimum ad rubrum vergens, Rolfink. Chym. l. 3. sect. 3. c. 1. Differt ab Extracto, quod in hoc menstruum rursus sit separatum. Harum *Tincturarum* Catalogum vide apud laud. Rolf. d. l. capp. seqq. Schrod. l. 2. c. 85. F. Hofm. in cl. ad h. l. Dispens. Norimb. Augustan. Anglicum, & alia. De *Tincturis mineralium*, & metallicis vide Libav. S. A. Chym. l. 8. c. 16. Schrod. & Fr. Hofm. Specialissime vero, & Spagyricè accipitur *tinctura* active, & passive pro arcano quodam Philosophico specifico, quod cum essentia, qualitatibusque formalibus etiam colorem rei habet, uti in sui similem naturam *tingere* possit alia non modo, ad qualem qualem transmutationem, si non veram, saltem apparentem; unde & apud Paracels. variæ leguntur *Tincturae* ad album, & rubrum: sed etiam ad valetudinis humanæ conservationem, restaurationem, ob validam etiam renovandi virtutem ipsis attributam. Rolf. d. l. Rul. & Johnf. Plura de *tincturis* quæri, & legi possunt in Th. Chym. per omnes Volum. Indic.

TINEA, τῦς, diversis gaudet significationibus. 1. Notat insectum, vestes e lana, & pellibus paratas; de qua videatur Aldrov. lib. 6. de Insect. c. 7. 2. Significat scabiem cutaneam capitis Achoribus similem, aliquando etiam maligniorem, & sicciorem; de qua legatur Heurn. de Morb. cap. c. 7. 3. Vermiculos quoque capillos rodentes, & depascentes. *Tinea capillorum*, Sennert. Pr. Med. l. 5. part. 3. s. 2. c. 5.

TINESMUS, vel *Tinasmus*, vel *Tenasmus*, de quo supra.

TINKAR, i. e. *Borax*. Dorn. Rul. & Johnf.

TINNITUS, vocatur Sonus quidam præternaturalis, qui in auribus percipitur instar tintinnabuli. Vide *Sonus*. *Sibilus*.

TINNUNCULUS, νέγχευς, idem quod *Cenchris*, nomen avis; cujus duo genera; Mas, & Fœmina. Describitur ab Aldrov. l. 5. Ornith. cap. 6.

TINTINNABULUM, vocatur *Uva*, sive *Gargæon*, apud Vesal. l. 6. H. C. F. c. 6.

TIPSARIA, i. e. *aqua hordei ex Prisana*. Rul. & Joh. vero scripsit *Tapsaria*.

TITACAZENUM, τιτακζηνός οἶνος, epitheton vini *Astati*; de quo legatur Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 11. l. 1. de Ant. c. 3.

TITANOS, τίτανος, Lat. *Calx*, aut cinis *lixi-vus* ex calce eliquatus. Erot. Onom. p. 110. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 5. Adde Foef. p. 618. *Titanos* dicitur *Calx* ex gypso, Rul. in Lex.

TITIANOS, τιτιανός, vocatur *peffus* emolliens ad uterum. Describitur ab Ætio, lib. poster. ad uterum scirrho induratum; & Ægin. lib. 7. c. 24.

* **TITILLATIO**, γαργάλη, γάργαλός, γαργαλισ-

μός. Vide *Gargale*, quid proprie sit, sensu melius percipitur, quam ut verbis exprimi possit.

TITILLICUM, vocatur fovea, vel cavitas illa sub axillas, a titillatione, quæ facile ibi percipitur. Jon. Anglic. Ros. Angl. p. 1060. In hanc foveam imponitur pila durior ad dislocati ossis humeri repositionem.

TITTHOS, τιτθός, idem quod *μασίς*. Vide *Mamma*.

TMETICOS, τμητικός. Vide *Incidens*.

TMOLITES, τμολίτης, vinum celebratissimum fulvum, odoratum, simile prorsus *Falerno*. Gal. l. de atten. diæt. cap. 12. l. de bon. & mal. succ. c. 11.

TOCOS, τόκος. Vide *Partus*. Dieterich. n. 834.

TOLERANTIA, est æquivocum apud Latinos. Vel enim respondet Græco εὐφορίᾳ. Vide *Euphorie*. Vel respondet alteri vocabulo παμονή. Vide *Patientia*.

TOLLES, Toles, Tola, idem quod *Tonsella*. Keuch. ad Sam. p. 151.

TOLME, τόλμη, *Audacia*, & *τολμηρός*, *audax*, dicitur; quæ si cum temeritate fuerit conjuncta, Medico vitanda, ex præcepto Hipp. de Arte XX. 3. Vide *Temeritas*. Quod si debita confidentia nitatur, præcipitur ab eodem, imprimis ægris, 1. progn. t. 3. Jung. Foef. p. 618.

TOLUTANUS, epitheton a loco desumptum Balsami cujusdam nativi; de quo videatur Schrod. l. 4. cl. 2. n. 374. Fr. Hofm. in cl. ad h. l.

TOMACULUM, ἄλλας, genus *farciminis*, quod describitur inter alimenta a J. Alex. l. 19. Sal. c. 11.

* **TOME**, τομή. Vide *Sectio*. In specie etiam pro *Vena sectione sumi*, vult Galen. cap. 2. de nat. hum. t. 9.

TOMEION, *Tomeus*, τραπεῖον, τραπεῖς, vocatur *instrumentum incisori*, vel *sector*, *incisor*. Foef. ex Hesych. p. 619. τραπεῖς quoque vocantur *Dentes Molares*. Vide *Incisor*.

TOMENTUM, γνάφαλον, pertinet ad Chirurgica instrumenta in deligationibus quandoque applicanda. Ægin. l. 7. c. 3. *Gnaphalion*. Adde Rhod. ad Scrib. n. 121.

* **TOMICOS**, τομικός, idem quod *τραπεῖς*, dicitur de dentibus *incisoribus*. Castell. Gorr.

TOMOTOCIA, τμοτοκία, idem quod *ύσσοτομία*, quamvis ubi illud vocabulum occurrat, nobis haud constet.

* **TONICOS**, τονικός, vel *τονωπικός*, vel dicitur de medicamentis, quæ extrinsecus illinuntur partibus nervosis, ad robur illis conciliandum. Gal. l. 13. M. M. c. 22. Vel usurpatur de *motu musculorum*, qui exercetur imprimis a corpore laborante *tetano*, duabus contrariis virtutibus,

ribus musculorum oppositorum inter se quasi pugnantes: l. 1. de mot. musc. c. 8. & l. 2. c. 1. J. Alex. not. ad Gal. l. loc. prior.

TONITRUM, *βροντή*, quid sit, e Physicis constare debet. Refertur inter res non naturales, & ita ad causas sanitatis, & morborum. In specie mutationes aquarum etiam facere, patet ex Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 19. ubi ὕδωρ βροντηαῖον *aqua tonitrualis*, exponitur. Vide Gal. in com. Inter causas terroris, & Epilepsiae referenda. Gal. de pu. epil. Vide *Fulmen*. Tonitruum causam in aeris fermentativo motu majori cum cohaesione, & pressione aliqua solidiorum particularum consistere, plausibiliter quidem ex phaenomenis Chym. deducere conatur Jac. le Mort. Med. Phys. cap. 9. p. 91. verum an ex asse satisfaciatur omnino sciendi cupido, dubitatur. Blancard.

* TONOS, *τόνος*, homonymon est. Vel enim significat Nervum; & quidem frequenter apud Hipp. lib. de ven. XVI. l. c. 1. de artic. t. 47. l. 2. Epidem. sect. IV. 18. & alibi. Vide Foess. p. 619. vel tenorem partium, & vigorem. Vide Tenor.

* TONSILLAE, *τονώιδες*. Vide *Paristhmia*. Tonsillae pestilentes, vocatur Anginae species pestilens, & lethalis; de qua observationem notavit ex Severini tr. de Abscessibus Bonett. An. Pr. l. 1. sect. 13. obs. 3. p. 380. Dicitur Ulcus Syriacum, Laqueus Gutturis, Carbunculus Gutturis pestilens.

TONSOR, *τοῦρος*, hodieque etiam refertur inter Chirurgos; quemadmodum & apud Gal. legitur, quod tonsor, *τοῦρος*, Bithymensis habuerit egregium Emplastrum ad splenicis, hydropicos, & ischiadicis: l. 9. de C. M. S. L. c. 3. Utinam vero tonsores hodierni artem Chirurgicam probe addiscerent, & rite exercerent, neque temere irruerent in fines ipsius Medici, contra scientiam, & conscientiam.

TONSURA, *τοῦρα*, *τοῦρα*. Vide Cura. De Tonsura strictiori lege Rhod. ad Scrib. n. 10.

TOPAZIUS, *Topasius*, *τοπάσιος*, Apoc. 21. gemma dicitur, vel lapis pretiosus, primum in Insula Chiti Arabiae inventus; cujus descriptio cum viribus habetur apud Chiocc. Mus. Calceol. p. 244. seqq. Confunditur cum Chrysolitho, ita ut veterum Chrysolithum sit hodiernorum gemmariorum Topacius, & viceversa. Schr. l. 3. c. 5. Topazium ex caelo Martis, & Solis terra constare, legitur in Th. Ch. Vol. I. pag. 487. Factitium fieri ex natura duplici argenti vivi in speciem aeris, docetur Vol. IV. p. 191. De differentia Topazii veri, & ficti vide Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

* TOPHUS, *Tofus*, *τῶψος*, vocatur materia dura calculosa, vel potius gypsea, & calci si-

millis; qualis solet proprie subsidere, ac accrescere in aeneis vasis, in quibus aqua coquitur. Keuchen. ad Sam. p. 139. Ita tales producuntur, & adherent passim in aquis mineralibus, praesertim Thermis, v. g. Carolinis Bohemiae, Aponitanis Italiae, &c. Hujusmodi Tophorum species quamplures recenset Rul. in Lex. Tophorum quoque nomine venit illa materia in articulis Arthriticorum quandoque concreta. Lind. Ex. V. §. 31. item materia calculosa in renibus, & vesica concreta; de cujus generatione Gal. c. 1. in l. 6. Epid. t. 6. Ita & materia dentibus accrescens Tophus dicitur passim a Medicis. De Topho sub lingua concreto vide Observat. in Eph. Nat. Cur. A. III. Obs. 43.

* TOPICOS, *τοπικός*. Vide Localis.

TOPINARIA, idem quod Talpa: de quo voc. supra. Vel plane similem affectum significat. Senn. M. Pr. l. 5. p. 1. c. 36.

TOPOS, *τόπος*. Vide Locus.

TORMENTUM, quoque vocatur morbus gravior dolorificus, & acutus; quo nomine Colica Tormentum dicitur acutum. Linden. Ex. IV. §. 12. Vide Cels. lib. 7. cap. 4. & 11. Scrib. num. 9. ubi pro dolore sumitur. Rhod. in Lex. Scrib.

† TORMINA, intestinorum dolor. Quo modo apud Plin. urinae tormina. Joan. Pet. Arlunus de balneis.

* TORMINA, *σπρόφι*. Vide Strophos. §. aph. 41. Galen. in comm. & alibi, &c. Dieter. num. 794.

TORNATA URINA vocatur, quando obscuratur, & obtenebratur, propter coagulationem: differt a conturbata, quae adhuc est perspicua. Joh. Angl. R. A. p. 11.

TORNEVMA, *τόρνυμα*, ramentum, quod toro decutitur, scobes, idem quod *ξύσμα*. Ita accepit Diosc. de ramentis fraxini, l. 1. c. 109. & hodieque Cornu cervi rasura toro etiam fieri solet. De tornatis poculis medicis vide Keuchen. ad Sam. p. 172.

TOROSUS, idem quod Crassus, Corpulentus; *παχύς*. Diet. n. 664.

TORPEDO, *τόρπη*. Vide Narce.

* TORPOR, *τόρπη*, *τόρπωση*. Vide Narce.

TORQUILLA, *λύγξ*. Vide Lynx.

TORQUES, vel Torquis, idem quod Catena, *όρμαδής*, vel *όρμαδίων*. Talem Catenulam ex Jaspide viridi applicavit cum successu Gal. l. 9. de S. F. §. Jaspidis viridis.

TORREFACTUS, idem quod tostus, *τορεμμένος*, *πεπορεμμένος*, adhibetur in quibusdam medicamentis. Ita Rhabarb. tostum in dysenteria laudatur, quamvis fortassis praeter meritum. Castorei Torrefacti in aurium affectibus meminit Gal. de fac. parab.

TORRIDUS, τὸ ὑπόπυρον, accipitur etiam pro *torrefacto*, vel *toſto*. Keuchen. ad Sammon. p. 144. *Torrida tabes*, dicitur μαρμαρυγῆς, quæ febrem ardentem sequitur. Forest. lib. 4. Observ. 9 Schol.

TORSIO, σπρόφον, apud Parac. idem est quod *Cruciatu* ventris, & intestinorum, *tormina*, dolores vehementiores: l. 2. de tart. tr. 1. c. 4. & in Fragmentis. *Torsio* etiam dicitur nervorum affectus, & durities, quæ accidit a verberatione, aut casu, & quando premitur, sentitur stupor. Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 7.

TORTA, dicitur J. Alex. idem quod *Artocreas*, ἀρτοκρεῖας, cuius varias species descripsit lib. 20. Sal. c. 14. Hodieque Confectiones Saccharatæ quædam ad ignem pistæ hoc nomine etiam venire solent.

* **TORTIO**, σπρέμμα. Vide *Stremma*.

TORTUALIS, Arab. dicitur *facies ægrotorum cadaverosa*, quæ alias *Hippocratica* nominari solet, notante Joh. Henr. Melbomio in Disput. Inaug. de Phthisi & quam Cœl. Aurelian. *Mortuosam* vocasse, ibid. notavit.

TORTURA, βασανισμός, communiter dicitur inquisitio severior delicti capitalis cum cruciatibus variis corporis. In Medicina sumitur pro *spasmo*, præsertim particulari, v. g. oris, faciei. Vales. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 30. Forest. l. 10. Obs. 124. cum Schol. Parac. Paragr. 1. 3. c. 1. §. 3. *Tortura noctis*, eidem est species *Nigromantia*, Philos. sagac. l. 1. §. quid sit *Nigromantia*, &c. Meminit & *Tortura Noctis* Helm. tr. Catarrhi deliramenta, num. 67. & tr. Retenta.

TORUS, περὶ πύλου. Vide *Præstia*.

TORUSCULA, i. e. gutta: ut *toruscula* pini, pro resinæ gutta ex pino, vel abiete, toto pro parte sumto. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

TORYNE, τρυφή, vocatur instrumentum, quo aliquid in olla agitur, aut teritur inter coquendum; ut sunt *cochlearia* lignea, *rudicula*, *spathæ*: unde verbum τρυφᾶν, τρυφῆν, agitare, *rudicula* terere, quod legitur apud Hipp. l. de int. aff. XLVII. 29. Jung. Foes. p. 62c.

TOSTIO, εἰσδάσκειν, vel εἰσδάδεις, idem quod *torrefactio*. Convenit fere cum *Affatione*: de quo supra suo loco. Quædam medicamenta *toſtione* veluti castrantur. Ita Rhabarbarum *toſtione* spoliari creditur vi sua laxativa, & squilla *toſtione* fraudari suo sale volatili incisivo. Chymici quoque mineras metallorum ignobiliorum exploraturi, cum salibus, dum tentant, mediante igne, nunquid metalli nobilioris contineant, laborem illum vocant *toſtionem*: uti patet ex Jac. le Mort. in Metallurg. contr. Chym. annexa p. 269.

TOTUS, ὅλον, quid significet, notum est.

Opponitur Parti. Sumitur & aliquando pro *conferto*, *accumulato*, ἀθροῖς, 7. aph. 33. Gal. in comm. *Tota substantia* agere quid sit, vide *Substantia*. Alias in Chymicis *tota substantia* dupliciter accipitur. 1. Pro *toto misto*, quod constat ex Elementis (ceu materia) & essentia (ceu forma.) 2. Pro *Extracto essentiali*, quod elaboratum, secretumque præbet oleum, aquam, salem, tincturam, & alia pro modo elaborationis, &c. Libav. Tom. II. Oper. p. 112.

TOXEYMA, τοξέμα, idem quod βέλος, *Sagitta*, *Telum*, *Faculum*. Legitur apud Hipp. l. 5. Epid. XX. 1. Foes. d. 1.

* **TOXICON**, τοξικόν, proprie dicitur *venenum deleterium*, quo sagittæ tinctæ fuerunt. An species peculiaris fuerit, quæ hoc nomine venerit, dubium est. Accipitur etiam aliquando pro omni veneno lethali etiam intra corpus sumpto. Gorr. Keuch. ad Samm. pag. 263. seqq. Lang. l. 1. epist. 68. l. 2. epist. 20. in fin. Rhod. ad Scribon. num. 176. Τοξικόν quoque quibusdam est *Ladani* species in Syria, & Africa nascentis. Ibid.

TRABES, δοκός, *Trabecula*, δοκίς. Vide *Dockos*.

TRACHEA, τραχεῖα. Vide *Arteria aspera*. Sæpe in Anatomicis occurrit *Trachea*, line addito substantivo *Arteria*.

† **TRACHELAGRA**, impotentia circumvolvendi collum. Minadous de Arthrit. c. 3.

TRACHELAGRA, τραχηλάγρα, vocatur species Arthritidis articularis cervicem, sive collum occupantis. Paræus l. 17. Chir. c. 1.

TRACHELOS, τραχὺς, vide *Cervix*, *Collum*. Τραχηλοί quoque vocantur *Cochleæ* quædam de genere *Purpurarum*; uti videre est apud Keuch. ad Sam. p. 155.

* **TRACHOMA**, τράχυμα, vocatur *asperitudo* palpebræ in parte interna. Provenit sæpe ex mala curatione, propter longiorem usum *Collyriorum*. Potest etiam excitari ob diuturniorem defluxionem humoris non mordacis. Coincidit cum δασύμυκτι. Vide *Dasymma*. Quamvis Æt. δασύμυκτι inæqualitatem palpebræ superficiariam exponat, & cum rubore; τράχυμα vero majorem statuat asperitatem, seminum milii, aut granorum ervi instar, cum dolore, & gravitate. Tandem degenerat quandoque in εὐκωσιν, & τύλωσιν, de quibus vocabulis suo loco. Vide *Sycosis*, *Tylosis*. Gorr. Castell.

* **TRACHOMATICON**, τραχωματικόν, vocatur medicamentum oculare, vel *Ophthalmicum*, sive *Collyrium*, quod deterget, tollendis oculorum asperitatibus efficax. Gal. l. 14. M. M. c. 19.

TRACHSAT, est metallum in sua minera adhuc existens. Dorn. Rul. & Johnf.

TRACHURUS, τραχῦρος, piscis vocatur qui perpe-

perperam cum Sauro confunditur; cuius descriptio cum usu in cibis videatur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 52. J. Alex. l. 14. Sal. c. 9. Bruyerin. l. 19. de re cib. c. 32. Gal. refert inter pisces duræ carnis, l. 3. de A. F. c. 31.

* TRACHYS, *Trachytes*, τράχυς, τραχύτης. Vide *Asper*, *Asperitas*.

TRACTATIO, *Tractatus*, æquivocum est. Vel enim sumitur pro opera manuali, & Gr. dicitur χειρῆς. Vide *Cheirisma*. *Cheirisis*. Vel *Tractare* idem est, quod palpare, & palpando, vel contrectando explorare, Gr. μᾶσθαι. Vide *Matto*. Vel in specie *Tractare* idem est, quod *fricare*: unde *Tractatrix*, *fricatrix* vocatur Keuchen. ad Sam. p. 91. Vel *Tractatio*, *Tractatus*, idem quod *Liber*, *Scriptum*, Elaboratio Authoris de certa materia, uti passim hoc occurrit, Gr. ἐργασία.

TRACTIO, ἔλξις, ὀλκή. Vide *Attractio*.

TRACTOS, τρακτός, tractatus, dicitur de Cera ita tractata, ut alba evaserit. Keuch. ad Sam. p. 101.

* TRADUCTIO, vel sumitur Pathologice, & Gr. dicitur μεταστροφῆς. Vide *Metastasis*. Vel Chir. & Gr. dicitur μοχλῆς, i. e. *ductio* ossis ad naturalem situm. Gal. in def. med.

TRAGACANTHA, τραγάκκη, vocatur lacryma, vel gummi mucaginosum, quia in aqua solutum mucilaginem exhibet, pellucidum, album, subdulce, leve, ac sincerum, granulis plerunque fragmentisve contortis constans, a radice plantæ ejusdem nominis vel sponte, vel vulnerata profluens, vim refrigerandi, humectandi, emolliendi, leniendi habens. De quo legatur Gal. l. 8. S. F. §. *Tragacantha*. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 410. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Dicitur & in neutro genere frequenter *Tragacanthum*. Rhod. in Lex. Scrib.

† TRAGACANTHUM RUBRUM, Avicenn. Et Auripigmentum Ant. Chalmeteus Chirurg. lib. 3. c. 11.

TRAGASIVS, τραγάσιος, epitheton salis ex aquis stagnantibus *Tragasis* non procul a *Smintho* collecti, respondentisque marino; cuius meminit Gal. l. 11. de S. F. §. Sal.

* TRAGEA, *Tragema*, τράγημα, olim idem fuit, quod *Bellarium*, πέμυξ, mensa secunda, vocabatur olim omne id, quod post cœnam, voluptatis inter bibendum excitandæ gratia, assumebatur. Gal. l. 1. de A. F. c. 34. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 9. Lang. l. 1. ep. 56. Hodieque vero usitate significat *tragea* pulverem aromaticum saccharo plerunque ad pondus omnium, imo etiam in majori quantitate conditum, ventriculi corroborandi, flatibusve discutiendi gratia usurpandum. Vveker. A. G. l. 1. c. 27. Schrod. l. 2. c. 77.

TRAGELAPHUS, τραγέλαφος, qf. *Hirciervus*, animal quadrupes, hirco, & cervo simile; cuius descriptionem vide ap. Aldrov. l. 1. de quad. bisulc. c. 29.

TRAGOS, τράγος. Vide *Hircus*.

TRAGUM, *tragus*, τράγος, σπυγώδης, est cibi frumentacei genus; quamvis non adeo certo constet, qualem proprie denotet. Meminit Pl. l. 18. H. N. c. 7. & 10. & Cels. inter boni succi cibos refert, l. 2. c. 20. ad quem locum notavit Pantinus p. m. 203. *Tragum* fieri ex Olyra generosissima decorticata: Olyra vero vel est ipsa Zea, vel Zeæ, aut Tritico optimo respondet: ut ita *Tragum* sit idem quod *Ptisana*, quæ alias stricte ex hordeo parari dicitur. Convenire nobis videtur cum nostro vernaculo *Orie*. Jung. Bruyer. de re cib. l. 4. c. 15.

TRAHA, terminus metallurgorum, vernacule per instrumentum attollens *Debeleugh* expressus, apud Basil. Valentin. Testam. ult. l. 1. cap. 41.

TRAHENS, idem quod *Attrahens*, ἐλκτικός. Vide *Hellicos*. *Attractio*.

TRAMIS, τράμις, vocatur Ruffo lib. de part. corp. hum. hominibus c. 12. *Linea* per medium genitalis ad anum usque discurrens, quæ & ὀρρῶς appellatur. Erot. Onom. p. 111. d. Foef. p. 622.

TRANQUILLITAS, æquivocum est. Vel enim de corpore usurpatur; & ita idem est quod *Quies*, ἡσυχία. Vide *Hesychia*. Dieterich. n. 381. Vel de aeris serenitate; & dicitur ἁδία. Vide *Erdia*. Vel de mari, & dicitur γαλήνη. Vel etiam de animo quieto; & dicitur ἄνοια.

TRANSCENSIO, μεταβασίς, idem quod *Transgressio*, *Transitio*. Vide *Metabasis*.

TRANSCOLATIO, idem quod *Colatio*, Gr. δωλισμός. Vide *Diylismos*.

TRANSEIGURATIO, vel *Transfigurativa* vocatur species *Magiæ*, quæ docet formare corpora viventia magice, apud Parac. lib. 1. Philos. sagac.

TRANSFORMATIO, μεταμόρφωσις, idem quod *Transfiguratio*, vel *Transmutatio*: de quo vocab. paulo inferius.

TRANSFUSIO, quid in genere significet, notum est: Gr. ἀλάχυνσις dici potest, vel potius μεταλάχυνσις, id est liquoris ex uno vase in aliud fusio. Specialiter sumitur de singulari artificio transmittendi per certos canales vivum sanguinem vel animalis, vel hominis alterius in aliud animal, vel alium hominem; quæ operatio uti non ita pridem inventa fuit, ita mox exolevit: nec immerito suspecta, minimeque in usum vocanda nobis etiam videtur. Hujus artificii inventores primi dicuntur fuisse Angli, quamvis ob metum periculi circa vitam huma-

nam, & poenarum legis, quæ strictè in illo regno observantur, Experimentum hoc non aggressi sint in hominibus: quod tamen Galli postea fecerunt. Videantur Acta Philos. Societatis Regiæ Angl. Oldeb. de Ann. 1667. quamvis & in aliis locis (quæ in Indice dicti Authoris haberi possunt) de hoc argumento lectu digna occurrat.

TRANSGLUTITIO, *κλῦσις*, idem quod *Deglutitio*. Vide *Catapostis*.

TRANSITUS, *μετέβησις*. Vide *Metabasis*.

TRANSLATIO, *μεταφορά*, in Rhetoricis tropus est notissimus; quo etiam aliquando usum esse Hippocr. testatur Galen. l. 3. de fract. t. 44. Alias vero docenti vitanda *Translatio*, lib. 3. de diff. puls. cap. 7. Accipitur etiam pro *Transmutatione*. Libav. T. III. Oper. p. 193. *Translativus motus*, Gr. dicitur *μεταληπτική κίνησις*. Vide *Metalepticos*.

TRANSMISSIO, *ἀπομπή*, *ἀπαπομπή*, idem quod *Emissio*. Dicitur de semine effuso, a verbo *ἀπαπέμω*, *transmitto*, quod hac in significatione accipitur ab Hippocr. 1. aphor. 63. Vide *Diet. n. 651*.

TRANSMUTATIO, *μεταβολή*, *μεταλλαγή*, *μεταμόρφωσις*, idem quod *Mutatio*. Vide *Metabole*. Hodieque terminus est receptissimus in Chymicis, quando sumitur de artificio conversionis metallorum imperfectorum in perfecta. De qua *transmutatione* evolvi poterunt varia scripta Spagyricorum antiqua, & nova: v. g. Th. Ch. Parac. Libav. & alii. Nobis placet candida *ἐκέντησις*, & dehortatio Rolfink. Chymix lib. 6. c. 13.

TRANSNATURALIS, *μετέφυσικός*, alias *Supranaturalis*, dicitur de iis, quæ nulla ratione dependent effective a natura, neque etiam proprie præternaturalia dici possunt, quia non directe naturæ adversantur, aut eam lædunt; quamvis etiam *Morbi* quidam *transnaturales* appellentur, quorum causæ aliunde, quam a natura petendæ; quales fortassis sunt *Morbi a fascino*, vel incantatione. Terminus hic occurrit apud Libav. T. III. Op. p. 4.

TRANSPARENS, *διαφανής*. Vide *Diaphanes*.

* TRANSPIRATIO, *ἀπνοή*. Vide *Diapnoe*.

TRANSPLANTATIO, *μετεφύτεσις*, proprie dicitur plantæ alicujus de loco in alium locum plantatio, apud Theoph. l. 2. Hist. pl. c. 17. Quam Chymici *Transplantationem* naturalem vocent, videatur prolixius apud Senn. de Consens. & diff. Chymicor. cap. 12. Alias peculiaris quædam curandi ratio Paracelsica nomine *Transplantationis* venit, quando morbus hominis, ceu *Microcosmi*, transfertur in aliud *Macrocosmi* subiectum vel vegetabile, vel animale; quam commendavit Parac. tr. de Phthis. in fin. Jung.

Epistolæ D. Joh. Ludov. Gannmanni, & D. Th. Barthol. de hoc argumento in Act. Hafn. Vol. II. Obs. 107. p. 266. seq. Enimvero quod suspecta sit talis cura de Magicis præstigiis, jam alii notarunt: unde & Lib. eandem improbavit Tom. III. Oper. p. 4. & 8. Merito igitur admirandum, quod & hodieque inter Medicos, qui Dogmatici volunt haberi, & vere Christiani, nonnulli sint, qui hanc curandi rationem approbant, & in usum vocare non verentur. Latius hoc vocabulum sumit Pathologice, & Therapeutice, per varias significationes exponens, D. Hermannus Grube peculiari tract. de *Transplantatione morborum*.

TRANSPOSITIO, *μετέθεσις*, idem quod *Translocatio*. Vide *Metathesis*. Sumitur & pro *Transmutatione metallorum*, in Theatr. Chym. Vol. I. p. 564.

TRANSSUDATIO, Gr. dici posset *διδρωσις*, in Chymicis vocatur, si in destillatione descensoria essentia prolesta transudat, guttatimque in receptaculum deferretur calore supra admoto. Focus enim supra est circa ergastulum, unde & igne circulari agi dicitur. Furno sit descensorio, Balneo descensorio, arena descensoria, & simili arte. Rul. & Johnf.

* TRANSMUTIVUS, *μεταληπτικός*. Vide *Metalepticos*.

TRANSVERSALES, vocantur Musculi duo in dorso siti, cervicem extendentes, & in posteriora flectentes. Barth. l. 4. An. c. 6. p. 568.

TRANSVERSUS, *ἐγκάρσιος*. Vide *Encarsios*. *Transversaria machinarum*, *ἀγπήγμαξα*. Vide *Diapegmata*. *Transversi* alias etiam cognominantur diversi Musculi: v. g. Abdominis. Barthol. lib. 1. cap. 6. pag. 56. *Humeri Transversus brevior*, qui & rotundus minor dicitur, l. 4. c. 2. p. 551.

TRAPETOS, *τραπητός*, epitheton vini primarii, quod uvis calcatis, seu pede pressis effluit: *Vinum pressum* vocatur. Lind. Ex. X. §. 181.

TRAPEZA, *τράπεζα*. Vide *Mensa*.

TRAPEZIUS, *τραπέζιος*. Vide *Cucullaris*.

TRARUMES, dicuntur umbrarum, & spectrum invisibiles, auditæ tamen actiones. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

† Τρωλότης, sive *τρωλισμός*, vitium est qualitatis, qua sermonem non quimus recte efferre: hi latine balbi dicti sunt; quo vitio laboravit Arist. & Alcibiades, qui R. in L. detorquebant; quanquam in substantia possis etiam peccatum dicere. Jul. Scaliger. de Causis ling. lat. l. 1. c. 14.

TRAVLOS, *τρωλός*, *τρωλότης*. Vide *Balbuties*. Diet. n. 837.

TRAUMA, *τῶμα*, idem quod *τῶμα*. Vide *Vulnus*. Diet. n. 838.

TRAVMATICOS, τραυματικός, Lat. *Vulnerarius*. Dicitur de medicamentis, quæ alias κολλητικά, *glutinatoria*, item *consolidativa* vocantur. Gal. etiam εἰσχυρά, vi adstrictoria prædita. Gorr. De decocto *Travmatico*, vel *Vulnerario* vide Hildan. de Ichor. & Meliceria c. 7. *Vulnerario-rum* virtus medicamentosa ex sententia recentiorum videtur consistere non in pura substantia volatili, neque in fixa, sed in media quadam inter volatilem, & fixam, ita in sale quodam Essentiali plus minus tartareo Nitroso: unde fit, ut partim polleant facultate sordium deter-siva, partim consolidativa.

TRECHEDEIPNOS, τρεχέδαιπνος, vocatur *patinarum affectator*, h. e. qui ad convivia occurrit, etiam non vocatus. Lind. Ex. XVI. §. 226.

TRECHYSMA, τρεχυσμα, pro τράχυσμα, Ionic. *Aspredinem* significat; & idem est quod τριχυσμα. Vide p. a. *Trachoma*. Legitur vero ap. Hipp. l. 2. Epid. f. III. 21. item τρεχυσμός, *exasperatio* intestini, 3. de R. V. I. A. t. 36.

TREMA, τρήμα, Lat. *Foramen* dicitur, Lind. Ex. V. §. 37. h. e. locus apertus *forando*. Gal. l. de caus. morb. c. 11.

* **TREMOR**, τρέμουρος, est motus convulsivus, consistens in impedita, vel imbecilliori causæ, vel materiæ contractivæ nihilominus indefinenter urgentis virtute. Causa ejus non materia quædam crassior, sed tenuis esse potest, videlicet aura, vel vapor quidam aciditate quadam volatili, & subtili spiritus animales irritans, æstri instar exercens, partes nervosas vellicans, & ad contractionem, sed insufficientem, continue instigans. Species ejus sunt *tremor Cordis*, *Oculorum*, *Labiorum*, *Artuum*, aliquando & totius corporis, &c. Plura de *tremore* legi possunt apud Galen. passim, imprimis l. de trem. & palpit. &c. apud Vill. Pharm. Rat. P. I. f. 6. c. 3. ubi egregie *tremoris* naturam exposuit. Τρεμούριος, *tremulus* dicitur; & sæpe usurpatur apud Hipp. de ægris, de febribus, manibus, &c. quæ loca videantur apud Foef. Oec. p. 623. Jung. & Diet. n. 844.

TREPANUM, τρέπανον. Vide *Terebella*.

TREPIDATIO, partim de corpore dicitur; & ita idem est quod *tremor*, τρέμουρος: partim de animo; & ita coincidit cum *Metu*, ac *Pavore* vehementiori, cum animus consternatus est, & abjectus. J. Alex. l. 22. Sal. cap. 3. *Trepidum* morbum incurabilem dixit Parac. de morb. Ament. tr. 2. c. 6.

TREPONDO, i. e. tres *Librae*. Legitur ap. Scrib. n. 165. 271. Rhod. in Lex. Scrib.

TRIENA, τριείνα, Lat. *Tridens*, vocatur instrumentum triplici acie dentata constans: unde τριεινόςδης καυτήριον, *tridentiforme cauterium*, actuale, sive ferrum ignitum, legitur

apud Æginet. lib. 6. cap. 48.

TRIANGULARIS, dicitur in genere de omni corpore, quod figuram *Trianguli* repræsentat. Ita *Musculus Thoracis*, vel potius *Sterni* proprius hoc venit nomine: Barthol. l. 4. Anatom. cap. 4. pag. 566. & alius, quem in cubito se observasse scribit idem d. l. cap. 9. pag. 574. Ita & *Deltoides Musculus triangularis* Humeralis appellatur, d. l. cap. 2. pag. 560. *Officulum* quoque inter futuram lambdoideam, & sagittalem situm, *Triangulare*, aliis *Triquetrum* vocatur, ad Epilepsiam peculiari virtute conducere vana persuasione creditum; quamvis & præter hoc alia adhuc officula *Triangularia* *Cranii* in futura lambdoidea inventa ab Olao Vvormio, scripserit idem Barthol. libell. 4. c. 5. p. 704.

TRIANGULUS, τριγωνός, *Trigonus*, quid sit, ex Mathematicis cognosci debet. Translatum vero vocabulum a Spagyricis mystico sensu ad suas hypotheses, & commenta de triplicitate, vel Trinitate principiorum: de quo *Triangulo* vide Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 609. Aliud vero *Triangulum* legitur ex terra, fimo, & cineribus constans, Vol. I. pag. 431. Vide etiam *Trinitas*. Alias apud Galen. quoque τριγωνά medicamenta quædam narcotica ad torporem præsentem inducendum mitiora ex seminibus composita. Galen. lib. 2. Meth. Med. cap. 1. & in specie *Pastillus* quidam τριγωνός vocatur, non ex numero ingredientium, cum quatuor sint, sed a figura triangulari, qua fingebatur: Olim celebris ad sistendos dolores. Describitur diversimode a Galen. lib. 7. de C. M. S. L. cap. 5. Ægin. lib. 7. cap. 12. ubi & *Diaspermaton* vocatur. Gorr. Castell. *Trigonum* quoque Astrologorum figmentum vocatur spirituum astro-rum transmutatio quadruplex, juxta numerum quatuor Elementorum, quorum unumquodque regere, ac durare dicitur 200. annos: Ut cum *Trigonum igneum* incipit, superni Planetæ suam conjunctionem habent in igneo signo, donec igneum hoc durabit: & sic de reliquis. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TRIA QUATUOR, τρία τέτταρα, non videtur esse nomen medicamenti compositi totius, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. uti voluit Jul. Alex. not. ad h. l. sed potius nomen ponderis proxime præcedentis, videl. *Terebinthinæ* pondo septuaginta quinque: (quod *Triagatuor* inscribitur) quemadmodum & in eadem compositione pondo centum *Mina* vocatur.

TRIAS, τριάς. Vide *Trinitas*.

TRIATETTARA, τριπτέτταρα. Vide *Triagatuor*.

TRIBE, τριβή, Lat. *Exercitatio* dicitur, idem quod ἀσκήσις. Vide *Exercitatio*. Hinc τριβική

experientia dicitur Gal. quasi jam *trita*, quam ab experimentalis disciplina ductam soli artifices usu exercent. Gal. l. de subfig. emp. c. 2.

TRIBOS, *τρίβω*, proprie *viam tritam*, & hominum calcatam vestigiis semitam, & callem significat. Translatitiae vero *pro loco*, usu, & consuetudine *attrito*, aut calloso sumitur, teste Gal. c. 1. de art. t. 21. Legitur & in Moch. XX V. 21. item in 2. de iis, q. in med. t. 9. uti videtur notare ipsam partem membri, qua vel inflexum, vel intentum, vel in latum moram faciens operatur, exponente Gal. in c. quales sunt plantae pedum in ambulantes, nates in sedentibus, occiput in decumbentibus. Foef. p. 622.

TRICA, *πλόκαμος*, significat proprie implicatas connexiones in nassis, & retibus. Gal. in Timæo Plat. 13. Usurpatur & de omni intricata re, vel oratione.

TRICEPS, est epitheton Musculi triplici principio ab osse pubis, & coxendicis ad femoris lineam asperam inserti. Barth. l. 4. Anat. cap. 11. p. 579.

TRICHES, *τρίχες*, *Capilli*, *Pili*. Vide *Pilus*, *Capillus*.

† *Τρίχης* MAMMARUM, est vermiculus capilli specie. Rondel. de pisc. l. 18. c. 25.

* TRICHIASIS, *τρίχισις*, quemadmodum in genere certum est, hoc vocabulum significare *Pilarem affectum*, vel *Pilare malum*; ita non statim constat, quam ejus speciem denotet. Dicitur enim *τρίχισις* morbus, quando cum crassa urina veluti pili una exeunt, ex Hipp. 4. aph. 76. qualia corpora a sedimento crasso, & viscoso possunt concreescere. Vide Lind. Exerc. XVI. §. 20. seqq. Deinde *trichiasis* vocatur affectus palpebrarum, quando pili inutiles, & pungentes iisdem innascuntur. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. vide & *Phalangosis*. Tandem *τρίχισις* quoque vocatur *mammæ dolor*, quem pilus aliquando movet in poculo forte haustus. Is autem non sedatur, donec pilus vel pressus sponte exeat, vel cum lacte exugatur. Ludov. Bona Mulierum l. 1. & extat inter Gynæciorum scriptores p. m. 632. Id mali genus etiam *τρίχισις* vocant Foef. p. 623. Gorr. Castell.

TRICHISMOS, *τρίχισμος*, dicitur *fractura speciei tenuissima*, & veluti pilaris, ita ut sensum fere effugiat: hinc etiam mortis aliquando causa est, quia non se facile prodit. Ægin. l. 6. c. 90. Gorr. Latine etiam *Capillatio* vocatur, in latina editione Observationum Medico-Chirurgicarum Jobi a Mekren. c. 1. p. 15.

TRICHOLOGEO, *τρίχολογέω*, *floccos lego*, vel vello. Signum phreneticorum perniciosum, ap. Hipp. l. 3. Epid. ægr. 3. post stat. pestil. Foef. d. loc.

TRICHOSIS, *τρίχωσις*, idem quod *τρίχισις*, affectus pilaris palpebrarum. Hippoc. 4. de R. V. l. A. t. 123.

TRICHOTON, *τρίχωτον*, vocatur pars ea capitis, quæ capillis tegitur, *Capillitium*. Gorr.

TRICONGIUS, olim dicebatur, qui uno impetu epotavit *tres congios vini*; quemadmodum & *Bicongii*, qui duos epotare potuerunt congios. C. Hofm. not. ad Galen. LL. de U. P. n. 222. For. l. 24. Obs. 1. Schol.

TRICOR, i. e. *Aurum*. Rul. in Lex.

TRICOTYLOS, *τρίκωτος*, mensura dicitur capiens *tres heminas*, vel cotylas. Lind. Ex. XVI. §. 106. 107.

* TRICUSPIDES, *τρίκωπιδες*, vocantur membranae, vel valvulae cordis ante ostia venarum cavæ, & venæ pulmonalis foris intus spectantes, quæ admittunt sanguinem in cor. Galen. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 6. l. 6. de An. adm. c. 9. Barth. l. 2. Anat. c. 7. Lat. etiam *trifurca* appellantur.

TRIDUANUS, *Triduum*, *τρίημερος*. Vide *Diatritos*.

TRIENS, *τρίων τῆς λίβρας*, i. e. *uncia quatuor*. Galen. lib. 4. de C. M. P. G. cap. 14. De *triente aurivoro* vide ex Plin. t. 34. c. 13. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 5.

TRIFERTES, Parac. dicuntur spiritus ignem inhabitantes. Parac. Philos. ad Athen. l. 2. text. 15. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TRIGLA, *τρίγλη*. Vide *Mullus*.

* TRIGLOCHINES, *τρίγλωχινες*. Vide *Tricuspides*.

* TRIGONOS, *τρίγωνος*. Vide *Triangulus*.

TRIMMAMIA, i. e. *tres habens Mammillas*: quod vocabulum legitur in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 83.

TRINITAS, *τρίτης*, hoc vocabulum Sacratissimum Personarum Tritum in Divina Essentia Mysterium exprimens, abusive translatus a Spagyricis ad triplicitatem suorum principiorum; ita ut non solum passim in eorum scriptis legatur, *Trinitatem* inesse omnibus, Th. Ch. Vol. 1. p. 454. *Trinitatem* esse naturalem, ibid. p. 357. sed & simul mysterium illud Deitatis sanctissimum applicatum illi operi fallacissimo de Lapide Philosophico, *Trinitatem unitatis* esse faciendam, quæ sit certissima proportio. Riplæus in axiom. Vol. II. p. 111. Jung. & Vol. V. p. 338. O detestandam catachresin! Vide *Ternarius*.

TRIOBOLON, *τρίοβολον*, *pondus trium obolorum*, h. e. *drachma dimidia*, idem quod *ἡμιδραχμον*, *drachma* enim sex obolos continet. Gorr.

TRIORCHIS, *τρίορχις*, proprie vocatur, qui *tribus testiculis* præditus est. Rolf. de part. gen. P. I. c. 11. Ob eandem rationem & species Acci-

Accipitris vocatur *triorchis*, *τείορχις*, Lat. *Buzeo*: cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 5. Ornithol. c. 7.

TRIPES, *Tripus*, *τρίπους*, proprie dicitur instrumentum tribus pedibus innitens, quo utimur ad vas aliud recipiendum, ut ignis ad calefaciendum supponi possit. Rul. Dicitur & de scamno, vel sella *tres pedes* habente; qualis *tripes* fuit ante ostium Speluncæ Apollinis Pythii: unde Proverbium ortum, *Ex tripode dictum*. Erasm. Adag. Chil. 1. Cent. 7. 90.

TRIPOLIS, *τρίπολις*, est terra coloris citrini intense, speciesque videtur *Ochræ*. Usus ejus nullus, aut rarus in Medicina. Ad sordes metallicorum, præsertim orichalceorum vasorum vulgo adhibetur. Schr. l. 3. c. 2. fin.

* **TRIPSIS**, *τρίψις*. Vide *Fritio*. *Anatripsis*. *Tritio*.

TRIPUDIUM, idem quod *Saltatio*, *χορεία*, *Chorea*. Pertinet ad Exercitationes corporis. Vide *Chorea*. *Tripudiorum* varia genera recensuit J. Alex. l. 6. Sal. c. 5.

TRIQUETRUM. Vide *Triangulare*.

TRISCA, *Trischa*, *Trissa*, idem quod *Mustela*, vocatur piscis fluviatilis, maxime lubricus, cujus hepar in deliciis habetur. J. Alex. l. 4. Sal. c. 2. Vide *Mustela*.

* **TRISMOS**, *τρίσμος*, vel *τρίγμος*, idem quod *τρίσις*, *Stridor*. Vide *Stridor*. Gal. lib. 2. de sympt. caus. c. 2. Scribitur & per *τ*, sed perperam. Descendit enim a *τρίζω*, *strideo*.

TRISPASTRUM, *τρίσπαστρον*, dictum fuit Machinamentum, quod excogitarunt Apellides, & Archimedes Medici; & describitur ab Orib. de machin. c. 26.

TRISPERMON, *τρίσπερμον*, *Cataplasmatidis* nomen est, sic dictum a tribus seminibus, quibus componitur, cumino, baccis lauri, & apii semine. Valet contra Colicum dolorem. Gorr.

TRISTITIA, idem quod *Maror*, Gr. *λύπη*. Vide *Lype*.

TRISTO, Parac. dicitur ignis materialis, qui continetur in omnibus quatuor elementis, & operatur ad effectus cujusque elementi proprios: l. 2. Phil. tr. 1. de Elem. Ignis c. 1.

* **TRISULCÆ**. Vide *Tricuspidēs*, *τετρωχίτες*.

* **TRITAEOPHYES**, *τρίταιοφυής*, dicitur *febris ad tertianæ naturam accedens*, non vero exacte typum tertianæ per omnia observans: ita omnes febres, quæ tertio die invadunt, possunt in genere appellari *τρίταιοφυής*. Gal. c. 2. in l. 6. Ep. t. 23. Jung. Foef. p. 622. C. Hofm. applicavit ad *continuas tertianas* typum ratione exacerbationis observantes. Apol. pro Gal. l. 3. c. 311. D. E. F. quemadmodum & Lind. Ex. XV. §. 15. 16. Eodem modo descripsit C. Rejes C. El. q. 68. n. 9.

* **TRITAEOS**, *τρίταιος*. Vide *Tertiana*.

TRITARIUM, idem quod *Diatritarium*. Vide *Diatritæ*.

TRITICUM, *τρίτικον*. Vide *Pyros*.

TRITIO, *Tritura*, *τρίψις*, vocatur modus redigendi corpora crassiora sicca in pulverem, & miscendi diversos pulveres in unum. Meminit Gal. l. 1. de A. F. c. 12. Vveker. A. G. l. 3. c. 26. Vocatur & *Tritus*: de cujus circa aurum usu mirabili, & instrumento artificioso D. Langelotti, sive Mola Philosophica, vide Ephem. N. C. A. III. Obs. 59. *Tritio* mineralium, & Metallorum diuturnior faciliorem reddit Tincturarum extractionem. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. in fine p. 260.

TRITOMA, est instrumentum ad aures apud Albucasim: si vero surditas adfuerit, frustra est omnis cura. Parac. in Fragm. ad LL. Paragr. in l. 13. & 14.

TRITONES, vocantur *Homines marini* pisciformes, in Eph. N. C. A. I. Obs. 23.

TRITORIUM, vulgo *Infundibulum*, dicitur vas transmittens in superficie latum, & paulatim acutum, cum manubrio annexo formatum. Rul. & Joh. Parac. de morb. ament. tr. 2. c. 4.

TRITOS, *τρίτος*. Vide *Tertius*.

TRITURA, *τρίψις*. Vide *Tritio*.

TRIVIALIS, linea Parac. vocatur *Stratum*, sive *solea terræ*, matrix seminibus mineralium gravida, quibus Dominus implantavit rationes, dona, atque semina in seculum sat futura. Helmont. de Lithias. c. 1. n. 6.

* **TROCHANTERES**, *τροχαντήρες*, Lat. *Rotatores*, vocantur *processus duo superiores ossis femoris*, quorum unus major, alter minor, & inferior habetur. Gal. l. de ossib. c. 21. quamvis alibi *majorem* saltem *τροχαντήρα* nominari scripserit, l. 3. Anat. admin. c. 10. Vide & Barth. libell. 4. An. c. 21. qui etiam saltem magnum hoc nomine indigitavit. Notetur, duos processus esse distinctos ab ossis femoris capite rotundo, quod acetabulo coxendicis infinuatur, & quod Barth. processibus annumeravit; atque ita tres numeravit.

TROCHILODES, *τροχιλώδης*, vocatur *rotunda brachii regio*, apud Gal. l. 2. de U. P. c. 5. Vide C. Hofm. in not. ad h. l. n. 95.

TROCHILUS, *τροχίλος*. Vide *Regulus*. Verum & alia avis aquaticæ species hoc nomine indicatur; quæ describitur ab Aldr. l. 19. Ornith. c. 65.

* **TROCHISCUS**, *τροχίσκος*. Vide *Pastillus*.

TROCHITES, *τροχίτης*, vocatur lapis quidam, forma similis *trocho* illi, quo pueri lulant, in gyrum agendo, in superficie cinerei coloris, intus vero candidi; & ulterius describitur a Chiocco Mus. Calc. f. 3. p. 311.

TROCHLEA, Τροχλία, proprie vocatur instrumentum aliquod mechanicum, quod in gyrum trahitur, ad attrahendum laqueos, & quæ illis annexa sunt. In qua significatione legitur apud Gal. l. 3. de art. t. 25. Oribas. de mach. c. 4. Per translationem quoque *Trochlea* vocatur particula cartilaginea, per quam muscoli sexti oculum oblique moventis, *Trochlearis* propterea dicti, tendo transit: cujus descriptio habetur passim in Anatomicis, & inter hos Barth. l. 3. An. c. 8.

TROCHOIDES, Τροχοειδής, epitheton est Articulationis, vel Commissuræ ossium, quando unum axis more in alterum inseritur, quod veluti rotæ rationem habet; uti in prima, & secunda cervicis vertebra apparet. Latin. posset *Articularis Commissura* dici. Fallop. in Obs. Anatom. Tom. I. Op. p. 359.

TROCHOS, Τροχός, dicitur apud Hipp. *cursus circularis*; & opponitur recto, qui ὁρόμος, cursus simpliciter vocatur: lib. de Insomn. V. 4. 10. IX. 6. l. 2. de diet. XLI. 15. l. 3. XXI. 23. XXIII. 5. XXV. 21. Jung. Foef. pag. 626. Significat & ludi puerilis materiam ligneam: de quo vide *Trochites*.

TROCTOS, Τροκτός, idem quod Τρώξιμος, dicitur de illis, quæ *cruda comedi* possunt; ut sunt raphanus, lactuca, bulbi, &c. Illud legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XI. 21. Hoc vero l. de int. aff. XXXIII. 36. XXXVII. 3. Vide Foef. p. 628.

TROGLE, Τρώγλη, vocatur proprie *foramen*, vel *caverna* erosione facta: imo & incisiones, & fissuræ Τρώγλαι dicuntur. Apud Hipp. vero Τρώγλαι appellantur *meatus*, foramina, & cavitates, quæ in carne insunt, in quibus humidum continetur: l. de Carn. vel princ. X. 7. 8. Foef. d. l.

TROGLODITES, Τρωγλοδίτης, vocatur species passeris, imo *passerculi*, cujus mirabilis virtus in expellendo calculo a veteribus deprædicata fuit; & describitur ab Aldrov. l. 16. Ornith. c. 3. Meminit & hujus virtutis Lang. l. 2. ep. 58. circa fin. Th. Ch. Vol. II. p. 155.

TROGLODYTICA, Τρωγλοδυτική, vocatur *Myrrha* optima, a patria, videlicet *Trogodytis*, Ægypti populis. Vocatur & Τρωγλίτης. Vide Rhod. ad Scrib. n. 9. Gorr.

* **TROMA**, Τρώμα, idem quod Τρώμα. Vide *Vulnus*.

* **TROMOS**, Τρώμος. Vide *Tremor*.

TRONUS, & *Tronossa*, dicitur cœlestis ros ex aere natus, omnium dulcissima species Mannæ, densa, tenax, & albissima præ cæteris, ex Mercurio regionis mediæ generata, & separata prorsus ab omni sulphure, & sale. Vere, & Æstate decedit, manequè reperitur foliis arbo-

rum adhærens, ut alia Manna. Dorn. Rul. & Joh. ex Parac. l. de Caduco matricis, §. 2. Fragn. ad l. Paragraph. l. 9. de signat. rer. natur. l. de melle c. 2. Elixir e *Trono* meminit in Archidox. l. 8. Elix. n. 3.

TROPHE, Τρόφι. Vide *Alimentum*. *Nutrimen-*

TROPHEMA, Τρόφημα, Lat. *Edulium*. Cibus. Hipp. l. de fistul. III. 7.

TROPHE, Τρόφης, h. e. *bene nutritus*, & Τρόφος. Gal. in Ex. voc. Hipp. quamvis Foef. velit Τρόφης per Jota, Oec. p. 625.

TROPHIODES, Τροφιδες, significat apud Hipp. *crassamentum aliquod compactum* urinæ innatans, encephala quoddam globosum, & confertum; qualia in magna crudæ materiæ copia, & maligna febrium complexione, magno interno incendio, vehementi naturæ exagitatione, flatuumque & vaporum copia observari solent. Legitur lib. 7. Epid. LVII. 14. 29. 34. Coac. t. 578. Usurpatur etiam de *excrementis alvi compactioribus*, ibid. t. 604. Est vero vox ratione derivationis inter obscuras reposita, & insolens, dum Τρόφος debet πηγνέος significare. Vide Foef. p. 625.

TROPHOS, Τρόφος, nomen est medicamenti ἐρμώτης, quod linteis illinitur ad repellenda ulcera cava: & meminit ejus Ægin. lib. 4. c. 40. in fin.

† **TROPICUS MORBUS**, Chronicus. Arculanus c. 68. in 9. Rhal.

TROPOS, Τρόπος. Vide *Modus*.

TROTTA, Τρόττα Æliano, Aldr. *Amian*, ἀμίας vocat, est piscis marinus, gaudens tamen etiam aquis dulcibus: cujus descriptio, cum usu in cibis, videatur apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 20. J. Alex. l. 15. Salubr. c. 4. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 15.

TROXIMOS, Τρώξιμος, idem quod Τρόκτός. Vide *Troctos*.

TRUNCULI, ἄκρα, dicuntur *extremæ brutorum partes*, v. g. pedes, aures, caput, quia post macerationem truncantur a reliquo corpore. Legitur apud Cels. l. 2. c. 20. & 22. ubi ad priorem locum vide Comment. Pantini, qui satis accurate exposuit. Calculum suum addidit Rhod. ad Scrib. in not. p. 6. Sunt tamen, qui mendosam vocem hanc habuerunt, inter quos Cæsar. ad Celsum.

TRUNCUS, ἑλέκας, proprie dicitur ex arboris pars, quæ ex radice surgit, & postea in ramos dividitur. Sæpe etiam translatus sumitur ad corpus humanum; excepto capite, & artubus. Ita & arteria magna e cordis sinistro ventriculo, & vena cava a dextro ventriculo excurrentes vocantur *trunci*, respectu ramosum, qui in partes corporis reliquas distribuuntur.

eur. Gal. l. 1. de Hipp. & Pl. decr. c. 7. Barth. libell. 1. An. c. 5. 8. libell. 2. c. 2. & 5.

TRUPHAT, vocatur Paracelso multa virtus minerarum, quæ metallum quodvis in suum esse prædestinatum cogit; lib. 1. Philosoph. ad Athen. text. 9. Dorn. Ruland. & Johnson. in Lexic.

TRUTES, quid sit in metallifodinis, videatur ap. Bakl. Valent. Testam. ult. l. 1. c. 40.

TRUTTA, τρυττα, nomen piscis fluviatilis, inter delicias habiti: cujus descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, videatur apud Aldrov. l. 5. de pisc. 12. Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 11. qui cum *Trota*, vel *Trocta* confundit, Schrod. l. 5. cl. 3. n. 93. ubi & *Aurata*, χρυσόφρυς dicitur. De generatione *Truttarum* differit & Helm. tr. Demonstratur Thesis num. 89. seqq. Aurum in *Truttis* fuisse repertum, legitur in Th. Ch. Vol. I. p. 515.

TRYBLION, τρυβλίον, vel significat catinum, *ollulam*, in qua aliquid asservatur, vel in quam materia suffituum immittitur. Hip. l. de Steril. XII. 14. Vel significat certam mensuram, Latine *hemina* dictam, l. de int. aff. I. 51. VII. 36. XIV. 14. XLIII. 36. XLIV. 14. XLV. 13. &c. Ap. Gal. quoque de pond. & mens. cap. 4. *Trybilum* inter mensuras refertur, & habere dicitur uncias novem.

TRYGE, τρύγη, fruges cereales. Unde τρυγέβηλον, locus, in quo frumentum reconditur. Foef. p. 626.

TRYGODES, τρυγῶδες, vocatur species Collyriorum, τρυγῶδες μονομήρων; & magna ex parte Acacia constat; Lat. *faculentum* dixeris. Gal. l. 4. de C. M. S. L. Idem quod πηλάριον. Vide *Pelarium*.

TRYCHO, τρύχω, Emphaticum verbum ap. Hipp. significans *detero*, *consumo*. Ita corpus dicitur *deteri*, *affligi*, *consumi* a morbis, l. 3. de morb. XXVI. 24. l. 3. de diæt. XXIV. 7. l. 1. de morb. mul. XIV. 10. 14. XIX. 8. LXXXVII. 36. XCII. 10. Et rursus Medici debent τρύχειν, i. e. *retundere*, *prosternere* morbos, l. de morb. sacr. XII. 32. Jung. Foef. p. 627.

TRYCHOS, τρύχος, significat *pannum lacerum*, & *attritum*, τρύχον alias dictum. Hinc diminutivum τρυχίον *panniculum attritum* notat, idem quod τρυχίον. Quo aliquoties usus Hipp. v. g. l. de morb. mul. XXIII. 3. l. 2. LXXX. 8. & alibi. Vide Foef. p. 628.

TRYGEPHANION, τρυγηφάνιον, species tertia *loræ* sive vini secundarii, quod *secatum* Catonem appellasse, scripsit Lind. ex facibus vini expressum. Ex. X. §. 199.

TRYGON, τρύγων. Vide *Turtur*.

† Τρύπανον, Perforaculum, Τέρετον, terebra. Salmatius in Solin.

TRYPAÑON, τρύπανον. Vide *Terebella*.

TRYPHERA, τρυφή, vocantur in genere medicamenta, quæ Lat. *Delicata* dici possent; & quidem vel ab effectu blando, minusve dolorifico, vel a saporis suavitate. Ratione prioris olim dictæ fuerunt *tryphera duæ*, apud Scribon. n. 230. ubi docet, curare hæmorrhoidas. Suntque medicamenta caustica, quæ tamen sine dolore, & molliter exedunt, & urunt. Gorr. Ita & τρυφήν dicitur Collyrium ἄδνητον, quod nullam mordacitatem infert. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad inustiones, pustulas, χημῶδες laudatum. Ratione posterioris olim *Pastillus*, vel *Trochiscus* ad hæmoptoicos utilis τρυφήν dictus fuit, teste eodem l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Ita & in Dispensatorio Augustano occurrunt quatuor compositiones Electuaria, quorum unum purgans est, & *Tryphera persica* dicitur. Reliqua tria vero inter Antidota, & Compositiones Theriacales referuntur; & dicuntur *tryphera Magna*, *minor*, & *Sarracenica*. In pharmacopœa quoque Londinensi novissimæ duæ compositiones hujus nominis leguntur p. 272. seqq. An vero a suavitate ita dici mereantur, alii judicent.

TRYPHONOS, Emplastrum, τρύφωνος, ἐμπλαστῶν, cujus tria genera describuntur apud Scribon. unum *subviride*; secundum *nigrum*, quod & βασιλικόν dicitur; & tertium *viride*, quod ἄχρουν vocatur, num. 201. 203. 205. 210. Fuit vero *Tryphon* Chirurgus. Vide Rhod. in Lexic. Scrib.

TRYPHOS, τρύφος, significat *frustum*, *fragmentum*; & legitur apud Hipp. de *frusto* amphoræ candente, cui materia ad suffitum imponitur; l. 3. de morb. mul. LXXXVII. 3.

* TRYSMOS, τρυσμός, & τρύζω, idem quod τρισμας, τρίζω. Vide *Trismus*. Foef. p. 626.

TRYX, τρύξ. Vide *Facula*. Fax.

TUBA, σάλπιγξ, proprie instrumentum dicitur Musicum, sonorum, classicum, per inflationem aeris, cujus sonus fortior refertur inter causas epilepsiæ externas. Forest. l. 10. Obs. 54. in Schol. unde detestandos monet tales sonos, d. l. Obs. 4. Ab Anatomicis translatus hoc vocabulum *Tuba* ad canales duos graciles nerveos, & candidos, ab uteri fundo ad testes muliebres excurrentes, *Tubæ Fallopii* dictas: de quibus vide Barth. l. 1. An. c. 27. quas nonnulli hodieque pro adæquato conceptionis organo habere non dubitant. *Tubæ* quoque *aurifabrorum* exiguæ, σάλπιγγις, qua ignem inflando excitant, ad usum Anatomicum translata meminit Gal. l. 9. An. adm. c. 2. fin.

TUBEL, idem quod *Squama aris*, vel metalli, Gr. λεπρίς. Vide *Lepis*, *squama*. Ruland. in Lexic.

TUBELECH,

TUBELECH, pro *Duelech*, legitur apud Parac. l. de tart. morb. c. 4.

TUBER, apud Latinos æquivocum est. i. habet significationem Botanicam, & Gr. dicitur *ῥόδον*. Vide *Hydnon*. Talia lapidosa describuntur a Chiocc. in Mus. Calc. f. 3. p. 411. ita & Fungi, sive *Boleti Cervini* vocantur *Tubera* a Schrod. l. 4. cl. 2. n. 415. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Deinde etiam habet significationem Pathologicam, quando *tubera* vocantur *tumores*, vel abscessus a corpore in rotundum erumpentes. Scribon. num. 82. Rhod. in not. ad h. l. Ita specialiter a lue venerea oborti Tumores in capite molles, *gummositates* alias dicti, vocantur *tuberositates* a Forest. l. 23. Obs. 23. in Schol. Lang. *tubera* vocavit, l. 1. ep. 4. Ita etiam diminutivum.

† TUBERCULA ANTROSA, vet. bubones, quia in glandulis tanquam specubus latent. Reimundus Vinarius de peste l. 3.

* TUBERCULUM, homonymum est; quod in Anatomicis tribuitur vel circulari fibrositati Pylo-ri instar musculi Spinsteris, quam alii vocant *tubercula* glandulosa, teste Barthol. l. 1. Anat. c. 9. vel processibus ossium, *ὑπερστροφίς* Græc. dictis, qui alicubi *tubercula* ossium vocantur. Idem libell. 4. c. 1. fin. In Pathologicis *Tubercula* Gr. dicuntur *φύμαλα*. Vide *Phyma*.

TUBUS, *Tubulus*, *ὑδραγέ*, dicitur canalis quidam fistulosus, sive fistula; & quidem vel sensu proprio mechanico, in quo balnearum *tubuli*, & *tubi* leguntur apud Rhod. in not. ad Scribon. p. 104. vel translatitio; eoque vel Physiologico, quando *Tubuli* vel *Siphunculi marini* describuntur a Chiocco in Mus. Calc. f. 1. pag. 56. Ita & *lactei tubi* vocantur canales ab ambitu mammarum ad papillarum veluti centrum coeuntes. Barthol. l. 2. Anat. c. 1. p. 332. Vel Pathologico, quando fistulae, vel ulcera fistulosa vocantur *tubi*, vel *tubuli*. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 22.

TUERI, *φυλάττειν*, *προφυλάττειν*, idem quod *conservare*. Hinc *Methodus tuenda sanitatis*, dicitur primaria Medicinæ pars, Græc. *ὕγινη*. Vide *Hygiene*. Jung. Rhod. in Lex. Scrib.

TUMBABA, *Tumpabar*, id est *Sulphur vivum*. Rul. in Lex.

TUMBALUM, idem quod *tubel*, id est *squama metalli*. Rul. & Johnf.

TUMBIL, id est *Terra*. Rul. & Johnf. in Lex.

TUMEFACTIO, *διόγκωσις*. Vide *Dioncosis*.

* TUMOR, *ὄγκος*. Vide *Oncos*, *Oedos*. De *Tumoribus*, plane rebus alienis, v. g. pilis, lignis, testis, culicibus repletis vide Casp. Rejes. C. Elyf. q. 36.

TUMULTUS, *θόρυβος*. Vide *Thorybos*. *Tumultus*, & strepitus nimii quantum noceant in do-

loribus capitis, notavit Hildan. Cent. I. Obs. 20.

* TUNICA, *χιτών*. Late idem significat, quod *Membrana*, *μυρίγξ*, *ὕλη*, uti vult Galen. l. 3. de U. P. cap. 9. Omnino tamen aliquod discrimen inter hæc duo vocabula admittendum esse arbitror; dum *Tunica* proprie ad usum spectat, in hoc consistentem, quod aliud corpus tegat, operiat, & involvat, & quasi vestiatur. Dieterich. num. 912. ex 7. aphor. 45. id quod de *Membrana*, qua tali, necessario dici non potest, cujus idea consistere videtur in homogeneitate, sive similari natura, & expansione, sive dilatatione: quamvis Bartholino aliud visum fuerit, l. 1. Anat. cap. 4. qui *Tunica* vocabulum ad vasa restrinxerit, contra Authorum usitatam acceptionem. De *Tunicis oculi* vide eund. l. 3. c. 8.

TURPHUS, *Tufus*, pro *Typhos*, *τύφος*. Vide *Typhos*. Keuch. ad Sam. p. 10.

TURAS, Paracelso dicitur effectus arcanus *aqua*: quemadmodum *Thonus* terræ, & *Samies* Aeris sunt effecta: Philos. ad Athen. lib. 1. text. 13.

TURBA magna, est figmentum Paracelsicum, pertinens ad *Evestrum Propheticum*, & cujus essentia consistit in præfagio omnium eorum, quæ fiunt in quatuor elementorum mundis, d. l. text. 20. Dorn. Rul. Nugæ.

TURBA, *ὄχλος*, vocatur hominum multitudo inordinata, Dieter. num. 194. Dicitur & de rebus, ibid. *Turba* etiam idem quod *perturbatio*. *Turba* quoque pro *turban* ponitur a Dor. & Rul. de quo p. 2. quamvis & hanc addiderint significationem, quod *turba magna* dicatur astrorum firmamenti innumera multitudo. *Turba Philosophorum*, vocatur scriptum quoddam spagyricum, quod occurrit in principio Vol. V. Th. Ch.

TURBATIO, *ῥαρχή*, *ῥαρχίς*. Vide *Taraxis*, idem quod *perturbatio*. Sumitur etiam ab Hippoc. pro *irritatione*. Galen. c. 1. de hum. t. 16.

TURBEDON, Arab. nomen purgantis, quod communiter *Turbith* vocatur: de quo p. p.

TURBINATUM, *κωνάειον*, *κωνοειδές*. Vide *conarion*. *Turbinata* quoque vocantur certa quædam *Testacea*: v. g. *Buccinae*, & alia, de quibus Aldrov. l. 3. de testac. c. 1.

TURBITH, vocatur purgans quoddam exoticum, simplex, vegetabile: de quo uti certum est, esse radicem quandam; ita adhuc incertum est, cujus plantæ proprie radix sit dicenda. Hujus purgantis descriptionem, & usum Medicum simplicem, & in compositionibus Vide apud Schroder. qui *turpethum* vocavit, l. 4. cl. 4. n. 440. Fr. Hofman. in Clav. ad h. l. Rolf. de purgant. sect. 14. art. 4. per tot. qui *Turbedon*

scri-

Scriptit; Freitag. Auror. Med. l. 2. c. 30. translata porro vox *Turbith*, & *Turpethi* ad Chymiam: ubi *Turbith*, & *turpethum mineral* vel in genere dicitur coagulum specificum fixum, quod abstractis impuritatibus, & indomita volatilitate, segregatis in imo vasorum consistit, & paratur maxime ex mineralibus, quorum essentia, & vis specifica potissimum est in parte constante, aut saltem ut usibus artificiosis sit accommodata, in hanc formam redigitur. Vel in specie vocatur *Mercurius absque corrosivo præcipitatus* in dulcedinem. Rul. & Johnf. in Lex. Hujus usum noxium in affectibus hepatis, & viscerum abdominis notavit Hildan. Cent. 4. Obs. 40. Plura de *turpethis mineralibus* vide apud Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 14. In specie de *Turpetho Antimonii*, d. l. c. 21. de *Turbith Veneris*, d. l. lib. 7. cap. 15.

TURBO, homonymon est. Vel enim denotat *ventum procellosum*, qui Græc. *λαίλαψ* dicitur. Vide *Lelaps*. Vel *conchyliorum* certa genera, quæ *turbines* vocantur, & describuntur ab Aldrov. l. 3. de testac. c. 16. seq. Græc. *σπόμβοι* vocantur. Vide *Strombos*. Jung. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 50. seqq. Differunt a *turbinatis*, quod *turbines* in longiorem, & acutiorem verticem deficient, quam hæc. Legitur & apud Aldrov. *Turben*.

TURBOTVS, idem quod *Rhombus*, de quo superius sua litera. Mus. Calc. f. 3. p. 419.

TURBULENTVS, *Turbidus*, *λαρραχώδης*, idem quod *perturbatus*. Vide *Tarachodes*. In specie *Urinæ turbulente* dicuntur Hipp. *ἔργα ἀνατεταγμένα*, returbatæ. Coac. t. 333.

TURCHA, quibusdam scabiosa species infima. Matth. de grad. part. 1. c. 55.

TURCHOSA, *Turcois*, *Turchois*, vocatur gemma, vel lapis pretiosus elegantissime cæruleus: de cuius compositione vide Th. Ch. Vol. IV. p. 190. viribus admirandis, Vol. V. p. 388.

TURDVS, *τίχλη*, æquivocum est. Primum enim nomen est avium quarundam: sunt enim certa genera, quæ *turdorum* nomine veniunt: quorum historiam, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrovand. l. 16. Ornith. cap. 1. seqq. Jul. Alex. lib. 13. Sal. cap. 8. Bruyer. lib. 11. cap. 37. Deinde nomen est piscis saxatilis, squamosi; cuius etiam plures dantur species, & descriptæ leguntur apud Aldrov. lib. 1. de pisc. c. 3. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3. Bruyer. l. 19. cap. 7.

* **TURGENTIA**, *Turgescentia*, *ὄργασμός*. Vide *Orgao*, *Orgasmos*.

TURIONES, sunt teneritates summitatum in arboribus, quæ singulis annis crescunt. Schrod. l. 1. c. 2. lit. T.

TURPETHVM. Vide *Turbith*

TURPILOQUIVM, Gr. dici posset fortassis *αἰχρολογία*, improborum vitium proprium. Nam improbi bulimia *turpiloquii*, imperiti pica vaniloquii laborant. Utrumque a Medicis sit alienum. Lind. Ex. II. §. 29.

TURPIS, *Turpitude*, *αἰχμοσύνη*, proprie dicitur vitium oppositum formositati, *ἀλχομοσύνη*, sive pulchritudini. Gal. l. 11. de U. P. c. 13. Dicitur etiam de moribus, affectibus, sermonibus, & actionibus humanis, & Gr. dicitur *αἶχος*, *αἰχρὸς*, l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. *Turpitudines* Hartmannianas false perstrictas a Libavio vide T. IV. Oper. p. 97.

TURREIS, est lapis, quem Bood. & experientia, mille testimoniis, in casu a fractura ossa defiliencia conservare docent. Johnf. Lex. l. 2.

TURRITI, *πυργίται*. Vide *Pyrgitæ*.

TURSIO, *φάγκαλα*. Vide *Phocæna*.

TURTAS, *τέρτας*, vocatur panis, qui constat ex pinguibus palmulis, farina, aqua, & coquitur sub cineribus. Erot. Onom. p. 27. c.

TURTVR, *τυργών*, æquivocum est. Primario ita dicitur *Columba montana*, vel sylvestris, de cuius historia, & usu in cibis, atque Medicina vide Aldrov. l. 15. Ornith. c. 9. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 7. Galen. l. de atten. diæt. cap. 6. Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 34. Schroder. lib. 5. cl. 2. num. 69. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Deinde est etiam nomen piscis, qui *Pastinaca* alias *marina* vocatur. Vide *Pastinaca*.

TURVA, vocatur cespes bituminosus, & gleba fossilis, quæ accensa facit, ut quotquot adstant, aut ab eo illustrantur, colore appareant squalido, & morticino, ut mirari id satis rerum harum ignari nequeant. Linden. Ex. V. §. 122.

TURVNDÀ, *μοτός*, refertur inter apparatus Chirurgicum: estque nihil aliud, quam linamentum, quod vulneribus inditur. Lat. *Penicillus* quoque vocatur. Diet. n. 280. Vide *Linamentum*, *lemniscus*, *licinium*, *motos*, *penicillus*, &c. In specie de usu, & abusu *turundarum* in sectione Calculi vide Appendicem aliquot Epistolarum. apud Hildan. Oper. p. 762. seqq.

TUSSEDO, *βήξ*, idem quod *tussis frequentior*: uti colligere licet ex 2. progn. t. 50. ubi Interpres Gal. Latinus utitur vocabulo *tussedinis*. In Gr. vero legitur *βήξ βήξ*.

* **TUSSIS**, *βήξ*, a Galeno ita descripta legitur: Est vehementissima quædam efflatio, qua plurimus simul, celerrimeque foras actus spiritus, sive aer attrahit, propellitque una secum suo impetu, quæ vias suas obstruunt, l. 2. de sympt. caus. c. 4. Cum enim externus aer in asperam arteriam trahatur, quæ cartilaginea, duraque est, nec contrahi circa id, quod continet, potest, incitatum hunc excogitavit spiritus exitum,

um, quem vocant *tussim*, quo spiritus sibi ipsi violenter, & cum impetu delatus vias expurgat; non aliter quam tubos, & fistulas expurgant harum opifices: l. 4. de caus. sympt. c. 3. Quamvis vero hæc non sint aliena; recentiores tamen *tussis* naturam multo clarius, & accuratius descripserunt: inter quos cæteris palmam præripuisse videtur Vvillis Pharm. Rat. Part. II. S. I. c. 4. e quo talem descriptionem formare libet: *Tussis* est exspiratio vehemens, crebrior, inæqualis, & sonora, cum partium musculosarum expirationi potissimum destinatarum, thoracis, laryngis, lumbarium, & abdominis motu spasmodico, facta cum vel sine excretionem alicujus materiæ excrementitiæ, a molesti cujusdam objecti, aut expulsionem a pulmonibus per Tracheæ ductus urgentis irritatione proveniens. Ex qua descriptione simul elucescit differentia inter *tussim humidam*, quæ cum excreatione materiæ; & *siccæ*, qua nihil excernitur; cujus meminit Hipp. 4. aph. 54. Videatur & Diet. n. 150. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 22. *Tussiculofus*, βηχώδης, dicitur; quod vocabulum legitur de Catarrhis 3. aph. 31. Vide Diet. n. 151.

TUTENAG, nomen Metallum Indiæ Orientalis, Europæis incogniti; cujus meminit Rob. Boyle in Experimentis de flammæ ponderabilitate, Exper. 12.

TUTIA. Vide *Pompholix*. Tutia factitiæ constructio legatur in Th. Ch. Vol. II. p. 519. De Tutia præparatione Vol. III. p. 103.

TUTUS, ἀσφαλῆς, Tuto, ἀσφαλῶς, idem quod securitas. Vide. *Asphaleja Securitas*, est primaria proprietas veræ curationis non solum Chirurgicæ, sed omnium etiam aliarum. Consistit vero Tutum hoc curationis in tribus, ut affectus percuretur, ut læsio nulla interveniat, ut ne redeat malum. Gal. l. 14. M. M. c. 13. Junge C. Hofm. Orat. Isag. 2. pag. 112. seqq. Imo in omnibus actionibus Cante, & Tuto, medicorum Symbolum sit. Diet. n. 121. id quod meliori ratione fieri vix poterit, quam si generale præceptum Zenonis observetur, videlicet si ita agamus, tanquam post prædagogis rationem reddituri. Gal. de cogn. & cur. an. morb. c. 3.

† TYLLI GRANA; in offic. German. nihil aliud quam Risini minoris semen. Greg. Hymman. de Apopl. c. 39.

TYLODES, τυλώδης, τυλοφδής, Gorr. callosus. Vide *Callus*.

* TYLOMA, τύλωμα. Tylosis, τύλωσις, τύλω. Vide *Callus*.

TYMMA, τύμμα, significat plagam, ictum, percussione. Legitur ap. Hipp. lib. 7. Ep. XX. 14. ubi apud Lind. legitur luxatio: cujus versionis rationem nullam video, cum τύμμα a

τύπω, verbero, derivetur. Vide Foef. p. 628.

* TYMPANIAS, τυμπανίας, τυμπανίτης, vocatur species Hydropis sicca, in qua flatus totam abdominis interdum & thoracis regionem tumentem faciunt. Gal. 4. de R. V. l. A. t. 111. Vocatur & *Hydrops siccus*. Keuchen. ad Sam. 191. Dicitur vero saltem abusive, & improprie Hydrops, quia nulla peccat aqua, sed flatus. Helm. tr. Ignor. Hydrops, n. 43. Consentit Vvillis Ph. Rat. P. II. s. 2. c. 4. qui communem Doctorum opinionem de flatibus seu causa tympanitis deferens novam excogitavit, & quidem satis plausibilem, ex principiis Physiologicis, & Anatomicis egregie declaratam, statuens, non flatus, sed spiritus animales spasmodico motu agitados, & in fibras partium, & viscerum abdominis membranaceorum adactos, obque succi nervosi vitiosam dispositionem in recessu impeditos, tantam ventris intumescerentiam excitare; unde & seq. hujus affectus construxit definitionem. *Tympanites* est tumor abdominis fixus, constans, durus, æquabilis, renitens, & a pulsatione sonitum edens, a partium, & viscerum membranaceorum inflatione τυπανώδης ortus, propter spiritus animales in fibras istas copia nimia adactos, ibidemque succi nervei obstruentis vitio a recessu impeditos; cui affectioni consequenter flatuum in locis vacuis aggestio, velut complementum, accedit. Paracelsus statuit duplicem *tympanitem*, unum in intestinis, alterum in Matrice, l. 1. de tart. tr. 2. c. 2. in not.

TYMPANUM, τύμπανον, proprie vocatur instrumentum Musicum classicum, in quo corium fortiter expansum supra concavum quoddam corpus si percutiatur ligno, sonum edit gravissimum. Per translationem vero nomen hoc quoque attributum cum cavitati, seu conchæ, aliis pelvi in ossibus petrosi meatui auditorii, cui membrana quædam sonoras species transmittens, & ossiculis firmata obtexta est; tum ipsi membranæ. Vide Barthol. lib. 3. Anat. cap. 9. & libell. 4. cap. 6. Non esse primum, & simpliciter necessarium organon auditus illam membranam *tympani*, vult ostendere Bonett. per Observationes in Anat. Pract. I. s. 19. Observ. 4. pag. 344. *Tympanum* quoque vocatur rotunda machina dentata. Oribas. de machin. cap. 4.

TYPHA, τύφη, vocatur exile triticum, & vilis; de quo plura apud Lang. l. 1. Ep. 56. For. l. 4. Chir. Obs. 3. Schol.

TYPHLOS, Typhlotus, τυφλός, τυφλότης, τυφλωσις. Vide *Cæcus*. *Cæcitas*. Dieterich. n. 847.

† TYPHODES FEBRES, id est succedentes, ut Causodes, incendentes.

* TYPHODES, τυφώδης. Vide *Typhos*.

* TYPHO-

* **TYPHOMANIA**, τυφομανία, vocatur mistus affectus ex lethargo, & phrenitide, *lethargicum delirium*. Gal. in def. & l. de comat. c. 2. c. 1. Causa ergo complicata ex descriptione *Lezhargi*, & *phrenitidis* petenda erit. Videatur Foef. p. 629. Meminit & Bonett. An. Pr. l. 1. f. 8. Obs. 6. Schol. P. M. de Caldeira exponit per *Coma vigil*, Tom. III. p. 33. quamvis vitiose *typhmania* ibidem ponatur.

TYPHON, τυφον, *Ventus* vocatur, qui densa nube inclusus, præcep in terram elisus, pulverem soli turbine verrit, arbores evellit, & obvia quævis pessundat. Lang. l. 1. ep. 19.

† **TYPHOS**, stupor attonitus. Hipp. de Intern. Aff.

TYPHOS, *Typhodes*, τυφός, τυφώδης πυρετός, vocatur species quædam *Febris ardentis*, prolixius descripta, cum suis signis, & symptomatibus, apud Hipp. l. de int. aff. XLII. per totum. Vide Foef. p. 629. Latine redditur *stupor attonitus*, cujus rationem sufficientem non video. Conjuncta hæc febris plerumque cum erysipellate alicujus visceris interno, v. g. hepatis. C. Rejes C. El. q. 68. n. 4. Bonett. d. l.

* **TYPUS**, τυπός, vocatur *forma*, *ordo*, & *modus februm*, secundum intensiorem, & remissionem. Gal. l. de Typis l. 1. de Cris. c. 3. Vide Diet. n. 676. Keuch. ad Sam. p. 140.

TYRANNIS, τυραννίς, vocatur *antidotus*, apud Gal. l. 2. de Antid. c. 10.

TYRBE, τυρβή, Lat. *turba*, *turbatio*, idem quod *ταρχή*. Legitur apud Hippoc. 3. de fract. t. 75. Foef. d. l.

* **TYRIA**, apud Arabes, & barbaram sectantes Medicinam idem est, ac *Ophiasis*: Tyri enim voce omnes serpentes, & potissimum *Viperæ* intelliguntur. Castell. Vide *Tyriasis*, *Tyria lepra*. Forest. l. 4. Chir. Obs. 7. Schol.

TYRIASIS, τυρίσις, idem quod *Satyriasis*, h. e. *Lepra Arabum*, *Elephantiasis*. Hild. Ep. 24. Vide *Elephas*.

TYRION, τυρίον, vocatur *Emplastrum*, quod coctura colorem purpureæ *Tyriæ* adipiscitur; & describitur ab Æt. l. 15. c. 12. citante Gorr.

TYRO, *Tyrocinium*, εισαγωγόν, εισαγωγή. Illud dicitur de iis, qui noviter ad artem Medicam accesserunt, ut addiscant ejus præcepta. Hoc de compendiosa artis, & præceptorum comprehensione, Lat. *introductio* quoque dicta. Ita Gal. libell. de pulsibus ad *Tyrones*, sive eos, qui introducuntur, conscripsit, &c. Contra *Tyrocinii Chymici* scriptores invehitur Helm. de Lithias. c. 5. n. 9. & c. 8. n. 9.

TYROS, τυρός. Vide *Casus*. Unde & τυρός dicitur, quando lac comestum in *Casiosam* materiam coagulatur. Arist. l. 3. H. A. 120. vocat τυρόσιν, *lactis in caseum coagulationem*.

TYRRHENICON, τυρρηνικόν, nomen *Emplastri*, cujus sunt immensæ laudes apud Æt. l. 15. c. 14. allegante Gorr. Propterea & *καμπάδες* dictum esse, idem testatur.

TYRSIS, τύσις, idem quod *τύργος*, *Turris*. Legitur apud Hipp. 3. de art. t. 23. Gal. in comm. Adde Foef. p. 629.

TYRUS, *Tyrus*, utrumque mendose, & ex crassa ignorantia Græcæ linguæ pro serpente, vel vipera *Theriacam* ingrediente sumitur a barbaris Authoribus: unde *Tyriasis*, *Tyria lepra* quoque appellationem adeptæ sunt. Deberet enim *Therion*, θηρίον, hoc est *Bestia*, scribi, non per Ty.

V

VACCA, ἡ βῆς, dicitur *Bos* fœmina. Vide *Bos*. De *Vaccis citrini Scheunemani* per errorem in scripto adductis, & a Libavio acriter satis castigatis vide Tom. III. Oper. Lib. p. 82. *Vacca marina*, est nomen piscis, qui & *Bos* dicitur. Vide supra *Bos*. An vero idem piscis sit, e quo lapis *Vaccæ marinæ* dictus eximitur, de quo legi poterit Obs. in Act. Philos. Oldemb. Ann. 1668. nolumus determinare; cum Aldr. nullam lapidis mentionem in descriptione Bovis, vel *Vaccæ marinæ* fecerit.

VACILLATIO, ἀσταθία, dicitur, cum de membris corporeis, quæ titubant, aut non sunt fixa; v. g. *dentes vacillare* dicuntur: tum de mente; & ita inconstantiam, vel leve *delirium* notat. Vide *Paraphora*.

* **VACUATIO**, κένωσις, idem quod *Evacuatio*. Vide *Cenosis*.

* **VACUUS**, κενός, κενός. Vide *Cenos*. Ardua adhuc hodieque est inter Philosophos disputatio, an detur *Vacuum* in rerum natura? Peripatetici, vel Aristotelici negant, ut Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6. item in Th. Chym. Vol. I. pag. 198. Recentiores vero Helmontium secuti asserunt, variis conati demonstrare phœnomenis. Videatur Helmont. in pecul. tract. inscripto *vacuum Naturæ*. Vide & Marc. Marci Phil. vet. rest. Part. III. sect. 2. subsect. 3. Nostri jam non est instituti, hanc controversiam dirimere; quamvis tandiu inhæreamus illi sententiæ, dari quidem vacuum in rerum natura, sed non naturale, saltem violentum. Quid Democritus, & Asclepiades per *Vacuum* intellexerint, vide apud Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 11. In foro Medico non ita stricte accipitur, sed saltem pro spatio, in quo præter aerem nil continetur, dict. de diff. puls. loco. *Vacuum pulsus* vero allegorice dicitur, qui arteriæ elevationem quasi facit bullosam, ut digitorum impressioni egressus.

egressus per vacua occurrat. Verum ineptam esse appellationem docuit Gal. d. l.

* VAGINA, ἐλυγῆν, tribuitur etiam aliis partibus ob similitudinem. Ita *Capsula communis* in hepate Venæ portæ truncum involvens, vocatur *Vagina Portæ*. Barth. l. 1. Anat. cap. 14. pag. 136. Uteri collum dicitur *Vagina*, quia penem recipit instar vaginæ. Id. l. 1. c. 30. p. 280. Hanc duplicem in uno subiecto observavit Cent. 3. Obs. 2. allegantibus Ephem. N. C. Ann. I. Obs. 110.

* VAGINALIS, ἐλυγῆδης. Vide *Elytroeides*.

VAGITUS, βιβχσμός, βιβχξίς, vocatur *ejulatus*, & ploratus *infantum*; qui si adhuc in utero fiat, merito habetur pro malo omine. Vide Guldenkleee l. 4. Cas. Med. 24. Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 62. & Ann. III. Obs. 164. ubi quidem augurium illud fallax esse, ostendere conatus est D. Segerus, quo & inclinare videtur Gualter. Nedham Disquis. de format. foet. cap. 3. circa fin. statuens, *vagitus* causam naturalem consistere in aere contento in conceptaculis, sive membranis foetum involventibus; adjungitque exemplum de Matronæ cujusdam filia, quæ *Vagitus* in utero edidit, & vita nihilominus salubri fuit. Hujus vero aeris producti causam refert in liquorem spirituosum, in membrana pro formatione foetus necessarium, & exhalationum copiam producentem.

VALEO, *Valetudo*, est vocabulum μέσος, & ancipitis significationis. Sumitur enim & in bonam, & in malam partem. In illa accipitur pro *Sanitate*, pro *Robore*, & *Virtute*, Gr. ὑγιάνω, ἔρρωμαι, ὑγίει. Vide *Hygeia*, *Hygieno*, *Errhoma*. Adde Linden. Exerc. IX. §. 26. XIII. §. 491. XV. §. 108. qui semper de robore exposuit. Quære etiam in Rhod. lex. Scrib. pag. 455. In hac pro *morbo*sa dispositione: quamvis plerumque additum sit adjectivum, Adversa, mala, sinistra, &c.

VALETUDINARIUS, νοσῶδης, semper in malam partem sumitur de eo, qui morbis vivit semper obnoxius. Vide Dieter. n. 577. Tales vocari in militia *Cassarios*, & *Sonticos*, docet C. Hofm. Apol. pro Gal. l. 3. c. 10. lit. M. suntque qui utuntur incerta, fallacique valetudine, e Gal. l. 5. de san. tu. c. 4.

* VALGUS, βλαστός, βλαγτός. Vide *Blasus*.

VALIDUS, idem quod *Valens*, ἔρρωμαι, ἄρτον, *Robustus*. Dicitur de corpore, & membris robustis, quæ optime ad opera strenua sunt disposita. Gal. 2. de nat. hum. t. 5. Alias & *Validum* sumitur pro *acido*. Scrib. num. 41. ubi Granata mala vocantur *Valida*, quæ Itali garbi vocant. Vide Rhod. in not. ad h. l.

VALLUM, χάραξ, ἔρκος, quid sit, ex Archi-

itectura militari constare potest; nimirum species munimenti exterioris circa urbem, aut arcem, aut castrum. Per metaphoram *Vallum* quoque vocatur oculorum tegumentum, sive *supercilium*. Keuch. ad Sam. p. 230. Per similitudinem quoque species *fasciæ* hoc nomine venit. Gal. de fasc. n. 52.

VALRAT, id est *Folium*. Ulcat, idem. Rul. & Johnf. in Lex.

VALVA, est quasi parva janua; uti describitur a Gal. c. 1. de art. t. 23.

VALVULA, vocatur in Anatomicis membranula quædam in vasis quibusdam, & cavitatibus una saltem parte adhærens, in hunc finem parata, ut retrocedenti liquori possit resistere, fluxum vero naturalem non admittere. Talis occurrit satis magna in Intestino Colo, & crassa; de qua vide Barth. l. 1. An. c. 11. p. 92. Hild. Ep. 88. 89. Aliquot in corde l. 2. c. 7. p. 402. seqq. & quamplurimæ in ramis venæ cavæ, libell. 1. An. c. 2. ubi prolixiorum *Valvularum* descriptionem invenies.

VANELLUS, nomen est avis, quæ & *capella*, αἰγυπῶ, *pavo agrestis*, ἡὺς αἰγῶ, dicitur; & describitur, cum usu in cibus, & Medicina, ab Aldrov. l. 20. Ornith. c. 63.

* VAPOR, ἀτμός, ἀτμή, ἀτμός, proprie dicitur humor in auram resolutus, humor extenuatus; qualis per spiracula cutis naturaliter quotidie exhalat. Vide *Aimos*, *Exhalatio*, *Haliatus*. Nec differt descriptio Libavii dicentis: *Vapor* est aer rudior proxime ex aqua resoluta factus, Tom. IV. Oper. pag. 241. Si præternaturaliter sese habuerint, fiunt quoque fuliginosi, fumosi *vapores*; quorum meminit Gal. l. 8. Meth. Med. c. 5. fin. Contra *vapores* crassos, ceu causas morborum hystericorum, & convulsivorum, acerbius scripsit Helmont. negans, se unquam vidisse tales dari *vapores* crassos, & esse contradictionem in adjecto: tr. Jus Duumviratus, num. 17. tr. de Lithias. c. 9. tr. Ignota Actio regiminis, n. 36. In Chymicis tamen dari quoque *vaporem unctuosum*, qua naturalem, qua artificialem, qui nihil aliud est, quam primum *Ens Mercurii*, quod incipit consistere in vena argenti vivi, aut ex ipso extrahitur per sublimationem artificiosam, de quo *vapore* legatur Libav. Tom. II. Oper. p. 303. & 368. Quin & ipse *Lapis Philosophicus* vocatur *Vapor potentialis metalli*, d. l. p. 421. Alias non negandum, in nonnullis veteres hallucinatos esse in accusandis *vaporibus*, & eorum viis, quod tales e ventriculo adscendant, & capitis dolorem excitent; uti recte hoc notavit Vvillis de febr. c. 10.

VAPORARIUM, ἀτμιστήριον, idem quod *Balneum Laconicum*, sive *Sudatorium*. Vide *Balneum*.
Quam-

Quamvis & *fella singularis perforata*, vaporationi destinata, hoc nomine veniat, docente Rhod. ad Scrib. n. 193.

VAPORATIO, dicitur *fomentatio*, vel *fotus*, qui fit mediante vapore aquæ calidæ. Frequenter legitur apud Cels. l. 7. c. 7. 9. l. 8. c. 4. Vide rursus Rhod. in Lex. Scrib. p. 457.

VAPPA, *ὄξις*, Vide *Oxines*, Vinum vocatur omnibus portionibus spirituosus privatum, quantenus acescens. Hæc vini corruptio hodieque optime quoque applicari potest ad speciem corruptionis sanguinis, quando est in statu defectuosis; qualis est in sanis post nimios labores, & in morbosa dispositione quartana laborantium, cachecticorum, scorbuticorum. Vide Vvillis de febr. c. 2. 6. &c.

VARENI, idem quod *Vari*, est symptoma scorbuticum, quod alias *Arthritis vaga* vocatur, consistens in dolore vago, nervosas partes circa articulos affligens, proveniens a liquoris nervosi, vel lymphæ ferescentis acida acrimonia maligna, & ob tenuitatem facili mobilitate, & vaporositate. De quo symptomate integros libellos scripserunt Drauvvitz, & Molembroccius. Meminit hujus nominis Vvalther, Sylv. Med. p. 1464.

VARICOSUS, *κισσοειδής*, dicitur de diversis variorum plexibus circa partes genitales, præsertim virorum. Nam *vasa præparantia pyramidalia* vocat corpus varicosum Barth. l. 1. Anat. c. 21. p. 203. & *vasa deferentia*, ejusque principium *Parastates variciformes*, d. l. c. 23. p. 223. Vide *Pyramidalia*. Pampinus. *Parastata*.

VARICULA, i. e. *Varix parva*, vocantur a M. A. Severino intumescences venulæ in adnata oculi tunica, ab acris sanguinis distensione procreatæ: l. de noviss. obs. abscess. c. 9. §. 6.

VARIOLÆ, *Varioli*, terminus antiquis ignotus Pathologicus, denotans peculiare genus Exanthematum pustulorum, cum febre conjunctorum: & ita describi possunt, ac debent. *Variolæ* sunt pustulæ, vel papulæ majores, minoresve, ab initio sub forma macularum rubentium in toto corpore, aut plurimis ejus partibus erumpentes, cum febre acuta Epidemica, in augmento sese elevantes, & sub statu materiam viscidam quodammodo puri similem continentes, interdum & aqueam, tandem in declinatione degenerantes in crustam, post exiccationem decidentes, cum variis symptomatibus per diversa totius morbi tempora variantibus, & supervenientibus, genitæ a coagulativis crudioribus in peculiari fermento sanguinis connato delitescentibus portionibus, per contagium virtuale, aut corporale excitatis, in corporis superficie subsistentibus, & per fermentationem coagulativam prorumpentibus. Qui meliorem

hac dare poterit hujus morbi descriptionem, ei minime erimus adversi. Legatur Vvillis de febr. cap. 15. Piens tit. eod. tract. spec. cap. 8. & alii Authores, quos vide allegatos a Vvalthero in Sylv. Medic. pag. 1466. seqq. Ex recentioribus adhuc non inepte quoque, & succincte descripsit Junken. Ch. Exp. Cur. Part. II. sect. 2. cap. 2. pag. 797. seqq. *Variolus*, & *variola* quoque dicitur pilcis, alias *Trutta*, & *aurata* dictus, apud Schr. l. 6. cl. 4. n. 93. Vide *Trutta*.

VARIUS, *ποικίλος*, sumitur adjective, & substantive. Illa significatio ex aliis Lexicis jam nota est. Substantive *vari*, & *varia* dicuntur, qui & quæ maculas, & papulas in facie distinctas habere solent, notante Keuchen. ad Sam. p. 125.

* **V**ARIX, *κισσός*, in genere significat omnem Venam dilatatam, Gal. l. de tum. p. n. c. 16. *Æginetæ ἀνδραγίς φλεβός*, dilatatio venæ vocatur, l. 6. c. 81. Proprie, & accuratius describi potest, quod *varix* sit tumor p. n. mollis, inæqualis, nodosus, indolens in ima ventris parte sub umbilico, in scroto, circa testiculos, & frequentius in cruribus occurrens, proveniens a venarum subcutanearum propter sanguinem feculentum, & ferosum subsistentem, & collectum nimia distensione. Vid. Diet. n. 465. Foef. p. 338. seqq. Barth. in valvularum distensionem causam refert, libell. 1. c. 2. p. 394. Plures Authores de hoc affectu reperies apud Vvalther. in Sylv. Med. p. 1464. seqq. Diminutivum *varicula* vide p. a.

* **V**ARUS, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem est quod *vareni*; & notat affectum *arthritis vagum scorbuticum*, in plurali *vari* dictum, de quo p. a. Vel *varus* dicitur tumor exiguus durus, plerumque in facie obortus, ut & in dorso non infrequens, Gr. *ῥοιδός*. Vide *Fonchos*. Vel denique adjectivum *varus* notat vitium crurum in figura, oppositum *valgis*, & Gr. dicitur *ῥαυβός*. Vide *Rhabas*.

* **V**AS, *ἀγγεῖον*, sumitur Physiologice, & Mechanice. In Physiologia *vasa* vocantur canales omnes liquorem aliquem vehentes; & ita comprehenduntur hoc nomine *arteriæ*, & *venæ*. Hinc passim leguntur *vasa spermatica*, præparantia, deferentia, *vasa Lactea*, *vasa Lymphatica*, *vasa adiposa*, &c. Vide plura apud Barthol. in Indice. Diminutivum est *vasculum*: v. g. *vascula buccarum*, hoc est glandularum in buccis. Leguntur apud eundem l. 3. Anat. c. 11. pag. 536. sudoris *vascula* in cuticula, l. 1. c. 2. p. 19. Κατ' ἐξοχὴν etiam *ἀγγεῖον* vocatur membrana foetum involvens, *Chorion* dicta, apud Moschion. l. de morb. mul. c. 36. 38. & ratio datur, quia foetus in ea tanquam in vase

vase convertitur. Mechanice vero vasa, & vascula dicuntur varia Instrumenta intus cava, in quæ liquidæ præsertim materiæ (quamvis solidæ etiam indi soleant) recipiuntur; quorum usus est in Diæticis, præsertim re Coquinaria, Pharmaceuticis, Chymicis, & Chirurgicis. Suntque fictilia, lignea, metallica. In specie catalogum, & apparatus Vasorum Chymicorum lege apud Rolf. Ch. I. A. F. R. l. 2. cap. 18. Quære etiam in Th. Ch. ut & Libavii Indic. Vasculum oculare Chirurgicum Aquapendentis egregie delineavit; modumque applicandi monstravit Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. VIII. fig. 11. & Tab. XXXI. fig. 6.

VASTUS, idem quod Magnus, Grandis, μέγας. Dicitur de corporibus naturalibus: v. g. Musculi vasti. Barthol. l. 4. Anat. c. 12. pag. 581. Tumores vasti, dolores vasti. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

VASUM, pro Vas. Legitur apud Scrib. n. 64. Vide not. Rhod. ad h. l.

ATA, ὠτα, pro ὠτα, Lat. Aures; in sing. ὠς, Auris. Vide Aures. Sumitur & ab Hipp. pro inflammationibus aurium, vel etiam aliis morbis gravioribus, l. 6. Epid. s. VI. 28.

VATES, Vaticinium, μάντις, μαντεία. Vide Mantice.

UBERA, μαστοί, idem quod Mamma: quamvis vocabulum Ubra alias brutis potius attribui soleat, quam sceminis. Vide Mamma, Mastos.

UDOS, ὕδρις, Latine Limen dicitur, hoc est lignum, vel saxum in ima januæ parte, qua intratur. Legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 64. Vide Foef. p. 466.

VECTIO, ὄχνησις, refertur inter motus corporis, & ita inter faciendâ. Gal. l. 1. de san. tu. c. 15. Ejus vero significatio pueris jam nota est e Dictionariis.

VECTIS, μοχλός. Vide Mochlia. Inde liber Hipp. Mochlicus, q. d. Vectarius. Refertur & inter instrumenta ad metallifodinas necessaria, a Rul. in Lexic. Diversorum vectium Chirurgicorum descriptionem vide apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. III. fig. 2. & 4. & Tab. X. fig. 6. seqq.

† VEEGARES ZEBELLINÆ, animalia Septentrionalia. Beniam. Tudel. Itiner.

VEGETABILE, φυτὸν, φυτικόν. Dicitur 1. de anima (Vide Phytice) deinde de plantis, & herbis, quæ generali nomine vocantur Vegetabilia: unde pars Medicinæ illa tractans vocatur Phytologia: de quo etiam superius suo loco. In hac significatione describuntur a Dorn. Rul. & Joh. Vegetabilia, quod sint viridantia radicem in terra defixam habentia, truncum, & ramos in aere; ut sunt herbæ, plantæ, &

arbores. Hæc omnia e sola constare aqua, vult Helmont. tr. Complex. atque Mistion. El. figm. n. 12. 30. 32. Calculum suum addidit Becher. in Metallurgia. De vegetabilibus vide plura in Th. Chym. Vol. I. p. 205. 206. Eorum vis, & potentia consistere dicitur in spiritu vegetativo; & est proprie Ignis naturæ, Vol. II. p. 164. seqq. Vegetabilia non sufficere in Medicina, neque etiam carere omni noxa, scripsit Rolf. Chym. l. 1. c. 1. de Lapide Philosophico vegetabili, vel ex vegetabilibus parando vide Th. Chym. Vol. III. pag. 53. seqq.

VEGETATIO, nomen hodieque Physicis, & Medicis frequentiore in usum vocatum: & in genere ita vocatur proprie actio illa naturalis, qua omnia corpora vere viventia gaudent, dum a primo ortu nutriuntur, & augmentantur, debitamque magnitudinem adeptâ in vigore proprio vitali conservantur. Quæ functio naturalis sub se comprehendit plures subordinatas actiones, rarefactionem, condensationem, filtrationem, imbibitionem, concoctionem, aliasque plures similes. Quamvis vero hæc Vegetatio primo plantis competat, propterea Vegetabilibus dictis: hinc & eruditam scripsit Dissertationem Kenelm. Dygbæus de Plantarum vegetatione, a D. Olfredo Dappero ex Anglico Latinitate donatam, in qua præter alia, insigne vegetationis auctæ exemplum legitur p. m. 65. de planta hordei a Patribus Christianæ doctrinæ Parisiensibus afferrata 249. culmos, qui omnes ex una radice, aut grano originem duxerunt, 1800. hordei grana afferentes continente. Facile tamen & reliquis corporibus viventibus, puta animalibus, & homini applicari etiam poterit; quin & ipsis mineralibus, atque metallis attribui; cum videamus, & hæc non solum per appositionem, sed etiam per succi appropriati intrinsecam mutationem in substantiam mineralem, & metallicam gigni, augeri, & conservari.

VEGETATIVUS, φυτικός, idem quod Vegetabilis. Hanc virtutem quoque inesse metallis, legitur in Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 158. nec fortassis absque ratione; cum sensuum fide constet, non in quibusvis fodinarum venis quodvis generari metallum, sed & iis inesse principium quoddam specificum determinatum. Verum hæc ad Physicam potius pertinent.

VEGETUS, ἀνυάζων, dicitur partim de corpore, & Gr. ἄρως etiam vocatur; partim de animo. Et qui vegetus animo est, Gr. dicitur ἀνέδυνος: quamvis hoc vocabulum de utroque accipiatur. Vide Prothymia.

* VEHEMENS, σφοδρός. Vide Sphodros. Vehementia morbi, σφοδρότης, eadem est, quæ magnitudo.

gritudo. Gal. l. 1. de cris. c. 3. *Vehemens* pulsus, idem cum *Forti*.

VEHICVLVM, ὄχημα, vide *Ochema*. *Vehiculum* quoque in Pharmaceuticis dicitur liquor, in quo olea, & arcana Chymica ad gratiorem gustum, vel faciliorem exhibitionem ægris præbentur. Joh. in Lex. l. 1.

VELAMENTVM, σκέπασμα, idem quod *Tegumentum*. Vide *Scepasma*. Tribuitur quoque illud nomen interiori intestinorum tunicae, præsertim tenuium, quæ alias *Crusta membranea*, Pecqueto *Peristoma rugosum*, Billio *Musculus villosus* dicitur. Horne vero *velamentum bombycinum* appellavit. Barth. l. 1. An. c. 10. p. 81.

VELLE, ἐθέλει, θέλει, βάλειν, ap. Hipp. aliquando accipitur pro *Posse*, 3 de art. t. 106. Adde Gal. in comm. ad h. l.

* *VELLICATIO*, πλμός. Vide *Tilmos*.

VELLVS aureum, δέρκας. Vide *Deras*. *Vellus aureum* quoque fit ex rore collecto Mensis Maji, ex tritico ante ortum Solis, cælo sereno, loco aperto, expanso linteo, & in discum expresso, inque vas fictile incluso. Johnf. Lexic. Chym. lib. 2.

VELOCITAS, *Velox*, ῥίχθ, πᾶχος, idem quod *Celeritas*, *Celer*: de quibus superius in *CE*.

† *VENÆ SANGUIFLUÆ*, Hæmorrhoidales. Merc. de Ind. l. 1. c. 15.

† *VENA PVTEALIS*, i.e. Cava. Am. Lusit. in Sch. curat. 32. Cent. 1.

* *VENA*, φλέψ. Vide *Phleps*. *Vena Medena*. Vide *Medena*.

VENÆ sectio, φλεβοτομία. Vide *Phlebotomia*.

VENATIO, *Venator*, κυνηγία, κυνηγός, κυνηγέτης, quid significet, aliunde notum est. Merito refertur inter exercitia, quæ & corpus fatigare, & animum delectare possunt; quo etiam potissimum utuntur magnates, quamvis haud raro in excessu peccent. Meminit Galen. de parv. pil. exerc. cap. 1. Interdum Metonymice *Venatio* accipitur pro *carnibus ferarum*, notante Rhodio ad Scribon. num. 134. ex Sidonio Apollinar. lib. 4. epist. ad Industrium. Ita & apud Cels. lib. 2. cap. 18. seqq. aliquoties sumitur.

VENEFICA, *Veneficus*, *Veneficium*, quid significant, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Pertinent hæc inter causas morborum transnaturales, ut & remedia trans, vel supernaturalia, a quibus Medicus Christianus sibi cavere debet, conscientia suæ consulturus. Vide Diet. pag. 977. Jung. C. Rejes C. El. q. 97. num. 12. seqq. Sennert. lib. 6. Med. Pract. part. 9. per totum.

VENENVM, φάρμακον, hujus quoque Latini vocabuli significatio nota est, dum proprie,

& usitate nunc significat omne id, quod corpori nostro quomodocunque communicatum illius universas, aut particulares quasdam, easque principes, ac vitæ summe necessarias functiones incomprehenso modo, atque ferocia indomita adoritur, & lædit, spiritus, & humores, præsertim sanguinem, & balsamum nervorum, corrumpit, coagulat, profligat, pervertit, & deinde partium quoque solidarum substantiæ corruptelam ocys, tardiusve inducit, & ita in summum vitæ discrimen conjicit. Charlt. Ex. X. Pathol. §. 23. Villis de febr. c. 12. Dogm. N.M.G.P. II. c. 8. p. 232. seqq. ubi & differentias *Venenorum* legere licet. Alias etiam vocabulum *Venenæ* fuisse μέσον, & indifferens, ita ut in bonam partem quoque sumptum fuerit, patet ex l. 236. ff. de V. S. in quem locum. & Theophilus Paraphrastes Græcus scripsit: τὸ μέσον ἐπὶ τὸ ὄνομα τῆς φαρμάκης. Qui *Venenum* dicit, adjicere debet, utrum malum, an bonum. Confirmat hoc Lind. Ex. XIII. §. 316. Paracels. quidem strictius sumit; nihilominus tamen latius, quam propria significatio admittit, dum omne id, quod naturæ nostræ quomodocumque adversum est, *Venenum* appellavit. Paramir. Tract. 2. de Ente Venenæ, c. 8. & alibi: quam sententiam & Helmont. in scriptis suis videtur amplexus esse. In Chymicis *Mercurius* quoque dicitur *Venenum*; qui tamen & *Fermentum* vocatur. Rul. in Lex. Junge Th. Ch. Vol. I. p. 741. Vol. IV. p. 891.

VENER, id est *Mercurius*. Rul. & Johnf. in Lex.

VENEREVS, ἀφροδισιακός, vel dicitur de hominibus libidinosis, & salacioribus; vel etiam est Epitheton morbi ex impuro coitu orti, qui alias & *Morbus Gallicus*, *Lues Venerea* vocatur. Vide *Gallicus*. Usurpatur etiam de ipso actu conjunctionis maris, & foeminae; qui dicitur *Actus Veneris*. Exemplum harum significationum passim occurrunt apud Scriptores Medicos Latinos.

* *VENETICVS*, *Venetus*, ἐνέτος, denotat colorem glaucum, vel dilute cæruleum. Unde oculi *Venetici* vocantur, qui suffusione sunt affecti: fiuntque tales duobus modis, vel propter aquam, si nimium fuerit coagulata, vel propter siccitatem, quam patitur crystallinus humor. Gal. de ocul. part. 4. c. 12.

VENOSA Arteria, olim dicebatur vas illud sanguineum e pulmone ad auriculam cordis sinistram, & mediante hac ad sinistram ventriculum revehens ex falsa hypothese, quod e sinistro cordis sinu tantum Arteriæ prodeant, quemadmodum e dextro solum venæ; cum tamen revera ex utroque distinctum par vasorum, Arteria, & vena producantur, & reve-

ra *venosa* illa *Arteria* dicta sit vena quoad structuram organicam, & usum, neque pulsus, qui fortassis a nonnullis animadvertitur, articularum pulsui respondet. Vide Barthol. l. 2. An. cap. 7. pag. 404. Rectius vero dicitur *Vena Pulmonalis*.

* VENTER, κοιλία, multifariam accipitur. Late a recentioribus Anatomicis, quibus *Ventres* dicuntur insignes cavitates, in quibus nobile aliquod continetur viscus. Hinc totum corpus dividitur in tres *Ventres*: *Infimum*, qui vulgo *Abdomen* dicitur: *Medium*, *Thorax* dictum: & *Supremum*, seu *Caput*. Vide inter alios Barth. Anat. procem. p. 8. 9. Paulo strictius accepit Hippoc. quando vocab. κοιλίας aliquando usus pro *Thorace*, & *Abdomine*, excepto capite. Ita de affect. VII. 1. seqq. ubi morbos thoracis recenset: item l. 2. de morb. XLIV. 25. XLV. 33. unde & ad differentiam interdum *Thorax*, ἡ ἄνω κοιλία, venter superior; & *Abdomen*, ἡ κάτω κοιλία, eidem vocatur, 7. aph. 38. (Gal. in comm. ah h. l.) l. 1. de morb. X. 23. XI. 1. 2. &c. Strictè vero accipitur frequentius *Venter*, κοιλία, pro *Abdomine*, sive regione sub diaphragmate usque ad genitalia. Neque opus est exemplis hoc demonstrare, cum passim occurrant. Strictissime tandem pro *Ventriculo*; de quo p. p. interdum & sola *intestina*; præsertim ubi apud Hip. sermo est de ventris, vel alvi laxitate, aut adstrictione; quæ affectiones magis spectant ad *intestina*, imprimis crassa; unde & sunt, qui *Colon intestinum* duntaxat *ventrem* inferiorem vocarunt. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 112. & comm. 7. aph. 38. In Gr. vocab. κοιλία pro excremento alvi acceptum, legitur apud Hip. l. 4. Epid. XIII. 18. Jung. Foef. p. 344. seqq. Hoc etiam in Latino locum habere, vult Keuch. ad Samm. p. 206. In Chymicis *Venter* dicitur Terra. Th. Chym. Vol. I. p. 201. 378. *Venter Equi*, vocatur *simus equinus*, Rul. & Johnf. hoc est ignis ventris equi, instrumentum solutionis corporum: & fit in duobus vasis, quorum in uno est aqua, in altero *simus equi*, ubi est phiala cum medicina, statque in furnulo, & desuper comburitur levis ignis, ut aqua tantum evaporet, & non bulliat; ibique est canalis, per quem additur aqua, quando minuitur. Proprietas hujus caloris, vel ignis est quod non destruat oleum, sed augmetur propter suam humiditatem; nam alii destruant propter suam siccitatem. Et uti puer ex calido, & humido augmentatur; sic equi ignis augmentat oleum sua humiditate. *Ignis equi* non fundit, neque comburit, sed domat, & humidum augmentat. Hæc Johnf. de ventre equi. Lex. l. 2.

VENTININA, Paracelso dicitur ars vaticinatrix ex vento, quomodo sese habeat cœli, & astro-

rum cursus erga hominem, ratione boni, vel mali effectus. In altera explicatione Astronomiæ. Rectissime vero artibus incertis annumerat; cum nihil aliud sint, quam Nugæ.

VENTOSÆ, vocantur *Cucurbitæ*, absque scarificatione appositæ. Unde & Italice *le ventose* dicuntur. Forest. l. 29. Obs. 22. Schol. Est etiam *Ventosa* epitheton morbi, qui Avic. *Spina ventosa*, vel *Spina ventositas* vocatur: estque nihil aliud quam cariosa ossium affectio cum putrilagine conjuncta. De quo affectu maligno lege apud Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 9. Lang. l. 1. ep. 42. Pandolfinum integro tract. de hoc affectu, *Spina ventositate*, cum notis D. D. Merclini Junioris, Amici nostri honorandi, elegantissimis edito. Imprimis vero integro etiam libro hunc affectum descripsit libro de *Pedarthrocace* M. A. Severinus. *Ventositas* alias sæpe ponitur pro *Flatulentia*, sive *Affectibus flatulentis*, φουδῶδες. Unde & *apostemata ventosa*, dicuntur *tumores flatulenti*. Forest. l. 3 Chir. Obs. 3.

* VENTRALIS dispositio, κοιλιακή διάθεσις. Vide *Caliaca*.

† VENTRICULI CERVIX, stomachus. Ant. Boniven. de abdit. morb. caus.

VENTRICULATIO, idem quod *Ventriculosa passio*, ἡ τῆς κοιλιακῆς διάθεσεως. Legitur apud Aurel. lib. 3. Aeut. cap. 17. allegante Foef. in Oecon. pag. 346. quamvis incertum sit, qualis morbus hoc nomine veniat propter variam significationem vocabuli Græci κοιλίας. Unde & Cels. plane peculiarem attribuit acceptionem, vel pro Tympanite, vel Colica flatulenta, lib. 4. cap. 14.

VENTRICOSVS, *Ventriculosus*, vel dicitur qui magnum habet ventrem, μεγαλόκοιλος (Vide *Megalocalos*) Vel qui laborat affectione *Cæliaca*. Rhod. ad Scrib. n. 95. vide *Caliaca*. *Ventriculatio*.

* VENTRICVLVS, κοιλία, proprie dicitur, in quem primum animalia cibum protrahunt. Galen. lib. 6. Anat. adm. cap. 2. Dictus quasi *parvus venter*: estque pars organica, in infimo ventre sita, statim sub diaphragmate, chylicationis officina. Ejus historiam passim vide in scriptis Anatomicis; præsertim inter hos Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 9. In brutis pennatis quidem duos esse, in ruminantibus quatuor præter Aristotelem in L. L. de part. an. & alibi, videatur & Galen. d. l. cap. 3. & Barthol. d. l. loc. Translatum porro *ventriculi* vocab. ad alias cavitates, v. g. *Cordis* sinum dextrum ampliorem, & sinistram angustiore, qui vocantur *ventriculi*. Barth. l. 2. cap. 7. pag. 398. seqq. Ad *Cerebri* cavitates; quarum alii tres, alii duas, alii quatuor, Barth. unam saltem numerarunt, lib. 3. p. 490. seqq.

VENTRIBOQVI, ἐγγυσεῖμυθοι, vocantur ariolatores, & vates præstigioſi, qui plebi perſuadentes imponunt, dæmonem aliquem ab ipſorum ventre voces emittere, ſpiritum ſcilicet peculiari quadam arte intus attrahendo; quo fit, ut voces videantur non ab ipſis edi, ſed ab alio intra ipſos latente, cum tamen ab ipſis ſaltem egredi videantur. Nam ſi id non advertas, putabis, ea a loco aliquo diſtanti proficiſci. Eph. N. C. Ann. I. Obſ. 35. p. 20. Jung. Libav. T. IV. Op. p. 27.

VENTVS, ἀνεμος, quid ſit, ex Phyſicis notum eſſe debet. Quod vero ventorum cognitio, quam quiſque habeat naturam, proprietatem, & virtutem, Medico ſit neceſſaria, Hippocr. paſſim inculcavit in ſcriptis ſuis, de Diæta, Aer. L. & Aq. in Aphor. & confirmarunt hoc plerique Interpretes, præſertim Diet. n. 578. & Charlt. Ex. Pathol. v. 6. 12. Apud Spagyr. ventus quoque de diverſis rebus dicitur: v. g. ventus albus eſt Mercurius: Rubens, Auripigmentum rubeum: Citrinus, Sulphur. Rul. & Joh. Ventus quoque ſunt Spiritus. Imo diſt. Johnſ. l. 2. adhuc ſubtilius vult philoſophari, dicens: Ventus Chymici ſunt Theſauri naturæ; nec eſt aliquid in tota natura ventis ipſis pretioſius, & nobilius. Vita ſiquidem, & anima rerum omnium ventis deportatur ad res omnes. Eſt enim ventus ſpiraculum vitæ temporalis, quod alio vehiculo deferri non poteſt rebus omnibus, niſi ventis. Et ventus nihil aliud eſt, quam tenuiſſima, & ſubtiliſſima hujus materiæ pars, quam ignis naturæ, ſeu lumen cœleſte, quod huic materiæ ineſt, ſuſum elevat, & fit vapor, & ventus, qui ſummopere cuſtodiendus eſt, alioquin tota Alchymia eſſet inutilis. Cuſtoditur autem ventus ille, & vapor, ſi in vaſis vitreis, perquam optime obturatis, dum erit a materia ſua, & corpore continuatur, nam frigidityte vaſis, & aeris in vaſe concluſi Ventus ille, & vapor fit tandem aqua, & pluvia Chymica, quæ terram ſuam irrigando ſœcundat, non ſecus ac in magno mundo vapores, & venti; qui calore naturali terræ ſuſum in aerem pelluntur, frigidityte aeris, & ipſius humiditate convertuntur in pluviam, & aquam, quæ ſuper terram decidit, & ſuo irroratu ipſam ſœcundat; quia tenuiſſima, & ſubtiliſſima inferioris elementi pars, qua reliquorum Elementorum vires, & energias in ſe cohercet. Haſtenus Joh. An non vero hic iterum Gal. adagium commodè applicare liceret: Nihil apprehende, & fortiter tene? Quod & ipſe Lapis Philoſophicus Ventus Hermetis dicatur, legi poterit ap. Libav. T. II. Op. p. 428.

VENVCULA, eſt nomen Uvæ, quæ alias Apiana, Scirpula, Sticula, Stacula Moſchatella vocatur. Lind. Ex. X. 99.

VENULA, φλεβίον, diminutivum venæ, q. Parva vena. Sumitur ab Hipp. pro Arteria, lib. 6. Epid. ſ. 6. t. 2. Junge Gal. in comm.

VENVS, ἀφροδίτη, æquivocum eſt. Tribuitur enim hoc nomen Planetæ circa Solem locum ſuum obtinenti, qui pro diverſo poſitu ante Ortum Solis Lucifer, poſt occaſum apparens Hesperus nominatur. Deinde ita vocatur Dea Gentilium, ex ſpuma maris nata credita, Cupidinis mater, Cypris, vel Cypria dicta, omnis laſciviæ, & ſalacitatis dux, & regina. Hinc translata vox Veneris a veteribus, & recentioribus Medicis ad ipſam generationem; ut Venus nihil aliud notet, quam congreſſionem maris, & ſœminæ, licitam, & illicitam. Ita inter alios Linden. de licita ſcripſit. Venus conceſſa hominibus eſt, cum boni alicujus conſequendi gratia, tum mali averruncandi: Ex. XV. 5. 87. Jung. Diet. n. 140. Tandem & a Chymicis Venus vocatur Cuprum, ſive Æs: de quo ſuo loco. Veneris gradus eſt mitis, atque dulcis naturæ, viridis vitæ, Dorn. in Diſt. Parac.

VENUSTAS, idem quod Formoſitas, Pulchritudo, κάλλος. Leporum eſu Venuſtatis decorem in ſeptimum, aut nonum diem prorogari, fabuloſum omnino videtur. Lang. lib. 1. epiſt. 67.

VER, ἐαρ. Vernus, ἐαρινός. Vide Ear.

VERATRUM, ἐμβέβορον, idem quod Helleborus: de quo ſupra in H E.

VERBERA, πληγαί, quid ſint, pueri norunt, idem quod Plage, Percuſſiones. Pertinet inter cauſſas quandoque morborum, quandoque & inter remedia. De hoc teſtatur Roſſ. quod Empiricus quidam maniacos, & melancholicos ſolis flagris, & verberibus curavit. O. & M. M. Sp. l. 14. ſ. 3. c. 17.

VERBUM, λόγος, ῥῆμα. Ejus ſignificatio notior eſt, quam ut opus ſit verbis. An verbis quædam inſit virtus Medica, prolixè ventilavit C. Rejes C. El. q. 22. Et quomodo Paracelliſtæ abutantur, & pervertant ſententiam illam, Verbum DEI ſanat omnia, docuit Libav. T. IV. p. 7. ſeqq.

VERDETUM, vocatur color viridis ex vapore fortis aceti æneas laminas perfundentis. Vital. de Furno c. 261. p. m. 224.

VERECUNDIA, αἰδώς, αἰσχύνη, idem quod Pudor. Vide in P U.

VEREDARI Vermes. Vide Cutambuli.

VERETRUM, idem quod Penis, membrum virile: de quo vocabulo vide Roſſ. de part. genit. P. I. c. 43.

VERGILIA, πλειάς, πλειάδες. Vide Plejas.

VERITAS, ἀλήθεια, eſt ens reale verum; uti rectè vocavit Helmont. tr. Venatio ſcientiæ.

n. 27. Hanc etiam Medicum sectari debere, docet Gal. l. de Art. Med. const. c. 7. & alibi sapius. Et quis contra *veritatem* hiscere potest? Scrib. n. 84. & *Veritas* favori anteferenda. Amicus Galen. amicus Hipp. amicus Arist. magis amica *Veritas*. *Verum Spagyricum*, est rerum a natura productarum centrum, in quo virtus omnis, & ejusdem rei *Veritas*, atque potentia delitescit, per hanc artem ad actum deducenda. Th. Chym. Vol. V. p. 410. Enimvero modo negotium non magis imaginatione vana, & opinione niteretur, quam ente reali! Alias rectissime Rolsink. *Veritatem* Medicam duplicem fecit: aliam *ad amissam talem*, quæ infallibilem infert certitudinem: & aliam, quæ *ut plurimum talis*. Ad primam pertinent nonnulla Theoremata Physiologica. Ad hanc Prædictiones salutis, & mortis. Ord. & Meth. Med. Spec. l. 3. f. 2. c. 3.

* VERMES, ἑλμύντες, idem quod *Lumbrici*. Vide *Helminthes*.

VERGO, ῥέπω. Vide *Rhepo*.

VERMICATA, vocantur a nonnullis *Lentigines*. Fallop. de ulc. c. 23. T. I. p. 612.

* VERMICULANS, σκωληκίζων. Vide *Scolecion*.

* VERMICULARIS, σκωληκοειδής, idem quod *Vermiformis*. Vide *Scolecoides*.

VERMICULUM, i. e. *Elixir*, *Tinctura*. Rul. & Jon. in quo *Vermiculum* legitur.

* VERMIFORMIS, σκωληκοειδής. Vide *Scolecoides*. Dicitur & vermis cerebri. Castell.

VERMILION, i. e. *Cinabrium*, vel *Minium*. Rul. & Joh. in Lex.

VERMINA, *Verminatio*, *Verminosus*, σπόφος, σποφός. Vide *Strophos*. Alias *Verminosus* proprie dicitur de materia, in qua *vermes* generantur. Ita & sanguis *verminosus* hodieque passim legitur; & in specie in Bonetti Med. Sept. l. 2. f. 22. c. 1. p. 493. Dicitur & ibidem *Verminans*. Affectus etiam talis *Verminatio* appellatur. Plura de hominibus *verminosus*, & *verminatione* continua legantur apud eundem d. l. 3. f. 16. c. 1. seqq. p. 626. seqq.

* VERNACULUS, ἐνδημος. Vide *Endemos*.

VERNICE, i. e. *Vernix guttosa secca*. Rul. & Johnf.

VERNISIUM, idem quod *Vernix*, *Sandaraca* alias vocatur, vel *Gummi Juniperinum*, & ita *Vernix sicca*; vel liquor ex hoc gummi paratus, estque *Vernix humidus*. Schr. l. 4. cl. 1. n. 179. *Vernisium* vero legitur ap. Helm. tr. de Lith. c. 3. n. 7. De *Vernicis* variis speciebus vide Morley Coll. Chym. Leid. c. 504. seqq.

VERNUS, ἐαρινός, dicitur vel de ipso tempore; & ita idem est, quod *Ver*. Vide *Ear*. Vel morbis, qui *Vere* solent esse frequentiores;

& *Morbi verni*, sive *vernales* vocantur: quorum Catalogum recenset Hipp. 3. aph. 20. Jung. Diet. n. 228.

VERRES, vocatur *Sus mas*; quemadmodum *Aper Verres sylvaticus*. Lang. l. 1. ep. 61. Schr. lib. 5. cl. 1. n. 3. & 34.

* VERRICULARIS, ἀμφιβληστροειδής, *Amphiblestroides*, vocatur tunica oculi propria, quæ a cerebro ad oculos profecta humorem vitreum, & crystallinum ambit; cujus tunicæ figuræ in latum diffusi, atque expansi nervi *verriculo* similis apparet. Vocatur & *Retina*, vel *Retiformis*; quod reti etiam sit similis. Gal. negat, esse veram tunicam, sed potius cerebri portionem quandam exentam, lib. 10. de U. P. cap. 2. Confirmat hanc sententiam suo calculo Barth. l. 3. An. c. 8. p. 518. statuens, esse medullaris substantiæ mucum.

VERRISTÆ, vocantur Paracelso summum arcum in Epilepsia, una cum *Granagranis*, de caduco matricis §. 9. Quid vero sint, non explicat.

* VERRUCA, Græcum nomen non occurrit generale. Sunt vero *verrucarum* species duæ, *Acrochordon*, ἀκροχορδών, & *Myrmecia*, μυρμηκία, de quibus vide suis in litteris. Galen. lib. 2. Meth. Med. cap. 2. *Verrucosa ulcera*, vocantur dura, quæ alias ὀχθόδη dicuntur. Vide *Ochthodes*.

VERSIO, Ἰσὴ Chymica, vocatur formarum manifestarum in occultas; & sit corruptione formæ specificæ, generationeque generalis formæ, videlicet elementorum decompositorum in composita, & impurorum in pura conversione. Th. Ch. Vol. I. p. 199.

VERSUS, σείχος, ἔπος, μέτρον, Theriacæ *Versibus* descripta hanc habere utilitatem dicitur, quod facilius memoriæ mandetur, nec a suo ordine perverti possit. Galen. lib. 1. de Antidot. cap. 16. princ. Q. Serenus Sammonicus etiam suam Medicinam metricè, sive *Versibus* conscripsit. Ita & Scholæ Salernitanæ Medici: quamvis non sustineant *Versus* illi regulas Poeticas.

* VERTEBRA, σπόνδυλος. Vide *Spondylos*. *Vertebratus Musculus* dicitur, cujus utraque extremitas *Vertebris* continua est. Barth. l. 4. An. c. 7. p. 569.

* VERTEX, κορυφή. Vide *Coryphe*.

VERTIBULUM, significat caput Ossis globosum, quod alterius sinui ad articulationem inferitur. Hieron. Fab. Aquap. de off. Deartic. P. II. pag. m. 179.

VERTICELLI *marini*, σπόνδυλοι θαλάσσιοι, vocantur *Zoophyta*, tuberosa, quæ & *Vertibula*, alias *Teshya*, nuncupantur: de quibus vide Aldr. de Zoophyt. l. 4. c. 2. aph. 18. *Verticillum*, vel

vel *Verticulus*, etiam dicitur quodlibet Os Dor-
si, i. e. *Vertebra*. Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 3.

VERTIGO, δῖνος, σκοπιδίον, ἰλιγγος. Vide
Dinos.

VERTA, vocatur quarta pars libræ. Dorn. Rul.
& Johnf.

VERVA, vocantur apud Scrib. n. 16. *Armilla*,
amuleti loco gestatæ: quamvis Rhod. legendum
existimet *Virias*, aut *Viriolas* eboreas, Gr. ὑά-
λια, & βραχιόλια dictas. Aut *Vernula*, vel *Ve-
rucula*. Not. ad h. l. p. 55.

VERUCLA. Vide *Verva*.

VERVEX, id est *Aries castratus*. Schr. l. 5. cl. 1.
n. 30.

VERUM, ἀληθές. Vide *Veritas*.

VESANUS, *Vesania*, in genere, idem quod
Insanus, *Amentis*, *Delirus*, *Furiosus*, ὀργισμένος,
ὀργισμένη, μανία, &c. Ita Amor *vesanus* vo-
catur delirium ex nimio amore erga fœminam
obortum: de quo For. l. 10. Obs. 29 cum Schol.
Parac. vero distinxit inter *vesanos*, & *insanos*;
hos describens, quod sint amentes a nativita-
te, & hæreditario malo; *Vesanos* vero, qui per
victum, aut medicamenta forinsecus advenien-
tia: de morb. am. tr. l. c. 5.

VESCOR, idem quod *Edo*, *Comedo*.

* VESICA, κύστις. Vide *Cystis*. In Pharma-
ceuticis, & Chymicis *Vesica* vocatur vas me-
tallicum ex cupro, in forma vesicæ, vel ovi,
duorum, aut trium pedum altitudinis, con-
venientisque latitudinis formatum, & circa
fastigium apertum, ut intra sinum suum con-
venientem alembicum recipere possit; qui a-
deo cum orificio *Vesicæ* quadrare debet, ut tam
apte invicem concludatur, ne minimum inde
expirare queat. Impositum capitellum e suo
vertice canalem duum, aut trium pedum alti-
tudinis emittere debet, qui in summitate aliud
capitellum ab ahenio aliquo semper frigidum
continente, qua spiritus in alembicum elevati
refrigerari, & condensari possint, circumda-
tum sustinet. Ex hoc capitello Epistomium,
seu canalis procedit, qui vapores condensatos
guttatim in vas suppositum deducit. Hujus *Ve-
sicæ* usus in vegetabilibus non est negligendus.
Hæc Rul. & Johnf.

VESICATIO, vocatur symptoma superveniens
combustioni ex aqua, vel igne: de quo plura
videantur apud Valesc. de Taranta Philon. Chi-
rurg. cap. 22. & ex hoc Forest. lib. 2. Chirurg.
Oper. Obs. 17. Schol. Unde & effectus vesica-
torii remedii *Vesicatio* dicitur Blasio, Med. Un.
pag. 44.

VESICATORIUM, vocatur *Cantherium* quoddam
potentiale; & est species *Sinapismi* fortioris,
quo ut plurimum virtute cantharidum, aut al-
terius medicamenti caustici vesicæ in cuticula

excitantur. De his vide passim in Practicis: De-
scripsit Schr. l. 2. c. 44. fin. Morell. de Form. Rem.
l. 2. f. 1. c. 14. Vocantur a Diosc. ὀφθαλμική καὶ ἀν-
δρική ἐκδόρα, l. 3. c. 63. a Rolf. *Vesicantia*, quo-
rum historiam tradidit O. & M. M. Sp. l. 4. f. 7. p.
3. c. unic.

VESICULA, λύσιγξ, diminutivum *Vesicæ*. Fre-
quenter usurpatur de folliculo fellis. Vide *Cy-
stis*.

VESPA, σφήξ, ἀνέλκτρον, dicitur insectum api
simile, aculeatum; cujus historiam, cum usu,
& noxa, recenset Aldr. de Insect. l. 1. cap. 6. Ex
cadavere equino putrescente generari, testatur
Lang. l. 1. ep. 14. *Vesparum* puncturam quando-
que esse periculosissimam, confirmant Obs. Hild.
Cent. 4. O. 78. seqq.

VESPER, *Vespera*, ἑσπέρη. Vide *Hespera*.

VESPERNA, vocabatur quarta cibationis diur-
næ pars, merendam sequens: & legitur apud
Franc. Bonamicum de Alim. l. 3. c. 40.

VESPERTILIO, νυκτερίς, est animal bipes, ala-
tum, & volans, sed non pennatum, muribus
plerumque simile, viviparum; cujus historiam
cum usu tradidit Aldr. l. 9. Ornith. cap. 1. Gal.
l. 10. S. F. 5. Sanguis *nycteridos*.

* VESTIGIUM, ἰχθυός. Vide *Ichnos*.

VESTIMENTUM, *Vestis*, ἱμάτιον, εἶμα, ἐσθής,
quid proprie significet, aliunde constat. Me-
taphorice etiam tribuitur *relæ* araneorum.
Keuc. ad Sam. pag. 279. Abusive vero, & val-
de incongrue ignis *Divinus*, & *Sal vestium* no-
mine veniunt, in Th. Ch. Vol. VI. p. 16.

VETERASCENS, παλαιόμενος, dicitur de pin-
guedinebus, quæ progressu temporis acrimo-
niam, & rancorem acquirunt, Gal. lib. 3. de C.
M. P. G. c. 5. circa fin.

VETERANA, vocatur a Gilberto *Morbillus*; uti
scribit For. l. 6. Obs. 44. Schol. fin.

VETERINARIA, κτηνιατρική, vocatur ars, quæ
tractat curationem morborum in jumentis, &
pecudibus. *Veterinarius*, κτηνίατρος. Quam-
vis vero ratione finis, & intentionis cum arte
Medica convenire videatur; ob subjecti tamen
insigne discrimen, quo Homo nobilissima
creaturarum multis parasangis antecedit bruta,
ut & ob maximam differentiam inter eos, qui
exercent *Veterinariam*, & veram Medicinam,
minime conjungendas esse, rectissime judicant
ii, qui dignitati suæ melius consulunt, contra
Plempium in Fund. Med. & Bonett. An. Pract.
l. 1. f. 13. Obs. 32. Schol. p. 272. Conscripsit talem
Medicinam Publ. Vegetius appellans *Mulo-Me-
dicinam*; in quo scripto plura occurrunt voca-
bula Latino-barbara, quæ etiam Lexico huic
inferi potuissent: v. gr. Morbus subtercutaneus,
farciminosus, subrenal, strophosi, epistomici,
Appiosi, Pullaria, &c. nisi nefas duxissemus,

artem nostram ἐπιφανεστάτην Veterinariis terminis sordidare.

* VETERNUS, λήθαργος, *Veternofus*, λήθαργικός. Vide *Lethargus*.

† VETERNUM, aqua intercus, Servio ap. Hadrian. Jun. in nomenclat.

‡ VETERNUS, Capitis affectus. Cato apud Festum. Veternofus quam plurimum bibit, tam maxime fitit.

VETUS, παλαιός. Vide *Palæos*.

VEXO, λυπέω. Sumitur in Med. in malam partem; & significat molestiam affero. Diciturque de Morb. uti explicavit emphasin hujus verbi Lind. Ex. 15. §. 79. Rhod. quoque vexari explicat per gravius affligi, raptari huc, & illuc, distrahi: Lex. Scrib. p. 457. Cujus vero autoritate Vexationem pro cutis sugillatione accipi scripserit Blanc. in Lex. nobis non constat, cum in nullo eorum qui ad manus fuerunt, authore invenire potuerimus. Alias Vexatio etiam sumitur pro paroxysmo doloris Arthritici a Joh. Th. Minadoc l. de Arthr. c. 33. p. m. 79. seqq.

VIA, ὁδός, quid proprie significet, non pertinet ad Medicinam. Nihilominus per translationem frequenti in usu est vocabulum hoc, dum sumitur pro Ratione, vel modo aliquid tractandi, aut perficiendi. Ita accipitur a Galen. cap. 3. in 6 Epidem. t. 20. Ita Via veritatis vocatur Philosophia. Ita Via ad sanitatem, est Via rectissima ad Deum. Linden. Exerc. III. §. 19. Via quoque duplex, humida, & sicca, dicitur esse in negotio Lapidis Philosophici; quarum illa faciliior, hæc difficilior habetur. Th. Chym. Vol. VI. pag. 529. 540. seqq. Via stomachi, & ventris vocatur Oesophagus, apud Barth. l. 1. An. cap. 12. pag. 447. Primæ Viæ, dicuntur Oesophagus, ventriculus, & intestina cum appendicibus eorundem, in quibus non tantum purgantia, & vomitoria, sed & alia medicamenta intus assumpta virtutes suas exerunt, ut operationes suas postmodo determinate edere possint. Villis Pharm. Rat. P. I. f. 1. c. 2. Nonnulli etiam vasa Meseraica inter primas Vias referre non dubitant.

VIBICES, μώλωπες. Vide *Molops*.

* VIBRATIO, κλονή, est agitatio, & motio corporis, & membrorum involuntaria, ut conquiescere non liceat, etiam si strenue renitaris. Gal. l. de rem. c. 6. Vide *Clonos*.

VIBRISSÆ, vocantur Pili in naribus, quas Blannus (an ex errore) *Vibriscos* nominavit: Med. Univ. in proleg. p. 2. & p. 157. Illud vero habetur apud Barth. Anat. p. 530.

VICINITRAHA, aut *Vicinitrahius*, respondet Gr. ἐνδοσπασμός; & illud Felicianus excogitavit, hoc Ingrassias. Vide hujus Schol. in Gal. de tum. p. n. Schol. 24.

VICTICELLÆ liquor, aut *Viticellæ*, dicitur Parac. genus vini: & legitur in Scholiis ad Libell. II. de Tartaro.

* VICTUS, διαίτα. Vide *Dieta*.

VIGESIMUS, εἰκοστή, scil. ἡμέρα. Refertur ab Hipp. 2. aph. 23. inter dies Criticos. Huncque fortiolem esse statuit, quam vigesimum primum, l. 3. de dieb. crit. c. 9.

VIGILANTIA, Vigilia, ἀγρυπνία, ἐγρήγορσις, opponitur somno; estque res non naturalis, & causa sanitatis, morborumque procatactica, consistens in exercitio sensuum, & motus, a spirituum animalium activitate expedita dependente. Jung. Charlton. Ex. VII. Pathol. §. 4. & Dogm. nostra P. v. c. 4. Diet. n. 5. & supra vide *Egregorsis*.

VIGOR, ἀκμή, vide *Acme*. Adde Linden. Ex. XII. §. 85. 86.

* VILLI, idem quod *Fibræ*, ἴνες. vide *Fibra*. Villi Laurent. Bellini in præfat. Operis de Puls. Urin. &c. restringuntur ad fibras musculorum in tendinem coeunt. Villosa crusta, quid sit, ap. Villis, vide supra *Crusta*.

VILTRUM Philosophorum, est Alembicus. Absolute tamen positum est *manica lanea*, in modum Hipp. velut *lingula*, per quam liquores clarificantur. Dorn. Rul. & Joh. At communiter per F scribi solet in hac significatione *Filtrum*. Vide supra *Filtratio*.

VINACEI, vel *Vinacea*, σέμφυλα. Vide *Stemphyla*.

VINCULUM, δεσμός. Vide *Desmos*. Vinculum Softrati descripsit Gal. de Fasciis n. 81. & ex hoc Scultet. delineavit, Arm. Chir. P. I. Tab. XXXV. fig. 6.

VINDICTA, ἀντιπρώρησις, est accessorium iræ, non hujus essentia. Gal. l. 2. de san. tu. c. 9. Dicitur & *Ulio*.

VINOSUS, φίλονος, amans vini, qui non expectare potest commodum tempus ad bibendum vinum. Lind. Ex. XVI. §. 224. Vinosus liquor sine vino quis sit, vide *Liquor*.

† VINUM STYBELITES, quod sua sponte ex uvis passis distillat, vinum ultro effluentibus uvis: Tetr. 4. ferm. 3. c. 24. Aegin. c. 8.

† VINUM GRÆCUM, vite potius, quam a solo. Alphonsus Lopez, in Galen. de Euchi-mia fol. 48. item Guarnetum Altimar. lib. 1. cap. 64.

† VINUM PONTICUM, Arabibus acerbum. Pisanellus de esculentis, & potulentis.

* VINUM PROTROPUM, quod ex vinis nostris expressum stillat. Mercat. de indic. Med. lib. 1. cap. 2.

* VINVM, οἶνος. Vide *Oenos*.

VIOLENTVS, βίαιος, significatio hujus nota est; & dicitur de eo, quicquid a vi, & impetu quo-

quodam dependet. Opponitur *spontaneo*, *ἐκ τῆς φύσεως*. *Violentam* mortem facere cadaver flaccidum, scribit Helm. de flat. n. 14.

VIPERA, *ἑχίς*, *ἑχιδνα*. Vide *Echidna*. De *Viperino* vide Libav. T. II. Oper. p. 198. *Viperæ caudinosæ* Anatomiam scripsit Eduard. Tyson. Med. Londinens. uti patet ex Act. Erud. Lips. An. 1684.

VIR, *ἄνθρωπος*, recte dixit Lind. esse nomen *Sexus*, *Ætatis*, *Status*, & *Dignitatis*, Ex. XIII. §. 9. seqq. Prima significatio frequentissima est: quo pertinet quæstio illa, An *Viri* possint in *fœminas* mutari, & vice versa; Id quod affirmare videtur Lang. l. i. ep. 70. Rectius tamen negat C. Rejes C. El. q. 57. num. 19. dicens, esse talia exempla vel pro fabulis, & figmentis Poeticis habenda, vel utrumque sexum habuisse, uno præ altero supereminente, vel dæmonis vafricitie contigisse. Ad primam significationem pertinent & Derivata *Virilis*, *Virilitas*. Ita *Virile membrum* vocatur *Penis*, ad discrimen *Pudendi muliebris*. *Virilitas*, *ἀνδρεία*, *ἀρρενότης*, opponitur *θηλυτητί*, *fœmineæ naturæ*. Gal. lib. i. de fem. cap. 15. Altera significatio est præ reliquis emphatica, magis denotans *maiem ætatis*, qui neque juventutis calore, neque senectutis frigore infestatur. Cels. l. 2. c. 1. Et in hac significatione sumsisse Hipp. l. 5. Epid. II. 7. vult Lind. d. l. §. 15. In tertia *Vir* idem est, quod *Maritus*: de quo superius in MA. Quarta Rhetoribus, & Jctis magis, quam Medicis usitata; & exprimit *vigorem corporis*, & *animi*: Unde proverbialis locutio, *Virum* se præstare. Vide Lind. Ex. III. §. 28. *Vir* quoque dicitur in negotio Lapidis Philosophici illud metallum, vel ejus metalli semen, quod jungitur *Argento vivo*, tanquam *fœminæ*. Libav. Tom. II. Ope. p. 142.

VIRAGO, *ἀνδραειρά*, epitheton olim *Amazonum*, vocatur *fœmina* quoad sexum, quoad vires vero corporis, & animi mascula. Tales non esse facile obnoxias morbis hystericeis, & muliebribus, scripsit C. Rejes C. El. q. 46. n. 15.

VIREs, *ἰσχύς*, *δυναμὶς*, idem quod *Facultas*, *Virtus*, *Vis*. Vel dicitur de ipso corpore humano; & indicant sui conservationem. Gal. l. 9. M. c. 13. Suntque vel *Naturales*, sub quibus & *Vitales* comprehenduntur, & *Animales*, de quibus videatur Linden. Ex. XIV. §. 40. seqq. Vel dicitur de Medicamentis. De his vide Schrod. l. i. c. 30. & plures alios. Quære etiam supra in *Dynamis*.

VIRGA, *ῥάβδος*, proprie quid significet, ex aliis jam constat Lex. videlicet *Bacillum*, præsertim arboris viridis, æqualem, & longiusculum. Tribuitur vero postmodo & aliis rebus; v. g. *Plastræ*, quæ est species *Consolidæ*; & di-

citur *Virga aurea*, alias *Consolida Saracenica*. Deinde *bacillis*, qui applicantur in fracturis, ap. Hipp. 3. de fract. t. 29. Jung. Gal. in comm. adh. l. Porro Membrum virile quoque in Anatomicis vocari *Virgam* a Medicis, notissimum est ex antiquis, & recentioribus Scriptoribus. Ita & Clitoris *virga muliebris* appellatur. Barth. lib. i. Anatom. cap. 34. in princ. Diminutivum Latini est *Virgula*; & ad propriam significationem pertinet *Virgula bifurcata metallica*, vel *Divinatoria*, qua indagantur diversa metalla, & eorum venæ; de cuius virtutibus, præparandi, & utendi modo legi poterit Bas. Valent. in Testam. ultim. P. I. ubi variarum meminit *Virgularum*, *lucentis*, *candentis*, *salis*, *furcillæ*, *trepidantis*, *cadentis*, *obviæ*, cap. 22. seqq. ad 28. Th. Ch. Vol. IV. p. 242. 322. Libav. T. III. p. 260. Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. l. 4. cl. i. n. 108. p. 454. seqq.

VIRGATA, dicitur futura Cranii, quæ alias *Sagittalis*, *Jugalis* vocatur. Barth. libell. 4. An. c. 5. p. 705.

VIRGO, *Virgineus*, *παρθένης*, *παρθένη*. Vide *Parthenos*. Spagyricæ quoque *Virginis* nomen tribuitur *Mercurio*. Libav. T. II. Op. p. 351. Et Aqua alba Mercurialis vocatur *Virgo habens uber unicum*, Th. Ch. Vol. III. pag. 22. *Virginale claustrum*, vocatur *Hymen*; de quo vocabulo supra in HY. *Virginis* adstrictio, Mercato dicitur Matricis post nimiam e partu distensionem factam in pristinam angustiam reductio: l. 5. de Mul. affect. c. 14. p. 65.

VIRGULTUM, idem quod *Virga*. Hinc Dorn. descripsit *Virgulta fossorum*, quod sint thesaurorum indices virgæ, in Dictionar. & haud dubie respexit ad Parac. locum, l. 2. Phil. sagac. §. Quid sit Necromantia cœlestis; cuius dux species recensentur, *Adech plumbeus*, & *Virgulta directa*, quæ aperiunt occulta.

VIRIÆ, *Viriola*, idem quod *Verræ*, vel *Verruclæ*. Vide *Verræ*.

VIRIDELLUS morbus, dicitur Paracelso *Epilepsia*, vel *morbis Caducus*, ob hanc rationem, quia *Viridellus* curat illum: Paramir. lib. i. c. 6.

VIRIDIS, *χλωρός*, *χλωρός*, proprie vocatur *Color herbaceus*, olerum, ciborum, plantarum. Gal. comm. 2. in l. 6. Epid. t. 16. Hinc etiam per translationem *viride* quoque dicitur quod vitalem adhuc continet vigorem. Tribuitur vero etiam aliis rebus metallicis. Ita *virida æris*, vocatur *Ærugo*: de quo superius in *Ærugo*. *Viriditas salis*, est liquor, aut oleum ejus *viride*. Dorn. Rul. Joh. *Viridis Leo*, quid sit, vide apud Libav. T. II. p. 278. *Viriditas æris*, est ejusdem perfectio; & magnis extollitur laudibus: Th. Ch. Vol. IV. p. 535.

VIRILITAS, ἀρρενωπότης, ἀνδρεία. Vide *Vir*.

VIROSUS, proprie dicitur id, in quo inest *virus*, id est *venenum*, maligna qualitas, deleteria. Aliquando tamen etiam de graveolenti, aut saporis teterrimi materia prædicatur, apud Scribon. n. 103. 163. 245. notante Rhod. in Lex. p. 458.

* **VIRTUS**, æquivocum est. Accipitur enim vel de potentiis naturalibus; & ita coincidit cum vocibus *Facultas*, *Vires*, *Potentia*, Græc. δυνάμις, vide *Dynamis*: vel de habitu mentis per crebras actiones morales bonas acquisito. De quibus virtutibus, præsertim moralibus, Gal. dixit, quod adeo connexæ sint, ut qui unam habet, habeat & reliquas, quasi ex uno fune revinctæ: l. quod opt. Medic. sit optim. Ph. Gr. ἀρετή.

VIRULENTUS, idem quod *Virosus*, ἰοβόλος. Ægin. l. 5. c. 1.

† **VIRUS** recentiorum, Gal. ἰχὼρ, sanies latinitas: l. 3. c. 3. Tagault.

VIRUS, proprie dicitur *Humor fluens*. Hinc etiam usurpatur pro *semine*, Gr. γόνιμ, dicto a Sereno c. 9. Vide Keuch. in not. p. 123. Enimvero usitatio est acceptio in malam partem, qua idem significat, quod *Venenum*, sive malignam, & deleteriam qualitatem. Ita & *Ichor* ex ulcere fluens maligno vocatur *Virus*, notante For. l. 7. Chir. Obs. 2. in Schol. Et ita opponitur puri crasso, quod dicitur *Sordities*. Vide *Sordities*.

† **Vis** ἐπιμερηστική mitigatoria acrium excrementorum. Trinc. l. 5. c. 3.

Vis, in genere est modus movendi. Accipitur vero vel de modo naturali: & coincidit cum *Viribus*, *Facultate*, *Virtute*. Ita *vis animi*, corporis, morbi, veneni, medicamenti passim legitur. Jung. Keuchen. pag. 117. Vel de modo violento, extrinseco: & ita coincidit cum *Violentia*; diciturque Græc. βία. Vide *Violentus*.

VISCALEUS, est viscus ramosus, arboribus innascens; ut viscus quercinus malorum, &c. Dorn. Joh. in Lex.

VISCERA, πλάγχθη, vide *Splanchna*. Verum & in singulari *viscus* in usu esse, rectissime monuit Keuch. a Seren. pag. 251. Adde Diet. n. 782.

VISCEROSUS, μεγαλόπλανχτος dicitur. Vide *Megalosplanchnos*.

VISCIDUS, *Viscosus*, γλίχρος, σείγλιχρος, idem quod *Lentus*, Tenax. vide *Glisthos*, *Perriglisthos*. *Viscosa* Philosophorum aqua quid sit, vide in Th. Ch. Vol. I. p. 529. seqq. Libav. T. II. Op. p. 142. Hodieque sunt, qui inter principia Compositorum corporum referre non dubitant, dicentes *Corpus viscosum* esse, quod particulas

obtinet plurimas aqueas in paucis ramosis, & terrestribus, instar vesicularum inflatis contentas in aqua, & aquosis menstruis dissolubiles: quemadmodum prolixius hæc principia proponuntur a Jac. le Mort. in Pharm. Medico-Chym. c. 23. seqq.

† **VISCUM DAMASCENUM**, in Syria ex myxis viscosis paratur. Hieron. Gabucinius de lumbricis c. 24.

† **VISCILAGO**, Mucilago. Tagault. lib. 5. cap. 4.

† **Viscus**, apud veteres, quidquid inter cutem est, & ossa, & quidquid sub corio. Salm. in Solin.

VISCUM, ἰξός, vide *Ixos*. Adde Gal. l. 6. de S. F. 5. *Ixos*. *Viscus* quoque dicitur pix decocta ex rimis, vel locustis arborum. *Viscus secundæ generationis*, est cruor, qui descendit a salibus. Dorn. Ruh. & Joh. Apud Libav. *Viscum* quoque vocatur *Mercurius*, vel liquor viscosus, sive Aqua viscosa, *Gluten* quoque dicta: S. A. Ch. l. 3. c. 1. circa fin.

VISIBILIS, ἱκτός, dicitur de qualitate externa; qualis est color. Galen. lib. 2. de L. Aff. cap. 8.

Visio, apud Latinos homonymon est. Vel enim idem est quod *visus*, ὁψις. Vel significat apparitionem, φάσμα, v. g. in somno. Vide *Opfis*.

VISITATIO, ἐπισκεψις, vocatur *Medici* ad ægros ingressus, cum cognoscendi morbum, tum ordinandi, & remedia præscribendi gratia. Dicitur quoque de aliis *Inspectionibus*: v. g. *Officinarum Pharmaceuticarum*, in quibus omnibus *Medicus* prudentiam, & peritiam suam demonstrare debet. De *visitatione Obstetricum*, pro cognoscenda virginitate, an admittatur de Jure, legatur Auger. T. II. Epist. & Conf. Med. p. m. 334. seqq.

VISORIVS, ὀπτικός. Vide *Opticus*.

VISUS, idem quod *Visio*, ὁψις. Vide *Opfis*.

VITA, βίη, ζώνη, quid proprie sit, magis ad Physicos, quam Medicos spectat. Quam varie vero possit sumi, & explicari *Vitæ* vocabulum, videatur inter alios Kerger. in tract. suo de ferm. f. 1. c. 3. & 5. Non minus late etiam sumit Schr. *Vitam essentialem*, dicens rei unius cuiusque actum, vel ὀντελέχεια, l. 1. c. 5. quod vero negat Fr. Hofm. in cl. ad h. l. num. 8. Nobis hoc videtur animadvertendum, pace aliorum, hodieque in scriptis recentiorum, non accurate distingui inter *vitam* Physicæ, & Metaphysicæ, vel Hyperphysicæ consideratam: dum non verentur non solum inanimata naturalia, sed etiam Deum *viventem*, Corpus Christi in Cœna Dominica immiscere; uti apud dictum Kerger. Marc. Marci &c. videre licet. Profecto huius-

Hujusmodi confusiones limitum non pariunt veram scientiam; quin potius destruunt, & ad barbariem, imo graviora intellectus vitia deducunt. Tantum!

* **VITALIS**, ζωτικός, dicitur partim de Spiritu, qui nullus alius est, quam *Calidum nativum*, *Flamma vitalis*; partim de Actionibus vitalibus, quæ Sanguini, & illi dicto principio vitali attribuuntur; uti sunt *Respiratio*, & *Motus sanguinis*, a corde in totum corpus, & ejusdem e corpore ad Cor Refluxus, cum aliis connexis functionibus. Quo pertinet & *Temperamentum vitale*, *Nutritio*, &c. Vide *Calidum*, *Flamma*. *Temperamentum*, &c.

* **VITELLUS**, λέκυθος, vide *Lecytos*. *Vitellum poli*, id est *Alumen*. Rul. *Vitellina bilis*, i. e. flava, ξανθή. Vide *Bilis*.

VITILIGO, αλφός. Vide *Alphus*.

VITISALTUS, idem quod *Chorea S. Viti*. C. Rejes C. El. q. 97. n. 3. vide *Chorea*. Paracels. vocat *Vitistam*, sive *Choream lascivam*, de morb. ament. tr. 2. c. 3.

VITIUM, in genere idem quod *Erratum*, *Morbis*, ἀμαρτία, νόσος. Alii vero distinguunt inter *Vitium*, & *Morbum*; *Vitium* dicentes, perpetuum corporis impedimentum: *Morbum* vero, temporalem corporis imbecillitatem; l. 101. ff. de V. S. ubi Theophilus Paraphrastes in Gr. *Vitium* expressit per πᾶθος. Jung. Rhod. ad Scrib. p. 16. Verum illa distinctio raro observatur.

* **VITREUS**, υἰλῶδης, υἰλοειδής. Vide *Hyalodes*.

VITRIOLUM, χαλκάνθη, χαλκάνθηον, *Chalcanthum*, *Atramentum sutorium*, item *Zegi*, est succus mineralis concretus, estque duplex, *Nativum*, & *factitium*. Ratione coloris tres species recensentur: *Cæruleum*, quale *Hungarium*, quod & *Cyprium* vocatur: *Viride*, quale *Goslarie*, & *Svecicum*: 3. *Album*, quod & λευκόιον. Hujus historiam, cum usu, & variis ex eodem præparatis medicamentis, vide ap. Schrod. l. 2. c. 26. Fr. Hofm. in clav. ad hunc locum. Adde Rul. Lex. Chym. *Atramentum sutorium*, Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 40. & Tom. II. p. 273. Junken. Ch. Ex. Cur. P. I. f. 4. c. 3. p. 270. seqq. *Vitriolum Chymicorum* factitium, ex scorpiis ferri legitur ibid. *Vitriola* quoque ex aliis parari possunt metallis; ut *Vitriolum Solis*, *Luna*, *Martis*, de quibus Libav. d. Synt. loc. c. 41. Schrod. Rolf. & alii consuli possunt. Quod vero etiam laudes *Vitrioli* sint in quibusdam hyperbolicæ, non erit dubitandum. *Vitriolum liquesfactum*, aut *Vitriolatum*, est *Vitriolum* ex minera tractum, & liquidum, quod coagulari nequit amplius, vel a minera æris tractum *Chalcanthum*. *Vitriolum novum*, est *Vitriolum*

album. *Romanum* dicitur, quod maxime viresc. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

† **VITRUM FOSSILE**, lapis Specularis. Plater. c. 7.

† **VITRUM HISPANICUM**. Sofa. Mer. de Ind. med. l. 2. c. 7.

VITRUM, υἰλός. Vide *Hyalos*.

VITTA, proprie dicitur *Reticulum*, quod capitibus mulierum imponitur. Per translationem quoque portio *Amnii tunica*, quæ capiti infantis quandoque adhæret, si fœmella fuerit, *Vitta* vocatur, sicuti in Masculis *Galea*. Barth. l. 1. An. c. 36. p. 303.

VITULUS, μόχθος, proprie dicitur *Vaccæ proles*: unde *Bos juvenis* appellatur. Gal. l. 11. S. F. 6. *Medulla*. Inter carnes *vitulina* habetur pro delicatiori. Bruyerin. l. 13. de re cib. c. 4. De usu *vitali* Medico lege Schrod. l. 5. cl. 1. n. 38. Per translationem e similitudine quadam desumptam piscis quidam etiam vocatur *Vitulus marinus*, qui alias *Phoca* appellatur. Vide *Phoca*.

VIVENS, ζῶον, idem quod *Animatum*: quomodo a non vivente differat, docet Gal. l. quod sang. nat. in art. cont. c. 8. videlicet non corporis mole, sed facultate agendi.

VIVERRA, ἰκπῆς, idem quod *Mustela sylvestris*. Vide *Ictis*. Adde Forest. l. 19. Obser. 15. Schol.

VIVIPARUM, ζωτόκον, est epitheton animalium quandam differentiam exprimens, quando multiplicationem suæ speciei productione novi animalis vivi sibi similis præstant; ad differentiam *Oviparorum*, de quibus supra. Interea naturam aliquando extraordinarie quid præstare, & ovipara quoque fieri *vivipara*, patet ex Observatione Mich. Lyseri, de gallina *vivipara*, quæ sex pullos conformatos uno partu exclusit, secuta matris propriæ morte; in Observat. Cultro Lyseri Anat. additis Obs. I. p. 193.

† **ULCUS OSTRACOSUM**, callosum. Paul. l. 3. c. 11.

ULCUS, ἔλκος, dicitur & *Hulcus*. Vide *Cicatrix*.

ULE, ἔλκη. Vide *Cicatrix*.

URINA, πῆχυς, idem quod *Cubitus*, ὠλέκρον. Vide *Cubitus*, *Olecranon Focile*.

* **ULOMELIA**, ὑλομελία. Vide *Solimembra*.

* **ULON**, ὕλον, Lat. *Gingivæ*, de quo vocabulo etiam supra in GI. Quod vero etiam ἔλκος inflammationes gingivarum significet, apud Hipp. l. 2. de morb. XI. 4. vana est Foes. imaginatio, & pugnat cum ipso textu.

ULOPHONOS, ὑλοφόνος, idem quod *Ixia*, planta venenata, teste Ægin. l. 5. c. 47.

ULPHA, *Lapsatura*, recrementum cotis. Rul. in Lex.

ULRACH, id est Sanguis Draconis. Rul. & Johnf.

ULTIMUS, ἔσχατος, idem quod summus, vel Extremus. Vide Eschatos. De materia ultima passim in Paramiro, & aliis scriptis suis disse- rit Paracellus, statuens, eam esse Tartarum Coagulationem, Putrefactionem; ut nihil cer- ti exinde liceat colligere. At in Th. Chym. ultima rerum natura dicitur summa perfectio, quæ jubilat in exaltatione sua: sicut aurum ab aliis duobus separatim gloriatur in igne, vi- trumque. Vol. I. p. 275.

ULTIO, ἀντιπώρησις, idem quod Vindicta: de quo paulo superius.

ULTRAMARINUM, vocatur Magisterium quod- dam e Lapide Lazuli paratum, pictoribus im- primis, usitatum; sive pulvis impalpabilis elegan- ter secundum diversos elegantiae gradus cœru- leus; cujus parandi modum e Zynoltero perspi- cue proposuit Junken. in Ch. Exp. Cur. P. I. f. 4. c. 9. p. m. 329. seqq.

ULULA, αἰγυλιός, ὀλολυγών, est species No- ctua; ejusque descriptio, cum usu Medico, ha- betur in Aldr. f. 8. Ornith. c. 6.

UMBELLÆ, sunt summitates plantarum sinuo- sæ, instar nidi avis formatae. Schr. l. I. c. 2. Unde & plantæ umbelliferae vocantur.

* UMBILICUS, ὀμφαλός, vide Omphalos. Præ- ter illam significationem Anatomicam, tribui- tur quoque ob formæ similitudinem aliis cor- poribus naturalibus: v. gr. 1. Plantæ cuidam, Umbilicus veneris dictæ; de qua consulantur Botanici. 2. Cochleæ, de qua legatur Aldrov. lib. 3. de Testac. cap. 35. 36. 3. Lapidis, vel gemmæ marinæ, quæ Umbilicus Veneris di- citur, coloris interdum rubri, interdum candi- di, aut purpurei. Dicitur autem Umbilicus Ve- neris, quia ab altero ejus latere, cum sit pla- na, ab altero, quo elevatur duobus lineis (vel- ut in domunculis cochlearum) ventrem rotun- dum, quasi pomum, & umbilicum puellæ for- mosæ refert. Verum Germani magis respicien- tes ad formam ejus, quam refert a latere ele- vato, propemodum fabæ magnæ, deinde ad patriam, ubi reperitur, vocant vernacule Fa- bam Maris. Reperitur enim inter cochleas in littoralibus. Dicitur conciliare gratiam puel- lis, & plurimum facere ad formam, & amo- rem, deinde ad morbos puellarum. Hæc Rul. & Johnf.

UMBLA, nomen piscis lacustris, qui & a co- lore Rubeculus a nonnullis vocatur: cujus de- scriptio, cum usu in cibis, videatur in Aldr. l. 5. de pisc. c. 47.

UMBRA, σκιά, æquivocum est: Propria signi- ficatio nota, quæ caliginem notat, quæ ex den- sitate corporea provenit luminis, & radiorum

Solis, vel candelæ penetrationem non admitten- te. Hinc umbrosus, σκιερὸς, σκιάδης, id est caliginosus vocatur autumnus, ap. Hipp. l. 3. Epid. f. 3. t. 3. Deinde Umbra vocatur piscis fla- viatilis, & marinus, qui & Sciana, σκιάνα, σκιάνης vocatur: quorum hic describitur, cum usu in cibis, ab Aldrov. l. I. de pisc. c. 17. J. Alex. l. 20. Sal. c. 4. Bruyer. de re cib. l. 19. c. 24. Ille vero apud Aldr. l. 5. de pisc. c. 15. Bruye- rin. l. 22. c. 16.

UMBRAGINES, dicuntur Pygmei. Rul. & Joh.

UMBRATILES, aut Umbratilia corpora trans- mutata, sunt in hominum conspectum ab astris, & suis adscendentibus occultis, oblata, quæ non secus ac lemures, apparent oculis; idque per magicam (imo diabolicam) efficaciam. Rul. & Johnf.

UNCAM, i. e. Argentum vivum. Rul.

* UNCIA, ὀγγίς, nomen ponderis Roma- num, sed & a Græcis receptum, pendens drachmas octo, vel scrupulos viginti quatuor. Diosc. & Galen. de pond. & mens. & ex his Gorr. Est vero uncia duodecima portio libræ. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 3.

UNCINUS, idem quod uncus, ἄγκυρα, hamu- lum, vel hamum significat. Vide Hamus.

UNCTIO, χρίσις, ἀλείψις, vide Inunctio.

UNCTUARIUM, ἀλφειήριον, dicitur locus, & pars certa balnei temperati caloris; quod in ea homines ante, & post sudorem, & lotionem pro diversa corporis habitus ratione inungeban- tur. Lang. l. I. ep. 50.

UNCTUOSITAS, λιπαρότης, quando ad conta- ctum, vel gustum pinguedo quædam externa percipitur. Gal. l. 3. de S. F. c. 16. in princ. Unctiosa humiditas describitur a Libav. hoc modo, quæ non quidem adhæret, ut viscosa, seu glutinosa, veruntamen unguine prædita est, unde quasi unctæ, & ungens appellatur. Talis est aqua, quæ ex argento vivo sublimato de- stillatur; ut videre est, cum Mercurium vitæ faciunt, qui liquor unctuosus potest olei confi- stentiam assumere, ut & in pulverem niveum præcipitari, &c. Tom. II. Oper. p. 420. Alia Unctuositas Mercurii descripta legitur in Th. Chym. Vol. IV. p. 426.

UNCUS, ἄγκιστρον, idem quod Hamus, vide Hamus. Uncos pro calculo, & foetu extrahen- do descripserunt Aquapendens in Iconibus ad Op. Chir. & Scult. Arm. Chir. P. I. T. XVII. fig. 9. & 10. & T. XXII. fig. 1. Pertinent & uncæ inter Machinas. Orib. h. tit. c. 4.

UNDA, idem quod Aqua, ὕδωρ. Vide Aqua.

UNDATIO, dicitur motus cordis præternatu- ralis, ubi quædam & lateralis inclinatio secun- dum ductum ventriculi dextri quasi leviter sese contorquentis fit, sicut in equo potante; uti descri-

describit ex Harvæo Barth. l. 2. Anat. cap. 6. pag. 371.

UNDECIMUS, ἐνδέκατος, est dies Index decimi quarti in Crisibus. Hipp. 2. aph. 24. Gal. l. 2. de dieb. crit. c. 8.

UNDÆ, Undenæ, dicuntur Paracelso homines aerei, terrenique spiritus. Dorn. in Diction. Paracels. l. 6. design. rer. nat. qui Lemuribus associavit.

UNDIMIA, vocatur Paracelso tumor adematofus, cujus materia est mucilaginosum congelatum, glutinosum, ut clarum ovi. Constituit idem quatuor species, Rocham, Scissam, ex Glaciæ, vel Nivæ. Paragraph. l. 4. c. 1. per totum. Vvaltherus etiam ad Oedemata retulit, Sylv. Med. p. 1132.

* UNDOSUS, i. e. fluctuans, κωκυτώδης, epitheton pulsus inæqualis. Gal. de pulsib. ad Tyron. c. 8. vide Cymatodes. Undosa quoque nonnullis vocantur quorumvis animalium excrementa. Dorn. Rul. & Joh. quamvis hic legat ungoſa: & fortassis rectius.

UNGARICUS, Hungaricus, vocatur febris Epidemica maligna, plerumque cum nimio capitis dolore, delirio, aut angina periculosissima invadens; aliquando cum Petechiis, sive maculis pulicariis. Vide Petechiæ. Ruland. integr. libellum scripsit de morbo, vel Lue Hungarica, quia Hungaris frequens esse solet. Jungatur Hildan. Cent. 6. Observ. 31. Libav. non inepte Carsum Hungaricum vocavit, Tom. II. Oper. 292. ubi lapidem prunellæ maxime commendavit.

UNGOSA. Vide Undosus.

UNGUEN, Unguentum, μύρον. Vide Myron. Junge Keuch. ad Sam. p. 98. De Unguento armario Parac. Vide verissimum judicium B. Rolf. Ch. l. 5. f. 14. c. 5. Unguentum croceum, dicitur Elixir. Rul. & Joh.

UNGUENTARIUS, μυροποιός, μυροψός, μυροπώλης. Vide Pigmentarius. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 66.

* UNGUIS, ὄνυξ. Vide Onyx.

UNGULA, idem quod Unguis, ὄνυξ, πύργιον. Alias de brutorum unguibus potissimum dicitur.

UNICORNII, μονοκρῶς. Vide Monoceros.

* UNIO, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem est quod unio, unitas; & Gr. dicitur ἑνωσις, pertinetque ad tertiam Sanitatis differentiam essentialem, vel speciem, quæ & Continuitas vocatur; de qua supra in Co. Gr. etiam συνέχξις vocatur. Vel denotat gemmam, quæ alio nomine Margarita, & Perla appellatur. Vide Margarita. Perla. Ad priorem quoque significationem referri sano sensu potest Spagyrica, & Mystica significatio unionis na-

tura, de qua in Th. Ch. Vol. IV. p. 120. & unionis animarum exuberatarum cum terris suis calcinatis: de qua Vol. IV. p. 245.

UNITAS, vel idem quod unio, unio, ἑνωσις, vel Gr. dicitur μονάς, & denotat unarium numerum Spagyricum, & Mysticum. Vide Monas. Quamvis proprie non sit numerus: Th. Ch. Vol. I. p. 388.

UNIVARIUS, μονόφυρτος, est epitheton quorundam testaceorum, quorum testa in dorsis data saxis adhæret; ad differentiam Bivalvium. Ad priores pertinet Patella, λεπὰς. Vide Patella.

* UNIVERSALIS, vel dicitur de morbis; & ita idem quod Communis, & Gr. κοινός, πᾶντορος, vide Canor. Vel de medicamentis; & Gr. dicuntur καθολικά. Vide Catholicus.

UNQUASI, est Argentum vivum. Dorn. Joh. VOARCHADAMIA, dicitur Metallorum cabala: estque ars ænigmatica, in qua auri percrementationes, & alios modos, exaltationes, & præparationes proponuntur, & quidem per literas Hebraicas, & occultam, & peculiarem habentes significationem. De qua arte, & ejus principii materia prolixius tractatur in Th. Chym. Vol. II. p. 500. seqq. pluribus. Meminit & Libav. Tom. II. Oper. p. 122. nec non Morhof. in epist. de transmut. metall. ad Langelottum.

VOCABULUM, ὄνομα, λέξις, idem quod Nomen generaliter sumtum, Διάκτο, Vox. Vocabula clara, & perspicua olim vocata fuisse a Rhetoribus Civilia, docet Galen. cap. 3. in lib. 3. Epidem. t. 32. Vocabulorum abusu artem non debere confundi, cum teste Hippoc. ὀνόματα sint νομοθετημένα, recte colligit Libav. Tom. III. Op. pag. 97.

VOCALIS, vel sumitur Grammaticæ pro litera per se sonora, & Græc. dicitur φωνήεν: Gal. l. 1. Meth. Med. c. 3. Vel dicitur de partibus corporis organicis, ad vocis formationem pertinentibus, Gr. φωνητικός. Ita vocales nervos se invenisse scribit idem, quos φωνητικὰ ἴσχυα vocavit, l. 1. de L. A. c. 6.

VOCIFERATIO, βοή, ἀναφωνήσις, μεγαλοφωνία, idem quod Clamor. Vide Clamor, Megalophonus, Anaphonesis.

* VOLA, θέναρ. Vide Thenar.

VOLANS, idem quod volatilis, Chymicis volans, idem quod unquasi, h. e. Argentum vivum. Dorn. Joh. in Lex.

VOLATICA, λήχλις, idem quod Impetigo, Lichen. Vide Impetigo. Alias Volaticam scorbuticam vocavit D. J. L. Hummanus dolorem vagum cum tumore, modo hanc, modo aliam partem invadentem; uti videre est in Act. Hafn. vol. II. Obs. 112. p. 277.

VOLATILIA, πτερόεντα, idem quod *volucres*, ἐπι-
 ὄντες. Vide *Aves*. Adde Bruyer. l. 15. de re ci-
 bar. per tot. Inter volatilia perdices præ omni-
 bus extulit Gal. l. 8. M. M. cap. 2. *Volatiles mo-
 lae* quid sint, vide *Mola*. Alias in Chymicis
volatile dicitur in genere levissima quævis, &
 facile sursum lata materia; ut cinis, pulvis,
 & similia. Opponitur *Fixo*. Unde in hoc Æ-
 nigmatico Canone involutum esse dicitur nego-
 tium Spagyricum, præsertim circa lapidem
 Philosophicum. Fac *fixum volatile*, & rursus
volatile fixum; & totum habebis Magisterium:
 Theatr. Chym. Vol. I. p. 382. Imprimis vero
 salium quorundam differentiam constituit *vola-
 tile*; dum *salia volatilia* dicuntur, quæ ignem
 non tolerant, sed cum spiritu, & oleo elevan-
 tur, & alembici parietibus adhærent, rostrum
 etiam interius incrustant; de quibus vide Rolf.
 lib. 5. Chym. s. 1. art. 1. c. 1. seqq. Imo trans-
 fertur etiam vocabulum hoc *volatilis* ad caus-
 sas morbificas; quatenus nonnullæ *volatilem*
 habent naturam, & celeriter moventur, præ
 aliis fixioribus, & magis impactis. De *volati-
 litate* acidi in salso vide Helm. tr. Sextupl. dig.
 n. 9.

VOLEMA, dicuntur quædam *poma*, vel *pyra*
orbiculata; fortassis ita dicta, quod *volam* ma-
 nus impleant. Rhod. ad Scrib. n. 104. p. 174.

VOLSELLA, λαβίς. Vide *Labis*.

VOLVA, vocatur *integumentum*, sive cortex
 pomorum, apud Scrib. & Rhod. p. a. d. l.

VOLUCRIS, πτερόν, ὄρνις, idem quod *Avis*.

* **VOLUNTARIUS**, καὶ προαίρεσις, ἐκείσιν, dicitur
 de omni eo, quod est in nostra potestate ut
 fiat, vel non fiat. Ita *motus voluntarius* descri-
 bitur, quem, si libet, possum sedare, aut, si
 nondum est, perficere. Galen. l. 2. de mot. musc.
 c. 5. Dicitur & ἐκείσιν, voluntarium. Ita *Lacry-
 mæ voluntariæ*, δάκρυα ἐκείσιν, Hippocr. 4. aph.
 52. Junge Dieter. n. 718.

VOLUNTAS, θέλημα, vocatur actio hominis
 propria, ab ipsa anima profluens, & directe
 dependens. Charlt. Ex. Pathol. VIII. §. 6. Vil-
 lisio dicitur animæ rationalis affecta, ab intel-
 lectu procedens: estque species appetitus ra-
 tionalis; quemadmodum appetitus sensitivus
 imaginationi coheret, & animæ corporeæ ma-
 nus procuratrix perhibetur: de An. Brut. P. I.
 cap. 7. Helm. Blas. hum. n. 9. vocat *voluntatem*
 principium operativum motus, & primum mo-
 vens.

VOLUPTAS, ἡδονή. Vide *Hedone*. *Voluptas* si
 licentius progreditur, & sine modo, in detri-
 menta, pericula gravissima, interitum ipsum
 ducit, recte docente Dieter. n. 545. circa fi-
 nem. *Voluptas dolorifica*, vocatur *pruritus*, ab
 eodem n. 467.

* **VOLVULUS**, εἰλεός, idem quod *Ileus*, *Chora-
 dapsus*. Vide *Eileos*.

VOMER, ὄνκος, vel ὄνκος, dicitur officulum
 sextum nasi in medio positum, proxime attrin-
 gens septum narium. J. van Horne Microc. p.
 9. Barth. libell. 4. c. 19. p. 721. fin. Jung. D. D.
 Hofm. Diff. An. ad Horn. d. l. p. 33.

* **VOMICA**, idem quod *Apostema suppuratum*,
abscessus cum suppuratione, *Sinus*. Ita *vomica*
pulmonis, legitur apud Lang. l. 2. ep. 40. Hinc
 & *vomici* dicuntur in adjectivo, qui pulmonum
vomica laborant. Anton. Musa de Veronica n.
 8. Jung. comm. Gabr. Humelbergii ad h. l. p. m.
 12. Abusive *vomica liquoris æterni* dicitur *Ar-
 gentum vivum*. Johns. Lex. Ch. l. 2.

VOMILIUM, dicitur *Mercurius vita*, ab effe-
 ctu. Libav. S. A. Ch. l. 6. cap. & *Aurum vita*,
 c. 20. Extenditur vero etiam ad alia vomito-
 ria; ita ut *vomilia* eadem sint cum *vomitibus*;
 T. II. Op. p. 168.

VOMITIO. Vide *Vomitus*.

VOMITORIA, ἐμεπικὰ, dicuntur medicamenta,
 quæ sursum per os purgant. Dicuntur & *vo-
 mitiva*, item *vomilia*. Catalogum horum, &
 modum præparandi vide apud Rol. O. & M. M.
 Sp. l. 5. s. 8. per tot. Villis Pharm. Rat. Part.
 I. sect. 2. cap. 1. Quod vero Thomson. in Epi-
 log. Chym. Observ. 8. p. 4. nihil ad futuram
 salutem acquirendam magis conducere, nobis
 vult persuadere, quam *emeticum lenè* in princi-
 pio oblatum, illud, nisi cum grano, quod dicitur,
 salis accipiat, ad quosdam duntaxat
 morbos applicetur, & quidem magna cum pru-
 dentia; hyperbolicum est encomium: quamvis
 eidem quoque subscripserit Junken. Ch. Ex. Cur.
 P. II. s. 1. c. 3. p. 475. seqq. magis universalia
 dicens *vomitiva* Purgantibus Catotericis.

VOMITURIO, ἐμεπία, id est *frequenter vo-
 mo*. Dieterich. n. 278. Hinc & *vomituritis*, di-
 citur continuus ad vomendum conatus absque
 effectu; qualem lethalem fuisse ex Velschio re-
 fert Bonett. Med. Septentr. l. 3. sect. 4. cap. 2.
 p. 526.

† **VOMITUS VENARUM**, exitus humorum. Merc.
 l. 1. c. 4.

* **VOMITUS**, ἐμετός, item *Vomitio*. Vide *E-
 metos*.

† **VOPISCUS**, qui e geminis legitime nascitur,
 altero excidente fluxu, abortivus. Vvert. de
 diff. anim. l. 4. c. 16.

VORACITAS, ἀδδνηφγία. Vide *Addephagia*.

VOX, apud Latinos æquivocum est. Vel e-
 nim idem est quod *Dictio*, *vocabulum*, *nomen*;
 vel Gr dicitur φωνή, de qua significatione vide
 supra *Phone*.

URUPA, ἐπωψ, avis dicitur spuria, stercore
 humano gaudens: cujus descriptio, cum usu
 in

in Medicina, habetur in Aldr. I. 17. Ormith. c. 11. Schr. I. 5. cl. 2. n. 70.

URACHOS, ὑραχος, Lat. etiam *Urachus*, item *Urinaculum*. Gal. I. 15. de U. P. c. 5. circa fin. Dicitur vas aliquod, vel ligamentum, a vesicæ fundo exortum, intra vasa umbilicalia excurrentes, in tunicam Allantoidem desinens, ubi urina colligitur; in hominibus vero ad umbilicum terminum suum habens. De hujus structura legantur Anatomici; & inter hos Barth. I. I. An. c. 37. p. 319.

URÆON, ὑραϊον, Gal. dicitur *extremitas ossis*, in specie sacri, c. 4. de R. V. I. A. t. 83.

URAGION, ὑραγιον, dicitur *mucro*, vel *apex cordis*, apud Hipp. I. de Cord. IV. 12. ubi quidem Lind. habet ὑραγιον. Est vero ὑραγιον proprie extremi agminis ductor, veluti caudæ; & potest translatio admitti. Rectius tamen legitur ὑραγιον, quod vocabulum etiam calculo suo approbavit C. Hofm. in comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 336.

URANÆ, ὑράναι, idem quod ὑρητιρες, de qua voce postea. Gorr.

URANIOS, ὑράνιος, *Celestis*. Sumitur tamen etiam pro *aereo*, apud Hipp. I. 1. Epid. f. 3. t. 1. Alias ὑράνιος etiam nomen est Collyrii ἀδήκτου, ap. Aegin. I. 7. c. 16. Gorr.

URANISCOS, ὑρανίσκος, id est *parvum caelum*, dictum fuit *Palatum*, pars oris superior, a cœli similitudine nomen accipiens, quod in cœli modum cameratum sit. Unde & ὑρανός, *Cælum* quoque dictum. Gal. in def. Gorr. & Castell.

URANOS, ὑρανός. Vide *Cælum*.

URANOSCOPIUS, ὑρανισκόπος, nomen piscis, qui & καλλιόνιον dicitur. Vide *Callyonimos*.

URCEUS, est *mensura liquidorum*, in diversis tamen locis diversam quantitatem recipiens. In Pergamensi agro continet uncias 12. aut 15. vini. Fallop. I. de Therm. aq. & metall. cap. 11. T. I.

UREDINES, vocantur *vires metallorum*, virtute Solis communicatæ: de quibus lege Basil. Test. ult. I. 1. c. 16.

UREMA, ὑρεμα, idem quod ὑρον, *Urina*, legitur ap. Hipp. de nat. hum. t. 19. & 20.

URENS, i. e. *urendi vi præditus*, καυστικός, πυρεωτικός. Vide *Caysticos*.

URESIS, ὑρησις. Vide *Mistio*. Adde Coac. t. 263. 348.

* URETERES, ὑρητιρες, vocantur *meatus urinarii*, vel *canales oblongi*, teretes, a pelvi renum prodeuntes, & ad vesicam urinariam obliqua insertione desinentes, urinam e sanguine in renibus segregatam transmittentes. Gal. I. 1. de U. P. c. 5. Bart. I. A. hn. c. 19. p. 194. seqq.

* URETHRA, ὑρηδρα, *canalis urinarius*, sive *fistula urinaria*, in masculis per penem excur-

rens, urinæ reddendæ accommodatus. Legitur apud Hipp. 4. aph. 82. & 7. aph. 57. I. de int. aff. XV. 6. Gal. I. 1. de L. A. c. 1. Diet. num. 634. Barth. d. I. c. 34. p. 238. seqq.

* URETICOS, ὑρητικός, *urinam promovens*. Usurpatur vel de meatibus, & canalibus, qui vocantur ὑρητικοὶ πόροι, *meatus urinarii*, h. e. *ureteres*: Vel de medicamentis; & ita idem significat, quod *Diureticus*. Gal. I. 5. S. F. c. 20. de quo supra DI. Vel etiam de homine, qui facile urinam reddit; & quidem in superlativo, apud Hipp. ὑρητικώτατος, 4. de R. V. I. A. t. 111. Vel denique de Morbis: v. g. de Febre quadam symptomatice, quæ *Febris uretica* dicitur, comitem habens Diabeten. Dolerus Encyclop. Med. I. 4. c. 10. §. 1. 2. seqq.

UREUS, ὑρεός, Jon. pro ὑράς, id est *mulus ὑρίον*. Erot. Onom. p. 80. d.

URIAS, ὑρίας, *fistula urinaria*, quæ in cer-vice vesicæ fieri solet. Gorr.

URINA, ὑρον, dicitur *excrementum serosum* in renibus, a sanguine segregatum, per meatus urinarios ad vesicam translatus, & per urethram excretum. Dicitur & *Lotium*. Ejus consideratio sese extendit per plures Medicinæ partes: v. gr. in Physiologicis & Pathologia, tanquam causa, vel consequens sanitatis, aut morborum. In Semiologia, ut Signum Diagnosticon, & Prognosticon sec. vel p. n. In Pharmaceuticis, tanquam remedium: de qua consideratione legatur Schr. I. 2. c. 35. & I. 5. cl. 1. num. 23. Junge Fr. Hofm. in clav. ad h. I. vide & Foef. p. 468. seqq. ubi plures urinae p. n. sese habentis differentias proposuit. Diet. num. 636. A. Chymicis *urina* dicitur *Sal cruoris*: Th. Chym. Vol. I. p. 578. Vel: *Urina* est sal resolutum generatum in hepate (in quo falluntur) per suum emunctorium, ut superfluum excrementum salis a natura pulsum. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. Quomodo *urina* generetur, & secernatur, legi poterit Barth. I. 1. An. cap. 17. pag. 186. *Urinam* in sua principia resolutam, cum usu diagnostico, & prognostico, tradidit inter alios eleganter Vvillis Ex. de Urinis. Et novissime Laur. Bell. Prof. Pisan. in Oper. Membr. I. de Urinis. Abusive *urinæ* vox tribuitur aliis liquoribus: v. g. *Urina vini* est *acetum*; & usurpatur pro hominis *urina* vinum assidue bibentis. Dorn. Ruland. & Joh. In negotio lapidis Philosophici *Aqua Alba prima*, antequam corpus album in ea solvatur, nominatur *urina puellarum*: & *aqua rubea*, *urina virorum*: utraque autem *urina infantum*: Th. Ch. Vol. III. p. 22. Nugæ!

* URINACULUM, ὑραχος. Vide *Urachus*.

* URINARIUS, ὑρητικός. Vide *ureteres*, *ure- ticos*.

URINATOR, *καλυβδότης*, dicitur; qui sub aquis natare, aut vivere potest. Vocatur & *Merfor*, in Act. Philos. Oldenb. An. 166. — M. Januar.

De *urinatorum* respiratione vide Bonett. Anat. Pra. l. 2. f. 2. Obs. 168. De *urinatoria campana* lege CL. Sturmii Colleg. Experim. Curios. Tentam. l. ut & Bonett. Med. Septentr. l. 2. f. 17. c. 11. p. 444. Machinam quoque, & Navem *urinariam* tradidit Borellus in Opere posthumo, parte altera. Vid. Acta Erud. Lips. 1683.

URINOSUS, est epitheton salis alcalici volatilis, urinæ odorem ferme semper referentis; ad differentiam Lixiviosi. Videantur passim recentiorum Chymicorum scripta.

URNA, *ὑρνα*, nomen mensuræ liquidorum majoris, sed variantis; dum continet dimidiam amphoram, h. e. vini libras 40. olei libras 36. mellis libras 54. Gal. l. de pond. & mens. cap. 2. quamvis Soranus Ephesius scripserit integram amphoram continere, & cum Cado confuderit, docente Rhod. ad Scrib. n. 105. Alias *Urna* quoque vasculum dictum fuit, in quo veteres gentiles defunctorum crematorum cineres asservant; uti videre est apud eundem num. 37. De *Urna Chymicorum mysteriorum* Patavii reperta vide Th. Ch. Vol. I. p. 29.

UROCRISIA, *ὑροκρισία*, vel *ὑροκριτήριον*, dici potest iudicium de urina, & de morbi indole ex urinæ inspectione. Signa ex urina desumpta appellare etiam licet *ὑροκριτικά*.

UROGALLUS, idem quod *Tetrao*, *τέτραξ*, *ὑρξ*. Vide *Tetrao*.

UROMANTES, *ὑρομάντης*, dicitur ex urina *Divinator*; sumiturque plerumque in malam partem, de eo, qui ex solo urinarum iudicio de essentia, & causa ægritudinis ob vile pretium perfricta fronte nugari (divinare, ignosce, dicere volebam) non erubescit. Lang. l. 2. ep. 23. Alias *ὑρομαντεία* vera, quæ & *ὑροσκοπία* dicitur apud Helm. de Lithias. c. 3. n. 34. quomodo institui debeat, docet præter Forest. de Fallac. urin. judic. & alios, ipse Villis de urin. c. 6. In Helm. perperam legitur *Uronoscopia*, *Uronomantia*.

† URONOSCOPIUS, *Tobia* piscis. 46.

* URON, *ὑρον*. Vide *Urina*.

UROPYGION, *ὑροπύγιον*. Vide *Orrhopigion*.

UROSCOPIA, *ὑροσκοπία*. Vide *Uromantes*.

URSA, *Ursus*, *ἄρκτος*, vocatur animal quadrupes, ferum, lumbis robustissimis, capite imbecillo, lascivum, somnolentum: cujus proximam descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 5. Adde Schrod. l. 4. cl. 1. n. 40. Anatomicas etiam circa structuram observationes le-

ge in Oldenb. Act. Philos. An. 1669. M. Jul. De *Ursorum* suctione digitorum extremorum in pedibus anterioribus, legatur Casparis Bartol. Thom. F. Observatio Anatomica in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 21. p. 34. seqq. Est & nomen syderis duplicis, circa Septentrionalem polum occurrentis, qui *Polus* propterea *Arcticus* vocatur; quorum syderum alterum vocatur *Ursa major*, a rusticis nostris *Carrus*, vel *Plaustrum*, apud Gal. *Ursa septiella*, *ἑπτάσερ*, l. 3. de dieb. Crit. c. 12. dicta: alterum *Ursa minor*.

† URTICA græca parva ardentissima. Heurnius Meth. ad prax. l. 2. c. 8.

URTICA, *ἀκακίφη*, æquivocum est. Primo enim est nomen plantæ notissimæ; de qua vide Botanicos. Deinde ita dicitur *Zoophyton marinum*, sive *plantanimal*; quod describitur cum suis speciebus usuque in cibis, & Medicina, ab Aldr. l. 4. de Exang. c. 1.

URTICATIO (fortassis Gr. *ἀκακισμός*, dici posset) est operatio Chirurgica, qua membra corporis *urticis* recentibus percutiuntur, ad vocandum calorem. Ejus meminit ex Celso l. 3. c. 28. Rolsink. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 9. p. 2. unic. in fin.

URUMENA, *ὑρέμνα*, dicuntur Hipp. vel *ipse* *urina*, vel quæ cum *urina* *meiuntur*. Legitur Coac. t. 596. & l. 7. Epid. XV. 44. Foef. p. 467.

URUS, vocatur *βῆς ἄγρος*, *Bos* ferus *sylvæstris*: cujus descriptio habetur ap. Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 2.

US, *ῥς*, *Auris*, Plur. *ῥα ῥα*, vel *ῥα ῥατα*. Vide *Aures*.

USFIDA, est *Scoria auri*. Rul. & Johnf. in Lex.

USIA, *ῥσια*. Vide *Essentia*, *Substantia*.

USNEA, *ῥσιν*, generaliter Arabibus *Muscum* significat. Schr. l. 4. cl. 1. n. 220. Fr. Hofm. in Cl. ad hunc locum. Ephem. Nat. Cur. An. II. Obs. 51. Schol. Hodieque tamen restrictius accipitur de *musco* in *Cranio hominis* interempti, aerique expositi nato; quod specificum habetur certissimum in omnibus hæmorrhagiis, a quacunque causa ortis: de qua *Usnea* legatur Schr. l. 5. cl. 1. n. 23. Fr. Hofm. in cl. p. 508. Eph. N. C. d. l. Beker. Microcosm. Med. l. 2. c. 5. Alias *Usnea* Parac. dicitur *Tartarus tenuissimus*, & spongiosus; qualis generatur in hepate, stomacho, renibus, vesica, l. 1. de Tartaro, tract. 1. c. 1. item in fragm. ad h. l.

USRUB, vel *Ursub*, est *Saturnus*. Ruland. & Joh. in Lex.

USTIO, *καῶσις*, dicitur operatio vel Pharmaceutica, vel Chirurg. In illa medicamenta simplicia *comburantur*, vel ut in cinerem redigantur, ut fit in salibus vegetabilium parandis; & huc pertinet *Incineratio*: vel ut exiccantur, ut in pulverem redigi possint; v. g. Cornu Cervi,

vi, &c. quæ ustio fit in vasis, & fornacibus singulis. De hac *Ustione* vide *Vveker*. Ant. Gen. l. 3. cap. 19. *Ustio* metallorum, eadem est cum *Cementatione*. Th. Ch. Vol. III. p. 470. *Rolsink*. vocat *Combustionem*, Chym. l. 2. cap. 3. Hæc fit *cauterio* actuali, h. e. instrumento ignito, quo pars tangitur, & uritur. Dicitur *Canterisatio*. Vide *Canterium*, & C. Rejes. C. El. q. 56. n. 9. seq. *Ustio*, quoque Pathologice sumitur pro *Usto*, Græc. καύω, vel καύωμαι, dicto Lang. l. 2. epist. 4.

USTULATIO dicitur, quando medicamenta tantum humoris non habentia, ut coqui possint, frustulatum incisa laminis ferreis imposita, aut regulis torrentur, ut partes externæ exiccantur. Eadem cum *Tostione*, aut *Torrefactione*. *Vveker*. d. l. c. 18.

USTUS, καυστός, καυσμός, dicitur de medicamentis igne calcinatis. Unde & *Libav*. imperfecte calcinata vocat, T. II. pag. 147. Talium *ustorum* meminit passim Gal. l. 11. S. F. & alibi; quamvis in nonnullis vis vera medicamentosa huiusmodi *ustione* potius pereat, & saltem vis siccans, & adstringens inferatur.

USUALIA, dicuntur medicamenta ad oppositionem *Exoletorum*, quæ adhuc in usu sunt, sive simplicia fuerint, sive composita. Coincidere igitur videntur cum *Officinalibus*. Vide *Dog. N. Med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753*.

USURAT, h. e. *Stannum*. *Rul.* in Lex.

USURPATIO, χρῆσις, idem quod *Utendi modus*, sive medicamentorum administratio, vel adhibitio; de qua *Schr.* l. 1. c. 30. Apud *Vveker*. & alios etiam *Usus* dicitur.

Usus, χρῆσις, χρῆμα, diversam obtinet significationem. Vel enim modum utendi denotat; & ita coincidit cum *usurpatione*; vel idem est, quod *Utilitas*, *Officium*, *Auxilium*, *Efficacia* alicujus vel *Partis*, & *Membri* in corpore, vel *Medicamenti*. Ita *Gal.* scripsit prolixos lib. de *Usu partium*. Sunt tamen ex recentioribus, qui *usum* restringentes ab actione partium discernant, describentes, quod *usus* sit *auxilium*, quo partes minus præcipue conferant, ut pars præcipua functionem edat. *Barth.* in *Anat. procem.* p. 2.

UTENSILIA, χρήσθη, vocantur res ad varios usus commodæ, vel utiles, apud *Rhod.* ad *Scrib.*

* *UTERARIA*, minus usitate apud Lat. dicitur, usitatius *Hysterica*, Gr. ὑστερική. Vide *Hystericus*. Alias & *Uterinus* in usu est apud Lat.

* *UTERUS*, ὕστερ, idem quod *Matrix*, *Vulva*. Vide *Hystera*. *Uterus Spagyricus*, est *Furnus*, *Athianor*. Th. Ch. Vol. I. p. 503. seqq.

UTILIS, *Utilitas*, χρήσις, χρημα, idem quod *Usus*. Significatio horum vocabulorum

aliunde nota est. Vide & *Ophileo*.

UTRIFORMIS ABSCESSUS, idem quod *Oedemofarca*; de quo vocab. vide supra suo loco. Legitur & hoc nomen apud eundem *Severin.* cit. ib. loc.

* *UTRIS*, ὕτρως. Vide *Ascus*. *Utriculus* etiam pro *Utero*, & *Locis* muliebribus aliquando sumitur. *Barth.* l. 1. An. c. 28. p. 260. *Utricularii* dici quoque possunt in statu p. n. ii, qui *Ascite hydropes* laborant. *Castell.*

* *UVA*, σταφύλη. Vide *Staphyle*. Quibus addi debent; quod & *Insectum*, vel *Zoophyton* datur, dictum *Uva marina*, apud *Aldr.* l. 1. de *Insect.* c. 17. & *Uva quercina* sit, quæ veteribus fuit ignota, concretitium quoddam in forma uvæ ad radices quercuum sub terra tempore veris ex humore forsitan radicum superfluo genitum, saporis omnino styptici, colore foras purpureo, intus candido, & quasi lactifero. In æstate perit, & veluti fit lignea. Debet ergo tempore veris colligi, & liccari umbra, deinde pulverisari. Quo pulvere nihil est præsentius in dysenteria, & in omni fluxu sanguinis. *Rul.* & *Johns.* in Lex.

UVATIO, σταφύλη. Vide *Staphyloma*. *Capivaccio* dicitur *Ureatio*, l. 1. *Præc.* c. 34.

† *UVÆ FABRILES*, quæ in officinis fabrorum furno siccabantur. *Aurel.* l. 4. c. 3. *Chron.*

UVEA, *Uviformis*, ῥαγοειδής. Vide *Rhagoides*.

† *UVULARIA*, officin. *Laurus Alexandrina*. *VULCANUS*, ἡφαιστος, nomen *Deastri gentilium*. A *Parac.* ejusque affectis translatus cum ad *Ignem*, quæ *Naturalem*, quæ *Artificialem*, imò & ad *Astralem*: Ita *Vulcanus Firmamenti majoris*, & *minoris mundi Microcosmus*, passim in scriptis ejus legitur: Ita & *Helm.* scripsit: in *Universa natura unum esse Vulcanum*, de *Lithias.* c. 4. n. 5. *Jung.* Th. Ch. Vol. V. p. 344. *Artificialis* vocatur *Castigator Mercurii*, a *Basil.* de lap. *Philos.* Tuni ad *Ignis Magistros*, qui etiam duplices: *Naturalis*, qui est *Stomachus*, *fragm. libror. Paragraph.* & alibi: *Artificiales* sunt *Coquus* *Chym.* *Spagyr.* Tales artifices vocantur *Vulcanii*, vel *Vulcanici*, i. e. operarii, vel artifices, semper circa ignem versantes, cudendo, liquefaciendoque. *Dorn.* *Rul.* & *John.* in Lex. *Vulcani*, vel *Vulcanales*, *Parac.* dicuntur spectra ignea, hominis formam repræsentantia. *Phil. sagac.* l. 1.

* *VULGARIS*, idem quod *Communis*, κοινός, πάγκοιτος. Vide *Canos*, *Pancænos*; item & *Epidemius*. Ita etiam Interpretes *Hipp.* ejus libros: *Epidemiorum* verterunt per libros de morbis vulgaribus. *Vulgares Medici* dicuntur, qui vulgi gratiam aucupantur. *Galen.* lib. de præcogn. ad *Posthum.* c. 1. princ. *Vulgaris curandi ratio*, φάλη,

Φαύλη, Hipp. dicta, opponitur accurata, c. 4. de art. t. 35.

VULGUS, ὄχλος, i. e. multitudo imperitorum hominum. Gal. l. 1. de Elem. c. 4. cujus nota est socordia in attendendo, indiligentia in observando, negligentia in memorando, ruditas denique in narrando. Lind. Ex. XIII. §. 5.

VULNERARIUS, ἔωμπακός. Vide *Travmatikos*.

VULNUS, ἔωμπα, ἔωμπα, quamvis sint, qui ex Gal. & aliis discrimen faciant inter hæc duo vocabula Græca, ἔωμπα accipientes pro omni læsione gravi, a causa externa violenta facta, c. 5. in l. 6. Epid. t. 12. & alibi. Vide Foes. p. 628. Magis tamen placet sententia Dieterichii cum Hesychio pro Synonymis habentis, Jatr. n. 838. Ita & Latinum vocab. *Vulnus* late, & stricte accipitur. Late pro omni plaga externa; præsertim vero cum *Ulcere* sæpe confunditur, & vice versa: c. 3. de iis, q. in med. f. t. 30. Stricte *Vulnus* dicitur solutio continui facta instrumento secante, vel pungente in parte carnea, & membranacea. Gal. l. 3. M. M. c. 1. & alibi. Videantur Chirurgiæ Scriptores.

VULPANSER, χλωαλώπηξ, dicitur Avis, vulpinis moribus formam anseris habens; quæ describitur, cum usu in cibis, & Medicina, ab Aldrov. l. 19. Ornith. c. 19.

VULPES, αλώπηξ, dicitur animal quadrupes, digitatum, viviparum, dolosum, vel astutum, naturæ caninæ quodammodo particeps: cujus proluxa descriptio habetur cum usu in cibis, Medicina, & aliis, in Aldrovand. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 1. Jung. Schr. l. 5. clav. i. n. 41. In ejus cauda quosdam pilos violaceum spirare odorem, testantur Acta Hafn. Vol. I. Obs. 68. & Vol. III. Obs. 21. Diminutivum dicitur *Vulpecula*. Porro nomen *Vulpis*, & *Vulpecula*, Græc. αλώπηξ, tribuitur etiam pisci marino, qui & *Galens Vulpinus* vocatur; & describitur ab Aldrov. l. 3. de pisc. c. 39. *Vulpina Tussis* dicitur, quæ ex causa salsa, acri, biliosa in asperam arteriam defluente excitatur. Joh. Steph. Conf. Med. Dec. III. Conf. I. in Op. p. 319.

* VUESIO, *Vulsum*, idem quod *Divulsio*, σπείσμα. Vide *Convulsus*.

VULTUS, idem quod *Facies*, πρόσωπον. Vide *Facies*.

* VULVA, μήτρα, ὑστέρα, idem quod *Matrix*. Vide *Hystera*. Quamvis usitatus saltem de externo *Pudendo muliebri* accipiatur. Rolfink. de part. genit. Part. II. c. 32. Consentit Barth. l. 1. Anat. c. 32. p. 287. Lind. in Medic. Physiol. penis omittit, propter obscenitatem, l. 2. c. 7. §. 136. seqq. Alii vero licentius talia fœda vocabula usurpantes, etiam ad cerebrum transtulerunt, non modo Nates, Testes, Penem de-

monstrantes in illo, sed & *Vulvam* vocantes foveam aliquam inter eminentias oblongam, Barth. l. 3. c. 6. p. 494.

VULTUR, γού, vocatur avis rapax acuto odore prædita, cujus variae species habentur; quæ omnes in genere, & sigillatim prolixè describuntur, cum usu, ab Aldr. l. 3. Ornith. c. 1. seqq. Jung. Schr. l. 5. cl. 2. n. 71.

* UVULA, γαργαρεών, κίον, σαφυλή. Vide *Columella*.

UXOR, ἄκοιτις, γαμετή, quid significet, notum est. De Mystica Spagyricorum significatione vide in *Famina*, *Maritus*.

UZFIR, i. e. *Cinnabaris*. Dorn. Rul. Vocatur & *Uzfur*. Th. Ch. Vol. II. p. 436. Forest. l. 30. Obs. 3. Schol.

Vv

VARNAS, i. e. *Acetum Philosophicum*. Dorn. Rul. & Joh.

VVISMAT, est leprosum, non tractabile, vel malleabile, rude stannum. Rul. & Johns.

X

X, ξ, quemadmodum Litera hæc apud Latinos numerum denarium significat: ita aliquando etiam ponderis denarii notam esse, testatur Rhod. ad Scrib. n. 32. & 141. Ita etiam Græca litera ξ, apud Græcos non solum numeri sexagesimi nota, etiam in nonnullis scriptis Medicis usurpatur pro caractere ponderis, nimirum *uncia*: uti videre est in *Sylva Medica* Anonymi a C. Hofm. edita, & aliis.

XANTHOS, ξανθός, generaliter significat Coloris speciem, quæ *Flava* dicitur. Vide supra *Flavus*. Specialiter ξανθόν, ξανθή, est nomen medicamenti ξηρό, vel aridi, acris ad inducendam crustam, sanguinemque sistendum; cujus meminit Aegin. l. 4. c. 43. & 53. & describitur l. 7. c. 13.

XELSES, apud Paracelsum vocatur *Stella*; de qua scribit, quod non deorsum, sed sursum luceat: Fragm. de Anat. Ocul. §. declaratio Retunditatis.

XENEXTON, alii *Zenexton*, *Xenechton*, vocatur Paracelso, Helm. & aliis horum affeclis *amuletum*, sive *periapton*, hoc est præservativum externum contra pestem collo appensum; ut argentum vivum avellanæ conclusum, & similia. Dorn. Rul. Johns. in Lex. & ex professo Rolf. Chym. l. 5. f. 14. c. 2. Meminit & Libav. vocans *Xenechdon*, Synt. A. Ch. l. 7. c. 31. Jung. Helm. Tumul. pestis tit. *Zenexton*. Meminit & *Zenexton*, tr. Nat. Cont. nesc. n. 45. & in specie *Xenexton Sapphiri*, tr. de Magn. Vuln. Cur. n. 37. *Succini*, d. l. n. 145.

XENINEPHIDEI, sunt spiritus, quibus jucundum est, atque pro deliciis habent, delitescens naturæ proprietates occultas hominibus aperire, quibus etiam est concessum. Dor. Rul. in Lex.

XENOPREPES, ξειοπρεπής, vox est Hippocratica, quam Scapula penitus in Lexico suo omisit. Duplicem vero videtur habere significationem: Primam, quando denotat *Jus Hospitii*, vel id, quod Hospitibus convenit, l. Præcept. IV. 17. Vel significat remedium *peregrinum ignotum*, de cujus virtute non constat, l. de fract. t. 6. Jung. Foef. p. 437. Cur vero Erotian. vertit per, *Mutatam est*, non video rationem. O. nom. p. m. 78. F.

XENOS, ξένος, *Hospes*, Lat. *Peregrinus* dicitur. Usurpatur ab Hipp. in superlativo de aeris inspiratione, vel influxu *maxime peregrino*, ξειοξήτη, de Nat. hum. comm. 2. t. 4. Foef. d. l.

XERALEIPHO, ξηραλείφω, q. d. *sicce inungo*, id est *sicca frictione utor*: & opponitur τῷ χυτλήμω, quod significat, cum oleo, & aqua perfundor. Legitur apud Galen. l. 2. de S. F. cap. 25. Vide etiam *Chyilon*.

XERAPHION, ξηράφιον, vocatur species aliqua ξηρῷ medicamenti adversus capitis, & menti exanthemata utilis; quod describitur ab Ægin. l. 3. c. 3.

XERASIA, ξηρασία, in genere idem quod ξηρότης, *siccitas*, vel *Exsiccatio*. In specie vero vocatur *vitiū capillorum*, cum similes lanugini apparent, perinde ac si pulvere conspersi essent. Gal. in def. Species Alopeciae videtur esse, quæ ita dicta sit propter nutrimenti defectum, & ariditatem cutis. Gorr.

XERION, ξηρίον, vocatur *medicamentum aridum siccum*, quod in pulveris modum inspergitur; unde & alio nomine κατ'ἔκκρωμα appellatur. Exempla habentur ap. Ægin. l. 7. c. 13.

XEROCOLLYRION, ξηροκολλύριον, i. e. *Collyrium siccum*, vel *aridum*. Vide *Collyrium*.

XERODES, ξηρώδης, in specie dicitur, qui *arescit*, *exsuccus est*, c. 3. in l. prorrh. t. 25. quamvis alii βηχώδεις legant, notante C. Hofm. in not. ἀνεκδότοις ad h. l. alii χυλώδεις. Ita & Foef. dixit occurrere in Coac. t. 445. Verum Linden. posuit συρρίζοντες, ex putredine difficulter spirantes: Alii legunt ξηρώς, ut Jacotius, & Joh. i. e. ex *siccitate* difficulter spirantes. Verbum ξηραίνω significat *exicco*, *sicco*: de quo videatur Diet. n. 584.

XEROMYRON, ξηρόμυρον, h. e. *Unguentum siccum*. Est compositio odorifera, siccis aromatis constans, ad suffitus, ad amuleta, ad exiccationem fluxionis, contra hircosum odorem corporis, & axillarum. Gorr. ex Aet. l. 6. & 16.

* **XEROPHTHALMIA**, ξηροφθαλμία, h. e. *Ophthalmia sicca*, *sicca Lippitudo*. Rhod. in Lexic. Scrib. in qua oculi non fluunt, sed rubent tantum, cujus causa haud dubie in sanguinis inflammantis sicciori salina dispositione p. n. ponenda est. Vide *Ophthalmia*. Quomodo differat a σκληροφθαλμία, Vide *Sclerophthalmia*.

* **XEROTES**, Xeros, ξηρότης, ξηρός. Vide *Siccitas*, *Siccus*.

* **XEROTRIBIA**, ξηροτριβία, i. e. *sicca frictio*. Legitur apud Gal. l. 8. M. M. c. 2. in fin.

XESTES, ξέστης. Vide *Sextarius*.

XIPHIA, ξίφια, ξίφος. Vide *Gladus*.

XIPHOEIDES, ξιφοειδής, *Ensisformis*: epitheton *Cartilaginis* in sterno, quæ & *Macronata* dicitur. Vide *Cartilago Ensisformis*.

XIR, dicitur *Mercurius*, in omni dispositione sua. In Leone inceratus fit *Ixir* in terra, in fermento inceratus fit *Elixir*. Th. Ch. Vol. V. p. 490.

XISENUM, Xisium, dicitur *Acetum*. Dorn. Rul. & Johnf.

XYLALOE, ξυλαλόη, *Lignum Aloes*, quod alias *Agallochum* dicitur: de quo videatur Schr. l. 4. cl. 1. n. 13. De peculiari *Xyloaloe* Observ. Velschii vide in Eph. N. C. An. l. Obs. 151.

XYLARION, ξυλάριον, vel ξυλήριον, dicitur *lignum parvum*, apud Hipp. l. de steril. IIX. 25. quamvis Lind. ξύλον εισάγει posuerit, quæ lectio mihi non videtur commoda. Alias *lignum parvum* eidem quoque vocatur ξυλήφιον, & occurrit l. de steril. XVII. 3. 11. 13. 14.

XYLEPHION, ξυλήφιον. Vide *Xylarion*.

XYLLAMBANO, ξυλλαμβάνω, pro συλλαμβάνω, significat *Concipio*; & legitur apud Hipp. 5. aph. 46. Jung. Diet. n. 586.

XYLLOGOS, ξύλλογος, pro σύλλογος, *Collectivus*. Usurpatur de *Consultandi*, vel *Collegiandi ratione*, apud Hipp. in Præcept. X. 12.

XYLOBALSAMON, ξυλοβάλσαμον, dicitur *frutex*, vel *sarmentum*, vel *surculus Balsami*. Amputabatur ab incolis, & venibat, propterea quod eo decocto in unguentis vice *Opobalsami* multi uterentur, etiamsi ex toto balsamo minima illi inesset odoris gratia. Gorr. ex Pl. l. 12. H. N. c. 25. Vid. & Rhod. ad Scrib. n. 110. Chiocc. Mus. Calc. f. 5. p. 559. Meminit & F. Hof. in cl. ad Schr. p. m. 419. Succedaneum *Xylobalsami* fuisse *Lignum Aloes*, testatur J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de Antid. p. 777.

XYLOCINNAMOMUM, ξυλοκιννάμωμον, est *Lignum Cinnamomi*, cortice suo multo ignobilius; siquidem in fastidio est propter Origani, quod redolet, acrimoniam. Gorr. Meminit hujus Gal. l. de Ther. ad Pis. c. 12. Diosc. l. 1. c. 13. Scrib. n. 271. Rhod. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. f. 8. p. 572.

XYLOCOLLA, ξυλόκολλα, idem quod ταυρόκολλα, vel κόλλα simpliciter. Vide *Gluten*.

XYLOGUAIACUM, i. e. *lignum Guajacum*, vel *sanctum*, ἁγίοξυλον, ita legitur apud Parac. tr. de trib. essent. c. 5.

XYLOHEBENUM, *lignum Hebenum*. Parac. d. 1.

XYLOPHTHOROS, ξυλοφθόρος, vocatur insectum, veluti in festucis delitescens, mirabilis structuræ, descriptum ab Aldrov. l. 4. de Insect. cap. 11.

XYLON, ξύλον. Vide *Lignum*. Vocatur etiam *Scamnum*, Hipp. ξύλον, quod alias βάθρον dicitur. Gorr. Vide *Bathron*. *Scamnum*.

XYMBOLE, ξυμβολή. Vide *Symbole*.

XYMMERI, ξύμμηροι, dicuntur femora inter se juncta, pro σύμμηροι, vel qui contractis sunt femoribus. Hipp. 4. de art. t. 61. Foef. Oec. p. 438.

XYMMYO, ξυμύω, pro συμύω. Vide *Conniueo*.

XYMPATHESIS, συμπαθήσις, pro συμπάθησις, idem quod συμπάθεια, *consensus*, vel strictius *Affectio per Consensum*. Vide *Sympathia*. *Consensus*. Legitur vero ap. Hipp. in præcept. XIII. 1.

XYMPHERO, συμφέρω, pro συμφέρω. Vide *Confrens*, quod Gr. dicitur ξύμφορος, 1. aph. 21.

XYMPHYSIS, σύμφυσις, pro σύμφυσις. Vide *Coalescentia*.

† Συμπύωσις autem vocat, quod vacuatis vasibus subsidat moles corporis.

XYMPTOSIS, ξύμπωσις, pro σύμπωσις. Vide *Symptosis*.

XYN, ξυν, pro συν, præpositio nota ex Grammaticis, Lat. *Cum*. Ad hanc notetur, quod composita ab illa præpositione, quæ hac litera X. non occurrunt, sint quaerenda in *syn*, & quæ in *S* non reperiuntur, hic occurrant; quia indifferenti in usu est ξυν, & συν.

XYNAGOGES, ξυναγωγής, *Adducens*. Dicitur de musculis adstrictoriis, qui aliis σφιγκτήρες vocantur. Hipp. de venis XXI. 5. Foef. p. 438.

XYNAETHASSOMAE, ξυναλθασσάμαι, *curo*, *sa-*
nor: ab ἀλθεῖν, *curare*, *mederi*. Legitur ap. Hipp. 2. de fract. t. 12.

XYNAPOTHNESCO, ξυναποθνήσκω, *commorior*. Usurpatur de morbis usque ad senium, & mortem durantibus. Hipp. 2. aph. 39. & 5. aphor. 7. Vide Diet. n. 591. Idem quod ξυναπαγρηάσκω, *consenesco*, de quo p. p.

XYNARACHNUMAE, ξυναρχνύμαι, *tenuibus venis intertexor*, vel *obducor*. Usurpatur de neri cervice. Hipp. lib. 2. de morb. mul. LIV. 3. Foef. p. 439. Verum Lind. legit ξυναρδύται.

XYNAVLISTHENAE, ξυναυλισθῆναι, id est *congregari*, qñ in unum stabulum revocari. Hipp. l. de præcept. II. 28.

XYNCATAGERASCO, ξυγκαταγρηάσκω, hoc est *consenesco*, idem fere quod ξυναποθνήσκω, *commorior*. Legitur apud Hippocr. l. 2. de morb. mul. IX. 21. Dicitur alias ξυγγρηάσκω, l. de int. aff.

XXIX. 43. Jung. Hadrian. Spigel. l. de Lumbr. lasto c. 14. p. m. 40. 41.

XYNCECAVMENOS, ξυγκεκαυμένος, *Combustus*. Dicitur de excrementis, l. 3. Epid. ægr. 2.

XYNCHORIA, ξυγχωρία, *Concessionem*, indulgentiam significat, quæ alias χάρις, τὸ ἐνδεχόμενον dicitur. Legitur apud Hipp. Præcept. XI. 6.

XYNCLERIA, ξυγκληρία, vocatur *Commercium*, vel consensus morborum, consortium: Differta συμπαθεία, quod hæc etiam dicatur de morbis consequentibus; illa vero vox usurpetur de eodem tempore concurrentibus, apud Hipp. l. 6. Epid. f. 7. n. 40.

XYNEREISIS, ξυνέρσις, *Collisio dentium*. Hipp. l. 7. Epid. XIII. 4. Vide *Synereido*.

XYNEXERCHOMAE, ξυνεξέρχομαι, significat *una exeo*. Legitur in Hipp. 4. aph. 76. Diet. n. 592.

XYNGENES, ξυγγηγής. Vide *Connatus*.

XYNGERASCO, ξυγγρηάσκω. Vide *Xyncatagerasco*.

XYNISTHEMI, ξυνίστημι, significat Hipp. *densare*, *spissare*, *cogere*. Vide *Synestecos*. Foef. p. 439.

XYNNOSEO, ξυννοσέω, *una agrote*. Hipp. 2. aph. 15. Diet. n. 593.

XYNODOS, ξυνόδος, *congressum*, *communicationem per meatus* significat. Hipp. l. de Gland. X. 16.

XYNOMOLOGEO, ξυνομολογέω, h. e. *consentio*, *conspiro*, *convenio*. Hipp. l. 6. Ep. f. VIII. 84.

XYNTASIS, ξύντασις, pro συνήσις. Vide *Synasis*.

XYNTHALPO, ξυνθάλπω, hoc est *Confoveo*, *concalefacio*. Dicitur de ventriculo cibos calefaciendo concoquente. Hipp. de sal. diet. 25.

XYNTITENO, ξυντιτάνω, idem quod ξυντείνω, *contendo*, *una distendo*. Vide *Syntasis*. Legitur in Hipp. l. 2. de morb. mul. l. 20.

XYRRHOEA, ξύρροια. Vide *Confluxio*.

XYSMA, ξύσμα. Vide *Ramentum*. *Sirigmentum*.

XYSIS, ξύσις, *rationem*, *rasuram* significat. Vide *Rasura*. Legitur apud Hipp. 3. de R. V. l. A. t. 36.

XYSME, ξυσμή, ξυσμός. Vide *Rasura*. Illud occurrit l. 2. de morb. III. 22. Hoc ibid. LVI. 6. & alibi. Foef. p. 441.

* XYSTER, ξυστήρ, dicitur *scalpellus rasorius*, quo os raditur, ad dignoscendum ossis vitium, quod conspectui non patet. Hipp. l. de cap. vul. XIX. 8. Gal. l. 6. M. M. c. 5. & 6. Deinde ξυστήρ dicitur *Collyrium* contra asperitates palpebrarum, ap. Aegin. l. 7. c. 16.

XYSTICOS, ξυστικός, dicitur *Athleta*, qui in *Xysto*, Græc. ὑπαίθριον, hoc est *ambulatorio*, vel *porticu*, sub tecto, tempore hyberno pugna-

bat. Diet. Jatr. n. 169. Meminit Galen. lib. 7. de C. M. P. G. c. 12.

XYSTOS, ξυστός, dicitur *linamentum rasile*, materia linteolorum derafa. Gal. Introd. c. 17. *Xystus* etiam dicta fuit porticus in palæstra amplissima, in qua hyberno tempore athletæ exercebantur, *Xystici* dicti. Lang. l. 1. ep. 51.

XYSTRA, ξύστρα. Vide *Scalprum*. *Strigil*.

XYSTROPHYLAX, ξυστροφύλαξ, dicitur *Theca Strigilis*. Rhod. ad Scrib. n. 39.

Y

Y Litera hæc apud Hipp. in Epid. notat *ύγι-
αν*, sanitatem; quemadmodum θ θάνατον, mortem. Gal. c. 2. in 3. Epid. t. 4.

YCAR, i. e. *Medicamentum*. Rul.

YDARGYROS, *Ydrocerum*, id est *Argentum vivum*, *Hydrargyros*. Rul. & Johnf.

YELION, *Yalos*, id est *vitrum*, pro Græco *υαλον*. Vide *Hyalos*. Rul. & Johnf.

YERUA, idem quod *Contrayerva*, radix Indica Bezoartica, vel Alexipharmaca contra malignum virus. Schr. l. 4. cl. 1. n. 103.

YETTUS, est lapis sanguinei coloris, durus, & obscurus; & interdum vices lapidis Lydii subit. Vid. Ludov. Dulcis.

YGROPISSOS, pro *ύγρόπασος*, id est *pix liquida*. Rul. & Johnf.

YLECH. Vide *Ilech*.

YLEIDUS, *Yliadus*. Vide *Iliadus*.

YLIASTER, *Yliastrum*. Vide *Iliaster*.

YO, *Yo*, bonus. Rul. & Johnf.

YOMO, *Yos*, *Yn*, i. e. *viride æris*. Rul. & Johnf.

YPSILOGLOSSI. Vide *Basioglossi*.

YPSILOIDES, rectius dicitur, quam *Hyoides*. Vide supra in HY. Unde *Musculi ypsiloides* dicuntur, qui alias *Basioglossi* audiunt. Vide *Basioglossi*.

YRCUS (Rul. & Johnf. *Yrius*) est *Cuniculus magnus*, cujus sanguine vitra mollescere putantur, & filices, modo rebus diaphoreticis imparetur: Dorn. Diet. Parac. quod hirci sanguini alias adscribitur. Dicitur & ab aliis *Dasypus*, *Lagis*, Gr. λαγίς, δασύπυς, κένικλος. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 24. Vide *Cuniculus*.

YRIDIS, vel *Yride*, id est *Auripigmentum*. Rul. & Johnf.

YRIS, hoc est *Ferrum*. Iid.

YSAMBRA, vocatur venenum toxicum Hispanum ex *helleboro* paratum, vel ipse etiam *Helleboms*, qui & *Pedigambra* appellatur. Lang. l. 1. ep. 68.

YSIR, est *pulvis*, vel *Lapis Philosophorum siccus* potandus cum aqua Mercuril: *Nigredo in fundo*. Rul. & Johnf.

YSORUS, *Ysopaica*, veteribus dicitur *Ars separandi* in Spagyrica. Parac. l. de reb. natur. c. 7. de Sulphure Rul.

YSPAR, idem quod *Ysir*. Rul.

YXIR, i. e. *bona Medicina*. Rul. & Johnf.

Z

Z Literam hanc olim quoq; ponderis varii notam fuisse, docet Rhod. ad Scrib. n. 14. ita ut quibusdam significaverit *sesunciam*, plerisque octavam uncie partem, sive *denarium*, h. e. *drachmam*, vel *semisicilicum*. Ex veteri quadam tabella ænea constat, *Duellam* significasse, quæ tertiæ uncie pars octonis scrupulis terminatur. Hæc ex Rhod.

ZZ. duplex hæc litera apud veteres Medicos *Myrrham*, *σμύρνη*, notavit; uti observavit Hermol. Barbar. l. 1. Corollar. propterea quod *ζυμύρη*, perinde, ac *σμύρνη*. Nunc tamen vulgo per duplex ZZ. omnes *Zingiber*, vel *Zinziber* intelligunt, magno, & periculoso errore. Gorr.

ZAAR, Arab. & Persis *venenum* significat. Hinc *Belzaar*, pro Bezoar, Dicitur *Dominus*, *Rex venenorum*. C. Rejes. C. El. q. 67. n. 36.

ZAARA, vocatur Avicennæ *Vigilia morbofa*, teste Capiuacc. l. 1. Pract. c. 20.

ZACCHARUM, pro *Saccharum*, legitur apud For. l. 16. O. 21. & 55. alibique. Dicitur & *Zuccarum*. Salmas. de Manna, & Saccharo.

ZACYNTHIUS, *ζακύνθιον*, epitheton a loco datum *bitumini liquido*, ap. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. in compositione Indiæ Tharsei.

ZADURA, *ζάδωρα*, nomen barbarum est, sed tamen a Græcis recentioribus receptum: denotat *radicem exoticam teretem colore Zingiberis ex India ad nos delatam*: valet adversus pestilentiam. Gorr. An fortassis convenit cum *Contrayerva*?

ZAFFABEN, *putea*, *putta*. Rul. in Lex.

ZAFFRAMEN, i. e. *Crocus*: ita enim Marinus Sanutus, l. 1. P. 2. c. 7. *Æs*, stannum, seu ramum, *Zafframen*, corallia, &c.

ZAFRAN, *Zaffran*, *Crocum* primum, deinde & *Ochram*, vel *Ocrum* significat. Rul. & Joh. in Lex. Vide Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 20. in princ.

ZAHR, vocatur Arab. fluxio ventris dysenterica, quæ est ab intestino recto, cum dolore extensivo, & abrasivo. Avic. l. 3. fen. 13. tr. 1. c. 2. seqq.

ZAIBAC, *Zaibach*, *Zaibar*, idest *Argentum vivum*, *Mercurius*, idem quod *Azoch*, vel *Azoth*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. Schr. l. 3. c. 15.

ZAIDIR, h. e. *Venus*, aut *Viride æris*. Dorn. Rul. & Joh.

ZALE, *ζάλη*, significat *turbinem*, procellam. Len.

Legitur ap. Mosch. de morb. mul. c. 7.

ZAMIA, vocantur Nuces Pinus arboris, quæ se jam diviserunt, & nisi detrahantur, cæteras nondum plene maturas lædunt, notante Pl. H. N. l. 19. c. 26.

ZANDIA, aqua foliata. Rul. & Joh. in Lex.

ZAOCEL, i. e. *Taxus*. Iid.

ZAPHARA, *Zaffara*, vocatur materia mineralis ex *Bismutho*, ad *Smaltha*, vel *Amaasa* pertinens, quæ tingit vitrum cœruleo colore; unde & figuli utuntur ad tincturam cœruleam: Cæsalpin. lapidem dixit, alii terram: Nonnulli *Lazurium* ex *Bismutho* dixerunt. Vide Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 24. l. 6. c. 4. & l. 7. c. 21.

ZAPHIRUS, pro *Sapphiro*, legitur in Franc. Indix dialogo de febr. malig.

ZARAS, i. e. *Aurum*. Rul. & Joh.

ZARATHAN, dicitur Tumor Mammarum durus, inæqualis, cum dolore molesto, non quidem plane continuo, & ardore similis pene cancro; unde & *Cancer spurius* appellatur. Ejus causa in sanguine ichoroso adusto, & acido quærenda. Plura de hoc affectu vide apud P. M. de Caldeira T. IV. p. 228. seqq.

ZARDA, est morbus equorum, hoc est quædam æstuatio ad modum Ovi, vel major, vel minor, quæ tam in parte interiori, quam exteriori nascitur in gærectis. Ita Petrus de Crescentiis l. 9. de agric. c. 10. & 35.

ZARFA, h. e. *Stannum*. Iid.

ZARNEG, *Zarneck*, *Zarnich*, id est *Auripigmentum*. Iid.

† ZARSAPARILIA, rubus viticosus. Amat. Lus. Cent. 4. Cur. 19.

ZATANEA, id est *Flos agni casti*. Dicitur & *Zuccajar*. Ibid.

ZAVHIRON, *Crocus orientalis*. Iid.

ZEA, vel *Zeia*, ζεία, dicitur & *Spelta*, frumenti genus est tritico simillimum. Ex hac olim fiebat *Alica*, sicut *Far* ex frumento. Gal. l. 1. de A. F. c. 6. J. Alex. in not. ad h. l. Hic Auth. se ignorasse fatetur, quod ex *Zea* panis fieret triticeo candidior; id vero edoctus ab Imperatore Ferdinando I. uti legere est l. 8. Sal. c. 6. Hodieque præsertim hic loci in territorio Norimberg. *Zea* usitator ipso etiam tritico pro pane similagineo, & placentis parandis. Gal. medix facultatis inter hordeum, & triticum esse existimat, l. 6. de S. F. §. *Zeia*. Legatur de hac Bruyer. de re cib. l. 5. c. 13. Deodatus Panth. Hyg. l. 1. c. 27. tit. *Zea*.

ZEBD, i. e. *Butyrum*. Rul. & Joh. in Lex.

ZEBEB, h. e. *Stercus*. Dicitur & *Chara*. Iid.

ZEC, i. e. *Tragacanthum*, vel *Tragacanthum*. Rul. & Joh.

ZEDOARIA, est radix exotica vi alexiteria, & anticolica singulari pollens; de qua Jacob. de

Vitriaco in Historia Hierosol. c. 85. Sunt & alie arbores, scribit, quarum radices sunt *Zinziber*, *Galanga*, & *Zedoaria*, quæ vulgariter *Citoyari* appellatur.

ZEFR, id est *Pix*. Iid.

ZEGI, i. e. *Vitriolum*. Dicitur & *Zetus*, *Zexi*. Iid.

ZEHERECH, *Flos aris*. Dicitur & *Alkas*. Iid.

ZEIA, ζεία. Vide *Zea*.

ZEITRABRA, i. e. *Fluxile*. Rul. & Joh.

ZELOTUM, est *Mercurius Lapidus*. Dorn. Rul.

ZELOTYPHA, ζήλωσις, est affectus animi vehementior; & ita inter causas morbificas referendus, quando conjugum alteruter alterum suspectum habet de adulterio. Hanc causam fieri posse dementiæ, singulari exemplo cujusdam pistoris, qui testes sibi amputavit, ne uxor, quam frustra suspectam habuit de adulterio, si conciperet, ex se concepisse indicare posset, docuit Martin. Akakja in Gal. art. parv. p. m. 189.

ZELPHA. Vide *Zenda*.

ZEMA, ζέμα, id est Jusculum, Decoctum Gallice *Bovillon* dicitur. Ita Apitius l. 8. de re cul. c. 1. Et mittitur in *Zema*, quod est Decoctum, & c. 6. Et bullienti *Zema*, quod est Decoctum, cum modico salis submittetur. Legitur Gr. ζέμα apud Diosc. l. 6. c. 7.

ZEMASARUM, id est *Cinabrium*, vel *Cynobrium*. Rul. & Joh.

ZAMECH, hoc est *Lapis Lazuli*. Iid.

ZENDA, figmentum Paracelsicum denotans generationes extraneas, & qui crescunt sine semine, quemadmodum *Perenda*, vel *Perunda*, aut *Perundis*, monstruosam generationem hominum, qui & cum semine crescunt. In animalibus vero hujusmodi Generatio, & Anatomia Monstruosa dicitur *Zelpha*. Vide Auctoris fragm. Anat. Uno verbo: Nux!

ZENEXTON, idem quod *Xenexton*. Vide Lit. præc. XE.

ZENEXTOR, vocatur *Mercurius Paracelsi*. de pest. Tract.

ZENGIFUR, idem quod *Zemasarum*, h. e. *Cinabris*. Rul. & Joh.

ZENICON, ζενικόν, nomen *Veneris* Celtis Gallicis usitati, *Venerum cervarium* dicti, tantæ, & tam præsentis efficacix, ut quamprimum cervus, vel fera sagitta hoc veneno tincta læsus conciderit, confestim accurrere venatores necesse habuerint, antequam virus penitus dispergeretur, aut putresceret, carnemque telo virulento sauciatam exciderint, ad spithami circa vulnus latitudinem. Hujus antidotum, vel antipharmacum esse dicitur *Folium quercus*, vel *fagi*, aut folium *Coracini*. Hæc ex Arist. & aliis Lang. tradidit l. 1. ep. 68.

ZENITH, proprie Mathematicis vocatur *punctum verticale*. Cui opponitur e directo *Nadir*. Improprie vero, & plane ænigmatice translatum vocab. *Zenith* ad *Sanguinem menstruum virginum*, & quidem primum. C. Rcjes C. El. q. 53. n. 11.

ZEON, ζέων, *fervens*, a ζέω, *ferveo*, *effervesco*. Lind. Ex. XIII. §. 211.

ZEOPYRON, ζεόπυρον, vocatur *frumenti genus*, quod *medium* est inter *Zeam*, & *Triticum*, & nascitur in *Bithynia*. Meminit Gal. l. 1. de A. F. c. 13. Gorr.

ZEPHENUM, *Zephena*, Paracelso dicitur omnis extremitas, vel foramen externum, & peripheria, v. g. aurium, labiorum. Hæc si angustatur in rotunditatem aliquam præternaturalem, constituit primum signum lepræ. Parac. Paragraph. l. 6. c. 1. §. 2. & cap. 3. unic. in not. Non ergo penitus mentem percepisse videtur Parac. Dorn. & ex hoc Joh. quando in descriptione saltem ad circulos extremitatum labiorum in auribus restrinxerunt. Apud Rul. legitur, *Zepheni* sunt circuli extremitatum labiorum, & aurium.

ZEPHYRUS, ζέφυρος. Vide *Favonius*. *Zephyria ora*, eadem quæ *ὑπὸ ανέμῳ*, sive *subventanea*. Vide *Hypenemios*. Forest. l. 24. Obs. 3. ex Plin. l. 10. c. 60.

ZERCI, h. e. *Vitriolum*. Rul. & Joh.

ZERICUM, i. e. *Arsenicum*. Iid.

ZERIFARI, h. e. *Aqua casei*. Iid.

ZERNA, dicitur *Impetigo ulcerata*. Dorn. Rul. Johnf. Legitur & *Zerma*, id est *Lepra*, vel *Impetigo*. P. Zacchias Quæst. Medico-Legal. l. 2. tit. 3. q. 6. n. 13.

ZEROS, est nomen *Gemmæ translucidæ*, & alii, quæ *Iris* dicitur, similis, alba, nigraque macula distinguente ipsum *crystallum*. Plin. l. 37. H. N. c. 9. ad fin.

ZERZERA, pro *Querquera*, epitheton febris cujusdam. Vide *Querquera*.

ZESTOLYSIA, ζεστολυσία, idem fere quod ζεστόν ὕδωρ, significat vel aquam ferventem; vel quia illa non uti possumus commode ad lavandum, notat *lotionem aque calidæ*, quatenus opponitur τῇ ψυχρολυσίᾳ, lotioni aqua frigida. Illud legitur apud Gal. lib. 3. de san. tu. cap. 8. ubi Interp. Lat. male per ferventem aquam reddidit, quando enim hoc esset remedium lassitudinis?

ZETÆ, dictæ sunt veteribus *vaporaria*, & conclavia, quibus hypocaustum suberat, in cujus pavementum calida, aut frigida pro temporis ratione aqua diffusa, illius vapor per meatus, & tubulos parietis inclusos *Zetas* calefaciebat, aut refrigerabat. Lang. l. 1. ep. 50.

ZETÆ, vel *Zetecula*, vocantur propria calo-

rum in balneis, & ædibus conclavia, ubi lectuli essent ad delicias, & amores. Andr. Bacc. de Therm. l. 7. c. 16. p. m. 470 ex Plin.

ZETEMA, *Zetesis*, ζήτημα, ζήτησις. Vide *Quæstio*.

ZEVS, vocatur piscis, qui alias *Faber* vocatur: de quo supra in *Faber*. Legitur apud Pl. l. 9. H. N. c. 18. Hesych. Gr. ζαὸς vocavit, notante Aldr. l. 1. de pisc. c. 25.

ZIAZAA, est lapis a loco natali nomen habens, e toto coloribus mixtus, ut nullus verus appareat. Gestantem litigiosum facere dicitur, ac in somno videre terribilia. Vid. Lud. Dulcis.

ZIBACH, idem quod *Zaibar*, h. e. *Argentum vivum*, vel *Mercurius*. Schr. l. 3. c. 15.

ZIBELLINA, epitheton *Mustelæ*, quæ vulgo *Sobela*, vel *Zobela* dici solet, cujus pellis inter pretiosas numeratur, magnæque habetur æstimationis apud *Sarmatas*, & *Russos*, sive *Moscovitas*. Descr. ab Aldr. lib. 2. de quadr. dig. vivip. c. 19.

ZIBETHUM, ζιβέθιον, dicitur excrementum fragrantissimum ex genitalibus cati cujusdam exotici, vel felis, *Civetta* dictæ, depromptum. Vide *Catus*.

ZIBIBIÆ, vel *Zibebæ*, dicuntur uvæ passæ majores digitorum acinis propemodum similes, unde & *Dactyli* dictæ, carnis multæ, succi paucissimi, *Damascenæ* quoque vocatæ. J. Al. l. 10. Sal. c. 14. Schr. l. 4. cl. 1. n. 360.

ZIGIR, ζίγυρ, epitheton *Cassie aromaticæ* purpureæ nigricantis melioris notæ, & odoris, apud Diosc. l. 1. c. 7. quamvis alii legant *Gizir*, γίγυρ. Vid. Not. Sarac. ad illum loc.

ZIMEX, *Viride æris*. Rul. in Lex.

ZINARIA, Arab. est epitheton *Bilis vitiosæ*, & præternaturalis, quam alias *Æruginosam* vocarunt antiqui Medici, acris, & adusta, ap. Zac. Lusitan. Prax. admir. l. 1. Obs. 40.

ZINDULUS, nomen piscis fluviatilis, quem valde commendat a carnis teneritudine, & friabilitate J. Alex. l. 15. Sal. c. 5. in fin. Ap. Aldr. vero nomen hoc non occurrit. An fortasse subest menda, ut legendum sit *Fundulus*?

ZINETUS, est species *Marcastæ*, quæ æmuletur æs, vel cuprum. Parac. Archidox. l. 3.

ZINGAR, i. e. *Viride æris*, vel *Flos æris*. Rul. & Joh.

ZINGIBER, vel *Zinziber*, ζίγγυβρ, vel ζίγγυβερ, *Aroma*, vel radix *Aromatica* candicans, acri sapore, & calidæ virtutis. Hodieque frequentissimo in usu esse solet etiam ad *Cochinariam*. De hoc aromate vide Gal. l. 6. de S. F. Alex. l. 18. Sal. c. 19. Bruyer. de re cib. l. 10. c. 10. ubi *Gingiber* appellat. Schr. l. 4. cl. 2. n. 367. F. Hofm. cl. ad h. l. Parac. statuit *Zinziberi* ineffe Sal stypticum, l. de trib. prim. essent. c. 2. Hinc

& styptica pontica vocat *Zinziberata*, lib. 2. de Tart. Tract. 1. c. 5.

ZINGOITES, alias *Zingrites*, secundum Albertum est lapis vitrei coloris, qui gestatus in collo valet contra nyctalopiam, & sanguinem sistit, mentis alienationem repellit, & si teneatur ad lignum accensum, extinguitur flamma ejus. Vid. Barth. Angl. de genuin. rer. propriet. l. 9. A Ludov. Dulci vocatur hic lapis *Zirites*. A plerisque vero Physicis hic lapis pro fabuloso habetur; quod & nobis præsertim quoad ejus virtutem ita videtur.

ZINIAR, est *Viride aris*. Dorn. Rul. & Johs. Jung. & For. l. 30. Obs. 8. Schol. quamvis *Zimar* ibi legatur. Adde Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 12. lib. 5. c. 23. Dicitur Latine *Ærugo*.

ZINIAT, est *Fermentum*. Rul. & Joh.

ZINK, *Zinkum*, est *metallica marcasta*, & mixtura quædam naturalis ex quatuor metallis immaturis *cuprea* potissimum apparens. Dorn. Rul. & Joh. Adde Libav. S. A. Ch. lib. 2. cap. 24. Parac. vocavit *Zinetum*. Est solubilissimum, volatileque minerale, ita ut beneficio ignis facile totum in flores abeat, quemadmodum adjunctiones picis in Regulum. An vero flores illius, ideo quod non sint corrosivi, sed dulces, statim ad internos usus juxta unius, vel alterius Alchemistæ opinionem vocandi sint, valde dubitamus, libentius longo usu comprobatis inhaerentes remediis.

ZINZAMA, i. e. Parva musca, sive culex. Vid. Agutio celebris Vocabul. In *Zinzalarium*, i. e. conopeum ad parvas muscas arcendas. Idem.

ZINZIBER. Vide *Zingiber*.

ZINZIFUR, idem quod *Zengifur*, *Cinabrium*. Libav. d. l. l. 7. c. 25.

ZINZILLA, idem quod *Zona*, vel *Zoster*. Vide infra *Zona*. Rhod. ad Scrib. num. 63. Helm. de magn. vuln. cur. n. 50.

ZIRBUS, dicitur Arab. *Omentum*, de quo supra suo loco. Unde *Hernia Zirbalis* dicitur, quando omentum prolabitur in umbilicum, ferotum. Galeat. de S. Soph. ad Rhaf. l. 9. c. 86. f. m. 83. b.

ZIZANION, *Ζίζανιον*, idem quod *Lolium*; quæ significatio spectat ad Botanicos. Parac. vero etiam non est veritus *Zizania* attribuere Astris, vel Stellis, Cometis, & alias Stellas novas ita appellans, de Pestil. tr. 1. & 2.

ZIZERIUM, ponitur pro *Gigeritum*; quo nomine Latini appellant Gallinarum intestina, & quæ cum iis coquuntur. Ap. l. 5. de re culin. c. 3. Jecinora, & zizeria pullorum in cacabum mittes.

ZIZIPHA, idem quod *Jujube*, *Ζίζιφε*, fructus arboris *Ziziphi*, saporis dulcis, magnitu-

dine olivas æmulantes, inter Pectoralia medicamenta pertinentes. Lang. l. 1. ep. 66. J. Alex. l. 10. Sal. c. 8. Gal. Serica dicta, Vide supra *Sericum*. Schr. l. 4. cl. 1. n. 178.

ZMILACES, vocatur gemma, vel lapis marmoris Proconnesio similis, in Euphrate fluvio repertus, colore medio glauco, ubi describitur ap. Plin. l. 37. c. 10. H. N.

ZODIACUS, *ζωδιακός*, quid sit, ex Astronomia, vel doctrina Sphærica discendum. Videlicet portio cœli, vel orbis ille, ex, & sub quo perpetuo versantur Planetæ, ita ut in ejus medio via Solis, sive Ecliptica sit, & qui secundum longitudinem dividitur in duodecim signa, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, &c. Vid. Tabulæ Stirii, & Cl. Sturmii Astronomicæ, vel Sphæricæ. Verum Parac. finxit *Zodiacum* in Homine; uti patet aliquoties ex Paragrano ejus, de Astronomia. Verum sicut ausu temerario, ita fructu nullo.

ZOE, *ζωή*. Vide *Vita*.

ZOEPILOS, *ζωήφιλος*, nomen Arcani cujusdam Chymici ex Antimonio a Quercetano excogitati satis pomposum, & iactabundum, modo effectus responderet: de quo vide Libav. T. III. Op. p. 71. Enimvero cum ipsum Antimonium vix habeat aliquid vitale, dignum nomine vitæ in respectu ad hominem, an illud, quod ipsum non habet, alteri possit subministrare, alii judicent, glaycomate præconceptæ opinionis non occæcati. Vide etiam Schr. l. 3. c. 17. ubi descripta quoque occurrit. Verum eadem est epicrisis de hac, quæ de aliis similibus habetur apud D. Lud. Diff. l. Pharm. p. 335.

† *Ζωμώροισ*, Cochlear fusorum metallorum. Anonym. Sylv. Med. Comp. l. 1. c. 3.

ZOMOPŒUS, *ζωμωπιός*, qui callet jura esculenta bene parare; ut est apud Marcell. & Rul.

ZOMOS, *ζωμός*. Vide *Jus*.

† ZONA, Hipp. subligaculum ad uteri retentionem. Rhod. a Castro de morb. mul. l. 1. c. 6.

† ZONA, quod sub costis est os, Zona vocatur. Jul. Pollux l. 2. c. 4. & Zona Corporis armatura, idem cum corporis parte nomen habens. Ib.

* ZONA, *ζώνη*, æquivocum est. 1. Physiologicè significat locum, vel regionem corporis, scil. sub costis, qua cingimur, sive ad quam cingulum applicamus. Erot. in Onom. p. 50. & Foes. p. 259. 2. Pathologicè Zona est *Herpetis species*, quæ occupat regionem illam mediam, ad quam homo cingi solet; unde & ab aliis *Circinus* appellatur; usitatus vero *ζώνη* vocatur; item *Zinzilla*, vel *Zinzillis*. Scrib. n. 63. Rhod. not. ad h. l. Eph. N. C. Ann. 3. Obs. 4. Keuch. ad Sam. p. 246. seqq. Singulares quoque de hoc morbo observationes communicavit D. Joh. Henr. Brechtfeld Actis Hafn. Vol. I. Obs. 108. pag. 197. seqq.

seqq. Jung. & M. A. Sever. l. de nov. obs. abscess. c. 9. §. 10. 3. Mechanice notat *Cingulum*, item *Marsupium*, vel Peram cingulo annexam, qua usi sunt milites, & pecuniam, aliaque necessaria recondiderunt. Huc pertinet prov. *Zonam perdidit*, h. e. pecuniam amisit, & perdidit. Vide C. Hofm. c. ad Gal. LL. de U. P. n. 479. Et quia etiam novæ nuptæ *Zona* quadam, vel cingulo cinctæ olim fuerunt, 4. Allegorica hinc nata significatio, qua *Zona* pro *hymene* posita; & phrasis Poetica, *Zonam solvere*, i. e. virginem corrumpere. C. Rejes C. El. q. 39. n. 12. Ad artificiales alias quoque pertinent *Zonæ Chirurgicæ*; qualia *Cingula* ab Aquap. & Hild. inventa exhibet Scult. Arm. Chir. P. I. T. XXIII. fig. 2. & Tab. XXXVII. fig. 6. 7 Denique 5. neque excludenda penitus e foro Medico significatio Astronomica, vel Sphærica, quando globus cœlestis, & terrestres in *Zonas*, vel certas plagas dividitur a Mathematicis, duas temperatas, duas frigiditas, & unam torridam; quarum *Zonarum*, & præsertim *temperatæ*, meminit Galen. in c. ad 3. aphor. 14.

ZONITIS, ζωνίτις, dicitur species *Cadmia*, quæ in fornacibus colligitur *zonarum* similis. Gorr.

ZONNETTI, sunt *Gnomorum corpora phantastica*. Dorn. Rul. & Joh.

* *ZOOGONIA*, ζωγονία, i. e. animalium perfectorum generatio univoca. Gal. de const. artic. cap. 13.

ZOOLOGIA, ζωολογία, vocatur Schrod. & Fr. Hofm. pars *Pharmacenticæ medicamenta ex animalibus* desumpta recensens. Vid. l. 5. Pharm. ut & cl. ad h. l.

ZOOPHTHALMOS, ζωόφθαλμος, i. e. oculi brutalis formam habens: Epitheton Aizoi, sive semper vivi majoris, ap. Pl. l. 25. H. N. c. 13.

ZOOPHYTON, ζωόφυτον, vocatur corpus naturale exangue, quod nec perfectam animalis, nec plantæ naturam, sed mediam ex utroque, & veluti tertiam habet, ἐπαμφοτερίζον φύτῳ καὶ ζώῳ, uti loquitur Arist. Horum historiam, & species vide integro libro apud Aldr. l. 4. de Exanguibus. Chiocc. quoque attigit Mus. Calc. f. 1. p. 86. Helm. lienem habere vitam *Zoophyti* vult tr. Jus Duumv. n. 5. *Plantanimal* dici posset.

ZOON, ζῷον. Vide *Animal*.

ZOOSOPHIA, ζωσοφία, apud Helm. dicitur illa scientia de animalium singulorum natura, & proprietatibus, quam habuerunt Parentes *Protoplastæ*, imprimis Adam: tr. Nat. contr. nesc. n. 7.

ZOOTOME, ζωτομή, vocatur dissectio Animalium, sive *Anatomia Brutorum*: quo nomine insignivit M. A. Sever. l. Anat. comprehendentem structuram animantium generalem; quan-

do vocatur *Zootome Democritea*. Legitur & ap. eundem *Theriotome*, θηριοτομή.

ZOPHOS, ζόφος, tenebras, & caliginem, vel obscuritatem denotat, idem quod σκότος. Unde ζοφός, caliginosus, obscurus; quod legitur ap. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 48. & l. de virg. morb. ll. 24. Item ζοφώδης, obscurus, caliginosus. Usurpatur de urina, Coac. t. 581. vel ζοφώδης, quod dicitur de menstr. l. 1. de morb. mul. notante Foef. quem tamen locum reperire non potui, de visu d. l. LIX. 18. Adde Foef. Oec. pag. 255.

ZOPISSA, ζώπις, vocatur *pix navalis*, cum cera a navibus maritimis jam *derasa*, vim dissipandi habens ob vires salis marini. Dicitur & quibusdam ἀπόχυμα. Ægin. l. 7. c. 3. in Apoch. Gorr. Schr. l. 4. cl. 2. n. 396.

ZOPYROS, ζώπυρος, vel ζώπυρις, nomen est *Antidoti*, quam dicitur *Zopyrus* regi Ptolemæo composuisse, atque *Ambrosiam* nominasse; ut scribit Cels. lib. 9. c. 23. ubi etiam describitur, & commendata legitur ad dolores Colicos, alvi inflationes, hydropem incipientem, & venena. Jung. & Gal. l. 2. de An. c. 8. & 16. & Ægin. l. 7. c. 11. Alia vero descriptio *Antidoti zopyri* reperitur ap. Scrib. L. ad lethalia venena, & ictum serpentum efficacis, comp. 169. Junge Rhod. notas ad h. l. & in Lex. Scrib.

ZOPYREO, ζώπυρῶ, communiter significat fomittem ignitum reddere, a ζώπυρον, *suscitabulum*, *fomes*. Verum majori cum emphasi usurpatur de ignitione, vel ignescencia vitali; uti exposuit Lind. Ex. XIII. §. 222.

ZORABA, i. e. *Vitriolum*. Rul. & Joh.

ZORONISIOS, dicitur gemma, vel lapis, qui in flumine Indo nascitur, & magorum gemma esse narratur. Plin. l. 37. H. N. c. 10.

ZOROTERON, ζωρότερον, i. e. *meracius*, cui nihil aliud admixtum est. Dicitur de cibo, & potu: De illo quidem apud Hipp. l. de nat. mul. LXIV. 2. 3. quamvis Lind. transposuerit ad vinum: De hoc l. 1. de morb. mul. LII. 3. Legitur & ἀζωρότερον, *bene meracius*, l. de exsectione fœtus II. 4. Jung. Foef. p. 259. Ζωρὲς significat *vinum merum*. Unde ζωροπότης, *meribibus*, vocatur ab Hesychio.

* *ZOSTER*, ζωστήρ, idem quod *zona*, in Pathologica significatione, *Herpetis* species. Vide *zona*.

* *ZOTICOS*, ζωτικός. Vide *Vitalis*.

ZUB, zubd, i. e. *Butyrum crudum*. Rul. & Joh. in Lex.

ZUCCAIAR, idem quod *zatanea*, Flos *Agni casti*. Iid.

ZUCCARUM. Vide *saccharum*.

ZUITTER, vel *zitter*, *Marcastia*: Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

* *ZU-*

* ZULAPIUM, ζυλάπιον, idem quod *Juleb*, *Julapium*. Vide *Juleb*.

ZYGAENA, ζύγαινα, *Gazæ Libella*, nomen piscis monstroso plane capite; cujus descriptio, cum usu, habetur ap. Aldrov. l. 3. de pisc. c. 43.

ZYGIA, ζυγία, epitheton resinæ acernæ, ap. Ægin. lib. 7. cap. 18. in descriptione Malagmatis βαύς.

* ZYGOMA, ζύγωμα, i. e. *Os jugale*. Vide *Jugale*.

ZYME, ζύμη. Vide *Fermentum*.

* ZYMOMA, ζύμωμα, idem quod ζύμη, *Fermentum*. Castell. & Gorr. quamvis accurate loquendo hæc duo vocabula differant, ut caus-

sa, & effectus. Ζύμη enim notat *Fermentum*, quod aliam materiam fermentat. Ζύμωμα vero vocari debet illa ipsa materia, & *massa fermentata*, vi verbi transitivi ζυμῶμαι, *fermentesco*, a quo derivatur.

* ZYMOSIS, ζύμωσις (Vide *Fermentatio*) a verbo ζυμῶσθαι, *fermentari*. Dicitur & de *tumore hepatis*, a flatibus veluti distenti, ap. Hipp. l. 4. Epid. 3. 24. Jung. Foef. p. 259.

ZYMAR, aliis ζυναρ, item ζυνσερ, id est *Vide aris*.

ZYTHOS, ζύθος. Vide *Cerevisia*. Dicitur & in neutro ζυθιον. Jung. Galen. lib. 6. de S. F. 5. ζυθος.

Τ Ω Θ Ε Ω Δ Ο Ξ Α

MANTISSA

NOMENCLATURÆ MEDICÆ HEXAGLOTTÆ,

Vocabula Latina Ordine Alphabetico ,
cum annexis Arabicis , Hebræis , Græ-
cis , Gallicis , & Italicis proponentis.

C U R A , & S T U D I O

JACOBI PANCRATII
BRUNONIS,

Phil. & Med. D. hujusque in Univers. Altdorfh. Prof. Publ. & Lib.
Imp. Reip. Norimb. Medici.

PRÆFATIO

MANUSCRIPTA

NOMENCLATURA MEDICÆ HÆZAGOTICÆ

Vocabula Latina Ordine Alphabetico
cum annexis Arabicis, Hebræis,
et Gallicis, & Latinis proponuntur;

JACOBUS PAPA

BRUNUS

Phil. & Med. D. Brunus in Univers. Altoph. Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

in Arch. & Lib. &c. Brunus in Arch. & Lib. &c.

PRÆFATIO.

E hac Mantissa scias, mi Lector, eam non esse editam alicujus ostentationis gratia, cum non dissimulem meam præsertim in Arabica ignorantiam, nec non in reliquis exteris linguis insufficientem peritiam. Verum annectendi ansam arripui ex serie addita præcipuarum vocum Arabicarum, quibus Græca, & Latine respondere debeant ad Castelli Lexicon ab Adriano Revensteinio curatum, & Rotodami 1665. editum; in qua nihil ineptius me legisse memini, quam illud, quod sæpe in columna Arabicarum legantur Latina, aut Græca: v. g. statim in prima Abortus, Accidens, Adustriva, & ita in reliquis omnibus. In columnis Græcarum etiam pure Latina; v. g. Summitas, emulgentes, Ocrea, Surâ, &c. ut ita nemini vitio verti posset, si statueret, Editorem vel non intellexisse voces, vel plane perfunctorie, & inconsiderate adjecisse. Igitur loco illius Seriei, ne hac in parte deficeret Castellus renovatus, præsertim cum librorum necessariorum mihi copia fuerit, in gratiam eorum, qui delectantur Synonymis exoticis, quandoque etiam publicis Eruditionis Speciminibus inserendis; Nomenclaturam illam conscribere placuit; in qua Arabicas voces desumptas scias partim e Syllabo Arabicorum nominum Avicennæ editioni additorum, & ab Andrea Bellunensi explicatorum, nec non Opusculis insigniorum Arabum, Serapionis, & Rhasis, Argentorati quondam typis excusorum, e Valentini Schindleri Lexico Pentaglotto, ubi & latinis literis expressa pronuntiatio plerunque apposita legitur; quam retinui, haud sollicitus, num recte sese habeat, nec ne; præsertim cum alias pronuntiationem maxime variam observari a linguae hujus peritioribus intellexerim. Hebræa Synonyma e Joh. Buxtorfii Lexico, & prædicto Schindlero collegi; Literam

Beth absque puncto per bh. alios imitatus exprimens, quemadmodum & Pe absque puncto per ph, aut f, Tau per T, aut Th, Tlade, vel Zade per Ts, Ds, aut Z, imitatus hac in re J. Megiseri Lexicon Polyglotton. Vocabula Gallica, & Italica suppeditarunt mihi, prater Philippi Gisberti Medicin charitable, & Ferrantis Imperati Historiam Naturalem, Dictionaria in illis linguis hodieque usitatoria. Vale, mi Lector, & si libet, his frueri: si uti nolueris, haud in malam partem conatus nostros interpretare.

A

ABDOMEN. *Ar.* Tenur, Mirach. *Hebr.* Beten, Gahon, Kerebh. *Gr.* ἔξω, γαστήρ, ὑπόκοilon. *Gal.* Ventre, bas ventre, ventre inferieur. La partie du ventre sous le nombril. *It.* Grasso ventre.

ABLACTATIO. *Ar.* Nacal. *Heb.* Higgamel (est Infinitivus) *Gr.* ἀπογαλκτισμός. *Gal.* Sevrement d'enfant. Oster la mamille. *It.* Slattazione, Dislattazione.

ABLATIO. *Ar.* Zivil, Tazvil. *Heb.* Zivil. *Gr.* ἀφάρεσις. *Gal.* Ostement, Decharge. *Ital.* Levazione, Tor via.

ABLUTIO. *Ar.* Igtifel. *Heb.* Rachaz, Rachza. *Gr.* ἀπύνημα, κλύσμα. *Gal.* Levament. *It.* Levamento.

ABORTUS. *Ar.* Siēt, Sest. *Heb.* Nephel. *Gr.* ἀμβλωσις, ἀποφθορά. *Gal.* Avortment. *It.* Parto acerbo, disperfione, sconciamento.

ABSCCESSUS. *Ar.* Dubellati, Dubellet. *Hebr.* Achaffat. *Gr.* ἀπόστημα. *Gal.* Apostume. *It.* Postema, Apostemazza.

ACCIDENS. *Ar.* Varid. Ica, Vacaah. *Heb.* Irun, Gedischa, Hovah, Meara, Keri. *Gr.* συμβεβηκός. *Gal.* Accident. *It.* Accidente.

ACERBUM. *Ar.* Hamid, Mar, Marir. *Heb.* Mar (quamvis proprie Arab. & Hebr. amarum significant) *Gr.* στυφνόν. *Gal.* Aspre, revesche, aigre, come fruit non meur. *It.* Acerbo, aspro.

ACETUM. *Ar.* Humida, chal, mesus, acetum scilliticum Arab. dicitur Choilolohaceb. *Heb.* Chomez. *Gr.* ὄζου. *Gal.* Vinaigre. *Ital.* Aceto.

ACHOR, vel ACHORES, plur. *Ar.* Ameda, saaphati, sagrum, vel zagrum, sirengi, sehediē. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀχάρ, ἀχῶρες. *Gal.* & *It.* deficiunt.

ACHLYS. *Ar.* Keramon, adhasfue, adus, agildis. *Heb.* Caret. *Gr.* ἀχλὺς. *Gal.* & *It.* defunt.

ACIDITAS, ACIDUS. *Ar.* Athaib, muchallal, chalala; humuda, muhamid. *Hebr.* Chomez.

Gr. ὀξύτης, ἔξω. *Gal.* Sur, aigre, aigrette. *It.* Agrezza, agro, acetoso.

ACROCHORDON, species verrucæ. *Ar.* Acruharad, aforcān, afrochon, afrochoon. (Ingraff. *Hebr.* Proprium nomen deficit: Exprimi vero potest generali nomine Jabbeleth, quod verrucam significat. *Gr.* ἀκροχόρδων. *Gal.* Verrue dit Achrochordon. *It.* Porro delle mani. Acro-cordone.

ACTIO. *Ar.* Hetifati, Ketf, faal. *Heb.* Katef, maaseh. *Gr.* ἐνέργεια. *Gal.* Acte, action, besogne. *It.* Azione.

ACUS. *Ar.* Ibra, chiac. *Heb.* Magat. *Gr.* βελόνη. *Gal.* Aiguille. *It.* Ago. NB. Acus, quia oculus perforatur in suffusione, Arab. dicitur Almuhe, Alechidu.

ACUTUS. *Ar.* Mahdud, chod, harif. *Heb.* Chadda, charif, sanum. *Gr.* ὀξύς. *Gal.* Aiguise, aigu, pointu. *It.* Acuto, pontuto.

ADAMAS. *Ar.* Diama, almas, almes. (Si scribitur per Sin absq; tribus punctis supra hanc, monente Andr. Bellunensi) Mis. *Heb.* Jahalom, schamir. *Gr.* ἀδάμας. *Gal.* Diamant. *It.* diamante.

ADEPS. *Ar.* Saham, sacham, gilla, vadaq. *Heb.* Cheleu. *Gr.* σῆμα, πικρὸν, ἀξέγγιον. *Gal.* Graisse. *It.* Grasso, assongia.

ADDITIO. *Ar.* zieda. *Heb.* Tosephed, tosephedh. *Gr.* πρόσθεσις. *Gal.* Addition, ajustement. *It.* Aggiunta, aggiuntazione.

ADOLESCENTIA, ADOLESCENS. *Ar.* Hadathe, guilam. *Heb.* Naar, elem. *Gr.* μετᾴκιον. *Gal.* Adolescense, jeunesse, jouvenceau, gargon, jeune. *It.* Giovane crescente.

ADSTRINGENS, ADSTRICTIO. *Ar.* Daic, daduc, daat. *Heb.* zok, mazok. *Gr.* σύφον, σύψις. *Gal.* Estreinte, estreignement. *It.* Strigente, strettura. Virtù di stagnare il sangue.

ADUSTIO. *Ar.* Aufume, alficume. *Heb.* charchur, mochdah. *Gr.* ὑπὸ καύμα. *Gal.* Aduktion, brulure, brulement. *It.* Brusciamento.

ÆGER, ÆGROTUS. *Ar.* Alcuttab, alil, alem, alaleme, i. e. *membra infirma.* *Heb.* Cheri, anusch *Gr.* νοσέρως, νοσώδης. *Gal.* Malade. *Ital.* Ammalato, infermo.

ÆGRITUDO. Vide Morbus.

ÆGILOPS. *Ar.* Garabe, haseilus. *Heb.* defici. *Gr.* αἰγίλωψ. *It.* Egilope.

ÆER. *Ar.* Havah, Nasim. *Heb.* Schachak, Ripion. *Gr.* αἶρ. *Gal.* Air. *It.* Aere.

ÆRUGO. *Ar.* Zenziar, ziniar, & in specie ferri. Sada alhadid. *Heb.* Nechustah. *Gr.* ῥὸς χαλκῆς. *Gal.* Rovillure de cujure, fer. *It.* Ruggine di rame, ferro.

ÆS, CVPRVM. *Ar.* Ahas, achabruse. *Heb.* Nechafeth. *Gr.* χαλκός. *Gal.* Cujure, airain. *It.* Rame.

ÆS VSTVM. *Ar.* Rusaftah, nucham mucharak, *Heb.* defit. *Gr.* χαλκός κακωρρόν. *Gal.* Cujure bruslè. *Rame.* *It.* Rame bruciato.

ÆSTAS. *Ar.* Kaid. *Heb.* Kaia, Chom. *Gr.* θέρμη. *Gal.* Estè Estate. *It.* Estate.

ÆSTVS. *Ar.* Umed, Hur. *Heb.* Chom, chari, shareth. *Gr.* καῶμα. *Gal.* Ardeur, ferveur, grande chaleur. *It.* Calore estremo, ardore, fervore.

ÆTAS. *Ar.* San, plur. Asnan. *Heb.* Dor, cheled. *Gr.* ἡλικία. *Gal.* Age. *It.* Età.

AFFECTIO, AFFECTVS. *Ar.* Adib. *Heb.* Haschachah, & in specie, Animi, Zevah. *Gr.* πάθος. *Gal.* Passion, disposition, accident. *It.* Affetto, Affezione.

AGALLOCHVM. *Ar.* Agalugen, agalugi. *Heb.* defit. *Gr.* ἀγάλλοχον. *Gal.* Bois d'Aloes. *It.* Agalloco.

AGARICVM. *Ar.* Garichun. *Heb.* defit. *Gr.* ἀγαρικόν. *Gal.* Agaric. *It.* Agarico.

AGITATIO. *Ar.* Tabschir, dagdaga. *Heb.* Tiriach, zedah. *Gr.* κίνησις. *Gal.* Agitation, mouvement, bransle du corps. *It.* Commozione, movimento.

ALA, AXILLA. *Ar.* Gienaha, ibt, ganah. *Heb.* Eber, abrah, azil. *Gr.* ματχάλη, πτέρυξ. *Gal.* Aile, aisselle. *It.* Ala, ascella.

ALABASTRV. *Ar.* Karurah. *Heb.* Schetopha. *Gr.* ἀλάβαστρον. *Gal.* Albastre. *It.* Alabastro.

ALBVG. *Ar.* Coloma (Rhas). *Heb.* defit. *Gr.* λεῖκωμα. *Gal.* La tache blanche en Fœil. *Ital.* non occurrit.

ALBVS, ALBEDO. *Ar.* Abiad, tabarzet, caldicum. *Heb.* Laban, leben. *Gr.* λεῖκός, λεῖκότης. *Gal.* Blanc, blancheur. *It.* Bianco, bianchezza.

ALBVMEN, sc. OVI. *Ar.* Bulni, zenbach, rachich. *Heb.* Chalbaz. *Gr.* λεῖκὸν ὄν. *Gal.* Blanc d'œuf. *It.* Albume, chiara d'ovo.

ALEMBICVS. *Ar.* Alnabic, allutel, catara. *Heb.* defit. *Gr.* non extat. *Gal.* Alembic. *It.* alembico.

ALIMENTVM. *Ar.* Cut. machal, mechel, rizq. *Heb.* Uchel, mazon. *Gr.* τροφή. *Gal.* Nourriture. *It.* Nutrimento.

ALIPTES. *Ar.* & *Heb.* Dahin. *Gr.* ἀλείπτῃς. *Gal.* Celuy qui oignoit les athletes. *It.* Chi unge i lottatori.

ALOE. *Ar.* Sabat, saber. *Heb.* Ahaloth. *Gr.* ἄλὼν. *Gal.* Aloe. *It.* Aloe.

ALOPECIA. *Ar.* Altigiaris, tyria. *Heb.* Neschirah. *Gr.* ἀλωπεκία. *Gal.* Alopecie. *It.* Alopecia. Cadimento di peli.

ALPHVS. *Ar.* Guada, grada. *Ingraff.* *Gr.* ἀλφός. *In reliquis Linguis non occurrit.*

ALTERATIO. *Ar.* Tahvil. *Heb.* Hischtannuth. *Gr.* ἀλλοίωσις. *Gal.* Alteration, changement. *It.* Alterazione.

ALTOR, ALTRIX. *Ar.* Razzaq. *Heb.* Omeneth. *Gr.* τροφίμος. *Gal.* Nourrisant, nourisse. *Ital.* Nutritore, nutrice.

ALTVS. *Ar.* Simmah. *Heb.* Gabbah, gebhrb. *Gr.* ὑψηλός. *Gal.* Hault, Sublime. *It.* Alto.

ALVMEN. *Ar.* Alume, altalch, cales, seba. *Heb.* Alum, zaripha. *Gr.* στυπτηρία. *Gal.* Alun de roche, plume, de glace. *It.* Alume.

AMARVS, AMARITVDO. *Ar.* Marr, marir. *Heb.* Mar, memer, memiroth. *Gr.* πικρός, πικρότης. *Gal.* Amer, amertume. *It.* amaro, amaritudine.

AMBRA. *Ar.* Hanbar. *Heb.* Caphat. *Græcum* non extat, nisi quis etiam velit vocare ἡλεκτρον. *Gal.* Ambre gris, & ambre jaune. *It.* ambra.

AMBVLATIO. *Ar.* Gaib, meschia. *Heb.* Hica, Helech, Helicha. *Gr.* βάδισις. *Gal.* Allee, Pour menade. *It.* Passeggiamento.

AMBUSTIO. *Ar.* Ahtarac. *Heb.* Jikedah, se-rephah. *Gr.* πυρίκαυμα, πυρίκαυστον. *Gal.* Bruslute, embrasement. *It.* Scotatura, abbrusciamiento.

AMENS, AMENTIA. *Ar.* Humic, & adject. ahmak. *Heb.* Sigahon, meliugah. *Gr.* ἀνοικ, ἄνους. *Gal.* Follie, fol, forceneire, forcen, fot. *It.* Pazzia, pazzo.

AMMONIACVM. *Ar.* Assach, usach, tursic, alasceum. *Heb.* non habetur. *Gr.* ἀμμωνιακόν. *Gal.* ammoniac. *It.* ammoniaco.

AMNIOS. *Ar.* abgas. *Heb.* defit. *Gr.* ἄμνιον. *Gal.* & *It.* amnios.

AMOR. *Ar.* Hub, Hubba, Ischqua. *Heb.* aheb, achabhah, jediduth, dod. *Gr.* ἔρως. *Gal.* Amour. *It.* amore.

AMPHORA. *Ar.* Fagdun. *Heb.* defit. *Gr.* ἀμφορα. *Gal.* Seau, un festier. *It.* anfora.

AMVLETVM. *Ar.* non occurrit. *Heb.* Kameah, nechalchim. plur. *Gr.* ὠσειπτον. *Gal.* Preservatifs ou armaillet qu'on pend au col. *It.* Medaglia, che si porta al collo.

AMYGDALA, FRVCTVS. *Ar.* Lauzi. *Heb.* Sche-kedim.

kedim. *Gr.* ἀμύγδαλα. *Gal.* Amandes. *It.* Mandorle.

AMYGDALÆ, GULÆ, seu TONSILLÆ. *Ar.* Gavo-
ni, gauze. *Heb.* defit. *Gr.* ἀντιάδες, παχιδύμια.
Gal. Glandes de le gueule. *Ital.* Ghiande della
bocca.

AMYLUM. *Ar.* Nefastengi, Elueffe, Nefa.
Heb. defit. *Gr.* ἄμυλον. *Gal.* Amydon. *It.* Fari-
na d'amito.

ANASARCA, seu LEVCOPHLEGMATIA. *Ar.* Hala-
hami. *Heb.* defit. *Gr.* ἀνασάρκα, λευκοφλεγματική.
Gal. Anasarc. *It.* Anasarca.

ANATOMIA, ANATOMICUS. *Ar.* Tasrich, ba-
tot. *Heb.* Chacmat hannituah. *Gr.* ἀνατομία, ἀ-
νατομικός. *Gal.* Anatomie, anatomique. *Ital.*
Anatomia, anatomico.

ANCYLOSIS. *Ar.* Alachad, alzemena. *Heb.*
defit. *Gr.* ἀγκύλωση. *Gal.* & *It.* defunt.

ANGINA. *Ar.* Dabh, ichtinac, canchuarai-
ch. *Heb.* Schinuk, tafshnik, machanak. *Gr.*
ἐνστάγχη, κυνάγχη. *Gal.* Squinace. *It.* Squinan-
cia.

ANGOR. *Ar.* Madio, corba, cahra. *Heb.* Ja-
rah. *Gr.* ἀδημονία, δόρυξ. *Gal.* Angoisse. *It.*
Angoscia, ansietà.

ANGULUS, ANGULI. *Ar.* Almachiu, almeche-
ni. *Heb.* Zoviot, attik, attikim, akas. *Gr.*
κωνίς, κωνός. *Gal.* Angle, coinge, coinges
d'œil. *It.* Cantone, angolo.

ANGUSTIA. *Ar.* Carb, akah, dñic, dica. *Heb.*
Zeruvjah, zok, zokah, mazok, mezucan. *Gr.*
στενωχώρα. *Gal.* Detroit. *Ital.* Angustia, Stret-
tezza.

ANHELITUS. *Ar.* Fetirat, nacata. *Heb.* Nefa-
ma. *Gr.* δύσπνοια. *Gal.* Haleine, difficulté d'-
haleine. *It.* Respirazione con difficoltà.

ANIMA. *Ar.* Nasima, nefs. *Heb.* Nefesch,
& in specie vegetativa, hazomechet. Brutalis
habehemit, & Sapientiae, seu Rationalis. Ha-
chacmah, vel Maskelet, aut hasiklit. *Gr.* ψυ-
χή, φυσική, αἰσθητική, λογική. *Gal.* Ame. *It.*
Anima.

ANIMAL. *Ar.* Haivan. *Heb.* Chajah. *Gr.* ζῷον.
Gal. Animal, beste. *It.* Animale.

ANIMALIS FACULTAS. *Ar.* Alcessenie, nassani.
Gr. δύναμις ψυχική, αἰσθητική καὶ κινητική. *Gal.*
Faculté sentant, habilité de se mouvoir, *It.* Fa-
cultà di sentire, e muoversi.

ANIMUS. Vide Mens. *Ar.* Dfamir, nafs.
Heb. Nefesch, levavh. *Gr.* νῆς. *Gal.* Coeur,
courage. *It.* Animo.

ANNULARIS. *Ar.* & *Heb.* non extant. *Gr.* περι-
κορδής. *Gal.* Conforme d'anneau. *It.* Sembian-
te d'anello.

ANNULUS. *Ar.* Tabi. *Heb.* Tabbaath. *Gr.*
δακτυλίδιον. *Gal.* Anneau. *It.* Anello.

ANNUS. *Ar.* Sanah, ohm. *Heb.* Jamim,

Ischanah. *Gr.* ἔτος, ἐνιαυτός. *Gal.* An. *Ital.*
Anno.

ANTHRAX. *Ar.* Althoni, thaun, bathara,
gamra. *Heb.* Rescef. *Gr.* ἀνθραξ. *Gal.* Antrac,
charbon. *It.* Carbone, carboncello.

ANTICIPATIO. *Ar.* Taqdim, laqdema. *Heb.*
Hacdamah. *Gr.* τὸ προλαμβάνειν, πρόληψις. *Gal.*
Anticipation, prevention, *It.* Anticipazione.

ANTIMONIUM. *Ar.* Alenut, eferet, atemet,
conol, aitmah. *Scrap Heb.* Puk. *Gr.* σίβη, σίμ-
μη. *Gal.* Antimoine. *It.* Antimonio.

ANTIPATHIA. *Ar.* Muchalata, jchtilef. *Heb.*
Hefech. *Gr.* ἀντιπάθεια. *Gal.* Antipatie, *Ital.*
Contrarietà, repugnanza.

ANUS, PODEX. *Ar.* Dubar, charc. *Heb.* Par-
scedonah. *Gr.* ἀρχός. *Gal.* Cul. *It.* culo.

ANUS FOEMINA. *Ar.* Kehel, scheabh. *Heb.*
Dsekenah. *Gr.* γράως. *Gal.* Vielle femme. *Ital.*
Vecchia.

AORTA ARTERIA. *Ar.* Orithi. *Heb.* Schrirjan. *Gr.*
ἀορτή. *Gal.* Artere aorte. *It.* Arteria grande.

APERIENS, APERTIO. *Ar.* Fataha, a verbo Fa-
tah, fagar. *Heb.* Pitahon, miphtach. *Gr.* ἀνε-
σρωματικός, ἀνεσώματος. *Gal.* Ouverture, chefa-
it ouverture. *It.* apertura, aperiante.

APHTHA. *Ar.* Alcola. *Heb.* defit. *Gr.* ἀφθή.
Gal. Enleveure dens la bouche.

APOPLEXIA. *Ar.* Sacrah, mascut. *Heb.* Sce-
tuk, baal haschituc. *Gr.* δόσπληξία. *Gal.* Apo-
plexie. *It.* Apoplezia. Male detto il cadere del-
la goccia.

APOSTEMA. *Ar.* Hacar, dubellati, alcosbat,
alliatan, verani, & plura alia. *Heb.* Buah,
bach, safachat, chaburah, schechin. *Gr.* ἀπό-
στημα. *Gal.* Apostume. *It.* Postema.

APPENDIX. *Ar.* defit. *Heb.* Zan, Zin. *Gr.*
ἐπιφύσεις. *Gal.* Accessoire, dependance. *Ital.*
Giunta.

APPETITUS. *Ar.* Temeni. *Heb.* Chemed, che-
mdah, teschucan, taavah. *Gr.* ὀρεξις. *Gal.* Ap-
petit, convoitise. *It.* Appetito, brama.

APPOSITIO. Vide Additio.

APPREHENSIO. *Ar.* Achdah, plur. Achdet.
Heb. Sig, tisso. *Gr.* ἀντίληψις. *Gal.* Apprehen-
sion. *It.* Presa per mano.

APPROPRIATIO. *Ar.* defit. *Heb.* Jichud. *Gr.*
προσοικείωσις. *Gal.* Appropriation. *It.* Appro-
priazione.

AQUA. *Ar.* Ma. *Heb.* Maim. *Gr.* ὕδωρ. *Gal.*
Eau. *It.* Acqua.

AQUEUS, AQUOSUS. *Ar.* Mai, mamavi. *Heb.*
Memi. *Gr.* ὑδατινός. *Gal.* Plein d'eau. *It.* Ac-
quoso.

AQUATILE. *Ar.* Mei. *Heb.* Memi. pl. Memim.
Gr. ἐνὺδρον. *Gal.* Aquatique, qui vit dans l'eau.
It. Acquatico.

ARANEUS, a. *Ar.* Anchabuta, hanchebut,
D d d 4 ratla,

ratla, anquib; *pl. Heb.* Hachavis, matvajaali; *semamit. Gr.* ἀράχνη. *Gal.* Araigne. *It.* Aragno, ragno.

ARCANVM, SECRETVM. *Ar.* Chafi, chafiat, sirr, sarr. *Heb.* Raz, sod, lot, laot. *Gr.* ἀπόρρητος, μυστήριον. *Gal.* Secret. *It.* Secreto.

ARCHIATER. *Ar.* Mudevi rajs, vel Mutequadim. *Heb.* Rabb, ase, measse. *Gr.* ἀρχίατρος. *Gal.* Premier Medecin. *It.* Archiatro, principe di Medici.

ARDOR. *Ar.* Hammi, vاعد, taucad. *Heb.* Jecod, chari, charon. *Gr.* ναῦμα. *Gal.* Ardeur, ferveur. *It.* Ardore, caldo grande.

AREA. *Ar.* Tyria, bidad. *Heb.* Goren, iddar. *Gr.* ὀφείωσις. *Gal.* Chauvete. *It.* Area.

ARENA. *Ar.* Horeb, Ramal. *Heb.* Chol. *Gr.* ἄμμος, ἄμμος. *Gal.* Arene, sable, gravier. *It.* Arena, rena, sabbia.

ARGENTVM. *Ar.* Fada. *Heb.* Kesef, sýma. *Syr. Gr.* ἀργύρος. *Gal.* Argent. *It.* Argento.

ARGENTVM VIVVM, hydrargyrum. *Ar.* Agri-cos, Zaibach, Zevec. *Heb.* deficit. *Gr.* ὑδράργυρος. *Gal.* Argent vif. *It.* Argento vivo.

ARGILLA. *Ar.* Thin, tina. *Heb.* chafaf, tinah, mellel, chamar. *Gr.* ἀργίλα. *Gal.* Argille. *It.* Creta.

ARIDITAS, ARIDVRA. *Ar.* Debul, fonsmo, dimbelez, jubs, jubisa. *Heb.* Jabesch, jibbascha. *Gr.* ξηρότης. *Gal.* Aridité, seichcreffe. *It.* Aridità, secca, seccura.

ARMENIVS LAPIS. *Ar.* Hagiar, harmeni. *Heb.* Eben, cardu. *Gr.* λίθος ἀρμενικός, ἀρμενικόν. *Gal.* Pierre Armene. *Ital.* Pietra Armelina.

ARMILLA. *Ar.* deficit. *Heb.* Ezadah, zamid, mancatah, toteseth. *Gr.* ἄρμιλλον. *Gal.* Brasselet. *It.* Braccialetto, maniglio.

AROMA. *Ar.* Alfegin, tanguebil, darira. *Heb.* Besem, sam, *pl.* Samim. *Gr.* ἄρωμα. *Gal.* Espicerie, espice. *It.* Speciaria.

ARS. *Ar.* Choila, hicma, chusseban. *Heb.* Chocmah, chesbbon. *Gr.* τέχνη. *Gal.* Art. *It.* Arte.

ARSENICVM. *Ar.* Zarnich. *Heb.* deest. *Gr.* ἀρσενικόν. *Gal.* Arsenic. *It.* Arsenico.

ARTERIA. *Ar.* Sarjan. *Heb.* Schirijan, arkim. *Gr.* ἀρτηρία. *Gal.* Artere. *It.* Arteria.

ARTERIA ASPERA. *Ar.* Zumara mazamar, hale. *Heb.* Gargenet. *Gr.* ἀρτηρία ῥαχέια. *Gal.* Artere de pulmon. Artere aspre. *Ital.* Arteria aspra, arteria del pulmone.

ARTHRITIS. *Ar.* Vaga aluqued. *Heb.* Ceebh happerakim. *Gr.* ἀρθρίτις. *Gal.* Goutta. *Ital.* Gotta del piede, della mano.

ARTICVLVS. *Ar.* Ucde, Uqued. *pl.* Fenna. *Heb.* Scheri, scherejan. *Gr.* ἄρθρον. *Gal.* Articul. *It.* Articolo.

ARTIFEX. *Ar.* Hacim, muallim. *Heb.* Chas-rasch, choschebh, ammon, amian, sicli. *Gr.* τεχνίτης. *Gal.* Artificiel. *It.* Artesice.

ASCIA. *Ar.* deficit. *Heb.* Azad, mazad. *Gr.* ἄξιον. *Gal.* Coignee, hache, doloire. *It.* Ascia, pola.

ASCITES. *Ar.* Cebli. *Heb.* Godi. *Gr.* ἀσκίτης. *Gal.* Hydropisie. *It.* idropisia, ascite.

ASELLVS, ASINVS. *Ar.* Himar. *Heb.* Chamor, Air. *Gr.* ὄνισκος, ὄνος. *Gal.* Petit asne. asne. *It.* Asinello, asino.

ASPERSIO. *Ar.* Nazah, nadvah, raschasch. *Heb.* Havajah, reschasch. *Gr.* ῥαντισμός. *Gal.* Aspersio, arrousement. *Ital.* Spargimento, sbroffamento.

ASPHALTVM, BITVMEN. *Ar.* Chefer Alihend, cafra, & cafra alihud. *Heb.* Chamar, chofer. *Gr.* ἀσφαλτον. *Gal.* Ritume dit asphaltum. *It.* Asfalto.

ASSATIO, ASSVM. *Ar.* Habab, harea, fafid. *Heb.* Hibhubh, zali, zeli. *Gr.* ὀπθosis. *Gal.* Rostir, rosti, rost, *Ital.* Arrostitimento, arrosto.

ASSIMILATIO. *Ar.* Istimbre, tamtila, taqtib. *Heb.* Dimuon, Macchel. *Gr.* ὁμολωσις. *Gal.* assemblage. *Ital.* Assimiglianza, assimigliamento.

ASSIVS LAPIS. *Ar.* & *Heb.* deficit. *Gr.* λίθος ἄσιος. *Gal.* Pierre assius. *It.* Assia pietra.

ASTHMA, DIFFICILIS RESPIRATIO. *Ar.* Rahar. *Heb.* Genichah. *Gr.* ἄσθμα. *Gal.* Difficulté d'haleine, asthme. *It.* Respirazione con difficoltà.

ASTRAGALVS, TALVS. *Ar.* Chahab. *Heb.* harfol. *Gr.* ἀστράγαλος. *Gal.* Talon. *It.* Astragalo, talone.

ASTRVVM, STELLA. *Ar.* Nagam. *Heb.* Coeabh, *pl.* Cokavim. *Gr.* ἄστρον. *Gal.* Astre, estoille. *It.* Astro, segno celeste.

ATHEROMA. *Ar.* & *Heb.* non occurrit. *Gr.* ἀθήρωμα. *Gal.* Atherome. *It.* Ateroma.

ATOMVS. *Ar.* Habba, munbata. *Heb.* Pirur. *Gr.* ἄτομον. *Gal.* Atom, *pl.* Atomes. *It.* Atomo, cosa indivisibile per esser picciola.

ATRAMENTVM. *Ar.* Ariegi, medad, exegi, zagi, deja, devia, hibar. *Heb.* Dejo, charta, Schigor. *Gr.* μελαμτηρία. *Gal.* Eucré. *It.* Inchiostro, tinta.

ATROPHIA. Vide Macies.

ATTENVATIO. *Ar.* Koxra, Kozar, taclib, taclib. *Heb.* Muc, Rakik. *Gr.* ἀτenuosis. *Gal.* Attenuation, amoindrissement. *It.* Sminuità, attenuazione.

ATTRACTIO. *Ar.* Garra. *Heb.* Gara tigma. *Gr.* ἐλκυσμός. *Gal.* Attraction, attirerement & adject. attractif. *It.* Maneggiamento.

AUCTIO, AVGVMENTVM. *Ar.* Zieda, racir. *Heb.*

Heb. Marbit. **Gr.** αὔξησις, ἐπαύξησις. **Gal.** Augmentation, accroissement. **It.** Accrescimento, aumento.

AVDITVS. **Ar.** Samaf. **Heb.** Schemuah, mischmah, Hachmaoth. **Gr.** ἀκοή. **Gal.** Ouie, audience. **It.** Udito.

AVRA. **Ar.** deficit. **Heb.** Hebhel. **Gr.** πνεῦμα. **Gal.** Vapeur, exhalation, petit vent. **It.** Venticello piacevole, Aura.

AVRES. **Ar.** Sama, alsamach. **Heb.** Ozen, oznaim, pl. **Gr.** ὠτὴ, ὠτῆς, sing. ὠς. **Gal.** Oreilles. **It.** Orecchi.

AVRIPIGMENTVM. Vide Arsenicum. **Gal.** Oripimen, oripiment.

AVRISCALPIVM. **Ar.** Munacca aludnei. **Heb.** deficit. **Gr.** ὠτογλυφίς. **Gal.** Cure oreille. **It.** Curaorecchie.

AVRVM. **Ar.** Deeb, deheb. **Heb.** Dsahab. **Gr.** χρυσός. **Gal.** Or. **It.** Oro.

AVXILIVM. **Ar.** Jgatha. **Heb.** Jeschah, Fzer, sia, suah, **Gr.** βοήθημα. **Gal.** Secours, aide. **It.** Ajuto.

AXILLA. Vide Ala.

AXVNGIA. Vide Adeps.

B

BACVLVS. **Ar.** Sabt, aza, uquis, &c. **Heb.** Choder, makkel, matteh, schefet, &c. **Gr.** βακτηρία, βάκτρον. **Gal.** Baston. **It.** Bastone, bastoncello.

BALVTIES, BALVVS. **Ar.** Magbus, *adjec.* **Heb.** Illeg, gamgum, megangem, *adjec.* **Gr.** ψελλότης, ψελλός. **Gal.** Beguayer, beguayement, begue. **It.** Balbutimento, balbo.

BALNEVM. **Ar.** Hammim, gasal. **Heb.** Abhta rachaz, rachiza, meloth. **Gr.** λουτρον. **Gal.** Bain. **It.** Bagno.

BALSAMVS. **Ar.** Mochel, hanut. **Heb.** Panach. **Gr.** βάλαμ. **Gal.** Baufme. **It.** Balsamo.

BARBA. **Ar.** Dakam. **Heb.** Dsacan. **Gr.** βάριον. **Gal.** Barbe. **It.** Barba.

BDELLIVM. **Ar.** Mundilimon, mudemada. **Heb.** Bedolach. **Gr.** βδέλλιον. **Gal.** Bdeillum, gom, Bdeillion. **It.** Bdeillio.

BELLARIA. **Ar.** Nuola. **Heb.** Kinnuach, segudah. **Gr.** βελήματα. **Gal.** Dessert de la table. **It.** Confezione, e frutti doppio pasto.

BENEDICTVM. **Ar.** Mubaraca. **Heb.** Barak. **Gr.** ἀλογιστόν. **Gal.** Beniet. **It.** Benedetto.

BENIGNVM. **Ar.** Hanin, hannan, tib, taib. **Heb.** Basim, tobh. **Gr.** ἀΐδης. **Gal.** Benin. **It.** Benigno.

BENZOI. **Ar.** Benzoi. **Heb.** non extat. **Gr.** deficit. **Gal.** Benjoin. **It.** Benzoe.

BEZOAR. **Ar.** Bezard. **Heb.** deficit. **Gr.** deficit. **Gal.** Bezoard. **It.** Bezoar.

BILIS, FEL. **Ar.** Marra, merara, **Heb.** Mero-ra. **Gr.** χολή. **Gal.** Fiel, colere. **It.** Colera.

BILIS FLAVA, & NIGRA. **Ar.** Marra, zafra, & Seudi. **Heb.** Merara. **Gr.** χολή ξανθή καὶ μέλαινα. **Gal.** Colere jaune, & noir. **It.** Colera gialla, & nera.

BILIOSVS. **Ar.** Zafravi. **Heb.** caret. **Gr.** χολδινός. **Gal.** Biljeuse. **It.** Colerico, coleroso.

BISCOCTVM. **Ar.** Tortelle. **Heb.** deficit. **Gr.** δύσεφθον. **Gal.** Biscuit. **It.** Biscotto.

BITVMEN. Vide Asphaltum.

BLATTA, TINEA. **Ar.** Egette, sus. **Heb.** Sas. **Gr.** σίλφη. **Gal.** Teigne. **It.** Tarma.

BOLVS. **Ar.** Lezma, lacma, cuthaira. **Heb.** Patbag, pat. **Gr.** βῶλον. **Gal.** Bouchee, morceau. **It.** Boccone, bolo.

BOLVS, idem quod Lutum, Argilla. Hinc

BOLVS ARMENA. **Ar.** Albin, alarmen. **Heb.** Tinah, cardanum. **Gr.** βῶλον ἀρμενικόν. **Gal.** Bol d'Armene. **It.** Bol Armeno.

BONVM. **Ar.** Tib, taib. **Heb.** Tobh. **Gr.** ἀγαθόν. **Gal.** Bon, bien. **It.** Buono.

BORAX. **Ar.** Ttincar, borraça, luzara, aldeheb. **Heb.** deficit. **Gr.** χρυσοκόμης. **Gal.** Borax de Venise. **It.** Borace.

BRACHIVM. **Ar.** Hadab, hadan, alsahad, dara, dira. **Heb.** Derah, ezeroah, hazadh. **Gr.** βραχίον. **Gal.** Bras. **It.** Braccio.

BRACTEA, LAMINA. **Ar.** Varaca, Zafaha. **Heb.** ziza, tas. **Gr.** ἐλασμός. **Gal.** Fevelle de metal. **It.** Foglio di metalli.

BREVITAS, BREVIS. **Ar.** Ichtisar, muchtasar, cazir, cazar. **Heb.** Cazer, cozer, cuz. **Gr.** βραχύτης, βραχύς. **Gal.** Briefvete, brief. **It.** Brevità, breve.

BRODIVM, JVSCVLVM. **Ar.** Marac, marca, **Heb.**, vel **Chald.** Retaf. **Gr.** ζωμός. **Gal.** Brovet. **It.** Brodo.

BUBO, TVMOR GLANDVLARVM IN INGVINE. **Ar.** Burules, thaun, barachien. **Heb.** deficit. **Gr.** βύβων. **Gal.** Bosse. **It.** Tartufalo.

BVCCA. **Ar.** Ducam, fadec. **Heb.** Peh. **Gr.** βύκκα. **Gal.** Bouchee. **It.** boccone.

BVFO. **Ar.** Naraqua, tailum, tauluna. **Heb.** zabh. **Gr.** μύοξ. **Gal.** Crapaud. **It.** Rospo, Ranocchio.

BVFONITES. **Ar.** Hagiär alnaraqua. **Heb.** deficit. **Gr.** μυοξονίτης λίθος. **Gal.** Crapaudine. **It.** Pietra che nasce nel rospo.

BVLIMVS, FAMES NIMIA. **Ar.** Goi. **Heb.** Uzana, cafan, raahb. **Gr.** βέλιμος. **Gal.** Faim grande insatiable. **It.** Gran fame.

BVLLA. **Ar.** Malchabara. **Heb.** Kezafah, abhabbuah. **Gr.** βύλλα. **Gal.** Bulle, bueille

bovillon sur l'eau. *It.* Bolla. Gonfiatura sopra l'acqua.

BUTYRVM. *Ar.* Zedib, seman. *Heb.* Chemah. *Gr.* βύτυρον. *Gal.* Beurre. *Ital.* Butiro.

C

CABALA. *Ar.* & *Heb.* est vocabulum significans traditionem, vel doctrinam per traditionem a majoribus acceptam. Vid. Schindler. Lexic. Pentaglott. pag. 1578. seqq. *Gr.* deficit. *Gal.* Cabale, cabaliste. *It.* Cabala; quamvis fortassis verius dici posset Gabbaglia. Vel Gabbamento.

CACABVS, SARTAGO. *Ar.* Kadra. *Heb.* cacab, machabath, marcheseth, parur. *Gr.* κάκκισος. *Gal.* chauderon. *It.* caldaja.

CACATIO. *Ar.* charia. *Heb.* chari. *Gr.* ἀφόδισις. *Gal.* chier. *It.* cacazione, cacarella.

CACHEXIA. *Ar.* Thebegi, therel, therbel. *Heb.* Nepichah. *Gr.* καχεξία. *Gal.* cachexie. *It.* deest.

CACOCHYMIA. *Ar.* chiltradi. *Heb.* Laschadrai, lalchad merah. *Gr.* κακοχυμία. *Gal.* Mauvassie d'humeurs. Humeur mauvais. *It.* umore cattivo.

CADAVER. *Ar.* Gism, guttah. *Heb.* Nephelah, nappellah, pegar. *Gr.* νεκρόν, πρὸν πῶμα. *Gal.* harongen. *It.* corpo morto.

CADMA. *Ar.* climia, vasara. *Heb.* deficit. *Gr.* καδμία. *Gal.* & *It.* cadmia.

CALCANEVS. *Ar.* chaa, achabalium, aldip. *Heb.* Akkebh. *Gr.* πέρνα. *Gal.* Talon. *It.* calcagno.

CALCEVS. *Ar.* Naala. *Heb.* Naal, masan. *Gr.* ὑπόδημα. *Gal.* Soulier. *Ital.* Scarpa.

CALCINATIO. *Ar.* deest. *Heb.* Scherefadsid. *Gr.* τέφρωσις. *Gal.* calcination. *It.* calcinazione.

CALCVLVVS LAPIS. *Ar.* Dil, hasa alcelia, rennum. Hasa almerthene, vesica. *Heb.* Chazaz, *Gr.* λίθιασις, λίθος. *Gal.* Gravelle, pierre. *It.* Pietra.

CALEFACTIO, calefaciens. *Ar.* Dafia, dafi, mischan, suchanna, hammi. *Heb.* Michammem, chom, habluth. *Gr.* θερμαίνων, θερμανσις. *Gal.* chauffant, eschauffant, chauffage. *It.* Riscaldamento, riscaldante.

CALIDVS. *Ar.* Haar. *Heb.* cham. *Gr.* θερμός. *Gal.* chaud. *It.* calido.

CALIGO. *Ar.* Dalam, ateme. *Heb.* Ophiel, aphela, araphel, habhirah. *Gr.* ζόφος. *Gal.* Obscurite, eblaussement, caligineux. *Ital.* caligine.

Calix. *Ar.* cas, pl. cavas, acvas. *Heb.* cos, aschilch. *Gr.* κύλιξ. *Gal.* calice, coupe, tasse. *It.* calice, bicchiere.

CALOR, CALIDITAS. *Ar.* Harara, har, lehib.

Heb. chamma, chom, scaraf. *Gr.* θερμότης. *Gal.* chaleur. *It.* caldo, calore.

CALLVS. *Ar.* Desbot, desbet, alchestr. *Heb.* Spiecha. *Gr.* τύμβος, πῶρος. *Gal.* cal, durillon. *Ital.* callo, durezza delle mani, e piedi.

CALVARIA, CRANIVM. *Ar.* Gamgama, quahaf. *Heb.* Gilgoleth, cadra, tekhambach. *Gr.* κράνιον. *Gal.* crane, teste. *It.* Osso della testa.

CALVITIES, CALVUS. *Ar.* charha, alcharha. azla, zala. *Heb.* Kereah, gabachat, gibbeach. *Gr.* φαλακρότης, φαλακρός. *Gal.* chauvece, chauve. *It.* calvezza, calvo.

CALX. *Ar.* sheragi, sehergi, mura, almora. (calx extincta) *Serap.* v. vult Almura significare calcem vivam. *Heb.* Gir, schid. *Gr.* πίπαιος, καύμα. *Gal.* chaux. *It.* calcina, calce.

CAMPORA. *Ar.* chafur, ariage, alefek. *Heb.* cofer. *Gr.* κάμπερ. *Gal.* campre. *It.* canfora.

CANALIS. *Ar.* Gedeguil, mugari. *Heb.* Zinor, schiker, tealah. *Gr.* σωλήν. *Gal.* canal. *It.* canale.

CANCER, MORBUS. *Ar.* Ikila. *Heb.* Ikul. *Gr.* καρκίνωμα. *Gal.* chancre. *It.* cancro, grancevole.

CANCER, ANIMAL. *Ar.* Acrabb. *Heb.* deest. *Gr.* καρκίνος. *Gal.* Ecrevice. *It.* cancro.

CANIS. *Ar.* Kelb. *Heb.* Kelebh, nibhchads. *Gr.* κύων. *Gal.* chien, chiene. *It.* cane.

CANINI. *Ar.* Kelbiin. *Heb.* calibim. *Gr.* κανίνοι. *Gal.* dechien. *Ital.* canini.

CANITIES, CANVS. *Ar.* Schib, siboh. *Heb.* Schebh, schabl. *Gr.* πολιά, πολίος. *Gal.* Blanchifure des cheveux, chenu, grise, blanc. *It.* canutezza, bianco, canuto.

CANTHARIDES. *Ar.* Dararich, daruch. *Heb.* caret. *Gr.* κανθαρίδες. *Gal.* cantharide. *It.* Verme cantarelle.

CAPILLVS. *Ar.* Saar, shar, samaf. *Heb.* Sear, cenath, Kavuzoth, pl. *Gr.* τρίξ, τρίχες. *Gal.* cheveu, pl. cheveux. *It.* capello.

CAPRA. *Ar.* As, ans, anfi, maas. *Heb.* Esh. *Gr.* αἶξ. *Gal.* chevre. *It.* capra.

CAPSA, CAPSVLA. *Ar.* Oron. *Heb.* Aron, arggas. *Gr.* κάψα, κάψιον. *Gal.* coffre, casse, cassetin. *It.* cassa, cassetta.

CAPVT. *Ar.* Ras. *Heb.* Rosch, Gulgoleth. *Gr.* κεφαλή. *Gal.* Teste, *It.* Testa, capo.

CARBUNCVLVS, GEMMA. *Ar.* Baric. *Heb.* Bereketh, puk, gemur. *Gr.* ἀνθραξ. *Gal.* Escarboucle, gros rubis. *It.* carbonchio.

CARBUNCVLVS, MORBUS. *Ar.* Dumel, demenul, masmar. *Heb.* Ekkedah. *Gr.* ἀνθραξ. *Gal.* charboncle. *It.* carbonchio.

CARDIACA, CARDIALGIA. *Ar.* Naquia. *Heb.* Zil-

Zifcha delibba. *Gr.* καρδιακή, καρδιαλγία. *Gal.* Cardialgie, douleur de cœur. *It.* cardiaca, cardialgia.

CARICÆ. *Ar.* Dibal, armenifi. *Heb.* Debelah. *Gr.* ἰχθυῖδες. *Gal.* Figue seiches. Figue de cabas. *It.* Fichi secchi.

CARIES. *Ar.* Sufa. *Heb.* Racabh, Schabas. *Gr.* τρεπιδών, ἀρώς. *Gal.* Pourriture d'os. *It.* caruolo, tarlo.

CARMINATIVUS. *Ar.* Nafisch. *Heb.* deficit. *Gr.* ξανπιδός, ἀγξανπιδός. *Gal.* Carminatif. *It.* Scardassante, spinazzante.

CARO. *Ar.* Gism, laham. *Heb.* Basar, scheer. *Gr.* σὰρξ, κρέας. *Gal.* chair. *It.* carne.

CARPUS. *Ar.* Alkef. *Heb.* Rasech. *Gr.* κάρπῳ. *Gal.* Joincture du main. *It.* Bracciale, giuntura della mano.

CARUS. *Ar.* Subeth, masbat, æger habens carum. *Heb.* Taddemach. *Gr.* κάρῳ. *Gal.* Lethargie. *It.* caro.

CAROTIDES. *Ar.* Subeteni. *Heb.* deest. *Gr.* καροτίδες. *Gal.* carotides. *It.* carotidi.

CARTILAGO. *Ar.* Gazruf, abadun, zudra. *Heb.* Schagus, adilini, pl. hascechusim. *Vesal.* An. pag. 206. *Gr.* χόνδρῳ. *Gal.* cartilage. *It.* cartilagine.

CASEUS. *Ar.* Gieben, giaben, gabna, acad. *Heb.* Gebinah, schephoth, cherizim, pl. *Gr.* τυρός. *Gal.* Fromage. *It.* Formaggio.

CASSIA LIGNEA. *Ar.* Seleguai, Salihacha, chajaklandar, caschfchar, alsalichah, dakia. *Heb.* Kidda, Keziah. *Gr.* κακία. *Gal.* casse. *It.* cassia.

CASTOREUM. *Ar.* Gien dedestar, giendibiter, gendbitaster, hezalmar. *Heb.* deest. *Gr.* καστόρεον. *Gal.* castoree, ou castoreum. *It.* castorio.

CASTRATIO, CASTRATUS. *Ar.* Hikian, chaisi, mochz, mucappan. *Heb.* Saris mesoras, & in pl. Ganchin, castrati. *Gr.* ἀνδρισμός, ἀνδρῶν. *Gal.* chastrement, castre, cunuque. *It.* castramento, castrato.

CASUS, LAPSUS. *Ar.* Alnattar, succot, fakita. *Heb.* Mot, mappalag, vel mappelah. *Gr.* πῶσις. *Gal.* Ruine, cheute. *It.* caduta, rovina.

CASUS, idest CONTINGENS. Item HISTORIA. *Ar.* Ica. *Heb.* Karch, ker, Irion, airoth. *Gr.* συμβεβηκός, ἰσορία. *Gal.* cas, aventure. *It.* caso, avvenimento.

CATARRUS. *Ar.* Nazla. *Heb.* Nezilah. *Gr.* κατάρρῳ. *Gal.* catarre, defluxion. *It.* catarro.

CATOCHE, CATALEPSIS. *Ar.* fachos, faccos. *Heb.* deest. *Gr.* κατοχή, κατὰληψις. *Gal.* catalepsie. *It.* catalepsia.

CAUDA. *Ar.* Danab, deneb. *Heb.* Dsanabh.

Gr. ὄρα. *Gal.* Queue. *It.* coda.

CAVITAS. *Ar.* Guf, tagvis, chava, chavi, nacra. *Heb.* Bavobh, chalit. *Gr.* κελότης, κοίλον. *Gal.* creux, caverne. *It.* concavità, caverna.

CAVA VENA. *Ar.* Anguf. *Heb.* Gagabubh. *Gr.* κοίλη φλέψ. *Gal.* Veine cave. *It.* Vena cava.

CAUSA. *Ar.* Sebeb, pl. Asbb. *Heb.* Sibbah, ella, illa. *Gr.* αἰτία, αἶπον. *Gal.* causa, raison. *It.* causa, cagione, ragione.

CAUSUS, id est FEBRIS ARDENS. *Ar.* Faricos, harca, hamia, vel humi muharrica. *Heb.* charchur, kaddachat, daleket a dhalac, accensus fuit. *D. D. Fasch. disp. Inaug. de Causo cap. 1.* *Gr.* καυσῶ. *Gal.* Fiebure chaude, fort cauld fièvre. *It.* Febbre ardente.

CAUSTICUM. *Ar.* Kavi, muharic. *Heb.* Micua. *Gr.* καυσικόν. *Gal.* caustique. *It.* caustico.

CAUTERIUM. *Ar.* ki, mucavi, Cauterizatus. *Heb.* charac. *Gr.* καυτήριον. *Gal.* cautere. *It.* cauterio.

CELERITAS, CELER. *Ar.* Ziham, ichtelis, chiffa, chafif. *Heb.* Mehera, cal, col, chisch, chufch. *Gr.* ῥαχύτης, ῥαχύς. *Gal.* Legeterè, leger, savdainete, soudain, vifesse, viste. *It.* celerità, celere, prestezza, presto.

CEPHALALGIA. *Ar.* Soda, vaga alras, alchude. *Heb.* Azbah. *Gr.* κεφαλαλγία. *Gal.* Douleur de teste. *It.* Cefalalgia, dolore del capo.

CEPHALICUM MEDIC. *Ar.* Altesum. *Heb.* deest, vel Realcha, aut Marascha usurpari potest. *Gr.* κεφαλικόν. *Gal.* cephalique. *It.* cefalico.

CERA. *Ar.* Num, Kir. *Heb.* Donnag. *Gr.* κῆρῳ. *Gal.* cire. *It.* cera.

CERATUM, vel CEROTUM. *Ar.* Zest. *Heb.* deest. *Gr.* κηρωτόν. *Gal.* cerot. *It.* ceroto.

CEREBELLUM, CEREBRUM. *Ar.* Damaga, dimaga, demag. *Heb.* Mohach. *Gr.* ἐγκεφαλῖς, ἐγκέφαλῳ. *Gal.* cervelle, cerveau. *It.* cervello piccolo, cervello.

CEREVISIA. *Ar.* Fuca, curmi, foca. *Heb.* non extat. *Gr.* ζῆθῳ. *Gal.* cervoise biere. *It.* cervosa bevanda.

CERUSSA. *Ar.* Siddavi, cholcotar, anach. Rasa, afrelegi. *Heb.* Puch. *Gr.* ψιμύδιον. *Gal.* ceruse, fard. *It.* biacca.

CERVUS. *Ar.* Ail. pl. alil, atud. *Heb.* Ajal. *Gr.* ἐλαφρός. *Gal.* cerf. *It.* cervo.

CHALYBS. *Ar.* Fuiad. *Heb.* Nechascheth. *Gr.* χάλυψ. *Gal.* Acier. *It.* Acciajo.

CHARACTER. *Ar.* Aja, nadar, risam. *Heb.* Ketem, caccia, nevasin, pl. *Gr.* χαρακτηρ. *Gal.* caractere, signe, form. *It.* carattere.

CHAR-

CHARTA. *Ar.* Varaca, cagad, nagid, zha-fa. *Heb.* Megilla, gillajon, kelef. *Gr.* χάρτον, πᾶπυρον. *Gal.* Carton, papier. *It.* carta.

CHIRURGIA, CHIRURGUS. *Ar.* Gartachi. *Heb.* Raphuat hajad, chobesch. *Gr.* χειρουργία, χειρουργός. *Gal.* Chirurgie, chirurgen. *It.* Chirurgia, chirurgo, chirurgico.

CHOLERA. *Ar.* Zafra, zafravi. *Heb.* Aromah. *Gr.* χόλρα. *Gal.* Cholere, cholerique. *It.* colera, colerico.

CHORION. *Ar.* Chabas. *Heb.* deest. *Gr.* χόριον. *Gal.* & *It.* retinent *Latinum*.

CHOROIDES, seu Retiformis. *Ar.* deest. *Heb.* dici potest Sarag, reschet. *Gr.* χοροειδής. *Gal.* Fait a maniere le rezo file. *It.* Fatto a modo di rete.

CHRYSOLITHUS. *Ar.* non occurrit. *Heb.* Bareket, tharschisch. *Gr.* χρυσόλιθος. *Gal.* Chrysolite. *It.* Crisolito.

CHYLUS, CHYLIFICATIO. *Ar.* non occurrit. *Heb.* Iccul. *Gr.* χυλός, χύλωσις. *Gal.* chyle, chylification. *It.* Chilo, chilificazione.

CHYMOSIS. *Ar.* Guardenigo. *Heb.* caret. *Gr.* χύμωσις. *Gal.* & *It.* non occurrit.

CIBUS, cibarium. *Ar.* Macal, makela, matam, dabhab, &c. *Heb.* Okel, makeleth, birjah, barut, berot, mazon, Zijun, &c. *Gr.* σίτη, βρώμα. *Gal.* Viande. *Ital.* cibo.

CICATRIX. *Ar.* Athara, garah, rasam. *Heb.* Refem, rufcham, samiah. *Gr.* ἑλὴ, ἑλὴν. *Gal.* & *It.* cicatrice.

CILIA. *Ar.* deficit. *Heb.* Keridsin. *Gr.* βλέφαράδες, ὄφθαλμοι. *Gal.* Sourcils. *It.* ciglia sopra l'occhio.

CINGULUM. *Ar.* Gabbid, algillala. *Heb.* Azor, armeth, zerads, &c. *Gr.* ζώνη. *Gal.* ceint, ceinture. *It.* cingolo, cintura.

CINIS. *Ar.* Kali, gobar, ramed, camad. *Heb.* Ephar, deschen, kitam. *Gr.* τέφρα, σποδός. *Gal.* cendre. *It.* cenere.

CINNABARIS. *Ar.* Zengiuser, uzifur, sedech. *Heb.* Schachar. *Gr.* κιννάβαρι. *Gal.* cinnabre. *It.* cinabrio.

CINNAMOMUM. *Ar.* Durfini, paralfini. *Heb.* Darzin, & in stricta signif. Kelef. *Gr.* κιννάμωμον. *Gal.* cinnamome. *It.* cinamomo, canella.

CIRCULATIO, GYRATIO. *Ar.* Dauran, tahlica. *Heb.* Sevev. *Gr.* κύκλωσις. *Gal.* circulation, circuit du Sang. *It.* Giramento, ravigimento.

CIRCULUS. *Ar.* Halac, mazda. *Heb.* Chug, mechuga. *Gr.* κύκλος. *Gal.* cercle. *It.* Cerchio.

CLAMOR. *Ar.* Nida, zajah. *Heb.* Dfaca, zevachah, schua, schevah. *Gr.* βοή, κλαγγή. *Gal.* Clameur, cri. *It.* Plauso, grido.

CLAUDICATIO, CLAUDUS. *Ar.* Vuca, oroga, arag. *Heb.* Pischag, zela, zolah. *Gr.* χωλός.

μὸς, χωλός. *Gal.* Boiteux, boitement, clochement, cloche pied. *It.* Zoppicamento, Zoppo.

CLAVICULA. *Ar.* Alchiab, althenduc, caab. *Heb.* Scechem. *Gr.* κλεῖδιον, κλεῖς. *Gal.* Petit clef. *It.* chiavicina.

CLAVUS. *Ar.* Mesemar, vatad, masmar. *Heb.* Racar. *Gr.* γόμφος, ἥλος. *Gal.* Clou. *It.* chiodo.

CLOACA. *Ar.* Mugari. *Heb.* Beth gelalim. *Gr.* δούπατος. *Gal.* Latrine, retrait. *It.* Necessario, cacatorio.

CLYSTER. *Ar.* Mahcanas. *Heb.* deficit. *Gr.* κλύστηρ, ἐνυμ. *Gal.* clistere. *It.* cristiero.

COAGULATIO, COAGULUM. *Ar.* Acquid, alec, anthac, anfhaa. *Heb.* Kepuah, kippaon. *Gr.* πήξις, πήτυα. *Gal.* cailee, figement, caille. *It.* coagulazione, taglio.

COCHLEARE. *Ar.* Maliaca, magrafa. *Heb.* Bazica. *Gr.* κοχλιάριον, δοῖδυξ. *Gal.* cueilier. *It.* cocchiaro, cucchiaro.

COECITAS, CAECUS. *Ar.* Avar, umi. *Heb.* Ivvaron, Ivvar, sanver. *Gr.* τυφλότης, τυφλός. *Gal.* Aveuglement, aveugle. *It.* cecità, cieco.

COELESTIS. *Ar.* non extat. *Heb.* Schemimi. *Gr.* ὑράνιος. *Gal.* Celeste, du ciel. *It.* celeste.

COELUM. *Ar.* Elzama. *Heb.* Shammaim. *Gr.* ὕψις. *Gal.* ciel. *It.* cielo.

COENA. *Ar.* Aschi. *Heb.* Achschemu. *Gr.* δεῖπνον. *Gal.* Soupper. *It.* cena.

COITUS. *Ar.* non extat. *Heb.* Mischgal, mischgala. *Gr.* συνουσία, ὀχεία. *Gal.* compagnie du mari, & de sa femme. Action venerienne. *It.* Coito carnale.

COLICA. *Ar.* Vaga alchazira, haida. *Heb.* deficit. *Gr.* κολική. *Gal.* Colique passion. *It.* colica.

COLON. *Ar.* Chazira. *Heb.* caret. *Gr.* κόλον. *Gal.* L'intestin, on boyau grand. *It.* colo.

COLLUM. *Ar.* Ank, fafa. *Heb.* Garon, zavvar. *Gr.* ῥάχηλα. *Gal.* col, cou. *It.* collo.

COLLYRIUM. *Ar.* Alcohol, alcosol, sciuf, fief. *Heb.* Retijah. *Gr.* κολλύριον. *Gal.* collyre, médicament pour les yeux. *It.* collirio.

COLOR. *Ar.* Chol, laven, zibag. *Heb.* Zebhah. *Gr.* χρῶμα. *Gal.* couleur. *Ital.* colore.

COLUM. *Ar.* Zec, zucuc. *Heb.* Sanan. *Gr.* ἡδμός. *Gal.* cuoloir. *It.* colatojo.

COLUMELLA, GURGULIO, UVULA. *Ar.* Hale. *Heb.* deficit. *Gr.* σαφύλη. *Gal.* Luere. *It.* colonnella, campanella, ugola.

COMA. *Ar.* Subet, & in specie coma vigil, Subet asari. *Heb.* deficit. *Gr.* κῶμα. *Gal.* generaliter omnis Somnus p. n. dicitur Lethargie. *It.* Son-

Sonnolenza, sonno profondo.

COMMISSURA. *Ar.* Seren, doren, tavlif, ta-
ciil, rabta. *Heb.* Debec, cobereth, machbe-
ret. *Gr.* συναρμογή. *Gal.* Jointure, conjon-
ction. *It.* Incastramento.

COMPLEXIO, sive DISPOSITIO, & NATURA. *Ar.*
Tabl, mizig. *Heb.* Mezeg. *Gr.* κῆσις, συμ-
πλοκή. *Gal.* Complexion. *It.* Complessio-
ne.

COMPOSITIO. *Ar.* Taalif, nadm, Taabia.
Heb. Muakah, tarkibah. *Gr.* συνθεσις. *Gal.*
Composition. *It.* composizione.

COMPOSITUM. *Ar.* Mundam, muallaf. *Heb.*
Murcabh. *Gr.* συνθετον. *Gal.* compose. *It.* com-
posto.

CONCEPTIO, CONCEPTVS. *Ar.* Habila, haml.
Heb. Heron, herajon, maadit, batna. *Gr.*
κῆσις, κῆμα. *Gal.* Conception, conceu. *It.*
Concezione, concetto.

CONDIMENTVM. *Ar.* Hanut, tabch. *Heb.* Re-
cach, canat, mirchachet, tebhul. *Gr.* ἄρτυμα.
Gal. Confiture. *It.* Conciatura.

CONDITVM. *Ar.* Muraba. *Heb.* Memaddema.
Gr. κενδῖτον. *Gal.* Confit. *It.* Condito.

CONFECTIO. *Ar.* Maagum. *Heb.* Recach. *Gr.*
ἡδισμα, ἄρτυμα. *Gal.* Confettion, confiture. *It.*
Confezione.

CONFORTANS. *Ar.* Gabir, misad. *Heb.* Mi-
chajelan. *Gr.* κρατωπικόν. *Gal.* Confortatif. *It.*
Confortatorio.

CONGELATIO. *Ar.* Agmid. *Heb.* Ochud. *Gr.*
σύνπηξις. *Gal.* Congelation, gelement, geleu-
re. *It.* Gelamento.

CONGLUTINATIO. *Ar.* Tabcit, talzic. *Heb.*
Debhek. *Gr.* συγκόλλησις. *Gal.* Colement, con-
glutination. *It.* Legatura.

CONSOLIDATIO. *Ar.* Galc, *Heb.* deficit. *Gr.*
ἐλοκληρώσις. *Gal.* Consolidation. *It.* Rastoda-
zione.

CONSVETUDO, CONSVETVS. *Ar.* Manhag, ada,
adjec. Mastaaaved. *Heb.* Ajada, davasch, de-
rec, chalcaa. *Gr.* ἔθος, ἑθισμός, ἡθισμός.
Gal. Coustume. *It.* Consuetudine.

CONTAGIVM. *Ar.* non extat. *Heb.* Tumcah.
Gr. δπόρροια, μίχσμα, συνάφεια. *Gal.* Conta-
gion, maladie contagieuse. *It.* Conta-
gio.

CONTENTVM. *Ar.* deficit. *Heb.* Niclal. *Gr.*
ἡρόμενον. *Gal.* Content. *It.* Contento.

CONTINUITAS, CONTINUUS. *Ar.* Tizul, *adjec.*
Heb. Temida, tamid, mitdabek. *Gr.* συνεχής,
συνεχής. *Gal.* Continuité, continu, continuel
It. Continuità, continuo.

CONTRACTIO, CONTRACTURA. *Ar.* Achd, tafac,
alzemena. *Heb.* Kehah, Kalut. *Gr.* συστολή. *Gal.*
Contraction, contract de nerfs, accourcisse-
ment, *It.* Incortazione, incortato.

CONTUSIO. *Ar.* Rhad, murad, sadach. *Heb.*
Holem, mekicha. *Gr.* θλάσις, θλάσμα. *Gal.*
Contusion, pilement. *It.* Pistamento.

CONVULSIO, SPASMVS. *Ar.* Chalda, *adjec.*
Macludd, tasnag, & in specie Spasmus cyni-
cus, Chadr, heb, kephilah. *Gr.* σπασμός. *Gal.*
Convulsion, spasme, *It.* Spasmo.

COR. *Ar.* Calb. *Heb.* Lebab, lebh. *Gr.*
καρδία. *Gal.* Cœur. *It.* Cuore.

CORALLIVM. *Ar.* Basad, besed, besd, bresi-
lis, lulu, morgan, margi. *Heb.* Ramoth. *Gr.*
κοράλλιον, κόραλλος. *Gal.* Coral. *It.* Coral-
lo.

CORIVM. *Ar.* Geld, gelde. *Heb.* Zarad,
schalchi, callacha. *Gr.* δέρμα. *Gal.* Cuir,
peau. *It.* Cojo, cuojo.

CORNV CERVI. *Ar.* Kurru alail. *Heb.* Keren-
ajal. *Gr.* ἐλαφρόκερας. *Gal.* Corne de cerf, ra-
mure. *It.* Corno di cervo.

CORPVLENTVS. *Ar.* Galal, galil. *Heb.* Gabih.
Gr. παχὺς, μεγαλοσώματος. *Gal.* Corpulent,
charnu. *Subst.* corpulence. *It.* Corpolento, gras-
so, corpolenza.

CORRECTIO. *Ar.* non extat. *Heb.* Tiraz, tiruz,
ticcun, toccant. *Gr.* ἐπὶ κῆρθωσις. *Gal.* Corre-
ction, redressement. *It.* Correzione.

CORROSIO. *Ar.* Takil, nachar, chaichaluf.
Heb. Pecheteth. *Gr.* ἀσβερωσις. *Gal.* Corrosion
corrosi. *It.* Roduto, rolicazione.

CORRVPTIO. *Ar.* Tacharic, tassed, fisad,
fasuda. *Heb.* Cheahel, schachar, Jaschah,
Gr. φθορά. *Gal.* Corruption. *It.* Corruzione.

CORTEX. *Ar.* Geift; cocior, Kerfe, quif-
chschara. *Heb.* Kelifah, schichaphah. *Gr.* λέ-
πτις, φλοιός. *Gal.* Escorce, cruste. *It.* Scor-
za.

CORYZA. *Ar.* Zachema, Zukem, tarviha,
tarcam. *Heb.* caret. *Gr.* κόρυζα. *Gal.* Rhevme
catarrhe, defluxion ducerveau. *It.* Catarro,
Scesa d'umore cattivo.

COS. *Ar.* Melen, hagar, almelen. *Heb.*
Mischachan. *Gr.* ἀκόμη. *Gal.* Quexux, pierre a
aiguifer. *It.* Pietra d'agguzzare, cote.

COSTA. *Ar.* Dala. *Heb.* Zela. *Gr.* πλάρα.
Gal. coste. *It.* costa.

COXA, COXENDIX. *Ar.* Isarc, Alhasegi, fa-
chad, sak. *Heb.* Schok, miphsaab. *Gr.* ἰσχίον.
Gal. Cuisse, hanche. *It.* coscia.

CRANIVM. *Ar.* Gumgama, quahaf. *Heb.*
Gulgoleth. *Gr.* κράνιον. *Gal.* Crane, os della
teste. *It.* Osso della testa.

CRASSITIES, CRASSVS. *Ar.* Gilad, chaschan,
vel chaschin, chaschuna, chosn. *Heb.* Abh,
abi, meabheh, gas, gasud. *Gr.* παχύτης,
παχὺς. *Gal.* Paiseur, grosseur. *It.* Grossezza,
grosso.

CREPITVS VENTRIS. *Ar.* Rihia. *Heb.* Dsemorah. *Gr.* πορδή. *Gal.* Pet. *Ital.* Peto.

CRETA, *Ar.* Teffa, torab, tarab. *Heb.* deficit. *Gr.* κρημνία γῆ. *Gal.* De la croye. *It.* creta.

CRIBRVM. *Ar.* Crib. *Heb.* Keuharah, mibhar. *Gr.* κόσκινον. *Gal.* crible, tamis, bluteau. *It.* cribro, crivello.

CRISIS, CRITICVS. *Ar.* Buchran, buchrani. *Heb.* Gebhul. *Gr.* κρίσις, κρίτικός. *Gal.* Jugement, judicature, juge, jour de crise dans les maladies. *It.* Giudizio, giudicatura, giudicante.

CROCVS. *Ar.* Zardach, zardagi, zafran. *Heb.* Safra, saffran. *Gr.* κρόκος. *Gal.* Safran. *It.* Zafarano.

CRVDITAS, CRVDVS. *Ar.* Nei, fag. *Heb.* chai, na. *Gr.* ὠμότης, ὠμός. *Gal.* crudité, cru. *It.* crudezza, crudo.

CRVRA. *Ar.* Acra, ragla, raglin, *pl.* Heb. Regel, raglim. *Gr.* σκέλη. *Gal.* Jambes. *It.* Stinchi, gambetti.

CRVSTA. *Ar.* Gischi, *Heb.* Karam, Kelifa. *Gr.* ἐσχάρη. *Gal.* crouste. *It.* Crosta, Scorza.

CRYSTALLVS. *Ar.* Gabisch. *Heb.* Gavisch, Kera. *Gr.* κρύσταλλον. *Gal.* Cristal. *Ital.* cristallo.

CVCVPHA, PILEOLVS. *Ar.* Gubbe, molota. *Heb.* Peir, coba. *Gr.* πλίδιον. *Gal.* coëffe. *Ital.* capello, capelletto.

CVCVRBITVLA. *Ar.* Oabel akara, chaelie, hagama, higema. *Heb.* carna, Kesil. *Gr.* σκύα. *Gal.* Ventouse. *It.* Ventosa, Zucchetta.

CVCVRBITA DESTILLATORIA. *Ar.* cara, charha, harahah. *Heb.* deficit. *Gr.* σκύα. *Gal.* Alambic. *It.* Zucca.

CVLTER. *Ar.* Chidmi, seken. *Heb.* Sakin. maaklet. *Gr.* μάχαιρα. *Gal.* Couteau. *It.* Coltello, coltellino.

CVNEIFORMIS. *Ar.* Masil allizifi. *Heb.* deficit. *Gr.* σφωμοδής. *Gal.* Fait en forme de coing. *It.* conforme a cugno.

CVNEVS. *Ar.* Liziz. *Heb.* Aguda. *Gr.* σφύς. *Gal.* coing. *Ital.* cugno, cugno.

CVRA, SOLICITVDO. *Ar.* Hamam, hemm, himma, carb. *Heb.* Belilut, cascascha, Jizfa. *Gr.* μελέτη. *Gal.* cure, soin, soucy. *It.* cura, pensiero, travaglio.

CVRA, CVRATIO, SANATIO. *Ar.* Tadvia, ileg, far. *Heb.* Gegah, Jehabh, ierufa, rifoht, fiephuah. *Gr.* θεραπεύω, ἰασις. *Gal.* cure, guérison. *It.* curazione.

CVRTVS. *Ar.* cazir. *Heb.* cazar, cazer. *Gr.* κελυβός. *Gal.* court, petit. *It.* corto.

CVRVUS, CVRVITAS. *Ar.* chava, chavi, inchine, munchani, mochni, tacicaa, muca-

ae. *Heb.* cores, schecuach. *Gr.* καμπύλος, καμπυλότης. *Gal.* courbe, courb, courbeure. *It.* Piegatura, incurvatura, piegato.

CVSPIS. *Ar.* Manchas. *Heb.* Ibhchah. *Gr.* ἀχμή. *Gal.* Pointe. *Ital.* punta.

CVTICVLA. *Ar.* Gulcida. *Heb.* deficit. *Gr.* δερμὶς. *Gal.* Petite peau. *It.* Pelle picciola, corticella.

CVTIS. *Ar.* Geld, gelde, macala. *Heb.* Galed, or. *Gr.* δέρμα. *Gal.* Peau. *It.* Cotica, cotenna.

CYATHVS. *Ar.* Analasat, kesat. *Heb.* Kifeta. *Gr.* κύαθος. *Gal.* Gobelet, coupe. *It.* Bicchier, gotto.

D

DAMNVN. *Ar.* Chisarah. *Heb.* Nedsek, raah. *Gr.* βλάβη, τῆμα. *Gal.* Dommage. *It.* Danno.

DEBILITAS, DEBILIS. *Ar.* Mashud, teschut. *Heb.* Choli, chelch, chalach. *Gr.* ἀδυναμία. *Gal.* Debilité, foiblesse, debile, foible. *Ital.* Debolezza, debilità, debole.

DECLINATIO MORBI. *Ar.* Naes, nekida, alruie, mefetet. *Heb.* Jeridah. *Gr.* πρὸς ἀσθενίαν. *Gal.* Declin, dechet des maladies, amoindrissement. *It.* Declinazione.

DECOCTIO, DECOCTVM. *Ar.* Tabcha, matbuh. *Heb.* Nazid, tabhschila, tufin. *Gr.* πέψις, ἐψυγμα. *Gal.* Decoction. *It.* Decozione, decotto.

DENIGRATIO. *Ar.* Savida, sevida. *Heb.* Cad-ruth. *Gr.* μελαγχμός. *Gal.* Noircissure, Noircieur. *It.* Annegramento.

DENS, DENTES. *Ar.* Dars, *pl.* adras, & adaris. Dars cubumi, in specie dens incisivus, sive anterior. *Heb.* Schen. *pl.* Schinaim. *Gr.* ὀδὸς, ὀδόντες. *Gal.* Dent dens, *pl.* *It.* dente, denti.

DENSITAS, DENSVS. *Ar.* Ab, abia. *Heb.* Abh, abhi, maabhah, aboth, gas. *Gr.* πυκνότης, πύκνις. *Gal.* Gras, grasse, epais, epaisseur. *It.* Denso, Densità.

DENTIFRICIVM. *Ar.* Sunun. *Heb.* deficit. *Gr.* ὀδοντότεμα. *Gal.* Poudre, ou autre chose propre a frotter les dens. *It.* Curadenti.

DENTISCALPIVM. *Ar.* Munacca. *Heb.* deficit. *Gr.* ὀδοντογλυφίς. *Gal.* Cure dent. *It.* Curadenti, scalzadenti.

DENTITIO. *Ar.* Nubit alamanan. *Heb.* deficit. *Gr.* ὀδοντισμός, ὀδοντίσις. *Gal.* La venue des, dent. *It.* Dentigazione.

DEPILATIO, DEPILATORIVM. *Heb.* Tamrit, matuf, alschaar. *Heb.* Carchi, merut. *Gr.* ψάλλον. *Gal.* Depilatoire. *Ital.* Pelamento, rimedio.

DEPRESSIO. *Ar.* Alchafad. *Heb.* Jeschach, jeschaca, nimicar, schiffa. *Gr.* ὑπείνωσις. *Gal.* Depression, presseuree. *It.* Depressione.

DESPUMATIO. *Ar.* Tazfia. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀναφρετισμός. *Gal.* Ecumer. *It.* Despumazione.

DESQUAMATIO. *Ar.* Taqschira. *Heb.* deest. *Gr.* ἀπολέπισις. *Gal.* Escailler. *It.* Scagliazione, scagliamento.

DESTILLATIO. *Ar.* Taqtir, hatla. *Heb.* Tennifer, nofet, delef. *Gr.* κηλαιοβή. *Gal.* Destillation. *It.* Destillazione.

DESTILLATORIA INSTRUMENTA. *Ar.* Catara, catarat. *Heb.* Kelihatenufa. *Gr.* ὄργανα, κηλειαλχηπικά. *Gal.* Instrumentes distillatoires. *It.* Instrumenti distillatorii.

DIETA. *Ar.* Tadbir, Vidi, ratab, tartib. *Heb.* Nehagah. *Gr.* δίαιτα. *Gal.* Diet, regime de vivre. *It.* dieta.

DIAPHRAGMA. SEPTUM TRANSVERSUM. *Ar.* deficit. *Heb.* Peder, dakim, dakin. *Gr.* διάφραγμα. *Gal.* Diaphragme. *It.* Diaframma.

DIARRHOEA. *Ar.* guri bikai, daaab, dabaten. *Heb.* deficit. *Gr.* διάρροια. *Gal.* Flux de ventre. *It.* Flusso di ventre.

DIASTOLE. *Ar.* non extat. *Heb.* Halpaschtot. *Gr.* διάστολή. *Gal.* Diastole. *It.* Diastole.

DIES. *Ar.* Jaom, nahar. *Heb.* Jom. *Gr.* ἡμέρα. *Gal.* Jour. *It.* giorno.

DIGESTIO. *Ar.* Hadma, ihdam, inhidam, andaga. *Heb.* Icul. *Gr.* ἀνάδοσις. *Gal.* Digestion. *It.* Digestione.

DIGERENS, DIGESTIVUS. *Ar.* Hadim, form. hadima. *Heb.* Mebaschelet. *Gr.* ἀναδοτικός. *Gal.* Digestiv. *It.* Digestivo.

DIGITUS. *Ar.* Izba, *Heb.* Ezebba, pl. Hezbaoth. *Gr.* δάκτυλος. *Gal.* Doigt. *It.* dito.

DISJUNCTIO. *Ar.* Baad, tabaid. *Heb.* Machlo-keth. *Gr.* ἀξέλαξις. *Gal.* Separation, eijonction. *It.* Disgiunzione, separazione.

DISLOCATIO. *Ar.* Fagdun, cholah, anchola. *Heb.* Schemitah. *Gr.* ἐξάρθρωσις. *Gal.* Dislocation. *It.* Dislogazione, snodazione.

DISSOLUTIO. *Ar.* deficit. *Heb.* Nisaph, mas, masa. *Gr.* διάλυσις. *Gal.* Dissolution. *It.* Dissoluzione.

DOCTOR. *Ar.* Muedib, mubadi, faquch, alfachi. *Heb.* Aluf, aabh. *Gr.* διδάσκαλος. *Gal.* Docteur. *It.* Dottore.

DOLOR. *Ar.* Vaga, alin, alem, anin, &c. *Heb.* Chebel, ehil, on, ezeb, Keeb, macobh, zirim, pl. *Gr.* ὀδύνη, ἄλγος, ἄλγημα. *Gal.* Douleur. *It.* Dolore, doglia.

DORMITORIUM. *Ar.* Marcad. *Heb.* Beth mad-mecah, mischabh, cheder, aliah. *Gr.* δομῆτιον, κοιτή. *Gal.* Dortois. *It.* Dormitorio.

DORSUM. *Ar.* Dahar, Zulb. *Heb.* gev,

gubh, schechem, *Gr.* ὠτὸς. *Gal.* Dos. *It.* Schena.

DOSIS. *Est Græcum vocabulum, per Synecdochen dici posset.* *Ar.* Cavas. *Heb.* Cos. *Gr.* δόσις, *Gal.* & *It.* Dose.

DRACHMA. *Ar.* deficit. *Heb.* Adarbon, dar-kemon, Zuz. *Gr.* δράχμη, *Gal.* Dragme. *It.* Dragma, dramma.

DROPAX. *Ar.* Tanguia, thafal. *Heb.* deficit. *Gr.* δρόπαξ. *Gal.* Dropas. *It.* Dropace.

DULCEDO, DULCIS. *Ar.* gud, haid, huli, haliut, hali. *Heb.* Matoc, metek, arebh. *Gr.* γλυκύτης, γλυκύς. *Gal.* Douleur, douce. *It.* Dolcezza, dolcitudine, dolce.

DYSENTERIA. *Ar.* Halfah, Zachia, adereb. *Heb.* Chadra, cbali meaim. *Gr.* δυσεντερία. *Gal.* Dysenterie, *adjec.* dysenterique. *It.* Dysenteria.

DYSPNOEA. *Ar.* Albehar, alrabu. *Heb.* deficit. *Gr.* δύσπνοια. *Gal.* Asthme, difficulté d' haleine. *It.* Difficoltà di respirazione.

E

ECTASIS. *Ar.* Tamanina, faza, subet, lupos, *Heb.* deficit. *Gr.* ἑκτασις. *Gal.* & *It.* deficiunt.

ECTROPION. *Ar.* Alsathere, Xatrati. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐκτρόπιον. *Gal.* Inversion des paupieres. *It.* Riversamento delle palpebre.

EFFECTUS. *Ar.* deficit. *Heb.* Maaseh, maasiar, miphah. *Gr.* ἔργον, ἐνέργημα. *Gal.* Effect. *It.* Effetto.

EFFERVESCENTIA, ebullitio. *Ar.* Taglia, galajen, rhas. *Heb.* Diceul, nabhuga. *Gr.* ζέσις. *Gal.* Ecausement, boulture. *It.* Bollimento.

EFFICACIA. *Ar.* Inquiham. *Heb.* Coah, tebha. *Gr.* δυνάμις, ἐνέργεια. *Gal.* Efficace, vertu. *It.* Sforza, efficacia.

EFFLUVIUM. *Ar.* Mubacehor. *Heb.* non occurrat. *Gr.* ἀπορροια. *Gal.* Ecoulement. *It.* Scolamento, esalazione.

EFFUSIO. *Ar.* Herq, ibtiraq, zabb, izabib. *Heb.* Schefek, esched, meschad. *Gr.* ἑκχυσις. *Gal.* Effusion. *It.* Spargimento.

ELECTRUM. *Ar.* Haur, carabe. *Heb.* deficit. *Gr.* ἤλεκτρον. *Gal.* Ambre. *It.* Eletto.

ELECTUARIUM. *Ar.* Alguarized, looh, saaca, maagun. *Heb.* deficit. *Gr.* ἑλεσγυμα. *Gal.* Electuaire. *It.* Elettuario.

ELEMENTUM. *Ar.* Ustaasis, racan, pl. arcan. *Heb.* Jesod, pl. Jesodoth. *Gr.* στοιχείον. *Gal.* Element. *It.* Elemento.

ELEPHANTIASIS. *Ar.* Hali alphil, dialphil. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐλεφαντίασις. *Gal.* Elefantia, laderie. *It.* Lepra, elefantia.

ELIXATIO. *Ar.* Rabs. *Heb.* Bifchul, baschel. *Gr.* ἐψις. *Gal.* Bovillir. *It.* Aleffazione, les-lazione.

ELIXIR. *Ar.* Elixir, alexir. *Heb.* deficit. *Gr.* non habetur. *Gal.* Elixir. *It.* Elissiro.

EMBAMMA. *Ar.* Dars, darfa, tadris. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐμβυμμη. *Gal.* Saufe, saupiquet. *It.* Salsa, saporetto, guazzetto.

EMBROCHA, EMBROCATIO. *Ar.* Natnla, tantil, nonhilec. *Heb.* deest. *Gr.* ἐμβροχή. *Gal.* Decoulement goutte a goutte. *It.* Gocciamiento.

EMOLLIENS, EMOLLITIO. *Ar.* Tartib, marat-tab. *Heb.* deest. *Gr.* μαλακτικός, μάλαξις. *Gal.* Amallissant, amolissement. *It.* Mitigante, mitigazione.

EMPIRICA, EMPIRICUS. *Ar.* Tagariba, mugarrab. *Heb.* deest. *Gr.* ἐμπείρια, ἐμπειρικός. *Gal.* Experimente, experience. *It.* Esperimento, esperimentato. Vide *Experientia*.

EMPLASTRUM. *Ar.* Maran, dichen, malzam, admada. *Heb.* Tealah, tachboschet. *Gr.* ἐμπλαστρῶν. *Gal.* Emplastre. *Ital.* Empia-stro.

EMPIEMA. *Ar.* Taquia. *Heb.* deest. *Gr.* ἐμπύημα. *Gal.* Postume interieur. *It.* Postema intrinseco.

ENTEROCELE. *Ar.* Odra alama. *Heb.* deest. *Gr.* ὀντεροκήλη. *Gal.* Rompure, ouhergen intestinal. *It.* Rottura, crepatura intestinale.

EPIALA FEBRIS. *Ar.* & *Heb.* non occurrunt. *Gr.* ἐπιἀλα. *Gal.* Epiale. *It.* Epiala.

EPICAUMA. *Ar.* Alficume, aufume. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐπικαυμα. *Gal.* Embrasement. *It.* Bruciamento.

EPIDEMIUS. *Ar.* & *Heb.* non occurrunt. *Gr.* ἐπιδήμιος. *Gal.* Epidemique, maladie populaire. *It.* Epidemio.

EPIGLOTTIS. *Ar.* Galfamac, changiar. *Heb.* Labhrebah, schifucobah, *Gr.* ἐπιγλωττίς. *Gal.* Epiglottie, luebe. *It.* Epiglottide.

EPILEPSIA. *Ar.* Nocta, zara, *adjec.* mazru. *Heb.* Chafia, tiful, choli hannufel. *Gr.* ἐπιληψία. *Gal.* Epilepie, malcaduque, haut mal. *It.* mal caduco.

EPITHEMA. *Ar.* Lahale, atlia. *Heb.* Re-tiah. *Gr.* ἐπίθεμα. *Gal.* Epitheme. *It.* Imposito.

ERRATUM, ERROR. *Ar.* Talaf, chata, chatia. *Heb.* Misge, chere. *Gr.* ἀμαρτία. *Gal.* Erreur, faute, abus. *It.* Errore.

ERRHINUM. *Ar.* Alnisuchat, alshauthat. *Gr.* ἀρρίνον. *Gal.* Errine. *It.* Errino.

ERUCTATIO. *Ar.* Geben, gasa, *Heb.* deficit.

Gr. ἐρύγη. *Gal.* Rot, rotament. *It.* Rutto, rutamento.

ERYSIPELAS. *Ar.* Masere, messiere, gedem, hambra. *Heb.* non occurrunt. *Gr.* ἐρυσίπελας. *Gal.* Feu S. Antoine, seu volant, sacre. *It.* Fuoco di S. Antonio.

ESSENTIA. *Ar.* Schai, schiath, aschia. *Heb.* Tuschiah, naviah, hajut, ezem. *Gr.* οὐσία. *Gal.* Essence. *It.* Essenza.

EVACUATIO. *Ar.* Chala, Istifrig. *Heb.* Buc, buca, membuca, characa. *Gr.* κένωσις. *Gal.* Evacuation, vuidange. *It.* Evacuazione.

EVAPORATIO. *Ar.* Buchar. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐκθυμιάσις. *Gal.* Evaporation. *It.* Evaporazione.

EVEXIA. *Ar.* Tabi, tibh. *Heb.* deest. *Gr.* εὐεξία. *Gal.* Buon estat de corps. Corps bien complexioné. *It.* Buona costituzione. Buono abito.

EUPHORBUM. *Ar.* Farbum. *Heb.* deficit. *Gr.* εὐφόρβιον. *Gal.* Euphorbe. *It.* Euforbio.

EVULSIO. *Ar.* Cala. *Heb.* Massachgazit. *Gr.* ἐκσπυσις. *Gal.* Evulsion, arrachement. *It.* Estripazione.

EXCREMENTUM. *Ar.* Codora, codora agesed. *Heb.* Galal, gelet, zeh, tseah, zefiah, perefch. *Gr.* ἐκρέμαμα. *Gal.* Excrement, ordure du corps. *It.* Escremento.

EXHALATIO. *Ar.* Buchar. *Heb.* Hebel Kitor. *Gr.* ἀναθυμιάσις, ἐκθυμιάσις. *Gal.* Exhalation, exhalation. *It.* Esalazione.

EXPERIENTIA, EXPERIMENTUM. *Ar.* Tagrib, tagariba, burhan, garaba. *Heb.* Nifa, nifation. *Gr.* πείρα, ἐμπείρια. *Gal.* Experience, experiment. *It.* Esperienza, esperimento, prova.

EXANGUIS. *Ar.* Naquis aldem. *Heb.* chasardam. *Gr.* ἀναιμῶς, λείψαιμῶς. *Gal.* Sans san. Qui n' a point de sang. *It.* Esanguie.

EXSICCANS. *Ar.* Mujabbis, manschaf. *Heb.* Jabesch. *Gr.* ξηραντικός. *Gal.* Seichant. Qui fait secher. *It.* Seccante.

EXSICCATIO. *Ar.* Jubisa, jubs, debul, nischaf. *Heb.* Jeboschet. *Gal.* Seichement, seiche, seicheresse. *It.* Secca, seccagine.

EXSPIRATIO. *Ar.* deficit. *Heb.* Mappesch, geriah. *Gr.* ἐκπνοή. *Gal.* Exhalation, haleine. *It.* Espirazione.

EXSPUTIO. *Ar.* Badsa coh, busac, antifath. *Heb.* Rekikah. *Gr.* πύσις. *Gal.* Drachement. *It.* Sputamento.

EXTENUATIO, EXTENUATUS. *Ar.* Ambafati, debul, tazhul, *adjec.* Mazhol taqzif. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀσπύσις. *Gal.* Extenuation, amoin-drissement, extenué. *It.* Estenuazione, estenuato, indebolito.

EXTINGUO, EXINCTVS. *Ar.* Intifa, itfa, mu-
ti. *Heb.* Kibhu, Kebhe. *Gr.* σβέσις, σβενν-
μις. *Gal.* Esteigment, esteint. *It.* Estinzio-
ne, estinto.

EXTRACTIO. *Ar.* Arcrugg, inticad. *Heb.*
deficit. *Gr.* ἐξολχῆ. *Gal.* Extraction. *It.* Estrat-
zione.

EXTRACTVM. *Ar.* Caluz, charrag. *Heb.*
deficit. *Gr.* ἐξελχθῆν. *Gal.* Extrait. *It.* Estrat-
to.

EXVLGERATIO, EXVLGERATVS. *Ar.* Naquia,
munqui, tacra. *Heb.* deficit. *Gr.* ἑλκωσις. *Gal.*
Ezulceration, bleussure, entameure de peau.
It. Impiagatura.

F

FACULTAS, POTENTIA. *Ar.* Taca, cudra. *Heb.*
Fl, jacolet, coach, harschaah. *Gr.* δύνα-
μις. *Gal.* Faculté, puissance, pouvoir, force.
It. Possanza, facoltà.

FAMES. *Ar.* gol. *Heb.* Casan, ruabh, rea-
bon, sacfa. *Gr.* λιμός. *Gal.* Famine, faim. *It.*
Fame.

FAR. *Ar.* Catnia. *Heb.* deest. *Gr.* χόνδρ, ζεία. *Gal.* Epspeutre. *Ital.* Farra.

FARINA, POLENTA. *Ar.* Daccic, & daccac
camh. *Heb.* Kemack, solet, calit, pericah.
Gr. ἄλφρον, ἄλφριον. *Gal.* Farine. *Ital.* Fari-
na.

FASCIA. *Ar.* Lafasa, faiga. *Heb.* Chitul, che-
tulah, misgereth. *Gr.* δεσμός, σπάργανον. *Gal.*
Bande, bandelette. *It.* Fascia, benda.

FASCINATIO, FASCINVM. *Ar.* Sihr, sahara.
Heb. Chaschaph, lachasch, lathas, roten. *Gr.*
βασκανία, βασκανιον. *Gal.* Enchantment, force-
terie. *It.* Stregaria, stregamento.

FASTIDIVM. *Ar.* Bogda, beschem, mehel. *Heb.*
goal, tsara, deraon, cat. *Gr.* ναυτία, βδέλυγ-
μα. *Gal.* Degoust. *It.* Fastidio.

FAUCES. *Ar.* Halch, halchu, sahafati, natq.
Heb. Loa, chulcus, cheth. *Gr.* φάρυγξ. *Gal.*
gorge. *It.* Foce, canna della gola.

FAVILLA. *Ar.* Ramad. *Heb.* Piach, Kidod.
zick. *Gr.* αἰθάλη. *Gal.* Flamesche, cendre cha-
uce. *It.* Favilla.

FAVVS. *Morbis, & apum opificium.* *Ar.* Schud
Tahafati, firengi. *Heb.* Suf, noset. *Gr.* κηρίον.
Gal. Rayon de miel. *It.* Favo.

FEBRIS, & eminenter ardens. *Ar.* Humi, hu-
mia. *Heb.* Daleket, chaschur, caddachar. *Syr.*
Escheta. *Gr.* πυρετός. *Gal.* Fievre. *It.* Febbre,
Febbretta.

FEMVR. *Ar.* Pachad. *Heb.* Jarech. *Gr.* μύρος.
Gal. Cuiffe. *It.* Parte fuor della coscia.

FERMENTATIO. *Ar.* Chamar. *Heb.* Bezeket.

chumzach. *Gr.* ζύμις. *Gal.* Fairelever. *It.* Le-
vitamento, levitazione.

FERMENTVM. *Ar.* Chamir, chalamita. *Heb.*
Seor. *Gr.* ζύμη. *Gal.* Levain. *It.* Levito, lie-
vito.

FERVOR, FERVIDVS. *Ar.* Taglia, gali. *Heb.*
Dicul, retach, ratach. *Gr.* καῶμα, ζέσις, θέρ-
μης. *Gal.* Ferveur, fort ardent. *Ital.* Fervore,
bollente, fervente.

FEX, FECVLA. *Ar.* Dar, dardi, thefal, ta-
luch. *Heb.* Schemer. *Gr.* τεύξ, ψιτάδμη. *Gal.*
Lie, fondrille. *It.* Feccia.

FIBRA, FIBRÆ. *Ar.* Arac, plur. uruc. *Heb.*
Pethilim, maphthilium. *Gr.* ἴς, pl. ἴνες. *Gal.*
pl. Petits filets du nerf. *Ital.* Fili dei nervi o ner-
vosi.

FIBVLA. *Ar.* Bizim, pl. abzim, cabal, plur.
acbal. *Heb.* Chach, caat, cane hagaton. *Gr.*
περόνη. *Gal.* Boucle, ou aggrasse. In Anat. Os
de la Jambe. *It.* Fibbia, fibula.

FICVS, MORBVS. *Ar.* Albir. *Heb.* deficit. *Gr.*
σύνκωσις, σῦκον. *Gal.* Fic. *It.* Fico.

FIRMITAS, FIRMVS. *Ar.* Amanach, baki, da-
man, adman, zahid, vataca &c. *Heb.* Ama-
na, emuna, neeman, chezac, jazuc, &c. *Gr.*
βεβαιότης, βέβαιον. *Gal.* Fermeté, ferme. *It.*
Fermezza, fermo.

FISSURA. *Ar.* Filla, zada. *Heb.* Bedee, cha-
gava, schesa, arods, schac, schaca. *Gr.* ρί-
σις, ρίζα. *Gal.* Fente, crevasse. *Ital.* fessu-
ra.

FISTULA. *Ar.* Zumara, mazamar, macala-
chat. *Heb.* Necafa, anubub, chalil. *Gr.* σίγλη.
Gal. Fistule. *It.* Fistola.

FIXATIO, FIXVS. *Ar.* Irtichaz, marcaz. *Heb.*
Kebhiab. *Gr.* πῆξις, πηκτός. *Gal.* Faire fiche.
Ital. Siccazione, siccato.

FLAMMA. *Ar.* Lahib, lahlaha, lama, ma-
rig, sab. *Heb.* Laabh, lehabhab, laebhet,
labhat. massaah. *Gr.* φλόξ. *Gal.* Flamme. *Ital.*
Fiamma.

FLATUS. *Ar.* Nafcha, nasima, ruh, rub,
riah. *Heb.* Ruach, nesama, nephicha, neschi-
bat. *Gr.* φύσα, πνῆμα. *Gal.* Soufpe, soufle-
meot. *It.* Fiato.

FLETVS. *Ar.* Buki. *Heb.* Beki, bekah, De-
mah. *Gr.* κλαυθμός. *Gal.* Pleur, plurement.
It. Pianto.

FLOS, FLORES. *Ar.* Zahar, pl. Ahzar (Zar,
atuhaz, Flos aris) *Heb.* Nizanim, perach, ziz.
Gr. ἄνθος, pl. ἄνθια. *Gal.* Fleur, fleurs. *Ital.*
Fiore, fiori.

FLUCTUATIO, FLUCTVS. *Ar.* Haul, haule,
ahuel, pl. manga, tamig. *Heb.* gal, mischbar.
Gr. κλυδών, κύμασις. *Gal.* Flot, vague, flot-
tement, agitation. *It.* Fluttuazione, ondeggia-
mento.

FLUOR, FLUXVS. *Ar.* guri (v. gr. guridem ; sanguinis bikai cum vomitu ,) dob , dabaren , filan , fil. *Heb.* Helek , eabh , zobh , zirna , gar . *Gr.* ῥῆς , ῥῆμα . *Gal.* Fluxion , coulement . *It.* Flusso .

FOETOR, FOETIDVS. *Ar.* Nachar , natan , nutana , natin , mantin . *Heb.* Neelab , baesch , boesch , zemora , mac . *Gr.* δυσωδία , δυσώδης . *Gal.* Puanteur , puant . *It.* Fetore , fetido .

FOETVS. *Ar.* deficit . *Heb.* Ill , olel , scagav , speger . *Gr.* τόκος , γονή . *Gal.* Fruct , & portee d'une femme . *It.* Parto .

FOMES. *Ar.* Locscha . *Heb.* Schual . *Gr.* ζώπυρον . *Gal.* Drapeu du fusil , allumette . *Ital.* Esca .

FORCEPS. *Ar.* Culib . *Heb.* Machtah , malcatcha , yebhat . *Gr.* πυράγρη , σκάλη . *Gal.* Tenaille , pincette . *It.* Tenaglia .

FORFEX. *Ar.* Machagad , michad . *Heb.* Misparah , meliachah . *Gr.* ψαλῖς , πομῖς . *Gal.* Ciseau . *It.* Forfice .

FORMA. *Ar.* Zora , sebeb alzori , nava . *Heb.* Zura , toar matconet . *Gr.* μορφή , εἶδος . *Gal.* Forme . *Ital.* Forma .

FORMATIO. *Ar.* gabla . *Heb.* Jezira . *Gr.* πλάσις . *Gal.* Formatione . *It.* Formazione , fazione .

FORNAX. *Ar.* Atun , forn . *Heb.* Tanur , macben , atun , Kibschan . *Gr.* κάμινος . *Gal.* Fournaise . *It.* Fornace , forno .

FRACTURA. *Ar.* Casar , casra . *Heb.* Tenua , schebher , mischbar , maschber , pegima , pagma . *Gr.* κλαῦμα , ἄγμα , κλάσμα . *Gal.* Fraction , fracture , rompure . *It.* Rottura .

FRIGIDITAS, FRIGVS, FRIGIDVS. *Ar.* Tabrid , buruda , barid , gumid , gemeea , gumud , adjeft. gimid . *Heb.* Cor , cara , car , kerir , dfinna . *Gr.* ψύχος , ψυχρός . *Gal.* Froidure , froid . *Ital.* Freddo .

FRONS. *Ar.* gebbe . *Heb.* Metsach . *Gr.* μέτωπον . *Gal.* Front . *It.* Fronte .

FRONTALE. *Ar.* deficit . *Heb.* Mitscha . *Gr.* ὑπερμετώποιον . *Gal.* Fronteau . *Ital.* Frontale .

FRUCTVS. *Ar.* Fuache . *Heb.* Peri , nibh , tenubha . *Gr.* καρπός . *Gal.* Fruct . *Ital.* Frutto .

FVLIGO. *Ar.* Vafara , dachan , dochen , Afech . *Heb.* Icrum . *Gr.* λιγνός , αἰθάλη , καπνία . *Gal.* Suye . *It.* Fuligine .

FVMVS. *Ar.* Dachan , buchar . *Heb.* Achan , Kitor , calil . *Gr.* καπνός . *Gal.* Fumee . *It.* Fumo .

FVNGVS, MORBVS. *Ar.* Fatas , fatera , futurati , muqq , hatar , acar . *Heb.* deficit . *Gr.* μύκης . *Gal.* Champignon , potiron . *Ital.* Fongo .

FVRORE, MANIA. *Ar.* gienun , gin , (magnun , adjeft. maniacus) gadab . *Heb.* Zahaph , hebrab , charon &c . *Gr.* μανία . *Gal.* Fureur , furie , folie . *It.* Furore , furia .

FVRVNCVLVS, DOTHIE. *Ar.* Dumel , pl. Aldemenul , demamil . *Heb.* Tali . *Gr.* δοθίλι . *Gal.* Froncle , clou . *It.* Ladronaccio .

FVREVRVS, FVREVRATIO, PITYRIASIS. *Ar.* Nocale , nacale , alebleati , hucha , hucala , cusear , naziz . *Heb.* Mappal , netec , moz , pesole , dsarjd . *Gr.* πίτυρον , πιτυρίαις . *Gal.* Son brande farine , morb , petits ordures blanches sur la teste . *It.* Crusca , semola .

FVSIO, LIQVATIO. *Ar.* lhtiraq , herq . *Heb.* Muzaket , muzak , nesec , masseca , haduc , hindica . *Gr.* χύσις . *Gal.* Fusion , fonderie , action de fondere . *It.* Liquefazione , fusione .

G

GAGATES. *Ar.* Zabaga , gagathì . *Heb.* deficit . *Gr.* γαγάτης , γαγγίτης . *Gal.* gagat . *Ital.* gagate .

GALACTITES. *Ar.* Alazar almeres , hagian lebenic , vel lebeni . *Heb.* deficit . *Gr.* γαλακτίτης . *Gal.* Pierre blanche come lait . *It.* galattite .

GALBANVM. *Ar.* Chenechalbebi , halcherina , barzard , beliatia ligma , hazad &c . *Heb.* chel benach . *Gr.* χαλβάνη , σαγωνίτης . *Gal.* galbanon . *Ital.* galbano .

GALEA. *Ar.* deficit . *Heb.* Michbbah , cobah , culas , maclas , caseda . *Gr.* κέλεν , κόρυς , τρυφάλη . *Gal.* Heaume , casque . *Ital.* Celata , Elmo .

GANGLION. *Ar.* & *Heb.* deficit . *Gr.* γάγγλιον . *Gal.* & *Ital.* retinetur ganglion , ganglio .

GANGRÆNA. *Ar.* ganaga . *Heb.* deficit . *Gr.* γάγγραινα . *Gal.* gangraine , chair morte par ulcere , & inflammation . *Ital.* Carne morta di una piaga .

GARGARISMVS. *Ar.* & *Heb.* deficit . *Gr.* γαργαρισμός . *Gal.* gargarisme . *It.* gargarizamento .

GARVM. *Ar.* Muri , scenem , marc , almalah . *Heb.* deficit . *Gr.* γάρον . *Gal.* Saulmoure de poissons . *Ital.* Salamuia .

GAVDIVM. *Ar.* Farch , farcha . *Heb.* Simfach , fason , cheduah , alzath . *Gr.* χαρά , χαρμῆ . *Gal.* Joye . *It.* Allegrezza .

GEMMA, LAPIS PRETIOSVS, MARGARITA. *Ar.* gauhara , pl. gauhar , gavahir , jacuta , plur. jacut . *Gr.* μαργαρίτης . *Gal.* Pierre pretieuse . *It.* gemma ,

GENA, MALA, MAXILLA. *Ar.* Ilgene, chad, rahia. *Heb.* Lechi, lasa, pag. *Gr.* γένυς, γνάθος. *Gal.* Joue. *It.* guancia.

GENERATIO. *Ar.* Nasal, gil, dahar, tavaruth, con, tacin. *Heb.* Dor, moledet, chavijah, toleda. *Gr.* γένεσις. *Gal.* generation. *Ital.* generazione.

GENITALIA, PUDENDA. *Ar.* Zubub, sing. Zubb, pro utroque sexu, Aurat, per antiphrasin, Ducura. *Heb.* Ervha, mebuschim, pot. *Gr.* αἰδοῖα. *Gal.* Parties genitoires, honteuses. *Ital.* Parti naturali, genitali.

GENU. *Ar.* Rocba, plur. rocab, rocbatini. *Heb.* Berec, arcubbah. *Gr.* γόνυ. *Gal.* genovil. *It.* ginocchio.

GIALAPPA, JALAPPA. *Ar.* & *Heb.* deficit. *Gr.* γιάλαππα. *Gal.* Jalap. *It.* Jalappa.

GIBBOSITAS, GIBBUS, GIBBOSUS. *Ar.* Hadube, hadubbi, mahaddab. *Heb.* Habh, gibben, dabbeschet. *Gr.* κύρτωσις, κύφωσις, κυρτός, κυρτός. *Gal.* Bosse, boslu. *It.* gobbo.

GINGIVÆ. *Ar.* Alderazi, algemur, latlach. *Heb.* Chincaim. *Gr.* ἔλιν, ἔλα. *Gal.* gencive. *It.* gengiva.

GLABRICIES, GLABER. *Ar.* Hali, haloa. *Heb.* Chilec, chalec, scheiuth. *Gr.* φαλακρότης, φαλακρός, ψιλός. *Gal.* Pelure, pele. *It.* Pelamento, spelamento, pelato, spelato.

GLANDULA, GLANS. *Ar.* geuze, pl. geuz, fala, bolota. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀδλὺς, βάλανος. *Gal.* glande, pe. *It.* ghianda, ghianda picciola.

GLANS PENIS. *Ar.* deficit. *Heb.* Rosch hageviah. *Gr.* βάλανος, κύπτερος. *Gal.* Testa du queue. *It.* Capezzolo della coda.

GLAREA, GLAREALIS. *Ar.* Mahagara, muhagar. *Heb.* deficit. *Gr.* ψρφίς, ψάμμος, ψηφίδων ἔμπλεως, ψαμμώδης. *Gal.* gravier, gravois, plein de gravois. *Ital.* ghiara, ghiarofa.

GLAUCOMA. *Ar.* Zarca. *Heb.* deficit. *Gr.* γλαύκωμα. *Gal.* Aveuglement, tasche en l'œil. *It.* Accecamento.

GLUTEN. *Ar.* Babac, dabc, hale, ile, giri. *Heb.* Debliec. *Gr.* κόλλα. *Gal.* Colle, glu. *Ital.* Colla.

GONAGRA. *Ar.* Vagal al rocba, almi arocbaeim. *Heb.* Chebel haberec. *Gr.* γόνιγγρα. *Gal.* goutte de genovil. *Ital.* gotta del ginocchio.

GONORRHOEA. *Ar.* Aludi, almeracha. *Heb.* Zebha, zoh, mikkerehlajelah. *Gr.* γονόρροια. *Gal.* gonorree, flux de semence. *Ital.* gonorrea.

GOSSYPIUM. *Ar.* Cotin. *Heb.* Zemer. *Gr.* γοσσίπιον, ἐριόφυλον. *Gal.* Cotton. *It.* Cottone, bombaggia.

GRANUM. *Ar.* Zara, Habbat. *Heb.* gargar, peret. *Gr.* κόκκος. *Gal.* grain. *It.* grano.

GRAVEOLENTIA, GRAVEOLENS. *Ar.* caret. *Heb.* Bavosch, beosch, tsachanah, namac. *Gr.* δυσωδία, δυσώδης. *Gal.* Mauvaise odeur. *It.* Puzza, cattivo odore.

GRAVIDA. *Ar.* deficit. *Heb.* Harab, battana, meadjah. *Gr.* ἐγκύμων. *Gal.* Femme grosse, en-cainte. *It.* gravida.

GRUMUS, GRUMESCENTIA. *Ar.* gerf, plur. Agraf. *Heb.* Regebh, gusch. *Gr.* θρόμβος, θρόμβωσις. *Gal.* Caillee, caille. *Ital.* condensato.

GUAIAECUM. *Ar.* & *Heb.* deficit. ind. guajacan. *Gr.* ἀγιοξύλον. *Gal.* Bois de gayac, sant. *Ital.* guaiaco, legno santo.

GULA, OESOPHAGUS. *Ar.* Meri, anhar. *Heb.* Loach, biliah. *Gr.* οἰσόφρυγος. *Gal.* gueule, gosier. *It.* gola.

GUMMI. *Ar.* Zamach, samag. *Heb.* Dsmag. *Gr.* κόμμι. *Gal.* gomme. *It.* gomma.

GUMMI ARABICUM. *Ar.* Samag, alarabi. *Heb.* Althartuc. *Gr.* κόμμι ἀραβικόν. *Gal.* gomme Arabique. *Ital.* gomma Arabico.

GUTTURNIUM. *Ar.* deficit. *Heb.* Mischcabb. *Gr.* ἀρύτανις, ὀρόχοι. *Gal.* goutteron. *It.* Bacilo, Bacile.

GYPsum. *Ar.* Gies, gips, giplin, tali. *Heb.* deficit. *Gr.* γύψος. *Gal.* Gips, plâtre. *It.* gesso, gipso.

H

HÆMATITES. *Ar.* Sedenegi, sedine. *Heb.* caret. *Gr.* αἱματίτης. *Gal.* Hematite, pierre sanguinaire. *It.* Hematite.

HÆMOPTYSIS. *Ar.* Nafthaldam, nazafaldam. *Heb.* Roodam. *Gr.* αἱμόπτυσις. *Gal.* Crachat de sang. *It.* Sputo del sangue.

HÆMORRHAGIA. *Ar.* Guridem nazalaldem. *Heb.* Dabh, vel zobhdam. *Gr.* αἱμορρογία. *Gal.* Flux de sang. *It.* Fluore del sangue.

HÆMORRHOIDES. *Ar.* deest. *Heb.* Apholim, techorim. *Gr.* αἱμορροΐδες. *Gal.* Hemorrhoides. *It.* Emorroide.

HALITVS. *Ar.* Nasima, habba. *Heb.* Neschama. *Gr.* πνέμα, ἄτμη, ἐκπνοή. *Gal.* Haleine. *It.* Alito, spirito.

HEBETUDO VISVS. *Ar.* Alsedar, altabalbazar. *Heb.* deest. *Gr.* ἀμβλυωπία. *Gal.* Foiblesse, débilité de veve, veve trouble. *It.* Debilità del viso.

HECTICA. *Ar.* Hami aldac, meselet, mucalif. *Heb.* Hadacia. *Gr.* ἐκπικη. *Gal.* Fiebre hectique, etique. *It.* Ettica, ettica febbre.

HEPAR, *jecur*. *Ar.* Hebd, rebia. *Heb.* Cabed. *Gr.* ἥπαρ. *Gal.* Foye. *It.* Fegato.

HEPATICVS. *Ar.* Makbud, alorlingen, siagemaalsee, *Heb.* deest. *Gr.* ἥπατικός. *Gal.* Hepatique, mal a foye. *It.* Fegatofo, mal di fegato.

HERMAPHRODITVS. *Ar.* Chunte. *Heb.* deest. *Gr.* ἑρμαφροδίτη, ἀνδρόγυνος. *Gal.* Hermaphrodite, garfon fillette, qui est masle, & femelle. *It.* Ermafrodito.

HERNIA, RAMEX. *Ar.* Lufe, buri, odra, adar, nafsch. *Heb.* deficit. *Gr.* κήλη. *Gal.* Rompure, hergne, greveure. *It.* Crepatura, rottura, hernia.

HERPES. *Ar.* Alchaichaluf, in specie exedens. *Heb.* Jecul, (etiam exedens.) *Gr.* ἑρπης, & quidem ἐδιόμην, & ἑρπησις γαίης, i. e. miliaris. *Gal.* Herpete, loup des Alemans, & male dartre. *It.* Erpete, lupo.

HIRUDO, SANGVISUGA, *Ar.* Alag, alaca. *Heb.* Alucah. *Gr.* βδέλλα. *Gal.* Sangsue. *It.* Sanguetola, sanguesuga.

HOMO. *Ar.* & *Heb.* Adam. *Gr.* ἄνθρωπος. *Gal.* Homme. *It.* Uomo.

HORROR. *Ar.* Takim, azugub, palazut. *Heb.* Dharadab. *Gr.* φρίκη. *Gal.* Effrayement, erayeur. *It.* Orrore.

HUMECTATIO, *Ar.* Bal, abtlal. *Heb.* Tartibh, ratbot. *Gr.* ὑγρασις, ὑγραμός. *Gal.* Humectation, movilleure, moiteur, infinit. *It.* Bagnamento, inumidito.

HUMERVS, *Ar.* Kest, mancaa. *Heb.* Keteph, Schebhet. *Gr.* ὤμος. *Gal.* Espaula. *It.* Spalla, omero.

HVMOR, HVMIDVS. *Ar.* Chilt, nadvah. *pl.* Nadvit, munedu, *adj.* rutuba, ratub. *Heb.* Leach, lechah, leschad, teria, ratobh. *Gr.* ὑγρασις, ὑγρός, ἱκμός. *Gal.* Humeur, humide. *It.* umore, umido.

HYDATIS, AQUULA. *Ar.* Sarnac, schernac, aximath. *Heb.* deest. *Gr.* ὕδατις, *Gal.* Bourgeon, ou ampoule plein d'eau. *It.* Acquetta, broffola piena d'acqua.

HYDROPS, HYDROPICVS. *Ar.* Jarcan, mualal, baliarcan, haben, nafsch albatan, *adj.* manfuch. *Heb.* Nodi sechiceu. *Gr.* ὕδρωψ, ὕδρωπικός. *Gal.* Hydropisie, hydropique. *It.* Idropisia, idropico.

HYACINTHVS. *Ar.* Jacuta, quod etiam Gemnam in genere significat. *Heb.* deest. *Gr.* ὑάκινθος. *Gal.* Hyacinte. *It.* Giacinto.

HYEMS. *Ar.* Schiti, schetva. *Heb.* Kor. *Gr.* χεμών. *Gal.* Hyuor. *It.* Inverno.

HYPOCHONDRIA. *Ar.* Mesemen. *Heb.* Chomesch. *Gr.* ὑποχόνδρις. *Gal.* Hypochondres. *It.* Tela, che sta intorno al cuore.

HYPOCHONDRIACVS. *Ar.* Serafif. *Heb.* Cha-

musch. *Gr.* ὑποχονδριακός. *Gal.* Hypochondriacque. *It.* deficit. Potest tamen usurpari, ipocondriaco, ad imitationem ippocrita, i. e. Hypocrita.

JASPIS. *Ar.* Hagar, jaspe. *Heb.* Jaschpe. *Gr.* ἵασπις. *Gal.* Jaspe. *It.* Pietra jaspe, jaspide.

ICTERVS, ICTERITIA. *Ar.* Jarcan. *Heb.* Jeracon. *Gr.* ἱκτερύς. *Gal.* Jaunisse. *It.* Icteria.

ICTVS, PERCVSSIO. *Ar.* Haldah. *Heb.* Paam, makkeh, maccali. *Gr.* πληγή, πληγή. *Gal.* Coup, frapement, frappeur. *It.* Colpo, percossa, ferita.

JEJVNVM, epitheton intestini. *Ar.* Alsaindsain. *Heb.* deficit. *Gr.* νηστ. *Gal.* Jaun. *It.* Digiuono.

ILIA. *Ar.* Hazarti. *Heb.* Kesalim, dapea. *Gr.* λαγῶνες. *Gal.* Flancs. *It.* Fianchi.

ILIACA, ILEVVS. *Ar.* Vaga almaa. *Heb.* deficit. *Gr.* εἰλεός, εἰλικία. *Gal.* Iliacque passion. *It.* Iliaca.

IMPETIGO, LICHEN. *Ar.* Cuba, scere, usga, haziza. *Heb.* Caazaz, chaziz, jassephet. *Gr.* λειχήν. *Gal.* Volatique passion, gratelle. *It.* Volatica.

IMPRÆGNATIO. *Ar.* Haml. *Heb.* deest. *Gr.* ἐγκυμοσύνη. *Gal.* Engrosfement des semelles. *It.* Ingravidazione, impregnazione.

IMPVIRITAS, IMPVRVS. *Ar.* Chacesa. *Heb.* Tumach, tame, tinufa, tanuf. *Gr.* ἀκαθαρσία, ἀκαθαρτός. *Gal.* Ordure, salete, ord, sale. *It.* Sporchezza, sporco.

INCISIO, *Ar.* Lachat. *Heb.* Seret, sareta. *Gr.* τομή, ἀγκιστή. *Gal.* Incision. *It.* Taglio, tagliatura.

INCRASSANS, INCRASSATIO. *Ar.* Tegill. *Heb.* Maebheh. *Gr.* παχυντικός, παχυσμός. *Gal.* Espaisissement, verb. Espaisir. *It.* Ingrossamento, ingrossante.

INCVBVS, EPHIALTES. *Ar.* Gatum, chanic, Kibus, Kabus, alantifac, altatum, alcatum &c. *Heb.* Kabudus. *Gr.* ἐφιάλτης. *Gal.* Couchel mare. *It.* Incubo, incubito.

INEDIA. *Ar.* Goi. *Heb.* deficit. *Gr.* νεινία. *Gal.* Faute du boire, & de manger. *It.* Astinenza, dieta.

INFANTIA, INFANS. *Ar.* Tofula, tofolia, tiff, *Heb.* Jancuth, jeleth, naar, elem, taph, pichak. *Gr.* βρέφος. *Gal.* Enfance, enfant. *It.* Fanciullezza, fanciullo, bambino.

INFLAMMATIO. *Ar.* Tahab, acasux. *Heb.* gargur,

gür, beherah . *Gr.* φλεγμονή . *Gal.* Inflammation, embrasement . *It.* Inflammazione .

INFLATIO . *Ar.* Nasch . *Heb.* deest . *Gr.* ἐμφύσημα . *Gal.* Inflation, infleure . *Ital.* Infatura, infazione, gonfiamento .

INFLUXVS . *Arab.* Mazhaca . *Heb.* deficit . *Gr.* ὑπόρροια . *Gal.* Influence . *It.* Influsso .

INFUSIO, **INFUSVM** . *Ar.* Naca, naka, mun-taca, zabb . *Heb.* Jetfica, muzak . *Gr.* ἔγχυσ-σις, ἔγχυστον . *Gal.* Infusion, infus . *Ital.* Infusione, infuso .

INGENIVM . *Ar.* Gil, hadacha, chiel . *Heb.* Sechel, haskel, binad . *Gr.* νῆς, ἄλγνοια, ἀφύια . *Gal.* Naturel . *Ital.* Ingegno .

INGREDIENTIA . *Arab.* Dachila . *Heb.* deficit . *Gr.* εἰσερχόμενα . *Gal.* Entrants . *Ital.* Entranti .

INGVEN . *Ar.* Haleb, pl. Halebetein, arbut, arbitin . *Heb.* deficit . *Gr.* βαβῶνες . *Gal.* Eine . *It.* Inguinaglia .

INQUIETVDO . *Arab.* deficit . *Heb.* Rescha . *Gr.* ἀλυσμος, ἄτυ . *Gal.* Inquietude . *It.* Inquietudine .

INSANIA, **INSANVS** . *Ar.* Beleh, ebleh, vafuso, vasus . *Heb.* Schiggoon, meschugga . *Gr.* ἄνοια, μανία, μωρός, ἐμμανής . *Gal.* Furie, rage, insense, hors de ses sens . *It.* Pazzia, pazzo .

INSIPIDVS, **INSIPIDITAS** . *Ar.* Zehema, biletib, masich, mischa, subst. *Heb.* Chesil, nabal, evil . *Gr.* ἄπιος, ἀποιότης . *Gal.* Qui n'a point de faveur . *It.* Senza sapore .

INSPIRATIO . *Ar.* Laufas, habca, pl. hubub . *Heb.* deficit . *Gr.* ἐμπνοή . *Gal.* Inspiration . *Ital.* Ispirazione .

INSPISSATIO . *Ar.* Tacatf, mucattif, adject. *Heb.* deficit . *Gr.* πύκνωσις . *Gal.* Espeffissement . *Ital.* Ispeffimento .

INSTRUMENTVM . *Ar.* Alach, & in specie Chirurgicum gamedui . *Heb.* Keli . *Gr.* ὄργανον . *Gal.* Instrument . *Ital.* Instrumento .

INTELLECTVS . *Ar.* Binah, aql . *Heb.* Sechel, haskel . *Gr.* ἄλγνοια . *Gal.* Intellect, entendement . *It.* Intelligenza, intendimento .

INTEMPERIES . *Ar.* Ifrat . *Heb.* deficit . *Gr.* ἀκρασία . *Gal.* Immoderation, intemperance . *It.* Immoderazione .

INTESTINVM . *Ar.* Batan, pl. Bavatin, dachi, mazran, pl. mazarin . *Heb.* Kerebh, pl. Kerabhim . *Gr.* ἐντέρον, ἐντέρα . *Gal.* Entrailles, intestins . *It.* Entraglie, interiori .

INVUNCTIO . *Ar.* Tamarich . *Heb.* deficit . *Gr.* χεῖσμα, χεῖσις, ἀλφμια . *Gal.* Onction . *It.* Onzione, unguento .

IRRIGATIO . *Ar.* deficit . *Heb.* Zarzif, ri, schiku . *Gr.* ἐμβροχή, ἀρδεΐα . *Gal.* Arrousement . *It.* Adacquamento, inacquamento .

IRRITATIO . *Ar.* Mahadbah, *Heb.* Regaz, rag-

za, argzot, naatsa, neatsa . *Gr.* ἐρεθισμός . *Gal.* Irritation . *It.* Irritazione .

ISCHIATICA, **ISCHIAS** . *Ar.* Itqalnisa . *Heb.* Cebh hajerek, gid hanuaseh . *Gr.* ἰσχίος, ἰσχιαδικὸς νόσος . *Gal.* goutté sciattique . *It.* Sciattica .

ISCHION . Vide **CONA**, *Ar.* Nefaa . *Heb.* Nafeh, jerek . *Gr.* ἰσχίον . *Gal.* Cuiffe, hanche . *It.* Coscia, anca .

ISCHVRIA . *Ar.* Zeiba albeule, achia alhiraca, ihtibes albeule ihteicin albeule &c . *Heb.* Achjut haschtana, azira haschenim . *Gr.* ἰσχυρία . *Gal.* Ischurie . *Ital.* Iscuria .

JUGVLVM . *Ar.* Lebe . *Heb.* Zippor . *Gr.* ὠχλὺς, κληῖς, δειρή . *Gal.* gofier, gorge . *It.* gola, gozzo della gola .

JUGVLARIS VENA . *Ar.* guidem . *Heb.* deficit . *Gr.* σφαγίτις φλέψ . *Gal.* Veine du gorge . *Ital.* Vena di gozzo della gola .

JVLEP . *Ar.* Juleb . *Heb.* deficit . *Gr.* ἰύλεπος . *Gal.* & *It.* Julep .

JUMENTVM, **JUMENTA** . *Ar.* Behime, pl. Beheim . *Heb.* Beir, cudna . *Gr.* κτήνη . *Gal.* Beste servant a tirer, ou labourer . *It.* Bestiame, bestia da somma, giumenta .

JVS, **JVSCVLVM** . *Ar.* Marac, mana fæm . *Heb.* Maiac, rathaph . *Gr.* ζωμίδιον . *Gal.* Brove, potage . *It.* Brodo, potaggio .

L

LABIVM, **LABRVM** . *Ar.* Supha . *Heb.* Saphah . *Gr.* χεῖλος . *Gal.* Levre, lippe, lipe . *It.* Labro .

LABOR . *Ar.* Chidma, chotob . *Heb.* Torach . *Gr.* πόνος, μέχθος . *Gal.* Labeur, travail . *It.* Fatica .

LABORATORIVM, **OFFICINA** . *Ar.* Dar, zinaa, hanut . *Heb.* deficit . *Gr.* ἐργαστήριον . *Gal.* Ouloir d'un Apoticaire . *It.* Bottega .

LAC . *Arab.* Leben, lahan . *Heb.* Chalau . *Gr.* γάλα . *Gal.* Laiet, lait . *It.* Latte .

LAC COAGVLATVM ACETOSVM . *Ar.* Raib, rab, mast, mest, machid . *Heb.* deficit . *Gr.* ὀξύγαλα, γάλα πωπηγὸς . *Gal.* Lait aigre, lait espais, caillebotes . *It.* Latte acetoso, agro .

LACCA . *Ar.* Luch, ancasal . *Heb.* deficit . *Gr.* κάγκαμον . *Gal.* & *It.* Lacca .

LACRYMA . *Ar.* Dama . *Heb.* Dama, dima . *Gr.* δάκρυον . *Gal.* Larme . *It.* Lagrima .

LACTANS . *Ar.* Mardaa . *Heb.* Meneket . *Gr.* γαλακτίσσοα . *Gal.* Allaitant . *It.* Lattante .

LACTEVS . *Ar.* Mulabban, labani . *Heb.* deficit . *Gr.* γαλακτικός, γαλακτώδης . *Gal.* Blaut, come lait, de lait . *Ital.* Di latte .

LADANVM . *Arab.* Laden, leden . *Heb.* deficit . *Gr.* λάδανον . *Gal.* Ladanum . *Ital.* Ladano .

LÆSIO. *Ar.* Garha, mod. *Heb.* Nezek, chebhel, cathal, nega. *Gr.* βλάβη. *Gal.* Blessure. *Ital.* Offesa, nocumento.

LAMINA. Vide Bractea.

LANA. *Ar.* Suf, zuf. in specie Lana succida, zuf hile mavil. *Heb.* Itsemer. *Gr.* ἴσιον. *Gal.* Laine. *It.* Lana.

LANGVOR. *Arab.* Sacam. *Heb.* Ajephut. *Gr.* ἀσείδω. *Gal.* Langueur. *It.* Languore, languidezza.

LAPIS. *Ar.* Hagiar, hagar, alazar. *Heb.* Ebben, chatfaz, Keph. *Gr.* λίθος. *Gal.* pierre. *It.* Pietra.

LAQVEVS. *Ar.* Arva, habel, machnaca. *Heb.* Chebhel, mokefch, pach. *Gr.* βρόχος, παγίς. *Gal.* Laqs. *It.* Laccio.

LARDVM. *Ar.* Sadif alchanzir, semen. *Heb.* deelt. *Gr.* χοιρίκι σάριξ. *Gal.* Lard. *Ital.* Lardo.

LARINX. *Ar.* Natq. *Heb.* deest. *Gr.* λάρυγξ. *Gal.* gorge. *It.* gozzo della gola.

LASSITVDO. *Ar.* Ajoch, xaga. *Heb.* Jaga, jagia. *Gr.* κόωσις. *Gal.* Laschete. *It.* Stanchezza.

LATVS, subst. *Ar.* Cunb, pl. Agnab, diet. plur. devet. *Heb.* Jarcab, Ketef, peah, tsad, tescla &c. *Gr.* πλάτρον. *Gal.* Colte. *It.* Lato, fianco.

LAPIS LAZVLI. *Ar.* Scerbac, lazuard, laxivatre. *Heb.* deest. *Gr.* λάζυλι. *Gal.* Pierr lazuli. *It.* Pietra lazuli.

LENIENS, LAXATIVUM. *Ar.* Melin. *Heb.* Marpa. *Gr.* ἐκκοσμητικόν, ὑπόλατον. *Gal.* Laxatif. *It.* Solutivo del ventre.

LENTIGO. *Ar.* Alhadefiab, namascha. *Hebr.* deficit. *Gr.* φακός. *Gal.* Lentile, tache roussetre au visage. *Ital.* Lentigine.

LEPRA, LEPROSVS. *Ar.* Barasi, ebraz, gedem magdum, garaba, mugarrab. *Heb.* Tsaraat, tsara, mispach. *Gr.* λέπρα. *Gal.* Lepre, ladierie. *It.* Lepra, mal di S. Lazaro.

LETHARGVS. *Ar.* Musien, adjest. munsi. *Heb.* deficit. *Gr.* λήθαργος. *Gal.* Letargie. *It.* letargo.

LIBIDO. *Ar.* Zin, techavil. *Heb.* Zenuth, agbah. *Gr.* λαγνεία ὁρμή. *Gal.* Volupté desordenée, paillardise. *It.* Libidine, voglia sfrenata, lufuria.

LIBRA. *Ar.* Musin, misin, mizin, ratat. *Heb.* Mane, tecal. *Gr.* λίτρα. *Gal.* Livre. *It.* Libra.

LIEN, SPLEN. *Arab.* Tahal. *Heb.* deest. *Gr.* σπλήν. *Gal.* Rate. *It.* Milza.

LIENTERIA. *Ar.* Zalik almazarin. *Heb.* Chalachacotli, clalekhameaim. *Gr.* λήντερεια. *Gal.* Lienterie. *It.* Lienteria.

LIGAMENTVM, LIGATVRA. *Ar.* Macab, asar. *Heb.* Elur, abhac, mofar, Ketar. *Gr.* σπινδεσμός, δεσμός. *Gal.* Lien, liacson, ligature. *It.*

Legamento, legatura, legame.

LIMATVRA, SCOBS. *Ar.* Baruda, bural. *Heb.* Neforet. *Gr.* ῥίγημα. *Gal.* Limure, limaile, sieure. *Ital.* Limatura.

LINGVA. *Ar.* Lifin, lisna. *Heb.* Laschon. *Gr.* γλῶσσα, vel γλῶττις. *Gal.* Langue. *It.* Lingua.

LINIMENTVM. *Ar.* Latuch, atlia. *Heb.* Mischschach. *Gr.* ἀλφύμα. *Gal.* Liniment. *It.* Unguento.

LIPOTHYMIA, ANIMI DELIQVIVM, SYNCOPÉ. *Ar.* Istifrag. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀποθυμία. *Gal.* Fasmaison, esvanovissement, defaillance de cœur. *It.* Mancamento di cuore, ecclisse, difetto.

LIPPITVDO, OPTHALMIA. *Ar.* Umuscha, ramad, guardenegi. *Heb.* deficit. *Gr.* ὀφθαλμία, λήμη. *Gal.* Chacie, debilité de veve, mal des yeux. *It.* Lippitudine.

LIQVEFACTIO, LIQVATIO. *Ar.* Tadiib, adiba, dubian, hetebet. *Heb.* Mas, masa, temes. *Gr.* τήξις. *Gal.* Fonderie, liquation. *Ital.* Liquefazione.

LIQVIDAMBRA, STORAX LIQVIDA. *Ar.* Miaba sailla. *Heb.* deest. *Gr.* σόραξ. *Gal.* Styrax liquide, liquidambre. *It.* Liquidambra.

LITHARGYRIVM. *Ar.* Merdasengi. *Heb.* Martech, badil. *Gr.* λιθαργύριον. *Gal.* Litarge d'or, e d'argent. *Ital.* Litargirio.

LVBRICITAS, LVBRICVS. *Ar.* Zalac, zalic, muzalic, mulasa, amals, mamlasa. *Heb.* Chilek, chelecah, chalac. *Gr.* γλισχρότης, γλισχρός. *Gal.* grillant, glissade, glissement, glissant. *It.* Lubrico, lubricità, sdruciolamento, sdrucioloso, sbriccioloso.

LVCTA, LVCTATIO. *Ar.* Inzira, munzara. *Heb.* Naphtulah. *Gr.* πάλη. *Gal.* Luitte, luittement. *It.* Lotta, combattimento.

LVMBAGO. *Ar.* Vaga alchatin. *Heb.* Chebel, alchalazim. *Gr.* ὀσφύς ἄλγην. *Gal.* Douleur de reins. *Ital.* Dolore de' lombi.

LVMBI. *Ar.* Chatim, caavin. *Hebr.* Chalachim, matenaim. *Gr.* ὀσφύες. *Gal.* Reins. *Ital.* Lombi.

LVMBRICI VERMES. *Ar.* Caratin, suffara. *Heb.* Barza, barzim. *Gr.* ἔλμινθες. *Gal.* Veres. *Ital.* Vermi.

LVSCIOSVS, LVSCVS. *Ar.* Ahvel, avar. *Heb.* iver. *Gr.* μύωψ. *Gal.* Qui a la veve courte. *It.* Losco, di corta vista.

LVXATIO. *Ar.* Algaacnu, alheven, feqq, facea. *Heb.* Nacal, naseh. *Gr.* ἐξάρθρωσις, ἐκτέθημα. *Gal.* Dislocation de membre. *Ital.* Snodazione, snodato.

MACERATIO. *Ar.* Bal, abtlal, dars, darfa, tadris. *Heb.* Mischtah. *Gr.* ὑγρυνσις. *Gal.* Amolissement. *It.* Macerazione.

MACIES, MACILENTUS. *Ar.* Hazal, tazhil, mazhul, tacdif, cadif. *Heb.* Caschah, razah, razi, dalla, dal, patran, patranot. *Gr.* ἰσχνότης, ἰσχνός. *Gal.* Maigrete, maigre, maigreuer. *It.* Macilenza, magrezza.

MACIS. *Ar.* Besbase, besbesi, talisafar. *Heb.* deficit. *Gr.* μάκρη. *Gal.* Macis, fleur de Muscade. *It.* Macis.

MAGNES. *Ar.* Hagar almes, magnatis. *Heb.* deficit. *Gr.* μαγνήτης. *Gal.* Aimant. *It.* Calamita.

MALLEOLUS, Anat. *Ar.* deficit. *Heb.* Carfol. *Gr.* σφυρόν. *Gal.* Martellet. *It.* Martellino.

MALLEUS. *Arab.* Matraca, dafar. *Heb.* Halmuth, arzob, mappets, pattisch, mepiz, &c. *Gr.* σφύρα. *Gal.* Maillet, marteau. *It.* martello.

MAMMA, MAMMILLA. *Ar.* Muche, pl. muchit, thad, plur. radi. *Heb.* Dad, schad, bizzi. *Gr.* θήλη, μαστός, μαστός. *Gal.* Mammelle, tette, tetton. *It.* Tetta, poccia, mamella.

MANCUS, MUTILUS. *Ar.* Mabtul, mucallam. *Heb.* Paschig, calut. *Gr.* πηρὸς. *Gal.* Munchor. *It.* Mancino.

MANDIBULA, MAXILLA. *Ar.* Chud, pl. chudub, lehia, pak, pl. pakin. *Heb.* Lechi. Lak. *Gr.* γνάθος, ᾄμις. *Gal.* Machoire. *It.* Mascella.

MANIPULUS. *Ar.* Bachat, chajam, chuzina, chuzem, galla. *Heb.* Glem, alumma, amir, sachat, comets. *Gr.* χειρόβολον, ᾄμαλλα. *Gal.* Javelle, poigne. *It.* Manipolo.

MANNA. *Ar.* Man, terniabin. *Heb.* Man. *Gr.* μάνα. *Gal.* Manne de Calabre. *It.* Manna.

MARCHASITA. *Ar.* Marcasitb, alrusenhi. *Heb.* deficit. *Gr.* μαρκασίτη. *Gal.* Marchautte. *It.* Marchesita.

MARCOR, MARCIDUS. *Ar.* Indibel, madbul, nachar, inbedul, inabdul. *Heb.* Kemat, kemit. *Gr.* μαρσμός, μαρσμώδης. *Gal.* Maigretè, maigre. *It.* Magrezza, magro.

MARGARITA. *Ar.* Gauhara, pl. gravahir, darra, jacuta, jacut. *Heb.* Peninim, marganit. *Gr.* μαργαρίτης. *Gal.* Perle. *It.* Perla.

MASSA. *Ar.* Gabla, agn, agne. *Heb.* Bazek, golem, Gusch, Kikkar. *Gr.* μάζα. *Gal.* Masse. *It.* Massa.

MASTICATIO. *Ar.* Madg. *Heb.* Leisah. *Gr.* μάσησις. *Gal.* Mastication. *It.* Masticazione.

MASTIX, MASTICHE. *Arab.* mastiche. *Heb.* Lot. *Gr.* μασίχη. *Gal.* Mastic. *It.* Mastica.

MATERIA. *Arab.* Gabla, madad, mida. *Heb.* Chomer. *Gr.* ὕλη. *Gal.* Matiere. *It.* materia.

MATRIX, UTERUS. *Ar.* Zifac, cis, ruham. *Heb.* Rechem, maschper, em, harah. *Gr.* μήτρα. *Gal.* & *It.* Matrice.

MATURATIO. *Ar.* Alandaga. *Heb.* Bishul. *Gr.* πεπυσμός. *Gal.* Maturation. *It.* Maturezza.

MEATUS. *Ar.* Bartac, magari, manfad. *Heb.* Nacabh, rachat. *Gr.* πύρρ. *Gal.* Veinc, issuer. *It.* meato, poro.

MECHOACANNA. *Ar.* Mechoacan. *Heb.* deficit. *Gr.* μηχανόκάννη. *Gal.* Mechoacan. *It.* Mecoacanna.

MEDIASTINUM. *Ar.* deficit. *Heb.* Rakim. *Gr.* μεσώλιον. *Gal.* Mediastin. *It.* Mediastino.

MEDICAMENTUM, REMEDIUM. *Ar.* Devi, pl. Advia. *Heb.* Aruca. *Gr.* φάρμακον. *Gal.* Medicament, medecine. *Ar.* Medicamento.

MEDICINA. *Ar.* Tadvja, tab. *Heb.* Alut, asia, schipha, rephuah. *Gr.* ἰατρική, ἰατρικὴ. *Gal.* Medecine. *It.* Medicina.

MEDICUS. *Ar.* Mudevi, tabib, pl. atibbe, alfachi, safi. *Heb.* Ase, measse, ropheh, schaphi. *Gr.* ἰατρός. *Gal.* Medicin. *It.* Medico.

MEDIUM. *Ar.* Haza, vasat, tavafit, nazif. *Heb.* Tavéc, chazi, mecheza, Kerebeth. *Gr.* μέσον. *Gal.* milieu, moven. *It.* Mezzo.

MEDULLA. *Arab.* Moch, much. *Heb.* moacit. *Gr.* μυελός. *Gal.* Movelle. *It.* Midolla.

MEL. *Ar.* Asel, Karatan, alces. *Heb.* Debhasch. *Gr.* μέλι. *Gal.* Miel. *It.* Miele.

MELANCHOLIA, MELANCHOLICUS. *Ar.* Sevid, seudi, adjest. Seudavi. *Heb.* deficit. *Gr.* μελαγχολία, μελαγχολικός. *Gal.* Melanchelie, melancolie, melancolique. *It.* Maninconia, malinconia, malinconico.

MEMBRANA. *Arab.* Race. *Heb.* Keleph. *Gr.* ὑμῶς. *Gal.* Membrane, petit peau. *It.* Membrana.

MEMBRUM. *Arab.* Ude, quatra. *Heb.* Hadam, netach. *Gr.* μέλος. *Gal.* Membre. *It.* Membro.

MEMORIA. *Ar.* Dihen, dihn, hifd, Iltihem. *Heb.* Zicron, zicaron. *Gr.* μνήμη. *Gal.* Memoire. *It.* Memoria.

MENSTRUUM. *Ar.* Hayda, nix. *Heb.* Nipda, vasat, sautha, richuc, subhan. *Gr.* ἐμμήνιον.

μαζαμλίνα. Gal. Menstrue, fleurs, ou moies des femmes. It. Menstruo, flusso di sangue delle donne.

MENSURA. Ar. Eil, masah. Heb. Medad, midda, madon, safeah, mesurah. Gr. μέτρον. Gal. Mensura. It. Misura.

MENTAGRA. Ar. Haziza fal lahia. Heb. Hazaz. Gr. μύξα γρά. Gal. Dartre. Ital. Volatica.

MENTVM. Ar. Dacan, lahiah. Heb. Lechi, sapham. Gr. γλῶσσον. Gal. Menton. It. Mento, barboccio.

MERCVRIVS. Vide ARGENTVM VIVUM. Ar. Cat-tab. Heb. Cocabh. Gr. ἑρμῆς. Gal. Mercure. It. Mercurio.

MERIDIES. Ar. Vafit alnahr. Heb. Tzahor-aim. Gr. μεσημβρία. Gal. Midi. It. Mezzo di.

MESENTERIVM. Ar. Marhad, maraad. Heb. Sabhacar. Gr. μεσεντερίον. Gal. Mesenterie. It. Mesenterio.

METACARPVS. Ar. Alselannat. Heb. Mafrech caph hajad. Gr. μετὰ κάρπιον, ἑνθῶ, χῶρῶ. Gal. Dos de la main. It. Dossio della mano.

MINIVM. Ar. Afrengi. Heb. deficit. Gr. μίλητος. Gal. Mine. It. Minio.

MORBILLI. Ar. Alureschin, sasafin, algidra, alhasba, Forest. l. 6. Obs. 41. Schol. Heb. Chazabim. Gr. ἐξανθήματα ἐρυθρά. Gal. Rougeole. It. Rossiccioli.

MORBUS. Ar. Dil, caaba, marad, pl. amrad. Heb. Chali, machalat, carah, caran, &c. Gr. νόσος, νόσημα. Gal. Maladie. It. Malattia, male, morbo.

MORS. Ar. Maut, mita, fain. Heb. Maver, mut, met, &c. Gr. θάνατος. Gal. Mort. It. Morte.

MORSVLI. Ar. Lezmit. Heb. & Gr. deficit. Gal. Morceaux, morcelets, tablettes. It. Tavoletti.

MORSVS. Ar. Maldug, lezma, naschab, gad, hadah, maad. Heb. Neschek. Gr. δῆξις, δῆγμα. Gal. Morfure. It. Morso.

MORTARIVM. Ar. Haven, maharas, casan. Heb. Metocah, mactesch, asitah. Gr. ἔλμα, ἰγδῆ. Gal. Mortier. It. Mortaro.

MOSCHOS. Ar. Mosch, mech. Heb. Bosem, besem, besam. Gr. μόσχος. Gal. Musc. Ital. Muschio.

MUCILAGO. Ar. Lahab. Heb. Rir. Gr. μύξα. Gal. Mucilage. Ital. Mucilagine.

MUCOR. Ar. Chamg, afin, afana. Heb. Iphasch. Gr. ἀρῶς, ἀρχμῶς. Gal. Moisissure. It. Muffa.

MUCRONATVS. Ar. Alchangeri. Heb. Ez-embedefi rachaibh. Gr. ἐπιφθοειδής. Gal. Aigu ou forme come une espee. It. Come una spada.

MVCVS. Ar. Maihta, moq. Heb. Naja, tir. Gr. μύξα. Gal. Morve, morveau dunez. It. Mucco.

MVLIER, MVLIEBRIS. Ar. Nisivi, nisi. Heb. Ilcha. Gr. γυνή, γυναικῆς. Gal. Femme, de femme. It. Femina, Donna. Di femina.

MVLSVM. Ar. Antabad. Heb. deficit. Gr. ὕδρον μέλι, alii οἶνόμελι. Gal. Vin mielle. It. Acqua melata. Vino melato.

MVMIA. Ar. Mumiai. Heb. & Gr. deficit. Gal. Mommie, mumie. Ital. Mumia.

MVRIA. Ar. Muri, marc almalah. Heb. deficit. Gr. ἄλμη. Gal. Saulmure. It. Muria, salamora.

MVSCVLVS. Ar. Mulch, plur. Amlach, adlah. Heb. deficit. Gr. μῦς. Gal. Muscle. It. Muscolo.

MVSTVM. Ar. Mostar, asara. Heb. Tirofch, asis. Gr. γλεῦκος. Gal. Moust. It. Mosto.

MVTATIO. Ar. Abdil, tabdil. Heb. Caliphah. Gr. μεταβολή, μεταλλαγή. Gal. Changement. It. Mutamento, mutazione.

MYROBALANI. Ar. Dulegi, bendelegi. Heb. deficit. Gr. μυροβάλανοι. Gal. Myrobalans. Ital. Mirobalani.

MYRRA. Ar. Mura, mor. Heb. Mor. Gr. σμύρνα. Gal. Mirrhe. It. Mirra.

MYSTAX. Ar. dici potest Dacan. Heb. Sapham. Gr. μύσκις, τροπογώνιον. Gal. Moustache. It. Basette, barbocci.

N

NAPHTHA. Ar. Nafit. Heb. deficit. Gr. νάφθα. Gal. Nephthe. It. Bitume.

NARCOTICVM, STYPEFACIENS. Ar. Michdar. Heb. deficit. Gr. ναρκαπικόν. Gal. Narcotique. It. Narcotico.

NASVS, NARES. Ar. Manchar, pl. Mancharin. Heb. Aph, negirim, chotem. Gr. ῥίς, ῥίνας. Gal. Nez, narines. It. Naso, narice.

NATES. Ar. Aijatin, liatin, maciada. Heb. Schet, iggabhot. Gr. γαστήρ. Gal. Fesses. It. Natiche.

NATVRA. Ar. geuhaa, tabi, gariza. Heb. deest. Gr. φύσις. Gal. Nature. It. Natura.

NATVRALES. Ar. Tabai, garizi. Heb. deest. Gr. φύσις. Gal. Naturel. It. Naturale.

NAVSEA. Ar. Zarà, chobal, beschem, cudd, tachmach. Heb. Zara mazor, baschem, deraon. Gr. γαστήρ. Gal. Appetit de vomir. de-

degonst, degoustment . *It.* Nausea, inclinazione a vomito .

NEPHRITIS . *Ar.* Vaga alkelitin . *Heb.* deest . *Gr.* νεφρίτις . *Gal.* Na ou douleur de reins . *Ital.* Dolore di reni, nefritide .

NERVVS . *Ar.* Vatar, *pl.* Autar, atfab . *Heb.* Etled, metar, *pl.* Metarim, gid . *Gr.* νεῦρον . *Gal.* Nerf . *Ital.* Nervo .

NEUTRVM . neuter . *Ar.* Lazmum . *Heb.* deficit . *Gr.* ὑδέτερον . *Gal.* Ni l'un ni l'autre . *It.* Neutrale, nè l'uno nè l'altro .

NITRVM . *Ar.* Baurach, malh, barud . *Heb.* Nether . *Gr.* νίτρον, λίτρον . *Gal.* Nitre, salpêtre . *It.* Salnitro, salpietra .

NOVACULA . *Ar.* Sifre . *Heb.* Maspar, taar, morah, izmel, *Gr.* ξυρός . *Gal.* Rasoir . *It.* Rasoir, rasoro .

NOX . *Arab.* Leile . *Heb.* Lail . *Gr.* νύξ . *Gal.* Nuit . *It.* Notte .

NUTRITIO . *Ar.* Tagdia . *Heb.* Tarbia, amannah, amanah . *Gr.* θρέψις . *Gal.* Nourriture, nourrissement . *It.* Nutrimento .

NUTRIX . *Ar.* Nena, rabbaia, mardza . *Heb.* Omeneth, meneketh . *Gr.* θηλάστρια, πτῆνη . *Gal.* Nourrisse, nourrice . *It.* Nutrice, nena .

NYCTALOPIA . *Ar.* Gisiha, algihar, alchar . *Heb.* deficit . *Gr.* νυκταλωπία . *Gal.* & *It.* deficiunt .

O

OBESITAS, OBESVS . *Ar.* Bari, gilad, galid . *Heb.* Abah, abhih, maabheh, taphasch . *Gr.* πότης . *Gal.* Grosserie, grasseur, gras . *It.* Grassezza, grasso .

OBSTIPITAS, OBSTIPVS . *Arab.* Mudellibitas . *Heb.* deest . *Gr.* καλίσυψις . *Gal.* Courbeure, caurbe . Qui a la teste tortue di travers . *Ital.* Storto di collo .

OBSTRVCTIO, OPPILATIO . *Arab.* Schidda, tachah . *Heb.* deficit . *Gr.* ἔμφραξις . *Gal.* Etoupe-ment, obstruction, opilation . *Ital.* Opilazione .

OCCIPVT . *Ar.* Alchafa, chamudue . *Heb.* Oreph . *Gr.* ὀπίον . *Gal.* Derriere de la teste . *It.* Occipitio .

OCVLVS . *Ar.* Bizar, *pl.* Abzar, ajin . *Heb.* Ajin . *Gr.* ὀφθαλμός . *Gal.* Oeil, Yeux . *It.* Occhio .

ODOR . *Ar.* Buhar, tib, facha, raiha . *Heb.* Reah, Zeker . *Gr.* ὀσμή . *Gal.* Odeur . *It.* Odore .

ODORAMENTVM . *Ar.* Atara, schemumat . *Heb.* Basam, besem . *Gr.* ὀσφρημα . *Gal.* Odeur, Parfum . *It.* Odoramento .

ODORATVS, olfactus . *Arab.* Scham . *Heb.* Reah . *Gr.* ὀσφρησις . *Gal.* Flair, flaireur, flai-

rement, odorament . *Ital.* Odorato .

OEDEMA . *Ar.* Undimia, trehel . *Heb.* deficit . *Gr.* οἰδημα . *Gal.* Enfure phlegmatique . *It.* Enfiatura flemmatica .

OLEVM . *Ar.* Dun, den . *Heb.* Jizher, schemen, mescha . *Gr.* ἔλαιον . *Gal.* Huile . *It.* Olio .

OMENTVM . *Arab.* Zirbus, Zorab . *Heb.* Chelebh, mecasse . *Gr.* ὀμπλυσον . *Gal.* Coife estripes . *Ital.* Zirbo .

OPHTHALMIA . *Ar.* Aflen, guardenigi, ramad . *Heb.* Kezira . *Gr.* ὀφθαλμία . *Gal.* Maleledie des yeux . *It.* Lippitudine .

ORIUM . *Ar.* Offien, afiun, marcad . *Heb.* Ofi . *Gr.* ὀπίον, μηκάνειον . *Gal.* Sue de pavot . *It.* Opio .

OPOBALSAMVM . *Ar.* deficit . *Heb.* Zeri, Zahrah . *Gr.* ὀποβάλαμον . *Gal.* Opobalsam . Suc du Baume . *It.* Opobalsamo .

ORIFICIUM, OS, ORIS . *Ar.* Ducm, ducam, fe . *Heb.* Phe, phi, pum, adi . *Gr.* στόμα . *Gal.* Orifice, embouchure, bouche . *It.* Bocca .

ORIFICIUM VENTRICVLI . *Ar.* Ducam almiede . *Heb.* Phehagaron, pum habetem . *Gr.* στόμα τῆς κοιλίας, εστὶν διπλὴν, στόμαχος, & πυλῶρ . *Gal.* Orifice d'estomac . *Ital.* Bocca dello stomaco .

OS, OSSIS . *Arab.* Anamel, anemel, adam . *Heb.* Gerem etsem . *Gr.* ὀσέον . *Gal.* Os . *Ital.* Osso .

OS SACRVM . *Ar.* Hadamalhagiazzi, alhavis . *Heb.* deficit . *Gr.* ὀσέον ἱερόν . *Gal.* Os sacer, saint . *It.* Osso sacro .

OVVM . *Ar.* Beid, baid, *plur.* Alde . *Heb.* Betfa, betsim . *Gr.* ὠόν . *Gal.* Oeuf . *It.* Ovo .

OXYMEL . *Ar.* Scheniabin . *Heb.* deficit . *Gr.* ὀξύμελι . *Gal.* Oxymel . *It.* idem .

P

PALATVM . *Ar.* Chanq, halc, natque . *Heb.* Chek, malcochaim, magler . *Gr.* ἐπιστῶν . *Gal.* Palais de la bouche . *Ital.* Palato della bocca .

PALINDROMIA . *Ar.* & *Heb.* deficit . *Gr.* παλινδρομία . *Gal.* Palindromie . *Ital.* Palindromia, Ritorno d'umori .

PALLOR, PALLIDVS . *Ar.* Bilaleum, nihula, nahil . *Heb.* Jeracon . *Gr.* ὠχρός . *Gal.* Couleur uasl, pale, pasleur, pasle . *It.* Pallidezza, pallido .

PALPEBRÆ . *Arab.* Agfin . *Heb.* Aphaphaim, schemuroth . *Gr.* βλέφαρα . *Gal.* Paupieres des yeux . *Ital.* Palpebre .

PALPITATIO . *Ar.* Alucbe, ichtelig . *Heb.* deficit .

cit. Gr. παλμός . Gal. Palpitation . Treffaillement du coeur . Ital. Palpitazione .

PANARITIVM, REDUVIA. *Ar. Dahafas, dagga, abuhalach . Heb. deficit . Gr. παρονυχία . Gal. Paronychie, reduvie . Ital. Panariccia .*

PANCREAS. *Arab. Bancharas encharas . Heb. Totereith . Gr. πάγκρεας . Gal. Pancreas . Ital. Pancreate .*

PANDICVLATIO. *Ar. deficit . Heb. Gichuk . Gr. σκωρδινισμός . Gal. Sestendre de tout son corps . Ital. Distirarsi, distenderfi .*

PAPILLA. *Ar. Muchaicha, dharah . Heb. Pitmu, patmat . Gr. τίλη . Gal. Tetin, bout de la mamelle . It. Cappezzuolo della poccia, mammella .*

PARACENTESIS, PERFORATIO. *Ar. Bat, bata, tucbah . Heb. Tucbah . Gr. παρακέντησις . Gal. Paracentese . It. Paracentesia, Forazione con la trivella . Sbucazione .*

PARALYSIS. *Ar. Butlan, lacvach, lacua, alzamene . Hebr. Palig, pilug . Gr. παράλυσις, πάρεσις . Gal. Paralytie . Ital. Paralizia .*

PAROTIS. *Ar. Vaga allhadani, fugille . Hebr. deficit . Gr. παρῶσις . Gal. Parote apostume . It. Postema dietro l'orecchia .*

PAROXYSMVS. *Ar. Neuba . Heb. Onah . Gr. παροξυσμός . Gal. Accesces de malady, paroxisme . Ital. Parossismo, accrescimento, acerbazione .*

PARS. *Ar. gihe . Heb. Chelc, chelca . Gr. μέρος . Gal. Part . It. Parte .*

PARTVS. *Ar. Tavalid, mavlad, muchuzah, nalas . Heb. Ledah . Gr. τέκος . Gal. Enfantelement . It. Parto .*

PASSIO. *Ar. Alm, infial . Hebr. Hiphaalut, chaschacha . Gr. πάθος, πάθημα . Gal. Passion . It. Passione .*

PASSVLÆ. *Arab. Zibib . Heb. deficit . Gr. σκώιδες . Gal. Raisnis . Ital. Uva passa, uva, zibibo .*

PASTILLVS, TROCHISCVS. *Ar. Areflatu, caraz . Heb. deficit . Gr. τροχίσκος . Gal. Trochisque . It. Pastella, pastillo .*

PATELLA. *Ar. Alhasafe, alrefatu, rasga, radalih . Hebr. Hayn au magen haharcuba . Gr. πλάτη . Gal. Palete du genovil . It. Padella .*

PECTVS. *Ar. Zadar, alcas . Heb. Chadi, chadio, chazech, naah, jenaah . Gr. πηδῶν . Gal. Poitrine . It. Petto .*

PELLIS, CVTIS. *Ar. Giel, gelde, geld, chabi, quischichara . Heb. Gelad, or, dac, doc &c . Gr. δέρμα . Gal. Pean . It. Pelle .*

PENIS, MEMBRVM VIRILE. *Arab. Dacar, deneb . Heb. Gid, ammah, schapheca, zanah . Gr. κέρκος . Gal. Verge de l'homme . It. Coda, membro virile .*

PERIPNEVMONIA. *Ar. Det alriah, itrif, sofati, birsen, chaiana . Heb. deficit . Gr. περιπνευμονία . Gal. Peripneumonie, inflammation des pulmones . It. Peripneumonia .*

PERITONEVM. *Ar. Siphac, berbetiron, beriteron . Heb. deest . Gr. περιτόνιον . Gal. Peritonee . It. Peritoneo .*

PES, PEDES. *Ar. Kiarach, kadam, ragla, raglin, sak, sakin . Heb. Regel, peamum . Gr. πῆς, πόδες . Gal. Pied, pieds . It. Piede, piedi .*

PESSVS, PESSARIVM. *Ar. deficit . Heb. Cophalmanul, abbar . Gr. πεισπρωτός . Gal. Pessaire . It. Chiavistello, pessario .*

PESTIS, PESTILENTIA. *Ar. Parathien, alencatan, itrama, vadi, maut mita . Heb. Deber, mavet, negaph keteph, katoph . Gr. λοιμός . It. Peste, pestilenza .*

PESTILENS. *Ar. Vabii, masmam, mufasfida . Heb. Dibri . Gr. λοιμώδης . Gal. Pestilent, pestilentieux . It. Pestilente .*

PETECHIÆ. *Ar. Alureschin . Heb. deficit . Gr. ἐξαιδήματα, λοιμώδεα . Gal. Macules pestilentieux . It. Petechie, macchie pestilenziali .*

PETROLEVM. *Arab. Nafth . Heb. deficit . Gr. πετρελαιον . Gal. Huille de oirre . Ital. Petroglio .*

PHAGEDÆNA. *Arab. Ikila . Heb. Icul . Gr. φαγέδαινα . Gal. Phagedaine . It. Fagedena .*

PHARMACOPEVM, PHARMACOPOLIVM. *Ar. Maagena, maagin . Heb. deficit . Gr. φαρμακοπωλῆον . Gal. Boutique d'Apoticaire . It. Bottega di Speciali .*

PHARMACOPOLA. *Ar. Aggin . Heb. deficit . Gr. φαρμακοπώλης . Gal. Apoticaire . It. Speciale .*

PHILTRVM. *Ar. Sihr, sahara . Hebr. deest . Gr. φίλτρον . Gal. Philtre, poison pour faire amer . Brevage d'amore . It. Veleno per farsi amare .*

PHLEBOTOMIA, VENÆ SECTIO. *Ar. Bazaga, fazd . Heb. Hacazah . Gr. φλεβοτομία . Gal. Saignee . It. Sanguigna .*

PHLEBOTOMVS. *Ar. Mibazag, fazzad . Heb. kizai . Gr. φλεβότομος . Gal. Lancette . It. Lancetta .*

PHLEGMA, PITVITA. *Ar. Cham . Heb. Lebhanah . Gr. φλέγμα . Gal. Phlegme . It. Flemma .*

PHLEGMAGOGVM. *Arab. & Hebr. deficiunt . Gr. φλεγμαγωγόν . Gal. Phlegmago . Ital. Flemmagogo .*

PHÆNIGMVS. *Arab. Ahmar . Heb. deficit . Gr. φοινγμῖς . Faire rouge . Ital. Fare rosso .*

PHRENITIS. *Arab. Birsen, sirgen, carabitus . Heb. .*

Heb. deficit. Gr. φρονιτις. Gal. Phrenesie. It. Frenesia.

PHTHIRIASIS, MORBUS PEDICULARIS. Ar. Camla, mucammal, Kimlin. Heb. deficit. Gr. φθίσις. Gal. Phthiriasie, maladie pediculaire. It. Pidocchiosità.

PTHISIS, PTHISICVS. Ar. Zell, malzlul, fall, massul, illat assel, alil assel. Heb. Tifimuc, schachaph. Gr. φθίσις. Gal. Phtisie, ulceration des poulmons. It. Tifichezza, tifico.

PIA MATER. Ar. Maschimi. Heb. deficit. Gr. ὑμνὶ ἀσπίς. Gal. Membrane menu de cerveau. It. Pia madre.

PILULÆ. Ar. Habbat. Heb. deficit. Gr. κλῆμα. Gal. Pilules. It. Pilole.

PILVS. Ar. Vabra, saar. Heb. Saar, saarah, schear. Gr. Σαίξ. Gal. Poil. It. Pelo.

PINGVEDO, PINGVIS. Ar. gilla, gallil, dasuma, dasem, vadaq, muvadaq. Heb. Deschen, daschen, chesebh, schemen, schamea, duhen, dahren. Gr. λίπος, λιπαρότης, λιπαρός. Gal. graisse, gras. It. grassezza, grasso.

PISTILLVM. Ar. Marzaba, mudacca, Jed, almaharas, gras. Heb. Madok. Gr. ὑπερσπῆρ. Gal. Pilon de mortier. It. Pistello di mortajo.

PIRVITA. Vide Phlegma.

PIX. Ar. Char, chir, zeft, alkitran, churcut. Heb. Zephet, copher. Gr. πίσσα. Gal. Poix. It. Pece.

PLACENTA. Ar. Caach. Heb. Calah, ugah, uggah, geritfah, lebbibah. Gr. πλακῆς. Gal. Torteau, torte. It. Focaja, torta.

PLANTA. Ar. Benat, nebat, gars, nulita, nacla. Heb. Bannat, natah, schetilim, pl. Gr. φυτὸν. Gal. Plante. It. Pianta.

PLANTA PEDIS. Ar. Alselaient. Heb. Caph, masrek haregel. Gr. πέλμα, πῆδον. Gal. Planete du pied. It. Pianta del piede.

PLENITVDO, PLENVS. Ar. Imbtill, mali. Heb. Melo, male. Gr. πληθὺς, πληθύνω. Gal. Plenitudo, plein. It. Pienezza, pieno.

PLEVRITIS, PLEVRITICVS. Ar. Birsen losati, vaga algenb, hubivaga algenb, schafza. Heb. ghebel hazzad. Gr. πλευριτις, πλευριτικός. Gal. Plevresie. It. Pontura di fianchi.

PLICA. Ar. Farda, taja, tachbil alschaar. Heb. deficit. Gr. πλοκή. Gal. Pli, plient, plissure. It. Piega, crespia.

PLVMBVM VSTVM. Ar. Merdesengi. Heb. deficit. Gr. μόλυβδος καυρῆς. Gal. Plomb bruslé. It. Piombo bruciato.

PODAGRA. Vide etiam ARTHRITIS. Ar. Salaa. Heb. deficit. Gr. πόδαγρα. Gal. goutte des pieds. It. Podagra, gotta.

POLLEX. Ar. Buhan. Heb. Bohen, alion, gadal, zecapha, ezebba hagam. Gr. ἀντίχρ. Gal. Pouce. It. Dito grosso, pollice.

POLLVTIO NOCTVRNA. Ar. Heis ihtelem. Heb. deficit. Gr. ἐξονείρωσις. Gal. Flux de semence de nuit. It. Flusso del seme notturno.

POLYPVS. Ar. Alarhab, arbiham, cassanum, arnaban. Heb. deficit. Gr. πέλυπος. Gal. Poulpe, popue, poype. It. Polpo, polpa del naso.

PONDVS. Ar. Alsacrugia, vazan, mizin, tascal, ticle. Heb. Mischcal, netel, manch, masah. Gr. σάμδος, βίρος. Gal. Poix, pesanteur. It. peso.

POPLES. Ar. Rocba, rocube. Heb. Berek, arcuba. Gr. ἰγνύς, ἰγνύη, κώλυψ. Gal. Jarret, Ital. garleto. Piegatura della gamba.

PORPHYRITES LAPIS. Ar. Rachama ahmar. Heb. Bahat. Gr. πορφύρεις. Gal. Marbe, rouge, ou rougeastre. It. Porfido.

POTVS. Ar. Tardia, secu. Heb. Schikkni, Gr. πόμα. Gal. Boire, boisson. It. Cosa da bere.

PRÆFOCATIO MATRICIS. Ar. Comac, ichtinac alraham, macnaca alzifac. Heb. Machahac harechem. Gr. πνίξις ὑστερηκή. Gal. Suffocation de la matrice. It. Affocamento della matrice.

PRÆPUTIVM. Ar. Arla, calfa. Heb. Arelatah, marachak. Gr. πόδη. Gal. Perpuce, peau du bout du membre viri. It. Pelle nella punta del membro virile, preputio.

PRÆSERVATIO. Ar. Charaz, tichraz, athiras. Heb. deficit. Gr. προφυλακή. Gal. Preservation. It. Preservazione.

PRIAPISMVS, SATYRIASIS. Ar. Ferismus, therfinus, samus. Heb. deficit. Gr. πριαπισμός, σατυριασμός. Gal. Priapisme, satyriasis. It. Priapismo, satirasia.

PROGNOSTICVM. Ar. Hiseb, cahin, ichan, nubuah. Heb. Nabuah. Gr. προγνωστικόν. Gal. Prognostique, prediction. Ital. Pronostico.

PRVRITVS. Ar. Sare, hace, hacac, uki. Heb. deficit. Gr. κνησμός. Gal. Demangement, demangaison. It. Pizzicore, voglia di grattarsi.

PTISANA HORDEI. Ar. Kisch, Akescen, dischischmin, seheir. Heb. gersire, scheorim. Gr. πτισάνη. Gal. Ptisane ou Tisane. It. Ptisana, sugo d'orzo senza scorza.

PVBES, OS PVBIS. Ar. Rachaba, zub. Heb. deficit. Gr. ἡβη, ἐσέον ἡβης. Gal. Poil, qui viene aux parties honteuses. Ital. Lanugine, e peli delle parti vergognose.

PVDENDA. Ar. Zubub, aurat. Heb. Mebusohim, frevah, bachatin. Gr. αἰδοῖα. Gal. Parties

ties honteuses. *It.* Parti vergognose.

PVDOR, VERECUNDIA. *Ar.* Dahfar, chisehna. *Heb.* Boscha, boscer, buschna, baschena, tse-nua. *Gr.* αἰδώς. *Gal.* Honte. *It.* Vergogna.

PVERPERA. *Ar.* Velea. *Heb.* Joleda. *Gr.* ἀσχω. *Gal.* Accouchee. *It.* Donna di parto.

PVLMO. *Ar.* Rihe, ria, Kieh. *Heb.* deficit. *Gr.* πνεῦμον. *Gal.* Poulmon. *It.* Polmone.

PVLS, PVLMENTVM. *Ar.* Idim, harifa, tabich, sahina. *Heb.* Nazid. *Gr.* πλῆμα, ἀδαι-ρξ. *Gal.* Fait de Farine, bovillie. *It.* Pulte, menestra.

PVLSVS. *Ar.* Nahad, naf. *Heb.* Paam, dephek. *Gr.* σφυγμός. *Gal.* Paols. *It.* Battimento.

PVLVIS. *Ar.* Suffuf, ugitur, darira, gobar, &c. *Heb.* Avak, apha, gusch, schavac. *Gr.* κόνις. *Gal.* Poudre, pousliern. *It.* polvere.

PVMEX. *Ar.* Chaisur, fanec, hagarashamim. *Heb.* deest, *Gr.* κιοσηρός. *Gal.* Pierre ponce. *Ital.* Pumice.

PVPILLA. *Ar.* Hadac alain. *Heb.* Bauah, charuds, gilgul, ischon. *Gr.* κόρη. *Gal.* Prunelle de l'œil. *It.* Pupilla dell'occhio.

PVRGANS. *Ar.* Munaqui. *Heb.* deficit. *Gr.* καθαρτικόν. *Gal.* Purgant, medicament qui purge. *It.* Medicamento purgante.

PVRGATIO. *Ar.* Mushil. *Heb.* Tohar, Kenischa. *Gr.* κάθαρσις. *Gal.* Purgation. *It.* purgazione.

PVRIFICATIO. *Ar.* Tathir, tanquia. *Heb.* bar. *Gr.* καθαρποίησις. *Gal.* Purification. *It.* Purificazione.

PVRPURA. *Ar.* Istablac. *Heb.* Argaman, margaman. *Gr.* πορφύρα. *Gal.* Pourpre. *It.* porpora.

PVS. *Ar.* Mida, sadid. *Heb.* Magla. *Gr.* πύον. *Gal.* Bove, ordure. *Ital.* Marza, lordura.

PVSTULA, PAPULA. *Ar.* Bothor, sahafati, balchiati. *Heb.* Saphahat, bohac, cathita. *Gr.* φλυκίς, φλύκταινα. *Gal.* Pustule, apouille. *It.* Broffola.

PVTREDO. *Ar.* Tacrich, afuna, taafin. *Heb.* Racath, ricathon. *Gr.* σηπιδών. *Gal.* Pouriture, pourrissure. *It.* Putredine.

PVTREFACTIO. *Ar.* Chamg, taafin. *Heb.* iphusch. *Gr.* κατέσχηψις. *Gal.* Putrefaction. *It.* Putrefazione.

PYXIS. *Ar.* Schatipha. *Heb.* Ichusphan. *Gr.* πύξις. *Gal.* Boiste, boistolette. *It.* Busietta, bossoletta.

QUARTANA FEBRIS. *Ar.* Rabba. *Heb.* Rabiah. *Gr.* τετάρταιος πυρετός. *Gal.* Fievre quartane. *It.* Quartana.

QVIES. *Ar.* Hudna, razane, succum tafschal. *Heb.* Dam, manoh, schabbaton, schecket. *Gr.* ἡσυχία. *Gal.* Repos. *It.* Quietè, riposo.

QVOTIDIANA FEBRIS. *Ar.* Humi aljaum jaum, antartelhos. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀμφομερὴς πυρετός. *Gal.* Quotidien fievre. *It.* Quotidiana. Cotidiana.

RABIES. *Ar.* Rialcalbe. *Heb.* deficit. *Gr.* λύπη. *Gal.* Rage. *It.* Rabbia.

RADIX. *Ar.* Batagen asis. *Heb.* Shoresch. *Gr.* ῥίζα. *Gal.* Racine. *It.* Radice.

RANA. *Ar.* Dasta, altaheul. *Heb.* Zab, mascar. *Gr.* βάτραχος. *Gal.* Raine, grenoville. *It.* Ranocchio, rana.

RANCIDVS. *Ar.* Mutarrac. *Heb.* deficit. *Gr.* σαπρός. *Gal.* Ranci, chansi. *It.* Rancio, rancido.

RASURA. *Ar.* Guraga, nefare, halsa. *Heb.* garera, tasporeth. *Gr.* ξυσμός. *Gal.* Rasure. *Ital.* Rasura.

RAVCEDO, RAVCVS. *Ar.* Tabahbol, mubab-hah. *Heb.* Bichab. *Gr.* βράχχος, βραχχῶδης. *Gal.* Enrovement, enrove. *It.* Raucità, raucò.

RECIDIVA. *Ar.* & *Heb.* desunt. *Gr.* ὑποτροπή. *Gal.* Recidive, recheute de maladie. *It.* Ritirata.

REMEDIUM. *Ar.* Devi, pl. Advia, tab, on, un, muana. *Heb.* Rephuah, aruc, asut, asc, asjah. *Gr.* βοήθημα, ἔκκος. *Gal.* Remede. *It.* Rimedio. Vide etiam Auxilium, Medicina.

RENES. *Ar.* Kulie, Kelit, Kelitin. *Heb.* Kelajoth, tochoth. *Gr.* νεφροί. *Gal.* Reins, reignons. *It.* Reni, rognoni.

RESPIRATIO. *Ar.* Raha, Istirah. *Heb.* Revath. *Gr.* ἀναπνοή. *Gal.* Respiration, respirament. *It.* Respirazione.

RESTAVRATIO, RESTITVTIO. *Ar.* giemar, chilefa, radd, radda. *Heb.* Schubhab, tescubhah. *Gr.* ἀνασχεμασμός. *Gal.* Restauration, restitution. *It.* Ristaurazione, ristoro, restituzione.

RETE, **RETICVLVM**. *Ar.* Nasba, Facheh, medfida, sabaca, thorab, tharb, zirbus. *Heb.* Rescheth, micmar, macmor, madsud, mokesch, leked, malcodath, cherem, natchubh &c. *Gr.* δίχτυον. *Gal.* Rets, file. *It.* Rete, reticello.

RETIFORMIS. *Ar.* Rescheth. *Heb.* deficit. *Gr.* δικτυοειδής, χοροειδής. *Gal.* Fait an fecon de rets. *It.* Retiforme.

RHABARBARVM. *Ar.* Raveno, ravedseni. *Heb.* deest. *Gr.* ῥαβάρβαρον. *Gal.* Rhevbarbe. *It.* Rabbarbaro.

RHEVMATISMVS. Vide Destillatio. *Ar.* & *Heb.* deficiunt. *Gr.* ῥευματισμός. *Gal.* Rhevme, *It.* Flusso, catarro.

RUBINVS. *Ar.* Jacuta hamar. *Heb.* Jahar. Cadcod, samcan. *Gr.* ῥυβινός. *Gal.* Rubi, rubis, *Ital.* Rubino.

RUBRICA. *Ar.* Magra. *Heb.* Migra, sammanin. *Gr.* ῥυβίς, σινωπία. *Gal.* Terre rouge. *It.* Rubrica, terra rossa.

RUGA. *Ar.* Abagdan, tacmisch, pl. tacmischah, curischah, curisch. *Heb.* Kematim. *Gr.* ῥυτίδες. *Gal.* Ripes, plis, pliures. *It.* Rughe, falde.

RVTVRA. *Ar.* Fecha, tahzima, mahzam, cazaq, tachariq. *Heb.* Bedek, tamach, perets. *Gr.* ῥήγμα. *Gal.* Rompure, rupture. *It.* Rotura.

S

SACCHARVM. *Ar.* Succhar, tabarzet. *Heb.* deficit. *Gr.* σάκχαρον. *Gal.* Sucra. *It.* Zucaro.

SAL. *Ar.* Garab, safaf, melah, melech. *Heb.* Melach. *Gr.* ἅλς. *Gal.* Sel. *It.* Sale.

SALACITAS, **SALAX**. *Ar.* Liab, laib. *Heb.* Hogebe. *Gr.* λαγνεία, λαγνός. *Gal.* Pailardise, pailard, safrette, safre. *It.* Salacità, salace.

SALIVA. *Ar.* Lahab, bezac, bisac. *Heb.* Rir, roc. *Gr.* σίελον. *Gal.* Salive. *It.* Saliva.

SALSEDO. *Ar.* Almuri, barachia, scenem. *Heb.* Melichud. *Gr.* ἀλμυρότης. *Gal.* Liqueur saleè. *It.* Salatura.

SALVS. *Ar.* Mumallah. *Heb.* Maloch. *Gr.* ἅλμυρός. *Gal.* Sale. *It.* Salato, falso.

SALTVS. *Ar.* Quafza. *Heb.* Dilug, raph, ruph. *Gr.* πῆδησις. *Gal.* Saut. *It.* Salto.

SALVS, **SANITAS**. *Ar.* Mochliz, afia, ziha. *Heb.* Jafchah, teschuah, asu, asjon. *Gr.* σωτηρία. *Gal.* Salut, santé. *It.* Salute, sanità.

SANDARACHA. *Ar.* Sandarac, zarnich. *Heb.* deficit. *Gr.* σανδαράχη. *Gal.* Sandaraque. *It.* Sandaraca.

SANGVIS. *Ar.* Dem. *Heb.* Dam. *Gr.* αἷμα. *Gal.* Sang. *It.* Sangue.

SANVS. *Ar.* Beri, afia, zhahah, cavv. *Heb.* Afi, chalum &c. *Gr.* ὑγίης, ὑγιεινός. *Gal.* Sain. *It.* Sano.

SAPA. *Ar.* Schulila alafal, tille. *Heb.* deficit. *Gr.* ἔψημα, σείραμον. *Gal.* Vin cuit. *It.* Vino cotto.

SAPo, **SMEGMA**. *Ar.* Sabun. *Heb.* Bor, borith, ahala. *Gr.* σάπων, σμέγμα. *Gal.* Savon. *It.* Savone.

SARCOCOLLA. *Ar.* Azarot, anzarut. *Heb.* deest. *Gr.* σαρκοκόλλα. *Gal.* Sarcocolle. *It.* Sarcocolla.

SCABIES. *Ar.* Garab, in specie, exulcerata. Alkenebi, serap. *Heb.* garab, jalepheth, mispachath. *Gr.* ψώρα. *Gal.* rogne. *It.* Rogna, scabbia.

SCALPELLVM. *Ar.* Mubazah, sifra. *Heb.* Tear darban. *Gr.* μαχαίριδιον. *Gal.* Canivet, petiburin. *It.* Scarpello.

SCALPRVM. *Ar.* Magrad. *Heb.* Cherebh, tsipporen. *Gr.* ξυστήρ. *Gal.* Burin, racloir. *It.* Rasparola, scarpello.

SCAMMONIVM. *Ar.* Massmuda. *Heb.* deest. *Gr.* δακρύδιον. *Gal.* Scammonee. *It.* Scammonia.

SCAPVLÆ. *Ar.* Ketf, pl. Actaf. *Heb.* Keteph, pl. Kephot, Ketephim. *Gr.* ὠμοπλάται. *Gal.* Palerons, reriere d'epaules. *Ital.* Pallette.

SCARIFICATIO. *Ar.* Scharrad. *Heb.* garda, rabhda. *Gr.* σχομός. *Gal.* Scarification. *It.* Fare i tagli o picchi.

SCIRRHVS. *Ar.* Sephiros, futratiz. *Heb.* deficit. *Gr.* σκίρρος. *Gal.* Enffure dure. *It.* Scirro, durezza senza dolore.

SCORBVTVS. *Ar.* & *Heb.* ignotus. *Gr.* σκορβούτος. *Gal.* Scorbüt. *It.* Scorbuto.

SCORIA. *Ar.* Tubel, chabt, chabat. *Heb.* Sig. *Gr.* σκουρία. *Gal.* Escume, & ordure de metaulx, *It.* Sciuma di metallo.

SCORPIVS, **SCORPIO**. *Ar.* & *Heb.* Acrab. *Gr.* σκόρπιον. *Gal.* Scorpion. *It.* Scorpione.

SCRVPVLVS. *Ar.* Bachila, garmia, Kermet. *Heb.* Tlur. *Gr.* γραμμὴ. *Gal.* Scrupule. *It.* Scrupulo.

SECTIO. *Ar.* Bat, bara, Fazl. *Heb.* Bether, chetek, caticah, natuah, perek. *Gr.* τομή. *Gal.* Coupeure, tailleure. *It.* Segamento, intacco di taglia.

SECVNDINÆ. *Ar.* Chalas, abras, maschima, fursus. *Heb.* Schilija. *Gr.* δατσαίνα, ὕδρα. *Gal.* Arrierefaix. *It.* Pelli di Fanciulli.

SEDES . *Ar.* Maglas , arsch . *Heb.* Molchab .
Gr. ἔδρα . *Gal.* Siege , selle . *It.* Sedia .

SEDIMENTVM . *Ar.* & *Heb.* Rasubb , mischcah .
Gr. ὑπόσκιος . *Gal.* Affaïssement , on Ordure du
urine . *It.* Sedimento .

SEMEN . *Ar.* Dariah , zara , nasal . *Heb.* Ze-
rah , xarah , mizrah . *Gr.* σπέρμα . *Gal.* Semen-
ce . *It.* Seme , semenza .

SENSVS . *Ar.* Halm , his . *Heb.* Ragath , tuam .
Gr. αἰσθησις . *Gal.* Sens , sentiment . *It.* sen-
so .

SERICVM . *Ar.* Harir , sadus . *Heb.* Meschi .
Gr. σηρικόν . *Gal.* Scye . *It.* Seta , ormesino .

SERPENS . *Ar.* Haja , afhai . *Heb.* Nachasch ,
tanin , zochel . *Gr.* ὄφις . *Gal.* Serpent . *It.* Ser-
pente .

SERVVM . *Ar.* Masal , magra . *Heb.* deficit . *Gr.*
ὀρρός . *Gal.* Lait clair . *It.* Scolo di latte .

SESAMOLDEA OSSA . *Ar.* Alsemselmanie . *Heb.*
Helthesamimath . *Gr.* σεσαμοειδὲς ὀστέα . *Gal.* &
It. deficient ; & *Latina* retinentur .

SICCITAS , SICCVS . *Ar.* Baal , gefef , gefaf ,
jubs , jubisa , jabis . *Heb.* Chorebh , charebh ,
zachzachoth , zajon . *Gr.* ξηρότης , ξηρός . *Gal.*
Seiche , sec , siccité . *It.* siccità , secco .

SIGNVM . *Ar.* Aja , bend , nadar . *Heb.* Oth ,
tav . *Gr.* σημεῖον . *Gal.* Signe . *It.* Segno .

SILEX . *Ar.* Serax , serachs , hagar alzener .
Heb. Chalamish . *Gr.* πυρίτης . *Gal.* Caillou .
It. Selce .

SILIGO , SIMILAGO . *Ar.* Hertaman , aseleth ,
samid . *Heb.* Salet . *Gr.* σιμίδυκτις . *Gal.* Fleur de
farine , pur farine . *It.* Amido , amido .

SIMITAS , SIMVS . *Ar.* deficit . *Heb.* Charum .
Gr. σιμέτης , σιμός . *Gal.* Camus , nez tortu , a-
quilin . *It.* Schiacciato naso .

SINGVLTVS . *Ar.* Faah , savaq . *Heb.* Anakah .
Gr. λυγξ , λυγμός . *Gal.* Hoquet , sanglot . *It.*
Singolto , singhiozzo .

SITIS . *Ar.* Taman , atsch , atsch , taatisch ,
ach . *Heb.* Dsama , dlimmaon , tlima , tsichvan .
Gr. δίψα . *Gal.* Soif . *It.* Sete .

SITVS . *Ar.* deficit . *Heb.* Matsabh , matsucah .
Gr. θέσις . *Gal.* Situation . *It.* Sito , situazione ,
posto .

SMARAGDVS . *Ar.* Zmarad , feruzegi . *Heb.*
Barket , barchat , nopek , pitdba , cachall , jar-
can . *Gr.* σμάραγδος . *Gal.* Esmauraude . *It.* Sme-
raldo .

SMIRIS . *Ar.* Mesu , hagar sumbidig , sumbe-
degi . *Heb.* deficit . *Gr.* σμίρις . *Gal.* Esmeril . *It.*
Smeriglio .

SOLVTIO CONTINVI . *Ar.* Chadessan . *Heb.* Pe-
ruk . *Gr.* λύσις τῆς συνεχείας . *Gal.* Solution
du continuë . *It.* Soluzione della continui-
tà .

SOLVTIO VENTRIS . *Ar.* Darab , ashal . *Heb.*

deficit . *Gr.* ὑποχώρησις . *Gal.* Flux de ventre .
It. Flusso di ventre .

SOMNIFERVM . *Ar.* Almaneumat , plur . *Heb.*
deficit . *Gr.* ὑπνωπικόν . *Gal.* Qui fait endormir .
It. Chi fa dormire . Vide Narcoticum .

SOPOR . *Ar.* deficit . *Heb.* Tarddemah . *Gr.* κώ-
μη . *Gal.* Sommeil . *It.* Sonno .

SORBITIO . *Ar.* Tagria , haschua . *Heb.* Bela .
Gr. ῥόφημα . *Gal.* Humement , avalement . *It.*
Sorbimento .

SPECILLVM . *Ar.* Tarsusa , munefid , targis .
Heb. deficit . *Gr.* μηλωπίς , μήλη . *Gal.* Eprouveté
de Chirurgien , touche Chirurgique . *It.* Tasta
per curar piaghe .

SPHACELVS . *Ar.* Aschachilos . *Heb.* deficit . *Gr.*
σφάκελος . *Gal.* Sphacele . *It.* Sfacelo .

SPINA DORSI . *Ar.* Seuche , simonia . *Heb.* Et-
hem , schedarah . *Gr.* ῥάχις . *Gal.* Espine du
dos . *It.* Spina del dosso .

SPODIVM . *Ar.* Tabafir . *Heb.* deficit . *Gr.* πο-
δίου , ποδός . *Gal.* & *It.* Spodium , spodio .

SPONGIA . *Ar.* Sefengi , asfengi alchar , gafi-
sa . *Heb.* Ekabbah . *Gr.* πόνγγος . *Gal.* Espon-
ge . *It.* Sponga .

SPVMA . *Ar.* Coffore , zabd , zebed . *Heb.*
Cheleak , Ketseph . *Gr.* ἀφρός . *Gal.* Escume .
It. Schiuma , spuma .

SPVTVM . *Ar.* Busac , nash . *Heb.* Roc , ra-
euc , rir . *Gr.* πύελον , πύσμα . *Gal.* Crachat .
It. Sputo .

SQVAMA . *Ar.* Quischschara . *Heb.* Kaske-
schet , Keliph . *Gr.* λεπίς . *Gal.* Escaille . *It.*
Scaglio .

STAPHYLOMA . *Ar.* Musaragi , sacaruli , debani
&c . *Heb.* deficit . *Gr.* σταφύλωμα . *Gal.* Maladie
de la luete . *It.* Stafiloma .

STERCVS . *Ar.* Bhar , zebel , char , cara , ta-
braz , hasa &c . *Heb.* Aschpoth , dabb , do-
men , tseah , peresch , &c . *Gr.* κόπρος . *Gal.*
Bourbier , merde , fange . *It.* Lordura , ster-
co .

STERILITAS . *Ar.* Godabb , aquam , aquima .
Heb. Acar , acar . *Gr.* ἀγονία , ἀγονία , ἀτεκ-
νία , ἀτεκνία . *Gal.* Sterilité , sterile . *It.* Steri-
lità , sterile .

STERNVM . *Ar.* Cash . *Heb.* Ezem hehace .
Gr. στήθον , στήθος . *Gal.* Os de la Poitrine . *It.*
Cartilagine di petto .

STERNVTATIO . *Ar.* Nachara , utas , utsa ,
taatis . *Heb.* Abischah . *Gr.* πτερμός . *Gal.* Ester-
nument . *It.* Stranuto .

STERNVTATORIVM . *Ar.* Mutattis . *Heb.* deest .
Gr. πτερμικόν . *Gal.* Qui fait esternuer . *It.* Chi
fa stranutire .

STIGMA . *Ar.* Alguassam , garha , chatra . *Gr.*
στίγμα . *Gal.* Signe & marque de playe . *It.* Se-
gno , bollatura .

STILLĀ, STILLICIDIUM. *Ar. deficit . Heb. Deleph, tiph, tipha, Gr. στάσις, στάλχυμα . Gal. Goutte, gouttiere . It. gocciolatoio .*

STOMACHUS. *Ar. Baran, fuad, geuf . Heb. Beten, masas . Gr. σίμαχος . Gal. Estomac . It. stomaco .*

STORAX. *Ar. Miah, micha, lebeni, miah-Selle liquida . Heb. deest . Gr. σόραξ . Gal. Styraz . It. Stirace .*

STRABISMUS, STRABO. *Ar. Astarac . Heb. deest . Gr. στραβισμός, στραβών . Gal. Bigle, lousche . It. Losco, guercio .*

STRANGULATIO. *Ar. Ita, intifa, chanca, schanuk, taschnik . Heb. Machanac, schanuk, chenek . Gr. στραγγαλισμός, ἄγχη . Gal. Estrangement . It. Strangolazione .*

STRANGURIA. *Ar. deficit . Heb. Hataphah . haschetem . Gr. στραγγύρεα . Gal. Difficulté d'urine . It. Difficoltà d'urina .*

STRUMA. *Ar. Chanzira . Heb. deficit . Gr. βρογχοκήλη, χοίρας . Gal. Escrovelle . It. Scrofolà, gonfiatura della gola .*

STUPOR. *Ar. Chauf, chaufa, chadar . Heb. Schamasi, meschammah, timmahon . Gr. νάρκη . Gal. Stupidité, estonnement . It. Stupidità .*

STUPA. *Ar. deficit . Heb. Neoreth . Gr. τυπείον . Gal. Estopes de lin, ou de chanvre . It. Stoppa di lino, o di canape .*

SUCCINUM. *Ar. Abra, ambar, karabe . Heb. deficit . Gr. ἡλεκτρον . Gal. Ambre . It. Siccino .*

SUCCUS. Vide LIQUOR, HUMOR . *Ar. Rob, halliq, Heb. leschad . Gr. χυμός, χυλός, ἡπός . Gal. Suc . It. Succo, sugo .*

SUCTIO. *Ar. Rida, tardia . Heb. Janicut, henicah . Gr. μύζησις . Gal. Succement . It. Succhiamento .*

SUDAMINA. *Ar. Hazef . Heb. deficit . Gr. ἰδρώα . Gal. Eschaubonillures . It. Broggie da sudore .*

SUDOR. *Ar. Arac, harac . Heb. Jezah, Zehah . Gr. ἰδρῶς . Gal. Sueur . It. Sudore .*

SUFFIMENTUM, SUFFITUS. *Ar. Buchar . Heb. Azacar, Ketorah, mihtar, mihtereth . Gr. θυμίαμα . Gal. Perfument . It. Profumo .*

SUFFUSIO, CATARACTA. *Ar. Anusmuma gubisch, umuscha . Heb. Teballul . Gr. ὑπόχυμα . Gal. Cataracte en l'œil . It. Cataratta .*

SUGILLATIO. *Ar. Tradid, alfac . Heb. deficit . Gr. ἐκχύμα . Gal. Tache noire ou meurtrissure . It. deficit .*

SULPHUR. *Ar. Kabric, quibrit, cribit, al-baphat Ser . Heb. Gapherit . Gr. θείον . Gal. Soulfure . It. Zolfo, zolfore .*

SUPERCILIUM. *Ar. Gesn, pl. agfin, hagib, pl. hagivib . Heb. gabh . Gr. ἑφρύς . Gal. Sourcil . It. Sopracciglio .*

SUPPOSITORIUM, GLANS. *Ar. Humula . Heb. deficit . Gr. βάλαν . Gal. Suppositoire . It. ghianda .*

SUPPURATIO. *Ar. Dubeleti, dubelati, taquia . Heb. Mispach, mischpach . Gr. ὑπερπυασις, ἐμπύημα . Gal. Suppuration . It. Postema .*

SURA. *Ar. deficit . Heb. Cabak . Gr. γαστρονήμιον . Gal. gras de la jambe . It. Polpa della gamba .*

SURDITAS, SURDUS. *Ar. guacce, zumuma, zuzamum, azam . Heb. Cheresch . Gr. κωφότης, κωφός . Gal. Sourdité, sourd . It. Sordità, sordo .*

SUTURA. *Ar. Chajata, chaita, machut . Heb. deficit . Gr. ραφή . Gal. Suture, couture . It. Cucitura .*

SYMMETRIA. *Ar. Adorem . Heb. deficit . Gr. συμμετρία . Gal. Symétrie . It. Concordanza .*

SYMPATHIA. *Ar. Hanna, nod . Heb. Schaphaca . Gr. συμπάθεια . Gal. Sympatie . It. Compassione .*

SYNCIPUT. *Ar. Isce, Jafuc . Heb. deficit . Gr. βερέγμα . Gal. Devant de la teste . It. Parte dinanzi della testa .*

T

TABES. *Ar. Ebdul, impedul . Heb. Daabhac, daabhon . Gr. φθίσις . Gal. Maladie sec, & etique .*

TACTUS. *Ar. Tamis, gas, lams . Heb. Mischschusch . Gr. ἅψη . Gal. Touchement . It. tatto, tocco .*

TALUS. *Ar. Chahab, alsechi . Heb. Karsol, arcom . Gr. ἀσράγαλον . Gal. Talon . It. Talone .*

TAMARIND. *Ar. Tamarindi . Heb. deest . Gr. φινιφοβάλανοι . Gal. Tamarinds . It. Tamarindi .*

TARSUS. *Ar. & Heb. Rasagh . Gr. ἑρσ . Gal. Talon . It. Tarso .*

TARTARUS, TARTARUM. *Ar. & Heb. non occurrunt . Gr. ἑρξερων . Gal. Tartare, pepins, qui sont au maro du vin . It. Tartaro .*

TELEPHIUM ULCUS. *Ar. Balchie . Heb. Icul . Gr. τελέφιον . Gal. Ulcere corrosif . It. Piaga telefia maligna .*

TEMPERAMENTUM, TEMPERIES. *Ar. Mizig . Heb. Mezeg . Gr. κραισις . Gal. Temperament, temperature . It. Temperamento .*

TENASMUS, TENESMUS. *Ar. & Heb. non occurrunt . Gr. τένασμος, τονασμός . Gal. Tenesme . It. Tinesmo .*

TEREBELLA, TREPANUM. *Ar.* Barrina, maryaba. *Heb.* Mak Kebheth. *Gr.* τρέπανον. *Gal.* Trepan, tariere. *It.* Trepano, trevellino, trivella.

TEREBINTHINA. *Ar.* Chalambat, ucalambat, alchalambat, albotin, &c. *Heb.* deest. *Gr.* ῥητίνη τερεβινθίνη, λαυρίνη. *Gal.* Terebintine, tormentine. *It.* Terebintina.

TERRA SIGILLATA. *Ar.* Tinmachtun. *Heb.* deest. *Gr.* γῆ σφραγῖτης. *Gal.* Terre sigillée. *It.* Terra sigillata.

TERTIANA FEBRIS. *Ar.* Humi mutelit, neub. *Heb.* deficit. *Gr.* τεταῖα πυρετός. *Gal.* Fevre tierce. *It.* Febbre terzana.

TESTA. *Ar.* Chazuf, facher. *Heb.* Cheresch, kelif. *Gr.* ὄσρακον. *Gal.* Coquille, coque. *It.* Testa, guscia.

TESTACEUM. *Ar.* Camfeties, gaugiel, guadam. *Heb.* deficit. *Gr.* ὀσρακόεμον. *Gal.* Poisson de coquille, ou à escale Moules. *It.* Pesce con guscia.

TESTICULUS, TESTES. *Ar.* Chazi, surcthun, baid, medcar, pl. madakir. *Heb.* Eschek, pechadim. *Gr.* ὄρχις, ὄρχις. *Gal.* Covillon, covillons, testicule. *It.* Testicolo, testicoli.

TETANUS. Vide SPASMUS. *Ar.* Cuzez, cuzem. *Heb.* deest. *Gr.* τέτανος. *Gal.* Tetane. *It.* Tetano.

THERIACA. *Ar.* deficit. *Heb.* Tfori. *Gr.* θηριακή. *Gal.* Thriacle, theriaque. *It.* Teriaca.

THERMAE. *Ar.* Hammat, hammiah, machararah. *Heb.* Dimsiu, mukin, udna. *Gr.* θερμαί. *Gal.* Thermes, bains chauds, estuves. *It.* Stufe, bagno.

THROMBUS. *Ar.* Dam gamid, alca. *Heb.* Damhacaphah. *Gr.* θρόμβος. *Gal.* Sang fige. *It.* Sangue grosso.

THYMUS MORBUS. *Ar.* Hasce. *Heb.* deficit. *Gr.* θυμός. *Gal.* Thyme. *Ital.* Timo.

TIBIA. *Ar.* Zumara. *Heb.* Chaill, schok. **NB.** Metaphorice debet ad Anatomiam applicari. *Cane* hagadol. *Gr.* κνήμη. *Gal.* Greve oul' os de la jambe. *It.* Osso della gamba. *Tibia.*

TINCTURA. *Ar.* Chadab, zibag, zabgah. *Heb.* Zebah. *Gr.* βεφή. *Gal.* Teinture. *It.* Tintura.

TINEA MORBUS. *Ar.* Alarde, sahafat, sagrum. *Heb.* deficit. *Gr.* ἄχωρ. *Gal.* Teigne. *It.* Tignolo.

TINNITUS. *Ar.* Ten. *Heb.* Tsalil. *Gr.* ἤχος. *Gal.* Tintement. *It.* Risonanza nell' orecchie.

TITILLATIO. *Ar.* Dagdaga, tacaluc. *Heb.* deficit. *Gr.* γαργαλισμός. *Gal.* Ghatovillement. *It.* Movimento. Far gatticiole.

TONSILLAE. *Ar.* Gavoli, geuze, *Heb.* deficit.

Gr. πρεθμίαι, ἀντιάδες. *Gal.* Glandes. *It.* Strangogioni, ghiandole.

TOPASIVS. *Ar.* Jacura. *Heb.* deficit. *Gr.* τοπάζιον. *Gal.* Topasse. *It.* Topazzio.

TOPHUS. *Ar.* Hagar muramal. *Heb.* deficit. *Gr.* πῶρος. *Gal.* Tuf, tufeau. *It.* Callo, tofo.

TOPICUM MEDICAMENTUM. *Ar.* Devi barrani. *Heb.* deficit. *Gr.* τοπικόν. *Gal.* Topique. *It.* Topico.

TORMINA. *Ar.* Vaga. *Heb.* deficit. *Gr.* σπρόφον. *Gal.* Trenchee de ventre. *It.* Tormento di ventre.

TOXICUM, VENENUM. *Ar.* Tusom, zachari. *Heb.* deficit. *Gr.* τοξικόν. *Gal.* Poison, venin fort soudain. *It.* tossico.

TRACTIO. *Ar.* garra. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐλκῆ, ἐλκυσμός. *Gal.* Tirade, tirement, trainement. *It.* Tratto, tiramento.

TROCHISCUS. *Ar.* Acraz, pl. *Heb.* deficit. *Gr.* τροχίσκος. *Gal.* Trochisque. *It.* non occurrat.

TRUNCUS. *Ar.* deficit. *Heb.* Scheled, gezah. *Gr.* σέλεχος. *Gal.* Tronc. *It.* Tronco.

TUBERCULUM. *Ar.* Asech. *Heb.* Scheth. *Gr.* φῦμα, ὄγκος. *Gal.* Enflure, bosse. *It.* Gonfiatura.

TUMOR. *Ar.* Nascp, intafach. *Heb.* Scheth, saon. *Gr.* ὄγκος, ὄγκος φύσις. *Gal.* Enflure. *It.* gonfiatura.

TURCOIS TURCESIVS. *Ar.* Feruca, farazegi. *Heb.* deficit. *Gr.* κυνός. *Gal.* Tourquoise. *It.* Turchina gemma.

TUSSIS. *Ar.* Tabahboh, saal. *Heb.* Scheol. *Gr.* βήξ. *Gal.* Toux. *It.* Tosse.

TUTIA. *Ar.* Succudus, tutia. *Heb.* deficit. *Gr.* πομφόλυξ. *Gal.* Tutie. *It.* Tutia.

TYMPANITES. *Ar.* Zach. *Heb.* deficit. *Gr.* τυμπανίτης. *Gal.* Tympanie. *It.* Timpania.

V

VACUATIO. *Ar.* Chala. *Heb.* Characah. *Gr.* κένωσις. *Gal.* Vacuation. *It.* Vacuazione.

VACUITAS, VACUUS. *Ar.* Chava, chavi, parge. *Heb.* Bahah, bohu. *Gr.* κενότης, κενός. *Gal.* Vacuité, vuidetè, vuide. *Ital.* Vacuità, vacuo.

VAGINA. *Ar.* deficit. *Heb.* Taar, nedhen, nadan. *Gr.* κολάς. *Gal.* Gaine, fourreau. *It.* Vagina, guaina, fodero.

VAPOR. *Ar.* Buchar. *Heb.* Ed, itra, neshiim. *Gr.* ἀτμός. *Gal.* Vapeur, exhalaison. *It.* Vapore.

VARIOLA, VARIOLI. *Ar.* Botor, gadrihamica, alhumere. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐξυγημα. *Gal.* Verole, picate, river. *Ital.* Variole.

VARIX. *Ar.* Dovali. *Heb.* Kiliah, delijah. *Gr.* κιστός. *Gal.* Veine pleine de gros sang, ou ang melancholique. *It.* Varice.

VAS, VASCULUM. *Ar.* Ana, inia, mata, abarich. *Heb.* Keli, man. *Gr.* ἀγγεῖον. *Gal.* Vase, vaisseau, vaisselle. *It.* Vaso, mendel.

UBERA. *Ar.* Muchit. *Heb.* Daddim. *Gr.* μαστοί, ἔδαρ. *Gal.* Mamelles, tetins d'une beste. *It.* Poccie, mammelle.

VENA. *Ar.* Magari aldem, varid. *Heb.* Varid. *Gr.* φλέψ. *Gal.* Veine. *It.* Vena.

VENEFICIUM, VENEFICUS, VENEFICA. *Ar.* Sihir, sahara, sahir, sabara. *Heb.* deficit. *Gr.* φαρμάκδσις, φαρμακεύς, φαρμακός, φαρμακίδεικ. *Gal.* Sorcelleri, forcier, forciera. *It.* Incanto, Incantatore, incantatrice.

VENENVM. *Ar.* Tladid. *Heb.* Chema, eres. *Gr.* φάρμακον δηλητήριο. *Gal.* Venin, poison. *It.* Veleno.

VENEREVS. *Ar.* Liab. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀφροδισιαστικός. *Gal.* Venerien. *It.* Venereo.

VENTER, VENTRICVLVS. *Ar.* Kars, Kers, cres, Kerephs, miada, chuanas, batan, Knisa. *Heb.* Beten, chuba. *Gr.* κοιλία, γαστήρ. *Gal.* & *It.* Ventre.

VENTVS. *Ar.* Gavah. *Heb.* Ruah, suphah. *Gr.* ἀνεμος. *Gal.* Vent. *It.* Vento.

VENVS. *Ar.* Algol. *Heb.* Abjonah, nogach. *Gr.* ἀφροδίτη. *Gal.* Venus, paillardise. *It.* Venerere.

VERMES. *Ar.* Duaida, pl. Duaidit. *Heb.* rechesch, taccak, toalim. *Gr.* ἑλμινθες, σκώληκες. *Gal.* Vers, vermine. *It.* Vermi.

VERRUCA. *Ar.* Chalam, atual, Kalim, luteesula, borruca. *Heb.* Jabbeleth. *Gr.* ἀκροχόρδως, μυρμήκια. *Gal.* Verrue. *Ital.* Verruca.

VERTEBRA, VERTEBRÆ. *Ar.* Charaz, charza. *Heb.* Chamukum, Choljoth. *Gr.* σπόνδυλος, σπόνδυλοι. *Gal.* Vertebro. *It.* Ossi delle spalle.

VERTEX. *Ar.* Alema, alchema, hic. *Heb.* Kadcod, rosch. *Gr.* κορυφή. *Gal.* Sommet de la teste. *It.* Sommità di testa.

VERTIGO. *Ar.* Sedere, duar. *Heb.* Sibub hachosch. *Gr.* δίνος, ἱλιγγος, σκοτόδιος. *Gal.* Vertige, tournement de teste. *It.* Stornimento di testa, vertigine.

VESICA. *Ar.* Metene, calla, mabuella, in specie vesicaturinae significat, a Buele urina, Ziphac. *Heb.* Zephecmur, cah. *Gr.* κύστις. *Gal.* Vesie. *It.* Vessica.

VESICA FELLIS. *Ar.* Kis almarra. *Heb.* Kis hamara. *Gr.* κύστις χολυδόχος. *Gal.* Vessie du

fiel. *It.* Vessica della colera.

VESICATIO, VESICATORIVM. *Ar.* Tanast. *Heb.* deficit. *Gr.* καυστικόν, ἐσχαρωτικόν. *Gal.* Vesicatorio. *It.* Vesicatorio.

VIGILIA. *Ar.* Zaara. *Heb.* Schadarah. *Gr.* ἀγρυπνία. *Gal.* Veille. *Ital.* Veglia.

VIRES. *Ar.* deficit. *Heb.* On, chail, toaphoth. *Gr.* δένος, δυνάμεις, ἰχὺς. *Gal.* Vertu, force. *It.* Forze.

VIPERA. *Ar.* Alfahai. *Heb.* Tsehoah, Epheah. *Gr.* ἔχίς, ἑχιδνα. *Gal.* Vipere. *It.* Vipera.

VIRIDE ARIS. *Ar.* Zimar, ziniar, zaralnhas. *Heb.* deficit. *Gr.* χαλκὸς ἄνθος. *Gal.* Couperose, roville d'airain. *It.* Verde di rame.

VISCERA. *Ar.* Dachil, achse, ama. *Heb.* Meaim, geva. *Gr.* σπλάγχνα. *Gal.* Entrailles. *It.* Viscere, budelle.

VISVS. *Ar.* Bazar, mandar. *Heb.* Rai, rei, rauth, mare. *Gr.* ὄρασις, βλέψις, ὄψις. *Gal.* Veve. *It.* Effo vedere, vista.

VITA. *Ar.* Haja. *Heb.* Chaiim. *Gr.* ζωή, βίος. *Gal.* Vie. *Ital.* Vita.

VITELLVS. *Ar.* Muchalbaiz, fas. *Heb.* Chalamulth. *Gr.* λέκυθος, χλωρόν ᾧ ὠν. *Gal.* Jaulne, moyan, d'œuf. *It.* Torlo, rosso d'ovo.

VITILIGO. *Ar.* Baras. *Heb.* deest. *Gr.* ἀλφός. *Gal.* Vide Alphus. *Gal.* Tache laide sur le corps. *It.* Tache blanche.

VITRIOLVM. *Ar.* Chalcant, zag, zegi, colcothar. *Heb.* deficit. *Gr.* χαλκανθός. *Gal.* Vitriol, couperose. *It.* Vitriolo.

ULCVS. *Ar.* Garha, acar, hacul. *Heb.* Mazor, chabbura, nega, schechin. *Gr.* ἑλκος. *Gal.* Ulcere. *It.* Piaga.

UMBILICVS. *Ar.* Tambur, sarrah. *Heb.* Boar, tabur, schor, scharar. *Gr.* ὀμφαλός. *Gal.* Nombrii. *It.* Umbelico.

UNCIA. *Ar.* Sercos, satil, avac, varia. *Gr.* ὀγγία, ὀγκία. *Gal.* Once. *It.* Oncia.

UNCVS. *Ar.* Vav, mazlag, machtaf, zannara. *Heb.* Vav, choach, mazileg. *Gr.* ἄγκιστρον. *Gal.* Croc, crochet. *It.* Uncino, rampino.

UNGVENTVM. *Ar.* Duhén, leden. *Heb.* Mischcha, rocach, rikuach, schemen. *Gr.* ἄλφιον, ἄλφιον. *Gal.* Onguent. *It.* Onto, unguento, onguento.

UNGVIS. *Ar.* Calcateron, dafar, tafar, cassa. *Heb.* Tafar, tsipporen. *Gr.* ὄνυξ. *Gal.* Ongle. *Ital.* Onghia.

UNICORNV. *Ar.* Dison, vaid alcara, alchercheden. *Heb.* Reem, rem, Karash. *Gr.* μονόκερος. *Gal.* Licorne, unicorne. *It.* Licorno, unicorno.

VOLA. *Ar.* Achmas. *Heb.* Caph, ekeph, choven, schaal. *Gr.* δέναρ, κοίλον χφρὸς, κῆ

πρόδος . *Gal.* Paume de la main . *It.* Palma .

VOLATILIA. *Ar.* deest . *Heb.* Oph . *Gr.* πλωύ .

Gal. Volaile . *It.* Volatile .

VOMITORIVM. *Ar.* & *Heb.* non extat . *Gr.*

ἐμεικόν . *Gal.* Vomitoire , vomitif . *It.* Vomitorio .

VOMITVS. *Ar.* Cudd , cadf , cai , Ki . *Heb.*

Ki , Ke , pacta , *Gr.* ἐμεσ . *Gal.* Vomissement .

It. Vomito .

URETERES, urethra . *Ar.* Haloen . *Heb.* deficit .

Gr. ὑρητήρες . *Gal.* Canal d'urine . *It.* Canna d'urina .

URINA. *Ar.* Aaul , beule , gau , hiraca . *Heb.*

Schain . *pl.* schenim . *Gr.* ὕρον . *Gal.* Urine , pis-

sat . *It.* Orina , piscio .

USTIO. *Ar.* Vaed , taucad . *Heb.* Kui , Keva-

jah , serephah . *Gr.* καῦσις , *Gal.* Bruslure , brus-
lement . *It.* Brusciamento .

VULNVS. *Ar.* Garah , guazi , darb , darba

Heb. Mazor , mecha , machaz , makkeh . *Gr.*

ῥαῦμα , ῥῶμα . *Gal.* Playe . *It.* Piaga , ferita .

ZINGIBER , ZINZIBER , GINGIBER . *Ar.* Zingib
bil , lengibel . *Heb.* deficit . *Gr.* ζγγιβέρη ,
γγιβέρη . *Gal.* Gingembre . *It.* Gegenio , gen-
giebero .

ZONA. *Ar.* Tahzim , mantaca . *Heb.* Abneth ,

zon , ponda , Kumer . *Gr.* ζώνη . *Gal.* Zone ,

ceinture . *It.* Zona , Cintura .

FINIS.

NOI RIFORMATORI Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la fede di revisione , e approvazione del P. F. Ambrosio Lisotti Inquisitore, nel Libro Intitolato: *Lexicon Medicum Jacobi Pancratii Brunonis*, non vi esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica ; e parimente per attestato del Segretario Nostro niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a Giovanni Manfrè Stampatore, che possa essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Data li 8. di Febraro 1696.

(Ferigo Marcello Pr. Rif.
(Antonio Giustiniano Cav. Rif.
(Francesco Cornaro Pr. Rif.

Agostino Gadaldini Segr.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vostro veduto per la sede di revisione, e approba-
zione del P. E. Ambrosio Elitio Inquisitor, nel li-
bro intitolato: Lexicon Mathematicum, non
si esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica; e pa-
rimente per accertato del Segretario Nostro niente contro
Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza a Giovan-
ni Manfrè Stampatore, che possa essere stampato, offer-
vando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le
solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Pa-
dova.

Data li 8. di Febbraio 1666.

(Ferigo Marcello Pr. Rif.

(Antonio Giustiniano Cav. Rif.

(Francesco Gonnaro Pr. Rif.

Agostino Gualandini Segr.

Castelli, Bartolomeo,

Lexicon medicum graeco-latinum

Patavia 1721

4 Med.g. 60

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10054194-3